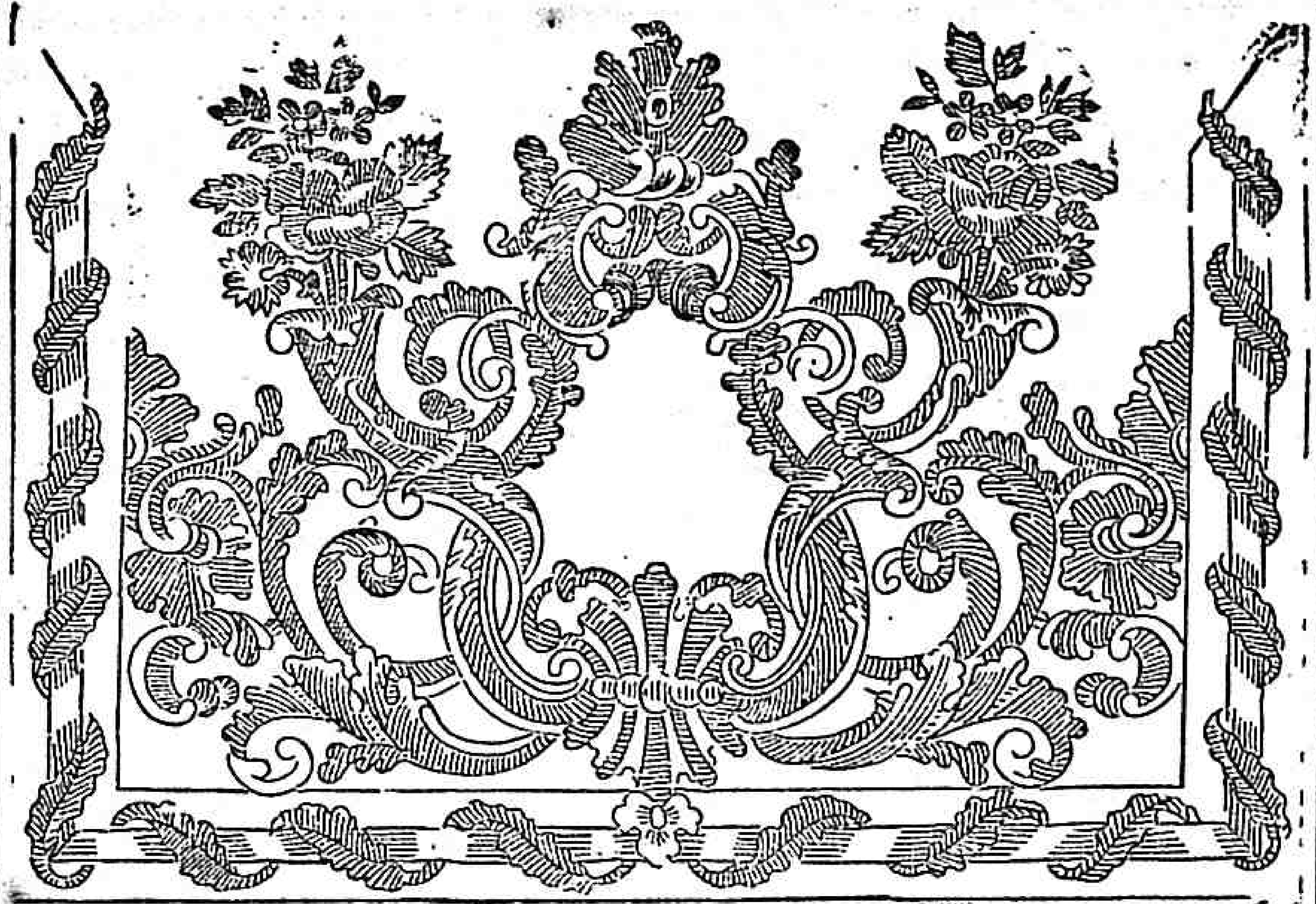

جنتمكان فردوس آشيان صدر اعظم اسبق راغب محمد پاشا كريمه‌سی
دولتلو عصمتلو [illegible] وقفه شريفه [illegible] خانم افندينك
وقفيدر سنه [illegible] محرم [illegible]
[illegible] محمد سعيد افندی

الجزء الاول من شرح المحمدية الموسوم بفرح الروح

الحمد لله الذى تجلى لقلوب الاولياء * فاخلصها عن الشرك والرياء * صفاها عن صفات الغيرية واخرج عنها الاوهام والخيالات * حتى جاءت مرائى مصقولة لانطباع نقوش عالم الذات والصفات * والصلوة والسلام من الازل الى الابد على سر الاسم الاعظم الذى قال به العوالم * ودام بدوامه المنارات والمعالم * سيدنا محمد المصطفى الصافى جوهر ذاته عن كدر كون وغبار الغير * الوافى همته العليا لكل معراج وسير وطير * وعلى آله الفانين فى الله الواصلين الى سر الاحدية * واصحابه العارفين بالاطوار الاحدية والمنازل المحمدية (وبعد) فيقول المحتاج الى الترقى * الى اعلى مراتب التجلى الحق * سمى الذبيح الشيخ اسمعيل حقى * المنتهى الى الطريقة الجلوتية بالجيم * نزيل بلدة بروسه اعاذها الله تعالى وساكنها من نزغ الشيطان الرجيم * ان كتاب المحمدية لسلطان العشاق (الشيخ الشهير فى الافاق (يازيجى زاده محمد افندى قدس الله سره الزاكى وان كان تركيا بحسب العبارة والتركيب (لكنه منسوج على منوال غريب من الترتيب) منطوعلى لغات مشكلة لايخوض فى قاموسها الا الغواص (محتو على كلمات معضلة لايستخرجها الا الجوهرى من الخواص لما فيه من الاسرار التى تحال على الذوق الكلى (والمحال المفتقرة الى الحل بالتجلى الالى اذ لاتنالها ايدى الى القصور وان كدعانيا الى يوم ينفخ فى الصور (وذلك لانه فرق بين الخبر والمعاينة (كما بين المقاربة والمباينة) ولاصحاب الاشارات متشابهات كمتشابهات القرأن ورموز واصطلاحات لايعرفها الا ابناء اخوات حالاتهم ومن يدانيهم فى النسب المعنوى من اهل العرفان) ولذا اكب اهل الانكار فى كل عصر وداروا على الطعن فى بعض كلمات القوم (ظنا منهم ان اليقظة كالنوم) وهيهات فان الاعمى ليس كالبصير (كما ان الاسير ليس كاهل التحرير (ولله تعالى عباد تحت الاطمار (لايعرفهم الا من عرفه الستار (هم السلاطين وسليمان الوقت وبأيديهم الخاتم وهم الاسلاطين على رؤسهم الميل والقلم فلا يفك ختمهم الا البنان القوى (ولا يفض كلمهم الا الحرف المسجل المعنوى (وانى وان كنت كالصعوة من عنقاء مغرب (عاجزا عن بيان مقاماتهم غير مغرب (او كالعصفور من البلبل والهزار (لايعرف الاوراق والازهار) لكنى كنت فى مبشرتين من صاحب الكتاب المشار اليه فى العنوان فى احداهما عانقنى بالبشر واظهر لى الولاء الجارى بين الاخوان وفى الاخرى دفع الى النسخة المعزية الى قلمه الاعلى واشار بالنظر اليها وقت الشرح بقدر ما افاض المولى ثم ان صاحب المقامات صاحب الادباء حضرت الشيخ محمد المدعو بامام اق بابا لما عين لقرأة الكتاب المذكور فى جامع السلطان سليم الواقع فى دار السلطنة طابت دينا وطينة وحرك بنغماته قلوب العشاق فى مهاد الصدور وردد وباد واره الغريبة ونغماته الرخيمة افئدة اهل الحضور وكان هجيراه قرأة بعض المنظوم وقت الختم ليكون

اخر

آخر المجلس بمنزلة الفاكهة او الحلواء (ليحصل به لمرضى القلوب كمال الدواء (اشار الى بالمكتوب والتمس منى بالاقسام ان اترجم عن بعض ما فيه من اللغات العربية والفارسية الدرية (باللسان الجارى بين اقطار هذه الكور الرومية من البرية واخل ببنان الهمة ما عقدته الاشارة فى تضاعيف العبارة والشئ من المنظوم ما يناسب لكل من البحور (ليكون كالدرر المعلقة على نحور الحور * فاجبت الى ملتمسه تحقيقا للمبشرة السابقة (راجيا للتوفيق والمبشرة اللاحقة (وللهداية فى ظلمات سواد السطور (الى ماء الحيوة والشراب الطهور (ليرتوى بنظره حرقوم عطاش الاكباد (ويقتحم المرتاد من دائرة البيان فى منقطة المراد * وينكشف منشآت الغين عن العين ويرتفع الخلاف والعناد من البين واظن ان هذا الشرح دواء لكل قرح وجرح اذ هو جامع لانواع اللطائف ومثبت فيه ما لم يثبته الصحائف كما لا يخفى على اولى الالباب * من اهل الصدور والواقف عند الباب * والله الهادى وعليه اعتمادى (وبه الوصول الى كل سوادى قال صاحب المحمدية رحمه الله تعالى رحمة واسعة (الله واحد رب تعالى) معلوم اوله كه الف اصلدر همزه اطلاق اولنمق متحركى سا كنه دن تمييز ايچوندر انكيچون حروف تهجيده همزه ذكر اولنمشدر پس بو الفدن مراد متحرك اولان همزه درزيرا علماى بالله قتنده الف ساكن امتداد نفسدن عبارتدر مقطع معينى اولمغله حرف تام دكلدر بلكه همزه والف ساكن حرف واحددر ناظم قدس سره الف صورتنده اولان همزه ايله ابتدا اسنده مبتداء تعيناته اشارت ايلدى يعنى همزه نك مخرجى مبتداء جمله مخارج اولديغى كبى عالم الهه كوره هويت ذاتيه وعالم كونه كوره روح محمدى دخى منشأ جميع عوالمدر وبو مصرعده درج اولنان كلمات اربعه ده ترتيب غريب واردر زيرا الوهيت ايله متصف اولان ذاتك مقتضاسى وحدت ووحدتك حكمى دخى عوالم كليه وجزئيه يه مبدأ فيض وتربيه اولمقدر وتربيه نك متعلقاتى اولان اموره اضافت ايله ذات حق جل جلاله نك فوقنده در * وصفات ثبوتيه مى اصلدر زيرا سلب خلقك اوهام وخيالاتنه دائردر يعنى اثبات متحقق ونفى متوهمدر انكيچون ديمشلردر كه كلمهٔ توحيدده اولان لا لفظى عالم فرق وكثرته كوره در پس حقيقتده لا نك وجودى لادر فافهم (لمحرره) نفى واثبات اعتباريدر * وهمه تابع اوله نك كاريدر * بو خسه بو قدر وجودى اغيارك * اول آخر كوربين باريدر (هو الله البديع الحق الاعلى) كلمهٔ هو مصرع اولك اولى اولان الفه ناظردر زيرا الفدن مراد هويتدر نكم اشارت اولندى پس بو كلامده اشارت وعبارت واجمال وتفصيل طريقنه سلوك واردر معلوم اوله كه ارباب نهايت قتنده كلمهٔ هونك مرجعى الله تعاليدر زيرا آنلرك مشهودنده وجود واحددن غيرى يوقدر كه وجود حقدر ولكن ارباب توسطه كوره حق وخلقك مجموعى مشهود اولمغله لاجرم كلمهٔ هو حقده اشارتده كافى اولميوب حقى خلقدن تمييز ودفع كثرت ايچون لفظهٔ جلاله يى اكا مقارن قيلدى وديمشلردر كه هو كناية عن غائب موجود والغائب عن الحوادث الموجود فى الازل هو الله تعالى وفيه معنى حسن وهو التعالى عن درك الحواس حتى استحق اسم الكناية عن الغائب من غير غيبه كذا فى بحر العلوم بوندن فهم اولنور كه هو اسمى مبتدى ومنتهى يه ذكر اولمغه صالحدر وبو سببدندر كه سادات صوفيه قدس الله اسرارهم ارا سنده هو كلمه سى ذكر وورد دائمدر پس آنى انكارك منشاى جهل مركب اولمشدر العياذ بالله تعالى (لمحرره) پيشه كى ايلمه اى دل انكار * ايلكل كنديكه اقرارى كار * جهرله ذكر هو يه اول معتاد * فكر هو ايله دنع اولور انكار * بديع) الله تعاليدر كه ذات وصفات وافعالنده مثلى معهود دكلدر * قال الراغب الابداع انشاء صنعة بلا احتذاء واقتداء ومنه قيل ركى بديع اى جديد الحفر واذا استعمل فى الله تعالى فهو ايجاد شئ بغير آلة ولا مادة ولا زمان ولا مكان وليس ذلك الا الله تعالى والبديع يقال للمبدع نحو قوله تعالى * بديع السموات والارض * حق) الله تعاليدر كه برنسنه يى حكمت اوزره ايجاد ايدجيدر پس واجب بذاته حق مطلق وممتنع بذاته باطل مطلق وممكن بذاته من وجه حق ومن وجه باطلدر * يعنى ممكنك من حيث ذاته وجودى اولمغله باطل حقدن استفادهٔ وجود ايتمسى سببيله حقدر (اعلى) الله تعاليدر كه جمله كائناتدن زياده عاليدر يعنى انك علوى عقل ايله ادراك اولنمز (تعالى ذاته لما تجلى (من الغيب الى العين فجلى) تجلى ظهور وتجليه اظهاردن عبارتدر يعنى تجلانك معناسى ذات وياصفات ويا اثر صفاتك كشاده وروشن اولمسيدر غيب ايكيدر برى غيب اطلاقيدر كه اول تعينات اولان شئونات ذاتيه در وبرى غيب اضافيدر كه اعيان علميه در وبو ايكى غيبه عالم اله اطلاق اولنور زيرا عالم ذات واسمادر وكذلك عين دخى ايكيدر برى عين اطلاقيدر كه مرتبهٔ اجسامدر وبرى عين اضافيدر كه مرتبهٔ ارواحدر وبو ايكى عينه عالم كون اطلاق اولنور زيرا عالم صفات وافعالدر بو بيتدن مراد الله تعالينك ارادت عامه وقدرت تامه سيله موجوداتى عالم امردن خلقه كتورديكنى بياندر زيرا بو كائنات عالم عما وغيب هويت مرتبه سندن شئونات غيبيه واندن اعيان ثابتهٔ علميه واندن حقايق ارواحيه ومثاليه واندن صور حسيه وعينيه مرتبه سنه نزول ايتديكى مرتبه شئونات كتاب وجودك حروف عالياتى ومرتبهٔ اعيان كلمات تاماتى ومرتبهٔ ارواح ومثال آيات متعالياتى ومرتبهٔ حس وعين سور وكلماتى منزله سنده دردر بو

ظهوراتك مجموعی نفس رحمانی وفیض اقدس ومقدس اوزرنه مبنیدر وبو تجلیدن اول حق تعالیده جلاوار ایدی
یعنی کندی ذواتنده ذاتنه ظهور حاصل ایدی بعده استجلا یعنی مظاهرده ظهور بولندی بو ظهور وجودك مراتبندن
غافل وحقیقتندن محجوب اولنلر مشابهت ومشارکت وحلول واتحاد واتصال وانفصال وهم وخیال ایدوب اهل شرك
وکفر والحاد اولدیلر تعالی ذاته وشانه عن مثل ذلك * لیس کمثله شئ فی الارض ولا فی السماء وهو السمیع العلیم * وللعلو
معنی آخر مبنی علی جواز استکمال الذات بصفات نفسه لا بالغیر لکنه غریب محال علی الذوق الصحیح وحاصله ان للحق
سبحانه کمالا ذاتیا وکمالا اسمائیا وامتناع استکماله بالغیر انما هو فی الکمال الذاتی الاسمائی فان ظهور الاسمائی ممتنع
بدون المظاهر الکونیة (احددر ذات مستجمع صفاتی) احد واحددن مشتقدر اصلنده واحددر منفرد معناسنه
دیمشلردر که احد صفاتنده واحد صفاتنده وذاتنده شریك ونظیری اولمیان حق تعالینك اسم شریفیدر یعنی الله تعالینك
صفات کاملهیی استجماع ایدن ذات پاکی وحدت وانفراد ایله متصفدر نه انقسام ونه تجزی قبول ایدر ونه خود شریك
ونظیری واردر معلوم اوله که امهات صفات یدی عدددر بو ترتیب اوزره که ذکر اولنور (حیوة) علم (ارادت (قدرت (سمع
(بصر (کلام (بو یدی صفاته صورت الهیه دینلور ان الله تعالی خلق آدم علی صورته حدیث شریفنده صورت ایله مراد
بو صفات سبع مرتبه‌در سائر صفات الهیه بو صفتلره تابعدر وجمله‌سی ذات احدیه جمع ایدوب مجموعی انده مندرجدر
کثرت فروعدن اصل شجره‌ده تعدد اولمدیغی کبی کثرت صفاتدن دخی ذات حقده تعدد یوقدر الحاصل صفاتك کثرتی
ذاتك کثرتنی مستلزم دکلدر زیرا حق تعالینك اسماء صفاتیه‌سی حقیقت احدیه بوزندن مسماتك عینی وصورت واحدیه
بوزندن غیریدر وثانی اوله منافی دکلدر (تجلی ذاتنه اسماسی مجلی) تجلی کلمه‌سی ذاته منافیدر تجلی جلا وظهور بوله حق
محل دیمکدر تجلی ذاتدن مراد امر وجودك نفس رحمان ایله انبساطیدر اولا اسماء الهیه ذاتك محل ظهوریدر ثانیا
اشیاء اسماء الهیه‌نك بروزیدر بو کا مقام من التی دینلور انکچون طائفهٔ وجودیه بو مقامده الحاده دوشمشلردر نعوذ بالله
سبحانه (مقدسدر جلال کبریاسی) ادراك جلال وکبریاسی دیمکدر مقدس مطهر معناسنه‌در یعنی الله تعالی خالقك حس
وفکر وخیال ایتدیکی اوصافدن منزه دیمکدر جلال وکبریاده یعنی اولواقده امام غزالی رحمه الله بیورر که کبریا ذاتدن
عبارتدر که کمال وجوده دیمکدر وجودك کمالی ایکی امره راجعدر اولکیسی ازلا وابدا در * ایکنجیسی مصدر وجود
جمیع موجودات اولمقدر یعنی الله تعالینك عظمت وکبریاسی مشارکتدن پاك ومبرادر * کما قال فی الحدیث القدسی
العظمة ازاری والکبریاء ردائی) پس برنسنه که حق تعالی یه مضاف مختص اوله عرق شرکت اندن منقطع اولور قال بعض
الکبار وصف الحق سبحانه نفسه بالازار والرداء دون القمیص والسراویل لان الاولین غیر مخیطین وان کانا منسوجین
فهما الی البساطة اقرب والثانی مخیطان ففیهما ترکیب ولهذا السر حرم المخیط علی الرجل فی الاحرام دون المرأة
لان الرجل وان کان خلق من مرکب فهو الی البسائط اقرب واما المرأة فقد خلقت من مرکب محقق هو آدم علیه
السلام فبعدت عن البسائط والمخیط ترکیب فقیل للمرأة ابق علی اصلك لا تلحق الرجل وقیل للرجل ارتفع عن ترکیبك
(کمال سلطنتده شانی اجلی) سلطنت غالب وقاهر اولمقدر شأن حال وصفت معناسنه‌در اجلی جلینك تفضیلیدر زیاده
روشن دیمکدر یعنی الله تعالی مرادنه غالبدر نتکم بیورر * والله غالب علی امره * وبو خصوصده امر وشانی اهل بصیرت
اولنلره زیاده جلی وروشندر پس اماته واحیاء واقفار واغناء وامراض واشفاء واعزاز واذلال وتقریب وتبعید وتعمیر
وتخریب وفرق ووصل وکشف وحجاب وبونلرك امثالی نسنه‌لرانك آثار سلطنتیدر معلوم اوله که کمال سلطنت اسم اعظم
الله در نتکم پادشاه مجازی اول اسمه مضاف اولوب ظل الله اولمق ایله کمال سلطنت صوریه صاحبی اولدی واکا منسوب
اولان وکلا ودولت دخی مراتب اوزره فی الجمله سلطنت اربابی اولدیلر قطب وقت ایله سائر رجال اللهك احوال ومراتبی
دخی بونلره قیاس اولنه الحاصل هر نقدر اسماء وار ایسه جمله‌سی اسم اعظمك تحت حکومتنده مقهور ونقدر مربوب
وار ایسه اسمانك زیر دستنده محکوم علیهدر بر حکمی مربوبه نسبت ایتمك مجازدر زیرا حقیقتده تأثیر اسم مخصوصندر
واسم مخصوصه دخی تأثیر اسم جامعدن کلور پس کمال سلطنت اسم جامعه وانك صاحبنه مخصوصدر (کمالینه
بو موجودات آیات) یعنی الله تعالینك کمال ذات وصفات وافعالنه بو آثار موجوده علامتدر موجوداتده نقصان
بولنمق انك ذات وصفات وافعالنده عدم نقصانی مستلزمدر زیرا کاملك اثری کامل وناقصك اثری ناقص اولور محصل
بودر که هر صورت وصفت که وجود خدا انکله مصور وموصوفدر اول صورت واول صفت کندی مرتبه‌سنده صورت
وصفت کمالدر اکر افراد موجوداتدن هر برفرد کندی مرتبه‌لرنده اول صورت وصفت ایله ظهور ایتمسه‌لردی ناقص
اولورلردی پس حق تعالی هر حالده صفت کمال ایله موصوفدر انده اصلا صفت نقصان یوقدر (جمالینه دوعالم مجلی
دولفظ فارسیدر ایکی معناسنه‌در وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك بو لفظی تکلمی مختلف فیهدر ایکی عالمدن مرادینا

وآخرتدر که حالا بری ظاهر وبری باطن اسمنه مظهر ومجلی ظاهر دیمکدر یعنی حق تعالینك نور جمالنه ایکی عالم آینه
واقع اولمشدر پس اکر دنیاده وا کر عقباده مشاهده اولنان بالجمله انك نوریدر نتکم شیخ اکبر قدس سره الاطهر
حضرتلری بیورر (انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقة) انکچون هر اهل مکاشفه که آینهٔ کونه نظر ایلیه انده
بر صورت حق کورر دام ایله شکار صوری صید اولندیغی کبی بو نقوش وصور ایله دخی شکار معنوی صید اولنور انکچون
دیمشلردر که تجلیات وجودیه تجلیات شهودیه‌نك آینه‌سیدر مثلا آبده احیا صفتی وترابده اماته وهواده حیات ونارده
قابضیت ومعدنده عزت ونباتده رزاقیت وعلی هذا هر صنع حقده بر صفتك تجلیسی مشاهده اولنور اطبانك جمع
ایتدیکی عقاقیرلك هر بری شافی اسمنه مظهر اولمسه انلرله تداوی ایدن خسته نتیجه شفا بولوردی فسبحان القاهر الذی
جعل الاسماء غذاء الانسان الکامل وجعله غذاء الکائنات بو سر لطیفه ناظردر اول بیت که یونس امرم بیورر
یتوردم یوسفی کنعان ایلنده * بولندی یوسف وکنعان بولنمز * بو بیتك معناسی بودر که سالك حق بدایت امرنده یوسف
وحدتی اضاعت ایدوب سیر ایتدیکی هب کنعان کثرت ایدی زیرا اسما وصفاتی مطالعه‌یه قادر دکل ایدی صکره اهل
مکاشفه اولوب یوسف وحدتی بولدقده که اول سیر سیاریٔ هویت وتجلی کلی اسما وصفات حضرتدر (بیت) کوزمه
کثرت کورنمز ذره جه * قنده باقرسم افندم سکابن * سرنه وصول بولوب لا موجود الا الله نورنه مظهر اولدی امدی
ای سالك حق وراغب سر مطلق زید وعمروله جدالی قویوب هر کسك اسمی بوزندن ظهوره کلان آثار جمال وجلالی
سیر ایدوب اهل کمال اوله کور جعلنا الله وایاکم من الواصلین الی العین دون السامعین للاثر (چون اولدر عالم غیب
وشهادت) غیب وشهادتدن مراد غیب وعیندر که شرح اولندی شهادت حضور معناسنه‌در وغیب بزه نسبتله‌در
حق تعالی یه کوره غیب وشهادت بردر وبو نسبت علیه ذات بحت وهویت صرف عالمنه کوره کاور زیرا اوراده جمیع
نسبت واضافات منقطعدر بوکا مدن علم اللهی انکار لازم کلمز زیرا جمیع نسب مراتبه کوره‌در فافهم جدا قال المولی
الجامی اذا علم الازل سبحانه ذاته بذاته فهو باعتبار انه یعلم ویعلم یکون عالما ومعلوما وباعتبار انه یعلم بذاته لا بصورة
زائدة علیه یکون علما فهذه الامور ثلاثة لا تمایز بینها الا بحسب الاعتبار واذا اعتبر کونه سببا لظهوره علی نفسه
لحقه النوریة واذا اعتبر کونه واجد المعلومه فاقوله شاهدا ایاه غیر غائب عنه تعین نسبة الوجود والشهود والواجدیة
والموجودیة والشاهدیة والمشهودیة ولا شك ان علمه سبحانه بذاته وبهذه الاعتبارات التی هی صفاته لا یحتاج الی صورة
زائدة علیه (پس اولدر قادر وخلاق ومولی) قدرت وخلق وولایتی علم اوزرینه ترتیب ایلدی زیرا حق تعالینك علم غیب
وشهادت ایله تفردی بو معنایه دالدر وشریکدن تعالیسنه علامتدر کما قال تعالی * عالم الغیب والشهادة فتعالی عما
یشرکون * وقدرتك ما بعدنك اوزرینه ترتیبنه وجه بودر که قدرتك اثری خلق وخلقك اثری مخلوقات اوزرینه افاضهٔ نعم
مختلفه‌در قدرت حق تعالیدن تجزی نفیدر خلق ترکیب اجزاء وتسویهٔ اجسامدن عبارتدر اصلنده تقدیر مستقیم
معناسنه‌در قال فی المفردات ویستعمل فی ایجاد الشئ من الشئ نحو * خلقکم من نفس واحدة * انتهی مولی ناصر
ومتولی امور معناسنه‌در (تحیرده قوا افهام واوهام) تحیر برنسنه خصوصنده تردد واضطراب در حیرت ایکیدر بری
اهل حجاب وغفلتك حیرتیدر که مذمومدر وبری اهل کشف ویقظه‌نك حیرتیدر که ممدوحدر کما قال بعض الکبار الحیرة
المحمودة هی الحاصلة من شهود وجود التجلیات المتکثرة المحیرة للعقول والاوهام وظهور انوار الحقیقة العاجزة
عن ادراکها البصائر والافهام وفی الحدیث زدنی تحیرا ای هدایة وعلما وتجلیا قال ذو النون المصری قدس سره التفکر
فی ذات الله تعالی جهل والاشارة الیه شرك وحقیقة المعرفة حیرة (افهام) فهمك جمعیدر وفهم نفسك بر هیئتیدر که
انکله معانی وحسیات ادراك اولنور والوهم قوة جسمانیة للانسان من شانها ادراك المعانی الجزئیة المتعلقة
بالمحسوسات کشجاعة زید (انك درکاه عزنده تعالی) درکاه لغتده قپو یری دیمکدر بوراده تمثیل طریقیله ذکر اولنمشدر
مقصود حق تعالینك شان عزیزتده افهام واوهامك حیرتنی بیاندر انکچون تعالی دیدی زیرا افهام واوهام ایله
بلنمکدن منزهدر الحاصل حق تعالینك کنه ذاتنی نه طریق عقل ونه طریق کشفله ادراك ایتمك ممکن دکلدر پس اهل
سما وارض انی یرده وکوکده آررلر وبوله‌مزلر اما وجدانله بیلورلر واسماء وصفاتیله ارایوب بولورلر * ما عرفناك حق
معرفتك * کلام اوله ناظردر (ومن عرف نفسه فقد عرف ربه) کلام ثانی‌یه شاملدر شیخی قدس سره بیورر (بیت) شش
جهتدن سن منزهسن ولی سندن طولی (عرش وفرش وفوق وتحت وصاغ وصول وپیش وپس) وفی الحدیث ان الله
تعالی احتجب عن البصائر کما احتجب عن الابصار وان الملاء الاعلی یطلبونه کما تطلبونه انتم قال موسی علیه السلام این
اجدك یارب قال یا موسی اذا قصدت الی فقد وصلت الی (اشارحه) آسمان وزمینی کشت ایتسك) حق بولمق نه محال
اولدی) آنی بولمق اکا توجهدر) بولان آنی بو وجهله بولدی (جمیع کائناتی قیلدی ابداع) دلائل قیلدی ذاتینه معلی)

کائنات مکونات معناسنه درکون عالمك بالفعل وجودندن عبارتدر (ابداع) برنسنه یی آلتسز وماده سز ومکانسز
وزمانسز ایجادا یتمکه دیرلر الله تعالینك صفتیدر (دلائل) دلیلك جمعیدر دلیل اکا دیرلرکه برنسنه نك معرفتنه آنكله
توصل اوله (معلی) عالی وضع قیلمش معناسنه ذاتك وصفیدر یعنی الله تعالی بو اکوانك ارواح واجسامنی خلق ایدوب
ذات عالیسنه دلیل ومرشد ویاخود دلائل رفیعه قیلدی پس هرکیمده که عقل کامل واردر اثردن مؤثره ودلیلدن
مدلوله انتقال ایدوب تحصیل مطلوب ایدرکه (مارأیت شیأ الاورأیت الله بعده) اکا ناظردر اما هرکیمده که کشف تام
واردر مؤثردن اثره ومدلولدن دلیله انتقال ایدوب انتاج یقین ایدرکه (مارأیت شیأ الاورأیت الله قبله) اکا ناظردر
اولکیسی استدلال انی ایکنجیسی استدلال لمی در قال المولی الجامی فی شرح الفصوص السر فی ان الکشف والوجود
یعطی الاطلاق والعقل التقیید ان صاحب الکشف یعرف الحق اولا علی ماهو علیه من القدس والاطلاق وینزل من
معرفته الی معرفته ومظاهره المقیدة فهو یعرف الاشیاء بالحق لا الحق بالاشیاء واما العقل فلا یعرف الحق الا بالاشیاء
والاشیاء مقیدات لا تعطی الا التقیید کما انك اذا لم تعرف زیدا ووصل الیك کتابه فما تعرفه الا بکونه کاتبا فهذه المعرفة
لا تعطی الا التقیید بخلاف ما اذا عرفت زیدا اولا بما هو علیه فی نفس الامر تنزل من معرفته الی معرفة کمالاته فلا شك
انك لا تقیده بالکتابة اذا کان هنالك کمالات اخر (انکدر نصر وعزت جود ورحمت * انکدر غیب وعین اخری واولی
جو فردانیت آنك حمدا کادر * جو وحدانیت انك شکری اولی) نصر عون معناسنه در عزت غلبه وقهر وعزة الله
تعالی هی العزة الحقیقیة الدائمة جود الفرق بین الجود والکرم ان الجود الفیض الامتنانی الرحمانی والکرم
الفیض الرحیمی رحمت رقت معناسنه در لکن حق تعالی یه نسبتله رقتك غایتی اولان فیض واحسان مراد اولنور
قال ارباب التصوف الرحمة نوعان رحمة الامتنان وهی الرحمة الصادرة من محض الوهب الالهی لا فی مقابلة استعداد
کلی او جزئی ورحمة الوجوب وهی التی اوجبها الحق سبحانه علی نفسه فی مقابلة احد الاستعدادین فالرحمة الاولی هی
الفیض الاقدس والثانیة الفیض المقدس اخری واولی اخری آخر تدرکه خلقتی دنیادن متأخره درواولی دنیادرکه
خلقتی اخرتدن اولدر فردانیت وحدانیت بعدذا کلام ناظمدن منفهم اولان بودرکه فردانیت ووحدانیت حق تعالینك
اولیجق بو ایکی صفاتك مقتضاسیله اظهار ایتدیکی نعمتلره حمد وشکر ایتمك کرکدر دیمکدر ولکن ظاهر کلام نفس
فردانیت ووحدانیت اوزرنه حمد وشکرك جوازنی ایهام ایدر سؤال اولنور ایسه که حمد وشکر نعمت مقابله سنده در
نفس فردانیت ووحدانیت ایسه نعمت مقوله سندن دکلدر) جواب بودرکه حمد وشکر حقیقتده فردانیت ووحدانیتی
تعریف اوزرینه در تعریف ایسه حق تعالینك * نعمت جلیله سیدر عامهٔ ناسك یارب شکروار اغکه وبرلکه
دید کاری بوکا محمول اولیجق اشتباه قالمز (که محبوبنی ایتدی بزه ارسال) محبوب حبیب الله صلی الله تعالی علیه
وسلمدرکه عشقك فوقنده اولان مقام محبوبیته قدم باصمشدر وبو مقامك فوقنده مقام یوقدر (محمد احمد ومحمود
واصفی) اوچی بر معنایه درشوقدر وار درکه محمد مبالغه یی مشتمل واحمد بمعنی الفاعل اولمق دخی جائزدر اصفی جوهر
ذاتی شائبهٔ ماسوادن زیاده صافی (آنی کندو ایچون خلق ایتکجون * یارتدی طلعتن ایتدی مصفی) یعنی الله تعالی
خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اسم اعظمه مظهر تام قیلوب انك آیینه سندن جمله اشیا مشاهده
قیلمندی سائر اسما اکا تابع اولدیلر الحاصل علت غائیه ومقصود اصلی آنك وجود دیدر طلعت کورمکدر بوراده مراد فخر
عالم صلی الله علیه وسلمك وجه انوریدر مصفی یعنی صافی قیلمش مقصود اصلنده صفوت اوزره خلق اولندیغنی بیاندر
وجمالنك مصفی اولدیغی جمیع اسماء الهیه یه آیینه اولمسیله در پس مراد طلعت باطنه وجوهر ذاتدر مع هذا مقتضای
حکمت بودرکه اکمل الخلق ده صورت وجهی دخی احسن ایدی بو مقامك تحقیقی تمام الفیض نام کتابمزده در (جمیع انبیاء
امتدر اکا) قو عالمده اقصای مرمی) زیرا الله تعالی جمیع انبیادن عهد المشدرکه اکر آنك زمان شریفلرینه ایرشورلرسه
اکا تابع اوله لر (والامة) جماعة ارسل الیهم رسولا (اقصای مرمی) غایت مراد ومقصود درزیرا دنیا وعقباده جمیع سادانه
مدار در پس مخلوقات ایچنده اندن غیری مقصود بالذات یوقدر (اکا خادم امین الله جبریل) جبریل علیه السلامك
خدمتی حامل الوحی اولوب جناب رسالته ترددی وامانتی حامل اولدیغی وحی بلا زیادة ولا نقصان تسلیم ایدوب غیره
افشا قلمدیغیدر (مقام قاب قوسین اوادنی) قاب قوسین عالم صفات واوادنی عالم ذاتدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلمه
شب معراجده حاصل اولان قرب ووصول وحصولی بیاندر تفصیلی معراجده کلور ان شاء الله تعالی (کمالی ظاهر
اولدی بالبداهه * شود مکم رفرفیله اولدی اخفا) بالبداهه بوراده مراد بالضروره دیمکدر علم ضروری اودرکه کسب
واختیار سز اول امرده انسانك قلبنه وارداوله (رفرف) التوتدن بر بساط درکه اوزرنده حریر جنتدن بر دوشك
واردر (اخفی) زیاده کیزلی زیرا اومحله کلنجه باطنی خفی وظاهری جلی ایدی اندن کذران ایتدکده بالکلیه نهان اولدیلر

(لشارحه) ایرمدی سرکه عقل انسان (کورمدی کمسه کماهی یوزکی) یعنه سنسن حقیقت اوزره بیلن * اکلامز هیچ
کمسه لر سوزکی (ایاغی توزنی عرش ایتدی قبله) انکچون اولدی عرشك قدری ارقی) ظاهر اولان بودرکه قبله ضمله در
بوس معناسنه یعنی تقبیل مراد درمقصود شب معراجده عرش اعظمه قدم بصدیغنی بیان وانك قدم مبارکه سیله
عرش وکرسینك شرفیاب اولدیغنی عیاندر امر الله الکلیم بخلع النعلین عند الوادی المقدس لیتشرف الوادی بقدوم
قدمیه ویتصل برکة الارض المقدسة الیه وقیل للحبیب تقدم علی بساط العرش لیتشرف بغبار نعلی قدمیك نور العرش
یاسید الکونین کذا فی اسولة الحکم ومن کلمات الشیخ ابن الاشرف الازنیقی روح الله روحه مصرع یدی قات
کوکاری کچدی قدم عرش اوستنه بصدی * عرشه قدم بصمق حقیقتده عالم اجسامی کذر ایدوب عالم ارواحه دخول
واندن عالم امره وصولدر اکرچه فوق العرش عند المتکلمین عالم لا خلا ولا ملادر اما سادات صوفیه قتنده عالم ملادر
زیرا مقام ارواحدر عالم اجسام حجاب ظلمانی وعالم ارواح حجاب نورانیدر پس بو ایکی حجابدن خلاص اولمدقچه وصلت
حقیقیه یوقدر قال حضرت الهدائی مصرع (کیج آغ وقاره دن باق نور ذاته) بوندن مراد ارواح واجسام وملك وملکوت
ودنیا وآخرت وعلوم ظاهره وباطنه پرده لرندن کچمکدرکه کیمی آغ یعنی حجاب نورانی وکیمی قاره یعنی حجاب ظلمانیدر
(ارقی) یعنی اعلا دیمکدر (قو ادیانی دینی قلدی منسوخ * انکچون شرعیدر خیر وابقی) دین وملت حقیقتده
امر واحددر ولکن بحسب الاعتبار ما بینلرنده فرق وار در زیرا شریعته اطاعت اولندیغی جهتدن دین واملا وکتابت
اولندیغی جهتدن ملت دینلور الحاصل وضع الهی هرنه زمان حقدن انی تأدیه ایدنه نسبت اولنسه ملت وانی اقامت
ایدوب مقتضاسیله عمل ایدنه نسبت اولنسه دین تسمیه اولنور بعضلر دیمشلردرکه دین الله تعالی یه وملت رسوله
ومذهب مجتهده منسوبدر شریعت فخر عالم صلی الله علیه وسلمك الله تعالی جانبندن کتوردیکی احکام اعتقاد
وعملیه نك مجموعیدر نسخ لغتده نقل وتحویل وشریعتده مدت حکمی بیاندر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك دینی که
دین اسلام وشریعت جدیده در جمله ادیان مختلفه نك احکامنی نسخ وتبدیل ایتدی وقیامته دك باقیدر انکچون غیریدن
خیرلی وافضلدر زیرا حکم وشرف وفضیلت متأخر کدرکاه اولور صورتا تأخر معنا تقدمی نفی ایتمز نتکیم وارددر) نحن
الاخرون السابقون (ای الاخرون فی صورة الوجود سابقون فی معناه وفی التأویلات النجمیة بین قوله (ورحمة منا) فی حق
عیسی علیه السلام وبین قوله فی حق نبینا علیه الصلوة والسلام * وما ارسلناك الا رحمة للعالمین * فرق عظیم وهوان
فی حق عیسی علیه السلام ذکر الرحمة مقیدة بحرف من ومن للتبعیض فلهذا کان رحمة لمن آمن به واتبع ما جاء به الی
ان بعث نبینا علیه السلام ثم انقطعت الرحمة من امته بنسخ دینه وفی نبینا علیه السلام ذکر لرحمة للعالمین مطلقا فلهذا
لا ینقطع الرحمة عن العالمین ابدا اما فی الدنیا فبان لا ینسخ دینه واما فی الاخرة فبان یکون الخلق محتاجین الی شفاعته
حتی ابراهیم علیه السلام فافهم جدا انتهی بعدذا کلام مذکورده اشارت واردرکه اکرچه که طریقت جلوتیه ناسخ
الطریق دکلدر فاما خاتمهٔ طرق اولدیغی جهتدن سائرلردن افضلدر انکچون انك رسمندن عدول ایدوب طریق آخره
انتساب ایدن کمسه تعزیر اولنور حتی تشفع ایتسه دخی تعزیر اولندیغی کبی اما بوسوزدن خلوتیه نك قلبنه غبار
کلمیه زیرا برنسنه نك من وجه غیریدن افضلیتی غیرك دخی من وجه اندن افضلیتنی منافی دکلدر انتم اعلم بامر دنیاکم
بیورمشدر فافهم * آی ایکی پاره اولدی برمغندن * یعنی برمغیله اشارت ایتدکده آی آنك اشارتنه مسخر اولوب ایکی
شق اولدی ومیانده صراطاغی ظاهر اولدی نتکیم فصل معراجده کلور ان شاء الله تعالی معلوم اوله که فخر عالم صلی
الله علیه وسلمك هر عضونده بر برهان وار در پس برمغنك برهانی اشارتیله حاصل اولان معجزه در وعلی هذا (انکچون
شمس کوننی اولدی ابهی) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك ایکی عالمی نور شریعت وحقیقتله منور ایلدی ابهی زیاده
حسن وبهاصاحبیدر (ایچوبدر حوضنك بر قطره سندن) انکچون زنده در خضر یله عیسی * اصح اقوال بودرکه
کوکده عیسی وادریس ویرده خضر والیاس علیهم السلام حالا حیاتده در بونلرك عمرجاودانی بولملرینه سبب مخلدنده
تحریر اولندی کلام ناظمده قدس سره اشارت واردرکه آب حیات چشمه سی حوض رسول اللهدن برشعبه در اما
حقیقتده حوضدن مراد علم لدنی حوضیدر پس بونده بو امتك خواصنه اشارت واردرکه انلر دل زنده صاحبلریدر زیرا
حوض علم رسولدن نوش ایدوب وارث پیغمبر علیه السلام اولمشدر هلاك صوری بو حیات باقی یه مانع دکلدر المؤمنون
لا یموتون ای المؤمنون الکاملون لان المطلق مصروف الی الکمال فیرادا کمل الافراد ومعنی الکمال هو الکمال
فی الایمان وهو عین العیان واهله غنی عن البیان کما قال حضرت الهدائی (حقیقت سروید رهیچ خزان اولمز) تازه کلدن
ترد رهیچ صراروب صولمز (اولمزدن اوك اولدی بردخی اولمز) صوری حسابی ویروب کانلر سؤال اولمزا کر سؤال
اولنورسه که بو امت مرحومه جمله امماندن افضل اولیجق نیچون بوندن خضر وعیسی کبی قیامته دك معمر آدملر کلمدی

جواب بودركه خضر وعيسى بوامتدن وبو شرعك خادملرندن اولمسه دخى بوامتك كاملنك آثارى الى يوم القيام باقيدر
بركسنه نك ذكر واثارنك بقاسنه حكما عمر ثانى ديمشلردر وبوامتك خواصى بحسب الجسمانية وداع عالم فانى
قيلدقدنصكره ينه روحانيت ايله جميع عوالمده متصرفلردر فالمدبرات امر االيه اولاسه حيات ايله ممات انلره يكساندر زيرا
دركاراولان روحدر جسم دكلدر صائب) مشوبعرلك زامداداهل دل نوميد * كه خواب مردم آكاه عين بيداريست
ظهور الكرامات من الاولياء انما هو بعد الموت الاختيارى اى بوجوده لا بفقده فالموت لا ينافى الكرامات فالاولياء
قال بعضهم يظهرونها بعد وفاتهم الصورى ايضا چوسداحى الخ قال حضرت الهدائى چو برذاتك كه اوله مداحى رحمان
نوجهيله انى مدح ايده انسان * سليمان چلبى صاحب المولود (شولكه مداحى انك الله اوله) وارقياس ايله كه اول نه شاه اوله
(لمحرره) وجودك رحمت كون ومكاندر يارسول الله * ظهورك باعث امن واماندر يارسول الله * شهودك ديدهٔ جان
وجهانه پرتو افزادر * كوزى اولنلره كوندن عياندر يارسول الله * قومز خلقى يارن البته ابت ناره محشرده * لواء الحمدك
اندهسايه ندر يارسول الله * قاشك محرابى عشاقك دمادم قبله كاهيدر * خدنك غمزه كه دللركماندر يارسول الله (حقيقت
علمى برمشكل معمادر حقيقتده * زبانك اكا مفتاح بياندر يارسول الله * كلستان جمالكدن شوعاشق كه اوله كلچين (ابد
بلبل كبى كارى فغاندر يارسول الله * شراب كوثرندن نوش ايدوبدر خضر له عيسى * جهان ايچره انكيچون جاوداندر
يارسول الله * نوله صقلرسه حق دلده دائم جوهر عشقك * زلدن اكا سندن ارمغاندر يارسول الله * اسنى * زياده سنى
يعنى عالى ورفيع اغنى زياده غنى قال القشيرى قدس سره الصدق ان لا يكون فى احوالك شوب ولا فى اعتقادك ريب
ولا فى اعمالك عيب والصديق هو الذى لم يدع شيأ مما اظهره باللسان الاحققه بقلبه وعمله قال سعد المفتى الصديق
هو الكثير الصدق فهو للمبالغة وتسمية ابى بكر رضى الله تعالى عنه بهذا الاسم للمبالغة فى كيفية الصدق فانه صديق
كامل فى مثل هذا المقام الذى كذب فيه اكثر الناس وفى كلام الناظم اشارة الى ان ابابكر رضى الله عنه واسمه الاسلامى
عبدالله وكان اسمه قبل ذلك عبد الكعبة وهو اول من اسلم من الرجال الاحرار اى غير الموالى كما ان اول من اسلم من
الصبيان على رضى الله تعالى عنه ومن النساء خديجة رضى الله تعالى عنها ومن الموالى زيد بن حارثة واخرج ابو نعيم عن
بعض الصحابة ان ابابكر رضى الله تعالى عنه آمن بالنبى عليه السلام قبل النبوة اى علم انه النبى المنتظر وتفصيل ترجمته
يجيء فى محله ان شاء الله تعالى (باركا) اجازت برى ديمكدر زيرا اول مقامه وارمق اجازتسز اولمز مثنى اسرار قرآن
ديمكدر قرآنه مثنى دينلديكى آنده وعد ووعيد وامر ونهى وثواب وعقاب وقصص تثنيه لنمش وتكرار اولنمشدر قال تعالى
فى سورة الزمر كتابا متشابها مثانى * اكا بلدردى بوندن فهم اولنوركه حضرت صديق رضى الله عنه فخر عالم صلى الله
عليه وسلمك زياده رازدارى ايدى يعنى محرم حضرت پيغمبر ايدى كيم اوكنج رموزيدى تحقيق (لدنى علمى اسماء حسنى)
اسرار مثانى درعلم لدنيدن مراد * وعلمناه من لدنا علما * سقاله سندن فهم اولنان علم اسرار وحقايقدركه الله تعالى
آنى خضر عليه السلام وسائرا كامله ولايتلرى جهتندن تعليم ايلمشدر * اسماء حسنادن مقصود مدلولاتنك رموزيدر
قال الله تعالى * ولله الاسماء الحسنى * قال اهل التفسير فضل اسماء الله تعالى فى الحسن على سائر الاسماء الدلالتها على
معان هى اشرف المعانى وافضلها وليس حسن الاسماء لذواتها لانها الفاظ واصوات بل حسنها الحسن معانيها ثم ليس
حسن المسمى حسنا ينطلق بالصورة والخلقة فان ذلك محال على من ليس بجسم بل حسن يرجع الى معنى الاحسان
مثلا اسم الستار والغفار والرحيم انما كانت حسنا لانها دالة على معنى الاحسان (ايوان) كسر همزه ايله عربيدر يولك
صفه يه ديرلر اما عجم فتح همزه ايله چارطاق معناسنده استعمال ايدرلر ايشى عدل بوراده عدل جورك مقابليدر فضلك
دكل كما فى قوله عليه السلام الظالم عدل الله تعالى فى الارض ينتقم به ثم ينتقم منه فان المراد بالعدل هنا ما يقابل بالفضل
وهو ان يعامل كل احد بفعله ان خيرا فخير وان شرا فشر والفضل ان يعفو مثلا عن المسيء (حق) باطل مقابليدر (تقوى)
ومعاصى وماسوى اللهدن پرهيزدر قال القهستانى التقوى فى الاصل جعل النفس فى وقاية مما يخاف التاء بدل من الواو
كالتراث والتجاه من الوراث والوجاه لو كان بعدى نبى لكان عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه بوكلامدن فهم اولنوركه
خلفاء اربعه وحسنين وسائر خواص اهل بيت واصحاب كبار اولياء در قطعا نبيلردكلدر پس حسنينك نبوتن ادعا
ايدن كمسه ده جهل عظيم واعتقاد سقيم بلكه كفر صريح واردر نعوذ بالله تعالى (ايوان) مثل ديوان مجلس سلطان
وخيمه شاه (موفى) يقال وفى فلانا حقه اى اعطاه وافيا كاملا يعنى قرآن ذيشانى على التمام بوترتيب اوزره حضرت عثمان
رضى الله عنه جمع ايتدى زيرا اكرچه حضرت صديق رضى الله عنه كونده دخى جمع واريدى فاما صحف متعدده ايدى
حالا اولان ترتيب اوزره دكل ايدى صكره حضرت عثمان رضى الله عنه ترتيب سوره ورد آيات الى السور ايدوب مجموع
قرآنى مصحف واحدده جمع ايلدى وخط ورسمنده اهتمام قيلدى وبرقاچ نسخه استكتاب ايدوب آفاقه كوندردى

مصحف عثماندن مراد بودر بو نسخه خطيله كندى اولان دكلدر (اوتانديلر) الخ حضرة عائشه رضى الله عنهادن
مرويدركه بركون فخر عالم صلى الله عليه وسلم سعادتخانه لرنده مضطجع ايديلر ابو بكر رضى الله تعالى عنه حضرتلرى
كلوب استيذان ايتدكلرنده ماذونا ايچرو كيروب فخر عالم صلى الله عليه وسلم انى كوردكده تغيير وضع ايتميوب على
حاله صحبت ايلدى صكره عمر رضى الله تعالى عنه حضرتلرى داخل مجلس اولدقده انلر ايچون دخى تبديل هيئت
ايتمديلر صكره عثمان رضى الله تعالى عنه حضرتلرى استيذان ايتدكده فخر عالم صلى الله عليه وسلم جلوس ايدوب
دامنلرين دوشورديلر ووقار عظيم اوزره اوتورديلر حضرة عائشه رضى الله تعالى عنها بيورديلركه ابو بكر وعمرك
شاننده چوقلق مبالات ايتميوب عثمان رضى الله عنه خصوصنده اهتمام ايتدكلرندن سؤال ايتدم بيورديلركه الا استحى
من رجل تستحى منه الملائكة كذا فى كتاب الموسوم للامام شهاب الدين الكرمانى (ذوالنورين) ايكى نور صاحبى
ديمكدر زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلم كريمه لرى رقيه يى عثمانه تزويج ايدوب بدر غزاسنه چقدقدنصكره رقيه وفات
ايدوب بدردن عودت ايتدكده ديكر كريمه لرى ام كلثومى تزويج ايتديلر انكيچون ذوالنورين تسميه اولندى فخر عالم صلى
الله عليه وسلم حضرت عثمان رضى الله عنه حقنده بيورديلركه اكر قرق عدد قزم اوليدى واحدة بعد واحدة عثمانه
تزويج ايدرديم زهى شرف مصاهرت كه بووجهله برفرده احسان اولنمشدر (اوفى) زياده وفا ايديجى والوفاء ملازمة
طريق المساواة ومحافظة عهود الخلطاء (خلافت) غيرك مقامنه قيامدر صورى اولسون معنوى اولسون
كما قال فى المفردات الخلافة النيابة عن الغير اما لغيبة المنوب عنه واما لموته واما لعجزه واما التشريف المستخلف وعلى
الوجه الاخير استخلف الله تعالى اولياءه فى الارض فقال تعالى * هو الذى جعلكم خلائف فى الارض * قال مرجع
طريقتنا حضرت الشيخ افتاده افندى قدس الله سره لو نصبت خليفة فى مقامى فهو خليفتى والا فبعد ان مت
ليس لى خليفة ولو ادعى بعض المدعين انتهى وفى شرح العقايد لرمضان الفرق بين الخليفة والسلطان ان الخليفة من كان
طريقته وحكومته على طريقة النبى وحكومته والسلطان اعم انتهى ديمشلردركه حضرت على رضى الله تعالى عنه
مزاح خلقه مائل ايدى حتى برعجوز لطيفه ايتدكلرنده هذا الذى اخر الى الرابعة ديدى (اعلم) زياده عالم وفى الحديث
انا مدينة العلم وعلى بابها بو حديث شريف وامثالى حضرت علينك زياده كماليندالدر نتكم كملت من النساء اربع
حديثنده فاطمه رضى الله تعالى عنهانك كمالى تصريح اولنمشدر بومقامك تفصيلى تمام الفيض نام كتابمزده دربركسه
بعض وجوهله حضرت على كرم الله وجهه يى سائر اصحاب اوزرينه ترجيح ايدوب زياده محبت ايتسه آثم اولمز كما فى انوار
المشارق بخلاف الروافض خذلهم الله تعالى فانهم افرطوا فى حقه وتجاوزوا عن حد العقل والنقل (اعرف) زياده
عارف معلوم اوله كه علمك نسبتى عرفاندن شريفدر ولكن رسومده غالب اولمغله علم اللهه عرفان دينلمدى نتكم محلنده
كوران شاء الله تعالى كلام ناظمده دخى اشارت واردركه علم اطلاقى شريعته وعرفان حقيقته كوره در (احمى) زياده
حامى يعنى دين واهل دينى واسرار رسولى حافظ (صدرين) اهل دينك صدرلرى يعنى علم وكمال وشرفده مقدملرى حسن
كلدى حسين صدر بدرين * مطابق دوشدى اسميله مسمى * حسنين حضرتلرينك مسمالرى بودر يعنى طوغمش آى
كبى نورانى اولوب زياده حسن وبها وجمال صاحبى اولدقلرينه بناء اسملرى حسن وحسين اولمق بو معنايه مطابق دوشدى
زيرا الاسماء والكنى ينزل من صوب السماء دينلمشدر معلوم اوله كه بوذكر اولنان حسن صورت حسن سيرتك آثار نوريدر
زيرا الله تعالى انبياء وكمل اولياىى حسن الاسم وحسين الصورة ايلدى نتكيم سرى تمام الفيض كتابمزده در (بعدذا)
شمس انبيايه وبدر كامل اوليايه ونجوم اهل كماله اشارتدر حسنين حضراتنه بدرين اطلاق اولندى مشكوة نبوتدن
نور ولايت اقتباس ايدوب افاضل اوليادن اولمرينه دالدر انبيادن اولمرينه دكل اكرچه هر وليده الهام جهتندن
انباء عن الله واردر فاما بو معنايه نبوت تحقيقيه ديرلر نبوت عرفيه ديمزلر پس متشرعه خلط مذاهب ايتمك جائز
اولمديغى كبى متصوفه دخى خلط مراتب ايتمك جائز دكلدر زيرا غلو فى الدين قبيلندندر وقال تعالى * يا اهل الكتاب
لا تغلوا فى دينكم * الاية بو آيت شريفه نك معناى صريحى نصارى طائفه سى نبيلرنده غلو وافراط ايتمكدن كه عيسى
عليه السلامه اثبات الهيتدن نهيدر واشارتى علمايى وانلره تابع اولنلرى مذهبلرنده افراط اتمكدن نهيدركه اول
معتزله كبى رؤية اللهى انكار ومشبهه كبى حق تعالى يه اوصاف جسمانيه اثبات وولينك نبوتن ادعادر فالحسنان
رضى الله تعالى عنهما وليان اكملان من اولياء الله تعالى لا نبيان ولا رسولان اللهم تب علينا وخذ بايدينا وطيب حالنا
دنيا ودينا (تحيات وصلات اولسون رسولك * سطهر روحينه آلينه جا) جا جميعا ديمكدر جود ندر كثرت معناسنه نتكيم
جم غفير وجم كثير ديو اطلاق ايدرلر (الهى) كل رسولك ال واصحابنه طپراق ايت بوزلك * قيل منور ومبذم كحل
جلاىله كوزلك * نعت پاكن قيلمغه صرف ايله كيجك كوندزلك * عاشقيسك انلرك يوليته قربان ايت اوزلك * معرفت

باغنده انلر میوهٔ رنکینندر * کلستان عشق وشوق ایچره کل نسرینندر * طوطیان بزم حقدر بلبلان دیندر *
عاشقیسك انلرك یولنده قربان ایت اوزك * آفتاب پرتو انداز حقیقتدر رسول * هر بری ارشادده اصحابی ستارهٔ صاغ
وصول * واصل سرمنزل اولوب بولمق استرسك قبول * عاشقیسك انلرك یولنه قربان ایت اوزك * هرنه وحی ایتدی ایسه
بردست جبریل امین * اولدیلر فرمانته مولانك عبدکترین * جانلری جانانه قربان تنلری یغمای دین * عاشقیسك انلرك
یولینه قربان ایت اوزك (چاریار وچار ارکاندر رسوله چون بولار * اولدی بودین مبین انلرله دائم استوار * واریسه کرقوت
حالك قول اول انلره وار * عاشقیسك انلرك یولینه قربان ایت اوزك * روضهٔ توحید ایچنده برکل نودر حسن * هم حسین
اول روضه ده کویا که وردویاسمن * حق اول کاملرك عشقینه فریاد ایله سن * عاشقیسك انلرك یولنه قربان ایت اوزك
(مکر کونلرده برکون امر تقدیر * اوتورمشدم کایبولیده سری * الوب چکمشیدم جمله خلقدن * دلمده ذکردی قلبده
ذکری) ذکر یقال ذکره بلسانه وبقلبه یذکره ذکرا وذکرا ایضا وهو مقابل النسیان ولا یکون فی الجنة ذکر لانه طرد الغفلة
والجنة محل الحضور دائما لکمال الکمل فی الدنیا * فانهم فی صلوتهم دائمون (کابیولینك اول عاشقلرندن * درلدیلر کاوب
قائمه طری * دیدلرکم نیچون قیلمزسن ای دوست * رسولك وصفنی عالمده بشری) طرا جمعا دیمکدر قاطبة کافة جماکبی
بشری تبشیرك اسمیدر یعنی نیچون رسولك وصف ونعتنی سویلیوب خلق عالمه مژده ایتمزسن زیرا که وجودك متحقق
اولدیغی مرتبه دن نعت رسول الله ایتمك رسولك صدوجهله دخی رحمة للعالمین اولدیغی مژده در (دیدم ای کوزلرم
نوری جماعت * ایرك دولتلره عزا ونصرا) یعنی عزت ونصرت دولتلرینه ایرك ودائما ابدا منصور ومعزز اولك ونصرت
دعایه وجه بودرکه اول وقتده کایبولی خلق جهاد اصغر وجهاد اکبره مشغول ایدیلر ناظم قدس سره حاللرینه
مناسب اولان وجهله افتتاح کلام ایلدی (مجدا وفخرا) یعنی الله تعالی سزی کندو حبیبی قتنده عزیز ایلیوب
انکله سائرلر اوزینه مجد یعنی عظمت وشرف وفخر بولك قال الامام الراغب المجد السعة فی الکرم والجلالة من قولهم
مجدت الابل اذا حصلت فی مرعی کثیر واسع والتمجید من العبد ذکر الصفات الحسنة ومن الله تعالی للعبد باعطائه
الفضل (والفخر) المباهاة فی الاشیاء الخارجة عن الانسان کالمال والجاه (اشتدیکز نیجه درلو خبرلر * خصوصا سیرلر
اولدی مسرا) یعنی سیر کتابلری تألیف اولنوب ایچنده فخر عالم صلی الله علیه وسلمك غزالری وشکل وشمائلی وجمیع
احوالی درج اولنوب قصور قالمدی که بیان ایچون تألیف جدیده احتیاج اوله (سیرت) طریقت وهیئت دیمکدر
مسری تسریه دندر تسییر وتشهیر فاش معناسنه مقصود سیر کتابلری دوزیلوب اطراف عالمه منتشر اولدیغی
بیاندر (علم احری) زیاده لایق علم یعنی مطالعه یه وعمله قالوا العلوم الشرعیة خمسة الکلام والتفسیر والحدیث والفقه
واصول الفقه ونعم ماقیل (علم دین فقهست وتفسیر وحدیث) هرکه خواند غیر ازین کردد خبیث (زلف مطرا) مطرا تازه
لنمش وتازه پرداخت اولمش نسنه تطریه دندر تجدید معناسنه بوکلامده سیر کتابلرنی محبوبلرك چهره لرینه وتجدیده
کتابی اول چهره لره زیب وزینت ویرن زلفه تشبیه واردر (بنا کاه دوشم اولوبر کیچه بن کوریرم کم محمد سراسری)
بناکاه اکسزین دیمکدر سراسری محمدك صفتیدر یعنی مراسر ارسبحان الذی اسری * اولان محمد مصطفی صلی الله
تعالی علیه وسلمی کوردم معلوم اوله که فخر عالم واکا قولا وفعلا وحالا وارث کامل اولنلر هادی اسمنك مظاهریدر
شیطان واکا تبعیت ایدنلر مضل اسمنك مظاهریدر برکمسه رسول اکرمی ویا کمل اولیادن برینی هیئت معروفه سی
اوزره واقعه سنده کورسه کرچك انلری کورمش اولور کاوردمن رأنی فقد رأی الحق زیرا شیطان هادی اسمنك صورتنده
تمثل ایتمك مقتضای حکمت دکلدر ولکن رؤیای صالحه جمیع انبیاء واولیاء وصلحاء مؤمنین اراسنده اشتراك اوزره در
اکرچه قوت لطافته کوره تفاوت واردر زیرا رؤیای صالحه اجزاء نبوتدندر انکیچون اربابنه وحی کبیدر ورؤیانك مافوقی
حالت انسلاخ ویا عالم یقظه ده کورمکدر بوایکیسی انبیاء وکمل اولیایه مخصوص در صلحادن بعضسی یقظه حالنده
بعض تمثلات کورمك نادردر وغیر معتبردر اما انبیاء حالت یقظه ده ملائکه یی مشاهده ایدرلر وکمل اولیاء دخی مراد
ایتدکاری معنانی صورت محسوسه ده مطالعه یه قادرلردر نتکم شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلرندن مرویدرکه انلر
مراد ایتدکاری ارواحله اوج وجهله اجتماعه قادر اولورلردی اولکیسی مراد اولنان ذاتك روحانیتنی بوعالمه استنزال
ایدوب صورت عنصریه سنه مشابه اولان صورت مثالیه ده متجسدا ادراك ایدرلردی ایکنجیسی منامده مطالعه ایدر
لردی اوچنجیسی کندی هیکلندن منسلخ اولوب عالم علویده متعین اولان مرتبه سنده جمع اولورلردی بومرتبه یه وصول
لطافت روحله حاصل اولورکه انك لطافتی واهیتنك پرتوی بدنه عکس ایدوب قالب قلب کبی اولور ابدان کملك قبرده
منسلخ اولمدیغی بومعنادندر نتکم محلنده تفصیلی کلور ان شاء الله تعالی * سؤال اولنورسه انسلاخ ندر جواب
بودرکه کاملك روح سلطانی وقلب ملکوتیسی بوخس بشریتدن صویلوب عالم مثاله دخولیدرکه اول عالم بو عالم

حسنك فوقنده وبوندن لطیفدر کمل اولیایه قوت فیض حالنده بوعالمده صلصلهٔ جرس کبی صدا ظاهر اولور زیرا الهام
صحیح وحی کبیدر پس فخر عالم صلی الله علیه وسلمه تحقیق رسالت ایچون صدای مذکور استماع اولندیغی کوش هوش
اهلی بیلور ناظمك قدس سره جناب رسالتپناه ایله عالم مثال وحالت انسلاخده ملاقاتلری اواخر کتابده کلور (محرره) ندر
اول باغ کم انده دهنمز میوه لر برلر * نه برلرده در اوبرلر کا کاعاشقدر ردلر * بوبرلردن کندزایله اوبرلرده قرار ایله) اوبرلرده
توطن ایتمز الامر داولان ارلر * اوتورمش نور اولوب اصحاب ایچنده * تمامت نور اولور شهر وصحاری * صحاری صحرانك
جمعیدرکه معروفدر بوراده شهردن مراد مسکون وصحاریدن مقصود مسکون اولمیان یرلردر تقابل ایله اوتورمشلر طوتوب
صف * کوز کمکدن ثو یوزلر معری * نقاب بچه ء پرده عربیدر (وصف) الصف ان یجعل الشیء علی خط مستو کالناس
والاشجار ونحو ذلك (معری) تعریه دندر عاری وعریان لنمش معناسنه یعنی بریوز کورنمز بلکه جمله سی پرده پوش ایدی
چین) ترکستانده برشهرك اسمیدرکه چینی کاسه لراندن کاور محاینی حسنله مثل اولمشدر چینی طاسلرده اولان صودن
مراد سکر ویرن شرابدر نتکیم کلام اتی بومعنایه قرینه دررقت ولطافتده شرابی آبه تشبیه ایلدی (مبرا) تبرئه دندر بری
قیلنمش معناسنه یعنی اول چینی طاسلرده اولان شراب نوش اولنیوب حالی اوزره طورر (تبرا) بری اولمق عجم استعمالی
اوزره در عرب یا ایله تبری دیرلر تجلا وتسلا دخی بویله در ابن کمالك تجلی وتسلی الف ایله لحن محضدر دیدیکی ایکی
استعمالك میانی فرق ایتمکدن در ترکی لسانی اهلی هرقنغی زبان اوزره اطلاق ایلسه وجهدر فافهم (حیاری) فتحله
حیرتك جمعیدر یقال حار وتحیر فی الامر اذا تردد فیه اضطرب یعنی پرده پوش اولدقلرینك حکمتی فخر عالم صلی الله
علیه وسلمك جمالی مشاهده دن حاصل اولان حیرت کبرادر بوندن فهم اولنورکه محبوب اولان دائما پرده ده در پرده
ایسه حقیقتده چشم مشتاقده در اول پرده دخی حکمته مبنی ودائردر (مجلس) معروفدر واتماسمی کلمات الوعاظ
مجالس لانهم اوالقوم یجلسون عند ادائها (سکاری) ضمله سکرانك جمعیدر فتحله والسکر حالة تعرض بین المرء
وعقله واکثر ما یستعمل ذلك فی الشراب وقد یعتری من الغضب والعشق ولذلك قال الشاعر سکران سکرهوی وسکر
مدامة ومنه سکرات الموت کذا فی المفردات یعنی بومجلس عالیده شراب ایچمکه رخصت یوقدر زیرا سکر عارض اولوب
شاید ترك ادبه مؤدی اوله بلکه بومجلسك اربابی عشق وشوق ومحبت شرابیله اکتفا ایدرلر * پاره پارا * اشکاره واشکارا
کبیدر یعنی الف وهای رسمی ایله استعمال اولنور * سنك خارا * قتی طاش اعمك اخصه اضافتی قبیلندندر زیرا خارا
جنس طاشدن برنوعدرکه صلابتله معروفدر طاش دیجك برده عجم سنك خارا دیر نتکیم بوبیتده واقعدر (سرکش مشو که
چون شمع ازغیرتت بسوزد * دلبرکه درکف اوموم است سنك خارا * خاره ده دیرلر هاء رسمی ایله نتکم واقعدر (نکرفت
در تو نالهٔ حافظ بهیچ روی * حیران آن دلم که کم ازسنك خاره نیست * الف که علامت صفت اولمیه زیبا وبینا ده کی کبی
بلکه نفس کلمه دن اوله هاء رسمی ایله ارالرنده مبادله اولور مثلا آشکارده دیرلر کذا فی الدقایق لابن الکمال * زاری
ایکلدی دیلك (زهره) طاقت یعنی مجال فی اللغة التعمیة بوراده مراد بطریق الکنایه مرهمدر زیرا طاقت ومجال
معالجیه لازمدر (دلارا) وصف ترکیبیدر آرایدندن کوکل بزیجی یعنی کوکله عشق وشوق وضیا ویریجی بویله یرلرده
محبوب القلوب معناسنه در * کتورکوکالك الخ * یعنی کوکلکده حجاب وبصیرتده نقاب اولمیوب نور جمالی مشاهده
میسر اولسه ظاهر پرده سی ضرر ویرمز اولمسه بی پرده اولمق خیرا یتمز کما قال * وتریهم ینظرون الیك وهم لا یبصرون
بوکلامده معرفت رؤیتدن افضل اولمغه اشارت واردر نتکیم بعضیلر ذاهب اولمشلردر زیرا بصر بصیرته تابع واکا خادمدر
فافهم جدا (حکمت) اجل علوم ایله افضل اشیانی معرفتدن عبارتدر افضل اشیاء الله تعالی واجل علوم علم وهبیدر
پس برکمسه جمیع اشیایه عارف اولسه ولکن حق تعالی یی بیلمسه حکیم دنلمز نتکیم برکمسه علوم کسبیه دن بی بهره
اولسه ولکن بقدر الطاقة البشریة حق تعالینك ذات وصفات وافعالنی بلسه اکا حکیم دینلور قال تعالی * ومن یؤتی
الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا * ملك ودیارا * اصلی سلك ودیاره درالف وقف ایچوندر ملك ودیاردن مراد ممالك واقالیمدر
قال فی بحر العلوم یسمی البلاد الدیار لانه یدار فیها ای یتصرف یقال دیار بکر لبلادهم وتقول العرب الذین حوالی مکة
نحن من عرب الدار یریدون من عرب البلد وفی المفردات الدار المنزل اعتبارا بدورانها الذی لها بالحائط وقیل دارة
وجمعها دیار ثم تسمی البلدة دارا (مولد) مولود شخص ومولدانك زمان ومکان ولادتیدر بوراده مراد ولادته متعلق
اولان آثاردر * دهر افدهرا * عصر دنصکره عصرده یعنی هرزمانده وهرزمان طویل وابدی معناسنه دخی کاور
براوبحرا) البرخلاف البحر وتصور منه التوسع فاشتق منه البرای التوسع فی فعل الخیر والبحرکل مکان واسع جامع للماء
الکثیر والتبحر فی العلم التوسع * صبرا وشکرا * یعنی سراده نعمت ظاهره یه نظر الحمد لله المنعم المفضل دیه ومقتضای
وعدله ازدیاد نعمته طمعا الشکر لله دخی دیه اما ضراده الحمد لله علی کل حال سوی الکفر والضلال دیه ازدیاد بلیه دن

خوفا الشكر لله ديمه پس مقام صبر ومقام شكرده حمدا يتمك واردر لكن شكرده حمد وشكرك مجموعى اولور صبرده انجق حمد اولور بوندن فهم اولنور كه عامهٔ ناسك مذاكرهٔ بليه وقتنده شكر حقدن كلنه ديدكلرى صحيح دكلدر حمد اولسون الله تعالى يه هر حالده ديمك كركدر خذ هذا فانه نافع جدا اكثر الناس بل اكثر العلماء عن هذه المسئلة غافلون والحمد لله على التعليم (تمامى) ياضرورت شعر ايچون زياده قيلنمشدر ىتكم واقعدر ٭من اين آياترا بردم تمامى٭ به پيش حضرة مخدوم جامى٭ اما تمامت لفظنده اولان تا بويله دكلدر بلكه اصلدر ىتكيم قاموسده مصرحدر (حشرا ونشرا) نشر خلقى احيا ايدوب قبردن اخراج وحشر انلرى بر يرده جمع ايتمكدر (بى سون الخ) فى صحيح البخارى عن انس بن مالك رضى الله تعالى عنه ان رجلا قال للنبى صلى الله تعالى عليه وسلم متى الساعة قال فقال عليه السلام وما اعددت لها قال لا شئ الا انى احب الله تعالى ورسوله فقال انت مع من احببت قال انس فما فرحنا بشئ مثل فرحنا بذلك فانى احب النبى عليه السلام وابابكر وعمر رضى الله عنهما وارجوا ان اكون معهم بحبى اياهم قال بعض المفسرين شرط المرء مع من احبه الاقتداء به فى بعض الوجوه حتى لو لم يقتد به بوجه من الوجوه لا ينتفع به يوم القيامة بمجرد محبته له لان ادعاء المحبة بدون الاقتداء اصلا كذب لا صدق وفيه نظر لان قوله عليه السلام المرء مع من احبه مطلق وتقييد المطلق لا يجوز الا بدليل كذا فى بعض الشروح الطريقة يقول الفقير لابد لاجتماع المرئين فى مقام من الجهة الجامعة بينهما وهى فى المسئلة المذكورة والايمان والاطاعة ودل قوله تعالى٭قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله على ان الله تعالى لا يحب من خالف شيئا من شريعة النبى عليه السلام سننها وفروضها وحلالها وحرامها لانه علق محبة الله تعالى للعبد الذى يحب الله تعالى بمتابعة رسول الله عليه السلام مطلقا واذا وجد متابعة الرسول كان علامة محبة الله تعالى اياه ومن احب الله تعالى بسبب متابعته احبه رسول الله ومن احب رسول الله عليه السلام كان معه فى الجنة ومن عرف ان المحب المخالف لا يكون مع المحبوب الاترى ان الخوارج والروافض يدعون محبة النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ومحبة على كرم الله وجهه وهم مع ذلك مبغوضون عند الله تعالى وعند الرسول وعند على كرم الله وجهه فكيف يكونون معهم فافهم جدا٭بوليسر مرتبه فضلا وقدرا٭يعنى فضل ورفعت وشرف جهتندن مرتبه بولور٭عيدا وقدرا٭عيد بيرام وقدر ليلهٔ قدردر پس تكرار لازم كلمز يعنى بنم يوزمى كوزاين وبنم جماله عاشق اولان عيده وليلهٔ قدره راست كاور يعنى كوكلى شن وكوزى پرنور اولور زيرا عيددن مرادمسرور وليلهٔ قدردن مقصود نوردر شرفنا الله واياكم بجماله وجمال حبيبه المصطفى واوصلنا واياكم الى غاية المحبة والصفا٭جوديلى فولغى اوله سوزمده٭اوزى يوزى اوله صدرا وبدرا٭يعنى اوزى صدر ارباب عرفان ومقدم اصحاب ايقان اولوب يوزى انعكاس نور جمالدن ماه تابان كبى اوله٭صغندم حقه صيغندم الوهى٭كه يازم وصفنى سرا وجهرا٭يعنى وصف شريف ونعت پاكنك كزلى واشكاره سنى تحرير ايدم زيرا بو آنه كانجه سيرا هلنك قلمه كتوردىكى غالبا اوصاف جهريه ايديكه اشارات وخفياته تعرض ايتمشلردى پس كتاب محمديه ده مستعار قلم اعلادن لوح وجوده عالم امر وخلقك نقوش وصورى چكيده اولدى وبو حوض عرفان فيض اوصاف جليه وخفيه ايله تمام طولدى كم ترك الاول للآخر٭خدايا باجميع اهل ايمان٭عطا كن فضل ورحمت وفيض ماراء٭بافارسيده مع معناسنه كلور ىتكم باا ورفتم ديرلر يعنى انكله كتدم ديمكدر يعنى اى خدا جمله اهل ايمان ايله بزه فضل ورحمت وفيضك عطا واحسان ايله كندى نفسنى تخصيص ايتمدى زيرا دعاده تعميم وتشريك سبب استجابت ومستجلب مزيد فضيلتدر قال تعالى حكاية عن ابراهيم عليه السلام٭ربنا اغفر لى ولوالدى وللمؤمنين يوم يقوم الحساب٭اسرار محمديه ده حكمت تعميمده كاوركه داعينك مدعوله اولنلره بركات دعاسى واصل اولديغى كبى مدعوله اولنلرك دخى بركات همم وتوجهات ارواحى حاصل اولوب طرفينه نفع دنيوى واخروى ظاهر اولور وعن النبى صلى الله تعالى عليه وسلم انه يصيبه بعدد كل مؤمن ومؤمنة ذكر حسنة يعنى ان نواه بقلبه حين دعائه فافهم وعمل فى جميع دعواته لتزيد اعداد حسناته (وفى الحديث) لا يؤم عبد قوما فيخص نفسه بالدعاء دونهم فان فعل فقد خانهم رواه ثوبان كذا فى الاسرار لابن فخر الدين الرومى (الهى) يارسول الله كوترشيرين جمالكدن نقاب٭استانك بكلين عاشقلره قيل فتح باب٭شربت نطقك دواى علت هجراندر٭عاشق دل تشنه يه غيرى كركمز برشراب٭بزم خاص حضرتنه قيل بونده دعوت جانمز٭باشه نقصانه كرا ولدق ايسه كستاخ جناب٭مولدك پاكن كيجه كوندزسنك شرح ايلرز٭طوغه لى بو قلبه علم نافع ام الكتاب٭كوش جانيله دمادم كوش ايدوب اوصافكى كورمدن ذاتك قواقدن عاشقكدر شيخ وشاب٭ياحبيب الله جناب پاككه لايق بودر٭دولت وصليكه قيل حقى فقيرى كامياب (له الملك له الحمد له الشكر له النعما) ملك ميمك ضمى ولامك سكونيله مملكت وپادشاهلقدر وكسر ميم له تحت تصرفده اولان اشيانك اسميدر كما قال القاشانى الملك بضم الميم ولاية التصرف وبكسرها اسم لما تحت التصرف

وقال

وقال بعضهم الملك بالضم يعم التصرف فى ذوى العقول وغيرهم وبكسرها يختص بغير العقل انتهى نعما فتحله نعم باطنة والالاء نعم ظاهرة وباطنة وقال تعالى٭فبأى الاء ربكما تكذبان٭بعدذا) ناظم قدس سره عنوان كلامده ضمير غائب ايراد ايلدى مرجعنك ذهننده حضورنه بناء ويا خود ديباجهٔ كتابده ذكرنه نظرا ولكن ملكه كوره حمد٭ونعمايه كوره شكر كتوروب لاجل الضروره نعما اوزرنه تقديم ايلدى زيرا حمدك متعلق نعمته وغيره شاملدر شكر ايسه انجق نعمت مقابله سنده اطلاق اولندى ومن كلمة مولانا قدس سره٭كى بكويد لك لك آن لك لك بجان٭لك چه باشد ملك تست اى مستعان٭معنى بودركه اول لك لك قچان جانيله لك لك دير يعنى اون سكز بيك عالم سنك ملككدر وسكا مخصوصدر اى مستعان لك چه باشد سؤالدر ملك تست اى مستعان انك جوابيدر يعنى قچان لك لك اول لك لك ديمكى جانيله سويلردى لك نه ديمك اولدى (لك الملك لك الحمد لك العز لك العليا٭لك المنة لك القدرة لك اللطف لك الاعطا) ىتكيم حضرت مولانا برغزلنده بيوررلر٭شيخ مرغانست لك لك لك لكش دانى كه چيست٭حمد لك والامر لك والملك لك يا مستعان (له الخلق له الامر له النصر له الالاء) خلق عالم عين وكون وحدوثدر روحا وجسما امر عالم علم اله ووجوبدر وعالم خلق عالم امره تابعدر زيرا عالم امر عالم خلقك مبدئى واصليدر قال تعالى٭قل الروح من امر ربى٭الاء الك جميعدر نعمت معناسنه ىتكم مرور ايلدى (غنى بالذات ايدى اول حق٭كه غيب الغيب ايدى مطلق٭صفات اسماده٭مستغرق هو يتديدى استعلا) بعض نسخه ده غيب الغيب يرينه وجود محض واقع اولمشدر ايكيسنك دخى مألى بردر يعنى ذات حقده تعين ولا تعين اعتبارى يوغيدى بلكه جميع نسب واضافتدن عارى ايدى زيرا نسب واضافات وتعينات صفات واسمائك آثارنك ظهورندندر قبل التجلى ايسه صفات واسماء ذاتده مستغرق ومحو اولوب علو وغلبه هويتك ايدى غيرنك ظهورى واثرى يوغيدى كما قال تعالى٭والله غنى عن العالمين٭بو رادە هويت ديديكى غيرينك ظهوريله اولان هويت ذاتيه دكلدر بلكه ذات بحتدر هويت اطلاق تفهيم ايچوندر معلوم اوله كه محمديه نك بو برقاج بحرى ذوقه محتاج اولان بحوردندر بونك تفصيلى اولدركه صور حسيه صور مثاليه نك مظاهرى وصور مثاليه صور روحانيه نك آينه سى وصور روحانيه صور علميه نك تفصيلى وصور علميه اعيان ثابته نك واعيان ثابته اسمانك واسما صفاتك وصفات دخى ذاتك شرحيدر پس بو ظهوراتدن اول كه حقايق ممكنه حال عدمده اولوب رايحهٔ وجودى استشمام ايتمشلردى السنهٔ استعداد ايله اسماء الهيه دن سؤال ايدوب ديديلر كه عدم بزى برى بريمزه ادراك ايتمكدن اعمى قيلدى يعنى عدمده اولان امورك برى برندن تميزى واحد همانك آخرى شهودى يوقدر زيرا بو معنا تجلى وجوده محتاجدر پس اى اسماء الهيه اكر سز بزه حلهٔ وجود الباس ايتسكز ايدى تعظيمده قصور ايتمزدك زيرا الان بزيم اوزريمزه سلطنت وحكومتكز بالقوه درا كر بزده وجود خارجى اولمش اوليدى سز بزم بالفعل سلطانمز اولوب رعايا كز حقنده امر ونهيكز ظاهر اولوردى چونكه اسماء الهيه حقايق ممكنه نك بو نيازنى استماع ايتدى بونلرى تصديق ايدوب مسما كه ذات بحتدر انك حضورنده جمعيت ايليوب احكامنك ظهورنى طلب ايلديلر حضرت مسمى دخى اسم بارى يه اشارت ايلدكده اسم بارى دخى بو كلامى كوش ايتدكده بنده عالم اسمنه تابعم ديو نطق ايلدى بونلر دخى عالم اسمنك حضورنه كلدكده اسم عالمدن بو وجهله خطاب صادر اولديكه بلى بنم علمم سزى ايجاده سبقت ايتمشدر يعنى هر بريكز لباس وجود ايله ملبوس اولمكز مقدر ومسبوقدر ولكن ادب مقام بودركه جملهمز بالاتفاق اسم جامع اولان الله حضورنه وارەلم ديو جمله اسماء الهيه حضرت الهده جمعيت ايدوب مرادلرى نه ايديكن بيان ايتدكارنده اسم جامع دخى بيورديكه اى اسماء الهيه سز بو مقامده طوريكز تا كه بن واروب مدلولم اولان ذات بحته دخول ايدوب بو خصوصى انكله مشاوره ايده يم ديو مثلا كتخدا وزرايه ووزرا دخى پادشاهلرى محاضرنه كيروب خبر اولوب مصلحتى بتوردكارى كبى دخول ايدوب مقاصد اسماء ما يتلرنده اولان محاورهٔ مذكورهىى بالكليه ذكر ايتدكده ذات بحت عالى دخى امر وفرمان ايدوب وارامدى اى اسم جامع اولان الله اسماء حضراتك هر برنه بو وجهله افاده ايله كه مقتضاى حقيقتلرى نه ايسه اكا تعلق ايليوب حقايق ممكنه ده حكملرى ظاهر اولوب هر برى كمال تميز ايله متميز وبر اقليمك سلطنت وتصرفيله مقيد اولسونلر وبر حقيقت اوزرنه حواله اولوب مقصودلرين بولسونلر زيرا بو جمله ممكنات بنم مرتبه مى وبنم مراتبم دخى انلرى طلب ايلر وبو اسماء الهيه نك جمله سى مرتبه ايچوندر بنم ايچون اولان فقط واحد اسميدر زيرا بو اسم واحدك حقيقتنده اسما ومراتب وممكناتدن بر فرد بكا مشارك دكلدر قال بعض الكبار اعلم ان المراتب لا تتمايز فى عالم العما وانما يحصل التمايز بعد التجلى فى صورة التنزلات والاسترسالات وان لكل موجود ذاتا وحالا ومرتبة وحكما فذاته حقيقة واحواله خواصة الحقيقة ولوازمها وعوارضها ومرتبة فى الحق معقولية تسبت حقيقة الى اللواحق وهى الالوهية واللواحق المألوهات وفى الخلق معقولية تسبت حقيقة الى السوابق واللواحق كالنبوة والولاية والامامة

وغيرها من المراتب الكلية والجزئية واحكامها الاثار الثابتة بتلك المرتبة انتهى پس اسم الله دخى باتنه اسم متكلمى
ترجمان اولوب ذات بحت حضورندن طشره ده اسما حضورنه چقدى عالم اسمنى حكم ومريد تعيين وتخصيص ايدوب اول
ممكنات ظهوره كلدى لكن ديمشلردركه قدرتك مقدوره تعلقى نه يوزدن اولديغن هيچ كمسنه بيلمز والله تعالى اعلم (بعدذا)
بو اعيان واكوان ظهوره كلوب اسملرى حكمنجه بربرلرينه تجهزا تمسكه باشلدقده نتكم خليع العذار اولان بغاة
وطغاة وسائر اخلاط ناس اراسنده مشاهددر نزاعه مؤدى اولوب ديديلركه بوايش بويله قالورسه فساد نظام حاصل
اولوب عالم عدمه تكرارينه التحاقى مقرردر بناء على ذلك اسماء الهيه حضراتنه بووجهله نياز ايتديلركه اى اسمابيزه
برامام متعين لازمدركه وقت حاجتده اكا مراجعت اولنوب سزلك تأثيركزى وبزم وجودمزى حفظ ايليه انلر دخى
عين اسمى دخى امر حقله رب اسمنه دخول ايليوب اعيان ممكناتك بقاسنده مقتضاى مصلحتك وجوده كلمه سنى نياز
ايتدكده رب اسمى دخى رب العالمين وفقنجه تخت نشين تربيهٔ عوالم اولوب سلطان وارمدبر ومفصل اسملرندن كندويه
ايكى وزير اتخاذ ايليوب اصلاح مملكت ايچون تعيين حدود ووضع مراسم قيلدى قال الله تعالى * يدبر الامر يفصل
الايات لعلكم بلقاء ربكم توقنون * پس مطلوب اولان اسم امام رب اولدى اكر عالم غيبه نظر اولنور ايسه * والله غنى
عن العالمين * دينور اكر عالم شهادته نظر اولنور ايسه * رب العالمين * دينور قال بعض الكبار (اعلم) ان الاسماء الالهية
اما اسماء ذاتية وهى عين المسمى لامغايرة بينهما وهى الاسماء الذاتية التى لاتعلق لها بالعالم اصلا واما اسماء صفاتية
وهى عين المسمى من وجه الحقيقة الاحدية وغيره من وجه الصورة الواحدية وهى الاسماء الصفاتية الذاتية
او الاسماء الصفاتية الفعلية ولها تعلق بالعالم وحكم عليه مطلقا والاسماء الذاتية هى الغنية عن العالمين وباعتبارها
قال الله تعالى * وان الله لغنى عن العالمين * والاسماء الصفاتية مطلقا هى الحاكمة على العالمين وباعتبارها قال الله
تعالى رب العالمين * واسماء الافعال بحسب احكامها تنقسم اقساما منها اسماء لاينقطع حكمها ولاينتهى اثرها ازل
الازال وابد الاباد كالاسماء الحاكمة على الارواح القدسية والنفوس الملكية وعلى كل ما لايدخل تحت الزمان وان دخل
تحت الدهر ومنها اسماء لاينقطع حكمها ابد الاباد وان انقطع حكمها ازل الازال كالاسماء الحاكمة على الاخرة
فانها ابدية كما دلت الايات على خلودها وخلود احكامها * وغير ازلية بحسب الظهور اذ ابتداء ظهورها
من انقطاع النشأة الدنيوية ومنها اسماء منقطع حكمها ازلا ومتناه اثرها ابدا كالاسماء الحاكمة على النشأة الدنيوية
على كل مايدخل تحت الزمان فانها غير ازلية ولا ابدية وان كانت لنتايجها بحسب الاخرة ابدية صفات حق مطالبدى
اكا اسمامر ايتدى * حقايق اكا راتبدى بكلى ايتدى استدعا * صفات صفتك جمعيدر والصفة الحالة التى عليها الشئ
من حليته ووصفه حق اصلنده مطابقت وموافقت معناسنه دربوراده اسماء الله كبى اشيانى مقتضاى حكمت اوزره
ايجاد ايديجى معناسنه در مطالب مطلبك جمعيدر واسم الله تعالى ما يصح ان يطلق عليه بالنظر الى ذاته او باعتبار
صفة من صفاته السلبية كالقدوس والسبوح والثبوتية كالعليم وباعتبار فعل من افعاله كالخالق ولكنها
توقيفية عند بعض العلماء كما فى شرح المشارق لابن ملك مراتب مرتبه نك جمعيدر منزلت معناسنه در حقايق
حقيقتك جمعيدر قال فى المفردات الحقيقة تستعمل تارة فى الشئ الذى له ثبات ووجود كقوله عليه السلام لحارثة
لكل حق حقيقة فما حقيقة ايمانك اى ما الذى ينبئ عن كون ما تدعيه حقا وقيل الدنيا باطل والاخرة حقيقة تنبيها
على زوال هذه وبقاء تلك انتهى فعلية من حق الشئ اذا ثبت بمعنى فاعل امر حقيق والتاء فيه للنقل من الوصفية الى
الاسمية كما فى العلامة لا للتأنيث وحقيقة الشئ ما به هو وحقيقة الحقايق هى المرتبة الاحدية الجامعة لجميع الحقايق
وتسمى حضرت الجمع وحضرت الوجود وحقايق الاسماء هى تعينات الذات بنسبها لانها صفات تتميز بها الاشياء
بعضها عن بعض كذا فى التعريفات (راتب) ثابت معناسنه در بوراده مترتب ومبتنى ديمكدر بكلى ده باء مفتوحه
استعمال عجم اوزره مع معناسنه در استدعا دعوت طلب ايتمكدر بوراده مطلقا طلب معناسنه مستعملدر معناى
بيت بودركه حقايق ممكنه نك وجود خارجى ايله موجود اولملرى اسما وصفاتك تجليسنه مترتب وموقوف اولمغله بالكليه
معناى مذكورى طلب ايتديلر ومطالب اولان صفات حق ومراتب اولان اسماء الهيه بالكليه ظهور ايلديلر نتكم
بيت سابقه ده شرح اولندى (كه ذات انكچون اسميدر وجودى خود تجليدر * ايكسنده ده عاليدر بودر بل نكتهٔ غرا)
ذات اصلنده ذوانك مؤنثيدر ولكن تاسى تأنيثه دلالتدن منسلخ اولوب تأصليه مجراسنه اجرا اولنمشدر نفس وحقيقت
الشئ معناسنه اسماء مستقله يرينه قونلمشدر انكچون نسبتده اثبات يا ايله ذاتى ديرلر وتانك وجودنه نظرا تعيوب
الله تعالى اوزرينه اطلاق ايدرلرمع هذا علامة اطلاقا ايتمزلر اكرچه علام العلامين ديرز زيرا ايهام تأنيث ايدر وجود
عدمك ضديدر والموجودات ثلثة اضرب موجود لا ابتداء ولا انتهى وليس ذلك الا البارى تعالى وموجود له مبدأ

وليس له منتهى كالناس فى النشأة الاخرة كذا فى المفردات (نكته) اول مسئلهٔ لطيفه يه ديرلركه دقت نظر وامعان فكرله
اخذ اولنمش اوله (غرا) استعمال عجم اوزره غايت كوچك نسنه يه ديرلر اما لسان عربيده اغرلك تأنيثى ابيض معناسنه در
زيرا اغره بياض در قال اهل العربية هى فى الاصل بياض فى جبهة الفرس فوق الدرهم ثم استعيرت لكل واضح معروف
يعنى حق تعالى به ذات اطلاق اولنمق بزم عالم وحدتده عدمده قالمامز مبناء وجود ديمك كثرت اسما وصفات ايله تجليسنه
دائردر اما حقيقتده حق تعالى بو ايكى اطلاقدن عاليدر نتكم تحقيقى اواخر محمديه ده كلور الحاصل الله تعالى نك وجودنه
قبل التجلى ذات وبعد التجلى ذات وجود اطلاق اولنور وبو اطلاقده اضافت اولمغله حق تعالى اوزرينه اطلاق حقيقى
اولمدى وبوندن فهم اولنديكه وجود ديدكلرى ذات اوزرنه زائد امر درفافهم وتأمل (استجلا) لغتده جلا طلب ايتمك
اصطلاح صوفيه ده ذاتك مظاهرده ظهورنه ديرلر (اساطين) اسطوانه نك جمعيدر ضمله اسطوانه استوندن معربدركه
ستون دخى ديرلر ديرك معناسنه دردرلك كسن قبويه طاق استوان ديرلر اموردهسند وهر حالده معتمد اولوب متانت
دين وثبات قدم ايله متصف اولنلره مجازا اساطين اطلاق اولنور زيرا بناء امور دين انلرله قائمدر (اكر براوله وزظاهر
اوله سنز دخى ظاهر * بولينه شرعت غرا بلينه حكمت زهرا * شرعت كبيرله وشريعت الله تعالى قوللرينه مشروع
قيلديغى اموردركه جنت ورضايه طريق واسع ونهج مستقيمدر غرا اغرلك تأنيثيدر ابيض معناسنه نتكم قريبا شرح
اولندى شريعت غرا ديمك وضوحى اعتباريله دروكذلك زهرا دخى ازهرلك تأنيثيدر ابيض واحسن ديمكدر حكمتدن
مراد باطن شريعت ديمكدركه حقيقت اشيانى كما هى معرفتدر شريعت عامه وحكمت خاصه ايچوندر * يؤتى
الحكمة من يشاء (محرره) بولمزاشبو حكمتى عقل معاشه يار اولان * انى بو عالمده كشف تام ايله بولدى بولان (اسم اعظم)
قال الشيخ مؤيد الدين الجنيد قدس سره للاسم الاعظم الذى اشتهر ذكره وطاب خبره ووجب طيه وحرم نشره من عالم
الحقايق والمعانى الدقايق حقيقة ومعنى ومن عالم الصور والالفاظ صورة لفظا اما حقيقة فهى احدية جمع جميع الحقايق
الجمعية الكمالية كلها واما معنى فهو الانسان الكامل فى كل عصر وهو قطب الاقطاب حامل الامانة الالهية خليفة
الله واما صورة فهو صورة كامل ذلك العصر وعلمه كان محرما على سائر الامم لما لم يكن الحقيقة الانسانية ظهرت بعد
فى اكمل صورته بل كانت فى ظهورها بحسب قابلية كل كامل ذلك العصر حسب فلما وجد معنى الاسم الاعظم
وصورته بوجود الرسول صلى الله تعالى عليه وسلم اباح الله تعالى العلم به كرامة له * انتهى * بو تقريردن فهم اولنوركه
اسم مسمانك عينيدر نتكم اماليده كلور (وليس الاسم غير المسمى) لكن اهل ظاهر قتنده اسماء ملفوظه مجاز
وحقيقت اعتبار اولنور اهل حقيقت يانده ايسه اسماء ملفوظه نك جملهسى مجازدر انلرك قتنده اسم حقيقى ذات
متعينه در عالم الهه كوره اسم ملفوظ اولديغى جهتندن مجاز ومدلولى اولان ذات بارى اعتباريله حقيقة اسم اعظمدر
وعالم كونه كوره محمد اسمى ايله حقيقت محمديه دخى بوكا قياس اولنه وبو حقيقتدن هر انسان كاملك دخى حظ اوفاسى
واردر بعضيلر قتنده اسم اعظم حى وقيوم اسملريدركه اوراد بحردندرحى اسمى تجلى فنايه وقيوم تجلى بقايه اشارتدر
بو ايكى تجليدن اسم اعظم اولمغله اسملرينه اسم اعظم اطلاق اولنمشدر پس هرسالك اسم اعظمى كندى وجودنده
بولمق كركدر (محرره) شول كه بولدى تجلى الله * اولدى اشبو تجلى آكه كواه * كه اودر صاحب اسم اعظم * انده در
سر عظيم دركاه (نقايص) همزه ايله نقيصه نك جمعيدر عيب معناسنه كما فى الاخترى قال فى القاموس النقيصة
الوقيعة فى الناس والخصلة الدنية او الضعيفة (نقايض) ضاد معجمه ايله نقيضه نك جمعيدر نقض معناسنه جسمى
بوزمق وجوز مكدر وفى القاموس النقيضة ان يقول شاعر شعرا فينقض عليه شاعر حتى يجئ بغير ما قال (نعت) صفت
ممدوحه ده مستعملدر صفت اعمدر (آراء) رايك جمعيدر فكر معناسنه وقال بعضهم الرأى هو ما ادعى اليه الفكر
فبينهما فرق ظاهر (زهى سلطان اعظم كم كمالينه زوال ايرمز) زهى زانك فتحى وكسريا ايله كلمهٔ تحسين وتعجبدر كمالدن
مراد الله تعالينك اسماء وصفات وافعالى وبونلرك احكامى واثاريدر مقصود حق تعالينك تجلى ابديسنى بياندر * جلالى
كبرياسندن جمالينه خيال ايرمز * خيال تخيل وتصور معناسنه در تحقيقى محلنده كلور ان شاء الله تعالى مقصود
رتبهٔ جلالنك زياده اولوغندن كمسه نك ادراكى انك كنه ذاتنه ايرمز وبرديده اول مقامدن انى كورمز ديمكدر (بيت)
حقيا نور جلالات پرده چكمشدر دله * اول يوزى كورمك ديلرسك آچ كوزلك توحيدله * وجائزدركه جلالى كلمه سنده
اولان يا واو عاطفه دن بدل اوله نتكم بوكتابده نظائرى چوقدر (استقصاء) سؤالده مبالغه ايتمك يقال استقصى
فى المسئلة وتقصى بلغ الغاية (ابناء) فتح همزه ايله وتقديم نونله نبأنك جمعيدر خبر ذيشان ديمكدر (سرا) فتحله
مسرتدر (ضرا) مضرتدر (اقتضا) تقاضا ايتمكدر يعنى طلب ايلمك (استعطا) عطا ديلمكدر بوراده عطا اسم
ما يعطى در (احصا) عددده ضبط ايتمكدر بلا احصا احسابسز ديمكدر قال فى الكواشى عند قوله تعالى * وان تعدوا

زعمة الله لاتحصوها* اى لاتطيقوا عدها لكثرتها واصله ان الحساب كان اذابلغ عقدا وضعت له حصاة
ثم استؤنف العدد المغنى لاتوجدله غاية فتوضع له حصاة انتهى (لاواء) شدت معناسنه در (اضواء) ضوءك جمعيدر شعله
ديمكدر عقل اول قال ابوعلى بن سينا فى رسالة علم النفس اول ماخلق الله تعالى جوهر نورانى هو نور محض قائم لافى جسم
ولافى مادة دراك لذاته ولخالقه وهو عقل محض وقداتفق على صحة هذا جميع الحكماء الالهيين والانبياء عليهم السلام
كما قال سيدنا محمد صلى الله تعالى عليه وسلم اول ماخلق الله تعالى العقل انتهى پس بوحديث شريفده ذكر اولنان
عقل ايله مراد عقل انسان دكلدر زيرا عقل انسان انسانك خلقتندن مؤخردر (روح اعظم) عقل اوله روح اطلاق
اولندى زيرا ذاتك حياتى بونده ظاهر اولوب سبب حيات عوالم اولدى وقلم اطلاق اولندى زيرا صور مكونات لوح
وجوده انكله نقش اولندى وبروجهى دخى سليمان چلبى مرحومك مولدنده بوايكى بيتدن منفهم اولور* بركز اول
نوره تجلى قيلدى حق* اولدى اول نور انده اولدم ايكى شق* انكيچون ديديلرا كا قلم* هم ديديلر عقل وهم نور قدم
خيمهٔ خضرا) خيمه چادردر بوراده مراد كوكاردر تشبيه طريقيله زيرا هرنه طرفدن نظر اولنسه چادركبى كورينور
(خضراء اخضرك تأنيثيدر يشل ديمكدر آسمانك يشل رنك كوستردیكى جبل قافك عكسندندر زيرا جبل قاف يشل
زمردندندر مغيب شمسدن بونسنه اوته در (لولاك) لولاك لولاك لما خلقت الافلاك حديث قدسيدر بوحديث شريف
اكثرا كرچه بعض حفاظ وفقها قتنده ثابت الاصل دكلدر ولكن عند الجمهور شايع ومتواتردر كما قال صاحب المثنوى
با محمد بود عشق پاك جفت* بهر عشق اوراخدا لولاك كفت* مقصود جميع موجوداته علت غائيه اولديغن بياندر
انجق افلاكك تخصص بالذكر اولندى معظم اجسام اولديغيچون (دماء) دريا در اصلى دوما در واوك فتحه سيله دريايه
داما ديمك دوام اوزره طور ديغندندر آدمله حوالى ذكرا يتمدى زيرا آدمله داماده مقلوب مناسبتى واردر (سنا) قصر
ايله ايدنلق ونور ديمكدر مدله رفعت معناسنه مراد آى وكون ويلدزلر وسائر انواردر (سينا) سينك فتحى وكسريله
شام شريفده جبل طوردر كه موسى عليه السلامك مناجات ايتديكى مقامدر (قبهٔ مينا) اسماندر لاجورده وصرچيه
تشبيه طريقيله در (صخرهٔ صما) قتى طاش ديمكدر مراد عموم اوزره طاغلردر كه بيولك يه لردن ماعدا التى بيك التيوز
يتمش اوچ طاغدر كما فى زهرة الرياض* براتدى حب ذاتندن كه مظهر اوله ذاتنه* كه سبحان الذى اسرى ديمشدر
ليلة اسرا* محبت ايله عشقك بيننده فرق واردر عشق افراط محبته ديرلر صفات حقنده كمال اعتدال اولمغله الله
تعالى يه محبت نسبت اولندى عشق نسبت اولنمدى بوبيتده كنت كنزا مخفيا حديثنه اشارت واردر قال مرجع
طريقتنا الهدائى قدس سره (كنت كنزادن وجوده كلدى اشيا الاجرم (بادحبيله تموج ايتدى چون درياى عشق)
يعنى الله تعالى رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمى تجلىء حب ذاتى ايله خلق ايلدى تا كه آينهٔ ذاتى اولوب جميع
اسمانك صور حقايق انده ظاهر اوله انكيچون شب معراجده دعوت ايلديكه ذاتيله وصفاتيله اكا تجلى ايليوب جمله
كمالات بالفعل وجوده كلوب شهود كامل وعيان تام حاصل اوله وبيلمك واولمك ودال اولمق سرنه واصل اوله كما قال
حضرت الهدائى قدس سره* كمالى زمرء كمل سنك نوركه بولمشدر* وجودك مظهر تام خدادر يارسول الله
بوكلام اهل شرع وحقيقت قتلرنده محل جرح وطعن دكلدر زيرا حق تعالينك كنه ذاتى مرتبه سنده پيغمبر حق
اولدى ديمكه كمسه قائل دكلدر بلكه اسما وصفاتك كمال ظهورنه مرآت اولمق جهتندن مثلا وزيرا كرچه پادشاهك
حقيقتده عينى دكلدر اما مهر النده اولمق حسبيله پادشاه كبيدر وتصرف تام صاحبيدر* اوسليمان زمانست كه
خاتم بااوست* بومقام مزالق اقدامدندر خلاصلق عصاى توحيد حقانى يه استناد ده در (الهى) چون تجلى
ايتدى اشيايه جناب كبريا* ظاهر اولدى اولا نور محمد مصطفى* اون سكز بيك عالمك تختنه سلطان ايليوب* ويردى
اسما كنزنك مفتاحنى مولى اكا* سرمبهم نورا كرم روح اعظم هم لودز* عقل اول سويلنوردلار دها كادائما* آدم
من دونه تحت اللواسى اولمسه* روز محشرده كيمه ايلرلرايدى التجا* مظهر ذات اولديغنه رخلرى شاهديتر* بويله
اولسه اولمجق بو يوزده انوار خدا* شانى لولاك ايله تعظيم ايدوب الله انك* خلعت بالعمرك دن اكا بجدى قبا* كعبهٔ
مقصوده ايرمرسالك اولنلر ابد* كيرمينجه راه شرعينه رسولك حقيا (تجلى ايلدى غيب هويت) غيب هويت وغيب
مطلق ذات حقدر لاتعين اعتباريله* كه احدن ظاهر اوله واحديت* يعنى وحدتدن كثرت حاصل اوله احديت حقك
ذاتنه وواحديت صفاتنه كوره (ظهوره كلدى اول وحدت ذات) تجليسنه آنى قيلدى مرآت) يعنى احديت ذاتيه كه
جمع الجمع وحقيقة الحقايق وعماء دخى دينلور جميع اسما وصفات بومرتبه ده مستهلكدر بوكا وحدت حقيقيه ديرلر كه
بالقوه مبدأ كثرتدر بالفعل دكل ومرتبهٔ واحديته مقام جمع ومرتبهٔ الهيه دينلور بوكا وحدت اضافيه ديرلر كه بالفعل
مبدأ كثرتدر اولكى وحدت مثلا وحدت نواة كبيدر ايكنجى وحدت مثلا وحدت بدن شجره كبيدر معلوم اوله كه

تعين

تعين ايكيدر تعين الهى تعين كونيدر تعين الهينك اولى هويت ذاتيه واخرى كالامدر تعين كونينك اولى روح محمدى
اخرى نشئهٔ انسانيه در تعين الهينك اولنده اولان ظهور ذاتك كنديدر زيرا اومقامده هنوز غير يوقدر* طالب
مطالب* اضافت ايله درلكن بانك كسره سيله اشباع اولنمق كركدر* بواوچ مرتبه ده اوچ اعتبارات (نسب لازم كلوب
اولدى اضافات) اوچ مرتبه كم ذات وصفات وافعالدر كه مراتب الهيه دينلور آنده اولان اوچ اعتبار وحدت ذات
وحدت صفات وحدت افعالدر بونسبت واضافت وحدت ذاتك ظهورندن ومراتبندن حاصل اولدى (مداين)
مدينه نك جمعيدر بيولك شهر ديمكدر بوكا مشايخ صوفيه مرآت حضرت ديريعنى ذكر اولنان مرتبه يه مرآت حضرت
اطلاق اولنور ذاتك ظهورينه محل اولديغندن اوتورى (كه اولدر برزخ كل برازخ) يعنى جمله برزخلرا كا منتهى اولور
زيرا اول مرتبهٔ غيب ايله شهادت اراسنده برزخ اولدرانك سرنه واصل اولان سالك جميع برازخ وقيوددن خلاص
اولور (كنز مخفى) غيبده مكنون اولان هويت احديته ديرلر جمله باطنلرك باطنيدر يعنى جمله بطون اكا منتهى اولور
وحقيقت محمديه ديد كارى اودر زيرا حقيقت محمديه تعيين اول ايله اولان ذاته ديرلر (اضافتك بواول كثرتيدر) يعنى
وحدت صفات بالفعل مبدأ كثرتدر ووحدت ذات محمديدن شجره كبى اصل ومرجعدر (آباد) ابدك جمعيدر (وآزال)
ازلك جمعيدر الابد عبارة عن استمرار الوجود لاالى نهاية فى جانب المستقبل والازل عبارة عنه فى جانب الماضى
والسرمد) عبارة عن الاستمرارين قال المولى الجامى قدس سره (دردت زازل آيد آن تا ابد پايد* چون شكركز ارد كس
ازين دولت سرمد) وفى بعض شروح الفصوص الازل صورة مبدائية الكمال الظهورى من الزمان كما ان الابد معادية
الكمال الاظهارى منه (محمددن بلينهٔ رب معبود) معلوم اوله كه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اسم اعظمه
مظهر تامدر من الاول الى الاخر نقدر كمالات ظهور ايتديسه جملهسى اسم اعظمك كمالنه تابعدر وانك شرح
وتفصيليدر پس حق سبحانه وتعالى ذات وصفات وافعاليله اسم اعظمه مظهر اولان محمددن بلندى اكر محمد اولمسيدى
حق تعالى بواوچ مرتبه ده بوتفصيل اوزره بلنمزدى (سراسر) باشدن باشه اوجدن اوجه معناى لازميسى دوبند
ديمكدر شول تماشه كه بنك بنك وكل كل اولميوب التونى دوبدز اوله سراسر ديدكارى اول اعتبار ايله در (كه اللى بيك
يل انى اولنه برايدى) يعنى دنيا ييللرى مقداريله زيرا حقيقت اوزره زمان دور عرشك ابتداسندندر عرش ايسه اول
الاجسامدر ارواحدن مؤخردز وجائزدر بلكه راجحدر كه اول اللى بيك ييل دنيا ييللرى مقدار اولميوب يوم ازل
اعتبارى اوزره هر كونى بيك ييل اوله* وان يوما عند ربك كالف سنة مما تعدون (در) لغتده انجو ديمكدر بوراده درهٔ
بيضادر كه اسامى حقيقت محمديه دندر (الهى) برتجلى ايليوب ديدارحق* قيلدى عالملرى انوارحق* آچدى چون
غيب هويت پرده سن* ايلدى عالملره اظهار حق* مصطفى نورين كوستردى عيان* جمله دن اول جهانه كار حق
بوله كوراول اسم اعظمدن نشان* بلمك استرسن اكر اسرار حق* كنت كنزا مخفيا اول كوهرك* شانته اعادرر كفتار
حق* آنى اقرار اولدى اقرار خدا* آنى انكار اولدى هم انكار حق* مركز عالمده اول برنقطه در* آنك اوستنه
دونرادوار حق* بركل پربوى وحدتدر كه هيچ* اچدى آنك كبى كلزار حق* جمله اجسامه هم اولدر روح پاك* جمله
ارواحه اودرسالار حق* اول يوزه طوت كوزلرك وارحقيا* كم اويوزك كوزيدر ديدار حق* درياب* اكله ديمكدر
احزاب) حزبك جمعيدر طائفه وجماعت ناس ديمكدر (اولى الالباب) الباب لبك جمعيدر هرشيئك خالصنه ونخل وجوز
وامثالنك ايچنه وعقله ديرلر (بوراده) اولى الالباب مرادان ذوى العقولدر كه مراد علمادر يعنى آنى ناطق اولان آثارى
كتابلرده كورمشلر وتواتر له خبرلرين ايشتمشلردر (اعجاب) كشى يى عجبه دوشرمك يعنى كندن كورمكدر (مهتاب) اصلنده
آى آيدنلغيدر بوراده آيه بكزر برنور ديمكدر يعنى حق تعالينك امرنه امتثالا معنايم كه سنك قيامك بمله در يعنى
بكا توفيق ديلرسك بمله قائم اولورسن مراد بركشى صاحب توفيق اولسه كمالك ظهورنى حقدن بيلور عجبه دوشمز
(احساب) حسبك جمعيدر شرف ديمكدر اقطاب قطبك جمعيدر يقال فلان قطب القوم اى سيدهم بوراده مراد
رجال الله در كه دكرمن دموراينك اوزرنه دوراتلديكى كبى بوآسياب آسا اولان افلاك وجودى وجميع موجوداتك
بقاسى انلرك وجودى اوزرنه دونريعنى انلراولمسه نظام عالم اختلال پذير اولور معلوم اوله كه قطب الاقطاب براولوركه
اكا قطب وجود ديرلر اما قطب ارشاد چوق اولور يعنى برسالك سر منزل مراده ايروب صاحب فنا وبقا اولوب تجلىء
علمى وعينى يه مظهر اولدقده خلقى حقه ارشاده قادر اولور تجلىء حق يه مظهر اولدقده قطب وقت اولور (المحرره)
چونكه قلدك مخاصم حقى بنم* اسم حقدن سن تجلى قل بكا* سر اسمعيله واصل قل بنى* الطفكيله سن تسلى قل بكا
(ايجاب) بوراده برلكنى كتوردى يعنى حق تعالينك برلكنه اقرار ايلدى ديمكدر (استيجاب) استحقاق معناسنه در
هرباب* يعنى هرصنف نعمتلريه شكر ايلسه معلوم اولا كه شكر نعمته وسيله اولمغله باب اطلاق ايلدى زيرا باب

مدخل الشیٔ ومابه یتوصل الی الشیٔ معناسنه کلور* استیطاب* طیب عدا یتمك* اطناب* اوزاتمق یقال اطنب
الرجل اذابلغ فی الکلام (پرتاب* یلدرامق یعنی ضیا آینه‌سی پرتاب وپرنوراولدیغی حالده ویاخود پرتاب اتمق
معناسنه‌در (انساب) نسبت ایدیجی* اوبش سجده بزه بش وقت نمازاولدی نیازاولدی* معلوم اوله که الله تعالی
نمازی بش وقت قیلدی سرتضعیفی اظهار ایچون زیرا لیلهٔ معراجده اللی وقت نمازفرض اولوب بش وقته تنزیل
اولندی قال تعالی* من جاء بالحسنة فله عشر امثالها* وبرد خی نمازبش وقت اولدی زیرا کعبه بش طاغدن بنا
اولندی طورسینا وطورزیتا وجودی وحرا وابی قبیسدن بوسرایچون طواف نمازحکمنده اولدی (الهی) یارب سکا
شکرایتمکه طاقت نه سندن* دزکاهکه یوزسورمکه دعوت نه سندن* بوعقل ایله بوفکرایله درکاهه وارلمز
بوضعفله بوحالله سن شاهه ایرلمز* بودیدهٔ فانی ایله دیدارکورلمز* هرحالله توفیق وعنایت نه سندن* وجهك بزه
برقبله‌در رکعبه‌دن افضل* اول وجهه توجه قلاوزآخر واول* بوسجده‌مزك اولمغه نقصانی مکمل* هرحالله
توفیق وعنایت نه سندن* طاوس ازل ایلدی چون عشقله جولان* کوردکده آنی جنبشه بوقدربزه‌درمان) عکس
ایتمکه مرآت دله صورت عرفان* هرحالله توفیق وعنایت نه سندن* سمعنده خطاب ازلی اولسه کشینك* الملز
کوزینه دولتی تخت نشینك* اول حقینك ای باری معینی هرایشنك* هرحالله توفیق وعنایت نه سندن (تفریح)
فرحدن‌در سرور معناسنه* توحید وتجرید* توحید) نورحقدن غیری کورمیوب شهود وحدت صاحبی اولمقدر
(بیت) تادم وحدت زدی حافظ شوریده حال* خامهٔ توحید کش بر ورق انس وجان (تجرید) موحدی افاقدن تقطیع
ایتمکدر (تفرید) توحید موحدی انفسدن تقطیع ایتمکدر الحاصل سالك اولان بولباس اجسام واروا حدن مجرد
وعاری اولدیغچه فردانیت سرینه واصل اولمز (وضاح) زیاده واضح یعنی روشن واشکاره* دیدی الله اکبر ایتدی
تحریم* الله اکبر لفظنه تحریم دیرلر زیرا قبل الشروع حلال ومباح اولان اموری حرام قیلار مثلا تناول طعام
وشرب ماء وکلام نمازه شروعدن اول حلال ایکن الله اکبر دیوب شروعله حرام اولورزیرا بونلرحقه کمال توجهی منافی
اموردر بیله دنیا وحقله ماسوا بر پرده اولمز لکن اوعالمه نسبت ایله الله اکبر کلمه‌سنك تحریم اولمسی بوقدر بوتعبیر
بوعالمه کوره‌در الله اکبر دیمك الله تعالی زیاده کبریا ایله متصفدر دیمکدر پس مفضل علیه تقدیر ایتمکه حاجت
قالمز الله اکبر من کل شیٔ دیوتقدیر دخی ایتمشلردر فاما بوتقدیر مقول ضعیفه کنجایش مرتبه سندن دوردر (لا ینبیئه
الا النبیه* کمی کم کوردی باشن اولدی سلطان* اعضاء انسانیه‌ده باش جمله‌یه رئیس اولمق حسبیله انی کورن خلق
اراسنده باش اولمق لازم کلدی زیرا هرایکی شیئك اراسنده مناسبت واردر یا جلیه یا خفیه پس پادشاهله سلطنتك مناسبتی
اول سرمبارکی رؤیت‌در هما دیدکاری قوشده بوسرمبارکك سری ایداع اولنمشدر انکچون هرکیمك اوستنه سایه‌سی
دوشسه یا سلطان یا انك حکمنده براولودولتلی اولور ومن کلمات السلطان محمد الفاتح الملقب بالعونی (عجبمی اولدیسه
عونی جهان سلطانلری خانی* دوشیدر اوستنه سایه سنك زلفك هماسندن (کمی کم کوردی صدرن اولدی عالم) صدر
انسانك کوکسیدرکه قلب آنده‌در دیدکاری طمره معلقدر عقل باشده وجمیع علوم وادراکات کوکده‌درکه
اومضغهٔ صنوبری انك ظرفیدر وعقلك نوری دماغدن قلبه منعکسدر وانسانده مغمز شیطان اولان علق دم حرارات
توحیدله ازیوب محو اولدیغچه شرح صدر واقع اولمز بعض سالکلر اثنای سلوکده قاره قان قیٔ ایدرلر بعده انکشاف
وانشراح تمام حاصل اولوب نور تجلی ایله عقلی اولوراندنصکره وفات ایدنجه تعب وتکالیف قالمز هرایش اسان اولور یعنی
ملائکه کبی طاعت وعبادت ایتمك انلره طبیعت اولور پس هرکیمك شریعتده قصوری وفرمان حقی تهاونی واریسه
اول کمسه مدعی نابکار ومغرور عیار مقوله سیدر قلبی شیطان النده‌در (لمحرره) بولام درسك اکرفیض شهودی
الکدن کتمسون امر وجودی* اکرچه اولمسه فرضا نمازك* اشق کبی کرصا نمه نیازك* سنك نازك نیازیله
بیلنور* صاقن صانمه نمازك اولك قلنور* اولنجه سنده لازمدر شریعت* شریعتله بلنمشدر حقیقت (باری) ایکنجی
باری خالق معناسنه‌در (ارسلان) حضرت علی یه ارسلان اطلاق اولنمق یعنی اسدالله دیمك زیاده شجاعتنه بناءدر
(چرخ دوار) چرخ چقرق ودکرمندر افلاکه چرخ اطلاقی تشبیه طریقیله‌در (سطوت) حمله وقهردر (رحمت)
مهداة یعنی اهدا اولنمش رحمت بوکلام انما انا رحمة مهداة حدیث شریفنه اشارتدر کما قال حضرت الشیخ فرید
الدین عطار قدس سره (خویشتن را خواجهٔ عرصات کفت) انما انا رحمة مهداة کفت (ثمهٔ ذراة) یعنی موجوداتك
قوة وسی واثری* عیان عینك کسریله مفاعله بابندن مصدردر عینك فتحیله اوقیانلر غلط ایدرلر کذا فی شرح
سودی علی دیوان حافظ وقال فی الاختری العیان بالفتح ظاهرلق والعیان بکسر کوزله کورمك یقال عاینت الشیٔ
عیانا اذا رأیته بعینك انتهی (الهی) ای وجودك باغ عالمده درخت منتهی* سروبستان صفا وردریاض اصطفا

باتمدی محراب قدرتده سنك کبی چراغ* جامع جوراچره برقندیل حقسن پرضیا* چون سرای سرده خورشید
جمالن کوردیلر* ذره وار اولدی بواکده انبیاء واولیاء* حسن یوسف پرتو انوار حسنکدر سنك* برملاحت کانیسك
هرکزنظراولمزسکا* کم سنی کوردیسه ایردی دولت عظمایه اول* کم سکا ایردیسه کوردی نیجه‌در نور خدا* وصفکی
انشا ایچون لوح وقلم خلق ایتدی حق* خلقکی افشا ایچون قرآنی هم قیلدی عطا* چون قراراتدك شفاعت
تختی اوستنده ازل* تاابدسایکده راحت بولدی ارباب هدا* کنت کنزك کوهری سندن صاچلدی عالمه* خلعت
عشق ومحبت هم بچلدی بی ریا* چونکه سنسین قاب قوسین اوادنی مظهری* عرش مقصوده ایرشدر حقی*
زاری شها (سرور) باش بوغ اولان کمسه (علم لدنی) علم باطنی دیمکدر بوعبارت حضرت خضر علیه السلام حقنده
وارداولان* آتیناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما* آیتندن مأخوذدر بوآیت شریفه‌ده رحمت ایله مراد علم
شریعت وعندیت ایله مراد مقام واحدیت وعلم ایله مراد علم حقیقت ولدنیت ایله مراد مقام احدیتدر پس علم ظاهر
مقام صفاتدندر تعلیم عباد ایله حاصل اولور وعلم باطن مقام ذاتدندر الهام ایله وتعلیم الله تعالی ایله حاصل
اولور (وعلم ظاهر قشر وعلم لدنی لب منزله سنده‌در ایکیسده نفسنده خوب ومعتبردر امام اعظم ایله حسن بصری
حضرتلری موسی ایله حضرت خضر علیهما السلام مشربلرنده‌در وامام اعظم رحمه الله‌ك نشأسنده علم ظاهر
غالب وحسن بصری رحمه الله‌ك نشأسنده علم باطن غالب ایدی لکن ایکیسیده حقه وحقیقته واصل ایدیلر
افضل اولان کمسنه من وجه مفضول اولور قال تعالی* تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض* وقال علیه الصلوة
والسلام انتم اعلم بامر دنیاکم پس عاقله لازم اولان بودرکه ائمهٔ مجتهدین حقنده حسن ظن اوزره اوله لر زیرا برقومك
مقتدالری ناقص اولوب کندیلری کامل اولمق بعیددر واما قول (المثنوی) آن زمانکه عشق آن درسینه کرد* بوحنیفه
وشافعی درسی نکرد* وقال ابن الاشرف الازنیقی فی بعض الالهیاته الترکیة سرای ایچنده اسرکار اوتورمش
کوزتدم مالك ونعمان کورنمز* فقول ولیطلب الکلام علیه فی کتابنا المسمی بتمام الفیض وقول بعض المولویة فی بیت
المثنوی ان العبارة الصحیحة درسینه کرد ودرسی بمعنی الدراسة من باب التحریف قول من لطائف الاعتبارات لکنه
مخالف لسوق الکلام واین هو من فهم المرام ثم ان العلم الدنی والعلم الالهی هو العلم بالحق سبحانه من حیث الارتباط
بینه وبین الخلق وانتشاء العالم منه بقدر الطاقة البشریة اذ منه مالا یفیه الطاقة البشریة وهو ما وقع فیه الکمل فی ورطة
الحیرة واقروا بالعجز عن حق المعرفة کذا فی شرح مفتاح الغیب المسمی بمصباح القلب لشیخنا الاکمل بل الاکبر الثانی
روح الله تعالی روحه وادام علی قلوب معتقدیه فتوحه پس بوتحقیقدن منفهم اولدیکه علم بالحق لفظنده اولان
باحقیقت اوزره‌در مجاز الام معناسنه‌ده کلور زیرا قید حیثیت اعتبار اولنورسه علم حقك کنه ذاتنه تعلق لازم کلمز
حیثیت مذکوره ایله ذاتنه علم تعلق ایتمکده غبار یوقدر الحاصل بوارتباطی واسماء وصفاتك حقایقی بلمین آدملك عامه
علم لدنی دیدکلری نمزده اولان مدعیلر خیالات فاسده‌یی وواقعات کاذبه‌یی علم باطن والهام عد ایدرلر من لم یذق لم یعرف
بوعلم الهینك وارثنك علاماتی واردر اربابنه معلومدر وعند الامتحان یکرم الرجل او یهان هرعقله کلان وفکره صغان
وکوکله طوغان علم لدنی اولسیدی رهبانیه وفلاسفه دخی ارباب مکاشفه‌دن عداولنورلردی* وان من الحجارة
لما یتفجر منه الانهار* ودخی حجارة القلب یتفجر منه العلوم والادراکات بعضها حق وبعضها لیس کذا نسأل العصمة
من الزیغ والانحراف (نه مسندوارنه خود مرقات* یعنی نه طیاغی ونه درکی ونه تملی وارونه نردبانی وار* عاهات) عاهتك
جمعیدر آفت معناسنه (طامات) رسوم وقواعد دیمکدر بوراده شطح معناسنه‌در یعنی شول کلامات که آنده رایحهٔ
رعونت ورایحهٔ دعوی اوله وزمانه‌مز متصوفه سنك لسانلرنده اولان کلمات کبی (مسافه) ایکی منزل اراغی وایراقلق
بعد معناسنه قال فی القاموس السوف الشم والمسافة البعد لان الدلیل اذا کان فی الفلاة شم ترابها لیعلم اهو علی قصید
ام لا فکثر الاستعمال حتی سموا البعد مسافة انتهی* قال الامام رأیت جماعة یشمون التراب وبواسطة ذلك الشم
یتعرفون الطرقات کذا فی سورة النحل عند قوله تعالی (حسیات) حس ظاهری ایله ادراك اولنان اموره حسیات
ومشاهدات دیرلر حس ظاهر بصر وسمع وشم وذوق ولمسدر وحس باطن ایله درك اولنان اموره وجدانیات دیرلر
حس باطن حس مشترك وخیال ووهم وحافظه ومتخیله‌در وبواون عدد خواصه مشاعر اطلاق اولنور زیرا مواضع
شعور ویا آلات شعوردر* حدسیات* تکرر مشاهده ایله ادراك اولنان اموردرکه قولنا نور القمر مستفاد من الشمس
یعنی نور قمر شمسدن مستفاد اولندیغی حکم ایدن عقلدر لکن استعانت حسیله‌در (حدس) فکر مقابلیدر وادنای
مراتب کشفدر رفافهم عقلیات عقل ایله ادراك اولنان اموردر* شرعیات* شرعه متعلق اولان اموردر علوم
شرعیه بشدر کلام وتفسیر وحدیث وفقه واصول فقهدر ونعم ما قیل (علم دین فقه ست وتفسیر وحدیث) هرکه خواند

غيرازين كرد خبيث (در سر بينات) بينات واضحات ديمكدر ايات بينات قرآنك سرى ديمكدر يعنى رسول اكرم صلى
الله عليه وسلم ايات مكتوبه نك نورى وايات شرعيه نك سريدر (ذوا الجلال) عظمت وقهر صاحبى (دست رس)
ال ايرشدرمكدر بوراده مراد قدرتدر (ورى) خلقدر (ثرى) ارضدر (روح الامين) جبرائيله روح اطلاق اولنديغى
انبيايه حيات قلوبه سبب اولان صحف وكتبى كتوردكيچون وامين اولديغى صحف وكتبى حامل اولوب مأمور اولديغى
اوزره محلنه ايصال ايدوب خيانت ايتمديكى ايچوندر (عيسى) روح الله ديمكدر نفخ جبريلدن اولديغندن اوتوريدر لكن
تعظيما الله تعالى يه اضافت اولندى (روات) راوينك جمعيدر روايت خبر نقل ايتمكه ديرلر (عليين) قال فى الارشاد
عليون علم لديوان الخير الذى دونه فيه كل ما عملته الملائكة وصلحاء الثقلين منقول من جمع على فعيل من العلو
سمى بذلك اما لانه بسبب الارتفاع الى اعلى الدرجات فى الجنة واما لانه مرفوع فى السماء السابعة حيث يسكن
الكروبيون تكريما له وتعظيما انتهى (الهى) الهى لوح دلده نقش ايدوب ايات عرفانى * نجى قيل ضيف اقدسله كتاب
علم ربانى * اساس عرش قلبك ايلمكل علم الهيدن * عمارت ايله دست قدرتكله سن اوويرانى * اثر بولمز حيات
جاوداندن خضروش آخر * شراب معرفت نوش ايتمينجه روح انسانى * ندر جبريل عقل كا ندرر انسان كاملده
ندر وحى الهى آنديغى اسرار قرآنى * ندر اعلاء عليين بكم شول رتبهٔ عرفان * كشى نقشن بلوب فهم ايتمه دراولوجهله
انده * رسولك نورنى كوزله دليل اولدر سكا حق * اوله منزلكهك تا عالم توحيد حقانى (غياث) مددويار دملك
اسميدر بوراده مددويار دم ايديجى ديمكدر (مستغاث) يردم طلب اولنمش قطب وقتنه غوث ديدكلرى محتاجلره
اعانتدن اوتريدر (هيبت) عظمت وجلال معناسنه (سطوت) قهر ايلمكدر بوقاروده كچدى (دهشت) متحير اولمقدر
بوراده مراد الله تعالينك خلق خيرته دوشر مسيدر (حلقه) لامك سكونيله انسان دائره سنده مستعملدر مثلا بر قاچ
آدم بر يره كلوب حلقه اولسه لر حلقه ديرلر انسان دائره سنك غيريده لامك فتحيله مستعملدر بوراده ضرورت
وزن ايچون سكون لامله اوقنور (بحاث) مباحثه ديمكدر بحث لغتده تفتيش وتفحص معناسنه در (انبعاث)
دپرنمك ديمكدر مراد ذات حقك دست قدرتيله جنت عدنك بناسنه وخلقنه حركت حبيه سيدر (وسيله) درجات
جنتك اعلاسيدر رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مخصوصدر واو لمقامه امتنك دعاسيله واصل
اولور وهو من باب الغيرة الالهية ان فهمت (دار السلام) دهرك الم وآفتندن سلامت اوى ديمكدر وجائزدركه سلام
اسماء اللهيدن اولوب اضافت تشريف ايچون اوله ناقة الله وبيت الله كبى * التهاث * صوسزلقدن ديلن طشره
چقارمقدر بوراده اكاتشنه اول ديمكدر (زلال) حرارتى قطع ايدن طاتلى وصوق صودیمكدر كذا فى كتب اللغة
وقار ايچنده حاصل اولور پرمق قدر برقورد چغزدر اوزرنده صارى نقطه لرى اولوز زياده صوق اولور انكيچون
ماء بارد زلاله تشبيه اولنور كذا فى حيوة الحيوان * احتراث * اكن اكمك الدنيا مزرعة الاخره (نبثاث) پراكنده
اولمق (مسك اذفر) مسك خطا وختن وتبت وچين آهولرينك نافه لرنده حاصل اولور وبعضيلر ديديلركه اول آهولرده
مسك هراوتى اوتلقدن حاصل اولمز بلكه لاله وسنبل اوتلقدن اولور كما قال لامعى فى حق آهو * مدام افعى يمكدن
هر برينك * صدف كبى ايچى پرمهرهٔ مار * هميشه لاله وسنبل يمكدن * قونك نافه سى پرمشك تاتار * اذفر ذال
معجمه نك سكونى وفانك حركتيله اول قوقودركه زياده خدت اوزرنه اوله ومسكك زياده حدتلوسنه مسك اذفر ديرلر
(اثاث) متاع البيت معناسنه يعنى اواسبابى * اكتراث * برنسنه قايرمقدر مبالات معناسنه (اقدى حمرا يمقلرى
اولدى شراب ارغوان * جوش ايدوب امواج اولوب طولدى جنان قل اكتراث * ارغوان معروف چچكدر
شراب ارغوان ديمك ارغوان چچكى رنكنده قرمزى سچى ديمكدر معلوم اوله كه صوايرماغى صبرك اثريدر رسود
ايرماغى محبت ومودتك صورتيدر وبال ايرمغى ذوق وطاعتك ثمره سيدر وخمر ايرمغى عشق وشوقك نتيجه سيدر
انكيچون برسالك واقعه سنده كنديى شرب خمر ايدركورسه عشقه وحرارته دوشمكه اشارتدر بواسباب كه صبر ومحبت
وطاعت وعشقدر دنياده انسانك الندهاولمغله آخرتده دخى بونلرك ثمراتى اولان انهار جاريه اللرنده اولوب هرنه طرفه
ديلرلرايسه آقر واول صوبونلرك فرمانتده اولور (لمحروه) سرايرمغندن ايستين مرمست عشق اولمق كرك * اول ذوقه
آخرايرمكه دنياده اولك بولمق كرك * ديدى ذى بحت كيم كرسه قيل نصيب يامستغاث * ذى بحت يعنى ايوكوزل
دولت وطالع بوكلام اول حديث شريفك مضمونته اشارتدركه الله تعالى دست قدرتيله جنت عدنى بنا ايتدكده
بيوردى كه تكلمى فتانت * قد افلح المؤمنون * فقال طوبى لك (منزل الملوك) اى ملوك الجنة وهم فقراء الصابرون
(غيرتسز) ديوث ديدكلريدركه عورتنى نامحرم ايله كوروب مقيد اولمز والغيرة كراهية مشاركة الغير فى حق من الحقوق
الهى * عرش اعظم شول دل انساندر * جنت عاجل ندر عرفاندر * آچغه اول جنتك قاپوسنى * ذكر حق مفتاح

پردنداندر) كيرد كيسه بونده كربوجنته * انده ديارين ايشك اساندر * صحبت انسان كامل بول بوكون * صحبتى آنك
غداى جاندر * جمله دن مقصود اولان بودنياده * حق تعاليدن بكم رضواندر * شول ازل عهدن رعايت ايله كم *
تا ابد زاحتلره برهاندر * اولمدن فانى اوله كوزحقيا * جمله دن باقى برزه رحماندر (سدم) باب الدار معناسنه (مجيد)
عظمت وشرف صاحبى * پس قراره مسك اذفردن سنا * يعنى دار القرار جنته زياده رايحه دار اولان مسكدن عالى
بنااوردى زيرا سناء مدله رفعت معناسنه در مصرع اول قرينه سيله بنايه صفتدر (سقف) اواورتوسنه ديرلر (سطح)
تپه ى دوزنسنه بوراده جنتك زمينى مراددر (بركار) معروف نسنه دركه انكله دائره جزرلر (صفى) اورندلنمش
ديمكدر (الهى) استرايسك نوراوله بوزلك كوزلك) آچ كوزلك كل جنت ديداره باق * ماسوايى قوخدايه طوت بوزلك)
نيجه براغيار سيرى ياره باق * بونيجه جنتلر سكا حاضرلنور * بونيجه نعمتلر سكا حاضرلنور * بونيجه شربتلر سكا
حاضرلنور * جنت دلده اقان انهاره باق * امرحقدن طشره چقمزسك اكر (جنت فردوس اولورسا كه مقر (انده هر
بركونه ايرماقلر اقار * جان كوزيله قدرت غفاره باق * سامينجه نقش غيرى جاندن * دوكمينجه ياشلرى مرجاندن
بولمينجه كوهرعرفاندن * جهل ايله وارعالم اغياره باق * اولدكيسن جنت دلدن خبير * طپشرلك ياقوت اولورخاكك
عبير * دولت استرسك اكرحق فقير * خاكپاى احمد مختاره باق (ابتهاج) شاديلق سروركبى (انتهاج) يوله كيرمك
من التهيج وهو الطريق الواضح (ساج) براصل سياه بيوك اغاجدركه هندولايتنده بتر حضرت نوح عليه السلامك
كميسى اول اغاجدندر (عاج) فيل كميكنه ديرلر (ديار) نفى عامده استعمال اولنان اسمادندر يقال ما بالدار ديار
اودبور كقيام اوكقيوم اى ليس احد من الدور واصله ديوار كذا فى الارشاد ودخى ديار صاحب ديره ديرلر ديرخان
نصارى در بوراده مرادمعناى اولدر (اراسته) بزه نلمش (اعوجاج) اكريلك (مرصع) جوهرله مزين ديمكدر
(ديبانساج) يعنى ديبا اورلمش وصاف اطلس طوقنمش * لعلى باده كوزلرى مخمور فتنه قشلرى * سحر ايدرلر جنته
مكرله الوزلر خراج * لعل معروف طاشدر بوراده حورينك ابلرى مراد اولنور تشبيه طريقيله تكلم اب ميكون ديرلر
كوزلرى مخمور ديمك يعنى كوزلرنده خمر اثرى ظاهر اولوب ميكون اولمش (فتنه) قرقشه واضطراب كما فى لغة نعمة الله
والسحر كل ما لطف مأخوذه من دق انلرك جنته سحرا يتملرى اهل جنتى حسن وجماللرى سببيله تسخيرا ايتد كلريدر
مكر خدعه معناسنه درو (خراج) غله ومحصول قال الحافظ كفتم خراج مصر طلب ميكند لبت * كفتا درين
معامله كمترزيان كند) يعنى هيچ زيان نمى كند (اجاج) ضمله طوزلى واجى صو كما قال فى القاموس وقال فى المفردات
ماء اجاج شديد الملوحة والمرارة (احتجاج) حجت كتورمك وخصومت ايتمك (مائده) خوان اراسته يعنى ايچنده
طعام اولان سفره عربيدر ومطلق سفره يه دخى ديرلر اكر طعام ايله وار اكر طعامسز فارسيده خوان ديرلر (ازدواج) برنزده
جمع اولمق وقارشمق اختلاط كبى (رواج) يكمك يقال راج الشئ يروج رواجا اى نفق (اختلاج) تپرمك وحركت ايتمك
تكرم اختلاج العين ديرلر (لجاج) فتحله لج وخصومت ايتمك (انفراج) اچق اولمق وايرلمق (صحن) وسط الدار (فجاج)
فجك جمعيدر ايكى طاغ اراسنده كى طريق واسع وفى المفردات الفج شقة يكتنفها جبلان ويستعمل فى الطريق الواسع
(اندماج) دخول ايتمك وكرامك يقال اندمج اذا دخل فى الشئ واستترفيه كما فى الاتساج (صحائف) صحيفه نك جمعيدركه
برادم طوبوره جق قدر نسنه اولور جنا قدر كما فى المختار (نتاج) كسرله حيوانك قرنده كى جنين وطوغوردیغى
ولدى وجائزدركه نتيجه نك جمعى اوله صباح وصبيحه كبى بوراده مراد بخشش وعطا ومنافع حسنه در معلوم اوله كه
اصول حقايق اوچدر اولكيسى حقيقت جنانيه اولان شجرهٔ طوبادركه نعم الهينك مجمع ومقسميدر ايكنجى حقيقت
برزخيه اولان سدرة المنتهى دركه حقايق دارينى جامعدر بين الدارين حد برزخيدر انكيچون اغصانى اهل جنته نعيم
واصولى اهل ناره زقومدر اوچنجى حقيقة الحقايق اولان حقيقت محمديه دريس دنياده ايمان نخر عالمدن شايع اولوب
هرمؤمن انك دعوتندن حصه مند اولديغى كبى جنتده دخى ثمرات ايمان آنك الندن تقسيم اولنوب هرمؤمن اول
محمدى المقام اولان طوبادن برشعبه ايله مغتنم اولور الحاصل بوعالم صورت ومعنى واجسام وارواحك مبدئى رسول الله
اولمغله جمله يه مقسم وجود ورزق اولدى بناء على هذا شجرهٔ طوبى انلرك مقامنده غرس اولنوب انهار جنت اورادن
جريان ايلدى (زنهار) كلمهٔ تنزيه ورد عدركلام معناسنه (هياج) كسرله مضطرب ومتحرك اولمق يعنى عاشق ومعشوق
جميع زمانده اظهار عشق ومحبت ومعامله وصلت ايچون تنها يرلره طالبلردر تاكه اغيار اوانلر حاللرندن مطلع
اولميه لركه اول مقوله شئ دائما پوشيده كركدر اكرچه انبيا وكمل اوليايه نسبتله جميع كثرات وحدتدر هرنه ده وهرنه
زمان مطالعهٔ جمال معشوق استسه لر مراده وصوله حائللرى يوقدر بلكه دوام اوزره جمال معشوق انلره منكشف در
فاما صورت معنايه تطبيق ايچون ظاهر دردخى وحدت اختيار ايليوب صحبته احتياج اولمدقچه صومعه لرنده

وعبادتسكاهلرنده تنها اوتورولر پس فخر عالم كه جمله دن زیاده مقتضای حكمت اوزره اولمغین وسیلۀ جنتی انلر ایچون
مخصوص اولدی (انعراج) عروج وصعود ومیل ایتمك (راه انتهاج) طریق سلوك (الهی) ای سرای وحدته طالب
اولان * راه كثرتدن جدا اولمق كرك * ای وصال حضرته راغب اولان عشقه اول آشنا اولمق كرك) عاشقك ذكری هو الله
احد * صادقك ذكری هو الحی الصمد) سنده استرسك سكا حقدن مدد (طوغرلقدن قددوتا اولمق كرك) سدره وطوبایی
كم ایلر مقر * قاب قوسین اوادنی یه ایرز * كر دیلرسك بوله سن حقه ظفر * جان وباش اكا فدا اولمق كرك * سنده آره
داروحسان سنده در * ذلده بولن اول سر سبحان سنده در * عشقه دوش مادامكه جانك تنده در * عشقه عاشق مبتلا
اولمق كرك * دوست ایلندن بوی احسان المغه * غنچۀ خندان معنی بولمغه * حقیاحقه توجه قلمغه * دلده سر
مصطفی اولمق كرك (مصدوق) واقعه مطابق اولان كلام ایله مخاطب اولان كمسیه دیرلر (صدیق) اصطلاح صوفیه ده
صادق وكثرت مخلص شوائب صفات نفسانیه دن خلاص اولان كمسیه دیرلر (صدیق) فخله مخلص مذكوردن
شوائب غیریه دن خلاص اولنه دیرلر (صدیقیت) مراتب ولایت نهایتی درجات نبوتك بدایتیدر جمله انبیایه وحی الهی
بومرتبه یه وصولدنصكره كلمشدر نبی ایله ولینك ما بیننده فرق بودر كه نبی اولانه باطندن وجه خاص ایله اطعام
وظاهردن وجه عام یعنی جبریل وساطتیله وحی اولنور ایكی وجهله مكرم اولور ووحی اولندیغی احكام وشرایعی تبلیغ
ایله مأمور اولور ولی اولانه باطندن وجه خاص ایله الهام اولنور فقط تبلیغ ایله مأمور اولمز زیرا اكثر الهام اولندیغی
بواطن شریعتدر كه معارف وحقایق دینلور بوندن فهم اولنور كه انبیا دخی اسرار الهیه یی افشایه مأذون دكللردر
اما اولكی حضرت قرآنده (بلغ ما انزل الیك من ربك) بیورلمشدر اندن مراد مصالح عباده متعلق اولان اموردر
یوخسه اسرار الهیه دكلدر قال بعض الكبار الاولیاء مأمورون بالكتمان وعلمهم بسلامتهم یكفی لهم ولا حاجة بعلم
غیرهم واما الانبیاء علیهم السلام فهم یخبرون بسلامتهم لكونهم شارعون فلا بد لغیرهم من العلم بسلامتهم حتی
یؤمن ویقبل دعوتهم والله یقول الحق وهو یهدی السبیل (بعدذا) صدیق جهاد اكبرله وشهید جهاد اصغرله شهید
اولاندر انبیا واولیا وشهدانك جنت عدنه دخولی بالاصالة وغیریلرك بالتبعه ولرؤیة الخلاقدر زیرا مقام تجلی جنت
عدندر ضعفادن اولنلر اومقامه داخل اولمسچه كندی مقاملرندن رؤیته قادر دكللردر مثلا دنیاده پادشاهلر بعض
خواص ایاغنه وارورلر وانلردخی هرنه زمان مراد ایتسه لر پادشاه سراینه كیررلر وجمال پادشاهی كوررلر انلر ایچون رؤیته
مكان مخصوص یوقدر اما عامۀ ناس ایاغنه پادشاه كلمز انلر پادشاهی كورمك دیلسه لر پادشاه سراینه ویا بر موضع
متعینه وارورلر وخواصك شفاعتی ایله كیررلر وپادشاهی كوررلر ایسه ده ایراقدن بیك زحمت ایله كوررلر فاین
هؤلاء من اولئك اللهم اجعلنا من الذین لهم البشری فی الحیوة الدنیا وفی الاخرة وممن لا حجاب له الی الابد فی عیونه
الظاهرة والباطنة انك انت المتجلی فی كل خفی وجلی (الهی) ای كندغریشه اولان اسیر * وصلت احبابه ایرمك وقتیدر
ای بوایلده چاره سز قالان فقیر * دفتر هجرانی دورمك وقتیدر * صوكبی عاشق اولوب چغلار یسك * داغ غمله جكرلك
داغلاریسك * عاشق اولوب قانلو یاش اغلاریسك) اول جمال اللهی كورمك وقتیدر) بیشه ایله كندكه حق عشقنی
یار ایدین سكا دادم شوقنی * سنده بول جنات عدنك ذوقنی * اول صفایی شمدی سورمك وقتیدر * یاشهید اول عاشقا
یاصادق اول * رؤیت دیداریاره لایق اول * بلبل كلزار عشق خالق اول * حق كلن ای حق دیرمك وقتیدر (لاجورد)
(ولاژورد) معروف رنكدر بوراده لاژوردی خیمه لردن مراد صورتا چادره مشابه اولان كوك رنكلی افلاكدر
(مشكین صفاح) مشكین * مشكه منسوب دیمكدر یا نسبت ونون اول نسبتی تأكید ایچوندر (صفاح) صفحه نك
جمعیدر یعنی دوز نسنه دیمكدر بوراده مراد مسك رنكلی اولان زمیندر (طباح) مرتفع نسنه یه دیرلر (اناك اوستی
عرش رحماندركه ایتدی استوا) یعنی حق تعالی اول عرشك اوزرینه مستولی اولدی كما قال تعالی (الرحمن علی العرش
استوی (استواء) لغتده طوغری طورمقدر بوراده مراد حق تعالینك ذاتی اعتباریله اولان استوادكلدر تعالی علوا
كبیرا عما یقول الظالمون) بلكه امر ارادی وایجادیسی اعتباریله اولان استواء واستیلادر بوامرلك عرش اوزرینه
استواسی امر تكلیفی وارشادینك شرع اوزرینه استواسی منزله سنده در وبو ایكی امرلك هر بری آخرك قلب وعكس
اولدیغی كبی شرعله دخی عرشك هر بری آخرك قلب وعكسیدر بو مقامی ذوقله فهم ایتمك مكاشفه یه محتاجدر بوندن
معلوم اولوركه الله تعالینك ابتداء حمایتی اثری كه ظاهر اولان عرش اعظمه قریب اولان جنت عدن وفردوسدر سائرلر
اوزرینه هر وجهله راجح ومرتفعدر زیرا عرش طبقه ساتك الك اعلاسیدر انده اولان لطافت مادونده اولان اجسامده
یوقدر انسان كامل اولان بو اسفل سافلیندن عرشه قدم بقدم قدنصكره عالم ارواحه وعالم امره عروج ایدر فسبحان من
اظهر فی التنزلات سر الترقیات وشرف الانسان الكامل بالتجلیات البرقیات (رواح) ذهاب معناسنه یعنی بریردن بریره

كتمك (نصح ایده یا انتصاح) یا عالم اوله نصیحت ایلیه ویاامی اوله نصیحت قبول ایلیه النصیحة اخلاص القبول والعمل
وهی مأخوذة من انصح الرجل ثوبه اذا خاطه فشبه وافعل الناصح فیما یتحراه من صلاح المنصوح له بما یسده من خلل
الثوب كذا فی فتح الغریب ومن بلاغات الزمخشری مامنع قول الناصح ان یردقك وهو الذی ینصح خردقك یعنی قول
ناصح سكا خوش كلمكدن سنی نه منع ایدر آنك نصیحتلری سكا خوش كلسون وكوش جان ایله استماع ایله زیرا اول سنك
یرتقلركی دیكر یعنی صلاحه محتاج اولان اقوال وافعالكی اصلاح ایدر ومن لطائف بعض العرفاء (آن پسر بینه دوز
شب همه شب تا بروز (بانك زندچون خروس (كفش كهن دركه هست (بورباعی اوحدیث شریفك مضمونه اشارتدركه
وارد اولمشدر ان الله تعالی ینزل الی سماء الدنیا فی كل لیلة فیقول هل من تائب فاتوب علیه وهل من مستغفر فاغفر له پس
پسردن مراد رب العالمیندر نتكیم رأیت ربی لیلة المعراج فی صورة شاب امرد بیورلمشدر واسلیچی اولدیغی اصلاح احوال
واحیاء قلوب ایدوب وجود انسانی تجدید ایتدیكی ایچوندر (وشاح) كسرله وضمله جوهرله مرصع بر دورلو قوشاقدر
(عنقا) فارسیده سیمرغ دیدكاری قوشدركه قاف طاغنده اولور جمله قوشلرك پادشاهیدر دیرلر كه اسكندر قافه واروب
انكله سویلشمشدر (هدایت هدهدی هادی اولورسه) ایرم عنقایه بیك وادی اولورسه (محرره) یوری اسكندر
وقت اول چیقوب قافه سفر ایله) بومرغان هولدن كوزیوم عنقایه نظر ایلیه) قافدن مراد عالم وجود وعنقادن
مراد اهل شهود اولاندر مستعد وقت اولنلر بو سر وجودی بیلورلر وانك اهلنی قافده ایسه ده بولورلر بو سوز توفیقه
خاصدر والله تعالی الموفق (بعدذا) اكرچه عنقا بین الناس موجود الاسم معدوم الجسم قیلنمشدر كما قال بعضهم الجود
والغول والعنقا ثالثتهم) اسماء اشیاء لم توجد ولم تكن وكما قال كمال الخجندی * طالب سیمرغ باش وكیمیا * هین مجوبی
درتكو رویان وفا وكما قال الحافظ) عنقا شكاركس نشود دام باز چین * كانجا همیشه باد بدستست دام را * عنقانك
عدم وجودی لازم كلمز بلكه صعب الوصول وعزیز المنال اولمسی فهم اولنور نتكیم كیمیانك علم وعملی حالا فی الجمله
موجوددر لكن كمال عزت وكیاب اولدیغندن اصل یوق كبیدر وكسه اكا واصل اولمشدر دینلور من طلب شیأ وجد
وجد ومن كلمات حضرت مولانا قدس سره الاعلی (از كرامات بلند اولیا) اولا شعرست وآخر كیمیا) ومذكور اولان
عنقایه عنقاء مغرب اطلاق اولنور میلك ضمی وراءنك كسریله میلك فتحیله مجلس وزننده دكل (اغراب) اذهاب
معناسنه در عنقا بعض انسانی قاپوب مغرب طرفنه كوتردیكیچون عنقای مغرب دیدیلر یعنی قافه القا اولنمزدن اول
وعنقاء مغرب شیخ الاكبر قدس سره الاظهر حضرتلرینك بر تصنیفلری اسمیدر اول كتاب اغرب غرائب واعجب عجائبدن
بر كتابدر آنك فهمنی ادعا ایدنلر اكثر دعواسنده كاذبدرلر فافهم * لمحرره * بو براوزكه مسمادر بونی فتح ایلمز خودبین
بو بریا كیزه عذرادر یقین اولمز اكا عنین * جمال یوسفی اعمی اولنلر قنده سیر ایلر * اكرچه ایلمشدر انی مولی جمله دن
شیرین (جناح) قنادر (نجاح) ظفر بولمق وخلاص اولمق عاملرك عملری نافع وعملری صالح اولمق حسبیله دركه
بونلره علماء آخرت دیرلر نتكیم بو بیتك مابعدی بو معنایی شرح ایدر (افتضاح) رسوای اولمقدر (كفاح) یوز یوزه
اولمق (جرم وجناح) صوچ وكناه (صالح اولان بولدی فلاح) صلاحیت ادنی درجاتی ایمان بالله دنصكره ظواهر
احكامی رعایتدر اعلاسی حقدر ماشرح اولنان مقام صدیقیتدر انبیایه وكمل اولیایه صالح دیمك بو معنایه كوره دركما
قال تعالی حكایة عن یوسف الصدیق علیه السلام * توفنی مسلما والحقنی بالصالحین * ای بآبائی الانبیاء الكرام
فافهم ولا تغفل فانه زلق فی هذا المقام بعض الاقدام (دریغ) حسرت ودرد وحیف دیمك واه ایلك (صیاح) چاغرمق
(شول كمبلدی نفسنی اول بلدی انجق ربنی) حضرت علی كرم الله تعالی وجهه نك من عرف نفسه فقد عرف ربه
كلامنه اشارتدر نتكیم صد كلماتنده مسطوردر اما عند الجمهور خبر نبی اولمق اوزره مشهوردر بو مقوله كلمات
عرفانیه حضرت علی یه نسبت اولنمق سلطان كونینك ترجمانی اولمق حسبیله دركه دیدل قوله علیه الصلوة والسلام
انا مدینة العلم وعلی بابها (بعدذا) من عرف حدیثنده ایكی اعتبار واردر اولكیسی نفسی ونفسك مظهر اولدیغی
حیوة وعلم وارادت وقدرت وسمع وبصر وكلام صفاتلرینی برهانله بیلوب ومكاشفه ایله بولوب انكله رب العالمینك
وجودنه استدلال ووجدانله جناب حضرتنه وصالدر ایكنجیسی اول * بوصفات ثبوتیه ایله موصوف اولان ربیسنی
مكاشفه ایدوب بعده اول وجودك سرینك ظلی اولان كندی نفسنه رجوع وانتقالدر بو معنایه كوره من عرف ربه فقد
عرف نفسه دینلور الحاصل یا اثردن مؤثره ویا مؤثردن اثره انتقال اولنور سالكه لازمدركه بو وجود واحد معرفتنك
منزلنه واصل اولوب برازخ قیود واضافاتدن خلاص اوله (لمحرره) نفسنی بیلمك تی دشواردر) نفسنی بلمش ولكن
واودر) واصل سر انا الحق اولمسك) آره كز حق ایله بعد الدار در (نیاح) صاغوب صاغوب اغلمقدر (طلعت) كورمك
رؤیت كبی صكره یوزده استعمال اولندی انسانك اول كورینن یوزی اولدیغیچون (اخبار صحاح) اخبار خبرك

جمعیدر (وصحاح) صحیحك جمعیدر (ملاح) ملیحك جمعیدر كوكجك دیمكدر طاق چارداق ومصندره بورادە تشبیه
طریقیلەدر (صراح) صادلك ضمی وفتحیلە خالص معناسنه (فوج) بولك وجماعت معناسنه (ارتیاح) شارق اولمق
(بخار) قال فی القاموس كل دخان من حار بخـار (جامد) طوكمش جمادی الاولی وجمادی الاخرة تسمیه اولنمق ابتداء
وضعنده صولرك طوكسی زمانه مصادف اولمغله دروقیل غیرذلك كما فی شرح التقدیم (بطاح) بطاحنك جمعیدر واول
واسع صو مجراسیدركه انده اوفاجق طاشلر اوله (اتضاح) ظاهر اولمق (رماح) رمحك جمعیدر سكو معناسنه (مراح)
فتحیلە راحت اولەجق یر ومطلقا مكان ومأوی معناسنه ده كاور (امتداح) مدح ایتمك كه ثناء جمیلدر برلرمعلوم اوله كه
الله تعالی ایكی كونده یرلری وایكی كونده منافعتی وایكی كونده كوكاری خلق ایلدی اكرم ادا یتسه طرفة العین
ایجره خلق ایدردی فاما خلقی تأنی یولنه ارشاد ایجون بویله ایلدی زیرا تأنی رحماندن وعجله شیطاندندر الابش یرده
دكل اولكیسی نمازی تعجیل ایتمك وقت دخول ایتدكده كما ورد اول الوقت رضوان الله وقد استثنی منه الفجر فانه
یستحب فیه الاسفـار كما ورد اسفروا بالفجر فانه اعظم للاجر وكذا تبرید الظهر فی الصیف ایكنجیسی دفن میتده تعجیل
ایتمك حاضر اولدقده لكن بعد ان یتحقق انه مات قتل المطعون والمفلوج والمسبوت ای المغشی علیه ینبغی ان لایسرع
فیهم بتجهیزهم حتی یمضی یوم ولیلة لیتحقق موتهم كما فی انوار المشارق اوچنجیسی قزلری تزویجه تعجیل ایتمك یشتدكده
دردنجی دینی قضاده تعجیل ایتمك بشنجی كناهدن توبه یی تعجیل فانه قدورد هلك المسوفون (الهی) كابری ای طالب مولا
اولان * حق یولینه جان وباشن قیل فدا * كابری ای راغب اعلا اولان) ایله ادنادن سفر اللهیه تا) كیر كوكل منزلكهنده
اول مقیم) عشقه اوی بودر صراط مستقیم) صحت جان بول یتر طوردلك سقیم) ایچ شراب معرفت اولدردوا) نفسكی
ییل ونی بیلمك بودر) جملەدن وارفانی اول اولمك بودر) فان اقت كوزدن سكا كولمك بودر) نقد عمری ایتمه اسراف هوا) علم
الاسما سنك شانكده در) جنت اعلی سنك جانكده در) سود كك هر دم سنك ایانكده در) كوزلرك واریسه آچوب باق
سكا) وارلغك بندن ایاغكدن چوزوب) عرش وفرشی كوشه كوشه هب كزوب) اون سكز بیك عالمی حتی سوزوب)
قندەدر وارآره سركبریا (بارگاه) اجازتكاه دیمكدر پادشاهلرك ووزرانك دیوانخانەلرینه بارگاه دیدكلری اول قبولرەدخول
ایتمك اذن واجازته محتاج اولدیغندندر بو افلاك سبعه وكرسی كریم وعرش عظیم حق تعالینك بارگاهیدر اورالره
دخول ایدوب عالم ملكوتی سیر ایتمك اذن حقه محتاجدر نتكم لیلة معراجده رسول اكرم صلی الله تعالی علیه
وسلمه جسمیلەدخول میسر اولدی وانلردن مقدم حضرت عیسی علیه السلامه وانلردن مقدم حضرت ادریس
علیه السلامه نصیب اولدی وكذلك حالت انسلاخده انبیا واولیایه دیدۀ باطن كشاده اولوب معراج معنوی ایدوب
عالم ملكوتی سیر ایدرلر وحقایق ودقائقنه مطلع اولورلر الحاصل اكر حالت یقظەدە جسمیله واكر حالت انسلاخده كه
یقظەنك برنوعیدر روحله بو عوالمك صورت ومعناسنه دخول اذن كبریایله اولور (رقیعا) وبرقیعا) فاقلەدرقاء ایله
دكلدر قال فی القاموس الرقیع كامیر السماء لانها رقعت بالنجوم او السماء الاولی وبرقع كزبرج وقنفذ اسم للسماء
السابعة او الرابعة او الاولی انتهی پس بعضیلر برقع سماء اولانك اسمی وبعضیلر مطلق سمانك اسمیدر دیدیلر (موج
مكفوف) یعنی سیلاندن منع وكف اولنمش موج وفی التفسیر المسمی بالتبیان فوق الهواء بحر مكفوف الامواج وفوقه
السماء الدنیا انتهی (بقر) من بقر اذا شق لانها تشق الارض بالحراثة ومنه قیل لمحمد بن حسین بن علی الباقر لانه
شق العلم ودخل فیه مدخلا بلیغا كذا فی حیوة الحیوان (لاهوت) عالم اسما وصفاته دیرلر (جبروت) عالم مجرده یعنی
رواحه دیرلر (ملكوت) عالم ملائكەیه دیرلر (ناسوت) عالم بشره (سرسری) قولاینه دیمكدر بورادە دوبدوز
معناسینه درسراسر كبی (كركس) معروف قوشدر تركیده آق باباد یرلر بیك ییل یاشر وبر كونده مشرقدن مغربه دك
بشیوز بللق یولدراو حرصرحه للامام الدمیری (اندرفنون) یعنی انواع مختلفه والوان كثیره اتلر صورتنه كزر
كما قال فی قصص الانبیاء وسكانها ملائكة علی صور الخیل (حورعین) حور حورانك جمعیدر آهو كوزی كبی سیه
چشم اولانه دیرلر عین اعینك جمعیدر بیض وابیض كبی بویك كوزلو دیمكدر عجم حور لفظنی مفرد كبی استعمال ایدوب
حوری دیرلر (ولدان) ولیدك جمعیدر مولود معناسنه جنتده اولان ولدان اطفال كفار وغلمان اوراده خلق اولنمش
اوغلانلردر دیمشلر (نطاق) كمرقوشاق در ازهر یلدرایجی (روحانی مكان) روحانی بالفتح ای طیب وروحانی بالضم
ما فیه الروح وكذلك النسبة الی الملك والجن والجمع روحانیون كما فی القاموس (كروبی) الكروبیون مخففة الراء سادات
الملائكة كما فی القاموس بورادە راتشدیدایله تلفظ اولنور سلامت وزن ایچون (پاسبان) بكجی اسمان كولك فلك
معناسنه (آس) دكرمن دوصود كرمنه آسیاب دیرلر مانستندن بكزیجی معناسنه درواسمانك معنای تركیبیسی
دكرمنه بكزیجیدر * دكرمن كبیدر صوا وزره كردون) دونه دونه ایدرایچنده كن اون * اسمعیل لغت سریانی اوزره مطیع

الله دیمكدر وقیل غیرذلك * كرچه كم یدنجی كوكده رمسكنی جمله سندن یلكسور الله آنی * یعنی جبریلك مقامی یدنجی
كوكده سدرة المنتهی نك ذروه سیدر انسانده عقل جزوینك مقری ذروۀ دماغ اولدیغی كبی جبرائل عقل كلك صورتیدر
كندی تعیینی مقامندن انبیادن غیری یه كورنمز واقعه ده ویقظەده كورینن تمثلاتیدر لكن خضر علیه السلام
بویله دكلدر یقظه حالنده انی كورن حقیقت اوزره خضری كورمش اولورا كرچه كه بعض مشایخ تجویز ایتمیوب
كورینن انسانك صفت غالبه سی صورتیدر دیمشدر بو مقام ذوقه محتاجدر زیرا عقله كنجایش مرتبه سندن
دوردر (بعدذا) ارواح ملكوتیه اراسنده جبرائل نفوس قدسیۀ بشریه اراسنده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
كبیدر بو نتیجه جمیع مخلوقاته نسبت الله تعالی یه احب اولدیسه اول دخی ملائكه یه نسبت حق تعالی یه اویله در انكچون
سفارت دخی اكا سفارش اولندی لكن جبرائلدن غیری ملك دخی انبیایه نزول ایتمشدر ازجمله جناب رسالتپناهه
نبوتدن اوچ سنه مقدم اسرافیل علیه السلام مقارنت ایلدی فخر عالم آنی حس ایدروصداسن ایشیدرولكن شخصنی
كورمزلردی كما فی انسان العیون وخالد بن سنانه خازن نار اولان مالك موكل اولدی وذو القرنینه نبوتی تقدیری
اوزره كه زیاده قلیلدر برملك نزول ایدردی كما فی التعریف والاعلام للامام السهیلی (الهی) ای كمال قدرت اسی
پادشاه ذی الجلال) قدرتك طوپاسنه هر برورق كون ایچره دال) برنظرده ایلدك كون ومكانی اختراع) عالم لاهوتدن
ناسوته كوستردن كمال) برتجلی ده یراتدك اون سكز بیك عالمی) ذاتنه مرأت ایدندك انده برانور جمال) پاسبان ایتدك
سما وارضه قیوم اسمنی) حفظ ایدر بو عالم ملكی فنادن لایزال) ایلدك اصداف وحیه چونكه جبریلی امین) آصدی
كوش انبیایه لؤلؤ صاف مقال) ملك حقه عبرت ایله باق حق حق آره دن) سلطنت اول پادشاهكدر كه یوق
اكا زوال (انتساخ) استنساخ دیمكدر كه برشیئك بریردن بر یره نسخه سن یازوب نقل ایلمكدر (مطبق) طبقه طبقه
یعنی قات قات كه بری بری اوزرنه قونلمش اوله (احقاف) حقیفك جمعیدر قوم دپه سی یعنی یغماش قوم واصل الجبل
معناسنه دخی كاور (اطباق) طبقك جمعیدر زمان معناسنه (ارتساخ) ثابت ومحكم اولمق (عقیم) قصر دیمكدر وریح
عقیم غیر لاقح كما قال فی القاموس یعنی اغاجلره صو یور ومیوه نشو ونمایه سبب اولمیوب فائدەسز وبلكی ضررلی
روزكاره دیرلر (زمام) یولاردر (صماخ) قولاق دلوكی بعضیلر قولاغك كندیدر دیمشلر (انسلاخ) خروج ایتمك معناسنه
(اژدها) واژدر) یلان نوعندن غایت بیوك ادمی وحیوانی یودر بعض ایكی فرسنك قامتی وبر بیوكده قدر باشی وا كا
كوره سائر عضوی اولور قره نك ودریانك حیواناتنی اكل ایدوب فسادی چوق اولدقده امر حقله بر ملك انی الوب
یأجوج ومأجوجه براغوب وانلر دخی انی غدا ایدوب یرلر (شاخ) بداق (انفتاخ) شیشمك بورادە مراد یاغضب
ویا حدتدن ویا كثرت اكلدن شیشوب اوفورلمكدن كنایه درو بیتك ما بعدی بو معنایی اشعار ایدر (صراخ) زارلیلق
ایتمك ومطلقا صوت معناسنه دخی كاور (ناخ) نارنجی یعنی تورنجی رنك دیمكدر كذا فی هامش بعض النسخ المصححة
لكن ناخ كتب لغویه ده مطلقا یوقدر پس جائزدركه نخ لفظندن اشباع اولنمش اوله نخ فارسیده اول بساطدر كه ایكی
یانی بله دوشنه وانچه ابریشم وحریر معناسنه دخی كاور بورادە معنای لازمی اولان رنكین دیمكدر ولكن رنكین اولان
نسنه لرده قرمزی وال رنك مشهور اولمغله انده استعمال اولندی وبو معنایه محمدیه ده ناخ لفظنك مورد استعمالی
قرینه درنتكم خاء معجمه فصلنده برقاج یرده دخی كاسه كركدر (لحظه) ساعت وكوز قویرغیله نظر ایلمك بورادە
مراد ساعت لطیفه در كه كوز آچوب یومنجه اولان آندر ساعت نجومیه دكلدر (انفساح) بوزلمق (عزازیل) شیطانك
قبل اللعنه اولان اسمیدر بعد اللعنة اولان اسماسی ابلیس وشیطان رجیم وامثالیدر * رنك ورسوم * واو عاطفه ایله در
بعض نسخه لرده زنكی رسوم واقع اولمشدر زنك برمملكت ادیدر خلقنه زنكی دیرلر سیاه رنك اولورلر حبشك غیریدر
(فكالك) خلاص (سبع طباق) كوكلردركه بری برینك اوزرینه قبه كبی خلق اولنوب یرلره نطاق یعنی كمرقوشاق كبی
قیلنمشدر محیط اولدیغندن اوتوری وفی سورة الملك (طباقا) ای مطابقة بعضها فوق بعض فهو مصدر بمعنی المطابقة
بكسر الباء ویجوز ان یكون جمع طبق كجمل وجمال قالوا الارض كرة والسماء الدنیا محیطة بالدنیا وهكذا الی ان یكون
العرش محیطا بالكل (سطح) یصی ودوزنسنه یه دیرلر بورادە یریوزی مراددر (نطع) كسرله وفتحله سختیان دوشك
وروی زمین وبساط شطرنج بورادە كوك یوزی مراددر (شهر) جمعه قیلنوب اقامت حدود اولنان موضعه دیرلر
تركیده شار دینلور (كوی) محله دربورادە مراد قریه درشهرلك برمحله سی كبی اولمغله كوی اطلاق اولندی (تلال) تلك
جمعیدر دپه معناسنه (زلزله) دپرنمك معناسنه دردترمك كبی معلوم اوله كه زلزله كوه قافده ملكك تحریك عرق
ایتمسندن اولمق اهل شرعه كوره در اهل حكمت بخار ارضدن دردیرلر یعنی یرایچنده محتبس اولان بخار خارجنه منفذ
بولمامغله یری تحریك ایدر اما اهل حقیقت قتنده زلزله نك اصلی بودركه انسانك اعضاء ظاهره سی اولوب كاهیجه

مختلج یعنی سکردکی کبی یرلڭ دخی اعضای باطنه‌سی واردرکه زلزله انڭ عضونڭ اختلاجندن اولوربوندن منفهم
اولورکه ارضڭ عضوی متحرڭ اولمق ذی روح اولدیغندندرلکن بوکا حیات حقانی وروح اعظم ساری دیرلر مکاشفه
ایله بیلنوردس قاف طاغی اگرچه صورتده ساکن در اما حقیقتده حرکت اوزره‌در کما قال فی المثنوی همچو مرهم
ساکن وبس کارکن * چون خرد ساکن وزو جنبان سخن * نزد انکس که نداند عقلش این * زلزله هست از بخارات
زمین (جدیر) لایق معناسنه (الهی) اسم اعظم کبی الله الاحد) کوه قاف طاغلره باش ایلدی) اغلمقدن دردعشقیله
ابد) یرلرن یوزن کوزن یاش ایلدی) ذوعمدی طاغلر تجلیٔ حقه) ایردی اول دمده فناء مطلقه) حق کوزیله حقه کل
برخوش بقه) کورنجه کندن سکا فاش ایلدی) اول سکا دائم کمال لطف ایدر) سن اکا عاصی اولورسڭ بی کدر) کل
بو اوضاعی بکم سندن کیدر) قهر حق چوق آدمی لاشیٔ ایدر) اوله کور بیچاره ارکن عشقه دوش) دتره سون درد
دلڭ بی عقل وهوش) کتسون عینڭدن رسومیله نقوش) کور بونقشی جمله نقاش ایلدی) شول یدی یرلریدی
کوکلر سنڭ) فی الحقیقه اوله یلرجان وتنڭ) سرنه ایر نورنی کورووارآنڭ) کورمزی حق حقی خفاش ایلدی (عیان)
کسرایله درکما سبق (اشتباه) شبهه لنمڭ (خواجه) بای وپیر وعزیز بوراده اولو ومالڭ دیمکدر (ناصیه) باشڭ اوکنده
صاچ بتدیکی یروالن اوزرینه کان صاچ مراددریعنی جبهه (طرفة العین) کوز قپامق وکوز قپاغن اوینامق معلوم
اوله که ذکر اولنان حدیث شریفی بعض اهل تفسیر سورهٔ نحلده ویخلق ما لا تعلمون آیتنده یازمشلردر وبستان
العارفینده دخی مسطوردر (زهی) تحسین * قادرلم یزل * بالنسبة الی جانب الماضی (لایزال) بالنسبة الی جانب
المستقبل (برکمال) ای سرمدا (کیم ایدرجمله) وهی مرتبة الصفات (عرض تجلی) والعارض هو (جمال) وهی مرتبة
الذات (اطراد) بری برینه اویمق (نهاد) بنیاد (مهاد) دوشڭ معناسنه (شداد) شدیدڭ جمعیدر قتی ومحکم (عداد)
صاغش یقال فلان من عداد القوم ای یعد فیهم * شر وشور وفساد * شر خیرڭ وفساد صلاحڭ ضدیدر وشور غوغا
وفتنه وقرقشه (رشاد) اهتدا معناسنه یعنی طوغری یولی بولمق (مهیب) هیبتلو (امتداد) اوزون وواسع (اعتداد)
اعتبار (جابلقا وجابلسا هو دقیل) بونلر عند البعض انساندن اول اولان مخلوقاتدندرکه لیلهٔ معراجده ایمان
کتورمشلردر امام محمد باقر بیورمشلرکه ابو البشر اولان حضرت ادمدن مقدم بیڭ بلکه دخی زیاده آدم کلدی
وشیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری بیورمشلرکه حضرت کعبه‌یی طواف ایدرکن ارواحدن برقاچ کمسنه‌لر
تمثل ایلدی سیزلر کیملرسز دیو سؤال ایلدم انلر دخی جوابده آدمدن قرق بیڭ ییل مقدم کلن اجداد اولکزدن ایز دیدیلر
حضرت شیخ بیورمشلرکه بو قصه‌دن حضرت ادریس نبی علیه السلامه سؤال ایلدم کشفمی تصدیق ایلیوب
بیوردیلرکه نحن معاشر الانبیاء نؤمن بحدوث العالم کله وان لم نعلم اوله والحق متفرد باوائل الکائنات قال تعالی
ووجد عندها قوما * هم اهل جابوس ویقال لها بالسریانیة جرجیسا وهم قوم من نسل ثمود بقیتهم الذین امنوا بصالح
علیه السلام وقال تعالی * وجدها تطلع علی قوم * هم اهل جابلقا وهم من نسل مؤمنی قوم عاد الذین آمنوا بهود
علیه السلام ویقال لها بالسریانیة مرقیسا وبین المدینتین عشرة الاف فرسخ ووراء جابلقا قبائل وهم ینسل وتاقیل
وفارس وجابلسا وجابلقا بالفتح فیها جمیعا کذا قیده ابو عبید البکری وهم یجاورون یأجوج ومأجوج واهل جابلسا
وجابلقا جمیعا آمنوا بالنبی علیه السلام لما مر بهم لیلة الاسراء فدعاهم فاجابوه ودعا امم الاخرین فلم یجیبوه من کتاب
التعریف والاعلام فیما ابهم من القرآن للامام السهیلی رحمة الله تعالی علیه معلوم اوله که عوالم اون سکز بیڭدرکه بو دنیا
عالملی اول اون سکز بیڭدن بریدر رسالڭ اولان بو حسیات صرفه‌دن ترقی ایلسه عالم مثاله دخول ایدر اول بر نورانی
عالمدر نه حسی ونه عقلیدر او عالم بو دنیا عالمندن واسعدر انڭ فوقنده اولان عالم دخی اندن واسعدر تا عالم امره وارنجه
انکچون دینلمشدرکه بر عالم واردرکه انڭ وسعتی اون بو دنیا قدردر وقس علی هذا (عناصر مو الیددن اولوب بونلر انقیاد
یعنی المنقاد عناصردن مراد خاڭ وآب وهوا وآتشدر موالیددن مراد حیوان ونبات ومعدندر یعنی بوربا ضتکشلره
عناصر اربعه وموالید ثلاثه مطیع ومنقاد اولوب تحت تسخیرلرنده اولدیلر حضرت ابراهیم علیه السلامی آتش نمرود
احراق ایتیوب برد سلام اولدیغی بو بابدن دروشب معراجده رسول اکرم صلی الله علیه وسلمڭ کرهٔ اثیری تجاوزی دخی
بو قبیلدندر وقس علی هذا وکذلڭ بعض اهل تصرفدن دریاده یوریمڭ واتشه کیروب یانمق وهواده اوچماق وآتشی
ینبه ایچنه قویوب یانمق وطاغلرده کزن وحشی حیوانات بونلره مسخر اولمق مثلا ارسلان وقپلانه راکب اولمق ویا اوزر
لرینه یولڭ یوکاتمڭ ویلانی اللرینه الوب قمچی یرینه استعمال ایتمڭ وبعض طاغی حیوانانی طوتوب سودین صاغمق
وبونڭ امثالی خرق عاده طریقیله امور صادر اولور جمله‌سی انقیاددندر (جماد) بوراده طوتمش معناسنه * فلکدن
وکواکبدن اواز اشتدی بولار * یعنی براله کولڭ مابینی بشیوز ییللق یول اولوب بوقدر برازخ واریکن نه ظاهر قولقلریله

حرکات افلاکی وصدای کردونی ایشیدرلردی تسبیحی اشیانڭ تسبیحنی ایشیدرلر وبناتاتڭ خواصنی کندی لسانلرندن
اخذ ایدرلر بو کمالاتڭ جمله‌سی اجتهاد ایله اولور کما قال تعالی * والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا * اگرچه ممکندر
درکار اولان عنایت حقدر فاما اجتهاد اسبابندندر وزارت کبیدرکه سعیله اول صدره وصول درقال الحافظ مصرع قومی
بجد وجهد خریدند وصل دوست) للایة المذکوره فالوصل اذا انما للکسب مدخل فیه فیکون کالوزارة (قومی دکر حواله
بتقدیر میکنند * لان الوصل اختصاص الهی لا مدخل فیه للکسب عند نظر الحقیقة فیکون کالسلطنة والتحقیق
ان الوزارة والسلطنة اختصاص الهی فی الحقیقة کالولایة والنبوة والمحجوب یری من حیث الاسباب ان الوصول
الیهما بالاجتهاد فافهم هداك الله تعالی (الهی) ای کوکل فیض الهی استرسڭ برنفس) اجتهاد ایت جسمکی
شول مرغ جانه قیل قفس) اولا غرقاب دریای فنای مطلق اول) بولمسون برقطره جه سندن اثر عالمده کس
آسمان عشقه پروازایت پرتوحیدله) عالم زهد وریادن ایلکل قطع هوس) شول یدی دریایی نوش ایلرسنه قانمز هنوز
عاشق دلتشنه یه نیل اولمز اصلا دادرس) عاشقه بند عناصردن خلاص اولمق کرڭ) خوان ناسوته طولاشمه شاهبازا
چون مکس (طرفة العین ایچره حقدن غافل اولمه حقیا) طوتمسون کازار قلبڭ عالم ایچره خاروخس (سداد) صواب
واستقامت (فؤاد) باطن قلبدرکه مقام محبتدر (اعتضاد) قوتلنمڭ (نون وصاد) نص دیمکدر یعنی خبرده اوله
تصریح وتنصیص اولنمشدر * آدینی ویروب بحر مسجور ایدوب انتقاد * مسجور مملو دیمکدر ابن عباس رضی الله
تعالی عنهما بیورمشلرکه بحر مسجور عرشڭ التنده بر دریادرکه بحر حیوان دخی دیرلر زیرا حق تعالی موتایی بعث ایتمڭ
مراد ایتدکده اول دریادن قرق کون کیجه سیله یغمور یاغدیروب بردن نبات حاصل اولورکبی اموات دخی آنکله
بتراندصکره نفخ اوروب قبرلرندن خروج ایدرلر کذا فی التبیان (انتقاد) برشیئی نقود ایتمڭ مثلا اقچه نڭ زیوفن
جیدندن ایرمق ونسنه اورندیلمڭ (حیوان) یانڭ فتحه سیله دردوران کبی بوراده وزن ایچون ساکن اوقنور غیری
یرلرده ضرورة اولمدقچه متحرڭ اوقنور فاسکان الیاء فیه لحن کما یقول العامه کذا فی التنبیه لابن کمال حیوان جنس
حیه یه دیرلر اصلی حییاندر کما قال فی القاموس قال بعضهم کل حیوان حی ولیس کل حی حیوانا کالملك * یوم التناد
تناد) بری برینه ندا ایتمڭ ویقال لیوم القیامة یوم التناد لتنادی اهل الجنة واهل النار فیه وقیل التناد الاجتماع
کما فی الاختری (طویل النجاد) نجاد کسرله قلج باغی حمائل السیف معناسنه برکسنه نڭ قلج باغی اوزون اولمق طول
قامتندن کنایه‌در (رماد) کلدر فارسیده خاکستر دیرلر * یقین ایردی اول نور عرشه ایدردی اصطیاد * یعنی اول
نور حجاب عرشه یقین اولمق حسبیله قمر شمسدن نور اقتباس ایتدیکی کبی اول نور دخی عرشڭ نورندن فیض الوب شکار
ایدردی (بعدذا) حجاب نورڭ عرشه قریب اولمسی بالاعتبار درو الا انکله عرشڭ اراسنده حجابلر چوقدر صرحه
فی التبیان فی تفسیر سورهٔ طه شمس شمسهٔ قلاده‌دن مأخوذدر شمسه قلاده نڭ اعظم جواهرینه وانفسنه دیرلر فارسیده
میانکین اطلاق اولنور قلاده نڭ چاق اورتاسنه وضع اولندیغیچون وسمیت بذلك لتوسطها بین الکواکب کما فی شرح
التقویم وشوه قردیندی زیرا الونی صاروبه مائل بیاضدر یقال حمار اقمر اذا کان ابیض فی صفرة بوندنصکره مرتبهٔ قمر
مرتبهٔ ربوبیته ومرتبهٔ شمس مرتبهٔ الوهیته اشارتدر یعنی مراتب التحمیه‌ده اما مراتب کونیهٔ آفاقیه‌ده مرتبهٔ قمر مرتبهٔ
کرسی ولوحه ومرتبهٔ شمس مرتبهٔ عرشه وقلمه اشارتدر واما مرتبهٔ کونیهٔ انفسیه‌ده مرتبهٔ قمر مرتبهٔ روحه ومرتبهٔ
شمس مرتبهٔ سره اشارتدر فافهم * زهی نور مطلق که انوار ایدرشمه دن * زهی سر هو الحق بغشلر مریده مراد (زهی)
زانڭ فتحه سی وکسره سیله کلمهٔ تحسین وتعجبدر کما سبق زیی اندن تخفیف اولنمشدر نور مطلق وسر هو الحقدن مراد
الله تعالی در قال الله تعالی * الله نور السموات والارض * یعنی الله تعالی بر برزخی نوردن انوار خلق ایدرتکیم عرشڭ
نورندن ونور حجابدن ای وکون وبلدزلر خلق ایلدی اگرچه بوجمله فی الحقیقة نور حقدر اما بر برینه ارتباطی
جهتندن نور عرش ونور حجابدر مثلا نوع بشرڭ اصلی حضرت آدم ایکن نه سبب قریبه نسبت اولنوب فلان فلانڭ
اوغلیدر دیو اصل بابا سنه اضافت اولنور آدمه اضافت اولنمز * اثر کیم کورر یوزنده آیڭ قنادی یریدر دیدیلر جبریلڭ
کشف الاسرار صاحبی بیورمشلرکه سواد قمره نظر صحیح ایله نظر اولنسه برقچ حرف ملاحظه اولنور اولکیسی جیم
ایکنجیسی میم اوچنجیسی یا ولامدرکه مجموعی ترکیب اولندقده اسم جمیل اولور فسبحان من خلقه جمیلا بسوادنه
سری بودرکه دولت عربیهٔ احمدیه نڭ زمانی قمر یدر وجه جمیله خال سیاه سبب سیادت اولدیغی کبی وجه قمره دخی
سواد اثر سیادت اولوب انکله سائر نجوم اوزرینه تفوقی ظاهر اولدی زیرا سواد به سید الالواندر وکذلك حجر مکرم
اصلنده یواقیت جنتدن بر مجلا جوهر ایکن انبیا واولیانڭ مبایعه وتقبیلندن جانلنده سوادیت اولوب اثر سیادت
ظاهر اولدی (محرره) حسنڭ یوزینه بکلرڭ اولشدر اینه) رخسارمه کورنمز ایدی اولمسه کاف) بانوی کعبه خالکه

تشبیه ایدوب یوزن) عشاق اول سیبدن اورر چهره سینه کف (سراسر) ایکی باش بری برینه مقابل ومساوی اولسه
سراسر دیرلر اورتاسنده اولان الف مقابله ومساوات معناسن افاده ایدر بوراده معنای لازمیسی مراددر یعنی دوبدزلك
(راسخ) ثابت ومحکم ومنه (الراسخون فی العلم) ای الذین رسخ علمهم وایمانهم وثبت یعنی ابن عباس که راسخ فی العلم
قسمندندر * کونش جرمی لتمش فراسخدر اول * قال فی شرح التقویم الشمس اعظم النیرین فی الحس والواقع اما فی
الحس فظاهر واما فی الواقع فلانها مثل الارض مائة وستون مرة وربع وثمن وجرم القمر جزء من تسعة وثلثین وربع علی
ما فی الواقع فانظر فیما بینهما وفی شرح الفصوص لداوود القیصری ان قصر قرص الشمس فی العظم تساوی کرة الارض
مائة وستین مرة وربع الارض وثمنها (فرسخ) اون ایکی بیك آدم والتی بیك ایقدر کما فی لغة نعمة الله (میل) ثلث فرسخ
یعنی درت بیك آدم موقع بوراده موضع معناسنه در (الهی) عاشقا بلدکمی سنده بحر منجوری ندر * بحر مسجورلر
ایچنده در منثوری ندر * ساکه نسبت اون سکز بیك عالمه خردل دینور * کرسلیمان اولدلر ایسه اکا غل موری ندر
کرچه عرشك نوریدر کوکب وشمس ایله قمر * فی الحقیقة عرش اعلانك ولی نوری ندر * یرله آیقلره دوشمشلرك کاریدرر
اکلمق شول صدر ایچنده بیت معموری ندر (اول سکاسندن یقین ایکن بحبد رسندکی * فرقت صوری ندر معناده کی
دوری ندر * شهر حکمت کیم سنی مسح ایلیوب جبریل وش * مه یوزنده کورینن شول رنك مستوری ندر * بو شب
جسم ایچره معراج اوادنی نیجه در * ابن عمرانك تجلیسی ندر طوری ندر * مظهر نور الهیدن جهان خلقی قو * حقیا
دللرده یانن شمع کافوری ندر (طوفان) اول ماء غالبه دیرلر که هر شیئی بوریه (خذاء) یقال قعد بحذائه ای بازائه
(فرخنده) بختلو وقتلو (ملکلر ایله سکرمدر رفلك) کما قیل شرف المکان بالمکین انکچون بعضیلر زمینی آسمان
اوزرینه ترجیح ایلمشدر زیرا خیر البریه اولان انبیا علیهم السلام برده نشو ونما بولوب ینه انده دفن اولنمشلردر (نیاز) لغتده
عرض حاجت معناسنه در (که برکز کان کیروا کلمزاید) بیت معمورك وجود انساندده مثالی دروندر وملکلرك صورتی
انفاس انساندرکه ایچرویه کیروب طشره چقار وبردخی عودت ایلمز فسبحان القادر (نظام) کسرله شول خیط که
انجو وسائر دزلمش اوله ترتیب معناسنه ده کاور بوراده مراد معنای ثانیدر (رام) مطیع (روان) اقق ویوریك
معنالرنده مشترکدر آب روان دیرلر کاهیجه صالنمق معناسنده استعمال اولنور سرو روان کبی (سرور) باش بوغ اولان
کمسه (مربع نظام) چارکوشه دیمکدر (نفاذ) کچمك (نهاد) دال مهمله ایله بنیاد معناسنه در بوراده اهل فرس
استعمالی اوزره ذال معجمه ایله تلفظ اولنور زیرا فرس اهلی استعمالاتنده وقافیه لرنده داله ذال معجمه یی فرقا یتمز
(عیاذ) صغنمق (مستعان) الله تعالی درکه اندن عون طلب اولنور (ایاذ) برکمسه ویا بریره صغنمق بوراده الله تعالی یه
صغنمقدر (جثه) برشیئك شخصنه دیرلر اصلده جثة انساندر کما قال فی القاموس جثة الانسان شخصه (نور)
اوکوز معناسنه (یاذ) دال ایله اکمق وخاطرده طوتمق بوراده استعمال عجم اوزره ذال معجمه ایله تلفظ اولنور کما سبق
آنفا فی نهاذ (دهشت) متحیر اولمق یقال دهش الرجل دهشة اذا تحیر اودهشه الله تعالی ای حیره فهو مدهوش
ای متحیر بوراده مراد اول نوره الله تعالی اواقدر عظم جسم ویرمش ایدیکه اوجثه ده آنی کورن متحیر اولوردیمکدر تنکیم
بیتك مابعدی بومعنایی اشعار ایدر (هیبت) اولولق عظمت جلال معناسنه یقال رجل مهیب ای عظیم (خردل بکی)
بکی لفظ ترکیدر کبی معناسنه در مجمدیه ده چوق کاور غفلت اولنمیه (مستعاذ) بوراده مصدر معناسنه در یعنی
استعاذه که صغنمق دیمکدر (اول معاذات معاذ) اولکی معاذ میمك ضمیله اعاذ یعیذدن اسم مفعولدر معاذ به معناسنه
تنکیم اعیذه بالله دینلور مراد الله درکه اکا صغنلور روپناه قیلنور ایکنجی معاذ میمك فتحیله مصدر میمیدر عوذ معناسنه
یعنی صغنمق (ملاذ) صغنجق یر (ای شاه زاذ) ای حرف ندادر همزه نك فتحیله در کسریله دکلدر عامه ناس بومقوله همزه یی
کسرله اوقیوب غلط ایدرلر فاحفظ مکر فارس استعمالی اوزره اوله زاذزاده دیمکدر بوراده قاعده عجم اوزره ذال
معجمه ایله تلفظ اولنور (باذ) دال مهمله ایله یل معناسنه در بوراده ذال معجمه ایله تلفظ اولنور یعنی انده هیچ نور بوغیدی
معلوم اوله که بام خصوصله صباح وقیدر سلاطین وحکامن اول وقت دیوان زمانی اولدیغی اعتبارله اکا بام دیرلر
اصلی میمك کسریله در علمیته نقل اولنیجق قاعده ترکیب تغییر اولنوب میم مکسوره ساکن اولمشدر کذا فی الدقایق
لابن الکمال (فرشته) فانك کسریله ملك دیمکدر کما فی لغت نعمة الله اما ابن کمال فرشته نك اصلی پرهشته دردیمش
بوصورتده فا مفتوح اوقنور یا ایله فانك ایکیسیده شفوی اولمغله پرلفظنده اولان بای عجمی فایه تبدیل اولنوب فرا اولور
هشته اسم مفعولدر هشتن دن برنسنه یی دوشرمیوب صالی ویرمکه دیرلر قوش قنادلرینی یایسه فروهشت پردیرلر
فرشته قنادی آچوق یازیلور اول سبب ایله اکا پرهشته دیرلر ایدی اوغلی معلمی اولان شارح مشارق عبد اللطیفك
باباسنه فرشته دیدکلر حسننددن اوتریدر تنکیم نحوده صاحب کتابه سیبویه دنلدیکی یکاقلری حمرتده سیبه یعنی المایه

بکز

بکزدیکیچون در (التذاذ) لذت بولمق ودادالمق در (ثرا) ارضدر (ثریا) اولکر دیدکاری آلتی یلدزدرکه ایکشر ایکشر
بری بری مقابله سنده اولور منازل قمردندر ثرادن ثریایه دیمك یردن کوکه دن دیمکدر عبرت اعتبار ایتمك وفی القاموس
العبرة بالکسر العجب واعتبر منه تعجب (بلنمز که تحت الثراده ندر وار یوق) معلوم اوله که تحت الثری عالم عمانك مقابلیدر
عالم عما که لا تعین عالمیدر که آنده اسم ونعت یوقدر اومرتبه یی ادراکدن ابصار وفهوم اعمی اولدیغی کبی تحت الثرانك
علمندن دخی اعمادر زیرا ادراکده حدبشر عالم تعینه دکدر وراسنه شاهین نظر پروازایده مز (قوبو عالمی سنده
وصلندن ایت التذاذ) اکر وصلت حقله متقید اولمق دیلرسك جمله عوالمی ترك ایله زیرا وصلت بونك وراسنده در الحاصل
علم دیدکاری برنسبتدرکه کاه عالم کون الهه تعلق ایدر جمله نسب واضافات وقیوددن منقطع اولمدقجه حقیقت اوزره
حقله حق اولمق ممکن دکلدر پس علماء ظاهر نسبت علمدن فنا بولمدقجه علماء باطندن رایحه حق استشمام ایده مزلر
علم حجابدر دیدکاری بومعنایه درعلمدن مراد عینددر عینددن مراد حقیقت صرفه در اذا تم الفقر فهو الله یسر الله تعالی
لناولکم بفضله ورحمته (الهی) حیرت الور کوکلمی باقسم حقك اثارنه) کوزلرم طویمز نظر قلسم انك انوارنه)
بوسرای عالمك علمی بکم آساندر) لیك اول شاهك ایرشمز کسه لر اسرارنه) شمدی فرصت واریکن سعی ایله منزل
آله کور) قالمه نفسك برزخنده صالمه ایشك یارنه) بیلمسون عاشق اولانلر ماسوایه دل ویروب) هرکشی ایرملك دیلر
حالنجه بوکون یارنه) حکمتیله برلری صواوستنه قوردی خدا) صو نیجه طاقت کتورسون بونجه برلر بارنه) برآوج خاکه
صالوب فیض محبت پرتون) صغمز ایتدی عشقله قلبن بو عالم دارنه) سرتسر محنتدر دنیا اوندن فارغ اوله) عاقلیسك
دوش بوکون وارسنده عشك کارنه) بوی حق المق استرسه مشامك حقیا) عندلیب آسادوشه کورعشق حق
کازارنه) جهنم معرب فارسی الاصل یقال رکیة جهنام ای بعیدة القعر وکانه فی الفرش جه نم کذا فی بعض
شروح الفصوص (حاوی) محیط وجامع معلوم اوله که ابن عباس حضرتلری رئیس المفسرین وترجمان القرآندر
انلرك حقنده جناب رسالت صلی الله تعالی علیه وسلم اللهم فقهه فی الدین وعلمه التأویل بیورمشلردر کلامی هر وجهله
راجح وضبطی معتمددر انکچون امام نیسابوری تفسیرنده ابن عباسك روایتی اوزره اقتصار ایلیوب غیرلك نقلنه
التفات ایتمشدر (همچنان) انجلاین دیمکدر (ماورا) اوته سی واکاریسی تنکیم خراسانله سمرقند بیننده اولان جیحون
ازماغنك اکاریسنه ماوراء النهر دیرلر (هاویه) اسماء جهنمدندر طبقه سفلی یه هاویه دنلمك زیاده هو یتندن یعنی
تسفلندن وغایت عمقندندر (حامیه) شدید الحر دیمکدر زنادق زندیقك جمعیدر زندیق زنده نك معربیدر رای یقولون
بدوام بقاء الدهر کما فی المغرب وقال فی الفتاوی المنسوبة الی قاری الهدایه الزندیق هو الذی لا یعتقد الها ولا بعثا
ولا حرمة شیء من الاشیاء وفی قبول توبته روایتان والذی ترجح عدم قبول توبته انتهی (لظی درایکنجی جهنم بنام)
یعنی جهنمك ایکنجی طبقه سی نامی لظی در لظی اصلنده اودیالکی معناسنه در بوراده جهنمه علم اولدیغی زیاده
یالکلنمسی ایچوندر (سقر) سقر اصلنده کونش حرارتنه وشدتنه دیرلر جهنمك بوطبقه سنده زیاده التهاب وشدت
حرارت اولمغله سقر دینلدی جحیم قال فی القاموس الجحیم النار الشدیدة التاجج وهر نار عظیمه جحیم دیرلر فی الاخری
(حطمه) حطم کیتز معناسنه در بوراده بو طبقه نك شانی ایچنده القا اولنانلر حطم وکسر اولدیغیچون حطم
دنلدی (سعیر) سعر اودیاقلمق معناسنه در یقال سعر النار اوقدها وسمیت تلك الطبقة بالسعیر لتوقدها (صائبین)
اولکروهه دیرلر که بردیندن بردینه میل ایلیه یعنی هر دیندن برشیء اخذ ایلیه ملائکه پرست اوله وزبور اوقیه
وکعبه یه نماز قله وقیل هم الزنادقه وقیل هم عبدة الکواکب کما فی تفسیر الکاشفی (کیم ایده انك پس جنابندن کبریا)
جناب لغتده حولی وحیات معناسنه درکه عرب اکا فناء الدار دیر وبرشریف کمسه دن جنابله وحضرتله ومجلس ایله
کنایه اولنور کما یقال السلام علی جنابه وحضرته المبارکة ومجلسه الشریفة والمراد به السلام علیه لکن یکنی عنه
بما یتعلق به بنوع من التعلق اجلالا کما فی المقصد الاسنی للامام الغزالی رحمه الله تعالی پس بومقامده جنابله حضور
حق تعالی دن کنایه اولنمشدر (یدنجیسنك درجهنم آدی) بویدی اوکده بودرهم ادی) جهنم بعیدة القعر دیمکدر کما سبق
یعنی بویدی طبقه نك هر برینك کرچه برر اسمی واردر فاما ینه جمله سنه جهنم اطلاق اولنور عقاب معاقبه دن اسمدر
جزاء شر معناسنه وهو کالعذاب الایجاع الشدید کما فی القهستانی (سموم) اسی یله دیرلرکه انده اصلا دخان اولمیه
(خزان) خازنك جمعیدر حافظ وخزینه معناسنه (انسلاك) سلوکدندر کتمك وکیرمك معناسنه (خمود) خاء معجمه نك
ضمیله آتش ساکن اولمق بوراده هلاك معناسنه در قال تعالی (فاذاهم خامدون) ای میتون شبهوا بالنار الخامدة رمزا
الی ان الحی کالنار الساطعة فی الحرکة والالتهاب والمیت کالرماد ومعلوم اوله که عالم ملك عالم جاندن وعالم جان عالم
انساندن مقدم خلق اولندی زیرا الله تعالی عالم فلکی عالم ملکدن وعالم ملکی عالم جاندن وعالم جانی عالم انساندن مقدم

خلق ایلدی الله تعالی اول عرش اعظمی خلق ایتدکده ماشاء الله دورکثیردنصکره ملائکه اربعه یی یعنی جبرائیلی
واسرافیلی ومیکائیلی وعزائیلی وسائر عماو سماواتی خلق ایلدی وعرشک دورندن اللی درت بیک ییل مرورندنصکره
داردنیایی والتمش اوچ بیک ییلدنصکره آخرتی یعنی جنت وناری خلق ایلدی پس آخرت طقوز بیک ییل دنیادن مؤخر
خلق اولنمغله آخرت دینلدی ودنیایه اولی دینلدی بوافلاک وسموات وعما اولوردنصکرا ایکی عنصردن جان قومنی خلق
ایلدی که بری هوا وبری ناردر انکیچون اکا مارج دینلدی زیرا هوا ایله مختلط ناردر نتکیم آدم دخی ایکی عنصردن خلق
اولندیکه بری آب وبری ترابدر انکیچون اکا طین دینلدی بوسوز عناصر اربعه دن خلق اولندیغی منافی دکلدر فافهم
وجان قومنده عنصر هوا اولمغله کمال لطافتدن اشکال مختلفه ایله تشکل ایلرلر وانلر دخی توالد وتناسل اوزره اولوب
آدمی کبی قبائل وعشائر وملل مختلفه اولورلر حتی آکام المرجان فی احکام الجان نام کتابده جنینک رافضیسی اولدیغی
تصریح ایتمشدر وبونلرک ارالرنده آدمی کبی حروب وقتال اولور جنک خلقندن التمش بیک ییل صکره آدم خلق اولندی
وبر روایتده دنیایه کلن اصناف مخلوقاتک آدم یدنجیسیدر جمله دن مؤخر کلدیکی جمله نک اوزرنه سلطنت وحکومتنی
مشعردر زیرا آدمک غیری اولان مخلوقات آدمه تبعیتده رعایا کبیدر آدم جمله نک سلطانی منزله سنده در (محرره)
براسکی جهاندر بوسیرا ایلدیکک عالم * بو عالمه یدنجی کلمش اولیور آدم * باطنده یدی باشلی اژدر کبیدر دنیا * بولدیغی
هب یوتدی نه جن قودی نه آدم * وکندی جنسلرندن رسوللر کوندریلوب حقه دعوت اولندقلرنده بنی آدم کبی
کیمی قبول وکیمی رد ایتدی اخر ارسال اولنان پیغمبره یوسف دیرلردی آنی قتل ایلدکلرنده الله تعالی عسکر ملائکه
وجنک مؤمنلرینی کوندروب اول بدکارلری یر یوزندن نفی ایدوب جزائر بحوره الحاق ایلدیلر ابلیسی اول وقت اسیر
ایتدیلر هنوز جوان ایدی اسمنه حارث ابومره دیرلردی ملکلر بونی سمواته چقاروب اوراده طاعت وعبادتله نشو ونما
بولوب آخر استکباری سببیله لعنت حقه مظهر اولدی (محرره) هر کیمه توفیق لاهوتی مساعد اولمسه) عاقبت معبودی
انک عالم ناسوت اولور) دست قهری دکسون برکسیه بالله که) ابتلا چاهینه دوشمش اولده برهاروت اولور (الهی)
دردسنده عاشقا درمان ینه هم سنده در) حکمت لقمان بیلورسک زخمه مرهم سنده در) جام الندن فی الحقیقة شربت
خم سنده در) کرنفس استرسک اول عیسی ابن مریم سنده در) جنت عاجل که دیرلر دلده آره سن آنی) حوری وغلمان
انوارک اودر بیل مسکنی) اکلدکمی عارف بالله اولوب سنده سنی) نفسکی بیلدکسه بیلدک هم جهنم سنده در) شول
فرشتهلرکه دیرلرسن انی جانکده بول) جن وشیطانی عروقکده کزن قانکده بول) لطف وقهرک عسکرک هپ کندی
میدانکده بول) مصر جامعدر وجودک جمله عالم سنده در) یانمدن شول آتش هجرانه اول یانه کور) شربت عرفانه
برمرشد الندن قانه کور) نیجه بردیوانه لک هی دردمند اوصانه کور) عقل کلدن شول تموج ایلیین یم سنده در) دست لطفی
حق تعالینک اکر آچسه نقاب) زائل اولوردی درون دلده کی قات قات حجاب) ایده لم شمدنکری باب خدایه انتساب
حقیا اول قاپویه مفتاح اعظم سنده در (مدار) دور ایدجک یر قطب الاقطابه مدار عالم دیرلر دائرۀ وجودک مرکزی
اولدیغندن اونوری (بختیار) دولت صاحبی (شمار) صایش (اعتزار) مغرور اولمق (شهریار) یعنی سلطان واولوبک
نامدار) ونامور برهنرله مشهور اولان کمسنهیه دیرلر (لعنت) رد ایدوب وخیردن ایراغ ایلمک کفار حقنده لعنت
رحمتدن دورا تمکدر ومؤمن اولنلر حقنده خیردن ودرجات ابراردن ابعاد واسقاطدر (هزار) بیکدر الف معناسنه
بوراده کثرتدن کنایه در زیرا شیطانه وکفره یه اولان لعنه نهایت یوقدر بلکه ابد الاباد دراما * وان علیک اللعنة الی یوم
الدین * آیتندن منفهم اولان تحدیده جواب بودرکه قیامته دک لعنت محضه در قیامتدنصکره لعنت ایله بله اول عذابه
مبتلی اولورکه لعنت انک یاننده منسی اولور الحاصل سرمهجوران اولان شیطان قیامته دک ملعون وقیامتدنصکره
هم ملعون وهم معذبدر لعنت الله تعالی علیه (هبا) توزغبار کبی وعند البعض طوار اپاغنه قونان توز وکونش
دوشکده اراسنده کورینن نسنه لرکه ذره دیرلر بوراده مراد شیطان علیه ما یستحق ایتدیکی طاعاتک ثوابنی بولمیوب
چکدیکی امکارک جملهسی هبا ویوغ اولمقدر * وحبط ما صنعوا فیها وباطل ما کانوا یعملون * شرمسار * خجل
واوتانمش معناسنه سار لفظی کلمه نک اخرنه لاحق اولسه کثرته دلالت ایدر کما فی لغة نعمة الله اما ابن کمال دقائقنده
دیرکه شرمسار اصل شرمهسار در هاء نسبت ایچوندر عند الترکیب حذف اولنمشدر سار سردن بعضدر شرم اوددر
شرمه اوددلودر کشی اوتانجق باشنی اشاغه صالار اثر حیاادن ظاهر اولمغین اکا نسبت ایدرلر برکسه اوتانسه خجالت
کاسه شرمهسار اولدی دیرلر شرمسار ترکیبی صفت ایله موصوفدر شرم سارهصفت دوشمشدر سکسار کبی (اشر شرار
اشر اسم تفضیلدر اکثر همزه اسقاط اولنوب شر دینلور خیرک نقیضیدر قال تعالی ان شر الدواب عند الله الصم البکم
وقال علیه الصلاة والسلام ان من شر الناس عند الله تعالی منزلة یوم القیامة الرجل یفضی الی امرأته وتفضی الیه

ثم ینشر سرها ای یصل الیها استمتاعا ثم یفشی سرها پس اشر کلمهسی همزه ایله لغت ردیه دردینلورسه شارع اعظمه طعن
ایتمش اولورلر نعوذ بالله تعالی منهم فانهم اشر من فی الارض (شرار) دخی شر یرک جمعیدر برامز معناسنه (انتشار)
طاغلمق وپراکنده اولمق (افتکار) فکر ایتمک معلوم اوله که شیطان علیه ما یستحق من حیث لایدری کندویه لعنت
ایتدیکی کبی ظالم اولنلردخی (الا لعنة الله علی الظالمین) آیتنی تلاوت ایتدکلری زمان کندی کندولرینه لعنت ایدرلر
زیرا عموم حقنده ظالمینده داخلدرلر اللهم اخذل من خذل المسلمین دین ظالم دخی کندی نفسنه بددعا ایدر ومن حیث
لایدری خذلان مسلمینه سعی ایدر اولیای امته وصلحای ناسه زباندر ازلق ایدن متغلبه یه بوندن حصه واردر
خذلهم الله تعالی (محرره) قتل ایدنلر انبیایی بولدی خذلان عاقبت) نفی ایدنلر اولیایی اولدی شیطان عاقبت) ای زبر
دست اولمسون ازارک ایله کمسه زار) کم برابرجان ویرر مور وسلیمان عاقبت (ایتمار) امر طوتمق وبویرق قبول ایتمک وعیب
معناسنه دریعنی استکبارندن سجده یی عیب کوردی (برار) برک جمعیدر ضد بحر یعنی صوسز قره یر * نیجه طوغسر
نورکن جسمانیه * یعنی عالم امردن عالم ارواحه اندن عالم مثاله اندن بو عالم شهادته ولیکن بونلر کلیات عوالمدر انسان
بو عالمه کلوب وجود ظاهری لباسن کینجه چوق اطوار طولاشروبلکه یتمش بیک پردهدن کچرا نکیچون حقه وصول
غایت ایله صعبدر زیرا بو قدر حجابی خرق ایدوب عالم اصله وارمالیدر قال حضرت الهدایی قدس سره الاطهر
(کچوب فرمانله بونجه عوالم) سوروب بو عالم انسانه کلدک) کچوب آخر بو کثرت عالمنده) هدایی خلوت سلطانه کلدک
نیجه صغیسر یوغیکن اکاحد وکنار * زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مظهر اسم جامعدر حق تعالی اسمه
محیطدر محصوردکلدر فافهم پس انسان کامل واسع اسمنه مظهردر بو دنیایه وجنته صغدیغی بوموطنلرک تحملنه
کورهدر والا انسان کامل برظرفه صغمز وانک وسعت دلی اولدرکه نیجه بیک عرش اعظمی برکوشه سنه قوسهلر
برسرچه قوشنک بر درخت منتهانک نهالنه قونمسنه بکزر اول درختک عصفوردن خبری اولمدیغی کبی انسان
کاملک قلبی دخی بو قدر عوالمدن بر ذره شیء احساس ایتمز قال حضرت الشیخ الشهیر بافتاده قدس سره اون سکز بیک
عالمه صغمز ایکن بوعشقله) دوشروب بو عالمه نالان وکریان ایلین (کالعذار) کل یکاقلی قال فی کتب اللغة عذار اللحیة
جانباها اما سودی دیوان الحافظ شرحنده عذار صقال بتن یردیمش اویله اولسه بوراده ذکر جزا رادۀ کل طریقیله
بتون یکاق مراد اولنور بشیر مؤمنلره جنت ایله مژده ایدیجی نذیر کافرلری جهنم ایله قورقودیجی (سراج منیر) نورلی
وشعلهلی موم وچراغ که ظلمات جهلده انکله راه طلبده اولنلر نورلنوب منزله مهتدی اولورلر (فدا) اولی مکسور
اولسه مد وقصر جائزدر مفتوح اولسه مقصوردر فقط کما فی انوار المشارق (صفحن ایده نهار) یعنی عالمک یوزنی کوندوز
ونورایلیه (نوبهار) بهار لسان فارسیده بیراغ ایچون وضع اولنمشدر اسکی بیراغه کهنه بهار دیرلر تازه بیراغه نوبهار دیرلر
فصل ربیعه هنکام نوبهار وفصل خزانه هنکام کهنه بهار دیرلر کاه لفظ هنکامی حذف ایدوب لفظ نوبهار وکهنه
بهار ایله فصل ربیع وفصل خزان مراد ایدرلر مجازا لکن بهارده دیرلر فصل ربیع مراد ایدرلر (قلمدن ثرایه) یعنی
قلم اعلاکه مخلوق اولدراندن یریوزنه کلنجه روحانی اولسون طبیعی اولسون عنصری اولسون (جهان جامدی
مدخالی فرجامدی جلوهدن) (جام وفرجام) بوراده صرچه قدح معناسنه (وجلوه) ظاهر واشکاره دیمکدر یعنی بو جهان
برصرچه جام کبی ایدیکه آنده برصورت ظاهر اولمدن خالی ایدی الحاصل آینه وار ایدی لیکن اول اینهده کندنی
کوسترر صورت یوغیدی که ازل انسان صورتیدر (براتدی پس انسانی اول صورت معنیدار) یعنی جمیع
عوالمدنصکره انسانی خلق ایتدیکه اول برصورت معنیداردر تا که بو عوالم آینهسنی اول صورت معنیدار ایله پرنور
ایلیوب مقصود یوزنی جملهیه کوستره ومراد حاصل اوله وقوالبه ووجوده کله وبو اسم جامعک صورتی بو جهانده کورینه
پس ایشت کم آنی نیجه ایدر اهل کمال) یعنی قولاق طوتوب دکاه که حق تعالی انسانی نیجه اهل کمال ایدر مراد بودرکه
ملک یالکز اهل جمال وشیطان یالکز اهل جلالدر انسان بو ایکی صفتی جمع ایدوب اهل کمال اولدی پس لطف وقهرک
مجموعی یعنی اسماء جمالیه وجلالیه نک آثاری انساندن غیریده بولنماز (کما انجه ایجاد ایدوب کوستررا قتدار) یعنی
انسانی کمال صفتیله خلق ایدوب قدرت تامه کوسترر معلوم اوله که انسانده اولان کمالک اثری بودرکه جمیع علویات
وسفلیاتی تسخیره قادردر متواتردرکه صاحب محمدیه نک طائفۀ جنسدن مریدلری وار ایدی اکرانده ذکر اولنان کمال
اولمسیدی جنیلر اکانیجه رام اولورلردی مع هذا قوتده انسان اقوی ولطافت جسمده بحسب الظاهر انلر اشددر
(الهی) بو جهان آینه سینه باق نه صورت کوسترر) صورت انسان کاملدن نه صنعت کوسترر آچدلک ایسه جان کوزلک
کحل جلای ذکرله) حق بو کثرت عالمنده کورنه وحدت کوسترر) جملهدن مقصود اولان انسان ایدی بو جلوهدن
صورت انسان نیجه سیرایت حقیقت کوسترر) بو کمالاتی اولو الابصار اولنلر هپ کوررر) خوب اولنلر کندنی مرآته البت

كوسترر) حق تعالی كزلیوب ادمده عالم سرنی) براوج خاك بوزندن اوزكه حكمت كوسترر) حقیا فخر جهانك نوریدر
مقصودا ولان) تا قلمدن خا كه دك اول نور طلعت كوسترر) جزائر جزیره نك جمعیدر صو باصمیوب دریا اورته سنده قلان
یره دیرلركه اطه تسمیه اولنور بوراده مراد معهود جزائردكادر مطلق جزیره لردر (شرار) شررك جمعیدر خیار خیرك
جمعی اولدیغی كبی شرت براملق دیمكدر (كه) كاف عجمیله كاه لفظندن تخفیف اولنمشدر وقت وزمان معناسنه در
(اعجاب) عجبه دوشمك یعنی كشی كندی كندنی كورمك (جند) جری ویاردجی ناصر ومعین معناسنه در پادشاه
عسكرندن اولان كسنه یه جندی دیرلر جیمك ضمیله اما عامه كسرله اوقیوب غلط ایدرلر (خلیفه) اولو سلطانه
وكشینك یرینه قائم مقام اولنه دیرلر آدم علیه السلام حق تعالینك خلیفه سی اولدی زیرا الله تعالی حجاب عظمت
وجلال وكبریاء ایله محتجب اولوب مفاتیح خزائن اسما وصفاتی آدمك النه ویروب سر تسر بوعوالمه رئیس ایلدی پادشاه
مهری وزیر النه ویروب امورنه آنی وكیل ایتدیكی كبی (ملول) غمكین دیمكدر كذا فی لغة نعمة الله (رنج) زحمت (فساد)
صلاحك ضدیدر صلاح كشینك مستقیم ونافع اولان حال اوزرینه اولمسیدر فساد حال استقامتدن خروجیدر
(بودر آنده مفهوم نص كتاب) یعنی نص قرآنك مفهومی كما قال تعالی فی اوائل سورة البقرة * قال انی اعلم مالا تعلمون
مفهوم) لفظندن حاصل اولان مدلوله دیرلر نص ایله مراد نظم قرآندر مطلقا یوخسه ظاهر ومحكم ومفسر مقابلی
اولان نص دكلدر * چو جمله جهان نقطه ایاتنه * یعنی جمله جهان ایات حقه نقطه كبیدر یعنی امر جزئیدر یا برنقطه
قدر اولان جهانه انسانك حوصله ادراكی تنك اولیحق ایات حقك معرفتنه نیجه واسع اولور ونیجه حقك علمی غایتنه
یول بولور پس حق تعالینك علمنه غایت اولمز مخلوقك علمنه غایت اولور (جلال) بوراده قهر وغضب معناسنه در
(طوف) طواف معناسنه در یعنی دونمك (سنت) طریقت مسلوكه یه دیرلر آدم اسم عجمیدر بومقوله اسملرده
اشتقاقدن بحث ایتمك صحیح دكلدر زیرا اسماء عجمیه ده اشتقاق اولمز مثلا آدم ادیم ارضدن ویا ادمه دلك اعتبار اولنمق
وابلیس ابلاسدن اخذ اولنمق بحسب المناسبة اشارت بوزندن براعتبار در اشتقاق معناسی صحیح دكلدر * كانكله پیله
زین ایده عالمی * عالم اصلنده علمدر نشان وعلامت معناسنه صكره الف اشباع ادخال اولندی پس عالم حق تعالینك
اسما وصفات وذاتنه دلالت وعلامت دیمكدر بوراده عالمدن مراد كرچه بحسب الظاهر بوعالم حس ومشاهده در اما
فی الحقیقة جمله عوالمدر زیرا سر حقیقت محمدیه آدم علیه السلامه وجمله عوالمه رحمت وزینت وجاندر ع همان بن
خسته نك جانی دكاسن جان عالمسن پس اول یره وحی ایدوب سویلدی * وحی والهام ایكیسی بردر لكن تأدبا انبیایه
نسبت ایله وحی ودعوت انام واولیایه كوره الهام وارشاد ناس دینلور بوراده وحی ایله مراد وحی لغویدركه القا واعلام
واشارت دیمكدر واكر سؤال اولنورسه كه جماد اولان نسنه یه نه وجهله وحی اولنوب خطاب الهی تعلق ایدر زیرا حس
وشعوردن خالیدر جواب بودركه علماء ظاهره مسلكی اوزره سر حیات جمله عالمه ساریدر جمیع جماداتده حیات حقانیه
واردر حتی انسانك بدنندن روح حیوانی منفصل ومنقطع اولوب میت اولدقده اول جسد میتك روح حیوانیدن
غیر وجهله حیاتی واردركه اكل اولنان اطعمه وشرب اولنان اشربه وسائر لهب بویله در طور سینایه تجلی واقع
اولدقده پاره پاره اولدیغی عظمت حق معرفتندر معرفت عقل اوزرینه وعقل حیات اوزرینه مبنیدر ریح صرصرك
قوم عادی اهلاكی ونیلك آل فرعونه دم اولمسی وعسكر پشه نك نمرود قومنك خیشومنه كیرمسی ومؤذنك صداسنی
ایشیدن رطب ویابسك مؤذن حقنده شهادتی وبونك امثالی حیات اكا موقوف اولان ادراك وشعوردندر ولكن
بوسر حیاتی فهم ایتمك ارباب مكاشفه یه مخصوصدر اولاجن وانسك عقل جزئیسی بومعنایی ادراك ایده مز روایت
اولنوركه جنت خلقیله جنتك درودیواری وبالجمله آنده موجود اولان مأكولات ومشروبات وملبوسات وبساط
وبالین وامثالی عموما ذوی العقول كبی مكالمه ایدر كما قال تعالی) وان الدار الاخرة لهی الحیوان بوخود معلومدركه
انسان كامله كوره بوعالم جنت معجله در بو اشیاده اكر حقیقتده نطق وسماع اولمسیدی انبیاء واولیاء انلرك تسبیحن
یشتمزوا انلردخی بونلرك كلامنی اصغا ایتمزدی الحاصل الله تعالی اصناف مخلوقاتدن هر برنه سمع وبصر ولسان وفهم
ویردیلر قرآن وحدیثده بومعنایه شواهد چوقدر وفی المثنوی) از جمادی عالم جانها روید) غلغل اجزای عالم بشنوید
اطیعلك قویام جنته فضله) قویام عاصینی اوده عدله) معلوم اوله كه جنته دخول فضل ورحمت ایله وقسمت درجات
اعماله ومخلد اولمق نیاته در قرآنده كلن (بما كنتم تعملون) قولنده بانك سببیتنه بناء جنته دخول عمل سببیله اولمق لازم
كلمز بلكه او حقیقتده حسنه ایله دخوله موقوف اولان درجاته كوره در وكذلك جهنمه دخول عدله وطبقات
عذاب اعماله وخلود نیاته در كافرلك كفره نیتی ابدی اولمغله ابدی جهنمده قالمسنه سبب اولدی یوخسه اعماله كوره
مؤمن عاصینك عذابی منقطع اولدیغی كبی كافرلك دخی اویله اولمق كوریلوردی فافهم والله الموفق (پیك جلیل)

پیك معروفدر بوراده مراد جبریلدر جلیل اسماء اللهدن اولورسه پیك اكا مضاف اولور اولو پیك معناسنه اولور
جلیل اكا صفت اولور (موجه) یعنی امورا كاتفویض وتوجیه اولنمش بوخود زیاده تقرب واتصالندناشیدر موجه
بوراده وجهدن اولوب اعیان واشرافه وجوه القوم اطلاق قیلنلندن اولسه دخی وجهدر (برسنی رحمتدن اتدم
ایدی) برینی غضبدن براتدم ایدی) رحمتدن خلق اولنماندن مراد جنت وغضبدن خلق اولناندن مراد جهنمدر
لكن رحمت اكرچه سابقدر فی الجمله انده غضب مندرجدر جنتده اولان شجرۀ حنطه آنك صورتیدر آدم آنی
تناول ایله صورت غضبه مظهر اولدی یعنی جنتدن خروجنه سبب اولدی فافهم فانه عمیق كشفی وكذلك غضب
اكرچه مسبوقدر فی الجمله آنده رحمت مندرجدر فظن خیرا ولا تسئل عن الخیر (همین) بوراده انجق معناسنه در
(سخط) خشم وغضب دیمكدر لكن سخط اشرافه مخصوصدر غضب عاصی یه متعلقدر دیو اختیریده فرق ایتمشدر
قال حضرة الهدائی قدس سره (سخطدن حفظ ایدوب صادق قولنی) رضاسی یولنه ارشاد ایدن دوست) معلوم اوله كه
نفس انسان تزكیه بولمدقچه غضبدن خلاص اولمز كمال اوزرینه تزكیه ایسه نفس فانیه وباقیه مرتبه سنه وصولده
اولور آنك وراسی دنیا واخرتده راحت كلیه در بحسب الصورة امور مكروهه ایله ابتلا بوراحته مانع دكلدر اللهم سهل
لنا الطریق واوصلنا الی منزل التحقیق (قدر قضا) قدر احوال موجوداتدن هر حالی زمان معینه تعلیقه دیرلر قضا
حكم ازلیدر یعنی آفاق وانفسده خیر وشر صورتنده هرنه ظاهر اولوب وجوده كاورسه جمله سی الله تعالینك قضاسندن
وحكمندن وحكم ازلیسندن بووجوده كلن امورك هر برسی وقت مخصوصه ده اولمق انك تقدیر وتحدیدی یعنی
تعیینیدر (الهی) ای پادشاه بی زوال حكم وقضاسندن كاور) ای ذوالجلال والجمال خشم ورضاسندن كاور) آدم
خلیفه اولدیغی علم الهی بولدیغی) خلق اكا سجده قیلدیغی لطف وعطاسندن كاور) انسانه رحمت ایلدك شیطانه لعنت
ایلدك) احسانی قات قات ایلدك هب بووفاسندن كاور) تسبیحك ایلرهر ملك امر كه دوران ایلر فلك) حتی یه هر شب
صبحه دك یارب نداسندن كاور (امتیاز) ایكی نسنه بری برندن فرق وجدا اولمق (رماز) رمزك جمعیدر اشارت معناسنه
(اطباق) طبقك جمعیدر طبقه لر معناسنه (محاز) حاء مهمله ایله طراجق مكان (انحیاز) منضم اولمق یعنی بودار عذاب
كبی كندی نفسنه ضم وجمع ایدر وبوریده كیملر قرار قیلر (ارتكاز) محل ركز یعنی ثبات وقرار بوكلامده الناس
كالمعادن حدیثنه اشارت واردر التون وكومش حكمنده اولان مؤمنلره جنت معدن كبی اولوب انده اقامت وقرار
ایتدیلر وكذلك باقر وقلای كبی اولان كافرلره جهنم مدفن كبی اولوب انده دفینه وركاز كبی قرار طوتدیلر (ریاض
روضه نك جمعیدر چایرلو وچمنلو وصولو یرلر (مفاز) موضع الفوز یعنی ظفر ونجات بوله جق یر دیمكدر بعض خوفناك
وخطرناك بادیه لره وصحرالره مفازه دیدكاری تفأل طریقیله در عرب برشیئی نقیضنه تسمیه ایدر مثلا حبشی قوله كافور
دیر طاعونه مبارك دینلدیكی كبی (اهتزاز) حركت ایتمك یعنی نشاطلرندن جنبشه كلدیلر (اعتزاز) عزت طلب
ایتمك یعنی شرف عظمت بوراده مراد حمیت وجاهلیت ایله امر حقه سرفرو ایتمیوب عبادتدن عار ایتمكدر قال
الله تعالی واذا قیل له اتق الله اخذته العزة بالاثم) ای حملته الانفة وحمیته الجاهلیة علی الاثم والذنب (شاهباز) شاه
اولود دیمكدر وباز طوغاندر شاهبازك معناسی بیوك واولو طوغاندر اما چاقر طوغانده اعلام غالبه دن اولمشدر بوراده
مراد تشبیه طریقیله ادمدر نتكم محمدیه ده كاور (مصرع) بنم شاهبازقدسیكم النده طوترا اول سلطان (بی نیاز) بی
احتیاج دیمكدر (بی) اسماء جوامده داخل اولور بی نیاز وبی پروا كبی (ونا) صفاته داخل اولور نادان وناقابل كبی كاه اولور
علی غیر قیاس بری برینك مقامنده استعمال اولنور (سرفراز) باشی یوكسك ویوقارو دیمكدر آدمده ویوجه اغاجده
استعمال اولنور بوراده آدمك علوشانندن كنایه در * عالیه ایدرلر ایدی كوكار یره افتخار * یعنی كوكار یرلرك اوزرینه
افتخار واظهار شرف ایدرلردی * لباس تعزز كیوبن مجوهر طراز * تعزز عزیزلك ایلمك ومجوهر جوهر اتمش وطراز
علم كه قفتان اومنوزنه ویك اغزینه ایدرلر یعنی زنجفی واطرافی جوهرلی وزینتلی وقیمتلی عزیزلك لباسی كیوب
فخر ایدرلردی بوندن مقصود كوكلرن زیاده افتخارینی بیاندر زیرا ارباب فخر اولنلر اكثر حالده لباس فاخر كیرلر (خزائن
خزینه وخزانه نك جمعیدر مال قودقلری یره دیرلر بوراده مراد كوكلردن یا زوقیش نازله اولان قار ویغمور وسائر تربیه
عالمه متعلق منافعدر (وحی ربانی) ربانی ربه منسوبدر كه اسماء اللهدندر الف ونون مبالغه وتأكید ایچوندر احمری
كلمه سنده اولان یا كبی نتكیم جسمانی دیرلر جسمه منسوب ونفسانی دیرلر نفسه نسبتده (كنوز وركاز) كنوز كنزك
جمعیدر مال مدفون معناسنه در ركاز الله تعالینك معادنده ركز ایتدیكی یعنی احداث ایتدیكی معدنی نسنه لردر واهل
جاهلیتك دفن ایتدیكی ماله دخی دیرلر بوراده مراد كنوز وركازه مشابه اولان نسنه لردركه سبب انتفاع بنی آدمدر
(فدمغ) دماغ اهلی یعنی كبر صاحبی (زاری) ایكلدی وناله ویلوارمق وفریاد وفغان واغلمق (حیاز) حیز ومكان یعنی

بنی صواوزرینه دوشیوب مقامی آب ایلدك (جواز) جائزه معناسنه دریعنی عطاوبخشش (عیون) عینك جمعیدر
بکارمعناسنه (دلنواز) کوکل اوخشایجی (صورتی لامثال) مثلی اولنلری یوق صورت که اندن اول اول هیئتده مخلوق
کلمش یوندن منفهم اولورکه آدمدن اول خلق اولنان جن وملك صورتده آدمه بکزه‌مزلروهر بری برصورتده ایدیلر
وکذلك بو اوچ نوع که ملك وبشر وجندر بونلره بکزر مخلوق یوقدر شیطانی خنزیره تشبیه تقبیح طریقیله در یوخسه
حقیقتده شیطان خنزیره بکزه‌مز پس شیطان نه صورتده دردیو سؤال ایدن آدم سؤالنده غلط ایدرزیرا انك صورتی
صورتنه بکزمزکه اندن خبرویرلمك ممکن اوله آنی صورت اصلیه‌سی اوزرینه هرکیم کوررسه هیئتنی انجق اویلور
سلطان محمد رابعك اواخرنده ادرنه مشایخندن بری سرایده حضورشهریاریده وعظ ایدرکن اثنای وعظده شیطانك
صورتی خنزیره مسخ اولدیغندن بیان ایتدکده سلطان مذکوراوساعت بی واسطه لسانیله سؤال ایدوب شیطان اول نه
صورتده ایدیکه خنزیرصورتنه مسخ اولدی دیدکده شیخ مشارالیه مبهوت اولوب محلمنه مراجعت ایده‌لم دیودفع
مجلس ایلدی سؤال اولنورسه که کوکارده اولان ملکلر کیمی قوش وکیمی غیری صورتلرده دردیو تصریح اولنمشدر
جواب بودرکه بونلرتمثل باینددر نتکیم جبرائیل علیه السلام صورت بشرده نزول ایدردی رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم انی صورت اصلیه‌سی اوزرینه ایکی دفعه کوروب مغشی علیه اولدیلریا الکز جبرائیل دکل بلکه حقیقتده
هرملك صورت اصلیه‌سی اوزرینه انسانه کورنسه انسان اکاطاقت کتوره‌مز انسان العیون نام کتابده تصریح
اولنمشدرکه کتابلرده ملائکه هرنه صورتده وصف اولنورایسه تفهیم ایچوندر نفس الامرده صورتن انجق الله تعالی
بیلورو سیرایتدردیکی خواص بیلوربومقامك حقیقتی بودرکه الله تعالینك هریوزده برتجلی مخصوصی واردربرده اولان
حیوانات بری برینه بکزمیجك ملك حیوانه نیجه بکزر (عقل) جوهرنورانیدر مقری دماغدر ونوری قلبده در
عقل اوچ قسم اوزرینه درا وکیسی عقل اولدرکه عقل کل دینلورایکنجیسی عقل اوسطدرکه عقل افلاکدراوچنجیسی
عقل آخردر عقول جزئیه در عقل ایکی‌بیك جزءدر بیك جزئی انبیایه ورسل وملائکه‌یه وطقوز یوزطقسان طقوز
حصه‌سی فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ویرلمشدر وبرحصه‌نك التی جزءدن دردی علمایه وبری عامهٔ
رجاله ونصف جزء نسایه ونصف جزءدخی اهل قرایه ویرلمشدر (محرره) عقل کله باراولنلردردنه درمان بولور) جمله
مخلوقات ایچنده شهرت وهم شان بولور) بردرشهواره بکزرحق نظرده عقل کل) آنی اصداف جهانده کامل انسان
بولور (حقیقت مجاز) اهل حقیقت قتنده کلام حقیقی اکادیرلرکه قلمه کلمیه وسمعه کیرمیه واسانه المق ممکن اولمیه
والفظ مجازی اکادیرلرکه قلم ایله تحریراولنه وسمع ایله مسموع اوله ولسانله تقریراولنه پس علما قتنده اعتباراولنان
حقیقت ومجازك جمله‌سی اهل حقیقت قتنده مجازدراکرسؤال اولنورسه که بوقدرتصوف کتابلری هب مجازاولمق
لازم کاورمع هذا یازیلان صرف حقیقتدرجواب بودرکه اول یازیلان الفاظ دوال معانی وحقایقدر یوخسه نفس
حقیقت دکلدرزیرا نفس حقیقت قابل تعلیم وتعلم دکلدر معلوم اوله که حروف تهجی حضرت آدم علیه السلامه
نازل اولمشدر اول حروفك هربری علی حدة برکلمه‌یه وهرکلمه برمعنای لطیفه‌یه دالدروآفاقده حرف وفعل واسم
بولندیغی کبی نفس انسانده دخی موجوددربکرمی سکز حرفك اوزرینه درت فارسی حرف ضم اولنوب مجموعی اوتوز
ایکی اولمشدر اول فارسی حرفلرك بری پا وبری چا وبری ژا وبری کافدروجود انسان اوتوز ایکی حرفی مشتملدر دیدکلری
بومعنایه درلکن بوعلم حروف کبریت احمرکبیدر وعلم عزیزدرطائفهٔ حروفیه‌نك مذموم اولدیغی ظاهرشرعه مخالفت
ایدوب طریق الحاد وزندقه‌یه ذاهب اولملری حسبیله درو الانفسنده اول علم پاکه سوزیوقدر قال السید نسیمی یوزك
مصحفدر ای روح مصور) تعالی شانه الله اکبر) بوبیتك معناسی حروفه متعلقدر سید نسیمی اصلده حضرت شیخ
شبلینك جلهٔ فقراسندن ایدی صکره فضل الله حروفینك خلفاسندن اولدی مناقب الواصلینده مسطوردرکه
سید نسیمی حروفی دکل ایدی اما حروف علمندن خبردارایدی اول سوزی نه مقامدن سویلمشدر بلمین آنك احوالندن
خبردار اولمز کما قال حضرت الشیخ بالی قدس سره اعلم ان رجال الطائفة الخبیثة المشهورة باشق مثل السید نسیمی
وفضل الله وعثمان باباوغیرهم کلهم زنادقة یستبیحون ترك الصلوة انتهی کلامه وقال حضرة الشیخ افتاده البروسوی
قدس سره ان السید نسیمی قدفهم حسنا ولکنه اظهر بعض شیء کان للستر اقرب انتهی کلامه بوایکی کلامك
ما بیننده مخالفت ظاهروواردر وتوفیق نه وجهله اولدیغی ارباب مذاقك ذوقنه احاله اولنمشدر زیرا افتاده افندی
حضرتلری قدس سره حضرت شیخ اکبرقدس سره الاطهر مشربنده دروبالی حضرتلری شهاب الدین ایله بروقتده هم
مجلس اولوب بغیر مکالمه بنه قیام ایتمشلر صکره شهاب الدیندن شیخ اکبردن سؤال ایتدیلر هو بحر من الحقایق دیو
جواب ویردی شیخه ده شهاب الدیندن سؤال ایتدیلر هورجل مملو بالسنة من الفرق الی القدم دیو جواب ایتدی ایکیسنك

دخی سوزی حقدرفافهم (ارض حجاز) مکه ومدینه وطائف وبونلرك نواحی وقراسنه دیرلر کانها حجزت بین نجد وتهامة
کما فی القاموس (لوح) کل صحیفة عریضة خشبا اوعظما والجمع الواح کما فی القاموس حاصلی اوزرینه یازی یازیلان
یصی نسنه‌یه دیرلر بوراده کوکلی لوحه تشبیه واردرزیراصورت واشکال لوحده تصویراولندیغی کبی معانی ومفهوم
دخی قلبه یازیلوب منتقش اولور (بعدذا) لوح چوقدر انجق کوکل لوحندن بسیطی یوقدر زیرا قلم اعلانك حقیقتده
جلوه کاهی بودرفافهم (تابنده یاز) بنده بوراده قول باغی دیدکاری هیکل یعنی حرز وحمائلدرکه ایچنه بعض خواصی
مشتمل آیات وادعیهٔ مأثوره یازارلر تالفظی انتها ایچوندرالی کبی یا خود تابنده یلدرایجی معناسنه اوله یعنی سن
آنی آشکاره یازلکن ظاهراولان معنای اولدر (ترونده) طرفنده ترکیدر ایکیسی بردرعرب باکوره وعجم نوباوه
دیدکاریدر (نهاز) یقال نهزرأسه حرکه النهزة بالضم الفرصة وانتهزها اغتنمها کما قال فی القاموس بوراده معنای اوله
محمول اولمق ظاهردر یعنی حقله مکالمه‌یه فرصتدر وفرصت غنیمتدر دیواسانی تحریك ایدوب اصلا برسوز سویلمدی
(قصهٔ طول ودراز) قصه خبرمعناسنه حدیث کبی طول ودرازاوزون دیمکدر لکن طول عربی ودراز عجمیدرخبر
وحکایه اوزون وقصه دیمکدر الحاصل برنده دریعنی حاصل کلام بوکه الله تعالینك قوللری اراسنده طوغری قول
اودرکه افندیسنه تعظیما امرینه مسارعت ایده مخالفت ایدوب بیوردقدن طشره کتمیه قال الشیخ سعدی کرا شرع
فتوی دهد برهلاك) الاتاانداری زکشتن نوبالك) یعنی هرکیمك شریعت قتلنه فتوی ویررسه وآنك قتل اولنمسنه الله
تعالینك امری وکتابنده فرمانی وارایسه آنی قتل ایتمکدن الم چکمه سکا مرحمت کلوب انك خاطرن کوزتمکدن الله
تعالینك امرینه رعایت ارجحدر کما قال الله تعالی (فالله اولی بهما وقال الله تعالی ولا تأخذکم بهما رأفة فی دین الله
(الهی) قوللرك ایچنده یارب بزی (امرکی نهیکی بیلنلردن ایت (کوزلیوب اشارت ایتدیکك ایزی (طوغریلوب قابوکه
کالنلردن ایت) یالك ایدوب ظاهروباطنی قو (کوزیمز قانیله الهلم وضو) نمازه طوریجق وجهکه قارشو (حضور قلبله قلنلردن
ایت) نفخ روح ایت بزه آدم اوله‌لم (سجده مزده بوی فنا الهلم) طپراقده کی سرلك ندربیله‌لم (خاك ایچره جواهر بولنلردن
ایت (عزرائل اوریجق بریوزنه کف (طولدردلك قبضه‌سن سرمن عرف (آدمیله ویردلك برلره شرف (بزی کرچك آدم
اولنلردن ایت) بیلسون قول اولان ماالله جاهی (بتمزی بولدیغی اکاسن شاهی) حق‌یه نصیب ایت فنا فی اللهی)
اولمزدن اولك انی اولنلردن ایت (دیدی رحمت ایتدلك ایتدلك ایکی) ایکی ترکیدرا کلمك وزاریلق ایتمك معناسنه یعنی حق
تعالی عزرائیله بیوردیکه برسکازاریلق ایدوب طپراغمدن المه دیو یلواردی اکلدی پس اکا نیچون مرحمت ایتدلك
(اوجب) الیق واحق (چون براد لك قبض اشباحه دیدی * پس برارسن قبض ارواحه دیدی) اشباح شبحك جمعیدر
تحریکله شخص معناسنه اشباح اجسام اشخاص اجساد ابدان برمعنایه درمابینلرنده اولان فرق اعتباریدر معلوم
اوله که اصول اسما وصفات درتدر * حیات * علم * قدرت * ارادتدر * اسرافیل مظهر حیاتدر عدل واقساط حیاتده
مندرجدر جبرائیل مظهر علم اولمق اعتباریله روح القدس ومظهرقول اولمق اعتباریله روح الامین دینلورانکیچون حامل
الوحی اولدی میکائیل مظهرارادتدر جود ارادتده مندرجدر انکیچون ملك الارزاق اولدی عزرائیل مظهر قدرتدر
انکیچون جبابره‌یی قهرایدوب موت وفنا ایله تذلیل ایدر (محرره) انبیایه واولیایه بنبه درانك الی (طوقنوردشمن یوزینه
سنك خاراوش ولی) دوستنه دوست دشمنه دشمن اولنلردینه ده) دوست اولورجانی انك کورمز اول عزرائلی (اساطین)
اسطوانه‌نك جمعیدر استوندن معربدر دیرلك معناسنه مقصود آندن اعلی وادنی ایله یعنی جمله اصاغروا کابرك وجودنه
ما به قیله دیمکدر (قندی آجی طتلوصوبالجغنه) طتلوصولطف وجماله متعلقدر اخلاق حسنه واشکال مستحسنه
کبی آجی صوقهروجلاله متعلقدر اخلاق ردیه واشکال قبیحه کبی تخمیرخمیریعنی یوغرمق (بوسببدن اولدی اخلاق
اختلاف انکیچون آزبولنورایتلاف) اخلاق خلقك جمعیدرخوی معناسنه ایتلاف بربره کلوب الفت ایتمك یعنی آدمك
بالجغنی اجی وطتلوصو بله تخمیر اولنمق سببیله خلقك خلقی وطبیعتی بری برینه اویمیوب الفت آزواقع اولدی زیرا ایکی
صو بری برلرینه ضداولمغله اثرلندی دخی تضاد وتخالف اوزره ظهورایدر معلوم اوله که طپراقده الوان اولمق حسبیله
بنی آدم دخی کیمی بیاض وکیمی سیاه وکیمی سرخ رنك وکیمی زردلون ظهورایتدی اوتسز چمنسز یرلردن النانلر کوسج
وصقالسز وچایرلو وچمنلو موضعلردن اخذ اولنانلر صقاللی وقیللی حاصل اولدی آدمك خلقتندن مقدم شیطان
بریوزینه شرقدن غربه دلك ایاق بصمش وچمنسز ایدی ایاق بصدیغی یردن اشقیانك وخطوسی اراسندن سعدانك
طپراغی آلنوب ایاق بصدیغی یردن النان شریرو ایاق بصمیوب آدمی اراسندن النان خیریعنی اهل خیراولدی فافهم
بعض علما رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طپراغی جنتدن النادی دیمش حبب الی من دنیاکم ثلاثة
حدیثنده اکا اشارت واردر زیرا دنیایی مخاطب اولنلره اشارت واضافت ایتدیکندن کندولری بوعالمدن کدن

اولمق لازم كاورا كرسؤال اولنورايسه كه عزرائيل برقبضه طپراغى نه كيفيتله الدى جواب بودركه قبضه تعبيرى تفهيم ايچوندر پس انك قبضه سى نه صورتده واخذ ترابى نه كيفيتده اولديغنى الله تعالى بيلور برنفسده بوقدر روح قبض ايتديكنى وكيفيتنى وشيطانك برساعتده جمله خلقك قلبنه تخم وسوسه القا ايتديكنك كيفيتنى دخى الله تعالى وانك اعلام ايتديكى خواص مقربين بيلور اعاجيب زمانه دندركه بوفقير بروسه ده جامع كبيرده حاضرايدم واعظك بريسى كرسى يه چيقوب عزرائيلك اخذ تراب مجلسنى نقل اثناسنده طريقهٔ تعجبه سالك اولوب حاضر بالمجلس اولانلره بووجهله خطاب ايتديكه هاى هاى امت محمد ظاهرا عزرائيلك قبضه سى اناطولى ولايتى قدر وارايمش ديدكده بوفقير انك مايهٔ دانشدن بوقدربى حصه اولديغنه تعجب ايتدم زيرا بوسوز غائبى شاهده قياسدندر ارباب ملكوتك اقتدارنى واعضا وقواسنك شكل وكيفيتنى بيلمك شان جاهلدن دكلدر زيرا انلرصورت بشره مغاير صورتده وقدرت انسانه مباين قدرتده خلق اولنمش الحاصل بوبابده قبضه نك وعظم وصغرنك مدخلى يوقدر شويله كه انك قبضه سى بودنيا قدر اولمق ويا انسان الى قدر اولمق برابر در انجق حسله كثرت الفتى اولنلر عالم معنادن بى خبر اولوب واقعه مخالف سويلرلر قال المولى الجامى (شحنه را كردين بودى ميزدى) كردن واعظ بشمشير خطيب) برواعظ نقل ايتديكى آيت شريفه نك قنقى مرتبه يه متعلق اولديغنى وحق تعبيرى ومقتضاى زمانى بيلمسه اوسوقوله واعظى اولو الامر اولانلره وعظدن منع ايتمك لازمدر (بقه شول خلق عصره عبرت اوله (شيخ بويله بونك قلانى نوله (تا كتوره بريوزينك نورنى) بريوزنك نورندن مراد فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريدر وانلرك جسم لطيفلرينه متعلق اولان ترابدر (انده توقيع ايليه منشورنى) توقيع برنسنه يه نشان ايتمكه ديرلر عرفده علامت ونشان سلطانده استعمال اولنوركه طغرا تعبير اولنور خط جليدر منشور پادشاهلرك امر وفرمانى درج اولنان كاغددركه ممهور اولميه كما فى لغة قاموس المنشور ما كان غير مختوم من كتب السلطان (تسنيم ورحيق وسلسبيل) جنت چشمه لرندن اوچ چشمه نك اسميدركه منبعى مقام محمديدر تسنيم تسميه سنه وجه بودركه فوق طرفندن يعنى هوادن جريان ايليوب تا وان جنته آبى منصب اولور رحيق اول شراب خالصه ديرلركه اصلا غشى اولميه سلسبيل سلامت انحدار صاحبى ديمكدر يعنى نوش ايدنلرك بوغازلرندن سهولت ايله نزول ايدوب اصلا زحمت وكدر ويرمز اللهم اسقنا من هذه العيون واجعلنا ممن هم لها شاربون (اقطار) قطرك جمعيدر ضمله ناحيه معناسنه (اعتراف) اقرار قال فى المفردات اصله اظهار معرفة الذنب وذلك ضد الجحود (احمد) بمعنى الفاعل اولورسه زياده حامد وبمعنى المفعول اولورسه زياده محمود ديمك اولور وقال حضرت الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر فى كتاب تلقيح الاذهان فسمى من حيث تكرر حمده محمدا ومن حيث كونه حامل لواء الحمد احمد (هنوز) دخى ديمكدر معلوم اوله كه فخر عالمك ترابى جنتده پرورش بولمغله جنت ترابى كبى اولدى اكرچه كه جنتده بوكونه تراب اولمز پس انك ترابى جنتدن مأخوذ دردين كمسه نك كلامى بوكا محمولدر والله تعالى اعلم (فرد جامعدر محمد مظهر ذات صفات) فرد صفت مشبهه در منفرد معناسنه يقال رجل فرداى واحد منفرد فخر عالمه فرد جامع اطلاق اولنمق اكمليت ايله تفردى ايچوندر زيرا انبيا عليهم السلام كه نوع بشرك كامللريدر هر برى براسم كلينك مظهريدر جمله اسماء كليه ايسه فخر عالمك مظهر اولديغى اسم جامعك تحت حيطه سنده در پس بو مقامدن فرد جامع واكمل موجود اولديلر انكچون روحانيتلريله امر نبوتك مبدئى ونشأه عنصريه ايله اول امرك خاتم وآخرى اولوب (مصرع) انكله بتدى بنيان نبوت (تكميل شيخ اكبر حضرتلرى فخر عالمدنصكره نه نبى مشرع ونه مشرع له كاور ديو تصريح ايتمشلردر وفتوحاتده دخى كتورديلركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك اولادذكورى معمر اولمق رسولى تعظيم ايچوندر انتهى پس حسنين حضراتى رضى الله تعالى عنهما اكرچه ذريت سيد المرسليندندر ولكن نفس اولادى حكمنده دكللردر انكچون نبوتلرى لازم كلمز (غيبيدر غيب الحقايق عينيدر عين الحيات) غيب شهادتك مقابليدركه انسانك حقه مقابل اولان وجهيدر قال فى المفردات الغيب يستعمل فى كل غائب عن الحاسة وعما يغيب عن علم الانسان بمعنى الغائب ويقال للشئ غيب وغائب باعتبار بالناس لا بالله تعالى فانه لا يغيب عنه شئ كما قال الله تعالى (لا يعزب عنه مثقال ذرة وقوله عالم الغيب والشهادة اى ما يغيب عنكم وما تشهدونه انتهى (عينيدر) مراد شهادتدر زيرا عينه مقابلدر وعين الحياة هو باطن الاسم الحى الذى من تحقق به شرب من ماء عين الحيوة الذى من شربه لا يموت ابدا لكونه حيا بحيوة الحق تعالى كذا فى المصطلحات يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم جهت باطنى حقايق كونيه والهيه نك غيبيدركه انك فوقنده حقيقت يوقدر انكچون اول حقيقتى كما هى ادراك ايتمك بصائردن غائبدر وجهت شهادتلرى عين الحيات عالمدر يعنى انلرك بوعالم عين ووجود خارجى دائرسنه كاوب لباس حيات خارجى ووجود شاهدى ايله ملبوس اولملرى سببيله جميع عوالم كليه وجزئيه ملابس حيات وغواشى ووجود عينى ايله متلبس

اولوب اول منبع الحياتدن مستفيض اولديلر وانلرك بركاتيله بوقدر بركات شهود بولديلر (مجربه) بوقدر فيضه باعث وبادى) روح پاكك جناب احمددر) بوقدر وجوده علت وحامل (جسم پاكيزهٔ محمددر) الحاصل ابتداظهورايدن تعين كونى تعين اجساددندركه حيات روح محمديدر تكميل تعين الهى دخى بويله در زيرا حيات وعلم وارادات وقدرت امور مرتبه دركه بالاده شرح وتفصيل اولنمشدر حقيقت محمديه دن جمله حقايق كونيه حصه منداولديغى كبى حيات محمديه دن دخى جمله ارواح واجساد فيضمند اولمشدر پس جميع حقايق صورت حقيقت محمديه وجميع اشكال صورت وشرح شكل احمديه وجميع حيات حصهٔ حيات مصطفا عليه الصلوة والسلامدر كورامدى نقدر حقايق ومعانى وارايسه انلرك تعلقندن متعين ونقدر اشكال وارايسه انلرك حياتندن سارى اولدى (الهى) نور حقدر يارسول الله وجودك سر تسير) صورتا كرچه كورندك صورت نوع بشر) ايتمسك بو بوستان عالمه وضع قدم) منتهى قدك حقچون بتزايدى برشجر) آب رحمتله بودى مولاسنك طپراغكى) ايلدى جسمك خميرين مايهٔ كل هنر) جوهر ذاتك نوله طپراقسه آدم كبى) جوهرايلر طپراغى عالمده اكسير نظير) يارسول الله بودرياى وجود ايچره سنك) ذات پاكك فى الحقيقه اولدى چون لؤلؤتر) خلقت آدمدن اولك ايشتديلر وصفك سنك) كورديلر انوار ذاتك عالم ايچره جلوه كر ذاتك التون جوهرك اكسير اوصافك بلند (شانك عالى مرتبه لك رفعتده قدرك معتبر) قيل شفاعت فالمسون ذنب وجودمدن اثر) بوتنه حال ايچره حق ارنامانتدزر (اجلى) زياده جلى يعنى آشكاره (بينات) دلالت ظاهره ديمكدر (ديدى بين الماء والطين ايدى اول) يعنى علم وجسم اراسنده نزول) كنت نبيا وادم بين الماء والطين حديث شريفنه اشارتدر يعنى بن پيغمبرايدم هنوز آدم صورت عليه كه عين ثابته در انك ايله صورت عنصريه اراسنده ايدى يا خود روحله جسد ما بيننده ايدى (چون ديدى كنت نبيا بلديلر) انده كى ارواح اجابت قلديلر) معلوم اوله كه الله تعالى نور محمدى خلق ايتدكده جميع ارواح انبيا واوليانى اول نوردن جمع ايتدى تكميل آدمى خلق ايتدكده صلبنده جمع احدى ايله جميع ذرياتنى جمع ايلدى بعده صلب ادمدن اولادى ظهوره كلدى اجمال تفصيل وجمع فرق وقوت فعل اولديغى كبى اول نور محمديده مندرج اولان ارواح طيبه متعين اولوب وجود عينيه ده تفصيل قبول ايتدكلرنده نور محمدى انلره مبعوث اولوب حقيقت احمديه دن خبرويردى انلردخى قبول ايتديلر بعده بو دعوت جميع عوالمده جارى اولوب تنزلات الهيه صور عنصريه يه منتهى اولدقده بوعالمده دخى سر بعثت ظاهر اولوب دعوت توحيد واقع اولدقده مقدما هر عالمده بعث اولندقده شرف ايمانله شرفياب اولنلرك جمله سى اول قبول اوزرينه مستمر اولوب اظهار ايمان ايلديلر پس رسول اكرم صلى الله عليه وسلم دخى عقل اول مرتبه سنده بالفعل نبى اولوب نفس كليه مرتبه سنده ارواح اصفيايى دعوت ايلديلر واومقامده آدم صفى اللهه لباس خلافت جناب رسالتپناهدن ويرلدى بعده هر مرتبه ده بالفعل نبى اولوب تا بو عالم ملك وشهادته كلنجه امر دعوتنه مستمر اولديلر اندن غيرى اولان انبيا هر برى هر مرتبه ده بالفعل نبى وعالم بالنبوة دكل ايدى بلكه بو بدن عنصرى ايله وجودندن وشرائط نبوتى استكمالندنصكره مبعوث اولدى پس بو تقريردن حديث مذكورك معناى لطيفى تفصيل اوزره متبين اولدى (عاليات) يعنى تركيب بدندن مجردلر در تشخص مزج وتعين تركيبدن مجرد اولان حروف مفرده كبى وارواح خبيثه نك متصف اولديغى چركاب اوصافدن عاليلر شويله كه سفليات وتنزلاته متعلق انلرك ذاتنده برنسنه يوق بلكه جوهر ذاتلرى حقيله مصيقل ومجلا وزنك كدورات نفوس سافله دن مصفى (مآل) غايت ونهايت يعنى برايشك صوكى (اشباح) شبحك جمعيدر شخص معناسنه كما سبق (اول دخى اكه هدايت ايلدى) يعنى پيغمبرك هدايت وارشاد ايتديكى الله تعالينك عنايت ايتديكى قوللره در پس اهل دنيا اولنلر جنته وقربته اولان دعوتى قبول ايتمديلر زيرا انلرك حقنده عنايت ازليه يوغيدى انلرك قبول دعوت ايتملرى سنك خارانك آينه اولمسنه بكزردى اول ايسه محالدر واهل آخرت اولنلر جنته دعوتى قبول ايتديلر غايت سابقه بناء اما قربته اولان دعوتى قبول ايتمديلر عدم استعداده بناء واهل مولى اولنلر ايكى دعوتى بيله قبول ايدوب ظاهرلريله سالك طريق جنت وباطنلريله سالك راه حقيقت اولوب ايكى دوات ايله مستعد اولديلر كما قال حضرت الهدايى (اهل دنيا دنياده اهل عقبا عقباده) هر برى برسوداده بكا اللهم كرك (بعدذا) اهل مولى اولنلر دخى اوچ فرقه در اولكيسى سير اجسامده دركه اهل توحيددر ايكنجيسى ارواحده دركه اهل تجريددر اوچنجيسى سير عالم حقيقتده دركه اهل تقريردر سير اجسامده قالانلر اهل دنيا حكمنده در كما قال ابن الاشرف الازنيقى (دنيا منصبلرينك عزتن رومى قودى) بووارمى المدن الان السون نوايسر) بو بيتده دنيا منصبلرندن مراد اهل الله قتنده دنيا حكمنده اولان مطالعهٔ عالم اكواندر وسير عالم ارواحده اولنلر اهل آخرت حكمنده در كما قال الهدائى قدس سره آلدانمه صاقن بوكائناته) كيج آغ وقرادن باق نور ذاته) بو بيتده قرادن مراد عالم اجسامده كى حجاب ظلمانيدر وآغدن

مراد ارواحدركه حجاب نورانيدربوايكى حجابدن خلاص اولدقجه عالم حقيقت سيرى بولنمزونورذاته باقلمززيرا
بومرتبه نك مادونى عالم صفاتدروالذات فوق الصفات (الهى) عشق ومحبت دامنه دوشمك نه مشكل كارايمش (عاشق
اولنلرنامنه) دنياوعقباعارايمش) قائل اولنلرجنته) ايرديلراخرنعمته) عشاقه جنتدن اوته) براوزكه جنت واريمش)
طوت بوسوزه كوش دلك) كادرمرادى بلبلك) مقصودى اخرهرقولك) سلطانيله ديدارايمش) جان كوزلرين اوياري
كور) حقه سحرلواري كور) حق همان اوياري كور) هب ماسوى اغيارايمش (ذخر) بوراده مختار معناسنه در يقال
اذخره ذخرا بالضم وادخره اختاره كما فى القاموس (مساس) ياپشمق والمق (التماس) طلب ايتمك (ارض حجاز) مكه
ومدينه وبونلره تابع اولان نواحى كما سبق (احراس) صقلمق حفظ كبى (افتراس) فراستدن اولورسه زيركلك حذاقت
معناسنه در يعنى هرعضو ينك طپراغى نره دن اخذايده جكنى بيلوب اكا كوره عمل ايتمشدى وقال فى القاموس
افترسه اصطاده بومعنايه دخى اعتبار اولنمق بعيد دكادر يعنى هرعضوه متعلق اولان طپراغى صيد وشكاركبى محلندن
الوب اله كتوره مشيدى (بعدذا) الى طپراغى كعبه دن الثمق حقيقته اشارتدرزيرا كعبه تعين ذات وصورتيدرانسانك
آلنى ويوزى دخى وجه حقيقتدن نشاندر صدر وظهرى طپراغى بيت مقدسدن الثمق باطننك كمال اوزره قدس وطهارتنه
اشارتدربوطلرن يمندن وانجكن مصردن واياغن ارض حجازدن اخذ ايتمك انبيانك اكثرى بورالره هجرت ايدوب
توطنلرينه دلالتدرخصوصا برروايتده جاتمش پيغمبر بوقدر ديمشلردروصاغ وصول الى مشرق ومغربدن اولمق
آدمك شرق وغرب اراسنى ضبطنه علامتدروعالم روحانيتنى وجسمانيتنى تحت تصرفنه آلمغه اشارتدر وايما تولوا
وجوهكم من مشرق الروحانية ومغرب الجسمانية فثم وجه الله المتجلية بانوارصفاته وذاته (طلعت) يوزده وجالده
استعمال اولنور (اقتباس) اصلده بريردن آتش المغه ديرلربوراده مطلق اخذ واستفاده معناسنه در (قرق صباح)
بومقامه اشارت ايدوب رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورمشلردركه من اخلص الله تعالى اربعين
صباحا اظهرت ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه قرق صباحدن مراد قرق كوندراهل سلوك اولنلرقرق كون خلوت
اختيارايتدكلرى بومعنايه بنادرحضرت موسى عليه السلامك طورسيناده قرق كون خلوتى بوصورتده بوسره
دائردريديه وقرقده وبتمشده بعض خواص قونلمشدركه غيرى عددلرده يوقدر (تاكه اكمل ايده انى كيدوره اجل
لباس) يعنى انك مايهٔ وجودى دست قدرتله قرق صباح پرورش بولمق زياده كمالنه دالدرزيراتدريجده حكمت واردر
لباس اجل زياده كوزل لباس ديمكدر (تطوير) بعض نسخه ده تصوير بردوشمدرتطويربرنسنه يى اطوارمختلفه يعنى
احوال شتى اوزرينه قلمغه ديرلر فطورا بعد طوراى تارة بعد تارة مقصود حضرت آدمك طينتنى قرق صباح حالا بعد
حال وتارة بعد تارة تدريجله تربيه ايتدكنى بياندر (قودى قرق يل طوردى انى نورشمسه انعكاس) يعنى قرق يل
كونشه قرشوقويوب اوقدرمدت نورشمس اكا منعكس اولدى سؤال اولنورسه كه حكمت ندرآدمك جسد مصورى
قرق سنه ترك اولمقده جواب بودركه انبياء عليهم السلامك اكثرنه وحى الهى قرقنجى سنه ده كلمشدرپس اوقدرمدت
مصورترك اولندى ويا خود جسم كلينك كمالى دوركامل اوزرينه دوريدردوركامل قرق سنه دركه مدبرات سبعه نك
دوريدر يعنى قمروعطارد وزهره وشمس ومريخ ومشترى وزحل بويدى نجمك دورى قرق يلده تمام اولورزيرا قمرك دورى
برآيده وعطاردك الى آيده وزهره نك اون آيده وشمسك اون ايكى آيده ومريخك اون سكزآيده ومشترينك آلتى
سنه برآيده وزحلك اوتوزسنه ده تمام اولور پس الله تعالى صورت آدمى قرق سنه خالى اوزرينه ترك ايلمكله اوزرينه
دوركامل دورايليوب اول جسم كلينك كمالى حاصل اوله تكيم فغفورى طپراق قرق سنه تربيه اولنمدقجه اوقيمتى بولمز
وكذلك عودكه اصلده هندستان اغجلرندندركسلدكدنصكره قرق سنه يرده دفن اولنمدقجه رايحه سى اوكمالى بولمز
ولكن ذكراولنان قرق سنه نك هركونى ايام آخرت حسابى اوزره اولورسه قال الله تعالى (وان يوما عند ربك كالف سنة
مما تعدون) عددسال زياده اولورقرق سنه ديمك قصرمسافه ايچون كلام اجماليدر (لحرره) طينت فغفوره بكزر كامل
انسان اولان) قرق يل ايچنده بولوركامل كمالاتى بولان (صلصال) شول قوملة قارشمس واريمش بالحق كه نه كونه ال
اورسك اول كونه صورت ويره (فخار) خزف يعنى اتشده طبخ اولان طپراق الت چناق وبرداق وامثالى كبى (اساس) تمل
معناسنه (احسن تقويم) قال تعالى لقد خلقنا الانسان فى احسن تقويم يعنى صورة ومعنى احسن تقويم وتعديلده در
زيرا صورتده مستوى القامة ومتناسب الاعضادر معناده ايسه صفات الله ايله متصفدر (صورت نقش الهى
مرصدى خمس حواس) ان الله تعالى خلق آدم على صورته حديثنه اشارتدر يعنى انك صورتى لوحنده صفات الهيه
نقش اولنوب حيات وعلم وارادت وقدرت وسمع وبصر وكلام مصحفك نسخه سى اولمشدرانكچون بووجهله نفسنى
بيلن ربسنى بيلورزيرا انفس وافاق نسخهٔ خلاقدر (مرصد) رصد يعنى انتظار وترقب يرى ديمكدر حواس خمسله

مراد سمع وبصر وشم وذوق ولمسدربو بش حاسه نك هربرى رصدكاه حقدر قولاق كلام حق اشيدروكوز
شواهد حقى كورر وبورن روايح حقى استشمام ايدر واسان ودهان مذاق حقله چاشنى داراولور زيراماْ كولات
ومشروباتك جمله سى مظاهراسماء الهيه در ال وسائراعضاء ظاهره اثار حقدن غيريى لمس ايتمزپس حواس خمسله
قلب اكاه وعقل عاليجاه وروح پرانتباه دائما خارجدن معانى ادراكنه مشغوللردر (طائف) مكهٔ مكرمه يه اوچ
مرحله يرده برشهردر اصلده فلسطين يعنى شام ايله مصر اراسنده اولان شهرلردن ايدى صكره حضرت ابراهيم عليه
السلامك دعاسى سببيله جبريل عليه السلام يرندن آنى قالديروب خضرت كعبه يى يدى كره طواف ايتدكدنصكره
حالا اولان محلنه وضع ايلدى انكچون طائف دينلدى مكه نك ميوه لرى اكثريا اورادندركذا فى التفاسير وذكر
فى القاموس وجوه آخر فارجع اليه (راس) باش ديمكدر همزه الفه قلب اولنمشدر قافيه ايچون (انتكاس) باش آشغه
ايلمك (اعجوبه) ضمله تعجب ايده جك نسنه جمعى اعاجيب كلور يعنى آدم اسرارك اعجبى اولوب وجودى كيسه سى اسرار
عجيبه ايله مالامال اوليسر (شه شناس) بوراده حق اكليجى ديمكدر شه شاهدن مخففدر (اولى) عظيم معناسنه
الله تعالى يه سلطان وسبحان وشاه وافندى وبونلرك امثالى اسماء عربيه وفارسيه وتركيه اطلاق ايتمك بعض علمانك
مسلكيدروعليه العمل اليوم انجه لفظ تركيدربوقدر يعنى چوق ديمكدر (سيما) ولاسيما خصوصا مقامنده استعمال
اولنور (صدروبدر كائنات وفخرناس) يقال صدر كل شئ اوله والبدر القمر الممتلئ رسول اكرم صلى الله عليه وسلمك
صدر اولمسى جمله تعيناتك ابتداسى اولوب بونوكارخانه ايچنده انك فوقنده برصورت پاكيزه اولمديغيدر بدر اولمسى
بودركه اكراول زبرقان حقيقت پرنوانداز وجود اولمسه اون سكز بيك عالم ظلمت عدمده قالوردى وكسبه شريعت
وحقيقت بولنه ارشاد اوله ميوب ظلمت وجود ايچنده بوغ اولوردى (الهى) وجودم دردنك درمانى سنسن يارسول
الله) بوخسته جانمك جانانى سنسن يارسول الله) جهانك صدرى سنسن بدرى سنسن فخرى هم سنسن) جميع عالمك
سلطانى سنسن يارسول الله) سنى حق ايلدى حكمتله چون اعجوبهٔ اسرار) بوخلقك كامل انسانى سنسن يارسول الله
وجود كزده بونورالهى اولدى چون ظاهر) جهانك صورت رحمانى سنسن يارسول الله) سكا بالنسبه برقطره كبيدر
جمله نك علمى) حقيقت علمنك عمانى سنسن يارسول الله) بولكده حقيمك جرم وكناهى حددن ارتقدر (دوعالمده
شفاعت كانى سنسن يارسول الله (جوف) هرنسنه نك ايچى مثلا انسانك قارنى مجوفك ضدى مصمتدر يعنى اول
نسنه كه انك جوفى اولميه مثلا طاش كبى وايچى طولونسنه لركبى (بى احتباس) يعنى آدمك جوفنده حبس اولوب
اكلمدين (ثابت اولمز مالك اولمزا بليسر اندراس) يعنى قرارداده اولوب وجودى متماسك اولمز بلكه مندرس اولوب
يعنى محو اولوب بوزيلور (التباس) كيزلو اولمق وشبهه ايتمك (اياس) اميد كسمك (انطماس) محو اولمق وبلورسز اولمق
(انغماس) طالمق (حراس) صاقنمق وحفظ ايتمك (مسلك ضيق) طراجق كيره جك ير (بعيد القعر) قعرچوقور يرلرك
نهايتى يعنى دبى ايراق ودرين (بى حداس) بى شك وشبهه (يافوخ) اوغلنجقلرك باشنده بريومشق يردركه دائما حركت
ايدريبودكجه اوبومشاقلق كيدوب صلابت قبول ايدر (تماس) ياپشمق (روان) بوراده يوريمك معناسنه در
(خيشوم) اقصاى داخل الانف كه دماغك بطن مقدمنه متصلدرحس مشترك محليدر (روايح) مطلق خيشومده
اولان قوهٔ شامه ايله استشمام اولنور (عطاس) اغسرمق (نحاس) اجساد سبعه دندرباقر ديمكدر اكرقزل اكر
صارى واما صارونك خراسانده معدنى واردراندن چقان قزل باقره توتيا ديرلر مكحله دخى اولدر (يوم العطاس)
قزمق كونى يعنى شدت وشوكت ودولت زمانته ديرلر (سرى وارسه قيله اخفا چكرمايه همچو طاس) يعنى صورتا
طپراقدن مخلوق اولنديغنه باقوب طپراق كبى آلچق واهل تواضع اوله واكر روحانيتى وسرى طرفندن سبب فخر
اولورنسنه سى وارايسه حالنى ستر ايليوب طاس كبى صدا ويرميه وكندونى خلقه طويورميه (اكردرسرسركردى
توپنهان) دران حالت تويابى سرجانان) كل بوسرى كمسيه فاش ايلمه) خوان خاصى عامه يه اش ايلمه) پس اهل
الله كه اسم باطن مظهرليدر دائما علم بطون وخفاده اولوب كنديلره معتقد اولنلره بيله افشاى راز ايتمزلروبركمسنه انلره
قطب وقت ومظنهٔ كرامتدر ديسه تنفرايدرلر زيرا فنافى الله اربابنك دماغنده سوداى ربوبيت اولمزبلكه چاشنىٔ
عبوديتدن حصه منداولنلرايدى دعوادن واظهار فخردن صاقنورلرودعوى اهلى سومزلرمعنى كمالى ايچون صورت
نقصاننى اختيار ايدرلر (مصرع) چه غم زمنقصت صورت اهل معنى را) مفهومنى ورد زبان ايدرلر (يركبى الچق
اوله كوك كبى كوكل اوله كيك) يعنى جسدى خاكدن خلق اولنمغله ظاهرده حسن خلقله يربرابر اوله وكوكى
عالم ملكوتدن اولمغله عالم افلاك كبى ككش اوله زيرا كرهٔ ارضدن سماء دنيا واسعدرايكنجى اوچنجى عرشه وارنجه برى
برندن تفاوت اوزره دروعرشك وسعتى جمله يه غالبدروعرشك وسعتنه عالم ارواحك وسعتى غالبدروعالم ارواحه عالم

امرلك وسعتی غالبدر سلوك اهلی اولنلره عالم امره وصوللرنده اولقدر وسعت دل بولورلركه نطاق بياندن خارجدر مثلا
ایكی كشی بری بریله جنك وجدال اوزره اواسه لر انلرك حالنه مطلع اولمیان بر آخره كیدر وطارلق كلمزبلكه اشغر بالغی
كبی ضرب اولنديغه جثه دار اولورلر زیرا جمیع عوالم خلقی اسماء جزئیه نك حكومتی التنده در اسماء جزئیه ایسه كاملك
اسم كاملنك تحت حیطه سنده دیر برکسه خدمتكارنك اوضاع ناهموارندن دلتنك اولمز زیرا زیردستنده اولغله
هر نیجه دیلرسه تربیه ایلر ولكن بحسب المصلحة كاهیجه اغماض عین ایدر پس اهل فنانك حالی بوكا قیاس اولنه
(قالمیه تاظلمات ایجره اوكه درچون نورناس) نورناسدن مراد خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر
یعنی انلرك شریعتلری وطریقتلری ومعرفتلری ارباب قال وحالك مقتداسی اولدیغیچون انوار اربعه ایله ظلمات طبیعت
ونفسدن خلاص اولوب منزل مقصوده مهتدی اولورلر وبودلائل ایله مطلب وصوله یول بولورلر (الهی) عاشقلرك
صادقلرك جان كوزلری بینا اولور * وصل حقه لایقلرك مقصدلری مولی اولور * قال ایله قلبك زركبی) صاف اول دلا
جوهركبی * الحق طورنلربركبی) عرشدن دخی اعلی اولور) سروبرسری صقلایی كور) دل قابوسین بغلایی كور) خلقی
بوراق مولایی كور) حق جمله دن اولی اولور) باقه جنانك حورنه) ایرش تجلی نورنه) عاشقلرك هر بیرنه) هرطور
برسینا اولور) نفخ ایتدی حق روح آدمه) سرقلدی آنی عالمه) حق ایرش سن اول دمه) بیل آدمی معنی اولور (لواء)
بویك سنجاقدركه پادشاهلرك وامیر جیشك اوكنجه كوترلر سنجاق كوترمك حضرت ابراهیم علیه السلامدن
قالمشدر بوراده لواء الحمدله مراد رسول اللهه مخصوص اولان لواء الحمددكلدر بلكه حضرت آدمك حمد ینك اثرندن
برصورتدر زیرا اعمالك صور مخلوقه سی واردر روز جزاده ظاهر اولور واهل حمد اولنلرك جمله سنه بو مقوله لوادن حصه
واردر نتكیم هركیمك كه اولادی وفات ایدوب صبر اتسه وانا لله دیسه جنتده انك ایچون برسكنی بنا اولنوب اسمی بیت
الحمد وضع اولنور پس هر صابر بیت الحمد تحتنده جمع اولورلر اللهم اجعلنا من الحامدین الشاكرین الصابرین الذاكرین
(منتشر اولدی انك جان جسمنه) معلوم اوله كه بوراده جانله مراد روح حیوانیدركه روح سلطانینك اثریدر روح سلطانی
دیدكاری (ونفخت فیه من روحی) كلامندن منفهم اولان روح اضافیدركه عالم امردندر روح حیوانی ایسه
عالم حقدندر محمدیه ده وغیر كتابلرده تحریر اولان وجهله روحك بدنه حلولنی تقریر تفهیم ایچوندر وروح حیوانینك
اثرنی بیان در والا نفس الامر بونك خلافیدر زیرا روح خارجدن كلوب بدنه دخول ایتمك بوقدر نفخله تعبیر ایتمك انك
ظهورنی بیاندر بو مقاملك فهمی مكاشفه یه محتاجدر تمام الفیض نام تألیفمزده برمقدار بسط اولنمشدر حقیقت
روحدن بحث اولنمز زیرا سرعمیقدر وهم قدرتك مقدوره تعلقنك كیفیتی متعلق اولان اموردندر دكلدر (مصرع)
این قدر گفتیم والله المعین (برلباس كیدردی طرنقدن اكا) یعنی طرنق كبی بیاض وبراق برنسنه دن (قلاده) بوینه
طاقدقلری بوغمق (فرخنده) بختلو وقتلو (اولدی طبراق كوكیلات وقان) یعنی طبراق ایكن روحك تأثیری حسبیله
استحاله قبول ایدوب صورت ترابدن صورت لحم وشحم وعظم ودم وامثالنه مبدل اولدی نتكیم اوصاف نفسانیه دن
تطهیر اولنان اجسامده اكسیر طرح اولندقده صورت انحرابه كیروب باقر وكومش ایكن خالص العیار التون اولور
دنیاده جمله كمالات بویله در زیرا روح طرح اولنمغله بالفعل استعداد ومحلك تهیؤی لازمدر حقدن فیضمند اولمق دلینلر بوسره
ناظر اوله لر قال الله تعالی لا یمسه الا المطهرون ای لا یمس سر الهویة الساری فی جمیع العوالم ونور الحقیقة المنتشر فی جملة
المعالم الا ایدی من طهره الله تعالی عن جمیع ما سواه اللهم اجعلنا من التوابین واجعلنا من المطهرین (ثانیا كیدردی
اوچقدن لباس) یعنی غایت رقیق ولطیف یشیل سندس كیدردی (جبهه) النی معناسنه (برق اورردی نوری نخرعالمك
زیرا نور محمدی جمیع تعیناتی دوروجمله اطواری سیر ایدوب آدم تعیننه منتهی اولمش ایدی مقصود ایسه آدمده ظهور
ایتدی اكابناء پیشانیء آدمی جلوه كاه ایدینوب سلطان وارتختنی بولدی ومهر تدبیر وتصرف عوالمی آدم یوزندن اتنه
الدی (منعكس اولمش ایدی نور جمال) یعنی نور جمال جبههٔ آدمه آفتاب آساعكس ایتمشدی (بوسببدن اولدی اول
صاحب كمال) یعنی ادمك صاحب كمال اولمسی اول نورك انعكاسی سببیله دركونامهر پادشاهی آدمه ویریلوب وزیر
آساصدر حكومت وولایته اوتوردی زیرا رسول اكرم خلیفهٔ اكبر وسائر انبیا واولیاء انك خلفاسیدر مقصود رسول
اكرم كندی تعیننده ظهور ایتمكدر آدم ومن دونه تحت تعیناتنده ظهوری كندی ظهورنه مقدم در قال عرفی
الشیرازی فی قصیدته النعتیة ازپس شرف كوهر تومنشئ تقدیر) آنروزكه بكذاشتی اقلیم عدم را) تاحكم نزول تو
درین دار نوشتیست) صدره بعبث بازتراشیده قلم را) بو بیت معقدات عرفیه دندر بونك شرحنه قصد ایدنلرك اكثری
راه صوابدن عدول ایتمشلردر بو فقیره لایح اولان بودركه لفظ عبثدن مراد مقلوبی اولان بعثدر معنی بودركه یا رسول
الله سنك كوهر ذاتكه اول فضل وشرف بسدركه الله تعالی بوجله خلقی ومجموع انبیا ورسلی بعث ایتدكده

عالم شهادتده سنك ظهوركه مقدمه اوله لر پس جمله سنك ارواحی سنك روح شریفكه واجسامی سنك جسم لطیفكه
تابعدر مقصود بالذات اولان سنك وجودك وظهوركدر (علت غائیهٔ دوعالم اوست) سرور اولاد بنی آدم اوست)
واسطهٔ فیض وجود همه) رابطهٔ بود ونبود همه (كور نیجه ظاهر نهاندر مصطفی) یعنی نور ظاهر ووجود نهاندركه
صورت ادمدن تجلی ایتمشدر انی كورنلر آدم صانورلر اوایسه برسر مصون وبردر مكنون وبرنور مستور ومخزوندر (یدی
ایقلو امامت منبرلك) یدی درجه اولمق اسماء سبعهٔ كلیه یه اشارتدر نتكیم ان الله تعالی خلق آدم علی صورته حدیثنده
مرور ایتدی (عنبر فشان) عنبر صاچیجی فشاندن صاچمق معناسنه درنثار كبی نصیر طوسی جوهرنامه سنده عقیق
ایله عنبرك معدنی كسنه بلمشدر دیمش لكن ایكیسیده دریا كنارنده بولنوب بعض معالجه ایله بوصورته كیرر
والعنبر نبت فی قعر البحر كذا فی حیوة الحیوان والعنبر طل یقع علی سطح ماء البحر ثم ینعقد فی مواضع مخصوصة فی زمان
معلوم كذا فی اخوان الصفا (مرصع) مزین (لوءلوء) انجو ایله مرصع قزل التوندن برجوهرلی تاج وار ایدی (قوشغی
بلنده رضوان محرمی) یعنی برمقلرنده خاتم كرامت وقوسطنده منطقهٔ رضوان الله واردیكه اول رضا قوشغی اكا محرم
اولمشیدی (اكرام اعزاز اعظام) برمعنایه در اولولمق دیمكدر (نعما) نعمت معناسنه در نعم ظاهره ده وباطنه ده
استعمال اولنور (اكا بلدرمشیدی اسمای حق) كما قال الله تعالی وعلم آدم الاسماء كلها اسمادن مراد اسما ومسمانك
مجموعیدر زیرا اشادات صوفیه قدس الله اسرارهم قتنده اسمادن مراد تعیناتك اسماسی بیلمن نفسنی وحقایقنی دخی
بیلورمثلا قیونك اسمی عربیده غنم در الله تعالی آدمه اسم غنمی تعلیم ایدوب بصری ایله لونك اسمنی وسمعیله صوتنك
اسمنی وشمی ایله ریحنك اسمنی وذوقیله طعمك اسمنی ولمسی ایله لین وخشونتنك اسمنی دخی بووجهله جمله یی تعلیم ایدوب
وجودنده ایداع اولنان قوی وعقلله دخی اول غنمك اسماء وصفاتنی واخلاقنی وخواصنی ومنافعنی ومضارنی دخی
بیلدردی تعین روحانیدن تعین جسمانی یه كلنجه جمیع تعیناتی اسماسیله تعلیم ایدوب برمرتبه ده كندینه مجهول
اولورنسنه قومدی سؤال اولنورسه كه بوتعلیمه آدم نیچون مخصوص اولدی جواب بودركه آدم اصل العالمدر آدمك
روحی شجرهٔ عالمك تخمی وشخصی اول شجره نك ثمره سیدر انكیچون شخصی تمام عالمدنصكره خلق اولندی زیرا
ثمره نك وجودی تمام شجره دنصكره در ثمره جمیع اجزاء شجره اوزرینه مرور ایدوب تانهایتنده ظاهر اولدیغی ومرور
ایتدیكی اشیانك اسمنی وحقیقتنی بلمك اكالایق اولدی (ویرمشیدی اولقدر اوازاكا) ایشدردی قوقلسه اغازاكا)
اغاز اول ایشه باشلمق یعنی تكلمه شروع ایلسه سموات اهلی جمیعا آنك اوازنی اشیدوب وكلامنی دكلردی نتكیم
حضرت ابراهیم علیه السلام خلقی حجه دعوت ایتدكده اول صدایی حج مقدر اولنلره اشتدردی بونك حقیقتی
بودركه ملكوتیانه حائل بوقدر اجسام لطیفه ارواح لطیفه كبی بی پرده در (روحی امر الله ایدی جسمی بشر) یعنی
روح آدم عالم امردن ایدی كما قال الله تعالی قل الروح من امر ربی وجسمی عالم خلقدن ایدی ألا له الخلق والامر
تبارك الله رب العالمین بو امرله خلق وقدم ایله حدوثی وظلمات ایله نوری وامكان ایله وجوبی وحقله آدمیی بلا كیفیه
بری برینه مزج ایدوب اضداددن بویله برانسان خلق ایلدی (نه فلك) سموات سبع وكرسی وعرشدر قال اقلیدیس
الفلك جرم بسیط سماوی شفاف ای لا یستر ما وراءه عن الابصار والكوكب مركوز یغرق فیه كالكرة المنغمسة فی الماء
ولا كما سمك فیه وتمامه فی كتب الهیئة (قدرت الله یر اتمش اوله ون) یعنی انی جلال وجمال سرینه مظهر قیلوب لطف
وقهر ایله وجودنی تخمیر ایتدم وایجادنی كسه وسائطیله ایتمیوب بالذات كندم ایلدم (بیته ایدم تسویه آنو كله)
انلری كیم اول دیم اولمش اوله) تسویه برابر ایتمك یعنی قبضهٔ قدرتله تخمیر ایدوب تدریج ایله خلقتنده اسرار كوستر
دیكم آدمی علی الفور ایجاد ایتدیكم مخلوقاتله برابر طوتم كما قال الله تعالی (انما امره اذا اراد شیأ أن یقول له كن فیكون
(الدیلر اندن سلام تسلیم ایله) یعنی آدمك سلامن الدیلر وعلیكم السلام ورحمة الله تعالی وبركاته دیدكله (یا بدیع
فطرة الله الجمیل) یعنی الله جمیلك عجیب صنعنی كه بو آنه كلنجه استاد ازل بو كارخانهٔ وجودده سكا بكزر برصنعت
كوسترمدی (الهی) ای آدمی اسرارنه مظهر قیلان قادر خدا) عالمزه سلطان ایدوب سرور قیلن قادر خدا) اسمایی
تعلیم ایلیوب اسرار ی تفهیم ایلیوب) برقبضه خاكی معنیده جوهر قیلن قادر خدا) عقله مصاحب ایلدك ایمانه
صاحب ایلدك) تاج وقاری باشنه زیور قیلن قادر خدا) زلف جلالك انده در خال جمالك انده در) ای حسن ذاتك له
آنی دلبر قیلن قادر خدا) چقدیغی دم فوق الفلك شا كرد اولوب اكا ملك) علم ایچره آنی جمله یه رهبر قیلن قادر خدا
یارب بنور مصطفی ویر قلب حق یه صفا) ای آدمی پرفیض ایدوب پرور قیلن قادر خدا (الهی) درد هجرانك بنی زار
ایلدی * یا رسول الله ترحم قیل بكا * تیغ عشقك جانمه كار ایلدی * یا رسول الله ترحم قیل بكا * عاشقك یوق سندن
ارزكه مطلبی * نعت پاكك كدر همان وردلبی (باب لطفكدن ایراغ ایتمه بنی * یا رسول الله ترحم قیل بكا * عید وصلك

قدمی ایتدی هلال) ابلرکدن قیل بکا فیض زلال) امتك ادناسیدر بوبی مجال (یارسول الله ترحم قیل بکا (نور کیله بولدی
عالم وجود) سر کیله قیلدی کامل شهود) ایله حق بنده که جوق لطف وجود) یارسول الله ترحم قیل بکا (شاباش)
تحسین وآفرین یعنی نقاش ازل لوح عالمده قلم قدرتله صورت آدم کبی تصویر ایتدی وبر نقش کوستردی نقاش ازلدن
مراد الله تعالیدر مصور معناسنه درکه اسماء الهیه دندر منقوش اولان صورت آدمدر بونقشه عالم بر لوح کبیدر
(صورت ومعنی) صورت حضرت آدمك ظاهرینه متعلق اولان اعضا وجوارحدر که کوز وقاش وقولاق ودل ودوداق
وال واياق وامثالی (معنی) انك باطننه متعلق اولان قوادر وعقل ونفس وقلب وروح وامثالی پس مصرع ثانی لف ونشر
غیر مرتب طریقیله مصرع اولی بیاندر (بشاش) زیاده بشاشت صاحبی یعنی آچق یوزلی اولمق (پاداش) ثواب وعوض
بوراده سلامت اهلندن مراد ملك مؤمن اولان اولادیدر تنکیم خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم لیلهٔ معراجده
تخصیص ایدوب السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین بیوردیلر لکن بومقامده طور عقلدن خارج کلام وارددر
اهل مذاقك نظرنه پوشیده دکلدر والله تعالی اعلم (الحمد لله) بو کلمه صفات ثبوتیه وسلبیه یی مشتملدر زیرا ثنادر ثنا ایسه
کاه اثبات کمال ایله اولور الله تعالی (علیم) قدیر) سمیع) بصیر) اولمق کبی وکاه سلب نقصان ایله اولور) قدوس) وسلام
اولمق کبی قدوس هر عیبدن پاك وهر آفتدن سالم دیمکدر کذا قال الشیخ عز الدین بن عبد السلام اما حقیقتده حمد کمال
محمودی اظهاردر محمود الله تعالیدر کمالی انك اسما وصفاتنك آثاری وشئون وافعالنك انواریدر (دقیقه) امر جزئی
وحقیرده استعمال اولنور امر عظیم وجلیلك ضدیدر (بیوردی پس ملکاره کیم ایده آدمه سجده) معلوم اوله که
ملکلر ایکی صنفدر برصنفی نه جبروتی دیرلر انلر مقام ارواحده قالمشلر عالم اجسامه نزول ایتمشلردر بونلر عالمك خلق
اولندیغنی بلمزلر تجلی الهیده استغراق اوزرینه دائملردر مهیمون دیدکاری بونلردر نوع بشرك کاملرندن فنا فی الله
مرتبه سنده مبهوت ومتحیر قالنلر ذکر اولنان ملائکه مشربنده در قدماء سلطان ظاهر بونلره اشارتدر بایزید بسطامی
قدس سره حضرتلری بومقام اهلندندر دیمشلر وبرصنفنه دخی ملکوتی دیرلر انلر روحانیتدن جسمانیته قدم
باصمشلر وجسم لطیف لباسن کیمشلردر جبرائیل ومیکائیل وملکلرك سائر اکابر واصاغری بوصنفدندر بوصنفك
جملهسی سجده ایله مأمورلردر جبرائیل اولسون غیری اولسون ام کنت من العالین آیتنده اولان عالیندن مراد صنف
اولدر صنف ثانی دکلدر فافهم ودع العقل والقائل فان اهل التفسیر علی اختلاف عظیم فی هذا الشان والحال
(فرشتهلر بلوکندن براز خلق اکدیلر باش) کما قال ابن عباس رضی الله تعالی عنه قال الله تعالی لجماعة من الملائکة
اسجدوا لادم فلم یفعلوا فارسل علیهم نارا فاحرقهم ثم قال لجماعة اخری (اسجدوا لادم فسجدوا الا ابلیس) کما قال
فی تفسیر السمرقندی فی سورة الحجر سؤال اولنورسه که ملائکه حقنده لا یعصون الله ما امرهم ویفعلون ما یؤمرون وارد
اولمشدر انلرك عبادتلری بالطبع ایکن امره نه وجهله مخالفت ایدوب معذب اولورلر جواب بودرکه کلام ابن عباس
رضی الله تعالی عنهده ملائکه جنه محمولدر زیرا جن دخی عبادتده ملائکه صورتنده عابد ایدی تنکیم الا ابلیس
دیو استثنا بومعنایه دلالت ایدر وکذلك تکمله صاحبنك کان ابلیس من بقیة اوائك الخلق دیدیکی بودعوایه دلیل
روشندر (فراش) دوشیجی معناسنه یعنی روز کار آنی فراش کبی سپوروب بردانه سین وبرذره سین قومادی (مخافت)
خوف معناسنه (دهاش) دهشت ایدیجی (یقال) دهش الرجل دهشة اذا تحیر (استحاش) برقاچ معنایه کلور
بوراده مراد خلوت یعنی خلقدن ایریلوب یالکز اولمقدر (قلاش) یان کسیجی یه وخراباتی یه ومفلسه دیرلر (فاش)
آشکاره (درکاه) ایشك آستان معناسنه وقپو اوکی که عربیده جناب له تعبیر ایدرلر (فحاش) برامز سوزلر وبد فعللر
بویتده بوکلمه زیاده موقعنده واقع اولمشدر زیرا فحشاء که جمعی فحاش کلور مستقبح نسنه یه دیرلر قول اولسون فعل
اولسون شیطان رجیمك قول مستقبحی انا خیر منه دیدیکیدر وفعل مستقبحی استکبار ایتدیکیدر (نه ظاهر بلدی نه
مظهر نه نقشی بلدی نه نقاش) مظهر ونقشدن مراد الله تعالیدن حضرت آدمده ظاهر اولان روح اضافی ونور ربانی
ایدی مقصود ظاهرده آدمی قبله ایدنوب باطنده برنوره توجه در تنکیم کعبه یه استقبالدن الا کا سجده ایتمك لازم کلمز
بلکه حقیقتده سجده الله تعالی یه در پس شیطان ظاهر بین اولوب جسد آدمه نظر ایدوب سجده دن ابا واستکبار
ایتمکله ملعون اولدی وملائکه حقبین اولدقلرندن آدمك نقاشنه نظر ایدوب امره امتثالا قالب آدمه سجده قیلوب
استحسان قدرت حق ایتمکله مقبول درکاه اولدیلر (براتندی غیبی اعیانی که بیله عقل وجان آنی) بوراده غیبدن مراد
غیب اضافیدرکه عالم ارواحدر زیرا ارواحه خلق تعلق ایدر آنك فوقی اولان عالم امره تعلق ایتمز وغیبی کلمه سنده
اولان یا یه یاء مفعول دینلور واو عاطفه دن بدل کبیدر اصلی غیب واعیاندر بوکتابده بورسم اوزره ترکیب چوقدر غفلت
اولنمق کرکدر تنکیم عنوان کتابده مقدسدر جلالی کبریاسی دخی بوقبیلدندر اصلی جلال وکبریاسیدر واعیاندن

مراد عین خارجی یعنی عالم اجسامدر عقل برجوهر نورانیدر که جلوه کاهی دماغ انساندر جان اصلده روح
حیوانی یه دیرلر اما بوراده مراد روان یعنی روح انسانیدر وعقل اعیانه وجان غیبه ناظردر معنای مصرع بودرکه
الله تعالی عالم ارواحی وعالم اجسامی ظلمت آباد نابوددن صحرای انوار وجوده کتوردیکه بوعقل وبوجان انك نسخهٔ
صفاتنی مطالعه ایدوب هر مرتبه ده تحصیل معرفت ایله شرفیاب اوله الحاصل حق معروف وبونلر عارف بالله اوله لر
(فدا قیل بولنه جانی اکر بلدکسه جانانی) فدا کلمه سنك اولی مکسور اولسه ممدود ومقصور اولمق جائزدر مفتوح اولسه
مقصور اولور فقط کذا فی انوار المشارق جانان معشوق دیمکدر قیاس بودرکه جانك جمعی اوله مبالغه طریقیله کویا
جمیع عشاقك جانیدر تنکیم شاعر دیر (مصرع) همان بن خسته نك جانی دکلسن جان عالمسن (کذا فی دیوان الحافظ
(بیت) شرح شکن زلف خم جانان) کوته نتوان کرد که این قصه درازست) سودی بوراده جاناندن مراد الله تعالیدر
دیرلکن الله تعالی اوزرینه اطلاقی قیوم معناسی ملاحظه سیله در و که قال الشیخ یونس امره قدس الله سره (ع)
سن جان کرك بکا جهان قیغوسی دکل) والاشهر یعنده روح اطلاقنه مساغ یوقدر زیرا روح مخلوقدر کما فی الحدیث
اول ما خلق الله روحی معنای مصرع بودرکه اکر جانانه علم ومعرفتك تعلق ایدوب تعیین مطلب ایتدکسه جانی بذل
وآنی قبول ایله حاصلی عاشق صادقه لازم اولان بودرکه معشوق یولنده جان وباشه قالمیه وبونقدی انك یولنه بذل ایدوب
جوهر سری اله کتورمکه کوشش واهتمام ایلیه (انانیت) بنلك دیدکاریدر لفظندن مأخوذ برلفظ حادثدر ولکن
بین الجمهور شایع ومستعملدر (بختیار) دولت اسی زیرا بخت دولت وطالع معناسنه در (طیاش) سبکبار یعنی یکی
وفرفره آدم معنای بیت بودرکه دکمه کسه دولت وسعادته یار اولمز بومعنی یار اولمغه ارادت واختیار وتسلیم وقبول
کرکدرکه کشی انکله بینی لکدن خلاص اولوب معشوقك بار تکلیفنی بردوش ایلیه وبنلکی ووجودی رفع ایدوب
ووجودنده کندولکندن اصلا حرکت اولمیه بلکه غسال الندده میت کبی اوله (بوغیدی جوهر ذاتی نیجه عارف
اوله حق) یعنی ذاتنده جوهر معرفت قونلمش ومایهٔ استعداد وضع اولنمش که آنکله حق بیله پس انك حالی شول
پراسه دیدکاری قوشه بکزرکه کیجه طیران ایدر کوندز کورمز قال حضرت الهدایی قدس سره (بیت) کنش
ظاهر دکلیدر قرنداش) نه وار کورمزسه آنی چشم خفاش (قلماش) قلاش معناسنه در وقد سبق وحرامزاده ویکار
(غشاش) خیانت ایدیجی غشدن مأخوذدر کسرله یعنی آدم علیه السلام ابلیسدن اعلم ایکن ابلیس اکا طعن
وانی تحقیر ایدوب قیاس نفسی سببیله امر منصوصه عناد ایتدی وکندینی آدمدن افضل عدا یتمسیله آدمه سجده ایله
امر اولنمسنی انکار واستبعاد ایتدی پس بووجهله کافر اولدی اکرانده معرفت حقیقیه اولسیدی حقه بوصورتده
زباندرازلق ایتمز وراه عناد واستکباره کتمزدی (لمحرره) نیلسون شیطان اوانلر سجده یی) سجده آدم شانیدر یا خود ملك
ایتمدی چون سرفرو امرحقه) اوردی شیطانی یره آخر فلك (مجد) اولواق عظمت کبی (ایحاش) وحشت ویرمك
وحشت کوکل طارلغنه وقاب اضطرابنه دیرلر که یالکزلقده لاحق اولور (هشاش) شاد وخندان (ابیلك) مرة بعد
اخری خدمته قائم اولوب مکانمدن زائل اولمم دیمکدر (سمعنا) کلامك (واطعنا) امرك (عیاش) عیشده اولیجی عیش
فتح عینله حیات معناسنه در اذفر رایحه سی حدتلو دیمکدر ذال معجمه ایله زایله دکلدر کما سبق (دروم جان)
درانجودرکه دریا حیواننده صدف دیدکاری حیوانك قارننده نیسان یغمورینك قطره لرندن اولور (مرجان قرمزی
معهود طاشدر بوایکیسی آجی دریا ایله طتلو دریانك بری برینه قاوشدیغی محلدن چقار کما فی التفاسیر (لجام) کسرله
ویاندر فارسیده اکالکام دیرلر اندن معربدر (تبجیل) تعظیم ایتمك (ازانکیم یوقا کاداش) ازان فارسیدر (از) من
جاره معناسنه (وآن) ضمیردرکه الله تعالی یه اشارتدر یعنی آدمه اولان تعظیم اول الله تعالیدن ایدیکه اکاداش یوقدر
یعنی انك اسم جلالی کمسه تسمیه لنوب اول اسمده حق تعالی یه شریك اولمشدر کما قال الله تعالی هل تعلم له سمیا
اما رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اسملری اولان محمد ایله عالم شهودی تشریفلرندن اول تسمیه اولنمش
وارد ریحی پیغمبر کبی دکلدرکه حق تعالی انك حقنده لم نجعل له سمیا بیوردی قال القاضی عیاض سمی بعض العرب
ابنه محمدا قرب میلاده لما سمعوا من الکهان والاجساد ان نبیا یبعث فی ذلك الزمان یسمی محمدا فرجوا ان یکون منهم
فسموا ابناءهم بذلك قال وهم ستة لا سابع لهم کذا فی انوار المشارق (الهی) علم الاسماء سنك شانکده در) سر نفخ روح
حق جانکده در) اولدکیسه آدمی معنی اکر) جمله اسما علم وعرفانکده در) تخت سرده بر عجب سلطان نسین) جمله
عالم خلق دیوانکده در) کرچه طیراقدن یراتدی حق سنی) جوهر عرفان ولی کانکده در) فی الحقیقه کورمدی
شیطان سنی) کرچه کیم قرشوکده میدانکده در) مظهر ذات اولدیغك بلمزسنك) علم سنده جهل شیطانکده در) روی
عالم سندن الدی حسنی هب) جمله زینت دروم جانکده در) حقیا وبرجانکی جانا نیچون) چون ازلده عهد وپیمانکده در

آ كاه) خبردار ديمكدر (پس اندن عرضه قلدی نیچه اشخاص) عرض لغتده اظهار معناسنه درهاعلامت نقلدر
يعنى عربيدن عجمى يه نقلك نشانيدر تصرفات اعجامدندر معشوقه وطريقهٔ رندی كبى يعنى الله تعالى حضرت
آدمه اسمايى تعليم ايتدكده اول اسمالك مسماسنك اشخاص واجسادندن نيچه اشخاص اظهار ايدوب آدم حضورنده
ملكلره كوستردى وحوش وطيور وسائرذى روح وجمادات كبى كما قال الله تعالى ثم عرضهم على الملائكة (ملكلر
جملهسنه عامله خاص) بوراده ملكلردن مراد جبروتى ديدكلرى ملائكهنك غيريدر زيرا جبروتى اولنلر مقام ارواحدن
مقام اجسامه تنزل ايتمشلردر وقدسبق تحقيقه بونلردن غيرى اولان ملكلر كه لباس جسم لطيفله ملبوسلردر ايكى
صنفدر عام وخاصدر خاص اولنلر ملائكهٔ اربعه وسائر مقربون وكروبيون وصافون كبى عام اولنلر سائر مسبحون كبى
(ديدى واريسه سزده صدق وايقان (صدق كرچكلك وايقان اينانمق وكمانسز اولمق بو مصرعك مضمونى ان كنتم صادقين
آيتنه اشارتدر يعنى الله تعالى ملكلره بيوردى سز آدمى جانقومنه قياس ايدوب افساد فى الارض وسفك دماء ايدر
دزد يكز وكنديكزى اعلم كتوردیكز مقالكزده صدقكز واريسه محل امتحانده ظاهر اولور كه بو حاضر اولان
اشخاصك اسماسندن وحقايقندن خبر ويرلك تا كه نقد حالكز غش دعوادن پاك اولديغى ظاهر اوله (كماهى) ضميردر
سوزلره راجعدر اولديغى كبى ديمكدر يعنى حقيقت اوزره رجوع ايتدك (قودللرده اسما ايدنلسون) قصص انبياده
مسطوردر كه حضرت آدم يدى يوز لسان سويلدى جملهسنك افضلى عربيدر واسولة الحكمده مذكوردر كه حضرت
آدم شجرهدن تناول ايتدكده لغت عربيهدن غيرينى سلب اولندى صكره اصطفا ونبوت ايله شرفياب اولدقدنه
انعام اندوى پس اولاد آدمك قيامته دك تكلم ايتديكى السنهٔ مختلفه آدمدن توارث اولنمشدر عربيه وفارسيه
وروميه وسريانيه وزنجيه وغيريلرى كبى وفى الحديث الصحيح لسان اهل الجنة العربية والفارسية الدرية عجم لسانى اهل
جهنم لسانيدر ديدكلرى فارسيدن غيره نسبت ايله درفارسى لسان عجمدن لسان مخصوصدر كه حكماء الهيه انكله
تكلم ايتمشلردر) فارسى كو كرچه تازى خوشترست) عشق راخود صد زبان ديكرست (فرد بيچون) الله تعاليدر چون
وابواصليه ايله نيجه ديمكدر كيف معناسنه كنهنه اطلاع اولنميوب حقيقتندن استفسار جائز اولمديغندن اوتورى
حق تعالى حضرتلرنى بيچون ايله توصيف ايدرلر (بلورون عالم غيبن تمامى) * قال الم اقل لكم انى اعلم غيب السموات
والارض واعلم ماتبدون وماكنتم تكتمون * آيت شريفهسنك مضمونته اشارتدر (ولكن كمدى ابليس وجده)
وجد احوال قلبدندر حركت وتغير هيئت بو معنانك لوازمندن اولمغله بوراده معناى لازميسى مراددر يعنى ابليس
تغيير وضع ايتميوب آدمه سجده ايچون حركت ايتمدى الحاصل آدمك اسمادن خبر ويرمسندن اعلم اولديغى ومسجود
الملائكه اولمسندن افضل واكرم اولديغى ظاهر اولدى (وحشى) وحش قاچق واوركك معناسنه در آدمك وحشى
اولمسى مجانسى يعنى جنسدشى اولمغه بناء تنهالقدن قلبنه اضطراب عارض اولمغله در (مجالس) هم مجلس ديمكدر كه
بله ديرلر (پس الدى صول ايكوسندن انك (دوزتدى جسمنى حوى اتانك) يعنى آدم منامده ايكن صول ايكوسنك
برينى چقاروب يرينه لحم وضع ايلدى وحوايى اول ايكى كوكندن خلق ايلدى سؤال اولنورسه كه الله تعالى حوايى
نيچون آدمك اجزاسندن خلق ايتدى جواب بودركه تناسل ازدواجه دخى كمال محبته دائردر هر كسك كندى
جزئنه ميل ومحبتى اجنبيه اولاندن آرتقدر اكر حوا آدمدن اخذ اولنمسه ايدى رجالدن نسايه ميل ازدواج
بولنميوب عرق تناسل منقطع اولوردى وهم آدم ذات وحوا صفات مرتبهسنه اشارتدر صفات ايسه ذاته مستنددر
سؤال اولنورسه كه نيچون اكرى كوكندن خلق اولندى جواب بودركه تا كه رجال انلرك اصلى اكرى اولديغى بيلوب
تقويمنه طمع ايتميه بلكه مسامحه واغماض عينله معاشرت ايده شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرى بيورمشلركه
انسان نوعنك خلقتى الله تعالى درت وجه اوزره ايتمشدر برى پدر ومادر سزدركه آدمدر وبرى بالكز مادر سزدركه
خوادر وبرى بالكز پدرسزدركه حضرت عيسى در وبرى ايكيسندن متولدر كه سائر اولاد آدمدر (عنا) مشقت
ديمكدر (پيچ) طولاشق يعنى اكرى بوخصوصده آدم زحمت چكيدى ارايله عورت ارا سنده قارشقلق ظهور ايدوب
امتزاج ممكن اولمزدى سؤال اولنورسه كه خاتونلر اولاد طوغرماده زحمت چكرلرينه اولاده محبتلرى تامدر جواب
بودركه انلرك اولاده محبتلرى قلبيدركه امر عارض ايله زائل اولمز اما ارلرك خاتونلره محبتلرى طبيعيه وشهويه در
بعض عوارض ايله نقصان قبول ايدر پس تولد طريقى غيره قياس اولنمز برجواب دخى بودركه اصل علوق شهوته
منبيدر امر عارض اولان وجع طلق ايله اصل محبت ايسه زائل اولمز (بن اكاسا كن اولام اول بكاهم) بعض نسخهده
ساكن برينه مونس دوشمشدر اما لفظ ساكن نص قرآنه موافقدر كما قال الله تعالى * هو الذى خلقكم من نفس واحدة
اى من آدم وجعل منها زوجها اى حواء ليسكن اليها اى ليأنس بها فان الجنس آنس بجنسه كما فى التفاسير الحاصل

حوانك خلق اولنمسى آدم انكله واول دخى ادمله انس طوتوب قلبلرى آرام ايتمكيچوندر زيرا جنسك جنس ايله
انسى سائرله اولان انسدن زيادهدر (تحيات) تحيتك جمعيدر دعا وثنا معناسنه مصرع ثانيده اولان لفظ صلوات
اكا تفسير واقع اولمشدر قال فى روح البيان اصل التحية الدعاء بالحياة وطولها ثم استعملت فى كل دعاء لان الدعاء
بالخير لايخلو شئ منه عن الدعاء بنفس الحياة اوبما هو السبب المؤدى الى قوتها وكمالها اوبما هو الغاية المطلوبة
منها ثم استعملها الشرع فى السلام وهى تحية الاسلام (آدمى زاد) لغتده دول دوش ديمكدر نامزاد ديرلر غلطدر
نامزد ديمك كركدر زيرا اصلنده زادندن مشتقدر طوغمق وطوغرمق آدمى طوغرمش ديمكدر نامزد ديمك آد اورلمش
ونشان قونلمش ديمكدر (محمد اولكه ختم انبيادر) يعنى آخر انبيادر ونبوة انكله تمام اولمشدر يقال ختمت الشئ اى
اتممته وختم القرآن اذا بلغ آخره وغايته قال تعالى * ولكن رسول الله وخاتم النبين * الايه واللام للاستغراق فهو خاتم
جميع افراد الانبياء والمرسلين فانه اذا كان خاتما للاعم فقد كان خاتما للاخص والختمية تستلزم الاخرية ولذا كان ختم
المكتوب فى آخره قال فى اسولة الحكم لم سمى الله تعالى نبيه صلى الله تعالى عليه وسلم خاتم النبين ماسر الختم فى الحضرة
النبوية قيل ان الختم من شرف الكتاب وكذا النبي عليه السلام اشرف الخلق وايضا الختم اذا كان على الكتاب
لايقدر احد على فكه كذلك لايقدر احد ان يحيط بحقيقته علوم القرآن دون الختم ومادام خاتم الملك على الخزانة
لايجسر احد على فتحها ولاشك ان القرآن خزانة جميع الكتب الالهية المنزلة من عند الله تعالى ومجمع جواهر العلوم
الالهية والحقايق اللدنيه فلذلك خص به خاتم النبيين ولهذا السر كان خاتم النبيين وخاتم النبوة على ظهره بين كتفيه
لان خزانة الملك تختم من خارج الباب لعصمة الباطن ومافى داخل الخزانة (اصفياء) صفى نك جمعيدر خالص وكزيده
نسنهيه ديرلر بوراده مراد نفوس ملكيه وارواح قدسيه اصحابى اولان جملهٔ انبياء ومرسلين وعامهٔ اولياء كملين دركه
خلق اراسنده خواص اوصافده انلره مشارك بشر واردر قال فى المفردات اصل الصفاء خلوص الشئ من الشوب ومنه
الصفا للحجارة الصافية واصطفاء الله تعالى بعض عباده قد يكون بايجاده اياه صافيا عن الشوب الموجود فى غيره
وقد يكون باختياره وحكمه وان لم يتعر ذلك من الاول انتهى معلوم اوله كه بعض خواص جبلت اصليه اوزرنه مفطور
اولوب انك آينه سنده دست مجاهده وهمت ايله ازاله اولنه جق كدر اولمز ولكن بو طائفهٔ جليله اعز من الكبريت الاحمر
ازكى من المسك الاذفر مقوله سيدر وبعضيلرك دخى ظهور صعودى مجاهدات اوزرينه منوطدر وعلى كلا التقديرين
ايكيسى دخى الله تعالينك مصطفى ومختار اولان قوللرندن اولمش اولورلر الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى
(الهى) اى رسول محرم اسرار رب العالمين) مظهر فيض علوم اولين واخرين) كان ذاتكدن چقوبدر جوهر علم لدن
جوهر عرفانكه هم كانكه صد آفرين) ذاتك ايچون انبيا منشورنك انجامنه) دست قدرت ايلدى امضاى ختم
المرسلين) دمبدم كلچين كلزار جمالك اولمغه) عندليب آسا كزر عشقكله جبريل امين) روح آدم مكتب عرفانك
پرورده سى) علم اسما قطرهٔ درياى علمكدر همين) نقد حالك اولقدر رايجدر كرم آدمى) مهر تسليمكله مولى ايتدى
حوايه قرين (راه عشقكده قصورى سداولبدر وصلكه) ايله حق يه شفاعت ياشفيع المذنبين (روايت) نقل وخبر ايتمك
(قصاص) قاصك جمعيدر قصه وخبر نقل ايديجى بوراده مراد علمادر كه قصص واخبار نقل ايدرلر (درايت) بيلمك
علم كبى (املاك) ملكك جمعيدر (ثناء) مدح ايتمكه ديرلر لسان ايله اولمغه مخصوصدر بوراده مراد ثناء نفسى وحمد نفسى
دكلدر بلكه عالم ملكوته مناسب اولان وجهله كلام حقدر بو مقامك تحقيقى بودركه الله تعالينك كلامى مراتب
اوزرينه در برمرتبهده عين متكلمدر وبرمرتبهده متكلم ايله قائمدر برمرتبهده كلام نفسى كبى وبرمرتبهده حروفدن
مركبدر عالم حس ومثالده اولديغى كبى پس هر عالمه مناسب بر كلام واردر يعنى اكر حق تعالينك ملائكه وياغيريلرله
مقاولهسى عالم مثالده اولورسه مكالمهٔ حسيهيه مشابه اولور حق تعالى اهل آخرته صور مختلفه ايله تجلى ايتديكى كبى
بونلره دخى تجلئ مثاليه ايله تجلى ايليوب مقاوله ايدر واكر عالم ارواحده اولورسه كلام نفسى كبى اولمش اولور اولزمانده
حق تعالينك انلرله تكلمى معناى مرادى قلبلرينه القا ايتمسى اولور خارجده اصلا اثر كلام اولمز ارباب حسه بو مقامى
فهم ايتمكده صعوبت واردر خداى خلاق جمله مزى اصحاب انسلاخه الحاق ايليه (رداء ازار) لباس قسمندندر
الله تعالى حقنده مجرد تفهيم ايچون بر عبارتدر والا انك ذاتى اوصاف جسمانيادن بالكليه پاك ومعرادر (اشخاص
شخصك جمعيدر هر نسنهنك عينيته وذاتنه وقرالتى سنه ديرلر كه ايراقدن كورينور بوراده جمله مخلوقات مراد اولنور
كما قال الله تعالى (ان كل من فى السموات والارض الا آتى الرحمن عبدا (خلاص) خالصك جمعيدر يقال اخلص لله يعنى
ترك الريا (صداق) مهر المرأة معناسنه (بديع فطرت) مخلوق عجيب ديمكدر زيرا آدمدن مقدم اوصورتده واول معناده
كمسه خلق اولنمش (صنيع) مصنوع وموجود (رضيع رحمت) رضيع سود امر اوغلانه ديرلر بونده رحمى دايه يه تشبيه

واردريعنى رحمتله پرورش بولمش آدم ديمكدر (عاص) عاصى ديمكدر عصيان خلاف طاعته ديرلر شكرده عاصى اولمق
كفران نعم اولمغله در (ولى بغداى اغاجينه يقين وارمالديدى زنهار) زنهار كلمهٔ تنزيهيه وزجردر صاقنمق ديمكدر (بعدذا
مشهور اولان بغداى اغاجنه يقين اولمقدن نهيدر بعضيلر آنى شجرهٔ انكور وبعضيلر دخى انجيردر ديمشلردر اما نوع
انسانينك دورسنبله ده ظهورنه مناسب اولان شجرهٔ كندم اولمقدر سؤال اولنورسه كه شجرهٔ سنبله دن نهى اولديغى
تنزيهيميدر تحريميميدر جواب بودركه اصح اولان تنزيهى اولمقدر پس آدمك لومه استحقاقى حسنات الابرار سيئات المقربين
قبيلندندر سؤال اولنورسه كه شجرهٔ مذكوره دن منعه سبب نه در جواب بودركه آدمك جنتدن خروجنه بهانه در
زيرا انسان ممنوع اولديغى نسنه يه حريصدر پس حرصك غايتى تناول وانك نهايتى محنت ومحنتك آخرى منحتدر واسماء
حسنانك آثار واحكامنك ظهورى آدمك جنتدن بودارا بتلايه هبوطنه منوط ايدى انكچون ذات تنزيهيه ظهور
ايتدى (حراص) حريص اوليجى (شخاص) يقال شخص شخوصا اى ارتفع وشخص بصره رفعه كما فى القاموس اما ظاهر
اولان بودركه شخاص بوراده شخيص يعنى عظيم وجسيم معناسنه (نخاص) زياده بحث ايديجى لكن برنسنه دن بحث
ايتمك انك علمنى مستلزم اولمغله بوراده نخاصله مراد زياده عالم ديمك اولور (غنى) الذى ليس بمحتاج (جبار) الذى
جبر خلقه على ما اراد (انقاص) ناقص قلمق يعنى اكسلتمك (جهان) دنيادر (جان) روحدر (ايكنجى) جان نونك
تشديديله ابو الجندر (نصاص) نصك جمعيدر دليل وخبر وظهور معناسنه در بو مقامه معناى اخير انسبدر يعنى
بو ذكر اولناندن ماعدا نه قدر ظهورات واريسه هب انكچوندر (چون آدم جنته كيردى بوجه دولتله ايردى) آدمك
داخل اولديغى جنتده اختلاف اولنمشدر بعضيلر جنات ارضدن برجنت ايدى ديمشلر نيل وفراتى دخى بو جنتدن جريانه
حمل ايتمشلردر وبعضيلر دار الجزاء اولان جنته ذاهب اولمشلر اما شيخ صدر الدين قنوى حضرتلرى ديركه بوكا قائل
اوليوب بو مسئله دن علماء ظاهر وباطنه سؤال ايلدم جواب ويرر آدمه راست كلمدم ديو بيورمشلردر زيرا دار الجزاء
اولان جنتك مقتضاسى اكا داخل اولان مخلد اولمقدر لكن بو فقير شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرينك تلقيح
الاذهان ومفتاح معرفة الانسان نام كتابلرنده بو مسئله نك جوابنه مطلع اولدم نتكيم شيخ حضرتلرى كتاب مذكورده
بو عبارتله بعينها بيوررلر ان ادم انزل من جنة المأوى التى هى اليوم مقام الروح الامين جبريل عليه السلام وهى اليوم
برزخ الذرية آدم ونزل اليها جبريل من السدرة بنزول آدم وهذه الجنة لا تقتضى الخلود لذاتها فلذلك امكن خروج
آدم منها ولذلك تأثر بالاشتياق الى ان يكون ملكا بعد سجود الملائكة له بغرور ابليس اياه ووعده بالخلود يعلم ذلك
من دخلها انه لا يمكن الخروج منها اذ لا سبيل للكون والفساد اليها قال سبحانه وتعالى فى وصف عطائها انه غير
مجذوذ اى غير منقطع انتهى كلامه النفيس (تلبيس) اورتمك وحقى ستر ايتمك (طاوس) حسنله معروف ومشهور قوشدر
محبوبلرك زلفنى انك قويرغنه تشبيه ايدرلر نتكيم واقعدر (منشور خطنك توله طوتلسه بيوريغى) زلفى چكوبدر
اوستنه طاوس قويريغى) قال فى حيوة الحيوان واعجب الامور ان الطاوس مع حسنه يتشاءم به وكان هذا والله اعلم
انه لما كان سببا لدخول ابليس فى الجنة وخروج آدم منها وسببا لخلود تلك الدار بسبب ذلك (زيبا) ياراشقلى (همانا)
شويله (چاره) حيله (مكر) خدعه (فر) تشديديله قوت ورونق ودولت وتازه لك (رقاص) سماع اوريجى ورقص الصوفى
رقصا اى تحرك واضطرب (رهاص) ديوار ايوجى كما فى الاخترى الرهص بالكسر الطين يبنى به يجعل بعضه على بعض
والرهاص عامله كذا فى القاموس (الهى) صورتى قواى كوكل معنايى كور) جنت مأوى بى قومولايى كور) كمسيه
قالمز جهان ملكى ابد) ساكه عبرت آدم وحوايى كور فانيه مغرور اولنلردن صاقن) ياربافى صحبتن آرايى كور) كو پرودر
عنبا يه دنيا عاقبت) كيج بورادن سن همان اورايى كور) جلوه كاه قلبنك طاوسى اول) طشره جولان ايلمه تنهايى
كور) كيج ريا وسمعه دن اخلاصه اير) نفى ترك ايت عالم الايى كور) سن صفا الرايجره مستغرق ولى) عاقبت نيلرسكا دنيايى
كور) نفسله شيطانه اويمه حقيا) حقه اوى حقدن كوزلك ايرماى كور) ابد ملكده بقايى كرا ومرسك) كما قال الله تعالى
وملك لا يبلى اى لا يزول ولا يختل بوجه من الوجوه (خلد) دائم وباقى اولمق كما قال الله تعالى هل ادلك على شجرة الخلد
وملك لا يبلى اى شجرة من اكل منها خلد ولم يمت اصلا سواء كان على حاله اوبان يكون ملكا لقوله تعالى الا ان تكونا
ملكين او تكونا من الخالدين (صاقن عمرك اجل پيمانه سندن) اجل مدت ومهلت ديمكدر بوراده انسانه عمر
ديو تقدير اولنان زمانك آخرى اولور (زجاج) صرچه در يعنى آدم حوانك كلامندن صرچه كبى اريوب متأثر ومنفعل
اولدى وبوتهٔ قلبنده اولان جوهر مخالفت ذوبان بولدى (فرحان) فرحناك (زهى هم مست ايدى اول دمده آدم)
جنتده اولان شرابك اكرچه دنيا شرابى كبى صداعى وغائله سى يوقدر ولكن كيفيت مخصوصه سى واردركه دنياده
اهل اللهه شراب محبت وتجلى حقيقتدن تغير كالديكى كبى جنت شرابندن دخى اهل جنته بركونه سرمستلك حاصل

اولوب دماغ آشفته اولورلر (فساده تيز قوشانور عورت اردن) يعنى فساد ايتمكه عورتلر كر اقدامى اركلردن تيز قوشانورلر
مقصود عورتلر عاقبت انديش اولميوب غلبهٔ شهوت وهوى ونقصان عقلله بد ايشلر اشلمكه مسارعتلرين بياندر
(تنبى دترمك طوتدى همانذم) سؤال اولنورسه كه اثر عقوبت ابتدا آدمده ظهور ايتدى مع هذا حضرت حوا
تناول ايله آنى تقدم ايتمش ايدى جواب بودركه حوا تناول ايتدكده اثر عقوبت ظاهر اولسه ايدى آدم اول دانه يى يمكدن
امتناع ايدوب مراد حق ظاهر اولمزدى وبر جوابده بودركه حوا تناول ايتدكده اثرى ظهور ايتمامك آدمك پرهيزى
بركتندن ايدى چونكه متبوع تابعه تابع اولدى ايكيسنده دخى اثر عقوبت ظاهر اولدى كما سيئاتى (جبين) عربيدر
آلن ديمكدر (اكليل) تاجدر كه باشك كايسنى احاطه ايليه وعند البعض جوهرله مزين اولان تقيه اما بوراده ظاهر
اولان بودركه آلنده اولان زينتدر (ديدى كيدلك جوارمدن پس امدى) كما قال الله تعالى اهبطا منها لكن بو خطابدن
عقاب اكلنمز بلكه عتابه محمولدر آدمه نسبت جنت حقك جوارى اولمق مقام مقربين اولمق حسبيله در والا اهل
اللهه نسبت دنيا دخى جنت وجوار حقدر (اختصاص) قال فى تهذيب المصادر الاختصاص بركزيدن يعنى
بو مرتبه ده خاص قوللردن اولوب اصطفادن صكره لائق اولان بو ايديكه حرمت مقامى هتك ايتميوب بصيرت اوزره
اوله بو سوز آدمه عتاب دكلدر (طوتنديلر پس انجير يپراغينى) ابن عباس رضى الله تعالى عنه حضرتلرندن مرويدركه
آدمك نهى اولنديغى شجره دن مراد انجير اغاجيدر انكچون آدمى يپراغله مبتلى قيلدى ميوه سيله مبتلى قيلديغى كبى
يعنى مقدم آنك ميوه سيله مبتلى اولمسه صكره دخى تستر ايچون يپراغيله مبتلى اولمزدى معلوم اوله كه سائر اشجارلك
ميوه سنلك ابتدا طومرجغى وغلافى ظهور ايدر بعده اراسنده ميوه سى طلوع ايدر كويا اول طومرق دعوى وايچنده
اولان ميوه معنادر پس دعوى مقدم اولمش اولور اما انجير اغاجنك بويله دكلدر بلكه انك ميوه سى هم يپراغندن
مقدم وهم طومرقسز ظهور ايدركه كويا كه آنك معناسى دعواسندن اولدر بونك اصلى بودركه حضرت آدمدن زله
صادر اولدقده ذكر اولنان انجير اغاجندن غيريسى تستر ايچون يپراقلرن ويرمديلر پس الله تعالى انجيره خطاب
ايدوب بيورديكه آدمى ستر ايتدككدن اوتورى سنك معناكى دعواكه بيله اظهار ايدرم سندن غيرى اغاجلرك
امتناعندن اوتورى دعوالرى معنالرندن اول وجوده كتوررم پس كشينك دعواسى معنا ايله وحجت ايله اولمق مقبولدر
(اضواء) ضوئك جمعيدر شعله معناسنه پرتو دخى بويله در وجود انسانده مزاج ديدكارى متبوعدر اول اعتدالده
اولسه جميع اعضا دخى اعتدال اوزره اولور انحراف اوزره اولسه اكا تابع اولنلره دخى انحراف حاصل اولور وكذلك
قلب ديدكارى متبوعدر اول صلاح اوزره اولسه جمله قواسى دخى صلاحده اكا تابع اولور فساد اوزره اولسه اكا
تابع اولنلره فساد عارض اولور الحاصل برخانه ده رئيس اولان كمسنه صلاح وفساده مداردر زيرا زيردستنده اولنلرك
جمله سى بو معناده اكا تابعدر پادشاه وسردار جيش اولانى دخى عسكريله بوكا قياس ايله برشجرك اصلى فاسد اولسه
ويا برباغبان الندن حسن تربيه بولمسه انك اوراقنده تازه لك اولمز امدى انسان فطرت اصليه اوزرينه ايكن امر
عارض مخالفدن كندنى محافظه ايتمك لازمدر (نهى) لغتده برنسنه دن يافعله وياقوله زجر ايتمكه ديرلر اصطلاحده
غيره على سبيل الاستعلا لا تفعل ديمكه ديرلر (تلبيس) حقى ستر ايتمك كما سبق (ملعون) مطرود (مدحور) خوار وذليل
يعنى حرمتسز (عيش) حيات وديرلك ديمكدر عينك فتحيله در كسريله دكلدر (سرنديب) هندستانده برشهرك اسميدركه
آدم عليه السلام اول شهره قريب برعالى طاغ اوزرينه هبوط ايتدى بحريلر اول طاغى برقاچ كونلك يردن كورورلر وآدم
اول طاغك ذروه سنه اياق باصدقده موضع قدمى خميركبى اولوب اثرى ظاهر اولمشدر هركيجه اول طاغدن برق شيتنده
نور كورينور وهركون باران نزول ايدوب وقدملرى يرينى غسل ايدر واول طاغك ذروه سى جمله طاغلردن آسمانه قريبدر
يعنى اندن يوكسك طاغ يوقدر (ما عرفناك حق معرفتك) اى بحسبك ولكن عرفناك حق معرفتنا اى بحسبنا فافهم فانه
عميق قال ابو على عند وفاته عن نفسه معترفا بعجزه وقصوره فى ادراك الحقايق بموت العارف وليس له حاصل سوى علمه انه
ما علم وقال ايضا اعتصام الورى بمغفرتك) عجز الواصفون عن صفتك) تب علينا فاننا بشر) ما عرفناك حق معرفتك
(الهى) كنهكه عقل ايرشمز اى مولى) ما عرفناك حق معرفتك) سنى بلمكلكه سنسن اولى) ما عرفناك حق معرفتك
كرچه شاهد يترسكا آثار) ليس فى الدارين غيرك ديار) ايرمدك ليك سركه ناچار) ما عرفناك حق معرفتك) كيجه لر فكر
ايچنده حال اولدق) كوندوزن عجز ايچنده قال اولدق) بو كيلوب حيرتيله دال اولدق) ما عرفناك حق معرفتك) (ديكر
(الهى) الهى آتش هجرانه ياقمه) اجرنا يا مجير المستجيرين) بيابان غمه بزى براقمه) ترحم خالق الانسان من طين) (چقوب
آدمله حوا جنتكدن) جدا دوشديلر آخر نعمتكدن) صغندق سكا يارب سطوتكدن) اغثنا يا غياث المستغيثين) بو يولده
نفسله دشوار حالز) قوشيطان الندن نون ودالز) حقيقتده ضعيف بى مجالز) اعنا يا معين كل مسكين) كناه ايتمك بزيم

چون کاریمزدر) ولیکن توبه اسکی کاریمزدر) قصورو عجزالده واریمزدر) فعفوا عن خطیئات المذنبین) عطا وجود ایدر
سین دائماسن (خطا کندمدن اولورنیلیم بن (دعا بوحقی بی آیرمه سندن (فقولوا من صمیم القلب آمین (اقباض) قبض
ایتدرملک یعنی بکا اولان عطا کی ملکار الیله قبض ایتدرملک (مرتاض) ریاضت کش وپرهیز کار اصلده ریاضت حرون
طواری ارکتمک معناسنه در کما فی القاموس راض المهر ریاضا وریاضة ذلله فهو رایض کما قال نفعی الشاعر فی وصف
السلطان مراد (پهلوان کرمی سفره کش خلق جهان) قهرمان غضبی رایض یکران فلک) وقال الحریری فی المقامات
فی وصف البکر وفی ریاضتها عناء ای وفی تعلیمها الادب وقال فی المثنوی (لاجرم اغلب بلا بر انبیاست) که ریاضت
دادن خاصان بلاست) پس انسانک نفس اماره وطبیعت میاله سی برکوره حیوانه بکزر انسان انی هواسنه وشهواتنه
مخالف وجهله تربیه قلمغه ریاضت دیرلر بو ریاضتدن مراد انک اصوله کلسی وطوغری یولی بولسی وصاغ وصوله
کلسی اکلسی اللهم اجعلنا من اهل الریاضة والمجاهدة لا من ارباب المساهلة والمساعدة (اعواض) عوضک جمعیدر
عبادت مقابله سنده اولان عوضلردن مراد نعم آخرت ودرجات جنتدر (پس آدم توبه یابندن سرندب طاغنه اندی)
سؤال اولنورسه حکمت ندر که آدم جنتده تناسل ایتمیوب دنیایه خروجه میلی اولدی جواب بودر که آدمک ذاتنده
جمال وجلال سری وضع اولنمشدی اکر جنتده تناسل ایدیدی جمله اهل جلال اولنلر اهل جنت اولوردی پس
حکمت حق آدمک بو عالمه نزولنی اقتضا ایتدی تاکه هرکسک استعدادی مرتبه سی وجود بولوب بری برلرندن متمیز اوله لر
کما قال الله تعالی * لیمیز الله الخبیث من الطیب * وبر جواب دخی بودر که جنتک لذات ونعمتی دنیانک المو زحمتی چکلمدکجه
بلنمز پس اکر بنی آدمک ظهوری ابتدا جنتده اولسیدی نعمت نه دیکن بیلمزلردی کما قال الشاعر (غریق نعمت کیتی
زذوق بیخبرست) مشابه مکس مرده درقی زنبور) ومن لطائف خواجه حافظ الشیرازی (من ملک بودم وفردوس برین
جایم بود) آدم آورد درین دیر خراب آبادم) یعنی بن ملک کبی جنتده وعالم ملکوتده ایکن آدم سبب اولوب بنی بو خراب
دنیایه وعالم ناسوته کتوردی مقصود سر آدمک ظهوری ایچون روحانیتدن جسمانیته کلدیکن بیان وآدمک بو عالمه
نزول امرینی عیاندر یوخسه حاشا حضرت آدمه طعن وتشنیع دکلدر بو مقامک تحقیقی بودر که الله تعالی آدمک
روحانیتنی کندی نورندن وامرندن ایدوب جسمانیتنی خاکدن قیلدی غیریدن قیلدی زیرا عالم شهادت عالم غیبک
مقابلی وعالم شهادتده خاک جمله اسفلینک اسفلیدر پس مقتضای حکمت بودر که روحی جمله نک فوقندن وجسمی
جمله نک تحتندن اخذ اولنوب علو له سفلک مقابله سی تمام اوله وبو ایکیسی مقابلی ترکیبندن وجود آدم پراوزکه
نظام بوله یعنی فناسی حالنده عالم امره دک عروج وبقاسی زماننده تدریجله مرتبه خاکه دک نزول ایدوب جمله برازخی
احاطه قیله وجمیع مراتبی کما ینبغی بیله واکا کوره هرکسک درونه بر درمان ایلیه وهر فردک استعدادنه کوره بر سوز
سویلیه تاکه عالم طبیعت نفس وقلب وروح وسر آدمله محافظه اولنوب مقصود الهی حاصل اوله بناء علی ذلک
آدمک جنتدن هبوطی لازم کلدیکه کثرتده وحدت وتنزلده ترقی وصورتده معنی یوز کوستره انکیچون رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلمک جسد شریفلری خاکه دفن اولندی زیرا بو عالمک صورتنی محافظه ایدن او جسد لطیفدر
فافهم فانه من المواهب الالهیة ومن اللطائف (پدرم روضهٔ جنت بدو کندم بفروخت) ناخلف باشم اکر من بجوی
نفروشم) یعنی پدرم آدم علیه السلام روضهٔ جنتی ایکی دانه بغدایه صاته آنک ناخلف اولادندن اوله یم اکر بن آنی
بر آرپه یه صاتمزسم بو کلامدن دخی حضرت آدمک شانی قدح چقمز بلکه مطلب اعلی الله تعالی یه وصول اولدیغی
بیاندر وعلو همته اشارتدر فافهم (بیت) دانه کم آدم یدی کر کوهر اولسه یاقیم) ایتمیم هرکز نظر طاوس زرین بالنه) اولیاء
اللهک بو مقوله مؤول سوزلرینه نظر ایدن اخوان صفانک خواطرنه بعض اعتراض حاصل اولور انجق انلر بو کونه کلامی
ضعفانک عقل جزئیه سی مرتبه سندن دیمشلردر ومقام الحامدیتده اولان عقل کل اربابنه کوره سویلمشلر تأویلی
صحیح اولان کلامه طعندن سکوت اولادر زیرا ضرری وار فائده سی یوقدر (تیغ زبان بعاشق حیران چه میکند
باپای خفت خار مغیلان چه میکند) آدم مقدما جنتی ایکی بغدای دانه سنه ویردی امادنیایه هبوط ایتدکدنصکره
بر آرپه یه بیله صاتوب مطلب اعلایه توجهه مشغول اولدی (مثنوی) عشق در هنکام استیلا وخشم) زشت کرداند
لطیفانرا بچشم (هر زمرد را نماید کندنا (غیرت عشق این بود معنی لا) لا اله الا هو انیست ای پناه (که نمایدمه ترا دیک
سیاه (هیچ مال وهیچ مخزن هیچ رخت (می دریغش نامد الا جز که تخت (الحاصل عشاق بو مقوله کلماتی حقیقتده آدمک
اسانندن سویلرلر پس نیجه آدمه طعن ایدوب کندیلرنی آدم اوزرینه ترجیح ایدرلر مع هذا ولی اولان درجه سنی یه بالغ
اولمزدی مسطوردر صاحب محمدیه نک بو بیتندن منفهم اولان کمال محمدی بیاندر آدمک جنتده تناول ایتدیکی دانه
دنیاده هبوطندنصکره کوهر اولسه آدم معنی اکا نظر ایتمزو آدم دخی آدم معنیسندندر پس ادنی عاشق کونه التفات

ایتمز فکیف که انبیای عظام واولیای کرام علیهم السلام (روضه) چایرلو وچنلو یره دیرلر (ریاض) روضه نک جمعیدر
(انک اردنجه حوانی سوروب رحمت قپوسندن) معلوم اوله که آدم توبه قپوسندن چقمغله نه توبه یه موفق اولدی
وحوا دخی رحمت قپوسندن خروج ایتمکله رحمته مظهر اولدی اما شیطانک چقدیغی قپو لعنت قپوسی اولمغله
اصلنه رجوع ایدوب ابدی لعنتده قالدی وطاوس وسائر ارباب غضبدن چقمق دخی بویله در الحاصل بو کلامدن مراد
آدمک توبه وحوانک رحمت وشیطانک لعنت وطاوسک غضب ویلانک خشمله چقدقلرین بیاندر قپو تعبیری تمثیل
طریقیله در (جده) بالضم ساحل البحر بمکة کما قال فی القاموس (اعراض) عرضک جمعیدر انک تکوینله نقدینک
یعنی سیم وزرک ماعداسی متاعه دیرلر قال فی القاموس وبالتحریک حطام الدنیا مقصود حوانک هر دورلی زینتدن
ومال وملکدن ایرلدیغی بیاندر (جزیره) بصره ده بریردر وقال فی تفسیر التبیان هبط ابلیس بالابلة بالبصرة وقیل
بالمشرق انتهی والابلة کعتلة موضع بالبصرة احد جنان الدنیا کما فی القاموس (نهاض) قال فی القاموس النهض
الظلم وناهضه قاومه انتهی پس نهاض دیمک زیاده ظالم ومقاوم دیمک اولور (شمال) قال فی التبیان هبط الطاوس
بمیسان بارض البصرة انتهی وفی القاموس المیسان کورة معروفة بین البصرة وواسط (زاربله) یعنی زاربلا کلدی
معناسنه در زار یا ستر ذلیل وحقیر دیمکدر (محاض) محض ایدیجی یعنی خالص قلیجی که ترکیده آندن جنجیغ دینکله
تعبیر ایدرلر مقصود طاوسک درد له کرچکدن آه وفغان ایتدیکن بیاندر (اصفهان) اسم عجمیدر فاء ایله وباء ایله تلفظ اولنور
عجمده بر شهردر که حسن الهوا اعذب الماء کثیرة الفوا که در (اغماض) کوزن آشغه طوتمق بوراده مراد کوز یومقدر
(روایتدر که آدم هم ظهر له عصر اراسنجه * قرار ایتمشدی جنتده خراب ایتدی آنی اغراض) اغراض غرضک جمعیدر
آدمک دانه یی کندی تناولدن غرضی جنتده مخلد اولمق ایدی لکن بو غرض سببیله امر حقه مخالفت ایتمسیله بنیان
خالی ویران اولوب جنتدن خروج اقتضا ایتدی ابتدادن انتهایه دک جنتده مکثی آخرت کونلرندن اویله ایله ایکندی
اراسی قدر ایدی قال الله تعالی * وان یوما عند ربک کالف سنة مما تعدون (اونتدی حکم سلطانی اونتدی قول
سبحانی) بو کلامدن الله تعالی یه سلطان وسبحان اطلاقنه دلالت ایدر ابو السعود افندی تعبیرنده بر قبح موضعده
واقع اولمشدر وحضرت هدائی الهیاتنده دخی افندم سلطانم سبحانم چوق کلوراکابر علمادن بو مقوله معتمد علیه
آدملرک اطلاقنه بناء بزدخی اطلاق ایدرز پس مؤذنلرک یا سلطان یا سبحان دیو تسبیح ایتدکاری بو اطلاقه اذن شرعی
یوقدر دیو نیجه تجویز ایتمین آدمک کلامنده نظر واردر (اونتدی عهد وپیمانی تراب ایتدی آنی اغراض) عهد وپیمان
بر معنایه در آدمک الله تعالی ایله اولان عهد وپیمانی نهی ایتدیکی نسنه یه اقدام ایتمک اوزره ایدی ولقد عهدنا الی آدم
من قبل فنسی وفقجه نسیان واقع اولوب اول نسیان آنک عالم ترابه هبوطنه باعث اولدی بونده اشارت واردر که
هر نه ایشی کیم اشلکه ویا اشلمکه مرشد کاملدن اشارت صادر اولور سالک اولنلره لازمدر که اول ایشک فعلنه ویا ترکنه
کمربسته عزیمت اولوب اونمقدن وغرض نفسانی قارشدرمقدن احتراز ایلیه الحاصل مأذون اولمدیغی خصوصه
کندی ظنیله دست درازلق ایتمیه زیرا آنک منفعت ظن ایتدیکی کاه اولور مضرت اولور خسته طبیب الندده ومیت
غسال یدنده نه اسلوب اوزره ایسه اول دخی اکا کوره اوصافندن فنا بولمغه همت ایلیه (الهی) نیچون آدم اولان
عهدک اونیدر) حقک امرن طوتمق لازم دکلمی) عهدی حفظ ایتمک بو کون کونیدر) مؤمن عهدک کوتمک لازم دکلمی
کورآدمی نتدی اونتقلغی) اندن اولدی جنتدن چقمقلغی) کرک ایسه سکا کر یوزاقلغی) عهده وفا ایتمک لازم دکلمی
قودیلر جنته طوطالم سنی) قنی اسکی عهدک پیمانک قنی) نیلرسن صاقلیوب بو جان وتنی) فنا ایله ایتمک لازم دکلمی) صاقن
طوتمغسون نفسک یلندن) شیطان لعنت بولدی نفسک الندن) حق راضی اولمغه بکم قولندن) فرمانی نجه کتمک لازم
دکلمی) کزدی آدم نیجه یللر اغلایی) تا خشنود ایلدی کوزل مولایی) حق سندمیاشک آقت چغلایی) کوزلک حق
کوزتمک لازم دکلمی (بدیع فطرت فیاض) یعنی الله تعالینک مخلوق عجیبی فیاض بوراده وهاب وجواد معناسنه در
بخشش وعطا قلیجی انعام واحسان صاحبی ایکنجی بیتده اولان فیاض ایرماق معناسنه در یقال نهر فیاض ای کثیر
الماء یعنی ایرماغک صوبی چوغالدقده ایکی جانبدن طاشوب دوکلدکی کبی آدمک ایکی کوزندن ایرمق کبی اشک
ندامت وحسرت فیضان ایلدی (حاشا) کلمهٔ تنزیهیه در (میثاق عهد ومحکم معناسنه در زیرا ثاق وتوثیق بر نسنه یی
استوار ومحکم ومؤکد قلمغه دیرلر (ملامت) اصلده رسوا یلقدر بوراده مراد ملکارک آدمه بو ایشی نیچون ایتدک
دیو سویلدکلری علامت توبیخیه در الحاصل دل اوزاتدقلریدر (بعدذا) درخت معرفتدن تناول دانه حبیله دماغ
آدم چاشنی دار وساغر محبتدن عشقله مست واوکار اولدقده ابتدا سر ملامت کران دیهوره یعنی ملائکهٔ عظمت
موفوره طعنه کاه اولوب بعده بو سطح دیهار محنت استوارده وضع نقطهٔ وجود ایتدکده باغبان حکمت

كزلك محننله بسيار قلم تأ بيرايدوب شمر درخت طالن سر عشق اوجندن بردن كوكه دل چقروب تشهير ايلدى اشته آدم معنى اولانك حالى بودركه طريقه رندى اوزره ثابت قدم اولوب ملامت كشلكله عمرى بكرونيجه زهر ملامت ايجر (ملامت كن توچندانى كه خواهى) كه نتوان شستن از زنكى سياهى (ندا ايرديكه يا آدم ددى لبيك يارب (بنى سن كوره طوررسن بكا بوق رؤيت فياض) مصرع ثانى كلام آدمدر بوندن منفهم اولوركه الله تعالى آدمه وملكاره تجلى امثالى ايله تجلى ايليوب بومقاوله ومكالمه عالم مثالده واقع اولدى وليكن لاجل التربية آدمدن محتجب اولوب آدمه وراء پردهدن سويلدى وقدسبق تحقيق هذا المقام (اديم) وجه الارض ديمكدر بونده آدم لفظنك اشتقاقنه اشارت واردر ولكن اصح اولان بودركه آدم اسم عجميدر تكيم بكدى (خطيب ايتدم ملائكه دهقنى اول غيرت فياض) آدمك خطيب اولديغى سرير معهود اوزره جلوس ايدوب بكرمى بيك صف ملائكه يه خطاب ايدوب علم اسمادن خبرويرديكيدر وكان شعيب عليه السلام خطيب الانبياء عليهم السلام لحسن محاورته مع قومه فالخطيب لايطلق الاعلى من كان لسنا فصيحا بليغا عارفا بالامور ضابطا للقواعد جاريا فى كلامه على مقتضى الحال كبعض الوعاظ والمحاورين واما خطباء المنابر يوم الجمعة فاطلاق الخطيب عليهم ليس بالمعنى المذكور لانهم انما يخاطبون القوم بالالفاظ المحفوظة لامن عند انفسهم (غيرت) الغيرة فى الاصل كراهية مشاركة الغير فى حق من الحقوق وغيرة الله تعالى منع العبد من الاقدام على الفواحش لان فيه مشاركة الله تعالى بان يفعل العبد ما يريد من غير التفات الى الامر والنهى وغيره المؤمن لله تعالى الامر بالمعروف والنهى عن المنكر (عنايت) الله تعالى قولنه اسباب سعادتى تيسير ايدوب ظاهرده احكام شريعت وآداب طريقت وباطنده تدبير وتزكيهٔ نفسله مشغول قيلسنه ديد يلر صفت ارادت اوزرينه مبنى بر معنادر (مبتلى) اى بالاوامر والنواهى (حجت) اصلده دليل وبرهان معناسنه در يقال الحجة مادلت على صحة الدعوى وحاجه اى غلبه بالحجة بورادهمراد حق تعالينك خلق اوزرينه كتاب ورسول وبيان ايله احتجاجيدر كما قال الله تعالى * قل فلله الحجة البالغة يعنى حق تعالى نقير وقطمير اوزرينه محاسبه ومناقشه ايدوب قولك اقوال وافعال واحوال خصوصنده ابراز حجت ايدوب قولنى مؤاخذه بالحجة ايدرسه قول اكا طغرى جواب ويرمكه قادر اولمز بلكه عصيانى ظاهر اولوب هروجهله ملزم اولور وعدله مقارن اولورسه جزاسنى بولور (لطف وربانى) رب العالمينه منسوب لطف ديمكدر الف ونون تأكيد ومبالغه ايچوندر (منت) اصلده اول نعمته ديرلركه منعم اولان منعم عليهدن اجر وعوض استمهدر (المنان) فى صفة الله تعالى المعطى ابتداء من غير ان يطلب عوضا كما فى حواشى ابن الشيخ يقال منة فلان طوق فى رقبة فلان اى نعمته صكره امتنان عد نعمت معناسنه استعمال اولندى بورادهمعناى اول مراددر وكذلك كلستان اولنده اولان منتدن مراد بودر منت خدايرا ديمك يعنى اجروعوضسز نعمت ويرمك الله تعالى يه مخصوصدر ديمكدر بوسوزدن خدا ممنون اولمق لازم كلمز منت خدانكدر ديسك نيجه منان الله تعالى يه در ديمك اولور زيرا منت خدايه دريعنى اكا مخصوصدر ديديكك زمانده بنه منان الله تعالى يه در الحمد لله ده اولان تخصيصك معناسى بوراده دخى جاريدر زيرا حمد الهكدر ديمكله حمد الله تعالى يه مخصوصدر ديمك بيننده فى الحقيقة فرق يوقدر پس سودى شارحك كلستان اولنده يازديغى اعتراض محلنده دكلدر زيرا منتى امتنان معناسنه طوتوب ادات تخصيصك مآلندن غفلت ايدوب حددن خارج كلمات يازوب جهلنى كوسترمشدر * وقل للذى يدعى فى العلم فلسفة) حفظت شيأ وغابت عنك اشياء * منت الهه ديمك شعراء رومك ديوانلرنده كلمشدر كما قال باقى الشاعر) منت خدايه دولت دنيا فنا بولور) باقى قالور صحيفهٔ عالمده آديمز (محمدز حقك سرى) حديث قدسيده كلمشدركه سر الانسان سرى وسرى سره يعنى انسانك سرى بنم سرمدر ظاهرده وصورتده وبنم سرم آنك سرنك باطنى وحقيقتيدر سر انسان حقيقت انسانيهدن عبارتدركه حقيقت الهيه صورتى اوزرينه ظاهر اولمشدر كما قال عليه السلام خلق الله تعالى آدم على صورته * آدم كه نوع بشرك كامليدر صورت حق اوزرينه مخلوق اولنجق رسول اكرم كه بو نوعك اكمليدر نه مرتبهده صورت حق اوزرينه اولمق كركدر قياس اولنه مع هذا حديث مذكورهده آدمدن فى الحقيقه مراد اولنان نوع بشردر ونوع بشرده مقصود بالذات اولان جناب رسالتدر حديث قدسيده اولان انسان لفظى دخى بوكا قياس اولنه (معارف شهرينك خانى) خان اولو سلطانه ديرلر غالبا استعمال الله تاتار پادشاهنه لقب اولمشدر معارف معرفتك جمعيدر معرفت خواص اوصاف خواصه دندركه قلب وروحك آثار خدا وافعال وصفات وذات كبريا ايله آشنالغيدر قلب انسانه افضل القوى ديلور زيرا اشرف علوم ايله متصفدر سائر اعضا وقوانك خواصى بوكا تابعدر پس انسان احوال قلبله مقيد اولمق كركدر قال الله تعالى فاعلم انه لا اله الا الله بو آيتدن علمك مرتبهٔ الوهيته تعلق ايتديكى فهم اولنور زيرا انك فوقى كه غيب مطلقدر اكا علم دخول ايتمز (بعدذا)

علم ومعرفت اصطلاح صوفيهده بردر واكن عالم ديمك علماء رسومده شايع وتخصيص اولمغله علماء بالله اولنلره عارف اطلاق اولندى بومقامك تفصيلى استينلر حضرت شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرينك مواقع النجوم نام كتابلرينه نظر ايدهلر (شرايع بحرنه بحرى) شرايع شريعتك جمعيدر شريعت الله تعالينك قوللرينه مشروع قيلديغى امورهدر يعنى اظهار وتبيين ايتديكى نسنهلردركه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم انى جبريل وساطتيله حق تعاليدن اخذ ايتمشدر اعتقاديه وعمليه اولنلره شاملدر بوكلامده شرايعى بحره وجناب رسالتى بحرى يه تشبيه واردر (حقايق درنك كانى) حقايق ايكيدر بيرى حقايق الهيه دركه اسما وصفات وافعال وشئون حقدر وبيرى حقايق كونيه وتعينات موجودهدركه بو ايكى حقايقدن خبردار اولمينلره عارف ديمزلر زيرا مكاشفه ديدكارى انسانك قلبيله بوحقايق كليه وجزئيه اراسنده حجاب ظلمانى ونورانى مرتفع اولوب آينهٔ دله صورت مقصود تجلى ايتمكدر (بعدذا) شريعت عامه وخاصهنك وحقيقت اخص الخواصك درحقك سرى بو مرآتده سارى دركينه مختفى درمبتدى اولنلر اهل شريعت ومتوسط اولنلر اهل معرفت ومنتهى اولنلر اهل حقيقت وارباب سردر ما بينده برازخ چوقدر اربابى بيلور صاحب محمديه بيت مذكورهده درج اولنان مراتبى ضرورت قافيه ايچون ترتيب اوزره يازمدى مقصود اهل دله ظاهردر (الهى) عشقك عيان اولدى بكا حيرتده قالدم بن غريب) شوقكله اولدم آشنا محنتده قالدم بن غريب عشقكله دوش اولدم بنه بونجه ملامتكرله) آدم كبى دوشدم يره ذلتده قالدم بن غريب) حقدن عنايت اولمسه نيجه نسيم وصل اسه) سن يردم ابت بن بى كسه فرقتده قالدم بن غريب) جنت ايكن يرم بنم عالم ملامت قيلديلر (هب دوستلرم طاغلديلر وحدتده قالدم بن غريب) جنت ايكن يرم بنم حق يره دوشدى تنم) ترك ايتدم اسكى مسكنم غربتده قلدم بن غريب (ناصيه) موى پيشانى قال الله تعالى لنسفعا بالناصية اى لنجرنه بناصية قال فى التبيان الناصية قصاص الشعر فى مقدم الرأس فوق الجبهة وكذا فى القاموس بوراده ذكر محل ارادهٔ حال طريقيله ساج مراد اولنور زيرا اجر اولنمق صاچله اولور (نه بوله استريسك كوندررسن) بوراده اسرار غامضه واردر هرتنك حوصله اولان آنى هضم ايتمز وهر زمين شورهده اوه قوله دانه بتمز ولاتبذر السمراء فى ارض عميان (صفى) اورندولمش ديمكدررو قدسبق آدم صفى الله ديلور زيرا قرآنده اصطفاسى بيان اولنمشدر كما قال الله تعالى ان الله اصطفى آدم ونوحا * الايه (مواقع) موقعك جمعيدر موضع معناسنه در (صفح) وجه (نهاد) رسم وآيين (ددى توحيد ميله قورتلاسين) روايتدركه شيطان خرطومنى انسانك ايكى بغرى اراسندن قلبنه اوزادوب تخم فساد صاچرا اكر اول قلبى ذكرله حاضر بولورسه ياتيه اوغرامز زيرا حق ذكر اولنان يرده شيطان اكلنمز ويا خود نسياندن ذكره عودت ايدرسه خرطومنى كيرو چكر واول قلب صاحبنك نور ذكرنه نارى طاينميوب قاچرا انكيچون قفادن حجامت ايتمك مسنوندر زيرا دمى تقليلده مجارئ شيطانى تضييق واردر (بعدذا) هركيم كه توحيد حقانى يه واصل اوله ابدى شيطاندن خلاص اولور كما قال الله تعالى الا عباد الله المخلصين * اكر سؤال اولنورسه كه هركسك يانده برجنى قرينى واردر پس نيجه آندن خلاص اولور جواب بودركه مخلصك حالى غيره قياس اولنمز زيرا اول الاان الله تعالى اعاننى عليه فاسلم سرنه مظهر اولوب اهل ذمت اولان رعايا بلاد مسلمينك ايچنده دست درازلق ايده مديكى كبى بونك شيطانى دخى بروجهله آكا محاربه يه يول بوله مز الحاصل توحيدر يعنى ايله موحد اولنلر شيطاندن فى الجمله خلاص اولورلر عيانى وحقيقى اهلى بالجمله خلاص اولورلر اللهم اجعلنا منهم وارض عنا كما رضيت عنهم (شعار) ايچ قفتانه (دثار) آنك اوزرينه كيدكلرينه ديرلر (ملكلرم ايله حفظ ايليم بن) هركسه موكل اولان ملائكهنك عددنده اختلاف واردر ابن عباس رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك روايتلرى اوزره بش ملكدر (پس) بوملكلر انسانى يقظه ومنام حالنده جندن وحشرات ارضدن وحجر وشجر اصابت ايتمكدن وغيرى بلادن وآفتدن محافظه ايدرلر) آدمى راد شمن پنهان بسيست (آدمى با حذر عاقل كسيست) بومقامك تفصيلى روح البيان نام تفسيرمزده سورهٔ رعدده وفقه كيدانى اوزرينه اولان شرحمزده مسطوردر (مسلط) حواله (ذريت) يقال ذر الشئ كثره ومنه الذرية مثلثة لنسل الثقلين كما فى القاموس (اسلط) زياده مسلط يقال سلط غلبه وقهر كما فى الاخترى (ارصاد) منتظر اولمق بوراده ملكارك حفظ ايچون انتظاريدر بومحلده تفصيل واردر ان شاء الله تعالى شق صدر محلنده بيان اولنور (ددى بر حسنيه عشر امثال) كما قال الله تعالى * من جاء بالحسنة فله عشر امثالها * معلوم اوله كه اعداد درت مرتبهدر آحاد وعشرات ومأت والوف در انسانده دخى بودرده مقابل درت مرتبه واردركه نفس وقلب وروح وسردر نفس ارض خبيثهدر والذى خبث لا يخرج الا نكدا موجبنجه آنك اثرى براولور زيرا احاد مرتبهسندهدر قال الله تعالى * ومن جاء بالسيئة فلا يجزى الا مثلها قلب ارض طيبهدر عشرات مرتبهسندهدر روح مأت مرتبهسندهدر سر الوف مرتبهسندهدر پس هركسك عملنك ثوابى صفاء سرى وخلوص

نيتى قدزدرمرتبهٔ سرطريق كبرى اوزره عمل اولنسان اكسير كبيدركه آنك بردرهمى بين السماء والارضى شيم
وزرايله سالامال ايدرپس اصحاب تركيب مرتبه سنده اولان ناقصلرارباب اكسيرمرتبه سنده اولان كامللره قياس
نفس ايتميه لر فبينهم بون بعيد (لمحرره) كاملك هرقطره سى دريا اولور) ذره سى قدرمه تابان اولوز) ايرشورمقصوده
اسب تيزرو) لنك اولان نرعاقبت يولده قالور) قيمتى كوهر بحر بينك درهمه) كورحزف اماكه قالسه آنلور(تواب)
توبه يى قبول ايديجى توبه رجوع معناسنه درلكن عبده نسبت ايله معصيتدن وحق تعالى يه نسبت ايله تعذيبدن
رجوع ديمكدر قال فى تفسيرالحدادى الاستغفار لا يكون توبة بالاجماع مالم يقل معه تبت واسأت ولا اعود اليه
ابدا يارب انتهى فاحفظ واذكرالتوبة اثناء الاستغفار كما تقول استغفرالله واتوب اليه فى كل عشرين اوثلثين مرة
من مرات الاستغفار كما تقول محمد رسول الله اثناء الكلمة الطيبة فى بعض الاحيان (لا تقنطوا) قنوط نااميد اولمغه
ديرلر (اعطيات) اعطيه نك جمعى واعطيه دخى عطيه نك جمعيدر عطيه عطا وبخشش ايتدكرى نسنه شئ معطى
معناسنه (بنات) بنتك جمعيدر قز معناسنه (مستطاب) كوكجك (آنك يوزى صوينه ايله مرحوم) كشينك يوزينك
صويى خلق ايچنده اولان قدرورونق وحرمتيدر پس بوكلامدن منفهم اولان بركمسه دعاسنده انبيا واوليا وملائكه
وبونلك امثالى حرمتنه ديمك جائزدر كما فى البزازية اما انبيا واوليا حقيچون مكرهدر زيرا مخلوقك خالق اوزرنده حقى
يوقدر دبو هدايه ده تصريح اولنمشدر مكر دعاده حقله حرمت بر معنايه اوله كما هو الشايع وكتاب المحمديه مشحون بذكرها
(كه حق نورى مبين اولدر الهى) كما قال الله تعالى * قد جاءكم من الله نور وكتاب مبين * بو آيتده نوردن مراد حضرت
رسالت صلى الله تعالى عليه وسلم درنورله تسميه يه وجه بودركه الله تعالينك نور كرمله ابتدا ظلمت عدمدن بيرون ايتديكى
اول نور پاك ايدى كما قال اول ما خلق الله نورى) آنچه اول شد پديد از جيب غيب (بود نور جو آن او بى هيچ ريب (بعد از ان
آن مطلق زد علم) كشت عرش وكرسى ولوح وقلم) كما فى تفسير الكاشفى (شفيع المذنبين اولدر الهى) مذنب كنهكاردر
شفع شفعتدندر ضدوتر معناسنه زيرا شافع اولان كسه مشفوع له اولانه جفت اولور طلب نجات ويا رفع درجاتده
انكيچون كشينك كندى نفسنه ايتديكى دعايه شفاعت اطلاق اولنمز اكر سؤال اولنورسه امت حضرت رسالت
ايچون مقام وسيله يى دعا ايدرلر بو دعايه شفاعت دينلورمى جواب بودركه شفعده علو ويا مشفوع له ده عجز شرطدر
بوراده استك رسول اوزرينه علوى ورسولده دخى عجز يوقدر اويله اولسه اكا شفاعت دينلمز بلكه دعا دينلوركه غيرت
الهيه بايندندر فافهم (الهى) طوغيدر عالمه نور جمالك يارسول الله) طولبدر ديدهٔ آدم خيالك يارسول الله) دخى
كلمزدن اول ذات پاكك عالم ملكه) كورنمش ايدى آثار كمالك يارسول الله) سنكله ايردى درگاه قبوله عاقبت آدم
چو بلدى حرمت جاه وجلالك يارسول الله) قومز بو وادئ عشق ومحبت ايچره برتشنه) ايريشور دائما فيض زلالك
يارسول الله) تهى قالمز جهانده سفرهٔ اميدى برفردك) نعيمك كوندرردست نوالك يارسول الله) نه قدرك بيلن جوهر
فروش عشق وشوقندر) نه بلسون دور اولان سروصالك يارسول الله) حقيقت ذات پاكك بر درخت معرفتدركم
اولوبدر شرع كوبا بر نهالك يارسول الله) توله حق يه ايلرسك شفاعت اى كرم كانى) چو مقبول خدادر هر مقالك
يارسول الله (انماط) نمطك جمعيدر طريق معناسنه (اهباط) يقال هبط نزل واهبطه انزله (اقناط) نااميد اولمق
(اسقاط) دوشرمك (نسل) ولد معناسنه در (انتقام) كين المق (سلاط) زياده حواله اولنجى كلمهٔ مفرده درقرا كبى سينك
فتحيله دخى اولمق وجهدر (ددى پس اولمكل طورغل كه وقت معلوم اولنجه) وقت معلومدن مراد نفخهٔ اولى واقع
اولان وقتدر كما قال الله تعالى * فانك من المنظرين الى يوم الوقت المعلوم بعضيلر شيطان بدر غزاسنده قتل اولندى
ديمشلر وبعضيلر حضرت عيسى عليه السلام نزول ايتدكده دجال وشيطانى قتل ايتسه كرك ديمشلر لكن وقت
معلومده اشهر اولان وجه اولدر (بعدذا) بو مسئله دن كفارك دعاسى مقبول اولمق منفهم اولدى وقد صححه العلماء
فى حقهم فيما يتعلق بامور الدنيا اكر سؤال اولنورسه كه شيطانك حق تعالى ايله مكالمه سى نه طريق اوزره در جواب
بودركه تحقير واهانت اوزره بعض مغضوب قوللره افنديلرينك خطابندن شرف ولطف لازم كلمز اكر سؤال اولنور
ايسه شيطانك دعاسى قبولده حكمت نه در جواب بودركه شيطان ملعون اولمزدن اول سموات وارض ده سجده
ايتديكى يرقالميوب دهر طويل تعبد ايتمشدى پس قيامته دك معمر اولديغى ايتديكى عبادتك دنيوى اجريدر وماله
فى الاخرة من خلاق اكر سؤال اولنور ايسه كه جمله انبيانك دشمنلرى اهلاك اولنوب آدم صفى اللهك دوشمنى ابقا اولنمقده
حكمت نه در جواب بودركه خير وشرك ظهورنه بهانه اولوب خلقى امتحان ايدر اكر سؤال اولنورسه كه شر الخلق اولان
ابليس ابقا اولنوب خير الخلق اولان محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم انتقال ايتمكده حكمت نه در جواب بودركه
اهل حقه آخرت دنيادن خيرلودر كما قال الله تعالى * وللآخرة خير لك من الاولى والآخرة خير وابقى وما عند الله خير

للابرار دخى سر خلافتى اظهار درزيرا رسول اكرم قيامته دك معمر اولسه هر خصوصده كنديلرى مستقل اولوب
خلافت ووراثت امرى وسرى ظهور ايتمزدى پس كنديلرى وداع عالم فانى قلمغله علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل سرى
ظاهر اولوب شرف محمدى حاصل اولدى (مشاطه) ميله در نوله دكلدر يعنى صاچ طرايجى دوزكيجى مقصود بدنى
تزيه واكا متعلق اولان امورى تدبيردر (مزابل) مزبله نك جمعيدر آدم عليه السلامه احسان اولنسان مساجدلك
برينه شيطانه مزابل ويرلدى نقدر مرداريرلر وار ايسه جمله سى مزابلده داخلدر قدمكاه واخور وقيون ودوه وامثالى
ياتدقلرى يرلر كبى (اسباط) سبطك جمعيدر ولد الولد معناسنه كما فى القاموس والاسباط فى ولد اسحق كالقبائل فى بنى
اسمعيل كما فى التفاسير قال الله تعالى * قولوا امنا بالله وما انزل الينا وما انزل الى ابراهيم واسمعيل واسحاق ويعقوب
والاسباط * بو آيتده اسباطدن مراد اولاد يعقوب وانلردن تشعب ايدوب قرنا بعد قرن ظهور ايدن بنى اسرائيل پيغمبر
لريدركه جمله سى حضرت اسحاقك سبطيدر حضرت اسمعيل اولادنه اسباط اطلاق ايتمك بحسب الظاهر نص قرآنه
مخالفدر نتكيم تنزيلده كلور (يا ايها الناس انا خلقناكم من ذكر وانثى وجعلناكم شعوبا وقبائل الآية) بو آيت شريفه ده
شعوب وقبائلدن مراد اولاد اسمعيلدن تشعب ايدن جماعت وقبائلدركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم بو جمله دن
قريش وهاشم سلسله لرندن ظهور ايتمشلردر وبو قبائله حالا عرب ايچنده اعتبار اولنور يعنى عرب اراسنده اطلاق تدن
قبائل دينلور اسباط دينلمز واما قوله عليه السلام حسين سبط من الاسباط فمعناه امة من الامم كما قال فى القاموس
وشروح الحديث مع هذا حضرت حسين رضى الله تعالى عنه سادات كرامك اصلى ومنشأى اولمغله تشعب وتسلسلده
سبط بنى اسرائيل كبى اولدى بلكه يعنى حضرت فخر عالم اولاد حسينى كثرتده سبط بنى اسرائيله تشبيه ايدوب سبط اطلاق
ايتديلر عمومادستار بند سبز اولنلر سادات ناس فرزند كرامى حسين اولان زين العابدين حضرتلرندن تشعب ايتمشلردر
(الشارحه) حضرات حسن حسينى كورك) انبيادن دكل ايكن تحقيق) عين اسحاق ايله اسماعيلدر) اولواقده بودوشقيق
شفيق) اللهم اجعلنا من محبتهم لا من المفرطين فيهم (شعر) قوللك منظوم منده استعمال اولنور لكن اكر ترغيب وترهيبه
متعلق اولسه الهيات وقصائد ربانيه وكلمات حقانيه دينلور واكر مجاوز وهوى قبيلندن اولسه شعر وغزل دينلور
(درقيامت نرسد شعر بفرياد كسى) كرسراسر سخنش حكمت يونان كردد) زمان اولده بلغاء عرب خطابت ايله اكتفا
ايدوب شعرى يعنى كلام منظومى دناءت عد ايدرلردى پس منظوم منثوردن متأخردر ونثرك شرفنه اعجاز نثرده واقع
اولمق كافيدر قال الله تعالى * وما علمناه الشعر وما ينبغى له ان هو الا ذكر) علماء رحمه الله تعالى بيورمشلركه حضرت
رسالتدن كلام منظوم بطريق الاتفاق واقع اولمشدر بو خصوصه قصدده قارن نظم صادر اولمشدر لكن حسان بن ثابت
حضرتلرينه وآنك امثالى بلغاء اصحابه كلام منظوم انشا ايتديررلردى پس مشايخ قسمى دخى بحسب الاقتضا
وغلبة الحال كلام منظوم ديمك لا بأس در انجق زمانه مدعيلرينك كلماتى مجازى اولديغنده شبهه يوقدر (كهان)
كاهنك جمعيدر كاهن كلجك زمانده اولجق نسنه لردن خبر ويرنه ديرلر اكر نجمك طلوعى وغروبيله استدلال ايدوب
ادعاء علم غيب ايدرسه منجم ديرلر اكر سرقه وضاله دن خبر ويررسه عراف ديرلر بو جمله يه اعتقاد ايتمك يوقدر وبونلره
اعتقاد طريقيله برنسنه سؤال ايدنك حقنده لزوم كفر تصريح اولنمشدر زمانك ارى وعورتى وعالم واميسى بوكا مبتلادر
اصلحهم الله تعالى ورده الى بابه وجعل مسارعتهم الى نحو جانبه (غلاط) غالطك جمعيدر غلط سوز سويليجى معناسنه
يعنى سككامرسل نقدر يلانجى ومدعى وار ايسه اول اولسون (حمام) شيطان اوى اولمغله ضرورتسز انده نماز قلمق
مكروهدر وسلام ويرمك يوقدر ديو تصريح اولنمشدر خصوصا عصرده نصكره سحر اعلايه دك حمامه كيرمكدن احتراز
اولنمق كركدر زيرا شيطانك انتشارى زمانيدر ضرورت اولور ايسه چراغله ورفيق ايله دخول ايتمك لازمدر (مزمار)
دودك ديدكارى آلت معروفه در وفى الحديث بعثت لكسر المزامير والمراد آلة الغناء كما تغابيا والكسر مبالغة عن
النهى كذا فى شرح الاربعين حديثا لابن الكمال وجميع الالات المطربة اذا استعملت باللهو واللعب كانت حراما فاذا
خرجت عن اللهو عند احد زالت الحرمة منها فليست الحرمة عينية كحرمة الخمر والزنا كذا فى ايضاح الدلالات فى سماع
الالات لابن الناعى بو مقامك تفصيلى بودركه انسان برنسنه يى سماعده حاصل اولان ميل كر طبيعت
مقامندن ايسه اكا شهوت ديرلر نفسدن ايسه هوى ديرلر بو ايكيسى حرامدر وشيطانيدر وعادة نادر ميل وجذبه ى
بو ايكيدن خالى دكلدر اما اكر اول ميل عالم قلبدن تولد ايتسه اكا محبت ديرلر واكر مرتبهٔ روحدن ظاهر اولسه اكا انس
وحضور ديرلر بو ايكيسى حلالدر وروحانيدر پس سماعده محققله مبطلك بيننى فرق ايدن بو معنالردر (لمحرره) بوغيسه
سنده محبتدن اثر) كوش كى ايله مزاميردن كر (بعدذا) صاحب محمديه نك بو مقامه مناسب كلامى واردركه كتابك
اواخرنده كلور (عياط) عين مهمله ويا مثناة ايله صياح يعنى چاغريجى معناسنه در پس مزمار ايله عياط ديمك

یعنی سنك مؤذنك دودكارنده ومجمع فسق اولان یرلرده وغیر مواضعده چالغی چالیجی وچاغریجی اولسون دیمكدر
(تناول) یمك اكل كبی (خباط) خاء معجمه ایله سهو ایدیجی معناسنه معلوم اوله كه شیطانك وجنك اكلی خصوصنده
علما اختلاف ایتمشلردر بعضلر حقیقت اولمغه حمل ایتمشلردر زیرا انلرك اجسام رقیقه اولمسی حاللرینه ونشئه لرینه
مناسب اولان وجهله اكل وشربلرینی منافی دكلدر وبعضلر انلرك اكل وشربی مضغ وبلع طریقیله دكلدر بلكه
تشمم واسترواح طریقیله در دیمشلردر هر برینك سندلری واردر كما بین فی محله (بعدذا) بسمله سز اولان اكل وشرب بر شوره
زمینه تخم صاچمغه بكزر یعنی آنك بركتی ونماسی اولمز واول مقوله آدم ییوب ایچدیكی نسنه دن یدنده طاعت وعبادته
قوت بولمز بلكه وقتی كسل وفتورله ضایع اولور بسمله ایله اولان بونك خلافنه در انجق حضور قلب اولمدقجه مجرد
بسمله كفایت ایتمز زیرا لسان ایله ذكر ایتمك شریعت مرتبه سیدر وجنان ایله فكر ایتمك حقیقت مرتبه سیدر كشینك
ظاهری باطننه مطابق اولوب لسان وجنانده اتفاق اولدقده شیطان ارایه كیره مز اما یالكز حضور قلب اولوب
ذكر لسان اولمسه ینه مقصود حاصل اولور قال فی المثنوی) ترك استثنا مرادم قسوتیست) نی همین گفتن كه عارض
حالتیست یعنی بركسنه برخصوصده ان شاء الله تعالی لفظنی ترك ایتمكدن مرادم انی ترك دكلدر بلكه قسوت
قلبدر پس هر كیمده كه قسوت قلب اولمسه بلكه حضور دل اولسه اول كمسه ان شاء الله دیمش كبیدر ظاهر ایله باطن
موافق اولوب دیمك افضلدر انكیچون نمازه شروع حالنده نیت دخی لسان ایله ذكر اولنور كما قال حضرة
الهدائی) دلك ذكر ایلر اللهی نیچون قلبك اولور غافل) خدا هر برده حاضركن نه در آرده حائل (مسكر) سكر ویریجی
یعنی سرخوش ایدوب عقلی الیجی مسكرلك انواعی كتب فقهیه ده مبیندر حیاة الحیوانده مسطوردر كه آدم علیه
السلام آصمه چبوغن غرس ایتدكده شیطان كلوب بر طاوس ذبح ایدوب قانی كوكنه ایچوردی یپراغی ظاهر
اولدقده میمون ومیوه سی طلوعنده ارسلان وكمال بولدقده خنزیر بوغازلیوب بو درت حیوانك قانیله اول اصمه یی
تربیه ایلدی انكیچون سرخوشلك اولنی طاوس لونی كبی كوزللنور صكره میمون كبی لعب ورقصه باشلر صكره ارسلان
كبی عربده وجنك وهذیان ایدر صكره خنزیر كبی بدخوی اولوب قوتی كسلوب اویومغه طالب اولور وفی الحدیث
مدمن الخمر كعابد الوثن) می نمكی دان جكر آمیخته) بر جكر بی نمكان ریخته) بی خبران مردكه چیزی جشید) كش
بعلم بیخبری دركشید (بطاط) كذاب معناسنه در اسناد مجازی قبیلندندر زیرا كذاب اولان بازار خلقیدر
بازارك كندی دكلدر وفی الحدیث التجار هم الفجار قیل ولم یارسول الله وقد احل الله البیع قال لانهم یحلفون
فیأثمون ویحدثون فیكذبون قاله الامام الغزالی رحمه الله تعالی (دثار) قد سبق آنفا (اسخاط) سخطك جمعیدر
غضب وخشم معناسنه (نشاط) زیاده شن وشادمان (قیراط) قال فی القاموس القیراط والقرط بكسرهما
یختلف وزنه بحسب البلاد فبمكة ربع سوس الدینار وبالعراق نصف عشره انتهی بوراده مراد شیء قلیل دیمكدر یعنی
بنی آدمدن توبه یی نزع ایتمم تا حالت نزعه كلوب جاندن برزمق قالنجه مقصود احوال آخرت چشمنه عیان اولنجه
توبه نك قبولنی بیاندر (رجیم) رجم اصلنده طاش آتمغه دیرلر بوراده مراد مرجوم یعنی الله تعالینك رحمتندن
مطرود دیمكدر زیرا مطرود اولنلر اردنجه طاش آتلور یاخود رجیم دیمك شهاب ایله رجم اولنور شیطان دیمكدر
(تفریط) یقال فرط فی امره ای قصر ونقص وضیع وافرط وجاوز الحد بوراده امردن مراد سجده واخطا یدر حكمدن
مراد آدمه سجده در پس شیطان امر حقه مخالفت ایلیوب سجده حكمنی یرینه كتورمدی (اوسط الاوساط)
وساط اوسطك جمعیدر بوراده اوسط ایله مراد افضلدر كما فی قوله تعالی قال اوسطهم ای افضلهم وخیرهم یعنی
بو اشلرده نظر ومقصود اولدر كه افضل الفضلاء وخیر الخلق والانبیاء اولان فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
بیلنه وآنك كمالی كه جمال وجلال بیننده معتدل ومتوسطدر روشن یعنی كه افراط وتفریطدن عاریدر فهم اولنه قال
الله تعالی (وكذلك جعلناكم امة وسطا ای متوسطا ومعتدلا بین الجلال والجمال یعنی مظهر الجمال والجلال لا مظهرا
للجلال فقط بحسب غلبته علی الجمال كامة موسی علیه السلام ولا مظهر الجمال فقط بحسب غلبته علی الجلال
كامة عیسی علیه السلام (استنباط) استخراج معناسنه در (شهادتده جماعتده نصیبم ابلدك احباط) یقال حبط
عمله كسمع وضرب حبطا وحبوطا بطل واحبط الله عمله ابطله كما فی القاموس شهادتدن نصیبی باطل اولدیغی بودر كه
ایكی عورت بر ار مقامنه قائمدر پس عورت نصف رجل یرینه طوردی وجماعتده بودر كه عورتلر ایچون جمعه وجماعت
یوقدر مكر ارلره اقتدا ایده لر كما قال الله تعالی فی حق مریم (واركعی مع الراكعین والمراد بالراكعین الاحبار وكانت
مأمورة بالاقتداء بهم فی الصلوة (اقساط) عدل ایتمك (اخلاط) خلطك جمعیدر خاء معجمه نك كسریله اختلاط
معناسنه دركه قارشمق دیمكدر (ضباط) مبالغه ایله ضبط وحفظ وجمع ایدیجی (استصراط) یول استمك (حسبی) بكا

كافیدر

كافیدر (محتاط) احتیاط ایدیجی یقال احتاط لنفسه ای اخذ بالاوثق ذا الاحتیاط بالفارسیة استوار گرفتن كار
(فسطاط) بیوك چادردر بوراده تشبیه طریقیله افلاك مراددر یعنی قبه وچادر كبی مرتفع اولان كوكلردن بو الجق
یریوزینه نزول ایتدیلر (شطاط) یلانجی وحد ومقدارن تجاوز ایدیجی وحق وصوابدن ایراق اولیجی (اشراط) شرطك
جمعیدر علامت معناسنه مقصود قیامت علامتلریدر كه اشراط صغری واشراط كبری دیرلر بیك تاریخنه الف
فاصل دیرلر كه بو ایكی علامتك ما بیننی فصل ایدر زیرا اشراط صغری الف فاصله دن مقدم وكبری اندن مؤخردر یعنی
بیك تاریخندن صكره اشراط كبری ظهورا ایتمكه باشلر (الحمد لله) معلوم اوله كه شیطان توحید بابنده عالم افعال
وعالم صفاتدن خبرداردر ولكن توحید ذاته دخولی یوقدر انكیچون حجاب كفرله محجوب اولدی پس افعال وصفات
مرتبه سنه واصل اولان سالكلری كندی مقاملرندن اضلاله قادردر اما ذات عالمنه واصل اولنلره دستدراز اولمیه من
انكیچون استثنا ایدوب (الا عبادك منهم المخلصین) دیدی فافهم واعرف قدر الشیطان فانه اعرف من شیوخ الزمان
(نماط) نمطك جمعیدر طریق معناسنه مقصود هر كسه یول كوسترر غایتی الله تعالی یه وصلت اولور فلله الصراط المستقیم
الذی علیه الكل قال الهدائی) غایت بدایت اولدی بروارلق سنك بو برق سنك (اشواط) شوطك جمعیدر والشوط
الجری مرة الی غایة كما فی القاموس بوراده عدد معناسنه در (حایر) حیران دیمكدر یا ایله در همزه ایله دكلدر زیرا
حار یحار دندر (لقمان) اكثر علما حكیم اولمسنه ذاهب اولمشلردر وبعضلر نبیدر دیمشلر لقمان حضرت داود
علیه السلامدن علم اخذ ایتمشدر مصر سیاهلرندن بر سیاه قول ایدی بعضلر خیاط وبعضلر نجار ایدی دیمشلر هزار
سال معمر اولوب بالاخرة مصر ایله شام اراسنده رمله دیدكلری شهرده وداع عالم فانی قیلوب اوراده دفن اولنمشدر
(المحرره) بكم یوقدر اجل دردینه درمان) اكر اوسه بولوردی آنی لقمان (سقراط) افلاطون الهینك استادیدر
وافلاطون دخی ارسطونك استادیدر بونلر فلاسفه الهیه دندر كه صانع عالمی ومعادی اشارت ایدرلر سقراط لغت
یونانیه ده معتصم بالعدل دیمكدر زهرله وفات ایلدی واون ایكی بیك شاكرد آلیقودی (بوعلی) ابو علی الحسین بن
عبد الله بن سینا هجرتك اوچیوز یتمش تاریخنده صفر آینده بخارا قریه لرندن برقریه ده دنیایه كلدی علم وفضلی حد
بیاندن خارجدر آخر عمرنده مرضنه معالجه دن عاجز اولوب جمله ده مؤثر اولان الله تعالی اولدیغنی بیلوب تائب ومستغفر
اولدی دیمشلر (بقراط) بر طبیبك اسمیدر مالك الصحة دیمكدر ملوك متقدمین طبیبی آنك نسلندن اختیار ایدرلردی
ولد سنة ست واربعین ومائة بخت النصر مات وله خمس وتسعون سنة كما فی روضة الاخبار بو بیتك معناسی بودر كه
موسی وعیسی علیهم السلام كبی عظیم الشان اولان پیغمبرلر دنیایه فخر عالم حرمتنه كلدیلر قالدیكه حكمادن
ابو علی السینا وبقراط حكیم مقصود بوجمله عالم خلق اكر نبی اكر ولی اكر عالم اكرامی آنك شرفنه لباس وجود ایله
ملبوس اولدیغنی بیاندر (الهی) ای آدم معنی بزه رحمان خبرین ویر) درد اهلی اولان دللره درمان خبرین ویر) عاشق
جكرم پاره لدی خنجر هجران) لطف ایله بزه وصلت جانان خبرین ویر) بو علمه دخول ایلیه من بو علی بقراط) سن كیزلی
بزه حكمت لقمان خبرین ویر) شیطان بو یولی بیلمدی چپ دوشدی او آخر) قوانی فرشته لره انسان خبرین ویر) آدم نیچه
ییل اغلدی جوی غمه دوشدی) اغلتمه الهی قولی سلطان خبرین ویر) بر مورچه یم بوللره دشمس كزرن آه) ای بادصبا
سن بكا جانان خبرین ویر) ای حقی محمد حقی عرفان كهرن صاچ) محتاج اولان عاشقلره اول كان خبرین ویر (تألیف)
اشیای متناسبه یی جمع ایتمكدر بوراده مراد تركیب بدن شیطاندر (جود) بوراده كلام جید معناسنه در (نه صوچم
وار بو سوزه ایتدی لعنت) سؤال اولنورسه كه حكمت ندر ابلیس ملعون اولدی مع هذا ادعاء ربوبیت ایتمدی فرعون
ونمرود وامثالی ادعاء ربوبیت ایتدیلر مع هذا تعیینا وتخصیصا ملعون اولمدیلر جواب بودر كه قولا وفعلا ونیة شقاق
وخلاف ابتدا ابلیسدن صادر اولدی ادعاء ربوبیت ایدنلرك جمله سی آنك وسوسه سیله ادعا ایتدیلر وابلیس مخالفتده
حق تعالی یه بالذات مواجه اولدی سائر اهل عناد ایسه انبیا وساطتیله مواجهه ایتدیلر پس ایكیسینك بیننده فرق
حاصل اولدی (بنمله آدمه ایدر خصومت) یعنی بنم وساطتمله بنی آدمی اضلال ایدوب اهل قهر وجلال اولنلره
خصومت ایدر (قل ان الله یضل من یشاء ویهدی من یشاء (تسلیط) حواله قلمق (كه كذب ایدر سوزلك بلمز صوابن) معلوم
اوله كه شیطانك سؤالاتی سر قدر بابندندر قدر قضاء الهی وشان غیبدر آنك سریله مراد عین ثابته نك مقتضاسیدر
بو مقام مزال الاقدامدندر الله تعالی بو مرتبه دن دكمه كسی آگاه ایتمشدر بو اسوله ده شیطانك كذاب اولدیغی
طریقه عناد ومخالفت وشركه سلوكی سببیله در والا حقیقتده بونلر علم وعرفان بابندندر قال الله تعالی حكایة (وقال
الذین اشركوا لو شاء الله ما عبدنا من دونه من شیء نحن ولا اباؤنا ولا حرمنا من دونه من شیء) مشركلر بو مقاله لرنده
عروه توحیده یاپشدیلر ولكن عیان وشهود یوزنده اولمغله توحیدلری عین شرك اولدی وقال الله تعالی (اذا جاءك

المنافقون قالوانشهد انك لرسول الله والله يعلم انك لرسوله والله يشهدان المنافقين لكاذبون) منافقلر نشهد انك لرسول الله مقاللرنده كاذب اولديلر زيراقوللرى فعل ونيتلرى ايله متوافق دكل ايدى پس محق صورتنده مبطل وصادق هيئتنده كاذب اولديلر) كه ايشمدن سؤال اولمز بكاهيچ) كما قال الله تعالى * لايسئل عما يفعل فانه لا يفعل فى عالم الحكمة الاما اعطاه الاعيان الثابتة فى عالم العلم ولما كانت العقول الضعيفة قاصرة عن ادراك هذا الشان العظيم منعوامن السؤال ودق هذا الباب فانه لايدخله الاالخواص من الاحباب واولوا الالباب (كمسنه اعتراض ايتمز بكاهيچ) قال الله تعالى لحضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر فى بعض تجلياته اذا اطلعت على شئ من علمى فالزم الادب فان الحضرة لا تحتمل المحاققه اى المخاصمة ثم قال ما اخلق الاما علمت وما علمت الاماهو المعلوم لى (فلله الحجة البالغة (الهى) خداياامرى كه بسته درهرجان) نه يره استرايسك كوندررسن) يدقدرتنده درانسان اكرجان) نه يوله استرايسك دوندررسن) سؤال اولمز سكا هيچ حكمتندن) كه قورقر عاقل اولان غيرتكدن) كيمه ايرسه شراره سطوتكدن) وجودى شمعنى سوينديررسن) چوشيطان ايلدى فرمانكى رد) قيوكده اولدى ملعون مؤبد) قضاكه اعتراض ايلرسه بربد) سن انى جام قهره قاندررسن) ايدرسن كيمى يوغ وكيمى وار) بواشلرده هزاران حكمتك وار) كيمك قهركله غفلتده قيوب زار) كيمك الطافك ايله اوياندررسن) صغندى سكا حق قهرالندن) يه بلكه ياالهى سكا سندن) سن ايلرسن كمينه نارى كلشن) كيمى چون قلب عاشق ياندررسن (كه اول سوزدن جكرلرده يتار سوز) بومصرعده سوز ثانى اشباع واوله يانغن وحرارت وآتش معناسنه در (مكر) المكر من جانب المولى المتعال هوارداف النعم مع المخالفة وابقاء الحال مع سوء الادب واظهار المكرات من غير جهد بوراده مكر ايله مراد قهر حقدر استدراج اوزرنه مبنيدر (عبرت) اول حاله ديرلركه عاقل اولان كمسنه آنى مشاهده ايدوب آندن مقصوده عبورو انتقال ايليه مثلا آدمك زله سى مقابله سنده يريوزينه هبوطنه نظر ايدوب مخالفت اوزره اولانك حالى ترقيدن تنزله تحول ايده جكن بيلوب نامعقول ونامشروع ايش ارتكابندن احتراز ايدر (افراز) ايرمق بعض نسخه ده ابرازدوشمشدر اظهار معناسنه (مع هذا صغيره اشلمشدى) يعنى معصيت صغيره علماء رحمهم الله تعالى صغائر وكبائر حقنده اختلاف ايلمشلردر لكن علاء الدين التركستانى منظومه سنده يمش قدر كبائر تعداد ايدوب ماعداسى صغائر درديمش (كه زيرا نهى تنزيه ايلمشدى) يعنى آدم عليه السلام نهى تحريمى ايله نهى اولنمدى بلكه نهى تنزيهى ايله نهى اولندى بونهى ايله منهى عنه اولان نسنه ايسه صغيره اولور وقدسبق بعضلر ديمشلركه هر زله كه عاقبتى توبه وتشريف واجتبا اوله زلة تنزيهيدر (عجب بلمدكى آخر مرتبت نه) نه ملكده درسفرنه منزلت نه) فريق فى الجنة وفريق فى السعير) آيتنه اشارتدر وانما العبرة بالخواتيم حديثنه رمزدر يعنى انسان نه مرتبه ايله عمرى آخر اوله جغن بيلمز وسالك اولديغى طريقده منزل مراده مى رسيده اولور ياخود برزخ رده يجره مى قالور بيلمز پس مآل ومرجعى الله تعالى بيلور وآنك اعلام ايتديكى خواص عبادى بيلور كما قال الله تعالى (الاان اولياء الله الايه * لهم البشرى فى الحياة الدنيا وفى الآخرة) فاين من قيل فى حقه بطريق الحكاية (ربنا لاتزغ قلوبنا بعداذهديتنا) فان الطائفة الاولى هم الابرار وهم على خطروالثانية المقربون الذين بلغوا الغاية والقصوى فلم يبق لهم مطلب وراءها (دهشت) متحيراولمق (خشيت) قورقمق يقال خشى خشية اى خاف قال الله تعالى (انما يخشى الله من عباده العلماء اى بشؤن الله تعالى (احسان) اساءتك ضديدر وهو محسن ومحسان يعنى زياده ايلك ايديجى (توفيق) اسبابك هر برنى مطلوبك حصولنده آخره موافق وظهير قيلمقدر الحاصل هر برنسنه نك حصولى واكا تعليق اولنديغى اسباب وامورك جمله سى اول مسبب طرفنه توجيه اولنمقدر (حبيبك حبنه حقانى تحقيق) يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمه اولان حب ذاتى حقنه وحرمتنه بزه حقانى تحقيق احسان ايله نفسانى وشيطانى اولنلردن حفظ ايله (الهى) راه عشقه سالك اولان قوللره) ياالهى ايله توفيقك رفيق) دردله دوشنلره بويوللره) ياالهى ايله توفيقك رفيق) درد عشاقه يته درمان سنك) عفوله احسان سنك غفران سنك) تن سكندر هم بويولده جان سنك) ياالهى ايله توفيقك رفيق) التفاتى تركايدوب صاغ وصوله) وصلتك آرزوليوب كيردك يوله) سن مددقيل تاسى عاشق بوله) ياالهى ايله توفيقك رفيق) مكركه دوش اولسه برآدم اكر) دانه ايچون باغ جنتدن چقر) مشكل ايش تركراه حق مكر) ياالهى ايله توفيقك رفيق) كمسه بلمز حقيا نوله مآل) ياجمال حق اوله ياخود جلال) بولمغه بويولده آخر حسن حال) ياالهى ايله توفيقك رفيق (معانى اكننه چونكم كيوردك جوهر الفاظ) بومصرعده معانى يى محبوبه وجوهر كبى قيمتلى الفاظى خلعت ولباسه تشبيه واردر اكرچه كه معناى صرف لفظك غيرى وجهله افاده ممكندر فاما متعسردر پس نطق وبيان وكتابله اولدقده خفا قالمز مرآتدن صورت مقصود منعكس اولديغى كبى (اورالم باشنه برتاج مرصع زيورالفاظ) مرصع مزين ديمكدر زيوربزكدر التون وكموش انجو يله

دخى بونلره بكزر نسنه لرله يعنى اول لباس الفاظ ايله ملبوس اولان معنانك باشنه شمدنكرى زينت الفاظ ايله مزين برتاج اورالم وآنك حسننى ارتوره لم ومحبوب اولان معنايى بركوزل صورتده دخى كوستره لم مقصود معناى اولى تكرار دكلدر بلكه آندن دخى الطف واحسن سمته سلوك وشروعدر (كوركز آب حيوانى ايچيجك ساغر الفاظ * ساغر قدح نوعيدر يعنى ساغر كبى اولان الفاظدن دماغ جانه كيفيت بخش اولان مى معنى نوش اولنسه بو حيات مستعارك بقاسنه اولان آب حياتى نوش ايتمكه حاجت قالمز زيرا اول شراب معنيدن حاصل اولان حيات جسمانيه فانيدر پس عاقل اولان باقى يى فانى اوزرينه ايثار ومعنى زنده لكن اختيار ايدر (كوكل معنى خياليلك فراقندن خرابيكن) ايرشدى دوست وصالندن بوشمس انور الفاظ) بوراده فراقدن مراد ياوصاله مقابلى اوله ويا معناى لازمى اولان دردومحنت اوله وجه اوله كوره ديمك اولور كه كوكل عالم معنى تخيلانك صحتندن جدا اولمغله خراب ويباب اولمش ايكن شمدى دوسته يعنى عالم معنى وحقيقته وصول سبيله بوشمس انوره مشابه اولان الفاظ كاوب ظهور ايتدى زيرا معنايه مناسب اولان آدمه اكثريا اول معنانك الفاظى دخى ويريلور زيرا الفاظ معنايه تابعدر ومتبوع حاصل اولنجق تابع دخى حاصل اولور وجه ثانى يه كوره ديمك اولوركه كوكل عالم معنى خيالنه دوشوب دردومحنت ايله حالى خراب ايكن عالم وصالدن شمس آفتاب حقيقت ايله خراب اولان خانه درون مالامال اولور زيرا معمور اولان خانه نك درونته روزنتدن غيرى محلدن نورخرشيد پرتوانداز اولمز اما ويرانه نك هرجانبى صافى نور اولور كما قال الصائب (نور خرشيد بويرانه فزون مى افتد) بيشترلطف خدا شامل درويشانست (صبايلى سحر اسدى نسيمندن دلارانك) صبا كون ايله كيجه برابر اولدقده شرقدن اسن يله ديرلر اماعشاق برحالته نسبت مطلق سمت جلالتدن هبوب ايدن روز كاردر هرنه وقت اسرسه وسميت الصبالان النفوس تصبو اليها الطيب نسيمها وروحها كذافى الارشاد فى سورة يوسف (نسيم خوش قوخولى يله ديرلر (دلارا) كوكل بزيجى ديمكدر بوراده محبوبدر كه عاشقك كوكلنى انواع حالات ايله تزيين وانوار عشق وشوق ايله تنوير ايلمشدر يعنى بومصرعك معناسى بودركه سحر وقتنده يارك نسيمندن بادصبا اسدى ومشام جان انكله معطر اولدى معلوم اوله كه بوندن مراد حقيقتده اول وقت مباركده قلب عاشقه اولان تجليدر ولكن عاشقه وقت تجليده جنتك كوزل قوقولرى ايريشوروا اول معنانك اثرندن مشام ظاهر دخى حصه منداولور نتكيم امكنه مباركده اولياء الله اول روايح طيبه يى استشمام ايدرلر كه مشام عوام اول بويى دويمز وفى الحديث (انى لاجدنفس الرحمن من قبل اليمن) بوحديث شريف حضرت اويس القرنى يه رضى الله تعالى عنه اشارت ايدر زيرا انلر انفاس رحماندن برنفس وتجليات منا ندن برتجلى خاص ايديلر (مثنوى) از اويس وازقرن بوى عجب (مرنبى رامست كردوپرطرب) حكايه اولنوركه بايزيد بسطامى قدس سره حضرتلرى فقرا ايله صحراده كزركن خارقان ولايتى طرفندن بربوى خوش استنشاق ايدوب آه ايتديلر خواصندن برى اصلنى سؤال ايتدكده انلردخى بعدزمان خارقان طرفندن شيخ ابوالحسن حضرتلرينك بوعالم شهودى تشريف ايده جكلرينه اشارت ايتديلر (محرره) طويدكمى كوكل سنده بواليلى خبرندن) آلدغى دلاسنده بومعنى خبرندن) آچدكمى مشام دلكى بوى صفادن) قوقدكمى اومعنى كانك هيچ اثرندن) بولدكمى صباده قوخوسن جنت عدنك) يلدكمى بواسرار دلك معتبرندن) سن غافل اولوب ياتمه ده بوندن خبرك يوق) فرق ايلميوب ظلمت ليلى سحرندن) بلبللرى كورجين سحراى دل نيجه بوچين (اولمقده درباغ صفا غنچه لرندن) خيفا كه بوكون قوقيه سن بوى تجلى) قوروتلميه سن ظلمت غفلت كدرندن) حق قومه فردايه بوكون واصل حق اول) يارينى براق دوشمه اويارك نظرندن (مطرازف مشكندن صاچلدى عنبر الفاظ) يعنى سحرده بادصبا ونسيم دلارا هبوب ايتمكله يارك مسك كبى كوزل قوخولى زلفندن عنبر كبى اولان الفاظ صاچلدى مقصود عالم غيبدن بومعنا والفاظ قلبنه دوكيلوب فيض حقه مظهر اولديغن بياندر (هزاران نازوسحر ايله چو پرتاب ايلدى معنى) سحر اصلنده خفى ولطيف نسنه ديرلر بوراده شيوه مراداولنور زيرا شيوه نيز سحر كبى كوكلده تأثيرى واردر وپرتاب يلدرامق معناسنه در يعنى نيجه بيك نازوشيوه ايله محبوب كبى اولان معنى چونكه يلدرادى وظاهر اولدى (كوزكدى عرض ايدوب يوزدن جمال دلبر الفاظ) يعنى دلبر كبى اولان الفاظ دخى عرض جمال ايدوب جلوه پرداز اولدى كويا معنى آفتاب والفاظ ماه درماه آفتابدن نوراقتباس ايدوب ضياده اكا تابع اولديغى كبى كذلك جريدۀ الفاظ دخى بوزيب وزينتى جمال معنادن اخذ ايتدى (كلوب تخت اوردى جانمده معانينك سليمانى) حضرت سليمان عليه السلام عظمت وهيبتله كرسى اوزرينه جلوس ايتديكى كبى معانى دخى سلطان وارجانمى وقلبمى تختكاه ايدينوب كثرت ووفرتله اومحله نزول ايتدى (خضر كبى حيات ايجدى بوكون اسكندر الفاظ) بوكلامده معنانى خضره والفاظى اسكندره تشبيه واردر يعنى معانى حيات ارواحه سبب اولديغى كبى الفاظ دخى اول معنايه باعثدر

پس خضره تبعیتله اسکندر آب حیاته ظفر بولدی بوسوزلرده معانی والفاظی زیاده مدح وار معلوم اوله که اسکندر آب
حیاته ظفر بوله مدیغی مشهوردر کما قال الحافظ (سکندر رانمی بخشند آبی) بزور وزر میسر نیست این کار (لطافت
سلسبیلندن دلمدن فیض ایدوب چقدی) اننده شربت کافور بجام کوثر الفاظ) سلسبیل وکافور عیون جنتدر
وکوثر حوض پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمدر یعنی سلسبیل کبی اولان معانی لطیفه دلمدن فیضان ایلدی یعنی
طاشدی دوکلدی کوثر کبی اولان الفاظ جامیله اننده شربت کافور معنی اولدیغی حالده پس بو کلامده کوکلی منبعه
ومعانیی شربت کافوره والفاظی جامه تشبیه واردر یعنی کوکلمدن بو فیض ظهوره ایتدکده اننده جام الفاظ آلوب
شربت معنایی عشاقه ایچوردی وجامسز شربت ایچلمدیکی کبی الفاظسز دخی افادهٔ معنی اولنمز کما سبق (شکر) اصلده
تخفیف ایله درلکن ضرورت وزن ایچون ویاسلاست ایچون تشدید ایله تلفظ اولنمق قاعدهٔ عجمدر بورادهٔ سین مهمله
ضمله عربی اولمق اوزره استعمال اولنسه اعتذاره حاجت قالمز (حفاظ) حافظک جمعیدر (بو امانت انا عرضنا الامانة)
آیتنده بیان اولنمشدر (الحاظ) لحظه نک جمعیدر ساعت معناسنه مقصود نیجه زمانلر وبلکه ابدی دیمکدر (شداد)
شدیدک جمعیدر قتی معناسنه (غلاظ) غلیظک جمعیدر یوغون معناسنه قال الله تعالی *علیها ملائکة غلاظ شداد
(الحاظ) نظر ایدیجی ورعایت قیلیجی (لحاظ) باقق یعنی ثواب وعقابه متعلق اولان تکلیفی اوزریمزه المغه قدرتمز
یوقدر اولسه ده بیمسندن خوفا وعقابکدن خشیة قبول ایده مزز زیرا عصیان احتمال غالبدر ولکن غیری
وجهله امر که مستحق وتحت حکمنده محکوم علیه ایز معلوم اوله که بو اجرامک قبول امانت ایتدکاری عدم استعداد
لرندندر زیرا امانتدن مراد فیض رحمانی وسر ربانیدر ظاهرده اولان احکام بوکا اسباب ومداردر بو معنی ایسه انسان
کامله مخصوصدر زیرا بو برمنصب عالیدر که زمام تصرفی خلیفه اللهده در پس بو مقوله اجرام عدم استعداد وعدم
قبول حسبیله ثوابدن محروم وعقابدن خلاص اولدیلر قبول ایدوب مخالفت اوزره اولنلر معاقب وموافقت اوزره
اولنلر مثاب اولدیلر اکر سؤال اولنورسه که بو اجرام ذی روح وذی العقول دکلدر نیجه مخاطب اولدیلر جواب
بودر که الله تعالی اول وقتده انلرده عقل وفهم خلق ایلدی مع هذا جماداتک حقیقتده حیات حقانیه وعقل وادراک
ذاتیلری واردر کما سبق تحقیقه (استیقاظ) اویغق (ایقاظ) اویندرمق (بعدذا) اویغق کوکل کوزی آچلمق ایله اولور
منامده اولان آدم حسه کلدکده خیال خوابدن خلاص اولوب امور محسوسی مشاهده یه قادر اولدیغی کبی غفلت
اهلی دخی یقظه حالنده منامده کی کبیدر وجمله کوزینه کورینن خیالات مقوله سیدر اول پرده یرتلوب چشم
دل کشاده اولدقده ارنا الاشیاء کما هی سری ظاهر اولوب هر ذره ده بر نور حقیقت وهر قطره ده بر دریای معرفت مطالعه
ایتمکه باشلر اشیانک ظاهر وخیالی ادراکدن بواطن ومعانی وحقایقی ادراکه انتقال ایدر خواب معنویدن
خلاص اولور اللهم اجعلنا من اهل الیقظة (احفظ الحفاظ) کما قال الله تعالی (فالله خیر حافظا وهو ارحم الراحمین
(خداوندا نه نقص اوله کمال محض حکمتدن) خداوند مالک وبزکوار دیمکدر آخرنده اولان الف ندا ایچوندر (محض)
ترکیبه چیغ دیمکدر (حکمت) حقایق اشیایی بیلوب مقتضای علمیله عمل ایتمکدر بوراده حکم معناسنه در
بو خصوصده الله تعالینک بر حکمتی واردر دیمک یعنی بونده مصلحت وبر حکم الهی واردر که خلقک علمندن غائبدر
دیمکدر ظاهر اولان بودر که کمال محض حکمتدن لفظی مصرع ثانی یه مرهوندر (اکر دوبد زجهان ایچه زلال
فیض رحمتدن) معنای بیت بودر که ای خداوند دریای احسانکدن نه اکسیله اکر کمال محض حکمتکله جمیع
جهانیانی زلال فیض رحمتکدن سیراب اتسک یعنی سنک اوقدر رحمت واسعه لک واردر که جمله خلق آندن مستفیض
اولسه لر ینه بر قطره اکسلمز (بیت) یومز سه آب رحمت اهل جرمک جرمنی یارب) یا بو بحد وبی پایان اولان دریایی نیلرسک
بو بیتلرده اولان رحمتله مراد رحمت خاصه درز زیرا رحمت عامه جمله دائرهٔ وجودده اولنلری محیطدر صاحب محمدیه نک
مرادی دریای رحمتک وسعتنی بیاندر والا اهل شرکی مغفرت مقتضای حکمت دکلدر قال الحافظ (در کارخانهٔ عشق از
کفر ناکزیرست) آتش کرابسوزد کربو لهب نباشد (الهی) ای کوکل بردم اویان وقت سحر) تا بکی بو خواب غفلت تا بکی
کون کبی نوره بویان وقت سحر) تا بکی بو خواب غفلت تا بکی) اوستکه الدلک امانت یارنی) طوتدن آخر غم الم بوللارنی
واردر بو کیجه نک بریارنی (تا بکی بو خواب غفلت تا بکی) بر ضعیف انسان ایکن اولدلک امین) وارمی سنده خوف رب
العالمین) آچ کوزلک اویاردلک ای خوابکین) تا بکی بو خواب غفلت تا بکی) اعتبار ایت کائناته قیل نظر) هر بری حالنجه
بر تسبیح ایدر) سن اویورسن بو نیجه کونلر کیجه لر) تا بکی بو خواب غفلت تا بکی) حقیا حق جانبنه طوت یوزلک ماسوادن
خالقه دوندر اوزلک) فرصتی فوت ایلمه کل آچ کوزلک) تا بکی بو خواب غفلت تا بکی (ایقاظ) همزه نک فتحیله یقظه نک
جمعیدر یانک فتحی وقافک ضمی وکسریله اویانق معناسنه درکذا فی الاختری وقال فی الارشاد عند قوله تعالی (وتحسبهم

ایقاظ

ایقاظا) جمع یقظ بفتح القاف وکسرها وهو الیقظان یقظک جمعیدر یانک فتحی وقافک ضمی وکسریله اویانق معناسنه کذا
فی الاختری انتهی مقصود انلره عقل وادراک ویربلوب تنبیه اولندقلریدر (استحفاظ) حفظ دیمکدر سین تأکید ایچوندر
(کمثل الذی استوقد نارا) آیتنده اولدیغی کبی (استیعاظ) وعظ دیلمک (غیاظ) زیاده غیظ یعنی غضب وخشم ایدیجی
بوراده عقاب شدید وعذاب الیم دیمکدر عقابه صفتدر (احفاظ) حفظ اتدرمک بوراده حفظ ایتمک مراد اولنور (عنایت)
حق تعالینک قوللک حسن حالنه ارادتی تعلق ایتمکدر (لحیه) صقال بتدیکی یر یعنی ایکی چکه (استحاظ) حظ ولذت
آلمق (وعاظ) واعظک جمعیدر قبایحدن زجر ومنع ایدیجی معناسنه (شرعت الفاظ) یعنی الفاظک مشروعی وطوغروسی
وواضحی (صنعت الفاظ) اعتذار صورتنده سویلدکاری مقالهلریدر (کیوردی خلعت الفاظ) یعنی اول معنی ومضمون
اوزرینه برقاج لفظ خلعتی کیدردی حاصلی برقاج سوز سویلدی (لمعت الفاظ) الفاظک لامعی وپرنور وپرضیاسی
(رفعت الفاظ) الفاظک رفیعی وشانی وبلندی (سرعت الفاظ) یعنی بو سوزلری سویلمکه مسارعت (طلعت الفاظ)
الفاظک جمالی یعنی الله تعالینک کلامی نقابی مرتفع اولوب خطاب عزت ظهور ایتدی الفاظ بوراده مقالات وکلمات
معناسنه در قال الله تعالی (وکلم الله) الایه ولا یقال نطق الله وتلفظ الله لان النطق والتلفظ لا یکونان الا بالجوارح
والله تعالی منزه عن اوصاف الجسمانیات (کروکندی بیلور انجق کمال حکمت الفاظ) یعنی بو کلامک وبو خطابک کمال
حکمتنی ینه الله تعالی بیلور وامانت مذکوره آدمک اوزنده طوره انده مصلحت وسرندر اول خبیردر (ایریشه رحمت
الفاظ) یعنی بو امرک مقتضاسی که رحمتدر انک اثری ظاهر اوله (وحدت الفاظ) مقصود توحیددر انجق وحدت لفظی
ایکی کلمه سی ایله جمع ایتمکده اولان لطافت ظاهردر (صورت الفاظ) یعنی اول معنایه دلالت ایدن الفاظک صورتی
بونلرده درکه ذکر اولندی (قادر) الله تعالیدر (قدرت) آنک صفتیدر (عبرت) آدمک حالیدر (ذوق ولذت) ذکر اولنان
شربت کبی اولان الفاظدن حاصل اولان کیفیتدر که دماغ اهل عبرت انکله کیفیت بولور ومقام اهل حالت اول شربت
مسکیه ایله رایحه دار اولور (الهی) درد عشقه دوش اولنلر روز شب کریان اولور) آتش وشوقه دوشنلر عاقبت سوزان
اولور) شول امانت کنجنی حق هر کیمه قیلدی نصیب) باطنی معمور اولور ظاهرده اول ویران اولور) نوش ایدن جام
صفایی ساقیٔ حقدن ازل) جرعه سی دریا اولور دریاسی بیابان اولور) آدمی کور نیجه یوزل ییل اغلیوب ایتدی فغان
اغلینلر کول کبی بر وقت اولور خندان اولور) واریسه سنده امانت سری فاش ایتمه صقین) سرنی ناسه دینلر اوتانور
بران اولور) زاهدا انسان اولنلر چکدیلر عشقین غمک) بار عشقی چکمینلر معنیده حیوان اولور) طاغلر وطاشلر تحمل
ایتمدی عشق حقه) کیم ازل فیضی نصیب کامل انسان اولور) حقیا سر محمد حقیچون انسانی کور) چشم حقیله
باقیلسه صورة رحمان اولور) خطیئات خطیئه نک جمعیدر کناه معناسنه سیئه ایله خطیئه نک بیننده فرق بودر که سیئه
مقصود بالذات وخطیئه مقصود بالعرض اولنده غالبدر زیرا خطادندر (بتردی زنجبیل اسی نباتات) یعنی زنجبیل
واکا بکزر حرارت ویریجی اوتلر بتردی روایتده کلمشدر حضرت آدم علیه السلام ارضه هبوط ایتدکده اوراق
جنتدن اوزرنده اوراق بولندی روزکار اول اوراقی بلاد هندده تفریق ایتدی انکیچون هندستان انواع طیبه معدنی
اولدی حضرت آدمک کوزی یاشندن (عود وزنجبیل وصندل وعرعر وکافور حاصل اولدی وانواع طیبه واصناف
اشجارله دشت هندستان طولدی (ساحل) دکز کناری وانما سمی شاطئ البحر بالساحل لان الماء سحله ای ضربه
(شیدا) اشفته ودیوانه (اقاردی کوزلرندن یاش ایله قان) دکزلرده اولوردی در ومرجان) حضرت حوانک کوزندن
اقان یاش انجو وقان مرجان اولمق غیر وجهله دریاده در ومرجان حاصل اولمغی منافی دکلدر نتکیم رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینک لیلهٔ معراجده عود تلرنده عرقلرندن یر یوزینه بر قطره دوشدکده قرمزی کل حاصل اولدی
اما بو قطره دن کل سرخ بتمکدن مقدما بو کل عالمده اولمق لازم کلمز وکذلک حضرت علیه السلام اطراف عالمه بر قبضه
طوز صاچوب طوز بتمدن آندن مقدم طوزلک وجودی اولمق لازم کلمز بلکه انبیایی واولیایی تشریف ایچون بو مقوله
خارق عاده امور ایدر وحدیث مرفوعده دخی کلمشدر که ایله معراجده یریوزی رسول اکرمک فراقنه طاقت
کتورمیوب اغلدقده آنک کوزی یاشندن اصف دیدکاری اوت بتدی وقصص انبیاده کلمشدر که حضرت حوانک
کوزی یاشندن قرنفل وخوش قوخولی نسنه لر وجوده کلدی (المحرره) عاشقلک چشمنده درمرجان ودر) عالم ایچره
سویلنن بحرین اردر (عنایت) قدسبق (جرم وجنایت) ایکیسی بر معنایه درصوچ وکناه دیمکدر (بدیع فطرت) بدیع
عجیب وغریب وفطرت خلقت دیمکدر بوراده مفطور یعنی مخلوق معناسنه در پس بدیع فطرت خلقک عجیبی دیمکدر زیرا
اندن مقدم اوصورتده کمسه خلق اولنمش واکا ویریلن جمعیت کمسیه ویرلمش ایدی (غضبدن رحمتم سبقت قیلوبدر)
معلوم اوله که رحمت ذاتی وغضب عارضی زائل اولوب ازل وابد رحمتدن عبارت اولور بو مقامک تفصیلی مسکوت عنه

مقوله سندندر فافهم (مقدور) تعلق ایتمشدر وجوده کاور (پیك) حضرت جبریلدر قال حضرة مولانا قدس سره الاعلی) پیشترآ پیشترآجان من) پیك راه حضرت سلطان من) بو بیتده پیكدن مراد عزرائیلدر زیرا مولانا حضرتلری بو خطابی وفاتی حالنده ملك الموته ایلدی بوملكلرك پیك اولملری حق تعالینك امرنه مسارعتله در وبونلر پیكار كبی خواص درگاه حقدر (الحق دكلی) یعنی حق بود كلی (وجد) مؤمنك باطننه وارد اولان حاله دیرلر كه مؤمن انی ادراك ایدر فقدك سقا باید ربو زاده مراد قلبده تأثر حاصل اولوب عالم معنادن برحال ظاهر اولمغله اضطرابه دوشدی دیمكدر (دیدی سبحانك اللهم یاحی) ابن مسعود رضی الله تعالی عنهدن مرویدر كه الله تعالی یه جملهدن احب اولان كلام آدم بابامز علیه السلام حق تعالیدن زله سن دیلدیكی وقتده بیوردیغی مقاللردر كه بودر سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالی جدك وجل ثناؤك ولا اله غیرك پس بونكله افتتاح صلاة مسنون اولدی كه آدمك توبه سی قبول اولدیغی كبی بزم دخی نمازمز قبول اوله سبحانك اللهم یاالله ذات پاكك كه لایق اولمین صفتلردن نزاهتك اعتقاد ایدرم وبحمدك حمدكه مقارنتله پس واو زائده اولوب یا مقارنت ایچون اولمش اولور فسبح بحمد ربك آیتنده اولدیغی كبی (وتبارك اسمك) یرلرده وكوكلرده سنك اسم شریفك بركتی زیاده اولدی زیرا هر خیر سنك اسمكی ذكر ایله اولور (وتعالی جدك) سنك عظمتك عالی اولدی یعنی اولاددن وازواجدن مستغنی اولدك (وجل ثناؤك) مدحك ووصفك جلیل وعظیم اولدی (ولا اله غیرك) وصفك غیری معبود بالحق یوقدر ولكن روایات مشهورهده وجل ثناؤك ایراد اولمغله فرائضده دینلمز زیرا فرضلر محل اهتمامدر نوافلده دینلسه جائزدر اولی اولان جنازه نمازندن غیری نمازلرده دینلمك كركدر كما فی شرح الحلبی رحمه الله (سهو ونسیان) بو ایكی كلمه الفاظ مترادفهدندر ولكن بعض ادبا فرق جزئی یازمشلر (ظلمت نفسی فاغفرلی) ترجمان القرآن سلطان المفسرین ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلری فتلقی آدم من ربه كلمات) آیات شریفه سی تفسیرنده بیورمشلر كه كلماتدن مراد بودر كه ذكر اولنور لا اله الا انت سبحانك اللهم وبحمدك عملت سوأ وظلمت نفسی فاغفرلی فانك انت الغفور پس صاحب محمدیه بومقامده اوچ وجهك بینی جمع ایتدیكه بری بو تسبیحدر وبری دخی مقدم شرح اولنان سبحانكدر وبری دخی آندن مقدم مناجات طریقیله ایتدیكی كلماتدر (بعدذا) راه هدایت كیمه یوز طوتسه عنایت حق مرشداولور ومقامه مناسب اولان وجهله نیجه مناجات ظهور ایدر كه آندن مقدم اومقوله كلمات آنك خاطرنه كلمز واول بابده برالف بیلمز كورامدی خلاقك كمال لطف وكرمنی قولنی كندی جنابنه تقریبه بهانه سازلوب قپوسنه نه وجهله مناجات ایده جكن تعلیم ایدر (محرره) یاالهی قاصرم شكر كده بن) قول سنك احسان سنك غفران سنك) اهل تقصیرم سنك ذكر كده بن) قول سنك احسان سنك غفران سنك) بونجه عصیان ایلیوب دونسم سكا) اول نفس قارشو كلور لطفك بكا) سن براولو پادشاه سن بن كدا) قول سنك احسان سنك غفران سنك) كیمه یلوارسون عجب بیچاره لر) كیمه یوزاورسون بوكون اواره لر) مرهم اورشاها اوكاسون یاره لر) قول سنك احسان سنك غفران سنك (ربنا اننا ظلمنا درسوزم) وارمغه دركاهكه یوقدر یوزم برفقیرم عاجزم براوكسزم) قول سنك احسان سنك غفران سنك) سویلنور وصفكده رب العالمین (غافر الذنب انت خیر الراحمین) ایله حق یه كرسلر یامعین) قول سنك احسان سنك غفران سنك (رؤف) لطف ورحمتدن اوتوری ایصال نفعه مائل دیمكدر انكیچون رب العالمین وصفیله جمع ایتدی زیرا تربیه عوالم هركسه ظاهر وباطننه نافع فیضله نشو ونما ویرمكدر (عطوف) زیاده شفقتلو ومرحمتلو انكیچون خیر الراحمین نعتیله جمع ایتدی راحمیندن مراد رحیم اسمنه مظهر اولنلردر (حق ولی) یعنی كرچك ولی ومقرب دوست وولی ولكن كلمه سندن مخففدر مصرع آخرنده اولانسن فتح سینله خطابدر (حاجت روا ییل) یعنی حاجتك روا ولایق ومقبول ییل (شرك) مراد شركك جلیدر (بودعا) كندو یه حقدن الهام اولنوب آنكله مناجات ایتدیكی دعادركه بعضلر آنی) ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرین آیتیدر دیمشلر (كه رفع اولدی حجاب نوراقدس) نوریالك حجابی مرتفع ومنكشف اولدی مقصود آدمك دعاسنه حائل قالمیوب قبولنه علامت اولنسون ایچون ابواب سموات منفتح وعرشه وارنجه اولان حجب نورانیه مرتفع اولوب حقدن تجلی قبول ظاهر اولدی وآدمده اولان زلهدن اثر قالمدی دیمكدر (وسخدن انتقال ایتدی ایچنده) وسخ كیردردن معناسنه یعنی آدمك وجودنده اولان وسخ كیدوب برحالدن برحاله انتقال ایتدی (كه قاررمشدی جسمی معصیتدن) بعض علما اذن حقنده بومقوله روایاتی تجویز ایتمشلردر ولكن ظاهر اولان بودر كه آدمك جسد شریفی قاررمق جنتلونه نسبت ایله دربوخسه عامه اعتقادنده اولان وجهله دكلدر پس شیوه حقه عارف واحوال انبیایه واقف اولان اهل الله لساننده بووجهله صادر اولان كلامك محمل صحیحی (واردر) عامه لساننده بویله سوز اولمق ترك ادبدر وبلكه تحقیر ایدرایسه كفردر هركسك حالنه كوره ترقی وتنزلی واردر انبیاده دخی بشریت

حسبیله بعض اموره ایله مبتلی اولمق بعید دكلدر انجق آنی تجویز ایتمك عامه یی تنفیر واعتقادلرینی حفظ وصیانت ایچوندر الحاصل لكل مقام مقال ولكل مقال رجال دینلمشدر بركسه حلاج منصور مرتبه سنی كذر ایدوب دعواسی ایچون انی جرح ونقصانی بیان ایتسه وجهی واردر كذلك بومرتبه صاحبنك حلاج حقنده اولان كلامنی بطریق الحكایه نقل ایتسه ضرری یتمز فاما مجرد بعض معارفه واصل ومقاماته عارف اولمق حسبیله طعن وتشنیع وحقنده نقصانته متعلق كندی یانندن سوز سویلسه ترك ادب ایتمش اولور زیرا ادنادن اعلایه اطاله ایود كلدر یعنی سالك راه حقیقت اولنلره كوره امسالك لازمدر عامه ناسك فتوی مرتبه سندن ایتدكاری جرح معذوردر بونی اكا قیاس ایتمك كركدركه (بیت) (اهل دله بدی یاد مكن) (ناصیه) هین زبان بابدی معتاد مكن (ناصیه) آلن اوزرنده اولان صاچ بتدیكی یره دیرلر بعضلر آلن اوزرنه مائل اولان شعوردر دیمش بوراده مراد باشدن ایاغه دك دیمكدر (كیوردی ایكی سندس طون قبادن) یعنی جبرائیل علیه السلام سندسدن ایكی قبا كیدردی سندس شول اطلسه دیرلر كه اینجه اوله وقالن اولنه استبرق دیرلر قبا اوكی آچق قفتانه دیرلر جامه اوكی طوتق ویرتق اولنه شاملدر (صناسن چقدی كلخانجی عبادك) معلوم اوله كه آدم جنتده عیش وعشرتده وصفا وكرمیتده ایكن كویا حمامجی ایدی وقتا كه بودار محنت اولان دنیایه هبوط ایدوب آتش فرقته وخاك ذلته دوشدی كلخانجی كبی اولدی پس الله سبحانه وتعالی جبریل وساطتیله آنك عباسنی قبایه وذلتنی عزته وفرقتنی وصلته وفرقنی جمعه وفصلنی وصله وفقرینی غنایه وكریه سنی خندهیه وماتمنی سوره وغمنی سروره تبدیل ایدوب مقتضای حكمتله ترقی كوستردی * اول شكسته باش كه اوج سریر ملك یوسف پس ازمجاورت قعرچاه یافت (بشارت) بانك كسریله بوراده تبشیر ومژده معناسنهدر بومعنایه بابی مفتوح اوقومق غلطدر ولهسندندر كما یقول العامة قال الحریری البشارة بالكسر مابشرت به وبضمها حق مایعطی علیها وبفتحها الجمال ومنه قولهم فلان بشیر الوجه اوحسنه فالفتح فی المعنی الاول غلط العامة (ایرشدی بحره جان ودلده اهواء) اهوا هوانك جمعیدر قصر ایله عشق ومحبت ومیل معناسنه یعنی حوی بو خبرلری كوش ایتدكده جان وكوكلدن عشق محكم وحب مبرم ومیل مستحكم اولدیغی حالده لب دریایه واروب اغتسال ایلدی (اولوردی كرزیاشی لؤلؤ مرجان) یعنی كوزندن اقان یاش دریایه دوشدكده انجویه منقلب وقان مرجانه منقلب ومتحول اولوردی (نیجه صاله آنی عشق انفصاله) نیجه كیف معناسنهدر یعنی انسانك كوكلنده عشق ومحبت اولدقدنصكره اول علاقه آنی انفصال وفرقته صالمز بلكه اتصال ووصله چكر) كیمده كیم عشقك نشانی واردرر) عاقبت معشوقه آنی ایركورر) بعض نسخهده اتصاله دوشمشدر بوتقدیر اوزره مصرع اول ثانی یه مرهون ومربوط اولوب معنی بویله اولور كه حضرت حوی وسائله منتظر ایكن كورنه وجهله ونه طریق ایله وصلت اله كیرر واسبابی ومقدوراتی نه یوزدن اوله جغی ظاهر اولور (بویا كا كلدك آدم وحشتندن) ایچی طاشی طولیدی دهشتندن) یعنی حوانك خصوصی طورسون كلم آدمك حالنی ذكره كه آدم علیه السلام اولدیغی مقامده وحشتله ظاهری ودهشت وحیرتله باطنی طوبطلو ایدی (نیران) نارك جمعیدر بوراده مراد نیران عشق وشوق ودرد والم وحرارت دلدر (قنی یاری دیاری تختی رختی) یاردن مراد حقیقتده الله تعالیدر وصورتده حضرت حوادر دیار دارك جمعیدر بوراده مراد جنتدر بخت خاء معجمه ایله دولت وطالع اكر تخت اولورسه تاء مثنات وخاء معجمه ایله وعاء یصان فیه الثیاب معناسنه اولوركما فی القاموس بومعنانك فی الجمله رحلته مناسبتی واردر زیرا رخت خاء منقوطه ایله اسباب بیت وقماش خانه معناسنهدر (قنی تاجی وتختی هب برختی) تاج پادشاهلر باشلرینه كیدكاریدر وتخت خاء معجمه ایله پادشاهلر اوتوردیغی معروف یردر صوفیه طائفه سی باشلرینه كیدكاری نه دخی تاج دیرلر زیرا واصل الی الله اولنلر پادشاه اقلیم معنیدر عالم ملكوتده اولان تصرف بونلرك الندهدر انلرك تختی كوكلدهدر وفی الحدیث السلطان ظل الله ای ظل الحقیقة الجامعة فاذا كان الظل سلطانا صاحب تاج فما ظنك بالمظهر الذی هوذوالظل بل السلطان موهوب له التاج من یدهذا المضاف الیه وهو تاج مجازی وتاج المظهر الجامع تاج حقیقی واما قول بعضهم بطریق الانكار لیس فی الكتب كتاب التاج والخرقة فكلام ساقط لا یقوم حجة علی اهل التاج والخرقة نعم ان متصوفة هذا الزمان ینبغی ان یسلب عنهم تیجانهم وینزع خرقهم اذلا ینزلون علی حكم الشریعة ولا علی قاعدة الطریقة فالجرح لهم والطعن بهم من باب الغیرة الالهیة هذا والحق احق ان یتبع (علی هذا امیدی وصل یاره) ایره تا فضل كیده فصل یاره) بو بیتك كلماتنده اختلاف واقع اولمشدر بعض نسخهده ایره حق فضل دوشمشدر وبعض نسخهده ایره تا فضلی یا ایله دوشمش وبعض نسخهده فصل یاره یرینه درد یاره دوشمشدر جملهدن مقصود بردرد یمك اولوركه بونك اوزرینه آدمك امیدی وصلت یاره ایرشمك ایدی تا كه اول یارك فضل ولطف وكرمی ایرشوب آنی فصلدن وفرقتدن قورتاره واورتادن درد یاره وجراحت كیده واولكی فصل وصل اوله وعدل فضل اوله

مرهم وصلت یارله وجمع یاره وفرقت ساکن اوله (الهی) نیجه دویسون فرقته بیچاره‌لر) تیغ فرقت قلبی طوغریاره‌لر
نیجه ایتسون ای کوکل آواره‌لر) کتدی اچلدی یورکده یاره‌لر) عشق ایله ترك ایتدی آدم جنتی) چکدی
پریوزنده در دو محنتی) بولدی آخر عشق ایچنده وصلتی) بو ایله اولور عاشق غمخواره‌لر) آتشمدن دوندی تورەدلم)
تشنه‌یم وصل آبنه ایرمزالم) بنده شمدی اول کاه بربلبلم) نیلیم خار آره‌مزی آره‌لر) حقیا دهرك ریاسندن کسل
عشقله اخلاصه دوش وارمتصل) لوح خاطردن رسوم وعرفی سیل) نیجه بوانکار قلبك قاره‌لر (وحی ربانی)
یعنی جبریل وساطتیله اولان اعلام واشارت ربانیده اولان الف ونون تأکید ایچوندر (استطلاع) اطلاع طلب
ایلمك یعنی معرفت ووقوف (استنفاع) منفعت دیلمك (اجماع) اتفاق وجمعیت ایتمك (اسراع) ایومك (استجماع)
جمع اولمق یعنی صوت ایله اول مکانده جمع اوله‌سن (استیداع) بورادەوداع واولك فتحیله تودیعدن اسمدر کوچ وقتنده
بری بری ایله اسنلشمك دیمکدر مقصود حوانك آدمه وداع ایدوب بلکه بردخی وصلته ایرمیم دیوچکدیکی درد فراق
وحزندر (ارضاع) امزرمك (اشرف الاوضاع) وضعلرن وبنیادلرن زیاده شریفی وعالیسی (بکالی حرم قلدم چو
عرشومه مقابلدر) مکهٔ مکرمه یه حرم دینلور که الله تعالی ورسولینك حرمیدر والحرمان مکة والمدینة کما فی القاموس
وامام الحرمین استاد ابی حامد الغزالی رحمهما الله تعالی اقام زمانا بمکة والمدینة یدرس ویفتی ولذا لقب بامام الحرمین
کما فی روضة الاخبار معلوم اوله که کعبهٔ مکرمه عرش اعلانك مقابله‌سنده واقع اولمشدر انکیچون دائما مهبط
انوار الهیدر وبیت الله اولمق حسبیله حرم اطلاق اولندی پس اول حریم محرمه نامحرم اولنلر کیرمز وآنك مشتمل
اولدیغنه اغیار اولنلرك عقلی ایرمز (محرره) حرم کعبه‌یه ایرمکلکه همت ایله) بیت معموری طواف ایتمکه غیرت ایله)
چکاوب کتمه‌ده‌در قافله‌لر صبح ومسا) برآدم آدم ایسك کعبه‌یه هجرت ایله) نیجه بربادیه سنده قلاسن شول نفسك)
حرم قلبه دخول ایتمکه دقت ایله) ظاهرك عالم آثاری سیاحت قیلسون) باطننده یوری وارذاته عزیمت ایله)
کعبه‌دن قبله‌دن ای دل غرضك چون حقدر) کاملك قلبنه کیرحقله صحبت ایله) نیجه برحق بیچاره مجازاوله ایشك
خلقی ترك ایله یوری عزم حقیقت ایله (اسماع) بورادە استماع معناسنه یعنی اشتمك (طماع) زیاده طمعکار (مطواع
زیاده مطیع اولمق (اطلاع) اعلام (نه یره کم قدم بصدی صولك اوچی اولدی معموراول) یاپلدی قلعه شهرستان عمارت
ایلدی زراع) معمور خرابك ضدیدر عمارتدن مأخوذدر عوام ناس عمارت برینه تعمیر استعمال ایلدکاری
غلط باپندندر زیرا تعمیر عمری وحیاتی اوزون ایلمکدر معمر چوق یشامش آدمه دیرلر زراع زارعك جمعیدر اکنجی
معناسنه درزرعله حرثك بیننده فرق واردر زیرا حرث یری آماده قیلوب تخمی صاچمغه دیرلر زرع آنی زراعت وانبات ندر
ولهذا قال * افرایتم ما تحرثون ءانتم تزرعونه ام نحن الزارعون) فاثبت لهم الحرث ونفی عنهم الزرع کما فی حواشی
ابن الشیخ (بعدذا) بو بیتدن منفهم اولور که جمیع اقالیمده قلعه وشهرستان اولان یرلره آدمك قدمی باصمش اوله انجق
عارفلردن حکایه اولنمش که واقعه‌سنده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمی کوروب یا رسول الله بن روم ویلایتی
سمتنه توجه مرادایده‌رم دیدکده فخر عالم بیوردیلرکه الروم لا یدخله المعصوم پس اول عارفه شبهه اولدیکه رومده
بوقدر علما وصلحا واولیا واردر رومه نیجه معصوم کرمش اولور صکره الهام اولندی که معصومدن مراد انبیادر
زیرا اولیایه محفوظ دینلور معصوم دینلمز کما فی النفحات وانوار المشارق رومدن مراد دیار قیصردر که شام اطرافنده
ارض عربدن منفصل اولور پس ارض عربدن ارض رومه بر پیغمبر اایاق باصمق لازم کلور اما ظاهر اولان بودرکه
بو کلام آدمدن غیریه نسبت ایله‌در زیرا آدم علیه السلام زماننده عرب وعجم وروم مملکتی اعتبار اولنمق یوغیدی صکره
قلعه وشهرستان بنا اولندقده اولیا رومه ایاق بصدی انبیا باصیوب ارض عربده ساکن اولدیلر بونك سری بودرکه
ارض عرب ذات مرتبه‌سنه اشارتدر پس انبیا مقدم ذاتی کوزدوب شانلرینه مناسب اولان وجهله دائما ترقیده
اولدیلر (ابداع) خلق ایتمك لکن خلق وانشا وصنعله ابداعك بیننده فرق واردر زیرا خلق وانشا وصنع برنسنه‌یی
عدمدن ایجاد واحداثدر مثال سابق اوزرینه اولمق شرطیله مثلا شمدی آدم علیه السلام بدیع فطرتدر زیرا آندن
مقدم اوصورت ومثالده برموجود خلق اولنمش ایدی ذکره ابو المنتهی فی شرح الفقه الاکبر (ابداع) یا مثناله
ودیعه قومق ودیعه حفظ ایچون وضع اولنان امانته دیرلر (ایدوب اول مرکز ایقاع) مرکز قرار ایده‌جك یرمقرکبی
وهرنسنه‌نك وسطی یقال مرکز الدائرة وسطها (ایقاع) واقع قیلمق یعنی کعبه‌یی مرکزنده وقرار ایده‌جکی یرده قومشلر
بوسوزده کعبه ارض معموره‌نك وسطی اولمسنه اشارت واردر اما بتون دنیانك وسطی قبة الارض دیدکاری
یردرکه هواسی غایت معتدل وآنده کیجه کوندز برابردر کذا فی الملکوت (مجوهر) جوهرلو (صناع) صانعك
جمعیدر (بنیادکر) ایشجی معناسنه (ازهر) زیاده براق (زجاج) صرچه‌جی وشیشه‌جی (شماع) مومجی وموم

یاقیجی (بوکون مکه حرم اولسون) وفی الحدیث هذا البلد حرمه الله تعالی یوم خلق السموات والارض یعنی یرلر وکوکلر
خلق اولندیغی کوندن بری مکهٔ مکرمه محرمدر وحرمت عظیم ایله محرمدر ولکن آثار حرمتك ابتدا ظهوری حضرت
ابراهیم علیه السلام زماننده‌در پس مکه‌نك صیدینی شکار ایتمك واذخر دیننان اوتدن ماعدا نباتاتی کسمك ویولمق
بوقدر وبرکسه قان ایتمش اولسه حرم کعبه‌ده اکا قصاص اولنمز وبونك امثالی دخی حرمتلری واردر (مناع) زیاده منع
ایدیجی مکه مشرکاری آفاقی اولنلری صد ومنع ایدرلردی * قال الله تعالی (ان الذین کفروا وصدوا عن سبیل الله
والمسجد الحرام الذی جعلناه للناس سواء العاکف فیه والباد) ای المقیم والغریب من غیر فرق بین مکی وافاقی (الحاد)
طریق مستقیمدن عدول ومیل ایتمکدر قال الله تعالی) ومن یرد فیه بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم) پس حرم
کعبه‌ده استحلال حرامدر واکتساب آثام ودشنام خدام واحتکار طعام موجب استحقاق عذاب الیمدر حتی
منقولدرکه حرمده اولان خواطر فاسده عفو اولنمز اورالی غیری یرلره قیاس ایتمك کرکدر انکیچون بعض علما مکهٔ
مکرمه‌ده ومدینهٔ منوره‌ده مجاورت مکروهدر دیمش زیرا حرمینه رعایت ایتمکده قصور واقع اولورسه سبب تنزل
وبلکه موجب سخط الهی اولوره لولك سلفدن بعضلر زیارت کعبه‌یه کلدکلرنده خیمه‌لرن حرمدن طشره قوروب طواف
ونماز ایچون حرمه کیردکلرنده کلام دنیا ایتمزلردی واویومزلردی وطعام ییمزلر واقتضا ایدرسه حرمدن طشره چقوب
دفع ضرورت ایدرلردی بوزمانك خلقی اکثریا اهل الحاد اولدی نه شیخنده نه صوفیسنده نه اکابرنده نه اصاغرنده
ادب وارکان وحرمت ووقار قالمدی بونلرك یاننده کعبه ومسجد ایله کنیسه وبتخانه براولدی قال الحافظ) چون
طهارت نبود کعبه وبتخانه یکیست) یعنی کعبه‌نك شرفی پاکلك ایله‌در بو طهارت که اولمیجق مسجد وبتخانه براولمش
اولور (لمحرره) قلبکی بتخانه قیلدك عین بیت الله ایکن) برخرلا یفهم اولدك عالم واکاه ایکن) کرکدا چشم اولمسك
دنیایه قیلمزدك نکاه) هیمدد قالدك کدا الرصفی ایچره شاه ایکن (الماع) اظهار وروشن ایلمك روایت اولنمش که
حضرت کعبه بش دفعه بنا اولنمشدر اولکیسی ملکلرك بناسیدرکه یاقوت احمردن ترتیب اولنمشدی صکره ایام
طوفانده آسمانه رفع اولندی ایکنجیسی حضرت ابراهیم علیه السلامك بناسیدر اوچنجیسی زمان جاهلیتده قریشك
بناسیدر بو بنایه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حاضر اولمشدر دردنجیسی ابن زبیرك بناسیدر بشنجیسی حجاجك
بناسیدر بونك تفصیلی سیرکتابلرنده مسطوردر طالب اولنلر انسان العیون نام کتابه وغیریه نظر ایده‌لر (عنایت ایلسه
قطره آجی دریاده‌در اوله) قطره‌دن مراد قطرهٔ نیساندر آجی دریاده صدف دیدکاری حیوانك قرننه دوشوب انجو
اولور کما ذکره المفسرون عند قوله تعالی (ظهر الفساد فی البر والبحر (هدایت ایلسه ذره اوله کون یوزنه طلاع) ذره شعاع
شمسده کورینن اواجق غبار در کون کونش دیمکدر طلاع مبالغه ایله طلوع ایدیجی یعنی ظاهر اولیجی وطوغیجی
وعالی وقاهر اولیجی یعنی حق تعالی برذره‌یه هدایت ایلسه اول ذره‌نك نفسنده کونش یوزنه چیقه‌جق حالی ویوزی
یوغیکن هدایت سببیله یوزنك پرتوی شمسك پرتونه غالب اوله وکونشدن زیاده نوربوله الحاصل قطره‌لر دریکتا
وذره‌لر خرشید پرضیا اولمق حق تعالینك عنایت وهدایتنه موقوف برامردرکه ارادتی تعلق ایتدکده حقیر اولان
نسنه‌لری عظیم وعزیز ایدر (الهی) کاملك قلبن خداد ریای عمان ایلدی) علم پاکن اول صدفده درومرجان ایلدی)
صورتا درویش اولان بردانه‌یه بکزرهمان) دانه‌سنده حقی کاصدخرمن احسان ایلدی) کیمی بلبل مثالی مبتلای
زار ایدوب) حضرت مولا کیمین کل کبی خندان ایلدی) بیت معمور فلك یاقوت احمردن ایسه) صنع حق دل
کعبه‌سن پرنور رحمان ایلدی) نیلسون عاشق اولنلر جوهرذی قیمتی) عشق حالن کورآنی خاکیله یکسان ایلدی)
حضرت مولایه دائم حقی حمدایت کیم سنی) اهل ایمان اهل احسان اهل عرفان ایلدی (ارجاع) دوندرمك یعنی
حوانك یوزن بندن یکاچویروهر نرده ایسه بنی اکا قاوشدر (مروه وصفا) مکهٔ مکرمه‌ده ایکی طاغك اسمیدر (استرجاع)
حوانك رجوع ایتمسن دیلمك اما بورادە ظاهر اولان بودرکه استرجاع ایتمه دیمك ملول ومحزون اولمه وفرقتده قالدم
دیمه دیمکدر (مناسك) منسكك جمعیدر سینك فتحی وکسریله عبادت ایده‌جك یردیمکدر کما قال ابراهیم علیه السلام
(وارنا مناسکنا) ای متعبداتنا بورادە مراد افعال حجدر (آندن استمتاع) یعنی عبادات حجی برینه کتوردکدنصکره
حوادن استمتاع ایله وفائده‌لن وال اوزادوب قربان ایله (عرفات) موقفك اسمیدر (قال فی القاموس عرفات موقف
الحاج فی الیوم التاسع من ذی الحجة علی اثنی عشر میلا من مکة سمیت لان آدم وحوی تعارفا بها وهو اسم بلفظ الجمع
(بعدذا) بومقوله اعلامك اوزرینه الف لام داخل اولمز زیرا تعریف علمیت مغنیدر مکر معنای وصفیت ملاحظه
اولنور اسملر اوله حسن حسین عباس کبی اوزمان تعظیم وتحسین وتزیین ایچون دخول لام جائز اولور وعلی اسمنه دخی
علم بحث اولیوب مشتق اولمسی سببیله دخول لامك جوازی واردر فاما حسن وحسینه لامك دخولی کبی شائع دکلدر

پس امضا معناسنده اولان القابك حالى اعلامه قياس اولنه معلوم اوله كه عرفات حرم اطلاق اولنان محلدن خارجدر
پس وقوف نفس حرمده اولمقده حكمت بودركه عرفات حرم كعبه نك ميدانى كبيدر وحرم كعبه يه پايه در پس
عرفاتدن حرمه وحرمدن كعبه يه ترتيب اوزره دخولده افعالدن صفاته وصفاتدن ذاته ترقى صورتى واردر بونلر كويا
سلطانه حجب متعدده كبيدر عالم انس وحضوره ايسه تدريجله واريلور وقاعدهٔ آداب وارکان اوزره كيريلور (استتباع)
تابع اولمق يعنى حوانك كوكلى آدمك اردنه دوشمش اكا اويمش ايدى (وضاع) وضع ايديجى حقيقتده واضع شارعدر
پس عرفه وعرفات معرفتدندر پس آدم وحوى عرفه كون عرفاتده بولشوب بلشدكلرندن اوتورى حق تعالى
اومكانه عرفات واول كونه عرفه ديو آد ويردى معلوم اوله كه آدمك روى زمينه نزولندن قرق سنه مؤخر جبريل
نزول ايدوب توبه سن قبولنى اعلام ايلدى آندن بعد زمان حوى ايله ملاقات حاصل اولدى) دم وصلتده يارب جانم آل
كوسترمه هجرانك) دعا مقبول اولورمش چونكه حسرت حسرتك كورسه (غصه) يعنى بركن بوغزده طورن
لقمه يه ديرلر اما عجم غم معناسنه استعمال ايدر (اوجاع) وجعك جمعيدر آغرى ومرض وزحمت معناسنه در (ربنا
ظلمنا انفسنا) تبديل فطرت اصليه وتعريض عقابله نفسلريمزه ظلم ايتدك (وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين
آكر يا رب سن بزه مغفرت ومرحمت ايتمزسن زيانكارلردن اولمش اولورز يعنى نفسلك راحت وسعادتى نقدنى اضاعت
ايدوب بى مايه قالورز پس خاسر زيانكار وضياع ضايع اولمق معناسنه دركما قال الهدايى قدس سره العزيز (صاقن
سلب ايليوبن اختيارى) ايدوب جرمى ديه كم آندن اولدى) عزازيله انكچون اولدى لعنت) خدايه ديدى حاشاسندن
اولدى) انكچون كير ومقبول اولدى آدم (ايدوب جرمى ديدى كندمدن اولدى (كدردى ضرلرك نفاع) ضر)
فتحله نفعك ضديدر وضر وضر رسوء حال ديمكدر (نفاع) نافعك مبالغه سيدر مراد الله تعالى يعنى زياده نافع اولان
الله تعالى انلرك سوء حاللرين حسن حاله تبديل ايلدى (منى) مكهٔ مكرمه ده بر قريه نك اسميدر سميت لما يمنى فيها
من الدماء قال ابن عباس رضى الله تعالى عنهما سميت لان لما اراد ان يفارق آدم قال له اتمنى الجنة فسميت منى
لامنية آدم كما فى القاموس (بعدذا) آدمك مقصود اصليسى كه دركاه حقده مقبوليت ايدى حاصل اولدقدنصكره
اولادنى ارشاد ايچون جنت تمنى ايتدى كرچه صحبت يارله اولان كلخنده اولسه ده ينه كلشنده كى كبيدر كما قال عارف
المولى (هر كجا كه يوسفى باشد چو ماه) جنتست ان ارچه باشد قعر چاه) فاما مفادن اولنلرك حالى بويله دكلدر مع هذا
طالب ديدار اولنلر طالب جنت اولمدقچه اولمز فافهم (تمنى) وتجلى وتسلى وبونك امثالى تفعل بابندن كان مصدرلرك
آخرلرينك ماقبلى استعمال عربيه اوزره مكسوردر اما عجم تمنا وتسلى دير (استشفاع) شفاعت استمك بوراده مراد
حقك جود وعطاسى خزانه سندن مراد دلديكى ديمكدر (اضلاع) ضلعك جمعيدر ايكو معناسنه مقصود حج صورى
ايچون سالك راه اولدى ديمكدر قال بعض العارفين كم من رجل بخراسان وهو اقرب الى هذا البيت ممن يطوف وفى الخبر
ان لله تعالى عبادا تطوف بهم الكعبة (ع) بعد منزل نبود در سفر روحانى) بوندن معلوم اولور كه انبيا واوليا باطنلريله
مقصوده واصل اولور ايكن ظاهرلريله ينه اجتهادا تمسكدن خالى دكلر ايدى زيرا تجليات شهوديه يه تجليات وجوديه
ظرف واقع اولمشدر پس احكام ظاهره ايله تقيد اوزره اولميوب تهاون وتكاسل طريقنه سلوك ايدنلر اشقلرزمرهسندن
اولوب ره حقدن چقارلر وبنياد دينلريني دست اهماله يقرلر وكنديلريني آتش حسرته ياقرلر (لمحرره) امر حقدن
طشره چقمه رسم واركانى كوزت) كفرالن طوتمه بو يولده دين وايمانى كوزت) باب حقده چونكه بر بيچاره قولسن
اى كشى) كوكلكى اول شاهه طوت جانله فرمانى كوزت) نفسه شيطانه قول اولمه خوار اولورسن عاقبت سنده
وارانسانك اول رب رحمانى كوزت) هر كوكك بر بولى وار هر طاعتك بر ذلتى) بلبل ايسك مسجده كل اول كلستانى
كوزت) جور خارى چكدى آدم عاقبت ايردى كله) آدم ايسك سنده حق جان وجانانى كوزت (مسافه) ايكى منزل
ارالغى يعنى بعد والسوف فى الاصل الشم لان الدليل اذا كان فى فلاة شم ترابها ليعلم اعلى قصد هو ام لا فكثر الاستعمال
حتى سموا البعد مسافة كما فى القاموس (قد) قامت معناسنه (استبداع) بديع وعجيب اولمق (سحاب) بولوت (فوج)
بواولك يعنى جماعت (اشياع) شيعه نك جمعيدر كسرله بر بولك جماعت معناسنه يعنى ملكلر بولك بولك اولوب
هر برى بر درلو ذكر وتسبيح ودعا ايتدكلرن آدم اشيدردى معلوم اوله كه يرايله كوكك ما بينى بشيوز يللق مسافه در پس
آدمك قد وقامتى نقدر بالا وبلند ا ولسه ينه تسبيح ملائكه يى استماع ايده جك مقدارده دكلدر انجق انبياء وكمل اوليانك
حواسى آچق اولمق ايله عوامك اشتمدكلرى حركات افلاك وصداى تسبيحات املاكى اشيدرلر ومسافهٔ بعيده دن
كورورلر وبو عالمده اولدقلرى حالده جنتك روايح طيبه سن استشمام ايدولر شرقدن غربه دك ال ايرشديررلر (طوتردى
آنلر كله انس) يعنى اول استماع ايله وحشتى كيدروردى زيرا انسان بر شهره قريب اولدقده بو لده چكديكى زحمت

ووحشت زائل اولور ونوعا انس بولور پس قربتده بوى وصال واردر انجق وصول وحصول كبى دكلدر (وداع) وداع
ايديجى (قو ومتبوعله اتباع) بعض اكابر واصاغرى زيرا انلرك دخى رسلى واردر رسلى اوليا نلر انلره تابعدر (نزاع) نزاع
ايديجى امر الله تعالى جبريل ان يضع يده على آدم فيقتصر من طوله فاغتم آدم لذلك لما فاته من سماعه تسبيح الملائكة
فقال له جبريل لا تغتم لذلك فان الله تعالى يفعل ما يريد كذا فى قصص الانبياء (اقناع) بوراده قناعت ايلمك معناسنه در
يعنى جنتدن بدل اولوب آنك نورروحانيتيله منور ومستريح اوله (اشباع) طوق ايلمك وطويرمق (ارباع) ربعك
جمعيدر بودرتدن غيرى دخى امور ذكر اولنمشدر (عصا) آدم جنتده زله صادر اولدقدنصكره نزع اولنوب اركان
عرشدن بركنده محفوظ ايدى حضرت سليمان عليه السلام تاج خلافت وسلطنت ايله شرفياب اولدقده جبريل
خاتم مذكورى كتوروب حضرت سليمانك صاغ برماغنه الباس ايلدى اوزرنده اوچ سطر خط وار ايدى اولكيسى بسم
الله الرحمن الرحيم ايكنجيسى لا اله الا الله اوچنجيسى محمد رسول الله ايدى پس سليمان عليه السلام بو خاتمك بركتيله
انس وجنه حكم ايدب جمله نك زمان تصرفى يدنه ويرلدى وجود انسانده روح برسليمان وتوحيد حقانى برخاتم دركه
ملك وجودده تصرف اكا منوط ومربوطدر استينلر اول خاتمه صاحب اولمدقچه سلطانلق ايده مزلر (لمحرره) نيدرلر
قلبى عرفان اولمنجه) نيدرلر قصرى سلطان اولمنجه) تجلى استريسك قلبى پاك ايت) كل آچلمز كلستان اولمنجه)
حقيقت خاتمى كرمز الينه) كشى كرچك سليمان اولمنجه) جهاد اكبر ايت اماره نفسه) كه نفس اولمز مسلمان اولمنجه)
نشان ياردن قطره بولنمز) بو كوزياش وجكر قان اولمنجه) بلنمز قيمت در معانى) كوكل درياى عمان اولمنجه) نه بلسون
عقل جزئى حكمت علمن) بو كون شاكرد لقمان اولمنجه) قالور دل خسته كسه چاره بولمز) خدادن حق درمان اولمنجه
(استقطاع) قطعدن كسمك معناسنه (آهو) ايكى قسمدر برينه آهوى سپيد وبرينه آهوى مشكين ديرلر آهوى
مشكين خطا وختن وتبت وچين مملكتنده اولور واول مملكتك آدميسى بونلرى سورى سورى بسلرلر كه هم انيله
سبيلنورلر وهم مشكيله فائده لنورلر ديمك آهو يعنى آهوى سپيد بركه بو ينوزدو شورديكى كبى آهوى مشكين دخى
ييلده بركه نافه لرين دوشورر حتى زمانى كلدكده ظرفلر پيدا ايدوب قارنلرى التنه بغلرلر ايمش ضايع اولميه ديو وبونلر
سنبل ولاله اوتلارلر هر نيراغى يمزلر وهر اوتى اوتلامزلر حتى حيوة الحيوانده مذكوردر كه آدم عليه السلام ارضه
هبوط ايتدكده صحرانك وحوشى كلوب آدمى زيارت ايدوب دعاسن الديلر آهو كلدكده حضرت آدم بونلره دعا ايدوب
مبارك اليله ارقه لرين مسح ايتدكه نوافج مسك ظهور ايتدى بعض حيوانات بو حاله مطلع اولدقده اصلنى سؤال ايتديلر
آهولر دخى آدمك دعاسيله اولديغن افاده ايتدكلرنده انلر دخى بو غرضله آدمه كلوب دعا طلب ايتديلر آدم بونلره دعا
ايدوب اليله ارقه لرين مسح ايتدى ولكن اثرى ظهور ايتمدى حقيقتندن سؤال اولندقده ديلديكه اهولر زيارتلرنده
بى عرض ايديلر اكا بناء انلرده ظاهر اولدى اما صكره كلنلر انتفاع غرضيله كلوب عمللرينه هوا قارشدرمقله محروم
اولديلر پس بر آدم اخلاصله عمل اتسه انك بركت واثرى كندنده والى يوم القيامة نسلنده قالور نتكيم آهولرده اثرمشك
باقى قالدى (شفاع) شفاعت ايديجى زيرا آدمك ايكيوز ييل اغليوب كوزياشى دوكمه سنده اولادينك عاصيلرينه
فائده واردر نتكيم فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمك دعاسندن امتنه نفع كلى حاصلدر روايت اولنديكه حضرت
يعقوب وداود عليهما السلامك وجمله خلقك بكاسى جمع اولنسه آدمك بكاسى جمله يه غالب اولور وآنك كوزى ياشندن
حوضلر حاصل اولوب وحوش وطيور ايچرلردى واول آقان ياشلرده مسك رايحه سى وار ايدى انكچون بلاد هندده معدن
انواع طيب اولمشدر (بعدذا) آدم عليه السلامك ابتلاسى بر ابتلا يه بكزه مز هجرت ايتمك وسياح اولمق انلردن قالمشدر
زيرا جنتدن بو دار محنته نقل ايدوب اول حرارت ايله اطراف عالمى كشت ايتديلر زيرا ظاهر اولان بودركه اراضى
معموره آنك وضع قدمى بركاتيله اوله اهل تعبير بازمشلر كه بركمسنه واقعه سنده انبيادن بعينه برينى كورسه اول نبينك
شدت ورخادن حالى نه ايسه انكله تعبير اولنور مثلا بر آدم حضرت آدم عليه السلامى اولديغى كبى حسن وجمال
اوزرينه كورسه ولايته اهل ايسه ملك عظيمه نائل اولور كما قال الله تعالى (انى جاعل فى الارض خليفة) وبركمسه
حضرت نوح عليه السلامى كورسه معمر اوله ولكن اوائلنده خلقدن شدت واذيت كوروب عاقبت منصور اولور
واكر حضرت ابراهيم عليه السلامى كورسه حج نصيب اوله ولكن اوائلنده برپادشاه جباردن زحمت چكوب صكره
مظفر اوله واكر حضرت يوسف عليه السلامى كورسه مظلوم ومحبوس اولوب صكره ملك ودولته نائل اوله واكر
حضرت موسى وهارون عليهما السلامى كورسه الله تعالى آنك النده برمعاندى اهلاك ايليه واكر حضرت سليمان
عليه السلامى كورسه مبارك سفرلر ايده وخلقه نافع اوله واكر فخر كائنات ومفخر موجودات صلى الله تعالى عليه وسلم
افندمزى كورسه رؤياسنده برامر منكرده اولمسه حقيقة الحال اوله واكر كورديكى برقحط وغلا اوزره ايسه خصب

لي ١٧

ورخاظهورايده ويامظلوم اولان قومك ديارنده كورسه منصورومظفراوله وتفسيرده مناسبتله مسطوردركه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم ليلهٔ معراجده سماء دنياده ابتدا آدم عليه السلامى كوردى وبورؤيتده مناسبت بودركه آدم جوار حقده ايكن ابليس سبب اولوب آنى جنتدن چقردى كما قال الله تعالى (فازلهما الشيطان عنها فاخرجهما مما كانا فيه) كذلك رسول اكرم عليه الصلوة والسلام حرم اللهده وجواربيت اللهده ايكن اعداء قريش سببيله مدينه يه هجرت اقتضا ايتدى پس اوائل خالى حضرت آدمك حالنه مشابه اولدى انكيچون ابتدا آدمه راست كلدى بوفقيراوائل حالمده ديده لرمى خواب ربوده ايدى عالم مثالده كوردمكه حضرت آدم عليه السلام لحيهٔ عظيمه وجثهٔ جسيمه ايله بردوه يه راكب اولوب ركابلرنده جم غفيروطرافنده جمع كثيراولديغى حالده برمقبره بولندن كذرايدوب حرم سلطانى يه داخل اولدى وبندخى اول مقبره ايچنده طوروب آدمك بواحتشام ايله كذرين سيروتماشا ايلدم بعده بيدارى واقع اولوب برقاچ سنه دنصكره انسان صورتنده نسناس وملك زينده وسواس دوشمنلرم ظهور ايدوب بوقدر اذى وجفاوماجرى دنصكره هجرت اقتضا ايدوب دردنجى وقعه ده بروسه يه نقل ايلدم وبواثناده چكلن زحمت وكوريلن محنت نطاق پايان احاطه سندن خارج وشرح وتفصيل دائره سندن بيروندر بحمدالله تعالى البلاء كالملح مفادنجه بوبلالردن نمك پاش جراحت درون اولوب اصلاح حال وتصفيهٔ بال ايتمكده اسباب ومقدمات نه ايديكى بلندى وطريق ابتلايه سالك اولنلر وراثت نبويه دن حصه منداولدقلرى اكلاندى (لمحرره) بنى دوشمنلرم بوغ اولدى صاندى بنم بوغ اولان اوصافدراى دل) كورم ديرسك اكرعين اليقين سن) غبارماسوادن واركوزلك سيل) براق بيكانه يى هم آشنايى) حقيقت دوست سكاخالق بيل) وطن تركندن اولمه ذره مغبر) سكابنداولمسون بوآيله بيل) زمانى ومكانى اولمه حق) يورى وارثمه وجه اللهى بلكل (امام المتقين) امام مقتدامعناسنه دركما قال الله تعالى حكاية (وجعلنا للمتقين اماما) اى جعلنا بحيث يقتدون بنا فى اقامة مراسم الدين بافاضة العلم والتوفيق العمل (بعدذا) شركدن متقى اولنلر مؤمنلردر ومعصيتدن متقى اولنلرزاهدلردروعابدلردر وماسوى اللهدن متقى اولنلر عاشقلروعارفلردر پس قلبك تقواسى محبت اغياردن پرهيزوشركك تقواسى مشاهدهٔ ماسوادن احتمادر وروحك تقواسى حقله خلقدن احترازدر بوجمله مراتبده تقوى اهلى اولنلرك امامى رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم در زيراجميع مقاماتى كذار ايدوب وبالكليه وجوددن خلاص اولوب مظهرتام خدا اولمق انلره مخصوصدر (لمحرره) احددن احمدى فرق ايتمز الاميم ايدرآنى) ايچنده كزلمشدر حضرت حق جمله اكوانى) كورنمزدى شعاع الشمس وحدت كل جانلده) ظهورحقه مرأت اولمسيدى اول صفا كانى) الف آنده احمددرحاحقيقت حرفيدرمحكم) تشابه كوستروب غمزايلين ميم عيندر آنى) اودرمحمود عالم كيم جهان حمده مستغرق) اودرمدايلين اهل دله انفاس رحمانى) كمالى نقطه سنده دورايدرمجموع موجودات) جمالى حرمتنه سيرايدر بوديده هريانى) امام المتقين اولدر عبادتكاه عالمده) اوپانلرحقيا كا ايدر معراج روحانى (ختام المرسلين اول شاه) ختام كسرايله مهرو هرايشك آخرى وعاقبتى ومنه قوله تعالى ختامه مسك اى آخره لان آخرما يجدونه رايحة المسك معلوم اوله كه رسالت نبوتدن اخصدر پس هررسول اولان نبى اولور ولكن هرنبى اولان رسول اولمز آخر المرسلين اولمقدن آخر الانبياء اولمق لازم كلمزز يرا اكرچه بوراده اخص اوصافيله وصف اولندى اما ولكن رسول الله وخاتم النبيين آيتى رسالت ونبوتك ختمى اولديغنى تصريح ايلدى انكيچون وخاتم المرسلين ديلمدى پس حسن وحسين رضى الله تعالى عنهما حضرتلرينك نبوت ورسالتلرينى ادعا ايدنلر نص مذكوره مخالفت ايتديلر بروجهله صحيح دكلدر اللهم اجعلنا من المحفوظين اكرسؤال اولنورسه كه يحيى عليه السلام استشهاد اولندقده الله تعالى بطريق الجزاء آنك مقابله سنده طقسان بيك آدم قتل ايتدردى حضرت حسنين استشهاد اولندقلرنده حضرت يحيانك دمى ايچون قتل اولنانلرك ضعفى قتل اولندى بومعنادن حسنينك نبوتى لازم كلمزمى زيرا انبياء بنى اسرائيل اوزرينه ترجيح اولنديلر جواب بودركه حسنين ايچون بوقدر آدم قتل اولنمق نبوتلرينى مستلزم دكلدر بومعنى مجرد تعظيم فخر عالم ايچوندر بونلر احفاد رسول اللهدن اولمغله بوايش كويا جدلرينه اولدى وبوقدر نفوس آنك شاننه اهلاك اولندى بومسئله نك نظيرى واردر زيرا رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشلردركه لوكان اخى موسى حيا لما وسعه الا اتباعى وبوندن غيرى انبيانك جمله سندن اخوتله خبرويرمشدر وكذلك بوامت حقنده دخى اخوتله تعبير بيورمشدر كما قال لاصحابه انتم اصحابى واخوانى الذين يأتون من بعدى آمنوابى ولم يرونى پس بوامتك مؤمن كامل اولنلرى اكااخوان اولمغله پيغمبراولملرى لازم كلمز بواخوتى انبياء اخوتنه قياس ايتمك نيجه صحيح دكل ايسه حسنينك حالنى دخى حضرت يحيى حالنه قياس ايتمك واوقدر جهت جامعه ايله تنظير ايتمك اصلا درست دكلدر (لمحرره) بلمز ايسك بله كور) بلديكسه بوله كور) بولدك ايسه واريورى) حقله حق اوله كور) نيجه براغيارى كورد

واريورى اول يارى كور) ربكه يلوارى كور) فيضى ايله طوله كور) اويمه خيالاتكه) آتمه مقالاتكه) باقمه صاقن ذاتكه كندبكى ياوقيله كور) خلقه فقيراوله وار) خواروحقيراوله وار) نفسه اسيراوله وار) اوبلجه قورتله كور) موت سنى بولمدن) ايشك مشكل اولمه دن) كوزه طپراق دولمدن) اولمزدن اولك اوله كور) علمه غرورايلمه) صقله سرى سويلمه) باقمه باغ عالمه) حقى ايركن صوله كور (نظام العالمين) نظام كسرايله شول حيطه ديرلر كه آنده انجو ديزلمش اوله وترتيب معناسنده كلور ونظم اللؤلؤ نظما ونظاما الفه وجمعه فى سلك فانتظم كما فى القاموس يعنى اون سكز بيك عالمك نظام وجودى انجو كبى آنك سلك ذاتنه ديزلمش وبنان قدرتله جمله سى ترتيب اوزره آنده جمع وتأليف اولنوب ديزلمشدر حاصلى اكرآنك وجودى واسطه سى اولمسه بومجموع عالم ترتيب دكل وجود يله بولمزدى وهيچ برنسنه ظلمت آبادفنابودن صحراى انوارشهوده كلمزدى پس جمله نك سبب وجودى وباعث انتظامى فخرعالم حضرتلريدر (همام الاكملين اول شاه) قال فى القاموس الهمام كغراب السيد الشجاع السخى خاص بالرجال انتهى (اكملين) اكملك جمعيدر لسان صوفيه ده اكمل اولدركه توحيد وتجريد وتفريد صاحبى اولوب فنا وبقا مراتبنك جمله سن قطع ايتمش اوله عارف مكاشف ومشاهد ومعاين ومحقق واجد اولوب هر براسمك تعيننده اسم اعظم بوله فخر عالمك جمله كملينك اولوسى وشريفى اولديغى اسمنك جمعيتنه كوره در زيراجميع اسماء جزئيه آنلرك اسم جامعى تحتنده داخل ومندرجدر ليلهٔ معراجده فلكده برنبى يه ملاقى اولوب جمله نك مقامندن كذرايدوب عرش اعلادن ارواحه واروادن عالم امره دخول ايتدكلرى اكمليتنه دليلدر زيراهيچ كمسيه جمله بومقوله سيروطيرواقع اولمشدر (الهى) بلدم اى مولا كه هردورلوعطالرسنده در اكلدم عالمده هركونه جفالربنده در) كعبهٔ وصلك زيارت ايتمكيچون برنفس) سالك راه اولمشم مادامكه جانم تنده در) ذكروتسبيحك غداى كائنات اولمشدرر) قلب آدم فيض عشقكله دمادم زنده در (بوملامت خانه نك جوروجفاسى چوق اولور) اول سلامت دارنك الطاف وعطاسى قنده در) آلده همتدن عصادلده كركدر سرعشق) قنده ايسه اشبو خاتم بيل سليمان آنده در) كوزلرك ياشى بجيبمى حق كورجيچون اوله) بويله اولورهركشى كم غربت مسكنده در

(فى ذكر الميثاق)

الا) همزه نك فتحيله حرف ندادر كسرله اوقويانلر غلط ايدرلر (حقايق) حقيقه نك جمعيدر حقايق ايكيدر برى حقايق الهيه وبرى حقايق كونيه در مرتبهٔ احديه يه حقيقة الحقايق الاسماء ديلور زيرا اسماء الهيه نك مظاهريدر وبومرتبه يه تنزلات دخى اطلاق اولنور درجات متفاوته اولمق اعتباريله وبوحقايقلك كشفنه مظهراولمينلره عارف دينلمز وجمله سرحقيقت حقدر فافهم (دقايق) دقيقه نك جمعيدر امرغامض معناسنه (اشواق) شوقك جمعيدر كشينك قلب وروحى لقاء محبوبه چكلمك معناسنه وقال بعض اهل الرياضة الشوق فى قلب المحب كالفتيل فى المصباح والعشق كالدهن (ميثاق) وموثق عهد محكم (سرنديب) هندستانده برشهرك اسميدركه حضرت آدم عليه السلام جنتدن خروجندنصكره ابتدا اول ولايته منسوب اولان طاغه نزول ايتمشدركه جمله طاغلرك آسمانه قريبيدر كما سبق قال ابن عباس رضى الله تعالى عنهما موضع الميثاق ويدهناء من ارض الهند فى موضع هبوط (بطن نعمان) نعمان وزنده عرفات قربنده بروادينك اسميدر (ددى اسباط كه سدى اوله ديدى) يعنى اسباط سديدن بويله روايت ايلدى اسباط اسمدر وسدى نسبتيدر قال فى القاموس السد بالضم باب الدار والجمع سدة واسماعيل السدى لبيعه المقامع فى سدة مسجد الكوفة وهو ما يبقى من الطاق المسدود انتهى وقال المحققون بتعدد المواثيق والعهود فيجمع الاخبار كما فى اسولة الحكم (كه كوكاردن دخى ايمدين ايدى) يعنى اخذ ميثاق حضرت آدم جنتدن چقدقدنصكره جنت قپوسنك خارجنده واقع اولدى (قصص) قافك فتحيله اسمدر خبروقصه معناسنه (ارادت ايلدم اندر ديانت) كه ظهركدن آلام عهد وامانت) اندر ظرفدر عربيده فى معناسنه ديانت يامثناتله طاعت وعبادت وانقياد معناسنه عوام لحن وغلط ايدوب دنايت ديرلرنونله قال ابن كمال فلحن بعض العوام فيها بتقديم النون على الياء وقولهم دناية عن الجهل كناية وعلى اللفظ جناية انتهى معناى بيت بودركه مراد ايلدم كه دين وديانت خصوصنده ظهركدن وذريتكدن عهد وامانت آلام (قصد) اصلده غرض ومطلوب جانبنه جمع همت ايتمكه ديرلر بوراده مقصود حق ديمكدر (عزيز) هو الذى لا يوجد له نظير فلا يدركه طالبوه ولا يعجزه هاربوه كما فى ابكار الافكار عروج يوقاروچقمق اقامة بعد اقامة واجابة بعد اجابة واصله الالباب وهو الاقامة والتثنية للتكرير كما فى قوله تعالى (ثم ارجع البصر كرتين (ايثار) اختيار معناسنه يعنى سيرى جميع ماسوى اوزرينه اختيار ايدوب جمله دن اول اقراروحدانيت ايتدم معلوم اوله كه نور محمدى عالم علمدن عالم ارواحه خروج ايدوب مقام حقيتدن مقام خلقيتده تعين بولدقده كلمهٔ توحيد ايله ملهم اولوب لا اله الا الله ديدكده محمد رسول الله كلمه سيله جانب حقدن مكرم اولوب اووقتده رسالتله مشرف اولوب

اولدیلر وکندیلرندنصکره تعین بولان ارواح اصفیانی بو توحیدک جمعیتنه دعوت ایتدیلر پس عالم ارواحه کوره جمله دن
اول وجودله ملبوس اولوب توحید مذکورک حقیقتیله متحقق وحلیهٔ رسالتله متحلی اولان اول نور پاک ووجود
تابنا کدر انکیچون کنت نبیا وآدم بین الماء والطین بیوردیلر وکذلک بو عالم میثاقه کوره دخی ابتدا ظهور ایدوب جمله دن
اول کلمهٔ شهادت ایله زبان کردان اولان انلردر (خلقه مولاه) بو ضمیر خلقه راجعدر یعنی سندن غیری مولی الخلق یوقدر
ویا خود وقف ایچوندر اما کبی (بنم عبدک رسولک سن هو الحق) اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمدا عبده ورسوله)
شهادتنه اشارتدر عبد تقدیم اولندی زیرا عبودیتک شرفی رسالت اوزرینه راجحدر انکیچونکه عبودیت عالم ولایته
یعنی حقله اولان معاملهیه متعلقدر رسالت ایسه عالم نبوته یعنی خلقله اولان احواله دائردر پس ولایت نبوتدن
اقدم واتم منبعیدر ومقام تقدیمه برعلت دخی نصارانی رددر زیرا انلر عیسی علیه السلام ایچون اثبات الوهیت
ایتدیلر پس انبیا نبوت ورسالتله متصف اولمغله عبودیتدن الوهیته تجاوزا تنزلر حد بشریت اوزره طورورلر طشره
کتمزلر (مصباح) چراغ معناسنه در قال الله تعالی وسراجا منیرا بونده رسول الله صلی الله علیه وسلمی چراغه تشبیه
واردر زیرا چراغ اولمسه ظلمت لیلده مطلوب اولان سمته اهتدا ممکن اولمدیغی کبی رسول اکرمک دخی چراغ وجودی
اولمسه موجوداتک جملهسی ظلمت عدمده قالوب نور وجوده یول بوله مزلر ووراء فیضدن منزل عینه طوغری واره مزلر
وکذلک چراغ شریعتی اولمسه خلق کفر وجهل وبدعت وشبهه ظلمتلرنده قالوب ایمان وعلم وسنت ویقین انواریله منور
اوله مزلردی (براق) برق اوریجی ویلداریجی (اعلان) اظهار واشکاره ایتمک (اصفیا) صفی نک جمعیدر اورندلمش
معناسنه یعنی جمله انبیا رسول اکرم یاننه وجمله اصفیا انبیا یاننه جمع اولدیلر ایمان وطاعت ویقینده تفاوتلرینه کوره
ظاهرده دخی مرتبهلرین کوزتدیلر (بعدذا) ارواح مؤمنینک اصفیا اولملری کفاره کوره درزیرا دست قدرت انلری
مرغ دانه چین کبی ارواح کفار اراسندن بر بر دیوشوروب واصحاب یمیندن ایلدی وارواح مؤمنین ایچندن ارواح
انبیایی وانلردن دخی روح احمدی مصطفی قلدی (محرره) کیمی ایلدی ارواح ایمان) کیمی ایلدی اصحاب ایقان) کمن
افعاله کیمی صفاته) کیمی ایرکورب تا نور ذاته) بو وجهله بولاری قلدی مولی) حقیقتده بری برندن اعلی) کمینه
ویردی حق شمع هدایت) بولور طوغری یولی البته البت) دریغا کمسه بلمز کیم نیجه در) ازلده خالی کوندز یا کیجه در
دل حق خراب اولدی الهی) بو دردیله ایدر هردمده آهی) آنی درد اهلنه الحاق ایله) قومه فرسوده دل مشتاق ایله)
حبیبک حرمتینه ایله معمور) شریعت معرفت نوریله پر نور) سکا طوغری کیدنلردن قیل انی) سوایی ترک
ایدنلردن قیل انی) ایرشسون مژدهلر لطفکدن اکا) بنه لطفکله بولسون راه سکا (فتاح) هو الذی بعنایته ینفتح کل
منغلق وبهدایته ینکشف کل مشکل (شمال) شینک کسریله یمینک ضدیدر یعنی آدمک صول طرفنه جمع اولدیلر
(بعدذا) اصحاب شمالدن قابیل جملهدن آدم خروج ایتمسنده نشأهسنک کمال ظلمتنه اشارت واردر زیرا فخر عالمک نورینه
مقابل کلدی وشیطان کبی اشرایه سالار اولدی والعیاذ بالله تعالی (القاب) لقبک جمعیدر لقب انسانک اسم علمی سندن
غیری مدحه یا ذمه دلالت ایدن لفظهدیرلر مثلا زید اسمیله مسمی اولان شخصک ذاتنده اولان معنای شجاعتدن
اوتوری ارسلان دیمک کبی (ادیان) دینک جمعیدر دین حق بردر که اسلامدر * ان الدین عند الله الاسلام * لکن ملل
کفرک هر برینه دین اطلاق اولنوردین یهود دین نصاری دین مجوس کبی یعنی آدم علیه السلام صاغنه نظر ایتدکده
ادیان باطله اوزره اولنلری کوروب قهر خدا وجلال کبریایه منتظردی پس آدم اولان صاغ وصولنی فرق ایتمک لازمدر
(محرره) یوزک قبله قشک محرابه بکزر) حبیبک نقطهسی آنک امامی) سکا تابع اولوب ال قوشوررلر) صاغکده خاص
اولان صولکده عامی) سلامه منتظردر اول ایکی صف) بجیمی ویرسک انلره سلامی) سن اول سرهو الحقسن حقیقت
که بولدک آدمیله شمدی نامی) بو رمزی کیمکه بلدیسه جهانده) یوری ای حق اول آنک غلامی (ذریت) انس وجنک
نسلنه دیرلر (دیدیلر پس نیچون بو یرلدی اعمال) یعنی جنت ایچون خلق اولنان البته اهل جنت وجهنم ایچون
خلق اولنان البته اهل جهنم اولور پس اعمال ظاهره ایله تکلیفک معناسی ندر کما قالت الصحابة رضی الله تعالی عنهم
افلا نتکل علی کتابنا ای ما کتب الله تعالی علینا قبل وجود اعیاننا فقال علیه الصلوة والسلام اعملوا فکل میسر
لما خلق له پس تکلیف ایتمک عمل قلمغی منافی دکلدر زیرا حقنده سعادت مقدر اولان اهل سعادت عملنه موقوف اولور
وشقاوت مقدر اولان اهل شقاوت عملنه مهیا اولور بویله اولمقده قضا دندرفافهم حق الفهم (الهی بویله درچون نه
قلالم) اولنجه اغلیالم یا قلالم) یعنی چونکه بو برامر مجهولدر زیرا هر کس لوح ذاتنده احوالدن نه مثبت اولدیغن بلمز
پس بزه لازم اولان جبر طریقنه سالک اولمیوب جسددن جان مفارقت ایدنجه نشان سعادت اولان اعمال صالحهیه
مسارعت ایتمک کرکدر کما قال العارف المولوی قدس سره) آندرین ره میتراش ومیخراش) تا دم آخر دمی فارغ مباش

الهی

(الهی) حقه عاشق اولان جفا کار اولمز) کاسون عهده وفا قیلنلر بوکون) امانت صاحبی خیانت اولمز) کاسون
حقه امین اولنلر بوکون) آدمک ظهرنی مسح ایدوب الله) عهد الدی نسلندن کدا درکرشاه) کیمسی یا کلدی کیمی بولدی
راه) کاسون حق یولنی بولنلر بوکون) اولمشیکن می بلی نک مستی) نیچون اونیدرسون بزم الستی) کتسون دماغندن
نشوهٔ هستی) کاسون بوقلق سرن بیلنلر بوکون) قورتل بوجهانک اوبونجاغندن) بلبل ایسک چقمه کل اوجاغندن)
برکل ایدک قوبدک ازل باغندن) کاسون فنا ایله صولنلر بوکون) شریعت ایرماغی پاک ایدوب یوزک) حقیقت دریاسی
آغ اتسون اوزک) حق امر حقه اویار سه سوزک) کاسون حق نصیحت النلر بوکون (ابی کعب) ابی بن کعب دیمکدر
ضرورت وزن ایچون ابن لفظی حذف اولنمشدر ولکن عرب ابنک همزهسنی حذف ایتدیکی کبی عجم ابنک کندیسنی
حذف ایدر خلیل آزر وابراهیم ادهم وابوعلی سینا وحسین بیقرا وبونک امثالی بو قبیلدندر یعنی ضرورت اولسون
اولمسون علمین بیننده واقع اولان لفظ حذف اولنمق قاعدهٔ عجمدر (ابلاغ) یتشدرمک وبالفارسیة رسانیدن (ددی جمع
اولدی ذریات حق ایتدی برنظر ابلاغ) یعنی حق تعالی نظر ایرشدیروب ومرادایلیوب جمله ذریاتی قدرتیله بریره جمع
ایدوب ارواح ایتدی صکره جسم وصورتن ویروب بونلری استنطاق ایتدی یعنی سویلتدی (ویروب عقل وبصر ابلاغ)
یعنی الست بربکم خطابنی فهم ایتمکه عقل وادراک وفکر ویردی وانلری خطابه اهل قلدی تکیم قرنجهیی وهدهدی
وغیری قوشلری وحیوانانی حضرت سلیمان علیه السلامک خطابنه اهل قلدی (امام فخر رازی) اسمی محمد ولقبی
فخر الدین واصلی طبرستان ومولدی ری ومذهبی شافعیدر ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه نسلندندر مرجع
اعیان واکابر وعجمده ری ولایتنده واعظ ایدی معقولات ومنقولاتده تصانیف جلیلهسی واردر تفسیر کبیر انکدر
هجرت نبویهنک بشیوز قرق درد نده شهر رمضانک یکرمی بشنجی کون دنیایه کلمشدر والتی یوز التی تاریخنده عید فطر
کونی هرات شهرنده اجل پیمانهسنه قانمشدر مولانا حضرتلرینک پدرلری سلطان العلمانک بلخ دیارندن هجرتنه امام
فخر رازی سبب اولمشدر تفصیلی نفحاتده مسطوردر ومولانا مثنویده جلد اول وجلد خامس اواخرنده بو ایکی بیتله
اکا تعریض ایدوب بیوررلر (درچنان تنکی وتنکی این عجب) فخر دین خواهد که کوبندش لقب) اندرین ره کر خرده بین
بدی) فخر رازی رازدار دین بدی) سؤال اولنورسه که امام فخر رازی یه اثناء وعظده وجد غلبه ایدردی پس بو حالله نیجه
رازدار دین اولهمدی وعقل جزئیهدن قورتلهمدی جواب بودر که بو مرتبه ضعفاء سلاکه حاصل اولور ولکن یالکز
بعض وارد وبعض حال غلبهسیله کشی اهل مقام اولمز راز حقیقت ایسه عالم ذاته قدم باصدقده ویریلور عالم صفات وعالم
افعال وعالم آثارده سیر ایدنلر شیطان ونفس ورطهلرندن بالکلیه خلاص اولمش یعنی برازخ اربابیدر انکیچون
تلون وتغیردن خالی دکللردر پس عقل معاد وعقل کل صاحبی اولمق کمل اولیانک منصبیدر یالکز فخر الدین اولمق
بو مرتبهیه وصولی موجب دکلدر نتکیم آل عثمان مفتیلرندن فضیلت باهره ایله ذکر اولنان ابن کمال وابو السعود وبونلرک
امثالی اکرچه بسیار درجات معرفته قدم بصمشلردر ولکن ذروهٔ حقیقته وصولدن قامت حاللری کوتاهدر
الحاصل عین واحده صاحبلریدر بو نسخهٔ حقیقی وبو مصحف معرفتی تلاوته ایسه بر کوز وبر دل کفایت ایتمز زمانمزده
دخی قالی حالنه غالب مغلوب الحال اعتقاد اولنمش اهل برازخ چوقدر (محرره) ای دریغا قطرهلر واردر که دریا کانور
ذرهٔ ناچیزلر مهر مضیا کانور) شول سلیمان هدهدی دکلو خبر بلمز ایکن) نیجه مرغان بیابان شمدی عنقا کانور
برکوزی آچلمدق طفل صغیر ایکن کیمی) شیخ وصوفی سویلوردانا وبینا کانور) حقیا رسوای حق اولان کشیلر
بللودر) سیرتندن صورتندن اهل دعوی اکلنور (بودر بر عالم ارواح) یعنی عهد ومیثاق عالم ارواحده آلنمق
بو معنایه درلو خسه بو عالم اجسامده بحسب الاصلاب والارحام والادوار توالد ایتدکاری اشکال واردر زیرا سادات
صوفیه قدس الله اسرارهم حضراتندن بعضیلر تصریح ایتمشلردر که انبیانک وکمل اولیانک ارواح کلیهسی قبل حصول
الابدان موجود ایدی سائرناسک ارواح جزئیهسی ایسه حصول مزاج وتسویهٔ بدنلرندنصکره حاصل اولمشدر پس
عالم الست یالکز انبیا واولیایه کوره اولمق لازم کلور مکر مقصود روح الهی اوله روح حیوانی اولمیه فافهم اکر سؤال
اولنورسه که عالم ارواحده اولان بو ماجرادن کمسهنک خاطرنده اثر قالمشدر جواب بودر که انبیا وکمل اولیا اول عالمده
اولان خطاب وجوابی لطافت بدن وروح حسبیله تذکر ایدرلر فاما سائرناسه بو غواشئ نشئهٔ عنصریه وملابس
متلونهٔ تعینا تدن حجاب وکثافت عارض اولوب آینهٔ ادراکلرنده صورت حالدن اثر قالمیوب بالکلیه نسیان کلمشدر
بونلرک حالی طفولیت حالنه مشابهدر که اصلا ادراک یوقدر جمله جماد اوزرهدر کما قال الله تعالی (والله اخرجکم من بطون
امهاتکم لا تعلمون شیأ) ای من امور الدنیا والاخرة ولا مما جری فی عالم الارواح وکلینلک حالی شبابت حالنه بکزر زیرا قوت
ادراک وآینهٔ پاک صاحبلریدر ذوا النون مصری حضرتلرینه سر میثاقدن سؤال اولنوب خاطرکزده میدر دیمشلر

اول دخی جوابنده کانه الان فی اذنی بیورمشلر ونفحاتده مذکوردرکه علی سهل اصفهانی یه روزبلی یادکزده میدر دیو سؤال ایتدیلر یادمه درکو یادونکی کون اولمشدر دیو جواب ویرمشلر اما حقیقتده محققلر یاننده فرداوامروز بوقدر واول روزه هنوز شب کلمشدر وصوفی حالا اول کون ایچنده در زیرا عالم ملکوت اهلنه زمان ومکان ولیل ونهار اولمز بونلر عالم ملکه واهل ناسوته کوره در فافهم (المحرره) بنه بزم الستدن جان قولاغینه صدا کلدی) وطندن غربت اهلینه بنه بر آشنا کلدی) کوکل یعقوب وش بیت الحزنده دائم اغلر کن) کتوردی یوسف جان بوینی بادصبا کلدی) عجبمی نشوۂ عشقیله سردست اولسم ای زاهد) بکا یار وفادن جام صهبای صفا کلدی) کورندی دیدۂ عشاقه وجه دلبر معنی) فقیره جانب معشوقدن لطف وعطا کلدی) بوسری فهم ایدنلر عارف بالله اولنلردر) بورمزی اکلمش دنیایه نیجه اولیا کلدی) بوباغ معرفت خالی دکلدر حق بلبلدن) بونزهتکاه عرفانه هزاران خوش نوا کلدی (بلی دیدی قوارواح) نعم دیسه لر کافر اولورلردی زیرا نعم نفی سابقی تقریر ایچوندر وبلی نفیک ما بعدن ایجاب واثبات ندر قرره الشیخ فی تفسیره (اثر) خبر معناسنه در (رق) فتحله وکسرله بوارده صحیفۂ بیضا معناسنه در روایت اولنمشدرکه برکون حضرت عمر رضی الله تعالی عنه طوافده حجر الاسوده استقبال ایدوب بیوردیلرکه یا حجر بیلورم سن بر لا یضر ولا ینفع حجرسن اکر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم سنی تقبیل ایدرکن کورمیدم سنی تقبیل ایتمزدم ولکن آنک تقبیلنه اقتداسی تقبیل ایدرم دیو تقبیل ایلدکده حضرت علی رضی الله تعالی عنه اوراده حاضر ایدی بیوردیکه بلی یا عمر بو حجر لا یضر ولا ینفع قبیلندندر لکن الله تعالی بنی آدمک عهدلک الدقده بو طاشه افتح فاک دیو خطاب الهی وارد اولدقده بو دخی آغزلک آچوب اول عهدنامه یی التقام ایلدی قیامت کونی اولدقده حجر اسود کاوب اهل توحیددن آنی استلام ایدنلر حقنده عهده وفا ایلدکارینه شهادت اتسه کرکدر وفی الحدیث الحجر الاسود یمین الله فی ارضه فمن لم یدرک بیعة رسول الله فمسح الحجر فقد بایع الله تعالی ورسوله کما فی المقاصد الحسنة بونک تفصیلی بودرکه پادشاهلرک وعلمانک تعظیما اصابعلری تقبیل اولنورسه پس بو حجر اسود حق تعالینک یمینی منزله سنده اولدی هرکیم انکله مصافحه ایدرسه الله تعالی قتنده عهد صاحبی اولمش اولور نتکیم پادشاهلره عهد وهدیه یی مصافحه ایله ویررلر امدی شریعتک ظاهرنه کوره یمین حجر اسوددر وباطننه کوره انسان کامل ومرشد واصل اولنلرک اللرندک بیعت ایدنلرک الندکه عهد الهی تجدید ایتدکدنصکره اول الهی یاپشوب حجر اسود کبی تقبیل ایتمک لازمدر وآنک خانقاهی کعبه سن طواف ایتمک لابددر زیرا اول کاملک سری تعین ذات سریدر بو رمزدن بی خبر اولنلر بیعتی انکار ایدرلر مع هذا بیلورلر که پادشاهلر تخت نشین اولوب جلوس ایتدکده جمله علما وخواص کاوب بیعت ایدرلر وانلره تبعیت ایله عامۂ ناس دخی قبول ایدرلر انکیچون من لم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة وارد اولمشدر پس مجرد آنک پادشاه اولدیغن بیلمک کفایت ایتمز قبول ایله اولان علم لازمدرکه پادشاهدر هر وجهله حکومتن قبول ایتدک وکندو مزه رئیس بیلدک دیوب فرمانجه حرکت ایتملودر یا ظل الله بویله اولنجه مضاف الیه سرینه مظهر اولان کاملدن بیعت ایدوب کندیسنی اوسلسله یه بند ایتمک وآنک اشارتنجه یوریمک لازم دکلیدر خصوصا بو عالم صورت بربرینه مرتبط ایکن نفس یا کله معنی ارتباط دخی بویله در فافهم ولا تکن من الخاسرین بو مقامک تفصیلی تمام الفیض نام کتابمزده در (المحرره) طوته کور مرشد کامل النی) حضرت مولایی بولمق دلرسک) کل کوزت کعبۂ عرفان یولنی) واصل حقیقت اولمق دیلرسک) بوله کوررا یرکندن بیرلک برینی) سوه کور صدقله میدان ارنی) بویه کور قلبنک یوزی کرینی) کعبه ده نمازی قلمق دیلرسک) مرشدا ولمیجق بوله کیرلمز) دالیلسز منزل عشقه ایرلمز) هرکسه بیعتک سری ویرلمز) پیره قول اول بیعت المق دیلرسک) مرشد کاملە اعتقاد ایلیه) تکرلی بوله کور بربهانه ایله) حقیا حق سوزی صاقلمه سویله) فیض مولا یله طولمق دیلرسک) (بیوریکم حجر اسود کاوب قیله کهر ابلاغ) کهردن مراد رق مذکوردر کهر تعبیری حجر اسود مناسبتیله در یعنی حجر اسود کاوب حق تعالی اول کهرکبی اولان عهدنامه یی اکا ابلاغ وایصال قله یعنی حجر اسودلک اغزنده امانت قویه (قیامت کونی قوپنجق قلیسر در حجر ابلاغ) یعنی قیامت قوپوب روز حشر اولدقده حجر اسود اهل عهد اولنلرین عهدی خصوصنده شهادت ایلیه واهل توحیددن آنی استلام ایدنلر حقنده درکاه حقده خیرله سوز سویله (که شکرم قیله لر ابلاغ) قال الله تعالی فی الحدیث القدسی (انی احببت ان اشکر فمنهم شاکر ومنهم کفور) وهذا من اسرار المواثیق وحکمته (ولو شاء لهدیکم اجمعین ولکن حق القول منی لاملاءن جهنم من الجنة والناس اجمعین (بقر) صغر معناسنه در مذکر ومؤنثه اطلاق اولنور بوراده مراد مذکردر یعنی فردوس اعلا او کوزلرندن اکا ایکی اکوز ایرشدردی ودمر کتوردی حضرت آدم اول دمردن لازم اولان آلاتی دوزدی دانۂ بغدای کتوردی اول وقت بغدای دانه سی دوه قوشی یمرطه سی قدر ایدی سددن بیاض وبالدن طتلو ایدی حضرت آدم علیه السلام انی کوردکده جنتدن

بنم خروجمه سبب اولان بو دردیو فریاد وفغان ایتدی جبریل بیوردیکه سنک جنتدن خروجنه سبب بو اولدیغیچون حق تعالی انی سکا اولادکه قیامت اولنجه غدا ایلدی امام سهیلی تعریف واعلام نام کتابنده یازارکه حضرت آدمک نهی اولندیغی شجره حقنده اختلاف اولندی بعضیلر آصمه دردیدیلر انکیچون خمر حرام اولدی بعضیلر سنبله دردیدیلر انکیچون ذریتنه غدا اولدی وبعضیلر انجیر اغاجیدر دیدیلر انکیچون برکسه واقعه سنده انجیر اکل ایتسه ندامت ایله تعبیر اولنور زیرا حضرت آدم آنی اکل ایدوب نادم اولدی ولکن اشهر اولان بغدا ایدر انکیچون آدم دنیایه سنبله دورنده کلدی (وطر) حاجت معناسنه در وفی الحدیث ان نارکم هذه جزء من سبعین جزأ من نار جهنم کما فی الترغیب والترهیب یعنی خطب دنیانک جمله سی بریرده جمع اولنوب ایقاد اولنسه ینه بونک مجموعی جهنم آتشنک یتمش حصه سندن برحصه اولور (الهی) آتش فرقت جهنمدن بتر) سن مدد قیل یا اله العالمین) قهر اودندن دلده محنتلر بتر) سن کرم قیل یا اله العالمین) ایلر یسه کر کرم سلطانمز) وصلته تبدیل اولور هجرانمز) آتش حسرت یاقویدر جانمز) سن مدد قیل یا اله العالمین) نور جنت نارا ولور هجرانله) بردکل صحرا یوزی زندانله) یاندی دل بو آتش سوزانله) سن کرم قیل یا اله العالمین) نار عشقه یاقشم جان وتنی) جنت انهاری سوبند رمز بنی) نیجه بولم نار وآب ایجره سنی) سن کرم قیل یا اله العالمین) عشق الندن یاقدی شول جنته) دوشدی آدم یر یوزینه محنته) حق یی آغلتمه ایرکور وصلته) سن کرم قیل یا اله العالمین (دیکر) نیجه بر جور وجفایه مائل اول) ای کوکل عهدک کوزت پیمانی کور) نیجه بر بوی وفادن غافل اول) خاری ترک ایت اول کل خندانی کور) چون شهد نادر سوزلک روز ازل) قولکه فعلک موافق ایله کل) یاقسون جانک جهنم ای کوزل) وار رضاء حضرت جانانی کور) یازدی عهدک نامه سن اول پادشاه) اولمغیچون حالکه یارین کواه) نیجه اولور حالم دیو قیل آه واه) دردنه برچاره بول درمانی کور) طاقتک یوقدر جهنم نارنه) واردوشه کور جنتک انهارنه) صالمه ای دل بو کونی کل یارنه) قو بونی عاقل ایسک وارانی کور) آتش هجرانه یاقه کندوزلک) وصلته صرف ایله کیجه لک کوندزلک) حقیانم کورمسون دیرسک کوزلک) آچ کوزلک حقدن کلان فرمانی کور (غور) یقال غور کل شیء قعره ونهایته (قضیه) بیان وتقریر وحکم وقصه (یوزیکرمی اوغلان) یعنی قیز ایله توأم پس حوی یوزیکرمی اوغلان ویوزیکرمی قیز ولادت ایتمش اولورکه مجموعی ایکیوز قرقدر (برابردی دیشی ارکک یوغیدی قصر وتخت وباغ) یعنی دنیا حالی جنتدن بری برلرینک اوزرینه تفاوت ورجحانلری یوغیدی زیرا اول وقتده کوشک وسرای وتاج وتخت وباغ وبستان واموال واملاک یوغیدی که کیمی مالک اولوب غنی وکیمی تهی دست اولوب فقیر اوله فقر وغنا صکره دن عارض اولمشدر نتکیم بنی اسرائیل تیهده ایکن من وسلوایی برابر الورلردی ومفت نعمتلر بولورلردی وجمله سنه غنی دینلوردی صکره اول نعمتک ارتفاعیله کیمی غنی وکیمی فقیر اولوب تباین احوال ایله انتظام حاصل اولدی وفی الحدیث ان یزال الناس بخیر ما تباینوا (اصباغ) یقال اصبغ النعمة اصبغها ای اتمها کما فی القاموس پس بوراده حکم حقی اصباغ ایتمک آنی اتمام ایدوب یرینه کتورمک دیمکدر (دماغ) دماغ صاحبی ومتکبر (زلازل) زلزله نک جمعیدر (داغ) نشانکه آدمک ویا غیرینک اعضاسنده دمرله ویا غیری نسنه ایله یاقرلر روایتده کاورکه حضرت آدم علیه السلام هابیلک قتلندن ناشی اختلال عالمی وفساد ارضی مشاهده ایتدکده زیاده متألم اولدی وبلکه خون جکرندن قدح چشمی سرخ ایله طولدی ومرثیه طریقیله سریانی لغت اوزرینه بر قاج کلمه سرد ایلدی صکره یعرب بن قحطان اول کلمه لری عربی یه نقل ایدوب شعر اسلوبنه قودی بو ایکی بیت آندندرکه ذکر اولنور (تغیرت البلاد ومن علیها) فوجه الارض مغبر قبیح تغیر کل ذی لون وطعم) وقل بشاشة الوجه الصبیح (المحرره) باد فرقت جان کلبنی صولدرر) اغله ای دل اغله هجران وقتیدر) آدمک قانیله چشمک طولدرر) آغله ای دل اغله فرقت وقتیدر) اغلاشوب هابیل ایچون بوتنجه زمان) اوردیلر آدمله حوی داغ جان) جای ماتمدر جهان وار اغلایان) آغله ای دل اغله هجران وقتیدر) نیجه ییل اغلدی یعقوب نبی) آغلقدن بیلمدی روز وشبی) یوسفیچون یاندی قلبی قالبی) آغله ای دل آغله هجران وقتیدر) کیمی اوغل قیزدیوب اغلر بوکون) کیمی دردیله جکر داغلر بوکون) اغلمشورلر خسته لر صاغلر بوکون) آغله ای دل اغله هجران وقتیدر قدسرون آدمک غم دال ایدر) دیللری طوطی ایکن آه لال ایدر) ایریلق انسانی مشکل حال ایدر) اغله ای دل اغله هجران وقتیدر) نار هجره حقیا یاندی اوزم) اغلقدن غیریه یوقدر سوزم) یاش اقتقده سکا همدم کوزم) آغله ای دل اغله هجران وقتیدر (افراغ) دوکمک یقال افرغه ای صبه یعنی جمیع انبیاء قرنا بعد قرن آنک الندن وجود قالبنه دوکیله وجمله تخم ذریات آنک الندن کشتزار ظهوره اکیله (مازاغ) یقال زاغ البصر ای کل وفی القران (ما زاغ البصر وما طغی) ای ما مال بصر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عما رآه وما تجاوزه وحقیقته ما مال بصر ملکه الجسمانی الی ملک الدنیا وزینتها وما تجاوز نظره لملکوته الروحانی الی عالم الآخرة ونعیمها بل اتحدا واجتمعا اتحادا کلیا واجتماعا حقیقیا

من غير فتور وقصور على شهود الحق واسمائه وصفاته وعجائب تجلياته الذاتية وغرائب تنزلاته الصفاتية (برق لامع)
برق سحاب اراسنده کورینن شعشعه در لامع پلدرایجی دیمکدر (اشراق) ضیا ویرمك (پس آندن آدمه الله نبوت
قیلدی ارزانی) ارزانی لایق معناسنه در بوجمله دنصکره آدم علیه السلامه الله تعالی نبوت احسان ایتدی بوکلامدن
منفهم اولورکه آدم جننده ایکن نبی دکل ایدی زیرا اول وقتده امت یوغیدی یا اکثر حوایه ارسال اولنمق ایسه معهود
دکلدر (ثم اجتباه) آیتی دخی بومعنایه دلیلدر زیرا ثم کلمه سنك مقتضاسی ومدلولی بودرکه آدمك نبوتله مجتبی ومختار
اولمسی جنتدن خروجندن تراخی اوزرینه اولدی بوعقلی ونقلی کشف دخی آنی مؤیددر زیرا کمال اگرچه اختصاص
الهیدر ولکن ظهوری مجاهده اوزرینه موقوفدر خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اکمل ارباب استعداد
وافضل اصحاب رشاد ایکن ینه قبل النبوة شرایع ابراهیم علیه السلام ایله تعبد ایدوب جبل حراده تخلی وریاضت
ایدرلردی نتکیم کتب سیرده مسطوردر پس آدم علیه السلام دخی ارضه هبوط ایدوب بوقدر سنه مقاسات شدائد
ایدوب زار وگریان اولدی صکره بوابتلانك متضمن اولدیغی ولایتك غایتی نبوته منجر اولوب اول تاج اختصاص ایله تخت
نشین خلافت اولوب اولادنه رسالتن تبلیغ وعوالمه حکومتن تکمیل ایلدی (دخی اون صحف اندردی کایده اولادنه
اسباغ) صحف کتب وزننده صحیفه نك جمعیدر بوراده وزن ایچون حانك سکونیله تلفظ اولنور اسباغ بوراده ابلاغ
وایصال معناسنه یقال اسبغ الوضوء ابلغه مواضعه وفی کل عضو حقه کما فی القاموس روی ان جمیع ما انزل الله تعالی
من الکتب مائة واربعة کتب انزل علی آدم علیه السلام عشر صحف وعلی شیث خمسین صحیفة وعلی ادریس ثلاثین
صحیفة وعلی ابراهیم علیه السلام عشر صحائف والتوریة والانجیل والزبور والفرقان کذا فی الارشاد فی سورة الاعلی
معلوم اوله که آدمه احسان اولنان صحفده حروف تهجی مندرج ایدی بعضلر بوحروفه بحسب الظاهر اشارتلر کوستر
مشلردرکه ذکر اولنور (ا) انا الله الاول والاخر الاحد (ب) بدیع السموات والارض باسط بصیر باریٔ بر باق باعث باطن
(ت) تواب (ث) ثابت لم یزل ولا یزال (ج) جمیل جمال جواد جبار جامع (ح) حلیم حمید حکیم حفیظ حسیب حکیم
حق حی حافظ (خ) خالق خبیر (د) دائم دیان یوم الدین (ذ) ذو الجلال والاکرام ذو الفضل العظیم ذو العرش المجید
ذو الطول (ر) رب العالمین رحمن رحیم رزاق رؤف رشید رقیب رافع (ز) زارع زرع من غیر بذر زاید لمن شکر (س) سمیع
سریع الحساب سریع الاجابة سلام سبوح سلطان (ش) شکور شهید شدید البطش شدید العقاب (ص) صمد صبور
صادق الوعد الامین (ض) ضار ضیاء السموات والارض ضامن رزق کل احد (ط) طیب طوبی لمن اطاعه (ظ) ظاهر
ظهر امره ظفر من اطاعه (ع) علیم علی عظیم عزیز عفو عدل (غ) غفور غنی غیاث (ف) فرد فعال لما یرید فتاح
(ق) قدوس قهار قابض قادر قوی قیوم (ك) کبیر کریم کاف کائن قبل کل شیٔ کائن بعد کل شیٔ (ل) لطیف له ما فی
السموات وما فی الارض له الخلق والامر (م) مالك یوم الدین مؤمن مهیمن مولی متکبر محمود معبود منعم متفضل مصور
مقیت معز مذل مجیب مجید متین محصی مبدئ معید محیی ممیت ماجد مقتدر مقدم مؤخر متعال مالك الملك منتقم
مانع مغنی مقسط (ن) نور السموات والارض نافع (و) واحد ولی ودود وارث وهاب وکیل (ه) هاد (لا) لا اله الا الله
(ی) یعلم ما فی السموات وما فی الارض (بعدذا) بوحروف مفرده نك ذکر اولنان وجه اوزره اسماء وصفات حقه اشارتی
اکتفا طریقیله درکما قال الشاعر قلت لها قفی فقالت لی ق یعنی وقفت کلمه سندن یالکز قافله اکتفا اولنوب
وقفت مراد اولندیغی کبی حروف مقطعه نك دخی هر بریسی اسماء وصفات حقه دلالت ایدن الفاظ وکلماتدن برجزء
درکه کلدن آنکله اکتفا اولنمشدر ولکن بوحروفك بوندن غیری انفس وآفاقده معانئ باطنه سی واردرکه آنی ترکیب
عناصر وطبایعی حل ایدنلر بیلور الحاصل نتایج مکاشفاتدندر اکا واصل اولنلر هر پرده هرکسه آچلمزلر قال الکمال
الخجندی (کرت دانستن علم حروفست آرزو صوفی) نخست افعال نیکو کن چه سود ازخواندن اسما) بنا اهل آن
نشان داری کمال ازخال ذر کاهش) کشیدی کحل بینایی ولی درچشم نابینا (لمحرره) بوحروفیله بجلمشدر قبای معرفت)
بوحروفیله آچلمشدر سرای معرفت) بوحروفیله اولور معراج هوعاشقلره) آچلوب وقت سحر باب سمای معرفت)
بوحروفیله ایدر ارباب دل طالبلره) مرکز توحیددن هردم صلای معرفت) بوحروفه ایرمینلر شویله قالورلر فقیر) دللرینه
تا ابد کلمز غنای معرفت) حقیا علم حروفی دکمه کس قیلمز شکار) زاغ مشربلردن عالیدر همای معرفت (وله) الفدن اول
وآخر بلندی نور تمام) کورندی نقطه اومرکزدن ایتدی کیزلی خرام) الفدن اصلمه چکدم (ب) دن بقا بولدم (ت) توبه
ایلدم آخر (ث) دن ثنا قیلدم (وله) اوج تعین بولنوب اولدی بواوج نقطه دوال) ذات وافعال وصفات ایلدیلر عرض
جمال) جیم انکچون دینلورکا ولدی جمانینه دلیل (ح) حبیبی کبی یوق ذاتنه بر طوغری سبیل (وله) (خ) خبردار اوله
کورسر خبردن جانا (د) ال دال اولدی آنك ذاتنه جمله اشیا (ذ) ال ذو الفضل در ایدر ایسه ذات اعطا (ر) ایله رحمتی

کوزله اوذلتده شها (ز) زهد بولدی زوالن ایرشدی پایانه) طوغنجه عشقله شمس حقیقی بوجانه) بوکونکه سین سلامن
آلوب اوخانانك) قویم اسانمه شول شین شکرنی آنك) صفا وصدقه ایرشمك دیلرسك ای عاشق) صلای صاده اجابت
کرکدر ای صادق) نه درمراد عجبا حرف ضاد ایله جانا) ضیای عالم هژده هزاردر قطعا (وله) چون ایرمرم الی طایله
طوبایه بنم) ظا طوتار ظاهری باطنمی جان وتنم) عینله معنیده عالی ایدوکن بیلدك ایسه) غینله غالب اولوب نفس
آتنه بیکدن ایسه) فائله فانی اولوب قافله قائم اوله کور) کافله کلی مرادی یوری حقدن بوله کور) سنده کایت
اسمایه اشارت واردر) لام له لطف الهی یه بشارت واردر) میم آدمله محمد در انقدن صوردم) بری اول بری آخر ایکیسین
برکوردم) نون برنقطه در رعالم آنك حیرانی) ایلر اول نونك ایچنده نیجه لر سیرانی) واو وحدت کورینوب ایله وداع
کونین) کیده بوکثرتك اوصافی نه این ونه بین) کل شیٔ هالك هویتله اولبدر هالك) چشم عبرت ایله کورمکده در آنی سالك)
کزلدی لا بی کورالاده خدای متعال) حالی اثبات ایدن آدم ایدر اول نفی قال) یا مشام دله ایردی عندن انفاس)
سویلدی خلقه بو سر عجبی خیر الناس) وسط میم محمدده کورندی چون یا) موج اوروب کون ومکان ایچره مثال دریا)
خاتم کل اولیجق چونکه محمد ظاهر) اول سبیدن بوحروف یا ایله اولدی آخر) نتکیم آدم اولبدر بشر ایچره مبدأ) بوحروف
ایچره انکچون الف اولدی منشأ) ایلمکل مبدأ ایله منشأی برخوش ادراك) مطلع ومقطعی ضبط ایله اوله کوردراك)
تا طلوع ایلیه اسرار حقیقت دلکه) تا کهانی کیره حقدن ینه برکنج الکه) عالم امرده کوره روح حروف اولمشدر)
کلمات اولمغه ارواح ظروف اولمشدر) چونکه ترکیب ایده سن برنیچه حرفی بالذات) طوغر اول مادر حرف عملیدن
کلمات) کلماتیله اولور پس نیجه ایات وسطور) یازیلور لوح وجوده نیجه بیك آیت نور) نقطه لر ظاهر اولوب محکم اولور
اول آیات) حل اولور مشکل دل زائل اولور هب شبهات) اصلی برنقطه ایکن مصحف موجوداتك) سری برقطره ایکن
حاصل بحر ذاتك) بوقدر حرف وبودکلو کلمات اولدی عجب) فیض اقدس ایریشوب اولدی بودریایه سبب) نیجه برنور
ایسه اولده ینه آخر بر) نیجه برسر ایسه باطنده ینه ظاهر بر) حقیا کان حقیقت اچلورسه جانه) تخت دل بونده مقام
اولسه اگر سلطانه) ای عجب بویله دلك جنت اولور دنیاسی) مقعد صدقه کیرر وصلت اولور مأواسی) سنده خی حضرت
مولایه وصول استریسك) حرم معرفت حقه دخول استریسك) کندکی محرم عشق ایله مقدم ای یار) شرف وصلت
ایله صکره شرفیاب اول وار) یا الهی بکا اشیایی کماهی بلدر) علم اسماده مسمایی الهی بلدر) جمله عالم بکا برنقطه قدر
کلمیه تا) کوزمه قطره اوله بحر علمده اشیا) ذره می مهر جهانکده ایدوب استهلاك) ایله مرآت دلم زنك تعلقدن پاك) قیل
بنی ظاهر وباطن ده بلالردن امین) یرحم الله لمن قال لهذا امین (قربان) قربت حقه سبب اولان نسنه یه دیرلر ذبیحه
اولسون غیری اولسون یعنی حضرت آدم علیه السلام شریعتنده حکم بویله ایدیکه هرکس نه قادر ایسه کتوروب
برمحله وضع ایدردی اگر کوکدن بی دخان برآتش سفید ظاهر اولوب اول تقرب اولنان نسنه یی احراق ایدرسه
قبولنه علامت اولوب اول قربان صاحبنك محقق اولدیغی بلنوردی ظاهر اولمزسه مبطل اولدیغی ظاهر اولوردی نتکیم
قابیل وهابیل همشیره لری خصوصنده نزاعه دوشدکارنده قطع خصومت ایچون طرف آدمدن تقرب ایله مأمور
اولدقلرنده هابیل صاحب ضرع اولمغله برسمین دوه یا برکبش عظیم الوب برطاغك دپه سی اوزره قودی قابیل صاحب
زرع اولمغله بغدایك درویسندن برمقدار الوب اول دخی مذکور طاغ اوزرینه قودی آدم علیه السلام دعا ایدوب
برآتش پاره ظاهر اولوب هابیلك قربانی اکل ایتدی قابیلك بغداینه تعرض ایتمدی پس هابیل وقربانی مقبول وقابیل
وقربانی مردود اولدی بومعنادن اوتوری قابیل هابیلك هلاکنه قصد ایدوب برکون هابیل طاغ باشنده قیونلری
یاتنده اویورکن قابیل کاوب بربیولك طاشله هابیلك باشنه اوروب هابیل اول ضربدن وفات ایتدی قصه لری قرآنده
مسطوردر ولکن بعض روایاتده کلمشدرکه حضرت اسمعیل علیه السلام قصه سنده حضرت ابراهیم علیه السلام
ذبح ایتدیکی هابیلك تقرب ایتدیکی قربان ردیمشلر پس هابیلك قربانی آتش سماوی یاقدی دیمك مسامحه یه محمولدر
یعنی اول آتش پاره قربان هابیلك قبولنه علامت اولسون ایچون اوزرینه مسح ایدوب الوب جنت اعلایه رفع ایتمشدی
بوخسه حقیقتده یانوب هلاك اولمشدی صکره حضرت ابراهیم علیه السلامه احسان اولنوب حضرت اسمعیله
فدا اولمق اوزره ذبح اولندی اما بوفقیرك بحسب الذوق فهم ایتدیکم بودرکه اول قربانی حضرت ابراهیمك ذبح ایتمسی
متقدما هلاك اولمسنی مستلزم دکلدر زیرا (فقال لهم الله موتوا ثم احیاهم) کبی اولمق جائزدر بومعنایه کوره موت اول
بلا اجل اولوب غیریلره نسبت سکته ویا نوم ویا اغما منزله سنده اولمش اولورو علی تقدیر الهلاك حضر ابراهیم واسمعیل
علیهما السلامك تشریفی ایچون روح کبش تجسم ایتمك دخی فی الجمله معتبردر نتکیم بعض مکاشفین حضرت
علیه السلام حقنده ذاهب اولمشدر فافهم (بعدذا) حضرت آدم علیه السلام شریعتنده قربان مشروع اولدیغی کبی

حضرت داود علیه السلام زماننده بیت مقدسده صخرة الله یاننده طرف آسماندن آویخته بر زنجیر طورردی وخلق
اول زنجیرك یاننه واروب تحاکم ایدردی هرکیم دعواسنده صادق ایسه اول زنجیره الی ایریشوب وکاذب ایسه
ایرشمزدی ارالرنده مکر وخدعه ظاهر اولمغله اول زنجیر آسمانه چکلوب آندن بدل بینه ویمین ایله حکومت اولندی
بوآنه دکن باقی قالوب البینة علی من ادعی والیمین علی من انکر مقاله سنك موجبنجه عمل اولندی (ظفر) غالب اولمق
یعنی آنی منصور ومظفر قیلمق (منبع حکمت) منبع صو چقدیغی یردر وحکمت حقایق اشیایی علی ماهی علیه بیلوب
مقتضاسیله عمل ایتمکدر بوراده حکمتی آبه وقلب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمی منبعه تشبیه واردر
احکام حکمك جمعیدر منع الشئ للاصلاح معناسنه در اما اصطلاحده برقچ معنایه کلور خطاب الله دیرلر و اول
خطاب اوزرینه ترتب ایدن اثره دیرلر وجوب وحرمت وندب وکراهت واباحت کبی وافعال شرعیه اوزرینه مترتب
اولان اثره دیرلر نمازده صحت وبیعده ملك وفعلده ثواب وترکده عقاب کبی وحکم حاکمه محتاجدر که الله تعالی درعقل
دکلدر وآنده محکوم به لازمدر که اول فعل مکلفدر ومحکوم علیه لابددر که اول مکلفك کندیدر بومقامك تفصیلی
علم اصولده مبیندر (سرتسر) باشدن باشه واوجدن اوجه (بدر) اون دورت کیجه لك طولمش آی (جبین) آلن
کما فی المرقات وقال فی القاموس الجبینان حرفان مکتنفا الجبهة من جانبیها فیما بین الحاجبین مصعدا الی قصاص
الشعر (ازهر) پارلایجی مشرق کبی وخالص آق نسنه که آنده قره لق وقزللق اولمیه وآق یوزلو نورلو کشی یه دخی
ازهر الوجه دیرلر بوکلامده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك جبهه سنی ووجهنی مدورلکده آیه ونورنی آیك نورنه
تشبیه واردر وقال الخاقانی (اتفاق ایتدی بو معناده امم) ازهر اللون ایدی فخر عالم) اولوب انوار رخی ایکی علو) دردودیواره
صلاردی پرتو) یوزی بکزردی مدور آیه) ذاتی آیینه ایدی مولایه) آنك ایتمشدی جناب خالق) کرمندن یوزن آغ
الن آچق) نص تنزیل ملاحتده عیان) والضحی ایدی شریف النی همان (درر) دره نك جمعیدر انجو معناسنه
(جوهر) قیمتلی طاشدر وقال فی القاموس الجوهر کل حجر یستخرج منه شئ ینتفع به (طلعت) بوراده ظهور وخروج
معناسنه در (شهد) عسل معناسنه وفی الاختری الشهد العسل فی شمعه بوراده شهد وشکردن مراد قرآن وکلام
قدسی وحدیث نبوی درکه امراض قلوبه شفادر (اول ایکی عالمك شمسی طوغوب ایده قمر ابلاغ) شمس وقمرك ذکری
مرور ایتدی ولکن ارباب مذاق یاننده شمس ایله حقیقت وقمر ایله شریعت مراد اولنور اهل کمال اولنلر نهار حقیقتده
یعنی وقت تجلیده نور شمس جمال ایله مضیا ولیل شریعتده یعنی وقت استتارده نور قمر جلال ایله منور اولورلر پس
بوحالده نوردن خالی اولمزلر بوراده قمردن مراد مطلق نوردر ویا خود نور شریعتدر کما قال الله تعالی قد جاءکم من الله نور
یعنی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك بوعالم شهودی تشریفلرندن مراد خلقی ظلمت خلقیتدن وظلمت نفس
وطبیعتدن تخلیص ایدوب نور قدم ونور قلب وروح ونور حقله تنویردر (الهی) جهانده جمله دن مقصود سنسن
یارسول الله) بوبازار فساده سود سنسن یارسول الله) صو نمشدر سکاروز ازلده شربت حکمت) الکدن جمله عاشقلر
قوقانسون یارسول الله) وجودك رحمت عالم دخی فخر بنی آدم) کوزی اولنلره کوندن عیانسن یارسول الله) شولر کم
رنك وبو المق دیلرلر کل جمالکدن) مقدم بوی عشقکله بوپانسن یارسول الله) سکا عاشق اولنلر کورمشلر نار هجرانی) سنی
حق بلمین نیرانه یانسن یارسول الله) تمام اولوردی قهر حقله مجرملرك ایشی) ولکن جانب حقدن امانسن یارسول
الله) فنا باغنده خواب ایچره قالوبدر حق نرکس وار) لبکدن جنبش نطق ایت اویانسون یارسول الله (چون اولور
اولی نه آخری نه) یعنی عمرك اول وآخری نه اولسه کرك انسان نقدر چوق معمر اولسه بردم کبی کلمز کما قال حضرت
الهدایی) عمر بکزر اوچر قوش سایه سینه) اوچر قوش کولکه بر آن اکلنمز (وصیت) بوراده توصیه معناسنه دریقال
وصاه توصیة عهد الیه والاسم الوصیة (اذعان) اعتقاد ایلمك واقرار ایتمك (حرام) ممنوع وهو ما لا یحل انتفاعه (مطمئن)
ساکن یقال اطمأن قلبه ای سکن یعنی دنیایه ایصمه وانکله خوش اولوب کوکل ویرمه (فکرت) تأمل
معناسنه در (بودر دردنجی اوپه اضطرابه) یعنی اضطراب دله تابع اولمه وهر ایشده تأنی وتوقف اوزره اول الحاصل
مضطرب اولدیغك ماده یی مشورته ترك ایله تسکیم کا ودع ما یریبك الی ما لا یریبك (هر ایشده مشورتدن هرکت
قیل) یعنی برایشی برقچ کره اشلك لازم کاسه هرکره ده مشاوره ایله زیرا هروقتك برحکمی واردر وفی المثنوی) مشورت
ادراك وهشیاری دهد) عقلها مر عقل رایاری دهد) وفی امثال العرب علمان خیر من علم واصله ان رجلا وابنه سلك
طریقا فقال الرجل یابنی ابحث لنا عن الطریق فقال انی عالم قال یابنی علمان خیر من علم یضرب مثلا فی مدح
المشاورة والبحث (پیچ) طولاشق بوراده مراد حوالی بدندن تفریق ایله مضطرب ایتدی دیمکدر (چون آدم بیك یاشنه
ایردی یتدی) برینه اوغلی شیثی قودی کتدی) روایات مشهوره ده کلمشدر که روز میثاقده حضرت آدم داود علیه

السلامه عمرندن قرق سنه هبه ایتمشدی لکن الله تعالی خزانهٔ عمرندن عمر آدمی تکمیل ایدوب ینه بیك سنه یه ایصال
ایلدی وحضرت داودك التمش سنه عمری اوزرینه هبه اولنان قرق سنه یی وضع ایدوب یوز سنه یه ابلاغ ایلدی ولکن
روضة الاخبارده آدم طقوز یوز التمش سنه معمر اولدی دیو توضیح ایتمشدر اکام المرجانده کلور که آدم علیه السلام
شربت موتی نوش ایتدکده ملائکه غسل وتکفین ایدوب جبریل امام اولوب سائر ملائکه واولاد آدم اکا قتداقیلوب
نمازین قیلدیلر اما قصص الانبیاده شیث امامت ایتدی دیو مصرحدر وخلاصة الحقایق آخرنده کلور که اركکفنی
اوچ وعورتك بش اولدیغنك اصلی بودر که حضرت آدم جنتدن چقدقده انجیردن اوچ پپراغله وحوی بش پپراغله
تستر ایتمش ایدی اکا بناء برینك اوچ وبرینك بش قات اولدی وآدم مکه ده وفات ایدوب ابو قبیس طاغنده دفن
اولندی وبعضیلر باشی کعبه یه متصل وایاقلری نره یه دك بالغ اولدیسه اویله جه دفن اولندی دیمشلر صکره حضرت نوح
علیه السلام طوفان اولدقده اورادن قالدیروب بیت مقدسه نقل ایتدی وبر روایتده حالا مکه ده مدفوندر دیمشلر واصح
اولان بودرکه آدم علیه السلام صقالسز ایدی صقال صکره اولادنده ظاهر اولدی وبعض روایات ضعیفه ده آدم
وموسی وهارون علیهم السلام جنتده صقاللو کیررلر دیو واردر والعلم عندالله تعالی (لمحرره) عاقبت کتدی کلنلر
عالمه) اغلایالم ایکلیالم دردله) قالمه قالوردی بودنیا آدمه) اغلایالم ایکلیالم دردله) شربت موتی صونردوران سکا)
جانکی آلور ویرن حق جان سکا) برکون اولور اغلاشور اخوان سکا) اغلایالم ایکلیالم دردله) حکمتیله صنع حق ای
بوالهوس) ایلدی ارواحه اجسامی قفس) کلدی آدمله حوی برنفس) اغلایالم ایکلیالم دردله) قانی آدم قانی حوی
قانی نوح) قانی کوستر مصطفای پرفتوح) قانی اسم وقانی جسم وقانی روح) اغلایالم ایکلیالم دردله) حقیا قالمز بزه کون
ومکان) یوغ اولور فصل بهار ایله خزان) اغلادر انسانی آخر بوجهان) اغلایالم ایکلیالم دردله (نبوت ویردی الله ایتدی
تکمیل نبوت یعنی حق تعالیدن خبر ویرمك شرفی ایله شرفیاب ایدوب وجود پرهنرنی ولایت ونبوت ایله تکمیل ایلدی
(مزین ایلیوب صحن وکناره) یعنی اول بنا ایتدیکی شهرلرك ایچنی واورته سنی وطشره سنی انواع صنعله مزین واصناف
نباته محسن ایلدی امین وبویرق صاحبی اوغلی بك یعنی اوغلی انوشی یرینه خلیفه نصب ایلدی (انوش پس دیدی
قیناته امیر اول) یعنی انوشك دخی عمری آخر اولدی واول دخی یرینه نظام عالم ایچون اوغلی قینانی خلیفه قیلدی
اول دخی اوغلی مهیاییلی اول دخی اوغلی یرذی الیقودی (یرینه قالسه اوغلی کیم یرینه) یعنی کاملك یرینه کامل
اوغلی قالسه کسه کوچمز ویرمز) جهان ایچره فخر وشرف درتمام) کشینك اوله اوغلی قائمقام) اما کامل پدر یرینه
وارث اولاد قالمسه خلیفه اولمغه لایق اولمز وبلکه اویله اولاددن بددعا حاصل اولور تأویلات نجمیه ده کلور که بزم زمانه
مزده امر طریقت بوکا منجر اولدیکه عمرنده مرید اولمیان آدملر شیخوخت ادعا ایدوب انتشار ذکر وکثرت اتباعه حرصا
جاهل وضال کمسنه لره شیخوخت ایله اجازت ویررلر یعنی کمال جهل وضلالتلرندن اومقوله مدعی وبچاصللری مجاوز
ومأذون ایدوب خلیفه نصب ایدرلر واطراف عالمه مشیخت نامیله کوندررلر وبونلردن بریسی وفات ایلسه اوغلی اکر
کوچك اکر بیوك یرینه اجلاس ایدوب مشایخ منزله سنه تنزیل ایدرلر وآندن خرقه لر وتاجلر کیوب تبرك ایدرلر بوشان
طریقت بونلرك یاننده ملعبهٔ صبیان ومضحکهٔ شیطان اولدی زیرا بومعنی اولاددن اولاده انتقال ایتمز بلکه
مستعددن مستعده انتقال ایدر زیرا دنیا امیرانی کبی دکلدر فهذه مصیبة قد عمت واهل هذه طریقة قد تمت فاندرست
آثارها والله تعالی اعلم باخبارها (که خلقه سو یلیه درسی خلیفه) درسی لفظی ادریسدن بطریق الاشارة اخذ
اولنمشدر یوخسه ادریس دراستدن مشتق دکلدر قال فی القاموس ادریس النبی علیه السلام لیس من الدراسة کما
توهم کثیرون لانه اعجمی واسمه خنوخ او اخنوخ انتهی (زاهر) براق معناسنه (بوکز ادریسه قوندی ایتدی اشراق)
حضرت ادریس آدمك وفاتندن یوز سنه مقدم دنیایه کلمشدر ولکن تاج وخلافت پدری یزدلك وفاتندن صکره
ویرلدی ونور مصطفی آننده اوزمان کورندی (دده سی شیثه بکزردی مشکل) یعنی شکلده وصورتده حضرت
شیث علیه السلامه مشابه ایدی نتکیم امام حسن رضی الله تعالی عنه صورة وسیرة رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلمه بکزردی (هم اول یازدی جهانده خطی اول) معلوم اوله که حضرت آدم علیه السلام اون ایکی قلم اوزره
یازردی اول اون ایکی قلم بونلردرکه ذکر اولنور عربی فارسی سریانی عبرانی حمیری یونانی رومی قبطی بربری اندلسی
هندی صینی پس آدم بواقلام اوزره کرپچلر اوزرینه خط یازوب اول کرپچلری پشوروب یره دفن ایتمشدی صکره
طوفان نوحده اول اوزرنده خط یازولی کرپچلر کیلك النه کردیسه اکا کوره یازوب السنهٔ مختلفه وخطوط متفرقه
شیوع بولدی عربی یازیلان کرپچ حضرت اسمعیل علیه السلام زماننه دك مستور قالوب حضرت اسمعیل اول کرپچی
بولوب عربی سویلمك آندن قالدی وابتداء عربی خطی اجداد فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمدن نزار دیدکاری

کسنه یازدی حضرت ادریسك ابتدا قلم ایله یازدیغی خط رملدر دیوا انسان العیونده مصرحدر وروضه ده کاورکه خط
کوفی یی ابتداء عربی اسلوبنه قویان مقتدر بالله خلیفه نك وزیریدرکه ابن مقله دیمکله متعارفدر صکره ابن بواب کاوب
تعریب خطی زیاده قلدی صکره آخر خلفاء عباسیه دن معتصم بالله خلیفه نك کاتبی یاقوت خطاط کاوب فن
خطی ختم وقواعدینی ضبط ایتدی صکره اماسیه لی حمدالله خطاط که شیخ دیمکله مشهوردر کاوب جودت خط آنده
تمام اولدی شویله که مقدور بشر مرتبه سی غایتن بولدی آنك فوقنده خطاط اولمق دائرهٔ امکاندن بیروندر انکیچون
آندن صکره کلنلر آنك مائده سنك طفیلی ودائره سنك دخیلی در (محرره) نقدر مدحك اولنسه افراط) سکا بکزر کاورمی
برخطاط) قلمکدن نبات اولور جاری) بویله اولسون اولنجه خط باری) ار رمسك باغ خطه بویله قلم) بیلنور میدی نکته ئیله
علم) ایرسه کان کمالکه یاقوت) وصفکی ایلریدی جاننه قوت) ابن مقله کوریدی خطك اکر) صرف ایدردی او خطه
نور بصر) حاصلی خط همایون اولدر) خط نویسان او خطه هپ قولدر (بعدذا) خطه اولان اعجام ونقاطی مذکور
ابن مقله احداث ایتمشدر پس اشتباه اولمدقجه بی نقاط وبی اعجام کتابت مستحبدر ولکن بزم زمانمزده خلق عموما
مبتدی اولمغله تبیین حروف ووضع نقاط واعجام واجب مرتبه سنده در زیرا الفائطون کلمه سنی لقانطون دیو طاء
مهمله ایله اوقور چوقدر وضنکا لفظنی خنکادیر جاهللر حددن ارتقدر (محرره) جاهل اولدی زمانه هپ حق رغبت
علم کیدوب دلدن) نه دللری یاقشور قرأنه) نه کاور براوقنور خط الدن (خیاطت) درزیلك وفی الحدیث عمل الابرار
من الرجال الخیاطة وعمل الابرار من النساء الغزل وکان اکثر عمله صلی الله تعالی علیه وسلم فی بیته الخیاطة وکان
لقمان وادریس علیهما السلام خیاطین کذا فی روضة الخطیب (صنعت) قال فی القاموس الصناعة ککتابة حرفة
الصانع وعمل الصنعة (شانزده سال) اون التی ییل (ملك ارواحله اولوردی همه سال) یعنی ای ویللی ملکلرله وارواح
طیبه ونفوس ملکوتیه صحبتیله کذران ایدردی حاصلی صمدیت سرنه مظهر اولوب اکل وشرب ومنامه احتیاجی
قالمشدر وملکلر کبی آلایش طبیعتدن پاك اولمش ایدی سؤال اولنور ایسه که وجود انسانك قوامی غدا ایله در
پس بدل ما یتحلل اولمیجق طبیعت ومزاج نیجه فنا بولمز واون التی سنه غدایه محتاج اولمز جواب بودرکه کاه اولور
مغشی علیه اولان کمسه برهفته قدر تناول طعام ایتمز ینه هلاك اولمز پس عالم صورتدن بحسب الغرض منسلخ اولان
کمسنه بوقدر مدت طعامه محتاج اولمیجق بحسب غلبة الحال انسلاخ بونلردخی عالم قدسك فیضندن ممتلی اولوب
(ابیت عند ربی یطعمنی ویسقینی) وقتنجه غدای معنویله عروقی پرنور اولور وثمرهٔ طعام اولان دم حیوانیه دن زیاده
وجودنده قوت بولور الحاصل اهل سکرك حالنی اهل صحوه قیاس ایتمك یوقدر زیرا ما بیننده فارق واردر طریقت صاحبنه
لازم اولان بودرکه سر منزل مراده ایرشنجه تکابودن خالی اولمیه وبو یولده اهل بطالت ایله کیروده قالمیه بلکه عنصریات
وطبیعیاتی کذرا یلیوب لازمان ولامکان عالمنده بی وهن غدالریه وبی تکلف لباسلرکیه حکایه اولنورکه مکهٔ مکرمه ده
برصوفی التی آی قدر برنسنه تناول ایتمدی شیخ آنی کوروب شریعتك ظاهرنه مخالفدر دیو اطعام تکلیف ایلدی وهم
بوامرك نهایتی کبیدر فافهم بومقامه متعلق تفصیل چوقدر فاما سبب اطناب وموروث ملالدر انکیچون ترك اولندی
(آنی اولدردی صکره قیلدی احیا) قویوب اوچماغه ویردی دورلی اشیا) روایت اولنورکه ملك الموت حضرت
ادریسه مشتاق اولوب اذن حقله زمینه نزول ایتدکده حضرت ادریس آندن قبض روح اولنمسنی التماس ایلدی
اجازت مولی اولوب نقدجانی خازن اجله ویردی وطوطئ روح شکرستان قدسه پرواز ایدوب حرم ملکوته کیردی وینه
حق تعالی باغ وجودك فیض روانله سبز وتره لدی بعده عزرائیل آنی جناحی اوزرینه الوب دوزخی کوستردی وجنته
ادخال ایلدی حضرت ادریس جنته دخول ایتدکده بردخی چقمق استمیوب قالدی تفصیل قصه (ورفعناه مکانا
علیا) آیت کریمه سنده مذکوردر قال العلماء اربعة من الانبیاء احیاء اثنان فی السماء عیسی وادریس علیهما السلام
واثنان فی الارض الخضر والیاس علیهما السلام (بعدذا) اکمل اولیایه موتوا قبل ان تموتوا سرینی زیاده تحقیق ایچون
اجل مسمادن مقدم عالم فناء کلی یه وصوللرنده عزرائیل ظاهر اولوب روح حیوانیلرن قبض ایدوب لبه کالدکده
ینه اعاده اولنور وبو حالت یقظه حالنده عارض اولور اربابنه معلومدر ومعتقد اولنلر یانده مسلم برامردر (بولاره بونجه
افراز بونجه ابراز) یعنی انبیا علیهم السلامدن اکر ادریس واکر غیریله افراز کمال وابراز جمال دخی انواع تجلیات
جبینلرنده تابان اولان نور محمدی حرمتنه در (افراز) آیرمق (وابراز) اظهار معناسنه در پس برسالك برمقامه وصولده
عجبا پیغمبرمز بومرتبه یه قدم باصمشمیدر دیمك نعوذ بالله جهل عظیم در زیرا انبیانك مقاماتی آنك شفاعتیله
ونوری برکتیله اولمیجق غیری انك حالی ومقامنی وار قیاس ایله هر عصرده متصوفه دن بوجهلك صاحبلری واردر اکابرا
اشارت اولندی رتبهٔ انبیا واولیایی ینه کندیلری واول مقامه قدم باصنلر وحق تعالی ایمان صحیح وقوی ویردیکی قوللر

بیلورلر

بیلورلر غیریلر بلمز زیرا یالکز ستاره سیرتلر مهر وماهك انوارندن بی خبرلردر (الهی) حق خلافت تختنی خالی قومز)
عالمه البتده برسرور کاور) عاشقك دنیاده اقبالی قومز) لاجرم میدان عشقه ارکاور) ویردی بیك ییل عالمه آدم
نظام) طوتدی اسماء خدا ایله قیام) کتدی اول ایرشدی اولاد کرام) کورنیجه کاندن نیجه کوهر کاور) اسم اعظم
حشره دك حکمین ویرر) هرزمان حق خلقه برفیض ایرکورر) فیض ایله اولمش کوکللر دیرکورر) عیسی مریم کبی
ارلر کاور) اولمغیچون آدمه خیر خلف) نیجه ادریس ایلدی جان تلف) چکمه غم کتدیسه دنیادن سلف) مه کیدرسه
خاور انور کاور) سلسله بند حق اول وار حقیا) ایره سن اول سلسله یه حقه تا) اهل حقیله اوله کور آشنا) اوتورسن
بلکه صکره برکاور (وله) اولبدر کنز مخفیدن نیجه یوز بیك کهر پیدا) عجبدر برشجردن هم اولور بونجه ثمر پیدا) اوکنزك
ویردی مفتاحن الینه آدمك آخر) انکیچون صورت ومعنی اولوبدر کورنیجه پیدا) ظهورینه نهایت یوق دخی نورینه
غایت یوق) کیدربری کاوریکی قیلور حق نیجه آر پیدا) هو الاول هو الاخر هو الظاهر هو الباطن) اودر مخفی عوالمدن
اودر قیلان اثر پیدا) کورندی صورت آدمده اسماء کوستروب آنده) سمماسنده اما اولمدی هرکز خبر پیدا) بوسره وارث
اولدکسه اکر حقی بو عالمده) طوغرسندن نیجه آثار اولور فرزندلر پیدا) وصاف) مبالغه ایله وصف ایدیجی وبیان قلیجی
ونشان ویریجی معلوم اوله که وصاف مطلق ذکر اولنسه عبدالله بن فضل الله مراد اولنورکه وصاف الحضره دیمکله
معروفدر فارسی تاریخی واردر ایچنده ملوك عجمی ودولت جنکیزیه یی درج ایدوب فنون معارفی مشتمل برکتابدرکه
فصیح وبلیغدر وصافلغله شهرتیاب اولدیغی کمالنه دلالت ایتر (محرره) کیمی خلاق المعانی کیمسی وصاف دهر) مکتب
عرفان عالمده نیجه آدم کاور) وقت اولور کوهر صاتر کندن خزف بازارده) کمسه لر آیینه یه باقمز جهانده دم کاور
(جالب) یقال جلب الشیء الی نفسه جذبه (آثار) اثرك جمعیدر مأثور ومروی معناسنه (آنك اردنجه کلدی نوح)
یعنی ادریسك اردنجه اوغلی متوشلخ وآنك اردنجه اوغلی لمك وآنك اردنجه اوغلی نوح علیه السلام کلدی لکن
متوشلخ ایله لمکده ظهور اتمامکله ذکرلری طی اولندی (یوزندن نور اقوب شفاف) ظاهر اولان بودرکه شفاف نورك
صفتیدر شفاف بورده لطیف وبراق دیمکدر یقال شف الثوب شفوفا وشفیفا رق فحکی ماتحته واستشفه نظر
ماوراءه (طقوز یوز اللی ییل طوردی صولك اوچی کتدی دنیادن) حضرت نوح علیه السلام اللی یاشنده مبعوث
اولوب طقوز یوز اللی ییل خلقی حقه دعوت ایتدی کما قال الله تعالی (فلبث فیهم الف سنة الا خمسین عاما) پس
نوحك عمری آدمك عمری کبی بیك ییل اولمش اولور خواجه حافظك بو بیتندن منفهم اولور (بیت) کرت چو نوح نبی
صبرهست برغم طوفان) بلا بکردی وکام هزارساله برآید) ولکن مدت نبوتی متفق علیه در زیرا منصوص علیه در
ومدت عمری مختلف فیه در ظاهر اولان ذکر ایتدیکمزدر وکذلك مدفنی دخی اختلاف اوزره در بعضیلر کوفه ده دفن
اولندی دیمشلر وبعضیلر کرکولك دیدکلری ولایتده وبعضیلر قدس شریفده حضرت ابراهیمك مغاره سنده متواری خاك
اولدی دیمشلر (هود) علیه السلام افاضل انبیادندر شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلرینك بونلر ایله عالم انسلاخده
چوق معارفه ومجالسه ومکالمه سی واقع اولمشدر (اشفاف) اضاءت وانارت معناسنه در (اضعاف) ضعفك جمعیدر
ایکی قات معناسنه یقال ضعف الشیء مثله وضعفاه مثلاه (ابراهیم) لفظ سریانیدر ولکن چوق کره سریانی وعبرانی
ارالرنده تقارب واقع اولور انکیچون ابراهیمك تفسیرنده اب راحم دیمشلردر فقیرك فهم ایتدیکی بودرکه بومعنایه بناء
اسماء عجمیه ده اشتقاق صورتنده بعض معانی اخذ ایتمشلردر مثلا آدمی ادیمدن وابلیسی ابلاسدن اخذ ایتمشلردر
بو اخذ ایسه تقریبیدر تحقیقی دکلدر پس نفس الامرده بومقوله یه اشتقاق اطلاقی لازم کلمز (خلیل الله) خلت خانك
ضمیله صداقت معناسنه در حضرت ابراهیمك حق تعالی یه دوستلغی حق تعالینك احبابنه موالات واعداسنه
معادات ایتدیکیدر ودخی حق تعالینك ابراهیمه دوستلغی ابراهیمی اعداسی اوزرینه غالب قلوب صکره کلنلره امام
ایتدیکیدر انجق خلت ایله محبتك ما بیننده فرق دقیق واردر فهمنده صعوبت واردر حبیب الله سر وعرش وشمس
مرتبه سنده در خلیل الله روح وکرسی وقمر منزله سنده در ونبینا محمد علیه الصلوة والسلام خلیل الله وحبیبه بالفعل
وابراهیم علیه السلام خلیل الرحمن وحبیبه بالفعل وغیرهما من الانبیاء علیهم السلام اخلاء الرحیم واحباؤه بالفعل
ففرق بین المرتبة الذاتیة الاحدیة والواحدیة الصفاتیة والواحدیة الافعالیة بین المرتبة الذاتیة الاحدیة والواحدیة
الافعالیة وما یعقلها الا العالمون (یوزی شمس الضحی ایدی) یعنی ضحی وقتنده اولان کونش نوری کبی ایدی
(ایرشدی نوری قاف تاقاف) یعنی کونش نوری عالمك براوجندن براوجنه ایرشدیکی کبی حضرت ابراهیمك یوزی
نوری دخی اطراف عالمی مضیا ومنور ایلدی بوندن مقصود سائر انبیایه نسبت حضرت ابراهیمك نورینك زیاده
لکنی بیاندر زیرا انده اولان ظهور غیریده اولمدی انك ایچون ابوالانبیادر (نمرود) وهو نمرود بن کنعان بن سام

بن نوح عليه السلام وفى قصص الانبياء غيرذلك حضرت يعقوب عليه السلامك مملكتى كنعان ايلى ديرلركه بو كنعانه
منسوبدر ديمشلردركه بتون دنيايى درت كسنه ضبط ايلدى ايكيسى مؤمن كه ذوالقرنين وسليماندر وايكيسى كافركه
برى نمرود وبرى بخت النصردر نمرودك تفصيلى سيرده در (صرح) كوشك وسراى وهر بنا كه عالى اوله صرح
نمرودكه بابلى ولايتنده بنا اولنمش ايدى ارتفاعى درت بيك ذراع وعرضى ايكى بيك فرسخ ايدى مراد نمرود اول صرحدن
بوايديكه اوزرينه چقوب رب ابراهيم عليه السلام ايله حاشا مقاتله ايده وزمينى ضبط ايتديكى كبى آسمان واسمانيانى
دخى اله كتوره پس حق بر روز كار ايله اول صرحى اساسندن قو پردى باشن دريايه آتوب باقيسى خانهٔ نمروديان
اوزرينه دوشوب اول هيبتدن خلقك لسانى مختلف اولدى اول وقته دك سريانى تكلم ايدرلردى آندنصكره يتمش
ايكى لغت ظاهر اولوب هر قوم براسانله تكلم ايدوب برى برينك ديلينى بيلمديلر قال الله تعالى (قد مكر الذين
من قبلهم فاتى الله بنيانهم من القواعد فخر عليهم السقف من فوقهم واتيهم العذاب من حيث لا يشعرون) استنكاف
عارلنمق واعراض ايتمك مراد حضرت ابراهيم عليه السلامك دعوتنى قبول ايتمديكيدر (اخلاف) خلفك جمعيدر
كشينك اعقابى ويرينه قائم اولنلرى حاصلى صكره برينه كلنلر معناسنه وعند اكثر اهل اللغة لان الخلف باسكان
اللام يكون من الظالمين وبفتحها يكون من الصالحين وقيل يشتركان فى صفة المدح والذم فيقال خلف صدق وخلف
سوء بالسكون والحركة فيهما وقال بعضهم ان الخلف بفتح اللام من يخلف فى اثر من مضى والخلف باسكان اللام اسم
لكل قرن مستخلف وعليه فسر قوله تعالى (فخلف من بعدهم خلف (انواع) نوعك جمعيدر جنسك تحتنده داخل
اولان انسان وفرس واسد وغيريلر كبى (اصناف) صنفك جمعيدر نوعك تحتنده داخل اولانه اطلاق اولنور مثلا
انسانك تحتنده داخل اولان عربى وفارسى ورومى وسائر كبى (نون كاف) كن دريعنى كن خطابيله بو عالم كون ظهوره
كلمزدن اول (اعطاف) عطفك جمعيدر ميل ودوستلق ايلمك معناسنه در بوراده معناى لازمى مراد اولنور كه لطف
وعطادر (نسل) ولد معناسنه در (معدن) دالك كسريله منبت جواهر معناسنه (الاف) الفك جمعيدر بيك ديمكدر كه
فارسيده هزار ديرلر بوراده كثرتدن كنايه در (استخفاف) يعنى طوتمق فارسيده سبك ديرلر (تكيه) سويكنمك معناسنه
تكه آندن غلط در اهل تصوفك سكناسنده شايعدر خانقاه وزاويه كبى دنيايه تكيه كاه دهر ديرلر ايچنده اولان سكناسى
اعتباريله ومن المعاصرين من جعل تكة من الوكالة بمعنى التوكل لان اهل الزاوية متوكلون على الله فى باب الرزق
منقطعون عن الاسباب وهو غلط من وجهين الاول ان العبارة حينئذ تكة بضم التاء لان الاصل الوكالة بالضم ابدل
التاء من الواو كما فى تجاه ووارث وتكلان وامثالها والثانى ان الكاف ليس من حروف الابدال حتى يقال انه بدل
من اللام وكذا الياء فاعرف (اضياف) ضيفك جمعيدر قونق معناسنه كه فارسيده مهمان ديرلر (استخلاف) خليفه
ايلمك وقائم مقام قومق ديمكدر (روضهٔ رضوان) روضه چاير وچمنلو يرلره ديرلر رضوان بوراده رضا معناسنه در يعنى
الله تعالينك رضاسى روضه سى آنك روح پاكى ايچون آراسته اولدى (قيلوردى طاقنى محراب) يعنى قاشلرك كرنى
محراب ايدوب كاه اوراده قيام وكاه يوزنى طواف ايلردى (تطواف) مصدردر طواف ايتمك معناسنه ذكر اهل العربية
ان جميع المصادر التى جاءت على تفعال بفتح التاء كالتذكار والتيال والتيسار والتسكاب وامثالها الا مصدرين وهما
تبيان وتلقاء فانهما بالكسر قال بعضهم وتنصال ايضا فاما الاسماء اجناس والصفات فقد جاءت منها عدة اسماء
على تفعال بكسر التاء كقولهم تجفاف وتمثال وتمساح وتلعاب وغير ذلك ذكره الحريرى فى درة الغواص (ياقومى) اى
بنم قومم (اصداف) صدفك جمعيدر قال فى التفسير التيسير جعل الله الدر فى الصدف وهو اوحش حيوان من حيوان
البحر انتهى وفى القاموس الصدف محرف غشاء الدر انتهى (الهى) جمله امتلردن افضلدر محمد امتى) غيريه نسبتله
اكملدر محمد امتى) صورتا آخر كوروندى معنيده اول درر) حفظ ايچون دنيايه هيكلدر محمد امتى) مكه شهرين ايلدى
چونكم رسول الله مقام) كوييا كوستردى كندن عالمه بدر تمام) كلدى وحى آسمانى قيلدى ارشاد انام) انكيچون
خوش مكملدر محمد امتى) اكا ابراهيم واسمعيل امت اولديلر) يولنه قربان اولوب آتشه آتلديلر) امتندن اولمغى براوزكه
عزت بيلديلر) خوش مكرم خوش مجملدر محمد امتى) روز محشرده شفيع مذنب امت كه) جمله امت بونلرك انفاسى
ايله جان بوله) اللرن آلوب عصانك دردنه درمان اوله) جمله هب دشمنلره الدر محمد امتى) قاشى محرابنده چون نور الهى
كورديلر) اويديلر اول سرپا كه صف صف اولوب طورديلر) انلره حقدن لباس مغفرت كيدردلر) حتى آنكيچون
مفضلدر محمد امتى (اولمدى صبراونده صاف) صاف اصلده ذاتنده كدروشوب اولميانه ديرلر وخالص شوبى زائل
اولانه ديرلر يعنى ايوب عليه السلام بر روايتده اون سكز سنه مبتلا اولوب بلايه صبر ايتدى واول خصوصده كوكانه
اصلا كدر كلمدى بلكه خوشدر بكاسندن كان مقاله سيله زخمه پرداز اولوب اول بلا ايچنده مشاهدهٔ مولى يه

مستغرق اولوب لطف وقهرى بر كورمش وجلال ايچنده جمال سبرنه ايرمش ايدى قال الحافظ اكر بلطف بخوانى
مزيد الطافست) وكر بقهر برانى درون ما صافست) اللهم حققنا بهذا المقام (ان الدين عند الله الاسلام) (كليم الله ايدى
موسى دكلدى سويلين هتاف) هتاف هاتفك مبالغه سيدر زمان قديمده بعض كسنه بر مصلحته كيدركن وياخود
بر نسنه يى فكر ايدركن ديوار ودار دن آواز اشيدردشكه فلان مصلحتك بتر وياخود فلان نسنه شويله وفلان نسنه
بويله اولور پس بوغائبدن كلان آوازك صاحبنه هاتف ديرلر صيحه ايديجى معناسنه قال فى انسان العيون الهاتف
ما يسمع صوته ولا يرى شخصه انتهى يعنى حضرت موسى عليه السلام بالذات حق تعالى ايله مكالمه ايتمش ايدى يوخسه
اكا سويلين هاتف دكل ايدى زيرا هاتف يا بر روحدر ويا بر ملكدر وياجنى در بهر تقدير شبهه دن خالى دكلدر
وانلردن اخذ ايدن حقدن اخذ ايتمش اولمز ولكن حقله مكالمه نك مراتبى واردركه مرور ايتدى (تورات) توريه تبصره
وزنده اودچقمق وروشن ايتمك معناسنه در تورات كتابنه دخى بو نكله تسميه بنى اسرائيله بوندن نور وضيا ظاهر اولوب
روشن اولديغيچوندر كذا فى الاخترى وهو اول كتاب اشتمل على الاحكام والشرايع بخلاف ما قبله من الكتب فانها
لم تشتمل على ذلك وانما كانت مشتملة على الايمان بالله تعالى والتوحيد ومن ثمه قيل لها صحف واطلاق الكتب
عليها مجاز كذا فى السيرة الحلبية (احقاف) حقفك جمعيدر كسريله بر يره قوم جمع اولوب دپه كبى اولمق رمل مرتفع
معناسنه وقيل رمل مستطيل مرتفع فيه انحناء بوراده مراد قوملى يرلردر يوخسه عاد قومنك مساكنى اولان
احقاف دكلدر زيرا بو احقاف بلاد يمندن سحر ديدكلرى ارض مخصوصه در بو مقامه مناسب اولان ايسه عمومه حمل
اولنمقدر (ايده لر قتل دجالى) دجالى قتل ايدن كرچه ظاهرده حضرت عيسى عليه السلامدر فاما بو امتك معاونتيله
اولمغله انلره نسبت اولندى وبر جوابده بودركه حضرت عيسى عليه السلام اول وقتده ارضه نزول ايدوب بو امته
قارشمق ايله بو امتدن اولمش اولور مع هذا حضرت عيسانك قتل ايتديكى دجالك مقدماتى دجاجله ظهور ايدوب
بو امت انلرك حقندن كلوب شرلرن دفع اتسه لركركدر وفى الحديث لا تقوم الساعة حتى يبعث دجالون كذابون قريب
من ثلثين كلهم يزعم انه لرسول الله كما فى المصابيح ومتصوفه قسمندن آخر زمانده چوق دجاللر ظهور اتسه كركدر وحالا
آخر زماندر واول دجاجله نك اثرى هر ولايتده ظاهردر فافهم قاتلهم الله تعالى (بجاست صوفى دجال فعل وملحد شكل
بكو بسوز كه مهدى دين پناه رسيد) بو بيتدن مقصود لكل قرن موسى وفقنجه هر عصرده بلكه بلاد معظمه نك
هر برنده احقاق حق واظهار صواب ايدر مهدى صفت وعيسى مشرب كسه لرين ظهوريدر زيرا (قل فلله الحجة
البالغة) وفقنجه مقتضاى حكمت والزام حجتدر وجهادا كبرك حصوليدر الحمد لله تعالى على اقداره واعلاء الدين
الحق واظهاره (اسياف) سيفك جمعيدر قلج معناسنه (كرام) كريمك جمعيدر محسن معناسنه اما بوراده كرام كاف
فارسيله حرمتلو ومحترم معناسنه اولمق ظاهردر (صراف) التونى اقچه يه وياخود اقچه يى التونه بوزيجى معناسنه اكثر
بويله اولان جواهرك ايوسن وكمن بيلور وجوهر قيمتلى طاشه ديرلر (محمود) بوراده ممدوح معناسنه در لكن محمد لفظى ايله
محمودى جمع ايچون ممدوح اوزرينه اختيار اولندى (اعرف اعراف) عرفانله متصف اولان قومك زياده عارفى يعنى
بونلرك توحيد حقانيده يد طولالرى اولوب حقايق اسما وصفات وذاتى تفصيلى اوزره بيلدكلرى ايچون اشرف الامم
واعرف اولى المعارف والهمم اولديلر (حامدون) يعنى فى السراء والضراء من غير تفرقة بينهما ولذا قيل الحمد لله تعالى
على كل حال من الاحوال سوى الكفر والضلال (استعطاف) عطف ديلمك يعنى لطف وعطا استمكدر (وضودن
يوزلرى انور) جاء فى احاديث الترغيب قال رجل كيف تعرف امتك يا رسول الله من بين الامم فيما بين نوح الى امتك قال
هم غر محجلون من اثر الوضوء ليس لاحد كذلك غيرهم معناى حديث شريف بودركه بر كسنه سؤال ايدوب يا رسول الله
حضرت نوح امتندن سنك امتكه كلنجه بو قدر بيك امت كلدى قيامت كونى بو جمله نك اراسنده كندى امتكى نيجه
بولورسون وبيلورسن ديدكده بيوردبلركه بنم امتمك اعضاى وضوسى نور پاك الهى ايله منور اولوب موسى عليه السلامك
يد بيضاسى كبى شعشعه انداز اولور بو بياضله جمله امتلرك اراسندن متميز اولورلر بو حديث شريفدن مبين اولوركه بزم
شريعتمزده اولان كيفيت واسلوب اوزره وضو بو امتك خصائصندندر پس بو وجهله وضوء بو امتك سائرلردن
ما به الامتيازيدر غيريلر دخى هر برى بر وجهله آخردن متميز ومتشخص اولورلر انجق بو امتك بيغمازاولنلرنده ظاهر
بودركه بو علامت اولمز كما ذهب بعض العلماء (استلطاف) لطف ديلمك (اناجيلى صدورنده) اناجيل انجيلك جمعيدركه
حضرت عيسى عليه السلامك كتابيدر يقال نجل الشئ اظهره وسمى به لانه اظهر الدين بعدما اندرس ومعنى
اناجيلهم فى صدورهم اى يحفظون كتابهم كما فى انسان العيون يعنى بو امتك انجيللرى صدرلرنده در ديمك كتابلرن
حفظ ايدرلر (اكناف) كنفك جمعيدر ارقه معناسنه اما بعضلر يغرن معناسنه در ديمشلر نماز ايچره اكناف طوتمق

اوسوزاوموزه اولوب صفلرده صقچه طورمقدر زیراسیرلک طوردقده ارایه شیطان کیرر پس صفوف زیاده صق اولمق کرکدر اصلا فرجه اولمیه نتکیم بعض احادیثده ایضاح اولنمشدر قال الله تعالی (ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفا کانهم بنیان مرصوص) ای صافین انفسهم مشبهین فی تراصهم من غیر فرجة وخلل کبنیان رص بعضه الی بعض حتی صار شیأ واحدا کذا فی الارشاد پس جهاد اصغرده قوت تعاون ایچون تراصی لازم اولیجق جهاد اکبرده دخی لازمدر انکیچون محرابه محراب دینلدی زیرا امام اولان اومقامده شیطان ونفسله محاربه ایدر وجماعت دخی عسکر پادشاهه وپاسر عسکره امداد ایتدیکی کبی امامه امداد ایدرلر بو اعانت وامداد اصلنده قوت قدسیه ایله در انکیچون بو قوت اولمیان یرده جماعت نقدر زیاده اولسه فائده ایتمز بو قوت دخی تقوی ایله اولور بر عسکرده تقوی اولمسه انلرله پادشاه نیجه قوت بولوب دشمننه ظفر بولور کذلک بر شیخک مریدلری ادب ظاهر وادب نفسله متأدب اولمسه لر شیخه انلردن نفع دیکی اولمز اکر شیخک دخی تقواسی اولمیجق اولورسه زمانه شیخلری کبی که هم ضال هم مضلدرلر نعوذ بالله تعالی من مثل هذه الشیخوخة والارادة الشیطانیة (که یعنی متحدلردر ایدرلر لطفله ارداف) یقال اردفه تبعه کردفه کما فی القاموس یعنی آری آوازده بری بریله متحد اولدیغی کبی بونلر دخی ایالیده مسجده واروب نمازده یاخارجنده تلاوت قرآن ویاذکر ویاتسبیح ایتدکاری زمان بری برلرینه تابع اولورلر وآوازلری جهر واخفا بیننده حالت متوسطه اوزرینه اولوب آری کبی آویشورلر نتکیم صلوة تسبیح جماعتنده مشاهده اولنور وجامعلرده ومسجدلرده معتکف اولنلر اراسنده دخی بو حالت جاریه در زمان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمده صحابهٔ کرام رضی الله تعالی عنهم هر کیجه بو اسلوب اوزره مسجد نبی علیه السلامده وکندی خانه لرنده احیا ایدرلردی شمدی اکثر بلادده مسجدلر آچلوب قپانمز اولدی وقرآن بیلور ویاذکر ایدر قالمدی (بعدذا) بو کلامده تنبیه واردر که کیجه لرده وکوندزلرده جوامع ومساجد کوشه لرنده اوراده مشتغل اولنلر الطافله یکنفس شغل ایده لر تا که بری برلرینک حضورینه وتلاوتنه مانع اولمیه لر زیرا اتفاقده صفا واختلافده جفا واردر (اتلاف) افنا واهلاک ایلمک (کرامات) کرامتک جمعیدر عزت وشرف معناسنه (انصاف) عدل ایتمک وهر نسنه یی برنجه ایتمک (استکشاف) یعنی برشیئک وبرامر خفینک آچلمسن وظهورن استمک وکانت المدة بین موسی ونبینا علیهما الصلوة والسلام زائدة علی الف سنة کما فی البستان (اخلاف) فروع متأخرین (اسلاف) اصول متقدمین یعنی الله تعالی امت محمده خطاب ایدوب اصلاب آباده وارحام امهاتده جمله سی اول خطابی اشیدوب جواب ویردیلر نتکیم حضرت ابراهیم علیه السلام کعبه یی بنا ایتدکده خلقی حجه دعوت ایلیوب ندا ایلدی واول ندایی جمله حج مقدر اولنلر اشیدوب اصلاب آبا وارحام امهاتده جواب ویردیلر (لبیک) امرکه امتثال اوزره دائم ومرة بعد اخری لا ینقطع خدمتک ایده رز (ملک) سلطنت وذوالعقولده وغیریده تصرف دیمکدر (خالق) دیلدیکی نسنه یی یرادیجیدر (کشاف) کشف ایدیجی یعنی حجبک رفع ایدیجی وعلمدن عینه کتوریجی وکیزلیلرن پرده سن آچیجی وقهری ازاله ایدوب یرینه لطف کوستریجی (اسعاف) حاجت بتورمک (اسراف) یعنی حدی تجاوز ایتمک قال الله تعالی (قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم) ای فرطوا فی الجنایة علیها بالاسراف فی المعاصی کما فی الارشاد (اوله آنده بنی وصاف) یعنی قیامت کونی بنم ذاتمی توحید ایله توصیف ایدیجی اولدیغی حالده که حاصلی شرعله که وتوحیدله که (کاهی کراوله انک دکزلر کوبوکندن چوق) دکزک کوبوکیله تمثیلده حکمت بودرکه دریا زیاده تموج ایتدیکی وقت اوزری سراپا قایمق کبی اولوب صکره روزکار کسلدکده جمله محو اولوب کان لم یکن اولور (قال الله تعالی (فاما الزبد فیذهب جفاء) ای ملقی مرمیا (وصاف) وصف ونعت ایدیجی یعنی اوکیجی (الهی) فردوس اعلی یه کیرمک دیلرسک) لا اله الا الله دیه کور) جمال مولایی کورمک دیلرسک) لا اله الا الله دیه کور) انبیا اولیا ایدوب توحیدی) اشبو توحید الله ایه دیلرعیدی) استریسک یارین یوم المزیدی) لا اله الا الله دیه کور) بواسته کورب نور احمدی) موسی بو استدن اولمق استدی (سورسن الهی ومحمدی) لا اله الا الله دیه کور) توحید حقانی بوله یم دین) وجودی کاهن بالک ایدرایرکن) کل وحدت بتسون محو اولوب دیکن) لا اله الا الله دیه کور) ازل ابد سرین بیلدرن بودر) اولمش کوکالری دیرکورن بودر) قولی تکریسنه ایرکورن بودر) لا اله الا الله دیه کور) تجلی ایلسون بکا دیرسک هو) ذکر وفکره صرف ایت وقتکی تو) کیجه کوندز حتی فاعلم انه) لا اله الا الله دیه کور (کتدی هارون کتدی موسی جنته) یعنی وفات ایتدیلردیمکدر ولکن وفات جنته دخولی مستلزم اولمغله جنته کتمکله تعبیر ایلدی زیرا انبیاء علیهم السلام مأمون العاقبه اولمق جهتندن کندیلرینه وغیره کوره جنته دخوللری قطعیدر اولیاء کرامک ایسه کندیلرینه کوره قطعی غیره کوره ظنیدر زیرا انلر (لهم البشری فی الحیوة الدنیا) نک ماصدقلری ومنصب امنک مستحقلریدرلر ولکن سلامتلرینه کندیلرینک علمی کافیدر غیرلک بیلمسی لازم دکلدر (کلدی یوشع کلدی

الیاس دعوته) یعنی انلرک اردنجه یوشع آنک اردنجه الیاس پیغمبرلر خلقی حقه وتوحیده دعوته کلدیلر زیرا هر عصرده الزام حجت ایچون (بشیر ونذیر) کلمک مقتضای حکمتدر قال الله تعالی (ثم ارسلنا رسلنا تترى) ای موتورین واحدا بعد واحد وقال الله تعالی (وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) ای وماصح منا بل استحال فی سنتنا المبنیة علی الحکم البالغة ان نعذب احدا من اهل الضلال والاوزار اکتفاء بقضیة العقل حتی نبعث الیهم رسولا یهدیهم الی الحق ویردهم عن الضلال ویقیم الحجج ویمهد الشرایع کما فی الارشاد (دیریدر شمدی ملکدر هم بشر) اوددن آته بینوب برده اشر) سورهٔ صافات تفسیرنده کلمشدر که الیاس علیه السلام اخفیه دندر بعلبک دیدکاری شهرک خلقنی حقه دعوته مبعوث اولدقده اول قومک نهادنده استعداد ایمان اولمغین هرنه قدر معجزه کوستردیسه خفاش وار آفتاب سعادتی کورمکدن محروم اولدیلر وبو للرئیا کادیلر الیاس علیه السلام بو حاله ملول اولوب نزول عذابدن مقدم ارالرندن هجرت ایتمک حقنده حق تعالیدن اذن طلب ایلدی فرمان الهی صادر اولدیکه یا الیاس فلان کون فلان محله واروب اوراده مترقب اولوب هرنه ظاهر اولورسه اکا سوار اول دینلدکده الیاس دخی زمان معینده مکان مقررده واردقده آتشدن برآت ویابر ارسلان صورتی ظاهر اولوب حضورنه کلدی حضرت الیاس دخی اکا سوار اولوب کتدی حق تعالی اکا پروبال ویروب شهوت وطعام وشراب ووقاعی آندن سلب ایلدی وفرشته لرله همپرواز قیلدی انکیچون هم انسی وهم ملکی وارضی وسماوی دیو وصف اولنمشدر تفسیر کاشفیده مثبتدر که حضرت خضر دریایه وحضرت الیاس بیابانه مؤکلدر سنه ده برکره موسم حجده عرفاتده بولوشورلر اهل تجرد انلری بوباش کوزلریله کورورلر وصحبت ایدرلر اهل تجردلک دیده لرینه نسنه حائل اولمز ملکی وارواحی بعض اوقاتده مشاهده ایدرلر زیرا لطافت دل ایله ارالرنده جهت جامعه واردر اللهم اجعلنا من اهل اللطافة لا من اهل الکثافة (عبور) کچمک وکتمک (زبور) قال فی خالصة الحقایق مامعنی الزبور قیل اصله الزبر وهو الکتاب فعول بمعنی مفعول انتهی پس زبور مزبور یعنی مکتوبدر کما قال الله تعالی * وآتینا داود زبورا * فصل خطاب) فصل خصومت معناسنه در کما قال الله تعالی (وآتیناه الحکمة وفصل الخطاب) بعضیلر حضرت داوده ویریلن فصل خطاب اما بعد کلمه سیدر دیمشلر ولکن حضرت داود عربی تکلم ایتدیکی معهود دکلدر امابعد کلمه سنه فصل خطاب دینلمک مقصودی ماقبلندن فاصل اولدیغیچوندر کما قال فی الارشاد انما سمی به امابعد لانه یفصل المقصود عما سبق تمهیدا له کالحمد والصلوة (مستطاب) کوکچک (قیل مابعث نبیا الا حسن الشکل وحسن الصوت وکان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم املح طیب النغمة وقال علیه السلام اذ سمع صوت الاشعری وهو یقرأ لقد اوتی هذا من مزامیر آل داود قال جار الله العلامة ضرب المزامیر مثلا لحسن صوت داود علیه السلام وحلاوة نغمه کأن فی حلقه مزامیر یزمر بها والال مقحم ومعناه الشخص (به از روی زیبا ست آواز خوش) که این حظ نفس است وان قوت روح (لمحرره) دکانور اهل نفس بلبل کبی کازارده) اهل درد عاشقلره آهنک اولور ازارده) خوش تسلیه ویرر جان ودله آواز خوش) اکادر عاشقلری فرهادوش کهسارده) ابلرک مرمسیحا دملرک انفاس حق) بلبلا نطق ایله کیم قالدم میان خارده) نغمهٔ داود اولور کوش دله هر بر سوزلک) اوزکه حالتلر قومش مولی دهان یارده) نفخهٔ روح القدس واریسه خوش آوازدر) کم نیجه دل مرده لر احیا ایدر ادواردده) نقش عالم سر روحیله طورر عبرتله باق) کمسه بیلمز حالنی هر بریسی برکارده) بی قرار اولدم جهانده آب وش دولاب وش) ارتدی کتدکجه اکادی حقی ناچارده (کتدی اول کلدی سلیمان امین) قالت نملة لسلیمان علیه السلام یا نبی الله اتدری لم صار اسم ابیک داود واسمک سلیمان قال لا قالت لان اباک داوی قلبه من جراحة الالتفات الی غیر الله فود وانت سلیم تصغیر سلیم آن لک ای حان لک الوقت ان تلحق بابیک کذا فی مشکاة الانوار (آنی سلطان ایتدی رب العالمین) حضرت یوسف وداود وسلیمانک وجودلرنده قابلیت سلطنت واریدی لاجرم اثری ظهور ایتدی امافخر کائنات علیه اکمل التحیاتک ملک وجودنده تجلی ذاته استحقاق واستعداد واریدی پس انکله سرفرازلغی اختیار ایدوب جمله دن فانی اولدی (الهی) سلطنت اولدرکه سلطانلر کاه درکاهکه) رشک ایده انس وملک عالمده آنک جاهنه) فقر ایله فخر ایلدی عالمده سلطان رسل) جمله دن محبوب دوشدی لاجرم اللهنه) آیغینه یوزینی فرش ایلدی هر برنبی) لیلهٔ معراجده یوزلر دوشندی راهنه) ماه ومهره نور وشاهنشهلره ویردی ظهور) قسمت آندن اولدی کونک ماهنه وشاهنه) بلبل اول باغ جمالنه بوشاهک حقیا) بوفنا کازارنک میل ایتمه نزهتکاهنه (وحش) بیان حیوانیکه آدمدن اورکر جمعی وحوش کاور معلوم اوله که الله تعالی حضرت سلیمان علیه السلامه سفلیاتدن ریحی وجنی وشیاطینی وطیری وحیواناتی ومعادنی ونباتاتی مسخر قیلدی وعلویاتدن شمسی مسخر قیلدی زیرا بر دفعه آتلرینه مشغول اولوب ایکندی نمازی فوت اولدقده الله تعالی کونشی رد ایلدی تا که حضرت سلیمان صلوة عصری قیلدی وحضرت داود علیه السلام

جبالی وطیری وحدیدی واول طاشلرکه آنکله جالوتی قتل ایلدی بونلری مسخر ایلدی الحاصل هر پیغمبره اجناس
علویات وسفلیاتدن بعض نسنه لری تسخیر ایتدی اما بزم پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه جمیع اجناسدن
تسخیر ایتدی مثلا سفلیاتدن لیلهٔ معراجده ارضك مشارق ومغاربنی کوستردی وامتی نقدر یر فتح ایده جکدر آنك
حدنه اشارت ایتدی وحق تعالی مفاتیح خزائن ارضی آنك یدنه ویردی ویریوزنی اکا وامتنه مسجد ایلیوب طبراغی
طهور قیلدی ومبارك پرمقلری اراسندن صولر جریان ایدردی وباد صبا اکا مسخر اولوب انکله منصور اولدی
واشجار اکا سلام ویروب سرفرو ایدردی واشارت ایتدکده یرندن منقلع اولوب کاوب بعده مکانلرینه دونرلردی
وحیوانات اکا سلنوب نبوتنه شهادت ایدرلردی وشیطان اکا مسخر اولوب بروجهله وسوسه یه قادر دکل ایدی
کما قال اسلم شیطانی علی یدی وبونك غیری سفلیاته دخی حکمی نافذ وجمله سی اکا فرمانبر ایدی وعلویاتده قمر آنك
پرماغی اشارتیله منشق اولدی وبراق وجبریل ورفرف اکا مسخر اولوب سموات سبع وجنت ونار وعرش وکرسی یی
کذر ایدوب (قاب قوسین او ادنی) مقامنه واصل اولدی الحاصل موالید وعناصر وطبیعیات وارواحده اکا مسخر
اولمدق برنسنه قالمدی (کتدی اولده کلدی لقمان حکیم) لقمانك نسبتنده اختلاف اولنمشدر که بعضیلر حضرت
ایوبك همشیره سی اولادندن ایدی دیمشلر بیك ییل معمر اولوب حضرت داود علیه السلام زمانته ایرشدی وآندن
علم اخذ ایلدی ولکن لقمان وخضر واسکندرك نبوتلرنده اختلاف علما واردر مذهب جمهور بودر که لقمان نبی
دکلدر حکیمدر (ولقد آتینا لقمان الحکمة) ده حکمتدن مراد بیانده علما اختلاف ایلمشلردر اما حقیقتده حکمت
حقایق اشیایه مطلع اولوب مقتضاسیله عمل ایتمکدر واجل اشیا اولان الله عظیم الشانی اجل علوم اولان علم الهی ایله
بیلمکدر برکمسه جمیع اشیایه عارف اولسه اما حقی بیلمسه اکا حکیم دینلمز پس عارف بالله اولنلر نقدر علوم
رسمیه دن بی بهره وکلیل اللسان وقاصر البیان اولسه لر حقیقة انلر حکیم اسمیله مسمادر مثلا ابو علی السینا انواع
حکمت وعلم ایله موصوف ایکن حکیم تسمیه سنه مستحق دکلدر زیرا عقل ایله واصل اولمق صددنده اولوب واسطهٔ شرعی
قالدردی وکشف عیاندن محروم اولوب قالدی دیار رومده اناطولیده مدفون اولان یونس امره دیمکله شهرتیاب
اولان بویله دکل ایکن سنداسان الغیب در وآنك نظم ایتدیکی معارف لسان ترکی اوزره کمسیه مقدور اولمشدر وجمله
آندنصکره کاوب نظم معارف ایدنلر آنك مائده سنه طفیلی اولمشدر قال المرحوم قدس سره (یونس امره م اولدی
فقیر) اجل اکسه سنی طوقور) کوکل کتابندن اوقور) النه قلم المدی) پس بومقوله حقیقتده حکیم دینلور زیرا اجل
معارف ایله متصفدر وفلاسفه نك حکمت تسمیه ایتدیکی مقولات حقیقتده حکمت دکلدر زیرا مؤمن وکافر آنده
مساویدر وآفت وهم وخیال شوائبندن خالی دکلدر برمعنا که کسب فکر ایله حاصل اولمش اوله ظنیدر وبرامرکه
کشف حقله وجود بولمش اوله قطعیدر پس وحی الهی نیجه موهبهٔ انبیا ایسه حکمت دخی موهبهٔ اولیادر (ذلك
فضل الله یؤتیه من یشاء) وبوحکمت اربابنك تکلم ایتدیکی کلمات جلیه ومقالات کلیه یه دخی حکمت اطلاق
اولنور ولقمان حکیمدن اون بیك کلمات حکمیه منقولدر وحکم ظاهرهدن دخی چوق نسنه نقل اولنور مثلا برکون
لقمانك افندیسی بیت الخلایه دخول ایدوب چوق مکث ایتدکده لقمان ندا ایلدیکه مستراحده چوق طورمه
زیرا جکره ضرردر وباسور دیدکاری علتی کتورر وباشه حرارت صعود ایدر افندیسی چقوب لقمانك سویلدیکی
سوزلری طاق باب کنیفه یازدی (لمحرره) صفا جامی سورنلر کاسهٔ دورانی نیلرلر) شراب عشق ایچنلر چشمهٔ حیوانی
نیلرلر) کوکلده دردله آه واکادی بسدر عشاقه) بونکله نغمهٔ داودی والحانی نیلرلر) کوکل عاشقلره تخت سلیمان
حقیقتدر) بودولت وار ایکن شول دولت شاهانی نیلرلر) بوکونه کلمدن حکمت دوای عشقی بولمقدر) بوحکمت اولمسه
اول حکمت لقمانی نیلرلر) جهانی نیجه اسکندرکبی کشت ایلسك آخر) چوقالمز کمسیه دنیا فنادارنی نیلرلر) کل خندان
فیض حضرت حق بولمه در مقصود) هزاران خار طوتمش باغله بستانی نیلرلر) بویولده کرفنا فی الله یه باصمزسك قدم
ای دل) مجرد شهرت وشانی واول اوصافی نیلرلر) شه الفقر فخری نك رکابك طوته کور حقی) بوسلطانی بولنلر غیر بر
سلطانی نیلرلر) (کلدی اسکندر بوکز طوتدی نظام) نظام شول خیطه درلر که انجو دیزلمش اوله وترتیب معناسنه ده
کلور یعنی اسکندر دخی ترتیبله کلوب دوزلدی وقوشلدی ونظام عالمه سبب وصلاح جهانه باعث اولدی معلوم اوله که
اسکندر ایکیدر اولکیسی قرآنده مذکور اولان اسکندر بن فیلقوس یونانیدر که حضرت خضر علیه السلام بونك
وزیری ایدی بتون دنیایه مالك اولدی وقاف طاغنه واروب عنقا ایله سویلشدی وبیك ییلدن زیاده معمر اولدی
واکا ذوالقرنین دینلدیکه دنیانك ایکی جانبی که مشرق ومغربدر طولاشدی ابن خلکان تاریخنده بویله بیان
ایتمشدر که اسکندرك برجاریه سی واریدی آدنه سمر دیرلردی مزاجی منحرفه اولوب خسته لندی یاننده اولان اطباسی

بوجاریه نك صحتی ایچون هواسی کوزل برمکان وصف ایتدیلر اسکندر دخی جاریه یی اول محله کوندردی وصحت بولنجه
انده طوردی صکره اومکانده برشهر بنا ایدوب اطرافنی ابادان ایتدی واول شهره سمرقند دینلدی قند اصلده کنددر
ترکیجه شهر دیمکدر نتکیم کوی وکند دیرلر پس سمرقند بلد سمر معناسنه درلکن ترکیب اولندقده مضاف الیه تقدیم
اولندی الحاصل بواسکندرك رجل صالح اولدیغی متفق علیه درونبی اولدیغی مختلف فیه در وایکنجی اسکندر رومیدر که
ارسطالیس آنك وزیری ایدی وبوایکیسنه کمال عقللری ایچون فیلسوف دینلوردی ارض فرسی پایمال ایدوب ملوك
عجمی تذلیل ایلدی وداراب دینلن شاهی قتل ایلدی حکایه اولنور که اسکندر هر زمان دارا ایله جنك ایتمك استسه جام
جهان نما داراب انده اولمغله داراب اکا نظر ایدوب اسکندرك احوالنی مشاهده ایدوب مکر وحیله سنی دفع ایدردی
پس اسکندر دخی حکمایی جمع ایدوب دارابك حالنه مطلع اولمق دیلدی پس حکما اسکندریه ده برمیل اوزرنه برآیینه
وضع ایلدیلر که اقالیم سبعه یی انده سیر ایدرلردی بوطریقله دارابه ظفر بولدی آیینهٔ اسکندر وجام کیتی نماقصه لری
مشهوردر قال الحافظ آینهٔ سکندر جام جست بنکر) تا برتو عرضه دارد احوال ملك دارا) دارا بریولك پادشاهك
اسمیدر که اسکندر ذوالقرنینك اول ظهورنده مصرده پادشاه ایدی وممالکه حکم ایدردی داراب انك اوغلیدر
کذا فی نعمة الله پس دارا اسکندرك باباسی ایدی دین غلط ایلدی الحاصل بواسکندر کافر ایدی وبرروایتده اوتوز
التی سنه معمر اولدی حضرت عیسی علیه السلامدن تقریبا اوچیوز سنه مقدم ایدی اسکندر یونانی ایسه حضرت
ابراهیم علیه السلام زماننده ایدی لکن اندنصکره چوق زمان معمر اولدی وبوایکی اسکندرك مابینی
ایکیبیك سنه دن زیاده ایدی دیمشلر پس بوتفصیل معلوم اولدیسه علمانك اکثری بوایکی اسکندری برخوش
فرق ایده میوب غلطه دوشمشلر والله الهادی الی طریق الصواب (بایدی سدی کزدی افاقی تمام) افاق افقك جمعیدر
ناحیه معناسنه (سد) بند معناسنه در اسکندر یونانی اطرافی کزرکن مشرق طرفنده خطا وچین ودشت قبچان
دینلن ارضك کسلدیکی یرده یأجوج ومأجوجك شرلرن منع وضررلرن دفع ایچون ایکی طاغك اراسنی صویه وارنجه
قازدیروب طاشدن واریمش باقردن تمل وضع ایدوب مرمردن ودمیردن ایکیوز ارشون ارتفاعی واللی ارشون
عرضی سدبنا ایلیوب اوزرینه اریمش توج دوکدی بروجهله که اول سد یکپاره بر دیوار عظیم اولدی وزیاده ارتفاعندن
وملاستندن یأجوج ومأجوج قومی اوزرینه چقوب بری طرفده اولنلره ضرر ایرشدرمکه قادر اولمدیلر تفصیلی قصهٔ
سورهٔ کهفده در وبواسکندر در که بتون دنیایی کشت ایدوب دریانك اوجون بولمشدر (لمحرره) ایرمدی هیچ کمسه لر
پایانکه دریاسنك* کیرمدی برفکر بحر شانکه دریاسنك) بولمدی اسکندر آخر باشکی سعی ایلدی) ایاغن چکدی اب
سیرانکه دریاسنك) اشنا اولمق سنکله نیجه ممکندر کشی) هیبتکدن کمسه وارمز یانکه دریاسنك) روز کارك آدمه قان
اغلادردملر اولور* باشنك رنکی دونرمز جانکه دریاسنك* وسعت میدانله انسان کاملسن همان* شول ایدی اقلیم
صغدی جانکه دریاسنك* خوف کردابکله دوران ایلیوب طورمز فلك* کو بیابر حبه دردانکه دریاسنك) تکنه
تکنه کده حق بیدوکن قی ایلدی* بوقدرر رحمی دلك مهمانکه دریاسنك (خضر ایله آب حیات استدی اول) آب
حیاته خضر علیه السلام واصل اولوب اسکندر محروم اولدی کما قال الحافظ (سکندر رانمی بخشند آبی* بزور وزر
میسر نیست این کار* وفی نعت الخاقانی* کون یوزندن اوتانوب آب حیات) مسکنن ایتدی ورای ظلمات) حکایت
اولنمشدر که خضرك حیاتنه سبب بواولدیکه خضر اسکندرك عسکری اوکنجه ایدی ظلماته کیردکده عین الحیاته
واصل اولوب آندن ایچدی واغتسال ایتدی ذوالقرنین ایسه بولی یا کاوب کیری دونوب محروم اولدی تفسیر تبیانده
مسطوردر که اسکندره آب حیاتك وصفن ایدوب دیدیلر که ورای ظلماتده عین الحیوان واردر هرکیم آندن ایچرسه
قیامته دك تروتازه طورر واسکندرده بوهوسله مغرب طرفنه توجه ایدوب کتدی کونشك غروب ایتدیکی محله
کلدکده اوراتك اختیارلرندن بر پیر اسکندره دلیل اولوب سنك استدیکن آب حیات ارض ظلمات اردنده در دیدی
اسکندر دخی ارض ظلماته ایرشدکده عسکرنی برطاغك اردنده قویوب برمقدار آدمله قصراقلره راکب اولوب اول
قصراقلرك اولادنی عسکر یاننده الیقودیلر که اونه دن دوندکاری وقتده قصراقلر اولاد حرصیله چوق اکلنمیوب بونلری
ظلماتدن صحرای نوره چقاره لر پس بواسلوب اوزرینه برکون برکیجه سیر ایدوب نه طرفه کیده جکلرین بیلمدیلر عاقبت
اورادن کیری دوندیلر وآتلرینك ایاغی باصدیغی طاشلردن آتش کبی ضیا ظاهر اولوردی شو طاشلردن یانکزه الکز دیوامر
ایلدی آنلر دخی برمقدار طاش آلوب طشره چقدقلرنده کوردیلر که یشل زمرد وقرمزی وصاری یاقوتدر نیچون
زیاده جه المدق دیو تأسف ایتدیلر وابتدا اخلاق اراسنه چقان جواهر بوذکر اولنان ایدی دیمشلر ولکن امام سهیلی دیرکه
خضرك پدری پادشاه ایدی خضری یرینه اجلاس ایتمك استدکده خضر فرار ایدوب آب حیاتی بولنجه کشت ایلدی

وعاقبت اول چشمه‌دن سیراب اولوب قیامته دك حیات بولدی خضرك اسمنده اختلاف ایتمشلردر خضر انك لقبیدر
زیرا برکره قوری یرا وزرینه اوتوروب بقدرة الله تعالی اول یر تازه چمن اولدی خضر تسمیه‌سنه مناسب سبب بو اولدی
استیناس) یعنی بنی آدمك دریاده وقره‌ده ووحشتده وزحمتده قالنلرینك وحشتلك کیدروب آنلرله انسیت ایدر وبعض
کره اولورکه ظاهر اولوب عیانا کورینورلر نکیم دریاده فورتنه زحمتنه مبتلا اولنلره وبریه‌ده یول یا کاوب یالکز قالنلره
چوق کره کورنمشلر وتسلیه‌لر ویرمشلردر (اولدی یوز ییل کیروار بر کوردی بو کس) بونك تفصیلی سورهٔ بقره‌ده
او کالذی مرّ علی قریة آیتی تفسیرنده در اجمالی بودرکه بخت النصر دیدکاری پادشاه کافر بیت المقدسی واطرافنی تخریب
ایلمشدی حضرت عزیر علیه السلام اووقتده مصرده ایدی شامه هجرت ایله مأمور اولدی حمارینه راکب اولوب بیت
مقدسه قریب اولدقده یانینه برمقدار اوزم وانجیر وصو الدی بیت مقدسه واصل اولدقده کوردیکه خراب اولمشدر تعجب
طریقیله بوشهر اولمش اوله چوق یوردنی معمور وآباد ایتمی اولسه کرکدر دیدی ومرکبندن نزول ایدوب مرکبی بریره ربط
ایلدی وزواده‌سن یاننه قویوب خوابه واردی حق تعالی آنك روحنی قبض ایلدی یتمش سنه کچدکده ملوك فارسدن
برکسنه کاوب اوتوز ییل قدر بیت مقدسك واطرافنك عمارتنه اهتمام ایلدی یوز ییل تمامنده حق تعالی آنی احیا
ایلدی ونقدر مکث ایلدك دیو سؤال اولندقده یا برکون یا ازدیو جواب ویردی حق تعالی بیوردیکه بلکه یوز سنه میت
اولدیغك حالده مکث ایلدك طعام وشرابکه باق نیجه متغیر اولمدی دیدی اول دخی زواده‌سنه نظر ایتدی عینیله یاننده
حاضر بولدی یوز سنه‌دن بری اصلا متغیر اولمش ومرکبنه نظر ایلیوب کوردیکه هلاك اولمش واتی جوریمش کمکاری
اغاروب یاتور حق تعالی عزیرك کوزنه قارشو مرکبنی احیا ایدوب عزیر بو حالتی مشاهده ایتدکده سجده ایدوب اعلم ان
الله علی کل شیٔ قدیر دیدی لسان ارشادده عزیردن مراد روح وحماردن مراد جسددر حق تعالی روحه حیات باقیه
ویروب مقعد صدق مقامنده کوثر تجلیات ایچردیکی کبی جسده دخی اکا تبعیتیله حیات ابدیه ویروب فردوس اعلاده
انهار جنان وحیاض ریاضدن فوق المأمول سیراب ایدر شربنا واهرقنا علی الارض سؤرنا (وللارض من کاس الکرام
نصیب لمحرره) اولمه‌دن نفسك اولمه‌سن استه (قلبکك زنده اولمه‌سن استه * کندی کندکدن هجرت ایت ایرکن) عالم
اصلی بولمه‌سن استه (نیجه برغفلت وار اویار جانك) جانك اغلتمه کولمه‌سن استه (سن بو ایللرده فرقته دوشدك) غائبك
واردر کلمه‌سن استه (جسمکی جان ایت جهلك عرفان ایت) کل بو اسرارك بیلمه‌سن استه (حقیا فانی اولمغه سعی ایت)
کو کلکك حقده قالمه‌سن استه (ارتوق اکسکدر بودر قول صحیح) یعنی برروایتده یوز یکرمی درت بیك وبرروایتده
ایکیوز یکرمی درت بیك نبی کلمشدر ولکن اولاسی تعیین عددا یتمکدر زیرا ذکر اولنان روایتلر خبر واحددر ظن افاده
ایدر بلکه نفس الامرده انبیا ایکیوز یکرمی درت بیکدن زیاده ویا اکسك اوله پس بو امور اعتقادیه مقوله سندندر بوبله
یرلرده ظنیات جاری دکلدر همان جمله انبیایه ایمان کتوردم دیمك کرکدر اولی آدم علیه السلام وآخری فخر عالم صلی الله
علیه وسلم وعلیهم اجمعین در (عالمین) لامك کسریله درمراد ذکر اولنان انبیادر یعنی بو قدر بیك پیغمبره فخر عالمك بو عالمه
تشریف ایتملری اعلام اولندی آنلر دخی خلقه مژده ایلدیلر وقدومیله خبر ویردیلر (زبده) هرنسنه‌نك ایو سنه وخالصنه
دیرلر (انکیچون دیدی الله کن فکان) یعنی الله تعالی جمیع عوالمی انکیچون خلق ایلدی وکن خطابیله موجود قیلدی
پس علت غائیه آنك وجودیدر (کور کمال قدرتنی نوری جسم وجان ایدر) یعنی حق تعالی جمله‌نك اصلن یکباره بر نور
قیلمشکن کمال قدرتیله اول نوری جسم وجان ایلدی پس جسم وجانك اصلی بردر مقام احدیتدن وعالم امردندر ولکن
تجلیاتك تنوعی اعتباریله صورتلرنده تعدد کوستردی یعنی آنلرك تعدد واختلافی مقام واحدیته وعالم خلقه کوره‌در
بحسب الصورة فرق بحسب الحقیقة جمعی مانع دکلدر (جانلره جان ایدر آنی کندویه جانان) نور محمدینك جانلره جان
اولدیغی هرکسك جاننده محبوب اولمسیله وهرکسده حقیقت محمدیه‌دن برحصه بولنمسیله در اکر اول حصه اولمسیدی
جانلر قالب بیروح کبی قالوب اعتباردن ساقط اولورلردی واول نور حق تعالینك جانانی اولمق اسم جامعنه مظهر تام
اولوب جمیع کمالاتی آنده ظاهر اولمغله در زیرا هرکس کندی صورتنه مرآت بولندیغن استر وجمیع دیللرده مدح
اولندیغی دیلر پس خلقك مطلوبی حق وحقك مطلوبی اول نور مطلقدر وفی الحدیث القدسی طال شوقی الی لقاء الابرار
بوشوقدن مراد میل ذاتی ومحب صفاتیدر ومن مشی علی المراتب لم یعثره الله الهادی (الهی) اون سکز بیك عالمه جانسن
یارسول الله) جن وملك آدمه جانسن یارسول الله) سنسن جمله‌نك شاهی شاه وکدا پناهی) سنی کورن اللهی صانسن
یارسول الله) نورك ایرشدی جانه طوغدی کونش جهانه (شول یوسف کنعانه آنسن یارسول الله) ذو الفضل والمعالی
ذو النور والجمالی) جمله عالمده عالی شانسن یارسول الله (حقك خلقه رحمتی مؤمنلره نعمتی) آچان باب وحدتی سنسن
یارسول الله (مظهر اولوب انواره مرآت اولدك اول یاره (جواهر اسراره کانسن یارسول الله) شریعتك طوتمین طریقتك

کوتمین نار هجره دوشوب یانسن یارسول الله طوتوشبدر دل وجان حقیه ایله احسان جام فیضکه هر آن قانسن یارسول
الله) بنی عدنان) کتب سیرده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك نسب شریفلری بو وجهله بیان اولنمشدرکه
هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن مرة بن کعب بن لوی بن غالب بن فهر
بن مالك بن نضر بن کنانه بن خزیمة بن مدرکه بن الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان نسب مذکور عدنانه کلنجه
متفق علیه وعدناندن حضرت آدمه وارنجه مختلف فیهدر زیرا بوقدر بیك سنه ایچنده بوقدر قرونکه کچمشدر هربرن
ضبط ایتمك امر مشکلدر انکیچون کذب النسابون دینلمشدر بناء علی هذا صاحب محمدیه حضرت اسمعیلدن عدنانه
کلنجه‌کسنه ذکر ایتمدی وعدنان حضرت موسی علیه السلامه معاصر ایدی دیو ابن حجر تصحیح ایتمشدر وعدنانك
اوغلو معد ارمیا پیغمبر زماننده ایدی (بعد ذا) عرب ایکی قسمدر بری قحطانی وبری عدنانیدرکه قحطانیده ایکی شعبه‌در
بری سباء وبری حضرموتدر وعدنانیده ایکی شعبه‌در بری ربیعه وبری مضردر اما قضاعه قبیله‌سنی کیمی عدنانه
وکیمی قحطانه نسبت ایتمشدر وبو قحطانك اوغلنه یعرب دیرلرکه ابتداء عربی اسانی بو سویلمشدر حضرت هود
علیه السلام نسلندندر یمنده ساکن اولورلردی حضرت اسمعیلدن مقدمدر وبونلرك سلسله‌سنه عرب عربا دیرلر صکره
حضرت اسمعیل ظهور ایتدکده عربی لسانی تصحیح ایتدی ابتدا فصیح عربی سویلاین حضرت اسمعیلدر اون درت
یاشنده ایکن سویلدی دیمشلر اسمعیلك معناسی عبرانی لغت اوزرینه مطیع الله دیمکدر آندن مقدم حضرت آدمه
وارنجه کسه اسمعیل اسمیله تسمیه اولنمشدردر وانسان العیونده مصرحدر اما رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك محمد اسم شریفلری کندیلرندن مقدم تسمیه اولنمشدر قال القاضی عیاض سمی بعض العرب ابنه محمدا
قرب میلاده لما سمعوا من الکهان والاحبار ان یبعث فی ذلك الزمان یسمی محمدا افرجوا ان یکون منهم فسموا ابناءهم
بذلك قال وهم ستة لا سابع لهم کذا فی انوار المشارق (قریش) اکثر علما قتنده اجداد النبی علیه السلامدن فهرده
نهایت بولور پس فهردن اول اولنلره قریش اطلاق اولنمز بعضلر نضرده در وبعضلر الیاسده وبعضلر مضرده منتهی اولور
دیمشلر قریشك معناسنده تفاسیرده وکتب سیرده وقاموسده وجوه کثیره بیان اولنمشدر ولکن جمله‌دن انسب بودرکه
قرش تفتیش معناسنه‌در قریش موسم حجده حاجلك احوالن تفتیش ایدوب ضرورتلرن دفع ایدرلردی وضیافتلر
قیلورلردی اکا بنا قریش تسمیه اولندیلر وبو طائفه اباعن جد وجوه بری توارث ایتمشلردر وقصی النده التی نسنه
وارایدی بری سقایت وبری رفادت وبری حجابت وبری ندوه وبری لواء وبری قیادت ایدی صکره اولادی ضبط ایدوب
آیین بدز اوزره اجرا ایلیوب بری برندن توارث ایتدیلر سقایت مشندن ومختیاندن حوض صورتنده معمول
وموضوع نسنه‌لر ایدیکه حضرت کعبه اوکنده وضع اولنوب ایراق یرلردن طتلوصولر کتوروب حوضلری طولدررلر
وایچنه خرما واوزم براغورلردی وبو خدمت عبد المطلبدن اوغلو ابو طالبه قالدی آندن قرنداشی عباسه انتقال ایلدی
آندن عبد الله بن عباس ضبط ایدوب عباسیان اراسنده زمان سفاحه دك مستمر اولدی صکره ترك اولندی رفادت
موسم حجده حاجی اطعامدر روم ولایتلرنده عارفانه ایله ضیافتلر ایتدکاری کبی طائفهٔ قریش دخی اموالندن وسعتی
اولدیغی قدر مال چقاروب بریره جمع ایدرلر وحجاج حضرت کعبه‌دن طاغلنجه اول مالدن آنلره ضیافت ایدرلر وهر برین
خوش کوررلردی بو خدمت بغداددن ومصردن خلفا منقرض اولنجه مستمر اولدی صکره ترك اولندی (حجابت)
حضرت کعبه‌نك قپوسنه متعلق اولان خدمتدر (ندوه) مکهٔ مکرمه‌ده کعبه مقابلنده دار الندوه وارایدی که قصی
بنا ایتمشدی قریشك برمهم خدمت ایچون مشاوره‌سی اولسه اوراده جمع اولورلردی وقرق یاشنه بالغ اولمینی قومزلردی
وجمله نکاح دار الندوه‌ده عقد اولوردی (لواء) سنجقدرکه طائفهٔ قریش حرب وجنکه چیقدقلرنده دار الندوه‌یه کلوب
اوراده اچارلردی وبونك دخی مخصوص صاحبی وارایدی هرکسه عقد لوا ایتدرمزلردی (قیادت) غزواتده خلقك
اوکنه دوشوب سرعسکر اولمقدر یوم احد ویوم احزابده بو خدمت ابو سفیانك ایدی (هاشم) بونك اسمی عمرو العلادر
لعلو رتبته هاشم لقبیدر هشم لغتده صمق وکسمك وعند البعض یابس نسنه کسر ایتمك پس هاشم ایله وجه تلقیب
بودرکه هاشمك کوننده مکهٔ مکرمه‌ده قحط وغلا واقع اولوب خلق زیاده شدتده دوشمشلردی هاشم شام ولایتلرندن غزه‌یه
واروب اون وبکسمات کتوروب موسم حجده قربانلر کسدی ونان وکعك طوغریوب خلقی طویوردی وثرید دیدکاری
طعامی ایله خلقی احیا ایلدی فقیل له هاشم لانه اول من هشم الثرید جده ابراهیم علیه السلام فان ابراهیم علیه السلام
اول من ثرد الثرید واطعمه المساکین وفی الحدیث فضل عائشة علی النساء کفضل الثرید علی سائر الطعام وبعضلر
بو حدیث شریفده ثرید ایله مراد هاشمك تریدی دیمشلردر (عبد المطلب) اسمی شیبه‌در مدینهٔ منوره‌ده دنیایه کلوب یوز
قرق سنه معمر اولدی عبد المطلب دیمکه وجه بودرکه مطلب دیرلر برعمی وارایدی شیبه‌نك پدری هاشم غزه‌ده وفات

اینمكله واروب شیبه‌یی مدینه‌دن آلوب مكه‌یه كتوردی بولده یاننده كوروب سؤال ایدنلره قولمدر دیردی عبدالمطلب
دیمكله شهرت بولدی بونك فضائلنه ومكارم اخلاقنه نهایت یوقدر بوشر یعتده اولان محرماتك اكثرن تحریم ایدر
وكسنه‌یه ظلم ایتدیرمز ومحمدیه‌ده كاوركه بوسوزده عبدالمطلب اهل ایمان اولدیغی متفق علیهدر (عبدالله معنی عبدالله
الخاضع الذلیل لله تعالی وقد جاء احب الاسماء الی الله تعالی عبدالله وعبدالرحمن وقد سمی صلی الله تعالی علیه وسلم
بعبدالله فی القرآن قال تعالی (وانه لما قام عبدالله یدعوه) وفی الحدیث انا ابن الذبیحین ای عبدالله واسمعیل بونك
اصلی بودركه عبدالمطلب واقعه‌سنده حفر زمزم ایله مأمور اولوب مباشرت ایتدكده نذر ایدوب اكر الله تعالی بكا حفر
زمزمی آسان ایدرسه اولادمك برینی قربان ایده‌یم دیدی حفرمذكور میسر اولوب زمزم اسمعیل علیه السلام
ظهور ایتدكده اولادی اراسنده قرعه ایلیوب جمله‌نك اصغری واحبی اولان عبداللهه دوشدكده اننه بچاق الوب
عبداللهی اضجاع ایدوب بوغزلمق صددنده اولدقده اقرباسی منع ایدوب یرینه یوزدوه قربان ایدوب لحمنی اهل مكه
ووحوش وطیوره یدردی (امینه) اصلده آمنه در همزه الفه قلب اولنوب آمنه دینلور یا ایله امینه دیمك وزن ایچون
ویا سلاست ایچوندر میمك كسره‌سن اشباع ایدوب تولید یاطریقیله قال فی القاموس آمنة بنت وهب ام النبی صلی الله
تعالی علیه وسلم انتهی وآمنه قرشیه‌درزیرا كلابه منتهیه اولور وهی آمنة بنت وهب بن عبدمناف بن زهرة بن كلاب
قال فی انسان العیون كلاب اسم حكیم وقیل عروة ولقب بكلاب لانه كان یحب الصید واكثر صیده كان بالكلاب
وهو الجد الثالث لامنة امه صلی الله تعالی علیه وسلم ففی كلاب یجتمع نسب ابیه وامه انتهی وفیه ایضا اتی عبد المطلب
عم آمنه وهو وهب بن عبدمناف بن زهره وهو یومئذ سید بنی زهرة نسبا وشرفا وكانت فی حجره لموت ابیها وهب بن
عبدمناف وقیل اتی عبدالمطلب الی وهب بن عبدمناف فزوجه ابنته آمنة وقدم هذا فی الاستیعاب فتزوجها لعبدالله
وهی یومئذ افضل امرأة فی قریش نسبا وموضعا فدخل بها عبدالله حین املك علیها مكانه فوقع علیها فحملت
برسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وانتقل ذلك النور الیها انتهی (نیجه یوزبیك بیل عوالم دورایدوب) معلوم اوله كه
بعض اهل تحقیق قتنده دنیانك خلقتندن انقراضنه دك اوچیوز التمش بیك ییلدر بو عالم اجسامك یالكز مدتی بوقدر
اولنجق عالم ارواحك امتدادی نقدر اولور اكا قیاس اولنه پس رسول اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
نور پاككلری عالم لاهوتدن جبروته وآندن ملكوته وآندن ناسوته نزول ایدوب نشئهٔ عنصریه‌لرینك تعیننه دك
بوقدر بیك عوالم كلیه وجزئیه سیر ایدوب نیجه یوز بیك ییل عالم ارواحی وعالم اجسامی دورایلدی كما قال حضرة
الهمدانی قدس سره (بكجوب فرمانله بونجه عوالم) كزركن عالم انسانه كلدك (لاهوت) عالم اسما وصفاتدر (جبروت) عالم
مجرداتدر (ملكوت) عالم ملائكه‌در (ناسوت) عالم بشردر (اشده شمدی كلورانسان وجهنه) وجه بوراده صورت
معناسنه‌درزیرا وجهده صورت وشكل زیاده متبیندر یعنی كندی ذاتی تعیننده انسان صورتنه كلور تنكیم سیاق
كلامدن بو معنایه اشارت ایدر (وجه مرآت اوله رحمان وجهنه) وجه بوراده ذات معناسنه‌درذكر جزء اراده كل طریقیله
قال الله تعالی (ومن یسلم وجهه الی الله) وقیل لعلی كرم الله وجهه ای ذاته یعنی رسولك ویا انسانك ذاتی حق تعالینك
ذاتنه وانوار صفاتنه آینه اولمغیچون كما ورد المؤمن مرآة المؤمن ای العبد المؤمن مرآة الحق المؤمن احد علی الوجوه
(چون تمام اولدی كالنجه جلا) جلا برنسنه‌نك كندی نفسنده اولان ظهوریدر مثلا كونشك پرتوی آینه‌نك
انعكاسندن قطع نظر ظهوریدر وفی كتب القوم الجلاء ظهور الذات المقدسة لذاتها بوراده مراد اول نور محمدیه‌نك انسان
تعیننه كالنجه‌دك اولان كمال ظهوریدر (ایتدی استجلا تجلی انجلا) استجلا برنسنه‌نك مظهرنده اولان ظهوریدر
قال شارح النصوص بالنون الجلاء ظهور الذات بالانسان الكامل الذی هو العین المقصود من ایجاد العالم والاستجلاء
ظهوره بذاته بجمیع تعیناته بوراده مراد مظهر مخصوصه‌دركه انسانك آنده ظهوریدر بو معنایه استجلا تجلی وانجلا
اطلاق اولنور پس تركیبده واو عاطفه ملاحظه اولنور بو اوچ كلمه‌نك جلا ایله فرقی بحسب الصورة ثلاثی ومزید
اولمغله اولان فرقلری كبیدر فافهم (بعدذا) اكرچه آدمه كالنجه اول حقیقت محمدیه هر آیینه‌ده یوز كوسترمش ایدی
فاما صورت جامعه وجهی اوزره دكل ایدی زیرا مظهر كمال تجلی‌یه نامستعد ایدی پس بو معنانك كمال ظهوری آدمده
واكملیتی فخر عالم علیه الصلاة والسلامك كندی تعیننده وجوده كلدی آدمدن اول اولان موجودات اسماء جزئیه وآدم
ومن دونه اسماء كلیه مظاهریدر فخر عالم ایسه بو جمله‌یی جامع اولان اسم اعظمك مظهر تامیدر سلطان ایله امراسنك
ظهوری براولمدیغی كبی فخر عالمك ظهوری ایله انسانك وسائر موجوداتك دخی ظهوری بر دكلدر (صورت آدمكه
جامع وجهدی) وجهله مراد ذاتدر یعنی آدمك ذاتی كه جامع اسما ومظهر جمال وجلال اولوب بو كمال الله سرفراز اولمش
وجن وملك وسائر موجوداتدن افضلیت بولمش ایدی (انكیله برق لامع وجهدی) وجهله مراد بو زدر یعنی نور محمدی

آدمك یوزنده برق كبی لمعان ودرخشان ایدی وآدم اول جمعیتی بو نور بركتیله بولمشدی (زیرا اصلیدی حقایق جمعنه)
یعنی زیرا اول نور محمدی حقایق الهیه وحقایق كونیه‌نك جمعیتنه اصل ایدی آدمك دخی اول جمعیتی بوغیدی كبی
یالكز جماله وكیمی یالكز جلاله مظهر ایدی (نورالانوار ایدی ارواح شمعنه) یعنی جمله ارواح برشمع كبی ایدی كه جمله‌سنده
شعشعه‌انداز اولان نورالانوار یعنی نور محمدی ایدی مراد شمع ارواح انوارینك نوری وجمله نورلرك اصلی وشعله‌سی
دیمكدرزیرا اول نورك چراغی نور مولادن یانمش وآندن جمله ارواح انواره بو یانمش ایدی انا من الله والمؤمنون منی
(پس هویتدن تجلی قیلدی ذات) یعنی تعین اول اولان هویت ذاتیه مرتبه‌سندن اول ذات حق تجلی قیلدی
والتجلی الذاتی مایكون مبدؤه الذات من غیر اعتبار صفة من الصفات معها ولا یحصل ذلك الا بواسطة الاسماء
والصفات اذ لا یتجلی الحق من حیث ذاته علی الموجودات الا من وراء حجاب من الحجب الاسمائیة (تا كه انسان اوله
اول رحمان صفات) یعنی انسان صورتنده تعین بوله وآینهٔ آدمیدن ظاهر اوله صفاتدن مراد صفات سبعه‌دركه
حق تعالی انسانی اول صفات جامعه وحقایق كامله ایله كندی صورتنده خلق ایلدی (لمحرره) آدم كه بوكون صورت
رحمانه ایرنجه * چوق عالمی دورایلدی انسانه ایرنجه * برنقطه ایدی مصحف ذاتنده اویارلك * بیك برعدداسم اولدی
بوقرآنه ایرنجه * مخفی ایدی كنز ازل ایچره كهرذات * هیچ كسه آنی بولمدی بوكانه ایرنجه) انسان هنرلك بولمغه سعی ایله
جهانده (قیل مرداوانه خدمتی عرفانه ایرنجه * بیك ییل دیدیلر مدت هجرانی بیلنلر * یعقوب نبی یوسف كنعانه
ایرنجه (حقه ایریشن حق كسرصیت وصدایی) ایرمق كبی برلجهٔ عمانه ایرنجه (تا كه حب ذاتی استجلا ایده) فی الحدیث
القدسی فاحببت ان اعرف وهو الحب الذاتی استجلا كه ذاتك مرآت تعیناتنده ظهوریدر رتبهٔ حبیبیته اشارتدر
یعنی تا كه اول رحمان صفتلی اولان نور محمدی تجلی ذاتی ایله صورت انسانه كیروب حق تعالینك حب ذاتنی اظهار ایده
وصورت سر محبت آنده جلوه‌كر اوله (سرنی عالمده استعلا ایده) یعنی حب ذاتی سرنی بو عالم شهادتده عالی قیله زیرا مظهر
كامل اولمدقجه سر حقیقت قدر وقیمت بولمز وعلو واضافی ظهوره كلمز فافهم (استدارت ایلدی كیروزمان) معلوم اوله كه
بروج كواكب اون ایكیدركه بورباعی آنی جمع ایدر (برجهاداثم كه ازمشرق براورند سر) جمله‌در تسبیح ودر تهلیل
حق لایموت (چون حمل چون ثور چون جوزا وسرطان واسد) سنبله میزان وعقرب قوس وجدی ودلو وحوت
(بعدذا) افلاك حالا بو بروج اوزرینه دورایدر ولكن فلك اعظم ابتدا میزان برجندن حركت ایدوب حوته كلنجه
یكرمی بربیك ییل دورایلدی وحوتدن سنبله‌یه كلنجه اللی بیك ییل وسنبله‌ده یدی بیك ییل دورایلدیكه مجموعی
یتمش سكز بیك سنه اولور ونوع انسانی سنبله دورینك ابتداسنده خلق اولندی اما فخر كائنات علیه اكمل التحیات
حضرتلری سنبله‌نك اواخرنده ومیزانك اوائلنده عالم شهودی تشریف ایلدی انكیچون خاتم الانبیا اولدی زیرا میزانده
سر حكمت واردر قیامت انك دورنده قوپار وحكم آخرت انده ظهور ایدر یعنی اكر فخر عالم علیه السلام مطلقا خاتم
الانبیاء والمرسلین اولمیدی وبنیان نبوت مطلقه آنكله ختام بولمیدی دوركاری دخی آنلرك زمان سعادتلرنده غایت بولمز
وحركت میزانیه آخر اولمزدی پس بوندن منفهم اولنوركه كمالات صوریه ومعنویه‌نك مجموعی اجمالا وتفصیلا فخر عالمك
زمان شریفلرنده ظهور بولوب بر دخی نه نبی مشرع ونه نبی متابعك بعث ورسالتنه حاجت قالمدی (لمحرره) برهلال
ایدی عالم معنی * طوغدی احمده بدر اولوب یعنی * فسبحان المبدئ المعید پس صاحب محمدیه دیمك استركه فلك اعظم
بركره میزاندن سنبله اواخرنه دك دورایتمش ایكن بركره دخی زمان دورایلدی یعنی رسول اكرم صلی الله تعالی علیه وسلمك
ظهورنده میزان برجندن حركته بدأ ایدوب ودور محمدیده زمان تازه لندی وكرهٔ اثیر مشتغل اولوب ستارهای
كیسودار یعنی قویرقلی یلدزلر ظهور ایدوب شیاطین آنكله استراقدن منع اولندیلر الحاصل بو دنیا دور ثانیده
اواسكی صورتنه كیروب آمور عجیبه ظهوره كلدی (تا كه مفتاح غیوب اوله عیان) بعض نسخه‌ده مفتاح فتوحدر
مآل بردر وعیان كلمه‌سی كسرله‌در قال ابن كمال فی بعض رسائله هو بكسر العین مصدر من عاین الشئ عیانا ای رآه
بعینه والناس یستعملونه بفتح العین وهو خطاء لان العیان مصدر من عان الماء والدمع یعین ای سال انتهی معنای
مصرع بودركه زمان بردخی دوندی وفلك اعظم ایكنجی كره میزاندن حركته بدأ ایتدی تا كه مفتاح غیوب وفتوح اولان
فخر عالم صحن شهوده كله ودور زمان آنكله تازه رونق بوله ودور عالم انكله تمام اوله بو معنایه برخوش مطلع اولمیان
آدم كلستان اوائلنده تتمهٔ دور زمان لفظندن مرادی برخوش فهم ایدر (سلطنت كیم ایتدی دورسما * دورعرشه
ایلدی عودت نما) یعنی دور سمانك ایتدیكی سلطنت وافلاكك سوردیكی دوران نه عرشه عودت كوستریجی اولدی
الحاصل دور عرشك ابتداسی میزاندن اولدیغی كبی انتهاسی دخی آندن اولوب جمله دورلرك حكمی عرشك حكمنه
منتهی اولدی زیرا احكام آخرت وجنان احكام عرشیه‌دندر فافهم سر قوله تعالی (والیه المصیر) فالدور الاكمل الانسانی

مبدؤه من الفرش ومنتهاه اليه (تامزاج عنصر وحدانيدن) مظهر صوری کله فردانیدن) عنصر اصل معناسنه در
وحدانی وفردانی کلمه لرنده اولان الف ونون زائده در ربانی وصمدانی کبی یعنی دور فلك عرشه منتهی اولدیکه
عنصر وحدانی واصل کلی ومقام فردانی مزاجندن وطبیعتندن برمظهر صوری کلهکه جمله یی جامع اوله تکیم
عرش عظیم رحمانیت سرینه مظهر اولوب جمله کلیات وجزئیاتی محیطدر بونك اصلی بودرکه عرش وکرسی طبیعی
وسموات سبع مذهب شیخ اکبر قدس سره الاطهر اوزره عنصری لطیف وبونلرك تحتنده اولان عناصر وموالدات
کثیفدر پس اکرچه بو عالم مولداته تأثیر عرش عالی طرفندن کاور فاما بالذات اولان تأثیری جزئیدر امدی رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك تعین عنصریه لرینه مناسب اولان دورلك عرشه منتهی اولمسیدر (بومزاجدن تا تعین
بوله قلب (معنوی مظهرده ظاهر اوله قلب) یعنی بو عنصر کلی مزاجندن ابتدا قلب عالم تعین بولوب صورتدن اول
برمعنوی مظهرده ظاهر اوله زیرا عالم صورتده مظهر صوری اولدیغی کبی عالم امثالده دخی مظهر مثالی وآنك
فوقنده مظهر معنوی اولور صکره ترتیبله بو عالم صورته تنزل ایدوب بولباسی کیر (چون سرایت ایتدی اصل
حب ذات) پس توجه ایلدی عرض صفات) یعنی اول حب ذاتی ایله عالم معنایه کوره تجلی واقع اولوب مظهر معنوی
اظهارندن صکره عالم صورته کوره دخی تجلی صفات توجه ایلدی تا که ذات وصفات وصورت ومعنا برده جمعیت ایده
وقلب وقالب وجسم وروح ازدواج ایلیه (ایتدی تعیین برمزاج اعدلی (کیم محمدایدی آنك اکملی) یعنی او توجهدن
برمزاج اعدل حاصل اولدیکه اول مزاج اکملیت اوزره جناب رسالت پناهك ایدی انکیچون بومرتبهنك صاحبنه
شلوکنده اصلا تعب یوقدر زیرا جسم لطافت وروح اعتدال اوزره در غواشیء بشریت سائرهلرده اولان کبی
کثیف دکلدر خبرده واردرکه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مسموم اولدقلرنده اول سمك اثری
اون ایکی سنه مرورندن صکره حالت احتضارده ظاهر اولدی زیرا اکرچه بو خلقی ارشادلری عالم تنزلده ایدی فاما اول
تنزل اعدل المراتب اولان مرتبهء روحدن ایدی بناء علی ذلك اون ایکی سنه ایچنده تأثیر ایتمدی صکره ادنی المراتبه
تنزل ایتدکلرنده تأثیر ایتدی زیرا موت بشریت اوزرینه جاری اولور برامر در بوخصوصده انبیاء علیهم السلام
سائر ناس ایله مشترکلردر (روحیدر ارواحه مصباح صبوح) مصباح چراغ معناسنه وصبوح صباح دیمکدر یعنی
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك روح شریفلری جمیع ارواحه صباح وقتنك چراغی یعنی کونشیدر
وکونشك طلوعنده ظلمت کیدوب کوزلو یه کیزلو قالمدیغی کبی چراغ روح رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی
عالم ارواحی مضیا ایدوب تاریکیء عدمی رفع ایلدی وهرمرتبهده ارواحه دلیل اولدی برساکه آنك چراغ روحانیتیله
ضوء اولمسه یولنی شاشیروب فراقده قالوب سرمنزل مراده ایرهمز (جسمدر اجسامه مفتاح فتوح) یعنی آنلرك جسم
لطیفلری بو عالم اجسامده انواع فتوح مفتاحیدر وروح پاکاری جمله ارواحه مبدأ اولدیغی کبی جسم تابناکاری دخی
جمیع اجسامه علت غائیهدر وآنلرك جسد شریفلری عیسی روح الله کبی سماواته رفع اولنیوب ارضده دفن اولنمق
عالم اجسامی حفظ ایچون وخیر وبرکات جمیع اقطاره منتشر اولوب امدادلری ظاهر اولمقدر تکیم حضرت یوسف
علیه السلامك صندوقی نیل مبارکك تاوسطنده وضع اولندقده طرفین برنما بولوب اهل مصر غریق نعمت اولدیلر
وحضرت یوسف زماننده کی برکاتی بولدیلر فافهم (الهی) تجلیء جمالك مظهریسن یارسول الله) خدای بی زوالك
منظریسن یارسول الله) نیجه عاشقلرك بلبل کبی آه اینمسون دائم) معارف باغنك وردتریسن یارسول الله) وجودك
عالمی هژده هزاره وحت اولمشدر (بوتشنه دللرك سن کوثریسن یارسول الله) دلك حب ازل سرینه مظهردر
حقیقتده (انکیچون کنت کنزك کوهریسن یارسول الله) نیجه بیلك بیلسنی بولماغیچون دورایلدی افلاك (بودوران
خلقنك سن مفخریسن یارسول الله) مشام جان حقی به ارشدی بوی احسانك (حقیقت مجمرینك عنبریسن یارسول الله

(مبعث فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم)

کابروای جان ایلنده سیرایلین قصر وطاق جان ایلندن مراد عالم معنادر قصر کوشکدر وطاق کمر وجارداقدر یعنی کل ای
عالم صورت سیرندن کوز یوموب عالم معنانك کوشك وسراین سیرایدن صاحب دیده واهل بصیرت (نیجه قوردم کور
همایون قبهء جوهر نطاق همایون قوتلو در همایه نسبتدن حاصل اولمش معنادر واونسبت ایچوندر هندی دیجك برده
هندودیدکلری کبی عزتلو ومرتلو دخی واوله بویله درآخرنده نون اول نسبتی تأکید ایچوندر تکیم یاالله کلان نسبتلری
تأکید ایچون کلمهنك آخرنه نون کاور شرین کبی شیرهء نسبتده نطاق قوشاق معناسنه در یعنی سیرایله نیجه قوشاقلی
مبارك قبه قوردم (برمقامه قورمشم کیم صحن فردوس باغیدر) یعنی اول قبهء همایونی برمقام عالیده قوردمکه
فردوس باغنك تا اورتاسیدر صحن وسط الدار معناسنه در (بومرامه قومشم کیم عدن عندالله باق) مرام مقصود

ومطلب دیمکدر باق باقی معناسنه در عدنك صفتیدر ترکی اولمق بعیددر بو مصرعك معناسی مصرع اوله قریبدر یعنی
اول قبهء همایونی برمحل طلب ورغبته وضع ایتمشم کیم عندیت ایله متصف اولان عدن باقیدر یعنی جنت عدنده
(فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر) مقامیدر فردوس وعدنی تخصیص بالذکر ایتدکده بوایکیسی خواص ومقربینك
آرامکاهیدر ومحل تجلیء جناب الهیدر (برمجلی دربو عرصه که سلیمان پرده دار) العرصة کل بقعة من الدور واسعة لیس
فیها بناء کما فی القاموس ویقال عرص الدار وسطها یعنی بنم قبهء همایون قوردیغم مقام عالی برمجلی وروشن وبالك
میداندرکه حضرت سلیمان علیه السلام کبی جن وانسه حکم ایدن عظیم الشان پیغمبر اول میدانده قوریلان خیمه
وقبهء سما ارتفاع وعرش اعظم جاهك پرده داریدر وخدمت حجابده اول دقادلك ثابت وپایداریدر (برمعلادر بو درکاه
طوترا سکندر براق) درکاه بورادهقپو اوکی واستان معناسنه در یعنی بو درکاه بر درکاه عالیدرکه اسکندر کبی شرق وغرب
اهلنی زیر تصرفنه وتحت تسخیرنه آلان اولوپادشاه آنده براق طوتر (سیرایدر داود مقامات بوحیاتبخش روضهده)
داود ایله مقاماتی جمع ایتمکده لطافت واردر زیرا داود علیه السلام خوش آواز اولمغله مشهوردر مقامات که علم موسیقی
ادوارنده معروفدر حسن صوت لوازمندندر (روضه) چایرلو وچمنلو بردر یعنی حضرت داود علیه السلام کبی (یاداود
انا جعلناك خلیفة فی الارض) طرازیله معلم اولان خلافت کبری اهلی بوحیاتبخش روضهده مقامات سیرایدیجیلردر
بوخسه صیاحی دکلدر (دورایدر خضر آنده ساقی بادهء کوثر مذاق) دور بوراده اداره معناسنه در ساقی صواریجی دیمکدر
کوثرمذاق کوثر لذتلی ودادلی دیمکدر یعنی حضرت خضر کبی آب حیات نوش ایاین وجود شریف بوحیاتبخش
روضهده ساقیلك ایدوب بادهء کوثرمذاق یعنی کوثرلذتی وچاشنیلی باده اداره ایدردی (شام وعراق) بلاد معروفهدر
طولی عباداندیدکاری شهردن موصله دك وعرضی قادسیهدن حلوانه دك در وارض عراقه عراق دیرلر اسفل ارض
عرب اولدیغیچون (کوکدن ایندی یوزیکرمی صحف آنی ایتدی بیان) یعنی بعض انبیایه نزول ایدن صحف مکهء
مکرمهده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمه بیان اولنمش ایدی صحف کتابك غیریه دیرلر مثلا حروف تهجی که حضرت
آدم علیه السلامه نزول ایتمشدر یوزصحیفهدر پس صحف رساله حکمنده اولدی وبو صحف مذکوره بیان جناب
پیغمبری مشتمل اولدیغی کبی کتب اربعه دخی بالاتفاق آنك ذکرنی متضمن اولدی الحاصل جمله انبیایه وامم فخر عالمك
فضلی اعلام اولنمش ایدی کوکدن ایندی یوزیکرمی صحف آنی ایتدی بیان) ایندی تورات وزبور وانجیل وفرقان اطباق
تشدیدیله اتفاق معناسنه (حق تعالی فضلن آنك ایتدی بونلره بیان) کل عالم امت اولوب ایتدی اکا التحاق) اواشمق یعنی
جملهسی آنك سلسلهسنه بند اولوب امت اولمغلق یوزندن اکا قاوشدی (بیلدی چون آنك کمالن یازدی اصحاب کبار) یعنی
انبیانك اصحاب کباری آنك کمالاتنی یازوب کتابلرا یلدیلر (سیره اهلی وصفنی ثبت ایلدی بی اختلاق) بی اختلاق
افتراسز وکذبسز دیمکدر یعنی اصحاب سیر آنك اوصافنی اثبات ایلدیلر وکتابلر انشا ایدوب آنده درج قیلدیلر آدمدن
قیامته دك هرعصر اهلنه توارث ایدوب جملهنك قتنده معلوم اولدی (دکه ایدی نیجه طوغر اول رسول کائنات
شرقهء غربه نیجه ایدر نوری آنك انسیاق) انسیاق سورلمك (چونکم ایتدی اقتضا اول دورهء عرشیهده) تاکه
وحدانیت ایده سلطنتده اتساق) اتساق جمع اولمق وتمام اولمق اما بوراده مناسب اولان سورملك معناسنه اولمقدر
(بعدذا) بوقاروده شرح اولندیکه خواجهء عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زمان ظهورلرنده دور عرش
تجدد ایدوب فلك میزان برجنه کیرمش ایدی وبو دوره کاییء وحدانی دیرلر زیرا جمیع ادوار بروجی مشتملدر بونك وقتنده
ظهور ایدن مولودلك جسمی وروحی دورکاییء عرشده وحدانیت وفردانیت سلطنتی سورمکی اقتضا ایلدی پس اول
وقت کامی وزمان جامعده حضرت آمنه جناب عبدالله ایله جمع اولدی یعنی مکهء مکرمهده شعب ابی طالب دیدکاری
پرده بجرئه وسطی یانندهبرمحل وارایدی ابوطالب ایام منادهاورایه نزول ایدرلردی واول کون یوم اثنین ایدی دیمشلر
(پس بوانشدی آمنه جمع اولدی عبدالله ایله) اعدل ازمان ایچنده نطفه ایتدی استباق) نطفه ماء الرجل استباق تسارع
وتسابق یعنی سرعتله مستقرینه ایردی ورحمده قرار قیلدی بونده اشارت واردرکه ولدارکك اولمق نطفهنك تقویمیله
دیشی اولمق خلافیله در (کوچدی اول نور آنهسندن ایلیوب عزم سفر) آنهسینك آلننه قونوب ایتدی اعتناق) اعتناق
الیوینه صالمق وقوجقلمق بوراده مراد اول نورك حضرت آمنهنك آلننه انتقال واتصالیدر کتب سیرده مسطوردرکه
بعض خواتین جناب عبداللهك آلننده اولان نور سببیله عبداللهه رغبت ایدرلردی صکره کسلدی زیرا اولکی آب
وتاب قالمدی وفی الحدیث ما ولدنی بغی قط منذ خرجت من صلب آدم ولم تزل تتنازعنی الامم کابرا عن کابر حتی خرجت
من افضل حیین من العرب هاشم وزهره وفی الحدیث انا انفسکم نسبا وصهرا وحسبا لیس فی آبائی من لدن آدم
سفاح کلها نکاح ای نکاح الاسلام وهو من اعظم العنایة به صلی الله تعالی علیه وسلم والمراد بنکاح الاسلام ما یفید الحل

حتى يشمل التسرى بناء على ان ام اسمعيل عليه السلام كانت مملوكة لابراهيم عليه السلام حين حملت باسماعيل
عليهما السلام ولم يعتقها ولم يعقد عليها كذا فى سيرة الحلبى يقول الفقير اما ان قريشا كانوا يعبدون الاصنام فلا يقدح
فى صحة نسبه وحسبه عليه الصلوة والسلام وكذا فى صحة نكاح ابائه فان صحته تبتنى على استجماع الشرائط وعبادة
الاصنام امر آخر لا ينافيه وقول ابراهيم عليه السلام (واجنبنى وبنى ان نعبد الاصنام) وقوله تعالى فى حقه (وجعلها
اى كلمة التوحيد (كلمة باقيه فى عقبه) قد لا يستلزم تباعد جميع الاولاد خصوصا لا عموما عن عبادة الاصنام
ولا خفاء فى بقاء كلمة التوحيد فى عقبه وتمامه فى تفسيرنا المسمى بروح البيان (لمحرره) پاك اولور اصداف پاك
كوهرى) صاف اولور صاف اولان كانك زرى) بكزمز شول شوره زارك آينه) عالم ايچره مصطفانك كوثرى)
سنبل تراوتلادى آهوى دشت) انكچون بولدى مسك اذفرى) سوسنك انكار ايدنلر حالنى) چكدى نجمدن
سينه سينه خنجرى) چون دراجمد دوكادى يرله) پاك درندن بندى ورد احمرى) آندن آلدى فيض پاكى چون شكر
حقيا مصر وجودك نيلرى (اشرف اوقات ايچنده آنه سندن طوغدى اول) ربيع الاول آينك اون ايكنجى اثنين كونى
مشترى ساعتنده عالم شهودى تشريف ايلديلر ووالده لرينك مدت حملى اصح روايات اوزره تمام طقوز آى اولمق مسطور
ومصرحدر (ايمن ساعات ايچنده ايتدى آندن افتراق) ايمن زياده ميمون ومبارك (اسعد احوال ايچنده طلعتى ايتدى
شروق) اكمل حالات ايچنده حسنى ايتدى انشراق) طلعت بوراده يوز وجمال معناسنه در شروق طلوع ايتمك انشراق
پارلامق (اوجه حسن اوزره جسمى بولدى فرشده اعتدال) احسن وجه اوزره روحى اولدى عرشدن اشتقاق) يقال
اشتق منه اى خرج (بعدذا) روح روان بو قدر عوالمك مراتبنى سير ايدوب واطوارنى طولاشوب صكره جسمله تعين
بولديغى اسرار مكتومه دندر بناء على ذلك امساك اولندى (طوغدى چونكم شمس كونين عالمه ويردى ضيا) تاناسى
كوردى شامده مكه دن قصر ورواق) رواق چارداق وبو وجه اويعنى رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
حين ولادتلرنده نورلرى اول قدر عالمه منتشر اولديكه والده لرى اول نور وضيا ايله مكه ده طوردقلرى يرده ارض شامده
حوران اوه سى ديدكلرى ناحيه ده بصرى دينلن شهرك سرايلرينى وچارداقلرينى سير ايلدى بو عالم كثافتده والده لرينه
بو قدر انجلا ومشاهده حاصل اولنجق عالم لطافتده يعنى سمواتده ملاء اعلايه وارواح طيبه يه نه مرتبه ده تجلى
وانكشاف ونور ظاهر اولمق كرك اندن قياس اولنه (بو اناسى كوردكيدرقنى ارواح كورديكى) عالم اعلاده آنك نورى اولمز
هيچ محاق) پس آنك نورى محاق اولمز ديمك يعنى طولنمز وكورنمك ايتمز بلكه دائما بدر اولوب عالم اعلايه متصل اولور
(الهى) طوغدى نورك عالمه ويردى ضيا) زائل اولدى ظلمت ارض وسما) شاد اولوب اولدم ديدى پاى وكدا) مرحبا
اى فخر عالم مرحبا) عالمك كولدى يوزى كادلك چوسن) قلب آدم اولدى تشريفكله شن) نوره غرق اولدى جهانده
جان وتن) مرحبا اى نور عالم مرحبا) مقدمك كوزلردى چشم نركسان) حاضر ايدى كلمكه باغ جهان)
تازه لندى چون بهار آخرزمان) مرحبا اى فخر عالم مرحبا) مولد پاكك اوقنسون عالمه) شربت فيضك
صاچلسون آدمه) ايرمدى اولكى امت بو دمه) مرحبا اى فخر عالم مرحبا) سنده ظاهر اولدى چون نور ازل)
عاشق ومفتونك اولدى هر كوزل) حقيا آواز خوب ايله دى كل) مرحبا اى فخر عالم مرحبا (طوغدى چونكم آنه سندن
سجده قيلدى ربنه) يوزينى دركاهه قودى عرضه قيلدى اشتياق) فى سجوده اشارة الى ان مبدأ امره على القرب
من الحضرة الالهية وصارت نهاية المراتب بالنسبة الى الغير بداية له عليه الصلوة والسلام فافهم جدا (عرضه) عرض
ديمكدر هاعلامت نقلدر (بو ايدى اول سوزى كيم امتن ايتدى ديلك (تا كيم ايده حق تعالى امتن اوردن عتاق) عتاق
حريت يعنى ازادلق (كادى اول كعبه سجده ايلدى آياغنه) كعبه سر ذاتنه اشارتدر وام القرى اولمق حسبيله تعين اول
مظهريدر پس كعبه نك رسوله سرفرو ايتمسى اكا تابع اولنلرك دخى انقيادنه اشارتدر انكچون عالم اجسام وارواحده
فخر عالمه تابع اولمدق نسنه قالمدى وكعبه آنك اياغنه كلمك برندن نقلى مستلزم دكلدر بلكه تمثيل طريقيله در وياخود
ايجاد واعدام قبيلندندر فهمى مغلق نسنه در هر كسه بو قپو آچلمز فافهم والله الهادى (ايلدى ايوان كسرى
هيبتندن انشقاق) ايوان بويك صفه يه ديرلر عربيده اما عجم چارطاق معناسنه استعمال ايدرلر قال ابن الشيخ الايوان
معرب اسم السقف لا يكون لبعض جوانبه جدار كسرى بوراده مراد نوشروانه دركه اول ايوانك بناسنه يكرمى
سنه دن زياده املك صرف ايلدى بر وجهله بنا ايلديكه وسعتده واستحكامده اعاجيب دنيادن ايدى ارباب مملكتى ايله
اوراده اوتورردى وآنك ايچون بر بساط دوزدرمش ايديكه التمش ارشون طولى والتمش ارشون عرضى واريدى وانواع
جواهرله مرصع ايدى بر وجهله كه ازهار ربيع اولمسه اول بساطك الوانى شكوفه لر غناسن ويرردى حضرت عمر
خلافتنده كاسره نك دولتى نهايت بولوب كسرينك تاجى وقوشاغى وبساطى حضرت عمره كالدكده بساطى پاره

پاره

پاره ايليوب بين المسلمين تقسيم ايلدى حضرت على رضى الله تعالى عنه آندن بر قطعه حصه اصابت ايتمش ايدى اللى
بيك ديناره بيع ايلدى روايت اولنوركه فخر عالم محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عالم شهودى تشريف
ايتديكى كيجه ايوان كسرى منشق اولدى يعنى ياريلوب اون درت شرفه سى يره دوشدى سكز شرفه سى قالديكه
حضرت عمر رضى الله تعالى عنهك زمان خلافتلرينه كلنجه سكز عدد كسرى فرسه مالك اولديلر آنلرك كوننده فارسى
مملكتى فتح اولندى واول ايوان ايله بغداد اراسى بر مرحله يرايدى هارون رشيد خليفه كوننده امر ايدوب اول قالان
اثرى نقض ايتدردى معلوم وله كه فخر عالم كسراى كبرى يعنى انوشروان زماننده دنيايه كلدى كما قال ولدت فى زمن
الملك العادل زمان بعثتده سلطنت انوشروانك اوغلى هرمز واوغلى خسروه انتقال ايتمش ايدى اسمنه پرويز ديرلردى
بو خسرودر كه شيرينه اضافتله مشهوردر كما قال حضرت الشيخ هدائى قدس سره خسرو شيرينك مفتونى (قيس ايدى
ليلى مجنونى) وبو خسرودر كه رسول اللهك نامه سن يرتوب بددعا آلدى وعاقبتى خير اولمدى وآخرا كاسره يزدجرد بن
شهريار در (ساوه بحرى بيره كيدى بردكز چقدى كرو) ساوه بربلده نك اسميدر آنك قربنده طبريه دكزى كبى غايت اوزون
واينلو بر صو واريدى شب ميلادده باراده الله تعالى يره كيدى وآندن اثر قالمدى واول صو يك قربنده معتبر كنيسه لر
وچارشو وبازار واريدى صو قورىق حسبيله جمله سى خراب اولدى واول كيجه ده فرات صو يكه كوفه قربندن طاشوب
دمشق وعراق اراسنده اولان باديه يى طولدردى ودريا ايلدى (اودلرى اتش پرستك اولدى جمله انمحاق) انمحاق
محو اولمق يعنى مجوس طائفه سنك بيك يلدن بر وحفظ ايتدكارى آتش اول كيجه سو يندى (دتردى نيچه كليسانك
يقلدى قبه سى) بيره كيدى دوشدى يوزى اوستنه اهل شقاق) اهل عداوت ومخالفت (كعبه نك درت بو جغندن
ايشدلدى درت كلام) برى بوكم كلدى چون حق اولدى باطل انزهاق) انزهاق مضمحل اولمق حقدن مراد اسلام
وقرآن وباطلدن مراد كفر وشركدر قال تعالى (وقل جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل كان زهوقا) بودرر ايكنجيسى كم
كلدى سزدن بر رسول كم آنكدر نصر وعزت دينه ايدلك وثاق) قال تعالى لقد جاءكم رسول من انفسكم) اى من جنسكم
لا من الملك لان الاستفادة من الملك امر مشكل لكونه ذى جهة واحدة وهى التجرد فقط وثاق بوراده اعتماد واعتقاد
معناسنه در (بودرر اوچنجيسى كيم كلدى نور اللهدن) آچلوب رحمت قپوسى ظلمت اولدى انغلاق) قال تعالى قد جاءكم
من الله نور) وهو النبى صلى الله تعالى عليه وسلم (انغلاق) غين معجمه ايله قپنوقپانمق (بودرر دردنجيسى كيم ايردى اللهدن
خطاب (يا نبى برسنى ارسال ايلدك ايله براق) قال تعالى (انا ارسلناك شاهدا) على من بعثت اليهم صدقوا او كذبوا ومبشرا
للمؤمنين بالجنة ونذيرا للكافرين بالنار (وداعيا الى الله) اى الى توحيده (باذنه) اى بتيسيره (وسراجا منيرا) يستضاء
فى ظلمة الجهول والغواية (كوندروب عالمه شاهد مبشر هم نذير (اولمسيدك اولمزيدى عرش وفرش سبع طباق) قال
تعالى (خلق سبع سموات طباقا) اى مطابقة قال فى التفسير الفارسى طبقه طبقه يكى بر بالاى ديكرى (پس خبر وير كل
بشارت بيلسون امى قوللرم (يعنى مؤمنلر كريسر جنته يوم التلاق) قال تعالى يلقى الروح من امره على من يشاء
من عباده لينذر يوم التلاق) اى لينذر الناس العذاب يوم التلاق وهو يوم القيامة لانه يتلاقى فيه الارواح والاجسام
واهل السموات والارض (هم خبر وير ايله انذار تا اشتسونلر آنى) يعنى كافرلر جهنمده اولسر احتراق) انذار قورقتمق
والنذارة هى الخبر الضار (پس جدار كعبه دن بر صوت اشتدم دير ايدى (طوغدى شمدى اول نبى مختار حق ايتدى سباق
جدار ديوار سباق بوراده سبق معناسنه در يقال سبقه اى تقدم عليه فهو سابق اى مقدم (برنجى در بوكان كم ايده
كفارى هلاك (قومييه بر اهل شركى يوغ اوله اهل نفاق) نفاق اظهار الايمان باللسان وكتمان الكفر بالقلب) هم بنى طاهر
مطهر ايليه اصنامدن (امر ايده اوله عبادت اولميه لركسه عاق) اصنام صنمك جمعيدر اغاجدن ويا التوندن ويا كمشدن
انسان صورتنده دوزيلان بتدر وطاهر كندى نفسنه نسبتله ومطهر خلقه نسبتله درعاق عاصى معناسنه در (زيرا
بيك بيل كعبه بتخانه اولوبدر بى نزاع چون رسول الله ايرشدى قبله درباقن ايراق) معلوم اوله كه خزاعه قبيله سنك عظما
سندن عمرو بن لحى ديرلر بركسنه واراندى ارض جزيره دن هبل نام عقيقدن بر بت كتوروب حضرت كعبه نك ايچنه
وضع ايلدى آندن مقدم كعبه ده بت يوغيدى صكره ايچروسن وطشره سن بوتلرله طولدرديلر مذكور عمرو اوچيوز بيل
معمر اولوب كعبه يى ضبط ايتدى وآندنصكره ايكى يوز بيل دخى اولادى متصرف اولديلر اولادندنصكره قريشه انتقال
ايلدى وآنلر دخى بشيوز بيل قدر متصرف اولوب مجموع مدت بيك سنه اولدى (ايتدى تعظيم اول نبى بونلر سوردى امتى
اكنه خلعت كيوروب اورتديلر اطلاس طواق) معلوم اوله كه اسلامدن طقوز يوز بيل مقدم تبع حميرانامنده بر پادشاه
كلوب كعبه يى ابتدا سختيان ايله آندنصكره الاجه يمنى پرده لر ايله اورتدى صكره حضرت رسالتپناه عليه الصلوة
والسلام ثياب يمانيه اورتدى صكره كانلر قرمزى وبياض ديباج اورتديلر صكره خلفاء عباسيه دن ناصر بالله خليفه

كوتنده سیاه حریراورتلوب بوانه دلك آنك اوزرینه قالدی وچون حضرت كعبه سرذاته اشارتدر سیادة معناسنی مشعر
اولان سوادا كامناسبدر وبولباسده دخی حكمت بودركه ذات برسر عظیمدركه دائما صفات وافعال لباسلریله مستور
اولمق كركدر كما قال العارف المولوی (كفتم ازعربان شود اودرعیان) نی تومانی نی كثارت نی میان) وانسانك انواع لباسله
ملبوس اولمسی اكا اشارتدر پس حقیقت دینلن معنی دائما لباس شریعتله سرپوشیده كركدر برسالكك شریعتی وحسن
عبادتی اولمسه آنك حقیقتی واشارتی مردوددر زیرا حكمته مخالفدر كما قال حضرت الهدائی قدس سره) طولرسه
سریكه نورحقیقت (كركدرظاهركده فرض وسنت) مثلا بركسنه تجلی علمندن بعض مرتبه حصه منداولمق حسبیله
انا اعطیناك الكوثر) آیتنده بوخطاب بزه دردیوب ای فلان سكا علم جلیل وفیض جزیل ویردك دیمك درست دكادرزیرا
ابتدا اهل ظاهرك تفاسیرجلیله ده ثبت ایتدیكی معنانی بطریق العبارة نقل ایدوب صكره بوندهاهل ارثه بطریق الاشاره
حصه واردردیمك كركدرعبارتی رفع ایدوب كندوبی تصریح ایدن كسنه بی ادب وبلكه طریقنده كافر اولمش اولور
نعوذ بالله تعالی وبومقوله وضع ناهمواره البته صوری ومعنوی تنزل واردرمحافظهٔ ادب لازمدر منصورحلاج انا الحق
دیمسیله روحی روح رسولدن اوچیوزییل قدرمحجوب اولدی زیرا اكرچه منصوراول سوزی بحسب التجلی تأویل ایله
سویلدی فاما ظاهرشرعه مخالف اولمغله حقنده اسم قهارك اثری ظاهر اولدی بومعنادن بی خبر اولان زمانه
مدعیلری لساناً لرنه كانلری سویلرلرو برمعنانك حقیقتیله متحقق اولمقسزن ادعالرایلرلرواد عالرنده ابدا طشره چقارلر
واساس شریعت وطریقتی یقارلرومن الله الاعانة علی ردالملاحدة الطغام بالحجة والكلام والسیف الصمصام (تاوصالی
كعبه سین بوندن قیله لراعتبار (طوف ایدوب وصلت بوله لردیمیه لرالفراق) یعنی دنیاده طواف كعبهٔ صوری یی تذكیر
طواف كعبهٔ معنوی ایچوندر نتكیم اعیاد دنیا اعیاد آخرتی تذكیر ایچوندر پس صورتدن معنایه انتقال لازمدر یاالكز
صورت عالمنك وصالی كفایت ایتمز معنی عالمنك وصالنه دخی دخول ایتمك كركدربركسنه نمازده اركان معلومه وافعال
مخصوصه یی علما یازدیغی اوزره برینه كتورمكله حجابدن قورتلمز بلكه هروضعده برمشاهده لازمدر هیچ اولمزسه
مراتب احساندن (فان لم تراه فانه یراك) مضمونیله تحقق لازمدرزیرا ادنی درجات كشفدر (الهی) الهی قطره دن
دریایه ایركور) كچورصورتدن ومعنایه ایركور) بوادنی عالمه میل دلی كس) شهودی سراوادنایه ایركور (زیرا جمله
ممكنات آنك جمالین كوستررر) كما قال المولی الجامی (جهان مرأت حسن شاهدماست) فشاهدوجهه فی كل ذرات) یعنی
هراثر برصفتك وهرصفت برذاتك مظهریدر پس بوملك وملكوت عالمنده ومراتبنده مشاهده اولنان آثارحق وجمال
سرمطلقدر الحاصل حق متعینی صاحب بصیرت اولنلر كوررلر فاما كنه ذاتنه نه نبی ونه ولی دخول ایتمز انكیچون اعرف
مخلوقات (فاعلم انه لا اله الا الله) خطابیله مخاطب اولدی مرتبهٔ الوهیته علی تعلیق ایله مأمور اولدی زیرا آنك وراسنده
ذمت وحكم واسم ورسم اولمز وكسه اول سرمبهمه یول بولمز (عالم افاق وانفس بیری بیرینه وفاق) وفاق موافق اولمق
یعنی بوخصوصده عالم انفس وافاق بری بریله متفقدر جمله سی الحاصل آیینه درزیرا انفس افاقك اجمالیدر آفاقك دلالت
ایتدیكی نسنه لره بالجمله انفس دخی دلالت ایدر نتكیم محمدیه اواخرنده بعض بیان كاسه كركدر آفاق كشینك نفسندن
قطع نظر تعیناتدر مثلا زیدك نفسنه نسبت ایله جمله حیوان وجماد افاقیدر (الهی) دیه لم الحمد لله الغفور) طوغدی
نورفخرعالم مصطفی) دیه لم الشكر لله الشكور) طوغدی نورفخرعالم مصطفی) ایندی چون دنیایی تشریف اول وجود)
اول نفسده قیلدی مولایه سجود) كندی ظلمت كالدی انوارشهود) طوغدی نورفخرعالم مصطفی) كعبه دن آواز
اشتدیلرقتی) كالدی دیو اول جناب حضرتی) مژده لر بولدی جهانده امتی) طوغدی نورفخرعالم مصطفی) كوردیلر
برهان حق اولدی عیان) بوتلری صندی عدونك اول زمان) طولدی اول اوازدن جان وجهان) طوغدی نور
فخرعالم مصطفی (ایلیوب قلبك ریادن پاك اوصاف) مصطفانك سنتن طوت بی خلاف) قیل جمالی كعبه سن حق طواف
طوغدی نور فخرعالم مصطفی) چوكالدی عالم ملكه وجودی) رسول اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
مولودی اولان سعادتخانه ده اختلاف اولنمشدر بعضیلر صفا یانتده هارون الرشیدك خاتونی زبیده نك بنا ایتدیكی
مسجدك بریدر معاویه نك ایام خلافتنده بناء ایتدیكی مسجدك یری كه حالا نماز قیلنور حضرت خدیجة الكبری
رضی الله عنهانك سعادتخانه سی ایدیكه حضرت فاطمه واخواتی اول خانه ده تولد ایتمشلردر واول خانه مسجد
حرامدنصكره افضل بقاع الارضدر دینلمشدر وفیه كلام فوقه غیرخفی علی اهل المذاق ومن اهل الخبر والمداینة فافهم
(دلدی امتنی قیلدی سجود) ابتدا كلام شریفلری (جلال ربی الرفیع) در بعضیلر دیمشلر كه (ابتدا الله اكبر كبیرا والحمد
لله كثیرا وسبحان الله بكرة واصیلا) كلامیله فتح دهان ایلدی آندنصكره مقصودنه ایسه آنی دیلدی (بعدذا) حال
طفولیتده برقاچ كسنه لرتكلم ایلدی ازجمله فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم كه ذكر اولندی وحضرت نوح وحضرت

ابراهیم

ابراهیم وحضرت موسی وحضرت عیسی ووالده سی مریم وحضرت یحیی وحضرت یوسفك شاهدی كما قال تعالی
وشهد شاهد من اهلها) وحضرت یوسف دخی بطن مادرده ایكن تكلم ایتدی دیمشلرو برخاتون دخی اغسر دقده رحمنده
اولان جنیندن یرحمك الله صداسی كلوب جمله حاضراولنلر اشتدیلرو برطفل دخی زنایله متهمه برخاتونك براءتی حقنده
تكلم ایلدی وبرطفل دخی والده سی حدوده طرح اولنمق مراداولندقده امتناع ایتمكین (اصبری فانك علی الحق) دیو
تكلم ایلدی وبرطفل دخی كه فرعونك قزینك ماشطه سی اوغلی ایدی مراضع ایكن تكلم ایلدی وبرطفل دخی كه مبارك
الیمامه دیو ملقب ایدی طوغدیغی كون حضوررسول اللهده حقیقت رسالته شهادت ایلدی وبوقصه یه ج وداعده اولدی
دیمشلروشیخ اكبرقدس سره الاطهر حضرتلرینك كریمه لری زینب سن رضاعده ایكن تكلم ایلدی روح البیان نام تفسیر
مزده سورهٔ یوسفده مفصلا بیان اولنمشدر (لمحرره) سویلدن حقدربوباغك بلبلان) سویلین حقدرآچوب كامل دیلان
(سو یلزمی عاشقك جان بلبلی) آچلوركورسه بوكون جانان كان (كیبی طوطیدن بوكون انسان اولان) بوبیلوربیلمز
اوسوزن حاصلن (طفله فیض نطق ایدرمولی تجن) حكمتیله استسه الحق الن (حقیا الهجك نوله مقبول ایسه) ایرشور
بولمشدر الحق منزان (شوریمه ایتدی اطناب اهل سیره) كیم ایجازینه ایره زهیچ مسیره (قال فی تهذیب المصادر
الاطناب فراوان كفتن یعنی حق سویلك وسوزی اوزاتمق وایجاز آنك مقابلیدر یقال اوجز الكلام ای اختصره وسیرت
صفت وخلق وطبیعت وهیئت معناسنه درومسیره سیروذهاب دیمكدر یعنی اهل سیراولقدر وصافاق ایدوب اطناب
كلام ایتمشلردركه ایجازنه بیله سیروسلوك ایره مزفكیف اطنابنه یعنی بوخصوصده زیاده تفصیل واردرولكن برتفسیر
وحدیثده كلان وجه اوزرینه اقتصار ایده لم زیرا جمله اقوالك اصحی تفسیر وحدیثده تصحیح اولناندر غیری كتابلرده
یازیلان بومرتبه دكلدر وهم هرسوز برمقامده درج اولنسه كتاب كبیرالحجم اولوب مطالعه سنه مشغول اولنلره ملالت
كلور (لمحرره) مختصرایله مطول سوزلری) مهرمه بسدر براق یلدزلری (شوییل كوندردی الله اول خلیلی) كه ایتمشدی
هلاك اصحاب فیلی) یعنی الله تعالی فخرعالم رسول اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اصحاب فیلی اهلاك
ایتدیكی سنه ده دنیایه كوندردی بعضلر یوم فیلیده دیمشلر قصهٔ فیل علی الاختصار بودركه ابرهه كه یمن پادشاهی ایدی
صنعاده بركنیسه بنا ایلدی تا كه حجاجی مكهٔ مكرمه دن اورایه دوندره پس حضرت كعبه یی تخریب ایچون یانته
بیك فیل آلوب عسكر یله چقدی واول فیللرك اراسنده برفیل عظیم وارایدیكه مقدم الكل ایدی هربار كه آنی حرم
شریفه توجه ایتدرسه لرحركت ایلمزچوكروغیری طرفه دوندرسه لر یلردی بوائناده الله تعالی طیرابابیلی كوندردی
هربرینك منقارنده برطاش وایقلرنده ایكیشرطاش واریدی اول قوملك اوزرینه براغوب جمله سی هلاك اولدی
حیوة الحیوانده كاوركه طیرابابیل بین السماء والارض آشیانه دوزوب هواده یاوری چیقارر فسبحان القادر وفیلی
طائفهٔ هند تعظیم ایدرلرزیرا عجائب مخلوقاتدندر آنده اولان عظم صورت وبدیع منظر وطول خرطوم ووسعت اذن
وطول عمود وبره خفتله باصمق شویله كه انسان یانندن كچسه حس اولنمزودرت یوزییل معمراولوروتأدیب قبول ایدر
ادراكی غالب حیواندر (ربیع الاول اثنا عشردی) نظیری نه ملكدی نه بشردی) یعنی ربیع الاولك اونایكنجی اثنین
كونی طلوع فجرده دنیایه تشریف ایلدی علماء حقیقت قتنده اصح اولان بودر زیرا كیجه عالم ذاته وكوندز عالم
صفاتنه اشارتدراووقتده ولادت ایدن مولودك طرفیندن حظ اوفامی اولور (انادن طوغدی سنتلو منور) یعنی سنتلو
صورتده ولادت ایلدی تا كه ختان وقتنده كسه آنك عضوین كورمیه قال فی الخصایص الصغری لم ترعورته قط
ولورآها احد طمست عیناه (مجسم روح ایدی عقل مصور) یعنی عقل وروح كه مجرداتدندر جسم وصورته كلمش
وشكل پیغمبرده كورنمش ایدی بعض مكاشفلر حضرت عیسی علیه السلامه روح مجسم ایدی دیمشلر یعنی
حقیقت اوزره ولكن ماء مادردن مخلوقدر پس روح مجسم اولمق ادعائی اولمش اولور زیرازیاده تجرد صاحبی ایدی
(بوسوزه متفقدر اهل ادیان) كه عبدالمطلب دراهل ایمان) معلوم اوله كه حضرت آدم علیه السلامدن قیامته دلك
اصول شرایعده اتفاق وفروعده اختلاف واردر پس زمان فترتده كانلرك عقیده لری توحید اوزرینه اولوب عبادت
اصنام ایتمسه لروشرایع متقدمه اصولندن طشره چقمسه لراهل جنت واهل ایمان اولورلرعبدالمطلب بوقبیلدن ایدی
دیو تصریح اولنمشدر (قبائل جمع اولوب كلدی كماهی) دیدیلرطوغدی اول نورالهی) قبائل قبیله نك جمعیدر برآتدن
تشعب ایدن اولاده دیدیلر كماهی ضمیری قبائله راجعدر یعنی قبائل كثرت ووفرتله كلدیلر (بودراول كم آنی الله اعظم)
جمیع انبیادن ایتدی اعلم) معلوم اوله كه علم اولیا علم انبیایه نسبتله یدی دریادن برقطره كبیدروكذلك علم انبیا فخرعالم
حضرتلرینك علمنه نسبتله بویله در فخرعالمك علمی دخی حق تعالینك علمنه نسبتله بومنزلده در نتكیم صاحب محمدیه
بیورر (جمیع عالمك علمی آنك علمینه بالنسبة) كه منقارنده برقوشك چنانكه قطرهٔ مسجور (خبر ویره یشدی تورات

وانجیل) كه حق آنی قودن ایتدی تبجیل) كه آدمدن بره طوغنجه اول ماه) بیان ایلمشیدی آنی الله (یعنی آدم علیه
السلامدن آنلرك زمان ولادتلرینه كلنجه هر عصرك انبیاسنه وامتلرینه اعلام اولنمشدی پس هیچ آنك تشریفنی
بیلمز یوغیدی (بونك آدی محمددرازلدن) بورسمه اداولیدرلم یزلدن) معلوم اوله كه فخر كائنات علیه اكمل التحیات
حضرتلرینك بیك عدد اسم شریفلری واردر كثرت اسما اشرف مسمایه دلیلدر روایتده كاوركه فخر عالمك ولادتنده جدی
عبدالمطلب یدنجی كون قربان ایلیوب الهام ربانی ایله اسم شریفنی محمد تسمیه ایلدی محمد حمددن مشتقدر حمدانلرك
رحمة للعالمین اولان ذاتلرینه وكثرت خصال حمیده لرینه راجعدر والفرق بین محمد واحمد ان محمدا من كثر حمد الناس له
واحمد من یكون حمد الناس له افضل من حمد غیره وایضا هو احمد المحمودین واحمد الحامدین علی ان یكون مأخوذا
من الفعل الواقع علی المفعول وعلی الفاعل (نه عالم بلكه الله فخر ایدریل) انكچون قیلدی خلقدن آنی تبجیل) زیرا فخر
عالم حضرتلری حق تعالینك جمیع اسماسنه مظهر تام اولمشدر نتكیم براستاد كندی كمال صورتنی شاكردی مرآتنده
مشاهده اتسه روشن دل اولوب هر برده انكله فخر ایدر (تبجیل) تعظیم (روایتدر كه چون طوغدی انادن) جهانی
قپلادی دوبدوز سنادن) سنا قصرله روشنلك وضیا معناسنه یعنی رسول اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عالم
شهودی تشریف ایتدكلرنده مشرق ومغرب اراسی آنك نوریله منور اولدی اول شمس ضحی ایله ظلمت صوری ومعنوی
زوالن بولدی (اواتلده چقارایدی سمایه) آغرلردی بوجه جو هوایه) یعنی شیاطین زمان اولده سمواته دخول ایدرلر
واوراده بین الملائكه مذاكره اولنان اخباری حفظ ایدوب یر یوزنده كهنه طائفه سنه كتوررلردی آنلردخی اول خبرلرك
اراسنه نیجه اكاذیب خلط ایدوب عالمه نشر ایدرلردی حضرت عیسی علیه السلام دنیایه كلدكده اوچ درت قات
كوكه دلك چقوب یوقاروسندن منع اولندیلرصكره فخر عالم حضرتلری قدم میمنت اثرلری ایله وجه ارضی تشریف
ایتدكلرنده جمیع سمواتدن محجوب اولدیلر وبر دخی شیاطین اوراره دخول ایده مدیلر هر بار كه دنیا كوكی آلتنه
اخبار ملائكه یی استماع صددنده اولسه لر نائره قهر الهیدن آتش پاره لر ظهور ایدوب آنلری پریشان ایلردی والی الان
بویله در (جو) یرایله كوك اراسی ما بین السماء والارض معناسنه قال تعالی (الم یروا الی الطیر مسخرات فی جو السماء)
كما فی الارشاد (ملكلر سوزنی تا استراقه) الوب نشر ایده لر شام وعراقه) استراق اوغورلمق قال فی تفسیر السمرقندی
عند قوله تعالی فی سورة الحجر (الا من استرق السمع) اختلاسه سر (نشر) یایمق واظهار ایتمك (یوردی چونكه سلطان
السلاطین) پس ایده لر رجوما للشیاطین) یعنی او آتش ایله شیاطینی رجم وطرد ایتدیلر معلوم اوله كه رجم ایتدكاری
آتش نفس كوكب دكلدر بلكه آندن مأخوذ بر شعله در (كیمی سین اودیا قرباشدن ایاغه) كیمی نقص ایدرآترایاغه)
یعنی وجودنی وعقلنی افساد ایدرمثلا یا الن ویا ایاغن محو ایدردیمشلر كه اعضاسی نقصان اولنلر یریوزنده غول اولوب
ناسی یولدن چقاررلر واهلاك ایدرلر كما فی تفسیر الكواشی بو مقامك تفصیلی روح البیان نام تفسیرمزده در (دیدیلر كیم
نه حادث اولدی مصنوع (براولدق بوسمادن شمدی ممنوع) یعنی نه امر حادث وجوده كلدی وظهور ایتدی (كوررلر كیم
براوددن نور ساطع (چقوب دیرلر بودر برهان قاطع) نور ساطع ظاهر ومرتفع (كه طوغمش ایت عالم جهانه) آیت
علامت دیمكدر بوراده مراد علامت كبرادر كه جمله علامتلره غالبدر وبو كلامده فخر عالمك وجود شریفلرین كونشه
تشبیه واردر قال تعالی (وجعلنا اللیل والنهار آیتین فمحونا آیة اللیل وجعلنا آیة النهار مبصرة لتبتغوا) یعنی كیجه
وكوندزی ایكی علامت قیلدق كه جمیع اشیانك قدرت باری یه دلالتی واردر پس اشراق آفتاب ایله كیجه نك ظلمتنی
محو ایدوب كوندزی روشن قیلدق كه جمیع اشیانك مشاهده سنه سببدر وبعضیلر دیمشلر كه آیت روز آفتاب وایت شب
ماهدر پس ایت شبك محو اولمسی نورینك پرجبریل ایله سلنمه سیدر بو مقامده غیر تحقیق واردر اربابنه معلومدر
(كلوب رحمت بنی آدم جهانه) بورحمتدن مراد رحمت خاصه در زیرا عموم اوزره رحمة للعالمیندر (انكچون وارمدیكز
كولك قتینه (كه منظردرا كاو استینه) یعنی جمله نك بصیرتنه نظرگاه وتوجهنه جلوه گاه در آنلرك شرف وكانه ملكلر
ابواب سمواتی رصد ایدوب خلوت سرای یارده اغیار قومزلر واومقاماتی بیگانه لردن حفظ ایدرلر وارباب نور اراسنه
ارباب ظلمته رخصت دخول ویرمزلر شمدن صكره سزك ایشكز بتدی دیرلر (لمحرره) ایاغك چلدكلدر وقت سیران
یتردورجهان كیم دوندی دوران (الهی) مدار فیض رحمتسن جهانه یا رسول الله) سبب سن جمله بو كون ومكانه
یارسول الله) زمینه عكس انوار جمالك دوشدیكی دملر) ایرشدی پر بوی تا آسمانه یارسول الله) سنكله فخر ایدر بر ده
بشر كوكده ملكلر هم) سنی بولان ایرر امن وامانه یارسول الله) سپهرك كوكبی رجم شیاطین اولدیغی بوكیم) آچلمز
باب حق اغیار اولانه یارسول الله) سنك فیضك كولندن شولكه محروم اولدی دنیاده) دوشر بلبل كبی آخر فغانه
یارسول الله) یوزك والشمس زلفك سویلنور واللیل دللرده) ایرزآندن اثرلر جنسم وجانه یارسول الله) ایرشدی خوان

لطفك سفرهٔ امید عشاقه) كرملر ایله حق نعت خوانه یارسول الله (چومكه قومی كوزدیلر آنی هب ایتدیلر ادراك) دیدیلر
بودرراولكم دنه شانده ارسلناك) قال تعالی (یا ایها النبی انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذیرا) وقال تعالی (وما ارسلناك
الا رحمة للعالمین (محمددر بونك آدی اولیسردر رسول الله)لعمرك اولیسر تاجی قال تعالی (لعمرك انهم لفی سكرتهم
یعمهون) ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن منقولدر كه جناب كبریا عز سلطانه فخر عالمك حیاتنه قسم
ایلدی وبو تشریفله كمسنه یی سرفراز ایتمدی)چون نی ازهستیء خود سر بیافت) فرق پاكش از لعمرك تاج یافت)
ردامی اولیسر لولاك قال فی الحدیث القدسی (لولاك لما خلقت الافلاك) وفی المثنوی) با محمد بود عشق پاك جفت) بهر
عشق اورا خدا لولاك گفت) تاجی لعمرك ورداسی لولاك اولمق تشبیه طریقیله در تاج كه پادشاهلرك باشلرینه كیدكاریدر
والردا من الملاحف (انا یی برقاج امزردی دیدیلر كیم كرك دایه)قبول ایتمدی هیچ دایه برینی ایتمدی امساك) دایه
چوجق امزرن عورت منقولدر كه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمی سكز عدد خاتون امزردی بعضلر اون وبعضلر درت
دیمشلردر بری والده سی بری حلیمهٔ سعدیه وبری ابولهبك جاریه سی ثوبیه وبری ام ایمندر كه فخر عالمك پدری عبدالله
حضرتلرینك جاریه سیدر والده لرینك مدت ارضاعی مختلف فیهدر بعضلر یدی كون وبعضلر طقوز كون وبعضلر یدی
آی دیمشلر اووقتده عادت عرب بوایدیكه بركمسنه نك ولدی دنیایه كلسه غیری قبیله دن انكچون مرضعه طوترلردی
تا كه ولد زیاده نجیب وفصیح اوله (امساك) طوتمق (تحیرده دورر لركن نه حكمتدر بوایش دیركن) حلیمه آدلو برخاتون
ایرشدی وضع طبیعی پاك حلیمه بنت ابی ذویب وكانت من هوازن ای من بنی سعد بن هوازن وزوجها الحارث عبد العزی
واسلما ای حلیمه وزوجها علی الاصح (اكابلدردیلر آنی مدینه یه آلوب كلدی) نه یرده مركبی كتسه چمن چیچك اولوردی
خاك) یعنی مكه دن آلوب مدینه طرفنه كتورركن اوزرینه بندردكاری مركبك باصدیغی یرلرده چمن وچیچك بیتوررردی
ارهاص طریقیله وهو ما یظهر من الخوارق قبل البعثة (كمسنه كورمدی آندن نجس بول وچپل خاشاك) خاشاك
چوپ چوب قال الشیخ عزالدین بن عبد السلام رحمه الله فضلاته صلی الله تعالی علیه وسلم طاهرة علی الاصح یتبرك بها
ویستشفی بها وهو من خصائصه كما فی انسان العیون وكان علیه السلام اذا ركب دابة لا تبول ولا تروث وهو راكبها
(قچنكم استسه حاجت ایكی پاره اولوردی یر) كیرواولورایدی دوبدوز ایدردی آنی استمساك) استمساك یاپشمق وطوتمق
(مبارك باشی اوستنه اولوردی سایبان اكا)سایبان كولكه لك (برآق بولت آنك دائم دوروردی اوستنه چالالك) چالالك
چابك معناسنه (حلیمه دانیك بركون دیلك قیلدیلر اولادی) رسولی بیله الدیلر قیونه كتدیلر (بی بالك قورقیسز
(ارشدی ناكهان جبریل طوتوب یوركن یاردی) یعنی بوغزچوقورندن كوبكه كلنجه شق ایتدی یعنی اشارت ایدوب
یاردی زیرا اول شق آلتله دكل ایدی وآندن قان اقمدی وفخر عالمه اصلا برالم اولمدی بلكه خرق عادت طریقیله اولدی
معلوم اوله كه بو شرح صدر فخر عالمه نسبتله هم صوری وهم معنویدر اما آنلرك آزاریله متحقق اولنلره كوره یالكز معنویدر
شوقدر وار كه كمل اولیادن بعضیلر شرح صدر وقتنده اویوشمش یرمقدار قاره قانی قیء ایدرلر اول قان اول واینك
اوائل حالندن اووقته كلنجه حرارت توحیدله یانروا سكی مزاجندن چیقار صكره بالكلیه آنك حكمندن خلاص اولمق
ایچون قی طریقیله زائل اولور فافهم (چیقاردی براو یشمش قان بو سوزده اولغل شكاك) مبالغه ایله شك ایدیجی یعنی
بوماده ده شك وشبهه ایلمه زیرا روایات صحیحه ایله ثابتدر معلوم اوله كه اول اویشمش قانه مغمزهٔ شیطان دیرلر یعنی
شیطانك غمز وطعن ایتدیكی یر وامور فاسده ایلدیكی یر انكچون حظ شیطان ایله تعبیر اولندی بعضیلر بو حظ شیطان
اولان قان پاره حضرت عیسی علیه السلامده یوغیدی دیمشلر زیرا آنلرمنیء رجلدن مخلوق دكل ایدی بویله ایكن
ینه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم آنلردن افضلدر زیرا برماده نك وجودندنصكره زوالی علامت اكملیتدر
هیچ اولمسه كمالدر والاكمل فوق الاكمل فافهم تفوز والله المعین (دیدی بوحظ شیطاندر سكا لایق دكلدر بو) آرتدم قلبكی
بوندن بوایشده اولغل غمناك) غملو وغصه لو دیمكدر ناك وصفیت معناسنی افاده ایدر دردناك دردله متصف غمناك غمله
متصف دیمكدر(كیرو یودی آنك قلبن بر التون طشتك ایچنده) یعنی اول قانی چیقردی وقلبنی بر یوبلك التون طاسك
ایچنده آب زمزم ایله یودی بو سببدن زمزم شریف جنت صولرینك اوزرینه ترجیح اولنمشدر زیرا اكر زمزمدن افضل
صو اولیدی افضل الانبیانك قلب پاكن جبریل علیه السلام انكله یوردی (مكاننده كیروقودی آنی ایتمدی استهلاك)
یعنی بو شرح واقع اولان محلده فخر الانبیایی قودی وبو یلمشق صدر ایتمسیله آنی هلاك ایتمدی زیرا خرق عادت
طریقیله ایدی بوایسه هلاكی مستلزم دكلدر معلوم اوله كه شرح صدر اوچ دفعه واقع اولمشدر اولكیسی حلیمهٔ سعدیه
یاننده صباوتی حالنده ایدی تا كه صبیان میل ایتدیكی لهو ولعبه قلب شریفلرندن میل اولمیه ایكنجیسی بعثت
زماننده ایدی تا كه نبوته تحمل كاه اوچنجیسی وقت معراجده ایدی تا كه اسرار معراجی انفهام حاصل اوله (لمحرره)

بولسه بردل صيقل سرالم نشرح لك) پاك اولورژنك كدردن تا ابد كلمز ايكه (سكرتدى دايه سى كلدى كوررکم ديريدر آنى) ولى بكزى تغيردى كوروب اتدى يقاسن چاك) چاك ير تمقدير تلدى ديجك برده عجم چاك شده ير آنى القصه اير كوردى كبروانا سنه تيز صاغ) كونشدن آنى صقلردى مبادا ايرميه سفالك) سفالك زياده قان دوكيجى قال تعالى حكاية (اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء) يعنى بر يرزخون (چون اولدى ايكى ييل درت آى اتاسى كتدى دنيادن) يعنى جناب عبدالله (بوسوزدر سوزلك صاغى دمامشدر آنى افاك) افاك كثير الكذب كسيه ديرلر (قجنكم التى آيه ايردى اناسى دخى نقل ايتدى) مدينه مكه نصفنده يتورديلر آنى نسالك) اناسى يعنى آمنه نسالك ناسكار وعابدلر ديمكدر بوراده مراد نسلك يعنى سكانلرى تعيين اوزره بيلنلردر يعنى فخر عالمك والدۀ محترمه لرى حضرت آمنه مكه ايله مدينه اراسنده ابوا ديدكلرى موضعده مدفونه دروهو الى المدينة اقرب كما فى انسان العيون وبعضيلر ديمشلر كه مكۀ مكرمه ده حجون ديدكلرى مقبره ده مدفونه در ولكن بوايكى كلامك ما بيننى توفيق ممكندر زيرا جائزدر كه ابتدا ابواده دفن اولنوب اورادن حجون مقبره سنه نقل اولندى روايت اولنور كه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك جدى عبد المطلبك مدينۀ منوره ده انا طرفندن اقرباسى وار ايدى حضرت آمنه آنلرى زيارت طريقيله مدينه يه كاوب براى مكث ايتدكدنصكره مكه يه عودت ايدوب يولده خسته لندى وابوا دينلن محله كلدكده وفات ايلدى اورادن فخر عالمك پدرى جناب عبداللهك جاريه لرى ام ايمن كه فخر عالمه دايه اولمشدى فخر عالمى الوب بش كوندنصكره مكه ده جدلرى عبد المطلبه كتوردى وفخر عالمك ابوينك وعميلرى ابوطالبك ايمانه متعلق اولان كلام آشغه ده كاور (سورلردى قوعالم خصوصا كم آنك جدى) هوادارى ايدى ديردى) هوادار محبت طوتيجى يعنى صاحب محبت ديمكدر پس فلان فلانك هوادار يدر ديرلر يعنى محبى ودوستى ديمكدر بودر اول سر اعطيناك يعنى (انا اعطيناك الكوثر) لك سرى يعنى عبد المطلب بوسياقده سوزسويلردى وبوكا متعلق كلام ايلردى والا تعين اوزره كانا اعطيناك نزول ايده جكن بيلمزدى (سكزياشنه ايريجك دده سى كتدى دنيادن) يعنى عبد المطلب وفات ايلدى قيل له صلى الله تعالى عليه وسلم يا رسول الله اتذكر موت عبد المطلب قال نعم وانا يومئذ ابن ثمان سنين وفى الحديث يبعث جدى عبد المطلب فى زى الملوك واجهت عظمت الاشراف (يوردى تا ابوطالب اوله قوللغنه درالك) بوراده لاحق وضامن ديمكدر يعنى عبد المطلب حضرتلرى فخر عالمى عمسى ابوطالبه اصمرلدى وآنك حضانه سنده اوله ديو وصيت ايلدى ابوطالب كرچه اكابر قريشدن يعنى مالدارلرندن دكل ايدى فاما فخر عالمك يمن وبركتيله احتياج دخى كورمدى وكان يقال لم يسد مملوا اى فقيرا الا عتبة بن ربيعة وابوطالب فانهما سادات بغير مال قال فى روضة الخطيب ابوطالب عم النبى عليه السلام ووالد على رضى الله تعالى عنه اسمه عبد مناف بن عبد المطلب القريشى الهاشمى مات ابوطالب قبل الهجرة فى السنة العاشرة من مبعث النبى صلى الله تعالى عليه وسلم وقال فى السيرة الحلبية كان ابوطالب عمى حرم الخمر على نفسه فى الجاهلية كابيه عبد المطلب (عجبمى كر بشر برده اياغنه قوسه باشن (چونعلى توزينى سورمه چكيدر كوزينه افلاك) نعل باشمق يعنى ليلۀ معراجده افلاك واهل سموات آنك مبارك قدميله شرفياب اولوب غبار نعلى ايله كحل الجواهر وار اكتحال ايلديلر (جمالى طوغدى چون برده كوك الدى شمسى دف قيلدى (قمر رقص اوردى مجلسده چون اولدى بدر راستدرالك) بوكلامده زمان ولادت رسول اللهى زمان صوره وشمسى دفه وقمرى رقاصه وفخر عالمى بدر تامه تشبيه وار در استدرالك يتشمك ديمكدر پس بدر استدرالك يتشمش طولمش آى ديمكدر (مطهردى آنك ذاتى علائقدن عوائقدن) يعنى آنك ذاتنده علائق ماسوى وحقدن آنى عوق ايدر معنى يوغيدى بلكه موانعدن پاك ومبرا ايدى (انكيچون قونمدى اصلا اتاكينه آنك خاشاك) يعنى حقيقته ومعنا يه نسبتله اولان طهارتنى وپاكدامنلكنى تصديق ايچون ظاهرده وصورتده دخى اوزرينه توز قونمدى (جميع عمرى ايچنده صليبه قيلمدى تعظيم) قفرسالرده وارمزدى نه برده كم اولوراشراك) صليب كفره اراسنده استعمال اولان خاج ديدكلرى نسنه كما كا عزت ايدرلر يعنى فخر عالم بت مقوله سنه اصلا ميل ايتمدى زيرا قبحى كندويه ظاهر اولمشدى وحقدن مؤيد ايدى (نه خمر ايتدى نه زمر ايتدى نه لهو ايتدى نه لغو ايتدى) نه لعب ايتدى نه كعب ايتدى قومزدى قاتنه هتالك) يعنى جميع عمرنده نه قبل النبوة ونه بعد النبوة شرب خمر ايتمدى زيرا خمر قبيح شرعك مساعده سى اولسه بيله عقلا منكر در عقل حليم وطبع مستقيم اربابى آنى قبول ايتمز (زمر) دودك چالمق يقال زمر الرجل اذا نفخ فى المزمار قال فى انوار المشارق المزامير اسماء لذوات النفخ كالبوق الذى ينفخ فيه ونحوه يعنى رسول اكرم عليه الصلوة والسلام ساز قسمنى چالمدى اطلاق اوزره زيرا بو محلده مناسب اولان عمومه حمل اولنمقدر قال ابن كمال فى شرح قوله عليه السلام بعثت لكسر المزامير وقتل الخنازير المزامير جمع مزمار وهو آلة معروفة تضرب بها ولعل المراد آلات الغنا كلها تغليبا والكسر ليس على حقيقته بل مبالغة عن النهى لقد انتهى (بعدذا) مقامات

واصوات وآلات حكمادن قالمشدر وبعض متصوفه اراسنده كه اصوات اعتبار وآلات استعمال اولنور دفع خواطر وطلب ذوق وحضور ايچوندر فاما طريق پيغمبر طريق توحيددر پس حقيقت اوزره صوفيه دن اولنلرده رقص واصوات وبونلر كبى نسنه اولمز صاحب محمديه نك بوكلامنده مولانا طريقتنده بو حادث اولان ضرب مزاميرى رددوار در تكميم كتابك اواخرنده تصريح ايدروبركسه اشقلر چالديغى قدوم حقنده شيخ عبد القادر كيلانى ياد كار يدر ديمك خطاء عظيمدر زمانه نك متصوفه سى جلب مال وشهرت واحتشام وازدحام انام ايچون كوناكون چالغولر وبدعتلر پيدا ايتديلر ورسوم سلفه رعايت ايتميوب طريق ضلالته كتديلر حظ نفس وطبيعتى كتاب وسنت وقوانين سلف صالحين اوزرينه ترجيح ايدرلر هم الدجالة قاتلهم الله تعالى (لمحرره) خلوتيده جلوتيده قالمدى مردان حق) شيرا اولنلر كتدى كلدى يرينه روباهرلر) اغلسونلر كرچك اهل درد اولنلر اشبوكون) مجلسى طوتدى مرا يبلردلندن آهلر (نه لهو ايتدى) اللهو صرف الهم الى ما لا يحسن ان يصرف اليه كما فى تفسير الارشاد (نه لغو ايتدى) لغو فائده سز سوز وكلام باطله ديرلر وفى القاموس اللغو السقط وما لا يعتد به من كلام وغيره (نه لعب ايتدى) لعب طلب الفرح بما لا يحسن ان يطلب به كما فى الارشاد قيل اللعب هو الذى فيه لذة والعبث ما لا لذة فيه (نه كعب ايتدى) الكعب الذى يلعب به كما فى القاموس يعنى زار ايله اوينانور اويوندر طوله كبى (هتالك) پرده يرتيجى وقان دوكيجى بوراده مراد معناى اولدر يعنى حضورينه ادبسز كمسنه كتورمز وهر دانه كاني سويلتمزدى دائما عرض ووقار كوزلردى بوكلامده رمز طريقيله زمانه نك متصوفه ومشايخ صورتنده اولنلرى رد وار در زيرا آنلرك اكثرى پرده لرينى يرتوب بى ادب آدملرله صحبت ايدرلر وقولده وفعلده ادب شريعت ورسم طريقت كوزتمزلر بولدقلرى يدكارى كبى دللرينه كانى دخى سويلرلر (كلاتى اكا ايردى كه مشهور اولدى فضله) امانتده ديانتده نظيرين كورمدى سلالك) سلالك سالكك جمعيدر مراد سالك معنويدر (كه تا حتى كه ديرلردى محمد در امين صادق) شورسنه قدرى اعلا دى كمسنه قوللرى ملالك) يعنى ادنى واكسلك قوللرى پادشاهلر كبى ايدى (چو ياشى اون ايكى اولدى مكر كونلرده بر كونده) ابوطالب ايتدى كل ايده لم شامه استهلالك) سلوك ايتمك ديلمك (ايرشدى قافله شامه كاوب بصرايه قونديلر) وار ايدى آنده بر راهب كه ترك ايتمشدى مال املاك) قافله قفلدندر سفردن دونمكه ديرلر اما استعمالده مطلقا تجار جماعتنه ديرلر سفردن دونسن دونمسون بصرى شام شهرلرندن برشهرك اسميدر راهب اصلده عابد وخائف معناسنه در بوراده واحد رهبان النصارى مراددر يعنى نصارى طائفه سنك اولوسى وهر نسنه دن آل چكوب بركنيسه ده تعبد ايديجى ايدى ولا رهبانية فى الاسلام هى كالاخصاء واعتناق السلاسل ولبس المسوح وترك اكل اللحم ونحوها (املاك) ملكك جمعيدر سلطنت معناسنده استعمال اولنور (آنك آدى بحيرادى چو كوردى بونلرى قوندى) بولاره قارشو بوكلدى بيابنه بغلدى فترالك) بحيرا اوزمانده علم نصرانيتده منتهى اولمش ايدى وكابرا عن كابر توارث اولنور بر صومعه ده ساكن اولوردى فترالك تركى ديدكلرى قايشلردركه ايرك اوكنه واردنه پركدوب حاجت وقتنده نسنه بغلرلر بوراده بيلنه فترالك باغلمقدن مراد توجهده اهتمام وصحبت عزيمته جد تمام ايتمكدر زيرا بركمسنه برخصوصده اجتهاد ايتسه قوشاغك پرك باغلندى ديرلر (ايرشدى تيز كورراهب محمد قاتنه كلدى) يتشدى النه آنك چو بولدى زخمنه ترياك) ترياك معروف معجوندر كه زهرك مضرتنى دفع ايدر انواعى وار در حيوة الحيوانده يازر كه لحوم حياتدن معمول ترياكى اكل ايتمك حرامدر مكر ضرورت قويه اوله وبعضيلر ترياك فاروق وخصية قوندزدن معمول اولان مشروب ومعجون وعقرب وبونلرك امثالى ادويه واشربه كه مرداد نسنه ايله تركيب اولنه تداوى ايچون اولورسه جائزدر ديمشلر كرك شفا كا منحصر اولسون كرك اولمسون والاحوط الاجتناب عنها مطلقا كما فى شرح الطريقة (بونى عالمه رحمت ايدوبن كوندريسردر) بوله امتلرى عزت جوبودر نصر ارسلنالك) يعنى ارسلناك خطابيله منصور ومظفر (قريشك ديدى اشياخندن بيلدك كه بوكيمدر) نه ايشدن قيلدك استدلال كه بودر قدر ارسلناك) اشياخ شيخك جمعيدر پيروا اولو معناسنه استدلال اثردن مؤثره ويا مؤثردن اثره انتقالدر ارسلناك شرف وعزت وعظمتيله مشرف ومعزز ومعظم (كه زيرا طاش اغاج سجده نبى دن غيريه ايتمز) كاور تورات وانجيلده طوغيسر بدر ارسلناك) ارسلناك عماسنك بدرى بونده اشارت وار در كه سائر انبيا عليهم السلام دخى ارسلناك سرنه مظهر ايدى ولكن آنلر فخر عالمه نسبتله بدردن سائر كواكب منزله سنده ايديلر (باقوب كوردى براق بولوت طوروب كوايكه ايدر اكا) ديدى كورك بو حالى كيم بودر اول طور ارسلتالك) طور حد ومقدار معناسنه (ديدى كيمدر بو كاضابط ديديلر كيم ابوطالب) ديدى كم تيز بونى كوندرايره تادور ارسلناك) يعنى على العجله كيرو مكه يه كوندر وكاديكى يره دوندرتا كه آفتاب ارسلناك وطننه ايره ويا خود بو ارسلناك سرينك دورى وزمانى ايرنجه ووقت رسالت وبعثى كلنجه مكه ده طوره دشمن اولان يهودك مكروحيله سى وضررى ايرشميه (مبادا كيم يهوديلر كوروب مكرايدلر بوكا

(بو كا حاشا زوال ایره بودر چون صدر ارسلناك) صدر كل شيء اوله وصدر النهار اول اليوم يعنى ارسلناك خطابيله جمله نك
اوزرینه مصدر ومقدم (ابو بكر آنده بله یدی اکا قوشدی بلالی پس (ایرشدی مکه یه کیروقروش نور ارسلناك) یعنی
ابو بكر صدیق حضرتلری اول سفرده فخر عالم ایله بیله ایدی ابو طالب فخر عالمی یولدن دوندردکده ابو بکر قولی بلال
حبشی یی آنلره یولداش ایلیوب بله کوندردیلر و بو مقامك تفصیلی کتب سیرده در (الهی) جهان امن وامان اولدی
سنکله یارسول الله) کوکلر شادمان اولدی سنکله یارسول الله) یوزوکه سایبان اولمق ایچون هرقنده عزم اتسك)
برآق بولوت روان اولدی سنکله یارسول الله) شو دمکه کادی جبریل امین شرح ایلدی صدرك) بو کزلی سر عیان
اولدی سنکله یارسول الله) چون اول دایهٔ فیضکله بولدی پرورش آخر) حلیمه عالی شان اولدی سنکله یارسول الله)
اوقندی مصحف ذاتکده آیات حقیقت هب) بیلندی حق بیان اولدی سنکله یارسول الله) چو طوغدی پرتو لطفك
کونش کبی بحمد الله) بو جسم حق جان اولدی سنکله یارسول الله (روایتده درایت قیل بغایت) چون اون درد ینه
ایردی اولدی آیت) درایت بیلمك علم کبی (اولدی آیت) اون درت کیجه لك ای کبی آیة من آیات الله الکبری اولدی
(جمالینك هلالی ایردی بدره) الهلال غرة القمر اولليلتين اوالى ثلاث اوالى سبع ولليلتين من آخر الشهر اوست وعشرين
اوسبع وعشرين وفي غير ذلك قمر كما في القاموس بدر القمر الممتلئ يعنى طولمش آیه دیرلر (ایرشدی صدری قدره قدری
قدره) یعنی آنك عنوان وابتداسی شرفه ایرشدی وشرف وعزتی دخی لیلهٔ قدرك شرف وعزتنه یتشدی پس صدردن
مراد هلالیت وقدردن مراد بدریت مرتبه سیدر واول بدریته مناسب اولان لیلهٔ قدر اولمقدر او چنجی قدرا کا اشارتدر
(سوزی جانه حیات اولوردی یاقوت) قولا قلرده اولوردی درویاقوت) القوت ما يقوم به بدن الانسان یعنی آنك کلامی
حیاتبخش جان ویاخود غدای روح روان اولوردی ومن بلاغات الزمخشری اذا حصلتك یاقوت هان على الدر
والياقوت (طوتارلردی نه بیورسه عبارات) ایدرلردی نه کوسترسه اشارات (عبارات عبارتك جمعیدر يقال عبرت
الرؤيا اذا فسرتها پس معانى يه دلالت ایدن الفاظه عبارات تسمیه اولنمق ضمیرده مستور اولان معانى یی تفسیر
ایتدیکیچوندر (یکرمی یاشنه ایرشدی چونکم) حقه ایردی اکا هر کیم ایرشدی) قال عليه السلام من رآني فقد رأى
الحق وفيه اشارة الى ان رؤيته حقيقة هى رؤية الحق لاتصافه بالاوصاف الالهية وتخلقه بالاخلاق الرحمانية
وان الوصول اليه هو الوصول الى الحق اذ لا واسطة بينهما وقد ورد الاطلاقات القرآنية مثل قوله تعالى من يطع الرسول
فقد اطاع الله) وقوله تعالى (ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله) خدیجه خاتونی قیلدی تزوج) خديجه بنت خويلد
بن اسد بن عبد العزى بن قصى فهى رضى الله تعالى عنها تجتمع معه صلى الله تعالى عليه وسلم فى قصى وكانت يومئذ
اعظم نساء قريش شرفا واكثرهم مالا واحسنهم جمالا وذكر ابو الحسين بن فارس وغيره ان اباطالب خطب يومئذ فقال
الحمد لله الذى جعلنى من ذرية ابراهيم وزرع اسمعيل وضضئ معدّ اى معدنه وعنصر مضر اى اصله وجعلنا حضنة بيته
اى المتكلمين بشانه وسوّاس حرمه اى القائمين بخدمته وجعله لنا بيتا محجوجا وحرما آمنا وجعلنا حكام الناس ثم ان ابن
اخى هذا محمد بن عبد الله لا يوزن به رجل الا رجح به شرفا ونبلا وفضلا وعقلا وان كان فى المال قلا فان المال ظل زائل وامر
حائل وعارية مسترجعة وهو والله بعد هذا له نبأ عظيم وخطر جليل وقد خطب اليكم رغبة فى كريمتكم خديجة وقد بذل
لها من الصداق ما عاجله وآجله اثنا عشر اوقية ونش وهو عشرون درهما والاوقية اربعون درهما وكانت الاواق
والنش من ذهب فيكون جملة الصداق خمسمائة درهم شرعى وعند ذلك قال عم خديجة عمرو بن اسعد الحمد لله الذى
جعلنا كما ذكرت وفضلنا على ما عددت فنحن سادة العرب وقادتها وانتم اهل ذلك كله لا تنكر العرب فضلكم ولا يرد احد
من الناس فخركم وشرفكم ورغبتنا فى الاتصال بحبلكم وشرفكم فاشهدوا على معاشر قريش قد زوجت خديجة بنت
خويلد من محمد بن عبد الله وذكر المهر واولم عليها صلى الله تعالى عليه وسلم نحر جزورا وهى اول وليمة اولمها صلى الله تعالى
عليه وسلم (صدف قلما غیچون قیلدی تفرج) التفرج کشاده شدن وفى الاخترى شاذ یلق استمك وکوکل آچقلغن استمك
بو کلامده حضرت خدیجهٔ کبرانك رحمی صدفه ومایهٔ اولادا اولان نطفهٔ رسولی قطرات نیسانه واولاد کرامی دره تشبیه
واردر (کم آنده بیتدی درلر شاهواری (صاچیله پروزینه ماهواری) واراسان فارسیده مناسبت ولیاقت معناسن افاده
ایدر شاهوارکه انجو اوصافندندر تروتازه اولسه معناسی شاهه لایق انجو وکوپه درو مشابهت مناسبتندن برنوعدر
مقام تشبیهده وار استعمال اولور یعنی اداة تشبیه اولور پس ماهوار دیمك ماه کبیدر دیمکدر (تجلی ایلدی صورده قرواز
(ضیاسن برج آیده قروار (خدیجه اکا عاشق اولمشیدی) کتب سیرده مسطوردر که خدیجه رضى الله عنها فخر عالمده
بعض آیات مشاهده ایتمکین آخر زمان پیغمبری بو اولمق کرکدر دیوا کا فراش اولمغه رغبت ایلدی واول وقتده حضرت
خدیجه قرق یاشنده ایدی فخر عالمدن مقدم ایکی اره وارمش ایدیکه بریسی ابو هالة ابن زرارة اليمنى وبریسی عتیق

بن عابد المخزومى ایدی وابو هاله دن ایکی اوغلی وعتیقدن بر قزی اولمش ایدی ابو هاله دن اولان اوغلنلرین بریسی که اسمنه
هند دیرلردی یوم جملده حضرت على رضى الله تعالى عنه طرفندن قتل اولندی ربیب رسول الله اولمغله خلق آنك
جنازه سنی تعظیما پومق اوزرنده کوتردیلر (عقیق ایدی یمندن کلمش ایدی) بو کلامده خدیجه یی عقیقه تشبیه واردر
مرویدر که خدیجه یمنده ساکن ایدی واقعه کوروب اورادن مکه یه نقل ایدوب فخر عالمه منتظر اولوب اوتوردی قال
فى القاموس العقيق كامير خرز احمر يكون باليمن وبسواحل بحر رومية منه كدر كماء يجرى من اللحم المملح وفيه خطوط
بيض خفية من تختم به سكنت روعته عند الخصام وانقطع عنه الدم من اى موضع كان ونحاتة جميع اصنافه تذهب
صفرة الاسنان ومحروقه يثبت متحركها الواحدة بهاء والجمع عقائق انتهى (ابو بکری ایدندی ثانى اثنين) یعنی یار غار
ومصاحب ایدندی قال تعالى ثانى اثنين اذ هما فى الغار بونك تفصیلی کاور (قرصاغدج کو یکو شمش کونین) بو راده
قردن مراد حضرت صدیقه در زیرا فخر عالم حضرت خدیجه یی تزوج ایتدیکی وقتده صدیق حضرتلری آنك یاننده
وخدمتنده ایدی شمس کونین فخر عالمدر کوبکو اولمسی حضرت خدیجه یه کوره در صدیقك قزی صدیقه یه کوره دکلدر
زیرا حضرت عائشه رضى الله تعالى عنها اوزمان دخی دنیایه کلمش ایدی الحاصل خواجهٔ عالم حضرتلرینك ابو بکره
داماد اولمسی چوق زمان مؤخردر (طفولیت زماننده بلیدی) یارمدم حاشه آندن آیرلیدی) یعنی حضرت ابو بکر
رضى الله تعالى عنه فخر عالمك اوائل عمرندن بری بلیدی وآندن آیرلمزدی قالوا اسنان الانسان سبعة اطوار الطفولية
الى سبع سنين ثم الصباوة الى اربع عشرة سنة ثم الشبابة الى اثنتين وثلاثين سنة ثم الشيخوخة ثم الكهولة ثم الهرم الى
منتهى العمر كما فى اسولة الحكم وقال فى الاشباه هو جنين مادام فى بطن امه فاذا انفصل ذكرا سمى صبيا ويسمى
رجلا كما فى آية الميراث الى البلوغ وهو غلام الى تسع عشرة فشاب الى اربع وثلاثين فكهل الى احدى وخمسين فشيخ
الى آخر عمره هذا فى اللغة وفى الشرع يسمى غلاما الى البلوغ وبعده شابا وفتى الى ثلاثين وهو كهل الى خمسين فشيخ وقال
المولى خسرو صبى ولو نبيا یعنی صبیدر اگر نبیدر خارج عن الادب اذ التعبير عن الانبياء عليهم السلام بالطفل والصبى
انما هو للتفهيم والتعليم والا فالفرق كثير بينهم وبين غيرهم فكيف يستوون مع سائر الاطفال والصبيان وقد قال تعالى
فى حق يحيى عليه السلام وآتيناه الحكم صبيا (بعد ذا) انسان العیونده مسطوردر که فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرینك سن شریفلری حضرت ابى بكر رضى الله تعالى عنهدن یکرمی بش آی زیاده ایدی فخر عالمك ابو بکردن
اسن اولدیغی مذهب جمهوردر وقوله عليه السلام من الاكبر انا اوانت فقال المخاطب انت اكبر وانا اسن فالصحيح
ان المخاطب به عمه العباس دون ابى بكر رضى الله تعالى عنهما (پس اول طوغدی قاسم صکره زینب) قال فى نصاب
الصبيان (فرزند نبى قاسم وابراهيمست * پس طیب وطاهر زسر تعظیمست * با فاطمه ورقیه ام کلثوم *
زینب شمرار تراسر تعلیمست) قاسم ایکی سنه معمر اولدی وبعضیلر بر بچق سنه دیمشلر وزینبی خاله سی اوغلی ابو العاص
ابن الربيع تزوج ایتدی وابو العاص بدر غزاسنده اسیر اولدقده زینب مکه دن فدا ایچون مقدما عروس اولدیغی زمان
والده سی خدیجه نك ویردیکی قلاده یی مدینه طرفنه فخر عالمه کوندردکده فخر عالمه رقت کلوب کریه دنصکره اصحابله
مشاوره ایدوب معقول کوررسکز قزیم زینبك اسیرنی وقلاده سنی مکه یه کوندرلك دیو بیوردیلر آنلر دخی سمعا وطاعة
دیوب ابو العاصی آزاد ایتدیلر وحضرت زینبك قلاده سنی کیرو دوندردیلر فخر عالم ابو العاصه اولیه شرط ایلدیکه مکه یه
واردقده قزی زینبك مدینه یه هجرتنه مانع اولمیه پس زینب بدر وقعه سندن ایکی آی صکره هجرت ایلدی وزوجی
ابو العاص دخی شرفیاب اسلام اولدی فخر عالمك جمله کریمه لری زمان اسلامه یتشوب اجابت دعوت پدر
ایلیوب مدینه یه هجرت ایلدیلر وابو العاصك زینبدن على وامامه نام براوغلی و برقزی اولمش ایدی فخر عالم بو ایکیسنی
غایت سوردی حتی فتح مکه کونی على یی ارداف ایلمشدی مراهقا وفات ایتدی رضى الله تعالى عنه وامامه یی
حضرت فاطمه نك وفاتندنصکره حضرت على رضى الله تعالى عنه تزوج ایلدی فاطمه رضى الله تعالى عنها اولیله
وصیت ایلمشدی (رقیه ام کلثوم فاطمه هب) رقیه ابو لهبك اوغلی عتبه یه وام کلثوم دیکر اوغلی عتیبه یه نکاح
اولنمش ایدی ابو لهبك فخر عالمه عداوتی مشتد اولمغین ایکیسنی دخی قبل الدخول اطلاق ایتدردی وابو العاصه دخی
زینبی اطلاق ایچون کفار قریش طرفندن چوق الحاح اولندی فاما ابو العاص بو خصوصده متانت ایلدی انکیچون
فخر عالمك دعاسن الدی وعاقبت فلاح بولدی (مخزره) قدروقیمت فهم ایدن الدن دوشورمز جوهری) رغبت ایتمزمی
کوروب کامل عیار اولان زری) کسه خاك تیره دن بولمز خزفدن غیریسن) شویله پاکیزه صدف بولوربکیم درتری) صکره
رقیه حضرت عثمان رضى الله تعالى عنهه تزویج اولنوب آندن عبد الله نام برفرزند تحیی دنیایه کلدی ورقیه وعثمان
غایت جمال بادع وحسن فایق صاحبلری ایدی انکیچون خاتون طائفه سی بو بیتی وردزبان ایلمشلردی احسن شئ یری

انسان (رقيه وبعلها عثمان) وحضرت عثمان حقنده يوسف صديقه مشابه ايدى ديو خبر وارددر فخر عالم حضرتلرى
بدر غزاسنده ايكن رقيه مدينه ده وفات ايلدى وحضرت عثمان حضرت رسالتله يتمز ده اولان صهريه كسلمدى ديو غمه
دوشدكده فخر عالم وحى والهام ايله ام كلثومى عثمانه تزويج ايلديلر انكيچون ذو النورين تسميه اولندى ام كلثوم دخى
هجرتك طقوزنجى سنه سنده وفات ايتدكده فخر عالم حضرتلرى حضرت عثمانه بيورديكه اكر بر قزم دخى اولسيدى سكا
تزويج ايدردم وبر روايتده كلور كه اكر قرق عدد قزم اوليدى واحدة بعد واحدة سكا تزويج ايدردم وفخر عالمدن وارددر كه
جمله تزوج ايتديكم خاتونلر وتزويج ايتديكم قزلرم وحى الهى ايله در زيرا انبياء وحى ايله واولياء الهام ايله عمل ايدرلر انكيچون
كيشى كندى عقل قاصرينه تابع اولوب اعراض ايتمملك كركدر وبو مذكوردن منفهم اولور كه انبيا ايله قرابتده منفعت دينيه
ودنيويه وارددر زيرا فخر عالمدن وارد اولديكه هر كيمكه مصاهرت ايتدم وهر كيم بنمله مصاهرت ايتديسه انكيچون حقدن
مغفرت رجا ايلدم اولياء الله وارث پيغمبر اولمق حسبيله آنلر ايله اولان مصاهرتده دخى شرف وارددر امام حسن رضى الله
تعالى عنه مطلاق ايكن يعنى تحت نكاحنده چوق زمان عورت اليقويوب آلوب صاليورمك عادتى ايكن نه خلق
مصاهرتنه رغبت ايدرلردى وبر ساعت اولسون تحصيل قرابت ايچون قزلرن آل ديو تكليف ايدرلردى تا كه قيامتده
وسيلۀ شفاعت وبهانۀ عنايت اوله پس هيچ اولمزسه بارى بو معنادن اكاه اولان كمسنه قزنى صحيح النسب اولان آل رسوله
ويره ويا خود اولله بر بردن تزوج ايليه وفاطمة الزهرا رضى الله عنها يى حضرت على تزوج ايلدى قال على رضى الله
تعالى عنه لم سميت فاطمة يا رسول الله قال ان الله تعالى قد فطمها اى قطعها وذريتها من النار كذا فى الصواعق
المحرقة لابن حجر رحمه الله تعالى وحضرت عائشه رضى الله تعالى عنهادن منقولدر كه حضرت فاطمه نك نور جمالى
اولقدر شعشعه اندازايديكه قرانلق كيجه ده ايكنه دلوكنه ايپلك كچورردم ديو بيورمشلر انكيچون زهرا ديو لقب
ويرلدى صاحب محمديه دخى محلنده ذكر ايدر كتب سيرده مسطوردر كه حضرت فاطمه يى حضرت ابى بكر وعمر
رضى الله تعالى عنهما خطبه ايلمشلردى ولكن وحى الهى حضرت على حقنده اولمغين على يه تزويج ايتديلر اول وقتده
حضرت فاطمه نك سن شريفلرى اون بش وحضرت علينك يكرمى برسنه بش آى ايدى وبو جمعيت مدينۀ منوره ده
هجرتك ايكنجى سنه سنده ايديكه اول سنۀ مباركه ده بدر غزاسى واقع اولمشيدى وحضرت على وفاطمه وعائشه نك
فضائلنه نهايت يوقدر تمام الفيض نام كتابمزده بونلرك رتبه لرينه متعلق بر مقدار كلام يازلمشدر والله الموفق (خديجه
انادن طوغدى جمله اولاد (بو لاوه مكه شهرى اولدى ميلاد) ميلاد ومولود مكان ولادت وزمان ولادت معناسنه در
بو راده مراد معناى اولدر (ايكى اوغلى رسالتدن صولـ ايدى) بو ايكى اوغلدن مراد بيت آتيده ذكر اولنان عبد الله
وابراهيمدر وعبد اللهه طيب وطاهر دخى ديرلوردى بعضيلر طيب وطاهر قبل البعثة بطن واحده دنيايه كلمشلردر
عبد اللهك غيريدر ديمشلر (بوكز ماريه دن ابراهيم اولدى) ماريه فخر عالمك سراريسى مقوله سندندر منكوحاتدن دكلدر
سلطان مصر كه مقوقس ديرلور رئيس قبط ايدى ماريه يى وبر آت ودلدل تعبير اولنان بغله يى ويعفور اطلاق اولنور
بر حمار بو جمله يى فخر عالمه اهدا ايلدى وماريه صعيد مصر قريه لرندن حفنا ديدكارى يردن حسن وجمال صاحبه سى
ايدى هجرتك سكزنجى سنه سنده ذى الحجه ده فخر عالمك آندن ابراهيم نام ولدمكرمى دنيايه كلوب اون سكز ايلق ايكن
وفات ايليوب بقيع مقبره سنده دفن اولندى وفخر عالم آنك قبرى اوزرينه طوروب تلقين ايلدى ديمشلر ولكن بعض علما
صبيانه وملائكه يه وانبيايه سؤال اولنماغه ذاهب اولمشلردر واستحب التلقين ابن الصلاح وتبعه النووى نظرا
الى ان الحديث الضعيف يعمل به فى فضائل الاعمال وروى عن بعض الصحابة لو عاش ابراهيم لكان نبيا تأويله ان القضية
الشرطية لا تستلزم الوقوع اى وكان اللائق به ان يكون نبيا وان لم يكن ذلك ونظيره ورد فى حق عمر رضى الله تعالى عنه
ولا شك انه فرق بين الفرض والامكان وبين الحقيقة والوقوع وفى بحر الكلام للامام الاجل ابى المعين النسفى من قال
بعد نبينا نبى يكفر لانه انكر النص وهو قوله تعالى (وخاتم النبيين) وصنف من الروافض قالوا ان الارض لا تخلوا عن النبى
والنبوة صارت ميراثا لعلى واولاده رضى الله تعالى عنهم ولا ريب انه مخالف لقوله عليه السلام ختمت النبوة بى
كما فى التفسير الكبير فى اول سورة الانبياء وقال عليه الصلوة والسلام لا نبى بعدى كما فى مناقب الامام الاعظم والله المعين
(ايردى قرقنده دلـ قطع مقامات) يعنى فخر عالم قرق ياشنه وارنجه فنا فى الله مقاماتنى قطع ايدوب وتعيناتى طى ايدردى
معلوم اوله كه سر رسوله وارث اكمل اولنلر قرقه دك بو فنا ايله يوريوب وجودلرنده اثبات قالمز واولمزدن اول بر وجهله
اولورلر كه بر دخى اولمزلر قرق ياشنه بالغ اولدقده التمش اوچه دك بقا بالله بولوب جميع عوالمدن ارزاق معنويه سن
جمع ايدر وبر وجهله حيات حقانيه صاحبى اولور كه ابدى فنا بولمز وجود عنصريسنك دخى چوريديكى فنا وبقا
معنالرينك كمالندندر بو معنايه واصل اولنلر اقل من القليلدر زيرا كه اهل حال اهل مقام اولمزودكه اهل مقام بو منزلك

غايتنه ايرمز بر ازنى نهايتده چوقدر ومن الغنه حد يوقدر فيا ارباب الدعاوى اين المعانى ويا اصحاب المعانى اين الحقائق
بعض سالكلر كه افعال وصفات وذاتلرى تجلى علمى نوريله مستور اولوب بالكليه حقله حق اولدق بردن اثر قالمدى
ظن ايدرلر علمك عينى وعينك حقيقتنه وارنجه ايسه قرق ييللق يولدر خصوصا مرشد كامل اولمسه فلاح نادردر
والله الهادى (اولوردى ظاهر آندن چوق كرامات) كرامات ايكى نوعدر برى كرامات علميه وبرى كرامات كونيه در
كرامات علميه الله تعالينك ذات وصفات وافعالنه متعلق اولان مكاشفاتدر كه واينك ولايتى بونكله بيلنور وكرامات
كونيه خارق عادات اولان نسنه لردر كه هواده اوچمق وصوده يورمك وبر ييللق يوله بر كونده وارمق وبونك امثالى پس
جناب رسالت پناه صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بو ايكى كرامتك حقيقتى ايله متحقق ايدى (رسو ايدى كاوردى
نور الهام) يعنى قرقه بالغ اولدقده رسول اولمغه مستعد ايدى پس قرقدن اول الهام الهى ايله مكرم ايدى زيرا اهل
ولايتده الهام اولمدقجه اولمز ويا خود انفس حسبيله بالفعل رسول اكرم ايدى ولكن آفاقه نسبتله ظهورلـ وقتى دكل ايدى
كما قال كنت نبيا اى بالقوة او بالفعل وآدم بين الماء والطين وقد مر تحقيقه ولكن ظاهر اولمامشدى اسلام زيرا آنك ظهورى
قرقه بلوغه موقوف ايدى وجبريلك وساطتيله وحى الهى نزولنه منوط ايدى پس قبل النبوة اولان حالتنه الهام ديرلور
صاحب محمديه بو تفسيرده اصابت ايتدى زيرا ايكى مرتبه نك بيننى فرق لازمدر پس شول سالكلر كه الهام اولندقلرى
معنادن وحى ايله تعبير ايدرلر بى ادبلردر زيرا اول معنا يه رسول حقنده قبل النبوة الهام دينلجك غيره كه حد ولايتى تجاوز
ايتمك يوقدر نيجه صاحب وحى ديرلور معناى لغوى يه حمل ايله تأويل ايتمك ارباب كمالك شانندن دكلدر (خليل اللهه
تابعدى عملده) اكا اويار ايدى حسن املده) يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم قبل النبوة دين ابراهيم اوزرينه تعبد
ايدردى زيرا اكرچه قريش دين ابراهيمك اكثرن تغيير ايتمشلردى خصوصا توحيد اثرى قالميوب شركك ظهورى
تامى وار ايدى فاما حج ومناكح وبيوع وبعض اساليب دين ابراهيم اوزرينه قالمغين فخر عالم توحيد ايله ومتغير اولميان ارث
ابراهيم واسمعيل ايله عمل ايدر ايدى وفى سورة النحل (ثم اوحينا اليك ان اتبع ملة ابراهيم حنيفا وما كان من المشركين)
بو آيت شريفه نك مقتضاسى بودر كه فخر عالم بعد النبوة اصول شرايعده حضرت ابراهيمه تابع ايدى اما بحسب الظاهر
حضرت ابراهيمدن صكره كلمك ايله حضرت ابراهيمه تابع اولمق حقيقتده متبوع اولمغنى منافى دكلدر زيرا آنلر اولين
وآخرينك اوزرينه الله تعاليدن مكرمدر (تو اصلى وباقى طفيل تواند) توشاهى وبجموع خيل تواند) بو مقامك تحقيقى
بودر كه فخر عالم شب معراجده مقام خليل اولان سدرة المنتهى يه واصل اولدقده وحى اولنديكه اكر مقام خليله راضى
اولورسك سنك ايچون آنى تزيين ايده لم دينلدى فخر عالم دخى علو همت حبيبيت ايله اعلايه ترقى ايدوب مقام حبيبيت
اولان (قاب قوسين او ادنى يه) قدم بصدى وحد متابعتى تجاوز ايدوب متبوع اولدى كما قال نحن الآخرون السابقون
اكر فخر عالم دنياده متابعت خليله محتاج ايسه خليل دخى آخرتده آنك شفاعتنه محتاجدر كما قال الناس محتاجون
الى شفاعتى يوم القيمة حتى ابراهيم (امل) رجا معناسنه يعنى حسن توجهده وامور باطنيه ده وملكات لايقه ده اكا تابع
ايدى (كه ابراهيمك ايدى ملت حق) ملت) لسان انبيا اوزرينه عباد اللهه مشروع اولان احكام وامور ملت ديرلر
دين دخى ملت معناسنه در انجق دين اطلاق اولنمق اول مشروع اولان اموره طاعت وانقياد جهتندندر (نظامى
شرعى دين امت حق) نظامى شرعى دين كلمه لرنده اولان يالر واو عاطفه دن بدلدر غفلت اولنميه (قبول عام ايدى خاص
الخواص اول * قوادياندة اهل اختصاص اول) يعنى جميع ملل مختلفه لر اربابى اكا محبت ايدرلردى وهيچ بر ملتده اكا
تبعيت ايتمز يوغيدى قال تعالى (وآتيناه فى الدنيا حسنة) اى حالة حسنة من الذكر الجميل والثناء فيما بين الناس قاطبة
حتى انه ليس من اهل دين الا وهم يتولونه بخلاف سائر الانبياء فانهم كانوا بين الرد والقبول (بعد ذا) لفظ عام تشديد له
خاصك مقابليدر تخفيف ايله سنه معناسنه در وحضرت ابراهيم جمله عوام وخواصك مقبولى اولمق ملت حق اوزرينه
اولديغندندر پس بر كمسنه بن ملت ابراهيم اوزرينه يم ديمكده خطا يوقدر نيكيم خطادر ديو افواه عامه ده شايعدر قال
تعالى خطابا لحبيبه عليه الصلوة والسلام (ثم اوحينا اليك ان اتبع ملة ابراهيم حنيفا) مكر ملت ابراهيم اوزرينه يم
ديمك بو شريعتك فروعنى رد ايتمكى ايهام ايليه فافهم (پس ايردى امر سبحانى دوشنده (پس ايردى وحى ربانى دوشنده
معلوم اوله كه نبوتدن اوچ سنه مقدم فخر عالم دخى آنك صيتنى اشيدرو لكن شخصنى كورمزدى بو مدتك ايچنده
فخر عالم دخى وحى الهى يه متهيء اولدى زيرا مقدم بو تدارك اولمسه مفاجأة ملكه يعنى جبريل عليه السلام وجود
بشرى طاقت كتورمزدى ولله تعالى فى كل شئ حكمة وتوكيل اسرافيلده حكمت بودر كه قيام ساعت وهلاك خلق
آنك نفخ صورنه موقوفدر فخر عالم دخى قرب ساعتده اولمق مناسبتيله جبريلدن مقدم اسرافيله مقارنت ايلدى ولكن
جبريلك كتورديكى قرآن ايدى اسرافيلك القا ايتديكى غير امور ايدى والتى آى قدر رؤياى صادقه ظهور ايلديكى ادناى

مدت حاملدر بعده جبریل کاوب عالم مثال مقیددن عالم مثال مطلقه عبور وتجاوز حاصل اولدی بومقامدندر که
تعبیر رؤیا ایتمك نفس اماره ولوامه مرتبه‌لرینه کوره در زیرا سالك نفس ملهمه مرتبه‌سنه قدم بصدقده من عند الله
ملهم اولوب تعبیر رؤیایه احتیاج قالمز کما قال تعالی (فالهمها فجورها وتقویها) پس ولی اولانه الهام مرتبه‌سی رسوله
مجیء ملك مرتبه‌سیدر بومذ کوردن غافل اولان سالکلر واقعه‌یه قناعت ایلیوب حاللرینه مغرور اولورلر بیلمزلرکه
کمال اولی معنانك مثالدن حسه خروج ایلیوب تعین بولمسیدر بوتعین وتحقق بولمدقجه عالم خیالده مرئی اولان
امور ظل زائل اولوب اثر قالمز انکیچون چوق سالك نیجه حال ظهورندنصکره مرتد اولوب جاه طبیعته دوشمشدر
والعیاذ بالله تعالی قال بعض ارباب الحقیقة اصح المکاشفات واتمها انما تحصل لمن یکون مزاجه الروحانی اقرب
الی الاعتدال التام کارواح الانبیاء والکمل من الاولیاء ثم لمن یکون اقرب الیهم نسبة وکما ان المنام ینقسم الی اضغاث
احلام وغیرها کذلك ما یری فی الیقظة ینقسم الی امور حقیقیة محضة واقعة عن نفس الامر والی امور خیالیة صرفة
لاحقیقة لها شیطانیة وقد یخلطها الشیطان بیسیر من الامور الحقیقیة لیضل الرائی ولذلك یحتاج السالك الی مرشد
یرشده وینجیه من المهالك باذن القادر المالك (قیاس ایت چونکم اوله باری محبوب) نه محبوب باری محبوب باری
محبوب) باریدن مراد حق تعالی دریعنی برکسنه‌نك که باری تعالی محبوبی اوله نقدر غالب الاشواق اولمق کرك قیاس
اولنه (بو بولده پس ممات اوله حیاتی) حیاتینه حیات اوله مماتی (قال فی المثنوی اقتلونی یا ثقاتی لائما) ان فی قتلی حیاتی
دائما) وقال الشیخ المعروف بسیواسی (استمزسن بنی‌سن اولدورین بن کندیمی) سکا هرکیم یرامزسه بکا دخی یرامز
پس سالکه لازمدرکه وجود مجازیی افنا ووجود حقیقی‌یه وصول ایچون اجتهاد تام ایده تا که حیات مستعارینی مماته
تبدیل ایدوب اول مماتك ایچنده برحیات ابدیه بوله که ابدی آنك سایه‌سنده مستریح اوله کما قال الهدائی قدس سره
سبب اشلایجق بیده اولکی رسم کیده * باقی که ظهور ایده فانی اریوب اقه (بورسمه دائم الاحزاندی اول) معلوم اوله که
مرتبه سلوك صاحبی اولنلر دخی بوسره وارثلردر زیرا سر حیات وجمال ذاتك تجلیسی زمانی قریب اولدقجه عشق
وشوق غلبه ایدوب فکر وحزن ارتروصوکبی بی قرارلق ظهور ایدر کما قال حضرت الهدائی قدس سره (دوشه‌لی عشقنه
یارك (برده کوکده یوق قرارك) کتدی الدن اختیارك) یلین بن کوکلسنی) وهدائی قدس الله سره العزیز
حضرتلرندن منقولدرکه بروسه‌ده حضرت الشیخ آفتاده قدس الله سره العزیز حضرتلری تربه‌سنده ایکن محنت
سلوك وغم عشق اولقدر مستولی اولوردیکه کندیسن برخنجر اورزینه براقق ومنصورکبی وجود عنصریه‌سنی
کل ایدوب دریای فنایه صاورمق خاطره‌سی اولورمش لکن مقصود حاصل اولدقدنصکره بوتلوینات تمکینه مبدل
اولوب جمیع مراتبده اعتدال اوزرینه حرکت اولنور زیرا هرمقامك برحکمی واردر (خیالی فکرنه میزان ایدی اول
کما قال من قال) خیالك فی عینی وذکرك فی فمی) ومثواك فی قلبی فاین تغیب) میزان آلت وزندرکه فارسیده ترازو دینلور
یعنی اول محبوب حقیقتك خیالی بونك فکریله وزن اولنوب حاصلی آنك خیالنی فکره مشغول ایدی غیرکاری یوغیدی
مخیل اولمق اکرچه صفات خالقدن دکلدر فاما خیال تغییری وصلت تامه‌دن اول اولان حاله نظرله‌در پس اول مرتبه
کویا عالم مثال وخیال ووصلت وعالم حس ویقظه‌در (که تایره خیالندن وصاله) فراق آتی وصال ایلنه صاله) زیرا
فرقت سبب وصلت ومحنت سبب محبت وبلامدار ولادر قال الصائب (هرمحنتی مقدمه‌ٔ راحتی بود) شد همزبان حق
چوزبان کلیم سوخت (وفی المثنوی) فرقتی لولم تکن فی ذا السکون * لم یقل انا الیه راجعون) یعنی سالکه لازمدرکه
دائما سیر منزل مراده طوغری حرکت ایلیه زیرا برازخده سکون ایدوب قالمقده فرقت واردر پس بوفرقت حقیقتده سبب
وصلتدر زیرا رجوع وحرکت اکاموقوفدر انکیچون الصوفی من لامذهب له دینلمشدر فافهم (اول ایلدن تا یره ذره
اشارت) بوذره‌دن ایره شمه بشارت) شمه لغتده برقوقو دیمکدر اما استعمالده جزئی نسنه معناسنه‌در کما فی الخبر شمة من
المعرفة خیر من کثیر العمل (بشارت) بانك کسریله مژده معناسنه‌در فتحیله غیری معنایه کاور کما سبق قال حضرت
الشیخ افتاده قدس سره (بکرسن عالم فرشی) دخی هم کرسی وعرشی) مسجدلرکاه قرشی) ذکل یاهو ویامن هو * یعنی یاهو
ویامن هو ورد ینه مشغول اولان عالم موالیدی وعناصر وطبیعیاتی کذر ایدوب عالم ارواحه واصل اولدقده اوراده عالم
امر وحقیقتدن مژده جیلر کاوب عالم معنایه وصلت بوله‌ودرکاه حقه عزتله دخول ایدوب لایق اولان وجهله حقله حق
اوله اللهم یسر لنا (سوردی وحدتی ایدردی خلوت) قال حضرت الهدائی (عادت ایدنمه طوقلغی) وحدتده اول
قوچوقلغی) بولداش ایدرسك بوقلغی) دوست ایلنه یتیسك کرك) بومقاله‌ده اولان مصرع اول اصلاح طبیعته اشارتدر
زیرا اکل وشرب مقام صفات حیوانیه دندر ومصرع ثانی نفسدر ومصرع ثالث اصلاح قلبه اشارتدر زیرا یوقلق
فنا فی الله وصفات قلب وروحدندر ومصرع رابع عالم حقیقته وصوله اشارتدر پس خلوت ووحدت اختیار ایتمك

عند الانبیاء والاولیاء محبوب ومرغوبدر وآنك نتیجه‌سنه اشارت ایدوب بیورر (ایدردی خلوتی تابوله جلوت) الخلوة
الانس بالذکر والاشتغال بالفکر ومحادثة السر مع الحق حیث لااحد ولاملك والجلوة بالجیم خروج العبد من الخلوة
بالنعوت الالهیة الحاصل خلوت اغیاری نفیدر لا اله اکا اشارتدر جلوت یاری اثباتدرکه الا الله اکا اشارتدر اولکیسی
فنا فی الله وکشف جلال وایکنجیسی بقا بالله وکشف جمال مرتبه‌سیدر خلوتدن مقصود اولان جلوتدر (والله علیم
حکیم (بعدذا صاحب محمدیه‌نك بومقاله سنده طریق جلوتی‌یی خلوتی اوزرینه ترجیح واردر زیرا خلوت مقدمه وجلوت
نتیجه کبیدر مقصود بالذات اولان نتایج ومطالبدر مقدمات ومبادی دکلدر وفی الحدیث نحن الاخرون السابقون پس
جلوتی اکرچه ظاهرده جمله طرق حقدن مؤخردر ولکن باطنده جمله‌دن مقدمدر (ع) مبتدا اکاه اولور مؤخر اولور *
ولکن حقیقتده جلوتی وخلوتی وسائر نسب مختلفه نقدر وار ایسه جمله‌سی حادثدر مقصود اولان هرنه طریقله اولورسه
اولسون حقه وصلتدر بومعنی اولمیجق نسبت محضه ایله افتخار ایتمك فائده ویرمز زمانه‌مز متصوفه‌سنك اکثری بعض
مشایخه وطرقه انتسابله افتخار ایدرلر برفلان طریقه‌ده‌میدانه واوجاغه شوقدر ییل سپورکه چالدق دولاف بوانه
کیدرلر قال المولی الجامی (تاتوازچشمهٔ عرفان نخوری آب حیات (مردهٔ کر بمثل خضر وکر الیاسی) حراطاغینه که
کاهی کیدردی (بره باشی کوکه آهی کیدردی) حراء بالمد والقصر کما فی انسان العیون وفی القاموس بالکسر والمد جبل
بمکة معلوم اوله‌که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت خدیجهٔ کبری رضی الله تعالی عنهایی
تزوجدن صکره کاه برهفته وکاه برای قدر حراطاغنده تنها اولوب کعك وزیت وبونلرك امثالی غدالرله ریاضت ایدرلردی
پس اعتکاف وخلوت حضرت رسالتدن واربعین چقرمق حضرت موسی علیهم السلامدن توارث اولنمشدر قال تعالی
(وواعدنا موسی ثلاثین لیلة واتممناها بعشر فتم میقات ربه اربعین لیلة) الایه وللاربعین خصوصیة فی استحقاق
استماع الکلام للانبیاء علیهم السلام کما ان لها اختصاصا فی ظهور ینابیع الحکمة من قلوب الانبیاء لقوله علیه السلام
من اخلص لله تعالی اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه ولهذا الاختصاص خمر طینة آدم بیده
اربعین صباحا (بعدذا) ریاضت ایتمك عند المحققین تحسین اخلاق وعند الحکماء تصفیهٔ محل ایچوندر وعلی کل حال
سبب منتج دکلدر زیرا فتح باب قلب وظهور اسرار غیب بالذات حقدندر ریاضت وخلوتدن اولسه مکتسب اولمق
لازم کاور واهل ذکر وریاضت اولنلره لازمدرکه ذکر وریاضتلریله حضرت مخصوصه قصد ایتمیه‌لر بلکه هیولانی مشرب
ووخدانی دل اولوب لا لغرض ولا لعوض اشتغال اوزره اوله‌لر حق تعالیدن هرنه صورت تجلی ایدرسه اکا حاضرلنه‌لر
واوقاتی عبادت شرعیه‌سز کچورمیه‌لر زیرا عبادت وطاعت معرفة الله واکتشاف اسراره وسیله دراشق مشرب
اولان سالکلر الحاد اهلیدر سلوکلرنده هرنه قدر ترقی ایتسه‌لر عالم اجسامی تجاوز ایده‌مزلر رهابنه وفلاسفه کبی تنکیم
حروفدن اخذ ایدن اهل رسوم مواد فکریه مقتضاسنجه اثار کونیه‌دن غیره نائل اوله‌مزلر بومقامك تفصیلی واردر
ارباب دله واهل ذوق صحیحه خفی دکلدر غار مغاره که قیایارغیدر لکن کوچورك اولورسه غار ومغاره وبیت کبی بوجك
اولسه کهف اطلاق اولنور (طورردی نیجه کون طاغ حراده) حری اولمازیدی اکا حراده) اولکی حرالفظنده اولان ده
لفظی ظرفیت افاده ایدرفی کلمه‌سی کبی وایکنجی حراده کلمسنده اولان ده لفظی نفس کلمه‌دندر حراده قوم وقبیله‌سن ترك
ایدوب بشقه جه اولمق معناسنه دروحری رانك سکونیله فارسیده بکاستن ایله تعبیر اولنور اکسلمك واکسلمك معناسنه
بورادن معنای لازمه محمولدر یعنی فخر عالم قوم وقبیله‌سن ترك ایدوب غار حراده مختفی اولمق آنك شاننه نقصان دکل
ایدی زیرا عزلت اختیار ایدوب اول غارده تعبد ایتمك طائفهٔ قریشك متأله ومتعبدلرندن توارث اولنمش ایدی قال
ابن الاثیر اول من تحنث بحراء ای تعبد فیه عبد المطلب جده صلی الله تعالی علیه وسلم کان اذا دخل شهر رمضان صعد
حراء واطعم المساکین ثم تبعه علی ذلك من کان یتأله ای یتعبد کورقة بن نوفل وابو امیة بن المغیرة کما فی انسان العیون
(الهی) بلبل ایسك ای کوکل کلزاره کل) طورمه کل عشقینه آه وزاره کل) یاراشیکندن نیچون اولدك جدا) کابروای
عاشق بیچاره کل) دردلیلی ایله کاه بحرایه دوش) عشق شیرین ایله کاه طاغلاره کل (دائم الاحزان اولوب یعقوب وش)
کورمکه جان یوسفن دیداره کل) وجه یاره طشره‌دن باقه یتر) برآیق باص خلوت دلداره کل (دوست ایلندن تانسیم
فیض اسه) برنفس باغ وبهاریاره کل (بول تجلی بول تسلی یاردن) آچ کوزن براوصلوجه بازاره کل (حقیادرمان
اولور دردلك صوکی) جان بیماری بوکون تیماره کل (کاوب عمیسی حمزه قرقردشینه دیدی) که یاعاتکه نیچون
اولدی محمد هلال) حمزة بن عبد المطلب بن هاشم عم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم واخوه من الرضاعة هو اسد
الله اسلم قدیما فی السنة الثانیة من المبعث فاعز الاسلام باسلامه وشهد بدرا واستشهد یوم احد وقبره عند جبل احد
فی المدینة عاتکه فخر عالمك عمه‌سی یعنی پدرلری حضرت عبد اللهك همشیره‌سیدر اسلمت یوم بدر قال بعضهم

والمشهوران عاتكه لم تسلم (اولدی محمد هلال) یعنی وجود شریفی اینجلوب هلاله دوندی هلال غرۀ شهره دیرلر (نه یلدرکه
اول کل یکا غن خزان ایلدی) خزان کوز آینه دیرلر بهارك مقابلیدر فصل ربیعه هنکام نو بهار دیرلر و فصل خزانه
هنکام کهنه بهار دیرلر اسان سریانیده اول بهاره آزار واورته بهاره نیسان وآخر بهاره ایار واول کوزه ایلول وایکنجی یه
تشرین اول واوچنجی یه تشرین ثانی دینلور صاحب محمدیه خزانی روز کاره نسبت ایلدی زیرا بهارده وخزانده نباتات
واشجار واوراقده مؤثر اولان باذن الله اسن یللردر وخزاندن مراد اول موسمده مخالف اسن یللرك تأثیراتندن حاصل
اولان تغیروتبدلدر قال عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما اربع من الریاح رحمة الناشرات والمبشرات واللواقح
والذاریات واربع عذاب الصرصر والعقیم فی البر والعاصف والقاصف فی البحر (که یاقوت احمر دوداغی صولوب اولدی آل
آل رنك قرمزی رنکه نسبتله صولمش کبیدر انکیچون اول دوداغك مقدم اولان رنکی قرمزی یاقوته ومؤخر اولان
لونی آله تشبیه ایلدی اکرچه فی الجمله قرمزی وآل اولمق لبلك دخی اوصافندندر زیرا لون خواص جسمدندر عقول
ونفوسده لون یوقدر (ایشی دائما فکر خلقه قارشمز نیچون) بو سوزه جواب ویرمدی عاتکه اولدی لال) لال دلسز
دیمکدر وفی المثل زبان لالان هم مادر لالان داند یعنی دلسزلرك دلنی ینه انالری بیلور غیریلر بیلمزلر زیرا ارباب حالك دخی
حالنی ینه ارباب حال بیلور انکیچون عاتکه جواب ویرمدی زیرا فخر عالمك حالی امور باطنیه دن ایدی (پس ایتدی
قریشك اولولاری دعوت آنی (معرز طوتوب ایتدیلر آنده چوق قیل وقال) قیل وقال بو ایکی کلمه اصلده فعللردر صکره
اسمیته نقل اولنمشدر پس قیل وقال اختلافده وفائده سز سوزلرده مستعملدر (ندندرکه احزان ایچنده یوررسن وحید
(ندندر مبارك ضمیرنده واردر ملال) احزان حزنك جمعیدر والحزن غم یلحق الانسان من فوات نافع او حصول ضار
فی الزمان الماضی وحیدیالکز (ضمیر قلب قال فی القاموس الضمیر السر وداخل الخاطر والجمع ضمائر (ملال) فتحله فتور
وسستلك (مزاج کریمکده وارمی عجب یا مرض) خبرویریله لم ندندرا کاختلال) مزاج طبیعت معناسنه که عناصر
اربعه دن ترکب اعتباریله اطلاق اولنور یعنی ترکیبکزده نوع انحلال ونظام وجودکزده اختلالمی واردرکه اخلاطك
عدم اعتدالندن زبون وخسته کورینورسز (اختلال برنسنه نك خلل وفساد قبول ایتمسیدر دیدیلر ابوبکر آنك خاص
یاریدر (که سرینه واقفدر ایدرا کامتثال) امتثال اطاعت ایتمك ویبورق طوتمق یقال امتثل امره اطاعه (هوادار یدر
ایلمزسرین آندن دریغ (پس آندن بو سری صور الم الام مقال) هوادار محب معناسنه در (دریغ) بو راده منع وقصقنمق
معناسنه در (مقال) کلام) وبال) ضرر وزیان یقال الوبال المکروه یعنی دعا ایدوب وجود شریفك آفتلردن محفوظ
ومکروه اولان نسنه لردن مصون اوله دیدی (بو حالده تحیرده در جمله سادات خلق) خصوصا کاوب ایتدیلر سکا آندن
سؤال) سادات سیدك جمعیدر اولو کشی معناسنه (دیدی قلب مشتاق ونفسم ایدر احتراق) یعنی قلبمده وذاتمده عشق
وشوق حرارتی ویانقلغی واردر والشوق عبارة عن انزعاج القلب الی لقاء المحبوب وهو یسکن بالرؤیة والاشتیاق لایزال
باللقاء بل یزید (کوزمدن اقار یاش بودر حالم اوش لایزال) یعنی دائما (قرارم چوسلب اولدی هیچ صبره یوق طاقتم) نه
قیلسون دل آرام چو جانمده یوقدر مجال) آرام دکلمك (مجال) طاقت (چو کوردیکه باشدن ایکن اشدی دریای عشق
(کاره چقوب سر منوب ایلدی اغتسال) غسل ایتمك وغسل ایده جك یره مغتسل دیرلر مغسل دیمزلر یعنی فخر عالم
اورادہ حالنی ابوبکره افاده دنصکره اغتسال ایدوب طهارت کامله اوزرینه مکه دن حراطاغنه طوغری رحلت ایلدی
(ملکلر کوروب اغلدی حورعین دوکدی یاش (کالهی حبیبك الف قامتن قیلدی دال) یعنی حبیبك درد عشقه
مبتلا اولمغله الف کبی راست اولان قامتی دال کبی بوکلدی وتیر کبی اولان قدی کمان کبی اکلدی (ینابیع حکمت آنك
اول عزیز و حکیم (مقالید رحمت آنك اول کریم ورحیم) ینابیع ینبوعك جمعیدر پیکار معناسنه (مقالید) مقلاد
ومقلیدك جمعیدر کلید دلی مفتاح دیرلر وفی القرآن الکریم ومقالید السموات والارض قال الکاشفی کلیدهای خزائن
آسمان وزمین یعنی مفاتیح خزائن آسمان مطر ست وکنجینۀ زمین نبات (الهی) دوشدی جانه عاقبت سودای عشق)
ایلدی شیدا نبی لیلای عشق) قالمدی بو قطرۀ دلدن نشان) باشدن اشدی نیلیم دریای عشق (مست اولوب آیلدی
تا حشره دلك) یار الندن نوش ایدن صهبای عشق (هرکیمه قیلدی تجلی اول خدا) عقل وفکرن ایلدی یغمای عشق
(کسه بیلمز حالنی عاشقلرك (کرچه ممکن اولمدی اخفای عشق (شول الف قامتلری دال ایلدی (دلدی بغرین
اهلی دردین نای عشق (زاهدا قاچمه بلایتدن بو کون (قنغی دل کیم اولدی اول رسوای عشق (کل بیکاغین صولدرر
عاشقلرك (صورتی تبدیل ایدر معنای عشق (تنده طاقت دلده قوت قالمدی (آلدی جانی حیرت کبرای عشق (کوزلرم
یاشی قواقسون حقیا (بویله اولور لؤلؤ لالای عشق

(فصل فی نزول الوحی

چوقت اولدی کیم وحی ایده اول غنی ذوالجلال) معلوم اوله که انبیاء علیهم السلامدن بعضیلرینه نبوت قرق یاشنده
وبعضیلرینه قرقلق مافوقنده وبعضیلرینه قرقلق مادوننده کلمشدر پس وحی الهی ایچون سن معلوم ووقت متعین یوقدر
ولکن عقل معاد ومعاشك کمالی قرقده بلوغده اولمغین اکثر انبیا قرقنده شرف وحیله شرفیاب اولمشلردر الحاصل بر کمال
که انسانه تدریجله حاصل اوله آندن زیاده قوت واحاطه اولور پس سن اربعین صورت ومعنانك کمالنه دالدر بناء علی ذلك
فخر عالم حضرتلرینك سن شریفلری دخی اومبلغه بالغ اولوب باطنلری فناء تامله متحقق وظاهرلری اعتدال کامل ایله
متصف اولدقده مبعوث اولدیلر (محمدرسالت ایده فیض ایده ذوالجمال) رسالت هی سفارة العبد بین الله تعالی وبین ذوی
الالباب من خلیقته لیزیح الله تعالی بها عللهم فیما قصرت عنه قواهم من مصالح الدنیا والاخرة والرسول من جنس
البشر لامن جنس الملك اذلا یقدر العامة ان یأخذوا من الملك لانسداد باب روحانیتهم فلامناسبة بین الکثیف
واللطیف بخلاف الرسول فانه یأخذ بروحانیته ویفیض بجسمانیته ولیطلب تفصیله فی محله (بیوردیکه یا جبرئیل وقت
اولدی تمام) که وحی ایدم انزال حبیبمه ایره منال) جبرئیل عبدالله معناسنه در منال عطا واحسان (ایرشدرا کا بس
تحیاتمی قیل سلام (یتشدرهدیه م رسولمه آچوب پروبال) تحیات تحیه نك جمعیدر دعا وثنا معناسنه پروبال قنادر
وقوشك قنادنده بتن یلکدر اوچدی دیمجك پرده عجم پرواز کرده دیر بازا آچقدر قنات یلکلرك آچاغیله اوچقدن کنایت
ایدرلر (نزول ایتدی پس پیك حضرت حراطاغنه) هوادن ایدوب صیحه دترردی دردر جبال) پیك حضرت یعنی
جبرئیل پیك رومده شاطر دیدکاریدر صیحه چاغرمق (نظر قیلدی کوردی یشیل طونلی برشخص اینز) سما یله ارض
اورتاسنده شریف الخصال) خصلتلری وخویلری کوزل (کاوب دیدی اقرأ که یعنی اوقو اشیدم)دیدی اوقومق بیلمزم
ای کریم النوال) عطاسی ولطفی کوزل وچوق (یتشدی آنی بوغوبن قودی تیزجك کرو) روایت ایدرلرکه چکدی انی
بی جدال) یعنی جبرئیل فخر عالمك مبارك کردنن طوتوب صقدی ینه کرو چکدی وفخر عالم دخی بونك بنم جانمه قصدی
واردیوب آنکله جنك وجدال ایتمدی ودفعله مقید اولمدی تسلیم اولدی وجبریل بو وضعی اوچ دفعه ایلدی کویا فخر
عالمه ابتدا امردن بعد زمان حاصل اوله جق اوچ دورلو شدته اشارت ایلدی بری کفار قریش فخر عالمی اتباعیله مکه دن
چیقاروب شعب دیدکاری یره نفی ایدوب تضییق ایتدیلر و فخر عالم مؤمنلرله اورادہ نیچه زمان ضرورتلر چکدیلر زیرا
مکه ده کفار طرفندن دلال ندا ایتمشیدی که فخر عالم طرفندن اولنلره بیع وشرا ایتدرمیه لر وطشره دن کلان ذخایردن
آنلره برشیء ویرمیه لر وبریسی دخی بو که فخر عالمك قتلنه اتفاق ایتدیلر وبری دخی فخر عالمی احب البلاد اولان مکۀ مکرمه
دن چیقاردیلر وهجرته سبب اولدیلر (دیدی کیروا اقرأ دیدی بیلمزم اوقق) کیرو طوتدی اولدم ایشت نه اوایسر مأل)
مأل) مرجع ونهایت (دیدی کیروا اقرأ دیدی اوقق بلمزم) هم امی هم اعلم نه سردر عجبدر بو حال) امی امه منسوبدرکه
اصل معناسنه درزیرا بین الناس معروف اولان رسم اوزره اوقیوب یازمق عارضیدر جبلت اصلیه اوزرینه برامردالدر
پس فخر عالم حضرتلری امی ایدیکه رسم معروف اوزرینه قراءت وکتابته مشغول اولمدی واعلم ایدیکه قلم اعلی آنك
خادمی ولوح محفوظ مصحف ومنظری ورب العالمین بالذات وجبریل بالواسطه معلمی ایدی وفخر عالمه امی اطلاق اولنمقده
وجوه بونلردر اولکیسی علم حضوریدرکه اکا نسیان عارض اولمز ایکنجیسی حصولیدرکه اکا استحضار عقله مراجعته
محتاجدر (بحرره) عامله فخر ایلینلر قالدی اسیلر کبی (بلمدیلر فی الحقیقة کیم ندرعیب وهنر (کل بر وامی کبی لوح درونی
ساده قیل) تا که آنده نقش اوله علم الهیدن اثر (اوچنجیده دیدی اوقی سن آنك ادینی) کم انسانی قندن یراتمشدر ربی مثال
قال تعالی (اقرأ باسم ربك الاعلی الذی خلق خلق الانسان من علق) ای من دم جامد یعنی انسانی اویوشمش قاندن
بو صورتده خلق ایلدیکه آندن اول بومثال وصورت وبو هیئتده مخلوق یوغیدی (که ربك شول اکرم دررکیم یراتدی قلم
قلم برله تعلیم علم ایلدی اتصال) قال الله تعالی (اقرأ وربك الاکرم الذی علم بالقلم) یعنی یا محمد قراءت وکتابت اهلنك
شانندندرکه بن امی یم بنم المدن ودیلمدن بونلر کلمز دیو اعتذار ایلیه زیرا اشول ربك که سکا قراءت ایله امر ایلدی پس کتابت
وقلم وساطتیله تعلیم ایلین مولی سکا بی واسطه تعلیم ایلر (اتصال) دائما ولا ینقطع دیمکدر وفی الکشاف ورتبه علی فضل
الکتابة لما فیه من المنافع العظیمة التی لایحیط بها الا هو وما دونت العلوم ولا قیدت الحکم ولا ضبطت اخبار الاولین ومقالاتهم
ولا کتب الله المنزلة الا بالکتابة ولولا هی لما استقامت امور الدین والدنیا ولو لم یکن علی دقیق حکمة الله تعالی ولطیف
تدبیره دلیل الا امر القلم والخط لاکتفی به انتهی (شعر) اذا اقسم الابطال یوما بسیفهم) وقد عدوا مما یکسب المجد والکرم
کفی قلم الکتاب فخرا ورفعة) مدی الدهر ان الله اقسم بالقلم) قال تعالی (ن والقلم وما یسطرون) (خصوصا کم انسانه
اوکرتدی شول نسنه لر) که هیچ ایرمزیدی ضمیرندن اکا خیال) قال تعالی (علم الانسان مالم یعلم) ضمیر) قلب وخیال
وفکر معناسنه در معلوم اوله که فخر عالمه ابتدا نزول ایدن بو بش آیت درکه سوره نك ابتداسندن (مالم یعلم) کلمه سنه

كانجه دروخضرت قرآنك انه دانزولى شهر رمضانده ليلة قدرده دروالكن تلقى روح الهى نه وجهله اولورا كا ايكى طريق
بيان ايلمشلردر برى بوكه فخرعالم صلى الله عليه وسلم صورت بشريه دن منخلع اولوب صورت ملكيه ايله تمثل ايدردى
وبووجهله جبريلدن اخذ ايدردى و برى دخى بوكه جبريل صورت ملكيه سرندن چقوب صورت بشريه ايله تمثل
ايدوب وحى الهى كتورردى كذا قاله الزركشى فى البرهان والراجح ان المنزل اللفظ والمعنى تلقفه جبرئيل من الله تعالى تلقفا
روحانيا او ان الله تعالى خلق تلك الالفاظ اى الاصوات الدالة على المعنى القديم واسمعها جبريل وخلق فيه علما ضروريا
انها دالة على ذلك المعنى القديم القائم بذاته تعالى واوحاه اليه صلى الله تعالى عليه وسلم اوحفظه جبريل من اللوح المحفوظ
ونزل به وكان عليه السلام يؤخذ من الدنيا حين نزول الوحى عليه ويتغير تغيرا شديدا ولا ينتقض وضوءه لبقاء عقله وتمييزه
على خلاف العادة وكان اذا جاءه الوحى يستلقى على ظهره وكذا سائر الانبياء وسببه ان الوارد الالهى الذى يرد عليه
وهو صفة القيومة اذا جاء اشغل روح الانسان عن تدبيره فلم يبق للجسم من يحفظ عليه قيامه ولا قعوده فرجع الى اصله
وهو اصوقه بالارض كذا قاله الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر (بونى ديدى اولدى كوزندن كيرو غائب اول (رسالتله
قرآن كتوردى بغير محال) المحال ما يمتنع وجوده فى الخارج وهو محال عقلى وهو الممتنع لذاته كاعدام القديم
ومحال عادى كنظر الاعمى الى المصحف ومحال عارضى كايمان ابى جهل فانه صار محالا بسبب عارض وهو اخبار
الله تعالى بانه لا يؤمن فالقسم الاول لانزاع فى عدم تجويز التكليف به فضلا عن تجويز الوقوع والقسم الثانى ايضا
لانزاع فى تجويزه فموقع النزاع هو القسم الثالث فمنعه المعتزلة واجازه الاشاعرة كذا فى شرح الطريقة پس بو تفصيلدن
منفهم اولور كه بغير محال ديمك جبريل فخرعالم صلى الله عليه وسلمه قرآنى ما لا يطاق اولان امورك غيريله يعنى طاقة
بشريه ده اولان احكامله كتوردى ديمكدر كما قال تعالى (لا يكلف الله نفسا الا وسعها) وجائزدر كه محال ميمك فتحيله
حيله معناسنه اوله يعنى جبريل فخرعالمه حيله وشك وشبهه سز رسالت وقرآن كتوردى (پس آندن رسول الله الذى
كاوب مكه يه) رسالت بلا شبهه قرآن بلا احتمال) يعنى كلام بشر وحق تعالينك غيريدن اولمق احتمالسز قال تعالى
(ولو كان من عند غير الله لوجدوا فيه اختلافا كثيرا (خديجه يه كلدى ديدى بنى تيز اورتكز (كه دترر بوره كم ايده
تا برازانجلال) انجلال چوزلمك پس فخرعالمى ثيابله اورتديلر تا كه فزع قلب ولرزهٔ اعضا آنلردن زائل اولدى
بعده قالقوب حضرت خديجه يه جبريل ايله اولان ماجرايى نقل ايلدى وسرنى آكا سويلدى (برازدن طوركلدى
ويردى خبر حالنى) روان ايلدى سرنى همچو صافى زلال) زلال طتلو صوكه حرارت كسه وانسانى قانديره (ديدى
قورقدم آندن) يعنى فخرعالم خديجه يه جبريلك وضع مذكورله كلمه سندن خوف ايتديكن بيان ايلدى قال لقد خشيت
على نفسى وفى رواية على عقلى (خزايت ايده قيليوب صاحب كمال) خزايت خوارق اولمق ورسواى اولمق قالت فوالله
لا يخزيك الله ابدا اى لا يفضحك الله تعالى ابدا انك لتصل الرحم وتصديق الحديث وتحمل الكل اى الشئ الذى يحصل من
التعب والاعياء لغيرك وتكسب المعدوم وهو الذى لا مال له لان من لا مال له كالمعدوم اى توصل اليه الخير الذى لا يجده
عند غيرك وتقرى الضيف وتعين على نوائب الحق (الهى) فيض حقدر انبيا واوليانك مايه سى (وحى والهام الهيدر
دمادم دايه سى (دستگيرى قنقى امينك كه فيض حق اوله (پست اولورلا بديا تنده اهل علمك پايه سى (صورتا درويش
ايسه معنيده سلطاندر كيمك) اوستنه دوشدى هماى اوج عزت سايه سى (خرقهٔ ترك وتجرد كيدى بيك برباره دن)
اولدى ابن ادهمك درويشلك پيرايه سى (بوزلال معرفتدن ايتمدى هر كيمكه نوش) طوتمدى جام هنرعالمده آنك آيه سى)
حقيا واردوشه كوربويوقلغك بازارنه (فقرله فخرايده نك پرسودا ولور سرمايه سى (پس آندن خديجه سكرتدى بيان)
واروب ورقه يه آنى ايتدى بيان) ورقة بن نوفل كه ابن عم خديجة الكبرى رضى الله تعالى عنها مقدما يهودى دينى
اوزرينه ايدى صكره تنصر ايدوب نصرانيت اوزرينه وفات ايلدى وهو آخر من مات فى الفترة ودفن بالحجون وهو يدل
على من ادرك النبوة وصدق نبوته صلى الله تعالى عليه وسلم ولم يدرك الرسالة بناء على تأخرها يكون مسلما يعنى ورقه
كرچه زمان نبوته يتشدى فاما فخرعالم دخى تبليغ رسالت ايتمدن اول اثناده وفات ايتمكله اهل فترتدن اولدى ورقه نك
وفاتى فخرعالمه بالغ اولدقده بيورديلر كه لقد رأيت القس يعنى ورقة فى الجنة وعليه ثياب الحرير والقس بالفتح رئيس
النصارى فى العلم (كه راهب دى چوق ديلى بيلمش ايدى) كه تورات وانجيلى بيلمش ايدى) راهب نصارى طائفه سنك
عابدنه ديرلر جمعى رهبان كلور (ديدى بلكه ناموس اكبردر اول) ناموس صاحب سر الوحى وهو جبريل عليه السلام
(كه طاوس قدوس اكبردر اول) عيوبدن منزه وطاهر اولان تكرى تعالينك طاوس اكبريدر قال فى انسان العيون
قال ورقة قدوس قدوس هذا الناموس الذى انزل على موسى وهذا يقال للتعجب وجاء بدل قدوس سبوح سبوح
توليدى ايرشدريدى حق بنى) شو وقتده كم اخراج ايده لرسنى) يعنى نه اوليدى حق تعالى بنى سنى قومك وطنك اولان

مكه دن اخراج ايتدكارى وقتده ايرشدريدى تا كه اول دمده سكا نصرت واعانت ايديدم (ديدى هر بشركم نبوت ايدر) آنك
قومى اكا عداوت ايدر) يعنى سندن مقدم كلان انبيايه قومى عداوت ايليوب وطنلرندن چقارمشلر وهجرته سبب
اولمشلردر پس بو معنى انبيا اراسنده توارث اولمغله سن دخى نبى اولديغك جهتدن بو عداوت وهجرتله مبتلا اولسك
كركدر ورقه نك بو سوزلرندن فخرعالمك نبوتى فهم اولنور فاما وقت تبليغه ايرشمك حسبيله ايمان شرعى ايله مؤمن
اولميوب اهل فترتدن اولدى بو معنى ايسه آنك اهل جنت اولمسنى مانع دكلدر زيرا اصول شرايع ماضيه ايله عامل اولان
اهل فترت اهل جنتدر (بعدذا) انبيا عليهم السلام بو عداوت وهجرته مبتلا اولدقلرى كبى نبوت تحقيقيه دن
حصه منداولنلر دخى بو بار بلايى الى يوم القيامه چكرلر وبو شربت امتحانى لا ينقطع ايچرلر بونك سرى اربابنه
معلومدر ولكن هر مبتلادن ظاهر اولان ثمره استعدادى حسبنجه در فافهم (لمحرره) جسم وجانى قيلدى نار جلال
(درد له يانسون بوكون عاشق اولان) دلده طاقت قالمدى كتمدى مجال (درد له يانسون بوكون عاشق اولان (حق سونلر
محنتى چكمك كرك (محنتك زهرن يودب ايچمك كرك (نار غمده كول اولوب يچمك كرك (درد له يانسون بوكون
عاشق اولان (كور خليل اللهى آتلدى اوده (حقه تسليم ايلدى جانن اوده) هپ نبيلر اولدبلر بو آرزوده (درد له
يانسون بوكون عاشق اولان (آتش عشق الهى اوردله (واراغن بوغ ايله وار اولمق دله) حقيا يانمق كركدر درد له (درد له
يانسون بوكون عاشق اولان (پس آندن كسلدى كيروجبرئيل) زمان اولدى كلمدى وحى جليل) يعنى اقرأ باسم
ربك آيتلرى نزول ايدوب انكله فخرعالم صلى الله عليه وسلمك نبوتى ثابت اولدقدنصكره (يا ايها المدثر) كه رسالت انكله
ثابتدر آنك نزولنه دك اوچ كون ويا اون كون ويا اون بش كون ويا قرق كون ويا دخى زياده امرحقله جبريل
كلمدى تا كه فخرعالمه رؤيت ملكدن حاصل اولان خشيت واضطراب زائل اوله وعشق وشوق دل قوت بوله بناء
على ذلك ماه كبى كاه اطراف جبلى طولنورلر وكاه غار حرايه كاوب طولنورلردى بو فترت وحيدن اولقدر متألم ومحزون
اولديلر كه هر بار كه كنارهٔ قله يه وارسه لر ويا بر ذروهٔ پشته يه چيقسه لر كوه وجودنى نشيب اندازاولوب پاره پاره قيلمق
ديلرلر وقطع عرق حيات ايچون دندان بيلرلردى (لمحرره) آهنه آهنك اولوب صبح ومسا) اكار ايدى درد له كهسارلر
لالهٔ خون جكر نوش ايليوب) چغلار ايدى ابركوهربارلر) چالنايدوب كالريقاسن اول زمان) ايلرايدى بلبل آه وزارلر
سنك غمله دوكنوب طورمزدى هيچ) تاب محنتده ياناردى نارلر) ماتم ايلر حقيا عاشقلره) بو جهانده صاغلر بيمارلر
(ددى يا محمد كه سن سن رسول) نيچون خاطر يكى طوترسن ملول) ملول غمكين عريده ملالت يورلمق وفتور وسستلك
درمغلوب غم اولان كسنه نك اعضا وقواسنده فتور اولمغله ملول اطلاق اولندى سودى ديوان حافظ شرحنده ملولى
كسكن وانجيتكن معناسنه طوتوب امام على رضى الله تعالى عنهك لا رفاء للملوك مقاله سيله مدعاسنى تأييدا يتمشدر
ولكن بو مقاله ده وارد ازلان كلمه كافله ملوك اولمق احتمالى دخى واردر زيرا ارباب جاه اكثريا غدرله مبتلاو بى وفالقله
مشهوردر انكيچون آنلره تقرب ايتمك كال كياستدن دكلدر (كه برصوت اشتدم هوادن كاور) كيرو بر فرشته هوادن كاور
فرشته اصلده برهشته درهشته كسرله هشتندن اسم مفعولدر برنسنه يى دوشورميوب صالى ويرمكه ديرلر قوشلر
قنادنى يايسه دخى فروهشت پر ديرلر تصور برلرده فرشته قنادن آچوق يازارلر اول سببله اكا پرهشته ديرلر (چوكوردى
آنى ايلدى پس فزع) ولى قيلمدى كمسيه هيچ جزع) فزع خوف معناسنه درخشيت دخى بويله در الجزع نقيض الصبر يعنى
انسان صبرسز اولمغه جزع ديرلر وبو معنى شكوايى مستلزمدر (صله لر قيليجى سن ارحامه سن) رحملر ايديجى سن ايتامه سن
ايتام) يتيمك جمعيدر انساندن باباسى اولميانه وسائر حيواناتدن اناسى اولميانه ديرلر (كمال نظامك قو بركال) ايدرسن
قوايشلره احتمال) احتمال تحمل معناسنه در (طشك خلقله حسن اخلاقله) ايچك حقله ذكر خلاقله) الم نشرح لك
صدرك) سرنه اشارتدر بو شرحك مقتضاسى بودر كه خلقله وفرقله وكثرتله اولمق حقله وجمعله ووحدتله اولمغى
مانع اولمز وبالعكس بو معنى تلوينندن تمكينه ايرشوب بالكليه حجابلردن خلاص اولمق ايله اولور انبيانك وكمل اوليانك
منصبيدر فنا وبقا اربابى اولمينلره بو مقامدن حصه يوقدر شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرينك ولد معنويلرى
صدرالدين القنوى حضرتلرى شيخ مرحومى وفاتندن برقاچ سنه مؤخر بر مبشره ده كوروب حضرت شيخدن
شهود دائم وتجلى ابدى رتبه سن نياز ايلدكده حضرت شيخ بيورديلر كه بو مقام مطلوب سنك اولسون يعنى حق تعاليدن
سكا بو رتبه احسان اولندى اكرچه بو قدر نفوس اماته وبو قدر قلوب احيا ايلدم فاما سكا ويريلن او لاد صلبيه مه
بيله ويرلمدى ديدى پس بو رتبه واحدة بعد واحدة اولور بو تجلينك مظهرلرندن برعصرده دنياده اوچ كسنه اولمق
چوقدر ديمشلردر بزيم زمانمزده هر قصبه ده وهر شهرده زعمنجه بر قطب بولنور بونه حالدر وبونه ناقص سلوك وسوء
فهمدر (لمحرره) حدكى بيل نقطه كبى مركزك بكله يورى) شمدى آهو براولور خنزير اولور نيچه سورى (يانوركن

بورينوب رداوازار) ايدركن حقك امرينه انتظار) ردا بوراده طيشه كيلن قفتان يعنى عربك اوزرينه بورندكى لحان كبى
بيولك برد ديبون برى دكلدر ازار ايچ طونيدر (كلان بلكه ناموس اكبردرر) ناموس لغت عربيه‌ده شول كمسيه ديرلركه
غيريدن حفظ ايلديكك سرى اكا اظهار ايليه‌سن كمسيه ديمك سرطيله حضرت جبريل امين صاحب سر الوحى
اولمغله ناموس ديلدى اما اعجام عرض معناسنه ديرلر (بعدذا) فخر عالمه ظاهر اولان شخصك جبريل امين اولديغى
حضرت خديجه‌يه ظاهر اولمغله حال شهادتى عم زاده‌سى ورقه راهبك صريح عبارتى ايله بيلدى زيرا جبريل ابتدا
ظاهر اولدقده انت رسول الله وانا جبريل بيورمش ايدى فخر عالم دخى بو قصه‌دن حضرت خديجه‌يى اكاه ايدكده
خديجه بو معنايى فخريه الملك نبوته حمل ايلدى ورقه‌يه واروب براى اطمئنان نقل ايتدى ورقه دخى اول كلن موسى
وعيسايه نزول ايدن ناموس اكبردر ومحمد حق پيغمبردر ديدى وما كان جبريل يذكر فى هذه الارض التى تعبد فيها
الاوثان لان جبريل امين الله بينه وبين رسله وذلك لان هذا الاسم لم يكن معروفا بمكة ولا غيرها من بلاد العرب كما فى
السيرة الحلبية (كه مدثر سوره‌سن اندروب) حقك لطفنه قاندروب قندروب قال تعالى (يا ايها المدثر) اى الملتف بثيابه
وذلك لانه عليه السلام لما فزع من جبريل اتى خديجة فقال دثرونى دثرونى وفى رواية زملونى زملونى وصبوا على ماء باردا
واعلم ان النبوة مظهر الولاية فالنبوة ظاهرة كالدثار والولاية باطنة كالشعار ولذا قال يا ايها المدثر وذكر السهيلى ان من عادة
العرب اذا قصدت الملاطفة ان تسمى المخاطب باسم مشتق من الحالة التى هو عليها فلاطفه الحق سبحانه وتعالى بقوله
يا ايها المدثر فبذلك علم رضاه الذى هو غاية مطلوبه وبه كان يهون عليه تحمل الشدائد ومن هذه الملاطفة قوله عليه
الصلوة والسلام لعلى ابن ابى طالب كرم الله وجهه وقد نام وترب جنبه قم يا ابا تراب وذكر الشيخ محيى الدين العربى فى هذه
الآية اعلم ان التدثر انما يكون من البرودة التى تحصل عقيب الوحى وذلك ان الملك اذا نزل على النبى صلى الله تعالى
عليه وسلم بعلم او حكم يلقى ذلك الروح الانسانى وعند ذلك تشتغل الحرارة الغريزية فيتغير الوجه وتنتقل الرطوبات
الى سطح البدن لاستيلاء الحرارة فيكون من ذلك العرق فاذا سرى عنه ذلك سكن المزاج وانقشعت تلك الحرارة
وانفتحت تلك المسام وقبل الجسم الهواء من خارج فيتحلل الجسم فيبرد المزاج فتأخذه القشعريرة فتزاد عليه الثياب
ليسخن هذا ملخص كلامه كتبته لهذه الفائدة الجليلة فاحسن ضبطه (اكر اول ملكسه اولور غائب اول) خديجه كمال
استبصارندن فخر عالمه ظاهر اولان شخصك حامل الوحى اولديغى عين اليقين بيلمك ايچون بو تداركى ايلدى وباشندن
برن الوب صاچن آچدى پس اول وقتده جبريل فخر عالمك ديده‌سندن نهان اولدى زيرا ملك مرأةنك سر مكشوفنه
نظرا ايتمز غائب اولور جنى ايسه بونك خلافنه‌در نهان اولديغندن جنى اولميوب ملك الوحى اولديغى معلوم اولدى
(وكر اوله شيطان طورر غائب اول) خائب ونوميد ديمكدر خائب شيطانك اوصافندندر زيرا رحمت حقدن محروم
ونا اميد اولوب لعنت ابديه‌يه جاهنه دوشمشدرنه برخطوه ايلروكيدرونه كمسه دستكيرى اولور (كلندر سكا بلكه روح
الامين) رسول الله اولدك الى العالمين) روح الامين انما سمى جبريل روحا لانه كان يأتى الانبياء بما فيه حيوة القلوب
وسمى عيسى عليه السلام روح الله لانه كان من نفخ جبريل عليه السلام واضيف الى الله تعالى تعظيما وسمى امينا
لامانته على الوحى الالهى فلا يغشيه ولا يضعه الا حيث اراد الله تعالى ولا يغيره ولو حرفا فمن وهم وزعم السهو وزعم
ان النبى الحق هو على رضى الله تعالى عنه فقد كفر بالله تعالى (چون عرض ايلدى كلدى اسلامه اول) مطيع اولدى
اعلامنه اعلامه اول) بو مصراعله مراد حضرت خديجه‌نك شواهد نبوت مصطفى ودلائل رسالت جناب مجتبى‌يى
مشاهده ايدوب مطيع اولديغى وفخر عالمك تبليغ واعلامنى قبول قيلديغى بياندر (پس اول بودر اهل ايمان اولان)
رسولك اوكنده مسلمان اولان) يعنى ابتدا حضرت خديجه پيرايۀ ايمانله متحليه اولوب رجال ونسائى عموما سبقت
ايلدى ورجالدن ابتدا حضرت ابى بكر الصديق وصبياندن حضرت على شرف ايمانله شرفياب اولمشلردر رضوان الله
تعالى عليهم اجمعين (الهى) يا رسول الله سكا ناموس اكبردر كلن (كيجه كوندز حضرت حقدن خبرلر دركلن
(حق سكا غار خراده ويردى بر كنجينه كم) قبضه كه هر لحظه‌ده صد در وكوهر دركلن (حق سلامن ايركورر دائم فرشتهلر
سكا) صبان سحر باديه بوى ورد احمر دركلن (نيجه ايمان اهلى راه حقه طوغرى كتميه (چون سنك كبى جهانه بويله رهبر
دركلن (چكمه غم جرم وخطادن مغفرت جو اول كوكل (عرصۀ كونه شفاعتكاه محشر دركلن) نعت پاكن دائما اورد
زبان ايت حقيا) صاحب تاج وبراق وحوض كوثر دركلن (كه علم ضرورى ايله آكه بيلدردى حق) كه كندى رسولدر
من الله تم الكلام) علم ضرورى من غير كسب وتفكر نفس عبده حادث اولان علمدر پس فخر عالم صلى الله عليه وسلمده
من عند الله بغير تحصيل بر علم ضرورى حاصل اولديكه اول علمله كنديسنك رسول اولديغى بيلدى وبو خصوصده
اصلا شبهه‌سى قالمدى تنكيم جبريلك ملك اولوب جنى اولمديغنى دخى علمله بيلدى وقس على هذا علم جبريل بان الموحى

اليه

اليه هو الله تعالى وبو اول علمدركه سادات صوفيه قدس الله تعالى اسرارهم بو كا علم مكاشفه اطلاق ايدرلر علم مكاشفه
بر نور الهيدركه مرأت دل كدورات نفسانيه‌دن جلا قبول ايتدكده ظاهر اولوب مكاشف اولان كمسنه اول نورله اهل
حجابك بصيرتندن غائب اولان امور ملكوتيه‌يى ادراك ايدر وذات الهى وآنك صفات تامه‌سنى وافعال متقنه‌سنى
طاقت بشر وفا ايتديكى قدر فهم ايدر ودنيا وآخرتى خلق ايتمده حكمت بارى نه در بيلور وملك وشيطان نه در وملكك
انبيايه ظهورنى وآنلره كلان وحى الهينك كيفيت وصولنى وشيطان اسود وابيضك اشقيايه وارباب برازخه بروزنى
وآنلره القا آت كوناكونى وحقه وصولك معناسنى وجماله نظرك حقيقتنى وجميع نشأتده اولان امور واحوالك اسرارنى
بو علم ياكه احاطه ايدركلبيندن ايسه دائرۀ مكاشفه فلك اطلسدن اوسع وارباب برازخدن ايسه نطاق شهودى اضيق
اولور الحاصل اكمل سالك خطوۀ موجبنجه هر كسه استعدادى قدر ظهور ايدر ولكن اهل برزخ اولان شيطان ابيضدن
خلاص اولمزلر مكر عنايت بارى اوله زيرا برصيصا دينلن عابد بشيوز ييل عبادتدنصكره شيطان ابيض اغواسيله
ضلالته دوشدى وابليس كبى ضلالت مطلقه بولدى زيرا اهل سلوكك برزخلرى اراسنده بويله مكرلر چوق ودست فهمله
مردودلر حددن ارتقدر شيطان ابيضك القاسى الهام الهى صانوب دعوايه دوشمشلردر بو برزخده بو نقصاندن خلاص
اولمق براهل يقين ومرشد كاملك صحبت وارشادنه محتاجدر فاما بعضينك نفسى تربيه‌ده قبول ايتمزو ننلك دخى تحملى
بو قدروهيام زحمتنه اوغرامشدر معالجه كتورمز ملكى ورحمانى وشيطانى ونفسانى اولنلرك ما بيننى فصل ايده‌مز انفس
وآفاقى برى برينه خلط ايدوب مراتب كوزه‌ده‌مزانك اواخر عمرنده هنوز بولدم ديديكى معنايى مستعد اولان سالك دخى
طفل مكتب ايكن بولور ورغبت ايتمز زيرا تجليات الهيه وترقيات دائما حركات وعروج ايله اولور علو الهمة من الايمان
سكون واهمال ايله اولمز (محرره) كوراولان كندى عيبنى كورمز (قالان اياقده منزله ايرمز (ايچمين كامل الندن
شربت) مرض باطنيسنى سورمز (هر كيمه فتح باب حق اولمز (اول سراى معارفه كيرمز (اولميجه بو كاشنه بلبل) كل
مقصودى كمسه لرديرمز (وصل جانانى ايتمسون اميد (شولكه جانان يولنده جان ويرمز (حقيا بى نهايه در دركاه) كمسه
اول منزله ايرابر كورمز (خديجه صاچن اچديغندن آنى بيلديكيم) كه جبريل ايدى كلان اول اعز كرام) كرام كريمك
جمعيدر پس كريم ممدوح معناسنه در كشينك ممدوح اولمسى صفات فاضله ايله اتصافى حسبيله‌در كرم وعطا وصفح وعفو
خطا كبى پس جبريل عليه السلام ملائكۀ مكرمين ومقربينك زياده عزيز وشريفيدر زيرا بونده اولان اوصاف شريفه
غيريلرده يوقدر قال تعالى انه اى القرآن (لقول رسول كريم) هو جبريل عليه السلام قاله من جهة الله تعالى ذى قوة
شديدة فانه قلع قرى قوم لوط من الماء الاسود الذى تحت الثرى وحملها على جناحه ورفعها الى السماء ثم قلبها وصاح
بثمود فاصبحوا جاثمين وكان هبوطه على الانبياء وصعوده فى اسرع من رجعة الطرف عند ذى العرش مكين
ذى مكانة رفيعة عند الله تعالى عندية اكرام وتشريف لا عندية مكان مطاع فيما بين الملائكة المقربين ينقادون لامره
ويرجعون الى رأيه ثمه امين على الوحى (بو ايشلر كيروكندوزينه اولور معجزات) يعنى خديجه صاچن آچدقده جبريلك
اختفاسنده بيلديكه رسوله كلان جبريلدر جنى دكلدر وبو ايش خديجه‌نك تصديقنه معجزه وفخر عالمك صدق
ورسالتنى اقراره دليلدر (انكچون شهادت كتوردى اكا اولدى رام) يعنى خديجه‌نك صاچى وقعه‌سى خديجه‌يه معجزه
اولمغله انكاره مجال قالميوب اول ساعت شهادت كتوروب فخر عالمه ايمان كتوردى وامرنه مطيع ومنقاد اولدى وياننده
اولان بنات مكرمات دخى شرف ايمانله شرفياب اولديلر شهادت خبر قاطع وحضور ومعاينه وكمال علم معناسنه‌در بوراده
كلمۀ توحيد وشهادتى تلفظ مراد اولنور وجائزدركه بو ايكى بيتك معناسى فخر عالمك كنديلرينه در نسبتيله اوله يعنى
خديجه‌نك صاچ وقعه‌سندن فخر عالم بيلديكه كندويه ظاهر اولان جبريلدر پس اولا كندى نفسنده علم ضرورى وثانيا
امر خارج اعتباريله صدق نبوتى ظاهر اولدى وبو وجود بولان ايشلر فخر عالمك رسالتى حقنده كندييه معجزه اولدى
انكچون جبريل اكا قل اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله خطابن ايتديكى زمان اول دخى شهادت كتوروب
جبريله رام ومنقاد اولدى وشبهۀ احتمالى دفع اولدى انكله مجادله قيلمدى بلكه كرچك جبرائيل اولمغه حمل ايتدى
(كاور نقلى كشافده اكثر مفسر ديمش) كه اول ايندى فاتحه سوره‌سيدر بنام) بنام باسم معناسنه‌در آدله ديمكدر ولكن
عامه‌ده بنام نامدار ومشهور معناسنده مستعملدر قال ابن حجر رحمه الله تعالى رحمة واسعة الذى ذهب اليه اكثر الائمة
هو الاول اى القول بانه اقرأ واما الذى نسبه صاحب الكشاف الى الاكثر فلم يقل به الا عدد اقل من القليل بالنسبة الى
من قال بالاول هذا كلامه وكذا قال النووى القول بان الفاتحة اول ما نزل بطلانه اظهر من ان يذكر) كل امدى ايشت
كم بو قرآن نيجه ايندى) اكا يازلمش ايدى لوح محفوظه اول تمام) لوح محفوظ اى من التحريف وهو وصول الشياطين اليه
وهذا اللوح مظهر الاسم المفصل وبمثابة قلب العالم وتحقيقه ان هذا الكلام كالشخص واللوح قلبه وقلب القلب هو قلب

الانسان الكامل معناه وحقيقته فالسعة التى فى اللوح كما اشار اليها كون كل حرف من القرأن فيه كجبل قاف فى العظم
وانما كانت صورتها صورة سعة قلب الكامل فاذا كانت الصورة بهذه المثابة فاظنك بالمعنى فافهم فان فيه تفصيلا يحال
على الذوق (لحرره قلب كامل ايچره عرش وكرسى كويادانه در) قلب كامل رحم اوسعدر جهانه آنه در) ييره كوكه صغمين
سرخداصغدى اكا) بادئ فيضينه حقك برعجب پيمانه در) كيم بوفيضن شربتن نوش ايلدى اولمزايد) حالت افزا شربتك
تأثيرى زيرا جانه در) دلده اودكاوراهلدرفن شناوراكده كيم) علم حق بحرنده دردست ايتديكى دردانه در) حقيا هر زاغه
صالمزشولكه شهبازدلى (طائرقدسى وشاكاعرش اعظم لانه در (كه هرحرف قاف طاغى قدرنجه دى صورتا
(نه كيم اولدى اولاسيدر ايلدى انتظام) انتظام دوزلمك و برابر ايه كلمك (پس آندن براندى بودنيا كوكندبراو) آدى
بيت عزت ملكلرايدراحترام) بيت عزت معلوم اوله كه حضرت قرأن ذى شان مرتبهٔ جمع ذاتيدن تنزل ايدوب قلم اعلا يه
لوح محفوظه هرحرفى كوه قاف كبى ثبت اولنوب شهر رمضان شريفك يكرمى دردنجى كيجه سى ليلهٔ قدر ايدى جبريل
عليه السلام لوح محفوظدن حفظ وضبط ايتديكى اوزره دنيا كوكنده اولان كاتب ملكلره اوقيوب آنلر دخى حضرت
قرأنى يازوب نسخه سن وصحيفه سن بيت عزت دينلن محل شريفده وضع ايتديلر پس بو معنايه سائر انبيايه كتب وصحف
جملهٔ واحدة نزول ايتديكى كبى حضرت قرأن دخى جملهٔ واحدة دنيا كوكنه نزول ايدوب آندنصكره يكرمى اوچ سنه
ايچنده بحسب المصالح متفرق فخر عالمه جبريل وساطتيله نازل اولدى پس قرأن لوح محفوظدن دنيا كوكنده بيت عزت
نام محله نزول ايتمكدن منفهم اولديكه لوح محفوظدنصكره مقامات سماويه نك اشرفى بيت العزتدر انكيچون بعضلر سماء
دنيايى سماء آخرت اوزره تفضيل ايتمشلردر ويا خود بيت عزت نزول قرأن ايله فضل المكان بالمكين وفقنجه شرف وعزت
بولدى نتكيم قلب دخى بو وجهله شرف وعزت بولدى زيرا جمله الهام ووحى الهى قلب اوزرينه توارد ايدر ويا خود نفس
الامرده قلب اشرف الاعضا وافضل القوى اولمغله عزيز وشريف اولان وحى والهامه محل اولدى زيرا عزيزه مناسب
اولان عزيز وطيبه موافق اولان نه طيبدر احترام حرمت ايتمك (اول اوده يازلدى كير وليلهٔ القدرده) كه يكرمى درت
كيجه سى ايردى اكا ارتسام) ارتسام منقش اولمق ورسم قومق يعنى حضرت قرانك رسم ونسخه سى شهر رمضانك يكرمى
دردنجى قدر كيجه سى اللدى (يوردى آنى جبريله كه يازدى كير و(سفره وبررة يه ايتدى آنى التزام) سفره سافره نك جمعيدر
تقى معناسنه يعنى پرهيزكار ويا خود مطيع ويا صادق معناسنه قال تعالى (فى صحف) يعنى قرأن لوح محفوظدن انتساخ
اولنان صحفدن يازلمشدر (مكرمة) واول صحف الله تعالى قتنده عزيز ومحترمدر (مرفوعة) قدرى عاليدر (مطهرة)
اكا شياطين آلى دكمدن پاكدر (بايدى سفرة) كاتب ملكلرك اللريله (كرام) اويله ملكلركه الله تعالى قتنده اولولردر (بررة
ايولردر (التزام) لازم اولمق يعنى كتاب قرأنى سفره ملكلرى اوزرينه لازم قيلدى (يوردى كير وجبريله كيم انزال ايده
رسوله اعلام ايده بيله لر آنى خاص وعام) عام اصلده تشديدله در بوراده بحسب الاقتضا تخفيف اولنور اماسنه معناسنه
اولان عام تخفيف ايله در (پس اندردى يكرمى اوچ ييل ايچنده آنى (كاوب خاتم المرسلين ايدوب اختتام) ختم آخر
اولمق (بشر صورتنده كاوردى اكا جبرئيل) كاهيجه دحية الكلبى صورتنده تمثل ايدردى يعنى بدروقعه سندنصكره
زيرا اول زمان اسلامله شرفياب اولمشدر پس اسلامندن اول آنك صورتنده جبريل كلمك بعيددر بعضيلر ديمشلركه
جبريل آدمى صورتنده كلديكى وقتده وعدله وبشارتله كلوردى وعيد وزجرله كلمزدى وبعض اهل تحقيق بيورمشلركه
دحيه اهل زمانك اجلى وصورت جهتندن احسنى اولمغله جبريلك اوصورتده نزولى فخر عالمه مدار فرح وسبب
سرور درخصوصا وعيد وزجرله كلديكى وقتده حاصل اولان اضطرابى اول صورت جميله تسكين ايدردى (كهى بوملك
صورتنده اولوردى همام) همام اولو كشى يه ديرلركه شجاع وسخى اوله كاه اولور فخر عالم ملك صورتنه كيررلر واول
هيئتله تمثل ايدرلردى وبو مناسبتله جبريلدن وحى الهى اخذ ايدوب واصل مرام اولورلردى قال الزركشى لان
الانبياء عليهم السلام يحصل لهم الانسلاخ من البشرية الى الملكية بالفطرة الالهية من غير اكتساب فيما هو اقرب
من لمح البصر (كهى صلصلهٔ جرس كبى احيانا اول) اشيدردى برصوت طيب لطيف المرام) صلصلهٔ جرس بوجيلر
طوارلرى بوينه اصارلر وچالدقلرنه دخى ديرلر وصلصله ايكى نسنه يى بربرينه ضربدن حاصل اولان صدا (بعدذا)
بوصلصله كبى اولان صوت نفس وحيك صفتى ميدر يوخسه حامل وحى اولان جبريلك صفتى ميدر صاحب محمديه نك
كلامندن دخى منفهم اولان بودر زيرا اول صوت طيب كه فخر عالم اشيدرلردى جبريلك صوتى ايدى لطيف المرام
والمقصود اولديغى مشتمل اولديغى وحى الهى اعتباريله در وكان يأتيه فى هذه الحالة بالوعيد والنذارة ولذلك كانت
اشد الاحوال عليه صلى الله تعالى عليه وسلم كما فى انسان العيون اى طالب فيض خدا واى راغب الهام جناب كبريا
بو مقاله مى خامهٔ اعتقادله لوح ضميركه تحرير وبو كفتار مذاق حواله مى زبان قبولله اوبلجه تقرير ايله كه ميراث تجلى

الهيدر

الهيدن حظ كامل احراز ومغانم اسرار نامتناهيدن نصيب شامل افرازايدن ارباب حال واصحاب كمالك بعض
اوقاتده كه درونلرى جانب غيبه مفتوح اولوب انواع فيض وفتوح ظهور ايده اول وقتده سمع كشاده لرينه صلصلهٔ
جرس مثال صوت مهيب طوقنوب سلوكارنده اثر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمه تابع اولدقلرينى تأييد حاصل اولور
وبو كونه وارد اولان فيض رحمانى غايت قوتلى اولوب مقبول وپسنديده كلور) اللهم الحقنا بهم واوصلنا الى مطالبهم)
(كاه اشاغه طوتردى باشن اصحابله) انجلنا كاوحى قيوم حى لا ينام) ورساله ارسال ايدرلردى تاكه اصحاب كوروب
قطع كلام ايدرلر واول وقتده وحى الهى كلديكن بيلهلر بعض خلوتيه رساله كتوردكى بو دقامدن اخذ ايتمشدر نمازده
ارسال ايتدكارينك اصلى بودركه اوليانك كباره نماز ايچنده معراج معنوى واقع اولوب الهامات كونا كون ايله شرفياب
اولورلر پس بو حالت مانند وحى اولدى انكيچون رساله وضع وارسال اولندى وجميع طرق حقده اولان اوضاع صحيحه كه
اكمل اوليانك اشارت وتعيينى ايله اولمشدر معمول به ومعول عليه در يعنى بى وجه اطالهٔ لسان ايدن اشخاص ايچون
قصوردن غيرى نه واردر (چينكم اينه وحى ربانى درلردى اول) درلمك وحرارت وبشره نك تغيرينك وجهى (ياايها المدثر)
ايى بيانده سبقت ايتدى قال فى السيرة الحلبية وكان عليه الصلوة والسلام يجد ثقلا عند نزول الوحى ويتحدر جبينه
عرقا فى البرد كانه الجمان وربما غط كغطيط البكر محمرة عيناه يعنى فخر عالمه وحى الهى نازل اولديغى زمان وجود
شريفلرنده اغراق ظهور ايدردى شويله كه سورهٔ مائده نزول ايتديكى وقتده ناقه اوزرنده بولنديلر ناقه تحمل ايده ميوب
بالاخره فخر عالم يره نزول ايتديلر ومبارك النلرى درليوب كمش حبه لركبى قطره لر دوكاوردى وچشم حقيقت بينلرنده
حمرت بلوررردى وكاه اولور قنديل وغيرى نسنه لر چكلدكارى مقره وقيو چرخندن حاصل اولان آواز كبى صوت ظاهر
اولوردى (منور اولوردى جمالى چوبدر ظلام) بدر طولمش آيدر وظلام ظلمتدر يعنى كيجه قرا كولغنده اون درت
كيجه لك آى كبى منور اولوردى (ايشيدردى حقك كلامن قولاغى ايله) بو دخى حالت وحيدن برحالت مخصوصه در
يعنى وحى الهى يى كاه اولوردى جبريلدن اخذ ايدردى وكاه اولوردى كه جبريل ارايه توسط ايتميوب بالذات جناب
كبريادن استماع ايدردى نتكيم شب معراجده واقع اولدى ولكن بو استماع وراء حجابدن ويابى پرده مى ايدى مختلف
فيه در قال الله تعالى (وما كان لبشر ان يكلمه الله الا وحيا اومن وراء حجاب اويرسل رسولا فيوحى باذنه ما يشاء
قال السيوطى وليس فى القرأن من هذا النوع اى مما شافهه به الحق من غير حجاب شئ فيما اعلم نعم يمكن ان يعد منه
آخر سورة البقرة اى آمن الرسول الى آخره لانها نزلت بقاب قوسين (وحى ديديلر التى آى دوشله سويلدى) كه وحى
ايركورردى اكا جبريل فى المنام) يعنى يقظه حالنده جبريل كلمزدن التى اى مقدم رؤياى صالحه ومبشرات نبوت
كوررلردى وجمله كوردكارى رؤيالرك اثرلرى كونش كبى ظاهر اولوردى اكرچه يقظه حالنده مرئى اولان امور
محسوسه دخى تعبيره محتاج اولمقده دوش كبيدر ولكن بالنسبة برينه خيال وبرينه حقيقت دينلور وفى المثنوى (اين
جهانرا كه بصورت قائمست) كفت پيغمبركه حلم نائمست) پس خوابه واران آدم قياس ايدركه هنوز اويدى بيلمزكه
خوابدن اول خواب ايچنده ايدى انكيچون حالى دوش ايچنده دوشه بكزردى الحاصل فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
التى اى قدر واقعه طريقيله ملكدن اخذ ايلدى كه ابتداسى شهر ربيع الاول ايدى صكره يقظه ده شهر رمضانده جبريل
وساطتيله دخى ظاهر كلدى وبو تاريخده يعنى بوذكر اولنان مدتده جبريل عالم مقامده كورينوب مفاجاةً وحى ايتمكده
فائده بودركه فخر عالم آنكله مأنوس اوله زيرا ابتدا امردن يقظه حالنده مشاهدهٔ ملكه قواى بشريه تحمل ايتمز
پس تأنيس مصلحتى ايچون التى آى رؤيا ايله عمل اولندى ولكن رؤياده وحى اولنان قرأنك غيرى ايدى پس صاحب
محمديه نك كه وحى ايركوردى اكا جبريل فى المنام ديديكى بوكا نسبتله در وجاء ذهبت النبوة اى لا توجد بعدى
وبقيت المبشرات وقال الله تعالى (لهم البشرى فى الحيوة الدنيا) الاية فسرها النبى صلى الله تعالى عليه وسلم
فى حديث صححه الحاكم بالرؤيا الصالحة يراها الرجل اوترى له اى يراها مسلم آخر ولا يخفى ان كون الرؤيا الصالحة مبشرة
للمؤمن يمتنع ان يكون بنبوة فيكون بوجه آخر من صلاح وتنبيه غفلة وفرح وغيرها كما فى شرح المشارق لابن ملك
وعليه يحمل قوله وبقيت المبشرات پس بومذكوردن منفهم اولديكه فخر عالمدنصكره عرق نبوت منقطعدر سؤال
اولنورسه كه ذهبت النبوة مقاله سنده اولان نبوت ايله مراد نبوت مقيده در كه تشريعيه در لا نبى بعدى دخى بويله در
پس حسن وحسين رضى الله تعالى عنهما حضرتلرى پيغمبرلردر دين بحسب التأويل اكفار اولمق لازم كاورمى
جواب بودركه اكر نبوت تشريعيه واكر غير تشريعيه مطلقا منقطعه اولديغنه وبقيت المبشرات مقاله سى دلالت
ايدر زيرا ذهبت النبوة ايله مقابله اولنمق اقتضا ايدركه نبوت ايله تبشير اولميه وحسنين حضرتلرى پيغمبر اولمق فرض
اولنسه نبوت ايله تبشير اولمق لازم كاور پس مقابله درست اولمز ذهبت النبوة وبقيت النبوة ديمك كبى اولور بو خود

تناقض محض دربناء على ان هذا قول نبوة الحسنين فخر عالمك عدم ختميتنى مستلزم اولوب نصى انكارى مقتضى
اولمغله قائلى اكفار اولنور نتكيم بحر الكلام نام كتاب صحيحدن دخى نقل صريح سبقت ايتدى (اللهم اعصمنا
من الزيغ والزلل وفساد الحال وسوء العمل) (زى فيض اسى سلطان) زى كلمهٔ تحسيندر اصلده زهى درهايايه قلب
اولنمشدر مراد جناب كبريادر تعالى شأنه فيضدن مراد وحيدر ياخود مطلقا وحى والهامى جامع اولان معنادر
فيض لغتده ايرمق طاشوب ايكى كنارينى قابلمغه ديرلر اصطلاحده بركسيه برايلك كلكه ديرلر سلطان غالب وقاهر
ديمكدر بحسب الصدق متساوى اولمغله صاحب محمديه جناب حوى اوزرينه سلطان اطلاق ايلدى وهم سلطان
اطلاقنده تفخيم وتعظيم واردر پس سائرادن وارد اولميان اسمايه قياس اولنمز (كه تبليغ احكام ايدر) يعنى فخر عالم
جبريل وساطتيله احكام شرعيه يى قوللرينه تبليغ ايدر عبادات وغيرى كبى پس احكامله مراد امور محكوم بهادر نفس
حكم دكلدر قال الله تعالى فاصدع بما تؤمر اى فاجهر بما تؤمر به من الشرايع واظهر فحذف الجار كقولك امرتك
الخير فافعل ما امرت به (قيلور قوللرينه كرم بى نهايت مدام) مدام دائم ديمكدر يعنى الله تعالى قوللرينه احكام
مشروعه تعيين ايتمكله بى نهايه كرم ايلدى زيرا انكله عمل ايتمك بى نهايه صفا وذوقه مؤيددر و آنك كرم ولطفى جميع
اوقاتده دائم وباقيدر فافهم (الهى) فيضك ايله بوبجانى طولدريا كريم الله) جنابك احسانى بولدريا رحيم الله) كرم ايله
اى بارى الهاسكى قيل يارى) بيلمين اسرارى بيلدريا كريم الله) اى جهانى يارادن كورينن هرارادن) حجابلرى ارادن
قالدريا رحيم الله) كلاسكى احسان ايت سلام فراوان آيت) باغ قلبى خندان ايت كادريا كريم الله) عشقكه اولان
اسير ذلت ايله اولدى پير) قپوكده حق دفيرقولدر يا رحيم الله (ديكر) كوكل بربيت عزتدركه حق مهمان اولوراندة)
كوكل برقصر قرينه در بكم سلطان اولوراندة) كوكل شول لوح محفوظك مثاليدر حقيقتده) دمادم سربالك حضرت
قرآن اولورآنده) كوكل كو ياصدفدر دريالك معرفت صاقلر) كوكل بر كانه بكزر جوهر ايمان اولوراندة) كوكل حالن
ملك بيلمز كوكل حالن فلك بيلمز) كه فيض عشق والهام خدا پنهان اولوراندة) كوكل دردرسراى حضرت جانانه اى
عاشق) اودردن سمت وصلى اكلين انسان اولوراندة) قولاغك كوكلكه طوت حقيا حقدن خبركوش ايت) كه معنى
جبرئيلدن خطاب جان اولوراندة (بوكزبونده علامه لركوروب سؤال ايتديلر) علامة مبالغه ايله عالم ديمكدر
تاء تأكيد مبالغه ايچوندر لكن تأنيث توهم اولنمغله الله تعالى يه علام دينلدى علامه دينلمدى قال الرضى التاء اللاحقة
لاواخر الاسماء تجىء لمعان منها تأكيد التأنيث كعجوزة فى عجوز فانه موضوع للمؤنث خاصة من غير تأكيده بالتاء ومنها
المبالغة كتاء علامة (اكا ايردى حتى كه جوق ايتديلر اختصام) اختصام ايكى كشى برى بريله خصومت وجنك ايتمك
(كه قرآن كلاميدر آنك كلام صفت) صفت خود مفارق دكل ايلمز انفصام) انفصام كسلمك انقطاع كبى يعنى قرآن
عظيم الله تعالينك كلاميدر وكلام صفت متكلمدر وصفت موصوفندن مفارقت ايلمز پس قرآن حقنده نيجه انقطاع
قبول ايدوب فخر عالمه نازل اولدى (نيجه نازل اولدى كاوب پس رسوله صفت) نيجه اولدى يا عقلله معنسى انفهام)
انفهام) منفهم اولمق يعنى اكلانمق (جواب وبردى ارباب تفسير واهل حديث) جواب سؤال استفتائى يه كوره
واجابت سؤال استعلامى نسبت ايله در (ارباب) اصحاب معناسنه در (تفسير) كشف وبيان واظهار ديمكدر مفسرلره
اصحاب تفسير ديمك حضرت قرآندن مقصود اولان معنايى اظهاره ملازمتلرى ايچوندر و اهل دخى اصحاب معناسنه در
وحديث لغتده جديد وعرف عامه ده كلام وعرف محدثينده فخر عالمدن تحديث اولنانلردر كان حديثده مقابلهٔ قرآن
ملاحظه اولندى زيرا قديم وحديث حادثدر واهل حديث اول جماعته ديرلر كه حديث رسول صلى الله عليه وسلمى
جمع ايليه لر (عربده عجمده پس آندن كسلدى خصام) انما سمى العرب عربا لحسن شأنها فى عبارتها كما فى انوار
المشارق وقال بعضهم العربى نسبة الى عربة سكان من تهامة لان اباهم اسمعيل نشأ بها والعجم ما عدا العرب سواء كان
فارسيا او غيره قال فى الكواشى الاعجمى هو الذى لا يفصح وان كان عربيا والعجمى المنسوب الى العجم وان كان فصيحا
كما فى القاموس الخصام والمخاصمة غوغا ايتمك (كه قرآنى ديدى رسول غير مخلوقدرر) ديسه هركه مخلوق كفردر بولور
انتقام) قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم القرآن كلام الله تعالى غير مخلوق ومن قال من انه مخلوق فهو كافر بالله
العظيم وفى الحديث اعوذ بكلمات الله التامة وكان احمد بن حنبل رحمه الله يستدل بقوله بكلمات الله التامة على
ان القرآن غير مخلوق وبقوله ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم لا يستعيذ بمخلوق وما من كلام مخلوق الا وفيه نقص
فالموصوف منه بالتمام هو غير مخلوق وهو كلام الله تعالى كما فى حيوة الحيوان (بعدذا) بعض خلفاء عباسيه كوننده
قرآن عظيم مخلوق دكلدر ديدكلرى ايچون اهل سنتدن چوق عالم وفاضل كسنه لر قتل اولندى حتى امام ابى يوسف
تلاميذندن مأمون خليفه كوننده بغدادده بشر مريسى ديرلر معتزلى ظهور ايدوب چوق آدملرى اضلال ايدوب

قرآنه

قرآنه مخلوقدر ديو اعتقاد ايتدردى وقد جاء هلاك هذه الامة على يد رجل منافق عليم صكره عبد العزيز مكانى ظهور
ايدوب مذكور بشرى وخليفه يى ده الزام ايلدى وبشرلك كوننده اولياء اللهدن برى شيطانه برخان ايچنده راست
كلوب بغداددن سؤال ايتدكده شيطان دخى جواب ويروب بغدادده بشرى يرمه خليفه نصب ايلدم خلقى بنم
اضلالمه حاجت قالمدى ديدى حق بودركه بو اعصارده اكثريا بلاد اسلاميه ده خلقى برر يوزدن اضلال له مفسدلر ظهور
ايدوب نيجه شياطين الانس خلافت ابليسيه ايله شهرت وشان ويرمشلردر بلكه ابليسدن زياده وساوس وتسويلات ايله
قلوب عامه يه كيرمشلردر وبومقوله اهل باطلك ظهورى نيجه اهل حقك جهادا كبرنه باعث واظهار حقه سببدر
قال الله تعالى *يريدون ان يطفؤا نور الله بافواههم ويأبى الله الا ان يتم نوره ولو كره الكافرون* الاية اللهم اجعل
نورك تاما وبرك عاما ونصرك عزيزا وفيضك غزيرا وفتحك مبينا وجندك امينا (انتقام) كين المق (بوسورجه
قديم اولدى پس نظم ايله معنسى) يعنى قرآن غير مخلوق اولمجق نظمك معناسنك مجموعى قديم اولور زيرا قرآن نظم ايله
معنانك مجموعنك اسميدر تلفظ برينك اسمى دكلدر لكن قديم اولان حقه مضاف اولان نظم ومعنادر عبده تعلق ايدن
دكلدر پس تعلق حسبيله حدوثى حقيقتده قدمنى منافى دكلدر نتكيم سائر صفات الهيه دخى بويله در بو صورتده
قرآن قديم حقك ذاتندن مفارقت ايتمش اولمز نزول ايدن اول معنايه دال اولان الفاظدر بومقامك تحقيقى بودركه
الله تعالينك كلامى اصوات وحروف جنسندن دكلدر بلكه ذات شريفيله قائم صفت ازليه دركه انكله امر ونهى ايدر
عبارت ويا كنايت ويا اشارت اول صفته دال در لغت عربيه ايله تعبير اولنورسه قرآن سريانى ايله تعبير اولنورسه انجيل
عبرانيه ايله تعبير اولنورسه تورات دينلور پس بوتعدد واختلاف عباراته كوره در مسمايه كوره دكلدر وحروف وكلماتدن
منظومه اولان كتب منزله آنك كلاميدر وحقيقت كلام الله تعالينك اكرام مراد ايتديكى قوللرينه مكنونات
علمى ومخزونات فيضنى افاده وافاضه سيدر ولكن بو افاده وافاضه نك صور مختلفه سى واردر ومراتب متعدده سى
واردر پس كلام برمرتبه ده متكلمك عينى وبرمرتبه ده حروفدن مركب وانكله متعيندر نتكيم بعض صورتده
عربى وبعض صورتده سريانى وبعض صورتده عبرانى در وجود دينلن معنى مرتبهٔ وحدتدن تنزل ايدوب بحسب
المراتب متقيد اولديغى كبى حقك صفات واسماسى دخى بويله در عالم غيبك حالى عالم شهادت كبى دكلدر وشهادتده دخى
ارواحك حالى عالم مثاله ومثالك حس ظاهره بكزمز پس بومراتب كه قرآن ايچون ثابتدر قرآنى يعنى كلامى اظهار
ايچوندر كلامك بومراتبده ظهورينه نزولده دينلور وبوظهورله ذات حقدن مفارقت ايتمك لازم كلمز نتكيم برعالمدن
برعربى وبرسريانى وبرعبرانى تلمذ ايدوب علم شريف اخذ ايتسه لر بعد التحصيل هركس اول علمدن كندى لسانى اوزره
تعبير ايلسه مأخوذ اولان علمك حقيقتى بواختلافات عبارات ولغات ايله متغير اولمز عنب وانكور واوزم تعبيرلرى كبى
اولور واما اوستاد اولان عالمدن دخى مأخوذ اولان مفارقت ايدوب شاكردلرينه انتقال ايتمز بلكه اثناء تقريرنده
صادر اولان الفاظ وعباراتله معانى يه ظهور حاصل اولوب ذهنلرنده جلوه كر اولور ونيجه مقصود بالذات اولان الفاظ
دخى ضبط اولنور الحاصل اول علم نفس الامرده ذهنه وذهندن عبارته وعبارتدن كتابته كلوب متخيل وملفوظ
ومسموع ومكتوب اولمغله متغير اولمز انجق بحسب النسبة اختلاف قبول ايدر (اكرچه تعلق بولوب نظمى طوتار
نظام) نظم حسن ترتيبله ايلمكه انجو دير مكه ديرلر پس نظم تعبيرنده الفاظ قرآنى انفس جواهره تشبيه واردر
(نظام) ترتيب معناسنه در ولكن نظمه مقارنتده لطف واردر يعنى اكرچه بحسب التعلق نظمى ترتيب اولنمش وحروف
وكلماتدن مركب اولوب اشيدلمش ويازلمش واوقنمشدر ولكن بومرتبه ده بحسب التعلق اثر حدوثله متصف
اولمغله حقيقتده حقه مضاف اولان نظم ومعنى دخى حادث اولمق لازم كلمز نتكيم بيت آتى بومعنايى ايضاح ايدر (نه
صورتدر نه حرفدر ولى صوت وحرف) آنى ظاهر ايتدى بودللرده طوتدى قيام) صوت حنكك اعلا واسفلك برى
برينه اتصاليله تموج ايدن هوايه ديرلر انسانه وحيوانه شاملدر حرف ايسه وضعا انسانه مخصوصدر كه مقطعه معتمد
اولان صوته ديرلر بوراده مراد حروف تهجيدركه كلمات اندن تركب اولنور واسم وفعله مقابل اولان حروف معانى دكلدر
وحروف تهجى يه حرف اطلاق اولنمق صوتك طرفى وصوتدن بعض اولمق اعتباريله در وحروف معانى يه حروف ديمك
اسمله فعلك معناريله مقابل اولان جانب اولمغله در زيرا اسم وفعل كلامده عمده وحرف فضله واقع اولور بيتك معناسى
بودركه قرآن وكلام حق حقيقتده صوت وحرف جنسندن دكلدر زيرا صوت وحرف اثر حدوثدر جناب بارى تعالى محل
حوادث اولمدن منزهدر پس ذاتيله قائم اولان كلام حروف وكلمات واصواته محتاج دكلدر ولكن بوحس وشهادت
مرتبه سنه نزول ايدوب تقيد وتعين بولدقده لفظ وصوت وحرفله دللرده قيام طوتدى ودللر آنى بووجهله قرآن ايله اظهار
ايدوب اول دخى ثبوت وظهور بولدى پس بومرتبه ده دللر آنى لفظ وصوت وحرفله اظهار ايليوب بحسب الظاهر

وتعلق حدوثله متصف اولمغله بحسب الحقيقة حادث اولمق لازم كلمز وبو ظهورله ذاتدن مفارقت ايتمك اقتضا ايلمز
كما قال حضرت الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر تعلمنا بلا حرف وصوت اى تعلمنا من الله تعالى المعلم المطلق ما تعلمنا
اولا وبالذات ومن الروح القدس ثانيا وبالواسطة بلا حرف وصوت لانه علم لدنى سرى غيبى غنى عما يحتاج اليه التعلم
الكونى الصورى الشهادى من الحروف والكلمات والاصوات ومن هذا المقام ما قال صاحب المولد (بى حروف ولفظ
وصوت اول پادشاه) مصطفايه سويلدى بى اشتباه) الحاصل بو عالم غيبده اعضا وجوارح عمل ايتمز واورايه جسم دكل
جان اياغى بله كتمز زيرا ايكيسيده مخلوقدر كما قال حضرت الشيخ هدايى قدس سره (صغمز اورايه جان وتن) سر ايله
سيرا ايتمك كرك) پس هر كيم علم غيبى عالم شهادته قياس ايدرسه قياسى عقيم اولور واعتقادى فساد بولور مذاق الهى
اولمينلره الزم اولان بويله معناى غيبيه دن مباحثه ايتمك كركدر (الهى) عالم اسراره ايرن عاشقلر) كوربو قال ايچنده
نه حال اكارلر) جمال مولايى كورن صادقلر) دنيايى عقبايى خيال اكارلر) بو باغك ميوه سن استمز دهان) بو كلك
غنچه سى آچلور نهان) بورمزى اكلامز ارباب نقصان) بونى بنه صاحب كمال اكارلر) آشنا اولميان بحر عرفانه)
ايرشمدى هركز درومرجانه) خضر اولميان ايرمز آب حيوانه) بلنلر آنى محال اكارلر) ايرمدى منزلده كه برايزلر)
ايرن دخى طورمز ايزلرين كيزلر) بو كنشك يوزين كورمين كوزلر) دوامى يوق صانوب زوال اكارلر) بولمق استريسك
مولايى ياهو) حق بولنه بذل ايت واريكى تو) حقيا وجودك كاهنى بو) عارفلر وجودى وبال اكارلر (كلام خفيدر
تمثل ايدر دفع وحى) تعين تعدد اكا باعتبار المقام) تمثل مثاله وصورته كرمك (ودفع وحى) ديمك قلبنه وحيك نزولنده
وفيضك دوكلدكى وقتده ديمكدر يعنى الله تعالينك كلامى خفيدر ولكن نزول وحى زماننده تمثل طريقيله ظهوره كاور
وصورت بولور زيرا معانى عصرفده اكاء اولور اجساملة تمثل ايدرتكيم فخر عالمه شرح صدر واقع اولدقده جبريل التوندن
برطاس كتوردى كه ايچى ايمان وحكمتله ممتلى ايدى وآنى فخر عالمك قلبنه صب ايتدى (تعين) عينه يعنى وجود خارجى
قبول ايدوب ظهوره كلدى قال فى التعريفات التعين ما به امتياز الشئ عن غيره بحيث لا يشاركه فيه غيره (تعدد) برقچ
اولمق باعتبار المقام والمرتبة وقد سبق تحقيقه والحمد لله (كل امدى كوكل لوحنه اشبو تصويرى ياز) كه ساكه
بيان ايليم نتدى فتح ختام) لوح) تختهكه اوزرينه يازى يازارلر فى القاموس اللوح كل صحيفة عريضة خشبا او عظما
تصوير) بوراده صورت ديمكدر (چو بلدك كيم اولدى حقيقت محمد رسول) كه قرآن كاوب جبرئيل اندى هر صبح وشام)
صبح) صباح وقتيدر (شام) اخشام وقتى فارسيدر (قودى حق سعادتده باشنده تاج كمال) يعنى فخر عالمى سعادت ازليه
وعنايت سرمديه تختنه اجلاس ايدوب باشنه پادشاهكبى تاج وقار وكمال قودى يعنى هم سعادت ابديه هم كمال سرمديه
ويردى زيرا سعيد اولان كمسه ده مقام تفضيلدن كمال اولمز (سر بر سيادتده سرندن اوردى خيام) يعنى حق تعالى فخر
عالمى اولولق تختنه چقوروب سرپا كندن اوزرينه خيمهلر يعنى چادرلر قوردى مقصود سر الهى حبيب اللهى احاطه
ايدوب عظمت صفتلريله اتصافنى بياندر (قو جن وانسه رسول ايلدى كوندروب) كم الله دعوت قيله خلقى ايده اعتصام
اعتصام صاتمق وصغنمق التجا كبى يعنى فخر عالم انس وجنى حقه دعوت قيلدى كه انلر دخى جهلدن ورسومدن وبالكه
مادون حقدن احتراز ايدوب حقه واصل اولهلر وجمله امورده اكا التجا ايدهلر وفخر عالمك عروه شريعتنه ياپشوب انكله
معرفته وحقيقته توسل ايدهلر وراه راستى كيدهلر (الهى) اى سعادت استين ارباب دل) شول ازل عهدك ابد كوتمك
كرك) سالك راه حق اولوب متصل) روز وشب حقدن يكا كتمك كرك) كل شريعت كل طريقت راهنه) دوشمه وار نفس
وطبيعت چاهنه) دعوت ايتدى حق سنى دركاهنه) دعوت حقى قبول ايتمك كرك) كيمكه محو ايتدى بو كون ذات
وصفات) يارن اول بولدى الملردن نجات) استريسك سنده كرباقى حيات) اولمه دن اول اولوب تمك كرك) نوبهار عمر ايدر
بركون كذر) رحلت ايلر كاده بلبلده كيدر) دانه كبى ايتمدن خاكى مقر) فيض حقله حقيا تمك كرك

(اسلام ابى بكر الصديق رضى الله تعالى عنه)

ابو بكر كان اسمه قبل الاسلام عبد الكعبة فسماه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم عبد الله فهو عبد الله
ابن ابى قحافة عثمان بن عامر بن كعب بن لوى سمى صديقا لكثرة صدقه وعتيقا لان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم
قال من اراد ان ينظر الى عتيق من النار فلينظر الى ابى بكر قال الزمخشرى ولعله كنى بابى بكر لابتكاره الخصال الحميدة
اى لمسارعته واستعجاله ونظيره ان نفيع بن الحارث تدلى يوم الطائف من الحصن ببكرة فكناه صلى الله تعالى عليه وسلم
بابى بكرة (ايشتدككم ابو بكر صديق آنك يارى ايدى) يار دوست وبولداش ديمكدر يعنى ابو بكر حضرتلرى فخر عالمك
قديمدن مصاحبى وهوادارى ايدى نه جاهليتده ونه اسلامده آنلرك صحبتندن مفارقت ايتمدى وفخر عالمه زياده انقياد
اوزره ايدى (ايدردى تجارت حجاز ويمن مصر وشام) التاجر هو الذى يبيع ويشترى وعمله التجارة حجاز مكة والمدينة

والطائف واطرافها كانها حجزت بين نجد وتهامة وحجز بينهما فصل يمن ماء عن يمين القبلة من بلاد الغور وهو ما بين
ذات عرق الى البحر وكل ما انحدر مغربا من تهامة فسمى باليمن لانه على يمين الكعبة وقيل لان يعرب بن قحطان وهو اول
من تكلم بالعربية قيل له ايمن لان هود عليه السلام قال له انت ايمن ولدى فسمى اليمن يمنا بنزوله فيه مصر قال
فى كتاب الاوائل والاواخر آخر الملوك من القبط بعد الطوفان مقوقس واولهم بعد الطوفان بيصر بن حام ابن نوح
عليه السلام وهو ابو القبط كلهم ثم تولى بعده مصر بن بيصر وبه سميت مصر مصرا انتهى ويقال مصر الشئ يمصره
اذا قطعه فسمى مصر الانقطاعه عن الفضاء بالعمارة وقد تسمى القرية مصرا كما تسمى المصر قرية قال ابن الكمال
المصر هى المدينة المعروفة يذكر ويؤنث وذلك ان اسماء المواضع قد تعتبر من حيث المكانية فتذكر وقد تعتبر باعتبار
الارضية فتؤنث انتهى فهو ينصرف ولا ينصرف ولذا جاء بالتنوين وبغيره شام بلاد عن مشأمة القبلة وسميت
لذلك فهو مهموز اولان قوما من بنى كنعان تشأموا اليها اى تياسروا والتياسر از دست چپ كرفتن او سمى بشام
ابن نوح فانه بالشين بالسريانية اولان ارضها شامات بيض وحمر وسود وعلى هذا لا يهمز قد يذكر كما فى القاموس
بوندن كوردن منفهم اولور كه شام اول خطه نك مشتمل اولديغى مجموع بلادك اسميدر ولكن السنهٔ عامه ده قصبه سنده
مستعملدر اصلده قصبه سنه دمشق شام اطلاق اولنور سميت باسم بانيها دمشاق بن نمرود بن كنعان (كوررشام
ايلنده دوشنده كه شمس وقمر) كاوب اوكنه قونديلر كوكدن اول ايكى جام) شمس مأخوذ من شمسة القلادة وهى اعظم
جواهرها جرما وانفسها قيمة سميت بذلك لتوسطها بين الكواكب (قمر) سمى بذلك لكون لونه بياضا فى صفرة يقال
حمار اقمرا اذا كان ابيض فى صفرة (جام) قدحدر بونده شمس وقمرى مدور لكده قدحه تشبيه واردر (طوتب پس
ابو بكر الدى بولارى اله) كيوردى لباسن ادب صدرنه انضمام) انضمام منضم وجمع اولمق يعنى بر يره كلمك (واروب
پس مقربدن اول صوردى تعبيرنى) ديدى اكا راهب كه قدرك درره مستدام) تعبير تفسير يقال عبر الرؤيا عبرا وعبارة
وعبرها فسرها واخبر باخبر ما يؤل اليه امرها كما فى القاموس راهب نصارى طائفه سنك عابدنه ديرلر جمعى رهبان
كاور بوراده راهبدن مراد شام بولنده صاحب صومعه اولان بحيرادر كه او وقتده نصرانيت علمى آنده منتهى اولمش
ايدى وفخر عالم طقوز ياشنده ايكن عمى ابو طالب ايله شام سفرنده اكا اوغرامشلردى واول دخى فخر عالمى علاماتندن
بيلمش ايدى نتكيم ذكرى مرور ايتدى (مستدام) عزت وشرف ورفعت وشانى دائم وباقيدر (نه يردن كاورسين بكا دى
ديدى مكه دن) قبيله لكندر ديدى هاشم كه شانى هشام) قبيله براتادن متشعب ومتفرق اولان اولادجمعى قبائل كاور
معلوم اوله كه قبائل عربه وشعوب عجمه واسباط بنى اسرائيله كوره در (شانى هشام) هشم برنسنه يى كسمك وطوغره
مقدروهاشمك اسمى عمرو العلادر اى العلو رتبة پس هاشم اطلاق اولنغه وجه بودركه بر وقتده هاشم بلاد شامده
غزه ديد كارى شهرده ايدى اول وقتده مكهٔ مكرمه ده قحط وغلا واقع اولمغله سمعنه ايرشدكده اورادن وافر دقيق
وكعك اشترا ايدوب مكه يه كاوب موسم حجده خلقك اوكنه ايتمك كسدى وبكسماد طوغرادى ودوه قربانلر ايلدى لحمله
ثريد ايله اطعام فقرا واغنيا قيلدى پس شانى هشام اولدى (ديدى پس حقيقت زماننده بركسه اوله) كه آدى محمد امين در
اجل عظام (امين فخر عالم قبل النبوة قريش آراسنده امانت ايله معلوم ومعروف وموصوف ايدى جمله نك ياننده معتمد
عليه وثقه ووفادار ايدى شويله كه بركسه نك حفظ اولنجق قيمتلى نسنه سى اولسه بطريق الامانة آنلره وضع ايدرلردى
حتى مدينهٔ منوره يه هجرت ايتدكارى كونلرده حضرت على رضى الله تعالى عنه خبر كوندروب سعادتخانه لرنده
ايداع اولنان امانتى اربابنه تسليم ايله امر ايلديلر (اجل عظام) اولولرك زياده اولوسى يقال جل يجل جلالا اى عظم
فهو جليل واجل وعظم وعظما فهو عظيم كغراب ودنار كما فى القاموس ابو السعود افنديدن منقولدر كه موالى
عظام ديرلر ضم عينله در كسرله دكلدر زيرا كسرله عظمك جمعيدر قال الله تعالى (فكسونا العظام لحما انتهى والعظم
قصب الحيوان الذى عليه اللحم والجمع اعظم وعظاما كما فى القاموس (نبى دركه آخر زمانده كاور عالمه) انكچون
يراتدى جهانى الله الانام) انام الخلق الجن والانس مما على الارض وقيل كل ما يدب على الارض (انكچون يراتدى
سموات وارض) انكچون ايدرا كا اشياى عرض) سما سمودندر علو معناسنه ارض يقال ارضة الارضة الخفيفة اى
اكلتها ومنه قيل للارض ارض لانها تأرض اى تأكل اجساد بنى آدم عرض يقال عرض الشئ له اظهره له وعليه
اراه اياه وعرض له كذا يعرض ظهر عليه وبدا (سن آنك بليسرسن اسلامى نه) پس آنك كريسرسن اسلامنه) يعنى
اسلامنك نه اولديغنك بيلورسن وحق اولديغن اكلارسن وتصديق ايدوب اول دينه كيررسن بو مصرعده اولان
اسلامى لفظى نه كلمه سندن منفصل يازلمق كركدر (وزيرى اوله سون زماننده هم) خليفه اولاسن مكاننده هم) وزير
وزردن حمل معناسنه در زيرا اوزير اولان كمسنه پادشاهك يوكن وزحمتن چكر يا خود وزردندر فتحله ملجأ معناسنه

زیرا سلطان وزیره التجا واعتماد ایدر قال فی القاموس الوزیر حباء الملك الذی یحمل ثقله ویعینه برأیه وحاله والوزارة بالکسر وبفتح والجمع اوزار ووزراء خلیفة هو القائم مقام الغیر یقال هذا خلف فلان وخلیفة فلان والتاء للمبالغة اوللنقل من الوصفیة الی الاسمیة (بودراوشده تعبیری بیل دوشکك) اوکندن صوکا آکاه غل ایشکك) راهب مذکور واقعه نك تعبیرنده اصابت ایلدی زیرا حقیقتده شمس ذاته ومرتبهٔ الوهیته وقمر صفاته ومرتبهٔ ربوبیته اشارتدر پس نفس الامرده شمس ذاتك فخر عالم قمری مثابه سنده اولوب تربیهٔ بنی آدم اکا منوط اولدیغی کبی شمس رسالتك دخی خلیفه سی قمر حکمنده در الحاصل شمس پادشاه وقمر وزیردر وپادشاهك رعایاسنه اولان تربیه سی وزیر یوزندن ظاهر اولور پس اول ایکیسنك حضورنده صدیقه نزولی وصدیقك دخی انلره اولان معامله سندن صحبت ومعاونت ووزارت منفهم اولور (آنك نعتنی وصفنی بولمشم) حقیقت بن آنی نی بلمشم) نعت وصف بوراده نعت ایله مراد صفت طبیعیه ووصفله مراد صفت فعلیه در بینلرنده غیری وجهله دخی فرقلر واردر بو محله مناسب اولمغله ذکر اولنمدی (کتورمیشم ایمان آنی کوزلرم) نصارادن آنی ولی کیزلرم) نصاری حضرت عیسی علیه السلام نصران دیرلر برقریه دن ایدی نصاری طائفه سی اول قریه یه نسبت ایدوب نصرانی وجمعنده نصاری دیدیلر نته کیم حضرت اسمعیل علیه السلام عربه دیرلر برقریه ده نشو ونما بولمش ایدی عرب طائفه سی اول محله منسوب اولوب عربی دینلدی وقیل غیر ذلك (ابوبکر ایشتدی چون اوصافنی) اوصاف وصفك جمعیدر وصف واصفله قائم برمعنادر ولکن بعضیلر وصفله صفتی برمعنایه در دیمشلر بوراده مراد صفتدر (آرتدی کدورتدن اول صافنی) یعنی آینهٔ قلب صافنی ژنك کدردن پاك ایتدی پس بوراده قلبی صافلقله وصف ایتمك بحسب المآلدر قال بعضهم الفرق بین الخالص والصافی ان الخالص ما زال عنه شوبه بعد ان کان فیه والصافی قد یقال لما لا شوب فیه (لمحرره) قلبکی شوب کدردن صاف قیل) سنده باق آینه که انصاف قیل) شرکی سوردلدن ریایی وارچقار) برلرین پاکیزه اوصاف قیل (پس اولدی قتی غالب الاشتیاق) نه وقتن اوله دیردی یوم تلاق) تلاق اولاشمق وایکی نسنه بری برینه قاوشمق (اویومزایدی صبحه دك شامدن) چون ایردی کلوب مکه یه شامدن) یعنی اخشام وقتندن صباح وقتنه دك اویومزدی زیرا عشق پاکك مقتضاسی أوقات امور طبیعیه وعادیه یی ترکدر (لمحرره) یوزمی برله سورب کزرم) عشقك بنی آخر طپراغه صالدی) سنی بوایلره کاور دیوسزرم) انکچون کوزلرم یوللرده قالدی) اویومز عاشقك کوزلری سحر) کل دردنه بلبل کبی آه ایدر) طاش یاصدنوب طپراق دوشنوب کزر) کیمك که صوکبی کوکلن عشق الدی) کوره بلسم برکز جمالك یارك) دیره بیلسم کان اوکلمزارك) صبا کبی حق کتدی قرارك) کوکل شمدی بحر حیرته طالدی (کوروزی تیلدی تبارك یوزین) کلوب کوردی چونکم مبارك یوزین) روزی نصیب تبارك یعنی حق تبارك وتعالی ومعنای تبارك دام عظمته وجلالته دواما ثابتا لانتقال له ولهذا لا یقال یتبارك مضارعا لانه للانتقال (دیدی یا ابابکر اسلامه کل) هدایت بولوب نصر اعلامه کل) مع ادات مفعول وعلا نصرك صفتیدر یعنی هدایت بولوب اعلا اولان نصرته کل وبنم دینم اولان اسلامه یردم ایله تا که سنده بنمله منصور ومظفر اوله سن وعالی نصرتلر وفتحلر بوله سن (دیدی کر سوا سون قنی معجزات) که تصدیق ایده سنی اول معجزات) معجزات معجزه نك جمعیدر که مثلنی کتورمه دن خلقی عاجز قیلان امر خارقدر که تصدیق معجزات مدعی ایچون انبیادن صادر اولور اولیادن ظاهر اولورایسه کرامت دینلور تفصیلی کلور انشاء الله تعالی تصدیق بوراده طوغری سویلجی یی اثبات ایلمك معناسنه در (سکا دوشده اولمادیمیدی عیان) سکا راهب ایتمدیمیدی بیان) عیان فتح عینله در (ابوبکر آنی چون ایشتدی بیلوب) شهادت کتوردی مسلمان اولوب) مسلمان کزیدهٔ حق کما فی اللغة النعمتیه (نظر ایردی توفیق ربانیدن) توفیق مطلوبك حصولنه سبب اولان اموری برینه موافق وظهیر قیلمق (ربانی) ربه منسوب الف ونون نسبتی تأکید ایچوندر (کوکل طولدی تحقیق حقانیدن) حقانی نسبتده ربانی کبی در حقانی نفسانی وشیطانی اولمیانه دیرلر که انبیا وکمل اولیا حالیدر بونلرك ماعداسنك تحقیقی وساوس شیطان وخیالات نفسله مشوبدر انکچون اومقوله یه حقیقتده تحقیق دینلمز (الهی) حق عیاندر کوزلری آچق اولان عاشقلره) پرتو خورشید عالمتابه برهان استمز) شبهه کلمز نور توحیده ارین صادقلره) آب حیوانی یقین نوش ایلین قان استمز) شمع توفیق خدادن یانمسه مدلده چراغ) یانوبن کای کل اولور راحت جان استمز) هرکیمه ایردی ایسه توفیق باریدن نظر) قلبنك آیینه سندن پاك اولور جمله کدر) حضرت صدیق وش تصدیق پیغمبر ایدر) صحبت انسان بولور عالمده حیوان استمز) بلبل شوریده وش فریاد ایدنلر صبح وشام) وصل کلزار اسیدیله اولورلر خوش مشام) حقیا عشقك غمیله شولکه اولدی شادکام) درد اکا درمان کاور برغیری درمان استمز (ذکر) کوردی فخر کائناتك پرتون) نور حق طولدی ابوبکرك کوزی) ایلدی ایمان ایله شن جان اون) فرش درکاه نبی اولدی یوزی) خوابنك تعبیری چون اولدی عیان) کوردی یوزن ایتدی

تصدیق اول زمان) ایتدی صدیق آنی خلاق جهان) - وزلری صدق وصفا اولدی اوزی) صحبت دیداره لا یقدی ازل) یار غار حضرت اولدی اول کوزل) نعت پاکی سدره سینه ایرمزال) وار یوری حق درازا تمه سوزی (پس آندن علی کلدی ایمانه بیل) ابوالحسن علی بن ابی طالب بن عبد المطلب وامه فاطمة بنت اسد بن هاشم مرویدر که حضرت علی دنیایه کلدکده فخر عالم آنك اسمنی علی وضع ایلیوب لسان شکر بارنی آغزینه ویردیلر علی دخی خوابه وارنجه اولساندن شیر فیض الهی مص ایدوب دایهٔ عنایت الله ده پرورش بولوب دولته ایردیلر وانلرك حقنده کرم الله وجهه دینلمك طرفیندن یعنی پدر ومادر جهتندن هاشمی اولدقلری سبب ایله در وبعضیلر دیمشلر که حضرت علینك والده سی فاطمه عقیقدن داخل کعبه ده وضع اولنان هبل دیدکلری بوته سجده مراد ایتدکچه حضرت علی آنك رحمنده تقوس ایدوب سجده دن منع ایدردی انکچون کرم الله وجهه دینلدی معناسی حق تعالی آنك وجهنی یعنی ذاتنی مکرم قیلسون دیمکدر وجه اشرف اعضای انسانیه اولمغله ذکر جزء ارادهٔ کل طریقیله آنکله مجموع ذاتدن تعبیر اولندی کویا وجه ذاتك کندیدر (یاشی اون ایدی بغلدی ایمانه بیل) یعنی اون یاشنده ایکن ایمانه بیل بغلدی بعضیلر سکز یاشنده دیمشلر قال علی رضی الله تعالی عنه سبقتکم الی الاسلام طرا ما بلغت آوان حلم (ایرشدی بوکز زید بن حارثه) زید بن حارثة بن شرحبیل (زید) اصلده حضرت خدیجه رضی الله تعالی عنهانك قوللرندن ایدی صکره فخر عالم خدیجه یی تزوج ایتدکده خدیجه زید مذکوری فخر عالمه هبه ایلدی وفخر عالم دخی آنی ازاد ایلیوب ولد معنوی اتخاذ ایتدی سورهٔ احزابده (فلما قضی زید منها وطرا) آیت شریفه سنده شرف ذکرله مشرف اولان بودر فخر عالمه دایه اولان ام ایمن زیدك خاتونیدی صکره فخر عالم اکا زینبی الیویردی تفصیل قصه سورهٔ احزابده در (ضلالتدن ایرمیشدی حادثه) حادثه واقعه وصکره دن اولمش نسنه در بوراده ضلالتك یعنی یا کلمنك اثری وجزاسی اولان بلای دنیوی وعذاب اخرویدر (یتشدی ابوبکره عثمان سریع) کتوردی حضورنده ایمان سریع) عجله دیمکدر یعنی ابوبکر صدیق رضی الله تعالی عنه دائرهٔ تصدیقه دخول ایتدکلرندن کندی قومندن اعتماد ایتدیکی کمسه لری ایمانه دعوت ایلدی پس حضرت عثمان ابن ابی العاص بن امیه بن عبد شمس بن عبد مناف اکا میوب ابوبکرك دعوتی سببیله حله یوش اقرار اولدی (وفی الحدیث لکل نبی رفیق فی الجنة ورفیقی فیها عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه) زبیر آنك اردنجه ایردی روان) کلوب عبد رحمن دیدی الامان) زبیر بن العوام وکان عمره حین اسلم ثمان سنین (روان) صفة مشبهه در آقق ویوریمك معناسنه مشترکدر عبد الرحمن بن عوف وکان اسمه فی الجاهلیة عبد عمرو او عبد الکعبة او عبد الحارث فسماه صلی الله تعالی علیه وسلم عبد الرحمن وجاء انه علیه السلام وصفه بالصادق الصالح البارد (بوکز ایردی سعد بن وقاص اکا) دخی طلحه ایرشدی فحاص اکا) سعد بن وقاص یعنی سعد بن ابی وقاص وکان عمره تسع عشرة سنة طلحة ابن عبید الله التیمی ویقال له طلحة الفیاض وطلحة الجود (فحاص) طلب وتفحص ایدیجی (بو بش شخصی الدی ابوبکر پس) رسوله کتوردی اولوب دسترس) بو بش نفر کمسنه عشرهٔ مبشره دندر وزاد بعضهم سادسا وهو ابو عبیدة بن الجراح رضوان الله تعالی علیهم اجمعین (دسترس) ال ایرشدریجی ومعین یعنی بو بش نفر کمسنه یی حضرت صدیق اسلامه دعوت ایتدکده اباو عنادا ایتمدیلر صدیق دخی بونلرك اللرینه یاپشوب واوکارینه دوشوب حضور رسوله کتوردی انلر دخی اظهار ایمان ایلدیلر وکلمهٔ توحیدی خلوص قلبله سویلدیلر (بو سکز نفر درکه سابقدرر) قلانی بولاره لواحق درر) لواحق لاحقك جمعیدر صکره دن اولاشیجی وتابع اولیجی معناسنه (زیاده اولوردی دون وکون کرام) که تا ایردی اوتوزطقوزه تمام) کرام یعنی اصحاب کرام (الهی) بر نظر صالدی کوکل مرآتنه قادر خدا) نیجه شرك اربابنی اصحاب توحید ایلدی) ایتدی اخلاصله مرآت قلوبی پرجلا) کوستروب عرفان یوزن نوریخی خورشید ایلدی) جهلله خالی خراب اولمشدی ابن آدمك) خاطری مجروح ایکن بلمزدی قدرین مرهمك) حق وجودن رحمت محض ایتدی فخر عالمك) عالمی وآدمی انکله تجدید ایلدی) نیجه لر اصحاب اولوب صحبتله عزت بولدیلر) نیجه لر احباب اولوب انکله حرمت بولدیلر) هر بریسی ایکی عالمده سعادت بولدیلر) انلرك روزوشبن حق قدرله عید ایلدی) الده قرآن دلده عرفان بواسه حق برکشی) قالدرر راه سلوك ایچره کوکلدن تشویشی) شرع پاك مصطفایه اویدرر بیل هر ایشی) هرکیمی الهام حق معناده تأیید ایلدی

(مطلب فی اسلام عمر رضی الله تعالی عنه)

هو عمر بن الخطاب بن نفیل بن عبد العزی بن ریاح بن عبد الله بن قرط بن رواح بن عدی بن کعب اسلم بعد حمزة عم النبی صلی الله علیه وسلم بثلثة ایام او ثلثة اشهر وهو ابن ست وعشرین سنة وکان علیه السلام اذ ذاك مستخفیا فی دار الارقم اسفل الصفا مع من تبعه من الرجال والنساء وهم تسعة وثلثون یعبدون الله تعالی فیها سرا وتعرف تلك الدار

الان بدار الخيزران اشتراها الخليفة المنصور واعطاها ولده المهدى ثم اعطاها المهدى للخيزران ام ولديه موسى الهادى
وهارون الرشيد وكانت مدة الاستخفاء ثلث سنين او اربع سنين ثم اظهر الدعوة بسبب اسلام عمر رضى الله تعالى
عنه وسماه الفاروق لانه فرق الله به بين الحق والباطل وهو المظهر الاول من الصحابة للاسم الحق (حقيا حقه معين
اول يورى ماتند عمر) مخلصك حكمنى ويرخلقه جلادت كوستر) قليجك عرشه اصلسين ديرايسك عالمده) اهل الحاده
يورى ايله غزاى اكبر (كل اى حسن تقرير وتحرير ايدن) تقرير برمعنايى عبارتله وتحرير كتابله بياندر والفرق بين
الايضاح والتقرير ان الايضاح باعتبار فهم السامع المطلوب والتقرير باعتبار تمكنه فى الذهن (تصورده تصديق
تصوير ايدن) التصور حصول صورة الشئ فى العقل والتصديق ان تنسب باختيار الصدق الى المخبر والتصوير صورت
ويرمك (بعدذا) اهل نظر اولنلره بو حسن عنوانك اطافتى ظاهر و پيدا وميزان دانش تام بولنلره بو معنانك اصابتى
باهر وهويدادر زيرا مقصود حضرت عمر رضى الله تعالى عنهك تصورنى تصوير وتصديقنى تحريردر (كوزلك آچ كه
ازهر نظام ايليم) ازهر نظام زياده كوزل ترتيب (قولاق اوركه جوهر كلام ايليم) جوهره بكزر سوز جوهر قيمتلى
طاشلردر (كه نظمده نثر معانى دزم) نثار مددر مثانى دزم) بعض نسخده اولكيسى دوزم واقع اولمشدر نظم انجولى
ايپلكه ديزب جمع ايتمكدر و نثر طاغتمقدر و مثانى اوصاف قرآندندر قال تعالى (الله نزل احسن الحديث) هو القرآن
الكريم (كتابا) بدل من احسن الحديث (متشابها) تشابه معدنى فى الصحة والاحكام والابتناء على الحق والصدق
واستتباع منافع الخلق فى المعاد والمعاش وتناسب الفاظه فى الفصاحة وتجاوب نظمه فى الاعجاز (مثانى) صفة
اخرى لكتابا وهو جمع مثنى بمعنى مردد ومكرر لما ثنى من قصصه وانبائه واحكامه واوامره ونواهيه ووعده ووعيده
ومواعظه وقيل هو جمع مثنى مفعل من التثنية بمعنى التكرير والاعادة كذا فى الارشاد بو بيتك معناسى بودركه نظم
وشعرمده معانئ منثوره ومتفرقه ديزرم وجمع وتأليف ايده يكم كلماتى وجمله ترتيب معانى وتناسب دلالاتى اعتبار
ايليوب نظممى مقتضاى عقل تام اوزره ديزرم ونثرمى نفاست ولطافتده انجويه بكزين معانئ قرآنيه دن ديزرم ونثر
ونظمى اهل نظر قتنده معتبر اولان وجهله ايليم وبوايكيسنده جمع وترتيبه سزاوار معانئ حقايق سويليم ديمكدر
اكرچه بو كتابده نثر اسلوبنده كلام يوقدر ولكن نثر ذكرى نظمه اتباع ايله در وجائزدركه صاحب محمديه نك مرادى
نظم معانئ منثوره يى مشتمل واول معانى دخى معانئ نفيسه ومقبوله اولديغنى بيان اوله زيرا هر معانئ متفرقه جمعه
لايق دكلدر پس مشار معناى نفيسه ومقبوله اولديغنى بيان اوله لغوى يه محمول اولوب نظم لفظى لغت وعرف عام اولور
فافهم (ايشت پس نيجه طوتدى قوت بودين) نيجه ظاهر اولدى نبوت ودين) يعنى اسلام عمر رضى الله تعالى عنهدن
مقدم نبوت پيغمبر ظهورده دكل ايدى زيرا كفار قريش وصناديد عربك استيلاء تامى وار ايدى واذى وجفالرى
استوار ايدرلر ايدى نبوت بوراده نبأدندر خبر معناسنه كاور (دعا ايدر ايدى رسول اله) كه اسلامه عزت ويراى
پادشاه) عزت بوراده غلبه معناسنه در پس اعزاز قيل ديمك عزيز وغالب قيل ديمكدر (عمرله بو اسلامى اعزاز قيل)
ويا عمرو له دخى احراز قيل) احراز بوراده استوار ومحكم قيلمق معناسنه در كما قال فى التهذيب الاحراز استوار كردن
انتهى عمرودن مراد ابوجهل در وهو عمرو بن هشام بن المغيرة بن عبدالله بن عمر بن مخزوم وفى الحديث اللهم اعز الاسلام
باحد الرجلين اما بابى جهل بن هشام واما بعمر بن الخطاب وكان دعاءه عليه السلام بذلك يوم الاربعا فاسلم عمر رضى
الله تعالى عنه يوم الخميس (دعاسينى حق چون مجاب ايلدى) عمر حقنده مستجاب ايلدى) يعنى فخر عالم مطلق بريسنك
اسلامى ايچون دعا ايتمش ايدى پس اول دعانك اثرى عمر حقنده ظهور ايتدى اكر سؤال اولنورسه كه ايكيسنك بله
اسلامنه نيچون دعا ايتمدى مع هذا بر قومك عظماسندن ايكى كسه نك اتباعنده قوت آرتقدر جواب بودركه انبيا
وكمل اوليايه نه وجهله خاطره اولورسه انكله عمل ايدرلر پس جائزدركه فخر عالمك قلبه كارندن ايكيسندن بريسنك
اسلامنه داعيه اوله ايكيسنه اوليه و بردخى بوكه ايكيسندن بريسنك اسلاميله فى الجمله مقصود حاصل اولمغين دفع
ضرورت مقدارى ايله اكتفا ايتديلر و بعض روايتده ابوجهل ذكر اولنميوب يالكز عمر حقنده دعا اولندى ديمشلر بيت
(جام عشقك مستحقك كوزله لطف ايت ساقيا) قابل فيض اوليان يارانى ارشاد ايله (انكچون اولوبدر بو كون
ومكان) انكچون دوزلمشدر ركن فكان) كون مكون معناسنه در يعنى بالفعل وجود بولان نسنه ومكان عرشدن
ماتحت الثرايه وارنجه اجسامك شغل ايتديكى محلدر عرشك فوقى عند المتكلمين لاخلا ولا ملا عالميدر وعند الصوفيه
ملا عالميدر ولكن اجسامك تحيزندن ارواحك تحيزى لازم كلمز تحيز وتقيد فلك اعظمك محيط اولديغى عالم كون وملكه
كوره در فوقنده اعتبار اولان ارواحه كوره دكلدر (مجرده) ملكوته ايريشن حدوزماندن كچدى) لامكان ملكنه
دلك طائر بالى اوچدى) نه اوير بونه اويانق نه يورر نه اوتورر) عالم كون ومكانى اموزنده كتورر) كوزينك آغ وقراسى

ايكى عالم كوزلر) كوزلرى اول كوزه دركه كورمز انى بو كوزلر) بردمى بيك دم اولور بيك دمى ايلر بردم) بيك ايلغى بر ايلغ ايلر
اكا كلمز الم) سن بو منجه كوزكى آچلورا كادوجهان) بر نظرده ايدر اول حاصلى ختم قرآن) كابر واشبو زمان اشبو
مكانى كچه كور) قالمه بو ملك خراب ايچره بو يردن كچه كور) ايريشور كوش دله حق بو معنى هر آن) لاتسكن اهل
زمان وكذا اهل مكان) كن احدث فكان فحدث بوندن مقصود قدر حق تعلق ايتديكى مقدوراتك سرعت حصولى
تمثيل در تمكيم بر عبده طبيعه بر نسنه امر اولنسه من غير تأخير وتوقف اول نسنه يى وجوده كتورر واول ايشى بتورر
(چون دعاسن مستجاب ايتدى رسولك مستعان) مستعان الله تعالى دركه جمله دين ودنيا امهماتنك حصولنه آندن
ياردم طلب اولنمشدر (كور عمر امدى نيجه اظهار ايدر امن وامان) امن خوفك ضديدر امان دخى بو معنايه دركور
عمر رضى الله تعالى عنه نيجه امينلك وقورقو سزلق اظهار ايدر واولكى خوف واحترازى آنك اسلامى سببيله كوكلردن
كيدر (بركون ابوجهل له اولدى مصاحب پس عمر) ابوجهل كه عدو الله وفرعون هذه الامة ورأس قاعدة الكفر
كان خال عمر رضى الله تعالى عنه (ديدى اكا يا عمر ميدانه كل ايله رهان) رهان بهادرلق فى القاموس الرهان المسابقة
على الخيل پس ديمك اولوركه يا عمر ميدانه كير وجمله يى سابق اولوب اوكدل آل يعنى جمله يه بيشر واول بو مصلحتك
حصولنه سعى ايله وسكا بو مقابله ده مدح وثنادن ماعدا مال دخى ويريلور (زيرا چقمشدر محمد ديركه بن پيغمبرم) پيغمبر
ايكى كشينك اراسنده واسطه اولوب خبر ايلتن كسنه يه ديرلر انبياى عليهم السلام پيغمبر ديدكلرى امتلرينه حق
تعاليدن يا بالذات يا جبرائيل واسطه سيله خبر ايلتدكلرى اعتباريله در پيغمبر لفظى تخفيف اولنوب پغمبر و پيمبر دخى
دينلور (كون بكون ايتدى ترقى اولايسر صاحب قران) ترقى بو جملك يقال ترقى اى صعد وعلا صاحب قران پادشاهلرك
القابندندر وصاحب ظهور اولنلره اوصافندندر اصلى بودركه بعض كواكب دهر طويل سيرندنصكره بعض برجده
برى بريله قران يعنى مقارنت ايدوب جمع اولورلر واول قرانك حكمى واثرى بودركه عالم انكله تجدد ايدوب يكيدن
نظام بولور پس اول وقتده ظهور ايدن پادشاه صاحب قران اولور خواقين عثمانيه دن سلطان سليم اوغلو سلطان
سليمان كبى بو ظهورده اولمينلره صاحب قران ديمك بطريق المجاز والتفأل اولور ومن لطائف الشاعر الباقى)
خيل شرارنارد ل جند نجومه متصل) بويله قالورسه شويله بيل كوكده نيجه قران اولور (كرسن آنى اولدررسن يوزوقيه
اوش كومش) وقيه عربيدر اوقه ديدكاريدركه هر يرده بردورلو اولور رومده يوزدرهمده مستعملدر وبعض دياره
قرق درهمده وبعض يرده يدى مثقالده شايعدر (هم ويرم بن يوزدوه احمر قورجق هم هجان) هجان كسرله آق ابودوه
يقال ناقة هجان وبعير هجان اى كريم ابيض (بعدذا) احمر لسان عربده ابيض معناسنه دركما فى قوله عليه السلام
بعثت الى الاحمر والاسود اى العجم والعرب وقوله كلمينى يا حميرا اى بيضاء پس هجان تعبيرى اكا مخالف دكلدر (پس
عمر بندى رسولك اوستونه قصد ايلدى) بابنه قوشاندى قليج الينه الدى سنان) سنان مزراق ده ورى مراد مزراقدر
(يولده خباب بن ارته اوغردى دريا عمر) خباب خاء معجمه ايله وباء مشدده ايله در والارت بسكون الراء والتاء يعنى حضرت
عمر حضرت رسولك قصدنه كيدر كن يولده اصحابدن خبابه راست كلدى وخباب اكا اسلام حقنده بر قاچ سوز
سويلدى (كابرو اسلامه اعزاز قل انى قلمه هوان) هوان خورلق وحقيرلق بوراده خوار وحقير معناسنه در (كم محمد
ديدى يا رب ايله اسلامى عزيز) يا عمرله يا ابوجهل له ايله جاودان) جاودان ابدى ديمكدر (ديدى بق بق سند خيى كيردلك آنك
دينه) ديدى كم اسلام دينه بينى كيرمشم همان) يعنى حضرت عمره خباب ديدى (كرديلر قزقرداشك هم كويكك
اسلامنه) حضرت عمرك همشيره سنك اسمى فاطمه وكنيه سى ام جميله در وكويكوسى يعنى فاطمهٔ مذكوره نك
زوجى سعد بن زيد بن عمرو بن نفيله دركه عشرهٔ مبشره دندر بو ايكيسى حضرت عمردن مقدم اسلامله شرفياب
اولمشلردى ولكن حضرت عمرك شدتندن اسلاملرين صقلرلردى وسعد مذكورك همشيره سى عاتكه حضرت عمرك
تحت نكاحنده ايدى (ديدى نه اوش آنلرى قو يم نه سنى بن روان) يعنى عمر ديديكه يا خباب نه همشيره مى ونه زوجنى
ونه سنى قويام زيرادين قديمى براغوب اسلامكز له خلقه تشويش ويرديكز (روان) صفت مشبهه در آقق
ويورمك معناسنده مشتركدر آقان ويوركن صوديمكدر وسرو روان صالنغن معناسنه در ورايج معناسنه ده كاور
(كوكاى بومشادى براز قرآن اوكن ايشيديجك) طوتدى بوزامار سولك قصدنه اول پهلوان) پهلوان شير مردوقوتلو
دلير وصوباشى وسپهسالار اشكر تمكيم ابن كمال دقائقده كتورركه پهلوانك برجزئى پهله دركه معناسى حشمدر عرب
خيل وحشم ديديكى يرده عجم سپه و پهله ديربرجزئيده وان دركه اصلى باندر بانك واوه قلبى لسان فارسيده شايعدر
بان حافظ معناسنه در پس پهلوانك معناى تركيبى سى حافظ حشمدر اصلنده وان پهلدر عليته نقل اولندقده
مضاف اليه تقديم اولنوب قاعدهٔ تركيب تغيير اولنمشدر (برمغاره وار ايدى ابوقبيس طاغنده كم) آنده طوتاردى

رسول اصحابله كوندزمقام) مغاره قيايارينى ابوقبيس مكهٔ مكرمه ده برطاغك اسميدر براوزرينه ابتدا وضع اولنان
طاغ بودر قال فى القاموس ابوقبيس جبل بمكة سمى برجل من مذحج حدادلانه اول من بنى فيه قبة وكان يسمى
الامين لان الركن كان مستودعا فيه (ايردى آنك قپوسينه هيبت ايله چون عمر) ديدى كمدركم المدن قورتاره باشيله
جان) هيبت اولولق وعظمت وجلال معناسنه (پس على ديديكه امر ايت ايكى پاره ايليم) ديدى صبر ايت ياعلى
كه نيجه اولور كور بوشان) شان امر وحال معناسنه (پس عمر كيردى قپودن نعره اوردى خشمله) ديدى اكا پس
رسول الله قلمه هميچنان) نعره چاغرمق خشم وغضب هميچنان انجلين (چون مبارك يوزنى كوردى ايشتدى
سوزنى) دتردى دردرصرار دى صانكم ايرشدى خزان) خزان كوزآيى (ديدى اسلام عرض قيل كم حق نبى سن
يارسول) عرض يعنى اسلامك حكمنى بيان بيور وتعليم وتلقين دين بيور (قالمدى اصلا مجالم الامان والامان) الامان
يعنى بكا اسلام عرض ايتمكله عذاب قورقولرندن امينلك ويرديدى معلوم اوله كه حضرت عمر فخر عالمك مشاهدهٔ
جمال واستماع حسن مقالندن حقانيتنه علم ضرورى حاصل اولدى نتكيم عبد الله بن سلام فخر عالمك مبارك يوزك
كورديكى كبى ماهو بوجه كذاب ديدى زيرا كون طوغشندن بللودر ديدكارى بومعنايه دائردر (چونكه تحقيق
اولدى حق باطلرى ابطال ايدم) حقدن مراد اسلام وباطللردن مراد كفر وآنك اثاريدر يعنى چونكه سنك نبوتك
ودعوت ايتديكك دين اسلام علم ضرورى ودلائل ظاهره ايله مقرر ومحقق اولدى شركك آثارينى ابطال وازاله ايتمك لازم
كالدى (وماذا بعد الحق الا الضلال (چونكه اسلامدر معزز) يعنى چونكه عزت وشرف وغلبه اسلام وآنك اهلنكدر
كما جاء الحق يعلو ولا يعلى (پس نيچون اولام مهان) اهانت اولنمش وخوار وذليل اولنمش زيرا شركك اهلى دنياده بحسب
الظاهر عزت اوزره اولسه ده معناده حقارت وذلت اوزره در شركك خفى اهلى دخى بوكا قياس اولنه پس عزت مطلقه
بالذات الله تعالى ورسولنك وبالعرض مؤمن كامل اولنلركدر (الهى) كيمياى فقرى طوت دولت نصيب اولسون سكا)
اختيار ذلت ايت عزت نصيب اولسون سكا) طاعتيله جنته ايريوقلغيله قربته) ظاهر وباطن ايكى نعمت نصيب
اولسون سكا) وجه كامله ظهور ايدن خدا نورينه باق) تا جمال حضرتى رؤيت نصيب اولسون سكا) عون حق استرسك
اهل حقه دائم اول معين) انفس وافاقده فرصت نصيب اولسون سكا) اهل توحيد اهل تجريد اهل تفريد اول يورى)
كثرت ايچره اوزكه بر وحدت نصيب اولسون سكا) حقيادنيا وعقبا برزخندن قيل كذر) اشبو يولده منزل وصلت
نصيب اولسون سكا (صاحب الايات محمد) ايات آيتك جمعيدر علامت وجماعت معناسنه قرآندن ايت بر كلامك
بر كلامه انقطاعنه علامت وياخود حروف قرآندن بر طائفه وجماعت ديمكدر بورادە ايات تشريعيه وسائر معجزات
نبويه مراددر (معجزات ساطعات) سطوع ارتفاعات معناسنه در يعنى آنك معجزاتى ارتفاع وعلو صفتيله متصفدر
(ناصب الرايات محمد) نصب ديككدر رايات رايه نك جمعيدر سنجق معناسنه اصحاب قتال سر عسكر يانجه كتورورلر تا كه
خلق آنك اطرافنده جمعيت ايده لر وكاه اولور الاجه برلردن ايدرلر زيرا وقت حربده غبار مرتفع اولسه متعدد اللون
اولمسى حسبيله كوزدن غائب اولمز ابتدا عقد لواء ايلين حضرت ابراهيم عليه السلامدر زيرا بر وقتده حضرت لوط
عليه السلام اوزرينه غارات طريقيله دشمن كلمش ايدى حضرت ابراهيم بو وقعه دن اكاه اولدقده الهام حق ايله سنجق
دوزوب اتباعيله واروب لوطك امدادنده بولندى وفخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك دخى سنجقلرى وار ايديكه
غزايه متوجه اولدقلرنده ويا سر عسكر كوندردكلرنده علمدار اولان اصحاب يانلرنجه كتورورلردى پس ناصب الرايات
بحسب الظاهر سنجقلرى ديكيجى ديمكدر فاما مقصود اعلاء اسلام واظهار دين ايچون ميدان دعوتده شواهد علملرين
ودلائل سنجقلرين ديكيجى ديمكدر اكرچه ظاهره محمول اولمق دخى بعيد دكلدر زيرا دعوت الى الله سيف وسنان وحجت
وبرهانك مجموعيله در پس سيف وسنانله دعوت صورتنك عقد لواء ونصب رايه لوازمندندر (بيناتى قاطعات)
بينات بينه نك جمعيدر يعنى آنك حجت واضحه وبرهان ظاهرى سيف قاطع كبى حق وباطل ما بيننى قطع وفرق
ايديجيدر مقصود خلق دعوته حجت قطعيه ايله كالديكن بياندر (چونكه اسلام باغينه قوردى عمر تخت ارغوان)
تخت پادشاهلرك جلوس ايتديكى سريردركه انلره مخصوصدر ارغوان ديدكارى معروف چچكدر بوراده تختك صفتيدر
ارغوان رنكلى تخت ديمكدر زيرا پادشاهلرك تزيينلرى كوزه زياده زينتلى اولان قرمزى رنكله در انكچون بعض
علما قرمزى لباسده كراهته وبلكه اياكم والحمرة فانها زى الشيطان حديث شريفى موجبنجه حرمته ذاهب اولمشلردر
زيرا البناس شهوت حرام اولان كبرى مؤيددر پس تقوى اعلى اولانلره لايق اولان بودركه شهوت وزينته متعلق
اولان اموردن احتراز اوزره اولالر فتوادە اولان رخصته باقميه لر لان التقوى فوق امر الفتوى (انكيله اربعين اولدى
پير وجوان) زيرا انلردن مقدم رجال ونسا اوتوز طقوز ايدى پس عمر تكميل اربعين ايليوب كمال سرينه مظهر اولدى

(رفع اولوب رايات اسلام نصب اولوب ايات دين) يعنى آنك اسلامى سببيله اسلام سنجقلرى رفع اولنوب دين حقك
علاماتى نصب اولندى يعنى ظهور وغلبه بولدى واشكاره اولدى ديمكدر (چقدى ايمان قلعه سينه آنده اولدى
پاسبان) پاسبان بكجى ديمكدر اصلده پاس حفظ ديمكدر وبان ادات فاعلدر جى معناسنه پس پاسبان حفظ وحراست
ايديجى ديمكدر نتكيم باغى كوروب كوزتديكيچون باغ بكجيسنه باغبان ديرلر (ديدى امدى يارسول الله نيچون
خلوتده سن) چون سنى حق كوندردى رسنده ايت حق عيان) عيان يعنى حقى بر وجهله اظهار ايله كه كوكالمره وكوزلره
نسبتله صورت ومعناسنده خفا قالمسون (چقدى پس اندن رسول الله حرمده يوريدى) دعوت ايتدن ظاهرا اسلام
يولن ايتدى بيان) روايت صحيحه ده كلمشدركه حضرت عمرك اظهار دين حقنده كلماتندنصكره اصحاب كرام ايكى صف
اولوب برنده حضرت حمزه وبرنده دخى حضرت عمر طوروب والنه قلج آلوب فخر عالم ايله وقت ظهرده كلمهٔ توحيد ايله
رفع صوت ايدرك حضرت كعبه يه كلوب قريشك كوزينه قرشو طواف ايدوب جهرله تلاوت قرآن ايلديلر وبوندن
مقدم بو اسلوب اوزرينه طواف وتلاوت ايتدكارى يوغيدى كفار قريش شدتندن احتراز ايدرلردى پس حضرت عمرك
ظهوريله حق غالب اولوب اظهار شعائر دين ايتديلر واورادن دار ارقمه طوغرى جبل صفا التنه كتديلر حالا اهل
اسلام النده اولان قلج حضرت عمرك قلجيدر اسم حقه مظهر اولنلره حقدن ميراثدر (بعدذا) علماء دين وفضلاء مسلمين
ذكر جهرينك استحبابنى بو مقامدن اخذ ايتمشلردر پس بحسب الاقتضا جمعيت ايله ذكر ايليوب جهرا ايتمك بدعت
دكلدر بلكه سنت اصحابدر ولكن اداب وشرائطنه مقرون اولميجه بحسب العوارض مدخولدر كتب فقهيه ده
مسطوردركه ايام اضحيه دن غيرى اوقاتده جهرا تكبيرا ايتمك مسنون دكلدر مكر تهييب عدو واصوص مقابلەسنده اوله
بو خود معلومدركه اعدى الاعداء نفس اماره والص اللصوص شيطان رجيمدر وطرد وسوسه وفكر ماسوايه بو معنادن
يول بولمشلردر قال محمد بن طلحة فى العقد الفريد قد اختار الحكماء السلطان تقعا للاعداء واللصوص وايكون الجهر بذكره
تهييبا لسامعيه واوقع فى قلوبهم انتهى بو مقالده اشارة واردركه روح انسانى اقليم وجوده سلطان واعضا وقوى اكا
رعايادر هرنه قدر شدت كوسترسه وغافل اولان نفس وقلبه رفع صوت ايتسه وجهى واردر خوابده اولان كمسنه يى
تحريك ايتمديكچه اويانمز واويانديقدنصكره تحريك ورفع صوت عبث اولور زيرا حاضرى غائب كبى يادايتمك اولماز (الهى)
يار اول كوكل اهلينه غفلتدن اويانجه) دوش سايه وش آياغنه طور خدمته يانجه) چاغلراقان ايرمقلر دريايه ايريشنجه)
آتش صاچيلور دلدن هيزم كبى يانجه) دوستك آدنى ذكر ايت هر لحظه آنى فكر ايت) هر يوزده بليشنجه جمله آنى
صانجه) آلمغه كوكل حصنن ضرب ايله خدا اسمن) كس عرقنى بو نفسك تن قانه بويانجه) كير حلقهٔ توحيده ايرمز انا الحقه
ايچ شربت معنادن جانك اكا قانجه) حق حرم عشقى قصد ايلين عاشقلر) ايبك ايله جهرا ايلرتا انى طولانجه (چون
معز اولدى اسلام ايلدى اشراق تام) طولدى ارواح معرفت نورى ايله قلب ولسان) يعنى نور معرفت كونش كبى
اشراق تام ايدوب ارواحدن ظلمت جهلى قالدردى وآنك وساطتيله قلب ولسانى دخى نورله طولدردى الحاصل ظاهر
وباطن نور معرفت واثر شهادت ايله منور اولدى شويله كه (ع) وللارض من كاس الكرام نصيب) مصداقنجه ارواحدن
اشباحه سارى اولان نورله مخصوصجه لسان دخى مرتبهٔ اقرارى بولدى (بولدى اسلام عزتنده پس عمرده عزتى) يعنى
حضرت عمر رضى الله تعالى عنه اسلاميله وقلجيله اسلامك عزت وشرفنه سبب اولديغى كبى اسلام دخى آنك بردرلو
جاه ورفعتنه سبب اولدى فخر عالم لسانندن آنك تشريفنه متعلق كلام صادر اولدى (كم رسول الله بيوردى كلمسم بن
درجهان) يعنى جهانه وياخود جهانده وجود ظاهرى بولمسم بو كلمه ما بعدنه مرهون اولمق مناسب اولور ايدى ولكن
بيت آتى ده تكرارى مشعر كلمه در ايله مكررا تاكيدا ايچون اولور اوزمان معناى ظرفيت زياده ظاهر اولور (بن اوليسردك
نبى عالمده بيلكل ياعمر) وجاء لو كان بعدى نبيا لكان عمر بن الخطاب كما فى انسان العيون وربيع الابرار معلوم اوله كه
قضيهٔ شرطيه وقوعى مستلزم دكلدر فرض طريقيله ذكرى تشريف ايچوندر وحديث ثانيدن منفهم اولوركه فخر
عالمدنصكره مطلقا پيغمبر كلمزنه شريعت جديده ونه متابعت ايله وبو قوله جميع ارباب ظاهر وباطن قائللردر نتكيم
مرور ايتدى پس خلافنده اولنلره القاء سمع ايتمك خطاء صريح وبلكه كفردر (لمحرره) چشم جانه روى مقصودى شهود
تام ايچون) كشف كاملدن شولركم ايتمدى نور اقتباس) حلهٔ سندس كبى محبوبى عريان ايليوب) كورميوب يوسف
يوزين كيدردى قطراندن لباس) جوهر معناى نظمى فى الحقيقه بيلمدى) شول كه مانند حرف ادراكن آنك طوتدى
پاس) بر الف بيلمز ايكن بو نسخهٔ عرفاندن) نيجه جاهللر چينور صور تاداناى ناس) ابر نيسان وش بو كون حقى روادر
اغلسك) بو قدر رزيرا جهانده لولوء لالا شناس (كورنه صدر اولديكه بولدى قدر عالى بى كران) صدر اصلده كوكسدر
واولولرا بورده جق يره دخى صدر ديرلر كاه اولورذ كرمحل اراده حال طريقيله اول صدرده جلوس ايده نه دخى صدر ديرلر

تسكيم قاضى عسكرلره صدر اطلاق اولنور (كران) كارمعناسنه در يعنى حضرت عمر رضى الله عنه كورنجه خلقك مقدمى ورئيسى اولديكه بى نهايه شرف وجاه بولدى يعنى اسان فخر عالمدن صادر اولان كلام شريف آنك ابدى عزته سبب اولوب وآنكله بين الناس قدرى عالى اولدى (اكا ايرشدى ابوبكر ايله آنك قدرى كيم) تاديدى بونلر ايچون شاه سركن فكان) مراد فخر عالمدركه جمله موجوداتك سرى وجميع اسماء الهيه نك حقيقتيدر (كيم بنم ايكى وزيرم واردرر كوكدن كاور) هم ايكى دخى وزيرم يريوزنده كامران) كامران مركبدر برجزئى كامدر كاف عربيله مراد معناسنه وبرجزئى راندركه اسم فاعلدر سورىجى معناسنه پس كامرانك معناى تركيبى سى مرادسوريجى يعنى مرادنجه اوليجى ديمكدر ارباب دولتك وبخت صاحبى آدملرك شاننده در (وفى الحديث ان الله تعالى ايدنى باربعة وزراء اثنين من اهل السماء جبريل وميكائيل عليهما السلام واثنين من اهل الارض ابى بكر وعمر رضى الله تعالى عنهما والوزير جليس الملك الذى يحمله الثقل ويعينه برأيه (لمحرره) جناب فخر عالم كويا سير كبير اولدى) ابوبكر وعمرا كامعين ايكى وزيراولدى) بودولت يكدرر نفس الامرده پادشاهلقدن) كه زيرا اشبو بابه پادشاهلرده فقير اولدى (يرده كى ايكى وزيرم در ابوبكر وعمر) كورنه عزتدر ويريلان بونلره پس نا كهان) نا كهان انكسرن (نيجه عزت بولمسونلر ايتدى اعزاز اول الله) برنظر قيلدى محمد ظاهر اولدى ازنهان) يعنى ابوبكر وعمر رضى الله تعالى عنهما علم ازليده معزز ومكرم ايديلر پس بوعين ابدى يه كلدكده فخر عالمك ارشاديله اول عزت مخفيه نهاندن اشكاره اولدى وصورت ازل مرآت ابدده ظهور بولدى زيرا ظلمت ليل ايله استتارى كبيدر اصلى نوردر ظلمت عارضه يه اعتبار يوقدر بو كلامدن منفهم اولوركه اكرچه هر كاملك فيضى حقيقتده من عند الله در ولكن وجوده كلمسنه مرشد كاملك نظر همت وارشادى كركدر (قال الحافظ) من بسر منزل عنقانه بخود ره بردم) قطع اين مرحله با مرغ سليمان كردم (لمحرره) پير واورباب عشق اول كوزله اى يارانلرى) سكا يارانلردر رسن بيلمه اغيارانلرى) طوت دهان دلده وارقندونبات اعتقاد) چاشنىء حق ديلرسك ايتمه انكارانلرى) مستعدان جهان كويا كه شهبازاندرر) اوكره دردستنده ارشاد اهلى هر بارانلرى) شاه اقليم هنر اولمش كدالر واردرر) قول اولور نفس الامرده كورسه خنكارانلرى) فضلى قولى وهندايى ودخى افتاده لى) قطب ايدندى حقيا بو چرخ دوران انلرى (كريتيم ايدى ولى در يتيم ايدى اوشاه) يتيم بى پدر اولانه ديرلر در يتيم بيولك قيمتلو انجوكه مثلى بولنميه شاه اولودرهر نسنه نك ايريسنه وبيوكنه شاه ديرلر مثلا اولو يوله شاهراه ديرلر اما بحسب العرف مراد سلطاندر پس شاهله در يتيم جمعنده اولان مناسبت والطف ظاهر در يعنى اكرچه اول شاه عاليشان ايكى ييل درت ايلق ايكن پدرى حضرت عبد الله وفات ايتمكله يتيم قالوب جدى عبد المطلب وبعده عمى ابوطالب حضانه سنده ايدى كما قال الله تعالى (الم يجدك يتيما فآوى) ولكن بركوهر يكانه ايديكه كمال قابليت ايله جميع كائناتدن منفرد وجمله ماسوى اللهدن علاقه ء نسبتى قطعله متوحد ايدى كما قال شيخى (يكدانه سن جهان صدفنده كهركبى) اى بى بدل يتيم انكيچون دينورسكا) وقال بعضهم بسكه غواص قدم درتك درياى قدم) غوطه زدتا بكف آورد چنين در يتيم (كيم آنك اياغنك طپراغنه درلر فشان) فشاندن سلكمك وصاچق نثار معناسنه (چون حجاب آچيله كوكدن پس كوا كب كورينور) يعنى كيجه ده روى آسمانه حجاب اولان ابر آچلوب ديده لره ستاره لر هويدا اولور وكوندزده وجه درنه نقاب اولان ظلمت شب طلوع افتاب ايله زائل اولوب امور محسوسه باصره لره پيدا اولديغى كبى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك نظر خورشيد اثرلرى ايله دخى (اصحابى كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم) وفقنجه كواكب يعنى يلدزلر حكمنده اولان اصحاب كرامك جمال استعدادلرندن امور عارضه زوال پذير اولوب آيينه لرنده مستمكن اولان نور الهى جلوه كرحيز حصول اولدى (چون طلوع ايده كونش ذرات اولور ظاهر حسان) حسان حسنه نك جمعيدركه كوكچك معناسنه (پس بولار اول شاه كونين دولتنده بولديلر) بو جهانده قدر عالى اوجهانده امتنان) امتنان انعام واحسان يعنى دنياده قدر عالى بولدقلرى كبى آخرتده دخى حق تعاليدن لطف واحسانه مظهر اولديلر (شول كشى كه اوله شرعنده آنك اول مستقيم) مستقيم طوغرى قولا وفعلا وصفة وخلقا رهم خصوصا ايتسه انك سنتينى استنان) استنان سنت ايدنمك يعنى فخر عالمك حث ايتديكى طريقنى اخذ ايدوب انكله عمل ايتمك (اول بحيمى كرجهانده ايرشورسه عزته) يارين آنده كورسه ديدار بواسه اول حور اجنان) ديدار اصلده ديد آر يعنى كورمه كتوريجى معناسنه ايدى صكره يوزده استعمال ايلديلر (ديدار ميمنايى وپرهيزميكنى) بازار خويش وآتش ماتيز ميكنى) حورا حورك جمعيدر كوزينك بيكى زياده سياه وآغى زياده آق اولان مؤنثى حوراء كاور جنان جنتك جمعيدر باغچه وبستان معناسنه وبعضلر ايچنده يمش اغاجلرى اولسه جنت واوزم اغجلرى اولسه فردوس دينلور ديمشلر (ديديلر اوچ ييل اولو توردى اوده دعوت ايلدى) وارمدى كمسه قپوسينه ايدردى امتحان (امتحان تجربه يعنى جبل صفا التنده دار ارقم

دينلن منزلده اختفا ايدوب اوچ سنه قدر انده سرله عبادت وخلق حقه دعوت ايلديلر مدت مذكوره ده اوتوز اوچ رجال والتى عدد نسا كه مجموعى اوتوز طقوز در صدر نشين دولتسراى ايمان اولوب دردنجى سنه ده حضرت عمرك اسلامى سببيله اظهار دعوت واعلان ارشاد ايتديلر كما قال الله تعالى ❊فاصدع بما تؤمر واعرض عن المشركين اى اظهر ما تؤمر به من الشرايع وادع الى الله تعالى ولا تبال بالمشركين وانذر عشيرتك الاقربين اى خوف بالعقوبة عشيرتك الاقربين وهم بنو هاشم وبنو المطلب وبنو عبد شمس وبنو نوفل فقام عليه السلام على الصفا وقال يا بنى هاشم انقذوا انفسكم من النار يا بنى عبد شمس انقذوا انفسكم من النار يا بنى عبد مناف انقذوا انفسكم من النار يا بنى زهرة انقذوا انفسكم من النار يا بنى عبد المطلب انقذوا انفسكم من النار يا صفية عمة محمد انقذى نفسك من النار فانى لا املك لكم من الله شيأ الا ان تقولوا لا اله الا الله اى لا تتقوا على كفركم اتكالا على قرابتكم غير ان لكم رحما ابلها ببلالها اى اصلها بالدعاء والبلال بالفتح كطعام ما يبل الحلق من الماء واللبن وبل رحمه اذا وصلها وبلوا ارحامكم ندوها بالصلة وفى الحديث بلوا ارحامكم ولو بالسلام اى صلوها (بعدذا) اى مؤمن مسترشد واى طالب مسترشد كورامدى فخر عالم طريق دعوتده نه زحمتلر چكدى وخامان دهر رياضتده نه محنتلر كوردى كما قال فى المثنوى (چون رياضت دادن خامان بلاست) لاجرم اغلب بلا بر انبياست) اوچ سنه ده اوتوز طقوز نفر كسنه سعادت ايمان ايله مستعد اولديغى هر كمالك ظهورى تدريجى اولديغنه اشارتدر وابتدا ضعفاء ناسك انقيادى امتحان الهى بابنده در زيرا براوغوردن اكابرك دائره ء تسليمه دخولى (الناس على دين ملوكهم) وفقنجه انجذاب قلوب فقرادر بو سعى ايسه نوعا اختيارى منافيدر عزيز قرنداش خلفاء صوفيه دخى بو معنانك وارثلريدر زيرا انلرده زمان ومكان قيدى وخلقك قبول وعدم قبولى ملاحظه سى اولمازبلكه بر بولهمزلر ايسه كاغذى سراى بيلورلر وخلق بونلرك دعوتنه اجابت ايتمزلرسه (ولا تحزن عليهم) مضمونيله عامل اولوب صبر اوزره اولورلر زمانه نك مقلد خلفاسى كه توطن ايتدكارى يرده سكنا ايچون سرايلر كوزه درلر واحتشام ايچون اتباع قيدنه دوشرلر زورله خلقك عوامنه بيعتلرويروب انلرك كثرتيله فخر انورلر هرچند كندولرينه ويا اتباعنه خير وجفا ويا زيان وبلاطوقنسه توحيدى الدن قويوب جزع وفزعه دوشرلر وعوام قپولرنه مراجعت ايدرلر نه سلوكونه احوال طريق بيلورلر ونه بر وقت حقه طوغرى توجه قيلورلر پس بو مقوله مدعيلره ميراث پيغمبردن نصيب يوق (الهى) چميشنجه قيد جاندن دلده جانان استمه) دوشمينجه درد عشقه درده درمان استمه) سن اوبولده واركى بذل ايتميجه اى فقير) وارتجليدن كوكل تختينه سلطان استمه) يانميجه كول اولنجه آتش محنتده سن) شول خليل آسا سلامتدن كلستان استمه) باصمينجه بزم عشق وشوقه حقانى قدم) خضر الندن قطرجه وارآب حيوان استمه) آقيدوب كوز ياشلرين درياى عمان ايتمدن) لؤلؤ عرفان ايچون باران نيسان استمه) حقيا الفقر فخر ينك فنا سن استه وار) دولت دنيايه باقه شهرت وشان استمه) امتحان صنفق تجربه كبى (چكمدى اصلا سلاح هيچ مكده كفاره اول) سلاح آلت جنكدر يعنى مكه ء مكرمه ده اولدقجه حجت وبرهان ايله اكتفا ايلديلر بعده مدينه ء منوره يه هجرتلرنده سيف وسنان ايله محاربه يه مأمور اولديلر (معجزاتنه ايدردى دعوتينى اقتران) دعوت انبياء عليهم السلام كوره وارشاد اولياى كرامه نسبتله استعمال اولنور (اقتران) مقارن اولمق يعنى خلق حقه دعوتده معجزه كوستردى ودعوتنى معجزه يه مقارن قيلوردى تا كه الزام حجت ايليوب جاى مقال قالميه (حجتى قرآن ايدى) حجت دليل وبرهان جمعى حجج كلور يقال حاجه اى قلبه بالحجة (آيات بينات) يعنى قرآنك آياتى بينات در مطلوبه دلالتى واضحه در ديمكدر (قاهر البرهان ايدى برهانى باهر يى كمان) قاهر باهر وزننده غالب معناسنه در يعنى برهان ودليلى غالب ايدى شويله كه بلغاء عرب اقصر سور قرآنيه اولان سوره ء كوثرك مثلنى كتورمكه قادر اوله مديلر وبلاغت قرآن انلرى زبون ومغلوب ايتدى انكيچون غايتده حسد وعنادلرندن سيوفله تقارعه مباشرت ايتديلر واوخصوصده دخى مغلوب اولديلر وبدر غزاسنده دلير شيرافكن وپلنك صفشكن بچنن مبارزان قريشك اكثرى طعمه ء شمشير پيغمبر اولوب جان وجهاندن ال يوديلر وحركتنه مجاللرى قالميوب حياتدن كوز يوموب اويوديلرنه اويومق بلكه رواق بام دنيادن قعر نا ياب دوزخه دوشوب تنور آتشين عذابده كباب اولديلر (وان هى الا حياتنا الدنيا) مقاله سيله بطريق الدعوى زمزمه پرداز ايكن (ونادوا يا مالك ليقض علينا ربك) ديوسائلانه سخن پاش اولوب (قال انكم ماكثون) ايله مجاب اولوب عذاب لرنده خلود دائم بولديلر (لمحرره) خواب راحت صانوركشى موتى) بيلمز اما كه زحتى چوقدر) جكديكك بو جهانده رنج والم) موته بكزرولى اولم بوقدر) اى نقش اعتراضدن دل ساده وقيد انكاردن مطلق وازاده وجود سنبله ء آدمده اكرچه هر بار نيجه دانه ء مخالفت بترولكن نائره ء قهر الهى ايله محترق اولوب وجودى زواله يتر برزمان بوقدركه مقارعه ء سيوفدن اللر جدا اوله ويا مضاربه ء حجتدن دللر ارام بوله وللباطل صولة وللحق دولة مفهومى اوزره

طائفهٔ اهل حق غالب وقاهر اولمقده در قال الله تعالى (وان جندنا لهم الغالبون اللهم اجعلنا من الغالبين على الاعداء
وانصرنا عليهم فى كل صباح ومساء (لمحرره) الكده حقيا چون جوهرلر وار) نه غم پرسك چو بويله سوزلرك وار)
آصلسه قيليجك عرشه روادر) كه حق يولده غزاى اكبرلر وار) كتاب وسنتله عامل اولدك) انكيچون باشلر اوستنده يرك
وار) نوله ملحدلره اژدر كورنسك) عصا كيبى الكده پيكرلر وار (ولا تحزن عليهم واصفح عنهم) وان النصر بالانصار دق
(بى كمان) بى شبهه يعنى آنك برهان باهرنده اصلا شك وشبهه اولمديغى من عند الله تعالى اولديغى كمال بلاغت
وفصاحتندن ظاهر ايدى سحرهٔ فرعونك سحر متخيلى كبى ساخته دكل بلكه عصاى موسادن اقوى برهانى باهر ايدى
(الهى) اى كمال قدرتن عالمده اظهار ايلين) بو نجه اغيارى جناب پاكنه يار ايلين) دعوت ايدوب قوللرين دركاهنه
قرآنله) مفخر عالم يوزندن عرض ديدار ايلين) كوستروب راه شريعتدن حقيقت منزلن) سالكانى واصل دركاه انوار
ايلين) برنظرله ايليوب برقطره يى دريتيم) برنظرله كيمى درياى اسرار ايلين) قدر عالى دولت عظمى ويروب عاشقلره)
قوللر ايچره انلرى مانند خنكار ايلين) بوى برهان عيانيله مشامى پرقيلوب) حق ويچاره يى بلبل كبى زار ايلين)
(چون ابو بكر وعمر عثمان على) كاديلر اسلامه اولديلر على) مصرع اولده اولان على علم وثانيده عالى معناسنه صفت
مشبهه در صفات علميته نقل اولندقده اوزرينه الف لام داخل اولمز مكر تحسين لفظ ايچون اوله الحسن الحسين
العباس كبى اما اسم عليده شايع دكادر پس امضالرنده كتبه على الفقير يازمق كبى كركدر يعنى لا مضر فافهم والقاب دخى
بويله در) طوتدى قوت واردوغنچه شرع ودين) اصلى ثابت ايدى بتدى فرع دين) قال الله تعالى (الم تر كيف ضرب
الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت وفرعها فى السماء) الاية بو آيت شريفه ده درخت ايمانى كه مؤمنك
قلبنده ثابت وآنك ثمراتى اولان اعمال صالحه جناب اعلاى علينه مرتفع وثوابى مؤمنه هر زمان واصلدر درخت
خرمايه تشبيه واردر كه آنك كوكى منبتنده مستقر وفرعى يعنى سرى واغصانى جانب علوه مرتفعدر دائما خلقه ميوه سى
حاصلدر ولكن صاحب محمديه نك بو كلامندن منفهم اولان بودر كه شريعت ودين اصلده ثابت الاصل بر درخته
بكزرديكه مؤمنلرك كثرتيله فروعى چوغالدى وبودخى جائزدر كه فخر عالمك ايمانى ثابت الاصل بر درختدر واكا
تبعيتله ايمان كتورنلر آنك فرعى كبيدر بو فرع قيامته دك ارتفاعده در حفظه الله تعالى) كورديلر كه طوغمش اول
بدر منير) سايه سنده اولديلر پس مستنير) مستنير روشن اوليجى كما قال فى التهذيب الاستنارة روشن شدن (مستنير
ايتمش جمالن شمس ذات) يعنى حق تعالينك تجلى ذاتيله فخر عالمك جمال باكمالى پرنور وپرضيا وشعشعه انداز اولمش
(مستديرايتمش آنى نورصفات) استداره دونى دكرمي لكى نورصفاته نسبت ايلدى زيرا استدارات اوصاف واحوالدر
پس مناسب اولان بودر كه اول آينهٔ حقيقتك نورى شمس ذاتى انعكاسندن واستداراتى نورصفاتك تجليسندن اوله
(كوردى صراف بيلدى كوهر قيمتن) اريلور انجق كروار قيمتن) صراف معروفدر (كوهر) قيمتلى طاشلردر لعل وياقوت
وزمردوالماس كبى (قيمت) برنسنه نك مقدارنه موافق اولان بهادر ثمن اعمدر زيرا كاه اولور بايع ومشترينك رضالرى
مبيعك مقدارنه موافق اولان وجهله اولور وكاه آرتوق اولور وكاه اكسك پس برنسنه نك دكر بهاسنه قيمت ديرلر
طرفيندن رضا ايله اولانه ثمن ديرلر بوراده طرفدن مراد اصحاب كرام وقيمتلو كوهردن مراد فخر عالمدر كه بازار وجودده
اسم جامع اليه ارباب استعداده وطالب حقانه عرض اولنمشدر (ع) قدرى انك زركبى مستور ايدى) بعده مؤمن اولنلر
حق تعالينك تعريفيله بيلديلر وحقيقتده اسم جامع مرتبه سندن آنى انجق الله تعالى بيلور زيرا اسم اعظمه تفصيل
اوزره اندن غيرى مظهر كلمدى وارث كامل اولان عارفلرك اذواق انبيايه احواللرى بحسب العلم در يوخسه بحسب
العين والتحقيق دكلدر زيرا علم ايرشديكى يره قدم ايرمز مكر اول مرتبه نك مستعدى اوله پس بدايت اهلى صلحا الله
اوليا نيجه ايسه اوليا ايله انبيا وانبيا ايله فخر عالم دخى بويله در الحاصل دائرهٔ حقيقتده انبيا واوليا قدم باصمشلردر
ولكن جمعيت كبرى مركزينه انجق فخر عالم قدم باصمشدر برآدم پادشاه اولمدقجه ذوق سلطنت نه ايدوكن تعريفله
تصفيت اوزره بيلور فافهم (بعدذا) شيخ ابو العباس قدس سره حضرتلرى بيورمشلردر كه ولى اولانى معرفت الله
تعالينك معرفتندن اصعبدر زيرا حق تعالى كمال وجمال ايله معروفدر فاما كشى كندى كبى اكل وشربله مقيد اولان
مخلوقى نيجه بيلور ولينك حالى بويله نبينك حالى دخى بوكا قياس ايله (لمحرره) افتابك جمالنى كورمز) مكر اول كيم كوزى
اوله دراك) فى الحقيقه كوزينى برنوردر) كنهنى بو كوز ايلمز ادراك (بوسوزلك قرآن حديثدر شاهدى) شاهد اصلده حاضر
ديمكدر بوراده دليل مراد اولنور كه مدعانك صحتنه شهادت ايليه قال تعالى * وتريهم ينظرون اليك وهم لا يبصرون
وقال عليه السلام اللهم اهد قومى فانهم لا يعلمون (كل بوسوزدن ايمدى استكمال قيل) صانعه صنعندن استدلال
قيل (استكمال) كمال وتمامى خواستن (استدلال) تقرير الدليل لاثبات المدلول (حق تعالى كيم اكا يوقدر مثال)

مثال

(مثال) شبيه ونظيرا كم كمال آنكدر عز وجلال) يعنى كمال عز وكمال جلال وعظمت اكا مخصوصدر (شويله كم ديمشدرر
لولاك اكا) لولاك) عن على رضى الله تعالى عنه عن النبى صلى الله تعالى عليه وسلم عن الله عز وجل انه قال يا محمد
وعزتى وجلالى لولاك ما خلقت ارضى ولا سمائى ولا رفعت هذه الخضراء ولا بسطت هذه الغبراء وفى رواية عنه ولا خلقت
سماء ولا ارضا ولا طولا ولا عرضا وبهذا يرد من رد على القائل فى مدحه صلى الله تعالى عليه وسلم لولاه ما كان لا فلك
ولا فلك (كلا ولا بان تحريم وتحليل) بان قوله لولاه ما كان لا فلك ولا فلك مثل هذا يحتاج الى دليل ولم يرد فى الكتاب
ولا فى السنة مايدل على ذلك فيقال له بل جاء فى السنة مايدل على ذلك كذا فى السيرة الحلبية (انكيچون خاكپاى افلاك
اكا) شب معراجده فخر عالمه افلاك خاكپاى اولديغى بياندر الفلك جرم بسيط سماوى شفاف غير ساتر عما وراءه عن الناظر
چون انى تعظيم ايدن الله اوله) وار تعقل قيل كم اول نه شاه اوله) تعقل تفكر معناسنه وفى المولود) شول كه مداحى انك الله
اوله) وار قياس ايله كه اول نه شاه اوله) وفى رسالة الجمع والفرق لحضرة الهدايى قدس سره (شو ذاتك كه اوله مداحى رحمان)
(نه وجهيله آنى مدح ايده انسان (پس قنى دللركم انى وصف ايده) بو كماليله كم آنى وصف ايده) مصرع اولده اولان كيم
لفظى فارسيده كه معناسنه در كه بر كلمه يى بر كلمه يه وصف طريقيله ربط ايچون استعمال ايدرلر ومنه قول الشاهدى
(خدا قهر ايلسون اول جاهلى كم) اوقيدر نظمى كژ اولوب معلم) ومصرع ثانيده استفهام ايچوندر پس كلامده تكرار
يوقدر الحاصل كه لفظ فارسيده ربط ايچون واستفهام ايچون كلديكى كبى كيم لفظى دخى تركيده بو ايكى معنايه كلور
(اورته بويلو ايدى احسن قامتى) (لمحرره) قامت عربى در بوى معناسنه قامتك معتدل ايتمشدى احد (يعنى اوسط
ايدى قد احمد (نه اوزن بويلو نه كوتاه ايدى اول) جمله دن عالى عجب شاه ايدى اول) (بعدذا) انبيا عليهم السلام كيمى
طويل القد وكيمى معتدل القامه ايدى آنجق ايچلرنده حضرت داوود عليه السلام كوتاه ايدى ديمشلر نكيم نشاطى
دير (دخى حكمتله ايدوب اكا نكاه) قدلرا يتمشدى خدا هم كوتاه) نخل پرميوه ايدى اول قامت) تا كه هر بر اله يره بى
زحمت) ايلين قدنى كوتاه نما) قدرين ايتمشدى بلند ووالا) وكان عبد الله بن مسعود رضى الله تعالى عنه قصيرا جدا
طوله نحو ذراع خفيف اللحم كما فى انسان العيون (نه قتى ابيض نه اسمردى قتى) يعنى كرچه لونى شديد البياض
دكل ايدى بلكه بياض حمرت آلود ايديكه عند العرب بولون ايله متصف اولنه اسمر ديرلر (رنك روبى كل ايله يكدل ايدى)
كل كبى قرمزى يه مائل ايدى) ونه زياده كندم كون ايدى پس مصرع مذكورده اسمر ابيضك مقابليدركه شديد
الادمه معناسنه در ازهر اللون معناسنه اولان اسمر دكادر فافهم (نه قورجق نه صچى اوزون ايدى) دخى مشكين
صاچى باقول صريح (نه قورجق نه طويل ايدى صحيح) يعنى مبارك صاچلرى نه زياده صارقوق ايدى بلكه جعودت
وبسوطت بيننده متوسط ايدى كاه اولور تقصير ايدوب قولاق يومشاغنه برابر ايدرلر وكاه اولور كسيوب
اموزه دك صرقيدرلردى ودرت كره تراش اولمق واقع اولمشدر ماعدا صاچله كزرلردى ايكيسيده مسنوندر ولكن
صاچلى اولمق بو زمانده اكثر ارباب بدعت وشهرت شعارى اولمغله ارباب طريق اراسنده مهجور اولمشدر زيرا اولور كه
سنتى ترك ايتمك سنت اولور قيصه لباس وخاتمى صاغ الى پرماغنه وضع ايتمك كبى فافهم (جسمى احسن هيئتى موزون
ايدى) هيئت شكل وصورت وموزون مستحسن ومتناسب معناسنه در قال تعالى وانبتنا فيها من كل شئ موزون)
يعنى جسم شريفلرو بدن لطيفلرى زياده حسن ولطافتله متصف وشكل وصورتلرى دخى موزون ومستحسن ايدى
شويله كه (ع) كوزل اولدركه طورديغى اوتورديغى براشقدر) مضمونته ماصدق ايدى معلوم اوله كه اجساد انبيا عليهم
السلام اصلده عيبدن پاك خلق اولنمشدر ولكن فخر عالم حضرتلرى مزاجده جمله دن اصح وجسدده جمله دن اكمل ايدى
وجمله انبيادن احسن الاسم واحسن الوجه واحسن الصوت ايدى بو اوصاف ثلثه نك سرى تمام الفيض نام كتابمزده در
(هيچ سكك قونمزدى ديرلر بوزنه) كوالكه سى دشمز ايدى يربوزنه) بوزدن مراد مطلق جسدر ولكن سكك اكثر حالده
انسانك يوزينه قونمغله تخصيص بالذكر اولندى يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خصائصندن
ايديكه سكك انلرك يوزينه قونمز وكهله انلره اذيت ايتمزدى بلكه مسك مقوله سى ثيابنه قونديغى مسطوردر
(لمحرره) هله قونسون كوريجك بويله مصفى قنده) باد غيرت سنكى قنده سور ركور قنده (زيرا بوقدر نورك اصلا سايه سى)
كم اوله اوصافك آنك صايه سى) قال فى انسان العيون اذا مشى فى الشمس او فى القمر لا يكون له صلى الله عليه وسلم ظل
لانه كان نورا انتهى ولانه اذا كان له ظل يحتمل ان يوطاء وهو مخل للتعظيم (قامتك اى بوستان لامكان پيرايه سى) نوردن
بر سرو دردوشمز زمينه سايه سى (كيمكه باقسه يوزينه حيران ايدى) صانكه يوزنده كونش سيران ايدى) عن ابى هريرة
رضى الله عنه انه قال ما رأيت احسن من رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم كأن الشمس تجرى فى وجهه او تخرج
من وجهه (لمحرره) لطفله ايليجك رفع نقاب) جرم خورشيدى اريدردى حجاب) آفتاب رخ رخشان نبى) ماهتاب

ایلریدی تیره‌شبی) کعبهٔ وجهنه ایتدکجه نظر) سجده ایلرلرایدی شمس وقمر) شول قدرخوب ایدی اول وجه جمیل)
عاشق حسن جمالیدی جلیل) باغ حسن ایجره اوایدی رنکین) براچلمش کله بکزردی همین (هم مبارك باشی ایدی
مستدیر) یعنی سر مبارکاری دکرمی ایدی قال فی انسان العیون کان کبیرالرأس لان کبرالرأس یدل علی کثرة العقل
غالبا (جبهه سینك سطحی ایدی مستنیر (جبهه الن وسطح دوزویه‌ی نسنه) عالمه اولمش ایدی شعله فکن) پرتو نور خدا
اندن) نص تنزیل ملاحته عیان) والضحی ایدی شریف الی همان (کوزلری دعجا ایدی اعلا نظر) دعجا مدله مؤنثدر
زیرا کوزلك صفتیدر مذکرنده ادعج دیرلر یعنی فخر عالمك مبارك کوزلری قتی قره و بویك واعلی نظر ایدی وفی القاموس
الدعج محرکة والدعجة بالضمة شدة سواد العین مع سعتها والادعج الاسود متصل) دائما اول ایکی چشم شهباز) ساحهٔ
عرشه ایدردی پرواز (ماسوی اللهه نظر قیلمدی هم) هیچ عیننده دکلدی عالم (سورملودی انجه مازاغ البصر) یعنی
چشم سیاهلری آهوکبی ذاتنده سرملوایدی) دل شکار اولسه نه وار چشم رسول) کحل مازاغ ایله مکحول ایدی اول)
قال تعالی (مازاغ البصر) ای ما مال بصر رسول الله صلی الله علیه وسلم عن مارأه (وماطغی) وما تجاوزه بل اثبته اثباتا
صحیحا مستیقنا یعنی چشم مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم لیلهٔ معراجده صاغ وصوله باقدی ونظر ایچون تعیین اولنان
حدی کچمدی بو آیت شریفه‌ده فخر عالمك حسن ادب وعلو همتی بیان وارددر که اول کیجه دخی ذرات کائناتدن بر ذره‌یه
پرتو التفات صالمدی و دیدهٔ دانی مشاهدهٔ جمال بی زوال الهیدن غیره کشاده قیلمدی (در دیده کشیده کحل مازاغ) فی زاغ
نکاه کردنی باغ) میراند براق عرش پرواز) تاجلهٔ نازو پردهٔ راز) پس پرده زپیش دیده برخاست (بی پرده بدید انچه
دل خواست (هرکیجه سورمه چکردی کوزنه) یاتدیغی وقت رسمدی کندو زنه) یعنی ذاتنده سرملوکبی ایکن
ینه هرکیجه سرمه چکردی منفعتنه بناء وفی الحدیث اکتحلوا بالاثمد فانه یجلو البصر وینبت الشعر یعنی توتیا ایله
اکتحال ایدیکز زیرا کوزه جلا وحدت ویرر و کرپکلری بتورر وکان علیه السلام یکتحل ثلثة فی العین الیمنی وثلثة
فی الیسری (کرپکی اوزون) دیدی اوصافن ایدن موی بمو) چشم اهوسن اوزون کرپکلو) تیرمژ کانی سیاه ایدی انك) تار
کیسوسی کبی حورانك) قره کرپکدکل ای اهل اصول (سرمهٔ لیلهٔ معراج ایدی اول (قشی اسنی ایدی) اسنی اعلی وارفع
معناسنه من السناء بالمد وهو الرفعة بعضیلر فخر عالمی اینجه واوزون وآچق قاشلو ایدی دیمشلر یعنی ایکی قاشی
قاوشدیغی یرده فرجه واریدی وبعضیلر فرجه یوغیدی مولری بری برینه مقرون ایدی دیمشلر ولا منافات لان ذلك
یجوزان یکون بحسب الرائی لان الفرجة التی کانت بین حاجبیه یسیرة لا تتبین الا ان دق النظر کما فی انسان العیون
ایکی ابرولرین اراسی هم) سیم خالص کبی ایدی هردم) اول کوزل قشلری محرابی انك) قبله کاهیدی بتون دنیانك
قاب قوسین اوادنی ایدی) سورهٔ فتح ایدی اول جبههٔ ماه) مد ابروسی ایدی بسم الله) قاب قوسین تذکره عیان) غرض
اول قاشی کمان ایدی همان) بو بیتده فخر عالمك هر قاشی بر کمانه تشبیه واردر قال تعالی * ثم دنی * قرب جبریل من محمد
فتدلی) زاد فی القرب فکان مسافة قربه * قاب قوسین * مثل قدر قوسین اوادنی قدر بقوسین لان الحلیفین کانا
اذا اراد اعقد الصفاء قربا بین قوسیهما یشیرای الی تظاهرهما کذا فی الکواشی یعنی عادة عظماء العرب بو ایدیکه
هر نه زمان تأکید عهد وتوثیق عقد مراد ایلسه‌لر متعاقدینك هر بری کمانلرینی بری برینه ضم ایدوب وهر بری یکبار
قبضتین کرفته اولوب کمان کشیده برالدن بر تیرآتارلر وبو صورتله ما بینلرنده کمال موافقت معناسنه اشارت ایدرلر
ایدی وبعضیلر آیت شریفه‌ده قوسله مراد مقیاس اولان ذراعدر دیمشلر فالمعنی کانت المسافة بینهما فی السماء
والارض قدر قوسین اوادنی فی رأی العین واو بمعنی بل کما فی قوله تعالی * او یزیدون * کما فی الارشاد وحقیقتده
قوسینك اشارتی وحدت احدیهٔ حقیقیهٔ ذاتیه وکثرت واحدیهٔ نسبیهٔ اسمائیه‌درزیرا بو ایکیسی اکرچه
حقیقتده دائرهٔ واحده‌در ولکن بحسب الصورة ما بینلرنده خط متوهم ایله تمیز وتعین واردر که اول خط کون موهومدر
و بو مقامك باطنی اوادنی عالمیدر که دائرهٔ جمعیتده حکم احدیت ایله واحدیت اراسنده اصلا تمیز وتکثر قومامشدر
الحاصل اول ایکی قاشلر حقیقتده بو معنای مذکوره وبو سر وحدت وکثرت صفاته اشارتدر که قوسین عالم صفات وادنی
عالم ذاتدر وبو قاشلر حقیقتده برقوس وبر دائره‌در ولکن خط متوهم اولان برزخله تکثر قبول ایتمشدر فافهم جدا
(لمحرره) قشلرك قوسینی بلمك عجب دشوار ایمش) کرپکلك اوقلارینی بولمقده مشکل کار ایمش (بیری عقبا بیری دنیادر
ایکی قاشك سنك) ایکسینك اراسنده بونجه برزخ زار ایمش) هر کیجه عین هویتدن ایرشدیسه نظر) کیجه کوندز
چشمنك سیرانکهی دیدار ایمش (مجمع البحرین بیلدکسه وجود کده ندر) تلبکه علم لدنی هر نفسده یار ایمش (بولمیلر سرله
سرخدایی حقیا) هر نه دکلو نطقه کلسه ناقل اخبار ایمش) قاره ایدی صقالی هم صیق ایدی منقولدر که فخر عالمك محاسن
شریفلرنده اوبله تصریح ایدرلردی ودریا حیوانا تیدن برحیوانك آرقه سی کوکندن که ذبل دیرلر طراق اتخاذ ایدوب

ریش مبارکلرین انکله طرارلردی وفی القاموس الذبل عظام ظهر دابة تتخذ منها الاسورة والامشاط بها یخرج
الصبیان ویذهب بنخالة الشعر وسبلت فرخنده‌لری آزایدی دیمشلر مقراض ایله اطراف شاربدن ولحیهٔ شریفه‌لرینك
عرض وطولندن قص ایدرلردی بعض علما لحیه‌ده قبضه‌دن زیاده سنك قصنك وجوبنه وبعضلر استحبابنه ذاهب
اولمشلردر مقصود اعضا تحصیل اعتدال ولسان مغتابی قطعدر وفی الحدیث من سعادة المرء خفة لحیته لان اللحیة
حلیة المرء وفی کثرتها اعجاب المرء بنفسه وهو من المهلکات ومن تسبیح الملائکة سبحان من زین الرجال باللحیة وزین
النساء بالذوائب واعلم ان من افات البدن حلق راس المرأة ولحیة الرجل وقص الاقل من القبضة بلا ضرورة والخضاب
بالسواء ونتف اللحیة وحلقها حرام کما نص علیه الامام الشافعی رحمه الله تعالی کما فی الاحیاء (بعد ذا) قباصقال او ایله
کوسجك مرتبهٔ دانشلری تفاوت اوزره‌در ومثنوینك بو بیتی دلالت ایدر کما قال (انچه لحیانی بخانهٔ خود ندید) هست
بر کوسه یکایك آن بدید (وقال) آنچه کوسه داند از خانهٔ کسان) بلمه از خانهٔ خودش کی داندان) ولکن بو معنی بحسب
الغالبدر زیرا منقولدر که امام حسن رضی الله عنه ملتحی ایدی بناء علی ذلك معاویه بو بیتی اکا ارسال ایلدیکه بودر (بیت
هلوقة یحملها مایق (مقلوب هارون بها لایق) امام حضرتلری دخی مقابله‌ده * والبلد الطیب یخرج نباته باذن ربه آیت
شریفه‌سیله جواب ویروب کلام معاویه‌یی قطع ایتدی فی القاموس الهلوق والهلوقة اللحیة الضخمة والمایق الاحمق
ومقلوب هارون النورة وهی طین یعمل من کاس وزرنیخ واول صنع النورة الجن لسلیمان بن داود علیهما السلام (صنا سین
بوینی کمش ابریق ایدی) عن علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه کان عنقه علیه الصلوة والسلام ابریق فضة (کردن پاك
رسول افاق (غایت آق ایدی بغایت براق) مجلس حسنه دیدی اهل اصول (کویا سیم صراحی ایدی اول) بوینی اغن انك
اصحاب اکثر (کمش ابریقه ده تشبیه ایلر (پرمغی اوزون ایدی هیچ قلم) نه قدر وصف ایلسم عاجز قلم) چو تشبیه فهم
تأکیددر (هر بر انکشت همایونی انك) قلم صنعی ایدی مولانك) نخل فردوسی ایدی بالاسی) صاف اظفاری انك میواسی
(یاسمین شاخلر ایدی پرمقلر (اوجلرندن اقیدر ایرمقلر) خامه‌وش هر بری موزون وطویل (میل مفتاح در الطف جلیل)
یازمشدر قلم ربانی (خامه انکشتنه انك ثانی) آیه‌سی یصی ایدی یومشق حریر) یعنی اللرینك ایه‌سی واسع وحریر کبی
یومشق ایدی قال انس رضی الله عنه مامست دیباجا ولا حریرا الین من کف رسول الله صلی الله علیه وسلم (هم دیدی
وصف ایدن اول وردتری) مشك بو ایدی الی آیه‌لری) مرحبا الیسه برکسه یه کر) دولت وعزتله پیغمبر ایکی کون آرادن
اینسه مرور) بلکه بکسه نیجه ایام وشهور) طویلوردی نکیم ورد چمن (اول کشی رایحهٔ طیبه‌دن (الی یاپشمزدی دیباج
وسریر) دیباج اطلس دیدکاری یدر بو راده مراد ارشی وارنجی ابریشیم اولاندر سریر تخت پادشاهی ومال وملك ونعمت
دیمکدر فخر عالمك بو مقوله‌لره یاپشمدیغی عدم استعمالندن کنایه‌در یعنی دنیانك اطلس ودیباسنه ومال وملکنه ال
اوزتمزلردی وحریر مقوله‌سنی کیمزلردی ورجال امته حرامدر دیرلردی (بعد ذا) بزم نسخه‌لرده بو بیتك مصرع اولنك
اخری حریر وثانیك سریر در ولکن ایکیسی بله حریر اولوب اولکیده وصف اولان ملایمت وایکنجیده عین حریر محمول
اولسه تغایر اعتباری ایله تکرار لازم کلمز (صدری واسعدی برابر بطنه) یعنی کوکسی واسع وعریض وقرنی ایله برابر
ایدی شویله که احدهما انك آخر اوزرینه ارتفاعی یوغیدی نکیم بعض کسنه‌لرده محسوسدر (سینه‌سی غایت ایله واسع
ایدی) نور ساطع کبی هم لامع ایدی) وسعت صدرینه تمزی کواه) صغدی انده بو قدر سر الله) پاك بطنیله اوناژك سینه
خوب وهموار ایدی بر بیرینه (کم نه بیلور باطنی ظاهری نه) یعنی فخر عالمك ظاهری وباطنی نه صفتله متصف
ونه سرله متحققدر حقیقت اوزره آنی کیم بیلور آنجق بحسب الظاهردر که بعض اوصافی سویلنور وعقل ونقل ایردیکی
قدر شوددر دینلور دیمکدر (لمحرره) قاب قوسین اولدی ظاهرده وجود (ایله اوادنای باطنده شهود) عالم ذات وصفاته
یول بولوب (ایکی یوزدن حاصل اوله فیض وجود (وارایدی کوکسنده براز اینجه قیل) یعنی صدر سعادتندن
سره‌سنه دك قیلدن اینجه خط چکلمشدی خاقانی (صدر پاکنده دکل موی رسول) آیة الکرسی ایدی عرشده اول
(برقلی قرق یارکه قالی اینجه قیل) مصرع اول آخرنده اولان قیل فارسیده موی عربیده شعر معناسنه وثانیده امردر
اجعل معناسنه قال سوز دیمکدر یعنی موشکاف اولوب برقیلی قرق کره یار وسوزیکی اینجه خیال ایله ودقیق
سویله بونده اشارت واردر که فخر عالمك صدرنده خط مثال اولان مولر غایت ایله اینجه ایدی شویله که فرضا برقیل قرق
یارلسه اوقدر اینجه ایدی (هم یغرنده جلالت خاتمی (وارایدی دیرلر رسالت خاتمی) جلالت عظمت خاتم مهر
(وارایدی ککلك یمورطه سنجه اول) منقولدر که فخر عالم رضاعا والده‌سی حلیمهٔ سعدیه یاننده بش یاشنده ایکن جبرائیل
شرح صدر وشق بطن ایلیوب مغمز شیطان اولان علق یعنی اویوشمش قان پاره‌سنی چیقاردی وقلب شریفلرینی
غسل ایدوب ایمان وحکمت طولدردی ونوردن بر خاتم ایله حفظ ایچون قلبنی ختم ایلدی ونبوتنه علامت اولسون

ايچون ايكى يغرينى مابيننى مهرلدى ومهرك اطرافنده خاللر وخاللرك اوزرنده يشيله مائل سياه قيللر وارايدى واول
مهرك اوزرنده (لااله الاالله محمد رسول الله) يازلمشدى بعضلر محمد نبى امين وبعضيلر غيرى وجهله ديمشلر ولكن
تحقيق بودركه اول خطك تنوع وتعددى بحسب انظار الناظرين ويا بحسب التجليات والجلالات ايدى زيرا
هر بر تجلينك قلب وقالبده براثرى وهر نظرك بر كونه تعلقى واردر انكيچون فخر عالمك افعال واحوالنه متعلق اولان
نقول اختلاف اوزره در (لمحرره) عاشق مجنون اولنجه بر كشى) قنده باقسه كورديكى ليلى اولور) ديده لردن پردهٔ
كثرت كيدوب) دائما سيرانكه هى مولى اولور) سؤال اولنورسه كه خاتم نبوت بين الكتفين اولمقده حكمت نه در جواب
بودركه بين الكتفين شيطانك وسوسه سنه بابدر زيرا اول سر خيل مهجوران اول محله وضع خرطوم ايليوب آدمك قلبنه
تخم ياش فساد اولور انكيچون فخر عالم اول محلدن احتجام ايدوب اصحابه دخى امر ايدرلردى زيرا اورادن اسالهٔ دمده
تضييق مرصد شيطان واردر پس خاتم نبوت بين الكتفين اولمقده فخر عالمك وسوسهٔ شيطاندن عصمتنه اشارت
واردر (لمحرره) سكاديوملك قول اولمشدر) جمله يه ايلكك اسـتر) جمله سى دائم ايلكك طوقمشدر (بوقدر كسه
كملكك استر (بعدذا) خاتم نبوتك مقدارنده علما اختلاف ايتمشلردر بعضلر تفاح بعضيلر بيض حمامه وبعضيلر زر حجله
قدر ايدى ديمشلر يعنى ككلك يمورطه سى قدر ايدى وقال الترمذى والصواب حجلة السرير واحدة الحجال وزرها الذى
يدخل فى عروتها كما فى حيوة الحيوان (لمحرره) كنج اسرار خدادر يارسول الله دلك) ذات پاكك ختميدر جمله نبى
ومرسلك) بتدى ذاتك كبى بسـتان عالمده درخت) آچلور دائم كلسـتان جمالكده كلك) رشك ايدر معراجنه
هم انبيا ومرسلين) لطف حق يردن كوكه ايركوردى كورانجالك) نوردن مهر نبوت اوردى جبرائيل سكا) يعنى كم
ختم نبيين اولدى عالمده بيلك) والضحى درشول ايكى ديباجهٔ وجهك سنك) سورهٔ والليل دركـكو يا باقلسه
سبنلك) روز محشرده شفاعت استر يسلك حقيا) شرع پاكك احمده صرف ايله عمر حاصلك (درلسه درلر دوكردى دانه لر)
يعنى درلسه دركـكبى دانه دانه درلر دوكردى (مشكدن الطف ايدى دردانه لر) مشك فارسيدر مسك عربيدر
چين ولايتينك آهولرينك كوبكلرنده اولور ديدكلركه انلر دائما زعفران ورياحين اوتلر انكيچون نافه لرنده منعقد اولان
دم رايحه دار اولور يعنى خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلمك دردانه كبى اولان درلرينك رايحهٔ طيبه سى مسكدن
دخى اطيب وقوقولو ايدى تنكيم جنت اهلينك درلرى دخى بويله درو بومعنادن ورثهٔ كملك دخى بحسب الاستعداد
حصه لرى واردر ولكن خفيدر فافهم منقولدركه فخر عالم كثير العرق ايدى حتى بركون رضاعا خاله سى ام سليم
خانه سنده خواب ايله استراحتده ايكن جبين منيرلرى زياده عرقنالك اولوب ام سليم اول قطرات درى بر منقشه ايله جمع
ايدوب شيشه يه قودى فخر عالم دخى بيدار اولوب ياام سليم ماهذا الذى تصنعين بيوردى يعنى نه درايه ديكن ام سليم دخى
ديديكه يارسول الله درك جمع ايدرم نجعله فى طيبنا وهو اطيب منه ونرجو بركته الصبياننا علما بيورمشلردركه بورايحهٔ
طيبه فخر عالم مسك طيب ايتمسى دخى صفت ذاتيه سى ايدى ومع هذا طيب رايحه ده مبالغه ايچون اكثر اوقاتده
طيب استعمال ايدرلردى زيرا دائما ارواح طيبه رايحه يى ملاقاتده ايدى وفى الحديث حبب الى من دنياكم ثلث
الطيب والنساء وقرة عينى فى الصلوة (عرق الورد اولمجق اول سلطان) كل پژاليه بكزردى همان) برك كل كبى اوروى
نيكو) درلديكنجه اولوردى خوشبو) كوردى كوثر عرق كابوين) نيجه اقتمسون آغزى صوين (اوكجه سنده آزايدى
لحمى آنك) معتدلدى لحمنه شحمى آنك) شحم ياغدر (نه ضعيف ونه قتى اتلو ايدى) معتدل براولودولتلو ايدى) لحم
وشحمين ديديلر اهل درون) بر برندن نه فزون ايدى نه دون (يوروسه قوتله يوروردى قتى) اكسزين كورن ايدردى هيبتى
(بركذر كهده برادم كاهى) اكسزين كورسه رسول اللهى) هيبت آلوردى كذارندن آنك) كثرت حلم ووقارندن
انك (كم اوتورسه مجلسنده برنفس) كتمكه عمر نجه ايتمزدى هوس) خاقانى (دخى بركسه رسول ايله مدام) ايلسه خلطه
ايدوب بعض كلام) كلماتنده كى لذاتله اول) قولى اولوردى قبول ايتسه رسول (بعدذا) بوسر جذبه وفيض قبولدن كمل
اوليايه دخى ميراث واردر زيرا انلرك مجلسلرى رياض جناندن معدود وسوزلرى شائبهٔ غرضدن پاك اولمغله معهوددر
پس مجلسلرى مؤثر وصحبتلرى براوزكه سردر قال بعض الكبار من اراد ان يجلس مع الله فليجلس مع اهل التصوف
(لمحرره) مجلس عشق پاكه ايله دخول (اوله سن اهل دل ايله مقبول) نيجه بيكانه كزرسن بويله) اوله كور آشناى اهل
قبول (حرم اولمز بو جهان ابحره كشى) بولمينجه كل مراده وصول) كلشن جنت ايستين آدم) اوغراسون بزم ذكره
ديدى رسول) حقدن استرسك اكرحق خبر) مرشد كامله مصاحب اول (سويلسه غايت بليغ ايدى فصيح) يعنى كلامى
بلاغت وفصاحت ايله متصف ايدى كه ضميرندن عبارت فصيحه ايله اعراب وبيانه قادر وكلامنك مقتضاى حالى
مطابقتى قتى ظاهر ايدى (فصيح وبليغ) صفت مشبهه در معانيلرى علم معانيده در قال عمر رضى الله تعالى عنه يانبى الله

مالك

مالك افصحنا فقال صلى الله تعالى عليه وسلم جاءنى جبريل فلقننى لغة بنى اسمعيل كما فى المقاصد الحسنة (سوزنه صوسز
ايدى خضر ومسيح) يعنى حضرت خضر آب حيات صو يله وفيض مخنى ايله نيجه رياض قلوبى خندان ايلر كن
وحضرت عيسى عليه السلام دم جانبخشيله نيجه دل مرده لرى احيا ايدركن بنه بو كمال الله فخر عالم حضرتلرينك
نم نطقيله سيراب اولمغه دل تشنه ايديلر كما قال صاحب المحمديه) ايچو بدر حوضنك بر قطره سندن) انكيچون زنده در
خضر ايله عيسى) وقد سبق شرحه (لمحرره) شربت نطقك دواى جان عالمدر سنك) لذت لفظك غداى روح آدمدر سنك)
خسـته دللر قالمسون يابستهٔ كنج فراق) قيل تكلم كيم كلامك زخمه مرهمدر سـنك) پرده بر خدمتكزارك
خضر چاپكرودرو) كوكده بردربان سرايك ابن مريمدر سنك) دوستنه لطف وجمالن مايهٔ عين الحيات) دشمنه
قهر وجلالك قاتل سمدر سنك) پرتو احسانك ايله ذره لر خورشيد اولور) فيضك ايله دائما شاداب وخرمدر سنك (حلهٔ
حمراء ديكردى كاه كاه) الحلة ثوب فوق ثوب لان الاعلى يحل فوق الاسفل والحمراء تأنيث الاحمر ولاباسه بالثوب الاحمر
كما فى الزاهدى وكان عليه السلام يلبس رداء احمر فى العيدين والجمعة كما فى السيرة الحلبية ويحتمل ان لبس رسول الله
كان قبل انهى فالقول بكونه مكروها اصح كما فى البستان ومثله القميص الاصفر والرداء الاصفر والعمامة الصفراء
المنسوبة الى حضرة الرسالة فانها منسوخة او كان ذلك من خصوصياته عليه السلام كما فى انسان العيون واعلم ان لون
البياض لون الجمال الصفاتى واليه الاشارة بالنهار ولون السواد لون الجلال الصفاتى واليه الاشارة بالليل ولون
الصفرة والحمرة بينهما فللصفرة ميل الى البياض وللحمرة الى السواد (جبهٔ خضراء كيردى كاه كاه) جبه جاردير كاريدر
خضراء) اخضرك تأنيثيدر) يشل معناسنه معلوم اوله كه يشل رنك لون كمالدر (من الشجر الاخضر نارا) اكا اشارتدر
شيخ افتاده قدس سره دن منقولدركه يشل لباس سادات اولمغله تأدبا ترك اولنوب يالكز تاجده اوتاق اختيار اولندى
بيورمشلر انكيچون طريق جلوتيه ده حالا يشل تاج ايله تبرك ايدرلر ولكن اهل تحقيق كاهيجه يشل خرقه كيرلر
اهل حجابك يشل صوف وخرقه كيدكارى انلره تقليددر والا مقتضاى حاللرى اولا سياه ثانيا بياض ثالثا يشل
كيمكدر وارباب طريقت اراسنده دورنك يعنى الاجه كيمك بوقدر زيرا اثنينيته اشارتدر طلب الواحد يكفيه الواحد
(لمحرره) چالك چالك ايله ايكيلك پرده سن) تاجمال وحدت اوله آشـكار) دستكه آل شاهباز همتى) مرغ مقصوده ايره
تاكم شكار) قال فى انسان العيون كان له عليه الصلوة والسلام رداء اخضر طوله اربعة اذرع وعرضه ذراعان وشبر
تداولته الخلفاء وكان له بردة يمانية طولها ستة اذرع فى عرض ثلاثة اذرع وكان يلبسها يوم الجمعة والعيدين ثم تطوى
انتهى ولعلها مجهورة كالاصفر كما هو الظاهر (كاه ازار ايله ردا كاهى قبا) ازار اچ طونى ورداطيشنه كيلن قفتان وقبا
اوكى آجق قفتان فراجه كبى وكان له عليه السلام رداء طوله اربعة اذرع وعرضه ذراعان وشبر من نسيج عمان يجمعه
بالبردة المذكورة يوم الجمعة والعيدين (كاه كيرايدى قره قيلدن عبا) بعض نسخده قيلدن بدل ليف دوشمشدر
ولكن ظاهر اولان اولدر كما قال فى فتح القريب لبس عليه السلام فى وقت مرطا اسود من شعر اى اكساء خان المربط
كساء من صوف او خز خاقانى (بيت) كاهى اول تاج سرال عبا) بوكدن ايلردى قباسن فرضا) اول سيه جامه ده اول
فخر جهان) آب حيوان ايدى ظلماتده همان) قره شاله كيريجك آينه وش) بولوده كيردى صانورلردى كونش (بعدذا)
لون اسودك ظاهرى جلال وباطنى جمالدر زيرا سيادته اشارتدر پس مبتدى اولنلر سر باطنك ظاهرنده اولمغله سياه
عبا وسياه خف كيرلر ونصارى طائفه سنك يهوده نسبتله فناسى غالب اولمغله رهبانلرى سياه بزدن لباس اختيار
ايتمشلردر ولكن فناء مذموم اهليدرلر (كاه كيردى خاتم خف نعل اول) خاتم فخر عالمك خاتمى صافى سيمدن ايدى
واوزرنده محمد رسول الله نقش اولنمشدى وحضرت صديقك نقش خاتمى نعم القادر الله وحضرت عمرك كفى بالموت
واعظا يا عمر وحضرت عثمانك آمنت بالله مخلصا وحضرت علينك الملك لله تعالى وعشرهٔ مبشره دن ابو عبيده نك الحمد
لله ايدى رضى الله تعالى عنهم ولكن بركسه شان صاحبى اولمدقجه تختم ايتامك كركدر ديمشلر زيرا اسباب شهرتدندر
كشى كندنى زينت وشهرتدن ممكن اولدقجه محافظه لازمدر انكيچون فخر عالم حضرتلرى ارشاد اللامة فص خاتمى
كف طرفنه طوتارلردى تاكه اظهار زينت بولنميه وديمشلردركه خاتم برمثقالدن اقل كركدر وحالا خاتمى صول الك
خنصرنه وضع ايتمك سنتدر زيرا صاغ الده اولمق شعار اهل هوى اولمغله مهجوردر و بر دخى جانب يميننده اكرچه
هر شرف وفضيلته استحقاق واردر ولكن مستحق محروم اوله كلمشدر كما قال حضرت الشيخ سعدى (بيت) آنكه حظ
آفريد وروزى وبخت) يا فضيلت همى دهد يا تخت (لمحرره) نه در بودكلو قضالركه ايتدا بوقدر) نه در بودكاو بلالركه
انتها بوقدر (كوكل كبى بولانقدردونى كردونك) بوتيره آينه چرخده صفا بوقدر (نه دكاو مستحق اولسك اودكاو
محرومسن) كه مستحق اولانك دردنه دوا بوقدر (صفا وذوق ومحبت شومى بيكانه) كدردن اوزكه دل اهلينه آشنا بوقدر

قنی جهانده دلاسالم علت غمدن (اكرچه بو علی اواسنك سكا شفا بو قدر) واراءدی حق حقیقت بیلورسك اول خاموش
(كه بونده چون وچرا یل سكا بكا بو قدر) ودیمشلركه حلقه وفصی التون اولان خاتم رجاله حرام ونسایه حلالدر ودمر وبرنج
وقلای وتوج بونلرك امثالندن معمول اولان خاتم رجال ونسایه مكروهدر وكمش وعقیق ویشم دیدكاری طاشدن
ویاقوت وزمردن خاتم اتخاذ ایتمك رجال ونسایه جائزدر عقیق خاتم دفع غمه سبب ویاقوت طاعون وصاعقه دن
امان وخفقان ووسواسی دافع واحتلامی مانعدر وزمرد فقری كیدررد خی حیات وعقارب زمردی كوتورندن
چاروبه لان اول جوهری كورسه كوزی كور اولور نتكیم ظهیر فارابی دیر (كردشمن شه چو شیر پرزور شود) خیل
وحشمت زیادت از مور شود (تیغ تو زمرد ست ودشمن افعی) افعی بزمرد نكرد كور شود (خف) ادلندیدكاریدر فخر عالمك
حربده وغیریده ادلك كیدكاری سنت ایله ثابتدر روی ان خف النبی علیه الصلوة والسلام كان اسود وهو خف العلماء
واما الخف الاحمر فخف فرعون والابیض خف وزیره هامان (نعل) باشمق دیدكاریدر واتخاذ النعل من الخشب مكروه
صرح به فی القنیة وكان اكثر صلاته علیه الصلوة والسلام فی نعلیه خواقین عثمانیه مفتیلرندن یحیی افندی یه معزیه
اولان فتاواده مسطوردركه جنازه نمازنده زید اباغی پابوجدن چیقاروب اوستونه وضع ایتموب اكثر عقبینی چیقاروب
قیلسه پاپوجده امكانده نجس یوق ایسه جائز اولور اكر وار ایسه واسع ایسه اولور ضیق ایسه اولماز احوط اولان
ایاغنی چیقاروب اوستونه وضع ایتمكدر وفی الحدیث من لبس نعلا صفرا لم یزل فی سرور مادام لابسها بعض ارباب
طریقت كه قرمزی باشماغله سیاه وصاری ادلك كیرلر كسر نفس ومجاهده یه محمولدر زیرا اهل سلوكه حظ نفس اولان
اسبابدن احترازلازمدر بر صوفی زینت وشهرته مائل اولما كافتح الهی بو قدر دیمشلرحتی اعیان قومدن شیخ اكبر
قدس سره الاطهر حضرتلری طریقتنامه لرنده بیورمشلردركه برسالك اثناء سلوكنده صقالن طرمه ده وتزیننده
اهتمام ایتسه فلاح بولمز وداخل دائرهٔ معنی اولمز باشنه چچك صوقق وبونك امثالی دخی بوكه قیاس اولنه هدائی
حضرتلری نفسه خطابا بیورر (بوعادت وبدعت ندر (بوشهرت وزینت ندر) بوقوری كرامت ندر (انصافه كل انصافه
كل (كه قرادلبند صارنوردی رسول) كان له صلی الله تعالی علیه وسلم عمامة سوداء دخل یوم فتح مكة لابسها وعن جابر
رضی الله تعالی عنه قال كان للنبی علیه الصلوة والسلام عمامة سوداء یلبسها فی العیدین ویرخیها خلفه ای یرخی طرفها
بین كتفیه كما فی فتح القدیر وجاء ان جبریل علیه السلام كانت عمامته یوم غرق فرعون سوداء یلبسها كما فی انسان
العیون وكان علیه السلام یلبس القلنسوة اللاصقة بالراس وذات الاذان كان یلبسها فی الحروب والقلانس الطوال
انما حدثت فی ایام الخلیفة المنصور وكان علیه السلام یقول فرق ما بیننا وبین المشركین العمائم علی القلانس الطوال
وكان یلبس القلانس بلا عمائم ویلبس العمائم علی القلانس ویلبس العمائم بغیر قلانس ومقدار عمامته الشریفة لم یثبت
فی حدیث قال بعض الحفاظ والظاهر ان عمامته نحو العشرة اذرع اوفوقها بیسیر (بعدذا) سیاه دلبند صارنمق
حقیقتده تجلی جلاله مظهر اولوب فناء كلی یه واصل اولانلرك صفتیدر بز زمانمزده ایسه دیار عربده ورومده مجرد
تقلید ایله نیجه اهل سوق وخصوصا طباخ مقوله سی بیله سیاه صارنورلر انكیچون بو عصرلرده بعض رسوم سلف
شعار اهل بدعت وعلامت اهل هوی اولمغله ترك اولنمشدر من تشبه بقوم فهو منهم وبعضیلر قیمتسزلك اختیار ایتمشلر
دروالكن مطلق سراشرف اعضادر دوبند نفس ازاد اولیان كسنه باشنه دلبند فاخر صارنمقده خطر واردر (الهی)
قیمت وقدرك بیلمز یارسول الله سنك (بیكده بر وصفك اولمز یارسول الله سنك) جلوه كردر رخلرك آینه سنده
شمس ذات) تا ابد نورك طولمز یارسول الله سنك (سن نكین نقش قدرتسك هو الله یازیلو) تا ابد نقشك سلمز
یارسول الله سنك (دستنه كلك بلاغت السه ده حق ینه) حلیه كك شرحی قیلمز یارسول الله سنك

فصل فی اخلاق النبی صلی الله تعالی علیه وسلم

(چونكه بیلدك بعض اوصافن رسولك ای اولو (دكله پس اخلاقنی كور نیجه در كوكلك خلو) اوصاف وصفك جمعیدر
مراد فخر عالمك صفت ظاهره سیدر بعض اوصاف دیدی زیرا تفصیلی كتب سیرده وشرح شمائلده در وحقیقت
اوزره مجموع اوصافنی بیلمك مشكلدر (اخلاق) خلقك جمعیدر خوی وطبیعت معناسنه مقصود فخر عالمك صفت
باطنه سیدر (ویرمشیدی حق كمال حسنله خلق عظیم) خلقدن اعلا ایدی اما ایتمز ایدی اول علو) قال تعالی (وانك
لعلی خلق عظیم) وسمی خلقه عظیما لامتثاله تأدیب الله تعالی كما فی الكواشی (بعدذا) صاحب محمدیه كمال حسنله
خلق عظیمك ما بیننی جمع ایلدی زیرا حسن صورت حسن سیرتك شواهدندندر نتكیم دینلمشدر) كشته ازالطف حق
بعرصهٔ خاك) حسن صورت دلیل سیرت پاك) وقال بعضهم یدل علی عروقه حسن وجهه ومازال حسن الوجه احدی
الشواهد وفی الحدیث اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه وفی الحدیث اذا بعثتم الی رجلا فابعثوه حسن الوجه حسن

الاسم كما فی المقاصد الحسنة (علو) بو جهتلث رفعت كبی قال الشیخ سعدی (تواضع زكردن فرازان نكوست) كدا اكر تواضع
كند خوی اوست (دیردی یوسف اغ ایدی بندن ولی بن شیرنم) شیرین طاتلودر شیرسد ویا نسبت ونون تأكید ایچوندر
طاتلو رده انسانك اول طاتدیغی لذیذ سد اولمغله طاتلویی اكا نسبت ایتمشلردر بوراده شیرینلكدن مراد كوزللك یعنی
مجموع اسباب حسنه دن صادر اولان هیئتدر كما كاآن اطلاق اولنور هر كیمك یوزنده بوآن بولنورسه انسان اكا
باقمغه طویمز نتكیم طاتلو صویه تمكین دیرلر مع هذا ایتمك طوزدر وطوزلو صوده لذت اولمز والكن طوز سبب لذت طعام
اولمغله بویله برده لذتدن كنایه اولور وقال المولی الجامی) دبیر صنع نوشته ست كرد عارض تو) بمشك ناب كه الحسن والملاحة
لك) بو بیتده ملاحت ایله مراد شیرینلكدر كه ذكر اولندی زیرا هر حسن ده ملاحت اولمز قال الحافظ) شاهدان نیست كه
مویی ومیانی دارد) بندهٔ طلعت آن باش كه آنی دارد (بعدذا) انسانك ذاتی تجلی ذات وصفاتی تجلی صفات ایله ظاهر
اولمشدر پس بحسب الذات حسن وقبحله موصوف دكلدر زیرا ذات جمیع نسب واضافاتدن عاریدر صكره كوز
قاش وامثالی ظاهر اولوب حسنله متصف اولور مثلا جنتده حورلك رخسارلرینه حضرت بلال حبشینك سوادندن
خال ترقیم اولنوب ارایش صورت بولدقلری كبی ذات آدم جلباب سیاه پوش صفات اولوب آندن وجهنه وغیری
اعضاسنه حسن عارضی دخی حاصل اولور ورحم مادرده اولان جنین كبی صورت اوصاف قبول ایدر ولكن بو حسنه نك
دخی تجلیسنه كوره تعالی واردر نتكیم مرویدركه حضرت ساره یه حوی حضرتلرندن بطریق المیراث سدس حسن
ویرلدی بعده اول حسن ساره نك فرزند نجیبی حضرت اسحاق علیه السلامه انتقال ایدوب آندن سبطی حضرت
یوسف صدیقده نصف حسن ظاهر اولدی وفخر عالمه مجموع حسن ویرلدی نتكیم حدیث قدسیده كلمشدركه
حبیبم من بن كسوهٔ حسن یوسفی نور كرسیدن وسنك كسوهٔ حسنكی نور عرشدن ویردم پس اكرچه بیاض بشره
معناسنه اولان حسن یوسفه مخصوصدر ولكن حسن وملاحتك مجموعی فخر عالمدن غیریده تجلی ایتممشدر قالت
عائشة رضی الله تعالی عنها فی مدح النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ولو سمعوا فی مصر اوصاف حسنه) لما بذلوا فی حسن
یوسف من نقد) وصحب زلیخا لو رأین جماله) لآثرن تقطیع القلوب علی الایدی) وكان علیه السلام یقول لعائشة رضی
الله عنها این بیتك انشیدنی یا عائشة قال الحافظ (آن سیه جرده كه شیرینی عالم با اوست) چشم میكون لب خندان رخ
خرم با اوست) وقال المولی الجامی (تا شدی ظاهر باین حسن وجمال ارباب دین) متفق كشتند در تفضیل انسان بر ملك
لمحرره) حسنكه مفتون اولوب شمس وقمر) كیجه كوندز اوستكه دائم دونر) شمع اولوب كویا جهان محرابنه) برق اوروب
شول رخلرك طورمز یاتر (ایكی كوزی اراسنده وار ایدی برنور آنك) معلوم اوله كه فخر عالمده ایكی نور وار ایدی كه بری نور
نبوت وبری نور ولایت ایدی دو چشم ظاهره كویا بو ایكی نورك صورتی وما بینی احدیت جمعیه نك محل سلطنتی ایدی
بناء علی هذا اول نور ذات ونور صفات یكدل ویكرنك اولوب مستوای مذكورده اثرلری درشاهوار تجلی دیدار اولدی
پس شول عاشقه كه تصفیهٔ قلب ایدوب صاحب بصیرت اولمشدر انك دیدهٔ حق بیننده دخی بر نور الهی بطریق الارث
تجلی ایدوب اولو الابصار اولنلره فتی روشن كورینور ولكن ولی كاملك نبوتی انباء تحقیقدركه ذات وصفات وافعال
حقه متعلقدر فافهم فان باب الولایة مفتوح ومنه یتوارد انواع الفتوح (لمحرره) جمله چشم اولمدقجه بر وجود) ایكی
كوزله حق كورملك استمه) كیرمینجه باب دلدن بی جهت) صحبت مولایه ایرمك استمه (كوزلری قاره ایدی بادامی
سوزمه سرملو) یعنی فخر عالمك چشم حق بینلری بو درت صفتله متصف ایدی بعضیلر مبارك كوزلری بیاضنده حمرته
مائل ایدی دیمشلر (خاقانی) مست عشق اولمغن اول چشم خمار) حمرته مائل ایدی برمقدار) دیده سنده نه ایدی دیرسك
اول آل) دخی چشمنده ایدی جام وصال) وعن جابر رضی الله تعالی عنه اذا نظرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
قلت اكحل ای فی عینیه كحل ولیس الكحل یعنی مبارك كوزلرینك كناری آهو كوزلری كبی خلقتنده سیاه ایدی (خاقانی
میل كحل ایتمسه ده بی تكلیف) اكحل العین ایدی اول ذات شریف) كحل قدرتله مكحل ایدی اول) هر خصوصیله مكمل
ایدی اول) وكان یكتحل بالاثمد عند النوم ثلثا فی كل عین (خلق قرآن ایدی زیرا هب طوتاردی حكمتی) پس كمالاتیله
ذاتی اولمشیدی طو بطلو) كما قالت عائشة رضی الله تعالی عنها كان خلقه القرآن بل كان هو القرآن كما قال علی
رضی الله تعالی عنه انا كلام الله الناطق وقال حضرت الشیخ الاكبر قدس سره الاطهر (انا القرآن والسبع المثانی
وراح الروح لا راح الاوانی) وقال حضرت مولانا (معنی قرآن ز قرآن پرس بس) واز كسی آتش زده است اندر هوس
بو مقالات جلیله نك محصولی بودركه انسانك كمالی اوچ معنی اوزرینه دائردر اولكیسی تعلقدركه بلمكدر ایكنجیسی
تخلقدركه بولمقدر اوچنجیسی تحققدركه اولمقدر پس بر كسنه قرآن علمی تحصیل ایتسه قرآنه تعلق ایدر وبعد العلم
انقیاد اوامر وانتهاء نواهی ایتسه قرآنك احكامیله عامل واخلاقیله متخلق اولور وقرآنك صفت حقدر وجودنده تجلی

ایدوب معارفنه واصل وحقائق قلبنده حاصل اولسه حقیقت قرآنله متحقق اولور ونسخهٔ علم وکلام مطلق اولوب اسرار
حروف وافعال واسمائی کندی وجودنده بولور الحاصل مظهر تجلیٔ علمی وعینی وحقی اولوب حقایق آفاق وانفس
وقرآنی بیلور وبواوچ نسخه‌نك مبدأی اولان حقایق رحمانی نسخه‌سنك سری ایله دورقیلوردرت کتاب بودرت
نسخه‌یه اشارتدر فافهم (بعدذا) حضرت قرآن فخر عالم علیه السلامك قلب شریفلرینه نزول ایتمشدر سائر کتب
الهیه ایسه صحف والواحده ظهور ایتمشدر پس اول معنی که صحف والواحده در عوام وخواص اکا تعلق وآنکله
تحققده مشترکدر اول معنی که قلبه نزول ایتمشدر آنکله تحقق قلبك خصائصندندر عظماء طائفه‌دن بایزید بسطامی
قدس سره‌دن منقولدر که یکرمی اوچ سنه ایچنده قرآنك معانی وحقائقی قلبمه نزول ایتدی دیمشدر ولکن بو معنانی
ادراك خواصه مخصوص وصدر فیض والهامدن بی خبر اولان اهل عمومه اعتقاد وسکوت لازمدر زیرا نقل مذکورك
ظاهری وحی ونبوت ایهام ایدر فاما حقیقتده نبوت ووحی وجه عام وخاص وولایت والهام ایسه یالکز وجه خاص ایله در
پس ولی اولان نبی اولمق لازم کلمز ظاهر بین اولان آدمه تحقق مقامندن سوز آچق مثلا بقاله جوهر عرض ایتمك کبیدر
ومنقولدر که حضرت شیخ افتاده قدس سره الاطهر حضرتلری اوائل حالنده بروسه‌ده اولیجه سنه کیدرکن یولده
برمدرسه‌یه راست کلوب مدرس بو کا اعتراض طریقیله شیخ اکبر حضرتلرینك انا القرآن والسبع المثانی مقالهٔ
حقیقتی اسلوبن عرض ایدر حضرت افتاده مرحوم کوررکه مدرس مذکور جائز یجوز ورطه‌سنه اوغرامش
برظاهر بیندر طریقهٔ تأویله سلوك ایدوب انا القرآن رجل عدل قبیلندندر اما قاریٔ القرآن معناسنه دیدکده مدرس
من بوراسلی بولوب جواب اقناعی‌یه قائل اولور (لمحرره) نامه کیم حقدن کلورنامی آنك قرآندر (دردلره درماندر
دین اهلنه ایماندر) صفحه‌سی لوح ازل نقشی حروف عالیات (نقطه‌سی هو عالمینه برکوزل برهاندر) فیلسوفان
جهانك بیلدیکی معنی دکل) رق منشور اوزره نظمی نفخهٔ رحماندر (بوبوزی اهل قفا کورمك محال عقلدر) بوسوزی
شرح ایلمك عقله نیجه انساندر) شیخ اکبرکبی کلمز بردخی قابل وجود (کرچه دنیا معدنی پرجوهر انساندر) حتی بسطام
وجودلك بایزیدن بوله کور) کیم انی بولدیسه آخر صاحب وجداندر (منبع اخلاق ایدی خلق ایدرایدی عالمه) منبع
صو چقدیغی یره دیرلر بوراده اخلاق پاکی آب صافی‌یه ومحلی اولان قلبی منبعه تشبیه واردر (معدن الطاف ایدی
حاشا کیم ایدردی غلو) معدن) منبت جواهر معناسنه‌در بوراده الطافی جواهره ومحلی آنك منبتنه تشبیه واردر
غلو) حددن تجاوز ایتمك (خلقه ایدردی تواضع کرشریف وکر وضیع) تواضع اسرار مخزونهٔ الهیه‌دن برخلق عظیمدرکه
علمده تمکین وتخلقده تحقق صاحبینه موقوفدر یعنی علی الکمال انبیا وصدیقینك اوصاف واخلاقندندر عوام ناس
وبعض صلحاده ظاهر اولان صورت تواضعه حقیقتده تملق دیرلر تواضع دیمزلر زیرا تواضعك حقیقتی کشی کندی
نفسنك عبودیتنی ادراك تام ایدوب بالکلیه ملاحظهٔ ریاستدن خلاص اولمقدر پس هر کیمده که ظاهر وباطن نوعا
میل ریاست اولسه اول کمسه عبودیت نه ایدیکن بیلمش وتواضعی اکلمشدر نتکیم زمانه مزلك عوام وخواصنده
بومیل موجوددر پس نیجه صاحب تواضع اولور (لمحرره) پادشاهلق قیدنی قورقول اولور) سروکبی دائما ازاد اولور)
ابن ادهم خرقه‌سن بردوش ایدوب (ترك ایچنده صاحب ارشاد اولور) تکریه قول اولان ایردولته (قوللره تکری اولان
برباد اولور) برکوکل باغنده اسمز فکر غیر (بو کوکل حقیله دائم شاد اولور) حقیا واراق خراب ایلرسنی (بوقلغیله جان ودل
اباد اولور) وضیع) شریفك ضدیدر یعنی حسبده ونسبده عالی اولنه شریف ودنی اولانه وضیع دیرلر (نفسی طپراق کبی
آلچق کوکلی صوکبی طرو) بوکلامده اشارت واردر که نفسك انتسابی عناصرار بعه‌دن طپراغه وقلبك انتسابی
صویه‌در پس انسانك نفسی تواضعده تراب وقلبی صفوتده آب کبی کرکدر (قلبك ای صوفی نیچون آب کبی صاف دکل)
ظاهرك باطنکه اویماسق انصاف دکل (جمله‌دن اللهی یکرك بیلوبن قورقار ایدی) زیرا فخر عالم اعرف المخلوقات واعلم
الکائنات ایدی پس هر کیمده معرفت جلال حق وعظمت وهیبت مطلق زیاده اولسه خوف وخشیتی اکا کوره
اولور قال تعالی (انما یخشی الله من عباده العلماء) وقال صلی الله تعالی علیه وسلم انی لاتقاکم لله تعالی واخشاکم (کرغضب
قیلسه قیلوردی حق رضاسیچون آنی (کبر وکین بغض وعداوتدن ایدی کوکلی آرو) غضب هو تغیر یحصل عند غلیان
دم القلب ارادة الانتقام یعنی فخر عالم غضب ایتسه نفسله ایتمز حقله غضب ایدردی زیرا انبیاده وکمل اولیاده اثر نفس
اولمز کبر ظن الانسان انه اکبر من غیره والتکبر اظهاره ذلك کین کوکلده دوشمنلك طوتمق وبغض وعداوت ایتمك بغض
کشی اخرلك صحبت واقاسنی ویابر خصوصنی کراهت ایدوب سومکدر بو معنی عداوتدن اعمدر فکل عدو مبغض
ولا عکس کما فی الارشاد ولکن بوراده بغض وعداوت برمعنایه‌درکه دشمن اولمقدر زیرا فخر عالم علیه السلامدن
بعض کمسه‌نك لقاسنی کراهت منقولدر کما قال الامام الواحدی فی اسباب النزول ان رسول الله صلی الله تعالی

علیه

علیه وسلم انت قتلت حمزة قال قد کان من الامر مابلغك قال فهل تستطیع ان تغیب وجهك عنی فخرج (کولمدی
هیچ قهقه ایلمدی برنسنه‌یه) اطفله بسام ایدی یوزی کولجدی ماه‌رو) بسام فی القاموس بسم یبسم بسما وابتسم
وتبسم وهو اقل الضحك واحسنه فهو باسم ومبسام وبسام انتهی لغتده مثبتدرکه کولمك اوچ مرتبه‌در اولکیسی
تبسمدرکه آنده صوت یوقدر ایکنجیسی ضحکدرکه صوتنی کندی اشیدر یاننده کی اشتمز اوچنجیسی قهقهه‌درکه یاننده
غیریلر اشیده قال فی الحکم الحلم کیفیة نفسانیة تقتضی عند ذنب المذنبین مع القدرة ووصف صلی الله تعالی علیه وسلم
فی الکتب القدیمة بان حلمه یسبق غضبه ولا یزیده شدة الجهل علیه الا حلما (وفی المثنوی) ناحولی انبیا ازامر دان
ورنه جمالست بدر احلمشان) طبع را کشتند در حمل بدی) ناحولی کر بود هست ایزدی) ای سلیمان درمیان زاغ وباز)
حلم حق شو باهمه مرغان بساز) ای دوصد بلقیس حلمت رازبون) کاهدقومی انهم لایعلمون (قیزدن ارتق دی حیاده
حلمله موصوف ایدی) کمسه‌یه لا دیمدی هرکیمکه کاسه یلوارو) قال فی انسان العیون من سأله حاجة لم یردّه الا بها
او بمیسور من القول وروی الشیخان ماسئل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم شیأ فقال لا ای لم ینطق بالرد بل
ان کان عنده شیٔ اعطاه والا سکت وهذا هو المراد بما جاء انه علیه السلام ما ردّ سائلا ای ما شافهه بالردّ بل قال اتاکم الله
تعالی من فضله حیث لا یکون المقام یقتضی الاقتصار علی السکوت والا یسکت ولعل هذا فی غیر رمضان فلا یخالفه
ماروی عن انس رضی الله تعالی عنه کان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اذا دخل شهر رمضان اطلق کل اسیر
واعطی کل سائل (کندو اهلی حاجتینی بورردی کندوهم (مسکنتدن ایدر ایدی افتخار اوبختلو) مسکنت خضوع
وذلت (دیرایدی الفقر فخری وانا به افتخر (دائما مسکینلر ایله اوتورردی اول اولو) بعض حفاظ بو حدیثك موضوعیتنه
ذاهب اولمشلردر ولکن کبار متقدمین ومتأخریندن نیجه‌لر بو مقاله‌یی فخر عالم علیه السلامه نسبت ایتمشلردر بناء علی
هذا حالا بین الناس حدیث اولمق اوزره شایعدر (بعدذا) فقر ایکیدر بری صوری وبری معنوی فقر صوری اولدرکه
انسان محتاج الیه اولدیغی نسنه‌لری بولمیه وفقر معنوی اوچ وجه اوزرینه‌در اولکیسی انجق خلقه محتاج اولمقدر
الفقر سواد الوجه فی الدارین وایکنجیسی حقه وخلقه محتاج اولمقدر کاد الفقر ان یکون کفرا بوکا اشارتدر بو ایکیسی
مذمومدر وهر کیمك کوکلنده بومیل وار ایسه ملوم ومشئومدر اوچنجیسی انجق حق تعالی‌یه محتاجدر الفقر فخری
بوکا اشارتدر وبو محمود وحدر وصاحبی عند الله تعالی وعند الناس محموددر پس فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
خزائن سموات وارضه مالك وعلم اکسیرك عملنه قادر ایکن صورت فقری اختیار ایتدکاری برنیجه وجه اوزره
مبنیدر بری بودرکه اکر غنی اولسه‌لر خلقك اتباعی طمع دنیا ایچون اولمغه محمول اولوردی بری دخی بودرکه فقرا انلرك
صورت فقرلرنه نظر ایدوب متسلی اوله‌لر وبری دخی بودرکه آنلرك فقری دنیانك حق تعالی قتنده خوار اولدیغنه دلیلدر
پس کشینك ظاهر وباطننده خلقه احتیاج اثری اولمق فقر حقیقتدرکه عین غنادر ولذا قال بعض الکبار کن فقیرا
بفقر هو اصل کل فقر ولا اصل له اصلا تکن غنیا بغناء هو اصل کل غنی ولا اصل له اصلا وقال الواسطی قدس سره الفقیر
لا یحتاج الی الله بو کلامك معناسی بودرکه فقر حقیقی ایله فقیر اولان کمسنه غنای حقله غنی اولوب نسبت احتیاج
آندن منقطع اولور دیمکدر بو خصوصه ظاهری ایهام ایتدیکی کبی دکلدر فافهم فانه من مزالق الاقدام مثلا برخزینه‌دارکه
پادشاهك جمیع اموال نفیسه‌سی آنك النده وتصرفنه مأذون اوله غنای پادشاهی ایله غنی اولوب پادشاه حکمنده
اولور کشی کندی نفسنه محتاج اولمق محال اولدیغی کبی آنکدخی کمسه‌یه احتیاجی قالمز ولکن بو معنای عزیز
فنا فی اللهده قدم باصوب قرب فرائض سریله متحقق اولانلرك حالیدر وبو دولتدر بو نکله هرنه قدر فخر ایتسه‌لر یرردر زیرا
دولت عظمی واکسیر اعظمدر وبو معنادرکه کبار اولیادن نیجه‌لر عبارات مختلفه ایله اشارت ایتمشلردر کما قال حضرت
الشیخ قدس سره (چارچیز آورده‌ام شاها که در کنج تو نیست) نیستی وحاجت وعجز ونیاز آورده‌ایم) وقال حضرت
مولانا (چون شکستی میدهد اشکسته شو) امن در فقر است اندر فقر رو) وقال حضرت الشیخ روشنی) روشنینك
ارمغانی طابوکه یوقلقدرر (یوقلغندن اوزکه الده غیری آنك نسی وار) وقال الهدائی قدس سره (جناب پاککه لایق
هدائی نك نسی اولسون) مکر کیم ارمغان التم کمال افتقار مدن (لمحرره) فقر ایله فخر ایلین اولدی ولی) ظاهر اولدی آنده
اول سر علی (بو وجود اوصافنی سنده یوری) ماسوی اللهی سیلوب بالکلیت دلی) خالك ذاتنده قالان بیچاره‌نك) سدرهٔ
عرفانه ایرشدی الی) ظلمت نفسه دوشن افتاده‌نك) اولمدی شمس مرادی منجلی (حقیا حقیله فخر ایت تا ابد) کر ازل
دیدکسه حقیله بلی) مسکین من لا شیٔ له او له ما لا یکفیه او اسکنه الفقر ای قلل حرکته والذلیل والضعیف وفی الحدیث
اللهم احینی مسکینا وامتنی مسکینا واحشرنی فی زمرة المساکین وفی الحدیث حب الفقراء والمساکین من اخلاق
الانبیاء والمرسلین ومجالستهم من اخلاق الصالحین والفرار منهم من اخلاق المنافقین (هیچ طعامی برمز ایدی دیلر یسه

برایدی) یعنی آجی اولان طعامی برمزدی آجی وطتلو نه ایسه حق نعمتی بیلوب تعظیم ایدردی ودیلرسه تناول ایدردی
مکز محترق ویا کوفلی ورایحه‌سی متغیر اوله بومقوله مضر اولانی کراهت ایدردی (سویکنوب بیمازیدی بجنبله
طوتماز یدی خو) عجب کندن کورمك یعنی اولولمق (خو) خوی معناسنه یعنی طعامه تواضعله اوتوروردی اهل کبر
وضعنی ایتمزدی کان علیه السلام یقول انما انا عبد اکل کما یأکل العبد واجلس کما یجلس العبد (طوتمدی پشکیر
اوکنده هیچ مباحی برمدی) پشکیر طعام برکن اوکه طوتیلان بزدر معلوم اوله که فخر عالم علیه السلام مندیل اوزرینه
طعام قیوب اوکارینه پشکیر طوتمدیلر زیرا فعل محمد رواسکمله اوزرنده طعام یدیلر زیرا فعل ملوك وجبابره در بلکه
جلددن متخذ اولان سفره اوزرنده طعام یدیلر واکثر زمانده طعامی یر اوزرینه قیوب سفره دخی استعمال ایتمزلردی
بزیم عصریمزاکابرینك اکثرنده هر درلی بدعت موجوددر زیرا عجم کبی برمندیل دوشیوب اوزرینه اسکمله وانك
دخی اوزرینه سینی قورلر (بالی حلوایی سوردی اکلمشلردی قو) حلوادن مراد جمیع خلو یاتدر ولکن عسل تخصیص
بالذکر اولندیغی شرف ومزیتنه تنبیه ایچوندر یعنی فخر عالم المؤمن حلو یحب الحلو وفقحبه طتلو مقوله‌سنی سوردی
وجمله خلق فخر عالمك حلوایی سودیکنی بیلورلر واوجنسدن هدیه‌لر کتورررلردی بوندن منفهم اولورکه لذیذ اطعمه
وطیبات اکل ایتمك زهد وتقوایی منافی دکلدر خصوصا بطریق الاتفاق واقع اوله کما قال حضرت الهدایی قدس سره
(کله برنسنه که من غیر سلب (آنی حقدن بیلور ارباب ادب) زیرا الاسلب ولا جلب دینلمشدر ولکن بعض ارباب ریاضت
اصلاح طبیعت ایچون اوائل حالده بعض اطعمه دن پرهیز ایدرلردی پس بحسب الاحوال کاه ترك وکاه تناول اولنور
هم یورمشدر دیدیلر سرکیه نعم الادام) کان علیه السلام یقول نعم الادام الخل یعنی سرکه نه کوزل اتمك قاتغیدر کما قال
امام محمد الادام ما یؤکل مع الخبز غالبا وبه یفتی کما فی التنویر (بعدذا) خلك ممدوح اولدیغنه وجه بودرکه حار وبارددن
مرکب اولمغله بلغم وصفرایی کسر وشهوتی کیدرر قیل فی تفسیر قوله تعالی * تتخذون منه سکرا ورزقا حسنا * ان
المراد بالسکر الخل بلغة الحبشة لان فیه منافع الدنیا والدین لکونه قاطعا لسورة الشهوة ولذلك اکثر ادام ازواج النبی
صلی الله علیه وسلم الخل اما بو فقیرك قتنده حق بودرکه سرکه‌نك نفعی تسخین بدن ایله‌در یعنی بدنی قزدیروب سائر
طعامك قوتنی ویرمسیله درفقرایه نسبتله کویا طیباتدن بدلدر منقولدرکه مولانا حضرتلری قدس سره کاه اولوب
برهفته مغلوب الحال سماع ایدرلردی صحوه کلدکده برچناق یوغرده برمقدار صرمساق قویوب آنی تناول ایدرلردی
زیرا مزاج برودت بولدقده حار اولان نسنه‌لرله تربیه لازمدر پس سرکه بوجهتدن ممدوحدر ورخیص اولمغله فقرا
طعامیدر ازواج مطهره‌نك انکله تعیشی اقتداء رسول واختیار زهد تام ایچوندر نه آنکه کسر شهوت ایچون اوله زیرا
بومقوله سوزانلرك حقنده سوء ادبدرای عجب که صائمات وقائمات اولان امهات المؤمنین حقنده بویله کلامه جسارت
اولنه (لمحرره) شیر وسرکه وبونلره امثال (فقرانك کاوردماغنه بال) بکیتملر بوکون فقیرانه) یارین آنده اولور غنی البال
نان خشکه قناعت ایله یوزی (بوله‌سن تا که دولت واقبال) حالی نخوش نیجه برکورای درویش) غم ماضی وفکر استقبال
(حقیا فقر ایله فخر ایلینه) دولت عالم اولدی عین وبال (هم ثرید ی خوش کورردی) ثرید ابتدا حضرت ابراهیم
علیه السلامك عملیدر عرب آندن توارث ایدوب رغبت ایتمشلر وفی الحدیث فضل عائشة علی النساء کفضل الثرید
علی سائر الطعام وسید الطعام فی الدنیا والاخرة اللحم پس لحمك سیادتندن آندن متخذ اولان ثریدك فضیلتی دخی ظاهر
اولور (هم قبق سوردی او) لو قال رجل ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کان یحب القرع فقال الاخر انا لا احبه
فهذا کفر یعنی لو قال علی وجه الاهانة اما بدونها فلا کما فی التاتارخانیة (هم سوردی قیونك یغرن اتیله قولنی) قیون
نوعنك یغرنی اتنی وقولنی سوردی زیرا کرشه دن بعید اولمغله سائرندن اطیبدر بطون اوراق حاوی وثقات آفاق
راوی اولدیغی اخبارندرکه بعض انبیایه ضعف عارض اولوب حالنی حق تعالی یه عرض ایتدکده جمله پشن کشکك
دیدکاری طعامی تناول واکل ایله مأمور اولدیلر (اربه اتمکین طو یجه یمامشدی ای عمو) عن النعمان بن بشیر
رضی الله تعالی عنه قال لقد رأیت نبیکم صلی الله تعالی علیه وسلم مایشبع یومین من خبز الشعیر وعن عائشة رضی
الله تعالی عنها قالت والذی بعث محمدا بالحق مارأی منخلا ولا اکل خبزا منخولا منذ بعثه الله تعالی الی ان قبض فقیل
لها کیف کنتم تصنعون بالشعیر قالت کنا نقول اف اف انتهی ای فنطیر ماطار ومابقی عجناه (بعدذا) ریاضت کشلرك
اکثری خبز شعیرا کل ایتدکاری اقتداء پیغمبر ایچوندر وبردخی اربه ده بغدای کبی حرارت یوقدر پس اثناء ریاضتده
حار ورطب غدالرینسه معده‌یی قزدیررو صوایچوررو بخارلری سطح دماغه صعود ایدوب اویقو غلبه ایدر آب وخواب
مانع توجه ومراقبه در بناء علی ذلك سالك مرتاض اولنه اسباب معینه تحری ایتمك لازمدر تا که بولدن قالمیه (کاه
اولوردی اول مبارك قارننه باغلردی طاش (تا یورلك صا لنمیه اولمیه آجقلدن اولو) عن عائشة رضی الله تعالی عنها قالت

قلت یا رسول الله الا تستطعم فیطعمك قالت وبکیت لما رأیت به من الجوع وشد الحجر علی بطنه من الشغب ای الجوع
فقال یا عائشة والذی نفسی بیده لو سالت ربی ان یجری معی جبال الدنیا ذهبا لاجراها حیث شئت من الارض ولکنی
اخترت جوع الدنیا علی شبعها وفقر الدنیا علی غناها وحزن الدنیا علی فرحها کما فی القصیدة لابن الشیخ رحمه الله تعالی
(بعدذا) بکتاشی طریقنده فقرا ودرویشانك قوشاق اوکنه قودقلری طاش بوکا اشارتدر ولکن فی زماننا اول طاشی
بغلمق مطلق دوزن وزینت اولدی مولویلر خرقه‌سی یقاسنده اولان طاش دوکمه وکنارلرنده اولان طرار کبی برکون
بو فقیره درویش اسلوبنده برنامرد کاوب قارنی آجدی وسره‌سی اوزرینه برطاش پاره قومش آنی کوستردی فقیر دخی
تبسم ایدوب دفع مجلس ایلدم زیرا فسقله متهم وبی وضوء وبی نماز اولدیغی معلوم ایدی پس برکسنه که طوقلقدن
سرخ رواوله تقلید اوخلقه تقربا بلنه طاش باغلمدن نه فائده کورر قال الشیخ سعدی (قطعه) بروی ریا خرقه سهلست
دوخت (کرش باخدا میتوانی فروخت) اکر جز بحق میرود جاده‌ات (درآتش فشانند سجاده‌ات) پس طالب صادقه
لازمدرکه نقد حالنی بوته اخلاصده قال ایدوب ملاحظهٔ خلقده اولمیه وآج وصوسز اولدیغی صورتده فصبر جمیل
حکمیله عامل اولوب احتیاجنی درکاه حقه عرض ایده واصلاح طبیعت ونفسه مدارا اولان اموری یرینه کتورمه‌ده
کسلنلك اولمیه (تجوع زانی تجرد تصل) ایرشمك دیلرسك یمکدن کسل) قال حضرت الشیخ هدایی قدس سره)
عادت ایدنمه طوقلغی) وحدتده اول قوچوقلغی) یولداش ایدرسك یوقلغی) دوست ایلنه یتسك کرلك) وقال الشیخ سعدی
(ندارند تن پروران آکهی) که پرمعده باشد زحکمت تهی) (برایکی آی اولرنده یا تمزیدی اودانك) عن ابی هریرة رضی
الله تعالی عنه کان یمر هلال ثم هلال لا یوقد فی بیت من بیوت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نار لا لخبز ولا لطبخ
فقال له بای شیء کانوا یعیشون یا اباهریرة فقال بالاسودین الماء والتمر (نیجه کونلر آج کچرلردی مکر اولایدی صو)
یعنی کاه اولور خرما مقوله‌سی دخی بولنمیوب صو ایله اکتفا ایدرلردی محکیدرکه دار السلطنة الاسلامیة قسطنطنیه‌ده
متواری حالك اولان فخر ارباب صفا حضرت شیخ وفا قدس سره حضورلرینه فقراسندن بردرویش کاوب مرحومك
حرملرنده اولانلرك خصوصا اولاد صغارك ییه‌جك نسنه‌لری اولمدیغن افاده ایدر شیخ حضرتلری ییه‌جك یوق ایسه
صو ایله افطار واکتفا ایلسونلر دیو نفس ایتدیلر وبو سیاقده حکایات محرقه چوقدر بونلر هب حجة الله تعالی
علی الفقراء قیلنمشلردر وای اول دردمندکه فقرك زبونی اولوب خانه‌مده هر کیجه طعام پشمزدیو جزع وفزعه دوشه
دنیانك حرام وحلالنه باقیوب النه کیره نی تناول ایده (لمحرره) کوکلده صبر وطاقت قالمیوبدر (کوکل وسواس
خناسه اوبو بدر) دریغا زائل اولوب قوت دین) ره تقوایی مؤمنلر قویوبدر (وله) شیخلرده شمدی حق اومق خیال
اوستنده‌در) هر کاله جانب حقدن زوال اوستنده‌در) صوفیلرده طوغریسی بو حال قال اوستنده‌در) جمله نقصان اشلر
اما کیم کمال اوستنده‌در) حاجیلرز عمنجه خلق ایچره کچینورمتقی) حاجیلرده باجیلر جمله وبال اوستنده‌در) عام وخاص
ایچره حقیقت شرعه رغبت قالمدی (شمدی آداب طریقت هب زوال اوستنده‌در) اسم رزاقی چکر صوفی معاش دون
ایچون) آنکیچون دائما قهر وجلال اوستنده‌در) حقیا اخر زماندر شمدی چوقدر اختلال) انتظام عالمی بیل کیم
وبال اوستنده‌در (نعلنی کندی یماردی هم لباسن وصله اول) یقال وصل الشیء بالشیء وصلا لازمه یعنی ایکیسنی بری
برینه اولاشدیروب اصلاح ایدردی یعنی فخر عالم نعلنی ولباسنی کندی یماردی ودیکردی واوخدمتی کورردی
واکثر ما یعمل الخیاطة لا یری قط فارغا فی بیته اما یخصف نعلا لرجل مسکین او یخیط ثوبا لارملة (صیریلر صوره واررردی
کان علیه السلام یتفقد اصحابه ویسئل عنهم فان کان غائبا دعی له وان کان شاهدا زاره وان کان مریضا عاده یعنی
فخر عالم هر بار اصحاب کرامی تفتیش وتفحص ایدردی اکر غائب ایسه خیر ایله دعا وحاضر ایسه زیارت وخسته ایسه
حالن صوررردی آنکیچون محله امامی وجماعت مسلمین اخواندن بری مسجده کلمز اولسه سببن صوررلردی واستاذلر
شاکردلرینی وشیخلر مریدلرینی واقربا برلرینی دائما یوقلرلر ولکن بو کلام اهل خصوص وخلوص اولنلره کوره‌در
والا سندن روکردان اولان آدمی تفتیش ایتمك زمانه‌یه کوره تهمتدر مکر اهالی محله‌دن اوله مسجده کلمدیکی ایچون
البته تفتیش اولنور (تعزیه ایدردی اول) بعض نسخه‌ده تعزیه دوشمشدر تعزیه اعطاء عزا یعنی مصیبت واقع اولدیغی
زمان صبر ویررو صبر وتحمله قندرردی خصوصا برکسنه وفات ایتسه اقرباسنه تسلیلر ایدرلردی وثوابه دائر سوزلر
سویلرلردی وآنلر شمدی مصیبته مشغوللردر دیو اولرینه طعام کوندررلر واصحابه دخی امر ایدرلردی حالا بوسنت
بعض بلادده باقیدر یعنی جنازه چیقان خانه‌یه قوکشیلر ودوستلر طعام کتوررلر وصاحب مصیبتی برایکی کیجه طعام
قیدندن قورتاررلر (وارمسونمی رحمة للعالمین ایدی اوشاه) لاله زار اولور آقردی قوریمش برلرده صو) لاله زار لاله لك
دیمکدر یعنی قوریمش برلره صو اقسه لاله زار وچمنزار اولدیغی کبی فخر عالم حضرتلرینك باصدیغی برلر بویله اولوردی

هم ظاهرده وهم باطنده خلق آنلرڭ صحبت وكفتاردرربارلرندن تروتازه اولورلركويا كه اول بهار غماسن بولورلردی
بوكلامده اشارت واردركه علم برفيض الهيدركه مرده دللر آنكله حيات تازه بولورلر اهل علم اولديغی يرده خلق
هر وجهله يمن وبركت اهلی اولورلر (الهی) قدم باص بزم عشاقه كرم قيل يارسول الله (نظرصال جان مشتاقه كرم قيل
يارسول الله) تجلیء جمالكله كوڭللر لاله زار اولوب (دله فيضڭ نمی آقه كرم قيل يارسول الله) بنم جرم وخطامی دامن
عفوكله سترايله) محل ايت فيض اخلاقه كرم قيل يارسول الله) يتيم بزم عشكده كوزم ياشينی سلمزسن (بكا كيم لطفله باقه
كرم قيل يارسول الله) سو يندر آتش هجرانی دلدن آب وصلكله فراقڭ قومه كيم ياقه كرم قيل يارسول الله) اسيرغمدرر
حق شفاعت ايله دركاهه (ايرشدر آنی خلاقه كرم قيل يارسول الله (صدقه المازدی هيچ) مراد صدقهٔ تطوع
وصدقهٔ مفروضه دركه زكوتدر يعنی زكوة مال اوساخ اموال اولمغله قبول ايتمزلردی واووقتده بنی هاشم اوزرينه
مالڭ زكوتنی قبول ايتمك حرام ايدی زكوتدن بدل مال غنيمتدن خمس الخمس افراز اولنوب آنلره دفع اولنوردی
صكره خمس منقطع اولوب سائرلر كبی زكوة المق آنلره دخی جائز اولدی وعليه الفتوی (كركاورسه ارمغان الوردی)
ايدريدی برينه احسان كيرو) ارمغاندن مراد هديه دريعنی اكرهديه قسمندن نسنه كاورسه قبول ايدوب يرينه هديه
صاحبنه برابلڭ ايدرلردی هيچ اولمزايسه خيردعا ايله مقابله ايدرلردی پس بومعنايه عمل ايدوب كمسه نڭ زيرمنتنده
قالمق كركدرزيرا عاردر وهم احسان احسانله مقابله اولمق طريقهٔ محسنين دربلكه كلكه بله ايلڭ كركدركما قال الشيخ
سعدی (بدی رابدی سهل باشد جزا (اكرمردی احسان الی من اساء) هدا نيتڭ هركاهن باغشله) اول كملڭ ايتديسه سن
ايلڭ اشله) منقولدركه ابراهيم بن ادهم قدس سره حضرتلری بيرخراسانی خدمتنده ايكن اوچ دفعه امتحان اولندی
اوچنجيده اكا تعريض ايده نڭ النی اوپدی الن اغردی حلال ايله ديدی آندنصكره بيرمذكورڭ دعاسن الوب
دولت ابديه وسعادت سرمديه يه نائل اولدی اشته حقيقت اوزره صوفيلق بويله اولور (لمحرره) صوفيا نفس آتنه
جمه سپاهيلر كبی) نيزه وش دلمه لسانكله بوخلقڭ خاطرن) كرلسان معرفتدن حرف بيلدكسه بوكون) جمله اسمانڭ
كوزت هم باطنن هم ظاهرن (يردی اوچ پرماغله) يعنی طعامی ابهام ومسبحه ووسطی پرمقلريله تناول ايدردی ارباب
كبر كبی ايكی پرماغله واصحاب حرص كبی درت بش پرماغله دكل بونده اشارت واردركه سنت اولان پرماغله يمك قاشقله
دكل تنكيم ابن عباس رضی الله تعالی عنه حضرتلری (ولقد كرمنا بنی آدم (آيتنی) ای جعلنا لهم اصابع يأكلون بها)
ايله تفسير ايلمشدر فافهم (آنی يلاردی لطفله) يعنی طعامدن فراغتدنصكره پرمقلرن يلارلردی زيرابلكه بركت انده
اوله اما طعامدن فراغدن اول ادب بودركه يلاميه ومنديل ايله دخی مسح ايتميه فراغدنصكره يلايوب اندنصكره مسح
ايتملودر وياصو ايله يوملودر بوعصرلرڭ اكابری پرمقلرين يلامقدن عار ايتدكلندن ماعدا القمه باشنه ياغ مقرمسی نامنه
برمقرميه الن سلر (صوبی اوچ كرهسعليه حمدايله دكلنو) احياء علومده كاوركه صوبی اوچ نفسده ايچمك كركدركه هر
نفس داخل خارج اوله پس اوكی نفسڭ اولنده بسم الله وآخرنده الحمد لله وايكنجينڭ اولنده بسم الله وآخرنده الحمد لله
رب العالمين واوچنجينڭ اولنده بسم الله وآخرنده الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم ديه وبعض احيانده برنفسده دخی
ايچمك لا بأسدر وعن انس كان رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم يتنفس فی الشرب ثلثا ويقول انه اروی وابرأ وامرأ
(هم سوردی دائما صاغ يانی اشلرده اول) سيما نعل ولباس كيمكده يا السه وضوء) سی مثل معناسنه ومازائده دريعنی
خصوصا بونلرڭ امثالنده صاغ جانبيله بدأ ايتمكی سوردی قال فی انسان العيون كان يحب التيامن فی شانه كله
فی طهوره وترجله وتنعله يعنی آبدست المقده وصاچ طرامقده وباشمق كيمكده يمين ايله بدأ ايتمكی سوردی قال ابن
الجوزی من واظب علی البداية فی لبس النعل باليمين والخلع باليسار امن من وجع الطحال (بعدذا) انسانڭ يوزی
كمال حقه وصاغ جانبی جماله وجنته وصول طرفی جلاله وجحيمه اشارتدر قال تعالی حكاية عن ابراهيم عليه السلام *
انی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض * الايه (صاغ يانينڭ اوستونه ياتوردی استقبال ايدوب) استقبال
قرشولمق يعنی قبله يه قرشو صاغ يانلری اوزرينه ياتورلردی وآرقه اوزرينه ياتمق دخی اضطجاع انبيا دردېمشلر پس صول
طرفنه ياتمق ملوكه ويوزی اوزرينه ياتمق كفاره تشبيهدر مستحب اولان صاغ يانه ياتوب اقتضا ايدرسه صول طرفنه
دونمكدر (هرنفسده اچلوردی اكه بيلڭ غيبی قپو) يعنی اكر يقظه ده واكرمنامده اكرياتوروا كرطورردائما عالم غيبدن
فتوحات الهيه وتجليات نامتناهيه قپولری آچلوروشراب كاسات جمال وجلال دست ساقیء اسماوذاتدن ايچلوردی
بوندن مراد قلب شريفلرينڭ كمال انشراح وانكشافنی وسير الی اللهڭ نهايتی اولمديغن بياندرغيبی كلمه سنده اولان
يا نسبت ايچوندر غيب وشهادت كتابڭ اولنده شرح اولنمشدر (دوشكيله ياصديغی برسختياندی ايچی ليف)
ليف كه خرما چوبی قال فی السيرة الحلبية كان عليه السلام علی غاية من الاعراض عن الدنيا كان يصلی علی الحصير

وعلی

وعلی الفروة المدبوغة وربما نام علی الحصير فاثر فی جسده الشريف وكان ينام علی شیء من ادم محشو ليفا فقيل له فی ذلك
فقال مالی والدنيا (لمحرره) بسترنرم ايچنده ياتورسن (ينه آدڭ بوجهانده صوفی) پادشاه بطالت اولمشسن (چالنور
اوستكه طبل يوفی (يانسه كيجه ازاويوردی حقه ايدردی طپو) وفی الحديث اشراف امتی حملة القرآن واصحاب الليل
والمراد بحملة القرآن ملازمو اقرائته قيل ما هلك من هلك قبلكم الا بثلثة بفضول الطعام وبفضول المنام وبفضول
الكلام وعلة غلبة النوم من كثرة الشرب وكثرة الشرب من كثرة الاكل (بعدذا) انسان اكرچه خوابده ايكن
وسوسه دن وافكار فاسده دن وعصياندن بريدر ولكن نفس خواب وجودڭ ذنب لا يقاس عليه ذنب كلامنده
مندرج اولان ذنب وجود معناسنه تقويت ايتمكله حرام كبی اولمشدر مكر دفع ضرورت مقداری اوله تاكه بدن
مستريح اولوب اعماله نهوض ايده پس سالك ترك راحت ايليوب مقاسات شدائد وتحصيل معانی ايچون كيجه لياليی اويره
اولمق كركدرتاكه صوری ومعنوی مستريح اوله وخوابده عين بيداری معناسن بوله وفی الحديث نوم العالم عبادة
فمن يكون فی العبادة لا يكون نائما قال الصائب (مشوبرڭ زامداد اهل دل نوميد) كه خواب مردم آگاه عين بيداريست
قال ابن ابی رواحة يمدح النبی صلی الله تعالی عليه وسلم يبيت يجافی جنبه عن فراشه) اذا استثقلت بالكافرين المضاجع
ذكره فی الكواشی عند قوله تعالی * تتجافی جنوبهم عن المضاجع (وترله اون اوچ قيلوردی ركعتی دونله نماز) يعنی صلوة
وتری سحره تأخير ايليوب اون ركعت تهجد واوچ دخی وتر قيلرلردی مجموعی اون اوچ اولوروكيجه وكوندزده باجمله
قيلدقلری اللی ركعت نماز ايديكه شب معراجده فرض اولان مقداردر كما قال السيوطی رحمه الله ان من خصائص
النبی صلی الله تعالی عليه وسلم ان يجب عليه يصلی فی كل يوم وليلة خمسين صلوة علی وفق ما كان فی ليلة الاسراء انتهی
(هيچ سحرلرده اويومزدی آلوردی رنڭ وبو) كيجه نڭ سدس اخيرنه سحرديرلر رنڭ لون وبوقوقو معناسنه احمد پاشا (لاله
خد كدن مكر كل رنڭ وبوا وغرلدی) كيم درختده صاروبن كزدردېلربازارده) صاحب محمديه نڭ مرادی فخر عالمڭ وقت
سحرده مظهر تجلیء الهی اولوب نفحات قدس وروايح جنانی استشمام ايتديكنی بياندر نتكيم آخركتابده كاور (قودی
يورنده برخصلت كيم ايرردی مشامينه (جميع عالمڭ طيبی خصوصا جنت عدنڭ) كاوردی ريح الوانی كه موج
اورردی وضأتی) واول وقتده ارباب تجلينڭ وجودی اول حالتڭ كيفيتيله متكيف اولوب لونلری كل كبی متغير اولور
ومكان تجلی دخی (وللارض من كاس الكرام نصيب) مصداقنجه انوار الهيدن حصه مند اولوب بوی كلزار جنت بولور
(الهی) سحرلرده اسرار باد تجلی (اويان ای كوزلرم وقت سحرده) آچيلور غنچهٔ احسان كلی) اويان ای كوزلرم وقت
سحرده) تجلی باغنه كيرمڭ ديلرسڭ (حقيقت كللرڭ دپرمڭ ديلرسڭ) جمال حضرتی كورمڭ ديلرسڭ) اويان ای
كوزلرم وقت سحرده) حجاب غفلتی قالدرارادن (كورنسون وجه باقی هرارادن) اوپورسن سن اويومز اول برادن
اويان ای كوزلرم وقت سحرده (يويانلرچشم نركسدن بوخوابی) سحروقتی كوررلر ماهتابی (كوزڭ آچ حقيدن ايشت
خطابی) اويان ای كوزلرم وقت سحرده (كاه مربع اوتورردی كاه چوكردی ديزينی) مربع باغدش قورمق (بعدذا) تربع
اكرچه اخلاق جبابره دندر ولكن كبره مقارن اولمجق لا بأسدر فخر عالم حضرتلرينڭ صلوة فجری ادادنصكره طلوع
شمسه دڭ اوتوردقلری اسرار محمديه نام كتابده مسطوردر وكاه اولوردی تربع حالنده ايكن وحی الهی نزول ايدردی واكثر
حالده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه مسجد رسولده مربع اوتوررلردی كما فی الكافی قال الحلبی ولا يكره التربع خارج
الصلوة فی الاصح انتهی پس كتب فقهيه دن اختيار نام كتابده يكره خارج الصلوة ايضا ديديكی مدخولدر وبومقامدن
مأخوذدركه خلوت نشين اولنلر ديزاوزرينه اوتورمقدن كدر عارض اولورسه مربع اوتوروب ذكره اشتغال ايتمك كركدر
زيرا اكرچه هر يرده ديزاوزرينه اوتورمق تواضعه اقربدر اما حضور قلبی منافی اولان اوضاع وهيئتدن احتراز لازمدركه
عباداتده عمده اولان حضوردلدر حتی نمازده غمض عين ايتمك مكروه ايكن غمضنده حضوردل بولانه كوره بعض
فقها عدم كراهتنه ذاهب اولمشدر كما فی شرح القهستانی (مجمع الاداب ايدی مخفی عيان يوزی صولو) اداب ادبڭ
جمعيدر ادب امور مستحسنه يی رعايتدر وامور مستقبحه دن تحذره ديرلر يعنی فخر عالم حضرتلرنده هردورلی ادب
موجود ايدی شويله كه كزلی واشكاره يوزی صولی ايدی يعنی عرض ووقار كوزه دوب سكينت اوزره اولوردی حتی
كمسه نڭ يانده آياق اوزاتمزدی مكرزياده ضرورته بناء اوله (طيبی سوردی قوقوسی كنديڭ اطيب ايدی) قال
فی السيرة الحلبية كان عليه السلام يحب الطيب ويأمر به وكان يتطيب بالمسك والغالية ويتبخر بالعود والعنبر
والكافور انتهی وقال السيوطی فی الاوائل اول من عمل له الغالية النجاشی (غاليه) قليه مسك ديدكاريدركه
فخر عالمه نجاشی اهدی ايلدی واول من سمی الغالية غالية معاوية بن سفيان انتهی يعنی ان عبد الله بن جعفر
واهدی لمعاوية قارورة من الغالية فسأله كم انفق عليها فذكر مالا فقال هذه غالية فسميت بذلك كما فی روضة الخطيب

فقول جمال الدين فى شرح الايضاح ان اول من سماها سليمان بن عبد الملك بن مروان غلط (وبعدذا) بوندن منفهم
اولورکه پاك نهاد اولان کمسنه دائما انواع طيبله معطر ومطيب اولوب طباع سليمه نك استقباح واستقذار ايتديکى
نسنه لردن احترازيدر يعنى اهل مروت واخلاق جميله اربابنك استطابه ايتديکى امورى ارتکاب ايتمز خصوصا
تلاوت قرآن ايدن دهانى مکروها تدن پاك طوتار وملائکه يه اذيت وجفا ايتمز بلکه ملائکه ايله اشتغاله وحقله مناجاته
معين اولان طيباتى اخذ ايدر زيرا هر مباح اولان نسنه يى ارتکاب ايتمك بو قدر فکيف مکروه ويا خود مشتبه وحرام اوله
قال حضرت الشيخ نجم الدين قدس سره فى تأويلاته الاسراف فى ارتکاب المناجات يوجب حرمان المناجات (لمحرره)
اشنالق قوخوسن المغه بو قدر چاره (يا نمينجه بوبدن مجمر عشق ايچره چوعود) دونه کور بزم محبتده دلا عاشق ايسك
يان ياقل تاکول اولوب زائل اولنجه بو وجود) جوهر ذاتى کيمك يا نمسه بالکليه) چقار البت دم اولور آه وفغانندن دود)
آه عاشقده يازليك وجود عاشق) قالمز آهندن اثر حاصل اولنجه مقصود) حقيار حصته الدنمه عزيمت کوزله) تاکه بازار
فناده ايده سن عشقله سود (کرمزاح ايلرسه حق سو يلردى الطف بختلو) مزاح لطيفه ايتمك معناسنه يعنى فخر عالمده
زياده مهابت اولمغله خلقه جلب انبساط ايچون حق لطيفه لر سو يلرلردى قال جابر رضى الله تعالى عنه استأذنت على
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم فقال من انت قلت انا قال وانا انا وقال صلى الله تعالى عليه وسلم لعمته صفية
لاتدخل الجنة عجوز فبکت فقال لها وهو يضحك قوله تعالى (انا انشأناهن انشاء فجعلناهن ابکارا عربا اترابا) وهن العجائز
الرمص والعروب هى المتحببة لزوجها التى تقول وتفعل ما يهيج شهوته ايا ها واترابا کانهن ولدن فى يوم واحد لانهن يکن
بنات ثلث وثلثين سنة وقال عليه السلام لامرأة من الانصار الحق زوجك ففى عينيه بياض فسعت المرأة نحو زوجها
مرعوبة فلما وافته قال لها وما ذهاك قالت ان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم قال لى ان فى عينيك بياضا قال الرجل
ان فى عينى بياضا لا للسوء وقال امير المؤمنين رضى الله تعالى عنه لا بأس بفاکهة اى لطيفة يخرج بها الانسان
من حد العبوس (عذر ايدرلرسه قبول ايدردى عذرى لطفله) بوغيدى اصلا قتنده هيچ کرمدن سوکلو) عذر کشى
عيبنى ستره بهانه آرمق يعنى اشلمدم ويا شو اجلدن اشلدم ويا بردخى اشلمم ديمك کبى (ايتمدى هرکز عتاب الامکر
تعريض ايله) عتاب هو اظهار الغضب على احد لشئ مع بقاء المحبة بالترك (تعريض) سوزى اورتلوسو يلمك تصريح ايتمك
ضديدر کان عليه السلام اذا کره شيئا عرف فى وجهه ولم يشافه احدا بمکروه حتى اذا بلغه عن احد ما يکره لم يقل ما بال
فلان يقول او يفعل کذا بل يقول ما بال اقوام يقولون او يفعلون کذا (هيچ احدا تجمدى تصريحله يا اورتلو) منقولدرکه
فخر عالم حضرتلرى يدى شريفلريله اهل بيتندن نه برخاتون ونه برخدمتکار ضرب ايتمديلر وخادملرى انسدن مرويدرکه
مأمور اولديغم خدمتمده تکاسل وتقصير واقع اولسه فخر عالم بى لوم ايتمزدى واهل بيتندن هرکيم عتاب وملامت
ايتمك استسه اکا دخى قائل اولمزدى ديمشلر وطشره خلقيله دخى دائما بو معامله اوزره ايدى انسان العيون نام کتابده
کاورکه غريبدن برکسنه حنين غزاسنده فخر عالمك قدم شريفلرينه پاصوب آغرتديلر فخر عالمك دخى النده قمچى
وار ايدى آنکله اول کمسه نك قارننه دورتديلر اول کشى دخى فخر عالمه يوزمدن بويله بر وجع عارض اولدى ديو اوکيجه
غم وغصه دن اويومدى هنکام صباح فخر عالم او کمسنه يه آدم کوندروب استدى اول دخى کستاخلغم مقابله سنده
طرف حقدن بکاجزامى نزول ايتدى ديو کمال اضطراب ايله حضورلرينه وارد قده فخر عالم بيورديلرکيم دونکى کون
نعلك ايله سن بزيم ايا غمزه پاصوب ايجاع ايتمش ايدك بزدخى سنى تنبيه ايچون قارنکه قمچينك باشى ايله طوقنمش ايدك
بلکه سکاندن بردردشکم حاصل اولدى پس انك مقابله سنده شو سکسان قيونى آل ديو احسان ايله مغتنم ايلديلر
(رفقه امر ايلردى عفوه صلحه خلق قندروب) قازميه تا کمسه نك آردنجه هيچ کمسه قيو) رفق ملايمت ديمکدر (عفو
کشينك صوچنى باغشلمق (صلح) بارشمق فى الحديث من رفق بامتى رفق الله تعالى به ومن شق على امتى شق الله تعالى
عليه وفى الحديث صل من قطعك واعف عمن ظلمك واحسن الى من اساء اليك وما امر عليه السلام غيره بها الا بعد
تخلقه بها وفى الحديث * اتقوا الله واصلحوا ذات بينکم فان الله تعالى يصلح بين المؤمنين يوم القيمة (ترك ايدوب دنيايى
عقبى اختيار ايتمش ايدى) دنيا دنودندر قرب معناسنه اصلى دنوادر واو يايه مقلوب اولوب دنيا دينلدى بوراده
دنيا تسميه اولنمق قريندن اوترى وموتدن مقدم اولان حالى عاجل اولمغه بناء در آخرت دينلديکى موتدن مؤخر اولان
حال اجل اولمغله در وقيل سميت بالدنيا لدناءة باطنها کما حکى عن عيسى عليه السلام انه رأى طيرا حسنا عليه
من کل لون ثم نزع جلده فصار اقبح شئ فقال من انت قال الدنيا وسئل النبى صلى الله تعالى عليه وسلم عن الدنيا فقال
ما يشغلك عن ربك کما قال (فى المثنوى) چيست دنيا از خدا غافل بدن (نى قماش ونقره وفرزند وزن) قيل حقيقة
الدنيا ما قبل الموت وقيل حدها من القاف الى القاف وقيل حدها فى الحقيقة من مقعر الکرسى الى تحت الثرى

مما يتعلق بعالم الکون والفساد فى السموات والارضون وما فيهما من عالم الکون والفساد يدخل فى حد الدنيا واما العرش
والکرسى وما يتعلق بهما من الاعمال الصالحة والارواح الطيبة والجنة وما فيها فمن حد الاخرة کذا نقل عن اهل التحقيق
کما فى اسولة الحکم (عقبى) عاقبت معناسنه در قال تعالى (اولئك لهم عقبى الدار) اى عاقبة الدنيا ومرجع اهلها ومآلهم
وهى العاقبة المطلقة التى هى الجنة واما النار فانما کانت عقبى الکافرين لسوء اختيارهم وليس کونها
عاقبة دار الدنيا مقصودا بالذات بخلاف الجنة (عرض اولوردى هر محلده اکا وجماع وطمو) يعنى هر يرده جنت
وجهنم وبونلرك درجات ودرکاتى واهلنك اعمالى صورتلرى ظاهر اولوب تمثل ايدردى شب معراجده خود کندى
حقيقتلرى اوزره مشاهده اولندى (هم بنردى ناقه يه آت وقاطر هم مرکبه (آردنه آلوردى ارداف اولورسه الملو)
ناقه) ديشى دوه جمل ارکك دوه وبعير مطلق دوه معلوم اوله که فخر عالم حضرتلرينك يدى دوه سى واردىکه برينك اسمى
سکب وبرينك مرتجز وبرينك لحيف وبرينك ملزاز وبرينك ورد وبرينك طرف وبرينك سبحه ايدى والتى عدد قاطرلرى
وايکى حمارلرى واريدى وبونك جمله سى غزا ايچون اعداد اولنمشدى ويوز عدد قيونلرى واريدى وبعضيلر يدى عدد
کچيلرى واريدى که انلرك سديله انتفاع اولنمشدى ديمشلر وکندويه مخصوص برقيونلرى واريدى که آنك سودينى کندىدن
غيرى کمسنه ايچمزدى وسعادتخانه لرنده بياض خروسلرى واريدى ولکن بقر اتخاذ ايتديکارى منقول دکلدر ديمشلر
وبو جمله نك تفصيلى اوزره بيانى روح البيان نام تفسيرمزده در سورة نحلده وفى الحديث من لبس الصوف وحلب الشاة
ورکب الاتن فليس فى جوفه شئ من الکبر کما فى حيوة الحيوان) نه قدر وارسه خزائن حق مفاتيحى اکا) ويرمشيدى
المزيدى ايلمزدى غم قيو) خزائن خزينه نك جمعيدر مال قودقلرى يردر (مفاتيح) مفتاحك جمعيدر آلت فتح که فارسيده
کليد دينلور وفى الحديث اعطيت ما لم يعطه احد من الانبياء نصرت بالمواهب واعطيت مفاتيح الارض کما فى السيرة
الحلبية بوندن مراد جميع اسباب رزق کندويه مسخر اولديغى بياندر زيرا جميع تعيناتك خازنى اسماء الله در ومجموع
اسمانك مفتاحى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه ويرلمشدر پس قهر ولطف يوزندن هرنه ديلسه لر الارنده در
از جمله معدن که عزيز اسمنه مظهر در فخر عالم صلى الله عليه وسلمك اسم جامعى تحتنده در وا کسيردخى معدنده داخلدر
وفى الحديث انى عرض على ان يجعل لى بطحاء مکة ذهبا فقلت لا يا رب اجوع يوما واشبع يوما فاما اليوم الذى اجوع
فيه فاتضرع اليك وادعوك واما اليوم الذى اشبع فيه فاحمدك واثنى عليك وفى حديث جاءه جبريل وقال ان الله تعالى
بعثنى بمفاتيح الارض وامرنى ان اعرض عليك ان احببت ان اسير معك جبال تهامة زمردا وياقوتا وذهبا وفضة
فعلت وان شئت نبيا عبدا واومى اليه ان تواضع لله تعالى فقال نبى عبد ثلثا کما فى القصيدة البرديه لابن الشيخ (لمحرره)
دنيانك وارلغى خيال ايچنده (مال ملکى جمله زوال ايچنده) اکا کوکل ويروب مغرور اولنلر) آخر قالور غم
وملال ايچنده (سونمه يرنمه وآرلغه يوغه (غافل اولوب قالمه بو حال ايچنده) دنيانك بالنه دوشمه مکس وار) قالورسن
عاقبت وبال ايچنده) فقر ايله فخر ايتدى سلطان رسل (کچوردى عمرنى برشال ايچنده) يوزيکه کورلرسه يوزينه باقمه
(قصدى وار درسکا نوال ايچنده) ترك اهلى اولمدن حق ديلينلر (قالورلر حقيا محال ايچنده (سو يلسه جمله جوامع
سو يلرديدى سوزنى) هم سوزى اوج کزدريدى تاکه فهم اوله ابو) جوامع جامعك جمعيدر وفى الحديث اعطيت جوامع
الکلم قال البخارى فى الصحيح بلغنى فى جوامع الکلم ان الله تعالى يجمع له الامور الکثيرة التى کانت تکتب فى الکتب
قبله فى الامر الواحد والامرين ونحو ذلك انتهى وحاصله انه عليه السلام کان يتکلم بالقول الموجز القليل اللفظ الکثير
المعانى کما فى المقاصد الحسنة وسيأتى تمامه (عمرينى صرف ايدرديدى ذکره فکره طاعته (کمسه لر بيلمزدى آنك شانى
الا که هو) صرف دوندرمك وتغيير ايتمك معناسنه صراف معلوم کويا عمر انسان برنقد جيددرکه آنى طاعات وعباداته
خرج ايدن تجارت عظيمه بولور فاغتنمه (فکر) قلبك صفتيدر متعلقى صفات حق وشؤن ذات مطلقه در (ذکر)
لسانك صفتيدر متعلقى قرآن در واسما واوراد واذکاردر معلوم اوله که انبيا ذکل اوليايه کوره ذکرله مراد حضور دائمدر
نسيان مقابله سنده اولان ذکر دکلدر زيرا بونشئه دنيويه ده حقه واصل اولان اهل دل جنت عاجله معنويه
ايچنده درجنتده ايسه طرد غفلت معناسنه ذکر بو قدر ونعم ما قيل (ع) وکيف اذکره اذ لست انساه) يعنى نسيان
اولميان يرده ذکر اولمديغى بياندر قال الحافظ (جنت نقدست اينجا عشرت وعيش وحضور (زانکه در جنت
خدا بر بنده تو يسد کناه) خواجه حافظك بو بيتندن مرادى بودرکه جنت مؤجله وغايه ده هرنقدر ذوق وصفا
اولنسه کناه يازلديغى کبى جنت معجله وحاضره ده دخى هرنقدر عيش وعشرت اولنسه کناه يازلمز زيرا اهل حضور
معنويدن صادر اولان صور سيئات (اولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات) مقتضاسنجه حسناته مبدل اولور حسنات
اهلنه ايسه عقاب وعتاب اولمز فافهم (طاعت انقياد معناسنه در اعضا وجوارحك صفتيدر قال بعض الفقهاء الطاعة

فعل یعمل بالامر لاغیر لانها الانقیاد وهو لایتصور الابعد الامر بخلاف العبادة وغیرها (وارمدی برلحظه اکمایه ایدی سلطانی) لحظه ساعت خفیفه درکه کوز آچوب یومنجه اولان وقتدر قلت مدتده استعمال اولنور قال صاحب المجدیه فی محل آخر (ساعت ولحظه قورمیم خالی) ایتمیم آه ودردله کلمات (انجلین کم سور سلطانی الا که هو) بوراده اولان هو ضمیری فخر عالم صلی الله علیه وسلمه راجعدر مقدم اولنلر جناب عزته عائددر معلوم اوله که هو کلمه سنک ضمیر اولمسی اسمیتنی منافی دکلدر زیرا مضمرات اسما قبیلندندر وسادات صوفیه قدس سره بو کلمه ده تصرف خاص ایدوب عالم هویته اشارت ایدکلرندن عالم الهو دیرلر اگرچه اهل عربیه قتنده مضمراته الف لام داخل اولمز دیرلر زیرا بونلرک هو ایله مرادلری ضمیر دکلدر هویت معناسنه اسمدر وهویت معناسنده استعمال اولنورسه صوفیه استعمالی کبی ذکر اولنمسنده شبهه قالمز واگر ضمیر اعتبار اولنورسه صوفیه نک جمعیتلرده هو کلمه سیله ذکر ایتدکلری مرجع انجق الله تعالی اولمق ملاحظه سیله در زیرا موهوم ومخیل اولان وجود ماسوی معلوم ومحقق اولان وجود خالقه مزاحمت ایتمز پس کلمهٔ مذکوره اهل بدایت ونهایته کوره ذکردر انجق اهل بدایت اولان اهل حجاب وغیبت اولمغله آنلره نسبتله ضمیر غائب دینلور واهل نهایت کشف وحضور اربابی اولمغله آنلره اضافتله هویت مراد اولنور تکمیم سورهٔ فاتحه نک مفتتحی یوم الدینه کلنجه اهل بدایته اشارتدر یعنی اوراده هونک ایکی معناسی بیله ملحوظدر (بعدذا) بیتده که بز معاشر صوفیه ایز هو کلمه سی ایله ذکر وضمیری الله تعالی یه ارجاع ومدلول هویت والوهیتی مراد ایدرز وذکر اولنمسنده عقلا ونقلا وکشفا اصلا شبهه مز یوقدر بو خصوصده دلیل وبرهان دیلینلر سورهٔ بقره ده تفسیر کبیره وسورهٔ اخلاصده شیخ زاده حاشیه سنه وغیری کتابلره نظر ایلیه لرتا که روی مقصود جلوه گر آینهٔ شهود اوله وانما تکمیم مع المسلمین لامع المعاندین المخاصمین (الهی) منبع عین الحیات جسم وجاندر ذکر هو) چشمهٔ فیض الجنان جاوداندر ذکر هو) اون سکز بیک عالمه هودر تجلی ایلین) کوزلری آچقلره برار مغاندر ذکر هو) جوهر اسرار معنی معدن هودن چقار) عارف بالله اولان بیلور نه کاندر ذکر هو) نقد عمرک روز وشب هو ذکرنه صرف ایله کم) دولت کامل عیاران جهاندر ذکر هو) هو هو اللهدن ایرر عاشق انا الحق سرنه) کسه بیلمز بویله برراز نهاندر ذکر هو) مرشد کامل کرکسه ذکر وفکرک طوت الن ظاهر وباطن دلیل رهرواندر ذکر هو) آفتاب ذکر حقدر دللری پرنور ایدن (حقیا هر ذره یه وردزباندر ذکر هو (حضرتنده علم ایدی حلم وحیا) صبر وصون امن وامانت بی ریا) یعنی فخر عالمک حضور شریف ومجلس لطیفلری علم وحلم وحیا وحضور مجلسی ایدی دائما علم احکام وعلم اسماء علام مذاکره اولنوب کمسه کمسه یه اظهار غضب ایتمز وجلباب حیانی یرتمزدی والحلم کیفیة نفسانیة تقتضی العفو عن ذنب المذنبین مع القدرة والحیاء انقباض النفس من شیء وترکه حذرا عن اللوم قال فی انسان العیون کان مجلسه علیه الصلوة والسلام مجلس علم وحیاء لاترفع فیه الاصوات ولا یتنازعون عنده الحدیث وکان صلی الله تعالی علیه وسلم اشد حیاء من البنت البکر فی خدرها ای بیتها وسترها (صبر) تجرع المرارة عند نزول البلاء بعضیلر صبر مصیبت زماننده جزع وفزع ایتمیوب طورمقدر دیدیلر والفرق بین الحلیم والصبور ان المذنب لایأمن العقوبة فی صفة الصبور کما یأمنها فی صفة الحلیم یعنی ان الصبور یشعر بانه یعاقب فی الاخرة بخلاف الحلیم کما فی المفاتیح (صون) صیانت وحفظ (امن) خوفسز اولمق (امانت) طوغریلق یعنی المجالس امانة مصداقنجه عمل اولنوب کمسه سر مجلسی فاش ایتمز وراه خیانته کیتمزدی (بی ریا) یعنی حضور رسولده ریا یوغیدی (ریا) کشی عملن غیره کوسترمک وسمعه اشتدرمک در ایکیسی دخی اوصاف نفسدر (محرره) وجود واحدک نورنه ایرن (نار شرکدن ابد خلاص اولمزمی (داخل مجلس اخلاص اولنلر) عندالله اخص الخواص اولمزمی) حرمت وتعظیم ایکیسی برمعنایه در یعنی حضور رسولده مهابت فخر کائنات حاضر مجلس اولنلری احاطه ایدوب جمله سی کمال حرمت وتعظیم ایدرلردی (سکینت) وقار وفی القاموس الطمأنینة وقوله تعالی فیه سکینة من ربکم ای ما تسکنون به اذا اتاکم والوقار الرزانة یعنی اغراق واصلولق دیدکاری قال ابن ملک الفرق بین السکینة والوقار ان السکینة التأنی فی الحرکات واجتناب العبث ونحو ذلک والوقار التأنی فی الهیئة وغض البصر وخفض الصوت والاقبال علی طریقه من غیر التفات وکان علیه السلام اذا تکلم اطرق جلساؤه کانما علی رؤسهم الطیر ای علی غایة من السکون والوقار لان الطیر لاتقع الا علی ساکن (اعتبار) عبرت المق وهر نسنه یی تأمل ایدوب بطریق القیاس معنای مقصوده انتقال وعبورا یتمک (شوکت هیبت وعظمت (اصطبار) صبر معناسنه درولکن اصطبارده اول معنانک شدتی ملاحظه اولنور (مجلسنده رفع صوت اولمازدی) یعنی فخر عالمک مجلسنده بحسب الاقتضا تکلم ایدن کمسنه نه نفسنده ونه آواز رسول اوزرنه جهرا یتمزدی بلکه تواضعله سویلردی قال تعالی حکایة عن لقمان (واغضض من صوتک) یعنی حضرت لقمان اوغلنه وصیت ایدوب بیوردیکه ای اوغول خفض صوت ایله تکلم ایله (ان انکر الاصوات لصوت الحمیر) یعنی ارتفاع

صوتده فضیلت یوقدر زیرا صوت حمار موجب وحشت استماعدر قال تعالی (یا ایها الذین آمنوا لاترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی) یعنی آوازلریکزی آواز پیغمبر اوزرینه بلند وبالا ایتمکز بلکه ادبی محافظه ایدیکز (نگاه چشم ادب در طریق عشق ونیاز) که گفته اند طریقت تمام ادابست (محضرنده نسنه فوت اولمازدی) یعنی فخر عالم حضورنده امور دینیه ودنیویه دن برنسنه فوت اولمزدی بلکه جمله مشکللر منحل اولوب مصلحتلری بتردی (عالمه فتوی ایدی آنده کلام) حمله تقوی ایدی آنده نظام) فتوی من الفتی وهو الشاب القوی وسمی الفتوی به لان المفتی یقوی السائل فی جوابه یقول الفقیر قول بعضهم جمعه فتاوی مثل صحاری (تقوی) فی الاصل جعل النفس فی وقایة مما یخاف فالتاء بدل من الواو کالتراث کما فی شرح القهستانی والعجم یتلفظ فی مثل هذا بکسر وبقلب الالف یاء کما قال الجامی صاحب دلی کجاست که بر رغم زاهدان) میخانهٔ بنیت رندان بنا کند (وقال) مسکین فقیه میکند انکار حسن دوست با او بگو که دیدهٔ جانرا جلا کند (نظام) ترتیب ودوزن (چونکه کندی کامل اقوی ایدی) ایشلری اصحابنک تقوی ایدی) یعنی شرک ومعصیت وجهل ومیل ماسوی وسائردن پرهیز ایدی شویله که شریعتله طبیعتی وطریقتله نفسی ومعرفتله روحی وحقیقتله سری تربیه واصلاحده دقت واهتمام ایدوب دائرهٔ مراتب اربعه یی محافظه ایدرلردی (بری بریله تواضع مکرمت (اولویه تعظیم کوچکلک مرحمت) مکرمت عز وشرف وکرم جمعی مکارم کلور یقول الفقیر المکرمة فی القاموس مضبوط بفتح المیم والراء وفی شرح الشرعة لابن السید علی لان المکرمة بضم الراء فعلی هذا ما وقع من لفظ المکرمات فی مولد السلیمانی فی قوله * جلیل بتاج المکرمات مخصص * انما هو بفتح المیم وضم الراء علی انه جمع مکرمة وهو المشهور (کاسه محتاج ایشلری ایثار ایدی) خلق لطف احسانله آثار ایدی) ایثار کندی نفسنک اوزرینه اختیار قال تعالی ویؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة * یعنی طائفهٔ انصار فقراء مهاجرینک ضرورتلرن دفع ایدرلردی شویله که کندی نفسلری اوزرینه آنلری تقدیم ایدوب کندیلرینک آچ ومحتاج اولدقلرینه باقمزلر آنلرک حاجتلرن بیتوررلردی کریم کامل آنرا می شناسم اندرین دوران) که گر نانی رسد از آسیاء چرخ گردانش) ز استغناء همت باوجود فقر وبی برگی ز خود وا گیرد وسازد نثار بینوایانش (محرره) جانکی حقه مالکی خلقه) بذل ایدوب جمله دن مجرد اول) وار ایکن یوقلغی صاتون آله گور) یوغ اولنجه بو کاره یوقدر یول) آثار اثرک جمعیدر علامت ونشان معناسنه یعنی صحابه دن ظاهر اولان گوزل اثرلر وایو خویلر وهنرلر وپسندیده ایشلر ایدی (نیجه اولماسون بولر صاحب کمال) چون نظر قیلدی کرمدن ذوالجلال) ذوالجلال ذو العظمة والهیبة وصفات الجلال تقتضی کمال الذات ولا یکون لها آثار فی خلقه کالعز والغنی والملک والتقدس والعلم ونحوها (بونلره تعلیم قرآن ایلدی (بونلره تفهیم فرقان ایلدی) فرقان قرآنک اوصافندندر که حقله باطلک بینینی فرق ایدر معلوم اوله که قرآن حقیقتده عالم انفس وفرقان عالم آفاقدر وکلام حق بو ایکی عالمک حقایقنه حروف وافعال واسماسیله اشارت ایتمشدر (محرره) چار مصحف سنده در آچ گوزکی) اوقو آیات حق قرآندن) شول کلام الله سرین بیلمین) اکلامز فرقانی اول قرآندن (اولولره عزایله اکرام ایدی (کیچیلره فضلله انعام ایدی) کرام کریمک جمعیدر کرم صاحبی معناسنه (کندیلرینه تبرک ایلیوب (شویله کم آبدست صویی صقلیوب) بولله قانن تبرک ایلیوب) یقال تبرک به وتیمن قال الشیخ عزالدین ابن عبدالسلام فضلاته صلی الله تعالی علیه وسلم طاهرة علی الاصح یتبرک بها ویستشفی بها فهو من خصائصه کما فی السیرة الحلبیة یعنی فخر عالمک اعضاء وضوسندن دوکیلن صویی وبول وقانی حفظ ایدوب آنلرله تبرک واستشفا ایدرلردی دخی حجام پیغمبر اولان ابوطیبه حضرتلری برکون فخر عالمه حجامت ایدنصکره مجتمع اولان قانی شربت شکر کبی نوش ایلدی وبو مقوله معنی خواصلک شانیدرکه افراط محبت وعلاقهٔ کلیه یه دائردر هر عاشق کندی معشوقنه وجهله نظر صالدی وکمال جماله نه مرتبه واقف اولدیسه اوقدر یولنه جان بذل ایدر واکا کوره رغبت ومحبت قیلر اصحابیله پیغمبره متابعه ده ایسه اتباعیله اهل حقیقت دخی بویله در یعنی مرشد کامل اولنلری بیلمک وبولمق کوجدر بیلنوب بولندیغی صورتده دخی مقامنه کوره خدمتنده اولمق دکمه مریدک شانندن دکلدر خصوصا بو زمانه ده بوباب زیاده منسد اولوب داخل دائرهٔ استسلام اولور آدم کورلمش وتحت قباب عزتده بو معنی مستور اولوب سرینه ایرلمشدر (محرره) کلبر ومجنون اولوب لیلایه باق) جان گوزن آچ حضرت مولایه باق) نقش ایچنده جلوه گر نقاشی گور) صورتی قو عالم معنایه باق) باقمه ناقصلر یوزینه تا ابد) وجه کاملدن جهان آرایه باق) صدقله دل باغله دائم او شهک) خدمتنده عالم اعلایه باق) عشقله بلبل کبی افغانه کل) دردله جان ایله سینه لک نایه باق) فقرله فخر ایله حق ایشبو کون) روز فردا دولت عظمایه باق (فنقیسی کیم بولیمدی اعتبار) مالنی ضویه صالاردی اوده کار) اعتبار بوراده اولو طوتق معناسنه در ومن قول العرب اللهم اجعلنا ممن یعبر الدنیا ولا یعبرها یعنی بزی معبر دنیادن عبور ایدنلردن ایله اکا اعتبار ایدوب اولو طوتنلردن ایله محصول

بیت محمدیه بودرکه اصحابدن هر قنقیسی کیم حضوررسولده معتبر اولسه وفخرعالم علیه السلامك کرشمهٔ عنایتلریله التفات
بولسه مالنی صویه صالردی یعنی آنك یولنده بذل وخرج ایدوب افنا ایدردیکه اودخی برکاردر زیرا حق ایچون
انفاق مال ایتمك آخرت کارلرندندر پس بوراده اوده لفظنی صوایله جمع ایتمك لطافتدن خالی دکلدر وجائزدرکه اوددن
مراد آتش اوله یعنی مالنی صویه وکاروکسبنی اوده صالردی الحاصل جمیع مالملکندن کچردی قال الحافظ (فدای
دوست نکردیم عمرومال دریغ) که کارعشق زما این قدرنمی آید (قنقیسی کیم ایدریدی اقتدا) باشنی جاننی ایدردی فدا
اقتدا اتباع ایتمك وفدا نثار وعطا ایتمك وبذل ویرمك یقال فداه اذا اعطاه فداه بدله وانقذه قال فی انوار المشارق الفداء
اذا کسر اوله یمد ویقصر واذا فتح فهو مقصور انتهی یعنی اصحابدن هرکیمکه قولا وفعلا وحالا رسول اللهه اتباع ایدردی
اعز الاشیاء واحب القوی والاعضا اولان باش وجانی آنك یولنه نثار ایدوب کندی وجودندن ال یوردی
وآنك اوغرینه مهالك ومعارك اولان نسنه یه نفسن براغوردی معلوم اوله که طالب حق مالندن کچمك توحید
افعالك اثری وعاشق اولادندن کچمك توحید صفاتك ثمره سیدر وصادق جان عزیزندن کچمك توحید ذاتك
نتیجه سیدر نتکیم حضرت ابراهیم علیه السلام بواوچ نسنه ایله مبتلا اولوب جمله سندن کذر ایلدی وبرینه التفات
ایتمدی اصحاب کرامك دخی عوامی وخواصی واخص الخواصی واریدی هر بری حالنه کوره مراتب توحید اوزرینه
یورورلردی وآنلرك عوامی صکره کلنلرك خواصندن افضلدر زیرا شرف صحبت ایله شرفیاب اولمشلردر قال علیه
السلام (خیر امتی القرن الذی بعثت فیه ثم الذین یلونهم) کما فی المشارق (ایتمشیدی بونلری آکاه حق) کیم محمددر
رسول الله حق) آکاه خبردار محمد رسول الله اون ایکی حرفدر لا اله الا الله کبی وکذلك ابوبکر الصدیق کلمه لری وعمر
بن الخطاب ابنك همزه سیله وعثمان بن عفان اثبات همزه ایله وعلی بن ابی طالب بونلرك هر بری اون ایکیشر حرفدر که
اصول اسمایه اشارت ایدر واصول عالم کونی اولان اون ایکی برجه ایما قیلورو فاطمة الزهراء وحسن وحسین سبطیلریله
وواو عاطفه ایله وائمهٔ اثنی عشر واصول عالم کونی دخی بویله در وبو صورتك اتفاقی معنانك اتحادنه دائردر انکیچون
چهاریار وائمهٔ اثنا عشر قرب رسول الله امتیاز بولوب خصال فاضله ایله سرفراز اولدیلر وبو مذکور دلالت ایدرکه حسنین
حضرتلری انبیادن اولمق لازم کلسه چهاریار دخی اولورلردی زیرا بعض خواص انبیا اولادلری دخی نبوتله شرفیاب
اولمشلردر پس اسباطدن اولمق موجب رسالت دکلدر الآل رسول اولنلرك جمله سی انبیادن اولمق لازم کلور زیرا
بغدایك سنبله سی دخی بغدای اولمق ایله تنظیر ایتمك صحیح دکلدر قال تعالی الله اعلم حیث یجعل رسالته لمحرره) دیمه کیم
دانهٔ کندمدن) نه کندم بترارزن بتمز) وصف زایدله کاه اولورای دل) فرعله اصل بربوله کتمز (رحم زندن کاور نیچه
مردان) قیل نظر هرزمان زن بتمز) ای غرقهٔ قلزم وصول وای سرفرقهٔ حلقه اصول هرکیده توحیدلك حقیقی
واشارت اولنان اصولك معرفتی اولسه بونه فائده قال اولور ونار جلالده محو کلی بولوروغر یقده خبر وحریقده اثر
اولمدیغی کبی آنده دخی وجود قالمز وشیطان ونفس معارف خیالیه یوزندن اکا ظفر بولمز فاین انت من هذا یامن اکب
علی الجفوة والاذی (لمحرره) اون ایکی بیك قبودن کیردم بران ایچنده) اون سکز بیك عالمی کوردم جهان ایچنده)
یکرمی سکز منزل کچدم ایکی قدمده (یتمش بیك پرده آچدم کون ومکان ایچنده) صنوبری برزورق دوزدم ایکی
پاره دن (بحرابن موج اورر کوردم که قان ایچنده) التوندن قلم دوزدم کومشدن لوحه یازدم) یوزدرت کتابی سوزدم
بربرقرآن ایچنده (درت مصحفی اوقیدم برنقطه نك یوزنده) بیك براسمی اکلدم آدم جنان ایچنده (اللهی محمدی ابوبکر
وعمری سرله حق بولدم عین عثمان ایچنده (علی وحسن حسین سائر امامل دخی) برنوردر محراب علم وعرفان ایچنده
(نیجه اولماسون معزز اول رسول) ایلدی چونکم آنی اصل الاصول) اصل الحقایق دیمکدر یعنی فخرعالمك حقیقت
مجرده سی جامع الحقایقدر زیرا مراتب الهیه ده سرله ابتدا تعین بولان ومراتب کونیه ده اولا روحله متعین اولان
آنلرك ذات شریفلری وروح لطیفلریدر بو معنادن جهانك اصلیدر زیرا نقدر فروع حقایق وار ایسه آنلرك حقیقتندن
ظهور ایتمشدر ابوالبشر اصل اولوب اولاد آندن تولد ایتدیکی کبی (محاسن) حسنك جمعیدر بوندن مراد ذات
مرتبه سنده اصل الاصول اولدیغی کبی صفات مرتبه سنده دخی کمال ظهورندن بیان ایدر زیرا کمال ظهور اوصاف
حسنه واخلاق جمیله ایله اتصافدر یعنی نعوت الهیه ایله تجلیدر (حسننه شمس ضحا سن ویردی اول) یعنی ضحی
وقتنك کونشی کبی فخرعالمك حسننی پرتوانداز ایلدی الحاصل ذاتنده وصفاتنده کامل ایلدیکه کمل قیلدی شویله کم آنك
جمالنی کورن حسننه آشفته وحیران ونوالنه ایرن لطفنه اسیر وعبد فرمانی اولوردی (لمحرره) حسنکه پروانه اولدم
یانه یم یا مصطفی (فیضکه دل تشنه یم صون قانه یم یا مصطفی) نیجه برسن لیلینك مجنون وسرکردانی یم (شربت فیضك
ایچور اوصلانه یم یا مصطفی) آشنای درکه والای وصالك قیل بنی) مجلسکدن نیجه بربیکانه یم یا مصطفی) دست لطفکله

دلم

دلم معمور وابادان قیل) هرطرفدن یقلوب ویرانه یم یا مصطفی) مخزن کنز دقائق ایدی اول (مخزن ایچنه اموال
قونوب حفظ ایتدکاری یرکه خزینه دخی دیرلر (کنز) مال مدفون بوراده محلی مراددر (دقائق) دقیقك جمعیدر غامض
نسنه معناسنه مقصود فخرعالم صلی الله علیه وسلمك مجموعهٔ اسرار الهیه اولدیغن بیاندر (پس حبیب اولماغه لایق
اول اوله (مظهر رب الخلایق اول اوله) خلایق خلقك جمعیدر مخلوق معناسنه یعنی رب المخلوقات اولان الله تعالینك
اسما وصفاتنه مظهر اوله بوندن قول تکری اوله دیمك لازم کلمز بوکلام اهل مذاقدن چوق صادر اولمشدر قال حضرت
الشیخ هدایی (وجودك مظهر سرخدادر یا رسول الله) ولکن بو معنایی حقیقت اوزره فهم ایتمك کوجدر صوفیه
اکثری بو مقامده الحاده دوشوب اصحاب سامری بوزاغیه الوهیت اثبات ایتدکاری کبی بونلر دخی طاشه اغاجه حقدر
دیوب کزرلر بلی حقدر ولکن ملحدلك فهم ایتدیکی کبی دکلدر (اشرف اوغلی رومیه صورر ایسك دوست قنده در) دیه
یرکوك عرش وکرسی طو بطولی هرآره لر (هدایی) اواقدر حیرتده اولسون جان ودل) قنده باقرسم افندم صانه بن)
بوندن دخی ایلروسنه تفرید دیرلر که حق انفس وآفاقدن تقطیع ایدوب الآن علی ما کان علیه مضمونه واصل اولوب
شهود حقیقی صاحبی اولمقدر (اول ایتدی کندوزینه آنی یار) صکره قیلدی قوللردن اختیار) یعنی جمله نك اوزرینه
مفضل ومختار ایلدی نتکیم آیات واحادیثدن شواهد کثیره ایله ثابتدر بوندن مراد حق تعالی فخرعالمی هم یار وهم مختار
ایلدیکن بیاندر زیرا هر یار حق اولان مختار مطلق دکلدر انکیچون فخرعالمدن ماعدا انبیا واولیا اقرب حقده تفاوت اوزره
دیرلر پس فخرعالم مختار مطلق وسائرلر مختار مقیددرلر فافهم (یلدیرب آنی معلا ایلدی) انکیله خوش مکرم ایلدی
معلی عالی قیلمق معناسنه (امتی پس جمله دن اعلادرر) چونکه کندی افضل اشیادرر) الامة جماعة ارسل الیهم رسول
والرجل الجامع للخیر کما فی قوله تعالی (ان ابراهیم کان امة (زیرا قول مولاسنه کوره اولور) الجغی اعلی سنه کوره اولور)
مثلا ملوکك خواص وندماسی وزرانك خواص وندماسنه کوره ملوکدر زیرا عظیمه مضاف اولان عظیم اولور
وزرانك خواصی دخی سائر امرا خواصنه کوره بویله در (نیته بیله عقل آنك ماهیتن) چون تصور ایده مز مائیتن) ماهیت
حقیقت معناسنه در اصلی ماهودر جنسدن سؤال معناسنه ومائیت دخی بویله در ولکن قرب مخرج حسبیله هاء
همزه یه قلب اولنمشدر یعنی فخرعالمك حقیقی تصور فکره صغمز که عقل آنی بیلنه پس نه عقله صغار ونه عقل آنی ادراك
وتصور ایده بیلور ذات باری دخی بویله در کما قال فی المثنوی (ذات اورا در تصور کنج کو) تا در آید در تصور مثل او (هم
بیوزمشدر رسول کائنات) کم بکا چوق ویردی الله بینات) بینات علامات واضحه ودلالات ظاهره (اولی بودرکه جامع
ایلدی (هرکلامیمی جوامع ایلدی) جوامع جامعك جمعیدر یعنی کلامیمی قلیل اللفظ کثیر المعنی ایلدی شویله کیم امم
سالفه ده برکتاب ایلدکاری معنایی فخرعالم برایکی کلمه ده درج ایلدی وبومقوله یه کلمات کلیه دخی دینلور کتب حدیثده
محدثین بعضلرینه اشارت ایتمشلردر (بعدذا) کمل اولیایه دخی کلمات جامعه احسان اولنمشدر انکیچون آنلرك کلامن
ترجمه ایدن کسنه صدددن طشره چقماسق وکندی یانندن سوز قاتماسق کرکدر زیرا جائزدرکه کلامك جمعیتی خلل پذیر
اولوب معانی ثوانی یه دلالت قالمیه الحاصل اکر کلام نبوی واکر کلام کمل کلمات جامعه اولدیغی اولو الالباب اولنلره کوره
بللودر پس تحریر وتقریرده جمعیته خلل کلدیکی وجهله حرکت ایتمك کرکدر (ایریشور کفاره اولیله دهشتم) تابرایلق یوله
کیدرهیبتم) دهشت متحیر اولمق یقال رجل مدهوش ای متحیر (هیبت) عظمت یعنی فخرعالم ایله دوشمن اراسی برآیلق
مسافه اولسه ده ینه دوشمنك کوکلنه خوف دوشروکندویه حیرت ویروب شاشردی وجعل الغایة شهرا لانه لم یکن بین
بلده وبین احد من اعدائه المحاربین له اکثر من شهر (بودر اوچنجی تمام یریوزنی) بکا مسجد هم طهور ایتدی آنی) اسم لما
یتطهر به کالسجود وکونه اسما له لا ینافی استعماله فی مبالغة طاهر کما فی قوله تعالی (وسقاهم ربهم شرابا طهورا) ای بلیغا
فی الطهارة یعنی حق تعالی بکا وبنم امتمه یریوزنی مسجد ایلدی شویله که هرنیره ده وقت صلوتی ادراك ایلسه اوراده ادا
ایتمك جائزدر مسجد اولسون غیری اولسون امم سالفه یه ایسه کنیسه لردن غیری یرده نماز قیلمق جائز دکل ایدی وکذلك
صو بولنمیان یرده ترابله تیممی مباح قیلدی امم ماضیه یه ایسه صودن غیری ایله طهارت ایتمك مشروع دکل ایدی پس
بویله اولمقده حق تعالیدن بو امته تخفیف وتسهیل واردر (رابعی بودر غزادن ویردی مال) بندن اول ایلماشدر حلال)
غزا یقال غزا العدو صار الی قتالهم وانتهابهم یعنی امم سالفه غزالرنده حیوانات مقوله سی اله کتورسه لر اول حیوانات
غانم اولنلره حلال اولوردی فقط انبیایه آندن برنسنه اخذ ایتمك یوغیدی واکر حیواندن غیری نسنه لر نهب وغارات
ایتسه لر امتعه واطعمه واموال کبی کمسه الا وضع ید ایدوب تملك ایتمك جائز دکل ایدی بلکه جمله سن بریره جمع ایدوب
قورلردی وطرف آسماندن بربیاض آتش پاره نزول ایدوب اول جمع اولان اموالی یاقوب کل ایدردی فخرعالمه ایسه
غنیمتدن مطلقا خمس وصفی آلمق جائز اولدی صفیه وذوالفقار کبی وامتنه دخی اله کتوردکاری نسنه لر حلال وملك

اولدی (بودر بشنجی کیم ایتدم رفیع (تا اوله خلقه قیامتده شفیع) رفیع عالی وشریف قیامتده یعنی خلق قبورندن قائم اولدیغی کونده شفاعت طلب نجاة وزیادة ثواب والمراد من الشفاعة العظمی ای العامة للازالة من المحشر وهذا هو المقام المحمود الذی یحمده ویغبطه فیه الاولون والاخرون وله علیه السلام شفاعات اخر مذکورة فی السیر (بودر التنجی کیم اوذو الکبریا) کیم نبی کوندردی ختم الانبیاء) کبریا عظمت معناسنه در حق تعالینک صفات مخصوصه سندندر ختم الانبیاء یعنی جمله انبیانک آخری ایلیوب انس وجنه وبلکه ملکه وحیواناته ونبات وحجره وجمیع ذرات کائناته کوندردی انکیچون طاشلرا کا سلام ویروب رسالتنه اقرار ایتدیلر زیرا فخر عالم حضرتلری اسم اعظمک مظهری ایدی جمیع کائناتده ظاهر اولان اسماء جزئیه ایسه بو اسم کلیه نک تحت حیطه سنده در پس فخر عالمک اول اسم جامع ایله ظهور تامنک مقتضاسی بودر که جمله اول اسمه توابع ولواحق اولنلرا کا اقرار ایده لر فافهم اکر سؤال اولنورسه که نوح علیه السلام دخی جمیع من فی الارضه مرسل ایدی پس فخر عالمک آندن فرقی ندر جواب بودر که فخر عالم کندی زماننده موجود اولنلره ارسال اولندیغی کبی صکره کلنلره دخی مرسلدر نوحک رسالتی ایسه زماننه مخصوصدر قال علیه الصلوة والسلام فضلت علی الانبیاء بست أعطیت جوامع الکلم ونصرت بالرعب مسیرة شهر وجعلت لی الارض مسجدا وطهورا فایما رجل من امتی ادرکته الصلوة فلیصل واحلت لی الغنائم ولم تحل لاحد قبلی واعطیت الشفاعة وکان النبی یبعث الی قومه خاصة وبعثت الی الناس عامة کذا فی کتب الحدیث (الهی) وجودک دولت جان وجهاندر یارسول الله) ظهورک عزت کون ومکاندر یارسول الله) سنی حق جمله دن افضل یارتدی کائنات ایچره) انکیچون امتکده عالیشاندر یارسول الله) الک رمز یمین اللهدر بی شبهه عالمده) دلک آیینۀ سر نهاندر یارسول الله) کلامک جامع اسرار وح آسمانیدر (دهانک دائما کوهرفشاندر یارسول الله) وجودک حق جمالک وجه مطلقدر حقیقتده) اولو الابصاره بو معنی عیاندر یارسول الله) یانوبدر آتش جرم وکناهه المدد حقی) شفاعت جانمه لطف ایله قاندر یارسول الله

فصل فی معراج النبی صلی الله تعالی علیه وسلم

الا ای عاشق حضرتنه قیلور قیل نظر الله) بصیرت کوزیله کوزله چو ویرمشدر بصرالله) الا کاه اول ای همزه نک فتحیله حرف ندادر کسرله غلطدر نه قیلور قیل نظر الله یعنی الله تعالی نه صنع بدیع ونه فعل عجیب کوستررنظر ایله (بعدذا لفظۀ جلاله اسم اعظمدر (الله لا اله الا هو) آیتنه اشارتدر الف حذف اولنسه لله قالور کما قال تعالی (لله ما فی السموات وما فی الارض) ولام اولی دخی طی اولنورسه له اولور کما قال تعالی (له ما فی السموات وما فی الارض) بو اسم شریفک بعلمه طرف حقه اهل مرتبۀ ثانیه ده ورد ایدنلر خواص عجیبه سی واردر مقام اثبات وعالم جلوته وصوله سببدر بصیرت قلب کوزینک قوتیدر بصر قالب کوزینک نوریدر بو راده نظر قلبدر یعنی چونکه حق تعالی سکا نظر ویرمشدر قلب کوزیکی آچوب بصیرتله بر خوش نظر ایله زیرا بوذکر اولنه جق معنی حس عینله ادراک اولنمز بلکه نظر قلبله بیلنور (بعدذا صاحب محمدیه نک بو بحرده اولان عنوانی زیاده لطیف دوشمشدر زیرا که معراجک غایتی رؤیة اللهدر رؤیت بصر وبصیرتله دائرامر درولله دره فی حسن عنوانه ولطف تقریره وبیانه (کوزکده وارمی قان قانی نیچون دوکیه سن آنی) یعنی سنک کوزک عاشق کوزی ایسه یاشنی صرف ایلدکدنصکره قان دخی اغلق کرکدر پس عشقلقنی کوزک قانی قنی واکر واریسه نیچون دوکمزسن آنی زیرا درونده درد عشق اولان معشوقک یولنه هر درلو درهم ودیناری بذل ایدر ومالک دکل نقد جانی بیله خرج ایدر قال حضرت الشیخ یونس امره (آغلمه دیرم شول کوزلریمه) قان یاش دوکرلر آغ وقرادن نیچون ویرمایسن جانی نیچون دیمز جکرالله) یعنی درد له جکردن نیچون الله دیمزسن زمانه صوفیلری کبی دردک بوقدر انکیچون جانکه قیمزسن وبو بابده مقتضای عشقه اویمزسن الله دیمکی جکره نسبت ایتدیکی مجاز قبیلندندر (لمحرره) دردله الله دین عاشقلره (حلقۀ توحیده کلسونلر صلا) جانله یاهو دین صادقلره (حلقۀ توحیده کلسونلر صلا) قنغی دل کیم عشق حقه بنده در) دائما قان آغلیوب افکنده در تا جکردن حق دینلر قنده در) حلقۀ توحیده کلسونلر صلا) ذکر وفکر آتش اوررجان ودله (کل اولور شرک وریا توحیدله) واریسه مولا دینلر درد له (حلقۀ توحیده کلسونلر صلا) اغلینلرا شیو کون یارین کورلر) کوزلری یارین کوروب یاشین سلر) حقیا دردیله جانن کیم دیلر (حلقۀ توحیده کلسونلر صلا (بوکادی بلی افلاکک عجب وارمیدر ادراکک) یعنی عجبا سن بیلورمیسنکه افلاک تسعه نک بلی بوکیلوب مقوس صورت اولدیغی درد عشقله وعشق حقله ابتلا سندندر زیرا آنلرک بحسب الظاهر جماد اولدیغی حقیقتده حیات حقانیه صاحبلری اولدیغن منافی دکلدر بلکه سر حیات جمیع عوالمه ساریدر جماد اولسون غیری اولسون مصراعک آخری لوم وعتابدر ماقبلنه ومابعدنه تعلقی واردر (بعدذا) افلاک تسعه بونلردر که ذکر اولنور فلک قمر فلک عطارد فلک زهره فلک شمس فلک مریخ فلک مشتری فلک زحل فلک ثوابت فلک الافلاک که عرش اعظم دینلور فلک اخیردن ماعدانک مضاف

الیهی کوکبلردر که هر بر فلک بر کوکب نیری مشتملدر وا کا تعلق واتسابله معلومدر ثوابتدن غیری یه سیارات دیرلر ثوابت دیمک بطیء سیرنه کوره در والا سماواتده ساکن نسنه یوقدر دورایدن فلکدر کوکب دکلدر زیرا فلک اوزرنده کوکب بر تخته نک اوزرنده دق اولنمش مسمار کبیدر دیمشلردر که زمین کریدر وسماء دنیا که فلک قمردر یومورطه نک قشری یومورطه یی احاطه ایتدیکی کبی زمینی جمیع جوانبدن محیط اولمشدر فلک قمرک فوقنده اولان فلک عطارد دخی فلک قمری بو وجهله احاطه ایتمشدر هکذا تا که عرش اعلا کرد اکرد جمله سنی قابلمشدر پس بو افلاک بو اسلوب اوزرینه بری بری اوزرینه قورلان خیمه لره بکزدیکه هر برینک مقعری ومحدبی واردر وبو هیئتله کمان کبی بللری بوکولمشدر رامدی صاحب ادراک اولنلر بونلرک بو وجهله بللرینک بوکلمسندن عبرت آلورو آنی عبثه حمل ایتمز بلکه کندی درد عشقه مبتلا اولوب بلی بوکلدی ایسه جمیع بلی بوکولنلری دخی بو معنایه حمل ایدر ونظر صحیح صاحبی اولور الحاصل کندویه همدرد بیدا ایدوب یالکز قالمز البلیة اذا عمت طابت وفقنجه جمله یی کندی دردنه مبتلا بیلوب دردله خوش حال اولور وشکایتدن امساک ایدر زهی ادراک زهی حال اللهم یسرلنا مطالعة الاثار ومکاشفة الانوار ومشاهدة الاسرار ومعاینة الحق الصریح فی جمیع الاقطار والاطوار والادوار (یرلک کوزلری یاشندن آقوب دیرلر صولر الله) بو راده لفظۀ جلال تعجب طریقیله ذکر اولنمشدر یعنی تعجب اولنه جق معنادر که یرلرده جریان ایدن انهار وعیون یرلرک کوزی یاشی دردیمشلر تنکیم بولتلردن دوکیلن بارانی ملکلرک کوزی یاشی اولمغه حمل ایتمشلردر (بیدرسن باغ وکلزاری) باغ وباغچه تفرجکاهه دیرلر وروملر لسانده اوزوم چبوغی مشتمل اولان یره شایعدر کلزار کلک وبنفشه لک ومرغزار اوراده قوش چوق اولان یردر (واردر هر کوشه ده برمرغزار) کوی یاره بکزمز برمرغزار) اولکی زار زاریدندن اسم فاعلدر زاریلق ایدیجی دیمکدر وایکنجی زار کثرت معناسنی افاده ایدر (چون ایدر باغ وکل زاری) زارا کلک وزاری اکلدی وناله معناسنه در یعنی باغ وباغچه وکل اکی وتفرجکاه بیله سن که باغ وکل وبونلرک امثالی دخی زاریلق ایدر لسان حالله هر برینک بر تسبیحی وبورکدن بر ایکلدیسی واردر (ع) بذکرش هرچه بینی درخروشست) پس سنک مایۀ ابتهاج وانبساطک اولان نسنه لر هر بری حالنجه مبتلای درد اولیجق سنکه درد اهلی اولمق شانکدندر نیچون بویله بی درد وفرسوده دلسن ایمدی بو عالمده جمیع ذرات کندی دردلرینه مشغول اولیجق سکا دخی کندی نفسکک قیوسنه دوشمک کرکدر باغ وباغچه لری سیر ونزهتکاهلری دوراایله اضاعت عمر ایتمک غفلت عظیمدر یونس امره (صوردم صاری چیچکه بکزلکندن صارردی) جواب ویروب دیدیکه عاشق بکزی صرارر (یحیی المفتی) نه سر اولسون بوکیم بر نقطه دوشدی کالک قدرتدن) رخ جانانه زینت لاله یه داغ درون اولدی) پس بو معنایی مطالعه یه قادر اولان تفرجکاه کوکالمزنده بولورلر فراغت ایلدم دهرک کاندن بلبلندن هم) الم چکدم بو دشتک لاله سندن سنبلندن هم (لمحرره) پریشان ایلدم دلدن غم دهری فراغم وار) سوی جمعیتی شهر دله قویم یساغم وار) بکا حاجت دکل کلزار سیرن ایلمک زیرا) وجود مده بنم کل کبی بر تازه داغم وار) بنم سلطان اقلیم فنا وفقر واستغنا) فلکلر کبی اوستمده قورلمش خوش اوتاغم وار) عجبی تابش محبت بکا ویرمزسه کرمیت) ازلدن چون سمندر نار عشق ایچره طور اغم وار) نوله ایرسم فرازه قصد عشقه بو کون حقی حقیقتده الم معراج معناده ایاغم وار (بقالرده یقالرچالک ایدوب دی تاسحر الله) اسان ترکیده یقا برقچ معنایه کاور نجاتینک بر شعرنده درج اولنمشدر مثلا طاغ آتکی ویقه سی وقارشو یاقه دیرلر طرف معناسنه بو راده اولکی یقالرله مراد طرفلر وکوشه لر وایکنجی ایله مراد کیلان لباس یقالریدر چاک برتقدیر تلدی دیه جک پرده عجم چاک شده یرودی لفظی قل معناسنه امر درایدوب کلمه سندن منفصل یازلق کرکدر معنی بودر که بر طرفده وبر یقاده وحدت اختیار ایلیوب دست عشقله لباس مستعارک یقاسنی یرتوب دردله سحروقتنده بلکه صباح ودلک اللهدی وذکر ایله مقصود عشق ودرد حقه کرفتار ومبتلا اولنلرک حالنی بیاندر زیرا آنلر بو عالم صورت سیرندن کوز یوموب وحدت یقالرنده چاک کریبان ایدوب دردله الله دیرلر تنکیم صاحب محمدیه کا بیولیده اب دریا اختیار ایدوب خلقدن عزلت ایتمش ایدی وسکز سنه مطبوخ بقوله سندن نسنه یدی صو ایله افطار ایدوب وقت کذار ایتدردی پس بو مصرع مذکورده ضمنا کندو حالنی بیان واردر بعض حکایاتده کاورکه برکون رابعۀ عدویه حضرتلرینی بعض اصحابی سیره دعوت ایتدیلرکه وقت کل وکلزار وزمان انکشاف انوار وازهاردر پس حجره کزدن برایاق طشره چقوب اثار قدرتی مطالعه ایتسه کز مناسبدر دیو التماس ایلدکلرنده رابعه حضرتلری بونلری حجره یه دعوت ایلیوب ای یاران کلیکز ایچروده اولان کل وکلزاری وکوکل باغنده آچیلان انواع ازهاری سیر ایدیکز بوکا اصلا زوال ایرمز وبو کالرک یوزی قطعا بادخزان کورمز دیدی واسلامبولده شیخ وفا حضرتلرینی کندیلرینه منسوب اولان جامع شریفک حرمنده بر مقدار تنفس ایدوب تماشای قدرت ایتمکه دعوت ایتدکلرنده بیوردیلرکه شمدی حجره دن طشره چقمغه مجال یدن یوقدر مکر خاطریکز ایچون

بوكيجه حرم جامعه چقمغه مدار اوله جق قدر طعام تناول ايدم ديو دفع ايلدى پس بو مقوله حكايه لردن طالب حق وراغب سر مطلق عبرت آلمق كركدركه بو جام معنادن نوش وغم دهرى فراموش ايدنلر مقصوده خلوت وعزلت وچله ورياضت ايله واصل اولمشلردر (چو بو قدر بو فنا ملكك بقاسى پس بقا استه) يعنى بقاسى اولميان نسنه يى براق وبقاسى اولان معنايه طالب اول پس دنيا ومافيهانك بقاسى يوقدر وبونكله بيله دردو بلاسى چوقدر بونك كلى عين ديكن وخلعتى نفس كفندر وبونك بلبلى نائل مراد اولمز وكلنده رايحۀ بقا بولمز بقا عالم ملكوتك صفتى وبالذات ذات پاكك نعتيدر وانسانده دل ديد كارى نسنه دخى عالم ملكوتدندر پس هركيم بو كوكلى اله كتورديسه بقايى بيلدى وفنادن قورتلدى هدائى (يتر اولدك فنا باغنده نالان (يورى بلبل يورى دوست ايلرينه) ايدوب طاوس قدسيلرله جولان) يورى بلبل يورى دوست ايللرينه) بو بيتلرده بلبلدن مراد بلبل جان ودوست ايلندن مراد عالم بقا ووصلت وطاوس قدسيلرله مراد بو عالمه واصل اولان ارباب فنا وبقادر (فنادن اولك فنا اولغل قوماسون هيچ اثر الله) يعنى وجود عنصرى ايله فنا بولوب موت ايرشمزدن اول جميع تعلقات ماسوى لباسنى اوزركدن چقار وجمله عوارض بشريه اوساخنى وجودكدن يو شويله كه جسم وجانكدن يعنى عالم ظلمت ونوردن بر پرده قالميوب مجرد پاك اولديغك حالده عالم اصله ايرش ووطن اصليۀ اقربا ومعارفكله كورش الحاصل نفسك ونفسكه مضاف اولان نقد وجود ذرات واريسه تجلئ جلال آتشنده ياقوب حق تعالى بو وجودده اصلا بقيه واثر قوماسون زيرا اثر قاله جق اولورسه فناء كلى حاصل اولمز برزخده قالمق لازم كاور وفى الحديث (موتوا قبل ان تموتوا (بعدذا) بو ذكر اولنان معنايى اله كتورمكده زياده صعوبت واردر انكيچون واحد ابعد واحد زمانمزده بولنان طريقت اهلنك دكه سنده فناء كلى دكل بلكه براثر بيله مشاهده ايتدم شيخوختدن يعنى بعض عوارض بشريه دن حاصل اولان فتورى وقوى واعضا كهنه لكنى فنادن عد ايدرلر وبعض صورت حقده اولنلر بيله اياقلرينه اسكى پاشمق كيكى وباشنه اسكى تاج قومغى فنادن صاير بوايسه بوقلق صورتنده نوعما واراقدر پس نفسك صفات ذميمه سى بالكليه محو اولمدقجه انسان نيجه بوغ اولور وبوقلق سرنى نيجه بولور هدائى (نفسه اويوب راه حقدن طشره چقمق بولميدر (كبر وعجب ايله ادلك درويشه طوتمق بولميدر) وقال (تصوف نفسنى پاك ايلمكدر) فنا ايله آنى خالك ايلمكدر) واقعات محموديه ده مسطوردركه هدائى افندى قدس سره اثناء سلوكده بروسه حصارى داخلنده كندى پيرى مرجع طريقت جلوتيه سلطان اهل الفنا شيخ افتاده قدس سره يه منسوب جامع محمديه ده صلوة ظهرى ادايه وارمش ايدى وشيخ دخى جامع شريفه وعظ وتذكير ايچون حاضر اولمشدى بعد اداء السنه مراقبه ده ايكن كورركه رجال الغيب بونك جسدنى آلوب حصار ديوارنه اوررلر بوضرب بدن جسد دخى شمعۀ عسل كبى ملايمت قبول ايدوب خمير ماننده اولور بعده بو خمير جسدى آلوب قوريدوب بر پرويزن يعنى الك ايچنه قويوب اون كبى الرلر واول منخولى تكرار خمير ايدرلر حضرت هدائى بيوررلركه كوردمكه بنم طينت اصليه م اول خمير ايمش امدى بو صورت امارات فنادن براثردر پس بو وجود بردفعه فنا بولوب تكرار منخول اولوب خمير اولمدقجه صورت طبيعيه دن چقمز واولكه هيولاسى اوزرينه قالوب تأبير اولنمامش بيان اغاجى كبى اوكوب بتمزاى وصلت حقه هوسناك واى طريق عشقده جست وچالاك انسان بو معنا طريقسز كثرت سياحتله بولنمز نكيم بعض سياحان اضاعت عمر ايليوب تحصيل سز قالورلر زيرا باالكز صحرا نورد وجهان كرد اولمق بو معنايه وصولى موجب دكلدر وكذلك طريقسز تكيه لره ومشايخ قپولرينه كثرت تردد ايله دخى اولمز بلكه اسبابنه مباشرت لازمدر الاستمداد من اهل الارشاد وان كان اصلا عظيما فى نيل المراد الا ان حسن الاعتقاد مع مباشرة الاسباب يسهل الامور الصعاب ويوصل الى رب الارباب والله تعالى مفتح الابواب والهادى الى سبيل الصواب معلوم اوله كه نيجه لر شراره فشان نائرۀ ضلال وصاعقه انداز اختلال نسا ورجال ودللرى الفاظ فاحشه صندنيغى واللرى تعدى وتجاوزاوقى اولوب كاب سلوقى كبى جان اوجرمغه يلرلر وخلقك قانن ايچوب آتن يمكه ديش بيلرلر بويله ايكن قطبيت وصوفيلق دعواسنه دوشمشلردر هيهات وابن السائس من خواص السلطان والوزير وابن الاعمى من السالك البصير (لمحرره) بيلمينلر يوغى وار صانوب كزر) برقاچ كون عمرنى كار صانوب كزر) فقر وفنا يولن آكلمينلر دوكولوب سوكلك عار صانوب كزر (وارلغك ضررنى بيلمين كشى) بوقلغن نفعنى ضار صانوب كزر (نفسنك بوكنى بوكاين مفسد (صلاح وتقوايى يار صانوب كزر) حقيا هدايت بولميان آدم (شيطان كبى نورى نار صانوب كزر) اونتدك عالم اصلى) معلوم اوله كه حقائق كونيه نك جمله سى حقايق الهيه نك فرعيدر وحقايق الهيه ده اصل الاصول اولان ذات حقدركه جمله نك مرجعيدر كما قال تعالى (واليك المصير) اى اليك الرجوع بعد الفناء مطلقا سواء كان بالانسلاخ اختيارا حال الحيوة او بالانسلاب اضطرارا حال الممات جعلنا الله واياكم ممن مات بالاختيار قبل الموت بالاضطرار (حجاب اولدى سكا فصلى) حجاب پرده وفصل ايرمقدر يعنى حق تعالى سنى عالم اصلدن آيروب عالم فرعه دوشوربب بو قدر تعينات علويه

وسفليه پرده لرندن تدريجله كچوروب عالم انسانه كتوردى وبو مراتب متفاوته واطوار مختلفه سكا حجاب اولدى دنيايه كان طفل نطفه تعيننددن غافل اولديغى كبى سن دخى تعين اولدن غافل اولدك (دريغا قانى دوست وصلى ديمديمى خبر الله دريغ حسرت ودرد وآه يعنى حق تعالى سنك ذاتكى تكميل ايچون عالم اصلدن فصل ايتديسه دوست وصلتنك فكرنى دلدن چيقار ديمدى يه بالكه سكا كرك اولان بودركه بو ايشى يارنه قوميوب بوكون بو دعوته اجابت ايده سن ودوستدن يكا آياق آياق كيده سن قال تعالى (والله يدعوا الى دار السلام ويهدى من يشاء الى صراط مستقيم) وقال تعالى قل هذه سبيلى ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى (لمحرره) سعى ايدر عاقل اولان قومز بو ايشى يارنه) وار ايكن فرصت بوكون لابد ايريشور يارنه (كل اورمه يار كه يار) يعنى دردك اوزرينه درد قاتمه يولدن طشره چيقوب كتمه بلكه يول يقين ايكن كيرويه دون (هدائى) قورتار سينجه ياره دن دل قورتلورمى ياره دن) يعنى حكيم مطلق اولان حق تعالى شفا وصحت ويرمدكجه كمسه مرض باطن دروندن قورتلمز يونس امره (يودم ياره مى سلدم يارم كيمدندر بيلدم) بكا يارم قپوسى ياردم قپوسى دكل) ياره يى يويوب سلمدن مراد باطنى اخلاق رديه دن تطهيردر واعظمها الكبر والباقى من فروعه (حبيب اللاهى كوريارا) ياراده اولان الف خطاب ونداايچوندراى ياردمكدر ولكن ماقبلنه ومابعدنه تطبيق ايچون اشباع اولنمق كركدر (نيجه مشتاق ايدى ياره نيجه آنى سور الله) ياردن مراد الله تعاليدر يعنى حبيب الله تعالى يى والله تعالى حبيب اللهى نيجه سوردى وبرى برينه نيجه مشتاق ايدى فكر ايله وسندخى حبيب الله يولنه كيروب معراج معنوى ايله شرفياب اول وفرقتدن قورتلوب حقه قربت ووصلت بول (خبرده وارد اولمشدر درست نقل ايچره اصحابدن) كه معراجه رسول الله چيقوب ويردى ظفر الله) اصحاب فخر عالم صلى الله عليه وسلم كوروب صحبتنه داخل اولانه ديرلر (رسالت چونكم ايرشدى پس آندنصكره بريلدن) ديديلر بربچق يلدن ايشت نيجه ايدر الله) معلوم اوله كه حفاظدن ابونعيم اصفهانى ضبط ايتديكى اوزره فخر عالمه اوتوزدرت كره معراج واقع اولمشدر برى يقظه ده جسد ايله وماعداسى روحله كيمى منامده وكيمى انسلاخده كيمى نبوتدن اول وكيمى صكره پس اول معراج كه يقظه حالنده جسد وروحله معا واقع اولمشدر (سبحان الذى اسرى بعبده) آنى ناطقدر آنك وقتنده اختلاف اولنمشدر صاحب محمديه اختيار ايتديكى اوزره رسالتدن برسنه ويا بربچق سنه صكره در اكثر علما ترجيح ايتديكى اوزره رسالتك اون ايكنجى سنه سنده هجرتدن برسنه مقدمدر والعلم عند الله تعالى (خبرويردى رسول الله كه ياتمشدم حرمده بن) حطيمه اضطجاع ايدوب ايرشدردى نظر الله) مذكوردركه حجر اسود جنتدن اخراج اولنديغى زمان برياقوت شعشه انداز ايدى كعبه ده محلنه وضع اولندقده ضياسى نره يه دلك بالغ اولديسه حرم اولدى پس مدينه طرفندن جدحرم اوچ ميل وطريق عراقدن يدى وطريق جعرانه دن طقوز وطريق طائفدن يدى وطريق جده دن اون ميل بردر احرام ايچون تعيين اولنان مواقيت خمسه فناء حرمدر حرم دخى فناء مسجد حرام دخى فناء بيت اللهدر پس حضرت كعبه نك اطرافنه مسجد حرام وآنك وراسنه حرم وآنك غايتنه ميقات دينلور ولكن جمله سى حرمدر كعبه ذات الهيه يه ومسجد حرام صفاته وحرم افعاله وخارج حرم آثاره اشارتدر بركسه قصد مكه ايلسه زيارت ايچون اولسون ويا برغيرى مصلحت ايچون اولسون ذكر اولنان مواقيتدن ايچرو احرامسز كيرمك جائز دكلدر زيرا محل تعظيمدر مساجد وحضور اهل دل دخى بوكا قياس اولنوب ادب ظاهر وباطنه رعايت اولنمق عوام وخواصك ذمتنده فرض كبيدر مثلا بركسه نماز ايچون وزيارت ايچون براهل دل مجلسنه واردقده ادبه رعايت ايدوب عمامه سن وخفين وفراجه سن تلبس لازمدر (حطيم) فى القاموس حجر الكعبة والحجر ما احاط به الحطيم مما يلى الميزاب من الكعبة كما فى حواشى سعد المفتى وسمى حطيما لان جداره منكسر عن مساواة الكعبة وحجرا لانه حجر عن الكعبة بحيطانه كما فى شرح المشارق لابن ملك (اصطجاع) يعنى يانى اوزرينه ياتوب اويومق (بعدذا) صاحب محمديه صحيحنده اولانى اخذ ايدوب اصطجاعى حطيم كعبه ده اولمغه حمل ايتدى ولكن بعض علما فخر عالمك عمى ابو طالب قزى امهانى خانه سنده اولمغه ذاهب اولمشلردر كما قال المولى الجامى چو دولت شد زبد خواهان نهانى) سوى دولت سراى امهانى) به پهلو تكيه بر مهد زمين كرد) زمين را مهد جان نازنين كرد) وسليمان چلبى دخى مولدنده بونى اختيار ايتمشدر كما قال (بردوشنبه كيجه سى تحقيق خبر) ليلۀ قدر يدى اول كيجه مكر) نا كهان اول كيجه ايچنده رسول) امهانى اوينه ايتدى نزول) قالوا انه عليه السلام ولد يوم الاثنين وبعث يوم الاثنين واسرى به ليلة الاثنين وخرج من مكة يوم الاثنين ودخل المدينة يوم الاثنين وانتقل من الدنيا الى العقبى يوم الاثنين يقول الفقير لعل سره ان يوم الاثنين اشارة الى التعين الثانى الذى هو مبدأ الفياضية ونظيره الباء فكما ان الباء من الحروف الهجائية له التعين الثانى ولذا وضع فى المرتبة الثانية فكذا يوم الاثنين فكان الالف ويوم الاحد بمنزلة تعين الذات والباء ويوم الاثنين اى تعينهما بمنزلة تعين الصفات فافهم (عشاده ايردى جبرائيل سلام ايركوردى اللهدن) سنى

الله اوقوردیدی یوره‌سند رسفر الله) عشا مغربدن یتسو وقتنه وارنجه عشادیرلر معلوم اوله که معراجدن اول نماز
فرض دکل ایدی ولکن فخر عالم حضرتلری یتسو وصباح وقتنده ایکیشر رکعت نماز قیلوب بعده اضطجاع ایدوب خوابه
وارمشلردی جبریل علیه السلام کلوب ایقاظ ایلدی کما قال المولی الجامی (دلش بیدار چشمش درشکر خواب) ندیده
چشم بخت این خواب درخواب) درآمد ناکهان ناموس اکبر) سبکتر پرازین طاوس اخضر) بروما لید پرکای خواجه
برخیز) که امشب خوابت آمد دولت انگیز) برون بریکزمان زین خوابکه رخت) توبخت عالمی بی خواب به بخت
سفر یوله کتمك (طوتوب پس صدریمی یاردی که تاکو بکمه ایردی) چیقارر یورکم درحال دخی دکانه در اول شاه) یعنی
جبریل اشارت ایلیوب بوغزچقورندن سره یه وارنجه منشق اولدی دیمکدر زیرا خرق عاده طریقیله اولمغله آلته محتاج
دکل وسیلان دم دخی یوغیدی وفخر عالمه دخی اصلا الم کلمدی (بعدذا) بعض علما فخر عالمه بش دفعه شق صدر واقع
اولدی دیمشلر ولکن ارباب کشف اراسنده شایع اولان اوچ عدددر اولکیسی دایه لری حلیمه سعدیه یاننده بش یاشنده
ایکندر بودفعه ده حظ شیطان اولان قان پاره اخراج اولندی ایکنجیسی قرق یاشلرینه بالغ اولدقده واقع اولدی تاکه
تبلیغ رسالته تحمل کلوب شدائده هضم حاصل اوله اوچنجیسی اللی اوچ یاشلرینه کیردکده لیلهٔ معراجده واقع
اولمشدر تاکه حق تعالی ایله مناجاته انشراح صدر وانفتاح دل حاصل اولوب اسرار معراجه تحمل کله (کتوردی
برلکن التون طولو ایمان وحکمتدن) یودی پس قلبمی کیرو یرنده قودی اول آگاه) حکمتدن مراد علمدر یعنی بر التون
لکن وبر یوللو طاس کتوردیکه ایچی ایمان وحکمت طولو ایدی اگر سؤال اولنورسه که ایمان وحکمت معانی قسمندندر
پس لکنه نیجه کیروب لکن انکله طوله جواب بودرکه بلی اگرچه معنادر فاما جسم صورتنده تمثل ایتمشدر نتکیم
طالب العلم واقعه سنده سد ایچسه علمله تعبیر اولنور پس علم اگرچه معنادر ولکن سود صورتنده ظاهر اولوب کاسه
ایچنه کیرر ایمان دخی بوکه قیاس اولنه ولکنك التون اولدیغی دلالت ایدرکه فخر عالمه ویریلن ایمان وعلم حقیقت
مرتبه سندن ایدی زیرا التون قیمت جهتندن ارفع الاجساد السبعه اولدیغی کبی حقیقت ایمانی وعلمی دخی شریعت
ایمانی وعلمنك فوقنده در (بیت) حقیقت علمنك بحرن نه بیلسون هر طهارتسز) که جبریل امین اوچمز بودریانك کنارندن
(یودی پس قلبمی) دیمك یعنی حلیمهٔ سعدیه یاننده ایکن اولان شق صدرده قلب شریفلری غسل اولنمش ایدی فاما
بودفعه بروجهله دخی زیاده تصفیه ایچون غسل اولندی (کتوردی اول براقی کیم اکا بنمشدی ابراهیم) کم قدی شول
قدردیکم قاطردن هیئتی کوتاه) براق تسمیه اولنمق شدت بریق ولمعان ویا زیاده سرعتندن اوتوریدرکه شمشك کبی
دیمکدر کما قال المولی الجامی نسیج راه عرشت کردم اینك) براق برق سیر آوردم اینك) نه دست کس عنان او بسوده)
نه ازپای رکابش کشته سوده) بو بیتلردن منفهم اولورکه براقه فخر عالمدن غیری کسه بنمدی ولکن اکثر علما حضرت
ابراهیم علیه السلام هر سنه آنك اوزرینه بنوب حج ایدردی دیمشلر وبلکه بعض روایاتده جمله انبیانك مرکبی اولمغه
ذاهب اولمشلردر پس براقك فخر عالمه اختصاصی سرعت سیر وغیری خواص ایله دردیمشلردرکه صاری کل براقك
دزندن ویاض جبریلك درندن وقرمزی فخر عالمك درندن خلق اولندی بعض حفاظ اگرچه بونك موضوعیتنه
ذاهب اولمشلردر ولکن صحیح دکلدر زیرا کل تا اصلده فخر عالمك نوری ابداع اولنان جوهردن خلق اولنمشدر پس
شب معراجدن اول عالمده کل اولمق لازم کلمز فاما اول کیجه ده بطریق الاکرام فخر عالمدن وجبریلدن وبراقدن
کل خلق اولندی تاکه درلری ضایع اولمیه نتکیم حوانك کوزی یاشندن انجو خلق اولندی مع هذا آندن اول عالمده
انجو اولمغی منافی دکلدر کوتاه قصه دیمکدر یعنی فوق الحمار ودون البغل بر دابه ایدی وفی الحدیث اوتیت بدابة هی
اشبه الدواب بالبغل قال صاحب المنتقی الحکمة فی کونه علی هیئة بغل ولم یکن علی هیئة فرس التنبیه علی
ان الرکوب کان فی سلم وامن لا فی خوف وحرب او لاظهار الآیة فی الاسراع العجیب فی دابة لا یوصف شکلها بالاسراع
فانه کان یضع خطوه عند منتهی طرفه (چو بنمك استدم اکا چکندی اولمدی ساکن) دیدی جبریل ایسم طورکم ایردی
سا که عالیجاه) سرکشلکنك حکمتی بوایدی که فخر عالمدن قیامت کوننده شفاعت استدی فخر عالم دخی شفاعته
ضامن اولوب آندنصکره ساکن اولدی کما فی ربیع الابرار عالیجاه عالی مرتبه وحرمت وعزت (که بوندن یك سکا
کمسه ایدهیچ بنمسزدر) بنوب پس قدسه یونلدم یانمجه جبرئیل همراه) قدس بیت مقدسی مشتمل اولان شهرك
اسمیدر که ایلیا دخی دیرلر همراه یولداش دیمکدر (نه یبره کم کوزی ایرسه بصر دی ایاغن انده) کیدرکن
برندا کلدی صاغمدن سو یلدی ناگاه) کوز ایله بصر لفظنی جمع ایتمکده لطافت اولدیغی خفی دکلدر یعنی براقك
اوصافندن ایدیکه کوزی ایردیکی یره لیاق بصردی ویرایله کولك ارااسی اکابر آدم اولوردی زیرا یردن کولك کورینور
فافهم (پس آندن کلدی برعورت طونانمش کای زینتله) الین اوزاتدی دون کل دیرکه بویکا دکلدر راه) وفی الحدیث

المرأه عورة جعلها نفسها عورة لانها اذا ظهرت یستحی منها کما یستحی من العورة اذا ظهرت قال اهل اللغة سمیت العورة
عورة لقبح ظهورها واغض البصر عنها مأخوذة من العور وهو النقص والعیب والقبح ومنه عور العین والکلمة العوراء
وهی القبیحة کذا فی فتح القریب (طونانمش کای زینتله) یعنی دنیاده حق تعالینك زینت ایچون خلق ایتدیکی اشیانك
جمله سی ایله کندینی تزیین ایلمش قوللرن ویوزین آچوب کندینی عرض ایتدی (هداٸی) سحرله طونادوب کندین صالوب
میدانه سمندن) عالمه محنت کمندن صالان دنیاده کلیسین (راه) یولدر (نیچون کتمیه طوغری راه چوچغر مشندر رالله)
بونده اشارت واردرکه طالب حق اولنلر طلبلرنده صادق اولمق بوبولده صاغ وصوله التفات ایتمزلر وبولدن طشره کتمزلر
زیرا طوغری کتمیان سالك منزلی بولمز واکا وصلت قپوسی آچلمز (هداٸی) قوللك کاهندن رحمتك چوقدر) طوغریلوب
کانه قپولك آچقدر) یعنی قپو آچلمق طوغریلوب کانه درا کریلوب کانه دکلدر زیرا اکریلوب کلان نه قپوسی بولورونه
اکا قپو آچلور بوسوز غایت عمیقدر زیرا اکریلك نه ایدیکن بیلمك زیاده کوچدر (کم اولدر قابل ومقبول کم اولدر مقبل
درکاه) درکاه اشك معناسنه دریعنی بنی آدمك وسائر موجوداتك کمالاتنه قابل ومستعدی عندالله مقبول درکاه
عزتدر (مقبل) اقبال ایدیجی دیمکدر (بعدذا) حق تعالینك درکاهی اولمق تمثیل طریقیله در ویا خود عالم علوی وعرش
اعلا کادرکاه کبیدر کما قال تعالی (وسع کرسیه السموات والارض) وقال تعالی (الرحمن علی العرش استوی) فافهم
ولا تکن من المشبهة والمجسمة فان الحق تعالی منزه فی ذاته مقدس فی صفاته متفرد فی کمالاته متوحد فی اظهار آیاته
(اکا اول صفاتیله تجلی ایلدی الله) تجلی انکشاف وظهور معناسنه در صفاتله تجلی ایلمك متجلی له اولانك ذاتنده
اول صفاتك آثاری ظهور ایتمکدر (پس آندنصکره ذاتیله تجلی ایلدی الله) زیرا تجلیء ذات جمله نك فوقنده در
معلوم اوله که اسماء حسنی اوچ قسمه منقسمدرکه اولکیسی اسماء ذاتدر اسم الله واسم حق کبی وایکنجیسی اسماء
صفاتدر اسم حی وعلیم کبی واوچنجیسی اسماء افعالدر اسم خالق واسم رازق کبی وبو اسمانك جمله سندن واصل حق اولنلرك
حظ ونصیبی واردر انکیچون تخلقوا باخلاق الله وارد اولمشدر وذات عروجا متأخر ونزولا مقدمدر زیرا قوللك ذاتنده
ظهور ایدن ابتداء اسماء افعال آثاری وثانیا اسماء صفات انواری وثالثا اسماء ذات اسراریدر بوفنا تمام اولوب عالم بقایه
عودتنده مرتبه ذاتدن صفاتنه وآندن افعاله نزول ایدر پس فعال مطلق الله تعالی اولدیغی بیلوب مقتضاسنیله
حرکت ایتمك تجلیء افعال آثارندندر مثلا برکسنه بی پادشاه نفی بلد ایلسه اگر اول کسنه بونك صورتندن معناسنه
انتقال ایدوب پادشاه حق النده برقلم کبی ایدیکن بیلوب آنك یوزندن لوح وجودده متنقش اولان صور مختلفه
حق تعالینك فعلی اولدیغن اگلدقده پادشاهی ذم ایتمك دکل بلکه بوخصوصده اکا مدح وثنا ایدوب برایش کندینك
غیره اولدیغی صورتده کوجندیکی کبی کندی نفسی حقنده دخی اصلا جزع وفزعه دوشمزسه توحید افعاله مظهر
اولدیغی ثابت اولور الا بنم کبی مقت اولوب هر طبانجه دن طفل آسا اغلیوب کزرسه بومقامك محققی اولمز قال تعالی
(ان الدین عندالله الاسلام) وفیه اشارة الی ماذکرنا والله الهادی وهر صفاتك حقیقتی ایله متحقق اولان الله تعالینی
اکلیوب بوعلمده شهود صاحبی اولمق تجلیء صفات انوارندندر مثلا صورده محیی صفتی اولمق ونباتاتده رزاق صفتی اولمق
وانسانده علم وجمله ذی روح اولنلرده حیات صفتلری اولمق حق تعالینك بوصفتلرله اول مظاهرده ظهوری نه دن
اولدیغن بیلسه وجمله صفات کائناتی حقه نسبت قیلسه وجودنده سمع وبصر وبونلرك امثالی صفات حق اولدیغن
اکلسه توحید صفات تجلیسنه مظهر اولدیغی ظاهر اولور وتقابل اسمادن حاصل اولان تقدر اوصاف متضاده وارایسه
جمله سنی هضم ایدوب کمال اهلی اولدیغی باهر اولور وبو جمله دنصکره حیوان ناطق معناسی افرادناسده صورت بولوب
بحسب التشخص والتعدد وبحسب الحقیقة اول معناده اتحادی مانع اولمدیغن بیلدیکی کبی بوقدربی حساب مخلوقاتك
تعدد اشخاصی دخی اتحاد ذواتی منافی اولمدیغن بیلوب (الواحد لا یصدر عنه الا الواحد) مفهومنجه امر واحد اولان
فیض وجوددن حجاب کثرتی دفع ایدوب لا موجود الا هو سرینه واصل اولورسه ساغر تجلیء ذاتدن شراب وحدت نوش
ووجود واحددن غیری فراموش ایدوب (ع) قنده باقسم کوزیمه صورت رحمان کورینور) مقاله سی ایله زمزمه پرداز
اولورو توحیدده تجرید وتجریدده تفرید بولور افعالی صفاته وصفاتی ذاته الحاق ایدوب الان علی ما کان علیه موجبنجه
کثرتدن قورتیلور وحق وعبدنه سر ایدیکن بیلور وبومقامك تفصیلی واردر محلنده کلور (الهی) کل عالم معنایه معراج
ایده کورمعراج) عزم ایله اوادنایه معراج ایده کورمعراج) واراول اولودر کاهه ایرقرب شهنشاهه) هردمده سن اللهه
معراج ایده کوره معراج) حق جذبه سن عاشقلربو یولده براق ایلر (بولدکسه اوحالی کرمعراج ایده کورمعراج) بوعالم
فرشی قواول عالم عرشی قو) باص آیاغنی یا هو معراج ایده کورمعراج) طوت دعوت رحمانی کیربولنه یول آنی) قوختی
تن وجانی معراج ایده کورمعراج) پس آندن قدسه کلدم دیر کوزکدی مسجد اقصی) براق بغلدم دیدی نه ینوردی

ایرشت الله) مسجد اقصی قدس شریفده اولان بیت مقدسدر اقصی ابعد دیمکدر او وقتده آنک وراسنده مسجد اولمیوب
کعبهٔ مکرمه یه کوره بعد المسافه اولمغله اقصی تسمیه اولندی ویا خود یردن ابعد وکوکه اقرب دیمکدر کما فی ربیع الابرار
زیرا بعض روایاتده کلمشدر که یرلرک یوکسکی بیت مقدسه درکه یرلردن کوکه اون سکز میل مقداری اقربدر وبعض
روایاتده جمله یرلرک یوکسکی مهبط آدم علیه السلام درکه ارض هندده سرندیب شهرینه مضاف اولان طاغدر امام
سهیلی کتاب التعریف والاعلامده یازارکه بیت مقدس بیت حرامدن قرق سنه مؤخر وضع اولنمشدر حضرت اسحق
علیه السلام بر کیجه عالم مثالده کوردیکه بیت مقدسک یرینه بر نردبان نورانی وضع اولنوب ملائکهٔ کرام او نردباندن
آسمانه عروج ایدوب ینه آندن زمینه نزول ایدرلر بیلدیکه اول یر بر محل متبرکدر پس اوراده اثر مسجد ایلیوب
آنی معبد قیلدی صکره داود علیه السلام بناسنه مباشرت ایلیوب هرچندکه دقت ایلدی بنا طوتمیوب یقلدی
حق تعالی وحی ایلیوب زحمت چکمه یا داود زیرا آنی سنک طاهر الید من الدماء اولان فرزندک سلیمان بنا ایتسه کرکدر
بیوردی حضرت داود دخی یا رب اکر خونریزلک ایسه ده ینه سنک امرکله غزا ایلیوب عروق کفاری کسدم دیدی
وحی الهی کلدیکه یا داود قانن دوکدیکک کفار ایسه ده هله بنم قوللرم ایدیلر پس بو مسجدی خونریز اولنلرک الی
بنا ایدهمز بیوردی (لمحرره) هپ سنک اسمکله پردر عالم هژده هزار (یا الهی سر اسمادن خبردار ایلهکل (هپ سنکا قوللدر
حقیقتده جهانده هرنه وار (یا الهی قوللغکه سن بزی یار ایلهکل) هپ سنک ذکرکله بولمشدر وجودی کائنات*
فی الحقیقه جمله یه سار یدر رشحات (هپ سنکدر مؤمن وکافر بو ذات وبو صفات (کرسن آنلری بوکون یار وکر اغیار
ایلهکل (لطف وقهرک مظهریدر عالم کون وفساد (هپ جمال وجلالک آثاریدر بو نجه عباد (حق یه بیلدر بو سری
حاصل اولسون هر مراد (بلبل جانی کل توحیده زار ایلهکل (براقی بغلادم دیدی) یعنی بیت مقدس قپوسنده
نبی علیه السلام داود نبی بغلدیغی حلقه یه بغلدی یا خود جبرئیل اول قپوده واقع اولان حجری حلقه هیئتنده دلوب
انکا بغلدی سؤال اولنورسه که براقی ربطه حاجت نه در زیرا جبرئیله وفخر عالمه مسخردر وهم دواب جنتدن اولمغله
سرکشلک شاننده دکلدر جواب بودر که ربط دابه وحلقه آیت اولمق ایچوندر انکچون بطارقه وخدام ابرهه سی
کورن اثرین مشاهده ایلیوب کتب قدیمه دن ضبط ایتدکاری اوزره اوکیجه خاتم النبیین حضرتلرینک معراج ایتدکارن
بیلدیلر (بوکرا اقصایه کیردم بن ایکی رکعت نماز قیلدم) دیدم یا جبرئیل بکا چو ویرمشدر نوال الله) نوال عطا واحسان
معناسنه درکه نولی دیدکاری نولدن غلطدر نول کمینک اجرتی وعطاسیدر (کاورکن ترندا ایردی صغمدن پس
نه اوندر اول) دیدی الحمد لله کیم کتوردی زوال الله) اکر طورسک قوامت یهودی اولیسرلردی بحمد الله که صقلادی
کیرو اولی لایزال الله) یهود یقال هاد یهود اذا دخل فی الیهودیة ویهود من هاد بمعنی تاب سموا بذلک لما تابوا
الی عبادة الاوثان والعجل کذا فی التفاسیر اکر توقف ایدوب اوضه انک صاحبنه التفات ایتسک امتک اکثری یهودی اولوب
توراته ایله عمل ایدردی لایزال ایده لم یزال ازله کوره در (دیدم برداخی صولمدن اشتدم کیرو برآواز) دیدی الحمد لله کم
ایرشدر من ملال الله) ملال تألم وانفعال (اکر طورسک قوامت نصاری اولیسرلردی) ولکن صقلدی حقا کیرو اول
لامثال الله) نصاری کان المسیح علیه السلام من قریة یقال لها نصران فسموا باسمها ثم جمعه العرب علی نصاری
نحو سکران وسکاری یعنی اوندانک صاحبنه میل ایتسک امتک اکثری نصرانی اولورلردی (بعدذا) صاغ صولدن
مقدم اولمغله وعیسادن مقدم اولان حضرت موسایه منسوب اولان داعی یهودلک صورتی صاغ طرفنده وعیسایه
منسوب اولنک صول طرفده ظاهر اولدی وبر دخی لایح اولان بودرکه نصاری ایمانه یهوددن اقربدر پس نصاری
صول طرفنده اولمغه وجه بودرکه صول حقیقتده صاغدر انکچون امام جماعته استقبال ایتدکده صولی صاغ اولور
وقطب وجود بونشئه دن انتقال ایتدکده برینه صول طرفنده اولان افراددن نصب اولنور فافهم (لنا اولی الناس
بعیسی بن مریم) اسرارندن بریسیده بودر (دیدی کالدی بوکز عورت ندا ایتدیکه دون کیرو) دیدی کم صقلدی کیرو
ایرمدی وبال الله) وبال ضرر وزیان (بعدذا) دنیا جوان اسلوبنده کوردیکی معناسنه نظر ایله درفا ماصورتده
کهنه درنیکیم آدم علیه السلام خلق اولندقده دنیا انکا خطاب ایدوب قوجه یوب پیر اولدیغم زمانده کلدک یا آدم دیدی
پس بو صورتده دنیا ایله مراد یر یوزنده اولان آثار تنزل اوزرینه درفا ماهر عصرده انکا محبت جوان اولوب قوت
بولمقده در (لمحرره) دریغا راه حقدن سالککانی آزدران دنیا (بودکاو عمرله نفس الاعمرده آزطوران دنیا) یوزینه غفلت
اهلینک برابکی کون اکو اولوب آخر (سیرای سور ایکن ماتمله آنی بوزدیران دنیا) قرارین سلب ایدوب اهل هوانک آسمان
آسا (جهانی کوشه کوشه غفلتیله کزدرن دنیا) بودکاو پیرایکن انواع زینت عرض ایدوب خلقه (دل نادلنه کندن تازه
وترسز دیرن دنیا (سکاده ویردیکی هم برکفندر قیل حذر حقی) بوخلقک یوللرینه چاه محنت قازدیران دنیا (که اول دنیا

ایدی کالدی کورندی سا که عرض اولدی) ولی فضل ایتدی بیلدردی یا غشلادی منال الله) منال انسانک نائل اولدیغی
نسنه در مال اولسون مرتبه اولسون اصلده ایرشمک معناسنه درفلان نسنه عزیز المنال دیرلر یعنی انکا وصول مشکلدر
دیمکدر (اکر طورسه ایدک امت اولوردی اهل دنیا هپ) ولی لطف ایدوب ایرکوردی بولاله خوش خصال الله) خصال
خصلتک جمعیدر خوی معناسنه (پس آندن دیدکم بکا کتوردیلر ایکی کاسه) کاسه چنق بکا عرض ایلدی آنی کم ایدم
امتثال الله) یعنی الله تعالینک امرینه اطاعت (برنده خمر وارایدی برنده سود ایدی آنک) مروق صافی قیلمشدر یتشدردی
زلال الله) خمر سکر ویرن صولره دیرلر اوزوم صویی اولسون غیریسی اولسون خمر تسمیه سی عقلی اورتدیکی ایچوندر
مروق) سوزلمش نسنه در صافی مروقک عطف تفسیریدر اولور زلال حرارتی دفع ایدن طتلو وصووق صودر بوراده سودی
صافوتده ودفع حرارت ایتمکده زلاله تشبیه واردر (دیدی پس بکا جبرائیل ایکیسندن برین ایچکل) که قیلدی خاص
فیضندن بکا چون اتصال الله) یعنی حق تعالینک فیض خاصندن بو خیر اصلیه اولان اسلام وهدایت صورتی ایدی
پس آنی اختیار ایتمک امتنک سعادتنی وحقه وصالنی مستلزم اولدی بو یعنی سود صورتیله تمثله وجه بودرکه نشأت
جسمانیه ده سود سبب تربیهٔ مولود ونشأت روحانیه ده انقیاد شرع مایهٔ کمال وجوددر فافهم (بعدذا) اکرچه وصال بین
العامه وصول معناسنه در ولکن بین الخاصه وصول سر حقه ایرشمکدر ووصالک آنک حقیقتی ایله متحقق اولمقدر که غایت
حصولدر اللهم ارزقنا بحرمة من ذاق من مشرب وصالک وفاق علی اقرانه بمطالعة جمالک (اکر خمر ایچسه ایدک امت
اولیسردی غرق وعاصی (ضلالتده قالیسردی قیلاردی انفصال الله) زیرا خمرک اثری شورش وآشوب وغوغادر وسودک
اثری ایسه ملایمت وانبساط دلدر (ضلالت) یول ازغمق یعنی طوغری یولدن شاشوب حقه وصلتدن منفصل اولورلردی
ونفس وشیطانک الینده زبون قالورلردی (لمحرره) صون بکا علم الهی شربتین ساقی بوکون) تا فراموش ایلیم افکار آفاقی
بوکون) صون بکا اول فیض معنادنکه عالمده ابد) کورمیه ظلمت ایچن اول جام براقی بوکون) شیر فیضک آرزولر بو طفل
جان هر روز وشب) وقتیدر نوش ایلسم اول فیض خلاقی بوکون) تشنه دللر قالمیسونلر تاب هجرایله تا) جام وصلکدن
کرم قیل قاندر عشاقی بوکون) راه معراجنده پابند اولمسون غم دللر) لطف واحسان ایله کوستر سمت اطلاقی بوکون
فانیه آلدانمه حق عاقل ودانا ایسک) یارین ایچون کسب ایده کور دولت باقی بوکون) (بو برده سیره اهلندن روایت ایتدی
راویلر) سیر اهلی فخر عالمک غزا وغیری امورنده طریقتن یازوب ضبط ایدنلردر (که ویرمشدر عطاسندن بولاره حق مقال
الله) مقال کلام دیمکدر یعنی حق تعالی بونلره عطاسندن حق سوز ویرمشدر مراد علماء رسومک خصوصا سیره اهلینک
مدح وسوزلری حق اولدیغی بیاندر زیرا علماء ظاهر ثبت ایتدکاری اموری نقل ظن یقینله اخذا تمثیلر ایسه حفظ وضبط
ایتملریله خدمت دین ایتمشلر وعمللری مقابلهسنده مثاب ومأجور اولمشلردر واکر ابساط طریقیله ایسه که ظن افاده ایدر
ینه نفسنده سلکیدن مأخوذ علم اولوب بو وجهله رسالته اقرب اولمش اولورلر زیرا انبیانک علوم تشریعیهسی ملکدن تلقی
اولنمشدر پس علوم شرعیه خدامی اولان علوم ظاهره رجالی کشفدن محجوب اولملریله بر تقدیر قدح اولنمزلر زیرا محجوب
مطلق دکللردر آنلری وعلم ظاهری قدح وتشنیع ایدنلر متصوفه نک ملحدلریدرکه احمق ابالسلر اولمغه مستحقلردر
هر مرتبه ده حق نه ایدیکن بیلمزلر وحق کما ینبغی اکلمزلر خیالات باطله ومعارف شیطانیه یه اتباع ایدوب کتاب وسنتی
رعایت ایتمزلر وسلف صالحین کتدیکی ادب یولنه کتمزلر لعنهم الله (لمحرره) حق وباطل فرق ایدن شیطانه انسانه ندر دیمه
علم حکمت بیلمین نادانه لقمانه ندر دیمه) ملحد کم کرده راه شریعت اولانه) حق ارباب حقیقت اهل عرفانه ندر دیمه (که قدسده
ایتدی استقبال انی سغمبرلر جمله) یعنی جمیع انبیانک ارواح علیهمی صور جسمانیه ایله تمثل ایدوب فخر عالمه ظاهر
اولوب قرشو کالدیلر ولکن ظاهر اولان بودرکه ادریس وعیسی وخضر والیاس بودردی جسدلریله حاضر اولدیلر زیرا
اکثر علما بونلرک حیاتنه ذاهب اولمشلردر والعلم عند الله تعالی (چوبدره قرشو کوندردی کواکبله هلال الله) بدر طولمش
آیدر بوراده مراد تشبیه طریقیله فخر عالمدر کواکب کوکبک جمعیدر یلدز معناسنه والکواکب جیم کری معرب مرکز
دفرق فیه کالفص فی الخاتم بعون الله تعالی بدر کبی اولان فخر عالمه کواکب وهلال کبی اولان انبیا ارواحنی قرشو
کوندردی وفیه بیان فضل النبی علیه السلام حیث انه من بین الانبیاء کالبدر من بین الکواکب وعطف الهلال علی
الکواکب من قبیل عطف الخاص علی العام فان الشمس والقمر ایضا کوکبان لکنهما لما کانا نیرین عظیمین خصا من بینهما
کجبریل من بین الملائکه (ملکلردن مقربلره وکادیلر اجلاله) کم اسلام بوریدی اول یوزدی ذو الجلال الله) اجلال
تعظیم ایتمک ذو الجلال ذوا العظمه دیمکدر بعض یرلرده قهر معناسنه ذکر اولنور قوله تعالی (ذو الجلال والاکرام) ای
ذو القهر بالنسبة الی الاعداء وذو اللطف بالنسبه الی الاحباء (بعدذا) اسلام معانی قبیلندندر اکرچه آثارده وفیه نبی
وارددر ولکن معانی اجساملمه تمثل ایتمک شایعدر نکیم موت قیامت کونی صورت کبشده تجسد ایدر جا فی تفسیر قوله

تعالى (خلق الموت والحيوة) ان الله تعالى خلق الموت فى صورة كبش لا يمر على احد الا مات وخلق الحيوة فى صورة
فرس لا يمر على شئ الا حى وهو يدل على ان الموت جسم وان الميت يشاهد حلول الموت به كما فى السيرة الحلبية بعض
وفات ايده جك خسته لره قوچ صورتيله تمثل ايتديكى ذكر اولنان معنايه بناء در غفلت اولنميه واسلام تازه محبوب
صورتنده تمثل ايتديكنك وجهى بودركه اسلام حقيقتده روحك صفتيدر روح ايسه اصلده بالاوصاف اولديغنه بناء
شاب امرد هيئتنده تمثل ايدرانكچون سالك دخى واقعه سنده جوان كورسه روحله تعبير اولنور آنك دخى ضعف وقوتنه
كوره مراتبى واردر بو مقوله تمثل وتجسد عالم صفات اوصافندندر انكچون حقيقت ذات جملهدن عارى ومجرددر وتجلى
ذاتده اصلا صورت يوقدر رأيت ربى فى صورة شاب امرد حديثى صفاته كورهدر (انكچون دعوت ايتديكم حبيبى
سرايمه) كركم عرض ايده آكا جانى ذوالجلال الله) سراى بورادهمراد سراى وحدتدر زيرا عرض جمال اجرام
علويه يه كذارد نصكره اولدى مكرر كم افلاك تسعه نك هر برى عجائب احوال وغرائب امورى مشتمل اولمغله حالالرينه
مناسب اولان وجهدركه عرض جماله محمول اوله فافهم (بعدذا) زمين ظلمانى وآسمان نورانيدر ولكن ايكيسنه
دخى عالم كون وحدوث ديلور پس فخر عالمك بو عوالمى سيرى آثار صفاتى مطالعه قيلمندندر اگرچه بو آثارده جمال حق
ديدهٔ حق بين ايله مطالعه ممكندر فاما بو جملهيى كذر ايدوب عالم قدمه واصله متصل اولوب عالم وحدت صرفهده
جمال مطلق معاينه سى كبى دكلدر انكچون حبيب الله سراى كبريايه دعوت اولنوب عالم حدوث وقدمك هر برندن
تجلى خاصه مظهر اولديلر فافهم من غير الحاد والله تعالى ولى الارشاد (بو كنا ناطقدر قرآن كم ايندردى آنى سبحان)
كه سبحان الذى اسرى بيورمشدر تعالى الله) سبحان اوصاف مخلوقاتدن منزه اولان حقدر صاحب محمديه بعض علمانك
رأيى اوزرينه سبحان كلمهسنى حق تعالى اوزرينه اطلاق ايتدى اگرچه عند الاكثر اطلاقده اصل اولان اذن شارعدر
برم مدعامز بودركه بو مقوله صاحب تزكيه اولنلرك اطلاقى بزه دليلمدر هدايى قدس سره حضرتلرينك دخى كلمات
تركيهسنده چوق يرده افندى وسلطان وسبحان اطلاقى اولمشدر بونلره بو يله اطلاقاته اذن الهى اولمسه خطا اوزرينه
مقرر اولمق لازم كاور وهو سوء ظن بالاكابر الذين جمعوا بين الظاهر والباطن بشهادة الانس والاثار ان آثارنا تدل علينا
فانظروا بعدنا الى الاثار (ع) پادشاه سك ايله ديكك شعد نكر وقانون اولور (سبحان الذى اسرى) اسراء كيجه يورتمكدر
يعنى تنزيه ايدلك عجزدن وجهت ومكاندن اول قدرت مطلقه صاحبى مولايى كيم قولى محمد مصطفى عليه الصلوة
والسلامى كيجه ايچنده مسجد حرامدن مسجد اقصايه يورتدى وتعجب ايدلك حقله حبيبى بيننده اولان بو امر عجيبدن
ديمكدر زيرا تنزيه تعجبى متضمندر بو آيت شريفه وبالتمام معراج روح البيان نام تفسيرمزده طلب اولنه تعالى الله
معناسى بودركه جهت علو وجانب سفلدن اولقدن زياده عالى ومنزهدر زيرا فخر عالمى سيرافلاكه دعوت ايتمكدن قاصر
العقل اولنلره كوره حق تعالى حقنده جهت وجسميت وبونلرك امثالى اوصاف مخلوقات توهم اولنور بو معنادن اوتورى
آيهٔ مذكوره سبحان كلمهسى ايله تصدير اولندى وصاحب محمديهنك دخى تعالى الله كلمهسى غايت محلنه اصابت ايتمشدر
ولله دره (الهى) عزم راه ايت اى كوكل تا منزل معنايه اير) قاب قوسينى كوزت معراج اوادنايه اير) چون شب اسرا براق
همته اولوب سوار) طرفة العين ايچره دلدن مسجد اقصايه اير) دعوت ايتدى لطف ايدوب مولاسى دركاهنه (باص
قدم كل اول جهانه برنفس مولايه اير) عالم قدسه سنى جذب ايلين معنايى بول) مرشد كامل الين طوت رتبهٔ والايه اير)
كر تجلى استريسنك ديدهٔ جانك اويار (سرله وقت سحرده اول جهان آرايه اير) حقه طوغرى قيل توجه صاغ وصولدن يوم
كوزك) حقيا صادق اولوب مولاى بى همتايه اير (اشارت ايتديلر آندن نمازه) كه طوره انبيا حقدن نيازه) نياز عرض
احتياج معناسنهدر ظاهر اولان بودركه بو نماز مقدما مسجد اقصايه دخول ايتدكارنده تحية المسجد نام قيلدقلرى
ايكى ركعتك غيريدر (حبيب الله چون ايتدى اقامت) خليل الله ديديكم قيل امامت) اقامت معلوم اوله كه مسجد
اقصاده شب معراجده اولان اذان واقامت حالا معروف اولان الفاظ ايله دكل ايدى زيرا اوجه معروف اوزره اولان اذان
واقامت مدينهيه هجرتدن نصكره سنهٔ اولاده مشروع اولدى ديمشلر (ديدى پس جبرئيل كم يا محمد) كه سنسن حامد
ومحمود واحمد) حامد بحمد الله تعالى فى السراء والضراء محمود بحمده اهل السماء والارض احمد احمد المحمودين واحمد
الحامدين فيجوز ان يكون احمد مأخوذا من الفعل الواقع من الفاعل (يراشور كم امامت سن قيلاسن) بو امره
استقامت سن قيلاسن) استقامت طوغريلق بو محلده بو كلمه لطافتدن خالى دكلدر زيرا نماز ظاهرا وباطنا
طوغريلغه محتاجدر فافهم (چون ايردى انبيالر مصطفايه) انبيالر لفظنده اولان لر تركيده ادات جمعدر (بعدذا)
فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمك معراجده مسجد اقصاده انبيايه امام اولوب قيلدقلرى نماز نفل مطلقدن
ايدى ولا يضر وقوع الجماعة فيها كما فى انسان العيون ومنية المفتيين وهو حجة على من انكر الجماعة فى النفل على

أن

ان النذر وان كان من قبيل التزام مالم يلزم لكنه قربة مشروعة على ما ذهب اليه الفقهاء ونظيره سجدة التلاوة
فان من تلا آية السجدة وسجد رغما للشيطان فقد اتى بقربة مشروعة وان كانت من قبيل المذكور وفائدة النذر
ايجاب الفعل والواجب اثوب من النفل وعليه يبتنى ما يفعله اهل العصر من صلوة الرغائب والبرات والقدر والجماعة فيها
مع النذر وهى من المسائل المطبوخة المنضوجة فلا مناقشة (لمحرره) صل على ما يفعله اهل العصر) من صلوة الرغائب
والقدر) كم مصل وكم لها تارك (كلهم اهل دليل فى الامر) قد رأيت الخلاص فى الاخلاص) ياذا الانصاف يا سليم الصدر
قل سلام عليكم اهل العلم زراعا مع الورى فى الدهر ايها الحق كن من اهل اللطف خف من الله تعالى ذى القهر (ايرشديلر
صفايه اصطفايه) يعنى فخر عالمه اتباعله صفاء قلبه نائل اولديلر حق تعالى قتنده مصطفى ومختار اولديلر يعنى اقتدا
ايتدكارى نمازده حقه تقرب ودرجه لرنده ترقى بولديلر وفخر عالم حضرتلرينك امامتندن جمله انبيادن افضل اولمسى
منفهم اولدى انكچون حضرت خليل الله ابو الانبيا ومظهر توحيد ذات ومنبع سر صفات ايكن امامتى حبيب اللهه
تكليف ايليوب كندى فخر عالمك خلف ظهرنده وحضرت اسماعيل صاغنده وحضرت اسحاق صولنده طوروب
اوج صاف رسل كرام ودرت صف انبياء عظام اولوب مجموعى اسماء كاليه عددنجه يدى صف اولمق اوزره اقتدا ايتديلر
(لمحرره) ايكى قاشك ارهسنده اولدى خالك سر ذات) اولدى اول محراب ده كويا امام كائنات) ايكى شمع پرضيادر ايكى
چشمك پرتوى) برى نور ذاته رمز ايدى برى نور صفات) شول اولوا الابصار كم بدر جمالك كورديلر) ظلمت اولدى كوزلرينه
ليلهٔ قدر و برأت) ابلرك مصحف سوزك آنده كلام الله در) فيض نطقكله ظهور ايدر بو دكاو بينات) زلفك اولدى عالم
غيب الغيوبك مظهرى) رخلرك ايلر اومعنايه شهادت چون ثقات) كوره لى سنده تجلى انا اللهى عيان) غائب اولدى
چشم حقبيندن بو كون ست جهات (ابو الليث ايتدى بونده برروايت) كرك كم ايدهسن آنى رعايت) ابو الليث نصر بن
محمد بن ابراهيم السمرقندى صاحب التفسير والنوازل فى الفقه وخزانة الفقه وتنبيه الغافلين والبستان مات ليلة الثلاثا
لاحدى عشرة خلت من جمادى الاخرة سنه ثلث وسبعين وثلثمائه بمصر ودفن فيها وقبره يزار (روايت) نقل خبره
ديرلر (رعايت) حفظ ايتمك (كتورديلر اكا اوج پرده معراج) كم آغه كوكاره اول نور وهاج) معراج عروج آلتى
ديمكدر يعنى فخر عالم حضرتلرى مسجد حرامدن بيت مقدسه دلدل براقه راكب اولوب اورادن جنت فردوسدن لؤلؤ
وياقوت ايله مرصع برقدمهسى آلتون وبرقدمهسى كومش اولمق اوزره صخرة الله اوزرينه آسمانه پيوسته بر نردبان
وضع اولنوب آندن عروج ايتديلر ويت مقدسده قبة المعراج مشهوردركه صخرة اللهك صاغ طرفندهدر (بعدذا)
فخر عالمك مكهدن قدسه وارنجه اولان سيرنه اسرا ديرلر كه آنى انكار ايلين كافر اولور وقدسدن سماواته طوغرى اولان
سيرنه معراج ديرلر كه آنى انكار ايلين مبتدع وضال اولور زيرا اسراء نصله ومعراج خبر واحد ايله ثابتدر صاحب
محمديهنك خبر معراجى ابو الليثه نسبت ايتديكى بودركه بعضيلر سماواته دخى براقله عروج ايتدى ديمشلردر (والعلم
عند الله تعالى) وذكر اولنان معراجك حقنده نوردن ايدى دخى ديمشلردر نتكيم مولودده كاور (كورديلر نوردن
اورلمش نردبان) نردباندن اولدى اول كوكه روان) ولكن نور اولمسى مجسد اولمسنى مانع دكلدر وبعض مشايخ دخى فخر
عالم حضرتلرينك جسدلرى روحلرينه تابع وبلكه نور محض وروح مجسم ايدى پس حقيقتده معراج ايتمك جذب
وانجذاب ايله اولور نردباندن مراد صورجذب وانجذابدر ديمشلر ولكن بو فقيره لايح اولان بودركه نردبان مذكور بو جذب
وانجذابك عالم ملكوتده صورت ومثاليدر زيرا عالم ملكده صورت ومعنى اولديغى كبى عالم ملكوتده دخى ملاحظه اولنور
وچونكه فخر عالمك صورتى معناسنه يعنى جسدى روحنه تابع ايدى نردبان دخى بوكه قياس اولنه الحاصل دركار
اولان قدم معناسنه ونردبان اول معنانك صورتيدر كه معنايه تابعدر والا قدمه قدمه آسمانه عروج ايتمك لازم كاسه
كوچ اولور پس بويله يرده غائبى شاهده قياس ايتمك بوقدر انكچون بو توهمده اولان بعض ظاهربين كمسهلر فخر عالمك
قدسه سفرنى معصد ملائكه اولان باب سماء بيت مقدس مقابلهسنده اولوب عروج مستويا من غير تعويج اولمغه حمل
ايتمشلر بو معنى تكلفدر وغائب وملكوتى شاهد وملكه قياسدر زيرا بويله اولسه آخر زمانده حضرت عيسى عليه السلام
منارهٔ دمشقيه يه طوغريدن كلميوب اكريدن نزول ايتمك لازم كاور واكر منارهٔ مذكوره مقابلهسنده باب سما اولمق
ادعا اولنورسه مكهٔ مكرمه شرفها الله تعالى ده اولمق عجبدر پس سفر مذكور دهوجه بودركه شب معراجده
اولان احوال عالم بسط وتفصيلدندر ومكهدن قدسه وارنجه برايلق يولدر بو برايلق يولى لحظهده قطع خارق عاده
اولمق ايله قريشه نسبت محل امتحان اولدى وفخر عالم حضرتلرى دخى او مسافه مشتمل اولديغى انبيا مراقدن زيارت
واثار حق نظر عبرتله سير ايدوب انبيادن جمع كثيرك مدفنى اولان قدس ومتعبدى اولان بيت مقدسه وضع قدمله
بركت بخش اولوب صورى ومعنوى نيچه شرفه سبب اولديلر وتجلى صفاتدن اوراده نيچه انوار كوروب اسرار بولديلر

(وهاج) شعله وضیاویریجی (بواول معراج ایدیکم جمله ارواح) بوعالمدن کدیجک قویوب اشباح) اشباح) شجک
جمعیدر شخص وجسد معناسنه (بومعراجیله چقارلر سمایه) یعنی ذکر اولنان نردبان محتضر اولنلرک کوزلرینه
ظاهر اولوب حسننه زیاده تعجبدن ناشی روح بدندن مفارقت ایتدکده کوزلری اکا دیکلوب قالور وروح آنک
اوزرندن سماوانه عروج ایدرلر اکر مؤمن ایسه باب سما آچلوب عالم علویده مقرنه دک کیدر واکر کافر ایسه
لاتفتح لهم ابواب السماء حسبنجه باب سمایه منتهی اولدقده کیرو رد اولنوب سجینه حبس اولنور (لمحرره) آسمانک
قپوسنی روحه) آچیویر یامفتح الابواب) قومه بین السماء والارض ای) یری کوکی یرادن عالیجناب) نقدر بارکاه
اولسه دخی) دست عفوکله قالدرایتمه عذاب) برلره صالمه بزی لطف ایله) دوشوروب ذاتمه مانند تراب) روح پاک
نبی ایچون ای حق) جان حقی یه صفاویرچون آب (پس آندن آغدی پیغمبر سمایه) یعنی نردبان مذکور اوزرندن
ایکی طرفنده ملکلر ایله آسمانه عروج ایلدی وبین السماء والارض کورهٔ نار وار ایکن نیجه کچلوردیرسک جواب بودرکه
قدرت حق ایله اول صفت آندن سلب اولنوب یرینه ضدی وضع اولنور نتکیم حضرت ابراهیم علیه السلامه نار نمرود
بردوسلام اولوب یاقدی وبردخی مسری اولانک جسمنده حجب مانعه خلق اولنوب ناردن انفعال کلمز نتکیم بعض
اجسام مطلیه یه آتش تأثیر ایتمز (لمحرره) کل وجودک آتشن ایرکن سویندر یانمسون) یانوبن کلی کل اولسون
بردخی اویانمسون) نار غمده نیجه بریانارد لک پروانه سی) نار نورک رنکنه شمع نکروبویانمسون) دل کباب اولدی بلالو
آتشنده المدد) نیجه بریارب شراب فیضک ایچوب قانمسو) کوکام آتشدان محنتدرطوتشدی الغیاث) دود آهم
تابکی دوتسون سوءنم صانمسون) عشقه دوش اولان کشینک حقی یاتمقدر ایشی) کیجه کوندزیانسون اول نارە همان
اوصانمسون (محدثلرنه دیرلر دکله بونده) رسول الله نه دیرسه دکله بونده) محدث حدیث نقل ایدیجی وکلام پیغمبردن
خبرویریجی (ایرشدک دیدی کیدرکن سبیله) بودنیا کوکنه جبرائیل ایله) سبیل معتاد السلوک اولان یولدر (قپو آچک
دیدی کمدر دیدیلر) دیدی جبریل دخی کم وردیدیلر) یعنی دنیا کوکنک قپوسنه ایرشدکده جبرائیل استفتاح ایتدی زیرا ١
یانجه بشر اولمق حسبیله سائر کرهلرکبی اذنسز کرمدی (دیدی کلدی محمد درطوتوب یول) دیدیلر مرسل اولدیمی بوکون
اول) یعنی دنیا کوکنک قپوسنده اولان قپوجیلر که اسمعیل نام ملک وآنک اتباعی فخر عالم حضرتلری ایچون معراجه
کوندرلدیمی دیو جبریلدن صوردیلر ویاخود مبعوث اولدیمی دیو سؤال ایتدیلر زیرا فخر عالم حضرتلرینک ولادتیله
جمیع ملائکهٔ کرام مبشر اوله ولکن زمان بعثت ورسالتی بعضیلرینه خفی اوله فافهم (نعم دیدی دیدیلر مرحبا پس) نعم
یعنی بلی مرسل اولدی مرحبا ای اقیت وصادفت سعة الحاصل مرحبا دیمک واسع محله وشنلک یرینه کلدک خاطرین
خوش اولسون دیمکدر (نه کلمکدرکه کلدی مجتبی پس) مجتبی اورندولمش دیمکدر مصطفی معناسنه مرد فخر عالم
حضرتلریدر یعنی نه کوزل کلمشدر کلشی (قپو آچلدی کوردم آدمی دیر) دیدی جبریل بو آدمدر سلام ویر) سلام قال
الامام توربشتی امر النبی علیه السلام بالتسلیم علی الانبیاء وان کان افضل منهم لانه کان عابرا علیهم وکان فی حکم
القائم وهم فی حکم القعود والقائم یسلم علی القاعد (سلام ویردم دیدیکم مرحبا اول) نبی صالح ای صالح اوغول) معلوم
اوله که انبیاء علیهم السلام نبوت جهتندن اخواندر ولکن حضرت آدم ابو البشر واب اول وحضرت ابراهیم علیه
السلام اب ثانی اولمغله فخر عالم حقنده ابن ایله تعبیر ایتدیلر وبوراده صلاح ایله مراد اهل نهایتک صلاحیدرکه صدیقینک
اعلا مرتبه سیدر کما قال یوسف الصدیق علیه السلام (والحقنی بالصالحین) ای بابائی الانبیاء الواصلین الی ذروة الصلاح
(بعدذا) آدم علیه السلام فلک قمرده ساکن اولمسنه برقاچ وجه وارد اولکیسی بودرکه ارواح طیبه وارواح خبیثه
ابداندن مفارقت ایتدکدنصکره مقدماذکر اولنان معراج اوزرنده سمایه عروج ایدرلر ارواح طیبه یه باب سما آچلوب
آدم علیه السلام اکا مطلع اولدقده تهنیه ایدوب عالم علویده اولان مقرنه کوندرر زیرا افلاک قمرلک محدبندن علیینه
وارنجه بحسب الاستعدادات والتفاوت فی الاحوال سعدانک مقریدر وارواح خبیثه یه آسمان کشاده اولمیوب بین
السماء والارض حضرت آدمه عرض اولنور آدم دخی اکا مطلع اولور زیرا فلک قمر شفاف اولمغله ماوراسنه نظره
مانع دکلدر پس بونلری عالم سفلیده اولان مقرنه کوندرر زیرا فلک قمرک مقعرندن سجینه وارنجه اشقیانک مراتبی وقرار
کاهی تفاوت اوزره دروعصات مؤمنین دخی بین السماء والارض حبس اولنوب بعد التنقیه والتزکیة عالم علویده اولان
یرلرنده قرار ایدرلر ونهایتنده مراتبده سعدایه ملحق اولورلر پس آدمه ذریت البته عرض اولنمجق سماء دنیاده آرام
ایتملری مناسبدرکه حاللرینه مطلع اوله لر ایکنجیسی بودرکه آدم علیه السلام مقدما جوار حقده ایکن سر مهجوران
اولان ابلیس دوشمنلک ایدوب اومقامدن مفارقتنه سبب اولدی فخر عالم حضرتلری دخی حرم حقده ایکن عداوت
آیین اولان قریش سببیله مدینه یه هجرت واقع اولمسه کرک ایدی پس بوسیر وسلوکده مقامات علویه دن فلک قمرده

ابتدا آدمه راست کلدکاری عن قریب آدمک هبوطنه نظیر اولان هجرت وقوعنه اشارت ایدی زیرا معراج هجرتدن
برسنه مقدم مکه ده واقع اولمشدی بومعنایه بناء آدمک فلک قمرده ساکن اولمسی لازم کلدیکه فخر عالمک حالت اولیسنه
اشارت حاصل اوله وبوندن ظاهر اولورکه آدمک فلک قمرده اولمسی اولادندن دخی نیجه لری فلک مذکورده اولمغی
منافی دکلدر زیرا بورؤیت خاصه مناسبت صفاتیه ویافعلیه ویاحالیه یه بناءدر وافلاک باقیه ده دخی اشاغیده ذکر
اولنان انبیایه راست کلدکلری بوسره دائردر فافهم وحقیقة الحال بودرکه ارواح کمل متحیزه دکلدر فاما بومقاماتده
مرئی اولدقلری کندیلرینک وامثالرینک بومقاماته مراتب وعلوم واحوال جهتنده ونسبتلرندن ناشیدر نتکیم بعض
اولیا قلب جبرائیل وبعضیسی قلب میکائیل وبعضیسی قلب اسرافیل اوزره در وبوندن مقصود ذکر اولنان قوت
مناسبته تنبیهدر ودخی اوچنجیسی بودرکه الله سبحانه وتعالی (کل یوم هو فی شان) حکمنجه هرزمان غیر منقسمه ده
برتجلی مخصوص ایتمسیله عالم ایکی زمانده برحال اوزرینه باقی اولمیوب احوال واعراض تغیر بولدقده انسان دخی
صورت الهیه اوزرینه خلق اولنمغله شئون حقده اولان اختلاف کبی باطنی دائما تقلبات مختلفه ده در الحاصل انسانک
باطنی سریع التغیر وکثیر الخواطردر شویله که هرنفسده مرآت حالنده برصورت متجلی اولمقده کوررو دائما کندینی تغیر
وتقلب اوزرینه بولور بروجهله که اکر بوتقلبات مختلفه نک اثاری پردهٔ دروندن بیرون اولسه وخلق آنی ابصار ظاهره ایله
سیره کاسه آنده عجائبدن نه لر کوررلردی وکذلک افلاکک اراسنده دوروسیر جهتندن فلک قمردن سرعتلو بوقدر زیرا
شمسک برسنه ده دور ایتدیکی منازل وبروجی قمر برآیده دور ایدر پس فلک قمرک سرعت سیری آدمک سرعت خواطرینه
مناسب اولمغله بوفلکده اسکان اولندی (لمحرره) بن جلوتی یم جلوتی) کوکلمده دردوران بکا) جسمم فلک جانم قمر) عالم
بتون سیران بکا) ایتدی تجلی لم یزل) میدانه کلدم ای کوزل) طاوس قدس ایدم ازل) اولدی ابد جولان بکا) پروانه وش
دونسون دونن) یانسون بوشمعه جان وتن) بندن یانوب درجله بن) نوریله برنیران بکا) کوکام بنم سیرانکهم) کرسی وعرش
دورانکهم (صورتله سر جولانکهم) حق ویردی کیک میدان بکا) یولم طریق جلوتی) پیرم یشل نورد رقی) اصلمدر حق
حضرتی) چوقدر بوکون احسان بکا) برسر ایدم اندر نهان) صورت بولوب اولدم عیان) کورمزنی اعمی اولان) دوشمن
اولور نادان بکا) بولوح ایچنده هرکار) برنقطه دن غیری نه وار) بورمزی حق کم طویار) بن قول اودر سلطان بکا (بوکز
چقدم ایکنجی آسمانه) طورردی یحیی عیسی اول مکانه) یحیی وعیسی علیهما السلام خاله اوغلیدر (بعدذا) فخر عالم
حضرتلرینک ایکنجی آسمانده ذکر اولنان ایکی پیغمبره بورؤیت خاصه نک موجب وسببی بودرکه مذکورلر زمان
نبوتلرنده طائفهٔ یهود ایله امتحان اولنمشلردر عیسی علیه السلام طائفهٔ مذکوره یوزندن تکذیب اولندیغندن
ماعدا بوقدر اذی وجفا کوروب حاشا قتلنه قصد ایتدکارنده الله تعالی آنی سمایه رفع ایدوب بلای ملاعیندن حفظ
ایلدی یحیی علیه السلام ایسه مقتضای قلم تقدیر اوزره جلا ایله مبتلا اولوب بالاخره شربت شهادت نوش بیوردی
پس بوحالت فخر عالمک احوال امتحانیه سندن حالت ثانیه یه اشارت ایدیکه مدینهٔ منوره یه هجرت ایتدکدنصکره یهود عنود
انک حقنده التزام مالا یلزم ایلیوب حاشا اوزرینه القای صخره ایدوب قتل ایتمک سوداسنه دوشدیلر وبری بریله مظاهرت
ایلیوب مکس وار اول شهد مصفانک اوستنه اوشدیلر برطریقله ظفر بولامیوب برکون حضورنه زهر آلود بریان
بره کتوردیلر ودست حیله ایله اول آکاه دله آندن برلقمه یدردیلر اثری برقاچ سنه دنصکره ظهور ایدوب آخر فخر عالم
حضرتلری دخی عالم غیبه شهادت ایله کتدیلر بوننک سری محمدیه ده وفات حسنینده کاور انشاء الله تعالی کما قال الهدایی
(اکاده کورنه ایتدیلر خیانت ایله ایتدیلر) قوزی یه آغو قاتدیلر یدی اول مفخر افراد (دیدیلر مرحبا صالح قرنداش) دخی
صالح نبی عزتده شاباش) شاباش آفرین وتحسین معناسنه (بورسمه دندی هرپرده عبارات) بورسمه چقدی تاسبع
سماوات) یعنی حضرت آدم وابراهیمدن ماعدا راست کلدکاری پیغمبرلرین جمله سی مرحبا بالاخ الصالح والنبی الصالح
دیدیلر آدم وابراهیم ایسه مرحبا بالابن الصالح والنبی الصالح دیدیلر وهر آسمانک قپوسنه ایردکده استفتاح اولنوب
سؤال وجواب ومرحبا آسمان اولده اولان عبارات ایله واقع اولدی (نظر قیل نیجه اکرام ایتدی الله) که دوبدوز عالمی
رام ایتدی الله) رام مطیع ومنقاد (اوچنجیسنده یوسف آندن ادریس) یعنی اوچنجی آسمانده یوسف علیه السلامه
راست کلدکاری بوایدیکه فخر عالم حضرتلرینک حالت ثالثه سی یوسفه بکزردی زیرا برادران یوسف یوسفی برحیله ایله
ارالرندن اخراج ایدوب قرق سنه مرورندنصکره یوسف دخی انلره ظفر بولدقده جریدهٔ خطالرینه قلم عفو چکوب
(لاتثریب علیکم الیوم یغفر الله لکم) بیورمش ایدی کذلک فخر عالم حضرتلرینی اقرباسی مکه دن اخراج ایدوب هجرتک
ایکنجی سنه سنده بدر وقعه سنده فخر عالم دخی انلره ظفر بولوب عمی عباس ودیکر عمی ابوطالبک اوغلی وداماد لری
ابوالعاصی وبونلرک امثالنی اله کتوردکده کیمی مفت وکیمی فداسن الوب اطلاق ایلدی بعده فتح مکه سنه سنده جمله سی

دردست اولوب اسیر کند پیغمبروز بون جناب فخر البشر اولدقلرنده اول شاه جهان وسلطان کون ومکان بیوردیلرکه
اقول ما قال اخی یوسف لا تثریب علیکم الیوم یعنی سزه قرنداشم یوسف برادرلرینه ظفر بولدقده دیدیکی کلامی دیرم
وسرزنش اتمم (بر کنهکار چون شدی قادر) عفو کن زانکه بی کنه کس نیست (پس آندن ادریس یعنی دورد نجی آسمانده
حضرت ادریس علیه السلامه ملاقی اولدیلر موجب بوایدیکه فخر عالم حضرتلرینک حالت اربعه سی حالت ادریسه
مشابه ایدی زیرا ابتدا قلم خط حضرت ادریسه احسان اولنمش ایدی فخر عالم دخی اطراف عالمده اولان ملوکه ایمانه
دعوت خصوصنده نامه لر یازوب تبلیغ قیلملریله زهرهٔ کفاری طوغره دیلر شویله که نامه لرنده اولان خطی کوروب
مضموننه واقف اولنلر اول هیبتدن محموم کبی لرزه دار اولورلردی وخوفلرندن فخر عالمه هدیه لر وتحفه لر ارسال ایدرلردی
(بشنجی سنده هارون دکله تدریس) یعنی بشنجی آسمانده حضرت موسی علیه السلامک برادر کبیری حضرت
هارون علیه السلامه مصادفه ایتدیلر حکمت بوایدیکه حضرت هارون بنی اسرائیل اراسنده زیاده محبوب القلوب
ایدی زیرا غایت ملایم مشرب ونرم دل ایدی فخر عالم حضرتلری دخی حسن خلق وحسن سیاست وتدبیرلری سببیله
کندیلره بغض اوزره اولنلری عاقبت تسخیر ایتدیلر بوجمله نک قتنده محبوب اولدیلر (یواش آتله مونس اولسه کوره)
خو یخی آلور آنک کوره کوره) برامن لرله یار اولمه صاقن که) قرار ز اوزم اوزم کوره کوره (تدریس) اوقتمق وتعلیم ایلمک
وادریس النبی علیه السلام لیس من الدراسة کما توهمه کثیرون لانه اعجمی واسمه خنوخ او اخنوخ (چون ایردم
سادسینه آسمانک) (طورردی اوستنه موسی سمانک) یعنی التنجی آسمانه وصولده اوراده موسی علیه السلامی کوردم
سری بوایدیکه موسی علیه السلام شام دیارنده جبابره طائفه سی ایله جهاده مأمور اولوب بعد الظفر بنی اسرائیلی
یرلرنده اسکان ایلدی کذلک فخر عالم دخی شامدن تبوک دیدکاری محله غزا ایدوب دومة الجندل نام موضعک رئیسنی
اسیر ایدوب جزیه اوزرینه مصالحه ایتدی پس بو حالت سادسه حالت موسایه مشابه اولمغله بورؤیت خاصه یه باعث
اولدی (چو کچدم اول فلکدن اغلادی اول) دیدیلر نیچون اغلارسن دیدی اول) یعنی فخر عالم فلک سادسه ده حضرت
موسی ایله کورشوب اورادن کذر ایتدکده حضرت موسی زیاده غیرتدن اغلادی رب العالمینه خطاب ایدوب حضرت
فخر عالم حقنده کرمته وفضلته دیدی زیرا کلمه ده اکرچه نفس واوصاف نفس یوقدر وهر کس کندی مرتبه سیله متسلی
ومستریح در فاما بعضیلرنده بومقوله غبطه وغیرت ظهورایتمک کمالی مانع دکلدر (محرره) پاره پاره ایلسم کندم روادر
دردله) آتشه یاقسم نوله افلاکی آه سردله) آه کم پامال اولوب قالدم ایقلره دیو) برکونم یوقدر فلکده نوزجان پروردله)
قالدن قالمده یوقدر حالدن حالمده یوق) نیجه وزن ایدم بنی دنیاده کامل مردله) هر سر مودن جنبة وبدر رشک کورسم
کاملی) برمیدر عالمده خار وحس اولنلر ورده) معرفتدن کرچه دست اولدکیسه آغلمه) یاد اولورسن حق برکون بلکه
برجومردله (بونک امتلری چوق اولیسردر) بندن جنته چوق طولیسردر) یعنی جنته بنم امتمدن بونک امتی
چوق کیره کیرکدر وبلکه جمیع امم یوز یکرمی صف اولوب سکسان صفی امت حضرت محمد اولسه کرکدر ولله الحمد
الکامل علی هذا التفضیل والشکر الشامل علی هذا الامر الجلیل (پس ایرشدک یدنجی آسمانه) نیجه ایردی ایشت
تخت امانه) تخت معروف سریردر بوراده آسمان هفتمی تخته تشبیه واردر یعنی صاحبی امان بولمقده وامین اولمقده
(قپوآچلدی ابرهیمی کوردم) بوده ده کذ سلام ویردیدی ویردم) یعنی یدنجی آسمانده حضرت ابراهیم علیه السلامی
کوردم برکرسی اوزرنده ارقاسنی بیت معموره ویرمش اوتورر حکمتی بوایدیکه بیت معمور کعبه مقابله سنده در
وملائکه نک کعبه کبی مطافیدر نتکیم حضرت ابراهیم علیه السلام کعبه یی بنا ایدوب بشر ایچون مطاف اولمق حقنده
دعا ایلدی ویردخی بودرکه احوال نبوتنک اخری حج ایدی انکیچون اهل تعبیر قتنده حضرت ابراهیمی کورمک حجه
اشارتدر پس اومقامده حضرت ابراهیمه ملاقی اولمق کویا بو معنایه ناطق اولدیکه یا حبیب الله سنک الا آخر حالک
حج اولسه کرکدر انکیچون فخر عالم حضرتلری هجرتک اوننجی سنه سنده یتمش بیک قدر اسلامله حج ایدوب بعده وداع
عالم فانی قیلدی نتکیم اشاغیده کاور (محرره) دریغا اولمدن اول کورمی کعبهٔ الاهی) طواف ایدوب زیارت ایدلیه می بن
اودرکاهی) واروب میقاته احرام تجرد پوش اولوب اول) عجب بیت الحرامه ایرکورمی عاقبت راهی) حیات جاودان
اهلی اولامی نوش ایدوب زمزم) بولامی خلوت جانان مطاف ایچره سحرکاهی) سورمی یرلره روی سیاهم اول مقام
ایچره) ایدمی دردله چاک کریبان ایلیوب آهی) یانوب یاقلمی تابش عشقیله کوندزلر کیجه لر کورمکیچون کعبه نک
ایچنده اول ماهی) اباغنه یوزک سور روضه نک باشک فدا ایله) قول اول بیت الحرامک سرنه حق بول اول شاهی)
(پس آندن چون کیدردم انتهایه) یعنی یولک نهایتنه طوغری زیرا سیر وسلوک دخی تمام اولمشدر (ایرشدم بولده
سدرهٔ منتهایه (بعدذا) سدره براغجدرکه اوراقی قورودب دوکردخی اندن آلت یوز لروینشنه نبق دیرلر ارض مقدسه ده

اولور بوراده سدره ایله مراد فلک سابعک فوقنده وعرش اعلانک صاغ جانبنده براغاجدر وتسمیت سدرة المنتهی
لانه ینتهی الیها علم الخلائق ومایعرج من تحت وماینزل من فوق فیتلقی هنالک یعنی خلقک علمی وملکلرک رفع
ایتدیکی سعدا اورایه منتهی اولور آندن اوته کچمز وفوقنده احکام عرشیه وانوار رحمانیه اکا نزول ایدر بعده مدبرات
ومقسمات النددن مراد حق نه ایسه وجود بولور بعض اهل تأویل طاسم ده طا طوبایه وسین سدرة المنتهایه ومیم محمد
مصطفی علیه الصلوة والسلامه اشارتدر دیمشلر وبواوج عدد حقیقته اصول الحقایق دینلور یعنی شجرهٔ طوبی
حقیقت جنانیهٔ جامعه درکه نعم اهل جنان آندن منبذ ولدرانکیچون اصلی مقسم الارزاق اولان مقام محمدیه ده در
وفرعندن برشعبه ایله اهل جنتک جمله سی مستظل ومتنعم اولمشلردر وسدرة المنتهی حقیقت برزخیه درکه حقایق
دارینی جامعدر زیرا اغصانی اهل جنته نعیم واصولی اهل ناره زقومدر وفخر عالم حضرتلری حقیقة الحقایق وروح
الحقایقدر یعنی دنیاده وبرزخده وآخرتده انکیچون جمله حقایق انکله ختم اولنمشدر بناء علی هذا طسم ده میم تأخیر
اولندی وحروف تهجیده دخی یا جمله دن آخر کلدی زیرا میم مؤخر آنی مشتملدر فافهم (محرره) جمله اول سندن الدی
اولی) جمله آخر سندن الدی آخری) جلوتی ختم الطرق اولسه نوله) بولدی سرک باطنی وظاهری (یمشی قلهلر کبیدی
مطلق) قله بیوک کوب ایکیوز اللی رطل ویا دخی زیاده صواله وفی حدیث المعراج فاذا طلعها ای ثمرها مثل قلال هجر
والقلال جمع قلة وهی جرة عظیمة وهجر قریبة من مکة کانت تعمل فیها القلال کما فی شرح المشارق قال فی انسان
العیون الواحدة بالهاء تسع قربتین ونصفا من قرب الحجاز والقربة تسع من الماء مائة رطل بغدادی (فیلک قولاغنه
بکزردی یپرق) یعنی عظمتده ویاخود شکلده که مدوردر والا آنک قولاغندن چوق بیوک ایدی وبلکه بریپراغی دنیایی
احاطه ایدردی دیمشلر فیل معروف حیواندرکه درت یوز ییل عمر سورر دیمشلر (کوزتدم آنده درت ارماغ آقردی)
یعنی سدرة المنتهانک ساق اعتبار اولنان یرندن که مخرج الشجر من الارض دریو خسه کوکی دکل زیرا کوکی زقومدر
(ایکیسی ظاهرا چاغ چاغ آقردی) یعنی ظهور ایتدیکی یردن اشکاره آقوب وجنتک ایچنه اوغرایوب اورادن
طشره چقوب طرف عالمدن دنیایه دوکیلوردی (ایکیسی باطن اقاردی سبیله) سؤال ایتدم بن آندن جبرئیله) سبیل
یولدر یعنی ایکی ایرماق دخی اصل سدره دن چقدقده باطندن آقوب ظاهرده کوزلره کورنمیوب جنتده ظهور ایدرلر
وبنه جنت ایچنده قالوب اول ایکی ایرماقلر کبی طشره چقمزلردی ولکن بو تقریردن ظاهر اولورکه سدره سماء سابعه ده
جنتک خارجنده اوله فاما تحقیق بودرکه سماء سابعه نک فوقنده فلک ثامنده در فلک ثامن ایسه کرسیدرکه ارض
جنتک سطحیدر کما قال ابن ملک (سدرة المنتهی شجرة فی اقصی الجنة بومذ کوردن اوتوری بعض علما اول ایکی
ایرماغک باطن آقسنی جنتدن طشره چقماغه حمل ایتمشلردر نتکیم ظاهر آقسی دخی جنتی مجاوزه آقسنه محمولدر
والعلم عند الله تعالی (دیدی بوایکی کم باطن آقارلر) ایکیسی داخی اوچقدن چقارلر) معنای اوله محمولدر یعنی
بوراده باطن اولوب جنتده ظاهر اولورلر بوایکیسندن مراد کوثر ونهر رحمتدر بوندن منفهم اولورکه کوثره جنت
ایرماغی دیمک ظهوری اولمغه بناءدر والا اصلی سدرة المنتهانک ساقندندر (بوایکیسی که ظاهرده آقر ییل) بریسیدر
فرات وبریسی نیل) فرات نهر کوفه ونیل نهر مصردر قال بعضهم لولا دخول بحر النیل فی البحر الملح الذی یقال له البحر
الاخضر قبل ان یصل الی بحیرة الزنج ویختلط بملوحته لما قدر احد علی شربه اشدة حلاوته ومد الفرات فی بعض السنین
فوجد فیه رمان مثل البعیر یقال له رمان الجنة (بعدذا) علما رحمهم الله تعالی انهار جنانیه ودنیویه حقنده چوق
اختلاف واقوال یازمشلر بویله دیوکه اکر بونلر حیز امکانده اولیدی اسکندر بولوردی وبوصولارک اصلنه واقف اولوردی
بوآثار حکمت بربحر عمیقدرکه آنک مطالعه سنه بله کمسه نک عقلی ایرمز وبوا طوار تعینات حضرت برامر عجیبدرکه
فکر مهندسلر قاصردر مع هذا بومنزل مراده ایرمکه سمند معراج وبوبوللری کورمکه عقل باریک بین وکشف وهاج
استروبونک طریق طریق حقه کیرمکدر وچشمهٔ دله وسرمهٔ توحید وکحل مازاغ چکوب حق عیان کورمکدر وفیض
علمی منبعندن ایچوب دلدن خیالاتی چقاروب سورمکدر (محرره) وردفیضکله سرشکم نیل وش افزون اولور) چشم
کریانمده هر برقطره بر جیحون اولور) قطرهٔ فیضک غمیله اولدی دل دریا کبی) کیده کیده بویله قالورسه جکرلر خون
اولور) بری دجله بریسی اولدی فرات ایکی کوزم) کریه قلزمی شوکیم یعقوب وش محزون اولور) سدرهٔ فیضک دل میانه
میل اتسون دیو) قلب وقالب دردله مانند دال ونون اولور) قنغی صوت آه کیم قانون عقله اویمسه) عشق الندن حق
آخر پرده دن بیرون اولور (زهی قدر معلا ویردی الله) زهی کم صدر اعلا ویردی الله) زهی کوچک معناسنه قدر (معلا
عالی قیلنمش مرتبه (صدر اعلا) جمله نک اوزرنه تقدم وفوقنده اولمق وکاه اولورکه صدر تقدم ایله متصف اولان شخصک
اوزرینه دخی اطلاق اولنور نتکیم وزیر اعظم صدر اعظم وقاضیعسکرلره صدرین دینلور (الهی) شول حقیقت

ارلریکم ایتدیلر معراج هو) کوردیلر هو عالمندن جمله سی پاکیزه رو) هر هوادن طالب هوا ولنه کچمك کرك) سر مطلق
اوته در بو عرش وکرسیدن شو) ایرکورن وصلت الینه جذبهٔ حقدر ولی) سنده همت اهلی اولوب عزم راه ایت کابرو)
اولمسه کر بارکاه حق فلکلاردن بلند) آچلوردی هر کسه سیر وسلوکنده قپو) قلب عارف جنت عاجلدر آنك ایرماغی
فیض پاك حقدر ای پاکیزه دل عرفان جو) دردله حقه نیاز ایتمك دیلرسك حقیا) سنده عاشقلر کبی خون جکردن آل
وضو) (قولاق طوتارسك ای خواجه دوکم لؤلؤ لالا) خواجه پیر وعزیز ومحترم معناسنه (لؤلؤ) همزه ایله انجودر
(لالا) بی مثل معناسنه لؤلؤ لالا دیرلر بی همتا انجو معناسنه بو ترکیبك معناسی بحسب الظاهر ای باری وای خواجکی
بندن یکا قولاق طوترسك سکا بی مثل انجو ولا نظیر جوهر دوکم که مایهٔ تجارت وسرمایهٔ اهل بضاعتدر دیمکدر
ولکن بحسب الحقیقه تشبیه ومجاز اوزرینه مبنیدر یعنی ای عزیز قرنداش وای سوزا کلار دانشمند یولداش جانکی
بندن یکا طوترسك وسوز قدرین بیلوب قیمتلی کلام استرسك سنك درج کوشکه نفاست واطافتده لؤلؤ لالایه بکزر
معانی درج ایلدم وعقد الجواهر کبی کلام نظم ایدوب الفاظ نفیسه سویلدم (دیم برجوهر فردی فلك دایه ملك لالا)
جوهر فرد که دریتیم دیدکاریدرکه لا نظیر اوله فرد صفه مشبه در منفرد یعنی یالکز معناسنه (دایه) اوغلانجقلر امزیرن
عورت (لالا) خادم غلام دیمکدر وپادشاهلر دخی وزیرلرینه رسم عثمانیان اوزره لالا دیرلر یعنی برلا نظیر معنادیم که عالم
علوینك صورت ومعناسی آنك خادمی ومؤکلیدر زیرا جمیع معانی عالم علویدن نزول ایدرکیمی ملك وساطتیله وکیمی
وساطه سز لکن ظاهر اولان بودرکه جوهر فرددن مراد فخر عالمدر یعنی صدفندن بردریتیم احوالنی نقل ایدمکه
یالکز عالم بشردکل بلکه اکافلك وملك بله دایه ولالادر وبو معنایه بیت ثانیده اغاز نعت اولدیغی شاهددر (بیت) ملکلر
کوکده بندك یر یوزنده آدم افکنده لك) بتون دنیا تولك ای یار جانمیسن نه آفتسن (یوزی یرلك کوکلك بدری اوزی
عالمرك صدری) شورسمه عالیدر قدری صور رسك مثلی لالا) یعنی زمین واسمانك نور جمالیله منوردر (ع)
یوزی نوردن آلمشلر فلکلر شمسله ماهی (صدر) بوراده مقدم معناسنه یعنی فخر عالمك اوزی تعیناتك اولی واروحك
مقدمیدر قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر آدم علیه السلام ابو محمد وابو عیسی وابونا فی الجسمیة ومحمد
ابو آدم وابونا وجد عیسی فی الروحانیات فان اباعیسی روح القدس من مقام الجسدیة وعالم التمثل وروح القدس ابن لمحمد
علیه الصلوة والسلام من حیث هو روح فهو جد لعیسی علیه السلام علی هذا النظام العجیب (لالا) بوراده لاحرف
نفیدرکه ایکنجی لا بطریق التأکید ذکر اولنمشدر یعنی اویله بر عالی القدر ورفیع المرتبه درکه مثلی یوقدر (چون ایردی
سدره یه اول شاه بر التوندن دوشك کادی) دیدیلر نور حضرتدی که اورتدی سدره یی کال) شاه اولی معناسنه درقال
الله تعالی (اذ یغشی السدرة ما یغشی) بو آیت شریفه ده سدره یی غشی وتغطیه ایدن نه ایدیکنده اختلاف اولنمشدر
بعضیلر دیمشلر که التوندن بردوشك ظاهر اولوب سدره آنك ایله اورتولدی وبعضیلر دیمشلردرکه جبل موسایه تجلی واقع
اولدیغی کبی سدره یه دخی تجلی واقع اولوب نور حضرتله بورندی وبعضیلر دیمشلرکه اول درخت اوزرینه ملائکه بسیار
جمع اولوب هر بر ورقنه بر ملك نزول ایتدی ویاخود فرشته لر آنك اطرافنده والتونده پرواز ایتدیلر وبشر کعبه یی زیارت
ایدرکبی انلر دخی اول درختی زیارت ایدوب مراسم طوافی یرینه کتوردیلر وعنه صلی الله تعالی علیه وسلم یغشاها رفرف
من طیر خضر کالا یعنی سدرنك کانی وجمله برنی اورتدی کذا ضبط بضم الکاف ولکن واضح اولان بودرکه کالا فتحله
حقا معناسنه اوله یعنی نور حضرتك سدره پوش اولدیغی تحقیقه دال بر حرفدر وبودخی لایحدرکه کالا فتحله کل
البصردن اوله کوز خیره لنوب کورمه دن قالمق معناسنه یعنی نور حضرت سدره یی اول وجهله بوریدیکه انسان
آنی کورسه کوزی تماشو وبلکه وجودی طاقت کتورمیوب عالم صعقه اولاشوردی فلیکن من المعانی الثوانی
اللطیفة (بوکز بر رفرف اخضر دوشه دیلر اباغنه) احاطه ایتدی آفاقی تواتر بویله در نقلا) الرفرف بساط عریض
کما فی الاختری وفی القاموس ثیاب خضر تتخذ منها المجالس وتبسط یعنی اوراده فخر عالمك اباغی التنه بریشل بساط
دوشه دیلر که عظم ووسعتله افاق واطرافی احاطه ایتدی الحاصل اول لیلهٔ مبارکه ده الله تعالی اسم واسع ایله صورت
ومعنی تجلیٔ متنوعه کوستردی والله واسع علیم (تواتر) یعنی بو معنی جم غفیرك بری بری اردنجه نقل واخباری ایله
بیلنمشدر محل شبهه دکلدر (چوچقدی آنك اوستینه بوکز جبرائیلی کوردی) که آلتی یوز قنادی آچوب عرض
ایلمش بالا) یعنی اول رفرف اوزرینه چقدقده جبریلی صورت اصلیه سی اوزرینه کوردی کما قال الله تعالی (ولقد رآه
نزلة اخری عند سدرة المنتهی قال علیه السلام (رأیته عند سدرة المنتهی علیه ستمائة جناح یتناثر منها الدر والیاقوت
ذکر السهیلی رحمه الله تعالی ان المراد بالاجنحة فی حق الملائکة صفة ملکیة وقوة روحانیة ولیست کاجنحة الطیر ولا
ینافی ذلك وصف کل جناح منها بانه یسد ما بین المشرق والمغرب هذا کلامه اقول فعلی هذا تکرر الاجنحة کما فی جبریل

اشارة الی قوة تلك الصفة ولعل فی الاعداد حکمة قد اطلع علیها الحکماء الالهیة باطلاع الله تعالی (بالا) بوی قامت
معناسنه تکیم قد بالا دیرلر بوی وبوص معناسنه (ملك حسننده جبریلی بو کوردی ایکی کرانجق) مکرکم ظاهر
اولوردی بشر شکلنده ازبالا) یعنی جبریلی صورت اصلیه سی اوزرینه فخر عالمدن غیری پیغمبر کورمدی فخر عالمه دخی
ایکی کره کورندی بری لیلة المعراجده آسمانده وبری دخی یرده روایت اولنمشکه اوائل بعثتده فخر عالم جبل حراده
بردفعه جبرائیل ایله کورشدکده جبریلی صورت اصلیه سی اوزره کورمك مراد ایلدی جبریل دخی اول وجهله ظاهر
اولوب شهپرلریله مشرق ومغرب اراسنی سد ایتدکده قوت بشریهٔ پیغمبره ضعف تاری اولوب مغشی علیه یره
دوشدکده جبریل صورت بنی آدمه تحول ایدوب کاوب فخر عالمی رفع ایدوب دراغوش ایلدی وجبههٔ آینه دارندن
غباری سلدی کما قال الله تعالی (ولقد رآه بالافق المبین) افق روشن یعنی مطلع افتاب وقال (فاستوی وهو بالافق
الاعلی) ای من الارض (ازبالا) یوجه دن ویوکسکدن یعنی ملکی صورت اصلیه سی اوزرینه رؤیته طاقت بشر وفا
ایتمك حسبیله ملك الوحی انبیاء علیهم السلام حضراتنه صورة بشرده ظاهر اولوردی قال بعضهم ان من لطف الله
تعالی بنا عدم رؤیتنا الملائکة علی الصورة التی خلقوا علیها لانهم خلقوا علی احسن صورة فلو کنا نراهم لطارت اعیننا
وارواحنا لحسن صورهم (المحرره) برایلی نك مجنونیم عالم آنك دیوانه سی) بر یوسفك مفتونیم هر حسنك اولمش
آنه سی) کیم اکادوش اولدی بوکون) چقدی کوزندن ای وکون) یغما اولوب صبر وسکون) بولدی فنا دل خانه سی)
بو یوزده دور ایلر فلك) بو یوزه عاشقدر ملك) شمعی نار تا حشره دلك) سوزان اولور پروانه سی) قیلدی تجلی عالمه) کشف
ایتدی سرن آدمه) صوندی اوجامی هر کیمه) اولدی ابد مستانه سی) کنز نهاندر اول کوزل) کوهر لرینه ایر مزال)
بو قلب حقیء ازل) قیلدی آنك ویرانه سی) (چو کتمك دیلدی آندن دیدی پس جبرئیل آکا) که برپرمق بن اشبوندن
تجاوز قیلمازم اصلا) یعنی فخر عالم سدره دن جانب علوه کذر ایتمك مراد ایتدکده جبریلك کالاول رفاقتن طلب ایتدی
جبریل دخی لودنوت انملة لاحترقت دیدی یعنی یا محمد اکر سدره دن پرمق قدر ایلر وتجاوز ایدرسم نور عظمت بنی
سوزان ونار غیرت وجودمی بریان ایلر پس رشتهٔ موافقت بوراده کسلدی وسیره بالانفراد عالم وحدته طوغری یول
آچلدی وحیث انجهرتم ساعتکم سلامة ویرعاکم الرحمن من کل جانب قال الشیخ سعدی (چنان کرم درتیه قدرت
براند) که در سدره جبریل ازو باز ماند) بکفتا فراتر مجال نماند) بماندم که نیروی بالم نماند) اکر یك سر موی برتر پرم
فروغ تجلی بسوزد پرم) وقال حضرت الشیخ هدائی قدس سره (لودنوت دیجك روح الامین) سن روان اولدك پس ای
خیر الوری (بعدذا) جبریل صورت عقل کل وسدرة المنتهی صورتی دماغدر انکچون جبریلك مقری سدره اولدیغی کبی
عقلك دخی مستقری دماغدر پس برکسه منامده یا انسلاخده جبریلی کورسه عقلك صورتن کورر زیرا جبریل
کندی تعینی مقامندن انبیادن غیری یه تمثل ایتمز متصوفه قسمنك بویله برلرده جهالتلری چوقدر رمزالتی اقدامندر
غفلت اولنمیه (المحرره) بولدیلر حقی شولر کیم کشف تام) ایتدیلر حقیله بی پرده کلام) حقه واصل اولمیجه برکشی
برزخ خوف ایچره قالدی والسلام (وله) سدره وطوبایه ایتمز التفات) جانب مولایه عزم ایلر کوکل) ایلمز کون ومکان
ایچره قرار) لامکان ملکینه دلك کیدر کوکل) عشقدر سیر وسلوکینه دلیل) عقل وفکری استمز ایلر کوکل) ایله المعراج
اولور هر کیجه سی) هردمنده حضرته ایرر کوکل) یارباقی وار ایکن بو صحبته) همدم اغیار اولوب نیدر کوکل) حقی
میدان فنا خالی دکل) بولنیور لابد اکابر ار کوکل (روایتدرکه اول کیجه رسول درت نسنه یه بندی) بری براق بری
معراج که نورانی ایدی شکلا) یعنی آسمانه عروج ایچون جنت فردوسدن سیم وزر وانواع جواهردن مرکب بر نردبان
ایدیکه صورت وشکلده نورانی ایدی شویله که آنی سرایدن نور محضدن قیاس ایدردی نتکیم سلیمان چلبی مولدنده کاور
(کوردیلر نوردن اورلمش نردبان) نردباندن اولدیلر کوکه روان شکل برشیئك صورتی وحقیقتیدر (اوچنجی دنیا کوکینه
فرشته لر قنادیله) یدنجی کوکه دلك آندن جناح جبرئیل بذلا) بذل عطا ایتمك یعنی کوکدن جبرئیل جناحی فخر عالمه بذل
ایدوب آنك اوزرندن عروج ایتدی (بعدذا) سیر کابلرنده صخرة اللهدن مستوایه وعرش اعلایه دك اون عدد معراج
یعنی نردبان اثبات ایتدکاری صاحب محمدیه نك بیان ایتدیکی معنایه محمولدر زیرا جمله سی عروجدر یعنی جبریلك
قنادینه وبونك امثالنه معراج اطلاقی آلت عروج اولدیغندن اوتوریدر پس نردبان مخصوص صورتنده اولمق لازم کلمز
(بشنجی رفرف ایدیکم دوشادیلر اباغنه) عروج ایتشدی آنکله که تعظیما واجلالا) اجلال تعظیم معناسنه درکه
اولولقدر (یوردی پس رسول الله که ایردم بیت معموره) کتوردیلر بکا آنده کیر واوج کاسه تسبیلا) بیت معمور
یدنجی آسمانده حضرت کعبه نك مقابله سنده عقیقدن بر اودرکه هر کون مطالع الکواکب قپوسندن یتمش بیك
ملك کیروب مغارب الکواکب قپوسندن چقار وبردخی عودت ایتمزلر انفاس انسانیه کبی یعنی انسانك باطنی بیت

معمور وانفاسی ملائکه‌یه بکزرکه یکرمی درت ساعتده یکرمی درت بیك نفس کیروب چقار وبردخی عودت
ایتمز خبرده وارددرکه فخر عالم حضرتلری بیت معموره واصل اولدقده امتی ایکی فرقه اولوب تمثل ایلدی کوردیلرکه
برفرقه‌سی کاغدین جامه کبی بیاض وبراق لباسلر کیمشلر وبرفرقه‌سی دخی وسخنالك جامه‌لر بورنمشلر پس اول بیاض
پوش اولنلر بیت معموره کیروب ایکی رکعت نماز قلدیلر ووسخنالك لباس ایله اولنلر طشره قالدیلر یعنی طاعت وتصفیه
اهلی بیت معمور فلك وبیت معمور دله دخول ایله شرفیاب اولوب معصیت ونفس اهلی اول شرفدن محروم اولدیلر قال
الشیخ ابو الحسن الشاذلی قدس سره رأیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فی النوم فقال یا ابا الحسن طهر ثیابك
من الدنس تحظ بمدد الله تعالی فی کل نفس فقلت یا رسول الله وما ثیابی قال انه کساك حلة التوحید وحلة المحبة وحلة
المعرفة قال ففهمت حینئذ قوله تعالی (وثیابك فطهر) لمحرره) ذکر ایله خدا اسمن مذکور اولاسن مذکور) غم زائل
اولوب دلدن مسرور اوله‌سن مسرور) پاك ایله کوکل صحنن یاق شمعهٔ توحیدی) روحانیلره بیت معمور اوله‌سن معمور)
عریان اولوب عالمدن کی حلهٔ تجریدی) دل کعبه‌سنه حج ایت مبرور اوله‌سن مبرور) سندن سنی دور ایله بوقلغله
حضور ایله) شایدکه بوسعیکده مشکور اوله‌سن مشکور) توحیده نظر ایله کثرت نیجه برحق) حق آینه‌سنده
نامنظور اوله‌سن منظور (تسبیل) سبیل ایتمك یقال سبله تسبیلا جعله فی سبیل الله (که خمر وسود وعسل ایدی پس الدم
بن سودی ایجدم) جواب ایجدم دیدی جبرائیل ایرشدك فطرته فعلا) فطرت خلقت وجبلت معناسنه‌در وفی الحدیث
کل مولود یولد علی فطرة الاسلام اوعلی استعداد قبول الاسلام فی اصل الخلقة فمعنی الفطرة الفعلیة فی قول المحمدیة
ظهور هذا الاستعداد من القوة الی الفعل بالنسبة الی جناب الرسالة وامة المرحومة واعلم ان الخمر من آثار القهر
والعسل واللبن من آثار اللطف فان قلت ما الفرق بینهما حتی اختار علیه الصلوة والسلام اللبن دون العسل وهو یقتضی
ترجیح اللبن علی العسل وتفضیله قلت اللبن صورة الحقیقة الاستعدادیة الذاتیة الاصلیة والعسل صورة الحقیقة
الصفاتیة الفرعیة فاخذ بالاصل الذی یقتضیه المقام فاعرف (که یعنی فطرة اسلام ایدر توحیده استقرار) استقرار قرار
وثبات طوتمق فطرتی اسلام ایله تقیید ایتدیکی فطرت مطلقه ایله اسلام مراد اولدیغن بیاندر یعنی فطرت اسلام توحید
اوزرینه ثابت وقرار داده اولور واول معنی قوتدن فعله وصورته چقوب قوت بولور (سکا حق قلدی ارزانی ایده‌سن حقه
تهلیلا) ارزانی لایق تهلیل لا اله الا الله دیمك (پس اندن کیردم اوچاغه کوردیرم طاشلری لؤلؤ) ترابی مسك اذفردن
جواهرلر ایدی لالا) تراب) طپراق (مسك اذفر) زیاده قوقولی مسك دیمکدر بومسك خطا وختن وتبت وچین مملکتنده
آهوی مشکینك نافه‌سندن قاندن حاصل اولور (لالا) لاله معروف چچکدر قافیه ایچون ها الفه قلب اولنمشدر (بوکز
عرش اوستنه چقدی) معلوم اوله که عرش اعظم اول الاجسامدر وعالم اجسامك عند الصوفیة المحققین قدس الله
تعالی اسرارهم تفصیلا ترتیبی بودرکه ذکر اولنور عرش کرسی فلك اطلس منازل سماء کیوان سماء مشتری سماء مریخ
سماء شمس سماء زهره سماء عطارد سماء قمر عنصر نار عنصر هوا عنصر ماء عنصر تراب معدن نبات حیوان ملك
جن انسان وعرشك محدبندن غایته وارنجه یعنی عنصریات وطبیعیات وبسائط ومرکباتك جمله‌سنه عالم ملا دیرلر
زیرا هر محل ارواح واجسام ایله مملو ومشحوندر انکیچون خلوتده تستر وحوضه ویا ماء جاری‌یه دخولده اتخاذ مئزر
وار وعورت حین مجامعه‌ده عریان اولمق لازمدر وعرش محدبنك فوقی عند الجمهور عالم لاخلا ولاملادر وعند
الصوفیة المحققین عالم لاخلا ولاملا دیدکاری عالم ارواحك مافوقیدرکه عالم امر وعالم علمدر پس بونلرك مذهبلرینه
کوره عرش اعظمك فوقی عالم ملادندر زیرا ارواح مهیمه ایله مملودر ارواح مهیمه انلردرکه جسم وجانی بلمزلر وبحر شهودده
مستغرق اولوب جمال حقدن غیری کورمزلر بونلره ملائکهٔ عالین دیرلر (ام کنت من العالین) کلامنده اولان عالین ایله
مراد بونلردر صاحب محمدیه‌نك مرادی بودرکه فخر عالم حضرتلری ذکر اولنان عوالمك جمله‌سنی کذر ایلیوب رفرف ایله
عوالم انواری خرق ایده‌رك (الرحمن علی العرش استوی) کلام شریفندن منفهم اولان مستوی دینلن محله وضع قدم
ایلدی کما قال ابن الاشرف الازنیقی قدس سره (ع) یدی قات کوکلری کچدی قدم عرش اوستنه بصدی) بعده عالم
ترکیب وتدبیردن مفارقت ایدوب اسراء بسیطه مظهر اولدی قال حضرت الهدائی قدس سره (کچوب صحرای عالمدن
کذر قیل عرش اعظمدن) خلاص اول دردله غمدن دیکل یاهو ویامن هو) بوراده صحرای عالمدن مراد ظلمانی اولان عالم
ملکدن تجاوز وعرش اعظمدن کذر ایله مراد عالم روحانی اولان عالم ملکوتدن تجاوزدر وبو ملك وملکوت عالم کوندن
اولمغله بونلره تقیید ایتمك غم وکدردر زیرا ماسوی اللهدندر پس حضور وسرور حضرت حقه وصول وعالم لاهوته
تجاوزده درکه اوراده اصلا غم وکدر یوقدر الحاصل عرشك مستواسنه وارنجه اولان عوالم الفاظ واشکال کبیدر
پس سالك اولنلر اوراده کذر ایتمدکجه عالم معانی واشارته قدم بصمازلر وحق یقتده مستوای عرشه قدم بصمقدن مراد

عالم

عالم اجسامی تجاوزدر فافهم پس ای سالك طریق معانی وای راغب اشارات والهام ربانی بو عوالم علویه وسفلیه یعنی
مرکبات اولان موالید ثلثه وبسائط اولان عنصریات وطبیعیاته متعلق هرنقدر خارق عاده نسنه‌لر ظهوراتسه
وبونلرك اسرار وحقایقی مکاشفه اولنسه جمله‌سی عالم کونه منسوبدر عالم الهك اسرار وحقائقی بونك ماوراسنده‌در
ایمدی عالم اجسام وآنك مکاشفاتی دنیویه وعالم ارواح وآنك مکاشفات ومشاهداتی درجات اخرویه کبیدر بوایکیسنك
فوقنده اولان عالم اله وآنك معاینانته واصل اولمیان سالکه اهل برزخ وکشفنه دخی کشوف سفلیه دیرلر زمانه
محجوبلری ایسه موالید ثلثه مرتبه‌سنده برکسنه‌دن برخارق عاده کورسه‌لر آنی کرامت عظمی واهلنی دخی حقه
واصل عد ایدرلر نه سیر ملکی ونه سیر ملکوتی فهم ایدرلر ونه عالم حقیقتدن خبرلری واردر (اولئك کالانعام) بالنسبة
الی الانسان الکامل فیا ارباب الدعاوی این المعانی ویا اصحاب المعانی این الحقایق ویا اهل الحقایق این الغناء الکلی
اللهم سهل وسلم وقرب وکلم وخاطب وعلم (لمحرره) قیل حذر ای دل بوبولده خار وخسلر واریمش) رهزن راه حقیقت نیجه
کسلر واریمش) سالك راه خدایه کالده قالمقلق عجب) دوشمشه چونکم بوبولده دسترسلر واریمش) قالدی وحشتده
بوبولده بولمیانلر مرشدین) جان قولاغینه اکرباناك جرسلر واریمش) ایتمسونمی حقیا بوعندلیب دل فغان) حبس ایچون
بلبلری بونجه قفسلر واریمش (ایرشدی قاب قوسینه نه قوسین بلکه اوادنی) قاب) مقدار معناسنه‌در (قوسین)
قوسك تثنیه‌سیدر یای دیمکدر (ادنی) بوراده اقرب معناسنه‌در قال الله تعالی (ثم دنی) پس فخر عالم حضرت احدیته
نزدیك اولدی یعنی مکانت ومنزلت ایله مقرب درکاه الوهیت اولدی (فتدلی) التدلی برنسنه اشاغه آصلوب صارقمق
بوراده مراد فخر عالمك سجده‌یه خدمتیدر (فکان قاب قوسین اوادنی) پس فخر عالمك حضرت احدیت ایله ما بینی ایکی
کمانك قربی قدر وبلکه اقرب اولدی بو کلام تأکید قربت وتقریر محبتدن کنایه‌در زیرا عادت عظمای عرب بوایدیکه
تأکید عهد مراد ایدن متعاقدین کمانلرین احضار ایدوب بری برینه ضم ایدوب وایکیسی معا قبضتین کرفته برالدن
بر تیر اتارلر وبووضعله من بعد ارالرنده اتحاد واتفاق کلی‌یه اشارت ایدرلردی وبو تحقیقك تدقیقی بودرکه (ثم دنی)
عروج ووصوله (فتدلی) نزول ورجوعه (فکان قاب قوسین) نتیجه منزله‌سنده الله الصمد ایله مشار الیه اولان عالم
صفاته وصوله (اوادنی) الله احد ایله مشار الیه اولان عالم ذاته اشارتدر وبو معراجك صعود وهبوط صورتنده واقع
اولدیغی جسم وروحله معا اولمسنه بناءدر بومقامی زیاده تفهیم دائره فرض ایتمکه محتاجدر اجمالا صورتی بودرکه
بیان اولندی مثلا بو دائره اصلده برصورت واحده‌در ولکن اوزرینه عارض اولان خط مستقیمه‌سی ایله (قوسین)
شکلنه کیرمشدر اکر بوخط عارض اولمسه همان بودائره کورینور پس خط مذکور وجود کونه اشارتدرکه هویت
اوزرینه عارض اولمش برامر متوهمدر اکر بو امر متوهمك بحسب الصورة وجودنه نظر اولنورسه وجود خالق ووجود
خلق ظاهر اولوب تعدد وتکثر لازم کلور خط متوهمدن (قوسین) ظاهر اولدیغی کبی (قاب قوسین) بودرکه عالم
صفاتدر پس عالم صفاته کوره اولان قربتده تمیز باقیدر تکیم (قوسین) حقیقتده قوس واحد ایکن خط متوهمله
تمیز بولمشدر واکر امر متوهم مذکورك عروضنه بناء وجودی عدم اعتبار اولنورسه وجود خالقدن غیری قالمز
وحدانیت وفردانیت ظاهر اولور خط متوهمك ارتفاعندن قوس واحد ظاهر اولدیغی کبی (اوادنی) بودرکه عالم ذاتدر
پس عالم ذاته کوره احدیت دینلور قربیت دینلمز زیرا قربیت تمیز واثنینیتی موجب برنسنه‌در بو مقامده ایسه فناء محض
وطمس کلی ووحدت صرفه‌دن غیری یوقدر (بعدذا) عالم صفات نواتدن ظاهر وثابت اولان شقین کبیدر بری
اجسامه وبری ارواحه اشارتدر پس فخر عالم شب معراجده اجسام وارواحی کذر ایدوب مقام قربیتدن مقام احدیته
وعالم صفاتدن عالم ذاته قدم بصدی واصلا بقیهٔ وجود کونی قالمدی وذات احدیه‌نك تجلیسنه مظهر اولدی ونوات
کبی نون عالمندن فیض بولدی (لمحرره) زهی عنایت کبری که بولدی آنی حبیب) زهی سعادت عظمی که الدی بویله
نصیب (بودر سوز نقله عقلا) نقل ذکر اولنان آیتدرکه شرح اولندی وعقل بودرکه بوقدر تشریفك مقتضاسی ذکر
اولنان وجه اوزره حقه وصولدر زیرا اسم اعظم البته مظهر لازمدر مظهریت ایسه فخر عالمدن غیریچون ثابت دکلدر
(لمحرره) کابر ومعراج حق ایتمك دیلرسك ای کوکل) شهپر همتله پرواز ایله قدسیلر کبی) بارکاه حقه دلك کتمك دیلرسك
ای کوکل) شهپر همتله پرواز ایله قدسیلر کبی) جانکه روز ازلده کر عنایت یار ایسه) سیر لاهوت ایلمك ساکه مقدر
کار ایسه (قاب قوسین اوادنادن نصیبك وار ایسه) شهپر همتله پرواز ایله قدسیلر کبی) حقیا بو جسم وجان وادیلرندن
قیل کذر) سر وحدتدن خبر بیل ایله کثرتدن سفر) آشیان لامکانه ایرمك استرسك اکر) شهپر همتله پرواز ایله قدسیلر کبی
(قودی پس رفرفی عرشده اباغن طوردی حضرتده) یعنی مستوای عرشه دلك رفرف دینلن بساطه سوار اولوب
اوراده رفرفی ومشاهدهٔ جسمی ترك ایلدی واسم ورسمدن بالکلیه منسلخ اولوب رفرف همتله سفر ایلدی وساحل

بجز عماده لا حيث ولا اين منزلنده قرار قیلدی (کتدك هزار بار هزاران هزار میل) آنده که لا خلا دیدیلر دل ولا ملا)
معلوم اوله که فخر عالم حضرتلری عالم ترکیب وتدبیردن مفارقت ایتدکده ترکیب کونیسنی رفرف ایله مستواده ترك
ایتدی واورادن رفرف همته سوار اولوب سیر بسیط اعتبار ایله اعیان ارواح مهیمه یی مشاهده قیلدی وآندن عالم امره
ووحدت ذاتیه یه دك عروج ایتدی سؤال اولنورسه که جمله انبیایه دخی عالم انسلاخده اسرا بسیط حاصل اولور پس
فخر عالمك انلردن فرقی نه در جواب بودر که فرق هر وجهله در زیرا انبیادن کیمسه عالم اجسامه کوره مستوای عرشه دك
فخر عالمه واقع اولان وجهله یقظه حالنده جسمله تفصیلا دکل اجمالا بیله سیر نصیب اولمشدر وعالم ارواحه وامره
کوره اولان سیر بسیط دخی بویله در زیرا بر ذات لطیفه که جسمله بو قدر سیر وسلوك حاصل اوله انك روحانیتنك مطالعه سی
وسرنك احاطه سی نه مرتبه اولمق کرکدر اندن قیاس اولنه پس فخر عالمه ویریلن معراج صوری ومعنوینك تفصیلی
برفرده ویرلمشدر (اشارت قیلدی جبرائیل سلام ویر ربکه قولا) یعنی فخر عالم عرشه قدم بصدقده رفرفی براغوب
بلا کیف حضور حقده قیام ایتدکده جبریل کندی مقامندن اشارت وندا ایلدیکه یا محمد ربکه سلام قولی ایله واسان
ظاهر ایله ثنایه متعلق کلام سویله پس بو کلامدن ایکی نسنه منفهم اولور اولکیسی بوکه فخر عالمك رب عزته سلامی
تدبیرده ورتبهٔ عرشیه ده ایکن واقع اولدی وایکنجیسی بوکه جبریلك فخر عالمه اشارتی سدرة المنتهاده ایدی بوخسه
همراه اولدیغندن دکل ایدی زیرا بو اشارت جبریلك مقامندن مفارقتندنصکره واقع اولدی وبو اشارتدنصکره بر عالمه
دخی واصل اولدیلرکه اوراده حس ملك منقطع اولدی یعنی فخر عالم سدره ده جبریلدن مفارقتدنصکره عالم انواره رفع
اولنوب یتمش بیك حجاب نورانی خرق ایتدیلر که هر برینك غلظتی بشیوز ییللق قدر ایدی آندنصکره عالم ترکیب
وتدبیردن مفارقت ایدوب حس ملك منقطع اولدقده فخر عالمه وحشت کلدی حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله
تعالی عنه دائما انکله انیس اولمغله اوراده رفع وحشت ایچون صدیق لساندن یعنی آنك صوتنه بکزر صوت ایله (قف
یا محمد فان ربك یصلی) دینلدی یعنی یقول سبحانی سبقت رحمتی غضبی کما قال الله تعالی * هو الذی یصلی علیکم
وملائکته لیخرجکم من الظلمات الی النور وکان بالمؤمنین رحیما * والمراد بالصلوة المنسوبة الی الله تعالی هی الرحمة
الذاتیة بوندنصکره علی - اعلادن ندا واردا ولدیکه ادن یا خیر البریة ادن یا احمد ادن یا محمد قال علیه السلام فادنانی ربی
حتی کنت کما قال الله تعالی (ثم دنی فتدلی فکان قاب قوسین او ادنی) ای وصلت الی مرتبة الذات الواحدیة ثم الاحدیة
(اوقیدی پس تحیاتی صلوة وطیباتی هم) سلام ویردی تعالی الله اکا اکرام ایدوب فضلا) یعنی قال النبی صلی الله
تعالی علیه وسلم (التحیات لله) ای کلمة التحایا والادعیة لله تعالی فی ملکه کما فی المغرب والسلامة عن الافات لله تعالی
وحده لان التحیة جعلت اسما للسلام فی عرف الشرع کما فی حواشی ابن الشیخ وجمعت لارادة انواع الاستغراق
کما فی شرح المشارق لابن ملك وقال بعضهم المراد بالتحیات جمیع العبادات القولیة (والصلوات) ای العبادات البدنیة
(والطیبات) ای العبادات المالیة وقیل غیر ذلك ومن ذکاء ابی حنیفة رحمه الله تعالی ان اعرابیا دخل مسجده وهو
قاعد مع اصحابه فسلم علیه فرد علیه السلام فقال الاعرابی بواو او بواوین فقال ابو حنیفة بواوین فقال الاعرابی بارك الله
فیك کما بارك فی لا ولا فلم یفهم اصحابه سؤال الاعرابی ولا جواب ابی حنیفة رحمه الله تعالی ولا دعاء الاعرابی له
فسأله اصحابه عن ذلك فقال سألنی عن التحیات بواو ام بواوین فقال بارك الله فیك کما بارك (فی شجرة مبارکة زیتونة
لا شرقیة ولا غربیة لانها مذکورة بین لا ولا والمراد بالواوین واو والصلوة وواو والطیبات وانما کان بالواو ابلغ لانه بغیر
واو یصیر الکل ثناء واحدا (السلام علیك ایها النبی) هذا من کلام الله تعالی رد علی حبیبه سلامه بمقابلة التحیات
(ورحمة الله) رد علیه رحمته بمقابلة الصلوات (وبرکاته) رد علیه برکاته بمقابلة الطیبات وبرکة الله تعالی اسم لکل
خیر فائض منه علی الدوام وانما جمعت البرکة دون السلام والرحمة لانهما مصدران قال فی الکافی والالف واللام
فی السلام ابلغ لانه یستغرق الجنس وسلام نکرة تتناول الواحد قدم السلام علی الرحمة لتقدم السلامة عن الافات
علی المنافع والبرکات ومنتهی الامر فی السلام ان یقال السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته لکونه مستجمعا لجمیع فنون
المطالب التی هی السلامة عن المضار ونیل المنافع ودوامها ونماؤها ولهذا اقتصر علی هذا القدر فی التشهد (السلام
علینا وعلی عباد الله الصالحین) هذا من کلام النبی علیه الصلوة والسلام عمم سلام الحق وقید العباد بالصلاح لان
التسلیم لا یلیق بالمفسد (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله) هذا من کلام جبریل علیه السلام وانما قدم
عبده علی قوله رسوله نفیا لقول الیهود والنصاری فان الیهود قالوا عزیر ابن الله والنصاری قالوا المسیح ابن الله فنحن
نقول عبده ورسوله وتمام الکلام فی التحیات فی شرحنا علی فقه الکیدانی (رسول الله دیلدیکم سلامی عام اوله حقك)
دیدی بزه سلام ایرسون دخی صالحلره مثلا) یعنی سلام بزه مخصوص اولمسون بلکه بزه اولان سلام کبی عباد

صالحینه دخی اولسون کما قال (وعلی عباد الله الصالحین (اشتدی آنی جبرائیل شهادت ایتدی توحیده) سموات اهلی
مجموعی بیله دیدیلر افضالا) افضال تعلق دریعنی جبرائیل اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله دیدکده
سمواتده اولان ملکلرك جمله سی جبریل لساندن بو شهادتی کوش ایدوب متابعة شهادة کلمه سنی تلفظ ایتدیلر پس
بونلرك شهادتنه افضال دیرلر زیرا شهادت جبریل اوزرینه زیاده در فافهم (چون ایردی بو مقامه اول تجلی ایلدی الله
(حجابن رفع ایدوب اکا جمالین وصل ایدوب وصلا) یعنی مقام خطابه واصل اولدقده رؤیتله دخی شرفیاب اولدی (الهی)
کوستر جمالکی بوزك کوره لم) ای ذات وصفاتی کوزل اللهم) حسنك کاشنکدن کوللر دیره لم) ای ذات وصفاتی
کوزل اللهم) دیوانکه طوروب ال قاوشرالم) احسانکه حاضر اولوب طورالم) سنی کورمك ایچون قارشو وارالم) ای ذات
وصفاتی کوزل اللهم) حبیبکی دعوت ایدوب معراجه) مظهر ایتدك آنی خلعت وتاجه) احسان ایله بزم کبی محتاجه
ای ذات وصفاتی کوزل اللهم) ذوق وصالکی سورنلر ایچون) نور جمالکی کورنلر ایچون) بزی سکا ایرکورنلر ایچون)
ای ذات وصفاتی کوزل اللهم) مقصود من عرش وصله ایرمکدر) فراقك غمی دلدن سورمکدر) حقینك مرادی سنی
کورمکدر) ای ذات وصفاتی کوزل اللهم (الا ای طالب تحقیق اشتکم ایده لم تدقیق) اکر الله ویره توفیق بیان ایده وز
اجمالا) تحقیق هر نسنه نك حقیقتن حق اوزرینه بیان ایتمکدر (تدقیق) تحقیقده دقت ایدوب امر غامض بیان
ایتمك بوراده تحقیقدن مراد شریعت مرتبه سنه کوره کلامدر وتدقیقدن مراد حقیقت مرتبه سنه کوره کلامدر
بو بحرایسه ایکیسنی مشتملدر (توفیق) طوغری یوله دلالت ایتمك بونك حقیقتی مطلوبك حصولنده اسباب بری برینه
موافق وظهیر اولمقدر (اجمال) متفرق نسنه لری اختصار اوزره جمع ایتمکدر وقال بعضهم الفرق بین الاجمال والتفصیل
ان الاول ایراد الکلام علی وجه یعین بعض المحتملات (صحیح بودرکه اللهی بو باش کوزیله کورمدی) کوکل کوزی ایله
کوردی بودر قرآنده تنزیلا) پس سوز صحیحدر دیمك جرح وتعریض اولنمش دیمکدر یا خود محل جرح دکل دیمکدر
ویستعمل الصحة بمعنی الثبوت کما فی قوله) صح عند الناس انی عاشق) غیر ان لم یعرفوا عشقی لمن (بودر قرآنده تنزیلا)
یعنی فخر عالمه قرآنده تنزیل اولنان رؤیت قلبیه یه دال اولان کلامدر قال الله تعالی (ما کذب الفؤاد ما رأی)
فالرائی هو الفؤاد والمرئی هو الحق تعالی (وما جعلنا الرؤیا التی اریناك الا فتنة للناس) لان الرؤیا تستعمل فیما یکون
فی غیر الیقظة قال الله تعالی اخبارا عن یوسف علیه السلام هذا تأویل رؤیای من قبل فاقتضی ذلك انه علیه السلام
رأی ربه فی رؤیاه ولیس ذلك الا بالبصیرة (کوزیله باقدی قلبینه فؤادینه نظر قیلدی) قلب فؤاد الفؤاد من القلب
کالقلب من الصدر یعنی صدر انسانك جانب یسارنده وضع اولنمش صنوبری الشکل بر مضغه در فؤاد آنك وسطی
وباطنیدرکه محل محبتدر کما قال الصدیق رضی الله عنه (غرست الحب غرسا فی فؤادی) فلا یخلو الی یوم التنادی)
کاه اولور قلب ایله کوکل مراد اولنورکه فؤاد دروکاه اولور آنك ظرفی مراد اولنورکه یورك دیدکلری مضغهٔ صنوبریه
یعنی چام نوعندن صنوبر اغاجنك قوزاغنه بکزر برات پاره سیدر کما قال الجامی) نیست این پیکر مخروطی دل) بلکه
هست این قفس وطوطی دل) کر بو طوطی زقفس نشناسی) بخدا ناس نیءنسناسی (پس اندن کوردی اللهی کوکل
کوزی ایله الا) یعنی ان الله تعالی جعل بصره فی فؤاده وخلق لفؤاده بصرا حتی رأی ربه رؤیة غیر کاذبة کما یری
بالعین (کلام سرمدی بی نقل بشنید) خداوند جهانرا بی جهت دید) دران دیدن که حیرت حاصلش بود) دلش در چشم
وچشمش در دلش بود) الحاصل فخر عالمك بصری بصیرتنه تابع اولوب حق تعالی یی انسلاخ حالنده کوردی یوخسه
حسن بصریه ده ایکن بصر ایله کورمدی فافهم (ولی شیخ عربکم اول نواویدر یوز رمشدر) نووی شام شهرنده بر قریه درکه
ابو زکریا یحیی بن شرف الدین الشافعی اکا نسبت اولنمشدر امام نوویناك مصنفات جلیله سی واردر صحیح مسلمی شرح
ایلمشدر مشهوردر قدم دمشق سنة خمسین وستمائة وله تسع عشرة سنة فتفقه وورع کان قانعا بالقوت تارکا الشهوات
صاحب عبادة وخوف صغیر العمامه کبیر الشان مکبا علی العلم والعمل توفی فی رجب سنة ست وسبعین وستمائة وقبره
بزار بنوی کذا فی روضة الخطیب صلوة رغائب حقنده (قائل واضعها) دین بودر متأخرین ونیچه لر بو خصوصده
اکا تبعیت ایلیوب صلوة مذکوره مصلی سنه تقلیدده افراط ایتمشلردر سامحهم الله تعالی جوابی محلنده مذکوردر
(محل اختلاف اولسه کرك کیم ایده وز عدلا) یعنی شب معراجده فخر عالمك جناب کبریایی بصر ایله رؤیتی محل
اختلافدر زیرا کیمی اثبات وکیمی نفی ایتمشلردر پس عدل واستقامت ایدوب بو اختلافده حق نه ایسه آنی بیان ووراه
انصافه سلوك کرکدر اختلاف اودرکه بر نسنه نك طریقی متفاوت ولکن مقصود متحد اوله بروجهدن حج کبی پس
جمهور رؤیت وقوعنده متحد وطریقنده متفاوتلردر زیرا کیمی بصر ایله وکیمی بصیرت ایله دیمشلر (چو دیدی ابن عباس
کیم محمد کوردی اللهی) دیمشدر عایشه حاشا کوزیله کورمدی کلا) ابن عباس ابو العباس عبد الله بن عباس بن عبد

المطلب الهاشمی ولد قبل الهجرة بثلث سنین ودعا له النبی علیه الصلوة والسلام بالحكمة والفقه والتأویل ای قال اللهم فقهه فی الدین وعلمه التأویل ولذا كان حبر هذه الامة وترجمان القرآن ولذا اقتصر الامام النیسابوری فی تفسیره علی تفسیره ورآی جبریل مرتین وكف بصره فی آخر عمره وتوفی النبی علیه الصلوة والسلام وله ثلث عشرة سنة مات بالطائف سنة ثمان وستین فی ایام ابن الزبیر وهو ابن سبعین سنة رضی الله تعالی عنه عایشة ام المؤمنین رضی الله عنها بنت ابی بكر الصدیق رضی الله تعالی عنه كانت فقیهة عالمة فصیحة فاضلة كثیرة الحدیث عن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عارفة بایام العرب واشعارها روی عنها جماعة كثیرة من الصحابة والتابعین تزوجها النبی علیه السلام بعد موت خدیجة بمكة وهی بنت ست سنین وبنی علیها فی المدینة فی شوال سنة اثنتین وهی بنت تسع سنین وماتت بالمدینة سنة سبع وخمسین لیلة الثلاثا السبع عشرة خلت من رمضان وكان الخلیفة علی المدینة یومئذ مروان بن الحكم فی ایام معاویة وعائشة احدی الستة المشهورین بالروایة وهم ابو هریرة وابن عباس وابن عمر وعایشة وجابر بن عبد الله وانس ابن مالك رضی الله تعالی عنهم اجمعین (كلا) حرف زجر ومنع در قال فی انسان العیون قد صحت الاحادیث عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما فی اثبات الرؤیة وانكرتها عایشة رضی الله تعالی عنها وقالت من زعم ان محمدا صلی الله تعالی علیه وسلم رأی ربه بعین رأسه فقد اعظم الفریة علی الله تعالی ای اتی باعظم الافتراء والكذب علی الله ووافق كلا منهما جماعة من الصحابة والتابعین (معاذ بن جبل ایدر خدیجه آنه ایدركیم) معاذ بن جبل كان من اعلام الصحابة وبعثه علیه السلام الی الیمن خلیفة لیبین الدین خدیجة ام المؤمنین بنت خویلد القرشیة رضی الله تعالی عنها وهی اول نسائه صلی الله علیه وسلم ولها فضائل لا تتناهی وقد سبق اولا (ایشتدم كه رسول الله بو سوزی دیدی تعدیلا (بعض نسخه ده بیوردی دیدی تعدیلا دوشمشدر التعدیل راست كردن یعنی برنسنه یی طوغر تلق بوراده فخر عالمك كلامنی استقامتله وصفدر كه واقعی بیاندر فافهم (كه معراج كیجه سی كوردم بو باش كوزیله اللهی) بو سوزدر سوزلرك صاغی ایلك بو سوزه تعدیلا) تعدیل اعتمادا یمك ترجیح ارتقلق ویرمك یقال رجحه ای فضله علی الاخر لانفی ولا رد زیرا ابن عباس ایله معاذك روایتلری متوافقدر پس راجح اولان بودر كه فخر عالم ربعزتی باش كوزیله كوردی (عجم فاضللری كرچه كوكل كوزیله كوردی دیر) عرب فاضللری حقدر طوتلك بو سوزی تعلیلا) مقصود صحتله معلل اولدیغن بیاندر والعلة مأخوذة من العلل وهی الشربة بعد الشربة سمی الامر المثبت للحكم فی الشرع بها لتكرر الحكم بتكررها ومحتملدر كه بوراده تعلیل معلل بطعام وغیره تعلیلا لا شغله یه قبیلندن اوله یعنی بو سوزی طوتوب بو كه مشغول اولك وخلافن ترك ایلك (بعد ذا) ذات باری تعالی نسب واضافاتدن تجردی حسبیله مدرك ومرئی دكلدر انكیچون ابوذر رضی الله تعالی عنه فخر عالمه سؤال ایدوب لیلهٔ معراجده ربكی كوردكمی دیدكده بیوردیلر كه نورانی اراه یعنی نور مجرد كورلمك نیچه ممكن وجائزدر زیرا متعلق رؤیت اولان مراتب مظاهرده ظهور ایدن نوردر (كما قال الله تعالی (الله نور السموات والارض مثل نوره) پس مظاهر ضیا وحق نور مطلق اصلی دركه نور علی نور بو ایكیسنه اشارتدر انكیچون (یهدی الله لنوره من یشاء) بیوردی یعنی حق تعالی مراد ایتدیكنی مظاهرده متعین ومجالیده جلوه كر وساری اولان نوریله نور مطلق احدی هدایت ایدر پس حقیقتده ابن عباسك اثبات ایتدیكی رؤیت مظاهرده متعین اولان نور ظل واضافی یه اضافتیله در وحضرت عائشه نك نفی ایتدیكی نور اصلی وحقیقی یه نسبتله در والا مظاهرده وراء حجاب مراتبدن ادراك ممكندر كما قیل (بیت) كالشمس یمتنع اجتلاؤك وجهها) فاذا اكتست برقیق غیم امكنا) تكیم جنتده اولان رؤیت دخی بو قبیلدندر سؤال اولنورسه كه ذكر اولنان وجهله رویت فخر عالمه مخصوص دكلدر مع هذا بیورمشلردر كه حق تعالی حضرت موسی علیه السلامی كلام ایله مجتبی وبنی رؤیتله مصطفی قلدی جواب بودر كه فخر عالمه واقع اولان سیر وتفضیل افراد انبیادن بر كمسیه میسر اولمه مشدر زیرا حضرت موسانك حق تعالی ایله مناجاتی جبل طور اوزرنده واقع اولدی یعنی عالم عناصرده وحضرت عیسی فلك ثانیه ده سیر ایلدی تكیم فضولی دیر) عزم چرخ ایتدی مسیحا كه بوله معراجك) یتمدی منزل مقصوده طریق طلبی) وحضرت ادریس فلك شمسه دك عروج ایلدی فاما فخر كائنات علیه اكمل التحیات حضراتی بو عنصریات وطبیعیاتك جمله سندن كذر ایدوب ومقامات انبیانك جمیعندن ایلرو كیدوب فوق العرش مناجات ایلدی وحضرت موسی كبی فخر عالم دخی شش طرفی كوش اولوب كلام حقی وخطاب مصطفایی بی جهت استماع ایتدیكی كبی هر جانبی چشم اولوب جمال مولی ودیدار اعلایی دخی بی كیفیت بصر وبصیرتله كوردی یعنی اول وقتده بصر ملكی ایله بصر ملكوتی متحد اولوب بصر ملكوتی ایله اسم باطن جهتندن باطن حقی معاینه وبصر ملكی ایله اسم ظاهر جهتندن ظاهر حقی مكاشفه بو ایكی بصرك احدیت

جمعه

جمعیه سیله جمیع تعینات علویه وسفلیهٔ جسمانیه ایله متعین اولان حقیقت جمعیه یی مشاهده ایلدیكه حقیقتده بو كا تعین ولا تعین واطلاق ولا اطلاق ذاتی اطلاق اولنور الحاصل فخر عالم دخی وقت تجلیده صورت جسمه كیردی وقلب وقالبی رتبهٔ احدیته ایردی وباش كوزیله كوردی دیدكاری بو معنایه در والا رؤیت لطف وحضوربابندن برامر غامضدر فافهم واولكه حق تعالی فخر عالمك قلبنه بصر خلق ایدوب انكله كوردی دیرلر آندن مراد یعنی فخر عالم حضرتلری حقیقت امره مطلع اولوب وجه مقصوددن قناع كشف ایتدی دیمكدر بو معنی ایسه ذكر اولنان وجهله رؤیت بصریه یی منافی دكلدر پس بو تحقیقك جالی چشم ادراك كوردی وبو تدقیقك سدرهٔ سرنه دست شهود ایردی صاحب محمدیه نك شمد نصكره ذكر ایده جكی معنای دقیق وسر عمیق دخی حوصلهٔ دانشكه كنجایش بولور وآغوش فهم وقبولكه كلور والله الهادی الی طریق الوصول ومنه التوفیق للفهم والقبول (الا ای واصل حضرت ایشت امدی حقایقدن (كه بونده دیندی برمعنا كه سوزلك اصلدر فصلا) حضرت اصلده حضور معناسنه دركه غیبتك ضدیدر بوراده مراد جناب حقدر وبو خطاب اهل بدایت وتوسط واصحاب غیبته در ولكن بطریق التفؤل ارباب نهایت وحضوره اولان ادا ایله تعبیر اولندی اكر سؤال اولنورسه كه بوراده واصل حقیقی مراد اولمدیغنه قرینه نه در جواب بودر كه مابعدنده اولان استماعله خطابدر زیرا اشت امدی حقایقدن دیمك حقایقه متعلق اولان سوزلردن دیمكدر منتهی ایسه بو مقوله كلماتی استماعدن مستغنیدر اكر سؤال اولنورسه كه هر كس واصل حضرتدر پس تخصیصه وجه نه در جواب بودر كه نفس الامرده واصلدر ولكن غافلدر تكیم حضرت هدائی قدس سره بیورر (اكا واصل درر اشیا محقق (ولی محجوب اولان بیلمز وصالی) فصلا قطعا دیمكدر (كه چونكم دنیا كوكینه ایرشدی قودی نفسینی) قودی سدره ده قلبنی ایدوبن رینه میلا) بوراده نفس ایله مراد روح حیوانینك بدنه تعلق وارتباطندن حاصل اولان مرتبه دركه ناظردر بو كلامده اشارت واردر كه فخر عالمك نفسی نفس قدسی وعلویدر سائر افراد امتك كبی دونی وسفلی دكلدر زیرا قضیهٔ معراج صورت فنادر پس عروجده جمیع امانات محلنه وضع اولنور كما قال تعالی (ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الی اهلها یعنی فخر عالم حضرتلرینك نفسی فلك قمردن مأخوذ اولمغله حین انحلالده انده اوراده براغوب كذر ایتدی وقلب شریفی سدرة المنتهادن اخذ اولنمغله اول مستعاری انده اوراده ترك ایتدی مناسبت بودر كه بر روایتده عقل قلبده در وسدرة المنتهی عقل كل صورتی اولان جبریلك مقریدر (قودی پس جانی احمد مقام قاب قوسینده (اشت بو سری اعلادن كه تحقیقا وتأویلا) جان مراد روح سلطانیدر كه روان دخی دیرلر روح حیوانی دكلدر روح سلطانی تعین صفاتی مظهر اولمغله قاب قوسین مقامنده وضع اولندی قال الهدائی قدس سره (غالب اولوب حب وطن وحدت دیارینه كیدن) صغمز اورایه جان وتن سرله سیرا یتمك كرك) المراد بلفظ جان عالم الارواح وبلفظ تن عالم الاشباح وبلفظ السر عالم الامر الالهی الذی یقابل الخلق المشار الیها بقوله تعالی الا له الخلق والامر فالارواح والاشباح من عالم الامر فعالم الامر الوحدة الذاتیة ولا یسعه عالم الارواح والاجساد لكثافتها بالنسبة الیه فلا یمكن سیره والدخول فیه الا بقدم السر اذ لا یصل الی اللطیف الا اللطیف فاعرف هذه الجملة فانها تنفعك فی هذه البحر من المحمدیة والله المعین التأویل فی الاصل ما یؤول الیه الكلام وصرفه الی مرجعه وفی الشرع صرف الایة عن معناه الظاهر الی معنی یحتمله اذا كان المحتمل موافقا للكتاب والسنة بوراده تأویل تحقیقك مقابلیدر (دیدی نفسی كه این القلب دیدی قلبی كه این الروح) دیدی روحی كه این السر (دیدی سری كه تحصیلا) این القلب مكاندن سؤالدر یعنی قلب نه مكانده در تحصیل برنسنه یی حصول ووجوده كتورمك یعنی بو قوی بری برندن مفارقت ایتمكله بری برینك تحصیل وطلبنه دوشدیلر ولكن قلبه وقلب روحه وروح سره تابع اولمغله هر بری كندی متبوعندن سؤال ایدر تكیم حضرت هدائی بیورر چونكم هدائی محو اوله نفسك رعونتی (اول قلبه قلب روحه او سره اویوب كاور) بوندن منفهم اولور كه ابتدا تعین سرلك وآندن روحك وآندن قلبك وآندن نفسك در پس سر عالم امره وروح عالم ارواحه وقلب عالم عرش وكرسی یه ونفس عالم اسمایه متعلقدر انكیچون قلب عالم جنتدن ونفس عالم كون وفساددندر الحاصل بو تعیناتده نزولا وعروجا ترتیب رعایت اولنور فافهم (دیدی سری فنی الله خطاب ایرشدی اللهدن) كه یا نفس نعم سا كه غفرانیله تفضیلا) سرایكیدر بری سر ظاهر دركه مظهر تعین اول وذاتی وواحدی وجمعیدر بو سر روح سلطانینك غیریدر زیرا روح سلطانی مظهر تعین ثانی وصفاتی وواحدی وفرقیدر روح حیوانی مظهر تعین ثالث وفعلیدر وبری دخی سر الغیب دركه سر سر خفی وسر السر دركه جمیع تعینات سلبیه وایجابیه دن مطلق اولان وجودك مظهریدر بو مقامده مراد اولان بودر (غفرانیله تفضیلا) زیرا نفوس كملك استحقاقی مغفرت رحمانیه وفضل حقدر انكیچون (لیغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر) بیورلدی وكذا فی قوله تعالی (ان فضله كان علیك كبیرا) وقوله تعالی (ان الله یغفر الذنوب جمیعا)

وقوله تعالى (فاما الذين آمنوا بالله واعتصموا به فسيدخلهم فى رحمة منه وفضل) (ويا روح رحمتيما كابا غسلادم كرامتله) نفس ايله روحى ذكرده مقارن قيلدى زيرا نفسه تعلق ايدن مغفرتدركه تخليه بابندندر وروحه تعلق ايدن رحمت وانعامدركه تحليه بابندندر والاحليه قبل التحلية كرامت عز وشرف معناسنه در (ويا قلب سا كافضلدن محبت ايردى تجليلا) محبت حب معناسنه در تجليل تعظيمدر بو كلامده قلب محل محبت اولديغى بيان واردر ولكن اصلده قلبده اولانه ود وفؤاده اولانه حب ديرلر ود ضعفا وحب اقويا حاليدر وحب افراط اوزره اولسه عشق تسميه اولنور وهوى دخى ديرلر وهوى دخى زياده اولسه وله ديرلر كه غايتده مبهوت ومتحير اولنلرك صفتيدر (لمحرره) كوكلدر معدن عشق الهى (كوكلدر محرم اسرار شاهى) كوكل عشق ومحبتله طوليدر (كوكل جانى بولان لابد وليدر) كوكلدن دور اولان حقدن جدادر (كوكل بيكانه سى صانمه آشنادر) بولنلر بو كوكلده ذوق وجدان) ايدرلر نوش جام علم وعرفان (ديلرسك بوقلق ايچره اوله سن وار) نديم عشق وشوق اول حقيا وار (ويا سر محمد كل بنى سكاسنى بكا) يعنى نفس وروح وقلبك هر برينه برنسنه ويرلدى وسره بالذات سر ذات ويريلوب سر محمد سر ذاتك وسر ذات سر محمدك اولدى زهى بخت ونصيب بونلندركه پادشاهلرك ندماسى من وجه وزرادن افضلدر زيرا صدر اعظمه مثلا مهر ويرلمك اكرچه نعمتدر ولكن خدمت غير ايله اشتغال جهتندن پادشاهه بعدى واردر نديمك ايسه دائما قربى واردر ومحمديه ده خاتمة الكتابده بو مقامه مناسب كلام واردر كما قال (بكا ملكيني ويرمك طابوسندن) بنى ردايلمكدر قابوسندن (بودر اوش سر قوسين اوادنى) اوادنى مقام احديته اشارتدر (پس ايتدى حقه تبتيلا) وفى التنزيل (وتبتل اليه تبتيلا) اى انقطع اليه انقطاعا تاما بفناء ذاته وبقاء ذاته يعنى حقه تبتل اودركه كشى وجود مجازى لباسندن تجرد ايده شويله كه افعال وصفات وذاتدن فناء كلى بولوب همان ذات حق قاله (چو نور حضرت عزت تجلى ايتدى سرينه) يعنى مقام احديتدن سر ذات ونور حقيقت سر محمدده منكشف اولدى وحجب نورانيه مرتفع اولوب سر احمدده جمعيت اصليه سى ايله ظهور بولدى فافهم يا صاحب المعارج فان التجلى ليس من الخارج (عزت) حق تعالينك صفات جلالندندر وصفات الجلال هى التى تقتضى كمال الذات ولا يكون لها آثار فى خلقه بخلاف صفات الاكرام مثل القدرة فان لها آثارا فى خلقه (تمام سلب اولدى محسوسات نه تمثيلا نه تخييلا) سلب بوراده رفع ونفى ديمكدر يعنى حس وادراك تعلق ايدن اكوانك فخر عالم عليه السلامك ظاهرندن صورت ومثال وباطنندن معنى وخيال رفع اولنوب لوح وجودندن عناصر وطبايعك نقشى بالكليه سلندى وبلكه ماسوى اطلاق اولنان تعيناتك جمله سى زوال وفنا بولوب آفتاب مغرب كبى طولندى واعلم ان المحسوسات هى ما حواه العرش دنيا وآخرت وهو المثال المطلق واما المثال المقيد بالنوم او بالانسلاخ فنوعان آخران من المثال والكون خيال كله فلابد لمن اراد الوصول ان يقطع برازخ الاكوان كلها (اللهم اجعلنا من اهل الجمال والكمال والوصول والوصال) (نظر قيلدى جهات ست تمامت كلى نور اولمش) جهات ست امام وخلف ويمين ويسار وفوق وتحت كه فارسيده پيش وپس وراست وچپ وزير وزبر ديئنور كما قال فى الكواشى عند قوله تعالى (ولكل وجهة) الوجهة والوجهة بمعنى المتوجهة اليه (بعد ذا انسانك ظاهرى عالم ملكوتدركه جهاتله مقيددر وباطنى عالم ملكوتندركه جميع قيوددن مطلقدر پس قلب كامل زمان ومكاندن معرادر (لمحرره) دل كامل شكار غير اولمز نيجه لر عشق يارده دوشمشدر (اوله لى عشق يارله بى قيد) بحر غمدن كنارده دوشمشدر (سطوع ايتدى بوكز بو سر ايچندن نور تكميلا) سطوع ارتفاع معناسنه در يقال سطع الغبار ارتفع يعنى فخر عالمك ظاهرندن نور صفات ظاهر اولوب شش جهتى تنوير ايلديكى كبى باطنندن وسرندن دخى نور ذات حاصل اولوب آنى تكميل ايلدى الحاصل نور صفات ونور ذاتله ظاهر وباطنى مكمل اولدى ومحتملدركه تكميل نور صفاته كوره اوله يعنى نور سر نور صفات صورتنى تكميل ايلدى فافهم (بو كز ايردى تجلى ذات وجودن محو ومحض ايتدى) يقال محاه يمحوه اذهب اثره والمحض الخالص (محض) تركيده چيغ ديمكله تعبير ايلدكارى معنادر محو ومحض فناء كلى معناسنه در ومحتملدركه واو عاطفه ايله در ولكن بزم مطلع اولديغمز نسخه لرده بولنمدى يعنى فخر عالم عليه السلامه تجلى ذات حاصل اولوب وجودن محو وخالص قيلدى شويله كه اثر كون وحدوث بالكليه مضمحل اولوب وجوب وقدم معناسندن غيرى قالمدى قال حضرت الشيخ الشهير بافتاده قدس سره (اهل عرفان ديد يلرسن چقمينجه آره دن) بيلميه كم كيمدر كندويى پنهان ايلين) لان التوحيد اسقاط الاضافات مطلقا وجودا وذاتا وصفة وفعلا وقد اتفق الكمل على ان الخلاص عن الوجود بالكلية مخصوصا بنبينا صلى الله تعالى عليه وسلم لان له مظهرية الاسم الجامع على التفصيل (قودى پس ماسوى اللهى) كما قال حضرت الهدائى قدس سره (باركاه وحدته ايردك همين) قالدى مولى كندى جمله ماسوى (ماسوادن مراد تعينات الهيه وتعينات كونيه در زيرا تجلى ذات جمله تعينات لباسندن تجرد ايله حاصل اولور قال تعالى (لا يمسه الا المطهرون) الاشارة فيه انه لا يمسه

الا

الا المطهرون لا يمس الهوية الا المطهر عن جنابة كل مقام وهى جنابة التعلق بالتعينات الالهية التى هى الشؤنات الذاتية الغيبية والتعين فيها بالقوة وهى مرتبة الاحدية والاعيان الثابتة العلمية وهى مرتبة الواحدة بالتعينات الكونية التى هى الارواح والاجسام وهذا هو المطهر هو المخلص وهو الذى خلص عن شوائب الصفات النفسانية وعن شوائب الغيرية فافهم (ورتلناه ترتيلا) اى بيناه بيانا كاملا قال تعالى (ورتل القرآن ترتيلا) اى اقرأه على تؤدة وتبيين حروفه ترتيلا بليغا بحيث يتمكن السامع من عدها (پس اندن حق بقا ويردى بقا بالله ايله طولدى) اولوب نور على نور اول) نور اول ايله مراد نور بقا وثانى ايله مراد نور فنادر يعنى تخليه دنصكره بقا وتحليه حاصل اولوب نور اوزرينه نور اولدى البقا وجود الاوصاف المحمودة واضافة الاعضاء الى الحق بلا عبد كقوله تعالى (وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى) وهى معنى الجلوة والفناء سقوط الاوصاف المذمومة وعدم الاحساس بعالم الملك والملكوت وهو بالاستغراق فى عظم البارى تعالى ومشاهدة الحق واليه اشار المشايخ بقولهم الفقر سواد الوجه فى الدارين يعنى الفناء فى العالمين وهو معنى الخلعة (وفصلناه تفصيلا) التفصيل التبيين وهو ايراد الكلام على وجه يقين بعض المحتملات (چو كتدى جمله كيفيات فنا بولدى وجوديات) كيفيات كيفيتك جمعيدر اصل وجود اوزرينه زائد اولان خصوصياته ديرلر والفنا سلب الوجود لاحقا وهو اخص من العدم اذ العدم سلبه اعم من ان يكون سابقا اولاحقا ووجوديات وجوده منسوب اولان نسنه لردر جسمانى اولسون روحانى اولسون يعنى وجود مجازى ديدكلرى امور وآنكا متعلق اولان آثارك جمله سى زائل اولدى ديمكدر (كه حتى آنك قالبى اوليدى نوره تبتيلا) قالب ادلز وبشعق قالبيدر بوراده مراد جسددر يعنى جسم فخر عالم عليه السلامه انوار جان منعكس اولوب جان كبى منور وبلكه نور اولدى زيرا اكملك قالبى قلب جنسندندر انكچون وفاتندنصكره صورتلرينه فنا كلمز وجسملرى انحلال بولمز قال حضرت الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر لنا من امره روح وجسم اى لمعاشر الكمل اصلا ولغيرهم تبعا من امر الله الالهى الذاتى الاحدى الوجودى المنبسط على حقايق الممكنات روح وجسم وهما باعتبار مرتبة جمع هذا الامر واحديته احدية الذات لكون وجودهما منه ولذا جمع بينهما وان فرق بينهما فى مرتبة فرق هذا الامر وواحديته (بو نوريله نظر قيلدى كيرو اول ذات نورينه) يعنى نور ذاته نور سريله نظر ايتدى زيرا وراء جسمده روح مجرد وآنك فوقنده عين مجرد وآنك فوقنده سر مجرد واردركه حقله اشنا اولان وجمالنه نظر قيلان اودر فافهم (بوكز نور انكشاف ايتدى كيرو نورينه تجميلا) تجميل تزيين ايتمك بوراده مراد اظهار جمال معناسنه دراولكى نورله مراد نور ذات وايكنجى نور سردر يعنى نور ذاتنه ينه كندى نورى اولان نور سر منكشف اولوب اظهار حسن وجمال ايلدى وبو ايكى نور حقيقتده نور واحددر ولكن تفهيم ايچون اثنينيت بوزندن كورينور قال الهدائى (نور پاك حق حقيله شهود ايت اى كوكل يعنى جميع نسب واضافات مضمحل اولوب حقدن غيرى قالمز وشاهد ومشهود انجق حق اولور پس كشى كندى كوزيله حق مشاهده سنه قالدر (بو نور الله ايله كوردى كيرو الاهى حقا) تعين كندى قالدى ذات) تعين برنسنه علمده يا خارجده بعض احوال واوصافله غيريدن متعين ومتميز اولمق يعنى ما به التعين والتشخص اولان احوال واوصاف زائل اولوب ذات مجرده قالدى الحاصل جمله تعينات الهيه وكونيه لباسندن مجرد اولوب انجق الله تعالى قالدى مثلا مغلوب العقل ومسلوب الحس اولان مرتضده ظاهر وباطن صورت وخيال قالمديغى كبى مسلوب الحال ومسلوب الاختيار اولان صاحب وجدانده دخى نه كنديينك علمى وعينى ونه غيرينك فكر وخيالى قالميوب بالكليه دائرة وجود مجازيدن چيقار ونقطه وحدت جمالنه ينه حق كوزيله باقر (نه تشبيها نه تعطيلا) تشبيه صانع عالمى موجوداتدن برنسنه يه بكزتمكدر وتنزيهك ضديدر وتعطيل صانع عالمى نفى ايدوب عالمى آندن خالى ومعطل قيلمقدر يعنى فخر عالمك ذكر اولنان وجه اوزرينه حقى رؤيتى بر رؤيت ايديكه آنده حق تعالى يه مكان واعضا وصفات حادثه اثبات ايتمك يوغيدى وكذلك وجود حق وصفات قديمه سنى نفى مستلزم اولان طريق ايله دكل ايدى بلكه بر وجهله رؤيت حاصل اولديكه آنده عبد حق اولمغله تشبيه وحق عبد اولمغله تعطيل يوغيدى زيرا تعين كيدوب وحدت ذات ظهور ايتمك ايله عبد الله اولمق لازم كلمز بلكه عبد ينه مرتبه سنده عبد ورب دخى ربدر ولكن تجلى ايله فانى ومحو اولوب باقى قالور وبو مقامه متعلق دخى تفصيل واردر واواخر كتابده رؤيت بابنده كاورانشاء الله تعالى (الهى) كابروا اى عاشق ديدار اولان طالب ذوق وصال يار اولان (اولا بولنده فانى قيل اوزى) حقله صكره بقا بول آچ كوزى (ديدهٔ حق ايله سيرايت اول يوزى كيمدر كورقو للره خنكار اولان) كر تجلى ايلسه نور قدم نور محض ايلر وجودى لاجرم (يوغ اولور وار اولور بو نور ايچره اودم حق اولور ذاتنده انجق وار اولان) (هركيمى معراجه دعوت ايتدى حق) ويردى آكا سر مطلقدن سبق (كوره كه وجه حق اولدى احق) حقيا هر شب سحر پيدا اولان (ديكر) برنظر قيل ذره لر خورشيد اوله (يا الهى لطف واحسان ايليكل) شش جهت قيدندن آزاد ايت بزى (دعوت معراجكه شاد ايت بزى) حق يولى بولمغه ارشاد ايت بزى)

يا الهی لطف واحسان ایلیکل (نورك ایله دیده لر روشن اوله) سركیله جان عاشق شن اوله (خارغم كیده كوكل كولشن اوله
یا الهی لطف واحسان ایلیکل (نور ذاتك قاتكه ایله دلیل (تا سنكله ایرشه سا كه سبیل) قالمسون بولده مدد حق علیل
یا الهی لطف واحسان ایلیکل (الا ای جوهر معناده صراف) جوهر قیمتلو طاشدر (اشتكل كم نه دیدی بونده عراف)
عراف مبالغه ایله عارف دیمكدر اصلده علم لدنی اربابنه علامه اطلاق اولنمق كرك ایدی زیرا علم كلیاته ومعرفت جزئیاته
تعلق ایتمكله اول ثانیدن شریفدر ولكن علمانك اهل رسومه اطلاقی شایع اولمغله اهل حقیقته عرف صوفیه ده
عرفا دینلدی پس عارف بالله اولان البته عالمدر ولكن هر عالم اولان عارف دكلدر (لدنی علمنك بو كوهریدر) یعنی بوندن
مقدم اولان بحر ده ورؤیت بابنده ذكر اولنان تحقیق معدن كبی اولان علم لدنینك كوهر كبی قیمتلی مضمونیدر لدن
عند معناسنه دركه حضور دیمكدر علم لدنی (وعلمناه من لدنا علما) آیت شریفه سنده اولان لدنه منسوبدر لدن
مقام احدیته اشارتدر وعلم ایله مراد علم اشارتدر نتكیم بونك ماقبلنده (فوجدا عبدا من عبادنا آتیناه رحمة من عندنا)
آیت كریمه سنده عند مقام واحدیته اشارتدر ورحمت ایله مراد علم عبارتدر (حقایق حقه سینك جوهریدر) معلوم
اوله كه اجسامك حقایقی ارواح وارواحك اعیان ثابته واعیانك اسماء الهیه واسمانك حقیقتی ذات احدیه درحقه
معروفدركه ایچنه نسنه قورلر بوراده حقایق حقه یه وذكر اولنان تحقیق جوهره تشبیه واردركو یا بو تحقیق
سائر حقایقه كوره لب ومظروف وسائر حقایق بوكه كوره قشر وظروفدر (بو بر تحقیق حقانی ایدی آه) نسیم
غیب ایدیكم ایردی ناكاه) نسیم خوش قوقولی یعنی ذكر اولنان تحقیق جانب غیبدن نسیم كبی اكسزدن كوش جانه
ایسدی زیرا اولیاء اللهه حاصل اولان الهاماتده ترتیب مقدمات وتعمل وتكلف یوقدر بلكه آنلره وارد اولان تجلیات
برق كبی براوغردن آچلوب علوم غیر متناهیه فیض ایدر (لدنی علمنه شول بولدیكم یول) كه آمنا وصدقنا دیدی
اول) ایمانله تصدیقك فرقی بودركه تصدیق خبر مقابله سنده اولور ایمان خبر مقابله سنده اولدیغی كبی فكر ونظردن
دخی اولور مثلا بركمسنه یه صنعتندن صانعه استدلال ایله معرفت حاصل اولسه آمنت به دیر وچن مؤمن به اولان
نسنه حقنده خبر وارد اولسه صدقت الخبر دیر وكذلك تصدیق لسان ساكت ایكن قلبله دخی اولور تقول سمعت الحدیث
فصدقته دیرسن ایمانده ایسه لفظ وعقد مجتمع اولمق كركدر آنكچون ضرورت اولمدقچه اقرار باللسان ساقط اولمزو بقاء
اختیار ایله كلمهٔ شهادتی تلفظ ایتمین كمسنه اوزرینه احكام مسلمین اجرا اولنمز بوراده ایمان وتصدیق عبارتله انكار جلی
واشارتله انكار خفی مقابله سنده در نتكیم آنكچون بعض عارفلر بیورمشلردركه هر كیمك كه بو علم وهبیدن یعنی
كشفدن نصیبی اولمسه حقنده سوء خاتمه دن خوف اولنور وادنی نصیب علم مذكوری واهلنی تصدیقدر وآنی انكار
ایدنك اقل عقوبتی محرومیتدر یعنی بو علم صدیقین ومقربیندن برنسنه ایله مرزوق اولمامقدر قال الهدائی قدس سره
كل هدایندن آل خبر ایركن) حق استین قوسون انكارین) وقال یونس امره قدس سره (مدعی بی صایمه آدم آنلری
طوت آخوره (اوربولاری باشنه هر كیمكه عشق بازی دكل (وفی المثنوی) كیست كافر بی خبر ز ایمان شیخ (كیست مرده
بی خبر از جان شیخ (پس اویدی مصطفانك شرعتینه) ایشت كل شمدی آنك شرعتی نه) شرعت طریق واضح معناسنه
والشریعة ماجاء به النبی علیه السلام من الله تعالی فیتناول الاحكام الشریعة الاعتقادیة والعملیة جمیعا والشرعة
فی المصرع الاول بمعنی الشریعة وفی الثانی بمعنی الطریقة المسلوكة صاحب محمدیه نك كلامنده اشارت واردركه
شریعت نبویه یی محافظه اوزره اولمیان سالك بولنی یوروب علم لدنیدن محروم اولور زیرا حقیقت اوزره علم لدنی
متشرع اولنلره انعام اولنور اشق مشرب اولان ملحدلرك بیلدیكی وبولدیغی خیالات وظنوندر قال تعالی (وأتوا البیوت
من ابوابها) فمن الابواب باب الشریعة وباب الادب وقال تعالی (واتقوا الله ویعلمكم الله) عطف التعلیم علی الاتقاء
وهو بمنزلة النتیجة منه والسالك المحقق اولی بالمحافظة علی الحدود من العامی المقلد لان السمن انما یستخرج من اللبن
وقال الاسكوبی (موصل راه حقیقت اولمز لمعاتیله فتوحات وفصوص) اولمسك راعی شرع خاتم) مقتدالك اولمسه
آیات نصوص) پس زمانه مصوفه سنك علم حقیقتدن بی بهره اولدقلری اصول وفروعی رعایت ایتمیوب مجرد كتب
ورسائل مطالعه سیله اكتفا ایتدكلرندندر زیرا ادوات علومدن حاصل اولان مرتبهٔ كسبیدر علم لدنی ایسه وهبیدر پس
احكام شریعت وآداب طریقت اولمدقچه علم وهبی حاصل اولمز وحصول بولدقده دخی وداع عالم فانی ایدنجیه دك رعایت
احكام وآداب لازمدر قال الهدائی قدس سره (طولرسه سركه نور حقیقت) كركدر ظاهر كده فرض وسنت (تجلی
قیلدی چونكم حضرت ذات) رسول اللهه ایردی وحدت ذات) یعنی بحر سابقه ده ذكر اولنان وجهله شب معراجده
فخر عالم علیه السلامه تجلی واقع اولدقده قاب قوسین مرتبه سی اولان صفات واحدیه وشهادت صفاتیه مرتبه سندن
اوادنی مرتبه سی اولان ذات احدیه وغیب ذاتی مرتبه سندن ترقی حاصل اولدی وكثرت صفاتدن وحدت ذاته وصول

بولدی (بقا بالله ایروب كیدردی ذاته) مظاهردن سفر ایدردی ذاته) یعنی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمك سلوكی
بالكز فنا ایله دكل بلكه فنا وبقانك مجموعی ایله ایدی پس سیر الی اللهده قاب قوسین مقامنه وصولده فناء صفات واوادنی
مرتبه سنه وصولده فناء ذات حاصل اولوب امر عروج تمام اولدقده نصكره سیر من الله وفی الله ایله بقاء صفات وذات ایله
شرفیاب اولوب امر نزول كمال بولدی وبالفعل مقام قوسین ومرتبهٔ اوادنی صاحبی اولدی (بعدذا) فنا فی الله مقامنده
قالنلره واقف مستهلك دیرلر وبقا باللهه مردود اولنلره عارف وعالم وارث دیرلر یعنی اكر كندی نفسی تكمیل ردا اولندی
ایسه عالم وارث دینلور عالم وارث یالكز عارفدن افضلدر وعارف دخی بعض واقفدن اعلادر وبالعكس مثلا ابو یزید
البسطامی حضرتلری واقف مستهلك قسمندن ایكن بقایه مردود اولنلرك دكسی مقامده آنكله متماثل دكلدر
اكر سؤال اولنورسه كه فناء تامه واصل اولانك علامتی ندر جواب بودركه اهل فنایه جمله خلق مرآت ومرئی اولور
شویله كه مرآته ناظر اولان كمسنه مرآتنادیده اولوب مرئی اولان فقط صورت اولدیغی كبی اهل فنایه دخی مرآت
مظاهرده حق ظاهردن غیری كورنمز مثلا بركمسنه دقتله آفتابه نظر ایلسه كوزلری خیره لنوب هر قنده باقسه نوردن
غیری كورنمز حتی اشیانك وجودی مستور اولور واهل بقایه حق مرآت وكندی ذاتی مرئی اولور زیرا وجود حقانی
لباسی ایله متلبس وحقائق ایله متحقق اولانه كندینه كندیدن غیری كورنمز فافهم (لمحرزه) قنده باقسم كوزیمه
صورت رحمان كورینور (دیدهٔ جانه جهان ایچره اوجانان كورینور (بو جهان ایچره بن اول لیلی یه مجنون اولالی (نه
جهان باكه نه خود جسمله بو جان كورینور) چشم ظاهرله باقلسه كورینن كنعاندر (لیك باطن كوزینه یوسف كنعان
كورینور) نه تجلی عجبدر كوزی آچقلره بو) كفر آیینه سنه باقسلر ایمان كورینور (خارق پردهٔ كثرت اولنه ای حق چهرهٔ
وحدت ذاتیه نمایان كورینور (شهود ایدر ایدی حسن صفاتی) صفاتی كوستردی غیب ذاتی) یعنی مظاهر اسماء
الهیه ده صفات شاهدیه یی وصفاتده دخی غیب ذاتی مشاهده ایدوب بو وجهله عوالمدن سفر وافعال وصفاتدن
كذر ایدردی وذات واحدیه شهادت بابندن وذات احدیه غیب قبیلندندر زیرا غیب ذاتك ظهوری صفاتله در
نتكیم زیر زمینده مدفون اولان الوانك بروزی اوراق واغصانله در انكچون (كنت كنزا مخفیا) بیوردی یعنی بنم ذاتم
زیاده كزلی بر كنز كبی ایدی خلقی خلق ایدوب خفی جلی اولدی وصفات وذاتی كوستردی ولباس كون اول ذاته زینت
ویردی وآیینهٔ عالم آنك جمالنه مظهر دوشدی (لمحرره) آینه اولمسیدی عالمده) یوز كورنمزدی بنی آدمده) حق توحید
ایدن دل اهلینك) نظری حقه دررهردمده (پس اسم اعظم اولدی چونكه ظاهر (بلوردی ایكی باطن ایكی ظاهر)
معلوم اوله كه اسم اعظمك مجازی لفظهٔ جلاله در وصورت وحقیقتی ذات مع التعین الاولدركه حقیقت محمدیه دینلور
جمیع عالمه واصل اولان فیض بو اسمك وساطتیله در وبونك تفصیلی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك تعین جسمانیسنده
ظاهر اولمشدر پس اسم مذكورك تعین وظهوروندن ایكی ظاهر وایكی باطن نسبتی حاصل اولدیكه بری حقك ظاهر وباطنی
وبری خلقك ظاهر وباطنیدر (بو باطن حقه ظاهر دوشدی اول) كه فیض ذات اوله آنده مكمل) بو بیت وما بعدی بیت
سابقه نك مصرع ثانیسنه تفصیل واقع اولمشدر یعنی انسانك باطنی وسری حقك ظاهری وسر بنك صورتی دوشدی
تا كه فیض حقه محل اولوب ظهور ذات آنده كمال بوله (بعدذا) انسانك سری اول حقیقت انسانیه دركه حقیقت الهیه
صورتی اوزرینه ظاهر اولمشدر كما ورد ان الله تعالی خلق آدم علی صورته سبق تحقیقه (بو ظاهر كیرو حقك باطنیدی
ظهوره كلدی شول كیم باطن ایدی) یعنی اول انسانك ظاهری حقك باطنی ایدی صكره باطن اولان ظاهر اولدی
مثلا بالفعل ظاهر اولان ساق وسنبله دانهٔ كندمده مقدما بالقوة باطن اولوب پس قبل الوجود ظاهر باطن
وبعد الوجود باطن ظاهر اولدی الحاصل حق تعالی بر كنز مخفی ایكن ذات وصفت ازدواج ایدوب خلق ظاهر اولدی
وبو خلقك ظهوروندن حق باطن اولمق لازم كلدی پس قبل الظهور حقك باطنی خلق وبعد الظهور خلقك ظاهری
حق اولور یعنی باطن اولان خلقه نسبتله ظاهر وظاهر اولان حقه نسبتله باطندر وبو خلق حقك باطنندن ظاهر اولمغله
ممكن اطلاق اولندی (بعدذا) حقك باطنی وانسانك ظاهری بری برینك عینیدر یعنی وجود احدی انسانك ظاهری
كبی ثبات اوزرینه در وحقك ظاهری انسانك باطننك عینیدر زیرا وجود متعین انسانك باطنی كبی متنوع ومتبدل
اوزرینه در فافهم (بری برینه چون صوندی هدیات) تعین بولدی اسرار هویات) هدیات عطایا معناسنه در وتعین
بر شیئی شیء آخردن تمیز ایتمك (اسرار جمع سر سر انسان لطیفه مودعة فی القلب كالروح فی البدن والهویات دیمشلردركه
اسماء الهیه نك صور علمیه سنه ماهیات وحقائق وهویات اطلاق اولنور بعضیلر دیمشلركه صور كلیه یه ماهیات
وصور جزئیه یه هویات اطلاق اولنور كما قال بعض الاكابر وجود الحق علی الثبات دائما والمتبدل هو نسبة الكلیة
والجزئیة المسماة بالماهیات والهویات المتعاقبات علی الوجود الاحدی النفسی الرحمانی محصول بیت بودركه حق

وخلق چونكه برى بر بنه هديه صوندى يعنى حقدن خلقه فيض وجود وبرلدى وخلقدن حقه فيض ظهور صونلدى اسرار ماهيات وحقائق متعين اولدى يعنى بو ماهيات وحقائقك تعينى ذكر اولنان فيضله درمثلا بر كشتزاره فيض باران ايدوب كشتزار دخى آنى قبول ايتمكله حبوب حاصل اولور پس اكر باران اولمسه كشتزار حبوبه نماو پرورش ويرمز وحبوب دخى كشتزارده تعين مرتبه سنه ايرمز كما قال من قال (فلولاه ولولانا لما كان الذى كانا) وانى عبده حقا) وان الله مولانا) فافهم (كه خالقك بو قدررالنده اشيا) اشيا شيئك جمعيدر قيل انكر النكرات شئ ثم موجود ثم محدث ثم جسم ثم نام ثم حيوان ثم انسان ثم بالغ ثم ذكر ثم رجل (بمدر قبض وبسط افنا واحيا) قبض وبسط افنا واحيادن اعمدر زيرا افنا افانى قيلمقدر يعنى موتله واحيا حيات ويرمكدر يعنى وجودله فاما قبض وبسط ووجود آنك توابعنده جاريدر مثلا وجودى عدم ايتمك قبض وعدمى وجود ايتمك بسطدر وموجودى فقير ايتمك قبض وغنى ايتمك بسطدر ومتوجه الى الله اولنك انسلاخى قبض وعالم مثاله عودتى بسطدر وعلى هذا صاحب محمديه نك كلامنده اشارت واردركه ارباب فنا اصحاب تصرفدن اعلادر انكيچون (فاتخذه وكيلا) بيورلمشدر ودميشلردركه حق تعالى بر ولى يى تصرف ايله ترك ارابسنده مخير ايتسه تركى اختيار ايتمك كركدر زيرا عبد رب لا تكن رب عبده انكيچون قطبيت تنزلدر ديمشلردر يعنى بعض افراد واردركه ذوقده قطبدن ترقيسى زياده در فافهم بعض كبار بيورمشلردركه كرچه دنياده اهل فنا الم وزحمت اوزرنده در ولكن اشد عذاب والم اودركه اهل ذوق اهل فنا يى مرتبه ده كندى فوقلرنده كوره لر نتكيم شب معراجده فخر عالم حضرتلرى فلك سادسده حضرت موسايه ملاقى اولوب اورادن كذر ايتدكده حضرت موسى كريان اولدى سؤال اولندقده بندنصكره كلدى وسن وساالده بندن تازه ايكن بندن افضل اولدى ديدى يعنى فخر عالمك حالنه غبطه وتقدمنه رشك ايتدى زيرا فخر عالمك فناسى جميع انبيانك فناسنه غالب اولمغله جلالى تفوق ايتدى (لمحرره) ظاهر ايكن آينه كدمقدرت حق يارسول) ايتمدك هركز فنا فى اللهدن غيرى قبول (كنج دولتخانهٔ معنايه واصل اوله لى) صورت فقر وفنادركاهنه قيلدك دخول (بكا ايت صحبتيه شمدى شروعى) چون آخر بكا ايدرسن رجوعى) يعنى اول مفسرنى ملاحظه ايدوب قيامت دائمه صاحبى اول ومستقبلك حالنى شمديكى حالده بول (معلق قيلمه قلبك دنيايه وار) دنيادن مراد مجموع ماسوى اللهدر زيرا صوفيه قتنده آخرت دخى ماسوا اللهدركه آخردر ولكن دنيا معظم حجاب وپردهٔ ظلمانى اولمغله تخصيص اولندى وبردخى بو تعبيرده عوام مرتبه سنى ربط ايتمك بو قدر الدنيا حرام على اهل الاخرة والاخرة حرام على اهل الدنيا وهما حرامان على اهل الله قال الحافظ) غلام همت آنم كه زير چرخ كبود) زهرچه رنك تعلق پذيرد ازادست (قال) كداى كوى توازهشت خلد مستغنيست) اسير عشق توازهردوكون ازادست (كه دنيا چون سنى بن ايتدم وار) بلكه سنى كندم ايچون وخلقى سنكيچون وار ايتدم (فطوبى لمن قربه الله تعالى وجعله لذاته لا لغيره وخلصه من برازخ الكونين فى سلوكه وسيره (دخى وحى ايتدى آندن ايكى آيت) مفسرلر ايدربو يله روايت) الوحى الالهام والكلام الخفى وكل ما القيته الى غيرك (كه قرأنك جميعن ايتدى انزال) اراده جبرائيلدى بنك ارسال) بيكدن مراد جبرائيلدر (ولى بو ايكى ايت اكله انى) كه آمن الرسولدن دكله بونى) محب ايدى ومحبوب بوقدى ثالث) كفا حادى خطاب وحى ثالث) يعنى آمن الرسول كه آخرنه دك ايكى آيتدر وساطت جبرئيلسز وحى اولندى محبدن مراد فخر عالم ومحبوبدن مراد الله تعاليدر وعكس دخى جائزدر وثالثدن مراد جبرئيلدر (بزمه كل وحدت ايدەلم شاهم) بنده ثانى وجام مى ثالث) قال فى انسان العيون من جملة ما اوحى اليه من هذا الموطن من القرأن خواتيم سورة البقرة وبعض سورة والضحى اوبعض الم نشرح لك وقوله تعالى (هو الذى يصلى عليكم وملائكته ليخرجكم من الظلمات الى النور) كفاح يوز يوزه اولمق يعنى ذكر اولنان ايكى آيتك وحى وخطابى مواجهه طريقيله ايدى جبريل وساطتيله اولان وحيه دماكرچه خطاب دينلور ولكن واسطه سببيله مواجهه دينلمز بوندن منفهم اولوركه فخر عالم حضرت موسى كبى كلام حقى بى جهت اشتدى رؤيته مفضل اولدى (لمحرره) نيچون بيلمزلر اى دل ماهيلر زياده دريايى) نيچون كورمز لرايا ذره لر مهر مضيايى) ظهورى كوزلره كيرمش بنه يوق آنى بر كورمش بوسيره وارمى هيچ واقف كزوب دريا وصحرايى) ندر وحى وندر جبريل ندر مصحف ندر تنزيل) خطاب حقى كوش ايتدكيسه شرح ايله بو معنايى) بو عرشك نردبانى سو يله قاچ بيك پايه درسالك) كم ايلر برقدمده سير معراج اوادنايى) كان بيلك جناب حضرتى اعمى اولان كورمز) بو تشريفى نه بيلسون بيلمين ادنادن اعلايى) بو جسم وجان حقيقت كنت كنزك برطلسميدر) بونى فتح ايلين حقى بيلو بدرهر معمايى (رسول ايدرچون ايردم آنده تا كاه) بكا اوچ نسنه ويردى آنده الله) يعنى مقام اوادناده حق تعالى بكا اوچ نسنه ويردى (ايكنجى بوكه عفو ايتدى كبائر) كبائر كبيره نك جمعيدر خطيئهٔ كبيره كبيرهٔ مطلقه شركدر ومطلق كبائر تمشه دك تعداد اولنمشدر قال تعالى (ان تجتنبوا كبائر ما تنهون عنه

نكفر

نكفر عنكم سيئاتكم الايه (كه حتى امتم اولمايه حائر) حائر متحير معناسنه معلوم اوله كه حائر وبونك امثالى كلمه يايله تلفظ اولنور (شوكيم شرك ايتمسه مغفور اوله اول) قال تعالى ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء) يارب ليس فى صحيفتى شرك وقد وعدت ان تغفر ما دونه المغفرة صيانة العبد عما استحقه من العقاب للتجاوز عن ذنوبه من الغفر (نه دكلو عاصيسه معذور اوله اول) يعنى امره عدم امتثاله عاصى ايسه شفاعت فخر عالم ايله معذور اوله معذور مقبول العذر معناسنه دروعذر الانسان ما يمحو ذنوبه بان يقول لم افعل اوفعلت لاجل كذا اوفعلت لا اعود وهذا الثالث توبة فكل توبة عذر بلا عكس كما فى شرح القهستانى (اوچنجى بوكم اللى وقت نمازى) بيورديكم ايده قوللرينمازى) نماز حاجتدر بوراده عرض احتياج معناسنه در (بعدذا) بعض كتابلرده شب معراجده اللى نماز فرض اولدى ديمك اللى وقته محمولدر نتكيم صاحب محمديه تصريح ايلدى فاما هر وقت قاچ ركعت نمازى مشتمل اولديغى مجهولدر بعضيلر نمازا يكيشر ركعت ايدى ديمشلر پس مجموعى يوز ركعت اولور ولكن بعد التخفيف فخر عالم هر شب وروز فرائض ونوافلدن قيلدقلرى اللى ركعت نمازه بالغ وهر ركعت بروقت مقابله سنده اوله (ايردى عزتيله عرشه فرشدن) بيوردى كيرو واره فرشه عرشدن) عرش فلك تاسعدركه فلك اطلس وفلك الافلاك وفلك اعظم دخى ديرلر وفرش يردر قال تعالى (الذى جعل لكم الارض فراشا) يعنى مهادا وقرارا يعنى الله تعالى حبيبنى ملك وملكوتى سيرايچون بطريق الاعزاز والاكرام فرشدن عرشه دعوت ايدوب اورادن اوادنى مقامنه ايصالدنصكره فخر عالمك سر مجرده سى كه عين مجرده سنه وعين مجرده سى روح مجردنه وروح مجردى مستواى عرشده متروك اولان تركيب كونى وجسم شاهدلرينه رجوع ايدوب عرش اعلادن كرسى ابهايه آندن سدرة المنتهايه آندن سمواته آندن مكه ده بيت شريفلرينه نزول ايتديلركه تبليغ احكام وارشاد انام ايدوب اون سكز بيك عالمه رحمت اوله لر وصفت رحمت مظهرى اولنلر انكله رحمت بوله لر (كيم اوله رحمة للعالمين اول) كيم اوله خير خير الراحمين اول) خير افضل معناسنه درونيچه معنايه دخى كاور اصلنده اخيردر كثرت استعمالنه بناء على خلاف القياس همزه سى حذف اولنمشدر (بيوردى چونكه دوندم يريوزينه) ايرشدم آنده موسانك اوزينه) يعنى عرشدن كرسى يه نزول ايدوب جنت وجهنمك احوالنه اطلاعدنصكره سدرة المنتهايه اورادن بيت معموره اورادن فلك سادسه حضرت موسايه واصل اولدم (ديدى ربك نه امر ايتدى سكا فرض (ديدم اللى نماز ايتدى بكا عرض) الامر ضد النهى الفرض بمعنى القطع والتقدير والله تعالى قدر الاحكام لعباده والمراد هنا المفروض كالخلق بمعنى المخلوق (ديديكم امتك قوت يتورمز) يعنى امتك ضعيفدرلر (بو اللى وقته هيچ طاقت كتورمز) معلوم اوله كه طاقت وطاعت وغارت وبونلرك امثالى اصلده آطاق وآطاع وآغاردر اطاقت واطاعت واغارت معناسنه مصدرلردر صكره اسم اولمق اوزره استعمال اولنديلر (كه بن سندن اول ايتدم انتهاجى (بنى اسرائيله ايتدم علاجى) انتهاج طريقه سلوك ايتمك علاج معالجه ومداوا ايتمك يعنى بن سندن مقدم بنى اسرائيله مرسل اولديغمده طريق تبليغه سلوك ايدوب آنلرك معالجه لرينه مباشرت ايتدم تكاليف شاقه يى يرينه كتورمكده خلقى ضعيف اوزرينه بولدم واصلاح عالم ايتمكده چپ وراسته چوق طواشوب بورلدم امدى نجيرى باشنه كلمدن المق كركدر بزه زحمت ويرن خلق دنياسزه دخى ويررلر وامتثال اوامرده طريق تكاسله كيدرلر پس ايوسى ضعفانك بارنى تخفيف واثرقهرى اوزرلرندن ازاله وشدتلرن دفعه جناب لطيفه مراجعت ايتمك كركدر (لمحرره) اى دل بو قدر دورله كردونه باقيلمسه) دورنده عجب كورديمى هيچ بردل آرام (كراسكى بنم بيلديكم توسن ايسه بو) سركشلك ايدوب كمسه لره اولمزرام (كيرو وارربكه پس استه تخفيف) يعنى نمازك خفيف قيلمسنى طلب ايله (رجوع ايتدم كه ربم ايده تلطيف) تلطيف لطف ايتمك كه قهرك خلافيدر (ديدى چوقدر بوبش ايله طلبدن) يعنى بو قالان بش دخى چوقدر پس تخفيف اولمسنى طلب ايله (ديدم ايتدم حيا قادر چلبيدن) چلب لسان تركيده قادر معناسنه درخلق ارابسنده شايع اولان چلبى لفظى بو اسمه منسوبدركه هركسه مخصوص اولمز زيرا اطلاقى درست دكادر (چلبيلكده بكم مدخلى بو قدر نسبك) علمه متصف اولان كشى اولور چلبى (پس اولدم راضى بو بش وقت نمازه) كه امتم طوره حقه نيازه) ظاهر اولان بودركه قرق بش وقت نماز حقيقتده فرض دكل ايدى انكيچون فخر عالم تخفيف خصوصنده مراجعت ايلدى وبعضيلر ديمشلردركه اللى وقتك مجموعى فرض ايدى صكره بش وقتله قرق بشى منسوخ اولدى سؤال اولنورسه كه شب معراجده عبادتدن نيچون نماز نوعى فرض اولدى جواب بودركه معراج افضل اوقاتدركه عبدك ربيسنه وصولى دميدر پس ايماندنصكره افضل طاعات اولان صلوات افضل اوقاتده فرض اولدى يعنى وقتك شرفنه مناسب اولان بودركه اول وقتده بويله شريف عبادت فرض اوله وبروجه دخى بودركه فخر عالم اول كيجه سكان سماواتك كيمن قيام وكيمن ركوع وكيمن سجده وكيمن تحميد وكيمن تسبيحده مشاهده ايتدكده بو انواع عباداته اسيچون غبطه ايلدى حق تعالى نمازى فرض ايدوب قيام

ورکوع وسجده وتحمید وتسبیحی آنده درج ایتدی وامتندن مصلی اولنلره اهل سما واتك اجود عباداتك احسان ایلدی
سؤال اولنورسه که نمازك اصلده اللی وقت اولمسنك حکمتی نه درجواب بودرکه لیل ونهارك ساعاتی یکرمی درتدر
وهرساعتده اولیت وآخریت اعتباریله مجموعی اوقات فرق سکز اولور وساعت لیل ونهارك علی حدة احدیتلریله اللی
وقت اولور وقیامت کونی کافره نسبتله اللی بیك ییل اولمق بوسره دائردر زیرا ساعت برکون منزله سنده در قال تعالی (وان
یوما عند ربك کالف سنة) پس بودنیاده بش وقت ضمننده اولان اللی وقتی تضییع ایدن کمسنه هر وقتك مقابله سنده بیك
ییل ایله معاقبه اولنور نعوذ بالله تعالی سؤال اولنورسه که اللی وقتك بش وقته حط وتنزیل اولنمسنك اصلی نه درجواب
بودرکه (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) سری رعایت اولنمشدر پس هراون وقت بروقت یرینه قائمدر زیرا نمازده
اولان توجه قلب صفتیدر قلب مرتبه سنده برعمل اون عمل حکمنده در و بردخی بودرکه بو بش وقت امم سالفه ارا سنده
متفرق ایدی زیرا ابتدا فجری حضرت آدم وظهری حضرت ابراهیم وعصری حضرت یونس ومغربی حضرت عیسی
وعشائی حضرت موسی علیهم السلام قیلمشدر پس آنلره متفرق اولان صلوات مجمع الفضائل اولان فخر عالمده جمع
اولندی ومن الاسرار الالهیة ما اشار الیه بعض الکبار من ان رعایة الظاهر سبب للصحة مطلقا واری فوت من فات انما
هو من ترك الصلوة انتهی وقد بینته فی کتابی المسمی بتمام الفیض والحمد لله (نه نازایده نیازایده بوامت) یعنی بوامت نه سینه
نازوشیوه ایده بلکه اکا نیاز وعرض احتیاج وتواضع وعبودیت ایتمك کرکدر کما قال فی المحمدیة فی محل آخر (ع) نه سینه
عزونازایده چوقولقدر بنه محتاج (محمد چون مکر حق ایده رحمت) یعنی امت نازایتیوب نیازایتمك کرکدر تاکه
حق تعالی دخی محمد حرمتیچون رحمت ایلیه والانازاهلی محجوب اولمدیغچه یوزینه باقلمز وپایه محجوبیتنه قدم نیازایله
چیقلور فافهم (الهی یارب نور ذاتك عیان ایت بزه (بی جهت جمالك کورنلر ایچون (ثم وجه الله‌ی بیان آیت بزه) کمالك
سرینه ایرنلر ایچون (دونده لم سکا وجود مزی (ذاتکه ایده لم سجود مزی (اوادنایه ایرکورشهود مزی (سرای
وصلکه کیرنلر ایچون (قدم قدم حقیقته ایره لم (کوکل کوزین آچوب سنی کوره لم (بی جهت قارشوکده دیوان
طوره لم (اول دیوانده کرچك طورنلر ایچون) سرابراهیمه ایرنلر حق) نور مصطفایی کورنلر حق) ناری نوره تبدیل
ایلیه حق) فانی بی باقیه ویرنلر ایچون (چومعراجه عروج ایتدی سموات اوزره اول بدرای) بدر آی نوریله طولمش
آی یعنی بدرایه بکزین فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم معراج ایدوب سمواته چیقدی (بعدذا) معراج وعروج وسما
وبدرای کلمه لرنی جمع ایتمده رعایت تناسب واردر زیرا اصلده معراج نردبان وعروج عارجك وصفیدر ونردبان سمانك
یعنی هر یوکسکك برن لوازمندندر وبدر دخی سماده اولور (تمام اولدی رجوع ایتدی بوغایت اوزره اول بدرای)
غایت نهایت دیمکدر وهرنسنه نك آخریدر (ییوردی چون کذر قیلدم منادی برندا ایتدی) کذر کچمك یعنی
تخفیف صلوة حقنده حضرت موسی علیه السلامك تلقینی ایله حق تعالی یه مراجعت ایدوب بش وقته تنزیل
اولندقده من بعد مراجعتدن حیا ایدوب حضرت موسانك مقامندن بریوزینه طوغری کچوب کیدر اولدیغنده
طرف حقدن برندا وخطاب وارد اولدیکه (امضیت فریضتی) یعنی بش وقتی فرض مقرر قیلوب امضا وتنفیذ ایتدم
(وخففت عن عبادی) قوللرمدن تخفیف ایتدم یعنی اکرچه تخفیفده بش فرضدر ولکن تضعیفده (من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها) وفقنجه اللی فرضدر (نه ییوردی آنی دکله بوآیات اوزره اول بدرای) آیات قدر وحکمت حقه
دلالت ایدن علامات ظاهره (که فرضم ایلدم امضا ولکن ایلدم تخفیف) بورسمیله خبرویردی بورایات اوزره اول
بدرای) وسم اثر (رایات) رایه نك جمعیدر سنجق معناسنه والفرق بین اللواء والرایة ان اللواء العلم الکبیر ینصب عند
السلطان ویدار معه ویکون احدی الرایة علم صغیر لاصحاب القتال ویکون متعدد اللون الاول ابیض والثانی ابیض
لانه ابن عند الغبار کما ذکره الامام السرخسی بوراده رایاتله مراد شب معراجده اولان شواهد ودلائلدر علوظهورده
رایات کبیدر بومعنایه بیت سابقه ده اولان آیات قرینه در تنکیم صاحب محمدیه بوقارووده دیدی (صاحب الایات محمد
معجزاتی ساطعات) ناصب الرایات محمد) بیناتی قاطعات (که هر بروقت نمازی بن برابر طوتدم اون وقته) آلوب آنی
کیرودوندی بواوقات اوزره اول بدرآی) اوقات مراد اوقات خمسه در والفرق بین الوقت والمیقات ان المیقات وقت یقدر
لان یقع فیه عمل من الاعمال وان الوقت ما یقع فیه شیء سواء قدره مقدر لان یقع فیه ذلك الشیء ام لا کذا فی حواشی
ابن الشیخ فی سورة الاعراف (پس آندن سدره یه ایندی ایرشدی جنته کیرو) یعنی عرش اعلادن رفرف ایله سدره یه
نزول ایدوب جنتی تفصیل اوزرینه سیر ایلدی کیرولفظندن منفهم اولورکه مقدما عروج ایدرکن دخی جنته ایرمش
وایچنه کیرمش ایدی ولکن بطریق الاجمال ایدی زیرا سیر الی اللهدن منفهم اولان تفصیل سیردر جوعدن ومقام بقایه
ارتداددن صکره در (بعدذا) صاحب محمدیه نك سوق کلامندن منفهم اولورکه فخر عالمك سدره یه ایروب جنته کیرو

کادیکی حضرت موسایه ملاقاتدن وتخفیف صلواتده امزمراجعت تمامندنصکره اوله ولکن ظاهر اولان بودرکه اولدر
زیرا نیاز تخفیف اکرچه سدرة المنتهاده اولدی فاما عودت اخیره ده کی نماز بش وقت قالمش ایدی بردخی تخفیف ایچون
سدره یه مراجعت اولنیوب فلك سادسده حضرت موسی مقامندن کذرایتدیلر کیرودونمدیلر جنت ایسه فلك سابعك
فوقنده در فافهم (جهانی جمله طی ایتدی بومرقات اوزره اول بدرآی) جهان دنیادر بوراده مطلق عالم مراددر (طی)
درمکدر بوراده مقصود عالمی کشت وسیران ایتدی دیمکدر (مرقات) نردباندرکه آلت ترقی وصعوددر (کیرو ایندی
مقامینه که مسجد دی حرمدی اول) یعنی سماء سابعدن نزول ایدوب بیت مقدسه وصوللرنده براقه سوار اولوب مکه یه
داخل اولدیلر اهل اللهدن بعض اکابر بیورمشلر که فخر عالم عروج ونزولده براقه سوار اولمشلردر آنجق سدره دن
مستوای عرشه دلك رفرف نشین اولدیلر زیرا براقك فخر عالمه عاشق اولوب فرق بیك ییل اکل وشربی ترك ایتمسنك ثمره سی
بالکز قدسه دلك وقدسدن مکه یه دلك صحبت ورفاقت دکلدر و براق مذکور دواب جنتدن وذو الجناح اولمغله قطع راه
ایتمکده عالم علوی وسفلی اکا برابردر فافهم والمقام موضع القیام (مسجد حرام) ای المحرم فیه القتال او الممنوع عن
تعرض الظلمة والمراد به فناء البیت ای الکعبة شرفها الله تعالی (عروج ایتدی نزول ایتدی بومیقات اوزره اول بدرآی
میقات وقت معینه یه دیرلر بوراده مراد مواضع احرامدر (بوهم طی مکانیدی بوهم طی زمانیدی) ایکی ساعتده سرجمله
بوهیئات اوزره اول بدرآی) یقال طوی البلاد قطعها وطوی الله تعالی البعد انا اقربه (سرجمله) بالجمله دیمکدر هیئات
هیئتك جمعیدر شکل وصورت معناسنه طی مکان اولدیغی بودرکه مکه دن قدسه وارنجه بر آیلق یولدر وبردن کوکه دك
بش یوز ییللق یولدر وهر ایکی فلك اراسی عرشه وارنجه دخی بویله در وهر فلکك قالینلغی دخی بشیوز ییللق یولدر پس
فخر عالم ایکی ساعتده بوقدر بیك ییللق یولی طی وقطع ایلدی وطی زمان اولدیغی بودرکه بوقدر بیك ساعت ایکی ساعتده
درج اولندی وحقیقتده بوکا بسط زمان دیرلر بعضیلر بالجمله اوچ ساعت وبعضیلر درت وامام سبکی برلحظه ایدی
دیمشلرمرویدرکه شیخ موسی السدرانی قدس سره حضرتلرینك یکرمی درت ساعتده یتمش بیك ختمه ویردی وار ایدی
یعنی سکسان بدی سنه والتی آی یکرمی درت ساعتك ایچنده بولندی که بسط زمان بودر فافهم (عقل دزین واقعه
حاشا کند) عقل نه حاشا که تماشا کند (نه بیره قلبی ایرو سه ایردی قالبی آنده (اولوردی قلب کبی قالب کمالات اوزره
اول بدرآی) یعنی فخر عالم علیه السلامك لطافت بدنی اول غایته ایرمش ایدیکه سرعت سیروجولانده قالب شریفلری
ایله برابر ایدی کما قال فی موضع آخر (نه بیره قلبی کم ایرسه ایردی قالبی آنده) آنکیچون ایکی ساعتده کزیدی جمله اکوانی
(بعدذا) فخر عالمك هر عضوینك بربرهانی واردر بونك بیانی کاور ان شاء الله تعالی (لمحرره) شهپرهمتنی ایلسه باز) صانمه
پروازنه ایره شاهین) نیجه شاهین که آنك سیرندن) عاجز اولور پرجبریل امین (حرمده چون نزول ایتدی ابوجهل ایردی
پس اول) یعنی حرم کعبه یی تشریف ایتدکارنده وآندن صباح وقتی حرم کعبه یه کلوب حزینا اوتورر کن ابتدا ابوجهل
لعین مرور ایدوب بطریق الاستهزاء هل کان من شیء دیدکده فخر عالم دخی اول کیجه واقع اولان قصه معراجی بیان
ایلدی (ملاقات اولدی آنکله مقالات اوزره اول بدرآی) ملاقات قاوشمقدر (مقالات) کلاملر معناسنه یعنی فخر عالم
ابتدا ابوجهله ملاقی اولوب کلام آنکله واقع اولدی (دیدیکم اشبو کیجه بن که بیت المقدسه واردم) بیان ایلدی معراجن
بوحالات اوزره اول بدرآی) حالات حالتك جمعیدر یعنی کچن احوال معراج دیمکدر (چون اشتدی آنی بوجهل
چاغردی جمله کفاری) اشتدیلر چو معراجن دیدیلر جمله سی هیهای) هیهای کلمه تعجب واستبعاددر اصلی های هایدر
ترکیده استعمال اولنور (قوسی ایلدی انکار تعجب ایلیوب آنی) برازاصحاب اولوب مرتد قودی ایمانی حاشای) تعجب
استغراب ایتمك والعجب انکار ما یرد علیك مرتد هو من رجع عن الاسلام والعیاذ بالله تعالی (حاشای) کلمه تنزیه در
ابوبکره ایتدیلر بوکیجه قدسه واردم دیر) دیدیکم واردی صادقدر که حقدر واول جهان آرای) جهان آرای یعنی جهانه
زینت ویریجی وجهانك دوزلسنه ووجوده کلمسنه سبب اولیجی (دیدیلر کم ندن درسك دیدی انك ایچون کم بن) انانورم
بوکو کاوردن خبرویرسه اوروح افزای) روح افزای روح ارتریجی دیمکدر یعنی کیجه کوندز جبریل وساطتیله آسماندن بکا
خبرووحی الهی کاوردیدیکنه انانورم بوکاچیون انانمیم بوخود آندن ابعد دکلدر (بعدذا) روح افزای لفظی زیاده محلنده
واقع اولمشدر زیرا وحی الهی غدای ارواحدر پس فخر عالم کتوردیکی وحی آسمانی ایله ارواح مؤمنینی الی یوم القیام
تربیه در (لمحرره) نفسکله دیریدر خلق جهان) فیض نطقك غدادر ارواحه) خانه وحیه اولمسك کوردر) کمسه ایرمزدی
سرفتاحه (چون آنی ایلدی تصدیق ادیق ویردیلر صدیق) تصدیق اینانمق الصدیق هو کثیر الصدق فانه کامل
فی مثال هذا المقام الذی کذب وهلك فیه اکثر الناس وفی بعض الروایات ان الله تعالی قد سماه الصدیق علی لسان النبی
علیه السلام یقول الفقیر یمکن التوفیق بان لسان الخلق لسان الحق فاغا سموه به بعد القاء الله تعالی فی قلوبهم ذلك

وقد صح ان الاسماء والكتب تنزل من صوب السماء (لمحرره) يا الهی بكا حق دیوسن ویردك آد (بیلك آدك حقیچون ایله بنی
غمك ایله شاد (حقیقت بولدی تحقیق انكچون اولدی شكرخای) شكر عجمی سكرعربیدرخای چینیجی دیمكدر یعنی
ابوبكر رضی الله عنه حضرتلری حقیقت اوزره تقلیددن قورتلمش وتحقیق اهلی اولمش وحقی وپیغمبری بیلمش
وبولمش انكچون معراج حقنده شكر چینیجی اولدی وغدای روح اولان طتلو وحق سوزسویلدی (قبائل جمله كلدیلر
حرمده صف صف اولدیلر) خبرویرامدی دیدیلر اوتوردیلر آلای آلای) قبیله براتادن متشعب اولان اولاده دیرلر
بیلورز كورمدكسن هیچ كه بیت المقدسی اصلا) ندرپس مسجد اقصی اكربصد كسه آنده پای) پای اباقدر پادخی دینلور
(اماراتن علاماتن بیان ایت ایده لم تصدیق) توقف قیلدی برساعت بوسوزده اول بوزی طغرای) یقول الفقیربین
العامة والخاصة فرق بسیط مذكور فی كتابنا المسمی بالفروق طغرای پادشاهلر نشانی كه براتلرده یازرلر بوراده فخرعالمك
یوزنی زینت وشرفده طغرایه تشبیه وارد ریا خود دیمك اولورکه فخرعالم حضرتلرینك ذات شریفلری كتاب وجودده قلم
اعلا ایله ثبت اولنمش برعنواندر كه نعوت الهیه یی مشتملدر (لمحرره) یوزك طغرادر آنده ایكی قاشك) ایكی سطر اولدی
صان نورسیهدن (وجود اقلیمنی ضبط ایتدك آخر) براتیله كاوب اول پادشهدن (بغایت كربت ایرشدی مبارك قلبنه
آنك) ولكن قیلدی اظهار چاتوب قاشین دیدی وای) كربت غم وغصه (كه زیرانسنه صوردیلر كم آنی كوزلمامشدی
پس اولدی منتظر وحیه نه امر ایدراوبی همتای) بی همتا بی مثل دیمكدر بوراده الله تعالی درکه شبیه ونظیری یوقدر
(لمحرره) ای كوكل غم چكمه كیم شادی سنكدر عاقبت (اشبو بولده حقك ارشادی سنكدر عاقبت (اول سمندهمته
بو بولده بی پرواسوار) لطف باری رحمت هادی سنكدر عاقبت) بركون اولور فتح ایدرحصن مرادی حق سكا) جملهٔ
ارواحك امدادی سنكدر عاقبت) قبضهٔ قهر وجلالك زهری هب تریاق اولور) دست لطفك لذت ودادی سنكدر
عاقبت) ابرغم زائل اولوب شمس فرح ظاهر اولور) شول ازلكی نورك آبادی سنكدر عاقبت) منتظر اول حقیا فرمان
حقه برنفس) لطف حقك نون ایله صادی سنكدر عاقبت (ایرشدی لطف ربانی حجابن كالی رفع ایتدی) كه ظاهر ایلدی
قدسی عیان اولدی اكاهرجای) یعنی فخرعالم ایله بیت مقدس اراسنده اولان حجابلری قالدردی شویله كه فخرعالمك
كوزینه بیت مقدس عیان كورندی سؤال اولنورسه كه برایلق بولده اولان مسجده پرتودیده نیجه ایرشورجواب برقیج
وجهله دربری بودركه فخرعالمه شب معراجده نصكره قریب وبعید برایدی كما قال فی محل آخر قودی كوزنده برصنعت كه
بركره باقینشده (كوردی شرقله غربی عیان اولوردی اعیانی (وبردخی بودركه بیت مقدس صورت ومثالیله كورندی
یعنی فخرعالمه كورینن بیت مقدسك مثالی ایدیكه جناح جبرئیل اوزرنده تمثل ایلدی وبردخی بودركه بیت مقدس بنفسه
وحقیقته مكه ده فخرعالمه قریب محله كلدی سؤال اولنورسه كه مكه ده وجودی محلندن انعدامی مستلزم اولمزمی
جواب بودركه نعم ولكن بومسئله خلق جدید بابندندر یعنی اعدام وایجاده دائر معنادر آصفك عرش بلقیسی حضور
سلیمان علیه السلامه احضاری دخی بوقبیلدندر سؤال اولنورسه كه اكرچه طرفة العین ایجره مكه ده وجودی محلندن
فقدانی مستلزم دكلدرزیرا عدمه وجودی متصلدر نتكیم كعبه یی بووجهله بعض اهل الله طواف ایدرفاما برلحظه فخر
عالم آنك تفاصیلنه واقف اولمق عجبمیدرجواب بودركه بواجمال تفصیل بسط بابندندرفافهم صاحب محمدیه نك بواوج
وجهدن وجه اولی اختیاری ظاهردرعقل عوامه كوره مناسب اولان ایكنجی وجهدر كشف خواصه كوره اولكی
واخصه كوره اوچنجیدر وفی المثنوی فی حق الخلق الجدید (هرنفس نومی شود دنیا وما (بی خبراز نوشدن اندربقا (عمر
همچون جوی نونومی رسد)مستمری می نماید درجسد (آن زتیزی مستمر شكل آمده ست) چون شرركش تیزجنبانی
بدست (شاخ آتش رابجنبانی بساز) درنظر آتش نماید بس دراز) این درازی مدت ازتیز صنع) می نماید سرعت انكیزئ
صنع جای) یربعنی مكان معناسنه دریایله ویاسزلغتدر (ندنكم صوردیلرا كاقوسندن خبرویردی) دیدیلر وصفنی كرچلك
دوبدرزیرله بالای) زیراشاغه معناسنه (بالا) یوقارو معناسنه بودخی یایله ویاسزلغتدر (دیدیلر بولده كوردكمی عجب
برقافله بزدن) بوسوزه هب جواب ویردی اوكوكلی كوزی جانی بای) یعنی قافله قفولدندرسفردن دونمكه دیرلر اما
استعمالده مطلق جماعت مسافرینه دیرلردونسون دونمسون لكن عسكرجماعتی اولمامق شرطیله (دیدی روحاده
اوغرادم كه بردوه یتورمشلر) روحاموضع بین الحرمین (ایدرلردی طلب آنی خبرویردی اوعالی رای) عالی فكرلی وتدبیرلی
(صوصادم برقدح بولدم بولردن پس صوین ایچدم (صورلك آنی اولردن سیزاثر ویردی اوعالی رای) قدح كاسه قال
فی انسان العیون شرب الماء الذی للغیر جائز لانه كان عند العرب كاللبن مما یباح لكل من یجتاز من ابناء السبیل اثر نشان
وعلامت (دیدیلر قافله قنده دیدی تنعیمده اوغرادم) نه كوردی ایسه وصف ایتدی ظفرویردی اوعالی رای تنعیم موضع
علی ثلاثة امیال اواربعة من مكة سمی لان علی یمینه جبل نعیم وعلی یساره جبل ناعم والوادی اسمه نعمان ظفر الفوز

بالمطلوب

بالمطلوب (الدّاوكه برجمل كاه كه خاكستراوله رنكی) اشتكیم بونلره نیجه وطرویردی اوعالی رای) جمل اركك دوه خاكستر
كل رنكی معناسنه (وطر) حاجت مهم (دوه نك اوستنه ایكی غراره بغلمشلردی) مخططلر مخیطلر خبرویردی اوعالی رای
غراره) بیولك چوال (مخطط) یعنی اول غرارهلرده بیاضله خطوط واردی الحاصل آق الاجه چواللرایدی دیمكدر مخیط
خیطله یعنی ایپلك ایله دیكلمشدر نعدذا) ظاهر اولان بودركه فخرعالم شب معراجده قریشك ایكی قافلهسنه راست كلدیلر
قدسه كیدركن روحاده وبری دخی عودتده مكه قربنده تنعیمده پس ایكی قافلهنك بیله بعض اوصافندن خبرویردیلرزیرا
قافله براولسه روحا كه مدینه یه ایكی مرحله یردراورادن بركیجه ده تنعیمه كلمك بعیددرفافهم (پس اندن چقدیلر بونلرثنیه
طاغی اوستنه) الثنیة العقبة ای طریقها اوالجبل اوطریق فیه اوالیه بوراده مرادطاغدریعنی ثنیه دیدكاری طاغك
اوزرینه چیقوب فخرعالمك اشارت ایتدیكی وجه اوزرینه منتظر اولدیلر بوندن ظاهر اولوركه فخرعالم شب معراجده
صباحدن برقاچ ساعت اول عودت ایدوب اوصباح طلوع شمسدن مقدم كفار قریش ایله بوماجرا اولدی وكونش
طوغركن قافلهنك قدومنه مترقب اولدیلر (چوبونلره خبرویردی ثمرویردی اوعالی رای) ثمر بوراده مراد اثردر (چوصبح
اولدی بری ایدركه والله كونش طوغدی) بری ایدركه كلدی عیرنلرویردی اوعالی رای) روی ان الله تعالی حبس الشمس
عن الطلوع حتی قدمت تلك العیر وقد حبس الشمس لبعض الانبیاء كداود وسلیمان ویوشع علیهم السلام والتفصیل
فی كتب السیر قیل حبسها اورجوعها مشكل لانها لو تخلفت اوردت لاختلت الافلاك وفسد النظام قلنا حبسها وردها
من باب المعجزات ولامجال للقیاس فی خرق العادات وذكران بعض الوعاظ ببغداد قعد یعظ بعد العصر ثم اخذ فی ذكر
فضائل آل البیت فجاءت سحابة غطت الشمس فظن وظن الناس الحاضرون عنده ان الشمس غابت فارادوا الانصراف
فاشار الیهم ان لا یتحركوا ثم ادار وجهه الی ناحیة المغرب وقال لاتغربی یا شمس حتی ینتهی مدحی لآل المصطفی ان كان
للمولی وقوفك فیما مضی فلیكن هذا الوقت لولده ونسله فطلعت الشمس فلایحصی مارمی علیه من الحلی والثیاب لمحرره
طوغمسون استرسه خرشید سپهر) شمع چراغ نور پیغمبر یتر (كولمسون استرسه بردم برق ابر (خنده سندن اول كولك پرتو یتر
(ایرشدی اول دوه اوكه محمد اولدی پس صادق) یوزی چون شمس ایدی سوزده ثمرویردی اوعالی رآی) مقصود یوزی
شمس كبی اولان فخرعالمك سوزی دخی قمركبی روشن یعنی اثری ظاهر اولورتخلف ایتمزدیمكدر (چون) حرف تعلیلدر
چونكه معناسنه ومحتملدركه حرف تشبیه اوله ولكن بومقامده اولی ابلغدرزیرا زیداسد قبیلندن اولمش اولورفافهم
شولركیم مرتد اولمشدی كبروایمانه كلدیلر) كیدردی كفرزهرینی شكرویردی اوعالی رای) زهرآغو درزهر قاتل
وسم هلاهل دیدكاری تركیده هلاهل ایله مراد برشهرك اسمیدركه آنده بونوع مهلك زهر بتراكا نسبت ایدوب
سم هلاهل دیرلر ولكن عرفده سم هلاهلی سم قاتل برینه استعمال ایدرلر (بعدذا) صاحب محمدیه كفری زهره تشبیه
ایتدی زیرا حیاتدن مقصود اولان ایماندر پس كفراثر ضلال وزهر معنویدر (لمحرره) دلك دهانكه آلسك عقیده
چینیه سك) سكابنات صونر كن بوبزمك عطاری) هوای نفسله طاعت اولورسه زهرآلود (وجودیكه كدرك كور
هلالك اولورساری (وله) یتركه كفتهٔ زهرین ایله یورلدی چكه (دهان دلده همیشه عقیده چینیه سك (بولر انكار ایدوب
جمله حجرآتمش ایدی اكا (پس اثبات ایلیوب سوزین درروبردی اوعالی رای) یعنی كفار قریشك فخرعالم حضرتلرینی
معراج خصوصنده انكار ایتدكلری اكا طاش اتمق كبی ایدی فخرعالم ایسه آنلرك سنكزن انكار اولدقلرینه
باقیوب خلق عظیملری موجبنجه آنلره درر وجواهركبی نفیس ولطیف سوزلر دیوب خارلری مقابلهسنده كوللر
صوندی) كم مباش ازدرخت سایه فكن (هركه سنكت زند ثمر بخشش) ازصدف یادكیرنكتهٔ حلم) هركه رنجدترا
كهربخشش (چون اثبات ایتدی معراجن ایرشدی ظهروقتی پس (ایرشدی جبرئیل دیدی بوجلتدی آیتك فی الآی
الآی جمع آیه یعنی آیتلرایچنده آیتك بوجلتدی آیه من آیات الله الكبری اولدك وشانك جملهدن برتر اولدی شرف عظیم
وكرامت عظمی بولدك (پس آندن كعبه یانده امامت قیلدی جبرائیل) یعنی كعبه قپوسی یاننده جبرائیل فخرعالمه
امامت ایدوب بیت مقدسه مستقبل اولدقلری حالده صلوة ظهری قیلدیلر بعده فخرعالم دخی اصحابه امامت ایلدیلر
وسمیت تلك الصلوة صلوة الظهر لانها فعلت عند قیام الظهیرة ای الحر وعند نهایة ارتفاع الشمس وانما لم تقع البدایة
بالصبح مع انها اول صلوة بعد لیلة الاسراء لان الاتیان بها یتوقف علی بیان الاتیان بالكیفیة ای علی بیان علم كیفیتها
المعلق علیه الوجوب كانه قیل اوجبت حیث ما تبین كیفیته فی وقته والصبح لم تتبین كیفیتها فی وقتها فلم تجب فلا یقال
هذا من تأخیر البیان عن وقت الحاجة قیل فرضت الصلوات الخمس فی المعراج ركعتین ركعتین حتی المغرب ثم زید
ای بعد الهجرة وقیل فرضت اربعا الا المغرب والصبح ثم قصرت الاربع فی السفر والتفصیل فی كتب السیر (اكا اویدی
رسول الله رعایت قیلدی اول بدرای) رعایت محافظه معناسنه در (رسول الله دخی كچدی امامت برینه آنده (پس

اصحاب اویدیلر اکادرایت قیلدی اول بدرای) درایت بیلمك علم کبی (صلوة ظهرایدی اول که قیلندی جماعتله
عنایت ایلدی الله هدایت قیلدی اول بدرآی) عنایت انعام وکمال احسان معناسنه قال حضرت الشیخ الاکبر
قدس سره الاطهر فی اواخر مواقع النجوم ارادة الحق سبحانه صفة قدیمة اتصفت بها ذاته تعالی کعلمه وقدرته وکلامه
وسائر صفاته وتسمی متعلقها المراد فمن تعلقت بهدایته ارادة الحق تعالی یسرت اسبابها الیه وطوی له الطریق وحمل
علی الجادة والمحجة البیضاء وذهب بسر تدبیر نفسه وحبب الیه کل شیء نعم به ولا یعقب الا ما مقت الله تعالی ادبا شرعیا
فهذه حالة المراد وهی المعبر عنها بالعنایة انتهی هدایت یقال هداه دله وارشده وفی الحدیث خیر الهدی هدی محمد علیه
الصلوة والسلام وقوله الهدی الارشاد ای خیر الارشاد ارشاد محمد علیه الصلوة والسلام وقوله تعالی (انك لا تهدی من
احببت) ای هدایة موصلة الی المطلوب فانها موقوفة علی العنایة الازلیة فافهم (محرره) عشقك ایله یار اولم) یارب عنایت
قیل) تابنده سی بولم) یارب هدایت قیل) اشراق ایده شمس ذات) برنور اوله بو مشکوة (عمدن سیلنه مرآت یارب
عنایت قیل (بش وقته قیلوب تکبیر) درت تکبیر ایدوب یر یر (هب کعبه اوله هر یر) یارب عنایت قیل (طور ایجره
کلامکیون) عرش اوزره سلامکیون) اسماده امامکیون) یارب عنایت قیل) ذکرك اوله اورادم) فکرك اوله معتادم
حق اوله تا آدم) یارب عنایت قیل (دیکر) چقوبدر عرش اعلایه عنایتله رسول الله (اینوبدر فرش ادنایه هدایتله
رسول الله) امام انبیا ومقتدای قدسیان اولدی) بو محراب وجود ایچره سعادتله رسول الله) بو معراج برینه کوردی
انکارلر نیجه دونك) اودمده آنی اثبات ایتدی حجتله رسول الله) منوردر شریعتله مؤیددر طریقتله) علمدر معرفتله
هم حقیقتله رسول الله) نوله کرنعت پاکیله قیام ایلرسه حقی قول) الیٰ المشدر آنك فیض همتله رسول الله) ایکی کون
ایتدی جبرائیل امامت) بوغیدی نه اذان ونه اقامت) صلی الله تعالی علیه وسلم فصیح باصحابه الصلوة جامعة ففزعوا
لذلك واجتمعوا فصلی بهم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم الظهر ای فی الیوم الاول اربع رکعات لا یقرأ فیهن علانیة
اورکعتین الحاصل اذان واقامت مشروع اولمزدن اول اوقات صلوتده الصلوة جامعة دیوندا اولنوردی اصحاب دخی
وقت صلوة اولدیغن بیلوب جمعیت ایدوب نماز قیلورلردی (چون ایکی کون امام اولدی صلوتنه (اشارت ایلدی
انواع وقتنه) یعنی جبریلك امامتندن مقصود کیفیت صلوتی تعلیم واوقاتن تعیین‌ایدی مثلا برکون صباح نمازینه صبح
صادق ظهورنده وبرکون دخی طلوع شمسه قریب امامت ایلیوب بو ایکی وقتك ما بینی صلوة فجرك وقتی اولدیغن اعلام
ایلدی پس شافعی اول وقتی اختیار ایلدی وامام اعظم رحمه الله وقت اخیری ایثار ایلدی زیرا وقتك آخرنده وجوب
مؤکد اولور وسائر اوقاتده دخی بو کا قیاس اولنه که فقها بیان ایتدیلر (صوکنده دیدی بو اوقات سکادر (هم امتکه وقت
الانبیادر) ای قال جبریل لرسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم هذا وقتك ووقت الانبیاء من قبلك سؤال اولنورسه که
بو کلامدن منفهم اولور که انبیا علیهم السلام دخی اوقات معهوده ده صلوة خمسی قیلمش اوله لر پس بو صلوة بو مواقیت
اوزرینه بو امتك خصایصندن اولمق لازم کلور جواب ایکی وجهله ذکر بری بودر که بو کلامك معناسی وقت انبیا
محدود الطرفین اولدیغی کبی سنکدخی وقتك محدود الطرفیندر دیمکدر وبر دخی دیمکدر که بو اوقاتده انبیادن بعضیسی
صلوة فجری وبعضیسی سائر صلواتی قیلدی سنکیم بو قلروده کچدی پس بوندن بو امتله اشتراك لازم کلمز زیرا مجموع صلواتی
اوقات متعینه ده کیفیت معهوده اوزره انجق بو امت قیلدی (انکیچون ایلدی آنده امامت (رسولی تا که تصدیق ایده
امت) یعنی جبریلك اوقات متعینه ده صلوات خمسی امامتی قولا وفعلا نمازی تعلیم وتصدیق نبی یه توسل ایچوندر
انکیچون فخر عالم تقویة عقیدهٔ اصحاب ایچون هذا جبرائیل اتاکم یعلمکم دینکم بیوردی نه آنکه امامت مذکوره ایله
حضرت جبریل فخر رسالتدن افضل اولمق لازم کله زیرا فخر عالمك شب معراجده بیت مقدسده وسدرة المنتهاده ارواح
انبیا وملائکه یه امامتندن تقدم ورجحانی ثابتدر (صلوتك هیئتی اعداد رکعات) بیلندی جبرائیل فعلیله بالذات) یعنی
قیام ورکوع وسجود وقعود ورکعاتك عددی فعل جبریل ایله بیلندی بعضیلر دیمشلردر که نمازك عددی بش اولمقده
حکمت بودر که حواس خمسه دن صادر اولان معاصی یه کفارت اوله انکیچون حدیث شریفده کلدی ارایتم لو کان
فی باب احدکم نهر یغتسل منه فی الیوم واللیلة خمس مرات اکان ذلك یبقی من درنه شیئا قالوا لا یا رسول الله قال فذلك
مثل الصلوات الخمس یمحو الله تعالی بهن الخطایا سؤال اولنورسه که فرائضك مجموع رکعاتی اون یدی اولمقده حکمت
ندر جواب بودر که مفاصل اون یدیدر پس هر مفصلك مقابله سنده بر رکعت وضع اولندی ویاخود لیل ونهارك ساعاتی
یکرمی درتدر وسبع مثانی یعنی فاتحه که یدی آیتدر اون یدی ایله مجموعی یکرمی درت اولور پس یدی آیتك واون یدی
رکعتك هر بری بر ساعتك خطاسنه کفارت اولور سؤال اولنورسه که اوچ ودرد ردوایکیشر اولمقده حکمت نه در جواب
بودر که اجنحهٔ ملائکه یه موافق اوله کما قال تعالی (جاعل الملائکة رسلا اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع) پس بو صلوة

مصلی یه

مصلی یه اجنحه کبی در آنکله جانب حقه طیران ایدر وتحقیق بودر که هر عبادت بر هیکل نورانی ایله تمثل ایدوب اعلای
علیینه پرواز ایدر یعنی خلوص وصفایه کوره کیمی ایکی قنات وکیمی اوچ قنات وکیمی درت اجنحهٔ معنوی ایله عروج
ایدر وبعضیلر قتنده رکعتین جسم وروح مقابله سنده شکر ایدر وثلاث عقل وقلب وایمان جواهرنه شکر ایدر واربع ماء
ونار وریح وتراب عناصرنه شکر ایدر دیمشلر وبعضیلر دخی اعداد رکعات تعبددر لا یطلب فیها المعنی دیمشلر ولکن
بو مسلك زیاده ظاهر بین اولنلره کوره‌در زیرا معناسز نسنه اولمق حکمته مخالفدر پس اعداد رکعات اهل ظاهر واهل
حقیقت قتنده معنی واشارتدن خالی دکلدر یعنی ارباب حقیقت قتنده لیل لا تعین مرتبه سنه اشارتدر که مرتبهٔ جلالی
اطلاقی دخی دینلور ونهار مرتبهٔ تعینه اشارتدر که مرتبهٔ جمال اطلاقی دخی اولنور وصلوة فجر که لیل ونهاری
مشتملدر که ایکی رکعت اولمسی ذکر اولنان ایکی مرتبه نك ما بینده اولان تمایزه اشارتدر اولکی رکعت مرتبهٔ جلاله
واحدیتی مرتبهٔ کماله ایما ایدر وبو احدیتکه صلوة فجرده باطندر وصلوة مغربده ظاهردر زیرا مغربك اولکی رکعتی جلال
وایکنجی جماله واوچنجی کماله اشارتدر وصلوة عشا تعینات ذاتیه وصفاتیه واسمائیه وافعالیه یه اشارتدر ای فی مرتبة
اللاتعین والجلال بالقوة وصلوة ظهر تعینات مذکوره یه اشارتدر ای فی مرتبة الجلال الالهی بالفعل وصلوة العصر
دخی ذکر اولنان تعینات اربعه یه اشارتدر ای فی مرتبة الجمال الملکوتی بالفعل ثم الفرایض اشارة الی الوجود الحقانی
الالهی المنبسط علی الاکوان مطلقا والواجبات اشارة الی الموجودات الخلقیة الکونیة الاخصیة والسنن اشارة
الی الموجودات الخلقیة الکونیة الخاصة والمستحبات اشارة الی الموجودات الخلقیة العامة وسئل ابن عباس رضی الله
تعالی عنهما هل تجد الصلوة الخمس فی کتاب الله تعالی فقال نعم وتلی قوله تعالی (فسبحان الله حین تمسون وحین تصبحون
وله الحمد فی السموات والارض وعشیا وحین تظهرون) اراد بحین تمسون المغرب والعشاء وبحین تصبحون الفجر وبعشیا
العصر وبحین تظهرون الظهر واطلاق التسبیح بمعنی الصلوة جاء فی قوله تعالی (فلولا انه کان من المسبحین) قال القرطبی
ای من المصلین وفی الکشاف عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما کل تسبیح من القرآن فهو صلوة قال فی تفسیر
المناسبات عند قوله تعالی (فاصبر علی ما یقولون وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس) ای بصلوة الصبح وما یلیق بها
من التسبیح وغیره وقبل الغروب بصلوة الظهر کذلك فالعصر اصل فی ذلك الوقت والظهر تبع لها ومن اللیل ای فی بعض
اوقاته فسبحه بصلوتی المغرب والعشاء وقیام اللیل ولما ذکر الفرائض التی لا مندوحة عنها علی وجه یشمل النوافل
من الصلوة وغیرها اتبعها النوافل وغیرها المقیدة بها فقال (وادبار السجود) ای الذی هو الاکمل فی بابه وهی صلوة
الفرض بما یصلی بعده من الرواتب والتسبیح بالقول ایضا (محرره) حق فیض عفو ومغفرته مظهر ایلیوب (یوزیله
کناهی ابدست آلنلرك (درکاه کبریاسنه اولیترایلیوب (قدرن بوجلدر آکه توجه قلنلرك) هر کیم بیلورسه سرار بنا
بلالدن) دکار اذان نداسنی تا کوش جاندن (خالی دکل نمازده جلال وجمالدن) حالی نیاز صاحبی ونازاولنلرك (لیل ونهار
حقه توجه ایدن کشی (بوازدلنده فکر سوایله تشویشی (کوری وصال حقده اقامت اولورایشی) شول سجده سنده
سرفنا یی بولنلرك (محراب عشق وشوقه بکنلر امام اولور (آخر کلامی جمله انامه سلام اولور) حق نتیجه عمله عرفانی
تام اولور (بوغایت وبدایتی جمله بیلنلرك (چو بیلدك حال معراجی تمامی (ایشت بونده اولان باقی کلامی) تمامی آخرنده
اولان یا حروف زائده دندر که ضرورت شعر ایچوندر نتکیم بو بیتده واقعدر (من ابن ایبا ترابردم تمامی) به پیش حضرت
مخدوم جامی (کذا فی الدقائق (دیمشدر اصفهانی نوروهاج) او توزدرت کز ایدر کوکه معراج) ثبت ان النبی علیه
السلام حصل له اربعة وثلاثون معراجا واحد بجسده والباقی بروحه واثبت روایتها ابو نعیم الحافظ الاصفهانی
رحمه الله تعالی (نوروهاج) زیاده ضیالی نور دیمکدر مراد فخر عالم علیه اکمل التحیات حضرتلریدر (او توزدرتك بری
جسمانی ایدی)قلانی دوش دکل روحانی ایدی) یعنی عالم انسلاخده اولان سیر روح ایدی یوخسه عالم مناممده دکل
ایدی قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر فی منزل المنازل له صلی الله تعالی علیه وسلم اسراآت روحانیة خلاف
هذا الاسراء ومعارج معنویة غیر هذا المعراج مثل معراج عائشة رضی الله تعالی عنها ومنتهی ما انتهی الی من تلك
الروایات فی علمی من طرق اربعة وثلاثون معراجا فجمع له علیه السلام بین المعراجین الظاهر والباطن جسما ومعنی
واما نحن فالاسراء بنا رؤیا نراها فی حال النوم والفناء لا ینقض الطهارة والنوم ینقضها والنوم حالة تعم الخاص والعام
والکشف مخصوص بالخصوص والکشف نتایج الاحوال والرؤیا نتایج الاعمال وبینهما فرق یعلمه اهل هذا الشان
فللمؤمنین والاولیاء کشف واستطلاع علی هذه المنازل الجسمانیة فی الافلاك العلویة فتعاین ترتیبها وتقاطعها
واشکالها وترتیب عوالمها وما اودع الله تعالی فیها من الخصائص وغیر ذلك ولیس لهم فی عالم المعانی معراج اصلا
لعموم المؤمنین واما الاولیاء المختصون فلهم عروج شریف فی عالم المعانی مطلقا ثم انتقال عنه الی المشاهدة الالهیة

التي لا تتقيد بالمكان ولا يحكم عليها الا ان انتهى كلام الشيخ نفعنا الله تعالى ببركاته (هم اول دوش ايله ايدردى معراج) پس آندن روحله كيدردى معراج) يعنى نبوتدن اول رؤياى صادقه كورررلر ومنامده معراج ايدرلردى صكره ترقى بولوب انسلاخده وحال فناده وبعده ترقى بولوب يقظه حالنده معاينه قيلورلردى وجسم وروحله معا مطلوب اولان عالمه واروب حاضر اولورلردى (بولاردن صكره جسمانى ايدردى) نه روح ايدرسه جسم آنى ايدردى) زيرا الطافتده جسد شريفلرى عين روح اولمش وقالب لطيفلرى قلب صورتن بولمشدى (محرره) دينلوركن آدنه روح الله) قالدى عيسى فلك ثانيده (كور بوسرى كه اكاسيرانسكاه) اولدى جسمانيده وروحانيده (اكر بيزه سؤال ا تسك اى سائل) كه عقلمده دولانمز بو مسائل) مسائل ما يسئل عنه معناسنه (تفاسير ايچره روحانى دينلمز) احاديث ايچره اصلا ايدنلمز) يعنى تفسير وحديثده يازيلان مطلق معراجدر روحانى وجسمانى اولمق قيدى يوقدر پس روحانى وجسمانى عنوانيله اطلاقه دليل وبرهان لازمدر (نه يرده بولديكز بوكه سندنه) بواقواله جهت نه مستندنه) سند مستند برمعنايه در يقال سند اليه اى اعتمد وفلان سند مستند اى معتمد بوراده مراد حجت ودليلدر كه مدعانك صحتنده اكا اعتماد اولنور (جهت) طرف معناسنه يعنى هر نسنه كه اكا استقبال اولنه بوراده علت وطريق مراد اولنور تقول عملت هذا العمل على وجه عملك (بجواب بودرا كاى علمه طالب) افاض الله تحقيق المطالب) يعنى افاض الماء على نفسه افرغه وافاض الاناء ملأه حتى فاض (المطالب) جمع مطلب وهو ما يطلب بالدليل يعنى حق تعالى سكا مطلوب اولان نسنه لرك تحقيقنى افاضه ايلسون يعنى دوكسون والهام وانعام ايلسون شويله كه واديلر سيل ايله طاشوب دوكلديكى كبى قلبك دخى تحقيقا تله طاشوب دوكلسون (تفاسير واحاديث ايچره دينن) تواتريا خود مشهور دردينلن) التواتر هو الخبر الذى رواه قوم لا يحصى عددهم ولا يتصور تواطئهم على الكذب لكثرتهم سمى بذلك لانه لا يقع دفعة بل على التعاقب والتوالى والمشهور ما كان من الاحاد فى الاصل ثم اشتهر فصار ينقله قوم لا يتصور تواطئهم على الكذب ويكفر جاحد المتواتر ويضلل جاحد المشهور لان المتواتر صار بمنزلة المسموع عن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم وتكذيب الرسول كفر بخلاف المشهور لان تكذيبه تخطئة جماعة العلماء وهو ليس بكفر كذا فى شرح المنار لابن ملك (كه قطعا شبهه يوقدر صحتنده جماعت دكلمشدر صحبتنده) يعنى تفاسير واحاديث ايچره معراجه متعلق يازيلان خبرلرك كيمى متواتر وكيمى مشهور قسمندن ايدى بونلرك صحتنده شك وشبهه يوقدر زيرا خبر متواترى فخر عالمك صحبتنده بر جماعت دكلوب بعده بر جماعته دخى نقل ايدوب توالى اوزره هر عصرده جماعت جماعته افاده ايتمشدر وخبر مشهورى فخر عالمدن بر ايكى كمسه اخذ ايدوب صكره قرن ثانيده وثالثده حد تواتره بالغ اولوب شهرت بولمشدر پس بو ايكى خبر علم يقينى ايراث ايدر (جميع سوزى وحيدى شرايع) حقايقدى بدايعدى ذرايع) بدايع غرائب وعجائب معناسنه زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلمك سويلديكى الفاظ سديده وكتورديكى معانى جديده آندن اول قرع آذان واذهان ايتمامك حسبيله استعجاب واستغراب اولنوردى (ذرايع) وسيله معناسنه يعنى فخر عالمك جمله سوزى وسائل ومطالب ايدى هر كس انكله مسترشد اولوب مقصوده وصوله تسبب ايدرايدى (بعدذا) شرايع وحقايق درت مرتبه دن تكلم ايدردى وهر مرتبه ده اولان كلماتى وجه الهى ايدى ولكن كيمى وحى جلى وكيمى دخى خفى ايدى پس بر كلامكه مطلقا وحى نوعندن اوله صحتنده نيجه اشتباه اولنور فضولى (درجدر لعل روان بخشك درشهوار لفظ) درجدن درلردوكرسن ايلسك اظهار لفظ (پس اويله اولسه اصحاب ظواهر) تواترسويلدى ياخود مشاهر) يعنى ملازم قشر وظاهر بين اولانلر مفسرين ومحدثينك اكثريدر حديث متواتر ومشهوره باقوب معراج جسمانى اثبات ايلديلر (انكچون آنى جسمانى ديديلر) ديدى روحانيسينى اوحديلر) اوحد الله تعالى دركه وحدانيت صاحبيدر اوحدى حق تعالى يه منسوب اولان قوللردركه كشف باطن والهام ربانى صاحبلريدر يعنى معراج جسمانيسنى اصحاب ظواهر ومعراج روحانى يى ارباب بواطن اثبات ايلمشلردر كه بعض خبرلردن اشتمشلردر (كه بعضيسن ديمشدر اهل آثار) آثار اثرك جمعيدر خبر معناسنه يعنى ارباب نقل وخبر اولانلر معراج حقنده حديث متواتر ومشهوره ديرلر زيرا ارباب ظاهر بو حديثلرى تصحيح واثبات ايليوب كتابلرنده درج وما عداسى ترك ايلديلر (ديمشدر بعضيسنى اهل ايثار) اهل ايثاردن مراد اوحديلردركه حق جميع ما سوى اوزرينه ايثار واختيار ايلمشلردر يعنى ارباب بواطن اولانلر خبر متواتر ومشهوره نظرا اصحاب ظواهر معراج جسمانى اثبات ايتدكلرى كبى خبر احاده نظرا دخى معراج روحانى تحقيق ايتديلر نتكيم صلوة رغائب وبرأت وقدر وامثالى دخى بويله در زيرا بو مقوله نمازلره هر عصرده اوحدى اولانلر ذاهب اولمشلردر وخبر احاده نور كشف ويقين ضم ايدوب اوقات معينه ده قيلمشلردر زيرا بو طائفه نك مذهبلرى بودركه بر خبر كتب ستده ده ثبت اولنمش يله اولسه آنكله عمل خصوصنده جانب غيبه مراجعت ايدوب عيان وبيان وكشفى برهان ضم ايتدكدن صكره فعله شروع ايدرلر كتب ستده نك غيريده اولديغى

صورتده دخى بويله در پس خبر واحدك صحتى حقنده ملهم اولسه خبر متواتر ومشهور كبى آنكله عمل ايدرلر زيرا الهام كنديلرينه كوره حجتدر سائر معتقد اولنلره دخى اكابره حسن ظن لازم اولديغن بيلوب تبرك طريقيله آنلره اقتدا ايدوب اقوال وافعالده موافقت كوستررلر مثاب ومأجور اولورلر اى مؤمن قرنداش بو سوز نفس الامره كوره در ولكن سكا بحسب الظاهر اطمئنان نه ايله حاصل اولورسه اكا تمسك ايله مأمورسن وسكا شك وشبهه كتورن امورى ترك ايدرسن دع ما يريبك الى ما لا يريبك والله الهادى (بو وجهدن نقل اولونيدر چوق كتابده) خبرلر درلى درلى اشبو بابده) يعنى معراج بابنده كتابلرده جسمانى وروحانى يه متعلق انواع اخبار ثبت اولنمشدر اصلى بودر كه هر كس كندى طريقى اوزرينه يازمشدر اهل آثار بريكا واهل ايثار بريكا كيدوب هر برى سلك تحريره بركونه كلمات دوزمشلردر پس بو اختلافاته ناظر اولانلر معقول ومنقول ايله توجيه وتلفيقدن صكره الهام وتحقيق ايله دخى توفيقه مظهر دوشديلر من مشى على المراتب لم يعثر حسبنجه زللدن خلاص بولديلر وطعن وتشنيعدن قورتلديلر (والله يقول الحق وهو يهدى السبيل (محرره) شول كوكل كيم دمبدم حقدن اكا الهام اولور) ايرشور عين اليقينه علمى آنك تام اولور) كعبهٔ عرفان بوابنه كرمين آواره دل) صبح وصله ايرمز هر كز مقامى شام اولور) هر كيم اولدى برنفس درياى عشقه آشنا (در وجوهر قنده وار ايسه اكا اعلام اولور) بيلسه اشياده عجبمى سر حكمت نيدبكن) شول كشى كم كارى آنك صحبت علام اولور) ايلين معراج روحانى كورور مولاسنى) محو ايدر رسم وجودين بى نشان بى نام اولور) اهل قالك ايلمز انكارنه هيچ اعتراض) اهل حالك حالى دائم حقيا اسلام اولور (چو معراجن خبر نقل ايتدى راوى) ابوبكر ايدى اكا ديدى راوى) راوى خبر نقل ايديجى (ديدى ربم اكر عفو سوميدم) حسابى امتيكه ايتميدم) حساب برنسنه يى صايمق بوراده مراد دفتر عملده ثبت اولنان نيك وبد محاسبه سيدر قال تعالى (وكفى بالله حسيبا) يعنى الله تعالينك قوللرينه محاسبه سى عفوينك علامتيدر زيرا حين محاسبه ده قصور ظاهر اولدقده عفو تعلق ايتمكله حق تعالينك عفو اولديغى باهر اولور (محرره) عفوكه بربهانه اولدى حساب (بو خسه نيلرسكا حساب وكتاب (ولى ايتدى شكايت ايتمدن) برى بوكم دمادم حضر تمدن) شكايت براماز خبر عرض ايتمك يقال شكاه شكاية اى اخبر عنه بسوء فعله ومثلها الشكوى (ايكنجى وبرمزم رزقينى غيره) رزق اسم لما يسوقه الله تعالى الى الحيوان فيأكله فيكون متناولا للحرام والحلال والرزق الحسن هو ما يصل الى صاحبه بلا كد فى طلبه (بولارا عمالنى غيرى يه ويره) يعنى هوى وريا وسمعه ايله اولان اعمال خلق ايچوندر حق ايچون دكلدر سعدى (زعمراى پسر چشم عبرت بدار) تو كر تخم اخلاص دارى بكار) كرت هيچ اخلاص در بوم نيست) ازين در كسى چون تو محروم نيست (اوچنجى رزقى برلر كيدرلر) بولار غيره واروب چوق شكر ايدرلر) زيرا نظرلرى غيره مقصوردر انلرى آلت ووسيله بيلوب حقيقتده رزقك وصولنى خزانهٔ غيبدن اولديغن فهم ايتمزلر وظاهر ومظهرى كما ينبغى شهود ايدوب هر مرتبه يه مناسب اولان وجهله طريق شكره كتمزلر (محرره) لطف وعطايه مظهر زالحمد لله الغفور) رزق وصفايه مظهر زالشكر لله الشكور (ظاهرده انعام وجود باطنده احسان شهود) چوقدندر هر كونه جود الحمد لله الغفور * فيض نعيم ايلر مدام رزق ايركورر هر صبح وشام) ايلر بزه انعام تام الشكر لله الشكور (بو جمله بو جان آنك بو علم وبو عرفان آنك) بو ذوق وبو وجدان آنك الحمد لله الغفور (تدبيرا آنكدر حقيا تأثير آنكدر داغما) شكر ايلمكده بز عطا الشكر لله الشكور بو دردنجى بندن ايدن اعزاز) بولر خلقدن طلب قيلورلر اعزاز) يعنى حق تعالى هر كيمه عزت ويررسه عزيز بو ذات ويررسه ذليل اولور نه عزيز بو محترم ايتديكى ذليل وخوار ونه اهانت وتحقير ايتديكى مكرم وزور كار اولور (ع) هر مرادى حق ويررسن غيره باقمق بو لمدروقى انوار المشارق المدروزون ملعونون المدروز من يطلب من الابواب سواء كان مطلوبه رزقا او جاها او غيرهما (محرره) قلم صنعه باقرسك اى دل) سرده مكتوب اولانه قائل اول) خوار اولور هر مرادى خلقدن اومان (حقيا خلقه باقمه حقى بول) ونعم ما قيل (نه بكدن استه مقصودك (كوكل نه شاهدن استه (توكل قيل خدايه دولتى اللهدن استه (كيرو معراجده كادى بر روايت) بيورمشدر رسول الله درايت) درايت بيلمك علم كبى قال تعالى (وما تدرى) اى ما تعلم (كه ربدن سؤال ايتدم مسائل) ولى اولمايدم بو ايدى سائل) مراد سؤال استعطافيدر استفتائى دكلدر (والفرق بينهما ان الاول من سألته الشئ عن الشئ (كه وردك آدمه يا رب جنت) نه وردك باكه يا رب فضل ومنت) فضل زياده لكدر كه ضد نقصدر (منت) نعمة لا يطلب معطيها الجر ممن اعطاها اليه والمنان من صفات الله تعالى وهو المعطى ابتداء من غير ان يطلب عوضا) ديدم نوحه سفينه قيلدك اعطا) ديدى دنيايى قيلدم سكا انطا) سفينه كميدر انطا اعطا معناسنه در (كه يربوزين سكا قيلدم مساجد) مساجد له صراطى بچه ساجد) يعنى قيامت كوننى مسجد لر هيكل مخصوص اوزرينه تمثل ايدوب امام ومؤذن وجماعت ايچنه كيروب صراطى آسان بچه لر كما ورد فى الاخبار (ديدى هم امتيكه اويله ايدم) سلام ويردايدوب اودى صو ايدم) برد) صوق (سلام) آتشك مضرا اولماميدر

قال تعالى * برداو سلاما على ابراهيم * اى غير ضار روى ان جهنم تقول جزيا مؤمن فان نورك اطفأ لهبي وفى هذا المعنى
قال حضرت مولانا قدس سره (كشتن اين نار نبود جز بنور * نورك اطفانارنا نحن الشكور (وله) كويدش
بكذر سبك اى محتشم) ورنه زآتشهاى تو مرد آتشم) يعنى آتش حقك صفت جلالى ومؤمنك آتشى آنك نور
جمالى وتجليسيدر پس اول نور ذاته برنسنه حائل اولمز وكذر ايتديكى وجوديانى مطلقا احراق ايدر بومعنادن اوتورى
مؤمن كامل اولان دنياده قلبا واخرتده قلبا وقالبا سلامت اوزره درفافهم (لمحرره) الهى دوزخى بردوسلام ايت اهل
ايمانه) كذر ايده سلامت برله تا جنات رضوانه) خليله نار نمرودى نيجه بردوسلام ايتدك) قيامتده بزمده ناريمز دوندر
كلستانه (ديدمكه ويردك اسمعيله زمزم) ديديكه بن سكا كوثر ويرم هم) زمزم انما سميت زمزم لان هاجر رضى الله
تعالى عنها زمتها بوضع الاحجار عليها اى سدتها (لمحرره) اسمم اسمعيل قيلدم مخلصم حق بنم) ذات پاكك حقى يارب
زمزمه فيض ايت عطا) بولكه بذل ايتمكه بوقدر فقيرك نسنه سى) ويرديكك برجان وتن وار اول دخى ساكه فدا (ديدمكم
ويردك اسمعيله قربان) ديدى امتلريكه ايدم احسان) قربان هو فى الاصل كل ما يتقرب به الى الله تعالى ثم شاع فى الذبيحة
فدا قيلام يهوديله نصارى) بنم لطفمدن اوله لر خيارى) فدا برنسنه ايچون بدل ويرمكدر خيارى يعنى كمال سرورلرندن
برجانبه توجه ايده ميوب قالمق (ديدم موسايله سويلشدك على الطور) ديدى سنكله سويلشدم على النور) طور جبل
قريب ايله يضاف الى سيناوسينين يعنى ينبع ايله مصر اراسنده ايله ديدكلرى شهره قريب برطاغدركه حضرت موسى
عليه السلام آنك اوزرنده مناجات بارى تعالى ايتمشدر سينين وسينا اول طاغ اولديغى موضعك علميدر انكچون
تنزيلده اكا اضافت اولنوب وطور سينين بيورلدى (على النور) يعنى عرش اوزرنده زيرا عرش اكرچه جسمانيدر ولكن
عند الكل طبيعيدر طبيعى ايسه عنصريه كوره لطيف ونورانيدر (ديدم عيسايه مائده كرامت) ديدى اوله سكا يوم
القيامت) مائده شول سفره دركه اوزرنده طعام اوله اولميانه خوان ديرلر يعنى حضرت عيسايه مائده ايله اكرام ايتدك
وكا آنك مقابله سنده نه ويردك وقصۀ مائده سورۀ مائده آخرنده در تفسيره مراجعت اولنه (بعدذا) مائده ميده دندر
يعنى كلمۀ يائيه در پس قاعده بودر كه يا ايله تلفظ اولنه وكتابت اولنه ولكن رسم عثمانى يه بناء همزه ايله مشهور ودر بومقوله
رسومه اتباعده اجر وثواب اولديغى على القارى تصريح ايتمشدر پس مصحف كتابت ايدن كاتب وخطاطه لايق اولان
بودركه تبركا رسم مذكورى اختيار ايدوب قاعده يه مخالف ايسه ده صحابۀ كرامه اقتدا ايله مثاب ومأجور اوله زيرا
بونم جعلى قاعده لريمزه موافقتدن آنلرك الهامى اولان مخالف رسملرينه اتباع افضلدر زيرا اصلده مخالفت بزه منسوبدر
وقد قالوا خطان لا يقاسان خط المصحف وخط العروض يوم القيامة بوراده تا تلفظ اولنوب تاء طويله يازلمق كركدر تا كه
كرامت لفظنه موافق اوله (ديدم داوده ويرمشدك زبورى) ديدى انعامى ويردم ساكه نورى) يعنى داود عليه السلامه عطا
اولنان زبورك مقابله سنده سكا نور اولان انعام سوره سن ويردم ويا انعام ويا نور سوره لرين ويردم وفى الحديث انزلت على
سورة الانعام جملة واحدة يشيعها سبعون الف ملك لهم زجل بالتسبيح والتحميد فمن قرأ الانعام على عليه واستغفر له
اولئك السبعون الف ملك بعدد كل اية من سورة الانعام يوما وليلة كما فى التفاسير (ديدم كيم يونسه ويردك نجاتى) كه
اوچ ظلمتدن ايركوردك نجاتى) قال تعالى (فنادى فى الظلمات ان لا اله الا انت سبحانك انى كنت من الظالمين) والظلمات
بطن الحوت والبحر والليل وقيل ابتلع حوته حوت اكبر منه فحصل فى ظلمتى بطنى الحوتين وظلمة البحر فبركة التهليل
والتسبيح واعترافه بالخطاء نجاه الله تعالى كما قال تعالى (فاستجبنا له ونجيناه من الغم وكذلك ننجي المؤمنين (ديدى امتكه
ويردم نشاطى) قبرده وقيامتده صراطى) نشاط شادلك وشنلك يعنى يونس عليه السلامه دنياده ويريلان ظلمات
ثلاثه دن نجات مقابله سنده سنك امتكه قبر وقيامت وصراط ظلماتندن نجات ويردم كه بونلر آخرويدر زيرا قبر منازل
آخرتك اوليدر (ديدم ويرمشدك خضره حياتى) ديديكم سلسبيل ويردم حياتى) اسم الخضر بليا بن ملكان وسمى
خضرا لانه جلس على قطعة بيضاء فاهتزت تحته خضراء على ما فى الحديث اى جلس على قطعة ارض يابسة خالية
من النبات فتحركت تحته خضراء اى اخضرت والمراد بالحيوة ماء الحيوة وايراد الخضر عليه السلام فى جملة
الانبياء عليهم السلام وعده منهم يدل على نبوته قطعا وقد صرح بها كثير من اعيان العلماء ومنهم صاحب القاموس
سلسبيل جنتده برچشمه نك اسميدر كما قال تعالى (عينا فيها تسمى سلسبيلا (بعدذا) بو مصرعده اولان حيات معناى
لغوى يه مصروف واولشده حذف مضاف له آب حياته محمولدر كه علمدر پس تكرار لازم كلمز مع هذا صاحب محمديه نك
مسامحاتى معتاده سنه بناء (ديدم موسايه ايندردكدى تورات) ديديكم آية الكرسى اعظم آيات) يعنى تورات مقابله
سكا اعظم الايات اولان آية الكرسى يى انزال ايتدم قال صلى الله عليه وسلم يوما لابى يا ابا المنذر اى آية فى كتاب الله
اعظم قال قلت (الله لا اله الا هو الحى القيوم) فضرب فى صدرى وقال ليهنك العلم والذى نفسى بيده ان لها لسانا وشفتين

قدس الملك عند ساق العرش ومن قرأها حين يأوى الى فراشه وكل الله تعالى به حافظا ولا يقربه شيطان حتى يصبح كما فى
الكواشى (بعدذا) امام سيوطى حضرتلرى بيورمشلردركه آية الكرسينك اعظم الايات اولمسنه وجه بودركه اون يدى
يرده اسم الالهى مشتملدر بعضيسنده ظاهر وبعضيسنده مستتردر وبو جمعيت برآيتده بولنمامشدر واول اون يدى موضع
بونلردركه ذكر اولنور (الله) لا اله) الا هو) الحى) القيوم (لا تأخذه) له) عنده (باذنه) يعلم) علمه) شاء) كرسيه) يؤده) ضمير
حفظهما المستتر الذى هو فاعل المصدر (هو) العلى) العظيم) وامام غزالى حضرتلرى بيورمشلردركه آية الكرسينك
سيدة الايات اولديغنه وجه بودركه الله تعالينك ذات وصفات وافعالنى مشتملدر وآنده توحيد ذات وتوحيد صفات
وتوحيد افعاله اشارت واردر توحيددن ماعدا تقديسى وتنزيهى دخى حاوى واسم اعظم اولان حى وقيومى محتويدر پس
بوجمعيت آيات قرآنيه دن برآيتده يوقدر بناء على ذلك آية الكرسى مستحق سيادات اولدى (لمحرره) سن اول مجموعه
سنكم مندرجدر آنده هر معنى (سن اول يكتا كهرسن يوقدر ثانى سكا يعنى (ديدم عيسايه انجيل ايتدك انزال) ديدى كم
سورۀ اخلاصى سن ال) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذى نفسى بيده انها تعدل ثلث القرآن قال الامام الغزالى
فى جواهر القرآن اعلم ان معارف القرآن المهمة ثلثة معرفة التوحيد والصراط المستقيم والاخرة وهى مشتملة على
الاول فكان ثلثا وقيل لان القرآن يشتمل على قصص وشرايع وصفات وسورة الاخلاص كلها صفات فكانت ثلثا
بهذا الاعتبار والسورة ان كانت واوها اصلية فمن سورة الاخذ والشراب اى قوته فالسورة اقوى من الاية وان كانت
منقلبة من همزة فهى مأخوذة من السؤرة التى هى البقية من الشئ وكل سورة قطعة من القرآن مفرزة باقية من غيرها
وقيل غير ذلك والتفصيل فى التفاسير (نه توراتده نه انجيلده كلوبدر) كما كفاتحه آدايلمويدر) فاتحة هى فى الاصل
مصدر بمعنى الفتح كالكاذبة بمعنى الكذب وسميت فاتحة الكتاب اما لافتتاح المصاحف والتعليم بها واما لان الحمد فاتحة
كل كلام واما لانها اول سورة نزلت واما لانها اول ما كتب فى اللوح المحفوظ واما لغير ذلك والتفصيل فى محله (چوكوردى
بوكمالى اول على راى) جمالى كولدى اولدى عالم آراى) عالم آراى عالم بزيجى ودوزيجى (لمحرره) نسيم فيض اسوب باغ دله
چون غنچه شاد اولدى (مشام بلبله بوايردى حقدن برمراد اولدى (الهى) قاضى الحاجاته دوندر يوزكى) باب حقده
هر رجا اولور روا) دائما سوزده نيازايت سوزيكى) باب حقده هر رجا اولور روا) برده كوكده هر نه وار انس وملك) هر برى
حقدن نياز ايدردلك) شمع يارك يادنى ياق صبحه دك) باب حقده هر رجا اولور روا) انبياء واولياء حالمنه باق) طوت
نيازك دامنى نازى براق) كلبروباب حقه كتمه ايراق) باب حقده هر رجا اولور روا) فيض غله باغده كالمر بتر) ايرشوب
مقصوده بلبللر اوتر (حقه دون فكر سوا حق يتر) باب حقده هر رجا اولور روا (روايت ايدرلركه اول سيد الانبيا) كوردز
عرشده برقبه اول اسعد الانبيا) انبيانك زياده اولوسى (معظم كليدلى آنى كوريجك ديدى اول) نه اوله بوقبه ايچنده
عجب اخفيا) خفينك جميدركزلى معناسنه (بوكاقنى مفتاح كه فتح ايدم آنى كورم) خطاب ايردى حقدن كه يا اكمل
الاصفياء) اصفيا صفينك جميدر اورندولغش ديمكدر (كاليدى آنك سنده دركيم شهادت) كتوردى كوررزبدة
الاتقياء) كاليد بوراده مفتاح معناسنه درقارسيدر بوكلامده اشارت واردركه خزائن ملك وملكوتك مفتاحى شهادت
وتوحيددر پس متوغل ذكر ومشتغل توحيد اولانلره رازنهان خرشيدكبى عيان اولور واهل ملكك اسباب والاته آرانوب
بولمدقلرى امورى اهل ملكوت تنها توجه دل ايله بولور (لمحرره) كحل توحيده آچرسك كوزكى) كيزليلر كوزلريكه روشن
اولور (قولكى حالك ايدرسه تصديق) ظاهرك باطنك كولرشن اولور (زبدة الاتقيا) پرهيز كارلرك خلاصه سى ديمكدر
كه قبه ايچنده بانوربيكران بردكز (دكزاورتاسنده براغاج بتوب پرضيا) بيكران كنارسز ديمكدر (بوداغنده برقوش
اغزنده برذره نوز (تعجب ايدوب ديدى ياصاحب الكبريا) برذره نورقى جزنى ديمك اولور ياصاحب الكبرياءاى عظمت
وشان صاحبى الله (ديدم بونه دردیدى كنج رحمتم درياسيدر) نه حدايرر اكانه بكا تكبريا) كنج خزينه دريعنى كنج نهان
كبى اولان درياى رحمتم صورتيدر (حد) غايت ديمكدر (نه بكا تكبريا) ايكى معنايه تحملى واردر برى بوكه بنم
دركاهمده كمسه نك تكبرورياسى صيغمز زيرا اعظمت وتكبر بنم صفاتمدر ديمك اوله كما جاء فى الاسماء الحسنى المتكبر وهو
البليغ الكبرياء والعظمة وبرى دخى بنم ذاتمده ريا وتكبر وباطل يوقدر ديمك اولور زيرا تكبراظهار كبر كه حق وباطله شاملدر
كما قال تعالى (سأصرف عن آياتى الذين يستكبرون فى الارض بغير الحق (اول اغاج بودنيا اوقوش امتكدر سنك) اوذرله
كناهدركيم آندن ايدرلرحيا) الحياء تغير وانكسار يعترى الانسان من تخوف ما يعاب به ويذم كما فى الكشاف (خدايا
چوسنسين بزه ارحم الراحمين (نظر قيل سلوك ايدهلم دربى اوليا) درفى معناسنه در پى ايزدر واوليادن مراد خواص
مؤمنيندر يعنى بزه رحمتكله نظر ايله تا كه مقربان دركاه ايزنه كيره لم وقول وفعل وحالده آنلرك يولنه كيده لم پس
سلوكدن مراد سلوك معنوى وايزدن مقصود آثار حسنه واحوال مستحسنه در (الهى) كان لطف ومرحمتيمن

فضل وجودك چوقدرر) یا کریم ویا رحیم ویا الله العالمین (رحمتك دریاسنه هزکز نهایت یوقدرر) یا کریم ویا رحیم ویا الله العالمین) قطرۀ غفرانك ایله پاك اولور جمله کناه (ذرۀ احسانك ایله نور اولور دیدی سیاه) سندن اومارز رحمتی هز برکدا وپادشاه (یا کریم ویا رحیم ویا الله العالمین (سیل وجود آیینه‌سینی قالمسون ذره غبار) ذاتك ایله قیل تجلی صکره ای پرورد کار) ایلسك بذل جواهر کنج رحمتدن نه وار (یا کریم ویا رحیم ویا الله العالمین) اولیا ایزی توزین یارب کحل ایت کوزلره (سالك راهی دوشور غایت مبارك ایزلره) بزم خاصکده ادب ارکان حیا ویر یوزلره) یا کریم ویا رحیم ویا الله العالمین (راه عشقکده پیاده قالمشم بیلم ییدم) منزل مقصوده ایسه غایت ایراق قنده کیدم (حق چکدر مشکل بارکناهی دمبدم) یا کریم ویا رحیم ویا الله العالمین

فصـــــل فی اسرار الوحی

(ایشت چون اورلدی بشارتده طبل خطاب) بشارت مژده کانه یعنی مژده مقابله‌سنده ویریلن نسنه درویانك فتحیله جمال معناسنه در طبل ترکیده طاول دیدکلری یدر بو کلامده خطاب تبشیری ضرب طبله تشبیه واردر مقصود فخر عالمه لیلهٔ معراجده حق تعالیدن مژده نوعندن خطاب وارداولدیغن بیاندر (چقوب قاب قوسینه اولدی معلی جناب) القاب المقدار وقوسین عبارة عن کمال القرب مع رعایة الادب ومن ثمة قیل ینبغی ان یکون بین الاستاذ والتلمیذ من البعد فی المجالس قدر قوسین (جناب) اوك اوکی بوراده بطریق الکنایه وجود وذات مراددر زیرا تعظیما شریف کمسنه‌لره جناب وحضرت ومجلس ایله کنایه اولنور نتکیم حضور شریفلرینه ومجلس منیف وجناب لطیفلرینه سلاملر اولنور دیرلر مقصود اول حضور ومجلس وجنابك صاحبنه سلامدر فاحفظ هذا بوراده مراد ترکیب کونی ایله قاب قوسینه چقمق دکلدر بلکه همتله عروجدر زیرا ترکیب کونی عرشدن ایلرو کتمز پس دیمك اولور که فخر عالم صلی الله علیه وسلم لیلهٔ معراجده ترکیب کونیسنی عرش اوزرنده قویوب وعالم ترکیب وتدبیردن مفارقت ایلیوب همت وتوجه دل ایله مقام صمدیت وعالم صفات دینلن قاب قوسینه چیقوب عالی جناب اوله یعنی علو ذات وصفات مرکزین بولدی وبو حالته عروج معنوی اطلاق اولنغله معلی جناب تعبیری زیاده برنده واقع اولمشدر (قونلدی اوادناده پس رفیعی مسندی) اوادنی مقام احدیت وعالم ذاتدر (مسند) ارقه طیانجق یردرکه یصدقدر بوراده تمثیل طریقیله ذکر اولنمشدر مقصود فخر عالمك قاب قوسین عالمندن ترقی بولوب اوادنی مقامنه رفع اولندیغن بیاندر (نه قوسین نه ادنی که کشف اولدی جمله حجاب) یعنی قاب قوسین اوادنی مقامنه ایرشدی دیمك تفهیم ایچوندر وبحسب الظاهر اوادنادن دخی اثنینیت منفهم اولور زیرا وحدت احدیت مقابله‌سنده واقع اولمشدر فخر عالم ایسه جمیع نسب واضافاتدن منقطع اولوب عین احدیت وباطن هویت تجلیسی ایله شرف بولمشدر (بعدذا) جمله حجابلر منکشف اولوب بالفعل وعلی الکمال اسم اعظمك حکمی ظهور بولمق فخر عالمه مخصوصدر انکیچون قیامتده جمله انبیا نفسی نفسی دیوب آنلر ایسه امتی امتی دیسه‌لر کرکدر زیرا بقیهٔ وجوددن بالکلیه استخلاص ایله سرفراز اولمشلردر فافهم جدا بو معنادن امتنك اکمل اولنلری دخی حصه‌مندر کما قال بعضهم کل الناس یقولون غدا نفسی نفسی وانا اقول ربی ربی وبونلر بو رتبه‌یی احراز ایله انبیادن افضل اولمق لازم کلمز زیرا کمالاری متبوعلرینك کمالنه تابعدر پس لسانلرندن هرنه صادر اولورسه ترجمه طریقیله‌در بعض قصائد عربیه والهیات ترکیه‌ده وارد اولان دعاوی بو معنایه محمولدر علمای رسوم بوراپی فهم ایده‌میوب غلطه دوشوب تخطئه‌یه مشغول اولمشلردر بو فقیر بو مذاقك اصحابنی صوفیه‌ده بیله نادر کوردم یعنی زمانمزك متصوفه‌سی بر حاله وارمشلردر که اثر تحقیق قالمامش ودکه‌سی معنای مطلوبه یول بولمامشلردر کفری ایمان ودعوی وتقلید حالنی استغراق صانورلر (لمحرره) ای عجب بر سوز بیلور یوقی جهانده سویلسم (نسخهٔ تحقیقی بی تقلیدن شرح ایلسم (حالا کاردل بیلور بر صاحب فن یوق نوکون (قنده کتسم قالمشم وحدتده بیلم نیلسم (شرایعده اورلدی سکه آنك آدنه یعنی شرایع واحکام سکه‌سی فخر عالمك نامنه ضرب اولندی کویا مقام اوادنی برضربخانه‌ٔ ازلدرکه پادشاهلرك آدینه سیم وزر سکه لنوب نقش اولندیغی کبی آنلرك نامنه دخی احکام وشرایع نشانلندی (حقایقده نشر اولدی اعلامی فتح اولدی باب) نشر یعنی یایمق واچمق واظهار ایتمك (اعلام) سنجقلر یعنی حقایق سنجقلری آنك ایچون آچلدی (یازلدی نشانده منشور اوقات خمس) منشور پادشاهلرك فرمانی کبی شب معراجده فخر عالمه ویریلن نبوت نشانلرندن ومعراج علامتلرندندر بریسی دخی بش وقت نماز فرمانی ایدی الحاصل اول کیجه فخر عالمه احسان اولنان رتبه وجاهك ومنصب ووصول الی اللهك نشانی ومنشوری ایدی دیمکدر (بیان اولدی شانده عنوان فصل خطاب) عنوان نشان یعنی مکتوبك اولنه عنوان دیرلر براطرفندن ابتداظاهر اولان اودر وفصل خطاب قرآندر خطاب فاصل معناسنه قال تعالی (انه لقول فصل) ای القرآن فاصل بین الحق والباطل مبالغ فی ذلك کانه نفس الفصل وقال تعالی (وآتیناه الحکمة وفصل

الخطاب

الخطاب) ای آتینا داود النبوة وکمال العلم واتقان العمل وفصل الخطاب بتمیز الحق عن الباطل وانما سمی به لانه یفصل المقصود عما سبق تمهیدا له کالحمد والصلوة معنی دیمك اولور که حضرت قرآن فخر عالمك شان عظیمی بیانده عنوان اولدی زیرا بو مقوله فصاحت دال در (فصل خطاب) مفصول معناسنه اولورسه آنده التباس واشتباه یوقدر دیمك اولور که فخر عالمه اول کیجه وارد اولان خطابات نه حضرت موسایه ونه غیره میسر اولمامشدر (اوقندی آنك آدنه خطبه لولاك پس اول) خطبه شول کلامه دیرلر که وعظی وابلاغی متضمن اوله ومطلقاندا معناسنه ده کلور پس اول لفظی مصرع ثانی‌یه مرهوندر یعنی فخر عالم علیه السلامك آدنه (لولاك لما خلقت الافلاك) خطبه‌سی اوقندی یعنی حق تعالی اول کیجه اکا بو کلامله خطاب ایتدی وبو کلامك صحتی حقنده تفصیل کچدی (ایروب قاف آفاقه قوردی همایون قباب) القاف جبل محیط بالارض من زبرجد اخضر اوزمرد اخضر وما من بلد الا وفیه عرق منه وعلیه ملك اذا اراد الله تعالی ان یهلك قوما امره فحرك فخسف بهم والافاق جمع افق وهی الناحیة اوما ظهر من ناحیة الفلك (همایون) مبارکدر همایه نسبتدن حاصل اولمشدر زیرا اوازنسبت ونون تأکید ایچوندر قباب قبه‌نك جمعیدر قره اوو کنبد معناسنه وقبه‌لو اوه بیت مقبب دیرلر (بعدذا) لسان صوفیه‌ده افق ایکی در بری افق مبیندر که نهایت مقام قلبدر وسمی به لقیامه تبیین الحقائق وتفصیلها وبری دخی افق اعلادر که نهایت مقام روحدر وسمی به لکون القلب مترقیا الیه من مقامه الاصلی وهی فی الحضرة الوحدانیة وحضرة الالوهیة معنی دیمك اولور که چونکه فخر عالم قدم همتله بو درجاته واصل وبو کمالات اکا حاصل اولدی اول دخی قاف صورت وآفاق حسی‌یی سیر ایدوب اعظم الاجسام اولان عرشك ذروه‌سنه قدم بصدیغی کبی علو شانده جبل قاف آسا اولان افق مبین وافق اعلای روحه دخی واصل اولوب پادشاه وار ذروهٔ معناده قبهٔ تحقیق همایون قوردی واول خیمه‌نك ایچنه کچوب اوتوردی الحاصل صورت ومعنی اقلیمنی ضبط ایدوب مقتضای استحقاق واستعداد اوزره جمله‌نك اوزرینه تصدر ایتدی وجمیع مراتبك تا ذروه‌سنه یتدی (بعدذا) بو ابیاتده ذکر اولنان مضمونلرك جمله‌سی تمثیل وتشبیهه محمولدر زیرا معانی معقوله‌یی محسوسات ایله تصویر ایدوب زیاده تفهیم واردر وفوائد کثیره حصولنه مداردر وصاحب محمدیه ذکر اولنان تقریرده تناسب نظیره رعایت ایتمشدر زیرا طبل وعلم وسکه وخطبه ومنشور واوتاغ پادشاهلرك لوازمندندر بو وجهله اسباب متناسبه‌دن عد اولنور (لمحرره) شاه عشقم فلك اوتاغمدر دیکاو بدر دیرلر کبی آهم) عسکرم مدرستاره کردا کرد (مهرومه ایکی طبلك جاهم) سکه م اوستنده داغ کونا کون) نامهلر خطبه‌م اولدر رشاهم (الیك یازوسید رمنشورم) اوقنور شهره باب افواهم (علم دلق پارۂ کهنه) وارمی بکا نظیر اللهم کرچه شاهم ولی کدا صورت (حقیا بلوه کل درکاهم (و برلدی آنك دوستلرینه نعیم جنان) براقلندی دوشمنلرینه عذاب وعقاب) نعیم نعمتدر صحت ولذت وامن وحضور کبی عذاب وعقاب جزاء شرکه ایجاع شدیددر (پس اشراق ایدوب اکه اثار نورالله) اشراق ضیا ویرمك ویلدرامق یعنی نور ذاتك اثرلری آنی مضیا ومنور قیلدی (نثار اولدی سرینه اسرار وحی کتاب) نثار صاچلق وطاغلق وعطا ایتمك یعنی نفاست ولطافتده انجو کبی اولان قرآنك اسراری سرینه صاچلدی حاصلی ظاهر وباطنی نور وسردن عبارت اولدی (روایت ایدر جعفر صادق اول قطب دین) جعفر صادق ابو عبدالله جعفر بن محمد الباقر بن زین العابدین بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب الهاشمی الصادق کان من سادات اهل البیت مات سنه ثمان واربعین ومائة وهو ابن ثمان وستین سنة ودفن بالبقیع فی قبر فیه ابوه وجده وعم جده الحسن بن علی فلله دره من توقیر ما اکرمه واشرفه ویسر الله تعالی لنا زیارته قال ابو حنیفة رحمه الله تعالی ما رأیت افقه من جعفر بن محمد وقد دخلنی له من الهیبة ما لم یدخلنی للمنصور وسمع منه الائمة مثل ابی حنیفة والثوری وابن عیینة ومالك رحمهم الله تعالی (قطب دین) قطب دکرمن ایکی که دکرمن آنك اوزرینه دوراید ر وقطب سمادید کاری یلدزکه فلك آنك اوزرینه دوراید ر وسید القوم ومدار الخلق معناسنه یقال فلان قطب بنی آدم ای سیدهم ومدار امورهم وغوث اعظمه دخی قطب دیرلر زیرا اسم اعظمك احکامی آنك اوزرینه دوراید ر دیرلر ووجودی حیوز بنی آدمه مدار اولمشدر زیرا هر عصرده بر اولور پس قطب دین دیمك مدار دین دیمکدر کرك غوثیت ایله اولسون کرك اولمسون زیرا مطلقا مدار دین اولنلرك قطبیتده حصه‌لری واردر (لمحرره) بولمیحه تجلیٔ حق) غوث اعظم دنلمز انسانه (حقیا بالکز لقب تمز) بی مسما اسمدر افسانه (وله) بولمدن بر قطره عشقی یم صانورسن کندوکی) فیض ایله چون عیسیٔ مریم صانورسن کندوکی) بزم دلدن سورمدن اغیار اولنلری بو کون (سن اویارك عشقنه محرم صانورسن کندوکی) ایچمه‌دن جام بلایی شربت سکر کبی) محرم بزم وصال جم صانورسن کندوکی) سن بو بولده پایمال اولمزدن اول ذره وار) آفتاب انور عالم صانورسن کندوکی نفس وشیطانك کمندینه اسیر وبند ایکن (اولمدن آزاده دل آدم صانورسن کندوکی) ایغیکه سورمدن باشلارینی اهل فلك (یعنی قطب وقت واهل دم صانورسن کندوکی) شول فنا تختنده حق اولمدن سلطان وار) ترکله ابراهیم ادهم

صاانوریسن کندوکی (علیدن که اولسون مقام اکا حسن مآب) حسن مآب مرجعدر که ظاهرده جنت وباطنده مقام عندیت وعالم وحدتدر قال تعالی * وان للمتقین لحسن مآب (توکلدن افضل رضادن عزیزاوزکه هیچ) توکل جمله اموری حق تعالی یه اصمرلقدر اسبابه تشبث توکله مانع دکل ولکن اسبابه اعتمادا تمیوب بنه اعتمادی حق تعالی یه اصمرلمق کرکدر واما من ملك ملکیة توحید الافعال واسقط الوسائل والاسباب فسر التوکل بالخروج عن التسبب بالکلیة ثقة بالله تعالی واعتمادا علیه ولکل مقام رجال قال اهل التحقیق من امارات الیقین وحقا یقه کثرة العیال علی بساط التوکل رضا سرور القلب بمر القضا یا یعنی قضاء الهینك شیرین وتلخی یاننده یکسان اولمقدر (لمحرره) بزده بوقدر بوصفت ایتمك کرك) نیجه ممکن سه طلب ایتمك کرك * کاه خنداندن کاه کریانز چو طفل) سعی ایدوب بالغلره بتمك کرك (وله) بوکشت زاره حکمتله دانه لرا کن) قدرت الیله دکدی نیجه غنچه ودکن * سن کر رضاده اول کرك اولمه بهی کشی) بیلمزمی حکمتن کل ایچنده دردکن (قتمده بنم یوق بولردن یکی مستجاب) مقبول دیمکدر (شوکیم بندن اووری محبت ایده عالمه) یعنی عالم خلقنه بنم رضام ایچون اذن ویردیکم مرتبه دن محبت ایده نفسیچون افراط اوزره محبت ایتمیه (کسیله بکا اولاشه ویرم اکا ثبات) یعنی بواشیائی مظاهر اسما اولدیغی جهتدن سوب غیری وجهله جمله دن کسلوب بنم اسمیمه وصفتمه وذاتمه اولاشه اکا بو معناده ثبات ویرم وآنی استقامت اهلی ایدم (بکا واجب اولدیکه اکا محبت ایدم) بوراده وجوب ایله مراد تأکیده محمولدر زیرا اهل السنه قتنده الله تعالی اوزرینه برنسنه واجب دکلدر پس آنك حقنده برنسنه یی واجب اولمق دیمك لایق ومقتضای حکمت اولمق دیمکدر (چو بوقدر بنم جملك غایتنه سمات) سمات علامت ونشان معناسنه در نظر ایلیم بونلره پس بولرده نظر) ایده جمله مخلوقه رحمت کوزن التفات) یعنی بنم اکار حمتمله نظرمك اثری آنك دخی خلقه بو وجهله نظری اوله پس بوندن منفهم اولورکه هر کمالك فیضی الله تعالیدندر و برمعنی خصوصنده قوله حقدن تجلی اولمسه هرکز قولده اول معنانك اثری ظاهر اولمزامدی عبادله خوش معامله اولمق نظر حقدندر (بولرحاجتن خلقه عرض ایتمیه لرواروب) حلالدن کفایت قدر ایده لرا کتفا بوثقات) ثقات معتمد علیه معناسنه (که یا احمد استرسك اورع اوله سك تمام) پس ایت زهد دنیادن ای زبدهٔ کائنات) اورع شبهه لی حرامدن زیاده احترازاهلی (زهد) دنیادن اعراض ایتمك (دخی رغبت ایت دنیاده آخرت استیه کل بردوام) دیدی زهد ورغبت نیجه دریبوربینات) یعنی دنیادن اعراض وآخرته رغبت نه وجهله اولور نشان ویروسمتن کوستر (دیدی قیل طعامی شرابی لباسی قلیل) ذخیره قومیه ایرته یه استریسك نجات) یعنی دنیا ومافیها وماسوای مولادن قلبکی بوشالدوب خالی وتنها اول زیرا قلبله حق اراسنده حائل قالمیه حق توجه وشهود دوام بولور وابنیه دلده دائما متجلی اولان صورت حق اولور قال تعالی (الا المصلین الذین هم علی صلوتهم دائمون (که یا احمد اوغلان کبی ایلمه اکتراث) نه کورسك سوب ایلمه میل ایله التهاث) اکتراث قایرمق مبالات معناسنه (التهاث) هرکوردیکنه اوغلان کبی میل ایتمه وا کاتشنه اولوب حرارت اهلی اولمه (دیدی یارب ایله دلالت بنی برایشه) که تا کیم تقرب بولام حضرتکه یا مستغاث) مستغاث مدد طلب اولنمش (دیدی کیجه کی کوندز ایت کوندزك کیجه قیل) دیدی نیجه ایدم بورسمه بیوریا غیاث) غیاث یاردم ومددلك اسمیدر مراد الله تعالیدرکه مدد ایدیجیدر (دیدی اویخوکی قیل نماز) کیجه یی کوندز ایتمه نك تفسیریدر یعنی کوندز حرکت ایچون اولوب نوم ایچون اولدیغی کبی کیجه یی دخی صلوتنه حرکت ایچون ایله نومی ترك ایله (طعامك جوع) یعنی کیجه منام حالنده ترك طعام ایتدیکك کبی کوندز دخی آچلغی کندیکه طعام وغدا ایله حاصلی کیجه ده قائم اول کیجه یی کوندز ایله وکوندزده صائم اول کوندزی کیجه ایله (بورسمه ایدر آخرت چون ایدن احتراث) احتراث اکین اکمك کما ورد الدنیا مزرعة الاخرة (لمحرره یتر یتر بوهوا وبوهوس) کالك شمدنکرو حقه دونه لم) ذکر ایده لم مولامزی هر نفس) کالك شمدنکرو حقه دونه لم) زهد وتقوی یوللرینه کیره لم (عشق ومحبت ایلنه ایره لم (جان پرده سن آچوب حقی کوره لم (کالك شمدنکرو حقه دونه لم (چهد ایده لم صائم اوله لم نهار) کیجه لرده ایلیه لم آه وزار) حقه دونمكلرك علامتی وار) کالك شمدنکرو حقه دونه لم) استریسك برزخ نمه دن نجات) ماسوانك فکرنی آردیکه آت (نیجه برآلدارسنی بو کائنات) کالك شمدنکرو حقه دونه لم) حبیب الله بولنه کیرن کشی) ذکر وفکر مولی اولوز هر ایشی) حقی قالدیرالم جمله تشویشی) کالك شمدنکرو حقه دونه لم (که یا احمد اول قولکم ایشلرسه درت خصال (ویرم اوچاغده بنا اکا سرای واثاث) اثاث اواسبابی متاع البیت معناسنه (دیدی نیجه اوله دیدی صقلایه دیلنی (دخی قلبنی علمی ایتمیه انبثاث) انبثاث طاغلمق وپراکنده اولمق یعنی دیلنی وکوکلنی وعلمنی ماخلق له دن غیره طاغتمیه بلکه دیلنی ذکره وکوکلنی فکره وعلمنی عمله صرف ایلیه (بنا کا نظرایتدیکم بیله حاضر اوله (کوزی نوری آچلقدن اوله ایده انبعاث) انبعاث حرکت ایتمك وعبادته اومك بو کلامده اشارت واردرکه آچلق انسانك باطننی تنویر ایتدیکی کبی ظاهرینی دخی پرنور ایدر خصوصا کوزنه روشنلك بخش اولور قال الطولی

الجامی) جوع باشد غدای اهل صفا (محنت وابتلای اهل هوا) جوع تنویر خانهٔ دل نیست (اکل تعمیر خانهٔ کل تست) خانهٔ دل کذاشتی بی نور (خانهٔ کل چه میکنی معمور (که یا احمد اتسك اکر صمته جوعه نظر (دخی خلوته کم نه اولور بولردن تراث) صمت سکوتدر (تراث) میراثدر اصلده وراث ایدی پس میراث شول مالك اسمیدرکه برکسنه نك صوکنه قاله وواراثنه دکه (دیدی نوله میراث جوع دیدی حکمتدرر) الحکمة اصابة الحق باللسان واصابة الفکر بالجنان واصابة الحرکة بالارکان ان تکلم بحکمة وان تحرك بحکمة یعنی اجلغك میراثی واثری علم نافعدرکه سری جمیع اعضا وقوایه ساریدر آجلق ساری اولدیغی کبی (سعدی) نداوندتن پروران آکهی (که پرمعده باشد زحکمت تهی) قال الامام الغزالی رحمه الله تعالی الحکمة عبارة عن معرفة افضل الاشیاء وهو الله تعالی واجل العلوم هو العلم الالهی فمن عرف جمیع الاشیاء ولم یعرف الله تعالی لم یستحق ان یسمی حکیما (داد حق علم بادریس وبقارون زروسیم) شدیکی فوق سماك ودکری تحت سمك (دخی حفظ قلب وتقرب بوله بی بحاث) بی بحاث یعنی شبهه سز (دخی دائما حزن ایده) یعنی آخرت ایچون محزون وغمناك اوله بوخسه دنیاده فوات مطلوب وحصول مکروه ایچون دکل وکان علیه السلام متواصل الاحزان ودائم الفکرة لیست له راحة ای مع قطع النظر عن صحبة الناس وکان دائم البشر ضحوك السن ای عند لقائهم ومجالستهم فالاول لا ینافی الثانی وهو اللائح (سویلیه حقی اول) زیرا حقی یلوب محلنده سکوت ایدن شیطان آخرسدر وکرکدرکه عالم بالمسئله اولان ناصحده خوف حق اوله خلق جانبن قایرمیه زیرا خلقدن انفصال حقه اتصاله سببدر نتکیم خلقه اتصال حقدن انفصاله باعثدر وفی الحدیث ماترك الحق لعمر من صدیق لما لزم النصح ولتحقیق ای لم یر له فی الوجود صدیقا یعنی اظهار حق ایتمك بنم ایچون دوست قومدی بلکه بوسببدن جمله خلق بکادشمن اولدی زیرا غالبا خلق متابعت هوای نفس اوزره در معتاد ومألوف اولدقلری نسنه یی دکمه حالله ترك ایتمزلر واوخصوصده مقاله ناصحی استماع ایتمك یولنه کتمزلر انکیچون دیمشلردرکه برکسنه نك ذاتنه مخالفت ولجاج غالب اولسه آنك حقنده ترك نصیحت ایتمك عین نصیحتدر ومنصوح اولانه کلام ناصحك خلافیله عمل ایتمك غالب اولسه ناصح غیر صواب اولان طرفه اشارت ایتمك کرکدرتا که منصوح آنك خلافنی ایده وهدایت بوله زیرا نصحدن مراد هرنه طریقله اولورسه منصوحی ارشاددر بوسببدن دیمشلرکه قائل بالحق اولان کسنه بالمعروفك شرائطنی یلوب زیاده تدبیرله حرکت کرکدر تا که نفرت حاصل اولمیه وبربادهٔ مذمت وملامت ظهور ایتمیه وایدرسه قلبنده اندن کدر قالمیه وعموم اوزره سرکشلر حقنده کاور اوائك الذین لم یرد الله ان یطهر قلوبهم لهم فی الدنیا خزی ولهم فی الآخرة عذاب عظیم (لمحرره) ای بنی دائم ملامت ایلین اهل غرض (ای بنم حقمده برسوز سویلین اهل غرض) صحت دل بولدی حق حکمت لقماندن) قالدی سنده جهل ایله صدکونه سودا ومرض (قایرمیه عسره یسره ایدینه حراث) یعنی فقرله برتمیه وغنا ایله سونمیه ایکیسی دخی یاننده یکسان اوله (حراث) اکین اکمك یعنی بوذکر اولنان امور آخرت ایچون حرث ایلیه (لمحرره) فقرله فخر ایلمکدر جاه ودولتدن غرض (ذلت نفس اکمقدر عزوزفعتدن غرض) علمله مقصود اولان حق بیلمك اولدی ای کشی (برقوری جنك وجدل صانمه بوحکمتدن غرض) پاك وطاهر ایله چرکاب هوادن نفسکی (یا الکزال یوزیومق صانمه طهارتدن غرض) خلوت ایللی مع الله سرنی ایله برنفس (مرشد کامل ایله بو اولدی صحبتدن غرض) سنده آجلق سنده پرهیز وچله یوق سالکا (بومیدر بویولده فکر ایله طریقتدن غرض (ذکر وفکرك دائما سن ایله دلدن خلقی سور) حقله حق اولمه در حق حقیقتدن غرض (که یا احمد ایتدکمی سن بو یوله انتهاج) انتهاج نهجه یعنی طریق واضحه سلوك ایکن بوراده تجرید اوزرینه مبنیدر یالکز سلوك دیمکدر (که قولم نه وقتی تقرب قیلور ای سراج) سراج چراغ قال تعالی فی حقه علیه السلام وسراجا منیرا یستضاء به فی ظلمات الجهل والغوایة ویهتدی بانواره الی مناهج الرشد والهدایة (دیدی بیلمزم یارب بیلدر بکا) دیدی ساجد اولسه عبادتده یا اولسه آج) فی الحدیث اقرب ما یکون العبد من ربه وهو ساجد فاکثروا الدعاء ای فی السجدة وذلك لان السجدة غایة التذلل والفناء ونهایة الاعتراف بالعبودیة وهو اشارة الی مقام اوادنی وهو مقام الذات الاحدیة کما ان الرکوع اشارة الی مقام قاب قوسین وهو مقام صفات ای الذات الواحدیة ففی الرکوع شائبة الغیریة والاثنینیة وفی السجدة الفناء الکلی والصعود الی الوطن الاصلی (لمحرره) کعبه وقبلك سنك شول وجهه اللهدر (سر وحدت بیلدکیسه اکاد وندر یوزیکی) قاشلرك کبی کمان ایله رکوع ك عارفا (بی کمان اول سجده ده حق ایله حق ایت اوزوکی (وله) الصلای عارف بالله اولنلرالصلا) ای صلوتی طوغری مولایه قیلانلر الصلا (دائما محراب ذاته قارشو طوتوب یوزیکی) سجده ده کندین یوغ ایدوب حق بولنلر الصلا (بونمازایجره کیمك قارشوسنه البغلیوب) قنغی قپویه قول اولدیغن بیلنلر الصلا) جمله اشیا صانمؤذندر انا الله چاغرر) بوندادن حصهٔ عرفان آلنلر الصلا (دعوت ایتمز حق بودرکاهه آنی کم دردی یوق) دردله وعشقله دللر دلنلر الصلا (مسجد ارباب دل دلدر بیلورسك حقیا) بومقامه وارسه طوغری کانلر الصلا (که یا احمد

اوج قول عجب ایشده دردکه کل (بریسی اوکم نمازه ایحره ایدر بکا عوجاج) اعوجاج اکریلك (ایکنجی اوقولدرکه بوکون
غداسی یتر (یارین غصه بر کم نه ایدم نه قلام علاج) غصه غم وقساوت معناسنه معلوم اوله که رزق خصوصنده یارین
ایچون غم چکن شول صغر کبیدر تنها بر حجر انك اوتی اکا آزکاور وملول اولور قال (فی المثنوی) نفس آن کاوست وآن
دشت این جهان (که همی لاغر شود از خوف نان) که چه خواهم کرد مستقبل عجب (لوت فردا از کجا سازم طلب)
سالها خوردی وکم نامد ز خور (ترك مستقبل کن وماضی نکر (بعدذا) اهل جنته ولهم رزق معلوم تجلیسی اولدیغی کبی
بودنیاده جنت معنوی اربابی دخی (ولله خزائن السموات والارض سرینه ناظر اولوب غنای قلب ایله کچنورلر وغم ماضی
ومستقبل یمزلر (المحرره) ابو الوقت اولین بلا ز صفایی (جفا اکار حقیقتده وفایی) غنای دل کرکسه سکا که بونده (قبول ایت
حق دقر مصطفایی (علاج) یعنی برنسنه نك حصولی تدارك ودرمان ایلمك (اوچنجی اوقولدرکم کورلرشاد اولور حالنه)
نه بیلورکه بن راضیم یا خشم ایدم احتجاج) احتجاج حجت کتورمك وخصمنه حجت وبرهان اله غلبه ایلمك (که یا احمد
ایشت که جنتده برقصر وار (کم آق انجودندر دکلدر زبرجد زجاج) قصر کوشك جمعی قصور کلور زیرا انواع جواهردن
برقیمتلو پتشل شفاف طاشدر زجاج صرحه درکه فارسیده مینا دیرلر (که خاص قوللرم اولور اول اوده یمش کرت) نظر
قیلورم بونلره سو یلرم بن نتاج) نتاج نتیجه نك جمعیدر ودخی حیوانك قرننده اولان جنینه دخی نتاج دیرلر (ایدر جنت
اهلی طعام وشراب ایله ذوق) بولرلنی سوزم ایله ایدر ازدواج) ازدواج قارشمق اختلاط کبی (دیدی نوله یارب علامت
بوقوللر یکه (دیدی دنیا زندان اوله پس نه تخت ایله تاج) تخت سریر معهود وتاج پادشاهلر باشنه کیدیکی معهود
نسنه در ولکن بو اعصارده معهوردر واثل عثمانیه ده وارایدی حالا بورسه ده مدفون اولان سلاطینك صندوقلرنده
محفوظدر (المحرره) شول کوکلی کم عالم عشقه بوکون سلطان اولور (جمله عالم خلقی اکا بندهٔ فرمان اولور) قنقی دلده
یا نمسه عشق ومحبت آتشی (جنت دیداری کورمز لایق نیران اولور) حق جمالن رؤیت اولدی اشبو کوزلردن غرض
بیلر انسان اول کوزی کم پردهٔ جانان اولور (زاهدك جنتدن اوزکه یوق تماشا کاهی هیچ) عاشقی کوردکم نظر کاهی آنك
رحمان اولور (ایلینلر عالم قدسی دمادم جلوه کاه) کوزلرینه ایکی عالم آنلرك زندان اولور (تاج وتختك برقوری آدی وار
انجق حقیا (پادشاه اولدرکه ای دولت عرفان اولور (که یا احمد اولدر بنی سومکه افتتاح) که اوله فقیره محبتده قلبی انشراح
افتتاح فتح وابتدا ایتمك (انشراح) ای انشق واتسع (دخی شکر ایده نعمته طوتمیه آز آنی) دلندن یلان کلمیه دائم ایده
با صلاح) یعنی صلاحه مقارن اوله زیرا فارسیده بامع معناسنه در (غضب قیلمیه ربنه حکمنه راضی اوله) نه ماضی یه
غصه نه مستقبله ارتیاح) ارتیاح نشاط وشاد اولمق (المحرره) بردلکه اوله محرم مهری فقرانك) کورمز ابدی فقر یوزن
دیده سی آنك (فقر فقر ادوات عظمایه سببدر) مفتاحی اودر حاصلی کنجینهٔ جانك) شول فقر له فخر ایلمك سرنی بیلنکم)
علم ایحره دردولتی ارباب صفانك (هرکیده که فقردر جانان اوله آنجق) حقا که بوله آلمیه اول نقدنی کانك (هم صابر اولوب
قلبته هم شکر حق ایتمك) هر بری بر روشه پریدر مرغ جنانك (ای دل سو یشوب وارلغه یوقلیغه برتمه) کچمش کلجك فکرنی
قوسن بو جهانك (ای حق حقك قسمتنه راضی اولورسك) حقك قولی خاص امتی سك فخر جهانك (ویا احمد اولو بدر
بکا یقین آکاه غلی (کم اوله فقیره محبت آچیله جناح) جناح قنات وهر کشینك قوللرینه قولتوغنه وارنجه جناح دیرلر
(یقین اول غفیره یقین قیل فقیری سکا (که بنده یقین ایلیوب ویرم سکا طماح) طماح عالی نسنه یه نظر ایلمك وکوزن
یوقاروه دیکوب باقمق یعنی فقیره یقین اولمغله بن دخی سکا رفعت ویرم ونظر ایلیم زیرا هر عملك جزاسی کندی جنسندندر
ودنیا سبندندر پس فقیر اولنلره نظر ایتمك حق تعالینك نظرینه سبب وباعث رفعتدر (کوزت کل فقیری که دوستلرم
بولاردر بنم) ایراق طوتسنی اغنیادن دیلرسن فلاح) فلاح فوز وظفر ونجات وحی علی الفلاح ای اقبل علی النجاة
اغنیادن مراد اہل غفلت اولان اغنیادرکه غنالری حقه پرده اولوب نسوا الله نشانیله معلم اولمشلردر (المحرره) غنی
اولان بودنیادن کیدر اغلایی اغلایی (کوزی سیلی روان اولوب اقار چغلایی چغلایی) نیجه محبوب وش سیم وزری
بغرینه بصدیسه (با صرلر آنی یارین یانی طغلایی طغلایی (که یا احمد اصلا طوتمه لباس ایله هیچ) طعامك نفیسین
یوب کوزلمه سن ملاح) ملاح ملیحك جمعیدر اصلده طوزلی نسنه در ولکن طوز سبب لذت طعام اولمغله ملیح ایله
لذیذ مراد اولنور وملاحت حسن معناسنده استعمال اولنور (که شر دمأوی درر نفس اماره بیل) که خیره چکرسن
اوشره چکینور رواج) مأوی مرجع نفس اماره بالسوء والمعصیة بو کلامده اشارة واردرکه مطلق نفس اطلاق اولنان
قوة امارة بالسوء والمعصیة بو کلامده دعا ایدوب رب لا تکلنی الی نفسی طرفة عین ولا اقل من ذلك بیوردی وبو معنا
انبیا علیهم السلامك سلوکی ابتلا نفس مطمئنه دن راضیه ومرضیه وفانیه وباقیه یه در وانلرك نفوسنده اماریت
یوقدر ولکن مطلقا نفس اماره مقوله سندندر فقیر بو مقامی کما ینبغی فهم ایدر رساله که راست کلدم وبلکه تحقیق دعواسنده

اولنلرك اکثرینه بو معناده خطا واقع اولمشدر زیرا مزالق الاقدامدندر وچونکه اهالی زمان سوء فهمله مبتلادر
بو مقامی تقریر وتحریر وتفصیلدن امساك لازمدر قال فی التأویلات النجمیة النفس لا تؤمن ابدا اللهم الا نفوس الانبیاء
وخواص الاولیاء فانها تسلم احیانا دون الایمان والحکمة فی عدم ایمانها ترقی اهل الکمالات الی الابد انتهی باختصار
وقال ابن الشیخ عند قوله تعالی فی سورة یوسف * ولما بلغ اشده آتیناه حکما وعلما * یحتمل ان یکون المراد من الحکم
صیرورة النفس المطمئنة حاکمة علی النفس الامارة بالسوء مستعلیة علیها قاهرة لها انتهی باختصار وقال سعدی المفتی
عند قوله تعالی فی تلك السورة (اصب الیهن) علی قول القاضی ای امل الی جانبهن ای انفسهن بطبعی ومقتضی شهوتی
قوله بطبعی مقول القول الاول ای بسبب طبعی ونفسی الامارة بالسوء انتهی فانظر الی هؤلاء الفحول ماذا قالوا
وماذا اثبتوا وماذا القوا والحق بایدیهم جازاهم الله تعالی خیر الجزاء قال یونس امره قدس سره (کرامتم وارد ردیو خلقه
کرامت کوسترمه (نفسکی مسلمان ایله کرواره کرامتك (هدایی) نفس اولمق اهل اسلام خیلی کرامت انجق) بو ایکی
کلامده دخی اشارت واردرکه کرامته قدم بصه نك نفسی هنوز مسلمان اولمامشدر زیرا خارق عاده معناسنه اولان
کرامت عالم کونندر عالم کون ایسه عالم نفس وشیطاندندر بلکه عالم الهده افعال وصفات مرتبه سی بله بویله در پس
سالکه جمله دن کذر ایدوب عالم ذاته قدم بصمدقچه کرامت عظمی صاحبی اولمز ونفس وشیطاندن قورتلماز انکچون
شیطان علیه ما یستحق استثنا ایدوب * الا عبادك منهم المخلصین دیدی مخلص اکا دیرلر که شوائب صفات نفسانیه
وشوائب غیریتدن بالکلیه خلاص اوله بو معنادن غافل اولان جهله بعض ممکورلری عالم استغراقده صانورلر
وشیطان بندندن هنوز خلاص اولمیان مغرورلری مقام ذاته واصل قیاس ایدرلر مقام ذاته واصل اولسه لر شیطان
کندندن قورتلورلردی زیرا شیطانك ذاته دخولی یوقدر دخولی اولسه کافر اولمزدی پس عالم ذاتك مادوننده یعنی
صفات وافعال واکوانده قالنلر هنوز اصلاح نفس اتمامشلردر انکچون تلوینندن خالی دکلدر (هدایی) خدایا ایلیکل
فضلکله توفیق (کچورتلوینندن قیل اهل تحقیق) رواح ذهاب یعنی کتمك معناسنه در (فقیر اولسه قاقر غنی
اولیجق کبر ایدر (که شیطانه اویار نیته بو ایسه ردر نجاح) نجاح ظفر بولمق وخلاص اولمق (المحرره) اسیرایتمه بزی سن نفس
النده (اسرکه لطف واحسان ایله یارب) قومه سالکلری فرقت ایلنده (اسرکه لطف واحسان ایله یارب) بکا یوق فائده
برذره بندن) نه جانمدن نه خاك آلوده تندن (زبون ماسوایم چاره سندن) اسرکه لطف واحسان ایله یارب (اولوبدر نفسله
حالم مکدر (قویوب فرمانکی شیطانه اویر) الم طوت بکا طوغری یولی کوستر (اسرکه لطف واحسان ایله یارب) بوزینتدن
بوشهرتدن فنا ویر (بوعادتدن بوبدعتدن اوصاندر) بو ناموس وبو عارك شیشه سن قیر (اسرکه لطف واحسان ایله یارب
(حق یی ایلیه یارب خیره توفیق) اوله صالح وهم صافی وصدیق (بحق سر یاك اهل تحقیق) اسرکه لطف واحسان ایله
یارب (که یا احمد اولغل بودنیاده ایکن اراغ (آنك اهلنی سومه کل ایلکل انسلاخ) انسلاخ یعنی برنسنه دریسن وقابن
براقوب طشره چقمق (سوب اخرتی آخرت اهلنی کوزله کل) دیدی قیل بیان کیم بولردن ایدم انفساخ) انفساخ بوزلمق
(دیدی اهل دنیانك اولوبرکبیر واهلی چوق) کولرچوق قاقر چوق ایدر انتساخ) انتساخ برکتابده یازیلان نسنه یی
اخرکتابه یازمق بوراده مراد برحالدن برحاله تحول وانتقالدر (رضاسی ازاولور قبول ایلمز معذرت) عبادتده سست
وکناهده بهادر فراخ) معذرت عذر دیلمك قال بعضهم (اقبل معاذیر من یأتیك معتذرا * ان بر عندك فیما قال او فجرا)
فقد اطاعك من ارضاك ظاهره) وقد اجلك من یعصیك مستترا (فراخ) کیك وبول وواسع معناسنه فراخ دستی وسعت
حال یعنی غنیلك دیمکدر (چوق اولوربولرده حماقت جهالت ایکن (تکبر ایدرلر معلمره هم بولار انتفاخ) حماقت قله عقل
جهالت) نادانلق (انتفاخ) ششمك یعنی طمرلری باد کبرله طولوب حباب کبی قبارررلر وعلما اوزرینه یوکانورلر (المحرره)
کرمه کوکسك بای وش آخر عدم در منزلك (دلمه بغرن اوق کبی خلقك جهاندن جك الك) طولمه باد کبرله وار یسه
عقلك چون حباب (آخرك بر جیفه در بر نطفه در چون اولك (که یا احمدا کله کبر وآخرت اهلنی) حیالر ایدرلر دوکوب
یاشلر ایدوب صراخ) صراخ زاریلق ایتمك (سوزی بونلرك شولقدر خوش کلور بکا) کیم اتا آنه سوزینه اوغلی طوتار
صماخ) صماخ قولق دلیکی وقیل هو نفس الاذن (بولر طرفة العین قدربندن اولمز جدا) غزا قلجیله ایدرلر نفسلرین ایکی
شاخ) یعنی عند النظر کوز قپاغین دپرتمك مقداری دیمکدر مقصود جناب قدسه اولان اتصاللرین ودوام مراقبه لرین
بیاندر (غزاه) عدو ایله جنك ظاهرا وباطنا (شاخ) بوداقدر بوراده شق دیمکدر نفسلرین ایکی پاره ایتمك اوصاف ذمیمه دن
تطهیرده اهتمام تام ایتمکدرکه غزای اکبردر (طوررلر عبادتده بنیان مرصوص کبی) طریق اطاعتده ایدرلر بولار
ارتساخ) بنیان مرصوص) کمال متانت اوزره اولان بنا کبی بونلر دخی عبادتده بری برینه معین اولوب اتحاد واتفاق اوزره
اولورخصوصا صاصف صلوتده ارالرندن صوصمز رخنه سز طوررلر (ارتساخ) ثابت وراسخ اولمق (المحرره) نیجه بر عصیان

جناب خالقه (اهل طاعت اهل خدمت اول بوری) نیجه بر کفران عطای رازقه (اهل شکر واهل رغبت اول بوری)
آخرت اهلك سوب جانك كبی (حبنی طوت دلده اعانك كبی) اكری باق دنیایه چو كانك كبی) طوغر یلقده سرو قامت
اول بوری (حقه طاعت قیلمدك لیل ونهار) اشته كادی كچدی عمرك چون بهار (واریكن الده بوساعت اختیار
وقتی حفظایت اهل فرصت اول بوری (غافل اولان ایلیوب حقدن حیا) دردله كوزدن دوكر یاش بی ریا) بویله كچدی انبیا
واولیا (سندخی وار اهل غیرت اول بوری) حقیاچك نفسكه تیغ جهاد (حاصل اولنجه دل وجانه كشاد) اولمق استرسك
جهانده بو مراد (روزوشب اهل عبادت اول بوری) كه یا احمدا كاه سوزمی بوله سن رشاد) شوكم آخرت اهلیدر اولمدی
اصلاشاد) شاد مصالح دین ودنیایه مهتدی اولمق وفی الدعاء اللهم الهمنی رشدی واعذنی من شر نفسی والرشید
فی صفات الله تعالی الهادی الی سواء الصراط (مصیبتلره صبر ایدوب كوزلد یلرینی) كاه چون اغلار بولا ریاش دوكرلر
شداد) شداد شدیدك جمعیدر (كوزی یاشلر یكیم اقار یوزلری اوستونه) انیسیدر ربونلرك ایلیوب امتداد) یعنی كوزلری
یاشیله انسیت ایدوب دفع وحشت ایدرلر (امتداد) چكملك واوزاتمق یعنی یوزلرینك اوزرینه دانه دانه چكلور ویاخود
كریه لری ممتد اولوب انقطاع كلمز دیمكدر (لمحرره) عشقه مبتلامی دوشدك ازلی) بلبل سحرلرده نیچون اغلارسن
كورمكی دیلرسن سن اول كوزلی (بلبل سحرلرده نیچون اغلارسن) فرقت ایله كوزلریكه نم كاور (كاه اولوركه نم
برینه دم كاور (نه سببدن درونكه غم كاور) بلبل سحرلرده نیچون آغلارسن (بوقلغك قوخوسن الهلی جانك (برقوری
قفسه دوندی بوتنك) نیلمدی كمسه لر حالكی سنك (بلبل سحرلرده نیچون آغلارسن (كوكالك بنفشه وسنبلده میدر)
قرمزی لاله دهیا كولده میدر (بلبل سحرلرده نیچون آغلارسن (كلشن دوست قوخوسن ویرن شول یلده میدر)
وطندن جدامی دوشدك) برغریب عشق خدامی دوشدك) مبتلای صیت وصدامی دوشدك) بلبل سحرلرده نیچون
آغلارسن (مبتلای یار اولان باقماز اغیاره (طو یماز كیجه كوندز دیدار یاره) سویله مرادكی حق ءزاره) بلبل سحرلرده
نیچون اغلارسن (مصاحبلر یدر یازیجی ملكلر عمل) بنله مناجات ایدرلر بولورلر مراد) مناجات راز وسرسویلشمك
(سوزی بونلرك بودر ركیم نه وقتن عجب (بودار فنادن بقایه ایریشه معاد) معاد عودت ورجوع معناسنه یعنی نه زمان
دنیادن عقبایه دونه رز وبودار محنتدن دار راحته كوچه رزدیو تمنی ایدرلر وفی المثنوی (پس رجال از نقل عالم شادمان)
وز بقااش شادمان این كودكان (چونكه آب خوش ندیدان مرغ كور) پیش اوكوثر نماید آب شور (كه یا احمد اولدكی
آكاه كه زاهدلره) كه نه ایلیشم بولاره عطا اعتداد) عطا بوراده ما یعطی نك اسمیدر (اعتداد) صایمق احصا كبی بوراده مراد
حاضرلمقدر (دیدی بیلزم ددی اولوب حسابدن امین (اجام بونلره درت قبو جنت ایچره عداد (بری بوقبودركیم
ایره هدایامدام) هدایا هدیه نك جمعیدر عطیه معناسنه وفی الحدیث من اهدیت له هدیه وعنده قوم فهم شركاؤه
یعنی ویریلن هدیه فواكه وامثالی مقوله سندن ایسه حاضر بالمجلس اولنلره اندن حصه واردر علی ما قاله ابو یوسف
القاضی رحمة الله علیه بعضیلر بوخبری استحبابه حمل ایتمشلردر یعنی هدیه ده شركت وجوبا دكلدر استحبابادر كرك
فواكه دن وكرك غیریدن اولسون (برندن بنی كوره لر اوله لر دلكشاد) دلكشاد كوكالری شاد وخندان وسرور وفرحناك
دیمكدر (لمحرره) اولمسه عقل كامل آدمده (ویره می شوق معرفت سودی (نقدر اوقوسه ده جاهلدر) بلمینجه مراد
ومقصودی (اوچنجی قبودن نظر ایده لر طاموبه) معذبلری كوره لر انده بئس المهاد) المهاد الفراش (برندن كله حوریلر
قیله لر التذاذ) بودرت قبودن پس بولر بوله لر التذاذ) التذاذ لذت وداد بولمق (دیدی كیمدر ربا الهی بوزاهدلرك) كه وصف
ایلیوب بونلری ایلدك بونجه یاد) یاذا كمقدر دالله وذال ایله مستعملدر (دیدی زاهداودر كه بوقدر آنك هیچ اوی) كه
تاكه خراب اولیجق ایلیه العیاذ) العیاذ التجا یعنی صغنمق مقصود بودر كه خانه سی خراب اولان آدم كیمه التجا ایده یم وكیمك
قپوسنه كیده یم دیو فریاد ایدر ترك وتجرد اهلندن ایسه بومعنی ملحوظدكلدر (ع) درویش هر كجا كه شب آید سرای
اوست (آنی كمسه بیلمز كه مشغول اوله حالنه (كه تا طرفة العین قدر ایده بندن نفاذ) نفاذ ذال معجمه ایله جواز یعنی كچمك
وتخلف ایتمك معناسنه ومهمله ایله فنا بولمق ودوكنمك وكتمك ذهاب كبی مرادایكی وجهله محتملدر مقصود كوزآچوب
یومنجه حق تعالیدن منقطع اولمدقلرین بیاندر (لمحرره) جوله كهساردن فیض اولمسه بولور نفاد) جوی عشقم
آرترا كسلمز الی یوم التناد (وای اول زاهد كه سوق زهد نه ایره كساد) وای اول عاشق كه سیل چشمی بولمز امتداد (دخی
یوق طعامی كه آندن دیلیه كشی) دخی طونی یوق كیم نفیس كیوجك اوله شاد) نفیس خلق اراسنده مرغوب اولان
نسنه یه دیرلر (نه خوف جهنم ایدرلر نه شوق جنان (باقو بن كوكه یره بندن دیلرلر لیاذ) جهنم الله تعالینك عصاتنه
وكافرینه سجینیدر شوق محبوب طرفنه میل كلیدر جنان جمع جنت (ایكی جهان عاشق درز هدایی یاره) اول ذوقه
ایرمینلر جنانه قائل الحق) وهم المحجوبون والراضون عن النور بالظلام وفرق بین من یكون جنانه من الیاقوت والزبرجد

ومن

ومن یكون درجاته من انوار الاحد الصمد حافظ (صحبت حور نخواهم كه بود عین قصور) باخیال تو اگر با دگری بردم ازو
لمحرره) عشقدن غیری جهانده جانه محرم بولمدم) دردحقدن اوزكه هر كز قلبه همدم بولمدم) اون سكز بیك عالمی كشت
ایلدم هر كوشه هپ) یارمه یارم كبی تیمار ومرهم بولمدم) هپ غم عشقه دوشوبدر جمله اشبو كائنات) مسجد ومیخانه
ازبانده خرم بولمدم) جولراغلر هرنفس دولابلر اكرمدام) هر كسه قیلدم نظر حالنجه بی غم بولمدم) كرچه چوقدر
مبتلای عشق اولنلر حقیا) جمله دن اما حقیقتده چون آدم بولمدم (لیاذ) بركسه یه ویا بریره صغنمق بوتقدیردن فهم
اولنوركه بو مقامده زاهد ایله مراد زاهد حقیقتدر كه جمیع ماسوادن اعراض ایتمشدر وحقیقتده عاشق وعارف ومحقق
اودر بومعناده انبیاسائرلردن اكلدر (دیدی وارمیدر امتمده عجب بو صفات) ددی انبیادر بولر كم ددیلر معاذ) معاذ
صغنجق یر (سنك امتكدن دخی اولیسر طائفه) كه صدیق اوله لر شهید هم ایده لر ملاذ) طائفه جماعت قلیله در (صدیق
جهاد اكبر وشهید جهاد اصغر اهلیدر ملاذ) صغنمق لیاذ وعوذ والتجا كبی (دیدی امتمدنمی چوقدر بو زاهدلرك) بو صفات
ایله موصوف اولنلر بنم امتمدنمی چوقدر (ویاغیری خلقدن یوربا كه یامستعاذ) یاخود امم سالفه دنمی چوقدر مرادبنی
اسرائیلدر زیكیم بعض كتب معتبره ده مصرح ومقیددر زیرا بنی اسرائیل كثرت ایله شایعدر (یامستعاذ) الله تعالیدر كه
استعاذه والتجا اولنمشدر یعنی هر ایشده خلق اكا صغنورلر (دیدی امتك زاهدی غیره نسبت كه وار) سنك امتكدن
اولان زاهدلر غیری امتلرك زاهدلرینه نسبت ایله (كه بر نورا بیضده برقاره قیل اعتبار) یعنی صورتا غایتله آزدر
بیاض اولان اوكوزلك قیللری اراسنده برقاره قیل كبی ولكن زهدلری اوزرینه قرارلری اعتبار ایله چوقدر (نور) اوكوزدر
اعتبار) عبرت آلمقدر بوراده قیاس معناسنه در (دیدی چوغدی امتمدن بولر نولدیلر) یعنی امم سالفه وخصوصا
بنی اسرائیل نولدیلر كه بنم امتم زاهدلرندن آنلرك زاهدلری آز اولدی مع هذا كثرت صوریه لری حسبیله انلرك
زاهدلرنده كثرت اولمق كرك ایدی (دیدی شك ایدوب ایتدیلر یقینه قرار) اعتقادلرینه تزلزل كلوب یقینلرنده ثابت قدم
اولمدیلر وكتابلرینك حكمنی طوتمیوب انكاره دوشدیلر پس زهد صوریلری نفع ویرمدی اما سنك امتك زاهدلری یقین
اوزرینه قرار ایدوب قرآنه اعتصام ایتدیلر واقرار دائم بولنه كتدیلر بناء علی هذا امم سالفه زاهدلرینه غالب اولدیلر
معلوم اوله كه قیامتده یالكز بو امت مرحومه سكسان صف وغیری امم قرق صف اولوب سائرلردن رجحان وكثرتلری
ظاهر اولسه كركدر زیكیم كاوران شاء الله تعالی اعلم ان الیقین فی اللغة العلم الذی لا شك معه وفی اصطلاح اهل الحقیقة
رؤیة العیان بقوة الایمان بالحجة والبرهان قال هرم لأویس رضی الله تعالی عنهما این تأمرنی ان اكون فاومی الی الشام
فقال هرم كیف المعیشة بها قال اویس اف لهذه القلوب قد خالطها الشك فما تنفعها العظة قال اهل التحقیق من
امارات الیقین وصفاته كثرة العیال علی بساط التوكل (جامی) سیراب كن ز بحر یقین جان تشنه را) لب تشنه بیش ازین
منشین بر سراب ریب (اشتدی انی حقه حمد ایتدی قیلدی دعا) كه یارب صقله بولاری ایدوب بختیار) بختیار بخت
ودولت اسی (الهی) بلدك ایسه مطلب اعلی ندر) حق استه حق كر درویش ایسك) اكلد كسه مقصد اقصی نه در)
حق استه حق كر درویش ایسك) درویش اولان كشی ترك اهلی اولور) بوقلق ایچره بر عجب وارلق بولور) حق طالب اولمین
یالكز قالور) حق استه حق كر درویش ایسك) زاهد اولدر ماسوادن كوز یومه) هرنه اومرسه یكم حقدن اومه) كل برو
بوكونی فردایه قومه) حق استه حق كر درویش ایسك) راه حقده شك وانكاری براق) قیل یقین وصدقله یوله براق)
حقدن اولمه برنفس حقی ایراق) حق استه حق كر درویش ایسك (پس آندن یوردیكه یا احمد ایله ورع) ورع دینه
باش ووسطدر هم آخر كار) یعنی دینك اولی وآخری واورتاسی وكاری ورعدر الحاصل دین دید كاری ورعدن عبارتدر
وجائزدر كه بوراده كار آخری تفسیر اوله زیرا هرنسنه نك آخری كاریدر (كه یا احمد اول صمته مشغول كه صامتلرك)
كوكالری علمله معمور اولور معنیدار) صمت سكوت معناسنه در (معنیدار) وصف تركیبیدر معنی طوتیجی ومعنی
صاحبی دیمكدر بوراده سوز طوتیجی معناسنه هروجهله معنادن تهی دكل وبلكه نكته ودقیقه یی مشتمل معناسنه در
(كه یا احمد ایشت عبادت اون اجزادرر) طقوزی حلال استمكدر ایده لر نثار) اجزا جزئك جمعیدر (نثار) طاغتمق وعطا
ایتمك (كه یا احمد اول كمسه كم عقلی بوقدر آنك) جهانده غنایه ایرشمدی اول كچدی زار) زار ذلیل وحقیر وبعضیلر اكلیجی
ونالان معناسنه دیدیلر یعنی عقلی اولان آدم غناده در زیرا عقلدن ایلر وغنا اولمز پس احمق اولان كمسه غنی دخی
اولسه ینه اوقاتی مذلتله كذرایدر (لمحرره) دولت عقلله در سلطانلق (شرف علمله در انسانلق) بوایكی اولمسه آدمده
اكر) وصفی اولوردی انك حیوانلق (شوكیم عملی واردر آنك اولمدی اول فقیر) رضا بولمدی اول كیم آزنسنه یه ایتمدی
افتخار) الرضا ترك الاعتراض وترك السخط یعنی آزه قناعت ایدوب قلتده صفا بولمین اهل رضا اولمدی زیرا رضا اهلی حق
تعالینك هر معامله سندن خوشنوددر (كه یا احمد ایت غصه كی هم اسانكی بر) كه بندن كشی غافل اولسه آنی یاقه نار

بورادە غصه ایله مراد فکر ولسان ایله جهر اذکر دریعنی لسان وفکری بر ایلیوب بکا صرف ایله وظاهر وباطنده بندن
غافل اولمه صاقین برنفس (المحرره) نارفرقت یقار غافل اولانی) حقدن غافل اولمه صاقین برنفس) حقدر مراد اولان بنلر
قلانی (حقدن غافل اولمه صاقین برنفس) کوکلک معمور ایسه عملها کر (حالک رضا اولور محو اولوب کدر) غافللرک وقتی
یوق یره کچر (حقدن غافل اولمه صاقین برنفس) ورع وتقوا درقپوسی دلک (هم دلک حفظ ایله صاقین هم الک) عالم وصلته
ایرسون منزلک (حقدن غافل اولمه صاقین برنفس (حلال وحرامی بیلمین انسان) قالور بیابانلرده مانند حیوان (فرصتی
فوت ایتمه کچر بو زمان) حقدن غافل اولمه صاقین برنفس (بولندن طوتلر حقی بوایشی (کیدررکوکلدن جمله تشویشی
(ذکر ایله نیجه برغفلت ای کشی) حقدن غافل اولمه صاقین برنفس (دیدی یا احمد چوسنی ایلدم نورحجاز (اکلدکمی
نیچون ایتدم انبیادن سرفراز) حجاز مکه ومدینه وطائف وبونلرک اطرافنده اولان قری وبلاددر (سرفراز) عالی
وباشی یوقاری معناسنه (دیدی یارب بیلمزم دیدی یقین وصدقله) یقین قال القشیری قدس سره الصدق ان لا یکون
فی احوالک شوب ولا فی اعتقادک ریب ولا فی اعمالک عیب (حسن خلقیله بو خلقه مرحمت جود وجواز (جواز عطا
معناسنه در بومجموعی حسن خلق تفسیر واقع اولمشدر زیرا حسن خلق اذایی کف وعطایی بذل وخطایی عفو
وبونلرک امثالنه دیرلر معلوم اوله که بوصفات جلیله اکرچه سائر انبیاده دروکن بونلرک حقایقله تفصیل اوزرینه
اتصاف وتحقق فخر عالمه مخصوص اولمغله انبیادن مفضل اولدیلر (المحرره) ای کرم کانی محمد مصطفی) مظهر لطف
وفا صدق وصفا (ذاتک پیرایه سیدر حسن خلق) سرکه سرمایه درسرخدا) لبلرک فیض الهی منبعی) مشرب کعین
علوم انبیا) بالکز نورحجاز اولمق دکل) شمس ذاتک صالدی پرتو هر یکا (عرش وفرش اهلی دوشوبدر حیرته) سیرکه هیچ
کسه بیلمز انتها) قیل شفاعت حقی بیچاره یه (یا شفیع الخلق یا خیر الوری) دیدی یا احمد دیلرسک بوله سن ایمان دادن
(نفسی اچ ایت صمته لازم اولکه اولدراهتزاز) اهتزاز نشاط وسرور معناسنه وفی الحدیث اهتز عرش الرحمن لموت
سعد ای ارتاح بروحه واستبشر لکرامته علی ربه پس دیمک اولورکه آچ کلبک یتبعک مصداقنجه نفسکی آچ ایت ومن
صمت نجا مفهومنجه سکوته ملازمت اوزره اوله کوربومعنی سبب نشاط وسروردر زیرا اعدی عدوک نفسک التی بین
جنبیک والبلاء موکل بالمنطق مقالەلری حسبنجه دوشمنه اتباعده غمدن غیری بوقدر وا کثار کفتارایتمده بلا چوقدر
نفس الزام ایله خشیت تاکه بندن قورقه اول) که بورسمه ایلرایسک اوله سکا کشف راز) خشیت یعنی خشیتی نفسه لازم
قیل خشیت حق تعالیدن * ویخشون ربهم ویخافون سوء الحساب * یقول الفقیر فالخوف لاهل البرزخ والخشیة لاهل
الوصول فان قلت ما معنی الخشیة من ذات الرب تعالی قلت لانه منبع کل عظمة وجلال وهیبة (راز) سر معناسنه در
(اکابر حکمت ویرم کیم نورله برهان اوله) حکمتدن مراد علم نافعدر نوراولمسی بودرکه ظلمات جهل وهواده آنکله
صاحبی مستغنی اولور وبرهان اولمسی بودرکه حب حقانیسنه دلیل واهل حق اولدیغنه حجت اولور واول برهانله
صاحبی جمله دعوی وزلل وخطادن قورتلور (هم شفا ورحمت اوله ایلیه بکا نیاز) شفا اولمق مرض قلبه کوره ورحمت
اولمق عذاب روحانینک اندفاعنه نسبتله در (نیاز) عرض احتیاج معناسنه درفقر ممدوح وفناء مجهول صورتیدر (نسنه لر
بیلدیرم اکا کیم آنی بیلمز ایدی (نسنه لر کوسترم اکا کا تمشدی انتهاز) یعنی اکا نسنه لر کوسترم که هنوز رؤیتنه
فرصت بولمش وآنی مشاهده یه تحریک رأس وتقلیب حدقه ایدوب تعلیق نظر قیلمشدر مقصود عالم ملکوتده سیری
وتجلیات متنوعه نک ظهوریدرکه اندن حصه داراولنک چشم ظاهری دخی فی الجمله مطالعه دن خالی دکلدر (اول اکا
بیلدیرم عیبنی تا عیبن بیلوب) کمسه نک عیبنه قیلمیه دیلینی پس دراز) عیب هرنسنه نک ذاتنه وقیمتنه نقصان ویرر
نسنه (دراز) اوزون (هم دقائق علمی بن اکا الهام ایلیم (بولمیه شیطان اکا یول کشفله قیله غماز) اوکره دم شیطانک
اکا حیله سن هم نفسنک) تاکیم اغوا ایتمیه لرنه حقیقت نه مجاز) آغوا آزدرمق ویولدن چقرمق یعنی نه صورتده
شیطان اسود ونه عالم معناده شیطان ابیض آنی اضلاله قادر اولمیوب راه شریعت وحقیقتده مهتدی اوله (المحرره) اول
وآخر کاری هوادر (آه نفس الندن اه نفس الندن) ظاهر وباطن یاری سوادر) آه نفس الندن اه نفس الندن) فرمان حقی
طوتسه روز وشب) حاصل اولوردی اکا هر مطلب (قالمزدی غمده بویله معذب) اه نفس الندن اه نفس الندن (عیبنی
کورمز طاعتی سومز (حکمتی بیلمز منزله اویمز) باشدن بلایی جهد ایدوب صاومز (اه نفس الندن آه نفس الندن
زهرنی الوب جمله انسک) یوانی باغلر عالم قدسک (حیله در کاری دائما نفسک) آه نفس الندن آه نفس الندن (نفسنه
اویدی بر نفس شیطان) اولدی اولدمده مردود رحمان) حقیا نیجه دیدیم هر آن (آه نفس الندن اه نفس الندن (دیدی
یا احمد بیلورمیسن نه وقت اولور اساس (تاکه برقول عابد اولوبن کینه زهده لباس) اساس تمل بنیاد کبی (دیدی یارب
بیلمزم دیدی بخنکم جمع اوله) اندەیدی درلو خصلت اولمیه هیچ انطماس) خصلت خویدر مطلقانیک اولسون بد

اولسون (انطماس) محو وبلورسز اولمق یعنی یدی درلو خوبک اثری دائما آنده موجود اوله (بریسی آنک ورعدر کیم
محارمدن یغر) بودرر ایکنجیسی کیم صمت ایده بی اندراس) محارم محرملک جمعیدر محرم الله تعالینک حرام ایتدیکی
نسنه درکه آنکله انتفاعی حلال دکلدر (اندراس) محو اولمق وبوزلمق یعنی انک سکوتنه اسکیمک وبوزلمق کلیه بلکه دائما
انی بیشه ایلیه وکان علیه السلام یطیل الصمت اطالتقاذا اراد المرء ان یتکلم فلیقف ساعة متفکرا فان کان لکلامه
ثواب نطق والا سکت (سویلمه یه شول که مالا یعنیدر ابسم اوله (بودرر اوچنجی قورقه طوتمیه کوکلنی پاس) مالا یعنی
فی الحدیث من حسن اسلام المرء ترکه ما لا یعنیه یعنی ان اسلام المرء انما یحسن ویکمل اذا ترک من الاقوال والافعال
ما لا ضرورة فیه ولا منفعة له منه کذا فی شرح المفاتیح (بندن استحیا ایده اول آشکاره ونهان (بودرر بشنجسی کیم
آزیه کیه پلاس) استحیا حیا معناسنه در یعنی اوتانمق (بودرر التنجسی کیم خشم ایده دنیایه اول (زیرا بن خشم
ایلدم دنیایه بیل ای خیرناس) خشم قاقیق (بعدذا) مغضوب اولان دنیا متاع غروراولاندرمتاع بلاغ اولان دکلدر
وبویله ایکن نه انبیا واولیا دنیادن دفع ضرورت ایده جک قدر اختیار ایتمشلردر قال تعالی (انما حرم علیکم المیتة وهی
جیفة الدنیا عند اهل الاشارة (والدم) ای شهواتها (ولحم الخنزیر) ای الغیبة والحسد والظلم والمظالم (وما اهل لغیر الله به
وهو مباشرة کل عمل مباح لا لله ولا للتقرب الیه بل لهوی النفس وطلب حظوظها فمن اضطر الی نوع منها مثل طلب
القوت بالکسب الحلال والتأهل للتوالد والتناسل والاختلاط مع الخلق للمناصحة والامر بالمعروف والنهی عن المنکر
وغیر ذلک من ابواب البر غیر باغ معرض عن طلب الحق ولا عاد ای مجاوز عن حد الطریقة فان الله غفور لما اضطروا الیه
رحیم للطالبین بان یبلغهم مقاصدهم کذا فی التأویلات النجمیة (خیرناس) قال الکرمانی الفرق بین الافضل
والخیر انهما من باب التفضیل لکن الفضل یعنی کثرة الثواب فی مقابلة القلة والخیر یعنی النفع فی مقابلة الشر والاول
من الکمیة والثانی من الکیفیة انتهی والناس یکون من الانس ومن الجن (بودرر یدنجسی کیم دوستلریمی اول سوه)
زیرا بن سودم بولاری ایلدم هم زخرناس) زخرناس مختارناس (بعدذا) حق تعالینک دوستلرندن مراد عموم وخصوص
اوزره مؤمنلردر ولکن ایمان تحقیقی وعیانی اهلنه اولان محبت ایمان تقلیدی وبرهانی اربابنه اولان محبتک فوقنده در
پس مؤمنه لازمدرکه محبوب خدا اولان اولیایه محب اوله شریعتده حقک بنده یه محبتی اولدرکه دنیادن اکا توفیق
وهدایت مراد ایلیه وآخرتده حسن ثواب وکرامت بی حساب اعطا ایده وبنده نک حقه محبتی اودرکه آنک طاعتنی مراد
ایده ومعصیتدن اجتناب اوزره اوله وحقیقتده حق تعالینک بنده یه محبتی آنی جانب قدسنه تقریب وبنده نک حقه
محبتی آنک شهودنی غیریدن تخلیصدر ومحبة العبد لله تعالی افناء الناسوتیة فی بقاء اللاهوتیة ومحبة الله تعالی للعبد
ابقاء اللاهوتیة فی فناء الناسوتیة فالله تعالی یحب العبد بصفة ذاته ازلا وهی الارادة القدیمة المخصوصة بالعنایة والعبد
یحب الله تعالی بذات تلک الصفة قال بعضهم محبة الله تعالی قدیمة ومحبة العبد حادثة (موج زدچون بحر اوصاف قدیم)
پس بروز آمد از وصف کلیم (المحرره) دلرسک بوله سک قربت مولی (حقک دوستلریمی سوه کورای دوست) استرسک
اوله سن رتبه ده اعلا (حقک دوستلرینی سوه کورای دوست) محبت ده قوله واسطه اولان (محبتله بولور مولایی بولان)
اولیایی سور حقدن فیض آلان (حقک دوستلرینی سوه کورای دوست) اولیادر حقدن حیا ایلین (ترک دعوی
ترک ریا ایلین) بودر خلقی هپ اولیا ایلین (حقک دوستلرینی سوه کورای دوست) غل وغشی ترک ایت محب اول ای یار
(محبتدن غیری عالمده نه وار (نیجه بر ایدرسن حق اهلین انکار (حقک دوستلرینی سوه کورای دوست) حقیدن
کوش ایله کلام حقی (بوله کورجانب حقه ترقی) بیلمک استرایسک اسرار حقی) حقک دوستلرینی سوه کورای دوست
(دیدی کیم یا احمد اولکیم سودم اللهی دیدی) سومز اول حقی دیم بن دکله کل ای قدرناس (قدر شرف ومنزلت معناسنه
قوت آله خرقه کیه سجده قیله ایده قیام (صمت ایده قیله توکل بکا اول ای فخرناس) قوت ما یقوم به بدن الانسان
خرقه) پاره پاره درمثلا بر پاره سی کبی صکره درویشلرک فراجه لرنده عرف اولدی یعنی درویش
اولنلرک خرقه لری غالبا یمالی وپاره لی اولمغله درصکره یماسزه دخی اطلاق اولندی قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره
الاطهر الموت الاخضر طرح الرقاع بعضها علی بعض ای لبس الخرقة المرقعة هضما للنفس (المحرره) تجرد درویشلرک
خرقه سی (درویش ایسک صوین بومیدانه کل) صوین جمله دن اول ناجی فرقه سی) بوفرقه خرقه سن کی مردانه کل
(ابن ادهم کبی کل صویونه لم) سلطانلغی درویشلکده بوله لم (فقر وفنا قوخوسنی آله لم (بوری عاشق بلبل وش افغانه کل)
شولکه خرقه دکدی بیک بر پاره دن (صورتی سر اولوب چقدی آره دن) یکرنک اولوب قورتول آغ وقاره دن (سروحدت
اکله بوعرفانه کل) ماسوا حبنی کوکلدن سوروب (هوا وهوسک دفترین دوروب (وارلق لباسنی آتشه اوروب (حقیایان
یاقل چون پروانه کل (آغلیه چوق از کوله ایده هواسندن دهاش) مسجدی اوایدنه علی مصاحب کزلوفاش)

هوا) ما يميل اليه الطبع بمجرد الاشتهاء من غير سند مقبول (دهاش) دهشت كه حيران اولمق بوراده مراد هوا وهوسدن جدا اولوب احتراز اوزره اولمقدر (فاش) اشكاره ديمكدر (دائم اوله اول بنم تسبيحمه تهليله) كندوزين عشقم اوديته صاله اولوب كالفراش) فراش پروانه ديمكدر قال تعالى (كالفراش المبثوث (لمحرره) عشقك آتشينه بن يانه كلدم) يانميوبن يونده بن يانه كلدم) حسنكك شمعنى كوره لى آخر) قرارم قالمدى پروانه كلدم) سن ديريكن بكا بنده كركز) بن سنك يولكه قربانه كلدم) ليلاى زلفنه مجنون اولمشم) عشقكله عالمه ديوانه كلدم) كورورم هر برده كورينن سنسين) هر يوزده برسرك سيرانه كلدم) طاوس قدس ايدم بنده ازلى) حلقهٔ ذكركه جولانه كلدم) كوكل پرده سنى آچوب عشق الى) حمد لله خوابدن اويانه كلدم) حقيا يوسف عشق بولمغه) عوالم دور ايدوب كنعانه كلدم (وعدنه صادق اوله هم عهدينه ايده وفا) قلبى طاهر اوله يومشق اولميه برقاتى طاش) وعد برخبردركه آنده نفع اوله قال تعالى (واذكر فى الكتاب اسمعيل انه كان صادق الوعد) يعنى حضرت اسمعيل عليه السلام وعدنه وفا صاحبى ايدى حتى بركسيه وعده داد اولوب سن كلنجه بن بومكانده مكث ايده رم ديدى حكمت اول موعود له اولان آدم اوچ كونه دك وبر روايتده برسنه يه دك كلدى بومدتده حضرت اسمعيل انى انتظار اولدى ووعدنده طوردى (نيست برمردم صاحب نظر) صورتى ازصدق ووفا خوبتر (عهد) پيمانى يرينه كتورمك (طاهر) پاك معلوم اوله كه شريعت مرتبه سنده طهارت قلب اعتقاد فاسددن وطريقتده صفات ذميمه دن وحقيقتده ميل ماسوادن پاك اولمغه ديرلر القلوب اوانى الله تعالى فى الارض فاحب الاوانى الى الله تعالى اصفاها واطهرها قال تعالى *وطهر بيتى) وهو الكعبة عبارة عن القلب (خاشع اوله اول نمازه فرضه ايده اجتهاد) خاشع نمازده خشوع ظاهرى اولدركه مصلى اولان موضع سجده دن غيره التفات ايتميه وفى الحديث لا يزال الله تعالى مقبلا على العبد فى صلوته مالم يلتفت فاذا صرف وجهه انصرف عنه ويكره تقليب الوجه الى نحو السماء وعند التكبيرة الاولى كما فى شرح القهستانى والفتاوى الحمدية وخشوع باطنى اولدركه دلدن خواطر وهواجسى منع ايدرسز بله مراقب حق اوله وكنديني بحر شهودده بوله قال تعالى *قد افلح المؤمنون الذين هم فى صلوتهم خاشعون* قال فى الارشاد الخشوع الخوف والتذلل كان اذا صلى رفع بصره الى السماء فلما نزلت رمى ببصره نحو مسجده وانه رأى مصليا يعبث بلحيته فقال لو خشع قلب هذا لخشعت جوارحه ولذا قال بعض المشايخ الخشوع تذلل القلوب لعلام الغيوب ولغيرها بحفظ الحواس (لمحرره) قم الى الله الكريم المستعان) ساكن الاعضاء محفوظ الجنان) استمع من حضرت الرب الرحيم) ادخلى يا نفس فى اعلى الجنان (راغب اوله اول ثوابه يوزين ايده افتراش) رغبت مراد ايتمك (ثواب) عمل خير مقابله سنده ويريلان اجر (افتراش) دوشمك (راهب اوله هم عذابدن بنم خشيت ايده) تاكيم اكا دوشمهيه لر جهنمده فراش) رهبت خوف معناسنه در قال تعالى (واياى فارهبون) اى نخافون خشيت) تألم القلب بسبب توقع مكروه فى المستقبل يكون تارة بكثرة الجناية من العبد وتارة بمعرفة جلال الله تعالى وهيبته وخشية الانبياء من هذا القبيل (لمحرره) قنقى دلكم اوله بو كون پريم (كورميه يارن اول عذاب اليم) حكمت حضرتنه مخالفدر) ايكى عالمده ابتلاى جحيم (فراش) دوشك (همنشين اوله بنم دوستلريمه ايرلميه) بونلركه بيله اوله جان وكوكلى درمعاش) همنشين مصاحب ديمكدر (درمعاش) يعنى دائما عالم دنياده اولدقجه آنلرله محبتده اوله (اهل دللر مجلسندن سن ايراق اولمه صاقن) كيم بو مجلسدن ايراق اولمز اولور حقه يقين) يعنى بو مجلسدن ايراق اولان حقه يقين اولمق يوقدر من اراد ان يجلس مع الله تعالى فليجلس مع اهل التصوف (لمحرره) عالم ايچره اهل علم واهل عرفان بللودر) سوز محكدر سوزلردن قابل انسان بللودر) صحبت اهل دل ايله قيلدم ديريسك وبرنشان) كيمده صحبت واريسه اداب واركان بللودر (كيمى انكار وكيمى اقراره اولمش مبتلا) جمله نك حالى عيان كافر مسلمان بللودر) اشك عاشق سبحهٔ زاهد كواه حالدر) واقعا خرمهره لردن درومرجان بللودر) امتحان آيينه سنده ظاهر اولور هركشى) صورتنده ديدهٔ حق بينه هرجان بللودر) مهدى صورت كوستررد جال سيرتلر بو كون) حقيا حق اهلينه انسان وشيطان بللودر (ديدى يا احمدا كرقيلسه قولم بى انتقاص) جمله براهلى كولك اهلنجه نمازى اولسه خاص) بى انتقاص اكسكسز ديمكدر (هم بو عالم خلقنك قدر نجه ايدرسه صيام) هم فرشته لركبى ايتسه طعامدن انتكاص) انتكاص رجوع واعراض ايتمك (كيمسه اصلا لباسى اولسه عريان دنياده) بو صفتلرله ايدرسه درلو علمى اقتناص) اقتناص كسب وصيد ايتمك (كورسم انك قلبنك ايچنده دنيا حبى وار (ذره مقدار يده اولسه ايتمسه آندن مناص) مناص بوراده قاچوب ايراق اولمق معناسنه (يا رياست سوسه يا خود زينت دنيايى اول) اولميه باكه يقين اول بولميه هيچ اختصاص) رياست رئيس اولمق يعنى اولواق واولولمق (هم محبتدن حلاوت قلبنه دادوبرميم) چونكه دنيا سودى اول اويله كرلك اكا قصاص) بوراده جزا معناسنه در يعنى دنيا سوه نك جزاسى بودركه قلبنده محبت مولى اوليه وظلمت غمدن خلاص بولميه وحلاوت

محبتدن

محبتدن دماغنده اصلا چاشنى اثرى اولميه (بعدذا) زمانمزده قطبيت وحقه قربيت دعواسنده اولنلرك نيجه لرينك وفاتلرندنصكره كيسه لرله مالارى ومهور ومعدود نقدلرى جيغوب حالارى عيان اولمشدر حققنا الله تعالى واياكم بحقايق التقوى وعصمنا من الرياء والدعوى (لمحرره) كوكل ويرمه بو دنيا وارلغينه) كل اللهه دون اللهه سوادن) نظر قيل حق قتنده خوارلغينه) كل اللهه دون اللهه سوادن (شوكيم ويردى كوكل دنياى دونه) قودى عقلى وميل ايتدى جنونه) نه درسنده بو سودا كونه كونه) كل اللهه دون اللهه سوادن) سواحبك دروننددن ايدوب حك) خدادن غيريدن جمله الك چك (كوكل ويرمك سوايه نيجه يه دك) كل اللهه دون اللهه سوادن) قورى دعوا ايله ايش بتمز اى جان كركدر صادقك صدقينه برهان) يورى جان وجهاندن جمله اوصان) كل اللهه دون اللهه سوادن) عبادتدن مراد اولان خدادر) مآلى بو يولك فقر وفنادر (يترحقى دلك برماسوادر) كل اللهه دون اللهه سوادن) بونده ختم اولدى بيلك اسرار وحيك اخرى) ليك تن جان اشبو قور قودن ايدى چون رصاص) رصاص قلاى در (كم اوله بو سوزلر ايله اول عمل قيله تمام) تا مكر حقدن عنايت ايريشه ايده فحاص) فحاص وفحص تفتيش معناسنه در يعنى حق تعاليدن عنايت اولمدقجه كمسه بو سوزلرى بولوب وبيلوب مقتضاسيله عمل ايده مز (چونكه اشبو اسرارى افاضه ايلدى فياض) كلوب برده خبر ويردى ندنكم سويلدى فياض) افاضه چوق ايلمك ودوكمك بوراده مراد بو اسرارك بطريق الخطاب والالهام فخر عالمك قلب شريفلرينه ورودپدر فياض الله تعاليدركه مبالغه ايله فيض وانعام واحسان ايديجيدر (برآواز ايردى اردمدن ابوبكر اوكنه بكزر) كه طورديدى ندا ايتدى صلوة ايدرديدى فياض) يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم عالم تركيب وتدبيردن مفارقت ايتدكده انيس مجانيس قالميوب بدن بشرى جهتندن وحشت كلدكده ابتداى حالندن برى مصاحب وهوادارى اولان صديق حضرتلرى لساننددن دفع وحشت ايچون ندا كلديكه يا محمد قف ان ربك يصلى بوندن مراد الله تعالى حضرت موسى عليه السلامه كلام ايتمك مراد ايتدكده اومقاملك هيبتنى دفع ايچون مقدما انيسى اولان عصادن سؤال ايدوب *وما تلك بيمينك يا موسى* بيورديغى كبى فخر عالمك دخى وحشتنى صديق لغتنه بكزر لغت ايله ازاله ايلدى يوخسه حقيقت اوزره نداى صديق دكل ايدى اوراده فخر عالم بيورديكه ان ربى لغنى عن ان يصلى فقال تعالى * انا الغنى عن ان اصلى لاحد وانما اقول سبحانى سبقت رحمتى على غضبى (كه يعنى رحمت ايده حق اشتدم بن قلم صوتن) كم آنى قدرت اليله على اللوح يازديدى فياض) سمع فى المثنوى صرير الاقلام وفى رواية صريف الاقلام اى صوت حركتها حال الكتابة اى ما تكتبه الملائكة من الاقضية كذا فى انسان العيون والظاهر مافى المحمدية لان ماوقع فى مقام العندية وكله بلا واسطة (برآيت پس خطاب ايتدى هو الله الذى ديدى (اول آيت معنيسى بودركه رحمت قيل ديدى فياض) قال تعالى اقرأ يا محمد (هو الذى يصلى عليكم وملائكته ليخرجكم من الظلمات الى النور وكان بالمؤمنين رحيما (تحيتهم فيها) فصلوتى رحمة لك ولامتك وصلوة الملائكة دعاء لكم وانما قال ليخرجكم ليخرج لان الله تعالى هو الهادى عن الضلالة الى الايمان وهو الذى يخرجكم من ظلمات البشرية وصفاتها الى نور الروحانية وصفاتها ومن ظلمات الخلقية الروحانية الى نور الربوبية بجذبات تجلى ذاته وصفاته وكان بالمؤمنين فى الازل قبل ايجاد الملائكة رحيما بان يرحمهم باخراجهم من ظلمات الوجود المجازى الى النور الحقيقى دون غيرهم من الملائكة المقربين يعنى مؤمنين تخصيص بالذكر اولنديغنه وجه بودركه رحمت مذكوره انلره مخصوص در ملائكهٔ مقربين يورتبه يه ترقى ايتمامشلردر كما قال المولى الجامى (ملائك راچه سود از حسن طاعت (چو فيض عشق برآدم فروريخت (بعدذا) صاحب محمديه نك كلامنده اولان لفظهٔ جلاله هونك مرجعى بيان وبراى نظم ادخالدر يوخسه آيت هو الذى در (فرشته لر سزك ايچون ايدرلر باكه استغفار) كه اخراج ايليم نوره سزى ازظلمات امراض) يعنى باطن مرضلرينك ظلمتندن تكميم آيت مذكوره نك تفسير وتأويلنده اشارت اولندى (لمحرره) حكمت بوعلى شفا ويرمز) مرض باطنيه انسانك (شويله دل خسته قالورزار وزبون) ايچمين شربتنى لقمانك (زهى فضل اسى سلطان كيم كه كبير وفرشه كوندردى چقار مشكن آنى عرشه كه تا حاصل اوله اغراض) فرش ارضدر مفروش معناسنه قال تعالى *جعل لكم الارض فراشا* يعنى بساطا (اغراض) بوراده غرض ايله مراد حكم ومصالحدر زيرا بعض علما قتنده فعل حق معلل بالغرض دكلدر فان فعل فعلا لغرض فهو ناقص فى ذاته مستعمل بذلك الغرض تعالى الله عن ذلك ولكن حكم ومصالح ايله مغيادر واكثر الفقهاء قالوا بصحة لمنفعة عائدة الى عباده والظاهر ان استعماله تعالى بالغير انما يمتنع فى الكمال الذاتى لا الى الاسمائى فان ظهور آثار الاسماء ممتنع بدون المظاهر الكونية وعليه كبار القوم (اكر صورر ايسك شاها كه كيرونيچون اندى اول) چون ايتمادى عيسى يره كوكدن اولوب رياض) شاها اى اولو (رياض) مبالغه ايله رياضت ايديجى يعنى اكل وشربى ترك ايديجى زيرا سموات اهلى وآنلره ملحق اولنلر اسم صمد مظهرى اولوب اكل وشربه محتاج اولمزلر

جنتده اولان اکل وشرب دنیاده کی کبی احتیاجدن دکلدر بلکه تلذذ وتنعم قبیلندندر (لمحرره) بدنده صحت اولنجه علاجی نیلرلر (کوکاده اولسه غنی احتیاجی نیلرلر) غدامی اسم صمد اولسه ده شوسفلینک قومزلر علوی یه آنی اوآجی نیلرلر (مع هذا بو افضلدی براشوردی طوره عرشده) جواب شافی ذکر ایتدک حق اندن ایتمدی اعراض) جواب شافی تردد واشتباه مرضنه شفاویریجی جواب (انکیچون بونده کوندردی کاوله عالمره رحمت) جوانکیچون برا دلدی جواهر جملهٔ اعراض) جواهر که مقابل عرض مرادر وهوشیٔ قائم بذاته سواء کان مرکبا کالحیوانات اومجردا کالنفوس السماویة وغیرها (اعراض) عرضک جمعیدر وهوشیٔ موجود قائم کالالوان الحاصل فخر عالمک شب معراجده بوقدر التفاتدن صکره زمینه نزولی حق تعالی اندن یوزدوندرمکدن دکل ایدی بلکه مراتب اربعه ده خلقی ارشاد ایچون ایدی تا که جمله به حاللی جانجه رحمت اوله مثلا پادشاه برندیمنه مهر وزارت وخلافت ویروب مجلسندن دورا یتمه اکا اهانت دکلدر بلکه زیاده محبتدر زیرا انک صدر وزارتنشین اولوب حسن تدبیر واساسی نظام عالمه سبب وپادشاهک حمد وحیثنه باعثدر مع هذا هرنه وقت دیلسه ینه پادشاه مجلسنه داخل اولور وآنکله صحبت قیلور نتکیم غنی اولان کمسه هرنه زمان آج اولسه مراد ایتدیکی اطعمهٔ نفیسه دن تناول ایدوب قطع اشتها ایدر پس الله عظیم الشانک سماءی اراسنده اولان انتظام کبی فخر عالمک نزولی وورثهٔ کملک ظهوریله درعدل وفضل اسملری بونکله ظاهر اولور وبونلر هرنه وقت دیلسه لر حقه عروج ایدرلر سائر ارباب بدایت وتوسط کبی خلوت وریاضته محتاج اولمزلر زیرا اسبابی تقدیم وهرکاری تتمیم ایتمشلردر وبلکه آنلر اول حضوردا ئمه درکه ابدی حجاب کلمزو دیده لری حقدن غیری کورمز ودللری آندن غیری سویلمز (لمحرره) ظاهر وباطن کرکز ماسوا (برده کوکده عاشقک مقصودی هو) اول وآخر کرکز غیر هو) برده کوکده عاشقک مقصودی هو (کثرت ایچره وحدتی بولان کشی) ذکر وفکر ایلر جهانده هرایشی) ماسوا بردوش کبیدر قودوشی) برده کوکده عاشقک مقصودی هو (هوایچوندر برده کوکده اشبوسیر (هوایچوندر کشت مسجد کشت دیر) یارله بردر جهان یوق آنده غیر) برده کوکده عاشقک مقصودی هو) فخر عالم کادی دعوت ایلدی) خلق ایچنده بونجه حق سوز سویلدی) عرشده اول دریاده یونس نیلدی) برده کوکده عاشقک مقصودی هو (عالمه رحمت کاوبدر مصطفی) تا که قوللر بوله لر وصل خدا) غیری بر مقصودی وارمی حقیا (برده کوکده عاشقک مقصودی هو (روایتدر رسول الله دیدی چون ایتدم استنباط) دیدم قیلمه بنی یارب دخی عالملری قناط) استنباط استخراج ایتمک بوراده مراد شب معراجده حق تعالیدن فوائد کثیره اخذ ایدوب یریوزینه ایتمک استدیکیدر (اقناط) نومید ایتمک یعنی یارب بنی وجمله عالم خلقنی نا امید ومحروم ایتمه (بیلورسنکیم مسافرلر سفرلردن کیرو دونسه (کاورلر ارمغانیله نوله پس امته اوساط) اوساط وسطک جمعیدر قال تعالی ٭ وکذلک جعلناکم امة وسطا ای عدلا خیارا وفلان وسیط فی قومه اذا کان اوسطهم نسبا وارفعهم محلا بوراده مراد ارمغانه صالح نسنه لردرکه هرشیئک کزیده سی وقیمتلوسی در (دیدی صقلایم آنلری نیجه کیم اوله لر دیری (قیجنکم ویره لر جانی بشارتله قلم اقساط) اقساط عدل ایتمک یعنی سنک امتک حیوتده اولدقلرنجه ظاهر وباطن حفظنی آنلره سایبان ایلیم ووفاتلری حالنده لهم البشری فی الحیوة الدنیا وفی الاخرة وفقنجه مژده یه متعلق کلمات ایله آنلری مژده لیم (بعدذا) اقساط عدلدن مراد اهل خیره خیرله واهل شره شرله معامله درولکن بوراده بشارت لفظندن منفهم اولورکه مقصود فضل طریقیله مسیٔ اولانلردن دخی عفو ایدوب عدل طریقی ایله خیرله جزادر فافهم جدا (قیجنکم کیره لر قبره بولارلر اوله سینی کیلک (قیجنکم طوره لر کیرو ایریشه رحمت انماط) انماط نمطک جمعیدر نوع معناسنه دریعنی قبرلرندن انلره انواع رحمت ایریشه (بعدذا) رحمتک انواع ومتعدد اولمسی متعلقاتی اعتباریله در کما فی قوله علیه السلام اللهم اغسلنی بماء الثلج والبرد والمطرای بانواع مغفرتک المتعلقة بانواع الذنوب وذکر الغسل تشبیه والقصد المحو والازالة (قیجنکم آچه لر کوزلر جمالم کوره لر بونلر) یعنی قیامت کونی (بوسوزلر ارمغان اولسون بولردن ایتمیم اسقاط) اسقاط دوشورمک (دیدی چون یورودم عرشدن کاوب ایتدیلر استقبال) که جبرائیل ومکائیل دیدیلر نیلدک ابساط) عرشدن یعنی امر معراج تمام اولوب زمینه نزول طریقیله عرشدن بری یورودکده (ابساط) اورتایه کتورمک وارمغان ویرمک بوایکی معنا بیله بوراده ملحوظدر یعنی اصحاب وامته متعلق اورتایه نه کتوردیکزونه هدیه وارمغانله کیدرسز کوسترک ویلدیرلک (هدیه قنی اصحابه هم استر ارمغان امت) دیدیکیم الی نسنیله ایریشم بونلره نشاط) هدیه عطیه معناسنه درنشاط) زیاده شن وشادمان (بری بودر یوردی حق بوسوزی امته ارکور) سورسز چونکه جومردی وپررسه دخی برقیراط) قیراط یچق دنک دخی الی چکردک هرچکردکی ایکی اربه در (ایکنجی بوکه قورقرسز جوکوکاریر لراهلندن) بن اولی یم که قورقامسزکه قادرون بنم فسطاط) فسطاط چادر یعنی بوخیمه صورتنده اولان کوکلرک ویرده اولان شهرلرک خالقی بنم وبوجمله بنمدر پس مخلوقدن

قورقیوب خالقدن خوف ایتمک کرکدر (اوچنجی چونکیم ایدرسز رجایی کمسه دن الحاظ (بن اولی یم که ایده سز که محروم ایتمزم الحاظ) الحاظ ملاحظه ایتمک یعنی حق تعالیدن غیریه التفات ایدوب رجا نظریله کانظر ایدرسز (الحاظ) لحظه نک جمعیدر ساعت خفیفه معناسنه یعنی هر لحظه وهر ساعت طالب اولنلری ورجا ایدنلری فیض جودمدن محروم وممنوع ایتمم بودر دردنجیسی چونکیم ایدرسز خلقدن استحیا) بن اولی یم که ایده سز جفایه وافیم حفاظ) یعنی سزلک جفا کزه وفا ایله مقابله ایدوب حفظ وصیانت اوزره اولورم پس اولی بودرکه بندن حیا وحجاب ایده سز (بودر بشنجیسی چونکیم ایدرسز کسه یی تصدیق) بن اولی یم کیم ایده سزکه بنم احفظ الحفاظ) احفاظ صیانت ورعایت وحراست بوراده مراد وفادر قال تعالی ٭ ومن اصدق من الله قیلا (وقال تعالی) ومن اوفی بعهده من الله ٭ حضرت امام غزالی قدس سره منهاجده کتوررکه بریهودی ویا برنصرانی برمسلمانه وعد ایدوب بوکون نفقه کمده اولمه بن سکا زادکی یتشدیرم دیسه انانوروا کاطیانورامّا حضرت رب العالمین که آنی خلق ایدوب رزقنه ضامن اولمشدر آنک وعدنه شک اوزره اولان مسلمانک حالی نه اولور ونیجه مسلمان اولور (لمحرره) روزوشب کافری کور خلاقه) ال آچوب دیرالکده درهرشیٔ) سن مسلمان ایکن طیانورسک) کافره هی سکا سکاهی هی (که زیرا وعده ایدم بن سزه ارزاق دنیاده (دخی جنت ویرن سیزه ثوابه ایده استیقاظ) استیقاظ یعنی اویانمقدر بوراده ظاهر اولان ایقاظ وتنبیه معناسنه اولمقدر (پس امدی احمد مختار بورسمه ارمغانیله (کاوبن دیدی اصحابه ایده لم بزده استحفاظ) استحفاظ بوراده حفظ معناسنه درولکن استفعالده مبالغه واردر (تمام ایتدک بوموضعده تمام اسرار معراجی) ولی واردر دخی سوزلرکه ایدرلر آندن استیعاظ) استیعاظ وعظدیلمک یعنی قلبی یومشادیجی کلام ایله نصیحت ایتمک (دخی بعضیسی روحانی ایدیکم اولدی روحیله) آنی کیم نقل قیلدیلر مشایخ عالم ووعاظ) شیخ مراد خواجه یعنی اولوکشی معناسنه در (بعدذا) بواوچ کلمه نک مجموعندن مراد اهل علم اولنلردر ولکن بعضیسی بری برندن ممتاز اولمغله عطف ایله ایراد اولندی یعنی مشایخ علما کروهندن عرفان اهلی اولوب خصوص اوزره خلقی ارشاد ایدنلردر وواعظلر ظواهره کوره عموم اوزره داعیلردر والاعالم اولاین شیخ اولمز مکر زمانمزه مشایخی اوله انکیچون علامهٔ شیرازیدن مشایخ قرآنده مذکور میدر دیو سؤال اولندقده جواب ویرمشکه مذکوردر (قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون) ایله مراد آنلردر دیو لطیفه ایتمش (لمحرره) واریوری شیخم دیولاف اورمه حقدن قیل خیا) ظاهر وباطن بودعوایه ایکی شاهد کرلک (شیخ اودرکیم شهپر عرفانله پروازایده) اودکل کیم اوچوره صوفیلر آنی اوکرلک (محمد صادق الوعد الامین درکیم خبرویردی) خدایا بزی غفلتدن اسرکه ایلدیکل ایتقاظ) اویاندرمق بونده غفلتی نومه وغافلی نائمه تشبیه واردر نائم محسوساتدن بی شعور اولدیغی کبی غافل دخی معنایدن بی ادراکدر (لمحرره) کیجه کوندز بزی حق اویاررکن) ندر بزده اولان غفلت اویخوسی) اوسمزه ظاهر اولوب طوررکن) ندر بزده اولان غفلت اویخوسی) قولاغمز طویمز واعظ سوزینی) ایاغمز کوتمز مرشد ایزینی (کوزیمز کورمز حقک یوزینی) ندر بزده اولان غفلت اویخوسی) ندا کاوب بزه حقدن دمادم) کمسه دیمز بواسراری کوش ایدم) آچلمدی کوکل کوزیمز بردم (ندر بزده اولان غفلت اویخوسی) حبیبی الندن کتوردی خدا) بونجه ارمغانی سکا ای کدا) کوزلک آچوب باقزمیسن ابدا ندر بزده اولان غفلت اویخوسی) کیجه لرده معراج استین کشی) سیلردیده لردن اوخواب خوشی) طوغمش ایکن حق حقک کونشی (ندر بزده اولان غفلت اویخوسی (الای سرور مخدوم کل امدی ایله استطلاع) چون ایتدی سید الکونین کونش کبی یره اطلاع) سرور باش بوغ اولان کمسنه مخدومیت ایله وصف ایتدی زیرا خلق اراسنده رئیس اولان کشیلره تعظیم وخدمت ایدیله کلمشدر وبوخطاب وبونک امثالی تفأل طریقیله در (استطلاع) خبر صورمق وبرنسنه یه مطلع اولمق وظهور معناسنه ده کاور (پس اثبات ایتدی معراجن قمواصحاب ایدوب تصدیق) پس اولدیلرا کامنقادنه کیم یوردیسه اوضاع) اوضاع احکام معناسنه درکما فی الحدیث الصلوة خیر موضوع (قیلردی دیننه دعوت ایدردی معجزات اظهار) طلب قیلردی اللهدن ایدردی حق دخی ابداع) معجزات معجزه نک جمعیدر (ابداع) بدیع وعجیب وجهله خلق ایتمک (براولو معجزه آندن کیرواظهار ایدوبدرکیم) کیم آنی کورمدی کوزلر آنی اشتمدی اسماع) اسماع سمعک جمعیدر مراد قولقدر (کاوبدر نقل کشافده روایتدر انسدن کیم (دیدیلر مکه نک قومی دریلوب بریره اجماع) کشاف محمود زمخشرینک تفسیریدر والزمخشر قریة بخوارزم ولد فیها العلامة یوم الاربعاء بعد العصر فی السابع والعشرین من رجب سنة سبع وستین واربعمائة وجاورمکة وصنف فیها الکشاف فی مقدار خلافة ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه وهی سنتان واربعة اشهر الا عشر لیال ولذلک سمی جارالله العلامة ومات لیلة عرفة سنة ثمان وثلثین وخمسمائة بجرجانیة خوارزم ومن لطائف الاسکوبی (اهل هنر زمانه ده اولسیدی بی درم) نادانه کوریتور آنک اوضاعی ناپسند ارباب جاه آنی جفا یله اقسدر علامهٔ زمانه کراولسیدی دردمند لمحرره سوبلنورسن دهان عالمده (تابحشر زمخشری

فاضل) كرايا غلك بوغيسه نقصا نمى (جمله فنلرده الك وار كامل) انس) انس بن مالك بن نضر الانصارى الخزرجى خدم
النبى صلى الله تعالى عليه وسلم عشر سنين وانتقل الى البصرة فى خلافة عمر رضى الله تعالى عنهما وهو آخر من مات من
البصرة من الصحابة رضى الله تعالى عنهم اجمعين احدى وتسعين وله مائة وثلث سنين يقال ولد له مائة ولد وهو احد الستة
المشهورين برواية الحديث (اجماع) بر نسنه اوزرينه اتفاق ايتمك (كه سن كرحق رسولى سن كل ايى ايكى پاره قيل) اكر
شق ايليك آنى اوله وز بز سكا اتباع) شق ياروب ايكى پاره ايتمك (قمر طيم اولوبدر صان ايكى شق (يكا مخلص تجلى ايلدى
حق) اتباع تابعك جمعيدر بونلردن مراد عظماء مكه در وليد بن مغيرة وابوجهل بن هشام وعاص بن وابل وعاص
ابن هشام واسود بن عبد يغوث واسود بن مطلب وزمعة بن اسود ونضر بن حارثة كبى قالوا ان كنت صادقا فشق لنا
القمر فرقتين نصفا على ابى قبيس ونصفا على قعيقعان او نصفا على الصفا ونصفا على المروة وقيل يكون نصفه بالمشرق
ونصفه الاخر بالمغرب او فرقة فوق الجبل وفرقة دونه وكانت ليلة اربعة عشر اى ليلة البدر (حرى طاغينه واردى
پس مناجات ايتدى الهه (همان دم جبرائيل كلدى بشارت ايلدى اسراع) يعنى سرعتله مژده ايلدى (پس امدى مكه
طاغينه چقوب يتسو وقتنده (اشارت ايلدى آيه ايكى پاره ايدوب ابقاع) آيه يعنى شهادت پرماغيله (ابقاع) واقع قيلمق
(ايكى پاره اولوب پس آى حرانك ايندى اوستنه) بريى بر يانه كتدى بريى بر يانه الماع) الماعك ايكى معنايه تحملى واردر
اولكيسى بوكه همزه ضرورت ايچون اوله فعنى المغ صار لامعا مضيئا يعنى ماهك هر شقى حراطاغينك بر طرفنه نزول
ايدوب روشنلك ويردى ايكنجيسى الماع لغتده قرسك وحارك ممه لرى قراروب حلى ظاهر اولمقدر (بتون اولدى كرو
درحال چقوب كتدى مقامنه (چو كوردى مكه اهلى هب بكاى اولديلر اشباع) يعنى مقصود حاصل اولدقدنصكره فخر
عالم اشارت ايليوب ينه كالاول ايكيسى بر اولوب مقامنه كتدى وبعضيلر ديمشلردر كه قمر نصفين اولوب بر نصفى مشرقه
وبر نصفى مغربه كيدوب غائب اولدى وبر ساعت قدر كيجه بر ظلمات اولوب بعده برى مشرقدن وبرى مغربدن طلوع
ايدوب وسط سماده ملتقى اولديلر اشباع شيعه نك جمعيدر اتباع وانصار معناسنه يعنى بو معجزه نك ظهورنده اهل مكه دن
چوق كمسنه كفر توحيده كيرديلر ودائرة ايمانه اوغرديلر وهاله قمر كبى فخر عالم عليه الصلوة والسلامه تبعيت كوستر ديلر
ونيچه لر كفر اوزرينه مصر اولوب يغوله غمده قالديلر وظلمات شركدن قورتلمديلر (المجرره) كورمز اعمى اولان كشى
ماهى) قانده قالديكه كوره اللهى (نه بيلور حسن يوسفى اعمى) نه بيلور قوللقا يتمين شاهى (ديديلر كلدى پس شامك
اميرى اوزادوب ابلاغ كيم آديدى حبيب انك بو حال اولدى اكا اسباغ اسباغ ايصال واملاغ يعنى قريشدن بعضلر ديديلر
كيم اكر محمد سحره نسبتله قمره سحر ايتديسه جمله اهل ارضه سحر ايده مز سؤال ايدلك بو كيجه يولدن كلن مسافرلره كه انلرك
دخى بو وقعه دن خبرلرى وار ميدر رؤيته كوربين وجهله آنلره انشقاق قمر كورنمشميدر پس ازوقتده شام طرفندن وارد
اولان حبيب ابن مالكه وسائر اهل آفاقه صوردیلر جمله سى واقع اولان مشاهده دن خبر ويرديلر وبو وقعه حبيب ابن
مالكك سعادت ايمانه مستسعد اولمسنه باعث وبهانه اولدى (المجرره) بوغيدى كوزلرنده پرده ريب (كورينه دوشدى
اكا عالم غيب (چو كورديلر محمد كيم رسول الله ديمش بى شك) الشك عدم رجحان احد الامرين على الاخر (كه شرعن
طوغرى الالهك ايدزمش عالمه ابلاغ) ابلاغ يتشدرمك يعنى فخر عالم عليه السلام دعواسنده صادق اولمسه بو مقوله
شواهد نبوت ظاهر ودلائل رسالت باهر اولمزدى (خبر ايرشدى اطرافه كلوب ايمان كتورديلر) اثر ايرشدى آفاقه
قورلدى مكه ده اوتاغ) مراد مكه مكرمه دن طشره اطرافده اولان عالمه اثر ونشان ايرشدى ديمكدر (المحرره) يارسول
الله ويرلدى چون سكا مهر بلاغ) دشمن دينك اورلدى عاقبت باغرينه داغ) سن اول سلطان فلك درگاه سنكم اوستكه)
سايبان اولدى قورلدى عرش اعظمدن اوتاغ) بر اشارتله چو قيلدك حلقهٔ ماهى دونيم) دل شكست اولان درست
كمسنه لرهب اولدى صاغ (بر نظرله طاغلر بولدى علوو رفعتى (بر خبرله غنچه قدن اچلدى جمله باغ) دور اولنلر عشقك
ايله بولديلر قربت سكا (نيجه لر قربكده ايكن اولديلر سندن ايراغ (يا حبيب الله بولدن جوهر عشقك سنك) ايكى عالم
دولتيندن حق يه كلدى فراغ (ابوجهل ايلك كوزلردى قچنكم معجزات اولسه) پس آنك كوكسنه هر بار ايدردى ضربهٔ
دماغ) ضربهٔ دماغ دماغه بالغ اوله جق ضرب ديمكدر بو راده مبالغه ايله غمدن كنايه در (ظاتشدى مكه قوميله مدينه يه
بتى بلندى) بو احوالى بيان ايتدى اشتكم بيلمدى اول زاغ) زاغ قارغه وقوزغون (مدينه ده قواحبار چو بيلديلر
ثوا حبار) كلوب بر يره جمع اولدى صناسن حلقهٔ افراغ) احبار حبرلك جمعيدر عالم وفاضل آدمه ديرلر بو راده
مراد مدينه ده اولان يهود علماسيدر ومنه كعب الاحبار التابع (احبار) خبرلك جمعيدر سوز معناسنه (حلقهٔ افراغ
دوكلش حلقه بو كلامده دائرهٔ انسانى حلقه يه تشبيه وار درزيرا برقاچ كمسه بر يره كلوب حلقه اولسه لر حلقه دينلور
(ديديلر اوچ سؤال ايدلم اكر بيلسه بيلك رسولدر دعوته بلاغ) يعنى خلقى حقه دعوته

كوندرلمشدر وحقك احكامنى خلقه تبليغ ايديجيدر (برى صورلك ندر بو روح برى اصحاب كهف كيمدر) بريسى
كيمدر اسكندر كه كزدى شهر وصحرا طاغ) الكهف كالبيت المنقور فى الجبل والجمع كهوف او كالغار فى الجبل الا انه
واسع فاذا اصغر فغار (ابوجهله خبر ويردى بو حالى چون كلوب وصاف (كلوب اولده سؤال ايتدى نه كيم ايشتديسه
اوصاف) وصاف وصف ايديجى ونشان ويريجى مراد نضر بن حارث وعقبة بن ابى معيط دركه كفار آنلرى مدينه يهودنه
فخر عالمى تفتيش ايچون كوندرمشلردى وتوراتده آنك ذكرى وارميدر ديو استعلام ايتمشلردى (چون ايشتدى رسول
الله ديدى يارين جواب ايدم (ديمدى بيلديرم آنى اكر كشف ايليه كشاف) كشف رفع الحجاب من البين قال عليه السلام
اخبركم غدا ولم يستثن اى لم يقل ان شاء الله تعالى وانصرفوا (چو كوردى كلمدى جبريل بغايت اولدى غمناك اول)
غمناك غملى ودردناك دردلى ديمكدر (ديديلر ربى خشم ايتدى پس ايرق ايلمز اعطاف) خشم غضبدر قالوا ان
محمدا قلاه ربه وتركه اى ابغضه وقالت امرأة من قريش ابطأ عليه شيطانه وشق عليه صلى الله تعالى عليه وسلم ذلك منهم
اعطاف عطفك جمعيدر بو راده عطا معناسنه (پس آندن جبرئيل كلدى ديديكيم نيچون اكمندك (ديدى ترك ايتدك
استثنا انكيچون ايتمدم ايلاف) ايلاف انس والفت طوتمق (كتوردى وحى ربانى كه الا ان يشاء الله) ديمه نيچه ايدم
ديمه ايشى يارين بودر انصاف) قال تعالى ولا تقولن لشئ انى فاعل ذلك غدا الا ان يشاء الله واذكر ربك اذا نسيت * اى اذا
اردت ان تقول سأفعل شيأ فيما يستقبل من الزمان فقل ان شاء الله فان نسيت التعليق بذلك ثم تذكرت فأت بها
فذكرها بعد النسيان كذكرها بعد القول وظاهره وان طال الفصل وقال جمع ما دام فى المجلس وروى ان محمد بن اسحق
صاحب المغازى كان يحسد ابا حنيفة لما يرى من تفضيل المنصور ابى جعفر ابا حنيفة على سائر العلماء فقال محمد
ابن اسحق عند الامير لابى حنيفة ما تقول فى رجل حلف وسكت ثم قال ان شاء الله تعالى بعد ما فرغ من يمينه وسكت
فقال ابو حنيفة لا ينفعه الاستثناء لانه مقطوع وانما ينفعه اذا كان موصولا فقال محمد بن اسحق كيف لا ينفعه وقد قال
جد الامير وهو عبد الله بن عباس انه ينفعه الاستثناء وان كان بعد سنة لقوله تعالى واذكر ربك اذا نسيت فقال
الامير اهكذا اقول جدى فقال نعم فقال المنصور على وجه الغضب لابى حنيفة اتخالف جدى يا ابا حنيفة فقال ابو حنيفة
لقول ابن عباس تأويل يخرج به على الصحة ثم قال ابو حنيفة للامير ان هذا واصحابه لا يرونك اهلا للخلافة لانهم يبايعونك
ثم يخرجون فيقولون ان شاء الله ويخرجون من مبايعتك ولا يكون فى عنقهم حق فقال الامير لاخوانه خذوا هذا يعنى
محمد بن اسحق واحبسوه فاخذوه وجعلوا رداءه فى عنقه وحبسوه كذا فى مناقب الامام رحمه الله تعالى (وفى المثنوى)
ترك استثناء مرادم قسوتيست) نى همين كه عارض هر حالتيست) اى بسا نادان كه استثنا بگفت) جان او با جان
استثناست جفت) يعنى لسانله ان شاء الله تعالى ديمك بر حالت عارضه در دله مقارن اولمجق مفيد اولماز (انصاف)
عدلدر (كتوردى آنده وحى الله كه امر مندرر بيل روح) كه آنى كمسه بيلمز هيچ اكر مرسل وكر عراف) قال الله
تعالى * ويسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربى اى من علم ربى لا يعلمها الا هو وكان فى كتبهم ان الروح من امر الله
اى مما استأثر الله تعالى بعلمه ولم يطلع عليه احدا من خلقه هذا ما عليه اهل التفسير معلوم اوله كه الله تعالى اون سكز
بيك عالم وبعض روايتده اوچيوز بيك عالم خلق ايلدى بو عوالمك جمله سى ايكى عالمده مندرج قيلدى برى عالم خلق
وبرى عالم امردر كما قال تعالى * الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمين * عالم خلق عالم عين وكوندر وحدودر روحانى
اولسون جسمانى اولسون وسمى عالم الخلق خلقا لانه اوجده بالوسائط من شئ وعالم امر عالم كن در وسمى عالم الامر ا
امر الا انه لا من شئ بل بامر كن وروح انسانى مظهر ذات الهيه دركه حق تعالى انى فيض اقدسيله اظهار ايتمشدر
اول حقيقت محمديه وعقل اولدر و بو روح حقيقتده مبهم دكلدر زيرا بالذات حق تعالى يه عارف اولان انسان
كامل روحه دخى عارفدر قل الروح من امر ربى استفهام دكلدر بلكه روحى تعريف ايچوندر يعنى روح عالم امر
وبقادندر عالم فنادن دكلدر ديمكدر سؤال اولنوركه بوندن ظاهر اولوركه منصب حبيب الله روحه جاهل اولمقدن
عاليدر پس بو ندك سؤالنه جواب ويرميوب انتظار وحيه سبب نه در جواب بودركه روح امر غامضدر او مقوله
خرمشر بلرتعريفله آنى فهم ايده مزلر پس رب العالمين بر وجهله جواب كوندرديكه احبا آنكله آشنا واعدا آندن
بيكانه اولديلر وهر كمسه يه رتبه سنه كوره تسلى حاصل اولدى وبو روح اولدركه آدمك وجودنه نفخ اولندى يعنى بلا حلول
آنده ظاهر اولدى واثرى اولان روح حيوانى ايله بيلندى هم معلوم وهم مجهول اولدى وبونده اولان تفصيل قلمه كلمز
وكلمسه دخى حيرت كتورر بر مقدارى بيان اولندى (المجرره) امرك الله الهى كلدى بو روح (حاصل اولدى آنكله
بونيجه فتوح (پردهٔ غيب پوش اولمش ايكن) جيب انساندن آخر ايتدى سنوح) اولدى پر صدر معلى اهلى) درعرفانى
بولدى چون مفتوح (سرام الكتابه واصل اولان) اوقيوب بيلسون متون وشروح) علم اودركه ويره دله صحت) اول دكل

کم اوله دلی مجروح (قالمدی احتیاج مصباحه) بولیجق نورآفتاب وضوح) حقیا حقك اولسه امدادی) مدد اولور هرنفس چوعمرنوح (عراف عارف دیمکدر بوراده مراد روحی نه پیغمبر ونه غیری عالم وعارف بیلور دیمکدر بوکلام ظاهر حال اوزرینه جریاندن ناشیدر والامر ظاهردر (کتوردی سورهٔ کهفی دیدی اصحاب کهف کمدر) دخی بیلدردی ذوالقرنینکه کزدی شرق وغرب اطراف) اصحاب کهف یدی نفر کسنه درکه دقیانوس پادشاهك دار الملکی اولان اقسوس شهرینك اطرافنده برمغاره ده اوچیوزطقوز ییل خوابده قالدیلر وآخرزمانده ظهور ایدوب مهدینك وزراسی اولسه لرگرکدر آل عثمانك یدی قبه وزیری بونلره اشارتله وضع اولنمشدر اساميلری بونلردر یمليخا مکشلینا مثلینا مرنوش دبرنوش شاذنوش کفشططیوش وبونلرك قصه لری اکثر علما قولی اوزره حضرت عیسی علیه السلامدن صکره واقع اولمشدر والتفصیل فی التفاسیر قال النیسابوری عن ابن عباس رضی الله عنهما ان اسماء اصحاب الکهف تصلح للطلب والهرب واطفاء الحریق تکتب فی خرقة ویرمی بها فی وسط النار ولبکاء الطفل تکتب وتوضع تحت رأسه فی المهد وللحرث تکتب علی القرطاس وترفع علی خشب منصوب فی وسط الزرع وللضربان والحمی المثلثة والصداع والغنی والجاه والدخول علی السلاطین تشد علی الفخذ الیمنی ولعسر الولادة تشد علی فخذها الایسر ولحفظ المال والرکوب فی البحر والنجاة من القتل کذا فی حواشی سعد المفتی (محرره) کهف دلده یاتوردل اربابی (آچز اغیاره خدا اول بابی (راحت استرسك اکرعالمده) سیله کوردیدهٔ دلدن خوابی) ذوالقرنین اسکندر یونانینك لقبیدرکه خضر علیه السلام انك وزیری ایدی قرآنده ذکر اولنان بودر اسکندر رومی دکلدر اکثر علمانك اولمسنه ذاهب اولمشلردر تحقیق انبیا ذکرنده مرور ایتدی (قرن) حیوان بوینوزی وانسانك باشنده بوینوزیرینه وبربولك صاچه وکونشك ناحیه سنه ویوزینه اطلاق اولنور دخی نیچه معنالره دخی کاور اسکندر مذکوره ذوالقرنین اطلاقی بوندندرکه باشنك ایکی جانبنده لحمدن ایکی کوچك بوینوزلری واریدیکه عمامه سی انلری ستر ایدردی ویاخود ایکی یانندا ایکی بولك صاچی واریدی ویاخود قومنی الله تعالی یه دعوت ایتدکده اسکندرك قرننه ضرب ایلدیلر اسکندر وفات ایدوب ینه حیات بولدی صکره قرن آخرینه ضرب ایلدیلر بردفعه دخی وفات ایدوب ینه حیات نو بولدی ویاخود انك زماننده ایکی قرن منقرض اولدی ویاخود فارس وروم ممالك اولدی ویاخود دنیانك شرق وغربنی طواف ایتدی ویاخود تاجنك ایکی قرنی واریدی ویحتمل انه لقب بذلك لشجاعته ومن بلاغات الزمخشری وجد قرینا ینا صحه فظنه قرنا یناضحه (محرره) شرق ارواح وغرب اجسامی) سیرایدن دیدهٔ حقیقت ایله (تاج عزت کیوب چو اسکندر تخت دلده اوتوردی دولت ایله (خبر وبردی ایشتدی پس که روحی کسه بیلمزمش) ولی الله بیلور انجق کم اولدر خالق الاصناف) اصناف صنفك جمعیدر بوراده نوع مراد اولنور یعنی ذی روح وغیریدن هربلوکی خلق ایدن الله تعالیدر (چون آندی علمنی اظهار ایلوب ایمان کتوردیلر) کیروبر معجزه ایتدی که سوندی قواشراف) اشراف شریفك جمعیدر رتبهٔ عالیه صاحبی اولو کسنه یه دیرلر یعنی شق القمر معجزه اولدیغی کبی بومسؤل عنه اولان اوچ نسنه دخی مغیبات مقوله سندن اولمغله آندن اخبار ایتمك معجزهٔ آخر اولدی (محرره) منبع علم خداسن یا محمد مصطفی (دمبدم فیض آشناسن یا محمد مصطفی (سن نه روح اعظم اولدك حق بیلور انجق سنی) ایکلمز بوعقل اوراسن یا محمد مصطفی) هرکلامك معجزه هرکارك احساندربزه) جانب حقدن عطاسن یا محمد مصطفی (زندهٔ جان صفانازندهٔ درکاهسنك) زبدهٔ اهل ولاسن یا محمد مصطفی (حق سنك ذات وصفاتیله هب عرفانکده در) حقه مرآت جلاسن یا محمد مصطفی) تاج اسکندر سکا تخت سلیمان بیلسون) سن شه ملك بقاسن یا محمد مصطفی (شربت وصلکله درمان ایله حق خسته یه) سن قبول ایله رجاسن یا محمد مصطفی (وله) محض رحمتسن خدادن قوللره یا مصطفی) فتح باب اولدی خدادن قوللره یا مصطفی) همتك تأثیریدر بونجه ترقی بخش ایدن) سیرالی الله اهلی شول کاسلره یا مصطفی) بلبل شیدا نیجه عشقکله برمست اولمسون) دوشدی رنك وجه یا کاك کالره یا مصطفی) قلمسیدی غلغل عشقك قلوب ایچره قرار) دوشمزیدی نعت یا کاك دللره یا مصطفی) حقی بیچاره دریای غمکده غرق اولوب دوندی چشممدن اقان قان سیللره یا مصطفی) اللهم اجعلنا من المحشورین تحت لوائه والمسرورین بلقائه بحرمة سر اصطفائه

فصــــــــل فی هجرة النبی علیه الصلاة والسلام من مکة المشرفة الی المدینة المنورة نورها الله تعالی

دکله نه رسمه اول رسول بیلنه باغلدی نطاق) نطاق یعنی قوشاق که جامه اوزرینه قوشانورلر کشی بلینه شدوثاق ایتمك جد واجتهاددن کنایه در تشمیرساق دخی بویله در وکان علیه السلام اذا دخل العشر الاواخر من رمضان شد مئزره ای اخذ فی الجد علی احسن الوجوه (تادوزه اسلام یولنی شرعله نه قصر وطاق) قصر کوشك (طاق) کمر وچارداق یعنی فخر عالمك اسلام یولنی دوزمسی شرعله در یوخسه کوشك وسرای وبونلرك امثالی ایله دکلدر زیرا بونلر خیات دنیایه

متعلق اولان اموردر پس اسلامك عمارتی ارکان دین واحکام شرع مبین ایله در غیریله دکلدر بونده اشارت واردرکه پادشاهلره تقوای ظاهر وباطن کرکدر یوخسه بالکز احتشام ایله اصلاح عالم حاصل اولمز پس سلطان محمد رابعك بزیم کونمزده اسلامبولده طولمه باغچه نام موضعده بنا واحداث ایتدیکی قصر مشید وسرای عظیمك حقنده پادشاهمزك کفره رنجیره کوزلرینه مایه الهیبة والاحتشامیدر دینلر خطا ایتدیلر زیرا خلاف شرع شریف اولان اموره تصدی ایتمکده اختلال عالم واردر قال بهلول لهارون الرشید یا هارون رفعت الطین ووضعت الدین (کمسه یه قالمدی هرکز بوجهان) طاشی طاش اوزره قومز عاقل اولان (کوردیلر آنی چون قریش انصارا کا انصار اولور) مکرینه فکر ایتدی آنلر اون ایکی کشی اتفاق) انصارله مراد مدینهٔ منوره ده ایکی قبیلهٔ عظیمه درکه اوس وخزرج دیرلر وانصار النبی علیه السلام غلبت علیهم الصفة کما فی القاموس ایکنجی انصار ناصرك جمعیدرکه یاردم ایدیجی معناسنه یقال نصره اعانه یعنی کفار قریش کوردیلرکه انصار طائفه سی فخر عالمه نصرت واعانت اوزره در معلوم اوله که هجرتدن مقدم اوس وخزرج قبیله لرندن موسم حجده بعض کمسنه لر مکهٔ مکرمه یه کاوب کفار قریشك شرندن احترازا کیجه لرده عقبه لرده فخر عالمه مبایعه ایدرلردی وآنلره تبعیتله دخی اطراف مدینه ده اهل اسلام چوغلمغه باشلشدی پس قریش فخر عالمك ظهورینی وانصارله قوتنی حس ایتدکلرنده بونلر بزیم اوزریمزه خروج ایدرلر وبرکون مکه یی المزدن الورلر دیو خوفه دوشوب چاره ساز اولمغه باشلدیلر ومکر وحیله دامنه تشبث قیلدیلر قال تعالی (واذ یمکر بك الذین کفروا لیثبتوك او یقتلوك او یخرجوك) قال ابن عسکر فی کتابه التکملة هم عتبة وشیبة ابنا ربیعة وابوسفیان بن حرب وطعیمة بن عدی وجبیر بن مطعم والحارث بن عامر والنضر بن الحارث وابو البختری بن هشام وزمعة بن الاسود وحکیم بن حزام وابوجهل بن هشام ونبیه ومنبه ابنا الحجاج وامیة بن خلف اجتمعوا فی دار الندوة للتشاور فی امر رسول الله صلی الله علیه وسلم پس جمله دار ندوه ده جمع اولدیلر اوتوردیلر (کلدی عزازیل اول لعین کوردیکم ایتمشلر وفاق) دار ندوه هی اول دار بنیت بمکة کانت منزل قصی بن کلاب وکانت قریش لاتقطع امرا من الامور الا فی هذه الدار وکانت جهة الحجر عند المقام الحنفی الان وقیل لها دار الندوة لاجتماع الندی وهی الجماعة فیها وهو مجلس القوم نهارا والمجلس ماداموا مجتمعین فیه کالنادی عزازیل (شیطانك قبل اللعن اولان اسمیدر بعد اللعن شیطان وابلیس وبونلرك امثالی تقبیحه دال اولان اسماریله تسمیه اولنمشدر (محرره) کناه آدمك اسم ورسمین بوزز) چو ابلیس خلق ایچره ملعون کزر) ولی بیلیوب صورت وسیرتن) نیچه زیشت کندن چو یوسف سزر) وفاق موافقت ایتمك (شیخ صورتنده کلدی اول الده طیانوب برعصا) دیدی ابوجهل اکاسن اولمه بزمله التحاق) شیخ پیر وقوجه معناسنه التحاق اولشمق یعنی بومجلسده بزه ملحق اولمه زیرا بزدن دکلسین بو امرعظیم تدبیرنه هرکس دخول ایتمك قاعده دکلدر (محرره) بونده رأی اهلی اولانلردر کان (چونکه رأی اهلی دکلسین چیق طولان (بونده هرشیطانه یول یوقدر صانین) بونده باش شیطان اولانلردر طولان (دیدیکه نجد اهلندنم شیخم دهوری کورمشم بونجه اموری بیلمشم یوقدر ایچمده هیچ نفاق) نجد بلاد من بلاد العرب وانما قال انهم من اهل نجد لان قریشا قالوا لایدخلن معنا فی المشاورة احد من اهل تهامة لان هواهم کان محمد صلی الله تعالی علیه وسلم (دهور دهرك جمعیدر زمان طویل معناسنه یعنی دورلی مشاوره یه رأی وفکرم کیرر وهرنسنه یه عقلم ایرر (محرره) کارغامض ندکلو وارایسه) بنجهٔ عقلم آچار پرده سنی) سوء تدبیر ایچمده یوقدر) زال دهرك بیلورم خرده سنی) نفاق منافقلق یعنی ایکی یوزلولك الحاصل شیطان بوتدبیر وحیله ایله مجلس قریشه داخل اولدی (محرره) کوردیلرکم سوزنده وار معنی) دیدیلر مانع اولمازا کا) آلدی شیطانی شیاطین الانس) اولدیلر مشوره ده آنده معا (ایتدی چون بونلر مشورت پس سویلدی اول عتبه) دیدیکم اولمك حقدر رقتلانك ایره تا فراق معلوم اوله که کفار قریشك مشوره سی سبب کوفی ایدی آنکیچون اول کونه یوم مکر وخدعه دینلمشدر عتبة بن ربیعة اشراف قریشدندر بدر وقعه سنده عبیدة بن الحارث رضی الله تعالی عنه الندن شربت موت ایچمش ودار جزایه کوچمشدر (چونکه محمد فوت اوله شرندن اوله سز امین دیدیکه ابلیس اف سکا فکرکده یوقدر هیچ رواق) رواق سوزنك صافی نسنه یه دیرلر بوراده مراد سنك سوزلك فاریشق سوزدر وفکرك بالاوصاف دکلدر وسنك کلامك مستحسن دکلدر (زیرا کر صبر ایده سز اول شرق وغربی هب طوتار سیزی ایدر صکره هلاك ایدر بوایشده طمطراق) طمطراق عظمت وحشمت وجائزدرکه بوراده بطر دق التکاثر جنك وحرب مراد اولنه (دیدیلر آنده جمله سی شیخ نجد سویلدی صواب) صواب خطانك ضدیدر (پس شیبه کلدی ایلرو دیدی کم ایده لم براق) شیبه سالف الذکر اولان عتبه نك برادریدر بدر وقعه سنده حضرت حمزه رضی الله تعالی عنه انی قتل ایتمشدر (حبس ایلیالم آنی بزتا کم اوله آج وصوسز) وبرمسونا کمسه هیچ ساق ومساق وانسیاق) ساق دیز ایله طوپوق اراسیدر بالدر معناسنه بوراده حرکت مراد اولنور (مساق) سورمك یعنی دوغلك ورجوع

ایتمك كما فی قوله تعالى * الى ربك يومئذ المساق * انسياق) سورلمك يعنى آنى حبس ابدى ايليه لم كسه اكا حركتده مجال
وكاوب كتمكه احتمال ويرميه الحاصل محبوس اولديغى يردن طشره چقميه وقيد وبند ايچنده فوت اولنجه قاله (ديدى
خطادر بودخى ايتمك بوبوله انسلاك) زيرا كم اصلا اقربا ايتمزلر آندن انفكاك) انسلاك شروع ودخول (اقربا) قريبك
جمعيدر اصدقا وصديق كبى يعنى يقين خصملرده اقربا واقارب ديرلر انفكاك ايرلمق يعنى فخر عالمك قريش ايچنده
اقرباسى چوقدر قرابت غيرتيله اندن ايرلمزلر حبسه مانع اولورلر وامداددن خالى اولمزلر (ديدى بوكز عاص بن وائل آنى
بز پركيده لم) بردوه يه بريه ده آچ وصوسز اوله هلاك) عاص بن وائل عظماء قريشدن امية بن عبد شمس بن عبد
مناف اولادندندر كاتب الوحى اولان معاويه بوامية نك سلسله سندندرلانه معاوية بن ابى سفيان بن حرب بن اميه
وقوالهم خلفاء بنى امية وجامع بنى امية فى الشام باعتبار الجد الاعلى (بعدذا) بومصرعده محمديه نك تركيبى بوايديكه
عاص بن وائل آنى بريه ده بردوه يه بركيده لم (بريه) بيابان كه آمنز محل وبعضيسنده باديه دوشمشدر (ديدى خطادر
بودخى زيرا غربت انى بيلور) ديلى فصيحدر سويلر اول ايتمز كسنه آنى چالك) انما سمى العرب عربا لحسن شأنها فى عبارتها
وقيل غير ذلك (كلدى ابوجهل ايلر وديدى قبائل جمع اولوب) ايده لم اكا برهجوم بوكيجه جمله اشتراك) چالك اصلده
بر تقدير بورادة جفا واذا مراد اولنور يعنى محمد حسن الحديث وفصيح اللسان وحلو المنطقدر طشره چقدقده قبائل
عربى كنديه رام وسزك محاربه كزه سعى واهتمام ايدر الحاصل آنى بيابانه صالمق ايش دكلدر زيرا اهل اولديغى جهتدن
لابدا كاراست كلان آنى ورطه ده قومز چقارر (قبائل) قبيله نك جمعيدر براتادن متشعب اولان اولاده ديرلر
هجوم) بغتة بركسه نك اوزرينه دخول ايتمك يعنى بركيجه اشتراك اوزره جمله مز آنك اوزرينه كيروب براوغردن
قتل ايده لم صكره دخى بوجمله قبائل متفرق اولوب اقرباسنه ديت ويررلر وانلر دخى بوجمله قبائل ايله حربه قادر اولميوب
ناچار ديتى قبول ايدرلر وغوغا كسلوب مستريح اولورز (تاكيم بيلميه آنى كيمدر اولدورن كشى) صكره ديت
استه سلر ويره وز اولميه سفالك) ديت بدل نفس اولان ماله ديرلر (سفالك) قان دوكك (ابليس ايتدى اشبودر فكر صحيح رأى
صواب) زيرا بورسمه اولسه اولمز جهان آندن فكالك) فكر اعمال النظر فى الشئ (رأى) وفكر (وتدبير) برمعنايه در
فكالك) خلاص معناسنه در (حق آكه امر ايتديكه قيل هجرت مدينه شهرينه) اسلامى ظاهر ايله واراله كفردن آنى
پاك) هجرت بر يردن بر يره انتقال ايلمك مدينه علم بالغلبة على مدينة النبى عليه السلام كالنجم على الثريا اذا اطلعت فهى
المرادة وان اريد غيرها قيد يعنى مدينة شام مثلا معلوم اوله كه فخر عالمدن مقدم بعض اصحاب مدينه طرفنه هجرت
ايتمشلردى زيرا كفار قريش التزام اذيت ايتدكلرنده فخر عالم حضرتلرينه بروقتده مدينه يه هجرت اشارت اولنمشدى
اكا بناء بعض اصحابه اوطرفه هجرته اذن ويرديلر وكنديلرى وقتى كلنجه مكه ده اوتورديلر صكره وحى الهى كلوب
كنديلرى دخى هجرت ايتديلر واظهار اسلام ايچون مدينه طرفنه كتديلر (زيرا بواشلرده بنم سر بديعم واردر) كم
ايريشور شرعك سنك تا ازسمك فوق السماك) بديع عجيب شريعت (وهى ما شرع الله تعالى لعباده من الدين اى جعله
طريقة لهم يسلكونها (سمك) بالقدر (سماك) كواكبدن ايكى نورلو يلدزدر مقصود يردن كوكه دك ديمكدر يعنى يالكز
مكه ومدينه دكل بلكه بتون عالمه شريعتك منتشر اولور ونفسك هر يرده جان بولور (المحرره) اژدر سيفك الكده
چون عصا) سحر كفارى بتون يوتسه كرك) نور شرعك برق اوروب بودنيايه) ماهدن ماهى يه دك طوتسه كرك (بوكيجه
ياتمه مضجعه ايله دون ايچنده سفر) مضجعدن بوراده مراد بوكيجه ياتغه ياتمه ديمكدر ولكن اكثريا انسان يانى اوزرينه
ياتمق حسبيله مضجع تعبير اولندى (كيجه يوردى زيرا آى ايدر كيجه ده انسلاك) انسلاك يورمك معناسنه در كيجه
ايچنده سفر ايله مأمور اولدقلرينك حكمتى بودركه فخر عالم نور وضيا وعالمه رحمت وعنايت اولمقده آى كبيدر واى كيجه
ايچنده يورمك حسبيله فخر عالمه دخى مناسب اولان كيجه ايچنده يورمكدر وهم كيجه سفرا تمكده استر ذهبك وذهابك
ومذهبك ايله عمل واردر زيرا كشى كوندز قنقى يوله سلوك ايتسه بللودر كيجه ايسه ستار معناسنه در كمال اوزرينه
ديمكدر روجائزدر كه اسمنه مظهر در (چون كيجه اولدى دكاه كم ايتدى اول شاه بركمال) ديديكه سزدن كم ايدر بنمله يوله
انتقال (بركمال) برعلى معناسنه بعض نسخه ده بردوشمشدر (ديدى ابوبكر اشته بن اولام رفيقك يارسول) باقدى كرو
اصحابنه ديديكم ايده احتمال) رفيق يولداش احتمال يوكلنمك يعنى كيدركه بنم يرمده ياتغه تحمل ايده وبوكيجه بويوكى
اوزرينه آله (هركم فراشمده ياته ضامن اولهم بن جنته) فراش دوشكدر ضامن كفيلدر (ديدى على كه بن ياتم جانم فدا بى
قيل وقال) معلوم اوله كه حضرت ابوبكر رضى الله تعالى عنه خبر معراجى بلاتأخير تصديق ايدوب صديق اولديغى
كبى حضرت على رضى الله تعالى عنه دخى بوخصوصده بى توقف وبى علت فخر عالمك يولنه فدا اولمغى اختيار ايدوب
مرتضى اولدى زيرا اوكيجه فخر عالمك قائم مقامى اولمقده خطر جان وارايدى پس آنى كندى نفسى اوزرينه اختيار

ايتمك

ايتمك زياده بهادرلق اولدى وبوصفتله اولان رضاى اكبر تبه سن بولدى (المحرره) صورت آيينهٔ سر على) نائب پيغمبر
اول شاه ولى) اولمسيدى مرد ميدان هنر) ديمزيدى لا فتى الا على (كلدى قوشاتدى پس قريش كوز طوتديلر
چقماسنه) ابليس آنده باش اولوب اياق اوزاتدى بدفعال) يعنى اوكيجه قريشك اولرندن برسلاح يوز نفر كسنه فخر
عالمك سعادتخانه سن قوشاتديلر ونه زمان حرمدن طشره چقار ديو كوزتديلر تاكه هجوم ايدوب حاشا قتل ايده لر
وبرلو برينه كيده لر اكر سؤال اولنورسه كه كفارك بوجمعيت ايتمدن مرادلرى هجوم ايدى پس نيچون فخر عالمك
سعادتخانه لرى ديوارندن ايچرو كيرمديلر جواب بودركه غيرك ديوارى اوزرندن حرمنه دخول ايتمك عرب اراسنده
عيب وعار عد اولنوردى زيرا قپودن غيرى يردن نامحرم خوانين اراسنه كيرمك هتك ستر قبيلندن وقبيح بابندن ايدى
وبردخى كفارك مرادلرى طلوع فجرده فخر عالم خانه بيرون اولدقده هجوم ايتدكده بنوهاشم بوحالى مشاهده ايدوب
صكره فلان وفلان ايتدى ديميه لر زيرا كيجه ايچنده واقع اولسه بلكه متعين كسنه لره اسناد ايده لر وانلرى قصاص
صددنده اوله لر (بدفعال) بداشلو فعلك جمعيدر (چقدى ابوبكر ايله پس اوقيدى پس سورهٔ يس) صاچدى باشينه انلرك
طپراغى قيلمادى جدال) يعنى سعادتخانه لرينك قپوسندن چقدى ويا خود برجاريه نك آرقه سنه باصوب ديوار
اوزرندن ايندى وبراوچ طپراق آلوب پس سورهٔ يس (فهم لا يبصرون) آيتنه كلنجك اوقيوب سعادتخانه نك اطرافنده
خواب ربوده اولان يوز عدد مسلح كافرلرك اوزرلرينه صاچدى وكمسه آنك حركتندن آكاه اولمدى وذكر فى فضل
يس انها اذا قرأها خائف امن اوجايع شبع اوعارى كسى اوعاطش سقى اوسقيم شفى وبعضيلر يس فخر عالمه اشارتدر
پس يا حرف ندا وسيندن مراد سيد بنى آدم اولور انكچون اهل بيت رسوله آل يس ديرلر وفى الحديث انا سيد ولد آدم
اى نوع البشر وفى الحديث قلب القرآن يس (جدال) مجادله ومخاصمه (چون هجرت ايتدى ايكيسى ابليس اوياندى
اويخودن) ديدى محمد كتدى هاى ايتدى سزه سحر ايله آل) سحر هر برشئ كه اخذى لطيف وسريع وخفى اوله تفصيلى
بزم تفسير عزروح البيانده در (عمرمده اويخو كورمدم الا بوكيجه اويودم) بوندن ظاهر اولوركه اويمق بشرك وسائر
حيواناتك خصائصندندر اما اول خبركه اول دوشك دوشنوب اوزرنده كمسه اويوميه آنده شيطان اويورديلديكى
شيطانك اول دوشكده نوع تصرفنى بياندر بسمله سز اولان طعام وشراب ولباس وبونلرك ما عداسى دخى بويله در
قال عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه قيلوا فان الشيطان لا يقيل كما فى آكام المرجان (پس صورديلر كيم ياعلى قنجرو
ايتدى ارتحال) ارتحال كوچمك يعنى صباح اولدقده كورديلركيم فخر عالمك يرنده اولان عليدر پس آكا سؤال ايدوب
فخر عالم ايچون نيره يه كتدى ديدكلرنده حضرت على لا علم لى به ديو جواب ويردى برروايتده حضرت على يه دست
درازلق ايدوب ضرب ايلديلر وبرساعت قدر حبس ايلديلر مرويدركه اول كيجه يعنى يوم احد كيجه سى فخر عالم
سعادتخانه لرندن چقديلر طوغرى حضرت ابوبكرك خانه سنه واروب ايرته سى كيجه يه دك آنده اختفا ايتديلر چون
دوشنبه كيجه سى اولدى ابوبكر ايله مكه دن چقوب جبل ثور جانبنه كتديلر سؤال اولنورسه كه ابوبكرك رفاقتنه
سبب نه ايدى جواب بودركه فخر عالم حضرتلرى هجرته مأذون اولدقلرنده هجرتده بكا كيم رفيق اولور ديو جبريله سؤال
ايتدكلرنده جبريل دخى ابوبكرى تعيين ايتدى پس فخر عالم ابوبكره ملاقى اولوب هجرت احوالى مذاكره اولندقده
ابوبكر دخى من غير تأخير صحبت رسولى همان اختيار ايتدى (المحرره) كورنه لر چكدى بويولده اول رسول اصحابله
كر حقيقت امت ايسك سنده صبر ايت محنته) هجرت ايتدى مكه دن قيلدى وداع احبابله) ايريلوب آخر وطندن
درشدى دار غربته) اشبو دار ماتم ايچره ذره جه يوقدر سرور) قنقى دل بولدى بو محنتخانه ده بردم حضور) عاقبت كيم
ايتمدى اشبو كذركهدن عبور) دوشمدى آخر منده بوجهانده فرقته) كل سنى سندن جدا قيل عاقل ايسك حقيا
هجرت ايت وارلق اوندن يوقلغه اول آشنا) چونكه يوقلقدر طريق انبيا واوليا) بووجودك منزلندن قربته ايروصلته
(چون مكه دن چقدى رسول طوتدى ابوبكر ايله يول) كاه اوكنه كچر ايدى اول كوزلر ايدى صاغ وشمال) شمال صول
جانب ديمكدر (چون كوردى آنك شفقتن بويولده اول بدر تمام) ديدى نه دردى سنى خلقدن ايده رم اعتصام)
شفقت اصلده اسركمكدر اعتصام صاقنمق يعنى بو حركات مختلفه نك حكمتى دوشمندن سنى محافظه در زيرا محتملدر كه
سنى ترصد ايده لر (بعدذا) طريقتنامه لرده شيخ روان اولسه درويش كيجه اوكنجه كيده كوندز آرتمه دينلديكى حضرت
صديقك شب هجرتده فخر عالم اوكنجه حركتندن مأخوذدر پس يوريدى يالين اياق پرمقلرينك اوستونه) كوردى ابوبكر
آنى تيز كوتردى بوينده قيام) يعنى فخر عالم مبارك اياقلرينك ايزى بللو اولمسون ديو پرمقلرى اوزرينه يوريديلر ابوبكر
آنى كوروب فخر عالمى فم غاره كلنجه اموزنده كوتردى ومرويدركه اول كيجه جبل ثور يوانى بولنجه حنين طرفنه روانه
اولمغين چوق زحمت چكديلر فخر عالمك مبارك اياقلرندن قان تقطر ايتدى ديمشلر (چون مغاره يه كلديلر طوبطلوع فجر ايله

يلان) ديدی بن اول كيره يم انجتمسون سنی هوام) غار ومغاره قيايا ريغی وقدمر ذكره وبوطاغ صورتده نوريعنی اوكوزه
مشابه اولمغله جبل نوراطلاق اولندی هوام سملی اولان بوجك وسكك ويلان وعقرب يعنی حضرت صديق نخرعالمدن
مقدم مغاره يه دخولی اختيارايلديكه اكرآنده موزی وزهرناك حيوان وارايسه ضرری كنديه اصابت ايدوب نخر
عالم محفوظ اوله (بعدذا) بومعنايه اشارديرلركه سخانك فوقنده درپس مريدارادتنده كرچك اولسه مرشدك يولنه جان
بذل ايدرو آندن نسنه صاقنمز (لمحرره) درويش اولدرجان وباشه باقميه) كل سنكله طوغری درويش اوله لم) درويش
اولدرماسوايه آقميه) كل سنكله طوغری درويش اوله لم) كورنجه جاندن ابو بكرال بودی) غارثوره اول آياغن قودی
اولوريسم باری بن اولم ديدی) كل سنكله طوغری درويش اوله لم) سروكبی اولمسك طوغری اكر) صانمه كم افلاكه دلك
باشلك اورر(حق بلنلراهل حقه باش اكر) كل سنكله طوغری درويش اوله لم) وصلت حقدر بوفرقتدن غرض)
طوغريلقدر بونجه خدمتدن غرض) ذوقه ايرمكدر بومحنتدن غرض كل سنكله (ايضا) مرشد كامل ايشيكن بكلين
حقيا محروم قالمزحق دين) ای رسول اللهه صحبت استين) كل سنكله (ايضا) كيرديلر آنك ايچنه بقدی دلكلركوردی
اول) قورقديكه انجيده يلان قودی اياغن اول همام) همام اولوكشی (صوقدی اياغنی يلان) قال بعضهم والسر
فی اتخاذ رافضة العجم اللباد والمفضض علی رؤسهم تعظيما للحية التی لدغت ابابكر رضی الله تعالی عنه فی الغار لانهم
يزعمون ان ذلك علی صورة تلك الحية (لمحرره) رافضی تاجی يلان كندوسی خودعين يلان) بريره كادی وجودنده
يلانيله يلان) نيجه الحادايلنه دوشمنه ناچارانسان) راه شرع ايچره قتی سنی كركدراويلان (آقدی كوزندن قانلو
ياش) فتفل رسول الله صلی الله عليه وسلم علی محل اللدغة فذهب مايجده والتفل نفخ ادنی براق (كوردی رسول الله
آنی ديديكم ايله اهتمام) اهتمام قصدايتمك وقايرمق يعنی بوخصوصده كنديكی قايروب تداركی ايله غم وقساوتيه دوشمه
ديديكه لاتحزن بزی يلور بزی كوره طورر) يعنی بزه فضل ايليوب ايده عدويه انتقام (لاتحزن ان الله معنا وفی الحديث
خطابالابی بكر رضی الله تعالی عنه ماظنك باثنين الله تعالی ثالثهما (لمحرره) حق بزمله يله درصانمه بزی تنهاسن
اوله كورنصرت مولايله بی پرواسن) برايكی كون چكه لم غارمذلتده چله) كيمه روزی اوله عزت كوره سن فرداسن)
انتقام) كين آلمق بزه اطفله ايله دوشمنه قهرله معامله ايليه زيرا خيرك جزاسی خيروشرك شردر (پس بتدی امرالله
ايله اول پرده برتازه اغاج) اولدی حجاب آی يوزنه صانكه بوريدی برغمام) يعنی مغاره آغزنده ام غيلان اغاجی بتوب
دالری ايله مغاره دلكن سترايلدی بعضيلر آنی قامت انسان قدرمغاره اوكنده بتمش براغاج ايدی نخرعالم اشارتيله
مغاره قپوسنه كادی ديمشلر حجاب پرده غمام بولوت (لمحرره) سبرحفظنی اولدی شجرعندالغار) تاكه دفع ايليه اول
بدنظراعدايی) نتكيم شمس جمالينه حجاب اولدی غمام) قومدی باقمغه خرشيد جهان آرايی) كادی بوكز برعنكبوت آغ
اوردی فی الحال قاپوده) عنكبوت اورمجك بويتك معناسی بودركه عنكبوت مغاره قپوسنه كرديكی ايكی اوچ تل نخر
عالمه پرده دار اولدی يعنی قپوجی وحافظ مقصود اورمجك كاوب اول قپوده بيتن اغاجك شاخلری اراسنی اوچ درت
يللق نسج كبی بری بری اوزرينه نسج ايلدی ديمكدر اورمجكه اول شرف بسدركه غارك قپوسنی نخرعالم اوزرينه نسج
ايلدی انكيچون اول كون نخرعالم قتل عنكبوتی نهی ايليوب (انها جند من جنود الله تعالی يوردی ولكن نسجی
مورث فقراولمغله خانه لری آندن تطهيركركدردبوتصريح اولنمشدر واورمجك نسجی جلدينك ظاهرندندردودقزكبی
جوفندن دكلدر ومن خواصها اذاوضع نسجها علی الجراحة الظاهرية فی ظاهر البدن حفظها بلاورم ويقطع سيلان
الدم اذاوضع عليه واذادلكت الفضة المتغيرة بنسجها جلاها والعنكبوت التی تنسج علی الكنيف اذاعلق علی المحموم
يبرأ قاله ابن زهير كما فی حيوة الحيوان (بعدذا) عنكبوت برقاچ محله دخی نسج ايتمشدر ازجمله نخرعالم صلی الله تعالی
عليه وسلم اصحابدن عبدالله بن انيس نام كسنه يی بركافری قتل ايچون كوندرمش ايدی واروب باشنی آلوب برمغاره ده
اختفا ايتدكده عنكبوت اول مغاره نك قاپوسی اوزرينه نسج ايدوب بوطريق ايله عبدالله كفارالندن خلاص اولدی
وكسديكی كله يی نخرعالمه كتوروب مظهرخيردعا اولدی ونخرعالم اووقتده اكا برعصا احسان ايتمش ايدی عبدالله
وصيت ايليوب وفات ايتدكده تبركا كفنی اراسنه قوديلر وبردخی حضرت داود عليه السلامك اوزرينه نسج
ايليوب جالوتدن آنی حفظ ايلدی وبردخی امام محمد باقرك برادری زيد بن علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهم
حضرتلرينك عورت غليظه لری اوزرينه نسج ايلدی زيرا زيد ايله هشام بن عبدالملك طرفندن اميرالعراقين اولان
يوسف بن عمر الثقفی ايله محاربه ايلدكده زيدك جبهه سنه برسهم اصابت ايليوب دمرنی ايچروده قالمش ايدی اول كيجه
برحجام كتوروب اول دمرنی چقارتدی واول ساعت وداع عالم فانی قلدی مزبور يوسف زيدك سرمباركنی هشامه
كتوردكده هشام يوسفه فرمان ايلديكه زيدی عريانا صلب ايليه واول دخی اويله ايتدی بووقعه هجرتك يوزيكرمی

التی تاريخنده واقع اولمش ايدی براورمجك كاوب عورت غليظه سی اوزرينه كوزلردن ستر ايچون نسج ايلدی زيدك
جسد شريفی درت سنه مصلوب قالدی كسه آنك ادبيرينی كورمدی برمدتدنصكره خشبه سنی وجسدنی احراق
بالنار ايتديلر (لمحرره) طوتشدی نارمحنتله وجودم) قويانسون بونده بن يانمغه كلدم) يانوب بشدی حرارتله وجودم)
قويانسون بونده بن يانمغه كلدم) جهانه كلدی آدم يانمغيچون) يانوب آب حياته قانمغيچون) بنمده بودلم اوصانمغيچون)
قويانسون بونده بن يانمغه كلدم) كورلك منصوری برداراايلديلر) ياقوب جسمن كل ايدوب يلديلر) وجودم ياندوغن
چون دوست ديديلر) قويانسون بونده بن يانمغه كلدم) مجازی يانمنجه ای برادر) حقيقتدن آچلمزكيسه در) كيروب
نارغمه جانم سراسر) قويانسون بونده بن يانمغه كلدم) بونارعشقه دوشمشلر سراپا) ياقرلروارلغی پروانه آسا) كل اولنجه
وجودم حقيا تا) قويانسون بونده بن يانمغه كلدم (ايكی كوكرجنلر كاوب يابدی يوه طوتدی مقام) يعنی ايكی وحشی
كوكرجين كاوب آشيان دوزديلر ويا وری چيقارديلر كما قاله بعضهم صكره نخرعالم اول مغاره دن چقوب مدينه طرفنه
هجرت ايتدكارنده اول ايكی كوكرجنلر حرم كعبه يه واروب آنده مقام سازاولديلر نخرعالم آنلرك حقنده بركت ايله دعا
ايلدی انكيچون بعض علما حرمده اولان كوكرجنلر اول ايكی كوكرجنك نسلندن اولمغه ذاهب اولمشلردر وبعض علما
بيورمشلركه حرم شريفده اولان كبوترلر حضرت نوح عليه السلامك كبوتری نسلندندر زيرا حضرت نوح طوفاندن
خبرارضی كتورمك ايچون كبوتر كوندردكده اول دخی وادی حرمه كاوب اياقلری طين سرخ آلود نوحه عودت ايتدكده
نوح اكا بركت ايله دعا ايدوب حرمده اسكان ايلدی كوكرجنك اياغنده اولان حمرت اول طين احمرك اثری وبويننده
طوق حضرت نوحك مسحی يريدر وكان المسيح عليه السلام يقول لاصحابه اذا استطعتم ان تكونوا بلهاء فی الله تعالی
مثل الحمام فافعلوا وذلك انك تأخذ فرخه من تحته فتذبحه ثم يعود الی مكانه ذلك فيفرخ فيه وفی امثال العرب اهدی
من حمامة والهداية من الرعاية بمعنی الوفاء والحمام بارض العراق والشام تشتری بالاثمان الغالية وترسل من الغايات
البعيدة بكتب الاخبار فتؤديها وتعود بالاجوبة عنها قال الجاحظ لولا الهدی للحمام لما عرف بالبصرة ما حدث
بالكوفة فی بياض يوم واحد يعنی زمان اولده ارض عراق وشامده قيمتلو كوكرجنلر وارايديكه انلرك شهيرلرينه نامه لر
بنداايدوب مراد اولان بلاد بعيده يه كوندررلردی بركونده اوچ فرسخ برقطع ايدر وكوفه نك خبرلرينی بصره يه
كتوررلردی وبو معنايه دلالات ايدر كلمات چوقدر (قال فی المثنوی) رقعه بر پر مرغی دوختی) پر مرغ ازتف رقعه
سوختی وقال السلطان سليم الاول يعنی اول من ملك مصر من السلاطين العثمانية مرغ چشم من كه پروازش بجزسوی
تونيست (بسته ام ازاشك صدجانامه شوقش ببال) وقال كمال الخجندی دانه دل باكبوترميفرستم نزدتو) نامه ام بنواز
يارا آشنايی آورد (يتمه آنی صقليه چون رحمت ايتدی عالمه) يا ربنا انت السلام انت السلام منك السلام) انت السلام
يعنی ذاتك عيبدن وصفاتك نقصاندن وافعالك شردن سالم وپاكدر پس سلام اسماء سنيه دندر قال فی الارشاد والسلام
ذوالسلامة من كل نقص وآفة مصدر وصف به للمبالغة انتهی وفی التأويلات النجمية يشير الی نزاهته عن النقايص
الامكانية انتهی وذلك لان الامكان وما يتبعه وصف للحادث وكل ما يحدث كذلك فالله تعالی منزه عنه لاتصافه بوجوب
الوجود وافاضته كل خيروجود منك السلام بوراده سلام سلامت معناسنه در يعنی آفات دينيه ودنيويه دن سلامت
وآثار اسماء قهريه دن دارينده نجات سندندر صاحب محمديه ديمك استركه يارب نخرعالمه ويرديكك سلامت كبی
بزه دخی اعداء ظاهره وباطنه مكرندن سلامت ويرواعدانك مباشرت ايتديكی اسباب عقيمه دن بزی حفظ ايله فكرعزه
واساءغزه واعضاء وجوارحمزه سندن وسنك رضاكه موافق اولان اعمالدن غيری كتورمه (لمحرره) قهروجلالك نارينه
باقمه) يارب سلامت يارب سلامت) چشم غضبله قوللره باقمه) يارب سلامت يارب سلامت) بوبكره ديدی اول كان معنا
لاتحزن ان الله معنا بوغار حزن ايچره قومه تنها) يارب سلامت يارب سلامت) شول عنكبوتك كرديكی تاری) قدرتك
پرده چكدی ای باری (قهراغياره چكنتمه غاری) يارب سلامت يارب سلامت) حصن ايدوب غاری مصطفايه سن)
صاقلدك آنده بونجه دوشمندن) ايتدك خليله آتشی كلشن) يارب سلامت يارب سلامت) اسم سلامك حقيچون يارب
حقیءزاری صاقله روزوشب نارفرقتله قيلمه معذب) يارب سلامت يارب سلامت (كلدی بويكاپس قريش ايرنجه كادی
چوق جوان) باقديلر اول مغاره يه صانديلر اولمش ارجوان) يعنی مشركار نخرعالمی سعادتخانه لرنده خوفه دوشوب
اطراف مكه يه ايرنجه آدملر كوندرديلر جبل الثوره طوغری كيدن آدمكه علقمه ديرلرايدی نخرعالمك ايزن بولدقده
مكه اهلنه خبرايدوب اورادن هرقبيله دن وافرمسلح يكتلرفم غاره دلك كاوب كورديلركه عنكبوت آغ كرمش وكبوترلر
اوراده آشيان دوزمش وخائب وخاسر اولديلر قال امية بن خلف ان عليه العنكبوت كان قبل ميلاد محمد وقال ابوجهل
اما والله انی لاحسبه قريبا يرانا ولكن اخذ بسحره ابصارنا (ارجوان) ارغوان ديدكاری معروف چچكدر وكچی بوينوزی

اغاجینك قزلجه چچکنه دخی دیرلر ارجوان لفظا ومعنا ارغوان کبی در تعریب اولنوب جیم غیندن بدل قلندی ظاهر
اولان بودرکه اول مغاره‌یی حمرته ارغوانه تشبیه در باخصوص فخر عالمك قدم مبارکه‌سی سببیله آنده قزل چچك بتمش
اوله ولکن بعض مصحح مجمدیه لرك هامشنده ارجوانه قزل چادر دیمش بو صورتده مغاره‌نك کنبدنی قزل چادره تشبیه
واردر (چقدیلر آنك اوستونه کوردی ابو بکر ایتدی خوف) دیدی سکا کاسه الم دین کتدی از کون ومکان) کون
وجود عالمدن عبارتدر مکون معناسنه در تفعیلدن اسم مفعول صیغه‌سی اوزره والمکان مایعتمد علیه الشیء
ویمنعه من النزول والظاهر انه شامل لعالم الملاء کله فافهم والمراد به هنا الارض یعنی بنم خوفك اصلی بودرکه اکر کفار
یوزندن سزه برضرر ایریشورسه بر یوزنده اولان مؤمنلردن دین کیدر ونور شریعت منطفی اولوب خلق عالم ظلمات
شرك وجهل وبدعتده قالور پس هر وجهله سزلك وجودکز لازمدر زیرا مدار صلاح عالم وعالمیاندر (لمحرره) اسمسون باد
خزان هرکز بهارلك اوستونه) کورمسون یاوز نظر عالمده دیدارلك سنك) قونمسون برذره کرد غم دلك مرآتنه) اوله انوار
تجلی دائما یارلك سنك) دونمسون دور فلك عالمده سنسز تا ابد) دائما جام غمی نوش ایتسون اغیارلك سنك) سن بو عالمده
هزار خوش نوای عشق سن) آچلوب طورسن دمادم باغ وکلزارلك سنك) یارسول الله غمکله یاندی حق شمع وش)
صبحه دلك بیمار آسا اولدی بیدارلك سنك (دیدی ندر ظنك سنك اول ایکی شخصه کیم انك) اوچنجیسی الله اوله یور غیدر
کن فکان) قال علیه السلام ماظنك باثنین الله ثالثهما بعض اهل سیر سرد ایتدیکی کلماتدندرکه حضرت
صدیق فخر عالمه بیوردیلرکه یارسول الله اکر بو غار اوزرنده اولان مشرکلردن بریسی اشاغه التفات ایدوب باقسه بزی
کورر حالمز مکدر اولور فخر عالم بیوردیلرکه اکر آنلر بزی کوروب بو طرفدن ایچرو کیررلرسه بز شو طرفدن روانه اولورز
دیو جانب اخره اشارت بیورد قلرنده حضرت صدیق کوردیکه مشار الیه اولان طرفدن غار منفرج اولوب بر بحر بیکران
وکنارنده بر سفینه ظاهر اولوب بعد المعاینه اضطراب دل اطمئنان بولدی (لمحرره) شولکه بولدی بر و بحرلك صاحبن)
حبس اولوب برغار غمده قالمدی) وارمیدر بردل بودشت قهرده)صوکبی دریای لطفه طالمدی) کن فکان
ای قال احدث فحدث (لمحرره) اول دیدی اولدی جهان سرتاسر) بیوریغی نیچه اثر کوستردی) نو ظهوری بوکونه
اولمقده) جمله موجود اولنلر استردی (دیدی الهی بونلرك کوزلرینی اورتسون حجاب) استرلریدی درت یکا کوسترمدی
اول مستعان) یعنی کوزلرینی پردۀ غیب اورتوب مشاهده‌یه قادر اولمسونلر ومطلوب اولان امر ظفر بولمسونلر بودعاء
اجابت اثرلك بر مصداقی دخی بودرکه مذکور علقمه فم غاره کلوب قدرت نشان حق اولان شجره‌نك اصلنه بول بولدی
ایدی ومواجهه سنده رأی العین اولان فخر عالم وصدیقدن برینی کورمدی کما قال علیه السلام لو رأنا ما تکشف عن
وجه ای مااستقبلنا بفرجه وبو علقمه بن کرز عام الفتحده کرینده اسلام اولدی یعنی مصرحدر رضی الله عنه مستعان
الله تعالیدرکه آندن عون ونصرت مطلوبدر (دوندیلر اعمی اولوب برشمه سن کورمدیلر) شم اصلده حس الانف وشمه
برقوقی دیمکدر بعض محلده جزئی نسنه معناسنه مستعملدر نتکیم محبت نامه لرده اکر طرف احوالمزدن ذره وشمه
سؤال اولنورسه دیرلر جزئی سؤال معناسنه وبعض آثارده کلمشدر شمة من المعرفة خیر من کثیر العمل یعنی بر جزئی
معرفت چوق معرفتسز عملدن خیرلودر پس دیمك اولورکه کفار قریش فخر عالمی رؤیتدن اعمی اولدیلر شویله‌که آنك
ایزن توزین بولمش ایکن ذره وشمه کندوزنه مطلع اولمدیلر مع هذا محل مشاهده ایدی مرویدرکه الله سبحانه وتعالی
فخر عالمی تأیید وتقویت واعداسی اوزرینه نصرت ایچون غاره جند ملائکه کوندردی نتکیم حضرت لوطك علیه
السلام خانه سنه اشرا هجوم ایتدکده الله تعالی ایچروده اولان ملائکه امدادیله اوفعل شنیع اهلنی دفع ایلدی وانلری
درد عمایه مبتلا قیلدی (اوچ کون قرار ایتدی رسول بولمادیلر آندن نشان (وامر ابو جهل منادیا فی اعلی مکة واسفلها
ان من جاء بمحمد اودل علیه فله مائة بعیر (لمحرره) کتدی رحمت ارا کزدن آخر)غضب اللهه وارلك حاضر اولك) نیچه
برجست وجوی پیغمبر)اوتورك غم یوزینه ناظر اولك (پس اوغلی وار ایدی آنك کیم ادی عبد الله ایدی) آنده
کلوردی مکه‌دن ایدر ایدی حالی بیان) یعنی ابو بکرك اووقتده جوان بر عبد الله نام اوغلی وار ایدی کیجه اولدقده
همشیره‌سی اسما نام کریمه ایله غارده فخر عالمه کلوب مکه مشرکلرینك سویلشدکلری اخبار ایدروهم معاشه متعلق
مصلحتنه ایسه آنی شوررلر وینه علی السحر مکه‌یه کیدرلردی (چونکیم خبر آلدی بولر کیم ساکن اولدیلر قریش) پس
شبروانه اول کیجه بولنا آچلدیلر روان) بو راده مراد کیدوب کلمك یعنی غاره دخوللرینك اوچنجی کون سحری بوله روان
اولدیلر) بده مراد خدایا درین خجسته سفر) هزار نصرت وشادی هزار فتح وظفر) ای سفر عزمن ایدن یار خدایارلك
اوله) همت اهل نظر قافله سالارلك اوله (کلدی ایرشدی برعرب دیرلردی اکا عامر آد) بولداش اولوبن کتدیلر
طوغری مدینه‌یه عیان) عامر بن فهیرة مولی ابی بکر رضی الله تعالی عنه وکان مملوکا للطفیل فاسلم وهو مملوك وکان

ممن یعذب فی الله تعالی فاشتراه ابو بکر من الطفیل فاعتقه وکان یرعی قطیع غنم لابی بکر رضی الله عنه ویسوقها
اذا امسی الی الغار ویحلب لهما (لمحرره) کرچه ازاد ایدی ولی قول ایدی) جان وباشیله خدمتی بول ایدی) قطب وش
اوستونه دونردی فلك) قول اولنجه جهانده بویله کرك) کورمدی بویله شبانی موسی) بولمدی انجیلن یار وفا (وقال
فی انسان العیون انطلق معهما عامر بن فهیرة ردیفا لابی بکر رضی الله تعالی عنه وفی سوق المحمدیة نکاة لاتخفی
(بولدیلر آنده برعرب کیم آدی عبد الله ایدی) طوتدیلر آنی اجرته یول ازلیه اوکجه روان) عبد الله بن اریقط الدلیل
وکان علی دین قریش ثم اسلم وقیل لا یقول الفقیر والظاهر هو الاول لان دلیل الدلیل ینبغی ان یکون مهتدیا فافهم والله
الهادی (دیدی ابو بکر ای رسول شانك همیشه بختلو (ایکی دوه صقلامشم کل بینه لم ای بختلو) همیشه دائم بختلو
بخت دولت وطالع معناسنه یعنی حضرت صدیق رضی الله تعالی عنه سفر ایچون تهیئه ایتدیکی ایکی راحله‌نك
بریسنی فخر عالمه تکلیف ایلدی فخر عالم دخی هجرت الی الله کندی نفسیله ومالیله اولسون ایچون مفت قبول ایتیوب
درت یوز درهم بهاایله صاتون الدی والاصدیق فخر عالم بوانه قرق بیك التون انفاق ایدوب جمله‌سی قبوله قرین اولدی
وبو خصوصده ناقه اکرچه ثمن ایله ایدی ولکن ابو بکرك مالندن اولدیغی اختصاصات الهیه دندر یعنی بویله زمان
عسرتده ناقه صدیق مطیه رسول اولمق صدیقك زیاده صدق وخلوصندن ومالنك نفس الامرده طیب اولدیغندندر
پس بحسب الظاهر ثمن ایله اولمق حقیقتده انفاق کبی اولمغه منافی دکلدر فافهم وناقه مذکوره‌یه قصوی دیرلردی
خلافة صدیقه دلك حیاتده اولدی مرویدرکه فخر عالم غاردن چقوب ناقه سوار اولدقلرنده حضرت صدیق دست
برکاب پیغمبر قیلدی) من کیستم که بوسه زنم پای دوست کاش) بام همین مجال که بوسم رکاب او) اوراده فخر عالم
بیوردیلرکه الا ابشرك قال بلی فداك ابی وامی قال ان الله تعالی یتجلی للخلائق یوم القیمة عامة ویتجلی لك خاصة بو حدیث
شریفی امام سیوطی رحمه الله تصحیح ایتمشدر ودعا علیه السلام بدعا منه اللهم اصحبنی فی سفری واخلفنی فی اهلی ولما
اذن الله تعالی له فی الهجرة الی المدینة انزل علیه قوله (وقل رب ادخلنی مدخل صدق واخرجنی مخرج صدق واجعل لی
من لدنك سلطانا نصیرا (قال زین الاسلام جعل الله له مدخل صدق المدینة ومخرج صدق مکة وسلطانا نصیرا الانصار
رضی الله تعالی عنهم اجمعین (جده‌یه واردیلر یقین انده طریقه کیردیلر)عسفانه ایردیلر قریب هجرتده وصلیله طلو)
جده ساحل البحر بمکة یعنی غاردن جده‌یه وارنجه طریقسز کیدوب اورادن مدینه یولنه طوغرلدیلر عسفان موضع
علی مرحلتین من مکة هجرتده وصلیله طولو یعنی فخر عالمك هجرت وفرقتی قربت ووصلتله پردر زیرا فرقت صوریه
وصلت معنویه‌یی منافی دکلدر (ع) بعد منزل نبود در سفر روحانی (قال الله تعالی هو الاول والاخر والظاهر والباطن
فالسیر من الله الی الله والکل عین لیس فیه غیر ولا بین فبالاول یظهر الله سر الازل وبالاخر یظهر الله سر الابد
وبالظاهر سر الملك وبالباطن سر الملکوت وما المعرفة الا هذه الاربعة ومن کلمات الشیخ عمر بن الفارض قدس سره)
فوصلی قطعی واقترابی تباعدی) وودی صدی وانتهائی بدایتی) وذلك لان المرقی فی الانتهاء هو المرقی فی الابتداء
ولذلك قال علیه السلام لاتفضلونی علی یونس ابن متی فانه رأی فی بطن الحوت ما رأیته فی اعلی العرش غیر انه یری
لبعض الانبیاء بقطع المنازل الصوریة العلویة تشریفا له (مثنوی) وهو معکم اینما کنتم بکفت) در وصلت این بکفت
وخوش بسفت (ایردی سراقه ناکهان کوردی ابو بکر آنی چست (دیدیکه کلدی یارسول اشته‌ینه کر بز عدو)
سراقه بوزن ثمامة بن مالك المدلجی رضی الله عنه فانه اسلم بعدما فرغ رسول الله صلی الله علیه وسلم من حنین والطائف
قال سراقة جاءنا رسل کفار قریش یجعلون لمن دله علیهما ان قتلا او اسرا دیتین فبینما انا جالس فی مجلس من مجالس
قومی بنی مدلج بقدید کزبیر وهو محل قریب من رابغ وهو واد بین الحرمین قرب البحر اذ اقبل رجل منهم فقال یاسراقة انی
رأیت اشخاصا بالسواحل اراهم محمدا واصحابه قال فعرفت انهم هم فاخذت رمحی ورکبت وبالغت فی اجراء الرمکة
لافوز بالجعل المتقدم حتی دنوت منهم وباقی الصفة مذکور فی المحمدیة (ناکهان) اکسزین (چست) چابك معناسنه)
کر برقوتلو وبهادر (دیدیکه غصه‌یه هیچ الله بزمله‌یله‌در) ایردی دیدی کیم منع ایدر دیدیکه اول جبار هو) غصه غم
وقساوت معناسنه جبار الله تعالیدرکه خلقی کندی مرادی اوزرینه جبر وقهر ایدر هیچ برخلافی اوزره اولمغه قادر
دکلدردر (بیوردی یا بر طوت آنی طوتدی آنی دیزینه دلك) دیدی سراقه الامان کیم اثمم اصلا علو) علو بوجه للت وغالب
اولمق واورمق (ایتدی دعا بولدی نجات دوندی کیرو ایتدی هجوم) تا ایدی کزحمله ایلدی ویردی امان اول ماه رو) آی
یوزلو یعنی نور ذات ونور صفات ایله نورلو (دوندی سراقه مکه‌یه دیدی قریشه سز بیلك) اشبو یوله کتمش اول اینماالنسز
اکاپس علو) غلوحدن تجاوز ایتمك روی ان سراقة رجع الی مکة فاجتمع الناس علیه فانکر انه رأی محمدا وصار یرد عنهم
الطلب وقال خرجت وانا احب الناس فی تحصیلهما ورجعت وانا احب الناس فی ان لا یعلم بهما احد ولا زال به ابو جهل

حتى عرف واخبرهم بالقصة وفى ذلك يقول سراقة رضى الله عنه مخاطبا لابى جهل لعنه الله يا ابا الحكم والله لو كنت
شاهدا لامر جوادى اذ تسيخ قوائمه علمت ولم تشك بان محمدا رسول ببرهان فمن ذا يقاومه (الهى) بولمز مثل ذات
مستطابك يارسول الله) بيلمز كنه اطوار جنابك يارسول الله) سكا حق غار نورى قلعهٔ حفظ ايتدى دوشمندن)
طوتلدى چشمى سندن شيخ شابك يارسول الله) اودكاوواريدى دلده يقينك حقه كيم اصلا) بوغيدى دشمن ايچون
اضطرابك يارسول الله) اودمكه غاردن چقدلك دخى اشترسوار اولدلك) يانكجه بو بكر طوتدى ركابك يارسول الله)
سعادتله روان اولدلك مدينه شهرنه طوغرى) اول ايدى چون ازل حسن مأبك يارسول الله) سراقه سكا قصد ايتدكده
كوردى مفجرانك هم) اودمده صورتن دار العقابك يارسول الله) عجبمى ذرهٔ قلبى منور اولسه حقينك) جهانى
طوتدى نور افتابك يارسول الله (فصل فى نزول النبى صلى الله تعالى عليه وسلم فى المدينة المنورة) الا اى قاصد اسرار نظر
قيل كلدى سر الله) اسراردن مراد آثار واسمانك حقائقيدر وسر اللهدن مراد فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمدر
زيرا آنك سرى اسم جامعك سرينك ظاهرى وصورتيدر واسم جامعك سرى آنك سرينك باطنى وحقيقتيدر پس
حقيقت محمديه اسم اعظمك صورتنى وسرنى جامعدر صاحب محمديه اهل مدينه نك عاشقلرينه واوراده مؤمن اولنلرك
صادقلرينه توجيه خطاب ايدوب بيورركه اى عشاق حق ومشتاق سر مطلق اولنلر بوآنه دلك لسان حاله قدوم
وتشريفنه طالب وملاقات جمالنه راغب اولديغكز سر اعظم مطلوبكز اوزره صورت بولدى وصدق وطلب وقصد يكزه
بناء اشته مرشد اعظم اياغكزه كلدى (المحرره) طورمسون دائم سونسون جانكز) اشته كلدى سوكاوجانانكز) صورتى
سر كثرتى برقلديكز) طوتدى كونى علمكز عرفانكز (الا اى راصد انوار كوزلك آچ طوغدى نور الله) راصد منتظر
ومترقب كسنه نور اللهدن مراد فخر عالمدركه اسم ظاهرك تجليسى جهتندن نوراجلى واسم باطنك تجليسى جهتندن
سر معلادر قال الله تعالى (وقد جاءكم من الله نور) وهو حضرت الرسالة صلى الله تعالى عليه وسلم يعنى اى راه انتظارده
نور ذات ونور صفات كوزلين ديدهلر روشن اولسونكه جمله انوارك مطلعى وظهوراتك منشائى اولان فخر عالم ثنية
السلامدن ابروغما اولدى واول (الله نور السموات والارض) سرينك ماصدقى اولان سيد ولد آدمك نور جمالى اجساد
وارواح طولدى ومكهدن برى طوغوب دور افاق ايدهرك مركز مدينه يه طوغرلدى (كه كاه هجران ايدر برده مرادى
وصلت حضرت) هجران يعنى ايريلق حضرتدن بوراده بطريق الكنايه حق تعالى مراد اولنور زيرا برنسنه نك حضورى
ذكر اولنوب كندى مراد اولنمقده تعظيم واردر قال الله تعالى (وهو معكم اينما كنتم) وحقيقتده حق تعالى يه حاضر
ديمك تفهيم ايچوندر يوخسه اول واخر آنده غيبت تصور اولنمز (المحرره) اوهر برده حاضردر كوز آچش شاكه
ناظردر) ولكن آنى ادراك ايلمز بوعقل قاصردر) صاحب محمديه نك مصرع مذكوردن مرادى بودركه فخر عالمك حرم
اللهدن مدينه يه هجرت ايتمهسندن مرادى حقه وصلت يعنى (سنريهم آياتنا فى الافاق) حسبنجه آيات آفاقيه يى سير
وبراسمدن براسمك مشاهدهسنه طير ايدوب ذاتدن صفاته تنزل وفنادن بقايه تحولدر يوخسه حرمدن قدم بيرون اولوب
فراق صورى ايله مبتلا اولمسيله حقيقتده دائرهٔ وصلتدن طشره چقديغى يوقدر وبو هجرت وحركتدن كمل اوليايه دخى
حصه واردر (المحرره) مدينه يه طوغرى كيدركن بنه) بولده عجب تجلى يه دوش اولدم) عزم راه حضرت ايدركن بنه)
بولده عجب تجلى يه دوش اولدم) بر برمه اوغرايوب قورلمش كوردم) بنده واروب ارالرنده طوردم) صونديلر برجامى
صفاسن سوردم) بولده عجب تجلى يه دوش اولدم) بريشل نور كوردم براقه بكزر) كاهى عرشه چقر كاه يره ايز)
مولدى اوقنوب شربتى دونر) بولده عجب تجلى يه دوش اولدم) كان عاشقلره ايدرلر عزت) صونرلر ادبله شكردن شربت)
اول برمه ايرنلر ايچرلر البت) بولده عجب تجلى يه دوش اولدم) كيمى كيدر كيمى كاور بربولدر) كيمى اكرى كيمى بولك
طوغرلدر (هر يوزده كورينن حقيا اولدر) بولده عجب تجلى يه دوش اولدم (كه معراجى ايدر يردن چقوب عرش
اوستونه اول ماه) يعنى اول ماهك يرده بريردن بريره هجرتدن مرادى وصلت نور الانوار اولديغى كبى يردن دخى
كوكه عروجندن مقصودى بودر پس سيرا كرزمينده وآسمانده در آنك سرى تجلى رحماندر (المحرره) كاه روم ايچره كاه
اناطولده) كاه صاغ قولده كاه صول قولده) حقيا دور ايدهرم آفاقى) منزله ايرمكچون بويولده (ديلردى جمله اشيادن
وجودنى شهود ايده) يعنى فخر عالم عليه السلامك مرادى جميع اشيادن (بيت) جهان مرآت حسن شاهد ماست
فشاهد وجهه فى كل ذرات) وفقنجه حق تعالينك وجودنى شهود ايدرايدى زيرا حق تعالى آنى اسم اعظمك مظهرى
قلديكه آنك كوزيله تجليات متنوعه سنى سير ايليه پس بوقدر بوشهود وحركات ظاهره وسيور باطنهدن مقصود
كمالنجه بوشهوددر بو مرتبه يه عند الصوفيه توحيد اطلاق اولنور (كيروعالم رسومندن آنى تجريد ايدر اول شاه) رسوم
رسمك جمعيدر اثر معناسنه بوراده مراد تعينا تدر (تجريد) عارى قيلمق (شاه) اولوديمكدر مراد الله تعالى دريعنى شهود

مذكوردن بولوب توحيد كالى حاصل اولدقدنصكره حق تعالى بوتعينات افاقيه وشهود وحدت فى الكثرتدن تجريد
ايدر يعنى مرتبهٔ توحيدك فناسنه مظهر قيلور وكثرت ايله مقيد اولان توحيد فنابولور ورسوم وآنده ملاحظه اولنان
معنادن ترقى حاصل اولوب معناى مجرد صورتيه كاور فافهم وبو مرتبه يه عند الصوفيه تجريد توحيد ديرلر پس صاحب
محمديه بوايكى مصرعده هر مرتبه يه اشارت ايلدى (پس اولوردى هويتده جلالينه كالى عرض) هويت حقيقت
معناسنهدر بوراده مراد هويت ذاتيه درتعين يعنى جميع موجوداته سريان اعتباريله فخر عالمه مرتبهٔ تعينده كشف
جلال حاصل اولوب حقك كمالاتى اكا عرض اولنوردى وحقك كمالى اسماء وصفاتنك اثاريدر الحاصل فخر عالم
بومرتبهده ديدهٔ توحيد ايله اثار صنعى سير ايدر وبقا بالله سمتنه طوغرى كيدردى (جمالنده الوهيت آچردى كندويه
دركاه) (الوهيت ذات واحديه صفاتيه مرتبهسنه اشارتدر (دركاه) آستان يعنى فخر عالمه الوهيت مرتبهسنده كشف
جمال حاصل اولوب حق تعالى اكا بومرتبهده دركاهن آچار واوزرينه انوار لقاسن صاچردى الحاصل بومرتبهده اثردن
مؤثره تحول ايدوب نظر حقيقتله فنا فى الله آينهسنه نظر ايدردى (قيلاردى كشف توحيدى انكچون نور ذات ايذى)
يعنى نور كندى نفسنده ظاهر وغيرى مظهر اولنه ديرلر پس فخر عالمك نور ذات اولديغنك آثارندندركه سر توحيد آنكله
ظاهر ومراتب حقيقت آنكله منكشف وباهر اولور (بيلوردى ذات تجريدى انكچون اولديدى اكاه) اكاه خبردار
معناسنه يعنى فخر عالم ذات مجردهيى بيلوردى كه اكا علم بالله ديرلر انكچون اكاه اولدى يعنى اكا ديمك كمال اوزره
بومرتبه يه واصل اولدقدنصكرهدر (بعدذا) مرتبهٔ تعينه مرتبهٔ توحيد ديرلركه تعين ذاتى وكرك صفاتى وكرك افعالى
اولسون وبو مرتبه نك فوقنده اولان مرتبهٔ لاتعينه مرتبهٔ تجريد ديرلر وبوايكى مرتبه يى جمع ايدن مرتبه يه مرتبهٔ
تفريد ديرلر وسالك ايچون درت سفر واردر اولكى سفره سير الى الله ديرلر بونك نهايتى وجه وحدته مانع اولان حجب
كثرتى رفعدر زمانمز متصوفهسنك اكثرينك كمات عرفانيهسى بوسفرلك محصولى ايدر وبوسفرده سلاكك اكثرى طرف
يساره دوشوب ملحد وزنديق اولمشلردر وايكنجى سفره فى الله ديرلر بونك نهايتى وجوه كثرت علميهٔ باطنيهدن حجاب
وحدتى رفعدر زيرا وحدت پردهسى برتلمدقچه كثرت علميه يوزى كورنمز وسالكه هريوزدن علم قپوسى آچلمز واوچنجى
سفره سير مع الله ديرلر بونك نهايتى عين جمعك احديتنه واصل اولوب ضدين ايله تقيدلك زوالدر يعنى بوسفرده ظاهر
وباطن سالكه براولور ملك وملكوتك ضديتندن قورتلور ودردنجى سفره سير عن الله ديرلر بونك نهايتى عالم بقايه
رجوع وحقيقت تمكين ايله متحقق اولمقدر پس صاحب محمديه ابيات مذكورهده فخر عالم حضرتلرينك بو مراتب واسفار
وسيورده غايت قصوايه وصولنى ومقام عنديتده اودنى سرينه حصولنى بيان ايدر سؤال اولنورسه كه بيان ايتديكك
اصطلاحات صوفيه حادثهدر پس فخر عالمك حالى بونك حالى اوزرينه نيجه بنا اولنور جواب بودركه تفهيم ايچون واقعى
بيان ايدرزنكيم جلوتى طريقتى اصحاب كرام طريقتنه ديرلر مع هذا او وقتده جلوتى اصطلاحى يوغيدى (بوحالات ايچره
كيدركن نه بحره اولدى مستغرق) يعنى فخر عالم بوذكر اولنان مكاشفات وتجليات يولنده كيدركن نه دريا جمعيتنه
مستغرق اولدى ونه فيض حقيقى ايله سراپا طولدى مقصود فنا فى اللهده غايته وصولن بيان ومقام عين الجمعده
حصولن عياندر (بودريا ايچره غرق ايكن نه نيره چقدى اول ناكاه) (مقصود بقا باللهك نهايتنه قدم بصديغن اعلامدر
ولكن مكهدن مدينه يه هجرتك صورتنده ذكر اولنان معنايه اشارت اولمغله كلامى اووجهه سوق ايلدى كويا مكه
بردريا ومدينه آنك ساحلى اولدى وفخر عالم تدريج وتأنى ايله بودريادن كناره كلدى الحاصل بحر جمعيتدن ارشاد ناس
ايچون لب فرقه چقدى وبومقامده كندى حالنى بيان ايدوب ابو يزيد بسطامى قدس سره حضرتلرى بيوروشلردركه
بردريا اورتاسنده يز وانبيا عليهم السلام ساحلده دريعنى بز بحر جمعيته طالمشز وكنديزدن فنا بولمشز دربنا على هذا
غيره نفعمز يوقدر انبيا عليهم السلام ايسه بو جمعيت وفنادنصكره بقا بالله ايله شرفياب اولمشلر وعموم وخصوص
اهلنى شريعت وحقيقت ايله ارشاد ايچون بودريادن طشره كلمشلردر پس انلر هر وجهله نافع اسمنه مظهر اولوب رتبهٔ
عليا وفضيلت عظمى وجمعيت كبرى بولمشلردر قال الله تعالى (الم نشرح لك صدرك) اى حتى وسع الحق من غير
مزاحمة الخلق ووسع الخلق من غير مزاحمة الحق فاين من يطير بجناح واحد ممن يطير بجناحين فافهم هداك الله تعالى
واياى الى فهم المراتب انه مفيض المطالب والمآرب (المحرره) يارب باغ وصالكه كيره لمنيسر ايت) سندن اميد عاشق
شوريده بودرر) سن هو وماسوى همه برهاى وهويدر) قصد ضمير بودكل اللهم اودرر (كاوبدر نقل كيشافده رسول
الله ايدوب هجرت) مدينه يه يقين كلدى نزول ايتدى اوعالى جاه) جاه منصب ودولت وعزت وحرمت ومرتبه واقبال
(قبا كوشده قوندى پس بنى عمرو بن عوفه اول) كوى محله در زيرا قريه شهردن برمحله كبيدر بنى عمرو بن عوف اوس
قبيلهسندن برشعبهدر مرويدركه حضرت فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم دار الهجرته متوجه ايكن يولده بريده بن

للحصیب الاسلمی نام کسنه یه اوغرایوب آنی وقومنی اسلامه دعوت ایتدکلرنده سکسان نفر قدر قومیله شرف
اسلام ایله مشرف اولدیلر وبریده منذ کورنخر عالمك مدینه یه لواء ایله دخولی التماس ایلیوب باشندن دستارن چوزدی
وبر رمح اوزرینه شدایلیوب فخر عالمك او کنجه سنجقدار اولدی وبو اسلوب اوزره عزم راه ایدوب مدینه قربنده بردوخت
خرما سایه سنه نزول ایدوب برای استراحت مستظل ایکن مقدما شرف ایمانله شرفیاب اولان انصار طائفه سنی
تشریف پیغمبردن آگاه اولیجق بشیوزدن متجاوز کسنه استقبال ایدوب حضرت فخر عالمی وابو بکری ظل نخلده
بولدقلرنده بعد اداء حق المقام ارکا آمنین مطاعین دیو تحریك قادمه سفر ایتملرله تکلیف ایتدیلر فخر عالم دخی اورادن
بوللنماغ طرفنه امالة لجام ایدوب قبایه کلدیلر ودار بنی عمرو بن عوفده شیخ القبیله اولان کلثوم نام پیرك خانه سنه
نزول ایتدیلر (المحرره) مکهٔ وخال ایدم شفر جهان ایجره الملرله) بحمد الله قدوم ایتدك هله دملر قدملرله) نوله سنجاق
کشا اداواسلك بو بولده شهریار اتین) بودر سلطانلر ویرا بو عالمده علملرله (دوشنبه کونیدی ایندی قرار ایتدی رسول الله)
یعنی فخر عالمك قبایه تشریفلری شهر ربیع الاولك اون ایکنجی اثنین کونیدی فلبث فی بنی عمرو بن عوف فی قباء
بقیة یوم الاثنین ویوم الثلثاء ویوم الاربعاء ویوم الخمیس وخرج یوم الجمعة وقیل غیر ذلك والاول اصح (اقامت ایتدی
تا جمعه کون اولنجه پس اول برده (پس آنده مسجده بنیاد اساس ایتدی دلیل الله) بنیاد علدر اساس کبی پس
بنیاد واساسك مابیننده واوعاطفه اعتبار اولنور دلیل الله حق تعالی یه دلالت وارشاد ایدیجی یعنی جمیع حرکاتنده
فخر عالم قبایه نزول ایتدکلرنده طاش جمع ایتدیروب صاحب خانه اولان کلثوم مذکوره لئ رضی الله تعالی عنها خرما
تجفیف ایتدیکی بر محله تمل براغوب مسجد بناسنه مباشرت ایتدیلر قال فی السیرة الهشامیة لما جمع الحجارة اسسه
صلی الله تعالی علیه وسلم واستتم بنیانه عمار بن یاسر رضی الله تعالی عنه فعمار اول من بنی مسجد العموم المسلمین واول
مسجد بنی فی المدینة لعموم المسلمین فی قباوه واول مسجد صلی فیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم باصحابه جماعة
ظاهرین ای آمنین وبعد تحوله صلی الله تعالی علیه وسلم الی المدینة کان یأتیه یوم السبت ماشیا وراکبا وقال صلی الله
تعالی علیه وسلم من توضأ واسبغ الوضوء ثم جاء مسجد قباء فصلی فیه کان له اجر عمرة وفیه قال الله تعالی) لمسجد اسس
علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه الایة (المحرره) قبا ده مسجده بنیاد اوروب رسول الله) ایلدی کا کیوردی
قبای تقوایی) ثواب عمره یی آنده بولور مصلی اولان) زیارت ایلسه بر عمره ایجنده اورایی (قبادن جمعه کون چقدی
مدینه شهری قصد ینه) ایرشدی جمعه وقتنده حبیب الله رسول الله) مرویدر که بنو عمرو بن عوف فخر عالمك قباده
توطن ایتملرین نیاز ایتدیلر فخر عالم قصوا یه سوار اولوب بیوردیلر که انی امرت بقریة تأکل القری ای تغلبها وتقهرها
والمراد اهلها ای ان اهلها یفتحون القری فیأکلون اموال اهل تلك القری ای یغلبونهم ویسبون ذراریهم وتلك القریة
المدینة المنورة واول من سمی یوم العروبة الجمعة کعب بن لؤی لان قریشا اجتمعت فیه الیه فخطبهم ذکره الزبیر بن بکار
وسمی جمعة لاجتماع الناس فیه (بنی سالم مقامنده یتشدی ایندی تحصیلا) صلوة جمعه یی قیلدی ایدوب اللهه تبجیلا)
بنی سالم بن عوف یعنی فخر عالم بو قبیله نك محله سنه کلدکلرنده جمعه نك وقتی اولمش ایدی پس نزول ایدوب اوراده بطن
وادیده اولان مسجده یانلرنده حاضر اولان جماعت مسلمین ایله جمعه نمازن قیلدیلر قال فی انسان العیون ومن حین
صلی الجمعة فی ذلك المسجد سمی بمسجد الجمعة وهو علی یمین السالك نحو قبا (تبجیل) تعظیم ایتمك (اوقیدی خطبه)
وهی اول خطبته فی الاسلام ومن خطبته علیه السلام تلك فمن استطاع ان یقی وجهه من النار ولو بشق تمرة فلیفعل
ومن لم یجد فبکلمة طیبة فانها تجزی الحسنة بعشر امثالها الی سبعمائة والسلام علی رسول الله ورحمة الله وبرکاته
والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته وخطب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قائما وابو بکر وعمر وعثمان واول من
خطب جالسا معاویة ابن ابی سفیان حین کثر شحمه وعظم بطنه واول من خطب علی المنبر ابراهیم علیه السلام واول
من قرأ فی آخر الخطبة ان الله یأمر بالعدل والاحسان الایة عمر بن عبد العزیز ولزمها الخطباء الی عصرنا هذا وکان
النبی علیه السلام یقرأ فی الایة وکان عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه یقرأ (اذا الشمس کورت) الی قوله ما احضرت
وکان عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه یقرأ آخر سورة النساء یستفتونك الایة (وکان علی بن ابی طالب رضی
الله تعالی عنه یقرأ الکافرون والاخلاص ذکر ذلك ابن الصلاح واول من قرأ فی الخطبة ان الله وملائکته یصلون
علی النبی الایة المهدی العباسی کما فی کتاب الوسائل الی معرفة الاوائل للعلامة السیوطی رحمه الله تعالی وباقی مباحث
الخطبة فی تفسیرنا المسمی بروح البیان فی اواخر سورة الاعراف (وآندن ایکی رکعت نماز ایتدی) یعنی جمعه نمازینی
خطبه دن صکره قیلدی بو خصوصده عکس ایتمدی (دیدیلر بودرر اول قیلنان جمعه تجلیلا) تعظیم معناسنه یعنی
حق تعالی یی تعظیما ابتدا قیلنان جمعه نمازی بودر وفی الجامع الصغیر ان الله تعالی کتب علیکم الجمعة فی مقامی هذا

فی ساعتی هذه فی شهری هذا فی عامی هذا الی یوم القیمة من ترکها من غیر عذر مع امام عادل او جائر فلا جمعة له ای کاملة
ولا بورك له فی امره الا ولا صلوة له ولا حج له الا ولا برکة له ولا صدقة له وهذا یقتضی ان الجمعة لم تکن واجبة قبل ذلك
ای قبل ان یقیمها فی مسجد الجمعة وفی الاتقان مما تأخر حکمه عن نزوله ایة الجمعة فانها مدنیة والجمعة فرضت بمکة
وانما لم تقم بها العدم قدرتهم علی اظهارها لان اظهارها اقوی من اظهار جماعة الصلوات الخمس (المحرره) حقدن
مؤمنلره صلادر صلا) جمعه نمازینی قیلنلر کلسون) آیینه دله جلادر جلا) جمعه نمازینی قیلنلر کلسون) ایرشمدن شمس
عمرکه زوال) مؤذن نداسن سن قولاغه آل) جمعه کون آچلور پردهٔ جمال) جمعه نمازینی قیلنلر کلسون) اینر اول کون
بره نیجه بیك ملك) یازرلر جامعه کانی یك یك) قبول اولور وقت خطبه هر دلك) جمعه نمازینی قیلنلر کلسون) اولنیجق اول
جمعه یه ندا) حرام اولور کار دنیا ماسوا) ذکر حقدن غیری جمله سی هوا) جمعه نمازینی قیلنلر کلسون (دیدیلر سیره اهلی
کیم توجه ایلدی آندن) مدینه شهرینه کتدی تأنی برله ترتیلا) سیره اهلی یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك غزایه وسائر
احوالنه متعلق اولان طریقتن یازوب حفظ وضبط ایدنلر دربعنی فخر عالم جمعه نمازینی ادادن صکره راحله سوار اولوب
مدینه یه متوجه اولدیلر وبنو سالم هر چند که عرض محبت ایدوب فخر عالمك اومحله ده توطنلرینه طالب اولدیلر فخر
عالم انلری حسن دفع ایله دفع ایدوب خلوا سبیلها یعنی ناقه یی فانها مأمورة بیوردی واوورادن رهگذارده اولان قبیله لره
کذر ایدوب هر بری عرض نزول ایتدکده جمله نك خاطرن تطییب ایدوب بیان عذر ایتدیلر ومدینه یه طوغری کتدیلر
(ترتیلا) آهسته یعنی کسه کسه اوقومغه دیرلر بوراده مراد تأنیدرکه ضد عجله (چو بیلدیلر قدومنی قو شهر ایتدی
استبشار) بکلی ایتدی استقبال قو اعیان تفضیلا) استبشار شادمان اولمق اعیان القوم اشرفهم (المحرره) سن
ماهی سیره چقدی عموما ستاره لر) اطرافك الدی هاله کبی ماه پاره لر) کون کورمسون سنی دیو کوررشکدن هلال)
راکبی خنجرله وجودینی پاره لر (هماندم ایردی جبرائیل دیدیکیم یا رسول الله) زمامك الده طوتم بن بیان اوکنجه
تفضیلا) زمام یولار تفضیل بوراده اولوامق معناسنه یعنی بندیکك ناقصهٔ قصوانك زمامی الده اولوب سنی تعظیم ایله
مقامکه انزال ایدم (المحرره) اوشاهك کیم غلامی اوله جبریل) نه سلطان عظیم الشاندر بیل) مرویدرکه فخر عالم علیه
السلام قبادن چقدقده یانلرنجه ماشی وراکب چوق خلق صاحب ایدی وزمام ناقه یه هر کس رغبت ایدوب
بری برلرینك الندن الورلر وتعظیم پیغمبر ایچون رکابنه کاورلردی صکره مدینه یه دخولده جبریل وارداولوب زمام
خصوصنده فخر عالمه سویلدی وکندی دستنه الوب قطع عرق نزاع ایلدی حاضر اولان خلق ایسه جبریلی کورمزلر
واناخهٔ ناقه ایچون تکلفلر ایدرلردی (فخنکم ایتسلر دعوت سنی بونلر دیاریمه) که هر بری ایده سنی مقاماتنده تنزیلا) دیار
دارك جمعیدر واو معناسنه مقامات طوره جق یرلر (تنزیل) ایندرمك (جواب ویرقنده کیم چوکه دوه آنده نزول ایدم) بن
اول برده قرار ایدم وارنجق شهره تمثیلا) تمثیل مثال وصورت قورمق یعنی بنم شهره دخول ونزولمك صورتی بودر
(چو کوردیلر آنی کوزلر) یعنی دیده لر (قو کوزلر آنی کوزلر) مترقب ومنتظر لر ومن لطائف یحیی البشکطاشی خطابا
للسلطان محمد الثالث من سلاطین العثمانیة) پادشاها بوجهانك ملکنی کوزلر کرك) ایکی کوز تیز بولرده نیجه کوز
کوزلر کرك (ایاغینه سوروب یوزلر ایدرلر عز تکمیلا) یعنی دنیا وآخرت عزتنك کمالی فخر عالمك ایاغنه یوز سورمك ایله در
زیرا فخر عالم علیه السلامك صورتی صورت حقدر پس اکا تواضع حق تعالی یه تواضعدر من تواضع لله تعالی رفعه الله
ای من اذل نفسه فی طریق الحق اعزه الحق بایصاله الی السر المطلق قال الله تعالی (ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین) فعزة
المؤمنین تابعة لعزة الرسول وهی لعزة الله تعالی (بغایت ایتدیلر اجلال دیدیلر ایتدی حق ارسال) که سن نوری بزه انزال
کیم اهلال اوله تهلیلا) اجلال اولولمق اعظام معناسنه (اهلال) رفع صوت ایتمك وتهلیل لا اله الا الله دیمك مقصود فخر
عالم علیه السلامك رسالتیله لا اله الا الله شهادتیله رفع صوت واقع اولوب اعلاء کلمة الله حاصل اولدیغن بیاندر (منور
اولدیلر آنك جمالی شمس تابندن) تاب شعله وضیا یعنی ایدنلق معناسنه یعنی فخر عالمك نور تام وکمال ظهورده شمسه
مشابه اولان جمالنك نوریله منور اولدیلر (کالنجم آنده کوردیلر جمال اللهی تأویلا) معلوم اوله که جمال اللهی کورمك
ایکی وجهله در بری تحقیق وبری تأویل طریقیله در اولکی تحقیقیدر رسالت اولنه تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلبدن صکره کی
منزلده حاصل اولان مشاهده در ایکنجی تأویلیدر که مظاهرده اولان رؤیتدر پس فخر عالم اکمل المظاهر اولمغله من رآنی
فقد رأی الحق حکمنجه آنی کورمش اولور وبو معنادن کل ورثه دخی حصه منددر وفی الحدیث طوبی لمن رآنی
ولمن رأی من رآنی ولمن رأی من رأی من رآنی ولمن رآی من رآی من رآنی) بو حدیث شریفدن صنفهم
اولورکه ورثهٔ پیغمبر اولنلر مظاهر حقدر وفخر عالمده ظاهر اولان نور انلرده دخی بحسب الاستعداد ظاهردر پس انلری
کورن پیغمبری وحقی کورمش کبی اولور (المحرره) طوتدکسه اکرمرشد کامل اتکین سن) دعوادن الم حکمه صادق

حق الکده‌در)طوید کسه اکر آب کالك سرنی بیلدك) روحانی وجسمانی سنك هیکلکده‌در (چو کوردیلر کیم اولمشدر
حقه آینه اول بدر آی) چاغردی هر بری آنی کاو نه اینه اول بدرای) بدرای نورله طولمش آی دیمکدر یعنی فخر عالم
حضرتلرینك دخی مرآت وجودلرنده صور اسما وصفات حق جلوه کر اولدیغن کوردیلر واول مظهر تامدة ظاهر
اولان حقی سیر ایدوب حق نه ایدیکن بیلدیلر (دیدی بن اینعزم الاشو برده کیم دوه چوکه) اشتدیلر بو سوزی چون
من بن ایتدیلر هرجای) هرجای هر یر دیمکدر کاه یا حذف اولنوب جا دخی دینلور دخی هر بری طولاشوب هر قبوبه
انتساب ایدنه هرجایی دیرلر زیرا نسبت مخصوصه‌سی یوقدر زمانه متصوفه‌سی کبی که هر مدرسه‌یه واررلر وهر طریق
اهلنه قارشورلر وهر خانقاهه کیررلر نصر الدین خواجه نك صرمساغی کبی اولوب اوکوب بتمزلر (لمحرره) قطب عالم
اولام دیر ایسك اکر) دائره کی کوزله جهانده درویش) قبله نما کبی اوینمه یوری) ثابت اول مرکزکده بی تشویش (وله)
باب حق دائم بکلین کاسون) حقله حق اولوب حق دین کاسون) طوغریلر بولیدر طریق وصلت) بو یولی استین راست
اولوب کاسون) مجنون کبی صحرالرده نه ایشك) ایلایی هر یرده دیلین کاسون) بونده یوسف یوزین هر کوز کوره‌مز)
یعقوب کبی دائم اغلین کاسون) انی انا اللهك سری سنده‌در) بو سری دائما سویلین کاسون) حقیا اسمعیل بولیدر بو یول
حقه جان قربان ایلین کاسون (قودیلر اول اوکنده کیمی اربه کیمی خرما) کوروب یعنی دوه چوکه کیم اینه آنده اول
طغرای) طغرای پادشاهلر نشانی که براتلرده یازرلر یعنی اعلای منشورده قلم غلیظ ایله یازیلان اسم پادشاهه دیرلر
بو راده بر سبیل استعاره واقع اولمشدر زیرا فخر عالمك سرنامهٔ وجودکه آنده قلم اعلاء قدرتله نعوت الهیه ثبت اولنمشدر
(یراقلادی قو اوطان کیم ایده آنده استیطان) چوکیردی شهره اول سلطان معزز اول جهان آرای) اوطان وطنك
جمعیدر مقام اقامت معناسنه السلطان القاهر الغالب (بعدذا) فخر عالم علیه السلامه سلطان اطلاق ایتمك تعظیم
ومعنای لغویسی ملاحظه‌سیله‌در والا خلافت سلطنتدن افضلدر (جهان آرای) جهان بزیجی دیمکدر (بو کز چقدی
نکیم وارسه مدینه قومی مجموعی) که حتی جمله خاتونلر اوشاق اوغلان ودرویش بای) درویش فقیر (بای) دولتلو (سعادتلو
یوزین کوروب قوسی بولدیلر دولت) ثنا ایدردی مداحلر بو شعری هم ایدوب افزای) دولت الدن اله کزن ماله دیرلر
(لمحرره) سعادتله بو بزم عشقه خوش کالدك صفا کالدك) صفا بخش اولدك اهل شوقه خوش کالدك صفا کالدك) ارم
باغی کبی شهر مدینه آچلوب کولدی) بو باغ ایچره چو بلبل ذوقه خوش کالدك صفا کالدك (وله) کالدی فخر عالم استقبال
ایدن کاسون بری) جانله بو دولته اقبال ایدن کاسون بری) طوغدی اول نور جمال حضرت فخر رسل) بو ضیادن
چشمی مالامال ایدن کاسون بری) کیجه‌لر فکر جمالین ایدن اول ماهك قنی) سیر رخساریی استعجال ایدن کاسون
بری) بوستان عالم ایچره بتدی بر بویله سرو) قامتن دیوانه چون دال ایدن کاسون بری) بیلین کیمدر جهانده مظهر
تام خدا) شبهه‌شی حل اولدی استشکال ایدن کاسون بری) کالدی برا کسیر اعظم که زر ایلر هر مسی) بوته عشقنده
حالن قال ایدن کاسون بری) بویله بر سلطانه قول اولمقده‌در عز وشرف) دائما حقی آنی اجلال ایدن کاسون بری) ثنا
مدح معناسنه‌در (افزای) آرترمق معناسنه یعنی سعادتلو یوزین کوروب مستبشر اولدقلرندن ماعدا بو شعری سرد
ایدرلردی (لمحرره) چون لبکدن نی کبی روز ازل الدم نفس) هر هوایی ترك ایدوب عشقکله طولدم بن سنك) چونکه
کوردم حسنله یکتا جهان ایچره‌سنی) ای حبیب من ابد مداحك اولدم بن سنك (وله) بو رسه‌دن بر بلبل اوازی
کاور) وار یسه حقی سنکدر اول نفس) نعت کوی فخر عالم اوله لی) بولدی شهرت نطق یا ککله قفس (طلع البدر علینا)
اوزریمزه نورله طولمش آی طوغدی (من ثنیات الوداع) وداع طاغلرندن ودبه‌لرندن وعقبه‌لرندن (ثنیات) ثنیه‌نك
جمعیدر وهی العقبة وقیل ثنیة الوداع لان المودع یمشی مع المسافرین من المدینة الیها وهو اسم قدیم جاهلی یعنی اول
ثنیه‌یی وداعه اضافت ایتدکارینه وجه بودرکه مدینه‌دن چقان مسافرلری تشییع ایدن احباب او محله دك واروب
اوراده بری برلرینه وداع ایدرلر وتشییع ایدن دونوب اولرینه کیدرلر (وجب الشکر علینا) اوزریمزه شکر واجب اولدی
یعنی بو نعمتك مقابله‌سنده الهیمزله ودلیمزله وکوکلمزله ایلك ایلمك لازم کالدی شویله که ترکی سبب خسارت وخذلان
وموجب عذاب نیراندر (ما دعا لله داع) یقال دعاه ساقه والنبی صلی الله تعالی علیه وسلم داعی الله واکثر ما یستعمل
الدعوة فی الانبیاء علیهم السلام وفی الاولیاء الکرام للارشاد یعنی خلوصله حقه داعی دعوت ایتدکجه ایدی زیرا
بو مقوله عبارت عرفده تأبیده محمولدر (بعدذا) اکرچه ظاهر اولان داعیدن مراد فخر عالم اوله واول بزی حقه دعوت
ایتدکجه آخر عمر یمزه دك شکر لازمدر دیمك اوله ولکن عمومه حمل اولنمق دخی وجهدر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك
دعوتی مقابله‌سنده بزه شکر لازم کالدیکی کبی قیامته دك آنك وارثلرینك دعوتنه دخی اولادیمز واولادیمزك اولادی
اتباع واجابت ایلیوب اومقابله ده انلردخی شاکر اولمق کرکدر دیمك اوله (ایها المرسل حقا) ای ارسال حقله ارسال اولنان

پیغمبر یعنی سنك رسالتك حق وصدقدر وباطل وکذب دکلدر دیمکدر وقولنا (محمد رسول الله حقا) اصله محمد مرسل
ارسالا حقا (جئت بالامر المطاع) اطاعت اولنور کتوردیککز امره یعنی امر وفرمانککزه مطیع ومنقادز یاخود
بامصاحبت ایچون اولورسه امر مطاعکله کالدك دیمك اوله مجیئ امرنه مقارن اولان باده تعدیه ومصاحبت معنالرینك
اینکیسنی بیله تجویز ایتمشلردر (لمحرره) زهره چون وچرا هیچ یوقدر فرمانکه) باش اکرقوللر بوکون هر وجهله سلطانکه
عالی طوتسه عجبمی سر نسر فرمانکز) جمع اولور سلطانلر درکاهکه دیوانکه (جئت تمشی هینا) یعنی تأنی وتدریج
اوزرینه یوریر اولدیغك حالده کالدك تسکیم یوقاروده ترتیلا دیدی مقصود فخر عالمك مسکنت وتواضعن بیاندر قال الله
تعالی حکایة (واقصد فی مشیك) یعنی نه شاطر وپیکار کبی مشیکده سرعت ایله که خفت وسبکبارلق علامتیدر ونه
مورچه کبی بطیئ الحرکه اول که تجبر وبزرکواری نشانیدر بلکه مشی بین المشیین ایلیوب تواضع ایله ایاق باص وفی
الحدیث سرعة المشی تذهب بهاء المؤمن (لمحرره) عجله ایتمه روز کاراسا) کوزله پیل کبی سمت وقار) حرکت کوزلیوب
اشترمانند) نرم وآهسته یولکه کت وار (مرحبا یا خیر داع) مرحبا ای صادفت سعة واتیت منزلا رحبا ومکانا واسعا
یعنی حقه داعی اولنلرك خیرلوسی وافضلی اولان مکان واسعه کالدك که سکا آنده اصلا طارلق یوقدر قال الله تعالی (قل
هذه سبیلی ادعو الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی) ای الدعوة الی التوحید الذاتی طریقة مخصوصة بی ثم فسر السبیل
بقوله ادعو الی الله ای الی الذات الاحدیة الموصوفة بجمیع الصفات وکل من یدعو الی ذلك السبیل هو من اتباعی
وکان الانبیاء قبله یدعون الی المبدأ والمعاد والی الذات الواحدیة الموصوفة وبعض الصفات الالهیة الا ابراهیم علیه
السلام فانه قطب التوحید ولذا امر الله تعالی نبینا باتباعه بقوله (ثم اوحینا الیك ان اتبع ملة ابراهیم حنیفا) فهو
من اتباع ابراهیم باعتبار الجمع دون التفصیل اذ لا ستم لتفاصیل الصفات الا هو ولذلك لم یکن غیره خاتما کذا فی نفایس
المجالس لحضرت الشیخ محمود الاسکداری قدس سره وتمامه فی کتابنا المسمی بتمام الفیض (شور سمه کیردی کیم شهره
که یرکولك الدیلر بهره) نظر اولدی بوکون دهره که کالدی دوره عالی رای) بهره نصیب بوراده یر وکوکدن مراد اهلیدر
دهر زمان معناسنه‌دردور کبی ولکن دورکه اصله دونمکدر زمان اوزرینه اطلاق اولندی زیرا زمان افلاکك دور
وحرکتیله حاصل ومتعین اولور یعنی زمانه بویله عالی فکر وعالی تدبیر کاملکه نظر عنایت اولدی انکیچون دیمشلردرکه فخر
عالمك بو عالم شهودی تشریف ایتدکاری زمان اشرف الازماندر وزمان بو شرفی فخر عالمك ظهوریله بولدی تسکیم شرف
المکان بالمکین حسبنجه مدینهٔ منوره سائر امکنه اوزرینه راجح اولدی قال القاشانی شرف الازمنة وفضیلتها
یکون بحسب شرف الاحوال الواقعة فیها من حضور المحبوب ومشاهدته (لمحرره) فخر عالم بو دوره چون کالدی)
کل خندان کبی زمان کولدی) یر وکولك حصه الدیلر آندن) شملك وسور عالمه طولدی (قواوکنجه یا نجه کیدرلر
طرقودیرلر)دوه هیچ چوکمدی اصلا یرینه بصمدی هیچ پای) طرقو یعنی فخر عالمك اوکنجه ویانجه کیدرلر ویول
ویرك دیرلر زیرا ازدحام ناسله یول اوزری طولمش وصاولك وطاولك دیمکه محتاج اولمش ایدی (پای) آیاق (کیدوب دوس
طوغری پس ناقه ایرشدی چو کیدی بر یرده) حرمدر منجدا یتشدی آنك صحننده اول بدرای) ناقه دیشی دوه‌در فخر
عالمك راکب اولدیغی ناقه قصوادر (صحن) اوا اورته‌سی وسط الدار معناسنه یعنی فخر عالم جدلری عبد المطلبك اخوالی
اولان بنی عدی بن نجار دارنه مرور ایتدکده اول قبیله‌نك محلاتندن بر محله‌ده ناقه برولك ایلدیکه مسجد رسولك قبوسی
محلی ویاخود الان اولان منبرك یری ایدی دیمشلر فخر عالم علیه السلام ناقه‌دن نزول ایتمدیلر بعده ناقه او محلدن حرکت
ایدوب قبر منورلری اولان محله واروب آنده برولك ایلدی وبیونی اوازادوب آندن برزاری ظاهر اولدی فخر عالم علیه
السلام دخی او محلده نزول ایدوب درت دفعه (رب انزلنی منزلا مبارکا وانت خیر المنزلین) بیوردیلر واو وقتده قلب
شریفلرینه تجلیء عظیم واقع اولدی بروج الاولیاء بروسه‌ده متواریء خاك اولان سید العارفین سند الوارثین حضرت
امیر قدس سره الخطیر دخی بخارادن رومه متوجه ایکن فخر عالم حضرتلرینك اوکنجه جبریل کتدیکی کبی آنکدخی
اوکنجه نوردن بر قندیل تمثل ایدوب حالا مقاملری اولان محله کالدکده باذن الله تعالی سوینددی حضرت امیر دخی اوراده
قرار ایتدی وسائر مهاجر اولان اولیاء الله دخی بو سردن حصه منددرلر انکیچون بصیرتی بینا اولنلره یول کوسترمك
یوقدر وانلره اعتراض ایتمکده تنزل چوقدر (لمحرره) نه یا که کوندررلرسه بو یولده اختیارم یوق) نه سمته دوندررلرسه
بنم نفسمله کارم یوق) کوزی آچقلره اویدم بو یولده منزلی طوتدم) کیجه کوندز روان اولدم که بر یرده قرارم یوق)
بو یردن تیز کیروقالقدی واروب شول یرده چوکدیکیم) اولوبدر روضهٔ رضوان یا نور صحننده اول بدرای) روضه اصلده
چایر لو وچنلو یردر بوراده تشبیه طریقیله فخر عالمك آسوده اولدقلری قبر منور مراددر وفی الحدیث القبر روضة من
ریاض الجنة یعنی برزخه مناسب اولان وجهله روضه دردیمکدر فافهم ولا تغفل عن المراتب ومیز بین المجاز والحقیقة

والمطالب ضمن يعنى فخر عالم آنك ايچنده ياتديغى محله برولك ايلدى (المحرره) منظرهٔ مولادر روضهٔ رسول) فردوسدن
اعلادر روضهٔ رسول) مظهر تجليدر كيجه وكوندز) ديدار آشنادر روضهٔ رسول) آله كورا اول كوللك روضه سندن بو)
بر بوى صفادر روضهٔ رسول) كوستر رسالكه عين اليقين) كوزلره جلادر روضهٔ رسول) هر برذره سنده بيك كونش
يا نور) نورلامعدر روضهٔ رسول) اودركاهه واران خسته دللره) بر عجيب دوادر روضهٔ رسول) اومقامه ايرن جنته
كيرر طوبادن بالادر روضهٔ رسول) خاكندن شفاعت بتر دمبدم) بر فيض ونمادر روضهٔ رسول) بو نجه ملك اينر زيارته
دركاه خدادر روضهٔ رسول) چشمكه حقيا غبارينى چك) اوزكه توتيادر روضهٔ رسول (پس آندن قطب حق مركز داره)
قطب اصلده كرمن ايكى واول يلدزدركه جدى برجى ايله فرقدان اراسنده اولوب فلكلرك دورى آنك اوزرينه دردخى
سيد القوم معناسنده كاور رجال غيبك اولوسيدركه حق تعالى عالمك تصرفنى آنك النده قومشدر يعنى (ان الله
يمسك السموات والارض ان تزولا) سرنه مظهر اولوب ارواح واجسامك بقاسنه مدار اولمشدر وآنك مرتبه سنه
قطبيت كبرى ديرلركه فخر عالمك نبوتنك باطنيدر يعنى ولايتيدر زيرا فخر عالمك نور نبوتى شريعت مظهرده ونور
ولايتى غوث اعظمك باطننده در حالا فخر عالم بو ايكى نورله كويا خلقك اراسنده در وبو قطب الاقطاب مركز عالمى حفظ
ايدر صاغنده اولان امام عالم ارواحى وصولنده اولان امام عالم اجسامى واوتاد اربعه شرق وغرب وجنوب وشمالى
وابدال سبعه اقاليم كره نى علوا وسفلا ضبط ايدرلر بو مقامك تفصيلى چوقدر ولكن كلام انلره مؤمن اولنلره در
(المحرره) فيلدى مؤمن اوليان آدم) نه نك اوسقينه دونر بو عالم) نره دندر بو تجلى وجود) عالم وابن آدمه هردم (وله)
ايلدى قطب وقتى رب عباد) بو سراى جهانه اوزكه عماد) اولمسيدى بو عالمه كر عماد) جمله افلاك اولورايدى برباد) قطب
حقله مراد فخر عالم صلى الله عليه وسلمدر حقه اضافتى آنك وضع وتعيينى ايله اولمغه بناءدر مركز وسط دائره در يعنى اول
نقطه دركه محيطك جميع جوانبنه قرب وبعدله نسبتى برابردر مراد محل دوردر بوراده واو عاطفه ملحوظدر (دارى
دور ايدوب قوندى بو داره) دياردن مراد قبائدن برى كذار ايتدكارى انصار خانه لريدر مدينه ده داردن مراد ناقهٔ
قصوانك صكره چوكديكى يردركه انصاردن جابر بن عبد الله نام كسنه نك قپوسى اوكيدر پس اول چوكديكى بر محل
مسجد وثانيا چوكديكى محل روضه يرى اولدى صلوات الله على صاحبها وسلامه دار لفظنده اولان ها اكرچه ادات
معهودلدر فاما بو تعبيرده بو مقامه كوره الطف واردر زيرا داره قبيله وهالة القمر وما احاط بالشئ يعنى دائره معناسنه
كاور فافهم معناى بيت بودركه فخر عالم دوائر قبائلى دو زايده رلك خط استوا كبى مدينه ده انصار دائره سنده نزول
ايتدكارى منزله طوغرلدى ونقطه مثال امر حقله اول مركزه قونوب قرارن بولدى وقال هذا ان شاء الله يكون المنزل
وامران تحط رحله (المحرره) سكا كوستردى برلك يار يورى) ثابت اول مركزده واريورى) جابر بن عبد الله الانصارى
رضى الله تعالى عنه وهو احد الستة المشهورة بالرواية وهم ابو هريرة وابن عباس وابن عمر وعائشة وجابر بن عبد الله
وانس بن مالك رضوان الله تعالى عليهم اجمعين (انك دارنده قوندى فخر عالم) اكا اولدى نظر والله اعلم) كتب
معتبره ده مصرحدركه فخر عالم مدينه يى تشريف ايتدكارنده براى قدر ابو ايوب انصارى سعادتخانه لرنده مهمان
اولوب صكره بنا ايتدكارى مسكنه نقل بيورديلر (مصرع) هماوش قوندى آخر فخر عالم) ابو ايوب هجرتك اللى برنده
يزيد بن معاويه ايله معا استانبول سفرنده بولنوب اوراده وداع عالم فانى قيلمغله قلعه قربنده دفن اولنوب جسد
شريفلرينه كفار ظفر بولمسون ايچون قبرنى بلورسز ايتمشلردر صكره مجاهد فى سبيل الله سلطان محمد ثانى هجرتك سكز
يوز اللى يديسنده اسلامبولى فتح ايتدكده شجرهٔ ولايت بيراميه دن آق شمس الدين حضرتلرينك اشارتلريله تعين
اولنوب زيارتكاه قيلندى شيخ افتاده قدس سره حضرتلرندن منقولدركه بيورمشلردر روم ده ايكى مقام واردركه
اول مقاملرده سالك اولانه بر كون شغل ايتمك غير مقاماتده برقاچ كون اشتغالك غناسن ويرر بيرى اول مقاملرك قوت
روحانيت وزياده تأثيرندن متوجه الى الله اولان از زمانده مراده واصل اولور اول ايكى مقامك بريسى استانبولده ابو
ايوب الانصارى رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك آسوده اولدقلرى يروبرى برج الاولياء بروسه ده حضرت امير
قدس سره الخطير حضرتلرينك قبرلريدر (المحرره) مرض باطنى اولان كشيه) اوزكه دار الشفادر اشبو مقام) درده
درمان ايچون ابو ايوب) روضه سنده صونر كانلره جام) اشيكى طپراغن امير سلطان) ايلدى توتياء چشم انام) برى
استانبول ايچره آسوده) بريسنه بروسه دار سلام) كلدى ارضه بونلره مانند) كرچه چوق كلدى اولياء كرام (وله)
براميرم واريدى حق بنم) اولياء عالمه سلطان ايدى) هپ بيلورلردى جهان خلقى آنى) جمله دلده نامى شيخ سلطان ايدى)
شول شراب حضرت ايوب وش) فيض نطقى دردلره درمان ايدى) رشك خرشيد ايدى نور ظاهرى) باطنى بر بحر
بيپايان ايدى) صغمز ايدى اون سكز بيك عالمه) معرفتله واسع الميدان ايدى) بو ظهور ايله بنه اول سر حق) قالب ايچره

جان كى

جان كبى جانان ايدى) كورمدى كسه ايزينك توزينى) بيلمديلر كيم نه كحل جان ايدى) قبرى قبرسده اولورسه توله كيم)
ترك شهرت ايتمش عاليشان ايدى) اسم ورسمن ايتدى آخر بى نشان) زيرا سر صورت رجحان ايدى (كه بن توليدى اول قدره
اريدم) مبارك يوزكى كوزله كوريدم) قدر عز وشرف ومرتبه (كاوب اوپدى اليكى ديدى اى شاه) كه كوردم يوزكى
الحمد لله) الحمد لله يعنى كوزم آچلمق وجمالكى كورمك نعمتلرينك مقابله سنده مدح وثنا الله تعالى يه مخصوصدر
معلوم اوله كه كوز رؤيته آلتدر پس واسطه ايله جدا ايتمك مقصود بالذات اولان رؤيته تابعدر وسائر اسباب ومقاصد دخى
بو كا قياس اولنه فافهم (اشتديلر بو اعجازى چودلدن) بوكز خلق عاشق اولدى جان ودلدن) اعجاز غيرينى عاجز قيلمقدر
مقصود فخر عالمدن صادر اولان معجزه در (بغدذا) مصرع اولك آخرنده اولان دل لسان معناسنه ومصرع ثانينك
آخرنده كى دل كوكل معناسنه در) نيچون سوميه لر اول آرى جانى) چون انكيچون ياراتدى هپ جهانى) جهان
دنيادر بوراده مراد جميع عوالم مراد اولنور (خصوصا غربته يوزطوتدى كتدى) غربت وطندن ايرلمق (چقوب
حب الوطندن هجرت ايتدى) وطن منزل اقامتدر حبك وطنه اضافتى صفتك موصوفه اضافتى قبيلندندر وطن
محبوب ديمكدر يعنى سوكلو وطننى ترك ايدوب آندن ايراغ اولدى وفى المثنوى (مسكن يار است شهر شاه من) پيش عاشق
اين بود حب الوطن) يعنى يار نيره ده ايسه عاشقه وطن اودر وقال الحافظ (ديار يار مرا دم اقيد ميكند ورنه) چه جاى
فارس كين محنت جهان يكسر نمى ارزد) يعنى عاشق بنداين ديار ياردر يوخسه چكيلن محنت يالكز فارس مملكتى
دكل بلكه بتون دنيايه دكز (المحرره) بروسه دن كوكام المشم زيرا) بكا جور وجفاسى پك چوقدر) بنى حبس
قفس ايدن آنده) بر نفس دردخى دكر بوقدر) پس كشى وطننه ملازمت ايتمك يا فائدهٔ دينيه ويا فائدهٔ دنيويه ايچوندر
بونلردن بريسى اولماسه هجرت كركدر كما قال (سعديا حب وطن كرچه حديث است صحيح) نتوان مرد بسختى كه من
اينجا زادم (المحرره) وطندن دور دوشدم شمدى غربت آشناييم بن) فراقدن ايكلدم طوتدى بزمى صانكه نايم بن)
وجودم مبتلاى زخم هجران اولدى سرتاپا) بكا اغلاك كه يارك آستاننده ن جدايم بن) عجبمى كاسه چشممدن
سرشكم بويله خون آلود) جكرده براو كانمز اوز كه درده مبتلايم بن) بنم شول ناشكيب برزم درد ومحنت وغمكين) دلمدن
آه دوشمز شمره باى وكدايم بن) عراق غمده يم شمدى صفاهاندن خبر بيلمم) بحق مروه سنسز راست بوكيم بى صفايم بن)
نه درويشيم نه سلطانم كالدن عالم ملكه) بيلمز حال وشانم كوشه كير اختفايم بن) ميسر اولمدى درد دل بيچاره يه
درمان) اكرچه نيچه يلدر حق جوياى دوايم بن (كه قانى مكه شهرى قانى يثرب) مكه اهلكه ونقصه لانها تنقص
الذنوب او تفنيها او تهلك من ظلم فيها ويثرب اسم محل فى المدينة سمى بذلك لانه نزل به يثرب من نسل نوح عليه السلام
ولما كان فيها من الثرب وهو الفساد واللوم بسبب عفونة الهواء وكثرة الحمى فلما هاجر رسول الله صلى الله عليه وسلم
كره تسميتها بذلك فسماها طيبة على وزن بصرة من الطيب وقد افتى مالك رحمه الله تعالى فى من قال تربة المدينة ردية
بضربه ثلاثين درة وبحبس وقال ما احوجه الى ضرب عنقه تربة دفن فيها رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف يزعم
انها غير طيبة وفى الحديث من سمى المدينة يثرب فليستغفر الله تعالى هى طيبة هى طيبة لطيب رايحة
من مكث فيها وتزايد روايح الطيب به فيها وتسميتها يثرب فى القرآن انما هو حكاية لقول المنافقين اى بعد نهيهم عن
ذلك وقوله عليه السلام لا اراها الا يثرب ونحو ذلك من كل ما وقع فى كلامه عليه السلام من تسميتها بذلك كان قبل
النهى عن ذلك كما فى انسان العيون وشرح المصابيح پس صاحب محمديه نك يثرب اطلاقى حكايه اوزرينه واردر
مصرع مذكورك معناسى بودركه مكهٔ مكرمه ايله مدينه اراسنده بحسب الظاهر بعد مسافه واريدى (المحرره) مكه دن
تا مدينه يه اى يار) واردر فى الحقيقه بعد الدار) ديديلر ايكيسنك ما بينى) سير اشترله هم اون مرحله وار (اكرچه بردرا كا
مشرق ومغرب) يعنى حقيقتده فخر عالمه قرب وبعد مسافه يوغيدى زيرا زمان ومكان نسبتلرندن منقطع وعالم ملكك
اضافتلرندن متجرد ايدى ديلسه بر نفسده مشرقدن غربه كيدردى وديلسه اوتورديغى يرده جمله عالمى سير ايدردى پس
صورتلرا كاسر ومكه ومدينه فى الحقيقه بر اولمش وقلب شريفى علاقهٔ اينيادن پاك اولوب (وهو معكم اينما كنتم)
سرنى بولمش ايدى فاما بحسب الظاهر حالنه غربت دينلوردى ووطن اولان مكه دن هجرتنده فرقت اكلنوردى
(المحرره) سراهرى بيلور ايكن آدم) ينه زار اولدى اهبطوديخلك) قلبى جنت مثال ايكن آنك) ينه اغلردى يرله
اينجلك (ولى ارض تهامه الطف ايدى) چو كعبه آنده ايدى اشرف ايدى) تهامه مكه شرفها الله تعالى يعنى مكه حضرت
كعبه يى مشتمل اولمغله سائر بقعه لردن اشرف ايدى زيرا كعبه سر ذاته اشارتدر وقديمدن منظر انبيا واوليادر وهر وجهله
شرف وعزت وجاه بولمشدر (المحرره) بر عالى سرسن يا كعبة الله) عالمده برسن يا كعبة الله) واروب جمالك سير اتسون
عاشق) خدايه ايرسون يا كعبة الله) حجرك كورن شيشهٔ عارن) طورمسون قرسون يا كعبة الله) حتى استين بو لكه

مالين) سكا جان ويرسون يا كعبة الله) حب الوطن سن نخر عالمه) نه شريف يرسن يا كعبة الله) اولمدن حق طوافك ايدوب) جنته كيرسون يا كعبة الله) كه سنسين خير ارض الله ديدى) سنى ارتق سور الله ديدى) خير ارض الله اجماع علما ايونك اوزرينه دركه نخر عالم عليه السلامك اعضاء شريفه سن ضم ايدن بقعه يالبقاع ارضك جمله سندن حتى عرش وكرسيدن بيله افضلدر بعده كعبه بعده مسجد مدينه بعده مسجد قدس اشرفدر بعض ثقه دن مسموعدركه مسجد قدسدن صكره افضل اولان شام شريفده جامع بنى اميه آندن بروسه ده جامع كبيردر ولذا قالوا الجامع الكبير فى بلدة بروسه خامس المساجد الخمسة وكان موضع بيت العجوز لم تدرك سفينة نوح عليه السلام فحفظها الله تعالى من الطوفان هكذا انكشف لبعض اهل الله ثم بناه من السلاطين العثمانية بايزيد الاول الشهير بيلدرم وطرح اساسه بيده المباركة حضرت الشيخ السيد محمد البخارى الشهير بحضرت امير سلطان قدس سره الخطير وقد اتفق على فضيلة هذا الجامع الشريف كل من نشأ فى بلدة من اهل الله تعالى فى قرن وكذا غيرهم ممن دخل فيه قالوا فى حقه انه جامع فيه فيض نور الله تعالى ومعبد فيه رمز سر الله تعالى وقبس فيه ضياء الارواح ونفس للنفوس والاشباح لموات القلوب محى وفيه دواء الامراض ايها المحتاج وله من قبابه عشرون وله منبر عليه شؤن ان محرابه كهيكل عمود نور الله كبيت معمور ركنه عين عماد الاسلام فعليه تحية وسلام (بولاره كلدى پس اول نور كونين) چقوبن كوكاره تا قاب قوسين) بوراده غايت مغياده داخل دكل يعنى تانك مابعدى ماقبلى جنسندن خارجدر زيرا قاب قوسين افلاك جنسندن دكلدر پس افلاكه عروج صورى وقاب قوسين اوادنايه عروج معنويدر يعنى نخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بوقدر صورى ومعنوى عالى وشريف مرتبه بولمش ايكن ينه (رحمة للعالمين (وما ارسلناك الا رحمة للعالمين) سرينك مقتضاسيله خلق اراسنه كلدى آنك دعوت وارشاديله كوكل يوزلرى كولدى (لمحرره) ياغمسون نار غمكله سينه لر) المدد اى نخر عالم المدد) پاره پاره اولمسون آيينه لر) المدداى نخر عالم المدد (قاب قوسين اوادناد يرلك) كان وحدتدن الندى كوهرلك) عاشقه دركاه مولى دردرلك) المدداى نخر عالم المدد) اغلمقدن كوزلرم دوندى يمه) عرض ديدار ايله كل بو عالمه) نيجه بريانسون كوكل نار غمه) المدداى نخر عالم المدد) كيرمسك ارشاد له كرآريه) حق نصيب اولمزدى بزآواره يه) قيل تنزل حق ء بيچاره يه) المدداى نخر عالم المدد (كاور تفسير ايچنده برروايت) سن آنى جان ايچنده قيل درايت) روايت خبر نقل ايتمك درايت بيلمك (كه يثرب اهلى چوق بيلاديلر آنى) كه كلدى بونلره صاحب مثانى) صاحب مثانى صاحب قرآن ديمكدر بيانى مرورايلدى (بوغيدى بونلره كسه معاصر) سهندسلردى هيئتده مباصر) معاصر يعنى اوعصرده بونلر كبى فصيح وبليغ عالم بوغيدى اعلم ان الهندسة من اصول الرياضات قال فى كتاب اقليدس صناعة الهندسة هى احدى الصناعات النظرية ولها مبادو اوائل وهى اصولها وقواعدها والمعنى المبحوث عنه بهذه الصناعة هو ماهية المقادير التعليمية وخواصها ومبادى هذه الصناعة هى تحديد بسائط هذه المقادير وتقديرها وقسمتها الى اوائل انواعها وتفصيلها والمقادير التعليمية تنقسم الى ثلاثة انواع هى البسيطة العلوية والسفلية اى العناصر الاربعة دون المواليد الثلاثة (اعلم ان الهيئة) علم يعرف منه احوال الاجرام (مباصر) بوراده عليم معناسنه در بصير كبى ولكن بوتعبيرده لطف وار دزيرا هيئتده رصد نظر بصر ايله اولور يقال باصر اى نظر ايهما يبصر قبل وتباصروا ابصر بعضهم بعضا (خصوصا سوزلرى شعر وصنايع) مجازو استعارات وبدايع) والشعر اما منطقى وهو المؤلف من المقدمات الكاذبة واما اصطلاحى وهو كلام مقفى موزون على سبيل القصد فالقيد الاخير يخرج المنظوم القرآنى لانه ليس على سبيل القصد فالمراد بالشعر الواقع فى القرآن العظيم الشعر المنطقى سواء كان مجردا عن الوزن اولا والشعر المنطقى اكثر ما يروج بالاصطلاحى كما فى انوار المشارق) درقيامت نرسد شعر بفرياد كسى) كرسراسر سخنش حكمت يونان كردد) واما قول صاحب المثنوى) از كرامات بلند اوليا) اول شعرست آخر كيميا) فالمراد بالشعر فيه القدرة على النظم ونظم القصائد الالهية والكلمات الربانية ومثله ممدوح لكونه مشوقا ومحركا لقلوب اهل البداية الى جانب المطلب الاعلى بخلاف النظم المجازى (لمحرره) يريدر ايلسم حكمت ايله نظم كهرى) ويروب صناعت شعره عجيب زيب وفرى) عروس حكمته زينت ويرر بوكون نظمم) بجتمى درسه بنان قلم قلاده لرى (نوله ميان خياله نطاق بنداولسم) بوكاركاه كمالك الده درهنرى (وله) عقد نظمم قيمتى بهايه چيقر) نيچه جوهر خزينه سينه دكر (بحر معنايه آشنا اولدم) چقارورسم نوله طالوب جوهر) درمعنايه صدف دار اوله لى (نظمله اكلنورم شام وسحر) كاه نظم ايله كاه نثر ايله) قلم بروبحره فيض دوكر (وله) نوله كرسو يلريسم ماهورم) بى تكلف سخنده معذورم) يوق دلمده هواى عشق مجاز) فى الحقيقه مجازدن دورم) دوشدى كوكلم بوكون خرابانه) صورتا كرچه سوزه معمورم) هله چل سال صبر ايدوب آخر) قيمتى بوله چين فغفورم) نفس ايردى بكاسليماندن) كرچه كيم بى وجود برمورم) دم اورورسم نوله حقيقتدن) روح منصوروسر

طيفورم) حقيا چون بنم دكل بو وجود) بوغدحده شمدى مجبورم) صنايع جمع صنعة اهل حرفتك عملنه ديرلر بوراده مراد صنايع شعريه در مجاز اسم لما اريد به غير ما وضع له لمناسبة بينهما كتسمية الشجاع اسدا وهو مفعل من جاز اذا تعدى لانه متعد من محل الحقيقة الى محل المجاز (استعارات) جمع استعارة وهى ادعاء معنى الحقيقة فى الشئ للمبالغة فى التشبيه مع طرح ذكر المشبه من البين كقولك لقيت اسدا وانت تعنى الرجل الشجاع ثم ذكر المشبه به مع ذكر القرينة يسمى استعارة تصريحية وتحقيقية نحو لقيت اسدا فى الحمام (بدايع) بديعك جمعيدر وعلم البديع علم يعرف به وجوه تحسين الكلام بعد رعاية المطابقة لمقتضى الحال ووضوح الدلالة (بلاغتده كلامه سحر ايدرلر) فصاحتده مقاله دردوكرلر) البلاغة فى الكلام مطابقته لمقتضى الحال مع فصاحته والبلاغة فى المتكلم ملكة يقتدر بها على تأليف كلام بليغ (سحر) السحر كل ما لطف مأخذه ورق وفى الحديث ان من البيان لسحرا اى ان بعض البيان يعمل عمل السحر ومعنى السحر اظهار الباطل فى صورة الحق (والبيان) اجتماع الفصاحة والبلاغة وذكاء القلب وانما شبه بالسحر لحدة عمله فى سامعه وسرعة قبول القلب له وهو مثل يضرب فى استحسان المنطق وايراد الحجة البالغة وفيه تشبيه حسن (فصاحت) الفصاحة فى اللغة البيان وفى الاصطلاح ما ذكره اهل المعانى (بعدذا) بو بيتده كلام بليغى سحره وكلام فصيحى دره يعنى انجويه تشبيه ايلدى فافهم (مدققلر نظرده قيل ياررلر) يعنى برقيل ياراسه نيچه دقيق وانجه اولورسه آنلردخى بويله انجه فكر صاحبلرى ايدى (كمال علمله انسان آررلر) يعنى صحبت وخطابه لايق كمال علمله موصوف محقق ومدقق انسان آررلر يوخسه هر مقلده التفات ايتمزلر (لمحرره) كل آررلر چمنده بلبل وش) خار وخاشاكه ايلمزلر ميل) خرلا يفهمى نيلر سلطان) واريكن خانه ده طويله خيل (بوكز چونكم عيانه كلدى اخبار) اخبار خبرك جمعيدر يعنى اول نخر عالم صلى الله عليه وسلم افنديمز حضرتلرى مكه مكرمه ده ايكن مدينه منوره ده اولنلر آنك خبرن ووصفن اشيدرلردى شمدى مدينه منوره يه قدوم ايتدكارنده خبرلر عيان ومشاهده مرتبه سنه كلدى پس وليس الخبر كالعيان لمعاينة وفقنجه اول خبرلرى تصحيح وتحقيق ايچون علما واشراف خبرله قناعت ايتميوب صحبتنه كلديلر (احبار) اولورسه عالم وفاضل كسنه لرديمك اولور (تأمل ايده لر تا حلمن آنك (تعقل ايده لر تا علمن آنك) الحلم هو كيفية نفسانيه تقتضى العفو عن ذنب المذنبين مع القدرة العلم هو الاعتقاد الجازم المطابق للواقع (كماليني كوروب منقاد اوله لر) وقادتده دخى نقاد اوله لر) منقاد مطيع وقادت ظرافت يعنى عقللى لق نقاد مبالغه ايله نقد ايدجى يعنى يرامزى ايوسندن سچوب چقاريجى مقصود اول علمالرك نخر عالم عليه السلام مجلسنه كلوب قوت فراست وكمال زكاوت ايله آنك كمال صدقنى تشخيص وتمييز ايتدكارين بياندر (الهى) يارسول الله سوزلك قند نبات) فيض

نطقك مرده يه عين الحيات) كيم سكا ايرديسه هر كز اولمدى) كيم سنى كورديسه يلمزبنات) برنظرله

نيچه اعمى اركوروب) ظلمت اهلى بولدلر انوار ذات) آشنا قيلدك نيچه بيكانه يى) بولدى غمدن

عاشق اولنلر نجات) خلقى ارشاد ايدى هجرتدن مراد) يوخسه ويرلدى سكا

ست جهات) كورديلر قال اهلى حالك بيلديلر * اشيككده اولديلر

قول قات قات * علمكه يوقدر نهايت تا ابد * حلمك

عاصيلرده قو يمز سيأت * يارسول الله

نظر قيل حق يه * اول زمانكيم

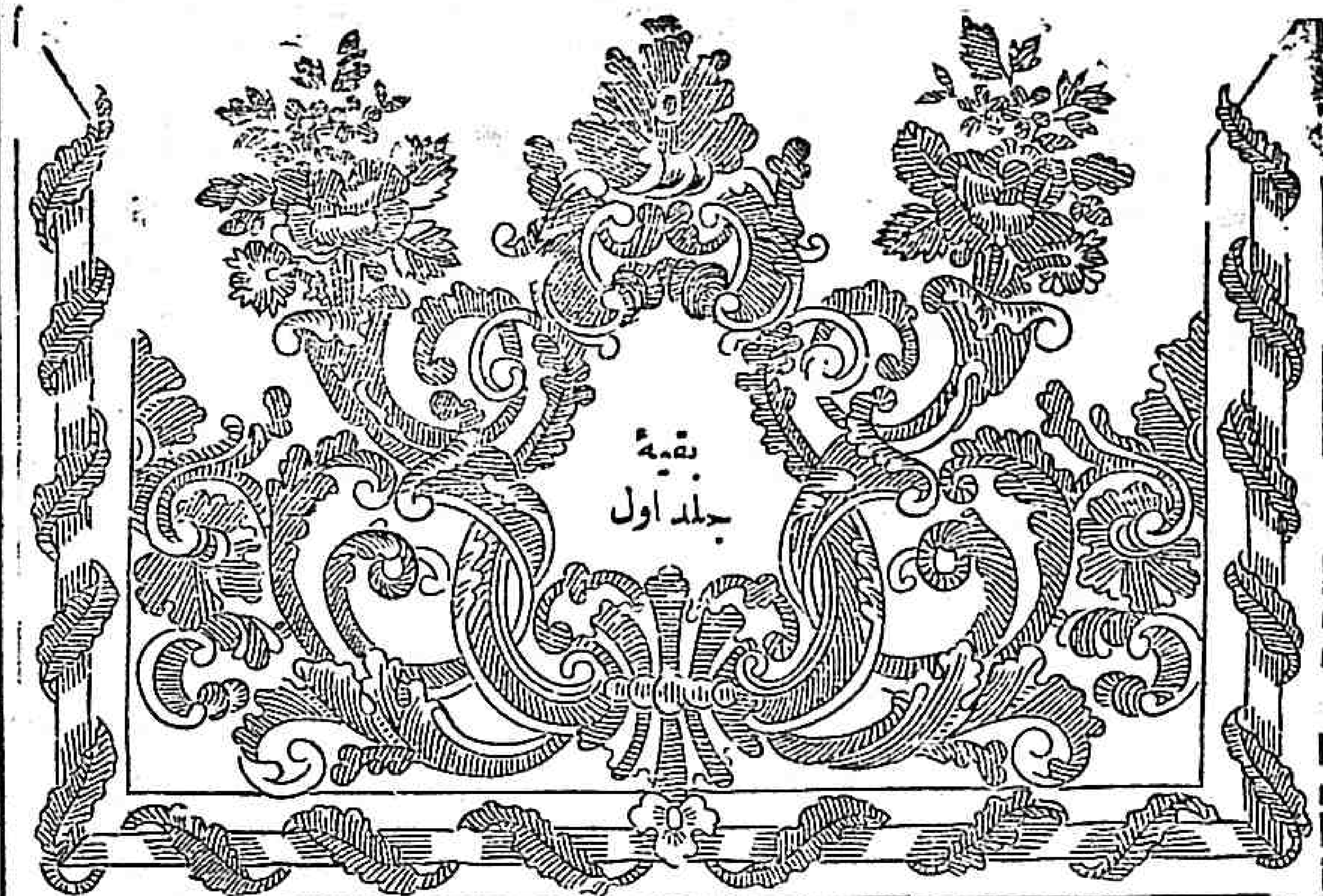
قان دوكه چشم

عصات

تم.

بسم الله الرحمن الرحیم

قصیدة لحضرة النبی صلی الله تعالی علیه وسلم

القصیدة من القصد لان الشاعر یقصد تجویدها وتهذیبها والتاء للنقل الی الاسمیة او من القصید وهو المخ السمین الذی یتقصدای ینکسر اذا اخرج من قصبته لسمنه فسموه بها کما یستعار السمین للکلام الجزل الفصیح والغث للردی منه والتاء للوحدة (وقیل) القصیدة من اقتصدت الکلام ای اقتطعت وفی الاصطلاح ماتکرر رویه الحرف الاخیر قبل الاطلاق * والروی هو الحرف الذی تبنی علیه القصیدة وتنسب الیها مثل قصیدة دالیة اولامیة قیل لاتسمی الابیات قصیدة حتی تکون عشرة فما فوقها (وقیل) حتی تجاوز سبعة ومادون ذلک قطعة کما فی الحواشی الحسنیة علی المطول بعدذا لوح صماخه یراعهٔ اصغا ایله نقشبند * یعنی ثقه دن مسموع اولان خبر حیرت افزای هوشمند * بودرکه صاحب محمدیه بوقصیده یی ثبت واملا وطامور تحریره نکاشته قیلورکن دل پر وجد وحالتی تنور آتشین تجلیده سوزان اولمغله جکردن بر آه جهانسوز چکوب رشک شهاب اولان شراره لرندن دردست اولان ورق یانمش * وما تمزده کبی سیم سیاه رنکه بویانمشدر تکمیل بیوردر) یاترجانی ایدر آهی الندن طوتشور اوراق (یحیی) حق صقلسون کوکلده کی آتش بیلورمسن دکز جهان وخلق جهان برشراره یه (نفعی) ضبط آه ایلمه در عاشقه اول چاره * بن ایسه آهسز آرام ایده مم آه مدد (الا) حرف تنبیهدر بومقوله یرلرده اولان تنبیه ونداده مقصود مطلق انبساطدر نته کم حق تعالی یه امردن مراد تضرع ونیازدر (ای) همزه نک فتحی ویانک سکونیله حرف ندادر کسرله حرف ایجابدر بوراده مراد اولدر نعمة الله لغتنده کسرله اولان ای ایچون دخی حرف ندادر دیمشدر مکر تصرفات اعجامدن اوله (سرور) باش بوغ اولان کمسنه قال ابن الکمال سرور سرکبدر سرایله وردن ورفارسیده لسان عربیده ذومعناسنه درسردن مراد بومقامده ریاست ومتبوعیتدر مجازا غلبهٔ استعماله سر مقدم ومتبوع معناسنده حقیقت منزله سنه وارمشدر سرلشکرده کی سرده اول معنایه در اورادن تجوز اسابقاذکر اولنان معناده مستعملدر سرورلک معناسی صاحب ریاست اولور انتهی پس فخر عالم صلی الله علیه وسلمک سروراولمسی رئیس الاسماء اولان اسم اعظمه مظهر اولوب جمیع عوالمده وجمله مقامات ومراتبده مقدم ومتبوع اولدیغیدر * لمحرره * پیشروسن جمیع اسمایه * مظهر تامسن مسمایه * سکا تابعدر بوموجودات * نته کم شول ستاره لر آیه * اولمسک کلمزیدی برموجود * سنده درجمله جود ایله مایه (من الاین الی الاین) این مکاندن سؤالدر یعنی نره دن نره یه کیدرسن مقصود علمدن عینه وذاتدن صفاته ومکه دن مدینه یه اولان حرکتی بیاندر من الاین الی الاین

من العلم الی العین) فما العلم سوی العین) وما العین سوی الاین) وما الاین سوی البین) وما الکل سوی العین) قال تعالی (وهو معکم اینما کنتم) وهذا الاین متناول لجمیع الاینیات الازلیة والابدیة من المعنویة والروحانیة والمثالیة والحسیة والدنیویة والبرزخیة والنشریة والحشریة والنیرانیة والجنانیة والغیبیة والشهادیة مطلقا کلیة کانت اوجزئیة وهذه المعیة والاینیة من المبهمات الاعند اهل الله تعالی (حجابین) حجابک تثنیه سیدر پرده معناسنه قپویه آصدقلری پرده یه حجاب دیدیلر دخوله مانع اولدیغیچون لان الحاجب المانع ومنه حاجب الامیر وابن الحاجب کان والده حاجبا للامیر الدین شوسک الصلاحی وکان کردیا بعدذا بوراده حجابین کلمه سنک ایکی معنایه تحملی واردر اولکیسی بودرکه حقیقت تثنیه مراددر من الاین الی الاین دن منفهم اولان ایکی این پرده لریدرکه بری ذاته وبری صفاته متعلقدر پس دیمک اولورکه ای سرور محبوب اکرچه مکه دن مدینه یه هجرت وسفر پرده لریله بورندک * وحالا نامک مهاجر ومسافر اولوب بومعنایه بناء ذات وصفاتکه نقاب اورندک * ولیکن بزه بی پرده بوزک یعنی ذاتک عرض ایله زیرا بزم سکا نظرمز لا تعین مرتبه سندن اولان ذاتکه دربزاین وبین نسبتلرین وعلم وعین اضافتلرین بلمزز) چشم ستاره لر کبی اچغه مائل اولمزز) همتز بلند درقدکه در نظاره مز * پس بزمعشوقک شهودنی هر وجهله بی پرده استرز) حله سندس اولورسه چکین چالک ایده ین) دم وصلتده بکا حائل اولور پیرهنم * وفی المثنوی * پرده بردار وبرهنه کوکه من * می نخسبم باصنم باپیرهن * ایکنجیسی تثنیه ایله مراد تکریر وتکثیردر کما فی قوله تعالی * ثم ارجع البصر کرتین * وقولهم لبیک وسعدیک ونحوهما پس دیمک اولورکه ای سرور محبوب اکرچه سنک وجه بالذوجود تابنا کسکده حقه نسبتله برحجاب یوقدر ولیکن خلقه اضافتله چوق حجاب واردر انکیچون هر عاشقک کوزینه کوره کورینورسن بناء علی ذلک ذاتکدن جمله تعینات پرده لرینی قالدروب دیده لرعزی نور جمالکله طولدر زیرا ابراغیاردن دکلز که بزه بسته نقاب کورینه سن وکونا کون پرده لرله بورینه سن * کما قال الحافظ معشوق عیان میکذرد برتو ولیکن * اغیار همی بیند ازان بسته نقابست * وقال حضرت شیخی وسندی قدس سره فی بعض الهیاته الترکیة * شهود ایلردی آثاری اولوا الابصار اولنلر هب * ولی اغیاری منع ایلر ایدوب غیرت جلال هو بعدذا بوحجب کثیره فی الحقیقه عاشقک کوزنده ویوزنده در پس لازم وواجبدرکه دست همتله اول پرده لری رفع ایدوب جانانه بی پرده نظر ایلیه انکیچون الله تعالی ایله وفخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله هرکسک بردورلو معامله سی واردر زیرا کیمی برزخده وکیمی عین الیقینه ایرمشدر وعین الیقینه واصل اولنلردخی مراتب اوزرینه درکایت ایله بی حجاب اولماق انبیا وکمل اولیا حالیدرکه انلر تجلی ابدیه یه مظهرلردر شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلرندن منقولدرکه انلر مرادایتدکلری انبیا واولیا ارواحیله اوچ وجهله کوریشورلردی دیلرلرسه اول نبینک ویا ولینک روح پاکنی بوعالمه استنزال ایدوب صورت عنصریه سنه مشابهه برصورت مثالیه ده متجسد ادراک ایدرلردی ودیلرلرسه عالم منامده احضار ایدرلر ودیلرلرسه کندی هیکلندن منسلخ اولوب اول نبینک ویا ولینک عالم علویده اولان مقامنه واروب اوراده ملاقی اولورلردی فسبحان القادر) پس بومعناکه شیخمز بوزه انعام اولنمشدر زیاده بی پرده لکدن ناشیدر وبیورمشلردرکه رؤیة المصطفی صلی الله علیه وسلم بصفته العلویة ادراک له علی الحقیقة وعلی غیر صفته العلویة ادراک للمثال انتهی وبوخصوصک شواهدی چوقدر کتب قومه مراجعت اولنه وهر سالک یا کروکندی وجدانده بوتفاوتی بولور وایش نه بوزدن اولدیغنی بیلور ذوق صحیحی اولمیان ایسه کتب ورسائل تتبعنه دوشر والله الهادی * لمحرره * رفع حجاب ایله یوزک کوره لم * عرض دیدار ایله یارسول الله * بی پرده مجلس خاصه ایره لم * عرض دیدار ایله یارسول الله * حقدن یک بر پرده بورینوب کلدک * بوقدر نقابلر اورینوب کلدک) هرکسه حالنجه کورینوب کلدک) عرض دیدار ایله یارسول الله) طریق هجرته ایلیوب دخول من الاین الی الاین یارسول * کوزلیوب طوردرلوسنی صاغ وصول * عرض دیدار ایله یارسول الله * کوکل خراب اولدی افتراقکله) جکر کباب اولدی اشتیاقکله) قومه آخر بزی بوفراقکله) عرض دیدار ایله یارسول الله) اوقنوردم بدم اسمک دللرده) خبرک سویلنور جمله ایللرده) حق یه تجلی قیل بوبوللرده) عرض دیدار ایله یارسول الله) یوزک بنون مثانیدر مثانی اوصاف قرآندندر مثنی ویامثنی نک جمعیدر) قال الله تعالی فی سورة الزمر * الله نزل احسن الحدیث کتابا متشابها یعنی الله تعالی اعجازده ویاجودت لفظ وصحت معناده آیات وسوری بری برینه مشابه قرآنی ایندردی (مثانی) واول قرآنک بروصفی دخی بودرکه ایکی قات قیلنمشدر یعنی امر ونهی ووعد ووعیدی وذکر رحمت وعذاب بهشت ودوزخ ومؤمن وکافری مشتملدر وبوبیتده اوچ موضعده واقع اولان درلفظی ادات خبردر وجائزدرکه یقول معناسنه دخی اوله ولیکن بوصورتده رسم خطک مقتضاسی یایله دیریازلمقدر بعدذا بوراده مثانی تعبیرنده لطف واردر زیرا بالاعتبار وجود ایکیدر بری وجود حقدرکه وجود محکمدر وبری وجود خلقدرکه متشابهدر زیرا کندی نفسنه نسبتله عدم ومفیض الوجوده اضافتله وجود اولمق بیننده دائر اولمغله بین الاضافتین والجهتین وجود متشابه اولدی معناسی کلام بودرکه

سنك يوزك بنم يوزمدر وسنك يوزك قرآندر يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك يوزنى كورن حقك جمالنى كورمش اولور
واول يوزك سيرنه ايرن قرآنك حقايقنه دسترس اولور زيرا اكر كتاب وجود ظلى اعتبار اولنورسه حروف شئون غيبيه
وكلمات اعيان علميه وآيات حقايق ارواحيه ومثاليه وسور صور حسيه انده بالاجمال مندرجدر واكر كتاب وجود
حقيقى اعتبار اولنورسه حروف اسماء ذاتيه وكلمات اسماء صفاتيه وآيات اسماء افعاليه وسور اسماء آثاريه آنده بالتفصيل
مندمجدر پس فخر عالم صلى الله عليه وسلم حقيقت قرآن ايله متحقق اولديغى جهتدن قرآندر وقرآن صفت حقدر صفات
حق ايسه (وان الله لغنى عن العالمين) مرتبه سنده ذاتك عينيدر (قال الامام على كرم الله وجهه) وانت الكتاب المبين
الذى) باحرفه يظهر المضمر) وقال الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر) انا القرآن والسبع المثانى) وروح الروح لا روح
الاوانى) وقال السيد نسيمى) يوزك مصحفدراى روح مصور) تعالى شأنه الله اكبر) معلوم اوله كه سيد نسيمى فضل الله
حروفينك خلفاسندندر وبونلر سلوكلرين حروفله قيلمشلر واوتوز ايكى حرفى شكل انسانده بولمشلردر حروفيه اطلاق
اولنان اشق طائفه سنك مذموم اولديغى حرمت شرعى هتك ولازم الفعل اولنلرى ترك ايتمكله دربوخسه حقيقته
مطابق اولان معرفت وشريعته موافق اولان حقيقت مقبولدر (براه من برانى در) براه ضميرى بنون لفظندن منفهم
اولان حقه كيدر برانى ده اولان ياء متكلم فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن عبارتدر مقتضاى ظاهر برانى من براه در وليكن
ضرورت ايچون عكس ايتدى مكر يوزك بنون كلامنده اولان خطاب فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن حقه اوله وليكن
ساقهٔ كلام زيرالك خلافنه قرينه در فافهم يعنى سنك آيينه كده صفات حق جلوه كر اولمغله سنك صورتكى كورن
صورت رحمانى كورمش اولور) وفى الحديث من رآنى فقد راى الحق وذلك لانه كان متجليا بجميع الاسماء ماعدا الممتنعات
اذ لا ظهور لها فى هذا العالم (ولكن لن ترانى در) قال الله تعالى حكاية عن موسى عليه السلام (رب ارنى انظر اليك
قال لن ترانى اى ببشريتك ووجودك وهو لا ينافى الرؤية والشهود حال الفناء واضمحلال الوجود وذلك لانه لا يراه تعالى
الا من كان الحق له بصرا كما قال فبى يبصر والبصر النور الملكوتى ولذا قال كنت له سمعا وبصرا دون اذنا وعينا اذ الاذن
والعين من الحواس الملكية فافهم (تحيرت بهاتين) تحير سر كردانلق يعنى هيچ بر جانبه توجه ايده ميوب قالمق هاتين ده
اولان ها تنبيه ايچوندر تين تثنيهٔ مؤنثه اشارتدر كه برى رؤيت وبرى عدم رؤيتدر وجائزدر كه بهاتين المقالتين تقديرنده
اوله يعنى كاه اولور كه آنى كورن بنى كورمش اولور ديرسن وكاه اولور كه بنى كيمسه كورمز ديرسن بنده بو ايكى معنى اراسنده
متحير اولدم معلوم اوله كه كنه ذات مرتبه سنده حقه نه رؤيت ونه معرفت تعلق ايتمز زيرا حقك اسم ورسمى اولمق تعين اول
مرتبه سندندر كه مرتبهٔ الوهيت ديرلر آنكيچون فاعلم انه لا اله الا الله كلمه سنده على الوهيته تعليق ايتدى يوخسه لا تعين
عالمنه كوره كه غيب هويت ديرلر نظر وادراك وكشف وعيان تعلق ايتمز پس اولكى مرتبه يه كوره (من عرف نفسه فقد
عرف ربه ولا اعبد ربا لم اره) ديلدى ومرتبهٔ ثانيه يه كوره لا تدركه الابصار ونورانى اراه ديلدى پس حق تعالى اسما
وصفات وافعال وآثارله تعيننه كوره مرئى ومعروف ورب العالميندر وغيب ذاتنه كوره غير مرئى وغير معروف وان الله
لغنى عن العالمين در (هدايى) بشر حدى افندى بوقدردر* اوته سن صانمه مقدور بشردر* مكر كيم برق خاطف كبى
برآن* قولك سر بينه ايره نور رحمان) وليكن زائل اولور بينه اولدم) ايرشمز آكا بيلك عقل آدم) اكر سؤال اولنورسه كه
رؤيت ومعرفتدن قنغيسى افضلدر جواب بودركه رؤيت معرفتدن اشرف واعلادر زيرا عارفلر منازل وصاله
مشتاقلردر فاما واصللر منازل معرفته مشتاق دكللردر انكيچون فخر عالم صلى الله عليه وسلم رؤيتله مشرف اولدى
يعنى معرفت بابنده خلقك اكملى اولان فخر عالمه حق تعالينك رؤيتله امتنانى رؤيتك شرفنه دلالت ايتدى اكر سؤال
اولنورسه حيرت نيجه در جواب بودركه اكابر اهل اللهك حيرتى ممدوحدر زيرا معرفت وشهودله كمال تحققدن صكره
حاصلدر پس بونلرك حالى بحر محيطه دوشنلرك حالنه بكزركه اصلا كنار بلمزلر غربت كبرى وحيرت عظمى بودر بسر
الله لنا ولكم الحاصل اوچيوز التمش بيك عالم واردركه اكا عوالم سيرانيه ديرلر كيمى نورانى وكيمى ظلمانيدر سالك اولنلره
عنايت عظمى ايريشوب بو جمله عوالمك سيرنى تكميل ايدوب اصل الاصوله وصولله سابقين مقربيندن اولورلرسه حيرت
ممدوحه اهلى اولورلر والا اثناء سيرده قالوب برازخك بريله مقيد اولورلرسه حيرت مذمومه اهلى اولورلر انكيچون مرجع
طريقتمز هدايى قدس سره بيورورلر* نيجه برجابدن آرتميه لم* اركورسكا بولده سورنميه لم* حجابدن مراد كه اولنان
اوچيوز آلتمش بيك عالمدركه آندن آرتميان حقه ايره ميوب يولده سورنور قالور وليكن مرحوم بو كلامى توسطى حالنده
ديمشدر جميع تعينات پرده سن آچوب جمال مطلق رؤيتنه شواهد كثيره واردر آنكيچون اواخر عمرنده انشا ايتدكارى
الهيلرينك اكثرى حمد وشكره متعلقدر كه آخر العقبا تدر عجبدر كه زمانه ده علوم صوفيه دن بى خبر وسلوك قومدن
بى بهره اولنلر برازخ اهلنى كامل ظن ايدرلر وانلرى مرشد اتخاذ ايدوب بلمدكارى يوله كيدرلر (المحرره) تجلى قيل

جمال كله الهى* تسلى قيل وصال كله الهى* بو بولده سن بزى دلتشنه قيلمه* مدد قاندر زلال كله الهى* قومه حيرتده
بو بله زار وكريان) بزى باشه جلال كله الهى (نقاب لن ترانى اولمسون سد) بتر قالدق خيال كله الهى) سراى وصله دعوت
قيل فقيرى) ظهور الطاف ايت نوال كله الهى) وجود حقى بى تكميل ايله) بوكون سر كمال كله الهى (سبانى حسنك
يا من هدانى للهوى وصلا سبانى سبى دندزاسيرا ايتمك معناسنه ومن كلام الحافظ) سبت سلمى بصدغيها فؤادى) والحسن
كون الشئ ملايما للطبع كالفرح وكون الشئ صفة كمال كالعلم وكون الشئ متعلق المدح كالعبادات وفى القاموس الحسن
الجمال والمحاسن المواضع الحسنة من البدن والجمال الحسن فى الخلق والخلق قال الامام السهيلى فى الامالى الفرق
بين الحسن والجمال ان الحسن يتصف به ما كان شيأ منفردا كالنعل تقول نعل حسنة وخاتم حسن فاذا اجتمعت
من ذلك جملة وصف صاحبها بالجمال وبالحسن ايضا وايضا ان الحسن ما استحسنته وكان لك فيه غرض فليس بصفة
قائمة بالذات والجمال صفة عين فهو جمال فى حقك وفى حق غيرك انتهى والهداية الدلالة الى ما يوصل الى المطلوب ويقال
هى سلوك طريق يوصل الى المطلوب (والهوى) بالقصر العشق بالكسر وهو افراط المحبة قال ابن ملك اعلم ان المحبة
الموافقة ثم الميل ثم الود ثم الهوى ثم الوله فالموافقة للطبع والميل للنفس والود للقلب والمحبة للفؤاد وهو باطن القلب
والهوى غلبة المحبة والوله زيادة الهوى انتهى) والوصل ضد الهجر بالفتح كما فى القاموس بعدذا مصرع مذكورده
اولان كاف ومن فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن عبارتدر ووصلا هدانى يه مفعول له در يعنى حسنك بنى اسير ايتدى اى
بنى وصلتيله شرفياب ايتمكيچون عشق ومحبتنه دلالت ايدن سرور محبوب زيرا عشق وصلته وسيله در كما قال حضرت
الشيخ هدايى قدس سره) مقدم كوندروب عشق ومحبت) صوكنده وصلنى احسان ايده دوست* بوندن ظاهر اولور
كه عشق مقصود بالذات دكلدر پس مقام عشقده قالنلر هنوز طريقده در وعشقه باعث اولان بنه معشوق طرفندن
بر بهانه در وبودخى لايح اولور كه صاحب محمديه مقدما اول سرور محبوبك عشقنه كرفتار اولوب صكره يا حال انسلاخده
ويا منامده انى صفت علويه سى اوزره بنه مطالعه يه موفق اولدقده وبزم وصلتنه دخوله رخصت بولدقده بالكليه
كمند حسننه اسير ومجنون كبى درزنجير اولمشدر (المحرره) بوقدر حسنله اوليلينك* اولمسونمى يوزن كورن مجنون*
سرو آزادنه اسير اولان* قيلمسونمى قدوبالاسنى نون (رجائى منك يا هادى) اى بنى طريق عشق ومحبته دلالت وارشاد
ايلين سرور محبوب سندن اميدم بودركه (اغثنى بالغياثين) الاغاثة فرياد رسيدن يعنى مددايتمك غياثين غياثك
تثنيه سيدر غياث مدد ويار دمك اسميدر قال فى القاموس استغاثنى فاغثته اغاثة ومغوثة والاسم الغياث انتهى يعنى
بكا ايكى وجهله مدد ايله كه برى مدد عشق وبردخى مدد وصلتدر الحاصل سنك يولكده عشقم آرتوب اكسلمسون
وقدم مجلس وصلتكدن كسلمسون (المحرره) دوشه لى بو جانمه سوداى عشق* جمله وارم اولدى هب يغماى عشق*
حسنكه پروانه اولوب يانرم* اولورم بن بويله بى پرواى عشق* ماسوا كيرمز كوزينه ذره جه* عاشق چون اولدرر
صهباى عشق* كيمى فرهاد ايدر طاغلرده آه* كيمى مجنون ايدر ليلاى عشق* عاقبت منصورى بردار ايلدى*
ويردى فتوا سن انك منلاى عشق* صانمه كيم بوقدر نشانى عاشقك* قانلو ياشدر شاهد دعواى عشق* ناله سندن
كوزلرم جيحون اولوب* دلدى بغرم هر طرفدن ناى عشق* كوهر علم لدنى فيض ايدر* هر قچن جوش ايلسه درياى
عشق* قاف دلده ماسوادن ال چكوب* حق استغناده در عنقاى عشق (من آن دم يافتم دولت كه كشتم ذرهٔ نعلت
آن اسم اشارتدر بعيد ايچون ذلك كبى دم وقت وزمان معناسنه در وقد سبق الفرق بينه وبين الميقات يافتم بولدم
دولت مالده ثروت كشتم كاف عجميله اولدم ذره زياده كوچوك قرنجه وشعاع شمسده كورينن اواجق غبار بوراده مراد
غبار در نعلت ده تا خطاب ايچوندر نعل باشمق ونعليندر معنى بودركه اى سرور محبوب بن اول وقت دولت واعتبار بولدم
كه سنك نعلينك غبارى اولدم يعنى سنك يولكده فقر وفنا اختيار ايتمك براكسيردركه ناقصلرى تكميل وبردولتدركه
فقيرلره غنا تحصيل ايدر بوندن مراد تواضعك شرفن وفنا فى اللهك اربابنك سعادتن بياندر وبونده اشارت واردركه كشى
نقدر فقير اولسه بينه اهل غنايه انتساب ايله غنيدر آنكيچون شاعر ديدر (ع) كداى دلبر اولمق يك جهانك پادشاهندن
زيرا پادشاه صورتده غنى ومعناده فقيردر عاشق ايسه بونك عكسنه در پس ارباب دل قتنده معتبر اولان معنادر* صورته
باقمز نظر اهلى اولنلر غم دكل* دلبر سيمين بدن بولمزسه زرين جامه لى* نه مذهب جلده رغبت وارنه زرين لوحه يه* نظم
فردوسى درر مرغوب ايدن شهنامه يى (كسى كاو شمس حق بيند چه پرواى سراجين) شمس حقدن مراد فخر عالم صلى
الله عليه وسلمدر ذره ايله جمعنده لطف واردر پروا الغتده فراغت وميل ومبالات معناسنه در سراجين سراجك تثنيه
سيدر چراغ معناسنه بوراده شمس وقمر مراددر كه برى چراغ نهار وبرى چراغ ليلدر يعنى بركسنه كه حقيقت كونشنى كوره
اكا نه شمس وقمرك فراغتيدر يعنى اول نور حقيقتك تجليسى وارايكن آندن فارغ اولوب مهر وماهه التفات يوقدر روا نك

یاننده بونلره میل ایتمك وآنی قاپرمیوب بونلری قاپرمق شان عاشقدن دکلدر زیرا صورت ایله معنی ومجاز ایله حقیقت بردکلدر (ع) ماراز خیال توجه پروای شرابست (لمحرره) سنك عشقك یولنده ذره وارم یارسول الله * اباغك بصدیغی پرده غبارم یارسول الله * کورلدن شمع رخسارك کوزمدن چیقدی مهر وماه * اوشمعه عشقله دائم یناریم یارسول الله بکابسدر اودولتکم قبوکده برفقیرم بن * همیشه لطف واحسانك اومارم یارسول الله * تجلی کلرن کوردم کلستان جمالکده * انکچون دائما پرآه وزارم یارسول الله * مرادم عزم راه عشقدن کوی وصالکدر * صوکبی کیجه کوندز بیقرارم یارسول الله * منم حقی سنی حق بلمشم صورتده معناده * درحقی قویوب پس قنده وارم یارسول الله (شنیدم روضهٔ توحید که بی حسنت نشد کلشن) شنیدم اشتدم دیمکدر روضه چایرلو وچمنلو وصولو یردرکه بستان دخی دیرلر قال فی القاموس الروضة والریضة بالکسر من الرمل والعشب مستنقع الماء لاستراضة الماء فیها انتهی حسنت ده تاخطاب ایچوندر حسنك تفصیلی بوقروده کچدی کلشن وکلزار وکلستان کللك یعنی کل چوق بتن یردر یعنی ای سرور محبوب اشتدم که بستان توحید سنك حسنکسز کلشن اولمدی یعنی باغ وحدتك کلشن اولدیغی سنك کل جمالکله وحسنکله درشویله که فرض اسن اولمسك اول باغ آرایش بولمزوسنسز آچلوب کلمز پس باغ وبستان عالم اشجار وازهار ایله بهجت ورونق بولدیغی کبی روضهٔ وحدت دخی سنك وجودك ووجودکه تابع اولان صفات کاملهك ایله حسن وبها بولور الحاصل اسما جمعیتنه شرف ویرن سنك اسم جامعکدر نتکیم ارباب دیوان مجلسنی تنویر ایدن طلعت پادشاهیدر (فطرت فی الهوی نحولك فطفت بالجناحین) طرت طاردن نفس متکلم وحده صیغه سیدر اوچدم دیمکدر والطیران محرکه حرکة ذی الجناح فی الهواء بجناحه کالطیر والطیرورة کما فی القاموس هوی قصرله عشق معناسنه درومدله جو یعنی یرایله کوك اراسیدر بوراده مراد اولنکیدر عشقی هوایه تشبیه طریقیله زیرا طیران صوری ومعنوی هوایه محتاجدر فافهم نحو جهت وجانب معناسنه درطفت طافدن صیغهٔ متکلم وحده در طواف ایتدم دیمکدر والطواف الدوران حول الشئ جناحین جناحك تثنیه سیدر قناد معناسنه بوراده مراد علم وعملدر (هدایی) جنت اهلینه کرك علم وعمل * لاجرم اوچماغه لازمدر جناح * بالجناحین ده اولان باسببیه اولمق ظاهردر زیرا علم وعمل وصلتك اسباب ومقدماتندندر پس طیران وطواف جناحین ایله اولمقده اشارت واردرکه مبتدی ومنتهی یه علم وعمل لازمدر یعنی مبتدی یه تسببا ومنتهی یه تشکرا بعدذا صاحب محمدیه بوبیتده توحیدی روضه یه وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك جمالنی کله وکندینی بلبله وتوجهنی طیرانه وعلم وعملی بال وپره وعشقی هوایه ووصلت حالنده اولان معامله‌یی طوافه تشبیه ایدر معنی دیمك اولورکه مصرع اولده مذکور اولان معنایی اشتدکده والاذن تعشق قبل العین احیانا وفقنجه ای سرور محبوب سکا عاشق اولوب هوای عشقکده علم وعمل شهپرلریله بلبل کبی کلشن جمالك جانبنه پرواز وحسنك باغی طرفنه توجه ایدوب بالاخره خبرم معاینه مرتبه سنه واصل اولوب کلشن جمالکی وکعبهٔ وصالکی طواف وزیارت حاصل اولدی بوندن منفهم اولورکه طریق وصلتك اولی اخبار جانانی کوش جانله استماع وعلم وعملده دقت واوسطی عشق وآخری منزل مراده وصول وجانانله صحبتدر * کیمده کیم عشقك نشانی واردرر * عاقبت معشوقه آنی ایرکورر * وجائزدرکه جناحین ایله مراد استماع وطیران یعنی توجه وتحریك قادمهٔ عزم اوله پس دیمك اولورکه ای سرور محبوب سنك حسنکك بویله اولدیغی زبان حالدن ویاالسنهٔ عشاقدن کوش ایدوب سمت وصلکه توجهم سببیله عاقبت درکاهکی طواف نصیب اولدی فافهم فانه معنی لطیف (لمحرره) دکله ای دل ندر حکایت عشق * آکاه ای دل ندر روایت عشق * علم وعمل ایکی شهپرك اولوب * حقه پروازدر نهایت عشق * بزم خاص وصله استین دخول * بولسون اول هله طریقت عشق * قالدی نفسك برزخنده عاقبت * کیمه کیم اولمدی هدایت عشق * مقدم جان ویرمك کرکدر عاشق * تا که ظاهر اوله حقیقت عشق * شربت موت ایچرنیجه بیلکزه * بولنجه برکوکل کیفیت عشق * لقمان اولمیندن استه عشقی * هرکسه ویرلمز بوحکمت عشق * زاهدلرا آکلمز بونك سرنی * اوزکه حالتدر بوحالت عشق * روضهٔ توحیده کیره مزبی عشق * قومز آنده اغیاری غیرت عشق * وجود پرده سنی قالدر دلنکدن) عرض جمال ایده تاطلعت عشق) حق جمالن کورمك میسر اولمز (نصیب اولمیجق چورؤیت عشق (حسن یوسف ندرنه باسون اعمی * کرچه واردر هریوزده صورت عشق * قیل وقالی براق حقیقی یوری * حال اهلی بولوب قیل صحبت عشق (فلما اوصل الحب الی العین من الرسم * نظررا برنظر کردم کشادم من صماخین) اوصل نك مفعولی محذوفدر تقدیری فلما اوصلنی الحب دیمکدر حبدن مراد بیت مقدمده اولان هوی وعشقدر عین عیان ومشاهدهٔ حقیقتدر رسم حجاب وصورت ومجازدر صماخین صماخك تثنیه سیدر قولاق معناسنه یعنی پس اول وقت که محبت وعشق بنی عالم غیبت وصورتدن عالم حضور ومعنایه ایرشدردی نظری نظر اوزرنه ایلدم یعنی مکرر نظر ایتدم ویاخود

نظر رسمی نظر عیانه ضم ایتدم وصماخ صورت ومعنایی آچدم تا که کوزلرم ظاهرده آثار کمالی وباطنده انوار جمالنی سیر ایده وقولاقلرم دخی ظاهرده لسان الخلق موجبنجه مظاهر دیلندن اخبارنی وباطنده جانب غیبدن واردات اسرارنی اشیده وهر عضوم نور اوله بلکه هر برذره م برشمس حقیقت بوله صاحب محمدیه نك مرادی عشق ومحبت ایله جمله پرده لرچاك اولوب ذکر اولنان سرور محبوبك مجلس خاصنه دخولنی ومطالعهٔ جمالنی وبی واسطه استماع کلامنی بیاندر نتکیم محمدیه اواخرنده کلسه کرکدر بوندن منفهم اولورکه قنغی مرآت دله کیم عشق الهی تجلی ایلیه انده صورت حقدن غیری نسنه قالمز هر کوروب اشتدیکی حق اولور وبومعنی کمال فناده صورت بولور پس صاحب محمدیه کندینك کمال فناسنه اشارت ایدر وبومقامدندرکه شیخ ازنیقی بیورر * اسم ورسمی اشرف اوغلی رومینك * کل اولوب صاورلدی عشقك یلنه * قالمدی نام ونشانی ذره جه * غرقه واردی کندی عشقك سیلنه * بومحلك دخی تفصیلی واردر محلنده کاور (لمحرره) آچ کوزك هریوزده اول جانانی کور * شول تجلی ایلین رحمانی کور * آچلك ایسه کوزلرك توحیدله * مصر دلده یوسف عرفانی کور * نیجه برمحجوب حضرت اوله سن * یارنه قالمه بوکون وارآنی کور * اسمدن باغ دله یادفنا * آچ کوزك نرکس کبی اویانی کور * شربت عشق ومحبت نوش ایدوب * قوسواسوداسنی اوصلانی کور * کورنه وجهیله خدایه ایردیلر * بوجهانده بونجه عالیشانی کور * اسم ورسمك محو اولنجه یان یاقل * عبرت ال پروانهٔ سوزانی کور * کفرالن کس دامن جانادن * سنده وارحقی کبی ایمانی کور * بعدذا بعض نسخه لرده ذکر اولنان ابیات عربیه وفارسیه دن بدل بودرت بیت واقع اولمشدرکه تتمیما للفائده اجمال الاشرحیله بیان اولنور (سوز کدر حکمت وایمان یوز کدر رحمت رحمان * اوز کدر دردلره درمان دواقیل بالغیاثین) سوز ایکی وجهله در بری شرع یعنك ظاهرنه متعلقدرکه ایماندر وبری باطننه متعلقدرکه حکمتدر مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمك نطق پاکی ان هو الا وحی یوحی حسبنجه وحی ظاهر ووحی باطن اولدیغن بیاندر یوزدن مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك ظاهر مرتبه سندن اولان صورت وجودلریدر نتکیم اوزدن مراد باطن مرتبه سندن اولان حقیقت وجودلریدر والی المعنی الاول الاشارة بقوله تعالی * وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم * والی الثانی الاشارة بقوله تعالی * قد جاءکم من الله نور وکتاب مبین یهدی به الله من اتبع رضوانه سبل السلام ویخرجهم من الظلمات الی النور باذنه ویهدیهم الی صراط مستقیم ونحو ذلك من الآیات یعنی ای جمله سوزی محض حکمت وایمان ویوزی عذاب حقدن امان واوزی دردلره درمان اولان سرور محبوب ظاهر وباطن مدد یله بکا مدد ایله وهر دورلی دردمه درمان ودوا قیل (لمحرره) ای شفاساز خستهٔ هجران * دردنا کم بکا دوا ایله * وصلك ایله بنی مشرف قیل * غصه دن قلبمی جدا ایله (جوسنسن اسعد واولی چوسنسن مقصد اعلی * چوسنسن مرصد اجلی ایچمده یاق سراجین) اسعد حظ ونصیب جهتندن اکثر دیمکدر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلمه انعام اولنان کمالات کسبیه ویرلمشدر مقصد محل قصد ویامقصود معناسنه در مشرب مشروب معناسنه اولدیغی کبی مرصد طریق واسعد راجلی زیاده روشندر مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمك طریقت مسلوکه سنی زیاده وضوح وجلا یله وصفدر وجائزدرکه مرصد حقیقت اوزره فخر عالم صلی الله علیه وسلم اوله محل ترقب وانتظار معناسنه زیرا جمله عاشقلرك کوزلری آنی کوزلر بومعنی مقصده مناسبدر فافهم سراجیندن مراد چراغ علم وچراغ معرفتدر وجائزدرکه تثنیه ایله تکثیر مراد اولنه یعنی دروغمده انوار جمالك شمعه لرنی اسراج ایله وکونا کون تجلیاتله بکا تجلی قیل (لمحرره) دلمی قاپلادی تاریك وجود * یاق تجلی چراغن ای ذا الجود (رداولا لك لعمرك تاج وشهلرسکا محتاج) رداطشندن کیلان قفتان یعنی حق تعالیدن سکا وارداولان لولاك لما خلقت الافلاك خطابی وجود شریفکه برلباس فاخر (ولعمرك انهم لفی سکرتهم یعمهون) آیتندن منفهم اولان قسم سر مبارککه برتاج پرجواهر کبیدرکه اولین وآخریندن برفرد بوتشریف ایله مشرف اولمشدر بومقامك تفصیلی بوقروده کچدی شهلردن مراد اولولردر مطلقا یعنی جمله انبیا واولیاسنك شفاعتکه وظاهر وباطن فیضکه محتاجلردر بونلرك غیری قنده قالدی (بنم قاپکده یالن آچ آچ اوستومه جناحین) جناحیندن مراد علم وعملدر یالن آچه ناظردر زیرا یالن اولمق بی عمل وآچ اولمق بی علم اولمغه اشارتدر پس ظاهرده عمل وباطنده علم لازمدرکه فی الحقیقه ایکیسی دخی غدای روحدر فافهم کشف جناح ایتمك بوایکی وجهله رعایتدن کنایه در (لمحرره) بیضه وش تربیه یه محتاجم * دانه ویرمرغ جانمه آچم * نه تنده لباس تقوی وار * نه دلم سیر فیضدر خواجم (ایا کوکل چور هبر اول قوخلقه پیمبر اول) رهبر قولاوز اصلنده راهبردر برایلتیجی معناسنه اسم فاعلدر بردندن اصلی برنده در ترخیم اولنمشدر برنده بامضموم ایدی مقتضای قیاس اول ایدیکه برده دخی مضموم اوله فامادفع اشتباه ایچون ضمه فتحه یه تبدیل اولندی زیرا بریدندن مشتق اولان برکه کسیجی معناسنه دربانك ضمه سیله دریمبرده اولان بردخی بویله در پیام اصلنده پیغامدر غینی حذف ایدرلر وکاه اولورالفی

دخی حذف ایدوب پیمبردیرلر پیام شول خبردرکه برکسنه دن آخره نقل اولنور پیمبر وپیغمبر ایکی کشینك اراسنده واسطه اولوب خبر ایلتن کسنه یه دیرلر انبیا علیهم السلام پیغمبردیدکلری امتلرینه حق تعالیدن یا بالذات یا جبریل وساطتیله خبر ایلتدکلری اعتباریله درة وخلقه لفظندن منفهم اولان بودرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم ذی روحه وذی روحك غیریه مبعوثدر وقدسبق (عطار) داعی ذرات بود آن پاك ذات* درکفش تسبیح ازان کفتی حصات (شیخی) ایردی نبات ومعدن وحیوانه دعوتك* کیم اولدی شاهدك شجر واشتر وحصا (چوسر الله اکبر اول سوزینه طوت صماخین) معلوم اوله که اسماء الهیه نك هر برنده برسر عظیم وارد رفاما اسم جامعه اولان سر الهی جمله دن اعظمدر وفخر عالم صلی الله علیه وسلم مقام تفصیلدن اسم اعظمه مظهر اولمغله سر الله اکبر صاحبی اولدی یعنی ای کوکل چونکه اول سرور محبوب جمله خلقه قولاغوزو پیغمبر ومظهر اسم اعظمدر پس سن آنك شریعتنه ظاهر قولغکی وحقیقتنه باطن قولغکی طوتوب هر مقامده سوزینی جانله قبول ایله وهرنه فیض ایدرسه آنی حق وصدق آکاه (لمحرره) اودر یتیمك کلامینه کل* صدف وار ایله قولاغك محل* چوکفتاری جوهردن اعلادرر* یوری کوش جانی اوکفتاره دل که تا کوزلرکوره آنك سراینندن تجلیسن) سرای تعبیری تمثیل طریقیله درویا فخر عالم صلی الله علیه وسلمك مقام علویسی ویا مرقد مبارکیدر واکرمرئی اولان الله تعالی ایسه مقصود سرای وحدتدن تجلی وانکشافدر یعنی قلب کوزی تجلیات افعالنی مکاشفه ایلیوب اطوار جمالنه نائل وروح کوزی تجلیات صفاتنی مشاهده ایلیوب انوار جلالنه واصل وسر کوزی تجلیات ذاتنی معاینه ایلیوب اسرار کمالنه اطلاع حاصل اوله وبو تجلیات متنوعه یه مظهر اولنلرك چشم ظاهرلری دخی مطالعهٔ آثارله تجلیدن حصه منددر وفی الحدیث ارنا الاشیاء کما هی بوندن ظاهر اولورکه هر مظهر اکرکلی واکرجزئی برسرك سریری وسرایی واقع اولمشدر پس چشم ظاهرله اول اثری مطالعه ودیدهٔ باطنله سرینه اطلاع وآنی معاینه ایتمك انواع تجلیاتدندر ولیکن تجلی ذات که سرای وحدتنه دخولده حاصل اولور جمله نك فوقنده در وبوجمله یه کشف الهی دیرلرکه خواص اهل اسلامه مندر اما اولکه کشف ضمیر وکشف جن وکشف ملك وکشف قبوردینلور بونلر خواص انساندن رهابنه وفلاسفه ده دخی حاصل اولور اهل الله قتنده معتبر دکلدر زیرا کرامت علمیه دن عداولنمز فافهم (قیلم جانی نثار اکاسورم درکاهه خدین) نثار صاچق وطاغتمق وعطا ایتمك درکاهغتده قپو بریدر اما تعظیما قپواوکیله تعبیر ایدرلر عربیده جناب دیدکلری کبی خد یکاق ویوز معناسنه در وفی القاموس الخدان بالضم ما جاوز مؤخر العینین الی منتهی الشدق یعنی تا که باطن کوزلرم سرای وحدتدن محبوبك تجلیسن کوروب جانمی یولنه بذل ایدم ودرکاهنه یکاقلرم سورم (لمحرره) برکون جمالنی یارك کوره می* یوزم درکاهنه ییلم سوره می* بو یوللرده آغ وقرادن کچوب* وصلت منزلینه واروب ایره می* درکاهنه یارك دخول ایلیوب* ال قاوشوروب دیوانه طوره می* کرچك عاشق اولوب بو میدانده* جان وتنی جانانه ویره می* باغ تجلیده حق بلبل وش* اسرار حقیقت کان دیره می (نیاز ایچره قپوسنده یوزم طپراغه قومشدم) نیاز عرض احتیاج معناسنه در یعنی عرض احتیاج طریقیله محبوب حقیقینك قپوسنه واروب تذللا وتواضعا یوزمی طپراغه قومشدم نتکم بعض مریدلر مرشدلرك آستانه یوزلرن دوشه مشلردر پس بوراده قپودن مراد سجده قپوسیدر ونیازدن مراد دعادر (وفی الحدیث اقرب ما یکون العبد من ربه وهو ساجد فاکثروا الدعاء ای فی السجدة وانما کان العبد اقرب الی مشاهدة الله تعالی حالة السجود لانها اشارة الی کمال الفناء الذی یتجلی الله الا عنده) وجائزدرکه بومقوله تعبیر تفهیم ایچون غایبی شاهدله تمثیل اوله زیرا حقیقتده اول مقامده که عاشق معشوقله نازونیاز معاملهسن ایدر آنده نه سرای ونه درکاه ونه قپو ونه زبان قالله کلام واردر اکرچه عاشق اولان فی الجمله ذلتدن خالی دکلدر یعنی یوزنی یره سورملك وآه وایکلدی ایتمك آنك شانندندر کرك سجده ودعا طریقی ایله اولسون کرك اولمسون (سحرده برندا ایتدی کماهذا بهذین) سحر کیجه نك سدس اخیرنه دیرلر یعنی صباحدن اولجه اولان وقت که زیاده صاف ونورانی واهل دله محل الهام ربانیدر هذا متکلمه یعنی صاحب محمدیه یه اشارتدر والتقدیر یا هذا الذی توجه الینا بالصلوة ای بالسجدة والدعاء زیرا مصرع اولده شرح اولندیغی اوزره نیازدن مراد دعا ویوزن طپراغه قومقدن مقصود نماز ایچره ویاخود مطلقا سجده در پس بهذین نیاز وسجده یه اشارتدر بعدذا ابیات آتیه دن منفهم اولورکه برسحروقتنده صاحب محمدیه یه تجلی عظیم واقع اولوب محبوب ایله آنك اراسنده بومقامسردن مخاطبات حاصل اولمش اوله وبومقامده سمع ظاهره دخی مقامنه کوره نداوصوت ظهور ایتمك بعید دکلدر فافهم ولا یعرفه الا اهله ونعم ما قیل ولکل مقام مقال (لمحرره) سحرده بلبل دل آغلریکن* ایرشدردی صبا کلدن خبرلر* فراق اودینه جانن طاغلریکن* کورندی سمت وصلتدن اثرلر شونککه آچدی مولی کوزلرینی) اکا کوستردی اسما یوزلرینی) نیاز ایتدی جمیع سوزلرینی (آچوب درکاهنی اکاحرلر)

کل امدی حقیا حقدن خبر آل* دلك دریای عشق حضرتنه صال* فنا فی الله بولوب وصلته وارقال* حقا یقدن به طوطی وش شکرلر (که هرکیم عزم ایده بیزه* کرك کیم دنیادن بیزه* بنا عشق اودنه صیزه* بناربین نوزین) یقال عزم علی الامر اراد فعله وقطع علیه یعنی قصد قلب قوت بولوب جزم حاصل اولمغه عزم وعزیمت دیرلر ناردن مراد عشق آتشیدرکه دلده اولان افکار ماسوایی احراق ایدوب درونی صاف وقال ایدر نورندن مراد عزم الی الله وترك دنیادر بوراده دنیادن بزمکدن مراد جمله ماسوادن اعراضدر زیرا حضرت علیایه توجه کلی آنکله حاصل اولور دنیانك تخصیص بالذکر اولندیغی معظم حجاب اولدیغی ایچوندر زیرا ابتداء عقبه در ودنیا حجاب ظلمانی وآخرت حجاب نورانیدر وکذلك دنیا اجسام وملك وآخرت ارواح وملکوتدر حقه وصلت بوایکیسنك فوقنده در (هدایی) آلدانمه سن صاقن بوکائناته* کچ آغ وقرادن باق نور ذاته* مصراع ثانیده اولان آغ وقرا اولده اولان کائناتی تفصیلدر آغدن مراد ارواح وملکوت وآخرت وعلوم باطنه در قرادن مراد اجسام وملك دنیا وعلوم ظاهره در سؤال اولنورسه که بوسوز شرعك ظاهرینه مخالفدر زیرا آخرتدن ومطلقا علومدن کچمك وبونلره التفات ایتمك یوقدر جواب بودرکه نعم جنت استمك حقك ربوبیتنه مکابره در آنکچون اعمال شرعیه ایله جمله مبتدی ومنتهی مأموردر پس شریعت مرتبه سنده جنت طلب اولنمق حقیقتده جمله دن حق اختیار اولنمغی منافی دکلدر وکذلك علمك فناسی یعنی ملاحظه سی ترك مقدم تحصیلنی مانع دکلدر زیرا علم خالی اولمین البته صوفی اولمزقنده قالدیکه حقه واصل اولوب محقق ومنتهی اوله فافهم رحمك الله صاحب محمدیه دیمك استرکه حقه وصلت ایکی خطوه ایله در اولکی خطوه ترك ماسوا وایکنجیسی حقه توجهدرکه بری تخلیه بایندر خانجیه ایله لا اله کا اشارتدر وبری تحلیه بایندر مغفله ایله الا الله اکا اشارتدر ولیکن بو ایکی خطوه نك اراسنده عشق لازمدر زیرا ضعیف وبی مجال اولان کسنه حرکته ومشیه قادر اولمدیغی کبی عشق اولمین دل دخی جانب مطلوبه حرکت ایتمکه قوتی یوقدر پس ماسوایه میل والله تعالیدن اعراض ایتمك نفس وطبیعت ظلماتندن اولمغله خلافنه نور اطلاق ایلدی زیرا اخلاق قلب وروحك انوارندندر وعشقه ناردیدی زیرا اضطراب وحرارتی چوقدر وهم ماسواسوزدر (لمحرره) عشق آتشن طوتشدروب* کل یانه لم کل یانه لم* بو وارلغی اوده اوروب* کل یانه لم کل یانه لم* هر ذره کیم عالمده وار* بو آتش عشقه یانار* بردوسلام اولنجه نار* کل یانه لم کل یانه لم* لیلی ایچون مجنون کبی* یاشلر دوکوب جیحون کبی* قال اوله لم التون کبی* کل یانه لم کل یانه لم* عشق آتشینه کیم دوشر* پروانه وش یانوب پشر* یانمق خبر درصانمه شر* کل یانه لم کل یانه لم* صوکی سلامت اولدی چون* حق کوکل یانمز نیچون (یانمق کرك الله ایچون) کل یانه لم کل یانه لم (هوالردن اوله چون واز (هوا مزده ایده پرواز (هو یتدن کله آواز) که کورحقدن مجازین) اولکی هوادن مراد هوای نفسدرکه نفسك میل ایتدیکی نسنه لردر ایکنجی هوادن مراد عشقدرکه کوکل مرغی اول هواده حقه طوغری پرواز ایدر وازفارسیده رواز کلمك معناسنه پرواز هواده اوچقدر اصلده پرقوشك قنادنده بتن یلکدر واز آچق معناسنه در واوبادن بدلدر قنات یلکلرن آچاغله اوچاقدن کنایه ایدرلر هویت حقیقت مطلقه درکه تعین اعتباریله شهادت ولا تعین اعتباریله غیبدر (مجاز) طریقدر قال فی القاموس المجاز الطریق اذا قطعت من احد جانبیه الی الآخر وخلاف الحقیقة انتهی مجازین ایله مراد ترك هوا واقبال خدادرکه مصرع اولدن منفهمدر وبو ایکی طریق حقیقتده بردر زیرا ماسوادن اعراض ایتمك حقه اقباله متصل وانك ابتداسیدر الحاصل هوالردن وازکلمك طریقنه دخول ایتدکچه هوای حق طریقنه دخول بولنمز بوندن مقصود بوایکی یوله سلوك ایتمك حقدن عطا اولدیغن وبونلردن خارج اولان حقه یول بولمدیغن بیاندر (لمحرره) قو هوایی هدا کرکسه سکا* قو سوایی خدا کرکسه سکا (یاراشیکنده برفقیر اوله کور) کیجه کوندز عطا کرکسه سکا (آچه کورجان قولاغنی ای جان (ارجعیدن ندا کرکسه سکا* قیل هوای هویته پرواز* اول هواده هما کرکسه سکا* مرض عشقه مبتلا اوله کور* دل وجانه شفا کرکسه سکا* حقله حق اوله کور ای حق* ابدی کربقا کرکسه سکا (فغان ایتدم که یا محبوب جلالك ایشکنده بن* اسیرم خوار وسرکردان غریبم یوقمی انسین) فغان افغاندن مخففدر زاریلق معناسنه (جلال) عظمتدر ایشك تعبیری تمثیل طریقیله درخوارده واو رسمیدر الف ثابتدر داروزننده عزیزك ضدیدر یعنی ذلیل معناسنه سرکردان حیران وسراسیمه یعنی صاغلمش کسنه لغتده سر باش وکردان دونیجی ودونکن دیمکدر غربت وطندن دور دوشمکدر انس ضمله وحشتك ضدیدر انسیندن مراد عزت واشنالق معاملهسیدر یعنی ای محبوب قاپکك جلالی معاملهسیله ذلیل وغربت کش بونله براسیر وبی آشنایم پس سندن رجا بودرکه بوخوار وسرکردانی وغربت صفتلریله متصف اولان اسیر وغریبه جمالك معاملهسن ایله وخالك مذلتدن رفع ایدوب اکا آشنالق کوستروبوایکی وجهله مونس اول زیراسندن اوزکه غریبه یار آشنا اولمز وقابلکبی وطن بولنمز سؤال اولنورسه که معشوق قپوسنده اولان ذلت عین عزتدر پس عاشقه

خوارلقدن شکایت ایتمك نیجه صحیح اولور جواب بودرکه عاشقك مرادی شکایت دکلدر زیرا لسان عشق لسان تضرع
وحکایتدر کما اشار العاشق * بشنو از نی چون حکایت میکند * از جداییها شکایت میکند * بلکه تجلی جلالدن
تجلی جماله ترقی و براسمدن براسمه انتقال ایله غربتی قربته و بلایی ولایه و محنتی محبته تبدیل ایتمکدر (لمحرره) نیجه بر یارب
قپوکده مبتلای فرقتم * نیجه بردورم طپوکدن آشنای غربتم * بلبل دلدن فغان اکسك دکلدر روز و شب * آه کیم
سرتاپا پرخار درد و محنتم) اسمدی باغ جمالکدن تجلی یللری) نیجه دمدر مظهر قهر و جلال و حیرتم) عشقکه یار اوله لی
اغیارم اولدی بو جهان * دردکیله دال ونون اولدم بو کون بی طاقتم * عشقله انس اولمه در معنای حسن خاتمه *
انکیچون حقیا امیدوار حضرتم (کوررسن کوزلرم یاشن اقرتا کیم کوره یوزلك * کوکل جان عشقك اودنده اولویدر
کالفراشین) فراش فانك فتحیله پروانه دریعنی هر کارك جزاسی کندی مناسب و جنسندن اولمغله کوزلرم یوزیکی کورمك
ایچون یاش دوکروآب وصالکه قانمغیچون دل و جانم ایکی پروانه کبی عشقك آتشنه دوشوب یانوب کل اولمشدر (لمحرره)
عاشق اولان بو کون یارنه دلا * دریای کریانی بویلسه کرك * دوکمز یسه قنلو یاشی بی پروا * چشمی قدحنی یلسه کرك *
یانمیجه پروانه وش بو وجود * حاصل اولمز حقدن دله فیض وجود * آچلمدن جانه دیدهٔ شهود * صانمه حق تجلی ایلسه
کرك * کوزلری قدحی یاشله طولان * آتش عشق ایچره یانوب کل اولان * تجلی سرنی سرنده بولان * منصوروش
انا الحق سویلسه کرك * دلریسك اکر منزل تحقیق * عشق و شوق ایله کند که رفیق * حقیا بو یولده بولنلر توفیق *
مرشدا یرن البت صویلسه کرك (غریبم عالم کوندن ایرشدم قاپیکه فضل ایت) عالم کون عالم امکان و حدوثدر که عالم
وجوب وقدمك مقابلیدر مقصود عالم کونه کالمیدن بری غربتده اولدیغن و بو دار غربتدن وطن اصله رجوع ایتدیکن
بیاندر (هدایی) بزه بزدن اولان یقین وقریب * قومه فرقت ایلنده بزی غریب * سؤال اولنورسه که وطن اصلی ندر
و دار غربت ندر جواب بودرکه وطن اصلی عالم الهدر و دار غربت عالم کوندر پس غریب اولان وطنندن ایریلوب کذر
ایتدیکی طاغلر و بیللر وطننه حائل و حجاب اولدیغی کبی انسان دخی عالم الهدن عالم کونه تنزل ایتدکده نشئهٔ بشریه سنه
کلنجه یتمش بیك تعینات پرده لری بی بوریوب وطنندن اوقدر دور دوشمشدر زیرا بو عالمه توجهنده هر نقدر اطواره مرور
ایتدیسه جمله سنك خصائص و احکامیله متصف و منصبغ اولمشدر ملامر تبهٔ ارواحدن روحانیت و مثالدن مثالیت
و طبیعیاتدن طبیعیت و عنصریاتدن عنصریت آلمشدر بو غواشی ایله تلبسی حسبیله عالم اصلی یه نسیان حاصل
اولمشدر فرقت دیدکاری بودرکه کثرت حجابندن ناشیدر پس هر کیمك که نشئه سنده احکام وجوب غالب اولسه
بو غواشیدن آز زمانده تجرد ایدوب طبیعت نره دن اخذ اولندیسه ینه محلنه وضع اولنور زیرا اصلده امانت طریقیله
ویرلمشدر (قال الله تعالی ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) وکذلك نفس مستعاره دخی محلنه وضع و تسلیم
اولنور زیرا انسان بو عالمه اقبالنده نفسی فلك قمردن آلمشدی پس بورادن او عالم یعنی عالم اصله رجوعنده فلك قمره کذر
ایتدکده نفسی اوراده براغور نتکیم فخر عالم صلی الله علیه وسلم لیلهٔ معراجده اویله ایتدی وکذلك روحی عالم ارواحده
قویوب سر ایله اصلنه رجوع ایدر وصلت دیدکاری بودرکه بو حجب ظلمانیه و نورانیه یی خرق ایدوب کثرتدن وحدته
وصولدر و هر کیمك که نشئه سنده احکام امکان غالب اولسه بو ملابسدن تعری ایدنجه چوق زمان اجتهاده و تربیهٔ
مرشده محتاج اولور و کیمسی دخی بو تعینات برازخنك بریسنده محجوب اولوب قالور الحاصل هر کس استعدادنه کوره
راه وصلته سلوك ایدر (هدایی) کمینه قاپو آچلمز * کیمی کیچر کیدر ایلمز * قابو همعنان ایکی صنفدر بری ساکن و بری
متحرکدر ساکن عالم طبیعتده قالوب مبدئی طرفنه اصلا حرکت ایتمیندرکه حقدن بعد و فراقده قالمشدر مولانا *
فرقتی لو لم تکن فی ذا السکون * لم یقل انا الیه راجعون * بونك نظیری شول دولتمندرکه خانه سنده اوتوروب
خاطرنه حج کتورمز و متحرك عالم طبیعتدن سفر ایدوب قبل الوصول وفات ایدندرکه فرقت و وصلت اراسنده در
یعنی من وجه واصل و من وجه محجوبدر بونك نظیری شول غنیدرکه حجه حرکت ایدوب یولده وفات ایتمشدر
قال الله تعالی (ومن یخرج من بیته مهاجرا الی الله ورسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله) بونك تحقیقی تمام
الفیض نام کتابمزده در و بر متحرك دخی واردرکه مطلب اعلی و مقصد اقصایه تدریج و تعب کثیر ایله واصل اولمشدر
ابو یزید بسطامی و امام غزالی و امثالی کبی قدس الله اسرارهم بونك نظیری حجه حرکت ایدوب بعض موانع و امراض
حسبیله نیجه ییل یوللرده قالوب صکره کعبه یه واصل اولندر و بر متحرك دخی واردرکه سهولتله سر منزل مراده ایریشور
سهل ابن عبد الله التستری و شیخ اکبر و امثالی کبی قدس الله نفوسهم الزکیة بونك نظیری حجه حرکت ایدوب علاقه‌دن
مبرا و موانعدن معرا اولمغله از زمانده داخل دائرهٔ حرم اولاندر * کیمی کچر کیدر ایلمز * بوکا اشارتدر و لیکن اکر ایروا کرکیج
مقصود همان وصلتدر وصلت بولندقدنصکره هر کس قوت عرفانینه کوره مکرم اولور پس جنید بغدادی

وسهل تستری و ابو سعید خراز و شیخ اکبر و امام غزالی و ابو یزید بسطامی و بونلرك امثالی رؤسای اهل طریقت و عظماء
ارباب حقیقتدندر مع هذا کیمی تدریجله و کیمی سرعتله واصل اولمشدر و عرفانده دخی بری برلرینه نسبتله تفاوتلری
واردر ای طالب حق اولان بو دخی معلومك اولسونکه عالم الهدن عالم کونك نهایتنه کلنجه اکرچه که آفاقده مراتب
صوری قورلمشدر ولیکن وجود انسان جمله ملك و ملکوتی جامعدر پس تکری یی سن پرده و کوکده آراین تکریسز قالور
وفی الحدیث ان الله احتجب عن البصائر کما احتجب عن الابصار وان الملاء الاعلی یطلبونه کما تطلبونه انتم (بناء علی هذا
هر سالك تکری یی بی جهت و بی کیفیت کندیده ارامق کرکدر) (قال موسی علیه السلام این اجدك یارب
قال یا موسی اذا قصدت الی فقد وصلت الی کذا فی روضة الخطیب) پس حقه کوره این و بین اولمزه مارد قصد صحیح
کرکدر یعنی حقك سری بی این و بین سنکاه در ولیکن اینیت و بینیت سنده اولمغله قصد وسلوك ایله بو برزخلردن کذر
لازمدر سعدی * دوست نزدیکتر از من بمنست * وین عجبتر که من از وی دورم * چکنم با که توان کفت که او * درکنار من
و من مهجورم * و بو حجابه اشارت ایدوب * هدایی قدس سره بیورر * اکا واصلدر اشیا محقق * ولی محجوب اولان
بیلمز وصالی * یعنی اکرچه هر موجود وجودساری سریله حقه واصلدر و بو معنایه کوره آنده فرقت و بعد و قطیعت
یوقدر ولیکن بو عالم کونه هبوطندن ناشی اولان حجب کثیره حسبیله وصال ایدوکن بیلمز غفلت و نسیان اهلیدر
بو معنادندرکه مبتدیلره ضرب توحید و جهر ذکرلازمدر زیرا مقصود حق تعالی یه اسماع دکلدر بلکه نفسك حس
و کون حجابنی دست ضرب و ضرب دستله رفع ایتمکدر بو سردن غافل اولوب مراتب بیلمینلر قیل و قالده قالورلر نعم
اهل نهایت جمیع اوصافدن مبرادر پس آنلرك جهر و اخفاسی امر ظاهری یه رعایت ایچوندر زیرا دنیاده اولدقجه
شریعت حالنده مبتدیلره تابعلردر فافهم بعد ذا برده بو انسان نسخه لرده عالم کون دوشمشدر فاما عالم کن دخی اولسه
فی الجمله وجهدر زیرا مقصود بنم وجودکو نیه خطاب ایجاد تعلق ایدوب بو نشئه یه کلمدنبرو غربتده یم دیمکدر
کوتوریوزدن حجابی کیم بولم آندن خلاصین) یعنی بکا نسبتله وجه حقیقته حجاب اولان ظلمانی و نورانی پرده لری رفع ایله
تا که دنیاده و آخرتده بی حجاب اولم و یاخود خلاص اصلده بردر ولیکن حجاب ظلمانی و نورانی یه تعلق اعتباریله ایکی
دینلور سؤال اولنورسه که حجاب ظلمانی و نورانی ندر جواب بودرکه ظلمانی اولان اجسامدرکه آفاقده عرش وانك حاوی
اولدیغی اشیا و تعیناتدر و انفسده نفس و طبیعت و بونلره تابع اولان قوادر نورانی اولان ارواحدرکه اجسامك
ماعداسی اولان امور ملکوتیه در یعنی آفاقده اولسون انفسده اولسون فافهم فانها کلمة جلیة تتفصل منها الکلمات
والجمل سؤال اولنورسه که جمله حجابلردن خلاص اولوب عین العین اولمق ممکنمیدر جواب بودرکه خلاص اولمق ذکر اولنان
حجب ظلمانیه و نورانیه یه کوره در کما قال * هدایی یه نصیب ایت فتح بابی) جمالکدن کوتور لطف ایت نقابی) کیدر ظلمانی
نورانی حجابی * ینه آخر کرم مولی سنکدر * والا حجاب کون ابدی زائل اولمز زیرا دنیاده و آخرتده امکان صفتندن
خلاص اولمق یوقدر والا عبد حق اولمق لازم کلور وجوب صفتی ایسه حقه مخصوصدر فافهم (فهیم) ینه فرقتده در
عاشق اولورسه یارله یك تن * فلك بیهوده آنی وادیٔ هجرانه صالمشدر * الحاصل عاشق و عارف نقدر وصلتده اولسه
ینه وصلتی حجابدن خالی دکلدر زیرا عبد حجاب امکان ایله محجوب و حق حجاب کبریا و عظمت ایله محتجبدر آنکیچون
مبتدی و منتهی فریاد و فغانه مبتلا اولوب ابدی طویمق و قانمق کلمز زیرا مبتدی مرکز آرزوده در و منتهی ایسه تجلیات
غیر متناهیه دریاسنه طالمشدر بحر محیطه کنار اولمدیغی کبی بونك دخی سیرنه و طیرنه نهایت یوقدر عالم ذاته وصولده
سکون بولمق من وجه در مثلا ایرمق دریایه واصل اولنجه چغلایوب بعده آوازی کسلر فاما دریانك دخی کندی نفسنده
تموجی و اضطرابی واردرکه حرکت جوا کا کوره قطره در سؤال اولنورسه که خواجه حافظك بو ایکی بیتندن مرادندرکه
اول دو بیت بودر * بلبلی برك کلی خوش رنك درمنقار داشت * واندران برك ونوا خوش نالهای زار داشت * کفتمش
در عین وصل این ناله و فریاد چیست * کفت مارا جلوهٔ معشوق دراین کار داشت * جواب بودرکه بو کلام مقام ابراره
اشارتدرکه انلر وصول اربابیدر کما قیل مشاهدة الابرار بین التجلی والاستتار مقام مقربینه کوره دکلدرکه آنلر حصول
اصحابیدر زیرا جلوه یعنی معشوقك عرض حسن و جمال ایتمسندن فریاد و فغانه کلمك استتاردنصکره در پس ابرار
قرب و بعد و وصلت و فرقت اراسنده دائردر مقربین ایسه تجلی دائمه دریعنی آنلره ابدی حجاب یوقدر ابرار حال وصلتده
بیم فراقه دوشوب آغلرلر و مقربین تجلیات غیر متناهیه نك تأثیرندن اکارلر ابو یزید بسطامی قدس سره * شربت
الحب کاسا بعد کاس * فما نفد الشراب ولا رویت * بو مقامك تفصیلی چوقدر ذوقه حواله قیلنمشدر (لمحرره) آغلمقدر
روز و شب کارلسنك) نولدی ای جان بلبلی نولدی سکا) طوتدی خلق عالمی زارلسنك) نولدی ای جان بلبلی نولدی سکا
آه در فرهادرس دائم سوزلك * آغلمقدن عین دریادر کوزلك * کل ایدوب پروانه وش یاقدلك اوزولك * نولدی ای جان بلبلی

نولدی سکا * برغریب بی نوامیسن بوکون * اهل درده آشنامیسن بوکون * صحبت کلادن جدامیسن بوکون *
نولدی ای جان بلبلی نولدی سکا * بی حجاب اولمق دلرسن یارله * بونجه صحبت واریکن اغیارله * حق کبی
قالدک آه وزارله * نولدی ای جان بلبلی نولدی سکا (تجلی قیل وصالکدن که یانمیشم خیالکدن) تجلی لامک کسریله
وتشدیدیله مصدردر ظهور معناسنه عجم تصرف ایدوب تجلادیر تسلی دخی بویله دریس ابن کمالک تجلی دیمک لامک
فتحیله لحندر دیدیکنه التفات یوقدر زیرا ترکی اولان کسنه تجلی دیمک لامک فتحیله عجم تصرفنه کوره در بومقوله
تصرف چوق یرده جاریدر غفلت اولغیه وضلال هجرلک ضدیدر خیال تفکر وظندر یعنی وصلت مرتبه سنک نوریله بکا
تجلی ایله زیرا خیال مرتبه سنک نارنه سوزان اولمشمدر الحاصل غیبتم حضور وخیال ومثالم یقظه وحق وخفامی ظهور
قیل قال المجنون * خیالک فی عینی وذکرک فی فمی * ومثواک فی قلبی فاین تغیب * قال الامام الیافعی الصواب فی هذا
البیت ان یقال) جمالک فی عینی وذکرک فی فمی * وحبک فی قلبی فاین تغیب * اعنی بعض الفاظ البیت الذی قاله لایجوز
فی صفات الخالق سبحانه انتهی * یقول الفقیر عجبا من الیافعی کیف خفی علیه ان تعبیر الخیال وارد علی سبیل التخییل
والتمثیل واشارة الی انه لیس فی وسع السالک الواصل ان یدرکه بکنه ذاته فانه لم یتیسر لا لنبی ولا لولی وانما المرئی شعاع
من اشعة انوار ذاته فکأن المرئی صورة ومثال من الصور والامثلة لا حقیقة الذات الا تری ان من رای السلطان
لا کما ینبغی من التفصیل لا یزال یتحسر ویقول بقی خیاله فی عینی ولم اشبع وقوله مثواک اشارة الی ان قلب المؤمن الکامل
بیت الله فلا غبار علی کلام المجنون اصلا (حیاتمه حیات اولدرکه سندن ایره فیضین) فیض اغمقده ایرمق طاشوب ایکی
جانبی احاطه ایتمکه دیرلر اما عرفده عطا وانعام معناسنه مستعملدر بوراده فیضیندن مراد عطاء ظاهری وعطاء
باطنیدر سؤال اولنورسه که عطاء ظاهری وباطنی ندر جواب بودرکه بوراده بوایکی عطا حقیقتده بردر ولکن تجلی
اعتباریله ظاهر وتسلی اعتباریله باطن دینلور اکرچه که دنیاده واقع اولان تجلی باطنه در ظاهره دکلدر شوقدر وار که تجلی
باطنک حواس ومشاعره دخی اثری ساریدر خصوصا تقریر وتحریره زیاده مدار در وجائزدر که فیضده ظهور وبطون
اعتبار اولنوب مطلق ایکی عطامراد اوله که بری تجلی جمال وبری دخی تسلی خاطردر زیرا انک خیالیله سوزان اولمقدن
خلاص اولمق عطای عظیمدر یعنی بنم حیاتمه حیات اولدرکه بن دلتشنه یه سندن بوایکی فیض حاصل اوله ووجودم
خضرکبی حیات باقیه وابدیه بوله قال الله تعالی لایوب علیه السلام (ارکض) اضرب (برجلک) الارض فلما رکض خرج
منها الماء فقال (هذا مغتسل) ماء یغتسل به (بارد) یبرد حر الظاهر (وشراب) یبرد حر الباطن والاشارة فی الایة هی ان الله
تعالی امر ایوب بضرب الرجل علی الارض لیخرج منها الماء لازالة الم البدن فهو امر لنا بالسلوک والمجاهدة لیخرج
ماء الحیوة وهو العلم بالله تعالی من ارض وجودنا لازالة امراض ارواحنا وهی الحجب المبعدة عن الحق قاله الشیخ بالی
الصوفیوی قدس سره (لمحرره) نیجه بریانسون کوکل پروانه وش هجرانله * آب وصلک جامنی صون قاندر اللهم بزی *
نیجه بردونسون کوکل دیوانه وش دورانله * شربت فیضک ایله اوصلاندر اللهم بزی * ارجعیدن کوش ایده جان
قولاغی سندن خطاب * سرکوزینه کورنه دیدار یا کلک بی حجاب * قالمیه هرکز خیال ماسوادن دلده خواب * خواب
غفلتدن سدداویاندر اللهم بزی * هرکیمه سندن تجلی فنا فی الله اوله * بوفنا ایچره حیات باقیه سرن بوله * لطف
واحسان ایله یارب اولمدن حق اوله * ماسوادن جمله اوصاندر اللهم بزی (پس اندن طوغدی شمس ذات کوکلدن
انکشاف ایتدی * وجودم کلی محو اولدی چون ایتدی انبساطین) ذاتدن مراد تعین اعتباریله اولان ذاتدر زیرا
لاتعین مرتبه سندن تجلی اولمز اولسه دخی برق خاطف کبی فی الحال زائل اولور انکشاف آچلمقدر بو انکشافک مطلعی
کوکل اولمغله دلالت ایدرکه ناسوت وملکوت وجبروت ولاهوتک سری انسانک وجودنده درخارج دکلدر مثلا انسانک
بو عالمده وجودی رحم مادرده جنینک وجودی کبیدر جنینده ظاهر اولان روح نطفه نک تعینی ایله دوزایدن سردر
یعنی روح انسانی سر رحمانی تعینات جسمانیه دن خارج نسنه دکلدر ولیکن بیلمین آنی خارجدن کلدی قیاس ایدر
نته کم کونشده بلور مقابله سنه وضع اولنان پنبه نک آتشی ذاتیدر شوقدر وار در که کونشک تأثیری اول آتشک ظهورنه
بهانه در اکر پنبه نک ذاتی ظهور ناره مستعد اولمسه شمسک انعکاسی فائده ایتمزدی بو مقام مغلق بردر حق تعالی جمله مزه
فتح باب ایلیه محو لغتده ازالة الشیء الثابت معناسنه در وجودک محو اولمسی یعنی نفس وطبیعته متعلق اثر قالمیوب ملک
وملکوتی عدم احساسدر زیرا مشاهده حقده استغراق صاحبی اولنلر سکران کبی اولوب وجودوا کا تابع اولان
احوالدن بی شعورلردر انبساط انقباضک ضدیدر یعنی بر نسنه آچلمق انبساط ودورلمق انقباضدر کونشک طلوع وغروبی
کبی یعنی طلوعنده عالمه نوری منبسط اولوب غروبنده منقبض اولوب انبساطیندن مراد نور ذاتک وکوکلک
انبساطلریدر زیرا شمس صوریتک طلوع وانبساطیله جهان منبسط اولدیغی کبی شمس معنوینک دخی طلوع وانبساطیله

کوکل منبسط اولور پس انقباض مطلقا ظلمات ایله درمعنی دیمک اولورکه کونشک طلوعیله جمله ظلمات زائل اولدیغی کبی
نور ذاتک تجلیسی ایله دخی جمله تعینات پرده لری آچلوب وجود مجازی فنا بولدی ووجود حقیقی اکانعم البدل اولدی
(هدایی) سبب اشلا یحق یده (اولکی وسم کیده) باقیکه ظهور ایده * فانی اریوب آقه * فافهم فانه لاحجاب الا جهالة
النفس بنفسها وغفلتها عنها فلو ارتفعت جهالتها وغفلتها لشاهدت الامر وعاینته کما نشاهد الشمس فی وسط السماء
وتعاینها اللهم ارفع الحجب عن القلوب حتی ینفتح ابواب الغیوب بعد ذا صاحب محمدیه نک کلامی دلالت ایدرکه مار الذکر
اولان سحرلک حاوی اولدیغی نیازمثمر نوباوه مراد اولوب عقبنده تجلی جمال حاصل اولدی پس اندنصکره تعبیری وتبه ده
تفاوتی بیان ایچوندر فافهم (لمحرره) اچلوب جان کوزی کوردم یوزوکی * الحمد لله الشکر لله) کوش ایلدم جان ودلدن
سوزیکی * الحمد لله الشکر لله * آغلریکن کوزم سیلنه دوشدی * دردمک درمانی بوانه دوشدی) بیلمدیکم سرلر بیلنه
دوشدی) الحمد لله الشکر لله) طوغدی شمس ذات حضرت مولی) دلم آیینه سی اولدی مجلی) فنا بولوب دیدم ربی الاعلی
الحمد لله الشکر لله) ایده لی ذاتنی مولانک شهود * محو اولوب قالمدی اثر وجود * حقیقا حقدندر بونجه فیض وجود *
الحمد لله الشکر لله) اثر قالمدی هیچ بندن همین برعالم طپراق) عالم طپراقدن مراد بدندر زیرا ترابدن مخلوقدر قال الله تعالی
هو الذی خلقکم من تراب) یعنی شمس ذاتک کوکلدن طلوعیله ظاهر وباطن اثر وجود بندن جمله محو اولوب آنجق بربدن
قالدی وبو مقاصدن مرجع طریقتمز حضرت هدایی قدس سره بیوزرر * فنا اندر فنا بولدی وجودم ملکی سرتاسر *
کوکنور بربدن قالدی همان انجق حصارمدن * بو مرتبه یه فناء تام دیرلر که بدایت نبوتدر یعنی بوامتدن انبیا کلمک
لازم کلسه بو فنا یه واصل اولنلر انبیا اولورلردی زیرا بوفنا قتنده اهل ولایته حاصل اولان حیات حقانیه ملک الملوک
ارواح اولان روح القدسک نفخ ووحی وساطتیله درانکچون (علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل) بیورلمشدر زیرا حقیقتده
علمادن مراد علماء باللهدر وبو فناء تام حاصل اولمدقجه سموات وارضک ملکوتی یعنی انفس وآفاقده اولان بواطن وانوار
واسرار مشاهده اولنمق ممکن دکلدر بونک نظیری اول مغلوب خسته درکه حس بشریتدن آلنوب عالم مثالده عجائب
احوال سیر ایدر یانینده حاضر اولنلر آنک حالندن بیخبرلردر نته کم خسته دخی زیاده مأخوذ اولمقدن ناشی آنلردن بیخبردر
کورامدی عشق وشوق کمال بولدقده کوکل نه تجلی یه مظهر اولور وحقدن نه مرتبه یه بولور اللهم اجعلنا من اهل الفناء
التام زمانه مزده بعض کهنه لباس کیوب متغیر الهیئه اولنلری بیلمنلر فنا یه نسبت ایدرلر زیرا آنلرک یاننده بودخی چوق
ایشدر ومشکل کاردر انکچون که عوام وخواصک اکثری زیب وزینته فریفته درفاما فنا دیدکاری حقیقتده کوکل حالیدر
بوفنا باطن اولمدقجه فناء ظاهر فائده ایتمز فاین انت من فهم حال اهل الفناء (لمحرره) یلاندن کسمه هرکز کرجلک اولمز
طونمش عورت البت ارکک اولمز (خطاب ایتدی بوکز محبوب ترابه باللحاظین) یقال خاطبه مخاطبة وخطابا ای کلمه
مواجهة تراب مصراع اولده ذکر اولنان طپراقدرکه صاحب محمدیه نک وجودیدر لحظ کوز اوجیله نظردر لحاظ کسریله
لحظ کبیدر فتحیله کوشه چشمدر بوراده مراد اولدریعنی محبوب بنم کبی طپراقی خاکدن رفع ایدوب ایکی کوزی اوجی
نظریله خطاب ایلدی یعنی التفات ایدوب سویلدی الحاصل هم التفات وهم خطاب بولندی (لمحرره) یا الهی عز تکله
قیل نظر * برآوج طپراغکن اکسیر اولم * ایله معناده یرم فوق القمر * قوبوصورت عالمنده ییراولم * قال ایدوب
طپراغمی آلتون وش * ذره می عین کرمدن قیل کونش (جانمه نور جمالک ایله رش) ظلمت ایچره نیجه برشبکیر اولم) پرده در
معشوقه چونکیم جان وتن) قالدر اشبو پرده یی سعی ایله سن (حقیا بولسم فنا فی اللهی بن) ایکیلک کیدوب حقیقت
براولم که یا هذا شوکیم بیزی کورم دیرسه بو عالمده) تحیرده قالور جانی ایده مز اطلاعین) هذا ترابه اشارتدر بو عالمدن
مراد عالم ناسوت وبشریتدر تحیر متحیر اولمق یعنی سرکردان اولوب برجانبه توجه ایده میوب قالمق اطلاع مطلع اولمق
یعنی نظرا یتمک اطلاعیندن مراد دنیاده وآخرتده کورمکدر ویاخود نظرک تثنیه ذکر اولندیغی آلت نظر اعتباریله در
زیرا کوز ایکیدر ویاخود بری ظاهر وبری باطندر معنی بودرکه ای فناء تام بولوب وجود ترابیسندن غیری تعینی
قالمیان عاشق شویله بیلکه هرکیم بزم جمالمزی بو عالم حس وبشریتده ترابیت مرتبه سندن کورمک استرسه متحیر اولوب
بزی کوره مز ویاخود هم دنیاده وهم آخرتده کوره مز بلکه آنجق آخرتده کورور زیرا ایکی عالمده رؤیت دیدار بالکلیه
وجوددن خلاص بولان حبیب مختاره مخصوصدر ویاخود هم ظاهرده وهم باطنده کوره مز بلکه یالکز باطنده
انسلاخله ورای حجابدن کورر نته کم عموما اهل ولایتک شانیدر ویا مثال مقید بالنومده کورر نته کم عموما صلحانک
حالیدر پس رؤیت درت وجهله درکه اشارت اولندی تفصیلی روح البیان نام تفسیر مزده سورة انعامده در قال القاضی
عیاض قد رأیت لبعض السلف والمتأخرین ما معناه ان رؤیة الله تعالی فی الدنیا ممتنعة لضعف ترکیب اهل الدنیا وقواهم
کونها معرضة للآفات والفناء فاذا کانوا فی الاخرة رکبوا ترکیبا اخر ورزقوا قوة باقیة قووا بها علی الرؤیة وقد رأیت

نحو هذا المالك بن انس قال لم یر فی الدنیا لانه باق ولا یری الباقی بالفانی وهذا الکلام حسن ملیح ولیس فیه دلیل علی
الاستحالة الامن حیث ضعف القدرة فاذا قوی الله من شاء من عباده واقدره علی حمل اعباء الرؤیة لم یمتنع فی حقه انتهی
یقول الفقیر ان الرؤیة البصریة وقعت لنبینا علیه السلام فوق عالم الکون والفساد وهو العرش ولم یحصل لغیره الصعود
الیه بالجسم ففیه اشارة الی ان عالم الکون والفساد لا یحتمل الرؤیة البصریة وان غیره علیه السلام لا یراه بالبصر فی هذه
النشئة (لمحرره) دیدهٔ فانی ایله باقی جمالی کوزلمه) اشبو نقصان عالمنده اول کمالی کوزلمه) یا نمه دن پروانه وش عشق اودنه
جانک سنک * سنده عاشقلر کبی سر وصالی کوزلمه * قالکی حال ایتمدن بر مرشد کامل بولوب * قیل وقال عالمرنده حسن
حالی کوزلمه * لن ترانی دیدی حق موسایه بو عالمده کور * سفرهٔ امیده سنده اول نوالی کوزلمه * کرمینجه جنت قلبه
بو کون سعی ایلیوب * طشره دن اول پادشاه بی زوالی کوزلمه * دولت دیدار در فقر وفنانک آخری * قیل نظر حق
مأله ملک ومالی کوزلمه (قپومزده ذلیل اول طور خضوع ایت اللری بغلو * که تا کیم عینمزسکا عیان اوله بلا غین)
طور قف معناسنه در خضوع بدن صفتیدر که تواضع اوزره باشنی اکوب ساکن الاعضا اولمقدر تکیم غازده اللرن
بغلیوب اطمئنان اوزره طورور (عین) ذات (عیان) کسره ایله آشکاره اولمق غین غین معجمه ایله بولتدر غیم کبی بو راده
مراد پرده در یقال غین علی قلبه غینا تغشته الشهوة اوغطی علیه والبس اوغشی علیه کما فی القاموس وفی الحدیث انه
لیغان علی قلبی وانی لاستغفر الله فی کل یوم مائة مرة قال ابن ملک الفعل مشتق من الغین وهو الغطاء ای لیغشی قلبی
وقال غیره ای لیطبق علی قلبی اطباق الغین وهو الغیم انتهی محصول بیت بودر که ذات وفقر وفنا ایله بزه توجه واقبال
قپوسنده وقوف ایله وای صورت نیاز اولان نمازده بزم دیوانمزده اللرن بغلاین خضوع ایت صول السکی دنیایه وصاغ السکی
عقبایه مدایتمکدن صقین تا کیم جمالمز پرده سز سکا ظاهر اوله زیرا کوکلنی وکوزینی بزه قصر وحصر ایتمدکجه کمسه بزی
حقیقت اوزره بولمز وکورمز بو پرده دن مراد تعینات ظلمانیه ونورانیه در بوخسه مظهریت حجابی باقیدر فافهم
وبو رؤیتدن مراد رؤیت باطنیه در که انسلاخده حاصل اولور زیرا غیری وجهله ممکن اولمدیغی بو قرورده معلوم اولدی سؤال
اولنورسه که رؤیت منامیه ایله رؤیت انسلاخیه نک بیننده فرق وارمیدر جواب بودر که فرق عظیم واردر زیرا منامده
اولان رؤیت عالم صفاتدن اولمغله غیندن خالی دکلدر فاما انسلاخده اولان رؤیت عالم صفاتدن وعالم ذاتدن اولور مرتبهٔ
ذاتدن اولدیغی تقدیرجه بی پرده اولور وبردخی منام حالیله عموم وخصوص اهلی متصفدر یعنی عالم مثالده اولان سیرده
جمله مشترکدر انسلاخ ایسه خواصه مخصوص صدر انسلاخ اودر که کشی حس بشریتدن مأخوذ اولوب کندینی وغیری
بیلمیه زمانه متصوفه سنک بیکده بری مظهر دکلدر آنکچون دور ورقص مجلسلرنده جنبش نما اولنلر صوت قوالی اشیدرلر
ومجالسک اختتامنده حرکتدن امساک ایدرلر غایة ما فی الباب حاللری تواجددر وجد صحیح دکلدر اکثری تواجددن دخی
بیخبردر (هدائی) مولام سنک عاشقلرک * دوران ایدرلر هو ایله * بولسکده کی صادقلرک * جولان ایدرلر هو ایله * مرحوم
بو دو بیتده شرط دوره اشارت ایلدیکه بری عشق وبری صدقدر آنکچون بولسکده دیدی زیرا حق بولنده اولمیوب نفس
وشیطان واغراض فاسده بولنده اولنلر صدق دائره سندن خارجلردر پس دوروقصک حرام اولمسی بونلره کوره وحلال
اولمسی انلره کوره در فافهم وکن من المنصفین فانی لم اقل هذا الامن الیقین (لمحرره) حقی عیان کورم دین کشیلر * جان
کوزلرن آچه کورسون عشقله * ذوق وصلی سورم دین کشیلر * جام وحدت ایچه کورسون عشقله * بو دولته سعادتلو
سر کرک * بو منزله ایرشمکه ار کرک * کیمه کیم بو یولده او سرور کرک * برزخلری کچه کورسون عشقله * خون جکر کاه سن
آلوب وضو * دیوان حقده طور اللری بغلو * حقیا استین تجلیٔ هو * اول هواده اوچه کورسون عشقله (چو یار ایتدک
بزی یار انظر قلمه پس اغیاره * کوزکه دار ودیاره دلرسک انکشافین) یار اده اولان الف خطاب وندا ایچوندر
ای یار دیمکدر یار دوستدر اغیار غیرک جمعیدر بو راده دشمن معناسنه دردار دن مراد دنیا وایچنده اولان مساکندر *
خل الدیار وما فیها لاهلها * وقل سلام علی الدنیا وما فیها * دیار تشدید له فیعال وزننده احد معناسنه مقام نفیده
وحده مستعملدر اصلنده دیوار ایدی واو یاء ساکنه دن مکسره واقع اولوب یانک ما قبلی مفتوح اولدیغیچون واو یایه قلب
اولنوب ادغام اولندی ایام وقیام کبی یقال ما فی الدار دیار ای احد انکشافین صیغه سی آلت نظرک تعددنه کوره در
مقصود باطن وبصیرت کوزلرینک انکشافیدر ویا خود دنیاده بصیرتله وآخرتده بصرله اولان انکشافدر وجائزدر که
ظاهر وباطن انکشافی مراد اوله بو دخی بعید دکلدر که تثنیه بیتدن منفهم اولان امرینه مصروف اوله یعنی اغیاره
نظر ایتمه تا که بزی کوره سن وعالمدن وحدت اختیار ایله که اول نظر خلقدن تستردر تا که بزی بولاسن وذا تمزه وصول ایله
شرفیاب اولاسن بعد ذا اغیاردن مراد ماسوی الله اطلاق اولنان تعینات روحانیه وتشکلات مثالیه وظهورات
جسمانیه در زیرا بو مجموع تعینات اکرچه مظاهر اسما واسما مجالی ذات فرد در ولیکن بحسب التعین هویت ذاتیه نک

غیری وسالک اولنلره رهزن اولمغله ماسوی واغیار اطلاق اولنور قال الله تعالی (لا یمسه الا المطهرون) الضمیر المنصوب
اشارة الی الهویة الذاتیة فالمعنی من طریق الاشارة انه لا یمسه الهویة ولا یصل الی سرها الا المطهرون من دنس
التعلقات کلها جسمانیة کانت او روحانیة او غیرها فافهم ودار ودیاره کوزکه دن مراد خلوت وعزلت اختیار ایتمکدر
زیرا سر وحدتی بولنلر ابتدا کثرتدن انقطاع ایله بولمشلردر اکرچه انتهاده صورت سر وکثرت بر اولوب اغیار دیه جلک نسنه
قالمز انکچون صاحب محمدیه خلقدن عزلت ایدوب کلیبولیده لب دریاده کندینه منسوب اولان صومعه سنده نیجه
ییللر ریاضتلر ایتمش وچله لر چکمش ومحمدیه یی عزلتی حالنده تألیف ایتمشدر وغیری حقانی اثرلره موفق اولنلر دخی
اکا قیاس اولنه (محصول بیت) بودرکه ای یار چونکه بزی کندیکه یار ایدندک وبزمله صحبت وآشنالق سوداسنه دوشدک
پس بزدن غیریه نظر ایتمه غیرت اهلی اول (سعدی) نظر دوست نادر کند سوی تو * چو در روی دشمن بود روی تو
* ندانی که کمتر نهد دوست پای * چو بیند که دشمن بود در سرای * ودار ودیاره کوزکه زیرا حقله مناجات استین خلقک
صحبتندن کسیلور وخلقک صحبتن دلین حقدن آیریلور (سعدی) خلاف طریقت بود کاولیا) تمنا کنند از خدا جز خدا
کسی کیرد آرام دل درکنار * که از صحبت خلق کیرد کنار * دیلرسک انکشافنده شرط ایکی معنایه بیله قیددر یعنی ذکر
اولنان ایکی وجهله انکشاف استرسک اغیاره نظر ایتمه ودار ودیاره کوزکه (لمحرره) ای کوکل دردینه درمان استین
* باب حقدن غیری بیلمه برقپو * ای خدادن علم وعرفان استین * نقش اغیاری کوکلدن جمله یو * باقمه اغیاره خدایه
یار ایسک * حقی کوزله طالب دیدار ایسک * قو سرابی عاشق خنکار ایسک * قول اولنلر شاهی کوزلرلر قو * آچ کوزلک
حقی بو کون توحیدله * بعده کشف جمال حق دله * حقله تنها اولوب دی دردله * یا انیس القلب یا الله هو (رضامز استه
کل کیر پس اول تور وحدت سرایمده) رضا عبددن ترک اعتراض ومولادن ترک سخطدر وحدت ایکیدر بری وحدت
حقیقیه وبری دخی وحدت اعتباریه در وحدت حقیقیه اودرکه بالقوه مبدأ کثرت اوله وحدت نوات کبی وحدت
اعتباریه اودرکه بالفعل مبدأ کثرت اوله بدن شجره کبی بو راده مراد وحدت ذاتیه در وحدت صفاتیه دکلدر زیرا
کمال رضا بو مقامه وصولدن صکره اولور شیطان بو دائره یه دخول ایتمکله کفر اوزره قالوب مغضوب علیه اولدی
سائر مرتبهٔ صفاتدن مرتد اولان نفوس بشریه دخی اکا قیاس اولنه (مصرع) بیلمدی شیطان بو توحیدی احددن
دوشدی دور * سرای تعبیری تشبیه طریقیله درکویا بو عالم وحدت بر سرایدرکه اکا داخل اولان حقدن رضا ایدی
بولور قال تعالی (ومن دخله کان آمنا) نتکیم سرای سلطانه اهل رضادن غیری کمسه دخول ایتمز (که تا وصلت شرابندن
صونا وز بزرواقین) رواق فتحله هر نسنه نک صافیسی رواقیندن مراد تجلیات ذات وصفات جمال وجلالدرکه وصلت
حالنده حاصل اولور وجائزدرکه دنیا وآخرتده اولان کاسات وصال اوله یعنی سالک مقام وحدته کیروب رضا اهلی اولدقجه
حقک ایکی جام صاف شربت وایکی کاسه خالص می کبی اولان جمال وجلالی مرتبه لرینک تجلیلرینه مظهر اولمز ویا خود
بویله اولدقجه دنیاده وآخرتده دولت وصال بولمز وشراب تجلی نوش ایتمز قال تعالی (ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة
اعمی) وتحقیقه فی کتابنا الموسوم بتمام الفیض افاض الله علینا وعلیکم کاسات العلوم والاذواق وشرفنا وایاکم بالوصال
الی عالم الوحدة والاطلاق (لمحرره) بوله لی جام اویارک سرنی * تا ابد عالمده اغیار استمز * کوره لی کوزم جمالی نورنی *
دو جهانده غیری دیدار استمز * کیم بو کون بولدیسه مولادن رضا * خوش کاور حقدن اکا هر برقضا * لطف وقهری
بر کورر بیلمز اذی * عاشق اولان نورله نار استمز * کیرمینجه شول سرای وحدته * جان ودل قانمز شراب وصلته * فرقته
دوشدی بقنلر کثرته * بیلمسون خار اهلی کلزار استمز * نوش ایدن جام تجلیدن رواق * بزم حقدن چکمز البته آیاق *
حقیا حقدن بو کون اهل مذاق (حق استر دار ودیار استمز (که زیرا کمسه کیم بزدن دوا استرسه دردینه) دوا لرایده وز
اکا که کورمیه هلاکین * درددن مراد فرقتدرکه تعینات حجابلرندن عارضدر دوادن مراد وصلتدرکه اول حجبک
زوالندن ناشیدر نتکیم بو قرورده مفصلا شرح اولندی ولیکن حجب وبرازخک کثرتنه نظرا درد ودوا دخی بالاعتبار
کثیردر زیرا هر برزخ بر درد وآندن خلاص بر دوادر اما جمله نک فوقنده اولان درد طبیعت ونفس حجابلرینک دردیدر
وجمله نک فوقنده اولان دوا سر السر مرتبه سنده اولان وصلتدر هلاکیندن مراد دنیا وآخرتده اولان هلاکدرکه
هلاک معنویدر زیرا بعض درد صوری ومرض ظاهری هلاک صوری یه مؤدی اولدیغی کبی درد معنوی ومرض باطنی
دخی هلاک معنوی یه باعثدر پس کشی سلوک اهلی اولمق ویا برازخده قالمق هلاکدن بر نوعدر یعنی طالبان دوا
وجوینده کان شفایه بزدن فیض مراد واصلدر وتأثیر تربیه حاصلدر شویله که حکیم حاذق الندده صحته مستعد اولان
خسته معالجهٔ صوریه ایله هلاکدن خلاص اولدیغی کبی وصلته قابل اولان خسته دل دخی بزم جمال وجلالمز تربیه سیله
فرقتدن نجات بولور (مثنوی) کر کران وکر شتابنده بود) آنکه جوینده است یابنده بود) در طلب زن دائما تو هر دو دست

كه طلب درراه نيكور هبرست (حافظ) عاشق كه شدكه يار بحالش نظر نكرد * اى خواجه درد نيست وكرنه طبيب هست (يعنى دنياده درد يوقدر يوخسه درمان بولنور انكچون كمال خجندى دير * مكو اصحاب دل رفتند وشهر عشق شد خالى * جهان پر شمس تبريزست مردى كو چو مولانا * يعنى دنيا شمس تبريزى كبى مرشدلرله طلودر فاما مولانا كبى بر مريد يوقدر ديمكدر عجبدركه بى درد اولنلر زمانه ده مرشد قالمدى ديو دعوايه دوشمشلردر دنياده مرشدلر انواع مختلفه در انسانه مخصوص دكلدر وليكن بى بصرلر انلرى كورمزلر ويلمزلر (يحيى المفتى) بيلمزه بردلكه طوطى كبى كفتار ايليه * سويلدرمى يوق جهانده بيلمزز سويلرمى يوق * مقصود دنياده سويلدرور واردر وليكن سويلكه مستعد يوقدر ديمكدر سويلدر ايله مراد مرشد كامل وسويلين ايله مقصود مريد قابلدر زيرا اوراء آينه دن طوطى يه تعليم كلمات اولنديغى كبى وراء مظهريتدن دخى مريده تعليم برازخ ومقامات اولنور پس انسان مظهر فيض نطق اولديغى جهتدن قابل تعليمدر فاما طوطيدن غيريسى قابل تعلم دكلدر مثلا زاغه باب تعليمده املك حكمك اضاعت وقتدر كذلك مرشد كامل دخى زاغ حكمنده اولان ناقابل مريد ايله بويله در (سعدى) نتوان پاك كردن زژنك آينه * وليكن نيايد زسنك آينه (لمحرره) درد اهلى اولان صانمه كه درمانه ايرشمز * عشق اهلى اولان صانمه كه رحمانه ايرشمز * درد طلبنه دوشمين آدم بو جهانده * دنيا طولو لقمان ايسه لقمانه ايرشمز * ايچ شربت ارشادى بوكون مرشد النمدن * بو شربتى نوش ايتمين عرفانه ايرشمز * برسويلدره راست كاوب سويلدى طوطى * واى اول كشيه كامل انسانه ايرشمز * جان وتن ايكى برزخيدر سالك اولانك * برزخده قالان منزل جانانه ايرشمز * صبر يدر بولى مطلوبك انى صانمه سن اسان * قرق ييل يوريوب دكه سى پايانه ايرشمز * خدمتده بوكون كيمكه قصور ايلسه يارن * ديوان تجليده او سلطانه ايرشمز * هر كيمده قدم اولميه همت جهتندن * حقى برآياق پايه مردانه ايرشمز * (وصاليمز زلالندن ايچه كجه خيالندن) يقال ماء زلال سريع المر فى الحلق بارد عذب صاف سهل سلس كما فى القاموس وقد سبق تفصيله والخيال ما تشبه لك فى اليقظة والحلم من صورة والجمع اخيلة وشخص الرجل وطلعته كما فى المذكور بوراده وصال زلاله تشبيه واردر اول وجهله كه طتلو وصوق صو حرارت جكرى ازاله ايتديكى كبى وصلت حق دخى عاشقك حرارتدان كسر وخيال تعبيرنده اشارت واردر عالم حقيقته ومعنايه دلك ما بينده اولان تعينات جسمانيه وروحانيه نك جمله سى صورت ومثال قبيلندندر پس ديمك اولور كه برعاشق وصال حقيقى زلالندن نوش ايتدكجه خيال وسرابدن خلاص اولمز زيرا اصل الاصول اولان حقيقت صرفيه كوره ماعداسى برصورت كبيدر صورتدن مراد اولان ايسه معنادر معناى مقصود حاصل اولمدقجه صورت برزخندن نجه قورتلمق اولور بونك نظيرى اولدركه حرم كعبه دن خارج اولان كمسنه خياله توجه ايدر زيرا كعبه ايله كندى اراسنده برازخ واردر حرم كعبه ده اولان ايسه عينه توجه ايدر بناء على ذلك هر قنغى جانبه توجه ايتسه نمازى صحيح اولور زيرا هر طرفى قبله در خارجده اولانه بو اطلاق يوقدر ونعم ما قيل (مصرع) سا كان حرم ازقبله نما آزادند * قال الله تعالى (فاينما تولوا فثم وجه الله) الاية فالزم الادب فى كل مكان فى عالم الوجوب كنت او فى عالم الامكان (جماليمز كمالندن ايره اكه وصالين) وصالندن مراد دنيا وآخرت وصاليدر يعنى عين كمال اولان جمالمزدن اكا دنياده وآخرتده وصال حاصل اوله كه برى بصيرت وبرى بصرله در بونده اشارت واردركه برعاشق پايه وصاله ودرجه مشاهده جماله واصل اولمسه هنوز نقصانده در بعدذا محبوبك صاحب محمديه نك سزنه خطابى بو بيتده تمام اولدى شمدنصكره كندى نفسندن حكايه يه شروع ايدر (لمحرره) يترفرقتده ديارب دل وجان) زلال وصلكه قاندر كرم قيل * كوزم هجركاه طولدى عاقبت قان * يوزك نورينه بوياندر كرم قيل * وصالك طورنه وارنلر يچون * كمالك سرنه ايرنلر يچون * جمالك نورنى كورنلر يچون * بنيده يارب او ياندر كرم قيل) قرلسون بنلكم بندى اوزمدن (حجاب ماسوا كتسون كوزمدن) چو پروانه كچيجه كندوزمدن (قونار عشقكه ياندر كرم قيل * الهى صون شراب وصلتكدن * خلاص ايت جانى درد فرقتكدن * جميع ماسواى حضرتكدن * بو حقى زارى او صاندر كرم قيل (سقانى) المحبوب (شربة) هى شربة الحب والوصال كما يدل عليه ما قبله (احيى) بها (فؤآدى) هو باطن القلب الذى هو محل المحبة (ثم) اى بعد احياء فؤادى الذى هو مورد التجلى ومحل التسق (احيانى) بجميع اعضائى الظاهرة واجزائى الباطنة لان للارض من كاس الكرام نصيبا والمراد بالاحياء اعطاء الحيوة الحقانية التى لا ممات بعدها لانه ورد اولياء الله لا يموتون ولكن ينقلون من دار الى دار كما فى الاسرار المحمدية ولهذا الندر لا تحل صور ابدانهم بعد مفارقة الارواح اسريان بركة نفوسهم فيها كما قال صلى الله عليه وسلم ان الله حرم على الارض ان تأكل اجساد الانبياء ونصا على الشهداء ايضا فى بعض الاحاديث فاذا كان قتلى السيوف غير قابلين للبلا فما ظنك بقتلى العشق والمحبة ثم ان كلام المحمدية مقتبس من كلام حضرت ابى بكر الصديق رضى الله عنه حيث قال * غرست الحب

غرسا فى فؤادى) فلا يخلو الى يوم التناد) جرحت القلب منى باشتياق) فشوقى زائد والحب باد (سقانى شربة احيى فؤادى بكاس الحب من بحر الوداد * فؤادى يا فؤادى يا فؤادى * فؤادى هائم فى كل واد * فلولا الله يحفظ عارفيه * لهام العارفون بكل واد (كه تا بن خضر اولم جام بعين بين لامين) خضر ككبد وكنيه ابو العباس النبى عليه السلام كما فى القاموس فكسر الخاء المعجمة من غلط العامة لامين ازاسنده اولان عين ايله مراد لعلدركه معروف قيمتلو قرمزى طاشدر محبوبلرك لبلرنده وميده اولان حمرتى اكا تشبيه ايدرلر يعنى اول محبوب بنى شربت حب ووصال ايله صواروب قلبى وجميع اعضا وقوامى احيا ايلديكه تا بن بو آب حياتى نوشله خضر اولم وقايم لعله بكزر قرمزى عشق ومحبت باده سيله مملو برجام كبى اوله وعاشقلرك خوصله دللرى بنم جام اسرارم ايله جرعه دان كبى طوله مقصود حقدن حاصل اولان فيضك كندينه وغيره نفعن بياندر (لمحرره) ايچوردى جانمه وصلت شرابن * اودوستك شمدى بن مستانه سى يم طويردى سرمه سر جنابن * بوكون برعاشق ديوانه سى يم * بو شربتدن توله خضر اولسه جانم * فنا بولمز وجودم جاودانم هميشه فيض بخش عاشقانم * محبت اهلنك ميخانه سى يم * دمده سرحقك عنبرى وار * سوزمده مصر عشقك سكرى وار * دلمده كنت كنزك كوهرى وار * بو كنجك شمدى برويرانه سى يم * يوز اوردم اول يوزه چون جمله يرده * امام اولسم روادر اهل درده * يانوبدر حقى بنده جمله يرده * حقيقت شمعنك پروانه سى يم (پس آلدم مشرب صافى شرابى سلسبيلندن * كتوردم برزلالى كيم ايچن ترك ايده كونين) مشرب شرب معناسنه در صافى اكا صفتدر اسان قومده شرب صافى اكادير لركه آنده وهم وخيال شوبى اولميه بلكه فيض صرف اوله يعنى مرتبه ذاتدن طوغرى قلبه وارد اوله نفس وطبيعت اكا قارشميه سلسبيل جنت چشمه لرندن برچشمه نك اسميدر بوراده مراد شرابدر تشبيه طريقيله زلال معناده سلسبيلك صفتيدر زلالك معناسى بوبحرده ويوقروده كچدى كونيندن مراد ايكى جهاندر يعنى ذوق صحيح وكشف صريح شرابنك سلسبيلندن برزلال كتوردمكه آنى نوش ايدن حقدن غيريه تعلق ايتميه مقصود وقت تجليده قلبنه وارد اولان علوم واذواق كليه بى بياندر مرجع طريقتمز افضل الاولياء المتأخرين افتاده افندى قدس سره دن منقولدر بيورمشلركه صاحب محمديه علم وعرفانده شيخى حاجى بيرام ولى قدس سره نك فوقنده در زيرا حاجى بيرامده كرچه قوت تصرف واريدى فاما رتبه عرفانده صاحب محمديه قدر دكل ايدى پس صاحب محمديه عرفانده شيخندن اعلى اولمجق ازيقده مدفون اولان اشرف اوغلندن دخى اولادر كما لا يخفى على اهل الذوق سؤال اولنورسه كه عرفاندر جواب بودركه ذات حقه وصول دنصكره ذات وصفات وافعالك حقائقنه متعلق اولان علمدركه اكا كرامت علميه ديرلر كرامت كونيه انك غيريدر پس هر كرامت كونيه يه مظهر اولان كرامت علميه يه مظهر دكلدر مقصود بالذات اولان كرامت علميه در انكچون كرامت علميه سزولى اولمز كونيه سز اولور وبو كرامت علميه عارف بالله اولنلرده تفاوت اوزره در هر كسه استعدادنه كوره ويريلور يوخسه ولى اولان جمله اسراره واقف اولمق لازم كلمز انكچون شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرينك تجلياتنده مسطوردركه كنديدن مقدم كذرايدن اوليا ازواحنه ملاقاتده نيجه لرينه ترقى كوسترمشلردر بوندن منفهم اولوركه اهل سلوكه وفاتدنصكره دخى ترقى حاصل اولمق ممكندر نظيرى اهل شريعتدن قرآنه اشتغال ايدوب قبل التحصيل وفات ايدنلردر زيرا مرويدركه بو مقوله اثناء تحصيلده وفات ايدن كمسنه يه قبرنده ملك تعيين اولنوب قرآن عظيم تعليم اولنور فاما شروعى اولميان بو رتبه دن محرومدر يعنى سلوك واشتغالدن مقدم وفات ايدنه ترقى وتعليم يوقدر * پس اى طالب حق همت ايدرسك بو علم شريفه همت ايله كه علم الهى وعلم لدنيدر زيرا قيامتده تفاوت درجات بو علمله در بو علم اولمسه يالكز خارق عاده اولان اموره قدرت ايله كشى شرف بولمز زيرا خواص انساندر خواص اهل اسلامدن دكلدر انكچون رهابنه وامثالى اكا قادر اولمشلردر (لمحرره) اى سالك ربانى ياهو ديه كوريا هو * ايچ شربت عرفانى * ياهو ديه كوريا هو * برمرشد كافى بول * برحاذق شافى بول * برمشرب صافى بول * ياهو ديه كوريا هو * كونينه نظر قيلمه * كل يولبكى يا كلمه * حق اكله سواكلمه * ياهو ديه كوريا هو * هو سركه ساريدر * فيضى دله جاريدر * كونك بومداريدر * ياهو ديه كوريا هو * كيم بولدى بو توحيدى * حق حقه حق ديدى * وارسنده قو تقليدى * ياهو ديه كوريا هو * بو كوثردن كيم ايچرسه بقاى لم يزل بولدى * وجودن ايلدى طاهر بضاد بين واوين * الكوثر نهر فى الجنة يتفجر منه جميع انهارها كما فى القاموس علم الهى وفيض ربانى يى كوثره تشبيه ايلدى زيرا كوثر ابدانه وعلم لدنى ارواحه حيات بخش ايدر دنياده آب حيات نهر كوثرك برشعبه سى اولمغله خضر عليه السلام اندن نوش ايدوب حيات باقيه صوريه بولديغى كبى ماء الحيوة حقيقت نوش ايدن دخى حيات باقيه معنويه بولور بقا فنانك ضديدر بقاى لم يزل بقاء غير زائل ديمكدر سؤال اولنورسه كه علما باالهه دخى مقتضاى بشريت ايله وفات وفنا عارضه اولور پس نيجه بقا بولمش اولورلر بو جهان خود

فائتدر باقی یه ظرف اولمز جواب بودرکه مقصود حیات معنویه درکه اشارت اولندی وقد ورد اولیاء الله لا یموتون کما سبق
سؤال اولنورسه که حیات باقیه ندرکه علمای باللهه مخصوصدر جواب بودرکه برکمسه نك آب ودانه سی نفاد بولدقده
هلاك صوری ایله فنا بولوب بردخی ابدی هلاك عارضه اولمدیغی کبی علمای بالله دخی جمیع اطوار ومراتب وتعینات
ومطالبده آب ودانهٔ علم وفیضی تکمیل وتحصیل ایتدکارنده نفس فانیه مرتبه سندن نفس باقیه یه ترقی ایدرلر جنت
صوریه یه دخول ایدن کمسنه یه خروج احتمالی اولمیوب اوحیات وعیشده باقی اولدیغی کبی بو دنیاده اول جنتك حقیقتی
اولان جنت قلبه دخول ایدن نفس باقیه اهلی دخی ابدی آنده قالور پس اکرچه علمای بالله وغیریلر هلاك صوریده
مشترکلردر ولیکن علماء بالله اولنلر رزق صوری ومعنویلرن تکمیل ایتمش اولدقلری حالده وفات ایدرلر انکیچون آنلره
جنت صوریه یه دخول ایدنجه اصلا حائل وحجاب وسؤال وحساب یوقدر بو نلرك غیریلر ایسه انجق رزق صوریلرن
تکمیل ایتدکاری حالده وفات ایتدکاه جنت صوریه مقدر اولدیغی صورتده دخی اکا دخول ایدنجه بو قدر برازخ وقیود
ایله مبتلا اولورلر مثلا سؤال ملکین ومیزان وصراط وقناطر ومواقف کبی زیرا بو دنیاده ایکن غدای معنویدن روحلری
استیفاء حظ ایتمش ایدی پس نفسلرینك بندی جوزیلوب جنتی پروازه وجمال حقی بالاجمال مشاهده یه استحقاق
کسب ایچون بدقهردن تربیه کورورلر ابتداء تربیه لری سؤال ملکین ایله ابتلاوبد نلرینك بلی یعنی چوریمك قبول
ایتدوکیدر امدی ای طالب وصال حق وراغب سر مطلق بو کونه فرصت الده ایکن اعمال شریعت واحوال طریقت
ایله بو برازخدن عبور ایدنلر نجات بولدی ونفسلری اوصاف مذمومه دن فنا بولوب دللری فیض علم الهی ایله حیات
باقیه اهلی اولدی بو سلوکی بیلنلر وبو یولی کورمینلر نفس الندە هلاك اولوب نفسلرندن انتقام آلمق یارنه قالدی بو جهلەدن
مأمولدرکه سلوکك شرفی بلنه ودلکده اولان اعتراض وکدر غباری سلنه اللهم اجعلنا من الذین نالوا منك فیضا کثیرا
وفضلا وفیرا * بضادیین واوین ایله مراد وضو درووضوء ظاهر ایله وجودك ظاهری طهارت پذیر اولدیغی کبی وضوء باطن
ایله دخی وجودك باطنی طهارت قبول ایدر سؤال اولنورسه که وضوء باطن ندر جواب بودرکه عشق ومحبت وفیض
حقیقت وما سوادن انفصال وفرقتدر حافظ (خوشا نماز ونیاز کسی که از سر درد * باب دیده وخون جکر طهارت کرد
وله) غسل در اشك زدم کاهل طریقت کویند * پاك شو اول وپس دیده بران پاك انداز * یعنی کوز یاشی ایچنده اغتسال
ایلدم زیرا اهل طریقت بیورمشلردرکه اول پاك اول اندنصکره اول پاکه نظر ایله مقصود حق ایچون کثرت کریه نك
طهارت وجوده سبب اولدیغن بیاندر بعدذا طهارت ونجاست انواع اوزرینه در طبیعتك نجاستی شهوتدر طهارتی
عفت واعمال شریعتدر * نفسك نجاستی هوادر طهارتی هدا وآداب طریقتدر قلبك نجاستی خصال ذمیمه در
طهارتی اخلاق حمیده در * روحك نجاستی جهلدر طهارتی علم باللهدر سرك نجاستی میل ما سوادر طهارتی توجه
حضرت علیادر وبو انواع کلیه نك تحتنده اصناف کثیره مندرجدر پس طالب حقه لازمدرکه هر نوع نجاستدن ظاهر
وباطنن تطهیر ایده وبلکه اسباب نجاستدن وجودن محافظه اوزره اوله حسن وحسین رضی الله عنهما پیغمبرلردن
کمسنه لر اعتقادلردن تنجیس ایتمشلردر الاستغفار صابون الاوزار حسبنجه استغفار له طهارت لازمدر زیرا انبیا
علیهم السلام واولیای کرام حقلرنده افراط وغلو ایتمك جائز دکلدر (لمحرره) عاشق اودرکیم قلبنه فکر سوا کلمز اوله * نقش
جهانی عیننه بر ذره بجه آلمز اوله * شولکیم حیات باقیه بولدی ابدا اولمیسر * شول جنت اهلی کبیی کیم هرکز فنا بولمز
اوله * علم لدنی کوثرن نوش ایلین بولور بقا * قلبنده دوستك کالری دائم کارصولمز اوله * قو قیل وقالی کیم سکا یار وفادار
اولمدی * بر علمی اوکرنکیم سنك جانکدن آیرلمز اوله * خون جکردن آل وضو پاك ایت وجودك جمله یو * عارف دکلدر
اولکه بو رمزی طویوب بیلمز اوله * لطفن دخی قهرك حقك بر کور جهانده حقیا * انلردن اولمه لطفه شن قهره یوزی
کلمز اوله * تجلی) ظهر ذاته تعالی وانکشف ظهورا وانکشافا حقا لا شبهة فیه ولا حجاب علی بصیرة من یعبد عبادة حقا
وصدقا لا میل فیها الی ما سواه تعالی قال بعض الاکابر مرتبة العبادة اشارة الی مرتبة القلب ومرتبة العبودیة اشارة
الی مرتبة الروح ومرتبة العبودة اشارة الی مرتبة السر فالعبادة وظیفة القلب والعبودیة وظیفة الروح والعبودة وظیفة
السر فمتی قام القلب بحق وظیفته یطلعه الله علی سر الهیته ومتی قام الروح بحق وظیفته یطلعه الله علی سر الوهیته
ومتی قام السر بحق وظیفته یطلعه الله علی سر الوهیته فاذن القلب یکاشف اسرار صمدیة الحق تعالی والروح یشاهد
اسرار الواحدیة والسر یعاین اسرار الاحدیة وتجلی للقلب العلوم الالهیة الافعالیة وللروح العلوم الالوهیة الصفاتیة
وللسر العلوم الالوهیه الذاتیة (یحب الحق) ای ویحب الحق تعالی حبا (تحقیقا) وهو ان یکون با خلاصه لا بشرك
ورياء ولذا قال (تحاشا) ای فنزهه تعالی (عن الهین) ای لم یثبت معبودا غیره تعالی بل قال لا معبود الا الله ولا مقصودا
بل قال لا مقصود الا الله ولا موجودا بل قال لا موجود الا الله والتثنیة عبارة عن التکثر والتعدد قال تعالی ارایت

من

من اتخذ الهه هواه یعنی ما عبد اله سوی الله الا بالهوی ولهذا قال صلی الله علیه وسلم ما عبد اله ابغض علی الله من
الهوی فبالهوی یعبد المرء نفسه وماله واهله واولاده ودنیاه وآخرته وعلومه واذواقه ونحوها فافهم وکن من المحبین
الذین لا یعرفون غیر الله ولا یحبون حبا حقیقیا الا الله واعلم ان المحبة فی الروح والشهوة فی الطبیعة والغضب فی النفس
والحلم فی القلب والقلب لوح الروح ومحل استواء حسناته والطبیعة لوح النفس ومحل استواء سیئاتها یقال نور المحبة ثم نار
العشق ثم حرارة الشهوة ثم البخار اللطیف ثم النفس الرقیق ثم الهواء الدقیق واصل الاصول العدم ثم المعدم ثم الدمع ثم الماء
(لمحرره) هام قلبی بحبه لیلی * سال عینی فاظهرت سیلا * قد سبانی جمالها البدر * اذ تجلت بحسنها لیلا * کیف
یسلو بحبه قلب * افرغ العشق علیه کیلا * منذ قد صرت اسیر المعشوق * لم امل عن جنابه میلا * الذی واحد من الف
مرید * لم ینل من لقائه نیلا * قد للقد لباس النخوة * ولذا جر غنجه ذیلا * صار ورد اللسان یا حق * دائما یا اسفا واویلا
(جو کلدی سید الابرار سری من سره الاسرار) بحرك اولنه رجوعدر سید اولودیمکدر ابرار برك جمعیدر بانك فتحیله
صادق وکثیر البر والاحسان معناسنه سید الابراردن مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر حقه زیاده تقربنه کوره
سید المقربین وخلقه وفرت انعامنه کوره سید الابرار اطلاق اولنور اکر صادق معناسنه اخذ اولنورسه سید المقربین
سید الصدیقین وسید الابرار سید الصادقین دیمك اولور چون اول شاهك هر سفرهٔ امیده برنوالی وهر مرتبه ده بر کمالی
واردر پس نه وجهله مدح اولنورسه قامت استعدادنه لباس زیبا درسری سرایت ایتدی دیمکدر رفاعلی اسرار دردن سره
ضمیری سید الابراره راجعدر یعنی چونکه اول سید الابرار قدوم وتشریف ایلدی انك سرندن سرلر سرایت ایلدی
یعنی عاشقلرك سری انك اسرارندن حصه مند اولدی (چو طوغدی منبع الانوار تجلی بالجلائین) منبع اصلده
صو چقدیغی یره دیرلر بوراده تشبیه طریقیله ذکر اولنمشدر مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر زیرا جمله انوار ظاهره
وباطنه انك نورندن مستفاضدر جلاء فتحله روشن اولمق یعنی آچلق وکسرله روشن ایتمك وآچمق معناسنه بو مقامك
ایکیسنه دخی مساعدهسی واردر یعنی چونکه اول منبع فیوض ومطلع انوار عالم شهودی تشریف انکشاف ایلدی
ایکی وجهله انکشافله کشف ظاهر اولدی ویاخود ایکی کشفله تجلی ایلدیکه بری کشف جمال وبری کشف جلالدر
ویاخود بری کشف ذاتدرکه قدوم وهیدروبری کشف صفاتدرکه قدومی سببیله عاشقلرك کوزلری نورودللری سرور
وسرلری حضور طولدی بو قورده ذکر اولندیکه فخر عالم صلی الله علیه وسلمك مکه ده طلوعی کشف ذات ومدینه یه قدومی
کشف صفاتدرکه بو بحرك مصرع اولنده من الاین الی الاین اکا اشارتدر رفا فهم وارجع والله الموفق (لمحرره) جمالك کوستر
عشاقه سوتسون * کرم قیل یا رسول الله کرم قیل * نیجه برآغلیوب دللر یرتسون * کرم قیل یا رسول الله کرم قیل
تجلی ایلسك برکز جهانه * طولر نورك زمین وآسمانه * یتردر انتظارك چشم جانه * کرم قیل یا رسول الله کرم قیل * سنك
نورکاه دوریا یلر فلکلر * سنك سیرکاه سیرایلر ملکلر * سنکاه حاصل اولور هب دیلکلر * کرم قیل یا رسول الله کرم قیل
نوله کر کوزلریم سن شهی بن * سکا بکزر جهانه کلمز احسن * نظر قیل حقی بیچاره یه سن * کرم قیل یا رسول الله کرم
قیل (که تا حق بین نظر باید محمد را که دریابد) بو کلامك تقدیری که تا نظر حق بین باید که دریابد محمد را دیمکدر پس حق بین
حقیقتده نظره صفتدر ومحمد دریابد فعلنك مفعولیدر بایدباء موحده نك تقدیمی ویاء مثناتك تأخیری ایله کرکدر
معناسنه زیرا بایستن وبایدن کرك اولمق دیمکدر دریابده درزائده در کلمك بازایده ماز کبی یابدیاء مثنانك تقدیمی وباء
موحده نك تأخیری ایله بولور معناسنه زیرا یابیدن بولمق دیمکدر معنای مصرع بودرکه حق کوریجی نظر کرکدرکه محمد علیه
السلامی بوله وبیله واکلیه وحقیقت اوزره نظر ایلیه معلوم اوله که نظر ایکیدر بری نظر خلق بیندرکه اهل کثرتك نظریدر
زیرا اهل کثرت واهل حجاب اولنلر مظاهردن غیری کورمزلر پس نظرلری انجق خلقه تعلق ایدر وبری دخی نظر حق بیندرکه
اهل وحدتك نظریدر زیرا اهل وحدت واهل کشف اولنلر ظاهردن غیری کورمزلر پس نظرلری انجق حقه تعلق ایدر
زیرا جمیع اشیا اسمانك وجمله اسما اسمانك مظاهریدر پس اول نظرکه نظر کشف ونظر حقدکادر فخر عالمك انجق بشریتنه
نظر ایلیوب جمیع کمالاتیله حقك آنده ظهورندن وبو معنایه فخر عالمك حق ایدیکندن محجوب اولور واول نظرکه بونك
خلافیدر فخر عالمك بشریت مقیده سنه باقمزبلکه آنده ایداع اولنان سر مطلقه نظر ایدر پس اولکی نظرك صاحبی
فخر عالمك نه ایدیکن بیلمز وحقیقت اوزره آنی بولمز وایکنجی نظرك صاحبی کما ینبغی آنی ادراك ایدر وانك ظاهر وباطنن بولنه
کیدر الحاصل آنك اقوال وافعالنك تجلیسنی حقدن بیلور پس آنك لسانندن کلام حقی ایشیدر وایشندن فعل حقه
انتقال ایدر بو نظرك سریله قلبنده اعتراض وکدر قالمز مرشد کامل ایله مرید صادق دخی بو یله درمحکیدرکه محمود غازی
شیخ ربانی ابو الحسن الخرقانی قدس سره حضرتلرینك زیارتلرینه واروب بایزید بسطامی قدس سره دن سؤال ایلدی
شیخ بیوردیکه هو رجل من رآه اهتدی یعنی بایزید بر مظهر کامل ایدیکه آنی کورن ده راسته مهتدی اولدی وسر منزل

مراد ایروب حقه وصلت بولدی سلطان محمود بو معنایه اعتراض ایدوب یا ابوجهل فخر عالمی کورمشکن نیچون مهتدی اولمدی دیدی شیخ بیوردیکه ابوجهل فخر عالم صلی الله علیه وسلمی کورمدی بلکه اکا ابوطالبک یتیمی و محمد بن عبدالله اولمق نظریله نظر ایلدی اکر در یتیم و رسول الله اولمق نظریله نظر ایدیدی شقاوتدن خلاص اولوردی یعنی ابوجهل نظرده خلق بین اولمغله فخر عالمک ابوطالبه و پدری عبداللهه اولان نسبت بشریه سنه نظر ایتمکله رسالتله جانب حقه اولان انتسابنی ادراکدن محروم اولدی باش کوزینک نظری اکا فائده ایتمدی کما قال الله تعالی (وتراهم ینظرون الیک وهم لا یبصرون) یعنی حبیبم اگرچه کفار قریش سکا نظر ایدرلر اما سنی کورمزلر زیرا انظرلری بصرله در بصیرت ایله دکلدر پس یالکز بصرله اولان کالانظردر نتکیم یالکز بصیرت ایله نظر عین نظردر زیرا ابن ام مکتوم وانک امثالی عمای ظاهره مبتلا اولمغله فخر عالم صلی الله علیه وسلمک ظهرن کورمدیلر ولیکن آنده ظاهر اولان سری ادراکله مهتدی اولدیلر پس عمده بصیرتدر بصر دکلدر و بو سر عظیم حالا عالمده دائردر انکیچون ظاهربین اولانلر مرشد کاملک وصولدن محرومدرلر زیرا انلرک زبان حالی بی بشریت مرشد استر نتکیم کفار قریش بو معنایی زبان قاله کتوردی بی بشریت مرشد اولمق ایسه ممنوعدر قال تعالی (ولو جعلناه ملکا لجعلناه رجلا) فافهم وانظر من ای فریق انت ومن ای صنف کنت (لمحرره) بشریتله کشی عالمده * مرشد کامل بولمق کوچدر * قدم ظاهر ایله الحاصل) واصل باب حق اولمق کوچدر (حیات الکل بازآید بجاء بین یاثین) باز زائددر کما سبق آید یاءسنله کاور معناسنه ایکی یاراسنده اولان حایله مراد یحیی در یعنی محمد علیه السلامی کوروب و بیلوب و حقیقت اوزره آکا ایروب چشمهٔ فیضنه وصول سببیله قلبنه و جمیع اعضاء ظاهره سنه و قوای باطنه سنه سر حیات ساری اولوب حیات باقیه بوله و خضر کبی عالم معناده جاودان اوله نتکیم تفصیلی مرور ایلدی بوندن مقصود فخر عالمک شریعتنه و طریقتنه اتباع ایدوب آنک معرفتنه و حقیقتنه واصل اولانلر موتوا قبل ان تموتوا * سرنه مظهر اولوب حیات ابدیه بولدقلرن بیاندر زیرا سالکه فخر عالم یوزندن حاصل اولان فیض حقانی شریعت و طریقتنه اتباع ایتدکجه وجوده کلور نتکیم آیات واحادیثده شواهد کثیره سی واردر قال تعالی (لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة) الایه وقال تعالی (قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله) الایه وفی الحدیث لا یکون احدکم مؤمنا حتی یکون هواه تابعا لما جئت به (لمحرره) امین سر حقیقت محمد عربی * نکین خاتم قدرت محمد عربی * بشرع نو همه حکم کهن نسخ کرده است * دلیل راه طریقت محمد عربی * دهان او در فیض جناب قدوسی * زبان تازهٔ حکمت محمد عربی * حیات باقیه بخشد ز چشمهٔ احسان * بمستعد سعادت محمد عربی * بچشم دل نظری کن جمال او دریاب * که یافت پرتو وحدت محمد عربی * بباب خدمتش او حقی مقیم که کند * بمن نگاه شفاعت محمد عربی (چوسنسن رحمت رحمان) یعنی سنک وجودک سببیله کائناتک ارواح و اجسامنه نفس رحمانی ایله وجود منبسط اولمشدر و دنیاده کائنه انامه عذابدن امان و دار بنده اهل ایمانه سبب هدایت و باعث نجات و سعادتسن دیمکدر (چوسنسن سبحهٔ سبحان) سبحه اصلنده ضمتین ایله درجمی سبحات کبی نور و عظمت معناسنه ولیکن بوراده وزن ایچون باسکان و یالکز نور مراد اولنور یقال سبحات وجه الله انواره وجلالته کما فی القاموس والاختری وفی الحدیث حجابه النور لو کشف لاحرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه بصره من خلقه یعنی لو کشف الحجاب عن ذاته لاضمحل جمیع مخلوقاته من هیبته وعظمته سبحان بوراده ازواج و اولاد و اوصاف مخلوقاتدن منزه و مبرا دیمکدر پس سبحهٔ سبحان نور یزدانسن معناسنه در بعض نسخه ده چوسنسن آیت رحمان چوسنسن رحمت سبحان دوشمشدر (یازیجی اوغلینه یاز احسان آنی قورتار من الاین) احسان انعام معناسنه در قال فی القاموس الاحسان ضد الاسائة این اصلده مکاندن سؤالدر کما سبق بوراده مراد مطلق قیددر یعنی دن خلاص اولمق (فاینما تولوا فثم وجه الله) سرنه حقیقت اوزره اطلاعله در یعنی یازیجی اوغلی محمدی منعم علیه اولان بنده لرک دفترنه یاز و آنی زمان و مکان قیدندن و سائر قیودندن ازاد ایله تا که عالم اطلاقه واصل اوله و هر پرده تجرد و تفرد سرنی مطالعه ایله توحید حقانی نظرن بوله بعدذا صاحب محمدیه بو قصیده بی فخر عالم صلی الله علیه وسلمک هجرتی مقامنده انشا ایتمکله این ذکر ایلدی و کلامک آخرن اولنه رد ایتدی مرادی فخر عالمک مکه و مدینه ده سیر وحدانیتنه ایما و کندینک دخی اول سره وصولنی رجادر فافهم والله ولی التوفیق وهو المرجع فی کل تحقیق (لمحرره) ای فخر جهان چوقدن دیدارکه مشتاقم * لطف ایله تجلی قیل رخسارکه مشتاقم * شول شمعه کبی آخر جان اریدی کتدی * پروانه لک اولوب هر شب انوارکه مشتاقم * نرکس کبی هر دائم کوزلرسنی بوکوزلر دیدارکه کورن چشم بیدارکه مشتاقم * وجهکده تجلیدن کللر آچلور کوردم * اندن بر و بلبل وش کلزارکه مشتاقم * احمدده احد سرن لطف ایله تکلم قیل * ذاتکده نهان اولان اسرارکه مشتاقم * اطوار سلوکی بو حقی یه بیان ایله * ظاهرده و باطنده اطوارکه مشتاقم

اسلام عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه

عبد اللهک قبل الاسلام اسمی حصین ایدی صکره فخر عالم صلی الله علیه وسلم عبدالله تسمیه ایلدی پدرینک اسمی سلامدر تخفیف ایله ثقات رواتک ثبت ایتمشلردرکه عبدالله بنی قینقاع یهودندن و حضرت یوسف علیه السلام اولادندن ایدی فخر عالم مدینه یه تشریف ایتدیکی کون داخل مجلس نبوی اولوب کمربند اسلام اولدی قال لما رأیت وجهه صلی الله علیه وسلم فعرفت انه وجه غیر کذاب ای لان صورته وهیئته وسمته تدل العقلاء علی صدقه وانه لا یقول الکذب (لمحرره) وجه پاککده برق اورر شول نور * سنی ایلر بوکون دروغدن دور * کیم دروغک فروغی اولمز هیچ بوقدر رتبتنده ذره ظهور (حسب نسب) الحسب ما یعده الرجل من مفاخر نفسه والنسب ما یعده من مفاخر آبائه هذا هو المتعارف من نحو قولهم فلان کذا وکذا احسابا ونسبا وفی الصحاح والقاموس عکس ذلک وقیل الحسب مأخوذ من الحساب فکانهم یحسبون مناقبهم ویعدونها عند المفاخرة (سر تبجیل) سر معظم دیمکدر پس تبجیل بمعنی المبجلدر (تمامی) بوراده یا ضرورت شعر ایچون زیاده قیلنمشدر کما فی قول الشاعر * من این ابیات را بردم تمامی * به پیش حضرت مخدوم جامی * قال اما اول اشراط الساعة فنار تحشرهم من المشرق الی المغرب واما اول طعام یأکله اهل الجنة فزیادة کبد الحوت ای وهی القطعة المنفردة المتعلقة بالکبد قال بعضهم وهی فی الطعم فی غایة اللذة وقیل انها اهنأ طعام وامرؤه وروی ان الثور ینطح الحوت بقرنه فیموت فیأکل منه اهل الجنة ثم یحیی فینحر الثور بذنبه فیأکله اهل النار ثم یحیی قال واما الولد فاذا سبق ماء الرجل ماء المرأة نزع الله الولد الیه وان سبق ماء المرأة ماء الرجل نزع الولد الیها ولکن فی فتح الباری عن عایشة رضی الله عنها اذا علا ماء الرجل ماء المرأة اشبه اعمامه واذا علا ماء المرأة ماء الرجل اشبه اخواله والمراد بالعلو السبق وعن ثوبان اذا علا منی الرجل منی المرأة جاء الولد ذکرا وان علا منی المرأة منی الرجل جاء انثی والعلو فیه علی بابه هذا کلامه واذا استوی الماآن جاء خنثی (سعد بن ابی وقاص) من العشرة المبشرة وقد سبق ترجمته (درردة جوهری دریاده غواص) بو کلام سعد بن ابی وقاصک وصفیدر در دره نک جمعیدر لؤلؤ عظیمه معناسنه جوهر کوهردن معربدر مصراقلر اصطلاحنده قیمتلو طاشلردر و اول طاشلری بیع ایدنه جوهری دیرلر قال فی القاموس الجوهر کل حجر یستخرج منه شیء ینتفع به (غواص) طالغیج یعنی اول سعد بن ابی وقاصکه انجو کبی قیمتلو معرفت عرض ایدر و دریای دله طالوب کوهر هنر چیقرور یا خود دریای معرفتدن خلقه مفید نسنه لر الا کتورر (اهل ادیان) یهود ونصاری وغیرلر قالوا الوضع الالهی مهما نسب الی من یؤدیه عن الله یسمی ملة ومهما نسب الی من یقیمه ویعمل به یسمی دینا قال فی الاختری یقال دان له یدین دینا ای اطاعه ومنه الدین والجمع ادیان قال فی القاموس وفی الحدیث کان النبی صلی الله علیه وسلم علی دین قومه ای علی ما بقی فیهم من ارث ابراهیم واسمعیل علیهما السلام فی حجهم ومناکحهم وبیوعهم واسالیبهم واما التوحید فانهم کانوا قد بدلوه والنبی علیه السلام لم یکن الا علیه (دیان) قال فی القاموس * الدیان * القهار * والقاضی * والحاکم * والسائس * والمحاسب * والمجازی الذی لا یضیع عملا بل یجزی بالخیر والشر (خصوصا معجزاتی شمس اظهر) تشبیه طریقیله در (بینات) دلالات واضحه (نورازهر) زیاده یلدرایجی نور بودخی تشبیه طریقیله در یعنی آنک معجزات و بیناتی شمس و قمر کبی واضح و روشن ایدی (لمحرره) کوزلویه کیزلی دکلدی اول ماه دیردی آنی کورن الله الله) معجزاتن کورن بصیرت انک) آچلوردی کونش کبی ناکاه (مخزن) میمک فتحیله ایچنه اسباب قونوب حفظ ایتدکاری یرکه خزانه دخی دیرلر قال فی القاموس خزن المال احرزه والمخزن مکان الخزن بوراده اسراری قیمتلو و معتبر نسنه لره و فخر عالم صلی الله علیه وسلمک قلب آکاهلرین مخزنه تشبیه واردر (معدن) قال فی القاموس المعدن کمجلس منبت الجواهر من ذهب ونحوه لاقامة اهله فیه دائما او لانبات الله تعالی ایاها فیه انتهی (ففتح الدال فیه کما یفعله العامة لحن لانه من عدن بالبلد یعدن بالکسر ای اقام ومنه جنات عدن ای جنات اقامة (نبوت تاجنه برهان اولان اول) یعنی تاج کبی اولان نبوته حجت و دلیل ایدی وجه تشبیه بودرکه تاج لباس صوری و نبوت لباس معنویدر و بردخی تاج اسباب تعظیمدن و نبوت دخی اسباب تشریفدندر زیرا پادشاهلرک تاج معهودی علامت شاهیدر (کائنات) مکونات وموجودات (امت) الامة جماعة ارسل الیهم رسول کما فی القاموس (تتبع) التتبع پس شدن کما فی تهذیب المصادر یعنی اردنجه کتمک و اویمق (شول کیم بیلمیه لر بولیه لر) یعنی مطلوب اولان نسنه من وجه معلوم کرکدر زیرا المجهول مطلقا طرفنه تحریک ذهن و توجیه دل ممکن دکلدر پس فخر عالمک علم و کمالنه بوجه ما معلومیت حاصل اولمق اقتدایه سبب و اقتدا دخی علم کلی یه باعث و علم دخی مدار وجدان و وصولدر (لمحرره) راه عشقه کیرمک استرسک اکر * کل حبیب اللهه ایله اقتدا * وصل حقه ایرمک استرسک اکر * کل حبیب اللهه ایله اقتدا * ایتمینجه اول حبیبه اقتدا * حاصل اولمز سالکه وصل خدا * مرشد کاملدن اوله کل جدا * کل حبیب اللهه ایله اقتدا * جنته ایرطوت شریعت

بولنى *قربنه ايرطوت طريقت بولنى * وصلتنه ايرطوت حقيقت بولنى * كل حبيب اللهه ايله اقتدا * حقيا توفيق اولورسه
كررفيق (منزله آسان ايرر هر برفريق (اقتدادن غيرى چون يوقدر طريق (كل حبيب اللهه ايله اقتدا (ديوان) دعوى
وحكم شاهى يرى وفى القاموس الديوان مجتمع الصحف والكتاب وفى المغرب بالغين المعجمة الديوان الجريدة من دون
الكتب اذا جمعها الانها قطع من القراطيس مجموعة ويروى ان عمر رضى الله عنه اول من دون الدواوين اى رتب الجرايد
للولاة والقضاة ويقال فلان من اهل الديوان اى ممن اثبت اسمه فى الجريدة انتهى وقال القاضى ابو يعلى فى كتاب الاحكام
السلطانية الديوان موضوع لحفظ ما تعلق بحقوق السلطنة من الاعمال والاموال وما يقوم بها من الجيوش والعمال
والديوان بالفارسية اسم الشياطين فسمى الكتاب باسمهم لوقوفهم من الامور على الجلى والخفى وجمعهم لما تفرق
ثم سمى مكان جلوسهم باسمهم (ليوان) كسرله مثل ديوان يعنى مجلس سلطان وخيمهٔ شاه بعض نسخه ده ليوان يرينه
ايوان دوشمشدر ايوان همزه نك كسريله عربيده بيوك صفه يه ديرلر اما عجم فتحله چارطاق معناسنده استعمال ايدرلر
(سادات) ساده نك وساده سيدلك جمعيدر سيد اولو كشى وعظيم ومولى معناسنه كاور (سيادات) سيادتك جمعيدر
اولولق وبيوكلك وفى الحديث ان لواء الحمد يوم القيامة بيدى وان اقرب الخلق من لوائى يومئذ العرب ومن كلام الفقهاء
العرب اولى الامم لانهم المخاطبون اولا والدين عربى كذا فى انسان العيون (ملت) شريعت ودين معناسنه در قال
فى الارشاد الملة اسم لما شرعه الله تعالى لعباده على لسان الانبياء عليهم السلام من امللت الكتاب اذا امليته
فالشريعة من حيث انها تطاع لها دين ومن حيث انها تملى وتكتب ملة وقيل من حيث انها تجمع عليها ملة فالملة
فى كلام المجديه بمعنى اهل دين اجتمعوا على شريعة (فرقان) قرآندر كه حقله باطلك آراسنى فرق ايدر (بعدذا) فخر عالم
صلى الله عليه وسلمك ملت عربدن نشو ونما بولوب عربى تكلم ايتمسى دليل اولديكه عرب سادات الناس ولسان عرب
افضل اللغات وديار عرب اشرف الديار درپس عجم باصنافهم والسنة بانواعها وديار بافرادها عربه ولغتنه وبلادنه
تابعدر تابعك رتبه سى ايسه متبوعدن ادنادر وفى الحديث احبوا العرب لثلاث لانى عربى والقرآن عربى وكلام
اهل الجنة عربى وههنا كلام آخر قد مضى فارجع اليه (اصحاب) جمع صحب وهو جمع صاحب ولا يجوز ان يكون اصحاب
جمع صاحب لان فاعل لم يثبت جمعه على افعال والصحابى من لقى النبى عليه السلام مؤمنا به ومات على الاسلام
ولو تخللت ردة فى الاصح والمراد باللقاء اعم من المجالسة والمماشاة ووصول احدهما الى الآخر (ارباب الارباب) ارباب
ربك جمعيدر قال فى القاموس الرب باللام لا يطلق لغير الله عزوجل ورب كل شئ مالكه ومستحقه او صاحبه انتهى
ومولانا فنارينك فاتحه تفسيرنده كاوركه رب لغتده مصلح وسيد ومالك وثابت ومربى معنالرينه كاور
صاحب محمديه نك كلامنده سيد معناسنه محمول اولمق انسبدرپس رب الارباب سيد السادات ديمك اولور بعض نسخه ده
ارباب الباب دوشمشدر الباب لبك جمعيدر عقل خالص معناسنه يعنى اول عقل كه آنده وهم وخيال شوبى اولميه
اخيار) خيرك جمعيدر تشديدله وهو ضد الشرير (احد) بضمتين جبل بالمدينة (ايثار) اختيار معناسنه در والفرق
بين الايثار والسخاء ان لا يثار هو ان يجود بالمال مع الحاجة والسخاء عبارة عن بذل ما لا يحتاج اليه كذا فى اسرار
المجدية لابن فخر الدين الرومى رحمه الله وفى الحديث لا تسبوا اصحابى فلو ان احدكم انفق مثل احد ذهبا ما بلغ مد احدهم
ولا نصيفه المد ربع الصاع والنصيف مكيال مخصوص فالضمير لاحدهم وقد يجئ بمعنى النصف فالضمير للمد
كما فى حواشى الخيالى على شرح العقايد والمعنى ان احدكم لا يدرك بانفاق مثل احد ذهبا من الفضيلة ما ادرك احدهم
بانفاق مد من الطعام او نصيفه (لمحرره) اهل دله سروردر * اصحاب رسول الله * مؤمنلره رهبردر * اصحاب رسول الله
* توحيدله اقدمدر * عرفانده مقدمدر * صحبتله مكرمدر * اصحاب رسول الله * چون اويديلر اول شاهه * يول
بولديلر اللهه * ايرديلر عجب جاهه * اصحاب رسول الله * جان وسرله خدمت * ايتدى قوبى منت * صرف ايلديلر
همت * اصحاب رسول الله * كيم انلره طوغرلدى * اى حق حق بولدى * هب خلقه امام اولدى * اصحاب رسول الله
(عرب چون مصر اسلامه معلى بغلدى ايوان) مصر شهردر وقد سبق تحقيقه قال فى القاموس الايوان بالكسر الصفة
العظيمة انتهى قال ابن الشيخ فى شرح القصيدة البردة الايوان معرب اسم لمسقف لا يكون لبعض جوانبه جدار انتهى
واورده نعمة الله فى لغته فى باب الفتح بمعنى چارطاق ولعل الوجه ان لسان العجم مبنى على التخفيف فاختير الفتح معنى
ديمك اولوركه چونكه عرب مصركبى اولان اسلامه ايوان عالى بغلدى يعنى جمعيتى تكثير ايدوب عزت وشرف ويردى
وتمل كبى اصل اولدى (پس اندن قصر احكامه مجلى بغلدى ليوان) قصر كوشك در ليوان كسرله مجلس سلطاندر تنكيم
قريبا مرور ايلدى يعنى اندنصكره قصر كبى اولان احكامه يعنى خطابات شرعه مجلس روشن بغلدى مراد اسلام
قوت بولدقدنصكره امر ونهيك تواردنى بياندر وجائزدركه احكام كسر همزه ايله اوله فليتأمل (آفاق) افقك جمعيدر

ضمتين ايله والافق هى الدائرة التى تفصل بين ما يرى من الفلك وبين ما لا يرى بوراده مراد اطراف واكنافدر يعنى مدينه دن
خارج اولان قبائل وقرى وبلاد اهلى (اوطان) وطنك جمعيدر منزل اقامت معناسنه يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك
قدوم وتشريفنى استماع ايدن آفاق اهلى فخر عالمك ديدارينه شوقا وصحبتنه رغبتا عزم راه ايلديلر (فرسان) فانك ضمى
ورانك سكونيله فارسك جمعيدر آتلو معناسنه رهبان راهبك جمعى اولديغى كبى يعنى حضرت عمر رضى الله عنه يكرمى نفر
آتلو ايله پرهجرت كشا اولوب مدينه يه قوندى (لمحرره) نقل برج ايلدى چون اول مه نو * دوندى اطرافنه ستاره لرى
متصلدر شو دكاويارينه يارا (قاب قوسين اولوبدر آره لرى) بعدذا صاحب محمديه نك كلامندن منفهم اولوركه حضرت عمر
فخر عالمدنصكره هجرت ايتمش اوله تنكيم بومعنايى قرنداشى احمد بيجان انوار العاشقين ده تصريح ايتمشدر وليكن انسان
العيون نام كتابده مسطوردركه كفار قريش التزام اذيت ايتدكده صحابه رضى الله عنهم هجرت خصوصنده استيذان
ايلديلر فخر عالم صلى الله عليه وسلم دخى بعد التوقف اذن ويروب مدينه طرفنه اشارت ايتديلر پس اصحاب فخر عالمدن
بربوچق اى مقدم برر ايكيشر مدينه يه هجرت ايلديلر وبوجمله ده حضرت عمر رضى الله عنه دخى بيله ايدى فخر عالم ايله
آنجق حضرت على وابوبكر رضى الله عنهم وصهيب رومى ومحبوس ويا مريض ويا خروجدن عاجز اولنلر قالديلر مدت
مذكوره دنصكره فخر عالم دخى حضرت صديق رضى الله عنه ايله هجرت ايدوب تخلف ايدن اصحاب اعذار دخى بعد
زمان مشيا على الوجه نقل ايتديلر ومقدما حبش ولايتنه هجرت ايدنلركه حضرت عثمان رضى الله عنه وكريمهٔ رسول الله
رقيه حضرتلرى دخى انلردن ايدى جمله سى مدينه طرفنه كالديلر وفخر عالم ايله شرف صحبت بولديلر (اولوا الالباب)
ذووا العقول الخالصة عن شوائب الوهم والخيال وهم الصحابة المتفرقون فى الاطراف (فى الباب) يعنى مدينه يه هجرت
ايدوب فخر عالم قپوسنه جمع اولديلر ومهاجر اولميان انصار مؤمنين دخى هب بريره كالديلر تاكه هو الذى ايدك بنصره
وبالمؤمنين سرينه ماصدق اوله لر (لمحرره) رفت سالار قافله بشتاب * عجلوا فى الرحيل يا اصحاب * چونكه جاى اقامت
اين منزل * فاقصدوا باب اعز الاحباب (طولوب امكان وكان اركان) بعض صحيح نسخه لرده امكان همزه نك فتحيله
ضبط اولنمشدر ظاهر بودركه مكانك جمعيدر وليكن مقتضاى قياس دكلدر زيرا مكان وزننده اولان كلمه لرك جمعى
امكنه واماكن وزنى اوزره كاور زمان وازمنه كبى ازمان كلمك زمنه كوره در زمانه كوره دكلدر فافهم وبعض صحيح
نسخه لرك هامشنده دخى كان كلمه سى خزينه ايله تفسير اولنمشدر ظاهر بودركه مدينهٔ منوره منبت جواهر اولان معدنه
واموال نفيسه مخزونه اولان خزينه يه واصحاب قيمتلو جواهره واموال نفيسه يه تشبيه اولنمشدر وظاهر اولان بودركه
كان امكان اوزرينه معطوفدر حرف نسق مطوى اولان نسخه لر تعداده محمولدر فافهم اركان ركنك جمعيدر والركن
بالضم الجانب الاقوى وما يقوى به من ملك وجند وغيره والعز والمنعة ويأوى الى ركن شديد اى الى عز ومنعة
كما فى القاموس والاخترى بوراده مراد اصحابدر يعنى اركان خلق واعيان ناس اولان اصحاب مدينه يه كالديلر وانلك
مسكنلرينه طولديلر وكتدكجه چوغالديلر (امر الله) اوامرلك مفرديدر اموركك مقصود تفرقه دنصكره جمعيت
حاصل اولوب امر حقله اصحاب كرام مراده نائل اولدقلرين بياندر (يوردى يا على پس وارايرش تيزمكه يه دوار) دوار
مبالغه ايله دورايديجى بعدذا مقدما ذكر اولنمش ايديكه فخر عالم صلى الله عليه وسلمده قريشك بعض اماناتى وار ايدى
وقت هجرتده حضرت على كرم الله وجهه يى توكيل ايدوب اربابنه تسليم ايله امر ايلدكلرنده حضرت على رضى الله عنه
دخى ابطحه چقوب هر كيمك فخر عالمده اماناتى وار ايسه كلسون آلسون ديو نداايدوب ايكى اوچ كون اراسنده جمله اول
اماناتى اربابنه تأديه ايلدى بعده فخر عالمدن نامه وارد اولوب فواطم وام ايمن وبعض ضعفاء مؤمنينك قدومنى استدعا
ايتدكلرنده حضرت على رضى الله عنه دخى مأمور اولان كمسنه لر ايله كربستهٔ عزيمت اولوب فخر عالمه قباده يتشديلر
وحين قدومده فخر عالم على ايله معانقه ايدوب حضرت علينك چكديكى زحمته بناء مرحمته كلوب بكاء ايلديلر
وديمشلركه مكه ده حضرت على يه نامه كوترن زيد بن حارثه وابو رافع ايدى وبومذكورك خلافنه دخى روايتلر واردر
تنكيم صاحب محمديه ذاهب اولدى (مظهر انوار) يعنى حق تعالينك تجليات ذات وصفات وافعال انوارينه مظهر
(مجمع فرقان) يعنى مجمع اسرار قرآن بو عبارتلرده اشارت واردركه مراد اولان اشخاصى دار الحرب اولان مكه ده
كفار الندن استخلاص حقنده حضرت على يه زياده قدرت ويرلمشدر زيرا انوار ايله ظلمات كفر وشركى دفع واسرار ايله اهل
رسوم وصوريه غالب اولوب سيف حقله عروق اهل بطلانى قطع ومحق ومبطلك ما بيننى فرق ايدر * مردى ز كشندهٔ
در خيبر پرس * واسرار كرم ز خواجهٔ قنبر پرس * كرتشنهٔ فيض حق بصدقى حافظ * سرچشمهٔ آن ز ساقى كوثر پرس
(عائشهٔ كبرى) حضرت عائشه يى كبريا وعظمتله وصف ايتمك حضرت خديجهٔ كبرادنصكره افضل الازواج المطهره
اولمسنه اشارتدر (فاطمه زهراء) زهراء ازهرك تأنيثيدر مضئ ومشرق معناسنه قالت عائشه رضى الله عنها كنت

اسلك السلك فی سم الخیاط فی اللیلة الظلماء من نور وجه فاطمة فلذلك سمیت زهراء قال صاحب الامالی * وللصدیقة
الرجحان فاعلم * علی الزهراء فی بعض الخصال * ای لافی کلها فلفاطمة الرجحان علی الصدیقة فی بعض الخصال الاخر
واعلم ان الفاضل قد یکون مفضولا من بعض الوجوه یشهد له قوله علیه السلام * انتم اعلم بأمور دنیاکم ولا ضیر فان
التفاوت انما هو فی العلم بالله فقوله علیه السلام خذوا ثلثی دینکم من عائشة وقوله کمل من الرجال کثیر ولم یکمل
من النساء غیر مریم بنت عمران وآسیة امرأة فرعون وخدیجة بنت خویلد وفاطمة بنت محمد ینادی علی مرتبتی فاطمة
وعائشة رضی الله عنهما وقد حققنا البحث فی بعض کتبنا والحمد لله (لمحرره) یارب بنور عایشه وسر فاطمه) اصلاح نفس
بخش مرا بیش خاتمه (آراء) رأیك جمعیدر فکر معناسنه یعنی حق تعالینك علم کامل ومصلحت صرفه یه مبنی اولان
فعلی ادراکه عقل وفکر ایرمز وکمال قدرتنه بیان کیرمز زیرا فکر و بیان محصور و علم وقدرت ایسه نامحصوردر (تبیان)
بیان معناسنه در وهو عبارة عن اظهار المتکلم المراد للسامع (مدار) دوراید جك یردر بوراده مراد قرارگاهدر خبر ایردی
دیارینه) یعنی حضرت علی رضی الله عنهك قدومی خبری مکه خلقنك قولاغنه ایردی (زمره) جماعت معناسنه در
(طغیان) آزغونلق وحددن تجاوز ایتمك یقال طغی ای تجاوز عن الحد وکل مجاوز حده فی العصیان فقد طغی (همیان)
بکسر الهاء ما یجعل فیه الدراهم ای وعاء للدراهم یعنی اقچه کیسه سیدر اما نعمة الله لغتنده هاء مفتوحه بانده درج
ایدوب یا تحتی وطغارجق معناسنه طوتمشدر یعنی کفار قریش فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایچون اکا کیسه ایله بطریق
الامانه آقچه ویرمش ایدلك آنی استرزدی بهتان ایلدیلر و حضرت علی رضی الله عنهه او خصوصده بعض ناشایسته
سوزسویلدیلر (بقدر طاقة الامکان) یعنی ممکن اولان قوت وقدرت مقداری الحاصل کوج یتدیکی قدر (خزایت)
رسوایلق یقال خزی خزیا وقع فی بلیة وشهرة فذل بذلك (مرافق) یولداش (غوایت یقال غوی غوایة فهو غاوضل
(اقران) قرنك جمعیدر یاشده برا اولان کمسنه یقال هو علی قرنی ای علی سنی وهم اقران ای سنهم سواء والقرن من الناس
اهل زمان واحد بوراده اقران ایله مراد بری برینه بکزردیمکدر (تعبیر) تفسیر یعنی شهادت صددنده اولان درت منافقك
هر برندن تنها اول آقچه کیسه سنك لونی سؤال ایتدکلرنده وصفلرنده بری برلرینه مخالف اولمغین دعوالری باطله
وشهادتلری مردوده اولدی (محسان) میمك کسریله کثیر الاحسان معناسنه (فتان) شیطانك اوصافندندر ضیا لغه ایله
ضلال واضلال واثم وکفر صاحبی دیمکدر یعنی حضرت علی رضی الله عنهك قصدنه کوندردکلری کمسنه لری علی قتل
ایتمکله قهر وغلبه سن کوروب اهل فتنه حضرت علیدن ال چکدیلر وطشره طاغلدیلر حضرت علی حقه اقبال ایدوب
نقل ورحلت اسبابنه مشغول اولدی (لمحرره) سوزنی کسدره من دنیاده بهتان اهلی * قلنجن کسکن ایدوب نیلنیه
بطلان اهلی * نه قدر ایتسه هجوم آدمه شیطانلر * اهل کفره ینه غالب اولور ایمان اهلی (محقه) قال فی القاموس المحفة
بالکسر مرکب للنساء کالهودج الا انها لاتقبب (هجران) کسریله وصلك ضدیدر یعنی ایرلق معناسنه یقال هجره هجرا
بالفتح وهجرانا بالکسر صرمه ای قطعه وهجر الشیء ترکه (شیاطین انده کردیلر) یعنی شیاطین جن کفار قریشك بتلری
ایچنه کیروب حضرت علی رضی الله عنه حقنده آنلره سوزلر سویلدیلر و حضرت علینك اهلاکی خصوصنده کافرلره
تدبیریولن کوستروب تدارکار ایلدیلر (نیران) نارك جمعیدر آتش معناسنه یعنی اصنام ایچندن آتشلرکبی علولی سوزلر
ساچدیلر معلوم اوله که زمان اولده وقریش عصرنده شیطان علیه ما یستحق کاه اولور بشر صورتنده تمثل ایدوب
کورینوردی نتکیم دار الندوه یه شیخ نجدی شکلنده کلوب کفار ایله مشاوره یه قارشدی وکاه اولوردی بتلر ایچنه کیروب
اورادن سویلردی کافرلر آنی نفس صنمدن ظن ایدوب استدراجلری قوت بولوردی وانکله عمله مسارعت ایدرلردی
(لمحرره) کوش حق اولمیجه آدمده) نیجه حقدن کلام اشتسه کرك) دیو دن هر اشتدیکی سخنی * قول آدم صانوب ایش
ایتسه کرك (تعلیل) علت کتورمك وبهانه ایتمك (ابرشدی دریغدن تیز تمامت اوچیوز ارخونریز) بی ابر و خونریز قان
دوکیجی معناسنه یعنی حضرت علی رضی الله عنه برمقتضای قول پیغمبر علیه السلام حضرت عائشه صدیقه وفاطمه
زهرا رضی الله عنهما قودخی نیجه کمسنه لری الوب هجرت طریقیله مکه دن چقدقده لسان اصنامدن مسموع اولان
کلمات کفریه یه اتباعا حضرت علی رضی الله عنهك ایزینجه وارد نجه اوچیوز نفر خونریز کافرلر چقوب حضرت
علی یه یتشدیلر (تعزیر) عزیز وقوی وغالب ایتمك (منان) هو المعطی ابتداء من غیران یطلب عوضا قطب بوراده اورته
معناسنه در (مردانه) مردانه رجل معناسنه حد بلوغه کلمینجه اطلاق اولنمز الف ونون ادات جمعدر وها تخصیص
معناسن افاده ایدر یعنی اورتایه کلوب ارلره وبهادرلره لایق ومخصوص اولان وجهله حرکتلر ایلدی وشجاعتلر
کوستردی (لمحرره) ضرب دستك کوردی جبریل ایتدی تحسین ودیدی (لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار * چونکه
مرآت کمال خواجه عالم ایدك (معجزات احمدی سندن کورینور سنه نه وار (شاباش) آفرین وتحسین معناسنه درشاد باش

لفظندن تخفیف اولنمشدر (ایدندی پس آنی قرداش) قال علیه الصلوة والسلام لعلی رضی الله تعالی عنه اما ترضی
ان اکون اخاك قال بلی یا رسول الله رضیت قال فانت اخی فی الدنیا والاخرة وهذا دال علی اسرار قل من یفهمها ولذا
اخذوا العهود علی کتمان امثالها ونعم ما قیل * قد کان ما کان سرا لا ابوح به * فظن خیرا ولا تسأل عن الخبر (مهاجرله
انصاری قرنداش ایتدی) بونلاری مهاجرین مکه دن مدینه یه هجرت ایدن مؤمنلردر انصار فخر عالم صلی الله علیه وسلمك
مدینه ده اتباع ونصرت ایدن اوس وخزرج قبیله لریدر (بعدذا) معجبات قصص ومستغربات قصصدندر که فخر عالمك
ولادتندن بیك سنه مقدم تبع بن حسان الحمیری نام بر پادشاه ظهور ایتمش ایدیکه شرق وغربه مالك ایدی اطراف عالمی
کشت ایدرلرك مکه مکرمه یه کلوب حضرت کعبه یه کسوه کیدردی واورادن کربسته عزیمت اولوب مدینه منوره یه
اوغرادی تحت اللواسنده یوز اوتوز بیك راکب ویوز اون اوچ بیك راجل واریدی وبو جمله دن درت یوز قدر علما وحکما
مدینه ده توطنه قرار ویردیلر پادشاه بونك سرندن سؤال ایتدکده جواب ویردیلرکه بو محل آخر زمان پیغمبرینه
دار الاقامه اولسه کرکدر پس انك شرفنه بو دارك سکناسنی اختیار ایتدك دیدیلر تبع دخی بونلرك هر برینه پادشاهانه
معامله لر ایلیوب سکنا لرینا ایتدردی وعطایای کونا کون ایله نوازشلر ایلدی ومخصوصا فخر عالم ایچون دخی برخانه بنا
ایلیوب اکا ایمانی مشتمل برنامه یازوب رئیس العلماء الینه ویروب وصیت ایلدیکه نامه من بو رنخر عالم صلی الله علیه وسلمك
ظهورینه دك محفوظ اولوب کندینه تسلیم اولنه دیمشلردرکه اول نامه فخر عالمه واصل اولدقده اوچ کره مرحبا بتبع الاخ
الصالح دیو ویردیلر دیمشلردرکه اوس وخزرج قبیله لری سالف الذکر اولان علمانك نسلندن ایدیلر رسول الهی مهمان
ایلین ابو ایوب انصاری حضرتلری رئیس العلمانك اولادندن ایدی وانك سعادتخانه سی تبعك فخر عالم ایچون بنا ایلدیکی
خانه ایدی انکیچون ابتدا اورایه نزول بیوردیلر (بعدذا) معروف ومشهور اولان بودرکه مواخاة که بو امتك خصائصندندر
ایکی دفعه واقع اولمشدر دفعه اولی قبل الهجره مهاجرین ارا سنده اولندروبعض المهاجرین کان اقوی من بعض بالمال
والعشیرة فآخی بین الاعلی والادنی لیرتفق الادنی بالاعلی ولیستعین الاعلی بالادنی وبهذا تظهر مواخاته صلی الله علیه
وسلم لعلی رضی الله عنه لانه علیه السلام کان هو الذی یقوم بامره قبل البعثة کما فی انسان العیون دفعه ثانیه
بعد الهجره مسجد رسول الله بنا اولندقدنصکره مهاجرین وانصار ارا سنده اولندر شرعت المواخاة بینهم لارتفاق
بعضهم ببعض ولتتألف قلوب بعضهم علی بعض ولما آخی صلی الله علیه وسلم بین المهاجرین والانصار قال تآخوا فی الله
اخوین اخوین وآخی علیه السلام بین عبد الرحمن بن عوف وبین سعد بن الربیع رضی الله عنهما وعند ذلك قال سعد
لعبد الرحمن رضی الله عنه یا عبد الرحمن انی من اکثر الانصار مالا فانا مقاسمك وعندی امرأتان فانا مطلق احدیهما
فاذا انقضت عدتها فتزوجها فقال له بارك الله لك فی اهلك ومالك کذا فی السیرة الحلبیة وبمثل هذه المواساة والایثار
فاق الاصحاب الکبار فانظر بنظر الاعتبار یا من یدعی رتبة المقربین والابرار هل عندك شیء من حقائق هذه الاوصاف
فاؤلئك الاسلاف لا یدرکهم الاخلاف (لمحرره) صوفی صافم دیوای مرد دعوی اورمه لاف) کندیکی کردکدردن ایله
چون آیینه صاف) دعوی بر دریادر انك شاهدی درو کهر) کرکهر ریز اولمسه دریایه دعوادر کزاف (عمرله پس ابو بکری
کتوردی بو ایکی صدری * صدر اصلنده کوکس درکوکس انسانده جسدك مقدمی واولی اولمغله هر نسنه نك مقدمنه
دخی صدر دینلدی نتکیم صدر مجلس دیرلر وقاضی عسکرلره صدرین دیدکلری دخی بو معنادندر ذکر ابن الجوزی
رحمه الله عن زید بن اوفی قال دخلت علی رسول الله صلی الله علیه وسلم فی مسجد المدینة فجعل یقول این فلان ابن فلان
فلم یزل یتفقدهم ویبعث الیهم حتی اجتمعوا عنده فقال انی محدثکم بحدیث فاحفظوه وعوه وحدثوا به من بعدکم ان الله
اصطفی من خلقه خلقا ثم تلا هذه الآیة (الله یصطفی من الملائکة رسلا ومن الناس) وانی اصطفی منکم من احب
ان اصطفیه واواخی بینکم کما آخی الله بین ملائکته قم یا ابا بکر فقام رضی الله عنه فجثا بین یدیه علیه السلام فقال له
ان لك عندی یدا الله یجزیك بها ولو کنت متخذا خلیلا لاتخذتك خلیلا فانت منی بمنزلة قمیصی من جسدی وحرك قمیصه
بیده ثم قال علیه السلام ادن یا عمر فدنا رضی الله عنه فقال علیه السلام قد کنت شدید البأس علینا یا ابا حفص فدعوت
الله ان یعزبك الدین او بابی جهل ففعل الله بك ذلك وکنت احبهما الی الله فانت معی فی الجنة ثالث ثلثة من هذه الامة
وآخی علیه السلام بینه وبین ابی بکر رضی الله عنهما ثم قال بعضهم والمواخاة من خصایصه علیه السلام ولم یکن
ذلك لنبی قبله (الهی) شول دلی کیم مظهر عشق ایتدی رب العالمین * سیلدی جاروب عنایتله قومادی کبر وکین * صاف
اولور دریا کبی جان ودلی عاشقلرك * ذره جه طوتمز کدر آیینه اهل یقین * برصدفدن بونجه کوهر صاچدی دریای
وجود * کورنیجه وحدت بلنلر اولمدی کثرت قرین) سن نه یوزدن حقله صلح اولمق استرسن بو کون * زید وعمرو یله جدلدر
روز وشب کارك همین) سورمه دن اماره نفسی آره دن ای بوالهوس * جان ودل اولمز بولدقهر جانانه امین * کو.

نجه اصحابی بو يولده قرنداش اولديلر (حب فی الله سری ايله اولديلر حقه معين) حقه يار اولمزشو كيم اهل حقه يار اولمدی *
بيلمدی بو سری هركز قالدی پرآه وانين) حقيا هركز كمانی ايلمه حب الوطن * هجرت ايت سمت يقينه ايله كل تحقيق دين *

في سبب الاذان

الاذان اسم من التأذين بمعنى الاعلام وهو اعلام الغائبين بدخول وقت الصلوة والاقامة اعلام الحاضرين والاذان سنة مؤكدة بالنقل المتواتر وكان الناس يجتمعون للصلوة لحين مواقيتها اى لدخول اوقاتها من غير دعوة وكان عليه السلام يصلى بغير اذان منذ فرضت الصلوة بمكة الى ان هاجر الى المدينة اى الى ان وقع التشاور (چوقوت طوتدی شرع واسلام) اى بعد الهجرة الى المدينة شرفها الله تعالى آچلدی عالمه اعلام) اعلام فتحله علمك جمعيدر علامت وسنجاق معناسنه بورادهمراد اخيردر تشبيه طريقيله يعنى سنجقلر آچلديغى كبى شواهد دين وشعائر اسلام دخى عالمه يايلدی (برهان) حجت ودليل يعنى نماز وقتنك دخولنى اعلام ايچون نه يوزدن دليل وعلامت وضع اولنه ديو مشاوره ايتديلر ناقوس) قال فى القاموس الناقوس الذى تضربه النصارى لاوقات صلواتهم خشبة كبيرة طويلة واخرى قصيرة واسمها الويبل يعنى ناقوس دمردن برتختهدركه كليسالرده اصارلر واذان يرينه اعلام ايچون چالارلر وبعض كنيسهلرده آغاج تختهدن دخى ايدرلر (قرنهٔ جاموس) قرن بو ينوزدرنك اولورسه ها تخصيص ايچوندر جاموس صو صغريدر فارسيدر كاوميشدن معربدر وكان اليهود يضربون القرن لصلوتهم اى يجتمعون لها عند سماع صوته (ناموس) لغت عربده شول كمسه يه ديرلركه غيريدن حفظ ايلديكك سرى اكا اظهار ايليه سن كمسه يه ديمك شرطيله جبريل امينه ده ناموس ديرلر زيرا حامل الوحى اولمغله صاحب السر حقدر اما عجام عرض وغيرت معناسنه ناموس ديرلر (نسخ) تبديل صفت وتبديل حكم ايتمك ونقل ورفع وازاله ايتمك معناسنه كاور يعنى چونكه شريعت جديدهٔ اسلاميه ايله دين نصارى ودين يهودك احكامى تبديل اولندى پس غيرت اسلام بو دركه ضرب ناقوس ويا ضرب قرن جاموس اولنه زيرا صورت اوليده نصارايه وصورت ثانيه ده يهوده تشبيه حاصل اولور وكذلك نار ايقاد اولنسه مجوسه بكزر وروايت نصب اولنمقده دخى چوقلق فائده يوقدر لانه قيل له عليه السلام انصب راية عند حضور الصلوة فاذا رأها الناس اذن اى اعلم بعضهم بعضا فلم يعجبه ذلك (عبد الله) بن زيد من الانصار مرويدركه عبد اللهك رؤياسندن اول الصلوة جامعة ديو ندا اولنوردی (بين النوم واليقظان) النوم حالة تعرض للحيوان من استرخاء اعصاب الدماغ من رطوبات الابخرة المتصاعدة بحيث تقف الحواس الظاهرة عن الاحساس رأسا كذا فى تفسير آية الكرسى والنوم ضد اليقظة وهى واليقظان بفتح القاف فيهما ويا نقلق كما فى الاخترى وليكن بوراده وزن ايچون قاف اسكان اولنور ويا خود نوم بمعنى النائم اولوب يقظان قافك سكونيله اويانق معناسنه اولور والمراد انه نام نوما خفيفا قريبا من اليقظة فروحه كالمتوسطة بين النوم واليقظة قال عبد الله لولا ان يقول الناس اى يستبعد لقلت انى كنت يقظانا غير نائم يعنى اول كيجه عبد اللهه ارباب احواله عارض اولان حالت انسلاخ عارض اولوب اذانى تعليم ايدن ملكى مشاهده ايلدى وكلامنى اشتدى وليكن بين العامة بو مقوله معنى مستبعد اولمغله آندن بين النوم واليقظان ايله تعبير ايلدى وحقيقتده انبيانك وكمل اوليانك نومى يقظه كبيدر يعنى مثال مقيدده اولان رؤيت ايله مثال مطلقده اولان رؤيت صحتده برابردر انكيچون بعض انبياء واقعه ايله عمل ايدرلردى (لمحرره) خواب عاشق عين بيداريدرر * جمله حالى شبهه دن عاريدرر * مردم آكاهه دائم كورينن * خالقك بى پرده ديداريدرر (حايط) ديواردر بورادهظاهر اولان مسجدك ديواريدر يقال حوط كرمه تحويطا اى بنى حوله فهو محوط جتلرده باغچهلره محوطه اطلاق اولنديغى بوندندر زيرا اطرافى ديواردر (اعلان) اظهار قال فى القاموس علن الامر علنا وعلانية ظهر واعلنته اظهرته والاعلان المجاهرة (اذانك ديدى الفاظن مكرر) اى قال الله اكبر الله اكبر الله اكبر الله اكبر اشهد ان لا اله الا الله اشهد ان لا اله الا الله اشهد ان محمدا رسول الله اشهد ان محمدا رسول الله حى على الصلوة حى على الصلوة حى على الفلاح حى على الفلاح الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله قوله حى اسم لفعل الامر والفلاح البقاء فمعنى حى على الفلاح هلموا واقبلوا مسرعين الى سبب البقاء فى الجنة وهو الصلوة بالجماعة وزاد بلال فى اذان الصبح بعد الحيعلات الصلوة خير من النوم مرتين فاقرها صلى الله عليه وسلم والمعنى اليقظة الحاصلة للصلوة خير من الراحة الحاصلة بالنوم وفى الحديث التكبير جزم والسلام جزم والمراد الاسراع به غير مد قال فى مجمع الفتاوى ينبغى ان يقول الله برفع ولا يقول بجزمها وفى قوله اكبر هو بالخيار ان شاء ذكره بالرفع وان شاء بالجزم وان كرر التكبير مرارا ذكر الله بالرفع فى كل مرة وذكر الاكبر فيما عدا المرة الاخيرة بالرفع وفى المرة الاخيرة بالخيار انتهى وكان ابو العباس المبرد يفتح الراء الاولى لالتقاء الساكنين كقوله تعالى الم الله ويسكنها فى الثانية كذا فى حواشى اخى چلبى يعنى كان الاصل اسكان الراء الاولى من الله اكبر الله اكبر فحولت فتحة الالف من اسم الله الى الراء التى قبلها كما فى قوله تعالى الم الله لا اله الا هو وكان

الاصل

الاصل اسكان الميم كسائر الحروف المقطعة وقال بعضهم سمع لفظة الله اكبر موقوفا لا اعراب له (ايكى كز صكره قد قامت ديدى اول) يعنى اذان الفاظنى تعليم نصكره برمقدار توقف ايدوب اقامت الفاظنى دخى تعليم ايتدى وحى على الفلاح دن صكره ايكى كره قد قامت الصلوة ديدى بوراده قد ماضى بى حاله تقريب ايچوندر يعنى نمازك قيامى وحصوله كلمه سى قريب اولدى ديمكدر (نبى) نونك تقديميله يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم (عبد اسود) مراد سلطان المؤذنين بلال الحبشى رضى الله عنهدركه حق تعالى انك سياهنى حوريلره تقسيم ايدوب يوزلرينه بك اتسه كركدر كان بلال لعبد الله جدعان ثم ملكه لامية بن خلف ثم اشتراه ابو بكر رضى الله عنه منه فاعتقه قال فى هامش الروضة ابو عبد الرحمن بلال بن رباح مولى ابى بكر الصديق رضى الله عنه اسلم قديما بمكة وهو اول من اظهر اسلامه بمكة وشهد بدرا وما بعدها من المشاهد وسكن الشام اخيرا ولا عقب له وروى عنه ابو بكر وعمر وابن عمر وجماعة من الصحابة والتابعين ومات بدمشق سنة عشرين ودفن بباب الصغير وله سبعون سنة وقيل مات بحلب ودفن بباب الاربعين رباح بفتح الراء وتخفيف الباء الموحدة وبالحاء المهملة وكان بلال ممن عذبه اهل مكة على الاسلام وكان من يعذبه ويتولى ذلك بنفسه امية بن خلف فقتله بلال يوم بدر يعنى كان امية يعذب بلالا رضى الله عنه لاسلامه فيطرحه على ظهره فى الرمضاء اى الرمل اذا اشتدت حرارته لو وضعت فيه قطعة لحم لنضجت ثم يأمر بالصخرة العظيمة فتوضع على صدره وهو يقول احد احد اى الله احد فيمزج مرارة العذاب بحلاوة الايمان وقد وقع له رضى الله عنه انه لما احتضر وسمع امرأته تقول واحزناه صار يقول واطربا غدا نلقى الاحبة محمدا وحزبه فكان يمزج مرارة الموت بحلاوة اللقاء (وفى المثنوى) كفت جفت امشب غريبى مى روى * از تبار خويش غائب ميشوى * كفت نى نى بلكه امشب جان من * مى رسد خود از غريبى در وطن * كفت ويران كشت اين خانه دريغ) كفت اندر مه نكر منكر بميغ) كرد ويران تا كند معمورتر) قوم انبه بود وخانه مختصر مرويدركه خلق اوچ دفعه زياده كريان وسوزان اولديلركه انك فوقنده بوغيدى اولكيسى فخر عالم حضرتلرى وداع عالم فانى قيلديغى كونده ايدى (لمحرره) يا حبيب الله دل وجان بلبلى) طورمز آغلر اوله لى سندن جدا) نيجه كريان اولمسون انسان اولان * بيروكولك ماتم قيلوب آغلرسكا * ايكنجيسى بلالك رضى الله عنه شامدن قدوم ايدوب مدينه ده اذان ويرديكى وقتده ايدى زيرا بلال فخر عالم صلى الله عليه وسلمك وفاتندن صكره شامه هجرت ايتمش ايدى برمدت كچدكده واقعه سنده كوررك فخر عالم صلى الله عليه وسلم اكا خطاب ايدوب بيوررر يا بلال نيچون بزى اونيدرسن وبزم زيارتمزه كلمزسن بلال رضى الله عنه دخى خوابدن بيدار اولدقده عزم راه ايدوب مدينه يه كلدى موجود اولان اصحاب وخصوصا اول ايكى تازه نهال اصطفا حسن حسين رضى الله عنهما بلالى كوردكلرنده شادان اولوب اذان اوقيمق تكليف ايلديلر اول دخى بر وقت صلاتده كلبانك زن محمدى اولدقده صداى جانسوزنى كوش ايدنلرك خاطرلرينه فخر عالمك زمان شريفلرى خطور ايدوب كريه دن بيهوش اولديلر (لمحرره) چون بلال حبشى ايتدى اذانه آغاز * كوش ايدنلر آنى هب ماتم ايدوب آغلشدى * اسكى دملرينه خاطرلرينه ايتدى خطور * طاشدى درياى دم ديده وباشدن آشدى * اوچنجيسى مخدرات اهل بيتك خانه لرى يقلوب مسجد رسوله ضم اولنديغى كونده ايدى زيرا امهات مؤمنينك انقراضندن صكره مسجده متصل اولان حجرات تسع هدم اولنوب يرلرى مسجده الحاق اولندى واول كونده خلق زياده غريو وفرياد ايليوب نوليدى بو خانه لر قيامته دك خالى اوزرينه قالوب عبرة للعالمين اوليدى ديديلر زيرا جمله سى چورو چوبدن بنا اولنمش وضرورت دفع ايده جك قدر ايدى (لمحرره) بو جه اولور ايدن آدم * قدرنى پست ايدر عيارنى كم كوزى اوكنده ايكن بو نجه قبور * نيه مغرور اولور نيه مغرور * فخر عالم كبى عاليشانه * يتدى بر مسكن درويشانه سكا تمز بودكاو طاق وكمر * دوشمسكمى كرك ترابه مكر * ديدهٔ عبرت ايله ايله نكاه * بو خرابه سرايى قواى شاه (مشهود) اذانه ايا قتله حقنده شهادت اولنمش ديمكدر پس ملكار شاهد وبلال مشهود له اولمش اولور (ركن اسلام) صلاتدركه شهادتدن صكره اركان اربعه نك مقدميدر فان الله تعالى بعث نبيه بشهادة ان لا اله الا الله فلما صدق زاد الصلوة فلما صدق زاد الزكوة فلما صدق زاد الصيام فلما صدق زاد الحج ثم الجهاد ثم اكمل لهم الدين وركن الشئ لغة جانبه الاقوى فيكون عينه فى الاصطلاح ما به قوام الشئ (سطح) السطح ظهر البيت واعلى كل شئ (اذان ظهر ايدى كيم اولنور يرلدى وهو الظاهر بعضلر ديمشلركه عبد الله رضى الله عنه رؤياسندن بيدار اولدقده كيجه ايكن ويا خود صباح ايركن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضورينه كلوب رؤياسنى نقل ايتدكده فخر عالم صلى الله عليه وسلم بيورديلركه انها لرؤيا حق ان شاء الله تعالى فقم مع بلال فالق عليه ما رأيت فليؤذن به فانه اندى وفى رواية امد صوتا منك اى اعلى وارفع واحسن واعذب پس عبد الله وبلال مأمور اولدقلرى اوزره سطح مسجده چقوب عبد الله تعليم ايدوب بلال انك اوزرينه اذان اوقيدى فعبد الله اول من نطق بالاذان وبلال اول من اعان به وحينئذ يكون اول مشروعيته فى اذان الصبح فلما سمع بذلك

ای باذانه بلال رضی الله عنه عمر بن الخطاب رضی الله عنه وهو فی بیته خرج یجر رداءه ای عجلا فقال والذی بعثك بالحق یارسول الله لقد رایت مثل مایقول بلال فقال علیه السلام فلله الحمد (کلبانك) آوازه (شقاوت) فتحله بدبختلق ویرامزلق قال فی القاموس الشقاء الشدة والعسر (بدعت) امر حادث (همانده) هم اول وقت دیمکدر مفاجاه معناسنی مشتملدر عین المعانی صاحبی ایراد ایلمشدر که چون بلال بانك نمازه آغاز ایلسه طائفهٔ یهوددن سخنان بیهوده صادر اولوب کلاغ بنه خلقه نداایدر وآنلری نمازه اوقوردیرلردی الله تعالی بوآیت شریفه یی انزال ایلدی (ومن احسن قولا ممن دعا الی الله الایة) یعنی کیم نیکوتردر سخن جهتندن اول کمسه دنکه خلق حقه دعوت ایلیه وکارشایسته اشلیه وتحقیق خدایه کردن نهاده اولنلر دندیه بوآیت کریمه مکیه در اذان ایسه مدینه ده مشروع اولمشدر پس حکمی نزولندن متأخر اولمش اولور بوتقریردن منفهم اولدیکه صاحب محمدیه نك کلامندن اولان اهل شقاوت ایله مراد یهوددر خذلهم الله تعالی* ورد اول من یدخل الجنة بعدی ابوبکر ثم الفقراء ثم مؤذنوا المسجد الحرام ثم مؤذنوا بیت المقدس ثم مؤذنوا مسجدی ثم سائرهم علی قدر اعمالهم واختلف هل اذن صلی الله علیه وسلم بنفسه فقیل نعم اذن مرة فی السفر وصلی وهم علی رواحلهم فتقدم علی راحلته فصلی بهم یومی ایماء یجعل السجود اخفض من الرکوع وقیل ما اذن وانما امر بلالا بالاذان فان قلت ما الحکمة انه علیه السلام کان یؤم ولا یؤذن قلت لانه لو اذن لکان کل من تخلف عن الاجابة یکون کافرا ولانه لو کان داعیا لم یجز ان یشهد لنفسه کذا اجاب النیسابوری وقال غیره لو اذن وقال اشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله لتوهم ان ثمه نبی غیره وقیل لان الاذان رآه غیره فی المنام فولاه الی غیره وایضا کان لایتفرغ الیه من اشتغاله بتبلیغ الرسالة وهذا کما قال سیدنا عمر رضی الله عنه لولا الخلیفی لاذنت کذا فی اسولة الحکم والخلیفی بکسر الخاء واللام المشددة الخلافة کما فی القاموس (که کیمك) ومن احسن نظمنده اولان من کلمه سنك استفهام اولدیغن تفسیردر بیت آتیده اولان کیم لفظی رابطه در (نص) النص قد یطلق علی کل ملفوظ مفهوم المعنی من الکتاب والسنة سواء کان ظاهرا او مفسرا او خفیا او خاصا او عاما او صریحا او کنایة وانما اطلق النص علی کل ما کان من الکتاب والسنة اعتبارا للغالب فان غالب ما ورد منهما نصا وهو ما ازداد وضوحا علی الظاهر بمعنی فی التکلم وهو سوق الکلام لاجل ذلك المعنی کما یقال احسنوا الی فلان الذی یفرح بفرحی ویغتم بغمی کان نصا فی بیان محبته والمراد بالنص فی کلام المحمدیة هو النص بالمعنی الاول الاعم (مدلول) هو ما دل علیه اللفظ وهو ثبوت الاذان هنا* یقول الفقیر ایده الله انه ان الاذان علی تقدیر کون الایة المذکورة مکیة وانه لم یؤذن قبل الهجرة لا بلال ولا غیره فقد ثبت بالوحی الغیر المتلو الذی یقال له الوحی من الوجه الخاص عند القوم لکنه لمناسبته الالهام والرؤیا من الوجه العام اضیف ثبوت الاذان الیه علی ان العمل بالرؤیا انما وقع من قبل النبی علیه السلام فله ان یفعل ما یشاء فحقیقته ثبوت الاذان بقوله وامره علیه السلام فافهم هذه الدقیقه (قال الامام) السیوطی رحمه الله فی کتاب الوسائل الی معرفة الاوائل اول من اذن فی السماء جبریل علیه السلام واول من اذن فی الاسلام بلال واول من اقام عبد الله بن زید رضی الله عنه واول من ثوب فی الفجر بلال واول من اذن بمکة حبیب بن عبد الرحمن واول من اراد الاذان الاول فی الجمعة عثمان رضی الله عنه واول من رزق المؤذنین عثمان واول من اذن وراء نهر بلخ ابو العالیة واول من احدث الاذان فی الفطر والاضحی بنو مروان واول من اذن فی العیدین زیاد واول من احدث اذان اثنین معا بنو امیة واول ما زیدت الصلوة والسلام بعد کل اذان علی المنارة فی زمن السلطان حاجی بن الاشرف فی شعبان سنة احدی وتسعین وسبعمائة وکان حدث قبل ذلك فی ایام السلطان صلاح الدین ان یقال فی کل لیلة قبل اذان الفجر بمصر والشام السلام علی رسول الله واستمر ذلك الی سنة سبع وستین وسبعمائة فزید فیه بامر المحتسب صلاح الدین البرلسی ان یقال الصلوة والسلام علیك یارسول الله ثم جعل فی عقب کل اذان سنة احدی وتسعین واول ما حدث التسبیح بالاسحار فی زمن موسی علیه السلام حین کان بالتیه واما فی هذه الملة المحمدیة فکان ابتداء عمله بمصر امر به امیرها من قبل معاویة رض مسلمة بن مخلد الصحابی رضی الله عنه فانه لما اعتکف بجامع عمرو وسمع اصوات النواقیس فشکا ذلك الی شرحبیل بن عامر عریف المؤذنین بجامع عمرو ففعل ذلك من نصف اللیل الی قرب الفجر وکانوا لا ینقسون اذا اذن فلما ولی احمد بن طولون رتب جماعة یکبرون ویسبحون ویحمدون ویقولون قصاید زهدیة وجعل لهم ارزاقا واسعة فلما ولی السلطان صلاح الدین بن ایوب امر المؤذنین فی وقت التسبیح ان یعلنوا بذکر العقیدة الاشعریة* قال فی انسان العیون وقفت علیها فاذا هی ثلاث ورقات ولم اقف علی اسم مؤلفها فواظب المؤذنون علی ذکرها کل لیلة الی وقتنا هذا* واول من وضع احدی یدیه عند اذنیه فی الاذان ابن الاصم مؤذن الحجاج بن یوسف وکان المؤذنون یجعلون اصابعهم فی آذانهم* واول من رقی منارة مصر للاذان شرحبیل المذکور وفی عرافته بنی مسلمة المنائر للاذان بامر معاویة ولم تکن قبل ذلك* واول من عرف

علی المؤذنین ابو مسلم سالم بن عامر المرادی اقامه عمرو بن العاص فلما مات عرف علیهم اخوه شرحبیل* واول من اذن فی بیت المقدس ابو نعیم* واول من قدر الساعات الاثنی عشر نوح علیه السلام فی السفینة لیعرف بها مواقیت الصلوة (النهی) جان قولاغیله ایشت کلبانك حضرتدر اذان* قیل اجابت حضرت حقه که دعوتدر اذان* روزوشب عاشقلره بش مایده ایلر نزول* وقتنی اعلام ایچون بر باشقه نعمتدر اذان* بولدی بودولتی عالمده اسلاف امم* کورنجه حقدن بکم تشریف امتدر اذان* کوکده جبریل امین برده بلال ایلرندا* یعنی حقه وصلت ایچون خلقه رحمتدر اذان انك ایله فتح اولور سرار حنایا بلال* هب بیلور دل اهلی مفتاح حقیقتدر اذان* حقیا الله اکبردن جلال حقی بیل اوج معنی یه عروج ایت کورنه صورتدر اذان*

تحویل القبلة

(تحویل) دوندرمك وبالفارسیة بکردانیدن ازجای بدیکرجای یقال حوله الیه ازاله (قبله) قال فی القاموس القبلة بالکسر التی یصلی نحوها والجهة والکعبة وکل ما یستقبل (تعریف) بلدرمك (بیت المقدس) کمجلس وهو والقدس بمعنی الطهر والبیت المقدس بضم المیم وتشدید الدال بمعنی المطهر فان التقدیس التطهیر (اون التی ای) وقیل سبعة عشر شهرا وقیل اربعة عشر شهرا وقیل غیر ذلك (تألیف) بر یره جمع ایتمك یقال الفه ای جمعه والف بینهما تألیفا ای اوقع الالفة یعنی یهودك اسلامنه وفخر عالم صلی الله علیه وسلمه تبعیتنه بهانه اوله دیو نمازی بیت مقدسه طوغری قیلوردی زیرا یهود نمازلرنده صخرة الله طرفنه توجه ایدرلردی وقد یمدن دخی انبیا علیهم السلام اول طرفه استقبال ایدرلردی (آریده صافدن قلبن یهودك*) قلب لفظی تجنیس تام واقع اولمشدر اولکی مصرعده اولان قلب یورك معناسنه وایکنجیده کچمز آقچه ویرامز التون معناسنه در حاصلی صافك مقابلیدرکه سیم وزر اندوده نحاس وقلب ایش اشلینه قلاب وقلب زن دیرلر بوراده صاف خالص معناسنه در لان الخالص مازال عنه شوبه بعد ان کان فیه والصافی قد یقال لما لاشوب فیه یعنی یهودك صافی ایشی که ایمان در آنی قلب اولان کفر دن پاك ایلیه* الحاصل کفرلرینی ازاله ایدوب محض ایمان اهلی ایده زیرا انلر کفر وایمان بهم برزده اولوب نؤمن ببعض ونکفر ببعض دیرلردی پس تنقیه وتطهیره محتاج اولدیلر (بیت) قلبك آیینه صفت صوفی نیچون صاف دکل* ظاهرك باطنکه اویمق انصاف دکل* سعدی) زر اندود کانرا باتش برند* پدید آید آنکه که مس یا زرند (لمحرره) ای کوکل پاك ایت ریادن کندیکی (مرد خالص مرد صافی اوله کور* صاف قیل هب ماسوادن کندیکی* مرد خالص مرد صافی اوله کور* بوتهٔ عشقه کیروب واریان یقل) یوسنی اخلاصله تطهیر قیل) دلده ذره قالمسون چشمکده قیل) مرد خالص مرد صافی اوله کور) عشق وشوق اهلینی انکار ایلمه* کفر وشرکی کندیکه کار ایلمه* قلبکی حفظ ایت پراف کار ایلمه* مرد خالص مرد صافی اوله کور* کیم بوکون صاف ایتمیه حقی اوزن) نارغمده بوله یارن کندوزن* آج کوزك سیل آیینه وش جان یوزن) مرد خالص مرد صافی اوله کور (اقبال) ادبارك ضدیدر (کعبه) بیت حرامدر زاده الله شرفا وسمی الکعبة تشبیها بالکعب لانه کان مثلث الشکل المکعب فی الوضع الاول وهو الوضع الابراهیمی اشارة الی قلوب الانبیاء علیهم السلام اذ لیس لنبی الا ثلث خواطر الهی وملکی ونفسی واما سر کونه علی اربعة ارکان بالوضع الحادث فاشارت الی قلوب المؤمنین لان قلب المؤمن لا یخلو من اربعة خواطر الهی وملکی ونفسانی وشیطانی (استقبال) قرشولمق وتوجه ایتمك اقبال کبی (که کعبه انبیانك قبله سیدی) ابو العالیه دن جمیع انبیا کعبه یه استقبال ایتمك مرویدر فاما زهری وامام سبکی وبونلرك امثالی صخرة اللهیه استقباله ذاهب اولمشلردر) قال الامام السبکی فی تائیته* وصلیت نحو القبلتین تفردا* وکل نبی ماله غیر قبلة قال شارحها یشیر الی ان کل نبی کانت قبلته بیت المقدس وهو صلی الله علیه وسلم قد شارکهم فیها ای واختص بالکعبة ومن ثم جاء فی التوریة فی وصفه) علیه السلام بصاحب القبلتین (نظر چوق ایدر اولدی پس سمایه) یعنی بیت مقدسه طوغری نماز قیلدقچه کوکك یوزینه نظری اکثار ایدوب امر حقه منتظر اولوردی زیرا سماء قبلهٔ دعادر پس سمایه نظر انداز اولمق حق مکانله وصفی مشعر دکلدر بلکه ادبه رعایت وخزانهٔ حقه اشارتدر قال ابو هریرة کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا صلی رفع بصره الی السماء فنزلت (الذین هم فی صلاتهم خاشعون) فطأطأ رأسه یعنی منع من الالتفات الی السماء داخل الصلوة لا فی خارجها ویلحق به تقلیب الوجه الی نحو السماء عند التکبیرة الاولی فانه مکروه کما فی القهستانی حق نما) حق کوستریجی یعنی حقك انوار صفاتنه مرآت اولیجی وجائزدرکه حق نما اولمق ارشاده نظر اوله فافهم (لمحرره) تجلی استین عاشق خدادن* کوکل آیینه سن صاف ایده کورسون* تسلی استین صادق خدادن* کوکادن فکر غیری جله سورسون* جمال اللهی کورمز فانی کوزلر* طیانمزا که اوزلرده یوزلر* اودیداری شولر کیم کورمك اوزلر* کوکادن دفتر اغیاری دورسون* اوکندن ایلمشدر آشکاره* ولی سن پرده سن دیدار یاره* کرم قیل یا الهی حتی

زاره*سنى بولسون سنكله سا كه ايرسون* قال الله تعالى (قد نرى) بو راده قد تاكيد رؤيت ايچوندر تقليل ايچون
دكلدر تأكيد رؤيتك مآلى تأكيد وعددر يعنى تحقيق بز كورورز و بيلورز (تقلب وجهك) يا محمد يوزكك دونمسنى
(فى السماء) جهت آسمانه انتظار وحى ايچون (فلنولينك) پس البته بز سنى دوندير روز و متوجه قيلورز (قبلة)
بر قبله يه كه (ترضيها) سن آنى ديلرسن و بكنورسن (فول وجهك) پس يوزيكى دوندر مراد مجموع بدندر ذكر جزء و اراده كل
طريقيله زيرا يوز اشرف اعضادر كه آنكله كادن تعبير صالحدر (شطر المسجد الحرام) مسجد حرام جانبنه كه خانهٔ
كعبه يى محيط در پس فخر عالم صلى الله عليه وسلمه تخصيص خطابدن صكره عموم حكمى تصريح ايچون امته بيورر
(وحيث ما كنتم) و هر نره ده اولورسكز برده و بحرده و سهلده و جبلده و شرقده و غربده يعنى مواضعدن بولنديغكز
برده نماز قيلمق مراد اتسكز (فولوا وجوهكم شطره) اى مؤمنلر يوزلريكزى مسجد حرام طرفنه دونديريكز كتب
تفسيرده مسطوردر كه تحويل قبله هجرتك ايكنجى سنه سنده بدر غزاسندن ايكى اى مقدم شهر رجبك منتصفنده
روز دوشنبه زوالدن صكره نزول ايلدى اول كون فخر عالم حضرتلرى بنى سلمه محله سنده اصحابدن بشر بن البراء بن المعرور
نام كسنه نك والده سنى زيارت طريقيله چقمشلردى اوراده مادر بشر فخر عالم صلى الله عليه وسلمه طعام پشوروب
حضورلرينه كتوردى بعد التناول وقت ظهر ايرشدى فخر عالم صلى الله عليه وسلم دخى او محله يه منسوب اولان
مسجده واروب رجال و نسادن برجماعت ايله ظهرك ايكى ركعتن قيلمد قلرنده جبريل نزول ايدوب حضرت رسول صلى الله
عليه وسلمه كعبه يه توجه ايله اشارت ايلدى پس فخر عالم صخرة اللهدن ميزاب طرفنه توجه بيوروب قالان ايكى ركعتى
او طرفه قيلوب اتمام ايلديلر و اول مسجد ذو القبلتين و مسجد القبلتين ديمكله اشتهار بولدى و ايرته سى كون قباده صباح
نمازى قيلنوركن تحويل قبله خبرى بالغ اولوب انلر دخى كعبه يه استداره ايلديلر و لم ينقل انهم امروا بقضاء العصر
والمغرب والعشاء ولا اعادة الركعة التى صلوها من الصبح وهو دليل على ان الناسخ لا يلزم حكمه الا بعد العلم به وان تقدم
نزوله ومن هذا اخذ ان القاضى ونحوه لا ينعزل الا بعد وصول الخبر اليه قال ابن عباس رضى الله عنه اول ما نسخ من
القرآن فيما ذكر والله اعلم شان القبلة فاستقبل عليه السلام بيت المقدس اولا اى بمكة والمدينة ثم صرفه الله الى الكعبة
واما قوله تعالى (فاينما تولوا فثم وجه الله) فمحمول على النفل فى السفر اذا ما لى حيث توجه كما فى السيرة الحلبية وقال
بعضهم كان عليه السلام يصلى بمكة مع اصحابه الى الكعبة فلما هاجر الى المدينة امره الله ان يصلى نحو البيت المقدس
ليكون اقرب الى تصديق اليهود فصلى نحو ستة عشر شهرا وكان يقع فى روعه ويتوقع من ربه انه يحوله الى الكعبة
لانها قبلة ابيه ابراهيم واقدم القبلتين وادعى للعرب الى الايمان فلما تحول القبلة انكر من انكر (اعلم) ان التحويل من
الكعبة الى بيت المقدس كانت صورة العروج من مقام المكاشفة اعنى مقام القلب الى مقام المشاهدة اعنى الروح
فحسبوا اى المحجوبون بالحق عن الخلق التحويلة من بيت المقدس الى الكعبة (بعدا) بعد القرب ونزولا بعد العروج
وظنوا ضياع السعى الى المقام الاشرف والسقوط عن الرتبة فشق عليهم ولم يعلموا انه صورة الرجوع الى مقام القلب
حالة التمكين للدعوة ومشاهدة الجمع فى عين التفصيل والتفصيل فى عين الجمع حتى لا يحتجب بالوحدة عن الكثرة
ولا بالكثرة عن الوحدة واما المحجوبون بالخلق عن الحق فتقيدوا بصورة عملهم ولم يعرفوا حكمة التحويل فحسبوا صحة
العبادة الثانية دون الاولى فشق عليهم ضياعها على ما توهموا (واما الذين سبقت لهم منا الحسنى) فلم يحتجبوا الحجاب
واهتدوا الى ما هو الصواب فوصلوا الى التوحيد الذاتى المحمدى كما فى التأويلات القاشانية وقوله تعالى (ولله المشرق)
اى عالم النور والظهور الذى هو جهة النصارى وقبلتهم بالحقيقة باطنه (والمغرب) اى عالم الظلمة والاختفاء الذى
هو جهة اليهود وقبلتهم بالحقيقة ظاهره (فاينما تولوا) اى اى جهة توجهوا من الظاهر والباطن (فثم وجه الله) اى ذاته
المتجلية بجميع صفاته الجمالية والجلالية اذ بعد الاشراق على قلوبكم بالظهور فيها والتجلى بصفة جماله حالة شهودكم
وفنائكم فيه والغروب فيها بتستره واحتجابه بصفة جلاله حالة بقائكم بعد الفناء فاى جهة توجهوا حينئذ فثم وجهه
ليس الا هو وحده ولذا قال بعض الكبار الظاهر والباطن قد اتحدوا ايضا ولله مشرق الحقايق والنسب الالهية العينية
الاصلية ومغرب الاعيان والاضافات الكونية الظلية التبعية فاينما توجهوا ايها الطلاب للوجه المطلق من اينيات
مشارق النسب الالهية واينيات مغارب الاضافات الكونية فثم اى ففى الاين الذى توجهتم اليه على الاطلاق وجه الله
المطلق الحق الذى هو مطلوبكم متجل وظاهر ومرئى ومشهود لان كل اين مطلقا مجلاه ومظهره ومرآته ومشهده فاطلبوا
ثم مطلوبكم تجدوه بلا شبهة (سنريهم آياتنا فى الآفاق وفى انفسهم حتى يتبين لهم انه الحق) كذا فى مرآة اسرار العرفان
(لمحرره) كوزلرى آچق اولان عاشقلره* بى جهت هر برده مولى كورينور* وحدت جمعى بولان صادقلره* قنده باقسه
حق مجلى كورينور* مشرق و مغرب آنكدر سر تسر* ظاهر و باطن آنكدر هر اثر* بو تجليدن آچلسه بر بصر* جملدن

حق الله ولى كورينور* ثم وجه الله قارشو كوزك آچ* شمس وحدت نورنى هر يا كه صاچ* كيمده كيم يانسه تجليدن
سراج* جمله ادنى اكا اعلى كورينور* جمله عالم اولدى مشتاق خدا* كورمكه هپ منتظرلردر اكا* حقيا آچلسه
چشم دل سكا* سكاسندن حق تعالى كورينور (استدارت) دونمك دوركبى (ادارت) دالك تقديميله بو راده
استدارت معناسنه در قال فى القاموس ادرت استدرت اى استدارت النساء مكان الرجال والرجال مكان النساء
اى فقد تحول عليه السلام من مقدم المسجد الى مؤخره لان من استقبل الكعبة فى المدينة يلزم ان يستدبر بيت
المقدس كما ان من يستقبل بيت المقدس يستدبر الكعبة وهو صلى الله عليه وسلم لو دار كما هو مكانه لم يكن خلفه مكان
يسع الصفوف فان قلت الاستقبال المذكور يستدعى عملا كثيرا فى الصلوة وهو مفسد لها قلت يجوز ان يكون ذلك
قبل تحريم العمل الكثير فى الصلوة وفى وقت الرخصة كما يدل عليه نظره الى السماء وقتئذ او ان هذا العمل لم يكن على
التوالى (لمحرره) كعبه سر ذات احددر بو كون* كاوكز كعبه يه طوغرى دونه لم* قبله امر حق صمددر بو كون* كاوكز
قبله يه طوغرى دونه لم* طوغرى يولدن چقوب آزان كشيلر* اكريلك ايلمنده كزن كشيلر* تركستانده كعبه سزن
كشيلر* كاوكز كعبه يه طوغرى دونه لم* عاشقلر كعبه سى جانان ايليدر* عشق خدا اول كعبه نك يوليدر* بو كعبه يه
ايرن لابد وليدر* كاوكز كعبه يه طوغرى دونه لم* قلبمزى اول تطهير ايليوب* توجهه صكره تدبير ايليوب* حقيا
حقه تكبير ايليوب* كاوكز كعبه يه طوغرى دونه لم*

فصل فى المعجزات

اى هذا فصل كائن فى المعجزات والفصل اما بمعنى الفاعل كرجل عدل اى فاصل بين ما ذكر قبله وبعده واما بمعنى المفعول
اى مفعول عما قبله وهو طائفة من المباحث والمسائل والمعارف تغيرت احكامها بالنسبة الى ما قبلها وفى اعرابه
وجوه مذكورة فى كتابنا الموسوم بالفروق والمعجزات جمع معجزة من الاعجاز وهو فى الاصل جعل الغير عاجزا من فعل
او رأى وانما انث باعتبار كونها صفة للخصلة وفى عرف الشريعة فعل ناقض للعادة ظاهر على يد مدعى النبوة مع التحدى
فى زمن التكليف وظهور تعذر المعارضة على المتحدين (اما قولنا فعل) فهو احتراز من القدم والعدم لان القديم لا يجوز
ان يكون معجزة لانه لا يظهر على يدى احد والمعجز ما يظهر على يدى الانبياء عليهم السلام وكذلك العدم فلا يجوز ان يكون
معجزة (واما قولنا) ظاهر على يدى مدعى النبوة لانه لو قال انا نبى ومعجزتى ما ظهر على يدى موسى او عيسى لم يكن نبيا الا
اذا ظهرت معجزته على يده (وقولنا) مع التحدى لان ظهور المعجزة والفعل الناقض للعادة لا يكون معجزة الا اذا تحدى به
وهو ان يقول انا نبى وهذه معجزتى فاتوا بمثله وآمنوا بى وصدقونى واما ما لم يتحد به فليس بمعجزة (وقولنا) فى زمن التكليف
احتراز عن يوم القيامة لان الافعال الناقضة للعادة تظهر يوم القيامة على يدى مدعى النبوة وعلى يدى غيره وليس شئ
من ذلك معجزة لانه ليس الزمن زمن التكليف (وقولنا) مع ظهور تعذر المعارضة من المتحدين به لانه اذا تحدى به
وعورض فيه لم يكن معجزة لان وجود المعارضة يخرج المعجزة عن ان تكون معجزة فالخارق للعادة لا يكون معجزة
الا ان يكون على هذه الشروط واما الكرامة فيجوز ظهورها على ايدى الاولياء وان كانت افعالا ناقضة للعادة لانها
لا توجد بالشروط المذكورة فى حد المعجزة فان صاحبها لا يدعى النبوة كذا قال الشيخ عز الدين عبد السلام نقلا
عن ابن فودك قال فى انسان العيون اما الامور الحاصلة له بين ايام مولده وبعثته وغير ذلك من الامور الخارقة للعادة
الغريبة الموهنة للكفر التى يعجز عن بلوغها قوى البشر فهى ارهاصات وتأسيسات للرسالة ولا تسمى فى الاصطلاح
معجزات وهى اذا تليت على قلب المؤمن زادته ايمانا واذا تفكر فيها اذو البصيرة واليقين زادته ايقانا (نه كعبه بلكه كوينمدن
چكوبدر جذبه آنى) جذب ذال معجمه ايله چكمكدر برنسنه جذب صورى ايله بر مكاندن بر مكانه تحول اولديغى كبى
جذب معنوى ايله دخى بر حالدن بر حاله منتقل اولور پس جذبه اول تجلئ ذاتى و ميل صفاتيدر كه قلب انسانى بى اختيار
دنيادن عقبايه و عقبادن مولايه چكر نتكيم سحرهٔ فرعونه و حضرت عمر رضى الله عنهه واقع اولمشدر يعنى سحرهٔ
فرعون بو معنايه منتهى دكل ايكن حضرت موسى عليه السلامدن عصا معجزه سن كوردكلرى كبى صدرلرينه انشراح
و قلبلرينه انفتاح حاصل اولوب جانب حقه منجذب اولديلر انكچون (آمنا برب العالمين رب موسى وهرون) ديديلر
(انا الى ربنا منقلبون) مقاله سيله زمزمه پرداز اولديلر و حضرت عمر رضى الله عنه دخى قصد رسول الله سلاح مصحوب
سر مغاره يه وارد قده خطاب پيغمبرى كوش ايدوب ديدار حق نماسى ايله آشنا اولديغى كبى جذبهٔ الهيه ايريشوب الايمان
ديدى نتكيم ذكرى مرور ايلدى پس بو مقوله لره عند القوم مجذوب سالك ديرلر كه سلوكلرنده تعب بو قدر زيرا ابتداى
امردن مبتلاى عشق اولورلر عشق ايسه انسانك جوهرن صاف ايدر اصلا كلفت و كدورت قومز فاما سالك مجذوب
اولنلر اگرچه سنت الهيه اوزرينه يوررلر كما قال تعالى (والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا) وليكن جذبه حالنه

ایرشنجه انواع تعب چکرلر زیرا بونلرك نفسی اول بار ثقیل التنده اولان حیوانه بکزرکه یوکك آغرلغندن حرکتنده
نشاط یوقدر تحقیکه دله عشق الهی حاصل اولسه نفسك اوصاف مذمومه سی وبدنك تعینی باری زائل اولوب جانب
حقه میل وتوجه آسان اولورزیرا اووقتده اولان حرکت همان کرسنه نك الوان طعام ایله مالامال اولان سفره یه
سرعت حرکتی کبی اولوریعنی غافل اولانه امور عادیه ده تعب اولدیغی کبی واصل وانك حکمنده اولانه دخی طاعات
وعباداتده تعب یوقدر بلکه امر شرع ایله عمل وادب طریقت ایله اجتهاد امور عادیه کبی کلوربس هرنیره ده امر حق
رعایتده تهاون وادب طریقت ایله عملده تکاسل اهلی صوفی وشیخ وعالم وعاشق نامنه کچنورواراپسه جمله سی حقدن
وسلوکدن بی خبر برآلای کمراه ومرائی وجاهل وباطل اولدقلرنده اشتباه یوقدر زیرا خانهٔ حقیقتك دری شریعت
وطریقتدر * اطلبوا الابیات من ابوابها * حصلوا الاغراض من اسبابها (بعدذا) الله تعالی ایکی مجلادن صورتین
مختلفتین ایله تجلی ایدر وکذلك ایکی شخصه دخی برمجلادن ایکی صورتله تجلی ایدر آنکچون نوع بشر اصلده اب
واحددن ایکن بنه برصورتده ایکی شخص بولنمز یعنی افراد انسان صورت وشکلده بری برلرینه بکزه مزلر زیرا
بکزه سه لر تجلی متحد اولوب حاصلی تحصیل لازم کلورنوایسه نوع عبثدر تعالی شانه عن العبث علوا کبیرا پس الله
تعالینك هر امرنده وفعلنده تجلی مخصوص واردر انکچون فخر عالمه مقدم عالم صفاتده سیر بسیط احسان ایلیوب
صکره تجرید وتفرید طریقیله ذاتنه جذب ایلدی پس قدسه وکعبه یه استقبال بوذکر اولنان معنالرك
صورتلریدر انکچون صاحب محمدیه (نه کعبه بلکه ایکی جهاندن جذبهٔ مخصوصه وتجلی ذاتی ایله آنی ذاتنه چکدی
یوردی فافهم ولاتغفل (لمحرره) جذبه درعاشقلرك کاری مدام * جذبه در صادقلرك یاری مدام * جذبه ایله واصل
اولوب حضرته * سیر ایدرلر آنده دیداری مدام * باصمدی درکاهنه یارك عوام * خاص اولنلر کوردی خنکاری مدام
ایرمك استرسك بوجذبه نورنه * عشقله یاق دلده سن ناری مدام * چونکه سیزاولمزمی عشقه کوکل * نوله اسمی اولسه
هرباری مدام * جذبه سزحقه سلوك ایتمك نه کوچ * انکچون دل ایدرزاری مدام * حقیا دوار عشق قیل سند *
چونکه قالمز بوجهان داری مدام (ولی کرروح اعظمدی کتوردی قبهٔ جسمه) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم
روحانیت مرتبه سنده اعظم الارواح اولوب مظهر الذات الالهیه من حیث الربوبیة اولمغله قباب تعینات جسمانیه دن
برقبه یه صغمز ایکن ینه حق تعالی آنی برمقتضای حکمت قبهٔ جسمه وذائرهٔ بشریته کتوردی یعنی بی حد وبی کنار
اولان دریا برقطره یه کنجایش بولدی افتاده قدس سره) اون سکز بیك عالمه صغمز ایکن بوعشقله) برخبر برله اکادنیالی
زندان ایلین * یعنی وسعت عشقه واحاطهٔ معرفته ودریای حقیقته نظر اولنسه انسان اون سکز بیك عالمه صغمز فکیف
بوجمله دن عالم واحد اولان دنیایه وخصوصا تنکنای بشریته صغه ولکن اهبطوا خطابی ایله عالم شأن ذاتیدن عالم علمه
آندن عالم ارواحه آندن عالم مثاله آندن عالم اجسامه کوندروب بوقدر عوالمه صغمین سری دنیا زندانانده محبس ایلدی
وکذلك عالم فنادن بقایه رد ایتدیکی وقتده دخی بشریته مبتلا قیلدی فافهم بومقامك بعض تفصیلی بوقروده کذر
ایلدی (اکرچه سرا کبردی کچوردی جبه آنی * سرا کبرله مراد غیب سردر یعنی سر اخفی وسر السر دیدکلریدرکه
جمیع تعینات سلبیه وایجابیه دن مطلق اولان وجودك مظهریدر الحاصل وجود انسانده درت نسنه اعتبار اولنورکه
بری سر السردرکه مظهر وجود مطلقدر یعنی اطلاق ذاتی ایله وبری دخی سردرکه مظهر تعین ذاتیدرکه تعین اول
دینلور وبری دخی روح سلطانیدرکه مظهر تعین صفاتیدرکه تعین ثانی دینلور وبری دخی روح حیوانیدرکه مظهر تعین
فعلیدرکه تعین ثالث دینلور پس سر عالم جمعدن وروح عالم فرقدندر وایکن ایکیسنده بیله تعین واردر اما سر السرده
تعین یوقدر بلکه عالم لاتعیندندر بوتقریردن منفهم اولورکه جسمك سری روح وروحك سری جمعیت ذاتیه وانك سری
وجود مطلقدر فافهم * جبه ثوب معروفدر بوراده مراد وجود بشریدر جبه وجود بشری بی ستر ایتدیکی کبی وجود
بشری دخی اول سرا کبری ستر ایتمشدر واول سرا کبرا آنکله بور ثوب کندینه پرده طوتمشدر وبوسرا کبرك لمعانینك
ظهورینه بناء جنید بغدادی لیس فی جبتی سوی الله وبایزید بسطامی سبحانی ما اعظم شانی ومنصور حلاج انا الحق
بیورمشلردر قدس الله اسرارهم بومقاله لرك شرعه تطبیقن دیلینلر امام غزالی حضرتلرینك کتابلرینه نظر ایده لر
اذلا یعرف العظیم الا العظیم والغزالی من عظماء الطائفة * قال کمال الخجندی * اسرار انا الحق سخن نیك بلندست
معنی چنین جز بسر دار نیابی * ومن لطائفه * طاس بازی بدیدم از بغداد * چون جنید از سلوکش آکاهی * رفت
درجبه وقت بازی کفت * لیس فی جبتی سوی اللهی * ومن لطائف غیره * ان الله الها فوقه * یغفر الذنب
ویعطی من شکر * ان فرعون وهامان معا * والنبیین جمیعا فی سقر * وقد شرحناه فی اوائل حالنا ومن الله التوفیق
لطریق التحقیق * والارشاد الی منزل الاخذ عن الله * فیما یقصده القاصد ویهواه (لمحرره) جبهٔ عشقه کیره لی کوکلم *

قبلادی جسم وجانی سرتا سر * سرنه یارك ایره لی کوکلم) قدری اولمشدر عرشله همسر * هو هو الله در شبهه یوق آنده
بوانانیت یاندرسنده * بول فناسندن اوله سن زنده * ایده تجلی الله اکبر) امر حقی طوت کل شریعتده * آداب وارکان
بیل طریقتده * حقیا حقی بول حقیقتده * ظاهر وباطن اکلدکسه کر (لاهوت) عالم اسما وصفاتدر * قال فی القاموس
لاهوت ان کان من کلامهم ففعلوت من لاه یلیه لیها تستر وجوز سیبویه اشتقاق الجلالة منها (ناسوت) عالم بشردر یعنی
فخر عالم صلی الله علیه وسلم نور حق اولمغله خلقله واوصاف محدثات ایله تقیدا تنزه کذا شان الکمل بقدر مراتبهم
(چون اولمشدر حرم اکا که دار الملك ربانی) یعنی بارکاه حقیقت وسرای وحدت فخر عالم صلی الله وسلمك حرمیکن عالم
کثرته نیجه نظر ایدر یعنی التفات ایتمز زیرا پادشاهلر سرای عالیلی وایوان زراندرزری قویوب کلخنه باقمزلر (دار الملك
دار السلطنه دیمکدرکه پادشاهلرك مقریدر مثلا آل عثمانه کوره بروسه وادرنه واستانبول کبی (بعدذا) بحسب النظر
الظاهری دار الملك ربانی مسجد حرامدر وکعبه سر ذات وحجر اسود یمین الله صورتیدر انکچون فخر عالم صلی الله علیه وسلم
اکا توجه له مأمور اولدی وبحسب النظر الباطنی حرم مطهر جسد وکعبهٔ مقصود قلب وحجر اسود مقام مبایعت
وعرفات سر ونفس محصیدر پس بوآثار صوریه لی سیردن مقصود معانیء باطنیه یه انتقالدر والا صورتا حاجی اولمقدن
معنی دخی حاجی اولمق لازم کلمز (لمحرره) سرحقه بوجسد دار الملك * قلب عارف دخی حرمدر اکا * قنغی دلکیم بوسره
ایتدی دخول * کعبه آنی زیارت ایتدی شها (که زیرا واجد وموجود ایدنمشدر آنی قبله) واجد جمله فاقدك مقابلیدر
مراد الله تعالیدر وهو من لا یعوزه شیء مما لابد منه وکل ما لابد منه فی صفات الهیته وکمالها فهو موجود لله تعالی فهو
بهذا الاعتبار (واجد) وهو الواجد المطلق ومن عداه ان کان واجد الشیء من صفات الکمال واسبابه فهو فاقد لاشیاء
فلا یکون واجدا الا بالاضافة کذا قال الامام الغزالی رحمه الله (بعدذا) الله تعالینك فخر عالم صلی الله علیه وسلمی قبله
ایدنمسی بودرکه مجموع اسماء حسناسنه آنی مجلی ایلیوب صفات جمالیه وجلالیه سیله آنده تجلی قیلمشدر برکسه کندی
یوزن کورمك ایچون آیینه یی قبله ایدندیکی کبی الله تعالی دخی کندی کمالاتنی کورمکه آنی مرآت ایدینوب حب ذاتی
ومیل صفاتیسنك قبله کاهی قیلمشدر پس فخر عالم صلی الله علیه وسلمك مرآتندن کوریش واشیدیلن وبیلنن هیچ
کمسه نك مرآتندن کورنمش واشیدلمش وبیلنمشدر وجمله موجودات آنی قبله ایدندیکی بودرکه آنلرك اسماسی
فخر عالم صلی الله علیه وسلمك اسم جامعی تحتنده مندرج اولمغله سلطانك اتباعی سلطانی قبله ایدندکاری کبی اسماء جزئیه
دخی اول اسم کلی یی قبله ایدنمشلردر زیرا جزء کله البت میل ایدر (اکا اقبال ایدر اول ذوفوقانی تحتانی) فوقانی
تحتانیده اولان الف ونون ربانی وصمدانی ونفسانی وامثالنده اولان کبی تأکید ومبالغه ایچون زیاده قیلنمشدر فوقی
وتحتی دیمکدر فوقه وتحته منسوب معناسنه فوقانیدن مراد افلاك وطبایع واهل ملکوتدر تحتانیدن مراد عناصر
ومولدات واهل ناسوتدر یاخود فوقانی عالم ارواح وتحتانی عالم اجسامدر بوندن مراد فخر کائناتك قطب عالم ومدار
بنی آدم اولدیغن بیاندر وبونده اشارت واردرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم من وجه حق معلومدر پس حق مجهول
اتك یوزندن مطلوبدر وا کا اقبال ایتمین واسطه سز قالوب مقصوده وصول بولمز فافهم (لمحرره) طالب دیدار خدا ایسك
مظهر نور فخر عالم بول * کرخلاص استرسك بونقصاندن * عالمی کشت ایت کامل آدم بول (چوحقدر ظاهر
وباطن) بودر پس مظهر اول) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم ظاهرا حقدر وجود حقه نظر ایله که وجود متعیندر
وباطنا دخی حقدر وجود خلقه نسبت ایله الحاصل جمله دن اول حقك ظاهر وباطن اسملرینه مظهر اولان فخر عالم
صلی الله علیه وسلمدر زیرا حق انك وجود متعینی ایله ظاهر اولدی وسر احدیتی ایله آنده بطون بولدی پس حقه نظرله
هویت الهیه وخلقه نسبت ایله هویت کونیه دیرلر قالوا الحق باطن العالم والعالم ظاهر الحق والحق ظاهر ان طلبته
من خزانة العقل بطریق الاستدلال وباطن ان طلبته من ادراك الحواس وخزانة الخیال (چوحقدر اول وآخر بودر پس
مقصد ثانی) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم اسم اول اعتباریله حقدر زیرا سلسلهٔ موجودات اکا منتهیدر وهم نزولا
بدأ سیرا آنك اسم جامعندندر واسم آخر اعتباریله دخی حقدر زیرا کمال الهی کایت ایله آنده ظاهر اولمشدر وهم عروجا
ختم سیر اعتباریله غایه آنك اسم جامعیدر فالله تعالی آخر بالاضافة الی السلوك اول بالاضافة الی الوجود فمنه المبدأ
اولا والیه المرجع والمصیر آخرا (بعدذا) فخر عالم صلی الله علیه وسلمك مظهر اول اولدیغی ظاهردر زیرا الله تعالینك ابتدا
کندی صورتنده خلق ایتدیکی موجود حقیقت محمدیه در فاما مقصد ثانی اولدیغی مظهریت اعتباریله در زیرا ظاهر
اولان مقصد اول ومظهر اولان مقصد ثانیدر پس فخر عالم صلی الله علیه وسلم من وجه مقصد اولدرکه واسطه در
ومن وجه مقصد ثانیدرکه کلمهٔ شهادتك ترتیبندن منفهمدر زیرا ربوبیت الوهیته تابع وبقا فنایه لاحقدر فافهم (فیض
اقدس) الفرق بین الفیض الاقدس والفیض المقدس ان الفیض الاقدس عبارة عن التجلی الحبی الذاتی الموجب لوجود

الاشياء واستعداداتها في الحضرة العلمية والفيض المقدس عبارة عن التجلي الوجودي الموجب لظهور ما تقتضيه تلك الاستعدادات في الخارج * هدايي قدس سره * هدايي فيض اقدسدن نصيب آلورسه جان وتن * اولوردی هر ایشك احسن * تقويه اول مدار آنجق * يعنى فيض اقدسكه كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق مقالهسنده اولان سره دائردر هر كمالك مداريدر پس هر كيمكه اول تجليده استعدادات وقابليت كامله ايله وجود وثبوت بولدى آنك بو عالم عينده ايشى احسن واسهل اولدى وهر كيمك كه جسم وجانى اول فيضدن شرب كمال ايتمديسه يعنى نقصان صفتى ايله ظهور بولديسه حضرت علميهدن حضرت عينيه خروجنده دخى نقصاندن قورتلمدى وايشى اقبح واصعب اولدى زيرا ابد ازل سرينك آيينهسيدر يعنى وجود عينى وابديده ظاهر اولان قابليت علميه واستعداد ازليدن غيرى دكلدر الحاصل فيض مقدس فيض اقدس اوزرينه مترتبدر فيض اقدسده اولمين معنى فيض مقدسده اولمز بو بر سر عميقدر بونى كشفله بيان كسنه اگر كندى نفسنه واگر خلقه نظر ايدردن قورتلور وهر حالده جنت اهلى كبى تسلى بولوب كسهيه اعتراض ايتمز (شاطبى) رحمه الله * يعد جميع الناس مولى لانهم * على ما قضاه الله يجرون افعلا (لمحرره) اى كوكل صاف ايسه كرروز ازلده جوهرك * تا ابد كلمز كدورت ساكه صفو تدبيرك * گر نصيبك وار ايسه شول فيض اقدسدن سنك * منبعيسن چشمۀ حيوان وحوض كوثرك (عقلى وجانى) عقلدن مراد عقل اولدركه لاعن سبب ابتدا ظاهر اولان موجوددر يعنى شول فيض ذاتى كه ابتدا بو موجود اول ايله ظاهر اولمشدر آنك موجبى آنجق عنايتدر بو خسه قابل اولانك طلب استعدادى مقابلهسنده دكلدر وجاندن مراد روح اعظم انسانيدركه مقدما شرح اولنمشدر وبو ايكيسى حقيقتده امر واحددر ولیكن نورانيتى اعتباريله عقل اول وحقه اقبالى جهتندن روح ديلدى وياخود ظلمت اسكاندن رشاشه اولميوب كثرتدن عارى اولديغيچون نور وادراك معارف ايدوب حقائقه مطلع اولديغيچون عقل وذاتك حياتى آنده ظاهر اولمغله روح ديلدى معنى بودركه الله تعالينك فيض اقدس تجليسى ايله جملهدن اول فخر عالم صلى الله عليه وسلمه مظهريت خلعتن الباس ايلدى تا كه جمالى آنك آيينهسنده ظاهر اوله زيرا ذاتك انسان كامل ايله وجميع تعينات ايله ظهورى كندى نفسنده اولان ظهورك فوقندهدر پس بو ظهوردن اول اولان حاله خفا ديلور يعنى حقدن غيرى يه نسبت ايله نتكيم كنت كنزا مخفيا كلامنده اكا اشارت واردر والا ظهور وخفا اضافاتدندر يعنى تعليم وتفهيم ايچون اطلاق اولنور بو خسه فى الحقيقه ذات بونلردن عاريدر فافهم (بوكا ده عالم كونى برتدى قيلدى آيينه) عالم كوندن مراد عالم ارواح واجسامدر نتكيم عالم الهيدن مراد عالم اسما وصفاتدر يعنى حق تعالى كندى كمالنى اظهار ايچون فخر عالم صلى الله عليه وسلمى آيينه قيلديغى كبى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك دخى كمالنى اظهار ايچون عالم كونى مرآت قيلدى زيرا جمله كمالات الهيهنك تفصيلى فخر عالم صلى الله عليه وسلمده موجوددر وفخر عالمك كمالاتى دخى على التفصيل عالمده مبسوطدر زيرا فخر عالم اسم اعظمه مظهردر وجمله كونيات ووجودياتك اسماء جزئيهسى آنك تحت حيطهسندهدر مثلا وزير پادشاهك مظهر تامى ومجلاى اوليدر زيرا ظاهرده مهر وباطنده حكم وتصرف الندهدر پس پادشاه اكا صورة مهر ومعنى تصرف ايله لباس خلافت الباس ايدوب كنديسى خلق اراسندن محتجب اولمشدر شويله كه وزيرديك پادشاه ديمكدر وبالعكس الحاصل وزير پادشاهك هر وجهله مرآتيدر وسائر امرا اوكا دخى مراتب اوزره وزيرك مرآتيدر زيرا جملهسى مراتب وجاهى آندن مستفيضدر پس آنك النده اولان مهر اسم جامعك صورتيدركه آنكله خلق اراسنده حكم وتصرف ايدر وسائرلر اوجهتدن اكا منقاد اولورلر فافهم فانه ليس وراء عبادان قرية وههنا سرار آخر تحال على وجدان الاخيار (اويوزده) يعنى عالم كون يوزنده (كوزيكن بو يوز) يعنى فخر عالم يوزى بو يوزده يعنى فخر عالم يوزنده (وجه سبحانى) حق يوزى پس اى طالب توحيد حقانى وراغب الهام ربانى دنيادهده انسان كامل حق صورتى وپيغمبر خليفهسيدر آنى بولان وكورن حقى بولور وپيغمبرى كورر آندن غيرى اولان موجودات كرك ذى روح اولسون كرك اولمسون انلرك انوار وآثاريدر اگر ديدهلرك كحل توحيد ايله روشنالق بولديسه سرايتديكك برده نظرده قصور ايلمه بلكه مجنون كبى اگر وجودكده وار اگر آفاقده ليلادن غيرى كورمه مثلا اكابردن برينك خدمتكارينه راست كاسك اكا تعظيم ايدرسن وجه تعظيم آنك اول دولتلويه انتسابيدر يا گرديكك برده هر كوردكك مراتب اوزره فخر عالمك مرآتى اولديغى آنجه خوار كوررسن پس سكا بالكز روضۀ رسولى زيارت ايتمك كفايت ايتمز زيرا اسم جزئينك روضهسنده بلبل خوش نوا اولميان اسم كلى باغنه قطعى قدم ايله دخول ايدرونجه ترنم ساز اوله بيلور پس خانهيه درندن كيريلور وجمال مقصود چشم ادبله كوريلور وباغ حقيقته همت قدميله ايريلور وكل آرزو پنجۀ صدقله ديريلور (لمحرره) كوزى آچقلره كورينور اويار * آچه مز يار پردهسن اغيار * كورمك استرسك اگر اول يارى * نركس آسا كوكل كوزينى اويار (وله) گر جمال احمدى شرح ايتسه اوراق كل * اولمزيدى عندليب خوش نوا مشتاق كل * كلده اول حسن ازل سريكه اولمشدر

نهان * تا ابد چقمز دلندن بلبلك اشواق كل * اولدى چون تاب تجليدن عرق ريز اول حبيب * قطرهسندن بتدى اولكيم ايتديلر اطلاق كل * شونلرك كيم طوغدى رنك تعلق دللرى * آلديلر كلدن عجب بوى اولديلر عشاق كل * خلق عالم هب قالوردى ظلمت نابودده * اولميدى مصطفى وجهندهكى اشراق كل * شوق احمد دردرون عاشقه ويرن ضيا * نوبهاره بتمه كيم شول چهرۀ براق كل * كل جمالن استريسك قيل تحمل جوره كيم * بو نجه زخم خارله ثابت قدمدر ساق كل * باغ وصلندن حبيبك كل قوپرمز دكه كس * عندليب عشقه دراى حتى استحقاق كل برتدى آدمى ديدى نفخت فيه من روحى) نفخك وروحك معنالرى يوقروده شرح اولندى يعنى اگرچه الله تعالى آدمى خلق ايدوب روح اضافى ايله تشريف ايلدى (ولى غيبه خليفه بو شهادت ملكنك خانى) غيب وشهادت مقدما بيان اولندى خليفه وخان اولو سلطانه ديرلر وكشينك يرينه قائمقام اولانه دخى خليفه ديرلر يقال خلفه خلافة كان خليفته وبقى بعده قال الانبارى الاصل فى الخليفة خليف بغير هاء فدخلت الهاء للمبالغة بهذا الوصف كعلامة وفيه تفصيل آخر مذكور فى الحواشى الحسنية على المطول يعنى وليكن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى عالم ملك وملكوت واجسام وارواح ديارو مملكتنك سلطانى وحقك روح اضافيده وسائر كمالاتده خليفهسيدر پس آدمك اكا اضافتى صدفك كوهره نسبتى كبيدر نتكيم بيورر (كه زيرا بر صدفدى اول كيم اندن چقه بو جوهر) يعنى آدمك خلق اولنمسى فخر عالم جوهرينه صدف اولمق ايچوندر تا كه بو نشئۀ دنيويهيه آنك يوزندن كله ووجود عنصرى لباسن كيه پس آدمده اولان اگر روح واگر علم اسما حقيقت محمديه شمسنك پرتونيدر وآدم اول شرفى بونك يوزندن بولمشدر نتكيم تفصيلى مرور ايلدى (نه جوهر جوهر اول نه اول فرد يزدانى) بوراده جوهر ايله مراد جوهر بسيط وروحانيدركه عقل اول ديلور ولكه مصرعده اولان جوهر تشبيه طريقيله در يعنى فخر عالم نفاست واطافتده صدف ديدكارى حيوان بحرينك قطرات نيساندن قارننده حاصل اولان انجويه تشبيه اولنمشدر بوندن منفهم اولديكه عالم وجود دريايه وآدم اول دريادهكى صدفه وفخر عالم اول صدفدهكى دريكتايه بكزر فرد صفت مشبه در منفرد معناسنهدر مقصود فخر عالمك اولينى بيانده ترقيدر زيرا جوهر اول اولمق سائر جواهره كوره يعنى عقول ونفوس لاحقهيه نسبتلهدر پس بو معنايه اولينى اضافيدر واضافت امر حادثدر كه تعيناتك تقابلندن ناشيدر فاما فرد يزدانى اولمق عالم قدمه ولا تعينه كورهدر فافهم (لمحرره) ايدملى حق اكا تجلىء ذات * برق اوررجيهسنده نور قدم * اكا بكزر جهانه كلمدى فرد * باصمدى كمسه بو مقامه قدم (وله) فخر عالم ديدى شهادت ايدوب * من رآنى فقد رأى الحقا * بزدخى حق شهادتن ايدهرز * حقدر اول رسول تحقيقا (وله) مضمحل اولسه ظلمت اكوان) كورينور نور قدم چشم دله (بويه كورزنك حدوثى دلدن) وارتجلى قدم استهدله كتوردى روحى غيبدن شهادتدن دخى جسمن) يعنى الله تعالى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك روح اعظمنى عالم امردن اظهار وجسم اكرمنى عالم خلقدن ايجاد ايلدى قال القيصرى رحمه الله عالم الامر وعالم الملكوت وعالم الغيب هو عالم الارواح والروحانيات لانها وجدت بامر الحق بلا واسطة مادة ومدة وعالم الخلق وعالم الملك وعالم الشهادة هو عالم الاجسام والجسمانيات وهو ما يوجد بعد الامر بمادة ومدة (كه ظاهر اوله باطندن بو جمعيتده ايدالخ) ايذان اعلام ديمكدر يعنى بو جمعيتى موذن ومشعر اولديغى حالده باطندن ظهوره كه مقصود فخر عالمك وجود شريفلرى ظاهرا وباطنا عالم غيب وشهادتك احكامنى جامع اولديغنى بياندر وبو نده اشارت واردركه روح انسانى عالم امردن برى مرور ايتديكى تعيناتك جملهسيله متعين وسريله متحقق اولوب عالم شهادته جمعيت عظمى ايله قدوم ايتمشدر پس انسانده عالم مواليده كانجه اولان موجودات فوقانيه وتحتانيهنك سرى موجوددر فافهم وجائزدركه ابدان رسمى بدنك جمعى اولان ابدان اوله يعنى بدن وجسم بو جمعيتده ظاهر اوله كه ظاهريله عالم شهادتى حاوى وباطنيله عالم غيبى محتوى اوله پس جمعيت ابدان اعضا وجوارحك تعددى اعتباريله اولور بو اعتبار بين القوم شايعدر نتكيم بن ديه جك يرده بزدير لر بو مقامك تحقيقى واردر محلنده كلوران شاء الله تعالى (پس ادراك ايتدى غيبيله ندر باطن آنى بيلدى) يعنى روح غيبيسى ايله باطن حقى بيلدى اى من حيث اسمه الباطن وجسم شهاديسيله ظاهر حقى كوردى اى من حيث اسمه الظاهر وبو ايكى معنانك احديت جمعيتيله جميع تعينات علويه وسفليه ايله متعين اولان حقيقت جمعيهنك شهودنه نائل اولدى (چو كندى ذو الجلال ايدى برقدى هيبتن بوكا) جلال بوراده عظمت معناسنهدر قهر معناسنه دخى كلور نتكيم (ذو الجلال والاكرام) حقيقتده ذو القهر واللطف ديمكدر هيبت دخى عظمت يعنى اولواق معناسنهدر بعض نسخهده همزه ايله هيئت دوشمشدر فى الجمله وجهدر زيرا هيئت صورت معناسنهدر صورتى حق اوزرينه اطلاقده ايكى مسلك واردر برى اهل ظاهر مسلكيدركه مجازدر زيرا حقيقتده صورت محسوساتده استعمال اولنور پس معقولاتده استعمالى مجازدر وبرى اهل حقيقت مسلكيدركه حقيقتدر زيرا عالم كبير باسره تفصيلا وعالم صغير جميعا حضرت الهيه صورتى

واسماء رحمانیه ظاهر یدر وبو اطلاق حدیثده وارد اولمشدر کما قال علیه السلام (ان الله خلق آدم علی صورته) معنای مصرع بودر که چون حق تعالی جلال وعظمت صاحبی ایدی پس او معنایی ویاخود اول صورتی فخر عالم صلی الله علیه وسلم اوزرینه براقدی یعنی آنی بو صفتک مظهری قیلدی وبو معناده کندینه خلیفه ایلدی (بعدذا) صاحب محمدیه نک بو مصرع ومصرع آتی ایله مرادی فخر عالمک ظاهر وباطننه متعلق اولان کمالنی بیاندر زیرا جلال وعظمت وهیبت ظاهره کوره وجمال وانس وحضور باطنه کوره در ولیکن فرقدن جمعه ترقی طریقیله اول جلالی صکره جمالی ذکر ایلدی وهر برینک لوازمن بیان قیلدی (محرره) روادر جمله دللرده دینورسه ذوالجلال احمد* دخی وصفنده انک سویلنورسه ذوالجمال احمد* جلاله ظاهری مظهر جماله باطنی مجلی* اولو یدر بو ایکی وصفیله نامی ذوالکمال احمد صونر دلتشنه لر دستینه دائم آب حیوانی* دونر محتاج اولنلر اوستنه اول ذوالنوال احمد* آنک قرآنده ما خلاقن اید ویدر اول خدا نعظیم* قیاس ایله بو معنادن ندر بیل ذوالخصال احمد* کیدر حقی دلندن ظلمت فرقت اولور زائل* شفاعت شمعنی کریاندرسه ذوالوصال احمد (اوزانی) لایق (مقدس پادشاهیدی حجابی نور اعظمدی* اکر کشف اتسدی آنی یقیدی خلق انسانی) مقدس مظهر ومنزه دیمکدر خلقیده اولان یا ادات مفعولدر حقیقتده واوعاطفه دن بدلدر زیرا خلقدنصکره انسان ذکری تخصیص بعد التعمیم در (بعدذا) بو بیت اول حدیث شریفک مضمونه اشارتدر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیورمشدر حجابه النور لو کشفه لاحرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه بصره من خلقه یعنی الله تعالینک جمالنه نور عظمت پرده اولمشدر اکر اول پرده یی رفع اتسیدی انوار ذاتی جمیع مخلوقاتی احراق ایدردی یعنی بر موجود انک عظمت وهیبتنه طاقت کتورمیوب فنا بولوردی زیرا وجود فانی آیینهٔ جمال رحمانی اولمغه مستعد دکلدر اول جمالک نورنی انجق کاملر دنیاده دیدهٔ بصیرت ایله کورررلر وسرنی وجدانله بیلورلر اکر سؤال اولنورسه که برنسنه حجاب صاحبی اولمق اوصاف جسمدندر پس حقه نیجه حجاب صاحبیدر دینلور جواب بودر که حجاب حقیقتده عبده مضافدر واندن مراد اول حجاب حسیدرکه دار آخرتده مرتفع اولور انکچون رؤیت آخرته موقوفدر والا الله حقنده حجاب متصور دکلدر بلکه ممتنعدر زیرا محجوب مستور ومستور محصور در ومحصور مقهور ومقهور ممالوکدر (وهو القاهر فوق عباده) فکیف یکون مملوکا لغیره تعالی ذاته عن ذلک علوا کبیرا) واما قول ابی یزید البسطامی قدس سره الهی ملکی اعظم من ملکک لانفراده والله اعلم انت ملکی وانت غیر محصور وانا ملکک وانا محصور والمالک واحد فی الحقیقة وانما التعدد جاء من حیث ان الله تعالی اخذ من العبد الفناء واخذ العبد من الله البقاء وهو لیس معه سواه اکر سؤال اولنورسه که ذکر اولنان حجاب حسینک عبددن عدم ارتفاعنه سبب ندر جواب بودر که امر تکلیف بو حجاب اوزرینه مبنیدر اکر بو حجاب بالکلیه مرتفع اولسه اهل جنت عند التجلی نعیم جنتی نسیان ایتدکلری کبی انسان دخی وجود کونی یی نسیان ایلیوب تعبد فوت اولوردی نتکیم بعض مغلوب الحال ومسلوب الاختیار اولنلر نیجه ایام مبهوت ومتحیر قالوب اداء عبادات ایده مزلر زیرا حس بدن یوقدر بو معنایه مثال استیلرسه سورهٔ یوسفده (فلما رأینه اکبرنه وقطعن ایدیهن) آیت شریفه سن مطالعه اتسونلر* افتاده قدس سره* عدم الرؤیة مع کمال ظهور ملکون الاکوان حجابا بالنسبة الینا لا بالنسبة الیه تعالی فانه لا یحجبه حاجب (هدایی) قدس سره* ظهوری پرده اولمشدر ظهوره* کوزی اولان دلیل استرمی نوره* یعنی نور حق خلقه پرده اولمشدر نتکیم وجود آب حوته پرده در یعنی بالق صویی کورمز صونک وجودی اکا پرده اولمشدر* کنش ظاهر دکلیدر قرنداش* نه وار کورمزسه آنی چشم خفاش* یعنی پرده شب پره نک کوزنده در آفتابده دکل* خدا ظاهردر مخلوق مستور* خلافا کلا یوب اولمه حقدن دور* یعنی حق وجود خلقک ظاهریدر وخلق وجود حقک باطنیدر پس حقک باطنی ظاهر اولوب خلق دینلدی حقیقتده ظهورینه حقکدر وخلق نور حقله مستوردر وفافهم (بعدذا) حجابه النور عبارتندن منفهم اولور که حجاب ایکیدر بری حجاب ظلمانی وبری حجاب نورانیدر پس سالک حجاب ظلمانی یی خرق ایتدکدنصکره حجاب نورانی یه منتهی اولوب اوراده عالم نور الانواره کیدر ایدر مثلا حجاب ظلمانی کیجه وحجاب نورانی طلوع فجردن طلوع شمسه دک اولان وقت ووصلت صرفه حالی طلوع آفتاب کبیدر یسر الله لنا ولکن بو مقامک دخی تحقیقی واردر محلنده کاور ان شاء الله تعالی (محرره) نیلر اغیاری خدایه یار اولان* کورمز اول یاری بو کون اغیار اولان* ای عجب سر النهید ربو کیم* نور حقدر پردهٔ دیدار اولان* فی الحقیقه کورمز آندن غیری* بو جهانی سر تسر دوار اولان* بلبل شوریده نک سری اودر* اولدر بو بیله کلده وار اولان) اولدر فیضیله دریاده طلو) اولدر صحراده پر انوار اولان) جسم وجانی قاپلمشدر هر طرف) سر ایچنده اولدر سیار اولان* چشم خفاش آنی کورمزسه نوله* فانی کوزدر رؤیته دیوار اولان* اول جمالی صورمه خواب اهلینه وار* کورمز آنی دکه بر بیدار اولان* نیجه کورمز پادشاهک یوزنی* هر نفس هم مجلس خنکار اولان*

کوزلری آچقلره صور بوسنی* حقیا آنلر درر نظار اولان (صفاتن جمله فیض ایتدی همان قالدی وجوب ذات) یعنی الله تعالی فخر عالم صلی الله علیه وسلمه وجوب ذاتی صفتندن ماعدا جمیع صفات الهیه یی فیض ایلدی وجمله اسمائیله تجلی قیلدی پس حقه منسوب اولان جمیع اوصاف واسما اکا دخی منسوب اولدی سؤال اولنورسه که وجوب ذاتی نیچون فیض اولنمدی جواب بودر که اکرچه ممکنک علم قدیم الهیده عین ثابته سی واردر ولیکن وجود ازلیسی یوقدر والا حقه وجود قدیمده مساوی اولوب واجب لذاته اولمق لازم کلوردی پس وجوب ذاتی حقه مخصوصدر الحاصل ممکنک وجوب ذاتی ووجود ازلیسی اولمدیغندن ماعدا بو معنای وجوبک فیضنه دخی محل دکلدر زیرا ممکن واجبه منقلب اولمق لازم کلور شو قدر واردر که ممکنده تصور اولنان وجوب وجود بالغیردر که حدوثنی منافی دکلدر یوخسه وجوب وجود بالذات دکلدر فافهم (ولی چون قیلدی مرآت یوزینه بو یوجه شانی) بو مصرع یوقروده ذکر اولنان جمالن کورمکه الخ بیتنه راجع وابیات آتیه یه مرهوندر فافهم یعنی ولیکن چونکه حق تعالی کندی جمالنی کورمکه بوشانی بو وجه اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلمی آیینه قیلدی بوندن مقصود نسبت رؤیتدن حاصل اولان کثرتی رفع ایدوب حقیقتده فخر عالم حق اولدیغن بیاندر (بیلورسن کوز کوره بر ذات اکرچه کوستر صورت) ولیکن کوز کویا صورتنه بیلسون آدی وصانی) معلوم اولا که آیینه یه نظرده اوچ نسنه متصوردر بری ناظردر که ذاتدر وبری دخی محل نظردر که آیینه در وبری دخی ذات ناظردن منعکس اولان صورتدر که آیینه ده مرئیدر پس شعور وادراک بو اوچ نسنه دن آنجق ناظرده در آیینه وصورت اسم وسمادن بی خبردر انکچون بیورر (بیلن کندوزنی اولدر که کوزکویه نظر ایدر) یعنی آیینه یه ناظر اولان کسنه در کندینک نه ایدیکن بیلن یوخسه آیینه وصورت دکلدر زیرا آیینه وصورتنه کندینی ونه ناظرک حقیقتنی بیلور پس اویله اولسه (فلیس یعلم ما الله الا الله فیضانی) ما استفهامیه در ای شیء معناسنه فیضانیده یا نسبت والف ونون مبالغه ایچوندر اخری کلمه سنک آخرنده اولان یا کبی نتکیم ذکری سبقت ایتدی پس تقدیر کلام فلیس یعلم احد ای شیء الله الا الله الفیاض او ذو الفیض الکثیر دیمکدر یعنی حقک نه ایدیکن بیلن ینه حقدر غیری دکلدر زیرا آیینه سبب انجلا وانکشاف وصورت دخی اکا تابعدر بوندن معلوم اولدیکه الله تعالی برنسنه یه نه ظرف ونه مظروفدر ومرآیت نسبتی تعین علمی وتعین کونی یه کوره در پس قرب فرائض مرتبه سنده صفات واحوال عبد ذات حقه مرآت ووجودنه مظهر اولمغله ظاهر ومرئی ومشهود حق اولدی ولیکن بحسب الظاهریة والمظهریة والمرئیة والمرآتیة اثنینیت وغیریتدن بحسب الحقیقة والوجود احدیت وعینیت اولمق لازم کلمز بناء علی هذا چون سالک وجود مجازی برزخندن کچدر وعالم کون وحدوثدن سفر ایلیوب وجود حقیقی سرینه واصل وعالم قدم نورینه نائل اولسه حق حقله کورور زیرا اول مقامده دیدهٔ حقدن غیری قالمز فانی کوز آرادن چقر نتکیم مرجع طریقتمز حضرت هدایی قدس سره بیورر* نور پاک حق حقیله شهود ایت ای کوکل* بونده یارن کورمین یارن دخی اعمایمش* فهذا البیت ینادی علی ان احدا من اهل الوصال لا یشاهد النور الحقیقی الا بالنور الحقیقی فاذا الرائی والمرئی هو نفسه لا غیره وکنت اکرر هذا البیت لیله فلما اخذنی النوم رأیت کانی اصلی ثنائیه وحضرة شیخی وسندی روح الله روحه مقتدی بی اقرأ فی الاولی قوله تعالی (ولقد کرمنا بنی آدم) الایة الی قوله (ولا یظلمون فتیلا) وفی الثانیة قوله تعالی (ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی واضل سبیلا) فانتبهت مذعورا من هیبة المقام والمعنی ومن کان فی الدنیا اعمی من حیث البرهان فهو لا یهتدی فی الاخرة الی الجنة ومن کان فیها اعمی من حیث العیان فهو لا یهتدی فیها الی الرؤیة الحقیقیة اذ من لیس له عیان وشهود کامل لیس له وصال تام اسأل الله لی ولکم رتبة کمال الشهود انه مفیض الخیر والجود (محرره) سنسن حقیقتده بیلان کندیزنک* قوللرینه قادر اولوریا کریم* سنسن ینه کورن مظهرده یوزنک* قوللرینه قادر اولوریا کریم* فانی فنا بولسه باقی آچلور* حجابلر رفع اولوب برزخ کچلور* می وحدت سنک ایله ایچیلور* قوللرینه قادر اولوریا کریم* رداء کبریا بوریان سنسن* نقاب عظمت اورتن سنسن* کورن سنسن سنی کورین سنسن* قوللرینه قادر اولوریا کریم هر دلدن سرکی بیان ایلین* هر یوزدن کندیکی عیان ایلین* سنسن قولی اهل عرفان ایلین* قوللرینه قادر اولوریا کریم بیلدرسک کندک او عطا سنک* کوسترسک ذاتک او وفا سنک* حقیقک قلبنه بو صفا سنک* قوللرینه قادر اولوریا کریم (کمال قدرتن کورکیم بو مرآته نظر قیلدی) مقصود الله تعالینک فخر عالمی صفاته واسماء الهیه یه مظهر تام قیلدیغن بیاندر انکچون بوخانی کورن اوسلطانی کورمش اولور کما قال علیه الصلوة والسلام من رآنی فقد رای الحق فاعرف (انی جاعل فی الارض خلیفة قودی کندو یه) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمک صورت عنصریه سن موجودات خارجیه نک حقایقندن وصورت باطنه سن یعنی روح وقلب وقوای روحانیه جمعیتنک احدیه تن کندی صورتی اوزرینه یعنی صفات واسما جمعیتنک احدیتی اوزرینه خلق ایدوب ظاهری وباطنی ایله اجسام وارواحه خلیفه نصب ایدوب

کندیسی حجاب عظمتله محتجب وپردهٔ کبریا ایله مستتر اولدی انکچون سلطان ظاهر خلقك کوزینه کورنمز وحضورنه چقمز (کمالن ایلدی اظهار بو یوزدن جمله حظانی) حظ نصیب معناسنه در الف ونون مبالغه ایچون زیاده قیلنمشدر یا نسبت ایچوندر معناده یوزه صفتدر والتقدیر بالعربیة اظهر الله تعالی جمیع کمالاته من هذا الوجه الذی له الحظ الکثیر والنصیب الوفیر وهو وجه حبیبه وذات رسوله یعنی الله تعالی جمیع کمالاتن زیاده حظ ونصیب صاحبی اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم یوزندن اظهار ایلدی زیرا کمالات احسان اولنان کمسه یه میسر دکلدر انکچون اسعد یلور وهو الاکثر حظا (انکچون شولکه عارفدر محمد کیمدر بیلدی) لسان قومده عارف اودرکه جمیع برازخدن خلاص اولوب حقه وصلت بوله وذات وصفات وافعالك اسرارن حقیقت اوزره بیله یوندن غیرینك معرفتی معتبر دکلدر زیرا نفس وشیطانه ودعوایه مقارندر مثلا برسالك تجلی علمی رتبه سنه قدم باصرسه عرفانی ناقصدر تجلی عینی یه واصل اولدقده کمال بولور اولکی تجلینك خطری چوقدر زیرا مکاشفه اربابنك اکثری اورادن وادی الحاده وزندقیه دوشمشلردر نعوذ بالله تعالی پس بو مقوله لر فخر عالم حقنده وحدته متعلق نقدر کلمات سویلرلرسه عین الیقین مرتبه سندن دکلدر محمدیه نك کلامی عارف حقیقی اولانه کوره دریعنی حقیقت اوزره محمد صلی الله علیه وسلم نه رتبه ده جلوه کرونه سره مظهر اولدیغن آنجق توحید حقانی وعرفان حقیقی اهلی بیلور (لمحرره) اول حبیبك سیرایدنلر سینه سن * کوردیلر حقك آیینه سن آلدیلر اول غنچه دن بوی صفا) بیلدیلر حقدر جناب مصطفی (انکچون شولکه کاملدر اکا ایتمشدر اذعانی) اذعان قبول وانقیاد دیمکدر یقال اذعن له خضع وذل واقر واسرع فی الطاعة وانقاد کما فی القاموس سؤال اولنورسه که عموم مؤمنین انی قبول وحقیقتن اقرار ایتمشدر پس جمله یی کامل اولمق لازم کلور جواب بودرکه بوراده اذعاندن مراد خواصك صفتی اولان معنادرکه قبول واقرارده عوامله اشتراکدن صکره منشط ومکرهده قولا وفعلا وحالا انك سیرتنه اتباعدر پس آنی بووجهله قبول ایدنلره وبو معنانك ذوقنه ایرنلره ابدی تغیر وتزلزل کلمز اما عوام اهل ایمان مکرهده سریع الرجوعدر الحاصل هرکسك نقد حالی محکده ظاهر اولور نیجه مقر اولیا چکنلر واردرکه اولیایی کورسه لر صحمدن فرار ایدرکبی فرار ایدرلر پس نیجه مقر اولیا اولمش اولورلر ونیجه مقر جناب مصطفی واردرکه فرضا فخر عالم صلی الله علیه وسلم کوننده کلمش اولسه طرف خلافده بولنوردی پس نیجه مصدق اولمش اولورایدی ای طالب توفیق وراغب تحقیق کلام دقیق بودرکه حقه وپیغمبره کما ینبغی ایمان کتورمك دکه مؤمنك شانندن دکلدر بلکه انلرك حالیدرکه فخر عالمه معاصر اولمق واولمق انلره برابردر زیرا انك مظهریتنی وقول وفعلنك سرنی بیلمشلردر پس بوسرله دائر اولنلره ابدی اعتراض وانقباض کلمز وبو مقوله لرك نقد حالی بروجهله تغیر بولمز زهی سعادت وشرف فافهم فان تحت هذا الحرف من الکلام جملا کثیرة والسلام (لمحرره) نور حقدر جمله جان جناب مصطفی * کوسترر آنده آنی آن جناب مصطفی * دکه برجانه میسر اولمز ادراکی آنك * اهل سر درایدن اذعان جناب مصطفی * نیجه کورسون دیدهٔ فانی ایله هر دون آنی * آندن عالیدر دلا شان جناب مصطفی * کر بشر شکلنده کلدیسه نه حقدر رسول * سر مبنی اولدی بنیان جناب مصطفی * کنت کنزه بر طلسم اعظم اولدی صورتی * کوهر حق طولدی وجدان جناب مصطفی * کورمینجه دیدهٔ جانیله برهانن آنك * حقیا مشکلدر ایمان جناب مصطفی (اولغانی) تاتار لسانی اوزره دراولانی دیمکدر یعنی کافر ومسلم اولنلری آنکله بری برندن تمییز ایلدی معلوم اوله که تاتارکه ترکلر دیدکاری درلسان ترکی اکا منسوبدر ولیکن حالا روم واناطولیده اولان رومیلرك تکلم ایتدیکی لسان تاتار لسانه نسبتله پهلویهٔ اولیدن فارسیهٔ دریه کبیدر فافهم ورومیلره ترك دیدکاری تاتاردن شعبه اولمق حسبیله در (جمیع معجزاتدن معظم قیلدی فرقانی) قال فی کشف الکنوز لا یقدر احد ان یأتی بدله بما یشتمل علیه من الاعجاز لفظا ومن الاسرار معنی فلا یقوم لفظ غیر مقام لفظه ولا حرف غیر مقام حرفه لان تحت کل حرف منه معان لا یحاط بها کثرة فیکون القرآن معجزا من حیث اللفظ والمعنی انتهی قال الحلیمی هو ای القرآن دعوة بمعانیه وحجة بالفاظه ولم یکن هذا النبی قط انما یکون لکل منهم دعوة ثم یکون له حجة غیرها وهو غالب علی سائر المعجزات فی افادة المراد وارشاد العباد لانه باعجاز نظمه دلیل البلغاء وبطون فحواه دلیل لارباب الحقائق (لمحرره) استریسك دلیل راه خدا * روز وشب قیل تلاوت قرآن * استریسك شفیع روز جزا * ایله دنیاده خدمت قرآن * کندیکه یارایدینوب قرآنی * ایله آنکله منور جانی * حفظ ایدردلده اولان ایمانی * عمرك اولدقجه حضرت قرآن * انس بالله دلینلر کاسون * مصحفی دائم الینه السون * کوکلی ذوق وسرورله طولسون * ایلسون کزلی صحبت قرآن * نظمنك آب زلالن کیم ایچر * هوس قیل وقالی جمله کچر * قبره کردکده اکا حله بچر * هر کیم ایلرسه عزت قرآن * اولسه بولداش اکرا ایمان قرآن * حقه اسان ایریشور بودل رجان * حقیا وردایدین اوقی هر آن * ندرا که حقیقت قرآن (حسیه) وهی ما یدرك بالحس کطوفان نوح وبرد النار علی ابراهیم وعصای موسی علیهم السلام (عقلیه) وهی ما یدرك بالبصیرة

کالاخبار عن الغیب والاتیان بحقائق العلوم من غیر تعلم فالحسیة اوقع عند العامة واسرع لادراکهم لکن لا یفرق بینها وبین السحر ونحوه الا ذو سعة فی العلوم التی یعرف بها هذه الامور اما العقلیة فلا یعقلها الا العالمون المختصون بالهدایة الالهیة والعنایة الازلیة ثم ان الله تعالی جعل اکثر معجزات بنی اسرائیل حسیة لبلادتهم وقلة بصیرتهم واکثر معجزات هذه الامة عقلیة لفرط ذکائهم ولکون هذه الشریعة باقیة علی صفحات الدهر وما آتی به نبینا علیه الصلوة والسلام من المعجزات الحسیة فکانشقاق القمر وتسلیم الحجر ونبوع الماء من بین اصابعه وحنین الجذع وشهادة الشاة المسمومة وشکایة الناقة من کثرة العمل وقلة العلف ونحوها واما معجزاته العقلیة فمن تفکر فیما اورده وآتی من حکم عجز اولوا الالباب عن تعقلها اوجز عبارة والطف اشارة فاطلع علی تلك الحقایق اللطیفة والدقایق الشریفة علم قطعا انه مظهر القدرة الالهیة والحکمة الالهیة ومما خصه الله به هذا القرآن المجید الخم به من تحدی من البلغاء وطولب بمعارضته عن العرب العرباء بنحو قوله (وان کنتم فی ریب) الایة فعجزوا عن الاتیان بما یدانیه فکیف بما یوازیه مع انهم امراء الکلام (امکانی) یا نسبت ایچوندر معناده عقلیه نك صفتی کاشفه سیدر زیرا عقلیه معجزه نك وصفی اولدیغی حیثیتدن ممتنع اولمق شانندن دکلدر والممتنع العقلی هو الممتنع لذاته کاعدام القدیم (عقلانی) الف ونون تأکید ومبالغه ایچون زیاده قیلنمشدر یا نسبت ایچوندر زیاده عقله منسوب دیمکدر معناده خلقه صفتدر یعنی اول معجزات حسیه ایله عقل تام صاحبی اولان خلقه حق اثبات ایدهلر معجزات حسیه نك بعض امثله سی قریبا مرور ایلدی (قصد منانی) یعنی مراد الله نه ایدیکن فهم ایدرلر زیرا زیاده ذکا صاحبلری درشویله که آنلره نسبتله عقلیات سائر امه نسبتله حسیات کبیدر یعنی سرعت انتقالده والمنان فی صفة الله تعالی المعطی ابتداء من غیر ان یطلب عوضا (کلستان) ستان بوراده ادات اسم مکاندر اسمك آخرنه لاحق اولور کثرتنه دلالت ایدر قاتی نام کابده دیرکه ستان لغت فارسیده مطلقا یره دیمزلر شول یره دیرلرکه منشأ اوله مثلا کلستان کل بتن یره دیرلر بریره وافر کل کتورسلر دوکسه لر اول یره کلستان دیمز کلستانك لامنی وصلده فصلده جائزدر بوراده مفصولدر (بادهٔ تسنیم) باده خمر جنسندن پخته اولانه دیرلر یعنی مطبوخك اسمیدر می مجیدر میخانه سیجی طوردیغی اودر تسنیم وسلسبیل جنت چشمه لرندن ایکی چشمه نك اسمیدر کماسبق (بعدا بونیتده مطلقا معارفی کلستانه ومعارف مخصوصه یی باده وتسنیمه وحقائقی سلسبیل وآب حیوانه تشبیه واردر وبو تشبیهدن منفهم اولورکه حقائق معارفك فوقنده آب حیوان باده دن اعلی وسلسبیل تسنیمدن اولی دریعنی کلستان مانند اولان معارف بزمنده کیفیت بخش دل اولان معرفتك ساغرن صونرلر تنکیم باده وتسنیم دنیوی واخروی کیفیت بخش قالبدر وسلسبیل وارحقائق کاسه لرندن نوش ایدوب دللرنه حیات جاودانی بولورلر تنکیم آب حیات صوری نوش ایدن خضر علیه السلام قالبنه زندکیء ابدی بولمشدر الحاصل بو امتك کامللری جنت عاجلیه یعنی مقام دله دخول ایلیوب تجلیات الهیه یه مظهر اولمشلر وانلرك یوزندن نیجه محتاج ودلتشنه اولان طالبلر دخی تربیتلر وفیضلر بولمشلردر (آب حیوان) شرحی مفصلا مرور ایلدی حیوان یانك فتحه سیله دربوراده بحسب الضرورة اسکان اولنمشدر (لمحرره) کیم اوقورسه حیوانی حیوان * اکا انسان دیمه سن دی حیوان (غرا) اغرك تأنیثیدر بیضاء معناسنه یقال رجل اغر ابیض الوجه ورجل اغر شریف والجمع غر والغرة بیاض فی الجبهة وصف الشریعة والحجة بالبیضاء لغایة وضوحها والحجة والبرهان بمعنی الدلیل (اعلان) اظهار دیمکدر اما مدح الامة فبقوله تعالی (کنتم خیر امة اخرجت للناس) ونحوه واما مدح جناب المصطفی علیه السلام فبالقرآن کله عبارة او اشارة کما لا یخفی (انکچون جمله موجودات سوربو امتی شاها) یعنی بو امت کمالات کلیه وتجلیات الهیه اربابی اولمغه جزئلك کانه اولان میلی کبی جمیع موجودات بونلره میل ذاتی ومیل صفاتی ایله میل ایتمشلردر برامتلك که انبیاء علیهم السلام آنلرك عدادندن اولمغی نیاز ایلمشلردر قیاس ایله که نه رتبه وجاهك صاحبلری ونه دولت عظمانك مالکلریدر (جمر عریانی) جمر ترکیدر تنکیم فلان کس برجمری ودربدر آدمدر دیرلر فقیر معناسنه که غنینك مقابلیدر وطوائف عربدن برطائفه واردرکه آنلره جمر پوش دیرلر بیللرندن آشغه دری طوتوب آنکله ستر عورت ایدرلر وجمر هند لسانی اوزره دریدر جلد کبی وبودری ایله تستر ایده نه فقیرلق وعریانلق لازمدر پس بو اعتبارا اوزره جمر لغت هندیه اولسه دخی وجهدر یعنی بو امت مرحومه نك الك ادنی خوار ومفلس وچپلاغی عند الله دنیادن افضلدر زیرا دنیا حق قتنده خوار واهل آخرت یاننده مبغوضدر مؤمن ایسه علی کل حال معزز ومحبوبدر قال تعالی (ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین) الایة من غیر تفرقة بین غنی وفقیر ووضیع وشریف ومالك ومملوك بعد ان یکون مؤمنا وقال تعالی (انما المؤمنون اخوة) الایة والاخ لا یبغض الاخ کما لا یخفی (الهی) دیدی کنتم خیر امه اول خدا * ایلدی بو امتی افضل شها * جمله امتدن مؤخر در بوکون * جمله دن اقدمدر روز جزا * حق محمد امتینه ویردیکن * قیلمدی برامته اصلا عطا * باکه باشلر تاجی قیلدی بی مرا * بو زلری

حسن وبهانك مطلعى * دللرى آيينه وش عين صفا * سوزلرى رشك آورآب حيات * كوزلرى پرنوروخه كبريا *
قامت اقبالنه بوامثك * همسر اولمزسدره كه اولدرمنتهى * قرب اوادنايه درهمتلرى * قاب قوسينى بجرلرسه نولا *
مدحن ايلر آنلرك اهل زمين * وصفن ايلردمبدم اهل سما * سومسوتمى خلق عالم آنلرى * سودى حق مدح ايتدى
قرآنده دلا * نورقرآن مظهريدرظاهرا * سروجان منبعيدرباطنا * يكدررديادن الذادنالرى * بومحمدامتينك حقيا
(معجزاتينه انك بوقدر حساب) ذهب بعض العلماء الى ان معجزاته عليه السلام لا تنحصر وقال بعضهم انه عليه السلام
اعطى ثلاث آلاف معجزة اى غيرالقرآن فان فيه ستين وقيل سبعين الف معجزة قال صاحب البصائر كل معجزة كانت
لسائر الانبياء فمثلها موجود ومشاهد لنبينا عليه السلام وكان بيده اظهارها (كندى عين معجزه صاحب كتاب)
زيرا كنديسنك بوقدر كمالاتله ظهورى خارق عادات ندر بروقتده مثلى كلممشدر كتابدن مراد قرآندر ديمشلركه حضرت
موسى عليه السلام زماننده غالب اولان سحر اولمغله حضرت موسى عليه السلامه اكا مناسب اولان معجزه ويرلديكه
القاء عصا وفلق بحروامثاليدر وحضرت عيسى عليه السلام كوننده غالب اولان طب اولمغله حضرت عيسى
عليه السلامه انك جنسندن معجزه ويرلديكه احياء موتى وابراء اكمه وابرص وامثاليدر وحضرت فخر عالم
عليه الصلوة والسلام عصرنده غالب اولان فصاحت وقول شعر اولمغله معظم معجزات اولان قرآن احسان اولندى
وبردخى بودركه فخر عالم صلى الله عليه وسلمك ختميتنه مناسب اولان معظم معجزاتى قرآن اولمقدر زيرا قرآن كلامدر
وكلام آخر الصفاتدر نتكيم تعين علمى تعينات عينيه نك اولى اولوب ماءا كامظهر اولمغله اول المرسلين اولان حضرت
نوح عليه السلامك من حيث الحكمة آيتى طوفان اولدى فافهم (مادۀ عالم اكا منقاد ايدى) مادهدن مراد هيولى
وطبيعتدر يعنى جميع قوابلك اصلى فخر عالمه مسخر ايدى زيرا جمله عقول بونك عقل اولندن وطبايع ونفوس بونك
طبيعت ونفس كليه سندن مأخوذ واسما بونك اسم جامعنه تابع وملحقدر پس بو جمعيت كبرى وقطبيت مثلى نك
مقتضاسى بودركه جميع موجوداته امرى نافذ وجملهده حكمى مؤثر اوله انكچون عوالمك علويات وسفلياتنه متعلق بوقدر
معجزه لرى ظهور ايتدى وجميع موادده مرادلرى اوزره متصرف اولوب ايشلرى بتدى (لمحرره) اى شهنشاه عالم معنى *
سكا قولدر بوجهان خلق تو * كل ديريسك بورركا وراشجار * كت ديريسك كيدرقفاسنه صو * اولورآتش الكده
بردوسلام * قيلورا شترحضوركه طابو * پرمغك براشارتينه بقر * كوكده ماه اولمغه ايكى ابرو * اولسوتمى سكا منقاد
عالم * طوتمسونمى سكا بو اشيا رو * چونكه من كان له اى لله * ديدك الله دخى كان له * معجزاتكله قيل بنى احيا * حق
مرده دروغم ياهو (معجزاتندن برسى بوكيم اى * ايكى پاره اولدى صانكيم ايكى ياى) انشقاق قمر معجزه سنك تفصيلى
هجرت فصلندن مقدمجه مرور ايلدى (وفى المثنوى) پس قمركه امر بشنيد وشتافت) پس دونيمه كشت بر چرخ
وشكافت * هدايى قدس سره * ايكى شق اولدى ماه انكشتك ايله * چوكوردى سنده نورشمس وحدت * قال الشيخ
رضى الله عنه فى الفكوك فلك القمر وان كان اصغر الافلاك من حيث الجرم فهو اجمعها من حيث الحكم لان فيه يجتمع
قوى سائر السموات وتوجهات الملائكة ثم يتوزع منه على هذا العالم واهله ولذا كانت سماء الخلافة اذفيه وقع ملاقاة
آدم عليه السلام فظهر لاولى الابصار من انشقاق القمر سر جمعية نبينا عليه السلام وختميته لانه لما كان آخر الرسل
واجمعهم تصرف فى آخر الافلاك واجمعها للقوى ولذا اعطى مفاتيح خزائن الارض والسماء كما اخبر بذلك قبل موته
بخمسة ايام انتهى (اندرشفا) يعنى كتاب الشفا بتعريف حقوق المصطفى ده (ام سلمة) امهات المؤمنيندندر اسمى
هنددر سكسان درت ياشنده وفات ايليوب بقيع مقبره سنده دفن اولندى باقى ترجمه سى محلنده كلور ان شاء الله تعالى
(حبش) يعنى حبش ديدكلرى طائفه نك وجود ظاهرلرى كبى سياه وظلمانى قال فى القاموس الحبش جنس
من السودان والحبشة بلاد الحبشان (طيبات) درجات واحوال ومقامات طيبه * وفى الحديث ان الله طيب لا يقبل
الا الطيب وهى الاعمال الصالحة والاحوال الخالصة والاخلاق الكريمة والاسرار المطهرة اى من لوث السوى
(لمحرره) خلقى ارشاد يله حقه ايركورور * معجزات فخر عالم مصطفى * دمبدم اولمش كوكالر ديركورور * معجزات
فخر عالم مصطفى * ايرماغ ايلر پوسغن كاهى اويلر * كاه ايدر ماهى ايكى شق آشكار * شاهباز حقدر ايلر دل شكار
معجزات فخر عالم مصطفى * سرتسر اولمش ايكن عالم حبش * براشارتله طلوع ايلر كنش * تاقيامت آچلور كلغنچه وش
معجزات فخر عالم مصطفى * كوستر اسم قديرى هر برى * فتح ايدرتنها جهانده هر برى * خسته يى صاغ اولمشى ايلر
ديرى * معجزات فخر عالم مصطفى * حقيا كيم ايلر ارشادى قبول * ايكى عالمده اولور واهل وصول * بيلدررحق اولديغن
جانه رسول * معجزات فخر عالم مصطفى (كادى تفسير ايچره برنقل صحيح * وارد اولدى صدقنه نص صريح) النص قد يطلق
على كل ملفوظ مفهوم المعنى من الكتاب والسنة سواء كان ظاهرا او مفسرا او خفيا او خاصا او عاما او صريحا او كناية

وقد سبق (بعدذا) صاحب محمديه نك بو محلده نقل ايتديكى روايت سورۀ آل عمرانده (قل اللهم مالك الملك (وسورۀ احزابده
(اذجاؤكم من فوقكم ومن اسفل منكم) نصلرينك تفسيرلرنده مسطوردر نتكيم كنديسى دخى بوآيتلره اشارت ايتسه
كركدر (يثرب) من الثرب وهو الفساد واللوم بسبب عفونة الهواء وكثرة الحمى فلما هاجر رسول الله صلى الله عليه وسلم كره
ذلك فسماها طيبة على وزن بصرة من الطيب وقد افتى مالك رحمه الله فيمن قال تربة المدينة ردية بضرب ثلاثين درة
وبحبسه وقال ما احوجه الى ضرب عنقه تربة دفن فيها رسول الله صلى الله عليه وسلم يزعم انها غير طيبة وفى الحديث
من سمى المدينة يثرب فليستغفر الله تعالى هى طابة كشامة هى طابة قال ذلك ثلاثا وفى رواية فليستغفر الله هى طيبة
كهيبة هى طيبة هى طايب ككاتب كما فى انسان العيون قيل وانما سميت طيبة اطيب رائحة من مكث بها
وتزايد روايح الطيب بها ولا يدخلها طاعون ولا دجال ولا يكون بها مجذوم لان ترابها يشفى الجذام قال بعضهم لها نحو
مائة اسم منها دار الاخيار ودار الابرار ودار الايمان ودار السنة ودار السلامة ودار الفتح وسكينة والجائزة والعذراء
والمرحومة والبارة والفاضحة لان من اضمر بها شيأ سوء اظهر الله ما اضمره وافتضح به (پس هجوم ايلدى احزاب شرار)
يقال هجم عليه هجوما انتهى اليه بغتة والاحزاب جمع حزب وهى جماعة الناس وجمع كانوا تالبوا وتظاهروا على حرب
النبى عليه الصلوة والسلام وكانت الاحزاب عشرة آلاف وهم ثلاثة عساكر وملاك امرها لابى سفيان اى المدبر لامرها
والقائم بشانها قال صاحب روضة الاخيار وفى السنة الخامسة كانت غزوة الخندق شرار شركك جمعيدر (امر معناسنه
يعنى هجرتك بشنجى سنه سنده اون بيك قدر عرب كفارى تجمع ايدوب مدينه قصدينه خروج ايتديلر (مشورت قيلدى
پس اصحابيله اول) مشورت طانشمق ورأى ناسى استخراج مرويدركه كفار قريش خروجه متهيئ اولدقده درت كيجه ده
فخر عالمه خبر بالغ اولدى پس اصحابى دعوت ايدوب مدينه دن طشره مى چقه لم ويا شهر ايچنده مى اوله لم ديو مشاوره
ايتديلر (تدبير) هو النظر فى عاقبة الامور (سلمان) ابو عبد الله سلمان الفارسى ويقال له سلمان الخير مولى رسول الله
صلى الله عليه وسلم وكان يقول انا سلمان ابن الاسلام سافر لطلب الدين فتنصر اولا وقرأ الكتب واول مشاهده الخندق
ولما خط رسول الله صلى الله عليه وسلم الخندق وجعل لكل عشرة نفر اربعين ذراعا فاحتج المهاجرون والانصار
فى سلمان وكان رجلا قويا فقال المهاجرون سلمان منا وقال الانصار منا وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم سلمان منا
اهل البيت وهو احد الذين اشتاقت اليهم الجنة ولاه عمر المدائن وكان من المعمرين قيل عاش مأتين وخمسين سنة وكان
يأكل من عمل يديه ويتصدق بعطائه ومناقبه كثيرة مات بالمدائن سنة خمس وثلاثين روى عنه ابو هريرة وانس بن مالك
رضوان الله عليهم اجمعين (والمدائن) مدائن كسرى بارض العراق تحت بغداد قيل ان مدائن اسم احد اولاد الخليل عليه
السلام واخوه مدين بهما سميت المدينتان (خندق) كجعفر حفير حول اسوار المدن معرب كنده كما فى القاموس يعنى
حين مشاورهده سلمان فارسى رضى الله عنه بيورديلركه يا رسول الله فارس ولايتنده دشمن خوفى اولديغى زمان خندق
كسوب انكله امين اولوردق ديدى پس بو رأى فخر عالمه خوش كلوب حفر خندق ايله امر ايلديلر واول من فعله من ملوك
الفرس ملك كان فى زمن موسى بن عمران عليه السلام وكان الخندق من مكايد الفرس واستعاروا من بنى قريظة آلات
كثيرة من المساحى والكرازين والمكاتل وحصل للصحابة تعب وجزع لانه كان فى زمن عسرة وعام مجاعة ولما رأى عليه
السلام ما باصحابه من النصب والجزع قال متمثلا بقول ابن رواحة رضى الله عنه * اللهم لا عيش الا عيش الآخرة *
فارحم الانصار والمهاجرة * وقال عليه السلام ايضا متمثلا بقول ابن رواحة وهو ينقل التراب وقد وارى الغبار جلدة
بطنه الشريف * اللهم لولا انت ما اهتدينا * ولا تصدقنا ولا صلينا * فانزلن سكينة علينا * وثبت الاقدام اذ لاقينا
والمشركون قد بغوا علينا * وان ارادوا فتنة ابينا * يمد بها صوته مكررا لها ابينا ابينا (لمحرره) خلقى ارشاد ايچون
جناب رسول * خدمت دينه كندى بغلدى بل * وار يسه ذره قدر انصافك * سنده الله ايچون بو خدمته كل * نيجه
برسنده كبر وعجب وغرور * نيجه برا كل وشرب وخواب وكسل * نفس اماره كه جهاد ايله * دشمن دينه سيفله صال ال
نامكه صوفى دنلمك نه مفيد * اولمسه سنده بو كون حسن عمل * بودكلدى سكا لايق اما * ايتديكك عهدى اوندلك اول
* حقيا حسن عمل قيل ابدى * نه يازلديسه كلور روز ازل * (بوحالتى) يعنى الت عمل ايتديكن (الدى سلمانك الندن
آلتى) النددن مراد معوللدر كسرله يعنى اول سورى كالنك بالته كه انكله طاش اويارلر بوندن منفهم اولوركه ذكر اولنان
صلابتلو طاش سلمان ايچون تعيين اولنان محلده ظهور ايتدى (شهر) بورادهمراد مدينه درشرفها الله تعالى (اوچ
كز اوردى) يعنى بسم الله كويان تأييد ربانى ايله اوچ دفعه ضرب ايلديكه هر دفعهده اول طاشك بر حصه سى شكست
اولدى (فدى) دالك كسريله بجم تصرفى اوزره در نتكيم تفصيلى مرور ايلدى يابى انت وامى ديمك عرب اراسنده تحيت
معروفه در فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن دخى صادر اولمشدر نتكيم احد غزاسنده سعد بن ابى وقاص رضى الله عنه

خطاب ایدوب بیوررارم فداك ابی وامی وبونك لسان ترکیده نظیری واردر تکیم برکسنه زیاده تواضع وعرض محبت
ایتدیکی آدمه بولسکه قربان اولایم دیر (مدائن) قصور) شهر وکوشکلر (کسری) بکسر الکاف وفتحها اسم لمن یملك
الفرس معرب خسرو ای واسع الملك والجمع اکاسرة علی غیر قیاس والفرس اسم جمع لاهل بلاد فارس یقال قیاصرة الروم
واکاسرة العجم وخواقین الترك واقیال العرب ونحوها (حیره) بالکسر قریة بفارس کما فی القاموس یعنی ضرب اولدن
حاصل اولان برقله مشاهده قیلدیغم شهرلر عجم پادشاهنك شهرلری وکوشکلر اول مملکتده حیره دیدکاری موضعده
اولان کوشکلر وسرایلر ایدیکه کنکره لری انیاب کلاب صورتنده کورندی بوندن مراد اول سرایلرك وکوشکلرك علو
وارتفاعنی بیان وبروج وحصون کبی سوری سوری وضع وبنا اولندیغن عیاندر (لمحرره) برآلای کلبه بکزه یوب کفار
لحم خنزیره بیلرلر سر ناب) اوکلابك نوله کرخانه لری) صورتا اولسه جوانیاب کلاب (روم) بنو الاصفر دیدکلریدر سموا بذلك
لان اباهم الاول وهو الروم بن عیصو بن اسحق بن ابراهیم علیه السلام کان اصفر فی بیاض وامه نسمة بنت اسمعیل
علیه السلام بعضیلر دیمشلرکه روم ایکیدر بری روم اولدرکه یونان بن یافث بن نوح علیه السلام اولادندندر وبری روم
ثانیدرکه بنو الاصفر سلسله سیدر پس بو روایت اوزره جمله روم بنو الاصفر اولادندندن دکلدر وبعضیلر دیمشلرکه
بنو الاصفر انکیچون دنلدیکه جداعلالری روم بن عیصو حبش پادشاهنك قزین تزوج ایلدی بنجا لون ولده بین البیاض
والسواد فقیل له الاصفر وقیل لاولاده بنو الاصفر وبعضیلر دیمشلرکه بردفعه حبش رومه غالب اولوب رومك خاتونلرینه
قربان ایتدیلر انلردن بین السواد والبیاض اولاد حاصل اولوب اصفر دنلدی وبعضیلر وجه تسمیه ده دیمشلرکه زمان
اولده ملوك رومه انقراض کاوب انجق برعورت قالمش ایدی خلق ارا سنده سلطنت خصوصنده شر وشور واقع اولدقده
اتفاق ایتدیلرکه شهرلك قپوسندن ابتدا قدوم ایده نه مملکتی تملیك ایدوب سریر شهریاری یه اجلاس ایده لر مکر اووقتده
یمن ولایتنده برکسنه نك عبد مملوکی فرار ایتمش ایدیکه حبشی ایدی اول عبد مملوك ابتدا بونلرك اوزرینه اشراف ایلدی
انلر دخی برمقتضای قول وقرار قضایه رضا دوب تخته اجلاس ایتدیلرو ذکر اولنسان خاتونی اول عبد حبشی یه تزویج
ایلیوب آندن برفرزندی دنیایه کاوب نامنه اصفر دیدیلر فلذلك قیل للروم بنو الاصفر لصفرة لون هذا الولد لکونه مولدا
بین الحبشی والمرءة البیضاء کذا فی انوار المشارق روم ایلندن مراد قیصرك تختکاهی اولان شام وانك ماوراسیدر پس
اناطولی واستانبول وادرنه وبونلرك اطرافنه جمله روم ایلی اطلاق اولنور ولیکن استانبول وادرنه فتحندن صکره انلره
متصل اولان مملکته روم ایلی اطلاق اولنوب اعلام غالبه دن ا ولمشدر زیرا حالا روم قرالی اول خطه ده در (سرسری)
بوراده ظاهر اولان بودرکه اصلنده سرتاسر دریاشدن باشه معناسنه پس انتهاء غایت ایچون اولان تا حذف اولنوب
آخرنه یا زیاده قیلنمشدر تکیم لفظ تمامیده مرور ایلدی وبونده اشارت واردرکه بو مملکتلرك فتحی سهولتله وجوده کلور
زیرا سرسرینك برمعناسی دخی قولاینه دیمکدر (بعد ذا) روم ایلنه متعلق اولان فتوحاتك غایتی مجهولدر یعنی
قیامته دك نقدر مملکت قبضۀ تصرف اهل اسلامه کیرر بللو دکلدر زیرا حدیث مشارقده کلمشدر ان الله زوی لی الارض
فرأیت مشارقها ومغاربها وسیبلغ ملك امتی ما زوی لی منها بو حدیث شریفده واقع اولان الارض کلمه سنك لامی
عهد خارجی یه ومن کلمه سی تبیینه حمل ایتمشلردر پس مآل بودرکه الله تعالی لیلۀ معراجده فخر عالم صلی الله علیه وسلمه
یریوزنی جمع ایلیوب مشاهده سنه کتوردی. وهر نقدر یر تحدید اولندیسه جمله سی قبضۀ اسلامه کیرسه کرکدر پس
بونده جمله یریوزنده واقع اولان حصون وقلاعك فتحنه اشارت بوقدر والعلم عندالله تعالی وبوندن غیری کلام محلنده
کلور انشاء الله تعالی (لمحرره) بووجودم بنم زمیمدر* دلم آنده شه امیمدر* نفس اماره یه قلج چکمك* اسکیدن
مقتضای دینمدر) فتح اولنجه بکا حصار وجود) ایده رم جهد حق معینمدر) جلب نصرت ایدن بکا حقدن) ایتدیکم
آهله انینمدر* بن بوایللرده یا الکز دکلم* عون حقله ملك قرینمدر* حقله صلحه کلمشم حقی* عشق وشوقه کوکلی
رهینمدر (صنعاء) بلد بالیمن کثیرة الاشجار والمیاه تشبه دمشق وقریة بباب دمشق والنسبة الیها صنعانی والیهما
صنعانی کما فی القاموس (بهم) بیله وبری برینك یاننده دیمکدر وهم معیت معناسن افاده ایدر با اول معنایی تأکید ایچون
داخل اولمشدر (الهی) یا الهی فیض فضلکله دلی* جو یبار علم وعرفان ایلکل* سدرۀ مقصوده ایرشدر الی* نیچه
لطف ونیچه احسان ایلکل* سنکه بکزر دلاری سن ایله موم* یاقلدیندن اکا شمع علوم* ایتسون حصن دله دشمن
هجوم (حفظکی اکا نکهبان ایلکل) تحت تسخیر کده درظلمتله نور (حکمتکله هر بری ایلر ظهور) صنع یا کنده سنك
بوقدر قصور* صنعکك سرن نمایان ایلکل* برق اورن نور کدر هر ذره ده* بحر فیضکدر کورین قطره ده* چون
تجلی بردکل هر کزه ده) دورلی دورلی لطفی هران ایلکل (فتح باب ایلرسك ای بار خدا) حق ء کراه یول بولورسکا) بودر
امیدم بحق مصطفی* سر کی سرمایه جان ایلکل (بشارت) بشاراتك جمیدر کسر له ما بشرت به معناسنه یعنی فتح

ونصرتله سزه مژده لر اولسون دیو بیوردیلر مژده اکرچه بردر ولیکن متعلقاتی اعتباریله تعدد دروفافهم ویاخود بشارت
تبشیر معناسنه اسم اولورسه بری بریکزه مژده ایدلك دیمك اولور (فرحالك) فرحلی دیمکدر تفصیلی مرور ایلدی
(موعد صدق وصفا) (موعد بوراده مصدر میمیدر وعد معناسنه تکیم ما بعدی قرینه در یعنی وعد صدق ووعد صافیکه
آنده رایحۀ کذب وشائبۀ خلف یوقدر (حصر اولمش ایکن) یعنی هر جانبمزی عدو احاطه ایلیوب بزی محصور قیلمش ایکن
یعنی مظنۀ انهزام وخذلان اولان محلده بزه نصرت وغلبه ایله وعد ایلدی وحبیبی بوزندن اشارات کوستروب انك
لساندن سبب نشاط وباعث انحلال عقده اولورسوز سویلدی (صادق القول) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر
یعنی صادق القول اولان فخر عالم لساندن صادر اولان وعده وفا ایتمك امر واجب کبیددر زیرا خلف ایتمك مقتضای
حکمت دکلدر (برج) قال فی شرح الجغمینی البرج فی الاصل الحصار وغایته التحصن والفلك محفوظ عن الایدی فلذلك
سمی ستون درجة منه برجا انتهی بوراده برج بلاغت لجین الماء قبیلندندر (لمحرره) یا رسول الله وفادر دائما کارك سنك
هر نه وعد ایتدکسه حقدر جمله اقرارك سنك حق سنی عالمده چونکیم صادق القول ایلدی* هر نه نطق ایتدکسه
تصدیق ایتدی کفتارك سنك* جوهر ذاتکده یوقدر خلف وعدا ایتمك ابد* تا ازلدن صافدر مرآت انوارك سنك*
فیض وعد ایلر اسانکدن خدا عالمره* جلوه کاه نوری اولسه نوله دیدارك سنك* هر اشارت سنده هر دورلی بشارت
سنده در* کونه کونه کل ویرر عالمده کلزارك سنك* چوقیدر بوی مرادی حقی زارایتسه شم* یا رسول الله اولور در
بلبل زارك سنك (استر بقا) یعنی دینی زوال بولمسون ایچون خلقی وعد باطل ایله الدار قال الله تعالی (واذ یقول المنافقون
وباد ایله یا محمد آنی که منافقلر دیدیلر معتب بن قشیر وغیریلر (والذین فی قلوبهم مرض) واول کسه لرکه آنلرك کوکلرنده
بیماری واردر یعنی ضعف اعتقاد (ما وعدنا الله ورسوله) الله ورسول بزه وعده ویرمدی (الا غرورا) مکر الدامغله وعده
ویردی یعنی عجم وروم ویمن ولایتلرینك فتحی خصوصنده لسانه کتوردیکی وعده اویون کبی انسانی الدار یعنی
اولمیاجق نسنه در قال الله تعالی (قل اللهم) سویله یا محمد که ای بار خدای (مالك الملك) ای ملك وپادشاهلق صاحبی
ومتصرفی (تؤتی الملك من تشاء) پادشاهلغی مراد ایلدیککی کسنه یه احسان ایدرسن (وتنزع الملك ممن تشاء) وآنی
دلدیککی کسنه دن آلورسن بوندن مراد ظاهر پادشاهلغیدرکه الله زمام جهانداری یی کیمك قبضه سنه دلرسه ویرر
وعنان شهریاری یی کیمك کف اختیارندن دلرسه آلور (بیت) مفتاح اختیار بدست قضای اوست* از هر که خواست
بستد وانرا که خواست داد* پس ملك روم وفارس ویمنی اربابندن انتزاع ایدوب سر رشتۀ تصرفی بو امت مرحومه النه
ویرمکه قادردر وملك نبوت ورسالت که بنی اسرائیلدن مأخوذ اولوب بنی اسمعیله انعام اولندی وایالت مکه ونواحی که
کفار قریشدن سلب اولنوب ملازمان عتبۀ نبویه یه ویرلدی وبونلرك امثالی جمله سی آیت مذکوره ده داخلدر ودیمشلرکه
ملك توفیقی هر کیمه عطا ایدرسه عزیز دو جهان وهر کیمدن نزع ایدرسه ذلیل دوسرای ایلر وتوفیقدندرکه بعض
کسنه لری قلوب اهل دله دوشورر (حافظ) کلید کنج سعادت قبول اهل دلست* مباد کسکه درین نکته شك وریب
کند* ولسان اشارتده ملك ایله مراد ملك وجود باقی وفانیدر یعنی ملك وجود باقی یی ملائکه وانسانه انعام ایدرزیرا
ملائکه وعالم ارواح وعالم آخرت فنا بولمدیغی کبی روح انسان دخی فنا قبول ایتمز ووجود فانی یی حیواناتدن وعالم کون
وفساددن نزع ایدر انسانك شخصی دخی عالم فنا وفساددندر مکر اجساد انبیا واولیا وشهداء اوله زیرا انلرك اجسادنه
دخی تغیر وزوال کلمز تکیم سری یوقاروده بیان اولندی (حقیا صاغ اولورسه جان یتر* یتریسه بو بدن یینه یتر* کاملك
جانی کبی جسمی دخی* کل کبی شویله طورر تازه وتر* (وتعز من تشاء) وهر کیمی دلرسك ایمان ومعرفت ایله ارجمند
ایدرسن فخر عالم صلی الله علیه وسلم واتباعی کبی (وتذل من تشاء) وهر کیمی دلرسن کفر ومعصیت ایله
خوار وبیقدار ایدرسن ابوجهل وبی روانی کبی ویاخود بو امتی دیار عرب وعجمه استیلا ایله عزت واهل فارس وروم
وغیریلره ذلت ویررسن ویا یهود ونصاری اوزرینه ظفر ایله مؤمنلره عزت وآنلره قبول جزیه ویا قتل وجلا ایله ذلت
ویررسن ودیمشلردرکه عزت شرف قناعت ایله وذلت خست حرص ایله در (بیت) آن کو بقناعت آشنا شد* از فیض
تعز من تشاشد* وآن کوره حرص واز بپود* مقهور تذل من تشاشد* ودیمشلردرکه عزت شهود رحمن وذلت حجاب
حرمانله در وکذلك عزت انبیا واولیایه ویریلن وجود حقیقی ایله درکه کون وفساد قبول ایتمز کما قال الله تعالی
(فلله العزة ولرسوله وللمؤمنین) فافهم وذلت کفار ومنافقینه اولان غضب وسخط ایله درکه وجود حقیقی فیضی
قبولدن استعدادلری باطل اولمشدر کما قال الله تعالی (ضربت علیهم الذلة والمسکنة وباؤا بغضب من الله) الایة
(لمحرره) ای کوکل حقی قبول ایت جانله* ایکی عالم عزتن بولمق دله* آشنا قل جانکی جانانله* بونده یارن
وصلتن بولمق دله* طولمغه نور تجلیدن وجود* بولمغه جان ایچره انواع شهود* اولمغه حقدن هزاران فیض وجود*

کامل انسان صحبتی بولمق دله * هر کیمی قیلدیسه دعوت اول خدا * ارجعیدن کلدی سمعینه ندا * قو علاقات سوایی بول فنا * جانه وصلت حالتی بولمق دله * ذات فقر و فنایی قیل قبول * بوله سن تا عزت وصله وصول * حقیا کافیدر الله و رسول * فرض و سنت خدمتی بولمق دله (بیدك الخیر) خیر آنجق سنك الکده در یعنی اعطاء ملك و اعزاز اهل ایمان و بونلرك امثالی سنك قدرتکله حاصل اولور سؤال اولنورسه که نیچون خیر تخصیص بالذکر اولندی مع هذا شر دخی انك دست قدرتنده دور نزع و اذلال و امثالی کبی جواب بودر که بو کلام بشارت اهل اسلام اوزرینه مبتنیدر پس فتح اقالیم و کثرت غنائم وعدنه مناسب اولمین مایندن طی اولندی و بر دخی بودر که احد ضدین ایله اکتفا قیلنمشدر و بر دخی مراعات ادب ایچوندر و حقیقت مقام بودر که شر امر نسبیدر پس عالمده شر خالص یوقدر باطل مطلق اولمدیغی کبی زیرا باطل مطلق عدم محضدر فافهم (وفی المثنوی) بد به نسبت باشد این را هم بدان * پس بد مطلق نباشد در جهان * زهر ماران مار را باشد حیات * نسبتش با دیگران باشد ممات * و یا خود خیر وجودی و شر عدمی اولمغله وجودیه عدمینك آمیزشی مناسب اولمدی انکیچون فخر عالم صلی الله علیه وسلم بعض ادعیه‌ده بیورمشلردر الخیر کله بیدیك والشر لیس الیك (جامی) بلبل شاخسار باغ بلاغ * شاهباز نشین مازاغ) داشت چشم سرش چو دیدهٔ سر (روشنایی ز کحل بی بصر * چون بنظارهٔ جهان پرداخت * هر بد و نیك را که دید شناخت * کانکه نیك از خصائص قدم است وانکه بد از نقائص عدم است * کفت الخیر کله بیدیك * لکن الشر لا یعود الیك * بوندن منفهم اولور که شر یعتقده محظورات اولان امورك جمله‌سی بو قبیلدندر یعنی ضرر و شر اولمق خلقه نسبت ایله‌در فقط و بو مقامده شیخ ابومدین مغربی حضرتلری بیورمشلردر * لا تنکر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته * ای کاخس المظاهر الکونیة فان لها اسماء تربها والذات الاحدیة منزهة عنها علوه ولتقدسه فی ذاته فافهم ولا تسأل عما یزید علیه وینضم الیه فان الهد المأخوذ من السالك یمنعه عن ذلك (انك علی کل شیء قدیر) تحقیق سن هر نسنه‌یه توانا سن یعنی انتزاع و اعطا و اعزاز و اذلال و بونلرك امثالنه قدرتك واردر ذات باری یه دخی اگرچه شیء اطلاق اولنور فاما بو عمومدن خارجدر زیرا کندی ذاتنه قدرت تعلق ایتمك اقتضا ایدر حق ایسه قادردر مقدور دکل‌در سؤال اولنورسه که محاله ایجاد تعلق ایدرمی جواب بودر که تعلق ایتمز کما قال المولی جلال الدین الدوانی فی شرح الهیاکل والمحال لا یدخل تحت قدرة قادر ولا یلزم من ذلك النقص فی القادر بل النقص فی المحال حیث لا یصلح لتعلق القدرة انتهی * پس تغلیط ایچون بعض امیلره حق تعالی کندی کبی خلق ایتمکه قادرمیدر دیو سؤال ایتمك خطاء عظیمدر همان محاله قدرت حق تعلق ایتمز دیمك کرکدر * عرفی شیرازی * ذات تو قادرست بایجاد هر محال * الا بافریدن چون تو یکانه * عرفی بو بیتده اولان عبارتله سوء ادب ایتمشدر اگرچه مرادی محاله قدرت تعلق ایتمز دیمکدر زیرا موجوداوج مرتبه‌در یعنی وجوده اوج امر تعلق ایدر بری وجوبکه واجب الوجود دینلور مراد الله تعالیدر و بری امکانکه ممکن الوجود دینلور مراد عدمدن ظهوره کلان موجوداتدر و بری امتناعکه ممتنع الوجود دینلور مراد انك ظهورنه قدرت حق تعلق ایتمین معدوماتدر و عند القوم ممتنعات دیدکاری اسمادخی بویله‌در یعنی ممتنعات اول اسمادر که آنکله تجلیء الهی واقع اولمشدر بلکه غیب مطلقده و سجن ذاتده قالمشدر انبیا و اولیادن کسه‌نك اکا علمی تعلق ایتمشدر نتکیم فخر عالم صلی الله علیه وسلم بو معنایه اشارت ایدوب بیوردر او استأثرت به فی علمك بونك خلافنه اولانه ممکنات دیرلر که اون سکز بیك عالم ملك و ملکوتدن عبارتدر (لمحرره) چون تجلی ایلدی قادر خدا * اون سکز بیك عالم اولدی نام اکا * عرش و کرسی ذره سیدر ملکنك * قطرهٔ فیضیدر دریاشها * کندینی کوسترمکیچون کوزلره * صالدی انوار جمالن هر یکا * کورمك استرسك اکر اول دلبری * کوزلرك وارایسه آچوب باق سکا * جمله عالم اول یوزی کوسترمسه * کیم اولوردی اول جماله آشنا * کحل توحید اولمسه بر دیده ده اولمز اول نوریله هرکز روشنا * سر حقك جلوه کاهیدر کوکل * دلدر اول نوره مرآت صفا * یار ایله تنها دیلرسك صحبتی * سور کوکلدن ماسوایی حقیا (تولج اللیل فی النهار) کیجه‌یی کوندوزه ادخال ایدرسن یعنی افتابك نقطهٔ شتوی‌یه نزولی وقتندن انقلاب صیفی نقطه‌سنه حلولی زماننه دك اجزاء شبی نقص ایدوب اجزاء روزی افزون ایدرسن تا اول جدی‌ده قصر ایام سنه اولان روز اول سرطانده اطول ایام سنه اولور و بونده اشارت واردر که صفات بشریه لیل و صفات روحانیه نهار کبیدر پس حق تعالی مرادی ایتدیکی قولك صفات نفسانیه‌سی ظلماتنی اکسلدوب انوار صفات روحانیه‌سن ارتوردر اللهم یسر وخلافی دخی بو کا قیاس اولنه نتکیم قرینه‌دن منفهمدر اللهم احفظ (وتولج اللیل فی النهار) ودخی کوندزی کیجه‌یه ادخال ایدرسن یعنی باقی سنه‌ده اجزاء روزی اکسلدوب اجزاء شبی آنکله زیاده ایدرسن تا آخر جوزاده اقصر لیالی سنه اولان شب آخر قوسده اطول لیالی سنه اولور که شب یلدا دیرلر (امیر معزی) تو جان لطیفی و جهان جسم کثیف است * تو شمع فروزنی و گیتی شب یلدا (وتخرج الحی من المیت) وزنده‌یی مرده‌دن چیقارسن یعنی حیواناتی

نطفه‌دن

نطفه‌دن و یا مرغی بیضه‌دن و یا درختی دانه‌دن وجوده کتورورسن و دیمشلردر که طیبی خبیثدن و مؤمنی کافردن خلق ایدرسن آزردن ابراهیم علیه السلام خلق اولندیغی کبی (وتخرج المیت من الحی) و مرده‌یی زنده‌دن چیقارسن یعنی نطفه و بیضه و دانه‌یی حیوان و مرغ و درختدن ایجاد ایدرسن و دیمشلردر که خبیثی طیبدن و کافری مؤمندن اظهار ایدرسن نوح علیه السلامدن کنعان وجوده کلدیکی کبی پس کنعان حضرت نوح علیه السلامك صلبی اوغلی اولمش اولور نتکیم سعدینك بو مقاله‌سندن روشندر * چو کنعانرا طبیعت بی هنر بود * پیمبرزادگی قدرش نیفزود * هنر بنمای اگر داری نه گوهر * گل از خارست و ابراهیم از آزر * (ونعم ما قیل) وما ینفع الاصل من هاشم * اذا کانت النفس من باهلة * وهی قبیلة من العرب معروفة بالدناءة والخساسة (وترزق من تشاء) و مراد ایتدیکك قوله رحمت واسعه خزانه‌سنده رزق ویررسن (بغیر حساب) بی شمار یعنی بر مرتبه‌ده که خلق انك عدد و مقدارنی بیلمزلر و بونده اشارت واردر که وجود حقیقی عالمندن مرزوق اولنلرك ارزاق معنویه‌سنه نهایت یوقدر (لمحرره) قنغی بر احسانکه شکر ایده‌یین فیض وجوده یوق نهایت یا کریم (عاجزم شکر کده بیلمم نیده‌یین) فیض وجوده یوق نهایت یا کریم) ظاهر و باطن ایدرسن فتح باب * کوندررسن بونجه رزقی بی حساب * ضایع دن عاجزدر آنی شیخ و شاب * فیض وجوده یوق نهایت یا کریم * اسم رحماندن تجلی ایلدك) بونجه محتاجه تسلی ایلدك) جمله‌یه احسان کلی ایلدك) فیض وجوده یوق نهایت یا کریم کیمی رزق صوری کیمی معنوی * نعمتکله پروردنیا اوی * قیل وجود حقی بی شکره قوی * فیض وجوده یوق نهایت یا کریم (بی نوا) کدا و بی نعمت و بی بهره و بی رونق (خیر و شر حکمکده‌در) بیدك الخیر جمله‌سنك اجمالی تفصیلدر کما سبق (قدیر مقتدر قادر) بر معنایه‌در ذو القدرة دیمکدر ولیکن مبالغه‌ده قدیر قادردن و مقتدر قدیردن آرتقدر والقدرة عبارة عن المعنی الذی به یوجد الشیء مقدرا بتقدیر الارادة والعلم واقعا علی وفقهما کذا قال الامام الغزالی رحمه الله وفی التعریفات القدرة هی الصفة التی تمکن الحی من الفعل وترکه بالارادة (قیوم) یا بنده درذات وصفات یا قائم بتدبیر و حفظ موجودات * وقال الامام الغزالی رحمه الله القیوم ما به قوام کل شیء وهو الله تعالی لانه لا یتصور للاشیاء وجود ولا دوام وجود الا به تعالی * کرهدایدن صورلرسه خبر * حقله قائمدر اشیا سر بسر * (حی) زنده پیش از همه زندکان. و زنده بعد از فناء ایشان وقال الغزالی رحمه الله الحی هو الفعال الدراك حتی ان من لا فعل له اصلا ولا ادراك فهو میت فالحی الکامل هو الذی یندرج جمیع المدرکات تحت ادراکه وجمیع الموجودات تحت فعله حتی لا یشذ عن علمه مدرك ولا عن فعله مفعول وهو الله تعالی انتهی باختصار وفی هذین الاسمین الاعظمین ای الحی والقیوم تفصیل بدیع مذکور فی التأویلات النجمیة فمن اراده فلیطلب ثمه (ذو الکبریاء) ذو العظمة والجلال (مساء اخشام (ضیاء) الفرق بین الضیاء والنور ان الضیاء اقوی بحکم الوضع والاستعمال ولذا ینسب الضیاء الی الشمس والنور الی القمر وعند الحکماء الضیاء ما یکون بالذات کما للشمس والنور بالعرض کما علی وجه الارض فیکون نور القمر مستفادا من الشمس قال التفتازانی فی حواشی الکشاف ولا اری ذلك فی اللغة فلقد شاع نور الشمس ونور القمر انتهی قال فی القاموس الضوء النور کالضیاء بالکسر والنور بالضم الضوء ایا کان او شعاعه (رزق اسم لما یسوقه الله الی الحیوان فیأکله (خالق) قال الامام الغزالی رحمه الله تعالی خالق من حیث انه مقدر و باری من حیث انه مخترع موجد ومصور من حیث انه مرتب صور المخترعات احسن ترتیب وفی القاموس الخلق التقدیر والخالق فی صفاته تعالی المبدع للشیء المخترع علی غیر مثال سبق (رزاق) هو الذی خلق الارزاق والمرتزقة واوصلها الیهم وخلق لهم اسباب التمتع بها والرزق ظاهر وهی الاقوات والاطعمة وهی للابدان وباطن وهی المعارف والمکاشفات وهی للقلوب والاسرار وهذا اشرف الرزقین فان ثمرته حیاة الابد وثمرة الرزق الظاهر قوت الجسد الی مدة قریبة الامد (لمحرره) نیجه بر جسمکه جرب و شیرین ایدررسن جهانده ای مسکین * بوله کور بر غدای روحانی * اوله کور اوله‌دن ابدی امین (بر عطا) عطا معطی به اسمیدر بر عطادیمك انعام و احسانی چوق دیمکدر (الهی) دولت عزت ویررسن شهلره * مالك الملك ذو الجلال اللهمن دائما حکمك اییر عرشدن یره (قدرت اسی ذو الکمال اللهمن) کیجه کوندز جمله فرمانکده‌در) مرده زنده ایلمك شانکده‌در جمله قوللر قارشو دیوانکده‌در * لطفی چوق بر ذو الجمال اللهمن * بونجه صنعت کوسترسن درجهان * بونجه حکمت بیلدیررسن هر زمان (سنسن ایدن حقی یه سرلك عیان (ذو المواهب ذو النوال اللهمن (کلفت) بالضم شدت و مشقت و تعب عنا دخی بو معنایه‌در (پس مبارك قارننه بغلادی بر طاشی رسول) قال بعض الصحابة رضی الله عنهم لبثنا ثلاثة ایام لا نذوق زادا وربط صلی الله علیه وسلم الحجر علی بطنه من الجوع فان قلت ما معنی شد الحجر علی بطنه وکان یطعمه ربه ویسقیه حتی یصیر کالطاعم والمسقی وذلك اذا واصل الصوم قلت لعل ذلك لا یحصل له دائما بل یحصل له الجوع فی بعض الاحایین علی وجه الابتلاء الذی یحصل للانبیاء علیهم السلام تعظیما لثوابهم والله اعلم کذا فی انسان العیون

اقول لاشك ان روح النبی صلی الله علیه وسلم كان فی غایة الاعتدال واللطافة وكذا جسمه الشریف خصوصا وقت
صوم الوصال والامساك عن الطعام فهو انما شد الحجر لتثبیت الجسم فی هذا العالم للارشاد حتی لایطیر مع الروح الی عالم
القدس والا فالجوع لایضره علی كل حال اذ لیس من اسباب الهلاك بالنسبة الیه كما یشهد له حدیث البیتوتة وهو قوله
علیه الصلوة والسلام انی لست مثلكم انی ابیت یطعمنی ربی ویسقینی بخلاف حال الاصحاب رضی الله عنهم (لمحرره)
ای رسول بلبل كلزارهو* لی مع الله كلشنده زارهو* سنبل خوش بوی بستان صفا* نركس پردیدهٔ بیدارهو*
چون دیدلك انی ابیت عند ربی* یعنی مهمانخانه‌لك اولدی دارهو* پس نیچه چشم امیده اولمیه* بی تكلف نعمت
دیدارهو* ایلسك سنكی نوله شدشكم* اولمسون دو جسد طیارهو* اولمش ایدی جسم وجانك همقدم* اولمه‌ده
هر روز وشب سیارهو* چشم جانك ماسوادن سیرایدی* كوزلر ایدی دائما انوارهو* هو سكاهردم غدا ایدی ولی*
بیلمزیدی بیاین اسرارهو* مطلع نور تجلیدردلك* سنده دراسرارهو آثارهو* حق بیلور حق سنی یا مصطفی* چون
هویت سر یسن ای یارهو (خیرالوری) الوری الخلق كما فی القاموس (جابر) بن عبدالله الانصاری رضی الله عنه كان
من مشاهیر الصحابة رضی الله عنهم وكان مع النبی علیه السلام فی تسع عشرة غزواته غیر بدر واحد (مرتضی) یعنی
فخر عالم علیه السلام والارتضا بركزیدن فیكون المرتضی بمعنی المصطفی والمختار وقال فی الاختری الارتضاء بكمك
وخشنود اولمق (صاع) اولچك كه آنكا بغدای وآرپه اولچرلر وبعض محلده بیك قرق درهم آلور اولچك مراد اولور
قال فی القاموس الصاع والصواع الذی یكال به ویدور علیه احكام المسلمین او الصاع غیر الصواع ویؤنث وهو اربعة امداد
كل مد رطل وثلث والرطل اثنتا عشرة اوقیة والاوقیة استار وثلثا استار والاستار اربعة مثاقیل ونصف والمثقال درهم
وثلثة اسباع درهم والدرهم ستة دوانیق والدانق قیراطان والقیراط طسوجان والطسوج حبتان والحبة سدس ثمن درهم
وهو جزء من ثمانیة واربعین جزأ من درهم قال الداودی معیاره الذی لایختلف اربع حفنات بكفی الرجل الذی لیس
بعظیم الكفین ولا صغیرهما اذ لیس كل مكان یوجد فیه صاع النبی صلی الله علیه وسلم انتهی* وجربت ذلك فوجدته
صحیحا انتهی (توتیاء) عربیدر بر طاشدركه آندن سرمه ایدوب كوزه چكرلر انواعی واردر كحالر قتنده معروفدر مقصود
نعومت یعنی یومشقلقده اونی توتیایه تشبیه‌در بوندن منفهم اولوركه انلرك عجین ایتدكلری اون برزم دیار عزاونی كبی دكل
ایدی زیرا دیار عربده صو نادر اولمغله حبوبی ال دكرمنده چكوب اون ایدرلر پس آنده كعبه سرمه‌سی كبی نوعا درشتی
یعنی ایریلك واردر فاما اكثر بلادده اولان اون صو دكرمنده حاصل اولمغله غایت یومشق وانجه اولور (لمحرره) توتیا
ایتمز ایسك توحیدی* چشم جانك آچلمیه هركز* نان جوله قناعت ایتدی سلف* بسلرز كندم ایله وآی بزی بز*
آسیاب فلكده اولمدن اون* محو وافنا ایدلم كندوزیمز* كور صحابه نیچه جهاد ایتدی* نفسمزدن بزایسه پرامنز*
حقی یاسن سنی كور عالمده* دیمه سز شویله سكز بویله سكز (صلا) قال فی الاختری الصلاء بالفتح والمد اعلام ایتمك
قال فی السیرة الحلبیة صاح رسول الله صلی الله علیه وسلم یا اهل الخندق ان جابرا قد صنع لكم سورا ای ضیافة فحیهلا
بكم ای سیروا مسرعین الحاصل فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیك قدر اصحاب ایله جابرك خانه‌سنه قدوم ایدوب چوملكده
قینایان لحمه وخبزك مادهسی اولان خمیره بركت ایله دعا ایتدیلر آنلرك دعاسی بركاتیله اول طعام قلیل جم غفیره كفایت
ایتدی یعنی اول بیك عدد كسنه مناوبه ایله سفره‌یه اوتوردیلر ولحم مطبوخدن تناول ایتدیلر اصلا اكسلمدی واول خمیرك
اوجندن كسوب قرصلر ایدوب پشوردیلر وطوغره‌دیلر ینه خمیر اصلی اوزرینه قالدی (علی) بالضم وفتح اللام یوجه
ویوكسك كما فی الاختری بوراده رفعت وشرف مراددر (سعدی) بلغ العلی بكماله* كشف الدجی بجماله (لمحرره) خلق
اقراره كتوردی معجزات احمدی* پردهٔ شكی كوتردی معجزات احمدی* خسته‌یی صاغ ونیچه دلمرده‌یی احیا ایدوب
هر كسك ایشن بتوردی معجزات احمدی* ایلدی جابر اونده بر طعامه بیك صلا* حقك امدادیله یردی معجزات احمدی
چونكه ایتمشدی تجلی احمده اسم قدیر* دفتر اعدایی دوردی معجزات احمدی* مظهریدی سر باقی‌یه انكچون حقیا
تا ابد عالمده طوردی معجزات احمدی* اون بش بیك عرب* بعضلر اون ایكی بیك وبعضلر دخی بیك ایدی دیمشلر تكمیم
یوقروده اشارت اولندی (فضاء) آچق كیك یر (كیم قریش ایدی (وكنانه) وقوم غطفاندی (ویهود) قریشك نسبی كتابك
اوائلنده بیان اولندی قال فی القاموس كنانة بن خزیمة ابو قبیله وغطفان محركة حی من قیس انتهی بوراده غطفان
ضرورت ایچون طاء مهمله‌نك سكونیله تلفظ اولنور (هم قریظه هم نضیر وجمله‌سی اهل هوا) قال فی القاموس قریظة
كجهینة قبیلة من یهود خیبر والنضیر كامیر حی من یهود خیبر انتهی بوندن منفهم اولوركه یهوددن قریش ایله چوق
جمعیت وار ایدی قریظه ونضیر دیدكلری قبیله‌لر دخی آنلر ایله ایدی والهوی ما یمیل الیه الطبع وتهویه النفس بمجرد
الاشتهاء من غیر سند مقبول ودلیل معقول ظاهر اولان بودركه وجمله كلمه‌سنده اولان واو عطف ایچون ومعطوف

مطویدركه ذكر اولنان طوائفك ماعداسیدر زیرا بعض مفصلاتده بنی مره وبنی اشجع وبنی سلیم وبنی اسد دخی ذكر
اولنمشدر فتنبه لذلك (بعد ذا) كفار عربك ذكر اولنان جمعیتنه بحسب الظاهر باعث وبادی بنی النضیر دیدكلری طائفهٔ
یهود ایدی زیرا فخر عالم آنلری وطنلرندن اجلا ایتدكده عظماسندن برقاچ كسنه لر مكه‌یه واروب كفار قریشی حرب
وقتاله تحریض ایتدیلر قریش دخی قدیمدن دماغلرنده باد عداوت اولمغله یهودلك هوالرینه موافقت كوستروب الناس
علی دین ملوكهم وفقنجه انلری كوروب سائر قبائل عرب واوباش ناس واخلاط خلق دخی قریشه متابعت ایتدیلر
وبالجمله اون اون بش بیك مقداری كسنه تجمع ایدوب قصد رسول الله مدینه‌یه هجوم ایلدیلر الله تعالی فخر عالمی منصور
ومظفر ایلدی تكمیم باقی قصه محمدیه‌ده دخی مسطوردر (لمحرره) راه حقده هر كشی كه اوغری كیدر* صانمه كیم تیری
انك طوغری كیدر) غیر ایچون قویی قزان كندی دوشر) نه ایدرسه كیشی كندویه ایدر (وله) فخر عالم راه حقی كوستروب
ایلدی ارشاد جمله عالمی* مؤمنه صوندی می امن وامان* ایجدی زهر قهر فی خلقك كمی (حصر) یقال حصره العدو
ای ضیقوا علیه واحاطوا به یعنی فخر عالم وصحابه رضی الله عنهم یكرمی یدی كون محاصره اولندیلر وهو اثبت الاقاویل
وفی الصحیحین دعا رسول الله صلی الله علیه وسلم علی الاحزاب فقال اللهم منزل الكتاب سریع الحساب اهزم الاحزاب
اللهم اهزمهم وانصرنا علیهم وزلزلهم وقال ایضا یا صریخ المكروبین یا مجیب المضطرین اكشف همی وغمی وكربی فانك
تری ما نزل بی وباصحابی وقال له المسلمون هل من شیء نقوله فقد بلغت القلوب الحناجر قال نعم قولوا اللهم استر عوراتنا
وآمن روعاتنا فاتاه جبریل علیه السلام فبشره ان الله یرسل علیهم ریحا وجنودا واعلم صلی الله علیه وسلم بذلك اصحابه
وصار یرفع یدیه قائلا شكرا شكرا وكان دعاؤه علیه السلام یوم الاثنین ویوم الثلاثا ویوم الاربعاء واستجیب له یوم الاربعاء
بین الظهر والعصر فعرف السرور فی وجهه ومن ثم كان جابر رضی الله عنه یدعو فی مهماته فی ذلك الیوم فی ذلك الوقت
ویتحری ذلك والاحادیث والاثار التی جاءت تذم یوم الاربعاء محمولة علی آخر اربع فی الشهر فان فی ذلك الیوم ولد فرعون
وادعی الربوبیة واهلكه الله فیه وهو الیوم الذی اصیب فیه ایوب علیه السلام بالبلاء (لمحرره) كر خلاص استریسك
بلوادن) عافیت استه كوزل مولادن (صبا) كیجه ایله كون برابر اولدقده شرقدن اسن یله دیرلر قال فی القاموس الصبا ریح
مهبها من مطلع الثریا الی بنات نعش انتهی والصبوة المیل الی الهوی ومنه الصبا لان النفوس تصبو الیها الطیب نسیمها
وروحها كما فی الارشاد ویقابلها الدبور وهی الریح الغربیة وفی الحدیث نصرت بالصبا واهلكت عاد بالدبور (تارمار)
طارطغان كما فی مفتاح اللغة (چتر وجبه وقبه وقبا) چتر چادر رو سایبان وقبه قره اودركه قیلدن ایدرلر جبه وقبا ثوب
جنسندندر ولیكن جبه چار دیدكلری قفتان وقبا اوكی آچق اولندر فراجه كبی تفصیلی مرور ایلدی (بعد ذا) بحسب
المعنی مناسب اولان بو ایدیكه چتر له قبه‌یی وجبه ایله قبایی بر یره جمع ایده ولیكن مناسبت لفظی‌یه رعایت ایلدی فافهم
(ثناء) الثناء للشیء فعل ما یشعر بتعظیمه یعنی عسكرلك اطرافنده ملائكه دن آواز تكبیر وقعقعهٔ سلاح اشیدوب جزعه
دوشدیلر تفسیر كواشیده كلوركه ملائكهٔ كرام اول وقعه‌ده حرب وجنك ایتمدیلر بلكه كفارك تشوش واضطرابنه متعلق
نیچه افعال كوستردیلر فاما بدر غزاسنده آنلردن جنك صادر اولمشدر (ماجرا) اصلنده ایكی كسه‌نك ویا بر نیچه
كسه‌نك ارالرنده بكن احوال درا كرخیر وا كرشر اما اكثر خصوصنده استعمال اولنور (منصور اللواء) لواء سنجقدر
قال القهستانی الفرق بین اللواء والرایة ان اللواء العلم الكبیر ینصب عند السلطان ویدار معه ولا یكون الا واحدا والرایة
علم صغیر لاصحاب القتال ویكون متعدد اللون الاول ابیض والثانی اسود لانه ابین عند الغبار كما ذكره الامام السرخسی
منصوریتی لوایه نسبت ایتمك مجازدر زیرا فی الحقیقة منصور اولان تحت اللواده مجتمع اولان عسكر اسلامدر (رهنما)
یول كوستریجی قال الله تعالی (ولما رای المؤمنون الاحزاب) واجتماعهم علیهم ثم رأوا زلزالهم وخوفهم ورحیلهم
منهزمین (قالوا هذا ما وعدنا الله ورسوله) من النصر (وصدق الله ورسوله وما زادهم) الخوف عند مجیء الاحزاب
الا ایمانا وتسلیما) كذا فی تفسیر الكواشی* هر كه دارد چون قلم سر برخط فرمان او* می نویسد بخت طغرای شرف
برنام او) تا علی تحت الثری) تقدیر كلام علی تا تحت الثرادر علادن مراد عرش وثرادن مراد ارضدر یعنی عرشدن تحت
الثرایه یعنی یر التنده اولان هواء مطلقه وارنجه آنكچون مخلوق اولدی مقصود جمیع مخلوقاتدر (ماسوی) سوی غیری
معناسنه درماسوا حقك غیریده مستعملدر نقدر تعینات روحانیه وجسمانیه وار ایسه آنده داخلدر (جمالن منتهی)
یعنی نهایته ایرشمش وغایتده كوزل جمالن كه انك فوقنده اویله جمال یوقدر (الهی) كالدی چون فخر جهان دولت
ایله عزت ایله* كالدی عالم اثر رحمت ایله نعمت ایله* صوندی حق فیض ازلدن اكا جام وحدت* سرفراز ایلدی بزمندن
انی صحبت ایله* اسم اعظمله اكا ایتدی تجلی عظیم* بیك بر اسمی اكا ویردی جهت وحدت ایله* منتهی قامتنك سرینه
ایرمز افكار* كسه بیلمز آنی بو علم ایله بو حكمت ایله* معجزاتیله آنی قیلدی مؤید مولی* كلدی مثلی آنك قوت ایله

قدرت ایله * برنظرده بوقدر دشمن اولوردی مقهور * چقسه اصحابی ایله هیبت ایله شوکت ایله * یالکز باد صباحی اوکله
خدمتکارا جان ویریرسه بولنه هب جمله بجهان غیرت ایله) حقیا فخر جهان حرمتنه اول مولی (چشممز ایلیه روشن یوزنی
رؤیت ایله (دوندی خندقدن رسول اصحابیله) یعنی هجرتك بشنجی ذی القعده سنده وقت ظهرده (زینب) بنت جحش
رضی الله عنها من الازواج المطهرة وهی بنت عمته صلی الله علیه وسلم امیمة بنت عبد المطلب وسیأتی ترجمتها علی التفصیل
وقیل لما رجع علیه السلام دخل بیت عایشة رضی الله عنها (سلاح) آلة الحرب او حدیدتها ویؤنث والسیف والقوس
بلا وتر والعصا کما فی القاموس (عمامه) العمامة بالکسر المغفر والبیضة وما یلف علی الرأس والجمع عمائم کما فی القاموس
فقول العامة العمامة بالفتح غلط فاجتنبه (استبرق) نوع من الدیباج قال فی القاموس الاستبرق الدیباج الغلیظ معرب
استبره استبر بوغون انتهی والقاف بدل من الهاء مثل پیاده وپیدق (حیزوم) بالمیم وربما قیل بالنون اسم فرس جبریل
علیه السلام ولعلها هی الحیوة واجدهما اسم لها والاخر لقب وقیل انها الحیوة لانه ما مسها شیء الا صار حیا وهی
التی قبض من اثرها ای من تراب حافرها السامری وفی کلام بعضهم فرس جبریل التی هی حیزوم کان صهیله التسبیح
والتقدیس واذا نزل علیها جبریل علمت الملائکة ان نزوله للرحمة واذا نزل منشور الاجنحة علمت ان نزوله للعذاب ویحتمل
ان یکون حیزوم غیر فرس الحیوة والیه ذهب السهیلی فقال والحیوة ایضا فرس لجبریل کذا فی السیرة الحلبیة (قدی
شاهوار) القد قامة الرجل کما فی القاموس ترکیده بوی دینلور وارلغظی مناسبت ولیاقت معناسن افاده ایدر شاهه
لایق ویراردیمکدر (ترصیع) برنمك یقال تاج مرصع بالجواهر ای محلی ذکراولنان آتك اورتسی اطلس قاشله مرصع
ومزین ایدی (هم قطیفه غاشیه تقطیع ایدی) قطیفه شول قفتانکه خاولو وصچقلو اوله کما قال فی القاموس القطیفة
دثار مخمل ای ذو خمل وهو هدب القطیفة ونحوها والخملة الثوب المخمل کالکساء ونحوه قال فی انسان العیون وهو علی بغلة
ای شهباء علیها قطیفة وهی کساء له وبر من دیباج ای احمر وفی روایة جاءه علی فرس ابلق انتهی غاشیه ایرحشاسنه دیرلر
ستراتدیکچون فارسیده زینپوش وعربیده غشاء السرج دیدکاریدر تقطیع پارهلمك وموزون ومعتدل معناسنه
دخی کلور والمقطعة کمعظمة والمقطعات القصار من الثیاب یعنی ذکراولنان آتك اورتسی قطیفه دن کسلمش یعنی کوزل
قطیفه دن ایدی (احزاب) مقدما بیان اولندی قال جبریل علیه السلام ما رجعنا الان الا من طلب القوم یعنی الاحزاب
حتی بلغنا الاسد ای حمراء الاسد وهو موضع علی ثمانیة امیال من المدینة (واردم آنده قطع اسباب ایلدم) جبریل علیه
السلامك کلامیدر والسبب ما یتوصل به الی غیره وقطع الله به السبب الحیوة بوراده مراد اسباب حرب وجنکدر (زلزال
زلزلهنك اسمیدر حرکت واضطراب معناسنه (بال) خاطر (بلبال) شدت هم ووسوسه نك اسمیدر (عزیمت) لغتده
ارادت مؤکده دن عبارتدر قال الله تعالی ولم نجد له عزما (ای لم یکن له قصد مؤکد فی الفعل بما امر به وفی الشریعة اسم
لما هو اصل المشروعات غیر متعلق بالعوارض (دیدی عصری هرکه سوزم ایشیده * قیلمسون الا بنی قریظه ده) ابرز
علیه السلام مؤذنا وهو بلال فاذن فی الناس من کان سامعا مطیعا فلا یصلین العصر الا ببنی قریظة ولبس علیه السلام
الدرع والمغفر والبیضة واخذ قناة بیده الشریفة وتقلد السیف ورکب فرسه اللحیف بالمنم وقیل رکب حمارا وهو الیعفور
عریا والناس حوله قد لبسوا السلاح ورکبوا الخیل وهم ثلثة آلاف والخیل ستة وثلاثون فرسا له علیه السلام منها
ثلثة واستعمل علی المدینة ابن ام مکتوم ثم ان جماعة من الصحابة رضی الله عنهم شغلهم مالم یکن لهم منه بد عن المسیر
ای بنی قریظة لیصلوا بها العصر فاخروا صلوة العصر الی ان جاؤا بعد العشاء الاخرة امتثالا لقوله علیه السلام لا یصلین
العصر الا فی بنی قریظة فصلوا العصر بها بعد العشاء الاخرة فما عابهم الله فی کتابه ولا عنفهم رسول الله لانهم کانوا متمسکین
بظاهر الامر متأولین مأجورین یعنی صحابه نك مرادلری امر رسوله امتثال وفرمانته مسارعت ایدی یوخسه
امر صلوتده تهاون دکل ایدی آنکچون قصدلریله مأجور اولدیلر بورادن مأخوذدر اول معنی که حضرت پیرهدایی
قدس سره طریقتنامه سنده بیورر ودخی شیخ برخدمت تکلیف ایتسه تأخیر ایتمیه واکر مصلحت دخی فائت
وسببی ووجهنی استفسار ایتمیوب اول خدمتی بلا توقف ادایه قصد ایده روایت اولنورکه مشایخدن بری بعض مریده
سؤال ایدوب اکر شیخك سنی برخدمته کوندرسه بولده برمسجده اوغرسك که نمازده اولسه لرنیلردك دیدی مرید جواب
ویروب اول اول خدمتی کوروب اندنصکره نمازی قیلوردم دیدکده استحسان ایلدی بوندن مقصود خدمتده اهتمامدر
یوخسه حاشا که امر صلوتده تهاون دکلدر زیرا شریعت شریفه اساس کلدر انتهی کلامه (لمحرره) امر حقدر حقیقت
امر رسول * ایله پس جان ودلدن آنی قبول * سرفروا تمین اوسلطانه * اولدی کندی هواسنه اول قول *
(اوغرادی برقومه بولده اول نبی) یعنی بنی قریظه یه کیدرکن بنی النجاردن برنفره اوغرادقده آنلری توجه اولنان غزایه
حاظر وآماده بولدی (دحیة) الکلبی رضی الله عنه کان من اجمل الناس واحسنهم وجها وکان جبریل علیه السلام

کثیرا

کثیرا ما یتمثل بصورته وقت المجیء الی رسول الله صلی الله علیه وسلم وقد سبق تفصیله (همام) اولو کیشی وقد سبق
(دیدی جبرائیلدی) قال علیه السلام هل مر بکم احد قالوا نعم دحیة الکلبی مر علی بغلة بیضاء وامرنا بحمل السلاح
وقال لنا ان رسول الله یطلع علیکم الان فلبسنا سلاحنا وصففنا فقال علیه السلام ذاك جبریل بعث الی بنی قریظة
لیزلزل حصونهم ویقذف الرعب فی قلوبهم (دیدیلر کیم یارسول الله سبیل) یعنی فی سبیل الله بزه صو فیض ایله وضرورت
آبی معجزه ك ایله دفع ایت (جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه من مشاهیر الصحابة رضی الله عنهم (ایلك یوز
اون بش صحابه واریدی) یعنی صویه طالب اولنلر والا اوسفرده موجود اولان اصحاب رضی الله عنهم اوچ بیك بلکه دخی
زیاده ایدی (بعدذا) فیض آب معجزه سی تبوك غزاسنده دخی واقع اولوب اوتوز بیك صحابه مستفیض اولدقلرندن ماعدا
اون ایکی بیك آت واون بش بیك دوه دخی سیراب اولدیلر فسبحان القادر المنان (روشنی) پرمغکدن آقیدوب آب
روان بخش روان * نیجه یوز بیك کشیدن دفع ایدیسرسن عطشی (لمحرره) یارسول الله یوزکدن طوغدی نور آفتاب *
یا حبیب الله سوزکدن اولدی خلقه فتح باب * اولدی هر بر پرمغك برلوله فیض خدا * طولدی هر برتشنه دل ارباب
عشقك حوضی آب) اسم فیاض اولقدر قیلدی تجلی سنده کیم) فیضکه نسبت کورینور بو نیجه دریالر سراب (صو نمسك
ارباب دل برمینه عشقك جرعه سن) یارسول الله اولوردی جمله نك حالی خراب (نیجه یوز بیك تشنه یه برقطرهٔ فیضك یتر
دفع اولور برقطره دن یوز بیك کشیدن اضطراب) علم حق بر بحر وسن بر دریکتا سن اکا (فیض هو برشربت وسن ساقیء
صافی شراب * دایه در فیضك بوکون اطفال استعداده کیم * انك ایله کوستررصد پرورش ام الکتاب * جسم وجان
حق بی احیا ایدن فیضکدرر * فیض آبیله اولور زیرا که پرورده تراب (کردکار) الله تعالی ایدر فعال معناسنه کاف اول
عربیدر کار کاف عجمیله یجی معناسنه ادات فاعلدر پس کردکار عملجی وایشجی معناسنه در (حصار) محاصره ایتمك یقال
حاصروا العدو ای ضیقوا علیه واحاطوا به (غانمین) غنیمت اهلی غنیمت غازیلرك کفاردن الدقلری مالدر انسان العیون
نام کتابده مسطوردرکه بنی قریظه قلعه سنده التیوز مقاتل وییك قدر نسا وذراری وبیك بش یوز قلچ واوچیوز زره
کوملکی وایکی بیك رمح وبشیوز قلقان واثاث کثیر واوانی ومواشی واریدی بوجمله قبض وضبط اولندقدنصکره سوق
مدینه ده خندق قازیلوب ذکراولنان التیوز مقاتلك کله لری کسلوب لاشه لری اول خندقه طرح اولندی ونسا
وذراری شام ونجد طرفنه کوندریلوب ثمنلریله خیل وسلاح اشتراء اولنوب سائر اموال کبی مؤمنلره بخش اولندی
آنجق فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اول سبایادن ریحانه نام ثیبی کندیلریچون آلیقودیلر وبعد الاسلام آزاد
ایدوب تزوج ایتدیلر امهات المؤمنینك بریسی دخی اولدر رضی الله تعالی عنهن تفصیلی قصهٔ کتب سیرده مطالعه اولنه
(ذی القعده) قال ابن ملك فی شرح المشارق قولهم ذو القعدة والحجة جاز فیهما فتح القاف والحاء وکسرهما لکن
المشهور فی القعدة الفتح وفی الحجة الکسر انتهی وقال فی شرح التقویم ذو القعدة بفتح القاف وسکون العین المهملة
من اشهر الحج وانما سمی هذا الشهر بهذا الاسم لانه زمان یحصل قعود مکة (لمحرره) یا الهی فتح باب ایت فتح باب * یا الهی
ایلکل رفع نقاب * تا که عاشقلر جمالك کوره لر * بی جهت بی پرده وبی ارتیاب * ایلکل ایمانمز یارب عیان * غیب
سردن کوش جانه قیل خطاب * ما سوا رهزندر دائم بزه * بونیجه دشمندن جکر دل اضطراب * ایتمکه بو نفس وشیطانه
جهاد * سن بزه کوستر بوکون راه صواب * فتح ونصرت سندن اولور دائما * قبضهٔ قدرتده در جمله رقاب * بی نصیب
ایتمه غنیمتدن بزی * مغتنم قیل لطفکیله بی حساب * ظاهرو باطن اوامر امدادکی * حق زار وزبون ودل خراب
(عداد حساب) یقال فلان من عداد القوم ای یعد فیهم والفرق بین الحساب والعدان الحساب احصاء ماله کمیة مفصلة
بتکرر امثاله من حیث یتحصل منه معینة منها حد معین منه له اسم خاص وحکم مستقل والعد احصاؤه بمجرد تکرر
امثاله من غیران یتحصل منه شیء کذلك فالسنة تتحصل بعدة شهور والشهر بعدة ایام والیوم بعدة ساعات (احتساب)
حساب ایتمك (نقاب) یوز اورتسی که پچه دیرلر قال فی القاموس النقاب بالکسر ما تنتقب به المرأة (آفتاب) کونشدر
مرکبدر برجزئی تافتن دن اسم فاعلدر قزدریجی معناسنه فا بایه تبدیل اولنمشدر برجزئیده آفدر اصلی آبدر بافایه
تبدیل اولنوب آفتاب اولمشدر بو تبدیل لسان فارسیده شایعدر مثلا زبانده دیرلر زفانده دیرلر آفتابك معنای ترکیبیسی
صو قزدریجیدر صو بارد بالطبع درقزمسی عارضدر فاما هوا ایله دکلدر زیرا هوانك طبیعتی حار وبرودتی عارضدر
اول سببدن صونك قزمسی کونشه نسبت اولندی هوانك اولنمدی (سیما) خصوصا وقد سبق (کائنات) مکونات ومخلوقات
یعنی علم باللهله جمله مخلوقاتك اولوسیدر زیرا عرفانده انك پایه سنه برنبی وبرولی قدم باصممشدر فهو اوسع فلکا واکثر
احاطة لانه صورة الاسم الجامع الذی جمیع الاسماء تحت حیطته (اسعد) حظ ونصیب جهتندن اکثر واوفر (ممکنات
ممکنك جمعیدر ممکن واجب مقابلیدر وقد سبق یعنی جمیع ممکناتك علم وکمالندن فخر عالمك علم وکمالی ارتقدر زیرا انك علمنه

نسبتله جهل نك علمی دریادن بر قطره کبیدر بو علمده اکرچه علم شریعت دخی داخلدر فاما مقصود بالذات اولان علم بالله وعلم حقیقتدر زیرا علم شریعت موطن دنیا ایله مقید درشو قدر وار درکه عملنك ثوابی باقیدر فاما علم حقیقت مطلقدر وهر موطنده صاحبنه یار ومونسدر (هدایی) قدس سره ✳ علم بالله چالش وار بوری ای همتی دون ✳ نیجه بر جاز بجوز ونیجه بر کان یکون (حجتی فصل خطاب) فصل خطابدن مراد حضرت قرآن ذی شاندر لانه الخطاب الفاصل ای الفارق بین الحق والباطل والخطاب المفصول الذی یتبینه اهل اللسان ولا یشتبه علیهم وقد سبق (بی ارتیاب) شك وشبهه سز (ماهتاب) ای آیدنی (غزا) یقال غزا العدو وسار الی قتالهم وانتهابهم (لباب) بالضم هر نسنه نك اوسی وکزیده سی یقال خالص کل شیء لبابه یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك غزالرندن کزیده لرن تحریر وبیان ایده لم (کشف ایده جانلردن حجاب) یعنی شك وشبهه پرده سنی رفع ایده مز یرا اثردن مؤثره انتقال وصنعدن صانعه استدلال طریقه سلوك عامه دربس فخر عالمك هر نقدر اثر کمالاتی جهانیانه وصول بولسه او قدر ارشاد واهتدا حاصل اولور (الهی) ای رسول خدای جل جلال ✳ وی حبیب الهعم نوال ✳ منبع فیض اقدس ازلی ✳ مطلع آفتاب نور جمال ✳ مبتدای وجود موجودات ✳ منتهای شهود اهل کمال ✳ ایردی عالمره کمالاتك ✳ بیلدیلر هب سنی دل اهلی وحال ✳ طولدی نورکله مشرق ومغرب ✳ ولدی اطراف جهان مالامال ✳ معجزاتك سکا شهادت ایدوب ✳ اولدی قرآن الکده صدقکه دال ✳ روشن ایتدك کونش کبی حقی ✳ باطل اولنلره ایرشدی زوال ✳ فتح ونصرت ایله ایلدك عودت ✳ نه یکا آچدك ایسه بر له بال ✳ سکا هر کیم دیدیسه امنا ✳ اولدی محبوب حضرت متعال ✳ بولدی اول کوکاده توحیدی ✳ کوردی دیدار بالله حق مأل ✳ دیلرز کشف حجاب ایلیه سن ✳ سنی کوزلر بودیدهٔ اقبال ✳ ورد حق اولوپدرای سرور ✳ مدحتك بالغدو والاصال ✳

فصل فی الغزوات

فصالك معناسی واعرابی مرور ایلدی غزوات غزوه نك جمعیدر غزو واوله وغزاء مده له بر معنایه در یقال غزا العدو وسار الی قتالهم وانتهابهم (حجتیله صکره سیفیله) حجت دلیل وبرهان وسیف قلجدر یعنی سنت الهیه اوزرینه اول لطف یوزنی کوستروب خلقی حقه دلیل وبرهان ایله دعوت ایلدی صکره عدم اجابت واصرار ظاهر اولدقده قهر یوزندن سیف وسنان ایله قتاله مباشرت قیلدی (محرره) کوش پندا یتمین بو کون یارن ✳ کندینی پاره پاره قیلسه کرك ✳ قابل حرهم اولمین شمدی یاره سینه نه چاره قیلسه کرك (سحاب) بلود بوراده اسلامی ایرله محجوب اولان کونشه تشبیه وارد ر ارادت الهیه وجه آفتابدن روزکارله پردهٔ ابری ازاله ایتدیکی کبی عنایت ازلیه دخی چهرهٔ اسلامدن احمد مختار ایله نقاب شرکی دفع ایلدی (خراب) عمرانك ضدیدر بوراده تخریبدن اسمدر هدم ایتمك وویران قیلمق معناسنه (رقاب) رقبه نك جمعیدر تحریك ایله بیون معناسنه (بدر) بر موضعك ویا خود بدر ابن قریشك حفر ایتدیکی قیونك اسمیدر (احد) بضمتین جبل بالمدینة (بنی قریظة) خیبر یهودندن بر قبیله قریظه ونضیر اصلده هرون علیه السلام اولادندن برادرلردر (مصطلق) بنو المصطلق بطن من خزاعة وهم بنو جذیمة وجذیمة هو المصطلق من الصلق وهو رفع الصوت قال فی القاموس المصطلق لقب جذیمة بن سعد بن عمرو سمی لحسن صوته وکان اول من غنی من خزاعة وخزاعة ابو حی من الازد سموا لانهم تخزعوا ای انقطعوا عن قومهم واقاموا بمکة (خیبر) حصن معروف قرب المدینة قال فی السیرة خیبر علی وزن جعفر سمیت باسم رجل من العمالیق نزلها یقال له خیبر وهو اخو یثرب ای الذی سمیت باسمه المدینة وفی کلام بعضهم الخیبر بلسان الیهود الحصن ومن ثم قیل لها خیابر لاشتمالها علی الحصون وهی مدینة کبیرة ذات حصون ومزارع ونخل کثیر بینها وبین المدینة الشریفة ثمانیة برد کما فی سیرة الحافظ الدمیاطی ومعلوم ان البرید اربعة فراسخ وکل فرسخ ثلثة امیال (ذهاب) فتحله کتمك معناسنه یقال ذهب ذهابا باساره لوهز (مکه) یقال مکه اهلکه ونقصه ومنه مکة للبلد الحرام اوللحرم کله لانها تمقص الذنوب اوتفنیها او تهلك من ظلم فیها کما فی القاموس (حنین) کزبیر موضع بین الطائف ومکة (طائف) بلاد ثقیف فی واد اول قراها القیم وآخرها الوهط سمیت لانها طافت علی الماء فی الطوفان اولان جبریل طاف بها علی البیت اولانها کانت بالشام فنقلها الله تعالی الی الحجاز بدعوة ابراهیم علیه السلام اولان رجلا من الصدف اصاب دما بحضرموت ففر الی وج وحالف مسعود بن معتب وکان له مال عظیم فقال هل لکم ان ابنی طوفا علیکم یکون لکم ردأ من العرب فقالوا نعم فبناه فهو الحافظ المطیف به وفی السیرة الحلبیة الطائف بلد کبیر کثیر الاعناب والنخیل والفاکهة قیل سمی بذلك لان جبریل طاف بها حین نقلها من الشام الی الحجاز بدعوة ابراهیم علیه السلام ای ان الله یرزقهم ای اهل مکة من الثمرات وقیل انهم بنوا حولها حائطا واطافوا به تحصینا لهم وقیل هی جنة اصحاب الصریم کانت فی نواحی صنعاء نقلها جبریل علیه السلام فسار بها الی مکة وطاف بها حول البیت ثم انزلها فی ذلك المکان ویقال له وج سمی ذلك باسم شخص من العمالیق اول من نزل به وان اوائك القوم تحصنوا به وادخلوا فیه ما یصلحهم سنة انتهی

(انجذاب) کشیده شدن یعنی چکلمك (عالی جناب) جناب اوا وکیدر وفناء الدار معناسنه فناء دارك علوی کندی علوندن کنایه در زیرا دارك صاحب داره نوع تعلق وار در بو مقامك تحقیقی مرور ایلدی (مجمل) الفرق بین الاجمال والتفصیل ان الاول ایراد الکلام علی وجه یکون محتملا لامور کثیرة والتفصیل ایراد الکلام علی وجه یعین بعض المحتملات (سیره اهلی واهل تفسیر) سیرت طریقت معناسنه در سیره اهلندن مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك طریقتی ثبت ایدنلردر غزایه متعلق اولسون غیری اولسون وقد سبق غیر مرة (انتخاب) اوزندیلمك (ما حصل مفهوم) یعنی محصول ترکیب ومفهوم لفظ ایدی ما حصل یکون ونتیجه معناسنه استعمال اولنور (نافه دن مشکن اله لم سوزه لم کادن کلاب) بو کلام ما قبلنی تمثیلدر نافه کو بکدر آخرنده ها اختصاص ایچوندر پس نافه مسك کوبکی دیمك اولور مسك میمك کسری وشین معجمه نك سکونیله فارسیدر رومیك کسری وسین مهمله نك سکونیله عربیدر مسکك ونافه نك تحقیقی بو قروده کچدی (محرره) وجود اقلیمی فتح ایله ای یار ✳ قومه بوك ونك ایشن یارنه وار ✳ جهادا کبر ایله جان ودلدن ✳ که تا محو اوله شرك وشك وانکار ✳ یترر خصمت بترا ماره نفسه ✳ نیجه بر معصیت نیجه بر اصرار ✳ اچلسون شمس وحدت چشم جانه ✳ کورنسون بی حجاب وپرده دیدار ✳ سچلسون سمت جانان اهل عشقه ✳ مشام جانه ایرسون مشك تاتار ✳ شو لرکیم آلدی حقدن بوی توحید ✳ اولا ریلدی ندر کلغنچه کازار ✳ کیمك کیم همتی وار کندوزینه ✳ کرکدر ایلیه حق ذکرن اکثار ✳ بو کون مردانه کیر میدان عشقه ✳ ارایسك حقیا قیل حق اظهار

غزوة البدر

قد مضی معنی الغزو والبدر فی الاجمال فلا نعیده (انتساب) نسبت کردن (حمزة) ابو عمارة حمزة بن عبد المطلب بن هاشم عم رسول الله صلی الله علیه وسلم واخوه من الرضاعة هو اسد الله اسلم قدیما فی السنة الثانیة من المبعث فاعتز الاسلام باسلامه وشهد بدرا واستشهد یوم احد قتله وحشی بن حرب وقبره عند جبل احد فی المدینة رضی الله عنه (سباب) بالکسر سوکمك سب کبی ومنه السبابة للاصبع التی تلی الابهام لان العرب کانوا یشیرون بها عند السباب فالاولی ان یقال بدلها المسبحة (انقلاب) بر کشتن یعنی دونمك ورجوع ایتمك (حراب) حاء مهمله نك کسریله محاربه ایتمك یعنی صواش (ایاب) بالکسر رجوع ایتمك یعنی قریشدن قرق عدد سوار متاع بسیار ایله شامدن مکه یه رجوعنی اخبار ایلدی دیمشلرکه سر کاروان ابو سفیان وبعض صنادید عرب ایدی پس فخر عالم دخی اصحابه خبر ویردی آنلر دخی کثرت مال وقلت رجاله باقوب مسرور واقصد غنیمتله مدینه دن بیرون اولدیلر (نصاب) قال فی القاموس النصاب الاصل والمرجع انتهی ظاهر اولان بودرکه شریعت نصاب عبارتنده اولان نصاب مرجع معناسنه در زیرا امور شرعیه ده قاضی مرجوع الیه در فاما بعضلر آنی کامل معناسنه اخذ ایتمشلردر قال ابن الکمال فی مرثیة جلال الدین الانصاری رحمه الله فان الحادثات الهاسهام ✳ واکثر ما یصاب بها النصاب ✳ ای الکامل محمدیه عبارتنده نصاب ایله مراد کالدر یعنی سنك عدد یکزك کمالی وتمامی مرسلر عددنجه اولدی ورد فی الخبر ان النبی صلی الله علیه وسلم سئل عن الانبیاء علیهم السلام فقال مائة الف واربعة وعشرون الفا فقیل فکم الرسول منهم قال ثلثمائة وثلثة عشر وایضا سئل کم انزل الله من کتاب فقال مائة واربعة فعلی هذا فالرسول من بعث لتبلیغ الاحکام ملکا کان او انسانا بخلاف النبی فانه مختص بالانسان وهو الفرق المعول علیه عند القهستانی (درویشانه) ها تخصیص ایچوندر مردانه کبی وقد سبق درویش فقیره دیرلر (نه رکوب ونه رکاب) رکوب رانك فتحیله ورکوبه بخلك طوار در جمعی رکایب کاور یقال ماله رکوبة ولا حلوبة ولا حمولة ای ما یرکبه ویحلبه ویحمل علیه رکاب کتاب وزننده شول دوه که اوزرینه بنرلر ویا خود یوك اورلر واحده سنه راحله دیرلر کندی لفظندن واحده سی یوقدر وجائزدرکه رکاب ایله مراد اوزنکو اوله که ایراسبا بندندر یعنی نه بخلك طوار ونه انك اسبابی واریدی (ابو جهل) ترجمه سی مرور ایلدی فخر عالم صلی الله علیه وسلمه قرابتی یوقدر انك حقنده عدو الله وفرعون هذه الامة ورأس قاعدة الکفر دینلمشدر یعنی فخر عالم اوچیوز اون اوچ عدد اصحابله قریشك شام طرفندن متوجه اولان قافله سی نیتنه مدینه دن چقدقلرنده مکه ده ابو جهل ملعونه خبر بالغ اولوب نفیر عام ایلدی پس جم غفیر فخر عالمك قصدینه وکاروانك استخلاصنه مکه دن چقدیلر (طائفه) الفرق بین الطائفة والفرقة ان الفرقة اکثر من الطائفة والاصح ان ینتزع القلیل من الکثیر فی قوله تعالی (فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة) ای من کل جماعة کثیرة کقبیلة واهل بلدة جماعة قلیلة کما فی تفسیر البیضاوی وحواشی سعد المفتی (ایکی طائفه دن) مراد عیر ونفیردر یعنی بری کاروان وبری مکه دن حرب واستخلاص ایچون چقان اهل طغیاندر دیمشلردرکه ذکر اولنان کاروان فخر عالمك خوفندن طریق ساحله سلوك ایلدی پس ابو جهل ایله کاروان ساحل یولنه کیدوب نجات بولدی زحمت چکمیوب مکه یه عودت ایدیکز دنلدکده ابو جهل کمال عتو واستکبارندن دونمیوب قبائل عربه بو خبری اشاعه ایچون بر قاچ کون عیش

وعشرت ایتمك نیتنه بدر دیدکلری موضعه توجه ایلدی وبدرده سنه ده برکره قبائل تجمع ایدوب بازارقوریلوب مفاخره
ومعاشره ومشاعره ایدرلردی فخر عالم دخی وادئ دفرانه کلشلردی اوراده جبریل علیه السلام نزول ایدوب یارسول الله
شو ایکی طائفه نك برن اختیار ایله دیدی فخر عالم دخی اصحابیله مشاوره ایلدیلر اصحاب دخی بی تدارك چقمه لریله
دشمنله محاربه یه عدم استطاعت توهم ایدوب کاروانی معقول کوردیلر اوراده فخر عالمك بشره لری متغیر اولوب ان العیر
قد مضت علی ساحل البحر وهذا ابوجهل قد اقبل بیوردیلر عظماء اصحابدن نیجه لر بو تغیری مشاهده ایتدکده فخر عالمك
مختارن اختیار ایلدیلر وقسم ایلیوب اکر شو دریایه دخول ایله امر ایدرسکز دخول ایده رز دیدکلرنده فخر عالم فرحناك
اولدیلر و بیوردیلرکه سیروا علی برکة الله وابشروا فان الله وعدنی احدی الطائفتین والله لکانی انظر الی مصارع القوم
(شتاب) ایومك اسم مصدردر (تاجر) هو الذی یبیع ویشتری قال فی الاختری التجر والتجارة بازرکانلق ایتمك انتهی
بازرکان فارسیده تاجر دیمکدر (دیدی پیغمبرکه دنیادن سزه یکدر ثواب) یعنی کارواندن الاجغکز مالدن کفار قریش
ایله محاربه ایدوب ثواب جهاده نائل اولمکز یکدر زیرا مال دنیوی وثواب اخرویدر والاخرة خیر وابقی خصوصا ائمۀ
کفری کزلك قهرله صحیفۀ عالمدن تراش ایتملودر زیرا آنلر حیاتنده اولدقجه دنیا نعمتنده دخی صفا یوقدر پس اهم
اولان اورتادن برامزلك وجودنی قالدرمقدر (لمحرره) نیلر عاشق اولان ماسوی اللهی* مولادر جمله دن مطلب اعلی*
نیلر صادق اولان منصب وجاهی* مولادر جمله دن مقصد اقصی* اریسك دنیایه صقین الدائمه* رنك وبوین کوروب
آتشه یانمه* حقدن غیری سکا یار اولورصانمه* مولادر جمله دن مطلب اعلی* دنیانك صفاسی کدر در آخر
مال وملکی صداع سردر آخر (مر جعك خدای اکبردر آخر (مولادر جمله دن مقصد اقصی) حقیا کوکده ماسوا نیلر
حقدن هدایتربو هوانیلر* حقدن غیری سکا آشنا نیلر* مولادر جمله دن مطلب اعلی (راضی اولدیلر ابوبکر وعمر عثمان
علی) بو کلام بطریق التغلیب درو الا حضرت عثمان رضی الله عنه بدر غزاسنده حاضر دکل ایدی زیرا تحت نکاحنده
اولان رقیه حضرتلری که فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کریمه لریدر اول وقتده خسته بولنغله فخر عالم حضرت عثمان رضی
الله عنهی مدینه ده آلیقومشلردی صکره فخر عالم آنلره مال غنیمتدن حصه ویردیلر دیمشلرکه بدر وقعه سنك مدینه یه
مژده سی کلدیکی کون رقیه وفات ایلیوب متواریٔ خاك اولمش ایدی (لمحرره) کریه نالك اولمسون غمی ابر بهار* بو قدر کل
یاتور قره یرده* آه کیم باد اجل برکون اسوب* ایده باغ وجودی پژمرده (وله) سفر ایتدی بو جهان دارندن*
عاقبت کندی رقیه آنه من* کیرورز بز دخی ایواسنه* آخر اولدقده وقتمز سنه من (بعض انصاری) سعد بن معاذ
رضی الله عنه وکان سید الاوس (صلوة خوف) باب من الفقه فلتطلب من بابها (مغیث) حاجت وقتنده یاردم ایدیجی
(شیخ وشاب) پیر وجوان معناسنه در دیمشلردرکه شیخوخت وشبابت امور عارضه دندر سؤال اولنورسه که شبابتك
عروضی نه وجهله در جواب بودرکه خرق عادت طریقیله واقعدر نتکیم خضر علیه السلام یوز یکرمی سنه ده برکره شاب
اولور یعنی شیخوخت وکهولت اثری زائل اولوب وجود واکا تابع اولان اعضا وقواسی متجدد اولور ذکره المولی داود
فی حواشیه علی شرح الشمسیة فی المنطق نقلا عن کتاب العروة للشیخ المرشد رکن الدین والدولة السمنانی قدس سره
وعن ابن عباس رضی الله عنهما ان ابلیس اذا مرت علیه الدهور وحصل له الهرم عاد ابن ثلثین سنة کما فی انسان العیون
(بعد ذا) فخر عالم دعالرنده بیوردیلرکه اللهم انجزلی ما وعدتنی اللهم ان تهلك هذه العصابة لا تعبد فی الارض وفی روایة
اللهم ان ظهروا علی هذه العصابة ظهر الشرك ولا یقوم لك دین ای لانه صلی الله علیه وسلم علم انه آخر النبیین فاذا هلك
هو ومن معه لم یبق من یتعبد بهذه الشریعة (ردا) بوراده طیلسانه کیلان دفتاندریبون بزی دکلدر ودام صلی الله یدعو ربه
ماداید به مستقبل القبلة حتی سقط رداؤه عن منکبیه فاخذ ابوبکر رداءه والقاه علی منکبیه ثم التزمه من ورائه وقال
یا نبی الله کفاك مناشدتك ربك فانه سینجز لك ما وعدك قالوا وکون وعد الله لا یتخلف لا ینافی الالحاح فی الدعاء لان الله
یحب الملحین فی الدعاء وانما قال ابوبکر رضی الله عنه ذلك لانه شق علیه تعب النبی علیه السلام فی الحاحه بالدعاء لانه
رضی الله عنه کان رقیق القلب شدید الاشفاق علی رسول الله علیه السلام) یقول الفقیر فلیتأدب المؤمنون بهذا الادب
النبوی فانه علیه السلام مع کونه علی یقین من ربه فی النصرة الح فی الدعاء اظهارا للعبودیة فما ظنك بغیره من المؤمنین
مع جهل الامر وعاقبته (وفی المثنوی) جز خضوع وبندکی واضطرار* اندرین حضرت ندارد اعتبار* زور را بکذار
وزاری را بکیر* رحم سوی زاری آید ای فقیر* (حافظ) فقیر وخسته بدرکاهت آمدم رحمی* که جز دعای توام نیست
هیچ دست آویز* وعن ابی یزید البسطامی قدس سره انه قال کابدت العبادة ثلثین سنة فرأیت قائلا یقول لی یا ابا یزید
خزائنه مملوة من العبادة ان اردت الوصول الیه فعلیك بالذلة والافتقار کما فی منهاج العابدین بایزید قدس الله سره
چار چیز آورده ام شاها که در کنج تو نیست* نیستی وحاجت وعجز ونیاز آورده ایم* وقد سبق تحقیق هذا المقام بعنایة الله

العلام (مجاب) اجابت اولنمش یعنی مقتضای وعدی اوزره دعاکی قبول ایتمشدر (اجلال) اعظام یعنی اولولق
(بی احتجاب) حجابسز آشکاره (عمامه) کسرله دلبند (ثیاب) ثوبك جمعیدر قفتان ویرمعناسنه (مأب) مرجع
معناسنه در بوراده حسن مآبدن مراد ایشك صوکی خیر اولمقدر قال الله تعالی (اذ تستغیثون ربکم) بو خطاب اصحاب
بدره در یعنی ای مؤمنلر یاد ایدیکز اول وقتی که پروردکارکزدن فریاد خواه اولوب اغثنا یا غیاث المستغیثین ربنا انصرنا
علی عدوك دیردیکز (فاستجاب لکم) پس ربکز سزه اجابت ایلدی (انی) آنکله که تحقیق بن (ممدکم) ای مؤمنلر سزه
امداد ایدیجیم (بالف من الملائکة) ملائکه کروهندن هزارتن ایله (مردفین) بری بری آردنجه کلیجی اولدقلری حالده
دیمشلردرکه بو بیك ملك مخصوصجه قتال ایچون کلمشلر ایدی بونلردن غیری کان ملکلر تبشیر وتکثیر سواد ایچون
کلدیلر (الهی) یاربنا یاربنا* عون وعنایت قیل بزه* الطف بنا الطف بنا* غفران ورحمت قیل بزه* فتح ایتمکه دل
کشورن) اولدرسکه نفس اژدرن* کوندرملکلر عسکرن* امداد ونصرت قیل بزه* قوت بوله بازوی دل* رفعت بوله
باروی دل* اوله کشاده روی دل* لطف ایت بشارت قیل بزه* یارب بمردان جهاد* یارب بپاکان عباد* حق یه
بخش ایله مراد* سن استجابت قیل بزه (یقین) اولکی یقین قریب معناسنه وایکنجیسی بی شك وشبهه اولان علم جازم
معناسنه در پس کلمتین بیننده تجنیس تام واردر یعنی اهل ایمان بدر نام محلده اولان صوقیوسندن برمرحله بری
برقوملی صوسز یره قوندیلر یعنی نزل الکفار بالعدوة القصوی قریبا من الماء ونزل رسول الله صلی الله علیه وسلم
والمسلمون بعیدا من الماء بینهم وبین الماء رحلة وهی بالضم السفرة الواحدة (صویه اهل شرك اوکدن ایرشدیلر)
یعنی ایرتهسی کون مشرکلر صویاننه ومؤمنلر مشرکلرك یرینه قوندیلر (نسیم سحر) نسیم خوش قوخولی روزکاردرکه
اکثر سحر وقتنده یعنی قبیل الصبح اسر (نثار ایلدی ذر وسیم سحر) زر آلتوندر رانك تشدیدی وتخفیفی جائزدر کما فی لغة
نعمة الله سیم کومشدر قال فی کتاب کلستان* وجود مردم دانا مثال زر طلاست* سودی بو محلی شرحده دیمشدرکه
آقچه یه دخی زرد یرلر آلتون مراد اولسه زر طلا دیرلر راده تشدید ضرورت وزن ایچوندر انتهی* بو فقیره لایح اولان بودرکه
زرك طلایه اضافتی تعیین وتخصیص ایچوندر سیمدن احترازا ایچون دکلدر شیخ سعدینك مرادی مردم دانانك وجودنی
طلایه یعنی بالذره صالح اولان ذهب خالصه تشبیهدر هر آلتونه دکل صاحب محمدیه نك کلامنده واقع اولان زر سیمه
اتباع طریقیله ذکر اولنمشدر مقصودی سحر وقتنده هبوب ایدن نسیم سببیله آقچه کبی بیاض یغمور قطره لرینك نزولنی
بیاندر نتکیم ابیات آتیه ده شرح اتسه کرکدر وجائزدرکه زر مستقل مشبه به اوله یعنی نسیم سحر آلتون وکمش کبی صاری
وآق چچکلر صاچدی وطاغتدی (لمحرره) سحرده اسر سمت حقدن نسیم* نثار ایلر عاشقلره زر وسیم* زرا آنك تجلی
ذاتیدرر* دخی سیم حسن صفاتیدرر* قنی اویله بر بلبل زار حق* اسه اوستنه باد کلزار حق* صفا بخش اوله قلبنه بوی
هو* کورینه کوکل کوزینه روی هو* دریغا که کچدی بهار عمر* شبه ایردی آخر نهار عمر* کذر ایتدی بی صحبت
دوست وقت* سفر ایتدی بی رؤیت دوست وقت* دیمزسن نیجه وصل حقه ایرم* قنی بن قنی سمت باغ ارم* نه یرده
آچیلور اویارك کلی* نیجه بولور آنی آنك بلبلی* اولنلر بو کون اشبو غمدن جدا* ابد کولمیه لر بحق خدا* بوری حق
سنده ایرنلردن اول* بو درکاه وصله کیرنلردن اول* قومه ذکر وفکر حقی صبح وشام* شمیم محبتله اول پرمشام
(احتلام) قال فی القاموس الحلم بالضم والاحتلام الجماع فی النوم* قال فی انوار المشارق ما یحکی ان آدم علیه السلام
نام فاحتلم فاختلط منیه بالتراب فتولد منه ولد فیأجوج ومأجوج من نسله منکر جدا لا اصل له انتهی والظاهر ان
سائر الانبیاء علیهم السلام ایضا لا یلعب بهم الشیطان بمثل هذا لا فی الیقظة ولا فی المنام لان الله تعالی سخرلهم
القوی الطبیعیة والنفسانیة بالامداد الملکوتی فاذا انقطعت هذه الاسباب والوسائل لم یقرب منهم الشیطان قال بعض
العلماء کنت کثیر الاحتلام فشکوت ذلك لبعض الصالحین فقال لی اذا اویت الی فراشك فاقرء والسماء والطارق الی قوله
فما له من قوة ولا ناصر فانه یذهب عنك ففعلت ذلك فانقطع عنی* وفی بعض الکتب المعتبرة من کتب اسم عمر علی
صدره لم یر الاحتلام لان الشیطان یفر من عمر رضی الله عنه (وضوء) ضمله نظافت واعضاء مخصوصه یی غسل ایتمك
کبی آبدست آلمق ایله تعبیر اولنور وعند البعض مطلق ال یومغه وضوء دیرلر کما فی قوله علیه السلام الوضوء قبل الطعام
ینفی الفقر لان المراد به غسل الیدین لا الوضوء الشرعی (ستیز) کسرله عناد وجدل (حمله) الجملة الکرة فی الحرب
کما فی القاموس یعنی قریشك حمله وهجومندن فنا بولورسز وهلاك اولورسز (انسلاك) یول بولوب دخول ایتمك (هجوم
یقال هجم علیه هجوما انتهی الیه بغتة (شیاطینه اودی رجوم ایلدی) شیاطین کبی اولان کفاره حرب وقهر آتشنی
شهاب کبی رجم ایلدی وآنلری یاقدی یقدی افنا قیلدی دیمشلردرکه بدر وقعه سی هجرتك ایکنجی سنه سی شهر
رمضانك اون یدنجی جمعه صباحی اولمشدر (سبیل) معتاد السلوك اولان یوله دیرلر (سرور) باش بوغ (ساباش) آفرین

وتحسين معناسنه در (بى التباس) بى اختلاط واشتباه بوندن منفهم اولوركه اووقعه ده حاضر اولان ملكلر ديدۀ حسله اصحابه كورنمشلردى وبو معنى اصحابك كالنه دالدر زيرا مطالعۀ ملك اكثر اصحاب شهود وعيانك اوصافندندركه (لمحرره) چون رسول الله ايله اصحابه صحبت واريدى * كوزلرنده لابد استعداد رؤيت واريدى (اعظام) اجلال وبالفارسيه بزرك داشتن (طاب) تركيدر كافى معناسنه (شق) يارمق (بسام) نامدار ومشهور معناسنده استعمال اولنور اصلنده نام آدوبامع معناسنه دربو كلكزده اولان تصغير صيغه سى بو معنايى منافى دكلدر زيرا تصغير تعظيم ايچوندر تحقير ايچون دكلدر (مدائن) مدينه نك جمعيدر بويك شهر معناسنه وبعضيلر لوط قومنك شهرلرى درت ايدى ديمشلر يعنى قراى موتفكه درت شهرايديكه هر برنده صد هزار مرد شمشيرزن واريدى وهى * سدوما * وعامورا * وكادوما * ومذوايم كانت على مسيرة ثلاثة ايام من بيت المقدس يعنى ان جبريل قادر على ان يدفع الكفار بريشة من جناحه كما فعل فى مدائن قوم لوط واهلاك قوم صالح وثمود بصيحة واحدة فنزول الملائكة انما هو لتكثير السواد وتثبيت المؤمنين لا للمقاتلة قال السمرقندى فى بحر العلوم والقول بمقاتلتهم هو الصحيح والا يلزم تكذيب الثقات انتهى * اقول حار فى مثل هذا بعض العلماء والحق ان عالم الحكمة والاسباب يقتضى التدريج فى اكثر المواضع فنزول الملائكة للتكثير والتثبيت لا ينافى مقاتلتهم تحقيقا للابتلاء حتى اذا آل الامر الى خاتمته ووقع الظفر بالعدو وكان ذلك سببا لعظم اقدار المؤمنين وحسن ذكرهم ونحو ذلك فافهم (بعدذا) بعض نسخه لرده بو محلده برقاچ بيت دخى واقع اولمشدر بونلردر * دخى كوردى بركون عزازيل * كه سويلشور آنكله عيسى رسول * قناديله اوردى ايدو بن ستيز * آنى هند ايلينه برقدى اوتيز * دخى شول قدردى آنك قدرتى * كه امر ايلييدى حقك حضرتى * يدنجى كوكك اوستندن اوجوب روان * اينردى بره كوز آچنجه همان (ظفر) بالتحريك غالب اولمق ونعم ما قيل النصر ليس باجناد مجندة ولكنه بسعادات وتوفيق (لمحرره) يا الهى قدرتكله دينى منصور ايلدك * عزتكله دشمن بى دينى مقهور ايلدك * نصرتكله دائما مؤمنلره ويردك شرف * كافرى خذلانك ايله دمبدم خوار ايلدك * تيغ قهر كله ايچوردك دشمنه زهر هلاك * دوستانك دللرندن غملرى دور ايلدك * كاديلر تبشير ايچون بو نجه ملكلر عسكرى) جندك ايله جمع اهل بدرى موفور ايلدك * قوت قلب صحابه اولدى امداد ملك * دل خراب اولنلرى لطفكله معمور ايلدك * جمله اشيا امر كه دائم مسخر در سنك * كيمى خلقك سليمان وكيمى مور ايلدك) بغلدك غازيلرك كوكان توكل بندنه) روز ميدان آنلرى صبر يله مأجور ايلدك * دركهكدن دشمن دينك كسوب فريادنى) بوزلرن سندن چوردك بويله مغرور ايلدك) يا الهى حق يه امداد باطن قيل نصيب * آنلرك حقى ايچونكم دللرن نور ايلدك (پس امر ايلدى بونلره ذو الجلال * كه بن سزه ياردم ايدم لايزال) مأمور اولان ملكلردر قال الله تعالى (اذ يوحى ربك الى الملائكة انى معكم) يعنى ياد ايله يا محمد اولدمى كيم سنك پروردكارك امداد ايچون كان فرشتهلره وحى ايلدى ومضمون وحى بوكه امداد واعانتده بن سزكله بله يم (فثبتوا الذين امنوا) پس مؤمنلره قوت دل ويرك يعنى يوركاندرك خداسزه يار وسز منصور كارزارسزدير بو مژده لرويرك وآنلرى مردانه حركاته تحريك ايدك كما قال (بشارت قيلوك نصرى مؤمنلره) يعنى مؤمنلره منصور اولملرى حقنده مژده ايدك وبو تبشير آشكاره واقع اولمش ايدى يوخسه قلبلرينه الهام طريقيله دكل ايدى يعنى ملكلر صورت آدميانده لشكر مؤمنان صفنك اوكنده طوروب قلبلرينه قوت اولاجق كلمات سويلرلردى (هم القا ايدك خوفى بى دينلره) قال الله تعالى (سألقى فى قلوب الذين كفروا الرعب) ولا معونة اعظم من القاء الرعب فى قلوب الكفرة (لمحرره) دوشر دشمنك قلبنه خوف وبيم * اولور خنجر بيله صان دونيم * نيجه دوشمسون اضطرابه عدو * اولو بدرشك وشرك ايچنده مقيم (اورك كافرلك ايمدى اعناقنى) اعناق عنقك جمعيدر بوين معناسنه قال الله تعالى (فاضربوا فوق الاعناق) پس كافرلك كردنلرى اوزرينه اورك يعنى مذبحلرينه زيرا او محله ايقاع ضرب رؤسى قطع وتطيير ايدر وقال عكرمة يريد الرؤس لانها فوق الاعناق يعنى الهام (واضربوا منهم كل بنان) بنان پرمقلردر مقصود اطرافدر يعنى كافرلرك اللرن وآياقلرن قطع ايدك كه اللريله آلات حرب طوتمغه وآياقلريله حركته مجاللرى اولميوب هلاك اوله لر (ساق) ساق قدمدر يعنى بالدر (شقاوت) يره منزلق قال تعالى (ذلك) شوذكر اولنان ضرب اعناق واطراف (بانهم) اول سببلهدركه تحقيق كفار (شاقوا الله ورسوله) اللهه ورسولنه مشاقه يعنى مخالفت ايلديلر المشاقة كون كل من العدوين فى شق غير شق الاخر (ومن يشاقق الله ورسوله) وهركيمكه خدايه وپيغمبرنه خلاف ايليه (فان الله شديد العقاب) پس تحقيق الله تعالى سخت عقوبتدر يعنى مخالف اولنلرى دنياده كرفتار وآخرتده خوار ايدر بو كلامدن منفهم اولوركه هر سعادت وشقاوت كه عبده دنيا وآخرتده حاصل اولور عبدك آنده كسب موجبى اولور پس سعادت اهلى اسباب سعادته تمسك وشقاوت اربابى دامن شقاوته تشبث ايتدكارى اختيار وكسبلريله در وحقيقت كسب واختيار دخى مقتضاى ذاتيدر فمن وجد خيرا فليحمد الله ومن وجد خلافه

فلا

فلا يلومن الا نفسه (الهى) امر حقدن طشره چقمه اى كوكل فرمان كوزت) صدقله قول اول رضاى حضرت سلطان كوزت * نفسله شيطان سكا رهزندر راج كوزيكى) غافل اولمه صاغ وصوله قيل نظر هر آن كوزت * جهله يار اولان كشينك ايرمدى حقه الى * حقه وصلت استريسك عاله عرفان كوزت * قيل غزاى معنوى ايله جهاد اكبرى * وارزبون دشمن اولمه مردايسك ميدان كوزت * ذو الجلالك قهرنه دوش اولمدن استه امان * ذو الجمال اللهدن وارعفوله غفران كوزت) نيجه برشرك وريا ونيجه برجنك وجدل * مجلس توحيده كل اسلامله ايمان كوزت) تيغ فرقت كسمدن شول كردن جانك سنك * قيل تحمل درد يار ووصلت جانان كوزت * حقيا بولمق دلرسك كر جهان ايچره كمال * ايرا يرنلر صحبتنه كامل انسان كوزت (وله) حقه ورسوله اطاعت ايله * عصيانك صوكنده ندامت واردر * طاعتيله اوزكه تجارت ايله * طاعتده مايۀ سعادت واردر * چكرلر قليچى دشمن اولنه * بقرلر قهراودن عصيان قيلنه * بو بتر نصيحت عبرت آلنه * حقدن غافللره عقوبت واردر * ظاهر اولسه دشمنلرك ازاسى * لازم اولور مؤمنلره غزاسى * دكن ديكنلرك بودر جزاسى * اذيت اهلنه اذيت واردر * شديد العقابدر دشمنه قهار * سريع الحسابدر عاصيه جبار * كوسترر هر لحظه نيچه بوزبيك كار * هر ايشده باق سكا بر حكمت واردر * قنى عاد وقنى ثمود عجب * قنى كبرا يابين قريش عرب * بولديلر حقيا جزالرن هب * صانمه سركشلره كه رحمت واردر * (قرار) اولكى قرار قافك فتحيله عربيدر وايكنجيسى تركيدر ولكن فتحله وكسرله ولغله محتملدر فافهم (نوبهار) نو يكيدر جديد معناسنه وبهار بيراقدر وكاه اولور تازه بيراق موسمنه دخى نوبهار دير لر تحقيق بوقروده كچدى جبريل عليه السلامى نوبهاره تشبيه ايلدى زيرا فرح وير شكل وصورتده نزول ايلدى نتكيم نوبهار دخى رنك وبويله ناظر اولانلره كشايش دل ويرر (عمامه) عينك كسريله دلبنددر كما سبق ديمشلردركه وقعۀ بدرده نزول ايدن جبرائيل وميكائيل واسرافيل عليهم السلام وبونلره تابع اولان ملكلرك جملهسى بياض لباسلر كيوب وبياض دلبندلر صاريوب دلبندلرك اوچلرينى اموزلرى اوزرينه ارقهلرينه طوغرى صارقتمشلردى كه اكا طيلسان اطلاق اولنور ذكر فى كتاب سير النبى صلى الله عليه وسلم انه عليه السلام كان يتعمم ويسدل طرف عمامته بين كتفيه وكذلك على رضى الله عنه ومن ثم صار شعار اهل السنة فمن غاب وطعن فى عذبة العمامة لاحد فقد كفر حيث عاب فى سنة رسول الله صلى الله عليه وسلم وسنة الملائكة ومن تركها فقد تربع فى البدعة والضلالة حيث وافق الكفرة والمبتدعة كما وجدناهم فى الشام والروم والعراق والجبل كذا فى بحر العلوم للشيخ على السمرقندى قال بعضهم صار الطيلسان شعارا للعلماء ومن ثم صار لبسه متوقفا على الاجازة من المشايخ كالافتاء والتدريس فكان الشيخ يكتب فى اجازة وقد اذنت له فى لبس الطيلسان لانه شهادة بالاهلية وترك الطيلسان للفقيه مخل بالمروءة اى وهو بحسب ما كان فى زمنه كما فى انسان العيون فى سيرة الامين المأمون قال فى خزانة الفتاوى والمستحب ارسال ذنب العمامة بين كتفيه الى وسط الظهر (ومنهم) من قال الى موضع الجلوس (ومنهم) من قدر بالشبر (قال القهستانى) فى الشرح الصغير فى بيان السنة مواظبته عليه السلام اعم من الحقيقة والحكم فيشمل ترك سنة صارت شعارا باهل البدعة فانه سنة على ما قالوا كالتختم باليمين فان السنة ان يجعل الخاتم فى خنصر اليد اليسرى فى زماننا وقوله عليه السلام اجعلها فى يمينك كان ذلك فى بدء الاسلام ثم صار من علامات اهل البغى كذا فى الخلاصة اذا تقرر هذا فنقول يقاس عليه ترك الاكتحال يوم عاشوراء ونحوه لانه صار من شعار اهل الضلال ولما كان الطيلسان مهجورا فى اكثر البلاد فى هذا الزمان فمن فعله امسك عنه ومن تركه لا بأس عليه (فرح شاهوار) ظاهر اولان بودركه فرح فانك فتحى ورانك كسريله صفت مشبهه اوله والايا اولنده مضاف تقدير اولنور ذو الفرح واهل فرح كبى ويا آخرنه ادات الحاق اولنور فرحناك كبى واربوراده ادات تشبيهدر يعنى پادشاه كبى فرحناك اولديغى حالده زيرا پادشاهلره اسباب صفا مهيا اولمغله غم طارى اولمز وجائزدركه واو عاطفه تقدير اولنه يعنى فرحناك وپادشاه واراولديغى حالده (هزار) بيك الف معناسنه (بيروبار) بار بوراده بزرك معناسنه دراى بارخدا اى خداى بزرك ديكد رنتكيم واقعدر * اى بارخدا بحق هستى * شش جيز مرا امدد فرست * علم وعمل وفراخ دستى * ايمان وامان وتندرستى * (قال الامام) الواحدى فى اسباب النزول ان المشركين حين ارادوا الخروج من مكة اخذوا باستار الكعبة وقالوا اللهم انصرنا على الجندين واهدى الفئتين واكرم الحزبين وافضل الدينين (وروى) انهم قالوا اللهم انصر اقرانا للضيف واصلنا للرحم وافكنا للعانى ان كان محمد على حق فانصره وان كنا على حق فانصرنا (وروى) انه لما التقى القوم بعضهم من بعض يوم بدر قال ابو جهل لعنه الله اللهم انصر احب الفئتين اليك اللهم اينا كان اهجر واقطع للرحم فاحنه اى فاهلكه فانزل الله تعالى (ان تستفتحوا) اكر طلب فتح ونصرت كرديد (فقد جاءكم الفتح) پس آمد بشما فتح يعنى فتح آن دين كه بمن دوسترست كذا فى تفسير الكاشفى (لمحرره) دوست آنى ديلركه روز غزا ايده حق دوشمنه انواع جزا * كنديسن دوست عد ايدوب دشمن * كندى كندينه ديلر دور لى اذى (بحث) بوراده نزاع

وجدل معناسنه در (ذره) شعاع شمسده کورینن اواجق غبار (بحار) بحرك جمعیدر دریا معناسنه قال فی القاموس
البحر الماء الکثیر (نظر ایلدی جوهر فرده آقدی سبیل) جوهر فرد اول جوهر بسیطه دیرلر که آنده ترکیب اولمیه جزء
لایتجزی کبی کما سبق بورادہ جوهر فرد ایله مراد ماده ٔ اجسام و عالم ترکیبدر که کتابك اواٸلنده بیان اولندی تکیم بیورر
یرندی بریشل جوهر نظر ایلدی هیبتله * اریدی جوهر اولدی صو نظردن بولدی چون لذات (بخار) بانك ضمیله
وخاء معجمه ایله حار اولان نسنه لردن مرتفع اولان دخاندر قال الحسن رحمه الله خلق الله الارض فی موضع بیت المقدس
کهیئة الفهر علیه دخان ملتزق بها ثم اصعد الدخان وخلق منه السموات وامسك الفهر فی موضعها وبسط منها الارض
ویقال قبل ان یخلق الارض کان موضع الارض کله ماء فاجتمع الزبد فی موضع الکعبة فصارت ربوة حمراء کهیئة
وکان ذلك یوم الاحد ثم ارتفع بخار الماء کهیئة الدخان حتی انتهی الی موضع السماء فجعل الله درة خضراء فخلق منها
السماء فلما کان یوم الاثنین خلق الشمس والقمر والنجوم ثم بسط الارض من تحت الربوة کذا فی البستان (کلشن)
وکلستان وکلزار کالك دیمکدر یعنی آنده کل چوق بتنیر (صورت معنیدار) معنی طوتیجی صورت یعنی معناسز دکل
بورادہ معنای لطیف و عظیم مراددر که حقیقتدر (شرمسار) خجل شرم اودوحیادر سار کله در شرمسارك اصلی شرمه
سار در ترکیب اولینجق ها حذف اولنمشدر شرمه اودلو درها نسبت ایچوندر کشی اوتانجق باشنی اشاغه صلار واثر حیا
اندن ظاهر اولور آنکچون اکا نسبت اولنمشدر (لمحرره) یا الهی قیل نظر بیچاره یه * مرهم اورلطفکله دلده یاره یه *
قیل نظر تا آچله بو جان کوزی * کوره یوزك باقسه قنغی آره یه * قیل نظر اسماء ذاتك حقیچون * یوزکی کوستر بو یوزی
قاره یه * قیل نظر سمت وصاله صال بزی * نیجه برسن یاری جانم آره یه * قیل نظر فیض ایله نورك طپراغه * غالب اوله
سبعهٔ سیاره یه * قیل نظر در یتیم ایت قطره بی * ویر کهر قدرینی سنك خاره یه * قیل نظر دل سنکنك آچ یاسنی * دوندر
آنی جوهر یکپاره یه * قیل نظر کارغم عشقك سنك * بیشه ایله حقیء آواره یه (روبرو) یوز یوزه دیمکدر اوروبار بوندن
غلطدر اصلی روبارودر شونی شونکله روبار وایله دیمك ایکیسنی بری برینه مقابل ومساوی قیل معناسنه در (عتبه *
شیبه * ولید) عتبة بن ربیعه عظماء قریشدندر ولید آنك اوغلی وشیبه قرنداشیدر یعنی عتبه نك برادریدر (اغترار)
مغرور اولمق والغرور سکون النفس الی مایوافق الهوی ویمیل الیه الطبع (لمحرره) نقدر اولسه قوت بازو * ینه صانمه که
جنك اوله بازی * پنجه باز اولسه عقاب تقدیر * قپار عصفور وش نیجه بازی (امثال) یعنی بزم قوم وقبیله مزدن اقران
ویاخود مطلق اقران کما هو الظاهر من سوق الکلام (شجاعت) عند الحرب قوی القلب اولمق (شجاع) بهادر قوی
القلب جبانك ضدیدر یعنی قورقق کسنه انصاریلردن مراد عفراء اوغللریدر که معوذ ومعاف وعوفدر (انتصار) انتقام
آلمق (علی) بن ابی طالب رضی الله عنه (حمزة) بن عبد المطلب رضی الله عنه (عبیدة) بن الحارث رضی الله عنه
(اختیار) بورادہ پیر معناسنه در زیرا حمزه وعبیده عتبه وشیبه کبی پیر ایدیلر علی ولید کبی جوان ایدی انکیچون
قریشدن کرکدر صغار وکبار دیدیلر یعنی بویکه یولداش وکوچکه کوچك پس بواوچ اختیار دیدیکی تغلیب طریقیله در
(نعره) عربیه در بانك زدن معناسنه یعنی چاغرمق وحیقرمق (پهلوان) شیرمرد وقوتلو دلیر اصلده مرکبدر پهل حشمدر
عرب خیل وحشم دیدیکی برده عجم سپه وپهل دیر وآن اصلنده باندر حافظ معناسنه پس پهلوانك معنای ترکیبیسی
حافظ حشمدر کذا فی دقایق الحقائق لابن الکمال (کامکار) مرادن اشلیجی یعنی غالب مطلق قهار معناسنه اصلنده
مرکبدر برجزئی کام در مراد معناسنه وبرجزئی کار درایش معناسنه وایکی کاف ایله عربیدر (بختیار) دولتلی
بورادہ مراد دولت معنویه در زیرا حضرت علی کرم الله وجهه بنی هاشمك فقراسندن ایدی (انفجار) آقمق ویارلمق یقال
انفجر الماء ای سال وانفجرت الارض ای انشقت بورادہ ایکی معناده ملحوظدر زیرا عبیده شیبه نك باشنی یاردی وقانی
آقتدی (تارمار) طارطغان کما فی مفتاح اللغة (شرار) شرت ایدن طائفه والظاهر انه جمع شر وقد سبق (لمحرره) دشمنه
صالدی قضا جوکانی * سرنی آلدی آنك طوب کبی * کیمکه اولدیسه بوکون یول دکنی * سلدی قهار آنی جاروب کبی
(بعدذا) مذکور عبیده نك مضاربه دن ساقی منکسر اولدقده معرکه دن رفع اولنوب موقف پیغمبر جانبنه کتوردیلر
فخر عالم صلی الله علیه وسلم عبیده نك حالن مشاهده قیلدقده قدم شریفه لرن بالین وارا کاسند قیلدی عبیده دخی یوزین
اول مبارك قدم اوزرینه قیوب الست شهیدا یا رسول الله دیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که اشهد انك شهید
بو وقعه دنصکره مدینه یه عودتلرنده بین الحرمین صفراء دیدکاری وادیده عبیده شربت مرك نوش ایدوب جوار رحمته
کتدی واورادہ دفن اولندی پس فخر عالمك شهادتیله اهل شهادتدن اولدی وآخر وقتنده فخر عالمك مبارك قدمنه مسح
خدله نجات ابدی بولدی زیرا اوسلطان انبیانك خصائصندندر که جسد شریفلرینی مس ایدن نسنه اتش دوزخه حرام
اولور زهی سعادت وشرف (لمحرره) بصدی عبیده معرکه ده صدقله قدم (کتدی نتیجه منزل دار السلامه دلك) دوشدی

آیاغنی دوشدی رسولك آیاغنه * زیرا اجزای کار کاره مناسب کرك (شهریار) سلطان واولو بك بورادہ اول ایکی جوانی عظم
ورفعت درجه ده پادشاهه تشبیه واردر (انتشار) طاغلمق وپراکنده اولمق (کار) ایش معناسنه در قال علیه السلام
ایکما قتله فقال کل واحد منهما انا قتلته قال هل مسحتما سیفیکما قالا لا فنظر علیه السلام فی السیفین فقال کلا کما قتله
وقضی بسلبه لهما ما عدا سیفه فانه اعطاه لابن مسعود رضی الله عنه (لمحرره) قتل ایدوب فرعونی اشبو امتك آلدیلر
فخر جهاندن چوق دعا * آفرین اول تیغ زن مردانه کیم * بوبله دشمن کسدیلر روز وغا (دیدی کیم) استفهامدر رابطه
دکلدر (ابن مسعود رضی الله عنه) عبد الله بن مسعود رضی الله عنه اسلم قدیما بمکة وهاجر الهجرتین وصلی الی القبلتین
وهو من العبادلة المشهورین بالفقه عند البعض وکان قصیرا جدا طوله نحو ذراع خفیف اللحم کما فی السیرة الحلبیة *
ایلین قدنی کوتاه تما * قدرن ایتمشدی بلند ووالا (زار) ذلیل ونالان (ابوجهل ایتدی کیمه ایردی دولت کورلك) یعنی
نصرت وظفر بزم ایچونمی ویاسزلك ایچونمی اولدی الحاصل میدان قنغی طرفده قالدی دیو سؤال ایلدی ابن مسعود
رضی الله عنه دخی اهل ایمانك منصور ومظفر اولدیغن اخبار ایتدی (یه کیمه ایروب دائره اولدی دوره مدار) دائره
بورادہ هزیمت وخذلان معناسنه در دور فرار ورجوع ومدار باعث وسببدر یعنی هزیمت کیمه ایریشوب میدان جنکندن
دونمکه وفراره سبب اولدی (عار) قال فی القاموس العار کل شیء لزمه به عیب انتهی وفی الاختری العار العیب والشین
یعنی اسلام وایمانی عیب کوزوب سرفرو ایتمزسن وکفر له اتصافی عرض وهنر عد ایدرسن (جزع) فریاد وزاری قیلمق
وصبرسز اولمق قال تعالی (حتی اذا ادرکه الغرق) تا چون فرعونه قلزم دریاسنده غرق اولمق لاحق اولدی یعنی بیلدیکه
غرقله هلاك اولسه کرکدر قال (آمنت انه) دیدیکه ایمان کتوردم اول اللهه که (لا اله) مستحق عبادت اولور معبود یوقدر
(الا الذی) مکر اول خدا واردر که دعوت موسی علیه السلام وساطتیله (امنت به بنوا اسرائیل) بنی اسرائیل آنی تصدیق
ایلدیلر (وانا من المسلمین) وبن دخی حکم خدایه کردن نهاده لر جمله سندهیم پس بونصك حکمنجه فرعون موسی وقت
اضطرارده اظهار ایمان ایلدی ولیکن مقبول اولمدی بو امتك فرعونی اولان ابوجهل ایسه وقت نزعه مشارف
اولمشکن ینه ایماندن روکردان اولدی وعنادندن دونمدی پس بو اعتبارله فرعوندن اشقی ویرامز اولدی ولیکن ایکیسی
ینه مخلد فی النار درسؤال اولنورسه که شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری فرعونك ایمانه ذاهب اولدقلری تحقیق
تأویلدن نه وجهه مبنیدر تکیم آخر مصنفاتی اولان فصوص الحکم نام کتابده بیورر موسی علیه السلام وکان قرة عین
لفرعون بالایمان الذی اعطاه عند الغرق فقبضه الله طاهرا مطهرا لیس فیه شیء من الخبث لانه قبضه عند ایمانه قبل ان
یکتسب شیء من الاثام والاسلام یجب ما قبله انتهی جواب بودر که حضرت شیخك فرعونك ایمانه متعلق اولان
مقالاتی مناظره ومباحثه محمولدر تکیم فتوحات مکیه نام کتابلرنده بیورر والمجرمون اربع طوائف کلها فی النار
لایخرجون منها وهم المتکبرون علی الله تعالی کفرعون وامثاله ممن ادعی الربوبیة لنفسه ونفاها عن الله تعالی فقال
(یا ایها الملاء ما علمت لکم من اله غیری (وقال انا ربکم الاعلی) یرید انه ما فی السماء اله غیری وکذلك نمرود وغیره وقال
فی موضع آخر من الفتح المکی هنا معتقدی وغیر هذا قلته علی سبیل البحث والاستکشاف انتهی کلامه * پس شیخه
بومقوله مسائلده اعتراضه وجه یوقدر زیرا کلامنه محامل صحیحه واردر وبو مقامه متعلق کلام چوقدر فاما صددن
خروج لازم کلور والعاقل المنصف یکفیه الاشارة (لمحرره) کیمده کیم وار در بصیرتدن اثر * اکسك اولمز اویله کوزدن
حق نظر * حق کورحق ایشت بطلانی قو * قالمه اهل حق یاننده کور وکر (دار) بورادہ دکلی آغاج معناسنه در آصلمش
آدمه بردار اولدی دیرلر نتکه واقعدر * خائنی صاغمه که برخوردار اولور * یا کسیلور باشی یا بردار اولور) کاه اولور برده بتمش
طورن آغاجه ده دار دیرلر دارچینی بر آغاجدر که چین ولایتنده اولور بو دیاره کتوروب دارچین دیدکاری انك قبوغیدر
بو بر اول آغاجك یمشیدر (آیاغیله بوینی بصدی کسوب باشنی) سؤال اولنورسه که بو کلام ماقبلنه مخالفدر زیرا بوقه روده
مرور ایلدیکه ابوجهلی ذکر اولنان اول ایکی جوان قتل ایلدی جواب بودر که ابوجهل اول یکتلرك ضربندن میت
حکمنده ایدی شویله که ابن مسعود آنك باشنی کسمسه دخی صاغ قالوردکل ایدی پس ابن مسعودك فعلی تکمیل بابندن
دکلدر بلکه تعجیل بابندندر حقیقتده غزا اول جوانلرکدر ولیکن ابوجهلك کله سن کسوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حضورینه کتورمك ایله سلیندن قلیجن اکا احسان ایتدیلر (لمحرره) کسلدی سنك کبی باشی لعینك * آچلدی دوزخه
جان خبیثی کوروب قتلن سوندی اهل ایمان * ولی آغلتدی شیطان خبیثی (همیشه یوزلك کالعذار) همیشه دائما
معناسنه در عذار کسرله صقالك ایکی جانبیدر بورادہ مراد یوزدر یعنی یوزلك دائما کل کبی کله وش اوله زیرا راه دین حقدن
بوبله خارك زوالی مایهٔ انبساط وسبب نشاطدر (بی شمار) بی عدد دیمکدر کثرتدن کنایه در حمد رسول الله صلی الله علیه
وسلم حین رای رأس عدو الله ابی جهل وسجد خمس سجدات شکرا ویقال انه قال الله اکبر الحمد لله الذی صدق وعده

نصر عبده وهزم الاحزاب وحده (الهى) صد هزار احسان ايلدى مولى * الحمد لله الحمد لله) بو نجه نعمتلر ويردى
اول اعلى) الشكر لله الشكر لله (عاشقه لطف بى حساب ايلر) صادقه فيض مستطاب ايلر) هر نفس يوز بيك فتح باب
ايلر * الحمد لله الحمد لله * دست قهر يله چالندى اولور دشمن * فيض لطفيله دوست اولور رهزن * غرق نعمتدر جانيله بوتن
الشكر لله الشكر لله * مؤمنى دائم ايلدى منصور * دشمن دينى قيلدى اول مقهور * غمله آغلركن اولدى دل مسرور *
الحمد لله الحمد لله * صدقله اخلاصيله حق وار * سجدۀ شكر آيت حضرته هر بار * ايله بو وردى دائما تكرار * الشكر لله
الشكر لله (الن كوتروب ديدى يارب قريش) لما راى رسول الله صلى الله عليه وسلم قريشا وقد اقبلت بالدروع السابغة
والجموع الوافرة والاسلحة الشاكة اى التامة قال اللهم هذه قريش قد اقبلت بخيلائها اى كبرها وعجبها وفخرها تحادك
اى تعاديك وتخالف امرك وتكذب رسولك فنصرك اى انجز نصرك الذى وعدتنى (ايرشدى همان لحظه پيك جليل)
يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك دعاسى ساعتنده حقك پيكى اولان جبريل عليه السلام نزول ايلدى پس جليل اسماء
الهيه دن اولمش اولور وجائزدر كه پيكه صفت اوله سودى ديوان حافظ شرحنده پيكه رومده شاطر ديد كاريد رديمش فاما
نظر دقيق اهلنه روشندر كه پيك بو يله محلده قاصد معناسنه در كه بر يردن بر يره خبر و سلام و مكتوب ايلدرر رومده اولاق
اولاق ديرلر كه سلاطينك رسولى و واسطه سيدر لسان عربده بريد ديرلر و اما انت الاسير البريد مثالندن اولاق معناسنه
اولديغى ظاهردر تفصيلى كافيه غجدوانى سنده و حاشيۀ عصاميه ده مثال مذكور اوزرينه دوشن كلامده مطالعه اولنه
صونوب يردن آلدى بر اوج تراب) و بعضيلر ديمشلر كه فخر عالم صلى الله عليه وسلمه بر طاسك ايچنده آسماندن اوچ طاش
نزول ايلدى برينى قريش عسكرينك صاغنه و برينى صولنه و برينى يوزلرينه طوغرى رمى ايتدى (آنى دشمنك يوزينه
صاچدى اول) ديمشلردر كه قدرت حقله طپراغك ذراتى جمله مشركلرك كوزلرينه كيردى شويله كه بر فرد قورتلمدى پس
جملهسى كوزلرى قيدنه دوشوب مخذول اولديلرونه طرفه توجه ايده جكلرينى بيلمديلر (ع) حق كورمينك كوزى كور
اولور (صبيح) جميل و حسن كما قال فى القاموس الصباحة الجمال (لمحرره) شمعك پروانه سيدر مهر و ماه * حسنك
ديوانه سيدر هر دلك * سندن آلدى يوسف كنعان آن (بولمدى دورنده مثلك بو فلك (كه دشمنلرك يوزى اولسون قبيح)
قال عليه السلام شاهت الوجوه اى قبحت وزاد بعضهم اللهم ارعب قلوبهم و زلزل اقدامهم (باى مال) اياق آلتنده
اوولمش و سرتمش بو راده معناى لازمى مراددر كه خوار اق و ذلتدر يعنى آنلرى اسيرا تمكله خوار و ذليل ايتديلر
زيرا بو قدر صناديد قريش كه دائما ديدهلرى اوج اعتباره كردن فرازى و دأبلرى هواى عز و وقاره بلند پروازى ايدى
حضيض مذلته دوشوب رسن اسر كردن بند وجودلرى اولدى و هر برى آفتابدن ذره اعتبارن بولدى (لمحرره)
قنى عجب غرور ايدن اولر * قنى شيرانه زور ايدن اولر * بولديلر هپ جزالرن بر بر * شورش و شر و شور ايدن اولر (شهيد اولدى
اون اوچ صحابۀ كرام) شهيد شهوددندر حضور معناسنه پس فى سبيل الله مقتول اولانه شهيد اطلاق اولنمق ملائكهنك
نزول و حضورندن اوتوريدر بو صورتده شهيد بمعنى المفعول اولور ياخود آنك روحى عند الله حاضر اولديغيچوندر
بو صورتده بمعنى الفاعل اولور قال الامام الرازى فى تفسيره الشهيد هو الذى يشهد بصحة دين الله تارة بالحجة والبيان واخرى
بالسيف والسنان وليست الشهادة مفسرة بكون الانسان مقتول الكافر لان مرتبة الشهادة مرتبة عظيمة فى الدين
وكون الانسان مقتول الكافر ليس فيه زيادة شرف لان هذا القتل قد يحصل فى الفساق ومن لا منزلة له عند الله تعالى
وايضا ان المؤمنين قد يقولون اللهم ارزقنا الشهادة فلو كانت الشهادة عبارة عن قتل الكافر اياه لكانوا قد طلبوا من الله
ذلك القتل وانه غير جائز لان صدور ذلك القتل من الكافر كفر فكيف يجوز ان يطلب من الله ما هو كفر انتهى كلامه
(بعد ذا) اهل بدر و شهداسى حقنده فضائل كثيره وارد اولمشدر حتى او وقعهده حاضر اولان ملكلرك بيله غيرلر اوزرينه
فضيلتى وارد ردمشلر وفى الخصائص الصغرى وخص اهل بدر من اصحابه عليه السلام بان يزادوا فى الجنازة اربع
تكبيرات تميزا لهم لفضلهم قال الامام السخاوى يقال لمن يتسامح كانك من اهل بدر لقوله صلى الله عليه وسلم ما يدريك
لعل الله اطلع على اهل بدر فقال اعملوا ما شئتم فقد غفرت لكم قال ابن الملك المراد به اظهار العناية بهم واعلاء رتبتهم
لا الترخص لهم فى كل فعل كما يقال للمحبوب اصنع ما شئت (لمحرره) ايردى كمال رحمته بدرك شهداسى * كيردى سراى
جنته بدرك شهداسى * ويردى وجود فانى باقى ايچون بها * ال اوردى بو تجارته بدرك شهداسى * بو قدر جهانده عاشقه
حقدن بدل ديو) يوز طوتدى سمت حضرته بدرك شهداسى) ميدان جنكده جان ويروب الله عشقنه) قاندى مى شهادته
بدرك شهداسى * هر كز جهانه كلدى بونلر كبى شهيد * ايردى شرفده غايته بدرك شهداسى * برالرنده جام شهادت برنده
تيغ * عزم ايتدى بزم وصلته بدرك شهداسى * فخر جهانك الديلر اولدم دعاسنى * ايدوب وداع صحبته بدرك شهداسى
سر باز اولورسه بويله كرك حقيا كشى * عبرتدر اهل غيرته بدرك شهداسى (اولوا الاحترام) حرمت صاحبلرى قالوا الوجع ذو

ولا يكتب واو بعد الالف حالة الرفع بخلافه حالة النصب فانه لما انقلبت الواو فيها ياء التبس بالى فرسم بالواو دفعا للالتباس
وهو الاسر ايضا فى كتابة اولئك بالواو (بديع البيان) بيان عجيب ديمكدر بديعى بيانه اضافتده لطافت واردر زيرا بديع فن بيانك
ابوابندندر و بداعت حقيقتده اول ايشك صفتيدر و ليكن كاربديعك بحسب التعلق بيانى دخى بديعدر (بنياد) تمل كه
لسان عربده اساس ديرلر (سيد المرسلين وسيد الانبياء زيرا اخص اعمى مستلزمدر (يكسان) بردوزه يه ابن كمال دقائق
نامكتابنده ديركه سان شول نسنهدر كه عرب آنى اسلوب ايله تعبير ايدر ترك بردوزه يه ديد يكى يرده عجم يكسان ديرنكه
واقعدر * كرسنك همه لعل بدخشان بودى * پس قيمت لعل و سنك يكسان بودى * هيئت معناسنه ده مجاز استعمال
اولنور شكل و هيئت ديجك يرده عجم شكل و سان ديرانتهى بو مقامده يكسانك ذكر اولنان معناى حقيقى يه و مجازى يه
احتمالى واردر يعنى حاضر اولان ملائكه اوچ بيكه برابر ايدى وياخود بر شكلده و بر هيئتده ايدى زيرا اصح اولان بودركه
جملهسى بياض دابنده لر صارنمشلر وارقه لرينه طوغرى طيلسانلر ارسال ايتمشلردى (دخى جنى مؤمندى طقسان كان)
جنى كسرله جنه منسوبدر و الجن جسم لطيف شفاف نارى سفلى قادر على التشكلات باشكال مختلفة يتوالدون وفيهم
ذكور واناث و يموتون وسميت بالجن لاستجنانهم عن اعين الناس اى لاستتارهم (بعد ذا) اصح اولان بودركه ذكر اولان
جن دخى ملائكه كبى مقاتله ايتمشلردر يوخسه حضورلرى مجرد مدد ايچون دكلدر (شياطين) شيطانك جمعيدر
بونلر دخى جن كبى توالد ايدرلر و لكن ابليس كبى قيامته دك مخلدلردر كما فى روضة الخطيب والشيطنة مرتبة كلية عامة
لمظاهر الاسم المضل (لمحرره) مظهر اسم مضل اولسه جن بريرده مز * شيطنت ايتمكه طوغريلر البت طوره مز (اساطين
اسطوانهنك جمعيدر دركه معناسنه مراد دين دركارى اولان اهل ايماندر پس بونده دين حق بيت عالى يه و اهل دينى
بيتك ستونته تشبيه واردر قال فى القاموس الاسطوانة بالضم السارية معرب استون افعوالة او فعلوانة (اعطاف)
عطفك جمعيدر فتحله لطف و عطا و ميل و محبت معناسنه قال الله تعالى (فلم تقتلوهم) پس اى مؤمنلر سز كندى قوت
بازوكزايله دشمنلرى اولدرمديكز (ولكن الله قتلهم) وليكن حق تعالى آنلرى اولدردى زيرا نصرت و تسليط آنك
فعليدر (وما رميت اذ رميت) واى محمد بر آوچ طپراغى دشمن يوزينه تديكك زمان سن اتمدك يعنى سنك بر مشت خاكى
رميك اول مثابهده دكل ايديكه جميع اشكرك كوزينه كيده (ولكن الله رمى) وليكن آنى حق تعالى اتدى جملهنك كوزينه
ايرشدردى پس برفعلى عبده اضافت كسب يوزندن و حقه نسبت خلق يوزندندر و ليكن اصحابه كوره بالكليه قتل نفى
اولنمدى يعنى فلم تقتلوهم اذ قتلتمو دنلمدى فخر عالم صلى الله عليه وسلمه كوره ايسه بالكليه رمى نفى اولنمدى زيرا اذ رميت
دينلمدى فرق بودركه فعل كاه اولور سببه نسبت اولنور يكتب هذا القلم مليحا كبى و كاه اولور مسببه نسبت اولنور يكتب
هذا الكاتب مليحا كبى پس حق تعالى اصحابى سبب قتل ايدوب فعل قتلى مسبب اولديغى جهتدن كندويه نسبت
ايلدى و فخر عالمى سبب رمى ايدوب فعلى هم اكا و هم ذات كريمنه اضافت قيلدى زيرا فخر عالم جملهدن فانى و حقله باقى ايدى
بناء على هذا بقايه نسبتله فعل مذكور فخر عالم صلى الله عليه وسلمه و فنايه نسبتله حق تعالى يه منسوب اولدى اى فكان
الرامى محمدا صلى الله عليه وسلم لكن بالله لا بنفسه و بو مرتبه يه تجلى صفت قدرت ديرلر يعنى فخر عالمه بو تجلى واقع اولدقده
آنك يدى يد الله اولدى كما قال تعالى (ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم) و بو معنايه بناء واقع اولان
رمى فعلى حقله اولدى نتكيم حضرت عيسى عليه السلامه تجلى صفت احيا واقع اولوب اذن الله ايله يعنى حقله مردهلر
احيا ايدردى و هكذا شان الكمل من هذه الامة والى مثل هذا السر يشير حضرت الشيخ يونس امرم قدس سره بقوله
اوم انك كوكاندن شى لله كسمه كيم * سكا همت ايدن اول كوزيله قاشى دكل قافهم (وفى المثنوى ما رميت اذ رميت
كفت حق * كار ما بر كارها دارد سبق * كر بپرانيم تير آن نى ز ماست * ما كمان و تير اندازش خداست * تا نشد مغلوب
كس اين سر نيافت) كر تو خواهى آن طرف بايد شتافت) و بو مقامده قرب نوافل و قرب فرائضه متعلق كلام واردر اهلنه
معلومدر ابيات مثنويدن منفهم اولور كه (وما رميت اذ رميت) كلام حقيقت اسلوبى مقام قرب فرائضده اوله و بعض
كبار كنت سمعه و بصره و يده حكمنجه مقام قرب نوافله حمل ايتمشدر (لمحرره) اوليانك جمله هنر درسوزى) اهل ذوق
اولنه شكر درسوزى * حقله حق اولنلرك حق * كوكلرى كان و كهر درسوزى (قبضه) بالفتح بر آوچ و دخى بر طوتام
وبالضم اسم المقبوض يقال اعطاه قبضة من تمر اى كفا منه و ربما جاء بالفتح قال فى القاموس القبضة وضمها اكثر ما قبضت
عليه من شئ (فلم تقتلوهم حقيقتده سز يعنى سز اسباب سكز فعل ايسه حقيقتده منسوبدر وهم فنا فى الله اهلنك
هر كارى حقه مضافدر (نص كتاب) كما قال الله تعالى (وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى) الاية والنص قد يطلق على
كل ملفوظ مفهوم المعنى من الكتاب والسنة وقد سبق تحقيقه (هويت بمدر نشخص سنك هويت ايله مراد هويت
الهيه دركه انسانك سرى و حقيقتيدر هويت كوينه دكلدر يعنى حقيقت و معنى بمدر كه سنده آنكله تجلى واقع اولمشدر

شخص وصورت ایسه سکندر پس هویتی کندینه نسبت ایلدی زیرا هویت عالم حقیدندر وتشخصی فخر عالم صلی الله
علیه وسلمه نسبت ایلدی زیرا صورت خلقدندر وانسان بو ایکی معنانك برزخیدر یعنی انسان کامل اولان هویتله
حقدن اخذ ایدر وتشخصیله خلقه فیض ایدر (تحقیق بیلمز تفحص سنك) تفحص بحث وتفتیش وطلب معناسنه یعنی
مذکور اولان رمزی فعلنك سریله متحقق اولمق بنم ومرمینك طلب وتفتیشی وصورتا کا بهانه وسبب اولمق سنکدر یعنی
تفحص وتشخص بحسب الظاهر سنك اولمق هویت وتحقق بحسب الباطن بنم اولمغی منافی دکلدر زیرا سوز موثرده در
اثرده دکلدر پس سنك اثرك حقیقتده بکا مضاف ومنسوبدر زیرا تأثیر بندندر وعند التحقیق سنك صورتك صورت حقدر
زیرا بنم سرمله متحقق سن پس سنك یوزکدن ظهوره کلن هب کار حقدر فافهم (لمحرره) معارف کلشنده ورد
ترسن یارسول الله * حقائق روضه سنده خوش اثرسن یارسول الله * وجود مستطابك مظهر سر هویتدر * اکرچه
ظاهر شکل بشرسن یارسول الله (عجمی قبضهٔ خاکیله اولسه منهزم دشمن) کاور هرایش الکدن پرهنرسن یارسول الله
* حقیقتده سنك فقر وفنا فی الله در کارك * آنکیچون حق قتنده معتبرسن یارسول الله * هو الاول وجوکدر هو الاخر
شهودکدر * خدایه ظاهر وباطنده درسن یارسول الله * خلاص اولسه نوله حق بوکون بند تعلقدن * شفاعتله نلر
آزاد ایدرسن یارسول الله (آنك صدقنه بوده برهاندی) یعنی براوج ترابیله اهل شرکك کوزلری خراب اولمق معجزه سی
دخی سائر معجزات کبی حق وصدق اولد یغنه دلیل وحجت ایدی (سریر) تخت عربیدر (چوبدرك غزاسینی ایتدی تمام
تتمیدن اسمدر کلام تکلیمدن وسلام تسلیمدن اسم اولدقلری کبی پس ایتدی تمام لفظی ایتدی تتمیم معناسنه فصیح
کلامدر فاعرف ذلك (اهتمام) اقدام وقصدا یتمك (اساری) اسیرك جمعیدر مأخوذ ومقید معناسنه لان الاسر الشد
(غنائم) غنیمتك جمعیدر وهی ما نیل من اهل الشرك عنوة والحرب قائمة بینها وبین الفیء والنفل فرق ذکر فی المغرب
للمطرزی فلیطلب هنالك (طیبه) مدینهٔ منوره در وجه تسمیه مفصلا بوقرده مرور ایلدی (بروجه نزول وعروج
ایتدیلر) بروج برجك جمعیدر قصر معناسنه درکها کابرو واشراف آنده نزول ایدرلر آسمانده اولان اون ایکی برج منازل
سیارات ومقر ثوابت اولمغله قصوره تشبیها بروج اطلاق اولندی وبعضیلر بروج قرك منازلی اولان یکرمی سکز نجمه در
دیمشلر برج اطلاق اولنمق قصره تشبیهادر وبر دخی برجده ظهور معناسی واردر قصرلك ارتفاعی سببیله ظهوری اولدیغی
کبی منازل قمر اولان نجومك دخی بزه نسبتله ظهوری واردر صاحب محمدیه نك بومقامده کلامی ایهام طریقیله در
زیرا محل محاربه اولان بدر لغتده طولمش ای دیمکدر پس اوروج آینده چقوب بروجه نزول وعروج ایتدکلری بدر نام
محله واروب غزا وجهاد ایله عند الله مراتب عالیه بولدقلریدر بوصورتده نزول ایتدیلر دیمك یعنی قوناق ایدینوب آنده
قوندیلر معناسنه اولور ویا خود بدره واردیلرکه عروج دروسالما وغانما مدینه یه عودت ایتدیلرکه نزولدر پس کلامدن
مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمك واصحابك عزو رفعته مقرون اولان ذهاب وایابلرن بیان اولمش اولور (لمحرره)
جقدی رسول حضرتی بدرك غزاسنه * صرف ایتدی نقد همتی بدرك غزاسنه * اوچیوز اون اوچ صحابیله اولدیلر روان
کوستردیلر عنایتی بدرك غزاسنه * اوچ بیك ملکله ایلدی تأییداول کریم * آنلرله وبردی شوکتی بدرك غزاسنه * قهر
آتشنه یاقدیلر ارباب شرکی هب * حق وبردی فتح ونصرتی بدرك غزاسنه * طولدردی چشم دشمنی برقبضه خاکله
کوستردی بونجه قدرتی بدرك غزاسنه * تنك اولدی کوزلرینه حق اغیارنك جهان * کورتدی یارغیرتی بدرك غزاسنه
دوندی صحابه مال غنیمتله سالمین * چون بولدیلر هدایتی بدرك غزاسنه * برج یقینه حقی عروج استین کشی * قیلسون
نکاه عبرتی بدرك غزاسنه (وله) ای جمله جهان خلقنه احسان ایدن الله * فیض نعمی عالمه یکسان ایدن الله * اصحاب
غمك کوکلن ایدوب شاد وفرحناك * کلزاردلی لطفله خندان ایدن الله * بدر ایتدی یوزن نوری ایله فخر جهانك * عالمره
خرشیدی درخشان ایدن الله * برج فلکه وبردی اکاقوت معراج * اسرارنی اول حضرته اعلان ایدن الله * ایتدی
بوقدر عالمی اسمانسنه مرآت * انسان یوزنی صورت رحمان ایدن الله * زخم غم عشقه بوقدر مرهم اورر کور
بردرده نیجه وجهله درمان ایدن الله * دوندردی یوزن بدر غزاسنده قریشك * مؤمنلری اقبالله شادان ایدن الله *
میدان جهاده بحره معین اولسه عجبمی * حق قولنی خادم مردان ایدن الله *

جهاد الاحد

(جهاد) الجهاد بالکسر القتال مع العدو کالمجاهدة واحد بضمتین جبل بالمدینة کذا فی القاموس سمی بذلك لتوحده
وانفراده عن غیره من الجبال التی هنالك وهذا الجبل یقصد لزیارة سیدنا حمزه ومن فیه من الشهداء رضی الله عنه وهو علی
نحو میلتین او ثلاثة من المدینة وفی الحدیث ان احدا هذا یحبنا ونحبه ولا مانع ان تکون المحبة من الجبل علی حقیقتها
وضع الحب فیه کما وضع التسبیح فی الجبال مع داود علیه السلام او هو علی حذف المضاف ای یحبنا اهله وهم الانصار

رضی

رضی الله عنهم اولان اسمه مشتق من الاحدیة واخذ من هذا انه افضل الجبال وقیل افضلها عرفة وقیل ابو قبیس وقیل
الذی کلم الله فیه موسی علیه السلام وقیل قاف وکانت غزوة احد فی شوال سنة ثلث باتفاق الجمهور (چوطوغمشدی
بدرك غزاسنده بدر حرم * تنکیم طوغر بدر انور باغ ارم) بدر ثانی طولمش آیدر حرم ایله مراد حرم مکه در وهو حرم الله
وحرم رسوله والحرمان مکة والمدینة کما فی القاموس بدر حرمدن مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر بوکلامده فخر عالمی
بدر انوره وحرم شریفی وبدر نام موضعی باغ ارمه تشبیه واردر بباغده اولان باظرفیت افاده ایدر فی کبی رومده بغچه
دیدکلرینه عجم باغ دیر ارم اول شهر عظیمك اسمیدرکه آنی عاد اوغلی شداد بنا ایلمشدر بطریق الاجمال قصه سی بودرکه
عبد الله بن قلابه رحمه الله عدن صحراسنده کم کرده اشترن جست وجو ایدوب کزرکن بیابانده برشهره ایرشدیکه اطرافی
کردا کرد دیوار چکلمش وانك حوالیسنده قصور بسیار وضع وبنا اولنمش بروجهله که اعجوبهٔ عالمدر حال شتردن تفتیش
ایچون درحصاره کلدکده کوردیکه قپونك هردو مصراعی قیمتی جواهر ایله مکلل درانکشت بردهان تعجب
ایلدی واوراده انساندن فرد نادیده متحیر قالدی (لمحرره) نه کشوردر بوکیم سکانی یوقدر * نه یردر بوکیم انسانی یوقدر
نه کلزار جهان بی بقادر * آچلمش برکل خندانی یوقدر * چون شهره کیردی نه کورر برشهر حیرت افزا کیم قصرلری
یاقوت وزبرجددن ستونلر اوزرینه قورلمش وبناسنك برکرپچی زر وبرکرپچی سیمدن اورلمشدر وفرشی دخی اکا کوره
دوشنمش وسنك ریزه سی یرینه آبدار مروارید قونمش وهر قصرك اطرافنده آب روان وایچنده لؤلؤ ومرجان واردر
وآغاجلرینك تنلری زردن وبرکاری زبرجددن وشکوفه لری سیمدن ساخته درخود باخود زمزمه پرداز اولوب دیدیکه
(هذه الجنة التی وعدبها المتقون) این چه منزل چه بهشت این چه مقامست اینجا (لمحرره) بناسی سیم وزر وسنك
ریزه انجودر * جهانده واریسه جنت دیدکلری بودر * پس مذکور ابن قلابه بقدر الطاقه حمال جواهر اولوب
اورادن یمنه عودت ایلدی وبوقصه زبان خلقه دوشوب فاش اولدی (لمحرره) دیدیلر کنج بولدی عبد الله * اولدی در
وجواهر آکه کواه) دوه یی دره ایلدی تبدیل) علما کسیردن بودر آکاه (الحاصل اووقتده حاکم شام اولان معاویه رضی
الله عنهك سمعنه رسیده اولدقده ابن قلابه یی استحضار ایدوب حکایه بوالعجبن سر مطلعدن دامن مقطعه وارنجه استماع
ایلدی وبووصفله موصوف دنیاده شهر اولورمی دیو کعب الاحباره سؤال قیلدی کعب دیدیکه نعم بونك ذکری حضرت
قرآن مشتملدر تکیم حق تعالی بیورر (الم تر کیف فعل ربك بعاد ارم ذات العماد التی لم یخلق مثلها فی البلاد) وبوذات
العمادی شداد بن عاد بنا ایلمشدر واو بر پادشاه ذوالاقتدار ایدیکیم بتون دنیایه مالك اولمش طقوز یوز ییل عمر نقددن بولمش
ایدی ذکر جنتی اشتدکده اقلیم یمن محتوی اولدیغی عدن شهرنك صحرالرندن بر موضع دلکشده ارم دیدکلری مدینه یی
بنایه صرف مقدور ایلدی وروی زمینده نقد رسیم وزر وجواهر واریسه جمع ایتدی وبرزنده خاتم وخلخال وکوشواره
قومیوب جوب جفا طوقنان مظلوملرك آه وفریادی عیوقه دلك کتدی وبوز ییلك قدر بنا تعیین ایدوب اوچیوز ییلده شهر
ارم وباغ محترم سالف الذکر اولان وصفله وجود بولوب کاربنا انجامه رسیده اولدی واون سنه دخی تهیئه راهه اشتغال
کوستروب شداده خبر بالغ اولدقده امراو ملوك عالمی جمع ایدوب دار السلطنه دن جم غفیر ایله تماشای شهره متوجه
اولوب بر مرحله مسافه قالدقده الله تعالی قدرت قاهره وحکمت باهره سیله برملك کوندروب صیحه سیله جمله سن
راه عدمه دوندردی واوزرلرندن لباس حیات مستعاری آلوب باغ ارمدن بدل آنلری عریان وبریان تنور دوزخه
صالدی (لمحرره) خزان اولدی کتدی بهار وجود * شبه ایردی آخر نهار وجود * برآدم مراده قدم بصمدن * یقلدی
خراب اولدی دار وجود * نه باغ ارم قیدی شمدی بکا * کوکل بلبلی اولدی زار وجود * بهشته بدل دوزخ غمده یم *
سوینز بنار آه نار وجود * بیلنمز بوکون حق انجام کار * نه مرکزده اوله قرار وجود * مذکور کعب معاویه یه خطاب
ایدوب بیوردیکه اول شهر حالا نظر مردمدن پوشیده در ولیکن سنك ایام حکومتکده برکمسه طلب اشترله اول محله
واصل اولسه کرکدرکه آنك وصفنده دنلمشدرکه کوتاه بالا وسرخ رنك وسبزچشم اوله که چهره سنده خالی وکردننده
علامتی واردر بعدازان ابن قلابه یه نظری تعلق ایتدکده (هو والله ذلك الرجل) دیدی وبوقصه بعض تفاسیرده طول
ودراز یازلمشدر محلنده مطالعه اولنه (لمحرره) ای کوکل عندلیبی عبرت آل * نولدی آشفتکان باغ ارم * بی مراد اولمغه
عزیمت قیل * دیمه باغ مراده نیجه ایرم (بحر ظلم) ظلم ظاء معجمه نك ضمی ولامك فتحیله ظلمتك جمعیدر بوراده مراد شدائد
غم وقسا وتدرکه بدر وقعه سنده حاصل اولمشدر قال تعالی (قل من ینجیکم من ظلمات البر والبحر) الایة قال البیضاوی
ای من شدائدهما استعیرت الظلمة للمشقة لمشارکتهما فی الهول وابطال الابصار وقیل للیوم الشدید یوم مظلم ویوم
ذوکواکب انتهی (دمشق) کخنجر وقد یکسر میمه قاعدة الشام سمیت ببانیها دمشاق بن کنعان او دامسقیوس
کما فی القاموس وقیل بناها غلام ابراهیم علیه السلام وکان حبشیا وهبه له نمرود بن کنعان حین خرج من النار وکان

اسمه دمشق وقيل غيرذلك وهى غيرمنصرفة للعلمية والعجمة كما فى شرح الطريقة (بعدذا) دمشقدن كلان مال اولدركه بدروقعه سنه سبب اولدى واول مال مكه يه وصول بولدقده اربابنه تسليم اولنميوب موقوفا دارالندوه ده وضع اولنمش ايدى بعده فخر عالم صلى الله عليه وسلم اوزرينه خروج ايتمك مشاوره اولندقده اربابنه سرمايه لرن ويرديلركه اللى بيك دينار درباقى ربح نامنه قالان ديكر اللى بيك دينارله تجهيز جيش ايتديلر وبونلرك حقنده آيت نزول ايتدى كما قال الله تعالى (ان الذين كفروا ينفقون اموالهم ليصدوا عن سبيل الله فسينفقونها ثم تكون عليهم حسرة ثم يغلبون) (انتقام نقم) انتقام كين المق ومعاقبه قيلمق نقم نونك كسريله عنب وزننده نقمتك جمعيدر مكافات بالعقوبه معناسنه بورادن مطلق عقوبت مراد اولنور يعنى بدر وقعه سنده آنلرك بزه ايتديكى عقوبتلرك انتقامن الهلم ومكافاتن قيله لم (درلديلر اوچ بيك قريشدن عرب عسكرى) آرالرنده ايكيوز فارس واوچ بيك دوه ويدى يوز جوشن پوش واريدى ونساء قريشدن اون بش عددزن استصحاب ايلديلرتا كه وقت محاربه ده كشته كان بدرى تذكير ورجالى قتاله تحريض ايده لر (محرره) اشيدوب نوحه لرن نسوانك * يوركى آجيه تامردانك * روزميدان فرارايليوب * ويره لرحقنى جنك جانك (رئيس) رئيس القوم سيدهم بورادن سرعسكر مراددر (ابوسفيان) بن حرب بن امية بن عبد الشمس بن عبد مناف اسلم يوم فتح مكة (بعدذا) كاتب الوحى اولان معاويه رضى الله عنه ابوسفيان اوغليدر وخلفاء بنى اميه اون درت عدد كمسنه دركه اولى معاويه وآخرى مروان درمدت ملككرى طقسان برسنه درشام شريفده اولان جامع بنى اميه آنلره منسوبدر بونلرك انقراضندنصكره خلافت عباسيانه انتقال ايلمشدر (اهل خيل وحشم) الخيل جماعة الافراس لا واحد له والفرسان والحشم بفتح الحاء المهملة العبيد والخدم عرب خيل وحشم ديديكى يرده عجم سپه وبهل وترك آت وطون وخدمتكار ديركما سبق ابوسفيانى اهليت مذكوره ايله وصف ايلدى زيرا نفسنده ذوالاقتدار اولديغندن ماعدا بوقدر طوائف عربى دخى استتباع ايدوب آنلرله متقوى اولدى وبورادن خيل ايله جماعت افراس وفرساندن هربرى مراد اولمق جائزدر اولكيسى روميلر استعمالنه وايكنجيسى عجم اصطلاحنه موافقدر وخيلده بالتبعيه تعبيروسائر مراكبك دخولى ظاهردر (دخى خالد بن وليد ايدى وعمرو بن عاص) ايكيسى دخى عظماء قريشدندر نسبلرى عبد منافه منتهى اولور عاصدر عاصى دكلدر نتكيم بعض مواضعده غلطا يائيله كتابت ايدرلر (عكرمه) بكسر العين والراء وسكون الكاف وهو عكرمة بن ابى جهل وابوجهل هو عمرو بن هشام بن المغيرة بن عبد الله بن عمر بن مخزوم وكان ابوجهل يكنى فى الجاهلية بابى الحكم لانهم يزعمون انه عالم ذو حكمة ثم كناه النبى عليه السلام بابى الجهل وغلبت عليه الكنية وكان خال عمر رضى الله عنه كما فى انسان العيون وعكرمة هذا غير عكرمة مولى ابن عباس رضى الله عنهما احدى فقهاء مكة وتابعيها (بدشيم) شيمه نك جمعيدر كسرله طبيعت وخوى معناسنه (لشكر) فارسيدر جرى معناسنه (مير) بك امير معناسنه (خدم) قول وقرول للقجى وخدمتكار وحشم كبى (بله اهل واولاد يله اخص واعم) الاهل خاصة الشئ تنسب اليه ومنه قوله تعالى (ان ابنى من اهلى) واهل الله خاصته وتسمى زوجة الرجل اهله وكذلك اهل البلد واهل الدار واهل الحى فهم خاصته الذين ينسبون اليه فعطف الاولاد من قبيل عطف الخاص على العام لانهم داخلون فى الخاصة الان يراد بها الازواج خاصة وهو الظاهر اخصدن مراد متبوع واعمدن مقصود اتباعدر قالوا اخرج معهم النساء فى الدفوف وفى كلام سبط ابن الجوزى ساروا بالقيان والدفوف والمعازف والخمور والبغايا هذا كلامه (رسول الله ايشتدى ديدى مناعمده بن) مرويدركه قريش مكه ده خروج تدارككنده ايكن فخر عالم صلى الله عليه وسلمك عمى عباس برساعى ايله فخر عالمه نامه كوندروب احوالى اعلام ايلديلر وبعضلر ديمشلركه لشكر قريش ذى طوى نام محله كلدكده خزاعه قبيله سندن برقاچ كمسنه لشكردن مفارقت ايدوب نهانى فخر عالمه كلديلر وقريشك جم غفيرله خروجنى سويلديلر وينه كرى دونديلر وبوخبردنصكره مدينه منوره حراست اولنوب حتى عظماء اصحابدن برنفر فخر عالم صلى الله عليه وسلمك باب سعادتلرينه ملازمت ايليوب كيجه لر صباح اولنجه محافظه ايتديلر (محرره) كمسه قاچز بولنده زحمتدن * صاقنورلر اوبدورى ظلمتدن * ايرميه خار جفا تا اوكله * كورميه ذره قدر محنتدن * منام نوم معناسنه يعنى يقظه نك ضدى وهو فترة طبيعية تحدث فى الانسان بلا اختيار منه قال عليه السلام رأيت البارحة فى منامى خيرا رأيت بقرا تذبح ورأيت فى ذبابة سيفى وهو ذوالفقار ثلما باسكان اللام وهما مصيبتان ورأيت انى ادخلت يدى فى درع حصينة وانى مردف كبشا قالوا ما اولتها يا رسول الله قال اما البقر فناس من اصحابى يقتلون وفى لفظ اولت البقرة بقر يكون فينا واما الثلم الذى رأيت فى سيفى فهو رجل من اهل بيتى واما الدرع الحصينة فالمدينة واما الكبش فانى اقتل كبش القوم اى حاميهم (ديك بوايشده ندم) مقصود مشاوره طريقيله سفر خصوصنى اصحابنه عرض ايتدكارينى بياندر زيرا فخر عالمك عادت كريمه لرى (وشاورهم فى الامر) امرينه امتثالا بومقوله وقايعده صحابه ايله استشاره ايدى (تاويل) طلب ما يؤل اليه الامر وصرفه الى مرجعه

قال

قال الله تعالى حكاية عن يوسف الصديق عليه السلام يا ابت هذا تأويل رؤياى من قبل اى تعبيرها وما يؤل اليه امرها فى الخارج (مصيبت) بلا وزحمت وامر مكروه (الم) مقابل اللذة فالالم ادراك المنافر من حيث انه منافر ومنافر الشئ هو مقابل ما يلايمه وفايدة قيد الحيثية للاحتراز عن ادراك المنافى لا من حيث منافاته فانه ليس بالم واللذة ادراك الملايم من حيث انه ملايم كطعم الحلاوة عند حاسة الذوق والنور عند البصر وحضور المرجو عند القوة الوهمية والامور الماضية عند القوة الحافظة بتذكرها وقيد الحيثية للاحتراز عن ادراك الملايم لا من حيث ملايمته فانه ليس بلذة كالدواء النافع المر فانه ملايم من حيث انه نافع فيكون لذة لا من حيث انه مر (روا) لايق ودرست وجائز معناسنه جائز كورمه ديجك يرده عجم روا مدار ديرلر (ابن سلول) عبد الله بن ابى بن سلول بعضلر ابن سلول فخر عالم صلى الله عليه وسلمه موافقت ايتدى ديمشلر الحاصل اصحابدن نيجه لر دخى فخر عالمك مدينه دن خروجنه ذاهب اولديلر فخر عالم دخى آنلره موافقت ايلدى (محرره) كورديكى واقعه نك حكمنجه * يازيلان چونكه سره كاسه كرك * مقتضاى قضايه ويدى رضا * چقدى اول شاه احد طاغنه دك (احد طاغنه قونديلر چونكيم ايردى قريش) يعنى مكه دن خروج ايدن قريش عسكرى مدينه يه يقين كلدكده احد طاغنه قونديلر (رسول پس قيلوب جمعه يى چكدى طبل وعلم) طبل تركيده تحريف ايدوب طاول ديدكاريدر بريوزلى وايكى يوزلى اولور كما فى القاموس علم سنجقدر وقد سبق تفصيله بورادن طبل ذكرى اتباع ومزاوجه طريقيله درزيرا او عصرده بزم زمانمزده متعارف اولان طبل يوغيدى يعنى جمعه نمازنى قيلوب عصره دك اصحابه مقامه مناسب وعظ وتذكير بيورديلر بعده صلوة عصرى ادا ايدوب سعادتخانه لرينه دخول ايتديلر عمر بن رضى الله عنهما حضراتى كاوب فخر عالمك دابندن صارديلر وبرى برى اوزرينه ايكى جوشن كيدرديلر وذوالفقار نام قليجى قوشتديلر وارقه لرينه سپر قويوب مبارك اللرينه نيزه لرن ويرديلر فخر عالم دخى بواسلوب اوزره سعادتخانه دن بيرون اولوب سكب نام اسبه سوار اولديلر واوچ سنجق عقد اولنوب برى مهاجرينه وبرى اوس وبرى خزرج قبيله سنه تعيين اولندى (محرره) چكديلر سنجغ شربنى همان * اولديلر جانب قريشه روان (چوقال) تركيده رزره ديدكارى دمر حلقه لردن اولان كوملك در (رجوع ايتدى ابن سلول ابكم واعمى واصم) يعنى نطق حقدن لال * وره راستى رؤيتدن ديده كلال واستماع كلام خدا ونصح مصطفى خصوصنده ضعيف الحال وقوى الاختلال اولان ابن سلول كندنه تابع اولنلرله مدينه ايله احد طاغى اراسنده شوط نام محلدن كيرويه دونديلر وچراغ دامن زن كبى بى نور ايمان اولدقلرى جهتدن سونديلر (ثلث واريدى دونديلر قاچديلر هب بله) يعنى هزارتدن اوچيوز مقدارى منافق رجع قهقرى قيلندن اولوب فخر عالم يانده يدى يوز قدر مردان مخاص قالدى (محرره) آتش كارزارى كورد كده صاف دل اولمين يانوب دوتدى دوندى اردن اوكون مخنث اولان (كلديكى يولى اوينه طوتدى (وله) روزميدان جنكدن هركيم دونر) لاشه سينه عاقبت ناغان قونر * يخيه سنده دشمنى ايلرزبون * شيروش شونلركه بى پرواصونر (واروب پس احد طاغنك قاتنه قونديلر يعنى چقدقلرى جمعه كونك اخشامى احد طاغى يانده برموضعه نزول ايدوب بعد الاذان مغربى وعشايى اوراده ادا ايتديلر واللى عدد مسلح كمسنه لر تعيين اولنوب سحر وقتنه دك اطراف عسكرى دور ايدوب محافظه امرن برينه كتورديلر وفخر عالم اول كيجه عالم امثالده كورديلركه ملائكه كرام سيد الشهداء حضرت حمزه يى رضى الله عنه غسل ايدرلردى بو واقعه ايله سابقا كوردكارى رخنه تيغ متعين اولدى وحمزه نك شربت شهادت نوش ايده جكى بلندى اورادن على السحر تحريك قادمه سفر ايدوب ابن سلولك فرار ايتديكى شوط نام محله ايرديلر واورادن جبل احده واصل اولدقده كلبانك محمدى اوريلوب صباح نمازنى قيلديلر (سبت) راحت وقطع معناسنه درطائفه يهود جمعه ايرته سى كون اشغال دنيويه دن انقطاع له مستريح اولمريله اول كونه سبت اطلاق اولندى وقد سبق (صبحدم) دم ساعت معناسنه در يعنى صباح وقتنده (ديدى اللى اوچيه مركز ثابت اولك) مركز قرار ايده جك برمقر كبى وهر نسنه نك وسطى يقال مركز الدائرة وسطها يعنى احد طاغنده دشمنه يقين وارد قلرنده محافظه ايچون هر طرفه برجماعت نصب ايدوب مراصد كوستر ديلروبرجانبه دخى اللى عدد تيرانداز كمسنه تعيين ايدوب عبد الله بن جبيرى اوزرلرينه سردار ايتديلر وبيورديلركه بندن سزه خبر بالغ اولنجه نصب اولنديغكز يرده ثابت قدم اولكز قال عليه السلام لا تفارقوا مكانكم وان رأيتمونا نقتل فلا تغيثونا وارشقوهم بالنبل فان الخيل لا تقبل على النبل انا لن نزال غالبين ما مكثتم مكانكم (اهل صنم) صنم بتدر والفرق بين الوثن والصنم ان الوثن كل ماله جثة معمولة من جواهر الارض او من الخشب والحجارة كصورة الادمى تعمل وتنصب فتعبد والصنم الصورة بلا جثة ومنهم من لم يفرق بينهما واطلقهما على المعنيين (بواوچى صحابه يرندن ايرلدى اودم) آنجق رئيسلرى عبد الله بن جبير وآنكله برقاچ نفر كمسنه ثابت قدم اولوب امر رسوله مخالفتدن احتراز ايتديلر وجمله سى خالد بن الوليد عسكرى اللندن شربت شهادت ايچديلر وبزم جنته دك اوقكبى كتديلر (محرره) اولديلر برلرينى

بكلمه ده دينه درلك * كشى ثابت قدم اولنجه شها بوليه كرلك * آنده يلرته لرينى تيركبى ميدانه * جانلرى ايردى حقه قوس
قضانى چكرلك (شوكت) قال فى القاموس الشوكة السلاح اوحدته ومن القتال شدة بأسه والنكاية فى العدو انتهى
بورادن مراد شدت وعظمت وهيبتدر (مبارز) بهادر معناسنده شايعدر (بروز) اصلنده خروج وظهور معناسنه در يقال
برز بروزا خرج الى البراز اى الفضاء كتبرز وظهر بعد الخفاء وبارز القرن مبارزة برز اليه وهما يتبارزان يعنى ايكى كمسه
جدال ايله ظهور وخروج ايدوب برى برلرينى اولدرمك استسه لر اكا مبارزه اطلاق اولنور بو مقوله بروزه يورك وقوت دل لازم
اولمغله مبارز بهادر و پهلوان معناسنه استعمال اولندى (بهم) بله ديمكدر هم مع معناسنه اداتدر يا آنى تأكيد ايچون
داخل اولمشدر (حرب) صواشمق (بعدذا) صحابه نك پريشان اولمسى كرة اوليده دكل ايدى زيرا مقدم هر برى فوق الحد
جنك عظيم ايدوب وافر نفوس مشركه قتل ايتمشلردى صكره بر بهانه ايله قضاء الهى مقتضاسنجه تارمار اولديلر
وفخر عالم صلى الله عليه وسلم برنده ثابت قدم اولوب الى عباد الله نداسيله زمزمه پرداز ايدى اخى چلبى هدية المهديين
نام كتابده قاضى عبد الله بن المرابط دن نقل ايدركه بركمسنه فخر عالم ايچون بعض غزواتده حاشا منهزم اولدى ديسه
توبه تكليف اولنور ايدر سه فبها ونعم والا قتل اولنور زيرا عرض پيغمبره نقيصه در بوزمانده عوام ناس لسانده بو سوز
جاريدر يعنى نيجه نادان اثناء كلامده پيغمبريمزده احد غزاسنده انهزام واقع اولمش ايدى ديربيلمزكه بو سوز فخر عالم
صلى الله عليه وسلمى نسبت ايتمك حكمنده وجمال عرضنه شين ويرر وجهله درزيرا كندى عصمتندن يقين اوزرينه
اولان اعلم الخلق واشجع الناسك حقنده انهزام متصوردكلدر (لمحرره) آب روى جهاندر عرض نبى * دكمه اول عرضه
مسلمانيسك * بيلديكك بيلمديكك سوزلرى قو * سوله عرفانله انسانيسك (نسم) نسمه نك جمعيدر فتحتين ايله انسان
ونفس معناسنه (يد يكزديدى پس يديسى شهيد اولديلر) يعنى يدى دفعه هركيم كفارى وضربلرينى كيرودوندرسه
اهل جنتدر بيورديلر ويدى دفعه نك هر بريسنده بر صحابى جام اجل نوش ايتديلر اشته دعوالرينه برهان كتورنلرك
حالى وايمانلرينى عيان مرتبه سنه ايرشديرنلرك مآلى بودر زهى جهاد حقانى كه سبب جنت وباعث قربت اولمشدر
اللهم اجعلنا ممن رمى سهما فى سبيل الله وجاهد عدوه وهواه (لمحرره) هركيم اول يارى ديلرسه بولنه قربان ازلور *
آتش عشقنده دائم يانوبن بريان اولور * يوسف كنعانى مصردلده بولمق استين * حضرت يعقوب وش آه ايليوب
كريان اولور * جان بهادركورسكه ديدار يانك حضرتى * وارميدر كاسون شهيد خنجر جانان اولور * بوى كلزارازلدن
پرمشام اولان كوكل * بلبل شوريده وش آغلر سحر نالان اولور * قنغى دلده آچلور حقدن تجلى كالرى * كورمز اول
باد خزانى دائما خندان اولور * دكمه آدم عاشق اولمز دكه عاشق وصل جو * جان وتن بذل ايلمك عشقه بوكون برهان
اولور * ايرمكه باقى حياته اولمدن اولمك كرك * فانى فى الله اولان عاشق اولمدن ويران اولور * وارلغك يوغ ايله حقى عاشق
صادق ايسك * سرحق اهل فنانك قلبنه مهمان اولور (طلحة) بن عثمان بن عمرو بن كعب التيمى القريشى من العشرة
المبشرة اسلم قديما على يد ابى بكر رضى الله عنه وشهد المشاهد ووقى النبى عليه السلام يوم احد بيده فشلت اصبعه وسماه
النبى فى ذلك اليوم طلحة الخير يقال اصابه فيه خمس وسبعون جراحة من طعنة وضربة ورمية قتل فى وقعة الجمل سنة
ست وثلاثين ودفن بالبصرة وله اربع وستون سنة كما فى روضة الخطيب ومن لطائف اسم طلحه انه مونث اللفظ دون المعنى
كحمزة ولذا قالوا ان لم يعلم ان السقط ذكر او انثى سمى باسم يصلح لهما كطلحة وحمزة كما فى عين العلم (زخم) ياره وبره (سقم)
زحمت ومرض يقال فلان سقيم اى مريض بورادن مراد زخم وضربدر (لمحرره) عمرى بركون كبى كادى يكرمى درت
ساعت * اولدى هر ساعته برزخى آنك كفارت (فدى) دالك كسريله عجم استعمالى اوزره درو قد سبق تفصيله فدى بدل
وير مكدر يعنى رسول اللهك يرينه جانمى بدل ويريرم (لمحرره) جان صاقنمق كوزلم اولمدى يول * يولكه بن اولورم سن
صاغ اول * بوندن مقصود (ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة) وفقنجه مال وجانى حق يولنه
بذل دركه ادنى ثمره سى جنت واعلاسى رؤيتدر (لمحرره) جانانه ايرمزسه بو يولده عاشق * بو جهان وجهانى نيلمك كرك *
اول يوزى كورمزسه بو ايلده عاشق * بو چشم كريانى نيلمك كرك * خنجر عشقيله اولمين شهيد * وصلت يارايله ايلمدى عيد
بولمزسه مولادن بركوكل تأييد * بو ميدانده آنى نيلمك كرك * نفسه جهاد ايله فرصت واريكن * حق يولنه چالش قدرت
واريكن * عمل ايت كتاب وسنت واريكن * برقورى عرفانى نيلمك كرك * حق قلبين حق الله كور * يا شهيد اول يا خود
غازى اوله كور * مرد ايسك دعوا كه شاهد بوله كور * مدعى انسانى نيلمك كرك (مصعب) بن عمير رضى الله عنه (ستم)
كوچ جور معناسنه مقصود دشمن طرفندن ايريشن زخمله شهيد اولديغيدر (لمحرره) بردر برجام شهادت ايچوب *
دونديلر حضرت مولادن يكا * بو دنياى دونى عاقبت قويوب * كتديلر فردوس اعلادن يكا * (عبد الله) بن قميئة
كسفينة (فساداتم) بعض نسخه ده اثم ثا مثلثه ايله واقعدركناه وكناهكار اولمق معناسنه بو صورتده واو عاطفه لازمدر

بقم

(بقم) معروف بر قزل آغاجدر هند جانبندن كلور عنده چوق اولور اصلده قاف مشدددر بو مقامده ضرورت ايچون
تخفيف اولنمشدر قال فى القاموس البقم مشددة القاف خشب شجر عظام وورقه كورق اللوز وساقه احمر يصبغ بطبيخه
ويلحم الجراحات ويقطع الدم المنبعث من اى عضو كان ويجفف القروح واصله سم ساعة انتهى يعنى عبد الله بن قميئه
طاشله فخر عالم صلى الله عليه وسلمك يوزين ياروب مبارك ديشن كسرايتمسى سببيله يوزلرى اوزرينه بقم صويى كبى قزل
قان روان اولدى (لمحرره) عدونك يوزينه نه يوزدن بقم * كيم ايتدى يوزن اول كلك چون بقم * قالوا كسر رباعيته اليمنى
السفلى وشق شفته السفلى وكسرت البيضة على رأسه وشج وجهه الشريف وجرحت وجنتاه بسبب دخول حلقتين
من المغفر فى وجنته بضربة ابن قميئة لعنه الله تعالى كما فى انسان العيون (بعدذا) احد وقعه سنده فخر عالمه دست درازلق
ايدن زاغان دهرك جمله سى چنك ربوده شاهين قضا اولدى مكر امام زهرينك جدى عبد الله بن شهاب كه شفاعت ايماننه
ورطه هلاكدن نجات بولدى مذكور ابن قميئه كه وقعه سالفه ده فخر عالمه سل سيف ايتمش وحاشا طاش آتمش ايدى الجزاء
من جنس العمل فحواسنجه بعد الوقعه طاغده كوسفندلرى يانته وارد قده بر قوچ آنى بو نوزى ايله بركردن آشغه اتدى
اورادن دامن كوهه وارنجه سنك برزده پاره پاره اولوب جانى جهنمه كتدى (لمحرره) طاش اتدى چونكه اول فخر جهانه
كردن دوشدى پاره پاره اولدى * اونورى كورمدى كوراولدى آخر * دوشوب نارة جزاسن جمله بولدى * عقد عبرده
منضود وكتب سيرده مسرود اولان اخبار صحيحه دندركه روز احد ابى بن خلف نام تنك سلف ميان قريشدن عتو
واستكبارله ميدان معركه يه كلوب ابن محمد لا نجوت ان نجا مقاله سيله زمزمه پرداز اولدقده فخر عالم دخى اصحابدن برينك
الندن حربه سن آلوب قوت بازوى نبوتله كردن سپوزابى مطعون اولدقده اوضربدن سرف ديدكلرى موضعده هلاك
اولدى (لمحرره) حربه ايله آنى نبى يقدى) سوزنى حق بوغازنه طقدى (ايتديكى لاف ايچون سرحربه) بوغازندن قفاسنه
چقدى * مرويدركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم (يد الله فوق ايديهم) سرينه مظهر اولان يد قوت اثرلريله مدة العمر ذكر
اولنان ابى لعيندن غيرى كمسه قتل ايتمديلر زيرا قتل ايتمك دكل بلكه سر دست وزبانله كمسه يه طوقنمق بيله نشئه لرنده
مودع اولان عموم رحمت وشمول رأفته مخالفدر انكيچون حديثده كلمشدر اشتد غضب الله على رجل قتله رسول الله
فى سبيل الله اى لان الانبياء عليهم السلام مأمورون باللطف والشفقة على عباد الله فما يحمل الواحد منهم على قتل
شخص الا بامر عظيم ورسول الله صلى الله عليه وسلم اكملهم لطفا ورفقا بعباد الله واحترز بقوله فى سبيل الله عمن يقتله
حدا او قصاصا لان من يقتله رسول الله فى سبيل الله كان قاصدا قتله عليه السلام وقد اتفق ذلك لابى بن خلف لعنه الله
كما فى السيرة الحلبية بوندن منفهم اولوركه ابى بن خلف عتو واستكبار وفسادنه دوقوت اصرارده ابو جهل وامثالنك
فوقنده ايدى زيرا حين مبارزه ده مقابلنك فوق المحوظ اولان كمالى آنك زياده نقصان وسوء حالنى ناطقدر رفافهم جدا
لمحرره) رحمة للعالمين ايكن اوشاه * ايلدى قتل ابى بن خلف * بو اشارت بلدرركيم كلمدى * چون ابى بن خلف بر ناخلف
(سلم) سلامت معناسنه در (كعب) بن مالك رضى الله عنه واما كعب الاحبار فهو تابعى (رقم) نشان معناسنه در
يعنى مبارك كوزلرينك نورى ظاهر اولوردى وضياسى كوزلره بللوردى قال كعب عرفت عيناه تزهران اى تضيئان
وتتوقدان من تحت المغفر وهو ما يجعل على الرأس من الزرد فناديت باعلى صوتى يا معشر المسلمين ابشروا هذا رسول الله
فاشار الى ان انصت (معشر) كمسكن الجماعة سميت به لبلوغها غاية الكثرة فان العشر هو العدد الكامل الكثير الذى
لا عدد بعده الا بتركيبه بما فيه من الآحاد فتقول احد عشر واثنا عشر فاذا قيل معشر فكانه قيل محل العشر الذى
هو الكثرة الكاملة وقال ابن الشيخ فى سورة الانعام (المعشر الجماعة التى تضبطهم جهة واحدة وحصل بينهم معاشرة
ومخالطة ويجمع على معاشر (مغتنم) معنا ده رسول اللهه صفتدر يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم غنيمت حيات ايله
مغتنمدر (همم) همتك جمعيدر قصد ايتمك معناسنه يعنى صحابه رضى الله عنهم بربر فخر عالم خدمت ونصرتنه قصد
ايلديلر وسمت رسوله توجه قيلمديلر (دم) عربيدر قان معناسنه لما جرح وجه رسول الله صلى الله عليه وسلم صار الدم
يسيل على وجهه الشريف وجعل عليه السلام يمسح الدم وفى لفظ ينشف دمه وهو يقول كيف يفلح قوم خضبوا وجه
نبيهم وهو يدعوهم الى ربهم (لمحرره) اى كوكل عشقك جفاسى چوقدرر * قيل تحمل يار الندن اغلمه * ابتلاى يارە
غايت بوقدرر * قيل تحمل يار الندن آغلمه * كورنيجه كلچهرهٔ فخر جهان * سنك جوريله بويانديآل قان * ساكده
طاش آتسلر صبر ايت همان * قيل تحمل يار الندن آغلمه * حضرتنه روز احد كورنديلر * اورديلر دنداننى كسر ايتديلر
دوست اوانلر بويله كلوب كتديلر * قيل تحمل يار الندن آغلمه * آغلر يسك جانكه اغلايى كور * داغلر يسك جانكى
داغلايى كور * وارشكايتدن دلك بغلايى كور * قيل تحمل يار الندن آغلمه * طالبيسك كيرحقك ديدارنه * صوكبى
باش اوربلا طاشلارنه * اول هدف حق قضا اوقلارنه * قيل تحمل يار الندن آغلمه * (عدم) العدم هنا بمعنى الفناء

وهو ساب الوجود لاحقا (لعنت) يكى وجهله دريسى الله تعالينك رحمتندن طرددركه كافره مخصوصدر وبريسى دخى
درجهٔ ابرار ومقام صالحيندن ابعاددر (المحتكر ملعون) حديثنده اولان لعنت بوكا محمولدر زيرا اهل سنت قتنده مؤمن
اولان ارتكاب كبائر ايله ايماندن چقمز قال عليه السلام لا يكون المؤمن طعانا ولا لعانا يعنى مؤمن اولان كسه نك
عرضنه طعن ايتمزوبر فرده لعنت ايتمز پس افراد امتك شاننه لايق اولمين طعن ولعن شان پيغمبره نيجه دوشرزيرا لعنتك
مقتضاسى كفروهلاكدر پيغمبر ايسه خلقى ايمانه دعوته وايمان ايله احيا ايچون كلشدر انكيچون بيوررلر اللهم اهد قومى
فانهم لا يعلمون اى الحق والاهتداء اليه كما يفهم من كلام صاحب المحمدية (وفى المثنوى (ناحمولى انبيا از امر دان) يعنى
انبيا عليهم السلامك بعض مواضعده عدم تحملارينى امر حقدن بيل (ورنه حمالست بدراحلمشان) يوخسه آنلرك حلمى
حمال بددر يعنى خامان دهرك نا پخته ارضاعنه تحمل ايتمك آنلرك شاننددر زيرا صبر وحلملرى غالبدر مكر كيم برماده ده
تحملك خلافنه امر الهى اوله بناء على ذلك دست وزبانلرندن قهره متعلق نه ظهور بوله الحاصل انبيا وكمل اوليا
امر حقله دائرلردر فرمان الهى نيجه وارد اولورسه اكا كوره حركت ايدرلر بو سرى بيلمينلر آنلردن عقله مخالف نسنه نك
صدورنى كوردكده حاشا نفسه حمل ايدرلر واعتراضه دوشوب آنلرك وساطتيله اولاجق فيضدن محروم اولورلر (طبع را
كشتند درحمل بدى) انبيا عليهم السلام خلقك بد ايشلرينه تحمل ايتمكده طبع ونفسى اولدرديلر يعنى طبع ونفسلك
آثارى بالكليه آنلردن مضمحل اولشدر بده تحمل ايتمك ايسه مقتضاى طبع ونفسدندر پس انلر كيم طبع ونفسى
رياضت ومجاهده ايله كنديلرينه مسخر ايتديلر صبر وتسليم كوستروب تحمل يولنه كنديلر (ناحولى كربود هست ايزدى
ناحوللق اكر اولورسه ايزده منسوبدر يعنى امر حقله در امر حقله اولان ناحوللق ايسه عين حقيقت ومحض حكمتدر
قال تعالى (لا يسئل عما يفعل وهم يسئلون) بو كلام شريفده اشارت واردركه حقه واصل اولنلرك ايشندن سؤال اولنمز
اما انلر كندى رتبه لرندن دون اولنلرك ايشندن سؤال ايدرلر زيرا علويات سفلياتك حاكميدر اى ظاهرا وباطنا فافهم
(اى سليمان درميان زاغ وباز) اى سليمان قارغه وطوغان ارا سنده (حلم حق شو باهمه مرغان بساز) حلم حقله متصف
اولوب جمله قوشلرله خوش اول يعنى سليمانلغك مقتضاسى بودركه اكا مسخر اولان مرغانك جمله سنه لطف له معامله
ايده زاغ وبازك ما بينى فرق ايتميه پس معنى سليمانى دخى زاغ وباز حكمنده اولان اهل شرك واهل ايمانه حلم ودعا ايله برابر
معامله ايدر زيرا هر داعى الى الله اولانك قومى كنديسنك اعضا وقواسى كبيدر پس كسه كنديسنك ضرورتسز اعضا
وقواسنك تلف اولديغن استمز يعنى مكر چورك دندان اوله كه آنك علاجى اخراجدر فافهم (اى دوصد بلقيس حكمت را
زبون * كه اهد قومى انهم لا يعلمون) اى سليمان ايكيوز يعنى نيجه بلقيس سنك حكمكه زبون اولمشدر نتكيم بو معنايه
اللهم اهد قومى فانهم لا يعلمون مقاله سى دلالت ايدر مقصود اولوا العزم اولنلرى خصوصا فخر عالم صلى الله عليه وسلمى
صبر وتحمل ايله مدح وثنادر الحاصل انبيا وكمل اوليا اذن حق اولمدقجه كسه يه لعنت وبددعا ايتمزلر بلكه دائما امر حقه
منتظر اولورلر (لمحرره) اسمز يسه صباى چين سحرى * باغده جنبشه كلمز بيراق * اغزنى خيره آچين كشينك * ايكى
عالمده باشنه طبراق (كم) فارسيدر اكسك معناسنه مقابلى بيشدركه ارتق ديمكدر مجازا آز نسنه يه ده كم ديرلر نتكيم واقعدر
بيت رحمى بحال ما نكنى زان سبب كه تو) امثال اين شكسته دلان كم نديدهٔ (سم) زهر قاتلدر سندا قليمنده هلاهل شهرنده
بتر بردورلى زهر واردركه انسان وحيوان آنى يديكى ساعت هلاك اولور آنكيچون نسبت ايدوب زهر قاتل وسم هلاهل
ديرلر قالوا السم فى الدرجة الرابعة من الضرر وهى مرتبة الافساد والاهلاك فيحرم اكله وابكاله لاحد من المخلوقين
الا ان يكون مستحقا للقتل ذكر فى باب القتل فى جنايات الخانية لو سقاه سما حتى مات فهو على وجهين ان دفع اليه
السم حتى اكل ولم يعلم به فمات فلا قصاص فيه ولا دية ويحبس ويعزر ولو اوجر ايجارا يجب الدية على عاقلته وان دفع اليه
شربة فيها سم فشربه ومات لا يجب الدية لانه شرب باختياره الا ان الدافع خدعه فلا يجب فيه الا التعزير والاستغفار
(تجانى) شكر وصلكه هجران آغوسندن قاتمه * يوخسه اول شربتله اى نيجه سلطان ازيلور (لمحرره) نه افلاكك قضاى
زهرناكى * طقوز طاسدن بكن آغو كبيدر * شونك كيم لذت غم واردلنده * اكا آغو برابجم صو كبيدر (حكم) حاء
مهمله نك كسريله حكمتك جمعيدر الحكمة اصابة الحق باللسان واصابة الفكر بالجنان واصابة الحركة بالاركان
وان تكلم تكلم بحكمة وان تفكر تفكر بحكمة وان تحرك تحرك بحكمة كذا فى التأويلات النجمية يعنى فخر عالم صلى الله
عليه وسلمك كمالنه مناسب اولان بودركه عفوله ودعاء خير له معامله ايليه زيرا آنك هر حالى حكمتدر عفو ودعا دخى
حكمتندر فافهم (الهى) اى نبى مقدم دركاه * وى رسول مكرم الله * كلمدى انبيا كروهنده * ذات پاكك كبى شفاعتكاه
برنكاهكله عفو اولور جمله) امتكدن خطا وجرم كناه) سنسن اول خلق عظيم اسى نبى (كه اولدى اخلاقنه الله كواه) قانله
ايتدى يكاغلك كارنك * طاش آتوب سكا نيجه بختى سياه * كسر ايدوب روز احد دندانك * بونجه افواهه دوشر ديلر آه

بوقدر كرهك كوروب جورن * اهد قومى ديدك اودم اى شاه * الن آلدك اود شمنك آخر * كه سنك قازمشيدى
يولكه چاه * سكا مؤمن اولنلره مولى * ايكى عالمده ويردى عالى جاه * حق * مجرمه ترحم قيل * ايله لطفكله اول
فقيره نكاه (حمزه هر بار جوقه كيم يورويدى) جوقه جماعت ناس معناسنه كما قال فى القاموس الجوقة الجماعة منا
انتهى بو كلامدن مقصود حضرت حمزه رضى الله عنهك شجاعتنى بيان وشهادتنى نقله تمهيددر وكان حمزة رضى الله عنه
يقاتل بين يدى رسول الله صلى الله عليه وسلم بسيفين ويقول انا اسد الله وقتل من كفار قريش يوم احد ثلثة وعشرين
رجلا (لمحرره) شير نر ايدى حضرت حمزه * حمله اتسه بوزردى هب صفى * النه آلسه سيفنى يوريسه * طو تمز اولوردى
دشمنك كفى (وحشى) جبير بن مطعم بن عدى بن نوفلك عبد مملوكى ايدى مقدما بدر وقعه سنده جبيرك عمى طعيمة
ابن عدى قتل اولنمغله وحشى يه اكر عمم طعيمه يرينه محمدك عمى حمزه يى قتل ايده بيلورسك آزاد اول ديدى وحشى دخى
بو هوسله احد كونى معركه يه حاضر اولوب حربه سن حضرت حمزه اوزرينه اتدقده تحت السره سنه راست كلوب اوز خمله
وداع عالم فانى قيلدى صكره وحشى اسلامه كلوب يمامه ده ادعاء نبوت ايدن مسيلمهٔ كذابى قتل ايلدى (غلام)
فارسيده قول وعربيده اوغلان معناسنه دريعنى حر الاصله شاملدر قال فى الاشباه هو جنين ما دام فى بطن امه
فاذا انفصل ذكرا فصبى ويسمى رجلا كما فى آية الميراث الى البلوغ فغلام الى تسع عشر فشاب الى اربع وثلاثين فكهل
الى احد وخمسين فشيخ الى آخر عمره هذا فى اللغة وفى الشرع يسمى غلاما الى البلوغ وبعده شابا وفتى الى ثلاثين فكهل
الى خمسين فشيخ (ظلام) فتحله كيجه اولنده اولان قرا كولغه ديرلر ومطلقا ظلمتده دخى استعمال اولنور وقال فى القاموس
الظلمة بالضم وبضمتين والظلماء والظلام ذهاب النور انتهى وضبط الظلام فى الاخترى بالضم بمعنى الظلمة مطلقا بو كلامده
وحشى يى حبشى اولديغى جهتدن ظلمته تشبيه واردر (طالعى مسعود ايدى كند وسعيد) طالع كوكب معناسنه در
مسعود منحوسك مقابليدر معلوم اوله كه كيجه وكوندز يكرمى درت ساعتدر هر ساعت كواكب سبعهٔ سياره دن
برينه متعلقدر هر مولودكه برساعتده طوغر اول ساعتك كوكبنه كوكب ولادت ديرلر مقتضاسى نه ايسه مولودده
اول حال ظهور ايدر مثلا برساعتك كوكبى زهره يلدزى اولسه اول ساعتده طوغان ولد اهل عشرت ومائل چنك
وساز اولور وبرساعتك كوكبى مشترى يلدزى اولسه اول ساعتده طوغان ولد اهل صلاح ومائل زهد وتقوى اولور
آنكيچون فخر عالم صلى الله عليه وسلمك ولادتى وقتنده ادوار افلاك عرشك دورنه رجوع ايدوب بردور كايده مشترى
ساعتنده فخر عالم عالم شهودى تشريف ايتديلر نتكيم بو قرورده مفصلا بيان اولندى (فى سبيل الله شهيد اولدى شهيد)
فى سبيل الله حقه ورضاسنه موصل اولان جهاد يولنده ديمكدر بو معنايه موصل اولان سائر اسباب دخى بو يله در تصدق
وتلاوت وامثالى كبى (بعد ذا) فخر عالم صلى الله عليه وسلم حمزه نك شهادتنه مطلع اولدقده آتش حسرتله سوزان ودرد
فراقله كريان اولوب يتمش تكبيرله وياخود يتمش دفعه نمازن قيلديلر كما فى تفسير التبيان مرويدركه فخر عالم مدينه يه
عود تلرنده حمزه نك اهل بيتنه طعام كوترك زيرا آنلر مصيبته مشغوللردر بيوردبلر حالا بو زمانه ده دخى مصيبت زده
اولنلره طعام احضار ايتدكلرى آندن قالمشدر (لمحرره) ياس وماتم ايلديلر حمزه يه) آغلديلر مؤمنين ومؤمنات) مرثيه لر
سويلديلر حمزه يه * اكلديلر مؤمنين ومؤمنات * كورديلر عم رسولى اولزمان * كه ايلمش اللهنه تسليم جان * جانلرن
نار فراقيله همان * داغلديلر مؤمنين ومؤمنات * كورديلركيم دوشمش اول يوزى صولو * طاشديلر دريا كبى دلدن
قو * دوكديلر كوز ياشلرن مانند جو * چغلديلر مؤمنين ومؤمنات * چون شهيد اولدى جناب حمزه آه * حق يا مولا يه
طوغرى طوتدى راه * ايتدى آينله تسلى اول آله * دكلديلر مؤمنين ومؤمنات (ادبار) آردنه كتمك وآردنه دونمك
اقبالك ضديدر * بو سوزى ايدرايكن تأويل اكا) يعنى فخر عالمه فرارلرينك وجهن بيان وتفسير ايدركن جبريل امين وحى
الهى كتوردى قال الله تعالى (وما محمد الا رسول) محمد آنجق رسالت اوزرينه مقصوردر هلاكدن تبرى يه تعدى
ايتمز (قد خلت من قبله الرسل) تحقيق آندن مقدم كلان رسل يا موتله يا قتلله كچدى محمد دخى بو ايكى امرك بريله كچسه
كركدر (افان مات) آيا اكر محمد فوت اولورسه (اوقتل) ياخود قتل اولنورسه يعنى اسبابدن برسببله وياخود بى سبب
هلاك اولورسه (انقلبتم على اعقابكم) سز اوكجه لريكز اوزرينه دونرميسكز يا ترك جهاد ويا ارتداد ايله يعنى سزدن بو انقلاب
منكردر (ومن ينقلب على عقبيه) وهر كيم ذكر اولنان ايكى وجهك بريله كرى دونرسه (فلن يضر الله شيأ) پس انقلابيله
البته خدايه برزيان ايرشدرمز زيرا آنك اوزرينه مضار ومنافعك ورودى روا دكلدر (وسيجزى الله الشاكرين) وعن قريب
خدا سپاسدار اولنلره حسن جزا ويرر بو آيت شريفه ده اشارت واردركه ايمان تقليدى به حقيقتده اعتبار يوقدر يعنى
برمقلدك ايمانى والدينه ويا استاده ويا اهل بلده تقليد ايله اولسه شويله كه قلبنه حقيقت ايمان دخول ايتمسه وصدرى
نور اسلام له منشرح اولمسه آنك ايمانى مقلديه اولان اسباب مذكوره نك انعداميله منعدم اولوريعنى موتله بو اسبابدن

منقطع اولسه سؤال ملكينه جوابدن عاجز اولور پس كشى ايمان تقليديسن ايمان تحقيقى يه ايرشدرملك لازمدر يعنى
اولا دليل و برهان اهلى اولوب بعده كشف وعيانه وصول كركدر (واعلم ان التقليد قبول قول الغير بلا دليل وهو جائز
فى الفروع والعمليات ولا يجوز فى اصول الدين والاعتقاديات بل لابد من النظر والاستدلال لكن ايمان المقلد صحيح
عند الحنفية والظاهرية وهو الذى اعتقد جميع ما وجب عليه من حدوث العالم ووجود الصانع وصفاته وارسال الرسل
وما جاؤا به حقا من غير دليل لان النبى عليه السلام قبل ايمان الاعراب والصبيان والنسوان والعبيد والاماء من غير تعليم
الدليل ولكنه يأثم بترك النظر والاستدلال لوجوبه وقال فى فصل الخطاب من نشأ فى بلاد المسلمين وسبح الله عند رؤية
صنايعه فهو خارج عن حد التقليد انتهى اى لانه اثبات المؤثر بالاثر والاستدلال به عليه فعلى هذا فالمقلد فى هذا الزمان
نادر كما ذهب اليه البعض من العلماء (لمحرره) كلسون برى ايمان حقيقى دلينلر* كلسون برى قرآن حقيقى دلينلر*
تقليدقوسون كشف وشهود استين آدم* باقسون حقه برهان حقيقى دلينلر* جان كوزلرن آچسون بوكون انوار جماله
هر لحظه ده سيران حقيقى دلينلر* بو جان وجهان قيدنه دوشمز بو جهانده* جان ودله جانان حقيقى دلينلر* هر وارى
خدا اولنه بذل ايلدى آخر* حقدن دله احسان حقيقى دلينلر* هردم دلى توحيد ايله ايلر تروتازه* جانه كل خندان
حقيقى دلينلر* نفسيله جهاد ايتمكه برخلوته كيرسون* كرمز دايسه ميدان حقيقى دلينلر* قو للقده قصور ايتمدى
اصلا كيجه كوندز* دل تختنه سلطان حقيقى دلينلر* انسان حقيقيده درعرفان حقيقى* انسان بولور عرفان
حقيقى دلينلر* حق بو مجاز عالمى برقطره كيبيدر* قودى آنى عمان حقيقى دلينلر (قتل) هو فعل يحصل به زهوق الروح
اى خروجه من البدن (فى الحراب) محاربه ده يعنى صواشده (انقلاب) الفرق بين الانقلاب وبين الرجوع والانصراف
ان الانقلاب هو الرجوع والانصراف مع زيادة معنى الوصول والاستيلاء كذا فى الارشاد (فوق الجبل) احد طاغى
اوستنه والجبل محركة كل وتد للارض عظم وطال فان انفرد فاكمة اوقنة (ديديكم اعل هبل اعل هبل) وفى انسان
العيون قال ابو سفيان اعل هبل اى اظهر دينك اوزدعلوا هبل عقيقدن انسان صورتنده بربت ايدى كيم عمرو بن لحى
آنى ارض بلقادن كتوروب حضرت كعبه ايچنه نصب ايتمش ايدى ديمشلردركه ابتدادين ابراهيم عليه السلامى تغيير
ايدن مذكور عمرو دركه قريشدن بشيوز ييل مقدم كلمشدر واوچيوز قرق سنه معمر اولمشدر آندن اول كعبه ده بت
يوغيدى ابتدا مذكور بتى كتوروب خلقى عبادت اصنامه دعوت ايلدى مطاع اولديغى جهتدن خلق دخى اكا متابعت
ايدوب بت پرست اولديلر وكتدكجه اصنامى چوغالدوب كعبه نك داخل وخارجنى طولدردبلر (زبره دولاب كيبى دور
ايلر غزا) قال الله تعالى (وتلك الايام نداولها بين الناس) وفى المثل الحرب سجال بو كلامده حربى مساجله يه تشبيه واردر
يعنى برقيونك باشنه استقا ايچون مجتمع اولان كمسنه لرمناوبه ايله نيجه صو چكوب دلو كاه برينه وكاه برينه دخى دكرسه
حرب دخى بويله دريعنى بركره له وبركره عليه ايچون اولور فيوما لنا ويوما علينا* ويوما نساء ويوما نسر (امر قيلديكم
عمرو يردى (جواب) قال عليه السلام قم يا عمر فاجبه فقل الله اعلى واجل لا سواء قتلانا فى الجنة وقتلاكم فى النار ثم قال
ابو سفيان ان لنا العزى ولا عزى لكم فقال عليه السلام الله مولانا ولا مولى لكم (اعلى واجل) يعنى الله تعالى جله دن
عالى واولو درفكيف هبل نام بتدن وغير اصنامدن الحاصل علو وجلال اللهكدر غيريك دكلدر پس هبلى علو ايله وصف
ايتمك نادانلقدر نتاشيدر زيرا بو دفعه سزلك طرفكزده ظهور ايدن استدراج حكمت محضه ايله در بو خصوصده هبلك
صنعى يوقدر زيرا جماددر (عز) اى قهر ولم يقهر اى كان قاهر الامقهور الكونه هو القاهر فوق عباده (وجل) اى خلق
الاشياء العظيمة المستدل بها عليه لان فعل الجليل جليل اوتناهى فى الجلالة وعظم القدر (بعدذا) تفسير كبيرده كاوركه
كفاره كوره نصرت يوقدر زيرا نصرت برمنصب شريفدركه مؤمنلردن غيره ويرلمز پس استيلا كفار طرفندن اولسه آنلرك
حالنه استدراج ومؤمنلر حالنه تشديد محنت دينلور واهل ايمان جانبندن اولسه آنلره كوره نصرت وكفاره كوره هزيمت
دينلور (مصرع) منصب نصرته ايرمز مكر ايمان اهلى (سواء) برابر ديمكدر ديمشلردركه بدر وقعه سنده صناديد عربدن
يتمشى مقتول ويتمشى دخى اسير اولمش ايدى احد وقعه سنده دخى اهل ايماندن يتمش نفر شهيد ويتمش نفر دخى مأخوذ
اولديلر وليكن بو تسويه صوريه دن تسويه معنويه لازم كلمز زيرا شهدانك مقامى فردوس اعلا وكشتكان كفارك مقرى
دوزخ پربلادر فلا سواء (لمحرره) اوچدى فردوس برينه شهدا* كتدى قعر جهنمه اعداء* خرقى درت اولمغله ايكيسنك
بردكل مؤمن وكافر جدا (ثواب) اسم من الاثابة يقال ثاب الرجل يثوب اذا رجع بعد ذهابه والمرء يرجع الى ما عداله
من ثواب طاعته او من التثويب وكلاهما الجزاء فى الخير والشر الا ان الاستعمال فى الخير اكثر (عذاب) العذاب والعقاب
الايجاع الشديد (لمحرره) كيجه لرده يا نيجق شمع قبور شهدا* عرش اعلايه ايرر پرتو نور شهدا* مسك وعنبر وقراول
مقبره دن هر شب وروز* ايلسك بردم فرخده مرور شهدا* دملريله بيله دفن اولديغى بو كيم اودملك* مسك اوله رايحه سى

وقت

وقت نشور شهدا* هر برى سندس نوله صبا النور جنتده* كرچه بركهنه كفن اولدى ستور شهدا* آنلره ماتم ايدر خلق
جهان اما كيم* قوربلور اولديكى كون سور سرور شهدا* دم نزعه ايديجك حاضر اولور بو نجه ملك* يوقدر كمسه ده
هيچ ذوق وحضور شهدا* جنتى غيريلرك درله ياقوت اولمجق* نوردن بخش اولنور جمله قصور شهدا* ويريلور هر كسك
اعمالنه وزنيله ثواب* بيحساب عرض اولنور آنده اجور شهدا* قنده استرسه جنان ايچره خرامان كزر* اهل برزخ
ايده مز بويله سيور شهدا* مظهر سربقادر چوريمز تنلرى هيچ* كورمز اكسلكى اى حقى بدور شهدا (ذوالفقار)
بالفتح سيف العاص بن منبه قتل يوم بدر كافرا فصار الى النبى عليه السلام ثم صار الى على رضى الله عنه كما فى القاموس
(وكان اولادعلى رضى الله عنه يتوارثونه حتى وقع الى آل بنى عباس رضى الله عنه وهو سيف منبه بن الحجاج وكان صفى
رسول الله فى غزوة بنى المصطلق وقيل فى غزوة بدر وقيل اهدت بلقيس الى سليمان بن داود عليهما السلام سبعة اسياف
احدها ذوالفقار ثم صار لرسول الله كما فى روضة الخطيب* وقال فى انسان العيون كان فى وسطه مثل فقرات الظهر
غنمه عليه السلام يوم بدر كان للعاص بن وائل قتل يوم بدر كافرا وكان قائمته وقبيعته وحلقته وعلاقته فضة وكان
لا يفارقه عليه السلام فى حرب من الحروب ويقال ان اصله من حديدة وجدت مدفونة عند الكعبة من دفن جرهم
وغيرهم (لمحرره) دلدلينه سوار اولوب اول شاه* ذوالفقارك اله آلدى ناكاه* سراعدانى يارمغه كيديجك*
ديديلر جمله ياريجك الله (پايمال) اصلده آياق آلتنده اولمش وسورتنمش ديمكدر بوراده خوار وذليل ايلمكدن كنايه در
(فوج) جماعت (موج) دكزچالقنمسى عربيدر بوراده تشبيه طريقيله در (سعد بن ابى وقاص) من العشرة المبشرة رضى
الله عنه رمى يوم احد الف سهم ما منها سهم الا ورسول الله صلى الله عليه وسلم يقول له ارم فداك ابى وامى ففداه فى ذلك
اليوم الف مرة وكان مستجاب الدعوة بدعاء النبى عليه وكان عليه السلام يفتخر بسعد فيقول هذا سعد خالى فليرنى امرء
خاله لان سعدا رضى الله عنه كان من بنى زهرة وكانت ام النبى عليه السلام منهم ولما كف بصره رضى الله عنه قيل له لم لا
دعوت الله سبحانه ان يرد عليك بصرك فقال قضاء الله تعالى احب الى من بصرى ولما حضرته الوفاة دعى بخلق جبة
من صوف فقال كفنونى فيها فانى كنت لقيت فيها المشركين يوم بدر وانما كنت اخبؤها لهذا وبمثل هذا التبرك ورد الاثار
وانما ينفع لاهل الاعتقاد دون اهل العناد اذ الاعتقاد اصل الاصول وسبب الوصول الى كل مأمول (براق) مبالغه برق
اوريجى يعنى يلدرايجى يقال برق السيف برقا اى تلألأ (لطيف تر) ترادات افعل تفضيلدر يعنى زياده لطيف (بعدذا
سعدك ملكينى رؤيتى لطافت روحانيتدندر زيرا يقظه ده حاصل اولان مكاشفاتدندر ديمشلردركه حق اوزرينه اولان
جهاده جبريل وسائر ملكلر الى يوم القيام حاضر اولورلر (لمحرره) عدل ودادا يلسه سلطان زمان* اولور عدلى آنك دله
درمان) عدله چكسه تجنكه قليجى) جان ويرر دشمنه عداوت قليجى) عدلنك يوزى صو يينه آنك) كسلور عرقى جمله اعدانك
نره يه قيلسه توجه سردار)* عدله دشمنه اولور برطار* اكرايلرسه ذره ظلمه نكاه* طوتلور بختى هميشه چون ماه*
اوغره سزدائره سينه جبريل* مركز غمده قالور خوار وذليل* سنجغى سرنكون اولور آخر* عسكرى غرق خون اولور
آخر* (درت نفر) حمزه* مصعب* عبدالله بن جحش شماس بن عثمان* رضى الله تعالى عنهم (تا شهادت رتبى نقص
اولميه) يعنى شهيدلك مرتبه سى اكسلميه بلكه كمال وتمام اوزره اوله قال فى الفقه ويغسل ان قتل فى المصر ولم يعلم انه قتل
عمدا او ظلما وكذا ان ارتث بان اكل او شرب لانه نال مرافق الحيوة فخف عليه اثر الظلم فلم يبق فى معنى شهداء احد فانهم
ما تواعطاشا والكاس تدار عليهم خوفا عن نقص الشهادة (قانلريله دفن ايدلك بومك ديدى) ظاهر كلام مشعردركه
غسل اولنمدقلرى كبى نمازلرى دخى قيلنميوب همان شويله دفن اولنديلر نتكيم بعض رواياتده كلمشدر فاما اصح
اولان بو دركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم شهداء احده كذا ايتدكارنده اوزرلرنده حديد وجلودن متعلق اولان ثيابى نزعله
امر ايدوب ابتدا حضرت حمزه نك درت تكبيرله نمازن قيلديلر بعده سائر شهدانى واحد بعد واحد حمزه نك يانته
كتوردوب هر بريسيله حمزه يه مكرر نماز قيلديلر آندندركه اول كون حضرت حمزه يه يتمش نماز قيلندى ديمشلر زيرا عند
الجمهور عدد شهدا يتمشدر وبعضلر ديمشلركه ايكى اوچ نفر كمسنه بركفنله صاريلوب اونرا اونر نمازلرين قيلديلر وايكيشر
اوچر برقبره دفن ايلديلر وصار صلى الله عليه وسلم يقول احفروا واوسعوا واعمقوا وكان يقول انظروا اكثرهؤلاء جمعا
اى حفظا للقرآن فقدموا فى القبر اى فى اللحد ولما اشرف عليه السلام على قتلى احد قال انا شهيد على هؤلاء وما من جرح
يجرح فى الله الا والله يبعثه يوم القيامة بدم جرحه واللون لون الدم والريح ريح المسك (بعدذا) شهداء حقنده اخبار
كثيره وارد اولمشدر بعض رواياتده ارواح شهداء يشل قوش صورتيله تمثل ايدوب جنتده مراد اولنان محله پرواز ايدرلر
وعيش وتنعمدنصكره عرش اعلاده متعين اولان آشيانه لرينه كيدرلرديلمشدر وبعض رواياتده يشل قوشلر حواصلنده
اولورلر بو مصر حدرمحكيدركه شيخ عمر بن الفارض قدس سره حضرتلرى اولياء اللهدن برينك جنازه سنه حاضر اولوب

نمازین قیلدقده کوردیلرکه جوتمام مرغان سبزله مالامال اولدی وبوجمله دن برطیر کبیر کلوب اول ولینک جسدینی ابتلاع
ایدوب عالم علویدن مقامنه پرواز ایلدی شیخ مذکور بوحاله تعجب ایدرکن برندان اولدقده ملاء اعلادن ولی مشار الیهک
نمازنه حاضر اولنلردن بری بیوردیکه لا تعجب فان ارواح الشهداء فی حواصل طیور خضر ترعی فی الجنة بعض علما
قتنده بوندن مراد بودرکه الله تعالی ارواح شهدا ایچون کل طیور خلق ایدوب آنکله لذائذ حسیه دن مشتهالرینه نائل
اولورلر کما قال الله تعالی (احیاء عند ربهم یرزقون) ولیکن بعضلر بونی مذهب اهل تناسخدر دیمشدر بوفقیره لایح
اولان بودرکه تناسخ نشئهٔ دنیویه یه کوره دربرزخه کوره دکلدر زیرا برزخ آخرتدندر آخرتده ایسه جمیع اعمال تمثل ایتسه
کرکدر نتکیم آیات واحادیث بومعنایی ناطقدر پس اعمال اعراض ایکن صور مناسبه ایله تصور ایدیجک اجساد وارواح
خود جواهر مقوله سیدر آنک تمثلی طریق اولی ایله در بومقامک بحسب الذوق تفصیلی بودرکه شهدا ایکیدر بری شهداء
سیوف وبری شهداء محبتدر بو ایکی فرقه نک مرتبه لرینه کوره ارواحنه قید یوقدر یعنی سائر ارواح کبی محل متعیننده
محبوس اولمزلر بلکه شهداء سیوف اولنلرک ارواحی جنتدن هر مقامی سیر ایدرلر وشهداء محبت جمیع عوالمی کزرلر ومراد
ایتدکاری صورته کیررلر وبو اطلاق بو ایکی طائفه یه حقدن اکرامدر ونفس الامرده نشئه لرینک مقتضاسی دخی بودر زیرا
شهداء محبت اولنلر عالم دنیاده (فاینما تولوا فثم وجه الله) سرینه واصل اولوب جمیع اشیاتدن مطلق اولمشلر واسم جامعک
حکمیله جمله اسما صورایله صورت بولمشلردر آنکیچون کاه پادشاه صورتیله وکاه کدا اشکالیله متشکل اولورلر وعالم الهیه
وارنجه اولان عموما عوالمک برازخندن وصورندن کذرایتملریله برصورته اسیر اولمزلر وبر یرده قرار قیلمزلر وبو سر اطلاق آنلره
جمیع نشأته کوره در زیرا بودنیاده بوحاله مظهر اولنلر برزخده وحشرده وجنتده دخی آندن مفارقت ایتمزلر ولیکن
بالاکثر شهداء سیوف اولنلر شهداء محبتک صورتنی اولمغله شهداء محبته جمیع عوالمده حاصل اولان معنی آنلره برزخه وجنته
کوره حاصل اولور فرق بودرکه شهداء محبتک اجسادی محض ارواح اولمشدر ارواحه قید اولمدیغی کبی آنلرک
اجسادنه دخی قید یوقدر آنکیچون حضرت عیسی علیه السلامه روح مجسد دیمشلردر بناء علی ذلک جسدیله عالم
علویه یه پرواز ایلدی شهداء سیوفده ایسه بقیهٔ وجود اولمغله جسدلری قید بشری ایله مقیددر ارواح اجساددن
مفارقت ایتدکده ایسه بوقید قالمز پس اووقتده استدکاری یرده سیر ایدرلر وآنلرک روحلری حقیقتده صورت بشریه
اوزرینه اولمق صفت غالبه اعتباریله غیری صورتده تمثل ایتملرینی منافی دکلدر یعنی آنلرک یشل قوشلر صورتلرنده
اولدقلری خواص شهادتدن براثردر بوخسه حقیقتده روح انسانی غیر صورته دخول ایتمز آنکیچون روز حشرده ینه
صورت انسانیه اوزرینه کاورلر زیرا احوال عارضهٔ قبیحه وصفات غالبهٔ ذمیمه سی اولمینلر صور اصلیهٔ انسانیه اوزرینه
محشور اولورلر وبونلرک غیریلری صفات غالبه اوزرینه کاورنتکیم (فتأتون افواجا) تفسیرنده بیان ایتمشلردر واولکیسی
اکرام وایکنجیسی اهانت بابندندر پس بالاده ذکر اولنان روایتینک مألی بردر یعنی یشل قوش صورتنده اولمق ویا یشل
قوشلک حوصله وجوفنه دخول ایتمک حقیقتده آنک اطلاقنی تمثیلدر زیرا قوش استدیکی یره طیران ایدر پس برزخه
کوره دخی تناسخ لازم کلمز سؤال اولنورسه که حکایهٔ سابقه دن منفهم اولدیکه طرف آسماندن کلن یشل قوش اول
ولینک جسدینی یودوب پرواز ایلدی پس جسد نیجه حوصله یه دخول ایتدیکه محسوس غیر مفارقدر وکلام مذکور
نیجه تمثیله محمول اولور جواب بودرکه فی نفس الامر جسد خاکی یرندن مفارقت ایتمز ولیکن روحک جسده شدت
اتصالی اولمغله حوصله یه دخوالنک صورتی جسدک دخولی صورتنده مشاهده اولندی واول یشل قوشدن حقیقتده
مراد حقیقت انسانیه اولان روحک صورتیدر ولیکن مجیئ وابتلاع صورتیله کوردیکی اطلاقنی اشعاردر فافهم
وجائزدرکه قوش صورتیله تمثل ایدن شهداء محبت وحواصل طیوره دخول ایدن شهداء سیوف اوله نتکیم بقیهٔ وجود
بومعنایی مشعردر سؤال اولنورسه که اول حوصلهده روح نه صفا بولورکه جسدن خالی دکلدر جواب بودرکه بو سوز
غایبی شاهده قیاسدر زیرا عالم علوینک آینه سی نورانی وطبعی لطافت اوزره در کثافت وثقلت عالم سفلینک شانندندر
نتکیم افلاک اجرام صیقله ولطیفه اولمغله کواکب علویه نک طلوع وظهورنه حائل اولمز فافهم سؤال اولنورسه که اکل
وشرب حسی جسده وجنته دخوله منوطدر پس نعیم روحانیده جمیع ارواح مشترک اولیجق شهدایی تخصیصه وجه ندر
جواب بودرکه شهدانک تنعمی حسه قریب برمعناده وسائرلر ایسه بویله دکلدر بومعنایه دنیاده مثال بودرکه بعض
کسنه واردرکه خوابده بعض مأکولات ومشروبات تناول ایدوب بیدار اولدقده اصلا اثرن مشاهده ایتمز وبعضیسی دخی
خوابک اطاقتنه کوره فی الجمله ذوق ادراک ایدر وبعضلرینه بین النوم والیقظه واقع اولوب یقظه یه عودت ایتدکده خیالده
ظاهر اولان ماده یی حس کبی ادراک ایدرودماغنده چاشنی طعام بولور نتکیم ریاضت کشلره اثناء اجتهادده ذوق واقع
اولور انسلاخ حالنه واصل اولنلرک شانی خود دائرهٔ تقریردن بیروندر یعنی حال انسلاخده آنلره حاصل اولان معانی صور

حسیه کبیدر آنکیچون سائرلر کبی جوع وعطشدن برتلردر پس شهدانک حالی یعنی تنعمی ارباب یقظه نک بین النوم
والیقظه ویا انسلاخده اولان تنعمی کبیدر فافهم فقد اشرت لک مالو لحظت الیه بعین البصیرة والاعتقاد رأیت آثارا
حسنة تکفیک فی باب الارشاد والله المعین فی کل حین منه فیض العلم والیقین والیه یعود کل کمال من اهل الدین (لمحرره)
جسم وجان قیدندن آزاد اوله لم) کلک عزم ایده لم جانادن یکا) جانب وصلته بریول بوله لم) کلک عزم ایده لم جانادن یکا
تحقیق ایدن بوکون دلده ایمانی* باش وجانه باقمز کوزلر میدانی* کورنیجه شهدا اوردیلر جانی* کلک عزم ایده لم
جانادن یکا* شهدا اتلرن قویوب کیدرلر* مرغان سبز اولوب پرواز ایدرلر* دیار غربتی جانا ایدرلر* کلک عزم ایده لم
جانادن یکا* بزم عشقه ایروب صحبت بولمغه* ذوق روحانیدن نصیب آلمغه* جاندن اوته کچوب سفر قیلمغه* کلک عزم
ایده لم جانادن یکا* اولمینجه کشی بوسره ایرمز* ایرمینجه جانان یوزینی کورمز* جان اکلمز حقی بوایلده طورمز*
کلک عزم ایده لم جانادن یکا (قروح) قرحک جمعیدر فتحیله جراحت معناسنه قال فی القاموس القرح ویضم عض
السلاح ونحوه مما یجرح بالبدن (تعزیه) اعطاء العزاء ای الصبر عند وقوع المصیبة والتهنیة الدعاء بالخیر والبرکة عند
وقوع ما یعد من اسباب السرور کالمنصب قال فی تهذیب المصادر والتعزیة خرسندی دادن (تصفیه) پاک کردن کما
فی التهذیب وقد سبق الفرق بین الصافی والخالص یعنی کدورت غمدن دللرین پاک ایدوب تسلی ویردی تا که مشاهدهٔ میل
واطلاع حکمیله بلادن فارغ وماسوادن حقه مشغول اوله لر قال الله تعالی (ان یمسسکم قرح) ای مؤمنلر اکر سزه
احدکونی جراحت وزحمت ایرشدیسه (فقد مس القوم قرح مثله) پس تحقیق کروه کفاره دخی بدر کونی سزه
اصابت ایدن کبی زخم والم اصابت ایتدی بعضیلر بوایکی مسک مجموعنی احد غزاسنه حمل ایتمشلردر زیرا اول کون امر
رسوله مخالفتدن اول خیلی دشمن قتل ومجروح قیلمشلردی کما قال الله تعالی (اذ تحسونهم باذنه ای تقتلونهم (وتلک
الایام) دخی شو ایام یعنی اوقات استیلا وغلبه (نداولها بین الناس) مردمان اراسنده آنی دوندیریز یعنی کاه برفرقه یه وکاه
برجماعته ویریرز یا خود مدار زندکانی اولان ایامی میان مردمانده تصریف واداره ایده رز بر کون نعمت وصحت ودولت
وعشرتله کذر وبر کون دخی نقمت ومحنت ونکبت وعسرتله سفر ایدر* دل ارض اولمسون نی پاره پاره* که دونمز چرخ
ایکی دم برقراره) وبومداوله اندن اوتوریدرکه قبض وبسط ومنع وعطا ورد وقبول له پند کیر اوله لر (ولیعلم الله الذین امنوا
دخی الله تعالی مؤمن اولنلرک صبرنی بیله* قال الکواشی ای یعلم علما یتعلق به الجزاء وهو ان یظهر منهم الفعل فیجاوزون
علیه قال المولی الجامی قدس سره فی شرح الفصوص اعلم انه قد وقع فی مواضع من القرآن ما یوهم ان علمه سبحانه ببعض
الاشیاء حادث کقوله سبحانه (ولنبلونکم حتی نعلم المجاهدین منکم والصابرین) وقوله تعالی (ثم بعثناهم لنعلم ای الحزبین
احصی لما لبثوا امدا) وامثال ذلک والتفصی عن هذا الاشکال اما بما ذهب الیه المتکلمون من ان علمه سبحانه قدیم
وتعلقه حادث فمعنی قوله حتی نعلم حینئذ حتی یتعلق علمنا القدیم بالمجاهدین منکم والصابرین واما بان المراد بالعلم الشهود
فان الاشیاء قبل وجودها العینی معلومة للحق سبحانه وبعده مشهودة له فالشهود خصوص نسبة للعلم فانه قد یلحق
العلم بواسطة وجود متعلقه نسبة باعتبارها تسمیة شهودا وحضورا الا انه حدث هنا لعلم فمعنی حتی نعلم حتی نشاهد*
واما بان یقال المسند الیه فی قوله لیس هو الحق باعتبار مرتبة الجمع بل باعتبار مرتبة الفرق فکانه یقول حتی نعلم
من حیث ظهورنا فی المظاهر الکونیة الخلقیة فیکون الخلقیة وقایة له عن نسبة الحدوث الیه واما بان یقال المراد
بالمتأخر المفهوم من کلمة حتی التأخر الذاتی لا الزمانی حتی یلزم الحدوث الزمانی انتهی (ویتخذ منکم شهداء) دخی سزدن
برجماعتی شهادتله اکرام ایلیه (والله لا یحب الظالمین) وخدای متعال مشرکاری دوست طوتمز (ولیمحص الله الذین
آمنوا) ومداوله نک برفائده سی دخی بودرکه الله تعالی مؤمن اولنلری کاهدن پاک ایلر زیرا بلای مؤمن مکفر ذنوبدر یعنی
هرغم وهم وبلا وعنا ومحنت ومصیبت که راه حقده اهل ایمانه اصابت ایدر آنلرک ذنوبنی تکفیر وقلوبنی تطهیر وارواحنی
تخلیص واسرارنی تمحیص اولور وهر نعمت ودولت وخبور وسرور وغنا ومنا که دنیاده اهل کفره اصابت ایدر آنلرک
کفرانه سبب وطغیانه زیاده لک وخذلانه غرور وقلوبنه عمی ونفوسنه تمرد وارواحنه محق واسرارنه سحق اولور
(ویمحق الکافرین) دخی کافرلره نقصان ویره وآنلری اهلاک ایلیه یقال محقه محقا ای اذهبه وابطله والمحق النقصان
(تسلی) قال ابن الکمال هو مصدر من تسلی علی وزن تفعل وکسر اللام للیاء وقولهم تسلی بفتح اللام لحن محض وکذا
التجلی بفتح اللام لحن محض انتهی یعنی مصدر اولان تسلی وتجلی یائک اقتضاسیله مکسور اللام تلفظ اولنور فتحی لحن
اولور زیرا قاعدهٔ عربیه مخالفدر بوفقیره لایح اولان بودرکه لسان ترکیده تسلا وتجلا دیدکاری تصرفات عجم اوزره در
پس لحن اولمز تسلی تفریح وازالهٔ غم معناسنه در وفی التهذیب التسلی خرسندی کرفتن (اجل) فی اللغة مدة الشیء
وفی الشرع هو الزمان الذی علم الله انه یموت فیه قال فی الکفایة الاجل ادناه شهر وهو الاصح وعلیه الفتوی وقیل ثلثة ایام

كالاجل فى شرط الخيار (ميدان) آچق يرعربيدر (حريم) برنسنه نك چوره سى يقال حريم الدار والبئر لما حولهما من الحقوق والمرافق وحريم شهر رمضان لشعبان وشوال يعنى ميدان موت اولان معركه نك اطرافنده دورانيدلر اما ظاهر اولان بودركه بوراده حريم حرم معناسنه در قال فى القاموس الحريم منك ما تحميه وتقاتل عنه كالحرم انتهى يعنى حريم وحرم اودركه كشى آنى حمايه ايدوب فرضا دشمن متسلط اولسه آنكيچون مقاتله ايليه اهل بيت كبى وليكن صكره اهل بيتك ساكن اولدقلرى دائره يه دخى علاقه اعتباريله حرم اطلاق اولندى مع هذا معلوم الحدود اولان محترم محله دخى حرم دينلور حرم كعبه كبى پس ديمك اولوركه ميدان موتى يعنى معركه يى كنديلره حرم وسكنى ايليوب حقك دينى حمايه و كلمه سنى اعلا ايچون حربه متصدى اولديلر وجان وباش فدا قيلديلر رضى الله تعالى عنهم وارضاهم الهى) يارب بزه فنا فى الله نصيب ايت* بولسكه واريى ويرنلر ايچون* مقام بقايه ايركور حبيب ايت* اول منزله واروب ايرنلر ايچون (كوكل پرپاره دردردله غمله (تيمار ايلدا. كاذره مرهمله (احدده بدرده نخرعالمله (اياق بصوب قلچ اورنلر ايچون* توفيق ايله عهد ازل كوتمكه* اولمزدن اولفانى اولوب تمكه* جانلرينى سكا نثار ايتمكه* اجل ميدانه كيرنلر ايچون* بزم غمده داتشنمه يرنيجه بر* حيات باقيه ساغرينى وير* شراب شهادت نوش ايدوب بربر* چوريموب تنى طورنلر ايچون* جيحون اولوب آقار حقينك ياشى* قيل نور ذاتكى كوزى يولداشى* اول فدا ايدوب جانله باشى آخر جمالكى كورنلر ايچون*

فصل فتح باب مكة شرفها الله تعالى

اى كمال قدرتك لوحنده عالم برخيال) اى همزه نك فتحيله حرف ندادر منادى محذوفدركه الله تعاليدر (كمال) نقصانك ضديدر قدرته اضافتى صفتك موصوفنه اضافتى قبيلندندر قدرت كامله ديمكدر والقدرة عبارة عن المعنى الذى به يوجد الشئ مقدرا بتقدير الارادة والعلم واقع على وفقهما ذهب المتكلمون كلهم الى انه تعالى قادر اى يصح منه ايجاد العالم وتركه فليس شئ منهما لازما لذاته بحيث يستحيل انفكاكه (لوح) يصى واينلو صحيفه در تخته اولسون كميك اولسون كما قال فى القاموس اللوح كل صحيفة عريضة خشبا او عظما والجمع الواح انتهى (عالم) ذات حقه دلالت ايدن موجوداتدر اصلنده علامت ونشان معناسنه الف اشباع ايچوندر عوالم اون سكز بيكدر نتكيم مولانا جامينك بسمله وصفنده بويتى آنى ناطقدر* نوزده حرفست كه هژده هزار* عالم ازو يافته فيض عميم* اما صوفيه نك محققلرى عوالم اوچيوز آلتمش بيكدر ديمشلردر بوعوالمك جمله سى سيرايندر يعنى سالك حق اولنلر اثناء سلوكده بوعوالمى سير ايدرلر بونلرك ماوراسى عالم حيرتدر يعنى اكا عقل وكشف صغمز وكسه اورايه قدم بصمز (خيال) صورت ومثال معناسنه دركما قال فى القاموس الخيال والخيالة ما تشبه لك فى اليقظة والحلم من صورة انتهى كلمات اكبريه ده وارد اولمشدركه انما الكون خيال وهو حق فى الحقيقة مقصود شيخ قدس سره كونك خيال اولديغى حقيقتده حق اولمسنه عدم منافاتى بياندر يعنى خيال حقدر بوخسه خيال باطل دكلدر زيرا مطلقا وجودده بطلان اولمز مكر اضافتله اوله نتكيم ميت روحك مفارقتندن اول اولان حالنه كوره جماددر حقيقتده ايسه حيات حقانيه ايله حيدر فافهم (بعدذا) صاحب محمديه حقك قدرت كامله سنى لوحه وعوالمى اول لوحده منتقش اولان صورت واحده يه تشبيه ايلدى مقصودى صحراى قدرتك وسعتنى بيان ودرياى علمك عدم نهايتنى عياندر فسبحان القادر بالقدرة الكاملة (وى جلال حضرتك صفحنده آدم خدوخال) وى واى دن مخففدر منادا سى الله تعاليدر جلال بوراده عظمت معناسنه در اضافتى صفتك موصوفنه اضافتى قبيلندندر تقديرى حضرت جليله در حضرت حضور معناسنه دركه ذات حقدن كنايه در غيبتك خلافيدر صفح يصى ودوزنسنه درلوح كبى يوزك صفحه سى حدوضوده معتبر اولان دائره سيدركه خد يعنى يكاق آندن برجزءدر زيرا كوزقو يروغندن آغز طرفنك منتهاسنه قانجه خددير لروهو ما جاوز مؤخر العينين الى منتهى الشدق كما فى القاموس خال بك ديدكارى سياه نقطه در (يحيى المفتى) نه سر اولسون بوكيم برنقطه دوشدى كلك قدرتدن* رخ جانانه زينت لاله يه داغ درون اولدى* (بعدذا) انسان صوفيه ده حضرت جليله ايله مراد عالم حجاب وغيبوبت وفرق وغروبدر وحضرت جميله ايله مقصود عالم كشف وحضور وجمع وشروقدر پس حضرت جليله كه صور حقائق ومظاهر اسماء اولان موجوداتدن عبارتدر برشخص كبيدركه آدم انك يوزنده خدوخال اولمشدر يعنى عالم اسماء يوزينه صورت وزينت ويرن آدمدر ديمكدر زيرا آدم مجلاى نور جمال ومرآت صورت كمال ونقطهٔ دائرهٔ احديت وخطهٔ اقاليم واحديتدر آدمدن مقدم خلق اولنان موجودات كليه وجزئيه قالب بى روح وخزانهٔ بى مهر وچهرهٔ بى خد وخال ايدى پس آدم خلق اولنوب جمعيت كبرى وقطبيت مثلى سبيله قوالب عوالمه روح وخزائن اسمائيه مهر وجود حقائقه خدوخال اولدى (المحرره) عالم يوزنه آدمى خال ايلين الله* برنقطه دن اظهار جمال ايلين الله* برسالك ناقص كبى قالمش ايكن اشيا*

آدمله اكا فيض كمال ايلين الله* اسما شجرندن بتورر بونجه صفاتى* انسانى بوكون ذاتنه دال ايلين الله* آدم كهرن بحر جمالنده بتوردى* عالملرى پرقهر وجلال ايلين الله* زاهدلرى قال ايچره قودى عاقبة الامر* حال اهلنى عشقى ايله قال ايلين الله* حق سكا هجران المن ويرميه يارن* بوكون سنى شول اهل وصال ايلين الله (عالمك طيف خيالى بيت ادراك ايليه* چونكم ادراكك كوزن قابليه انوار جلال) طيف طائف معناسنه در دورايدى يجى ديمكدر خياله اضافتى صفتك موصوفنه اضافتى قبيلندندر تقديرى خيال طائف فى المنام ديمكدر ادراك برنسنه يى بكماله احاطه در مفعولى محذوفدر الله تعاليدر نتكيم مصرع ثانيده اكا دلالت واردر يعنى عالم خلقتك دوش كبى اولان تصور وتخيلى سنى على الكمال نيجه بيله كه چشم ادراكى انوار كبريا وعظمتك قاپلمشدر بونك حقيقتى بودركه الله تعالى نور عظمت وكبريا ايله محتجب اولديغى جهتدن كالنجه بصيرت آنى ادراك ايتمز آنكيچون ما عرفناك حق معرفتك وارد اولمشدر پس چشم بصيرت نقدر آچق اولسه بنه آنك ادراك واحاطه سى يقظه ده اولان ادراكه نسبتله دوش حالنه بكزر بو مقامك تفصيلى عنقريب كلور ان شاء الله تعالى (المحرره) بنى سندن بونلكدن جهان ايچره جدا كوردم* جكر قان اولدى دردكله كوزم بحر آشنا كوردم (كوزمده نور ذاتك پرده در چون ذاتكه باقدم) سنى برخوش وراء پرده دن بن مبتلا كوردم) جمالك بركلستان وكوكل برعندليبكدر) اولنجه سن كله بوبلبلك زارن روا كوردم) حياتم نوبولمز يانميجه آتش غمده* نظر قيلدم بويانمغى بوكون درده دوا كوردم* صقين اى جان انجنمه جلالندن اوجانانك* كه بن آنك جفاسن جانمه جمله وفا كوردم* كوزلنه بند ايله اغيار جهانه اوغرمسك حقى* دلك ضبط ايت دعه يارك جمالينى اكا كوردم (كيم اوله توحيد حقانيده الاهوديه* پس دين نفس سنكدر چون وجوديله كمال) توحيد لغتده برنسنه يه وحدت ايله حكم وآنك وحدتنه علمدر اصطلاح صوفيه ده ذات احديه يى نسبت اضافتدن تجريددر زيرا نسب واضافات كثرتدركه بحسب الظاهر وحدتى منافيدر پس بو نسبله حقى معرفته معرفت اضافيه ديرلر معرفت حقيقيه الان على ما كان عليه سرينه ناظردر انكيچون سير مظاهره واكوانده قالان سالكلرك حالى معتبر دكلدر بلكه آنلر اهل حقيقتدن اهل آخرته كوره اهل دنيا منزله سنده در حقانيده اولان الف ونون تأكيد ومبالغه ايچون زياده قيلنمشدر اصلى توحيد حقيدر توحيد حقانى قرب نوافل وقرب فرائض سرينه بالفعل مظهر اولوب تجلئ علمى ايله فنا فى الله وتجلئ عينى وحقى ايله بقا بالله بولنلرك حاليدركه آنلرده اصلا نفس وطبيعتدن اثر ونشلوكارنده برزخ وخطر قالمشدر بلكه نفس فانيه وباقيه دائره سنه داخل اولوب ساحل بحر عماده حط رحل ايتمشلر ووراء وجود وكمالك نهايتنه دك كتمشلردر پس بومرتبه ده چونكه حقيقت وجود وكمال الله تعالينكدر اكا واصل اولنلر حقه لسان اولوب حق آنلرك لسانيله الاهو ديرو اثبات وجود ايدر نتكيم اشيايى دخى آنلرك كوزيله مشاهده ايلر الحاصل اهل حق جميع قيوددن حتى حقله تقيددن بيله حر اولسه جميع نسب مضمحل اولوب حق آنك مرتبه سنده عابد ومعبود وطالب ومطلوب وشاهد ومشهود اولور زيرا وجود وشهود عبده نسبت ايله قيددر آنكيچون (حق حقيله شهود ايت اى كوكل) دينلمشدر وبو معنايه اشارت ايدوب الله تعالى بيورر (ويحذركم الله نفسه) وبو كلام قديمك اشارتندن اخذ ايدوب بعض كبار بيورر (كن طالب الحق ولا تكن طالب الحق) پس طلب اهل قيد اولنه كوره در زيرا طالب ومطلوبك ما بيننده نسبتدر عدم طلب ايسه بى قيد اولنه كوره در بركسه ايكى مقامه نسبتله متنافيين ايله متصف اولمسى درستدر (بعدذا) اى راه حقده تكابو ومنزل يارى جستجو ايدن عاشق كلام مذكور سكا كيج كلسون وآنى شريعته مخالف قياس ايتمه زيرا سن هر كاردن نفسكى عزل ايليوب مقامكه خليفه نصب ايلسك اول خليفه سنك كورر كوزلك وطوترالك اولور سن اراده هستسن زنيستسن هست اولديغك بودركه ظاهرده وجود محسوسك وارد رنيست اولديغك بودركه سكا مضاف اولان حركات وسكنات سنك تأثيركاه دكلدر بلكه خليفه كك تأثيريدر صورتده اولان تعدد وتباين فى الحقيقة اراكزده اولان اتحادى وتوافقى منافى دكلدر پس عبد من حيث العبوديه رب ورب دخى من حيث الربوبية عبد اولمز وبوسر عظيمه اشارت ايدوب الله تعالى بيورر (ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله ومن يطع الرسول فقد اطاع الله) الايه وبو مقام مزالق اقدامدندر وليكن مراتب اوزرينه يوريوب كيدنه خطر يوقدر (المحرره) ذكرلرك اعلاسى لا اله الا هو* هب وردلرك اولاسى* لا اله الا هو* سندن سنى بويه كور* بو توحيدى طويه كور* جان ودلدن ديه كور* لا اله الا هو* جام جاودان ويرر* مردهلرى دير كورر* حقه سنى اير كورر* لا اله الا هو* دير بو عرفان كاندن* قوقه كورسن بلندن دير حق انسان دلندن* لا اله الا هو* هو مفتاح جناندر* هو مصباح جهاندر* حق دين وايماندر* لا اله الا هو (بر تجليدرة وعالم جمالك نورنه* كوستره تا انعكاسه عرض اوله عين جمال) تجلى ظهوردر جمال كوزللكدر حسن كبى انعكاس انقلابدر يعنى برنسنه كيرودونمك عرض اشكاره عين ذات معناسنه در يقال عين الشئ نفسه بويتده

امور متناسبه یی جمع واردر کما لا یخفی بوندن مقصود نفس رحمانی ایله امر وجود منبسط اولوب حقائق اسمائیه مظاهر
ومجالی ظهورا یتمکله غیب الغیبك انوارنی شهود حاصل اولدیغن بیاندر کما قال المولی الجامی قدس سره ٭ جهان مرآت
حسن شاهد ماست ٭ فشاهد وجهه فی کل ذرات ٭ یعنی الله تعالی بر تجلی ایله بو قدر روحانیات وجسمانیاتی نور جمالنه
مجلی قیلدی تا که آنلرك مرآتندن نور جمال منعکس اولوب آشکاره اوله زیرا نورلك وجودی ظل ایله ظاهر اولور پس
بو آثار واشیا اسمائیه مظهر واسما دخی نور ذاته مجلادر آنکچون انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقه دینلمشدر وهدایی
قدس سره کلماتنده دخی کلمشدر ٭ حقیقت اوزره اشیایی کوروب بیلمك نصیب اوله ٭ مجازی موجه باقیوب بوله لم
اصل دریایی ٭ مقصود بودر که بو اشیا مجازیعنی حقیقته محل جوازدر ولیکن دکه قدم بو مجازدن حقیقته عبور
ایده ممشدر وبو قطره یالکزنه دوشوب اشیادن اسما جانبنه واسمادن دخی دریای ذات سمتنه کیده ممشدر آنکچون فخر
عالم صلی الله علیه وسلم بیوروب ارنی الاشیاء کما هی بو مقامك تفصیلی شرحك اوائلنده کذرا یتمشدر مضی مامضی
فلا نعیده (لمحرره) چشم جان پرده سن آچه لم دوبدز ٭ کلك نور حق عیان کوره لم ٭ بصیرتله باقوب کیجه وکوندز ٭
کلك نور حق عیان کوره لم ٭ کونشده نورنك ذره سی واردر ٭ دریاده سرنك قطره سی واردر ٭ اوبو زدن هر بوزك
بهره سی واردر ٭ کلك نور حق عیان کوره لم ٭ صبا آنك قوخوسنی کتورر ٭ کلشن آنك کللرینی بتورر ٭ نورندن شمعه لر
علم کتورر) کلك نور حق عیان کوره لم (یوسف آنك جمالنك بنده سی) خضر آنك احساننك زنده سی) بهارانك تجلیسی
خنده سی ٭ کلك نور حق عیان کوره لم ٭ مخفی ایکن کوزدن کنز مسمی ٭ کورنه کوهرلری کوستردی اسما ٭ دل اولوب
حقیا دیر جمله اشیا ٭ کلك نور حق عیان کوره لم ٭ (سالکان درکهت راه ردو عالم یك نفس) سلوك کتمك وکیرمك یقال
سلك الطریق سلوکا اذا دخل فیه وذهب (درکاه) آستانه معناسنه درو قد سبق تفصیله تارب العزته خطابدر را ادات
مفعولدر رهر بوراده کل مجموعی معناسنه دردو قصرله ایکیدر یك بردریك ایله یکی نك فرقی بودر که یك اسم عدد دریکی
ایسه اسم معدوددر بری معناسنه آخرنده یا نسبت ایچوندر نفس فانك فتحیله صولق ویروب آلمق کما فی الاختری بوراده
اسم مرادر واحد الانفاس معناسنه معنای مصرع بودر که سنك درکاهکه سالك اولنلره ایکی عالمك مجموعی یعنی
دنیا وآخرت بر نفسلك یولدر زیرا آنلر صاغ وصوله التفات ایتمزلر وسنك درکاهك یولن قویوب غیری یوله کتمزلر پس یك
نفس قلتدن کنایه اولمش اولور کما فی قوله تعالی (وما امر الساعة الا کلمح البصر) وجائزدر که یك نفس جزئی نسنه دریعنی
حیز اعتبارده در کاد ردیمك اوله کما قال الحافظ ٭ نعیم هردو جهان پیش عاشقان بدو جو ٭ که آن متاع قلیلاست واین
عطای حقیر ٭ (بعدذا) سلوکدن مراد حرکت باطنه در ولیکن اسباب ظاهرۀ شرعیه اول حرکته معیندر
وسلوکك برزخ اعظمی دنیادر که حجاب ظلمانیدر آندن صکره آخرتدر که حجاب نورانیدر وبونلرك ماوراسی عالم الهدر
وبو معنی یعنی ملك وملکوت وظلمت ونور سالکك وجودنده در پس قنغی سالك که حقك سری درکاهنه صدقله عزم
ایلیه بو عوالمدن قدم آلمق اکا آسان اولور واززمانده کندینی اول درکاهده بولور (لمحرره) ای کوکل سودای عالمدن کسل
عالمی خلق ایلین مولایی کور ٭ سالك درکاه حق اول متصل ٭ منزل ادنایی قو اعلایی کور ٭ اهل عشق اول ایلیوب
دفع کسل ٭ طائر قدسی کبی پروازه کل ٭ حقدر عشاقه اقصای امل ٭ سندخی اول مقصد اقصایی کور ٭
قالمه غربتده وطندن آل خبر ٭ طورمه بو فرقت ایلنده قیل سفر ٭ عرش وکرسی سیرنی ایله کذر ٭ قاب قوسین ایله
اوادنایی کور ٭ حقدن اوزکه عاشقه بوقدر مراد ٭ ایلمز عاشق انکچون غیری یاد ٭ حق بولدیسه کوکل کوزی کشاد
جمله دن محبوب بی همتایی کور (والهان حضرتت را حور واز جنت ملال) وله) حزنله عقل کیدوب متحیر اولمق ورجل
واله ای حیران ذهب عقله والواله فی اصطلاح الصوفیة من له زیادة العشق والهوی وهذه الحال توجب التحیر وزوال
العقل الجزئی حضرتك معناسی مروایلدی حور احورك جمعیدر مؤنثی حوراء کاورکوزنك بیکی زیاده سیاه وآغی
زیاده آق اولنه دیرلر قال فی القاموس الحور بالتحریك ان یشتد بیاض العین وسواد سوادها وتستدیر حدقتها
وترق جفونها ویبیض ما حوالیها اوشدة بیاضها وسوادها فی شدة بیاض الجسد او اسوداد العین کلها مثل الظباء ولا یکون
فی بنی آدم بل یستعار لها (مصرع) کوزی آهولرك الا نیه یا هو بکار ٭ جنت) اول بغچه یه دیرلر که ایچنده خرما آغاجی
وسائر اشجار مثمر اوله صکره دار الثوابه علم اولمشدر ملال تألم وانفعال وفتور وستلك قال فی تهذیب المصادر الملل
والملالة سیر آمدن معنای مصرع بودر که سنك حضرتك یعنی سنك عاشق متحیر ومبهوتلریکه حور وجنتدن طوق
اولمق کلمشدر یعنی کوکالرنده سندن غیری یه میل یوقدر (حافظ) کدای کوی تو از هشت خلد مستغنیست ٭ اسیر
عشق تو از هر دو کون آزادست ٭ یعنی ان العاشق الصادق لا یختار الا المعشوق ویصبر حراعن هواء غیره (بعدذا) بو مقوله
سوز کلمات مشایخده عربی وفارسی وترکی چوق واقع اولمشدر ٭ تکیم اشرف اوغلی کلماتنده کاور ٭ بیلسون تتسون

سرابی پادشاهی استین ٭ حوری یه قیاز نظر جنات رضوان استین ٭ وهدایی افندی بیورر ٭ ایکی جهانی عاشق ویرد
هدایی یاره ٭ اول ذوقه ایرمینلر جنانه قائل آنجق ٭ بو مقوله کلماتدن مراد مطلب اعلی حق تعالی اولدیغن افاده در
بو خسه جنتی ردا یتمك دکلدر زیرا مؤمن اولنلر طلب جنت ایله مأمورلردر پس اکا التفات ایتمك مکابرۀ ربوبیتدر مع
هذا حق تعالی جنتدن مشاهده اولنور چونکه حق محبوب اوله جنت دخی محبوبدر زیرا محبوبك جمالنی رؤیته واسطه در
وبو مقوله کلمات اکثرا اثناء شوق وغلبۀ حالده صادر اولمغله قدح وجرحه صالح دکلدر زیرا صاحبی معذوردر ولیکن
ممکن اولدیغچه عبارتده ادبه رعایت ایتمك کرکدر آنکچون یونس امرهك بو مقاله سنی که بیورر ٭ جنت جنت دیدکلری
برقاچ اوله برقاچ حوری ٭ استینه ویرسن آنی ٭ بکا سنی کرکسنی ٭ افضل المتأخرین وامثل المتأدبین شیخ افتاده
قدس سره خوش کورمیوب حقنده لیس کما ینبغی بیورمشلردر ونیجه مقبللر دخی جنتی استحقار طریقیله بو کلماتی
اوقیان جهلۀ صوفیه یی اکفارا یتمشلردر پس لازمدر که بویله کلمات ممکن اولدیغچه ادبه مقارن اوله وسالك حق اولنلره
دخی لایق بودر که استعداد کلدکجه براوغوردن بن تجلی ذات استرم دیمیه بلکه احکام شرعیه ایله جنته متوجه واحوال
باطنه ایله حقه مقبل اولوب هر مرتبه یی برنده رعایت ایلیه وحقدن استعدادی اولدیغی مرتبه یه طالب اوله وجنتی
استحقار ایتمیه زیرا حق تعالی جمله نعیمی ظاهرا وباطنا انسان ایچون خلق ایتمشدر شوقدر واردر که انسان بر عروس ایسه
کندی اوزرینه نثار اولنان درو جواهره التفات ایتمك ویغمایه قارشمق علو همتدن دکلدر پس اول عروس اول
منثوری استحقار ایتدیکی کبی سندخی جنتی استحقار ایتمه وآنك طلبنی شریعته دائر اولان امره حمل ایله واستعدادك
واریسه مطلب اعلی جانبنه حرکت ایله سنك علو همتك مقتضاسی طلب حق اولمق جنتك ردنی مستلزم دکلدر
وبو خصوصده جنت نه سکندرانجق سن نظرکی اکا تصر ایدرسك وعملکله مطلوب اولان یالکز جنت اولورسه
کدا الق ایتمش اولورسن (حافظ) تو بندکی چو کدایان بشرط مزد مکن ٭ که دوست خود روش بنده پروری داند
(وفی المثنوی) عاشقانرا شادمانی وغم اوست ٭ دست مزد واجرت خدمت هم اوست ٭ غیر معشوق ار تماشایی
بود ٭ عشق نبود هرزه سودایی بود ٭ مؤمن قرنداش ذکر اولنان معنی شریعت مرتبه سنده دخی بویله در تکیم شیخ
زاده مرحوم سورۀ انعامده (بل بدا لهم) آیتنده بو وجهله ثبت ایدر که الرغبة فی الایمان والطاعة لا تنفع الا اذا کانت تلك
الرغبة فیه لکونه ایمانا وطاعة واما الرغبة فیه لطلب الثواب وللخوف من العقاب فغیر مفید انتهی فرضا حق تعالی
جنتی ارادن قالدرسه عجبا یلانجی مؤمنلر ومدعی عاشقلرك حالی نیه منجر اولوردی پس بو جمله دن مطلب اعلی ومقصد
اقصی حق اولدیغی ظاهر اولدی وایمان وطاعتك حسن ذاتیسی ثبوت بولدی (لمحرره) یارب دلدن چقر حب سوایی
عشق وشوقك ایله طولنلردن ایت ٭ بنلر عاشق اولان غیری هوایی ٭ محبتك قدرن بلنلردن ایت ٭ عقشك ایله اولوب
واله وحیران ٭ سندن غیره اصلا چکنمیه جان ٭ سنسن بزه کرچك دین ایله ایمان ٭ بو دین وایمانی بولنلردن ایت ٭ مدعیلر
اجرت استر جنتی ٭ محققلر اومر سندن وصلتی ٭ هرکسك بر نسنه یه در رغبتی ٭ بزی اهل وصلت اولنلردن ایت ٭ سکا
قول ایت دائم حقی فقیری ٭ قیلمه آنی ماسوانك اسیری ٭ ای جهانك سلطان بی وزیری ٭ سکا کرچك طابو قلنلردن ایت
(بولدی مریم بکرکن بر شمه حسنکدن اثر ٭ بو سبیدن طیدیلر عیسایه چندین ماه وسال) مریم ابنة عمران بن ماثان
مریم امة الله معناسنه دریعنی کنیزك خدای آنکچون قرآنده اسم علمی ایله ذکر اولندی زیرا بین الناس عادت بودر که
حرائر کنایه ایله ذکر اولنوب آماء اولنلر تصریح اولنور بعضلر مریم عابده معناسنه دردیمشلر زیرا حملی ظهورنه دك بیت
مقدسده عبادت واجتهاد ایدردی اصح بودر که مریم پیغمبر دکلدر زیرا نبوت رجاله مخصوصدر بکرا رکورمدك قزدر
دیمشلردر که مریمی حملی ظهورندن اول عمزاده سی یوسف ابن یعقوب بن ماثان النجار نام کسنه یه نامزد ایتمك دیلرلردی
ویوسف مریمله بیت مقدسده معا عبادت ایدردی مریمك حملی وار ایدیکن ابتدا یوسف بیلدی وآنی تزوجدن آل چکدی
وامر حقه منتظر اولدی صکره حضرت عیسی علیه السلام وجوده کلدکده هیردوس نام پادشاهدن خوفا مریم
وعیسایی یانته آلوب مصره هجرت ایلدی حضرت عیسی علیه السلام اون ایکی یاشنه ایردکده هیردوس وفات ایدوب
شرندن امین اولدقلرنده ارض شامه عودت ایلدیلر کتاب تکمله ده مسطوردر که حضرت مریم رضی الله عنها عیسایه
حامل اولدیغی زمان اون اوچ یاشنده ایدی حضرت عیسی علیه السلام اوتوز یاشنه ایردکده نبوتله مکرم اولوب اوتوز
اوچنده آسمانه رفع اولندی رفعندن التی سنه مؤخر والده سی مریم وفات ایلدی پس بو صورتده مریم قرق طقوز یاشنده
وداع عالم فانی ایتمش اولور شمه اصلنده قوقودر جزئی نسنه معناسنده استعمال اولنور اثر بر نسنه نك رسمنك
بقیه سیدر بعض نسخه ده ضیاد وشمشدر نور معناسنه عیسی بالکسر اسم عبرانی او سریانی کما فی القاموس هو من اولی
العزم وکان زاهدا لم یضع لبنة علی لبنة وبین مولده والهجرة ستمائة وثلثون سنة کما فی روضة الخطیب چندین چند اصلنده

عدددن سؤال درنمقدارونه قدرمعناسنه بورادهنیجه معناسنه کثرتدن کنایه ذرا آخرنده اولان این نودیمکدرپس چندین
بوقدرونیجه نیجه وچندان اولقدرونیجه نیجه دیمک اولورماه آی وسال ییلدرمعنای بیت بودرکه مریم عذرانک
حسنکدن یعنی حسن ذاتی وحسن صفاتیدن جزئی اثروضیا بولمغله بوسببدن نصاری طائفه سی حضرت عیسی علیه
السلامه بوقدرآی وییل طپدیلروآنی معبودایدندیلر یعنی مریمه اولان تجلی حسنک اثری حضرت عیسی علیه
السلامده ظاهراولمغله اول اثری مشاهده ایدنلر اکا عیسی اطلاق ایده میوب تکریدردیلروبوقدرخارق عادات حقدن
غیریدن صادراولمزدیوادعا ایتدیلرپس بوعالم خلقنی حیرته دوشورن سنک عشقک وعکس پرتوانوارحسنکدرنتکیم
یونس امرم قدس سره بیورر* یوسف یوزنده نه کوردی زلیخا* ایشی افغان اولوپ درعشق الندن* یعنی زلیخا یوسفک
جمالنده نورالهی جلوه کراولدیغن مشاهده ایتدکده دیدار کل تجلیسندن آه وفغانه دوشن بلبل شوریده کبی
زلیخادخی عشق وشوقه دوشوب نالان وکریان اولدی بوکلامده اشارت واردرکه هرمظهرده ظهوربردکادر بعضنه
جزئیت وبعضنه کلیت ایله ویرلمشدروهرنظردخی برابردکادرصاحبنک ادراکنه کوره درشول اهل مجازکه محابیب
یوزنه نظرایدرآنده ادرالٔ بوقدرزیراهواوشهوت آنک حالنی تکذیب ایدرپس نقشدن نقاشه انتقال وصورتدن معنایه
اطلاع هرکسک شانندن دکادرنتکیم شهوت پرست اولنلرحقنده شیخ سعدی بیورر* چراطفل یکروزه هوشش
نبرد* که درصنع دیدن چه بالغ چه خرد* محقق همی بیند اندرابل* که درخوب رویان چین وچکل (لمحرره) ای کوکل
مجنون ایسک لیلی کوزت* بلبل ایسک برکل رعنا کوزت* نقشه مغروراولمه وارنقاشی کور* صورتی قوعالم معنی
کوزت * حق یوزن هریوزده سرایت بی جهت* جان کوزیله باق جهان آرا کوزت* یوسفه ایردی تجلیدن
نصیب* حسنله تندی آنی مولی کوزت* عشقنه آخرزلیخادوش اولوب * نولدی کورعالمده اول شیدا کوزت*
بولدی مریم شمهٔ حسن خدا* کلدی وصف حقله عیسی کوزت* سنده چشم جان آچلدیسه اکر* حق پنهان کورمنه
واربیدا کوزت* نورحقک کوکبی سندن طوغر* حقیادنایی قواعلی کوزت (ای نیجه موسی کلیم کیدی کلیم
اولمغیچون * دیدی ارنی لن ترانی ایشیدوب کسدی سؤال) ای کلمه سنک منادا سی محذوفدر یعنی ای عاشق جانان وای
مصاحب جان موسی بن عمران ابن یصهربن قاهث اشتقاق اسمه من الماء والشجرفوالماء وساالشجرسمی الحال التابوت
والماءاوهوفی التوریة مشیتهو ای وجدفی الماء کما فی القاموس قال فی روضة الاخیارموسی بن عمران من سبط لاوی
ابن یعقوب ولدبدیارمصرونشأ بها وکان من اولی العزم انزل الله علیه التوریة فی الواح الزمردعاش مائة وعشرین سنة
ومات فی الارض المقدسة فی التیه ای المفازة (کلیم) کافک کسریله خرقه وعباء معناسنه بوراده کلیم ایله مراد حضرت
موسی علیه السلامک طوره مناجاته کتدیکی وقتده کیدیکی عبادرمرویدرکه حضرت موسی علیه السلام یوم طورده
عبا یوش اولوب میانی خرماچوبندن معمول رسن ایله شدایلیوب ارقه سن طوردن برصخره یه اسناد ایتدی وآدانله
آیاغه طوردی خطاب عزت کلدیکه یاموسی سنی برمقامده اقامت ایتدم یعنی سکابرمقام مناجات ویردم که سندن
اول کانلربومقامه قدم بصمدی وسندنصکره کلجه کلردخی بصمزلر حضرت موسی علیه السلام بوتشریفه سبب ندر
دیدکده الله تعالی بیوردیکه تواضعکدرچون حضرت موسی علیه السلام کلام حقی استماع ایدوب وجدانندن لذت
بولدی ندا ایتدیکه الهی اقریب فاناجیک ام بعید فاناديك قال یاموسی انا جلیس من ذکرنی کذا فی المقاصد الحسنة
للامام السخاوی کلیم کافک فتحیله مکالم معناسنه یعنی سویلشیجی وسمی موسی کلیم الله لانه سمع صوتا دالا علی کلام
الله من غیران یکون ذلک الصوت مکتسبا لاحد من الخلق بل تولی الله تخلیقه اکراما له وغیره یسمعون صوتا مکتسبا
للعباد فیفهمون به کلام الله هذا مذهب امامنا ابی منصورذکره فی کتاب التأویلات ومثله فی تفسیر المدارک فی سورة
الاعراف وذهب ابوالحسن الاشعری الی ان موسی علیه السلام سمع کلام الله من غیرواسطة صوت اوقرأة والی هذا
ذهب ابن فورک من الاشعریة وقدسبق فی هذا الشرح تحقیق مراتب الکلام قال فی المدارک عندقوله تعالی وکلمه ربه
ای بلاواسطة ولاکیفیة قیل انه کان یسمع الکلام من کل جهة انتهی* ارنی ذاتک قال لن ترانی ببشریتک
ووجودک بومقامک تفصیلی روح البیان نام تفسیرعزده مطالعه اولنه کلام محمدیه ده لن ترانی مابعدنه مفعولدرفافهم
(بعدذا) بیت مذکورحضرت موسی علیه السلامک ذکراولنان وجه اوزره عبا یوش وخرقه دربر اولوب مکالمه
ومناجات ایچون جبل طوره واردیغن بیان وذوق مکالمه دن ناشی عاشق دیدار اولوب ارنی سؤالیله کشاده دهن اولدقده
طرف کبریادن لن ترانی جوابنی استماع ایدوب فارغ عن السؤال اولدیغن عیاندر سؤال اولنورسه که بیت مذکوردن
منفهم اولورکه معنای مشارالیه ایچون حضرت موسی علیه السلامدن غیری نیجه لردخی کلیم کیه لروحقدن رؤیت
جمال دلیه لرجواب بودرکه معنای مذکورحضرت موسی علیه السلامه آفاقده وغیریلره انفسده واقع اولمشدرپس

قنغی عاشق صادق که فقروفنا لباسیله متلبس اولوب جبل وجودده صخرهٔ دله استنادوآداب دخول حقله قیام ایده
حق اکامن غیرحرف وصوت تعلیم ایلروسرمجردمرتبه سندن کلام سویلروچشم بصیرتنه نورجمالنی کوستروآنی مقام
مشاهده یه ایرکورر کما جاء فی الکلمات الاکبریة تعلمنا بلاحرف وصوت* قرأناه بلاسهو وفوت* وحیینا بلااحضار
موت* فهذا من جنون العشق قسم* ولم یخطرعلی قلبی سواه* ولم تشبع عیونی من لقاه* فیامن هو کلامی من هواه
فهذا من جنون العشق قسم* سؤال اولنورسه که کلام مذکوردن منفهم اولنورکه حضرت موسی علیه السلام
رویة اللهدن ممنوع اولوب سائرعشاق حصه منداولمش اوله لرجواب بودرکه حضرت موسی علیه السلامک سؤالی
موطن دنیایه کوره درکه عالم ملکدرباطن ایله اولان مشاهده ایسه ملکوتدندرزیراقلب وبصیرت ملکوتیه درپس جمله
انبیاعلیهم السلام واولیای عظام انسلاخده وحال فناده مشاهدهٔ حقله مشرفلردروبومشاهده ده تفاوت استعدادات
اوزره تفاوتلری واردرولیکن بوجمله دن فخرعالم صلی الله علیه وسلم ملک وملکوتده رؤیتله مفضلدرپس بوموطن
اکانسبتله جنت حکمنده اولمش اولور آنجق ذوق صحیحک مقتضاسی بودرکه فخرعالمه رویت فوق العرش اولدی زیرا
عرش وکرسی طبیعیاتدن ومادونی عالم کون وفسادد ندربوعالمه کوره طبیعیات ملکدن ملکوت کبیدروبلکه
براعتبارله نفس ملکوتدرپس بوندن منفهم اولورکه بوموطنده یعنی عالم کون وفسادده رؤیت ممکن دکلدرامکان
یاملکوت دله کوره درکه جمیع اهل فنایه رؤیت مقامده اولمشدریاملکوت سمواته کوره درکه فخرعالم صلی الله علیه
وسلمه میسراولمشدر فافهم ولا تقع فی الغلط فان الغلط یوجب السخط ومن الله التوفیق لطریق التحقیق (لمحرره)
حقدن خبرآنلر* بزه خبرویریکز* حقه واصل اولنلر* بزه خبرویریکز* طوره ایرن عاشقلر* نوری کورن صادقلر
سرحقه لایقلر* بزه خبرویریکز* نیچون دیدی لن تری* موسایه حق تعالی* ندن کوردی مصطفی* بزه خبر
ویریکز* چونکه بویله عیاندر* نیچون کوزدن نهاندر* مراداولان بیاندر* بزه خبرویریکز* ایشیدیلورکن
خطاب* ندربوقدرحجاب* کوردیکزسه بی نقاب* بزه خبرویریکز* نقطه ندرعینده* پرده نه ماینده*
وجه نه هرآینده* بزه خبرویریکز* حقی دردله سویلر* سزه عرض حال ایلر* درده دوشنلرنیلر* بزه خبرویریکز
(ای نیجه عیسی مسیح اولوب سیاحت ایلدی* صوکیجی حیرتده مبهوت اولدی قودی قیل وقال) مسیح حضرت
عیسی علیه السلامک لقبیدرراغب عبریده مسیحادر مبارک معناسنه اما صاحب محمدیه سیاحتدن اخذایلدی
کما قال فی القاموس السیاحة بالکسرالذهاب فی الارض للعبادة ومنه المسیح ابن مریم وذکرت فی اشتقاقه خمسین قولا
فی شرحی لصحیح البخاری وغیره انتهی کلامه حیرت سرکردانلق یعنی هیچ برجانبه توجه ایده میوب قالمق عندالصوفیه
حیرت هیبتله انس اراسنده برواديدرمثلا برکسنه پادشاهه ابتدا ملاقاتنده هیبته دوشر یعنی نه کورروننه اشیدر
اندنصکره حیرت حاصل اولوریعنی کوردیکن واشتدیکن بیلمز بومقامدندرکه هدایی قدس سره بیورر* حقله هرکیم
بیلشدی* وادیٔ حیرته دوشدی* آندنصکره انس حاصل اولورندماحالی کبی مبهوت بهتدندردهشت وحیرت غلبه
ایتمک معناسنه حیرتده مبهوت اولمق مقام حیرتده مدهوش اولمقدریعنی مغلوب العقل ومسلوب الاختیاراولوب شویله
قالمقدرقیل وقال سوزصاومعناسنه درفارسیده کفت وکوی قال الشیخ الرضی فی شرح الکافیة العرب قدتنقل الفعل
الی اسماء الاجناس وان کان قلیلا کقوله صلی الله علیه وسلم ان الله نهاکم عن قیل وقال وقولهم اطائرتبشرولاخرتنوط
انتهی معنای بیت بودرکه ای عاشق جانان وطالب درمان شویله معلومک اولسونکه نیجه لرعیسی روح الله علیه السلام
کبی ذات حقه وصول ایچون کاه عالم صورتده سیاحت وکاه اقلیم معنایی دورایلیوب عمرلک غایتنه دلک جست وجو
قیلدی عاقبت مقام حیرتده مدهوش اولوب سوزصاوقیومن قپادی وعجزن بیلدی فسبحان من جعل العجزعن
الادراک عین الادراک* سعدی) مجلس تمام کشت وباخررسید عمر* ماهمچنان دراول وصف توماندهایم (حافظ)
عنقاشکارکس نشوددام بازچین* کانجا همیشه بادبدستست دام را* سؤال اولنورسه که تقریرمذکوردن منفهم
اولورکه کمسه سرحقی بیلمش وعالم ذاته واصل اولمش اوله بوایسه مشهورک خلافیدرجواب بودرکه معنای مذکور
طاقت بشریه مقداری انبیاعلیهم السلام واولیای عظامه حاصل اولمشدراما کنه ذات مرتبه سنده جمله کمل ورطهٔ
حیرته دوشمشلروحق معرفتدن عجزی اقراراتمشلردرکما وردماعرفناک حق معرفتک فمعناه ماعرفناک بحسب نفسک
لابحسب انفسنا فافهم فانه لطیف مفید وسیأتی مزید بیان لهذا المقام انشاء الله تعالی (لمحرره) بیلسون تتسون
عجب ای دوستان* حیرت کبرایه دوشمشدرکوکل* اکلمزآنی بوباغ وبوستان* برعجب سودایه دوشمشدرکوکل*
عشقه دوش اولان کوکل مبهوت اولور* جان کیدوب جسمی قوری تابوت اولور* جلوه کاهی عالم لاهوت اولور*
حقله همسایه دوشمشدرکوکل* آشنای بحرعرفان اوله لی* دربی همتای عشق بوله لی* سرپالک حضرتیله طوله لی

دورلی فیضه مایه دوشمشدر کوکل * حقیا سیاح اولوب عیسی کبی * کشت ایدوب هر کوشه یی هر جانبی * عاقبت
عجزن بیلوب روزوشبی * کریه دن دریایه دوشمشدر کوکل * (طور سینا قدرتك قافنده قدر یدر کاپل) طور طاغدر سیناء
مدله بر بقعه نك اسمیدر قال فی الارشاد عند قوله تعالی (وشجرة تخرج من طور سیناء) وهو جبل موسی علیه السلام
بین مصر وایلة وقیل بفلسطین ویقال له طور سینین فاما ان یکون الطور اسم الجبل وسیناء اسم بقعة اضیف الیها
او المرکب منها علم له کامرئ القیس انتهی قال فی القاموس الطور جبل قرب ایلة یضاف الی سیناء وسینین * وقاف جبل
محیط بالارض وهو من زمرد وقد سبق ترجمته * کاپل کندو چونکه نسنه ویورلمش کشی معناسنه بوراده قلیل المقدار
وبی اعتبار مراد اولنور معنای مصراع بودر که سنك قدرت وقوتك قافی یاننده حضرت موسی علیه السلامك طوری
ضعیف وبی مقدار وقلیل الاعتبار در یعنی قدرتك قافی اواقدر اولور که جبل موسی اکا نسبتله بر پشته در زیرا قدرت
مطلقه دن بر اثر در پس هر نقدر حضرت موسی علیه السلامك مناجاتیله شرف بولمش ومحل تجلی اولمش اولسه ده ینه
سنك عظیم قدرتك نردبانندن برادنی پایه در (ابن سینا کبریا کك وصفی یانده کالال) ابن اوغلدر اصلنده بنودر
واو حذف اولنوب آندن عوض اولنه همزه ادخال اولندی وسمی به لانه مبنی ایه سینا بوراده قصرله ابو علینك جدنك
اسمیدر لانه الحسین بن عبدالله بن سینا وقد سبق ترجمته علامة الروم ابن کمال دخی جدنه نسبتله مشتهر اولمشدر لانه
احمد بن سلیمان بن کمال الوزیر وبعضلر دخی پدرنه اضافتله اشتهار بولمشدر منصور حلاج کبی لانه ابو المغیث حسین بن
المنصور الحلاج واحمد بن حنبل کبی ولذا یقال حنبلی کالال چونکلوب کسمز اولمق وکوز نوری ضعیف اولمق ویورلمق یعنی
سنك عظمت وکبریا کی وصف ونعت ایتمك خصوصنده ابن سینا بو قدر فضل وکمالیله یورلمش وعاجز اولمشدر پس سائرلر
بطریق الاولی در * ومن کلمات ابن سینا * اعتصام الوری بمغفرتك * عجز الواصفون عن صفتك * تب علینا فاننا بشر
* ما عرفناك حق معرفتك * ومن کلماته عند وفاته عن نفسه معترفا بعجزه وقصوره فی ادراك الحقائق * یموت ولیس
له حاصل * سوی علمه انه ما علم * یعنی بیلدیکنی بیلدیکندن غیری نفسه حاصل قالمدی یعنی جاهل اولدیغنی هنوز
بیلدی وعجزنه اقرار قیلدی ومثله ما صدر عن سعد الدین التفتازانی حیث قال * کرارسطو وکرنیمانم * وزهمه کفتها
پشیمانم * تابجایی رسید دانش من * که بدانسته ام که نادانم * وعن السید السند * هرکز دل من زعلم محروم نشد * کم
ماند زاسرار که مفهوم نشد * هفتاد دو سال علم حاصل کردم * معلوم شد که آخر معلوم نشد (بعدذا) ابو علینك عجائب
احوالندندر که فلاسفهٔ اسلامیه وحکماء متقدمه نك جمله علومندن وبالکه اشرف مدرکاتدن معدود اولان علم کیمیایه
واصل اولمشدر وبذل مقدور دن صکره عجزی ظاهر اولدقده استحالاتك استحالتنه ذاهب اولوب اول بابی سد ایتمشدر
وبو خصوصده غلطه دوشمشدر زیرا علم اکسیر علوم انبیا علیهم السلام واولیای عظامدندر ولکن علوم حکمایه کوره
شریعتدن حقیقت کبیدر پس علم تصوف عقل مجرد وخیال مشوب ایله ادراك اولنمیوب کشفه ویا بر مکاشف صحیحك
تعلیمنه موقوف اولدیغی کبی اول فن شریف دخی بو ایکی امرك برینه محتاجدر زیرا مولود وسلوك کبی اطوار مختلفه
اوزرینه مبنیدر آنکیچون اکا مولود الفلاسفه اطلاق اولنور بو عصرده اول فنك علمنه واصل چوقدر ولیکن عملنه واصل
نادردر (عمدة) الاطباء ابو بکر الرازی استاد کبیر اولان جابرك تلمیذی ایکن عملندن عاجز اولمشدر وآنك ملوك
سامانیه دن منصور بن نوح خلیفه ایله ماجراسی واردر محلنده مبیندر (ومن یهد الله فاله من هاد (لمحرره) ای طور سینا
قدرتك دورنده بر نقطه خیال * وی ابن سینا حکمتك علمنده طفل کنك ولال * قصر جلالکدن سنك بر پایه ادنادر
عرش * مهر جمالکدن سنك خرشید بر ذره مثال * بر دانه کیبی خرمن صنعکده بیدانه فلك * خوان کرمده بر اب
نان در حقیقتده هلال * دیوار میدان جهاندر دور قاف حکمتك * سیمرغ حکمتك عالم ملکه آچوبدر پر وبال * شول
حضرتك وصافنه هر موزبان اولسه بنه * بر حرفنی اوصافکك شرح ایلمك اوله محال * برکار قدرتله بو کون هر کس
بر رحد اوزره در * قادر دکادر کسه بومرکزدن ایده انتقال * حتی صفاء آب وش قلبکده غل وغش قومه * بر کون
بحرسن شول بلمرکك کوزندن بی مجال (بن کیم اولم بحر بی پایان صفاتك وصف ایدم) بحر ماء کثیره دیرلر پایان
هر نسنه نك آخری وصوکی یعنی بن نه قطره یم که سنك بی نهایه وبی حد وبی کنار اولان بحر صفاتکی وصف وبیان ایدم زیرا
هر قطره کندی نفسی نسخه سنك شرحندن عاجزدر پس غیره نه وجهله آغاز بیان ایلیه که پرده بیرون در قال الله تعالی
(قل لو کان البحر مدادا لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی ولو جئنا بمثله مددا) بو آیت کریمه ده کلمات ایله
مراد معلومات الله ومتعلق حکمت اولان اشیادر معلومات دخی ایکیدر بری غیر محکومه ومقدوره در ذات باری وانك
صفات واسماسی کبی بونلره کلمات اطلاق اولنمق معبر به اعتباریله در وبری دخی معلومات محکومه ومقدوره در ممکنات
کبی ممکناته کلمات ایله تسمیه ایتمك تسمیهٔ مسبب باسم السبب بابندندر زیرا کلمهٔ کن ایله تکون ایتمشدر کما قال الله تعالی

(انما امره اذا اراد شیأ ان یقول له کن فیکون) معنای آیت شریفه بودر که اکر دریا مطلقا معلومات حق کتابته مرکب
اولسه معلوماته نفاد کلمزدن اول دریا نفاد بولوردی یعنی باسره جنس بحر دوکنوردی اکر آنك مثلنی زیاده قلسق دخی
زیرا جمیع اجسام متناهیه وکلمات الله غیر متناهیه در فکلمة قبل علی المجازی عن نفاد البحر دون ان یکون لها تحقق
النفاد ای ینفد البحر ولا یتحقق لکلمات الرب نفاد والحاصل ان نفاد البحر وقوعا اوفرضا امر ذاتی غیر معلل مطلقا
مدادا کان اولا فان کل جسم متناه ونافد قطعا وعدم نفاد کلمات الرب لا وقوعا ولا فرضا امر اصلی غیر معلل ازلا فانها
غیر متناهیة ابدا ولا نافدة سرمدا قال الامام فی الملخص یجب ان یفهم من قولهم الجسم قابل للانقسامات الغیر
المتناهیة مع قولهم یستحیل خروجها الی الفعل ما یفهم من قولنا الله تعالی قادر علی مقدورات غیر متناهیة مع قولنا
ان حدوث ما لا نهایة له محال فکما ان المراد ههنا هو ان قادریة الله تعالی لا تنتهی الی حد الا ویصح منه الایجاد بعد ذلك
فکذلك الجسم عندهم لا ینتهی الی حد الا ویتمیز فیه طرف عن طرف ای یقبل الانقسام هذا (ذاتکه خود عقل ایر شمز
کنهکی بیلمك محال) قال التفتازانی الذات وان کان فی الاصل مؤنث ذو لکن تاوه قد انسلخ عنها الدلالة علی التأنیث واجری
مجری التاء الاصلیة ثم اطلق علی معنی نفس الشیء وحقیقته ولذا قالوا فی النسبة ذاتی باثباتها وجوزوا اطلاقه علی الله
تعالی مع امتناع اطلاق علامة لوجود التاء والعقل جوهر نورانی یتأمل به فی العواقب من حیث ینتهی الیه درك
الحواس وقیل غیر ذلك وقد سبق ومحله الدماغ وقیل القلب وکنه الشیء غایته ونهایته والمحال ما یمتنع وجوده فی الخارج
قال فی القاموس فی الحول المحال من الکلام بالضم ما عدل به عن وجهه کالمستحیل قال ابن الشیخ فی اوائل سورة یونس
اعلم ان معرفة ذات الله تعالی والاطلاع علی کنه حقیقته مما لا سبیل للخلق الیه بل الغایة القصوی معرفة صفاته
السلبیة وصفاته الاضافیة اما الصفات السلبیة فهی المسماة بصفات الجلال واما الصفات الاضافیة فهی المسماة
بصفات الاکرام فمن وصف الله تعالی بقوله یا ذا الجلال والاکرام صار کانه وصف الله تعالی بجمیع ما یعرف به من صفات
کماله کما قال الله تعالی تبارك اسم ربك ذی الجلال والاکرام انتهی وقال الشیخ عز الدین رحمه الله نهایة معرفة العارفین
هو ان ینکشف لهم استحالة معرفة حقیقة ذات الله لغیر الله وانما الاتساع فی معرفة اسمائه وصفاته تعالی فبقدر
ما ینکشف لهم من معلوماته وعجائب مقدوراته یکون تفاوتهم فی المعرفة وبها یکون تفاوتهم فی الدرجات یوم القیامة
وقال کنه ذات الحق تعالی وصفاته محجوب عن نظر العقول انتهی بتغییر یسیر * قال فی انوار المشارق یجوز فی طریق
الصوفیة ان یطلب ما یقصر العقل عنه ولا یطیقه ای ما یدرك بمجرد العقل ولا یجوز ان یطلب ما یحکم العقل باستحالته
فلا یرد ما قال ابن ملك فی شرح المشارق این یحصل للعقول البشریة ان یسلك وادی الذات الالهیة بسبیل الطلب
والتفتیش وانی تطیق نور الشمس ابصار الخفافیش انتهی * قال الشیخ محمد پارسا قدس سره فی فصل الخطاب لا یجوز ان
یظهر فی طور الولایة ما یحکم العقل باستحالته ویجوز ان یظهر فیه ما یقصر العقل عنه ومن لم یفرق بین ما یستحیله العقل
وما لا یناله العقل فلیس له عقل انتهی (صائب) از زاهدان خشك رسایی طمع مدار) سیل ضعیف واصل دریا نمیشود
پس ای سالك راه عرفان وطالب اسرار (کل من علیها فان) ذات حق وحدت صرفه ومظاهر واوصافدن تجردی
حسبیله ادراك اولنمز زیرا تعینی یوقدر روحیات وعلم وارادت وبونلرك غیری اوصافله اتصافی ونسبت الوهیتی جهتندن
ادراك اولنور آنکیچون فاعلم انه لا اله الا الله بیوردی ولیکن شهادت ذاتی اعتباریله اولان تعینی غیب ذاتی اعتباریله
اولان لا تعینی منافی دکلدر بلکه غیب ذاتی حقیقتده جمیع تعینات شهادیه دن منزهدر پس مقدور بشر اولان
معرفة الله تعینات وتجلیات مرتبه سنه کوره در ما فوقی عالم حیرتدر زیرا حق تعالینك اسماء ممتنعه سنه علم مخلوق
تعلق ایتمز زیرا اصلا ظهوری یوقدر یعنی ذات الهی آنکه سائر اسماء کبی تجلی ایتمشدر بلکه بحت ذات وغیب
مطلقدر قالمشدر والیه الاشارة بقوله علیه السلام او استأثرت به فی علم الغیب عندك الحاصل حقك کنه ذاتنه عقل وکشف صغمز
ولیکن اسما وصفات وافعال وآثارنك کیمی صحیح وکیمی کشف صریح ایله ادراك اولنور وصلته متعلق اولان کلمات
عرفانیه نك جمله سی بو مرتبه دندر (لمحرره) دل عاشقده اختیار اولمز * اختیار اهلی عشقه یار اولمز * دونر عاشق فلك
کبی دائم * فلکك دورنه قرار اولمز * او کلك بلبلیدر جمله جهان * وار می عالمده اکا زار اولمز * واردر رعشقله زهدك
فرقی * کهربله حجر عیار اولمز * بار عقلی براق بو منزلده * سالك راه حقده بار اولمز * بولمدی کمسه غایتن بو یولك * بو محیطه
بلی کنار اولمز * نقطهٔ کنه ذاتن ادراکه * فی الحقیقه کوکل مدار اولمز * کورینن چونکه وجه اسمادر * اونه سی هرکزا آشکار
اولمز * یوق یره دوشمه دام تدبیره * صقین عنقا شکار اولمز * ایله عاقل ایسك فکر محال * دیمه حق یوری نه
وار اولمز (لیك بولمیشم وصالك قرینه بر لحه یول * او حرم بولدم شو شده دوایه چون مجال * لمحه اصلنده نظر واحده دیرلر
یقال لمح لمحة ای نظر نظرة واحدة کما فی الاختری ولمح الیه اختلس النظر کما فی القاموس واللمحة چشم زدن بجیزی

كمافى تهذيب المصادر بوراده جزئى معناسنه در نتكيم قرآنده سرعت معناسيچون تمثيل كلمشدر قال الله تعالى
(وما امر الساعة الا كلمح البصر) قال الكاشفى مكرنكريستن چشم يعنى كشتن اوازاعلاى حدقه باسفل وباصطلاح
آنرا چشم زدن كويند انتهى هويت ذاتدر هواء مدله ما بين السماء والارض مجال جولان ودوران برى يعنى اكرچه كنه
ذاتنى بيلمك محالدر وايكن مالا يدرك كله لا يترك كله مقتضاسنجه طلبدن خالى اولميوب سكا تقربه بر جزئى يول بولمشم
يوسبيدن بندن جنبش اكسك دكلدر زيرا بر كسه ذاتنده هواء عشقله پروازه مجال وطاقت بولسه فرصتى فوت ايلمز
وممكن اولدقجه ظاهرا وباطنا سعى ايدر واستعداد بشر مساعده ايتديكى مرتبه ده وصلت اهلى اولور وسرله سنك
سرپا كبى بولور (لمحرره) كالك حقه طوغرى قنادآچه لم * اوچه لم عاشقلرذ كرالله له * برازخى منازلى كچه لم * كوچه لم
عاشقلرذ كرالله له * هويتدن كاوب دله تسلى * حاصل اوله نيجه احسان كاى * ساقى حضرتدن مى تجلى * ايچه لم
عاشقلرذ كرالله له * حقيا توحيد حقانى دله * كيربوبوله توحيدله درد له * خلعت وصلتى قامتى دله * بيچه لم عاشقلرذ كر
الله له (بلبلم فردوس باغنده سوزم آب حيات (پس كرنك فيض زلال ايدم دوكم سحر حلال) بلبل حسن صوتله معروف
بركوچك قوشك آديدر غالب السهر اولغله آنك باشنى وياقنادنى ياننده كوترن اويقوجى اوپومية (لمحرره) اويومز هر سحر
اوتر بلبل * قوقراولمده وردتر بلبل * بوى كل ايليوب دماغنه كار * مست ومدهوش اولور سحر بلبل * بريكا باد
صبا بريكا كل * ايكى ذوقيله خوش كچر بلبل * دهن غنچه ده كوروب شبنم * دركبى دانه لر دوكر بلبل * حسن
ذاتن كوروب كلستانك * نعتدن جامه لر بچر بلبل * كوشه كوشه اولوب آوازآنداز * دعوت بزم عشق ايدر بلبل *
چكمينجه بلاى خارى بوكون) بولمدى كلستانه در بلبل) دكلمز صيت وصداى زهدى) قودى عشقلن بولنده سر بلبل
وقيدر حتى بوكون فريادك (يارن آوازنى كسر بلبل) فردوس شول بستانكه ايچنده باغ آغاجى وسائر يمش آغاچلرى اوله
جمعى فراديس كاوررومى لغتندن معربدر كمافى الدستور بوراده باغ ايله مراد بغچه در عجم استعمالى اوزره آب حياتك
وفيضك وزلالك شرحلرى مرة بعد اخرى مرور ايلدى والسحر كل مالطف مأخذه ودق كمافى القاموس وقال فى شرح
الامالى السحر من سحر يسحر سحرا اذا خدع احدا وجعله مدهوشا متحيرا وهذا انما يكون بان يفعل الساحر شيأ يعجز
عن فعله وادراكه المسحور عليه ووصف السحر بالحلال اذ لو شبه الفيض الالهى بالسحر مطلقا لبادرت الاوهام
الى ان السحر حرام والمشابه بالحرام حرام او قريب منه فيكون موجبا التنفير الطباع عنه لا ترغيبا فيه فوضعه بالحلال
ليعلم ان مراده بالسحر شئ يعجز غيره عن اتيان مثله وفى الحديث ان من البيان لسحرا اى ان بعض البيان يعمل عمل
السحر لحدة عمله فى سامعه وسرعة قبول القلب له وهو مثل يضرب فى استحسان المنطق وايراد الحجة البالغة وفيه
التشبيه الحسن كذا فى حواشى تفسير البيضاوى لابن التمجيد (بعدذا) ناظم كنديني بلبله وكوكلنى دار المقربين اولان
فردوسه وكلامنى آب حياته وزلاله وسحر حلاله تشبيه ايلدى زيرا بومقوله كلمات عشقيه ومقالات شوقيه عاشقلرك
حرارتن كسر وچاشنى ديكر ومذاق مخصوص ويرروآنك عالم معنادن كتورديكى فيوض وحقائق هر سالك كتورمكدن
عاجزدر زيرا تجلى مخصوصله حاصل اولور وحاصل اولديغى صورتده دخى هر كسه سلاست وفصاحت اوزره نطق وبيان
ويرلمز آنكيچون حضرت مولانا وسلطان ولد حضرت شمس تبريزينك قدس الله اسرارهم نظمده ترجمانى اولمشلردر
ويونس امره دخى طپدق امره يه كوره وهدايى حضرتلرى شيخ افتاده يه قدس الله اسرارهم نسبتله دخى بويله در
وبو معنانك نظم ونثرده نظائرى چوقدر الله تعالى مرغانى تفاوت اوزره خلق ايدوب حسن نغمه ايله بلبلى سرافراز
ايتديكى كبى بعض اولياىى دخى كمال بيانله ممتاز ايلمشدر شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرى كه بحر الحقائق وكنز
الدقائق ايكن كلماتى كعقد انفصم فتناثرت لآليه قبيلندن ايدى صكره فرزند دلبندى حضرت شيخ صدر الدين القنوى
قدس سره كندى تصنيف ايتديكى كتب جليله ده شيخك ارواح معانيسنى برقالبه افراغ ايتمشدر كه آنحق آدم معنى
اولنلر بيلور حقا كه بويله نقادلك نادر واقع اولمشدر (لمحرره) كرچه مرغان خوش نواى جهان * حقى تسبيح
ايدر زبانجه (نغمهٔ بلبله اويار اولمز (ايتسه آهنك آنك يانجه) بعض نسخه لرده فردوس باغندن دوشمشدر بوصورتده
فردوس باغندن چقمش برجنت بلبلى يم ديمك اولور وبوندن مراد كنديني مدح ايتمك دكلدر بلكه واقع بيان ونعمت
ربى تحديثدر زيرا بوكا بك اظهاريله مأموردر نتكيم ديباجه ده بيان ايلدى پس شول كمسنه نك كلامى كه نفس
پيغمبر وفيض الهى اوله غيره نه وجهله قياس اولنه (لمحرره) حق حقيله وار اولندن صور * يارى يار يله يار اولندن صور
وجد وحالت ندر كوكالرده * عشقده بى اختيار اولندن صور * كهر وسنكى برابر كورمه * وار كامل عيار اولندن
صور * بردكلدر جهانده خارله كل * كلشنه وار هزار اولندن صور * مرده دللرنه بلسون آب حيات * آنى برخضر
وار اولندن صور * طوتر عاشق دلنده فيض زلال * فيضله چشمه سار اولندن صور * طوترالده عصاى سحر حلال

جذبه دن تارمار اولندن صور * انبياء عظامك اسرارن * اولياء كبار اولندن صور * شجرك انى انا الله ديديكن
نار عشقه بنار اولندن صور * حق جمالن ديلرسك اى حقى * صوكبى بى قرار اولندن صور (بن هماى حضرتم طپراق
دكلدر جوهرم * كرچه برقاچ كون قفص بولدم بوطپراقدن مثال) بعض نسخه ده بن هماى دولتم دوشمشدر هما
اصلنده بايله دركاهيچه آخرندن يا حذف اولنور خداوخداى كبى برمبارك قوشدر هر كسيه كه كولكه سى دوشه پادشاه
ويا براولود ولتلى اولور نتكيم فاتح قسطنطينيه سلطان محمد دير (عجمى اولديسه عونى جهان سلطانلرى خانى)
كه دوشدى اوستنه سايه سنك زلفك هماسندن * كولكه مى مرغوب ايديكى سعدينك بوبيتندن ظاهردر * كس نيايد
بزير سايهٔ بوم * ورهما ازجهان شود معدوم * هوا قوشلرندندر يعنى هواده اوچر چقار روانك آباذلرى اولمز هندستان
وخطا وختن وقبچاق ولايتلرى صحرالرنه نزول ايدر زيرا غداسى استخواندر طوطينك منقارنده شكر پاره پاره اولديغى كبى
همانك دخى منقارنده برخاصه واردر كه كميك انكاه متفتت اولور واستخوان خور اولديغى سعدينك بوبيتندن ظاهردر
هماى برهمه مرغان ازان شرف دارد * كه استخوان خورد وجانور نيازارد * ديريسى الله كيرمز بلكه اول صحرالرده
لاشه سنى بولورلر جثه ده صقصغن قوشى قدر اولور وليكن هما شكر رنكدر ومبارك نسنه يى اكانسبت ايدوب همايون
ديرلر واونسبت ونون تأكيد ايچوندر كماسبق حضرتدن مراد حقدر نتكيم تحقيقى مرور ايلدى بوراده جوهردن مراد
اصلدر قال فى القاموس الجوهر من الشئ ما وضعت عليه جبلته انتهى * قفص صادله عربيدر محبس الطير معناسنه
سينله فارسيدر زيرا فارسيده صاد يوقدر صادله مركب اولان كلمه لرك اصلى سيندر وياغيرى السنه دن منقولدر پس
قوش وياغيرى حيوان حفظ ايتمكيچون آغاجدن ويا دمردن مصنوع اولان نسنه يه عجم قفس دير مثال بوراده هيئت
وشكل معناسنه در (بعدذا) ناظم بوبيتده نفسنى علو حقيقيسى جهتندن همايه وجسدينى اسفل صوريسى
حيثيتندن قفسه تشبيه ايلدى زيرا هما خاكى دكل هوائيدر هواء ايسه خاك وآبك فوقنده در كما قال ابن سينا هبطت
اليك من المحل الارفع * ورقاء ذات تعزز وتمنع * بيت محمديه نك معناسى بودر كه بن اكرچه عالم بشريته كالمدن برى قفص
كبى طپراقدن صورت بولدم يعنى جسدم طپراقدن خلق اولنوب جانمه قفس كبى اولمشدر نتكيم سعدى بيورر * خبر
دارى اى استخوانى قفس * كه جان تو مرغيست نامش نفس * وليكن حقيقتده بنم جوهرم واصلم بوصورت قفسى
جنسندن دكلدر * كرتو طوطى زقفس نشناسى * بخدا ناس نه نسناسى * زيرا قفس خاكى وسفليدر بن ايسه هماى
حضرتم يعنى هما كبى علويم زيرا نه كه حق بنى عالم ارواحدن بلكه عالم امردن كوندرمشدر وخاكدن يكا جسد قفسنى
دوزوب بنى اندن بحسب الصورة برقاچ كون حبس ايلمشدر ويا خود بن هماى دولتم يعنى برعلو معنوى يه مظهرم كه بنم
سايه م هر قنغى طالبك اوزرينه دوشرسه دولت حقيقته نائل اولور پس همانك دولته اضافتى ادنى ملابسه ايچون
اولمش اولور سؤال اولنورسه كه ذكر اولنان معناىله اتصاف يالكزانه كوره دكل بلكه جميع موجوداته نسبتله دخى
بويله در زيرا ظهور وتجلى بردر انكيچون بعض كبار (فى كل ذرة ما فى الكل) بيورمشدر پس بيتدن منفهم اولان دعوانك
فائده سى ندر جواب بودر كه بلى اصل ظهورده جمله موجودات على السواءدر وليكن مراتب ظهورده تفاوت واردر
بعض موجوداتده بالقوه اولان معنى بعضلرنده بالفعل اولمشدر پس اسرار ظهورده فعله مظهر اولوب اصل وفرعنى
مكاشفه ومشاهده ومعاينه طريقيله بيلنلر سائر علم اليقين مرتبه سنده بيلنلر كبى دكلدر الحاصل صاحب محمديه نك
كندى حقيقتى منكشف اولوب اظهار دعوى ايتمشدر بومقوله دعوى ايسه حقدر زيرا واقعه مطابقدر بويله دعوى
اهل كشفك غيريدن صادر اولسه حق ايسه ده وجهى يوقدر زيرا ادبدن خارجدر بر كانده هنوز تراب آلود اولان كوهر
كهريت ادعاسنده صادق اولسه دخى بحسب الظاهر مكذب واريكن جلا بولدقجه كنديني طاشدن برينه قوديغى
يكدر (مغربى) توئى خلاصهٔ اركان وانجم وافلاك * ولى چه سود كه خودرا نمى كنى ادراك (وله) اكرچه آينه دارى
ازبراى رخش * ولى چه سود كه دارى هميشه آينه تار (جامى) مانداريم مشامى كه توانيم شنيد * ورنه هردم
رسد از كلشن وصلت نفحات) اللهم اجعلنا من الذين هاجروا من عالم الاين والبين * ونزلوا عند حريم الوصل والعين *
وعلموا ان لا محط الا فى جوارك * ولا مهبط الا على دارك (لمحرره) بوللدن دلده كنج عشقى ويران وخرابم بن * بيللدن اشبو
اكسيرى ره حقده ترابم بن * بنم خاكمده جوهر كانم ايچره بونجه زروار در * بوكون دولت سراينه دخوله اوزكه بابم بن
* قفس دوزدى بوخاك تيره دن كرچه بكا مولى * هماى حضرتم اما حقيقت انتسابم بن * بنم بر تيج كيم اسمابكر
پروانه دردانم * فلكلر اوستنده دونرمدار آسيابم بن * كوكل بر تختكاهمدر بنم برپادشاه آنده * كاوردي نامه خلق جهار
حسن مأبم بن * عجمى كرنى فهم ايلمزسه ذره لرهركز * نيجه كورسون بنى خفاش چو نتكيم آفتابم بن * كمال اهلى دلندن
سويلرم حق بوعرفانى * والا اهل نقصانم كه دريادن حبابم بن * (طيارتقدسم ذلك بربيضه دن برمده كيم * همتم

عنقاسی کونینی ایدر زیربال) طائر قدس اصطلاحده جبرائیلدر روح القدس کبی پس قدس مقدس ومطهر معناسنه
اولوب طائرلا کالاضافتی موصوفك صفتنه اضافتی قبیلندن اولمش اولور ولیکن بومقامده ظاهر اولان بودرکه قدس
قدوس معناسنه درکه حق تعالیدر وهو البلیغ فی النزاهة عما یوجب نقصانا اما پس اضافت تشریف ایچون اولمش
اولور والفلك محرکه مدار النجوم وقد سبق بیضه کسرله وفتحله یومرطه پرقوشك قناد نده بتن یلمکدر وقد سبق والهمة
توجه القلب وقصده بجمیع قواه الروحانیة الی جناب الحق لحصول الکمال له اولغیره بوندر که بکا همت ایله دیرلر یعنی
وقت مستطابکده جمیع قواکی جمع ایدوب مرادم حصولیچون وجه کایدن حقه توجه ایله دیمکدر (حدیدی) بوزمان
بر عجب زماندر کیم *بی غرض شمدی صانمه برایش اوله *شوکه دست تهی واره شیخه *واره همت یرینه قوز آله*
وار قیاس ایت بوکا زمان خلقن *شیخی بویله بونك قلانی نوله *عنقاء قال فی القاموس العنقاء المغرب وعنقاء مغرب
ومغربة ومغرب مضافة طائر معروف الاسم لا الجسم انتهی وقال فی انسان العیون ان اصحاب الرس وهی البئر الغیر
المطویة ای المبنیة ابتلاهم الله تعالی بطیر عظیم ذی عنق طویل کان فیه من کل لون فکان ینقض علی صبیانهم
یخطفهم اذا اعوزه الصید وکان اذا خطف احدا منهم اغرب به الی جهة الغرب فقیل له لطول عنقه ولذهابه الی
جهة الغرب عنقاء مغرب فشکوا ذلك الی نبیهم حنظلة بن صفوان وکان قد ارسل قبل موسی علی ماذکره ابن کثیر
فدعی علی تلك العنقاء فارسل الله علیها صاعقة فاهلکتها ولم تعقب وکان جزاؤه ای حنظلة منهم ان قتلوه ودسوه فی تلك
البئر قال نعمة الله فی لغته سیمرغ عربجه عنقاد برلر بر قوشدر قاف طاغنده اولور بجمله قوشلرك پادشاهیدر موجود الاسم
معدوم الجسمدر دیرلر که اسکندر قافه واروب آنکله سویلشمشدر که انتهی معدوم الجسم یرینه مجهول الجسم دیسه
اصابت ایدردی کما قال فی القاموس طائر موجود الاسم مجهول الجسم زیرا معدوم اولمسی قافده اولان وجودنی
منافیدر فافهم الحاصل عنقا حقنده اختلاف اولنمشدر مشهور ومتواتر اولان بودرکه قاف طاغنده در ولیکن قاف
طاغنه وصول متعسر بلکه متعذر اولمغله علما عنقا خصوصنده متحیر اولوب کیمی مجهول وکیمی معدومدر دیدیلر
نتکیم علم اکسیر صعب المنال اولمغله آنی دخی عنقایه الحاق ایلدیلر بومقامه متعلق اولان بعض کلام یوقروده کچدی
(لمحرره) مرغ دون اولمه پر آچ اوجه یتر انصافدر *سن بر عنقاسن سنك اسکی مکانك قافدر *رنك آلور کبریت احمر کیبی
دائم چهره می *هر کیمك مانند زر نقد درونی صافدر *کونیندن مراد دنیا وآخرتدر زیرا اگرچه بری ملك وبری
ملکوتدر ولیکن ایکیسی دخی عالم کوندندر عالم الهدن دکلدر فافهم * زیر اشاغه معناسنه درکه زبرك مقابلیدر
بال قناددر (بعد ذا) ناظم ابتدا کندی حقه پرواز ایتمکده بر مرغه وفلکی مدورلکده برطه یه تشبیه ایلدی صکره
ترقی ایدوب همتنی عنقایه وایکی جهانی برطه یه تشبیه ایلدی مقصودی قناد التنده اولان برطه مرغه نسبتله
مغلوب ومسخر اولدیغی کبی انك همت علیاسنه کوره دخی ایکی جهان زبون ومقهور اولدیغن بیاندر زیرا عارف بالله
اولنلر حقدن غیره التفات ایتمزلر (هدایی) ایتمز سنك عاشقلرك ملك سلیمانه نظر *آنچق جمالك نوریدر دردلرینه درمان
٦ ایدن *انما لم یتعلق نظر العاشق الصادق الی ملك سلیمان علیه السلام لانه لا یلیق بشانه ان یؤثر المفضول علی الفاضل
والفاضل علی الافضل وهو الله تعالی فان آثر فقد زاغ بصره وطغی فلم یتحقق بالمعراج الحقیقی الاعلی فی مقام قاب
قوسین او ادنی (فان قلت) ان حضرة الهدایی قدس سره استحقر ملك سلیمان وقد عظمه سلیمان بقوله (هب لی ملکا
لا ینبغی لاحد من بعدی قلت استحقره من حیث انه من الدنیا واستعظمه سلیمان من جهة خاصة التسخیر اذ کل رسول
مفضل بعضه علی بعض من حیث الخواص کما نطق به قوله تعالی (تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض) فالدنیا مستصغرة
عند سلیمان وغیره ولذا جعل التسبیح مرة افضل من ملکه کما ورد وکلام صاحب المحمدیه ناظر الی ترك ماسوی الله تعالی
او للتوجه الی الحضرة العلیا فهو من قبیل کلام الهدایی الا ان الهدایی صرح بالملك دون الملکوت لکونه معظم الحجاب
فمن لم یلتفت الیه هان علیه ان لا یلتفت الی الثانی اذ الاول ظلمانی والثانی نورانی والعبور عن النورانی اسهل من العبور
عن الظلمانی نسأل الله تعالی ان یطلقنا عن القیود *ولا یوقعنا فی ورطة حد محدود *انه واجب الوجود *ومفیض
الخیر والجود *وغایة کل مقصود (لمحرره) شول که بولدی دوستنه اول ارشاد دوست *چقمدی هر گز دلندن یاد دوست *
قول ایدر ایکی جهانی کندنه) هر کیم اولورسه بوکون آزاد دوست (قنغی عاشق چاغررسه دوست دوست) ایره فریادینه
بیل فریاد دوست *قطره سن دریا ایدر عاشقلرك *دمبدم فیض نم امداد دوست *زیر بالنده فلك بر بیضه در *مرغ دلکیم
اولدی اول صیاد دوست *تا ابد کورمز کوکل ویرانلغن *شول تجلیدن اولان آباد دوست *کاه لطفی قهر اولور کاه قهری
لطف *هر نفسده بویله در معتاد دوست *وارلغن عاشقلرك یوغ ایلیوب *صنعت نوك وستر ایجاد دوست *جان
مشامینه ویرر بوی صفا *هر چمن ایرسه نسیم باد دوست *حقیا هجرك غمن چکمه ابد *اولدکیسه وصله دلشاد دوست

دانه کیم آدم یدی کر کوهر اولسه باشیم *ایتمم هرگز نظر کوریر ایسم زرین جبال) دانه دن مراد بغدای اغاجنك دانه
سیدرکه آدم علیه السلام جنة المأوی ده آنی تناول ایتدی دیمشلردرکه اول آغاجك بی حساب داللری وهر دالنده نیجه
سنبله سی وار ایدیکه هر سنبله نك دانه لری بویك دستیلر قدر ایدی رایحه ده مسك کبی وسوددن بیاض وعسلدن لذتلو
ایدی آدم زمینه هبوط ایتدکده میکائل علیه السلام اول شجره نك سنبله سندن کتوروب آدم آنی حرث ایلدی وآدم
وشیث وادریس زمانتده بغدایك هر دانه سی دوه قوشی یمرطه سی قدر ایدی صکره خلق کفران نعم الهیه اولدقده
تدریجله نقصان پذیر اولوب الیاس علیه السلام کوننده طاوق یمرطه سی قدر اولدی صکره حضرت عیسی علیه السلام
زماننده کوکرجن یمرطه سی مقدارینه تنزل ایتدی وحضرت یحیی علیه السلام شربت شهادت نوش ایتدکده فندق
قدر قالدی وحضرت عزیر علیه السلام عصرنده نخود جثه سنه کیردی وبزم کونیمزه کلنجه دخی نقصان بولدی
دیمشلردرکه زمان آخر اولنجه دارو دانه سی قدر قالسه کرکدر پس بو تنزلات ومحق برکات کفر وشرك ومعاصینك آثاریدر
قال الله تعالی (ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم) الایه نسأل الله الحفظ والعصمة (لمحرره) اوله لی خلق جهان
خالقه عاق *کسلوب دانه اولدی آب زعاق (کوهر) صرافلر اصطلاحنده قیمتلو طاشدر لعل ویاقوت کبی زر التوندر
یا نسبت ونون اول نسبتی تأکید ایچون کلمشدر زرین کبی زیرا زم صوغوقلغه دیرلر طپراغك طبیعتی بارد اولمغله کا
نسبت ایدوب زمین دیدیلر جبال جبلك جمعی کسرله جبلك جمعیدر طاغ معناسنه معنای بیت بودرکه آدم علیه السلامك
تناول ایتدیکی بغدای دانه سی عظم جثه سی ایله بالفرض کوهر اولسه که خزائن سلاطینده اوعیارده طاش بولنمز
وقیمتده بغدای دانه سنه قیاس اولنمزینه بن اکا مقتضای عشق ورجولیت اوزره التفات ایلمم وآلتوندن طاغلر کورسم
دخی ذره قدر نظر صالمم الصوفی من صفا قلبه عن الکدر واستوی عنده الذهب والمدر موجبنجه ماسوای حق اطلاق
اولنان موالیدن کذرینم مقتضای جبلتم وعناصردن سفر اثر علو همتم وطبیعیاتی تجاوز ثمره معرفتم ومجرداتدن
ترقی مقدمه حقیقتم وهویت حقده فناء کلی بولمق مطلب اعلای دل پر حالتمدر نتکیم فخر عالم علیه الصلوة والسلامه
طاغلرك آلتون اولمسی عرض اولندی قبول ایتیوب فقر وفنا اختیار ایلدیلر پس براستلرا کاملی متبوع ومقتدالرینك
کمالی اسرارینك مظاهریدر متبوعك سرپا کندن منعکس اولان صورت تجردینه انك ظلیدر (مازاغ البصر وماطغی)
کحل الجواهری ایله مکحل اولان نوریا کاثرینه کیدنلر دخی بو معراج اوزره عینی ویساره التفات ایتمزلر وبو کمال
حقیقتده آنك مشکاتندن مقتبس اولمغله ینه اکا راجعدر نتکیم والینك کراماتی نبی یه کوره معجزه در دیمشلردر سؤال
اولنورسه که بیت مشروحده اولان مضموندن آدم علیه السلامی استحقار لازم کلمزمی جواب بودرکه ناظمك مرادی
نشئه کاملسی حسبیله علو همتنی بیاندر آدم ودانه نك ذکری تمثیل قبیلندندر پس بو معنی ولی نبی درجه سنه بالغ
اولمزدیدکاری مضمونه مخالف دکلدر بو مقامك تحقیقی بودرکه آدمك کمالی تدریجیدر ملائکه کبی دفعی دکلدر زیرا
اسمای حسنانك احکامی متضاده وآثاری مختلفه درچون طینت آدم اصلده فیض عشقله تخمیر اولنمش ایدی یعنی
آدمك ذاتنده اسماء متقابله یه قابلیت ونشئه سنده اول جمعیته استعداد واریدی نتکیم مولانا جامی بیورر *ملائکرا
چه سود از حسن طاعت *چو فیض عشق بر آدم فرو ریخت *وموطن جنت ایسه عشقك ظهورینه محل دکل ایدی
زیرا عشقك ظهوری ابتلایه مبتنی برامر در جنتده خود دار الفرح اولدیغی جهتدن غم عشق اولمز پس بو معنانك
ظهوریچون دار الابتلا اولان ارضه هبوط لازم کلمکین دانهٔ کندمی تناول خروجه بهانه اولدی وذکر اولنان دانه یه
جنتی صاتمق حقیقتده مقام عشقدن ظهور بولدی نتکیم حضرت هدایی قدس سره بیورر *طینت آدمده قونماسه
ازل سودای عشق *جنتی بر دانه یه صاتمزدی اول دانای عشق *بعد الهبوط وجود آدمده تدریجله آثار کمال ظهور
ایتمکه باشلیوب سلوك اسماء الهیه نتیجه پذیر اولدقده لسان وقت بیت محمدیه ایله زمزمه پرداز اولدی وآدم آدمك
دانه سنه کوهر اولسه دخی التفات ایلدی زیرا هر امرك غایتی بدایتنه قیاس اولنمز پس صاحب محمدیه بیت مذکوری
اتحاد نشئه یه بناءً کویا لسان آدمدن سویلدی ویاخود مراتب انبیا علیهم السلام واولیای عظام تفاوت اوزره اولوب
فخر عالم فوق الکل اولمغله ناظم بالاده اشارت اولندیغی اوزره فخر عالم صلی الله علیه وسلمك اکامل مظاهرندن اولمغن
متبوعنك کمالن بیان ایلدی (مصرع) بنم هر بر تجلمده هزاران موسیلر حیران) دیه نك وغیری بو سیاقده کلمات عرفانیه
سویلینلرك مقالاتی ذکر اولنان معنایه محمول اولیجق اعتراضه مجال قالمز فافهم فانه لطیف ویاخود حالت سکر
وغلیانك حکمی بودرکه عالم عینه کیرمز وعاشق اول وقتده کندیدن دردلی وهمتلی کورمز پس کلامنده معذور اولور
نتکیم شیخم وسندم اواسط حالنده بیورمشدر *جمله عاشقان دردکه کریان *فضلی قول همان توصلکه حیران *
*بوندن مراد کندینك وصلت حقه زیاده اعتناسی اولمغله کمال حیرتدن غیریلرك بو مطاب اعلایه طالب اولدقلرن

بحسب الادعاء استنكاردربوندن خود بحسب الحقيقه غيرك وصلته متعلق اولان طلبن نفى ايتمك لازم كلمز پس
اى يارجان وآشناى جانان بومقوله كلمات عرفانيه اهل تحقيقدن صدور ايتديكى صورتده محامل صحيحه سى اولديغن
بيلوب تأويله قادر ايسك فيها والا آت القوس باريها مضمونجه ارباب دانشه خواله قيل وسكوت ايله زيرا اعتراض سبب
حرماندر بوفقير بعض علمادن شرح اولنان بيت محمديه حقنده اعتراض اشتمش ايدم الحمدلله جوابى ويرلدى وبومحله
دخى تحرير اولنديكى عقل سليم وطبع مستقيمى اولنلر قبول ايدر ونعم ما قيل * على تحت المعانى من معادنها * وما على
اذالم تفهم البقر * خصوصا شرح محمديه حقنده ناظمدن قدس سره عالم مثالده مأذون اولديغم حسبيله نكاشتهٔ
قلم معنبر رقمده مصيب اولمق ظن ايدرم بعض خطا واقع اولسه دخى لكل عالم هفوة ولكل جواد كبوة ولكل صارم
نبوة دنلمشدر (بعدذا) خواجه حافظ شيرازيدن دخى بيت محمديه يه مناسب كلام صادر اولمشدر نتكيم بيورر (پدرم
روضهٔ جنت بدوكندم بفروخت * ناخلف باشم اكرمن بجوى نفروشم * يعنى پدرم ابو البشر آدم عليه السلام روضهٔ
جنتى ايكى دانه يه صاتدى ناخلف اولاددن اولايم اكربن آنى برآربه يه صاتمزسم بونك دخى مقصودى علو همتنى بيان
وحقه وصول مطلب اعلى اولديغن عيان ايدر زيرا روضهٔ جنت مخلوقدر مطلوب اولان ايسه خالقدر مخلوق دكلدر برآربه
قلتدن وياخود عدمدن كنايه دريعنى هيچه صتارم ويعلك مقابله سنده برنسنه اميد ندهاولم زيرا روضهٔ جنت حقه
نسبت ايله قيمتى دكرامورمرغوبه دن دكلدر اكرچه كندى نفسنده كوزلدر ومقامنه كوره خوبدر ايكى كندمدن
دخى مراد قلتدر وياخود فى الواقع حبه لرك عددنه اشارتدر زيرا آدم وحوادن هر برى بر دانه تناول ايلدى فمن كان
مطمح نظره هو الله فانه لا يلتفت الى الجنة ونعيمها فضلا عن الدنيا وزخارفها فان ماسوى الله لاقدر له عند اهل الله
فبعضهم قنع بالدنيا فخسرت تجارته وبعضهم بالاخرة فربحت صفقته وبعضهم بالله فعظمت بضاعته واتسعت دولته
واستغنى غناء يستصغر عنده الدهر وقيمته فاين من يفهم عن الله فيرغب فى الله لحسن ذاته وفى الجنة لكونها من عطائه
وتجلى حسن صفاته وفى الدنيا لكونها محل صيده ومدار عبرته وسبب خلو قلبه ومحبته لان وجود الدنيا فى الخارج باعث
لخلو القلب عنها والانتقال منها اللهم اجعلنا من اهل الفهم عنك والاخذ منك (لمحرره) هواى عشقه ايدنلر هما كبى
پرواز * علو همت ايله كلديلر جهاندن واز * بوقيد جان وجهانه اسير اولان دللر * نه بيلسون اوج حقيقتده نيدبكن
شهباز * نه بيلسون اهل حقيقت ندر حقيقتده * شو كمسه كيم اوله بو عالم ايچره اهل مجاز * اوبار وبيرواو وارى بيلمن بولان
ياوان * بو بوغه دل ويروب ايتمز همیشه دست دراز * كورنمز عاشقه برذره دكاو زرين كوه * كاور صداى جهان كوشنه
قورى آواز * حجرله زرا كانسبت بوكون برابردر * دكل يانده آنك بيرى برندن ممتاز * چو كورديكم غم عشق آدمه
جنادن يك * ويروب دوحبه يه نازى كوزتدى سمت نياز * فناء مطلقه ايردى شونك كه اوصافى * اوايتدى سجدهٔ عشق
اوقيلدى حقه نماز * كوكاده دردوغم عشق يوقدر بوخسه * دكل جهانده هميشه اودرده درمان آز * سواى حقه
نظر قيلمه يوم كوزلك حق * ديلرسك آچله حقدن سكا حقيقت راز (چونكه عشقك دادنى بولدم دما غمده لذيذ * آندن
استدلال ايدوب وجدانكه بولدم وصال) عشق عينك كسريله انواع تعاريف ايله معرف در اشهر اولان تعريفى افراط
محبتدر قال يحيى بن معاذ الرازى رحمه الله لو امرنى الله ان اقسم العذاب بين الخلق ماقسمت للعاشقين عذابا استدلال
اثردن مؤثره ويا مؤثردن اثره ذهنك انتقالنه ديرلر بوراده مراد معناى اولدر وجدان فقدانك ضديدر يعنى باطن ايله
حق بولمق وبصيرت ايله آنى كورمكدر يعنى دماغمده بولديغم لذت عشق بكا دليل اولوب باطنم ايله سنك سركه قاوشدم
بونده اشارت واردركه عشق جانان وصلته واسطه در آنكيچون حضرت هدايى قدس سره بيورر * مقدم كوندروب
عشق ومحبت * صوكنده وصلنى احسان ايدن دوست * ومولانا جامى قدس سره ديوانده كلمشدر (جامى وه هدى
بخدا غير عشق نيست * كفتيم والسلام على تابعى الهدى * واشرف اوغلى دير * عشقله بن بردمى ويرمزم (عشقسز
اولان عمر عمك بيك يلنه) زيرا زهد اهلى دائما منزلده دريعنى جانب حقه حركت معنويه سى يوقدر عشق اهلى ايسه جانبه
علوه دائما پروازده در پس سبب ترقى اولان عشقك برنفسى زهدك بيك يلندن افضل اولور مولانا * فرقتى لولم تكن
فى ذا السكون * لم يقل انا اليه راجعون) يعنى سكونده فرقت وار در پس طالب وصال اولنلره لازمدر كه مطيهٔ عشقله
قدم بقدم حركت ايليوب وطن اصلى يه واصل اوله لر ومنزل جانانه رسيده اولوب انده اقامت شرفن بوله لر (لمحرره) وصلت
استرسك عشقه دوش عشقه * صحبت استرسك عشقه دوش عشقه * وارى كل ايله * خارى كل ايله * آنى مل ايله
عشقه دوش عشقه * كيربو ميدانه * سنده مردانه * ايربو عرفانه * عشقه دوش عشقه * جهلى عرفان ايت * صورتى
جان ايت * زهدى ويران ايت * عشقه دوش عشقه * عشق بربولدر * صوكى منزلدر * چون سبب اولدر * عشقه دوش
عشقه * جانه لذتدر * قلبه حالتدر * خوش سعادتدر * عشقه دوش عشقه * حق عاشق اول * حقه لايق اول *

غمدن آيق اول * عشقه دوش عشقه (يازيجى اوغلى اولوپدر چون فنا اندرفنا * پس بقا اندر بقايه وصل ايت آنى
سكا صال) معلوم اوله كه وجود مجازى واكا مضاف اولان اوصافدن بالكليه پاك اولوب عالم شهودده استغراقله
ملك وملكوتى احساس ايتمكه فنا ديرلر كه لا اله الا الله اكا اشارتدر وبومقامدن وارددر * اسم ورسمى اشرف
اوغلى رومينك * كل اولوب صاورلدى عشقك يلنه * قالمدى نام ونشانى ذره جه * غرقه واردى كندى عشقك سيلنه
(هدايى) فنا اندرفنا بولدى وجودم ملكى سرتاسر * كورينور بربدن قالدى همان آنجق حصارمدن * وبومقامه
خلوت مع الله ديرلر كه شهود الحق بلا خلق درخلوتى نسبتى بوندندر وبو عالمده مستهلك اولوب قالنلره واقف ديرلر آنلرك
وفاتى وحشر ونشرى بو مقامده اولور الحاصل بونلر مجردات مشربنده در ووجود حقيقى واكا منسوب اولان نعوت
الهيه واسماء حسنى ايله متجلى اولوب عالم ملكه عودته بقا ديرلر كه محمد رسول الله اكا اشارتدر وبو مقامه جلوت ديرلر كه
شهود الحق بالخلق وشهود الخلق بالحق درجيم ايله جلوتى نسبتى بوندندر وبونلرك كيمى كندى نفسنى تكميل ايچون
عالم بقايه رد اولنور كه اكا عارف ديرلر وكيمى دخى ارشاد ناس ايچون رد اولنور كه اكا عالم وارث ديرلر وبو اهل فنا
واهل بقانك ارالرنده اولان تفاوت مقامله وقوت عرفانله دريا الكز بقا ايله دكلدر پس نيچه واقف مستهلك واردر كه اهل
بقادن مقام جهتندن اعلى وافضلدر فاعرف واضبط (بعدذا) فنا وبقا ديدكارى معنى ايكيدر فناء اول وثانى
وبقاء اول وثانيدر قال بعض الكبار الفرق والجمع على مراتب فاهل البرزخ والحجاب والغفلة فى الفرق الاول وهو شهود
الخلق بلا حق ثم بعده الجمع والفناء الاول وهو شهود الحق بلا خلق ثم بعده الفرق الثانى والبقاء الاول ثم بعده جمع الجمع
والفناء والبقاء الثانى وهو شهود الحق بالخلق وشهود الخلق بالحق اى شهود العبد الحق والوحدة فى الخلق والكثرة
وشهود الخلق والكثرة فى الحق والوحدة من غيران يحتجب عند احدهما بالاخر وعند ذلك يظهر سر قوله تعالى
(الم نشرح لك صدرك) واهل الحجاب فى تلوين قبل التحقيق وهو تلوين مذموم واليه الاشارة بقوله حضرت الهدايى
قدس سره * خدايا ايله كل فضلكله توفيق * كچور تلويندن قيل اهل تحقيق * واهل الكشف فى تلوين بعد التحقيق
وهو تلوين ممدوح واليه الاشارة بقوله ايضا * هما يى دل قرار ايتمز * عجب تلوينى وار انجق * كورنلر حق جمالينى *
صوكيبى بى قرار انجق * فظهر منه ان التلوين تلوينان تلوين قبل التحقيق وتلوين بعده والتمكين ايضا تمكينان تمكين
فى التحقيق بعد التلوين وهو تمكين اهل الفناء وتمكين فى التلوين بعد التحقيق وهو تمكين اهل البقاء واهل هذه المرتبة
محجوبون عن اعين الناس مستورون تحت قباب العزة لا يعرفهم الا الله تعالى او من عرفه من خواص العباد وهم
الواصلون وصالا لا انفصال بعده ولا غاية وراءه ولذا قال الناظم * پس بقا اندر بقايه وصل ايت آنى سكا صال *
اذ اهل البقاء الثانى محرزون جميع مراتب الوصال واصلون الى ذروة الكمال لان سلوكهم وارد على منهج سلوك
مقتداهم فى التحليل والتعقيد عروجا ونزولا الا ترى انه عليه السلام لم يبق فى السموات ليلة المعراج بل عاد ودفن
فى الارض اشارة الى مبدء السير ومنتهاه ولحفظ العالم اذ روحه اللطيف حافظ لعالم الارواح وجسمه الشريف حافظ
لعالم الاجسام وقد سبق منا ما يتعلق بترتيب السلوك فارجع واغتنم واجتهد والله المعين (لمحرره) وجود اوصافى
عشق اودنه ياق * بزى يارب فنا اهلندن ايله * قيود ماسوادن ايله اطلاق * بزى يارب فنا اهلندن ايله * حجاب اولدى
تعين وجه ذاته * چكلدى پردهٔ غفلت صفاته * قومه دلده علاقه كائناته * بزى يارب فنا اهلندن ايله * كل ايله وارلغن
بو جسم وجانك * صويه صال اعتبارن آدوصانك * كيدر هب اسم ورسمن ماسوانك * بزى يارب فنا اهلندن ايله *
چقرمه اهل عرفانك دلندن * ايرمه اهل ارشادك يولندن * خبرايركور فنا فى الله ايلندن * بزى يارب فنا اهلندن ايله
كچور حقى قولى آغ وقرادن * ترقى ويرثريادن ثردان * كيدر بو وارلغى جمله ارادن * بزى يارب فنا اهلندن ايله (ديلرم كه
اول كوزل سلطانمك مدحن ديم * الا قاصرون نه تقرير ايليم آندن مقال) بعض نسخه ده مدحن يرينه وصفن
دوشمشدر ايكيسده بردريعنى وصف اكرچه فى الحقيقه اعمدر وليكن بوراده وصف جميل معناسنه در قاصر عاجز
ديمكدر تقرير * معنايى عبارت ايله بيان ايتمكدر مقال كلامدر بو بيتده مذكور اولان كوزللك ذاته وصفته وصورت
ومعنايه شاملدر زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلم هر وجهله منبع حسن ايدى نتكيم شرحى كذر ايلدى وفى الحديث انا
املح اى من يوسف عليه السلام وفى القصيدة البرئية) منزه عن شريك فى محاسنه) فجوهر الحسن فيه غير منقسم) قال
ابن الشيخ حسن الصورة عبارة عن تناسب الاعضاء والاجزاء على ما ينبغى وحسن الخلق عبارة عن كونه على حد وسط
بغير افراط وتفريط (بعدذا) بو كتابى تأليفدن مراد فخر عالمى مدحدر وليكن بعض يرده تصريح وبعض محلده اشارت
اولنمشدر وتقريردن قصورك وجهى بيت آتيده كاور (لمحرره) عجبميدر كورنسه احد انور احدسنده * تجلى ايتدى چون
حسن ازل سنده ابدسنده * معانى كنجنه صورتله سنسن طلسم اعظم * نهاندر كوهر آسا بونيجه اسرار صمد سنده *

سر سرلئ ايروبدر عالم غيب الغيوبه تا* آنكچون منتهادر سدره دن شول سروقد سنده* شب معراجده ويردى امانت
جمله اسرارن* چوكوردى حضرت الله قاب معتمد سنده* كدايه پادشاهه دردمنده اهل فريادة* كرم سنده عطا سنده
دواسنده مدد سنده* تصور عجزله دركاهكه كلمشدر رحق* قبول ايت آنى بوقدر عاجزى زيرا كه ردسنده (كسه كيم
اكالعمرك تاجن اوردك باشنه* آكا لولاك خلعتن بن كيدير وب ويردك نوال) قال الله تعالى (لعمرك انهم لفى سكرتهم
يعمهون) عمر فتحله عمر وبقا معناسنه در الله تعالى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك حيات وبقاسنه قسم ايليوب بو وجهله
آنى جمله دن سرافراز ايلدى زيرا بو تشريف جهانياندن برفرده اولمشدر نتكيم ذكرى سبقت ايتدى وقال الله تعالى
لولاك لما خلقت الافلاك ديمشلردر كه افلاكه معظم اجسام اولمغله تخصيص بالذكر اولنمشدر يوخسه مقصود جميع
كائناتدر بونك دخى شرحى وصحتى حقنده اولان كلام مرورايتمشدر نوال عطا واحسان بو كلامده لعمرك تشريفنى
پادشاهلر باشلرينه كيد كارى مرصع تاجه ولولاك نوازشن تعظيما الباس اولنان بخشش قفتانه تشبيه واردر وبو ايكى
معنى حقيقتده حقدن عطا اولديغنه نوالله اشارت ايتدى زيرا نبوت وبو مقوله اختصاصات عطائيدر سلطنت
كبى ولايت كسبيدر وزارت كبى وبو راده دخى سوز واردر اربابنه معلومدر (لمحرره) يارسول الله ايتدى چون پيداسنى
قيلدى وجه پاكنه آيينهٔ اجلاسنى* صوندى دست قدرتيله اسم اعظم مهرنى* اون سكز بيك عالمه شاه ايلدى
مولاسنى* باشكه تاج ايتدى تشريف لعمر كدن سنك* خلعت لولاكه قيلدى عجب زيباسنى* كلدين بو عالمه قول
اولمش ايدى حسنكه* كوردى يوسف چونكه بو وجهيله مستثناسنى* بصمدى پايك يوزينه برنبى وبر ولى* ايلدى
بو جمله دن ذوالكبريا اعلاسنى* كاشن ذاتك نوله تر اولسه هر دائم سنك* فيضله ممتاز قيلدى اول جهان آراسنى*
ايرمدى سرمنزله شرعك يولينى طوتمين* كورمدى ديدار حق كوره مين اعماسنى* نقطه در ذاتك مسمى مركزنده
يارسول* دور دنيادن برى كوزلرقو اسماسنى* يارسول الله برنور ازلسن تا ابد* وير مزايكى عالمه بو حق عشيداسنى
(بن آنك نجه بيان ايدم كمالاتن ولى* امر قيلمشدى بكا سرمده ايتدم امتثال) يقال امتثل امره اى اطاعه (بعدذا)
وجود انسانده مراتب مختلفه واردر ادناسى جسمانيت مرتبه سيدر جسمك فوقنده روح مجرد وآنك فوقنده عين
مجرده وآنك فوقنده سر مجرد ديلن مرتبه در فخر عالم صلى الله عليه وسلم ليلهٔ معراجده حق تعالى يى بو سر مجرد كوزيله
كوردى وايكن عين مجرده وروح مجرد وجسم لطيف دخى ذكر اولنان تجليدن حصه منداولمغله باش كوزيله كوردى
ديلنلور تحقيقى فصل معراجده كذرايتمشدر كمل اوليانك دخى بو سر مجرددن بهره لرى واردر كه انسلاخ حالنده حقله
ورسوله بو مرتبه دن معامله ايدرلر پس صاحب محمديه كتابك ديباجه سنده بو معنادن اكرچه رؤياله تعبير ايلمشدر ولكن
منام حالنده اولان تمثل وظهور بو معنايى منافى دكلدر زيرا اوليانك دخى ينام عيناى ولاينام قلبى مضمونندن
نصيبلرى واردر پس ناظم بو كتابك تأليفنده فخر عالمدن ايكى مرتبه ده مأذون اولمشدر اولكيسى عالم سرده ايكنجيسى
عالم مثالده سؤال اولنورسه كه مرتبهٔ سرده مأذون اولديغى كفايت ايتمزميدى مثالده دخى كورنمكه واذنه حاجت
نه ايدى جواب بودر كه جميع معانى عالم غيبدن عالم حسه كلنجه اطوار دن كذر ايدوب كاورپس عالم سر باطن وعالم مثال
وحس آنك ظاهريدر ظاهر وباطنى برى برينه تطبيق وايكى وجهله تشريف ايچون تجلى متعدد اولور زيرا هر باطنك
ظاهرى واردر مثلا اولياء اللهده بركوز واردر كه آنكله بارانى نزولندن اول وهلالى ظهورندن مقدم كورورلر آندنصكره
باران وهلال عالم حسه كلور وانبيا عليهم السلامه وحى الهى كلدكده ابتدا اول معنالى باطنلرنده بولور بعده جبرئيل
وساطتيله دخى ظهور ايدر اولكى مرتبه يه وجه خاص وايكنجيسنه وجه عام ديرلر فافهم جدا فقد رمزت اليك واحلت
الباقى عليك (لمحرره) اولمق استرسك اكر آيينهٔ عالمنما* سيل غبار ماسوادن جوهر ذاتك دلا* كوهر اسرار حقه بر كوكل
بولمز وصول* اولمينجه اشبو كون درياى عشقه آشنا* راه عشق پال ايدوب جاروب ذكريله يورى* منزل مقصوده ابر
اللهله اول دائما* جبرئيل فيض كلمزسه بيلمزامر حق* كسيه آچلمز ابواب سراى كبريا* عالم غيبه ايرشمك دعواسى اولور
محال* كرشهادت ايتمسه صدقينه شرع مصطفا* دولت وعزت ديلرسك فقر وزلت قيل قبول* امتثال ايت امر
حقه بول سعادت حقيا (قيل بكا سن ياولى الفيض توفيقك رفيق* سندن آرتق تكرى يوق اولدر حبيبك لايزال)
الولى من يتولى امر احد وفسره ابن ملك فى ديباجة مجمع البحرين بالصاحب وقد سبق معنى الفيض والتوفيق مرارا
قال الكرمانى الفرق بين زال يزال وزال يزول ان الاول من الافعال الناقصة ويلزمه النفى بخلاف الثانى انتهى ولايزال
هنا وصف فى المعنى للحبيب لانه عليه السلام حبيب ازلا وابدا ولا يتغير ذلك بتغير المواطن والانتقال من نشئة الى نشئة
لانه وصف ذاتى لايؤثر فيه الامر العرضى وختم الكلام النعتى بما يدل على التصديق النبوى اشارة الى بداية الامر ونهايته
فانه بدأ بالنعت الالهى وهو خروج من مواطن النشئت وعروج الى خالق البريات وفيه سر الفناء فى الله وختم بالنعت

النبوى

النبوى وهو عود من المقام الالهى الى الموطن البشرى ونزول من الحق الباطن المعنوى الى الخلق الظاهر الصورى وفيه
سر البقاء بالله ومقصود البيت رجاء التوفيق فى طريق بيان الكمالات النبوية من ولى الفيض وصاحبه وهو الله تعالى
فان فيض المعنى واللفظ لا يحصل الا منه تعالى (لمحرره) يا الهى فيضك پرورده سى قيل جانمز* ايله عشقكله عمارت
بو دل ويرانمز* آچلوب غيب الغيوبك دلده رنكين كللرى* حصه دار ايت هر تجليدن بو كون بستانمز* سالك راهز
الهى ايله توفيقك رفيق* منزل وصلكده قيل هر برقدم سيرانمز* دل سنكدر دلده كى فيض معانى هب سنك* جوش
ايدر عشقكله طورمز دمبدم عمانمز* غيرى بردرمانى يلمز عاشق صادق اولان* دردكيله مبتلا اولمق يتردرمانمز* ناز
چكمزدر كه حقده نيازاستراكا* حقيا قوللق ديلر بزدن برزم سلطانمز (انتقال) بر يردن بريره نقل ايتمك تفسيرى بيت
آتيده كلور* (مكه يه كيروواررا صحابله اولورامين) يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم منامنلرنده كورديلر كه اصحابله
مدينه دن نقل ايدوب مكه يه داخل اولورلر دشمن خوفى چكمزلر وبيت مكرمك مفتاحن اخذ ايدرلر واصحابك بعضلرى
باشلرن تراش وبعضلر دخى صاچلرن قطع ايدوب مناسك حجى يرينه كتورورلر على الصباح بو واقعه دن اصحابى
آكاه ايتدكارنده جمله سى بو مژده دن فرحناك اولوب خبرله تعبير ايتديلر (لمحرره) ديديلر اهل حق اولنلره ب* كوردبكى
فخر جهانك حقدر* كوز لو يه كيزلى دكلدر اثرى* كون كبى روشن ومحققدر* (دوش) تركيدر ولكن افضل المتأخرين
شيخ افتاده قدس سره خليفه سى هدايى افندى يه اثناء سلوكنده خطاب ايدوب لاتقل دوش بيورمشدر مقصود
ارباب يقظه يه مرئى اولان مثاله دوش اطلاق ايتمك عوام حالنه كوره در والا آنلرك دوشلرى صحتده واردات كبيدر
ديمكدر (لمحرره) خواب وبيدارى جمله بردوشدر* بودوشى فهم ايدن اهل هشدر* ناقصه دوش كاور جهان اما*
كوره نور كامله عيان اسما* بو خيال ايچره اولوب حقه قرين* سير حق ايلاين كوزه تحسين (خصال) خصلتك جمعيدر
خوى معناسنه قال فى القاموس الخصلة الفضيلة والرذيلة وقد غلب على الفضيلة (رؤيا) الفرق بين الرؤية والرؤيا ان الرؤية
تستعمل فيما يكون فى اليقظة والرؤيا فيما يرى فى المنام كما قال سبحانه اخبارا عن يوسف عليه السلام (هذا تأويل رؤياى
من قبل) يعنى بصرله كورمكه رؤيت وبصيرتله كورمكه رؤيا ديرلر پس رؤيت محسوساته ورؤيا خياليات ومعقولاته تعلق
ايدر (وحيدر بى احتمال) يعنى بى شك وشبهه وحى الهى ظهورنه دالدر ياخود نفس رؤيا عين وحيدر زيرا انبيا عليهم
السلامه بعض امور رؤيا طريقيله وحى اولنور (بعدذا) الله تعالى انبيايه بطريق الوحى واوليايه بطريق الالهام وعقلايه
بطريق الفطنة اخبار ايدر وحى ايكى قسمدر اولكيسى واسطه سز مشافهه طريقيله در نتكيم فخر عالمه شب معراجده (آمن
الرسول) آيتلرى بو وجهله وحى اولندى وقد سبق ايكنجيسى ملك وساطتيله در والوحى لا يكون الا عند كشف الحجاب
والالهام يكون من وراء حجاب رقيق والانباء بطريق الفطنة يكون من وراء حجاب غليظ قال الله تعالى (وما كان
لبشر ان يكلمه الله الا وحيا) يعنى بشردن بركسنه يه حق تعالى بطريق المواجهه دنياده سويلمز مكر وحى طريقيله
اوله وآن كلاميست خفى كه بسرعت دريابند بطريق الهام ياباالقاء در منام (او من وراء حجاب) ياخود بشر حجاب
ايچنده ايكن سويلر نتكيم حضرت موسى عليه السلام حجاب نوره مشتمل اولوب كلام حق اشتدى (او يرسل رسولا
فيوحى باذنه ما يشاء) ياخود ملائكه دن رسول كوندرر پس اول ملك اذن حقله مراد حق اولان امورى اكا القا ايدر
قال بعض الكبار ان البشر مهما يكون محجوبا بصفات البشرية موصوفا باوصاف الخلقية الظلمانية الانسانية لا يكون
مستعدا لان يكلمه الله الا بالالهام والوحى فى النوم او اليقظة او من وراء حجاب بالكلام الصريح (او يرسل رسولا من
الملائكة (لمحرره) بو قدرر ذات حق كشفه مجال* كوش جانه سكر كله آواز* سدرهٔ كنهنه اوجانانك* مرغ ادراك ايلمز
پرواز (بندى پس اصحابله كعبه زيارت ايتمكه) معلوم اوله كه ذكر اولنان خروج هجرتك آلتنجى سنه سى ذى القعده سنك
غره سى روز دوشنبه واقع اولمش ايدى فخر عالم سعادتخانه لرنده بعد الاغتسال نوبين پوش اولوب راحلهٔ قصوايه سوار
اولديلر وبيك بش يوز يكرمى بش عدد اصحابله متوجه اولوب ذى الحليفه يه قدوملرنده اوراده مبنى اولان مسجد شريفده
ايكى ركعت نماز قيلوب عمره ايچون احرامه كيرديلر اصحابك دخى بعضلرى بحنده نام موضعده احرام پوش اولديلر
(قربان) القربان ما يتقرب به الى الله تعالى من غير ذبيحة او غيرها كما قال الله تعالى اذ قربا قربانا وكان قربان قابيل
قمحا على ما ذكر المفسرون يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم مدينه دن يانلرنجه قربان ايچون يتمش عدد دوه سوق ايدوب
ذو الحليفه يه كلدكده صلاة ظهرى ادا ايليوب اول دوه لرك برمقدارينك صفحهٔ سناملرن علامت هدى اولسون
ايچون يد مباركلريله جرح ايتديلر ماعداسنى امر ايدوب ناجية بن جندب نام صحابى جرح ايليوب هر برينك بوينه
نعلين پارهلرى آصدى وسائر اصحاب دخى كندى قربانلرينه بواسلوب اوزره علامت وضع ايلديلر (لمحرره) اى كوكل
يارك يولنده عشقله قربانه كل* قاچه جان وير مكدن اصلا سند بو ميدانه كل* كعبهٔ وصله ايرم ديرسك يولندن توت آنى

دوشمه هجران ایلنه کل کتمه اول یابانه کل) عزم راه ایله بوکون شول رهنمای عشقه اوی) برقدم سنده یقین اول منزل جانانه
کل) روزوشب بانك جرس ویررصدای الرحیل) قالمه بوعقلك اونده وادئ عرفانه کل) نیجه بریارلی یوزندن شویله اعماسن
نوری * عشقله جان کوزن آج جانانکی سیرانه کل * منکر عشق اولمه ده چوقدر تنزل زاهدا * عقله اویمه شرکی قوعشق
اهلنه ایمانه کل * حقیا یانمقده در دائم چراغ نورحق * کل اولوب یاندر وجودك سنده چون پروانه کل (ارتحال)
(کوچمك) حدیبیه) قال فی القاموس الحدیبیة کدویهیة وقد یشدد بئرقرب مکة حرسها الله تعالی اولشجرة حدباء
کانت هنالك انتهی وقیل قریة قریبة من مکة اکثرها فی الحرم (کوندروب عثمانی اول مشورت ایلدی حال) مشورت
طانشمق یعنی فخر عالم حدیبیه قیوسنه قدومدن مقدم اهل مکه نك بوخصوصه عدم مساعده لرن اشتمشلرایدی زیرا
اهل مکه قیاس ایتدیلرکه فخر عالمك قدومی حرب وجنك طریقیله در فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایسه تیر وکماندن غیری
نسنه استصحاب ایتمشلردی زیرا مرادلری محاربه دکل ایدی پس حضرت عثمان رضی الله عنهی مکه اهلنه ایلچی
کوندروب مقصودلری زیارت بیت الله اولدیغن اعلام ایلدی وحضرت عثمان رضی الله عنه ایله اون عدد اصحاب دخی
اهالی واقربا زیارتیچون معاونه اولدیلر بوخصوصده حضرت عثمان رضی الله عنه رسالتنه وجه بوایدیکه حضرت
عثمانك مکه ده اقرباسی ومعاونلری چوغیدی پس سائر اصحاب اراسندن بوخدمته تعیین وتخصیص اولندی
تا که طائفهٔ قریشدن شدت وغدر ومکر ظهور ایدرسه حضرت عثمانه زوال کلمیه پس قریش حمیت جاهلیه کوستروب
اول سنه فخر عالم صلی الله علیه وسلمك طواف وزیارته رخصت ویرمیوب ایرته‌سی سنه‌یه آلیقودیلر (منسال) مصدر
میمیدر نیل دیمکدر وصول واصابت معناسنه (انسلال) الانسلال بیرون آمدن کارد وشمشیر از نیام کمافی تهذیب
المصادر یعنی انسلال اصلنده بچاق ویاقلج قنندن چقمغه دیرلر بوراده تجرید طریقیله مطلق چقمق مراد اولنور
دیمشلردرکه اول قیونك کوزینك آبی فی نفس الامر قطره قطره کاوردی دریا کبی عسکره مزدحم اولدقده هر برینه
بررجرعه ایله وفا ایده مدی (لمحرره) دکل ایدی اوده کاواهل نیاز * کوزینك یاشی کاوردی آز آز * کوردی دریا کبی آقان
خلق * قوریدی دردله اوچاه دراز (آنی هلال) قال فی القاموس الهلال غرة القمر اولليلتين اوالی ثلثة اوالی سبع
ولليلتين من آخر الشهر ست وعشرين وسبع وفی غیر ذلك قمر انتهی مقصود فخر عالمك آنی نورانیت ایله وصفدر قاشی
هلال دینلسه دخی وجهدر ومضلر دیمشلردرکه فخر عالم برصوظرفنك ایچنه مضمضه ایدوب اول صویی قیونك
ایچنه صب ایتدیلر (زلال) طتلو وصوغوق صودرکه حرارت جکری کسر وقدسبق تفصیله (انفصال) ایرلمق وکسلمك
انقطاع کبی بعضلر دیمشلردرکه اول قیونك کوزینه فخر عالم کندی اوقلرندن براوق غرزایتمش ایدی اول اوق اوراده
طوردقجه صوا کسلمدی صکره اول اوقی اورادن چقردیلرصوا کسلوب اولکی حالنه عودت ایلدی سؤال اولنورسه
که اول قیونك صویی بدأ نظر واحد والتفات جزئی ایله دخی آرتردی پس مضمضه ونیره حاجت ندر جواب بودرکه وضع
مذکورده تأدب مع الله واردر زیرا بی سبب ابداع معدومات ایتمك حقه مخصوصدر (لمحرره) دردلك ایله قارکوزیمك
یاشی * نظر ایله بکا یارسول الله * دریا اولوب کیدر بغریمك باشی * مدد ایله بکا یارسول الله * پرمغکدن اولور چشمه لر
روان * فیض دهانکله دیرید رهرجان * بوفیضك دردندن جکر طولدی قان * نظر ایله بکا یارسول الله * آب فیضك
ایله طولدی نیجه چاه * تشنه لره قیلدك فیضله نکاه * چون سنی فیض ایچون کوندردی الله * مدد ایله بکا یارسول
الله * کل وسنبل بوی زلفك آرزولر * جمالك بولنه باش قومش صولر * کوزم حسرتکدن یاشله طولر * نظر ایله بکا
یارسول الله * یوزیکك بدر اولان آیی حقیچون * قاشکك قوربلان یایی حقیچون * برنظرك دیلر دائم حقی چون *
نظر ایله بکا یارسول الله (آنده بیعت ایلدی اصحابله تحت الشجر) المبایعة من جهة الرسول علیه السلام هو الوعد
بالثواب ومن جهة الاخر التزام طاعته کذا فی شرح المشارق لابن ملك قال فی انسان العیون سمیت المعاهدة مبایعة
تشبیها بالمعارضة المالیة قال بعض الانصار عند بیعة العقبة تکلم یارسول الله فخذ لنفسك ولربك ما احببت فقال
علیه السلام اشترط لربی عزوجل ان تعبدوه ولا تشرکوا به شیأ ولنفسی ان تمنعونی مما تمنعون منه انفسکم وابناءکم
ونساءکم فقال ابن رواحة رضی الله عنه فاذا فعلنا ذلك فما لنا فقال لکم الجنة قالوا ربح البیع لانقیل ولا نستقیل معلوم
اوله که حضرت عثمان رضی الله عنه رسالتله مکه‌یه وارد قده کفار قریش آنی اوچ کون حبس ایلدیلر ولیکن بواثناده
حضرت عثمان رضی الله عنه وآنکله بیله اولان اون عدد اصحاب ایچون قتل اولندی دیو آوازه فاش اولدقده فخر عالم
حاضر اولان مهاجرین وانصاری سمره دیدکاری بردکنلو آغاج التنده بیعته دعوت ایدوب انلر دخی بربر کاوب کفار
قریشله حرب وقتالدن روکردان اولمغه تعهد ایتدیلر واللرن اوزادوب انك اوزرینه بیعت ایلدیلر بواتفاق وتعهد قریشه
منعکس اولدقده خوفه دوشوب رشتهٔ صلحه یاپشدیلر فخر عالم صلی الله علیه وسلمه ایلچی کوندروب امر زیارتی ایرته‌سی

سنه‌یه

سنه‌یه تأخیر ایتمك اوزره قول وقرار ایلدیلر وکان الصلح علی وضع الحرب عن الناس عشر سنین یعنی فخر عالم ایله قریش
میاننده اون سنه‌یه دك محاربه اولمق اوزره صلح واقع اولدی وبوصلح سببیله نیجه اهل شرك توحید له مشرف اولوب
سعادت بولدی زیرا ماندن ناشی بری برلریله صحبت واختلاط ایدرك الصحبة مؤثرة فحواسنجه چوق تأثیر ظهور ایلدی
ولیکن اصحاب بوصلحدن ملول ومغبر اولدیلر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلمك مقدما ذکر اولنان رؤیاسنك اثرن اوسنه ده
امید ایدرلردی صکره فخر عالم انلره حقیقة الحالی بیلدردی وخاطرلرن تطییب ایلدی قال الله تعالی (لقد صدق الله رسوله
الرؤیا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمنین محلقین رؤسکم ومقصرین لاتخافون) بیعة الرضوان) رضوان رضا
معناسنه در قال علیه السلام لایدخل النار احد بایع تحت الشجرة وصارت تلك الشجرة التی وقعت عندها البیعة
یقال انها شجرة الرضوان وبلغ عمر بن الخطاب رضی الله عنه ای فی ایام خلافته ان ناسا یصلون عندها فتوعدهم
وامر بها فقطعت ای خوف ظهور البدعة یقول الفقیر من هنا یشدد العلماء فیمن یشهد بعض المزارات والمشاهد فیفعل
افعالا لم یکن مسبوقا الیها فانه اذا منع عن الصلوة والقیام تحت تلك الشجرة خوفا من التأدیة الی البدع والضلال
ویقال له سد الذریعة فکیف لایمنع عما لیس بمباح فی الاصل ولذا نقول فی حق الدخان والافیون وغیرهما من الکیفیات
المضرة انها مؤدیة الی التثاقل والتکاسل فی الصوم والصلوة ونحوهما وما یؤدی الی مثل ذلك فهو ممنوع فی الشرع
ولا یستریب به عاقل اصلا (بعدذا) مشایخ طریقتدن اخذ اولنان عهد وبیعت مشروع الاصلدر حدیث وبیعت ترغیب
وترهیب نام کتابده مسطور ومفهومی اجمالا الهدائی افندی طریقتنامه‌سی اوائلنده مذکوردر اطنابدن احترازا طی
اولندی تفصیلی تمام الفیض نام کتابمزدن مطالعه اولنه شوقدر وارکه زمانه اهلنه جهل مرکب غالب اولوب اهل
عرفانه ننك وعار اولمشلر وبدعت وهوایه تشبث ایله فضلاء الطریقة شریعتدن بیله تنزل بولمشلردر والامر شد کامل
ومؤدب حاذقه وسلوك یالك اهلنه کیمدرکه طعن ایده بیله نفی عام ایدوب طریقهٔ افراطه سلوك ایدنلر عالم ایسه‌ده جاهلدر
قال بعض العارفین من لم یکن له نصیب من هذا العلم ای العلم الوهبی الکشفی اخاف علیه سوء الخاتمة وادنی النصیب
منه التصدیق به وتسلیمه لاهله واقل عقوبة من ینکره ان لا یرزق منه شیأ وهو علم الصدیقین والمقربین کذا فی احیاء
العلوم وقال صاحب الاحیاء فی میزان العمل ان طریق الصوفیة وان کان یری مائلا عن اکثر الظواهر فشهود له من
الشرع بشواهد قویة فلا ینبغی ان یعادیها الجاهل بجهله وتصوره انتهی قالوا کل خاطر لایشهد المیزان الشرعی بصحته
فهو باطل وقال الشیخ ابو سعید الخراز قدس سره کل باطن یخالفه ظاهر فهو باطن انتهی (لمحرره) خبرویرك بکا عاشق
اولنلر * خدانك وصلتی سری قنده در * آکاه ایدك بنی صادق اولنلر * رسولك بیعتی سری قنده در * حقك بیانی
کورنلر قنی * کعبهٔ وصلته کیدنلر قنی * بیعة الرضوانی ایدنلر قنی * اصحابك صحبتی سری قنده در * هر برده کعبه‌نك
اثری ندر * حجر الاسودك خبری ندر * بوکون بومیدانك حق اری ندر * جهانك صورتی سری قنده در * نور نبوتی
عیان ایدیکز * سر ولایتی بیان ایدیکز * بلدیرك حقیه احسان ایدیکز * طریق جلوتی سری قنده در (تعال) اصلنده
تعالیدر ضرورت وزن ایچون یا حذف اولنمشدر قال الله تعالی (لقد رضی الله عن المؤمنین اذ یبایعونك تحت الشجرة)
الآیة (آلدی عثمانیچون انده صاغ الینه صولنی) بایع صلی الله علیه وسلم عن عثمان رضی الله عنه فوضع یده علی یده ای
وضع یده الیمنی علی یده الیسری وقال اللهم ان هذه عن عثمان فانه فی حاجتك وحاجة رسولك وما ذلك الا انه علیه السلام
علم بعدم صحة القول بان عثمان قد قتل (ایتدی قربان باشنی قازتدی دوندی بی جدال) یعنی اوچ کوندنصکره حضرت
عثمان مکه‌دن عودت ایدوب قریشك مرادنی افاده ایتدکده فخر عالم دخی اذن حقله رضا کوستروب صلح نامه
تحریری ایله حضرت علی رضی الله تعالی عنهه امر ایلدی بعد التحریر کبار اصحاب وعظماء قریشدن جم غفیری اشهاد
ایدوب مزبور صلحنامه‌یی اخذ ایلدیلر وبرنسخه‌سن دخی طرف قریشدن رسالتله وارد اولان سهیل نام کمسنه‌یه دفع
ایتدیلر بعده مبارك اللریله کندی قربانلرن نحر ایلدیلر اصحاب دخی فخر عالم صلی الله علیه وسلمی کوردکده بوخصوصده
آنلره موافقت کوستردیلر ولحوم هدی حدیبیه‌ده حاضر اولان فقرایه بخش اولندی دیمشلردرکه فخر عالم قربان امرندن
فراغدنصکره قرمزی مختیاندن معمول اولان قبه‌لرینه داخل اولوب خراش نام بره سر مبارکارن تراش ایتدردیلر
وصاچلری برشجر اوزرینه وضع اولنوب حاضر اولنلر تبرکا یغما ایلدیلر (لمحرره) مولری اول سر دواتمندك * مشك
وعنبر کبی یغما اولدی * نیجه اولمایه او مولر مرغوب * غبطهٔ کاکل حورا اولدی * سرینك سوی مشکی تارینه *
سر اهل جهان فدا اولدی * بند اولورسه نوله اول تاره کوکل * سبب وصلت خدا اولدی * اله کرمز بو کونه سررشته *
باعث صلح کبریا اولدی * حقیا دقت ایله مدحنده * چون دلك اکا مبتلا اولدی * واصحاب دخی سرلرن تراشده تقصیر
ایتیوب آنجق حضرت عثمان وابی قتاده رضی الله عنهما تقصیر ایتدی ودعا علیه السلام للمحلقین ثلثا وللمقصرین مرة

واحدة فسئلوا عن ذلك فقال عليه السلام لانهم شكوا اى لم يرجوا ان يطوفوا بالبيت بخلاف المقصرين اى لان الظاهر
من حالهم انهم اخروا بقية شعورهم رجاء ان يحلقوا بعد طوافهم بالبيت وارسل الله ريحا عاصفة احتملت شعورهم فالقتها
فى الحرم فاستبشروا بقبول عمرتهم وقد قيل ان الحديبية اكثرها فى الحرم فمعنى القائها فى الحرم اى الى قريب من حرم
كعبة بالنسبة الى معسكرهم وهو اللايح بالبال (جدال) شدت خصومت معناسنه در يعنى كفارله مخاصمه ومحاربه
ايتميوب حديبيه ده اون طقوز كون مكث ايدوب مدينه يه عودت ايتديلر (لمحرره) كلدى چاه حديبيه يانته * انده
اصحابله اينوب قوندى * صلحه راضى اولوب بامر خدا * اون طقوز كون اوتوردى ودوندى (دوندى چونكيم اول محلدن
كلدى جبريل امين) يعنى حديبيه دن دونوب مكه ومدينه ميانده كراع الغميم نام محله كلدكده سورۂ فتح نزول ايلدى
قال عليه السلام لعمر بن الخطاب رضى الله عنه انزلت على سورة هى احب الى مما طلعت عليه الشمس قال الله تعالى
(انا فتحنا لك فتحا مبينا) فتح البلد عبارة عن الظفر به عنوة او صلحا بحراب اوبدونه فانه مالم يظفر به منغلق مأخوذ
من فتح باب الدار بو فتحله مراد فتح مكه در وقوعندن اول اخبار اولنمشدر (ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر)
ذنبله مراد ترك اولى در ترك اولى يه ذنب تسميه اولنمق فخر عالم صلى الله عليه وسلمك منصب جليلنه نظرا ايله در نتكيم شيخ
ابو سعيد الخراز قدس سره بيورر حسنات الابرار سيئات المقربين (وفى المثنوى) آنچه عين لطف باشد بر عوام * قهر
شد بر عاشق كيشان كرام * ابو الليث رحمه الله تعالى بيورمشلر كه كناه كذشته ايله مراد ذنب آدم وحوا وآينده ايله مقصود
جرائم امتدر يعنى الله تعالى فخر عالمك بركتيله آدم وحوانك كناهنى وشفاعتيله امتنك ذنبنى مغفرت ايلدى
سؤال اولنورسه كه ذنب آدمى وامتى فخر عالمه اضافت ايتمكه وجه ندر جواب بودر كه آدمدن زله صدور ايتديكى زمان
فخر عالم صلى الله عليه وسلم آنك صلبنده ايدى پس بو وجهله ذنب آدم اكا نسبت اولندى وامتنك پيشرو وكارسازى
اولمق مناسبتيله دخى كناه امت كندويه اضافت قيلندى وقال بعض الكبار يشير الى فتح باب قلبه عليه السلام الى حضرة
ربوبيته بتجلى صفات جماله وجلاله وفتح ما انغلق على جميع القلوب ليستر له بانوار جلاله ما تقدم من بدء وخلق روحه
وهو اول شئ تعلقت به القدرة وما تأخر من ذنب وجوده الى الابد وذنب الوجود هو الشركة فى الوجود وغفره ستره بنور
الوحدة لمحو آثار ظلمة الاثنينية (لمحرره) يا الهى فيض جود ايت فيض جود * فضلكه يوقدر چو غايات وحدود * وير بره
سرمايۀ عشقدن نصيب * ايده لم بازار عرفان ايچره سود * قيل تجلئ جمالك بى نقاب * حاصل اوله قلبه انواع شهود
نور وحدت ايليوب جانه طلوع * زائل اوله ظلمت ذنب وجود * وجه كايدن توجه ايليوب * ايده لم دركاهكه كرچك
سجود * عالم اطلاقه ايركورچانمز * نيچه براشبو اضافات وقيود * پرده شام ايت بوى وحدتدن دلى * مجمر عشقكده
ياق مانند عود * حب ذاتى سرنه مظهر قيلوب * حقى ناچاره لطف ايت ياودود (نشاط) فتحله شادلق وشنلك (سفر)
لغتده قطع مسافه معناسنه در اصطلاحده خروج مديد در يعنى موضع اقامتدن على قصد السير ادنى مرتبه اوچ كونلك
يره چقمقدر وقد يسمى السفر سفرا لانه يسفر اى يكشف عن اخلاق الرجال (انحلال) چوزلمك انعقادك ضديدر بورا ده
مراد سعادتخانه لرينه نزول ايدوب وضع سلاح ايتدكلريدر (بعدذا) بونشاط وسرورك اصلى سورۂ فتحك نزولى ايدى
زيرا حديبيه ده واقع اولان صلح اگرچه فتوحات جليله دن معدود ايدى وليكن فتح مكه جمله دن اجل ايدى پس سورۂ
مزبوره نك مضمونى فخر عالمك مقدما ذكر اولنان رؤياسن تصديق ايلدى واثرينك تأخرنى بيان قيلدى اصحابك دخى
دللرنده اولان عقده چوزلدى زيرا آنلر اثر رؤيايى اوسنه اميد ايدرلر ايدى ولله الحكم البالغة فى شؤنه المختلفة (لمحرره)
كابر وفتح دل ايچون ايله بر فرخ سفر * قيل توجه حقه تا حاصل اوله فتح وظفر (جمله اعضا وقوى ايله چالش حق يولنه) كور
نيچه اصحابيله جهد ايلدى خير البشر * وارعو المدن قدم آل تا ايرنجه حضرته * منزل حق اليقينى سركه ايله مقر * جانكه
زاد ايت بو يولده ذكر هوينى دمبدم * شول هويت عالمندن ظاهر اولنجه اثر * حقه واصل اولمينجه غمدن اولمزدل خلاص
دائما نفس وطبيعتدن چكر دورلى كدر * اهرمنلر طولديروب اشبو وجودك شهرنه * دشمنه ويردك سليمان تختنى
اى بى خبر * كل غزاى اكبر ايت كس عرق نفس ظالمى * ماسوانك قلعه سن يق ايليوب زير وزبر * شاد اولوب قلبك
بو فتحيله بهارستان اوله * كلشن جمعك اسه باد صباسى هر سحر * عالم فرقه نزول ايدوب سفر غايت بوله * جمع جمعيله
اوله سن حق قتنده معتبر * چون فنا فى الله بولندن ايليه سالك كذر * ايريشوب مصر بقا بالله ذوق ايده شكر * قنى
دلكيم مظهر فيض حق اوله حقيا * آچلور باغنده دائم صد هزاران ورد تر (عزم) هو القصد مع القطع (خيبر) حصن
معروف قرب المدينة كما فى القاموس وقال فى انسان العيون هو على وزن جعفر سميت باسم رجل من العماليق نزلها
يقال له خيبر وهو اخو يثرب اى الذى سميت باسمه المدينة وفى كلام بعضهم الخيبر بلسان اليهود الحصن ومن ثم قيل لها
خيابر لاشتمالها على الحصون وهى مدينة كبيرة ذات حصون ومزارع ونخل كثير بينها وبين المدينة الشريفة ثمانية

برد ومعلوم ان البريد اربعة فراسخ وكل فرسخ ثلثة اميال (بعدذا) كتب سيرده مسطور در كه فخر عالم حديبيه دن مدينه يه
عودت ايتدكده اوسنه نك ذى الحجه سن وسنۀ مستقبله محرمندن كه هجرتك يدنجى ساليدر بر قاچ كون مكث ايدوب
(واثابهم فتحا قريبا) موجبنجه بيك درت يوز عدد اصحابله خيبر غزاسنه چقديلر وخيبرك رئيسى مرحب نام كمسنه
ايديكه زير دستنده اون بيك مقاتل وار ايدى كنديلرينك عدد وعددنه مغرور اولوب اصحاب محمد بزمله محاربه يه قادر
دكللردر ديو ادعا ايدرلردى (مصرع) غرور يله نيچه شهلر دوشوبدر پادشاهلقدن * مضموننه آكاه دكللردى زيرا اسباب
هر نقدر بسيار ايسه ده وسائط غير موجبه در پس حقيقتده تأثير حقدندر كه مسبب الاسبابدر (حافظ) تيغى كه آسمانش
از فيض خود دهد آب * تنها جهان بكيرد بى منت سپاهى * پس روز وغا هرچند كه قتاله اقبال ايدوب بذل مقدور
ايلديلر فاما اذا ادبر الامر كان العطب فى الحيلة وفقنجه حيله لرى منتج اولميوب قدم اقبال ادباره دوندى الحاصل اول
اشراء يهود متصرف اولدقلرى قلاع وحصونك جمله سن بر بر كوهركبى الدن دوشرديلر وكوزلرينه صالندرمدقلرى
اهل اسلام الندن باشلرينه قلج اوشرديلر وكفرلرينك جزاسن بولديلر وسجن الله اولان جهنمه طولديلر حياتده اولنلرى
دخى بندذله مربوط اولديلر (لمحرره) چقديلر بو جهان فانيدن * كيرديلر كتديلر جهنمه دك * بويله در هر جزاى استدراج
قى بوكسلك قتى يك دوشسه كرك * ديمشلردر كه حصون خيبردن قموص قلعه سى زياده متين ومحاصره سى سبب
انقطاع وتين ايدى اكا توجه دن فخر عالم صلى الله عليه وسلمه زياده صداع سر عارض اولمغله سنجق شريفى حضرت على كرم
الله وجهه النه ويرديلر (لمحرره) برسيه نور ايدى او كون سنجق * چار حور ديسك اولور انجق * زلف دلبر كبى ايدى لوتى
بوريمشدى نقاب وش كونى * كوردى وار فخر جهانك المى * النه آلدى على اول علمى * اولدى قائمقام خير بشر *
ايلدى قلعۀ قموصه سفر * پس حضرت على رضى الله عنه اصحابدن بر جماعت ايله قلعۀ قموصى محاصره ايليوب
حرب عظيم واقع اولدى اول حصارك بر در آهنينى وار ايدى حضرت على رضى الله عنه اول درى قوت قدسيه ايله
برندن قلع ايدوب كنديسنه سپر ايدندى وبالاخره اول قلعه نك رئيسى اولان مرحبى قتل ايدوب قلعه يه ظفر بولدى
ديمشلردر كه صكره اول قپويى يتمش نفر كمسنه تظاهر ايدوب يرينه قومغه قادر اولمديلر انكيچون اول شاه اقاليم ولايت
بيورر بحق اقول انى ما قلعت باب خيبر بقوة جسمانية ولا بحركة غذائية لكنى ايدت بقوة ملكوتية ونفس بنور ربها
مضية وانا من احمد صلى الله عليه وسلم كالضوء من الضوء انتهى بعض اهل سير بو خبرى ضعفه نسبت ايتمشلردر وليكن
حقيقت حاله عدم وقوفدن وقوت قدسيه اربابنك شان عاليسنه عدم اعتقاددن ناشيدر نعوذ بالله (لمحرره) يالكز
بر قپو دكل بلكه * استسه قلعه يى قلع ايلردى * نيچه يوز بيك عدوىى برالدن * ذو الفقارى ايله قطع ايلردى (وله) شاه
مردان ولايتدر على * سرور اهل كرامتدر على * پرتوينه اسيردر خرشيد * بويله بر نور حقيقتدر على (پايمال) آياق
التنده اولمش بوراده ذات وخوارى وتصرفدن كنايه در وقد سبق (هجرت) اصلنده دار الحربده اولان وطنن ترك ايدوب
دار اسلامه نقل ايتمكدر صكره مطلقا بر يردن بر يره نقلده استعمال اولندى (تاريخ) فى اللغة تعريف الوقت يقال
ارخت الكتاب وورخته مثل اقت ووقت فى الاصطلاح عبارة عن تعيين وقت لينسب اليه زمان اتى عليه وقيل انه لفظ
معرب من ماه روز وتفصيله فى شرح التقويم (بعدذا) جمله ملل مختلفه بحسب المصلحة تاريخ اعتبار ايلمشلردر مثلا
تاريخ رومى كه تقويملرده يازيلور وتاريخ فرس قديم كه جمشيد زمانندن قالمشدر وتاريخ جلالى كه سلطان جلال الدين
ملكشاه سلجوقى يه منسوبدر وتاريخ عربى كه دور قمر حسابنجه بر يللى اون ايكى ايه تقسيم ايدوب هر برينه ادو يرمشلردر
ابتداء تاريخ حضرت رسالت صلى الله عليه وسلمك مكه دن مدينه يه هجرت وانتقالى وقتندندر زيرا موتنه نسبت ايتمك
سوء ادبدر (لمحرره) حضرت فخر جهانك موتى * امته بر بيوك مصيبتدر * سر تاريخ امت آنكيچون * حقيا ابتداى
هجرتدر (وله) زنده در مرده دكلدر اول شاه) اكا اولدى ديمك الله الله) شاه ايدى محتجب اولدى كوزدن (ماه ايدى ابره
كيردى اول ماه آه (محرم) سمى به لان القتال كان محرما فيه وهو شهر النفس الامارة لحرمانها عن القربة والنيل والوصلة
فافهم (قلاع) قلعه نك جمعيدر وهى الحصن الممتنع على الجبل والحصن بالكسر كل موضع حصين لا يوصل الى جوفه
كذا فى القاموس فالثانى اعم بوراده مراد خيبرك مشتمل اولديغى قلعه لردر * ناعم * وحصن الصعب * وحصن قله
وقموص * ووطيح * وسلالم * ونطات * وكتيبه * كبى * فتوحات * فتوحك وفتوح دخى فتحك جمعيدر شؤنات
وشؤن وشأن كبى بوراده مراد قلاع خيبردن بطريق الغنيمة اخذ اولنان انواع سلاح ومتاع ونقود وجواهردر (اشتمال)
بورينك واحاطه ايتمك قال فى تهذيب المصادر الاشتمال كرد بر كردر كرفتن يعنى هجرت نبويه تاريخى سكزنجى سنه يى
مشتمل ايلدى (بعدذا) بو وقعه نك سببنده كشيده ملك اعتبار اولان جواهر اخبار ندر كه سنۀ سادسه ده حديبيه
صلحنده ميان فخر جهان وقريشيانده بعض عهود وعقود واقع اولمش ايدى چوق زمان كذرايتمدن اوباش قريشدن

نقض عهد صورتی رونما اولدیغی آیینهٔ فخر عالم صلی الله علیه وسلمه منعکس اولدقده سنهٔ ثامنه ده تهیئهٔ اسبابه اشتغال
کوستروب اولا سلسله بند اسلام اولان نقدر قبائل عرب وار ایسه سنهٔ مزبوره شهر رمضاننده مدینهٔ منوره یه
حضورلری خصوصیچون تحریك ایتدیلر ولکن نه سمته قادمه جنبان عزم اوله جقلرن عمریندن غیری کمسه بیلمزدی
بو رازی بو یله اخفادن مرادلری مکائد قریشدن احترازایدی (لمحرره) کنج کبی ایدوب نهان رازن ایتدی کمسه یه عیان
رازن * غنچه سندن کمسنه آلدی بو * زار ایدی بیلسکه اورازی شو * چون قبائل عرب شهر رمضانده مدینه یه حاضر
اولدیلر فخر عالم خلقك عقدهٔ تردن حل ایدوب مرادلرن اعلام ایلدیلر وشهر مزبورك اون سکزنجی کونی اون بیك عدد
اصحابله مکه یه طوغری عزیمت قیلدیلر (لمحرره) چقدی اصحابله چون اول بوزی آی * مژه سن تیر قیلدی قاشنی یای *
اتدی قوس قضادن اوقلرینی) دشمنك دلدی بغرن ایتدی نای) دیمشلردر که فخر عالم مکهٔ مکرمه یه بر مرحله مسافه اولان
مر الظهران نام موضعه نزول ایتدکده اوکیجه طائفهٔ قریشدن جاسوسلر کلوب فخر عالمك قصدی مکه اولدیغن اوراده
خبر آلدیلر وقریشه اعلام ایلدیلر (لمحرره) کلدی محو ایتمکه ظلماتی) نور الانوار دن بو کون اول نور * سیفله مکه وجهانی
تمام) فتح ایچون ایتدی کونش کبی ظهور (هزیمت) عسکر صنمق (قرشو کلدیلر قریش ایدوب قتال) مرویدرکه فخر
عالم مکه یه دخول ایتدکلری کون قبائل عربدن برجماعته خالد بن الولیدی سردار نصب ایدوب مقدمجه مکه یه
کوندردی وتنبیه ایلدیکه قریش طرفندن کمسه ال قالدرمدقچه بونلر دخی قتالدن ال چکه لر وحرمت مقامی رعایت
ایده لر پس خالد حضرتلری مکه یه دخول ایتدکده خندمه دیدکاری پشته نك اوزرندن اهل مکه بونلرله مقاتله یه تصدی
ایلدیلر خالد منصور اولوب جمعیت کفاری پریشان ایلدی وبعضلرینی قتل ایتدی (لمحرره) اهل مکه اولدی آخر تارمار
کیردیلر سوراخه هربیری چومار (ابوسفیان) معاویه نك پدریدر که اووقتده ریاست مکه اکا منتهی اولمش ایدی سلسلهٔ
نسبی مقدما تحریر اولنمشدر انسان العیونده مسطوردر که فخر عالم صلی الله علیه وسلمك عمی عباس رضی الله عنه
حضرتلری اهل وعیالن آلوب بطریق الهجره مدینه یه کلورکن یولده فخر عالمه راست کلدکده عیالن مدینه یه کوندروب
کندیسی فخر عالم ایله مکه یه متوجه اولمش آنکیچون فخر عالم آنك حقنده بیوردیلر (هجرتك یا عم آخر هجرة کما ان نبوتی
آخر نبوة) چون مکه یه یك مرحله راه مانده مر الظهران نام موضعه فروکش واقع اولدی اوکیجه عباس رضی الله عنه
حضرتلری بغله سوار پیغمبر اولوب اراك نام محله دك کلوب تجسس ایلدی مقصودی کمال مرحمتندن مکه خلقنه
برکمسنه ایله فخر عالمك قدومن اخبار ایدوب اندن استیمان ایدی مذکور اراکده ابوسفیانه راست کلدی زیرا مکه اهلی فخر
عالمك خروجن استماع ایتمشلردی ولیکن نه سمته توجه ایتدکلرن بیلمزلر ونقض عهد ایتملریله خوفه دوشوب بو خصوصی
تفتیش ایچون ابوسفیانی کوندرمشلردی چون ابوسفیان حضرت عباسك قدیمی هواداری ایدی عباس آنی
اومحلده ارداف ایدوب علی العجله فخر عالم حضورنه کتوردی وآنك ایچون فخر عالمدن امان دیلدی صباح
اولدقده توفیق حق یاری اولوب ابوسفیان سلسله بند اسلام اولدی (لمحرره) بوقدر ییل جهالت اوزره ایکن * اکلدی
حق چون ابوسفیان * یوز اوروب حضرتك اباغینه * اولدی اباغیکن سراعیان (کیم بو طاعت فکر تینه ایرمدم)
طاعتدن مراد اصحابك فخر عالمه اولان اطاعت وانقیادیدر یعنی فکر وتأمل ایدوب اهل ایمانك جناب مصطفایه بومرتبه
سرفرو قیلدقلرینك سرینه ایرمدم مرویدرکه ذکر اولنان صباح بلال حبشی رضی الله عنه کلبانك زن محمدی اولدقده
ابوسفیان صحابه نك رضی الله عنهم نماز ونیازه مسارعتلرن وهر خصوصده فخر عالمه اقتدالرن مشاهده قیلدقده انکشت
تعجب بردهان اولوب ما رأیت ملکا مثل هذا لا ملك کسری ولا ملك قیصر ولا ملك بنی الاصفر دیوب عباسدن بونك
وجهن سؤال ایلدی بوندن ظاهر اولدیکه ابوسفیانك سؤالی اسلامندن مقدم صادر اولمش ایدی ولیکن صاحب محمدیه
ترتیبه التفات ایتمدی (روم) مفصلا کذر ایلدی فارس وپارس بردر عجم ولا یتیدر یعنی اول دیارك ادیدر که شیراز دیدکاری
شهرانك دار الملکیدر قال ابن الکمال فارس پارسك معربیدر باء عجمینك فایه تبدیلی علامت تعریبدر انتهی پس فارس
رانك وسینك سکونیله در پارس کبی زیرا فارس رانك کسریله آتلو سوار معناسنه در (پادشاه) پاد دفع ضرر واصلاح
فساد ایدن نسنه در پادزهر آندندر زیرا اول بر طاشدر که زهرك مضرتن دفع ایدر وشاه ایکی معنایه کلور بری
اولو دیمکدر که بحسب العرف شاه اطلاق اولنسه سلطان مراد اولنور بو معنایه کوره پادشاه القاب وزرادن اولور زیرا
آنلر مصلح سلطان وممد برمملکتدر آنکیچون فصحاء فرسك انشالرنده وزرایه پادشاه اطلاق اولنور وبر معناسی دخی
ویل ونفریندر بو معنایه کوره پادشاه القاب سلاطیندن اولور دافع ویل ورافع ظلم معناسنه فخر عالمه بحسب اللغة
تعظیما پادشاه اطلاق اولنمق وجهدر آنکیچون ارباب نظم ونثرك منشآتنده چوق کره سلطان شاه وپادشاه وبونلرك
امثالی تعظیمه دال اولان الفاظ اطلاق اولنور ولکن عرفده ملك عضوض اهلنه اطلاق اولنمغین اومعنایه پادشاه دینلمز

زیرا موهمدر بلکه اخص اوصاف اولان نبی ورسول لله یاد اولنور نتکیم علما بالالهه عرفاء دنلور زیرا علم اهل رسومك ملکه
سنده شایعدر وبر دخی بودرکه ملوك وسلاطین آنجق ظواهر کافیه مسلطدر انبیا علیهم السلام ایسه خاص وعامك
ظواهرنه سیف وسنان وبواطننه حجت وبرهان ایله مسلطدر فافهم (لمحرره) سن بر پادشهسن یا رسول الله * دیوانکه
طورر نیجه سلیمان * قبولك قوللرید ر بو نیجه کدا شاه * اولمشلردر سکا بندهٔ فرمان * حسنکه قول ایکن یوسف کنعان
مصر ایلینه اولدی عاقبت سلطان * دولتکده سوردی عدلله دوران * ایلدی محتاجه لطف فراوان * شرق وغربی
ضبط ایلیوب اسکندر) آب حیات ایچدی خضر پیغمبر (سلیمان مهرکه شاه اولدی مکر) قیلدی انس وجنه حکمنی
روان * داوده خلافت لباسی سنك * ابراهیم ادهم پلاسی سنك * جهانك قباسی عباسی سنك * ایدرسن هرکسه
حالنجه احسان) آدمك عزتی سنك ایله در) عیسانك رفعتی سنك ایله در (لقمانك حکمتی سنك ایله در) سنکله بولندی
هر درده درمان * ابوبکر وعمر وزیرکدرر * جبرائیل اسرافیل امیرکدرر * ایکی جهان سنك اسیرکدرر * آیاغکه کاور
انس وجن وجان * ای شاه انبیا حکمك رواندر * بو کون سکا بنده یارن سلطاندر * اسمعیل حق سکا قرباندر *
کعبهٔ وصلکی کوره لی عیان (دیدی آه کتدی قریش یتدی قریشی) یعنی جناب مصطفی بوسواد اعظمله بغتة مکه یه
دخول ایدرسه مکه خلقنك ایشی بتر یعنی طعمهٔ شمشیر اولوب هلاك اولورلر وآنلردن دکه کمسه خلاص اولمز زیرا هنوز
ایمانه کلمدکلرندن ماعدا فخر عالمدن امان دخی طلب ایتمشلردی فخر عالم ایسه اوکون مکه یه داخل اولسه کرك ایدی
(هرکیم ایمانه کیره بولسون امان) معلوم اوله که اوکون فخر عالمك قلجندن برقاچ کمسنه یه امان ویرلدی اولا ایمانه کلنه
وثانیا حرم کعبه ده بولنانلره وثالثا ابوسفیان وحکیم ابن حزامك خانه سنه کیرنلره ورابعا کندی خانه سنه کیروب قپوسن
قپایوب حالنه مشغول اولانلره وخامسا اوزرندن آلات حربی قویوب اهل اسلامه ال اوزاتمیانلره وسادسا ابورویحه نام
صحابی نك سنجغی آلتنه کلنلره * سؤال اولنورسه که مذکور ابوسفیان وحکیمك خانه سنه دخول ایدنلره نه سببدن
امان ویرلدی جواب بودرکه ابوسفیان وحکیم اشراف قریشدن اولمغله فخر وشرفی سورلردی پس فخر عالم آنلره اکراما
وخاطرلرنی تطییبا اوذکرلرینی اعلاء خانه لرینه دخول ایدنلره امان ویردی ولیکن آنلرك خانه لری بو زمان خانه لری کبی
اولمیوب زیاده تنك اولمغله حرم کعبه دخی محل امان اولوب دائرهٔ امان توسیع اولندی وابورویحه نك تحت اللواسی دخی
آنلره ضم اولندی (لمحرره) امان بولمق دلرسك قهر حقدن * جناب مصطفایه التجا ایت * شفاعت استه کل یاشه ایراقدن
یترکندلك درحقدن جدا ایت * جکردن قانله هردم وضو قیل * قیام ایت حقه قرشو سرفرو قیل * کوکل مرآتن آکه
روبرو قیل (کوزلك حق نوری ایله روشنا ایت) کوکل بر کعبه در اول یاره مسکن * اکاکس کیرمز اغیار جهاندن * فرار
ایت اول حرمدن پاك ایکن) قومه بیکانه کندك آشنا ایت (حق امریله بلینور صاغله صول) رسولك سنتیله آچلور یول
بو یولده منزله حق ظفر بول) رسوله اوی سنی تحت اللوا ایت (چون رسول الله ایردی مکه یه) بعضلر جمعه کون وبعضلر
اثنین کون دیمشلر (قاره دلبند ایله کیردی مکه یه) فخر عالم مکه یه دخولدن اول سنجق شریفلری که سیاه رنك ایدی زبیر
رضی الله عنه النه ویروب مکهٔ مکرمه درونده حجون مقبره سنه نصبله امر ایلدی بعده ناقهٔ قصوایه راکب اولدقلری
حالده مکه یه دخول ایدوب بیوت مکه مشاهد اولدقده اووقتك تجلیسنه لایق اولان وجهله حقه حمد وثنا ایدوب تواضعا
لله تعالی یه سرفرو قیلدیلر وفتح مبین وکثرت مسلمین کوروب شکر بسیار ایلدیلر وبیوردیلر که اللهم ان العیش عیش الاخرة
لمحرره) عیش باقی دلرسك ای درویش * آخرت سمتنه توجه قیل * آخرت فی المثل خزف اولسه * کهر فانیدن آنی یك بیل
سؤال اولنورسه که سیاه دلبند ایله دخولده اشارت ندر جواب بودرکه سیاه لون فنا فی اللهه اشارتدر پس اول وقتده
فخر عالم صلی الله علیه وسلمه الفقر سواد الوجه فی الدارین یعنی الفناء فی العالمین تجلیسی واقع اولوب امداد ملکوتی ایله
قوای نفسیه وآفاقیه مسخر اولمغله بوفنایه اشارت ایچون سیاه دلبند اختیار ایلدیلر * لمحرره * سرکده دائما سودای
لاهوت * سویدای ایچره مضمر سر الله * عجبمی اولسه دلبندك سیه نور * سرك سرکاه همرنك اولدی هرکاه * مکه یی
فتح ایلدی جبریله اول) یعنی قهرا فتح ایلدی صلحا دکل زیرا قتالك وجودی اوله دالدر تفصیلی کتب سیرده در * مولد محل
ولادت یعنی طوغدیغی یر بو معنایه مولود دیمك اغلاط عامه دندر زیرا مولود شخصك کندیدر * خرم * شاد معناسنه در
یعنی شن * اوطان * وطنك جمعیدر منزل اقامت معناسنه والوطن الاصلی مولد الرجل والبلد الذی فیه * لمحرره *
عالم غربتدن هجرت ایده لم * کلك عزم ایده لم وطندن یکا * فرقتدن وصلته طوغری کیده لم * کلك عزم ایده لم
وطندن یکا * نسیم دوست اسدی کوکل باغنه * آتش عشق دوشدی دل اوجاغنه * حقدن خبر کلدی جان قولاغنه
کلك عزم ایده لم وطندن یکا * طاوس قدس اولوب آچه لم یری * لامکان ایده لم عاقبت یری * سعی ایدوب برقدم
کیدوب ایلری * کلك عزم ایده لم وطندن یکا * سعادت اکا کیم حق بولنده در * فرصت الده درعشق دلنده در *

حقیا سلامت دوست ایلنده در (کلك عزم ایده لم وطندن یکا (مهر وشهرنه) یعنی آی یوزلو جانان شهرنه (وفی المثنوی)
مسکن یار ست شهر شاه من * پیش عاشق این بود حب الوطن (حرم) مکه نك کندینه وکعبه نك اطرافنه حرم اطلاق
اولنور حرام معناسنه زیرا انده قتال واصطیاد وکا بغیر احرام دخول ایتمك محرمدر وفی الحدیث ان الله حبس عن مکة
الفیل وسلط علیها رسوله والمؤمنین وانها لم تحل لاحد کان قبلی وانها احلت لی ساعة من نهار قیل ما احل له علیه السلام
کان اراقة الدماء فقط لا نه اهی المحتاجة الیها للفتح وقیل کان جمیع المحرمات فیها من الصید وغیره لاطلاق الحدیث اعلم
ان مکة حرمها ابراهیم علیه السلام لما ورد ان ابراهیم حرم مکة وانی حرمت المدینة وقوله علیه السلام ان هذا البلد
حرمه الله یوم خلق السموات فالمراد به کتابته فی اللوح المحفوظ ان ابراهیم سیحرمه (ایوان) اسم لمسقف لا یکون لبعض
جوانبه جدار وقد سبق الکلام علیه مرارا (بسط) دوشه مك قبضك ضدیدر (کردکار) الله تعالیدر صانع وفعال
معناسنه قال فی مفتاح اللغة کرد کاف عربینك فتحیله اسم مصدردر کردن لفظندن فعل معناسنه در انتهی کار کاف
عجمیله ادات فاعلدر جی معناسنه پس کردکار اصلنده کاف عربینك فتحیله در ولکن غلط مشهور ه بناء بعض کتب
لغویه ده کاف مکسوره قصلنده یازلمشدر والله اعلم (کف) ال ایاسی (کعبه یه کادی طواف ایتدی رسول) مرویدرکه
فخر عالم صلی الله علیه وسلم مکه یه داخل اولوب قدم مبارکه لریله کعبه یی تشریف ایتدکلرنده کعبه نك داخل وخارجنده
وبیوت مکه ده نقدر اصنام وار ایسه کسرله امر ایتدیلر واول وقته کلنجه اهل جاهلیت اصنامدن مدد وتأثیر امید
ایدرلردی چون فخر عالم صلی الله علیه وسلمك استیلاسنی کوروب ظنلری فاسد اولدیغن بیلدیلر انصاف ایدوب مردوزنی
معبود بالحقه ایمان کتوردیلر قال الله تعالی (ورأیت الناس یدخلون فی دین الله افواجا) روی ان سورة النصر نزلت
قبل الفتح وعلیه الاکثر کما فی الارشاد (لمحرره) یاقدیلر آتش توحیدی قریش * کل ایدوب شرکی قیلدیلر برباد * دیدیلر
لا اله الا الله * بولدیلر راه وحدته ارشاد (وله) صنم ماسوا یه کافر اولوب * حقه ایمان کتوردیلر آخر * قردیلر نفس وهوی
بتلرنی * ایشلرنی بتوردیلر آخر * واول کون حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلمك عم زاده سی فاخته یعنی ابو طالبك
قزی ام هانی اسلامله شرفیاب اولدی * لمحرره * چو کوردی یوزنی فخر جهانك * منور اولدی چشمی امهانك
* چون ایچدی جام توحید خدادن * هنیأ دیدیلر جانینه آنك * ومعاویه دخی اول کون اظهار اسلام ایتدی زیرا
اکرچه حدیبیه سنه سنده قلبنه اسلام دوشمشدی ولیکن اعدادن خصوصا پدری ابو سفیاندن حالنی اخفا ایدردی
دیمشلردرکه معاویه فخر عالم صلی الله علیه وسلمك هر وجهله خیرله دعاسن المشدر حق بودرکه آنك ایله امام علی وامام
حسن رضی الله عنهم میاننده جاری اولان وقایعه باقوب اطالهٔ لسان ایتمك ترکدر اوغلی یزیدك حقنده اولان حق
کلام حسنین رضی الله عنه وقعه سنده کلور) وحضرت صدیق رضی الله عنهك پدری ابو قحافه دخی یوم فتحده سعادت
اسلام ایله مستسعد اولدی (لمحرره) پیر ایدی غایت ایله اول فانی * دیر ایدی بو کچن عمر فانی * عاقبت اسدی نسیم توحید
کل کبی تازه لدی اول جانی * وابو جهلك اوغلی عکرمه دخی اول کون کمربستهٔ توحید اولدی وفخر عالم عکرمه متأذی
اولمسون ایچون ابو جهلی شتم وسب ایتمکدن نهی ایلدی فان سب المیت یؤذی الحی یعنی میتك سب اولنمغه استحقاق
بیله اولسه حی اولان اقرباسنه اذی لحوقندن احتراز ایدوب سد ذریعه ایتمك کرکدر (لمحرره) ایلمه آینهٔ قلبی شکست *
خاطرینی کوزت مسلمانك * بوغیکن وجهی خوار باقه اکا * آچ کوزلك ای کشی اویار جانك (آنده پس قیلدی ایکی
رکعت نماز) فخر عالم صلی الله علیه وسلمك اول کون قیلدیغی ایکی رکعت نمازك محلنی تعیینده اختلاف ایلمشلردر
وصحیح بخاریده کلورکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم فتح مکه کونی ام هانی خانه سنده اغتسال ایدوب سکز رکعت ضحی
نمازی قیلمشلردر قال القهستانی اما وقت صلوة الضحی فالضحوة ای من الساعة التی یباح فیها الصلوة الی نصف النهار
کما فی ایمان الایضاح (لمحرره) صوفی اولمق دلرسك عالمده * قیل ضحایی صلات اشراقی * چو یروب قبله یه یوزك ایده کور
بوفناده توجه باقی (وله) کیمکه اولدی بوکون عصیان آلود * نجب آب اشکله یوغمز * نیچه برا کری طوروب محرابه *
ظاهرا باطنا حقه دونمز (قابونك ایکی قناد ینی طوتوب) وضع علیه السلام یده علی عضادتی الباب ثم قال ماذا تقولون
ماذا تظنون انی فاعل فیکم قالوا خیرا اخ کریم وابن اخ کریم وقد قدرت فقال اقول کما قال اخی یوسف (لا تثریب علیکم
الیوم یغفر الله لکم وهو ارحم الراحمین) اذهبوا فانتم الطلقاء ای الذین اطلقوا فلم یسترقوا ولم یؤسروا والطلیق فی الاصل
الاسیر اذا اطلق فخرجوا فکانما نشروا من القبور فدخلوا فی الاسلام (مستطاب) ایو وکو یکك یعنی مکه یی جبر وقهرله
فتح ایتمش ایکن انه اهلنی اسیر ایتمدی بلکه جمله سن آزاد ایتدی واطفله معامله قیلدی ویکرمی سنه دن بری اذی وجفا
اوزره اولوب شرله مشتهر اولان رجال ونسانك جرمنی عفو ایلدی واقارب واجانبه شان شریفنه مناسب اولان وجهله
یوز کوستردی (سعدی) نه یوسف که چندان بلا دید وبند) چو حکمش روان کشت وقدرش بلند (کنه عفو کرد

آل یعقوب را * که معنی بود صورت خوب را * قال الله تعالی (قال لا تثریب علیکم الیوم) یعنی حضرت یوسف علیه
السلام برادرلرینه بیوردیکه ای برادران بو کون سزلك اوزریکزه سرزنش یوقدر وبن سزلك بنم حقمده کذر ایدن
قباحتلریکزی یوزیکزه اورمم ولسانمه کتورمم وپس مظنهٔ توبیخ اولان کونده بندن توبیخ صادر اولمیجق سائر ایامده
عدم صدوری بطریق الاولی در (لمحرره) سهو ایدوب چون یوسفك قرداشلری * یوسفك حقنده ایتدیلر کناه * عفو ایدوب
یوسف کناهن آنلرك * چاهدن ویردی عوضلر مال وجاه) بودرر معناسی حسن صورتك (کما یتمیه ارباب جرمی روسیاه
دلبر شیرین جمالك خدلری * اولدی حسن حالنه ایکی کواه * اطلبوا الخیرات من اهل الجمال * هکذا المروی من نور
الاله * نورهم یبدو الینا بالهم * یخطف الابصار فی سطح الجباه (توبیخ) باشه قاقوب عتاب ایتمك (عار) عیب (اعتذار)
عذر دیلمك والعذر بضمتین والسکون فی الاصل تحری الانسان ما یمحو به ذنوبه بان یقول لم افعل اوفعلت لاجل کذا
اوفعلت ولا اعود وهذا الثالث التوبة فکل توبة عذر بلا عکس کما فی القهستانی * الهی * جمالك نوری خرشید ازلدر
یا رسول الله * انکچون هب کوزلردن کوزلدر یا رسول الله * یوزك سرلوحه سی ام الکتابه زینت افزادر * دلك
مرآت حق عز وجلدر یا رسول الله * سنك خلق عظیمك موردی الله اعظمدر * هر ایلده سویلنور ضرب مثلدر یا رسول
الله * اومر دل بلبلی بوی شفاعت کاستانکدن * کل عفولك صون اول زاره مجلدر یا رسول الله * عمارت قیل نکاهکله
فقیرك قلب ویرانن * غمك صرصرلرندن پر خللدر یا رسول الله * بنم سند ن بتره حاجتم کلزار عالمده * که حسن
صورتك آکا ادلدر یا رسول الله * قبولك ارباب عشقه پرتو انداز تجلیدر * قبولك مسند که اهل املدر یا رسول الله *
الن آل حق افتاده نك جرمن دیله حقدن * کیجه کوندز ایشی سهو وزللدر یا رسول الله (وله) روی جهانی
طوتدی * انوار فتح مکه * تا شرق وغربه کتدی * اخبار فتح مکه * یار اولدی عون باری * فتح اولدی مکه داری *
تا سره اولدی ساری * اسرار فتح مکه * شاد اولدی فخر عالم * بو اطنی کوردیکی دم * کالدردی اول یوزی هم * دیدار
فتح مکه * آیری ایدی وطندن * دور ایدی اول چمندن * قیلدی اوبلبلی شن * کلزار فتح مکه * عفو ایتدی جرم ناسی *
دلدن کیدردی پاسی * قومادی قلب تاسی * آثار فتح مکه * مکیلرك اوشهزاد * ایتدی قوسن آزاد * قیلدی کوکللرن
شاد * اول یار فتح مکه * حق اولدی حقی پیدا * دیدی قریش حقا * توحید قیلدی اجرا * انهار فتح مکه (مرام)
فتحله مقصود ومطلب یقال رام الشیء یرومه روما اذا طلب یعنی غربت وطنه وهجران وفرقت وصلته مبدل اولدی
وصورت اسلام ومعنای تسلیم کمال بولدی خصوصا مکهٔ مکرمه ام القری اولمغله اطرافنده اولان قبائل ودیار اکا تابع
ایدی پس مکه نك فتحیله هر مشکل منحل اولدی آنکچون خلق فوجا فوجا دائرهٔ اسلامه طولدی وبو معنانك حقیقتی
عن قریب کلور * زیرا کوندرمشدی حق انا فتحنا سوره سن * یعنی حدیبیه دن عودت ایدوب کراع الغمیم نام محله
رسیده اولدقلرنده تکمیل مقدما شرح اولندی * کادی حکمی یرینه بولدی رسولی احترام * یعنی برسنه مقدم وعد
ایتدیکی حکمك اثری مشاهده اولنوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم محترم اولدی زیرا حقك آنی تصدیقی خلقك دخی اکا
احترام وتعظیمنه باعثدر * صدر الکرام * یعنی کرامك مقدمی وسر مجلسی کرم تحریکله ایلك واحسان معناسنه در
کرم سکون رایله اصلنده کثرته دیرلر بونده درکه کثرت خصال حمیده سی اولان کمسنه یه کریم اطلاق اولنور بو مقامه
متعلق بوقارودہ کلام کچمشدر * اصلی او چدر بیل فتوحاتك بری فتح قریب * یعنی فتوح رسول اللهك اصلی او چدر
دیمکدر اولکسی فتح قریبدر کما قال الله تعالی * نصر من الله وفتح قریب * الایة وهو فتح باب القلب بالترقی عن مقام
النفس وذلك بالمکاشفات الغیبیة والانوار الیقینیة وقد شارکه فی ذلك اکثر المؤمنین معلوم اوله که نفس برقاج حجابله
محجوبه در اولا حجاب حسله پرده پوشدر پس سالك دست همتله اول حجابی کشف وازاله ایدوب مقام نفسدن ترقی
ایتدکده افعال نفس افعال حقده فنا بولوب باب ملکوت افعال مفتوح اولور وسبب ترقی ضرب ذکردر زیرا بو مرتبه ده
نفس برحصن حصینه بکزرکه آنی تخریبه البته قوت کرکدر صوفیه نك ذکر جهریسی بو معنایه دائردر چن سلوك وانك
اسبابی بولنمسه کشی اسفل سافلین بشریتده ومنزل نفسده قالور وبونك ماوراسندن بی خبر اولور مثلا درون بیضه ده
محصور اولان بچه کبی کیم قشر بیضه اکا حجاب اولوب مشاهدهٔ خارجیه دن محروم اولمشدر پس قلب دخی پردهٔ حسله
محجوب اولدقجه اعمی حکمنده در آنکچون بو مقوله یه اهل بصیرت دینلمز * لمحرره * غافل اولان حقدن آیریلوب کزر *
بولندن ایرندن خبری یوقدر * محجوب ایکن کندن وصلته سزر * آنده هرکز وصلت اثری یوقدر * نفسك پرده سیله
بورینلرك * نقاب جهالت اورینلرك * دوسته دشمن کبی کورینلرك * کوزده نوری کوکده فری یوقدر) وطن طوتمه
نفسی سفرایت اندن (چیق بو طبیعتدن کذرایت تندن (سنی سندن قویوب نچه کورسندن (بنلکك سنلکك هیچ یری
یوقدر * قفسده حبس اولان مرغی سیر ایله * سنده قالمه تنده حبس اولوب بونله * اوچه کورای کشی بر بهانه ایله * پروازك

بلبله ضرری یوقدر * فتح قریب ایله نصرت بولانك * بویغمادن بوکون نصیب آلانك * بو دولته حق مظهر اولانك *
خالص التون کبی کدری یوقدر (نظام) بورادہ ترتیب معناسنه درزیرا ابتدا ترقی مقام نفسدندر سؤال اولنورسه که
انبیا علیهم السلامك سلوکلری نفس مطمئنه دندر پس ذکر اولنان معنی آنلرك حقنده نیجه درست اولور جواب بودرکه
نفوس انبیاده اگرچه امارہ لك بالقوه ومطمئنه لك بالفعل اولمغله هرچند که حجابلری رقیقدر فاما مقاملرینه کوره
تلوینلری واردر نتکیم آشغه ده کاور پس قبل النبوه سلوك ایدوب بعد النبوه حاصل اولان فتح مطلق غایتنه دك ترقی
ایدرلر بومقامك فهمی دقیقدر بوبابدن برمقدار کلام کذا یلدی فارجع فانه زل فیه بعض اقدام الافهام ولا یحصل
القیام بالحق الا بقوة الالهام (بعدذا) قلبك سکز عدد یوزی واردرکه هربریله حضرات ثمانیه دن برحضرته ناظردر اولکی
یوزی حضرت احکامه ناظردر آنك صقالی مجاهدهٔ بدنیه یه ودائما لا اله الا الله کلمه سنه اشتغال ایله در وبو حضرتك
دائره سی نفس امارہ دائره سیدر ایکنجی یوزی حضرت تدبیر واختیاره ناظردر آنك جلاسی تفویض وتسلیم والله الله
اسمنه اشتغال ایله در وبو حضرتك دائره سی نفس لوامه دائره سیدر * اوچنجی یوزی حضرت ابداعه ناظردر آنك صقالی
اعتبار روایات حق فکر وهو هو اسمنه توغل ایله در وبو حضرتك دائره سی نفس ملهمه دائره سیدر * دردنجی یوزی
حضرت خطابه ناظردر آنك جلاسی قطع علائق کونیه وحق حق اسمنه اشتغال ایله در وبو حضرتك دائره سی نفس
مطمئنه دائره سیدر بشنجی یوزی حضرت حیاته ناظردر آنك صقالی ماسوی الله دن تبری وفنا فی الله وحی حی اسمنه
اشتغال ایله در وبو حضرتك دائره سی نفس راضیه دائره سیدر * التنجی یوزی حضرت اسراره ناظردر آنك جلاسی
یا اهل یثرب لا مقام لکم سریله وقیوم قیوم اسمنی ورد ایدنمکدر وبو حضرتك دائره سی نفس مرضیه دائره سیدر وبو مقام
فناء عن الفناء مقامیدرکه بقا اولدر آنکیچون حی وقیوم اسملرینه اسم اعظمدر دیمشلردر زیرا بو ایکی صفتك سریله
قلب انسانه تجلی واقع اولسه اول قلب فنا وبقا حالنی ذوق وادراك ایدر وهرچند بوشهودك لسانیله مذکور اسملرله
حق ذکر ایلسه اسم اعظم ایله ذکر ایتمش اولور وبو مرتبه یه وصول نصکره هر اسم الهی انك حقنده اسم اعظم اولور
والا هرکیمده که ذکر اولنان شهود یوقدر بلکه غیبت حالی آنك نشئه سنه غلبه ایتمشدر اول کمسه هرقنغی اسمله ذکر
ایدرسه آنك حقنده اول اسم اعظم اولمز آنکیچون بایزید بسطامی قدس سره حضرتلری بیورمشلردر الاسم الاعظم
لیس له حد محدود ولکن فرغ قلبك لوحدانیته تعالی فاذا کنت کذلك فاذکره بای اسم شئت بوندن ظاهر اولورکه
ظاهرده اسمایه اشتغال معنایه انتقال وآنك حقیقتی ایله تحقق ایچوندر یوخسه اشتغال مجردده چوقلق فایده یوقدر
(هدایی) ظاهرده قالان کشی * کوج ایتمه آسان ایشی * کیدر غیری تشویشی * توحیده کل توحیده * یدنجی یوزی
حضرت مشاهده یه ناظردر آنك صقالی بیع نفس وقهار قهار اسمنی ذکر ایله در وبو حضرتك دائره سی نفس صافیه
دائره سیدر بوعالمه ایرن وبو مقامه وران حقیقت اوزره خلافته مستحق اولور زیرا اولدقلبك نما وتربیه سی بو مقامده
کمال بولور بو عصرده وبر یلن خلافتلر اکثری تقلید بابندندر زیرا اولا مرید اولمیان کمسنه نیجه مرشد وخلیفه اولور
مگر اسم مضل التدن خلیفه اوله نعوذ بالله * سکزنجی یوزی حضرت سماعه ناظردر آنك جلاسی صمت قلبی وهر موطنده
ادب مع الله وآیات قرآنیه یه اشتغال در وبو حضرتك دائره سی نفس باقیه دائره سیدرکه جنته دخول ایدنلرك صورت
بقاسی کبی بو عالمده بقاء معنوی بولوب ابدی اکاموت کلمز کاسه دخی صورة کاورکه اکا انتقال دنلور وبو مرتبه یه قدم
باصنلر قرآندن غیری ورد ایله اشتغال ایتمزلر زیرا اول نسخهٔ اکوان وآفاق آندنصکره نسخهٔ انفس آندن نسخهٔ قرآندر
وبو مقامه واصل اولان جمیع مقامات علویه وسفلیه یی سیر ایدر انکه بو مقامده مستترك اولمینلر آنی بیلمزلر وکورمزلر
کما قال الله تعالی (واذا قرأت القرآن جعلنا بینك وبین الذین لا یؤمنون بالاخرة حجابا مستورا) لم یقل ساترا لان الحجاب
لا یستر المنقطع عن الواصل بل یستر الواصل عن المنقطع فافهم جدا حکی عن بابا جعفر الابهری قدس سره انه دخل
علی بابا طاهر الهمدانی قدس سره فقال این کنت فانی حضرت البارحة مع الخواص علی باب الله فما رأیتك ثم قال
بابا طاهر صدقت کنت علی الباب مع الخواص وکنت داخلا مع الاخص فما رأیتنی ومنه یعرف معنی قول ابن الاشرف
الازنیقی قدس سره * سرای ایچنده اسرکار اوتورمش * کوزتدم مالك ونعمان کورنمز * فان المواطن مختلفة فیجوز
ان یکون مالك ونعمان رزقنا الله شفاعتهما فی صدر المجلس فی مقام البقاء مع الله فکیف یراهما من کان فی صف
النعال فی مقام الفناء فی الله وهیهات وبینهما بون بعید وبمثل هذا یؤول کلمات العشاق وبالله التوفیق فیا اخی فی ای مقام
انت وفی ای موطن کنت لك مذاق من هذا المشرب الصافی ام انت ممرور المزاج مؤف المشاعر غریق فی بحر الطبیعة
حریق فی نار الشهوة قلبك مطروح فی زوایا النفس لا یدله فی الخروج ولا قدم ومردود الی اسفل سافلین البشریة لا خبر له
عن عالم الهویة واسرار القدم فنسأل الله تعالی ولك ان لا یجعلنا بحق حبیبه ممن هلك (المحرره) یترغفلت اوله کور حقدن

اکا * دل اهلی اول دل اهلی اول دل اهلی * قولاق طوت جانب مولایه هرکاه * دل اهلی اول دل اهلی اول دل اهلی *
کندز قیل طور نفسی اهتمام ایت * ایرش طور دله آنده قیام ایت * تجلی بولمغه اقدام تام ایت * دل اهلی اول دل اهلی اول
دل اهلی * شوکیم ایده حصار نفسی ویران * فتوحات دل ایله اوله خندان * کوکلده بولمغه اسرار رحمان * دل اهلی اول
دل اهلی اول دل اهلی * بوسره ایرمینلر قالدی جاهل * بویوزی کورمینلر اولدی غافل * جهالتدن بوغفلتدن نه حاصل
دل اهلی اول دل اهلی اول دل اهلی) کوکلدر منبع سر الهی) کوکلدر مطلع نور الهی (کوکلدر حقیا امر الهی (دل اهلی
اول دل اهلی اول دل اهلی (کشف غیب ایتدی نثار ایتدی یقین انوارنی) بوکلامده اشارت واردرکه نفس مرتبه سی
شهادت وحس وکمان مرتبه سی وقلب مرتبه سی غیب وعیان ویقین مرتبه سیدر پس مرتبهٔ نفسدن مرتبهٔ قلبه ترقی
ایتمینك حیوانات بجمدن چوق فرقی یوقدر زیرا حالی حسه مقصوردر بومقوله نك حالی رحم مادرده اولان جنینه
بکزر آنکیچون حضرت عیسی علیه السلام بیورمشلردر لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین پس شول کمسه که
رحم طبیعت ونفسده محصور اولمشدر جنینك بو عالم شهادتدن خبری اولمدیغی کبی آنك دخی عالم غیبدن خبری یوقدر
ای سالك آگاه دل بو عالم وجوده تنزل ایدن ارباب ظواهر تحصیل ترقیات وجودیه ایچون عقلله منعم وقوت بدنله
مکرم اولدلر بری کیمی صناعتله وکیمی تجارتله دائما حرکتده اولدقلری کبی ارباب بواطن دخی تکمیل ترقیات
شهودیه ایچون عشقله ممتاز وتوجه دل ایله سرافراز اولدلر بری کیمی ریاضتله وکیمی معرفتله دائما سلوك اوزره در
پس حرکت وسلوکسز صوری ومعنوی برنسنه حاصل اولمز والنادر لا یقاس علیه (تا ظهور ایتدی کمالات صفاتیله تمام
بوکلامده اشارت واردرکه فتح قریب مرتبه سنده ظهور ایدن انوار عالم صفاتدن وفتح مبینده عالم اسمادن وفتح مطلقده
عالم ذاتدندر زیرا صفات حق اسمایه مبتنی واسما دخی ذاته مستنددر پس عروج وصعود حالنده ابتدا مشهود اولان
نور صفات اندن نور اسما آندن نور ذاتدر وبو اوج مرتبه نك کمالاتیله تخلق وتحقق دخی ذکر اولنان ترتیب اوزره در (اشبو
فتحنده اشارت ایلدی تکمیلنه * کیم معارف کشف اولایسر تا حقائق بردوام * معلوم اوله که هرمرتبه نك کمالی
آندن ترقی ایله حاصل اولور پس سالك اگرچه فتح قریب مرتبه سنده انوار یقین ایله منور اولدی ولیکن معارف الهیه نك
ظهوری مرتبهٔ روحه ترقی یه منوط وحقائق رحمانیه نك سنوحی مرتبهٔ سره ترقی یه مربوطدر پس ابتدا ظهور ایدن انوار
آندن معارف آندن حقائقدر که کمالات مرتبه در ارباب حقائقك کماللری اطلاقی وحقیقی وماعداسنك اضافی ونسبیدر
دیمشلردرکه شریعتله طبیعتی وطریقتله نفسی ومعرفتله روحی وحقیقتله سری اصلاح ایتمك کرکدرتا که شهوت عفته
وهوی هدایه وجهل معرفته ومیل ماسوا توجه حضرت علیایه مبدل اوله (المحرره) قنغی دلکم بولدی حقدن
نصرت فتح قریب * کندی ذلت کلدی آخر عزت فتح قریب * طولدی چون الفقر فخری جوهرندن معدنی *
کنز لا یفنادن آلدی دولت فتح قریب * یقمینجه شول حصار نفسی ضرب ذکرله * حاصل اولمز اهل جهده قدرت
فتح قریب * نیجه بیلسون لذت عشقی بوکون زاهد اولان * قونمدی خوان دلینه نعمت فتح قریب * جان کوزن قیل
پرجلای کحل انوار یقین * تا که حاصل اوله سکا رؤیت فتح قریب * روح برسلطان وعقل کل وزیر دلپذیر * صان قوادر
عسکر پرشوکت فتح قریب * سنجغنده یازیلو نصر من الله آیتی * بودرر فهم ایلر یسك حکمت فتح قریب * معرفت نورن
حقیقت سرن استرسك اگر * بول مقدم حقیا وار حالت فتح قریب (فتح مبین) کما قال الله تعالی (انا فتحنا لك فتحا مبینا
وهو فتح جبروت الصفات فی مقام الروح بکشف حجاب خیال النفس بافناء صفاتها فی صفات الحق (پس ترقی قیلدی
نفس ایتدی منازلده سلوك) بوکلامده مراتب معنویه یی منازل صوریه یه تشبیه واردر زیرا بری حرکت صوریه وسلوك
ظاهره وبری دخی حرکت معنویه وسلوك باطنه محتاجدر یعنی نفس کندی منزلی اولان اسفل سافلیندن خروج ایدوب
قدم معنوی ایله منزل قلبه وصول بولدی وظلمتی نورده مبدل اولدی وقلب دخی روح مقامنه ترقی قیلدی بو اعصارده
اعتبار اولنان سلسلهٔ مدارس کبی (طوغدی قلبك نوری محو ایتدی صفات نفسنك) یعنی نفسك صفات مظلمه سی
انوار قلبیه ایله زائل اولدی کیجه نك ظلمتی کونش نوری ایله مضمحل اولدیغی کبی (رام) مطیع ومنقاد (چونکیم هدایی
محو اوله نفسك رعونتی * اول قلبه قلب روحه اوسره اویوب کلور (عروج) صعود (همام) اولو معناسنه وقد سبق
تفصیله این فرشته اولو کبشید رهمام (ولایت) من الولی وهو القرب قال فی تفسیر الشیخ الفرق بین الولایة بالفتح والولایة
بالکسر ان الاول بمعنی النصرة والتولی والثانی بمعنی الملك والسلطان او الاول فی الدین والثانی فی الامور انتهی والولایة
فی الشرع تنفیذ القول علی الغیر شاء الغیر او ابی * وفی اصطلاح الصوفیه قیام العبد بالحق عند الفناء عن نفسه وهو
المراد من کلام المحمدیه هنا (اهتمام) قصدا یتمك معلوم اوله که مقام قلبك کمالی مقام روحه ترقید نصکره حاصل اولور
وبو مقامده تلوین نفس بالکلیه منتفی اولور وتلوین قلب ظهور بولور زیرا انوار روحك قلبه استیلاسیله تلوین قلب زائل

اولمق لازم کلمزوچون فتح مطلق حاصل اوله مطلقا تلوین منتفی اولور وتلوین وتمکینك انواعی مفصلا مرور ایلدی جعلنا
الله وایاکم من اهل التمکین لا من اهل التلوین (لمحرره) قلب عاشق اوله لی سرلشکر فتح مبین * عون حقیله آچلدی کشور
فتح مبین (اشبو فتحه دسترس بولمز مکر بازوی عشق) باب خیبروش دمر دندردر فتح مبین) نور اسما کسه نك قلبینه طوغمز
تا ابد * طوغمیجه جان ایلندن خاور فتح مبین * نفس اماره حصاری سر تسر ویران اولور * قلب عشاقه اولورسه یاور فتح
مبین * الده فرصت واریکن قیل سل سیف اجتهاد * نفسکه ایله غزای اکبر فتح مبین * تختکاه دلده برشاهنشه اعظم اولور
هر کیمك قونسه سرینه افسر فتح مبین * سورهٔ انا فتحنا سرینه بولدی وصول * قنغی دلکم اولدی بو کون مظهر فتح مبین
قیل جهادا تمکده اصحاب کزینه اقتدا * اوله کور حق جهانده حیدر فتح مبین (فتح مطلق) کما قال الله تعالی (اذا جاء
نصر الله والفتح) وهو فتح لاهوت الذات فی مقام السر بکشف حجاب وهم النفس بافناء ذاتها فی ذات الحق فمقام الافعال
مقدم فی العروج علی مقام الصفات وهو علی مقام الذات وکذا الوهم ارق من الخیال وهو من الحس کما لا یخفی (فتح باب
وحدت ای الفتح المطلق هو فتح باب الوحدة بالفناء المطلق والاستغراق فی عین الجمع بالشهود الذاتی وظهور النور الاحدی
وقد سبق معنی الوحدة والکثرة والفناء والبقاء والفرق والجمع ومن کلمات مرجع طریقتنا حضرة الشیخ الشهیر بافتاده
وحدت معناسی بودر که سالکك وجودی تجلی ایله مضمحل اوله یوخسه الله اوله دیمك دکلدر بو سوزایسه مشروع عدر
(استغراق تام) ای فی عظم الباری ومشاهدة الحق تعالی وهو مرتبة الملائکة المهیمة ای الکروبیین (شهود) لیس المراد
بالشهود رؤیة الصانع بالبصر وهو ظاهر بل المراد به حالة تحصل عند الرسوخ فی کمال الاعراض عما سوی الله تعالی وتمام
توجهه بحیث لا یکون فی لسانه وقلبه وهمه غیر الله وسمیت هذه الحالة شهودا ومشاهدة لمشاهدة البصیرة ایاه تعالی کما
اشار الیه بعض العارفین بقوله (خیالك فی عینی وذکرك فی فمی) وحبك فی قلبی فاین تغیب (واعلم ان الخلق اربعة اقسام
العلماء المحجوبون والعارفون المکاشفون والمشاهدون المعاینون والمحققون الواجدون فالاول یثبتون ما سوی الله
تعالی مطلقا اعتبارا وحقیقة علی انه غیر الحق مطلقا ای علی انه موجود بوجود یغایر وجود الحق سبحانه والثانی ینفونه
مطلقا اعتبارا وحقیقة علی انه لیس بموجود اصلا لا حقیقة ولا اعتبارا والثالث ینفونه حقیقة ویثبتونه اعتبارا علی
انه ظل الحق سبحانه والرابع ینفونه حقیقة ویثبتونه اعتبارا ایضا لکن علی انه عین الحق سبحانه وهذا من مزالق الاقدام
قبل التحقق بحقیقة هذا المقام فما عدا القسم الاول لهم شهود لکن لیس شهود کلهم فی مرتبة واحدة (رسم) رسم الشئ
اثره ورسم الدار ما کان من آثارها لاصقا بالارض (ارتسام) رسم کرفتن یعنی اثر ونقش قبول ایتمك بوندن مقصود فناء
کلی حصولنده انیات وتعینات اضمحلال ایلدر (هدایی) سبب آشنا یحق بیده * اولکی رسم کیده * باقی که ظهور ایده
فانی ایروب آقه (والسلام (تم الکلام مقامنده استعمال اولنور زیرا مکاتیبده آخر کلمه در (لمحرره) نصرت حق بولنلر
بولدی فتح مطلق * جمله دن فانی اولنلر بولدی فتح مطلق * شول فنا فی الله بولندن عین جمعه ایروبن * وحدته منزل
آلنلر بولدی فتح مطلق * بو فنا میدانی ایچره دائما سر باز اولوب * اولمدن اوکدن اولنلر بولدی فتح مطلق * ذات حقدن
شول تجلی وجهنه مرآت اولوب * دل غبارینی سلنلر بولدی فتح مطلق (ذو الفقار اشتهاری دشمن نفسه بو کون * دست
همتله صالنلر بولدی فتح مطلق * حق یامر دانه میدانه کیروب بی ننك وعار * حقیچون عونه کلنلر بولدی فتح مطلق *
(نسیم) ریح طیبه معناسنه قال فی اخوان الصفا النسیم هو الهواء المعتدل الذی یلی وجه الارض (مشام) اصلده
بورون ایچنده قوقی ادراك ایده جك یره دیرلر صکره مطلقا بورونه اطلاق اولندی اختریده مسطوردر (عظام) عظیمك
جمعیدر اولو معناسنه وقدم الکلام علیه (انعدام) یوغ اولمق (بعد ذا) ما تقدم وما تأخر اولان ذنبلر قاچ معناسی
حدیبیه وقعه سی آخرنده کجدی محلنده مطالعه اولنه (بی انتقام) بی اسماء جوامده داخل اولور بی پروا کبی وناصفانه
داخل اولور نادان کبی وکاه اولور بری بزنك مقامنده دخی استعمال اولنور قیاس دکاسه ده (انتقام) کین آلمق (یعنی
تلوینات قلبی یاراغه یم بی سلام) قالوا مادام العبد فی الطریق فهو صاحب تلوین لانه یرتقی من حال الی حال وینتقل من
وصف الی وصف فاذا وصل واتصل فقد حصل التمکین وهو مقام الرسوخ والاستقرار علی الاستقامة فالذنوب المتقدمة
هی الهیئات المظلمة السابقة علی فتح باب القلب والمتأخر فهی الهیئات النورانیة المکتسبة بالانوار القلبیة التی تظهر
فی التلوینات فیخفی حالها ولا ینتفی هذه بالفتح القریب وان انتفت الاولی لان مقام القلب لا یکمل الا بعد الترقی الی مقام
الروح واستیلاء انواره علی القلب فیظهر تلوین القلب وینتفی تلوین النفس بالکلیة وعند فتح باب الوحدة ینتفی تلوین
القلب ایضا * تا جلالیله جمال اوله مشهودك دوام) جلال عالم فرقه وجمال عالم جمعه کوره درپس کمال اهلی تجلی
ذات مرتبه سنه قدم بصدقده ملتقی البحرین اولوب شهود دائم بولور وهو معنی قوله تعالی (ویتم نعمته علیك (هدایت
ایلیم) کما قال الله تعالی (ویهدیك صراطا مستقیما) ای یهدیك بجذبات الطافه علی صراط مستقیم عنایته الی ذاته وصفاته

* قدوس * شوائب مناقص ومعایبدن پاك والایش آفات ونوائبدن منزه (سلام * عیوب وعللدن سالم ضعف وعجز
وخللدن مبرا * تا ایده ماهیتك کلی فنایه التزام * بو کلامده اشارت واردر که بالکلیه بقیهٔ وجوددن خلاص اولمق
فخر عالم صلی الله علیه وسلمه مخصوصدر زیرا اکرچه جمله کمله نسبتله شهود تام حاصل اولوب غیب عین اولمق واردر ولیکن
فخر عالمه کوره آنلرك شهودی وراء پردهدندر زیرا اسم اعظمك تفصیل اوزره اثری انجق فخر عالمده ظهور ایتمشدر پس
بشر حدی اولان عرفان وشهودك غایتنه اندن غیری بر فرد واصل اولمشدر بو ایله اسم اعظم وشاهنشاه معظمك بنده سی
اولمق سلطنت پایه سی وامتی عداد نده بولنمق سعادت عظمی مایه سیدر (لمحرره) بوزلك آیات حقدن والنجاه دریا رسول الله
اوزلك سر جناب کبریا دریا رسول الله) سنك ماهیتك عین هو الحق رمزنی ایلر) جهانده بو نظر حقدن سکا دریا رسول الله
وجودك اون سکز بیك عالمك جمله مداریدر * دلك شول بیك برا سمه آشنا دریا رسول الله * کوزینور غیب اولنلر دیدهٔ
حق بینکه هب عین * که زیرا نور حقله روشنا دریا رسول الله * مدام الده طوترسن وحدت ذاتیه نك جامن * دلك هر بار
پر ذوق وصفا دریا رسول الله) قالور در ظلمات ذنب وجود ایچره بو کون حق * شفاعت شمعنی یا قسك روا دریا رسول الله
(نصر عزیز) کما قال تعالی (وینصرك الله نصرا عزیزا) ای ینصرك الله بیذل وجودك المجازی فی وجوده العزیز الحقیقی
ابتسام) تبسم ایتمك یعنی بلا صوت کولوب دیشلرك کوسترمك بو کلامده اشارت واردر که سالك اولان فنا فی الله وبقا بالله
سرینه واصل اولمدقچه حقیقت اوزره غمدن خلاص اولمز پس لایق ولازم اولان بودر که وجود مجازی وموهومك اثری
محو اولوب وجود حقیقی ومحقق ظهورنه دك اجتهاد ایده زیرا بو عالمك باسره وجودی خیال ومتوهم وحقك وجودی
ثابت ومتحققدر وحقیقت مجازدن اصلدر تتکیم معنی ولفظ دخی بو یله در (لمحرره) دنیایی نیدر حضرت مولایی بولنلر *
ادنایی نیدر مطلب اعلایی بولنلر * بر صوت مجرد کبیدر جمله عالم * کوش ایتمز آنی عالم معنایی بولنلر * بر خار کورر
کوزلرینه ایکی جهانی * دل بلبلنه اول کل رعنایی بولنلر * بو قیل ایله بو قالی براق فیض حق استه * نیلر بر ایکی قطره یی
دریایی بولنلر * مجنون کبی باقمز بو زنه اشبو مجازك * صحرای حقیقتده کی لیلایی بولنلر * اسما اوقنور کرچه کلك هر
ورقندن (اسمایی نیدر سر مسمایی بولنلر (حقانی وجود اهلی نیدر حق مجازی) باقمز خزفه شول در یکتایی بولنلر (کعبهٔ
ملك جلالی فتح ایدرنه کعبه شام) مقصود باطننده امداد ملکوتی ایله مؤید اولان کسنه عالم معنایی فتح ایدر فکیف
که صورتی دیمکدر زیرا صورت معنایه تابعدر پس هر کیم معنی مسخر اولسه صورت دخی مسخر اولور جلال عظمت
معناسنه در بو عبارتك بو مقامده اطلقی بودر که کعبه سر ذاته اشارتدر و ذاتده جلال وهیبت واردر آنکیچون بر کسنه نك
کعبه یه نظری مفاجاءه ایتدکده کوزلری آنك جلالیله پر اولور سلطان دخی بویله در پس شول حقدن مستفاد اولان
جلال بویله اولیجق ذات حقده اولان جلال نه وجهله درا کا قیاس اولنه (لمحرره) چشم دلی پر ایلدی انوار جلالك *
حیرتده قودی جانمی اسرار جلالك * بر پایه سنه ایرمدی آخر قدم عقل * بر تردر رادرا کدن اطوار جلالك (طلعت)
اصلنده کورمکدر یعنی رؤیت صکره عجم بو زده استعمال ایلدی زیرا انسانك اول کوردیکی یوزیدر بو راده مراد ذاتدر
ذکر جزء اراده کل طریقیله (فضاء) آچق کیك یر (خیام) خیمه نك جمعیدر چادر معناسنه بو راده تمثیل طریقیله در زیرا
لا مکان شهری بر متعین یر دکادر و آنده فضا و خیمه اولمز بلکه عارف بالله اولنلر قدم سلوك ایله منازل تعیناتی قطع ایدوب
لا تعین ولا مکان منزلنه واصل اولورلر که آنده نسب واضافات وقیود ولیل ونهار واسم ورسم ونعت وحکم یوقدر
وتحقیقه ان القلب مادام فی ظل ارض النفس فهو فی الظلمة فاذا طلع علیه نور شمس الروح خرج الی النهار واذا وصل الی
الوحدة الحقیقة بالفناء الکلی لم یتقید بکون ولا مکان ولا زمان ولا نور ولا ظلمة (کبریاء حضرتنه ایروب بقا ملکنده اول
قوردی عالم ماوراسنده حرم اولدی امام) کبریاء عظمت معناسنه در حضرتنه اضافتی صفتك موصوفنه اضافتی
قبیلندندر حضرت الکبریاء یعنی عظمت وجلال ایله متصف اولان ذات حقه ایروب دیمکدر ماوراء وراء اضداددندر
قدام وخلف معناسنه بو راده مراد ثانیدر عالما کاروسنده دیمکدر تتکیم وراء النهر دیرلر جیحون صونك کاروسنه
حرم اصلنده حرام معناسنه در صکره حرمتلو یره اطلاق اولندی امام مقتدی معناسنه در فتح دالله (بعد ذا) عالمك
ماوراسندن مراد لا تعین عالمیدر تعین عالمنده عالم اطلاق اولنمق حقیقیدر لا تعینه کوره تفهیم ایچوندر بو مقامك ایضاحی
بودر که مثلا رومی الاصل اولان کسنه مسقط راسی اولان داردن هجرت ایدوب قطع بوادی وطی مراحل ایده رك مکهٔ
مکرمه یه واصل اولوب اوراده لسان عربی ایله کتوروب شیخ الحرم اولسه کندی داری موطننددن خروجله ادنه سالك
ومکهٔ مکرمه یه وصولله واصل ولسان عربی تحصیلی ایله اهل لسان وشیخ الحرم اولمسیله امام اطلاق اولنور کویا وطن
اولی ورومیلکی مجاز ایدی هنوز حقیقت اوزره وطن اصلیسن بولدی وافضل الملل اولان عربدن اولدی پس سالك حق
اولانك دخی عالم ناسوتدن لاهوته حرکتی بو یله در یعنی عالم لاهوته وصولنده عالم ناسوتك اوصافی فنا بولوب لاهوتك

حقائق ایله متحقق اولور وآنکله بشریت حدندن تجاوز ایدوب حقله بقا بولور وهر برلغت ایله وارث محمدی اولدیغی
جهتدن حقله تکلم ایدر نتکیم رومی مذکور روم وعرب لسانی ایله تکلم ایدر وبو رتبه یه بالغ اولان کمسنه یی ابناء جنسندن
غیری کمسه بیلمز نتکیم محرابده منفرد اولان امامی اکا قریب اولندن ماعداسی حق ادرا که ادراک ایلمز زیرا صفوفک
ماوراسنده اولمغله حائل چوقدر * فان تفق الانام وانت منهم * فان المسک بعض دم الغزال * فافهم جدا (کیم بو پرده
اویدی سه آنجق نمازی اول قیلور) یعنی حقیقت اوزره نماز قیلنلر بو عالم ماوراسنده فخر عالم صلی الله علیه وسلمه اقتدا
ایدنلردر زیرا بو اقتدایی پرده در مثلا حرم کعبه ده اولنلره قبله خصوصنده اشتباه یوقدر بلکه (ع) سا کنان حرم از قبله نما
آزادند) مضمونجه تقلیددن خلاص اولمشلر وحقیقت اوزره قبله یی بولمشلردر خارج حرمده اولنلر ایسه بو مرتبه ده
دکلردر پس محراب وحدتده امام اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلمه قولا وفعلا وحالا اتباع ایدوب بلا حائل اقتدا
ایدنلرک نمازلری حقانی وشهودلری کاملدر ماعداسنک نفسانی وملاحظه لری ناقصدر * وردلا صلوة الا بالحضور ای
بحضور القلب مع الله فی عالم السر (حافظ) طهارت ارنه بخون جکر کند عاشق * بقول مفتیء عشقش درست نیست
نماز (بعدذا) قبول صلاته شرط اولان حضورک ادناسی فان لم تکن تراه فانه یراک مقاله سندن منفهم اولان مرتبه در
اعلاسی سر مرتبه سنده اولان شهود وعیانیدر محکیدر که کبار اولیادن نیجه لر صورت صلاتده دخی فخر عالم صلی الله علیه
وسلمه اقتدا ایتمشلردر یعنی اگرچه صورتا ائمه دن برامامه اقتدا ایدرلر ولیکن وقت تکبیر حسدن غائب اولوب محرابده
فخر عالم صلی الله علیه وسلمی مشاهده قیلورلر وحضرت قرآنی آنلرک لسانلرندن استماع ایدرلر صورتا محرابده مثلا
زید وعمر واولمق بو معنایی منافی دکلدر توحید حقانی اهلنک حقله معامله سی دخی بوکا قیاس اولنه زیرا محرابده اولان
زیدک تشخصی مستور اولوب هویت جناب مصطفی ظهور ایتدیکی کبی دیدهٔ حق بینه دخی اغیار اولنلرک جمله سی
جنهانده یار کورینور الحاصل مجازفنا بولوب حقیقت ظهور ایدر وبو معنایی شهودی اولیننک ولیننک هر وقتده نفس
کعبه ده نماز قیلدیغنه دخی اقراری اولمز زیرا بعد مسافه قلبنه حائل اولور نسئل الله العصمة (لمحرره) قدم بص ای کوکل
محراب عشقه * توجه قیل توجه قیل توجه * قو عقلی قیل عزیمت باب عشقه * توجه قیل توجه قیل توجه * وضوایت
اولا خون جکردن * دلک بالذ ایله انواع کدردن * شهود ایت حقی اولمه بی بصردن * توجه قیل توجه قیل توجه *
شود لکیم اولدی صاغ وصوله دوار * توجه مرکزندن چقدی ناچار * جناب حقه دون شمد نکری وار * توجه قیل توجه
قیل توجه * حقیقت کعبهٔ علیایه بکزر * شریعت اکازردن بر عجب در * اولوب عشقه دیوب الله اکبر * توجه قیل
توجه قیل توجه * بو منزلده فراقیله اوتورمه * مقام وصلته ایرحقی طورمه * بوزک درگاه حقدن غیره سورمه *
توجه قیل توجه قیل توجه (حق مطلق) معلوم اوله که اطلاق ایکی قسمدر بری اطلاق حقیقی وبری اطلاق اضافیدر
اطلاق اضافی حادثدر زیرا حادث اولان تقییدک مقابلیدر حادثه مقابل ومضاف اولان ایسه حادثدر بو معنایه
واجب الوجوده حق مطلق ووجود مطلق دینلمز بلکه اطلاق حقیقی ایله مطلق دینلور که اطلاق اضافینک مصدر
وموردیدر نتکیم وحده لاشریک له عبارتنده اولان وحدت ایله مراد کثرته مقابل اولان وحدتک مصدریدر پس سادات
صوفیه نک وجود حقه وجود مطلق دیدکاری اطلاق حقیقی یه کوره در خلافن فهم ایدوب اکفار ایدن بعض علماء
رسوم جهلندن اکفار ایدر مع هذا بو مقوله عبارتلر نفس الامرده تفهیم ایچوندر والا حق مطلق حقیقتده بونلردن
منزهدر نتکیم محمدیه اواخرنده کلسه کرکدر (ایمان حقیق) ایمان حقیقی اهل حقیقتک وایمان رسمی اهل شریعتک
ایمانیدر قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا المراد من هذا الایمان هو الایمان المطلق سواء کان رسمیا بیانیا او شهودیا
عیانیا وکلاهما معتبر مقبول الا ان الایمان الثانی اعلی درجة لکونه مقام الاحسان (صیام) امساک معناسنه در
یقال صام صوما وصیاما واصطام امسک عن الطعام والشراب والکلام والنکاح والسیر کما فی القاموس یعنی کمال اوزره
حقه توجه وخلقدن امساک ایتمک اهل شهود وعیانه مخصوصدر زیرا طریق توجهده اهل حجابه پابند اولان نسنه لردن
آزاد اولمشلردر بونلره کوره غیرلرک صلوة وصیامی بی روح اولان قالب کبیدر (لمحرره) دل اهلیدر سورن ذوق وصلتی
کلسون بو صحبته دل اهلی اولان * دل اهلیدر کورن نور وحدتی * کلسون بورؤیته دل اهلی اولان * سرای وحدته
کیرنلرقنی * شهود کامله ایرنلرقنی * حضور مولاده طورنلرقنی * کلسون بو حضرته دل اهلی اولان * عرفان حقیقی
خبرن آلوب * ایمان حقیقی که رن بولوب * نمازی انا الله یوزینه قیلوب * کلسون بو طاعته دل اهلی اولان * بیلدکی
حقیا مرقیامی * اکادکی حقیقتده صیامی * علم لدن درسی آلوب دوامی * کلسون بو حکمته دل اهلی اولان (مرکز)
قرار ایده جک یر مقر کبی وهر نسنه نک وسطی یقال مرکز الدائرة وسطها (اقتسام) قسمت ایتمک یقال قسمه جزأه یعنی
شرع شریف مرکزنه آیاق بصوب آنکله دور ایدن کمسنه حقیقت ملکنک حصه سن آلور واول ملکدن نصیب وافر

بولور شریعتدن خارج اولان حقیقته ایرمز زیرا تجلیء شهودی تجلیء وجودی اوزرینه مبنیدر بو سری بیلمین نادان
احکام شریعت ایله عملده تکاسل ایدوب شریعت وحقیقتک مجموعندن محروم اولور پس بو کلامده طالب حق اولنلره
تنبیه وارد رکه (وأتوا البیوت من ابوابها) وفقنجه قدم علم وعمل اوزرینه یوریوب سرای حقیقته یولندن کیره زیرا اگر بو قدم
اوزره یوریمزسه کعبه یه واصل اولمیوب یولی ترکستانه چقر نعوذ بالله تعالی (پرکار) معروف نسنه درکه انکله دائره چزرلر
یعنی پرکار نیجه دونرسه اولدخی شرع شریف ایله اویلجه دور ایلیه تا که بو دوردن کندینک مرکزنه وصول بولوب اوراده
قرار ایلیه مراد ناظم بودر که جمله ادوار وحرکات وعلم وعملده تقلباتدن مقصود بودر که کشی کندی مرکزنه ومدار
ومقرنه دونه زیرا کوکل برمرکز وسر وحدت آنده بر نقطه کبیدر پس بو مرکز ونقطه یه وصول ظاهرا وباطنا کمال سعی
واجتهاد ایله در (لمحرره) فلکک جنبشینه باق سنده * دونه کورمرکزک بولنجه کوکل * صاله کور همت ایدوب جوکانی
کوی مقصودکی آلنجه کوکل * (استدوکن کندوده بوله قویه خلف وامام) معلوم اوله که عالم ملک وملکوتک سری
انسانک وجودنده در پس بر سالک حق وجدانی ایچون اقطار ارضی دور وعلویات وسفلیاتک جمله سن سیر ایلسه مطلوبه
کندیدن غیری یرده ظفر بولمز زیرا سموات وارض اهلی باسرهم حق تعالی یی طلبده در اگر حق علویاتده اولسه ملکلر
بولوردی واگر سفلیاتده اولسه بشر وغیریلر واصل اولوردی پس وجود انسانده ترکیب اولنان نفس وطبیعت ارضه
وقلب وروح سمایه اشارتدر وحقک ارض وسماده وجدانی ممکن اولمدیغی کبی نفس وطبیعت وقلب وروح
مرتبه سنده دخی وجدانی ممکن دکلدر بلکه آنی وجدان ایله بولنلر عالم سرده بولمشلردر هدایی * صغمزاوریه جان وتن *
سریله سیر ایتمک کرک * نتکیم فخر عالم صلی الله علیه وسلم لیلهٔ معراجده علویات وسفلیاتک جمله سن تجاوز وعالم ترکیبدن
مفارقت ایدوب مقام عماده مطالعهٔ جمال حقله دیده لری روشن اولدی خلف خاء معجمه نک فتحی ولامک سکونیله پس
یعنی آرد وامام فتح همزه ایله پیش یعنی اوکدر بوراده مراد جهات ستک مجموعیدر یعنی حق جهات مختلفه ده طلب
ایتمیه بلکه آفاقی قویوب انفس عالمنه دخول ایلیه وانفسده دخی عالم سری کوزلیه بوندن منفهم اولور که سر حق
انسانک قلبنه خارجدن دخول ایتمز بلکه اول معنی آنده موجوددر یعنی جمیع نشأتده آنکله بیله دور ایدر ولیکن اهل
غفلته کوره بالقوة واهل یقظه یه بالنسبة بالفعلدر پس هرکیمده بالفعل ظهور بولمسه آنک دعواسی باطلدر سؤال
اولنورسه که چونکه سالک مطلوبنی کندی نفسنده استمک کرکدر پس وجدان ایچون اطراف عالمی دور ایتمک ندرکه
بعضلردن صادر اولمشدر جواب بودرکه کشت وسیاحت مرشد کامل اله کتورمک ایچوندر زیرا هر سالک کندی نفسنده
ایداع اولنان سر الهی یه بنفسه واصل اولمغه قادر دکلدر نتکیم بر دفینه طلسم ایله معقد اولسه قبل الحل اکا کمسه
دسترس اولمز وآنک حلی اول فنی بیلن استاده الندهدر پس ذکر اولنان طلسمک حلی ودفینه ده اولان اموالک ظفر بولمق
استاده موقوف اولدیغی کبی سر الهینک دخی ظهوری وقوتدن فعله بروزی بحسب الغالب مرشد کاملک ارشاد
تعلیمنه منوط وریاضت ومجاهده یه مربوطدر الحاصل وجود انسانده ایداع اولنان سر الهی برخانه نک زیراسنده
مدفون اولان کنجه بکزر خانه ویران اولمدقجه کنج اله کیرمدیکی کبی وجود انسانده دخی جمله انیات وتعینات فنا بولمدقجه
کنج الهی برطالبه ویرلمز آنکیچون وجدان حق غایت عزتده در وبونلر دخی محافظه وستر ایله مقیدلردر زیرا کمسه
بن دفینه بولدم دیمز والا اهل مصادره نک کشاکشیله مبتلی اولور (وفی المثنوی) برزمان خوش هراسان باش تو * هم
چو کنجش خفیه کن نی فاش تو * تا نیاید بر ولانا که بلا * ترس ترسان رو دران مکمن هلا * سؤال اولنورسه که
بو ابیاتک معانیسی ندرکه مشایخدن صادر اولمشدر نتکیم شیخی دیر * شش جهتدن سن منزهسن ولی سندن طلو *
عرش وفرش وفوق وتحت وصاغ وصول وپیش وپس * وازینقی دیر * کرصور رسک اشرف اوغلی رومی یه حق قنده در *
دیه یرکوک عرش وکرسی طوپطلو هر آره لر * وهدایی یورر * اولقدر حیرتده اولسون جان ودل * قنده باقرسم
افندم سا که بن * زیرا بو ابیاتدن منفهم اولور که کشی مطلوبنی کندیده وغیریده دخی بولمق ممکندر جواب بودرکه
آفاق انفسک شرحیدر پس ابتدا متنده اولان اجمال بیلنمدکجه شرحده اولان تفصیلی احاطه ممکن اولمز یعنی سالک
سر حقی کندی نفسنده بیلمدکجه آفاقده اولان آسماء الهیه نک تجلیاتنی شهود ایده مز چون استدیکن کندیده بولسه
جمیع عالمده دخی بولور بلکه جمیع عالم کندینک مطلوبی اولور نتکیم یونس امرم قدس سره یورر * یتوردم یوسفی
کنعان ایلنده * بولندی یوسف وکنعان بولنمز * یعنی مقدم کثرت عالمنه دوشمک ایله غفلت عارض اولوب چشم دلی نه
کندیده ونه غیریده یوسف مرادی کورمدی صکره مکاشفه حاصل اولدقده کنعان کثرت پرده سی مرتفع اولوب یوسف
وحدتدن غیری نسنه کوزنه کیرمدی مثلا بر عالم فن منطقده ماهر اولسه جمله رخصت مطالعه ویردیکی اشیاده صغری
وکبری ترتیبنه قادر اولور والا بصری اولمینه کوره اشیانک وجودندن فائده اولمدیغی کبی بصیرتی اولمینه دخی اسمانک

شهودندن نفع بوقدر سؤال اولنورسه که ذکر اولنان شهود اسما مطلب اعلا میدر جواب بودرکه دکلدر بلکه مطالبدندر
زیرا موحدك نورنی آفاقده مشاهده ایتمك توحید وانفسده مطالعه قیلمق تجرید وبونلرك ماوراسنده معاینه ایتمك
تفرید در پس سبق المفردون موجبنجه مطلب اعلی تفرید اطلاق اولنان مرتبه درکه سالکك کندی وجودنده لامکان
سمتنده برمنزلدر اکا واصل اولانلر غربادر فطوبی للغرباء (لمحرره) یانمق استرکوکلم آتش عشقه * یانه لم عاشقلرذکرالله ایله
قانمق استرجانم ساغر شوقه * قانه لم عاشقلرذکرالله ایله * کوکل مرکزنه ایره لم بوکون * نقطهٔ وحدتی کوره لم بوکون * فلك
کبی دوران سوره لم بوکون * دونه لم عاشقلرذکرالله ایله * بی جهت یول حق دوشمه حیرته * آنی سنده آره طالمه غفلته
کوکل کاشانه‌نده کل وحدته * صونه لم عاشقلرذکرالله ایله * لدنی علمندن آلوب سبق * سرله بیله لم سر مطلق * کوردیکمز
یوزی حق وش حق * صانه لم عاشقلرذکرالله ایله (کنج) کاف فارسیله خزینه در (ختام) کسرله مهر یعنی سالك نقدر
جد واجتهاد ایدرسه اوقدر نفعن مشاهده ایدر وخطوه سنك وسعتنه کوره منزل الورودست همتله کنج مقصودك مهرنی
آچوب دولت بولور قال تعالی (لاکلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم) بعض اهل اشارت بیورمشلردرکه جهت فوقدن
ما کول اولان رزق بطریق الموهبه وجهت تحتدن وجود بولان بطریق المکتسبه اولاندر فقوله تعالی (لیس للانسان
لیس معناه ان ما یحصل للانسان مقصور علی سعیه بل معناه لیس للانسان الا ما یمکن ان یکون بسعیه فما یمکن ان
یکون بسعیه فهو بسعیه کالسعی فی مرتبة الملك والطبیعة والنفس والباقی وهو مرتبة الملکوت والقلب والروح والسر
فضل من الله تعالی فافهم (لمحرره) آچه کور کنج وحدتك مهرن * دولت باقی دیلرسك درویش * کوهر فرصتی غنیمت
بیل * صکره حسرتله اولورسن دلریش * چون بوکار اولدی همته موقوف * شمدی همتدن اوزکه یوقدر ایش *
درد هجرانه بردوا ایله * برطبیب الهی قیل تفتیش * برلئوش جنبشه کاوب سنده * سنك وش طورمه بویله یازوقیش *
بولمدی قوت بازوی طلب * دل کسلنا اولان محال اندیش * ذوق وصله ایرشمین بوکون * ابدا لیس له طیب العیش *
حقیا زلف یاری طوتدکسه * قد تخلصت من ید التشویش (شرعنه کوره بولور کیشی حقیقتده طریق * معرفت
مقداریدر معروف اکا بی انصرام) انصرام کسلمك انقطاع کبی ناظم بو بیتده مراتب اربعه نك یعنی شریعت وطریقت
ومعرفت وحقیقتك ذکرنی درج ایلدی کلامندن منفهم اولورکه شریعت حقیقتك طریقیدر یعنی بالواسطه زیرا
شریعت معرفته ومعرفت حقیقته وسیله در کما قال تعالی (واتقوا الله ویعلمکم الله) وقال علیه السلام (من عمل بما علم
ورثه الله علم ما لم یعلم) محصول بیت بودرکه هر سالکك حقیقتی شریعتنه کوره در یعنی شریعتی ضعف اوزرینه ایسه
حقیقتی دخی ضعف اوزره در قوت دخی بوکا قیاس اولنه مثلا شریعت برحبه قدر اولسه حقیقت برکیل ویا برانبار
اولمز وشریعت برخطوه اولسه منزل حقیقته اوقدر یقین اولور اما اولکه حدیث قدسیده کلمشدر (اذا تلقانی عبدی بشبر
تلقیته بذراع واذا تلقانی بذراع تلقیته بباع واذا تلقانی بباع جئته باسراع بوکلام یا تضعیف ثواب ویا رعایت شرعه نصکره
توجه دله کوره در پس برکسنه ده شرع شریفه تعظیم بولنمسه اشق طائفه سی کبی آنده حقیقت اولمز معرفت صورتنده
کورینن آثره دخی التفات یوقدر زیرا یا تقلید ویا خیال ووهمله مشوبدر حقیقی اولدیغی صورتده دخی معروفه یعنی الله
تعالی یه اتصالی حالنجه درانکیچون بین العرفاء تفاوت درجات عرفان ایله در یعنی هرکیمك عرفانی زیاده ایسه درجه سنك
رفعتی وحقه قربتی اوقدر در بو فقیر شریعتك سرنی فهم ایلمش بالك مشرب وصاف دل وراست سلوك صوفی یه راست
کلمدم زمانمزده موجود اولانلرك اکثری اشق سیرت وکج حرکتدر بحسب الظاهر عمل اوزره اولنك دخی اعتقادی درست
دکلدر (لمحرره) آه کیم ابربهار آسابن * نقدر اغلسم بری واردر * یوقدر بر نفس اهلی بلبل * کرچه باغك کل تری واردر
(بعد ذا) صاحب محمدیه نك ذکر اولنان بیتی غایت لطیف ومرغوب دوشمشدر ظاهر بودرکه کندی حالنی شرح واقع
اولمشدر زیرا محمدیه کتابی که بوقدر معارف وحقائقله مشحوندر ناظمنك زیاده متشرع وعرفانده قوی اولدیغنه دالدر
پس شرعنه کوره معرفت ومعرفتنه کوره حقیقت بولمشدر رضی الله عنه ورزقنا شفاعته (مصرع) بویله اولسه کشی یه
مرشد کامل اولیجق * محککیدرکه افضل المتأخرین وامثل المتأدبین مرجع طریقتمز شیخ افتاده قدس سره حضرتلرینه
علماء منکرینده ن برکون بطریق الامتحان والاذیه برکسنه کلوب حقائق سلیدن سؤال ایلدی شیخ مشار الیه دخی
بطریق التواضع بیوردیلرکه اوطورسن زیرا بز آنك اهلندن دکلز ولیکن سزلك بیتکزه مثنوی شریفدن نقل ایدەلم
دیو مثنوی یی فتح ایتدکده بو بیت غرا کلدی * رهرو راه طریقت این بود * کاو با حکام شریعت میرود * پس سائل مذکور
بو حاله واقف اولوب تعجب قیلدی وترك انکار ایلدی (لمحرره) خور کورمه بوکون کمال اهلن * سکا نقصانی واردر آنك
جمله کوردکلرك اشق صانمه * آچ کوزك وار اویاری کورجانك (وله) واربسه کربو کاشنك خاری * نطرایله کای دخی
واردر * صانمه هب زاغ اوله بوم غانی * آره ده بلبلی دخی واردر * (وله) کیمی انجیل اوقور کیمی توریة * کیمی الد

طوتر

طوتر قرآنی * اقتدا ایله اهل قرآنه * یول حقیقت بوزندن عرفانی (وله) برمحکدر کتابله سنت * اشغی صوفیدن ایدر تمیز
بحر وراستروی هب جمله * فرق ایدر کوزلویه کورینن ایز (وله) یوقدر رمنزل حقیقته یول * شول طریق کتابدن غیری
نه چقرسن کتابدن طشره * نه آررسن بوبابدن غیری (وله) کوزلمه مرشدك کرامتنی * نیجه درکور آنك شریعتنی *
یوریمزسه طریق شرع اوزره) اکا آندن آنك حقیقتنی (لمحرره) ای کوکل بیکانه لکده قالمه وار) آشنا اول دائما درویشلره
انس بالله پایه سنده طوت قرار * آشنا اول دائما درویشلره * حق کیمی عشقدن قبا بجدی ایسه * درویشك ویرمز عباسن
اطلسه * درویشی سومك ویرلمز هر کسه * آشنا اول دائما درویشلره * اون سکز بیك عالمی قادر خدا * کیزلدی قلبنده
درویشك شها * اولدیلر چوق کیزلی لطفه آشنا * آشنا اول دائما درویشلره * حقیا حق آشنا اولان کشی * درویشك اولور
بوکون جاروبکشی * حب درویشان ایدوب هردم ایشی (آشنا اول دائما درویشلره (وله) ای حکمتی چوق الله (اقمان
ایلنی کوستر * بوخسته دله هرکاه * درمان ایلنی کوستر * شرعك ایله عامل قیل * عرفانله کامل قیل * لطف ایت
سکا واصل قیل * احسان ایلنی کوستر * بیت الحزنه یارم * یعقوب وش آغلارم * شول یوسف ایچون زارم * کنعان
ایلنی کوستر * خدمت ایله دوا رایت * بو یوقلغی آل وار ایت * اهل ادبه یارایت * ارکان ایلنی کوستر * بویولده شها بیلم
سا که نیجه ایریشم * بوجان کوزنه بردم * جانان ایلنی کوستر * حق قوله وصلت ویر * سن شاهله صحبت ویر * قوللق ایله
عزت ویر * سلطان ایلنی کوستر * (فی الحقیقه کسه استعداد ایله ایرمزاکا * تا مکر مختص ایده فضلینه اول رب الانام
الاستعداد هو کون الشیء بالقوة القریبة او البعیدة الی الفعل والقوة هو کون الشیء من شانه ان یکون ولیس بکائن
والفعل کون الشیء من شانه ان یکون وهو کائن وقیل القوة امکان حصول الفعل مع عدمه کما یقول المنطقیون الانسان
کاتب بالقوة ای یمکن حصوله مع عدمه الانسان کاتب بالفعل ای حال کونه یکتب والانام الخلق والجن والانس مما علی
الارض کما فی القاموس یعنی حقه وصول بولمق فضلنه اختصاصله در یوخسه استعداد وقابلیت ایله دکلدر کما قال الله
تعالی (یختص برحمته من یشاء وقال قل ان الفضل بید الله یؤتیه من یشاء) وقال (الله یعلم حیث یجعل رسالته وقال
بل الله یزکی من یشاء) وقال (والله یؤتی ملکه من یشاء) الی غیر ذلك من الایات * علماء حقیقت بیورمشلردرکه نبوت
وولایت وجمیع مقامات اختصاص الهیدر یعنی عطائیدر کسبی دکلدر ولیکن شرائط واسبابنه مقارن اولوب تدریجله
ظهور ایتمسندن محجوب اولانلر قیاس ایدرلرکه کسب وتعمل ایله حاصل اولمشدر پس سلطنت نیجه عطائی ایسه وزارت
وسائر مراتب دخی بویله در بوندن سائر افراد ناسك سلطنت ووزارته استعدادی اولمق لازم کلمز آنجق بحسب الحکمة
الالهیة مستحق دکلدر دینلور وفی الحدیث (ما من مولود الا وقد یولد علی فطرة الاسلام ثم ابواه یهودانه وینصرانه
ویمجسانه) بوحدیثده فطرتدن مراد قبول اسلامه استعداددر ولیکن بومعنی بحسب الجبله آنك شقی اولمسی منافی
دکلدر آنکیچون احوال عارضه حسبیله تهود ویا تنصر ویا تمجس ایتمشدر مبحوث عنه اولان معنی دخی بویله در مثلا جمله
صولرك آب حیات وآب زلال اولمغه استعدادی واردر ولیکن شوره یرلره مرور ایتمکله طبعندن چقر ومرور ایتدیکی
محلك اوصافیله ظاهر اولور ظاهر بین اولان کسنه آنی آغزنه الوب تجربه ایتدکده بو صویك آب زلال اولمغه استعدادی
یوغیمش دیر مرادی عدم استحقاقنی بیاندر اما اولکه شیخ سعدی بوستانده بیورر * توان پاك کردن زژنك آینه * ولیکن
نیاید زسنك آینه * بو بیتدن مراد حقیقتده سنکك آینه اولمغه عدم استعدادنی بیان دکلدر بلکه طاشك اول معنایه
قوت بعیده ایله استعدادی واردر فاما سائره ملزات ارض کبی بعض عوارض ترابیه وهوائیه ایله طبعندن چقوب طاش
اولمشدر بوجهله دن ذهب وفضه آفاتدن سلامت بولوب جبلت اصلیه لری اوزرینه ظهور ایتمشلردر روایات مثنویه دن
التقاط اولنمشدر * داد اورا قابلیت شرط نیست * بلکه شرط قابلیت داد اوست * یعنی داد حقه قابلیت شرط
دکلدر بلکه خلاف وعکسیدر زیرا عالم عدمده ایکن وجوده قابلیت یوغیدی بلکه مطلق داد حقله ظهور ایتدی
وجود اوزرینه مبتنی اولان کمالات دخی بویله در پس اصلده نفس استعداد بیله عطاء الهیدر وبونك فوقنده دخی کلام
واردر آیینهٔ صافدلانه روشندر لا یسئل عما یفعل اعملوا فکل میسر لما خلق له مجبور مختار ولا یعرف هذا المعنی
الا المقربون والابرار (لمحرره) سن هدایت ایتمسك یارب بکا * نیجه ایرم کندی کندمله سکا * کسه استعدادله بولمز سنی
تا مکر فضلکله اوله مجتبی * مایه درسندن عنایت جمله یه * یوخسه اصی ایلمز کسب وعنا * همت استر اولیادن هردنی
همت عالی بکم تسون اکا * لعل ویاقوت اولمدی هر برحجر * کرچه کم یکسان طوغر شمس ضحا * یلسون اکا کونش
نوزی بوکون * کیم آنی خفاش قیلدی اول خدا * خضر الندن جام ایچمزدکه لر * صون بوجامی اهل ذوقه ساقیا
ایرمدکچه نقطه وش شول مرکزه * کسه بولمز دوراچنده مستوی * شول کیا هك حالنه باق باغده * سدره دن اولمق دیلر
اول منتهی * وارصدف وش دائما خاموش اول * بیلدکیسه بولدکیسه حقیا (اغتنام) غنیمت طوتمق وقد سبق

معنى الغنيمة يعنى سليمان ملكى محدود ومنتهى درزيرا عالم كوندندر عاشقلر ايسه بيحدوبى نهايت اولان عالم الهيه مالك اولمشلردر پس آنلره ملك سليماندن سوزسو يلمك شول علوم جمه‌دن آكاه اولنلره نصر كابندن كلام آچق كبيدر (لمحرره) شمعى نيلر بونورله خرشيد * رغبت اتمزوزارته هم شاه * واعظك نقلنه قولق طوتمز * علم باالهدن اولان آمكاه (وله) كورنلر حق جماليني جنان وحورى نيلرلر * بوانلر دوست وصالينى بودار ودورى نيلرلر * هميشه بزم دلده ساقئ فيض الهيدن * شراب عشق ايچنلر بادهٔ انكورى نيلرلر * بوچرخ دونه باقمزلر علوهمت اربابى * سليمان مشرب اولنلر جهانده مورى نيلرلر * سراپا نور ايكن دللر جمال شمس وحدتدن * بوكثرت عالمنده شول شب ديجورى نيلرلر * بو بازار ايچره كچمز حبه به شول قيل وقال اهلى * بودركاه ايچره كندى حالنه مغرورى نيلرلر * نه قهره انجنورلر اهل دل نه لطفه شنلردر * كمال اهلى اولنلر حقى نارونورى نيلرلر (انفصام) كسلمك يقال انفصم عنه اى انقطع قال الله تعالى. (الا المصلين الذين هم على صلاتهم دائمون) بو آيت شريفه ده اشارت واردركه وجه كايدن توجهه قادر اولان ارباب دل برنفس حقدن جدا اولمزلر قالوا دوام الاتصال بالانوار العالية ممكن كما يحكى عن بعض المتألهين وان لم يمكن فيجعل هذه الحالة ملكة له فيصير بدنه كقميص يلبسه تارة ويخلعه اخرى فيتصل بالانوار العالية فيطالع ما فيها من الحقائق على ما حكى عن اساطين المشايخ يعنى برمعنى انسانه ملكه اولسه هرنه زمان ديلسه آنى استحضاره قادر اولور نتكيم غنى اولان كمسنه هرنه وقتده طعام اشتها ايتسه مشتهاسنى تحصيله وتناوله قدرتى واردر پس كمل اوليانك منامى يقظه وغفلتى شهود حكمنده در زيرا بحسب البشريه تجليلنك استتارى بحسب الحقيقه حقه وصولنى وشهودنى منافى دكلدر سؤال اولنورسه كه عاشقلرك ايكى كونى يعنى دنيا وآخرتى حبه يه يعنى شئ قليله عدا يتمه كارى تحقيردر الله تعالى ايسه آخرتى تعظيم ايتمشدر كما قال تعالى (تلك الدار الاخرة نجعلها للذين لا يريدون علوا فى الارض ولا فسادا) جواب بودركه مقصود ناظم عشاقك علوهمتنى بياندر تحقيردكلدر نتكيم تفصيلى مرة بعد اخرى كذرايلدى * غلام * فارسيده قول وعربيده حر الاصل اوغلان معناسنه قال فى الاخترى الغلام بالضم اوغلانكه اون ياشندن كچمش اوله اكسك اولسه صبى ديرلر وقال فى القاموس الغلام الطار الشارب او من حين يولد الى ان يشب انتهى وقد سبق التفصيل بوراده محمد قوللر ينك قولنه قول اولمق زياده تواضعنى بياندروهم بو قوللردن مراد مراتب اوزره كامل اولنلردر پس ناظمك بحسب الاضافة قول اولمسى سيادتنى مانع دكلدر بلكه قوللق عين سيادتدر كما قال تعالى (سبحان الذى اسرى بعبده) بو محلك شرحى كذر ايلمشدر اعتصام صغنمق وفى القاموس اعتصم بالله اى امتنع بلطفه عن المعصية فان العصمة بالكسر المنع وفى التهذيب الاعتصام دست اندرزدن يعنى پنجه وال اورمق بوراده مراد حقك قهرندن لطفنه صغنمقدر قپو تعبيرى تمثيلدر وفى الحديث اعوذ برضاك من سخطك (بعدذا) بو بيتده رداهلنك شقاوتنى وقبول اهلنك سعادتنى بطريق الاشارة بيان واردر (حافظ) كليد كنج سعادت قبول اهل دلست * مبادكس كه درين نكته شك وريب كند * سؤال اولنورسه كه سبب رد وقبول ندر جواب بودركه كشى انتساب ايتديكى قپونك خدمتنده تكاسل اوزره اولوب جميع معاملاتنده ظاهرا وباطنا صدق اهلى اولمق سبب رد وخلافى سبب قبولدر سؤال اولنورسه كه ناظم كبيلرك خوفى ندندر آنلر خود وصلت حقله مشرفياب اولوب خوف ورجا مقاملرندن پايه لرى برتر اولمشدر جواب بودركه مقام هيبتك مقتضاسى حقك سطوتندن خوفدر انكچون حق تعالى وحى ايدوب بيورديا ابراهيم برتجى ارسلاندن خوف ايتديكك كبى بندن دخى اويله خوف ايت بونك اصلى بودركه سبع ضارى نفاع وضرارى تفرقه ايتميوب افتراس ايتديكى كبى حقك قضاء مبرمى دخى ولى وعدو ميانى فرق ايتمز بلكه برابر جارى اولور حضرت زكريا عليه السلام اره ايله دونيم اولديغى كبى پس انبيا وكمل اوليايه اكرچه بحسب الباطن امن واردر فاما بحسب الظاهر مبتلى اولورلر وابتلا صورت قهرده اولمغله هيبت كتوررديمشلردركه حلاج عالم استغراقه دوشوب بحسب غلبة الحال انا الحق ديمه سيله دنياده بردار اولديغندن ماعدا روحى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك روحندن اوچيوز ييله قريب محجوب اولدى زيرا دعواسنده ظاهرا شرعك حرمتنى هتك ايتمك واردى پس هر حالده ادب رعايت اولنمسنه غلبهٔ حال عذر اولمز وسبب رد اولور كورامدى حقك اهل سرله دقائق معامله سنى وآندن عبرت كيراول والا اردسكاسندن قريب اولور عجبدر بوزمان خلقندن ادنى حال اهلى اولنلركه استعداد عوالى الوهيتدر كن عبد رب لا تكن رب عبده بوندن صكره بوقدر رضا احتله مبتلى اولوب بنه تنزل وترقى بيلزلر وكنديلرينى بحسب المرتبه جمله‌نك فوقنده قياس ايدرلر بلكه عالمه بزم كبى كلمشدر ديرلر نتكيم بعض متصوفه يه بعض مراتب جزئيه كورنوب عجبا پيغمبر بومرتبه يه كلشميدر ديمشدر دردمند بيلمزكه جمله واصل اولديغى مراتب قال وحال فخر عالم صلى الله عليه وسلمك شفاعتيله در پس شول ترلكه سلاطينك معطر ومسك مرغ بريانن تناول ايتمشدر اكا طوزلو جاموس اتى خوش كاور وعالمده لذت نه دوكن بيلمز وبيلدوكنى بيلميوب انكاره دوشر نعوذ بالله تعالى

انکچون

انكچون ديلمشدر * سوف ترى اذا انجلى الغبار * افرس تحتك ام حمار * (الهى) يا الهى بنده دن اكسك دكل جرم وقصور (ربنا فاغفر لنا وارحم لنا انت الغفور) دردمندز عاجز قيلمه قپوكندن بزى دور (ربنا فاغفر لنا وارحم لنا انت الغفور) كريه دن خونابهٔ دلدن سزا السهم وضو * صدقله دوندرمدم محراب ذات پاكه رو * وعدهٔ لطف ايليوب چونكيم ديدك لا تقنطوا * ربنا فاغفر لنا وارحم لنا انت الغفور * مبتلاى درد عصيانز دواسندن بزه * خستهٔ دورئ دركاهز شفاسندن بزه * عفوله غفرانه محتاجز عطاسندن بزه * ربنا فاغفر لنا وارحم لنا انت الغفور * نفسمزله اولمشز يارب كناه ايچره مقيم * برقدم سندن بكا كوستر صراط مستقيم * شربت غفرانكه قاندر قومه بويله سقيم (ربنا فاغفر لنا وارحم لنا انت الغفور) حقى بيچاره يه لطفكله يارب قيل نظر * قالميه آيينهٔ قلبنده برذره كدر * ماسوادن باك ايدوب ذنب وجودن هب كيدر (ربنا فاغفر لنا وارحم لنا انت الغفور) وله * ره عشقكده كمراه ايتمه يارب * كرم ايله كرم ايله كرم قيل * ايرشدر منزله عاشقلرى هب * كرم ايله كرم ايله كرم قيل * نيجه برنفس اماره اوله سد * نيجه بر رهزن اوله بويله هربند * باقوب تقصيره ايتمه عاشقى رد * كرم ايله كرم ايله كرم قيل * حبيبك برسنه اير كورآلها * قپوسنده قول ايله پادشاها * بحق سر پاك آل طاها * كرم ايله كرم ايله كرم قيل * جهانى حبه يه آلمزلر ايچون * بوزاغه بازدل صالمزلر ايچون * بولكده وارلغه قالمزلر ايچون) كرم ايله كرم ايله كرم قيل * كوكل باغن شن ايله فيض ترله * پرايت بوكوشى حقانى خيرله * قومه حق قولى غمله كدرله * كرم ايله كرم ايله كرم قيل

جهاد الحنين

جهاد * دشمن ايله قتال ايتمكدر مجاهده كبى * حنين * اسم موضع قريب من الطائف وفى كلام بعضهم الى جنب ذى المجاز وهو سوق الجاهلية وفى كلام بعض آخر اسم لما بين مكة والطائف ويقال لها غزوة هوازن وغزوة اوطاس باسم الموضع الذى كانت به الوقعة فى آخر الامر وسببها انه لما فتح الله على رسوله صلى الله عليه وسلم مكة اطاعت له قبائل العرب الا هوازن وثقيفا فان اهلها كانوا طغاة مردة * اون ايكى بيك عسكر * الفان من اهل مكة والعشرة الاف الذين فتح الله بهم مكة * نا كهان بركيشى برسوز سويلدى * برسوزك قائلى حقنده اختلاف اولنمشدر اصح اولان بودركه سلمة بن سلامة بن وقش نام انصاردن برجواندر (غصه * قصه) معنالرى كذرايلدى (ملول) غمناك سؤال اولنورسه كه قائل مذكورك اعجاب وغفلتى فخر عالمك وسائر اصحاب كبارك شهود ويقظه سنه نيجه مزاحم ايلدى زيرا معتبر اولان متبوعك حاليدر تابعك دكل پس بومعنى آدم وحوا قصه سنده كذرايدن مضمونه مخالفدر نتكيم ناظم بيورور * قنكم آزمسه متبوعى دينك * بغشلانور كناهى تابعينك * جواب بودركه ذكر اولنان معنى ابتلا بابندندر نتكيم شيخ سعدى بيورور * چو ازقومى يكى بى دانشى كرد * نه كه را منزلت ماند نه مه را * وبردخى بودركه انما العبرة للخواتيم مقتضاسنجه نظر مآله درپس بحسب الظاهر ابتلا تمام اولدقده نصرت وغلبه نك ظهورى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك اثر شهوديدر زيرا غزايله مأمور اولان انبيانك جمله سى منصور ومظفر اولمشلردر كما قال تعالى (انا لننصر رسلنا وقال تعالى ولقد سبقت كلمتنا لعبادنا المرسلين انهم لهم المنصورون وان جندنا لهم الغالبون) (لمحرره) دلده انفعالم يوق بنم هيچ بيم اعدادن * بحمد الله صونلدى شيغ نصرت بكا مولادن * بوكون برجوهر فرد معانى اوله كورحق * قوصورت اهلنى جكمه الم برفاج هيولادن (ايردى القصه حنين واديسنه * (روى انه عليه السلام لما فتح مكة لثلث عشرة ليلة من رمضان مكث حتى دخل شوال فغدا يوم السبت السادس منه خارجا الى غزوة حنين وانتهى الى حنين مساء يوم الثلاثا (مالك بن عوف النصرى بالصاد المهملة يعنى حنين وقعه سنده هوازن اهلنه سر عسكر اولان مالك بن عوف ايدى زيرا اول وقتده هنوز اسلامه كلمش ايدى (تدبير) لغتده برايشك عاقبتنه نظر ايتمكه ديرلر بعض نسخه ده تدمير دوشمشدر ميم ايله اهلاك معناسنه (لمحرره) اولسه تقديره موافق تدبير * دشمنى ايلمك اولور تدمير) ويرمسه عون الهى اقبال) عسكرى برله اولور مز تدمير (هوازن) برقبيله در (مبارز) مقاتل وبهادر وقد سبق شرحه قال مالك بن عوف لاصحابه انتم اليوم اربعة الاف رجل فاذا لقيتم العدو فاحملوا عليهم حملة رجل واحد واكسروا جفون سيوفكم فوالله لا تضربون باربعة الاف سيف شيأ الا فرج (طمطراق) عظمت وحشمت (رعد) كوك كورلمك بوراده شدت ايله اولان صوتلرك رعده تشبيه واردر عباس بن عبد المطلب رضى الله عنه (ابو سفيان) بن الحارث بن عبد المطلب رضى الله عنه فهو ابن عم النبى عليه السلام ورد فى حقه ابو سفيان بن الحارث من شبان اهل الجنة روى انه عليه السلام لم ينهزم فى موطن من المواطن كما سبق فى غزوة احد (بر صحابه) فتحله اصلده مصدر در صكره اصحاب ايچون اسم قيلندى وعند البعض هى جمع صحابى وهو من صحب الرسول عليه السلام كما فى الاخترى پس ضرورت اولمده صحابه يى مفرد اوزرينه اطلاق ايتمك انسانى زيد اوزرينه اطلاق كبى اولور وصورت ثانيه ده جمعى واحد اوزرينه اطلاق قيلندن اولمش اولور ونظيره الامة

فی قوله تعالی ان ابراهیم کان امة والسبط فی قوله علیه السلام حسین سبط من الاسباط (بعدذا) بو تکلف صحابه تعبیرنه
کوره درکه بزم یانمزده موجود اولان نسخه لرده بویله درا کر صحابی اینه سوز قالمز (شیبة) الحجبی ای حاجب البیت
ویقال لبنیه بنو شیبة وهم حجبة البیت مرویدرکه مکه فتح اولدقده شیبه فخر عالمدن انتقام ایچون هوازنه ملحق اولوب
حنین وقعه سنده آنلرله حاضر اولمش ایدی طرف اسلامه انهزام واقع اولدقده فخر عالم برقبضه تراب اخذ ایتمک ایچون
دلدلدن نزول ایتدوکن مذکور شیبه کوردکده یاننه کلوب اکا قصد ایلدی * تا فدی قیلدم یوانینه جانی بن) فدی دالک
کسره سیله عجم تصرفی اوزرینه درو قد سبق مرویدرکه شیبه یه عنایت باری یاری اولوب جوهر دلی صیقل تصدیق ایله
پرداخت قیلدقد نصکره فخر عالمی حفظ ایچون اوکنجه یوریوب دشمنه طوغری سل سیف ایتدی (لمحرره) بولدی شیبه
دانده چون اخلاص * اولدی اخلاصی ایله خاص الخاص * دیدی اولدم بو کلامی پیدا * بدرم مرده اولمسه فرضا *
قرشومه کاسه شمدی جنک ایده رلک) قلیجم آنده دکردم لاشک (بارک الله وهزاران تحسین) بویله اولسه کشیده قوت دین
ذوالفقار) فانک فتحیله بوقروده شرح اولندی (رهبت) خوف وخشیت بوراده تخویف مراد اولنور قال جمع من هوازن
لقد رأینا یوم حنین رجالا بیضا علی خیل بلق علیها عمائم حمر قد ارخوها بین اکتافهم بین السماء والارض کتائب لا نستطیع
ان نقاتلهم من الرعب منهم (جدال) یقال جادله ای خاصمه * تنور * قال فی القاموس التنور الکانون یختبز فیه وصانعه
تنار انتهی یعنی معروف اوجاقدرکه ایچنده اودیا قوب طعام پشورر لر اصلنده نون مشدده ایله در بوراده ضرورت وزن
ایچون تخفیف اولنمشدر یعنی منهزم اولان اصحابدن برجماعت فخر عالم یاننه کلوب جنکه مباشرت ایتدکلرنده فخر عالم
انلرک قتالنه نظر انداز اولوب (الان حمی الوطیس) بیوردیلر والوطیس حجارة توقد العرب تحتها النار یشوون علیها اللحم
وهو فی الاصل التنور وهذه من الکلمات التی لم تسمع الا منه صلی الله علیه وسلم وهی مثل یضرب لشدة الحرب (لمحرره)
حرم معنی یه اولان محرم * نجب سویلسه بکر سوزلر * عزم ایدوب واردات ربانی * دمبدم منزل دلن کوزلر (وله) دیدی
برکون او حضرته فاروق * ای یوزی کل سوزی غایتده جمیل * نجب افصح قبائل سن * کمسه اولمزسکا سخنده عدیل *
دیدی فخر جهان اکا اولدم * کلدی اللهدن بکا جبریل * ایلدی جمله لغاتی تعلیم * جدا علامک اعنی اسمعیل *
بوسببدن اولوبدر دردریا * فیضمه نسبت ایله شیٔ قلیل * بو فصاحت بکا داد حقدر * بو بلاغتده اودریا که دلیل *
نطقم ایله طوطیلر * ایلیوبدر نیجه سخن تحصیل * تشنه لردن کیدر حرارت دل * سلسبیل کلام اولسه سبیل (براء
بن عازب رضی الله عنه براءک تخفیفیله در قال علیه السلام (انا النبی لا کذب انا ابن عبد المطلب) دیمشلردرکه
بوکلام شعردکلدر زیرا الا عن قصد صادر اولمشدر تفصیلی تفاسیر وکتب سیرده درواینما قال انا ابن عبد المطلب ولم یقل
انا ابن عبد الله لان العرب کانت تنسبه علیه السلام الی جده عبد المطلب لشهرته ولموت عبد الله فی حیاته وذکرهم
علیه السلام بذلک رؤیا کان راها عبد المطلب ایام حیاته وکانت القصة مشهورة عندهم فعرفهم بها وذکرهم اباها
وهی احدی دلائل نبوته صلی الله علیه وسلم ذکره الخطابی رحمه الله (استوار) محکم (الدائمه چرخه هر نقدر استوار ایسه
بیرلک افندی آلتیده وار اوستی وار ایسه * قال الله تعالی (لقد نصرکم الله) ای مؤمنلر تحقیق الله تعالی سزه یاری احسان
ایلدی (فی مواطن کثیرة) چوق مواقع حرب ومعارک کارزارده یعنی روز بدر وحرب بنی نضیر وجنک بنی قریظه وصلح
حدیبیه وفتح مکه وغیرلر کبی (ویوم حنین) دخی روز حنین موطننده (اذ اعجبتکم کثرتکم) کثرتکز سزی عجبه کتوردیکی
وقتده * فلم تغن عنکم شیئا * پس کثرتکز سزدن صولت دشمنه متعلق برنسنه دفع ایتمدی * وضاقت علیکم الارض
بما رحبت * ووادی حنین ده اولان زمین بوقدر وسعتله سزه تنک اولدی * ثم ولیتم مدبرین * آندن صکره منهزم اولدیغکز
حالده پشت بردشمن ایلدیکز وحربدن فرار قیلدیکز بو آیت شریفه ده اشارت واردرکه نصرت عسکر بسیار ایله اولمدیغی
کبی حقه وصول دخی کثرت طاعاتله دکلدر پس سالک طاعت وریاضت ومجاهده سنه اعتماد ایتمیوب فضل حق
کوزلمک کرکدر زیرا هر کارک حصولی تسهیل وتوفیقه محتاجدر یوخسه مجرد اسباب ووسائط ایله ایش بتمزا کرچه که
اسبابه تشبث طریق ادبدر (ثم انزل الله سکینته) آندنصکره الله تعالی سبب سکون وآرام قلوب اولان رحمتنی انزال
ایلدی (علی رسوله) کندی رسولی اوزرینه تا تنها داعیهٔ حرب کوستردی وکثرت اعدادن اندیشه قیلمدی
(وعلی المؤمنین) ومؤمنلر اوزرینه تا ندای عباس رضی الله عنه ایله فخر عالم یاننه رجوع ایتدیلر مرویدرکه روز حنین
فخر عالمک عم زاده سی ابوسفیان بن الحارث رکاب وعباس لجام دلدل کرفته ایدی اصحابه پریشانلق واقع اولدقده
فخر عالم بنفسه دشمنه طوغری حرکت ایتمک استیوب مذکور ابوسفیان وعباس رضا کوسترمدکلرنده فخر عالم
دخی اصحابی دعوت ایچون عباسه امر ایلدی عباس غایت بلند آواز ایدیکه صوتی سکز میل یره ایریشوردی پس
ندا ایلیوب یا عباد الله هذا رسول الله یا اصحاب الشجرة السمرة یا اصحاب سورة البقرة مقاله سیله زمزمه پرداز اولدقده

دفعة اسلمک لبیک ایله جواب ویروب علی الفور هاله کبی اول بدر منیری احاطه ایلدیلر ودشمنله قتاله مشغول اولدیلر
ناظم بوندایی فخر عالمه نسبت ایلدی زیرا سبب امردر * اعلم ان السکینة تطلق علی ثلثة اشیاء بالاشتراک
اللفظی اولها ما اعطی بنو اسرائیل فی التابوت کما قال تعالی (ان آیة ملکه ان یأتیکم التابوت فیه سکینة من ربکم) قال
المفسرون هی ریح ساکنة طیبة تخلع قلب العدو بصوتها رعبا اذا التقی الصفان وهی معجزة لانبیائهم وکرامة لملوکهم
والثانی شیٔ من لطائف صنع الحق یلقی علی لسان المحدث الحکمة کما یلقی الملک الوحی علی قلوب الانبیاء مع ترویح الاسرار
وکشف السر والثالث ما انزل علی قلب النبی علیه السلام وقلوب المؤمنین وهو شیٔ یجمع نورا وقوة وروحا یسکن الیه
الخائف ویتسلی به الحزین کما قال تعالی (فانزل الله سکینته علی رسوله وعلی المؤمنین وانزل جنودا لم تروها) ودخی اول
لشکرلری انزال ایتدی که سز آنی مشاهده قیلمدیکز دشمنکز اولنلر کوردیلر وبو جنود ایله مراد ملائک العدد اولان بیش هزار
ملکدرکه اول کون جامه های سفید وعمامه های سرخ پوش اولوب اسبان ابلقه سوار اولمشلردی (وعذب الذین کفروا) دخی
کافر اولنلره عذاب ایلدی زیرا اول کون بسیار کس کشته ومجروح اولمش ایدی واولادواهالیدن التی بیک عدد کمسنه
اسیر اولوب یکرمی درت بیک دوه وقرق بیکدن زیاده قیون ودورت بیک وقیه نقره اهل اسلامک قبضهٔ تصرفنه کیرمش
ایدی (وذلک) واولکه واقع اولدی (جزاء الکافرین) کافرلرک جزاسیدر (شنیع) قبیح مرویدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم
مالک بن عوف مذکورک اهل وعیالنی اله کتوروب مکه ده حبس ایلدی ومالک حصن طائفه فرار ایدوب ثقیف
قبیله سنه لاحق اولدی فخر عالم اکا خبر کوندروب اکر مسلمان اولوب کلورسه اهلنی ومالنی کندویه رد ایدوب یوز دوه دخی زیاده
بخشش ایده رم دیو وعد ایتدکده مالک انصاف ایدوب خفیهٔ ثقیف اراسندن چقوب جعرانه دیدکاری موضعده فخر عالمه
یتشدی واوراده کمر بستهٔ توحید اولوب سریر سعادته قدم بصدق وموعود اولان اهل وعیال ومالی کندویه اعطا
اولندی وفخر عالم هوازن قبیله سندن مسلم اولنلره آنی امیر نصب ایلدی اولدخی شد نطاق اجتهاد ایدوب راه دینده بذل
مقدور ایلدی (لمحرره) بولدی قلبنده کنج تصدیقی (اولدی مالک دفینه یه مالک) صالدی سیف جهادی اعدایه) اولدی
راه محمده سالک * قال الله تعالی (ثم یتوب الله من بعد ذلک علی من یشاء) پس الله تعالی ذکر اولنان جنکدنصکره مراد
ایتدیکی قوللر اوزرینه توبه ویرر وفضل ایلر * والله غفور) وخدای تعالی توبه کار اولنلرک کناهنی مغفرت ایدیجیدر (رحیم
مهربانکدرکه توبه دنصکره مؤاخذه ایلمز (کلدی شهره کبیر وفتح باب له) مرویدرکه فخر عالم حنین وقعه سندنصکره دردست
اولان سبی وغنائمی جمع ایدوب جعرانه نام محله کوندردی قال فی القاموس الجعرانة موضع بین مکة والطائف سمی
بریطة بنت سعد وکانت تلقب بالجعرانة وهی المرادة فی قوله تعالی (کالتی نقضت غزلها) انتهی اوراده طائف نام محله توجه
ایدوب شوالک بقیه سنده اهل طائفی محاصره ایتدی ذوالقعده آیی دخول ایتدکده دونوب جعرانه یه کلدی واوراده
برقاچ کون مکث ایدوب غنائمی قسمت ایلدی (وفی البستان رجع رسول الله صلی الله علیه وسلم من غزوة حنین
من اوطاس الی الطائف وحاصرهم اربعین یوما حتی فتحها انتهی (اول آخر ظاهر وباطن سلام) سلام مطلق الله
تعالیدرکه ذاتی عیبدن وصفاتی نقصاندن وافعالی شردن سلامت اوزره در انسان کاملک بواسمدن حصه سی بودرکه
قلبی اوصاف ذمیمه دن وجوارحی افعال قبیحه دن پاک وسالمدر پس بو معنی فخر عالمه کمال اوزره احسان اولنمشدر زیرا
مظهر کاملدر (لمحرره) عالمه جمله بشردن عالم) خلقه جمله کدردن سالم (والسلام) تم الکلام مقامنده استعمال اولنور
تکمیم کذر ایلدی (الهی) حضرت سلطان رسل مصطفی * ایتدی صحابیله جهاد حنین * آینهٔ قلبی جلای صفا *
ایتدی صحابیله جهاد حنین * اون ایکی بیک عسکریله مکه دن * عزم حنین ایتدی اوخلق حسن * کلشن توحیدی
ایدوب شاد وشن * ایتدی صحابیله جهاد حنین * ایلدی برقبضه ترابی نثار * قیلدی عدو عسکرینی تارمار * چکدی
یوب دلدلنه ذوالفقار * ایتدی صحابیله جهاد حنین * نصرت حق بولدی او عالی جناب * ایلدی الله اکا فتح باب *
مغتنم اولدی بوقدر شیخ وشاب * ایتدی صحابیله جهاد حنین * فتحی نیجه بیک بیک ایدی حقیا * کشفی نیجه یوز بیک
ایدی دائما * ایلدی ازجمله بر عالی غزا * ایتدی صحابیله جهاد حنین (اللهم اجعلنا من الذین جاهدوا فی طریقک *
ووصلوا الی المطلب الاعلی بتوفیقک * وکن لنا بنصرک * واعصمنا من ایدی قهرک * انک انت الفتاح المعین * وبیدک
نواصی الخلق اجمعین

حجة الوداع

قال فی القاموس الحج القصد وقصد مکة للنسک وبالکسر الاسم والحجة المرة الواحدة شاذ لان القیاس الفتح انتهی
قال فی الکواشی عند قوله تعالی (ولله علی الناس حج البیت) بفتح الحاء وکسرها لغتان فی مصدر حج او الفتح المصدر
والکسر الاسم انتهی) والوداع بفتح الواو اسم من التودیع کالکلام والسلام من التکلیم والتسلیم قال فی القاموس ودعه

كوضعه وودعه بمعنى والاسم الوداع وهو تخليف المسافر الناس حافضين وهم يودعونه اذا سافر تفاؤلا بالدعة التى يصير
اليها اذا قفل اى يتركونه وسفره انتهى ✻ ويقال لحجة الوداع حجة البلاغ وحجة الاسلام ايضا لانه صلى الله عليه وسلم ودع
الناس فيها ولم يحج بعدها ولانه ذكرهم ما يحل وما يحرم وقال لهم بلغت ولانه عليه السلام لم يحج من المدينة غيرها
لاخراج الكفار الحج عن وقته لان اهل الجاهلية كانوا يؤخرون الحج فى كل عام احد عشر يوما حتى يدور الدور
الى ثلاث وثلثين سنة فيعود الى وقته ولذلك قال عليه السلام فى هذه الحجة ان الزمان قد استدار كهيئته يوم خلق
السموات والارض فان هذه الحجة كانت فى السنة التى عاد فيها الحج الى وقته وكانت سنة عشر قال الجمهور فرض الحج
كان سنة ست من الهجرة وقال ابو حنيفة رح سنة عشر ومن ثم قال انه على الفور ولم يحج عليه السلام منذ هاجر
الى المدينة غير هذه الحجة واما بعد النبوة قبل الهجرة فحج ثلث حجات والتفصيل فى كتب السير فليطالع ثمه (حضرت الله
ايدر يدى اكا كشف سبحات) سبحات وجه الله انواره كما فى الاخترى السبحه بضم السين والباء وفتح الحاء
نور وعظمت جمعى سبحات كاور انتهى وفى الحديث حجابه النور لو كشفه لاحرق سبحات وجه ما انتهى اليه بصر من رآه
من خلقه بو حديثك شرحى كذرايلدى (بعدذا) حجاب تعبيرى عباده نسبت ايله در والا حق تعالى محجوب دكلدر وليكن
ظهورى مراتب اوزره در بعض روايتده حجابه النار وارد اولمشدر حجاب ظلمانى يه اشارتدر حقيقى بودر كه جسم انسان
حجاب ظلمانى وروح حجاب نورانيدر عرش اعلايه وارنجه جميع موجودات ذكر اولنان جسمك شرحى وارواح عاليه
مرتبه سى وحك تفصيليدر وبونلرك ماوراسى عالم سردر اكرچه عالم سره ايرشمك بو ايكى حجاب برزخندن كذر
ايتدكدنصكره در فاما سرى حفظ ايدن يينه بو ايكى حجابدر پس اكر جميع موجوداتده مستودع اولان نور ذات
هر موجوده متجلى اولسه جمله سى متلاشى اولوردى نتكيم طور موسى وقت تجليده پاره پاره اولدى وبو نورلك اثريدركه
اهل فنانك جميع انيات وتعيناتنى احراق ايدر وليكن تجليسى بحسب المرتبه اولمغله وجود ظاهره هلاك طارى اولمز زيرا
منكشف اولان نور ذاتدن بر برق لامعدر اكر شمس ذات منكشف اولسه وجودوانك توابعى جمله فنايه ملتحق اولور
انكيچون حضرت هدايى قدس سره بيورر ✻ بشر حدى افندى بو قدردر ✻ اوته سى صانمه مقدور بشردر ✻ صاحب
محمديه نك مصرع مذكوردن مرادى بودر كه الله تعالى فخر عالمه مقدور بشر اولان مرتبه دن دائما كشف انوار ايدردى
وبو كشفله شهودنه ترقى ويرردى زيرا بحسب الاستعداد جمله نك فوقنده ايدى (المحرره) مطلع نور ذات ايدى اول ذات
عالم اولمشدى ذاتنه ذرات ✻ برايدى اول كوننشه غيب وشهود ✻ حاضر ايدى اكا جمله حضرات (ايريدى اكا هر لحظه ده
بى حد نفحات) لحظه ساعت خفيفه در طرفة العين زمانى كبى نفحات حاء مهمله ايله نفحه نك جمعيدر نفحه بوراده بر قاج
معنايه محمول اولمق جائزدر اوالكيسى رائحهٔ طيبه در كه صوريسى ومعنويسى اولور صوريسى انبيا وكمل اوليانك بو عالم
بشريتده بعض اوقاتده وبقاع متبركه ده استشمام ايتدكارى روائح جنانيه در نتكم اولياء اللهدن نيچه لر حضرت كعبه ده
ومسجد رسولده ومسجد اقصاده وجامع بنى اميه ده واستانبولده حضرت ابى ايوب انصارى مقامنده وايا صوفيه ده
وادرنه ده جامع عتيقده وصوفيه ده شيخ بالى افندى مقامنده وبروسه ده جامع كبيرده وحضرت امير روضه سنده
وافتاده افندى تربه سنده وغيرى يرلرده روائح طيبه استشمام ايتمشلردر كه بو دنيا روايحنه بكزه مز بلكه عود وبخور
وعنبردن زياده صفا بخش اولور بونك تفصيلى بوقروده مرور ايلدى ومعنويسى جان دماغنه حاصل اولان عطر الهيدر
يقال نفح الطيب اى فاح وله نفحة طيبة اى رائحة طيبة ونفحات ايله روائح طيبه مراد اولنمق بو قطعه دن ظاهردر ✻
خيزكه درساحت كلزار رب ✻ ميرسد الحق نفحات اى پسر ✻ مردهٔ بوسيدهٔ صدساله را ✻ ميدهد آن نفحه حيات اى پسر
جامى) مانداريم مشامى كه توانيم شنيد) ورنه هردم رسد از كلشن وصلت نفحات) قال عليه السلام انى لاجد نفس الرحمن
من قبل اليمن وقال لاتسبوا الريح فانه من نفس الرحمن (المحرره) ايلسه برسحر صبا تشريف) بوى عنبر ويرر دماغ دله
آچيجه مشام جانى بو كون ✻ صانمه كيم غنچهٔ خدا آچله ✻ ايكنجيسى عطا معناسنه در يقال نفح فلانا شيئا اعطاه پس
نفحات ايله مراد حقدن فخر عالمه وارد اولان عطاياى صوريه ومعنويه در (اوچنجيسى دفعه معناسنه در قال فى القاموس
النفحة من الريح الدفعة انتهى ✻ ومن احاديث كتاب الشهاب للقضاعى قوله عليه السلام اطلبوا الخير دهركم وتعرضوا
لنفحات رحمة الله فان لله نفحات من رحمته يصيب بها من يشاء من عباده كتاب مذكورك شارحى حديثك مسطورده
اولان نفحاتى دفعات معناسنه اخذ ايتمشدر يعنى حياتده اولدقجه طالب خير اوليكز ودفعات رحمت حقه تعرض
ايديكز يعنى حقك رحمتلرى واردر كه شب وروز مرة بعد اخرى وساعة بعد ساعة دفعه دفعه وارد اولور بر دفعه يه
وبر ساعته منحصر دكلدر پس اول رحمتلرك دفعه لرنه تعرض ايتمك لازمدر يعنى هر لحظه آنى اسبابى بوزندن طلب
ايتمك كركدر (وفى الحديث ان لربكم فى ايام دهركم نفحات الا فتعرضوا لها نفحات الهيه يه تعرض ايتمك مباديسنه

مباشرت ايله در زيرا هر طاعتده بر معنى وهر توجهله بر تجلى واردر انكيچون بو سرى بيلنلر شرع مطهرى رعايتده
اهتمام ايدرلر زيرا احكام شريعتده وآداب طريقتده تجليات شهوديه ابداع اولنمشدر بر كسنه اول احكام وآدابه تعرض
ايتمسه يعنى اكا اشتغال كوسترمسه ابدى تجليات مذكوره دن حصه مند اولمز بناء على ذلك ارباب طريقدن واصل مرام
اولوب كمال وتكميل ايله مشتهر اولنلرك ادب واركان ورعايت وصيانتده يد طولالرى واردر صوفيه ده متوارئ خالف
اولان افضل المتأدبين شيخ بالى واستانبولده آسوده اولان شيخ وفا واسكدارده فخر المتأخرين هدايى افندى وبروسه ده
امثل العارفين افتاده افندى وغيريلر كبى صاحب محمديه نك خودادبده رتبه سى بوقروده بيان اولندى قدس الله اسرار
هؤلاء الكرام ومن يتبعهم فى رعاية الاداب والاحكام ارض عربده وعجمده مدفون اولان اولياء متأدبينه خود حد
يوقدر بو جمله دن شيخ اكبر حضرتلريكه افواه عوامده مدخولدر آنك شريعت وطريقتى حالنى بيلمك ديلين فتوحات مكيه
كتابنك جلد اخيرنه نظر ايلسون وآندنصكره اوزرينه دوشن حقى سويلسون ومعرفت وحقيقتى حالنى كمل اوليا بيلور
فقط شرعك ظاهرنه مخالف سويلديكى كلماتك كيمسى مباحثه طريقيله دركيمسى مؤلدر قونيه ده مدفون اولان (ع)
حضرت شيخ جهان صدر الدين (آنك برشعبه سيدر پس ديدهٔ حق بين ايله نظر ايله كه بو كاملره عالمده نظير وارميدر (المحرره
كيمى پنهان كيمى عيان آخر ✻ كادبلر كيديلر بو دنيادن ✻ طوتديلر مقعد صدق ايچره مقام ✻ قوقديلر بوى وصل مولادن
✻ بزى كوركيم قالوب بو اسفلده ✻ آلمدق برخبر اواعلادن ✻ نه شريعتده نه طريقتده ✻ اولمدق اهل يد طولادن ✻
اوكدق بتمدك بو باغ ايچره ✻ كرچه سوزده اوزونز طوبادن ✻ ادبى اولمينده سر يوقدر ✻ آكاه اى صوفى اشبو معنادن
✻ اهل عرفانده تفاوت واردر ✻ بر ميدر عود وعنبر ولادن ✻ طويدى شول كسه معرفتدن كيم ✻ خبر آلدى بو شرع
غرادن ✻ معرفت پايهٔ حقيقتدر ✻ جك الك پايه سز بو بالادن ✻ استه انى بو اندن اى صوفى ✻ چون مسمى بيلنور
اسمادن ✻ قطره دن انتقال دريا ايت ✻ كشتى يه كير صقين بو دريادن ✻ لاده كى كفرى بيلمينجه كشى ✻ نيجه ايمانه كاور
الادن ✻ ديدى قرآن سكا ومن يكفر ✻ عروه يى بيل صفت وثقادن ✻ قوبو شاو كداقبوسنى كل ✻ كيچ بو صغر ايله بو كبرادن
✻ مهدئ انفسى بولان بيلدى ✻ سر بالك نزول عيسادن ✻ كزمه دجال اولوب بو دنياده ✻ حذر ايله عقاب عقبادن ✻
ياكبى آخر فنايه ايرش ✻ دورى اكه بو كون الف بادن ✻ آه كيم بولمدم جهانده بو كون) حقه طوغرى كيدر بو صحرادن
✻ كرچه مجنون كبى نور چوق اما ✻ خبرى يوق جناب ليلادن ✻ حقيا ارل صدف كبى خاموش ✻ انجو نورلر سكا بو امادن
رهروه سايه سى رفيق يتر ✻ اولسه توفيق جهان آرادن (بعدذا) بو يله يرلرده نفحه خاء معجمه ايله اولسه دخى فى الجمله
وجهدر زيرا نفخ افاضه صورتنه در تقبيل فم كبى قال تعالى (ونفخت فيه من روحى) وبو معنادن نفثله دخى تعبير اولنور
قال عليه السلام ان روح القدس نفث فى روعى پس نقدير الهامات وتجليات واريسه نفخ ونفث معنوى قبيلندندر كه
خواص انسانه مخصوص صدر فافهم جدا واغتنم فانه من المواهب (لمحه ده عرض اولوردى عالم ملك ملكوت) لمحه نظر
واحددر يقال لمحه لمحة اى نظر نظرة واحدة ملك وملكوتك تفسيرى بر قاج دفعه سبقت ايتدى يعنى بر نظرده فخر عالمه
ارواح واجسام ودنيا وعقبى وجنت ونار وعالم مثال مطلقك صورت ومعناسى وجن وملك بونلرك امثالى ظاهر
اولوردى زيرا اكا بعد مسافه وغيب بوغيدى بلكه كمال قرب حقله اتصافندن ورؤيت ديدارله منور ديده اولمسندن
ناشى جمله بعيد اولنلر اكا قريب وعالم غيب چشم حق بيننه مشاهد ومحسوس ايدى قال عليه السلام ان الله
زوى لى الارض وقال عرضت على الجنة والنار آنفا فى عرض هذا الحائط اى جانبه وناحيته (بعدذا) قواعد شعرده
مقام مدده قصر وعكسى ومقام تشديدده تخفيف وخلافى وبونك امثالى تغييراته بحسب الضرورة رخصت واردر
وتقطيعده دخى بعض سواكنى حذف وتحريك وسواقطى اثبات وكسراتى اختلاس وبونلرك نظائرى جاريدر
ومحمديه نك بو بحرنده ذكر اولنان امور چوق يرده اعتبار اولنور پس مصرع مذكورك تقطيعى بو وجهله لمحه ده عر
فعلاتن) ض اولوردى (فعلاتن) عالم ملك (فعلاتن) ملكوت (فعلات) يعنى عرضده ضاد تحريك اولنور اولور ايدى واقع
اولان نسخه اصله مخالفدر وعالم الملك الفى اشباع اولنمز وواو عاطفهٔ مقدره اعتبار ايله كاف مضموم قيلنمز بلكه تعداد
صورتنده تلفظ اولنور (لمعه ده نور جبروتدن ايريدى لمحات) لمعه بر كره يلدرامق وشاشق كا هيچه نور جزئى معناسنده
استعمال اولنور نتكيم كلمات هدائيه ده كاور ✻ خرشيده ايتوب ذرهٔ بدر تماسه لمعهٔ ✻ جبروت اصلنده البليغ الجبر
على ما اراد معناسنه در ملكوت ملك عظيم ومبسوط معناسنه اولديغى كبى فالبناء للمبالغة كما فى بحر العلوم بعض
محلده جبروت ايله عالم مجردات يعنى عالم ارواح عاليه مراد اولنور بو صورتده ملكوت عالم ملائكه يه منحصر اولور بوراده
جبروت ايله مراد عالم اسماء وصفات الهيه در لمحات لمحه نك جمعيدر وقد سبق يعنى بر انكشافده عالم اسماء وصفات نورندن
نظرلر ايريردى بوندن مراد هر بر نظرده وهر بر انكشافده انوار تجليات ايله منور واسرار اسماء وصفات ايله مغتنم اولديغن

بياندر بومصرعده جبروتك جيمى تقطيع ايچون اسكان اولنور (عين سر صمديت ايدريدى فيضان) عين بوراده چشمه معناسنه درزيرا فيضان فتحات ايله جريان وسيلاندر صمد الله تعاليدركه مصمود اليهدر يعنى خلق جميع حوايجده اكا قصد ايدرچن بواسم شريفك وصفت عاليه نك حقيقتى برده تجلى ايلسه انك صاحبى احتياجدن خلاص اولور يعنى بومقامده مدت مديده اكل وشربى ترك ايتمش سالكلر واردر بوليه ايكن نه وجودلرينه هلاك عارض اولمز زيرا غدا يرينه نوربدل اولوب جسم وجانه قوت كتورروليكن معتبر اولان بودركه بومعنى حاصل اولسه يله ينه اكل وشربده اثر پيغمبره اقتفا ايتمك كركدر انكچون اكامل ناسك حالى بيلمز آنلرى تشخيص ايتمكه زياده بصيرت لازمدر (لمحرره) كوره كوريوزن اوليانك بوكون * اكر كورمز يسك ايدواردوكون * صمديت عالم صفاتده وبقاو مرتبهٔ تعين ثانيدركه مبدأ فياضيتدر قرآنده ص سورهٔ اخلاصده صمده اشارتدر يعنى چشمه كبى اولان صمديت سر صمديت فخر عالمك قلب شريفنده دائما جريان ايدردى وقلب شريفلرى دائما بوفيضله شاداب ايدى (غيب ذات احديت ويروريدى درجات) مرتبهٔ احديت تعين اولدر قرآنده ق سورهٔ اخلاصك عنوانى اولان قل كلمه سنه اشارتدر درجات مراتب وطبقات معناسنه در ناظمك ذكر اولنان بيتدن مرادى فخر عالمك عالم غيب وشهادت وذات وصفاتده اولان ترقياتنى بياندر معلوم اوله كه حق تعالى نك احديت وصمديتى سرى جميع عوالمى محيطدر وبو احاطه يى احاطه ايتمك اهل شهود وعياندن غيره ميسر اولمشدر وليكن حقيقتده حق تعالى تعين ولاتعين اضافتندن منزهدر بوراسى مزالق اقدامدن اولمغله نيجه لر بوراده الحاده دوشمشلردر انكچون سالكه زياده رهشناس برسنى مرشد كركدر (لمحرره) مرشدا آكاه اولمسه حقدن اكر * ايلر ارشادى آنك خلقه ضرر * كچمك استرسك عموما برزخى * بردليله اتباع ايت اى پسر * نظر عقله آنى كيم ايديسر ادراك * چون آنى حضرت ذات ايله ديدى مظهر ذات * يعنى برذاتى كه حق تعالى سر ذاتنه مظهر تام ايليه عقل آنى نه وجهله ادراك ايدركه مقيددر مقيد ايسه مطلق ادراكدن عاجزدر پس نظر عقله بوفن وجود بيلنمز بلكه شهود تام وكشف كامل ايله بيلنور وبوبيتده عقل ايله كشف ميانده اولان تفاوت عظيمه اشارت واردر وبوبابده عرفادن كلمات بسيار صادر اولمشدر (قال فى المثنوى) اى برده عقل هديه تااله * عقل آنجا كمترست ازخاك راه (حافظ) دركار خانهٔ كه ره عقل وفضل نيست * فهم ضعيف رأى فضولى چرا كند * صائب * اززاهدان خشك رسائى طمع مدار * سيل ضعيف واصل دريا نمى شود (وله) طريق عقل رابرعشق رجحان ميدهد زاهد * عصايى بهتر ازصد شمع كافوريست اعمى را (جامى) جان زاهد ساحل وهم وخيال * جان عارف غرقهٔ بحر شهود * كمال خجندى * زاهدان كمتر شناسند انچه ما رادرسرست * فكر زاهد ديكر وسوداى عاشق ديكرست (لمحرره) يارسول الله وجودك صورت حقدرسنك * جسم وجانك جلوكاه سر مطلقدرسنك * كمسه ايتمز فن ذاتك شرحنى الا كه عشق * عقله ادراكك درى غايتده مغلقدرسنك) جمله اسما آينه كده جلوه كر اولسه نوله (اسم اعظم سرنه سرلك موفقدرسنك) كيم سكا قياسه نظر تعظيم ايدوب الله ديرمظهر حق اولديغك كرچك محققدرسنك (شول لعمرك دن قبا بچسه سكا مولى نوله) قد استعداد كه زيرا كه اوقدرسنك * همعنان اولمزسنكله برنبى وبرولى * جلهدن عزمك براقى الحق اسبقدرسنك * يارسول الله نوله فيض شفاعت ايلسك * امتك عاصيلرينه حق ملحقدرسنك * هو اسما وحقائق صورندن معنى * طلعت انوار جلاليله عيان ايتدى صفات) تقطيعده طلعتك كسره سى اختلاس اولنوب تاانواره وصل اولنور هكذا * طلعت انوا) فعلاتن) طلعت جمال وديدار معناسنه دركما سبق يعنى عالم ذاتك صفاتنى عيان وشرح وبيان ايدرنقدر صور اسماء الهيه واشكال حقائق كونيه واريسه جمله سنك مرآتندن ظاهر اولان فخر عالمك جمال انوار جلاليدر زيرا حق آنى كندى ذاتنه آينه قيلديغى كبى جميع عوالمى دخى اكا آينه قيلمشدر پس معنيدن مراد ذاتدر وليكن صوره مقارنتى حسبيله معنى ايله تعبير اولندى (بعدذا) بوبيت محمديه نك معقدعد اولنان ابياتندندر ابيات آتيه كبى تقدير كلام هو اسما وحقائق صورندن ذات حق كندى صفاتنى طلعت انوار جلال جناب مصطفى ايله صلى الله عليه وسلم عيان ايتدى ديمكدر نتكيم ذكر اولنان تفسيرده تضمين اولنمشدر وبوبيتك حقيقتنى ديلين فصل معجزات عنوانى اولان بحر لطيفه نظر ايليه خصوصا بو كاده عالم كونى الخ بيتنك شرحنى مطالعه قيله (نور محضيدى وجود ايتدى تجلى ابدا * كوستره تاصبح ازلده كه جماليله كمالات * بوبيت ومابعدى تعين وجودك ابتداسنى وفخر عالمك مراتب اوزره ظهورنى وظهوردن حكمت ومصلحتنى بيان ايدر نور محضدن مراد نور حقيقيدركه نسب واضافاتدن تجرد تام حسبيله ذات حقك عينيدر انكچون فخر عالمه سؤال اولنوب (هل رأيت ربك) دينلدكده نورانى آراه بيورديلر يعنى ذات حق نور مجرد اولديغى جهتدن اكا رؤيت تعلق ايتمز ديمكدر پس نور مذ كورك ضيابى كه مراتب مظاهرده اولان نور وظهوردر مرتبه در نتكيم تفصيلى مرور ايلدى) والابد عبارة عن استمرار الوجود لاالى نهاية فى جانب المستقبل والازل عبارة عنه فى جانب الماضى

والسرمد عبارة عن الاستمرارين وقد جمعها المولى الجامى فى بيته هذا (دردت زازل آيد تاروز آبد پايد) چون شكر گزارد كس اين دولت سرمدرا * والازل فى اصطلاح الصوفية صورة مبدئية الكمال الظهورى من الزمان كما ان الابد صورة معادية الكمال الاظهارى منه (بوراده) صبحك ازله اضافتى مشبه بهك مشبهه اضافتى قبيلندندر تباشير صبح كونك ابتداسى اولديغى كبى صورت مبدائيت دخى ظهور وجودك اوائليدر وليكن بو ظهوره صبح نهارى كبى ليل وخفا يوقدر نتكيم يونس امرم قدس سره بيورر * بركونى طوغمش عالمه صبح ازلدن تاابد * بركيجه سينك هردمى بيك ايلة الاسرا ايمش * سؤال اولنورسه كه موجودات غيبيه نك ظهوردن بطونه انتقالى نهار وجوده ليل كبى د كلميدر جواب بودركه انتقال مذكورله موجودلك وجودنه عدم محض طارى اولمز زيرا حالا برزخده اولان ارواح كليه وجزئيه موجودلردر آنلره معدوم ديمك وجود ظاهرى اعتباريله در پس وجود عينى بولنلر عدم اصليه ملتحق اولمق محالدر وليكن متقابلات اسماء الهيه حسبيله صور وجودده تقلب ايدرلر نتكيم بوعالمه تنزللرى دخى بووجهله ايدى فافهم محصول بيت بودركه الله تعالينك وجود مطلق قبل التجلى برنور اصلى وحقيقى ايديكه آنده ظهور يوغيدى نتكيم بيورر كنت كنزا مخفيا پس فخر عالم يوزندن تجلى ايلدى زيرا ابتدا ظهور ووجود بولان حقيقت محمديه دروبو تجلى وجوددن مقصود ابدى عرض جمال ايليوب كمالات ذات وصفاتنى كوسترمكدر يعنى اكامل مظاهر كوزندن كندى آثارنى شهود دروبو آثاره صبح ازلدن ابدى فنا كلمز زيرا وجود بحسب النشأت انتقال اوزره اولوب صور مختلفه ده ومواطن متعدده ده كنديني اظهار ايتمكده دريعنى علمدن ارواح مرتبه سنده متعين اولوب آندن مثاله وآندن عين خارجى پايه سنه تنزل ايتمشدر وبوموطندن دخى شد رحل ايدوب برزخه سفروآندن حشره كذرايلروآندن مقتضاى نشئهٔ جنانيه ونيرانيه اوزره برمرتبه ظهور بولوركه ابدى خفا كلمز وصور تدن صورت اخرايه تبدل بولمز والحمد لله على نعمة الوجود) وفيض الشهود (بعدذا) بيت مذكورك مصرع ثانى سنك تقطيعى بووجهله دركه ذكر اولنور * كوستره تا (فعلاتن) صبح ازلده (فعلاتن) كه جمالى (فعلاتن) له كمالات (فعلات) يعنى صبحك كسره سى اختلاس وكمالاتك كافى اسكان اولنور (صياددى اهويه كاوب ديدى هوالله (صيد ايده بزى قورتاره تاازست جهات) معلوم اوله كه ابتداى بحردن حضرات بيتنه دك اصل نسخه دن انتساخ اولنان نسخه دن نقل اولنمشدر غيرى نسخ مختلفه يه التفات اولنميه بعض محلك عدم سلاستى صحت تقطيعى مخل دكلدر پس بوبيتك تقطيعى بووجهله دركه ذكر اولنور * صيادى (فعلاتن) دى اهو (فعلاتن) يه كاوب دى (فعلاتن) دهوالله (فعلات) يعنى صياده دالك كسره سى اشباع ودى آهوده تحريك اولنوراصلى ايدى آهودربوقروده كچن ابلددى كبى ودهوالله ده دالك كسره سى اشباع اولنميوب هاء هو اسكان اولنور بيت سابقده اولان له لك كبى صيد ايده بى (فعلاتن) زى قورتاره (فعلاتن) تاازست (فعلاتن) ت جهات (فعلات) يعنى بزى ده بانك كسره سى اشباع اولنور وزادنصكره ياتلفظ اولنميوب قورتره كلمه سنده تانك فتحه سى اشباع اولنور وتاازست لفظنده اولان تانك الفى همزهٔ مفتوحه جانبنه اماله اولنور كما لا يخفى على المتأمل المصيب دون المخطى المصاب فلاتكن مما قيل له انما اخطأ ابن اخت خالتك (بعدذا) بوبيت مغلق ومعقدده ناظمك صياد ايله مرادى فخر عالمدر وآهودن مقصودى قابل ارشاد اولان ياران عشق وحالت وتوحيد وهوالله ايله مشار اليهى ارشاد توحيد ودلالت حق ودعوت ذاته متعلق اولان كلمات تشريعيه وتحقيقيه دركه صياده دانه ودام كبيدر وبوندن بطريق الاشاره منفهم اولوركه بودامه كرفتار اولمنلر خنازير مقوله سيدر پس بوصيادلقده فخر عالم اصل وورثه سى اكا تابعدر كما قال تعالى (قل هذه سبيلى ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى) الاية ومجالس وعظ وحلقهٔ توحيد وكلمات عرفانيه وبونلرك امثالى دام ودانه مقوله سيدر پس هركيمكه آهو صفت اوله بودامه دوشر وجهات ست قيدندن آزاد اولور زيرا كرفتار اولمزدن مقدم هواى نفسنه تابع اولوب استديكى يرده كزردى وچونكه باب حقه كلدى لامكان ولازمان ايلنه دوشوب جهات مختلفه يه توجهدن خلاص اولدى وجمله جهات اكا جهت وحدتدن كورندى نتكيم كعبه يه واصل اولان قبله تماقيدندن قورتلوب كعبه نك هرجهتى اكا جهت واحده اولور يعنى نه طرفه توجه ايتسه قبله دن غيرى بولمز يقال العارف صيد الحق ولا يكون للصيد صيد يعنى عارف بالله اولنى حق تعالى كمند جذبه ودام محبت ودانهٔ اسرار ايله صيد ايلمشدر پس اوكه صياد ازلك شكاريدر اكا بشقه شكار اولمز سؤال اولنورسه كه مثنوينك ويونس امرمنك بوبيتلرندن مرادندركه بيوررلر * آن خيالاتى كه دام اولياست * عكس مهرويان بستان خداست * يونس * برطوغان ايدى قوندى طپدق قولنه * اون شكاره كلدى بويوه قوشى دكل * جواب بودركه خيالات ايله مراد موجودات خارجيه دركه صفات حقك عكسى واثر يدر اوليا وعرفايه دام اولديغى بودركه هر برى براسمك وبرصفتك مظهرى اولمغله بصيرت اهلى اكا نظر ايلسه برنوع شهود صيد ايدر پس عارفك بوصيدى شكار ايتمسى حقيقتده كنديسنك صيد حق اولديغيدر فافهم بونك تفصيلى

بوقروده كذرايلدى سؤال اولنورسه كه ناظمك اهوايله هوبى جمع ايتمسنده نكته ندر جواب بودركه اهوايله هوبى
فرق ايدن الف امكاندر بونك نظيرى عرفىء شيرازينك بو بيتيدركه ذكراولنور * ازاحمد تا احديك ميم فرقست * همه عالم
درويك ميم غرقست (پس هويت ساريه نك سرنى صحرانورد عرفان اولان آهودن غيرى بيلمز واول سرى آنك ماعداسى
بولمز محصول بيت بودركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم برصياد حقيقى ايديكه آهومشرب اولنلره عشق ومحبت دامنى
قوردى وهوالله دانه سن دوكدى وانلرى صيد ايليوب قبضهء وحدته الدى وعالم كثرتك بلاسندن تخليص وجهات
ست قيدندن آزاد قيلدى وبرقيده دوشورديكه عين ازادى واطلاق وبردرده مبتلا قيلديكه غبطه انكيز درمان افاقدر
يونس امره قدس سره * كورنه بوادن اوچدم خلقه رازمى آچدم * عشق طوزاغنه دوشدم طوتلدم اله كادم *
طوزاغه دوشن كلمز عاشق هيچ راحت اولمز * سويلرم دلم بيلمز برعجب ايله كادم * بوادن مرادى آشيانهء ازلى وعالم
وحدتدركه اورادن بوعالم ابده وكثرته پرواز ايليوب طبدق امره نك ارشاديله دام عشقه كرفتار اولدى واضطرابه دوشدى
وتعليم ايله طوطى كبى براسان اوكرنديكه بوكثرت ايلنده آنى اهل وحدتدن غيرى كمسه فهم ايتمدى زيرا ين بازركانك
كتوردبكى دروجواهرك قيمتنى قروى اولنلر بيلمز وبونجق قدر رغبت قيلمز پس جمله اهل حقيقتك كلماتى دخى بويله در
انكيچون بوذوقه مظهر اولنلر وبوسرى بلنلر نا اهله رازآچمزلر ونادان يانندن كچمزلر خجندى (باناصح بيدردنكو بيم غم
خويش * بيهوده سخن محرم آن رازنباشد * هدايى قدس سره * كاملر بوانى ايزله * معشوقك رضاسن كوزله * سركى
ناشيدن كيزله * حالكى كمسه بيلمسون * ناشى ناشناس ديمكدر يعنى خرياد (لمحرره) شوعارفلركه دام عشقه دوشدى دل
شكار اولدى * نه كلمك آنلره دائم فغان وكريه كار اولدى * هوالله كشتنى كوزله اكرآهو صفت ايسلك * انا الحق قيدنه
دوشمه كيم آنك صوكى دار اولدى * نه بيلسون بيجهت جانانه پروازايتمك سرن * شونادانكيم بوكون بوشش جهتده
بند باراولدى * قنى برداكه صياد ازل دامينه دوشمشدر * قنى براهل دلكه عشقله بى اختيار اولدى * جهان بركاشن
اسمادرآنده عندليب آسا * تجلى وجهنه قرشو كوكل براموزاراولدى * تجليدن شو چشم دلكه اخر اولمدى پرنور *
كورندى نورا كانارودخى كافنجه خار اولدى * فناء مطلقه ايردى تعيندن شوكيم حقى * وجود باقى بولدى حقله عالمده
واراولدى (قلهء قدس جبروتك ايريشوب كوشه سنه * قوندى ارصاد ايدوبن كوزلدى برج طبقات) قله قافك ضمى
ولامك تشديدى ايله طاغ باشيدر قدس طهارت ديمكدر بوراده مقدس معناسنه در جبروته اضافتى صفتك موصوفنه
اضافتى قبيلندندر جبروت ايله مراد عالم اسماء وصفاتدر ارصاد منتظر ومترقب اولمق يعنى برنسنه يه كوزطوتمق بروج
حصاردر تفصيلى سبقت ايتدى طبقات طبقه نك جمعيدر درجه ومرتبه معناسنه (بعدذا) بوبيت تمثيل طريقى ايله
وارددر زيرا فخرعالم صلى الله عليه وسلمك ليلهء معراجده نهاية النهايات واقصى الغاياته وصولنه اشارتدر يعنى بركمسنه
برحصارك الء اعلى طبقه سنه صعود ايدوب آنك قله سندن اطراف واكافى نظاره سنه آلوب رصد ايلديكى كبى
فخرعالم دخى ليلهء معراجده تعينات تحتانيه وفوقانيه نك ذروه سنه عروج وفوقنه صعود ايليوب جبروت مقدس
مقامنده صاحب ارصاد اولدى زيرا اومرتبه يه واصل اولان جميع تعينات جسمانيه وروحانيه يه مشرف ومطلع اولور
طبقات ايله مراد مراتب تعيناتدر قرانده والصافات صفا كااشارتدر يعنى ق تعين اولدركه مرتبهء احديتدروص تعين
ثانيدركه مرتبهء صمديتدر وصافات تعين ثانى يه تابع اولان تعينات متنزله ومسترسله در الى آخر المراتب والاطوار
آنك دخى كلياتى وجزئياتى واردر نتكيم برمقدارى كاسه كركدر اى بورصد كاهدن خبره منتظر * واى بومقامده
ذوقله حاضر * اولان مؤمن پاك اعتقاد * وسالك قابل ارشاد نكته شناس اولان ارباب دل قتنده وسوزقدرنى فهم
ايدراهل عرفان يانده محمديه نك بوبيتى كلمات عرفانيه صدفنده بردرشهوار * وصيرفان معانى ميانده برجوهر
تابداردر * حقا فخرعالمك شان جليلنه مناسب اولان رتبه دن بروجهله تعبير ايلمشدركه حد بشردن خارج
كبيدر رضى الله تعالى عنه * حافظ * اب حيوانش زمنقار بلاغت ميچكد * زاغ كلك من بنام ايزدچه عالى
مشربست (ولغيره) بدين لطائف وخوبى كسى نيارايد) مجلهاى عبارت عروس معنى را (بونك اصلى بودركه ارباب
حاله كوره لفظك ورودى معنانك تواردنه تابعدر پس معنى نجه فيض حق ايسه آنلره كوره لفظ دخى اويله در الحاصل
ملهم من عندالله اولنلر يانده معنايى تفكر ولفظده تكلف يوقدر انكيچون بوطائفه ارسنده برنوع واردات واردركه
تجليات برقيه اطلاق اولنور اول برتجليدركه طرفة العين قدر زمانده مالانهايه علوم افاضه ايدر نتكيم برق لامعده
بوقدر سرعت انفتاح وانطباق واردركن نه اطراف عالمى تنوير ايدر وظلمات ليل ايله مستور اولان موجوداته
ظهور وبررو بومعنى نورذاتك اثرى ولمعه سيدر بونك لمعه سن بولنلر بدرتمامه التفات ايلمزلر زيرا بدرتمامه نقصان وغروب
واردرذكراولنان تجلى نورى ايسه دائمدر (لمحرره) نورحقى شهود ايدن كوزلر * ايلمزلر سواى حقه نظر * شولكه يوسف

جمالنى كوردى * بيلسون غيرى بردخى دلبر (بعدذا) بيت مذكورك تقطيعنده قدس كلمه سنك سينى جبروتك جيمنه
وصل اولنور قلهء قدس قطع اولنمز زيرا اضافت مانعدر فافهم (قبهء قاف ملكوتك چوعنا صفه سنه * ايريشوب قوندى
بوكزآچدى فناء ملكه قنات) قبه كنبدر تركان وعربك استعمال ايتديكى قره اوه دخى ديرلر قاف مشهوردر شرحى
مفصلا كچدى ملكوت عالم ارواح وعالم ملائكه در (عناء) مشقتدر (صفه) بالضم والتشديد سكى ديدكلرى يوكسجك بركه
اوج طرفده ديوار اولوب اوكى واوستى آچق اوله كما فى الاخترى فناء ملكدن مراد عالم اجسام وعالم بشردر (بعدذا) بوبيت
فخرعالم صلى الله عليه وسلمك شب معراجده تدريجله مقام احديتدن نزولنى بيان ايدر بيت سابقده جبروتى قله يه تشبيه
ايتديكى كبى بوبيتده دخى ملكوتى قافه تشبيه ايلدى وآنكيچون قبه وصفه اثبات قيلدى يعنى فخرعالم مقام اسما
وعالم احديتك شهود تامله ذروه سنه ايريشوب ارصاد صاحبى اولمش ايكن بحسب المصلحه عودت ايدوب ملك فانى
عالمنه طوغرى پرواز ايلدكده ابتداء عالم ملكوتك زحمت ومشقتدن عبارت اولان صفه سنه نزول ايلدى وبوصفه دن
اكرچه حقيقتده مشقت يوقدر فاما اورايه نزول ايتمك مشقتدن عبارت اولان ملك فانى يه نزوله وسيله واكامؤدى
اولمغله عناء اثبات ايلدى وبردخى بودركه راحت كليه عالم احديته وصولده در پس آنك مادونى اولان عوالمده
بحسب الاضافه كدرواردر سؤال اولنورسه كه بقا بالله صفتى ايله متصف اولنلرك سربا كارى دائما عالم احديتده در
پس آنلرده نيجه كدرومشقت تصور اولنور جواب بودركه بوعالم بحسب الظاهر محل كدردر اكرچه كه انبيا وكل اوليايه
كوره حقيقتده كدر يوقدر زيرا ابتلانك ظاهرى ناروباطنى نوردر انكيچون حضرت ابراهيم عليه السلامك نارى كلشن
اولدى وبوكلشن حضرت ابراهيمك باطننده اولان صفا وانبساطك صورتيدر جمله كملك ابتلاسى دخى بوكا قياس اولنه
وليكن هركسه كوره دنياده اثرى ظاهراولمق مقتضاى حكمتدر كلدر محكيدركه اولياء اللهدن برخاتونك برقيونى
وارايدى اول وليه بوقيونك برممه سندن سود وبرممه سندن بال صغردى سرى سؤال اولندقده بوقيون درويشلرك
كوكلنده اوتلردى بوجواب ويردى يعنى اول خاتون شير علم لدنى وانكبين حقيقتدن پرمذاق اولمغله باطننك اثرى قيونده
ظاهر اولدى پس اكرآنك دلى چراكاهنده بويله صفوت ولذت اولمسه ذكراولنان قيونك سودى صفت مذكوره ايله روان
اولمزدى وفى المثنوى) درزمين كرنيشكر ورخود نيست * ترجمان هرزمين نبت ويست (بعدذا) بوبيتك تقطيعنده قافك
فاسى ملكوتك ميمنه وصل اولنور قدس جبروتده كذرايدن كبى (جبهءصحن مكانه اينوبن طوتدى وطن * لامكانك
حرمنده بولوربكن حضرات) جبه چارديدكارى قفتان (صحن) وسط الدار معناسنه (وطن) منزل اقامت (حرم) محترم
مكان (حضرات) حضرتك جمعيدر بوراده مشاهده معناسنه در (بعدذا) بوبيت فخرعالمك عالم ملكوتدن عالم ملكه
نزول ايتدكارن بيان ايدر وبوعالمه نزول ايتمك حقيقتده بشريته عودتدن عبارت اولمغله جبه ذكر ايلدى زيرا بشريت
جبه كبى انسانك حالنى ستر ايدر انكيچون خلافنه انسلاخ اطلاق اولنور فافهم يعنى فخرعالم لامكان عالمنك حرمنده
مشاهدات ومعاينات بولوركن وديدهء سرله جمال احدى يه نظر قيلوركن اقتضا حسبيله مكان عالمنك صحننه نزول ايدوب
وطن طوتدى وجبهء بشريت ايله بورينوب اول حالى كندنه نقاب ايتدى وجائزدركه حضرات ايله مقامات مراد اولنه
(لمحرره) اى طالب حقائق * اهل عرفان ايچنده * وى عارف دقائق * كامل انسان ايچنده * رازم ديه يم سكا *
طوغرى قولاق طوت بكا * محرم ايسك كراكا * بوكون جهان ايچنده * برغريبم كلمشم * غربت ايچره قالمشم *
حيرتلره طالمشم * غرقم عمان ايچنده * جبهء تن بورندم * بونجه نقاب اورندم * انسان اولوب كورندم * بوجسم
وجان ايچنده * بيلن بنى حيراندر * بيلمين سركرداندر * بوبراوزكه سيرانذر * كون ومكان ايچنده * نفس آلدم حضرتدن
* كالدم باغ وحدتدن * قفس بولدم كثرتدن * قالدم زندان ايچنده * طوطيم سرشكرم * عنقايم قافدريرم * لوح
محفوظ ازبرم * اولدى قرآن ايچنده * درهء جبروتى * مهرهء ملكوتى * برقرمزى ياقوتى * كوزلرم كان ايچنده * مهر
ومهدركوزلرم * بوعالمى كوزلرم * طاغلش يلدزلرم * دوردوران ايچنده * حرم لامكاندر * ارم باغ جاندر * قدم
شول عرفاندر) بوتردبان ايچنده * سوزلرم آب حيات) قلم چوب نبات * امرمه قول كائنات) بوكون هرشان ايچنده
* برطفل ايكن بوكوكل * اولدى شهلرا كاقول * حكمى يوررصاغ وصول * هردم ديوان ايچنده * نقطه يم بوقده
مصحفم سرحقده * سابقم هرسبقده * درس فرقان ايچنده * قنادآچدم فنايه * قوندم داربقايه * غربتده آشنايه
ايردم زمان ايچنده * بلبل كبى دلم وار * كوكل كبى كام وار * بردربكا كل وخار * بوكلستان ايچنده * فيضله حق تعالى
* قيلدى بنى معلى * برشعبه م اولدى طوبى * اشبوبستان ايچنده * برپيره يول صورردم * هم صوررهم كيدردم *
ايركن منزله ايردم * هله ميدان ايچنده * كيمكه اوپيرى بولدى * ايشل نوره غرق اولدى * مانندبدر طولدى * بوآسمان
ايچنده * شريعتدر ادبم (معرفتدر مشربم) حقيقتدر مطلبم) نهان عيان ايچنده) صالمه زورقى بره (دوشه كورقطره

بحره * سرایت مثال ذره * مهر رخشان ایچنده * کعبه ندر ییلدکی * اکامی شد بولدکی * واروب نه کالدکی *
قرق ییل سیران ایچنده * آهوهو یه شاملدر * امکان الفن قالدر * سر ساربی بلدر * روح سلطان ایچنده * حق سوزك
کهردر * قال اولمش عین زردر * حق آنده جلوه کردر * حق بیان ایچنده (باده نوشیدی ازل جامنی تادوراید * پس
کرك جانی آله سرمدیده خوش لذت ذات) بو بیتك مشتمل اولدیغی مفرداتك جمله سی بوقروده مفصلا شرح اولندی بوندن
مراد فخر عالمك هر حالده و جمیع زمانده باده نوش وحدت و شراب بیمای حقیقت اولوب تجلیات الهی انواریله جمال دلی
کاکون و مکاشفات نامتناهی آثاریله چهرهٔ جانی نقش بوقلمون اولدیغن بیاندر و باده و نوش و جام و دور و خوش و لذت
ذکری رعایت تناسب قبیلندندر هدایی قدس سره * آچلدی چون بزم الست * دور ایلدی پیمانه سی * بزم الستدن
مراد عالم ارواحدر ولیکن بویله یرلرده شهود و حضور مقامی مراد اولنور زیرا (الست بربکم) خطابنی مشتملدر خطاب
ایسه حاضره کوره در غائبه کوره دکلدر و اول بزمك پیمانه سی دل و نوش اولنان بادهٔ دله افاضه اولنان شراب اسرار
وتجلیاتدر بیت هداییدن مراد قائلنك بو عالم حسدن مأخوذ اولوب انسلاخ طریقی ایله عالم شهوده وصولن بیاندر
و بو معنی ارتفاع موانعله اولور زیرا دلده حجاب ظلمانی و نورانی اولدقچه نور وحدت کورنمز و بازوده قوت عشق اولمدقچه جام
وتجلی اله کیروب مجلس سورلمز پس هر کیمه بو رؤیت بی پرده حاصل اولسه و هر کیمك قدحی بو شرابدن طولسه ابدی مست
اولوب قالور و بو مرتبه نك کالنه شهود دائم و تجلی ابدی دیرلر کمل مقامیدر (لمحرره) هب بیلورلر که دکلدر قانون * مجلس
شاهه دخول ایتمزعوام (بو مقامه ایرشمین نه بیلور) بزم خاص ایچره ندر باده و جام (چون ایچوب کالدی شراب ازلیدن
کتوروب) صونراولمشلره اول بادهٔ کیم آب حیات) بو بیتدن مراد فخر عالمك چمنستان دلی فیض حقدن سیراب و کلستان
سری نم سر مطلقدن شاداب اولوب فنادن بقایه رجوعنده و معراجدن عالم ملکه نزولنده کلمات قدسیه و نفحات
انسیه لریله نیجه دلمرده لری دخی احیا و تازه و ترقیلدقلرن بیاندر تنکیم خطبه ده قیام فنایه و جلسهٔ خفیفه بقایه اشارتدر
یاخود قیام اهل ملکوتی دعوت و جلسه اهل ملکی ارشاد صورتیدر انکیچون فخر عالم کاه ارحنی یا بلال و کاه کلمینی یا حمیرا
بیوررلردی فالاول انتقال من ارشاد اهل الملك الی ارشاد اهل الملکوت والثانی تنزل من الارشاد الثانی الی الاول (بعدذا
بیت مذکورده (وللارض من کأس الکرام نصیب) سرینه اشارت واردر یعنی قاعدهٔ عرب بوایمش که برقدحی نوش
ایتدکده بقیه سن اقویوب زمینك دخی بو قدحدن حصه سی اولسون دیو اول بقیه یی زمینه صب ایدرلرمش و بو مقامدن
خواجه حافظ بیوررر * ای صاحب کرامت شکرانهٔ سلامت * روزی تفقدی کن درویش بی نوارا * پس شرابدن مراد
علوم لدنیه و اسرار و حقائقدر که فخر عالمه طولی جام ایله ویرلمشدر مرده لردن مراد زمین شوره و ارض یابسه یکزه ین
بی حاصل کوکللر و بی مذاق دللردر که قابل تربیه در آب حیات تشبیه طریقیله ذکر اولنمشدر مراد شراب ازلیدر آب
حیاتك شرحی محلنده مرور ایلدی و بو ارشاد و دعوت و احیادن فخر عالمك ورثه سی دخی بحسب المراتب حصه مندر
زیرا مرشد کاملك صفتی بودر که نفوسی باذن الله تعالی ضرب دماغی ایله اماته و قلوبی فیض تربیه سیله احیا ایدر پس
یحیی و یمیت سرندن اکا دخی حظ و نصیب واردر) ای طالب صادق بو خانقاه و صوامع و های و هوی مجامعدن مقصود
ذکر اولنان افاضه و استفاضه درنه انکه مدارسده کی قیل و قالدر (وحافظ) از قال و قیل مدرسه حال دلم کرفت * یك
چند نیز خدمت معشوق و می کنیم * معشوقدن مراد محبوب حقیقی و میدن اکا وصوله وسیله اولان عشق پاکدر
و عشقك دخی طریقی علم و عملدر تنکیم مرور ایلدی بونده اشارت واردر که سالکه ابتدا علم حال لازمدر آنکیچون زمان
اولده مدرسه لرده مدت مدیده تحصیلدن صکره مرشد کامل و مؤدب حاذق بولنان خانقاهه دخول ایدوب وجودلری
قال و قیلی آتش عشقده قال ایدرلرمش تنکیم یونس امره قدس سره بیوررر * مسجد و مدرسه ده چوق چوق طاعت
قیلمشم * عشق اودینه یانوبن آندن بن قاله کالدم * یعنی یالکز مسجد و مدرسه ده اولان طاعت و عبادت ایله وجود قال
اولمز و کوکل تعیناتدن فنا بولمز بلکه انسان کامل صحبتی و دلده ذوق محبت حالتی لازمدر اما اولکه بو زمانه ده بعض امیلر
علم ظاهره متعلق زبان درازلق ایدرلر برنده دکلدر بلکه خطاء محضدر نعم کشینك ظاهری عالم و باطنی امی کرکدر اول
معنایه که لوح دل جمله نقوشدن ساده اولمدقچه اسرار الهیه یه محل اولمز اشته بو بدایت حالیدر نهایتده ایسه ظاهر
و باطن بتون علم اولور * یونس امره م اولدی فقیر * اجل اکسه سنی طوقر * کوکل کتابندن اوقور * النه قلم آلمدی
سؤال اولنورسه که عالم ایله امینك سلوکی میاننده فرق وارمیدر جواب بودرکه واردر زیرا عالمك سلوکی صعوبتلودر
و قوانین معلومه سنك وجودی قلبنك آندن خلونه باعثدر مثلا دنیانك وجودی اولسه کوکل ندن خالی اولوردی پس
سالکك هنری علائقدن انقطاعله در و علائق نقدر بسیار و قوتلو اولسه مردلك اوقدر ظاهر اولور فافهم فانی قد اشرت
وماصرحت رعایة لمقتضی الزمان فان هذا الزمان زمان فساد الاخوان والی الله المشتکی من جاهل لا یفهم الکلام

ومن

ومن عالم یصر علی العناد بعدما استبان المرام (اله دریای حقیقتده سوزوب جوهرنی * صاچه میدان شریعتده لا لی
لمعات) بو بیتده فخر عالمك اسما و صفات و ذات عالمندن کتوردیکی علوم و اسرار و حقائقی جواهر و لا لی یه و اول عالمی
دریایه تشبیه واردر * لا لی لؤلؤك جمعیدر انجو معناسنه لمعات لمعه نك جمعیدر لا لینك صفتیدر یعنی ضیا و صفا کستر
لا لی دیمکدر (بعدذا) بیت مذکوردن منفهم اولور که شریعت و حقیقت حقیقتده بردر زیرا شریعت احکام و طریقت
آنك آدابی و معرفت انواری و حقیقت اسراریدر مثلا سوددن یاغ و قایمق حاصل اولدیغی کبی شریعتدن دخی امور
مذکوره حاصل اولور بوسری بیلمین حقیقتی شریعتدن خارج قیاس ایلیوب اشق اولور کورامدی ناظمك کالینی که
ذکر اولنان بیتده نه صنعت کوستردی بونك تحقیقی بودرکه فخر عالم شب معراجده اوچ نوع علم کتوردیکه مجموعی
طقسان بیك کلمات ایدی * اولکیسی شریعت ایدیکه آنی عام و خاص واخصه تلقین ایلدی زیرا جمله نك استعدادنده
اکا قابلیت وار ایدی * ایکنجیسی معرفت ایدیکه آنی خاص اولنلره تعلیم قیلدی زیرا فهمی عموم اهلنك دائرهٔ دراکه
سندن بیرون ایدی (اوچنجیسی) حقیقت ایدیکه آنی خاص الخاصه تبیین ایلدی زیرا عام و خاصك حوصلهٔ استعدادنه
کنجایش مرتبه سندن دور ایدی بونلندر که حذیفة الیمانی رضی الله عنه حضرتلرینی صاحب سر اتخاذ ایلیوب
قیامته دك اوله جق اموری اکا اعلام ایلمشدی و حضرت علی رضی الله عنه ایله اولان محادثات و مسامراته خود
نهایت یوقدر پس ذکر اولنان طقسان بیك کلماتك سرنی حضرت قران مشتملدر و قرآنك ظاهری شریعت و باطنی
معرفت و حقیقتدر انکیچون قرانك باطنندن خبردار اولنلردن عهد آلنمشدر که آنی ارباب استعداددن غیره افشا ایتمیه لر
زیرا عقول ضعیفه یه اختلال کتوروب شریعت حالنه فساد و یررونزاعه باعث اولور کلموا الناس علی قدر عقولهم
معنای مذکوره ناظردر سؤال اولنورسه که حقیقت کوکل حالیدر پس نیجه تعلیم قبول ایدر جواب بودرکه حقیقتك
برنوعی واردرکه اشارتله تعلیم قبول ایدر خضر و موسی علیهما السلام وقعه سنده اولان اشارات کبی فاما نفس حقیقت
ذوق حالیدر آنك دوالی تلفظ اولنور ولیکن کندی لسانه کلمز (هدایی قدس سره * بال دیمکله طتلو اولمز چون دهان
* یوری آنی طاتمغه سعی ایت همان * و بو مجلسه متعلق بعض کلمات بوقروده کذرایتمشدر و هذا البیان کاف لاولی النهی
* سؤال اولنورسه که یونس امره قدس سره نك بو کلامندن مراد ندرکه بیورر * شریعت اهلی ایراق ایره من بو منزله *
بن قوش دلن بیلورم سویلر سلیمان بکا * زیرا بو کلامدن منفهم اولور که حقیقت شریعتدن خارج اوله جواب بودرکه
شریعت اهلنك منزل حقیقتدن بعید اولدیغی عدم سلوك ایله در پس اکر سلوك ایله مسافهٔ برازخ طی اولنوب منزل
حقیقته قدم بصمق میسر اولسه بعد قربه مبدل اولور الحاصل بعد دید کلری معنی اهل شریعتك فهمنده و ذوقنده در
شریعت ایله حقیقت اراسنده دکلدر فهم تام و ذوق کامل و شهود شاملی اولان کمسنه حقیقتی شریعت ایچنده بولور زیرا
شریعت صورت حقیقته مرآت واقع اولمشدر اعمی اولان یوسفی کورمز بوخسه یوسف حالی اوزره متجلی در * سعدی
دوست نزدیکتر از من بمنست * وین عجبتر که من ازوی دورم * پس انسان کامل ایمان و کفری جمع ایتدیکی کبی انسان
ناقص دخی قرب و بعدی جمع ایتمك عجب معنادر قوش دلنك برنوعی دخی بودر فافهم اذاقك الله تعالی (لمحرره) شریعت
بر سمند بادپادر * حقیقت اول سمندك منزلیدر * هدایت هدهدی اولمزسه هادی * بویول صانمه سلیمانك یولیدر
(چو خزائن قبوسن آچدی نثار ایلدی اول * دوکوبن لعل معانی بیدیروب لفظ نبات) خزائندن مراد فخر عالمك قلب
شریفلریدر ولیکن جمع ذکر اولندیغی اسماء و صفات و ذاتدن مأخوذ اولان معانی غیبیه و حقائق عینیه اعتباریله در
معانی بی قیمتده لعل دیدکلری جوهره و الفاظ نبوتی لذتده نبات شکرنه تشبیه ایلدی یعنی فخر عالم دعوت ناس ایچون الله
معراجده درکاه و مقام لی مع اللهدن بو عالم ملکه عودت ایتدکلرنده اهل دله بطریق الهدیه کتوردکاری معانی و حقائقی
شکر کبی کفتارله افاده ایلدیلر و طوطی مشرب اولان قابللره تعلیم ایدوب جواهر انواع علوم ایله انلری پرزیب و زیور
قیلدیلر شیخی * غواص روح قدسی ایله بحر وحدته * درکلام حقه اسانکدر آشنا * نطقك معالی شبه عقله در نجات
لفظك مفرحی مرض روحه در شفا * رحمانکن معلمك امی نوله آدك * سلطان ایکن دوکونه قباجکدررعبا * (لمحرره)
نفحه یاب عطر معنی اولدی سندن هر مشام) صانکه بازار جهانده کلبهٔ عطارسن) ایلدك روح دهندن جوهریکتانثار
* فیضله عالمده الحق قلزم زخارسن (یوریدی الده طوتوب برالنه حجتنی * برینه سیفن آلوب ایلدی حق اثبات) ناظم
بو بیتده اجمال و تفصیل طریقنه سالك اولمشدر حجتدن مراد دلیل و برهاندرکه حضرت قرآن ذی شان و سائر معجزات
و شواهددر سیف قلجدر حقدن مراد اسلام و توحیددر سؤال اولنورسه که فخر عالمك سیف ایله بعثتی رحمة للعالمین
اولدیغن منافی دکلمیدر جواب بودرکه دکلدر تنکیم الله تعالی قهار و منتقم ایکن ینه رحمن و رحیم صفتیله موصوفدر
مثلا بو عالم بربدن و کفار انك یدمتأ کله سی کبیدر ویدمتأ کله یی قطع ایتمك بدنه رحمتدر دندان کرم خورده یی قطع ایتمك

دخی سائر ندانه نسبتله بویله درسعدی * درشتی و نرمی بهم در بهست * چو فاصد که جراح مرهم نهست * بو مقامك
اسراری چوقدر اطنابدن حذر اترك اولندی (لمحرره) وجود فخر عالم رحمة للعالمین کلدی * امان بولدی جهان اهلی
چون اول شاه امین کلدی * شو دلکم جوهر رحمت دیلر بولسون بو کون آنی * که اول کان ازل هر دورلی احسانه قرین
کلدی * صونلدی سیف قاطع وش الینه عرش اعلادن * احددن احمده آیات قرآن مبین کلدی * نوله اثبات حق
ایلرسه واردر حجتی الده * کمان نیلر کوکلده چونکه بو حق الیقین کلدی * مشام اهل عرفانی معطر ایتمکه حقدن *
جهانده بزم توحیده کل صدبرك دین کلدی * اکا قربان اولادن جانی اسمعیل حقینك * او محبوبك دلندن صد صدای
آفرین کلدی (دیلدی عزم سفر کعبهٔ وصلت ایلنه) بوله تا فرقت هجرتدن اتك کوکلی نجات بعض نسخه ده مصرع ثانی
* کیده تا فرقت هجرتدن ایده کوکلی نجات * دوشمشدر * ناظم بو بیت ایله فخر عالمك وداع عالم فانی ایتمسی قریب
اولدیغنه اشارت ایدر بو مقامك تحقیقی بودر که اکرچه فخر عالم دائما وصلتده ایدی تنکیم فصل هجرتده ناظم بیورر *
هجرتده وصلیله طولو فاما بحسب الظاهر مکه دن مدینه یه هجرت ایله فرقت صوریه ایله مبتلی اولدیغی کبی بحسب الباطن
دخی عالم قدمدن عالم حدوثه تنزله هبوط ایتمك ایله فرقت معنویه ایله مبتلی کبی ایدی زیرا پردهٔ کون و نقاب بشریت
بو نشئه نك لوازمندندر پس وصال تام ایچون عزم سفر ایلدی یعنی سنهٔ فتحده و سنهٔ عاشره ده مکهٔ مکرمه یه داخل
اولوب فرقت هجرتدن وصلت تامه ایله نجات بولدقلری کبی روح سلطانینك دخی بدندن مفارقتندنصکره آرامکاهی
اولان مقام عندیتی آرزو ایدوب لقاء حق دیلرلردی و بو معنایه اشارت ایدر اول حدیث شریف که فخر عالم بیورر
من بشرنی بخروج صفر بشرته بالجنة تنکیم محلنده تفصیل اولنور ان شاء الله تعالی قال الله تعالی (ان الذی فرض
علیك القران لرادك الی معاد) الایه بو آیت شریفه نك عبارتنده بعض علماء معادی مکهٔ مکرمه یه حمل ایلمشدر زیرا اثناء
هجرتده فخر عالم مولدنه مشتاق اولدقده الله تعالی آیت مذکوره یی بطریق التسلیه ارسال ایدوب بعد ازین مکه یه
عودتنی وعد ایلدی و آیینه سندن غبار غمی سیلدی (حافظ) سروش عالم غیبم بشارتی خوش داد * که کس همیشه
بکیتی دژم نخواهد ماند * و اشارتی تجلی ذاتی ایله فناء کلی رتبه سنه وصولنی و مقام وحدته رجوعنی وعددر که بالکلیه
صفات و ذاتندن فنا بولوب حقله قیام ایده (بعدذا) فخر عالمه فتح مکه میسر اولدقدنصکره اوراده توطن اختیار ایتمدکلرنی
مشعردر که کمال مهاجر الیه اولان محلده سکوندر زیرا مهاجر منه اولان موضع که مسقط رأسدر مقام طبیعته اشارتدر
آندندر که بو هجرت صوریه نك سری ورثه ده دخی جاریدر یعنی اولیانك اکثری هجرت ضروریه ایله مبتلادر و آنلردن برینی
اهل بلدی اخراج و نفی ایتسه لر بردخی او شهرده توطن ایدوب قرارداده اولمز مکر زیارت و بعض مصالح طریقی ایله
دخول ایده فافهم (لمحرره) دیلرسك کعبهٔ وصله ایرشمك * سلوك ایله سلوك ایله سلوك ایت * جمال حقله دائم کورشمك *
سلوك ایله سلوك ایله سلوك ایت * یتر دردفراقه مبتلاسن * یتر بو ایلده غربت آشناسن * چکوب بو یولده اول یارك جفاسن
سلوك ایله سلوك ایله سلوك ایت * سکا سندن قریب ایکن عجبدر * سن آندن دور اولاسن نه سببدر * چو قصدك منزل
دیداربدر * سلوك ایله سلوك ایله سلوك ایت * بو کون سعی ایت چو واردر تاب دلده * یارن قالمز بیلورسن فرصت الده
یترا عمی کزرسن اشبو ایلده * سلوك ایله سلوك ایله سلوك ایت * طبیعت منزلندن چق سفر قیل * مقام قلب و روح
و سیره طوغرل * کلام حقی یی کوش ایله حق بیل * سلوك ایله سلوك ایله سلوك ایت (سنهٔ عاشره) مرویدر که فخر عالم
هجرتك اونجی سنه سنده * ذی القعده نك اواخرنده خمیس کونی صلوة ظهری مدینه ده ادا ایدوب جموع کثیره ایله بطریق
الحج عزیمت قیلدیلر و ازواج مطهره که نه عدد ایدی مجموعن استصحاب ایلدیلر و اول کونك ایکندیسنی ذوالحلیفه ده
قیلوب اول کیجه اوراده قرارداده اولدیلر و ایرته سی احرامه کیردیلر (قال فی القاموس ذوالحلیفه موضع علی ستة امیال
من المدینة وهو ماء لبنی جشم میقات للمدینة والشام انتهی) و اورادن طی مراحل ایدرك مکهٔ مکرمه یه واصل اولوب
ضحی وقتنده حجون مقبره سندن تشریف ایتدیلر و مسجد حرامه باب السلامدن دخول ایدوب طواف ایلدیلر و مقام
ابراهیمده نماز قیلدیلر و حجر اسودی استلام ایدوب آغلدیلر (لمحرره) بغری طاش اولسه اکر بر کشینك * نرم اولور
کوردیکی ساعت حجری * کوریجك آغلدی چون پیغمبر * سنده دولدیده لرکدن کهری * دیمشلردر که فخر عالم رکن
یمانی ایله حجر اراسنده (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة وقنا عذاب النار) دعاسی ایله زمزمه پرداز اولدیلر
ولم یثبت عنه صلی الله علیه وسلم شیء من الاذکار فی غیر هذا المحل حول الکعبة (لمحرره) رب انعم علی بالحسنات * مدة
العیش بدار الدنیا * وقنی من عقوبة الاخری * رب جد بالدرجات العلیا * فی الحرکات برکات * قال فی المقاصد الحسنة
قال بعض السلف فی الحرکات البرکات ویعارضه قولهم الثبات نبات ولکن یشیر الی الاول قوله تعالی (ومن یهاجر
فی سبیل الله یجد فی الارض مراغما کثیرا وسعة) وبالجمله فهما طریقتان بحسب اختلاف الاحوال والاشخاص انتهی *

یعنی

یعنی فی الحرکات البرکات والثبات نبات مقالات سلفدندر حدیث دکلدر ایکیسنك اراسنده اولان تعارض احوال
و اشخاصه حمل ایله مندفع اولور یعنی برحالده برکت حرکتده و برحالده دخی ثباتده اولور وکذلك بعض افراد برکتی
حرکت ایله و بعض اشخاص ثبات ایله بولور (لمحرره) کاه سرو روان بستان وش) طوردیغك یرده عالمی سرایت) کاه بوی
خوش آلمغه کلدن) طرف کلشنه صبا کبی کیت (عرفات) بو قروده حضرت آدم علیه السلامك حجی بیانده یازلمشدر
(ناحیه) جانب معناسنه در (قبائل) قبیله نك جمعیدر قبیله بر آتادن متشعب اولان اولاده دیرلر قال فی انسان العیون
وعند خروجه علیه السلام للحج اصاب الناس بالمدینة جدری بضم الجیم وفتح الدال وبفتحهما او حصبة منعت کثیرا
من الناس من الحج معه صلی الله علیه وسلم ومع ذلك کان معه جموع لا یعلمها الا الله تعالی قیل کانوا اربعین الفا وقیل
کانوا سبعین الفا وقیل کانوا تسعین الفا وقیل کانوا مائة الف واربعة عشر الفا وقیل عشرون الفا وقیل کانوا اکثر من ذلك
احرام) یقال احرم الحاج والمعتمر دخل فی عمل حرم علیه به ما کان حلالا کما فی القاموس پس میقاتده کیلان ازار و ردا
تکبیر تحریم کبی اولمغله احرام اطلاق اولندی فافهم و احرامك فنایه اضافتی ادنی ملابسه ایچوندر زیرا اهل فنا موتی کبی
کفن مقدارندن زیاده سنی ترك ایلمشلردر (لمحرره) باده نوش فنا اولان مرده * نیلر ای دل جهانده جامه و جام * بر کفنله
صار نور مرده تن * بوریبور مرده نفس بر احرام (عرصات) عرصه نك جمعیدر اغاجی و بناسی اولمیان آچق خالی یر قال
فی القاموس العرصة کل بقعة من الدور واسعة لیس فیها بناء انتهی بوراده عرصات عرفات کبی لفظا جمعده اسم مفرددر
محل حشر مراد اولنور زیرا قیامت کونی زمین دوبدز اولوب طاغ و دپه قالمسه کرکدر قال تعالی (لا تری فیها عوجا
ولا امتا) یعنی مواضع جبالده عوج و انخفاض و ارتفاعله تفاوت کورمزسن دیمکدر مرویدر که فخر عالم اصحابله یوم ترویه
که ذی الحجه نك سکزنجی کونیدر منی نام محله کلوب ظهر و عصر و مغرب و عشایی اوراده قیلدیلر و اول کیجه که جمعه
کیجه سی ایدی آنده آسوده اولوب بعد الاشراق عرفاته توجه ایلدیلر و عرفاتده زواله دك مکث ایدوب بعده ناقه سوار
اولوب بطن وادیده خطبهٔ جلیله و موعظهٔ بلیغه ایلیوب لوازم دیندن ذکر ایتمدك نسنه قومدیلر و حاضر اولان جم
غفیرك جمله سی ذکر اولنان خطبه یی کیمی فخر عالم لسانندن و کیمی دخی یری بریندن استماع ایدوب ضبط ایلدیلر و فخر عالم
اوراده بیوردیلر که (انکم تسألون عنی فما انتم قائلون قالوا نشهد انك قد بلغت وادیت ونصحت فقال باصبعه المسبحة
یرفعها الی السماء اللهم فاشهد ثلث مرات و فخر عالمه اول کون ابن عباسك رضی الله عنه والده سی ام الفضل بر قدح سود
کوندرمش ایدی فخر عالم آنی آلوب نوش ایلدی انکچون دیمشلردر که عرفه کون عرفاتده حجاجه افطار ایتمك مستحبدر
غیریلره صوم کبی و بعد الخطبه بلال اذان اوقیوب ظهر و عصر جمع اولندی جمعه قیلنمدی (سمات) جمع سمة وهی العلامة
(عراة) عارینك جمعیدر عریان معناسنه (ناقهٔ عضباء) ناقه دیشی دوه در قال فی القاموس العضباء الناقة المشقوقة
الاذن ولقب ناقة النبی صلی الله علیه وسلم ولم تکن عضباء انتهی) یقال ان هذه العضباء لم تأکل بعد وفات رسول الله
ولم تشرب حتی ماتت وان حماره یعفور اطرح نفسه یوم مات علیه السلام فی بئر جزعا علیه فمات کما فی السیرة الحلبیة
لمحرره) کلدکلد دمده عالم ملکه * نیجه کلدیسه روی مخلوقات * سینه چاك اولدی جمله سی آخر * دست هجرانك ایله روز
وفات (آیات) جمع آیة وهی جماعة من حروف القرآن من قول العرب جاؤا بآیاتهم ای بجماعاتهم وقیل غیر ذلك قال تعالی
الیوم) بو کونده که روز جمعه و عرفه در (یئس الذین کفروا) کافر اولانلر نا امید اولدیلر (من دینکم) ای مؤمنلر سزك دینکزی
ابطال ایتمکدن زیرا کثرت مسلمینی و علو اسلامی مشاهده قیلدیلر (فلا تخشوهم) پس سز آنلرك غلبه و فتنه سندن
خوف ایتمکز (واخشون) و بندن خوف ایدیکز (الیوم) بو کونده که یوم عرفه در (اکملت لکم دینکم) سزك ایچون
دینکزی کامل قیلدم یعنی حلال و حرامی اتمام ایلدم تنکیم ابن عباس رضی الله عنه بیورمشلر که بو آیتدنصکره حلال
و حرامه متعلق آیت نزول ایتمدی و بو آیتك نزولندنصکره فخر عالم سکسان بر کون معمر اولوب عالم قدسه پرواز ایتدیلر
واتممت علیکم نعمتی) دخی سزك اوزریکزه دین و دنیایه متعلق اولان لطف و احسانمی توفیر ایلدم (ورضیت لکم الاسلام
دینا) و سزك ایچون اسلامی دین اختیار ایلدم (لمحرره) دیلرسك حقیقت اسلام * اوله کور حکم حضرتنه تسلیم * کوده
تسلیم ایله حبیب اولدی) مصطفی و خلیل ابراهیم (خطرات) خطره نك جمعیدر اشراف علی الهلاك معناسنه قال بعضهم
کاد عضد الناقة یندق من ثقل الوحی یعنی فخر عالم ناقهٔ عضباء اوزرنده ایکن آیت مذکوره نزول ایتدکده ناقه نك بوره وحی
الهینك اغرلغنه تحمل ایده میوب آیاغنك استخوانی منکسر اولمق مرتبه سنه وارویره چوکدی (فوات) یقال فاته
الامر فوتا وفواتا ذهب عنه کما فی القاموس قال بعضهم المراد باکمال الدین فی قوله تعالی (اکملت لکم دینکم) اتمام اصوله
وقواعده الکلیة کالاحکام الخمسة الفرض والواجب والسنة والمستحب والمباح لا اتمام فروعه ومسائله الجزئیة الفرعیة
المتجددة فی کل عصر وزمان فان ذلك لم یکمل الی الان بل لا یکمل الی آخر الزمان لان الامور الجزئیة الکائنة والحوادث

الزمانية المتجددة غير متناهية ولا يمكن الاحاطة بها لغير علام الغيوب وهذا سر جواز الاجتهاد فى كل عصر واوان الى آخر
الزمان فاذا احدث امر من الامور العامة او الخاصة يرد اولا الى الكتاب والسنة فان وجد فيهما فبها ونعمت وان لم يوجد فيرد
الى اقوال العلماء القدماء المجتهدين فان وجد فيها والا فيرد الى راى علماء ذلك العصر واجتهادهم فينظرون فيه ويردونه
الى اصل من اصول الدين والى حكم من الاحكام الخمسة المذكوره (دينه برلمحه دربارقه ونقشى چو خيال* لمحه نظر
واحد دربارقه لمحه نك صفتيدر اصلده برقى ويلدرمى اولان بلوده ديرلر بوراده مراد دنياى فانى برق كبى تيز كاور كچر
برنظر درديمكدر وآنك نقشى خيال كبيدر يعنى دنيا وخنك مشتمل اولديغى صور واشكالك جملهسى عالم رؤياده اولان
خيال وصورت كبيدركه وجودى موهوم در تكيم وارد اولمشدر الدنيا كحلم النائم (هدايى) قدس سره* بو عالم برخيال
خوابه بكزر* ايچنده عمر آدم آبه بكزر* صقين امدى خيالاته ايناغمه* اسريله آقرصويه طيانمه (لمحرره) دنيا
برلمحه در كوزلك آچه كور* الدائمه دنيايه صقين الدائمه* اولمزدن اولك بوكو بريدن كچه كور* الدائمه دنيايه صقين الدائمه
خيال وخوابدر چو نقشى آنك* اويارى كورايركن ديدهٔ جانك* كسيه وفاسى بوقدر دنيانك* آلدائمه دنيايه صقين
آلدائمه* غافللره صونر زهرله قدح* طولدرردللرن غصه وترح* چونكه بوقدر بزم دنياده فرح* آلدائمه دنيايه صقين
آلدائمه* فنى نه وتله علم آچنلر* فنى ولايتك جامن ايچنلر* عبرتدر هب بونجه كاوب كچنلر* آلدائمه دنيايه صقين آلدائمه
عاقل ايسك حتى اوچه كورحقه* ايريشه كورايركن سر مطلقه* وارميدر ثباتى دنيانك بقه* آلدائمه دنيايه صقين
آلدائمه (عالم كون وفساد) هفت آسمان وزميندر تكيم يوقروده شرح اولندى (قال اهل السنة والجماعة لا يفنى سبعة
اشياء العرش والكرسى واللوح والقلم والجنة والنار باهلهما والارواح يدل عليه قوله تعالى (ونفخ فى الصور ففزع من
فى السموات ومن فى الارض الا من شاء الله) ايدوبن مزدلفه مشعرنه اول حركات) قال الله تعالى (فاذا افضتم من عرفات
فاذكروا الله عند المشعر الحرام) يعنى بالقرب منه وهو ما بين جبلى مزدلفة من مازمى عرفة الى محسر وسمى مشعرا من
الاشعار وهو الاعلام لانه من معالم الحج واصل الحرام المنع فلا يفعل فيه ما نهى عنه والافاضة من عرفات بعد غروب
الشمس ومن المزدلفة قبل طلوعها يوم النحر وسمى مزدلفة لاجتماع الناس فيه قال تعالى (وازلفنا ثم الآخرين) اى جمعناهم
قال فى القاموس المزدلفة موضع بين عرفات ومنى لانه يتقرب فيها الى الله تعالى اولاقتراب الناس الى منى بعد الافاضة
اولمجىء الناس اليها فى زلف من الليل اولانها ارض مستوية مكنوسة وهذا اقرب انتهى (عثرات) عثره نك جمعيدر
سورچلك وزله معناسنه جاء انه عليه السلام دعا بالمغفرة لامته يوم عرفة فاجيب بانه يغفر لها ما عدا المظالم ثم دعا بذلك
اى بالمغفرة لامته بالمزدلفة فاجيب الى ذلك اى الى غفران المظالم فجعل ابليس لعنه الله يحثو التراب على رأسه فضحك
صلى الله عليه وسلم من فعله كما فى انسان العيون وتفسير الفاتحة للمولى الفنارى وغيرهما (عزمات) عزمه نك جمعيدر
قصد جازم معناسنه (حسرات) حاء مهمله ايله حسرتك جمعيدر ندامت وبرنسنه فوت اولديغيچون زياده غصه لنمك
(نحر) الفرق بين النحر والذبح ان النحر يستعمل فى الابل والذبح فى غيرها كما فى الفروع (منى) قرية بمكة ويصرف سميت
لما يمنى فيها من الدماء قال ابن عباس رضى الله عنه سميت لان جبريل لما اراد ان يفارق آدم قال له تمن قال اتمنى الجنة
فسميت منى لامنية آدم كما فى القاموس (مركز) قرار ايده جك برمقر كبى وهر نسنه نك وسطى يقال مركز الدائرة وسطها
(عقبه) فتحات ايله يوقش وطاغ ايچنده اولان يول جمعى عقبات كلور (جمره) قال فى القاموس الجمرة الحصاة وواحدة
جمرات المناسك وهى ثلث الجمرة الاولى والوسطى وجمرة العقبة يرمين بالجمار انتهى (بعدذا) افعال حج على الترتيب
والتفصيل كتب فروعده بيان اولنمشدر مراد ايلين محلنه مراجعت ايده زيرا بو شرح بو مقوله لى تفصيله متكفل دكلدر
(هدى) الهدى بسكون الدال جمع هدية كتمر وتمرة وهو ما يهدى الى البيت تقربا الى الله تعالى من النعم ايسره شاة واوسطه
بقرة واعلاه بدنة يقال اهديت له واهديت اليه ويجوز تشديد الياء فيكون جمع هدية وقرئ حتى يبلغ الهدى محله بالتخفيف
والتشديد كما فى الفروع (كنديسى ايلدى التمش اوچن ذبح بالذات) سرى بودركه اول وقتده فخر عالمك سن شريفلرى
التمش اوچه بالغ اولمش ايدى پس هرسنه مقابلهسنده بربدنه ذبح ايدوب انتهاى عمرلرينه اشارت ايلديلر مرويدركه نحر
اولنان التمش اوچ عدد بدنه نك هر بريندن برمقدار لحم اخذ اولنوب برظرفده طبخ اولندى وفخر عالم آندن تناول ايلدى
(باقيسن ديدى على ايلدى قربانه فدى) يعنى يدى عدد بدنهلى حضرت على رضى الله عنه فخر عالم ايچون نحر ايلدى
وبعض رواياتده مجموعى يوز بدنه ايدى ديمشلر پس بو صورتده مائه يه دك اوتوز يدىسنى شاه مردان ولايت قربان ايتمش
اولور (تا كه نفسه اوله قربان ايده منع سطوات) سطوات سطوه نك جمعيدر يقال سطا عليه وبه سطوا وسطوة صال او قهر
بالبطش كما فى القاموس بوراده مراد حق تعالينك قهر وغضبيدر زيرا قربان نفس انسانك فداسيدركه آنكله قهر
الهيدن خلاص اولور وبو معنى ارشاد امت وتكميل نفوس ايچوندر والا نفس مطمئنهٔ پيغمبرده متعلق قهر اوله جق

اصلا اثر يوغيدى زيرا ظاهر وباطن مظهر الطف ايدى (لمحرره) اولمش ايدى اورحمت عالم* مظهر نكتهٔ غير المغضوب*
آنكيچون شفاعتك قپوسن* اول آچر وقت تجلىٔ غضوب (چون ميادين جلال ايچره ايروب بصدى اياق* آنده باشن
قزيدوب ايلدى آنده سكنات) ميادين ميدانك جمعيدر آچق كيك يرمعناسنه سكنات سكنه نك جمعيدر سكون معناسنه
(بعدذا) باش تراش ايتمك فراغ صورتيدر زيرا عرفاتده اولان وقوف ميدان جمال ومضمار شهود ذاتده فنا فى اللهه
اشارتدر واورادن عودت ايدوب منى يه كلنجه افعال حجى برينه كتوروب حلق رأس ايتمك ميدان جلال ووادىٔ مطالعهٔ
صفاتنده بقا باللهك صورتيدر روى ان رأسه الشريف صلى الله عليه وسلم حلقه معمر بن عبد الله رضى الله عنه وقال له
ها واشار بيده الى الجانب الايمن فبدأ بشقه الايمن فحلقه ثم بشقه الايسر وقسم شعره فاعطى نصفه لابى طلحة الانصارى
رضى الله عنه ونصفه الآخر للناس وكان فى قلنسوة خالد بن الوليد رضى الله عنه شىء من شعر ناصية رسول الله قال انها
ما كانت معى فى موقف الا نصرت بها (لمحرره) پادشاهلر يارسول الله سنك* تاج ايدر باشنده موى سنبلك* جان ويرر
حوراى فردوس برين* قوقنغه بردمده بوى سنبلك* اى شيركشندهٔ بستان معرفت* وى شراب چشندهٔ رطل كران
حقيقت اكرچه كه اماكن حج وافعال حجاجك اسرارينه نهايت يوق واشاراتى زياده چوقدر وليكن ارواح طالبان واسرار
عاشقانه بو مقامده بطريق الهديه بز مقدارى دستاويز قلم اولمق مقتضاى استقامته مناسب اولمغله ثبت اولندى پس
بيت مكرم سر احديته اشارتدر آنكيچون خواصك حجى رب البيتى قصد وشهوددر ونقدر انوار نبوت وولايت وار ايسه
جملهسى آندن مقتبسدر زيرا زمين بيت مكرمدن مداولنمشدر پس بيت حقيقة الحقائق الكونية الشهاديه در ام القرى
تسميه اولنمق بو معنايه دائردر (لمحرره) صورريسك ندرام القراى* شول سر يالك احديتدر* حاجينك قصدى ام القرادر
* عاشقك حجى درحضرتدر* وخانه دن بطريق الحج خروج ايتمك سلوك ايله بلد وجوددن سفر صورتيدر وزحمت
ومشاق طريق عقبات قيامته وتعين انسانى مشتمل اولديغى برازخ وبوادى يه اشارتدر (لمحرره) خانهٔ نفس طبيعتدن
چق* قلبه طوغرى يورى سفر ايله* زحمتى چك برايكى كون صوفى* ماسوا برزخن كذر ايله* وعند الاحرام
غسل ايتمك ظاهرى دنسدن وباطنى خبثدن تطهيردر زيرا مقام مناجاتك طهارت لوازمندندر آنكيچون صلوتده
طهارت بدن وثوب شرط قيلندى (لمحرره) مجلس شاهه ايرمك استرسك* بولباس وجودى پاك ايله* حضرت
حق كورمك استرسك* پردهٔ ماسوايى چاك ايله* واحرام له تجرد ايتمك فنا فى الالهه اشارتدر پس سالك جميع غواشىٔ
بشريه وملابس عنصريه دن منسلخ اولمق كركدركه پردهٔ جلالى كشف ايدوب فنا فى الله مرتبهسنده كشف
جمال ايله منور اوله مثلا بر كمسنه اكابر ناس قپوسنه ترددا يتدكده رعايةً للمقام لباس فاخر كيردرحقه مراجعت ايدن
ايسه لباس تقوى پوش اولور يعنى ماعداى حقدن تجرد ايدر زيرا حق تعالى باطنه نظر ايدر (لمحرره) نيجه كادكسه
عالم ملكه* نه اوليه مجرد و پاك اول* ياق كيا اهلك خزان كبى آخر* جملهدن عارى برقورى خاك اول* وسر تلبيه عالم بلاده
اولان اجابتى تجديددر وهم جليل القدرك نداسى لبيك ايله مجابدر (لمحرره) ايردى شهدن نداء يا عبدى* ديدم اول دمده
صدق ايله لبيك* خدمتنده مقيم اولمغيچون* ايلدم سعى وتكاپو چون بيك* وميقات افعال الله وحرم شريف صفات
اللهيه اشارتدر وحضرت كعبه سر ذات صورتيدر تكيم بيان اولندى (لمحرره) بيلمينلر نه دربو حل وحرم* نه بيلورلر نه در
رياض ارم* هيچ عاشق ديمزكه نيجه كورم* هيچ سالك ديمزكه نيجه ايرم* وطواف ملائكه نك عرش حضرتى وقلبك
حضرت ربوبيتى دورانيدر (لمحرره) دونمينجه كوكل بوكون حقه* صوفى جائزميدر سكادوران* عشق وسوداه واسنه
دونه كور* كيراصوله بو دوره اول نكران* وصفا ومروه كفهٔ حسنات وسيئاتدر بوايكيسنك ميانده اولان سعى قلبك
عالم روح ايله نفس ارasında تكاپو وترددیدر روح حسناته معدن ونفس سيئاته منبعدر وليكن كاملك ايكى كفهسى يله
حسناتدر تكيم ايكى كفى يله يمين درفافهم (لمحرره) مروه حق صفاسى اهل دلك* غبطه انكيز آينه اولدى* هر دو كفى
يمين اولوب آنك* هر دو كفه نوا ايله طولدى* وحجر الاسود يمين الله در تكيم حديث صحيحده وارددر انكيچون استلام
حجر حقه مبايعت صورتيدر زيرا حين مبايعه ده يمين پادشاه تقبيل اولنمق قاعده در ومرشد كامل اولنلرك يمينى دخى
بو كا قياس اولنه زيرا ملوك اسم اعظمك ظاهره متعلق اولان مرتبهسى واهل ولايت باطنه متعلق اولان مرتبهسيدر
وحجر اسودك يمين اولمسى عالم آفاقه كوره در فافهم (لمحرره) طوته كور پير مرشدك الينى* كعبهده شول حجر اسودى بول
زمزم معرفت ايچ اول الدن* سنده بخش ايله طالبه بول يول (ومقام) ابراهيم مقام رضى وتسليمدر انكيچون حضرت
ابراهيم عليه السلام نفس وولد ومال ايله مبتلى اولوب جملهسن بذل ايلدى وتجلىٔ ذات وصفات وافعال بولوب جمله
مراتبى احراز قيلدى (لمحرره) باغ اولوراتشبو خارزار جهان* اكا كيم اسدى نسيم تسليم* يانمز عشق اهلى آتش
غمده* واردر عاشقده سر ابراهيم* وزير كعبهده الى الآن مدفون اولان كنزكه آتى مهدى استخراج ايتسه كركدر

دل كاملده مخزون اولان معرفت وتوحيددركه اواخر زمانده آثاري ظهوره كلسه كركدر زيرا بر وقت كلور كه جمله كنوز
ظاهر وكرامات منتشر اولوب جمادات تكلم ايدر (لمحرره) كعبه دردلكه آنده نمدفوندر * بوقدر قيمتى درو ياقوت * آچلوز
مهدى ايلدكده خروج * ديدۀ ملكه عالم ملكوت (وعرفه ده) وقوف ايتمك خلقك روز رستخيز اجتماعى وقلبك فنا فى الله
مقامنده جميع قوى ايله حضور واستماعى صورتيدر (لمحرره) هپ بيلوراشبوسرى عارفلر * كه وجود اولدى صورت
عرفات * جمع اولوريانكه هپ يارانك * ايديجك عاقبة الامر وفات * چون تجلى ايده سكا محيى * اولور البته مرده ذات
وصفات * عرفاته چقوب دعا ايله * كه دعا بيله دفع اولور آفات * ونحر هدى نفسك سكين مجاهده ايله ذبح اولنمسى
صورتيدركه عالم قهر وجلالدندر وهديك اعلاسى روح واوسطى قلب وادناسى نفسدر ومنى ام الرحم در زيرا ولده
رحم ام واسع اولديغى كبى اهل عالمه دخى باسرهم منى وحرم مكه اوليه در فسبحان الواسع المحيط وبو مقامده حضرت
ابراهيم عليه السلامك ذبح ولد ايله مبتلى اولوب فدا كلديكى اشارتدركه وجود مجازيدن فنا بولنه عوض وجود حقانيدر
وعقيقه سرى دخى بورادن منفهم اولور زيرا اكر حضرت ابراهيم اسمعيلى ذبح ايتمش اولسه هر مولود الى يوم القيام ذبح
اولنمق لازم كلوردى پس چون اسمعيل عليه السلام ذبح اولنميوب فدا ايله اكتفا اولندى كركدركه هر مولود دخى
دنيايه كلدكده ولى اقربى اولان انكيچون يدنجى كون عقيقه ايليه وفداسرنه اشارةً مذكره ايكى ومؤنثه بر قربان ايده
(لمحرره) نفس بذاولمينجه تلكشته * قنغى دل بولدى حيات تازه * سر وجانى وصال جانانه * قيل فدا باقه چوغه وآزه
(وله) دلا ذرمثال اول سجده كاهك خاك راه ايله * سكا يارك بولنده پايمال اولمق ترقيدر * ره حقده فداى سر ميسر اولمدى
دردا * اكر مخلصم عالمده اسمعيل حقيدر * ورمى جمرات طرد وساوس وخواطر وافكار صورتيدر (لمحرره) عقبات ره
حقى كذرايت * دلدن افكار سوايى طرد ايت * نفى ايدوب شهر دلدن اعدايى * صكره اثبات دعوئ مرد ايت * وحلق
رأس ايتمك دلدن حب كونينى ازاله ووجوددن دنس دنيايى تطهير صورتيدر وغيرى معانى يه دخى كلور (لمحرره)
موى سودا قومه سر دلده * كزلك عشقله قيل انى تراش * غيريلرا كابراياق كيبدر * اوزلدى سوداء سويدا چون باش
(واشهر حج ايام حياته اشارتدر يعنى حج صورى زمان مخصوصده اولديغى كبى حج معنوى دخى هر كسه مخصوص اولان
عمرايچنده اولور وقد سئل عن مدة هذا الامر فقيل من المهد الى اللحد وعليه يحمل قوله (اطلبوا العلم من المهد الى اللحد
لان العلم الالهى هو المقصود بالذات فينبغى ان يصرف العمر كله اليه وادنى الامر ان يصرف ثلث العمر واليه الاشارة
بقوله تعالى (منها اربعة حرم) وذلك لان الاربعة ثلث الاثنى عشر فيجب ان يكون الثلث حراما بمعنى ان يحرم فيه طلب
ماسوى الحق تعالى (بومقامك) تفصيلى بودركه طالب صادق مجموع عمرنى طلب حقه صرف ايتمك كركدر خصوصا
اربعيندن اول حرارت ورطوبت بدنيه سى استكمالده ايكن جهاد نفسه مسارعت ايليه والا معناى مذكور انتقاص
قبول ايتمكه بدء ايده ركده قوايه فتور عارض اولوب طالب اجتهاددن قالور ومطلوب اولان فتح دل غايت صعوبتلو اولور
آنكيچون الصوفى بعد الاربعين بارد ديلمشدر الحاصل اربعين سننه بلوغدن اول مجاهده سى سبقت ايدنك كيمنه قبل
الاربعين وكيمنه بعد الاربعين فتح واقع اولمق كثيردر ولكن ابتداى طلبى اربعيندن صكره مقصور اولانه قليل ونادر واقع
اولمشدر پس نيجه محروم البدايه اولنلر نهايتده حقه واصل اولمشلردر فضيل بن عياض ومالك بن دينار وذو النون المصرى
وعبد الله بن المبارك وغيريلر كبى (علم ظاهر) دخى بويله در يعنى شبابت حالنده تحصيلى آساندر وحفظى اسهلدر
انكيچون فخر عالم بيورمشلردر من تعلم القرآن فى شبيبته اختلط القرآن بلحمه ودمه ومن تعلمه فى كبره فهو يتفلت منه
ولا يتركه فله اجره مرتين قال فى المقاصد الحسنة هذا محمول على الغالب والا فقد اشتغل افراد كالقفال والقدورى بعد
كبرهم ففاقوا على علمهم وراقوا بمنظرهم انتهى امدى (واعبد ربك حتى يأتيك اليقين) موجبنجه كيشى تمام عمرى عبادت
وعرفانه صرف ايتمك كركدر زيرا موسم حجك انقضاسندن صكره حج ممكن اولمديغى كبى موت اضطرارين دن صكره دخى
معرفة اللهده ترقى ممكن دكلدر مكر اثناء طلبده وفات ايليه واليه الاشارة بقوله تعالى (ومن يخرج من بيته مهاجرا
الى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع اجره على الله) الاية وتمام هذا المبحث يطلب من تفسيرنا الموسوم بروح البيان
(لمحرره) قوبوقنيا كلزارنى * بلبل يورى دوست ايلنه * ترك ايت جهانك خارنى * بلبل يورى دوست ايلنه * كل كچمه دن
بونوبهار * حالك تدارك ايله وار * قوشغه بوى وصل يار * بلبل يورى دوست ايلنه * عاشق اولنلر يارنه * قومز ايشينى
يارنه * دوش سنده حق يوللارنه * بلبل يورى دوست ايلنه * ميل سوادن قيل فراغ * ياقه دله فرقتله داغ * باقى دكلدر
چون بو باغ * بلبل يورى دوست ايلنه * اچ جان كوزن عبرتله باق * آل هر ورقدن بر سبق * حقيدن ايشت پند حق *
بلبل يورى دوست ايلنه * (وله) كعبۀ وصله سفر امرى كلوب اللهدن * فخر عالم ايلدى اصحابله حج الوداع * كوش جانه
دعوت ايدوب اول توجه دركاهدن * فخر عالم ايلدى اصحابله حج الوداع * كيدى احرام فنا لبيك ايله كيردى يوله * ذكرى

وفكرى حق اولدى باقدى صاغ وصوله * چون اودركاهى طواف ايتمك دوشردائم قوله * فخر عالم ايلدى اصحابله حج
الوداع * چون عرفات اوستنه چقدى اونور كائنات * حاصل اولدى سرنه حقدن تجليات ذات * ايتدى اللهدن رجا تا
عفو اوله جرم عصات * فخر عالم ايلدى اصحابله حج الوداع * چونكه ميدان جلاله ايريشوب بصدى قدم * آتمش اوج
قربان بسم الله ايله كسدى اودم * مدت عمره اشارت ايتمكه جمله اودم * فخر عالم ايلدى اصحابله حج الوداع * اول سعادت
تختنه شاه وكرم صدرنده باش * امر ايدوب معمر سرندن سنبلن قيلدى تراش * ايتدى حج افعالنى جاجه بربر آنده
فاش * فخر عالم ايلدى اصحابله حج الوداع * زمزم فيض الهيدن بر ايتدى جانى * دوكدى چشمندن صدف وش درله
مرجانى) كعبه نك قيلدى طواف اطرافنى اركانى * فخر عالم ايلدى اصحابله حج الوداع * ايردى هجرت چون اونيجى ساله
آخر عاشقا * غالب اولدى جاننه اول حضرتك شوق لقا * كعبۀ وصله سفر رمزين ايدوب حقيا * فخر عالم ايلدى اصحابله
حج الوداع (چو كافرلر شاشرمشدى زمانى) نكيم عنوان فصلده اشارت اولندى وتفصيله فى كتب التفاسير والسير
برى عرفه وبيرى جمعه ايدى) ديمشلردركه عرفه جمعه كوننه موافق اولديغى سنه ده حج يتمشه بدل اولور بوندن عرفه دن
جمعه نك افضليتى منفهم اولور (شمعه) موم درمطلقا بعضيلر بال موميدر ديمشلر يعنى سائر ايام بو كونلرله منور اولمشدر
نكيم مهر وماه وستاره لرله عالم منور اولوب ظلمات زائل اولور (مجوس) كصبور رجل صغير الاذنين وضع دينا ودعا اليه
معرب مج كوش رجل مجوسى كما فى القاموس ديمشلردركه آتش پرستلك پيرى يعنى اول آتشه طابمغى پيدا ايدن
زردشت ويازرادشت نام ظالمدركه حضرت ابراهيم پيغمبرملتنك براولوسيدر قال فى مفاتيح العلوم الزنادقة هم المانوية
وكان المزدكية يسمون بذلك ومزدك هو الذى ظهر فى ايام قباذ وزعم ان الاموال والحرم مشتركة واظهر كتابا سماه زنداء
وهو كتاب المجوس الذى جاء به زردشت الذى يزعمون انه نبى فنسب اصحاب مزدك الى زنداء واعربت الكلمة فقيل
زنديق (قال الامام فى تفسيره عند قوله تعالى (حرمت عليكم امهاتكم) الاية فى سورة النساء اعلم ان حرمة الامهات
والبنات كانت ثابتة من زمن آدم عليه السلام الى هذا الان ولم يثبت حل نكاحهن فى شئ من الاديان الالهية بل ان
زرادشت رسول المجوس قال بحله الا ان اكثر المسلمين اتفقوا على انه كان كذابا انتهى قال فى المغرب المجوس على قول
الاكثرين ليسوا من اهل الكتاب ولذا لا ينكح نساؤهم ولا تؤكل ذبايحهم وانما اخذت الجزية منهم لانهم من العجم لا لانهم
من اهل الكتاب قاله الطحاوى ويدل على انهم ليسوا منهم قوله تعالى انما انزل الكتاب على طائفتين من قبلنا وحديثهم
فى المغرب انتهى (يهود نصرانى) قد سبق ترجمتهما (استدارت) دونمك دوركبى وفى الحديث ان الزمان قد استدار كهيئة
(يوم خلق السموات والارض السنة اثنا عشر شهرا منها اربعة حرم ثلثة متواليات ذو القعدة وذو الحجة والمحرم ورجب
مضر الذى بين جمادى وشعبان كما فى المشارق قال بعض الشراح كانوا يؤخرون الحج فى كل عامين من شهر الى آخر
ويجعلون الشهر الذى انسأوا فيه اى اخروا ملغى فيكون تلك السنة ثلثة عشر شهرا ويكون العام الثانى على ما كان
عليه الاول سوى ان الشهر الملغى من الاول لا يكون فى العام الثانى وعلى هذا تمام الدورة فيستدير حجهم فى كل خمس
وعشرين سنة الى الشهر الذى بدئ منه ولذا خرج الحساب من ايديهم فربما يحجون فى بعض السنة فى شهر ويحجون
من قابل فى غيره الى ان كان العام الذى حج رسول الله صلى الله عليه وسلم فصادف حجهم ذا الحجة فوقف بعرفة يوم التاسع
واعلمهم بطلان النسئ اى كانوا يؤخرون الحج من شهر الى شهر حتى وصل ذو الحجة الى موضعه عام حجة الوداع فخطب
رسول الله صلى الله عليه وسلم بعرفة فاعلم ان ذا الحجة وصل الى موضعه فاجعلوا الحج فيه ولا تبدلوه شهرا بشهر كاهل
الجاهلية (آنك درديني قيلمشدر محرم) قال تعالى منها اربعة حرم فلا تظلموا فيهن انفسكم (ذو القعدة) بفتح القاف
وسكون العين المهملة من اشهر الحج وانما سمى هذا الشهر بهذا الاسم لانه زمان يحصل قعود مكة كذا فى شرح التقويم
وقال ابن ملك فى شرح المشارق قولهم ذو القعدة وذو الحجة جاز فيهما فتح القاف والحاء وكسرهما لكن المشهور فى القعدة
الفتح وفى الحجة الكسر انتهى (ذو الحجة) عشرة منها ايام الحج وانما سمى هذا الشهر بهذا الاسم لانه زمان يحصل حجة الاسلام
(محرم) انما سمى ذلك الشهر به لان القتال كان محرما فيه فسمى بعبارة تؤدى ذلك المعنى (رجب) يقال رجبته بالكسر
اى عظمته وانما سمى هذا الشهر بذلك لان العرب فى الجاهلية كانوا يعظمون هذا الشهر ويتركون فيه القتال والمحاربة
ورجب يحتمل ان يكون غير منون وهو الاوضح للعلمية والعدل عن الرجب معرفا باللام فيكون المراد به رجبا معينا وان
يكون منونا فيراد رجب من عمره كذا فى شرح المنار لابن ملك وفى حواشى عزمى زاده * قال الرهاوى المعتبر فى عدم
انصرافه العدل والعلمية هكذا وجد مكتوبا على حاشية شرح الجامع الصغير لفخر الاسلام بخط الشيخ العلامة استاذ
الائمة حافظ الدين قدس سره انتهى (بوآيلرده حرامدر شرله شور) شر خيرك ضديدر شور غوغا وفتنه وآشوب وطلغه
وقرغشه (بعدذا) اكرچه جميع شهورده ترك معاصى لازمدر فاما مذكور اولنان درت اى جهت شرفندن اوترى تخصيص

اولاندی زیرا بوآیلرده کناه ایتمك حرمده ویا احرام حالنده کناه ایتمك کبیدر پس زمان ومکانك حرمتنی محافظه لازمدر
(لمحرره) نقدر حفظ حرمت ایلرسك * اوقدر سنده بولورسن حرمت * کشینك قیمتی کندندندر * کندیکی ایتمه ایدی
بی قیمت (وله) معصیت برزهر مثالیدر * اولدرر قلب آدمی ناکاه * اولمه مغرور نفع تریاقه * ضررذنبی کور الله الله
(عرض) عرض الرجل جانبه الذی یصونه (ملاقی) قاوشیجی ویوزیوزه اولیجی (یوم التلاق) قال الله تعالی (لینذر یوم
التلاق ای لینذر الناس العذاب یوم القیمة لانه یتلاقی فیه الارواح والاجساد واهل السموات والارض) قال الکاشفی
یا هر عامل ملاقی شود عمل خود را انتهی وهو المناسب الکلام لمجدیه (جهال) جاهلك جمعیدر والجهل اعتقاد الشئ
علی خلاف ما هو علیه واعترضوا علیه بان الجهل قد یکون بالمعدوم ولیس بشئ والجواب عنه انه شئ فی الذهن والجهل
علی قسمین ضعیف وهو سبب العلم والجهل البسیط وقوی وهو الجهل المرکب الذی هو عبارة عن اعتقاد جازم غیر
مطابق للواقع ضلال) ضالك جمعیدر والضلالة هی فقدان ما یوصل الی المطلوب وقیل سلوك طریق لا یوصل الی المطلوب
نعم) هو فی جواب الواجب وبلی جواب استفهام معقود بالجحد توجب ما یقال لك کما فی القاموس یعنی ان بلی نفی ما تقدم
واثبات ما تأخر ونعم بعکسه یدل علی ذلك قوله تعالی (الست بربکم قالو بلی فکان اصحاب الیمین قالوا بلی واصحاب الشمال
قالوا نعم وقیل یجوز استعمال نعم ههنا بجعلها تصدیقا لاثبات المستفاد من انکار النفی وقد اشتهر هذا فی العرف فلو قال
احد یا زید الیس لی علیك الف درهم وقال زید نعم یکون اقرارا ویقوم مقام بلی لتقریر اثبات بعد النفی کما فی شرح الکافیة
للمولی الجامی (ابلاغ) وتبلیغ یتشدرمك رفع علیه السلام رأسه وقال اللهم هل بلغت اللهم هل بلغت فلیبلغ
الشاهد الغائب وفی الحدیث بلغوا عنی ولو آیة قال الامام الطیبی التبلیغ ایصال شئ الی آخر کما سمعه ورآه من غیر تغییر
وفی الحدیث من حفظ علی امتی اربعین حدیثا من امر دینها بعثه الله یوم القیمة فی زمرة الفقهاء والعلماء قال النووی معنی
الحفظ ههنا ان ینقلها الی المسلمین وان لم یحفظها ولا عرف معناها هذا حقیقة معناه وبه یحصل انتفاع المسلمین لا بحفظ
ما لا ینقله الیهم انتهی (لمحرره) کهر کفته کوشواره اولور * اکا کیم قیمتن بیلوب طوته کوش * اهلنه قیل امانتی تسلیم *
تکیم وحیی مصطفایه سروش (ولی ایشتمین آندن یك اکار) پس معتبر اولان برنسنه نك قوت دراکه ایله حقیقتن بیلمکدر
وطریقی اوزره ضبط ایتمکدر مجرد اوقومق ولسان غیردن دکلمك دکلدر انکیچون هر عصرده بین الناس اختلال چوق
اولور (لمحرره) آب کیم اوله تراب الوده * تشنه یه قطره جه صفا ویرمز * سوزی شوالکم بولاندورب سو یلر * صاف
دللرقولاغنه کیرمز (وله) کیمکه بولدی دلنده عقل قویم * سخن کج مجی ایدر تقویم * آنی کیم دکاین احمق بیلمز * بیلور
عاقل آنی بلا تعلیم * یك بیلوز بلمه یی بوکون کورسه * بلمه بیلمز آنی یکپاره ونیم * روح یوقدر سخن احمقده * قوری قالب
دیلورا که قدیم (قیل تعجب که خامهٔ ازلی) اشبو لوحه نلر ایتمش ترقیم) کیمنه وضع نقطه یه یوق تاب * کیمی تصحیح ایدر
بودکاوسقیم * کیمسی استماع ایدوب بیلمز * کیمی کوش ایلمدن اولدی فهیم * حقیا کوش ایدوب بوحق پندی *
اوله کور منزل عرفانده مقیم (ایناس) انس طوتمق وانس کوسترمك وهو خلاف الایحاش والانس بفتحتین وبالضم
ضد الوحشة ویقال انس الشئ ابصره وانس منه رشدا علمه وانس الصوت سمعه دیمشلردرکه فخر عالم حج الوداعده بش
دفعه خطبه ایدوب جمله احکامی خلقه اعلام ایلدیلر وبلکه کلجك سنه حج ایده مز زهمان بوسنه مناسك حجی بندن اخذ
ایلك دیو سویلدیلر (زکات) اصلنده طهارت معناسنه در صدقهٔ مفروضه یی ادا ایتمك نفسك طهارتنه سبب اولمغله
زکوة اطلاق اولندی زیرا نفس اماره حب دنیا لوثیله ملوثدر پس انفاق مال ایتمك آنی اول لوثدن تطهیردر انکیچون
طیبات ذکر ایلدی وفی الحدیث ان الله طیب لا یقبل الا الطیب ای الا المال الطیب والا النفس الطیبة الطاهرة من لوث
حب الدنیا وخباثته (طیبات) یعنی نفسکز احوال ومقامات طیبه بوله زیرا تخم طیبك محصولی دخی طیبدر بوراده
ظاهر اولان بودرکه طیبات ایله مصدرمراددر جمعیتی متعلقاتی اعتباریله درزیرا حب دنیا ومیل ماسوانك تحتنده انواع
کثیره واردر پس هر برندن بروجهله طهارت کرکدر (ایراقدن صورمیوب طاتمق کرکدر) صورمق سؤال ومص معنا
لرینه محتملدر یعنی برنسنه یی خبرطر یقیله بیلمك عیانا بولمق کبی دکلدر بولقده طاتمق واردر خبرمجردده یوقدر وبر دخی
انسان برامری خبرطریقیله ایراقدن بیلمك شکر قمشنی ویابالی ویابرلذیذ نسنه یی آغزنه آلمقسزن ایراقدن مص ایتمك
کبیدر پس بال دیمکله آغز طتلو اولمز همان آنی بالفعل طاتمق کرکدر زیرا آنك لذتی طاتمغله بیلنور بال دیمکله بیلنمز
بو کلامدن مقصود سالکی علم الیقین مرتبه سندن عین الیقینه وحق الیقینه دلالت وارشاددر (کیمك کیم ذوقی یوق
عرفانی یوقدر * کیمك عرفانی یوق وجدانی یوقدر) یعنی هر کیمده کیم بیاندنصکره عیان ذوقی یوقدر آنده عرفان یوقدر
زیرا معتبر اولان عرفان ذوقه مقارن اولاندر عرفان خالی ومجرد دکلدر وهر کیمده که عرفان ذوقی یوقدر آنده وجدان
دینلن حالت یوقدر یعنی کشی باطن ایله تجلی ذوقنی بولمق ونور ذاتی ادراك ایتمك عرفان مذکوره موقوفدر الحاصل

مطلب اعلایه وصول وسیله ایلهدر مثلا برکسنه قدم واحده نردبانك جمیع درجاتنی تخطی ایده مز کذلك سالك دخی
ذوق باطنی وعرفان حالی بولمسه وجدان اهلی اولمز محکیدرکه مرجع طریقتمز سلطان الاولیاء المتأخرین افتاده افندی
حضرتلری بعض سلاکی تجلی ذات طلبندن منع ایدرلرمش زیرا برسالکك اول رتبه یه وصوله هنوز استعدادی
اولمسه آنی استمك سوء ادب اولور پس مبتدی اولنلر تجلی افعال دیلرلر ومتوسط اولنلر تجلی صفات استرلر ومنتهی اولنلر
تجلی ذات طلب ایدرلر فافهم وغایة الغایات واقصی النهایاته وصولده طلب نسبتی دخی زائل اولوب فناء کلی کاور
ویحذرکم الله نفسه) آیتنده ذکر اولنان معنایه اشارت واردرمن لم یذق لم یعرف (الهی) ای کوکل کامل الن طوت صحبت
عرفان دله * راه عرفاندن سلوك ایت منزل وجدان دله * قیل وقال اهلی نه بیلسون حال باطن نیدیکن * یانوبن قال
اولمیجه عشق ایچنده دردله (نوش ایدوب شول خضر النددن برنفس آب حیات * ظلمات نفسی یکه کور پرتو توحیدله
لذت سکر درر شول طوطی یی کویا ایدن) فیض نطق ایلرکاوب اول ذوقله دائم دله) جنت استرسك دلکده جنة المأوایی
کور وصلت استرسك سرای سره ایرباشه دله (حقیا کازار عشقه اوله لی دل عندلیب) یاقدی خار ماسوایی جمله آه سردله

فی ایمان ابوی النبی صلی الله علیه وسلم

کل ای جان استه جانانی کیم اولدر مطلب اعلی) جاندن مراد روح رواندرکه نفس ناطقه اطلاق اولنور وبوراده جائزدرکه
جان منزله سنه تنزیل اولنان مخاطب اوله جاناندن مراد مشوق حقیقی اولان الله تعالیدرکه مطلب اعلادر زیرا عاشق
صادق یاننده دنیا ومافیها وبالجمله جمیع ماسواه طالب ادنادر زاهدلر منصب وجاهه تنزل ایتمدکلری کبی عاشقلر دخی عالم
حقیقتدن غیری یه التفات ایتمزلر وسیر اجسام وسیر ارواح بولنه کتمزلر (لمحرره) سلکوا من طریقة العشق) نزلوا عند مقعد
الصدق * قد تجلی لهم جمال الله * فبدا سر لا اله سواه * یا لهم من سعادة عظمی * حین فازوا بمطلب اعلی (حبیبندن
کوزت آنی کیم اولدر مقصد اقصی) اقصی زیاده ایراق ابعد کبی نتکیم بیت مقدسه مسجد اقصی دینلدی زیرا اول وقتده
آنك وراسنده مسجد یوغیدی فهو ابعد المساجد من مکة وکان بینهما اکثر من مسیرة شهر بوراده غایت معناسنه درزیرا
فخر عالم غایة کل مقصوددر نتکیم سری یوقروده بیان اولندی یعنی مطلب اعلی اولان الله تعالی یی مقصد اقصی اولان
حبیب الله یوزندن کوزله واکا بونکله توسل ایله زیرا جمیع مراداتك حصولنه درو جملهٔ سالکانه رهبردر دین ودنیا مطالبی
انکله بولنور وظاهر روباطن مقاصدی انکله تحصیل اولنور زیرا جمله حقائقه فیض پاش اولان اسمانك سلطانی وفلك
واسع رحمتك مهر درخشانیدر هر کیم آندن فیض شفاعت بولمسه بوادی حرمانده داتشنه قالور ودام کامنه عنقا یرینه
بادهوایی شکار آلور بومقامك حقیقت اوزره سری بیلنمك کشف تامه موقوفدر سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا (لمحرره
یا حبیب الله درتو مقصد اقصای ما * خاکراهت کیمیای دولت عظمای ما * از جمال غیرتو بستیم ما چشم شهود (چون
تویی درهردو عالم شاه مستثنای ما (تذکرة الموتی) للامام القرطبی صاحب التفسیر وقرطبة بلد بالمغرب (اجلی) زیاده
جلی وروشن یعنی امام قرطبی رحمه الله تذکرة الموتی نام کتابنده حضرت عائشه رضی الله عنهادن منقول اولان روایتی
تصحیح وقصهٔ احیایی اثبات ایلمشدر وحفاظدن ابوحفص ابن شاهین دخی ناسخ ومنسوخ نام تألیفنده درج ایدوب
اکا مخالف اولان روایاتك جمله سن انکله نسخ ایتمشدر ولله دره افاض الله علینا من برکات اعتقاده وهدانا الی الصواب
من طریق ارشاده پس امام قرطبی وابن شاهین وبونلره تابع اولنلره کوره حدیث عایشه رضی الله عنها ثابت وصحیحدر
موضوع ویا ضعیف دکلدر نتکیم تفصیلی کلور ان شاء الله تعالی (رجعی) راء مهمله نك ضمی وجیمك سکونیله مصدردر
رجوع وانصراف معناسنه یعنی فخر عالم حج الوداع ایدوب مکه دن مدینه یه دوندیکی زمان (حجون) مکهٔ مکرمه نك
اوستنده برطاغدرکه اکا اضافت ایدوب مقبرهٔ حجون دیرلر وبقیع مدینهٔ منوره ده برمقبره یرینك اسمیدر وبوایکی مقبره
حقنده وارد اولمشدرکه قیامت کونی کایم کبی جوانب اربعه سندن طی اولنوب ایچنده مدفون اولنلر جنت اعلایه نثر
اولنسه لرکرکدر مقصود اهل حجون وبقیعك حقنده جنت ایله شهادتدر زیرا مقاملك حرمتی دخی عند الله شفیعدر (ومن
احادیث المقاصد الحسنة ادفنوا موتاکم وسط قوم صالحین فان المیت یتأذی بجار السوء کما یتأذی الحی بجار السوء
وما یروی الارض المقدسة لا تقدس احدا انما یقدس المرء عمله قد لا ینافیه انتهی * ای لان الحدیث ورد ترهیبا ولان
الارض المقدسة تقدس بعضا دون بعض ولا یعلم الاهل الا الله تعالی قال ابن ملك فی شرح دیباجة المشارق کان شیخی
والدی نور الله ضریحه قبره یقول حاکیا عن مشایخه ان من دفن بمکة ولم یکن لا یقا بها تنقله الملائکة الی موضع آخر انتهی
یدل علیه الحکایات التی اوردها الامام السخاوی عند قوله ان لله ملائکة تنقل الاموات والاحادیث التی اوردها الامام
السیوطی فی الدرر المنتشرة منها قوله علیه السلام من مات من امتی یعمل عمل قوم لوط نقله الله الیهم حتی یحشر معهم
پس بوروایاتدن منفهم اولورکه عاقل اولان کمسنه کندی نفسنه قبر اعداد ایتمیوب بلکه نفسنی قبره تهیئه ایتمك کرکدر

زیرا بر صالحك ترابی مثلا چون مقبره سندن اخذ اولنمش اولسه بعد الوفات آنده دفن اولنمسه دخی ملكلر آنك جسدنی اذن حقله هر نرده ایسه چونه نقل ایدرلر وبر فاسقك طپراغی مثلا كافرستاندن مأخوذ اولسه چونده دفن اولنمسی مفید اولمز بلكه ملكلر آنك لاشه سنی مستأهل اولدیغی محل خبیثه نقل ایدرلر (والله علی كل شیء قدیر) بو مقامك تحقیقی بودركه اعتقاد بالك وحسن ظن اساسدر بناء علی هذا بعض مؤمن فاسق ارض مقدسه وامثالی ایله انتفاع ایتمك بعید دكلدر منكرلك حالی دخی بو كا قیاس اولنه مرویدركه اهل نفاقدن عبدالله بن ابی ابن سلول نام منافقك مرضی مشتد اولدقده برای كفن فخر عالمك پیراهن مباركن استدعا ایلدی ولكن فاسد الاعتقاد اولمغله پیراهن مذكور ایله تكفن ایتمك اكا مفید اولمدی قصه سی سورهٔ توبه ده مسطوردر (لمحرره) بیلسون جسم اهل فسقه چون * اولیجق جانی جهنم مسجون * بیلسون بونجه كنهكاره بقیع * اولمسه فخر كائنات شفیع * جمله قوجونی ای مغرور * بوغرور یله اولمه حقدن دور * بویه كور كردكاهی یوزدن * دوشه سن خاكه بلكه اكسوزدن * چونكه یوقدر بقاسی دنیانك * آچ كوزلك وار اویاری كور جانك * ذكر حقدن اولوب دهان بسته * بلبل دل نیچون یاتور خسته * بو بهارك خزانی كاسه كرلك * بونهارك صوكی شام اولسه كرلك * قوری یه باغ زندكی بركون * طوتله جسم وجان چو آی وكون * كیرمیه بر دخی چوكان یده * كوی جسم الدن الله قبره كیده * چون واروب آنده قرار ایلیه سن * اولچوكه كوره آنی بویلیه سن * واریسه صالح عمل سنده اگر * كله قرشوكه بر پری پیكر * عملك یوسفن كوروب چون ماه * سكا جنت اوله اول حفره وچاه * عین سم الخیاط ایكن قبرلك * اوله صحرا كبی كشاده یرلك (ناقه) مراد حج الوداعده راكب اولدقلری ناقهٔ عضباءدر تتكیم ترجمه سی سبقت ایتدی (احلی) زیاده حلاوتلو ولذتلو زیرا شكرلك لذتی عالم جسمه وكلامك حلاوتی عالم جانه كوره در پس نیجه عالم جان عالم جسمدن اعلی ایسه جانه متعلق اولان كلمات عرفانیه دخی احلادر خصوصا فخر عالمك مشرب صافیلرندن مستفاض اوله كه عین روحدر (لمحرره) سخن آغاز اولیجق پیغمبر * اررایدی كلماتینه شكر * روح پا كه غدا ایدی سخنی * لولهٔ فیض ایدی شیرین دهنی * مجلسینه دخول ایدن آدم * جنته كرمشه دونردی اودم * ایلین سلسبیل فیضنی نوش * مست اولوب جانی قالوردی بیهوش * برایچن جامنی بو عالمده * دو جهاندن كچردی بردمده * جد الهی بفیضك المورود * بجناب حبیبك المحمود (حمیراء) قال الحریری فی درة الغواص العرب تسمی البیضاء حمراء كما تسمی السوداء خضراء وفی الاخبار المأثورة انه علیه السلام كان یسمی عائشة رضی الله عنها حمیراء انتهی وكان علیه السلام عند استغراق الشهود وغلبات الاحوال یقول كلمینی یا حمیراء كما فی عین الحیوة وحمیراء تصغیر حمراء (زمام) كسرله یولار اصلده صغر ودوه بورننه كچورد كاری خلقه یه بغلدقلری ایپه دیرلر قال فی القاموس زمه فانزم شده وككتاب ما یزم به والجمع ازمة انتهی (قال) من ذا یحدثنی وزم العیس * ما للغریب سوی الغریب انیس * ای وقد علق الزمام علی رأس العیس وهی الابل التی یخالط بیاضها شیء من الصفرة (بسام) باسمك مبالغه سیدر تبسامت كار یوزلو اولمغه دیرلر وقد سبق الفرق بین التبسم والضحك والقهقهة (فرح) رانك فتحیله در حذف مضاف اوزرینه یعنی فرح صاحبی ویوزنده سرور اثری ظاهر اولدیغی حالده كما فی قوله تعالی (ولا تمش فی الارض مرحا) ای ذا مرح وجائزدركه رانك كسریله صفت مشبهه اوله پس بو صورتده مضاف تقدیرینه حاجت قالمز ولیكن اسناده مجاز اعتبار اولنور زیرا فرحناك اولان دلدر یوزده ظاهر اولان آنك اثریدر (ابهی) اسم التفضیل من البهاء وهو الحسن اللطیف الفائق (بعدذا) بسام وفرح وابهی اراسنده حرف عاطفه تقدیر اولنور تتكیم امثالی سبقت ایتمشدر (دیدم آتم آنم سكا فدا دریا رسول الله) ای قلت بابی انت وامی یا رسول الله وفی الحدیث یا سعد ارم فداك ابی وامی قاله یوم احد) قال النووی تفدیة المسلم بابویه جائز مطلقا ای سواء كانا مسلمین او كافرین لانه لیس فیه حقیقة الفداء وانما هو تلطف فی الكلام واعلام بمحبته (ملالت) اصلده برایشدن یوریلوب سست اولمغه دیرلر بوراده غم وغصه مراد اولنور (بلوی) بلا وزحمت (غصه) ییلك یركن بوغزده طوران لقمه یه دیرلر اما عجم غم معناسنده استعمال ایدر (شكوی) شكایت ایلمك یعنی برامز خبر عرض ایتمك بوراده غصه یه عطف تفسیردر وحقیقتده غصه وشكوادن مراد بشره ده ظاهر اولان اثر غمدر شاكی یه خود بو معنی لازمدر فافهم (احیا) حیات ویرمك روحی جسده اعاده ایله (عنایت) شرحی سبقت ایتمشدر بوراده مراد استعداد ازلینك وقت معیننده اثرن اظهاره توفیقدر (فضل ایتدی اكا اولی) اولی فضله صفتدر یعنی لایق اولان وجهله لطف وكرم ایتدی فضل تعبیرنده نكته بودركه ذكر اولنان معنی الله تعالیدن بر لطف زائددركه او وقته دك كسنه یه اولمشدر (اسناد) الاسناد فی الحدیث ان یقول المحدث حدثنا فلان عن فلان عن رسول الله صلی الله علیه وسلم فهو رفع الحدیث الی قائله والمحدثون یستعملون السند والاسناد لشیء واحد وهو اخبار عن طریق المتن والمتن هو الفاظ الحدیث التی تتقوم بها المعانی (مأوی) اصلده مرجع معناسنه در بوراده والعاقبة للمتقین موجبنجه جنت مأوی بلكه فردوس اعلادر (اسخی) زیاده جومرد زیرا

عظماء قریش سخا وجودله مشهوردر ابو طالبك ترجمه سی سبقت ایتمشدر عبد المطلبی ذكر ایتمدی زیرا آنك ایمانی متفق علیه در تتكیم ناظم بیورر (بو سوزه متفقدر اهل ادیان * كه عبد المطلبدی اهل ایمان * بو بیتك شرحی مبعثده كچمشدر (اصفی) زیاده صافی مقصود حسن وجمالنه اشارتدر معلوم اوله كه فخر عالمك ابوینه متعلق اولان مسئله اعتقادیاتدن دكلدر ولكن شرف نسب مصطفایه خلل ویرن كلماتدن لسان مصون اولمق كركدر تا كه (ان الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا والآخرة) آیتنده ذكر اولنان حكم لعن لاحق اولمیه باخصوص حفاظدن جم غفیر حدیث احیایی تصحیح ایدوب طعن ایدنلرك كلامنه التفات ایتمیوب موضوعدر دینلری تخطئه ایتمشلردر قال ابن نجیم فی الاشباه والنظائر من مات علی الكفر ابیح لعنه الا والدی رسول الله صلی الله علیه وسلم لثبوت ان الله تعالی احیاهما له حتی آمنا كذا فی مناقب الكردری انتهی * وحفاظدن شمس الدین بیورر * حبا الله النبی مزید فضل * علی فضل وكان به رؤفا فاحیی امه وكذا اباه * لایمان به فضلا لطیفا * فسلم فالقدیم بذا قدیر * وان كان الحدیث به ضعیفا) بو معنایه بناء فقه اكبرده ووالدا رسول الله ماتا علی الكفر لفظی اوزرینه اقتصار ایدوب نفیا واثباتا احیایه تعرض ایتمدی پس جاهلیت اوزره وفات ایتملری احیا اولنملرینی منافی دكلدر سؤال اولنور سه كه ابوینك وابو طالبك اهل نار دن اولملری حقنده وارد اولان ادله نه وجهه محمولدر جواب بودركه حدیث احیا متأخر اولمغله آنلرك حكمنی نسخ ایتمشدر تتكیم حفاظدن ابن شاهین واكا تابع اولنلر ذاهب اولمشلردر پس حدیث احیایه مخالف اولان اخبارك جمله سی حج وداعدن مقدمدر وبونك حقیقتی بودركه فخر عالم مقامات علیه ودرجات سنیه یه دائما ترقیده ایدی وهر ترقینك خود اثر مخصوصی واردركه آنی تحقیقه شاهددر پس فخر عالم اگرچه یحیی ویمیت سرینه مظهر یتنه بناء دائما اذن حقله احیایه قادر ایدی فاما احیاء ابوین وآنلرك دخی بو معنی اوزرینه مبتنی اولان سعادت ایمان ایله استسعادلری بر منصب جلیل ایدیكه فخر عالمه اواخر عمرده احسان اولندی تتكیم اول سنه ده یعنی حج الوداعده مزدلفه ده مظالم ودماء دخی عفوه مقارن اولدی آندن مقدم ایسه بو مقوله رجایه مساغ وقبوله جواز یوغیدی قال بعض الافاضل لابدع ان یكون الله كتب لابوی النبی صلی الله علیه وسلم عمرا ثم قبضهما قبل استیفائه ثم اعادهما لاستیفاء تلك اللحظة الباقیة وآمنا فیها فیعتد به وتكون تلك البقیة من المدة الفاصلة بینهما لاستدراك الایمان من جملة ما اكرم تعالی نبیه علیه الصلوة والسلام كما ان تأخیر اصحاب الكهف هذه المدة من جملة ما اكرموا به لیحوز واشرف الدخول فی هذه الامة انتهی كلامه رضی الله عنه بما اتی به واجاد واحیاؤه فی قبره بالفیض الخاص الی یوم التناد وقد ذكرنا الاخبار الواردة فی حدیث الاحیاء فی تفسیرنا الموسوم بروح البیان فی سورة البقرة والتوبة وبیناه بما لا مزید علیه وبالجملة فالله تعالی اصطفی حبیبه علیه السلام من بین خلیقته وخصه بفضائل جلیلة لم یصل الیها احد من الاولین والآخرین فمنها احیاء ابویه وعمه ونحوهم بعد الموت وایمانهم المتفرع علیه وقد ثبت ان ذلك رحمته الواسعة یضیق نطاق البیان عنه فیبعد ان لا یحیط باخص اصوله واقربهم منه وما یعقل هذه المسئلة الا العالمون اولوا الالباب (لمحرره) ای كوكل كور مصطفانك همت والاسنی * بار كاهنده خدانك رتبهٔ علیاسنی * چون اونیجی سال هجرت ایلدی حج الوداع * كوزلیوب وقت وصالی اوزلیوب مولاسنی * اوغرایوب یولی حجونه اغلدی قائله یاش) پر دروم جان قیلدی چشمنك دریاسنی (والدینی قبرنه واروب زیارت ایلدی * استدی محیی الرمم دن آنلرك احیاسنی) حق نفخت فیه من روح تجلیسن ایدوب (مصطفانك ایلدی مقبول استدعاسنی * والدینی كوردی چون تلقین ایمان ایلیوب * جنة الفردوس قیلدی آنلرك مأواسنی * بو تجلیدن جمال مصطفی كلدی چو كل * آچدی اولدمده كوكلدن غصه وغم یاسنی * صد هزاران مرده لر احیا ایدر هر نفخه سی * صور اسرافیل قیلدی حق آنك انفاسنی اشبو ایمانه توقف ایتمیوب ایمان كتور) بولدكیسه كرسویندا ایجره حق سوداسنی) قیل وقالك علتنده قالمه صحت بول دلا نوش ایدوب كشف وعیانك شربت معناسنی * پنجهٔ نفیه زبون اولمه یتر اثباتی طوت * حق اقرار ایله كوزله وحدتك الاسنی) حقیا فهم ایلین شان عظیمن احمدك قول آمنا دن اوزكه ایلمز دعواسنی (عیسی) قال ابن عباس رضی الله عنهما احیی عیسی علیه السلام اربعة عازر صدیقاله وابن العجوز وابنته العاشر وسام بن نوح علیه السلام وكان مذ مات سام قریبا من اربعة آلاف سنة كما فی التفاسیر وبو امت مشتمل اولدیغی كبار اولیادن دخی احیاء موتی منقولدر تتكیم ابو یزید بسطامی قدس سره حضرتلری برغله یه نفخ ایدوب باذن الله زنده قلدی ولیكن بو امتك دوری قمری اولمغله (فمحونا آیة اللیل) مصداقنجه آیت وكرامتلری ظاهردن محو وباطننده اثبات اولنمشدر انكیچون اكامل ناس یانده احیاء دل ایتمك احیاء صورتدن افضلدر زیرا مقصود بالذات احیاء اولدر بو معنایه بناء تصرف صورته قادر اولنلرك اكثری ترك تصرف ایلیوب كرامات معنویه ایله اكتفا ایلمشدر وبعضلرندن كه كاه بطریق القصد وكاه بلا قصد بعض خارق عادات ظهور ایتدیكی كمال مصطفایی اظهار ایچوندر پس بونلرك فخر عالمه نسبتلری آصفك حضرت سلیمان

علیه السلامه اضافتی کبیدر تابعك کمالی بو رتبه ده اولیجق متبوعك نیجه اولمق کرك قیاس اولنه (لمحرره) دم عیسا ایله
نیجه مرده * فیض جان بولدی بم قدرتدن * دیدی حق اسمنه انکچون روح * بیلدیرب خلقه سر حکمتدن * اشبو
روح مطهری اما * ویردی عیسا یه روح حضرتدن * مصطفی بزمنه ایرشدی چون * ایجدی عیسی دخی بو شربتدن
یعنی اولدی محمده تابع * کندینی عدا یدوب بو امتدن * نیجه عیسی بولنور بونده بو کون * دم اورر رتبهٔ کرامتدن *
اکله امدی بو امتك حالن * نفس آل سنده اویان غفلتدن (حکمة اللهدن) یعنی حضرت قرآن مقام اسم حکیمدن
نزول ایلدی انکچون قرآنی بلان وسرینی بولان مطلقا جهلدن خلاص اولدی آنی بیلمین وبولمین دنیاده نه بیلدی ونه
بولدی فافهم (درلتدی نیجه اولمش جان شفا بولدی نیجه مرضی) جان ایله مراد روح رواندر حیوانی دکلدر شفاء کسر ایله
ومد ایله دوا وعلاجدر مرضی مریضك جمعیدر والمرض اظلام الطبیعة واضطرابها بعد صفائها واعتدالها مرض کفرح
مرضا فهو مریض کما فی القاموس وقال فی التعریفات المرض ما یعرض البدن فیخرجه عن الاعتدال انتهی فیکون
المراد بالمرض الاسباب المخرجة عن حد الاعتدال والموقعة فی ورطة الانحراف (بعدذا) مرض ایکیدر ظاهر یدرکه
معروفدر وباطنیدرکه شك ونفاق وجهل وبونلرك امثالیدر قال تعالی فی حق المنافقین (فی قلوبهم مرض) ای نوع من
المرض مبهم غیر ما یتعارفه الناس وهو مرض الجهل وسوء العقیدة والحقد ومعاداة الرسول علیه السلام والمؤمنین
وغیر ذلك مما یؤدی الی زوال الحیوة الحقیقیة کما فی التفاسیر وحضرت قرآن بو ایکی نوع مرضه شفا کلمشدر قال الله تعالی
وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنین بو آیت شریفه ده من کلمه سی بیانیه درزیرا تقویم دین مؤمنین واستصلاح
نفوسده بجملهٔ قرآن مرضا یه دوا وشافی کبیدر وفی الحدیث من لم یستشف بالقرآن فلا شفاه الله وهذا ینتظم الاستشفاء به
للمرض الجسمانی والروحانی سعدی چلبی حاشیه سنده مسطوردرکه کمل اولیادن ابو القاسم القشیری قدس سره
حضرتلرینك بر فرزند دلبندی منحرف المزاج اولوب مرضی مشتد اولدقده شیخ مشار الیه ولد نجیبك حیاتندن مأیوس
اولدی وکیجه واقعه سنده حق تعالی یی کوروب حالنی حقه عرض ایلدی الله تعالی اکا امر ایتدیکه آیات شفایی جمع ایلیه
وخستهٔ منزبورا وزرینه اوقیه و بر ظرفه یازوب صو ین ایچره پس شیخ بیدار اولوب اشارت حقله عمل ایلدی وبو بهانه ایله
خسته سی شفا بولدی اول آیات بودرکه ذکر اولنور (ویشف صدور قوم مؤمنین * شفاء لما فی الصدور * فیه شفاء للناس
وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنین * واذا مرضت فهو یشفین * قل هو للذین آمنوا هدی وشفاء) قال تاج
الدین السبکی فی طبقاته ورأیت کثیرا من المشایخ یکتبون هذه الایات للمریض ویسقاها فی الاناء طلبا للعافیة (لمحرره)
ای خسته کو کل استریسك درده دوایی * نوش ایله بوری شربت آیات شفایی * قیل کردنکه حضرت قرآنی حمائل *
تا کورمیه سن شکل هو لنالك جفایی (یوررکن کفرله اعمی) قال تعالی (ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی)
وقال فانها لا تعمی الابصار ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور) الایه کفر وجهل اربابنك بصیرتلرینك اعمی اولدیغنه
نشان بودرکه قیامت کونی یوزلری قفا اولور زیرا (یوم تبلی السرائر موجبنجه اول کونده سریره لر صورت بولور بو معنایه
بناء حق تعالی ارباب یمین حقنده بیورر (فاولئك یقرؤن کتابهم) یعنی دنیاده ایمان وعلم ایله بصیر اولنلر آخرتده دخی بصیر
اولوب نامهٔ اعمالی اوقورلر کفر وجهل ایله اعمی اولنلر ایسه اوراده دخی اعمی اولوب قراءته اقتدارلری اولمز واولسه دخی
انتفاع ایده جك عمل بولمزلر پس عمی کفر وجهل ایچون استعاره در زیرا کافر وجاهل اعمی کبی امر نده متحیردر (لمحرره
حق کورمك دیلرسك ای عاشق * آچه کورجان کوزن بو دنیاده * نیجه برجهل چاهنه دوشه سن * بو یله اعمی اوله سن
مغناده (اصحاب) بوراده اصحاب ایله مراد عموم اهلی واحبا ایله مقصود خصوص اهلیدر فتح باب اهلی خصوص اهلندن
برصنفدر تکیم ساقهٔ کلام آنی مشعردر وبیت آتیده اشارت اولنان علماء بالله اخص الخواصه اشارتدر خلفاء اربعه کبی
زیرا اکرچه اصحاب رسول الله عموما ماعدایه کوره مفضلدر ولکن بری برلرینه نسبت ایله تفاوتلری واردر انکچون
هر بری فخر عالمه محرم دکل ایدی (جوهر مثنی) سر قرآن دیمکدر مثنانك شرحی کچدی (کیم ادنی همتی آنك بوجه در
دهر دن اسنی) الفرق بین الهم والهمة ان الهم القصد مطلقا والهمة قصد القلب للتأثیر فی الشیء کما فی شرح التائیة
للقاشانی واوضح منه ما فی التعریفات من ان الهم عقد القلب علی فعل شیء قبل ان یفعل من خیر او شر والهمة توجه
القلب وقصده بجمیع قواه الروحانیة الی جناب الحق لحصول الکمال له او لغیره انتهی والدهر الزمان الطویل والابد
الممدود کما فی القاموس والمراد به هنا ما اشتمل علیه الدهر من المکونات والاسنی من السناء بالمد بمعنی الرفعة (بعدذا)
ناظم بو مضمونی حسانك نعتیه سنده بو بیتدن اخذ ایتمشدرکه ذکر اولنور * له همم لا منتهی لکبارها * وهمته الصغری
اجل من الدهر (وبعده) له راحة لو ان معشار جودها * علی البرکان البر اندی من البحر * الراحة الکف والمعشار بمعنی
العشر (ایاغی بصدیغی طاشلر معز تاج کسریدن) کسری ملوك فرسك لقبیدر بوراده مراد انو شرواندر زیرا ابتدا تاج

انکچون

انکچون وضع اولنمشدر امام اعظم حضرتلرینك نسبلری انو شروانه منتهی اولور دیو فتح قریب وعقود الجمان نام کتابلرده
مصرحدر واول تاج در ویاقوت ایله مکلل بر تاج ایدی که یکرمی اوچ کنکره سی وار ایدی وهر کنکره سی بر بندی مشتمل
ایدی وزنجیر زرله آویخته طورردی انو شروان سریر عدل وداده جلوس ایدوب دیوان ایتدکده تاج مزبوری برسر نهاده
حکومت ایدردی واول تاج حالا قرال سبعه نك رئیسی اولان قلعهٔ بچ قرالی الندهدر دید کاری صحیح دکلدر زیرا
دیمشلردرکه حضرت عمر رضی الله عنهك زمان خلافتنه دك اولاد کسری دن سکز نفر کمسنه پادشاه اولمش ایدی وآخر
الاکاسره اولان یزدجرد بن شهریار رستمی سردار نصب ایدوب ایکی کره یوز بیك عسکرله خراساندن عراقه طوغری عزیمت
اوزرینه کوندردکده حضرت عمره منعکس اولدقده عشرهٔ مبشره دن سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه حضرتلرن
عسکر اسلامه صاحب الجیش ایدوب جانب دشمنه کوندردیلر وبو ایکی فرقه محلنده بری برینه مقابل اولدقده عون
باری یاری اولوب هلال بن علقمه رضی الله عنه رستمی قتل ایلدی وبو بهانه ایله دشمن پریشان اولدی ویزدجرد قضیه دن
آکاه اولدقده نهاوند وارض جباله طوغری فرار ایتدی واول وقتده کسری نك تاج ومنطقه وبساطی وسائر اموالی
بطریق الغنیمه اهل اسلام آلنه کیروب حضرت عمر رضی الله عنهه واصل اولدقده جملهسن غزاته تفریق وتقسیم ایلدی
بساطك شرحی محلنده کذرایتدی مصراع مذکورك معناسی بودرکه فخر عالمك قدم مبارکه لری بصدیغی طاشلر فرضا
سنك مرمر ایسه ده ینه جوهر نکار اولان تاج انو شرواندن معزز ومحترمدر زیرا طاش پابوس فخر عالم ایتمکله شرف کالی
بولمش وعداد جواهر روحانیه دن اولمشدر حرمت تاج ایسه صوریدر فقط الحاصل اکرچه شریفه مضاف اولان دخی
شریفدر فاما شرف معنوی شرف صوریدن راجحدر نتکیم مولانا جامی بیورر * چه غم زمنقصت صورت اهل معنی را)
جو جان زروم بود کو تن از حبش می باش * پس نیجه صورت اهلی واردرکه باش ایکن ایاق حکمنده در ونیجه معنی
اربابی واردرکه اهل صورت یاننده آیاق ایکن حقیقتده باشدر (لمحرره) خاکپای حبیب حضرت حق * رشك مشك
وعبیردر الحق * قدمینه یوزن سورن طاشلر * غبطهٔ تاج کسریدر مطلق (تاج هرچند مجوهر اولسه) صوریدر آنده کی
شرف انجق * صخرهٔ بیت مقدس اما * عزته اولدی کهردن الیق * شب معراج اکا رسول الله * بصدی زیرا سعادتیله
ایق (مقامی عرش اعظمدر) شب معراجده ترکیب کونیلرینه عرشك مستوی اولدیغن بیاندر (مرامی حضرت علیا
شب معراجده قاب قوسین او ادنی مقامنه واصل اولوب (ع) قالدی مولی کتندی جمله ماسوا * سرنك حصولنه اشارتدر
مرام مقصود معناسنه در (قو عالم وجودینك آلورسه طپراغن کریبل * قو نارسه بر غبار او اله اتکنده آنك ادنی) بو بیت
فخر عالمك نزاهت وطهارتنی تمثیلدر قو عالم ایله مراد اون سکز بیك عالم وبر روایتده اوچیوز التمش بیك عالمدر غبار بوراده
عدمدن عبارتدر زیرا کاه اولور قلت ایله عدم مراد اولنور یعنی نقدرزنك تعلق قبول ایدرنسنه وار یسه فرضا جمله سی
طپراق مثال اولسه ینه آندن فخر عالمك مرآت مجلاسنه بر ذره طوقنمز واصلا کدر وآلایش کلمز زیرا حقدن غیره تعلق
بو قدر نتکیم خار وخسدن دریا متغیر اولمز (باقی) عشقك دریاسنه نسبت وجود کائنات * موج بحر بیکران اوزره
بر آوج خار وخس (آنك یوزی صفاسنده ریاض عدن بر غنچه) یعنی فخر عالمك کلزار جمالی اولقدر تجلی ذات ایله متجلی
وفیض صفات ایله شاداب درکه جنت عدن اول کلزاردن بر غنچه واول تجلیدن بر لمعه در وحقیقتی بودرکه نقدر تجلیات
جمال وار یسه جمله سی فخر عالمك جمالی نسخه سنك شرحی ونمونه سیدر زیرا صورت ومعنانك جمالی آنك جمالندن
مأخوذدر وبو مقامه اشارت ایدوب خافظ شیرازی بیورر * قصهٔ جنت وآوازهٔ بیت المعمور * شرحی از جلوهٔ خمخانهٔ
بنت العنبست * یعنی جنت وبیت معمور وسائر جلوکاه ارباب دل اولان اماکن شریفه بیت الله اولان دلك شرحیدر
وعشقك تجلیسنه موقوف برامردر انکچون هدایی قدس سره بیورر * بو کائنات ایتدی ظهور * موج اوردی چون
دریای عشق (آنك مهری هواسنده کنش بر ذره در صغرا) مهر میمك کسریله کونش معناسنه در بوراده مراد فخر عالمك
نوریدر یعنی آفتاب فلك آنك نوری هواسنده بر کوچك ذره در زیرا قرص خرشید هرچند یوز التمش کره کرهٔ ارض قدر
وبلکه دخی زیاده ایسه ده ینه فخر عالمك نورینه نسبتله بر ذرهٔ صغرادر زیرا فخر عالمك فلك انواری اوچیوز التمش بیك عالمی
دائر وجمیع روحانیاتی محیطدر چشم خرشید ایسه بعض عوالمه ناظردر وصورت معنادن تنکدر (عذاری والضحی
والشمس معطر زلفی واللیل) عذارك شرحی کچدی بوراده یوزدر ضحی قوشلق وقتیدر قال فی ضرام السقط اول الیوم الفجر
ثم الصباح ثم الغداة ثم البکرة ثم الضحی ثم الضحوة ثم الهجیرة ثم الظهر ثم الرواح ثم المساء ثم العصر ثم الاصیل ثم العشاء الاولی
ثم العشاء الاخیرة عند مغیب الشفق معطر عطردندر خوش قوقولی نسنه معناسنه یا یعنه عطاردیرلر ناظمك مرادی
بودرکه حق تعالینك قرآنده قسم ایتدیکی شمس وضحی سنك جمالك ویوزك ولیل سنك جلالك وکوزل قوقولی زلفکدر
نتکیم ناظم بر محلده بیورر (ع) زلفك جلاله مظهر وخدك جماله هم * ورو شنی بیورر (ع) والضحی وردکه واللیل اوقورم

سفلاكه * زلفك ليل وجلال اولديغى بودركه كيجه نك ظلمتى جمله محسوساتى ستر ايتديكى كبى زلف سياه دخى جمال
معشوقى ستر ايدر پس بو عالم ملك وبشريت وفرق زلف كبيدركه عالم ملكوت وجهى ستر ايتمشدر صورت ظاهر ومعنى
باطندر چنكه سالك نيجه برازخى كذر ومقام وصالى مستغرقيله جمالده جلالى وجلالده جمالى مشاهده ايدوب
صورتدن معنى ومعنادن صورت ايله محتجب اولمز بلكه ملتقى الابحر اولوب حقله كمال بولور (قاشى محرابيدر قوسين
نه قوسين بلكه او ادنى) قاب قوسين او ادنانك شرحى مرة بعد اخرى كذر ايتدى. ناظم فخر عالمك ايكى قاشى ايله قوس
وجوب وقوس امكانه ومحراب آسا اولان دوابروميانى جمال وجلالك مجتمعنه وسر احديته اشارت قيلدى پس مرادى
قاشى محرابيه ملتقى القوسين يعنى ذات وصفات سرنك محل جمعيتى وبلكه عين سر ذاتيدر ديمكدر (كوزينك غمزه سن
كوردى اوتندى سحرنى فتنه * ايدجنك ايتدى عالمده بونسبتدن اولوب شيدا) غمزه كوز قيمتى وكوز ايتمك كما فى اللغات
الفارسية وقال فى القاموس غمزه بيده يغمزه شبه نخسه وبالعين والجفن والحاجب اشار انتهى والسحر من سحر يسحر
سحرا اذا خدع احدا وجعله مدهوشا متحيرا وهذا انما يكون بان يفعل الساحر شيئا يعجز عن فعله وادراكه المسحور عليه
كما فى شرح الامالى فتنه دن مراد اهل فتنه درشيدا ديوانه در (بعدذا) بوكلامده فخر عالمك غمزه سنى حدت عمل وسرعت
تأثيرده سحره تشبيه وارد ريعنى اهل فتنه فخر عالمك سحر كبى كاركر اولان كوز اشارتن كوردكده سحرۀ فرعون حضرت
موسانك عصاسى اژدرن كوروب سحرلرن اونتدقلرى كبى آنلر دخى سحر وخدعه لرن اونتديلر وحقيقت سحرنه كونه
اولور كورديلر واول غمزه نك خدنكى جكر سوز اولوب ديوانه كبى تغير حالدن ناشى بوسبب ايله اولنجه جنك ايتديلر نتكيم
فرعون اژدر عصايى كوروب كتدكجه مار نفسنك زهرى فزون وغرقاب قلزم وقهر اولنجه ضلالت وجنك مرهون
اولدى زيرا حضرت موسانك بومعجزه سيله بوقدر نفوس توحيد حقله مأنوس اولديغنه تحمل ايده مدى وعدم
استعدادته بناء (انا ربكم الاعلى) ورطه سنده قالوب طريق فنادن منزل وحدته دك كيده مدى كذلك كفار قريش
وسائر فتنه انكيزان عالم فخر عالمك براشارتيله بوقدر قلوب منجذب جناب غيب الغيوب اولديغن مشاهده ايدوب هرچند
منعه مقيد اولديلر سه ده مفيد اولميوب عاقبت رسن حيله كسسته جنكه شروع ايتديلر وكتدكجه كارلرى ادبار ايدوب
بالاضطرار طريق فنا وهلاكه كيروب كتديلر (لمحرره) قاشلرك قوس قضاى آسمانى اولمسه * تير غمزك جانته كارايتمز
ايدى فتنه نك * اهل فتنه اولمسه اومانج غمزه لك عاقبت * بوسياستكهده ايشى بتمز يدى فتنه نك (وله) هركيم كوررسه
غمزه كى جانبنه كارايدر * برغمزلك اهل عالمى يردن شكار ايدر * چشمك كيمى خسته ايدر برنظرده آه * غمزه لك كيمى
دردلك ايله دلفكار ايدر (آنك لعلى زلالندن چون ايجدى چشمۀ حيوان) بوكلامده فخر عالمك حمرته مائل اولان لبنى
لعل ديدكارى قرمزى جوهره وابلرندن فيضان ايدن كفتار حقيقت آثارينى زلاله تشبيه واردر زيرا زلال برودت
وحلاوتيله جكردن حرارتى قطع ايتديكى كبى سخن پيغمبر دخى تشنه دللردن تابى ازاله ايدر چشمۀ حياتك تفصيلى
مرور ايلدى بوراده چشمه ايله مراد آبدر ذكر محل اراده حال طريقيله يعنى چونكه خضر عليه السلام فخر عالمك آب
حياته مشابه اولان زلالندن فيض معرفت وجام حقيقت نوش ايلدى وآندن عالم معنى وروحانيتده نفس آلدى
وبومشربدن صفا بولدى انكيچون اولدخى سورۀ كهفده بيان اولنديغى اوزره حضرت موسايه علم لدنى شربتن ايچوردى
وسفينۀ اشارتله جانب حقيقته كچوردى اكرچه حضرت موسى دخى واصل حقيقت ايدى زيرا نبوت ولايته وولايت
دخى حقه وصوله مبنيدر فاما حضرت خضره انعام اولنان عالم حقيقتدن برفيض خاص ايدى هركمال ايسه
اختصاصات الهيه دندر من وجه مفضول اولان كمسنه من وجه فاضل اوله كلمشدر پس بومعنادن خضرك هروجهله
موسادن افضليتى منفهم اولمز وبومقامه متعلق اولان مجلس محلنده مرور ايلدى * ناظمك مرادى خضرك چشمۀ
حيواندن نوش ايدوب جاودان اولديغى وحضرت موسايه معلم اولوب بوقدر اسرار علم لدن بولديغى فخر عالمك حوضندن
جرعه نوش اولوب فيض خاص وجام اختصاصنه مظهريتندندر ديمكدر نتكيم عنوان كتابده يورر * ايچوبدر حوضنك
برقطره سندن) انكيچون زنده در خضر يله عيسى * زيرا هركمالك ظهورى فخر عالم يوزندندر يعنى اكر فخر عالم اسم اعظم ايله
سائر اسماء الهيه اراسنده واسطه اولمسه وكمالات صوريه ومعنويه خصوصنده شفاعت ايتمسه كمسه نك ايشى بتمز
وبرفرد منزل مراده يتمزدى پس اول مبتديه كه بعض لوامع ظهور ايدوب استعظاما عجب فخر عالمه دخى بوظهور اولمشميدر
وبومقامه اول دخى كلمشميدر ديديكى فخر عالمك اعظم شانى جهلندندر نعوذ بالله تعالى (بعدذا) نبوت خلقه ولايت حقه
ناظر ونور نبوت نور ولايتدن مقتبسدر وفخر عالم مقام تفصيلدن هم خاتم الانبياء وهم خاتم الاولياءدر وشيخ اكبرك خاتم
الاولياء اولديغى بوامتدن ظهور تامنه استعداده كوره در پس خاتم الانبياء خاتم اولياءدن اخذ ايدر بيورديغى كندى خاتم
الاولياء اولمق جهتندن دكلدر بلكه فخر عالمك خاتم الاولياء اولمسى جهتندندر شيخ حضرتلرى مجرد بومرتبه تفصيل

وآينه اولمق ايچون ظهورا يتمشلردر بوسرى بيلمينلر طريق طعنه سلوك ايدوب شيخ كنديى مأخوذ منه وپيغمبرى
آخذ قيلدى ديرلر حاشا كه اعرف الامة واعلم الملة بو اعتقاد اوزره اوله وبوزمانه ده كلام ذوقيدن چاشنى دار آدم نادر اولمغله
بومذاكره نك بابى مسدود واهلى دخى دائرۀ اعتبار عوامدن مطروددر وقد اشرنا اشارة اجمالية والتفصيل بيد الاسم
المفصل (لمحرره) نه بيلسون آدمى حيوان اولنلر * نه بيلسون كوهرى نادان اولنلر) نيدرلر حضرت يوسف جمالن * اسير
محنت كنعان اولنلر * بوسره ايرمدى كوكده ملكلر * ايرشدى كامل انسان اولنلر * طوتنلر دست مرشد اشبو ولاده
اولاردر واصل رحمان اولنلر * زلال فيض حق نوش ايتدى آخر * جهانده صاحب عرفان اولنلر * ندر علم لدنى وندر
خضر * ندرشول موسئ عمران اولنلر * ندر آب حيات جاودانى * بودرديله جكر لرقان اولنلر * نيدرلر ذرۀ ارباب خرشيد
نيدرلر قطره يى عمان اولنلر * بودرده مبتلا اولمش كوكل وار * بوعشقه قول كلور سلطان اولنلر * جكرلر حقيا باربلايى *
جهانده عاشق جانان اولنلر * يكاغى اوزره مشكين خال جمالى جبينه نقطه * مشكين مشكه منسوب ديمكدر وقد سبق
شرحه فخر عالمك يوزنده اولان خالى يعنى بك كه سياه نقطه دررنكده مشكه تشبيه ايلدى وجمال لفظى منقوط
اولديغى كبى كالك قدرتدن دخى برنقطه دوشوب نمودار جمال حق اولان جمال مصطفانك انكله منقوط اولديغنه
اشارت قيلدى ونقطه كه تجزى قبول ايتمين نسنه در نقطۀ وحدت كبرايه اشارتدر وبونقطه يه اشارت اولنوب العلم نقطة
كثرها الجاهلون بيورلمشدر اى العلم نقطة بسيطة فى لوح الوجود كثرها وفصلها الخارجون عن كتاب الشهود
والغائبون عن مطالعة وجه المقصود والغافلون عن الحروف العالية الناظرة الى جمال ذى الجود * واعلم ان الوحدة
هى كون الشئ بحيث لا ينقسم الى امور مشاركة فى الماهية ووحدة الله تعالى هى الوحدة الكبرى الغير المتجزية
والمنقسمة التى هى مبدأ الوحدة المقابلة للكثرة فافهم جدا والله الهادى والموفق (لمحرره) انلر وحدت حقدن خبرلر *
جهانده كثرت خلقى نيدرلر * بولان بووحدتك دريتيمن * صفا ويرمز اكا غيرى كهرلر * علم برنقطه در اول نقطه يى بول
بوعلمى بيلكه دفع اوله كدرلر * بوعلمك طوطئ كوياسى دلدر * بوطوطى برحقيقتدن شكرلر * بوقال وقيلى قو قال ايله
كندلك * چيقر دل بوته سندن سيم وزرلر * چووحدت منزلى غايت ايراقدر * اكا سالك اولان دائم يورلر * اويان بوخواب
غفلتدن اويان كيم * جمال حقى كورمز بى بصرلر * بورى كلزار عشقه بلبل اولكيم * نسيم حقى اسروقت سحرلر *
ويرلر حقيا منصور اولنلر * بوميدان ايچره آخر جان وسرلر (اكر عرض جمال ايده قويه يوزينك قيامت كيم * كه قوپدى
عرصۀ قامت نه قامت قامت طوبى) العرصة كل بقعة من الدور واسعة ليس فيها بناء كما فى القاموس بوبيتده فخر عالمك
قدوقامتنى قامت بالاى طوبايه تشبيه واردر طوبانك تفصيلى كچدى بعضلر آنى جوز آغاجى نوعندن وبعضلر نوع
خصوصدر ديمشلر وعرصه قيامته لازم اولمغله قيامت حكمنده اولان قامته دخى عرصه نسبت ايلدى يعنى اكر فخر عالم
قامت طوبى وارينى كوستروب حقيقت اوزره عرض جمال ايلسه وناظر اولنلر دخى بصيرتله كما ينبغى آنى مطالعه قيلسه
نيجه بوزيبك قيامت معنويه قوپردى زيرا تجلى جماله مظهر اولنلرك دللرنه وقت تجلى فناء كلى كلور وجمله تعينات
اولوقتده هبا ولورا لحاصل نفخ صورده فناء ظاهر حاصل اولديغى كبى نفخ حقده دخى فناء باطن حاصل اولوب لمن الملك
اليوم) سرى ظاهر اولور انكيچون قيامة العارفين دائمة بيورلمشدر زيرا ما بعد الموت اولان امورك جمله سى آنلره قبل
الموت حاصل ومشهوددر (شمسى) موتوا قبل ان تموتوا سرنه مظهر اولان * حشر ونشرى كوردى بونده نفخۀ صور
اولمدن) پس بوزيبك قيامت لفظى تكثير ايچوندر مقصود هر مستعده برقيامت سرى ظاهر اولور ديمكدر (وفى المثنوى
هين كه اسرافيل وقتند اوليا * مرده رازيشان حياتست ونما * جان هريك مردۀ از كورتن * برجهد ز آوازشان اندر كفن
كويد اين آواز ز آواها جداست * زنده كردن كار آواز خداست * ما بمرديم وبكلى كاستيم * بانك حق آمد همه برخاستيم
مطلق آن آواز خود از شه بود * كرچه از حلقوم عبد الله بود * كفته اورا من زبان وچشم تو * من حواس ومن رضى
وخشم تو * رو كه بى يسمع وبى يبصر توئى * سرتوئى چه جاى صاحب سرتوئى) (آنك عاشقلرى واركيم آنك كوزلرى قانندن
اتكن چكدى بوقبه نه قبۀ مينا) مينا صرچه در آسمانه كنبد مينا ديدكارى صرچه رنكنده اولديغندن اوتوريدر
نتكه واقعدر * اولكه عشقكدن صررمشدر يوزى ايوا كبى * اوندر بوكنبد مينايى برالماكبى) يعنى فخر عالمك ناظم كبى
عاشقلرى واردركيم اول عاشقلرك كوزلرندن آقان قاندن آسمان اتكن چكدى وبرطرف اولدى يعنى كويا آسمانك
زميندن ارتفاع وتباعدى قان اغلمقده عشاقه مساعده ومشاركته قادر اولمديغندن ودامننه اول قاندن آلايش
حصولندن احترازندندر ولكن عاقبت آلوده دامن اولمشدركه نه افق سماكه دامن منزله سنده در آنده اولان حمرت خون
چشم عشاقدن اصابت ايتمشدر بوكلامده اشارت واردركه زمين اهلى عاشق وآسمان اهلى عابددر وعاشق عابد يالكز
عابددن افضلدر وبونك سرى بالاده كذر ايتمشدر (غايت مرمى) مرمى محل رميدركه نشاندر بوراده مراد غايت مقصود

دیمکدر زیرا تیراندازاولنلرك رمیله مرادلری منصوب اولان هدف اولدیغی کبی عشاقك دخی توجه دل ایله مقصودلری
سر پیغمبردر (جمالی هم ملیح اولدر) ملاحت اصلده طوزایلقدر ولیکن لذت معناسنده استعمال اولنور زیرا طعامه
لذت ویرن طوزدر ملاحتك حسن معناسنه استعمال اولندیغی بوکا ناظردر زیرا آن صاحبی محبوبك حسنی کونلنه
ودله لذت ویرر ناظم بوکلام ایله انا املح حدیثنه اشارت ایدرك تکمیم تفصیلی مرورایتدی (بیانی هم فصیح اولدر) البیان
هو المنطق الفصیح المعرب عما فی الضمیر قال عمر رضی الله عنه یا نبی الله مالك افصحنا فقال علیه السلام جاءنی جبریل
فلقننی لغة ابی اسمعیل کما فی المقاصد الحسنة للسخاوی (که هم صدری شریح اولدر) صدر قلبك وقلب دخی فؤادك
ظاهریدر شریح مشروح معناسنه در قال تعالی (الم نشرح لك صدرك) شرح صدر سینه یی کشاده قیلمقدر تا که حقه
مناجات وخلقی دعوت آنده جمع اوله الحاصل حقله خلقدن وخلقله حقدن محتجب اولمیوب کثرتی وحدتده ووحدتی
کثرتده بوله ودریای حقیقته طالوب ماسوا ایله متغیر اولمیه بومعنی فنا وبقا تجلیسندن صکره حاصل اولور (محرره) اولمینجه
بوکون صدر مشروح * حاصل اولمزدله انواع فتوح * اولدی سر صدر عارفان خدا * کیمه کیم اولدی بوقابو مفتوح
که قلبی هم فسیح اغنی) فسیح فسحتدندر وسعت معناسنه یعنی فخر عالمك قلب شریفلری زیاده واسع وغنی ایدی شویله که
اوچیوز التمش بیك عالم آنك بر کوشه سنه وضع اولنسه حس ایتمزدی زیرا (ما وسعنی ارضی ولا سمائی ولکن وسعنی قلب
عبدی المؤمن) سرینك کالنه مظهر ایدی ورزق ایچون غم چکمز وبرامر کریه ایچون الم کورمز وغنای قلبندن ناشی دائما
سخا اوزره ایدی زیرا جمیع اسمانك مفتاحی الندن وجمله حقائقك سری دلنده ایدی انکیچون صفوت قلبنه برنسنه دن
کدر کلمدی وکسه نك اذی وجفاسندن تألم ایتمك اکا یول بولمدی وعلی هذا (بشیر وهم نجیح اولدر) بشیر مؤمنلره جنت ایله
مژده ایدیجی نجیح دشمنه غالب ومظفر اولیجی قال فی القاموس النجاح بالفتح والنجح بالضم الظفر بالشیء والنجیح الصواب
من الرای ونجح امره تیسر وسهل انتهی بو معانیء ثلاثه بوراده اعتبار اولنمق جائزدر (نذیر وهم نصیح اولدر) نذیر عاصیلری
جهنم ایله قورقودیجی نصیح نصیحت ایدیجی وقد سبق معنی النصح مشروحا (که هم دینی صحیح اولدر) زیرا ان الدین عند الله
الاسلام طرازیله معلمدر وقد یستعمل الصحة بمعنی الثبوت کما فی قوله (صح عند الناس انی عاشق) غیر ان لم یعرفوا عشق
لمن (که برهانی صریح وابقی) برهاندن مراد قرآندرکه ظاهر المرام ومکشوف المراد وباقی الی یوم القیامه در (بعدذا)
بوقرینه لرك بعضنده بعض نسخه لرده تقدیم وتأخیر واردر اصل نسخه ایله مقابله یه محتاجدر (محرره) یارسول الله
وجودك اولدی برسروکمال * بوستان فیض وجود ایچره سکا هرشاخ دال * قامتك بوزیبك قیامت کوستررچشم دله
جان ویرر عاشقلرك کرایلسك عرض جمال * ایلدك بیك بر تجلی اون سکز بیك عالمه * نقطهٔ جیم جمالك اولدی شول
مشکین خال * لبلرك آب حیاتدن اکر نوش ایتمسه * قندن ایلردی خضر موسایه فیض علم حال * وجهکه والشمس
اوقورورندی ارباب جمال * زلفکه واللیل دیروردك حقی اهل جلال * آفتاب نورکه نسبت کونش برذره در * روضهٔ
حسنکده باغ عدن برغنچه مثال * غمزه که اولدی مسخر عالم هژده هزار * کورمدی کمسه جهانده بویله برسحر حلال
نرکس شهلا کی کوردی خوابه واردی فتنه هب * دکدی رخسارکه برکمسه دن عین الکمال * ذات مشهودك یانده
بووجود ماسوا * دیدهٔ ارباب حاله کورینور عین خیال * فیض وجودکه نظر قیل حقیء بیچاره یه * نعت پاککله
جهانه بخش ایده آب زلال (خصوصا قطب قرآنی اکا وحی ایلدی الله * اولور بومرکزه دائره والفاظله معنی) قطب
دکرمن ایکی که دکرمن آنك اوزرینه دوراید رمرکز وسط الدائره ومقر معناسنه یعنی خصوصا کیم الله تعالی فخر عالمه
قطب قرآن ومدار فرقان اولان (ان الله یأمر الخ) آیتنی وحی ایلدی زیرانقدر الفاظ ومعنی وارایسه جمله سی بوآیتك
مرکزنه دوراید ریعنی بوآیت شریفه نك مضمونی جمله یی جامعدر دیمکدر قال الله تعالی (ان الله یأمر بالعدل) تحقیق الله
تعالی عدل ایله امرایدر یعنی کسه نفسنه وغیریه ظلم ایتمیه پس توحید عدل وتعطیل وتشریك ظلمدر وکذلك نقدر آلات
جسمانیه وروحانیه ومال وجاه دنیا وشرایع واعمال وارایسه جمله سن طلب حقه صرف ایتمك عدل وماسوایه بذل ایتمك
ظلم مقوله سیدر (محرره حق سکا ویردی بودکا واسباب) آچه سن تا انکله حضرته باب) جسمکی خدمته قیلوب مرهون
جانکی عشق اودنده ایله کباب (والاحسان) شیخ علی سمرقندی قدس سره بحر العلوم نام تفسیرنده احسانی مطلق اخذ
ایدوب ان الله کتب الاحسان فی کل شیء حدیثی ایله استشهاد ایتمشدر وبعض کبار بیورمشلر که احسان اهل سلوکی
ارشاددر کما قال تعالی (واحسن کما احسن الله الیك) (حافظ) ای صاحب کرامت شکرانهٔ سلامت * روزی تفقدی کن
درویش بی نوارا (محرره) ای ره وصلت حقدن آکاه * کرم ایت کرهی ارشاد ایله * غم فرقتده قومه عشاقی * سرپاکك
حقی دل شاد ایله (وایتاء ذی القربی) دخی قرابت صاحبنك محتاج الیه اولدیغی نسنه یی دفع واعطا ایله امرایدر بومعنی
اکرچه احسانده داخلدر ولیکن صلهٔ رحمك جلالتنی اظهار ایچون تخصیص اولندی وبعض اهل اشارت بیورمشلر که

کشی یه جمله دن اقرب اولان نفسیدر ونفسه صلهٔ رحم ایتمك آنی مهالکدن نجیه در (محرره) صلهٔ رحم ایده یم دیرسك
اکر * نفسکی حضرته طوغری دوندر * نعمت منجیاتی هرشب وروز * قدرتك یتدیکی قدر کوندر (وینهی عن الفحشاء)
دخی سزی زیاده زشت اولان قول وفعلدن نهی ایدر زنا ولواطه وامثالی کبی وبعض عرفاء بیورمشلر که فحشا سالکی
حقدن دور ایدوب رهزنلك ایدن اموردر (محرره) پرده ایکن کوزیکه بونجه امور * ایتمه هرکز هوس رؤیت نور *
اولمق استرسك اکر حقه قریب * ایله سندن سنی وغیریی دور (والمنکر) واهل نفوسك انکارایتدیکی نسنه لردن
کما فی بحر العلوم پس حرمته قریب اولان مکروهات بونده داخل اولور وقیل هو ما لا یعرف فی شریعة ولا سنة وبعض
اهل دل بیورمشلر که اهل حقی اضلال وخلق اراسنده بدع وفتن احداث واثاره ایتمك منکردر (محرره) قاتمیوب حرف
یانکدن اصلا * حقی واریلدیکك قدر سویله * غل وغشدن کهرلك صاف قیلوب * دللره پندله جلا ایله (والبغی) دخی
ستمکاریدن یعنی کبر وآنك امثالی صفت شیطانیه دن که آنك اثری ایله خلق متأذی ومتضرر اولور (محرره) کبرله کندیکی
شیطان ایتمه * اول عدو کتدیکی یوله کتمه * دیرکوزنلر بوبوستانده سنی * اشبو بدخو یله اوکوب بتمه (یعظکم) الله تعالی
امر ونهی ایله سزه پند ویرر (لعلکم تذکرون) شاید که پند قبول ایده سکز امره امتثال ونهیدن اجتناب ایله دیمشلردرکه
بوآیت شریفه ده اوچ امر واوچ نهی ذکر اولندی نقدر خیره متعلق امور وارایسه اقسام مأموراتده وشر وشرور وارایسه
اقسام منهیاتده داخلدر وعدلك ثمره سی نصرت واحسانك نتیجه سی ثنا ومدحت وصلهٔ رحمك فائده سی انس والفتدرکه
استقامت ملك بواوچ نسنه ایله در وفحشانك نتیجه سی فساد دین ومنکرك ثمره سی حرکت اعدا وبغیك حاصلی حرماندرکه
اضطراب ملك بواوچ نسنه ایله در * قال الامام السیوطی فی کتاب الوسائل اول من قرأ فی آخر الخطبة (ان الله یأمر
بالعدل والاحسان) الآیه عمر بن عبد العزیز ولزمها الخطباء الی عصرنا هذا واول من قرأ فی الخطبة (ان الله وملائکته
یصلون علی النبی) الایة المهدی العباسی انتهی وقد اشبعنا الکلام فی هذا المقام فی تفسیرنا الموسوم بروح البیان فلیطلب
منه (محرره) دکاه ای دل بوجکرسوز سوزی * قیل ایکی چشمه دمله ایکی کوزی * رافضی فرقه سی اوفرقهٔ ضال *
لعن الله کل اهل ضلال * خطبه آخر اولنجه جمعه کونی * دوندروب خطبه کوی خلقه یونی * ایلریدی تصدی فحشا *
لعن اصحاب ایدردی اول حاشا * سنیان واقف اولنجه بوایشه * دوشدیلر غیرت ایله تشویشه * اوقیدیلر اکا بدل ای شاه
آیت عدل کوی ان الله * هذه العادة شاعت منهم * رضی الله تعالی عنهم * ترضیه امری دخی ای منکر * اولدی رغم
روافضی مشعر) جهر اولنمق اکا بناءدر * چاریاری دخی ثناءدر * بوکا بدعت دیمز بوکون سنی (مکر عقلن اوغورلیه جنی
جهرنه چون صحیح اوله غرض (ایتمز اخفا مکر که اهل مرض (ایده لم جهرله کاولك کابنك (حرم مسجد اوله منکره تنك
بوسوزی حقیچون دیدی حقی * رضی الله عن اهل الحق (جامع الآیات) قال ابن مسعود رضی الله عنه هی اجمع آیة
فی القرآن للخیر والشر ناظمك بوراده جامع الآیات عبارتی ایله مرادی آیت مذکوره نك جمله مأموراتی جمع ایتدیکیدر
نتکیم حاصل تقوی ایله جمله پرهیزه دائر اولان اموری درجنه اشارت ایدر (حسنی) احسن کلمه سنك مؤنثیدر قال
فی القاموس الحسنی بالضم ضد السوی انتهی وفی التنزیل (ولله الاسماء الحسنی * قال فی بحر العلوم الحسنی تأنیث
الاحسن وصفت بها الاسماء لان حکمها حکم المؤنث کقولك الجماعة الحسنی (صله) وصلت وعطا قال فی شرح
الطریقة قطع الرحم حرام والصلة واجبة ومعناها التفقد بالزیارة والاهداء والاعانة بالقول والفعل وعدم النسیان واقله
التسلیم او ارسال السلام او المکتوب ولا توقیت فیها فی الشرع بل العبرة بالعرف والعادة وانما تجب لکل ذی رحم
محرم منه واختلف فی غیر المحرم منه والظاهر عدم الوجوب فی حقهم (ارحام) رحمك جمعیدر والرحم فی الاصل منبت
الولد فی البطن ثم سمیت به قرابة الولاد (احمی) زیاده پرهیزکاراتقی دخی بومعنایه در (اکر تقوی وکرفتوی) بوکلمه لرك
اشتقاقلری ومعنالری سبقت ایتدی یعنی بوالتی سوزده که اوچ امر واوچ نهیدر جمله ظاهره وباطنه وشریعته
وحقیقته متعلق اولان علوم واعمال مندرجدر (الهی) علم وعرفان منزلنه یتمکه) کاوکز قرآندن خبر صورالم) حقدن
آیرلمیوب طوغری کتمکه * کاوکز فرقاندن خبر صورالم * قدم اولمیجق علم وعملدن * خلاص اولمز سالك سهو وزللدن *
ملك بیلمدیکی سرازلدن * کاوکز انساندن خبر صورالم * نیجه برمنکر ونیجه برفحشا * بومیدر اللهك فرمانی سکا * کفر
طاغوتندر بیلمکه شها * کاوکز ایماندن خبر صورالم * اولمسه کشیده بوکون حسن حال * مفید اولمزدلده قوری
قیل وقال * یاقوب جانمزی پروانه مثال * کاوکز جاناندن خبر صورالم * حوض دل علمله حقی طولمغه * بوصدفده
در عرفان بولمغه * قطره دن بحر بن بحری اولمغه * کاوکز عماندن خبر صورالم *

فی خواص القرآن

خواص جمع خاصة وخاصة الشیء ما یوجد فیه ولا یوجد فی غیره وفرقوا بینها وبین العلامة وبیانه فی النحو (تبیان) بیان

معناسنه مصدردر ذكر اهل العربية ان جميع المصادر التي جاءت على تفعال بفتح التاء الا مصدرين وهما تبيان وتلقاء
فانهما بالكسر وقد سبق مشبعا (افتتاح باب قرآن) زيرا قرآنك ابتداسى بسمله وانتهاسى سورهٔ ناسدر وبسمله نك اولى باء
وناسك اخرى سين اولمق دلالت ايدركه بو ايكى حرفك ما بيني اولان كلام قديم عارفه ايكى جهاندن بسدر نتكيم حكيم
سنائى بيورر * اول وآخر قرآن زچه با آمد وسين * يعنى اندرره دين رهبر تو قرآن بس * والصحيح من مذهب الحنفية ان
البسملة في اوائل السور الشريفة آية واحدة من القرآن انزلت للفصل والتبرك بها وليست باية ولا بعض من شيء من السور
واما ما وقع في سورة النمل فبعض آية منها قالوا الاصح ان البسملة آية في حق حرمة القراءة للجنب والحايض وكذا في حرمة
المس على ذي الحدث مطلقا دون جواز الصلوة فان من اكتفى بها في الصلوة لا يجوز صلاته اجماعا وذلك للاختلاف الواقع
في كونها من القرآن كذا في التفاسير وكتب الفروع (قال المولى الجامي قدس سره (بسم الاله الرحمن الرحيم) مطلع انوار
كلام قديم * نوزده حرفست كه هژده هزار * عالم ازو يافته فيض عميم * جامى اگر ختم نه بر رحمتست * بهر چه شد خاتمهٔ
آن رحيم (قال امير المؤمنين على كرم الله وجهه اذا نفد عدد حروف بسم الله الرحمن الرحيم فانه يكون اوان خروج المهدى
من بطن امه وقد نظم الشيخ الاكبر هذا المعنى في بيتين من الشعر * اذا نفد الزمان على حروف * بسم الله فالمهدى قاما
ودوران الخروج عقيب صوم * الا بلغه من عندى سلاما * ولولا الحسد لاظهر سر العدد انتهى * يقول الفقير ان اعتبر
تكرير الراء لان من صفتها ذلك يبلغ المجموع الى الف ومائة وستة وثمانين والله اعلم وهو المناسب لما قالوا من ان المهدى
يقوم سنة مأتين او اربع ومأتين (برات) براءت لفظندن مخففدر مقصود براءت نامه در يعنى جهنمدن برئ وبعيد اولمق
حقنده مأمور اولان ملك نامه برارديمكدر (فضائل) فضيله نك جميدر والفضيلة ما تلزم صاحبها ولا تتعداه كالعلم
والشجاعة ونحوهما وفي القاموس الفضيلة الدرجة الرفيعة في الفضل (خصائل) خصيله نك جميدر بوراده خصلت
وفضيلت معناسنه در (خداوند) صاحب ومالك وبزركوار (سورهٔ سبع المثانى) قال في القاموس السورة المنزلة ومن
القرآن معروفة لانها منزلة بعد منزلة مقطوعة عن الاخرى انتهى وتفصيل الكلام في السورة في تفسير الفاتحة للمولى
الفنارى فليطلب ثمه واجتمعت الامة على ان عدد سور القرآن مائة واربعة عشر وسميت سورة الفاتحة بالسبع المثانى
اما بالسبع فلانها سبع آيات وعدد كلماتها خمس وعشرون وحروفها مائة وثلاثة وعشرون واما بالمثانى فلانها تثنى
في كل صلوة فالمثانى جمع مثنى بضم الميم وتشديد النون اولانها اثنية على الله كالمحامد فهى جمع مثنى بفتح الميم وقيل
غير ذلك والتفصيل في التفاسير (مسخ) تبديل صورة الى ما هو اقبح منها قال الله تعالى (ولقد علمتم الذين اعتدوا منكم
في السبت فقلنا لهم كونوا قردة خاسئين) مرويدركه داود عليه السلام زماننده ايله نام شهرده طائفهٔ يهود يوم السبتده
صيد ماهيدن ممنوع ايكن فرمان حقه مخالفت ايليوب براى صيد حيله ساز اولدقلرنده حق تعالى آنلرى ميمون صورتنه
تحويل ايلدى نعوذ بالله (لمحرره) هر كيم اولورسه معصيت مرهون * صورت باطنى اولور ميمون * نه ايچون خوار اوله
انسان عزيز) اولميه جد وجهد ايدوب ميمون (زهى) زانك فتحى وكسريله كلمهٔ تحسين وتعجبدر (يوز درت كتاب) يوز درت
كتابدن مراد حضرت آدم عليه السلامه نزول ايدن اون صحفه كه يالكز حروف تهجى بر صحيفه در وحضرت شيث عليه
السلامه نزول ايدن اللى عدد صحيفه وحضرت ادريس عليه السلامه نزول ايدن اوتوز عدد صحيفه وحضرت ابراهيم
عليه السلامه نزول ايدن اون صحيفه وحضرت موسى عليه السلامه نزول ايدن توريه وحضرت داود عليه السلامه
نزول ايدن زبور وحضرت عيسى عليه السلامه نزول ايدن انجيل وحضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلمه نزول ايدن
قرآن ذى شاندر وبو اسامى وكتبك اشتقاق ومعانيسى يوقروده كذرايلدى وفرقان وقرآندن بحسب الاصطلاح مراد
امر واحدر پس بو يوز درت كتابك اسرارى كتب اربعه ده وكتب اربعه نك اصولى دخى فرقان وقرآنده وقرآنك
حقايقى دخى سورهٔ فاتحه ده وآنك معانيسى دخى بسمله ده وبسمله نك لطايفى دخى حرف باده وبانك دقايقى دخى نقطه ده
ايداع ودرج اولندى پس نقطه جله نسخه لرك متنى وجله نسخه لرا كرقولى واكرفعلى آنك شرحيدر فافهم (محيى)
بيلين علم لدنى درت كتابى اوقوسه) ظاهرا علما در اول قرآنى بيلمز قنده در (مخزون) خزينه لنمش محفوظ نسنه يقال خزن
المال احرزه كاختزنه وفي الحديث واخزن لسانك الا من خير اى واحفظ (مكنون) يقال كنه اى ستره والمكنون المستور
(بن اول بر نقطه يم تحتنده بانك) معلوم اوله كه انا النقطة تحت الباء مقالهٔ عليه سى خواقين عثمانيه دن سلطان سليمان
اول كوننده جماهير علما اتفاقيله شيخ الحرم نصب اولنان شيخ على قدس سره نك اسولة الحكم نام كتابنده وغيرى كتب
معتبره ده ثبت اولنمشدر تحقيق بودركه وجودك درت مرتبه سى واردر اولكيسى شئونات غيبيه مرتبه سيدركه حروف
تهجى يه اكا اشارتدر ايكنجيسى اعيان علميه مرتبه سيدركه ابجد وار نجه اولان حروف مركبه اكا اشارتدر اوچنجيسى
عالم ارواح مرتبه سيدركه ابجدا اكا اشارتدر دردنجيسى عالم اجسام مرتبه سيدر سائر مركبات كلاميه اكا اشارتدر

صبيان

صبيان وآنلرك حكمنده اولان رجالك ابتدا الفدن بدأ ايتدكارى عالم ذاته قريب اولدقلرى جهتدن نفس رحمانى يه
اشارتدركه اول نفس الف كبى جميع اعيان ممكنات اوزرينه ممتد اولمشدر والف عند العلماء المحققين حرف تام دكلدر
ديدكلرى امتداد نفسدن عبارت اولوب مخارجدن مخرج معيننده مقطعى اولمامق حسبيله در زيرا حرف مخرج معيننده
متعين ونطق وكتابتده صورتپذير اولاندر الفك ايسه خطده صورتى واردر نطقده يوقدر پس الف مادة الحروفدر حرف تام
معين دكلدر انكيچون عند المحققين الف وهمزه نك مجموعى حرف واحد دردیمشلردر كه اسم همزه مستحدثدر زيرا متحرككى
ساكندن تميز ايچون وضع اولنمشدر حدوثنه بناء حروف تهجيه ده ذكر اولنمدى بلكه مادهٔ تعينات اولان الف ايله بدأ
اولندى وبو سره اشارت ايچون ناظم كتاب محمديه بى الف ايله بدأ ايدوب اله واحد بيوردى كويا بو نسخهٔ شريفه عالم كبرى
نسخه سيدركه امتداد نفسه محتاجدر الحاصل امتداد نفس رحمانى ايله ابتدا تعين ذاتى وجوده كلديكه بانك تحتنده
اولان نقطهٔ موحده اكا اشارتدر وثانيا تعين صفاتى ظهوره كلديكه تانك فوقنده اولان نقطتين اكا اشارتدر وثالثا تعين
افعالى ثبوت بولديكه ثانك فوقنده اولان نقاط ثلاثه اكا اشارتدر يعنى الفك مشار اليهى اولان امتداد نفس رحمانى ايله
حاصل اولان تعينات اوچ مرتبه اولمغله نقاط دخى اوچ عدد اولدى ايكى وياردت اولمدى والسنهٔ صوفيه ده دائر اولان عالم
نون نقطه يه اشارتدر واول عالمه ام الكتاب دخى ديرلر زيرا اصل كتاب الوجود در محبره ده مداد مواد نقوش كتابت مجتمع
اولديغى كبى اول نونده دخى مداد مواد نقوش عالم مجتمع اولمشدر پس حضرت على تحت باده اولان نقطه منم بيورديغى
جميع مراتب الهيه وكونيه نك جمعندن عبارت اولان انسان كامل لساننددر كرك نبى اولسون كرك ولى اولسون زيرا
حقيقت محمديه نك تعين اول اولمسى حقيقت عليه نك تعين اول اولمسنى مانع دكلدر زيرا انسان كاملك جمله سى صف
اولندرو وجودده متحددر نتكيم بو سر عظيمك آكاهلرندن يونس امره قدس سره بيورر (قدرت صورت يايدن) فرشته لر
طابيدن * عالمى خلق طوتمدن * ايلرو بوله كادم * ايلرو بول ايله عالم نقطه يه اشارت ايدركه مجتمع مراتب الهيه وكونيه
ونسخهٔ عوالم آفاقيه وانفسيه در وهدايى قدس سره نك بو كلامى دخى اكا ناظردر * مفتاح باب حضرت * انسان
كامل آنجق (كه رمز وحدتم تحتنده آنك) رمز اشارتدر يعنى نقطه وحدته اشارت ايتديكى كبى انسان كامل دخى
وحدت ذاتيه يه اشارت ايدركه تعين اول مرتبه سيدر (بعد ذا بو وحدتك سرى مكاشفه دن غيرى وجهله كال اوزره بيلنمز
زيرا نظر عقله اشياده تعدد كورينور ولكن ظهورك تعددندن ذاتك تعددى لازم كلمز مثلا برخانه نك جوانبى سراپا صافى
جام اولسه اول خانه ده جلوه كر اولان شخصك هر جانبندن بر صورتى كورينور وليكن ذاتده تعدد يوقدر كذلك انسان كه
امر واحددر افراد كثيره ده متجلى اولوب زيد وعمرو وبكر صورتندن رونما اولمشدر مع هذا ذاتده تعدد وتكثر يوقدر پس
حق تعالى بر كنز مخفى ايدى يعنى آنده كنددن غيريه اصلا ظهور يوغيدى نفس رحمانى ايله انسان كامل تعينن كوستروب
اول كنزك صورى ومعنوى كهرلرن نثر ايلدى وبو كهرلرك كثرتندن كنزه تعدد كلمدى نتكيم دريا بوقدر امواجله وحدت
صفتى ايله متصفدر الحاصل انسان سر وحدت نسخه سنك متنى وسائر موجودات آنك شرحيدر وحقك بيانن طلب
ايدن اول نسخه يه نظر ايدر ونقطهٔ واحده دن بو قدر تعينات حروفيه وكلماتيه وآياتيه وسوريه ظهوره كلديكى كبى آنك
نقطهٔ وحدتندن دخى بو قدر عوالمك تعينه كلوب وجود علمى وخارجى بولديغن بيلور (لمحرره قيل نظر مرآت كونه كورنه
صورت كوسترر * كثرت اسما يوزندن سر وحدت كوسترر * دور عشقه كرميننلر كورمدى بو نقطه يى * كيم او نقطه وحدتى
حقه اشارت كوسترر * (كل يوم هو في شان سرنى بولان كوكل * بيلدى آنى كيم خدا هر ايشده حكمت كوسترر * كيمى
بردار ايدر زلفينه منصور ايليوب * كيمنه لطفى يوزندن دورلو حالت كوسترر * باقمه پنهان اولديغنه نيجه يوز بيك پرده ده
طالب ديداره كندن يار البت كوسترر * ذات حقده شول فنا بولان كوكللر بيلسون * آنى كيم وارلق يوزندن صد كرامت
كوسترر * شمس وحدت پرتوندن شول منور كوزلره * حقيا هر ذره بر نور حقيقت كوسترر (زبدهٔ سبع المثانى) يعنى
سورهٔ فاتحه نك خلاصه سى واكا متعلق اولان كفتار معنيدار (ازكى) زياده پاك يعنى كدورات ماسوادن (مصفى) يعنى
زنك تعلق وكرد غيردن پاك (انوار عنايت) مقصود عنايت بارى ايله ظلمات درون مضمحل اولوب انواع انوار ايله روشنايى
بولور ديمكدر وبو اثر عنايت اولان نور الهى حاصل اولمدقچه كوكل كما ينبغى حقه طالب اولمز وكال اوزره انكشاف بولمز
زيرا نور باطن سبب انكشاف مغيباتدر نتكيم نور ظاهر باعث انجلاى محسوساتدر والكشف ازالة الحجاب بين المدرك
والمدرك پس شول اعمى دن نور ظاهر غايب اولديغى كبى ظلمت نفس ايله محجوب اولان بى بصيردن دخى نور باطن
مستوردر واعمى تشخيصه قادر اولميوب اشياء محسوسه يى تعييندن عاجز اولديغى كبى بى بصيرت دخى امور باطنه ده
بويله در پس نمازه شروعنده تعيين نعم الهيه ايدوب بو ذوقله الحمد لله رب العالمين دين زياده اهل حضور اولاندر وتعييندن
مرادیمز تحديد دكلدر زيرا نعم الهيه بى حد وبى پاياندر بلكه مجرد استحضار وكندينك نعم الهيه يه مستغرق اولديغن

مطالعه وشهوددر (اللهم اجعلنا من اهل الشهود والاستغراق * لا من اهل الغيبة والفراق (الحمد لله) الحمد اظهار كمال
المحمود وهو قولى وفعلى وحالى (اما القولى فحمد اللسان وثناؤه عليه بما اثنى به الحق نفسه على لسان انبيائه عليهم
السلام (واما الفعلى فهو الاتيان بالاعمال البدنية من العبادات والخيرات ابتغاء لوجه الله تعالى وتوجها الى جنابه
الكريم (واما الحالى فهو الذى يكون بحسب الروح والقلب كالاتصاف بالكمالات العلمية والعملية والتخلق بالاخلاق
الالهية وفى الحقيقة هذا حمد الحق ايضا نفسه فى مقامه التفصيلى المسمى بالمظاهر من حيث عدم مغايرتها له (واما حمده
ذاته فى مقامه الجمعى الالهى قولا فهو ما نطق به فى كتبه وصحفه من تعريفاته نفسه بالصفات الكمالية وفعلا فهو اظهار
كمالاته الجمالية والجلالية من غيبه الى شهادته فى مجالى صفاته واسمائه وحالا فهو تجلياته فى ذاته بالفيض الاقدس الاولى
فهو الحامد والمحمود جمعا وتفصيلا والتفصيل فى شرح الفصوص للشيخ داود القيصرى قدس سره (المحرره) حمد لله كه
قيلدى فيض وجود * جود ايدوب ويردى دله نور شهود * حمد لله آچلدى عالم قدس * ايردى آندن مشامه نفحهٔ انس
حمد لله ايرشدى سمعه ندا * قال يا عبدى لا تخف ابدا * حمد لله كه كوردى كوزلر آنى * قيلدى نورى احاطه جان وتنى
حمد لله آلوب دميله وضو * طوردم آل قاوشورب اكا قرشو * حمد لله بو حمدى بيلدردى * شكر نعمتله دلم طولدردى *
حمد لله كه ويردى فقروفنا * صوندى مفتاح كنز لا يفنى * حمد لله كه حق ء محزون * غم عشقيله اولدى شاددرون
رب العالمين) عوالم اون سكز بيكدر كه بو دنيا آندن بر عالمدر ننكيم ناظم بيورر (ع) عوالم اون سكز بيكدر محققلر ايدر اجماع
وبعض روايا تده اوچيوز التمش بيكدر كما فى التأويلات النجمية وبعضيلر ديمشلركه اوچيوز التمشدر ذوالقرنين بو عوالمه
مرور ايدوب آنلرله مكالمه ايلمشدر وبعضيلر عوالمه نهايت يوقدر آنك عددن الله تعالى بيلور ديمشلر ننكيم بيورر (وما يعلم
جنود ربك الا هو) وتفسير تيسيرده ابو هريره رضى الله عنهدن مرويدر كه الله تعالى خلقى درت صنف ايلمشدر كه
برى ملائكه وبرى شياطين وبرى جن وبرى انسدر وبو درت صنفى اون جزء ايليوب طقوز حصه سن ملائكه
وبر حصه سندن ماعدا اولان اوچ حصه يى قيلمشدر بوندن معلوم اولور كه ملائكه جمله دن اكثردر انكيچون تأويلات
نجميه ده (وفضلناهم على كثير ممن خلقنا تفضيلا) آيتنده كثيرى ملائكه يه حمل ايدوب بو طريق ايله انسك ملائكه دن
افضليتن اثبات ايتمشدر * وماعدا اولان اوچ حصه يى دخى اون جزء ايليوب طقوزن شياطين وبرن جن وانس قيلمشدر
وجن وانسى دخى اون جزء قيلوب طقوزن جن وبرن انس ايلمشدر انسى دخى يوز يكرمى بش جزء ايليوب يوز حصه سن
بلاد هندده قيلمشدر كه ساطوح ومالوخ وماسوخ ومالوق آنلردندر ساطوح انساندن اول صنفدر كه باشلرى كلاب
باشى كبيدر ومالوخك كوزلرى كوكسلرنده در وماسوخك قولاقلرى فيل قولاغى كبيدر ومالوق دوال پاى يعنى قايش
بالدر ديدكلريدر كه بوريمكه اقتدارلرى يوقدر بركمسه آنلردن برينه اوغراسه يوريمكه قدرتم يوقدر بنى برمقدار كوتور
ديو يلواررمش اولدخى اسركيوب اوزرينه آلدقده اوزون بالدرى قايش كبى اول كمسه نك بوينه وبلنه طولايوب
صحرالرده هلاك اولنجه سكرتدررمش وبو يوز عدد طوائفك جمله سى اهل ناردر وبوندن منفهم اولور كه هندستان اوسع
بلاد الله وارض اللهدر واون ايكى حصه دخى بلاد رومده قيلديكه بونلرك دخى جمله سى اهل ناردر وآنلر نسطوريه
وملكائيه واسرائيليه دركه هر برى درد رطائفه در والتى جزء دخى مشرقده قيلمشدر كه آنلر يأجوج ومأجوج وترك
وخاقان وترك خلج وترك خرز ترك خرخيزدر وبونلر دخى اهل ناردر والتى جزء مغربده قيلمشدر كه آنلر زنج وزط وحبشه
ونوبه وبربر وسائر كفار عربدر وبونلر دخى اهل ناردر وبو يوز يكرمى بش جزءدن بر جزئى اهل توحيد ايليوب آنلرى دخى
يتمش اوچ فرقه قيلدى وبو يتمش اوچ فرقه نك يتمش ايكيسى اهل بدعت وضلالتدر كه خطر اوزرينه در وبرى فرقهٔ
ناجيه دركه اهل السنة والجماعه در وحسابهم على الله تعالى (يغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء) وديمشلردر كه اهل تصوف
دخى اون ايكى فرقه اولوب بر فرقه سى سنيه وبواقى بدعيه دركه آنلر (حلوليه * وحاليه * واوليائيه وشمراخيه * وحبيه
وحوريه * واباحيه * ومتكاسله * ومتجاهله * وواقفيه) والهاميه در نعوذ بالله من شرورهم وجهلهم وغرورهم (بعدذا
بو عوالمك جمله سى اسم رب تحتنده در كه ظاهر وباطنلرينه لايق اولان فيضله دائما آنلرى تربيه ايدر وبو جمله يه ماسوى الله
اطلاق اولنور وليكن وجودلرى حقك وجودندن مأخوذدر تعينلرى فانى وهويتلرى باقيدر كما قال الله تعالى (كل شئ
هالك الا وجهه) الآية فافهم جدا (خلاص استربوكز اغيار الندن) زيرا ماسوى الله اطلاق اولنان عوالمك جمله سى
اغياردر وسالكاره هر برى پابندور هزندر بو عقباتدن كذر ايتميجه وحدت ذاتيه منزلنه ايرلمز وبونلرك اغيار اولديغى
مكاشفه ايتمك كوجدر انكيچون اهل برازخ چوقدر زيرا هر سالك واصل اولديغى مقامى وحدت ذاتيه مقامى صانور
ومطلب اعلى ظنيله آندن كذر واستخلاص استمز (وفى المثنوى) اى برادر بى نهايت دركهيست * هر كجا كه ميرسى بالله
مأيست) انكيچون ناظم بوقرده نفس سالكى اركى اولمغله وصف ايلدى زيرا اركى اولنلرك آيينه لرنده صورت مطلب اعلى

جلوه كر اولمدقجه صيقلدن فارغ اولمزلر وطاب وحركتدن كرى قالمزلر پس شول سالك كه اغيارى يار بيلوب انكله مأنوس
اوله يار حقيقى يه نيجه واصل اولور * وفى القصيدة * وراعها وهى فى الاعمال سائمة * وان هى استحلت المرعى فلا تسم *
بونده اشارت واردركه رهرو اولان استحلاء ايتديكى مرعاده قالميه زيرا منزلدن قالور زمانه منزل سلاكنك اكثرى بو ورطه ده
قالمشلردر (المحرره) باصمدن منزل مراده قدم) بولده قالمق هنرميدر صوفى (سير ايدن واصل انسان سنى) دير كورلك هجرنه
شوموصوفى) مثلا شاشق جبلده ويا بر خالى برده نشو ونما بولان كمسنه بطريق الحج شام شريفه دلك كلدكده متحير اولوب
شامى كعبه صانور وبوندن اوزكه اراسكاه اولمز ديوب اوراده قالور بلمز كه كعبه يه ايرنجه دخى بو قدر بوادى وعقبات
واردر وآنك شامى استحلا ايدوب قرارندن منفهم اولور كه شام وغيرى بلاد عالم صفاته اشارتدر كه لذتدن خالى دكلدر
وكعبه عالم ذاته اشارتدر كه آنده لذت يوقدر زيرا الارض قفر وسنكستاندر انكيچون سر ذاته واصل اولنلره لذت وعدمى
يكساندر مثلا برموزون نسنه نغمه سز اوقونسه اهل صفاته حلاوت كلمز اما ذاتى اولنلر يانده نغمه وعدمى برابردر
انكيچون اومقوله لر درقيل وقالى سد ايدرلر ودورى باطندن ايدوب حقه حركت معنويه ايله كيدرلر (المحرره) منزل وصلك
آنلر خبرن * سد ايدرلر بو قيل وقال درن * نيجه بر طفل كبى لهو ولعب * كوستراى شيخ پيرلك اثرن (ديار) دارك جمعيدر
خانه ومملكت معناسنه (ديار) فرد معناسنه وهو من الاسماء المستعملة فى النفى العام يقال ما بالدار ديار اى احد يعنى
پادشاهى استين درود يواره وبر فرده نظر صالمديغى كبى اول دخى كون ومكانه واون سكز بيك عالم اهلنه التفات ايتمز
هدايى قدس سره) غيره باقمز دائما قلبى سراين پاك ايدر * صادقك زيرا مرادى حضرت مولا يمش (المحرره) صالمه اى دل
بو كوكل شهبازنى هر زاغه وار * دائما همت بالنداول ايله عنقايى شكار * هر كوكل بر كاره ميل ايتمش جهانده اى عجب)
عاقليسك عشق پاكى ايده كورسن اختيار * پادشاهى استريسك وار درود يوارى قو * عاشق ديداره عار اولمشدر ردار
ودياز (مطلب اعلايى بولمقدر هنراى بو الهوس عيبدر بو عالم ادناده عشاقه قرار * كلستان ذكروفكره بلبل اول فرياده كل
ماسواى ذكروفكر حق اولور پدر خارزار * يانمسون ديو فراق اودينه ابراهيم وش * جان اسمعيل حق نار عشق ايچره نار
(كذر قلديسه كرانكار ايلندن) انكار ايلندن مراد اغيار ايليدر وعشق پاكى انكار بوليدر وانكار واغيار اهلى
خنكارى ويارى بولمز * كل هدايدن آل خبراير كن) حق استين قوسون انكارن (خنكار) پادشاهلر القابندندر اصلنده
خواندكاردر ننكيم مجلسى تاريخنده وشاه عجمدن پادشاه رومه ارسال اولنان نامه لرده خواندكار رسم اولنمشدر پس
مانى مصدر معناسنه اولمش اولور وجه تسميه بودركه حجت وبرهان وسيف وسنان ايله خلقى حقه دعوت ايلمك پادشاه
اسلام اولنلرك سيرتيدر (دلدار) دلبر معناسنه دركوكل طوتيجى يعنى آليجى وايلديجى زيرا قبضه آلمق لازمدر اصلنده
دارندهٔ دلدر الحاصل دلدار ودلبر وبونلرك امثاليله جانان ومعشوق مراد اولنور بوراده مقصود جانان حقيقيدر
دماغينه ايروب مشكى نسيمك) نسيم ريح طيبه در بونده سحر وقتنده كلزار جاناندن مشام عاشقه هبوب ايدن باد صبانك
رايحه سن مشكه تشبيه واردر بوندن مقصود نسيم مشكينك هم صوريسى وهم معنويسنك ظهورنى بياندر زيرا مشام
اهل دله اوقات مخصوصه ده نفحات الطاف رحمانيه واصل اولديغى كبى روائح طيبهٔ جنانيه دخى حاصل اولور
(ايرر الطافى رحمن ورحيمك) مقصود سورهٔ فاتحه ده الرحمن الرحيم مقامنده اولان ظهور وتجلىء حقى بيان والطاف
خفيه سنى اظهار وعياندر (بوارق) بارقه نك جمعيدر اصلنده برق كتورن بولوده ديرلر وهى فى اصطلاح الصوفية لايحة
تردمن الجناب الاقدس وتنطفى سريعا وهى من اوائل الكشف ومباديه وكذا الشوارق وقال بعض الفلاسفة الاسلامية
البوارق عبارة عن انوار فايضة من العقل على النفس المستعدة لذلك وهى تمر كالبرق الخاطف (بعدذا) ناظمك بو بيتدن
مرادى مبتدينك حالنى بياندر زيرا حقه وصولدن اول ظهور ايدن انوار جلالدر مثلا سراى سلطانه دخول ايدن
كمسنه نك ديده لرى پردهٔ جلالى مطالعه دن خيره لنور ايراقدن سلطانى كوريجك حيرت كبرايه دوشر آندن تدريجله
انس كلوب مكالمه باشلر فافهم (المحرره) كورنلر اول جمالك نوريا كن نارى نيلرلر * ايرنلر بزم سلطانه درود يوارى نيلرلر)
مشام جانه ايرسه بوى عنبر زلف جاناندن * كزوب دشت طلبده نافهٔ تاتارى نيلرلر * دينلر اشبو دار ايچنده لاموجود
الا هو * سراسر عالم ايچره غيرى بر ديارى نيلرلر * ايچنلر بزم وصلنده اويارك فيضى جامندن * صونوب ال درد درده
صحبت اغيارى نيلرلر * طورنلر بى جهت هر پرده ديدار حقه قرشو * ايررلر كعبهٔ مقصوده بعد الدارى نيلرلر * شولر
كيم حقيا روز ازل اقراره كلمشدر * بوكون حقدن دونوب بى فايده انكارى نيلرلر (عروج ايدر حقيقى مالكه اول
مالك يوم الدين مرتبه سنك تجليسن بيان ايدر قال تعالى (لمن الملك اليوم لله الواحد القهار) يعنى فناء صورت حالنده
وآندن مقدم ملك حقيقتده حقكدر ومالك حقيقى اودر غيرلك مالك اولديغى مجازى واعتباريدر وليكن اول كون
تخصيص اولنديغى ارباب صورته كوره در پس قيامة العارفين دائمة وفقنجه عارف اولنلر قبل الموت مالك حقيقى يه

عروج ایدرلر وجمله اضافات ونسبتدن فنا بولورلر (اللهم اجعلنا من اهل هذا الشهود * بفضلك یاذا الجود * اصبحنا
واصبح الملك لله لاموجود ولا مالك الا الله (لمحرره) دیمه یوغ اولنه بو کون سن وار * وارلغی یوغ ایده کوروار یوری وار *
جان کوزی آچق اولان اهل دله * حقدن اوزکه کورینور غیری نه وار (اکرچه خضرته یوقدر نهایه) یعنی فنا حسبیله
سلوکڭ نهایت ویقین موجبنجه تلوین غایت بولور ولیکن (وقل رب زدنی علما) جهتیله سیر وطیرنهایت بولمز (لمحرره)
پادشه وار اولوب بو عالمده * هر زمان سیر ایده کور بر اقلیم * کیمکه درکاه حضرته ایردی * تخت سیر ابدده اولدی مقیم)
الحاصل مالك یوم الدین مرتبه سنده تلوین وغیبت تمام اولوب تمکین وحضور تجلی ایدر وبر کونه سیر دخی ظاهر اولورکه
اکا نهایت اولمز مثلا برکسنه اسکندر کبی شرق وغربی کشت ایلسه سلوکی تمام اولور واصلا آرزو یری قالمز ولیکن
بو سلوك وحرکتدن ناشی علمك نتایجی افزون اولمه ده در پس اسکندر وقت اولان سالك دخی مشرق ارواح ومغرب
اجسامك سلوکن اتمام ایلسه عالم حقیقته قدم بصوب بحر محیط کبی بی حد وکنار اولان دریانك آشناسی اولور (اللهم
یسر) وتلوین وتمکینك بیانی مفصلا بجدی (لمحرره) بکامیوب کثرت آشیانه سن * اوچه لم اوچه لم حقه ایرنجه *
یصدنالم مرشد آستانه سن * بو قپودن برزم حقه کیرنجه * تلویندن کچه لم تمکین بولالم * تحقیقه ایرمکه چاره قلالم * بولده
قالمیالم منزل الالم * بوزیمزدرکاه وصله سورنجه (مالك یوم الدین دین کرچك * قیامتی کورر اولمدن بی شك * حشری
دائم اولور قیامتده دلك (قبرندن طیراغن سلکوب طورنجه (کچه کور صراطی آچه کور بولك (عدل میزانه اوره کور الك
اوقیه کور صحیفهٔ عملك * اجل کلوب دفتریکی دورنجه * حقیا نور حق طوغیدر شکسز * کوزی اولنلره بللودرکوندز
قومز عاشق ایشن یارنه هرکز * چالشور یارنی بو کون کورنجه (الهی) یا ادات مفعولدر (الهی قیله تا آنی الهی) ای
جعله الهه الهیا ای منسوبا الی الاله لا الی ما سواه پس اولکی لفظ الهی ده اولان یا اضافت وایکنجی ده نسبت ایچوندر
فافهم الحاصل سالك راه حق واصل منزل سر مطلق اولوب تمکین بولمدقجه الهی تخلص وتلقب ایده مز زیرا هنوز قبضهٔ
جلالده در وبو مقامده رحمانی والهی کچنلرك نیچه سی سقوط ایدوب شیطانی وسوایی اولمشلردر نعوذ بالله تعالی (الهی
ایلمکل ویر استعانت) بو کلام ایاك نعبد وایاك نستعین رتبه سنده اولان مکاشفه یی بیان ایدر استعانت عون ونصرت
دیلمکدر (لا تقنطوا من رحمة الله) الله تعالینك رحمتندن ناامید اولمکز زیرا قنوط امید کسمکدر (سراسر) باشدن
باشه واوجدن اوجه بو کلمه نك تحقیقی کذر ایلدی (بعدذا) بو کلامده (الله نور السموات والارض) سرنه اشارت واردر
پس حقك نور جمالی جمیع کائناته سارید را کرهویات کائنات بو نورله منور اولمسه ظلمت نابودده قالوردی (اغثنا)
الاغاثة فریادرسیدن یعنی کسه نك فریادنه ایرشمك ومددایتمك پس اغثنا یارب سن بزه مدد ایله ومشکل اشلریمزه عون
ونصرتکله بزمله بله اول دیمکدر (یاغیاث المستغیثین) ای مدد ویاردم دالینلره معین ومددکار غیاث اصلده یاردمك
اسمیدر کما فی القاموس استغاثنی فاغثته اغاثة ومغوثة والاسم الغیاث (اجرنا) بزه امان ویر (یا اجیر المستجیرین) ای
امان دالینلره امان ویریجی وبلای ناکهانیدن قورتریجی یقال اجاره انقذه واعاذه کما فی القاموس (الهی) ای پادشاه
ذو الکرم * لطف ایله بو بیچاره یه * جودك یانده قطره یم * فیض ایله بو آواره یه * آچدك عنایتدن قپو * دیدك بزه
لا تقنطوا * سندن امید ایلرقو * هیچ کسه کرمز آره یه * عاجزمن قدرت سنك * عاصی سنم رحمت سنك * خسته منم
شربت سنك * سن مرهم اور بو یاره یه * عفوك کناه اهلن بورر * فیضك دله راحت ویرر * نورك برابر برق اورور * هب
جمله آغ وقاره یه * یارب بدرمان حبیب * عشقك دله ایله طبیب * دیرحقی تقوی قیل نصیب * بو نفسمز اماره یه (الاّای
سرور عالم سنکدر جمله آلا * آلای جوهر آدم سنکیچون درتو نعما) سرور باش بوغدر آلاء الی کلمه سنك جمعیدر نعمت
معناسنه بعضیلر آلاء نعم ظاهره ونعماء نعم باطنه دردیمشلر تکیم کتابك اوائلنده مرور ایلدی فرق مذکوره بوراده
دلالت واردر زیرا آلایی عالم ونعمایی آدمله ذکر ایلدی عالم ایسه ظاهر وآدم آنك باطنیدر (بعدذا) بو کلامده ناظمك
مرادی خواص بنی آدمه خطاب ایسه آدم ایله مراد نوع انسان اولور آدم اولسون اولادی اولسون تکیم (انا سید
ولد آدم ولا فخر) حدیثنده اولان ولد آدم دخی بو معنایه محمولدر زیرا آدم وولد آدم بو نوعه علم کبی اولمشدر بو صورتده
نوع انسان کان وصدف وخواص نوع آنك جوهری کبی اولمش اولور وا کر مرادی مطلق نوع انسان ایسه تکیم سرور
عالم آنی مشعردر جوهرك آدمه اضافتی بیانیه اولمش اولور بو صورتده عالمی کان وصدفه وآدمی مطلقا کوهره تشبیه
واردر ولیکن خواصك مخاطباتی بنه خواصله درحسن عنوان دخی اکا اشارت ایدر زیرا نعم ظاهره وباطنه ایله بالفعل
منعم علیه اولان خواصدر عوام دکلدر فافهم وتفطن فقد رمزت الی کل ما یشیر الیه النظم ویحتمله (قول ایدرکیم
هدایت ویر صراطه قیل بزی اجرا (اهدنا الصراط المستقیم) کلام شریفنك معناسن بیاندر صراط طوغری یولدر
صراط وطریق وسبیل کلمه لری ارالرنده اولان فرق یوقروده کچدی اجرا جاری وروان قیلمقدر بوراده بورتمك مراد اولنور

(بعدذا) قوللرك حقله اولان بو معامله لری حضور وشهود بابندندر زیرا غیبت وحجاب مالك یوم الدین مقطعنده تمام
اولدی وبدایت حالی کیدوب ابواب نهایت آچلدی ورهروه وطن کورندی وغریب آشنایه قوشوکلدی وکویا ایکی
حسرت بری برینه قاوشدی قال الله تعالی فی الحدیث القدسی (طال شوق الی لقاء الابرار) فافهم جدا وبو سر مکتوم
یعنی مالك یوم الدین قیامت معنویه یه اشارتدرکه پس قیامت صوریه ده عموم اوزره مکاشفه حاصل اولدیغی کبی تکیم
لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا آنی مشعردر قیامت معنویه ده دخی خصوص اوزره مشاهده حاصل اولور پس مطلقا
قیامتك آخری شهود وخطابدر تکیم یوم حشرده عموم اوزره تجلیات متنوعه وخطابات مختلفه اولسه کرکدر فافهم
(مستقیم) معوجك ضدیدر صراطك صفتیدر صراط مستقیم دین حقه استعاره اولنمشدر (وسیلهٔ مقصودی) وسیلهٔ
مقصده وبا خود توجه روحانی محلنی توجه جسمانی محلنه تشبیه طریقیله ودینك صراط اولدیغی عبد طالبه قطع
مسافات ومس آفات لابد اولمغله دریوخسه الله تعالی امکنه دن متعالیدر (لمحرره) عزم ایدوب درکاهکه اولدق روان
ویر بزه یارب صراط مستقیم * ایلدك قصد سرای لامکان * ویر بزه یارب صراط مستقیم * ترك ایدوب عشقکله صاغ
وصولیمز * ایلدك وجهت وجهی حالیمز * کعبهٔ وصله ایرشدر یولیمز * ویر بزه یارب صراط مستقیم * وجهکه مرآتمز قیل
یوزیوزه) ماسوایی ذره کوسترمه کوزه) آستانه کدر مراد اولان بزه) ویر بزه یارب صراط مستقیم) حق یه اولمزدن اول
ویرفنا * صولك کله راحت کیده رنج وعنا * وزدیمزدر اشبو بولده اهدنا * ویر بزه یارب صراط مستقیم (استعطا)
عطادلمك (بو حیثیتجه کیم بتون قویه غایت اشیا) حیثیت بوراده جهت معناسنه در بو کلام حضرت هود علیه
السلامدن قرآنده نقل اولنان مقاله نك سرنه اشارتدر کما قال الله تعالی حکایة (انی توکلت علی الله ربی وربکم ما من دابة
الا هو آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم) محصول کلام بودرکه اسماء الهیه دن هر اسم بر عبدك ربیدر واول
عبد دخی اول اسمك مقتضاسی اوزره جاری اولوب آنك طریق مستقیمنه سالك اولمشدر واول اسم آنی ناصیه کرفتهٔ
احدیه جمیع الاسماء اولان مسمایه موصلدرکه لفظهٔ جلاله نك مدلولیدر پس جمله اسمائك مرجعی وغایتی الله تعالی اولمش
اولور مثلا کعبه که وحدت ذاتیه یه اشارتدر جمله اطرافه نسبتله اکا یول طوغریدر یعنی شام ومصر وبغداد وبونلرك
امثالندن شد رحل ایدنلر عموما کعبه یه منتهی اولورلر وبر وبحردن روانه اولنلر دخی طوغری اول مقامی بولورلر پس
هر قاصده کوره کعبه یه طوغری یول واردر وکعبه جمله نك غایتیدر سؤال اولنورسه چونکه هر سالك کندی اسمنك
مقتضاسنجه صراط مستقیم اوزرینه در پس دعوت وارشادك فایده سی ندر جواب بودرکه دعوت انبیا وارشاد اولیا
ودلالت علما مضل اسمندن هادی یه وجائردن عدله دروعلی هذا قال تعالی (وعلی الله قصد السبیل ومنها جائر) مثلا
شام یولی خطرناك اولسه کعبه یه مصر یولندن روانه اولمق کبی پس بو صورتده شام یولنك دلیلی مصر یولنك دلیلنه
تابع اولور وخوف وخطردن قورتلور فافهم جدا وذکر اولنان صراط مستقیم سرنه اشارت ایدوب بعضیلر بیورمشدر
چون همه راست اوست از چپ وراست * تو بهر ره که میروی اوراست * چون ازو بود ابتدای همه * هم بدو باشد
انتهای همه) پس ای سالك کم کرده راه منسوب اولدیغك اسمه نظر ایدوب کندیکی حقه مضاف قیله بلکه طوغری یوللرك
خیرلوسنی طلب ایله که شهردن قورتلاسن وراحت عظمی بوله سن مثلا اصطبل شهریاری خدمتنده اولان سائس دخی
سائر ندما کبی اکرچه شهریاره مضافدر ولیکن ندمانك بزم شهریارده استشمام ایتدکاری عود وعنبردن بدل سائسه
رایحهٔ زبل واردر بو مثالك سرندن خبردار اولنلر آشق مشرب اولمقدن فارغ اولورلر بلکه بو شرب صافی مشربندن نوش
ایدوب باعث درد اولان دردی ترك ایدرلر واسم کافی وطریق احدیتدن حقه طوغری کیدرلر کفره کبی اسماء جزئیه یه
باقوب بت پرست اولمزلر وبو یولك صرینده قالمزلر (اللهم اهدنا هدایة لا نضل بعدها (وارنا فی ظلماء لو کان من الکواکب
سعدها * واجعلنا من الواصلین الی منزل رضائك * واجنبنا من جنب سوء قضائك * ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا *
ولا تردموا هبك بعد اذا عطیتنا * انك انت اکرم الاکرمین * وارحم الراحمین * وبیدك نواصی الخلق اجمعین * آمین بجاه
النبی الامین (قول ایدر آنلرك یولن کرك کیم ایلدك انعام) صراط الذین انعمت علیهم معناسن بیاندر والانعام ایصال
الخیر لا لعرض ولا لعوض وللنعمة صورة وروح وسر فصورته هی الاسلام والاذعان ومتعلقه ظاهر الدنیا وروحه
هو الایمان والاحسان فالایمان لباطن الدنیا وباطن النشأة الظاهرة والاحسان للحکم البرزخی ونشأته والیه الاشارة
بقوله علیه السلام ان تعبد الله کانك تراه وهذا هو الشهود والاستحضار البرزخی وسره هو التوحید والایقان وحکمه
یختص بالاخرة (ندا ایرکه انعام کیمه اتمامشم القا) الالقاء بیفکندن یعنی براقق بو کلامك حقیقتی بودرکه تقدر
موجودات واریسه جمله سنه رحمت حق واصل ونعمت وجود مطلق شاملدر زیرا اکر رحمانیت عامه تجلیسی اولمسیدی
کمسه ظلمت آباد نابوددن صحرای انوار وجوده کلمزدی وبر فرد بو سفرهٔ امتناندن آب نان بولمزدی * ادیم زمین سفرهٔ عام

اوست * برین خوان یغماچه دشمن چه دوست (ارضا) راضی قلق یعنی آنلری نعم ظاهره وباطنه ایله منعم علیه ایدوب
هر وجهله خوشنود قیلدک (نهج) طریق معناسنه دریعنی دللری کدورات ماسوادن صفوت بولوب خلق اراسندن
کمالات مهمه وسعادات جمه ایله اصطفا واختیار اولنان طائفهٔ جلیله نك یولیدر (اولوا الاراء) اصحاب الافکار الصحیحة
والعقول السلیمة (غضب هم ایتمدك ظاهر * ضلالات ویرمك باطن) غیر المغضوب علیهم ولا الضالین) معناسن بیاندر
الغضب حالة نفسانیة تحصل عند غلیان دم القلب لشهوة الانتقام والمراد هنا نقیض الرضاء والضلال العدول عن
الطریق السوی عمدا ای خطاء وجعل الناظم الغضب للظاهر والضلال للباطن بناء علی ما قال القاضی من ان المغضوب
علیهم العصاة والضالون الجاهلون بالله لان المنعم علیهم من وفق للجمع بین معرفة الحق لذاته والخیر للعمل به فکان
المقابل له من اختل احدی قوتیه العاقلة والعاملة والمخل بالعمل فاسق مغضوب علیه لقوله تعالی فی القاتل عمدا
(وغضب الله علیه) والمخل بالعقل جاهل ضال لقوله تعالی (فماذا بعد الحق الا الضلال (بعدذا) ذکر اولنان وجهله منعم
علیه اولنلرك اولی عقل اول وآخری عیسی علیه السلامدر زیرا آخر زمانده ظهور ایدوب انتقالندنصکره خلافت
وولایت دفتری طی اولنسه گرکدر پس مصلی ذکر اولنان آیت شریفه محلنده عقل اولدن حضرت عیسایه کلنجه وجه
مذکور اوزره نقدر منعم علیه کلدیسه اجمالا استحضار ایدوب اکا کوره حقدن فیض وانعام طلب ایتمك گرکدر (محرره)
چونکه انعمت علیهم دیه سن * استه وهاب ازلدن موهوب * ایله اولدمده یوری استحضار * نقدر وار ایسه غیرا المغضوب
(لأواء) اللأواء بهمزتین وسکون الاولی وبالمد الشدة وضیق المعیشة مقصودنعم مذکوره نك کدر غضب وشائبهٔ
ضلالدن صافی اولدیغی وار بابنك هر وجهله سلامت بولدیغی بیاندر (که ظاهر نعمتك طونن مطرز ایتمسه باطن)
بونده ظاهر نعمتی لباسه وباطن نعمتی طرازه تشبیه واردر طراز علمدر که قفتان اوموزنه ویك آغزنه ایدرلر یعنی نعم
ظاهره لباسی علم هدایت ایله مطرز اولمسه مفید اولمز بلکه صاحبنه فتنه اولور پس کشینك ظاهری تنعمده وباطنی تألمده
اولمق ایو کلادر وبر قپونك پرده سی زربفت ودروخانه نك بساطی حصیر اولمق خانه بیرون اولانه فریب وزینت واهلنه
حسرت ومحنتدر وزراندود اولان مسك صاحبی صرافلر یاننده اضحوکه واهل خسارت وندامتدر (محرره) حق تجلی
ایتمسه کبر دله * صانمه یاسی آچله مرآتك * بولمیوب طوغری یولی اول یا کله * کورمیوب نوری حق آیاتك * ظلمت
نفسی قو تحصیل ایله نور * باقی کورفانیده بوقدر سرور * مقعد صدقه ایریشوب بول حضور * صحبتی بسدر سکا حق
قاتنك * صورتی قو معنیه ایله گذر * شهرتی ترك ایت فنایه قیل سفر * کیم بو زینتدن که کیم زینت سور * بوقدر تقوی
لباسی ذاتنك * ذوقی عرفانیله دربو عالمك * لذتی عشقیله دربیل هر دمك * حقیا توحیدی بلمز آدمك * معناسی یوق
نفسینك اثباتنك (ایدرلر ظاهر انعامی سراسر فتنهٔ افنا) بورادہ انعام ایله مراد نعمت اولدیغی کبی افنا ایله دخی مقصود
فنادرکه دنیا درسراسر باشدن باشه واوجدن اوجه دیمکدر وقد سبق تفصیله فتنه بلا ومحنتدر قال تعالی (واعلموا انما
اموالکم واولادکم فتنة) ای بلاء عظیم لانها سبب الوقوع فی العقاب والذنب او محنة من الله لیبلوکم کیف تحافظون
فیهم علی حدوده فلا یحملنکم حبهما علی الخیانة قال فی القاموس الفتنة الضلال والاثم والکفر والفضیحة والعذاب
واذابة الذهب والفضة والاضلال والجنون والمحنة والفتان والفاتن الشیطان بمعنی المضل کما فی الاختری وجائزدرکه
افناء همزه نك فتحیله فن کلمه سنك جمعی اوله جماعت معناسنه یقال جاء فن منهم ای جماعة پس فتنهٔ افنا جماعات ناسك
فتنه وامتحانی وسبب ضلالی دیمك اولور فاضبط (اگر تقلیدله باطن طولرسه جهلله اهوا) التقلید عبارة عن اتباع
الانسان غیره فیما یقول اویفعل معتقد اللحقیقة فیه من غیر نظر وتأمل فی الدلیل کان هذا المتبع جعل قول الغیر او فعله
قلادة فی عنقه (والجهل) جهل ما یجوز فی ذات الله تعالی وصفاته وافعاله وما لا یجوز (والاهواء) جمع هوی وهو ما یمیل
الیه الطبع وتهواه النفس بمجرد الاشتهاء من غیر سند مقبول ودلیل معقول واهل الاهواء هم الفرق الضالة المبتدعة
(استدعاء) دعا وطلب (محرره) سندن اومرمرادی هر موجود * قوللرك ویر مرادنی یارب * سندن استر دل وجان
فیضله جود * دللرك ویر مرادنی یارب * بحر فیضکده قطره در عالم * مهر لطفکده ذره در آدم * اومرز فضل وجودکی
هردم * قوللرك ویر مرادنی یارب * قیل نوالکله سرفرازیزی * قیل وصالکله اهل رازیزی * قیل تقبل قوینیازمزی
قوللرك ویر مرادنی یارب * سکا آل قاوشوب طورنلر یچون * سنی بی پرده شول کورنلر یچون * جمله مقصودنه
ایرنلر یچون * دللرك ویر مرادنی یارب * حقی یه کرنسیم وصالك اسه * دل وجانده تاب هجری کسه * عفو ایت آنی
نقدر مجرم ایسه * ویر فقیرك مرادنی یارب (امام فخر رازی) تفسیر کبیر صاحبیدر ترجمه سی سبقت ایتمشدر (یاقوتهٔ
حمراء) قرمزی یاقوت یعنی پادشاهلرك تاجی دیه سنده اولان قرمزی یاقوت کبی سندخی کلام مذکوری تاج باطنه
جوهر یرینه وضع ایله زیرا زیاده نفیسدر نتکیم شمسهٔ قلاده وتاج جواهرك انفسندن اوله گلمشدر بو کلامدن مراد

ترغیبدر (انشا) بورادہ تحریر واملا معناسنه در (لسان حال) معلوم اوله که لسان وسؤال بر قاچ وجه اوزرینه در
بری سؤال استعداد ایدرکه لسان ذات ایله اولور اسماء الهیه نك ذات حقدن ظهور کمالات طلب ایتملری کبی بو سؤالك
اجابتنه اجابت ذاتیه دیرلر یعنی بو مقامده اجابتك سؤالدن تأخری وتعویض وتکفیر تصور اولنمز وبری دخی سؤال
حالیدرکه لسان حال اله اولور طلب دنیا ایچون فقیرك حضور غنیده قیامی کبی (وفی النفس حاجات وفیك فطانة * سکوتی
بیان عندکم وخطاب * دیمشلردرکه سؤال استعدادی غایت ایله خفی وغامض اولمغله قولده اکا شعور یوقدر ولیکن
سؤال حالی یه شعور واردر زیرا باعثی معلومدر وبری دخی سؤال مرتبیدرکه سائلك کندی مرتبه سی لسانیله سؤالدر
قاضی عسکرك مرتبه سی مفتی اولمسنی سؤال کبی وبری دخی سؤال روحانیدرکه لسان روحله دررو حك حالا یا مالا
محتاج اولدیغی علم وعینی سؤال کبی وبری دخی سؤال مزاجیدرکه لسان مزاجله درتا که اعوجاج وانحرافدن
محفوظ اولوب اعتدال واستقامت اوزره باقی اوله وترکیبی مختل اولمیه وبری دخی سؤال عنصریدرکه لسان عنصرله در
تا که عناصر اربعه غالب ومغلوب اولمیوب مساوات اوزره اوله (وفی المثنوی) درخبر خیر الامور اوساطها * نافع
آمد زاعتدال اخلاطها * یعنی اخلاطك نفعی اعتدال ایله در چونکه بری حد اعتدالی تجاوز ایلمسه بدن انسان متضرر
اولور واعتدال واستقامتندن میل وانحراف بولور (الی ایاغدی بغلو همین بوشدی قو اعضا) یعنی انجق الی وآیاغی بغلو
ایدی سائر اعضاسی بوش ایدی کوز وقولق وامثالی کبی اماتزکیه وشهود اهلی اولان مصلینك جمله اعضا وقواسی
بغلودر پس بو معنانك حضرت خلیلك صورتندن زیاده لکی واردر فافهم اعضا عضوك جمعیدر قال فی القاموس
العضو ویکسر کل لحم وافر بعظمه (الوهی بغلدم بن تا که آنی ایتمیه تحریك) صاغ الی صول ال اوزرینه وضع ایدوب
عقد ایتمك حضور حقده رسم عبودیتی اقامته اشارتدر وبردخی یمین شمال اوزرینه وضع ایتمك شمالی تصرفاتدن
منعدر زیرا شمال شول تصرفات خسیسه اوزرینه مقصوردرکه آنك اسبابی امور طبیعیه در طهارت کبی که غسل
نجاستدر نجاست ایسه شهوت نفسانیه اولان اکلدن حاصل اولمشدر وحقیقی بودرکه یمین عقبایه وشمال دنیایه ووجه
حقه اشارتدر پس اللرن بند ایتمك ایکی جهاندن منقطع اولوب حقه توجه صورتیدر یعنی مصلی اولان قلبنی یا دنیایه
ویا عقبایه تحریك ایتمك وجه حقیقی یه توجهه مانعدر پس عارفك ظاهر وباطنی ماسوای حقدن معقود گرکدر وکیمك که
باطنی حقه متوجه اوله ظاهرده الی وایاغی دخی عبث یره حرکتدن سلامت بولور (روی ان النبی علیه الصلوة والسلام
رأی رجلا یعبث بلحیته فی الصلوة فقال اما ان هذا لوخشع قلبه لخشعت جوارحه ولذا قال بعض المشایخ الخشوع
تذلل القلوب لعلام الغیوب ویظهر امرها بحفظ الجوارح والاعضاء (ایاغم بغلدم محکم که گزمیه طرف صحرا) صحرا
فضاء واسعدر حقیقتده طرف اوزرینه معطوفدر عطف خاص علی العام طریقیله واگر تعداده محمول اولورسه واو
تقدیرینه حاجت قالمز بو کلامدن منفهم اولورکه دائما سیر وتفرج وحرکت اهل هوی صفتیدر مگر مصلحتی متضمن اوله
وفی بعض الاخبار ان الله یبغض المشاء بغیر ارب والضحاك بغیر عجب (محرره) وارایسه طوروش دلکده وقار * ثابت اول
دائما یرکده اوتور * اولمه هرجایی روز کار آسا * گزمه تمکینه ایرایشوکی بتور (قولاغم بغلدم بن تا اشتمیه کلام اصلا
بو مقامك حقائقی چوقدر ازجمله بودرکه مشایخ کباردن بری برجامع شریفده نماز قیلورکن جامعك قبه سی منشق
اولوب جمله جماعت خوفلرندن نمازی براغوب طشره پریشان اولدیلر شیخ مذکور اصلا حس ایتمدی حالی اوزره مقیم
اولدی (محرره) مجرای کوش حسدن جاری اولوب خبرلر * انسانی فیض دلدن رهزن کبی کسرلر * حقدن خبر دیلرسك
بو کوش حسی بند ایت * حقه آچلمین شول کوشی بکم ایدرلر (علی العمیا) اعمانك مؤنثیدر یعنی یوق یردفاتده سمز نظر
ایتمیه ومحتملدرکه عمیا ایله مراد دنیای بیره زن اوله زیرا دنیا نفسنده عمیا اولدیغندن ماعدا اکا ناظر اولنلرك دخی عماسنه
سببدر پس سبب عما اولان نسنه یه نظردن احتراز کلی گرکدر (تفسیر لبابده کلمشدرکه مصلی اولان حالت قیامده
سجده کاهنه نظر ایتمك لازمدر مگر مکهٔ مکرمه ده اوله زیرا انده خانهٔ مکرمه یه نظر گرکدر (محرره) کعبه چون ذات حقه
رمز ایلر * کوزم آندن گرکدر اولمیه دور * کوزلرم آنی هر جهت حق * نظرمده همان اودر منظور (کلام احسن اسما)
یعنی اسماء حسنی صاحبی اولان حقك کلامی که حضرت قرآندر خصوصا سورهٔ فاتحه که حمد وثنا وطلب هدایتی
مشتملدر آنکیچون دیمشلردرکه تلاوت قرآنك حقیقتی الطاف الهیه یه تعرضدر مثلا حمد وشکر له مزید نعمت وطلب
هدایت ایله ثبات واستقامت حاصل اولور وعلی هذا (نمرود) قال فی القاموس نمرود بالضم من الجبابرة معروف
(استعفا) عفو دیلمك معلوم اوله که نمرودك ناری دنیا ناریدر دنیا ناری ایسه نار جهنمك یتمش حصه سندن بر حصه سیدر
پس نار نمروده مقابل اولمغله نار جهنمه مقابل اولمق برابردر کلادر (بارد) قال الله تعالی (یا نار کونی بردا وسلاما علی
ابراهیم) بردسرددر وسلام آنك اعتدالنه اشارتدر زیرا عذاب یا بارد ویا حارله در پس سلامت برودتك اعتدالنده در

ایام بهارکبی (نضراء) شدت وزحمت ومضرت (حوراء) کوزینک آغی وقاره‌سی شدتله آغ وقاره اولان عورت وعند
البعض کوزی بالکلیه قاره اولندر آهو کوزلری کبی جمعی حور کاور یعنی اهل قرآنه اولان فضل وعنایت جنت
وحوری ذوقنک فوقنده‌در زیرا قرآن حقک صفت قدیمه‌سی اولمغله قدری جنت وحوریدن برتردر پس آنکله متخلق
ومتحقق اولانلره جنت معنویه‌ده ابکار اسرار وپریلور وحقک بزم وصلنده اولان حالت جنتده یوقدر زیرا جنت در
ودیواردر حقک مشاهدۀ جمالی واستماع کلام وخطابی ایسه آندن افضلدر (خیمۀ خضراء) یشل رنک چادر دیمکدر
خیمه‌نک خضراء اولمسنده سر الهی بودرکه قرآن علم ومعرفتدر وعلم ومعرفت روحک صفتیدر روح مرتبه‌سنده تجلی
ایدن نور ایسه سبز رنک اولور (المحرره) ای کوکل دیدار بالک حضرت مولایی کور* جنت عرفان کوزت وار رتبۀ علیایی
کور* محرم اسرار قرآن ایله دائم کندوزک* صورت ولفظک حجابن کشف ایدوب معنایی کور* خیمۀ خضراده یلرسک
اول عبادتده مقیم* رتبۀ علیاده یلرسک ربی الاعلایی کور* طور حضور حقده کرچک اللری بغلو بوکون* جان کوزیله
بی جهت اول وجه مستثنایی کور* کیمکه ابراهیم اولدی بولدی اول اوددن نجات* سنده نفی ایت اعتراضی نصرت
الایی کور* دولت کبری ندر عشقیله قال اولمقدرر* باق وجودک جوهرن خالک ایجره بو کیمیایی کور* اولمدن اولمک
ندر اولمزدن اول بیل آنی* نفسک اوصافن اولدر قلبکی احیایی کور* حقیا مقصود اولان مولایی بولمقدر بو کون*
ثم وجه اللهه باق هر یوزده حق آرایی کور (ایا اعجوبۀ اسرار) اعجوبه ضمله تعجب ایده‌جک نسنه جمعی اعاجیب کاور
کما فی الاختری یعنی ای اسرار الهیه‌نک عجیب وغریبنی مشتمل اولان انسان کامل وآدم واصل (ایا فرخندۀ ابرار)
فرخنده خجسته معناسنه‌در مبارک دیمکدر یعنی ای طائفۀ ابرار وفرقۀ مقربینک مبارکی وطالع وبختلوسی یعنی
خواصک خاصی وزبده وخلاصه‌سی (ایا تابندۀ انوار) ای انوارک پلدرایجیسی وزیاده شعله‌لیسی (بوکون کوستر
ید بیضا) ابیضک تأنیثیدر معلوم اوله که حضرت موسایه طقوز عدد آیات بینات انعام اولنمشدرکه ازجمله بری ید بیضادر
نتکیم (ولقد آتینا موسی تسع آیات بینات) آیتنده بیان اولنمشدر قال الله تعالی خطابا بالموسی علیه السلام (واضمم یدک)
یا موسی السکی ضم وایصال ایله (الی جناحک) یهلوک طرفنه که مراد زیربغلدر بو کلامده استعاره واردر مقصود
انسانک ایکی یانی وقوللرنی مرغک بال وپرنه تشبیهدر (تخرج) تا دستک بیرون که (بیضاء) سفید وروشن اولدیغی حالده
من غیر سوء عیب وعلتسز یعنی بیاضلغی برص علتندن ناشی دکلدر بلکه قدرت حقله درخشنده وبرق بسان فروزاندر
(روی انه علیه السلام کان آدم فاخرج یده من مدرعته بیضاء علیها شعاع کشعاع الشمس یغشی البصر کذا فی الارشاد
وغیره من التفاسیر والسیر (یقول الفقیر ان ارادوا بالتعرض لبیان سمرة موسی تقویة النور الظاهر علی الید البیضاء
علی کمال تبین الشیء وانکشافه بضده فلیس بذلک فان مثل هذا النور الغالب یساوی عنده اللونان البیاض والسمرة
کما لا یخفی وان ارادوا کون ظهور البیاض علی شیء من اعضاء الاسمر آیة ظاهرة فلا مشاحة فیه کما قال فی انسان العیون
کان موسی آدم ای اسمر ومن ثمه کان خروج یده بیضاء مخالفا لونها السائر لون جسده آیه انتهی (تا رایت لعل ویاقوتی)
یعنی ایکدن لعل ویاقوت کبی قیمتلو جواهر اسرار نثر ایله تا که آندن نظم اولنان قلاده ارواح عشاقه کردن بند اوله (فنا
قیل رسم ناسوتی) ناسوت عالم بشردر یعنی بشریته متعلق اولان اوصافی افنا ایله الحاصل یوغیدوق قیل وتعین پرده‌سن
پرتوب وجود فانی ومجازیدن قورتل (بقا قیل ذات لاهوتی) لاهوت عالم الهدر یعنی قل الروح من امر ربی مقاله‌سیله
مشار الیه اولان امر قدیمی اثبات وابقا ایله بو مقامک تحقیقی بودرکه ممکن وجود ایله عدمدن مرکبدر وجوددن مراد
ذات لاهوتی ونفس رحمانی وروح اضافیدرکه اصلا عدم قبول ایتمز وبو وجود حقیقی وذاتی واطلاقی واصلیدر
وعدمدن مراد ماهیت عارضه‌درکه فی نفس الامر معدومدر بناء علی ذلک امر اعتباری وفرعی دینلور پس سالک
عالم کثرتدن قدم آلوب منزل وحدته واصل اولدقده ذکر اولنان ماهیت عارضه‌نک تعینی اعتباری زائل اولور وتجلی
وجود قدیم ایله وجود حادث فنا بولور واولمده یوغک یوقلغی ووارک وارلغی حقیقت اوزره شهودده کاور وممکن بو ایکی
نسنه‌دن مرکب اولوب فنا وبقا سری اوزرینه اشتمالی اهل ظاهر دخی قائلدر زیرا روح باقیدر نتکیم محلنده کلسه کرکدر
ان شاء الله تعالی وبیضاوی (کل من علیها فان) آیت شریفه‌سی تفسیرنده دیرکه ولو استقربت جهات الموجودات
وتفحصت وجوهها وجدتها باسرها فانیة فی حد ذاتها الا وجه الله تعالی ای الوجه الذی یلی جهته انتهی وشیخ اکبر
حضرتلری (کل شیء هالک الا وجهه) مقالۀ منیفه‌سی تأویلنده بیوررر الضمیر راجع الی الشیء انتهی (که آنکدر عز واستغنا
قال تعالی (ولله العزة والله غنی عن العالمین) والعبد غنی بغناء سیده عزیز بعزته مادام لم یغن العبد الوجود الناسوتی
ولم یبق الذات اللاهوتی لم یجد العز المعنوی الذی به یقهر الموجودات ولا الغنی الذاتی الذی به یفیض علی الکائنات
(استیفاء) تمام بستدن حق یعنی بالتمام آلمق بورادا مقصود غدای روح اولان اسرار وآثاری اله کتوروب آنکله

انتفاع ایتمک ومراد اولان معانیدن برنسنه ترک ایتمکدر (المحرره) ایلدم حق کلامی ایفا) ایده کور سنده حظک استیفا
(کل ایشت جفر علمندن) جفر اصلنده درت آیلق اوغلاقدر کما فی الاختری وقال فی القاموس الجفر من اولاد الشاة
ما عظم واستکرش او بلغ اربعة اشهر انتهی علم جفر امام علی کرم الله وجهه‌نک جلد جفر اوزرینه وضع ایتدیکی علم
مخصوصدرکه آنکله حوادث آتیه استخراج اولنور قال فی مفتاح السعادة علم الجفر والجامعة عبارة عن العلم الاجمالی
بلوح القضاء والقدر المحتوی علی ما کان وما یکون کلیا وجزئیا والجفر عبارة عن لوح القضاء الذی هو عقل الکل والجامعة
لوح القدر الذی هو نفس الکل وقد ادعی طائفة ان الامام علی ابن ابی طالب رضی الله عنه وضع الحروف الثمانیة
والعشرین علی طریقة البسط الاعظم فی جلد الجفر یستخرج منها بطرق مخصوصة وشرایط معینة الفاظ مخصوصة
یستخرج منها ما فی لوح القضاء والقدر وهذا علم توارثه اهل البیت ومن ینتمی الیهم ویأخذ منهم من المشایخ الکاملین
وکانوا یکتمونه عن غیرهم کل الکتمان انتهی کلامه وقال الخطیب صاحب الروضة الجفر والجامعة کتابان لعلی رضی الله عنه
وقد ذکر فیهما علی طریقة الحق وعلم الحروف الحوادث التی تحدث الی انقراض العالم ومعرفة ما فیهما مخصوصة بالائمة
المعروفین من اولاده ولمشایخ المغاربة نصیب من علم الحروف ینسبون فیه الی اهل البیت قال الشریف الجرجانی رایت
بالشام نظما اشیر فیه بالرموز الی ملوک مصر وسمعت السید عبد الله المشهور بنقره کان ناقلا عن الناظم انه مستخرج
من ذینک الکتابین واستخرج بعض المغاربة من قوله تعالی (اذا زلزلت الارض) وقوع زلزلة عظیمة سنة اثنتین وسبعمائة
قبل وقوعها واستخرج الشیخ سعد الدین الحموی من قوله تعالی (فی ادنی الارض مغلوبیة الروم سنة ثمانمائة فغلب تیمور
علی الروم یقال ما من حادثة الا ولها اشارة فی کتاب الله تعالی بطریق علم الحروف لا تنکشف الا لاهله (قال علی)
العلم بالحرف سر الله یدرکه * من کان بالکشف والتحقیق متصفا * انتهی کلام الخطیب (بعدذا) بیت علیدن منفهم
اولورکه علم حروفه دسترس مکاشفه‌یه ویا اهل تحقیقدن تعلمه موقوفدر پس شول جدول وبسط احوالن بیلمیوب
مجرد حساب ابجد اوزره تقلیدا ترتیب مقدمات ایدن مدعیلرک علومی عقیمدر نتکیم زمانمز جهلاسندن نیچه‌لر
علم مذکورده شیخ اکبر قدس سره الاطهرک نظما ونثرا وضع ایتدیکی اشارات حقنده مجرد فکر سقیملری اوزره مراد
بودر دیرلر وشیخه حاشا جهل عظیم اسناد ایدرلر زیرا شیخک مرادی اکر اول ظن کاذب اهلنک تخییل ایتدیکی معنی اولسه
البته خارجده اثری ظاهر اولوردی ودعواسی عین الیقین ثبوت بولوردی (ومکروا ومکر الله والله خیر الماکرین) پس
ای طالب صادق وفق وجفر وکیمیا اطلاق اولنان علومک فی نفس الامر صحتنده شبهه یوقدر ولیکن استخراجنده غایت
ایله صعوبت واردر حصولی مکاشفۀ تامه ویا تعلیم استاد کامله موقوفدر املک چکوب ابجد حسابیله فکرکه زحمت
ویرمه زیرا هر برده ابجد حسابی جاری اولمز دخی تحقیق بودرکه بزم کبی یه حوادث آتیه‌یی بیلمکده فائده یوقدر بزه
مهم اولان ابن الوقت اولوب صیقل درون ایله مقید اولمقدر (وفی المثنوی) صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق * نیست
فردا کفتن از شرط طریق * صاحب محمدیه‌نک بو مقامده علم جفر ایله مرادی علم غامض وتحقیق وکشفه منوط معنی
دیمکدر (المحرره) علم جفری بیلن اولور استاد * بلمین شخصه ولی یوقدر جبر * شول اکه لوح قضاده مثبتدر * کاور البته
باشکه قیل صبر (آچ اقلیدی طلسمندن) اقلید کسرله مطلقا کلیددر کرکسه آغاجدن کرکسه دمردن اولسون ومفتاح
معناسنه دخی کاور بورادا مراد کلیددر ومعنی الطلسم عقد لا ینحل وقیل هو مقلوب اسمه مسلط لانه من جوهر
القهر والتسلط کما فی مفتاح السعادة یعنی کلیدی ابتدا طلسمندن آچ زیرا طلسم بوزلمدقجه کلید آچلمز (بعدذا) طلسمک
انواعی واردر علم اکسیرده مبیندر عادت حکماء متقدمین بوایدیکه علم کیمیا ایله تحصیل ایتدکاری مالی واستصناع
ایلدکاری انواع جواهری وسائر خواصی دفینه ایلیوب طلسم اوزرینه وضع ایدرلردی تا که اول علمدن بی خبر اولان
اکا ظفر بولمیه پس او مقوله طلسمی حله قادر اولمین آدم دفینه‌نک کلیدی آچلمز ومفلس ومحتاج قالوب مراده
وصول بولمز وسر حق دفینه سنک طلسمی صورت انساندر نتکیم هدایی قدس سره‌نک بو بیتندن منفهم اولور * طلسم
اولوب بنی آدمده صورت * قونلمش آنده اسرار حقیقت (وقال) کثرت طلسمی مانع اولوب کنج وحدته * حیرتده
قالدی حسرت ایله نیچه شیخ وشاب * یعنی انسانک صورت وظاهری عالم کثرتدندر زیرا متعدد الاعضاء والقوی در
ومعنی وباطنی عالم وحدتدندر زیرا سر هویت ساریه‌در وحق بین اولان کسنه‌یه هر کثرتنده وحدته دال امر کورینور نتکیم
بیورلمشدر * ففی کل شیء له آیة * تدل علی انه واحد * ولیکن ظاهربین اولان آدم کثرت پرده‌سنده قالوب جمال وحدتی
کورهمز واول طلسمی حل ایدوب بو کنجینه‌نک جواهرینه ایرمز (المحرره) بو کون عاشقلره شول لکم کرکدر * درونی
هر نفس الله دیمکدر * بو اسم اعظمک سرن بیلنلر * کمال اهلی بشردرنه ملکدر * بو کنج وحدته هپ جمله کثرت * طلسم
اولمش دونر صانکم فلکدر * بو یوزک پرده‌سن کشف ایلین دل * ایلی حق الیقین بی ریب وشکدر * شوکیم قال اولمش

عاشقدر جهانده * بلای عشق اكا اوزكه محكدر) ایشی عاشقلرك حق بو بولده * ایرنجه منزله دائم امكدر (ایرش تحقیقه
رسیمندن) رسم اثردر یعنی اثر وظاهر وكثرت وتقلیدی قو عالم عینه وباطنه ووحدته وتحقیقه ایرشمكه سعی ایله المجاز
قنطرة الحقیقة موجبنجه وجوددن شهوده كذر قیل (هلاك ایلمدن سودا) بوراده هلاك اهلاك یرینه غلط
مشهوردندر تمام اتمام مقامنده استعمال اولندیغی كبی (سوداء) اخلاط اربعه نك بریدر بو یله یرلرده هوی وهوس
معناسنده مستعملدر یعنی هوی وهوس سنی هلاك حكمنده قیلمقدن وفرصت الكدن چقمدن ذكر اولنان معنالی
تحصیلده كدا ایام ولیالی چكمك اوزره اول (دیلرسك عدن فردوسی كل اوقی اكمل درسی) عدن ایله مراد معنای
لغویسیدر كه اقامتدر مكرما بینده واوعاطفه اوله فافهم درس اوقومقدر یقال درس القرآن ای قرأ ودرسوا ما فیه
ای قرؤا ما فیه (بعدذا) درسك كاملی علم شریعت وعلم ظاهر واكملی علم حقیقت وعلم باطندر بوراده اكمل درس ایله مراد
آیة الكرسی خصوصنده بیان ایده جكی سر اكبردر كه علم حقیقتدندر یعنی اكر فردوس جنتنده اقامت استرسك اكمل
درس اولان علم اسرار اوقی وآنكله متحقق اول زیرا عدن وفردوس مقام مقربیندر پس دنیاده بو اسراره واقف اولمیان
عدنه ایرمز وفردوسه كیرمز وجائزدر كه ناظمك مرادی بو اوله كه مجلس علم وذكر روضة من ریاض العدن والفردوسدر
پس اكر دنیاده اول باغه دخول استرسك بو درس اكمل مجلسنه حاضر اولكه عین جنت فردوسدر (لمحرره) جاهل قالمه
درس اوقی ایرمه دن اجل اوقی * فردوسه كیرا اولمدن خواصدن اول نه سوقی (اشتكیم آیة الكرسی نیجه جامعدرر
جمعا) آیت الكرسی آنده كرسی ذكر اولنان آیت دیمكدر جمعا كلمه سی جامعك مفعول مطلقیدر (بعدذا) كرسی لغتده
سریردر بوراده مراد فلك ثامندر كه فلك بروج دخی دیرلر زیرا بروج آنك اوزرینه قسمت اولنمشدر وآنك فوقی وسقفی فلك
تاسعدر كه فلك الافلاك وعرش اعلی دخی دینلور دیمشلردر كه جنت جسمانیه كرسینك سطحیدر وكرسینك وسعتی
اولقدردر كه درجات سموات وطبقات ارض آنك یاننده بر صحراء پهناورده بك حلقه كبیدر كرسی دخی عرش اعلانك
عظمتنه كوره حلقه مثالدر وكتب تفاسیرده مثبتدر كه آیة الكرسی مسائل الهیه نك امهاتنی جمع ایتمشدر یعنی صفات
ثبوتیه وسلبیه نك معظمی آنده مندرجدر وبو آیتك تمام تفسیر وتأویلی روح البیان نام تفسیر عزیزدن طلب اولنه (سید
الایات) فی الحدیث یا علی سید البشر آدم وسید العرب محمد ولا فخر وسید الفرس سلمان وسید الروم صهیب وسید الحبشة
بلال وسید الجبال الطور وسید الایام یوم الجمعة وسید الكلام القرآن وسید القرآن البقرة وسید البقرة آیة الكرسی كذا
فی الكشاف (لمحرره) سر وحدت بولمق استرسك اكرای اهل دل (سید الآیات اولان شول آیة الكرسی اوقی) كرسیٔ
معنی نشین اولمق دیلرسك متصل * سید الآیات اولان شول آیة الكرسی اوقی * وحدت حقه شهادت ایلین آیتندر
سرساری یه دلالت ایلین آیتندر (هو ایله رمز هویت ایلین آیتندر) سید الآیات اولان شول آیة الكرسی اوقی * عرش
اعلایه عماد معنوی كوزلر ایسك * كرسیٔ ذات كریمك سرنی اوزلر ایسك * سنده كر قرآن ایچنده آیت ازبرلر ایسك *
سید الآیات اولان شول آیة الكرسی اوقی * آنده در سر جمال وآنده در سر جلال * آنده در وصف كمال وآنده در لطف
ونوال * اولدی هر بر حرفی آنك نیجه بیك معنی یه دال * سید الآیات اولان شول آیة الكرسی اوقی * اسم اعظم آنده در
دیدی كبار اولیا * سر مبهم آنده در دیدی فحول اصفیا * ایرمك استرسك اكر اول اسم وسره حقیا * سید الآیات اولان
شول آیة الكرسی اوقی (رایات) رایه نك جمعیدر علم وسنجق معناسنه وقد سبق الفرق بین الرایة واللواء بوراده رایات ایله
مراد دلالات وشواهددر یعنی آیة الكرسینك دلالت وشهادت واشارت ایلدیكی انواع معانیٔ مقبوله واصناف اسرار
مرغوبه در كه انكله متعزز وسرفراز اولمش وسائر آیات اوزرینه غلبه واستعلا بولمشدر (استجلا) بوراده مطلق جلا
وظهور معناسنه در وقد سبق الفرق بینه وبین الجلاء فیما بین القوم (كه بردر ذاتی بیوردی) كما قال تعالی (لا اله الا هو
بو مقامك تحقیقی بودر كه اكرچه لفظهٔ جلال جمله كمالات الهیه یی جامع ونقائص واضداد اولان معانیی مانعدر ولیكن
عقول ضعیفه وفهوم قاصره نك دائرهٔ ادراكندن بیرون اولمغله (لا اله الا هو) ما قبلنده اولان الله اسمنه شرح كبی واقع
اولمشدر پس لا عالم فرقه كوره در فی الحقیقه لانك وجودی یوقدر زیرا نفی توهم كثرتدن ناشیدر انكیچون عند العامه
توحید اطلاق اولنان معنی عند الخاصه شرك وانكاردر فافهم فقد رمزت واجمع فقد نثرت (لمحرره) دیلرسك وصال
هو یا هو) دیه كور لا اله الا هو * دیلرسك جمال هو یا هو) دیه كور لا اله الا هو) كل وحدت آچلوب جانكده) اوته دل بلبلی
بستانكده * قوت اولورسكا ایمانكده * دیه كور لا اله الا هو * هو دررغنچهٔ باغ توحید * هو دررنفحهٔ كلزار امید *
هو در رزمزم فیض جاوید * دیه كور لا اله الا هو * دلی پاك ایت ریا وشركدن وار * طوتمسون دامن توحیدكی خار *
ایله بو وردی دمبدم تكرار * دیه كور لا اله الا هو * وارلغی آتشه یقان هو در * ماسوی قلعه سن یقان هو در * حقیا
حقه نربان بودر * دیه كور لا اله الا هو (تأملده قیل استقصا) تأمل تفكردر استقصا جهد ایتمك وبر نسنه نك غایتنه

ایرمكدر (بعدذا) اول كمالات كه آیة الكرسی اكا دالدر كیمی اهل تفسیر بطریق التأمل بولمشلر وكیمنه دخی اهل تأویل
بطریق الفیض واصل اولمشلردر تفصیلن استین محلنه مراجعت ایلیه زیرا بو كتاب آنك مجموعنی بیانه متكفل دكلدر
آنكیچون ناظم آیت مذكوره نك عنوانی مشتمل اولدیغی وحدته اشارت ایدوب آخرندن اوچ نكته بیانی اوزرینه اقتصار
ایلدی وباقیسن تأمله حواله قیلدی ولیكن علما تأملك مؤنتنه كفایت ایتمشلردر نتكیم اشارت اولندی (كه ذاتی بو وجه در
اعظم آنكدر كاى استعلا) استعلا بوراده علو وغلبه دیمكدر قال الله تعالی (وهو العلی العظیم) پس ناظم بو محلده بو اوچ
كلمه دن بحث ایدر نتكیم كاور قال بعض الكبار له العلو فی الشان والعظمة والسلطان فمن علا فی الآخرة والاولی
فباعلائه قد علا ومن عظم فبعظمته قد عظم واستعلی فسبحان ربنا العظیم وسبحان ربنا الاعلی انتهی وباقی الكلام
فی العلو والعظمة یطلب من الفصوص والمقصد الاسنی (بری هو در هو یتده كیم ایتدی اختیار اخفا) یعنی هویت
ساریه سنی اخفا ایلدی وبو غیبی ظاهر بین اولنلرك دیده لرنه مشهود قیلمدی انكیچون تشخص ظاهر وهویت باطندر
وبو هویتك احاطه سنی ووجودك سریانی فی الحقیقه اهل معاینه بیلور آنجق زیرا حقیقتده حق تعالی تعین ولا تعیندن
منزهدر وبو تنزهه ناظر اولوب مراتب وجودی بیلمین بعض ارباب ظاهر هویت وروح ووجود خصوصنده اهل حقیقتی
اكفار ایدرلر فاما اهل حقیقت آنلری اكفار ایتمزلر بلكه كافر اولدقلری كفر طاغوته كوره در اولیسه ایمان
صرفدر قال تعالی (فمن یكفر بالطاغوت ویؤمن بالله) الآیه مؤمن قرنداش حقیقتده ذات حقك تعین وتقیدنی اعتقاد
ایدنك كفرنده شبهه یوقدر ولیكن نه دیرسن اول كونش حقنده كه آنك پرتوی جمله ذراتی منور قیلمشدر وجمله ذرات
دخی ظهوری اول پرتوك انعكاسیله بولمشدر پس كونش نوری اولیله ساری ایكن نه هر ذره ایله تعین وتقیدی یوقدر زیرا
حلول واتحاد وبونلرك امثالندن بریدر مؤمن قرنداش میزان عملی اوقودكسه نه دیرسن انسان معناسنه جمیع افراده
ساریدر وجمله اشخاص آنكله قائمدر انسانك معنای مطلقنه بو سریاندن قید حاصل اولورمی وافراد بو معنا ایله قیام
ایتمسی سبیله معنای مذكور تغیر بولورمی مؤمن قرنداش مراتب وجودی فهم ایتمكده غایت ایله صعوبت واردر
آنكیچون زمانه مزك اكثر متصوفه سی اشق مشرب درجمع وفرقی مقامنده رعایت ایده مزلر حقی وحقیقتی یكلش خیال
ایتمشلردر طرق شتی اربابنك چوق رساله لرن كوردم فاما دكه سن مذهب صحیح ومشرب خالص اوزره بولمدم اللهم ثبتنا
علی الحق المبین بحرمة النبی الامین (پس ایتدی اشبو وصفنده جلالی شانه ایما) دیمشلردر كه صفات الهیه واسماء
ربانیه دن هر نسنه كه قهر وغضبه متعلق اوله اكا جلال دیرلر مقتضاسی قبض وخوف وخشیتدر وهر نسنه كه لطف
ورحمته متعلق اوله اكا جمال دیرلر مقتضاسی بسط ورجا وانسدر وحقك صفات جلالی صفات سلبیه سیدر عز وغنی
وتقدس وامثالی كبی بونلر اول صفاتدر كه ذات حقك كمالن اقتضا ایتمشلردر ولیكن خلقده آثاری یوقدر وعز وغنی
وامثالنك صفات سلبیه دن اولدیغی معنای نفیی متضمن اولمغله در زیرا حق تعالی عزیزدر دیمك ذلیل دكلدر دیمكدر وعلی
هذا وصفات جمالی صفات ثبوتیه سیدر تخلیق وترزیق وامثالی كبی بونلر اول صفاتدر كه خلق ایچنده آثاری واردر
وبونلردن غیری معنایه كوره دخی جلال وجمال اطلاق اولنور ناظمك اشارت ایتدیكی وغیری كبی ایماء اشارتدر
یقال اومأ برأسه ای اشار یعنی الله تعالی (وهو العلی العظیم) جمله سنده علی وصفیله جلالی شانه اشارت ایلدی زیرا
علو وجلال وعظمت وهیبت پادشاهلرك اوصافندندر انكیچون آنلری عوام واغیار كورمزلر بلكه خواص ویار اولنلر
كورورلر وچونكه كورمزلر حقیقت اوزره بیلمزلر مثلا بر پادشاهك صورتنی بر صحیفه اوزرینه تصویر اولنمش اولسه آنی
كورن حقیقتده پادشاهی كورمز ووجودنی علی ما هو علیه ادراك ایتمز (لمحرره) كندینی كورمینجه سلطانك) نیجه كنهن
بیله كشی آنك * ایرمینجه شهود ذاته كوكل * كورمدی فائده سن عرفانك (زهراء) ازهرك تأنیثیدر روشن
معناسنه بوراده اشارتك صفتیدر اشارت جلیه دیمكدر بعض نسخه لرده واوله زهواء دوشمشدر زهراء معناسنه درقال
فی القاموس الزهرة بالضم البیاض والحسن والزهوای بالواو المنظر الحسن والنبات الناضر ونور النبت وزهره واشراقه
(اكرچه هپ كمالندن كسنه ایتمدی افشا) افشا نشر واظهاردر یقال فشا خبره وعرفه وفضله فشوا وفشوا وفشیا
انتشر وافشاه نشره یعنی اكرچه جمله كمالات حقی كمسه اظهار ایتمدی زیرا كنهنی احاطه ممكن دكلدر ویاخود هر پرده
راز آچمغه اذن حق یوقدر پس كمالاتك بعضی افشا وبعضی ستر اولنور الحاصل اربابنه كوره معامله اولنور زیرا كمالات
حق تجلی طریقیله بلنمش قیمتلو نسنه در قدرنی بلمیندن كتم اولنور نتكیم بیورر (ولا تجهر بصلاتك) یعنی حبیبم نمازده
قرآنكله مشركلره قولغنه كره جك مرتبه جهر ایتمه زیرا آنلر قدر قرآنی فهم ایتمكدن ناشی ایشیدوب اغوا ایدرلر پس
آنك ظاهرن وباطنن نا اهل اولاندن حفظ ایتمك لازمدر (جلالی اولدررای یاركه بلمدی آنی اغیار) اغیار غیرك جمعیدر
اثنینیتك مغایرتنده قالنلر دیار اولنلر سر وحدتی بیلنلر وآنكله آشنا اولنلردر پس اهل كثرت ومغایرت اهل وحدت

وموافقته محرم اولمزلر زیرا آنلر پرده پوش جلال اولمشلر وبونلر بی پرده حقی کورمشلر وحقله حقه وصول بولمشلردر
الحاصل اغیار اولنلر اهل جلالدر زیرا سر وحدته ایرمشلر ونور جمالی کورممشلردر بلکه حجاب اکوان ایله محجوب
قالمشلردر نه مظاهرلک حقائق اسماء صوری اولدیغن بیلورلر ونه هر مرآتده بر نور الهی مشاهده سنه قادر اولورلر قال
شیخی وسندی روح الله روحه * شهود ایلردی آثاری اولوا الابصار اولنلر هب * ولی اغیاری منع ایلر ایدوب غیرت
جلال هو * بو مقامک تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر (تجلی ایلدی اجلا) ظاهر اولان بودرکه اجلی همزه نک فتحیله
تجلینک صفتیدر زیاده جلی وروشن دیمکدر الف ایله کتابت اولندیغی رسمده اخواتنه موافقت ایچوندر کسر همزه ایله
مصدر اولورسه جلی وروشن قیلمق معناسنه اولور بو صورتده واو عاطفه تقدیری لازم کلور فافهم ناظمک مرادی
بودرکه الله تعالی نون جمع ذاتیه دن فیض اقدسله حروف شئونی اخراج ورتق احدیدن نفس رحمانی ایله صور اعیانی فتق
ایدوب اسمائی مضایقه کوندن تنفیس ایلدی وفیض مقدسیله حقائق اشیایه درجه بعد درجه صورت ویروب اظهار
قیلدی شویله که انوار ذات وصفات واسماء الهی عوالمده جلا بولدی وعالم بشرده تمام بدر اولوب طولدی اکر بو ظهور
اولمسه ووجود کنز مخفی اولوب قالسه جمال حق کورنمز وکمال مطلق بیلنمزدی فافهم جدا (که ذاتی ذاتنه فی الذات اوله
ظاهر کیر وبالذات) بو کلامک فهمی مغلقدر ناظمک مرادی مقام حقیقتده اولان وحدت صرفه یی بیان وجمله ظهورات
حقک اولدیغنی عیاندر قال حضرة الشیخ هدایی قدس سره فی عنوان بعض رسائله الحمد لله الذی تجلی لذاته بذاته فاظهر
ما اظهر انتهی * ناظمک کلامنده اشارت واردرکه بو ظهور بالذاتدر یعنی بالغیر دکلدر زیرا حق غیرله ظهوردن منزهدر
بلکه ظهوری براسمدن براسمه در پس ناظر ومنظور ونظر حقیقتده بردر کما قیل * لقد کنت دهرا قبل ان یکشف الغطا
اخالک انی ذاکر لک شاکر * فلما اضاء اللیل اصبحت شاهدا * بانک مذکور وذکر وذاکر) سؤال اولنورسه که پس
بو شهوددن صکره اغیار ندر جواب بودرکه بو رتبه ده اغیار یوقدر واغیارک اغیار اولدیغی اعتباریدر ومقامنه کوره
اطلاق اولنور بر سوزدر یعنی حقدن بی خبر اولان آدمه کندی بیله کندینه اغیاردندر فافهم والمحققون الواجدون
ینفون ماسوی الله حقیقة ویثبتونه اعتبارا لکن علی انه عین الحق سبحانه وهذا من مزالق الاقدام قبل التحقق بحقیقة
هذا المقام والی هذا یشیر قول الفتوحات سبحان من اظهر الاشیاء وهو عینها وقد خطاه فی ذلک کثیر من العلماء بل اکفره
واوله اهل الانصاف وهم المکاشفون المشاهدون المعاینون المحققون الواجدون وقد ثبت ان المؤول لا یکفر فافهم
(محرره) اوله لی عشقکله دلم منور * کوزم سندن غیری کورمز نه ندر * آله لی جانب وحدتدن خبر * کثرتده بو کوکل
طورمز نه ندر * تجلی یه دوینز طاغله طاشلر * لطف وقهرک کوزلر یازله قیشلر * سنی کورن کوزلر کریه یه باشلر * کنهکه
عقللر ایرمز نه ندر) آیینه ده کندن کورن اوصانور) خیالنه ایروب بر کون اوصانور) بو کون اویانمین یارن اویانور) بولده
اولان منزل سورمز نه ندر) اسمندن اسمنه سفر بیلمین) برزخدن منزله کذر قیلمین) کثرتده وحدتک سرن بولمین * بو انلره
واروب صورمز نه ندر * حقی اهل غفلت بولمیوب شهود * بیلمدی حقیقت ندر بو وجود * ایتمکه بو بازار ایچره اوزکه
سود * فانی یی باقیه ویرمز نه ندر (حقائقدر آلان لذات بو توحیدن بیلن سرا) حقائقدن مراد اهل حقائقدر تنکیم
ما بعدی قرینه در سرا بو راده سرواب معناسنه در بعض نسخه ده بولان دوشمشدر یعنی مصرع اولده ذکر اولنان
توحیدک سرنی بیلن وما قبلنده مصرح اولان تجلی ذوقنی آلان اهل حقیقت اولنلردرکه فیض وشهود وتجلی ووجود
نه ایدوکن بیلورلر ووجدانله حقائقی ادراک قیلورلر یوخسه اهل حجاب اولنلره بو یوز کورنمز وبو مذاق اولان خامان دهره
بو لذت ویرلمز فاین الثریا من ید المتطاول واین السیائس من فهم اسرار السلطان (کیم آنک ذاتن استرسه وجودی محو
محض اولدی) مقصود حق تعالینک کنه ذاتن طلب ایدن کمسنه مطلوبه ظفر بولمدیغن بیاندر تنکیم (ویحذرکم الله
نفسه) آیتنده اکا اشارت واردر ولیکن طریق صوفیه ده عقل آنی احاطه دن قاصر اولدیغی نسبته یی طلب جائزدر
استحالتنه حکم ایتدیکی طلب جائز دکلدر وحدت ذاتیه مرتبه سنده ذات حقی طلب جائز اولدیغی انوار المشارق وفصل
الخطابده مسطوردر پس معنی دیمک اولورکه حق تعالینک کنه ذات مرتبه سنده طالب اولان کمسنه نک راه طلبده
وجودی محو وفنا بولور وسر منزل مراده ایرمز زیرا کنه ذاته وصول مقدور بشر دکلدر فاما هویت ووحدت ذاتیه که
تعین اولدر آنک سرنه وصول ممکندر (لا یمسه الا المطهرون) اکا اشارتدر (صفاتن کیم طلب قیلسه صو کیبی قیلدی
استحیا) استحیا احیا ایتمکدر بونده دخی مراد کنه صفات حقی طلبدر واول معنی که تخلقوا باخلاق الله حدیثندن منفهم
اولور صفات حقک بعض لوازمیدر زیرا کنهیله تخلق وحقیقت اوزره کما ینبغی اسراریله تحقق حق تعالییه مخصوصدر
فافهم المراتب ومیز المطالب یا صاحب المآرب (احضا) سابقده اصل وضعی اوزره اولان معناسی مفصلا کذر
ایتمشدر یعنی عاشقه عشق حقدن صفا کلمکله وبو سببدن دلنده معرفت ودماغنده لذت وحلاوت بولمغله ذکر وفکردن

اوصانمز وراه طلبدن دونمز وکیرو قالمز یوخسه کنه ذات وصفاته وصول محال ایدوکن بیلور ومحالی طلب جائز اولمدیغن
آکار (محرره) عشقک صفاسندن بوکون شول جام ایچن بیلرجی * آب حیاته بانمز اول خضرک الندن بردمی * لذت
سنک عشقکدر دولت سنک وصلکدر * چکسون فراق اهلی اولان دنیا وعقباده غمی * ذکرکدن اوصانمز لسان
طویمزم احسانه جان * صایمز جهانده قطره یه فیض اهلی اولنلر یمی * چونکم ایرشدی فیض وجود بولدی
قوسندن وجود * قیلدی نفخت فیه من روحی مکرم آدمی * ایرمز جمالک کنهنه ادراک انسان وملک * حیران وسر
کردان ایدر دیدارک اهل عالمی * راه طلبدن دونمزم بو یولده هیچ اوصانمزم * حیرتدر آخر منزلم سنسن بو جانم محرمی *
حق خدادر مطلب اعلای عاشق هر نفس * درمان ودرد آندن کلور اولدر بو زخمک مرهمی (اشتدک روح قرآنی)
روح قرآندن مراد آیة الکرسیدر زیرا جسددن روح نه منزله ده ایسه قرآندن دخی آیة الکرسی او مرتبه ده در روح حقیقتده
آیت مذکوره یه روح اطلاق اولنمق الله اعلم اکا بنادرکه مشتمل اولدیغی عقائد کلیه ومعارف الهیه غدای روحدر (بوکز
بیل قلب فرقانی) بونده دخی (یس شریفی قلبه تشبیه واردر یعنی فرقاندن (یس) جسمدن قلب مثابه سنده در زیرا قلب
مدار وجود اولدیغی کبی (یس) دخی مدار قرآندر زیرا قرآنه اعتقادک صحتی یس شریفک متضمن اولدیغی حشر ونشرک
وقوعنه ایمانله در آنکیچون قدم عالمه ذاهب اولنلر اکفار اولنمشلردر زیرا قدم نصله ثابت اولان حشرک نفیینی مستلزمدر
بو فقیره لایح اولان بودرکه (یس شریفک قلب قرآن اولدیغی فی الحقیقه اکا مبنیدرکه قلب عالم ملکوتدندر یس سورۀ
شریفه نک آخری اولان آیت منیفه ملکوت ذکرنی مشتمل اولمغله قلب اطلاق اولندی بو سره بناء خسته یاننده یس
تلاوت اولنور فافهم (یس) مبهمات قرآندندر (طه) وسائر مقطعات ومتشابهات کبی بعضیلر اکا یا سید البشر
معناسن ویرمشلردر پس سین سیادت فخر عالمه اشارت اولمش اولور آنکیچون اهل بیت رسوله آل یس دینلدی (ع)
لله درکم یا آل یاسینا) وحدیث انا سید ولد آدم) بو حروفی تفسیر واقع اولمشدر (املا) کتابت معناسنه در قال فی القاموس
املیت الکتاب امللته وامله قال فکتب عنه (استصغا) غین معجمه ایله قولاق طوتمق معناسنه فی الحدیث (لکل شئ
قلب وقلب القرآن یس * خدایت اشکری داده ز قرآن * پس انکه قلب ان اشکر زیاسین (محرره) تحصیل معالیده
چکن کدلیالی * تکمیل فنون ایلیوب آلدی نیجه تحسین * قرآن عظیم اولدی ولی قلبی علومک * قرآنه دخی قلب
اولوب سورۀ یاسین (لوجه الله) وجه بو راده ذات ورضا معناسنه در (ایلا) اعطا معناسنه (املاک) ملکک جمعیدر
وهو جسم لطیف نورانی یتشکل باشکال مختلفة (امضا) بالفارسیة بکذرانیدن کاریعنی بر کاری تنفیذ ایتمک وبو تنفیذ
اولوا الامرک یا قولا حکمنه ویا فعلا اشارتنه موقوف اولمغله اول معنایه دال اولان کلماته امضا دینلدی مقصود هر حرفی
مقابله سنه نزول ایدن اون عدد ملکک ثواب تحریر ایتدکلرن بیاندر بعض نسخه ده یا ایله ایضاء دوشمشدر روشن ایلمک
معناسنه مراد نزول ایدن فرشتهلر کندیلرنی چشم محتضره اظهار ایتدکلریدر بو نسخه ساقط حدیثه انسبدر زیرا متن
حدیثده امضا یه دال اولور کلام یوقدر وبر دخی امضا واستغفاری حالت واحده ده جمع ایتمک بعیددر مکر تقسیم
طریقیله اوله مع هذا امضا حسناته موکل اولان کاتب یمینک حالیدر الحاصل بو مقام اصل نسخه یه مراجعته محتاجدر
(دفن) یقال دفنته فی الارض ای سترته (استلقا) ارقه سی اوزرینه یاتمق (غرا) اغرک تأنیثیدر ابیض معناسنه (ایفا)
عهدن یرینه کتورمک وبورجن ویرمک بو راده مطلق اعطا معناسنه در (رضوان) جنت خازنیدر وجنت رضا مقامی
اولمغله خازننه دخی رضوان تسمیه اولندی تنکیم خازن ناره مالک دینلدی زیرا مالکده شدت وقوت معناسی واردر (داء)
مرض وزحمت (دخی هیچ اولمیه اصلا نبیلر حوضنه محتاج) زیرا قیامتده هر نبی یه مخصوص حوض اولسه کرکدر
تنکیم محلنده مبیندر (ماشاء) الله تعالی یعنی مادامکه الله تعالی دیلمیه آنک دیلمسی ایسه باقیدر زیرا قرآنده خلود
وبقا ایله وعد ایتمشدر وجائزدرکه ضمیر سالف الذکر اولان عبده راجع اوله ایکی صورتده بیله مراد تأبیددر (شفیع اوله)
یعنی قرآن قارئنه شفاعت ایلیه واستماع ایدنلر دخی مغفور اوله (انباء) فتح همزه ایله خبرلر دیمکدر زیرا نبأک جمعیدر خبر
معناسنه مقصود ذکر اولنان اخبار صحیحه در وجائزدرکه کسر همزه ایله مصدر اوله اخبار معناسنه واخبار اکرچه
حقیقتده فخر عالمکدر ولیکن ذکر اولنان معانی یه دال اولان احادیث شریفه کشافده مسطور اولمغله اخباری کشافه
نسبت ایلدی خاتمة الاولیاء حضرت شیخ اکبر قدس سره فتوحات مکیه نک وصایا جلدنده بیوررلر که بر وقتده بیمار
اولمش ایدم واول مرضده بکا غشیان عارض اولوب حیاتمدن نا امید اولمشلردی اول حالتده کوردمکه بر قوم کریه المنظر
اوزریمه هجوم ایلیوب آذی وجفا قصدنده اولدیلر ناکاه بر جوان خوبروی وخوشبوی وقوی البدن ظاهر اولوب
اول طائفۀ زشترویانی دفع ومقهور ایلدی سن کیمسن دیو سؤال ایتدکده جواب ویروب بن سورۀ یسینم سنی دشمن
النده تخلیصه وکید اعدایی دفعه کلدم دیدی چون اول حالتدن هوشه کلدم کوردمکه پدرم سر بالینمده اوتوروب آغلر

وسورهٔ یسن تلاوت ایلروا ولی لحظه ده خاتمه سنه کلش ایدی واقع اولان مشاهده دن ا کاخبرویردم ونیجه مدتدنصکره
بوحدیث رسول بکا واصل اولدی کما قال صلی الله علیه وسلم (اقرؤا علی موتاکم یس) انتهی بوراده موتادن مراد بطریق
المجاز محتضر اولان کمسنه لردر زیرا هلاکه مشرف اولنلر هالك حکمنده در پس ای طالب آکاه نا کاه باد اجل وزان
اولمزدن مقدم باغ دلنکی فیض قرآنله شاداب وخصوصا سرّ یس ایله سیراب ایله اللهم اجعلنا من حملة القرآن فی جمیع
الاحیان (لمحرره) نور یس ایله ویر آیینهٔ قلبه جلا ٭ سورهٔ یس قلب حضرت قرآندر ٭ سرّ یس ایله سور کتسون
سرکدن هر بلا ٭ سورهٔ یس قلب حضرت قرآندر ٭ کیم اوقورسه سورهٔ یاسینی آخر دمده تا ٭ ایچمدن جنت شرابن
آلمیه روحن خدا ٭ مونس اوله حشر اولنجه سورهٔ یس اکا ٭ سورهٔ یس قلب حضرت قرآندر ٭ حضرت قرآنی صان
برعسکر رحمانیدر ٭ سورهٔ یس کویا آنلرك سلطانیدر ٭ آنکچون دیدی اولکم بوجهانك جانیدر ٭ سورهٔ یس قلب
حضرت قرآندر ٭ باشکه تاج ایله قرآن اوزکه احسان درسکا ٭ درده درمان عاقبت ایمان وقرآندر سکا ٭ سورهٔ یس ایله
جان ویرمك آسان درسکا ٭ سورهٔ یس قلب حضرت قرآندر ٭ عفو ایدر حق اهل قرآنك خطایاسن جمیع ٭ اهل جنت
آره سنده پایه سن ایلر رفیع ٭ حقیا یس اوقی مخصوص استرسك شفیع ٭ سورهٔ یس قلب حضرت قرآندر (اول وآخر
بیان قرآنی بیل ٭ باطن وظاهر عیان قرآنی بیل ٭ نور رب عزت ونور رسول ٭ نور کون ولامکان قرآنی بیل ٭ بو دو بیتك
مفرداتی مرة بعد اخری شرح اولنمشدر وبیت اولده باطن اوله ناظردر آنکچون آخره ناظر اولان ظاهر اوزرینه تقدیم
اولندی زیرا اولیت وباطنیت غیب وآخریت وظاهریت شهادتدر وبیت ثانیده لف ونشر غیر مرتب واردر زیرا
نور کون نور رسوله ونور لامکان نور رب عزته ناظردر قرآنك نور رسول اولدیغی حسنا تیله تخلق وحقائقی ایله تحققه
بناء در وقرآن فعلینك متنی وجود رسول وشرحی عالم کون وآفاقدر وقرآن قولینك بعض اسراری بالاده کذر ایلمشدر
(مأجور) اجر ویرلمش والاجر الجزاء علی العمل وسمی ما زاد علی قدر العمل اجرا فی قوله تعالی (ویؤت من لدنه اجرا عظیما
مع کونه تفضلا لکونه تابعا للاجر (شعلهٔ دیجور) شعله آیدنلق ضیا کبی دیجور قره کولق یقال لیل دیجور ای مظلمة
بوراده شعله ایله مراد نور علم ودیجور ایله مراد ظلمت جهلدر یعنی برسوز ایشتکیم آنك نوری سنك جهلك ظلمتنی ازاله
ایلیه نور آفتاب ظلمات شبی ازاله ایتدیکی کبی (بنیاد) تمل معناسنه در اساس کبی قال علیه السلام اسست السموات
السبع والارضون السبع علی قل هو الله احد) ای ما خلقت الا لتکون دلائل علی توحید الله تعالی ومعرفة صفاته التی
نطقت بها هذه السورة کما فی تفسیر الارشاد ٭ یعنی هفت آسمان وزمین وحدت ذاته ومعرفت صفاته دلیل اولمق ایچون
خلق اولنمشدر نتکیم بو وحدت وصفاتی سورهٔ اخلاص تعریف ایلمشدر پس سورهٔ اخلاص تعریف قولی وموجودات
تعریف فعلیدر (مفطور) فاایله مخلوق معناسنه در قال ابن عباس رضی الله عنه کان معنی الفاطر غیر ظاهر لی الی ان
تقدم رجلان من العرب یدعی کل منهما الملکیة فی بئر فقال احدهما انا فطرتها ای ابتدأت حفرها فعرفت ذلك (ذاتی
الله احددر) بعض کباریورمشلردرکه بوراده هو هویت مطلقه یه والله اسمی ذات بحته واحد کلمه سی احدیت ذاتیه یه
اشارتدرکه آنده کثرت اسما وصفات واشتقاق متصور دکلدر پس بو مرتبه ده اولان توحید اخص الخاصه اولان طائفهٔ
جلیله یه مخصوصدر زیرا بو مرتبه ده خلقیت وحدوث فنا بولوب حقیت وقدم ظهور ایدر وبو توحید حقدن حقی
توحیددر نتکیم بیورر شهد الله انه لا اله الا هو (وصفی الله الصمد) بو توحید خواص متوسطینکدرکه آنلر مکاشفات
ومشاهدات ومعاینات اربابیدر وکشف ایسه حقائق صفاتیه واسمائیه یه تعلق ایدر پس مقام صمدیتك مقتضاسی
کثرتدر وذات حقده کثرت اسما وصفات اعتبار اولنمقدر وآیتك ما بعدی الی آخر السورة توحید عوامه اشارتدرکه
شواهد واستدلال ایله حاصل اولور وبو سوره الله تعالینی صفات ثبوتیه وسلبیه سی ایله تعریف ایدر دیمشلردرکه ترتیب
سوره حال نزوله اشارتدرکه مجذوب حالیدر زیرا مجذوب اولان هو والله سرندن آخر سوره یه دك تنزل ایدر سالك ایسه آخر
سوره دن مراتب اوزره هو عالمنه دك صعود ایدر پس عاشقه لایقدرکه یالکز قرآنده وجدان هو یله اکتفا ایلمیه بلکه
قرآن فعلی یه ترقی ایدوب هو یی فرقانده مشاهده ایلیه شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری بیورمشلردرکه برکمسیه
مصیبت اصابت ایتدیکی زمان استرجاع ایلسه واصلا مضطرب اولمسه اول کمسه (لم یلد ولم یولد ولم یکن له کفوا احد)
مرتبه سنده اولمش اولور یعنی الله تعالی قیود واضافات وعلاقاتدن مجرد اولدیغی کبی عبد مسترجع ومستسلم دخی
اویله اولور زیرا اکر باطن عبدده تجرد تام اولمسه فوت اولان نسنه خصوصنده لابد متألم اولوردی (لمحرره) بزه تعزی
بو مصیبتکیم ٭ طفل دل فوت اولوب یاتور برده ٭ صاغ اولیدی اکر بوکون دلمز ٭ اوغرامزدق مصیبته درده ٭ یوری
دلدن علائقی قطع ایت ٭ وصله ایرکوزده قالمیه پرده ٭ فی الحقیقه تجرد اولدرکیم ٭ اولمیه غیریه سودا سرده ٭ بقلورسه
اکر بتون دنیا ٭ زن ایچون نه انم کاه مرده (مقدور) مقضی معناسنه در قال فی القاموس القدر محرکة القضاء والحکم

وقدر

وقدر الله ذلك علیه یقدره ویقدره قدرا وقدرا وقدره علیه وله واستقدر الله خیرا سأله ان یقدر له به انتهی ٭ وابو السعود
افندی بیان ایتدیکی اغلاطده کلمشدرکه المقدر کائن دکلدر المقدور کائندر قدر تقدیردن دکلدر اصطلاحه مخالف
لغته موافقدر انتهی (جرعه) بالضم قاب دبنده قالان صو بقیه سی وقدح صوکی بو یله برلرده بر بودم مراد اولنور زیرا
قدح دبنده قالان غالبا بودمدن آرتوق اولمز (مخمور) بوراده سرخوش معناسنه در مست کبی یعنی خمردندر خماردن
دکلدر والخمار بالضم بقیة السکر ای الم الخمر وصداعها واذاها کما فی القاموس (مستور) کیزلی (رمز) اشارت (شاکر
ومشکور اولور) یعنی کندی عالم اولدیغی جهتدن شاکر وغیره تعلیم ایتمسیله مشکور اولور ویا خود بو اوچ اسمك معناسی
سریله متحقق اولان کمسنه فناء مطلق وبقاء محقق اعتباریله حقه لسان حقله شاکر وحقدن لسان حقله مشکور اولور
نتکیم تفصیلی مرورایتمشدر (اولیدر هو مقامی کیم مقربلر بیلور) معلوم اوله که سرّ هو بت جمله عوالمی محیطدر ولیکن
معرفتی کشف تامه موقوفدر آنکچون علمی مقربلره احاله ایلدی مقربلر شهود ذاتی اهلیدرکه غایة الغایاته ایرمشلر
وحقی حقله کورمشلردر عالم معناده بونلرك فوقنده کمسه یوقدر (لمحرره) حقی حقله کورحقه ایر) ذاتی ذاتیله شهود
ایت ذاتی اول ٭ کفر وایمان برزخندن قیل کذر ٭ نفی واثباتی براق اللهی بول (طور) طاغ معناسنه در طور تجلی
طور سینادرکه حضرت موسی علیه السلام آنك اوزرنده حقه مناجات ایتمش وتجلی دیلمشدر وحقیقتده طور تجلی دل
وجاندرکه مقربینه اول مقامده تجلیات ذاتیه واقع اولور (مصدور) طوغمش والصدور بالضم طوغمق بوراده مصدور
مأخوذ مستفاد معناسنه در (ممکن) الممکن بالذات ما یقتضی لذاته ان لا یقتضی شیئا من الوجود والعدم کالعالم
والممتنع بالذات ما یقتضی لذاته عدمه کشریك الباری تعالی والواجب لذاته هو الموجود الذی یمتنع عدمه امتناعا
ولیس الوجود له من غیره بل من نفس ذاته فان کان وجوب الوجود لذاته سمی لذاته وان کان لغیره سمی واجبا لغیره
وواجب الوجود هو الذی وجوده من ذاته ولا یحتاج الی شیء اصلا (حقدن آرتوق کورمدیلر کائناته نور اولور) بو مقامك
تحقیقی بودرکه طائفهٔ مقربین ماهیات اشیایه من حیث هی هی نظر ایلیوب حقدن غیری وجود کورمدیلر زیرا
ممکن من حیث هو هو معدومدر وجود مفاض حقیقتده حقکدر پس هو کلمه سی اکرچه اصل وضعنده من غیر تعیین
اشارت مطلقه ایچوندر ولیکن مقربین قتنده مرجعی معلومدرکه الله تعالیدر زیرا آنلرك مشاهده لرینه کوره وجودده
تعدد یوقدرکه مرجعده ابهام حاصل اوله وصوفیه طائفه سنك هو ایله ذکر ایتدکاری ذکر اولنان معنایه مبنیدر پس
هو هو دیمك اوادیمکدر یعنی مرجعی متعین نسنه دکلدر دیو دخل ایدن کمسنه نك کوزی مشاهده جانبنه آچلمشدر
زیرا بو مقامده او بو شو بردر فافهم مع هذا ذات احدیه یه دال اولان الفاظك جمله سی سادات قتنده اسمدر پس هو جمع
ذاتی مرتبه سنده هویته دال اولمغله سائر مظهر اولان اسما کبی ذات حقه اسمدرانکچون لام تعریف ادخال ایدوب عالم
الهو دیرلر واصطلاحده ایسه مناقشه یوقدر فافهم وانصف فان الحق قد تبین والمراد بالهو قد تعین (لمحرره) نیلر عاشق
اولان ماسوی اللهی (یتردل دردنه درمان اولان هو) کوزلر دائم نور قل هو اللهی (کورنجه جانه جانان اولان هو) حق
حلقه هودن کورنور عیان ٭ کورمك استرسك غفلتدن اویان ٭ بره ایکی دیمز بو سری طویان ٭ بردر عالمده سلطان
اولان هو ٭ کیمی هجرله دوشرمش درده ٭ کیمندن وصلله آچلمش پرده ٭ تجلی ایلمش نیجه بیك برده (کل یوم هو فی شان
اولان هو) سویلنور وصفنده ازل واید) هو الله احد الله الصمد) بو توحیدك دریاسنه یوقدر حد) محیطدر عالمی عمان
اولان هو (هر قطره بردلدر فیضنه آنك) هر ذره کوسترر نورن مولانك) کورینو بدر صورتندن انسانك) حقیا
هر یوزه شول آن اولان هو (کشف) مقصود کشف الهیدرکه ذات وصفات وافعاله متعلقدر زیرا بو کشفله حقائق اشیا
کما هی منکشف اولوب مراد حاصل اولور وبو مقامك مکاشفی کائناته نظرا یتمز زیرا آنك یانده عموما کائنات شول زاهده
نسبتله جاه دنیوی کبیدر پس کشف الهی اهلی اولمین برزخ اهلیدر یعنی هویت ذاتیه سرنه عیانا وحقا واصل دکلدر
وآنك دردی درد مطلق دکلدر بلکه درد مقیددر ووصولله شهرتی کاذبه در علامتی بالکلیه دنیایی وبلکه جمله ماسوایی
ترك ایتمدیکیدر زیرا ترك کلی اهلی اولسه صندوقنده آلتون چقمز واهل دنیایه نظر جلب ایله بشمزدی نتکیم زمانمزده
مشاهده در والعیاذ بالله تعالی (لمحرره) شول کشی کیم کامل انسان اولور ٭ آکا نسبت خاك وزر یکسان اولور ٭ ترك
وتجریدك یولی دشواردر ٭ صانمه کیم هر سالکه آسان اولور (بو مقام اهل یمینه خطهٔ منشور اولور) اهل یمیندن مراد
شهود صفاتی اهلیدرکه ابرار دینلور وبونلرك مراتبی واردر الا اعلاسی قاب قوسین اربابیدر (خطه) کسر خاء معجمه
وتشدید طاء مهمله ایله مکشوف یر دیمکدر وبعضلر دائرهٔ شهردر دیمشلر بوراده مراد معنای اولدر ولیکن تجرید
اعتبار اولنور زیرا منشور مکشوف معناسنه دردیمی بو مقام ابرار طائفه سنك مکشوف وکشاده معنوی یریدر وقرار
وآرامکاهیدر (معسور) عسرتلی یعنی کوجلی وزحمتلی (هو الله) یعنی چونکه بو مقام اهلی حقی علی حدة وخلقی دخی

على حدة مشاهده ايلديلرو موجوداتده كثرت بولديلر پس يا الكز هو ديمك آنلره كوره حقه اشارت ايچون كفايت ايتمدى
بلكه حق خلقدن تميز ايدر وايهامى ازاله قيلور مميزه محتاج اولدى بناء على هذا هو لفظنه اسم جلال مقارن قيلنوب
هو الله دينلدى زيرا ذات حق اسم جلال ايله ماعدادن بالكليه متميز اولور لان لفظة الله اسم للموجود الذى يفتقر اليه
ماعداه ويستغنى هو عن كل ماعداه (ميسور) يسرلى يعنى قولايلى وآسانلى (مزبور) مكتوب زيرا زبر كتابت ومزبر قلم
وزبور كتاب معناسنه در قال تعالى (وآتينا داود زبورا) اى كتابا (اصحاب شمال) بونلر نفس وطبيعت برزخنده قالوب
قلب وروحه ايرميلر وشركك ورياظلمتنه دوشوب نور توحيدى كورميلردر نعوذ بالله تعالى بونلرك حقنده (فنزل من
حميم وتصلية جحيم) وارد اولمشدر پس چونكه بونلر موجوداتك كثرتنه ناظر اولدقلرندن ماعدا واجب الوجودك
دخى كثرت وتعددنى تجويز ايلديلر لاجرم آنلرى رد ومقالهلرنى ابطالا (قل هو الله احد) دينلدى (محرره) پردهٔ كثرت
آچلوب يوزدن * كل حقى كرچك ايدهلم توحيد * دور اولوب رسم ماسوا كوزدن * كل حقى كرچك ايدهلم توحيد *
هو هو يتدر آره هر پرده * بى جهت كوزله جمله يوزلرده * ظاهر وباطن قالميوب پرده * كل حقى كرچك ايدهلم توحيد *
لامكان مرغى اول حقه پرآچ * عالم قدسه طوغرى قيل معراج * كثرته باقمه كل بوشركدن قاچ * كل حقى كرچك ايدهلم
توحيد * سرنه واصل اول بو توحيدك * قالمسون رسمى شركك وتقليدك * سن ازل حقه چون بلى ديدك * كل حقى
كرچك ايدلم توحيد * حلقهٔ ذكره كل دخول ايله * كنديكى وارصاحب وصول ايله * بندنى حقينك قبول ايله * كل حقى
كرچك ايدهلم توحيد (سورهٔ اخلاص) قال قتادة انما سميت سورة الاخلاص لانها سورة خالصة لله تعالى ليس فيها ذكر
شئ من الدنيا والآخرة وقال الحنفى انما سميت سورة الاخلاص لانها تخلص قارئها من شدائد الاخرة وسكرات الموت
وظلمات القبر واهوال القيمة قال الكاشفى شيخ ابو على رودبارى قدس سره فرموده كه شركت دائرست بر عدد وتقلب
وعلت ومعلول وشكل وضد حق سبحانه وتعالى نفى عدد وكثرت كرد از ذات پاك خود كه (قل هو الله احد) ونفى تقلب
وتنقص فرمود بالله الصمد وعلت ومعلول را منتفى ساخت (بلم يلد ولم يولد) واشكال واضداد را منتفع كردانيد
(ولم يكن له كفوا احد) وازين جهتست كه اورا سورهٔ اخلاص ميكويند (بديع) عجيب وغريب (قنى مسرور اولور)
مسرور اولان فخر عالمدر ويا قارئدر قال فى الارشاد وعنه عليه السلام سمع رجلا يقرأ (قل هو الله احد) فقال وجبت
فقيل وما وجبت يا رسول الله قال وجبت له الجنة انتهى الوجوب هنا بمعنى اللياقة اذ لا يجب على الله شئ عند اهل
السنة وعبر عنها بالوجوب لان ادخال الله قارئ الاخلاص الجنة كالواجب عليه نظرا الى صدق وعده (اول اكا محشور
اولور) يعنى جنته حشر وجمع اولنور (مسطور) قال فى القاموس السطر الصف من الشئ الكتاب والشجر وغيره وايضا
الخط والكتابة يعنى حضرت قرآنك مقاصدى اوچ نسنهيى بيانه منحصردر كه برى عقائد وبرى احكام وبرى قصص در
وسورهٔ اخلاص بيان عقائده متكفل اولمغله قرآنك اوچ حصهسندن بر حصهسى كبى اولدى بناء على هذا حديث
صحيحده وارد اولديكه سورة الاخلاص تعدل ثلث القرآن (محرره) ق والقرآن ندر شول قل هو الله احد) ص والصافات
يل كيم اولدر الله الصمد * لم يلد درهم ولم يولد نسبدن پاكدر * كرچكم آندن طوغوبدر بونجه عالم لايعد * چون ديدى
ليس كمثله اول خداى بيمثال * پس نيجه كفو اوله آنك ذات پاكينه احد * وصفنك درياسنه يوقدر حقيقتده كنار
كمسه بيلمز نعتنك صحراسنه پايان وحد * دانهوش دام سوايه دوشمسون دللر ديو * صيد ايدوب عارفلرى ويردى
مسعادن مدد * صاچدى جوهر كبى اسماسن جميع عالمه * ايلدى هوده هويت سرن آنلره سند * اون سكز بيك عالمى
آيينه قيلدى پرجلا) تا كه كندن كوستره اول بونجه يوزدن بيعدد) سر توحيده ايرنلر ايرديلر اخلاصله) واى اوكيم اولدى
اكا شركك ورياديوارى سد * حقيا شول كيم ازل سرينه ايردى اشبو كون * كورمدى هجران ايلنده غصه وغم تا ابد
(كيم حقائق جوهرى آندن بزه منشور اولور) منشور ثاء مثلثه ايله طاغلمش معناسنهدر نثردندر بو كلامده قرآنى معدنه
وحكمت وحقائق جوهره تشبيه واردر (مداد) مركب ديدكارى نسنه كه آنكله يازو يازرلر قال تعالى (ولو ان ما فى
الارض من شجرة اقلام والبحر يمده من بعده سبعة ابحر ما نفدت كلمات الله) الآية بو آيت شريفهنك معناسى بودركه
اكر روى زمينده اولان اشجارك جملهسى قلم وبحر محيط واكا ماننديدى عدد درياى بيابان دخى مركب وبسيط غبراء
وفلك خضراء قرطاس اولسهيدى علم الهى وعجائب صنع پادشاهى انجامه رسيده اولمزدى بو مقامك تحقيقى بالاده كذر
ايتمشدر (منشور) شين معجمه ايله يايلمش وآچلمش معناسنه (محجور) ممنوع قال فى القاموس الحجر مثلثة المنع (بادهٔ
عصفور اولور) باده مطبوخ اولان خمردر عصفور ضمله سرچه ديدكارى كيجرك قوشدر يعنى درياى علم وحكمتدن
آلديغم بر قطره يتر زيرا بر قطره ايله عصفور حوصله اولان مست اولور وتشنه جكرينك حرارتى اول مقدارله كسلور
(محرره) طوتهلم فيض الهى اى دل * بيدى دريا كبى اولمش موفور * آدمك حوصله سينه صغمز * قطرهدن غيرى مثال

عصفور (زيره ذره كوزلر بنه كون نيجه منظور اولور) يعنى كلام حقدن اسرار قليله فهم ايتمك اكا بكادركه بزم كبيلر
ذره يه واسرار قرآن آفتابه بكزر پس ذرهنك كوزى كما ينبغى آفتابه نظردن عاجز اولديغى كبى عقول ضعيفه وفهم
كليله وكشوف خفيفه دخى اسرار قرآنى كماهى ادراكدن قاصردر (موفور) كثير وتمام بو كلامدن منفهم اولور فخر
عالمه نسبتله اول وآخر وظاهر وباطن مجهول نسنه يوقدر زيرا جميع اسماء الهيه وتجليات ربانيه آنك اسم جامعى
تحتنده درانكيچون دينلمشدر (من قال ان نبى الله لا يعلم الغيب فقد اخطأ فيما اصاب پس متشابهات قرآنيه ومقطعاتك
جملهسى اكا كما ينبغى معلومدر وورثهٔ كمل دخى اول علمدن حصهمند اولمشلردر نتكيم شيخ اكبر قدس سره الاطهر
حضرتلرينك كتب جليلهسى وفرزند دلبندى شيخ صدر الدين القنوينك فاتحه تفسيرى مصداق تامدر (دواتى
منصور اولور) يعنى دولت غالبه صاحبى اولور (هر نكيم نطق ايلديسه وحى ربانيدرر) قال تعالى (وما ينطق عن الهوى
ان هو الا وحى يوحى) يعنى فخر عالم كندى ناسوتيتى مرتبهسندن فنا ولاهوتيت حقله بقا بولمسى سببيله نطق حقله
ناطق اولمش اولور الحاصل آنك جمله نطقى وحى الهى والهام ربانيدر زيرا قلب وحدانيسى تجلى كلامى حكميله منصبغ
اولمشدر پس نطق ايتدكارى اكر حضرت قرآن واكر حديث قدسى واكر سائر احاديث شريفهدر جملهسى وحى
قسمندندر ووارث اكمل اولانلره دخى بو مقامدن نصيب واردر نتكيم حضرت مولانا قدس سره الاعلى بيورر * اين
نه نجومست ونه رملست ونه خواب * وحى حق والله اعلم بالصواب (هر كلامى معنى اسرا فيلانه برصور اولور) يعنى
اسرافيل عليه السلام نفخ صور ايله احياء اجساد ايلديكى كبى اسرافيل معنوى يعنى فخر عالمك كلامى سريله تحقق
اولان اولياء الله دخى احياء ارواح ايدرلر كما قال فى المثنوى * هين كه اسرافيل وقتند اوليا * مرده را زيشان حياتست
ونما * ومن لطائف الفضولى قوله (اولسه استعداد عارف قابل ادراك وحى * لطف حق ارسالنه هر ذره در بر جبرئيل
هذا من قبيل رمية من غير رام واين قائله من ادراك هذا الكلام اذ هو مبنى على فهم معنى الفناء والبقاء ومكاشفة اسرار
اللقاء والله المرجو فى حصول المقصود وهو المشهود فى مرآة كل موجود (ابو داود) كتب ستهاصحابندن بريدر كتابنه سنن
ابى داود ديرلر (احاديث) حديثك جمعيدر على غير قياس قال الفراء واحد الاحاديث احدوثة ثم جعل جمعا للحديث
والحديث فى اللغة الجديد وفى عرف العامة الكلام وفى عرف المحدثين ما يحدث عن النبى عليه الصلوة والسلام فكانه
لوحظ فيه مقابلة القرآن اذ ذاك قديم وهذا حادث كذا فى انوار المشارق فان قلت تسمية القرآن حديثا فى قوله تعالى
(فلعلك باخع نفسك على آثارهم ان لم يؤمنوا بهذا الحديث اسفا) دليل على حدوثه قلت سماه حديثا لانه يحدث عند
سماعهم له معناه ولانه عائد الى الحروف التى وقعت بها العبارة عن القرآن كما فى الاسولة المفحمة (محصور) بوراده محفوظ
ومجموع معناسنهدر (انما الاعمال بالنيات) النية هى الارادة المتوجهة نحو الفعل ابتغاء لوجه الله تعالى وامتثالا لحكمه
اى خطابه والاعمال البهيمية ما عمل بغير نية فان اعتق بلا نية صح ولا ثواب له بخلاف مثل قراءة القرآن والاذكار فان له
اجرا ولو بلا نية قال الكرمانى فى شرح البخارى النية ايضا عمل لانه من اعمال القلب فان احتاج كل عمل الى نية فالنية
ايضا تحتاج الى نية وهلم جرا قلت المراد بالعمل عمل الجوارح نحو الصلوة والزكوة اذ ذاك خارج عنه بقرينة العقل دفعا
للتسلسل فان قلت الترك ايضا عمل لان الاصح ان الترك كف النفس فيحتاج الى النية قلت نعم اذا كان المقصود امتثال
امر الشارع وتحصيل الثواب اما فى اسقاط العقاب فلا فالتارك للزنا يحتاج فيه لتحصيل الثواب الى النية وما اشتهر
ان الترك لا تحتاج اليها يريدون به فى الاسقاط يعنى لو اريد بالترك تحصيل الثواب وامتثال امر الشارع لا بد فيهما من قصد
الترك امتثالا لامر الشارع فتارك الزنا ان قصد تركه لامتثال الامر يثاب ومقتضى حق العموم فى قوله عليه السلام
(انما الاعمال بالنيات) ان لا يصح عمل من الاعمال الا بنية اقوالها وافعالها فرضها ونفلها قليلها وكثيرها ودخل فيها
التوحيد الذى هو رأس اعمال الدين فلا يصح الا بقصد اخلاص فيه اقول ليس دخول التوحيد فيها مسلما لان
التوحيد من الاعتقادات لا من العمليات اللهم الا ان يراد بالتوحيد كلمة الشهادة وبالعمل ما يتناول اللسان انتهى كلام
الكرمانى رحمه الله (باطل ومدحور اولور) باطل ضائع وذاهب (مدحور) مطرود ومبعد ومدفوع (محظور) حاء مهمله
وظاء معجمه ايله مباحك ضديدر ممنوع معناسنه كما قيل الضرورات تبيح المحظورات قال فى غاية البيان غلط اكثر العوام
تكتب الضرورات تبيح المحذورات بالذال فهو غلط فاحش لان المحذور ضد الامن والمحظور ضد المباح انتهى ومنه يعلم
ان ما يذكر فى مقابلة الاباحة من لفظ الحظر فى الفروع والاصول كما قالوا كتاب الحظر والاباحة انما هو بالحاء المهملة
والظاء المعجمة لا الخطر بالخاء المعجمة والطاء المهملة كما يدور بين البعض (مغرور) غرور ضمله خدعه يعنى آلداتمق وفتحله
شيطان معناسنهدركه آلداتيجيدر پس مغرورا كرچه بحسب الوضع مخدوع معناسنهدر ولكن بو يله يرلرده معجب بنفسه
يعنى كندن كوريجى ديمكدر زيرا كندن كورن آدم حالنه مغرور اولوب كسب علومدن قالور وشبهاتدن جاهل اولور زيرا

شبهاتی بیلمك زیاده دقته وبصیرته محتاجدر (عرض) عرض الرجل جانبه الذی یصونه (شولکه دوشدی شبهه یه دوشر
حرامه خواراولور) انکچون حق تعالی (تلك حدود الله فلا تقربوها) بیوردی زیرا برکسنه برحده قریب اولمق اول
حدی تجاوزه مؤدیدر پس شبهه اهلی حرام حدنده درکه ما بیننده حاجز یوقدر وحلال اهلی اول حددن بعیددر (بعدذا)
بزم زمانمزده بعض شبهات حادث اولمشدرکه قرون اولده اولسیدی اکا حرام دینلوردی پس عاقل وتقوی صددنده
اولنلره واجبدرکه زمانك رخصتلرینه مغرور اولمیه لر بلکه عزیمت اهلی اولمغه همت ایلیه لر (اول کشی بکزر شبانه
قورقودرکیم ناکهان) بوراده قورقودر قورقیلودر دیمکدر وقورو وحمایه وحفظ اولنان یردر یعنی شبهه یه واقع اولان
آدم قوروی یقین اولان شبانه بکزر پس قورقلور کیم یعنی خوف واردرکه حمایه اولنان غیرك ملکنه تجاوز ایلیه واکا
ایل یوزندن ستم کله الحاصل حرام اول قوریدیلان برکیمدرا کاقدم بصان وآنی تعاطی ایدن عذاب حقه کرفتار اولور
وفی الحدیث ان لکل ملك حمی وان حمی الله محارمه حمی مرعی ومرغزاردرکه آنده کوسفند وچهارپا رعی اولنه
ویاتفرج ویابرغیری معنی ایچون محفوظ ومرعی اوله یعنی هر پادشاهك بومعنادن بری ایچون حفظ ایتدیکی یری
واردر وحق تعالینك حمای حرام قیلدیغی نسنه لردر پس پادشاهك حماسنه وضع قدم ممنوع اولدیغی کبی الله تعالینك
حرام ایتدیکی نسنه لره دخی تعدی ایتمك ممنوعدر (شور) غوغا وفتنه وآشوب (محارم) محرمك جمعیدر حرام
معناسنه وهو ما حرمه الله تعالی ومنع الانتفاع به (منکور) منکر ومنهی معناسنه در یعنی اول قول ویافعل که آنده
رضای حق اولمیه (صالح) الصلاح الحصول علی الحالة المستقیمة النافعة والفساد خروج الشیء عن حالة استقامته وکونه
منتفعا به (جسد) الجسد محرکة جسم الانسان وقدسبق الفرق بینه وبین البدن (مبرور) ایو ومقبول (ال وديد بکم
ات کوکادر بیلمین ممکور اولور) ممکور مکر دندر حیله وخدعه وسحرایتمك معناسنه (بعدذا) ات پاره دن مراد مضغهٔ
صنوبریه یعنی صنوبر دانه سنه مشابه اولان یورکدرکه صدرك صول طرفنده وتین دیدکاری طمره معلقدر کوکل
دینلن لطیفهٔ ربانیه نك ظرفیدر کما قال المولی الجامی * نیست این پیکر مخروطی دل * بلکه هست این قفس وطوطی
دل * ولیکن ناظم ات پاره یی کوکل ایله تفسیر ایلدی تعلق اعتباریله وبوتعلقك کیفیتی مکاشفه ایله بیلنور زیرا روح
اضافینك بدنه تعلقی کبیدر الحاصل بدن روحك صورتی اولدیغی کبی مضغهٔ مزبوره دخی کوکلك صورتیدر ولیکن
روح وکوکل حقیقتده بدنه ومضغه یه نارك فحمه وآبك برکه سریانی کبی ساری دکلدر ظرف تعبیر اولنمق تفهیم ومحل
تعیینی ومقام سلطانی بیان ایچوندر فافهم وبونك تفصیلی روح فصلنده کلور ان شاء الله تعالی (موقور) وقارلنمش
بوراده وقار توقیردندر تعظیم معناسنه وقدسبق الفرق بین السکینة والوقار ترك مالایعنی قیلمق حسن اسلامدن دیدی
قال علیه السلام من حسن اسلام المرء ترکه مالایعنیه یقال عناه الامر یعنیه ویعنوه عنایة وعنیا اهمه واعتنی به اهتم
کما فی القاموس یعنی مالایعنی اودرکه کشی یه مهم ومقصود بالذات اولمیه اساطیر اولین وسائر مسامرات ومعاملات
کبی ولیکن بوبرزخدن خلاص اولمش نادردر زیرا عزلت وصمت اختیارنه موقوفدر (محرره) سخن اولدرکه اوله
حامل حسن معنی (اول دکل کیم اوله از جملهٔ مالایعنی) (عمری ضایع ایلینلر صوکیچی مثبور اولور) العمر مدة الحیاة قلیلة
اوکثیرة قال الراغب العمر اسم لمدة عمارة البدن بالحیاة مثبور هالك وخیردن مصروف ومغلوب معناسنه کلور قال
تعالی حکایة (وانی لاظنك یا فرعون مثبورا) ولیکن بومقامده ظاهر اولان بودرکه مثبور صیغه سی نسبت ایچوندر
ثبور صاحبی یعنی ثبورله دعا صاحبی دیمکدر قال تعالی (فسوف یدعو ثبورا) ای یتمنی الثبور وهو الهلاك ویدعو
یاثبوراه تعال فانه اوانك وانی له ذلك وقال تعالی لاتدعوا الیوم ثبورا واحدا وادعوا ثبورا کثیرا یعنی عمری اضاعت
ایلینلر قیامت کونی یاثبوراه دیو هلاك ایله دعا ایدرلر زیرا هلاکده عذابدن نجات واردر ولیکن هلاکی بولمزلر وعذاب ایچره
قالورلر قال الشیخ عمر بن الفارض قدس سره فی آخر القصیدة الخمریة * علی نفسه فلیبك من ضاع عمره * ولیس له منها
نصیب ولاسهم * یقال ضاع الشیء ضیعة وضیاعا اذا فات والسهم هو النصیب والحظ یعنی نفسی اوزرینه بکاء شدید ایله
بکا ومدفون اوله نك تعزیه سی کبی تعزیه ایلسون اول کسنه که آنك نقد حیات وبضاعت اوقاتی ضائع اولدی واول
نقدی عشقدن برجرعه تحصیلنه وسیله قیلمدی معلوم اوله که ایجاد عالمدن مقصود بنی آدم وبنی آدمك وجودندن دخی
مطلوب اولان معرفة اللهدر کما قال تعالی (وما خلقت الجن والانس الالیعبدون) ای لیعرفون وانما عدل عن مقتضی
الظاهر تنبیها علی ان المعتبر هو المعرفة التی وسیلتها العبادة وبایزید بسطامی قدس سره دن مرویدرکه خلقك اکثری
بودنیایه کاوب کتدیلر والذ الاشیاء اولان معرفة اللهی طاتمدیلر بیورمشلر (محرره) عشق ومحبتك بولنه کیروب * کالك
حقه طوغری عزم ایلیه لم * سمند همتی اول یا که سوروب * کالك حقه طوغری عزم ایلیه لم * عمر کاوب کچر برسایه
مثال) کان کوچر کیدر کورنمز خیال (ایلمه دن بوفنادن ارتحال) کالك حقه طوغری عزم ایلیه لم * فرمان احمدر حکم
شریعت

شریعت * ادب احمدر رسم طریقت * قالی حال ایلیوب حالی حقیقت * کالك حقه طوغری عزم ایلیه لم * بوله لم
مقدم بردلیل راه * اوله لم منزل وصلتدن آکاه * مطلب اعلادر عاشقه الله * کالك حقه طوغری عزم ایلیه لم * یغما
ایدوب واری عشقك الندن * کوچه لم بقایه فنا ایلندن * دونمیه لم حق شول حق یولندن * کالك حقه طوغری
عزم ایلیه لم (محبور) مسرور معناسنه در یقال اخبره سره قال تعالی (فی روضة یحبرون) ای یسرون بعض نسخه لرده
جیمله مجبوردر دوشمشدر بتون ویاپلمش معناسنه زیرا جبر کسرك ضدیدر (موزور) بارکناهله یوکاوزیرا اوزر آغر اقدر ثقل
کبی (معذور) مقبول العذر معفو وقدسبق معنی العذر (کافور) جنتده بر چشمه نك اسمیدرکه صویی کافور بیاضنده
ورایحه سنده وبرودتنده در (بعدذا) کافورا کرچه ابرارك وتسنیم مقربینکدر ولیکن مقربین یعنی حقیقت تقوی ایله
متقی اولنلر دخی کافوردن ایچمکه مانع یوقدر فافهم وحقیقت تقوی شرك خفیدن اجتنابدر ناظمك ایکیلك لفظندن
مرادی اودر قال حضرة الشیخ هدایی قدس سره ترك ایدوب اینی محو الله اثنینیتی * وحدت ذاتیه درلایق اولان فایقلره
(محرره) شونلرکه بوکون وحدت حقدن خبرالدی * دریای وجود ایچره نه یکتا کهرالدی * تقوای حقیقی بولان ارباب
حقیقت * سهم نظره حضرت حقی سپرالدی * بوفانی وجودی وبرن اول باقیه ای دل * بازار فناده هله بیلسك نلر
الدی * کیم اولدی ایسه کافر عشق ایچمدی کافور * وبردی بو صفا جامنی عین کدرالدی * اکسیر کبی ایلدی زرخالك
حقیری * شول دلکه بوکون اهل نظردن نظرالدی * نیلر ایکیلك بردین اللهه کوکلدن * نیلرمسی اول کس که بوکان
ایچره زرالدی * اصحاب حقیقت که اوله ارباب شریعت * کویاکه ایکی النه شمس وقمر الدی * بوبادیه ده اولمدی کمراه
حقیقت * برعارف باللهی شوکیم راهبرالدی * بلبل کبی مست اولسه نوله کلشن عشقده * آنك که مشام دلی بوی
سحرالدی * حقی نه ملك سوردی نه جن ذوقنی عشقك * بومجلس فیض ایچره ازجامی بشرالدی * کابروای علم ایچنده
فیلسوف * قیل تدارك ایرمدین عقله خسوف * فیلسوف فیلاسوفادن مخففدر فیلا لغت یونانیه ده محب وسوفا علم
وحکمت معناسنه در پس فیلسوف اصلده محب الحکمة دیمکدر صکره هرنسنه ده ماهر اولان کسنه یه اطلاق
اولندی بوراده مراد ماهردر تدارك یتشمك وآکلق خسوف ای طوتلمق ونوری کتمك قال تعالی (وخسف القمر) ای
ذهب ضوءه وسبب خسوف القمر توسط الارض بین نور الشمس والابصار لان فلك القمر مظلم بنفسه یستضیء بضیاء
الشمس فاذا توسط الارض یقع فی ظلها فیبقی ظلامه الاصلی فیری منخسفا وفی الحقیقة ان الخسوف والکسوف من
باب التخویف لیرجع العباد الی الله اللطیف (بعدذا) ناظم عقلی قمره تشبیه ایلدی آنك خسوفی ادراکدن موتله حالی
تدارکدن عاجز اولمقدر یعنی ای علم فلسفه ده ماهر وامور عقلیه یی ادراکده کامل اولان کسنه نور عقلك ماه کبی
منخسف اولمزدن یعنی اجل کاوب اولمزدن مقدم اوراق قیل وقالی آتش حالده یاق * وحالکی تدارك ایچون علم حال
دفترنه باق * زیرا علم آخرت علم دنیادن یك * وعلم آخرت ایله عامل اولان دخی علما اراسنده بك ویکدر (سعدی
کرهمه علم عالمت باشد * بی عمل مدعی وکذابی * شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس سره ابوعلی سینایه بالمواجهه
بیورمشدر * ازتو اعلم درعالم نیست فاما کافری انتهی * یعنی اکرچه حالا عالمده سندن اعلم یوقدر ولیکن کافرسن زیرا
علمك غیرنافع قیلمشندر وعقله حقه وصول استرسن اوایسه شرع مصطفایه توصل ودامن مرشد ودست عشقه
تمسکسز محالدر (والهی اسکوبی) علم هیئتله حکمت اشراق * موصل حق اولیدی طلابی * بوعلی مظهر کرامت
اولوب * قطب آفاق اولیدی فارابی (وله) موصل راه حقیقت اولمز * لمعاتیله فتوحات وفصوص * اولملك راعی
شرع خاتم * مقتدالك اولمسه آیات ونصوص (نفعی) عقله مغرور اولمه افلاطون وقت اولسك اکر * برادیب کاملی
کوردکده طفل مکتب اول (وفی المثنوی) بس بکوشی وباخراز کالال * هم توکویی خویش کالعقل عقال * همچو آن
مردمفلسف روز مرك * عقل رامی دید بس بی بال وبرك * بی غرض می کرد آندم اعتراف * کز ذکاوت رانده ایم اسب
ازکزاف * ازغروری سر کشیدیم ازرجال * آشنا کردیم در بحر خیال * آشنا هیچست اندر بحر روح * نیست
انجا چاره جز کشتیٔ نوح (یعنی) بحر روحده شناورلك مفید دکلدر بلکه کشتی یه محتاجدر کشتیدن مراد مرشد کامل
وانسان واصلدر * وهدایی افندی قدس سره بیورمشلردرکه ظلمت شرکدن وبحر وجوددن خلاص نور کشف ایله
ویاخود سفینهٔ شریعت ایله درانتهی (محرره) کیرمزیسك سفینهٔ شرعه * آخر الورسنی دریای خیال * قو بوکشف
وکرامتی ای دل * اوله کورصوکبی حقه میال (بودر تقوی که نفسك شرك وفسق * ایتمیه تا ایتمیه قلبك کسوف)
بعض نسخه ده ایکنجیسی ایتمیه دکل بولمیه در (کسوف) کون طوتلمقدر ولکن شیخ اکمل لفظ کسوف شمس وقمرده
مستعملدر دیمشدر قال اهل الهیئة الشمس اذا صادفت فی سیرها القمر حال بینها وبین ضوئها وا کل نجم کسوف
بتوسط افلاك النجوم بعضها البعض فیحجب بعضها بعض ولاشك ان الافلاك عنصریة فیقبل الکل الاحتجاب بالتقابل

وقال اهل الشرع سر الكسوف ان الشمس تعبد من دون الله فيعير الله عابدها بانها لو كانت الها لما تغيرت اذ الاله يجب ان يكون قادرا على ان يدفع عن نفسه مثل هذا والى هذا يشير فى المثنوى بقوله * بدزكستاخى كسوف آفتاب * شد عزازيلى زجرأت رد باب * (بعد ذا) بو كلامده قلبى آفتابه تشبيه وارددر يعنى تقواى حقيقى بودر كه نفسك شريعت مرتبه سنده فسقدن وحقيقت مرتبه سنده شركٔ خفيدن بالكليه والا بو شركٔ وفسقك ظلمتيله آفتاب وار نور قلب منكسف اولور ومرآتى كدورت بولور زيرا نا شرعى اولان اقوال واعمالك جمله سى ظلمانيدر پس بو عالم نفس وناسوتده ظلمت نقدر افزون اولورسه عالم قلب وملكوت اوقدر محتجب اولوب نوروندن اثر قالمز وكسه آنى كورمكه ظفر بولمز الحاصل تقوى نور وشركٔ وفسق ظلمتدر پس كيجه نك ظلمتى كونك نوريله منكسف وزائل اولديغى كبى نفسك شركٔ وفسقندن حاصل اولان ظلمت قلب دخى نور تقوى ايله مضمحل اولور آنكيچون احكام شريعت وآداب طريقته زياده اشتغال واهتمام كركدر زيرا آيينهٔ دلك كدورت وكسافتنه جلا وصيقلدر (اى هدايت منبعى) هدايت اون ايكى معنايه كلور بوراده سافقهٔ كلامه انسب اولان الهامدر كما فى قوله تعالى (والذى قدر فهدى اى خلق الذكر والانثى فالهمهما كيف يأتيها وتأتيه (منبع) صو چقديغى يردر بو كلامده انسان كاملك قلبنى منبعه وفيض الهامى آب پاكه تشبيه وارددر زيرا آب تاب جكرى وفيض والهام حرارت دلى كسر وصفا وشفا ويرر (اى مخزن اسرار حق) مخزن ايچنه اسباب قويوب حفظ ايتدكارى يركه خزينه دخى ديرلر بو كلامده انسان كاملك قلبنى مخزنه واسرار الهيه يى اموال نفيسه يه تشبيه وارددر زيرا ايكيسيده معتبر ومغتبطدر (جانى غواص الهى غرقهٔ انوار حق) جاندن مراد روحدركه روح سلطانيدر غواص طالغيج درغوصدن درصو يه طالمق معناسنه غرقه غرق معناسنه درها علامت نقلدر يعنى عربيدن عجمى يه نقلك نشانيدر تصرفات اعجامدندر نظائرى چوقدر معشوقه وعرضه ونصيبه كبى بو مقوله لر الفاظ تركيبه اراسنده استعمال عجم اوزره جاريدر نتكيم تجلى وتسلى بيانده مرور ايتمشدر بوراده انوار الهيه يى دريايه وروح معرفت آشناى غواصه تشبيه وارددر زيرا غواص اولان دريای عمندن درجقرديغى كبى روح عارف دخى تجليات الهيه دن معارف وحقائق اله كتورر (معدن صدق وصفاسن) معدن دالك كسريله منبت جواهر معناسنه در تحقيق كذا بلدى صدق اصطلاح صوفيه ده صفات نفسانيه دن وبلكه شوائب غيريتدن خلاص اولمقدر صفا كدورات ماسوادن صفوتدر بو كلامده انسان كاملك قلبنى معدنه وصدق وصفايى جواهره تشبيه وارددر زيرا ايكيسيده مرغوبدر (قطب تاج اوليا) قطب مذاردر ديمكدر بوراده مراد تاج شاهيده اولان ميانكيندر كه انفس جواهردن اوله كلمشدر مقصود اوليا تاجنده هاهويته دال اولان حلقه وزرين پولك كبيسن ديمكدر يعنى اوليا سنى باشلرينه تاج ايلمشلر وبلكه تاجك تاركنده اولان جوهر نفيس برينه قومشلردر پس سن جمله دن عزتلو ورفعتلو وحرمتلوسن وسنك مرتبه كٔ جمله نك فوقنده در انكيچون سكا قطب ديمك لايقدر زيرا عالمه مدارسن (مركز لطف خداسن) مركز وسط الدائره ومقر معناسنه در يعنى لطف الهى واحسان كايسنده قرار ايلمشدر وسن اول دائره نك وسطى منزله سنده سن (نقطهٔ كردار حق) نقطه نهاية الخط وجزء لا يتجزى معناسنه در (كردار) صنعت يعنى عادت اولوب اشلمك ايشدر مراد صنع حق بردائره وسن اول دائره نك مركزنده نقطه وارسن ديمكدر زيرا دائره مركزده ثابت اولان نقطه نك اوزرينه دور ايلديكى كبى پركار قدرت محيط اولديغى عوالمك جمله سى دخى سكا منوط ومربوطدر زيرا سنده جمال وجلالك جمله جمعيت كبرى ونقطهٔ احديتى احرازله رتبهٔ عليا واردر الحاصل اسم جامعك سرى سببيله جمله اسمائك باشى سكا باغلنمشدر ديمكدر (محرره) سنسن اى دل جمله دن مختار حق * سنده در انوار حق اسرار حق * چكدى قدرت عالم صنعه محيط * قيلدى ذاتك نقطهٔ كردار حق (كيديكك شول تاج كرمنايى كور) بولمدى بو دولتى ديار حق) اولدى عالم بربهارستان كبى * كامل اولنلرا كا ازهار حق * فيض برغنچها كا بلبل كوكل * اهل عشقك باطنى كلزار حق * يار اندن ايچمدى جام صفا * كيم بو كون اولدى ايسه اغيار حق * يار سنسن همينه اغيارسن * نيچه براغيارسن اى يار حق * جرعه نوش ساغر وحدت اولان (ايلر اول منصور روش اظهار حق) زاهد فرسوده دل ايلردى سود) ايا سه كر عشقله بازار حق) ويرمدى حق هركسه علم وعمل * تا ايكى پرله اوله طيار حق * فانى يى تبديل ايده كور باقيه * حق كوزيله كور نور ديدار حق * اولدكيسه كراولوا الابصاردن) حقيا حق كوستررآثار حق (بسط) دوشه مك (جار) اصلده قوكشيدر بوراده بى جهت وكيفيت حقه متصل ديمكدر (تصديق) فارسيده كرويدن ايله تعبير اولنان معنادر يعنى اينانمق قال الامام السهيلى الفرق بين التصديق والايمان ان التصديق لابد ان يكون فى مقابلة خبر والايمان قد يكون فى مقابلة خبر صادق وقد يكون عن فكر ونظر (شرطيدر اقرار حق) الشرط الزام الشئ والتزامه فى البيع ونحوه كالشريطة والجمع شروط وبالتحريك العلامة والجمع اشراط ومنه اشراط الساعة قال فى التعريفات الشرط تعليق شئ بشئ بحيث اذا وجد الاول

وجد الثانى وقيل الشرط ما يتوقف عليه وجود الشئ ويكون خارجا من ماهيته ولا يكون مؤثرا فى وجوده (بعد ذا) اقرار باللسان حقنده اختلاف اولنمشدر بعضيلر ديديلركه اقرار ايمانك جزئ وشرطى دكلدر وليكن مصدق اوزرينه احكام مسلمينى اجرايه شرطدر مثلا حياتنده اكا اقتدا وعشر وزكوة مطالبه ايتمك ووفاتنده نمازن قيلمق ومقابر مسلمينده دفن ايلمك كبى پس بو صورتده بركمسنه حقى بيلسه وقبول قيلسه وليكن اقرار يعنى مؤمن اولديغى اعلام ايتمسه عند الله مؤمن اولور احكام دنياويه ده اولمز وبو مذهبى تأييد ايدر اول حديث كه فخر عالم بيورمشدر يخرج من النار من كان فى قلبه مثقال ذرة من الايمان وبعضيلر ديديلر كه اقرار ركن زائددر يعنى اضطرار حالنده ساقط اولور آنجق پس بو صورتده عمرنده بركره اقرار ايتمين عند الله مؤمن اولمز بو مذهبى اولى در ديمشلردر زيرا انسان روحله جسددن عبارتدر پس تصديق روحك واقرار لسانك حصه سيدر شيخ عز الدين بيورمشلردر كه ايمان التى درجه در اولكى درجه بودر كه تصديق بالجنان واقرار باللسان وعمل بالاركانك مجموعى بولنه بونك صاحبنك مستقرى جنت اولديغنده خلاف يوقدر (ايكنجيسى بودر كه تصديق واقرار بولنه ولكن عمل نقصان اوزره وارتكاب كبيره دخى اوله بونك صاحبى معتزله قتنده فاسق مخلددر اهل السنة قتنده مخلد دكلدر نتكيم حديث مذكور شاهددر (اوچنجى درجه بودر كه تصديق واقرار بولنه عمل بولنميه بونك حقنده اختلاف اولنمشدر ابو طالب مكى حضرتلرى عمل ايماندندر ايمان بى عمل تام دكلدر بيورمشلردر وليكن بونكا وزرينه اعتراض وارد اولور كه بركمسنه تصديق واقرار ايتديكى ساعت وفات ايلسه عند الله مؤمن دينلور مع هذا عمل بولنمدى وكذلك بر نماز وقتنه دلك معمر اولوب ترك صلوة ايلسه مخلددر دينلورسه معتزله مذهبيدر دينلمزسه عمل ايماندن ركن وايمانك وجودنده وصاحبنك جنته استحقاقنده شرط اولمديغى ظاهر اولور دردنجيسى بودر كه تصديق بولنوب اقراردن اول وفات ايتمكدر پس اقرار شرطدر دينه كوره مؤمن دينمز بوسوز ايسه فاسددر نتكيم حديث مذكور شاهددر (بشنجى) درجه بودر كه بركمسنه تصديق ايلسه واقرار واجب اولديغن بيلوب وقتك مساعده سى وار ايكن اقرار ايتمسه مخلد دكلدر زيرا بركمسه فعل واجبى ترك ايتمكله ايمان معدوم اولمز كذلك نطق واجبدن سكوت ايتمك ايله دخى معدوم اولمز ومرجئه طائفه سنك مؤمن عاصى جهنمه كيرمز ديديكى غلودر زيرا احاديثده ذكر اولنان خروج دخولى مشعردر (التنجى) بودر كه اقرار بولنه تصديق بولنميه بونك صاحبى دنياده مسلميندن وآخرتده كفاردندر يعنى مخلددر زيرا منافقدر وبو مقامه متعلق دخى كلام واردر محلنده كلور ان شاء الله تعالى ديمشلردر كه ايمان واسلام بحسب الصدق متحد وبحسب المفهوم متغايردر زيرا ايمان باطنده تصديق واسلام ظاهرده اولان انقياددر زمانه مزده شهودى تغليط واسكات ايچون ايمان ايله اسلامك ما بيننده فرق ندر ديد كبرى منهيدر ايمان ندر واسلام ندر دبو سؤال ايتمك كركدر زيرا امى اولنلر اراسنده فرق لفظى متعارف دكلدر ويل للحكام ويل لاهل الاختصام (ديندار) دين طوتجيدر اما عرفده زياده متدين ومتقى اولان كمسنه يه اطلاق اولنور (ابو طالب مكى) قدس سره فضلاء صوفيه دندر قوت القلوب نام كتابك صاحبيدر وكتاب مذكورده صلوة رغائب وامثالنك صحتنه ذاهب اولمشدر وبالاتفاق كندى ممدوح افاق وكتابى معتبر على الاطلاقدر (ابرار حق) بوراده ابرار ايله مراد ثقات روات در (اساس) تمل (اخيال) ياء مثناة خيرلك جمعيدر بالفتح وكسر الياء المشددة ويجوز تخفيفه وهو الرجل الكريم الفاضل (عمارت) عمر يعمردن مصدردر يعنى نصر بابندن عمارت ايلمك خراب يرى آبادان قيلمقدر ومعمور محله دخى اطلاق اولنور عوام ناس غلط ايدوب عمارت يرينه تعمير استعمال ايدرلر تعمير عمرى وياشى اوزون ايلمكدر انكيچون چوق ياشاين آدمه معمر ديرلر (معمار حق) معمار مبالغه صيغه سيدر زياده عامر ديمكدر بوراده فخر عالمى معماره ودينى معموره بنايه تشبيه وارددر وديننك عمارتى لوازمنى بيان واعلام ونشر ايعنى اقامت واحكام ايله در (ديار) فرد واحد معناسنه در تحقيق كذا بلدى وفى الحديث ان العبد لينتشر له من الثناء ما بين المشرق والمغرب ولا يزن عند الله جناح بعوضة كما فى حيوة الحيوان قال القشيرى قدس سره الاستدراج انتشار الذكر دون خوف المكر انتهى (قال كمال الخجندى * چو ناقصان همه شهرت طلب كنند وكمال * بهين مقام ز كمنامى وخمولى چيست * وعن جعفر الصادق ان السلامة فى الخمول والسقوط عن العيون قلم معتبر رقم ثقاتك چكيدهٔ منقارى اولان حكايتدندر كه شام شريفده صبيح ومليح نام ايكى جوان عبادت اهتمام واريدى بركون ضرورت كرسنكى ايله خلوتخانه لرندن بيرون اولوب صحراده كيدركن برحبشى يه ملاقى اولديلر كه باشنده برقوجاق مقدارى هيزم كتوررى سؤال ايدوب يا هذا من ربك ديديلر حبشى دخى سرندن هيزم نهاده بونلره خطاب ايدوب بويله ديمكز وليكن اين محل الايمان من قلبك ديكزديدى ومشكلكز واريسه عرض ايديكز ديو سويلدى جوانان دهان بستة قالوب نطقه اقتدارلرى اولمدى پس حبشى روى نيازيدركاه داته دراز ايليوب زمينه طرح ايتديكى حطبك ذهب خالص اولمسنه توجه ايلدى وفى الحال اكسير نظرندن حطب مذكور ذهب خالصه منقلب اولدى وبعده نيازا يليوب يا رب سن بيلور

سنکه سنك قوللرکدن خول آنلره شهرتدن سوکاوکسنه لر وار درپس بوزری بنه هیزمه تبدیل ایله دیدیکی ساعت قضبان
ذهب حطبه منقلب وحطبی آلوب شهره طوغری متوجه اولدی اول جوانلر اوراده بوکاربدیعی مشاهده ایلیوب متحیر
قالدیلر کذا فی روض الریاحین للامام الیافعی (ایمدی ای طالب معلومیت بوسره واقف اولدك ایسه شمدنصکره طالب
مجهولیت اوله کوردنیامی اتبذك ذروه سنه وصوله همتی قویوب جاه اخروی ومعنوی بوله کورز یراسنك سالك اولدیغك
راه بطونه ظهور مساعده ایتمز * وبطون استین ظهور بوانه کتمز طبل کبی آوازه فاش اولوب تهی درون اولسك ندر
فائده سی وسندن بوی پیاز ظاهر یکن ضمیرکدن عطارلق ملاحظه سن ایتمك ندر عائده سی حق بوخلقه اغیار دیمش
ایکن سن آنی کندیکه یار ایدرسن اکرسکا محرم سرای دلده صحبت حق وار ایسه خلقی نیدرسن ای شیخ طوتالم جمله عالم سکا
مرید اولمش قنی سنده فنا فی الله (ای مرید طوتالم شیخك قطب وقت اولمش قنی سنده استعداد راه * اکرسنك دماغ دلکده
چاشنیء خلوت ولذت وحدت اولیدی کثرت ایچون جان ویرمزدك) وخلوتی وجلوتی وبونلرك امثالی نسبتك صحیح اولیدی
کسوه ایچنده عرف واضافت بولنه کرمزدك سن کندی خانقاه ودائره کده آمدوشد عوام ایله رواج صاحبی کچنورسن
خبرك یوقدرکه کارك عین کساد در وبیمارستان عالمده دردمندان آدمه طبیب ومدار صلاح دیرسن بیازسنکه خسته
ومجروحك بریسی دخی سنسن وایشك محض فساد در * والله یعلم المفسد من المصلح (لمحرره) کل کوکل کثرت یوانندن
فارغ اول * عاقل اول تنهاره صال کندیکی * صحبتی قوخلقله وارحقی بول * حق آره ارالره صال کندیکی * شهرتی ترك
ایت فنا بیلدك ایسه * ماسوایی قوحقی بولدك ایسه * فیض عشقیله اکرطولدك ایسه * واریوری دریالره صال کندیکی
استمه حقدن خفا بیله ظهور * عبد محض اولمقده در ذوق وحضور * جمله دن لیلی ایچون قیس اولدی دور * سندخی
صحرالره صال کندیکی * وارانی قویوقلغه همت دله * کندیکه درمان شکارایت درد له * صورتی کوسترمه شاهین
دله * حقیا معنالره صال کندیکی (سیار) مبالغه ایله سیرایدیجی بوراده سیرایله مراد ذهاب معنویدر دیمشلردرکه
طریق صوفیه اجتهاد وسلوك وسیرطیراوزرینه مبنیدرپس اجتهاد استنجار سلوك وضو وسیر نماز کبیدر یعنی بری برینه
موقوفدر وبونلرك غایتی طیردرکه حقه وصولدرپس ترك شهرت واختیار قناعت ایلیوب اجتهاد تامله سلوك طریق
قبوسندن کیرمك کرکدر (خصائل) شرحی کچدی (اطوار) طورك جمعیدر حال ومقدار وحد معناسنه یقال الناس
علی اطوار ای علی حالات شتی وعدا طواره ای جاوز حده وطورا بعد طور ای تارة بعد تارة کما فی الاختری بوراده اطوار
مراتب وحدود معناسنه در (احرار) حرك جمعیدر آزاد کمسنه که عبدك ضدیدر بوراده مراد قیود ماسوادن مطلق
اولوب حقه بنده اولنلردرکه عبد محض دینلور قال تعالی (سبحان الذی اسری بعبده الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب
وانه لما قام عبد الله) بوبرسر عجیبدرکه الله تعالی سائر انبیایی دخی عبودیت ایله وصف ایلمشدر ولیکن اسماسنه مقارن
قلمشدر کما قال تعالی (ذکر رحمة ربك عبده زکریا) الآیة فاما فخر عالمی عبودیت مطلقه ایله ذکر ایلمشدر عبد حقیقی
ایسه کونیندن آزاد اولاندر آنکیچون قیامت کونی امتی امتی بیورر سائر انبیا ایسه نفسی نفسی دیر وبوامتك
اکاملنه دخی بورتبه دن حصه واردر زیرا بونلرك کمالی متبوعلرینك کمالنه تابعدر فافهم والله الهادی والموفق (مکار)
مبالغه ایله مکر وحیله وخدعه ایدیجی (غدار) زیاده غدر یعنی نقض عهد ایلیوب بیوفالق ایدیجی (بیزار) نفرت یعنی
اورکك وقاچق بوراده معنای لازمی مراددرکه عدم محبتدر یعنی تاکه حق تعالینك سومدیکی قوللردن اولمیه (انکار)
عرفانك ضدیدر واعلم ان الانکار غیر مختص باللسان کما ظن بل هو نفرة القلب وعدم معرفته الحق والمنع باللسان اوسائر
الارکان من ثمراتها الا یری ان المنع غیر مفید اذا لم یصادفها بین الصوفیة متعارف اولان اهل انکار اودرکه باطن
شریعتدن نفرت ایتمشلر وسلوك ایله حاصل اولان کشف ووصول وسر وحدت وجودی بیلمشلردر پس بونلر اکرچه
عقلله اکتفا ایلین فلاسفه وحکما قبیلندن دکللردر زیرا متشرعلردر ولیکن باطن شرعی انکار ایتدکاری اجلدن آنلردن
برصنف کبی اولمشلردر * کل هدا ییدن * آل خبر ایرکن * حقی استین * قوسون انکارن * بوندن منفهم اولورکه
شرعك ظاهری عابدی جنته وباطنی عاشقی حقه ایصال ایدر چونکه انسان جسد وروحدن عبارتدرکه بری جانب
شهادت وبری دخی جانب غیبدرپس شریعت آنك جسدی وحقیقت روحی کبیدر بناء علی هذا بوایکی امری تحصیل
کرکدر هیچ اولمزسه باری طریقت مسلوکه سنی اقرار وارباب تسلیم لازمدر فاما بوزمانه ده حرمت شرعی هتك وادب
طریقی ترك ایدن متصوفه نك حالی منکر اولنلره حقیقتده اهل انکار دینلمز زیرا فاسقلك وبی ادبلك دنیا وآخرتده بری
بوقدر پس بومقوله لی اهل ظاهر انکار ایتدیکی کبی اهل باطن دخی انکار ایدر ولیکن انکارك متعلقی یا قول فضیح
ویا فعل قبیحدر وبواعصارده طرفیندن افراط وتفریط ظهور ایتمشدر جمع وفرقی کما ینبغی رعایت ایدر نادردر حق
بودرکه حق اوزره اولان شریعت وطریقت اهلنی تسلیم ایدوب اهل ادبله صحبت کرکدر (لمحرره) شول کوکل کیم ایلدی

حقدن بوکون نور اقتباس * قالمدی شرك وریانك ظلمتندن آنده پاس * سر وصلت استین دللرده نیلر غل وغش *
جوهرن پاك ایتمینجه اولمدی آلتون نحاس * کیرمکه محرم سرای عشق پاکه زاهدا * اعتقاد استر مقدم اولدرر زیرا
اساس * بولمغه ایمان کامل رتبه سن ایله سلوك * عالم عین الیقینه ایر یشوب اول حق شناس * ای عجب جام محبت کیم
ایچن برجرعه سن * تا ابد آلور دماغ جانی ذوق بی قیاس * ایلین آلایش شرك وریادن قلبی پاك * حقیا اخلاص
وتقوادن کیر فاخر لباس (اثار) شرك جمعیدر آی معناسنه بوکلامده اهل اخلاصی ماهه ومحبتی افلاکه تشبیه واردر
(تیار) تاء مثنات فوقانیه ویاء مشدده تحتانیه ایله موج دریا معناسنه یقال بحر تیار ای مواج یعنی کورنیجه انهار وار
اولان فیض حق مواج اولوب فخر عالم اساندن وفرت اوزره دلتشنه لره جریان ایدر (انهار) نهرك جمعیدر مجری الماء
معناسنه بوراده جری النهر قبیلندندر (اشرار) شریرك جمعیدر زیاده شرا هلی کمسنه بوراده اشرارك جمع ذکر اولندیغی
صفت مذکوره ایله متصف اولنلرك جمله سنه نظر ایله در یعنی غضب الله ایلیه وحدنی تجاوز ایتمیه تا که عند الله
شریرلردن اولمیه (ادرار) دائم عطا ایتمك یعنی قادر اولدقجه عطاء رحمانی وموهبه ء ربانی اولمین نسنه یه ال صونمیه بلکه
لاسلب ولا جلب موجبنجه من غیر طلب حاصل اولان رزقله اکتفا ایلیه (ایثار) الفرق بین الایثار والسخاء ان الایثار
هو ان یجود بالمال مع الحاجة والسخاء عبارة عن بذل ما لا یحتاج الیه کذا فی الاسرار المحمدیة بوراده ایثار مطلق بذل وعطا
معناسنه در بوکلامده شرایعی یعنی شریعته متعلق اولان فوایدی اموال نفیسه حفظ ایتدکاری مخزنه وشرایعك
خلاصه سی اولان مسائلی وبواطنی اولان حقائقی جواهره تشبیه واردر (لامکان) عالم دلدر زیرا جمله زمان ومکاندن
خارج اولان انوار جبروتیه واسرار لاهوتیه نك جلوه کاهیدر وبومعنانك شاهدی ما وسعنی ارضی ولا سمائی ولکن وسعنی
قلب عبدی المؤمن حدیثیدر زیرا زمان ومکاندن مبرا اولان حقه مسکن اولان دل دخی ذکر اولنان قیددن مطلقدر
الحاصل لامکان شهری دیدکاری حقیقتده عالم وحدتدر وعالم وحدتك ظهورینه محل اولان اهل عرفانك دل مجلاسیدر
فافهم (صحن) وسط الدار معناسنه (بعدذا) بومقامده ذکر اولنان ابیاتك مشتمل اولدیغی امور علی طریق التمثیل ذکر
اولنمشدر پس مفرداتیچون علی حدة معانی تمحل اولنمز تکیم صاحب بصیرته روشندر وجائزدرکه لامکان شهرندن
مراد عالم دل اوله کما سلف وسرایدن مراد دلك باطنی اولان عالم سر وباغاتدن مراد مکاشفات ومشاهدات وکلزاردن عالم
خفی وخیمه دن مراد حجاب رقیق امکان وتختندن مراد عالم اخفی ودلداردن مراد سر ذات ویاخود شهود ذات اهلی
ومیدان عشقدن مراد عالم جلال وسربازدن مراد عاشق بی اختیار وپریدن مراد ابکار معانی اوله (روضه) چایرلو
وچمنلو یر (کلزار) آنده کل چوق بتن یر وقد سبق (خیمه) چادر (بارکاه) اجازت یری وقد سبق تحقیقه (تخت) خاء معجمه ایله
پادشاهلر اوتوردیغی سریر (دلدار) جانان در معنای لغویسی یوقروده بیان اولندی (سرباز) باشله اوینایجی یعنی بهادر
وبعض یرلرده باز مکشوف معناسنه اولوب سر باز باش آچق دیمك اولور وبهادر اولنلر غالبا باش آچق میدانه کیررلر (پری
جنی دیمکدر بشرك محبوبلرنی حسن وملاحتده پری یه تشبیه ایدوب پری وش وپری رو دیرلر زیرا ملائکه کبی آنلر دخی
اجسام لطیفه قبیلندندر واشکال مختلفه ایله تشکل ایدرلر (قال الحافظ * سمن بویان غبار غم چو بنشینند بنشانند
پری رویان قرار از دل چو بستیزند بستانند * یعنی چونکه سمن بو یعنی آق کل رایحه لو محبوبلر عشاقله اوتورلر غم توزنی
اوتوردرلر یعنی کوکللرندن غمی ازاله ایدرلر وآیینه لرن کدر هجراندن سیلرلر وچونکه پری رولر عناد وجنك ایلیه لر
کوکلدن صبروقراری آلورلر (عبیدی) پری پیکرلری اهل غنایه رام ایدن اولدر الیه کیرسه والله یوزن بوزردم آلتونك
(ازهار) زهرك جمعیدر چچك معناسنه بوکلامده ابکار معانی واسرار مکاشفات وانوار مشاهداتی صف صف طوروب
آچلن شکوفه لره تشبیه واردر (رواج) کچمك یقال راج الشیء یروج رواجا ای نفق ومنه درهم رائج ای نافق (خواجه)
الف رسمی ایله بوراده دولتلی معناسنه در یعنی ای خواجکی بوبازار معناده قرمزی رنك لعل وزرد فام زر کچمز زیرا بونلر
بازار صورتك متاعیدر بلکه لعل یرینه درد عشقله جکردن چکیده کوز قانی وذکر وفکرله صرره ش چهره ء زعفرانی
کرکدر (طیار) مبالغه ایله پرواز ایدیجی یعنی عالم حقه پرواز ایتمك عالم خلقدن عبورله در ووجود سالك دخی عالم
خلقدندر پس اکرجاندرکه حجاب لطیف ونورانیدر واکرجسم وجهاندرکه حجاب کثیف وظلمانیدر بوجمله دن کذر
ایدوب فناء مطلقه ایرمدکجه واصل حق اولمق ممکن دکلدر محو وجود ایتمك بوتعیناتك پرده سنی خرق ایتمکدن عبارتدر
قال المولی الجامی فی شرح الفصوص الکشف الالهی انما یحصل بالتوجه والافتقار التام الی الله سبحانه وتفریغ القلب
وتعریته بالکلیة من جمیع التعلقات الکونیة والعلوم والقوانین الرسمیة انتهی قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره
الاطهر باب الملکوت والمعارف من المحال ان ینفتح وفی القلب شهوة هذا للملکوت واما باب العلم بالله تعالی من حیث
المشاهدة فلا ینفتح وفی القلب لمحة للعالم باسره الملك والملکوت انتهی پس بوتقریردن منفهم اولدیکه حقه ایرمکه جمیع

عوالمدن كذر وجمله نك اعتبارندن سفر ايله اولور (المحرره) واصل اولمق دلرسك اللهه * ماسوادن يوری كسل اول *
واريكن بوتجه باراوستكده * كوزلمه منزل مرادی كل (اهل حق) بورادهمراد فرد كامل اولان اهل حقيقتدر زيرا
اهل شريعت قتنده ايمان برمرتبه دركه ذكراولندی الحاصل عموم اوزره اهل شريعتك توحيدی توحيد علميدر
اما اهل حقيقت قتنده يقينك مراتبی واردر نتكيم ذكراولنور (غيبيدر) يعنی غيب قرآن وغيب آخرت وغيب الغيبه
منسوب ومتعلق اولان ايماندر وبو ايمانك متعلقی امورمذكوره اولمق شهودی مانع دكلدر زيرا بوراده بحث شهود
طريقيله اولان ايمانندر فافهم غيب قرآندن مراد قرآنك ناطق اولديغی مغيبات وعقول جزئيه دن غايب اولوب
درج نظم شهاديده مندرج ومكنون اولان حقائق وقرآن فعلينك مشتمل اولديغی معانی غيبيه واسرار اسمائيه در غيب
آخرتدن مراد قيامت وآنك متعلقاتيدر امام علی كرم الله وجهه صد كلمه ده بيوررلر لو كشف الغطاء ما ازددت يقينا يعنی
امروزبكا حاصل اولان علم اليقين روزفردانك عين اليقينی كبيدر زيرا حجاب ظلمانی اولان دنيا وعالم اجسام ديده دلدن
زائل اولمشدر * حال خلد وجحيم دانستم * بيقين آنچنانكه می بايد * كرحجاب ازميانه بركيرند * آن يقين ذره نيفزايد *
وغيب الغيبله مراد الله تعاليدر وآنی مشاهده حجاب نورانی اولان عالم ارواحدن كذردنصكره در پس بومقامه واصل
اولان سالكه غيب اطلاق اولنورنسنه قالمز بلكه آخرت وارواح ومافوقی وماتحتی جمله حضور وشهود اولور آنكيچون
ناظم غيبی كوررحق مشهود دايدی نوردیدی فافهم (عوام) ميمك تشديدی ايله عامه نك جمعيدر هوام وهامه كبی وليكن
سلاست وزنيچون تخفيف اولنور بوراده مراد عوام اوليادر عوام مؤمنين دكلدر زيرا اكرچه عوام مؤمنينك دخی
ايمانلرينك متعلقی غيبدر كما قال تعالی (يؤمنون بالغيب) وليكن شهود طريقيله دكلدر اوليانك ايسه شهوديدر نتكيم
بيورلمشدر المؤمن ينظر بنور الله ای بالنور الغيبی المتجلی فی قلبه (انظار) نظرك جمعيدر حقك عبده نظری لطف خاصی
ديمكدر زيرا نظر رحمت لطف واحسانی مستلزمدر (تبشار) تاء مثناتك كسريله تبشير ومژده معناسنه اسمدر اما نفس
مصدر اولنلرده تبيان وتلقادن غيری اولك كسريله كلممشدر تحقيق وتفصيلی حريری نك درة الغواص نام كتابنده
وشافيه شروحنده در (احيان) حينك جمعيدر كسريله وقت معناسنه قال فی القاموس الحين بالكسر الدهر اووقت
مبهم يصلح لجميع الازمان طال اوقصر يكون سنة واكثر اويختص باربعين سنة اوسبع سنين اوسنتين اوستة اشهر اوشهرين
اوكل غدوة وعشية ويوم القيمة والمدة وقوله تعالی (فتول عنهم حتی حين ای حتی تنقضی المدة التی امهلوها (ماسوی الله
تعينات اسماء الهيه در روحانی اولسون جسمانی اولسون بومقامك تفصيلی مرور ايتمشدر (فرار) زياده فرار ايديجی
الحاصل اهل حقيقت قتنده مراتب ايمانيه نك اولكسی غيبدر كه شهودی متضمندر پس اهل شريعتك ايمانی سلطانی
تصور وعوام اوليانك ايمانی ايراقدن سلطانه نظر كبيدر جعلنا الله واياكم من الناظرين الی انوار جماله وآثار كماله (بيدار)
اويانق * نركس اندر خواب غفلت يافت بلبل صد وصال * خفته نابينا بود دولت به بيداران رسد (بعدذا) اهل سلوكك
يقظه سی معنوی وقلبی در پس آنلره بيدار ديمك تشبيه طريقيله در زيرا نوم حالی غفلته ويقظه حالی شهوده اشارتدر
ظاهرده اويانوب سير صور ايتمك بصرك صفتی اولديغی كبی باطنده دخی اويانوب مطالعه معانی قيلمق بصيرتك حاليدر
وباطنده بصيرتك اويانمسی تعينات روحانيه وجسمانيه دن حاصل اولان غفلت پرده سنك زوالی وجمال اسما وصفاتك
تجليسيدر (عيان) عينك كسريله معاينه ومشاهده معناسنه در وليكن بوشهودك مرتبه غيبيه ده ذكر اولنان
شهوددن فرقی واردر زيرا اولكی مرتبه ده اولان شهود بعيددن وبوقريبدندر آنكيچون زوار يله تعبير ايلدی (زوار)
زائرك جمعيدر زيارت ايديجی معناسنه (حق ايتسه تجلی برقوله) ما تجلی الله لشیء الا خضع له خبرنه اشارت ايدر بوراده
خضوع ايله مراد وارلق ديدكاری معنانك زواليدر زيرا نور قديم حادثه تجلی ايتدكده شول هيزمی ياقوب كل ايلين آتش
كبی اولدخی حادثك تعينی پرده سنی ازاله ايدر (وفی المثنوی) چون تجلی كرد اوصاف قديم * پس بسوزد وصف حادث
را كليم (قوا جزا مؤمن اولور) يعنی اعضای ظاهره وقوای باطنه ما خلق له اوزرينه جاری اولور (نفس قلبه منكر
اولور) يعنی قلبك حالنه واقع اولان نظر الهی يه ايمان كتورمز وخلافی اوزره حركته سعی ايدر بوندن مراد فی نفس
الامر نفسك حالنی بيان وكلجك ايماننی تمهيددر (زيرا نفس ايرمز نسيمنه روايح غيبينك) نسيم ريح طيبه در روايح
رايحه نك جمعيدر بوراده روايح حانك كسره سيله در زيرا غيبی اكا صفت واقع اولمشدر وليكن وزنيچون كسره اشباع
اولنمز (بعدذا) بوكلام ماقبلنی تعليلدر يعنی نفسك قلبه ايمان كتورميوب انكار اوزره اولديغنك علتی بودركه قلب
عالم ملكوتدن اولمغله روايح غيبيه نك نسيمندن استشمامه قادردر نفس ايسه قادر دكلدر زيرا عالم ناسوتندر كشی
قادر اولمديغی نسنه يی انكار ايدوب صاحبنه عداوت ايتمك ايسه عادت وجبلتدر * زد شيخ شهر طعنه بر اسرار های دل
المرء لايزال عدو الماجهل (طور قلب) ناظم قدس سره قلبی طوره يعنی جبل موسايه ونفسی موسايه تشبيه ايلدی زيرا

طاغه تجلی مقدم وصعق وايمان موسی مؤخردر قلب ونفسك حالی دخی بويله در زيرا ايله دنصكره وجود بولان كمال
امدادملكوتينك حصولی وقوای نفس وطبيعتك تسخير يدروبو امدادوتسخيرك حصولی ابتدای فتحدن فرق سنه
ايچنده اولوروصاحبی قطب ارشاد وبلكه قطب الاقطاب اولوب رحمن اسمنك تجليسی ايله ظهور بولور اللهم اجعلنا
من الحاكمين علی النفس الامارة بحرمة اسمك الحاكم (افاقت) مرضدن وسكردن وجنندن آيلمق يعنی خسته نك صحتی
وسرخوش ومجنونك عقلی يرينه كلمك بوراده مراد شراب وجود سكرندن افاقتدر يعنی تجلی الهی ايله نفسك انانيتی
پرده سی يرتلدی ونفس كندويه كلدی وكندنده اثر تجلی مشاهده قيلدی لاجرم اكا غيب اولان نسنه عيان اولدی
وانكاره مجالی قالميوب شرف ايمان بولدی (حافظ) منم كنی زعشق وی ای مفتی زمان) معذور دارمت كه تواورانديده
خجندی) زاهد چه عجب كر كند از عشق تو پرهيز * كين لذت اين باده چه داند كه نخوردست * الحاصل حضرت موسی
عليه السلام جبل طورده تجلی الهی يی مشاهده ايلديكی كبی نفس دخی جبل نورده نوری عيان كوردی وايمان واقرار
اهلی اولوب كفر وانكاری باده ويردی (المحرره) برزخ شرك ايچره قالمه منزل توحيده اير * پرده حس كيدر حقی عيان
كورعيده اير پاره پاره ايله كندك كل مقدم طور وش) صكره ايمان عيانی اهلی اول تأييده اير (اشراق) روشن اولمق وضيا
ويرمك (اقطاب) قطبك جمعيدر معناسی مرة بعد اخری مرور ايلدی مراد قطب ارشاد ديمكدر كه اوتاد ارض وعمد
عماد رحاصلی فنا وبقا اهليدر (ايمان عينی) بوندن منفهم اولوركه عين عيانك فوقنده در زيرا عيانده شاهد ومشهود
وشهود متصوردر كه قاب قوسين مقاميدر عينده ايسه نسب واضافات بالكليه زائل اولور وشاهد مشهودك سريله
متجلی اولور ووجودده حقيقت اوزره وحدت معناسن بولور او ادنی مقامی بودر وبو مراتبه دائر بوقروده تفاصيل شتی
كذرايتمشدر انكيچون تطويل اولنمدی (ايردی بونلره جلالك سطوتندن انكشاف) سطوت حمله وقهر معناسنه در يعنی
ايمان عينی اهلنه اولا عالم جلال وهيبتك قهر وشدتندن تجلی ايردی تاكه آنلرك وجود مجازيلرن مقهور وافنا ايليه مثلا
صاعقه كبی كه شدت ايله نزول ايدوب نازل اولديغی محلی سوزان وويران ايلر انكيچون بومقام اربابی ايله صحبت ممكن دكلدر
زيرا جلالی وهيبتی غالب وسكر وحيرته مصاحبدر وبو حال اوزره نيچه ييللر مستمر اولوب تدريجله عقله وصحوه كلور
وكثرت اهلی ايله انس صوری بولور (پس بوكز باقی ايدرايروب جمالی طلعتی) طلعت اصلده رؤيتدر وليكن يوز معناسنه ده
استعمال اولنور زيرا انسانك ابتدا كوريلن يوزيدر نتكيم تفصيلی كچدی بوراده مراد عالم جمال وانسك تجلی وانكشافيدر
يعنی اولا تجلی جلال وجود فانيلرن محو وافنا قيلديغی كبی ثانيا دخی تجلی جمال وجود باقی ايله آنلری ابقا ايلر پس وجود
لرنده بوايكی تجليلنك اثريله فنا فی الله وبقا بالله سری ظاهر اولور (هدايی) فانی وجودی ترك ايدن) بولمزمی حقانی وجود
(ديدار) بوزدر اشتقاقی بوقروده كچمشدر (زيرا عينونت بولردن سلب ايدر كينونتی * عينونت عين اولمق وكينونت
كون اولمقدر يعنی تجلی قدم نوری ظلمت حدوثی وانكشاف جمال واجب خيال كون وامكانی وعينيت كه سر وحدتدر
غيرتی سلب وازاله وافنا ايدر (هدايی) سيب اشلايجق بيده (اولسكی رسم كيده) باقی كه ظهور ايده * فانی اريوب آقه
سلب اولورسك اكيا سن) يعنی كشی لباس بشريتدن متجرد ومنسلخ وغواشی اوصاف نفسانيه دن متعری ومنسلب
اولمدقچه بواسراری كما ينبغی فهم ايتمز زيرا من لم يذق لم يعرف در (المحرره) چكمينجه ره فناده بلا * ايرمدی كسه به منزله كلا
چون بلا وولا در رتوأم * چك بلايی بوله سن سرولا (كيم اودرمذكورود كرداكرواذ كارحق) ذكرذا كرك صفتی اولان
معنای مصدريدركه آنكله قائمدر اذكار همزه نك فتحيله ذكرك جمعيدر مايذكر به معناسنه پس كلامده تكرار يوقدر
يعنی وجود حقانی ايردكده حقيقة الحال منكشف اولوب سر وحدت ظاهر اولور زيرا ظاهرده اولان تعدد وتكثر
حقيقتده تفرد وتوحدی منافی دكلدر وبومقامه متعلق بالاده نيچه تحقيقات كذرايتمشدر جعلنا الله واياكم من المحققين
الواجدين (نظار) نونك ضميله ناظرك جمعيدر (بعدذا) كثرت بی نهايه اولديغی كبی وحدت دخی بی غايه در زيرا هر كثرت
بر وحدتی متضمندر ووحدت اودركه سالك انفسده وآفاقده آنحق وجود حقی شهود ايده وبومقامه فنا فی الله ديرلر
بر عجب دريادركه اكادوشنلر بالكليه لباس بشريتدن متجرد وساحل كثرتدن مأخوذ اولورلر وملائكه مهيمه كبی
استغراق تام بولورلر بعده عنايت كبری اهلی اولنلر ارشاد عالم ايچون ساحل بقايه كلورلر محمد مشربندن مراد بودر
آنكيچون كاه ارحنی يابلال وكاه كلمينی ياحميرا بيوررلردی معنای بيت بودركه اكر جمال حقه ناظر ومقام شهودده حاضر
اولنلر محمد مشربی اوزره عالم بقا ساحلنه رد اولنمشلردی فنا فی الله درياسنده غرق اولوب قالورلردی وليكن نيچه لری
مشرب مذكوردن مستفيض اولوب رتبه عليا وفضيلت عظمی وجمعيت كبری اربابی اولمشلردر افاض الله علينا
وعليكم من هذا الماء فانه لانهاية للداماء وكلام ناظمده اشارت خفيه واردركه هر رتبه يه وصول نخر عالمك شفاعتيله در
وهر فيض آنك مشربندندر زيرا رحمن اسمنه مظهردر فافهم فقد كشفت لك القناع من الكلام ولم يبق الا النظر بالنظر

التام (الهی) طتمدی بی ذوق اولنلر لذت ایمانی هیچ * بیلمدی بی عشق اولنلر صحبت عرفانی هیچ * فیض عشقه منکر اولان دیوانسان اولمدی * ایچمدی اول خضر الندن چشمهٔ حیوانی هیچ * چشم جانه چکمین کحل جلای معرفت تاابد کورمز جمال حضرت جانانی هیچ * پاره پاره اولمینجه نفس منکر طوروش * ایتمدی اقرار حال موسیٔ عمرانی هیچ اول ایمان آخری عین العیان اولدی آنك) آفتابه استمز بینا اولان برهانی هیچ) طوتهلم بحر فنافی اللهه غرق اولدك بوکون اکلدکی شول بقادن ساحل عمانی هیچ) محو مطلق مظهر حق اولمینجه برکشی) بیلمدی هرکزند وبوبوغ وواروك شانی هیچ ذکراودرذاکراودرمذکوراودرذاکراودر) اشبو توحیده حقیقت کمسه بیلمز ثانی هیچ) کل محمد مشربندن نوش ایدوب جام صفا * عشق حق بزمنده آلمه عینکه دورانی هیچ) ظاهر وباطن حقکدر هر تصرف حقیا * کیم بیلور اقلیم واحدده ایکی سلطانی هیچ) اول وآخر ابدالله در) ظاهر وباطن صمدالله در) احمد ومحمود ومحمددر حبیب * واحد وفرد واحدالله در بودوبیتك مفرداتی مرة بعد اخری شرح اولنمشدر اول وآخر وظاهر وباطن امهات اسماء الهیه در ابد وازل اول وآخرده مندرجدر احدیت وفردانیت ذاته وواحدیت وصمدانیت صفاته کوره در احمد فخر عالمه لواء حمدی حامل اولدیغی جهتدن علم ومحمد تکرر حمدی حیثیتندن علمدر محمود احدده ومحمدده داخلدر زیرا احمد تفضیل مفعول ایچون اولورسه زیاده محمود معناسنه دروبونلردن غیری دخی کتب الهیه ده اسماء کثیره سی واردر (آلاای حضرت قدرت) بوخطاب فخر عالمه در حضرت حضوردیمکدر آندن کنایه در وقدسبق قدرته اضافتی قدرت عالمندن تشریفینه بناءدر نتکیم مابعدی یعنی چوکادك رب اعلادن اکابیان واقع اولمشدر (ویاای قدرت حضرت) بوراده قدرتدن مراد فخر عالم وحضرتدن مقصود الله تعالی در قدرت اطلاق اولنمق حقك قدرت کامله سنه مظهریتنه بناءدر نتکیم زیاده عالم وعاقله علم وعقل دینلور (بعدذا) بوبیت مابعدنه مرهوندر یعنی یارسول الله چونکه بوعالمه حکمت حقله تشریف ایلدك ورحمت مطلقه ایله تجلی قیلدك وهر امری اظهاره ومرادی تنفیذه اسم قدیردن اقتدار بولدك پس شفاعت شمعنی یاندر الخ (طاق معلادن) طاق کر ومصندره وقات معناسنه در بوراده مراد افلاکدر افلاك تخصیص بالذکر اولندیغی معظم اجسام اولمسیله در لولاك لما خلقت الافلاك * دخی بویله در والا عاشق صادق یالکز طاق معلی دکل بلکه جمیع ماسوادن کذر ایدر ناظم شفاعت مصطفایی شمعه وکندی وجودنی پروانیه تشبیه ایلدی یعنی یارسول الله بنم حقمده شفاعت ایله تاکه بونورك پروانه سی اولمغه بکا استعداد کله ویوزم بوشمع سببیله کل کبی کله نتکیم سلطان حضورنده کافوری شمعه یانوب پروانه لره احراق وجود ایتمکه بهانه وسبب اولور (لمحرره) وجودك اولدی جمله خلقه رحمت یارسول الله * ذنلمدی وجهکه مرآت حضرت یارسول الله * ید قدرت ازلده جملهٔ اسماء حسنادن * بچوبدر قامت طوباکه خلعت یارسول الله * لبك چون منبع آب حیات فیض معنیدر) وبرزهر خسته جانه ذوقلی شربت یارسول الله * قالوردی ظلمات ذنب وجود ایچره بوکون عاشق * دلنده یانمسه شمع محبت یارسول الله * سن اول بزم الهی شمعیسن پرتوفروز اولمش) بن اول پروانه یم یاندم حقیقت یارسول الله) شودلکیم راه عشقکده وجودن ذره وار ایتدی) عجبی بوایسه اکسیر سعادت یارسول الله * امرکه حقی بیچاره بی بر درمندکدر * شفاعت یارسول الله شفاعت یارسول الله * نشانك بولدی چون جانم) یعنی سندن نشان بولمق بنی بی نشان ایلدی بونده اشارت واردرکه ارباب ابصار واصحاب بصائره کوره فخر عالمدن کورینن آنجق برنشاندر زیرا حقیقت اوزره آنی بیلمك الله تعالی یه مخصوصدر ونشانن کورمك دخی راه تفتیشده مدت مدیده تکاپودنصکره در آنکچون دیمشلردر * یورکدن صدهزاران قطره طامدی (که تابولدم نشان برقطره آندن (بحرآلادن) الاالیك جمعیدر نعمت معناسنه یعنی بحرنعم وعطایادن (مسنددولت) دولت دارینك سندکاهی (نعماء) نعمت معناسنه در (حجاب آچ نوراجلادن) زیاده روشن اولان نوردن مقصود جمال حضرتدر (کوکل برسینه استرکم فراق اودینه یانمشدر) یعنی بنم کوکلم بنم کبی فراق ودرد وحسرت وعشق ومحبت آتشنه یانمش برسینه وبرمخاطب وبرکوکل استرتا که آنی کندیمه مصاحب وهمدرد وهمراز ایدینوب حالمی بیان ایده یم اولده اکرسنك خارادن یعنی بغری قتی طاش کبی اولانلردن دکل ایسه بنم سوزم آتشنده سوزان اوله وموم کبی اریه بوحالمدن خبردار اولوب قال وحالمی لاف وکذافه حمله ایتمیه (لمحرره) جهان ایچره شوبیلدی مرد عشقی * که بولدی جان ودلده دردعشقی * تحمل ایلدی خار جفایه * اوبلبل کیم دلر بودرد عشقی * سوار درد اولور سربازمیدان * نجه اونار پیاده نرد عشقی * شوکیم قالدی ایکیلك پرده سنده * کوزی بوقدر اوکورمز فرد عشقی * ندر تأثیر اکسیر محبت * کورنلر بیلدی روی زرد عشقی (شرحه) عربیه در برپاره ات معناسنه کما قال فی القاموس الشرحة القطعة من اللحم دلارا) وصف ترکیبیدر آرایندن برمك معناسنه دل آرا محبوبدن کنایه در زیرا عاشقك کوکلنه عشق وشوق وسرورله زینت ویریجیدر (احتراق) ایغق بوراده مراد دلك نار عشقله یانقلغیدر (خارا) قتی طاش (ایشتسون اشبونالیده) نال

بوراده برقاچ وجهه محمول اولمق جائزدر که اکر دل اوجی مراد اولنورسه دیمك اولورکه بوعاشقك دلی اوجندن خواصك زهد وتقواسنه متعلق کلام کوش ایتسون وآنکله عمل ایدوب بویله کتسون واکر قامشك ایچندن چقن تللر مراد اولنورسه ناظم کندی وجودنك دردعشقله انجه لوب خیال اولدیغی مذکور تله تشبیه ایتمش اولوروجائزدرکه نالیده نالنده معناسنه اوله یعنی اکلیجی فافهم (شراب معرفت ایچسون) معرفتك شرحی کچمشدر روح مجردك صفتیدر (مشرب صافی) مشرب شرب معناسنه در شرب صافیدن مراد حقه وصلتدر (هدایی قدس سره * بومشرب صافی ایچ * کل هودیه لم یاهو * وجائزدرکه مشرب صافی شراب معرفتك کندی اوله زیرا معرفة الله شرابندن ماعداسی درد آشوب وکدورتا کدر اشربهٔ دنیا واشربهٔ معارف جزئیه کبی (فرجام مصفی) فرجام صکره ایچلن قدحدر بوراده ذکر محل ارادهٔ حال طریقیله واقع اولمشدر زیرا مصفی اولان قدحك کندی دکلدر بلکه ایچنده اولان شرابدر (صوفی) صوفه منسوبدر قیون یوکی دیمکدر طائفهٔ صافیه نك عبا وخرقه کیمك عادتلری اولمغله صوفی اطلاق اولندی مطلق زاهده دخی صوفی دینلمك شایعدر خصوصا اشعار عجمده چوق کلور معلوم اوله که فخر عالم صلی الله علیه وسلمك زمان شریفلرنده صحبتك فوقنده فضیلت اولمامغله اوعصرده موجود اولان اهل ایمانه صحابه واصحاب اطلاق اولندی صکره قرن ثانی اهلنه صحابه ایله صحبت وآنلره اتباعلری سببیله تابعین وتابعینه تابع اولنلره اتباع التابعین دینلمدی صکره خلق اراسنده اختلاف وتباین واقع اولوب امردینه شدت عنایتی اولان خواص ناسه زهاد وعباد بوتسمیه اولندی صکره بدع واهوا ظهور ایدوب هرفریق حق کندی طرفنده اولمق ظنیله خلقی طریقت مسلوکه سنه دعوت ایلدکده اهل سنتك خواصی اسم تصوف ایله منفرد اولدیلر وبواسم شریف ایله هجرتدن ایکیوز سنه یه قریبده شهرت بولدیلر رضی الله عنهم قال فی شرح الطریقة اعلم ان اهل التصوف تفرقت علی اثنی عشر فرقة فواحدة منهم سنیون وهم الذین اثنی علیهم العلماء والبواقی بدعیون وهم الحلولیة والحالیة والاولیائیة والشمراخیة والحبیة والحوریة والاباحیة والمتکاسلة والمتجاهلة والواقفیة والالهامیة فالحلولیة تقول النظر الی الوجه الجمیل من النساء والمردان حلال وفیه صفة الحق تعالی (والحالیة) تقول الرقص وضرب الید حلال وللشیخ حالة لایعتبر فیها الشرع (والاولیائیة) تقول اذا وصل العبد الی مرتبة الولایة سقط عنه التکالیف ویقولون الولی افضل من النبی لان علم النبی بواسطة جبریل وعلم الولی بغیر واسطة والشمراخیة تقول الصحبة قدیمة وبها یسقط الامر والنهی فیحلون الملاهی والمناهی (والحبیة تقول اذا وصل العبد الی درجة المحبة عند الله تعالی یسقط عنه التکالیف الشرعیة ولایسترون عورتهم فیما بینهم (والحوریة) تقول مثل مایقول الحالیة لکنهم یدعون وطأ الحور فی حالاتهم فاذا افاقوا اغتسلوا (والاباحیة تقول بترك الامر بالمعروف والنهی عن المنکر فیحلون الحرام والمتکاسلة یترکون الکسب ویسئلون عن الابواب ویدعون ترك الدنیا (والمتجاهلة) یلبسون لباس العشاق علی ظاهرهم ویدعون باطنهم (والواقفیة) یترکون طلب المعرفة ویقولون لایعرف الله غیر الله (والالهامیة یترکون طلب العلم والدرس ویقولون القرآن حجاب والاشعار قرآن الطریقة فیترکون القرآن ویتعلمون الاشعار فهلکوا بذلك (لمحرره) بوزمان برعجب زمانه درکیم * سنی بربدعت اهلی اولدی هزار * کچنور زاغ غنچه یه عاشق نیجه زار ایتسون کوکل چوهزار (مروق) شمله صافی سوزلمش رواق نسنه (بعدذا) بو بیتده عاشق ایله مراد اهل فنا وصوفی ایله مراد اهل ذوق اولنلردر یعنی اهل فنانك ذوقی المده یعنی دردله دائما کریه وسوز ایلیوب جام اصفادن بدل خون جکرنوش ایتمکده در اهل ذوقك حالی ایسه بونك خلافیدر ناظمك مرادی اهل فنایی اهل ذوق اوزرینه ترجیحدر زیرا اهل فنا اکرچه بوعالمده هردورلی درده مبتلادر ولیکن رتبه ده اعلادر زیرا طریقهٔ نبویه در آنکچون لیلهٔ معراجده حضرت موسی فخر عالم علیهما الصلوة والسلامك حالنه غبطه ایلیوب آغلدی پس جمیع اهل ذوق ونعیم اولنلر روز فردا اهل فنانك مراتبنه مطلع اولدقده زیاده متألم اولسه لر کرکدر فافهم واهل ذوق اسماء ایله سیر ایدنلرده چوقدر زیرا اسمانك سلوکی تدریجیدر وسفر تدریجله اولیجق آنده راحت واردر پس آنلرك حالی شول کعبه یه عزم ایده نك یولده تفرجنه مشابهدر وبواسلوبله منزله ایرمك بعیددر الحاصل سیروسلوك محنت ومشقته دائردر پس صوری ومعنوی بودردی چکمك کرکدر فافهم (تجرید) بوراده مجرد معناسنه در یعنی حسن ومال ومنال وبونلرك امثالی احوالدن مجرد اولدیغك حالده رحلت ایلرسن قال تعالی (ولقد جئتمونا فرادی کما خلقناکم اول مرة (هدایی قدس سره) بکمین کشی بونده عبایی * برکون اولور بوخلقك خاکپایی * صوبرلرا کندن اطلس قبایی * عریان کلوب نه عریان کیدرلر (لمحرره) اهل فنا اولان کشی دنیاده * بوفانی دنیایه التفات ایتمز * ترك وتجرید ایله ایرن مراده * اطلس ودنیایه التفات ایتمز * کوکلدن کیدروب جمله تشویشی) ذکروفکری مولی ایله هرایشی) کوکل قصرن معمور ایلین کشی) یعلاسرایه التفات ایتمز * کسلمدن دنیاسندن سن کسل * عشقله اوله کوروحقه متصل * آیینهٔ دلدن کردی غیری سل * دل اهلی

سوایه التفات ایتمز* هبوب ایتسه دله نسیم فنا * آچلور ازهار بستان بقا* حقدن بوی آلنلر بوکون حقیا* شول کل رعنایه التفات ایتمز (قال النبی صلی الله علیه وسلم یا اباذر) ابوذر الغفاری رضی الله عنه کان اسمه جندب بن جنادیب کان من اعلام الصحابة رضی الله عنه وخامسا فی الاسلام کما فی شرح المشارق لابن ملك وهو اول من قال لرسول الله صلی الله علیه وسلم السلام علیك التی هی تحیة الاسلام وبایع رسول الله علی ان لا تأخذه فی الله لومة لائم وعلی ان یقول الحق ولو کان مرا ومن ثم قال علیه الصلوة والسلام ما اظلت الخضراء ولا اقلت الغبراء اصدق لهجة من ابی ذر وفی الحدیث ابوذر یمشی فی الارض علی زهد عیسی ابن مریم وفی الحدیث ابوذر ازهد امتی واصدقها وقد هاجر ابوذر الی الشام بعد وفات ابی بکر الصدیق رضی الله عنه واستمر بها الی ان ولی عثمان رضی الله عنه فاستقدم من الشام لشکوی معاویة واسکنه الربذة فکان بها حتی مات (لمحرره) اهل ترك ایدی ابوذر ای دل * اولمش ایدی بو کنیه ده کرچك بوغیدی خرقه سنده برسوزن * زهد اولنجه جهانده بویله کرك (جدد السفینة فان البحر عمیق) قال فی القاموس سفنه یسفنه قشره ومنه السفینة لقشرها وجه الماء یعنی یا اباذر سفینه کی تجدید ایله زیرا دریا درکدر تجدید سفینه دن مراد تحقیق ایماندر کما قال علیه السلام جددوا ایمانکم ودریادن مراد افاقده جهنم وانفسده نفسدر پس بونده ایمانی سفینه یه ونار جهنم وهوای نفسی دریایه تشبیه واردر زیرا بعض اخبارده کلمشدر که روز فرد الله تعالی ثواب توحیدی سفینه وحضرت قرآنی حبل وصلوتی شراع یعنی یلکن ایلیوب نخر عالم ملاح واهل ایمان سفینه مشحون تکبیرله رفع صوت ایدرا ولدقلری حالده روزکار عنایت مساعده سیله سالما بحر نار جهنمدن عبور ایتسه لر کرکدر کما قال تعالی (ثم ننجی الذین اتقوا ونذر الظالمین فیها جثیا) (بعد قوله وان منکم الا واردها) (وخذ الزاد کاملا فان السفر بعید) الزاد الطعام یتخذ للسفر والمزود بالکسر ما یجعل فیه الزاد یعنی زاد شول آزقدر که اهل سفر یولده یمك ایچون کوتوررلر بورادن مراد زاد تقوی وطاعاتدر قال تعالی (وتزودوا فان خیر الزاد التقوی) وسفردن مراد سفر آخرت وقیامتدر قال تعالی (فی یوم کان مقداره خمسین الف سنة) پس کشی بویله سفر بعید وروز درازایچون زادنی تمامجه اخذ ایتمك کرکدر تا که زحمت چکمیه الحاصل جد وجهد ایدوب غدای رواح اولان اقوال مرضیه واعمال شرعیه واحوال مرعیه یی تهیئه ایدوب خلاف اولان امور طبیعیه دن احتراز لازمدر (واخلص العمل فان الناقد بصیر) ناقد یرامزی ایوسندن محبوب چقاریجی مثلا زیوف ونبهرجی جیددن تمییز ایدیجی قال فی القاموس النقد تمییز الدراهم وغیرها بورادن ناقد ایله مراد الله تعالی در یعنی عملی حق ایچون خالص قیلوب شرك وریا قارشدرمه زیرا حق تعالی زیاده مدرکدر طیب وجیددن ماعدایی قبول ایتمز (سعدی) زرکسیم اندوده باشد نحاس * توان خرج کردن بر ناشناس * منه آب زرجان من بر پشیز * که صراف دانا نکیرد بچیز * محکیدر که مفتی سعدی چلبیدن ابوالیسر ومرجان سبحه لرندن قنغیسی افضلدر دیو استفتا ایتدکارنده جوابده بو بیتی یازمشلر * یسر ومرجان دکل خاصه سبب * بوری اخلاص نیت ایله طلب (وخفف الحمل فان العقبة صعب شدید) الحمل بالکسر ما حمل والحمل ما یحمل فی البطن من الولد وثمرة الشجر او الفتح ما کان فی بطن او علی رأس شجرة والکسر لما علی ظهر او رأس کما فی القاموس یعنی بعضیلر فرق ایدوب حمل فتحله بطنده اولان ولد وشجرده ثمردر دیمشلر کما قال تعالی (فلما تغشاها حملت حملا خفیفا) وکسرله ارقاده ویا باشده اولان یوکدر دیمشلر کما قال تعالی (وان تدع مثقلة الی حملها لا یحمل منه شیء ولو کان ذا قربی) قال بعضهم الحامل هی التی حملت فی البطن والحاملة هی التی حملت علی الظهر او علی الرأس وفی القاموس حملت المرأة تحمل علقت ولا یقال حملت او قلیل وهی حامل وحاملة انتهی قال فی الصحاح یقال امرأة حامل وحاملة اذا کانت حبلی فمن قال حامل قال هذا نعت لا یکون الا للاناث کالثیب والحائض ومن قال حاملة بناها علی حملت فهی حاملة فاذا حملت المرأة شیئا علی ظهرها فهی حاملة لان التاء انما تلحق للفرق فما لا یکون للمذکر لا حاجة فیه الی علامة التأنیث فان اتی بها فانما هو علی الاصل والعقبة بالتحریك مرقی صعب من الجبال یعنی بارکی تخفیف ایله زیرا یوقش زیاده دشوار دربادن مراد ذنوبدر تخفیفی بالکلیه ترکدن عبارتدر نتکیم بعض مواضعده قلت ذکر اولنوب عدم مراد اولنور وعقبه دن مراد طریق آخرتدر که مرصاددر یعنی پرهیزکار اولان انسان بی بار اولان حیوان کبی طریق آخرته آسان سلوك ایدروآخری زحمت سر منزل مراد اولان جنته ایروبی بار اولمسی سببیله مرصاده زبانیه الندن قورتلور شول خرقه بردوش اولان درویش کبی که سفینه دن ساحله چقدقده کمرکچیلر تعرضندن خلاص اولور ویا شول پیادهٔ بی بارکبی که سرطریقده باجدارلره مرور ایتدکده سلامت ایله کذر ایدر پس باری اولان کسنه زحمتدن خالی دکلدر (بعدذا) نقدر برازخ ومواقف اخرویه وارایسه جمله سی تهذیب جوهر ایچوندر پس دنیاده سلوك حسبیله عقبات تعینات کذر اولنوب جنت معنویه منزلنه دخول حاصل اولمسه عقبات قیامت ایله مبتلی اولوب جنت صوریه یه قدم باصنجه چوق دردوبلا چکلور اللهم عافنا واعف عنا وتجاوز عما یلوح من اوصاف

البشریة

البشریة منا (لمحرره) ایتمدن بو ملك فانیدن کذر) کل بقا اقلیمنه یول صوره لم) اضطراری قلمدن آخر سفر) کل بقا اقلیمنه یول صوره لم) دوستمه طوغری کتمکه حاضر اولوب) عجزی زار ویو قلغی تحفه آلوب) اولمدن اولك مرشد کامل بولوب) کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * چونکه کلدك اشبو دار ماتمه * شاد اولوب دنیا ایچون دوشمه غمه * حقه دون بو فانیه بل باغلمه * کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * باری تخفیف ایله یول دشواردر * هر قدم خوف وخطرلر واردر * چون مرادك عالم انوار در کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * حقیا حقه سلوك ایتمك کرك * کیده کیده منزله یتمك کرك * بو جهان فانییی تتمك کرك کل بقا اقلیمنه یول صوره لم (عقبه) یوقشدر (اصعب) زیاده دشوار (ادق) زیاده دقیق یعنی انجه (سراسنی) سراعلی وارفع دیمکدر زیرا سناء مدله رفعت معناسنه در مقصود نخر عالمك حقیقت مرتبه سنه متعلق اولان مبالغ علی جمله اسرارك فوقنده اولدیغنی بیاندر (شریعت) نخر عالمك اقوالی وطریقت افعالی وحقیقت احوالیدر معرفت جمله ابوابه شامل وجمیع اسمایه متناولدر الحاصل حقیقته وسیله وقدمدر وقد سبق شرحها (علم اقصی) اقصی ابعد معناسنه در بورادن مراد نهایت مرتبه ده مهم اولان علم دیمکدر (قند احلی) زیاده طاتلو شکر وفی القاموس القند عسل قصب السکر اذا جمد معرب انتهی بوراده مناسب اولان قاموسده ذکر اولندیغی اوزره شکر قامشنك بالنه محمول اولمقدر تا که تکرار لازم کلمیه زیرا مقدم ذکر اولنان نبات شکرك صافیسیدر فافهم والله الهادی (لمحرره) قندده قاتمق کاور انسانه آنك قندندن) نوش ایدن شربتی اولدمده کجر کندندن (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اعمل لدنیاك بقدر مقامك فیها یعنی دنیا ایچون عمل ایله وچالش دنیاده طوردیغك مقدار پس چونکه دنیاده طورمق آز در دنیا عملی دخی آز کرکدر (هدایی) بولسك دنیایی یودرسن * بیك ییللق تدبیر ایدرسن * آخر خود قویوب کیدرسن * کل اللهه کل اللهه * الحاصل عمر دنیا نقدر در ازاولسه ینه عمر آدم آنك قدحندن برجرعه کبیدر خصوصا بو امته نسبت ایله آلتمش ویتمش اراسی دقاقة الرقاب در دینلمشدر (لمحرره) آزاجق عمر ایچنده چوق یلمه * کندیکی فانیده باقی بیلمه * جمع سیم وزر ایتمه دن نه بتر بترای مبتلای حرص بتر * سنی برفلسه صتار دست اجل * صیار اعمالکی حق عزوجل (واعمل لآخرتك بقدر بقائك فیها) یعنی آخرت ایچون عمل ایله آخرتده باقی اولدیغك مقدار پس چونکه آخرتك بقاسنه نهایت یوقدر آخرت عملی دخی چوق کرکدر (لمحرره) جنته لایق عمل ایله شها * اوله سن تا که خالدا فیها) جنة تجری تحتها الانهار) مؤمنه اولدی ابد دار قرار (واعمل لله بقدر حاجتك الیه) یعنی حق ایچون عمل ایله حقه احتیاجك مقدار پس چونکه حقه احتیاج کسلمز عمل خالص دخی اکا کوره لاینقطع کرکدر (لمحرره) هر نفسده نیجه بیك حاجت وار) بتمکه حاجتك حقه یلوار * خدمت ایله درخدایه ابد * بول بو خدمتده دوات سرمد * اکا محتاج ایکن ندر بو ناز * قو بو نازی اوله کور اهل نیاز (واعمل للنار بقدر صبرك علیها) یعنی آتش دوزخ ایچون عمل ایله آنك اوزرینه صبرك مقدار پس چونکه یانغه طاقتك یوقدر موجب عذاب اولان اعمالی بالکلیه ترك ایله (لمحرره) چونکه یوقدر جحیمه طاقت وتاب * کسب عصیانه ندر بو نیجه شتاب * ذره دکاود کل ایکن برمور * نیجه بار اوله اکا کوه طور (مروی) الفرق بین المروی والمحکی ان المروی عبارة عن القول والمحکی عبارة عن الفعل (احیاء) احیاء العلوم امام غزالینك معظم مؤلفاتندندر کبار اولیادن چوق کمسنه آنی تدریس ایتمشدر ازجمله شیخ شیوخ الدنیا محیی الدین ابن العربی قدس سره مکهٔ مکرمه ده اصحابنه اول کتابی اوقتمشدرو لیکن اعتقادیاتده برقاچ یرده خطا سن بولمشدر هله تدریسی کتاب مذکورك عظم شاننه دالدر (لمحرره) نیجه دلمرده لر احیا ایدر احیاء علوم * عمله حاصل اولور قلبه هزاران معلوم (مأوی) مرجع معناسنه در بوراده مراد جنتدر (مثوی) الفرق بین المثوی والمأوی ان المثوی مکان الاقامة المنبئة عن المکث والمأوی المکان الذی یأوی الیه الانسان قال تعالی (فلبئس مثوی المتکبرین وقال مأویهم جهنم (شیخ غزالی) هو ابو حامد محمد بن محمد بن احمد الغزالی حجة الاسلام زین الدین الطوسی الشافعی لم یکن فی الاخرین مثله اشتغل بطوس ثم قدم بنیسابور واختلف الی درس امام الحرمین وجد فی الاشتغال وصار من الاعیان وصنف الکتب وتبجح به ولم یزل ملازما الی ان مات امام الحرمین ثم اتی نظام الملك ودرس فی النظامیة ببغداد سنة اربع وثمانین واربعمائة ثم قصد طریق الزهد وحج ورجع الی الشام واقام بدمشق وانتقل الی بیت المقدس ثم الی مصر واقام بالاسکندریة ثم عاد الی وطنه وصنف الکتب یقال تسعمائة وتسعا وتسعین تصنیفا منها یاقوت التأویل فی تفسیر القرآن اربعین مجلدا ثم عاد الی نیسابور ودرس بنظامیة نیسابور ثم عاد الی وطنه واتخذ خانقاها للصوفیة ومدرسة للمتعلمین ووزع اوقاته بقرأة القرآن ومجالسة اهل القلوب ومذاکرة العلوم الی ان مات یوم الاثنین رابع جمادی الاخرة سنة خمس وخمسمائة بالطابران وکان ولادته سنة خمسین واربعمائة طابران بفتح الباء بلدة بطوس هی ناحیة من خراسان (الغزالی) بتشدید الزای نسبة الی الغزل علی عادة العجم کالبقالی فی النسبة الی البقل وقیل غزالة اسم قریة من قری طوس فعلی هذا یکون بالتخفیف وهو خلاف المشهور کذا فی روضة الخطیب

(بعدذا) امام غزالی حضرتلری شیخ اکبر حضرتلرینك شهادتلریله علوم ظاهره وباطنه‌ده ید طولی صاحبی ورؤساء
طریقتدندر ولیکن شیخ مذکورك عصرینه کلنجه اکر امام غزالی واکر غیری نه عبارت ونه کتابت ایله بیان حقائقه
مأذون دکللرایدی بلکه اشارات ورموزله اکتفا ایدرلردی پس شیخ ظهور ایندکده قلم اعلایه مظهر اولوب چوق معارف
وحقائق بسط ایلدی وصکره کلنلر دخی آنك مائده‌سنه طفیل اولوب اکا اتباعا بقدر الاستعداد یازدی وسویلدی
بو مقامك تفصیلی تمام الفیض نام کتابمزده‌در (لمحرره) فخر عالم اولدی ختم الانبیا * شیخ اکبر اولدی ختم الاولیا * بو سوزلك
فتح ایتدی قفلن سکر * اصفیاء حضرت حق حقیا (وله) یاالهی یاقی بنی عشق ومحبت نارنه * قالمسون هرکز وجودمدن
بقیه یارنه * نار هجرانه تحمل ایلمك ممکن دکل * یانمشم لطف ایله طالدر وصلتك انهارنه * جنت عرفانکه سالك نیجه
ایتسون دخول * کتمینجه پای اعمالیله معنی دارنه * اسم رحمن مرکزندن نقطه فیض اومسم نوله * جام لطفك دور ایدر
دائم قپولك دوارنه * حکمتك بر باغباندر صنعکه یارب سنك * کیمسنه کل صونرکین دوشورر خارنه * حاجتی چوقدر
دللك بوقدر ولی حسن عمل * یاشفیع اوله قبول جمله کفتارنه * مقعد صدقی مقام ایله سکا عاشقلره * هم دوشرمه آخرت
اهلینی دنیا کارنه * غرقیاب بحر عفوایت حقی آلوده‌یی * تا وجودی ذنبی پاك ایده یارب آرنه (سوزی اصدافنه
درلرطولبدر بحر سنادن) بو کلامده فخر عالمك جوهر الفاظنی اصدافه ومعانیسنی درره ومثنایی یعنی قرآنی دریایه
تشبیه واردر زیرا حضرت قرآن جمیع معارف وحقائقی جامعدر پس فخر عالم آندن بودرری اخذ ایدوب واصداف
الفاظه قویوب بازار محبتده قدر کوهر بیلنلره عرض ایدر وبو سببله آنلر دخی درکار اولورلر (اللهم اجعلنا من العارفین)
(عبدالله) بن عمر رضی الله عنه من اعلام الصحابة ومن العبادلة المشهورین بالفقه وکان شدید الاتباع لرسول الله صلی
الله علیه وسلم وکان اکثرا کله مع المساکین وکان لا توضع له مائدة الا وعلیها یتیم وکان ثوبه الی نصف الساق اسلم مع ابیه
بمکة وهو صغیر ولد قبل الوحی بسنة ومات بمکة سنة ثلاث وسبعین فی ایام عبد الملك وصلی علیه الحجاج شهد ما بعد
الخندق من المشاهد وروی انه اعتق الف عبد (اقار صدر مجلادن) یعنی نور حقله مجلی وروشن اولان سینه‌دن لسان
مشرعنه نزول ایدوب لوله‌دهندن جاری اولور (قال النبی صلی الله علیه وسلم کن فی الدنیا کانك غریب) یعنی دنیاده
وطنکده اولدیغك حالده غریب کبی اول یعنی غریبك خانه مالسکانه ومراد اوزره آشیانه وکما ینبغی آماده لوازمی اولمدیغی
کبی سن دخی خانه وزن وپرستار وفرزند وخدمتکزاره تعلق طوتمیوب آشنالی تقلیل واختلاطی ترك ایله تکیم ابراهیم
ادهمدن قدس سره مرویدرکه ایلار بیکانه لرله آشنا اولمغه چالشور بز آشنالر عزله بیکانه اولمق دیلرز بیورمشلر (بعدذا)
بو کلام منیف کنت یتیما فی الصغر وغریبا فی الکبر سرینه ناظردر زیرا عالم حقیقته واصل اولنلر ابناء جنس منزلی اولان مقام
طبیعت ونفسدن بالکلیه مفارقت ایدوب جمیع آشنادن دور اولورلر وحقله آشنالی وحضور بولورلر بونلر شول بحر
محیطده یالکز قالان فرده بکزرلرکه جمله لباسدن عری وانس وجن صحبتندن بری وکناردن دور ونظردن مهجورلردر
زیرا کمسه آنلری حقیقت اوزره کورمز وسرینه ایرمز بلکه کندیلرکبی آنلری دخی ظاهر وباطنده لباس بشریتله ملبوس
وکثرت ایچنده صحبت خلقله مأنوس صانورلر آنکیچون هم معلوم وهم مجهوللردر زهی سعادت عظمی بو طائفه
جلیله‌که پادشاهلرك تعیینی بونلرك اسملرینه محتاج وبونلردرکه اکسیر اعظم وبحر مکرمه مالك اولوب غناء ابدی
سریرنده صاحب تاجدر کثرهم الله تعالی (اوکانك عابر سبیل) عبور ضمله کچمك وکتمك ذهاب کبی یقال عبرت النهر
عبورا (بعدذا) بوراده او کلمه‌سی ترقی ایچوندر بل معناسنه زیرا کاه اولور غریب اولان کمسنه بلاد غربتده ساکن ومقیم
اولور عابر سبیله یعنی یولجی‌یه ایسه بر وجهله اقامت یوقدر وبو کلامده اشارت واردرکه دنیا ممر وسبیل وآخرت مقام
ومنزل مؤمندر کما قال تعالی (وان الآخرة هی دار القرار) پس راهرو منزله واصل اولنجه بریرده قرار داده اولمیوب
قطع مفاوز وطی مراحل ایتدیکی کبی مؤمن آکاه دله دخی لازمدر که دنیادن زاد قلیله قانع اولوب جنته قدم بصنجه راه
آخرته سلوك اوزره اوله (وعد نفسك من اصحاب القبور) یعنی نفسکی اصحاب قبوردن عد ایله وهر لحظه موته منتظر اول
زیرا موت شانندن اولان نسنه میت حکمنده‌در ومیتك مسکنی قبردر پس شول میت حکمنده اولان کمسنه‌یه
لازمدرکه میت کبی دنیادن کوزن یومه واعضا وجوارحندن معاصی صادر اولمیوب اصحاب کهف کبی دست قدرتله
تقلبده اولدیغن بیله وبو کلامده موتوا قبل ان تموتوا سرینه اشارت واردر زیرا ارباب معنایه اجسام اصحاب صورته قبور
کبیدر پس اصحاب صورت موت صوری حالنده بالاضطرار افعال اختیاریه‌دن معزول اولدقلری کبی ارباب معنی دخی
موت معنوی یعنی فنافی الله حالنده بالاختیار جمیع اوصافدن عاری اولوب اجسام اهل صورت زمینده مقبور
اولدیغی کبی بونلرك ارواحی دخی اجسادنده مقبور اولور تکیم هدائی قدس سره بیورر * فنا بولوب حیات آلام شو دمکه
عشق یارمدن * محبت استین کاسون خبر آلسون مزارمدن * بو بیتك مصرع اولی کشف جماله یعنی فنافی الله‌ه

ومصرع

ومصرع ثانیسی کشف جلاله یعنی بقا باللهه اشارتدر وکاه اولورکه ارباب کمالك قبور صوریه‌سی یانده دخی توجه
اولنوب مشکلك عقده‌سی منحل اولور بو فقیر بردفعه کوررمکه هدائی مرحومك تربه‌سنه دخول ایدوب برکریه وزار
قبر اوزرینه دوشدم وآغاز تحیت ایدوب اول روح پاکه السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته دیدیکمده درون قبردن وعلیکم
السلام یابنی ندامی منعکس اولوب بعده تمثل وتجسد ایتدی وکندی منشأتی اولان خطب مختصره‌سن عرض ایلدی
وبو خطبه‌لر شیخ اکبر حضرتلرینك خطب مفصله‌سندن اجمال واختصار اولنمشدر دیو بیوردی معتدل القامه وخفیف
اللحیه‌در رضی الله تعالی عنه (لمحرره) دست حقدن نوش ایدن آب حیات * خضروش کورمز وجودی دردمرك *
کربهار وکرخزان اوله جهان * سرو بستان اولدی دائم تازه برك (سمرقند) معرب در اصلی سمرکند درکند شهردر تکیم
کوی وکند دیرلر وسمر بر جاریه‌نك اسمیدرکه معموره مذکوره اول اول جاریه ایچون بنیاد اولنمشدر تفصیلی کچمشدر
وسمرکندك دخی اصلی کندسمردر مرکب علم اولیجق مضاف الیه تقدیم اولنمق قاعده اکثریه‌در (بخارا) قال فی القاموس
بخاراء بلد ویقصر والبخاریة سکة بالبصرة اسکنها زیاد الف عبد من بخاراء وعلی بن بخار کغراب واحمد بن محمد بن علی
البخاری المنسوب الی بخار العود لانه کان یتجر به فی الخانات محدثان انتهی قال فی اللغة النعمتیة بخار امشتق
بخارست که بلغات مغان مجمع علم باشد واین لفظ رادت پرستان کوید (زیر) التدر اشاغه طود غداب زیرین دیرلر آغزلك
آلتنده اولدیغندن اوتوری اصلی زیر دریا نسبت ونون تأکید ایچون زیاده قیلنمشدر (بالا) یوقرو معناسنه درعجم اشاغه
یوقرودیجك یرده زیر وبالا دیرلر ایکی اوبری برینك اوزرینه اولسه اوستنده کی اوه بالاخانه دیرلر بوراده زیر وبالادن مراد
سفلیات وعلویات واجسام وارواح وملك وملکوتدر زیرا یولجی یولده اولدیغجه آچقده ویوکسکده یعنی صحراده وطاغده
قرار ایتمیوب منزله دك کمربسته عزیمت اولدیغی کبی سالك راه خدا دخی تعینات علویه وسفلیه‌یه التفات ایتمیوب لاتعین
عالمنه وصوله همت ایتمك کرکدر (سراء ضراء) سراء مسرت وآسایش ووسعت ضراءنك ضدیدر بوراده مراد دنیانك وارلغنه
سونمك ویوقلغنه یرنمکدر قال تعالی (لکیلا تأسوا علی مافاتکم ولا تفرحوا بما آتاکم الآیه) وبو معنی حقیقت اوزره تارك دنیا
اولنلرك حالیدر اللهم اجعله لنا حالا (فنا) بو بیتده فنا ایله مراد معنوی اولان یوقلقدرکه اوصاف بشریتك سقوطی
وزوالیدر یوخسه هلاك صوری دکلدر (بیضاء سوداء) آغ وقاره معناسنه در بو عبارتك متعلقاتی چوقدر حقیقتده آغ
ارواح وقاره اجسامدر تکیم (هدائی قدس سره بیورر * دوستدن یکاقنات بوکوب اوچه لم * آغ وقرایه باقیوب کچه لم
(والفاظ ومعانی‌یه دخی اطلاق اولنور تکیم اشرف اوغلی کلامنده کاور) نیچه بر الفاظ ومعنی خرج ایدرسن ای فقیه *
وارا وتانکیم حق منزهدر بو آغ وقاره‌دن * وبو مقامده دخی کلام واردرکه کشفی حرامدر الحاصل طالب حق اولان
کمسنه رنك تعلق قبول ایدن اموردن جمله‌سندن فنا بولوب لوح دلدن نقش غیری سلمك کرکدر (قال الحافظ) غلام همت
آنم که زیر چرخ کبود (زهرچه رنك تعلق پذیرد آزادست * زیر چرخ کبوددن مراد عالم ناسوتدر خواجه‌نك مقصودی
جمیع ماسوی الله قیدندن مطلق اولانی تعظیمدر ولیکن عالم ناسوت معظم حجاب اولمغله تخصیص بالذکر ایلدی زیرا
حجاب ظلمانی حجاب نورانیدن اشددر (بکلی حقه بوزطوته) یعنی جمیع اعضاوه واسیله سؤال اولنورسه کاعضاوقوی
ایله حقه توجه محالدر جواب بودرکه بونلری ماخلق لهنده استعمال ایدوب دل بالذوجه سرتابناك ایله حقه توجه
کالی ایلمك کرکدر مثلا ظاهر یوزی ایله کعبه‌یه وباطن یوزی ایله خالق کعبه‌یه توجه ایدر الحاصل جمیع اعضاوقوای نور
الهی ایله مملو اولان کمسنه بالکلیه حقه متوجهدر فافهم (فنادنده فنا اوله) زیرا نفس فنا دخی قیوددندر بقایه
مقابلدر پس ترك حالنی دخی ترك کرکدر (لمحرره) اولمدی اهل فنانك ایشی برك * ایتمینجه ترك ایچنده ترك ترك *
بر معمادر فنا ایله بقا * دیکمه عارف ایلمز مقصودی درك (اولی اخری) اولی اوّلك واخری آخرك کسرله مؤنثیدر مراد
دنیا وآخرتدر وجائزدرکه اولی حالت فنا واخری حالت بقا اوله یعنی فنا وبقا قیدندن مطلق اوله (بقای ذاته حشر اوله
تجلی ایدراسماندن) معلوم اوله که حشر اوچ وجه اوزرینه‌در اولکیسی حشر عامدرکه اجسادك قبوردن محشره
خروجیدر ایکنجیسی حشر خاصدرکه ارواح اخرویه‌نك سیر وسلوك ایله اجسام دنیویه قبورندن عالم روحانیته خروجیدر
وبو حشر صفات حیوانیه‌نك زوالی ایله‌در اوچنجیسی حشر اخصدرکه سرك انانیت روحانیه قبورندن هویت ربانیه
عالمنه خروجیدر پس قبور روحانیه وجسمانیه‌دن خروج ایتمك اختیاریدرکه حیات دنیویه‌ده سیر وسلوك ایله حاصلدر
وقبور صوریه‌دن خروج ایتمك اضطراریدرکه نشئه اخرویه‌ده قدرت مالك الملوك ایله متحققدر وموت اضطراری
واختیاری اولدیغی کبی ولادت دخی بویله‌در زیرا ولادت اولی اضطراریدرکه محض خلق الله ایله‌در وولادت ثانیه کسب
عبدله‌در تکیم بو ولادته اشارت ایدوب حضرت عیسی علیه السلام بیورر لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین
(بعدذا) ناظمك کلامنده ایکی اشارت واردر اولکیسی بودرکه موت وحشر اضطراری فنا وبقا صورتی اولدیغی کبی

اختیاری دخی آنك معناسیدر پس نشئهٔ دنیو یه‌ده بالاختیار فنا و بقا سرین بولنلر کندی نفسلری اوصافندن اولمشلر
وصفات الهیه ایله حیات حقانیه بولمشلردر آنکچون (المؤمنون لا یموتون بل ینقلون من دار الی دار) بیورلمشدر
و بو مقوله‌لری امتحان ایچون سؤال قبر و صراط و میزان و امثالی بو قدر فافهم وحصل ومن هذا الاجمال فصل ایکنجیسی
بودرکه فنا و بقا معنالری اسماء الهیه‌نك تجلیسی ایله اولور کما قال تعالی (لمن الملك الیوم لله الواحد القهار) پس لفظهٔ
جلالدن ذات و واحددن وحدت منفهم اولور و بو وحدت ذاتیه‌نك ظهورنده کثرت اشیا مقهور و مستتر اولور ذات
واحده‌دن غیری کورنمز شول حدت ایله کونشه نظر ایدوب خیره‌لنن کوزه محسوسات کورنمدیکی کبی فنا دیدکاری
بودر و کما قال تعالی (الله لا اله الا هو الحی القیوم) پس هر موجوده سر حیات ساری و هر نسنه‌نك وجودی وجود حقله
قائم اولدیغن مشاهده ایدوب خلقك افعال و صفات و ذواتی حقك افعال و صفات و ذاتی ایله باقی ایدیکن تحقیق قیلوب
رعایت مراتب ایتمك کرکدرکه بقا دیدکاری بودر (اثر بلمز اولور بلکم صفات اسماء حسنادن) یعنی یالکز عالم ناسوتدن
مأخوذ اولمق دکل بلکه کثرت اسما و صفاتله ملحوظ اولان عالم لاهوتدن بله منسلخدر زیرا ذات بحت عالمنه قدم بصن
کمسنه اسما و اوصافدن ال چکمشدر یعنی کثرت عیننه کلمز و حقدن غیریدن خبر بیلمز قال المرلی ابو السعود رحمه الله
عند قوله تعالی (فله الاسماء الحسنی وکونها حسنی لدلالتها علی صفات الکمال من الجلال والجمال والاکرام (معمی)
یقال عمی معنی البیت ای اخفاه والمعمی تضمین اسم الحبیب او شیء آخر فی بیت شعر اما بتصحیف او قلب او حساب او غیر
ذلك قال فی بعض رسائل المعمی معمی مشتق از تعمیه است و تعمیه در لغت پنهان کردن چیزی را کویند پس معمی
چیزی باشد که پنهان شده باشد و بحسب اصطلاح نامی را کویند که آن نام کرده باشد در بیتی یا در رباعی یا در قطعه * لب
حبیب بدندان کرفتم و کفتم * زهی حلاوت لب لا اله الا الله * لب حبیبدن مراد (ح) و دندانلدن لفظ (سین) در مجموعی
حسین اولور (انا الله) معلوم اوله که توحید اوچ قسم اوزرینه‌در بری توحید عوام و اهل حجابدرکه لا اله الا هو در و بری
توحید خواص و ارباب کشفدرکه لا اله الا انت در و بری توحید اخص و اصحاب حقیقتدرکه لا اله الا انادر و بو مقامده
جنید بغدادی لیس فی جبتی سوی الله و ابو یزید بسطامی سبحانی ما اعظم شانی و منصور حلاج انا الحق بیورمشلردر
قدس الله اسرارهم (قال الخجندی) هرکه بدار فنا جبهٔ هستی بسوخت) رمز سوی الله بخواند سر انا الحق شنود) جامه
بده جان ستان روی مپیچ از زیان * عاشق بی مایه را عین زیانست سود * سر فنا کوش کن جام بقا نوش کن * حاجت
تقریر نیست کز عدم آمد وجود * و اکابر عرفادن نیجه‌لر کلمات مذکوره‌یی تأویل ایتمشلردر محلنده طلب اولنه امام
غزالی حضرتلری بیورمشلردرکه انسان کاملدن انا الحق زمزمه‌سی شجرهٔ موسادن انا الله نداسندن عجیب دکلدر
زیرا مظهر اسماء حسنی و مجلای صفات علیادر پس اول معنی که شجره‌دن ظاهر در انساندن بالطریق الاولی باهردر
و بوندن عبد حق اولمق لازم کلمز زیرا سر حق ظهور ایتدکده حکم حقکدر عبدلك دکلدر انسان عبد آلت کبیدر فافهم
(وفی المثنوی) کفت فرعونی انا الحق کشت پست * کفت منصوری انا الحق و برست * آن انا را لعنة الله در عقب *
وین انا را رحمة الله ای محب * زانکه او سنك سیه بود این عقیق * آن عدوی نور بود و این عشیق * این انا هو بود در سر
ای فضول * ز اتحاد نور نه از رای حلول (انکچون فارغ اولدیلر هزاران طور موسادن) بو کلامدن بو امتك کاملی
موسی اوزرینه ترجیح لازم کلمز بلکه نخر عالمی ترجیح لازم کلور زیرا کامل امت کمالات محمدیه‌یه آیینه واقع اولمشدر
بوسری بیلمین اشرف اوغلینك (ع) بنم هر بر تجلمده هزاران موسیلر حیران) کلامنی توجیهدن عاجز اولوروبلکه ناسزا
سوز دخی سویلیوب زباندراز لردن اولور ناظمك مرادی بودرکه اهل فنانك طوری کندی دلی در پس بو طور دلده تجلی
ذاته مظهر اولنلر طور موسادن آل چکرلر و انفسده اولان معنا ایله اکتفا ایلیوب آفاقی ترك ایدرلر زهی اهل فنا رضی الله
عنهم ابدا (لمحرره) حقیقت سرنی طویان ارنلر * کالك حق دلندن توحید ایده‌لم * اولمزدن اول اولوب سنه طورنلر * کالك
حق دلندن توحید ایده‌لم * جولر کبی بحر محیطه آقوب * هر ذره‌ده شمس جماله باقوب * درخت موسی وش کندیمز
یاقوب * کالك حق دلندن توحید ایده‌لم * وارلق قباسنی صویلرقنی * یوقلق عباسنی کینلرقنی * حقله الا الله دینلرقنی
کالك حق دلندن توحید ایده‌لم * فنا بولوب اسم و رسمی ترك ایله * ترك ترك ایت یوری ایشك برك ایله * انا الله سرنی سنده
درك ایله * کالك حق دلندن توحید ایده‌لم * بو حلقیه منکر اولان کرمز * بو توحیدك کان زاهد دیره‌مز * دیکمه دل
بووردی حقی سوره‌مز * کالك حق دلندن توحید ایده‌لم (سرابهی) ابهی بهادن اسم تفضیلدر حسن فائق و جمال
رائق معناسنه بوراده سرابهیدن مراد سر الله‌در (طبیب) الماهر الحاذق بعلمه والطب مثلثة الطاء علاج الجسم
والنفس کما فی القاموس (بو سودایه دوا ایرمز هزاران خضر و عیسادن) زیرا خضر و عیسی دخی دوایی نخر عالمدن
بولمشدر یعنی خضرك حیاتی و علم لدنی‌یه وراثتی مسیحك فیض روح و جمیع معالجاتی نخر عالمك شفاعتی و بلکه نفس

عطاسیله‌در زیرا عالم ارواحده جمله انبیا و رسله مقامات بخش اولان اودر و بو امتك اولیاسنك سائر امم اولیاسی اوزرینه
ما به الرجحانی بودرکه اولیاء امتك فیضی بالواسطه‌در زیرا آنلر انبیادن و انبیا دخی نخر عالمدن اخذ ایتمشلردر بو امتك
اولیاسی ایسه بالذات نخر عالمدن اخذ ایدرلر پس بونلر بو معناده انبیایه مشارك اولمش اولورلر انکچون علماء امتی کانبیاء
بنی اسرائیل بیورلمشدر فافهم الحاصل بر امت که بالذات درکاه و آلای جناب احمده منتسب اوله کا غیره التجایه حاجت
یوقدر زیرا بو درکاه مقسم ارزاق صوریه و معنویه و شفاساز امراض قالبیه و قلبیه‌در (لمحرره) در الطافك کشاده در هر کاه
بو یله اولسه اولیجق بر درکاه * دم عیسایه احتیاج قومه * فیض روح ایله یا رسول الله (اکر اهل حجاب آنی محقق بیلسه
کیمدر * چو کورمز یوسفك یوزن نه حاصل چشم اعمادن) اهل حجاب اهل کشفك مقابلیدر یعنی برکسه‌نك چشم
بصیرتندن پردهٔ غفلت زائل اولوب نخر عالمی حقیقت اوزره کورمسه و نه سر عظیم ایله متحققدر بیلمسه اول کمسه شول
اعمایه بکزرکه جمال یوسفی مشاهده‌دن محرومدر بونده تنبیه واردرکه کشی‌یه تقلید مرتبه‌سنده بیلدیکی کفایت
ایتمز زیرا برنسنه‌یی وراء پرده‌دن رؤیت کبیدر سؤال اولنورسه که نخر عالمی حقیقت اوزره بیلمك ممکنمیدر جواب بودرکه
آنك علی حقه مخصوصدر ولیکن انبیا و کمل اولیا بقدر الاستعداد آنك ذوقی مرتبه‌سن بیلمشلر ولیکن ذوقیله متحقق
اولمشلردر زیرا سلطانك حالی تخته جلوس ایتمین بیلمز تفتیش و مشاهده ایله بیلدیکی تام دکلدر الحاصل هر بر علم
دخول ایتمز و هر علم دخول ایتدیکی یره قدم دخول ایتمز فافهم قال فی انوار المشارق من اللطائف الاتفاقیة ان الاسف
فی اللغة الحزن والاسیف العبد وقد اتفق اجتماعهما فی یوسف علیه السلام انتهی و یوسف و قد یهمز و یثلث سینهما الکریم
بن الکریم بن الکریم کما فی القاموس والاصح انه اسم عبری ولذا لم ینصرف للعجمة والتعریف ولو کان عربیا
لانصرف وقیل عربی والاصل یوسف علی وزن یوجب الا انه غیر کما یغیر الاعلام المنقولة کما فی شمس بن مالك بضم
المیم والاصل شمس کضرب مجهولا کما فی الحواشی العصامیة (تخت) خاء معجمه ایله درشرحی مرورا ایتمشدر (شمس زهراء
زهرانك تأنیثیدر اشراق ایدیجی یعنی بلدرایجی دیمکدر (عیان ایتدی دلالاتی) مقصود معجزاتدرکه کندی صدقنه
دالدر (بیان ایتدی مقالاتی)مراد قرآن ذی شاندر (تمام ایتدی کمالاتی) یعنی کمالات علمیه و عملیه‌یی اتمام ایلدی
و آیات تکوینیه و تشریعیه‌نك حقانیتنی سویلدی (یتشدردی مهیادن) یعنی خلقك صلاحی ایچون تهیئه و آماده
قیلنان اقوال و افعال و احوالدن والتهیئة فی الاصل اظهار هیئة الشیء واحداثها ثم استعملت بمعنی الاصلاح والترتیب
والاتمام وما یناسبها قال تعالی حکایة وهیء لنا من امرنا رشدا (حدودی ایلدی اجرا) محصنی رجم و غیر محصنی جلد
و سارق قطع و شاربی ضرب کبی والحدود جمع حد وهو فی اللغة المنع وفی الشرع هی عقوبة مقدرة وجبت حقا لله تعالی
(عهودی ایلدی ایفا) عهود عهدك جمعیدر عقد و یمین و امان و وصیت و ذمت معناسنه ایفا عهدنه وفا ایتمك یعنی
یرینه کتورمکدر (لمحرره) حق تعالی بزه کوستردی حدود * قالمدی مبهم اولدی هب محدود * حدکی ایتمه تجاوز اعدی
ایله هر لحظه‌ده وفای عهود (احکام) حکمك جمعیدر حکم قضادر یقال حکم بینهم ای قضی و منعدر یقال حکمه
ای منعه والحاکم منفذ الحکم قهستانی شرحنده کاورکه حکم شریعتده معانی متعدده میاننده مشترکدر بر معناسی
خطاب اللهدرکه کلام نفسی دخی دینلور و بر معناسی خطاب اوزرینه مترتب اولان اثر یعنی وجوب و حرمت و ندب
و کراهت و اباحت و سائر خطاب ایله ثابت اولان صفات افعال مکلفدر پس بو معنایه کوره حکم محکوم معناسنه
اولور یعنی مجازا مصدر مفعول اوزرینه اطلاق اولنور فمعنی حکم الشرع مثلا الاثر الثابت بخطابه تعالی و بر معناسی
دخی افعال شرعیه اوزرینه مترتب اولان اثردر نمازده صحت و بیعده ملك و فعل اوزرینه ثواب و ترك اوزرینه عقاب
کبی واعلم ان الحکم یفتقر الی الحاکم وهو الله تعالی لا العقل لانه الة المعرفة والی المحکوم به وهو فعل المکلف والمحکوم علیه
وهو المکلف (ثری) قال فی القاموس الثری التراب والارض (ثریا) بالضم وفتح الراء وتشدید الیاء اولکر دیدکاری التی
یلدزکه ایکیشر ایکیشر بری بری مقابله‌سنده اولور منازل قمردندر بوراده ثری ایله مراد سفلیات و ثریا ایله مراد علویاتدر
یعنی نخر عالم سفلیات و علویاتده حکمنی یورتدی نتکیم مصداقی کچمشدر (مقدس) منزه و پاك (معرا) تعریه‌دندر عاری
قیلمق معناسنه (آراء) افکار معناسنه‌در و قد سبق یعنی الله تعالی عقول و افکار ایله بیلنمکدن مقدس و معرا و مبرادر
وفی الحدیث کل ما هجر ببالك او خطر فی خیالك فالله سبحانه بخلاف ذلك (لمحرره) کنهکه یا الهی کرمدی نقل * ذاتکه
فی الحقیقه ایرمدی عقل (قطره دریایه نیجه واصل اوله) ذره مهر جهانی نیجه بوله * بحر ذاتك با قلسه نا پیدا * کورینن
موج نوردر محضا * حارفی درك نورك الابصار * تاه فی تیه سرك الافکار * هذه دار این بانیها * لا یری ما سوی مبانیها
یعنی من دار فی حریم الدار * لم ینل غیر رؤیة الآثار * عجبا من ظهور نور صفات * عجبا من بطون کنه الذات
(انذار) یقال انذره بالامر اعلمه وحذره وخوفه فی ابلاغه (بشری) مژده‌نك اسمیدر (غبراء) ارضدر نتکیم

ابوذر حديثنده مرور ايلدى اغبرلك تأنيثيدر غبار دندر توز معناسنه (سرا) سرايدن مخففدر پادشاهلر وعظماء اولديغى
خانه يه ديرلر (ولدان) وليدك جمعيدر صبى معناسنه بوراده مراد خدمته صالح اولان جنت خداميدر بعضلر بوكودكانى
الله تعالى محض فضل وكرميله براى خدمت بهشتيان جننده خلق ايتمشدر ديمشلر وبعضلر اطفال مشركين اولمغه
ذاهب اولمشلر قال تعالى (يطوف عليهم ولدان مخلدون) (حوراء) احورك مؤنثيدر كوزينك آغى وقاره سى شدتله آق
وقاره اولان عورت وعند البعض كوزى بالكليه قاره اولان اهو كبى (بعدذا) حور العين خدمت وتمتع ايچوندر ولدان
بالكز خدمت ايچوندر (وفى مناقب الكردرى حرمة اللواطة عقلية فلا وجود لها فى الجنة وهو الصحيح كما فى الاشباه
واما ماذهب اليه المولى الشهير بزيرك زاده من تجويز اللواطة فى الجنة مستدلا بقوله تعالى (ولهم فيها مايشتهون) ونحوه
فمن خباثة طبعه وقصور علمه وعقله وقد بسطنا الكلام فى جوابه فى تفسيرنا الموسوم بروح البيان (كفر) بالضم والقياس
الفتح لغة الستر والتغطية قال لبيد * يعلو طريقة متنها متواتر * فى ليلة كفر النجوم غمامها * وشريعة عدم الايمان
عما من شانه ان يكون مؤمنا (نار كبرى) نار كبرى حقيقتده نار قطيعت وهجراندر كه تطلع على الافئدة انك شاننده در
وبو ناردن خلاص اولنلره نار صغرانك تأثيرى يوقدر حضرت ابراهيم عليه السلام كبى وظاهرنه تأثير ايتسه دخى
باطننه الم يوقدر منصور حلاج كبى زيرا انك الن واياغن كسديلر وآتشه ياقديلر متألم اولمدى جمله عالم استغراقده اولنلر
دخى اكا قياس اولنه اما بو ناردن خلاص اولمينلر ظاهر وباطن المزده اولورلر (جمله احكامى كماهى) هى نك مرجعى
احكامدر يعنى كماينبغى وحقيقتى اوزره (ذكرى) تذكيردن اسمدر بشرى تبشيردن اسم اولديغى كبى (كبرى وصغرى)
كبرى اكبرك وصغرى اصغرك تأنيثيدر مراد اصغائر وكبائر اطلاق اولنان كناهلردر ولكن صوفيه قتنده كبائر ديدكارى
تعينات جسمانيه يه تعلق وصغائر تعينات روحانيه يه ارتباطدر پس حب دنيا وآخرت وعلوم ظاهره وباطنه وشركك خفى
وجلى وبونلرك امثالى مذكورده داخلدر فافهم فقد رمزت فان فيه كلاما فوقه (اهواء) هوى نك جمعيدر وهو مايميل
اليه الطبع وتهويه النفس بمجرد الاشتهاء من غير سند مقبول ودليل معقول (صنم) صنم ايله وثن مابيننده فرق بودر كه وثن
جواهر ارضدن يعنى آلتون وكومش وباقر وامثالندن ويا خشب وحجاره دن آدمى صورتنده معمول ومعبود اولان
جثه در صنم جثه سز اولان صورتدر ديوارلرده منقوش اولان كبى بعضلر معكوس وبعضلر دخى ما بينلرنده فرق يوقدر
ايكيسى بردر ديمشلر قال تعالى حكاية عن ابراهيم عليه السلام واجنبنى وبنى ان نعبد الاصنام بوراده اصنام صورى
ومعنوى اولنلره شاملدر يعنى اكر ذهب وفضه وامثالى واكر نفس واولاد وازواج وتجارات وغيريلردر جمله ماسوى الله
اولمغله صنم قبيلندندر پس عاشقه لازمدر كه كعبهٔ دلى بتخانه ايتمكدن احترازا ايليه (لات طائف ديدكارى محلده ثقيف
قبيله سنك بتى اسميدر وهى فعلة من لوى لانهم كانوا يلوون عليها ويطوفون بها (عزى) اعزك تأنيثيدر غطفان قبيله
سنك بتى اسميدر قال تعالى (افرأيتم اللات والعزى ومناة الثالثة الاخرى) مناة هذيل وخزاعه قبيله لرينك بتى
اسميدر وسميت مناة لان دماء النسائك تمنى عندها اى تراق (بعدذا) كلام ناظمده لات وعزى واوعاطفه تقديريله صنم
اوزرينه معطوفدر عطف خاص على العام طريقيله مقصود مكهٔ مكرمه بتى واكا تابع اولان بلادى كبى كندى
مباشرتيله وكيمى دخى خلفا ووكلاسى مباشرتيله اثر شركدن پاك ايدوب اسلام وتوحيدى عالمه اشاعت ايلديكن بياندر
دريغا آه) دريغ حسرت ودرد معناسنه در آه دردو حالتله كلان نفسدر اصلنده دريغ وآه در واوعاطفه يى الفه قلب
ايتمك قاعدهٔ عجمدر تنكيم سراپا ديرلر سروپاده وكاپيش ديرلركم وپيشده باش دخى آياق واكسك دخى آرتق ديمكدر (سفر
حضرك ضديدر يعنى سفر فتحتين ايله قطع مسافه وبريردن بريره حركتدر حضر اقامتدر ويقال الحضر ضد البدو
وديمشلردر كه سفر فانك سكونيله كشف معناسنه در سفر مسافرلرينك وبدندن اخلاقنى كشف ايتديكيچون سفر دينلدى
بوراده مراد دنيادن آخرته يعنى نشئهٔ دنيويه دن نشئهٔ برزخيه يه انتقالدر (بقا) موطن آخرتدر كه آنده اقامت باقيدر
وصورتنه تغير وتبدل كلمك يوقدر تنكيم نصوص كثيره ايله مثبتدر (مفنى) فنا يريدر كه دنيادر وفنا معناسنه مصدر
ميمى اولمق دخى جائزدر (الهى) آغله كوزم آغله عمان اولنجه * اكه كوكلا كه درمان بولنجه * عاقل اولان فرصت
بيلور بودمى * امان ويرمز اجل قدح طولنجه * بوفنادن آخر سفر ايدرسن * كاربان حاضر اولوب وقتك كلنجه * اكر
نى اكروليدر بونده * طورمز كيدر حقه طوغرى يولنجه * عاشقلر بو يولك طوغريسن استر * صاغى قويوب كتمزا كرى
صولنجه * بودريانك بولمز هركز كنارن * حق بردلى عشق پاكه صالنجه * قدم همتى بصمق كركدر * بر مرشد كاملدن ال
النجه * حقيا فنا وبقايه ايرش * سعى ايت بو اسرارى سنده بيلنجه

فى وفات النبى صلى الله تعالى عليه وسلم

مطلب اعلى * مقصد اقصى) حق تعالى درشرحى مرة بعد اخرى كذرا ايتمشدر (ملك) الفرق بين الملك بالضم والملك بالكسر

ان

ان الملك بضم الميم يعم التصرف فى ذوى العقول وغيرهم وبكسرها يختص بغير العقلاء بوراده ملك ضمله مملكت
معناسنه دركه بتون دنيا ومافيهادر (هوى) تعريفى كذرا ايتمشدر معلوم اوله كه هوا ايله هوى فرق ايدن ياء علتدر پس
علت هوى زوال بولسه هوا قالور (لمحرره) چكه كورا جتهادله يايى * آنه كورباى هوادن يايى (مولى) برقاچ معنايه كلور
بوراده مناسب اولان رب ومالك وناصر ومنعمدر (خيال) صورت (همين) آنجق (دلال) زياده دلالت ايديجى اولى اكا
صفتدر يعنى اكرچه محجوب وغافله كوره هوا اسمندن حاصل اولان مجرد بر خيالدر ولكن خيال وصل حقه دلال اولى
اولان بر نه هودر يعنى خيال مجرددن خيال وصله واصل اولنلر روز ومسا هو يى ورد ايدنوب كثرت اشتغال ايله نائل
اولمشلردر پس هوا اسمى طالب هويه كوره مسمايه دلالدر الحاصل هوسز هويه وصلت يوقدر هو يى استين هويه ملازمت
ايتمك كركدر * بو مقامك تحقيقى بودر كه هوا اسمى مثلا ملفوظ ومذكور اولديغى جهتدن سادات صوفيه قتنده اسماء
مجازيه دندر وهر اسم مجازينك مدلول حقيقيسى واردر كه اكا اسم حقيقى ديرلر مجى اسمنه كوره تعين ماء كبى وهر اسم
ومدلول حقيقى اسم جامعك ومسمانك تحت حيطه سنده در پس بركسنه ذكر اولنان اسم مجازى يه حسب الطاقة
اشتغال ايلسه المجاز قنطرة الحقيقة مقتضاسنجه اسم حقيقى يه واصل وآندن مسماى حقه داخل اولوب مجازدن
حقيقته بلكه حقيقة الحقائقه عبور ايدر وعالم صورت جسرندن صحراى معنايه كچر كيدر روتوجه واشتغالنك قوت
وكمالنه كوره الله تعالى اكا اول اسم شريفك مرتبه سندن تجلى ايلر وكوش جاننه نيجه كلمات الهيه سويلر الحاصل
اول كسنه مشغول اولديغى اسمك ظاهرا وباطنا اثرن كندنده مشاهده قيلور وآنك تجليسى سببيله انفس وآفاقده
بيلمديكى معلوماته واصل اولور پس اشتغالده فائده اشتغال اولنان اسمك سريله مناسبت وبو مناسبت سببيله مسمايله
آشنالق تحصيل ايتمكدر (لمحرره) ذكر وفكر ماسوايى نيلسون * قوللرك وردى هو المولى درر * هو يتر غيرى هوايى
نيلسون * قوللرك وردى هو المولى درر * رهنما هودر سراى وحدته * آشنا هودر جمال حضرته * هو يله ايردى ايرنلر
وصلته * قوللرك وردى هو المولى درر * وار خياله آلدانوب قالمه صاقن * عينه ايرعيبى هنر آلمه صاقن * هو دبو كيرتوله
يا كلمه صاقن * قوللرك وردى هو المولى درر * كيمكه هو يله آچه بال وپرى * لامكان اولورا كا سيران يرى * وارميدر
بر ذكر هودن ايلرى * قوللرك وردى هو المولى درر * ايتمدن جسر مجاز يدن كذر * كورمدى كمسه حقيقتدن اثر *
حقيا حقه وصوله هو يتر * قوللرك وردى هو المولى درر (اكر اسمن اوقودكسه مسماسن طلب ايله) يعنى اكر محبوبكك
اسمنى بيلوب اوقودكسه يالكز اكا قناعت ايتمه زيرا كاغده مرتسم اولان صورت پادشاهك عينى دكلدر بلكه مدلول
حقيقى يه واصل اول مثلا وزيرى بول بعده مسماى حقه دخول ايله يعنى وزيرك سببيله پادشاهك لقاسيله روزن باصره يى
پر نور ايله (يوجه ده استكل آيى كه صوده عكسيدر ادنى) بو كلام تشبيه طريقيله دريعنى اسم مجردك اثرى قمرك صويه
منعكس اولان بكرى كبيدر واسمك مسماسى فلكده اولان مركوز اولان قمر حقيقى كبيدر پس دنى همت اولان سفله نظر
انداز اولوب ماهك صويه منعكس اولان خياليله قالور وكرچكدن ماهى كوردم وسر نه ايردم صانور وعالى همت علو
كردن افراز اولوب ماه منيرك كنديني بولور وحقيقت اوزره ماهى كوروب اونورا لحاصل حقه وصول مراتب اوزره در
پس انفس وآفاقده آثار اسما وصفاتى مشاهده دن محجوب اولان كمسنه شول اعمايه بكزر كه جمال يوسفى اصلا مطالعه يه
قادر دكلدر وسر وصالدن بى بهره در ويالكز آفاقه كوره صاحب شهود اولان شول كوزلرى خيره لى كمسنه يه بكزر كه
فى الجمله مطالعه دن حصه منددر شهودك ابتداقاپوسى بودر بو رتبه يه توحيد ديرلر وانفس وآفاقده معاينه صاحبى
اولان كمسنه شول ديده سى كحل جلا ايله مجلى اولان كمسنه يه بكزر كه بالجمله شهوددن بهره ور در بو رتبه يه تجريد
ديرلر زيرا كنز مخفينك درى اولا آفاقه وثانيا انفسه نثر اولنمشدر پس سالك مكاشفه عروج حالنده ابتدا ظاهر اولان
مراى آفاقده انوار اسماء حسنى بعده مرآت انفسده رونما اولان آثار صفات عليادر چون كه كثرتدن وحدت آفاقه
ترقى ايلدى توحيد اهلى اولدى وچونكه موحدى آفاقدن تقطيع ايدوب وحدت انفسه ترقى قيلدى تجريد رتبه سن
بولدى وبو ايكى مرآتدن شهودى تقطيع ايدوب حق كندى ذاتنده شهود اهلى اولان كمسنه شول وجودى سراپا ديده
اولان كمسنه يه بكزر كه حقيقتده رؤيت نسبتى آندن منقطعدر وآنك حالنه رؤيت ديمك مجرد تفهيم ايچوندر وبو رتبه يه
تفريد ديرلر سبق المفردون اكا اشارتدر پس سالك حقه لازمدر كه بو اطواردن كذر ايدوب لاتعين عالمنده تفريد
مرتبه سندن حق شهود منزلنه دك سفر ايليه واهل آفاق وانفسك قيودندن مطلق اوله الان على ماكان عليه سرينى
حقيقت اوزره بيلوب لم يكن شيئا مذكورا رمزنى درك ايليوب خيالاتدن خلاص اوله وحقى مظاهرده طلب ايليه
بلكه وجه كاى الله توجه ايليوب سر السر ايچنده بوله بجيدر كه زمانه متصوفه سندن توحيد آفاق افتابندن لمعه بولنلر
مقصود حاصل اولدى صانورلر وبينهم وبين المطلب الاعلى كما بين الارض والسماء (اف لهم ولظنونهم الكاذبة ولدعواهم

بان لهم الحالات القلبية الجاذبة (آهن) دمر معناسنه در یعنی آهن ژنك خورده استاد حاذق الندن جلا بولدیغی کبی
سندخی بر مرشد کامل تربیه سی یوزندن قلبه صفا ویر یعنی ژنك مثال اولان صفات نفسانیه یی واوصاف بشریه یی
سلوب تصفیهٔ دل ایله تا که مقصود کائنات صورت وسری آیینه کده جلوه کرورنما اوله که مرآت وکه مرئی اوله سن زهی
سعادت کبری (علوم انبیا) مراد علوم لدنیه درکه محض موهبه در یعنی کتاب ودرس واکتساب ایله دکلدر زیرا کوکل عالمنه
اسم ورسم وقانون صغمز بلکه اول باغك میوه لرنی بی دست وحرکت قوپاررلر وبی لب ودهان تناول ایدرلر عقلدن خارج
نسنه در الله تعالی میسر ایلیه (لمحرره) لذت عشقی نه بیلسون زاهد * ایچمدی چونکه مذاق صرف * کیمکه من
لم یذق اوله آنك * اولدی آخر جزاسی لم یعرف (ابهی) احسن دیمکدر زیرا بهاء حسن معناسنه در (اسنی) اعلی وارفع
دیمکدر زیرا سناء مدله رفعت معناسنه در یعنی فخر عالم امتنی نه نورله مشاهده ایدرسه امت دخی آنی اول نورله مکاشفه
ایدر واول نوردن مراد نور لاهوتی ونور ولایت ونور تجلیدر که جانه حاصل اولور وجان آنکله مغیباتی کورور ومطلوب
اولان نسنه یه ظفر بولور ولیکن فخر عالمك مشاهده سی احاطهٔ عظیمه وکلیت وجهی اوزرینه در اکامل امتك ایسه
کندی اسملرینه کوره در پس عالم معنانك نوری اصلده بردر هر مکاشفه استعدادینه کوره آندن حصه وارد روبو نورلك
شواهدندن بری بودرکه ناظم قدس سره کتاب محمدیه یی تألیف دنصکره نور مذکور ایله عالم معناده فخر عالمه ملاقی اولوب
کتاب مزبوری حضورنه عرض ایتمشدر وامام غزالی قدس سره دخی احیاء العلوم نام کتابی فخر عالمه امضا ایتدرمشدر
مشهور ومتعارفدر وبو حالت یقظه حالنده انسلاخ ایله اولور ولیکن بو صورتده مرئی اولان فخر عالمك حقیقت اوزره
روح مطهری میدر دکلمیدر اختلاف واردر بعض کبار کورینن صورت ینه راءینك کندی حقیقتندن مثالدر دیمشلردر
تنکیم بعضلر خضر علیه السلام راءینك صفت غالبه سی صورتی اولمغه ذاهب اولمشلردر استانبولده متواری خالك
اولان تاج ارباب صفا شیخ وفا حضرتلری کندویه منسوب اولان جامع شریفده وعظ ایدرکن برشخص ظاهر اولوب
شیخه دست وزبان درازلق ایلیوب جاء الحال وذهب القال دیمشدر شخص مزبور ایچون شیخك روحانیتی صورتیدر
دیمشلردر وشیخ بو وقعه دنصکره مجلس وعظه جلوس ایتمیوب محراب اوکنده بنا ایتدیکی حجره ده اورادنه مشغول
اولدی قال فی انسان العیون ارواح الانبیاء والشهداء بعد خروجها من اجسادهم تعود الی تلك الاجساد فی القبر واذن
لهم فی الخروج من قبورهم والتصرف فی الملکوت العلوی والسفلی ومن ثم قال ابن العربی رؤیة المصطفی صلی الله علیه
وسلم بصفته العلویة ادراك له علی الحقیقة وعلی غیر صفته العلویة ادراك للمثال انتهی ولیکن بو کلامده واقع اولان ابن
العربی شیخ محی الدین ابن العربی وشارح موطأ امام ابو بکر بن العربی اولمغه محتملدر اکرچه ابن حجر فرق ایدوب
ابو بکر بن العربی باللام واما محمد بن عبد الله الحاتمی الطائی الصوفی فابن عربی بدون لام دیمشدر والعلم عند الله تعالی
(لاهوت) عالم اسماء وصفات وناسوت عالم بشردر بوراده ناسوتدن مراد جمله عوالمدر ولیکن لاهوته مقابله ایچون
تخصیص اولندی زیرا فخر عالمك نور لاهوتیلری عالم امر وعالم خلق یعنی ارواح ومثال واجسام وسائر بونلرك تحتنده
مندرج اولان عوالم جزئیه یی بالجمله محیطدر (اکرچه اول بوجه ذاتی کوزکدی اولدی هم اخفی) اول ذات عالینك
کوزکسی بو عالم ملکه کلوب التمش اوچ ییل معمر اولمسی واخفی اولدیغی بو عالمدن انتقالیدر یعنی آنك نورینك
احاطه سی ذات عالیسنك ظهورینه ویا خفاسنه موقوف دکلدر بلکه ظهور وخفاسی حالنده احاطه سی یکساندر زیرا
خفا نسبت ایله در یعنی ظهورده جمیع عوالمده متصرف اولدیغی کبی خفاده دخی متصرفدر بونك حقیقتی بودرکه ارواح
جزئیه عالم شهادتدن نقل ایدیجك شهادت آنلره غیب وغیب شهادت اولور فاما ارواح کلیه یه کوره بویله دکلدر بلکه جمله
مواطن شهادتدر آنکیچون آنلره حبس وقید یوقدر مراد ایتدکاری عوالمده سیر ایدرلر پس اکامل امتك حالی
بو اولیجق فخر عالمك نیجه اولمق کرك قیاس اولنه * قال بعضهم ظهور الکرامة من الاولیاء انما هو بعد الموت
الاختیاری ای بوجوده لا بفقده فالموت لا ینافی الکرامات فالاولیاء یظهرونها بعد وفاتهم الصوری ایضا انتهی
انکیچون جسده تعلق اولان روحی نیامده اولان شمشیره تشبیه ایتمشلردر شمشیر نیامدن برون اولیجق زیاده کارکر اولور
پس فنا وبقا اهلنه فنا وبقا بردر فافهم صائب (مشو بمرك ز امداد اهل دل نومید) که خواب مردم آگاه عین بیداریست
(لمحرره) یا رسول الله دهانك منبع آب حیات * یا حبیب الله جنانك مطلع انوار ذات * چکمسیدی پرتوکدن چشمه
سرمه مهر وماه * ایتمزیدی روز وشب هر بیری سیر کائنات * هر بری بر طوطئ کویادر عشاقك سنك * ویره لی نطقك
دماغه لذت قند ونبات * کثرت اسماسنك ذاتك کتابی شرحیدر * وحدتك آیاتنی تفصیل ایدوست جهات * فیض اسم
اعظم ایله زنده در دائم دلك * ذاتکه کلمز تغیر لحظه ای کامل صفات * عشقك ایله دور ایدر بو نیجه ملك بو نیجه فلك * مرکز
عشقکده بولدی جملهٔ عالم ثبات * رؤیت دیدارك ایله عید اکبر ایلیه * قیل تجلی حق بیچاره یه روز وفات (مکه مدینه

دیمشلردرکه برکسنه برشهرده درت سنه قدر اقامت ایلسه اول شهر اهلندن اولور یعنی اکا نسبتی صحیحدر الحاصل
مادرزاد اولدیغی یره نسبتی درست اولدیغی کبی نشو ونما بولدیغی محله دخی درستدر انکیچون فخر عالمه هم مکی وهم مدنی
دینلور اصول حدیث کتابلرنده مسطوردرکه طائفهٔ عرب اسلامدن اول قبائله انتساب ایدرلردی بعده قری ومدنده
سکنی غالب اولمغین آنلر دخی عادت عجم اوزره اوطانه انتساب ایلدیلر واکثرینك نسبی ضائع اولدی دیمشلردرکه عرب
طائفه سی بادیه ده یعنی بیابانده اقامت ایله تمدح ایدرلر کما قال ابن الرومی * هذا ابو الصقر فردا فی محاسنه * من نسل
شیبان بین الضال والسلم * بو بیتك معناسی بودرکه ابو الصقر دیدکاری کسنه محاسن ذات ومکارم اخلاق وصفاتنده
منفرددر واشجار بادیه دن ضال وسلم دیدکاری آغاجلر اراسنده نازل اولان نسل شیباندن متولد وناشیدر یعنی آنلر
برقومدرکه فصاحتلرنی حفظا وشرفلرنی صونا دائما بادیه نشین اولورلر وخلقله یعنی اهل حضر ایله اختلاط ایتمزلر زیرا
مخالطه عزتی وحضور حرمتی ازاله ایدر رای بحسب زعمهم واعتقادهم (لمحرره) مولدمدن سؤال ایدرورسه (اوغراسون
روم ایلنده ایدوسه * تره در منشأی دین شهری * منشأم بلسون ادرنه شهری * دخی روح البلاد استانبول * که دیمشلر
اکا اسلامبول * روم ایلنده دخی اسکوب ایچره * یعنی باغ ارم اسلوب ایچره * ایلدم سالها توطن بن * صکره قیلدم
بروسه یی مسکن * حقیا لا تکن زمانیا * حقیا لا تکن مکانیا * حقدر اصل وجود موجودات * جانب اصله طوغری
قیل حرکات * چون وفاسز درر بو باغ جهان) اولور آخر بهاری خار وخزان) عندلیب دل ایلسون فریاد * کمسه بو باغده
اولمدی دلشاد) سنك اولسه بوقدر روم وعجم) طوتسك الده نیجه ییل جام جم * شربت موتی ایچرسن آخر * منزل قبره
کوچرسن آخر * کلدیکك یوله دونرسن لاریب * آچلور کوزلریکه عالم غیب * نور اولور مسکنك ویاخود نار * نار هجره
دوشن همیشه یانار * کل بوکون کوزله علو مکان * اولمه مال ومناله خندان * یوقلغی پیشه ایلیوب جانه * فقرله
ایر جناب جانانه) جامهٔ مستعاری سلب ایله * سنی پاك ایله بربهایله * چون دیسك لا اله الا الله) اوله دعواکه حسن حال
کواه * دله کلمز تسلی تا اوکریم * ایتمیه فیض تجلی عظیم * عاقبت خیرنی بولان انسان * انس مولا ایله بولور ای جان *
قال الله تعالی (واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله) مراد یوم موت ویا یوم قیامتدر یعنی خوف ایدیکز اول کونك
عذابندن که آنده الله تعالی یه باز کردانیده اولورسکز پس اکا رجوعه حاضر وآماده اولیکز (ثم توفی کل نفس ما کسبت
پس هر نفسه عملنك اکر ایك واکر بد جزاسی تمام ویریلور (وهم لا یظلمون) وآنلر نقص ثواب وتضعیف عقاب ایله ستمکزده اولمزلر
زیرا هرکس خانه سندن جهت شمسه نقدر روزنه آچرسه اوقدر نور بولور واوقدر ظلمتدن قورتلور پس کونشك صاحب
خانه یه ظلمی یوقدر (بعد ذا) بو آیت شریفه سورهٔ بقره دن ایکیوز سکسانینجی آیتك مطلعیدر وسورهٔ بقره مدنیه در
ابن عباس رضی الله عنه بیورمشلر که آیت مذکوره خاتمة الوحی والانزالدر یعنی جبریلك الك آخر کتوردیکی آیتدر
بو آیتك نزولندنصکره فخر عالم یکرمی بر کون ویا سکسان بر کون ویا یدی کون ویا اوچ ساعت معمر اولدی دیمشلر والعلم
عند الله تعالی (لمحرره) دنیا براندر آنی بیلرسن * صوکی یوق بو جهانی بیلرسن * قنغی مرغ دل ایتدی بونده قرار *
بو خراب آشیانی بیلرسن (پرتاب) اوزاغه آتلان اوق ویلدرامق معناسنه در بوراده ایکی معنایه یله حمل اولنمق وجهدر
یعنی جبریل بو وحی منزل اوقی کبی سرعتله انزال ویا اظهار ایلدی (اجل) هو الزمان الذی علم الله انه یموت فیه وفی اللغة
الاجل مدة الشیء (درباب) دریابیدن یعنی اکلق معناسنه در فهم کبی (بلال الحبشی) رضی الله عنه ترجمه سی مرور
ایتمشدر دیمشلردرکه فخر عالمك وفاتی اولین وآخرینه مصیبتدر پس اهل اسلامك جمله سی بو معنایه کوره مصیبت زده در
بو مصیبتك ابتداسی بو اولمشکه برکیجه فخر عالمه داعیه حاصل اولوب مدینهٔ منوره ده بقیع نام مقبره یه چقوب اهل قبوره
دعا واستغفار ایلدی وحقدن تجلیات ذاتیه بولوب سعادتخانه سنه عودت قیلدی واول صباح سر مبارکلرنده صداع
ظاهر اولوب برقاچ کون عصابه بسته ازواج مطهره میاننده قسمه رعایت ایلیوب آخر جمله نك حسن رضاسیله
حضرت عائشه رضی الله عنها حجره سنده تمریض اولندیلر وبر کون صحابه یی مسجده جمع ایدوب ینه عصابه بسته منبره
جلوس ایتدیلر وابتدا اصحاب احده دعا واستغفار ایلیوب بعده مقصوده شروع قیلدیلر ولیکن ناظم فخر عالمك
خطبه سن مرضدن اول اولمغه حمل ایلمشدر تنکیم کاور وجائزدرکه فخر عالم برقاچ دفعه خطبه ایتمش اوله لر (منبر) یقال
نبر الشیء رفعه ومنه المنبر بکسر المیم کما فی القاموس دیمشلردرکه فخر عالمك منبر منیفی اصلده اوچ درجه ایدی صکره
معاویه خلافتنده التی درجه دخی زیاده قیلندی ولیکن مشهور اولان بودرکه اصلده مجلسدن ماعدا درت درجه درکه
هر بر درجه مراتب اربعه دن بر مرتبه یه اشارتدر زیرا فخر عالمدنصکره خلفاء اربعه نك هر بری بر درجه یه متنزل
اولوب خطبه ایلمشلردر اکر اوچ قدمه اولسیدی حضرت علی رضی الله عنه یرده خطبه ایتمك لازم کلوردی وفخر عالمك
منبرینك وقتنده وعاملنده اختلاف اولنمشدر کیمی هجرتك سکزنده وکیمی مقدم دیمشلر وصانعی حقنده دخی بعضلر

غلام عباس وبعضلر باتوم نام غلام وبعضلر غیم داری وبعضلر دخی غیریسنه قائل اولمشلردر بعض کتب سیرده کاورکه منبر مذکور طول زمانله کهنه لنوب خلفاء عباسیاندن بعضلر آنک آغجلرندن تبرکا امشاط اتخاذ ایلدی وبعضلر حریق واقع اولوب یاندی دیمشلر صکره برقاچ دفعه ملوک اطراف منبری تجدید ایلدیلر انسان العیونده کاورکه حالا موجود اولان منبر رخام قاهره ده مدرسهٔ مؤیدیه یی بنا ایلین سلطان مؤید کدردیمشدر (لمحرره) منبر نور حبیب مختار * نار هجرانه دوشدی آخر کار * باصمسون یاد ایاق دیو آخر * ایاغن چکدی بطونه ظاهر * چون اوشاخلک کبی بتوب بتدی بلبلی اردنه دوشوب کتدی * بویله در بویله عاشق عالمده * بویله در بویله صادق آدمده * غیرت عشقله یانوب کل اولور * دوست دوستن بو فنا ایچره بولور * بو جهله لوب طوردی شوکیم منبروار * اولدی معنیده برقوری دیوار * خطبه کوی فنا اولان آدم * صامت اولور سوادن اورمز دم * حقیا خلوت حق بول سوزی کس * ایله ماسوای حقه هوس * وار ویوق اعتباری نیجه یه دک * خنده وکریه ندر چون کودلک * دیمشلردر که مغربده قرطبه شهرنده واقع اولان جامع شریفک منبره منیفی اعاجیب دهردندر وجامع مذکورده بر مصحف لطیف واردر که انک درت ورقی مصحف عثماندندر رضی الله عنه اوراقک اوزرنده دم عثمان جابجا نقطه لر واردر (لمحرره) کوزلرم اولدی کریه دن جیحون * جکرم طولدی الملردن خون * قصد ایدوب دشمن دین عثمانه * بویادی مصحفنی ال قانه * فسیکفیکهمه کلدیکی دم * مصحفی اوستنه دوکلدی دم * آه آه یانسون بو کا بلبل * کیم بویاندی دم ایله جامهٔ کل * منبرشاخده اتسون فریاد * کل صدبرکی خزان ایلدی باد (خطابت) بالاده مفصلا یازلمشدر (ایجاب) اثبات (تشویق) شوق ورغبت ویرمک (تحذیر) بیم نمودن یعنی خوف کوسترمک وقورقتمق وصاقندرمق (تحریض) قندرمق (اطناب) فراوان کفتن یعنی سوزی اوزاتمق وزیاده سویلمک (استعجاب) عجب ایتمک والعجب انکار ما یرد علیک (وداع) ج وداع عنواننده کچمشدر (لمحرره) الوداع ای عالم فانی سکا شمدنکری * آخرت سمتینه یول دوشدی بکا شمدنکری * دوست باغنده آچلمش تازه کللر واریکن * بیلرم خار وخزانی بلبلا شمدنکری * ارجعیدن دعوت حق کوشمه کیردی سحر) لایق اولان بیل اجابتدرا کاشمدنکری) برکفندر کیدوکم فانی جهانده عاقبت * خلعت فاخر بکا بسدر عبا شمدنکری * دوستانم آغلسون ابر بهار آسا بکا * بو چمندن دوراولوب دوشدم جدا شمدنکری * موج اوروب بحر اجل آلدی بنی کردابنه * الوداع کورمزبنی برآشنا شمدنکری) جان ویروب حق عشقنه یکدر فنا فی الله بکا * کوزلرم هر روز وشب سمت بقا شمدنکری * عاشقلک سیرانی هو بیرامی هودر ای کوکل * جان کوزی اولدی انکله روشنا شمدنکری * موت ایچون غم چکمزم اولدم دیرلدم اولمزم * آخر اولدی جسم وجانه ابتلا شمدنکری (برایکی کون بولمش ایدم چونکه طیراقدن قفس (اول قفسده برنفس قالدی شها شمدنکری وحشتنی ایچره قالمه عاقبت اندیش اول * انس بالله بول حقیقت حقیا شمدنکری (نساب) نسبت ایدیجی مقصود نبوت ودعوت وارشادله اصحابه اولان انتسابنی بیاندر ویاخود نسبت بیلیجی یعنی حق تعالینک ذات وصفاتنه متعلق نسب تعریف ایدیجی دیمک اوله وجائزدر که نسب صوری مراد اولنه زیرا قبائل عربک اکثرینه قربا وبعدا نسب ارتباط وعلاقه سی واریدی (خلیل) لغتده دوست دیمکدر زیرا خلت دوستلقدر ای الخلة بالضم هی الصداقة المتخللة فی قلب المحب الداعیة الی اطلاع المحبوب علی سره خلیل الباب اضافت فی معناسنه دریعنی بو قپوده ابوبکری خلیل ایدینوردم زیرا مالیله وبدنیله وجانیله جمله دن زیاده خدمتمده وخدمت حقده بولنمشدر معلوم اوله که خلت صدیق خصوصنده ایکی حدیث شریف وارد اولمشدر اولکیسی اثباته دائردر که فخر عالم بیوردی (ان الله اتخذنی خلیلا کما اتخذ ابراهیم خلیلا وانه لم یکن نبی الا وله خلیل ألا وان خلیلی ابوبکر وایکنجیسی نفیه متعلقدر که بیوردی انی ابرأ الی الله ان یکون لی منکم خلیل فان الله اتخذنی خلیلا کما اتخذ ابراهیم خلیلا ولو کنت متخذا خلیلا من امتی لاتخذت ابابکر خلیلا ولکن خلة الاسلام افضل کما فی انسان العیون) حدیث اول دلالت ایدر که حضرت صدیق فخر عالمک رازداری ایدی انکیچون طرف کبریادن کتوردیکی علوم الهیه یی بالجمله اکا بیلدردی وبو معنی وفاتدن بش کون مقدم اولان حدیث برأته منافی دکلدر زیرا کمال اوزره خلت حقه مخصوصدر انکیچون رابعهٔ عدویه دن الله ورسولک محبتندن سؤال ایتدکلرنده الله تعالینک محبتی بنده کمسیه محبت قومدی بیوردیلر بوکلامدن فخر عالمه عدم محبت فهم اولنمز زیرا جمیع کمالات آنک شفاعتیله وبلکه فیضیله دروليکن فخر عالم ذات وصفات وافعالنده جمله دن فانی اولوب حقک ذات وصفات وافعالی ایله باقی اولدیغی جهتدن ومحبتک دخی جمعیتی کمال اوزره اولوب وحدت وجودی حقیقت اوزره مشاهده قیلدیغی معنادن اوتوری حقدن غیریه محبت اثبات ایتمدی وبر دخی فخر عالمک اواخر عمرنده براءت کوستردیکی اصحابک سلوکنه ترقی وسرفردانیته ارشاد ایچون ایدی انکیچون ظاهرده حقک تعیین ایتدیکی اخوت اسلام ومودت دین ایله اکتفا ایلدی وذکر اولنان ایکی حدیث حضرت صدیقک زیاده شرف وفضلنه دلالت ایدر نتکیم اکرین کلسم عالمده سن نبی اولوردک

یاعمر بیوردقلری حضرت فاروقک عظم شاننه وکمال حالنه دلالت ایدر فافهم جدا (بعدذا) حدیث ثانیدن مقام خلت مقام محبتدن ارفع واعلی اولمق منفهم اولور ولیکن عند المحققین ثانی اولک فوقنده در خلتی تخصیص محبتی مانع دکلدر وردالاخبار النبوی ان الناس اذا التجؤا الی الخلیل علیه السلام ان یشفع لهم ویقولون انت خلیل الله اشفع لنا یقول لهم انما کنت خلیلا من وراء وراء واخبر نبینا ایضا ان الخلق یلجأون الیه یوم القیامة حتی ابراهیم بو کلامدن منفهم اولور که فخر عالم خلت ومحبتک حقیقتی وحضرت ابراهیم صورتی ایله متحقق ایدی پس فخر عالمک خلت ومحبتی احدیت ذاتیه وحضرت ابراهیمک واحدیت صفاتیه وغیریلرک واحدیت افعالیه مرتبه سنده در وبو مراتبه بسمله ده اشارت واردر زیرا فخر عالم بالفعل حبیب الله وخلیل الله در وحضرت ابراهیم بالفعل خلیل الرحمن وحبیب الرحمن در وغیریلر بالفعل خلیل الرحیم وحبیب الرحیم در (کلید) فارسیدر مفتاح معناسنه قال علیه السلام اوتیت البارحة مفاتیح خزائن الارض والسماء بوندن مراد اجسام وارواح دینلن تعیناتک جمله سی اکر انفسی واکر آفاقی بالکلیه کندویه مسخر اولوب الوهیت سرینک حقیقت اوزره ظهورن بیاندر بوخود زیاده مقام عالیدر که فخر عالمه مخصوصدر (خزائن) خزینه نک جمعیدر مال قوید قلری یردر وخزینه یی کوزلیوب حفظ ایدنه خازن دیرلر (اشراب) شرب معناسنه دریعنی ایچمک زیرا بعض یرده افعل فعل معناسنه در ولیکن حرفک زیاده لکی معنانک زیاده لکنه وقوت وشدتنه دلالت ایدر (لمحرره) نیل وجیحون ایلیوب ایکی کوزن) اغلسون عاشق اولنلر آغلسون) بو فراقه دوییوب یاقسون اوزن) آغلسون عاشق اولنلر آغلسون (شهپر عزمی آچوب فخر جهان) قیلدی بلبل کبی نقل آشیان (ماتم ایدوب فرقتینه هر زمان) اغلسون عاشق اولنلر آغلسون * بتدایدوب اصحابنه اول بالذات * صوندی طوطی دللره قند ونبات * آغلیوب دیدی قریب اولدی وفات (آغلسون عاشق اولنلر آغلسون) بزم دنیادن چون اوصاندی رسول (شربت موتی ایچوب قاندی رسول ارجعی بوینه بویاندی رسول) آغلسون عاشق اولنلر آغلسون (چون اجل بادی اسه باغ دله) دردله بلبللرک بغرن دله (آغله حقی فرقتیله اول کله) آغلسون عاشق اولنلر آغلسون (اشبو فناده) یعنی دار فنا وزوال اولان دنیاده (فانی فناده صفتک فاعلنه اضافتی قبیلندندر اصلی فانی الفناده قائم الاب کبی فناء فانک کسریله اواوکی واوچورهسیدر اولک اوکی وچوره سی فانی اولمق کندینک فناسندن کنایه در بو ترکیبی بوندن غیری وجهه حمل ایتمک تکلفدر فافهم (که بندنصکره کلمز بردخی دین) یعنی نبوات بنم نبوتمله ختم اولندیغی کبی شرایع دخی بنم شریعتمله اتمام اولنمشدر یعنی بندنصکره نه نبی ونه شریعت جدیده واردر ولیکن نبوت تشریعیه نک عدمندن نبوت تحقیقیه نک عدمی لازم کلمز زیرا تصفیهٔ دل ایدنلر الی یوم القیام حقدن بطریق الالهام الصحیح انباء ایدرلر فاما بو انباء عرفا نبوت دکلدر پس لانبی بعدی حدیثنک تقدیری لانبی بعدی لامشرعا ولا متابعا دیمکدر مشرع شریعت جدیده صاحبیدر متابع شریعت جدیده صاحبنک شریعتنه تابع اولوب نبوت طریقیله خلقی اکا دعوت ایدندر انبیاء بنی اسرائیل کبی زیرا آنلرک اکثری حضرت موسانک کتابنه وشریعتنه تابع ایدی قال ابن کثیر فی تفسیره عند قوله تعالی (ولکن رسول الله وخاتم النبیین) فهذه الایة نص علی انه لانبی بعده واذا کان لانبی بعده فلا رسول بطریق الاولی والاحری لان مقام الرسالة اخص من مقام النبوة فان کل رسول نبی ولا ینعکس وبذلک وردت الاحادیث المتواترة عن رسول الله صلی الله علیه وسلم ثم قال بعد ذکر عشرة احادیث الواردة فی هذا الباب فمن رحمة الله بالعباد ارسال محمد علیه السلام الیهم ثم من تشریفه له ختم الانبیاء والمرسلین به واکمال الدین الحنیف له وقد اخبر الله فی کتابه ورسوله فی السنة المتواترة عن انه لانبی بعده لیعلموا ان کل من ادعی هذا المقام بعده کذاب افاک دجال ضال مضل ولو تخرق وشعبذ واتی بانواع السحر والطلاسم والنیرنجیات فکلها محال وضلال عند اولی الالباب کما اجری الله سبحانه علی ید الاسود العنسی بالیمن ومسیلمة الکذاب بالیمامة من الاحوال الفاسدة والاقوال الباردة ما علم کل ذی لب وفهم وحجی انهما کاذبان ضالان لعنهما الله تعالی وکذلک کل مدع لذلک الی یوم القیامة حتی یختموا بالمسیح الدجال یخلق الله معه من الامور ما یشهد العلماء والمؤمنون بکذب ما جاء بها انتهی کلامه (یقول الفقیر یفهم منه ان من لم یدع لنفسه النبوة ولکن تصدی لاثباتها لمن لیس بنبی تحقیقا فهو دجال زمانه ایضا لان فی التصدی المذکور من المفاسد ما فی الادعاء کما لایخفی (وقال فی الاشباه فی کتاب السیر اذا لم یعرف ان محمدا صلی الله علیه وسلم آخر الانبیاء فلیس بمسلم لانه من الضروریات انتهی (یقول الفقیر فقول من قال حین سمع مقال من ادعی نبوة الحسنین قد اشکل الامر فانه ان کان کما قال یلزم ان لایؤمن الناس بمن وجب ایمانه وهو النبی ای الحسنان وان لم یکن کما قال یلزم ایمان من لیس بنبی وقد آمن به بعض الناس ای المتابعون له جهل عظیم وشک مریب وکفر وضلال والعیاذ بالله تعالی اذ لاشک فی عدم نبوة الحسنین لابالتشریعیة ولا بالمتابعة وانما نبوتهما تحقیقیة لغویة کنبوة سائر الورثة الکمل من الاولیاء وقد اسلفنا المبحث فی مواضع متعددة من هذا الشرح المحمدی فارجع (رهبر) یول

كوستريجی یعنی قولاوز بعض نسخه ده سرور دوشمشدر باشبوغ معناسنه سؤال اولنورسه که فخر عالمك انبيايه رهبر
اولمسی نيجه درکه نبيا آندن مقدمدر جواب بودرکه عالم ارواحده وعالم آخرته کوره در وسببيت ادعا اولنسه دخی وجهدر
زيرا انبيا واوليا وصلحانك من الازل الى الابد جميع مواطنده مطلوبه اهتداسی فخر عالمك سببيله در (ديان) الله تعاليدر
مجازی ومحاسب معناسنه زيرا دين كسرله جزا ديمكدر قال فی القاموس الدين بالكسر الجزاء والاسلام والعادة والعبادة
والطاعة والحساب والقهر والغلبة والاستعلاء والسلطان والملك والحكم والسيرة والتدبير والتوحيد واسم لجميع ما يتعبد
الله به والملة والديان القهار والقاضی والحاكم والسائس والحاسب والمجازی الذی لا يضيع عملا بل يجزی بالخير والشر
(بنم چون فاتح وخاتم) يعنی عالم ارواحده ابتدا ظهورله فاتح وعالم اجسامده نبوتله خاتم (كما قال تعالى (وخاتم النبيين)
(بمدر اعظم الآيات) يعنی قرآن وسائر معجزات (چوسزلر خير امتسز) كما قال تعالى كنتم خير امة اخرجت للناس)
(سز كدر ارفع الرايات) يعنی سنجقلرك زياده رفيع وعاليسی زيرا رايات رايه نك جمعيدر سنجق معناسنه وقد سبق بوراده
ارفع الرايات بو امت مرحومه نك عظم شان وعلو مقامندن كنايه در زيرا هركسك رفعت محلی متبوعنك رفعت حالنه
كوره در (لمحرره) اولدی اتباع شاه عالمكير * پايه ده جمله ناسدن برتر * جمله اعضايه ايتديلر ترجيح * چشم وكوش اولمغله
تابع سر (عروة وثقی) عروه ضمله بردق وابريق كبی نسنه لرك قولپی وهر نسنه نك طوتجق يری كما يقال عروة كل شیٔ
مقبضه وثقی اوثقك مؤنثيدر زياده محكم معناسنه قال تعالى (فمن يكفر بالطاغوت ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة
الوثقى) وهی مستعارة لمتمسك المحق من النظر الصحيح (اثبات) يعنی عروة وثقادن مراد شهادت كلمه سن كتوروب حقك
وحدانيتن ورسولك حقانيتن اثبات ايتمكدر پس هر كيمكه بو محكم قولپه ياپشه نجات بولور (تحريمات) برازيه ده كاوركه
بر كمسنه حلالی حرام ويا حرامی حلال اعتقاد ايلسه كافر اولور اما بيلميوب حرامه حلال ديسه كافر اولمز بوندن منفهم
اولوركه بعض يرده جهل عذر اولور (سلمان) الفارسی ويقال له سلمان الخير مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم سافر
لطلب الدين فتنصر اولا وقرأ الكتب واول مشاهده الخندق وهو احد الذين اشتاقت اليهم الجنة ولاه عمر المدائن بارض
العراق تحت بغداد وعاش مأتين وخمسين سنة ومات بالمدائن سنة خمس وثلاثين (قدر) منزلت وشرف قال تعالى (انا
انزلناه فی ليلة القدر (تصديقات) تصديق اصلده امر واحد وجوهر فرددر بوراده جمعيتی افراد اعتباريله دربعض محلده
متعلقات ملاحظه سيله دخی اولور (روی انس رضی الله عنه قال صلى الله عليه وسلم متى القى احبائی فقال اصحابه بابائنا
وامهاتنا انت يا رسول الله اولسنا احباءك فقال انتم اصحابی احبائی قوم لم يرونی وآمنوا بی انا اليهم بالاشواق وفی حديث
الاخوة قال اصحابه نحن اخوانك يا رسول الله قال لا انتم اصحابی واخوانی الذی يأتون بعدی آمنوا بی ولم يرونی معلوم
اوله كه فخر عالم انبيادن اخوتله اخبار ايتمشدر نتكيم بيورر لا تفضلونی على اخی موسى پس بو امتك مؤمنلرنی اخوته
تخصيص ايتديكی ايچون علماء امتی كانبياء بنی اسرائيل بيوردی وبو مؤمنلردن مراد اكامل اولنلردر انكچون اخوت
ومحبت وشوقه مخصوص اولديلر قافهم بعض كبار بيورمشلردركه خير الناس اولان قرن الى يوم القيام موجود وصاحبی
صحابی وتابعی تابعيدر نتكيم بو حديث شريفدن منفهم اولوركه فخر عالم بيورمشدر (طوبى لمن رآنی ولمن رأى من رآنی
ولمن رأى من رأى من رآنی ولمن رأى من رأى من رأى من رآنی) بو حديث لطيف صاحب التفسير اولان كاشفينك
رساله عليه سنده ومثنوی شريفده مسطوردر وليكن بو مقامك فهمی زياده مغلقدر توفيق خاصه محتاجدر خصوصا
صحابت مذكوره قرن اوله مخصوصدر پس هر قرنده نيجه متصور اولور والله الهادی الى طريق الفهم والقبول ومتابعة
الرسول ومصاحبة وارثه القريب المقبول (لمحرره) كوش ايديكز بو پيامی عاشقان) فخر عالم سزه سلام ايلدی * جوش
ايديكز دريا كبی صادقان * فخر عالم سزه سلام ايلدی * اولچق رسولك وفاتی يقين * اصحابه وصيت ايلدی همين *
اخوانمدر ديوب جمله مؤمنين * فخر عالم سزه سلام ايلدی * ديدی جمله مؤمنلری سورن * قرنداش بيلورن غيب ارنلرن
آخر دمده صاچوب دلدن كهرن * فخر عالم سزه سلام ايلدی * علماء امت حقنه اوشاه * انبيا كبيدر ديوب ويردی جاه)
وداع ايتدی چونكيم صحابه يه آه (فخر عالم سزه سلام ايلدی (نه شرفدر بو كه جناب حبيب (قومدی امتن بو ايلده غريب
كوش ايدلك حقيدن كلام عجيب (فخر عالم سزه سلام ايلدی فی الحالات) ای فی جميع الحالات والازمان قال فی القاموس
الحال كينة الانسان وما هو عليه كالحالة والوقت الذی انت فيه ويذكر انتهى (مزاج) كيفية متوسطة بين الحرارة
والبرودة والرطوبة واليبوسة (كيم ادراك ايلمشدر منزلی نه) كيم استفهامدر يعنی فخر عالمك منزل ومرتبه سی نه اولديغن
كنهی اوزره كيم بيلمشدر يعنی حقدن غيری كمسه بيلمشدر (مستغاث) الله تعاليدركه آندن عون ومدد طلب اولنور
(غياث) مدد وياردم ديمكدر (عزرائيل) ملك الموتدركه مظهر قدرتدر بر لحظه ده بو قدر ارواح قبض ايدر بريله
اشتغال غيرله اشتغاله مانع اولمز كيفيتی مكاشفه ايله بيلنور شيطانك بر ساعتده شرق وغربی دوراديوب بو قدر نفوسه

القاء وسوسه ايتديكی دخی بو بابدندر (انبعاث) بو كلمه بيت اولده سرعت وعجله وثانيده قوپمق وآيرلمق وثالثده حركت
واضطراب معناسنه در پس تكرار لازم كلمز فاضبط هذا (مشتاق) حقك فخر عالمه اشتياقی مظهريت وبشريت
پرده سنه كوره در والا دائما برى برلرنه بی جهت واصللردر فافهم (دستور) فارسيدر اذن واجازت معناسنه (رفق)
يومشقلق عنفك ضديدر (اكتراث) باك داشتن يعنی قورقمق وطوتمق وقايرمق (التهاث) صوسزلقدن وياز حمتدن
وياپورلقدن ديلن چقارمقدر بوراده مراد حرارت واضطرابدر (ای دريغا) ای قوم زياده حسرت ودرد زيرا الف بويله
يرلرده مبالغه افاده ايدر خوشا كبی كه معناسی غايتله ايودر ديمكدر وجائزدركه ای دريغا يا حسرتا قبيلندن اوله پس الف
ندبه ايچون اولمش اولور (اثاث) او اسبابی متاع البيت معناسنه بوراده ملك واثاث فرض طريقيله درمقصود فخر عالمك
مطلق دنيادن نقلن بياندر والا فخر عالم فقر وفنادن غيری نسنه قبول ايتمشدر نتكيم بالاده بيان اولندی (لمحرره)
شولكه جانيله اولدی عاشق دوست * ديدی بسدر بكا بر دوست بر بوست * چونكه اولدم فقيردركه يار * چكمزم ذره
منت اغيار * بكا نيلر جهانده شاهی قبا * كيمدی چونكه آنی آل عبا * طاشی طاش اوستنه قويوب نيده رين * عاقبت
چونكه ترابه كيده رين * دو جهاندن بدل يترغم هو * طورسون اللهی سورسك او بو (بحاث) بحث وتفتيش ونزاع
وجدل (لا بحاث) يعنی جبر سز بلكه كنديسنك اذن واختياريله (حكم جليل) اولو تكريسنك حكم وفرمانی (چوسيل)
سينك فتحيله معروفدر صو آقديغی يرمسيل ديرلر بوراده سيل وزن ايچون كسرله اوقنور اكر چو سيل يرينه چو نيل
اولسه تكلفه حاجت قالمزدی ولكن سيلك معناسی ايهام ايچون اختيار ايلدی فافهم (سراج) چراغ معناسنه در
فخر عالمه سراج اطلاقنك وجهی مرة بعد اخرى كچمشدر (انتهاج) نونله درسلوك معناسنه زيرا نهج طريق واضحدر
يقال نهج ای سلك الطريق الواضح (اعوجاج) اكريلك بوراده مراد ميل وانحراف وتغيردر يعنی فخر عالم عزرائيلی
كوردكده خوفه دوشوب حالندن متغير اولمدی وميل وانحراف واضطراب كوسترمدی زيرا بو حالت كامللره كوره
متصور دكلدر (قال فی المثنوی) همچنين با داجل با عارفان * نرم وخوش همچون نسيم يوسفان * آتش ابرهيم را
دندان نزد * چون كزيدهٔ حق بود چونش كزد) وبلكه حقيقتده عزرائيل فخر عالمدن تهيب ايدردی زيرا آنك جلالنك
بر نشانه سی ايدی نتكيم بو سره اشارت ايدوب يونس امره قدس سره بيورمشدر * عزرائيل كلمز يانومه صوريجی كلمز
سينومه * بولا رندن نه صورالر آنی صوردورن بن اولدم) عزرائيل وصوريجی يانمه وسينمه كلمز بيورديغی يعنی اذيت
وجفا ايله كلمز ديمكدر غيری طريقيله كلسكه مانع يوقدر نتكيم ملك الموت تعظيم ايله فخر عالمك حضورنه كلدی مرويدركه
حضرت مولانا قدس سره قبل الاحتضار ملك الموتی مشاهده ايدوب بيورمشدر (پيشتر آ پيشتر آ جان من * پيك
در حضرت سلطان من) يعنی ای حضرت سلطانم قپوسنك پيكی قپوده طورمه بكا قريب اول وبنم روحمی قبض
ايدوب جانانمه ايرشدر ذی شرف وسعادت (لمحرره) جانله ملك الموته قارشو چق * اجل كلديكنی بيلديكك زمان *
ابواب رحمتی بوله كورآچق (حقك دركاهنه كلديكك زمان (حق سنی دعوته ملك كوندرر (ماسوادن جنابنه دوندرر
بو حيات فانيدن اوصاندرر * عشقله جان ويروب اولديكك زمان * دنياسنی براقدن سن براق * مجرد بالك اول سوادن
مطلق * جماليله سكا مرهم اوره حق * اولم وقتی جكر دلديكك زمان * جان مرغی قفسدن ايديجك پرواز * پست اولور
كوزيكه عالم مجاز * عيان اولور سكا حقيقت راز * موتله مرآتك سلديكك زمان * اولم كلمزدن اول حق اوله كور *
حيات باقيه سرن بوله كور * شوق لقا ايله دائم طوله كور * آغله شايدكه كلديكن زمان (رواج) كچمك درهم رايج كچر
اقچه ديمكدر بوراده مراد حركت وميل وتوجهدر زيرا رواج واوك تشديديله حوض اطرافنده دوراييدن آشنه يه ديرلر
كما فی القاموس الحاصل بوراده رواج نفاق معناسنه دكلدر بلكه تروج واستدارت معناسنه در (اندراج) دورلمك يعنی
سنك قدومك ذكر اولنان ايكی معنانك تفنيسنده مندرج وداخلدر (لجاج) لامك فتحيله خصومت معناسنه در
(اختلاج) حركت ديمكدر (اختلاج) عين كوزلك سكرمسی واوينامسی واختلاج قلب دلك حركت واضطرابيدر
(احتجاج) حجت كتورمكدر بوراده مراد نزاع وخصومتدر (علاج) ومعالجه درمان ايتمك معناسنه بوراده مباشرت
مراد اولنور (بعد ذا) فخر عالمك كريه وسوزی موتی كراهتندن دكلدر انكچون نعم القدوم بيوردی وليكن بشريتك
مقتضاسيدر حقيقتده خنده نك بر نوعيدر الحاصل اهل وصلت ايله اهل فرقتك بكاسی بر دكلدر ما بينلرنده فرق عظيم
واردر ادراكی مكاشفه يه محتاجدر قال حضرة الشيخ الشهير بافتاده البكاء على الميت وان لم يحسن فی الشريعة
ولكن له حسن عند الحقيقة بنظر واعتبار وحسن ذلك لا يدركه هذا العقل الجزئی مسطوردركه خواجه عطار وحلاج
وامثالی قدس الله اسرارهم قتل واستشهاد اولندقلری وقتده خنده ايتمشلردر پس تابعك حالی بو اولنجق متبوعك
نه اولمق كرك قياس اولنه (لمحرره) حقه واصل اولان ندن آغلر (ندن آه ايليوب جكر داغلر (شربت موتی اولمدن ايچدی

دخی دنیاده صراطی کچدی * دست تقوادن اولدی سندس پوش * ایلدی جام سلسبیلی نوش * کوردی حقك
جمالنی روشن * آچدی پاس درونی اولدی شن (نعم القدوم) قدوم ضمله سفردن کلمکدر یعنی نه کوزل قدومدر زیمه
اولان قدوم زیرا غائبك اهلنه قدومی کبیدر (انفراج) یارلمق وکیك اولمق انشقاق واتساع کبی بوراده مراد فخر عالمك
کشاده دل اولمسیدر (ابتهاج) شاد اولمق سرور کبی (سمیع) بوراده مجیب معناسنه‌در سببك اسمی منسبب اوزرینه
اطلاق طریقیله زیرا اسماع سبب اجابتدر ویاخود قابل معناسنه‌در کما یقال سمع القاضی البینة (مطیع) اطاعت امر
وفرمان اوزرینه مترتب اولان انقیاددر عبادت بویله‌دکلدر (خاتمه) تانك کسریله یعنی مدت حیاتك وقت خاتمه
ویاخود خاتمه سنه یعنی آخرنه خاتم کبی فتحله فافهم (صدری اولدی انشراح) یعنی سینه سنه کشاده‌لك کلدی وقلبندن
انقباض عقده‌سی چوزلدی (صیاح) آواز معناسنه یعنی درد وحالت ایله کلان نفسی اظهار ایتدی وآه دیدیکن حاضر
اولانلره اشتدردی (آه من غربة بغیر ایاب * آه من حسرة علی الاحباب (لمحرره) یاندی دل نار فراقه آه آه * اولدی درد
هجرله حالم تباه * نیل وجیحون اولدی چشمم کریه‌دن * اولمغچون حالمه بوکون کواه * نقلمه دست قضا چکدی قلم *
بویله‌در تمك کرك حکم الله (مرغ دل اوچمق دلر بو باغدن (با که چون سوزن کورندی هر کیاه (جنتك باغن دیلر دل بلبلی
بوچن اولدی بکا آیرق کناه * الوداع ای دوستانم الوداع * لوح خاطردن چقرمك کاه کاه * برکفندر کیدیکم آخرولی
جسم وجانم قاپلادی نور سیاه * چاه قبر اواسه مقام غم دکل * یوسفه حق چاهدن فیض ایتدی جاه * ایله حقی دائما
حسن رجا * لطفه غایت یوق آچقدر بارکاه (رواح) اصلنده بعد الزوال یوریمك وکتمکدر بوراده مراد کوز یاشنك
یوزاوزرینه یوریمسی وجریانیدر (فلاح) نجات وخلاص (نجاح) ظفر بولمق وخلاص اولمق (لمحرره) اویان ای دل خواب
غفلتدن اویان * حاضر اول وقتکه اولم کلیور * کیجه کوندز نار عشقه دوشوب یان * حاضر اول وقتکه اولم کلیور *
هو الحی الباقی قلانی فانی * شاه وکدا آخر قور بو جهانی * قبض ایدر عزرائیل جسمکدن جانی * حاضر اول وقتکه
اولم کلیور * خزان اولور برکون بو تازه چمن * طپراغه یوزاوور یاسمن سمن * قایرکندك طاغلمدن انجمن * حاضر اول
وقتکه اولم کلیور * دام ودانه آکه جهانده نه وار * آغ وقرا کوزلك بویاسون وار * غافل اولوب دیمه دخی وقتم وار *
حاضر اول وقتکه اجل کلیور * حق عاقل اولان غروری نیدر (حالی ایرکندن تدارك ایدر * کوندن کونه عمر آکسلوب
کیدر * حاضر اول وقتکه اولم کلیور (واوحشتا) واحرف ندبه وحشتا آخرنده اولان الف مدصوت ایچوندر وحشت
انسك ضدیدر مقصود فخر عالمك فرقتندن حاصل اولان وحشتك شدتنی بیاندر (نیاح) صغوصاغمق یعنی میت اوزرینه
اغلایوب اخلاقن ومحاسنن عدایلمك بوراده مراد بکاء مجرددر زیرا نیاحت منهیدر حیوة الحیوانده مذکوردر که حضرت
نوح علیه السلام زماننده هدیل دیرلر برکبوتر بچه واریدی بر کون سباع طیردن بری آنی صید ایلیوب کوتردی بو سببله
کوکرجنلر الی یوم القیام آنك ماتمن ایدرلر وفراقله نوحه لر کوستررلر * سلام الله ما ناحت حمامة * لفقد الالف او جادت
غمامة * علی اکناف وادفیه حلت * سعاد بالسعادة والسلامة (لمحرره) روز کار آلدی المدن کل صد برکی آه * بلبل
جانمه کار ایتدی بنم خار جفا * چون کبوتر ایده‌رم نوحه دمادم زیرا * آشیان دلمه قونمدی بر مرغ صفا (مراح) فتحله
راحت اوله جق یر اما بوراده ظاهر اولان مصدر میمیدر راحت معناسنه (بعد ذا) حضرت فاطمه رضی الله عنهانك ذکر
اولنان سؤالی داعیه طریقیله‌در که عین ثابته سنك احوالندندر چونکه فخر عالم آنك مسئولنی قضایه موافق بولدی
لاجرم وعد ایلدی وبونده حضرت فاطمه نك فخر عالمه صوری ومعنوی زیاده تقربنه وکمال اوزره ارتباطنه اشارت
واردر وبوندن منفهم اولور که عاشق صادق موتی اختیار ایدر فرقتی اختیار ایتمز (لمحرره) عاشق اولدرکیم بوکون جانان
بولنده جان ویره * کل اوله پروانه وش بو قلقله مقصوده ایره * اختیار مرك ایده مانند زهراء بتول * تا حبیبك جنت ایچره
غنچهٔ وصلن دیره * کیم اوله شول فاطمه حضرتلرندن اهل کیم * روضهٔ پاك رسول اللهه بی پروا کیره * عشق اودرکیم
باقیه آیینهٔ دهره ابد * دائما سنك ملامت شیشهٔ عارن قیره * حقیا جمعیت دل بولاسه برعاشق بوکون * کثرتن بولاون
سکزینك عالمك ویره بره (یا رسول الله نماز) یعنی یا رسول الله نماز حاضر اولدی ووقتی کلدی وکانت تلك الصلوة صلوة
العشاء الاخرة کما فی انسان العیون (یوم الکفاح) کسرله یوزیوزه اولمق معناسنه یعنی مواجهه ومقابله دیمکدر مراد یوم
قیامتدر که هر کس آنده عملنه ملاقی ومقابل اولور وجمله پرده‌لر برتلور یقال لفحه کنفعه کشف عنه غطاءه وفلانا
واجهه وکفح کسمع تخجل پس معنای اخیره کوره یوم الکفاح یوم الخجاله اولور زیرا قیامت کونی عمل بد اهلی خجل اولور
انکیچون خیر جزا ایله دعا ایلدی یعنی فاسقلر بد عمللری مقابله سنده خجل وشرمسار اولدقلری کونده حق تعالی سکا عمل
صالحك سببیله خیر جزا ویرسون (بعجزه مشمول) یعنی جمله اعضا وقوامه ضعف وعجز شامل اولمشدر ووجودی فتور
احاطه قلمشدر (اناخ) اغتلرده محله مناسب اولان وجهله بوقدر ظاهر بودرکه ترکیدر وبر مصحح محمدیه هامشنده سوز

طوتیجی

طوتیجی دیمش والله اعلم (صماخ) قولق دلیکی وبعضلر نفس اذندر دیمشلر (محراب) کسرله صدر مجلس بوندندر که
مسجد صدرنه دخی محراب دیرلر کما فی الاختری قال فی القاموس المحراب الغرفة وصدر البیت واکرم مواضعه ومقام
الامام من المسجد والموضع ینفرد به الملك فیتباعد عن الناس ومحاریب بنی اسرائیل مساجدهم التی کانوا یجلسون
فیها (ارتساخ) ثابت اولمق یقال رسخ رسوخا ثبت (انفساخ) برنسنه بوزیلوب تباه اولمق یقال انفسخ العزم والبیع
والنکاح انتقض بوراده مراد خاطر پریشان اولمقدر زیرا پریشانلق اعضای وجودك چوزلمسنه ودوزنی بوزلمسنه
سببدر (شاخ) بداقدر بوراده مراد ایکی پاره اولدی دیمکدر (دریغا) بوراده الف علامت ندادر ای دریغ یعنی حسرت
ودرد دیمکدر (ع) ملا ذادلنواز اچاره‌سازا (انسلاخ) برنسنه دریسندن وقابندن طشره چقمق ومنه انسلاخ الشهر
وسلخ فلان شهره امضاه وصار فی آخره والسلخ آخر الشهر کنسلخه بوراده مراد اوجی الهینك منقطع وآخر اولمسیدر
(ناخ) اغتلرده بوقدر ظاهر بودرکه ترکیدر ویاخود نخ لفظندن اشباع اولنمشدر تنکیم تحقیقی خاء معجمه فصلنده ابتدا
ناخده مرور ایلدی بعض مصحح محمدیه‌لرك هامشنده قزل رنك وتوریجی دیمشدر وبو کلمه محمدیه‌ده خاء معجمه‌ده برقاج
برده کلور ناظم قدس سرهك کندی خطمبارکاریله حالا کلیبولیده سر مرقدلرنده محفوظ اولان اصل نسخه نك کنارنده
بنه مرحومك قلمیله جابجا لغات مشکله ضبط اولنمشدر فاما فقیر انبا عمدن بریله مراجعت ایتدم ناخ اوزرینه برنسنه
یازمشلر در ظاهر بودرکه کندی زمانلرنده زیاده شیوعندن واستعمالندندر پس شهرتنه وترکی اولمسنه بناء اشارت
ایتمشلردر ویا نخ لفظندن اشباع اولنوب محل لغاته احاله اولنمشدر بروسه‌ده واستانبولده معاصر عزیزلره بوخصوصده
مراجعت اولندی کمسه جواب شافی ویرمدی ذاهب اولدقلری تکلفات باعث صداع سر اولمغله ترك اولندی (لمحرره)
خنجر عشقله اولوب ایکی شاخ * قره چول کی جهانده نیلر ناخ * ایله پیراهنکی سیم سیاه * روز ماتم ایدیجك آه وصراخ
صراخ آواز ویرمك وفغان ایلمك (علیه السلام) ای من الله والمؤمنین والملائکة اجمعین سؤال اولنورسه که سلام حیاتده
اولان کمسنه‌ده مستعملدر فقط فخر عالمك حقنده ایسه انك میت وارد اولمشدر جواب بودرکه حدیث صحیحده
وارد اولدی (ما من مسلم یسلم علی الا ردّ الله علی روحی حتی اردّ علیه السلام) پس فخر عالم حیات برزخیه ایله دائما حیدر
زیرا شرق وغربده کثرت مؤمنینه بناء لیل ونهارده برلحظه سلامه انقطاع کلمز سؤال اولنورسه که حیات برزخیه یعنی
عالم برزخه لایق اولان وجهله حیات هر روحه حاصلدر پس فخر عالمك امتیاز اولدیغی حیات نه وجهله‌در جواب بودرکه
سلام مذکورك عدم انقطاعی ودخی غیری اسبابله روحدن جسد پاك پیغمبره زیاده علاقه واتصال حاصل اولور
بر وجهله که حیات دنیویه کبی حس وشعورکای بولور وسائر ارواح واجساد کبی ادراکدن غائب اولمز بو مقامك
تحقیقی شهدا بیاننده کچمشدر (قال فی انوار المشارق ویکره ان یرمز للصلوة والسلام علی النبی علیه الصلوة والسلام
فی الخط بان یقتصر من ذلك علی حرفین هکذا (ع م) او نحو ذلك کمن یکتب صلعم یشیر به الی صلی الله علیه وسلم ویکره
حذف واحد من الصلوة والتسلیم والاقتصار علی احدهما ای موافقة للنص لان الله تعالی جمع بینهما حیث قال (صلوا
علیه وسلموا تسلیما) وفی الحدیث من صلی علیّ فی کتاب لم تزل صلوته جاریة له مادام اسمی فی ذلك الکتاب انتهی پس ناظمك
بو مقامده سلام اوزرینه اکتفا ایتدیکی ضرورت حسبیله‌در وبعض علما عدم کراهته ذاهب اولمشلردر قال الشیخ
علی القاری فی شرح الجزری ولا دلالة للجمع بینهما علی وجه المعیة انتهی * وذلك لان الواو فی الآیة لمطلق الجمع من غیر
دلالة علی المعیة فافهم وبعض علما سلامله اکتفا اولنور دیمشلردر کما فی قوله تعالی (قل الحمد لله وسلام علی عباده الذین
اصطفی) پس صاحب محمدیه نك بو مذهبه بناء سلام ایله اکتفاسی واضحدر (سلام) بوراده سلامت وعافیت وقوت
مراد اولنور (تضرع ونیاز) التضرع زاری کردن نیاز حاجتدر بوراده عرض حاجت مراد اولنور (جدیر لایق)
(علی کل شئ) ای مما سوی الله تعالی وقد سبق تحقیقه (راحت) دکانمك معناسنه (اعتماد استناد) طیانمق (نهاد) نهادن
معناسنه یعنی قومق (انقیاد) مطیع اولمق (عداد) بوراده قیام معناسنه‌در قال فی القاموس العداد المناهدة
ای المناهضة فی الحرب پس ناظم عداد لفظنی بطریق التجرید نهوض یعنی ایاق اوستنه طورمق معناسنه طوتمشدر
تنکیم بیت آتی بو معنانك بیان واقع اولمشدر (اعتداد) بو کلمه برقاج معنایه کلور بوراده حاضر ومهیا اولمق معناسنه‌در
(اویدی اصحاب اکا) قائمك قاعده جواز اقتداسی بونکله بلنمشدر * دیمشلردر که حضرت صدیق رضی الله عنه فخر
عالمك مرض موتنده اون یدی وقت امامت ایلمشلردر وفخر عالم بو وفاتده اوچ دفعه صدیقه اقتدا ایلدیلر قاله الترمذی
(اجتهاد) قوتی یتدیکی قدر جد وجهد ایتمك (رشاد) طوغری یول طوتمق یعنی دین ودنیا مصالحنه مهتدی اولمق
یقال رشد کنصر وفرح رشدا ورشدا ورشادا اهتدی والرشید فی صفات الله تعالی الهادی الی سواء الصراط (دیدی ای
مسلمانلره سز معاشر اولان) یعنی یا معاشر المسلمین والمعاشر بفتح المیم جمع المعشر وهی الجماعة التی تضبطهم جهة

واحدة وحصل بينهم معاشرة ومخالطة قاله ابن الشيخ فى سورة الانعام وقال بعضهم المعشر الجماعة سميت به لبلوغها غاية
الكثرة فان العشر هو العدد الكامل الكثير الذى لا عدد بعده الا بتركيبه بما فيه من الاحاد فتقول احد عشر واثنا عشر
فاذا قيل معشر فكانه قيل محل العشر الذى هو الكثرة الكاملة (اعتضاد) قوتلمك (تناد) اصلده تنادى دربرى برينه
ندا ايتمك معناسنه ويقال ليوم القيامة يوم التناد لتنادى اهل الجنة واهل النار فيه بوراده مراد ال قاقوب فخر عالمك
قدومنى صديقه اعلامدر (چنكم امام سهو ايده سزده تسبيح ايدك) السهو ما يتنبه صاحبه بادنى تنبيه قال السيد
ولا عيب فى السهو لانه ذهول يزول بادنى تنبيه والبشر لا يخلو عنه انما العيب فى الخطاء وهو ان يستقر الصورة المنافية
للحق فلا تزول بسرعة بل باتعاب انتهى كلامه * بوراده تسبيح ايله مراد سبحان الله ديمكدر يعنى امامى تنبيه متعلق
برامر عارض اولسه سبحان الله ديو اعلام ايديكز بو خسه ال قاقوب اشارت ايتمكز زيرا سبحان الله ديمك اركلك وتصفيق
ايد خاتونلركدر قال عليه السلام للناس اذا نابكم فى صلوتكم شئ فليسبح الرجال ولتصفق النساء وذلك لان النساء اهل
الستر فالانسب بحالهن التصفيق لا رفع الصوت (كه تسبيح ارنلر اشيدر ديالر مراد) يعنى نمازده رجاله برنسنه سويلمك
اقتضا ايتسه سويلمزلر بلكه مرادلرن تسبيح ايله افاده ايدرلر مثلا نماز حالنده اوكارندن كسه مرور ايتمك استسه نمازده
اولدقلرنى اعلام ومرورمز كورى منع ايچون سبحان الله ديرلر (تصفيق) دست زدن يعنى ال اورمق وفى القاموس
التصفيق الضرب بباطن الراحة على الاخرى يعنى صاغ النك ايچ يوزينى صول النك ارقاسنه اورمق وعند البعض صاغ
النك ارقاسن صول النك ايچسنه اوروب اوتدرمك وبعضلر مطلقا الى اله اوروب اوتدرمكدر ديرلر كما فى الاخترى
وفى الحديث انما التسبيح للرجال والتصفيق للنساء قال شارح الشهاب بالفارسية اين درنماز بود كه درنماز چيزى پيدا شود
كه اورا سخن بايد كفتن بجاى سخن تسبيح كند مرد وزن را بجاى سخن تسبيح نشايد كردشكم دست راست بر پشت دست
ديكر زند واين بجاى تلبيه ودرفتنه اين معروفست انتهى خاتون) قال فى القاموس الخاتون للمرأة الشريفة كلمة اعجمية
انتهى (بهم) برى بريكزه ديمكدر بوراده هم مع معناسنه درمصرع ثانيده دخى ديمكدر واو عاطفه معناسنه (فقير) هو من
له شئ دون نصاب والمسكين من لا شئ له وقيل بالعكس اى الفقير هو المعدم والمسكين هو المقل وجه الاول قول الشاعر
اما الفقير الذى كانت حلوبته * سماه فقيرا مع ان له حلوبة وقوله تعالى (او مسكينا ذا متربة) يعنى التصق بطنه بالتراب
من الجوع والعرى وجه الثانى قوله تعالى (اما السفينة فكانت لمساكين) والفقير بمعنى المفقور وهو المكسور الفقار
وهو اسوء حالا وفائدة هذا الخلاف تظهر فى الوصية للفقير والمسكين كذا فى كتب الفقه (ايتام) فتحله يتيمك جمعيدر وهو
من الانسان من لا اب له ومن الحيوانات البهم من لا ام له (قال فى القاموس اليتم بالضم الانفراد او فقدان الاب ويحرك
وفى البهائم فقدان الام واليتيم الفرد وكل شئ يعز نظيره ومنه الدر اليتيم (غريب) وطنندن بعيد اولان كسنه فان الغربة
هى النزوح اى البعد عن الوطن قالوا غراب البين لانه بان عن نوح عليه السلام لما وجهه لينظر الى الماء فذهب ولم يرجع
ولذا تشأموا به واستخرجوا من اسمه الغربة كذا فى المقاصد الحسنة ديمشلردركه ديار مغربده قرطبه شهرينك جامعنده
برستون وار در آنده يد قدرتله غراب نوحك صورتى تصوير اولنمشدر (المحرره) كيمكه خدمتده قصور ايده بو كون * صانمه
دللرده حسن يادبوله * يازدى حق رسم غراب نوحى * لوح عالمده تا كه عبرت اوله (جهادا ايتمه ميدى الله ايچون) الجهاد
بالكسر القتال مع العدو كالمجاهدة مقصود رضاء الله جهادا ايديكن بياندر (بيلوردم حقيقت بن اللهى چون) تجنيس
تامدر زيرا مصرع اولده ها ايله موصولدر فافهم بو مصرع ماقبلنى تعليلدر زيرا رضاء الله جهاد ايتمك حق حقيقت
اوزره معرفتدندر (بامداد) داله وذاله لغتدر زيرا فرس اهلى استعمال ايتدوه وقافيه لرنده داله ذال معجمه يى فرق ايتمزلر
انكيچون لغات فارسيه كتابلرنده بشقه باب ذال يازلمشدر وديمشلردركه هر لفظ مفرده حرف صحيح وساكندن صكره
كلان دالدر وباقيسى ذال معجمه در (بام) خصوص اوزره صبح وقتيدر سلاطينك وحكامك اول وقت ديوان زمانى
اولديغى اعتباريله اكا بام داذ ديرلر صباح عدل معناسنه اصلده ميمك كسريله در وعلميته نقل اولنيجق قاعدهٔ تركيب
تغيير اولنوب ميم مكسوره اسكان اولنمشدر (نفاذ) عربيدر كچمك معناسنه وامر نافذ اى مطاع بوراده تنفيذ وامضا
معناسنه دريعنى يكورمك وفرض اولديغى اعلام ايتمك (لياذ) بركسيه ويا بريره صغنمق بوراده ملاذ وملجاء معناسنه در
يعنى صغنجق يريعنى حج ايدوب حضرت كعبه يى كنديكزه ملاذ وملجاء ايديكز زيرا حرم الله در (بعدذا) اكر ايدك لياذ
ماقبلندن منفصل عد اولنورسه لياذ معناى اوله مجمولدر كما لا يخفى على من يعرف السحر الحلال من الكلام (غزا) غزاه
اراده وطلبه وقصده وغزا العدو سار الى قتالهم وانتهبهم (بلى كلمهٔ ايجابدر عجم يانك ماقبلنى مكسور اوقور رجلى وقدى
كبى (قال المولى الجامى) مسكين فقيه ميكند انكار حسن دوست (بااو بكو كه ديدهٔ جان راجلى كند * تو درميانه هيچ نه
هرچه هست اوست) هم خود دالست كويد وهم خود بلى كند شاد فارسيدر شن معناسنه (عوض برنسنه مقابله سنده

ويرد كارى جمعى اعواض كلور قال فى القاموس العوض كعنب الخلف عاضنى الله منه عوضا وعوضا وعياضا واد له
عواض وعوضنى والاسم العوض والمعوضة انتهى (فضل) الفضل ابتداء احسان بلا علة بوراده مراد فخر عالمك شان
عظيمنه مناسب اولان لطف الهيدر (مشفق رفيق) دين يوانده اسركيجى يولداش (ملاذ) قدمنز آنغا خزانه مدرر يعنى
سرحه مطلع قيلديغم جماعت واصحابمدر بو كلامده فخر عالمك اسرارنى اموال نفيسه يه وصدور انصارى خزانه يه تشبيه
واردر قال عليه السلام (يا معشر المهاجرين استوصوا بالانصار خيرا انهم كانوا عيبتى التى اويت اليهم فاحسنوا الى
محسنهم وتجاوزوا عن مسيئهم قال فى القاموس العيبة من الرجل موضع سره انتهى اى انهم جماعتى واصحابى الذين وثقت
بهم واطلعتهم على اسرارى واعتمدت عليهم كما فى الصواعق لابن حجر فالاوى اى الرجوع اليهم عبارة عن اعتماده عليه
السلام عليهم ومعنى تجاوزوا عن مسيئهم اقبلوهم عثراتهم فهو كحديث اقيلوا ذوى الهيأت عثراتهم اذ الانصار من ذوى
الهيأت (داد) عدل (انتباذ) طرح ايتمك يعنى مسيئه اولنلرينك اساءتنه التفات ايتميوب خوش معامله ايديكز (التذاذ
مزه يافتن يعنى لذت وداد بولمق (عياذ) پناه طوتمق يعنى صغنمق (معاذ) صغناجق مقام (مفهوم) لفظدن حاصل
اولان مدلول وصورت عقليه (اتخاذ) اخذدندر طوتمق معناسنه قال عليه السلام (ان عبدا من عباد الله خيره الله
بين الدنيا وبين ما عنده فاختار ذلك العبد ما عند الله ففهمها ابو بكر رضى الله عنه وعرف انه نفسه يريد فبكى فقال
نفديك بانفسنا وابنائنا فقال على رسلك يا ابا بكر وفى رواية قال يا ابا بكر لا تبكى (المحرره) بلبل جان آغلسون كم اولدى
كلشندن جدا * كندى كل دورى كسلدى عاقبت صيت وصدا * كاش كلزار جمالى صولمسه جانا نمك * ايلاسم بلبل كبى
بن بولنه جانم فدا * ابو بكرك اولسون همين قپوسى * معلوم اوله كه اصحابدن بعض خواصك مسجد رسوله ملاصق
سعادتخانه لرى واول خانه لرك مسجده آچلور قپولرى واريدى بعض خانقاهات مساجدنه ملاصق اولان حجرات ابوابى
كبى پس فخر عالم مرض موتنده ابو بكرك سعادتخانه سى بابندن غيرى ابوابك مسدود اولمسى حقنده امر ايتدكارى
ابو بكرك خليفهٔ اكبر وقائم مقام پيغمبر اولمرينه تعريضدر تاكه خلافتى حقنده وترجيح وتقديمى خصوصنده بر فرد نزاع
واعتراض ايتميوب قبول ايده (پرده دار) قپوجى معناسنده مستعملدر (صاحب) قال عليه السلام ابو بكر صاحبى
ومونسى فى الغار وقال لولا ان الله سماه صاحبا لاتخذته خليلا ولكن اخوة الاسلام (بعدذا) فخر عالمك ابو بكرله صحبتى
قديمدر غاره مقصود كلدر نكيم ابو بكرك ترجمه سنده بيان اولنمشدر (المحرره) چون قريب اولدى رسول اللهه اللهه سفر
ايلدى اصحابنه مسجدده وعظ معتبر * ايلرندن فيض ايدوب آب حيات جاودان * اول شرابى صوندبكم هر قطره سى
بيك جان دكر * خسته جانلر اولديلر آندن شفا ياب درون * تشنه دللر بولديلر هر جرعه ده ذوق شكر * جمله يه تقديم ايدوب
تصريحله تعريضله * ايلدى آنده ابو بكره خلافتله نظر * كيم قديمى يار غار اولمشدى فخر عالمه * ويره شيدى واريني آنك
يولينه بى كدر * چون اشتديلر كلام حضرت پيغمبرى * بيلديلر صديقى اول اهل جهاندن يكسور * فهم ايدوب اول
كوهرك حقا كه قدر وقيمتن * قيلديلر تاج قبوله شمسهٔ رغبت اثر * نعتكوى حضرت صديق اولنلر حقيا * قوقديلر
باغ محبتده كل صد برك تر) ضعيف اولدى وارد نجه كجه ليل ونهار) فخر عالمك ذكر اولنان خطبه دن صكره برقاچ كون
دخى حياتده اولدقلرينه اشارتدر ولكن بعض سيركتابلرنده غيرى وجهله ثبت اولنمشدر والعلم عند الله تعالى (ناله)
ايكلدى (زار) نالان يعنى ايكليجى دخى اكلمك وذليل وحقير معناسنه كلور (زارى) ايكلدى معناسنه در ناله كبى
(بختيار) دولت وطالع اسى (اقتدار) كوچى يتمك (ديار) دارك جمعيدر عربيدر اولردمكدر ولكن بعض مقامده مملكت
معناسنده مستعملدر ذكر حال واراده محل طريقيله قال تعالى (فاصبحوا فى ديارهم) اى فى بلادهم او فى مساكنهم
ومنازلهم ويسمى البلاد الديار لانه يدار فيها اى يتصرف يقال ديار بكر لبلادهم وتقول العرب الذين حوالى مكة نحن
من عرب الدار يريدون من عرب البلد كما فى بحر العلوم للسمرقندى رحمه الله يعنى رجال فخر عالمك مرضى اضطرابيله
اولرى طولانمق سبيله نساء دخى بو وقعه دن آكاه اولوب بربره كلديلر ودور حسرتله فخر عالم ايچون آغلديلر وبومعنى
دينى دوردايا ايتمك طواف مسجدى منافى دكلدر زيرا كاه دورو كاه طواف ايلديلر ويا خود كيى دوروكيى طواف قيلديلر
(المحرره) نوله دورايلسم فلك مانند * آفتابم كوزمدن اولدى نهان * ظلمت غمده قالوپ درك وكلم * بكا كورنيلدى آخر
هجران (كنار) يان وكاه اولور حالت وصلتدن كنايه اولور (ع) نه برمحلى درردك نه دركنار ايده بيلدك (عصابه) باشه
باغلدقلرى وصاردقلرى نسنه من العصب وهو الشد يعنى سر مبارك پيغمبرى بربزايله بغلديلر زيرا سبب مرضلرى
صداع ايدى (مدار) ما يدور عليه الشئ بوراده مراد حضرت عباسى ببشمر واتخاذ ايتدكارينى بياندر زيرا بعض
خصوصده اكا براوكنجه يورمك قاعده در (منبر آياغنه) يعنى منبرك آلت آشاغه قدمه سنه اوتورديلر (بى شمار) شمار
صاغش وبيشمار بى عدد وبى حساب ديمكدريعنى عددسز وحسابسز زيرا بى ادات نفيدركه اسماء جوامده داخل اولور

بوراده بیشمار ایله مراد کثرتدر جرانك تواریخده مثبتدرکه خواقین عثمانیه دن سلطان محمد فاتح مولانا جامی یه
بشیوز فلوری ارسال ایتدکده مولانا دخی بوردخی سلطانه کوندردیکی نامه ده آلتون خصوصنده درج ایتدیکی
ابیاتندرکه ذکر اولنور* ز کثرت کرچه بیرون ازشمارند * چو بخششهای شه حدی ندارند * چو کیری ازشمار
آغاز وانجام (رسد حالی شمار آن باتمام) یعنی بطریق الصلة ارسال اولنان آلتون اکرچه کثرتی حسبیله بی شماردر ولیکن
شمار کلمه سنك اغازی که شین وانجامی که رادر اخذ اولنسه زرمذ کورك عدد وشماری تمام اولور یعنی بشیوز اولور زیرا
شین اوچیوز ورا ایکیوزدر بوندن مراد کندویه واصل اولان زرك عددنی بطریق الالغاز پادشاهه اعلامدر تا که
واسطه ده خیانت واقع اولدیسه بو طریقیله معلوم اوله (ایها الناس) ای موصوفه ذریا ایها الرجل کبی وها تنبیه ایچوندر
وحرف نداء محذوف وقدر تقدیری (یا ایها الناس) دروکل خطاب فی القرآن بقوله (یا ایها الناس) فهو لاهل مكة وبقوله
(یا ایها الذین آمنوا) فهو لاهل المدینة قاله صاحب البصائر والحکم غالبی ای بالنظر الی الغالب قاله المولی الفناری قال
بعض الكبار معنی (یا ایها الناس یا مونس لاتنس انسك بی قبل الولادة وفیه معنی آخر یا ابن النسیان تنبه ولا تنس حیث
کنت نسیا منسیا ولم تك شیئا مذکورا (مخلد) باقی من الخلود وهو البقاء والدوام (مؤید مؤبد) اواکیسی باء ایله تأییددندر
تقویت معناسنه زیرا رسول اولنلره وحی والهام ومعجزات ایله قوت ویریلوب عون ونصرت ایله کار رسالتلری استحکام
بولمشدر وایکنجیسی تأبیددندر باء موحده ایله ابدی قیلمق معناسنه تخلید کبی (لاحق) لحوقدندر صکره دن اولشمق
وتابع اولمق ویتشمك معناسنه یقال لحقه ادرکه قال تعالی (والیه المصیر) ای الرجوع بالموت الصوری والمعنوی وقال
ولقد جئتمونا جعل المجیء الیه من غیر فصل وهو الاتصال الذی یلیق من العبد الی مولاه فافهم (غریب) وطنندن دور
اولان کسنه در بوراده مراد اسفل سافلین اولان عالم بشریتدن واقلیم ناسوتدن اعلای علیین اولان عالم لاهوته وصول
واتصالدرکه حقیقتده وطن اصلی اودر سؤال اولنورسه که واصل حق اولنلرك غریبتی نه معنایه در جواب بودرکه
بشریت پرده سنه کوره در وبردخی انبیا وکمل اولیایه مقام کثیبه ایرنجه یعنی حشر صوری ایله طورا بعد طور تفصیل
عظیم واردر فافهم فانه لایذوقه الا اهل الموت قال الشیخ یونس امره قدس سره * آندن بروکونلدم دوستله بیله کلدم *
بو عالمه چقیجق بر عجب حاله کلدم * نه حالده یم نه بیلم طوزاقده یم نه کولم * برغریبچه بلبلم اوتمکه کانه کلدم (لمحرره)
عشقك کلزارنه افغانه کلدم بن بوکون (شمعك انوارنه پروانه کلدم بن بوکون (وارلغی ویردم ایرشدم وصلتك بازارنه
بو قلغیله سودا ایچون میدانه کلدم بن بوکون * کوزلرم ملك بقایی طوتمزم بونده وطن * برغریبم عالمی سیرانه کلدم بن
بوکون * کرچه بیلدم باغ عشق ایچره بتر خار جفا) باقیوب خاره کل خندانه کلدم بن بوکون * صورت رحمانی کورمکدر
مرادم تا ابد * انکیچون عالم انسانه کلدم بن بوکون * اولمدن باد اجلدن بو سرای تن خراب * حقیا اولمزدن اولك ویرانه
کلدم بن بوکون (وصیت) یقال اوصاه ووصاه توصیة عهد الیه والاسم الوصایة (والوصیة کشف ازالة الحجاب بین المدرك
والمدرك (راز) سر معناسنه (دلنواز) کوکل اوخشایجی (بی نیاز) بی احتیاج (مفاز) فوز بوله جق یر یعنی ظفر ونجات
دیمشلردرکه بریه یه مفازه دیدکاری تفؤل طریقیله دور زیرا بریه اکثریا محل هلاکدر وجائزدرکه مفاز مصدر میمی اولوب
مضاف محذوف اوله سبب فوز معناسنه قال علیه السلام اوصیکم بالمهاجرین الاولین خیرا واوصی المهاجرین فیما بینهم
بخیر فان الله یقول (والعصر ان الانسان لفی خسر) السورة (رکاز) هو المال المرکوز فی الارض مخلوقا کان او موضوعا
والمعدن ما کان مخلوقا والکنز ما کان موضوعا کذا فی کتب الفقه * ناظم معنای سوره یی نفاست ومرغوبیتده مال
مدفونه تشبیه ایلمدی پس نظم زمین ومعنی دفین کبی اولمش اولور قال تعالی (والعصر) اقسم الله بصلوة العصر لفضلها
قال تعالی (والصلوة الوسطی) وهی صلوة العصر وقال بعض الكبار اقسم الله بکمال دوام الزمان واستمراره لاشتماله علی
ولایة النبی علیه السلام ونبوته ورسالته وخلافته (ان الانسان لفی خسر) تحقیق همه آدمیان زیان ایچنده در زیرا
مطالب ناپایداره صرف اعمار ایدرلر (بیت) مده به بیهده نقد عزیز عمر بدست) که بس زیان کنی ومرترا نداردسود) سؤال
اولنورسه که بو کلامك اطلاقندن انبیا واولیا وعامهٔ مؤمنینك اهل خسران اولمسی ایهام اولنور جواب بودرکه ذکر
اولنان طوائف جلیله یه کوره قبل الاستثناء استثناء ملاحظه اولنور پس کلام مذکور عام مخصوص کبی اولور فافهم
(الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) سکر آنلرکه عمل قلب ایله عمل ارکانك ما بیننی جمع ایتدیلر یعنی آنلر زیان ایچنده
دکلردر زیرا تجارت آخرت ایتمشلر ونعیم باقی بولمشلردر (وتواصوا بالحق) ودخی بری برلرینه عمل واعتقاددن انكاری
صحیح اولمین امور ثابته ایله وصیت ایتدیلر (وتواصوا بالصبر) دخی طاعت وترك معصیت اوزرینه وصیت ایتدیلر یعنی
کندی نفسلرنده کامل اولدقلرندنصکره غیریلری دخی تکمیل ایلدیلر هم سالك وهم مسلك اولدیلر (انحیاز) کرد آمدن
یعنی اجتماع وانضمام پس دیمك اولورکه جمله انسان زیانه منضم ومتصلدر ولکن سوق کلامدن ظاهر اولان بودرکه

انحیاز حیزدن مأخوذدر مکان معناسنه پس ناظمك مرادی لفی خسر لفظنده اولان فی کلمه سنی وظرفیتنی بیان اولمش
اولور یعنی انسان زیانی کندینه حیز ومکان اخذ ایتمشدر مظروف اولان نسنه ظرفنده مستقر اولدیغی کبی اولدخی زیان
ایچنده قرار داده در (صالح عمل) هو ما ارید به وجه الله تعالی من غیر ملاحظة ثواب وجزاء (بوسوزی حقیقت بیلك کیم
دکلدر مجاز) یعنی ظاهرنه محمولدر بوخسه مؤول دکلدر پس اشق مشرب اولوب بوندن مراد بودرد بوهوای نفسه اویمق
کرکدر لفظ الحقیقة مأخوذ من حق فلان الامر اذا اثبته او من حققته اذا کنت منه علی یقین واذا کان اللفظ مستعملا
فی موضعه الاصلی فهو شیء مثبت فی مقامه ومعلوم الدلالة علی ذلك المعنی والمجاز مأخوذ من جاز الشیء یجوزه
اذا تعداه واذا استعمل اللفظ فی المعنی المجازی فقد جاز مکانه الاولی وموضوعه الاصلی فعلی هذا یکون المجاز مصدر
میمیا استعمل بمعنی اسم الفاعل ای المجاوز ثم نقل الی اللفظ المذکور وقد یوجه بان المتکلم جاز فی هذا اللفظ عن معناه
الاصلی الی معنی آخر فهو محل الجواز قاله الشریف رحمه الله (صبر) حبس النفس علی ما تکرهه (امتیاز) آیرلمق یقال
مازه یمیزه میزا عزله وفرزه کامازه ومیزه فامتاز وانماز وتمیز (همین) آنجق (نور حجاز) فخر عالم علیه الصلوة والسلامدر
وحجازك معناسی وحدی بالاده بیان اولنمشدر (قضاء) فی اللغة الحکم وفی الاصطلاح عبارة عن الحکم الکلی الالهی
فی اعیان الموجودات علی ما هی علیه من الاحوال الخارجیة فی الازل والابد والقدر تعلق الارادة الذاتیة بالاشیاء
فی اوقاتها الخاصة فتعلیق کل حال من احوال الاعیان بزمان معین عبارة عن القدر قال علیه السلام (وان الامور
تجری بامر الله) یعنی جمله خیر وشر الله تعالینك امری وقضاسیله در اکرچه شر وکفر مقوللرینه مرحمة رضاسی یوقدر
زیرا قوللرانکله متضرر اولورلر قال تعالی (ان الله لا یرضی لعباده الکفر) واما قوله تعالی (فمن شاء فلیؤمن ومن شاء
فلیکفر) فتهدید لا تخییر پس حقك مشیتندن خارج نسنه یوقدر وعبد حقك قضاسنه رضادن کفره دخی راضی اولمق
لازم کلمز یعنی کفره مقضی اولدیغی جهتدن رضا یوقدر ولیکن قضا اولدیغی وجهله واردر الحاصل قضا وقدره ایمان
کتورمك وراضی اولمق جمله امور حقك امریله وارادتیله اولمق معناسنه کوره در مستخرج الفصول نام کتابده کورکه
فلان کسه قضای بد ایرشدی دیمك خطادر واولکه دعاده بزدن قضاء بدی دوندر دیدکاری مقضی یه محمولدر بوفقیره
لایح اولان بودرکه دعامز بورده قضادن مراد مقضی اولیجق فلانه قضاء بد ایرشدی دیه نك کلامی دخی بوکا محمولدر
پس نیچه خطاء عظیم اولور اللهم اصرف عنا القضاء السوء قال الحافظ (دوران چو می نویسد بر عارضت خط خوش
یارب نوشته بدازیار ما بکردان (تعجیل) تأنی نك خلافیدر مواضع تعجیل بالاده بیان اولنمشدر لطائف اخبارده ندرکه
ذکاء ایله معروف اولان قاضی بصره ایاسه دیدیلرکه سنده اوچ عیب واردر بری قبیح الوجه اولمق وبری اعجاب
وبری حکمده عجله درایاس جواب ویروب دیدیکه زشت صورت اولمق بنم المده دکلدر پس بنی اول وجهله تعییب ایدن
حقك صنعنی تعییب ایتمش اولور نتکیم برزن شوهرنه زبان درازلق ایدوب یا مفلس یا دیوث دیدی شوهری جواب
ویردیکه افلاس حقدن کلمشدر پس بن آنکله محل ذم اولمم ردیوثلق سنك عملکدن اولمشدر یعنی وصفك بکا عروضی
سنك نامحرم ایله صحبت واختلاطکدندر دیوب زنی اسکات ایلدی بعده ایاس دیدیکه کندی سوزنی بکنورو آنکله عجبه
دوشردیو اعتراضکزه جواب بودرکه بنم کلامم سزه محل تعجب دکلمیدر یعنی بنم سوزلرم سزه خوش کلمزمی دیدی
آنلردخی نعم دیدیلر ایاس دیدیکه پس سزه خوش کلجك بکا دخی خوش کلور زیرا برکلامك قائلی اندکله اعجابه
احقدر دیدی وحکمده عجله دیدیککز شونلرقاچدر دیو النك پرمقلرن اوزاتدی آنلردخی من غیر توقف بشدر دیدیلر
ایاس جوابده عجله ایتدیکز نیچون بو پرمقلری بر بر عد ایدوب جواب ویرمدیکز دیدی آنلردخی معلوم ومتیقن اولان
نسنه یی عدا ایتمکه وجوابده توقفه حاجت یوقدر دیدیلر ایاس دیدیکه پس بنم حکمم دخی بویله در یعنی حکومتده
عجله ایتدیکم بر حادثه نك جوابی معلوم اولمغله در وبو مقوله عجله مذموم دکلدر سؤال اولنورسه که حق تعالی یه نسبت ایله
هر نسنه معلوم وحاضردر پس نیچون تعجیل ایتمز جواب بودرکه آنك مرادی قوللرینه تأنی بابنی تعلیمدر وبر نسنه نك
دخی ظهورنك وقتی کلمدکجه آنی اظهار ایتمك حکمته مخالفدر (لمحرره) آلتی کونده یراتدی یر وکوکی * عجله ایلمدی
اول باری * سکا بندا اولدی بو تأنیکم * ایده سن یاپجه یاپجه هر کاری (تبجیل) تعظیم یعنی معرفة الله صاحبی اولمیان
کسنه عامه یانده معظم وموقر اولسه دخی اهل الله قتنده خواردر زیرا اعتبار معرفة اللهه در معارف جزئیه یه وامور
دنیویه یه دکلدر انکیچون روز قیامت بین الاولیاء تفاوت مراتب عرفانله اولسه کرکدر * حقیا عرفان ایچوندر جمله
یازمق اوقومق * جهل اشیدر اشبوکون عرفانی یارینه قومق * فیض عرفان استریسك قلبکه اللهدن * رسم وقانون
دفترن لازمدر رسکا یومق (آل) مدله فارسیدر برقاج معنایه کلور بوراده مراد حیله وخدعه در (ارحام) رحمك جمعیدر
وعاء الولد معناسنه یعنی کیسه هیئتی اوزره مخلوق اولان اوغلان یتاغی دیدکاری نسنه درصکره قرابتده استعمال

اولندی قطع رحم ایتمك اقربادن صله وتفقدی کسمکدر نتکیم شرح کچدی قال تعالی (فهل عسیتم ان تولیتم ان تفسدوا
فی الارض وتقطعوا ارحامکم) یعنی پس آیا اکر حاکم خلق اولورسکز سزدن رواومتوقعمیدر اولکه جاهکز سبیله تکبر
وتجبر یوزندن روی زمینده انواع تباهی وقطع رحم واقع اوله (کساد) عدم رواج یقال کسد کنصر وکرم کسادا وکسودا
لم ینفق واکسدوا کسدت سوقهم (لمحرره) راغبوا فی الحق یا اهل الطلب * ان وعد الموت حق مقترب * ویرحیات نورله
ذکر یله وار * خفته اب اولمه چومرده روز وشب * من له العلم الالهی الجلیل * عنده جل المنی کل الارب * ایتمین بازار
عشق ایلرزیان * بوکساد ایلدفعنه بولمز سبب * ادرکوا العشاق فی هذا الطریق * ایها الزهاد ما هذا الهرب * قطع رحم
عشق ایدن بولمز فلاح * اولدی زیرا عشق رب مانتداب * قد فشا فی الارض انواع الفساد * من فساد الباطن یا للعجب
صبر ایدنلر طاعت حقه بوکون * بولدیلر تقوا ایله حقه نسب * اقتبس یا صاح من نور الحجاز * قبل ان یعلوك فی القبر اللهب
نورایچنده عودهندی وش دوتن (یانمدی هجران اودینه چون خشب (مت من الاوصاف قبل ان تموت (میت الاحیاء
عبد منتخب * صحبت شاه استریسك حقیا * ظاهر وباطن کوزت رسم ادب (اقتباس) استفاده یقال اقتبست منه علما
ای استفدته واصلها اخذ القبس وهی شعله نار (قیاس) برنسنه یی آخر نسنه ایله تقدیرا یتمك تقدیر الشیء بالشیء معناسنه
بی قیاس کثرتندن کنایه در (ثمار ودیار واساس) یعنی انصار طائفه سی مشاطره ایدوب میوه وخانه لرینك نصفنی مقت
اولمق اوزره مهاجرله ویردیلر ودخی مااللرندن ممکن اولانی افراز ایدوب هبه ایلدیلر حتی بعضی ایکی خاتونی اولان برن
تطلیق ایدوب مهاجره انکاح وتزویج قیلدی رضی الله عنهم (لمحرره) روی مقصودی کورمك استرسك * صوفیا
آینه کی صاف ایله * کورنه وجهله سلوك ایتدی سلف * سنده کیرحق یوله انصاف ایله (حقشناس) حقا کلایچی
(التماس) لغتده مطلق طلب معناسنه در یعنی طالب مطلوب منه دن ادنی اولسون اعلی اولسون مساوی اولسون
اصطلاحده علی سبیل التساوی طلبدر بوراده مراد معنای لغویدر (اندراس) محو اولمق وبوزلمق یعنی بعد الوفات
بندهای اعضایه انحلال کلوب لحم وعظم وشحم کزاریوب چوریدکدنصکره ینه حیات تازه بولوب مبعوث اولورسز
(بعدذا) بوکلام عامه ناسه کوره درزیرا خواصك تنلری چوریمز نتکیم سری بالاده بیان اولندی (لمحرره) حقیا اولمه دن
شوکیم اولدی (بردخی اولمه دن جدا اولدی * نیجه بریر اوفنا اهلی کیم (حقله حق اولوب بقا بولدی (حوض) معروفدر
من حاض الماء جمعه واستحوض الماء اجتمع (احتباس) حبسدندر منع معناسنه (عرض) هرنسنه نك اینی که خلاف
طولدر (افتراس) فراستدندر تفرس کبی نظرده اصابت معناسنه یعنی عقل ایله آنی اکلیه وحقیقتن فهمده اصابت ایلیه
(بصری) کحبلی بلد بالشام واضیف بصری الی الشام احترازا عن بصری بغداد وهی قریة فیها قرب عکبراء (صنعاء)
بلد بالیمن کثیرة الاشجار والمیاه تشبه دمشق واحترز بها عن صنعاء دمشق وهی قریة ببابها والنسبة الیها صنعائی او الیهما
صنعانی (انعکاس) منعکس اولمق یعنی دونمك (ملالت) یورلمق واوصانمق بویله یرلرده غم وغصه مراد اولنور (دیلنی
الینی بوکون صقلسون) یعنی لایق اولمیان نسنه لردن سؤال اولنورسه که دیلی والی تخصیصه سبب ندر جواب بودرکه
تناول آل ایله ولذت بولمق دیل ایله اولور پس الجزاء من جنس العمل وفقنجه بو ایکی عضوی بوکون حفظ ایدن کمسنه یارن
اول حوضدن تناول ایدر ولذت بولور والا محروم اولور (لمحرره) حوضکدن ایچنلرسنك طولی جام (مست اولورلر جنت
ایچنده مدام (صون بکا الکله یارسول الله * کوثر ارماغندن صباحله شام (ملالتدن آزاد اولوب کاه لم (بوله لم فردوس
اعلاده مقام * حوضکك زلالی قومز دلده تاب * قانه قانه آندن ایچرلر انام * دریای حوضکدن قطره ا کسلمز *
چشمهٔ کوثردن طولر بردوام * طاشلری اولمشدر درشاهوار * مشك قوخوسن آلور آننده مشام * لذتی وصفنده
قاصردر وصاف * شربتی طعمنده دنلمز کلام * الن دیلن بوکون حفظ ایتمینه * یارن اواسه کرلك اوشربت حرام *
یارن حرام ایدر جنته طوغری * بوکون بو بندله ایدنلر قیام * حوض کوثر صاحبنك روحنه * ویره کور حقیا صلوة
وسلام (حق حقلسون) یعنی حق حق و بربلسون وباطله حق اعتقادایتمکدن حذر قیلسون (بختیار) سبق مرادا
(صمرلادم یودین باین قریشه) مقصود خلافت ایله وصیتدر کما قال علیه السلام الائمة من قریش وکما یأتی (ایچ طاش)
مراد ظاهر وباطندر (قریشه تابع اولسونلر الخ) فی الحدیث (الناس تبع لقریش فی هذا الشان) ای فی الخلافة
(مسلمهم تبع لمسلمهم وکافرهم تبع لکافرهم) یعنی قریش کانوا متبوعین فی کفرهم لکون امر الکعبة فی ایدیهم وکذاهم
متبوعون فی اسلامهم کذا قاله المظهر وقال الطیبی معناه ان السابقین بالایمان بالرسول علیه السلام کان من قریش
وکذا فی الکفر لان اول من ردّ دعوته وکفر به کان منهم وکانوا قدوة فی الحالتین لمسلمی الناس وکافریهم وقیل معناه انهم
اذا کانوا خیارا سلط الله علیهم الخیار منهم وان کانوا شرارا سلط الله علیهم الاشرار کما قیل اعمالکم عمالکم کذا فی شرح
المشارق لابن ملك (ایحاش) وحشت ویرمك که انسك ضدیدر الحاصل خلق اوزرینه مولی اولان کمسنه لر خلقك صلاح

وفسادنه

وفسادنه ویلك وبد عملنه کوره اولور وفی الحدیث (کما تکونون یولی علیکم احدکم مرویدر که سردفتر اهل ظلم وعناد ولجاج
اعنی حجاج عدل وانصاف بابندن کلام ایلدیلر وحضرت فاروق رضی الله عنهك حسن سیرتندن سوزسویلدیلر
اولدخی آنلرك خطاب عتاب آمیزلرینه جواب ویروب (تباذروا اتعمر الکم) دیدی یعنی سز زهد وتقواده ابوذر
حضرتلری کبی اولیکز بنده خی سزه عدل وانصافده عمر رضی الله عنه معامله سن ایده یم دیدی ابوذرك ترجمه سی مرور
ایتمشدر (لمحرره) قیلمه ای دل شکایت دوران * بویله در شمدی مقتضای فلك * خلقك اعمالنه کوره زیرا * دخی عالمده
انلر اولسه کرك (مسلط) من التسلیط وهو بالفارسیة برکماشتن یعنی حواله قیلمق (باداش) جزا وایقداش معناسنه در
معنای اوله کوره مفرددر * سن ایتدکلر یکی اوتمه بولداش * بوایمنور هرایشه البته باداش * یعنی جزا وعوض
ومعنای ثانیه کوره مرکبدر اصلی بای تاشدر یا حذف اولنوب تا داله تبدیل اولنمشدر * طاغلره دوشمش یلر یل کبی
سرکردان وزار * نیجه مجنون کلدی بیری بکا باداش اولمدی * تاشك معناسی شر یکدر ترکی دلده اکااورتاق دیرلر
ایکی قولك افندیسی براولسه اکاخواجه تاش وایکی کمسه بر بلوکدن اولسه آنلره خیلتاش دیرلر ناظمك کلامنده
اولان باداش معنای اوله محمولدر زیرا ظالمك ظالمه تسلطی جزاء عمل بابندندر ومعنای ثانیه حمل اولنمق دخی فی الجمله
وجهدر ولیکن بومقامده ایقداش اولمق مطلق ملازمته حمل اولنور فافهم قال الله تعالی (وکذلك) انس وجنك
عاصیلرنی خذلان اهلی قیلدیغمز کبی کما فی تفسیر الجلالین (نولی بعض الظالمین بعضا دنیاده بعض ظالمانی بعض اوزرینه
مسلط وحواله قیلورز التولیة بالفارسیة ولایت دادن (بما کانوا یکسبون) علی الاستمرار کسب وکار ایتدکاری معاصی
ومناهی سببیله وفی الحدیث الظالم عدل الله فی ارضه ینتقم به ثم ینتقم منه وقد سبق تحقیقه وفی التأویلات النجمیة
کما جعلنا مردة الجن والانس بعضهم اولیاء بعض کذلك نجعل الظالمین بعضهم اولیاء بعض یعین بعضهم بعضا علی الظلم
والفساد کما یعین الشیطان النفس علی المعاصی (بما کانوا یکسبون) یعنی بسبب ان الظالمین کانوا یفسدون استعدادهم
الفطری الروحانی القابل للفیض الربانی بوضع المعاملات النفسانیة الحیوانیة موضعه التی هی مانعة عن قبول الفیض
انتهی (لمحرره) ظالم اول کسدرکه استعدادن افساد ایلیه * کندولی افعال نفسانی یه معتاد ایلیه * فیض حق اسبابنی
دائم معطل ایلیوب * فطرت اصلیه بنیادینی برباد ایلیه (تغییر) کردانیدن یعنی دوندرمك تبدیل کبی قال الله تعالی
(ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم) الایة معلوم اوله که سبب عصیان ایله نعم ظاهره وباطنه دن چوق نسنه
متغیر اولمشدر حضرت ابو البشر آدم علیه السلام نهی تنزیهی اشلمك ایله ارضه هبوط ایله مبتلا اولدی وعزازیل
تکبر وابا ایتمسی سببیله اسم وجسمی متغیر اولوب ابلیس وشیطان رجیم وامثالی اطلاق اولندی وحضرت داود علیه
السلامك صوت جکرسوزی زله سی سببیله نیجه ایام متغیر اولدی وهاروت وماروت چاهه مبتلا اولدیلر وعربدن امیة
ابن الصلت نام بلیغدن علم مسلوب اولدی وعلی هذا نتکیم هر عصرده مشاهده در (لمحرره) دولتك پایدار اوله دیرسك *
سائلی واریوری کوندرمه تهی (تا خزان ایرمیه بهارکه هیچ (طوره سن ترتکیم سروسهی (دیدی فخر جهان ایدر تغییر)
نعمت ناسی ایتدیکی کنهی (ایدر قسمتلری تبدیل) قسمت بولمك وآیره قدر بوراده مقسوم معناسنه در مقسومك تبدلی
آخره مصروف اولمق ایله در نتکیم برشهره مقسوم اولان باران هرسنه یکسان ایکن بعض سال قلت اوزره اولمسی اول
شهر اهلنك عصیانندندر پس بوسببیله الله تعالی آنی مکان آخره نقل ایدر بوندن منفهم اولور که مقسوم ملك مقسوم له
اولان کمسنه یه وصولی بعض اسبابه معلق ومرهوندر پس حقیقتده قسمتك تبدلی مقسوم اهلك عین ثابته سنك
احوالندندر که بحسب التعلیق وجود بولور فافهم بومقامه متعلق بالاده تفصیل مرور ایتمشدر (لمحرره) یاالهی فتح
باب ایت فتح باب) قیل بزی لطفکله دائم کامیاب (صال بزی ایرکن غمك بازارنه) ایده لم بوغمده شنلك اکتساب) قسمت
عشقك نصیب ایت سن بزه * نقد عمر ایچره بزه اولدر نصاب * ایلمه شرمنده جرم وجود * قیلمه دست رد ایله کوکلی خراب
نفس ظالمدن کیدر آلایشی (پاك اوصافی قیل دلی مانند آب (برکنهدر التفات ماسوا * کیم سزادر آکا بیك دورلی عذاب
باش دلدر بووجود ایچره بزه (ایلمشدر آکا اعضا انتساب (چون فساد اوزره اوله عالمده سر (برقدم بولمز کشی راه صواب
آقسون دیرسك کوزکدن آجی یاش * قیض حقدن ایچه کورشیرین شراب * حقیا یلوار کوزل مولا یه تا * کشف ایده
وجه حقیقتدن نقاب (غشاش) زیاده خیانت ایدیجی وصاف دل اولمیوب صورت معامله قیلیجی یقال غشه لم یمحضه
النصح او اظهر خلاف ما اضمر والغش بالکسر الاسم منه والغل والحقد والمغشوش الغیر الخالص والغشش محرکة الکدر
المشوب کما فی القاموس قال الحافظ * خوش بود کر محك تجربه آید بمیان * تاسیه روی شود هرکه درو غش باشد *
(فحاش) فحش سو یلیجی یعنی بدسوز یقال رجل فاحش وفحاش وافحش قال الفحش وهو عدوان الجواب ومنه
لا تکونی فاحشة لعائشة رضی الله عنها کما فی القاموس (بعدذا) اکرچه فحش ضمنده قولا وفعلا هر یرامز ومستقبح اولان

نسنه لرده مستعملدر ولیکن بو مقامده فحش قولی مراد اولنور تخصیصه ماقبلی قرینه در (قصاص) ان یفعل بالفاعل
مثل ما فعل (بشاش) من البش بالفتح مع التشدید وهو طلاقة الوجه یعنی آچق یوزلی اولمق بوراده مراد آچق یوز ایله
یوزیمه قرشوبی پرواحقن دیلسون دیمکدر (خشخاش معروفدر بوراده دانهٔ خشخاش قلتدن کنایه در قال فی القاموس
الخشخاش اصناف بستانی ومنثور ومقرن وزبدی والکل منوم ومخدر مبرد وقشره من نصف درهم غدوة ومثله عند
النوم سقیا بماء بارد عجیب جدا القطع الاسهال الخلطی والدموی اذا کان مع حرارة والتهاب (فاش) آشکاره اصلده
فاشیدر یا ایله شائع ومشهور معناسنه عجم یانك ترکیله استعمال ایلر (مبادا که) اولمیه که وبلکه دیمکدر نعمة الله لغتنده
شاید که معناسنه طوتمشدر ولیکن لغته مخالفدر کما لا یخفی (عکاشه) بن محصن رضی الله عنه وتشدید الکاف اکثر
من تخفیفها مأخوذ من عکش علی القوم اذا حمل علیهم والعکاشة العنکبوت (تبوك) ارض بین الشام والمدینه
کما فی القاموس وکانت غزوة تبوك فی شهر رجب سنة تسع کما فی انسان العیون (عضباء) هی الناقة المشقوقة الاذن
ولقب ناقة النبی صلی الله علیه وسلم ولم تکن عضباء کما فی القاموس وقد سبق (اشخاص) شخصك جمعیدر وهو سواد
الانسان وغیره تراه من بعد یعنی شخص هر نسنه نك عینته وذاتنه وقرالتیسنه دیرلر که ایراقدن کورینور (پیکر صورت
وقالب معناسنه در ولیکن ابن کمال دقائقده پیکر جسددر که آنده شکل وهیئت معتبردکلدر وپیکر ایله قالبك بیننده
فرق بودر که قالبده یعنی روح حیوانینك قالبی اولان جسدده هیئت وشکل معتبردر پیکرده معتبر دکلدر دیمشدر
بوراده لشکر وپیکر اشخاصدن مراد عسکر اصحاب وصورت اهل اسلامدر (فحاص) فحصدندر بحث وتفتیش معناسنه
بوراده معنای لازمی مراددر که فهم ومعرفتدر (جزاك الله خیرا) الله تعالی سکا خیرله جزا ویرسون (غواص) یعنی
تحت المایه نزول ایدن طالقج کبی علی الفور واروب تازیانه یی کتوره (اخلاص) مقصود طوغرولغن بیاندر (خاص)
بوراده خاصة معناسنه در یعنی مخصوص قصاص ایچون استرغیری معنی ایچون استمز (عاص) عاصی معناسنه در
قاش قاشی معناسنه اولدیغی کبی (شخاص) شخوصدندر ارتفاع معناسنه زیرا ضاربك مضروب اوزرینه ارتفاع
وعلوی واردر (واجدا) واحرف ندبه در جدا آخرنده اولان الف مدصوت ایچوندر والجد ابو الاب وابو الام کما فی القاموس
(نیدرنصاص) بفتح النون مبالغة ناص من النص بمعنی التصریح والتعیین والاظهار والاستقصاء فی المسئلة والتحریك
والدلیل والبرهان یعنی بو خبر موحشی اظهار وتصریح وتعیین وبو امری تحریك وبو ماده ده استقصا ومناقشه ایلین
وبو دعوایه حجت ودلیل ابراز قیلوب اجرا اولنمسنه نصب نفس ایدن عکاشه نیدر یعنی حقکزده نه فعل عجب بلکه منکر
ایشلر که بو اولورد کلدر وبو کا کمسه رضا ویرمز وطاقت کتورمز (محرره) شوال کیم ضرب ایده حاشا سنك کبی اولو شاهی
قالور جنبشدن اول آخر قورر والله بالله ی (وجودی باغنه بادخزان ایررآنك البت آلوریا تمش جکرلردن شرار افشان
اولان آهی (مفخر اشخاص) جمله موجوداتك محل فخری ولیکن اشخاص تخصیص اولندیغی نشئهٔ عنصریه لرینك
عالم ملکه مقارنتندن اوتوریدر وبردخی اشخاص واجسام بحسب الاسم الظاهر معظم موجوداتدر فافهم جدا
که مشغول اوله حق النه تیز همزه نك مدیله اخذ اولنه دیمکدر یعنی عکاشه تازیانه یی النه آلوب حقنی آلمغه مشغول اوله
وقصاص ایلیه بو معنی اوزره مشغول اولان عکاشه ومأخوذ اولان آنك حقی اولمش اولور ولطائف معانیدندر که النه
کلمه سنده اولان آل اهل معناسنه ونه ادات مفعول اولوب مشغول اولان حق اوله یعنی حق اسنه واهلنه ومستحقنه
مشغول اوله وصاحبن بوله (لامحالة) بفتح المیم من الحیلة ای لا حیلة من التخلص عنه وقیل مصدر من حال کذا یحول
الیه وخبر لا محذوف ای لامحالة موجود ای لا تحول ولا انقلاب ولا انتقال ذکره الشریف (اکرچه رهبت وهیبت اریدی
رهبت خوف وخشیت وهیبت عظمت وجلال دیمکدر بوراده رهبت مرهوب وهیبت مهیب معناسنه دریعنی اکرچه
رهبتلو وهیبتلو کمسنه ایدی وجائزدر که رهبت وهیبت اری ایدی دیمك اوله پس بو صورتده مصدر بمعنی المفعول اولمغه
حاجت قالمز الحاصل اکرچه عکاشه بحسب الظاهر ذکر اولنان صفتلرله متصف ایدی ولیکن بو امر هائلك مشاهده
سندن حرارته دوشوب وجودی قال اولدی وجواهر ارض کبی اریدی واول دمده نه ایده جکن بیلمدی (اعراض) روی
بکردانیدن از چیزی یعنی بر نسنه دن یوز چویرمك (اقباض) بوراده افعل فعل معناسنه در یقال قبض عنه یده امتنع
عن امساکه یعنی بو خصوصده فخر عالمه دست درازلقدن امتناع وامساك ایله الحاصل آندن الك چك (بارك الله) ای زاد
الله شرفکم واسعدکم فی الدارین وادام لکم ما اعطاکم من حسن الحال (فیاض) یقال رجل فیاض ای وهاب جواد ونهر
فیاض ای کثیر الماء وقد سبق (مرتاض) اصلده ریاضتدندر که کره یعنی وحشی اولان حیوانی اوکرتمکدر وارتیاض
اول حیوانك تعلیم قبول ایدوب یواش اولمسیدر نفس انسانی دخی حقدن تنفرا تمکده بویله سرکش حیوان مثال اولمغله
اکل وشربی ترك وانواع مجاهده ایله آنی تذلیل ایدرلر (وفی المثنوی) لاجرم اغلب بلا بر انبیاست) که ریاضت دادن خامان

بلاست مراد مولانا بودر که جموح نفس وخام طبع اولان خلقی تعلیم وتذلیلده زحمت اولمغله انبیا علیهم السلام اشد بلا ایله
مبتلی اولدیلر وسائر ارشاد وتربیه صددنده اولنلر دخی بویله در بو تقریردن منفهم اولدی که مرتاض پرهیزکار معناسنه در
وعکاشه یه مرتاض اطلاقندن مراد آنی ارتیاض وپرهیزه حمل وتحریضدر تا که بو مقوله منفور عنه اولان فعلدن فارغ
اوله (ریاض) روضه یه ملازم اولان کمسنه در بوراده مراد فخر عالمدر که جنزار صفایه ملازمدر وجائزدر که تقریر سابق
اوزره معلم ومذلل معناسنه اوله پس عکاشه نفسنی حیوان جموحه وفخر عالمی کمال اوزره احوال تربیه واسباب ریاضتی
بیلن استاذ حاذقه تشبیه واردر زیرا بیان سالف اوزره اکرچه فخر عالمك عکاشه یی ضربی بطریق القصد دکل ایدی ولکن
فی الجمله تأدیبی متضمن ایدی (اغراض) غرضك جمعیدر فعلله مطلوب اولان مصلحته دیرلر جمعیتی فخر عالمه وعکاشه یه
کوره در زیرا عند الخلیل اقل جمع ایکیدر (نهاض) نهوضدندر قیام معناسنه یعنی امرك ایله عمل وحرکت وقیام ایلرم
(هجوم) اکسزدن کلمك یقال هجمت علی القوم هجوما ای اتیت بغتة ویقال الهجوم الدخول (مقراض) آلت قرض
یعنی قطع قال الحریری فی درة الغواص یقولون قرضته بالمقراض وقصصته بالمقص والصواب مقراضان ومقصان
لانهما اثنان انتهی (یقول الفقیر قالوه بسبب ان المقراضین آلة واحدة فکانهما شیء واحد اذ لا یقرض احد الزوجین الا
بانضمام الآخر ولذا اکتفوا بذکر احدهما (اعواض) همزه نك فتحیله عوضك جمعیدر وقد سبق (امراض) مرضك
جمعیدر وهو ما یعرض البدن فیخرجه عن الاعتدال (مهر نبوت) بالاده مفصلا بیان اولنمشدر فارجع (جوهر) ما یقوم
بذاته وهو ینقسم الی بسیط روحانی کالعقول والنفوس المجردات والی بسیط جسمانی کالعناصر والی مرکب فی العقل
دون الخارج کالماهیات الجوهریة المرکبة من الجنس والفصل والی مرکب منهما کالمولدات من المعادن والنبات
والحیوان (اعراض) همزه نك فتحیله عرضك جمعیدر ما یقوم بغیره معناسنه یعنی جوهرك مقابلیدر (اشراق) ضیا
ویرمك وبلدرامق (محرره) مهر نبوتی کورمك دیلرسك) چشم جانك سلوب روشنا ایله) اول مهرك سرنه ایرمك دیلرسك
حبیب ایله کندك آشنا ایله * نوردن ایکی سطر یازلمش ایدی * قدرت قلمیله قازلمش ایدی * نبوته نشان دوزلمش ایدی *
بو کلامی دلده سن امضا ایله (لا اله الا الله در عنوانی * محمد رسول الله در ثانی * ایکیسی بر سردر بوله کورآنی * اقتدای
نور مصطفا ایله) خزینهٔ حقدر چون رسول الله) مهر انور البت خزینهٔ شاه * دیلرسك اوکنز مخفی یه کرراه * مرشدی
کندکه رهنما ایله * سر محمدی بیلور انبیا * نور محمدی کورر اولیا * سنده اول نورله چشمی حقیا * آیینه مثالی پرجلا ایله
(افراط) زحد اندرکذشتن بوراده مراد کریه ده حدی تجاوزدر (اشراط) همزه نك فتحیله شرطك جمعیدر تحریکله
علامت معناسنه (سرکردان) حیران وقد سبق (استنباط) استخراج یعنی اوو قتده فکر وتصوریله مقتضای حاله موافق
اولان حرکات واوضاعدن نه اجتهاد واستخراج ایده جکن بیلمدی (اسقاط) دوشرمك (اسباط) سبطك جمعیدر سینك
کسریله ولد الولد معناسنه تفصیلی بو قروده بیان اولندی بوراده مراد عکاشه نك اولاد واتباعی وجمله فروعیدر (اقناط)
نومید ایتمك ومحروم قیلمق (مبارك جسمکه جسمم اولاشسون دیو سویلدم) اتصال جسم ونظائرنده معتقد اولنلره
نفع کلی واردر تکمیم فخر عالمك وفاتی کونی حضرت صدیق رضی الله عنهك فرزند دلبندی عبد الرحمن فخر عالمك
عیادت سنه کلمش ایدی وبانده بر مسواکی واریدی پس فخر عالم مسواك استعمالنی محبتندن اکا نظر ایتدکده حضرت
عایشه فخر عالمك مسواکه میلن حس ایلدی ویا رسول الله مسواك لازممیدر دیدکده فخر عالم دخی سر مبارکیله نعم دیو
اشارت ایلدی مبارك النه دفع اولندقده صلابتنه بناء تلیین ایچون حضرت عایشه یه صوندی اول دخی تلیین ایدوب
فخر عالمه ویردی فخر عالم دخی استیاك ایلدی بو وقعه خصوصنده حضرت عایشه بیورر که ان من نعم الله تعالی علی
ان رسول الله صلی الله علیه وسلم توفی وهو فی بیتی وبین سحری ونحری وان الله تعالی جمع بین ریقی وریقه عند موته
وفی روایة فجمع الله بین ریقی وریقه فی اخر یوم من الدنیا واول یوم من الاخرة (اهباط) آشغه ایندرمك بوراده مهبط
معناسنه در مفعول صیغه سی اوزره (حاشا) کلمهٔ تنزیه در (ادب) هو وضع الشیء فی موضعه ورعایة الامور المستحسنة
والتحرز عن الامور المستقبحة (خلق) بوراده خوی نکو مراددر (کرم) افادة ما ینبغی لا لغرض (اقساط) عدل ایتمك
ان الله یحب المقسطین) ای العادلین (نشاط) زیاده شادوشن ونشاط وانبساط اهلی (مشاط) صاچ وصقال طرایجی مشط
ضمیله طراق در ماشطه دوزکنجی خاتوندر دنیاده مشط ایتمك زنده لرك اوصافندن اولمغله عکاشه آنکله وصف اولندی
(فسطاط) خیمه در یعنی چادر (بخت) خاء معجمه ایله دولت وطالع معناسنه در (تخت) خاء معجمه ایله اصلده مطلقا
سریردر که آغاجدن اوله یعنی یونلمش آغاجه تخته دیدکاری آغاجدن دوزیلن تخته انتسابی اعتباریله در آخرنده کی
اول معنایی اظهار ایدر زیرا کلمه نك آخرنده واقع اولان هاء ساکنه نسبت ایچونده کلور معنای اصلیسنده تختك
سریر سلطانه اختصاصی یوقدر اما غلبهٔ استعمال اعلام غالبه دن اولمشدر اطلاق اوزرینه ذکر اولنسه مراد سریر

سلطاندرنتکیم واقعدر * چو آهنك رفتن کند جان پاك * چه برتخت مردن چه برروی خاك (لمحرره) سیرایدنلر یوزك
یارسول الله * حقك دیدارنی کورسه لرنوله * کوش ایدنلر سوزکیا حبیب الله * اسرار قرآنه ایرسه لرنوله * مهرنبوته
یوزن سورنلر * عکاشه وش اول دولته ایرنلر * بو اکه حقیقت جانن ویرنلر * ابدی اولمیوب طورسه لرنوله * حسن نظر
بولان کشیلرسندن * نجب اولسه لر جنت اهلندن * همجوارك اولوب دائم جان وتن * وصالك ذوقنی سورسه لرنوله *
بو باغ ایچره عشقك ایله یتنلر * خزان اولمیسر چوریوب تنلر * بلبل اولوب حق کبی او تنلر * جمالك کلرن دیرسه لرنوله
(فضیحت) رسوایلق یعنی سری آچلوب فاش اولمق (اقوی یوایپی) یعنی زیاده قوی ومتین اولان حقه رجوع یوانی
طوترم (غفلت) الغفلة معنی یمنع الانسان من الوقوف علی حقیقة الامور بوراده غفلت دینلن معنایی منامه یعنی
اویخویه تشبیه واردر زیرا خواب ربوده اولان کمسنه ده حس وشعور اولمدیغی کبی غافلده دخی آکاهی وحضور
یوقدر اللهم احفظ (الحاظ) لحظ معناسنه در یعنی کوز اوجیله التفات ایتمك ونظر قیلمق بوراده مراد توجهدر زیرا نظر
توجهدندر فافهم (لحاظ) لاحظك مبالغه سیدر زیاده کوز اوجیله نظر ایدیجی معناسنه رفق یومشقلق ضد العنف
استحفاظ) حفظ ایتمك یعنی صقلمق (احفظ الحفاظ) حافظلرك زیاده حافظی قال تعالی (فالله خیر حافظا (حفاظ) بوراده
حفظ ترك واهمالدن محافظه معناسنه در (اعرابی) هو النازل بالبادیة وان کان عجمی النسب والجمع اعراب
کما فی حواشی ابن الشیخ فی سورة التوبة وقد سبق الفرق بین العرب والاعراب علی التفصیل (عنبر الفاظ) یعنی عنبر کبی
مقبول ورنکین الفاظ وخوش دماغ جانه فرح ویرر کلمات دیمکدر عنبرك تفصیلی مرور ایلدی (بیت نبوت) اضافت
تشریفیه ایچوندر بیت الله کبی وشیخ سعدینك کلستانده خاندان نبوت عبارتی دخی بویله در (رسالت معدنی اهلی)
رسالت معدنی فخر عالمدر واهلی بیت نبوته اضافتله شرف بولان خاندان وخواصدر وبو کلامده فخر عالمی معدنه
ورسالت واکا متعلق اولان اموری قیمتلو جواهره تشبیه واردر انکیچون جوهر ایله تعبیر ایلدی مقصود سزك کلماتکز
غیرك کلماتنه نسبتله خزفدن جوهر منزله سنده در دیمکدر (لمحرره) اوزك بحر معانی سوزلرکدر یوزك کاغنچه باغ صفادر
(جزاك الله خیرا) الله تعالی سکا اعمالك اوزرینه خیرله مکافات ایلسون دیمکدر بو کلام بین العرب خیر دعا محلنده
استعمال اولنور رومیلرك الله راضی اوله سندن دیدکاری کبی (رسول اللهدر مشغول یعنی حالا مزاج لطافت امتزاجی
منحرف اولمغله کندی نفسنه مشغولدر زیارت وصحبت وقتی دکلدر (اولنلر ظلمته مصباح یعنی چراغ عقل سلیم ونور علم
صریح وضیاء کشف صحیح ایله ظلمات شك وشبهه وجهلی ازاله ایدوب خلقی صراط مستقیمه ارشاد وشریعت وحقیقته
دعوت ایدنلر وفی الحدیث اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم (قال الکمیت فی قصیدة یمدح بها اهل بیت
الرسول صلی الله علیه وسلم * احلامکم لسقام الجهل شافیة * کما دماؤکم تشفی من الکلب) وصفهم بکونهم ملوکا
واشرافا یعنی انتم ارباب العقول الراجحة وملوك واشراف (کوهر) بیانی مرة بعد اخری کچمشدر تعریب ایدوب جوهر
دیرلر کناه وجناح ورنك ورنج وامثالی کبی پس فارسیت وعربیت ایله اختلافی سببیله قافیه ده تکرار لازم کلمز زیرا بویله
مقامده نظر لفظك اختلافنه در معنانك اتحادنه دکلدر (براعرابی کشی یم سزه کلدم) بو کلام عزرائیلك بشر صورتنده
تمثل ایدوب اعرابی زیی ایله قدومنه کوره در پس کذب لازم کلمز (تعریز) بتقدیم الراء المهملة علی الزاء بمعنی الاختفاء
کما فی القاموس یعنی سزه کیزلو خبر واردر آنی تنها جه سو یلمکه کلدم بعض نسخه لرده تعز یزدو ثبتمشدر یعنی مضاعف
عزیز کردن معناسنه ولیکن ظاهر اولان اولکی وجهدر (کوزن آچدی رسول الله سوزندن ایلدی اطلاع) اطلاع
بوراده اطلاعك مخففیدر نظر معناسنه یعنی فخر عالم حضرت فاطمه نك اعرابی ایله محاوره ومجاوبه سندن کوزن
آچوب نظر ایلدی وجائزدرکه اطلاع افعالدن اظهار معناسنه اوله پس مقصود حضرت فاطمه یی اعرابی خصوصنده
حقیقة الحاله مطلع قیلدقلرن بیاندر (اسماع) کسر همزه ایله اشتدرمك (مناع) زیاده منع ایدیجی (هادم اللذات)
ومفرق الجماعات یعنی بنیان لذاتی یقیجی وانجمن وجماعاتی پریشان ایدیجی (لمحرره) دیدی فخر جهان ایدوب تنبیه *
اکثروا ذکر هادم اللذات (دم آخرده امانت جانی (ملك الموت قبض ایدر بالذات (یقیلور قصر قیصر عالمده (دخی ذار الره
قالمزدارات * نفی ایدر خلقی دیار عدمه * ایده من کسه وجودن اثبات * یوری امدی یقلمدن یقیلوب * طاشی طاش
اوستنه قومه هیهات * پهلوان کیبی آلمدن آیاغك * بو جهان حیله کارن آردکه آت (خراب) تخریبدن اسمدر پس
خراب ایدیجی دیمك استعماله موافقدر فافهم (اوضاع) وضعك جمعیدر بوراده مراد موضوعدر یعنی وضع اولنان بنالری
تخریب ایدیجیدر (قلیل عمرنافی دار دنیا (ومرجعنا الی بیت التراب (له ملك ینادی کل یوم (لدوا للموت وابنوا للخراب
(یحیی) نه روادر بوغیکن عمر ابد * بوجه اولر بپاسن فوق الحد (اوزادر شیرا اجل آدمه پای (براولور حفرۀ مور یله سرای
اولمه بودار فنایه معمار * دامن عزتکی قیلمه غبار * ومن لطائف بعض المعاصرین فی حق المولی بولوی افندی * تنکدر

دیو یکی اولری یقدلك بولوی * تنك قبره کریجك قنده بولورسن بول اوی (اسراع) علی التعجیل قال فی التهذیب الاسراع
بشتاقتن یعنی ایومك (ایقاع) بیفکندن یعنی آتمق وبراقمق بوراده مراد امر حق وجوده کتورمکدر زیرا هر نسنه نك
وقوعنه سبب ووقت وایقاعنه مظهر واردر (لمحرره) مغرور اولمه ای دل فانی جهانه * برکون آندن رحلت قیلملك
کرکدر (الوداع ایلیوب جمله یارانه (اجلك ایرشوب اولسك کرکدر * عزرائیل امانت استیوب سندن (قبض ایدوب
آیره جانی بدندن * بوی فنا آلوب اشبو چمندن * باد اجل اسوب صولسك کرکدر * قبضه سینه کیروب ملك الموتك *
سو یلمیه دیلك کسله صوتك * اوقنه دللرده تاریخ فوتك * سن خاك ایچره یاتوب قالسك کرکدر * بکنمزکن بونده
اطلس فاخر * کیدررلر سکا کفنی آخر * بو دنیاده قالوب جمله مفاخر * هر نسنه دن عریان اولسك کرکدر * بیلورسن
مقرر دراولم کلمك * کرکدر جکرلك دردله دلمك * اولمزدن اولك حقی بکدر اولمك * چونکه آخر فنا بولسك کرکدر *
(استجماع) جمع اولمق دیلمك نتکیم اکابرناس قبولرنه ورانلر واسطه ودربان نامنه اولنلردن مطلوب اولان کمسنه ایله
صحبت وجمعیت طلب ایدرلر (استطلاع) برنسنه یه مطلع اولمق دیلمك (شخص) الشخص جملة یشار الیها دون غیرها یتمیز
من غیرها بالافعال والصور کما فی اخوان الصفاء (اجماع) یقال اجمع فلان علی کذا ای عزم علیه مقصود فخر عالم
عزرائیلك سلامن آلدقدنصکره کلامه آغاز ایتدیکن بیاندر (ایداع) ودیعه وامانت قومق یعنی اهل بیتمی اللهه امانت
قویوب وداع ایدهیم (شفیق) شفقت ومرحمت صاحبی (رفیق) رفق ولطف اهلی (اوجاع) وجعك جمعیدر آغری وزحمت
معناسنه (درکاه) مرة بعد اخری بیان اولنمشدر (سکا آغلردی غمناك ایدی جانی) غمناك غم ایله متصف دیمکدر زیرا ناك
لفظی معنای وصفیت افاده ایدر رساله الطوسی ودقائق ابن الکمالده کاورکه ناك لسان فارسیده اختلاطدن عبارتدرکه
اشراب طریقی ایله اوله غمناك کبی معناسی ایچنه یاش سکمش نسنه در کمال تکیفدنده ناکه تعبیر ایدرلر مثلا غمناك
وبرشناك دیرلر انتهی سؤال اولنورسه که کریه وخنده خواص انساندندر پس جبریلك آغلماسی نه معنایه محمولدر جواب
بودرکه عند الحکما ملائکه نك کریه وخنده سی تمثیل طریقیله درنتکیم قطرات باران آنلرك کوزلری یاشی وانهار زمینك
سیل سرشکیدر دیرلر فاما تحقیق بودرکه هر مخلوقك کندی مقام وحالنه مناسب اولان وجهله کریه وخنده سی واردر
سائر صفات کبی پس ملائکه فخر عالمك ولادتنده مستبشر اولدقلری کبی وفاتلرنده غمناك اولدیلر وشانلرنه مناسب اولان
طریقیله آغلدیلر بو معنی ایسه کریه وخنده نك حقیقت انسانه اختصاصنی منافی دکلدر زیرا هر نوعك کریه وخنده سی
برنوعدندر سؤال اولنورسه که ملائکه نك کریه سنه وجه ندر مع هذا روح پاك مصطفی علیه السلام ایله آشنالردر
جواب بودرکه ملائکه نك کمالی بشرك کمالنه تابعدرکه ایسه کمالات بشریه دندر زیرا موطن دنیا ونشئۀ عنصریه نك
حکمی وفراق صورینك مقتضاسیدر (عزاء) عین مهمله وزای معجمه ایله بوراده تعزیه دن اسمدر والتعزیة اعطاء العزاء ای
الصبر عند وقوع المصیبة (شرف دیلرتنی روحی شریفك) یعنی شریف اولان کمسنه نك جسم وجانی شرف وعلوه طالبدر
زیرا اهلدر پس بوراده شریف ایله مراد ذاتدر ومصرع اولده مقصود صفتدر انکیچون قافیه ده تکرار لازم کلمز فافهم (روح
بالفتح الراحة والرحمة ونسیم الریح ومکان روحانی بالفتح طیب (هدایی قدس سره) نسیم روح رحماندن نفس ایرسه
کرجانه * بهارستان اوله عالم صفای نوبهار مدن (بو بیتده وامثالنده واقع اولان روح فتحله درغفلت اولنمیه وکذلك
بعض اماکن متبرکه ایچون روحانی یرردیدکاری فتحله درا کرچه که ضمله اولمق دخی فی الجمله وجهدر فان الروحانی
بالضم مافیه الروح وکذلك النسبة الی الملك والجن والجمع روحانیون (ریحان) نبت طیب الرائحة او کل نبت کذلك
کما فی القاموس ایکنجی تفسیره کوره ریاحین طیبه نك جمله سنه اسم اولمش اولور واختاره نعمة الله فی لغته وفی الحدیث
من عرض علیه ریحان فلا یرده فانه خفیف المحمل قیل ان کسری انوشروان کان جالسا بالایوان واذا حیة قد دبت علی
عش حمامة فی بعض شرف الابواب لتأکل فراخها فرمی الحیة بسهم او بندقة فقتلها فلما کان بعد ایام جاءت الحمامة
بحب فی منقارها فالقته الیه فاخذوه وقال ازرعوه فنبتت ریحانا ولم یکن یعرف بارضه فقال نعم ما کان ما اتانا به الحمامة
وکان الملك کثیر الزکام واوجاع الدماغ فاستعمل منه فنفعه جدا کذا فی حیوة الحیوان (عیان اوله جمال وجه سبحان)
یعنی حسن وجه سبحان ویا خود جمال ذات سبحان دیمکدر فافهم حسن ایله جمالك ما بیننده فرق وسبحان کلمه سنك
ذات حقه اطلاقی بالاده بیان اولندی (بعدذا) بو کلامده اشارت واردرکه جمال حقی بی پرده کورمك مقام کثیبه
مخصوصدر وبو مقامك کما ینبغی تحقیقاتی مرور ایلمشدر (لمحرره) رؤیت حقی دیلرسك حقی * پردۀ جسم وجانی چاك ایله
بوقلغیله ایرش اوجانانه * اولمدن بو وجودی خاك ایله (طقوز یوز اللی ییل) بوندن مراد عمر نبوتی بیاندر والاعمر نوح
بعضلر قتنده بیك وبعضلر قتنده متجاوز دردیشلردر نتکیم اوائل شرحده بیان اولنمشدر (دیدی پس شمدی یك ایچماغ
یعنی ذکر اولنان مدت معمر اولوب زندان دنیاده وقفس وجودده محبوس اولمقدن ایسه ایرکندن اوجاغه اوچق یکدر

سؤال اولنورسه كه فخر عالمك مدت مديده معمر اولمسنده خلقه نفع كلى واردر پس وفاتى ترجيح ايتملرينه وجه نه در
جواب بودركه فخر عالمك وجود وبعثتندن مراد ارشاد عباددر واول وقتده امر دين كمالن بولمش وعقدهٔ مشكلات منحل
اولمش ايدى پس ترجيح وفاتله ورثهٔ كملك خلافتده انبيا رتبه سنه بالغ اولوب ارشاد انامه كافى اولدقلرينه اشارت ايتديلر
كما قال عليه السلام علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل فافهم جدا (اسباغ) اكسك يرقومييوب اتمام ايتمك ومنه اسباغ
الوضوء اى اتمامه يقال اسبغ الله عليه النعمة اى اتمها والوضوء ابلغه مواضعه ووفى كل عضو حقه (ابلاغ) يتشدرمك
ايصال كبى (افراغ) دوكمك وبوشالتمق بوراده مراد شوقنى عرض وافاده ايتديكيدر وبوشوقك مدارى وجود بشرى
پرده سيدر والا طرفين برى برينه دائما واصل ايدى فافهم (داغ) نشان كه آدمك وياغيرى حيوانك اعضاسنده دمرله
وياغيرى نسنه ايله ياقرلر (فراغ) زياده فراغت ايديجى (لواء الحمد) تفصيلى واردر محلنده كاوران شاء الله تعالى (اعطاف)
همزه نك فتحيله عطفك جمعيدر عينك فتحيله لطف وعطا وشفقت معناسنه مستعملدر (ابن كمالك بو كلمه خصوصنده
اغلاط بيان ايتديكى رساله سنده مندرج اولان تحرير اخترى لغتنده ثبت اولنان تقريره مخالفدر (وصاف) زياده
وصف وبيان ايديجى ونشان ويريجى يقال وصفه يصفه وصفا وصفة نعته فاتصف والوصاف العارف بالوصف ولقب واحد
ساداتهم اواسم مالك بن عامر ومن ولده عبيد الله بن الوليد الوصافى المحدث كما فى القاموس وقد سبق تفصيله (بعدذا)
فخر عالم كندى حقنده بى پروا اولمغله امتنى قايردى زيرا كنديسنك حسن عاقبتى وحق تعالى قتنده شرف وعزتى مقطوعدر
پس اهم اولان محتاجه چاره ساز اولمقدر (لمحرره) چكدى ال خوان عمردن چورسول * امتك غصه سن يدى آخر *
قايروب مرحمت وشفقتدن * امتى امتى ديدى آخر (نوع) هو صفة جماعة متفقة الصور يعمها معنى واحد ويشتمل على
اصناف كالانسان فانه نوع واحد مشتمل على صنف العرب والفرس والروم ونحوهم (شفاف) روشن وبراق ولطيف
يقال شف الثوب رق فحكى ماتحته (كشاف) الكشف ازالة الحجاب بين المدرك والمدرك والكشاف مبالغة الكاشف
قوله تعالى (وان يمسسك الله بضر فلا كاشف له الا هو) اى لا دافع ولا راد (كه تاسن كيرمسك اكا) وفى الحديث حرمت
الجنة على جميع الامم حتى ادخلها انا وامتى) بو حديثدن منفهم اولوركه بو امتك عصاتندن معذب اولنلر ناردن چقوب
جنته قدم بصمدقچه امم سالفه نك نه علما وزهادندن ونه غيريلردن كمسه جنته كيرمزير اديلمشدركه جمله دن مقدم
محاسبه اولنان بو امتدر پس بعيد دكلدركه امم سالفه نك محاسبه سى تمام اولمدن بونلرك مدت عذابى نهايت بولوب
جمله دن اول جنته كيره لركما فى انسان العيون (اعراف) سور بين الجنة والنار وسيأتى تفصيله ان شاء الله تعالى بوراده
جائزدركه جنتك قصرلرى ومرتفع يرلرى مراد اوله (لمحرره) حق مزين ايلدى جنتلرى * روح پاك احمد مختار ايچون
قيلدى آماده قونعمتلرى * روح پاك احمد مختار ايچون * آچلوب فردوس اعلى كالمرى * قوقدى عنبر بولرى سنبللرى
باشلدى نغمه قوبلبللرى) روح پاك احمد مختار ايچون) سايه صالدى سرو فردوس برين * اطلس وديبا دوشندى يربرين
قارشوچقدى حور عين نازنين * روح پاك احمد مختار ايچون * امته سالار اولوب فخر جهان * جنته طوغرلدى اول
پاكيزه جان * اول نفس آچلدى ابواب جنان * روح پاك احمد مختار ايچون * جمله بو دولت بو عزت بو حضور * جمله
بو جنت بو نعمت بو سرور * حقيا حاضرلنوبدر بى قصور * روح پاك احمد مختار ايچون (كه ايرشمزا كا اوصاف) يعنى عز
وجلالك غايتنه اوصاف ايرمز وكمسه بو مقامك كنهنه حقن ويرمز (كوه قاف) تفصيلى بالاده مرور ايلدى (عدمده)
عدم محضده يعنى بر مخلوق نه روحانى ونه جسمانى رايحهٔ وجودى شم ايتمزدى (كه صوككده خليفه اوليسرون)
وفى الحديث الله خليفتى فى امتى بوندن مراد فخر عالمه احسان اولنان تصرف وجهى اوزره مظاهر كمل يوزندن عالمك
وآدمك ظاهر وباطننى حفظ وحراستدر پس بو معنايه هر عصرده پيغمبر حياتده كبيدر زيرا نور نبوتى ظاهر شريعتده
ونور ولايتى باطن قطبده درزهى شرف بو امته كه حق آنلره خليفه در اللهم انت الصاحب فى السفر والخليفة فى الاهل
(فردوس) فردوس وعدن جنت اعلانك وسطى واشرف مواضعيدركه مقام مقربيندر فخر عالمه مخصوص اولان
مقام آنده دركه وسيله دينلور (سدر المنتهى) وصفى كمشدر تانك حذفى ضرورت ايچوندر وهم تا اصلده بو قدر وحدت
معناسنى افاده ايچون عارض اولمشدر (مأوى) جناندن برينك اسميدر شرحى كچمشدر (التحاق) اولشمقدر يعنى امم
وفات ايتدكده جسدلرى نه مكانه اولشور ونره ده دفن اولنورلر (افتراق) آيرلمق ذكر الخطابى ان الافتراق بالكلام
والتفرق بالاجسام لانه يقال فرقته فافترق وفرقته فتفرق (لمحرره) ادنى كورمه يرى واريسه كوزلك * آنده بو نجه عالى
پيغمبر ياتور * فخر عالم كبى برسرور ياتور * تواضع ايليوب سوره كوريوزلك * آنده بو نجه عالى پيغمبر ياتور * فخر عالم كبى
برسرور ياتور * جنت ترابندن ايكن اول رسول * ايلدى يردن غيريسن قبول * انكچون يراولدى كوكلردن مقبول
آنده بو نجه مرسل پيغمبر ياتور * محمد مصطفى كبى ار ياتور * نظر ايدوب خاكه خداى اكبر * ايلدى آدمى آندن مصور

نجه دمسونلر طبراغه عنبر * آنده جان مشامى معطر ياتور * فخر عالم كبى منور ياتور * نجه بهار اولوب برشن اولسون
* كل بتروب بربر كلشن اولسون * نجه كيجه كوندز روشن اولسون * آنده نجه كا غنچه تر ياتور * فخر عالم كبى
برسرور ياتور * صفى الله اول صدفك دريدر * نجى الله نوح پيغمبر يدر * كليم الله موسى مستقر يدر * آنده نجه عالى
پيغمبر ياتور * فخر عالم كبى برسرور ياتور * سويو اقبل ان تموتوا سر بتن * ايچمين نه بيلور فنا حالتن * خالك اولنلر بيلور
خاكك قيمتن) آنده بو نجه صاحب فنا ار ياتور * فخر عالم كبى برسرور ياتور * نقل حالى اولان دللر بيلورلر) جوز عز خالص
العيار اولان زر (حقيا صولمييوب چو غنچه تر (پرده بو نجه جسم پيغمبر ياتور (فخر عالم كبى برسرور ياتور) (اى دريغا)
اى قوم زياده حسرت ودرد زيرا الف بويله يرلرده مبالغه ايچوندر نتكيم بوقروده بيان اولندى وجائزدركه يا حسرتا
قبيلندن اوله (الفراق) اى حضر الفراق او هذا وقت الفراق او حالى الان الفراق منك او نحو ذلك (يوم التلاق) اصلنده
يوم التلاقيدر يعنى ارواح اجساده ملاقى اولديغى كونده يا اهل آسمان وزمين يا اولين وآخرين يا معبودان وعابدان
يا مظلومان وظالمان ياخود هر كس كندى عملنه قاوشديغى كونده ديمكدر اوله قال تعالى (لينذر يوم التلاق (كاس اوفى)
كاس جناقدر اما ابن اعرابى قتنده ايچنده شراب اولورسه كاس ديرلر اگر نسنه اولمزسه جام ديرلر اوفى زياده وافى وتام
ديمكدر بويله يرلرده حظ كامل ونصيب وافر مراد اولنور (سبع طباق) برى برى اوزرينه قات قات موضوع ومقبب
اولان هفت آسمان (رفيق اعلى) تركيب وصفيدر وليكن ضرورت وزن ايچون قافك كسره سى اشباع اولنمز مراد انبيا
وصديقين وشهداء جماعتيدر قال تعالى (وحسن اولئك رفيقا (مهنا عيش) مهناء هنا تندر هنات ومرات طعام
وشرابك سكيجى اولمسيدر يعنى سهولتله بوغزدن گچوب منهضم اولمق عيش مهنا كدرسز ديرلك ديمكدر ابن كمال لحم
مطبوخى يعنى صوده قينمش اتى كه تركيده يخنى دينلور يهنى درهنوء الطعام والشرابدن مأخوذدر ديمشدر وليكن
نعمة الله لغتنده معناى مذكوره دال اولان لفظ يخنى ضبط اولنمشدر خاء معجمه ايله ومنو ينك اسد وثعلب وذئب
حكايه سنده بو بيتى دخى اكا شاهددر كما قال فى اواخر الجلد الاول * وين براز يهرميان روزرا * يخنى باشدشه پيروزرا *
(بعدذا) عيش عينك فتحيله درحيات معناسنه كسرله استعمالى غلط عامه قبيلندندر وقد سبق شرحه (كيم) بوراده
ادات استفهامدر رابطه دكلدر مصراع ثانى اولنده واقع اولان كبى فافهم (نطاق) قوشاقدر تفصيلى مرورا يتمشدر
بوراده قوشاق قوشانمق جدو اهتمامدن كنايه در زيرا مباشرت اولنان نسنه يه اهتمام اولنسه قوشاق قوشانلور ودامن
درميان اولنور (فضل) بن عباس عم النبى عليه الصلوة والسلام (بعدذا) بو تخصيصده على وفضلك زياده فضلنى بيان
واردر (حله) الحلة ثوب فوق ثوب كما فى انسان العيون ديمشلردركه ذكر اولنان حله يمن قريه لرندن سحوله ديدكارى
قريه ده منسوج ومعمول بياض پنبه بزندن ايدى (ويرسون الله هم نبيكزدن عوض) يعنى آنك فراقى مصيبتنه
صبريكز مقابله سنده اجر وثواب ويرسون (خيرنى ارزانى قيلسون بى غرض) ارزانى لايق وغرض فاعل فعله حامل
اولان معنى يعنى بى علت سزه خيرنى لايق قيلسون زيرا بعضلر قتنده فعل حق معلل بالغرض دكلدر نتكيم بالاده بيان
اولندى (غسل) غينك فتحيله در يومق معناسنه يعنى صويى بشره وبدن اوزرينه اجرا (تكفين) كفن كردن (تخت) خاء
معجمه ايله بوراده تنشير ديدكارى تختهدر وهو الذى يغسل عليه الميت كما فى القهستانى كنز شرحى عيون الحقائقده خاء
معجمه ايله ضبط اولنمشدر (انفكاك) آيرلمق (اشتراك) اورتاق اولمق (بعدذا) صلاتى فيض رحمتله تفسير ايلدى زيرا غير
معنا ايله صلوة ايتمك حق تعالى حقنده محالدر يعنى تنزه وتجردى جهتندن فافهم (انسلاك) اصلده سلوك ندرد خول
معناسنه بوراده قدوم مراد اولنور (بعدذا) بوندن منفهم اولوركه عالم علوى سكاننده جبريلدن افضل يوقدر يعنى
جبريلك بو خصوصده تقدمى افضليتنه دليلدر نتكيم فخر عالمك ليلهٔ معراجده امام انبيا وملائكه اولديغى جمله اوزرينه
رجحانه شاهددر وجه تقدم بودركه جبريل مظهر علمدر انكچون روح القدس دينلور پس روحك روحله مناسبتى
ظاهردر وبر دخى جسمانيتده حامل الوحى اولمق جهتندن ظهورده تقدمى روحانيتده دخى تقدمنى مرجحدر سؤال
اولنورسه كه فخر عالمك نمازى قيلنوركن روح پاكى نره ده اولور ونه مقامده تعين وتحيز بولور جواب بودركه آنك روح
مجردى فى الحقيقه تحيزدن عاليدر وليكن بحسب الظاهر جميع علوياتده مقرى واردر نمازلرى قيلنوركن جسد
مطهرلرى ياننده حاضردر يعنى كندى نمازلرينه حاضر اولورلر بلكه حقيقتده نمازلرن قيلن كنديلريدر وجمله كملك دخى
ارواح طيبه سى نماز وقتنده جماعت ايله حاضر اولوب امام ايله كندى نمازلرن قيلورلر وبو برسر عجيبدر مكاشفه
اهلندن غيرى كمسنه بيلمز وبلكه انكار دخى ايدرلر نعوذ بالله تعالى (لمحرره) روح پاك اوليايه جلوه كاه (ايلدى حق اون
سكز بيك عالمى * چشم جسم ايتمز بوكون ادراك روح * سير ايدر روح عالمى وآدمى (ميكائيل) ملك الارزاقدر ومظهر
ارادتدر انكچون جبريله ثانى اولدى زيرا ارادت علمى ولى ايدر يعنى اكا تابع اولور (اسرافيل) مظهر حياتدر انكچون

جبریله ثالث اولدی زیرا روح تعیننده ثالثدر روح حیاتك سری روحك تعینیله بیلنمشدر سؤال اولنورسه که بوقروده بیان اولندیغی اوزره اسرافیل جبریلدن اوچ سنه مقدم فخر عالمه مقارنت ایتمشدر پس بوخصوصده تأخره وجه ندر جواب بودرکه المقدم یؤخر وبردخی اسرافیلك قبل النبوة اقترانی فناء کلی وحیات روح وقتنده ایدی بوایسه من وجه جسمك فناسی وحقیقتده روحك بقاسی حالیدر پس مناسب اولان تأخردر فافهم (عزرائیل) مظهر قدرتدر وقدرت حیات وعلم وارادته تابعدر (جنود) جندك جمعیدر ضمله چری معناسنه جندی ضمله پادشاه چریسنه منسوب دیمکدر کسرله غلط عامه دندر (اصطکاك) طوقشمق بوراده جنودك اصطکاکی کثرتدن کنایه‌در بوندن منفهم اولورکه ملائکهٔ اربعه کندیلره مضاف اولان عسکر روحانی ایله قدوم ایدرلر (سماك) کتاب وزننده ایکی منور کوکبك اسمیدر بری منازل قمردندر سماك اعزل دیرلر بوراده مراد مطلقا افلاکدر تشکیم سمکدن سما که دلك دیرلر یردن کوکه دلك معناسنه (فوج) وزمره جماعت معناسنه‌در (فکاك) آیرلمق یقال فکه فصله سؤال اولنورسه که ملائکه‌نك نماز خصوصنده تقدملندن بشردن افضل اوللری فهم اولنور وفخر عالمك کلامندن دخی تعظیم وتفضیل ملائکه اکلنور جواب بودرکه اکرچه ملائکه‌نك کمالی بشرك کمالنه تابعدر فاما موطنك حکمی ملائکه‌نك تقدمیدر زیرا اجسام لطیفه‌در بشر ایسه اجسام کثیفه‌در پس اجسام لطیفه‌نك روح لطیف ایله مناسبتی ظاهردر ونماز حقیقتده جسده دکلدر بلکه روحه‌در وبردخی جمله‌دن مقدم آدمه سجده وسرفرو ایله مأمور اولان ملائکه‌در بناء علی هذا آدم حقیقی اولان فخر عالمه دخی جمله‌دن اقدم سجده ونماز ایله مأمور اولدیلر وبوندن غیری دخی نیجه وجوهه محمولدر ارباب دانشه خفی دکلدر (اهل بیت) اهل بیت الرسول علیه السلام اعم من الازواج المطهرة رضی الله عنهم یعنی ازواج مطهره وبنات مکرمه وبونلرك امثالنه شاملدر پس فاطمه وحسن وحسین رضی الله عنهم اهل بیتدن وخصوصا آل عبادندر (چاك) یرتق وقدسبق تفصیله (صیحه) چاغرمق (نوحه) صاغوصاغمق وفریاد ایدوب آغلمق بوراده معنای ثانی مراددر تاکه تکرار لازم کلمیه فافهم (حراك) کسرله حرکت معناسنه‌در یقال ما به حراك ای حرکة (لمحرره) یاقوبدر جانلری هجرانك اودی * نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر * دوتردل مجمرندن آه عودی * نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر * نه ممکندرکه جیحون اولمیه کوز * نه ممکندر صراروب صولمیه یوز * نه ممکن صبر ایده بیچاره اوکسوز * نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر * کوکل یعقوبنه هجران کورندی * لباس ماتم یوسف بورندی * بلاوغصه طاشیله اورندی * نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر * یقه‌لر چاك ایدوب کل کیبی بلبل * کوکرمش محنتیله رنك سنبل * پریشان ایلمش کندینی کاکل * نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر * نیجه آه ایتمسونلر خسته دللر * بوکلدی فرقتك دردیله بیللر * قالوبدر پادشاهسز بونیجه قوللر * نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر * بوآتشده جکرلر یاندی پشدی * اریدی جان ودل محوه ایرشدی * بوکون حق غم هجرانه دوشدی (نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر (زهره) اودمراره معناسنه ومجال معناسنه دخی استعمال اولنور قال ابن الکمال زهر آغودر معنای اصلیسی قاتی آجیدر اوده زهره دیدکلری اکا نسبت ایله‌در آخرنده‌کی ها اختصاص ایچوندر (یاابتاه) اصلی یاابی در تادن ابدال اولنمشدر زیرا حرف صحیح معتلدن اخفدر الف مد صوت وبا وقف ایچون زیاده قیلنمشدر (الفراق یوم التلاق نوخت اوله آه) الفراق واعرابی ویوم التلاق ومعناسی بالاده بیان اولنمشدر بوراده مراد حضرت فاطمه‌نك فخر عالمه تلاقیسی یعنی قاوشمه‌سی وقتیدر نوخت نونك فتحه‌سی وواو وخاء معجمه وتانك سکونیله اصلنده نه وقتدر خاء قافدن بدلدر تاتار واکراد استعمالی اوزره‌در واوك سکونی ضرورت وزن ایچوندر وآه یقال عند الشکایة والتوجع واصله اوه بفتح الهمزة وسکون الواو وکسر الهاء وهو الاغلب وعلیه قول الشاعر فاوه لذکراها اذا ما ذکرتها * ومن بعد ارض بیننا وسماء) فقلبت الواو الفا فصار آه معنای مصراع محمدیه بودرکه ای پدر محترم ووالد مکرمم عاقبت سزدن فراق حاصل اولدی (ع) کورمیدم بوکونلری باری) عجبا سزه بردخی وصال نه وقت اوله ودل سوزان آب حیات وصالکزه نه زمان دسترس بوله (میزان) ترازودرکه وزن آلتیدر بوندن منفهم اولورکه عالم برزخده ارواحك بری برینه تلاقیسی تام دکلدر زیرا یالکز روحانیت مرتبه‌سندندر پس روز حشر اولوب ارواح اجساده تعلق ایدنجیه دك فرقت باقیدر فافهم جدا (لمحرره) روح کامل کیدیجك دنیادن * ایریشور بزم مصطفایه ولی * روز حشر اولمدقجه آخر کار * کوره‌مز کسه او خرشیدی جلی (ارتحال) بریردن بریره نقل ورحلت ایتمك (لایزال) یعنی بن صراط یانندن زائل اولمم دیمکدر یعنی اکثر حالده اوراده بولنورم (حنان منان) عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه الحنان الذی یقبل علی من اعرض عنه والمنان الذی یبدأ بالنوال قبل السؤال کذا فی اصول الحدیث قال فی القاموس الحنین الشوق والحنان کشداد من یحن الی الشیء واسم لله تعالی معناه الرحیم ومن علیه منا انعم والمنان من اسماء الله تعالی ای المعطی ابتداء (ذوالجلال) ذوالهیبة والعظمة والقهر (زلال) صوغوق وطتلو صوکه حرارت کسه وقدسبق

تفصیله بوراده حوضله مراد محشرده اولان حوضدر جننده اولان دکلدر (فرح اولوب) یعنی فرح صاحبی اولوب پس مضاف ملاحظه اولنور وقدسبق وبعض نسخه‌ده فرح بولوب دوشمشدر بوصورتده تقدیر مضافه حاجت قالمز (ملال الم وغم (امتثال) اطاعت وانقیاد بوندن منفهم اولورکه محتضر اولان کمسنه ضرورت اولمدقجه یاننده عورت واوغلان قومیه (خاتمه) یعنی وقت خاتمه ویاخود خاتمه‌یه یعنی آخره (التزام) لازم اولمق ومتعدی دخی استعمال اولنور (اختتام آخر اولمق (حی) هو الفعال الدراك والله تعالی یندرج جمیع المدرکات تحت ادراکه وجمیع الموجودات تحت فعله (لاینام) اویومز زیرا خواب حواس ظاهره‌نك رکود وسکونیدر حق تعالی ایسه حواسدن وذات کریمنه فتور کلمدن منزه‌در (نظام) کسرله شول خیطدرکه انجو دیزلمش اوله وترتیب معناسنه‌ده کلور یعنی انجو خیطه دیزلدیکی کبی کوکلم دخی اول معنایه تعلق ایدوب جمعیت بولدی وپریشانلغم مندفع اولدی بوندن منفهم اولورکه اهل کمال اولنلر موتدن غم یمزلر بلکه حصولنی نعمت بیلورلر کما ورد (الموت تحفة المؤمن اما اهل نقصان اولنلر قرب اجلدن آکاه اولسه چاك کریبان ایدرلر وهی مدد دنیایی قویوب کتسکمی کرك دیرلر (غافلان ازمرك مهلت خواستند * عاشقان کفتند نی نی زود باد (ایله التزام) بوراده التزام اعتناق معناسنه‌در کما قال فی القاموس التزمه اعتنقه یعنی ربك سکا مشتاقدر سندخی اکا دسترس بول ومتصل اول وجائزدرکه اشتیاق معناسنك ملاحظه‌سی کندکه لازم قیل وآندن مفارقت ایتمه دیمك اوله (تردد) طولشمق وایکی نسنه‌نك اراسنده متفکر اولمق بوراده مراد توقف وفخر عالمك موتنی تعظیمدر قال ابن ملك لما کان التردد وهو التخییر بین الشیئین لعدم العلم بان الاصلح ایهما محالا فی حق الله تعالی حمل علی منتهاه وهو التوقف (احترام) حرمت وتعظیم ایتمك (مقام) یعنی یرده قیام طوتم وجائزدرکه یربوزنی موضع قیام طوتم دیمك اوله فافهم (وحیچون یربوزنه آیرق کلسلدم اینمزم) یعنی وحی ایچون آخر نزولمدر پس بومعنی غیری خصوص ایچون نزولی مانع دکلدر تشکیم لیلهٔ قدرده نزولی واردر وبوندن حسنین رضی الله عنهما عدم نبوتی ظاهر اولدی زیرا جبریلدن غیری الله تعالی ایله انبیا اراسنده سفیر وواسطه یوقدر سؤال اولنورسه که حضرت عیسی علیه السلامه نزولندنصکره وحی اولنور دیو وارد اولان حدیث نه معنایه محمولدر جواب بودرکه جائزدرکه آنده درج اولنان لفظ وحی معنای مصطلحه محمول اولمیه (لمحرره) یارسول الله وقت احتضار * آغلدی عالم سنکیچون زارزار (عندلیبك جبرئیله بوجهان عاقبت سنسز کورندی خارزار * دیدی فریاد ایلیوب بلبل کبی * اولدی چونکم اول نفس بی اختیار * وحی ایچون یربوزنه ایتمم نزول * بردخی بن ای رسول کردکار * کتدی افغان ایده‌رك تاسدره‌یه * دویمدی هجرانه اولدی دل فکار قالدی یاس وماتم ایچره عاقبت (اون سکز بیك عالم ایچره هرنه وار * یاقدی هجران آتشی جان ودلی (یقدی ویران ایلدی دیوار وداره * کوکده ایلرلر فرشته‌لر غریو * یرده انسان ایلمز غمدن قرار * حق عدلخسته‌یه ایله نکاه * دوش اولوبدر درد که درمان اومار (رجال) رجلك جمعیدر حد بلوغه رسیده اولان ار معناسنه (کالدم دیرنده) یعنی دیرم اوزرینه (جبهه) آلن قال فی القاموس الجبهة موضع السجود اومستوی ما بین الحاجبین الی الناصیة (افاقت) مرضدن وسکردن وجنندن آیلمق بوندن منفهم اولورکه فخر عالمه کاهیجه اغما وغشیان صورتی حاصل اولوردی خالصة الحقائقده وروضة العلماده کلورکه معاذ نسفی موتدن اوچ کون مقدم مأخوذ العقل اولمسی حقنده دعا ایدردی سری سؤال اولندقده سوء خاتمه‌دن خوف ایده‌رم دیردی یعنی وقت احتضارده مأخوذ العقل اولان کمسنه‌دن کلمهٔ کفر صادر اولسه انکله مؤاخذه اولنمز زیرا مجنون اوزرینه قلم جاری دکلدر فاما بوفقیرك فهم ایتدیکی بودرکه بومقوله تمنی مغلوب الخوف اولان عباده کوره‌در عشاقه کوره دکلدر زیرا جنون وسفه صفات نقصاندر پس انبیا وکمل اولیایه لاحال النزع ولاقبله بومقوله اوصاف عارض اولمز وهم کمال عقل اوزرینه وفات ایتمکده شهادت مرتبه‌سی واردر تشکیم بعض مطعون اولنلرده وامثالنده مشاهده‌در سؤال اولنورسه که بعض اولیانك قبل النزع حس وشعوردن مأخوذ اولدقلری نه معنایه محمولدر جواب بودرکه انسلاخه محمولدر پس آنلرك اغماسی سائرلرك اغما وغشیاننه قیاس اولنمز زیرا تجلی حالی دل عارفی تغییر ایدر وآنك سببیله بدن دخی متلاشی ومنفعل اولور بومقامك تفصیلی تمام الفیض نام کتابمزده‌در) قال الشیخ الشهیر بدا کرزاده قدس سره * پادشاهم شول زمانکیم دعوت ایدرسن بنی * ذاتك ایله قیل تجلی بعده اولدر بنی * بوبیتدن منفهم اولورکه کمل اولیایه وقت وفاتده تجلی الهی حاصل اولور ووجود اول تجلیدن مغلوبیت بولور (لمحرره) قصد پرواز ایدیجك بومرغ جان * یاالهی قیل تجلی صولك نفس * ایلیجك عزم کلزار جنان * یاالهی قیل تجلی صولك نفس * حیرت کبرای عشقك قیل نصیب * منت عظمای شوقك قیل نصیب * رتبهٔ علیای ذوقك قیل نصیب * یاالهی قیل تجلی صولك نفس) صاقلمه دلدن اودم اسرارکی) ایلمه کوزدن نهان انوارکی) لطف ایدوب کوستر بزه دیدارکی) یاالهی قیل تجلی صولك نفس) محرم سر صفاتك حقیچون * مظهر افعال وذاتك حقیچون * نور فخر کائناتك حقیچون * یاالهی قیل تجلی

صولنفس ✱ بولهلم آخرنفس انس وحضور ✱ اولهلم اول دم غريق بحر نور ✱ حق يه باطن يوزى ايده ظهور ✱ يا الٰهى
قيل تجلى صولنفس (مستعان) الله تعاليدر كه آندن عون ومدد طلب اولنور (كيم چقر مؤمنلرك بودرلريله جانى يل
يعنى مؤمنك جانى بدنندن بودرلك خروجى كبى آسان وجهله منفصل اولور وكويا زحمتى همان عرقر يراولديغيدر
وكافرلك جانى چكه سندن چقمق شدتنه اشارتدر شكيم منخفق اولان كسنه نك نفسنى بروجه معتاد آغزندن مخرج
بوليوب عسرتله چقارفافهم (بعدذا) حالت نزعده رشح جبين وسيلان دمع وانتشار منخرين حسن عاقبت علامتيدر
اما لونك زياده تغيرى وحلقومك خورلسى وفمك ايكى جانبندن كف كلمسى سوء عاقبت نشانيدر اللهم اعنا على سكرات
الموت (واجعل لنا خير علامة عند الفوت (انك انت المعين فى كل حين (جنتك طيبين) طيب خوش قوخولى نسنه در
(لمحرره) الٰهى جنتك قوخولرندن ✱ نصيب ايله اجل كلديكى زمان ✱ كل وسنبلنك خوش بولرندن ✱ نصيب ايله اجل
كلديكى زمان ✱ بدن ايچره جانم نيجه برياندر ✱ كوكل حرارتله بوكون برياندر ✱ شراب طهورى ايچوروب قاندر ✱
كرم ايله اجل كلديكى زمان ✱ باغ تجليدن كلرآچله ✱ كوثر رحمتدن جرعه صاچله ✱ كفنم برينه حله بچله ✱ احسان ايله
اجل كلديكى زمان ✱ ايريشه ملكلردانندن سلام ✱ كورينه جنت اعلاده مقام ✱ بزم تجليده طولوطولو جام ✱
نصيب ايله اجل كلديكى زمان ✱ تسليم اولوب سنك امركه بوجان ✱ شول نفس كه ايده عزم لامكان ✱ سكرات موتى حق يه
آسان ✱ ايله يارب اجل كلديكى زمان (يامطمئن نفس) قال تعالى (ياءيتها النفس المطمئنة) اى بنم ذكرمله آرام كرفته
اولان نفس كه نعمتده شاكر ومحنتده صابر ايدك (ارجعى) دنيادن رجوع ايله (الى ربك) پروردكارك جانبنه (راضية)
حقدن ونعم ظاهره وباطنه دن احسان اولنديغك نعمتلردن خوشنود اولديغك حالده (مرضية) حق تعالى قتنده
پسنديده اولديغك حالده (فادخلى) پس روز قيامتده دخول ايله (فى عبادى) شايسته دركاهم اولان بنده لر زمره سنه
(وادخلى جنتى) وزمرهٔ مقربان ايله بهشتمه دخول ايله بو آيت شريفه نك اشارتى بودركه نفسك ربنسنه رجوعى فنا ايله در
يعنى قطع منازل ومقامات ايدوب احكام طبيعيه وآثار بشريه دن فنا منزلنه وصولله در ونفس اول وقتده نتايج
سلوكدن راضيه اولوب عندالله دخى الباس خلعت بقا ايله مرضى اولور وحقك سر ذات وصفاتى ايله متحقق اولان عباد
مخلصين زمره سنه دخول ايدوب جنت حقيقتده قدم بصر پس انبيا وكمل اوليانك حقه رجوعى بومعنايه دائردر وموت
صورى ايله اولان رجوعلرى موت معنوى ايله اولان رجوعلك حقائقنى مشتملدر انكيچون عندالموت وبعده الطاف
خفيهٔ الٰهيه ظهوره كلوب هر وجهله مغتنم اولورلر وصفالر بولورلر اللهم اجعلنا من اهل الرضاء والولاء لا من اهل
السخط والبلاء (كون) وجود عالمدن عبارتدر يعنى بالفعل پس مكون معناسنه اولمش اولور (مكان) لغتده
برنسنه نك قراركاهيدر مكان ايله حيزك ما بيننده فرق واردر كتب حكمتده مسطوردر (ساق) ساق قدمدر يعنى بالدر
قال فى القاموس الساق ما بين الكعب والركبة (چنان) شويله وانجلين مقصود قرآنده مذكور اولان وعد موتدر قال
تعالى (انك ميت وانهم ميتون) وقال (قل يتوفاكم ملك الموت الذى وكل بكم) وقال (والتفت الساق بالساق) يعنى
هول مركدن محتضرك ساقى ساقنه طولاشور وحركته مجالى قالمز (حول وقوت) لاحول اى لا تحول ولا انتقال عن
معصية الله الا بعصمة الله (ولا قوة) على طاعة الله الا بمعونة الله هكذا فسره النبى عليه السلام كما فى بحر العلوم
وبوكلامك روح مقدس يعنى آلايش ماسوادن پاك ذكر دزلرينه كلدكده صدورينه وجه بودركه حركته قوت ديرده در
ومن لطائف عمر بن سراقة الصحابى رضى الله عنه انه بعثه النبى صلى الله عليه وسلم فى سرية شجاع فكان لا يستطيع
ان يمشى فضيفه حى من العرب فتشى فقال كنت احسب الرجلين تحملان البطن فاذا البطن تحمل الرجلين (واكربتا)
واحرف ندبه والف دخى الف ندبه در مد صوت ايچون زياده قيلنمشدر والكربة الحزن يأخذ بالنفس (بعدذا) فخر عالمك
حالت نزعده چكدكلرى شدت وزحمت برقاچ معنايه محمولدر (اولكيسى بودركه فخر عالم اصل الموجودات اولمغله حيات
انسانيه بدن شريفلرينه زياده تعلق طوتمش ايدى پس انفصال وانحلالنده زحمت كوردیلر انكيچون ديمشلردر ✱ الفت
مكير همچو الف هيچ باكسى ✱ تا بستهٔ الم نشوى وقت انقطاع ✱ ايكنجيسى بودركه مزاج شريفلرى اعدل الامزجه
ايدى انكيچون سائرلردن زياده الم احساس ايتديلر نتكيم قروى ايله شهريده مشاهده در زيرا قروى اولان كسنه مزاوله
اعمال شاقه ايتمكله بعض اعضاسى زياده غلظت وخشونت اوزره در شويله كه دكه حار وبارد وموذى نسنه دن متألم اولمز
اما شهرى بويله دكلدر روح حالى دخى بوكا قياس اولنه اما بوندن اهل حجاب اولنلرك موتى آسان اولمق منفهم اولمز بلكه
بنه حاللرينه كوره شدت چكرلر اوچنجيسى بودركه اوجاع والامك طريانى مقتضاى بشريتدر ولكن انبيا وكمل اوليايه
كوره ظواهر اجسامه در بواطنه دكلدر زيرا باطنلرى مقام انسنده حاضر وجمال حقه ناظردر دردنجيسى بودركه جزيل
اجره وصول ايچوندر زيرا آخر الابتلادر پس اشد البلاء على الانبياء مضمونى اوزره فخر عالمك هر خصوصده ابتلاسى

سائرلرك ابتلاسنه غالبدر بشنجيسى امتنى تسليه در تا كه موت حالنده بوشدتى كورديكلرنده مديه لراتكيچون حضرت
عايشه رضى الله عنها فخر عالمدن صكره كمسنه شدت موتى كراهت ايتمم ديورمشلردر التنجيسى جناب حقدن كندى
موتنك صعوبتنى وامتنك موتنك سهولتنى رجا سنك ثمره سيدر نتكيم محمديه ده كلور سؤال اولنور سه كه ابتلا طلب ايتمك
بوقدر زيرا واسئلوا الله العفو والعافية وارداولمشدر جواب بودركه بو ابتلا منفعت امتى متضمن اولمغله شفقة عليهم
كنديلرينك صعوبت موتنى استدعا ايتديلر يدنجيسى اول حالتى مشاهده ايدنلره ثواب جزيلك حصوليدر زيرا آنك
شدتنى كورنلر مشقته دوشرلر انكيچون اطفالك عندالموت مقاسات شدائد ايتدكلرى ابوين وسائر اقارب واجانبدن
حاضر اولنلره كفارتدر پس اطفال وصبيانك سكرات موتى كندى نفسلرينى تكميله راجع دكلدر بلكه غيره كوره در
(لمحرره) يارب بزى غرقهٔ درياى حضور ايت (دلدن غم دورى در حضرتى دور ايت (چشمم قدحى طولديغى دم ياشله آخر
كوستر بكا ديداركى پر ذوق وسرور ايت ✱ شولدمكه اجل شيرى هجوم ايليه جانه ✱ فريادرس اول بنده كه اولدمده
ظهور ايت ✱ قيل باربلاى اجلى چكمكى آسان ✱ بو بولدكرم قيل بكا بوماتمى سور ايت ✱ شولدمكه غروب ايليه
خرشيد حياتم ✱ قبرم اوينى شمع تجلى ايله نور ايت (اللهم) اصله يا الله حذف حرف النداء وجعل الميم فى الاخر عوضا عنه
وانما اخر الميم ليتبرك بالابتداء باسمه تعالى وتمامه فى كتابنا الموسوم بالفروق (تضرع) زارى كردن (لا اله الا الله) امام غزالى
رحمه الله بيورمشلركه روح قلبى مفارقت ايتدكده بصر فاسد اولور فاسمع آخر نفسه دلك فاسد اولمز انكيچون فخر عالم
لقنوا موتاكم شهادة ان لا اله الا الله بيورديلر انتهى كلامه بطريق المفهوم وليكن بو كلام ان الروح اذا قبض تبعه البصر
حديثنه مخالفدر زيرا بو حديثك مدلولى بودركه محتضر اولان كسنه الى آخر الانفاس قابض ومقبوضه نظر ايدر وكشاده
چشم اولديغى آندن ناشيدر وانسان العيونده كلوركه روح ايچون حين احتضارده معراج نصب اولنور انكيچون ميت
آنك حسنندن تعجبا ودوام نظرندن مفتوح العين قالور پس چشمك انتصاب وانفتاحى قابض ومقبوض ومعراجه
نظرندندر (بعدذا) حديث تلقين عند الشافعى رحمه الله حقيقتده يعنى بعد الدفن اولان تلقينه محمولدر اما علماء حنفيه
رحمهم الله بيورمشلركه وقت احتضار شيطانك عليه ما يستحق افساد عقيده يه تعرض ايتديكى وقتدر پس اول دمده
ميت تذكيره محتاجدر بناء على هذا موتى لفظى موته مشرف وقريب اولانه محمولدر اعصر خمرا كبى يعنى ما يؤول اليه
اعتباريله اولان اطلاق قبيلندندر (رفيق اعلى) حضرت عائشه روايتنده مندرج اولان انبيا وصديقين وشهداء
وصالحيندر نتكيم كلور وبالاده دخى بيان اولنمشدر قال تعالى (ومن يطع الله والرسول) وهر كيم اوامر ونواهى واحكام
وحدوده فرمانبر خدا ورسول اوله (فاولئك مع الذين انعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين) پس
اول كروه منعم عليه اولان طوائف جليلهٔ انبيا وصديقين وشهداء وصالحين ايله اولور (وحسن اولئك رفيقا) وبو جماعت
همنشينان اولمق جهتندن نه كوزلدر پس هركس روز قيامت المرء مع من احب وفقنجه كندى هوادارنه مقارن اولور
(مثنوى) همچو بلبل دوستى كلرا كزين ✱ تا شوى باخر من كل همنشين ✱ زاغ چون مردار را شد همنفس) يار اومردار
خواهد بود وبس (بعض كبار بيورمشلركه ذكر اولنان آيت شريفه ده حضرت ابى بكر الصديقك حقيت خلافتنه
وتقدمنه دلالات واردر زيرا انبيادن صكره سر صديقيندر پس صديقين انبيا اوزرينه تقديم اولنديغى كبى شهداده دخى يعنى
عمر وعثمان وعلى رضى الله عنهم صديقين اوزرينه ترجيح اولنمز (صديق) اهل وصول ووصالدركه صدق وولايت ايله منعم
عليه اولمشلردر تفصيلى بالاده بيان اولنمشدر (شهيد) اهل جهاد وقتالدركه شهادت ايله منعم عليه اولمشلردر (صالح)
اهل استعداددركه صلاح وسداد ايله منعم عليه اولمشلردر پس نبيينده فخر عالم وصديقينده حضرت صديق وشهداده
خلفاء ثلاثه وصالحينده سائر صحابه وصلحاء مؤمنين داخلدر (لمحرره) ايله يارب عباد خاصكى) راه عشق ايچره بزه نعم رفيق
قومه بو يولده منزلنا بركور ✱ انت لا ريب ولى التوفيق ✱ (الصلوة) بالنصب اى احفظوا الصلوة الخمس وتمامه وما ملكت
ايمانكم اى احفظوا المماليك بحسن القيام بما يحتاجون اليه من الطعام والكسوة وغيرها قرنه بامر الصلوة اشارة الى
ان حقوق المماليك واجبة على السادات وجوب الصلوة قال الامام فقد كان هذا آخر ما اوصى به النبى عليه السلام
ان قال اتقوا الله فيما ملكت ايمانكم اطعموهم مما تأكلون واكسوهم مما تكسون ولا تكلفوهم من العمل ما لا يطيقون
فما احببتم فامسكوا وما كرهتم فبيعوا ولا تعذبوا خلق الله تعالى فان الله تعالى ملككم اياهم ولو شاء لملكهم اياكم (هدايى
سنى قول ايدوب اتسه غيرى سلطان (عجب قادرد كلميدر اورحمان (حالتدن) الحال والحالة كنية الانسان وما هو عليه
يعنى فخر عالمك آخر نفسده آنك اوزرينه اولديغى معنادن خبر ويردى (على) اولكى على اسمدر انكيچون اوزرينه الف لام
داخل اولمز مكر الحسن كبى تحسين لفظ ايچون اوله بو ايسه مسموع دكلدر ايكنجيسى صفتدر بو مبحث بالاده بيان
اولنمشدر معرفت علو همتى اولانه خفى دكلدر (نفس) نونك وفانك فتحه لريله معروفدر ديمشلردر كه انسانك كوكاى يت

معمور روانفاسی قرشته‌لره بکزرکه صوغوق کیررلر واسی چقررلر بری مفرح ذات وبری ممد حیاتدر (بعدذا) هر شخص ایچون مقدر اولان انفاس معدوده در بو خسه ایام واعوام محدوده دکلدر پس انفاس تمام اولدقده موت عارض اولور وبو انفاس ایله ساعات وساعات ایله لیل ونهار ولیل ونهار ایله هفته وهفته ایله شهور وشهور ایله سنه وسنه ایله دهر متقدر اولور حقیقتده جمله‌سی نفسدر پس ابن وقت اولوب نفسن حفظ ایدن کمسنه جمله ساعات ایام ولیالی واسابیع وشهور واعوامی دخی محافظه ایتمش اولور (لمحرره) اوله کورذ کرله زبان کردان * غفلتیله کچورمه اوقاتک * نفس آخره دلک صیقل ویر * تاسوادن سلنه مرآتک (نزع) چکمک وقلع ایتمک وقولهم فلان فی النزع ای فی قلع الحیات کما فی الکتب اللغویة والظاهر ان النزع وصف الملائکة کما قال تعالی (والنازعات غرقا) وهو اقسام من الله تعالی بطوائف الملائکة الذین ینزعون الارواح من الاجساد (امتی امتی) الظاهر ان التقدیر امتی هی التی تستحق ان ترحم وتشفع لها اذ المبتدا والخبر اذا کانا متحدین فالمراد بعض لوازمهما ومثله نفسی نفسی ویجوز ان یکون التقدیر اریدامتی لا نفسی وذلک لان نفسه الزکیة مفروغ منها لکمالها الذاتی والصفاتی وتخلصها من الوجود بالکلیة فاعرف (زی) زهی دن مخففدر تحسین وتعجب مقامنده استعمال اولنور (شمس عالمکن اوله بدر حرم) حرمدن مراد مکه ومدینه در فخر عالمک شمس عالم اولدیغی بودر که اون سکز بیک عالمه نور وجود آنک نورندن فیض اولنمشدر وبدر حرم اولدیغی مکه ومدینه وآنلرک وساطتیله سائر بلاددن ظلمت شرک واثر معصیتی ازاله ایدوب قلوب امتی نور توحید وطاعت ایله منور قیلدقلریدر یعنی عظم شانله جهانه صغمزکن حرمینده مقام طوتوب ارشاد امت ایلدی پس بو کلامده فخر عالمی ایکی وجهله وصف وارد ربری علو ذاتدر که شمس اکا اشارتدر وبری دخی علو صفاتدر که قمرا کا اشارتدر وتواضع صفات عالیه‌دندر بناء علی هذا اصحابی کالنجوم بیوردی زیرا قمرده مظهریت کمال اوزره در نجومک ضیاسی ایسه قمردن مستفاددر فافهم جدا (لمحرره) ای فخر جهان امته ایدوب محببتی * دیدک دم آخرده ایکی دفعه امتی * جونکیم قایردک امت ناچاری صولک نفس * یارن عجبی رحم ایدوب اتسک شفاعتی * بو تشنه‌لردن ایتمه زلال ابک دریغ * کس نطقک ایله دللر یمزدن حرارتی * بو خسته‌لردن ایلمه قطع نظر شها * داروی التفاتیله ویر جانه صحتی * اولدمکه نطقه قالمیه ذره مجالمز * تلقین ایله کندی لبکدن شهادتی * موتک زهرلو جامی بزی اولدرر آخر * باقی حیات بولمغه صون اوزکه شربتی * روضه‌ک ترابن ایله شها توتیای جان (آخر نفسده تا کوره دیدار حضرتی (چوقدر قبو کده لطفکه محتاج لر ولی (حقی قتی فقیر وحقیر کدر رقتی پس اندن کوزنی یومدی بوماتمدن رسول الله) ماتم اصلنده مأتمدر مقعد وزننده صکره همزه الفه قلب اولنمشدر وهو کل مجتمع فی حزن اوفرح کما فی القاموس بوراده مراد ادارماتم ومقام شیون اولان دنیادر یعنی فخر عالم آخر نفسده امتی بیوردقدنصکره دیده نرکس وارنی باغ عالمه نظردن یومدی وروح طیبلری جسد طاهرلرندن مفارقت قیلدی (بعدذا) ناظمک جمله لطائفندندر که فخر عالمک وفاتنی ها فصلنده ایراد ایلدی زیرا سادات صوفیه قدس الله اسرارهم قتنده ها کلمه‌سی هویته اشارتدر پس بو کلامده فخر عالمک هویتی حقک هویتنه بی جهت وکیفیت اتصالنه دلالت واردر معلوم اوله که بدندن مفارقت ایدن روح خصوصنده بین العلماء اختلاف شدید واقع اولمشدر اهل سنتک اکثری قتنده روح جسمدر وراکب اولدیغی هیکلک صورتنده در وحکما وصوفیه قتنده مجرداتدندر وامام محمد غزالی که رؤسای طائفه صوفیه‌دندر روحک عدم تحیزنه ذاهب اولمشدر وبرادری شیخ احمد غزالی بو مذهبه قائل اولیوب سراج العقول نام کتابنده آنی ردایتمشدر ولیکن بو فقیرک فهم ایتدیکی بودر که امام مذکورک عدم تحیزدن مرادی اهل نظر قتنده متعارف اولان حلولی رددر یعنی اهل نظر روح جسمدر وبدنه نارک فحمه وآبک ورده ودهنک زیتونه سریانی کبی ساریدر دیرلر بو کلام ایسه سادات صوفیه قتنده فی الجمله پسندیده دکلدر زیرا صوفیه دیرلر که روح ارواح مجرده عالمندن اولمغله بدنه مغایردر وبذاته قائمدر ودوام وبقاسنده بدنه محتاج دکلدر ولیکن تدبیر وتصرف تعلقیله بدنه متعلقدر فاما بدن آنک عالم شهادتده صورتی ومظهر کمالاتی اولمسنه بناء بینه بدنه محتاجدر وآندن منفک دکلدر ولیکن بدنه سریانی حلول مذکوره مغایردر یعنی آنده اهل نظرذ کرایتدیکی وجهله حلول وسریان یوقدر بلکه سریانی وجود مطلقک جمیع موجوداته سریانی کبیدر وبو معنایی ادراک ایتمک ارباب انسلاخ واصحاب کشف صحیحه مخصوصدر ومن مشی علی المراتب لم یعثر والله الهادی (لمحرره) بلمک استرسک اکر روح ندر * ایر شنجه اجلک صبر ایله * اولمدن یا خود اولمکه سعی ایت * جانکه صبح ومسا جبر ایله (کوزنی حضرته آچدی دو عالمدن رسول الله) بو کوزدن مراد جان کوزیدر حضرتک تحقیقی کذر ایتدی دو عالم دنیا وآخرت وملک وملکوت وظاهر وباطندر مقصود جمیع عوالمدن کوزیو مدیغی بیاندر ولکن دو عالم تخصیص اولندیغی معظم عوالم اولمسنه بناءدر وسائر عوالم جزئیه دخی بو ایکی عالمک تحتنده داخلدر یعنی فخر عالم جمیع عوالمدن کوزیوموب وشهادت غیبی وظاهر وباطنی قویوب کوزن غیب الغیوبه وبطن البطونه

آچدی انکچون بیت آتیده ملک وآدمی ذکر ایلدی زیرا ملک ملکوتدن وآدم ملکدندر فخر عالمک واصل اولدیغی مقام ایسه بو ایکی عالمک فوقنده در پس اکرچه فخر عالمک مقام علویده بین الملائکه روح پاکلری مشهوددر ولکن حقیقتده آنک رتبه‌سنی اهل ملک وملکوت بیلمز وآنی او رتبه‌ده کمسه کورمز فافهم جدا (بو بیلدن طوتدیلر تاریخ) معلوم اوله که تاریخ برقاچ واردر تکیم بالاده اجمال اولندی فخر عالمک دوری دور قمری اولمغله دور قمر حسابنجه بریلی اون ایکی آیه تقسیم ایدوب هر برنه آد ویرمشلردر پس تاریخ عربینک ابتداسی حضرت رسالت صلی الله علیه وسلمک مکه‌دن مدینه‌یه شرفهما الله تعالی هجرت وانتقالی وقتندندر که ربیع الاول آییدر وکلستان دیباجه‌سی شرحنده لامعی دیرکه ابتداء تاریخ حضرت رسالت صلی الله علیه وسلمک مکه‌دن مدینه‌یه شرفهما الله تعالی هجرت وانتقالی وقتندندر که محرم آیی ایدی انتهی شرح تقویمده کلور که تاریخ عربینک ابتداسی هجرت نبویه اولمغه سبب بودر که وقت هجرتده خلاف یوقدر اما وقت بعثتده ووقت ولادتده خلاف واردر ووقت وفات اکرچه متیقندر ولیکن مبدأ تاریخ اولمق عقلا قبیح اولمغله رعایةً للادب ترک اولندی وبو تاریخ اوزرینه اتفاق هجرتک اون یدنجی سنه‌سنده واقع اولمشدر اکا کلنجه سنه‌لری حوادثه اضافت ایدرلردی مثلا هجرتک سنهٔ اولی سنه‌سنه سنة الاذن بالرحیل وسنهٔ ثانیه سنه‌سنه سنة الامر بالقتال دیرلردی وعلی هذا ولفظ التاریخ معرب من ماه روز والاصل فی ذلک ان اباموسی الاشعری رضی الله عنه قد کتب الی عمر بن الخطاب رضی الله عنه انه یأتینا من قبل امیر المؤمنین کتب لا ندری علی ایها نعمل وقد قرأ صکا محله شعبان فقال ای شعبان هذا هو الذی نحن فیه او الذی هو آت ثم جمع وجوه الصحابة رضی الله عنهم وقال ان الاموال قد کثرت وما قسمناه غیر موقت فکیف التوصل الی ما ینضبط به ذلک فقال الهرمزان وهو ملک الاهواز وقد اسر عند فتوح فارس وحمل الی عمر رضی الله عنه واسلم علی یده ان للعجم حسابا یسمونه ماه روز ویسندونه الی من غلب علیهم من الاکاسرة فعربوا لفظ ماه روز بمورخ وجعلوا مصدره التاریخ واستعملوه فی وجوه التصریف ثم شرح لهم الهرمزان کیفیة استعمال ذلک فقال عمر رضی الله عنه ضعوا للناس تاریخا یتعاملون علیه ویصیر اوقاتهم مضبوطة فیما یتعاطونه من معاملاتهم کذا فی شرح التقویم (ربیع الاول آینده) شهور عربیه‌نک اسماسنک معانیسی بالاده بیان اولنمشدر قیل ربیع بالتنوین والاول صفته واضافته الی الاول غلط قال بعض الافاضل لا یکتب لفظ الشهر الا الثلاثة اشهر شهر رمضان وشهر ربیع الاول وشهر ربیع الاخر الا ان یکتب شهر الله رجب او شهر الله الاصم رجب او شهر الله المحرم کما قال بعضهم بالترکی * سکا برقاعده اعلام ایده یم دکله آنی * حفظی انسانه آنک خیلی مهمدر الحق * لفظ شهری اون ایکی آیده ایا بدرمنیر * رمضان ایله ربیعینه یازرسن آنجق * ووجهه ان الربیع انما یتصل به الشهر للفصل علی ما قال فی الصحاح ان الربیع عند العرب ربیعان ربیع الشهور وربیع الازمنة فربیع الشهور شهران بعد صفر لا یقال فیه الا شهر ربیع الاول وشهر ربیع الاخر واما ربیع الازمنة فربیعان الربیع الاول وهو الذی تأتی فیه الکمأة والنور وهو ربیع الکلاء والربیع الثانی وهو الفصل الذی تدرک فیه الثمار انتهی واما رمضان فانه یتصل به ذلک لانه اسم من اسماء الله تعالی علی ما روی لا تقول جاء رمضان وذهب رمضان ولکن قولوا جاء شهر رمضان فان رمضان اسم من اسماء الله تعالی علی ما فی تفسیر التیسیر ذکر فی الکشاف ان العلم هو شهر رمضان بالاضافة ورمضان محمول علی الحذف للتخفیف وذلک لانه لو کان رمضان علما لکان شهر رمضان بمنزلة انسان زید ولا یخفی قبحه ولهذا کثر فی کلام العرب شهر رمضان ولم یسمع شهر رجب وشهر شعبان علی الاضافة کذا فی التلویح قال المولی حسن جلبی قد یمنع القبح بان الاضافة البیانیة شائعة عرفا فلا مجال لاستقباحها بعد ان تکون مطردة انتهی یقول الفقیر لعل کلام الکشاف ناظر الی ما فی التیسیر من اسمیة رمضان فیکون العلم هو المجموع المرکب فافهم (اون ایکنجیده کتدی آه) تکیم ولادتلری دخی شهر ربیع الاولک اون ایکنجی سنده واقع اولمش ایدی پس بونده مبدأ ومعاد سرینک وحدتنه اشارت واردر (لمحرره) آتش هجر کله یاندی جان ودل * آه آه ای فخر عالم آه آه * کوزلرم دردکله جیحون اولدی بیل * آه آه ای فخر عالم آه آه * نیلیم بیلم بوکون هجرانله قالمشم بوددر بیدرمانله * لاله وش بغرم طلو بدر قانله * آه آه ای فخر عالم آه آه * اون ایکی سنده ربیع الاولک * بو فنادن کوزیوموب چکدلک الک * ملک باقی سمتنه دوشدی یولک * آه آه فخر عالم آه آه * کل جمالک حسرتندن ای حبیب * آه وفریاد ایتسه نوله عندلیب) بنده لم هجرانمش آخر نصیب) آه آه ای فخر عالم آه آه * دردکیله دال اولوب قدفلک * فرقتکله اغلشور انس وملک * بو فراق اودی سو یغز حشره دلک * آه آه ای فخر عالم آه آه * خاکه صالدی حسرتک عاشقلری * مبتلای محنت اولدی هر بری * چکدی هجرک جانمزه خنجری (آه آه ای فخر عالم آه آه * قدمز بوکدک بوکون بای ایلدک * بغرمز دلدک بزم نای ایلدک * کارمز صبح ومسا وای ایلدک * آه آه ای فخر عالم آه آه * پادشاهک فرقتی کوجدر قوله * کلدن آیرلمق بلادر بلبله * بر دخی ممکنمی بو حق کله * آه آه ای فخر عالم آه آه * ولیکن روح شاذیدی وصال استرایدی

اول شاه) وفی الحدیث من بشرنی بخروج صفر بشرت له بالجنة معلوم اوله که انبیا وکل اولیایه موت تحفه اولمغله
قدومندن متألم اولمزلر بلکه شاد اولورلر نتکیم مثنویده کاور * پس رجال ازنقل عالم شادمان * وزبقااش شادمان این
کودکان) چونکه آب خوش ندید آن مرغ کور * پیش اوکوثر نماید آب شور) پس فخر عالمه وقت وفاتلری معلوم اولمغله
دائما کامترقبلردی بناء علی هذا سنهٔ وفاتده صفر آیی دخول ایتدکده حقه اقبال وموته تعشقلرندن ناشی هرکیم بکا
صفر آیی چقدی وربیع الاول آیی کیردی دیو مژده ایدرسه اکا جنتله مژده ایدرم بیوردیلر عکاشه نام صحابی بوخصوصده
اهتمام ایدوب خروج صفرله اخبار ایتدکده فخر عالم لسانندن مبشر بالجنه اولدی عکاشه دنصکره برکمسنه دخی کلوب
غره دن خبر ویردکده عکاشه سنی سبقت ایتدی بیوردیلر (المحرره) علت جسم علت اولمز علت جان ودله * زوح شندر
مبتلا اولسون کرلتن دردله (محاسن) قال فی القاموس الحسن بالضم الجمال والجمع محاسن علی غیر قیاس والمحاسن
المواضع الحسنة من البدن انتهی بورده مراد صاچ وصقالدر یعنی فخر عالم اکرچه آلتمش اوچ یاشنده وفات ایلدی ولکن
حین وفاتده صاچ وصقاللرندن انجق اون یدی قیل آغرمش ایدی کیمی عنفقه ده یعنی دودق آلتنده بتن قللرده وکیمی
صدغده یعنی زلف یرنده وکیمی باشده ایدی قال علیه السلام شیبتنی سورة هود واخواتها فقال له ابو بکر رضی الله عنه
ما اخواتها یا رسول الله قال الواقعة والقارعة وسأل سائل واذا الشمس کورت وفی روایة شیبتنی هود والواقعة والمرسلات
وعم یتساءلون واذا الشمس کورت واقتربت الساعة قال ابن الشیخ ان الهموم والاحزان اذا تفاقمت علی الانسان اسرع
فیه الشیب لان کثرة الهموم توجب انعصار الروح الی داخل القلب وذلک الانعصار یوجب انطفاء الحرارة الغریزیة
وضعفها وانطفاؤها یوجب بقاء الاجزاء الغذائیة غیر تامة النضج وذلک یوجب ابیضاض الشعر ومسارعة الشیب *
دهتنا امور تشیب الولید * ویخذل فیها الصدیق الصدیق (صناسنکم قارشمشدی کیجه کوندوزله ناکاه) بوکلامده
فخر عالمک صاچ وصقاللرنده اولان موی سیاهی شبه وبیاضی روزه تشبیه واردر یعنی سواد وبیاضده (تغیر) بورده متغیر
معناسنه در یعنی سائر موتا نک لونی کبی رنک بشره لری متغیر ومتبدل دکل ایدی بلکه روحک مفارقتندن اول اولان
تروتازه لک اوزره باقی ایدی (یوزینه غشی ایدردی ماه) غشی اورتمک یعنی ماه کبی یوزنی نور الهی بورمش ایدی انکیچون
حضرت صدیق رضی الله عنه مطلع اولدقده فخر عالمی تقبیل ایدوب بابی انت وامی طبت حیا ومیتا بیوردی وکریان
وسوزان اولوردی (تمام یک صف فرشتهلر انکله اولدیلر همراه) همراه یولداشدر ظاهر اولان بودر که تعیین صفوف
تکثیر ایچوندر مقصود ارواح عالیه دن ماعدا اولان ملکوت اهلنک حضور ورفاقتیدر نتکیم سلطان سرایندن
طشره چقسه خواص وعوام کیمی خدمته وکیمی مطالعهٔ جماله حاضر اولور (ایرشدی علمی معلومه) معلومدن مراد حی
وقیوم اولان الله تعالیدر کما قال الله تعالی (فاعلم انه لا اله الا الله) فافهم یعنی فخر عالمک علم کاملی وعرفان الیسی معلوم
اولان حقه ایرشدی وعینیت الله ترقی بولدی بوندن مراد روحک بدندن مفارقتندنصکره اولان ترقی وزیاده کمالی بیاندر
والا قبل المفارقة دخی حی وقیومه اولشمش وعلمی عینیت وبلکه حقیت وبلکه حق الیقینک باطنی اولان حقیقة الیقین
مرتبه سن بولمش ایدی وسلوک اهلنه کوره روحک بعد المفارقة ترقی وکمالی علی التفصیل بالاده بیان اولندی (آنی تعظیم
ایدوب الله بغشلادی یوجه درکاه) درکاه آستانه وقپو اوکی وقپو اوستی واولی صفه در شرحی کذرا یتمشدر (بعدذا)
بو درکاه عالیدن مراد عالم صورته کوره اعلای علیین اولان وسیله مقامیدر وعالم معنایه کوره او ادنی رتبه سنک
حقیقتیدر وملکوت اهلنک روح پاکنه رفاقتی وبونک امثالی دخی تشریف وتعظیم بابندندر (عاشق ومعشوق
فخر عالم والله تعالیدرا کرچه که عکس دخی جائزدر (ع) کل حبیبم سکا عاشق اولمشم (وحدت سراینده) سرای تعبیری
تفهیم ایچون تمثیلدر مقصود عالم وحدتدر ولکن فخر عالمه احسان اولنان سر وحدت جمله نک فوقنده در زیرا وجودن
بالکلیه خلاص اولمق اکا مخصوصدر پس آنک وحدتی وحدت کبرادر فافهم (اکرچه آکا ناظر دی هوحالتده محبوبی
محبوبدن مراد فخر عالمدر زیرا حبیب اللهدر ولیکن سوق کلامدن منفهم اولان عکسدر یعنی اکرچه حق تعالی دائما
دیدهٔ لطف ایله ناظر واولدخی حقک بزم وصلنده حاضر ایدی (ولی دنیا حجاب ایدی) دنیادن مراد بشریت وجسمانیت
پرده سیدر که حجابک زیاده کثیفیدر بوندن منفهم اولورکه انسان کامل نقدر وصول اهلی اولسه بنه دنیاده اولدقچه ادنی
مرتبه جسم پرده سندن خالی دکلدر کرک جسم لطیف اولسون فخر عالمک جسمی کبی وکرک کثیف اولسون سائرلرک
اجسامی کبی (فهیم) بنه فرقتده در عاشق اولورسه یارله یک تن * فلک بیهوده قیسی وادیٔ هجرانه صالمشدر * بو بیت
مجازی قنطرهٔ حقیقت واقع اولمشدر برخوش فهم اولنه الحاصل اکملیت وجهی اوزره اولان مشاهده عالم کثیفه
مخصوصدر زیرا کامللر اومقامه ایرنجه موطنا بعد موطن ترقی وازدیاد احاطه وشهودده درولیکن شویله فهم اولنه که
فخر عالمک دنیاده اولان شهودی سائر کملک کثیفده اولان شهودندن برتردر پس آنک مقام کثیفده اولان شهودا کملی

نه مرتبه اولمق کرکدر قیاس اولنه زیرا دنیاده لی مع الله وقت مقاله سیله زمزمه پرداز اولان اعلم الکائنات واکمل
الموجودات آخرتده دخی تجلیات مخصوصهٔ الهیه ایله سرافراز ومستثنادر فافهم ومن الله التوفیق (اعلم) انه لا غبار
علی الناظم قدس سره فی کلامه المذکور وهو ادعاء کون الدنیا حجابا ولو بالنسبة الی النبی صلی الله علیه وسلم فان المراد
بیان الترقیات الواقعة فی المواطن کلها وقد ثبت ان موسی علیه السلام مع کونه من اهل المشاهدة والتجلی لم یر ربه وهو
فی الدنیا وکذلک نبینا علیه السلام وذلک لانه رآه وهو فوق العرش والعرش لیس من الدنیا لانه من الطف الطبیعیات
کما سبق فی فصل المعراج فان قلت هب انه علیه السلام رآه وهو لیس فی حد الدنیا لکنه رآه وهو ملبوس بلباس الجسم
قلت مرادنا ان الذی یحصل من المشاهدة بعد مفارقة الروح من البدن اعلی مما یحصل قبلها فالدنیا والجسم حجاب علی
کل حال فاعرف ولا تغلط وکن علی الحد الوسط ولا تنسب الی نبیک غیر ما فیه شرفه الذاتی او علوه الصفاتی (المحرره) کاولک
جمله حجابلری اچه لم (کوره لم جمالن کوزل اللهک) حتی ماسوادن برخوش سچه لم) کوره لم جمالن کوزل اللهک * دلدن
کثرت فکرن یویالم آخر (وحدتک سرنی طویالم آخر) دنیا حجابنی قویالم آخر) کوره لم جمالن کوزل اللهک) کرچه بزه ناظردر
محبوبمز * حاضر ومهیادر مطلوبمز * بزده آچوب ابصارقلوبمز * کوره لم جمالن کوزل اللهک * تجلی ایلیوب فنای
وجود (ایده لم حقیا حقانی سجود (کمالنه ایدوب عاقبت شهود (کوره لم دیدارن کوزل اللهک (وله) جهان برجای ماتمدر
کلان دنیایه شاد اولمز * بو شیون خانه دن هرکز مسرت مستفاد اولمز * عروس کهنه در آرایشینه باقمه دنیانک * بویانمه
رنکنه کل کیبی اکا اعتماد اولمز * قدیمی برزن مکاره در برحیله پرفتنه * بیلورسن بی وفادر بیوفایه اعتماد اولمز *
شوقصرک کیم قورلمش اوله آب اوستینه بنیادی (دوامینه ثباتینه آنک هیچ اعتقاد اولمز (بو عالم کشتزارنده حقیقت
کورمدی کمسه * که زرع نور سیدک آخری وقت حصاد اولمز * قنی آدم قنی حوا قنی شیث وقنی ادریس * بودکلوانبیادن
وارمی برموتیله یاد اولمز * جهان فخری محمد مصطفایه قالمدی دنیا * بلی فانیده برفرده که باقی دیو آد اولمز * عمر بربرفه
بکزر رسول تموزک آفتابنده * که قطره قطره دائما اکسلور هرکز زیاد اولمز (او نمه هادم اللذاتی عقلک باشکه جمع ایت (اجل
کلدکده زیرا داعی موته عناد اولمز * بوکون سرمایهٔ عمرک طریق حقه بذل ایله * یارن موت ایریجک زیرا بکم تحصیل زاد
اولمز * الکدن چقمسون نقد صفای وقتی حفظ ایله * بو بازار فناده عاشقه وقت کساد اولمز * توجه قیل خدایه قاضی
الحاجات اودرحق (قودنیایی که دنیا اهلی هرکز برمراد اولمز (ابو بکرک کلوب اوغلی ایرشدی) یعنی عبد الرحمن نام فرزند
دلبندی که حضرت عایشه نک لاب وام برادری ایدی (ابن خطاب) یعنی عمر رضی الله عنه خطاب خاء معجمه ایله در
صامت) ساکت یعنی نطقه مجالی قالمدی ودیلسزکبی اولدی (حاشا) حرف تنزیهدر (کلا) حرف زجردر (فصلا) فصل
آیرمقدر یعنی قلج ایله وجودنی ایکی نیمه ایدوب بری برندن تفریق ایدم (بعدذا) ظاهر اولان بودر که حضرت عمرک ذکر
اولنان تکبیری یا زیاده حیرتنه محمول ویاباب فتنه یی سدّه مبنیدر زیرا فخر عالمک وفاتی خطب جلیل وامر عظیم ایدی
واول وقتده ارباب نفاق واصحاب قیل وقال وشقاق دخی اکسک دکل ایدی وایکن ابو بکرک کلمک جوابنه سرفرو
ایتدیکی وجه اولی تأییدایدر (لا لا) حرف نفیدر تکراری تأکید ایچوندر یعنی حضرت موسی علیه السلام طوره
مناجاته وتورایت کتورمکه کیدوب قرق کون مکث ایتمکین بین الناس وفاتی خبری شایع اولدی ولیکن کذب اولمغله
حضرت موسی بنه قومنه مدت مذکوره دنصکره رجوع ایلدی پس فخر عالمک دخی حالی بوکونه اولمق بعید دکلدر
دیو اهل نفاقی تخویف ایلدی شویله که ابلرینک کاری دریای نطقلک جوشندن برکف اولدی (المحرره) بن بوباغک بلبل
کویاسیم (انکیچون آه وافغان ایلرم) خارجور دشمنه قیلم نظر (چون عمر حق جهانده سویلرم) قال تعالی (واتقوا یوما
الایه) بو آیت شریفه نک معنای منیفی بالاده بیان اولندی (فعلا) یعنی بالفعل علی التحقیق وفات ایلمش یوخسه بالقوة
وبالتأویل دکل (اصلا) قطعا معناسنه استعمال اولنور قال فی الکافیة وبنو تمیم لا یثبتونه اصلا ای فی زمان من الازمنة
قال الله تعالی (وما محمد الا رسول) جریدهٔ تفاسیرده مثبتدر که احد غزاسنده اصحابدن بحسب الحکمة صورت پریشانی
رونما اولوب صکره فخر عالم ملامت کرده نیچون فراری قرار اوزرنه اختیار ایتدیکز بیوردقده زبان عذر کشوده
یا رسول الله حقکزده خبر موحش فاش یعنی آوازهٔ قتلکز شایع اولمغین شوریده روزکار اولدق وبولی یا کلدق دیو جواب
ویردیلر حضرت عزت آنلرک عذرنی دفع ایدوب بیوردیکه بنم بندهٔ ستوده صفاتم یعنی فخر کائنات دکلدر الارسالت
اوزرنه مقصوردر (قد خلت من قبله الرسل) آندن اول بوقدر رسل وانبیا کلدی (افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم
آیا اکر اول یا بی سبب ویا بطریق القتل وفات ایدرسه سزاوکچه لریکز اوزرینه دونرمیسکز یعنی ترک جهاد ایدر ویا مرتدمی
اولورسکز بو ایکیسی دخی سزدن منکردر (ومن ینقلب علی عقبیه) وهرکیم ارتداد ویاترک جهاد ایله رجوع ایلیه
(فلن یضر الله شیئا) پس البته رجوعیله حقه برنسنه وادنی زیان ایرشدرمز (وسیجزی الله الشاکرین) وحق تعالی

سيما سدار اولنلره عن قريب ثواب وبررومكافات ايلر قال الله تعالى (انك ميت وانهم ميتون) مرويدركه كفارمكه
فخر عالم صلى الله عليه وسلم الندن خلاص اولمق ايچون آنك موتنه منتظرلردى الله تعالى بيورديكه حبيبم اكرسن
واكرسنك موتكه مترقب اولان دشمنلرك جمله كز بو بزم فانيده شراب مرك نوش ايدر وبو فنادن سمت بقايه كوچوب
كيدرسز پس كشى كندى شمس وجودنك زوالندن امين دكل ايكن غيرك زوالنه انتظار اوزره اولمق عين جهالتدر
(مكن شادمانى بمرك كسى * كه دهرت نماند پس ازوى بسى) (لمحرره) مرك دشمنله اولمه اصلا شاد * روز وشب كندى
موتكى قيل ياد * وارمى بو باغده بر برك وجود * ايتميه مرك آنى آخر برباد (واعلم ان فى الآية المذكورة نعيا للنبى عليه
السلام وعامة امته واشارة الى موت الطبيعة واوصافها وموت النفس واخلاقها وقواها والانية التى وقعت على الذات
الانسانية مانعة عن تمنى لقاء الله تعالى فاذا زالت كان الانسان ممن احب لقاء الله واحب الله لقاءه وهو الموت بالاختيار
قبل الموت بالاضطرار وهو الفاروق بين المدعين والمحققين فان بعض الناس يدعى النجاة والدرجات ولكن يكره الموت وهم
اهل الدعوى لا اهل المعنى وتمامه فى كتابنا الموسوم بتمام الفيض نسئل الله تعالى ان يجعلنا من اهل التحقيق والتوفيق
وهو نعم الرفيق (مثانى) حضرت قرآنده وجه تسميه مرة بعد اخرى بيان اولنمشدر مقصود حضرت عمر رضى الله عنه
كمال حيرتندن ذكر اولنان آيت كريمه يى استحضار ايده ميوب صكره حضرت صديق لساننده كوش ايدكده هذه الآية
فى القرآن وياخود كانى لم اسمع بها فى كتاب الله تعالى قبل الان بيورديغن بياندر (اطاعت طاعت) الطاعة مصدر فعلها
لا طاعة كالطاقة والغارة مصادر وافعالهما الاطاقة والاغارة بدليل ان الفعل اطاع واطاق واغار فاما قولهم فى المثل اساء
سمعا فاساء جابة فالجابة ههنا هى الاسم والمصدر الاجابة وهذا المثل يضرب لمن يخطئ سمعا فيسئ الاجابة واصله ان سهيل
ابن عمرو بن مضعوف رآه انسان مارا فقال له اين امك يريد اين قصدك فظن انه يسئله عن امه فقال ذهبت تطحن فقال
اساء سمعا فاساء جابة كذا فى درة الغواص والمراد بالحكم هنا خطاب الله وكلامه وقد سبق تفصيله (بو سوزدنصكره جمع
اولديلر اصحاب) انسان العيونده مسطوردركه حضرت ابى بكر الصديق رضى الله عنه خلافت ايله مبايعه
اولندقدنصكره فخر عالمك جهازنه مباشرت اولنمشدر (سرتاپاى) تا ادات غايتدر اصلى ازسر تا بپاى درباشدن آياغه دك
ديمكدر مقصود (خواب ربوده اولنلرك جمله سى ناحيه بيتدن ذكر اولنان آوازى استماع ايتدكارن بياندر ديمشلردركه
اول آوازك صاحبى حضرت خضر ايدى صلوات الله وسلامه على نبينا وعليه وعلى سائر الانبياء (عالى راى) عالى فكرلو
(طون) مقصود قميصدر (بدراى) نورله طولمش آى (لمحرره) اولمسه پرده پوش ابر رقيق * كسه كورمزدى شمس آفاقى
پس نيجه بيرهنسز ايده شهود * ديده جسم رسول خلاقى (على يوريدى يوماغه) زيرا فخر عالم بنى على غسل ايده
ديو وصيت ايتمش ايدى وقال له لا يرى احد عورتى الا طمست عيناه غيرك اى على فرض وقوع ذلك (بعدذا) بو وصيتده
فخر عالمك حضرت على يه فيض خاصنه وزياده محرميتنه اشارت واردر بعض رواياتده كلوركه حضرت عباس رضى
الله عنه بيت عايشه ده ثياب يمانيه دن خيمه نصب ايدوب فخر عالم آنك ايچنده غسل اولندى انكچون ديمشلردركه ميت
برخالى موضعده غسل اولنوب اعين ناسدن ستر اولنمق كركدر (سحاب) بلوت بو كلامده فخر عالمك جسم منورنى
بدر ايله وپيراهنى ابره تشبيه واردر (شروع) دخول وبرايشه مباشرتدر بورادن مراد نزولدر (يمين) صاغ جانب ويسار
صول طرفدر (سطوع) ظهور وارتفاع يقال سطع البرق والشعاع ارتفع وسطعتنى رايحة المسك اذا طارت الى انفك
(طلوع) ظهور يعنى بدر ايك يريوزنده ظهورنى كسه كورمدى مكر بو معنى فخر عالمده مشاهده اولنه (جهان آراى)
يعنى وجود لطيفى كل كبى بوستان عالمه زينت ويريجى ديمكدر وصف تركيبيدر آرا يدندن بزه مك معناسنه (قحنكم
بودلرآنى) ديمشلردركه قربه قباده غرس ديرلر برصوقيوسى واريدكه كاهيجه فخر عالمه آندن صوكتورورلردى فخر عالم
آنك حقنده غرس من عيون الجنة وماؤها اطيب المياه بيورمش ايدى مرض موتلرنده وصيتلرى حسبيله بعد الوفات
اول عين بهشت منبعك آب طهورى ايله غسل اولنديلر (لمحرره) بحر فيضكدن الدى قطرۀ آب (طعمى بثر قبانك اولدى
شكر * صو دكل چون كلاب ايدى آخر * غسل اولندلك انكله اى كل تر (حنوط) كصبور كل طيب يخلط للميت
كما فى القاموس وهو عطر مركب من اشياء طيبة يخلط لتطييب الموتى خاصة ولا بأس بسائر الطيب غير الزعفران
والورس لانهما كانا مكروهين للرجال حال الحيوة فكذا بعد الممات كما فى الفقه (يكتاى) ترلك قفتان وبرقات معناسنه
بوراده مراد بنبه سزديمكدر زيرا حشو ومقوله سى كفنه صالح دكلدر نتكيم كتب فقهيه ده بيان اولنمشدر (بار) بوراده
(باريدن مخففدر خالق معناسنه مركب ذكر اولنسه بارخدا كبى خالق اولان الله ديمك اولور وليكن بارخداده اولان
بار اجازت وخداى صاحب معناسنه اولمق دخى جائزدر تمام اثنامه بارعام الله تعالى دركاهندن غيرى برده ايلمديكندن
او نورى لفظ مذكورك اطلاقى حق جل وعلا يه مخصوصدر كذا فى الدقائق ونعمة الله لغتنده بارخدا اصولى وخداى

بزرك معناسنه در ديش (بيهمتاى) بى مثل (بعدذا) حقك صلاتندن مراد فيض رحمتدر نتكيم كاف فصلنده ناظم
تفسير ايلدى (هرجاى) هر يرهرجايى بر يرده ثابت قدم اولمينه ديرلر بيوفا معناسنه استعمال اولنور زيرا متعين
بر قپويه انتسابى اولمين كمسنه بيوفا اولور (فوج) وزمره جماعت ديمكدر معلوم اوله كه فخر عالم غسل وتكفين اولندقده
بيت عايشه ده شفير قبرده سريراوزرنه وضع وتسجيه اولنوب بعده حضرت صديق مهاجرين وانصاردن بيت مذكورك
تحملى قدركمسنه ايله ايچرو كيروب هر برى ادبله السلام عليك ايها النبى ورحمة الله وبركاته ديو بدأ ايلديلر وصف بسته
طورديلر ودرت تكبير ايله فخر عالمك نمازن قيلديلر وتكبيرات اثناسنده شان رسوله مناسب اولان وجهله دعا ايلديلر
وليكن هر برى برأسه قيلدى يعنى كمسه امام اولوب اكا اقتدا طريقى ايله دكل ايدى بعده آنلر خانه بيرون اولوب بقيه
اصحاب فوج فوج دخول ايدوب نماز كزار اولديلر فصلى عليه الرجال الاحرار اولا ثم النساء الاحرار ثم الصبيان ثم العبيد
ثم الاماء هذا الذى قررناه هو الصحيح الذى عليه الجمهور واعلم ان الصلوة على الميت فرض كفاية وتكبيراتها ايضا فرض
والجماعة ليست بشرط حتى لو صلى على الميت واحد يكفى كما فى المحيط بخلاف الطهارة فانها شرط فى المصلى والمصلى
عليه وغسل الميت شريعة ماضية وفى الحديث ما من ميت يموت الا ويجنب عند الموت واختلف فى معناه فقيل انه من
شدة النزع ينزل وقيل اذا فارقته الروح وارتاح من شدة النزع التذ وانزل فوجب على الاحياء غسله والمشهور ان الميت
يغسل لتنجسه بالموت كسائر الحيوانات الدموية الا انه يطهر بالغسل كرامة له وقيل لا يتنجس لانه مؤمن بل الغسل
لاجل انه على غير وضوء كما فى جامع الفتاوى * ولى رؤيا صادقة تعين الاخير ذكرتها فى كتاب الموسوم بتمام الفيض وفيه
تفاصيل آخر جسما فتح الله على امسكت عن ذكرها هنا اذ المؤمن بما يعتقد داهل الاشارات قليل والله الموفق والهادى
وعليه اتكالى واعتمادى (زير) آشاغه درمراد زميندر (بالاى) يوقرودر مراد آسماندر وليكن بوراده ظاهر اولان بين
السماء والارضدر (كه زيرا انبياء هيچ كورمك يوق) معلوم اوله كه فخر عالم وداع عالم فانى قيلدقدنصكره صحابه رضى الله
عنهم مدفنى خصوصنده اختلاف ايلديلر حضرت صديق رضى الله عنه بيورديكه ادفنوه فى الموضع الذى قبض فيه
فان الله لم يقبض روحه الا فى مكان طيب وبر روايتده بو حديثى نقل ايلديكه فخر عالم بيورر لا يدفن نبى الاحيث قبض
پس بونك اوزرينه اتفاق ايدوب فخر عالمك فراشنى تحويل ايلديلر ووفات ايتديكى موضعى حفر ايدوب اوراده دفن ايتديلر
ونمازنى دخى اوراده قيلديلر (روح افزاى) روح آرتريجى يعنى باك اداو حسن لقا ووضع معقول وطرز مقبول وبونلرك
امثالى امورله روح روانه صفا وانبساط وفرح ونشاط ويريجى وقوت جلب ايديجى ديمكدر زيرا روحك حقيقتده افزون
اولمسى يوقدر (لمحرره) دلم فرقت غمينه مبتلا دريارسول الله (كوزم حسرت غمينه آشنا دريارسول الله (جهان باغنده
افغان ايتمسونمى بلبل دلكم * سنك كيبى كل تردن جدا دريارسول الله * در يغا آه بغرم پاره سى قان اولدى درد كله *
اولورسم بو الكه جانم فدا دريارسول الله (وفاتك محنتى تا حشر اولنجه جمله عشاقه (اوكلز ياره مشكل ابتلا دريارسول الله
نوله ملك بقايه عزم راه ايتسك بو عالمدن * بو عالم مركز دور فنا دريارسول الله * بودى حق كوثر رحمتله ذاتك اول وآخر *
ديدى حقكده مغفور الخطا دريارسول الله * ملكلر حلۀ سندس كيوردى جسمكه آخر * كفنپوش اولديغك پس
صورتا دريارسول الله * نمازك قيلمغه پرده بشر كوكده ملكلر هب * ديدلر بيرى بيرينه صلا دريارسول الله * حقيقتده
ثريا رتبه فردوس آشيان اولدك (اكرچه مسكنك تحت الثرا دريارسول الله (تراب روضۀ فردوس رشكك چشم عشاقه
جلا بخش اولمغه خوش توتيا دريارسول الله (سورنلر يوزاودركاهه بولورلر دولت باقى) غبار آستانه ك كيميا دريارسول
الله * وجودك كعبۀ علياى سرجاودانيدر * مقامك قبله كاه اصفيا دريارسول الله * دلك محرم سراى مرحمتدر امته
دائم) كه الرحمن على العرش استوى دريارسول الله * بريسى نعتكك خير الورى در جمله دللرده * بريده فخر عالم مصطفا در
يارسول الله * الك ادنى همتك سروى بو كون بستان عالمدن * نظر اهلى قتنده منتها دريارسول الله * اميد حقى بودر
قالميه دمبسته صولك دمده * دلى نعتكله زيبا ايلك ادا دريارسول الله * (سه شنبه) صالى كونيدر يعنى يوم احدك ثالثى
فافهم معلوم اوله كه فخر عالم اثنين كونى ضحى وقتنده وفات ايتمش ايدى وليكن بعض اصحاب حضرت صديقك خلافتى
خصوصنده اختلاف اوزره اولمغين عرق نزاع منقطع اولنجه توقف اولندى بناء على هذا فخر عالمى ناظمك مختارى
اولان قول اوزره صالى كون وقت ظهردنصكره دفن ايلديلر وبعضلر ديمشلردركه صالى كون وقت ضحادن اول
وبعضلر دخى چهارشنبه كون دفن ايلديلر ديمشلردر سؤال اولنورسه كه فخر عالمك ضحى وقتنده وفاتى وبعد الظهر
دفننده اشارت ندر جواب بودركه نهار عالم صفاته يعنى بقايه اشارتدر وضحى ايسه نهارك قوتلى زمانيدر پس بونده فخر
عالمك بقا بالله مرتبه سنده قوتنه اشارت واردر وبعد الظهر دفن اولنمسى موتك غروبه مشابهتندر بعضلر فخر عالمك
ولادتنى دخى ضحى وقتنده دردیمشلر وليكن مذاق صوفيه يه موافق اولان صبح صادقك طلوعنده اولمقدر تاكه كيجه نك

فنامی وکوندزلك بقامی سرنك جمعیتی ظاهراوله فافهم (تراب ایچره اول آری جسم وجانی) معلوم اوله که نخرعالمك
طهارت جسمی غسل اولنمدن دکلدر بلکه طهارت جانك انعکاسندندر زیراجان آلایش ماسوادن پاك اولیجق
بدنه دخی پاك منعکس اولور شمسك نوریله قمردخی منور اولدیغی کبی پس جنابت وحدث کبی نسنه‌لر شرعك
ظاهرینه کوره‌در یعنی کاملك بومقوله اموریله عدم طهارتی اضافیدر یعنی اهل نقصانه تبعیت ایله‌در زیراناقصده
ظاهراجنابت وحدث کبی نسنه‌لرله وباطنا دخی میل ماسوا ایله طهارت یوقدر پس آنك عدم طهارتی ایکی وجهله
وکاملك بروجهله‌در الحاصل کامل اولانه دخی مثلا جنابتدن اغتسال ایتمك فرضدر ولکن ناقصه نسبت ایله‌در زیرا
دنیاده اولدقجه باطن ظاهره تابعدر آنکیچون عموم وخصوص اهلنه بنای شریعتدن طاش قوپرمق یوقدر فاما آخرتده
ظاهر باطنه تابعدر آنکیچون اوراده عموم وخصوص اهلنه جنابت وبونك امثالی نسنه‌لرعارض اولمز بلکه ناقصلر دخی
کامللره تبعیتله مستریح اولورلر نتکیم دنیاده اولدقجه کامللر ناقصلره تبعیتله زحمت چکرلر فافهم فانه غریب قال شیخی
وسندی روح الله روحه لایصح الاقتداء بالجنب ویکره بالاعمی لعدم الشرائط وانما یصح بالجنب الباطنی والاعمی بصره
لوجود الشرایط فی الظاهر وقد ورد صلوا خلف کل بر وفاجر (وفی المثنوی) درشریعت هست مکروه ای کیا) درامامت
پیش کردن کوررا * کرچه حافظ باشدو چست وفقیه * چشم روشن به وکرباشد سفیه * کوررا پرهیز نبود ازقذر
* چشم باشد اصل پرهیز وحذر * کورظاهر درنجاست ظاهرست * کورباطن درنجاسات سرست * چون نجس
خواندست کافررا خدا * این نجاست نیست برظاهر ورا * ظاهر کافر ملوث نیست زین * این نجاست هست براخلاق
ودین * اللهم اجعلنا من المتطهرین عن قاذورات المعاصی واوساخها قبل انحلال الابدان وانفساخها (دوشادیلر
یره مفرش قطیفه مفرش فراش معناسنه‌در قال فی القاموس القطیفة دثار مخمل والقطائف المأکولة لایعرفها العرب
اولما علیها من نحو خمل القطائف الملبوسة انتهی یعنی قطیفه طشنه کیلن خاولو وصچقلو قفتاندر معهود قماشه قطیفه
دیدکاری خاوندن اوتوریدر بوراده مراد حریردن منسوج اولان قطیفه دکلدر غیریدر قال فی انسان العیون وفرش
شقران فی اللحد تحته علیه السلام قطیفة حمراء وفی روایة بیضاء کان یجعلها علی رحله اذا سافر لان الارض کانت ندیة
وفی الحدیث افرشوا لی قطیفتی فی لحدی فان الارض لم تسلط علی اجساد الانبیاء علیهم الصلوة والسلام (آنك اوستنه
طونلرن لطیفه) یعنی ذکر اولنان قطیفه‌دن فراشك اوزرینه حیاتلرنده کیدکاری سائر لطیف لباسلری دخی دوشه‌دیلر
ولیکن حین وفاتده اوزرلرنده بولنان قمیص که آنك ایچنده غسل اولنمشلردی بعضلر طوبتندن اوتوری نزع وبعضلر
دخی عصر اولنوب حالی اوزرینه وضع اولندی دیمشلر (لمحرره) چقمسون پیرهنك جسمکدن * بوخسه خرشید
آسمان طوتلور * نورکه تاب کتورمز هرکز * کوردیکی دم سه تابان طوتلور (مثانی) قرآندر تفصیلی مرورا ایتمشدر
قال الله تعالی (منها) عزرائیلك وجه الارضدن اخذ ایتدیکی قبضه ترابدن (خلقناکم) سزی خلق ایلدك یعنی ابو البشر
آدمك خلقی ضمننده وعطاء خراسانی بیورمشکه نطفه رحم مادرده مستقر اولدقده موکل اولان ملك مدفننددن
برمقدار تراب اخذ ایدوب نطفه مذکوره اوزرینه تفریق ونشر ایدر پس بومعنایه هر نسمه نطفه‌دن وترابدن مخلوق
اولمش اولور (وفیها نعیدکم) وینه سزی زمینه اعاده ایده‌رز یعنی اماته وتفریق اجزا ایله مقصود ترابی اخذ اولندیغی محله
دیمکدر ولیکن انبیا وصدیقین وشهدایه کوره تفریق اجزا یوقدر (ومنها نخرجکم تارة اخری) وسزی برکره دخی حساب
وجزا ایچون یردن اخراج ایده‌رز یعنی تألیف اجزا ایله وبقاء ابدی یه مستعد اولان جسد ایله وکون هذا الاخراج تارة اخری
باعتبار ان خلقهم من الارض اخراج لهم منها وان لم یکن علی نهج التارة الثانیة کما فی الارشاد (حکیم فردوسی) بخاکت
درآرد خداوند پاك * دکره برون آرد اززیر خاك * بدان حال که آبی بخاك اندرون * بدان کونه ازخاك آیی برون * اکر
پالك درخاك کیری مقام * برآیی ازو پاك وپاکیزه نام (برسزی دیر) مصرع اولده اولان دیر لفظی فارسیدر کیج وچوقدن
واسکی معناسنه بوراده ابتداوقدیمی دیمکدر ومصرع ثانیده ترکیدر یقول معناسنه وعکس دخی وجهدر ولیکن
اوزمان دیر ثانی کیج یعنی کلجك زمان معناسنه اولور پس اشباعله تلفظ اولنور وعلی التقدیرین قافیه تکراردن
سلامت بولور فتنبه لهذا فانه دقیق وبعض نسخ مصححه‌ده مصرع اولده برسزی وثانیده تقدیم وتأخیر ایله سز برزی
واقع اولمشدر بوصورتده دفع تکرار ایچون تأویله حاجت قالمز (پس آندن جسمنی دفن ایلدیلر) معلوم اوله که سنت اولان
بودرکه ارضده صلابت وار ایسه قبر ملحود اولمق کرکدر واللحدان یحفر فی جانب القبلة من القبر حفیرة فیوضع فیها المیت
پس بومعنایه بناء نخرعالمك قبر پرنورلری لحد اولنوب جسد طیبلری آنك ایچنه وضع اولندی وقپوسی طقوز عدد
کرپچله اطباق اولنوب قبر ایچندن اخراج اولنان تراب ینه اوزرینه دوکلدی دیمشلردرکه میتك باشی اوجنه برای
علامت طاش نصب ایتمك فعل رسولله ثابتدر وهیبت عظماء دینندن ایسه تحقیر اولنمق ایچون طاشك اوزرینه کتابت

دخی جائزدر فاما ضرورت یوغیسه مکروهدر کما فی المحیط وقد جاء ان الانسان یدفن فی التربة التی خلق منها ابو خبر دلالت
ایدرکه نخرعالم وصدیق وفاروق حضراتی برتربه‌دن خلق اولنمشلردر آنکیچون برتربه‌ده دفن اولندیلر ولیکن تقارب
مدفنلردن فی الجمله تباعد وتفاوت فهم اولنور فافهم آنکیچون دیمشلردرکه نخرعالمك اعضاء شریفه‌سن ضم ایدن بقعهٔ
لطیفه بالاجماع بقاع ارضك جمله‌سندن وبلکه عرش وکرسیدن دخی افضلدر سؤال اولنورسه مکهٔ مکرمه ام القری
اولمغله بقاع ارضك افضلیدر پس ظاهر اولان بوایدیکه نخرعالمك ترابی مکه‌دن مأخوذ واوراده مدفون اوله جواب
بودرکه نخرعالمك تربهٔ طیبه‌سی اصلده محل کعبه‌دندر زیرا طوفان نوحده موج اول تربه‌یی محل کعبه‌دن ازاله ایدوب
مدینه‌یه نقل ایلدی بناء علی هذا مدینه‌ده دفن اولندی وبوندن بطریق الاشاره مأخوذدرکه کمل ورثه‌نك دخی ترابی
فی الحقیقه ارض مکه‌دن بحسب الوراثه تربهٔ رسوله قریب اولان موضعدندر ولکن تمویج طوفانله ایادی سبا اقطار
ارضه متفرق اولمشدر آنکیچون هر بری بر یرده مدفوندر فافهم فانه غریب لایقبله الا الغریب * وعن ابی بکر رضی
الله عنه سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول لایقبض النبی الافی احب الامکنة الیه قال بعضهم ولاشك ان
احبها ای الامکنة الیه احبها الی ربه فان حبه تابع لحب ربه بوندن منفهم اولورکه وارث کامل اولنلرك حالی دخی بویله‌در
پس آنلرك ارض جنته ملحق اولان سوکلو بقعه‌لرینه وتربه‌لرینه منکر مبغوض اوغرامز واوغراسه دخی برده
اوغرر زیرا قدم تعظیمله کیرمز ومقاملك کماینبغی حکمنی ویرمز (لمحرره) یلمسون اعمی اولنلر یوسفی * خانهٔ چشمنده
چون یانمز چراغ * یلمسون زاغ سیه دل کلشنی * بردریاتده آنك طاغ وباغ * (وله) یلمسون قند ونباتك شربتن *
شول کشی کیم اوله ممرور المزاج * هرنده کاولون کوثراولسه آق * یلرآنی نوش ایدنلر آب زاج * تربهٔ صاحبدل عدن
اولدی همان * دیوایسك جنتده طورمه طشره قاچ * منکرك درمان بولنمز دردنه * ایتمیجه عشقله جانه علاج *
عاشقه زاهد قرین اولمزابد * ایلمز انس الله دیوازدواج * کیبی منکر کیبی ملحد مدعی * طولدی عالم اهل لج واعوجاج *
حقیا نادردر عذب فرات * اولدی خلقك اکثری ملح اجاج (وله) بلبل ایسك ای کوکل عزم راه ایت روضه‌یه *
قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی * طورمه اشبو خارزار ایچره یوری کیت روضه‌یه * قیل زیارت روضهٔ پاك جناب
احمدی * اسعدن یاد فنا وصولمدن عمرك کلی * روضهٔ نخرجهانك برنفس اول بلبلی * فرصتی فوت ایتمه ایرکوردامن
یاره الی * قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی * یانبی الله ترحم دیوافغان ایلیوب * سوزیوزك درکاهنه حالك بیان
ایت اغلیوب * الصلوة والسلام یارسول الله دیوب * قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی * کورمسون اغیار اولنلر
وجهمی دیواوشاه * چکدی قات قات مرقدینه پردهٔ نور سیاه * پرده‌سی دامانی بوس ایله باصد آه ووآه * قیل زیارت
روضهٔ پاك جناب احمدی * روضهٔ جنت دیدی چون قبرو منبرآره‌سن * کیم دیلرسه جنتی وارسون بولندن آره‌سن *
حقیا بولمق دیلرسك وصل حقك چاره‌سن) قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی (خاندان) اهل بیت دیمکدر اصلده خانه
منزل ودان ظرف مکاندر پس خاندان اولك دائره‌سنده اولان حولیدرکه لسان عربده اکا حرم دیرلر صکره عربلر
خاتونلرندن حرمله کنایت ایتدکاری کبی عجملر دخی خاندان ایله کنایت ایتدیلر (بعدذا) حضرت صدیقك اهل بیت رسوله
دخواندن مرادی آنلری تعزیه ایدی مرویدرکه اوچ کوندنصکره تعزیه ایتمك اغراء مصیبت وتهنیه ایتمك استخفاف
مودتدر (انشاء) یقال انشأ الحدیث وضعه ای اخترعه وابتدأ به وشرع فیه وانشأه الله ای خلقه (تحیات) تحیتك
جمعیدر دعا وثنا معناسنه ونیچه معنالره دخی کلور (افشا) اظهار ونشر (مصلی) نمازکاه (اولوا الارآء) اصحاب الافکار
المستقیمة وارباب العقول السلیمة (دهشت) متحیر اولمق سبب دهشت بودرکه اصحاب واهل بیت رسول اهل حضور
ویقظه ایدیلر پس بالذات حقدن سلام خبرن استماع وذکر اولنان کلمات معنیداری درکوش ایتدکده تأثر وانفعالدن
ناشی زیاده سرکردان ومبهوت اولدیلر خصوصا خبر القا ایدن کمسنه‌نك قوت حالی وسمت مقالی دخی تدهیش ایدر نتکیم
ارباب دله خفی دکلدر (القا) براقق (اکاهرحالده حمد ایدلك) بومقامك تحقیقی سبقت ایتمشدر الحمد لله علی کل حال *
سوی الکفر والضلال (مصیبت) بلاوزحمت وامر مکروه (بلااحصاء) بی حساب وبی عدد وقد سبق تحقیقه من
الکواشی قال الله تعالی (انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب (قال الجامی) اکرزسهم حوادث مصیبتی رسدت *
درین نشیمن حرمان که موطن خطرست * مکن بدست جزع خرقهٔ صبوری چاك) که فوت اجر مصیبت مصیبت دکرست
(تقصیر) سستی کردن یعنی برامرده سست اولوب کسل کوسترمك واکسكلك (نعماء) نعمت معناسنه‌در (سرا)
مسرت وفرح خضر والیاس حیاتلری وتفصیل قصه‌لری بالاده بیان اولنمشدر (عزا) بوراده تعزیه معناسنه‌در
والتعزیة اعطاء العزاء ای الصبر عند وقوع المصیبة (اخفا) همزه‌نك فتحیله زیاده خفی ومستور دیمکدر (ملك عنا) عین
مهمله ایله مشقت معناسنه‌درملك عنا دنیادرکه مشقت وزحمتدن عبارتدر زیرا فقر ومرض وبونلرك امثالی غالب

الوجوددروآخرت ايسه ملك غنادرغين معجمه ايله ضد فقر معناسـنه زيرا فقر وفنا اربابى غنى اسمنك صورتا ومعنى
تجليسنه مظهردر (ديوميت) دائم وباقى اولمقلق من دام يدوم ديومة (قيوميت) قائم وثابت اولمقلق من قام يقوم
قيومة (وساده) واولك كسريله باش آلتنه ويوز آلتنه قودقلرى يصدق مخده كبى (ليف) خرما چوبى (تأليف) بربره جمع
ايتمك مقصود دوشك اولمق ايچون عبابى ايكى قات ايلشدى ديمكدر قال القهستانى التأليف جمع الاشياء المتناسبة
والتنظيم فوقه لانه يراعى فيه مع المناسبة الجنسية قال الشريف الفرق بين التأليف والترتيب عموم وخصوص مطلق
اعنى ان التأليف عام والترتيب خاص (تحت) بورادهجهات ستدندركه فوقك نقيضيدر (مماتنده يوق مال ايچه طاشه
يعنى ايچرودهاهل بيتنه وطشرهده اولان وارثنه ماله متعلق نسنه سى يوقدر مرويدركه فخرعالم مرض موتنده قرق عدد
نفس آزاد ايلدى ويانده آلتى ويايدى عدد التون بولنمش ايدى آنى دخى النه آلوب حضرت عايشه يه امر ايلديكه
تصدق ايليه وقال ماظن محمد بربه ان لولقى الله وهذه عنده فتصدقت بها سؤال اولنورسه كه چونكه فخرعالمك ميراثه
متعلق مالى قالمدى پس حضرت فاطمه رضى الله عنهانك حضرت صديق رضى الله عنهدن طلب ايتديكى ميراث بدرنه
ايدى جواب بودركه فخرعالمك صلحا وقهرا فتح اولنان قلعه لردن وبعض اراضيدن حصه وعائده سى واريديكه آندن دفع
ضرورت ايده جك قدر كندى نفسنه واهل بيتنه انفاق ايدوب فضله سى اولورسه فى سبيل الله خيل وسلاحه صرف
ايدردى صكره حضرت صديق قائم مقام پيغمبر اولدقده خلافتى جهتندن فخرعالمك كندى حصه سى اكا انتقال
ايلدى وازواج مطهره نك كالاول نفقه سن اجرا ايتدى زيرا آخره تزوجلرى نصله حرام اولمغين معتدات حكمنده ايديلر
پس لانورث ماتركناه صدقة حديثى ايله عمل ايدوب ذكر اولنان اموالده حضرت فاطمه يه ميراث ويرمدى زيرا فخرعالمك
ملكى اوزرينه باقى كبى ايدى وليكن غيروجهله حضرت فاطمه يه اعانت ايلدى فاما فاطمه حضرتلرى كندى اجتهادنه
بناء خصوص مزبوره رضا كوسترميوب وفاتنه دك ابوبكرى ترك ايلدى ديمشلر كه مرض موتنده ابوبكر فاطمه نك
عيادهسنه كلوب فاطمه دن عذرديلدى وآنى ارضا قيلدى (چوقال طونى) جوشن ديدكارى دمور كوكلك كه
جنكده كيرلر ديمشلردركه ذكر اولنان عوائد بعض زمان فخرعالمك سنه آخرنه دك مصارفنه وفا ايتميوب دفع ضرورت
ايچون استقراض ايدرلردى بناء على ذلك وفاتلرى سنه سنده ذات الفضول ديدكارى زرهى كه آنى فخرعالمه بدره
توجهلرنده سادات انصاردن سعد بن عبادة رضى الله عنه اهدا ايتمش ايدى خيبر يهودندن شمعون نام يهودى يه
برصاع آرپه مقابله سنده رهن قومشلردى وفاتلرينه دك فك ايده مدكارى حسبيله صكره حضرت صديق صاع مزبورى
قضا ايدوب زرهى تخليص ايتديلر (صاع) اولچك كه آنكله ارپه وبغداى وسائر حبوب اولچرلر وبعض محلده بيك قرق
درهم آلور اولچك مراد اولنور قال فى القاموس الصاع اربعة امداد كل مدرطل وثلث والرطل اثنتاعشرة اوقية
والاوقية استار وثلثا استار والاستار اربعة مثاقيل ونصف والمثقال درهم وثلثة اسباع درهم والدرهم ستة دوانيق
والدانق قيراطان والقيراط طسوجان والطسوج حبتان والحبة سدس ثمن درهم وهو جزء من ثمانية واربعين جزءا من
درهم قال الداودى معياره الذى لا يختلف اربع حفنات بكفى الرجل الذى ليس بعظيم الكفين ولا صغيرهما اذ ليس كل
مكان يوجد فيه صاع النبى صلى الله عليه وسلم انتهى * وجربت ذلك فوجدته صحيحا انتهى رسول اللهى يرده كومديكزمى
قالت فاطمة لعلى رضى الله عنه يا ابا الحسن دفنتم رسول الله صلى الله عليه وسلم قال نعم قالت كيف طابت قلوبكم
ان تحثوا التراب عليه كان نبى الرحمة قال نعم ولكن لا راد لامر الله تعالى (سد) فتح وتشديدله كدلكيرى طوتمق وبركتمك
وايكى نسنه نك اراسن واورتاسن آيريجى حاجز كبى بوراده ظاهر اولان معناى اخيردر يعنى حكم اللهك اوكنه طوروب
نفوذ وتأثيردن منع ايتمك ممكن دكلدر چونكه موتله قضا وقبرودفنله امر ايلدى پس نيجه ايده لم بزدخى آنكله عامل
اولدق (دار ماتم) الماتم كمقعد كل مجتمع فى حزن اوفرح اوخاص بالنساء او بالشواب كما فى القاموس وعن ابن السماك قال
سألت بعض الرهبان لم سمى الاجتماع فى المصيبة مأتما فبكى ثم قال انما سمى مأتما لانه لا يتم ثم قال اتدرون من اول من سماه
مأتما قلت من قال كان فى زمن داود عليه السلام رجل يعمل الخوص وان بنى اسرائيل سئلوه ان يعمل لهم من الخوص
شيئا يكنهم من الشمس اذا قاموا للصلوة فى بيت المقدس فاخذ هو وبنوه فى عمله وكانت بنو اسرائيل تروح وتغدوا عليه
يسئلونه عن ذلك فيقول ما تم بعد ولو قد تم دفعته اليكم فبينما هو كذلك اذ نزل به الموت فجاء بنو اسرائيل وهم يظنون انه
قد فرغ فوجدوه ميتا فقالوا ما تم فاجتمعوا يبكون عليه ويقولون ما تم فهو اول ما سمى ما تم الاجتماع فى المصيبة مأتما كذا
فى كتاب الوسائل الى معرفة الاوائل للعلامة جلال الدين السيوطى رحمه الله (خاتمه) اصلده تانك كسريله دروقت خاتم
ويا خاتميه ديمكدر بوراده ماتمه موافقت ايچون فتحيله تلفظ اولنور فاعرف ذلك (جهان اندر خراب اندر خرابست)
جهان دنيادر بعضلر عالم كون وفسادك جمله سى دنيادندر ديمشدر پس سموات سبع حددنياده داخلدر عرش وكرسى

دكل

دكل زيرا قيامت كونى هفت آسمانه فساد طارى اولور نتكيم نصله ثابتدر فاما عرش وكرسى حالى اوزرينه باقيدر اندر
لفظى ظرفيت افاده ايدر لسان عربيده فى كلمه سى كبى جهانك خراب ايچنده خراب اولمسى زياده خرابلغندن عبارتدر
خراب آباد كبى وكذلك تراب ايچنده تراب اولديغى زياده فناسيدر (الهى) جهان بردار ماتمدر كان كلمز بودنيايه *
جهان برفانى عالمدر كان قالمز بودنيايه * خلاص اولمز كاى دست خزاندن بوكلستانك * الان بوى بقايى عندليب اولمز
بودنيايه * شودلكم عاقبت انديش اولوبدر اشبو عالمده * بهارينه غرور ايدوب ديمز صولمز بودنيايه * بلان دنيايه يار
اولمز شوكيم حق اهليدر كرچك * بويا تمز زنكنه اصلا نظر قيلمز بودنيايه * بودكا وانبيا واوليا كوچدى بودنيادن * كان
بادصبا كيبى كچرايلمز بودنيايه * شهودايلرفنا آثارنى هر لحظه عالمده * كوزى آچق اولان عاشق بقا بيلمز بودنيايه *
شوكيم فقريله فخر ايتدى جهانده مصطفى كيبى (غناى دل بولوب افكارى قورطلمز بودنيايه * شكار عشق پاك حضرت
مولى ايدر عاقل * كوكل شهبازنى خوار ايليوب صالمز بودنيايه * عبايه قائل اول زيرا كفندر كيديكك آخر * كيمى
كوردلكه عريان اولمز آچلمز بودنيايه * بورى اولمزدن اولك حق فناسرينى تحصيل ايت * بيلورسن چونكه كيدنلر بردخى
كلمز بودنيايه (فصـــــل بدايع) بوقوله صحيح الاصل اولان جوعده قاعده بودركه همزه ايله كتابت وتلفظ اولنه
نظائرى كبى وليكن همزه نك حرف حلقه مجاورتيله حاصل اولان ثقالتى دفع ايچون همزه يايه قلب اولنور بديعك جمعيدر
بدع بانك فتحيله برنسنه يى مثالسز اختراع ايلمكدر برنسنه برخاصه ايله منفرد اولوب يا عصرنده ويا جمله اوقاتده
مثلى معهود اولمسه اكا بديع ديرلر (بدايع) عجائب وغرائب معناسنه استعمال اولنور زمخشرينك كشافك بعض
مواضعنده ومن بدع التفاسير ديديكى ابتدا اولمش برحادث ومنكر نسنه در ديمكدر بوراده بدايع ايله مراد معارف
وحقائقدر زيرا شرايعه نسبتله معارف وحقائقك شان عجيبى واردر وبو معنايه شرايع مقابله سنده ذكر اولنديغى
قرينه در وبو كلامده شرايع احكامنى ومعارف احوالنى نفاست ولطافتده جوهره تشبيه واردر (شاه) بوراده مراد شاه
معنويدر يعنى هركيمكه بو قيمتى جوهرى بولوروآنى شمسه تاج ايدينور افلاسدن خلاص اولوب پادشاه معنوى اولور
ودولت ابديه سرير برنده حكومت قيلور (ماه) بوراده تشبيه طريقيله واردر يعنى تاكه دنيا وآخرتده يوزك قرصه ماه كبى
شعشعه انداز اوله سؤال اولنورسه كه يوزك بدر منير كبى اولمسى نشئه آخرته كوره ظاهردر فاما دنيايه كوره خفيدر
جواب بودركه وجه ظاهرك تنورى باطندن منعكسدر پس اول اثر كه آخرتده ظاهر يوزينه عارض اولور دنياده باطن
يوزينك اثرى صورتيدر الحاصل منور اولان دنياده باطن يوزى وآخرتده ظاهر يوزيدر مع هذا اهل حال اولنلرك دنياده
دخى انوار باطنه نك انعكاسندن بشره لرى فى الجمله نورانيدر وفى الحديث من كثر صلاته بالليل حسن وجهه بالنهار *
ناظمك بوتمهيددن مرادى شمس شيرازى نقلنه انتقالدر زيرا رعايت تناسب محسناتدندر (محرره) هركيمك اولسه
سويداسى سفيد * كوستررعكسنى آنك سيما * نتكيم فرشى رخام براق * اولسه آبك كورينور صافى ما (وله) آبله
فرقى شراب نابك * رنكيدر فى الحقيقه اچ كوز يكى * اولسه مرآت تجن تيره نهاد * صانمه كيم صاف كوستره يوزيكى
(شيراز) شيراز بن طهمورث بنى قصبة بلاد فارس فسميت به كما فى القاموس (ثبت) يقال هو ثابت وثبت والاثبات
الثقات يعنى عقلكده آنى ثابت ومحكم قيل وكوزل بيل يقال دراه علمه والمصدر دراية (معمار) اسم فاعلك
مبالغه سيدر زياده عمارت ايديجى معناسنه (الومى) اولكى كلمه ده اولان ميم استفهام ايچوندر وايكنجيده اصليه در
فتنبه (اكرچه ظاهرا روضه بريدر) ظاهر كلمه سنده وامثالنده قياس تنوين ايله تلفظدر اما عجم صورت وقفده اجرا ايدر
وتنوينى الفه ابدال ايدوب اوقور يعنى اكرچه ظاهرده رياض جنتدن برروضه اولان قبرنده مدفوندر وليكن حيدر
(مقال) كلام (ولى شمدى دريد رقبر ايچنده) يعنى برزخه مناسب اولان وجهله زنده درو ليكن فخرعالمك روح طاهر
وجسد طيبه سنك علاقه واتصالى سائردن زياده در شويله كه حيات دنيايه مشابهدر بو مقامك تحقيق كذرا يتمشدر
(تمامى) بوراده يا زائددر نتكيم بالاده كچدى (دلائل) دليلك جمعيدر مطلوبه ارشاد ايدن وسبب علم قطعى اولان نسنه در
(روح مسائل) مسئله نك جمعيدر ديمشلردر برنسنه مسئول عنه اولديغى جهتدن مسئله ومطلوب بالدليل اولديغى
حيثيتدن مطلوب وممثل به اولديغى معنادن مثالدر بجملدن مآل بردر بوكلامده دليلى روحه ومسئله يى جسده تشبيه
ايلدى زيرا جسدك قوامى روحله اولديغى كبى مسئله نك دخى صحتى دليل ايله در (خبرده) اولكى ده لفظى ظرفيت
وايكنجيسى دخى معناسنه در پس قافيه ده تكرار لازم كلمز يعنى وقوعى اولان خبردخى آنك خبريدر غيرينك خبرى
دكلدر بو كلام ذلك الكتاب قبيلندندر فافهم (سياح) السياحة بالكسر الذهاب فى الارض للعبادة ومنه المسيح
ابن مريم كما فى القاموس پس سياح اصلنده عبادت ايچون سير وسلوك ايدن كمسنه در نتكيم شيخ سعدى شيرازى
قدس سره قرق سنه عالمى دور ايلدى وارض عربده نيجه زمان سقالق ايدوب عاقبت خضر عليه السلام راست كلدى

وآنك فيض انعامندن سيراب اولدى صكره بيكاز وآواره اطراف جهانى كشت ايدنلره دخى سياح دنلدى اصلحهم
الله (المحرره) نيجه ييل كوكل اولوب سياح * دورايدوب بزمى بودنيانك * عاقبت بزمرددين جامه * دوش اولوب
ايجدى شربتن آنك (شيخ وصبى) قال فى اسولة الحكم اسنان الانسان سبعة اطوار طور الطفولية الى سبع سنين
ثم الصباوة الى اربع عشرة سنة ثم الشبابة الى اثنتين وثلثين سنة ثم الشيخوخة ثم الكهولة ثم الهرم الى منتهى العمر
انتهى وقدسبق تفصيل آخر من الاشباه وفى القاموس الشيخ من استبانت فيه السن اومن خمسين اواحدى وخمسين الى
آخر عمره اوالى الثمانين والصبى مالم يفطم انتهى وقديطلق الشيخ على العالم والمقدم فى الدين وان كان شابا ويقال له
بالفارسية خواجه (وفى المثنوى) عيسى اندر مهد دارد صدنفير * كه جوان نا كشته ما شيخيم وپير (قبورنده دريلردر
نبيلر) زيرا جسدلرينك عدم تفسخ واتحلالى حياتلرينه دليلدر وفى الحديث ان الله حرم على الارض ان تأكل اجساد
الانبياء بوحديثك تحقيقى بودركه انسانك ذاتى ايكى هيكلى مشتملدركه برى هيكل جسمانى وظلمانى وكثيف وفرعى
وبرى هيكل روحانى ونورانى ولطيف واصليدر چونكه هيكل نورانى رياضت ومجاهدات شاقه وساطتيله هيكل ظلمانى
كدوراتندن پاك وانوار تجليات ايله (واشرقت الارض بنور ربها) مقتضاسنجه ارض وجود تابناك اوله لاجرم آنك بركاتى
وللارض من كأس الكرام نصيب) حكمنجه بدن وقوايه سارى اولوب اولدخى بقابولور ونشئهٔ اخرويه انتشاسنك
ابتداسنه دك متحلل اولميوب حالى اوزرينه طوررالحاصل اجزاء صوريه تفسخ وتفرق قبول ايتميوب نضارتى اوزره قالور
زيرا توحيد حقانى اثرايليوب بدنى تفسخ وانحلالى موجب اولان عفونتدن تنقيه ايلمشدر وليكن انبيانك مزاجلرى
زياده اعتدال اوزره اولمغين جسدلرى دخى زمان حياتلرنده كبى زياده نضارت وطراوت اوزره در اوليانك اجسادى
ايسه بومرتبه ده كلدر يعنى كرچه آنلرك دخى جسدلرينه تراب تأثير ايتمز وليكن اجساد انبيايه كوره نوعا ذبول كاور
وهركس تنقيه سى قدر اثربولور پس تراب كه اصلده تطهير ايچوندر نتكيم آب ناپاك خالك آلوده اولسه آنكله سقى اولنان
زرع خاك وساطتيله پاك اولور ابدان كمله تأثير ايتمز زيرا آنلرك ابدانى نفوس پاكلرى بركاتيله منقى اولمشدر ترابك تنقيه
وتطهيرينه احتياجى قالمشدر وبوندن منفهم اولوركه ذنب وجوددن خلاص اولميانلرك جسدلرنى تراب اكل ايدر يعنى
عامهٔ مؤمنينك بدنلرى چوررو چوريدكارى رحمت حقندرتا كه تربيه بولوب نشئهٔ جنانيه يه مستعد اوله لرپس اى
طالب حق بوكون جدوجهد ايدوب تزكيهٔ نفس ايدنلر جنته دخوله دك اصلا برزخ كورمزلر اتمينلر ايسه طريق
جنته سلوكى ابتداء موت الم وسكراتيله ابتدا ايدوب آندن سؤال قبرله مبتلى اولورلر وآندن چوريوب اريرلر وآندن
مواقف قيامت شدتلرينه اوغررلر الحاصل جنته دخوله استعداد كلنجه كورمدكارى محنت قالمز كورامدى بودنياده
مدت قليله ده تحصيلى آسان اولان كارلنه صعوبتلرى ظهور ايدرونه مدتلر چورلر چكلورزيرا قيامت كوننى اللى
بيك ييلدن عبارتدر (المحرره) اى كوكل شولكم اولوراولمزدن اولك اولمزايد * برحيات باقى بولوركيم فنا بولمزايد * ترطورر
جسم لطيف انبيا واوليا * تاقيامت باغنك كل غنجه سى صولمزايد * روضهٔ قبرايچره كامل كل كبى تردرمدام * نوبهارينه
وجودينك خزان كلمزايد * جوهر حالى شونك كيم عشق اوندن اولدى قال * بردخى قال ايلى وش نار ايچره قال اولمز
ايد * فقر وذلت ايچره هركيم چوريوب طپراق اولور * قبرايچنده كوزلرى طپراغله طولمز ايد * عشقله التون كبى شولكم
اريمز اشبوكون * شمع وش يارن كوزينك ياشنى سلمزايد * كوزلرى نم بغرى قان اولمزسه قنغى عاشقك * ماتم هجرانله
آه ايليوب كلمزايد * سويله زاهدلره حق خبربو عشقدن * شولكه حيوانكدر جهانده عشقى اول بيلمزايد (صدر رسالت)
صدر القوم اجلهم واكبرهم فى الرتبة يعنى اهل نبوت ورسالت اولان طوائف جليله نك جمله سنك مقدمى ورتبه ده
اعلاسى پس حذف مضاف قصر مسافه بابندن اولمش اولور وجائزدركه صدر انساندن اوله كويا فخر عالم رسالتك جزء
شريفى اولمشدر وجائزدركه صدردن تحريك ايله اسم اوله رجوع معناسنه زيرا جمله رسالاتك رجوعى فخر عالمه در فافهم
(پرتاب) وپرتاويلدرامق معناسنه در يعنى اهل رسالت نجومنك وياافلاك رسالتك بدرى كبى اولان فخر عالم رسالتى
حقائقنك پرتووشعله سنى صاچوب نور معرفتله ظلمانى كوكللرى منور ايلدى (سلام) السلام عليك ياسيدنا يارسول
الله * السلام عليك يانبى الله * السلام عليك ياحبيب الله * السلام عليك ياصفى الله * السلام عليك ياصفوة الله *
السلام عليك ياخيرة الله * السلام عليك ياخير خلق الله (السلام عليك يانور عرش الله) السلام عليك ياطه) السلام
عليك يايس * السلام عليك يابشير * السلام عليك يانذير * السلام عليك ياامام المتقين * السلام عليك يارسول
رب العالمين * السلام عليك يامن ارسله الله رحمة للعالمين (بيت) السلام اى سيد اولاد آدم السلام * السلام اى سرور
افراد عالم السلام (بعدذا) روضهٔ فخر عالمه سلام امانت ايتمك رسم قديمدر نتكيم حجاجه سپارش ايدرلر وليكن بزم فهم
ايتديكمز اوزره بوزمانه ده ادب بودركه بندن اودركاهه يوزك سوردييه ويا خود اداب له صلوة وسلام خدمتن برينه كتورديه

زيرا مطلق بندن رسول الله سلام ايله ديمك نتكيم بعض معاصرلردن استماع اولنور ترك ادب كبيدر انكچون بعض اكابر
خصوصنده بندن مبارك الدرن وياداملرن بوس ايله ديوامانت ايدرلر سلام ايله ديمزلر فاعرف هذا وفى الحديث مامن
مسلم يسلم على الارد الله على روحى حتى ارد عليه السلام بوندن مراد فخر عالمك برزخده دوام حياتى بياندر زيرا شب
وروز افراد امتدن اكا سلام اكسك اولمز نتكيم بالاده بيان اولندى سؤال اولنورسه كه فخر عالمك روح پاكلرى رفيق
اعلا ايله اعلاى عليين ده در پس قبرده نوجهله حى اولوب رد سلام ايدر جواب بودركه روحك اعلاى عليين ده قرار داده
اولمسى شعاعنك بدنه اتصالنى مانع دكلدر كونش كبى زيرا كونش فلك چهارم مكان ايكن شعاعى زمينه منعكسدر
انكچون فخر عالم ليلهٔ معراجده بيت مقدس يولنده حضرت موسانك مرقدينه اوغرايوب انى نماز قيلور كوردى وينه
سماء سادسه ده مشاهده قيلدى پس بوندن منفهم اولديكه روح كندى مقامنده مثال بدن اوزره ثابتدر وليكن بدننه
اتصالى اولمغله قبرنده نماز قيلور وسلام ويرنلرك سلامن آلور زيرا اشان ارواح شان ابدان كبى دكلدر الحاصل بوخصوصده
غائبى شاهد اوزرينه قياس ايتمك غلط محضدر زيرا بدن حالت واحده ده محال مختلفه ده اولمق ممكن دكلدر فاما روحه
كوره ممكندر زيرا لطيفدر وهر يرده تمثله قادردر نتكيم دنياده بعض اولياء الله بروقتده بدن مثالى ايله برقاچ يرده حاضر
اولمشلردر فافهم (بشارت) بانك كسريله مژده معناسنه در فتحيله غلطدر نتكيم مروايلدى (جسم) ماله طول وعرض
وعمق والجسم الشفاف كل جسم يرى ماوراءه (برق) يقال برق الشئ برقا لمع وتلألأ والبرق نار وهوا كما فى اخوان
الصفاء (نور) جوهر بسيط يرى الضياء من ذاته ويرى به غيره (المحرره) برق اوررنور جمالك روضه لك ايچره يارسول * عالمى
ايلر كونش كبى منور صاغ وصول) بدروش نوررخك دائم كمال اوزتنده در) شمسكه كلز زوال وايلمز هرگز افول) مرقدك
باغنده آچلمش ايكى كلدر رخك * تاقيامت روضه كه پاى خزان ايتمز دخول * شمع كافورى ناردائم تجليدن سكا *
ايلمشدربى جهت نوراسمى اول بزمه حلول (نيجه بيك ارواح ديوانكده درهردم سنك) طابوكه بونجه ملك هرروز وشب
ايلرنزول * دورايدوب افلاك دائم مرقدك ايلر طواف (روزنكدن شمس سجده ايليوب استرقبول) تحفه است صلاتيله
سلام اولدى سكا * اوم زبزم قبول حضرتنه ايريشه يول * برك كل كبى پريشاندرغمكله عاشقان) ال الله خاطرلرينى
اولمسونلر دل ملول * راه روضه لك دوروپرخار مغيلان آه آه * طوت الن دوشمشلرك آسان اوله تاكيم وصول) هرندكاو
فيض لطف ايلرسك اول احسان سنك * يارسول الله قبوكده بركدادر حقى قول (اهل الله) خواص حق معناسنه در
وفى الحديث ان لله اهلين من الناس اهل القرآن وهم اهل الله قالوا الاهل خاصة الشئ ينسب اليه ومنه قوله تعالى) ان
ابنى من اهلى) وتسمى زوجة الرجل اهله وكذلك اهل البلد واهل الدار واهل الحى فهم خاصة الذين ينسبون اليه ذكره
القاشانى فى تفسيره (تطبيق) مراد شريعت ايله حقيقتى برى برينه مطابق وموافق قيلمقدر (كشف ذات) الكشف
فى اللغة رفع الحجاب وفى الاصطلاح هو الاطلاع على ماوراء الحجاب من المعانى الغيبية والامور الحقيقية وجودا وشهودا
كشف ذاتله مراد تعينات علميه واعيانيه پرده لرن ازاله ايدوب حقك سر ذاتنى حقيقت اوزره معرفت ونور جمالنى حد
بشرده اولان مرتبه ده شهوددر نتكيم تفصيل حال كذرايلمشدر (مظهر حق) يعنى سر ذات وصفاتك ظهورينه مرآتدر
(چو مظهردر جمال كبريايه) يعنى ذو الكبرياء والعظمة اولان حقك نور جمالنه مظهردر معلوم اوله كه حقك ذاتى جمال
وجلال صفاتنى مشتملدركه مجموعى كمالدر جمال صفاتى رضا ولطف وجلال صفاتى غضب وقهره متعلق اولان اموردر
وفخر عالمك هويتى يعنى ذاتى وحقيقتى بوكمالى جامعدر آنكچون هم رحمة للعالمين وهم نبى السيف اولدى وسيفده سائر
آثار جلاليه دخى داخلدر فافهم (بعدذا) انسانك مرآت حق اولديغى انوار جمال وآثار جلالى آندن ادراك ايچوندر زيرا
حقك كمالنى كندى ذاتنده شهود ايتمك ممكن دكلدر نتكيم بركمسنه كونشى كيفيت وكميتى اوزره واسطه سز ادراك ايده مز
زيرا تلألؤ شعاعى مانعدر اما اچقن برظرف كثيف آب صافى ايله پرقيلنوب كونش مقابله سنه وضع اولنسه كونشك
صورتى اكا منعكس اولور زيرا آب لطافتنه بناء اول صورتى قبول وظرف دخى كثافتنه بناء امساك ايدر پس بوطريق ايله
كونشى ادراك ايتمك ممكن اولور الحاصل ذكر اولنان ظرف كثيف وآب لطيف ادراك شمسه مرآت اولديغى كبى انسان
دخى جسم وجانيله شهود حقه آيينه اولمشدر فاعرف هذا المثال الصواب فقد كشفت لك الحجاب (اسماء مقصود فخر عالمك
اسم اعظمه مظهر اولديغن بياندر انكچون ارواح واجسامده جمله تعينات آنك فيضى ايله وجود بولمشدر وجمله آثار
آندن ظهوره كلمشدر زيرا جميع اسما اسم اعظمك تحت حيطه سنده در معلوم اوله كه صور حسيه صور مثاليه نك
مظاهرى واولدخى صور مجرداتك واولدخى صور علميه نك واولدخى اعيان ثابته نك واولدخى اسماء الهيه نك واولدخى
صفات واحديه نك واولدخى ذات احديه تجلياتك مظاهريدر وليكن محمديه دن منفهم اولان بودركه ذاتدن اسما
واسمادن صفات وصفاتدن افعال وافعالدن آثار ظاهر اوله وجهى بودركه اسما تعينات معناسنه اخذ اولنديغى زمان

صفاتڭ مظاهریدر وهو الوجه الاول تعیناتدن قطع نظر اخذ اولندیغی وقت عکسدر یعنی صفات آنڭ مظاهریدر
وهو الوجه الثانی (بعد ذا) اسماء افعال بحسب الاحکام اوچ قسمه منقسمدر قسم اول ازل الازال وابد الآباد حکمی
منقطع واثری منتهی اولمین اسمادر ارواح قدسیه ونفوس ملکوتیه وبونلرڭ امثالی اوزرینه حاکم اولان اسمادر زیرا بونلر
اگرچه تحت دهرده داخلدر ولکن تحت زمانده داخل دکلدر زیرا زمان عرشڭ تعیننندن صکره در پس بومقوله
مجرداتڭ وجودی ماده دن ومدتدن دکلدر ودوام حقله دائملردر وبو مجردات حقنده تفصیل واختلاف واردر کتب
تصوفه نظر اولنه قسم ثانی ابد الآباد حکمی منقطع اولمین اسمادر آخرت اوزرینه حاکم اولان اسما کبی زیرا بو اسماده
ظهور جهتندن ازلیت یوقدر زیرا ابتدای ظهوری نشئهٔ دنیویه نڭ انقطاعندندر ولیکن ابدیت واردر زیرا آیات قرآنیه
آنڭ واحکامنڭ خلودینه دالدر (قسم ثالث ازلا وابدا حکم واثری منقطع اولان اسمادر نشئهٔ دنیویه نڭ اوزرینه حاکم
اولان اسما کبی زیرا تحت زمانده داخل اولان نسنه لر ازلی وابدی دکلدر اگرچه که نتایجنه بحسب الآخره ابدیت واردر
مثلا دنیاده نماز قیلمق متناهیدر زیرا وفاتله ساقط اولور ولیکن ثواب اخرویسی دائم وباقیدر (صفات افعال ونعماء)
نعماء نعمت معناسنه در بوراده مراد آثار معنویه وسفلیه در زیرا آثار افعال اوزرینه وافعال صفات اوزرینه وصفات
اسما اوزرینه واسما دخی ذات اوزرینه مبتنیدر یعنی تجلی ایله بری برندن ظهور ایدر ازدواج ایله بری برندن اولاد تولد
ایتدیکی کبی ولیکن اولادڭ تولدی نکاح صوری وآثار وافعال وصفاتڭ تولدی نکاح معنوی ایله در پس آباء وامهات
عالم صورت ومعناده جاریدر فافهم (روا میدر که حقڭ نوری سوینه) یعنی نور حق ابد الآباد سونمز زیرا تجلیٔ الهی
باقیدر وبو نورڭ سونمسی حکمته مخالفدر ولیکن امر وجود بر موطندن بر موطنه نقل ایدر فاما بونقلدن حقیقتده
عدم وفنا لازم کلمز بلکه حالا عالم برزخده ارواح موجودلردر وارواحه تبعیتله انبیا وصدیقین وشهدانڭ اجسادنه دخی
فنا کلمز نتکیم سری بیان اولندی پس فخر عالم که مظهر جسم اعظمدر روحا وجسما ابدی فنا بولمز زیرا وجود کائناته
مداردر بو تنڭ نوری حالا شریعت مطهره ده وولایتنڭ نوری هر عصرده مدار عالم اولان غوث اعظمڭ باطننده در
ولیکن انتقال طریقی ایله دکلدر زیرا فخر عالم ازلا وابدا نبی وولیدر بلکه خلافت طریقیله در فافهم جدا (لمحرره) اویر کادر
بقا بالله بو بینه بو یانمشدر) فنا کلمز وجودینه حیات آیینه قانمشدر * او بر شمع الهیدر نار صورتده معناده) آنی هر کیم
سوندی دیرسه نار هجره یانمشدر * او بر شهدر که اسمینه قو اسما طوروردیوان * بقاء کائنات آنڭ وجودینه طیانمشدر
او بر سروسهیدر کیم خزان ایرمز وجودینه * که زیرا بوستان جاودانیده او یانمشدر * تجلیٔ بقایه قیل شفاعت یارسول
الله * دل حق فنادن خیلی دمدر کیم اوصانمشدر (تلفیق) بریره جمع وضم ایتمك یقال الفق الثوب یلفقه اذا ضم شقة
ای قطعة الی اخری نخاطهما یعنی حقڭ ذکر اولنان صفاتله اتصافیله فخر عالمڭ اتصافی ما بینی بحسب التأویل جمع ایتمك
کرکدر (اهل ظاهر) یعنی علم ظاهر وعبارت ودراست وشریعت اهلی واهل باطن یعنی علم باطن واشارت ووراثت
وحقیقت اهلی وبو ایکی علم کندی مقاملرنده یعنی بری برینه نسبتدن قطع نظر کمال محضدر نتکیم جهل وغفلت نقصان
محضدر فاما ظاهرڭ باطنه نسبتی قشرڭ لبه نسبتی کبیدر فافهم (لولاك لما خلقت الافلاك) حدیث قدسیدر صحتی
ومعناسی اوائل شرحده کچمشدر (کمالاتیله ظاهردر وجودی) یعنی حقڭ جمال وجلالی وسری آنده ظاهر واسماء
حسناسنڭ حقائقی آنده باهردر (حقیله وحدتینه کرمزادراك) یعنی حقله نیجه حق اولمش ووحدت کامله سرن بولمشدر
آنی عقل ناقص ادراك وفهم ایده مز وکشف اهلی دخی متحیرلردر زیرا سلطنتڭ حقیقتی تختنه جلوس ایدن سلطان بیلور
(تأویل) طلب ما یؤل الیه الکلام وصرفه الی مرجعه (محصل) حاصل کلام دیمکدر لکن اکثریا حاصل تفصیلدن صکره
اجمالده ومحصل اجمالدن صکره تفصیلده مستعملدر (اسم اعظم) صوفیه اصطلاحنده اسمله تعین مراد اولنور پس
فخر عالمڭ وجودی اسم اعظم اولمق اسم جلالڭ کمال اوزره تعین وظهورینه محل ومرآت اولدیغیدر یعنی اسم اعظمڭ
حقیقتی فخر عالمڭ تعینی ایله معلوم اولدی انکچون آنڭ مسماسنه بکزر معظم مسمی یوقدر زیرا هر کسڭ مسماسنڭ
عظمتی آیینهٔ ذاتنده جلوه کر اولان اسمڭ عظمتنه کوره در اسم اعظمڭ بیانی بالاده کذرایتمشدر (چو ذاتینه تجلی
ایلدی ذات) یعنی حق تعالی کندی ذاتنه ینه کندی ذاتیله تجلی ایلدی سؤال اولنورسه که بوندن متجلی ایله متجلی لهڭ
اتحادی لازم کلور جواب بودر که بومقوله عبارتلر مجرد تفهیم ایچوندر که اسما وذات ما بیننده وحدت وکثرتی
مشعردر مقصود امر وجودڭ بالقوه ظهورنی بیاندر (تجلیدن هویت کلدی بالذات) معلوم اوله که اصطلاح صوفیه ده
تعین الهینڭ اولی هویت ذاتیه درکه حقیقتده حقیقت محمدیه دیدکلری در ولیکن بومقامه کوره حقیقت محمدیه وتعین
کونی یه نسبت ایله روح محمدی دینلور یعنی حقڭ ذکر اولنان وجهله تجلیسندن هویت ذاتیه ظهوره کلدی
وبو ظهورینه حقه کوره در زیرا او مقامده حقدن غیری یوقدر کنت کنزا سرینڭ ابتدا ظهوری بودر ولیکن عالم خلقدن

مقدمدر فافهم (پس اول بو تعین ظاهر اولدی) مقصود حقیقت محمدیه تعینیدر نتکیم اشارت اولندی (حقائقدن بو اول
ظاهر اولدی) بوراده اول وظاهر اسملردر پس قافیه ده تکرار لازم کلمز یعنی جمیع حقائقدن مقدم حقیقت محمدیه
وجود بولوب اول وظاهر اسملرینه مظهر اولدی آنکچون اکا حقیقة الحقائق دینلور زیرا جمله یه رئیس ومرجعدر
وحقائق ایکی نوعدر بری حقائق الهیه وبری حقائق کونیه در تفصیلی سبقت ایتمشدر (رجوع ایتسه حقائق) یعنی
اسم اعظمدن ما عدا اولان اسمانڭ حقائقی ذکر اولنان اسم اعظم حقیقتنه رجوع ایدر زیرا ذاتله حقائق اسما میاننده
واسطه اولان اسم اعظم حقیقتیدر پس اکا منتهی اولمدقجه غیری یولدن حقه وصول ممکن دکلدر مثلا اهل دیوان
وسائر حواشینڭ سلطانه انتسابی وزیر اعظم توسطی وکذلك کوه وبیابانده منصب وجاری اولان انهار وجداولڭ
بحر اخضره اتصالی بحر سیاه وسفید وساطتیله در فافهم جدا (دخی باطندر اول غیب الهی) غیب ایله مراد فخر عالمدر
والهی کلمه سنده اولان یا نسبت ایچوندر (کیم اکا فیض ایدر غیبی الهی) بوراده غیب ایله مراد حقڭ ذات وصفات
واسماسنه متعلق اولان حقائق واسرار وسائر مغیباتدر انکچون من قال ان نبی الله لا یعلم الغیب فقد اخطأ فیما
اصاب دینلمشدر فافهم الهی ده اولان یا ضمیر غائب مقامنه در والتقدیر بالعربیة یفیض الیه الهه الغیب پس قافیه ده
تکرار یوقدر (طلعت) اصلنده رؤیت یعنی کورمکدر صکره عجم انسانڭ اول کورینن یوزی اولمغله یوزده
استعمال ایلدی یعنی اگرچه فخر عالم بحسب الصورة خلقتده جسمانی وعنصرده طینی ایدی زیرا خلعت پوش
بشریت ایدی ولیکن فی الحقیقه یوزنده انوار جمال الهی برق اوروردی زیرا مظهر تام ایدی وخلق الله آدم علی صورته
حقیقتده آنڭ شاننده ایدی (لمحرره) بشرده کورمدی کمسه سنڭ کبی ملك سیما * نه سیماء ملك معنیده بلکه صورت
الله * احددن احمد ابر میمدر فرق ایلین نامڭ * ولی مرآت ذاتندن کورندی حضرت الله (شهودی) یعنی آنڭ آیینه
سندن مشاهده اولنان سلطان ازلڭ نور جمالی ایدی (بعد ذا) وجودله صورت وشهودله حضرت وظهورله مظهر
وحضورله منظر ارالرنده واو عاطفه تقدیر اولنور غفلت اولنمیه (حضوری منظری فرقانی ایدی) خلق قرآنله اتصافنی
بیاندر کما قالت عائشه کان خلقه القرآن یعنی فخر عالمڭ حضور ومجلسی ونظرگاهی قرآنه منسوب ایدی آنی کورن
وکلامن اشیدن وحرکات وسکناتنده امعان ایدن قرآنڭ سرینه واصل اولوردی ومعنای مرادی آنڭ مصحفندن
مطالعه قیلوردی (کمالی معهد روحانی ایدی) معهد محل عهد دیمکدر یعنی فخر عالمڭ کمالی عالم ارواحده اخذ اولنان
عهد ومیثاقڭ ظهورینه محل ایدی مقصود عهد روحانینڭ حقیقت اوزره اثری فخر عالمڭ کمالاتیله ظاهر اولدیغی
بیاندر پس بو صورتده روحانی ضمله روحه منسوب اولور آخرنده اولان الف ونون مبالغه ایچون زیاده قیلنمشدر
وجائزدر که فتحله روحه منسوب اوله رحمت معناسنه پس مقصود عهد رحمت فخر عالمڭ کمالیله ظاهر اولدیغی بیان
اولمش اولور کما قال تعالی (بالمؤمنین رؤف رحیم (مشهد) شهود ومطالعه یری (که ذاتی مقصد ربانی ایدی) بو کلامده
مقصودی مقصده تشبیه واردر یعنی فخر عالمڭ ذاتی مقصود حق ویاخود مظاهر اسمانڭ توجهات روحانیه سنه محل
ایدی بو صورتده ربانی ایله وصف ایتمك مقصد حقی مقصد خلقیدن افراد ایچوندر فافهم (صفاتی مرصد نورانی ایدی)
مرصد رصدگاه یعنی منتظر اوله جق یر مقصود فخر عالمڭ هر برصفت نورانیه سندن برصفت رحمانیه مشهود اولدیغی
بیاندر یعنی حکماء فلاسفه رصدگاهلرده رصد ایله ستارهای نورانی کوزلیوب کواکب ارصادیه اثبات ایتدکاری کبی
حکماء الهیه دخی فخر عالمڭ صفاتی مراصدندن بصیرت ایله انوار الهیه کوزلمشلردر وهر برصفتندن برصفت حقانیه یه
وصول بولمشلردر (لمحرره) ای جمالڭ مطلع انوار مولی مصطفی * زلف وخالڭ مجمع اسرار مولی مصطفی * کنت کنزڭ
کوهر غیبی وجود کدرسنڭ * سنده ظاهر اولدی هم آثار مولی مصطفی * جمله دن اول تعین جامنی نوش ایلیوب *
بزم وحدت ایچره اولدڭ یار مولی مصطفی * عالم ارواحده قالوا بلی برمنده ده * سن ایدڭ اولڭ ایلین اقرار مولی مصطفی
صورت انسانده کلدڭ عالم ملکه ولی * آینه کدن کورینور دیدار مولی مصطفی * اسم اعظمدر نظر کاهڭ ازلدن تا ابد
ظاهر وباطن اولوب بیدار مولی مصطفی * برکل تر یوقدر ذاتڭ کبی بو باغده * آچلوبدر گرچه چوق کلزار مولی مصطفی
اول وآخر سنڭ ذاتڭدر مقصود اولان * یار سنسن غیریلر اغیار مولی مصطفی * قلب حقی اختیار عشق پاك ایلدی
ای جهانده جمله دن مختار مولی مصطفی (نه در اول وآخر حضرت الله) یعنی فخر عالمڭ اولیت وآخریت وظاهریت
وباطنیتی ذکر اولنان تفصیلدن معلوم اولدی ولیکن الله تعالینڭ اسماء ایله اتصافی نه وجهله در ونه معنایه محمولدر آنی
دخی بزه بیان ایله تا که هر یوزدن مشکل منحل اوله (فخر رازی) قد سبق ترجمته والرازی بتقدیم الراء علی الزاء منسوب الی
مدینة الری علی غیر قیاس بزیادة الزاء کما یقال فی النسبة الی مرو مروزی قال بعض الافاضل وجدت بخط مولانا قطب
الدین الرازی رحمة الله علیه انه کان ینبغی ان یکون النسبة الی الری ریا ولکن سبب زیادة الالف والزاء انه کان ملکان

فى ذلك الاقليم احدهما يسمى ريا والاخر رازا واتفقا فى بناء مدينة رى فلما كملت اختلفا فى تسمية المدينة برى اورازفا تفقا
على اصطلاح وقاعدة وهى ان تسمى برى وان تنسب الى رازوهو رعاية لاسميهما فحصل من الاختلاف هذه النتيجة كذا
فى هامش روضة ابن الخطيب (كه ديدى اول وآخر زماندر) الزمان هو مقدار حركة الفلك الاطلس عند الحكماء
وعند المتكلمين عبارة عن متجدد معلوم يقدر به متجدد آخر موسوم كما يقال اتيك عند طلوع الشمس فان طلوع الشمس
معلوم ومجيئه موهوم فاذا قرن ذلك الموهوم بذلك المعلوم زال الابهام (بعدذا) زمانك اصلى (كل يوم هو فى شان)
كلامنده مشار اليه اولان آن غير منقسمدركه اكا حقيقة الحقائق ونفس رحمانى ووجود حقيقى اطلاق اولنور
انكچون لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله وارد اولمشدر وسائر آنات ودقائق ودرجات وساعات وايام وليالى واسابيع
وشهور واعوام وادوار ذكر اولنان آندن تفصل ايتمشدر پس اول آن ابتداء تعين وجود صورتى اولمغله اولى واروالكن آخرى
يوقدر زيرا تجلىٔ الهى ابديدر وليكن آندن تشعب ايدن ازمانك اولى وآخرى واردر نتكيم يوم عرفه نك اولى طلوع آفتاب
وآخرى غروبيدر بناء على هذا الله تعالى اول وآخر اسملريله مسمادر زيرا اوليت وآخريت ايله متصف اولان زمانى خلق
ايتمشدر والا انك كندى ذاتنده اولى وآخرى اولمق محالدر زيرا تناهى اوصاف ممكناتندر الحاصل اول وآخر اسماء
اضافيه دندر وحق تعالينك آنلرله مسمى اولمسى خلق وايجاد اعتبار يله در وليكن بو فقيره لايح اولان بودركه بو معنانك
مفسده سى واردر زيرا حق تعالى يه مثلا خالق البياض اولمغله ابيض اطلاقنك صحتنى مشعردر بو ايسه صحيح دكلدر
زيرا ابيض من قام به البياض در يوخسه من خلق البياض دكلدر پس اسلم اولان جنيد بغدادى وامثالينك تأويليدر
نتكيم كاور (دخى هم باطن وظاهر مكاندر) المكان كل موضع تمكن فيه المتمكن وهو نهايات الجسم كذا فى اخوان الصفا
والاصح ان الارواح متحيزة كالاجسام (بعدذا) مكانك ظاهر وباطن اسملرينه مظهر اولديغى ظاهردر مثلا فوق الارض
ظاهر وتحت الارض باطندر وكذلك بارز اولان مكان ظاهر ومستتر اولان مكان باطندر قال تعالى (وترى الارض
بارزة) يعنى قيامت كونى طاغلر يرلرندن منقلع اولمغله ما تحتى ظاهر اولور وجبال مشغول اولمين اماكن دخى دوز اولوب
اشجار ونباتات وامثالى حواله قالمز وكذلك بشره نسبتله زمين ظاهر وآسمان باطندر (پس اولدر مبدعى حين وزمانك)
الابدع نو آوردن واصل البديع فى كلامهم الجديد والحين بالكسر الدهر او وقت مبهم يصلح لجميع الازمان طال اوقصر
يكون سنة واكثر او يختص باربعين سنة اوسبع سنين اوسنتين اوستة اشهر اوشهرين اوكل غدوة وعشية ويوم القيمة والمدة
وقوله تعالى فتول عنهم حتى حين اى حتى تنقضى المدة التى امهلوها والجمع احيان وجمع الجمع احايين كما فى القاموس
الحاصل زمانك حين اوزرينه عطفى يا عطف تفسير ويا عامى خاص اوزرينه عطف قبيلندن اولور يعنى جمله زمانى يكيدن
ايجاد ايدجى الله تعالى در (هم اولدر صانعى كون وكانك) صانع فاعل وعامل معناسنه در بوراده خالق مراد اولنور
كون بالفعل وجود عالمدر يعنى مكونات موجوده ومشهوده (جنيد) قدس سره وهو سيد الطائفة الصوفية السنية
بالاتفاق واستاذ الشيخ الشبلى قدس سره وشهرته الشايعة مغنية عن البيان وهو ابو القاسم جنيد بن محمد بن الجنيد
الخزازى القواريراصله من نهاوند وهو من بلاد الجبل وولد ونشئه ببغداد واخذ التصوف من خاله السرى السقطى
روى انه كان فى مذهب الثورى صحب الحارث وصحبه ابو العباس بن شريح الفقيه الشافعى وكان جنيد يقول مذهبنا
هذا مقيد بالكتاب والسنة (مات) قدس سره سنة سبع وتسعين ومأتين فقول بعضهم انه افتى بقتل الحلاج كذب لان
الحلاج وان صحب الجنيد لكنه قتل وصلب ببغداد سنة تسع وثلثمائة فى خلافة المقتدر بالله قال مرجع طريقتنا الجلوتية
بالجيم الشيخ محمود الهدايى سأل حضرة الشيخ عن نسبى وهو الشيخ الشهير بافتاده البروسوى فقلت كنت اسمع
عن اسلافى انهم ينسبون الى جنيد البغدادى قدس سره (بغداد) وبغداذ بمهملتين ومعجمتين وتقديم كل منهما وبغدان
وبغدين ومغدانه مدينة السلام كما فى القاموس بناها عبد الله بن محمد السفاح اول الخلفاء العباسية وسماها مدينة
السلام ثم كانت مستقر الخلفاء العباسية قيل كانت مرجة خضراء فيها صومعة راهب اسمه بغداد فسميت باسمه (فخر
زهاد) زاهدلك جمعيدر بوراده زهدله اعراض عما سوى الله مراد اولنور كما لا يخفى (هو الاول كيم آكا ابتدا يوق) يلكه جمله
موجودات ابتدا وجودى آندن استفاده ايتمشدر پس حق تعالى هر اوللك اولى اولمغله اكا ابتدا يوقدر زيرا انقدر اوليات
فرض اولنسه ينه حق تعالى آنلرك اوليدر فافهم قال الامام الغزالى رحمه الله اذا نظرت الى ترتيب الوجود ولاحظت
سلسلة الموجودات المرتبة فالله تعالى بالاضافة اليها اول اذ الموجودات كلها استفادت الوجود منه واما هو فموجود بذاته
وما استفاد الوجود من غيره (هو الآخر كيم اكا انتها يوق) زيرا هر منتهيدن صكره باقيدر قال تعالى (انا نحن نرث الارض
ومن عليها وقال ولله ميراث السموات والارض (قيل للباقى وارث استعارة من وارث الميت لانه يبقى بعد فنائه والله
تعالى باق بعد فناء الخلق جميعا المالك للملك عند انقضاء زمان الملاك المجازى الحاكم فى الكل اولا وآخرا (رحيم) خصوص

اوزره آخرتده مؤمنلره رحمت ايديجى پس آخرتده بوصفتك تجليسنه كوره آخردنلدى (والعاقبة للمتقين (حاكم) الله
تعالى دركه حكم وقضاسنى كسه رد ايتمكه قادر دكلدر وحكم وقضانك اثرى ظاهر اولمغله حقنده ظاهر اطلاق اولندى
(عالم) الله تعالى دركه هرنسنه نك ظاهر وباطننه علمى محيطدر وبوصفت ادراكات باطنه دن اولمغله حقنده عالم اولديغى
جهتدن باطن دنلدى وبردخى بواطن امورى دانادر قال تعالى (يعلم خائنة الاعين وما تخفى الصدور) وقال ولله غيب
السموات والارض (حليم) الله تعالى دركه عصاتك معصيتنى مشاهده ايدوب انتقامده عجله ايتمز پس بو مشاهده
اعتباريله حقنده ظاهر اسمى اطلاق اولندى (فتاح القلوب) الله تعالى دركه قلوب اوليادن حجابى رفع وابواب ملكوتى
فتح ايدر پس بو فتحك ابتداسى اندن اولمغله اول اطلاق اولندى (ستار العيوب) الله تعالى دركه عبادلك عيبلرنى مشاهده
ايدوب ستر ايدر وخلقه كوسترمز پس ستر ايتمك شهوددن صكره اولمق اعتباريله آخر اطلاق اولندى يقول الله تعالى
يوم القيمة سترتها عليك فى الدنيا وانا اغفرها لك اليوم قال آدم لنبينا عليهما السلام ليلة المعراج انت خير الناس لان الله
تعالى فضحنى بقوله وعصى آدم وستر على امتك قال الشيخ سعدى * پس پرده بيند عملهاى بد * هم او پرده پوشد بالاى
خود (كشاف الكروب) جمع كربة بالضم وهى الحزن يأخذ بالنفس قال تعالى (وان يمسسك الله بضر فلا كاشف له
الا هو) اى ان يصبك بمرض اوشدة اوفقر ويوصله اليك فلا يرفعه عنك ولا يزيله الا هو تعالى وحده (بعدذا) حزن والم
وجدانياتدندر وليكن بشره ده اثرى ظاهردر نتكيم فرح وسرور دخى بويله در پس حقلك اثر كشفى ظاهر اولمغله ظاهر
اطلاق اولندى (شيخ اكبر) قدس سره الاطهر وهو محيى الدين ابو عبد الله محمد بن على العربى الطائى الحاتمى الاندلسى
ولد بمرسية من بلاد اندلس ليلة الاثنين السابعة عشرة من رمضان سنة ستين وخمسمائة وتوفى ليلة الجمعة الثانية
والعشرين من شهر ربيع الاخر سنة ثمان وثلثين وستمائة بدمشق ودفن بالصالحية وله من المصنفات اكثر من خمسمائة
والفصوص روح والفتوحات قلب قال الشيخ فى الفتوحات انما فرقنا بين الاشارة والتحقيق لئلا يتخيل من لا معرفة له
بما اخذه اهل الله انهم يرمون بالظواهر وحاشاهم من ذلك بل هم القائلون بالطرفين وكان شيخنا ابو مدين يقول الجامع
بين الطرفين هو الكامل فى السنة والمعرفة يقول الفقير نبهه الله القدير رايت حضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر
فى بعض المنامات الصادقة قد اقبل على وهو رجل معتدل القامة اسمر اللون وقد اهزم الشيب خده فقبل شى وقبلت
قدمه المباركة والحمد لله على نفخ الروح وفتح باب الفتوح وكم ترى وتسمع فى حقه انكارا بل اكفارا حيث يقولون الاكفر
بدل الاكبر ومعناه عندنا معاشر الصوفية اشد كفرا بالطاغوت وهو محض الايمان قال تعالى (ومن يكفر بالطاغوت
ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها) ومن هذا المسلك قول الشيخ فى بعض رباعية * وجنته الفردوس
للكافر (وقوله) من لم يتم كفره لم يكمل حقيقته * وقد استوفينا الكلام فى حقه بما لا مزيد عليه فى كتابنا الموسوم بتمام
الفيض وعند مجتأزى الى بلدة قونيه بعد الاياب من جزيرة قبرس زرت مرقدة حضرة الشيخ صدر الدين محمد بن اسحق
بن محمد قدس سره ودخلت حجرته المتصلة بالجامع المنسوب اليه فرأيت على ظهر الفصوص الذى كتبه بخط يده امضاء
واشارة بقلم الشيخ الاكبر وصورته هكذا * قراء على هذا الكتاب من اوله الى آخره الولد العارف المحقق المشروح الصدر
المنور الذات محمد بن اسحق بن محمد القنوى مالك هذا الكتاب واذنت له فى الحديث به عنى وكتب منشيه محمد بن العربى
فى غرة جمادى الآخرة سنة ثلثين وستمائة انتهى (لمحرره) دلائل شيخ اكبر نافهٔ آهوى عالمده * مشام جان كشاد اولان
فتنده مسك اذفردر * كورن صاحب بصيرت آنى ياخود بى توقف دير * بوخاك تيره يى زر قيلمغه كبريت احمردر *
وياخود پرورش ياب نم فيض خدا اولمش * نيستان حقائقده نى پر ذوق شكردر * ويا بزم معانيده صونلمش دست
حكمتدن * صفا اربابنه حقا كه براب ريز ساغردر * اوبر سرو سهيدر بوستان فيض مولاده * سر دوات نشانى عرش
اعلايه برابردر * اوبر كلغنچهٔ تر در عنايت كلستاننده * هزاران عندليب دل آنك بويله خوشتردر * اوبر شاه جهان
كير معانيدركه عالمده * ندكاو واريسه دل اهلى حكمينه مسخردر) آنك هر فيضى آب جاودان خضره غالبدر * ابندن
دائما جارى اولان معناى كوثردر) نوله بودور عرفان ايچره ختم اوليا اولسه) اومركزده ولايت صانمه كيم غيره ميسردر
جنيد آنك طفيلى بايزيد آنك امكدارى * شهاب ونجم اكا قنبر او عالى ذات حيدردر * اوبر مفتىٔ معنى قاضىٔ شهر
ولايتدر * آنك امضا وحكمن طوتمين معنيده كافردر * هله بن بيلمديكم حق بوكون عقليله كشفيله * ولايت اهلى هب
طفل صغير شيخ اكبردر (هو الاول كه آندن كلدى موجود) يعنى حق تعالى مبداء سلسلهٔ كائنات اولمغله اول اطلاق
اولندى زيرا عقل اولك وجودى آندن مستفاض وسائرلرك دخى عقل اولدن مستفاددر (هو الآخر كه آنى بولدى
موجود) يعنى ترتيب سلوكه نظر اولنسه ومنازل سايرينك مراتبى ملاحظه قيلنسه معرفت حق منزل اقصى وآخر
درجات العارفين درفهو آخر بالاضافة الى السلوك اول بالاضافة الى الوجود فمنه المبدء اولا واليه المرجع والمصير آخرا

وايضا هو الاول باعتبار بدأ السير نزولا والآخر باعتبار ختم السير عروجا (هو الظاهر كه ظاهر در صفاتى) زيرا جميع موجودات وآثارانك صفاتنه مظاهر در پس صفات ظاهر وصفاتك محتوى اولديغى ذات غيبدر زيرا بحسب الظاهر كورينن خلقدر حق دكلدر (مغربى) آنچه اوعالمش همى خواند) عكس رخسار نست در مرآت) وانچه اوآدمش همى داند) نسخهٔ عالمست ومظهر ذات ❊ وهو الظاهر بحسب النظر الى الوجود الحق وهو الباطن بحسب النظر الى الوجود الخلق وهذا ما قالوا ان ظاهر الحق سبحانه باطن الخلق وباطن الخلق ظاهر الحق لان الهوية (برزخ بينهما لا يبغيان) وبالنظر الى الحق هوية الهية وبالنظر الى الخلق هوية كونية وايضا هو الظاهر ان طلبته من خزانة العقل بطريق الاستدلال وهو الباطن ان طلبته من ادراك الحواس وخزانة الخيال (عيان استار يسك آنى نهان اول) يعنى كندى وجودكدن خلوت بول واوصاف بشريه وغواشئ خلقيه دن مجرد اول زيراسن كندى نفسكه وجود اضافت ايتدكجه وجود حقيقى يوزن كورمزسن وسنده بنلك برزخى وارايكن حقيقت منزلنه ايرمزسن ايمدى حق عيان كورملك استين ابتدا كندى وجودندن نهان اولور ورؤيت ديدارله شرفياب اولمق دلين اولا فنا فى الله سرن بولور (شيخ افتاده اهل عرفان ديد يلرسن چقمينجه آره دن ❊ بيلمزيسن كيم در ركندوبى پنهان ايلين ❊ بو بيتك تحقيقى كذرا يتمشدر (هدائى قدس سره كسه يه اولمزدن اولك كوسترميوب ديدارنى ❊ ايركوروب باقى حياته ايلك صكره شادايدن (نهان استار يسك آنى عيان اول) يعنى صفات حقله ظاهر اول ونعوت الهيه ايله تخلق سرن بول (بعدذا) مصرع اول لا اله سرنه اشارتدركه مقام خلوتدر بومقامده حق عيان وظاهر وخلق نهان وباطن اولور ومصرع ثانى الا الله سرنه اشارتدركه مقام جلوتدر بومقامده حق نهان وباطن وخلق عيان وظاهر اولور اولكسى فنا فى الله سرى وايكنجيسى بقا بالله صورتيدر تفصيلى بالاده بيان اولنمشدر (ايكيسندن دخى بالذات مقدس) يعنى حقه ظاهر وباطن اطلاق ايتمك بحسب المراتب وباعتبار النسب والاضافاتدر وبراى تفهيم وتعليم سويلنور الفاظدر يوخسه آنك كنه ذاتى ظهور وبطوندن فى الحقيقه منزهدر نتكيم محمديه اواخرنده كاسه كركدر وحق تعالينك نسب واضافات جهتندن مدرك ووحدت وتجرد جهتندن غير مدرك اولديغى بوقرورده ذكر اولنمشدر (لمحرره) خدادر مبدء عالم ❊ هو الاول هو الآخر ❊ آنكله زنده در آدم ❊ هو الباطن هو الظاهر ❊ اكرجن واكر انسان ❊ مسخر امرنه هر جان ❊ نه استرسه ايدر اول آن ❊ هو الحاكم هو القاهر ❊ تجلى ايتدى اسمادن ❊ كوروندى بونجه اشيادن ❊ وارا كاه اول بو معنادن ❊ هو الحاضر هو الناظر ❊ ايدوب سالكلرى ارشاد وصالى ايله قيلدى شاد ❊ المدن ايلدى آزاد ❊ هو المولى هو القادر ❊ عيوبه باغز اول مولى ❊ قصوره قالمز اول اعلى ❊ اودر حقى قوله اولى ❊ هو الغافر هو الساتر (نور عينين) جسم وجان كوزلرينك نورى زيرا جمالنه نظر ايدنلرك كوزنك نورى وكوكلنك سرورى افزون اولوردى وكتوردبكى نورله مهتدى اولنلرك چشم جانى روشنالق بولوردى (عيسى خضر والياس) قال بعضهم بينا انا اسير باردن اذا انا برجل فى ناحية الوادى قائم يصلى وسحابة تظله من الشمس فقلت يرحمك الله من انت قال الياس النبى قلت ادع لى فقال ياحى ياقيوم يااهيا اشراهيا ثم قلت كم من الانبياء فى الحيوة قال انا والخضر وادريس وعيسى قلت هل تلتقى انت والخضر قال نعم فى كل عام بعرفات قوله اهيا اشراهيا اى الازلى الذى لم يزل وهيا شراهيا لحن وخطاء كما فى القاموس (بعدذا) خضرلك نبى ونبوتى وحياتى روح البيان نام تفسيرعزده سورهٔ كهفده مفصلا بيان اولنمشدر (طيبات) طيبه نك جمعيدر طيب اصلنده پاك وآرى نسنه يه ديرلر خبيثك خلافيدر بوراده مراد امداد واعانتدر نتكيم بيت آتى بو معنايى ناطقدر (قراده خضر اوله درياده الياس) يعنى خضر اهل برك والياس اهل بحرك امدادنده اوله ولكن انسان العيونده وبعض تفاسيرده قراده الياس ودرياده خضر اولمق اوزره يازلمشدر وجه بودركه خضرك آب حيات نوش ايتمسى وموسى عليه السلامله مجمع البحرينده دريا كنارنده ملاقاتى وسفينه سوار اولمسى بحر اهلنك اعانتنه موكل اولديغن مشعردر والياسك سمند سوار آتشين اولديغى بر اهلنك امدادنه مأمور اولمه سن مخبردر زيرا سمند مراكب برندندر وبردخى آتش ايله خاك ميانه نده قابضيت معناسى جهت جامعه در سؤال اولنورسه كه خضر والياس عليهما السلامى ارباب احوال اكثريا قراده مشاهده ايدرلر پس دريا امدادنه حضورنه وجهله درجواب بودركه ارواحه وروحانيتى غالب اولوب تمثلاته قادر اولنلره كوره بعد مسافه بو قدر بلكه بتون دنيا نصب العيندر پس نيجه ديلرلرسه اقطار ارضده متصرف اولورلر وآن واحدده مواضع متعدده ده بولنورلر (دجال) من دجلت البعير اذا طليته بالقطران ومنه سميت دجلة لانها غطت الارض وسمى دجالا لانه يغطى الارض بكثرة جموعه وقال آخرون بل يغطى على الناس بكفره كما فى تهذيب المصادر وذكر فى القاموس وجوه اخر فلتطلب هنالك (الخام) قائله اولورسه ايسم ايتمك معناسنه دريقال افحمه فلان اذا اسكته والفرق بين الافحام والالزام ان الافحام يتعلق بالسائل يعنى لو اعجز السائل المعلل يقال افحمه اى اعجزه كما يعجز العيي عن التكلم ولو اعجز المعلل السائل يقال الزمه

واكر قائله اولورسه ادخال معناسنه دريقال اقحم نفسه فى التهلكة اى ادخلها والقاها فيها دجالى تهلكه يه القا وادخال ايتمدن مراد آنى اهلاك ايتمكدر (بعدذا) قائله اولمق الزام افطنه وقائله اولمق معنايه مناسبدر وايكن بو مقوله مقامده الزامدن دخى مراد قتيل واهلاكدر (نكيم عيسايه دندى ودينلميدى) يعنى نصارى طائفه سى حضرت عيسى حقنده بعض امور خارقه دن اوتورى ابن الله ديدكلرى كبى فخر عالم حقنده دخى نيجه لر ضلالته دوشوب خلاف واقعى اسناد ايدرلردى نتكيم منصور حلاجك بعض اصحابى منصور قتل اولنمدى ولكن شبهى اعداء اللهدن برعدو اوزرينه القا اولندى ديو دعوى ايلديلر وبو خصوصده افراط واطرا قيلديلر وفى الحديث لاتطرونى كما اطرى عيسى ابن مريم وقولوا عبدالله ورسوله ❊ الاطراء مجاوزة الحد فى المدح والكذب فيه اى لاتجاوزوا عن الحد فى مدحى كما بالغ النصارى فى مدح عيسى حتى ضلوا وقالوا انه ولد الله تعالى الله عن ذلك ولكن قولوا فى حقى انه عبدالله ورسوله ولذا قدم عبده فى التشهد على قوله رسوله نفيا لقول اليهود والنصارى فان اليهود قالوا عزير ابن الله والنصارى المسيح ابن الله فنحن نقول عبده ورسوله (وصله لقايه) يعنى عالم فناده اهل ملكى ارشاد ايلديكى كبى عالم بقاده دخى اهل ملكوتى ارشاد ايليه وهر مخلوقك استعدادنه كوره حقه وصول ولقاسنه سبب اوله وايكى جهان خلقى آنك قدومى ايله شرف بوله اكرچه كه عالم سلكده دخى ملكوت اهلنى ارشاددن خالى دكل ايدى زيرا هرنه زمان اهل ملكى ارشاددن اهل ملكوتى ارشاده انتقال ايتمك مراد ايلسه ارحنى يابلال بيوررردى وهر باركه اهل ملكوتى ارشاددن اهل ملكى ارشاده تنزل ايتمك دلسه كلمينى ياحميراء ديردى وخطبه ده اولان جلسه وقيام ملك وملكوت اهلنى ارشاد وتنزل وترقى صورتيدر وبر وجه دخى بودركه آخرت فخر عالمه خيرلو ايدى كما قال تعالى (والاخرة خير وابقى وللاخرة خير لك من الاولى وما عند الله خير للابرار) وبردخى سر خلافت ووراثت ايچوندر زيرا خليفهٔ پيغمبر اولان كسنه ايامنده كان امتى حفظ ايدر وآنك حكمت ومعرفتنه وارث اولور وبو وجهله علماء امت فضل خلافت ووراثت بولور وبردخى فخر عالمك حياتى خير اولديغى كبى مماتى دخى خيردر زيرا بيورمشدركه حياتى خير لكم ومماتى خير لكم قالوا هذا خيرنا فى حياتك فما خيرنا فى مماتك قال تعرض على اعمالكم كل عشية الاثنين والخميس فما كان من خير حمدت الله تعالى وما كان من شر استغفرت الله لكم وقال عليه السلام اذا اراد الله رحمة بامة قبض نبيها قبلها فجعله لها فرطا وسلفا وبردخى بودركه فخر عالم وفاتله دعا ايتمش ايدى پس دعاسى مستجاب اولدى كما قال عليه السلام اللهم الرفيق الاعلا وقال يوسف الصديق عليه السلام (توفنى مسلما والحقنى بالصالحين (چو مهر يدى طلسم كائناته) طلسم فتح طايله در كسرله غلط مشهور قيلمشلردر ومعنى الطلسم عقد لا يحل وقيل هو مقلوب اسمه مسلط لانه من جوهر القهر والتسلط كذا فى مفتاح السعادة طلسمك انواعى كتب اكسيرده بيان اولنمشدر (بعدذا) طلسمك كائناته اضافتى بيانيه در زيرا بو كلامده اسمانك حقائقى خزانه ده محفوظ اولان اموال نفيسه يه وصور واشكال عوالمى طلسمه وفخر عالمى اول طلسم اوزرينه ضرب اولنان مهره تشبيه واردر خزانه ده اولان اموالك يغماسى كليدا اوزرينه ضرب اولنان مهرك زوالنه منوط اولديغى كبى عالم كبرى صورنك دخى تبدلى فخر عالمك وفاتنه موقوفدر يعنى قيام ساعت امرى مختوم اولمغله فخر عالمك وفاتى لابددركه تدريجله اشراط ساعت ظهور ايليه ونظام عالم خلل پذير اولوب اسماء الهيه نك صور واشكالى پريشان اوله زيرا سلطانك وفاتى سبب فتنهٔ رعايا وباعث اختلال اقاليم وبرايا در (فافهم جدا (كه روح اولمشدى جسم ممكناته) بو كلامده جملهٔ ممكناتى علوى اولسون سفلى اولسون جسمه وفخر عالمى روحه تشبيه واردر زيرا جمله اسمانك قيامى اسم اعظم ايله در جسدك قيامى روحله اولديغى كبى (كمالن كوستره عالمده بالذات) حقك كمالى جمال وجلاليدركه فخر عالم يوزندن ظاهر اولمشدر يعنى حقه كمال اوزره اول آيينه درغيرى دكل (بونده) يعنى عالم دنياده (دورلو آيات) وحدت حقه وصدق رسالتنه نشان اولان خوارق عادات كرك قرآن ذى شان وكرك سائر معجزات (كنج نهانى) كنج كاف فارسيله خزينه در نهان خفيه دركاه اولور آخرنه بريا زياده ايدوب نهانى ديرلرينه اولكى معنانى افاده ايدر تام وتماحى كبى بوراده يا نسبت ايچوندر كنج نهانيدن مراد كنت كنزا اسرار ايدر (صلاتيله سلام اولسون هزاران) الصلوة من العبد طلب التعظيم لجناب رسول الله صلى الله عليه وسلم فى الدنيا والآخرة فمعنى قوله اللهم صل على محمد اللهم عظمه فى الدنيا باعلاء ذكره واظهار دعوته وابقاء شريعته وفى الاخرة بتشفيعه فى امته وتضعيف اجره ومثوبته كذا فى شرح الكشاف سلامك معناسى سبقت ايتدى هزاران هزارك جمعيدر بيك معناسنه الف كبى بوراده جمعيت مجرد تكثير ايچوندر (ياران) يارك جمعيدر دوست ويولداش معناسنه بوراده اصحاب مراد اولنور بيت آتيده عموما آله قرينه سيله اكر بو قرينه اولمسه يارانى اصحاب وتابعين وتبع تابعينه تعميم ممكن ايدى مكر آل لفظى آل رسول اولان ساداته تخصيص اولنه فافهم (اهل) مراد اهل بيت رسولدر ازواج مطهره اولسون غيرى خواص اولسون حضرت فاطمه وحسنين كبى رضى الله تعالى عنهم نتكيم بالاده بيان اولندى

قال تعالى (انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا المراد باهل البيت فى هذه الآية خواص بيت النبوة مطلقا عند الاكثر (تحيات) تحيتك جمعيدر اصلده آفاتدن سلامت معناسنه در صكره عرف شرعده سلام ودعا معناسنده استعمال اولندى (آل) اتباع معناسنه در يعنى اهل ايمان پس آل رسول فخر عالمك دينى وملتى اوزرينه اولان كسنه لردر كرك آنك عصرنده اولسون وكرك سائر اعصارده اولسون كرك آنك نسب طاهرندن اولسون وكرك اولمسون وآنك دين وملتى اوزره اولميلرال واهلندن دكللردر ابولهب وابوجهل كبى ذكره القرطبى فى تفسيره (بعدذا) ال عبا بش عدد كسنه اوزرينه اطلاق اولنوركه بو بيت آنلرى جمع ايدر * آل العباء رسول الله وابنته * والمرتضى ثم سبطاه اذا اجتمعوا * اصلى بودركه بركون فخر عالم سياه عبا كيوب طشره چقدقلرنده حضرت فاطمه رضى الله عنها كلدى فخر عالم دخى انى عبا ايچنه آلدى بعده حضرت على رضى الله عنه وبعده حسن وحسين رضى الله عنهم كلديلر وبونلرى دخى بربربرذكر اولنان عبا ايله پوشيده قيلوب انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا آيتن تلاوت بيوردى بو سببدن بو مجموعه آل عبا اطلاق اولندى (بعدذا) ناظم تحياتى تعميم ايلدى زيرا اذا صليتم على فعمموا حديثى موجبنجه فخر عالمه صلات وتحياتك كالى آل واصحابنه دخى صلات وتحياتى اكتماله درپس يالكز اللهم صل على محمد ديمكده نقصان واردر وعلى آل محمد دخى ديمك كركدر روذكر اولنان خبرى علماء دين اوائل تأليفاتده حديث صحيح اولمق اوزره درج ايتمشلردر وقال فى المقاصد الحسنة لم اقف عليه بهذا اللفظ ويمكن ان يكون بمعنى صلوا علىّ وعلى انبياء الله فان الله بعثهم كما بعثنى انتهى (لمحرره) اى وجودى بوستان وحدته سروسهى * منتهاى قدى طوباى جناندن منتهى * سنسن اول رونق فزاى روضهٔ توحيد كيم * غنچهٔ اسرار هوسندن كشاد اولدى زهى * مقعد صدق وصفاده ايليوب دائم قرار * كاشن فيض خدا اولدى دلك نزهتكهى * ايلدك سنده جهان فانيه آخر وداع * قلب پاكك اولدى چون سر بقانك آكهى * روح ايدى جسمك وجود كائناته سرتسر * چونكه نقل ايتدك جهاندن قالدى كويا تن تهى خضر والياس نبى ايكى اسكدار لدرر * كاه دريا كوزليوب صحرايى كشت ايلركهى * استك اولماغيچون بولدى بقا جسم مسيح * اولمشيكن زمرهٔ روحانيانك اشبهى * آل واصحابك سنك سر حلقهٔ عشاقدر * اولديلر سن شاهك آنكيچون مقيم دركهى * صد سلام اولسون سكا اصحابكه اتباعكه * نوربخش اولدقجه چرخك كوكب ومهر ومهى * قلب حق بولدى عشقكدن اوزكه محرمى * بوقدر بو بولده آندن غيرى آنك همرهى * اللهم صل وسلم على سيدنا محمد واله واصحابه اجمعين واوصل منا الى روحه الطيب الطاهر من التحيات ما يحيط بكل حين

فصـــــل فى الصلوة على النبى عليه السلام

اى كوكل واهب عقل معقولات) اى كوكل واهب علم معلومات * بو بيت ما بعدنه مرهوندر يعنى اى كوكل معقولاته تعلق ايدن عقلى ومعلوماته تعلق ايدن علمى هبه وانعام ايلين الله تعالى روشن ايله وبو خصوصده شبهه لنمه كه كنهى اوزره عقل وادراك دائره سنه صغمز بلكه عقلا بطريق الاستدلال وكشفا بطريق العيان معلوم ومرئى اولديغى الوهيت ديدكارى مرتبه يه دكدر كما قال تعالى (فاعلم انه لا اله الا الله) فافهم والعقل مأخوذ من عقال البعير لمنع ذوى العقول من العدول عن سواء السبيل والصحيح انه جوهر يدرك به الغايبات بالوسائط والمحسوسات بالمشاهدة والفرق بين العلم والعقل ان العلم افضل من العقل لانه مقصود لذاته والعقل مقصود لغيره والمراد هو العلم المقرون بالعقل والافلاشك فى افضلية العقل لانه جوهر والعلم عرض من اعراضه هذا بالنسبة الى علم المخلوق واما علم الحق تعالى فنسبته ذاتية ولا يقارنه العقل لانه كونى كما لا يخفى (بعدذا) هبه لفظندن منفهم اولوركه عقل وعلم حقيقتده كسبى دكلدر وعقل تقديم اولندى زيرا كمالات علميه وعمليه نك مبدئى وتكليفات شرعيه نك مناطيدر وبو عقل هبه نك معناسى بودركه وجود انسانيده تركيب اولنوب انسان انكله سائر حيواندن ممتاز اولمشدر وبو عقل اول ما خلق الله العقل حديثنده ذكر اولنان عقل دكلدر زيرا او عقل كلى وبو عقل جزئيدر يعنى انسانك خلقتندن مدت طو يلدن صكره خلق اولنور وليكن عقول انبيا وكمل اوليا ايله عقول عامه ما بيننده فرق عظيم واردر ارواحده اولان فرق كبى زيرا ارواح جزئيه تركيب بشريدن صكره در ارواح كليه ايسه مقدمدر وبو مقامى فهم ايتمه ده صعوبت واردر والله الوهاب (غمز ايدر اوجده سرنى ذرات) غمز كوزله وقاشله اشارت ايتمكدر ذرات ذره نك جمعيدر زياده كيچرلك قارنجه وشعاع شمسده كورينن اوانجق غبار معناسنه واصحابدن ابوذر بوندن مكنيدر يعنى اكرچه جمله ذرات حقك سرنه اشارت ايدر زيرا بو اشيا مظاهر اسما واسما دخى مجالئ ذاتدر وليكن حقيقتده ذات بحت ادراك اولنمز بلكه ظهورى قدر ادراك اولنور فافهم (لمحرره) تير غمزه لك سنك اولوب دلدوز * قدمى بوكدى اى كمان ابرو * شب زلفكده قالمشم حيران * آه بلم اوله مى روزى رو وارلغينه بو بيرو كولك شاهد * زيرا عدمدن وجود صادر اولمز علوى اولسون سفلى اولسون (بركلينه جميع شئ آيات)

كما

كما قالوا (فقى كل شئ له آية) تدل على انه واحد * بو مقامك تحقيقى بودركه هر شيده جهت كثرت وجهت وحدت واردر مثلا جسم انسانده كثرت بودركه اعضاسى متعدددر سمع وبصر ويد ورجل كبى ووحدت بودركه اصلى جسم واحددر نتكيم بر درختك هرچند شعبه لرى بسيار اولسه ده ينه اصلنك وحدتى سببيله بر آغاج دينلور ايكى دينلمز وبر دخى جسمك نهايتى جزء لا يتجزى در پس هر جسمده يا بحسب الاصل ويا باعتبار النهايه وحدت واردر بو معنايه بناء الواحد لا يصدر عنه الا الواحد دينلور وجسمك وحدتى حقك وحدت وجودنه دال اولمش اولور وروحده كثرت بودركه اعضاده تأثيرنك ظهورنده افعال وصفات جهتندن تعدد واختلاف واردر ووحدت بودركه جسم كبى اصلى واحددر بلكه آنك جهت وحدتى جسمه غالبدر زيرا جسمك تعدد اعضاسى ظاهردر فاما آثار روحك اعضاده ظهورنى دكه كس بيلمز بلكه جمله ناس حتى بله وصبيان بيله وحدتنه قائللردر وبوذكر اولنان شخص واحده نسبت ايله در كثرت ووحدت عالم دخى بوكا قياس اولنه يعنى عالم كبرايه نظر اولنسه اجسام وارواح متعدددر وليكن متماثلات اولمغله اجسامى جسميت وارواحى روحيت جمع ايلمشدر بو معنايه بناء واحددر مثلا جميع افراد انسان ما بيننده انسانيت ديدكارى معنى جهت جامعه در شو يله كه انسان بر نوعدر دينلور وبو وحدته كثرت افرادى ضرر ويرمز زيرا كثرت وتعددى تشخص وتعين ووحدت وتفردى تحقق وهويت حسبيله در پس جهت جامعه ايله بر نوعه كوره بحسب الحقيقه بو وحدت معتبر اولديغى كبى جميع انواعه كوره دخى بو يله در زيرا البته يا جسميت ويا جوهريت تحتنده داخللردر الحاصل وجود انسانده وغيرى حيوانده تركيب اولنان چشم مثلا اكرچه ظاهرده متعدددر وليكن بر كورر پس تعددى عالم كثرتده ظهورنه نظر ايله ووحدت رؤيتى تأثير رؤيت عالم وحدتدن وصولى اعتبار ايله در بو معنايه بناء جهت وحدتى جهت كثرتنه مانع اولمز وبو مقامك امثله سى چوقدر عقل كامل اهلنه ذكر اولنان كافيدر (لمحرره) سودكم بردر ايكى عالمده) بردن اوزكه بكا دخى نه كرك * بره بردر دليل اولان البت * عقلى اولنلره اخى نه كرك) شش جهتدن وجودى مستبعد) يعنى امام وخلف ويمين ويسار وفوق وتحت ديدكارى جهاتدن وجود حقيقى منزهدر زيرا بو جهاتك ظهورى وجود خلقيدن صكره در وجود حق ايسه قديمدر حين لا ليل ولا نهار ولا كون ولا مكان موجوددر پس حادث اولان قديمه قيد اولمز بلكه قديم اولان حق اطلاق حقيقى ايله مطلقدر آنكيچون تفريد ديدكارى مرتبه تجريددن وتجريد دخى توحيددن افضلدر نتكيم تحقيقى كذرا ايتمشدر فافهم سؤال اولنورسه كه بو بيتك معناسى ندركه شيخ ديمشدر * شش جهتدن سن منزهسن ولى سندن طولو * عرش وفرش وفوق وتحت وصاغ وصول وپيش وپس * جواب بودركه بو كلام مراتب اعتبار يله دز زيرا حقك بحسب الحقيقة والذات تنزهى بحسب التجلى اسماسنك ظهورنى مانع دكلدر نتكيم سلطانك تستر واحتجابى خارجده حكمنك جريانى منافى دكلدر وبونك تحقيقى بيت آتيده كلور ان شاء الله تعالى (چار عنصر) خاك وآب وهوا وآتشدركه وجود انسان بو درت اصلدن تركيب اولنمشدر وليكن خاك سائر عناصره غالبدر نتكيم جن آتش وهوادن مخلوقدر وليكن آنلرك نهادنه كوره آتش سائره غالبدر پس خلقتنى من نار وخلقته من طين نشئه لرنده غالب اولان عنصر حسبيله در وبوراده چار عنصردن مراد مواليد ثلثه يعنى معدن ونبات وحيوانك اصلى اولان عناصر بسيطه دركه عناصر مركبه نك يعنى محسوسه نك هيولاسيدر پس حق تعالى برنسنه نك اصلندن منزه اولديغى فرعندن دخى منزه اولور (غيرتندن جهانه صغمدى غير * نور حق اولدى پس وجوديات) بعض نسخه ده طولو حق اولدى واقع اولمشدر مأل بردر الغيرة كراهية مشاركة الغير فى حق من الحقوق كما للضرتين وجوديات اجسام وارواحه شاملدر اجسام كرك كثيف اولسون كرك لطيف اولسون ارواح دخى كرك كلى اولسون وكرك جزئى اولسون يعنى حق تعالى وجود خصوصنده شركت سومديكندن بزم عالمده كندى نور وجودى شمعه سندن غيرى چراغ اويارمدى پس بو كارخانه نك هر نه جانبنه نظر اولنسه كاركر اولان سر مطلق وكورينن نور حقدر غيرى دكلدر زيرا جمله اشيا مظاهر اسمادر ماسوى الله ديدكارى تعينات اعتبار يله در يعنى سالك اولان هويت ذاتيه سرنه واصل اولنجه ترقيده در پس بو تنزلات واسترسالات اول سره نسبت ايله اغياردر زيرا برازخ ومراتبدر مثلا بر كسنه وزيرى كورسه پادشاهى كورمش اولور زيرا پادشاهك مهرى آنك الندهدر وليكن پادشاهى كندى تعيننندن كورمك كبى دكلدر زيرا پادشاه حقيقت ووزير آنك خياليدر پس بو اعتبار له وزيره غير دينلور منام يقظه نك غيرى اولديغى كبى بو مقامك تحقيقى بودركه الله تعالى هر موجودى بر اسمه مظهر قيلمشدر مثلا عرشى اسم محيطه وكرسى يى اسم شكوره وفلك اطلسى اسم غنى يه ومنازلى اسم مقتدره وسماء كيوانى اسم ربه وسماء مشترى يى اسم عليمه وسماء مريخى اسم قاهره وسماء شمسى اسم نوره وسماء زهرى يى اسم مصوره وسماء عطاردى اسم محصى يه وسماء قمرى اسم مبينه وعنصر نارى اسم قابضه وعنصر هوايى اسم حيه وعنصر مايى اسم محيى يه وعنصر ترابى اسم مميته ومعدنى اسم عزيزه ونباتى اسم رزاقه وحيوانى اسم مذله

وملكی اسم قوی یه وجنی اسم لطیفه وانسانی اسم جامعه مظهر ایمشدر پس شول بصیرتدن که پردۀ تعین زائل اولوب بو حقائق کماهی مکاشفه ایلسه توحید حقیقی اهلی اولور ومظاهر بوزندن اسماء الهیه یی مطالعه قیلور ونظر ده حقدن غیری قالمز زیرا ذکر اولنان اسمانك هر بری حقه مضافدر وهر برنده بالقوه اسم اعظم سری موجوددر یعنی اصل ظهورده جمیع اسما برابردر آنکیچون اذ فی کل ذرة ما فی الکل من اسرار الظهور بلا زیادة ولا نقصان دینمشدر ولیکن مراتب ظهورده تفاوت واردر مثلا بالاده ذکر اولنان مظاهر اسمانك ظهوری انسانك ظهوری کبی دکلدر زیرا انسان بالفعل اسم جامعه مظهردر آنکیچون فخر عالم صلی الله علیه وسلمده جمیع کمالات تجلی ایلدی وظهور بولدی اکرچه بحسب المنظر الظاهر حقك اسما وآثارندن غیری مرئی ومشهود یوقدر ولیکن انسانك سری اون سکز بیك عالمدن تنزل ایدوب بو صورت رحمانیه یه کرمکله بحسب السلوك بو اسمادن ترقی ایدوب هویت صرفه عالمنه عروج لازمدر زیرا هویتك ماتحتی اولان تعینات کلیه وجزئیه مراتب ومنازلدر سالك ایسه منزل المنازله رسیده اولمدقجه فی الحقیقه برزخدن واغیاردن خلاص اولمز وبر اسمك بندنه دوشوب اسم جامعك تفصیل اوزره سرنه وصول بولمز آنکیچون لا یمسه الا المطهرون بیورلمشدر والاشارة فیه ان الهویة الذاتیة لا یمسها الا المطهر من دنس التعلق بالتعینات مطلقا وفی صیغة المفعول اشارة الی ان فاعل التطهیر هو الله تعالی فلیس للمرء لا تطهیر نفسه ولا تطهیر غیره الا باذن الله تعالی سؤال اولنورسه که جمله ظهورات کونیه تجلیات اسماء الهیه اولیجق اخس مظاهر اولان قاذورات وامثالی نه وجهله توجیه اولنور جواب بودرکه بو مقامده شیخ ابو مدین مغربی قدس سره بیورمشلردرکه * لا تنکر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته) پس وجودله هذا الموجود وظهورله هذا المظهر لشیا نده فرق ظاهردر فان الذات الاحدیة مقدسة فی ذاته وبو مقامده نیجه لر الحاده ونیجه لر غلطه دوشمشلردر فهمی غایت صعبدر عهده مأخوذ اولمسه دخی تفصیل اولنوردی فایاك والتعدی عن طورك من الادب فانه یوجب غضب الرب الحاصل بر موجودك وجودی وظهوری حقدن اولمغله کندی حق اولمق لازم کلمز نتکیم اصطبل سلطانی خدمتنده اولان سائس سلطانك بعض ظهوراتیدر ولکن بو ظهوردن سلطانك عینی اولمق اقتضا ایتمز سلطان نفسنده آنك متصف اولدیغی معنادن مبرادر پس اکرچه اون سکز بیك عالمده انسان مرتبه سنه کلنجه مراتب قورلمش وهر مرتبه ده بر دورلی ظهور کورلمشدر ولیکن بو ظهورات وتنزلات حقك کندی ذاتنده اولان علو وتنزه وبراءتنی مانع دکلدر انکیچون ومن مشی علی المراتب لم یعثر دینلمشدر شش جهت حقدن طولودر دیدکاری ظهورات اسمایه کوره دو حقك کنه ذاتنه کوره دکلدر ذاتنه کوره اولسه کمل متحیر اولمزلردی وناظم قدس سره ترتیبده اصابت ایدوب اول حقك کنه ذاتی ادراکه صغمدیغن بیان ایلدی زیرا بو مرتبه ده حقه ظهور یوقدر وثانیا جمیع وجودیات نور حق اولدیغن تحریر قیلدی زیرا مرتبۀ اسماده جمله سی تجلیات حقدر وفخر عالمدن لیلۀ معراجده ربکی کوردکمی دیو سؤال ایتدکارنده نورانی اراه بیوردقلری مرتبۀ اولی یه ناظردر زیرا حقه نسب واضافاتدن تجردنه کوره علم ورؤیت تعلق ایتمز والله تعالی ینك (الله نور السموات والارض) بیوردیغی مرتبۀ ثانیه یه ناظردر زیرا مقصود نور متعینی بیاندر سؤال اولنورسه که فخر عالم بر جاریه یه سؤال ایدوب این الله بیوردقده جاریه دخی فی السماء دیو جواب ویردی صکره من انا دیو سؤال ایتدکده جاریه دخی انت رسول الله دیدی فخر عالم اول جاریه نك ایماننه حکم ایتدی فقها ایسه الله تعالی سماده دردینی اکفار ایتمشلردر جواب بودرکه بو اعتقاد اوزره اولان کسنه نك کفرنده شبهه یوقدر زیرا حقه مکان اثبات ایتمش اولور وحق ایسه کندی ذاتنده مکاندن منزهدر اکرچه الله نور السموات والارض موجبنجه هر یره نوری ساریدر طائفۀ عرب اهل لسان وسلیقه اولمغله متشابهات مقوله سنی یعنی حقه کوره نزول ومجیٔ وضحك وغضب وامثالنی حقیقتنده حمل ایتمزلردی پس حق سماده دردیسه لر مرادلری آثار رضیه نك ظهوری نه افلاك علویه نك تأثیراتی مبدأ اردیغك ایدی زیرا احکام واوامر عرش اعلی طرفندن نزول ایدر فخر عالم آنلردن بو تأویله عالم اولمغله کفرلرینه حکم ایتمزدی اما هر کس بو حیزده دکلدر پس سد ذریعه ایچون بو باب منسد اولمق کرکدر بو مراتب ومعانی یی بطریق الذوق والکشف فهم ایتمیوب مجرد عقل قاصر ایله کرد محمد افندی طریقت محمدیه شرحنده خلط کلام بازمشدرکه کفر محضدر والعیاذ بالله تعالی من الزیغ والزلل (المحرره) کوستردی آیینۀ عالم جمال حضرتی * بیلدیردی جمعیت آدم کمال حضرتی * غیرتدن صغمدی هرکز جهانه غیر حق * نور وحدتله ظهور ایتدی جلال حضرتی * هر کسك حالنجه قیلدی بر تجلی اول خدا * سفرۀ امیده ایرشدی نوال حضرتی * بی جهت کوزله جمالن شش جهتدن فارغ اول * انفس وآفاقی ترك ایت بول وصال حضرتی * بو تعین برزخنده قالمه جهد ایت سالکا * ایرهویت برزمنه نوش ایت زلال حضرتی * حیرت کبراده قالدی تو نیجه ارباب کمال * بیلمدی کنهنجه ذات بی زوال حضرتی * حق ایا ذات وصفاتنده نظیری یوق حقك * بو یله بیل بو یله وجود لا مثال حضرتی (اجدی نا که جمالی پرده سنی) کنت کنزا مخفیا

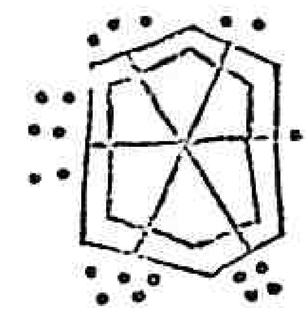
حدیثنه اشارتدر یعنی اسما وصفاتیله تجلی ایلدی وخفا ظهور بولدی پرده لفظی تمثیلدر (صاچدی عالم یوزینه آب حیات) بو کلام اول حدیثه اشارتدرکه فخر عالم بیورر (ان الله خلق الخلق فی ظلمة ثم رش علیهم من نوره) بوراده خلق ایله مراد تقدیردر نتکیم خلق الموت والحیوة آیتنده دخی بو یله در وظلمات ایله مقصود کون خارجینك عدمیدر معلوم اوله که جمیع اسماء الهیه ذات احدیتده مستجن ومختفی وبلکه کثرت اغصان واوراق وثمار یکدانه نواتده مودع ومدرج اولدیغی کبی آنلر دخی سطوت احدیتده مستهلك الکثره ایدی پس حق تعالی فیض اقدس ایله مجموع حقائق اشیایا مرتبۀ عمادیه یعنی حضرت علمیه ده ثبوت ویردی وبو شیئیت ثبوتیه بو آیتده اشارت واردر نتکیم بیورر (انما قولنا لشئ اذا اردناه ان نقول له کن فیکون) ولکن بو مرتبه ده شیئیت وجودیه یوغیدی نتکیم بیورر (هل اتی علی الانسان حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا) صکره فیض مقدس ایله شیئیت وجود اعطا ایلدی نتکیم ذکر اولنان رش نور بو معنادن عبارتدر وناظمك کلامنده صاچمق لفظی ایله دخی مراد بودر ولیکن بو نوردن آب حیات ایله استعاره ایلدی زیرا آب حیات ایله شیئیت وجود بولان مرده لر زنده اولدیغی کبی ذکر اولنان نور الهی ایله دخی شیئیت ثبوت بولان معدومات باسرها شیئیت وجود بولوب اسماء الهیه بالفعل تنفس ایدر نتکیم آدمك جماد اولان جسد طینیسی نفخ روح ایله تنفس ایلدی وعالم ایله مراد حدیثده ذکر اولنان خلقدرکه بالقوه مراد اولنور فافهم حاصل معنی بودرکه جمیع عوالم ظلمات آباد نابودده مستور ومختفی ایکن الله تعالی آنلرك اوزرینه نور وجود رش ایدوب صحرای شهوده کتوردی وبو سبب ایله جمال اسمادن پرده یی کوتردی پس حقائق اشیا لباس ظهور ایله ملبوس اولوب تجلی حاصل اولدی وهر حقیقت ضیق خفادن تنفس بولدی حرف ایکن کلمه وکلمه ایکن آیت وآیت ایکن سوره صورتنده تجلی قیلدی وهر کس کندی حقیقتنی واسمنی بیلوب عالم تفصیل وتدبیرده کارینه مشغول اولدی (دله کلمزکه خرج ایدم اصوات) خرج دخلك خلافیدر بدل مراد اولنور اصوات صوتك جمعیدر ایکی جسمك تصادمی سببیله تموج ایلین هوایه دیرلر فاسلك خشبه ضربندن حاصل اولان هوا کبی وهو عام والحرف مخصوص بالانسان وضعا بوراده اصوات ایله مراد کلماتدر وبو کلامك ایکی معنایه تحملی واردر اولکیسی بودرکه بو رازدله کاور نسنه دکلدرکه آنك حقنده واکا متعلق سوز سویلیم دیمکدر وفی المثنوی) داند و بوشد بامر ذوالجلال (که نباشد کشف راز حق حلال) ایکنجیسی بودرکه فهم رازایدر بر محرم عاشق بولسهم بی حساب رازسو یلرونکته ورمز بیان ایلردم دیمکدر (المحرره) محرم رازدرون اکلمه هر نامردی * آچه بی دردی اولنه جانك ایچنده دردی (جام کیتی نما دوزتدی سنی) کیتی نما وصف ترکیبیدر کیتی جهاندر نمانونك ضمیله نمایندندر کوسترمك معناسنه (بعدذا) جام جم وجام جهانما وجام جهان بین بر قدحك اسمیدرکه آنی جم نام بر پادشاهك زماننده حکما پیدا ایلدیکه بر مملکتك حالنی بیلمك استسه لر اول قدحه نظر ایدرلر واول مملکتك احوالنی آنده مشاهده قیلورلردی صکره اول قدح داراب بن دارا ابن بهمن نام پادشاهه انتقال ایلدی دارا اسکندر ذوالقرنینك اول ظهوری زماننده مصرده بر بیولك پادشاه ایدی وفات ایتدکده اوغلی داراب آنك یرینه تخت نشین اولوب اسکندر ایله جنك دوشدی هر بارکه اسکندر داراب اوزرینه عسکر چکسه جام جم داراب الندنه اولمغله اکا نظر ایدوب اسکندرك احوالنه مطلع اولور وبو یوزدن مکر وحیله سنی دفع ایدردی اسکندر دخی دارابك حالنه مطلع اولمغیچون یاننده اولان حکمادن بر چاره درخواست ایتدکده حکما دخی آیینه یی پیدا ایلیوب اسکندریه ده بر میل اوزرینه وضع ایلدیلر وآندن اقالیم سبعه یی سیر ایدرلردی بو بهانه ایله اسکندر دارابه ظفر بولوب آنی قتل ایلدی آیینۀ اسکندر وجام جم عالمده مشهوردر شعراقتنده جام جمدن مراد جام باده در اما اهل دل قتنده قلب عارفدرکه اسرار غیبیه یه آنکله اطلاع حاصل اولور نتکیم دیمشلردر * در جستن جام جم جهان پیمودم * روزی ننشستم وشبی نغنودم * زاستاد چو وصف جام جم بشنودم * خود جام جهانمای جم من بودم * معنای بیت محمدیه بودرکه الله تعالی سنك قلبکی اون سکز بیك عالمك اسرارنی کوسترجی جام قیلدی وسنی اسم جامعه مظهر دوزوب جمیع اسمانك صور حقائق انعکاسنه آیینه ایلدی الحاصل سنده مشاهده اولنان جمعیت حقائق بر مظهردن مشاهده اولنمدی وسندن بیلنن اسرار غیبیه بر نسخه دن بیلنمدی بو خطاب بالفعل انسان کامله وبالقوه انسان ناقصه در (المحرره) قالمه نقصان ایچنده ای دل وار * دل کاملده کورنه سرلر وار * صاف دل اولمغه چو آیینه * روز وشب حضرت حقه یلوار (وله) جام جم استر یسك عالمده * قومه الدن کوکل آیینه سنی (ایتمه آیینۀ دلك مغبر) سیله کورجله کیر وکینه سنی * کسه باقز یوزینه مرآتك) بالاوصاف ایتمینجه سینه سنی (منظر) نظرکاه (صفات) یعنی صفات الهیه واخلاق رحمانیه (یر وکوك سکا نقطۀ موهوم) زمین وآسمانی نقطه یه تشبیه ایلدی مدور اولدقده زیرا ایکیسی دخی کری الشکلدر ونقطه یی موهومیت ایله وصف ایتدی زیرا انسان حقیقتنه نسبت ایله معدوم الوجود وغیر واقع کبیدرکویا انسان کمالات الهیه ایله اتصافده بر دائرۀ وسیعه وزمین

وآسمان اول دائره ده فرض اولنان برنقطه در وسائر موجودات دخی بویله در انکچون عرش اعظمی بوقدر احاطه سیله
برشمه یعنی برجزئی نسنه وغیریلری برذره یرینه فرض ایلدی زیرا بونلرك اسملری جزئیدر وکندیلری دخی متناهیدر
انسانك ایسه اسمی کلی وجامع وفیضی نامتناهیدر الحاصل اجسام وارواحك جمله سی عالم خلقدن اولمغله انسانه کوره
امر جزئیدر زیرا انسان عالم خلق وعالم امرك مجموعنی جامعدر وسری جلدی محیطدر فرضا قلب کاملك برکوشه سنه
نیچه یوزبیك عرش وضع اولنسه برذره دکلو کلمز فسبحان الواسع العظیم (قودی یلده کرامت عیسی) هر سحر عالمه
صاجر نفخات) ناظم کندی خطیله اولان نسخهٔ مبارکه ده بج وداع خطبه سنده واقع اولان نفخات لفظنی خاء معجمه ایله
ضبط ایدوب کنارنه عطالردیو شرح ایتمشدر بزه ظاهر اولان وجوهك تفصیلی ذکر اولنان بج وداع فصلنك عنوانده کذر
ایتمشدر * یعنی حضرت عیسی علیه السلام روح القدس اولمغله مکرم اولوب نفس نفیسلریله باذن الله تعالی نیچه
مرده لر زنده ایدوب اظهار معجزه ایتدکاری کبی هر سحر هبوب ایدن روزکار وباد صبا دخی نفس رحمانی یه مظهر اولوب
عالمه حیات تازه ویرر مقصود آنکله عالم وعالمیان صفا وراحت ونما وبرکت بولدقلرن بیاندر خصوصا بعض اوقاتده
نسیم ایله مشام عشاقه بوی جنت کاوریسر الله تعالی * بودوای چشم باشد نور ساز * شد زبوبی دیدهٔ یعقوب باز *
دیمشلردر که باد صبا حقدن استیذان ایدوب بشیرك قدومندن اول حضرت یعقوبه پیراهن یوسفك قوخوسن کتوردی
دیرمی جنبد بشیرای باد بر کنعان کذر * مژدهٔ پیراهن یوسف ببر یعقوب را * وحضرت یعقوب اولدمده ریح جنت شم
ایدوب بیلدیکه پیراهندندر زیرا پیراهن یوسف اصلده جنتدن چقمش ایدی وبوسبیدندر که محزون اولنلر باد صبا ایله
مستریح اولورلر وفرقت وغربته دوشنلر کوکلرنده اوطان واحبابه شوق وحنین بولورلر قال الشاعر * ایا جبلی نعمان
بالله خلیا * نسیم الصبا یخلص الی نسیمها * فان الصبا ریح اذا ما تنفست * علی نفس مهموم تجلت همومها * امام
جارکی برهان نام کتابده دیرکه انسانك بعض عوارض حسبیله کثافتی زیاده اولدقجه حواسنك ادراکنه دخی نقصان
طاری اولور وهربار که لطافتی زیاده اوله حواسنك ادراکی دخی کمال بولور آنکچون بعض ارباب مکاشفه بعد مسافه دن
حاسهٔ شم ایله روایح عطره ادراك ایدرلر وبلکه رایحهٔ معتاده سی اولمین نسنه لرده بیله رایحه بولورلر قمیص یوسف کبی زیرا
آنك رایحه سی یعقوب ویوسفدن غیره خفی ایدی (لمحرره) بلبلا خاریله بویله آشنا اولمق ندن * کلشنی ترك ایلیوب کلدن
جدا اولمق ندن * بوی عشق وشوق یاره برنفس بارا زلیوب * زاهد فرسوده دل وش بیوفا اولمق ندن * دوست باغندن
سحرلرده نسیم وصل اسر * اول اثردن جان مشامی بی نشا اولمق ندن * برکاور جمله مشامه طوغریلوب اول بوی
دوست * بولیوب بعضیلر اول بوی خطا اولمق ندن * دامن دل حقیا پر غنچهٔ مقصود ایکن * جیب عاشق کل کبی بویله
قبا اولمق ندن (دوشدی بوزمردین فرشی) زمرد زای عربیله بر یشل قیمتلو جوهردر جملهٔ خواصندن بری بودرکه
حیات وعقارب اول جوهری کتورندن چرویلان اول جوهری کورسه کوزی کور اولور (ظهیر فاریابی) کردشمن شه
چو شیر پرزور شود * خیل وحشمش زیادت ازمور شود * تیغ توزمرد دست ودشمن افعی * افعی بزمرد نکرد کور شود *
آخرنده اولان یا نسبت ونون تأکید ایچوندر فرش دوشکدر بوراده مراد زمیندر یعنی حق تعالی کیاه سبزله زمرد رنك
اولان زمینی دوشك کبی دوشدی کما قال تعالی (والارض فرشناها فنعم الماهدون) (ویردی صودن حیات بعد ممات)
قال تعالی (والله انزل من السماء ماء فاحیا به الارض بعد موتها) یعنی الله تعالی طرف آسماندن باران کوندروب آنك
سببیله زمینی زنده قیلدی یعنی اوتلر قوروب اثر قالمدقدنصکره یره تازه نباتات ایله حیات تازه ویردی (نوبهارا یرشدی
وکتدی شتا) (کیف یحیی الارض بعد موتها) (قدر) رفعت وشرف ومنزلت وجاه (برات) برأتدن مخففدر لیلهٔ برات
شعبانك اون بشنجی کیجه سیدر که حق تعالی اول کیجه ده احبابه نار دوزخ ونار هجراندن واعدایه نعیم جنان وذوق
وصلتدن برات ویرر کما قال تعالی (براءة من الله) ولیالی رغائب وبرات وقدرك حقنده ونمازلری خصوصنده فضائل
کثیره وارد اولمشدر رغم شیطان اولان سجده دن فرار ایتمك کرکدر والله الهادی (شاهی سورمه بونطعه کبر ایله اوله سن
برپیاده یه شهمات) شاه وپیاده شطرنج اسبابندندر نطع فتحله وکسرله شطرنج اوینادقلری بساطدر رومات شطرنج
اوینده مات اولمقدر بوندن مقصود کبر وغروری تقبیح ومألنده اولان فضاحتی بیاندر یعنی شطرنج بساطنده غرورله
شاه سورنلر عاقبت برپیاده یه مات اولوب فضاحت بولدقلری کبی بودنیا بساطنده دخی غرورله شاه کبی کبرله یورینلر
عاقبت ملك الموت الندة مات اولورلر (وبدا لهم من الله مالم یکونوا یحتسبون) وفضیحه علی رؤس الخلائق رسوایلق
بولورلر (امان وامنیت) امان وامن اسینلك یعنی قورقوسزلق معناسنه پس خوفك ضدی اولمش اولور وامنیت اکر
همزه نك فتحیله اولورسه عطف تفسیر اولوب اسینلك دیمك اولور وضمیله اولورسه امید ومقصود وآرزو معناسنه اولور یعنی
دنیا نه شاه ونه کدایه اجلدن امان ویرمز وکسه بودنیاده بومقوله آرزویه ایرمز بعض آرزویه مساعده ایلدیکی دخی

زوالی

زوالی غصه سن چکدرمکدن اوتوریدر (یحیی) زوالی غصه سن چکسون دونعمت ویرر یوخسه * فلك اهل دلك
صاغمالك که مسرور اولدیغن استر (توغ) فارسیدر سنجق اغاجی معناسنه صکره بکلرك وپادشاهلرك سر پریشه معروف
نشانلرنده استعمال اولندی (برات) یعنی بوملکی ضبط ایدی ایچون کمسیه برات ویرمدی برات آنکله جهات
دنیویه ضبط وتصرف اولنوب آخرلك مداخله سنی دفع ایچون پادشاهلرك ویردیکی نشاندر سکزیوز سکسان تاریخنه دك
خواقین عثمانیه دورنده امام وخطیبدن غیری مرتزقه وخدام اوقاف حتی کاتب وشیخ عمارات متولیلر نصبی ایله
منصوب اولوب عزللری ایله معزول اولورلردی ذکر اولنان سال بهجت اتصالده که فاتح سلطان محمددور یدر آستانهٔ
سعادته عرض اولنوب برات پادشاهی صدقه بیورلمق قانون اولدی (قند) عسل قصب السکر اذا جمد معرب
کما فی القاموس بو کلامده کلام فصیحی حلاوتده شکر قامشنك بالنه ونباته تشبیه واردر حلاوتدن مراد لازمیدرکه میل
طبعدر زیرا کلام فصیح ایله قند ونبات میاننده حقیقتده مشترك اولان میل مذکوردر یوخسه خواص مطعوماتدن
اولان حلاوت دکلدر (جامی) لذت شیرینیٔ کفتار او درجان بماند * الله الله آنچه لبهای شکر کفتار بود (فلکی دوزدی
سرنکون برجام) فلك جمیع جهاتدن محیط هوایه دیرلر تفصیلی کذر ایتمشدر سرنکون باشی آشاغه دیمکدر قال
فی القاموس الجام اناء من فضة انتهی وقال فی الاختری جام شول قابدرکه ایچنده شراب اولمیه ایچنده شراب اولنه
کأس دیرلر انتهی نعمة الله لغتنده بوش وطولی اولان قدحه اعم طوتمشدر ومفتاح اللغه ده طولی قدح دیو تخصیص
ایتمشدر وهو الظاهر من قول ابی الفتح البستی * کالکم قد اخذ الجام ولا جام لنا * ما الذی ضر مدیر الجام لو جاملنا (بعدذا
فلکی سرنکون جامه تشبیه ایلدی زیرا ناظره باشی آشاغه قدح وطاس کبی کورینور (اولمدین بزم امید ایچره جهانده
جرعه نوش * ساغر میناسی چرخك سرنکون اولمق ندن (حشرات) حشره نك جمعیدر فتحتین ایله حیوانات ارضك
صغارنه دیرلر وبعضلر ذوات السموم دریمشلر حیه وعقرب وغیریلر کبی (بعدذا) مشرق ومغرب بنمدر دیو فخر ایدن
سلطانلرك دیلنی صوکنده حشرات ارضا کل ایلدی زیرا اجزاء اطلاق اولنان نسنه یه نه عمل جنسندندر وبومقامك
بیانی سبقت ایتمشدر قال الصائب * هر محنتی مقدمهٔ راحتی بود * شد همزبان حق چوزبان کلیم سوخت * یعنی
حضرت موسی کلیم اللهك لسانی وقت طفولیتده فرعونك آتش امتحانی ایله سوزان اولمغله صکره طورده حقله
همزبان اولوب مناجات ایله مکافات اولندی پس هرنقدر دعوی اهلی وارایسه کرك ظاهر وکرك باطن صولکدمده دللری
اوجندن شمع کبی یانرلر وقبرده طعمهٔ حشرات اولوب چوریوب واریوب سوینورلر قال الله تعالی (نار الله الموقدة التی
تطلع علی الافئدة) الحاصل اکر ظاهر دیلی واکر باطن دیلیدر حالنه کوره البته جزا نورلر فافهم (عرصات) العرصة
کل بقعة من الدور واسعة لیس فیها بناء کما فی القاموس بوراده مراد میدان حشر وموقف عرضدرکه ارض مستویه در
جمع ذکر اولندیغی هرمحلی دوبدوز ووقفه صالح اولمغه بناءً درعرفات کبی فافهم (قالی ترك ایله بوله سن حالات) قال
ظاهره وحال باطنه تعلق ایدن اموردر بوراده قال ایله مراد ماسوی اللهدر ولکن بحسب الغالب علم رسمیده استعمال
اولنور (قال الحافظ) ازقال وقیل مدرسه حال دلم کرفت * یك چند نیز خدمت معشوق ومی کنم (وقال الجامی) یکباره
دل برداشتم ازقیل وقال مدرسه * زین پس بکنج میکده مائیم وکفت وکوی تو * بو دو بیتده مذکور اولان مدرسه
مسجده دخی شاملدر میکده ارباب عشقك خانقاهیدرکه انکله مراد فی الحقیقه دلدر می عشق ومعشوق حقیقی الله
تعالیدر یعنی مدرسه ده طالبلرله قیل وقال مذاکره سندن ومسجده زاهدلرله ریا وسمعه یه مبنی اولان اعمال
مزاوله سندن اوصاندم وبکا بو جمله دن ملال وفتور کلدی واره یین شمدنکری برمرشد کامل خانقاهنده تکیه ایدوب مهر
بردهان اوله یین وکفت وکوی عشقه دوشوب مقصودی کوکل خلوتخانه سنده بوله یین ومیخانهٔ عشقده نار محبتله بوته
تربیه ده قال اولوب دفع حرارت دل ایچون طولی طولی جام تجلیات ایله طوله یین یونس امره قدس سره * مسجد
ومدرسه ده چوق چوق طاعت قیلمشم * عشق اودنه یانوبن آندن بن قاله کلدم * سؤال اولنورسه که قالی مطلقا ترك
ایلمکدن علم ظاهری دخی ترك لازمدر علم ایسه کرك ظاهر وکرك باطن فی نفس الامر کمالدر ترکیم جهل وغفلت نقصاندر
جواب بودرکه علم حالك تحصیلی عند الکل فرضدر زیرا اساس شریعت واساس حقیقتدر پس بعد التحصیل ملاحظه
وپندارن ترك لازمدر علم حجاب دیدکاری بومعنایه دریوخسه اصلنده حجابدر تحصیلی لازم دکلدر دیمك دکلدر ترکیم
نیچه جهله واهل الحاد بومعنایه ذاهب اولوب دائرهٔ شریعتدن بیرون وکفریات ایله مشحون اولمشلردر نعوذ بالله تعالی
بومقامك اجمالا تحقیقی بودرکه سالکك ظاهری عالم وباطنی امی کرکدر ظاهرده علمنك اثری احکام شریعت ایله عملدر
وباطنده امیتنك حکمی جناب حقدن بلا واسطه اولان علمی اخذ ایتمکدر زیرا باطنده ساده دل اولمدقچه نقش فیض
صورتپذیر اولمز انکچون فخر عالمه هم امی وهم عالم دینلور امی اولدیغی حقیقته وعالم اولدیغی شریعته ناظردر زیرا

علم حقیقتی کسه‌دن اوکرنمدی وعلم شریعتی جبریلدن اخذ ایلدی اکرچه استاذ ظاهردن عدم تلمذنه کوره معلم
من عندالله دینلور ولیکن بالواسطه اولان علم ایله بلا واسطه اولان علمك میاننده فرق واردر بالواسطه اولان علم عبارت
وعلم اشارتدر حضرت موسی علیه السلامك خضردن تعلم ایلدیکی علم اشارت قسمندندر وبلا واسطه اولان حقیقت
صرفه‌در پس فخر عالمك ظاهری علم شریعت ایله مزین وباطنی علم حقیقت ایله منور ایدی وعلم شریعتی بحسب الظاهر
جبریل لسانندن اخذ ایتمسندن منفهم اولور که جمله مؤمن مکلفدر اکر زاهد اکر عاشق استاذ ظاهردن علم حال اوکرنوب
آنکله عمل کرکدر واستاذ باطندن دخی علم اشارت اخذ ایدوب بینه وبین الله علم حقیقته وصول لازمدر بو معنایی
بیلمین جاهل سالك جبریل مقامنه اولان استاذ ظاهری خوار کوروب علم حالدن محروم اولور وپیر وپیغمبر اولمق
رتبه‌سندن ساقط اولوب ضلالت بولور وکفر وضلالت وایمان وهدایت بهم برزده بریهٔ خیالات وبادیهٔ نفس اماره‌ده
قالور زمانه مز ملحدلری کبی والعیاذ بالله تعالی وصایای فتوحاتده مسطوردر که برزاهدك بردیشی مرکبی واریش
که کاهیجه بو مرکب ایله تسکین شهوت ایدرمش صکره شریعتده حرام اولدیغنی بیلوب توبه واستغفار ایلمش وچوق
زمان آغلامش پس هرکسه علم حال لازمدر وبو علم کشفله حاصل اولمق حکمته مخالفدر فرضا حاصل اولسه دخی کشفه
قدم بصنجه‌نه ایله عمل ایدرز زیرا بو مرتبه‌ده کشف اهلی اولمق مکر قرق ییل مجاهده وریاضتله اوله یالکز مجاهده وریاضت
دخی موجب دکلدر عصمنا الله وایاکم من الزیغ والزلل والفتور والکسل وشرفنا بالعلم النافع وحسن العمل (زنهار)
کلمهٔ تنزیه وکلمهٔ ردعدر کلا معناسنه یعنی صقین امر شرعه مخالفت ایدوب منهیات اشلمه (بعدذا) ناظم قدس سره
بو معنایی قالی ترك ایله امردنصکره ذکر ایتدیکنك وجهی بودر که قالده امر شرع داخل دکلدر بلکه امر شرع حال دینلن
معنایه وصوله وسیله‌در وسیله دخی مقاصده ملحقدر پس قنغی صوفی صورتلك که ظاهرنده امر شرعی رعایت اولمیه
البته حال اهلی اولمز (سعدی) ترسم نرسی بکعبه ای اعرابی * کین ره که تو میروی بترکستانست (فضولی) هدایت
منزلنه یتدیلر سعی ایله اقرانك * ضلالت ایچره سن قالدك سکا بو عار یتزمی * فضولی دیمه یتمك منزل مقصوده مشکلدر
طوتان دامان شرع احمد مختار یتزمی (عقل کل) معلوم اوله که عقل اوچ قسم اوزرینه‌در اولکیسی عقل اولدر که عقل
کلدر ایکنجیسی عقل اوسطدر که عقول افلاکدر اوچنجیسی عقل آخردر که عقول جزئیه‌در یعنی اکر عقل اول اولوب
عقل معادده کمالك وارایسه کثرتدن فرار ووحدتی اختیار ایله زیرا بو جمله کلیات وجزئیات ایشه کاور نسنه دکلدر یعنی
اهل وحدت اولان عاشقلره یرامز * عالمك برفکره صالح کاری یوقدر عجبی * وضع ناساز جهان باشویله دریا بویله در
(کعبتینك جورسه یك جهتی * عکس دوشمشدر اکاست جهات) بو بیت ماقبلنده ذکر اولنان وحدت وکثرت
معنالرن تمثیل وسر وحدته کثرتك مقابل کلدیکن بیاندر کعبتین ومهره وششدر نرددیدکاری لعبك اسبابندندر واول
لعبی ابتدا اول ملوك ساسان اولان شاپور بن اردشیر وضع ایتمشدر ونقل عن خط سعدی المفتی انه کان کسری اردشیر بن
بابك قد وضع له النرد ولذلك قیل له النردشیر انتهی کعبتین کعبه‌نك تثنیه‌سیدر کعبه نردلك زاریدر که مسدس الشکلدر
واول شش خانه‌دست جهات یك جهته مقابل کلمشدر ناظمك عکسله مرادی بو مقابله‌در بو صورت اوزره که

اشارت اولنور پس بو صورتده یك نقطه وآنك جهتی شش نقطه‌نك جهتنه مقابل
دوشمش وعکس واقع اولمشدر وانسان که عناصر اربعه‌دن عبارت وشش جهتی
بحسب الصورة مشتملدر سر وحدت اکا مقابل دوشمشدر شمسك پرتوی قمره مقابل
کلدیکی کبی پس سر وحدت دیلین عاشقه کرکدر که عالم اطلاقه توجه وانوار لاهوته
اتصال ایله شش جهت قیدندن آزاد وظلمت ناسوتدن خلاص اوله وقمر کبی جرم دلنه توحید حقانی ایله صیقل
ویروب زنك علایق وکدر ماسوادن صفوت بوله وآیینه‌سنه مقابل اولان سر وحدت جمالنی مطالعه ایله چشم
بصیرتی نور حقیقی ایله طوله (قال المولی الجامی فی المعراج) جهت راه هره از شش در رهانید * مکان زامر کب از تنکی
جهانید (لمحرره) ای کوکل مرغی حقیقت آشیان اولمق دیله * محرم اسرار بزم قدسیان اولمق دیله * مرغزار
کثرتی قو وحدت ایله اختیار * ترك ایدوب کون ومکانی لامکان اولمق دیله * شش جهت قیدندن آزاد اولمغه برچاره
بول * سر وحدتدن خبر بیل نکته‌دان اولمق دیله * بو وجودك مصحفندن نقطه در مقصود اولان * جملهٔ آیاته
ای دل سرنشان اولمق دیله * بولدکیسه خضروش علم لدنی کوهرن * فیض بخش موسئ جان وجهان اولمق دیله *
حقیا آب حیات معنیدن نوش ایلیوب * تا ابد کورمه فنایی جاودان اولمق دیله (اون ایکی علمی دکلدم کرات) مقصود
قیل وقالدن کلیا فراغن بیان وعلم حال مجرد قوانین ورسوم ایله حاصل اولدیغن عیاندر اعلم ان علم العربیة یسمی بعلم
الادب لان ادب الدرس والمحاورة موقوف علیه وهو ینقسم الی اثنی عشر قسما کما صرح بذلك العلامة الزمخشری

فی القسطاس (اللغة (والصرف) والاشتقاق (والنحو) والمعانی) والبیان (والعروض) والقافیة (والخط) وقریض الشعر
١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠
(وعلم الانشاء) والمحاضرات) والتواریخ من المحاضرات والبدیع جعل ذیلا لعلمی البلاغة (ظاهر اوبردی ذکر قدوسی)
١١ ١٢
ظاهرا کلمه‌سنده ظاهرا اولان تنوین ایله اوقومقدر اما عجم قیاسه باقیوب صورت وقفده اجرا ایدروتنوینی الفه ابدال
ایدوب اوقورلر بوندن مراد ذکر لسانی یه اشتغالن بیاندر تنکیم مصرع ثانیدن مقصود ذکر قلبی یه توغلن عیاندر سؤال
اولنورسه که ذکر قلبی اهلنه ذکر لسانی تنزل دکلمیدر جواب بودر که بو راده ذکر لسانی ایله مراد احیانا دردله آه والله
دیمکدر که حرارت درونك آثارندندر مبتدیلرك متعارف اولان وجهله ذکر لسانیلری دکلدر فافهم (زخمهٔ نغمات)
زخمه تازنهٔ ساز که آنکله سازچلارلر عربیده مضراب دیرلر میمك کسریله (وفی المثنوی) ماچو چنکیم وتو زخمه
میزنی * زاری ازمانی توزاری میکنی (نغمات) نغمه‌نك جمعیدر یاپیجه یا بحجه اولان کلام وخوش آواز وحسن صوت
معناسنه وحزین اولان صوته نغمهٔ زخیمه دیرلر خا معجمه ایله سعدی (به ازروی زیباست آواز خوش * که این حظ
نفس است وآن قوت روح (بعدذا) نغماتك اصول وفروعی واردر موسیقی شناسلر قتنده معروفدر (یعنی) حق تعالی بکا
ظاهرده ذکر قدوس ویردیکی کبی باطنده دخی فکر مأنوس ونغماته زخمه کبی اولان عشق وحالت ویردی که ظاهر وباطن
بو ایکی اکنجه ایله قوالغم قیل وقال استماعندن بالکلیه سد ولسانم کفت وکوی عالمدن بند وقلبمدن انکار ماسوایی
رد ایتدم) ومن یك وجده وجدا صحیحا) فلم یحتج الی قول المغنی * له من ذاته طرب قدیم * وسکر دائم من غیردن * الحاصل
ارباب قیل وقالك اوهام وخیالاتی کویا زخمه ونایلرینی ومباحثهٔ نظریه‌لری نغمات کبیدر که اصحاب عیش وطرب کبی
آنکله اکلنورلر وکاه اوصانوب درکفت وکوبی سد ایدوب بر مقدار دکلنورلر اما اهل عشقك محرکی عشق وشوق ونغماتی
آه ودردله اولان کلماتدر که اصلا فنا وفتور کلمز زیرا امداد معنویه مستنددر پس بو حالدن خبردار اولان قالی ییلرو دلنده
ذوق باقی بولان عیش فانی یی ترك ایلر زیرا خارجدن اولان ذوقك صفاسی یوق واولسه دخی مکدر ومنتهیدر (لمحرره) نایی
ییلر جهانده صادقلر * عشقله کوکان اکار عاشقلر * برصدا درقوری بو قیل ایله قال * اوته در بوندن اوته معنی وحال
عشقدر زخمه‌سی درویشانك * آه در نغمه‌سی درویشانك (ساعت ولحظ قور میم خالی * قیلیم آه ودردله کلمات) بو کلام
بحسب الغالبدر زیرا اهل عشق وارباب ریاضت اکثریا بیدار وآه ایلمکده بی اختیاردرلر ولیکن حقیقتی بودر که بو مقوله‌نك
منام وسکوت وسکونی یقظه وتکلم وحرکت حکمنده‌در زیرا (والذین هم فی صلوتهم دائمون) حکمنجه توجهلری دائم
وینام عینای ولا ینام قلبی مصداقنجه شهود باقی ایله قائملردر فافهم جدا (نفس النده الهی قومه اسیر) مراد نفس
اماره‌در اکرچه نفس مطمئنه بدلك فی الجمله اسیرلك ملحوظدر زیرا فناء کلی بولمدقجه بردل اسیر حق اولمز قال تعالی
حکایة قال (عسی ربکم ان یهلك عدوکم) الایه بو راده عدوکم عبارتیله مراد فرعون وقومی واشارتیله مراد نفس وآنك
صفات ذمیمه‌سیدر وبو نفس وصفات سافله‌نك فناسی واذیتنك اندفاعی یالکز واردات روحانیه ایله حاصل اولمز بلکه
واردات ربانیه یعنی تجلی صفات ربوبیته محتاجدر زمانمزده بعض تجلی علمی یه مظهر اولنلر ایش بتدی صانورلر انکچون
حاللرنده نظام یوق وتلوینلری غایت ایله چوقدر وتأویلات نجمیه‌ده کاورکه نفسك هرنقدر که صفات اماریه‌سی
مطمئنه یه متبدل اولسه یینه مکرندن ومطمئنه‌دن اماریته تبدلندن امین یوقدر تنکیم بلعام وبرصیصا مطمئنه یه
وصولدنصکره یینه اماریته رجوع ایتدیلر وعاقبت کفر قبیح ایله کتدیلر نعوذ بالله تعالی سالك قرنداش وجود انسانیده
نفس کبی بر بد وشدید قوت ترکیب اولنمشدر آنك حقیقتنی افراد امت وعوام ملت دکل بلکه نیجه خواص دخی فهم
ایتمشلردر بر عجیب بندر که اکا اسیر اولمدق نادردر زیرا واردات روحانیه اهلنك هنوز نفسی فنا بولمیجق سائر فیضدن
بی حصه اولنلر نیجه اولمق کرکدر وذکر اولنان واردات که یقظه حالنك صفتیدر آنکله ایش بتمیجك عالم منامك اوهام
وخیالاتیله نیجه ایش بتر جعلنا الله وایاکم من الواصلین الی سر النفس الفانیة والباقیة واوصلنا الی حقیقة قاب قوسین
او ادنی فی المعارج الراقیة انه الواهب المختار والواحد القهار (عشق الندن کرکز اصلا نجات) عشق عینك کسریله
افراط محبتدر انکچون حقه محب دینلور عاشق دینلمز زیرا صفات الله اعتدال اوزره‌در وبو عشق ذاتك صفاته نظرندن
طوغرور العشق جنون الهی لا یقبل المدح والذم وهو آخر مراتب المحبة والمحبة اول درجات العشق ولذلك قال بعض
الکبار نور المحبة ثم نار العشق ثم حرارة الشهوة ومن ثم کثر نکاح الکمل وفی الحدیث من عشق فعف وکتم ثم مات مات
شهیدا قال یحیی بن معاذ الرازی لو امرنی الله ان اقسم العذاب بین الخلق ما قسمت للعاشقین عذابا (بعدذا) ناظمك ذکر
اولنان کلامنه موافقدر اول بیت که اشرف اوغلی دیمشدر * بن بو عشقدن بر نفس آیرلمیم * کر بوره کم شرحه شرحه
دیلنه * ولیکن بو سوزلر یا اصل عشقه کوره‌در ویا نهایته وصولدن مقدمدر زیرا اکمل اولیا بیورمشلردر که عشق محبت

مقامیدروآنده اثنینیت واردر پس اول قیددن دخی مطلق اولوب واول اضافتدن دخی فنا بولوب مقام محبوبیته قدم بصدق کرکدرکه حبیب الله سریدر فافهم (واعلم انه قد انکشف لی صحیحا بحیث لا اشك فیه ان طریق ارباب الفناء الکلی اجل وادق واعلی واسبق من طریقة الرجال وذلك لانهم قالوا ان نهایة الامر بدایته والوجود الانسانی تنزل من عالم السکون والحضور الذی کان اللیل مظهراله فی مرتبة الجلال واستقر فی عالم الحرکة والاشتغال الذی کان النهار مظهراله فی مرتبة الجمال وفی السکون حضور کما ان فی الحرکة تعبا ولا یجد ذلك الحضور الا من انتهی نهاره وتجلی له اللیل الحقیقی بقمره ونوره وقد سمعت فی القرآن قوله تعالی (فاتخذه وکیلا فانظر کیف ارشد حبیبه الی الخروج عن کل حرکة وقول وفعل والدخول فی الفناء التام عن کل شغل کخروج الموکل بالکسر ودخوله بالنسبة الی وکیله وعند هذا المقام المحمود یحصل المقصود وذلك لان النهر اذا وصل الی البحر یکون حرکته وسکونه بالبحر لا بنفسه وحینئذ یتخلص عن التغیر واما قبل الوصول فله تغیر وتبدل وتکدر * عاشقانرا تا فنا ازشادی وغم چاره نیست * سیلرا یست وبلندی هست تادریاشدن * رزقنا الله وایاکم هذا المقام وشرفنا بالغناء عن کل مرام (الهی) ای کوکل عشق خدایه آشنا اول آشنا * ای کوکل شوق لقایه آشنا اول آشنا * واراغل عشق آتشینه یاق فنا اول جمله دن * بوفنادنده فنایه آشنا اول آشنا * نیجه برنفسه اسیراول روزوشب ای دردمند * جان ایلندن بردوایه آشنا اول آشنا * سن بوایلدن عاقبت عزم وطن قیلسك کرك * غربت ایچره آشنایه آشنا اول آشنا * دردله آه وفغان ایت غنچهٔ مقصود ایچون * بلبلا خارجفایه آشنا اول آشنا * اون ایکی علمی فدا قیل شول لدنی علمنه * نیجه برصیت وصدایه آشنا اول آشنا * خضر الندن برقدح نوش ایلیوب اولمزدن اولك * بوفنا ایچره بقایه آشنا اول آشنا * نیجه برایرمق کبی بویله بولانمق عاشقا * وار یوری بحر صفایه آشنا اول آشنا * بولمق استرسك اکر حال اهلنی قالی براق * یلدزی ترك ایله آیه آشنا اول آشنا * عقل کالك وار یسه وحدت کوزت قوکثرتی * سنده سر کبریایه آشنا اول آشنا * باقمه دهر دونه ای دل مطلب اعلایی کور * زاغی یلرسن همایه آشنا اول آشنا * غافل اولمه کسه یه باقی دکلدر بوجهان * قوجفایی کل وفایه آشنا اول آشنا * حقیا دائم صلاتیله سلام ایت وردکی) اشبو یوزدن مصطفایه آشنا اول آشنا (نفحات عطایا معناسنه درتنکیم ناظم قدس سره کندی قلبیله محمدیه سی کارنه اشارت ایتمشدر بره ظاهر اولان وجوه بالاده بیان اولندی (غیب ذات احدیت) غیبك ذاته اضافتی بیانیه در وغیب الهویة والغیب المطلق هو ذات الحق تعالی باعتبار اللاتعین (سبحات) قال فی القاموس سبحات وجه الله انواره (تعال) اصلنده تعالی در ضرورت ایچون یا حذف اولنمشدر (سحر اسدکجه صبا ییلی اکا آب حیات) یعنی سحر وقتنده صبا ییلی آسوب ریاض جهانی تازه لدکجه سندخی آنك روح مقدس باغنی آبه بکزه ین حیاتله تروتازه قیل پس بوراده آبك حیاته اضافتی لجین الماء قبیلندندر معروف اولان آب حیات کبی دکلدر فافهم فانه دقیق (احدیت) ذات مرتبه سی وصمدیت صفات مرتبه سیدر تفصیللری مرة بعد اخری کذرا یتمشدر (عالم ملك وملکوته قورن اولدر خیمه) خیمه چادردر چادر قورمق ملك وملکوتك اسرارنی احاطه دن کنایه در (عالم جفر جبروته دکن اولدر رایات) جفر مشهور علمدر که حضرت علی رضی الله عنه آنی جفر یعنی اوغلق دریسی اوزرینه اشارت ایتمشدر تفصیلی آیة الکرسینك فضیلتی بیان اولندیغی پرده سبقت ایتدی جبروته مضاف دروایکن وزن ایچون کسره اشباع اولنمز جبروت وملکوتك بنالری مبالغه ایچوندر جبروت البلیغ الجبر علی ما اراد وملکوت الملك العظیم المبسوط معناسنه وایکن صوفیه اصطلاحنده جبروت عالم مجرداته وعالم اسما وصفاته اطلاق اولنور وملکوت عالم ملائکه یه وکاه اولور مطلق عالم معنایه دینلور که عالم ملکك باطنیدر جفر جبروت سر جبروت دیمکدر زیرا بو سر جبروت جفر کبی غامضدر رایات رایه نك جمعیدر سنجق معناسنه رایه ایله لوانك فرقی بوقروده بیان اولنمشدر (یعنی) فخر عالم صلی الله علیه وسلم سر اسما وصفات عالمنك ذروه سنه علم دکمشدر مقصود فخر عالمك بوبابده غایة الغایات واقصی النهایاته وصولنی بیاندر (جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین) حدیث صحیحدر کما فی التأویلات النجمیة وفی الحدیث نفس من انفاس المشتاقین خیر من عبادة الثقلین وفی الحدیث رکعتان من رجل زاهد قلبه خیر واحب الی الله من عبادة المتعبدین الی آخر الدهر سرمدا کما فی بحر العلوم فی سورة الکهف * جذبه عاشقلك باطنی بی اختیار طرف حقه میل وتوجه ایتمسیدر جذبهٔ حقدن مراد عشقدر عشقك خاصیتی بودر که حرارتی آتش کبی اولمغله ماسوی سوزدر آنکیچون عشقله بر لحظه ده حاصل اولان معنی مجاهده ایله نیجه ییللرده حاصل اولمز زیرا اکثر مجاهده ده انجذاب یوقدر بلکه مجاهده تحصیل انجذاب ضروری ایچوندر پس بی اختیار انجذاب اولمیجق دلدن رشتهٔ علاقهٔ ماسوی کسلمز واخلاص حقیقی رتبه سی بولنمز آنکیچون اشرف اوغلنك بعض کلماتنده کاور * عشقله بن بردمی ویرمزم * عشقسز اولان عمر عك ییل یلنه * بوسببدندر که عاشقلر یاننده زاهدلر پست پایه در زیرا زاهد مجرد اهلی حدید بارد ضرب ایدن کسنه کبیدر هدایی قدس

سره ای لاف اوریجی نامرد * آهن دوکاورمی سرد * اولمدین اسیر درد * درمان الکه کیرمز * یعنی انسان مجرد زهد وعبادت ایله لاف اورمق سرد اولان آهنی دوکمك کبیدر بونکله ایسه مقصود حاصل اولمز پس اول درد عشقه اسیر ومبتلی اولمق کرکدر که درمان حاصل اوله یعنی عشق حرارتنه دوشمکله ماسوی بالکلیه یانوب وصلت حق ظهور بوله (قال المولی الجامی) سالکان بی کشش دوست بجایی نرسند * سالها کرچه درین راه تك وپوی کنند * یعنی بو یولك سالکلری نقدر تکاپو ایتسه لر جذبهٔ حق اولمدقجه معتبر منزله ایرشمزلر (وقال) زنقد عشق اکرخالی بود جیب * چه سود از کنج افریدونم ای دوست * مقصود بر عابد ما بین السماء والارضی عبادتله مملو قیلسه افریدون نام پادشاه که سادس ملوك فرس وقاتل ضحاك ماریدر مالله خزینه سن پرقیلدیغی کبی نه کیسه وجیب دلنده نقد عشق اولمدقجه مفلس حکمنده دردیمکدر وقال کمال الخجندی * لقمهٔ دوزخست زاهد خشك * قوت آتش بجز حطب نبود * بوراده دوزخدن مراد نار قطیعت وهجراندر یعنی زاهد خشك عبادتیله جهنمی نار جهنمدن تخلیص ایدرسه ده جانی نار هجراندن قورتارمز بلکه جنت صوریه ایچنده اولدیغی حالده ینه هیزم کبی آتش فراقه یانار فافهم نیجه یانمسون که دنیاده حطب مرتبه سندن ترقی ایتمدی آنکیچون محرك دل اولان بعض اسباب کوش ایتسه شول حجر صلد وهیزم خشك کبی اصلا جنبشه کلمز وحیوان کبی عشق وشوق ندر بیلمز (توازی) موازاتدندر مقابل ومساوی اولمق معناسنه ثقلین انس وجندر سمیا بذلك لثقلهما علی الارض اولرزانة آرائهما اولانهما مثقلان بالتکلیف کذا فی الارشاد فی سورة الرحمن یعنی جذبات حقدن بر جذبه انس وجنك اعمال وطاعاتنه رتبه ده برابر وبلکه آندن برتردر زیرا بو کلامدن مقصود جذبه نك زیاده فضیلتنی بیاندر پس جذبه بر اکسیردر که مس اعمال واحوال وبلکه مس وجودی اعتبار آنکله زر خالص العیار اولور وعمل کبیردن حاصل اولان بر درهم اکسیر دنیا طولوسی نحاسدن یکدر زیرا جمله سن آلتونه قلب ایتمك شانندندر پس دنیا طولوسی آلتونی اولان یاقری اولاندن غنی ومعتبر در بوسببدندر که منتهیلرك برکره ذکر ایتدیکی مبتدی ومتوسطلرك نیجه یوز بیك ذکرندن افضل واثوبدر وآنلرك مناملری ونفسلری ذکر وعبادتدر زیرا اکسیر حقیقت عالم سردن جانه وجاندن جسمه تنزل ایدوب وجودك جمله اعضا وقواسنه تأثیر ایتمشدر انکیچون خالص التون برده چوریمدیکی کبی آنلرك جسدیا کاری دخی چوریمز نتکیم بالاده بیان اولندی الحاصل بو رتبه نك صاحبی غیره قیاس اولنمز زیرا میانده فاروق واردر جعلنا الله وایاکم من اهل الجذبة الحقة * وصیر قلوبنا لجواهر الجذبات حقة (بعدذا) جذبه مراتب اوزرینه درزیاده مقبولی دائم اولان ومجاهده ایله حصول بولاندر کما قال تعالی (والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا) الآیه بونك صاحبنه مرید ومراد وسالك مجذوب دیرلر که سلوکی عادت الهیه اوزرینه واقع اولمشدر واولکه قبل المجاهده مجذوب اولمشدر اکا مجذوب سالك ومراد مرید دیرلر وبو ایکیسنك میاننده اولان فرقه اشارت ایدوب حق تعالی بیورر (لا یستوی منکم من انفق من قبل الفتح وقاتل) ای لا یستوی هو ومن انفق من بعد الفتح وقاتل فحذف لوضوح الدلالة دیمشلردر که حضرت عمر رضی الله عنه وسحرهٔ فرعون مجذوب سالك قسمندندر وبو قسمدن مرشده مقارن اولمیانلرك اکثری مجنون اولمشلردر وقسم اولك برازخی چوقدر الحاصل تربیهٔ والدین ایله حاصل اولان اولاد یتامی کبی دکلدر مکر اویسی مشرب اولوب معلم من عند الله اوله بو ایسه غایت نادردر قال علیه السلام ان الله ادبنی فاحسن تأدیبی اللهم خذ بایدینا واجعلنا مستقیمین دینا (محرره) جذبهٔ حق اولمینجه کسه ایرمز منزله * آه وزاریله قالور بو یولده آخر درد له * عشقدر شول جذبه کیم تا عالم لاهوته دك * شهپر معنی اولوب توت ویررمرغ دله * بربهانه ایله یوری تحصیل جذبه ایده کور * کرتنور خلوته یانوب یاقیل توحیدله * بردمی عشقك نیجه بیك ایله اسری اولور * وار بودمدن سنده حقدن برنشان بولمق دله * ذره کلمز مهر تابان نوریله عاشقه * قطره کلمز بحر اخضر بحر فیض کامله * استین علم لدنی صحبت خضری بولور (رهنمایه اویمین آخر بولینی یاکله) حقیا حق چون نفخت فیه من روحی دیدی جوهر روحه نظر قیل باقه شول آب وکله (نسیم) ریح طیبه در (مدنی) الفرق بین المدنی والمدینی ان الاول منسوب الی مدینة الرسول صلی الله علیه وسلم والثانی الی سائر البلدان کما فی انسان العیون یعنی مدینهٔ منوره یه منسوب اولان خوش قوخولی یلدن صبا ییلی اسدکجه حضرت یعقوبك مشامنه سکسان فرسخ یردن بوی پیراهن یوسفی کتوروب دماغ آشفته قیلدیغی کبی بزی دخی معطر دماغ ایدروسبب انجذاب دل اولور (وجه جلال) ذات جلیله دیمکدر زیرا ذاتدن وجهله تعبیر وصدر مشتق اوزرینه اطلاق اولنمق مشهوردر (لمعات) لمعه نك جمعیدر برکره یلدرامق وشاقق یقال لمع البرق اضاء * هدایی قدس سره (خرشیده التوب ذره یی * بدر تمامه لمعه یی (حضرات) معلوم اوله که عوالم کلیه بشدر اولکیسی عالم لاهوتدر که عالم ذاتدر ایکنجیسی عالم جبروتدر که عالم صفاتدر اوچنجیسی عالم ملکوتدر که عالم ارواحدر دردنجیسی عالم ملکدر که عالم اجسامدر بشنجیسی عالم ناسوتدر که عالم انساندر بو بش عالم وسائر بونلره تابع اولان عوالم

جزئیه‌نك جمله‌سی وجود حقك شرح وتفصیلیدر بوراده حضرات آچمه‌دن مراد مظاهر اسما وصفات اولان عوالمك
فخر عالم صلی الله علیه وسلمه پرده‌سن کشف ایدوب هر یوزدن بر تجلی وهر مرتبه‌ده برنعمت معنویه ایله آنی منعم علیه
ایتمسیدر (مقام محمود) مقام شفاعت عظمادر صاحب فتوحات قدس سره بیورمشلردرکه مقام محمود برمقامدرکه
جمیع مقاماتك مرجعی وتمام اسماء الهیه‌نك منظریدر واول مقام خاصه‌ٔ فخر عالمدر وباب شفاعت بومقام عالیده کشاده
اولور (اعلی الدرجات) مرادوسیله مقامیدرکه جنت عدنك الا اعلی واشرف بریدر بودخی فخر عالمك خاصه‌سیدر ولیکن
فخر عالم اکا امتنك دعاسیله واصل اولوردیمشلردر وهذا من باب الغیرة الالهیة ان فهمت (لمحرره) ای صبا وقت سحرده
کذرایت درکاهه * یعنی درکاه معلای رسول اللهه * خاك درکاهنه یزدن اوشهك یوزلر سور * نیچه لایق ایسه عالمده
کدادن شاهه * صدهزاران صلواتیله سلام ایت تبلیغ * اوغره سیاح ملکارله اوزهتکاهه * نه اول روضه‌دن عزم
ایله یزه برکل ایله) بلبل دل نیچه دمدرکه دوشوبدر آهه) خاکنك سرمه‌سنی دیده‌لره چك لطف ایت * جامنك جرعه‌سنی
صاچ کرم ایت افواهه * قطره‌یی جذبهٔ عشق ایله ایرشدر بحره * لمعه‌یی برنظری ایله یتشدر ماهه * چونکه مخصوصدر
اوسلطانه مقام محمود * صغنور مجرم اولان بنده شفاعتکاهه * حقیاحق اکا ویرمشدر را علی الدرجات) مظهر ایتمشدر
آنی جمله‌دن عالی جاهه (حسرات) حسرتك جمعیدر ندامت وبرنسنه فوت اولدیغیچون زیاده غصه لنمك معناسنه قال
الله تعالی (ان الله وملائکته یصلون علی النبی تحقیق الله تعالی وآنك ملکلری نبی علیه الصلوة والسلام اوزرینه تصلیه
ایدرلر یعنی شانته اعتناء ایدرلر بروجهله که الله تعالی رحمت ایدر وملکلر دعا واستغفار قیلورلر بعض کبار بیورمشلرکه الله
تعالینك کندی حضرتنه لایق اولان وجهله حضرت نبوته مناسب اولان صلاتك معناسنی ایکیسندن غیری کمسه
فهم ایتمز زیرا حوصلهٔ عقول وکشوفه کنجایش مرتبه‌سندن دور برسر کریم وتجلیٔ عظیمدر وحق تعالینك عباد
اوزرینه صلاتی مراتب عباد حسبیله درکیمنه رحمت وکیمنه مغفرت وکیمنه برکت وکیمنه واردات وکیمنه شواهد وکیمنه
کشوف وکیمنه جذبه وکیمنه قربت وکیمنه شرب وکیمنه ری وکیمنه سکر وکیمنه تجلی وکیمنه فنا فی الله وکیمنه بقا بالله
محمولدر (یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه وسلموا تسلیما) ای مؤمن اولنلر نبی علیه الصلوة والسلام اوزرینه تصلیه
وتسلیم ایدیکز یعنی اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد وسلم دیوکز * یاسید الانام درود صلوة تو * ورد زبان ماست سه
وسال وصبح وشام * نزدیك توچه تحفه فرستیم ما زدور * دردست ماهمین صلواتست والسلام * سؤال اولنورسه‌که
الله تعالی ذکر اولنان آیت شریفه‌ده فخر عالم اوزرینه صلات وسلام ایله امر ایلدی مع هذا فی الحقیقه تصلیه وتسلیم
ایدن بزدکلوز بلکه کندی جنابیدر زیرا اللهم صل علی محمد کلامنده اولان خطاب عبددن حقه‌در جواب بودرکه
الله تعالی بزم فخر عالم اوزرینه مستحق اولدیغی وجه اوزرینه صلاتدن عجزمزی بیلوب بوخصوصده نائب ووکیلمز
اولدی ولیکن اظهار محبت ایچون بزدن استدعاء صلات لازمدر بعض کبار بیورمشلر که فخر عالم اوزرینه صلات ایتمك
کرك نمازده وکرك خارجنده ظهر غیبله دعادر حدیث صحیحده ایسه کلمشدرکه من دعا لاخیه بظهر الغیب قال له الملك
ولك بمثله وفی روایة ولك بمثلیه پس صلاتك مشروع اولمسنده حکمت بوخیر ونفعك ملکدن مصلی اوزرینه عود
ورجوعیدر آنکیچون مذهب حنفیده فخر عالمك روح طاهرنه فاتحه قرائت ایتمك مکروه دکلدر زیرا فاتحه اوقوق
اکرچه عصاة حقنده ترحمدر ولیکن انبیایه کوره داعینك مقصودی بربهانه ایله کندینه جلب منفعتدر سؤال
اولنورسه که سلام حی اولنه مخصوصدر فخر عالم ایسه میتدر کما قال تعالی (انك میت وانهم میتون) جواب بودرکه فخر
عالمك جسد طیبلری حالا تر وتازه وعالم برزخه لایق اولان وجهله دائما زنده‌درشویله‌که غیره قیاس اولنمز تکیم تفصیلی
مرورا ایتمشدر وبومقامه مناسب اولان بعض فوائده دخی مقامنده تحریر اولنمشدر فارجع مکنون مستور یقال کنه
ستره واستکن استتر (صورمسه کز) بوندن منفهم اولورکه تابع متبوعدن بعض مبهم اولان نسنه‌نك سؤالنه مفاتحه
ایتمك کرکدر مکر سؤالی اعتراضه دائر ویا برشرطه مغایر اوله پس حضرت خضرك موسی علیهما السلامه فان اتبعتنی
فلا تسئلنی عن شیء حتی احدث لك منه ذکرا دیدیکی بوکا مخالف دکلدر زیرا بر نسنه‌نك یا قال ویا حال ایله انفهامی ممکن
اولمسه اوبابده سدباب سؤال ایتمك کرکدر خصوصا سؤالی حضرت موسی کبی اعتراض یوزندن اوله انکیچون حضرت
لقمان حکیم حضرت داود علیهما السلامی زره دیدکاری درعك حلقه‌لرن سرد ایدرکن کوروب بونه‌دردیمدی زیرا
سؤال ایتمك حکمته مخالف ایدی بلکه برسنه قدر توقف ایدوب صکره حضرت داود اول درعی اوزرینه کیوب نعم
الدرع للحرب دیدکده عقدهٔ ابهام منحل اولدی (هدایی قدس سره) اغیارکی سوره کور * دوست دیدارن کوره کور *
بربیلوره صوره کور * قنده‌در دوست ایلی * بوکلامده بیلوردن مراد مرشد کامل وصورمقدن مقصود آنك
تربیه‌سنده اولمقدر ومرید ایله مرشدلر ارا سنده جاری اولان احوالك جمله‌سی لسان حالدن سؤال وجوابدر پس دکمه

دیره سؤال صوری یوقدر فافهم جدا (لمحرره) دهنه مهر سکوت اورجانا * دیدی احمد که من صمت نجا (ملکات)
ملکه‌نك جمعیدر فتحتین ایله نفسده راسخ اولان صفته دیرلر بوراده مراد فخر عالمك خواص وفضائلیدر قالوا یحصل
للنفس هیئة بسبب فعل من الافعال ویقال لتلك الهیئة کیفیة نفسانیة وتسمی حالة مادامت سریعة الزوال فان
تکررت ومارست النفس لها حتی یترسخ تلك الکیفیة فیها وصارت بطیئة الزوال فتصیر ملکة وبالقیاس الی ذلك الفعل
عادة وخلقا کما فی التعریفات (ایکی ملك) قال علیه السلام وکل الله بی ملکین فلا اذکر عند مسلم فیصلی علی الا قال
ذانك الملکان غفر الله له وقال الله تعالی وملائکته جوابا لذینك الملکین آمین ولا اذکر عند مسلم فلا یصلی علی الا قال
ذانك الملکان لاغفر الله لك ویقول الله تعالی وملائکته جوابا لذینك الملکین آمین کذا فی الارشاد فی تفسیر آیة التصلیة
(لمحات) لمحه‌نك جمعیدر نظر واحد معناسنه بوراده مراد لحظه وساعتدر (عثرات) عثره‌نك جمعیدر زله یعنی سورچمك
معناسنه بوراده مراد کناهدر (آمین) مبنی لکونه اسم فعل علی الفتح کما فی این وکیف لالتقاء الساکنین وقد یسکن للوقف
وقد یکسر لضرورة الشعر لان الساکن اذا حرك کسر وهو تعریب همین یعنی همین میخواهم او همین بادای استجب
اللهم اولیکن کذلك وذکر الرضی انه سریانی کقابیل بنی علی الفتح وخفف بحذف الالف ولا منع ان یقال اصله القصر
ثم المد قال ابو علی وزنه فعیل والمد للاشباع لانه لیس فی الکلام افعیل ولا فاعیل ولا فیعیل ولذا قال عطیة لیست
بعربیة وقال الاخفش مثلها فی العجمیة شاهین قال علی رضی الله عنه آمین خاتم رب العالمین ختم به دعاء عبده وسره
ان الخاتم کما یمنع من المختوم الاطلاع علیه والتصرف فیه یمنع آمین من دعاء العبد الخیبة کما فی تفسیر الفاتحة للفناری
(قهر) لطفك ضدیدر (سطوات) سطوتك جمعیدر حمله وشدت ایله اخذ ایدوب قهر ایتمك مقصود غضبدرکه رحمتك
خلافیدر (درکات) درکه‌نك جمعیدر تحریك ایله درجه‌نك ضدیدر یعنی درجه علوی اولان مرتبه ودرکه سفلی اولان
منزلدر یقال درجات الجنة ودرکات النار ای مراتب اهلها ومنازلها (فلان بن فلان) قاعده‌درکه ابن لفظی ابك غیره
مضاف اولسه الف ثابت اولور المعتضد بالله ابن اخی المعتمد علی الله کبی اما فلان بن فلان کلامنده فی الحقیقه ابه
مضاف اولمشدر زیرا لفظ فلان ثانی ابدن کنایه‌در پس الف حذف اولنور وعیسی ابن مریمده الف ثابتدر زیرا ابك غیره
مضافدر قال العلامة الزمخشری استعمال الکنیة باللام نادر والنادر کالمعدوم فکانه لم یکن علما (شوق وعزمات)
عزمه‌نك جمعیدر عزیمت معناسنه یعنی قصد جازم (برکات) بوبیتده فخر عالم صلی الله علیه وسلم لساننده سلام ورحمت
وبرکات جمیع وترتیب اولندی زیرا فنون مطالب اوچدر اولکیسی مضار وآفاتدن سلامتدرکه جمله‌دن مقدمدر
ایکنجیسی نیل منافعدرکه اولکی معنی اوزرینه مترتبدر رحمت ایله مراد بودر اوچنجیسی اول منافعك دوام وثباتیدر
برکات ایله مقصود بودر انکیچون السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته دنلور (زکات) یعنی سبب طهارت وجود وباعث
برکات وخیر وجود ایلیه قال الراغب اصل الزکوة النمو الحاصل من برکة الله تعالی ویعتبر ذلك بالامور الدنیویة
والاخرویة یقال زکی الزرع یزکو اذا حصل منه نمو وبرکة ومنه الزکوة یخرجها الانسان الی الفقراء لما فیها من رجاء
البرکة وتزکیة النفس ای تنمیتها بالخیرات اولهما جمیعا فان الخیرین موجودان فیها وفی القاموس الزکوة ما اخرجته
من مالك لتطهره به (جابر) بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه کان من مشاهیر الصحابة رضی الله عنهم بوروایتی
حضرت شیخ جزری مفتاح نام کتابنده درج ایتمشدر کما فی رسالة الکاشفی ولیکن صباح ویا اخشام نمازندن صکره اولمق
اوزره قید اولنمشدر (فی اللذات) لذتك جمعیدر ضد الم معناسنه بوراده مراد دماغ جانه لذت بخش اولان قرباتدر یعنی
میل طبعده طعام لذیذه مشابه اولان حسنات ارا سنده صلواتی وجوده کتورسه (حسنات) بوراده مراد عطایای
حسنه‌در (بیورر هرکه سکا ویرسلام بنده ویرم) قاضی عیاض شفا نام کتابده بیورر که فخر عالم اوزرینه سلام اوچ معنایه
کاور اولکیسی سلامتدر یعنی سلامت سکا وسنکله اولسون ایکنجیسی سلام نام حضرت ملك علامدر یعنی الله تعالی
سنك حفظ ورعایتك اوزرینه وکیل وعون وحمایتکه کفیل اولسون اوچنجیسی مسالمه‌دریعنی بزم جانبمزدن سکا تسلیم
وانقیاد وارد رهرنه فرمان ایدرسك مأمور ومخالفت ومعانده‌دن دورز * هرچه حکم کنی بنده ایم وفرمان بر * هرچه
امر شود بنده ایم وخدمتکار * وحق تعالینك سلام اهلنه سلامی ایکی اولکی معنی اوزرینه دائردر وجائزدرکه تسلیم
وانقیاد معناسنه دخی محمول اوله زیرا من کان لله کان الله له وارد اولمشدر قال ابو طالب ما اطوعك ربك یا محمد فافهم
توهم کردن از حکم داور مپیچ * که کردن نه پیچد ز حکم تو هیچ (رحمت ایدم بن صدقات) یعنی بنم مصلی اوزرینه صلاتم
اولدرکه اکا رحمت صدقه ایدرم (بدیع) عجیب وغریب وقد سبق (اصلی وفرعی) یعنی ابا واجداد واولاد واحفادی
(فی الحالات) یعنی جمیع حالده دنیاده وبرزخده وموافق آخرتده (لمحرره) غرقهٔ انوار حقدر جسم وجان مصطفی *
کوندن اظهردر بکم نور عیان مصطفی * روضه‌سندن هرکیجه نور الهی برق اورر * مطلع شمس حقیقتدر مکان

مصطفی * کیم اکا ویرسه سلام الله اکا ویره سلام * حق قتنده عالیدر زیرا که شان مصطفی * بر صلات ایدن بتجمی بیلك خطا مغفور اوله * چون شفاعتکاه اولوبدر آستان مصطفی * هر کسه حالنجه عشاقك صونر برورد تر * آچلور رنکین ورعنا کلستان مصطفی * ظاهر و باطنده حق کورمسون خوف وحساب * یا اله العالمین بولسون امان مصطفی اشتکم بیوردی علیه السلام) بو حدیث شریفی حسن بصری رحمه الله ابو هریره دن روایت ایدر تفسیر فارسی صاحبی کاشفینك صلوات خصوصنده جمع ایتدیکی کتابنده مندرجدر (ملك) فصول نام کتابده کلور که صلواته موکل اولان ملکك درت عدد قنادی واردر بری مشرقده وبری مغربده وبری تحت العرشده وبری دخی روضهٔ مطهره اوزرنده در بوملك هر کاه که صلوات بنده یی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضورنه عرض ایده خواجهٔ عالم بیورر که بو صلوات بزم قتمزده امانت طورسون تا روز قیامت صاحبنه ادا اولنه مقصود صاحبنه ثواب وشفاعت حصولن وعددر اما زهرة الریاض نام کتابده ذکر اولنان فرشته ذوالجناحین دردیمشدر تنکیم محمدیه ده کلور (ابدیاتیه اودسنی دی اکا) یعنی حقلك اون رحمتندن بری جهنمدن خلاصنه سبب اولیجق باقی طقوز رحمتیله اولان لطفی دخی اکا قیاس اولنه (علیین) یعنی آنك صلواتنی روز قیامت اکا ذخیره اولمق ایچون علیینه وضع ایده لر قال فی القاموس علیون جماعة علی فی السماء السابعة یصعد الیه ارواح المؤمنین انتهی وقال الکاشفی عند قوله تعالی (کلا ان کتاب الابرار لفی علیین (حقا و بدرستی که کتاب اعمال نیکوکاران در علیین باشد بر آسمان هفتم در زیر عرش عظیم وکویند آن قائمهٔ یمنی بود از عرش وکفته اند سدرة المنتهی انتهی وقال المولی ابو السعود علیون علم لدیوان الخیر الذی دون فیه کل ما عملته الملائکة وصلحاء الثقلین منقول من جمع علی علی فعیل من العلو سمی بذلك اما لانه سبب الارتفاع الی اعلی الدرجات فی الجنة واما لانه مرفوع فی السماء السابعة حیث یسکن الکروبیون تکریما له وتعظیما (ویرر هر برده اوچیوز التمش باشی) بو کلامده سر تضعیفه اشارت واردر زیرا صلواتده مشهور اولان (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد وسلم) دیمکدر بو جملهنك حروفی ایسه مشددلرده تکریر و لفظهٔ جلال وآلك وسطنده اولان الف ملفوظه وعلی لرده الفینك وحدتیله اوتوز التیدر پس من جاء بالحسنة فله عشر امثالها حسبیله مجموع ثواب اوچیوز التمش اولور وبر دخی بودر که فخر عالمك سرپاکی اوچیوز التمش بیك سیرانی عالم ساریدر پس صلواتله مخلوق اولان ملائکهنك هر برنده اوچیوز التمش باش ویوزوآغزودل اولمق ذکر اولنان عوالمه نظر ایله دروالله اعلم (لمحرره) استر یسك بوی مقصودیله اولمق خوش مشام * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی دوشمسون هر کز اسانکدن صلاتیله سلام * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * کردلرسك کیم شفاعت ایلیه سا که حبیب * کلشن عشقنده فریاد ایت مثال عندلیب * اوله حقدن بوی رحمت جان مشامنه نصیب * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * هر که بو کون مصطفایی برسلامیله اکا * ایرکوره اون رحمتن الله عظیم الشان اکا * کردلرسك آتش دوزخ سلام اولسون سکا * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * ای کوکل مرغی خراب اولمزدن اول بو قفس * اول کل بهار ایچون فریاد وزار ایت هر نفس * مصطفی ذکری یترصیت وصدای غیری کس * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * امتك حق سلامینه موکادر ملك * ایرکورر فخر جهانه صکره علیینه دك * کلشن فیض ایچره بتسون کل کبی دیرسك دلك * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی (شیخ وشاب) پیر وجوان (بی حجاب) بی پرده یعنی حق تعالی مصلی ایله جنتده مقامی اراسنده اولان پرده یی قالدیروب مکانی عیان کوستره بو حدیث جلاء الافهام نام کتابده ورسالهٔ کاشفیه ده مسطوردر (فی المآب) مرجع ومصیر معناسنه در یقال آب ای رجع بوراده مراد صولك دمده وقیامتده وجنتده دیمکدر قال علیه السلام اولی الناس بی یوم القیامة اکثرهم علی صلوة ذکره الکاشفی (انتساب) کندوبی برکسنه یه نسبت ایتمك بوراده مراد کلام مذکورك حقیقتنی اعتقاد دنصکره عمل ایله اکا انتسابدر (رکاب) اوزنکو که ایراسبابندندر ویولك کوترن دوه بوراده شدر کابدن مراد عزم واهتمام واجتهاد درشدمیزر کبی (ذهاب) ذالك فتحیله کتمك معناسنه (ع) خوشا راهی که نور مصطفی باشد دلیل او (بعد ذا) بو حدیث ریاض المذکرینده ابو هریره دن منقولدر (مشک ناب) خالص مسك مقصود اول بادلك مسك خالص کبی بویی اولدیغن بیاندر (عتاب) هو اظهار الغضب علی احد الشیء مع بقاء المحبة بالترك یعنی دنیا وآخرتده ملامت وشفاعتدن محرومیت کورمیه (کیدره امتم غصه سن) یعنی غمناك اولان مؤمنه تسلی ایده وفرح ویره (لمحرره) مظهر لطف حق اولان ازلی * دامن لطفی طوتر کسه زالی * روشن ایلر کنش کبی فی الحال * ابرغم پوش اولان جمال دلی (خصوصا که تعظیم ایدرسه اولور چوق مثاب) تعظیمدندر که فخر عالمك نام پاکنی بی وضو اسانته آلمیه مجمع اللطائف نام کتابده کلور که ایازخاصلك محمد نام بر پسری وار ایدیکه سلطان محمودك ابریقداری ایدی برکون سلطان طهارت خانه یه متوجه اولوب پسر ایازه سو یلك آب طهارتی کتورسون دیدی بو کلام سمع ایازه رسیده اولدقده پریشان دل اولوب ایا سلطان بنم اوغلمه ندن خاطر مانده اولدیکه اسمنی ذکر ایتمدی

دیدی بعده سلطان وضو ساخته بیرون اولوب بشرهٔ آیازی متغیر کورذکده سبب اثر ملالدن سؤال ایلدی ایاز دخی اندیشه دن کذر ایدن معنایی سویلدی سلطان تبسم کنان بیوردیکه سنك پسرکدن مکروه طبع من صورت صادر اولمشدر ولیکن نامی محمد اولمغله بی وضو اول نام نشانهٔ نام حضرت سید انامی اسانمه کتورمکی روا کورمدم دیدی هزار بار بشویم دهن بمشك وکلاب * هنوز نام تو بردن ادب نمی دانم (مشکین نقاب) بو کلامده ذکر اولنان فرشتهنك قنادنی مشك رنکلی نقابه تشبیه واردر (مستطاب) کوکچك (متاب) تا ممثناتله رجوع معناسنه در تاب یتوب دن مصدر درمقصود حقه رجوع کونی اولان قیامتده دلك اول فرشتهنك مصلی ایچون استغفار ایدر (روایت ایدرلر) صحیح ترمذیده وغیری کتب احادیثده مسطوردر (معاذ) میمك ضمی وذال معجمه ایله در مراد معاذ ابن جبلدر رضی الله عنه (بلا ارتیاب) بی شك وشبهه (تباب) هلاك بوراده مراد هلاك معنویدر که ثمره سی شفاعتدن محرومیت وجهنمه دخولدر (احتساب) اخلاص واجر امید ایتمك قال فی القاموس احتسب بکذا اجرا عند الله اعتده ینوی به وجه الله تعالی (رقاب) رقبهنك جمعیدر بوین معناسنه قال فی القاموس الرقبة محرکة العنق او اصل مؤخره انتهی بوراده مراد ذکر جزء ارادهٔ کل طریقیله اهل جهنم اولان نفوسدر (ارتقاب) حفظ وحراست یقال ارتقب الشیء انتظر وحرسه والرقیب الحافظ المنتظر والحارس (لمحرره) تحفه در روضه سنه امت مرحومندن * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * عرشدن یجمندن حبش وروممندن * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * سبب مغفرت جرم وخطادر صلوات باعث مرحمت ولطف وعطادر صلوات * مؤمن کامله هردمده روادر صلوات * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات دیر ایسك اوله جنان ایچره سرایك یاقوت * کیجه کوندز صلواتی ایده کور جانکه قوت * بولمغه نور صلاتیله صراط اوزره ثبوت * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * صلواتیله شفاعت بوله لم روز حساب * اولمیه جان وجکر آتش ایله تا که کباب * سایهٔ عرشه ایروب بولمغیچون حسن مآب * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * صلوات اهلنه ای حق خدا اولدی معین (ایتدی ایصالنه سیاح ملکار تعیین) دیر ایسك جمله دعایه دیه جبریل آمین * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات (خرافات) خرافهنك جمعیدر خاء معجمهنك ضمیله خرافه اصلده عذره قبیله سندن بر کسنه ایدی امام مطرزی مغرب نام لغتده فخر عالم زماننده ایدی دیمش فاما امام سخاوینك مقاصد حسنه نام کتابندن منفهم اولان جاهلی اولمقدر دیمشلر در که طائفهٔ جن مذکور خرافه یی اسیر ایدوب مدت مدیده آنلرك ارالرنده مکث ایلدی صکره انسه رد اولندقده مشاهده ایتدیکی اعاجیبدن خبر ویردی ناس آنك کلام غریب وخبر عجیبنی تکذیب ایلدیلر اکرچه نفس الامرده جندن خبر ویردیکی امورك جملهسی واقع ایدی تنکیم فخر عالم بیورر خرافه حق یعنی ما تحدث به عن الجن صکره هر مستملح وکذب اولان خبره هذا حدیث خرافة دیدیلر یعنی زعم ناس اوزره خرافات حقیقتی واصلی اولمین اخبارده شایع اولدی ناظمك دخی کلامی بونك اوزرینه واردر یعنی منافق اولنلر صلواتدن بدل تنها ارلنده فخر عالم حقنده حاشا اکاذیب سویلرلر (دخی ایکی مؤمن ایرشسه دیدی) معلوم اوله که اهل اسلام ایله مصافحه وقتنده صلوات شریفهنك سبب مغفرت اولدیغن صاحب التفسیر کاشفی انس روایتیله ریاض اربعین نام کتابلردن نقل ایتمشدر ومصابحده مصافحه وقتنده حمد واستغفار ذکر اولنمشدر کما قال علیه السلام اذا التقی المسلمان فتصافحا وحمدا الله واستغفراه لغفر لهما ولیکن بو معنی صلوات ذکرینی منافی دکلدر کما لا یخفی * آب عنایت رسد از فیض عام * شسته شود نامهٔ جرمش تمام (موم) فارسیدر شمع معناسنه ولیکن ترکیده وعربیده مستعملدر وکان الشمع موجودا قبل البعثة لان اول من اوقده جذیمة بن الابرش وهو قبل البعثة بدهر واوقد للنبی علیه السلام عند دفنه عبد الله ذا البجادین کما فی انسان العیون بوندن منفهم اولور که حضرت عایشهنك کتوردیکی موم شمع جنسندن دکل بلکه اوعصرده متعارف ومعتاد اولان خرما چوبی واشالندن ایدی وفخر عالم زماننده مسجد شریفده قندیلی ابتداتمیم داری ایقاد ایتمشدر صکره حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده لیالی رمضانده برای تراویح قندیل وموم چوغالدی وکتدکجه شهرت بولدی وشعبانك نصفی کیجهسی اولان زیادهٔ وقود دخی آنك انوار وآثاریندندر (لمحرره) شمع جانك اویار بو کون یوخسه * ظلمت ایچره قالورسن آخر کار * قنغی جان عشقله منوردر * صانمه نیران ایچنده آنی ینار (وله) مسجد دلك سراجك ایماندر * بو سراجی دمادم اویاندر * تا صباح قیامت اولنجه * ظلمت تنده آنی یاقی یاندر (وله) بو جسد شمعدانه قونمش * شعلهٔ افروز شمعسن روحم * شمع عشقه اکر اولدکسه موم * عاقبت شمع جمعسن روحم (بخیل) حدیث بخل صحیح ترمذیده ووصایای فتوحاتده وغیری کتب معتبره ده مسطوردر دیمشلردر که بخل اذم اوصاف واقبح اخلاقدر بو مقامده معنای بخل تارك صلواتك نفسنه راجعدر زیرا کندینی بر صلات مقابلهسنده موعود اولان اون رحمتدن محروم وبی بهره ایلر وابخل بخلا اولدر که کندی نفسی اوزرینه بخل ایلیه آنکیچون بو بخیلی ممسکدن بدتردر دیمشلردر والعیاذ بالله تعالی

(لمحرره) قنغی دلکم اوله طوطی مشرب ＊ نجب ایلسه نطق صلوات ＊ نعت کل نقدیا کنی بلبل) بخل وامساك ایدرمی
هیچ هیهات (آنك حق نمازینی مقبول ایده) زیرا صلوات مفتاح القبولدر آنکچون جاوتیه طریقنده جمیع ایله اعقاب
صلوات مفروضه ده قرق کره صلوات شریفه کتورمك معتاددر نتکیم حضرت هدایی قدس سره تصریح وتعیین
ایتمشدر (بعدذا) خصوص اوزره صباح واخشام نمازندنصکره دخی صلواتك فضائل کثیره سی واردر کاشفی رساله
سنده مسطوردر (علیین) ایکی ورق مقدم مفصلا بیان اولنمشدر (لمحرره) کالکز نوش ایده لم جام صفای صلوات) بو اهلم
خسته دله فیض شفای صلوات ＊ صدق واخلاص ایله پرزیور ایدوب دللریمز (قله لم خلوت وجلوتده سزای صلوات) روزن
روضه سنی کوزلیه بوکوزلریمز ＊ ایده لم پالئه زبانلر ایله ادای صلوات ＊ شعلهٔ شمع محبتله یاقوب جانمزی ＊ قله لم دللری پرنور
وضیای صلوات ＊ مصطفی نورنی یارن کوره یم دیرسك اکر ＊ چك بوکون چشم دله کحل جلای صلوات ＊ کر قبول اوله
نمازیله نیازم دیرسك ＊ بیل که حاجتلر اولور جمله روای صلوات ＊ ویر صلات اسمی اکا دخی صاقن اولمه بخیل ＊ کرد لرسك
بوله سن فیضه عطای صلوات) کیم بخیل اولها کا ویرمیه هردم صلوات ＊ بولمیه دردنه عالمده دوای صلوات ＊ اولقدر
فخر جهان روحنه کلبانك ایتکیم ＊ قبهٔ چرخه چقه صیت وصدای صلوات ＊ نیجه ایرسون عملك منزل علیینه ＊
بولمیجه ره عشق ایچره هدای صلوات ＊ ایرکورن صدقزی اوج هوای هویه ＊ اولدی بی شبهه شب وروزهمای
صلوات (حقی) تعظیم ایچون الله محمد نورن ＊ ایتدی صلوا خبری برله صلای صلوات (روایت ایدرلر) جمع صیغه سنده
من وینك صحتنه دلالت واردر انکچون بو مضمون منیف کتاب السعاده فی معرفة العباده ده ورسالهٔ کاشفیه ده وصلات
نجمیده ومحیطده وقوت القلوبده ومضمراتده وفردوس الاخبارده وامثالنده مسطوردر حتی قهستانی اذان بابنده
کنز العباددن نقل ایدوب بو عبارتله دیرکه واعلم انه یستحب ان یقال عند سماع الاولی من الشهادة الثانیة (صلی الله
علیك یارسول الله) وعند سماع الثانیة (قرة عینی بك یارسول الله) ثم قال (اللهم متعنی بالسمع والبصر بعد وضع ظفر
الابهامین علی العینین فانه علیه السلام یکون قائدا له الی الجنة کذا فی کنز العباد انتهی ＊ وقصص انبیاده کاورکه آدم
علیه السلام بهشت آشیان ایکن فخر عالمك جمالنه مشتاق اولدی الله تعالی دخی اول صورت زیبایی آدمك باش
پرمقلرنده که طرنقلری صفوتده آیینه مثال ایدی تصویر ایلدی آدم اکا نظر انداز اولدقده بی اختیار بوس ایدوب
کوزلرینه سوردی جبریل بو قصه دن فخر عالمی آکاه ایلدکده فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه من سمع اسمی
فی الاذان فقبل ظفری ابهامیه ومسح علی عینیه لم یعم ابدا ومرجع طریقمز حضرت هدایی قدس سره ترتیب ایلدیکی
مجالسده دخی مسطوردرکه آدم فخر عالمك جمالنه مشتاق اولدقده نور مصطفی صلی الله علیه وسلم شهادت پرمغنده
ظاهر اولوب آدم اکا سلام ویردی حق تعالی فخر عالم طرفندن آدمك سلامنی آلدی پس سلام آدمدن صادر اولمغله سنت
ووردی حق تعالی طرفندن ظهور بولمغله فرض اولدی وروض فائقده کاورکه نور مصطفی علیه السلام آدمك پرمغنده
تسبیح ایتمکله مسبحه تسمیه اولندی ودیوان امام علی رضی الله عنه شرحنده کاورکه شافعی مذهبنده تحیاتده
مسبحه نك اشارته اختصاصنه وجه بودرکه مسبحه نك مزاجی سائر اعضانك مزاجندن اعدل اولمغله نفس ناطقه نك
اکا تعلقی سائردن بیشتردر ظاهر بودرکه بو اعدلیت نور مصطفی علیه السلام اول پرمقده ظهور وتسبیحندندر
فسبحان العلیم الحکیم پس بو جمع کثیرك که نسخهٔ اثرلری قلم اعلای توفیق ایله ثبت اولنمش وهر برینك ایراد ایلدیکی
مضمون لوح محفوظ تحقیقدن آلنمشدر تقریرندن ظاهر اولورکه اذانده اسم محمد صلی الله علیه وسلم ذکر اولندقده باش
پرمقلرینك طرنقلرن تقبیل ایدوب کوزلرینه وضع ایتمك مکروهدر زیرا بو خصوصده صحیح وارد اولمشدر دین
کمسنه نك کلامی صحیح دکلدر زیرا روات ثقات ونقله ٔ اثباتی تکذیب ایدرمکر مرادی حدیث مرفوعده کلمشدر دیمك اوله
نتکیم امام سخاوی مقاصد حسنه نام کتابده لم یصح فی المرفوع دیمشدر یعنی بو خصوص حدیث ضعیف ایله ثابتدر
حدیث ضعیف ایله ایسه ترغیب وترهیب بابنده عمل جائزدر کما فی الاذکار للنووی وانسان العیون لعلی بن برهان الدین
الحلبی والاسرار المحمدیة لابن فخر الدین الرومی وغیرها واثنا سلم خصوص مزبور حدیث موضوع ایله ثابت اوله عملیاتده
حدیث موضوع ایله عمله علما فرقتین اولمشلردر ابن حجر اصول حدیثده رد وفتح قریبده تجویز ایتمشدر زیرا قواعد
اسلامی هادم اولمدیغندن ماعدا نفع عظیمی دخی واردر عجب حالدرکه حفاظ ومحدثین ارالرنده بعض آثارده اختلاف
شدید واقع اولوب برینك موضوعدر دیدیکنه بری مرفوعدر دیمشدر پس قنغی سنك سوزینه اعتماد ایده لم سامحهم الله
تعالی اما بزم مبلغ علممز بودرکه ظاهرده حجت وبرهان وباطنده کشف وعیان ایله مؤید اولوب طرفینی جمع ایدن ارباب
حقیقت البته خطا اوزرینه قرار داده اولمزلر پس نفی واثباتده آنلرك مسالکنه اتباع ایتمك غیری جناح واحد اوزرینه
اولنلرك آثارنه اقتفادن اولادر خصوصا متنازع فیه اولان ماده نك قوت القلوبده ثبت اولندیغی صحتنه ادل دلیلدر

زیرا مؤلفی حضرت شیخ ابو طالب محمد بن علی المکی مقدم الامة وامام الملة ومختار الائمه در (زلال) قطع حرارت ایدن
لذیذ وبارد صودر وحیوة الحیوانده کاورکه زلال برف یعنی قار ایچنده حاصل اولور پرمق قدر برقوردرکه اوزرنده
صاری نقطه لری واردر آب سردی زلاله تشبیه ایتدکاری شایعدر زیرا تبریده مداردر (زال) بو راده زائلدن مخففدر
مراد زلال لفظ پیغمبری زلال آب اوزرینه ترجیحدر زیرا زلال آب حرارت جکر وزلال لفظ پیغمبر حرارت دل قطع ایدر
پس معنی یانده صورت مقصود بالذات اولمغله چندان معتبر دکلدر (لمحرره) تابله یاندی طوتشدی جکرم) نیجه یزین
بو بلایی جکرم) جام لفظکله فیضکی صونکیم) بزم دلده اوجامه منتظرم ＊ اسم پاکك اکا دیغی برده ＊ ناخنم سکا حرمة
اوپرم ＊ چکرم سرمه کبی کوزلریمه ＊ روشن اوله آنکله تا بصرم (کوزینه سوروب) یعنی ظهر ابهامین ایله کوزینه مسح
ایدر وصلات نجمیده ناخن هردو ابهامی چشم اوزرینه وضع ایدر مدا تمزد دیمشدر فاما مسح اکرچه امر ارشئ ایله تفسیر
اولنمشدر ولکن حکمی یه شاملدر مثلا وضوده سره باران اصابت ایلسه مسحدن مغنیدر فافهم (اشتمال) قبلامق
احاطه کبی بوندن منفهم اولورکه یالکز مسح کفایت ایتمزبلکه مدا ایتمك کرکدر زیرا مدا ایتمدکجه اشتمال کامل حاصل اولمز
(لایزال) ابدی (بعدذا) موت قلوب کفردن ومحبت دنیادن ونزع وقبر وقیامتده تحیردن عبارتدر (راهرو اسرار تودلی
زنده کیست (زنده دلانرا تو پاینده کیست) چون زتو فیض ازلی یافت دل) شد بحیات ابدی متصل (یاحی یاقیوم) بو ایکی
اسم شریف اسم اعظم اولمغله تخصیص بالذکر اولندی وبر دخی اسم اول حیاته وثانی کائناتك نور حقله بقاسنه دالدر پس
بو ایکی اسمی صلواتله جمع ایتمکده نکته فخر جهان وساطتیله اولان فیض دائمی تذکیر وتعریفدر زیرا جمیع عالمك
حیات وبقاسی فخر عالمك حیات وبقاسی وساطتیله در کما قال اول ما خلق الله نوری وقال انا من الله والمؤمنون منی
الحاصل موت قلبدن خلاص اولوب حیات ابدیه بولمق استین سبب حیات اولان اسم ومسماسیه ارتباط ایتمك کرکدر فافهم
(ملال) اصلمده فتوردر بو راده ملزومی مراددرکه قالب الم وکدردر (وبال) ضرر وزیان (ذوالجلال) ذوالعظمة والکبریاء
والهیبة معلوم اوله که بو روایت مجمع اللطائفده وصلوات کاشفیه ده مذکوردر (قرب رضا) رضا ایله اولان قرب که معنویدر
بوندن مراد مقعد صدق مقامنده فیض جاودانی درجه سنه وصولدر وفی الحدیث القدسی اذا تلقانی عبدی بشبر
تلقیته بذراع واذا تلقانی بذراع تلقیته بباع واذا تلقانی بباع جئته باسرع ای من تلقیه والمراد منه الفیض الحاصل
من الله تعالی علی حسب اقبال العبد الیه وهو مبنی علی الرضاء الا تری الی قوله تعالی (انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم
ولا الضالین (قیل وقال) سوز صاورکه فارسیده کفت وکوی دیرلر وقد سبق تحقیقه قال الکاشفی حق تعالی خطاب
کرد بموسی علیه السلام که ای موسی میخواهی ودوست میداری آنرا که بتو نزدیکتر باشم از کلام تو بزبان تو واز دیدن تو
بچشم تو واز شنیدن تو بکوش تو واز روح تو بیدن تو واز اندیشهٔ تو بدل تو انتهی ＊ ناظم دیمك استرکه سوزك دلکه
واغزك یارنك آغزکه وکوزك قراسنك آغنه وجانك جسمکه وکوکلك اندیشه سنك کوکلکه قریندن قریب اولم
بو کلام زیاده قربی تمثیلدر کما قال تعالی (ونحن اقرب الیه من حبل الورید (یا کریم النوال) یا کثیر العطاء ونفیسه (ع) همه
کس دولت قرب توبجان می طلبند) قال فی القاموس رزقا کریما کثیرا وارض کرم محرکة کریمة طیبة (محمد) بو اسم شریفك
سائر اسماء حضرتدن صلواته اختصاصنه وجه بودرکه ذکر صلوات که اول حضرتی ستایشدر بو اسمه انسبدر زیرا بو اسمك
دخی معناسی بسیار ستوده دیمکدر (انفعال) برفعلدن متأثر اولمقدرکه اوصاف جسمانیاتدندر بو راده مراد صفت
رحمتدن صفت غضبه انتقال وتحولدرکه اثری قربی تبعید وانیسی توحیش وتنفیردر یعنی سکا بر وجهله اقرب اولم که
صفت غضب تجلیسی ایله بر دخی بعد کورمیه سن (منال) عطادر نوال کبی واما اولکه عزیز المنال دیرلر نیلمدندر وصول
واصابت معناسنه (کلیم) مکالم معناسنه یعنی حقله کلام ایدیجی قال تعالی (وکلم الله موسی تکلیما (دعاسنده هرکیم
بکا ایتمسه انتقال) یعنی دعانك اولنده وآخرنده بکا صلوات کتورمسه دعاسی مستجاب اولمز زیرا دعا اولنده درود قاند
یعنی دعایی محل اجابته کشنده وآخرنده سائق یعنی آنی سرمنزل اجابته راننده در الحاصل هر کارك حصولنه وسیله
لازم اولدیغی کبی دعانك وغیری طاعاتك قبولنه دخی دست آویز صلوات کرکدر کما فی قوت القلوب للامام المکی
والدعوات الکبیرة للامام السمعانی والرسالة الکاشفیة ＊ بی پر وبال درود نبوی ＊ نپرد مرغ دعا بر کردون ＊ ورد دعا
با صلواتست قرین ＊ زود کردد باجابت مقرون ＊ وابن عطا قدس سره بیورمشلر که دعانك ارکانی حضور دل وقطع
علائق واجنحه سی صدق نیت وخلوص طویت واوقاتی اسحار وقوی ترین اسبابی صلوات سید مختاردر صلی الله
علیه وسلم (بی بدرقهٔ درود او هیچ دعا ＊ البته بمنزل اجابت نرسد (وسیله) ما یتوسل به الی المقصود ویتوسل (بی مجال)
مصدر میمیدر جولان یعنی دور وطواف معناسنه کاهیجه طاقت واقتدار مراد اولنور زیرا حرکته قدرت لازمدر
ویقال جال الشئ اختاره پس بی مجال بی اختیار دیمك اولور بو راده مراد شافعی مذهبی اوزره تحیاتدنصکره یعنی تشهد

اخیرده صلواتك فرضیتنی بیاندر زیرا فرض اولان نسنه ده انسان بی اختیاردر وترکنه قادردکلدر قال علیه السلام
لاصلوة لمن لم یصل علی فی صلاته قلنا ذلك محمول علی نفی الکمال بزم مذهبزده) یعنی امام اعظم مذهبنده قعدهٔ اخیرده
تحیاتدنصکره صلوات سنتدر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم اعرابی یه ارکان صلاتی تعلیم ایتدیکی زمان صلواتی تعلیم
ایتمدی (بلا احتمال) یعنی قطعا فرضدر بعضلر امام اعظم مذهبی اوزره واجب دیمشلر ولیکن فتوی سنت اولمسی
اوزرینه درکه ترکله نماز فاسد اولمز وسجدهٔ سهو دخی لازم کلمز (وکرغیری برده) یعنی نمازك خارجنده امام مالك قتنده
عمرده برکره واجبدر وآنك اوزرینه زیاده ایتمك مندوب ومستحبدر پس مالك مذهبی اوزرینه تشهد اخیرده صلوات
ایتمك مستحبدر وکرخی قتنده عمرده برکره فرضدر زیرا صلوا علیه کلامنده اولان امر تکراری مقتضی دکلدر ولیکن
برمجلسده نام مبارکی مکرر ذکر اولنسه بردفعه صلواتله واجب ساقط اولور وهو المختار کما فی القهستانی قال فی بحر العلوم
والارشاد منهم من قال یجب فی کل مجلس مرة وان تکرر ذکره علیه السلام کما قیل فی آیة السجدة وتشمیت العاطس
وکذلك فی کل دعاء فی اوله وآخره ومنهم من اوجبها فی العمر مرة وکذا قال فی اظهار الشهادتین (کرخی) هو ابو الحسن
عبید الله بن الحسین بن دلال من سادات الحنفیة منسوب الی کرخ بصرة ولد فی سنة ستین ومأتین ومات لیلة النصف
من شعبان سنة اربعین وثلثمائة واما ابو محفوظ معروف الکرخی فمنسوب الی کرخ بغداد محلة فیها مات معروف سنة
مأتین فی زمن المأمون ودفن ببغداد وقبره معروف ومجرب فی استجابة الدعاء کما ذکره صاحب الروضة (طحاوی) ابو جعفر
احمد بن محمد بن سلامة الازدی الطحاوی انتهت الیه ریاسة اصحاب ابی حنیفة بمصر وکان شافعیا ثم انتقل الی مذهب
ابی حنیفة وبلغ الغایة وصنف کتبا جلیلة ولد سنة تسع وعشرین ومأتین ومات سنة احدی وعشرین وثلثمائة الازد اب
قبیلة وطحاوی قریة من قری مصر (احتیاط) اولی واقوی ایله عمل یقال احتاط اخذ فی الحزم وهو بالحاء المهملة
ضبط الامر والاخذ فیه بالثقة والاحتیاط بالفارسیة استوار کرفتن کار یعنی اقوی بودرکه طحاوی قولیله عمل اولنوب
برمجلسده فخر عالمك نام مبارکی هزار کره یاد اولنورسه دخی بنه مستمع هر کره ده صلوات کتوره کما قال المولی ابو السعود
فی تفسیره والذی یقتضیه الاحتیاط ویستدعیه معرفة علو شانه صلی الله علیه وسلم ان یصلی علیه کلما جری ذکره
الرفیع (عند ذکر النبی صل علیه * واطلب الفوز والنجاة لدیه) کهی که می شنوی نام سید السادات * همی فرست
بسوی ش هدیهٔ صلوات * که بی کمان صلوات نبی بموقف حشر * رهاندت ز هلاك ورساندت بنجات (فال) قیل له صلی
الله علیه وسلم ما الفال قال الکلمة الصالحة یسمعها احدکم قال فی السیرة الحلبیة الفال بالهمز وبدونه یقال فیما یسر
والتطیر فیما یسوء فالفال ضد الطیرة بکسر الطاء فرق بعضهم بین الفال والتفؤل بان الاول یکون فی سماع الادمیین
والثانی فی الطیر باسمائها واصواتها وممرها (محال) ممر وار یلدی (اختلال) تباه شدن کار یعنی برایش فساد قبول ایتمکه
دیرلر صلاح وانتظامك خلافیدر زیرا خلل ایکی نسنه نك ارالغیدر فرجه کبی بو راده بی اختلال ایله مراد صلواتك
قبوله رشته بند انتظام اولدیغیدر (بی خلل) بی خلل دیمکدر زیرا ایکنجی سوزك قبولی اولکی یه منضم اولیجق ما بیننده
فرجه قالمزفافهم (بعدذا) ذکر اولنان روایت قوت القلوبده مسطوردر (ظل خیال) اضافت بیانیه در خیال صورت
معناسنه در بو قرود میان اولندیکه بوا کوان وآثارك جمله سی ظلالات اسماء الهیه در پس مقصود بالذات اولان ظل
دکل بلکه ذو الظل بلکه آنك حقیقتیدر وچون مراتب اوزره ما سوی الله ده اسیر وبند اولمش نفوس وارواح بسیاردر
لاجرم ناظم قدس سره مطلب اعلایه توجه ایدوب هویت حقه ارتباط استدی زیرا خیاله اسیر اولقدن آزاد اولنلر حقیقته
بند اولمشلردر اللهم یسر الوصول الی هذا المقام * بحرمة سید الانام * علیه الصلوة والسلام (بی نهایت) مقصود عالم
حقیقتدرکه اکا نهایت یوقدر زیرا تناهی صفات ممکناتدندر تنکیم بحر اخضرك سائر بحاره کوره غایتی یوقدر
(دستکیر) ال طوتیجی دیمکدر شفاعتله عنایتی دوشمشه اعانته تشبیهدر (غیاث) اغاثنك اسمیدر بو راده مراد مغیث
ومعیندر (که کوزم آچوب کوستره تا که نور جمال) مراد دیدهٔ باطنك انکشافیدر سؤال اولنورسه که دیدهٔ دلك پرده سی
ندر جواب بودرکه غفلت دیدکلری معنادر وبو غفلتك دخی مبادی واسبابی امور بشریه واحوال طبیعیه در زوالی
بحسب الظاهر ریاضت ومجاهده یه موقوف وبحسب الحقیقه عنایت حقه منوطدر اللهم اکشف عن بصائرنا الحجب
والاستار * بحرمة نور جمال الحبیب المختار * علیه من الصلوات ما یستغرقه اللیل والنهار (الهی) منزلك روضهٔ رسوله
یتور * روضهٔ فردوس اعلی دیلرسك * نامی ذکر اولنسه صلوات کتور * یارن شفاعت عظمی دیلرسك * یوسف آنك
جمالنه قول اولدی * موسی تجلی یی آنکله بولدی * ارواح اجسامه انواری طولدی * او نوری کوره کورمولی دیلرسك
قبول اولور دعا کاسه نای * نامیدر دعانك زیرا امامی * ویر روحنه صلاتیله سلامی * حقدن عنایت کبری
دیلرسك * اولمسون ابدی دیرسك بودلی * صولمسون آچلسون دیرسك بو کلی * اول حبیبك روضه سنك بلبلی

باغ فنا ایچره بقا دیلرسك * حقیا آلدانمه ظل خیاله * ایرش تجلی شمس جماله * رسولك ایرندن ایر بو کاله * حقیقتده
ره هدی دیلرسك

فصـــــل فی اصحاب النبی علیه السلام وازواجه رضوان الله علیهم اجمعین

الاصحاب جمع صحب وهو جمع صاحب واختلف فی تفسیر الصحابی بناء علی ان الصاحب له معنیان احدهما عرفی
وهو من یکون کثیر الصحبة کما یقال خادمه لمن کان کثیر الخدمة لا لمن یخدم یوما والثانی لغوی وهو من یکون صاحبا
ولو کان ساعة وسعید بن المسیب اعتبر الاول ولم یعد من الصحابی الا من اقام مع النبی علیه السلام سنة والباقون اعتبروا
الثانی حتی عدوا من رآه من المسلمین من اصحابه والحق ان من رآه ولم یخالطه انما عد منهم الحاقا بهم لانه صحابی کذا قاله
النووی والازواج جمع زوج وهو الفرد المزاوج لصاحبه ذکرا کان او انثی والزوج فی الانثی اکثر استعمالا من الزوجة
قال تعالی (وزوجك الجنة) وقال (وازواجه امهاتهم (رسولك طقوز خاتونی واریدی) قال فی القاموس الخاتون للمرأة
الشریفة کلمة اعجمیة انتهی قال فی بستان العارفین جمیع ما تزوج من النساء اربعة عشر نسوة فاول امرأة تزوجها
خدیجة بنت خویلد وهی سیدة النساء وکانت اسبق النساء اسلاما ثم سودة بنت زمعه ثم عائشة بنت ابی بکر تزوج
هؤلاء الثلاثة بمکة فتزوج بالمدینة حفصة بنت عمر رضی الله عنه وام سلمة بنت ابی امیه وام حبیبة بنت ابی سفیان کانت
هؤلاء الست من قریش وجویریة من بنی المصطلق وصفیة بنت حیی بن اخطب وزینب بنت جحش وکانت امرأة زید بن
حارثة یقال لها ام المساکین لسخائها وهی اول نسائه ماتت بعد رسول الله ومیمونة بنت الحارث الاسلمیة وهی خالة
ابن عباس وزینب بنت خزیمة وامرأة من بنی هلال وهی التی وهبت نفسها للنبی وامرأة من کندة وهی التی استغاثت
منه فطلقها وامرأة من بنی کلیب انتهی وفی انسان العیون لا یخفی ان ازواجه صلی الله علیه وسلم المدخول بهن اثنتا
عشرة امرأة فذکر خدیجة وسودة وعایشة وحفصة وزینب بنت خزیمة وام سلمة وزینب بنت جحش وجویریة بنت الحارث
سبیت فی غزوة المصطلق وریحانة بنت یزید من بنی النضیر وام حبیبة وصفیة ومیمونة علی هذا الترتیب فی النکاح
وفی الحدیث ما تزوجت شیئا من نسائی ولا زوجت شیئا من بناتی الا بوحی جاءنی به جبریل من ربی عز وجل (بعدذا)
بو راده طقوز خاتوندن مراد فخر عالمك وفاتنده تحت نکاحنده بولنان امهات المؤمنیندرکه بو بیتلر آنلری جمع ایدر توفی
رسول الله عن تسع نسوة * الیهن تعزی المکرمات وتنسب * فعائشة ومیمونة وصفیة * وحفصة تتلوهن هند وزینب)
جویریة مع رملة ثم سودة * ثلاث وست ذکرهن لیعذب * هند ام سلمه نك اسمی ورمله ام حبیبه نك علمیدر رضی الله
عنهما عایشه نك ذکری مرورایتمشدر میمونه عبد الله بن عباس رضی الله عنهمك خاله سیدر هجرتك یدنجی عمرة القضاء
سنه سنده سرف نام موضعده عباس حضرتلری میمونه یی فخر عالمه تزویج ایلدی مقدما اسمی بره ایدی صکره فخر عالم
میمونه دیو نام ویردی مبارکه معناسنه هجرتك اللی برنجی سنه سنده سکسان یاشنده وفات ایدوب مذکور اولان سرفده
دفن اولندی رضی الله عنها صفیه سید بنی النضیر اولان حیی نام یهودینك قزی ایدی خیبر غزاسنده سبی اولنوب
فخر عالم آنی صفایادن قیلدی وآزاد ایدوب تزوج ایلدی عاقله وفاضله خاتون ایدی هجرتك اللی بشنجی رمضاننده وفات
ایدوب بقیع مقبره سنده دفن اولندی رضی الله تعالی عنها حفصة نبوتدن بش سنه مقدم دنیایه کلوب هجرتك قرق
بشنجی شعباننده التمش اوچ یاشنده مدینه ده وفات ایلدی فخر عالم حفصه یی سورهٔ تحریمده ذکر اولنان قصه دن اوتوری
تطلیق ایتمشدی صکره امر حقله مراجعت ایلدی قال له جبریل علیه السلام انها صوامة قوامة وانها زوجتك فی الجنة
قال فی القاموس الحفص ولد الاسد وبه کنی النبی علیه السلام عمر رضی الله عنه وبها بنت عمر ام المؤمنین رضی الله
تعالی عنها هند سکسان درت یاشنده وفات ایدوب بقیع مقبره سنده دفن اولندی رضی الله تعالی عنها فخر عالم آنی
تزوج ایتدیکی وقتده زوج آخردن درت قزی واریدی صکره مسنه اولمغله نوبتنی حضرت عایشه یه هبه ایلدی زینب
فخر عالم حضرتلرینك عمه سی عبد المطلب قزی امیه نك قزیدر سورهٔ احزابده ذکر اولنان زیدك تحت نکاحنده ایدی
صکره تطلیق ایدوب بعد العدة بالذات الله تعالی فخر عالمه هجرتك دردنجی ذی العقده سنك هلالنده تزویج ایلدی
زینب اول وقتده اوتوز بش یاشنده ایدی وکان اسمها برة فسماها علیه السلام زینب ای خشی ان یقال خرج من عند
برة قال فی القاموس زنب کفرح سمن والازنب السمین وبه سمیت المرأة زینب او اصلها زین آب انتهی باجمال وهی اول
نسائه علیه السلام لحوقا به ماتت رضی الله عنها بالمدینة سنة عشرین ودفنت بالبقیع ولها من العمر ثلاث وخمسون
سنة وکانت عائشة رضی الله عنها تقول فی حقها هی التی کانت تساوینی فی المنزلة عند رسول الله علیه السلام ما رأیت
امرأة قط خیرا فی الدین واتقی لله واصدق فی حدیث واوصل للرحم واعظم صدقة من زینب رضی الله عنها جویریه نك
دخی اسمی برة ایدی فخر عالم تبدیل ایدوب جویریه تسمیه ایلدی مصطلق غزاسنده سبی اولنوب ثابت بن قیسك سهمنه

دوشوب كتابته كسلمش ايدی صكره فخر عالم بدل كتابتی ثابت ادا ايدوب تزوج ايلدی زياده ملاحت وحلاوت
صاحبه‌سی خاتون ايدی ديمشلر كه اول وقتده يكرمی ياشنده ايدی هجرتك اللی التنجی سنه سنده التمش ياشنده وفات
ايدوب مدينه مقبره‌سنده دفن اولندی رضی الله تعالی عنها (رمله) ابوسفيان قزی ام حبيبه‌در زوجی عبيد الله
ابن جحش ايله ارض حبشه هجرت ايتمش ايدی صكره زوجی اوراده تنصر ايتمكين فخر عالم حبش پادشاهی اولان نجاشی‌يه
خبر كوندروب كنديه تزويج اولندی واصدقها النجاشی عن رسول الله عليه السلام اربعمائة دينار وجهزها
من عنده وارسلها مع شرحبيل ابن اخته فی سنة سبع رضی الله عنها قال فی القاموس الرمل معروف واحده رملة
وبها سميت رمله ام حبيبة زوج النبی عليه السلام وغيرها سودة بنت زمعة وامها من بنی النجار قال فی القاموس السود
بالفتح سفح مستو كثير الحجارة السود القطعة بهاء ومنه سميت المراة سودة انتهی (بعدذا) فخر عالمك ازواج مطهره‌سی
نص قاطع ايله امهات المؤمنين در انكيچون (ولا ان تنكحوا ازواجه من بعده ابدا) حكمنجه فخر عالمك وفاتندن صكره
آخرلك آنلری تزوجی حرام اولدی زيرا تعظيم پيغمبری منافيدر وشاكردلرك استاذه ومريدلرك شيوخه بو مقوله ادبی
رعايتده اسوه حسنه‌لری واردر زيرا الشيخ فی قومه كالنبی فی امته وارد اولمشدر پس مريد شيخنك مطلقه‌سنی
ويا متوفی عنهاسنی نكاح ايتمكدن يمن وبركت يوقدر بلكه دنيا وآخرتده سبب خسراندر كذا فی التأويلات النجمية ومواقع
النجوم لحضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر (لمحرره) زن استاده اولمه شوهر كيم سكا مادر كبيدر معناده) اولمه زنهار
جامه پوش پدر * قيل تجلی ادبله ديانده (طقوزی طقوز حجره ده ياريدی) الحجرة كل مكان محجور ديمشلر در كه ذكر اولنان
حجرات مسجد رسوله متصل ايدی فخر عالمك وفاتندن صكره ازواج مطهره الی آخر العمر اول حجراتده نشين اولوب بعد
الانقراض نقضه اولنوب مسجده الحاق اولندی نتكيم تفصيلی مرور ايلدی (سراپرده) اولرايچنه چكلن پرده‌يه ديرلر
بوراده مراد مطلق پرده‌در (يوزی صولولر) يعنی عرض ووقار وادب وحيا اهلی (خديجه زماننده يوقدی بولر) زيرا فخر
عالم خديجه اوزرينه تأهل ايتمدی وفاتندن صكره دخی دائما مناقبن ذكر ايدردی زيرا ابراهيمدن غيری جمله اولاد كرامی
خديجه‌دن ايدی وحديثده كاوركه كمل من الرجال كثير ولم يكمل من النساء غير مريم بنت عمران وآسيه امرأة فرعون
وخديجه بنت خويلد وفاطمه بنت محمد خديجه وقتندن اول طوغان ولددر زيرا اخداج نقصان معناسنه پس جائزدر كه
خديجه تسميه‌سی بو معنايه مبنی اوله زيرا اسماوكنی ده ادنای مناسبت كافيدر وخديجه‌نك ترجمه‌سی مفصلا مرور
ايلدی (ارادهمين عائشه بكردی) عائشه عيشدندر فتحله حيات معناسنه وجائزدر كه رجل عايش له حالة حسنة
قبيلندن اوله بكر عذرادر يعنی اركورمدك قز وفی الحديث خذوا ثلثی دينكم من عائشة وفی الامالی (وللصديقة الرجحان
فاعلم (علی الزهراء فی بعض الخصال) وليكن بعض خصالده رجحاندن مطلقا فاطمه‌دن وكذلك خديجه‌دن افضل اولمق
لازم كلمز كما يفهم من الحديثين المذكورين (جاريه) عربيدر قينة النساء معناسنه يعنی امه كه قول جنسندن اولان ديشی
خدمتكاردر (كه ريحان بريسی بری ماريه) قال فی انسان العيون اما سراريه صلی الله عليه وسلم فاربع مارية القبطية
ام سيدنا ابرهيم وريحانة وجارية وهبتها له عليه السلام زينب بنت جحش رضی الله عنها واخری واسمها زليخة القرظية
وقال ريحانة بنت يزيد كانت جميلة وسيمة وقعت فی سبی بنی قريظة فكانت صفی رسول الله عليه السلام فخيرها رسول الله
بين الاسلام ودينها فاختارت الاسلام فاعتقها وتزوجها وقيل كانت موطوءة له عليه السلام بملك اليمين فقد ذكر
بعضهم انه عليه السلام خيرها بين ان يعتقها ويتزوجها وبين ان تكون فی ملكه فقالت يا رسول الله ان اكون فی ملكك
اخف علیك وعلی فكانت فی ملكه وعليه فتكون من السراری لا من الزوجات قيل ماتت مرجعه عليه السلام
من حجة الوداع ودفنها بالبقيع انتهی باختصار وسبقت ترجمة مارية عند ذكر اولاد النبی عليه السلام فارجع (مقوقس
ملك القبط وهم اهل مصر والاسكندرية وليسوا من بنی اسرائيل وقد سبق ترجمته علی التفصيل (دخی قوللق ايدن صحابه
رجال) صحابه فتحله مصدردر اصحاب معناسنه مستعملدر يعنی غلبة استعماله اصحابه علم كبی اولمشدر انكيچون
نسبتده صحابی دينلور بوراده قوللق ايدنلرله مراد احرار اولنلردر وفخر عالمك آزادلی قوللری دخی واردر مشهورا ولنلری
زيد وابورافع وشقران وثوبان وانجشه ورباح ويسار وسفينه‌در رجال ديدی زيرا نسادن دخی خادمه‌لری واريدی امة الله
بنت رزينه وخوله وماريه ام الرباب كبی (انس) بن مالك الانصاری رضی الله عنه فخر عالم مدينه‌يه تشريف ايتدكده
وفاتنه دك اون سنه سفرده وحضرده شايسته خدمتلر ايتمشدر اخص خدامندندر (لمحرره) پالوده من بالذل هركز ديمزلر
سالكه * راه عشق ايچره غبار آلود خدمت اولمسه * دولت وصل ايله ايتمه مغبوط اولور * شول كه بو ميدانده محمود
خدمت اولمسه * بوليمه بازار عشق مصطفی كرمتين * بو كوكل كيم چون انس پرسود خدمت اولمسه (بلال) مؤذنه
صلی الله عليه وسلم وكان رضی الله عنه علی نفقاته وهو مولی ابی بكر رضی الله عنه لانه الذی اشتراه وهو يعذب فی الله

واعتقه وقد سبق مفصلا (غفار) كاف وزننده بر قبيله‌نك اسميدر ابوذرك وسلمانك وابن مسعودك ترجمه‌سی مرور ايتمشدر
(خصالی آنك غير معدود ايدی) يعنی ابو خويلری صايلمزدی زيرا غايت چوغيدی (نعل) ما وقيت به القدم من الارض
كالنعلة مؤنثة والجمع نعال وفی الاختری النعل بالفتح پاشمق ونعلين وطوار آياغنه ايتدكاری يصی دمر (سراج) چراغ
(تاج) پادشاهلر باشلرينه كيدكاری در صكره صوفيه قلنسوه‌سنه دخی تاج اطلاق اولندی زيرا سلطانه اضافت
معنويه‌لری واردر نتكيم وارد اولمشدر السلطان ظل الله فی الارض فافهم جدا (لمحرره) سر كه نعلين پاككی بولدی *
تاج غزتله سرفراز اولدی * ديده كيم كحل خاك پايكدن * حصه‌مند اولدی نورله طولدی (مؤذن) تأذيندندر اعلام
معناسنه اذان حی علی الصلوة حی علی الفلاح در ايكن بعضك اسمی كل اوزرينه اطلاق اولنمشدر تحياته تشهد اطلاق
اولنديغی كبی (بعدذا) مؤذنلرك دردی معلوم اولمقدن مراد اذان ايچون متعين اولدقلريدر اگرچه كه بو دردن ماعدا
زياد بن الحارث وعبد العزيز ابن الاصم نام صحابيلر دخی اقتضا حسبيله بردفعه فخر عالم حضورنده اذان ويرمشلردر
(ابن مكتوم) عبد الله بن ام مكتوم الاعمی كه سوره عبس بونك حقنده نازل اولمشدر (جاودان) ابدی وباقی اولدقچه
ديمكدر بو خسه حياتده اولدقچه ديمك دكلدر زيرا فخر عالمك وفاتندن صكره بلال حبشی شامه نقل ايلمشدر نتكيم بالاده
بيان اولندی (سعد القرظ) مولی عمار بن ياسر رضی الله عنهما قرظ قافك ورانك فتحه‌لريله سلم ديدكاری دكنلو آغاجك
بپراغيدركه انكله اديم دباغت اولنور مذكور سعدك تجارتی قرظ اولمغله سعد القرظ اطلاق اولندی (قباء) موضع
قرب المدينة ويذكر ويقصر كما فی القاموس (كنار) طرف ديمكدر مراد قبادر يعنی قبا كه مدينه‌نك كناری ايدی سعد القرظ
اوراده مؤذن اولمغی اختيار ايتمشدی (ابو محذورة) سمرة بن معير كه مكه مكرمه‌ده فخر عالمك مؤذنی ايدی بوراده وزن
ايچون واو قصر اولنور (منار) قال فی القاموس المنارة والاصل منورة موضع النور كالمنار والمسرجة والمأذنة والجمع
مناور ومنائر ومن همز فقد شبه الاصلی بالزائد انتهی بوراده مراد مأذنه يعنی اذان ويره جك يردر (انتشار) طاغلمق
وپراكنده اولمق (نامدار) نام طوتيجی يعنی بين الناس مشهور (زيد) بن ثابت رضی الله عنه كه فخر عالم قرآنی الی آخر
اكا عرض ايلدی يعنی تلاوت ايدوب زيد دخی استماع ايلدی انكيچون ديمشلردر كه مصحف عثمان رضی الله عنه زيدك
مصحفی اوزرينه واردر (معاويه) ابو عبد الرحمن معاوية بن ابی سفيان صخر بن حرب بن امية بن عبد الشمس بن امية بن
عبد الشمس بن عبد مناف القرشی الاموی اسلم عام الحديبية هو احد الذين كتبوا لرسول الله صلی الله عليه وسلم روی
عنه ابن عباس وابو سعيد تولی الشام بعد اخيه يزيد اربعين سنة عشرين بالنيابة وعشرين بالاصالة مات سنة ستين
فی رجب بدمشق واصابته اللقوة فی آخر عمره هو اول من عهد الی ولده بالولاية بعده كذا فی روضة الاخيار (كامكار)
مركبدر برجزئ كامدر كاف عربيله مراد معناسنه وبرجزئيده كاردر ايش معناسنه مرادن اشليجی يعنی غالب وقاهر
كسنه‌يه كامكار ديرلر (بسمله) اخذ البسملة من قول المسمی بسم الله الرحمن الرحيم كما اخذ السبحلة من قول المسبح
سبحان الله ونظائرهما كثيرة ومثلهما مأخوذ من كلام مركب من اكثر من كلمتين (شمار) صغش معلوم اوله كه ابی
ابن كعب الانصاری كه كاتب وحيدندر دعاء قنوتی ايكی سوره عدا ايتمشدر وبعض صحابی دخی انفال وتوبه‌يی بر سوره
وبعضيلر دخی انفال وتوبه‌يی بر سوره وفيل وقريشی بر سوره ومعوذتينی دخی بر سوره اعتبار ايتمشدر پس بو حساب اوزره
سور قرآن يوز اون درتدن ارتوق واكسك اولور وليكن زيد روايتی اوزره مبنی اولان مصحف عثمانك مستقل اولديغی يوز اون
درت سوره اوزرينه اجماع امت حاصل اولمشدر والسورة من سار يسور اذا ارتفع وعلا فسميت طائفة من كلامه تعالی
سورة لرفعة شانها وجلالة محلها فی الدين وقيل غير ذلك (مصاحف) جمع مصحف مثلث الميم وهو ما جمع فيه القرآن
او الصحف وسماه ای القرآن ابو بكر رضی الله عنه باجماع الصحابة رضی الله عنهم مصحفا حين جمعه لان ابا بكر اول من جمع
المصحف وسماه مصحفا حين التمسوا له اسما كما فی اسولة الحكم واول من نقط المصحف ابو الاسود الدولی بامر عبد الملك
ابن مروان واول من وضع الهمز والتشديد والروم والاشمام الخليل بن احمد كما فی كتاب الوسائل الی معرفة الاوائل
للامام السيوطی رحمه الله وقال فی انوار المشارق اول من نقط المصحف وشكله الحجاج بامر عبد الملك بن مروان كما قال
ابن عطية فی تفسيره وزاد تحزيبه وقال ابن الجوزی فی المنتخب اول من نقط المصاحف يحيی بن يعمر قال بعضهم قسم
القراء القرآن فی زمن الحجاج الی ثلثين جزءا قال فی شرح الاشباه ابو بكر الصديق رضی الله عنه اول من جمع القرآن من
صدور الرجال والصحف المتفرقة والعظام والجلود وانما نسب الی عثمان رضی الله عنه لانه اول من رتب السور ورد الآيات
الی سورها واهتم فی رسمها وخطها ثم جمعها فی مصحف ونسخها فی مصاحف وارسلها الی الآفاق كما روی فی صحيح
البخاری قال الشيخ علی القاری فی شرح الجزری الاظهر ان المراد بمصحف الامام جنسه الشامل لما اتخذه لنفسه
فی المدينة ولما ارسله الی مكة والشام والكوفة والبصرة وغيرها انتهی قيل بجامع قرطبة بالمغرب مصحف فيه اربع ورقات

من مصحف عثمان رضی الله عنه بخط یده وفیه نقط من دمه کذا فی انسان العیون (نظم) فی ذکر النظم دون اللفظ الذی هو اسقاط شیء من الفم اغتر عایة للادب لان النظم حقیقة جمع اللالی فی السلك بحسن الترتیب وفیه تشبیه الفاظ القرآن بانفس الجواهر ❊ الحاصل حضرت عثمان رضی الله عنه آیات وسوری حالا مصاحفده اولان وجهله مصحف واحدده جمع ایلیوب مجموع قرآن بو زاون درت سوره اولمق اوزره ترتیب ایتدی وسائر مختلف فیه اولان مصاحفی احراقله امر ایلدی پس بالاجماع انفال وتوبه وفیل وایلافك هر بری علی حدة سوره در ومعوذتین قرآندر قنوت دیدکاری دعادکادر قال فی هدیة المهدیین فی انکار قرآنیة المعوذتین اختلاف المشایخ والصحیح انه کفر انتهی وفی الاکمل عن سفیان بن سختان من قال ان المعوذتین لیستا من القرآن لم یکفر لتأویل ابن مسعود رضی الله عنه کما فی المغرب للمطرزی یعنی ان عبدالله بن مسعود کان یقول انهما منزلتان من السماء وهما من کلام رب العالمین ولکن النبی علیه السلام کان یرقی بهما ویتعوذ بهما فاشتبه علیه انهما من القرآن او لیستا منه فلم یکتبهما فی المصحف کما فی البستان (التمش اوچ) معلوم اوله که فخر عالم عام فیلده مکهٔ مکرمه ده شهر ربیع الاولك اون ایکنجی اثنین کون دنیایی تشریف ایلیوب قرق یاشنده رسالتله مشرف اولدی والتمش اوچ یاشنده وداع عالم فانی قیلدی وهو الاصح کما سبق پس زمان رسالتلری بالجمله یکرمی اوچ سنه اولمش اولور (صحابه) مصدر در اصحابه علم کبی اولمشدر کما سبق (آخرت) سمیت بها لتأخرها عن الدنیا (کذار) وکذر کچمك معناسنه ذال معجمه ایله در واوده مك معناسنه زای منقوطه ایله در غلط اولنمیه مثلا حقوقی کذار حقوق اوده یجی دیمکدر (چل هزار) قرق بیك قال ابو زرعة الرازی قبض رسول الله صلی الله علیه وسلم عن مائة الف واربعة عشر الفا من الصحابة ممن روی عنه وسمع منه کذا فی اصول الحدیث وهو الظاهر لانه قال فی انسان العیون وعند خروجه علیه السلام للحج عام الوداع اصاب الناس بالمدینة جدری بضم الجیم وفتح الدال وبفتحهما او حصبة منعت کثیرا من الناس من الحج معه علیه السلام ومع ذلك کان معه جموع لا یعلمها الا الله قیل کانوا اربعین الفا وقیل کانوا سبعین الفا وقیل کانوا تسعین الفا وقیل کانوا مائة الف واربعة عشر الفا وقیل وعشرون الفا وقیل کانوا اکثر من ذلك انتهی (پرتو) شعلهٔ آفتاب وآتش مطلقا نور وضیا (غبار) توز بو کلامده فخر عالمی کنشه وجمله کائناتی ذره یه تشبیه وار در پس کنش یاننده ذره بی اعتبار و وجودنك ظهورنه پرتولك انعکاسی مدار اولدیغی کبی جمله موجودات دخی فخر عالمه نسبت ایله بویله در تنکیم مرة بعد اخری تفصیلی مرورا ایتمشدر (سر تسر) باشدن باشه واوجدن اوجه اصلی سرتا بسر در تنکیم بالاده بیان اولندی (نجوم هدایت) قال الله تعالی (وبالنجم هم یهتدون) وقال علیه السلام اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم والنجوم اجسام بسیطة مرکوزة فی الافلاك کالفص فی الخاتم مضیئة بذواتها الا القمر فان نوره مستفاد من الشمس (بعدذا) بو کلامده وسیلهٔ مقصودی وسیلهٔ مقصده تشبیه وار در زیرا ظلمات شبده نور نجم مقصده هادی اولدیغی کبی ظلمات اوهام وخیال وشکوك وشبهاتده دخی نور علم آل واصحاب مقصوده هادیدر (شهسوار) آتلو پادشاه واولو دیمکدر (یار) بو راده یاری دن مخفف در یاردیجی معناسنه فاما نعمة الله لغتنده یار بزرکدر تنکیم ایدرلر ای یار خدا یعنی ای خدای بزرك دیمش وجائزدر که را اصلده مشدد اوله اسماء حسنادن بر معناسنه وقد سبق شرحه (الهی) ای کوکل فخر جهانك قیل نظر اصحابنه ❊ سنده آنلر کبی کل جانیله خدمت بابنه بسدر بو دولت عظمای خدمت دیدیلر ❊ ایتدیلر دهر دونك التفات اسبابنه ❊ خاکپاین چکدیلر کحل جلاوش کوزلره نعلنی تاج ایلدیلر ذی شرف اربابنه ❊ هر بری بر خضر اولوب باقی حیاته ایردیلر ❊ قاندیلر فیض لبندن زندکانی آبنه ❊ قطره دن جو اولدیلر باران فیضیله آنك ❊ صغمدیلر وسعتیله بو جهان میزابنه ❊ چون ارحنی یا بلال ایردی بلالك سمعنه ❊ الصلا دیدی قو یارانه احبابنه (اولدیلر آکه صلوة ثم وجه الله دن (دوندیلر عشقیله آنده شول کوکل محرابنه اوقیدیلر مصحف ذاتنده آیات حق ❊ اویدیلر فخر جهانك جملهٔ آدابنه ❊ وحی قرآن یازدیلر بوبکر عمر عثمان علی ❊ مکتب عرفانك استاد اولدیلر کتابنه ❊ آنده اصحابنه اول صدر و بدر عالمك ❊ قیل محبت جملهٔ اولادنه انسابنه ❊ واریکن نجم هدایت اولمه کل کم کرده راه ❊ دوشمه عصیان بحرنك زنهار سن کردابنه ❊ ذره وش مهر جمال مصطفایی کوزله وار ❊ کرچه کم طاقت کتورمز کسه بوزی تابنه ❊ حقیا فخر جهان یوزی صوینه اول اله ❊ جان کوزینی قیلمه یه آلوده غفلت خوابنه

وفات فاطمة الزهراء رضی الله تعالی عنها

الوفاة الموت وتوفاه الله قبض روحه کما فی القاموس وفات وامثالی معتلات ومنقوصاتده قاعدهٔ خطیه نك مقتضاسی بودر که کلام عربی میاننده واقع اولسه مدوره ایله رسم اوله زیرا اصلی دکادر ولکن حملا للنظیر علی النظیر وفتحه فواته محمول اولوب تاء طویله ایله رسم اولنمق دخی جائزدر فاطمه قاطعه دیمکدر ورد انما سمیت ابنتی فاطمة لان الله فطمها

ومحبیها عن النار وقال علی لم سمیت فاطمة یا رسول الله قال ان الله قد فطمها وذریتها من النار کذا فی الصواعق لابن حجر (زهراء) ازهرك تأنیثیدر پاریلدایجی معناسنه یقال زهر السراج والقمر والوجه کمنع زهورا تلألأ کازهر والنار اضاءت کما فی القاموس زهرا ایله تلقیبك وجهی محمدیه ده کاور وحضرت فاطمه یه بتول دخی دیرلر باء موحده نك تقدیمیله منقطعه معناسنه زیرا نساء زماننده ونساء امتدن فضل ودین وحسب ایله انقطاع ایتمشدر وکذلك منقطعه عن الدنیا وعما سوی الله الی الله در وحضرت مریمه بتول اطلاق اولندیغی رجالدن یعنی ازواجدن منقطعه اولدیغیچوندر دیمشلردر که فاطمه نك اصل خلقتی تفاح جنتدندر وبعضیلر جنتك سفرجلندن اولمغه ذاهب اولمشلردر کما قال ابو عبد الله الحسن ابن خالد بن حالویه فی کتاب اعراب الثلاثین آیة کان علیه السلام لیلة اسری به رفعت له شجرة فتناول من ثمرها ثمرة دون الرمانة فوق التفاحة یعنی السفرجلة فاکلها ثم نزل فواقع خدیجة فخلق الله من تلك السفرجلة ماء فی ظهر رسول الله علیه السلام فلما واقع خدیجة خلق الله تعالی من ذلك الماء فاطمة فکان النبی علیه السلام اذا اشتاق الی رایحة الجنة قبل صفحة عنق فاطمة وعرض وجهها انتهی (بعدذا) ناظم حضرت فاطمه نك وفاتنی تقدیم ایلدی زیرا اهل بیت رسولدن فخر عالمدن صکره ابتدا وفات ایدن فاطمه در وبردخی (فاطمة بضعة منی) مقتضاسنجه فاطمه نك فخر عالمه زیاده اتصالی وار در انکیچون آنك وفاتنی فخر عالمك وفاتی عقبنده ایراد ایلدی (بختیار) دولت وطالع اسی (کاعذار) کل یکاقلو عذارك تفصیلی مرورا ایتمشدر (لقب) هو ما سمی به الانسان بعد اسمه العلم من لفظ یدل علی المدح او الذم لمعنی فیه وتفصیله فی النحو (شاهوار) وار بو راده مقام تشبیهده مستعملدر مراد فاطمه یی رفعت محل وجلالت شانده سلطانه تشبیهدر (قرصه) چورك قال فی القاموس القرصة الخبزة (افتخار) فخرایتمك یعنی فقرله تمدح قال فی القاموس الفخر التمدح بالخصال (پاکرمه) ای خوبی خوب وخصال حمیده سی چوق فاطمه (کاربار) ایش کوچ (ضمیر) قلبدر زیرا مضمر ومخفی در ویا خود ضمیرك قلب اوزرنه اطلاقی حالك محل اوزرنه اطلاقی قبیلندندر خاطر کبی وفی القاموس الضمیر داخل الخاطر والجمع ضمائر (ثمار) ثمره نك جمعیدر حمل الشجر معناسنه یعنی میوه (انکسار) منکسر یعنی شکسته دل مصدر بمعنی الفاعلدر (صندوق) بضم الصاد وقد یفتح کما فی القاموس (لاله زار) لالهلك مقصود حضرت فاطمه یی لاله رنك اولمغله وصفدر احمد پاشا ❊ لاله خد کدن مکر کل رنك وبوا وغرلدی ❊ کیم درختده صارورن کزدردیلر بازارده (دار) خانه (افتکار) فکرایتمك (درهم) الدرهم ستة دوانیق والدانق قیراطان والقیراط طسوجان والطسوج حبتان والحبة سدس ثمن درهم وهو جزء من ثمانیة واربعین جزءا من درهم کما فی القاموس وقال فی الاختری درهم اصلده اون درت قیراط آغرلغنه دیرلر صکره هر یرده مستعمل اولان دراهمك هر برینه اطلاق اولندی نه مقدار اولورسه اولسون فارسیدن معربدر انتهی (مهر) میمك فتحیله کابین در یعنی منکوحه نك بدل بضعی (حافظ) خوش عروست جهان ازره صورت لیکن ❊ هرکه پیوست بدو عمر خودش کابین داد (بعدذا) حضرت فاطمه نك بو جهان مهرنه عدم رضاسی عقدنك بی مهر اولمسنی مستلزم دکلدر زیرا جمله کتب معتبره ده فخر عالمك فاطمه یی علی رضی الله عنهه درت یوز مثقال کمش اوزرینه تزویج ایتدیکی مصرحدر پس مقصود بالکز جهان مهرنه راضی اولمم دیمکدر زیرا جهان مهری شر یعتمه دائر وذکر اولنان مهر ایسه حقیقتده آنك کمالنه مبنی برامر در الحاصل ایکی مهرك اجتماعی کمالات فاطمه دندر رضی الله عنها (المحرره) مالی نیلر اهل حال اولان کشی ❊ ماالله حالینه ویرمز تشویشی ❊ قیل وقالی حبیه صایمز بو کون ❊ شو اکه قال اولمقدر عشقیله ایشی) وکان عمر فاطمة یومئذ خمسة عشر سنة وسن علی احدی وعشرین سنة وخمسة اشهر واولم علیها بکبش من عند سعد واضع من ذرة من عند جماعة من الانصار رضی الله عنهم کذا فی الصواعق وانسان العیون (کردکار) کرد کاف عربینك فتحیله اسم مصدر در کردن لفظندن فعل معناسنه در کار کاف عجمی ایله جی معناسنه ادات فاعلدر پس کردکار فعال وصانع یعنی عملجی وایشجی معناسنه در (خواتین) خاتونك جمعیدر معربدر اصلده شریفه زن معناسنه در صکره مطلق زنده استعمال اولندی (کنهکار) کار بو راده کاف عربیله وعجمیله اولمغه محتملدر کناه ایشلیجی معناسنه (زار) ذلیل وحقیر (شفیع) شفاعتدندر شفع وترك ضدیدر پس شفیع مشفوع لهك تحصیل مرادنده کندینی اکا جفت قیلیجی دیمکدر (اعتذار) عذر دلمك وقد سبق معنی العذر قال فی الارشاد الاعتذار عبارة عن محو اثر الذنب (اصطبار) صبر ایتمك (حجت) الحجة ما دلت علی صحة الدعوی وانما سمیت حجة لان من تمسك بها استدلالا علی مطلوبه غلب علی الخصم من حج یحج اذا غلب فیکون من قبیل اطلاق اسم المسبب علی السبب (بی خسار) بی زیان یعنی حضرت فاطمه یی مرادنده خایب وخاسر قیلمدی بلکه مرادی اوزره کادی ایا صاحب ذو الفقار) ذو الفقار بالفتح سیف العاص بن منبه قتل یوم بدر کافرا فصار الی النبی علیه السلام ثم صار الی علی کما فی القاموس وقیل غیر ذلك وقد سبق تفصیله (بعدذا) اکثر نسخه لرده ذو واوله واقع اولمشدر زیرا ذو الفقارك مجموعی

علمدر پس ایا صاحب ذوالفقار کنیه علی بن ابی طالب قیلنمشدر کافهم (تارمار) پریشان (نزار) نونک کسریله ضعیف معناسنه (اضطرار) چاره‌سز اولمغه دیرلر یعنی کوجله بن‌کا جانمی ویرمم (اعتزار) عین مهمله وزای معجمه ایله عزردندر اجبار علی الامر معناسنه بعض نسخه‌ده اغترار دوشمشدر غین معجمه وراء مهمله ایله مغرور اولمق معناسنه یعنی بو خصوصده بکا جبر صورتن کوسترمه ویاخود رسولک روحنی بن قبض ایتمش ایدم دیو مغرور اولوب بکا قصد ایتمه (شهریار) سلطان واولوبک بوراده مراد واسطه‌در زیرا یارک برمعناسی معیندر واعانه وساطت ملزومدر پس شهریارده تجرید ملحوظدر تنکیم مطلق پرده معناسنده مستعمل اولان سراپرده‌ده ملحوظدر وقد سبق (دار) بوراده معروف اوغری اصاجق یردر یعنی دیکلی آغاج معناسنه دار قورمقدن مراد جان آلمغیچون دوزن قوروب زحمت وثقلت ویرمکدر الحاصل جان آلمغه قصددر (مدار) بوراده دور معناسنه‌در یعنی طولنورکن (بی ضرار) زیان ایرشدرمکسزن (استتار) کزلنمک بوراده مصدر بمعنی الفاعلدر یعنی مستتره ومختفیه تنکیم بیت آتیده اولان اشتهار لفظی دخی مشتهر معناسنه‌در (دریغا) زاده درد وحسرت زیرا بویله یرلرده الف مبالغه ایچوندر خوشاده کی کبی (خزان) کوز آیی (نوبهار تازه یپراق وکهنه بهار اسکی یپراقدر لسان فارسیده فصل ربیعه هنکام نوبهار دیرلر فصل خزانه هنکام کهنه بهار دیرلر کاه لفظ هنکامی حذف ایدوب لفظ نوبهار وکهنه بهار ایله فصل ربیع وفصل خزان مراد ایدینورلر یالکز بهاری مجازا فصل ربیعه دخی اطلاق ایدرلر (پایدار) ثابت وباقی ویرلک (قنی مشکبار اوزره دورایلین زلفنی) مشکبار وصف ترکیبیدر مشک یاغدیریجی معناسنه باریدندن مشتقدر بوراده موصوف محذوفدر خط مشکبار دیمکدر زیرا مقصود مطلقا محبوبلرک حالنی بیاندر یالکز حضرت فاطمه‌نک ذکل وخط تازه کلمش صقالدرو بو تقدیره زلف لفظی قرینه‌در زیرا انیس العشاق نام کتابده دیرکه آنچه درکرد رخسار چون مار درکاز او حلقه زند ویرا زلف خوانند انتهی یعنی یوزک چپ چوره اطرافنه حلقه اولان صاچه زلف دیرلر معنی بودرکه خط مشکبار اوزره چپ چوره زلفنی دورایلین محبوب قنی یعنی دنیاکا دخی قالمدی وخطک مشکبار اولدیغی مشک رنکلی ومشک قوخولی اولمسنه بناءدر ومحابینک خط وزلف وخال وکیسو وامثالنه مشک بار وعنبر بار وعنبرفام وامثالی اطلاق اولنمق شایعدر تفصیلی انیس العشاقده‌در سؤال اولنورسه که خط اوصاف ذکوردندر پس اوصاف اناثدن اولان زلفله نیجه مجتمع اولور جواب بودرکه تراش اولمین محبوبلره ویا عادت اعصاره واما کنه کوره‌در ویاخود مراد مطلقا حسنی تصویردر پس ذکراولنان معنانک امر وقوعی اولمسی لازم دکلدر (قنی کاعذار اوزره دیرن کل شاخسار) کاعذار کل یکاقلو کما سبق شاخ بداق وسار دیه‌در زیرا سرلک بعضیدر کما فی دقائق ابن الکمال ولیکن غیریلر شاخسار بداقلقدر سار برنسنه‌نک کثرتندن عبارتدر دیمشلردر پس کل شاخسار بداق دیه سنک کلی ویا بداقلق کلی دیمک اولور ونعمة لله‌ده سار نسبت معناسنه دخی کاوردیمشدر پس مراد شاخه منسوب کلدر ناظمک مرادی یکاقلری کل کل اولان محبوبلرک صرصرمی که خزان بولدیغن بیاندر ویاخود باشنک ایکی جانبنه کالر صوقوب یکاقلری اوزره اول کالرک باشلرنی دزنلرک حالنی عیاندر کما هو المشاهد من جمع الملاح وجوق الصباح (پری) جنی (قنی اول فلک رخش که کرداندی لیل ونهار) رخش الاجه بکلو بوزآت ویوکرک آت وشعله کردان صفت مشبهه‌در دونکن معناسنه بوراده آت معناسنه رخشی سرعت سیرده فلکه تشبیه واردر تنکیم بادصبایه وصاعقه‌یه وبونلرک امثالی سریع الحرکه اولنلره دخی تشبیهی شایعدر مصداقی نفعینک سلطان مراد رابعک آتلری حقنده انشا ایتدیکی قصیده‌در آنده مطالعه اولنه یعنی قنی اول رخش فلک سیرله اطراف عالمی طی ایدن شهسوار وسمند سبکپا ایله طرفة العینده بو قدر منزل کیدن صبا رفتار فاما بو مقامده ایراد اولنان ابیاتک فحاویسنه مناسب اولان رخش شعله معناسنه محمول اولمقدر زیرا افلاکک شعله‌سی که شمس وقردر شب وروز بو ایکی نور جهان افروز ایله کردان اولدیغی کبی محبوب دخی کاه پنجهٔ آفتاب اولوب محافلده دور وکاه شمع جمع اولوب مجالسده سیر ایدر (خد) یکاقدر رخ کبی حدی بالاده بیان اولنمشدر (وجد) مصادفه معناسنه درفقدک ضدیدر یعنی اهل حالک بصیرتله برق تجلی حضرتی شهود وبلا تکلف قلبه وارد اولان معنانی ادراکیدر الحاصل وجد بیلمکدنصکره بولمقدر وبونک دخی غایتی اولمقدر معنی بودرکه قنی محبوبک اول خدخوبی که کنش آنی سیراتسه عاشق پرحالت کبی وجده کاوروا اول حسن یکتا عشقیله اشفته دل اولوردی بوندن مقصود ذکراولنان خدی نور وضیا وبهجت وبهاده آفتاب اوزرنه ترجیحدر تنکیم مصراع ثانیده مراد قامت طوبی وارنی چنار اوزرنه تفضیلدر زیرا اشول قد وقامته که چنار سجده وسرفرو ایده لاجرم چناردن بالاوچنارا کانسبتله پستدر (لمحرره) بوستان جهانده بویله نهال ✱ کورمدی چشم سدره وطوبی (قدنه سجده قیلور سرو وچنار ✱ دیرکورنلر فیاله طوبی (خجل) حیادن متحیر ومدهوش اولاندر خجیل بایله غلطدر (صودندی بولار) یعنی نطفه‌دن کما قال تعالی (وهو الذی خلق من الماء بشرا) الآیة وابو البشر آدم علیه السلامک طینتی دخی آبله تخمیر

اولنمغله صودن خلق اولنمش کبی اولدی وبر دخی طپراق اصلده زبد آبدر کما سبق پس جمله موجودات اکرآدم واکرغیری صودن مخلوقدر (طپراق اولدی) یعنی موت وفنا ایله بو سوز انبیا وصدیقین وشهدادن ماعدایه کوره‌در زیرا ذکراولنان طوائف جلیله‌نک اجسادنی ارض اکل ایتمز تنکیم سری مرور ایلمدی (اسرییل کبی) یعنی بادکبی خاکه قرشدی ویاخود وجود خارجیلری ترابه متحول اولمغله روزکار کبی عینلرندن اثر بلورمدی (کیمی نور ایچنده) قرار داده‌در اهل ایمان وطاعت کبی (کیمی نار ایچنده بنار) اهل کفر ومعصیت کبی ونار قطیعت وهجران اهلی دخی بونده داخلدر (بعدذا) ناظم قدس سره بو بیتده عناصر اربعه‌یی درج ایلمدی که آب وخاک وهوا وآتشدر وبو ملاحظه‌دن اوتوری هواذکرنک صوقلغنه نظر ایتمدی بلکه ادنای مناسبت ایله اکتفا ایلدی فافهم (الهی) ای دل بو فرقته اولنجه آغله (کتدی فاطمة الزهراء دنیادن) زهر غم ایچ دائم جکرک داغله) کتدی فاطمة الزهراء دنیادن) دوندروب حضرت مولایه یوزی ✱ آچلدی اول دوستک یوزینه کوزی ✱ مصطفانک بغری پاره‌سی قزی ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن وفاتی ایریجک کورکه نیلدی ✱ حضرت علی‌یه حالن سویلدی ✱ حسن وحسینه وداع ایلدی ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن ✱ تعظیم ایدوب آنی الله العظیم ✱ قبضهٔ قدرتله ایچوردی تسنیم ✱ اولدی حی وباقی امرنه تسلیم ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن (قبرندن مصطفا اوزادوب الی (ویربکا قزیمی دیدی یا علی (روضه‌سنه الدی اخراوکای ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن ✱ اجل ییلی اسدی عمر باغنه ✱ خزان ایردی آخر کل اوجاغنه ✱ مرغ فنا قوندی جان بداغنه ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن ✱ ملک حیرانیدی حسننه آنک ✱ رشک ایدردی مهری چرخ کردانک ✱ سوکیسی خدیجهٔ کبرانک ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن ✱ التی آیدنصکره بکا سفری ✱ ایدرسن دیمشدی اکاپدری) وعده ایروب قودی بو فانی یری ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن ✱ دوشوب خاکه آخر کابرک آلی ✱ ابر قبره کردی شمس جمالی ✱ حقیا کوزلرده قالدی خیالی ✱ کتدی فاطمة الزهراء دنیادن ✱

وفات ابی بکر الصدیق التقی رضی الله تعالی عنه

ابوبکرله تسمیه وصدیقله تلقیبک وجهی ونسبنک بیانی کذرایتمشدر تقی پرهیزکار معناسنه‌در اصلده وقی دریاواودن بدل قیلنمشدر یقال وقی یقی وقایه صان واتقی حذر والاسم التقوی (بعدذا) حضرت صدیقک تقی وصفیله اتصافی سورهٔ واللیلده ذکراولنان معنی ایچوندر کما قال تعالی (فاما من اعطی واتقی وصدق بالحسنی) وقال (وسیجنبها الاتقی الذی یؤتی ماله یتزکی) تفاسیرده مسطوردرکه ذکراولنان آیتلر ابوبکرک سیرتی حقنده نازل اولمشدر معلوم اوله که ناظم قدس سره وفیات خلفانی ترتیب خلافت اوزره ذکر ایلمدی وافضاسنده‌دخی بو ترتیب مرعیدر تنکیم محلنده مبیندر (کرامات) کرامتک جمعیدر عز وشرف معناسنه قال فی القاموس الکرم ضد اللوم یقال کرم بضم الراء کرامة وکرما فهو کریم والکرامة فی الاصطلاح ظهور امر خارق للعادة من قبل شخص غیر مقارن لدعوی النبوة فما لایکون مقرونا بالایمان والعمل الصالح یکون استدراجا وما یکون مقرونا بدعوی النبوة یکون معجزة (بعدذا) ناظمک ذکراولنان عنوانله آغازنده نکته بودرکه ابوبکر سائرلرامتدن اتقادر تنکیم بیان اولندی اتقا ایسه عندالله کرمدر کما قال تعالی (ان اکرمکم عندالله اتقاکم) وبر دخی ابوبکرک کرامت علمیه‌ده یدطولاسی واردر انکیچون دیمشلردرکه خلفانک هر برینک نشئه‌لرنده برمعنی غالب ایدی اول معنی ابوبکرده معرفة الله‌در وکراماتده معتبر اولان کرامت علمیه‌درکه حقک ذات وصفات وافعالنه دائردرکونیه دکلدرکه مخلوقاته متعلقدر انکیچون ابوبکردن خارق عادات نسنه صادر اولمشدر مع هذا افضل الامه‌در فافهم وکن من اهل الکرامة العلمیة والعبودیة العملیة تکن من اهل الیقظة دون الغافلین ولاتغتر بالخوارق فانها قد تظهر علی ایدی من لیس من المسلمین (لمحرره) کرامت سرحقی بیلمک اولدی بوسری کیمکه بلدی حق بولدی ✱ شوکیم کشف وکرامتدن اورردم ✱ جهانده صانمه اولور کامل آدم ✱ کمالی آدمک پنهان اولوبدر ✱ دلی پربوی اولوب برکی صولوبدر ✱ قو بو ظاهر کراماتی نهان اول (قصور وعجزله دائم عیان اول (انتظام یقال نظم اللؤلؤ نظما ونظاما ونظمه الفه وجمعه فی سلک فانتظم وتنظم یعنی ای کرامات معنویه ایلنده منتظم الحال اولان واول سلسله‌یه ارتباط بولان (نظام) کسرله شول خیطدرکه انجو وبو نحو دزلمش اوله وترتیب معناسنه‌ده کاور کما فی الاختری بوراده مراد دوزن وترتیبدر (عظام) ابوالسعود افندی‌یه معزیدرکه موالی عظام دیرلر ضم عین ایله درکسرله دکلدر زیرا کسرله عظمک جمعیدر (فکسون العظام لحما) انتهی بو فقیره ظاهر اولان بودرکه عظام کسرله نظیری اولان کبار اوزرینه محمولدر یعنی کبار کبیرک جمعی اولدیغی کبی عظام دخی کسرله عظیمک جمعیدر اکرچه فی الجمله فرق ایدوب عظیمک مقابلی حقیر وکبیرک مقابلی صغیردر دیمشلر وفی القاموس العظم بکسر العین خلاف الصغر (بعدذا) ناظمک قدس سره حضرت صدیق حقنده بو مقامده ذکر ایتدیکی روایات صحیحه ابن حجرک صواعق محرقه نام کتابنده

وغیری کتب معتبره‌ده مصرحدر (تخلق) خوی ایلمك (اغتنام) غنیمت طوتمق مراد جنته دخول ایتمك غنیمتیدرکه
بیت آتیده کلور (ختام) کسرله مهردر (اقتسام) بخش وقسمت ایلمك (انام) یریوزنده اولان مخلوقاتدر انس وجن
اولسون غیری اولسون (اتقی) زیاده پرهیزکار قال الله تعالی (وسیجنبها الاتقی الذی یؤتی ماله یتزکی) یعنی آتش
مذکوردن عن قریب دور اولور اول زیاده پرهیزکار اولان ابوبکرکه مالنی وجوه خیره صرف ایدوب انکله عند الله پاك
مراد ایدر ریا وسمعه دکل (اعز کرام) کریم وسخی اولانلرك زیاده عزیز وشریف وغالبی (بردوام) دوام اوزره یعنی دنیانك
ابتداسندن انتهاسنه دك کنش آنك اوزرینه طلوع وغروب ایده‌جکی اشیاده انبیادن اشل وابوبکردن افضل یوقدر
کما قال علیه السلام ما طلعت الشمس علی احد بعد النبیین والمرسلین افضل من ابی بکر کما فی الصواعق (اهتمام) اقدام
وقصد ایتمك وفی تهذیب المصادر الاهتمام اندوهکین شدن یعنی غمناك اولمق وشیء مهم حامل للمرء علی الهم والقصد
(کلید) فارسیدر مفتاح معناسنه (همام) اولو کیشی قال فی القاموس الهمام کغراب الملك العظیم الهمة والسید
الشجاع السخی خاص بالرجال کالهمهام (پیك جلیل) اولو اللهك قپوسنك پیکی یعنی جبریل وجائزدرکه جلیل پیکه
صفت اوله (احترام) حرمت وعزت ایتمك (حرام) ما منع منه فیکون بمعنی المحرم ای الممنوع والمحجور وهو ارجح من
کونه مصدرا کذا قاله القهستانی وفی الحدیث من ادعی انتسب الی غیر ابیه وهو یعلم انه غیر ابیه فالجنة علیه حرام یعنی
فاعله ممنوع عن دخولها اعبر عنه بهذه العبارة تشدیدا فی الزجر عنه لانه مؤد الی الفساد الکثیر کذا فی شرح المشارق لابن
ملك (اهل سنت وجماعت) معلوم اوله که شیخ ابو الحسن الاشعری وا کا تابع اولانلر معتزله‌نك رأیی ابطال ایدوب سنت
رسولك ظاهری نه معنی اوزرینه وارد وجماعت صحابه نه حال اوزرینه جاری ایسه آنی اثبات ایتدکلرنده اهل سنت
وجماعت تسمیه اولندیلر الی یوم القیام آنلرك اعتقادی اوزره اولانلر دخی بو اسمله متسمیلردر کثرهم الله تعالی تفصیل مقام
کتب کلامده مبیندر (بعدذا) اهل سنت وجماعتدن اولمق یالکز شریعتك ظاهرنه کوره دکلدر بلکه طریقت ومعرفت
وحقیقته کوره دخی معتبردر پس قنغی سالك بو درت مرتبه‌ده اهل سنت وجماعتدن اولمسه بدعت والحاد وزندقه
اهلندن اولمش اولور ولیکن بو مراتبك غوامضن فهم ایتمك غایت دشواردر انکیچون دکه سالك سر منزل نجاته ایرشمشدر
نعوذ بالله من الزیغ والذلل وسوء الاعتقاد وفساد العمل وصوفیهٔ محققینك معتقدی فصل الخطابده ویواقیت
شعرانیده وبونلرك امثالی کتب معتبره‌ده بیان اولنمشدر طالب اولانلر آنلره مراجعت ایده‌لر (بدعت اهلی) یعنی روافض
وامثالی زیرا آنلر حاشا سب شیخین ایدرلر پس بو وجهله ابوبکر رضی الله عنه آنلردن راضی اولمجق نیجه جنت یوزی
کوررلر ویل لمن شفعاؤه خصماؤه شرح مشارقده کاورکه حضرت علی رضی الله عنه زنادقه طائفه‌سنی اخذ ایدوب
نیچون بنم الوهیتمه ذاهب اولدیکز دیو جمله‌سن آتشه یاقدی یا محبتده حدنی تجاوز ایده‌نك حالی بو اولجق بغضده افراط
اوزره اولانك جزاسی نیجه اولمق کرکدر قال الله تعالی (یا اهل الکتاب لا تغلوا فی دینکم) معلوم اوله که عملده ریا مذموم
اولدیغی کبی اعتقادده بدعت دخی مردوددر مثلا حسنین رضی الله عنهم حضراتنك نبوتلرنه قائل اولمق بدعت
اعتقادیه‌در (وخاتم النبیین) نصنك ظاهرنه مخالف اولمغله کفری مستلزمدر نتکیم بالاده بیان اولندی زیرا اهل سنت
وجماعتدن بو عصره کلنجه بر فرد ذکر اولنان اعتقاد اوزره اولمشدر اما عملده اولان بعض بدعت مقوله‌سی مقبول
ومستحسندر صلوة رغائب وبراءت وقدر کبی زیرا برکسنه بو نمازلری مستحسنات مشایخدن اولمق اعتقادی اوزره قیلسه
مثاب ومأجور اولور زیرا سائر نوافل مطلقه کبیدر مردود اولمق اوزمان اولورکه پیغمبر قیلدی دیو افترا ایلیه ویا نافله‌یه
فرض ویا واجب دیه بو خود اهل دانشدن کمسه‌دن صادر اولمشدر وبعض اخبار آحاد ایله پیغمبره اضافت ایتدکلری
عملیاتده ظنیاتله عملك جوازنه وحدیث ضعیف ایله اخذده رخصته مبنیدر برامرك کتب سته‌ده ذکری طی اولنمق
ترکنی مستلزم دکلدر زیرا اخبار آحاد ایله عمل شایعدر الحاصل ذکر اولنان صلوات وامثالی مرخصاتدن در واجباتدن
دکلدر پس تارکه جرح وفاعله تشنیع یوقدر زیرا اعتقادیاتدن اولدیغندن ماعدا فعلنده قواعد اسلامدن برقاعده‌یی
هدم وتخریبدن عاریدر (انفهام) منفهم اولمق یعنی بیلنمك وفی القاموس انفهم لحن انتهی لعل وجهه ان انفعل مختص
بالعلاج ای بما یفعل بالاعضاء فلا یقال فهمته فانفهم لان الفهم غیر علاج وانما یقال فهمته فهو مفهوم (مسند)
طیانجق یردر بوراده مراد جاه ورتبه‌در (امام) یعنی فخر عالمك مرض موتنده کما سبق تفصیله (بلا اختصام) خصومتسز
یعنی جنك وجدلسز (نائب) یقال ناب ینوب نوبا ونیابا قام مقامه یعنی امامت صغراده نائبی اولجق امامت
کبراده دخی نائبی اولمق رودادر (خلیفه) سلطان اعظمه دیرلر ویقال هذا خلف فلان وخلیفة فلان ای قائم مقامه
والتاء اما للنقل من الوصفیة الی الاسمیة واما للتأنیث بتقدیر موصوف مؤنث وقد سبق (عمر) مدت حیاته دیرلر کرك
قلیل کرك کثیر قال الراغب العمر اسم لمدة عمارة البدن بالحیوة یعنی آنك دخی عمری آخر دایرشوب هجرتك اون اوچنجی

سنه سنك جمادی الاولیسنده وداع عالم فانی قیلوب حجره‌ده فخر عالم یاننده دفن اولندی کذا فی روضة الخطیب
وصواعق نام کتابده کاورکه ابوبکر حضرتلری فخر عالمك وفاتندنصکره آنك فراقی غمیله کتدکجه ضعیف الحال اولدی
وهجرتك اون اوچنجی جمادی الاخره سنك یدنجی اثنین کونی که اغتسال ایتمشدی هوانك برودتندن اون بش کون قدر
محموم اولوب جماعته چقمدی وبو اثناده حضرت عثمانه عهدنامه تحریر ایتدروب جمله‌نك رأییله حضرت عمری خلافته
تعیین ایلدی وماه مزبورك یکرمی اوچنجی صالی کیجه‌سی وفات قیلدی رضی الله تعالی عنه (خیام) خیمه‌نك جمعیدر
چادر معناسنه مراد بو عالمدن نقلنی تمثیلدر زیرا یولجی منزل بمنزل چادر قوروب کوچمه‌ده‌در (الهی) نقل ایدوب
بو دار فرقتدن سرای وصلته * حضرت بوبکر صدیق ایلدی خلقه وداع * ایردی آخر بزم فانیدن جوار حضرته *
حضرت بوبکر صدیق ایلدی خلقه وداع * فخر عالم چون آنی ایتدی حیاتنده امام * نوله کر بعد الوفات اولسه اکا
قائم مقام * ایکی ییل درت آی نصکره بولوب عمری ختام * حضرت بوبکر صدیق ایلدی خلقه وداع * اولمش ایدی
تا ازلدن محرم خیر البشر * بو غیدی اکا معادل یار غار معتبر * آتمش اوچ یاشنده آخر قیلدی فانیدن سفر * حضرت
بوبکر صدیق ایلدی خلقه وداع * قاپلمشدی سرتسر جسمن آنك نور سفید * ظاهر اولمشدی یوزنده غرهٔ یوم المزید
جلدن اولك اولمغه فردوس اعلایه کلید * حضرت بوبکر صدیق ایلدی خلقه وداع * سالکا بو ولده کر صادق ایسك
صدیق سو * کیم آنك حبینه اهل سنت اولمشدر کرو * قیل درونك نار هجرانیله دائم پرعلو * حضرت بوبکر صدیق
ایلدی خلقه وداع * اواشیکن نور کونینك حقیقت نائبی * چوق خلافت سورمدی طوغدی طواندی کون کبی
حقیا حق ایدی چونکیم هر نفسده مطلبی * حضرت بوبکر صدیق ایلدی خلقه وداع *

وفات عمر الفاروق التقی رضی الله تعالی عنه

حضرت عمر رضی الله عنهه فاروق دنلمك حق وباطلك میاننی فصل وفرق ایتمسنه بنادر تفصیلی مرور ایتمشدر ابتداء
امیر المؤمنین دیو تسمیه اولنان عمردر آندن مقدم صدیقه خلیفهٔ رسول الله دینلوردی نقی پاك وآری نسنه نظیف کبی
مراد قلبنی ماسوی الله‌دن نقاوت وطهارتله وصفدر (احتشام) محتشم اولمق یعنی حرمتلو وهیبتلو زیرا حشمت
کسرله حرمت وهیبتدر کما فی الاختری وجائزدرکه حشمتدن اوله تحریکله قول وخدمتکار معناسنه پس اهل
حشمته حرمت وهیبت لازمدر (بعدذا) احتشام عبارتنده اشارت واردرکه حضرت عمر عظیم الهیبة وشدید المعاملة
ایدی بناء علی ذلك منبر نشین خلافت اولدقده بو کلامی عنوان الخطابه ایلیوب بیوردی یارب بن شدیدم بنی ملایم ایت
وبن ضعیفم بکا قوت ویروبن بخیلم بنی سخی قیل دیمشلردرکه بونك کوننده فتوح جلیله واقع اولدی شام وعراق
وفارس وروم ومصر واسکندریه ومغرب کبی (محرره) چونکه اولمشدی عدالت قیلجی * لاجرم آجدی جهانی قیلجی
(مشام) ککزده قوقو آلان عضودرکه حاسهٔ شم دیرلر (سهام) سهمك جمعیدر اوق معناسنه (کعب الاحبار) حاء
مهمله ایله حبرك جمعیدر فتحله وکسرله عالم معناسنه خاء معجمه ایله غلطدر وهو ابو اسحق کعب بن مانع المعروف بکعب
الاحبار الحمیری اسلم فی خلافة ابی بکر او فی زمن عمر وکان من علماء اهل الکتاب ولذلك سمی کعب الاحبار فهو من کبار
التابعین مات بحمص سنة اثنتین وثلاثین فی خلافة عثمان وله من العمر مائة واربع وستون سنة (بعدذا) کعب
الاحبارك معنای لغویسنده اختلاف ایلمشلر واضافتك وجهنده بعض بعیدسوز سویلمشلردر ظاهر اولان بودرکه
کعب اصلده علمدر ولکن بوراده معنای وصفیت ملحوظدر * احبار علماء یهوددر یقال کل شیء علا وارتفع فهو کعب
ومن ثمه قیل للکعبة کعبة پس کعب الاحبار دیمك علماء یهودك زیاده علم وفضلله معروف ومشهوری معناسنه‌در
فافهم هداك الله تعالی (ارتسام) مرتسم ومنتقش اولمق یعنی اسمم توریتده یازلمشمی ایدی (انعدام) یوق اولمق زیرا
عدم وجودك ضدیدر (فیروز) کسرله اصلده ظفر معناسنه‌در صواعقده مسطوردرکه مذکور فیروز کوفه والیسی
اولان مغیره بن شعبه‌نك قولی ایدی ابو لؤلؤه دیرلردی مجوسی ایدی ولکن جلاهلق ونقاشلق ونجارلق ودکرمنجیلك
صنعتلرنده مهارتنه بناء مزبور مغیره فیروزی حضرت عمره عرض ایدوب مدینه‌یه کوندردی تاکه خلق آنك صنایعندن
انتفاع ایده‌لر خصوصا مدینه‌ده آسیاب باد پیدا ایدوب ضعفاء ناس ال دکرمنی زحمتندن خلاص اوله‌لر فیروز دخی مجلس
عمره داخل اولدقده بهر یوم خراج مقطوعی اولان درت درهمدن چوقدر دیو شکایت ایلدی حضرت عمر استماع
ایتمدکده غضبه کلوب مجلسدن قیام ایتدی وحضرت عمری قتل ایتمك نیتنه بر خنجر زهرآلود پیدا ایلدی وبر کون
علی السحر مسجده کیروب برکوشه‌ده اختفا قیلدی حضرت عمر دخی عادتی اوزره ایرکن مسجده کلدکده مذکور فیروز
خنجر معهودله حضرت عمرك اموزنه وبوکرنه اوچ دفعه ضرب ایدوب دوشوردی وصواعق روایتی اوزره مسجد
ایچنده اولنلردن اون اوچ نفر اصحابی مجروح ایلدی که التیسی جرعه نوش جام اجل اولدیلر اورادن حضرت عمر

خانه سنه نقل اولنوب اوچ کوندنصکره وداع عالم فانی قیلدی یعنی هجرتک یکرمی اوچنجی ذی الحجه سنک یکرمی التنجی چهارشنبه کون مجروح اولوب یوم الاحد دفن اولندی وصح ان الشمس انکسفت یوم موته وناحت الجن علیه وقد تکفل ببیانها کام المرجان (لمحرره) بویله کون یوزلینک فراقی ایچون * طوتلورسه نوله فلکده کنش * مهر وماه عرب وروم ایدی * چون غروب ایتدی جهان اولدی حبش (وله) کریه ایلرابرا کاباشن یاشن (ماه نو غمدن کمان ایتمش قاشن بغرنه خنجر چکوب سوسنلر آه * لاله لر داغیله اولمش دلتباه * انس وجن وساکنان نه فلک * ماتم فاروق ایدر تا حشره دک (ظلام) فتحله کیجه نک اوله دیرلر ومطلق قرا کولقده دخی استعمال اولنور (بعدذا) بو تشبیهده ابولؤلؤه نک حبشی اولمسنه اشارت واردر وجائزدرکه چهره سنده ظاهر اولان اثر کفری ظلمته تشبیه مراد اولنه (حسام) سیف قاطعدر زیرا حسم قطع معناسنه در بوراده ایکی یوزلی بچاغی حدت وصلابتده قلیچه تشبیه واردر (انهدام) بنا یقیلوب بوزلمق وبالفارسیة خرود آمدن کما فی تهذیب المصادر والهدم نقض البناء کالتهدیم کما فی القاموس بوراده عمری بنایه تشبیه واردر یعنی انسان حیاتده اولدقجه قائم اولان بنا کبیدر وفات ایتدکده منهدم وساقط اولور (انتقام) کین آلمق (ددی شکر ایدرن که مسلم دکل ا ولدورن) قال الحمد لله الذی لم یجعل منیتی بید رجل یدعی الاسلام کما فی صحیح البخاری (اعتصام) صاقنمق وصغنمق وبرنسنه یه ال اوروب یاپشمق بوراده مراد روحک بدندن مفارقتیله حقه اتصالیدر (ابتر) دم بریده یعنی قویروغی کسلمش وخیردن منقطع وبی نسل وذریت معناسنه (ملام) میمک فتحیله محل لوم وضمیله من اتی بما یلام علیه معناسنه (وام) فارسیدر بورج معناسنه دین کبی یعنی سکسان التی بیک آقچه قدر بورجی بولندی وبوجمله بورج راه حقه بذل طریقیله ایدی نتکیم بیت آتی آنی مشعردر بوخسه حاشا اسراف وتحصیل مرادات نفس ایچون دکل ایدی وبوقرورده بیان اولندیکه فخر عالم دخی مدیونا وفات ایلدی صکره زرهنی شمعون نام یهودیدن حضرت صدیق فک ایلدی (مرام) مقصد ومطلب معناسنه یعنی مقصدم فخر عالمک حجره سنده وجوارنده دفن اولنمقدر پس بو دلخواهه مساعده لری وارمیدر (ایثار) محتاج الیه اولان نسنه یی بذل ایتمکدر یعنی اکرچه آنک مطلوبی اولان مدفنی کندی نفسم ایچون صقلمش ایدم ولیکن خیره رام ومنقاد اولوب اول محلی اکا بذل ایدرم دیدی معلوم اوله که حضرت عایشه نک حجره سی که روضۂ پیغمبر اولمش ایدی اوچ مرقددن غیره تحملی یوغیدی پس پدر حضرت صدیقه یعنی صدیق فخر عالم جوارنده دفن اولندقده باقی قالان یری حضرت صدیقه کندی ایچون ملاحظه ایدردی آنی دخی حضرت عمره بذل وبخش ایتدی وبو فقیره عالم معناده حجرۂ عایشه نک جرمنی معاینه وذکر اولنان اوچ عدد مرقد عالیه نک کیفیت وضعنی مشاهده حاصل اولدی والحمد لله تعالی اولا وآخرا ومنه الانعام باطنا وظاهرا (لمحرره) نه یر در غبطۂ فردوس اولان پاکیزه روضه لی کیم * ترابی کحل حور العین وخدامی ملکلر در * نوله کر باصه مسه بیت معموره قدم اما * بحمد الله طواف کعبۂ کویک میسردر (منام) خواب وخوابکاهدر یعنی فراش بوراده مراد ثانیدر نوم اخ الموت اولمغله فراشی قبر ایچون استعاره قیلدی فافهم (صاحبی) مراد صدیقدر کما قال تعالی (اذ یقول لصاحبه) الآیه یعنی ابوبکر الصدیق فخر عالمک صدرنه وحضرت عمر دخی ابوبکرک صدرنه برابر ومقابل یاتور فتوح الحرمینده تصویر اولندیغی اوزره وقد رأیته کما ذکره والحمد لله تعالی (التیام) برارایه کلمک یعنی ایکی نسنه بری برینه قاوشمق (رفاهیت) یانک تخفیفیله مصدردر تشدیدیله لحندر یقال فلان فی رفاهة من العیش ورفاهیة منه ای فی سعة وخصب ولین (نیام) نائمک جمعیدر خواب ربوده کمسنه معناسنه بوراده نوم ایله مراد آسودکی واستراحتدر (ابتسام) تبسم ایتمک یعنی کلمسمک که اول ضحکدر بوراده مراد بونلرک دورنده جهان خلقنک مسرور وخندان اولدقلریدر کل ولاله نک خنده سی کشاده دهان اولمسیدر (الهی) ای کوکل بوغنچه داد ایله آخر * قالمدی دنیا حضرت عمره * ای کوکل بوغنچه آد ایله آخر * قالمدی دنیا حضرت عمره * دورعدلنده کولر کن ایام (ایلدی فوتی ایله ماتم تام * صوندی فاروقه فلک زهرین جام * قالمدی دنیا حضرت عمره * آتمش اوجه ایریشوب سهم اجل * ویردی بنیاد وجودینه خلل ملک الموت اکا صوندی ال * قالمدی دنیا حضرت عمره * چون شهید اولدی فی سبیل الله * قان روان اولدی دیده لردن آه * منزل آخرته طوتدی راه * قالمدی دنیا حضرت عمره * کل کبی اولمش ایکن خنده دهان * باغنه اسدی آنک باد خزان * برلنوش دوشدی یرله اول جان * قالمدی دنیا حضرت عمره * روضۂ مصطفایه بولدی جوار * صحن فردوسه کیردی بلبل وار * قودی حقی جهانی آخر کار) قالمدی دنیا حضرت عمره (اللهم انت تعلم انا نحب الشیخین والختنین ونبغض من یبغضهم من اهل البدعة والشین والمین * فاجعلهم من شفعائنا یوم لا یشفع احد الا باذنک وشارتک * وشرفنا بجوارهم فی حظیرة قدسک وعلالی جنتک

وفات عثمان ذی النورین الزکی رضی الله تعالی عنه

عثمان رضی الله عنهک نسبی بالاده بیان اولندی فخر عالمک کریمه لرندن ابتدا رقیه یی وبعدها ام کلثومی تزوج ایتمکله ذو النورین ایله ملقب اولدیلر زیرا اول ایکی کریمه فخر عالمک انوار صفاتندن ایکی نور عظیم ایدی خصوصا رقیه نک حسن وجمالی مقدما تعریف اولنمشدر زکی زیرک وعاقل وطاهر معناسنه در مقصود طهارت دلدر وقد سبق (بی کمان) بی شبهه قال ابن حجر فی الصواعق هو احد الصحابة الذین جمعوا القرآن وترآن الصدیق جمعه ایضا وانما تمیز عثمان بجمعه فی المصحف علی ترتیبه المعروف الیوم (بهشت ثمان) سکز جنت دیمکدر بهشت بانک کسریله در (زی) زهی دن مخففدر تحسین ایچوندر (نورفشان) نور صاچیجی اصلی نور افشاندر معلوم اوله که انسان کاملده ایکی قدم واردرکه بری قدم جمالدر آنکله جنت مالامال وبری قدم جلالدر انکله جهنم پر اولور پس حضرت عثمانک قدم جمالی نعلینک تصماسندن یعنی جمال معنویسی صفاتنک اثرندن جنت منور اولمق آنک زیاده کمالنه دلالت وحقیقتی بودرکه جنتده برق اورن نور ذکر اولنان ایکی نورک پرتویدرکه بری نفس وبری طبیعته اشارتدر ونفس وطبیعت خاکی وسفلیدر نتکیم قلب وروح اوجی وعلویدر پس قچن نفس وطبیعت انوار روح وقلب ایله منور اولسه شول پرتو آفتاب ایله مضیا اولان خاک کبی اولمش اولور وآنلرک انوار طاعات وعباداتی دخی قلب وروحه منعکس اولوب زمین آسماندن نور صوری اخذ ایتدیکی کبی آسمان دخی زمیندن نور معنوی مستفیض اولور نعل تصماسنک نوریله جنتک تنورینک سری بودر فافهم جدا (عجبمی بو حالت کشیده بوا اولورسه شان) یعنی ذکر اولنان معنادن او توری حضرت عثمانک حال وشانی بویله اولمق عجب دکلدر (تمام ختمله) دیمشلردرکه بو امتدن قرآنی بر رکعتده درت کمسنه ختم ایلمشدر بری حضرت عثمان وبری تمیم داری وبری سعید بن جبیر وبری امام ابو حنیفه در رضی الله عنهم (هجان) کسریله آق اودوه یقال ناقة هجان ودعیر هجان ای کریم ابیض (فاقبلوا) قبول ایدیکز یعنی ولایت وحکومتمه (فاقتلوا) قتل ایدیکز یعنی اولدر یکز وجه اشتباه بودرکه قرآن اولده خطوط نقطه سز ایدی صکره خطاط بن مقله زماننده نقطه احداث اولندی انکیچون نقطه ایله حساب ایتمک اولقدر معتبر دکلدر پس فاقبلوا کلمه سنک صورتی فاقتلوا یه مشابه اولمغله وهمه تابع اولوب جنکه متصدی اولدی معلوم اوله که حضرت عثمان وقعه سنک اسبابی چوقدر سیرده وصواعقده یازلمش ومحل اعتراض اولان اموره جوابلر ویرلمشدر (سنان) سکو دمری (حصر) حبس ومنع معلوم اوله که مصر اهلی حضرت عثمانی قرق کون قدر محاصره ایدوب مسجد رسوله جماعته حروجدن منع ایتدکلرندن ماعدا صودخی ویرمدیلر وبو مدتده حضرت عثمان طوز لو صو ایله افطار ایدردی بردفعه که حضرت علی اوچ قربه صو کوندرمش ایدی واصل اولمیوب آنک سببیله نیجه لر مجروح اولدیلر صکره ذکر اولنان واقعه یی کوروب ایرته سی کون مصحفی اوکنه آلوب (فسیکفیکهم الله) آیتنه کلدکده شهادت واقع اولدی رضی الله عنه (همچنان) هم انچلین (ویردی الله جانی همان) یعنی اهل مصردن حمال نام بر ازرق واشقر بدیله شهید اولدی دیمشلردرکه بو وقعه هجرتک او توزبشنجی ایام تشریقی اورتاسنده واقع اولدی وحضرت عثمانک میتی اوچ کون سعادت خانه سنده قالدی زیرا خوف اعدادن کمسه یاتنه واروب دفننه مباشرت ایده مدی صکره اصحابدن اون ایکی نفر کمسنه اتفاق ایدوب دردنجی کیجه جسد عثمانی برقاپو تخته سی اوزرنه قویوب خفیة بقیع مقبره سنده دفن ایدوب مزارن بلورسز ایلدیلر وبووقعه دنصکره خلق اراسنه قلیچ دوشوب الی یوم القیام مستمر اولدی (لمحرره) جمع اولوب بر نیجه جبار عنید * ایتدیلر حضرت عثمانی شهید * خون عثمانی ایتدیلر چوروان * دوشدی خلق آره سنه سیف وسنان * عرق رحمت کسلدی عالمدن) خواب راحت آجلدی آدمدن) لاله وش دوشدی دله نقطۂ غم * طوتدی اطراف دلی خار الم * بویله در امتحان ربانی * دوکیلورقان دوکنلرک قانی * برشرردن نار دوتر بو جهان * یاقه عدوانله صاقن نیران * (عنا) زحمت (فان) فانیدن مخففدر قال تعالی (کل من علیها فان) یعنی فناء عالمی یقین اوزره بیلان کشی انبیا واولیا کبی هر نقدر زحمت چکر وابتلا کورورسه ده بقایی اختیار ایدر یعنی طریق حقده ثابت قدم اولوب درد وبلایی سبب ترقی بیلور واصلا بی حضور اولمز (نسیمی) هر که ایوبک بلاسن سودیکندن چکمدی * کیمدی اول یارالندن خلعت عبد الشکور (زبان) فتحله وضمله دل لسان معناسنه کاه اولورشفو یتده اشترا کلر سنه بناء فایی یادن بدل ایدوب زفان دخی دیرلر مقصود قولا وفعلا امر حقه اعتراض ایتمزلردی دیمکدر (امتنان) انعام واحسان ایتمک ونعمتی صایمق وتکرار ایتمک بوراده مراد جان بذل ایتدکلرن نعمت بیلورلردی دیمکدر (فضولی) جانمی جانانا کراسترسه منت جانمه * جان ندر کیم آنی قربان ایتمیم جانانمه (جلالی سرا پرده سنده ایده اقتران) بوراده جلال ایله مراد عظمتدر ولیکن بحسب المقام صورت قهری ایهام ایدر سرا پرده اولر ایچنه چکلان پرده یه دیرلر بوراده تمثیل طریقیله دریعنی زمان اولده پادشاهلره هر نظر تعلق ایتمسون ایچون سرای ایچنه پرده چکرلرمش نتکیم خلفاء بغداد اراسنده معتاد ایدی پس حقک جلالنی اول وجهله تصویر ایلدی (وسع کرسیه السموات) کبی اقتران مقارن اولمق یعنی سلاطین مراد ایتدکاری

خواصه سراپردهٔ جلالی رفع ایدوب کندیلرله همجلس ونظرلرنه مقارن قیلدقلری کبی آنلرك دخی مرادلری حریف
بزم قربت وندیم جناب حضرت اولوب نظرگاه حق اولمق ایدی انکیچون صورت قهرده بولندقلری کندیلره لطف
کاوردی وهر بری بلاییءعین ولا بیلوردی الحاصل دردوبلا چکدکارینه باقزلردی تك همان اول پادشاهلر پادشاهی
سراپردهٔ جلالده بونلره نظر ایده وکندویه لایق اولان وجهله آنلری جنابنه مقارن قیله اللهم اجعلنا من الناظرین الیك
والحاضرین لدیك (الهی) اولمغیچون بزم وصل حضرت حقده ندیم * حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی *
بولمغیچون جنت فردوسده باقی نعیم * حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی * ذرهٔ نعلی جنانه اولمشیدی آفتاب
خاکپایی کحل حور العین ایدی بی ارتیاب * کوزیوموب بو بزم فانیدن جهانی بیلدی خواب * حضرت عثمان شهادت
شربتن نوش ایلدی (ایکی دفعه اولدی داماد رسول کردکار * انکیچون بولدی ذوالنورین دیو اول اشتهار * مصحف اوزره
نقطه وش دوشدی سری بی اختیار * حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی * چونکه اعدا کسدیلر آنك مبارك
باشنی * خلق عالم خون آلود ایتدی کوزی یاشنی * چاتمدی اول صاف دل جام تضایه قاشنی * حضرت عثمان شهادت
شربتن نوش ایلدی * هر کیجه خون شفقله اشبو جام سرنکون * بزم محنتده نیجه عاقللری ایلرزبون * کوردی چون
پیمانه طولدی آخر اول خالی درون * حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی * حقیا آیینهٔ جور وجفادر اولیا *
جلوه کاه صبر وتسلیم ورضادر اولیا (دعوت ایتدی بزمنه چون آنی شاه انبیا) حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی

وفات علی الرضی السخی الوفی کرم الله وجهه

علی علمدر اگرچه صفات اوزرینه تحسین ایچون لامك دخولی مجوزدر الحسن الحسین العباس کبی ولکن علی ده
مهجوردر پس ادضاسنده کتبه العلی دیو تحریر ایدن درجهٔ علو معرفتدن ساقطدر رضی زیاده راضی معناسنه در
ویاخود مرضی تکیم مرتضی اکا قرینه در سخی جومرددر سخا ایله ایثارك فرقی مرورایتمشدر حضرت علی یه اسد الله
دیمك اگرچه کمال شجاعتنه بناءدر خالد بن الولیده سیف الله اطلاق اولندیغی کبی ولیکن اسد الله سخاوتله دخی متصف
اولمغله کاه اولورکه رؤیاده اسد کوریلوب سخا ایله تعبیر اولنور زیرا شجاعت سخاوتدندر پس بحسب المقام ملزوم مراد
اولنور وفی غایت ایله عهده وفا ایدیجی وجه عضو معروفدر ولیکن اشرف الاعضاء ومجمع المشاعر وموضع السجود
ومظهر آثار الخضوع اولمغله ذات ایچون مستعاردر قال تعالی (وعنت الوجوه) وقال بلی من اسلم وجهه لله وهو محسن
الآیه دیمشلردرکه اثر انقیاد وخضوع وجهده ظاهر اولمغله فعلی اکا اضافت ایتمك جائزدر تکیم اثر رضا وجهده باهر
اولمغله کاه اولورکه وجه رضادن مجاز اولور کما قال تعالی (یریدون وجهه) ای رضاه کما فی الحواشی الحسنیة علی التلویح
بوراده مراد معنای اولدر دیمشلردرکه حضرت علینك تکریم وجهنی تخصیصه سبب بودرکه جملهدن اول شرف
اسلامله شرفیاب اولمشدر کما قال سبقتکم الی الاسلام وبردخی پدرومادر طرفندن هاشمیدر وبالاده بعض وجوه دخی
ذکر اولنمشدر الحاصل حضرت علی بحسب الظاهر والباطن امور کثیره ایله ممتاز اولمغله سائر اصحاب اراسندن تخصیص
اولنوب کرم الله وجهه دینلدی یعنی حق تعالی آنك ذات شریفنی مکرم ایلیه یعنی کرامت وشرف اوزرینه دائم قیله
کما یقال للعزیز اعزك الله ای ادامك علی عزك وزادك فیه وللولی قدس الله سره ای ادامه الله علی قدسه الاصلی وطهارته
الحقیقیة ومثل هذا من التحیات فافهم جدا (طولندی جهان مغربندن جوبدر حیا بو کلامده جهانی مغربه وحضرت
عثمانی بدره وحیایی فلکه تشبیه واردر زیرا بدره البته غروب لازم کلدیکی کبی جهان اهلنه دخی موت مقرردر وبدری
حیایه مضاف قیلدی زیرا حضرت عثمانك حیایه زیاده اختصاصی واردر اخرج الشیخان عن عائشة رضی الله عنها
ان النبی علیه السلام جمع ثیابه حین دخل عثمان وقال الا استحی من رجل یستحی منه الملائکة کذا فی الصواعق تکیم
ناظم عنوان کتابده بیورور (ع) (اوتاندیلر حیاسندن ملکلر) وقد سبق معنی الحیاء علی التفصیل (شمس ضیا) شمسك
ضیایه اضافتی زیاده نوره اختصاصندن اوتوریدر انکیچون بعضیلر ضیا بحکم الوضع والاستعمال نوردن اقوادر دیمشلر
قال تعالی (وهو الذی جعل الشمس ضیاء والقمر نورا) اصلی بودرکه ضیا بالذات ونور بالعرضدر تکیم دیرلر نور القمر
مستفاد من الشمس وبومعنی شمسه نور اطلاقنی مانع دکلدر فافهم بومقامه متعلق تحقیق آخر کذرایتمشدر (کبریا)
عظمتدر یعنی حضرت علینك عظمت وجلالی یاننده کمسه کبرورباایدهمز زیرا علینك عظم شانی وعلو قدری جملهنك
فوقندهدر پس ادنانك اعلا ایله نه مناسبتی واردر قال الامام احمد رحمه الله ما جاء لاحد من الفضائل ما جاء لعلی رضی الله
عنه (که موسی یه هرون کبی سن بکا یا علی) روی انه علیه السلام لما خرج الی تبوك استخلف علیا رضی الله عنه علی
المدینة فقال علی اتخلفنی فی النساء والصبیان فقال علیه السلام له الا ترضی ان تکون منی بمنزلة هرون من موسی غیر انه
لا نبی بعدی ای فان موسی علیه السلام حین توجه الی میقات ربه استخلف هرون فی قومه والحدیث مذکور فی الصحیحین

کما فی انسان العیون یعنی فخر عالم تبوك غزاسنه کربستهٔ عزیمت اولدقده حضرت علی یی مدینهده قائممقام قیلدی
تکیم حضرت موسی طوره توجه ایتدکده برادری هارونی برینه خلیفه نصب ایلدی ولیکن هارونك نبوتندن علینك
دخی نبوتی منفهم اولمغله فخر عالم بووهمی دفع ایلیوب ولیکن بندنصکره یعنی بنم نبوتمدنصکره نبوت یوقدر دیو قطع
ایلدی پس بوندن منفهم اولدیکه فخر عالمك زماننده وزماننداصکره نبی آخر کلمشدر والی قیام الساعه کلمز حدیث
مذکوری لا نبی بعدی مشرعادیو تأویل ایتمك الحادور فضدن وزیاده جهلدندر (علم ارض وسما) یعنی زمین وآسمان
وبونلرك مشتمل اولدیغی ملك وجن وسائر مخلوقاتك علمی کما قال تعالی (وعلم آدم الاسماء) (حلمی ورفقی ردا) مقصود ردا
انسانی مشتمل اولدیغی کبی حلم ورفق صفتلری دخی حضرت شیثی مشتمل اولمش ایدی دیمکدر (ادریس) بوراده وزن
ایچون یا اشباع اولنمز یعنی راتصریله تلفظ اولنور قال تعالی (ورفعناه مکانا علیا) وقد سبق شرحه بوراده مراد حضرت
علی یه احسان اولنان رفعت معنویهدر (علا) بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبهٔ رفیعه کما فی الاختری (دعوت)
دعا معناسنهدر قال تعالی حکایة عن نوح علیه السلام (رب لا تذر علی الارض من الکافرین دیارا) مراد هلاك عامله
دعادر پس حق تعالی حضرت نوحك دعاسنی قبول ایدوب (مما خطیئاتهم اغرقوا) مقتضاسنجه کفاری طوفانله اهلاك
ایلدی مقصود حضرت علینك مستجاب الدعوه اولدیغن بیاندر (لمحرره) هر قچنکم دیسه یارب علی (اثری مهروش
اولوردی جلی * لاجرم منزله ایررچون تیر (بولده قالمز نفس یا علی) (سخاوت) السخاوة کیفیة نفسانیة تقتضی اعطاء
المال بلا عوض (بعد ذا) حضرت ابرهیمك بذل وسخاوضیافتی مشهور وحالا خلیل الرحمانده نعمتی مبذولدر (صلابتده
اکا عصا) عصادن مراد قوتدر یعنی حضرت موسی عصا معجزهسیله قوم فرعونی الزامه قوی اولدیغی کبی حضرت
علی دخی قوت باطنه ایله مؤید اولوب اعدایی قهر ایلدی وباب خیبر قصهسی خود بالاده بیان اولنمشدر (ندا) رفع صوت
معناسنهدر بوراده مراد خطابدر قال تعالی (یا داود انا جعلناك خلیفة فی الارض) بعض کبار بیورمشلردرکه داوده
اولان تنصیص خلافت انبیادن کمسیه اولمشدر وخلافت که امامتدن مرتبهٔ مخصوصهدر ایکی نوع اوزرهدر
بری حقدن خلافتدرکه آنك صاحبی بلاواسطه اخذ ایدیجیدر وبری دخی جناب رسالتدن خلافتدر آنك صاحبی
بالواسطه آخذدر الحاصل شریعتده خلافت متابعت جناب رسالت ایله درو حقیقتده کمال متابعتك ثمرهسی اولان
اخذ عن الله ایلهدر فافهم جدا وبو ایکی خلافتك سری بو امتك کملنده موجوددر خصوصا حضرت علی بو دائرهنك
نقطهسیدر پس بو خلافت علیه شیخینك وعثمانك خلافتنی منافی دکلدر بلکه آنلر دخی حق اوزره ظاهرا وباطنا
خلیفهلردر تکیم محلنده مبین ومبرهندر وبو مقامی فهم ایتمکده صعوبت واردر پس قاصر اولنلر افراط وتفریطدن
احتراز ایدوب حسن اعتقاد اوزره اولمق کرکدر (زهادت) لغتده برنسنهیه میلی ترك ایتمکدر اصطلاح اهل حقیقتده
دنیا وبلکه ماسوی اللهدن اعراضدر دیمشلردرکه حضرت علی دخی حضرت عیسی کبی عبا پوش اولوب تجرد اهلی
ایدی زیرا پدری ابوطالب اگرچه سادات قریشدن ایدی ولیکن سائرلر کبی اهل غنا دکل ایدی پس حضرت علینك
قبل الخلافه بطریق المیراث تمولی یوغیدی وبعد الخلافه دخی قبول ایتمدی کما قال فیما کتب الی عثمان بن حنیف
خلیفته علی البصرة * اعلموا ان امامکم هذا قد اکتفی من دنیاکم هذه بطمریه * ویسد سورة جوعه بقرصیه * ولا یأکل
الفلذة فی حولیه) الا فی سنة اضحیتیه) ثم قال ولو شئت لتسربلت بالقوهی من ثیابکم) والدمقر النفیس من دیباجکم
ولاکلت لباب البر بصدور دجاجکم * وشربت الماء برقیق زجاجکم * ابیت مبطانا وحولی بطون غرثی * اذا یخصمنی
فی القیمة وهم من ذکروانی * ثم قال ولقد رقعت مدرعتی هذه حتی استحییت من راقعها * قال لی القها فذو الاتن
لا یرتضیها البراذعها * فقلت اغرب عنی عند الصباح یحمد القوم السری * وتنجلی عنهم غمایات الکری * بلی کانت
لنا فدك من جمیع ما اظله الفلك * فشحت علیه نفوس قوم وسخت بها نفوس قوم آخرین (احکم الله بیننا وهو خیر
الحاکمین) ثم اطال واجاد (شهادتده اکا فنا) یعنی ارهٔ یهود ایله ذکریایی دونیم ایلدی وآنی فناء صوری ومعنوی اهلی
قیلدی بوندن مراد حضرت علینك شربت شهادت نوش ایدهجکنی بیاندر تکیم کاور (عصمتندن ثنا) عصمت کناهدن
معصوم ومحفوظ اولمق قال تعالی (وآتیناه الحکم صبیا وحنانا من لدنا وزکاة وکان تقیا وبرا بوالدیه ولم یکن جبارا
عصیا) وقال (وسیدا وحصورا ونبیا من الصالحین) وجاء فی الخبر عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال ما احد من
بنی آدم الا اذنب اوهم بذنب الا یحیی بن زکریا کما فی برهان القرآن (لمحرره) عبرت آل حضرت یحیادن کیم * ایتمدی
ذره قدر قصد کناه) بو قدر عصمت حقیلهینه) روز وشب ایلریدی آه وواه (علی حق نمادر) حق کوستریجیدر یعنی حقك
جمله کمالاتنه آیینه واقع اولمشدر (هما) سایهسی مبارك قوشدر تفصیلی مرورایتمشدر یعنی مرغان اراسنده هما نیجه
ایسه علی دخی خلق اراسنده اویلهدر بوندن مراد علی یی زیاده شرف وعلو ایله وصفدر شویله که هر کیمه علینك سایهٔ نظری

واقع اولورسه سلطان حقیقت اولور (المحرره) كرهمای زلفكك ایرسه كدای سایه سنی * حاصل اولور درستنده سلطنت
سرمایه سی * برنفس بوسایه ده هركیم كه راحت بولمدی * كركنش اولسه جهانده قالدی ذره پایه سی (توتیا) قال
فی القاموس التوتیاء حجر انتهی وقال فی الاختری التوتیا بالضم برطاشدركه آندن سرمه ایدرلر انتهی دیوان حافظ
شرحنده سودی غلط ایدوب توتیا كوزاوتیدر یعنی دفع مرض ایچون كوزه چكیلدكاری اوتدر سرمه معناسنه دكلدر
دیمشدر شیمدی وره مخالف اولدیغندن ماعدا لغته دخی مخالفدر توتیا سرمه جنسندندر ولیكن انواعی واردر پس بعض
نوعی تحسین وبعض نوعی دفع مرض ایچون كوزه چكلمكه مانع یوقدر (كوفه) قال فی القاموس الكوفة بالضم الرملة
الحمراء المستدیرة ومدینة العراق الكبرى وقبة الاسلام ودار هجرة المسلمین مصرها سعد بن ابی وقاص وكانت منزل نوح وبنی
مسجدها سمیت لاستدارتها واجتماع الناس بها (مرتضی) مصطفی ومختار (ابن ملجم) هو عبد الرحمن بن ملجم المرادی
ومراد كغراب ابو قبیلة لانه تمرد كما فی القاموس معلوم اوله كه فخر عالم حضرت علینك ابن ملجم الندن شربت شهادت
نوش ایده جكنی اخبار ایتمش ایدی حضرت علیدن ماعدا ابن ملجم دخی بو معنایی بیلورو حاشا بو كبیره بندن صادر اوله
دیردی صكره هجرتك قرقنجی شهر رمضانك اون یدنجی جمعه كیجه سی حضرت علی موعود اولدیغی كیجه دردیو
علی السحر جامعه كلدكده مذكور ابن ملجم كه خوارج طائفه سندن ایدی كمین كاهدن چقوب حضرت علینك قلج ایله
سر مباركن دماغنه دكندونیم ایلدی وحضرت علی اول زخمدن احد كیجه سی وداع عالم فانی قیلدی امام حسن بعد
الغسل یدی تكبیرله نمازن قیلوب ناظمك اختیاری اوزره جامع اعظم یاننه دفن ایدوب خوارج طائفه سی مطلع
اولمسون ایچون وصیت علی اوزره قبرنی بی نشان ایلدی دیمشلردر كه خلفاء عباسیه اوائلنه دك قبر علی مخفی قالدی
صكره امام جعفر صادق رضی الله عنه دلالتیله متعین اولدی صواعقده كاوركه مذكور ابن ملجم ذكر اولنان وقعه
دنصكره اله كاوب الن وایاغن كسدیلر وجثه سن احراق بالنار قیلدیلر وحدیث صحیحده كاوركه خلقك اشقاسی ایكیدر
بری عاقر ناقه وبری قاتل علیدر زیرا ناقه وعلی كه معجزاولدقلری جهتدن فتح باب سعادت ایتمشلردی پس آنلری
قتل ایتمك اول بابی سدوباب شقاوتی فتحدر (المحرره) وارمیدر یوله شقی عالمده * كه اله قبضه سنه ظلمله سیف * ناقة اللهی
عقر ایده یی بالك * واسد اللهی قتل ایده صد حیف (حسین رضا) حسین راضی ویا مرضی دیمكدر مصدره اضافت
حسینك اول معنایه زیاده انتسابندندر (بعدذا) حضرت علینك نمازن قیلان یعنی نمازنده امامت ایدن فرزند كبیری
امام حسن ایدی ولیكن امام حسینك دخی حضورنه بناء ناظم ذكر اولنان نمازی ضرورت وزنیچون امام حسینه
نسبت ایلدی (نص) تصریح دیمكدر وقد سبق تحقیقه یعنی بندنصكره خلافت فلان وفلانه انتقال ایدر دیو چهار یاری
تصریحا تعیین ایتمش بلكه اشارتله اكتفا قیلمشدی ولیكن وفاتندنصكره مدت خلافت اوتوزسنه اولمسنه
نص وارد اولمشدی كما قال علیه السلام الخلافة بعدی ثلاثون سنة ثم یصیر ملكا عضوضا (ملك عضوض) الملك بضم
المیم ولایة التصرف ویكسرها اسم لما تحت التصرف قاله القاشانی فی شرح التائیة وقد سبق غیر هذا فی اوائل الشرح
عضوض عاضك مبالغه سیدر عض اصرمق معناسنه درعضی ملكه نسبت ایتدی مراد اهل ملكدر وظلمدن عضله
تعبیر ایلدی زیرا ظالم كویا مظلومی عض ایدر یعنی اوتوزسنه دنصكره خلافت كامله نك مدتی تمام اولوب صكره كلنلر
بری برلرینه ظلم ایده لر پس معاویه وامثالی خلافت كامله اهلندن دكلدر انكیچون تیمور معاویه یه ظالم ویزیده ملعوندر
دیردی وخلقی بوقوله حمل ایدردی بونك تفصیلی محلنده كاور ان شاء الله تعالی (بعدذا) ملوك عثمانیه دن عثمان غازی
واورخان بك وخداوندكار حضراتنك سلطنتلری ایامی دخی خلفاء زمانی كبی معتدل اولوب صكره یلدرم كونی شعبه
سلطنته ظلمله یلدرم نزول ایتمشیدی وكتدكجه الی هذا الان اختلال قبول ایلدی (المحرره) خانه سلطنته اولمش ایدی
عدل وداد ملوك اون كه عمود * یقدیلر خانه یی عمودن آلوب * یاقدیلر خلقی چقرحالا دود (رعایا) راءك فتحیله رعیتك
جمعیدر هدایا وهدیه كبی رعیه مرعیه معناسنه در یعنی محفوظه زیرا رعایت حفظدر وفی الحدیث كلكم راع وكلكم
مسئول عن رعیته یعنی كلكم ملتزم بحفظ ما یطالب به من العدل ان كان والیا ومن عدم الخیانة ان كان مولیا علیه
وكلكم مسئول عما التزم حفظه یوم القیمة قال فی القاموس الراعی كل من ولی امر قوم (ظلم) الظلم بالضم وضع الشیء
فی غیر موضعه كوضع الكفر موضع الایمان والمعصیة موضع الطاعة ونحو ذلك (جزاء) هو المكافاة علی الشیء (اوتوز
ییل) صواعقده كاوركه خلافت كامله نك مدتی اولان اوتوزسنه امام حسنك التی آی خلافتیله تكمیل اولنمشدر پس
چهار یاره اوتوزسنه خلافت نسبتی بطریق التغلیب اولور قضا حكومت معناسنه در بوراده مراد خلافت كامله یه
مقارن اولان حكومتدر (اعتدا) جور وظلم وحددن تجاوز ایتمك (حسین حضرتینه اغو ویردی دشمنلری) معلوم اوله كه
حضرت علی كوفه ده شربت شهادت نوش ایتدكدنصكره قرق بیك قدر كمسنه تجمع ایدوب بولكه باشمزده اردیو امام

حسنه

حسنه مبایعت ایلدیلر امام حسن دخی التی آی خلافتدنصكره قطع عرق نزاع ایچون هجرتك قرق برنجی جمادی
الاخره سنده امر حكومتی معاویه یه تسلیم ایلدی اكرچه نیجه لر بو فراغی معقول كورمدیلر فاما بو خصوصه
فخر عالمك معجزاتندن ایدی زیرا امام حسن حقنده بیورمش ایدیكه (ان ابنی هذا سید وسیصلح الله به بین فئتین عظیمتین
من المسلمین) صكره یزید علیه اللعنه امام حسنك خاتونی اولان اشعث بن قیس الكندی قزی جعده یه سراخبر كوندروب
اكر امام حسنه زهر ایچرسك سنی تزوج ایدوب یوزبیك درهم دخی انعام ایدرم دیو مغرور ایدوب اول خائنه دخی
بو خصوصه جسارت ایلدی امام حسن بو معنادن اوتوری قرق كون مریض اولوب جكری پاره پاره اولدی وشربت
وصال حقله جكر تازه لیوب بزم عقباده برن بولدی امام حسین هرچند ای شقیق من بو زهری سكا كیم ایچوردی
دیو الحاح ایلدی فاما امام حسن بو ماده خلق اراسنده سفك دمایه منجر اولوردیو فتنه وقوعندن احتراز ایدوب خالی
سو یلمدی (المحرره) دیدیكیم یاربیلور حالمی ایتم شكوی * ای برادر اولیجك ایلمه قائم دعوی * كربوكون اوله مرادنجه
عدو شیرین كام (كوره یارن نیجه اولور تلخئ جام بلوی (دیمشلردر كه امام حسن هجرتك اوچنجی سنه سنده عالم شهودی
تشریف ایدوب اللحیده قرق یدی یاشنده جوار حضرته كتدی پس یدی سنه فخر عالم واوتوزسنه پدری صحبتنده
اولدی بعده التی آی خلیفهٔ حق وامام عدل اولوب بعد الفراغ طقوز بوچق سنه مدینه ده مكث ایلدی قبر منوری
بقیع مقبره سنده جده سی فاطمة بنت اسد یاننده در (المحرره) نور اینر صبح ومسا مرقدنه) آی وكون حاضر اولور مشهدنه
چونكه اولدر كزین سبط رسول * مرقدنده دعا اولور مقبول (دركربلا) در دالك فتحیله ظرفیت ایچوندر فی كبی
كربلا فرات صویی كنارنده برموضعدر قال فی روضة الخطیب قتل الحسین یوم الجمعة یوم عاشوراء سنة احدی وستین
بكربلا من ارض العراق فیما بین الكوفة والحلة وله ثمان وخمسون سنة انتهی امام حسینك تفصیل واقعه سی آشغه ده
كاور ان شاء الله تعالی (اصفیا) اهل اللهدر كه خلق اراسندن نیجه خواص له اورندلنمشلردر (عنا) زحمت ومشقت (هبا
تو زغبار كبی واوایچنده كنش دوشدكده كورینن نسنه لر كه ذره دیرلر (بیا) كل (مرحبا) واسع یره كلدك زیرا عارفك
كوكلی خلوتخانه سنك بر كوشه سنه نیجه یوزبیك عرش اعظم وضع اولنسه ذره قدر كلمز زیرا قلب عالم ملكوتدن یعنی
اجسامدندر عالم معانی وارواح ایسه عالم صورت واجسامدن واسعدر تكمیم بالاده بیان اولنمشدر (صلا) قال
فی الاختری الصلاء بالمد والفتح اعلام ایتمك یعنی وحدت حقیقیه اهلی كثرت اهلنه الصلادیوب آنلری اول كوشه یه
دعوت ایتمزلر وكوكل دائره سنه قومزلر زیرا كثرت اربابی حقیقتده بت پرست كبیدر پس بت پرست یعنی ماسوا
پرست اولان حق پرست ایله جمع اولمز وایكیسنك جمعی كالجمع بین الضب والنوندر مثلا لذات اسمائیه اهلی كه صفاتیلردر
جمله لذاتدن فنا بولان ذاتیلرله صحبت ایتمك ممكن اولمیجق سائر افعال وصفاتدن بی بهره اولنلر آنلرك مجاسنه نیجه دخول
ایدر آندندركه فنا اهلنه دكه كس مقارنت ایده مز زیرا بینده جهت جامعه یوقدر مقارنت اولسه دخی حقیقی دكلدر
وایكی تكرلو اولمق كه اثنینیت اهلی اولمقدر مراتب سلوكدن اوادنا مرتبه سنه وارنجه هر پرده جاریدر پس تحقق سالك رتبهٔ
اوادنایه واصل اولسه فناسی كمال بولوب سر ذات ظاهر ووحدت حقیقیه باهر اولور واصلا وهم وخیال قالمز الحاصل
توحید حقانی نوری تجلی ایتمدكجه سالك شركدن خلاص اولمز وظاهرده بت پرست اولوب تكری ایكیدر دین شرك
جلی اهلی طریق نظر وبرهاندن توحیده محتاج اولدیغی كبی باطنده دخی شرك خفی اهلی طریق كشف وعیاندن تحقیقه
محتاجدر (بعدذا) ناظمك بو بیتی غایت معنیداردر پس شرك خفی اربابی یوق یردبو توحیددن دم اورمسونلر ورسوم
اصحابی ضبط اصطلاحله بو معرفت مجاسنه كیرمسونلر زیرا دعوانك فسادی چوقدر ولغت واصطلاحك بوراده آدی
بوقدر (ع) بونده اول جان وجهان تركن اورنلر ایرشور * قال بعضهم (ع) بو علمه دخول ایلیمز مثلا كورانی * پس جاه
معنوی بندنه كرفتار اولان حقیقت اوزره بو علم مجاسنه دخول ایده میجك جاه صوری قیدیله مقید اولان قدم نیجه
دخول ایدر فافهم جدا (المحرره) سویلمه لاف ایلیوب هر كز كرامتدن خبر * كیم فنا اهلنده یوقدر ماسوی اللهدن اثر *
كركوكل خلوت اوینه داری ودیاری قو * بوله سن تا صحبت جانانه خلوتده ظفر * كردیلرسك منزل علم الهی یه وصول
قیل وقالك برزخندن ایلایركندن كذر) بزم عشقك جامنی ذوق وصفا اهلینه صور) بیلمدی اول نشوه یی عالمده ارباب كدر
ماسوی دیرنده شولكم بت پرست اولدی بوكون * مسجد دلده آنك اولمز نمازی معتبر * الصلا یا قوم قد قامت صلوة
العارفین) بجلوافی وقتكم قبل المضی لمح البصر) كوش جانه حقیا اردیسه كرحقدن صلا * ایلدك بی شبهه شول وحدت
مقامن مستقر (جام كیتی نما) یعنی انسانك جهان كوستریجی جام اولدیغی علم حق نسخه سی اولمسنه بناءدر الحاصل
جام جمدن احوال عالم مشاهده اولندیغی كبی انسان نسخه سندن دخی تجلیات علمیه سیر اولنور وقصود انسان كاملك
احاطه سنی وقلبنك وسعتنی وهر وجهله مظهریتنی بیاندر بو مقامك تفصیلی بالاده بیان اولنمشدر بو جام جهانی كیروجان

اوقور) یعنی بو جهان برجام جم بکزرکه انسان کاملك دیدهٔ جانی آنده تجلیات اسمائیه وصفاتیه مشاهده ایدر ویاخود انسانك وجودی جامی وذاتی نسخه سنك آیات وکلمات صفاتیه وحروف ذاتیه سن اوقیان بنه عالم امردن اولان روح اضافی اهلیدر یوخسه عالم خلقدن اولان جهان صوری اهلی دکلدر زیرا آنك مشاهده سی دیدهٔ باطنه وادراکی عقل اوله محتاجدر پس ظاهر بین واهل عقل آخر اولان آنی نیجه کوررونه وجهله اوقور بیلور بوسببدندرکه اهل حق مستوردر کاورداولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری (لمحرره) ای طفل ابجد مصحفك سرن بیلم صانمه صاقن (شول قطرهٔ ناچیزده دریا بولم صانمه صاقن * آچلمدن جان کوزلری آچلمز اسما یوزلری * هرکز قفادن بو یوزی سیران قیلم صانمه صاقن (هویت تشخصدن قطع نظر حقیقته دیرلر بوراده مراد مدرك اولدیغی جهتدن ذات حقدر یعنی ذات حق هواسنده هما کبی پروازایدن جاندر پس جسمانیتی غالب اولنلر بوهواده اوچمغه قادر اولمزلر وعقل معاش اهلی بوادراکه یول بولمزلر (ارض وسما) یعنی ارض وسما وسائر مخلوقاته لامانة الله تکلیف اولندقده کمسه تحمل ایده میوب انسان اول سری بردوش جان قیلدی وحقك لطف وقهری جمعیتنه مظهر اولوب کامل بولدی بو مقامك تفصیلی مرورایتمشدر (الهی) قیلدی تابوت فنایی جسم پاکینه سمند * عزم عقبی ایتدی دامادرسول الله علی * اولدی دنیا کذرکاهنده صاغ وصوله بند * عزم عقبی ایتدی دامادرسول الله علی * ایلدی بش ییل حکومت ایجره عدلیله قیام * اولدی انکله خلافت مدتی آخر تمام * التمش اوچ یاشنده آچلدی اکا دارالسلام * عزم عقبی ایتدی دامادرسول الله علی * آیغی طپراغی کحل چشم جان اولمش ایکن * کوریتوردی دیدهٔ اعدایه اول کل چون دکن * کیدی چون دست قضادن عاقبت کاکون کفن * عزم عقبی ایتدی دامادرسول الله علی * کوفه شهرن ایلیوب اول شاه مردان تختکاه * برسحرحالن ایدرکن عرض درکاه اله * ابن ملجم نا کهان چکدی سرینه تیغ آه * عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی * نسخهٔ کاینات اسما ایدی اول پرکال * اوقنوردی آنده آیات جمال ذوالجلال * باقدی دنیا لوحنه یوق غیرنقش قیل وقال * عزم عقبی ایتدی دامادرسول الله علی * اولمش ایدی کوشهٔ وحدت مقام خلوتی * بولمش ایدی سرپاکنده جناب حضرتی * ابتلادن غایته ایردی چو دنیا زحمتی (عزم عقبی ایتدی دامادرسول الله علی (جورله کلدی وکتدی انبیا واولیا (خلقه شکوی ایتمدیلر ایتدیلر حقدن حیا (جان وسر بذل ایلیوب آخر بو ولده حقیا (عزم عقبی ایتدی دامادرسول الله علی *

وفات الحسن والحسین رضی الله تعالی عنهما

خبرده واردرکه حسن وحسین اهل جنت اسماسندن ایکی اسمدر عرب طائفه سی زمان جاهلیتده بو ایکی اسمله تسمیه ایتمشلردر وفی الحدیث سمی هرون ابنیه شبروشبیر وانی سمیت ابنی الحسن والحسین کما سمی بهما هرون ابنیه قال فی القاموس شبر کبقم وشبیر کقمین ومشبر کمحدث ابناء هرون علیه السلام قیل وباسمائهم سمی النبی صلی الله علیه وسلم الحسن والحسین والمحسن انتهی دیمشلردرکه امام حسن سیاده فخر عالمه بکزردی هجرتك اوچنجی سنه سنده دنیایه کلمشدر وحضرت فاطمه امام حسنی ولادتدن اللی کون موخرا امام حسینه حامل اولمشدر حسینك ولادتی هجرتك دردنجی شعبانی اوائلنده در وحسنین حضراتنك فضائل کثیره سی واردر صواعقده وغیری کتب معتبره ده مسطوردر برمقدارینه ناظم دخی اشارت ایتمشدر نتکیم کاور (صبایی) بن فیجه مدح ایدم حسن ایله حسینی کیم) ایکی همادر رضی الله عنهما (شهزاد) اولوزاده وقدسبق شرحه (ایراد) کتورمك (وقاد) آتش کبی وقودصاحبی یعنی یالکلغق مقصود اول سالك آتشین رنك اولدیغن بیاندر (آباد) معمور بونده اشارت واردرکه هرقنغی دله حقك محبتندن غیری مالك ومتصرف اولسه خرابدر زیرا کوکل ملکی شاه عشق ومحبته تختکاه اولمق ایچون ایجاد اولنمشدر پس بو معنادن خالی اولیجق سلطانسز مملکت کبی خراب اولور (لمحرره) کوکل اقلیم وسلطانی آنك عشق ومحبتدر (بوعشق وبو محبت اوزکه عزت اوزکه دولتدر (یاس طونی) معلوم اوله که سیاه رنك لباس جلال وفنایه اشارتدر نتکیم صفت نبی فصلنده بیان اولنمشدر بوندندرکه رهبان سیاه پوش اولورلر زیرا یهوده نسبتله فنا اهلیدر ولکن اهل اسلامه نسبتله فنالری مذمومدر پس فنا باطن اولمدقجه مجرد بو معنایه دلالت ایدن لباسله تلبس ایتمه ده فائده یوقدر (بعدذا) یاس وماتم محلنده سیاه پوش اولمق بو زماننده شعار اهل بدعت وفسق اولمغله مهجوردر بو معنادن قطع نظر سیاه دلبند صارتمق وقره عبا کیمك سنت رسولدر (ابن کمال) بکاسودای زلفك آخر کاربوقرمجول کیدردر عبا برینه (منقاد) مطیع (انقاد) انقاد اصلده افنا یعنی دوکتمك معناسنه دربوراده ذال معجمه ایله اولان انقاذ معناسنه دریعنی بکورمك وجائزدرکه اصلی اوزرنه اولوب دوداغندن ایچمك سبیله اول زهرانی افنا واهلاك ایلیه دیمك اوله فافهم (میعاد) وعد معناسنه در والوعد یستعمل فی الخیر والشر یقال وعدته خیرا ووعدته شرا فاذا سقط الخیر والشر قالوا فی الخیر الوعد والعدة وفی الشر الایعاد والوعید اشهاد شهید قیلمق شهیدك معناسی کذرایتمشدر ومعلوم اوله که فنادنصکره بقا بولنلرك هر بری برمرتبه یه تنزل ایتمشلردر

فخر عالمك تنزلی اعدل المراتب اولان روح مرتبه سنده در زیرانفس مرتبه سنه تنزل تعب وطبیعت مرتبه سنه تنزل اتعبدر پس امام حسنك مسموم اولدیغی حالت بقاده مرتبهٔ طبیعته تنزلندن اوتوریدر زیرا زهر اساس وجود اولان طبیعته تأثیرایدرکه بشریت جانبیدر روحه تأثیرایتمز وامام حسینك مذبوح اولدیغی مرتبهٔ روحه تنزلندن اوتوریدر زیرا روحك جسدله علاقه سی اولمغله بدندن مفارقتنه ذبح وآنك حکمنده اولاندن غیری نسنه کارایتمز سؤال اولنورسه که فخر عالمك تنزلی مرتبهٔ روحده اولیجق اون ایکی سنه مرورندنصکره زهرك تأثیرنه وجه ایله بدرنتکیم بو مجرده کاسه کرکدر جواب بودرکه موت کشینك بشریتنه جاری اولور پس فخر عالم حین احتضارده ادنی المراتب اولان بشریت وطبیعته تنزل ایتمکله بو مرتبه ده زهر تأثیرایتدی والا مرتبهٔ روحده زهرك تأثیری یوقدر نتکیم حضرت عمر رضی الله عنه قیصردن زهر کاوب نوش ایلدی واصلا کارایتمدی زیرا عمر آنی حقیقتی وروحانیتی جانبیله شرب ایلدی بشریتی وجسمانیتی ایله دکل (بعدذا) اکرچه حسنینك قصه لری فخر عالمك آنلری تقبیلی سبیله اولدی ولیکن بو وقعه یه حقیقتده سبب آنلرك کمال تعینلری شهادت ایله اولمقدر یعنی فخر عالم شفاعت ایله ذکر اولنان ورطه دن آنلری تخلیصه قادر ایدی ولیکن کوردیکه برینك کمالی مسموم وبرینك کمالی مذبوح اولمقده در پس بو کمالی خلاص وشفاعت اوزرنه ترجیح ایلدی انبیا واولیانك سائر ابتلالری دخی بوکا قیاس اولنه وبو معنایی کمال اوزره ادراکه عقل صحیح وکشف صریح کرکدر انکیچون بوشهوده ایرن هردورلی بلایه صابردر زیرا آنك کمالی اول بلاده مندرجدر وهم عین ثابته سنك احوالندندر پس عاقل اولان کندی مزرعه سنده بتن دانه یی هرنه ایسه قبول ایدر فافهم جدا والله الهادی وعلیه اتکالی واعتمادی صواعقده کلورکه برکون جبریل علیه السلام حضرت حسینك مقتلی اولان کربلادن برقبضه تراب احمر کتوروب فخر عالمی قصه دن آکاه ایلدی فخر عالم دخی اول خاکی سرخی ام المؤمنین ام سلمه یه رضی الله عنها ویروب بیوردیکه بو طپراق حسینك مقتلی اولان ارضك تربه سیدر هرنه زمان قانه متحول اولورسه اوغلم حسین اول وقتده شراب شهادت نوش ایدر ام سلمه دخی اول طپراغی برشیشه یه وضع ایدوب وقتی کلدکده کوردیکه خون اولمشدر (لمحرره کوریجك شیشه ده اودمده دمی * جکری پاره لری خون اولدی (بیلدیکیم دوشدی خاکه جسم حسین (الف قد سروی نون اولدی) وفی الواقعات المحمودیة دفع علیه السلام قاروزتین لواحدة من الازواج المطهرة رضی الله عنهم وقال اذا اصفر ما فی احدیهما یکون الحسن شهیدا بالسم واذا احمر ما فی الاخری یکون الحسین شهیدا بالذبح فکان کذلك استبعاد) بعید کورمك (الحاد) میل وعدول ایتمك یقال الحد مال وعدل قال فی بحر العلوم الملحد هو الذی امال مذهبه عن الادیان کلها ام عله عن دین الی دین والالحاد الامالة انتهی (بعدذا) یزیدك لعنی حقنده علما مختلف الکلام اولوب بعضلر توقفه میل وبعضیلر دخی توبه واصرارنك مجهولیتنه بناء وهم منصوص علیه اولمین فاسقه بعینه حقك رحمتندن ابعاد معناسنه لعنك عدم جوازنه ذاهب وبعضیلر دخی اشتهار کفر وتواتر فضاعت شرنه بناء مسلك لعنه سالك اولمشلردر وهو الحق الصریح الذی لامحید عنه والقول الصحیح الذی لامفر منه نتکیم ناظم قدس سره دخی اهانت اهل بیت رسول الله تعلیل ایدوب لعن ایلدی واصابت ایتدی زیرا مطلق علمایه اهانت وآنلری استهزاء کفر اولیجق علمك ظاهرا وباطنا منبعی اولوب هر وجهله واجب الرعایه اولان خاندان رسوله اهانت ایتمك نیجه کفر اولمز وبویله کافرنیجه لعنت بولمز فلعنة الله علیه وعلی اعوانه وانصاره * قال سعد الدین التفتازانی * اللعن علی یزید فی الشرع یجوز * واللاعن یجزی حسنات ویفوز * قد صح لدی انه معتل * واللعن مضاعف وذا مهموز * وقال الشیخ محمد البکری فی حق یزید * زاده الله خزیا وضعة * وفی اسفل سجین وضعه) وقال بعض کبار الشافعیة للامام احمد قولان ای فی لعنه تلویح وتصریح وکذا للامام مالك وکذا لابی حنیفة ولنا قول واحد التصریح دون التلویح انتهی وصنف ابن الجوزی فی اباحة لعنه کتابا سمی بالرد علی المتعصب العنید (المانع من ذم یزید) دیمشلردرکه تیمورشامه استیلاسنده یزیدك قبرنی آچوب کمکلرن آتشه اوردی واصابت ایتدی زیرا اول ملعون ابدی مقدما پدری معاویه کوننده امام حسنه خاتونی جعده الیله زهر قاتل ایچوردی نتکیم قصه سی سبقت ایتدی وصکره کندینك خلافتی کونی ارض عراقده والی نصب ایلدیکی عبید بن زیادی امام حسین اوزرنه حواله ایلیوب امام حسین دخی سکسان عدددن آرتوق اهل بیت ایله مکهٔ مکرمه دن بیرون اولوب مقتل پدر ماجدی اولان کوفه یه متوجه ایکن فرات کنارنده کربلا نام موضعه رسیده اولدقده مذکور ابن زیاد ایله مقابله واقع اولوب اهل بیتك رجالی فردا فردا اول وقعه ده شربت شهادت نوش ایتدکدنصکره امام حسین دخی تشنه لکدن بی تاب اولوب بالاخره اوزرنه ال اوشوردیلر واول سمن واری خالك سیاهه دوشوردیلر وسرمبارکن اهل بیتك نسوانیله یزیده کوندردیلر ومخدرات اهل بیتی عریانا دوه لر اوزرنه بندروب شام خلقی اراسینده تخجیل قیلدیلر واول سرمبارکی برطبق ایچنده یزیده عرض اولندقده الندہ برچوبله دندان دررارلرنه اوروب استهزادن بمراعدایدر

وقعه سنده مقتول اولان اجداد واقرباسنك انتقامن آلمغه متعلق كلمات كفريه سويلدى وينه تسخير عالم غرضيله مسلم بن قتيبه يى مدينهٔ منوره خلقى اوزرنه تسليط ايدوب اول كافر دخى نسوان وصبيان واخلاط ناسدن ماعدا وجوه انصار ومهاجريندن بيك يدى يوز وجملهٔ قرآندن يدى يوز نفر كسنه قتل ايلديكندن غيرى مسجد رسولى حاشا اوچ كون اصطبل دواب ومبال كلاب ايليوب بومدتده اذان اوقنمدى وجماعت ايله نماز قلنمدى وبوندنصكره حضرت صديقك كريمه زاده سى عبدالله بن زبيرى صيد ايچون مكه ده منجنيق نصب ايدوب حضرت كعبه يى احراق ايلدى وبونلردن غيرى دين مسيح اوزرنه خمرى استحلال ايدوب ادمان ايلدى ونكاح محارم قيلدى وترك صلات ولعب وكلابه اشتغال كوستردى وبونك امثالى كفر وكبائره مصر اولوب اوچ سنه والى عضوض اولوب مرداولدى پس بوقدر اومنكرات ايله اشتهار بولوب خانهٔ دينك ظاهر وباطننى ويران ايلين معلونك لعنتدن امتناعه وجه يوقدر وفى الحديث لايزال امر امتى قائما بالقسط حتى يكون اول من يثلمه رجل من بنى امية يقال له يزيد كما فى الصواعق وانسان العيون بو كلامده اشارت واردركه يزيد اصحابدن دكادر بلكه حضرت عمرك رضى الله عنه ايام خلافتنده دنيايه كلمشدر لعنة الله عليه ديمشلردركه يزيدك فوتندنصكره برصالح فرزندى قالوب قرق كون قدر سرير نشين حكومت اولدى فسبحان من يخرج الحى من الميت ويخرج الميت من الحى وفرزند مذكور ابتداى تقلدنده بالاى منبرنشين اولدقده بعد الحمد والثناء بووجهله آغاز كلام ايليوب ديديكه بوندن مقدم جدم معاويه كوننده حضرت على رضى الله عنه خلافته احق ايكن جدم انكله بو خصوصده بغير حق منازعه ايدوب بوقدر ناسزا ايشدنصكره عاقبت قبرنده ذنوبنه مرهون اولدى وپدرم يزيد كوننده دخى خلافته مستحق اولان امام حسين ايكن پدرم آنكله بى وجه طريق جدله سالك اولوب اول عرق طاهرى نيشتر عدوان ايله قطع ايلدى واستحلال خمر وتخريب كعبه قيلوب بوقدر فضايحدنصكره قبرنده كناهنه رهين اولدى وبونك امثالى كلماتدنصكره منبردن نزول ايدوب وفاتنه دك طشره چقمدى پس بوجملهده عقلايه زياده عبرت واردر ولكن علما معاويه حقنده امساك اولنمق كركدر ديمشلردر زيرا فخر عالمك خير دعاسن آلمش وكاتب الوحى اولمشدر فاما تيمورلنك شيعى مذهب اولمغله امام على حق ومعاويه ظالم ويزيد فاسقدر ديرو خلقى بوقوله حمل ايدردى ومن الغرائب ما قال صاحب الهداية من انه يجوز تقلد القضاء من ولاة الجور فان كثيرا من الصحابة والتابعين رضى الله عنهم اجمعين تقلدوا القضاء من معاوية وكان الحق مع على رضى الله عنه فى نوبته (بعدذا) بوفصلك تفصيلى كتب سيرده مسطوردر وبرمقدارى دخى روح البيان نام تفسيرمزده مندرجدر بواجماله قناعت ايتمينلر محلنه مراجعت ايده لر وبونك امثالى مسائلده طريق عدل اوزره كيده لر فرضى الله عن الناظم حيث اوجز واجاد وارشد العباد الى طريق السداد (بونلرك) يعنى حسن وحسينك (لوح صافى) محبت اهل بيتله صفوت وجلا بولمش كوكل ديمكدر زيرا اهل بيتك صفات حسنه سنى نقش ايتمكه بويله برلوح كركدر (نقاد) مبالغه ايله نقدايديجى يعنى نقد جيد كبى ملخص سوز سويليجى وآنلرك صفات جليله سن تعداد ايديجى زيرا نقد سچمك وصايمق معناسنه كلور (شفقت) فتحات ايله اسركمك معناسنه بوراده وزن ايچون فانك سكونيله تلفظ اولنور (اسناد) سند قيلمق يعنى اوموزنى كندنه مسند قيلمشدى واكا سو يكنمشدى (ارشاد) راه راست نمودن يعنى طوغرى يول كوسترمك بوراده مراد امام حسنك كمال اوزره حقه اقتداسن بياندر زيرا محبت آخر المراتبدر يعنى صعودا كما قال كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف پس قننى دله كيم بو صفتك كمال انتساب وارتباطى اوله لاجرم هدايت عظمى وعنايت كبرى بولمشدر (حسين بندن) مقصود حسينك كندنه صورةً ومعنى كمال ارتباطنى واتصالنى وقربنى بياندر نتكيم بيوررر (فاطمة بضعة منى) پس بوندن حسين پيغمبر اولمق لازم كلمز والا فاطمه نك دخى نبوتنه قول لازم كلور مع هذا نسواندن نبى كلمشدر كلسه حضرت مريم نبى اولوردى قال تعالى (وامه صديقة) الحاصل مريم وفاطمه صديقه لر وحسن وحسين صديقلردر انبيادن دكلردر پس آنلرك نبوتنه ذاهب اولمق رفض والحاددر والعياذ بالله تعالى (اوتاد) وتدك جمعيدر تانك كسريله ميخ وقازق معناسنه اوتاد اصطلاح صوفيه ده خواص اوليادن درت نفر كسنه دركه شرق وغرب وجنوب وشمالى حفظ ايدرلر ابدال سبعه اقاليم سبعه يى حفظ ايتدكارى كبى وذكر اولنان درت طرف عالم صورتك اركانى اولمغله آنلرك حفظ وثباتنده موكل اولان رجال اللهه بطريق التشبيه اوتاد ديدبلر بوراده مراد مطلقا اهل حق واهل سنت وجماعتدركه آنلرك محبتلرى اعتدال يعنى نبوت والوهيته آنده قول يوقدر (سادات) سادتك جمعى وسادة دخى سائدك جمعيدر سيد معناسنه سيد اولو ديمكدر عظيم كبى بوراده سادات ايله مراد هاشميلردركه عرق طاهر حسنيندن متسلسل اولان آل رسولدر (بعدذا) بر كسنه نك حسنينه انتسابى والده طرفندن اولمق سيادتنى مانع دكادر نتكيم حسنينك دخى فخر عالمه انتسابى والده لرى حضرت فاطمه وساطتيله در اكرچه كه حضرت على دخى هاشميدر قال الله تعالى فى سورة الانعام (وزكريا ويحيى

وعيسى

وعيسى والياس كل من الصالحين الاية قال ابن الشيخ فى حواشيه وفى ذكر عيسى دليل على ان الذرية تتناول اولاد البنات فيكون الحسن والحسين رضى الله عنهما من ذرية سيد المرسلين صلى الله عليه وسلم مع انتسابهما اليه بالام ومن آذاهما فقد آذى ذريته عليه السلام يعنى حضرت عيسانك نوحه ويا ابراهيمه انتسابى والده سى مريم وساطتى ايله ايكن بنه ذريت اطلاق اولندى پس حسنين حضراتى دخى بويله در واوكه بنوامية آنلرى فخر عالم ذريتندن دكلردر ديرلر ذكر اولنان آيت شريفه آنلرى الزامه كافيدر الحاصل شريفه زاده لره شريف دكلدر ديمك صحيح دكلدر سؤال اولنورسه كه بوسوز فتاواى زينيه ده مسطور اولان فتوايه مخالفدر نتكيم كاور وسئل عن ابن الشريفة هل يكون شريفا كامه اجاب ان لم يكن ابوه شريفا لا يكون شريفا لامه انتهى جواب بودركه بوجواب الله اعلم علامت كتورمكه مجهول اولمق كرك زيرا يحيى افندى فتاواسنده كاوركه شريفه زاده لر علامت كوتررلر علامت آنلرك سائر ناسدن مابه الامتيازلريدر بتون يشل باباطرفندن اولان سادات كرامك مابه الامتيازلريدر انتهى * قال الامام السيوطى اول من امر الاشراف بالعلامة الخضراء الاشرف شعبان بن حسين سنة ثلاث وسبعين وسبعمائة وقال فى ذلك ابو عبدالله الاندلسى الاعمى (جعلوا لابناء الرسول علامة (ان العلامة شان من لم يشهر) نور النبوة فى وسيم وجوههم * يغنى الشريف عن الطراز الاخضر) وقال الاديب شمس الدين محمد بن ابراهيم بن بركة الدمشقى (اطراف تيجان اتت من سندس خضر باعلام على الاشراف والاشرف السلطان خصهم بها * شرفا ليفرقهم من الاطراف (بعدذا) سادات كرام واجب الاحترام اولدقلرنده كلام يوقدر حتى مرجع طريقت زبير افتاده قدس سره مجلسمه آل رسولدن بر كسنه قدوم ايلسه نه وجهله تعظيم ايده جكم بلم بيوررلر وصواعقده دخى تعظيم اهل بيت حقنده اطناب ايلمشدر وليكن آل رسول اولنلره دخى مواضع تهمتدن احتراز لازمدر قال بعضهم (اتفخر باتسالك من على * واصل البولة الماء القراح * وليس بنافع نسب زكى * تدنسه صنايعك القباح * وقال آخر (وما ينفع الاصل من هاشم (اذا كانت النفس من باهلة (وباهلة عرفوا بالدناءة لانهم كانوا يأكلون بقية الطعام مرة ثانية ويأكلون نقى العظام اى عظام الميتة الخبيثة (وكخجينهٔ راز صاحبى يحيى دير) اولسون اول آله هميشه صلوات) كه ظهور ايليه آندن حسنات (اولدى آل اولنه رمز وتنبيه) نكتهٔ الولد سر ابيه اصلى ونسلى آنك كيم اوله پاك) ايلمز پردهٔ ناموسنى چاك * صانمه اى آل هوايى كه رسول * ايده مر دود اوليجاغى مقبول) آل كاذب اوليسر حقه بعيد (هيچ خرما ويرمى شاخ پليد) جعلله آل اوله مز هر كراه (لعلله بر اوله مز سنك سياه (حساد) حاسدك جمعيدر حسد غيرك نعمتنك زوالن استمكدر يعنى اهل سنت والجماعت اولنلر حسنينى وآل رسولى مطلقا سورلر والله ورسول دخى انلرى سورزيرا حقك ورسولنك احبابنه محبت ايتمك حقك ورسولنك محبتنه وسيله در وحسودلركه خوارج ونواصب وامثاليدر آنلرى سومدبلر پس الله ورسول دخى آنلرى سومز يعنى آل رسوله بغض اوزره اولنلر الله ورسول قتنده مبغوض اولورلر فاما روافض طائفه سنك محبتلرى مقبول دكادر زيرا افراطدر وشيخينه بغض ايتدكلرى على واولادنه دخى بغض حكمنده در زيرا بوجمله حلقهٔ مفرغه كبيدر پس بونلرى محبتده برى برندن تفريق ايتمك يوقدر (لمحرره) مؤمنى كافر ايلراشبو ولا * واردر اشبو ولاده نيجه بلا (مؤمن اولدركه جمله اصحابى) سوه فرق ايتميه فردى اصلا (شوله كه فخر جهان ودامادى) حيدر ايچون صلاته ديسه صلا * نفى ايدوب يعنى بعض اصحابى * كوزلسه مدح وثناده الا * رافضى اولديغى مقرر اولور * كتب شرعده بود راملا (حسن بارى آغو ايچدى) امام حسن خلافتى معاويه يه فراغدنصكره كوفه دن مدينه يه نقل ايلدى واوراده بالاده شرح اولنديغى اوزره زهردن وداع عالم فانى قيلدى (جزع) حركت ايله صبرك نقيضيدر (انشاد) رفع صوت وتعريف ايتمك مقصود حالنى اغياره تعريفدن وجزعله رفع صوت ايتمدن نهيدر (استعداد) برايشى اراسته قيلوب مهيا اولمق وفى التعريفات الاستعداد كون الشئ بالقوة القريبة او البعيدة الى الفعل انتهى يعنى استعداد قابليته ديرلر يعنى واردينك ملكده كه عالم بقادر رسول الله وحضرت على اهل قابليته نور بخش ايدرلر پس بوظلمات عالمندن خلاص اولوب عالم نوره كيدرسن وكيد اعدادن محفوظ اولوب حضور ايدرسن (اوطان) وطنك جمعيدر منزل الاقامه معناسنه (استيطان) وطن طوتمق (استمداد) مدد ويار دم دلمك (استشهاد) شهود دلمك بوراده مراد مشاهده ورؤيتدر (بعدذا) بوتقديردن منفهم اولوركه خسته يانتده رجايه متعلق كلام كركدر زيرا فرح ويرروحقه اعتمادى آرتورروعالم بقايه ميل كتوررر وبوسبب ايله من احب لقاء الله احب الله لقاءه سرى ظاهر اولور (كاسكون) كل رنكلى يعنى قرمزى (ارصاد) كوزلمك ومنتظر اولمق يعنى بوكون كه وفاتم كونيدر بكا سورددر وبوكونى بن چوقدن كوزلرم زيرا بوكونده زنداندن صحرايه چقرم وغربتدن وطنه ايررم ومحنتدن حضور وراحته دوشرم پس كشى خراب آباد اولان دنيادن ارض معمورهٔ عقبايه سفر قيلسه نه الم چكر بوكلامده اشارت واردركه اهل الله موته حاضرلردر وموت آنلره حيات دنيادن محبوبدر (وفى المثنوى) همچنين باد اجل با عارفان *

نرم وخوش همچون نسیم نوبهار * پس رجال اذ نقل عالم شادمان * ذوربقا اش شادمان این کود کان * ومن کلمات
بلال الحبشی رضی الله عنه فی مرض موته (غدانلقی الاحبة شهنشاه) اصلی شاه شاهان ایدی پادشاهلر پادشاهی
دیمکدر ملک الملوک معناسنه بکلربکی دیدکاری کبی صکره مضاف الیهی تقدیم ایدوب شاهانشاه دیدیلر پس الف
متوسطی حذف ایدوب شهنشاه دیدیلر کاه اولورکه الف اخیریده حذف ایدوب شاهنشه دیرلر وکاه اولور الف اولی
وثانی یی حذف ایدوب شهنشاه دیرلر تکیم ناظمک کلامنده واقع اولمشدر وکاه اولورکه جمیع الفاتی حذف ایدوب
شهنشه دیرلر قال بعضهم شهنشاه کلمة فارسیة وقد تکلمت به العرب قدیما قال الاعشی * وکسری شهنشاه الذی سار
ذکره بو فقیرک فهم ایتدیکی بودرکه اعشانک بو کلمه ایله تکلمی کسرینک آنکله اشتهارنه بناءدر تکیم حضرت مولانا
مثنوی یده بعض فارسی اولمین کلماتله تکلم ایلمشدر پس آل عثمان وصفنده شهنشاه الاعظم دیمک خطادر تکیم بعض
موالی امضاسنده واقع اولمشدر الحاصل شهنشاه لفظی معرب وعربی دکلدر (لبالمرصاد) باء ظرفیت ایچوندر فی کبی
مرصاد کذرکاه یعنی اول مکاندرکه کذرایدنلری آنده کوزلرلر ومنتظر اولورلر قال تعالی ان ربک لبالمرصاد بو کلام تمثیل
طریقیله وارد اولمشدر یعنی رصد کاهده ترصد وترقب ایدن کسنه دن مطلوب فوت اولمدیغی کبی الله تعالی دن دخی
عصات وآنلرک اعمالی فوت اولمزبلکه جمله سی دست قدرتنده وعملری دخی حیز مجازاتده در بورادە لبالمرصاد حقک
اوامرندن برامر واحکامندن برحکم دردیمکدر (ارصاد) همزه نک فتحیله رصدک جمعیدر بولک بوکاتمک معناسنه
کما فی المرقاة بورادە مراد مطلق یوکدر ویولک بغلمه دن مقصود سفر آخرت اسبابنه مباشرت ایدوب حاضر وآماده اولمقدر
(خطابت) خلقه خطاب ایدوب وعظ ایتمکدر نه لغت ولسان ایله اولورسه اولسون (اضداد) ضدک جمعیدر مخالف
معناسنه بورادە مراد یزیدوانک اعوان وانصاریدر لعنهم الله لعنة ابدیة فانهم اهانوا اهل البیت واخافوا اهل المدینة
وخربوا الکعبة کما سبق تفصیل القصة (امجاد) ماجدک جمعیدر اولو معناسنه عظیم وشریف کبی بونده اشارت واردرکه
امام حسین کبی خلیفهٔ حق وامام عدلک قدری بیلمدیکی وجهه سنده لایح اولان نور ولایت وسعادتک کورمدیکی
جهل وغفلتک غلبه سندن وظلمات ظلم وعدوانک ظهورندن وخلقک انواع فسق وفجورندندر (پس آندن دوکدیلر
قانی) یعنی کوفه سمتنده کربلا دیدکاری موضعده هجرتک آلتمش برنجی سنه سنده عاشوراء کونی که جمعه ایدی حضرت
حسینی واکا تابع اولان رجالی شهید ایلدیلر تکیم تفصیلی مرور ایلدی وحضرت حسین اول وقتده اللی سکز یاشنده
ایدی زیرا هجرتک دوردنجی سنه سنک شعبانندە دنیایه کلمش ایدی وهو ریحانة رسول الله وسید شباب اهل الجنة رضی
الله عنه دیمشلردرکه حضرت حسین شهید اولدیغی کون غضب الهی اثری ظهور ایدوب شمس منکسف اولدی
وآسمانده حمرت بلوردی واول حمرت الی الآن افقده باقی قالدی وبرقاچ کون قان کبی یغمور یاغدی وشامده قنغی
طاشی قالدرسه لر آلتنده قان بولندی وبونک امثالی علامات ظهور ایتدی وحضرت حسین وقعه سنده حاضر اولنلر
وغائب اولوب بوامر عظیمه رضا کوسترنلرک هر بری بر دردە مبتلی اولوب اززمانده هلاک اولدیلر ودیمشلردرکه احد
وقعه سنده حضرت حمزه یی قتل ایدن وحشی اسلامه کلدکده فخر عالم اکا خطاب ایدوب وارکوزلک کوردیکی یره کت
بکا کورنمه زیرا احبابی قتل ایدنلرک یوزینه نظر ایده مم بیوردی پس اسلام ما قبلنه کفارت ایکن فخر عالم صلی الله علیه
وسلم عمی حمزه یی قاتل اولانه نظری سومیجک جکرکوشه سن قتل ایدوب اهل بیتنی عریانا شام ایچنده کزدیروب اجانب
یاننده خوار وخجل قیلوب بونک کبی اهانتلر ایدن ملعونلرک یوزلرینه نیجه نظر ایتسه کرکدر حاشا بویله اولنلرک یوزلرینه
نظر رحمت ایله نظر اولنمز وبونلر کبی جهانده لعنته سزا یوغیکن اهل غیرت اسانندن بونلره نیجه لعنت قیلنمز (لمحرره)
کرسوررسنک حقیقت خبری * کلمشدر یزیدوش ملعون * چقمسون جانی جهمندن هیچ * لعنت باری یه اولسون
مقرون (بی انداد) ندک جمعیدر نونک کسریله مثل معناسنه مقصود کمالاتده لانظیر اولدیغن بیاندر (افراد) همزه نک
کسریله مصدردر فرد قیلمق یعنی آیرمق معناسنه افراز کبی (عاشوراء) مدله محرم آینک اونیجی کونیدر معلوم اوله که
امام حسنک شهادتی معاویه کونده وحسینک شهادتی اوغلی یزیدزمانده ایدی الحاصل حسینک وقعه سی امام
حسندن اون برسنه مؤخردر ولیکن ایکیسنک دخی وفاتلری عاشوراءیه مصادف اولمشدر (بغداد) ترجمه سی مرور
ایتمشدر یعنی دشمنلرک کوکلری بغداد شهری کبی معمور اولدی وخصمدن انتقام الدق دیو طونتمالیامی کبی سرورله
طونانیدی (پس اول کون سورمه دورتمک یزیده بکزمکلکدر) معلوم اوله که عاشوراء کونی اکتحال وخضاب واتخاذ
عید واظهار سرور وزینت وبونلرک امثالی نسنه لر حقنده اثر صحیح وارد اولمشدر بلکه قتلهٔ امام حسین اولان یزیدی
وخارجیلر ابتداع ایتمشدردنوا کثر علماء موضوعیتنه ذاهب اولمشلردر ولیکن بو فقیرک فهم ایتدیکی بودرکه بوسوزسد
ذریعه ایچون شدت نکیر قیلنمشدر یوخسه ذکر اولنان امورک بعضیسنک فی نفس الامر عدم ثبوتندن دکلدر زیرا

برنسنه اصلده سنت اولدیغی صورتده دخی صکره دن شعار اهل بدعت اولسه اومقوله سنتی ترک ایتمک سنت وبلکه
واجبدر تکیم بوشرحده بومسئله نک بعض نظائری مرور ایتمشدر عینده تختم وتقصیر ثیاب کبی وبو ماده ده
قهستانیدن تصریح واردر پس عاشورا کونی سرمه استعمالنک اصل صحیحی اولسه بله ینه ترک ایتمک لازمدر زیرا
خوارج ونواجسه تشبهدر تکیم اول کونده ندب ونیاحت وحزن وامثالی شعار روافض وشیعه در الحاصل مؤمن
کامل وسنی عاقل اولان اول کونی نه یوم عیدونه یوم ماتم اتخاذ ایدر تا که ملاعینه تشبه بولنمیه بلکه سائر ایام فاضله
کبی فضل وشرفتی بیلوب صوم وصلاته وتشبه حاصل اولمیاجق قدر وجوه بره اشتغال کوستررواقعا النده تشبه وعدم
تشبهدن خاطرنه برنسنه کتورمز تکیم نوروز نصارا ده نصارایه تشبه ایتمک کفردر فاما کیفما اتفق تشبه حاصل اولور
برنسنه یه مباشرت ایتمک لابأسدر زیرا تشبه وعدم تشبهدن بری دخی مراد دکلدر ولیکن ماده سابقه ده اکتحال
ظاهر الاثر اولمغله احتراز لازمدر مکتحلک خالی الذهن اولمسی اباحتنده مؤثر دکلدر فافهم ولیس وراء عبادان قریة
(لمحرره) چقسون اول کوز که روز عاشورا * اوله میال میل کحل جلا * بکزه ده چشم یزیده کندن * کورمیه روی
رحتی اصلا (غدار) بی وفا یقال غادره واغدره اذا ترکه ومنه الغدر الذی هو ترک الوفاء والغدیر ماغادره السیل وترکه
فی الارض الغائرة کذا فی تفسیر قوله تعالی (فلم نغادر منهم احدا) سورة الکهف (ادریس) اسم شریفلری اخنوخدر
ضم همزه ایله حضرت آدمه وشیثه نازل اولان صحفدن خلقه چوق درس ویردیکیچون ادریس دنلدی کذا قالوا
ولیکن قاموسده دیرکه ادریس النبی علیه السلام لیس من الدراسة کما توهمه کثیرون لانه اعجمی واسمه خنوخ
واخنوخ انتهی ادریسه اوتوز صحف نازل اولوب اولاد قابیلی دعوته ارسال اولندی وآنلری اسیر وپایمال قیلدی سنت غزا
ورسم جهادی آنلر قودی کعب الاحباردن مرویدرکه ادریس اوچیوز آلتمش یاشنه ایرشدکده آسمانه رفع اولندی تکیم
قصه سی بالاده مرور ایتمشدر درزیلک صنعتی وعلم خط وعلم نجوم وعلم حساب انک تألیفیدر ارباب تاریخ ادریسه
المثلث بالنعمة دیرلر زیرا هم پیغمبر وهم پادشاه وهم حکیم ایدی لاب ادلو براوغلی واریدی اصطرلاب انکدر ادریس
آسمانه کیدیجک یرینه اوغلی متوشلخ خلیفه اولدی (ثمود) صالح پیغمبر علیه السلامک قومیدرکه شام ایله حجاز اراسنده
اولورلردی ناقة اللهی عقر ایتملریله صیحهٔ جبریل ایله هلاک اولدیلر وثمود قبیلهٔ وتصرف کما فی القاموس قال فی الارشاد
ثمود قبیلة مشهورة سمیت باسم جدهم ثمود اخی جدیس وهما ابنا عامر بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام وکانوا عربا
من العاربة یسکنون الحجر بین الحجاز وتبوک (عاد) هود پیغمبرک قومیدرکه عمان ایله یمن اراسنده ساکن اولورلردی
(عصیانلری سببیله ریح صرصر ایله هلاک اولدیلر یعنی سموم دوزخ بونلرک مناخرنه نفوذ ایدوب ادبارندن بیرون
اولدی واعضاسن پاره پاره قیلدی قال فی القاموس وعاد قبیلة وتمنع انتهی قال فی الارشاد المراد بعاد ای فی قوله تعالی
الم تر کیف فعل ربک بعاد) اولاد عاد بن عوض بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام قوم هود علیه السلام سموا باسم ابیهم
کما سمی بنو هاشم هاشما وقیل لاوائلهم عاد الاولی ولاواخرهم عاد الاخیرة قال عماد الدین بن کثیر کل ماورد فی القرآن
خبر عاد الاولی الا ما فی سورة الاحقاف (هاروت ماروت) سریانیدر ایکی فرشته نک اسمیدرکه علم سحری خلقه تعلیم
ایچون صورت بشری ده آسماندن نازل اولمشلردر زیرا اول وقتده سحر بازلر دعوای نبوت ایدرلردی وعوام ناس سحری
معجزه دن فرق ایده میوب ضلالته دوشمشلردی پس اکرچه سحرک عملی کفردر ولکن شردن احتراز ایچون علمی
تحصیل ایتمک جائزدر آنکیچون اول ایکی ملک خلقه علم سحری تعلیم ایدوب انما نحن فتنة فلا تکفر دیرلردی ای فلا تکفر
باعتقاد انه لایترتب علی عمله اثم دیمشلردرکه صکره آنلردن بعض خطا صادر اولمغله چاه بابلده موی سر ایله آویخته
کرفتار عذاب دنیا اولدیلر وبونلرک حقنده علمادن اختلاف شدید واردر تحقیقی روح البیان نام تفسیر عزیزده مبیندر
(وفی الحدیث احذروا الدنیا فانها اسحر من هاروت وماروت (لمحرره) زن دنیا کراولمسه جادو * صالمزیدی نیجه مردانه
کمند * رستم وسام وکستهم اولسک * سنی برموی سر ایله ایلربند (وله) سحر دنیایه زبون اولمشدر * نیجه هاروت ایله نیجه
ماروت) آلدانوب نفس شومه بالاخره) برلری اولدی عالم ناسوت) اویمسه نفسنه اکر شیطان) ایلمزدی هواسنی اول بوت
نفس وشیطان وشهوت دنیا * عقل وجان ودلی ایلر مبهوت * قلوب انسان زنده یی مرده * جسمن ایلر اکا قوری تابوت
* بکه کورآز وآزه اول خرسند * باشه یاقوتنه وار ایسه کرقوت (طالوت جالوت) طالوت بن بشیر بن بنیامین بن یعقوب
علیه السلام که اشموئیل پیغمبرک اشارتیله بنی اسرائیله پادشاه نصب اولنوب جالوت اوزرینه غزا ایلدی وجالوت وقومی
عمالقه طائفه سندن جبار لروبت پرست بدکارلر ایدی آخر جالوت حضرت داود علیه السلام الیله مقتول اولوب
جمعیتلری پریشان اولدی تفصیل قصه سورهٔ بقره ده در قال فی القاموس العمالقة قوم تفرقوا فی البلاد من ولد عملیق
کقندیل اوعملاق کقرطاس بن لاود بن ارم بن سام (کیوب اکفانله تابوت) یعنی کفنلر کیوب وتابوتلره کروب پس بو کلام

علفتها تبنا * واشربتها ماء باردا * قبیلندندر وطالوت وجالوت بیاننده تابوت ذکری لطافتدن خالی دکلدر زیرا جالوت
بنی اسرائیله متسلط اولدقده اللرندن تابوتی قهرا آلوب ارض فلسطینه کوتورمش ایدی واول بر تابوت ایدیکه ایچنده
صور انبیا منقوش ونیچه امور غریبه‌یی مشتمل ایدی بنی اسرائیل هرنه زمان غزا ایتسه‌لر اول تابوتی پیش طوتوب
آنکله استفتاح ایدرلر ومنصور اولورلردی صکره طالوت کوننده ینه اله کتوردیلر بوراده تابوت ایله مراد ایچنه میت
قودقلری معروف نسنه‌در بو واسط ایچنده ابتدا حضرت فاطمة الزهراء ویا خود ام المؤمنین زینب رضی الله عنهمانک
وفاتنده احداث اولنمشدر آندن مقدم میتی سریر اوزرینه قویوب نقل ایدرلردی اصل وضعی حبشدن شایعدر (ضحاک)
قال فی القاموس هو کشداد رجل ملک الارض وکانت امه جنیة فلحق بالجن انتهی ولیکن کتب تواریخ وسیرده
مسطوردر که ضحاکک ماریننک اموزلرنده ایکی پاره لحم زائد نابت اولوب اطبا علاجندن عاجز اولدقده شیطان تمثل ایدوب
آدمی دماغن مرهم کبی وضعی تعلیم ایلدی بو سببدن ضحاک نیچه بی کناه جوانلرک قاننه کردی صکره کابیء اصفهانی
دیرلر بر دمر جینک اوغلی قتل ایتمک استدکده کابی دخی بی اختیار فریاد کنان در پیش اولان ادیمی بر آغاج اوزرینه
بند ایدوب ضحاکه سب ایتدی وجمله ستمدیده اولنلر آنک تحت لواسنه جمع اولوب سرای ضحاکه هجوم ایلدکلرنده
ضحاک فرار ایلدی مذکور کابی یه تختی تکلیف ایتدکلرنده اولدخی کندینک سلطنتنه رضا کوسترمیوب افریدون
ابن جمشیده دلالت ایلدی پس طبرستانده افریدونی بولوب تختنه اجلاس ایتدیلر ضحاکی اله کتوروب قتل ایتمک
استدکده قلج کسمدی زیرا زیاده جادو ایدی پس بالآخره کوه دماونده بر غارده بند ایلدیلر واوراده هلاک اولدی ولیکن
نعمة الله لغتنده افریدون ضحاک ماریننک قاتلیدر دیمشدر (افریدون) جمشید اولادندندر تنکیم شمدی مرور ایتدی
دیمشلردر که افریدون عاقل وعادل پادشاه ایدی حضرت ابراهیم علیه السلام آنک زماننده ایدی ملوک فرسک
التنجیسیدر مدت عمرنده اختلاف واردر ولیکن بشیوز ییل پادشاه اولدی خرومادیاندن استر تولید ایتمک آندن
قالمشدر (کردون) کرد که کرمی یه دیرلر کردون آندن مأخوذدر عربیه یه کردون دیدکلری دوندیکندن اوتوریدر فلکه
تشبیها استعاره طریقیله چرخ کردون دیرلر تنکیم واقعدر عجمی برده مطبوع اولسه کردون * که کاه تابع اولور چرخ
کردون (وکاه اولور چرخی حذف ایدوب یالکز کردون دیرلر تنکیم واقعدر (انکچون بویله کردان اولدی کردون) که اکامیه
کردانا وکردون * بوندن منفهم اولور که داناتک مقابلی دون اوله تنکیم واقعدر * بوایش دانالری قیلور جکر خون *
قیاس ایت قانده قالدی دکمه بردون * فاما حاشیهء مطالعه‌ده سید شریف داناتک مقابلی نادان دیمشدر * ناظم
قدس سره نک مرادی بودر که کردون یعنی فلک نیچه ضحاک وافریدون کبی عالی پادشاهلری موتله دون ایتدی وتختندن
ایندردی (نمرود وابراهیم واسکندر وشداد وسلیمان ولقمان) بونلرک ترجمه لری مرور ایتمشدر فلکک سلیمانی یله ویروب
لقمانی براقمه ایتدیکی افنا واهلاککدن کنایه‌در قال الشیخ سعدی (جهان ای پسر ملک جاوید نیست * ز دنیا وفاداری
امید نیست) نه بر بادرفتی سحرکاه وشام * سریر سلیمان علیه السلام * بآخر ندیدی که بر باد رفت) خنک آنکه با دانش
وداد رفت (نرم ایتدی نریمانی نه قیلور کور جهان بی داد) نرم ایتدی یومشتدی وملائم قیلدی دیمکدر وزن ایچون میم
ما بعدنه وصل اولنمز (نریمان) نونک فتحی ورانک کسریله جمشید احفادندن بر پهلوانک اسمیدر که منوچهر نام پادشاهک
زماننده کلمشدر روئین دز نام قلعه قپوسنی کرز ایله ضرب ایدرکن اهالی قلعه آنی بر حیله ایله ایکی طاش اراسنه کتوروب
خردومر دایتمشلردر نرم ایتدی دیدیکی بودر صکره رستم اول قلعه‌یی آتشه یاقمشدر نریمان رستمک باباسینک ددهسیدر
زیرا کتب تواریخده رستم بن زال بن سام بن نریمان دیو یازلمشدر بیداد ظالم دیمکدر بعض نسخه‌ده (اوده ایتدی نریمانی
کورزت نیچه ایدر ایقاد) واقع اولمشدر ایقاد اودیاقمقدر ولیکن دیمشلردر که دریای آتشه دخول ایله امتحان اولنان
سیاوشدر که سوداوه نام خاتون ایله متهم اولدقده آتشه دخول ایدوب سالما چقمشدر تفصیل قصه‌یه فردوسینک
شهنامه‌سندن استطلاع اولنه (زلیخا) زانک فتحی ولامک کسریله مشهوردر بعضلر اولک ضمی وثانینک فتحیله تصحیح
ایتمشلردر (قباد) بن فیروز ساسانیاندر انوشروانک پدریدر قرق اوچ سنه پادشاه اولمشدر (کیقباد) ملوک کیانینک
اولیدر یوز یکرمی سنه پادشاه اولمشدر انبیادن حزقیل والیاس بن الیسع واشمویل علیهم السلام انک زماننده ایدی کی
اولی سلطان واولی بک معناسنه‌در (شاه انام شیخ ابواسحاق * ای کلاه تورشک افسر کی * کوییا که بلندلکده فلک سابعک
کوکبی اولان کیواندن یعنی زحلدن اخذ اولنمشدر جمعی کیان کاورو عجم پادشاهلرینه کیقبادن فیلقوسه کلنجه کیان
دیرلر پس کیقباد اولو سلطاندر وکیکاوس وکیخسرو دخی بویله‌در وابن کمال دقائق الحقائق نام کتابنده کاور که کیان
سلاطین قدیمدن بر جماعتدر آنلرک اولی کیومرث وآخری کیخسرودر انتهی اما نظام التواریخده کاور که جهانه اول
پادشاه اولان کیومرثدر (جم) جیم عربی ایله بر نامدار پادشاهک اسمیدر که جام اکا اضافت اولنوب جام جم دیرلر تنکیم

قصه‌سی مرور ایتمشدر وجمشیده دخی جم دیرلر وقاتقده کاور که جم اسم جنسدر هر سلطان عالیشانه اطلاق اولنور
اسم جنس اولدیغی اعتبارله در جمشیده اطلاقی انتهی قال فی انوار المشارق جمشید بفتح الجیم جم هو القمر وشید هو
الشعاع ای شعاع القمر وکذلک خورشید ای شعاع الشمس لان خور اسم الشمس انتهی (کیخسرو) اولو پادشاه دیمکدر
تنکیم مرور ایتدی بوراده مراد سیاوش مقتولک اوغلیدر التمش ییل پادشاه اولمشدر حکمادن فیثاغورث آنک زماننده
ایدی (خسرو) ابن هرمز بن انوشروان اصلده خسرو پرویزک لقبیدر تنکیم شیخینک بو بیتندن منفهم اولور *
چو خسرو ولک نشان تیز اوررلر * آدینی خسرو پرویز اوررلر * اوتوزیدی سنه پادشاه اولمشدر فخر عالمک نامهء دعوتن
پاره پاره ایلین کردنکش بودر (محرره) ایلدی قصر دولتینه ستون * نفس فخر جهانی قیصر * تا بروز قیامت کبری *
اسمز اول قصره انکچون صرصر * دوشدی آخر خسارته اما * خسرو نامه در فخر بشر * بدعای رسوله مظهر اولوب
طاق ایوانی اولدی زیر وزبر (شیرین فرهاد) شیرین ارمن ولایتنده سلطان اولان مهین بانو خاتونک قرنداشی قزیدر مهین
بانو وفات ایتدکده برینه پادشاه اولدی ذکر اولنان خسرو که مدائن شهرنده اولوردی شیرینک اوصاف حسننی کوش
ایتدکده قولاقدن عاشق اولدی وبر بهانه‌یله شیرینی دخی کندینه عاشق قیلدی صکره شیرین ترک دیار ایدوب مدائن
طاغلرنک برنده بر قصر بنا ایتدیروب بر زمدت مکث ایلدی وفرهاد که شاپور نقاش ایله چیننده براستاده ملازمت ایدوب
شاپور خامه ایله کاغد وحریر واماثلنه وفرهاد کوه پیکر دخی تیشه ایله سنکه تصویر صنعتن اوکرنمشلردی شیرینه عاشق
اولوب شیرینک قصری طاغلرنده کوهکنلک ایلدی وتمام عالمه عشق شیرین ایله آوازه صالدی خسروانی کتوردوب عشق
شیریندن فارغ اول بکا عاردر دیو سویلدی فاما الزام ایده مدی بالآخره وصل شیرینی محاله تعلیق ایدوب بی ستون نام
بر کوه بلندی تیشه ایله تراش امر ایلدی فرهاد دخی نیچه روز کارده کار اولدی عاقبت دروغله شیرین وفات ایتدی
دیو سمعنه ایرشدردکلرنده بی هوش اولوب تسلیم روح ایلدی شیرین فرهادک وفاتندن آکاه اولدقده اول طاغده
اوزرینه بر عالی قبه بنا ایتدردی صکره خسرو شیرینه عقد نکاح ایدوب قصر مذکوردن تختنه کتوردی ویرینه شاپور
نقاشی پادشاه نصب ایدوب ارمن ولایتنه کوندردی تفصیل قصه شیخینک خسرو وشیرین نام منظومه‌سنده‌در (فرسا)
آشنمش وصولمش ومتغیر اولمش فرسوده معناسنه (قوزی یه آغو قتدیلر) معلوم اوله که فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حضورنه ایکی دفعه زهر آلود بریان کتوردیلر (اولکیسی بدر غزاسندن مدینه‌یه عودت ایتدکده بر یهودیه بر اوغلاق
بریان ایلیوب یا محمد سلامت ایله مدینه‌یه عودت ایدرسک سکا بو بریانی نذر ایتمشدم دیو حضورنه قودی واول بریان یا محمد
لاتأکلنی فانی مسموم دیدی فخر عالم دخی تناول ایتمدی ایکنجیسی خیبر فتحنده بر یهودیه بر معز بریان وزهر آلود ایدوب
فخر عالم صلوة مغربی ادا ادنصکره حضورینه کتوروب یا ابا القاسم هدیة اهدیتها لک دیدی فخر عالم دخی امر ایدوب اول
بریانک ذراعن کسدیلر واورتایه کتوروب حاضر اولان اصحابه صلا ایلدیلر فخر عالم وبشر بن البراء بر لقمه تناول ادنصکره
حق تعالی اول ذراعی انطاق ایلیوب مسموم اولدیغن خبر ویردی وبشرک اول ساعت لونی متغیر اولوب وفات ایلدی
شرف المصطفی نام کتابده مسطوردر که صکره فخر عالم اول یهودیه‌یی قصاصا قتل وصلب ایلدی (مفخر افراد) افراد اکمل
عباددر قال فی شرح التجلیات الاکبریة لله قوم من بنی آدم هم الافراد لا یعرفون ولا یعرفون (قد طمس الله علی اعینهم
فهم لا یبصرون قال علیه السلام سید هذا المقام انتم اعرف بمصالح دنیاکم ومقام الافراد هو المقام الذی نحن الیه الانبیاء
علیهم السلام (ابهر) یورک طمریدر یعنی قلبه متعلق اولان عرقدر که کسلدکده صاحبی هلاک اولور قال علیه السلام
فی مرضه الذی مات فیه هذا اوان انقطاع ابهری من الاکلة التی اکلت بخیبر معلوم اوله که زهرک بو قدر مدتده عدم
تأثیرنک حکمتی بودر که فخر عالمک تنزلی اعدل المراتب اولان روح مرتبه‌سنده ایدی صکره بشریت اوزرینه جاری اولان
موت طاری اولدقده تأثیر ایتدی تنکیم تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر (بعد ذا) خیبر وقعه‌سی هجرتک یدنجی سنه‌سنده
اولمشدر پس رسول الله علیه السلام قصهء سمدنصکره روایت مشهوره اوزره درت سنه حیاتده اولدیلر کما قال الغزالی
قدس سره فی الاحیاء واطعم علیه السلام السم فمات الذی اکله معه وعاش هو علیه السلام بعده اربع سنین انتهی ولکن
صاحب محمدیه روایت مشهوره‌نک غیریه ذاهب اولوب (اون ایکی ییل که چون طولدی) دیدی یعنی مدینه‌ده اقامتدن
بری پس قصهء سمدنصکره مدت عمرلری یدی ییله قریب اولور شمائل ترمذی‌ده ثبت اولدیغی اوزره تفصیل مقام بودر که
فخر عالمک سن شریفلرنده ومدت اقامتلرنده اوچ روایت واردر بر روایتده بعثتدنصکره مکه‌ده اون ومدینه‌ده دخی
اون سنه اقامت ایتدیلر بو صورتده سن شریفلری التمش اولور وبر روایتده مکه‌ده اون اوچ ومدینه‌ده اون سنه اقامت
ایتدیلر بو صورتده سن شریفلری التمش اوچ اولور وبر قولده که ابن عباس رضی الله عنهدن مرویدر سن شریفلری التمش
بشه بالغ اولمشدر پس بو روایت اوزره مکه‌ده اون اوچ ومدینه‌ده اون ایکی سنه اقامت لازم کاور والعلم عند الله تعالی

بعدذا) بومقام اشكالدن خالی دكلدر زیرا ناظم قدس سره بالاده دیمشدركه (اولوب دوالی اوج ییل مكه منزل) مدینه ده هم اون ییل اولدی نازل * پس اكر مرادی مدینه ده اون ایکی سنه اقامت ایسه كلامین میاننده تناقض واقع اولوروا كر اول مسموعی اكادن بری اولان مدت ایسه قبل الهجره برماده یه محمول اولمق لازم كلور اوایسه متعارف دكلدر مع هذا انقطاع ابهر حدیثنده خیبر تصریح اولنمشدر بعض كاربه وومشاركه نبوتده تصكره شهادت كبی مرتبه یوقدر انكیچون انبیا واولیادن نیجه لر وخصوصا فخر عالم شهادت ایله رحلت ایتدی زیرا سمومًا وفات ایتمك شهادتدن برنوعدر وامام حسن رضی الله عنهك فخر عالمه شبه كاملی اولمغله اولدخی جرعه نوش جام جد اولدی ومیراثدن حظ اوفی احراز ایدوب رتبهٔ علیا بولدی پس بوسرنهاندن خبردا واولنلر انبیا واولیانك هركونه ابتلاسنی كمال بیلورلر وصورت تنزلده ترقی یه ناظر اولورلر (محرده كیمسی زهر وكیمی سیف ایله (بونجه اهل كمال اولدی شهید) كامله بوبلاد كل نقصان (بلكه اولدر سبب فیض مزید (عمرمن) ای بنم عمرم یعنی عمر كبی محبوبم تكیم روحم دیه لر روح كبی سوكلو معناسنه قال فی بحر العلوم عند قوله تعالی (فارسلنا الیها روحنا) یرید جبریل سمی روحا لان الدین یحیی به وبوحیه اوحملا علی المجاز محبة له وتقریبا كقولك انت روحی لمن تحبه انتهی (باشدلك اولمیزسن یاد) یعنی دنیا ایله اولقدر آشنا اولدك كه بردخی یاد وبیكانه اوله جق حالك قالمدی پس لازم اولان دنیا ومافیها وجمیع ماسوی وبلكه نفس وجوددن دخی ال چكوب حقه قربت واتصال بولمقدر قال تعالی (وتبتل الیه تبتیلا) وقال تعالی (والینا یرجعون) والرجوع نوعان رجوع قهری وهو رجوع العوام الباقیة نفوسهم ورجوع لطفی وهو رجوع الخواص الفانیة نفوسهم ولیس فی الرجوع الاضطراری الاالترح كما انه لیس فی الرجوع الاختیاری الاالفرح فعلی العاقل ان ینقطع عن الخلق ویتصل بالحق ولایكون مطمح نظره الاما ینبغی الطموح الیه والاستشراف علیه (یاد) بوراده یادامك معناسنه درذكر كبی یعنی عاقبت سالك راه آخرت اولوب بی زاد وتوشه ولدیغك صورتده كریان وسوزان اوله جغك هیچ خاطره كتورمیسن (اجل) هو الزمان الذی علم الله انه یموت فیه (سكا سندن یقینددر اول) زیاده قرب اجلی بیاندر كما یقال (كل آت قریب (همزاد) بله طوغمش یعنی ایكز ماقبلی تأكیددر بوندن مراد اجل ورزق وسعادت وشقاوت دخی رحم مادر وبلكه بطن ام الكتابده تقدیر وتعیین اولنوب مولودك بومعانی یی حاصل اولدیغی حالده دنیایه كلدیككن بیاندر (جلاد) یقال جلده یجلده ضربه بالسوط كما فی القاموس قال صاحب الكشاف الجلد ضرب الجلد یقال جلده كقولك ظهره وبطنه وراسه انتهی صكره قتالده یعنی قتله مباشر اولان كمسنه ده استعمال اولندی زیرا ارباب سیاست واهل عرف تعزیر وحدده مستحق اولان مجرملری جلادلنه ویررلر وكاه اولور علی حسب المصلحه قتل ایچون فرمان ایدرلر (ویسی) وهمی اولماسه اكر غمزهٔ خون ریز كدن * بوله قان دوككه بونیمی اوررذی جلاد (صیاد) اوجی بوكلامده اجلی صیاده وانسانی صیده تشبیه واردر (قفص) بالاده بیان وتفصیل اولنمشدر بوراده مراد جسد انسانی در (سعدی) خبرداری ای استخوان قفس * كه جانی تومرغیست نامش نفس * یعنی سنك مرغ جانكه استخواندن قفس دوزوب اول قفسده آنی زندانده محبوس كبی حبس ایلدی (زبانی) وزبانیه زبنی نك ویازبنیه نك جمعیدر شدت وعنفله دفع ایدیجی معناسنه قال تعالی (علیها ملائكة غلاظ شداد) عذاب ملكلری اهل جهنمی شدت وعنفله ناره دفع ایتدكلری ایچون زبانیه دیرلر پس زبانیه اهل جهنم اوزرینه موكل اولان ملكلردر قال تعالی (وما جعلنا اصحاب النار الاملائكة) وعددلری اون طقوزدر قال تعالی (علیها تسعة عشر) بوراده زبانیه ایله مراد مطلقا ملكلردركه شهر وجودك دربانی یعنی قپوجیسی وحارس وحافظیدر زیرا هر وجود اوزرینه نیجه ملك موكلدر وجائزدركه بوراده زبانیه ایله مراد حواس ظاهره وباطنه وسائر قوای مختلفه اوله (بودرده) یعنی اجل وموت دردنه (نبی مرسل ولی زهاد) نبوت رسالتدن وولایت ایكیسندن وزهادت جمله سندن اعمدر زیرا زهد ترك دنیا وبلكه ترك ماسوادر وبومعنانك غایتی ولایتدركه عبد حقك نفسندن فنا بولوب حقله قیامیدر وبومعنانك مألی نبوتدركه حقدن اخبار در وبعض مخبر مرسل اولور كتب الهیه اصحابی كبی قال تعالی فی حق ابراهیم علیه السلام (انه كان صدیقا نبیا) بوترتیبده فائده بودركه صدیق اولمق نبوتی مستلزم دكلدر ولكن نبوتك صدیقیت شرطندندر وتقدیم الرسالة فی قوله (وكان رسولا نبیا) فی حق موسی علیه السلام لاجل الفواصل كما لایخفی (چوبوقدر كنبد مینیاد) كنبد قبه در بوراده مراد افلاك مقببه در بنیاد تملدر اساس كبی یعنی بو عالمدن سفر ایدوب ذكر اولنان ایكی عالمك برنده قرار ایتملودر زیرا بو چرخك تملی یوقدر یعنی البته بو عالم كون وفساد بوزیلوب ایچنده اولنلره بالضروره سفر واقع اولور برقبه نك كه اساسی اولمیه انسان آنی نیجه مسكن ویوزدایدینور زهیهات (بوزرنقشی كه (یازمشدر) مراد لوح عالمده كالك قدرت ایله نكاریده اولان آثاردر (یقر كوشكی كه دوزمشدر) مراد افلاكدر شو یدقلر كه دیزمشدر دیر بر بر كزراد) بیدق شطرنج پیاده سیدر نرد مشهوردر اوبوندركه زارله اوینانور طولی كبی نراد آنك

لاعبی وآنده ماهر اولان كمسنه در تفصیلی بالاده مرور ایتمشدر بوراده بیدقلرله مراد انسان وسائر موجوداتدركه نطع وجود اوزرینه بیدق كبی دیزلمشدر پس بوكلام تمثیل اوزرینه وارددر یعنی نراد نطع مفروش اوزرینه دیزدیكی بیادقی عمل غایتی بولدقده دوشوروب دركیسه قیلدیغی كبی الله تعالی دخی بو اشكال وصوری مدتی آخر اولدقده ظهوردن بطونه نقل ایدروآندن اثر قومز وبومقوله تمثیلك لطافتنی بیلمین كثیف الطبع كمسنه ناظمك كلامنده غبار ووار صانور غبار ایسه فی الحقیقه جاهلك جشم ادراكنده در (ندر كندی نقوشی نه) نه استفهامدر یعنی چونكه دنیا بر لوح خیالدر انك كندی ونقوشی نه اوله جقدر پس جشم باطنی كشاده اولان بویله فانی یه باقمز ونقشنه دلبند اولوب اصلا گاه آتمز (نون صاد) نص دیمكدر تفصیلی بالاده كذرایتمشدر بوراده مراد امر الهی وحكم یزدانیدر وجائزدركه بعض كلمه ایله اكتفا قیلنمش اوله یعنی اكر نصیحت طوتمزسك شول بوقشه كیدن كبی سندخی صكره زحمت چكرسن وراحت بولمزسن سعدی (بیت) بكوی آنچه دانی سخن سودمند * وكرهیچ كس را نیاید پسند * كه فردا پشیمان برآرد خروش * كه آوخ چرا حق نكردم بكوش (الهی) شهپر اقبال آچوب چون زمرهٔ قدوسیان * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین * بلبل آسا طوتیوب باغ فناده آشیان * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین * نوش ایدوب جام قضادن عاقبت زهر اجل * قان كبی جان جرعه سن صاچدی چكوب جسمندن آل * بو جهندن دعوت ایتدی چونكه حق عزوجل * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین * اول ایكی شهزاده نك قانینه قصد ایدوب یزید * بیرنی زهر وبرینی ذبح ایله ایتدی شهید * خلقه ماتم آنلر موز وفاق اولدی عید * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین * كربلاده برینك بغرینی قان ایتدی بودرد * روی وردین مدینه ده برینك قیلدی زرد * روز عاشورا چكوب بلبل كبی صدآه سرد * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * قانی آدم قانی حوا قانی ادریس وانوش * كاسهٔ پرزهر موتی ایتدیلر هپ جمله نوش * كورنیجه فخر جهان بلبللری اولدی خموش * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین * كوزلمه آینهٔ فانیده بر ذره صفا * بوقدررا اوراق دهر ایچره خط مهر ووفا * چون طوتندی بلبل جان ودله خار جفا * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین * استخواندن حق تعالی دوزدی براوزكه قفس * قالدی انده حبس اولوب بر نیجه دم مرغ نفس * اولمیكن اهل دردومحنته فریادرس * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین * لوحه عالمده كه آنده نقش اولوب بونجه صور كیمسی نقاشی كوزلر كیمسی نقشی سور * ماسوادن كوز یوموب آخر اول ایكی نامور * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین) كرطوترسك حقیا جان ودل ایله نون وصاد * كوزله تسلیم ورضایی ایتمه تقدیره عناد * كورنه وجهیله ایدوب فرمان حقه انقیاد * حقه پروازایلدی جان حسن جان حسین

فصل فی العشرة المبشرة رضی الله تعالی عنهم اجمعین

اعلم ان التخصیص بالعدد لاینفی الزائد وقد ورد فی كثیر انهم من اهل الجنة مثل الحسن والحسین وازواج النبی صلی الله علیه وسلم وغیرهم رضی الله عنهم * وجعل الجنة مأویهم * قال علیه السلام ابوبكر فی الجنة وعمر فی الجنة وعثمان فی الجنة وعلی فی الجنة وطلحة فی الجنة والزبیر فی الجنة وعبد الرحمن بن عوف فی الجنة وسعد بن ابی وقاص فی الجنة وسعد بن زید فی الجنة وابی عبیدة بن الجراح فی الجنة وفی الحدیث ان فاطمة سیدة نساء اهل الجنة وان الحسن والحسین سیدا شباب اهل الجنة (تمامت) مصدردر بتون ودرست معناسنه یقال تم تماما وتمامة كما فی القاموس (ایثار) بذل وجود معناسنه (آثار) اثرك جمعیدر بوراده مراد خبردر یعنی فهم اولان آثار واخباری بذل ایدم وهر بابدن مناسب سوزسو یلیم (مبشر) اسم مفعولدر مژده لنمش معناسنه (منشور) بوراده مشهور معناسنه در نشر اصلنده طیك خلافیدر یعنی برنسنه یی یایمق وآچمق واظهار ایتمك معناسنه (طلحه) قال فی القاموس سمی النبی علیه السلام طلحة بن عبید الله یوم احد طلحة الخیر ویوم غزوة ذات العشیرة طلحة الفیاض ویوم حنین طلحة الجود قال فی الاسرار ان لم یعلم اذ كر هو ای السقط ام انثی سمی باسم یصلح لهما بان یكون مؤنث اللفظ دون المعنی كحمزة وطلحة كما فی عین العلم (زبیر) بضم الزای وفتح الباء ابن العوام بتشدید الواو وزوج اسماء بنت ابی بكر الصدیق وكانت اسماء اكبر من عائشة بعشر سنین رضی الله عنهم (عبد الرحمن) بن عوف الزهری القرشی اسلم قدیما علی ید ابی بكر وهاجر الهجرتین وشهد المشاهد كلها مع النبی علیه السلام وثبت یوم احد وجرح فیه وصلی النبی علیه السلام خلفه فی غزوة تبوك ركعة واتم ما فاته مات سنة اثنتین وثلثین وله اثنتان وسبعون سنة كان من اغنیاء الاصحاب تصدق فی حیاته باربعین الف دینار وحمل علی خمسمائة فرس وعلی خمسمائة ناقة فی سبیل الله قال فی القاموس العوف نبات طیب الرائحة وبه سموا (سعد بن ابی وقاص) قال فی القاموس ابو اسحاق سعد بن ابی وقاص مالك بن وهیب احد العشرة یقال وقص عنقه كوعد كسرها فوقصت لازم متعد (صید) شكار ایتمك (ولی) حاكم (موالی) مولانك جمعیدر عبد معناسنه بعض نسخه ده موالیدر دوشمشدر

بوصورتده مولودك جعيدر (عبيد) عبدك جعيدر (الهى) مژده درارباب عشقه جنت ديدارله * مژده در اصحاب شوقه صحبت دلدارله * جنت ديداری بولمغه رمراد عاشقان * بيلمسون ايدوب قناعت برقوری ديوارله * شولكه بولدی عالم قدسه پر آچوب ارجعی * آشيان لامكانه ايردی عشق يارله * لبلرندن چشمهٔ كوثر آقتدی مصطفی * جنت عاجل ندر بيلدردی چوق اسرارله * اولمه‌دن اول نيجه اصحابه جنت وعد ايدوب * وعدنی قيلدی منجز نكتهٔ اخبارله * حقيا جان كوزلرن بيناقيلورسك عشقله * اون سكز بيك عالمی سيرايلدك انوارله

فصـــــل فی بيت الخلافة

معلوم اوله كه خلافت امامتدن وامامت دخی سلطنتدن اخصدر زيرا خليفه اودركه طريقی وحكومتی طريقت نبی عليه السلام و آنك حكومتی اوزرينه اوله خلافت خلفاء اربعه وحسنين وعمر بن عبد العزيز كبی كه بونلرك خلافتنه خلافت كامله ديرلر ماعداسنك خلافتی خلافت ناقصه‌در وامامت قريشه مخصوصدر زيرا الائمة من قريش وارد اولمشدر بو عصرده شريف كعبه‌دن غيری قريشدن معروف امام يوقدر اولدخی آل عثمانك نصبيله در انكچون حكومتی خصوص اوزره درپس حقيقتده اكا دخی امام دنلمز زيرا حل وعقد النده دكلدر (عليدن صولك كيمه اولدی اضافت) بوراده اضافت ايله مراد خلافتك اتصالی وخلقك تعيينی ديمكدر معلوم اوله كه حضرت علی رضی الله عنه بنی هاشمدن اولان خلفانك اوليدر زيرا ابوبكر وعمر وعثمان قريشيدر هاشمی دكلدر وحضرت عليدن صكره آلتی آی قدر امام حسن خليفهٔ حق وامام عدل اولمشدر نتكيم تفصيلی مرور ايلدی امام حسندن صكره معاويه‌يه اول الملوك دينلور نتكيم امام سيوطی تصريح ايتمشدر وبنی اميه‌دن اون درت نفر والی كاوب طقسان طقوز سنه حكومت ايتمشلردر آخر ملوك بنی اميه اولان مروان كوننده خراساندن ابو مسلم خروج ايدوب دم حسين رضی الله عنه ايچون خلقی اولاد عباسه بيعته دعوت ايلدی وعاقبت امرينی تنفيذ ايدوب بنی اميه‌يه تابع اولنلری قتل ايلدی ومروانك باشنی كسوب بنی عباسدن سفاح خليفه‌يه كوندردی عبد الله سفاح خلفاء عباسيه‌نك اوليدركه هجرتك يوز اوتوز برنده ويا ايكيسنده سرير خلافته جلوس ايتمشدر وآخری مستعصم بالله خليفه‌در مجموعی اوتوز ايكی نفر ومدت خلافتلری بشيوز يكرمی اوچ سنه‌در (نصير طوسی) سال هجرت ششصد وپنجاه وشش * روز پنجشنبه چهارم از صفر (شد خليفه پيش تخت پادشاه * دولت عباسيان آمد بسر (قيامت كونلرينه دلك كديسر) معلوم اوله كه اكرچه بغدادده خلفاء عباسيه‌يه انقراض كلمشدر نتكيم بيان اولندی وحالا كه صاحب الحرمين الشريفين آل عثماندر وليكن مغربده واطراف عالمده بنی عباسدن قيامته دك طوائف ملوك اولمق بعيد دكلدر مع هذا نعيم بن حماد كتاب الفتن ده ايراد ايدركه يملك بنوا العباس حتی ييأس الناس من الخير ثم يستصعب امرهم فی سنة خمس وتسعين ويكون فی الناس شر طويل ثم يزول ملكهم فی سنة سبع او تسع وتسعين ويقوم المهدی فی سنة مائتين ذكره الامام السيوطی فی رسالة الكشف عن مجاوزة هذه الامة الالف بوندن منفهم اولوركه بنی عباسك دولتی مهدی‌يه متصل اولور آل عثمان كبی وليكن آنلر هر عصرده حكومت عامه اهلی اولمق لازم كلمز پس بو معنی آل عثمانك دولتی آخر الدول اولمغی منافی دكلدر فافهم جدا او ديمشلردركه مهدينك خروجنده بنی عباسدن نيجه‌لر آنك تحت الرايه سنده موجود اولوب معاونت ايتسه‌لر كركدر (جاءنا المهدی من عترة النبی عليه السلام من ولد فاطمة قيل من ولد الحسين وقيل من ولد الحسن وقيل من ولد عمه عليه السلام العباس فعن ابن عباس ان امه ام الفضل مرت به عليه السلام فقال انك حامل بغلام فاذا ولدتيه فأتينی به قالت فلما ولدته اتيته به فاذن عليه السلام فی اذنه اليمنی واقام فی اليسری والباه ای اسقاه اللباء من ريقه وسماه عبد الله وقال اذهبی بابی الخلفاء فاخبرت العباس فاتاه فذكرله فقال عليه السلام هو ما اخبرتك هذا ابو الخلفاء حتی يكون منهم السفاح حتی يكون منهم المهدی ای الخليفة وهو ابو الرشيد بدليل قوله حتی يكون منهم من يصلی بعيسى ابن مريم ای وهو المهدی الذی يأتی آخر الزمان اسمه محمد بن عبد الله وروی ابو نعيم بسند ضعيف انه عليه السلام خرج فتلقاه عمه العباس رضی الله عنهم قال عليه السلام الا ابشرك يا ابا الفضل قال بلی يا رسول الله قال ان الله فتح بی هذا الامر وبذريتك يختمه وفی رواية ويختمه بولدك كذا فی انسان العيون فی الجلد الاول وقال ابن عباس رضی الله عنه) نزلت هذه الاية فينا وفی بنی امية (ای فظلت اعناقهم لها خاضعين) فی اوائل الشعراء قال ستكون لنا عليهم الدولة فيذل لها اعناقهم بعد صعوبة وهوان بعد عزة كذا فی كشف الاسرار (قال بعض الائمة اعناق كافة الناس خاضعة ابدا الامام من ائمة بنی العباس الی قيام الساعة كما قال عليه السلام للعباس بن عبد المطلب ينزل عيسى ابن مريم ويؤم به بعض اولادك فی الصلوة كذا فی الاسولة المقحمة فی الاجوبة المفهمة عند تفسير الاية المذكورة (آنكچون درمصرده آل عباس) معلوم اوله كه ناظم قدس سره قرن تاسعده كلمشدر واول وقتده مصرده دولت چراكسه طائفه‌سی النده ايدی خواقين عثمانيه‌دن

سيف الله المسلول سلطان سليم اول طقوز يوز يكرمی اوچنده مصر قاهره‌يی فتح ايليوب سلطانی اولان طومن بای اله كتوروب باب ذويله‌ده صلب ايلدی وكندی طرفندن خيربكی مصره والی نصب ايلدی الی هذا الآن مصر عثمانيان النده‌در ناظمك كلامندن منفهم اولوركه اول وقتده مصرده حل وعقد فی الحقيقه آل عباس النده ايدی وليكن مراد ايتدكلرينه مصری ضبط ايتدررلردی وچراكسه طائفه‌سی دخی آنلرك منصوبلرندن ايدی وحالا مصرده آل عباسدن اثر ناپيدادر اكرچه كه موجوددر ديرلر والله اعلم صكره قطبی تاريخنده مصادفه اولنديكه هلاكو بغدادی اوزرينه مستولی اولدقده آل عباسدن برقاچ كسنه‌لر خلاص اولوب مصره داخل اولدقلرنده ملوك مصر آنلری خوش كوروب معاشه متعلق لوازمن كورديلر وجلوس اقتضا ايتسه تبركا آنلردن اذن آلورلردی واطرافده اولان ملوك دخی وقت جلوسده هدايا كوندروب استيذان ايدرلردی اكرچه كه حل وعقد آنلرك اللرنده دكل ايدی خواقين عثمانيه‌دن سلطان سليم اول مصری فتح ايتدكده آنلردن برينی استصحاب ايدوب استانبوله كوترديلر و بو استيذان قضيه‌سی فاتح سلطان محمد كوننده مهجور اولدی ومصرده آل عباس بعد زمان منقرض اولدی قال الامام السيوطی فی كتاب الوسائل الی معرفة الاوائل اول من ملك مصر قبل الطوفان فقراوس بن مصر بن براكيل بن زرائل بن عربان بن آدم عليه السلام وصل فی نيف وسبعين رجلا لما بغی بعض بنی آدم علی بعض فطلب موضعا ينقطع فيه فلما نزل علی النيل اقام هو ومن معه عليه وبنوا الابنية وقالوا هذا بلد زرع فبناه وسماه باسم ابيه تبركا به ذكر ذلك ابراهيم ابن القاسم الكاتب فی مختصر العجائب (اوتورمشدر قصرده) يعنی حكومت تختنده وجائزدركه اول وقتده تخت يوسف كوشكی اوله (بولار) يعنی آل عباس (آنده) يعنی مصرده (قبض وبسط) بوراده عقد وحل مراددر (اوطان) وطنك جمعيدر منزل اقامت معناسنه (ايوان) مثل ديوان يعنی مجلس سلطان وخيمهٔ شاه ديوانك تفصيلی مرورا يتمشدر بعده ذا دنياده صاحب ديوان اولنلر يعنی سلاطين وملوكك حكومتلری آل عباسك اذنيله اولمق اوائل زمانه نسبت ايله‌در بو اعصاره كوره دكلدر كما لا يخفی معلوم اوله كه ناظم قدس سرهنك فنون شتاده وخصوصا معارف الهيه‌ده يدطولاسی واردر نتكيم عربی وتركی آثاری شاهددر پس اكربيت الخلافه واكر غيری فصولده ثبت ايتديكی معانی يقيندن صادر اولمشدر پس بعض مواضعه محل جرح دريندن مرحومك رتبه‌سنه جهلندندر (الهی) درويش اولدر عالم معنيده شاهنشاه اوله * صورت رحمت جهانه سايهٔ الله اوله * عشقله يوسف كبی اول دوشه چاه غمه * صكره مصر وصلت مولاده عالی جاه اوله * تا ابد ديوان حقده ايلسه نوله قيام * قنغی قول روز ازلده مقبل دركاه اوله * دولت الفقر فخريدن نشان ويرن كشی * ابن ادهم وار برسلطان دل آكاه اوله * او عين سلطان عشقه ايرميوب سرمنزله * اشبو كون قوللق يولنده سالك كمراه اوله * عشقله اشبو وجود اقليمنه سلطان اولان * تا قيامت حقی ديوانی آنك هركاه اوله *

فصـــل اصحاب الصفة رضوان الله تعالی عليهم اجمعين

معلوم اوله كه فخر عالم صلی الله عليه وسلم حضرتلری مدينهٔ منوره‌يه هجرت ايتدكده مسجد شريفی بنا ايليوب اوكنده فقرا ومساكينه مسكن اولمق ايچون برسايبان قورديكه آنك نامنه صفه واصحابنه اهل صفه ديرلوردی ومذكور اهل صفه‌يی هر اخشام اصحابنه تفريق ايدوب كنديلر دخی آنلردن برطائفه‌يی سعادتخانه‌لرنه كوتروب اطعام ايدرلردی نتكيم تفصيل حال سورهٔ بقره‌ده (للفقراء الذين احصروا فی سبيل الله) آيت شريفه‌سی تفسيرنده بيان اولنمشدر وبو امتك اهل تجردی ذكر اولنان طائفهٔ جليله‌يه الحاق اولنمشدر تجرد دخی ايكی قسمدر بری ظاهرا وباطنا وبری يالكز باطنا تجرددر اولكيسی اقوادر زيرا اهل صفه حالنه هر وجهله موافقدر تفصيلی لوايح نام رساله‌مزده مبيندر (صفالی صافيلر يعنی نفسی اوصاف ذميمه‌دن پاك وصاف ايدوب قلبی اخلاق حميده ايله تحليه قيلنلر (مصحح نقل) اسم مفعول صيغه‌سی اوزره درمقصود ذكر اولنان نقلده علت جرح اولمديغن بياندر (بعض ارباب) بعض سادات اهل علم وعرفان ويا بعض ارباب نقل وبيان (فقری فاقهٔ) فقر واحتياج معناسنه (رواق طاقه‌يی صومشلرايدی) رواق كتاب وغراب وزننده كما فی القاموس اوكی اچق اولان چارطاق وسرای عالی واواكنك اورتوسی سقف مقدم البيت معناسنه وليكن نعمة الله لغتنده راء مفتوحه بابنده درج اولنمشدر طاقه طاق قپو كبری ومصدره وچارطاق آخرنده اولان شاعريدن عجمی‌يه نقلك علامتيدر ونعمة الله لغتنده طاقه پنجره درديمش يعنی فقر وفاقه‌يی صومشلر بوجه سرايلری وكبرلری باشدن صاومشلردی انكچون ذكر اولنان سايبان مسجدده نشين ونان پارهٔ جوين ايله قناعت كزين ايديلر (مجرده) فقر وفنادر كاری درويشك * عشق حقدر جمله واری درويشك * نيلر درويش اولان بوجه سرايی * كوشهٔ كلخندر داری درويشك (اغيار اولوب خلق جهان درويشه (بوقدر حقدن غيری ياری درويشك * ماسوادن اولوب مجرد پاك) قالمشدر اصلا ياری درويشك * مرآتنده هركز كورنمزسوا * صاف ايلدی قلبن باری درويشك * عشقله بولانق

آقارسیل کبی * ازلدی اتمادلی آری درویشك * عشقك عباسنی قبایه ویرمز * بوقدرر عبادن عاری درویشك * تاج
دولت کیمدکسه باشکه * قیوسنده قول اول باری درویشك (ذکرحقه اتسه حقیا آغاز (بلبلی اکادرزاری درویشك
بکلی) کایت ایله دیمکدر (جنبش) حرکت (تجارت) عمل التاجر وهو الذی یبیع ویشتری (نه بیع ونه شرا اجرت اجارت)
البیع فروختن یعنی صاتمق والشری خریدن یعنی آلمق اجرت ضمله کراوبدل (اجاره) منفعت بونك کبی کلمه لرك تالری
عربیده قصه یازیلوروا کا تاء مربوطه دیرلر اما عجم اوزون یازروا کا تاء مطوله دیرلر پس بوراده اجارت لفظی وزن ایچون
عجم استعمالی اوزره واردر قال الحافظ (زبامدادبدست ذکر برآمده * وظیفهٔ می نوشین مکر زیادت رفت (اقارب)
اقربك جمعیدر عقارب وعقرب کبی خصم وقوم معناسنه (مساکن) مسکنك جمعیدر محل سکون معناسنه (مساکین
مسکینك جمعیدر فقیر معناسنه ولیکن فقیرله مسکین میاننده فرق واردر بالاده بیان اولنمشدر (اکرچه فقراندر
فقر ایچنده) فقر ایچنده فقرده دیمکدر اندر ظرفیت افاده ایدرفی کبی مقصود زیاده فقرله متصف ایکن جزع ایتمیوب
حاللرینه خرسند وصابر وحقدن راضی وشاکر اولدقلرن بیاندر بوبابك لطائفندندرکه اشرف اوغلینك * خوشدر
بکاسندن کلان * یاتازه کل یاخود دکن * دیدیکی کلامی حقنده مرجع طریقتمز شیخ افتاده قدس سره بیورمشدر
هذا کلام حسن ولکنه غافل عنه فانه اشارة الی التسلیم الکلی فلو کاف ذلك القائل بالجوع یوما اوثلاثة ایام لم یتحمل
ولم یذکر هذا القول فی ذلك الوقت انتهی ذکره تلمیذه حضرت الشیخ هدایی قدس سره فی الواقعات (رسیده) اورکش
(آرمیده) دکانش وراحت اولمش (کیم) اولکیسی رابطه وایکنجیسی استفهامدر پس تکرار لازم کلمز (اش محال)
اش لفظی ای شی‌ءدن مخففدر محال میمك ضمیله ما یمتنع وجوده فی الخارج معناسنه یعنی سن اصحاب صفه‌نك حالی
ای شی‌ء هذا المحال دیوب محاله حمل ایتمه واولمزنسنه دردیمه بلکه واقعه مطابق وبی شبهه واقع بیل واکا کوره جهد ایدوب
اول طائفهٔ علیه‌یه التحاقه مسارعت قیل (لمحرره) قلبکی کرد کدردن صاف ایت * قیل نظر عبرت ایله انصاف ایت *
وارمیدر بویله نکوخوسنده * بوغیسه بول آنی یا هوسنده * نیجه بردامن دعوایه یاپش * قوری دعوا ایله یترمی بوایش)
اهل صفه سکا یتر عبرت * یوری وارسندخی ایله غیرت (نولیدی بن جهانه کلمیدم) معلوم اوله که ناظم قدس سره اصحاب
صفه‌نك صفات غریبه وخصال عجیبه‌سن بیان ایتدکده کندی حالی استقصار ایلدی واشتداد کارقتنده‌سن صالحین
اوزرینه جاری اولدی نتکیم حضرت مریم علیها السلام لسان ملائکه‌دن عیسی علیه السلام حقنده مژده بولمش ایکن
بیله‌ینه (یالیتنی مت قبل هذا وکنت نسیا منسیا) بیوردی وحضرت عمر رضی الله عنه برکون صعوبت حالی مطالعه
ایدوب النه برصمان پاره‌سی آلوب نولیدی شوصمان پاره‌سی اولیدم برمعتبرنسنه اولمیدم دیدی وحضرت بلال
حبشی رضی الله عنه دخی لیت بلالا لم تلده امه دیدی وحضرت هدایی قدس سرهدن دخی بوکلام منقولدر نتکیم بیوردر
اقول تارةً یارب زدنی * واخری لیت امی لم تلدنی (لمحرره) کارای دل اواقدر دشواردر * دیده‌دن قان کلسه بیری واردر
اولمیدم کاش مادر زادبن * بولمیدم دهرایچنده آدبن * کورمیدم عالم هجران یوزن * دوشمیدم بوبلایه اکسوزن)
چاره‌سی بوقدربودردك نیلیم * واریسه سویلك نه چاره ایلیم * اولمشم آیینه‌وش خاطرشکست (غم الندن قالمشم چون
خاك‌پست * معشر الاصحاب قولوا فی النجات * خلصونا من بلاء الکائنات (محجور) ممنوع معناسنه یقال حجره
القاضی اذا منعه من التصرف فی ماله یعنی چونکه انسان اولدم باری بلای عشقله مبتلا اولوب بویله ممنوع ومحصور
اولمیدم زیرا بارعشقه تحملده صعوبت واروعاشقك حالی قتی دشواردر نتکیم یونس امره قدس سره بیورر (طوزاغه
دوشن کلمز عاشق هیچ راحت اولمز (سو یلرم دلم بلمز برعجب ایله کالدم (نه حالده یم نه بیلم طوزاقده یم نه کالم (برغریبجه
بلبلم اوتمکدکاه کالدم * مرویدرکه حضرت موسی علیه السلام طوره کیدرکن یولده برعابده راست کلدیکه مناجات
ایلیوب حقدن ذره قدر محبت استردی حضرت موسی دخی مذکور عابدك فیض مرادیچون خدادن درخواست
قیلدی طوردن عودتده کوردیکه اول کسنه دهان بازودیده برآسمان اولوب مبهوت قالمش و برحاله ملاقی اولمش
که حیرت فزای عالمیان وعبرت نمای آدمیاندر پس برذره عشق ومحبتك اثری بواولیجق اول آفتابه دوش واولی جامدن
مست ومدهوش اولنلرك حالی نه اولمق کرکدر (لمحرره) بربلای نهانی اولدی بوعشق (آدمك دردجانی اولدی بوعشق
ذره‌سن سوبلکه بوقدرتاب (قوقبانسون اچلسون بوباب (نه بیلورزاهد اولان بودردی * که آنك صافی ریادروردی
کمسه بلمزندر غمك باری * دیه‌یم برمثال بن باری * کوه قافی شوکیم ایده بردوش * اولمدی بارعشقه ذره جه دوش *
اون سکزبیك جهان غمن ای جان) دیمه کیم بوینه آلام اسان * حق واریسه بونشوه سرده) سویله حال دردی بی درده
(مهجور) متروك ومنقطع یعنی وصلتدن دورسؤال اولنورسه که محرم عشق اولان دل حریم وصلتدن نیچه دوراولور
جواب بودرکه عشق عالم صفاتك اثریدر وصفات ذاتك برزخیدر پس بو برزخدن خلاص اولوب منزل فناءکلی ووصل

الی به دلك چوق میدان واردر الحاصل عاشقك وصالی تام دکلدر زیرا سری برزخ صفاتده درامااشل فنانك یعنی
محبوبیت مقامنه واصل اولنلرك سری عالم ذاتده دروبو بولده منزله برقدم قالسه دخی ینه فرقتدن امین بوقدر نتکیم
جنته قدم بصمدقجه خارجنده مکر خدادن کسه امان بولمز فافهم جدا وبومقامه متعلق بالاده نیجه تفصیل مرور
ایتمشدر فارجع قال فی التأویلات النجمیة عند قوله تعالی فی سورة مریم (ویوم اموت) یشیر الی ان عیسی المعنی المتولدة
من نفخ الحق فی القلب قابل الموت بسم غلبات صفات النفس والمعاملات المنتجة منها الثلا یغتر الواصل بانه اذاحی بحیوة
الله لا یموت المعنی الذی فی قلبه وقال فی موضع آخر والنفس وان تبدلت صفاتها الامارية الی المطمئنة لا یؤمن مکرها
وتبدلها من المطمئنة الی الامارية کما کان حال بلعام وبرصیصا (چوهجران ایده اولم کورمیادم) زیرا هجرانله بقا هجرانله
فنادن آساندر وکذلك موتله هجران قبره دخولله هجراندن اسهلدر زیرا ثانی‌ده عذاب وسؤال واردر (نشر) النشر احیاء
المیت کالنشور والانشار والحشر الجمع روی عن الفضیل بن عیاض رحمه الله انه قال انی لا اغبط ملکا مقربا ولا نبیا مرسلا
ولا عبدا صالحا الیس هؤلاء یعاینون القیمة واهوالها وانما اغبط من لم یخلق لانه لا یری احوال القیمة وشدائدها (معاتب
العتاب اظهار الغضب علی احد لشی‌ء مع بقاء المحبة بالترك والعقاب کالعذاب والایجاع الشدید که زیرا آنده وارن قالدی
محجوب) یعنی جهنمده مخلد اولان حقك ذات وصفاتنه اطلاعدن محجوب ونعیمدن بالکلیه محرومدر (محب اولان
اولور محبوبه مصحوب) معلوم اوله که صحبت اکرچه نسبت اولدیغی جهتدن طرفینه اضافتی درستدر فاما راجح
اولان مصحوب محبوب وصاحب محبدر کما قال تعالی (اذ یقول لصاحبه لا تحزن) ولیکن ضرورت وزن ومبالغه ایچون
محبه مصحوبیت اثبات ایلدی یعنی مخلد فی النار اولان نیجه محجوب اولمسونکه محبوبدن جدا دوشدی زیرا اکرجدا
دوشمسه مقام کثیبده حقه ناظر وشهودنه یار ومصاحب اولوردی (بعدذا) بومقامه متعلق اسرار خفیه واردر
ولیکن افشاسی حرامدر انکیچون ذکری طی اولندی (الهی بن قولوکی بی حجاب ایت) یعنی ذکر اولنان ورطه‌لر
وبرزخلردن دور وسکا وصول تام ایله مسرور ایله (رسولك قاپوسنده فتح باب ایت) یعنی باب رسولی اکا مفتوح قیل زیرا
هرکیمه که در رسول مسدود اوله محجوب اولور ومظهردن محجوب اولان ظاهردن دخی محجوب قالور الحاصل نبی
رسولله آشنا وآنك وساطتیله دیده‌لرم شهود جمالك ایله روشنا قیل (مؤبد) باء موحده ایله دریعنی ابدی قیل ولا ینقطع
ایله (محسان) زیاده احسان ایدیجی (توفیق) تفصیلی مرورایتمشدر (منزل) مراد منزل وصلتدر یاده‌لك اسباب سفرلك
قلتندن ویولك طاش اولدیغی صعوبتندن کنایه‌در (دلرون بی نهایت یوله کیدم) مراد طریق ذاتدرکه بی نهایه‌در نتکیم
حضرت مولانا قدس سره بیورر * ای برادر بی نهایت درکهیست * هرکجا که میرسی بالله مئیست * وبونده اشارت
واردرکه سالك اولان اوادنی مقامنده عالم ذاته وصل اولدقجه برزخدن خلاص اولماز وطریقنه نهایت کلور سؤال
اولنورسه که الصوفی من لا مذهب له کلامندن منفهم اولورکه طریقه نهایت واردر جواب بودرکه سلوکك نهایت بولور
فاما سیرنهایت بولمز پس سلوکك نهایت بولمدن طریقده قالمق نقصاندر فافهم جدا (اومرن سندن ارشاد اوله کیدم یعنی
امیدم بودرکه بنی ذکر اولنان بی نهایت یوله ارشاد ایده‌سن ویولده قومیه‌سن هدایی قدس سره (نیجه برحجابدن آرتمیالم
ایرکورسکا بولده سورتمیالم * سؤال اولنورسه بولدن وارشاددن مراد نه‌در جواب بودرکه یول تعینات کونیه والهیه
وارشاد بوتعیناتك وراسی اولان عالم غیب الغیبه دلالتدر (بعدذا) ناظم قدس سرهنك کلامنده اشارت واردرکه کنت
یتیما فی الصغر مضمونی اوزره بویولك یتیمی اوله سؤال اولنورسه که شیخ حاجی بیرام ولی قدس سرهنك ارشادن بولان نیجه
یتیم اولوروا ویسی مشرب قالور جواب بودرکه سالك اول سلوکدن فرق سنه غایتنه دلك تربیه‌یه محتاجدر حاجی بیرامك
تربیه‌سی ایسه بوغایته رسیده اولمامشدر نتکیم شیخ افتاده البروسوی قدس سره دخی اکرچه سکز سنه قدر مقعد
خضر دده ایله صحبت ایتمشدر ولیکن خضر دده‌نك وفاتندنصکره سر منزل مراده اریجه نه زحمتلر چکمشدر وکذلك
شیخ هدایی قدس سره حضرتلری دخی مذکور افتاده‌نك وفاتندنصکره بسیار ابتلا کورمشدر نتکیم بعض نیاز
صورتنده ایراد ایتدیکی الهیاتندن منفهمدر الحاصل ارباب سلوکك اکثری یتیم قالمشدر ولیکن مقدم مشرب پاکك
اهلندن جرعه نوش اولمغله ارشاد حقه مظهر اولوب ان الله ادبنی فاحسن تادیبی مضمونی اوزره محروم قالمشلردر
ونیچه‌لر دخی اهل کماله مقرون اولمدقلرندن ماعدا حقدن بلاواسطه دخی اخذ فیض ایده میوب برزخده قالمشلردر
وبرزخده قالنلرك نیچه‌سی دخی الحاد وزندقیه دوشمشلردر نعوذ بالله تعالی اللهم اجعلنا من الواصلین الیك
والحاضرین لدیك (لمحرره) ای کوکل فقر وفناسوسنده اهل صفه وار) عاقلیسك مال وملك فانیه آلدانمه وار) کور نیچه
اصحاب صفه ال چکوب اغیاردن * اولدیلر تنها دل ایچره باده نوش بزم یار * جسم وجانه طاعت وتقوایی حلیه قیلدیلر
ذکروفکرحقی پیشه ایتدیلر لیل ونهار * هجرت کثرت ایدوب وحدتده طوتدیلر وطن * ایتدیلر خلق جهاندن جانب

حقه فرار* مصطفانك مسجدن فردوس اعلى بلديلر * كوردیلروجهنده نورکعبهٔ علیا نثار* جسمی عریان جانی

بریان قلبی قربان ایتدیلر* اولدیلرسربازاصحاب حبیب کرد کار* آلدیلرفخر جهانك

ایلرندن مژده یی* صبرله جام شکرنوش ایتدیلر بی اختیار* هر کیمه توفیق

اوله اشبو طریق ایجره رفیق* واصل درکاه حق اولسه نوله انجام

کار قالدی غفلت پرده سنده عاقبت زاهد مثال* هر کیمك

چشم دلینه اولمدی عشق آشکار* حقیا ارشاد

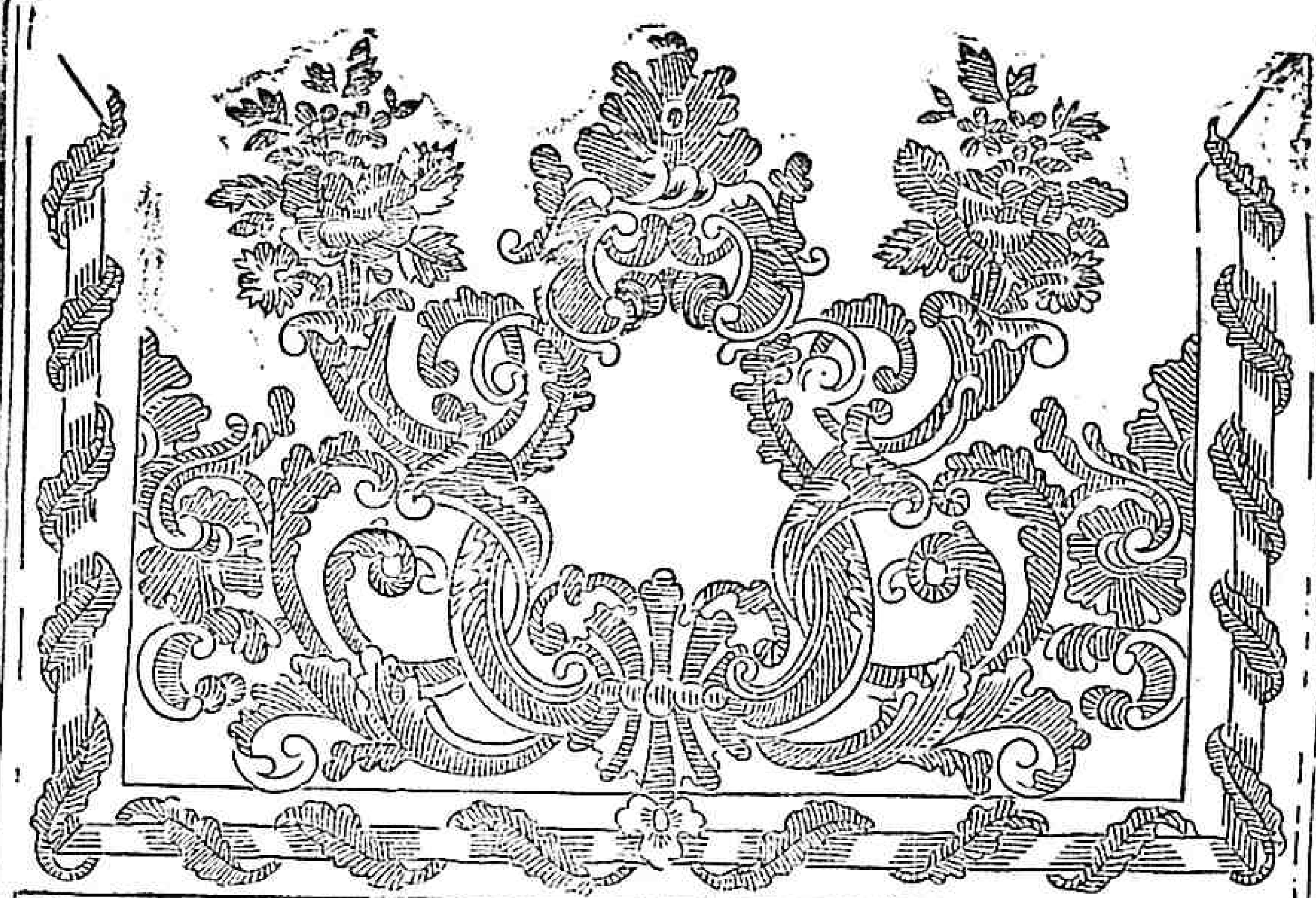
حق بولدکسه اشبو بولده سن* سیرکه

کلمز نهایت قلزمك بولمز کنار

تم الجلد الاول ويليه الجلد الثاني

الجلد الثانی من شرح المحمدية الموسوم بفرح الروح

الحمد لله المبدئ المعيد * ليجازی كل شقی وسعيد * والصلوة والسلام علی اول الآی لتقارب الزمان * وآخر المظهر الانسانی لكمالات الرحمن * محمد الذی نبه بان الدنيا خيال وسنة وعين بان مدة هذه الامة الف سنة * وعلی آله واصحابه ومن تبعهم ممن جاء قبل الخط الفاصل بين الاشراط الصغری والكبری * وبعده وهو رأس الالف الذی فی وسطه ينشئ الله النشأة الاخری * ما قامت قيامة العارفين * ودامت سيور السالكين (وبعد) فيقول الفقير الشيخ اسمعيل حقی * شرفه الله بمزيد الترقی * كنت قد قدرت اولا ان يكون هذا الشرح الموسوم بفرح الروح جلدا واحدا بما اشتمل عليه من بعض السنوح * لكن لما شرعت فيه وجدت تيار دأماء المحمدية كالطود العظيم * وعباب غطمطمها اليس كجبل ازيم * ولله در ناظمها حيث غاص فی بحر المعانی * وخاض فی نظم الجمان من الالهام الربانی * فجعلت اعبره مرة بسفينة نوح * واخوض فيه اخری بقوة الروح * علی ما ساعدنی العقل الصحيح والنقل الصريح والكشف الالی * وامدنی الفيض الكلی * فزاد الحجم علی المقدر بلا اختيار منی * وعظم الجلد بترشحات عنی * فرأيت ان اجعله مجلدين مجلدا فی المبدء ومجلدا فی المعاد * ان فسح الله فی مدتی الی حصول المراد * فانه ما ادری ما يفعل بی غدا * مع ان ركن الوجود الی التضعضع غدا * اذ من جاوز الاربعين * فهو فی السقوط كل حين * والله الممد والمعين * الی ان يأتی اليقين ويحصل التمكين

فصـــــل فی اشراط الساعة

(اشراط) شرطك جمعيدر شرطكه علامت معناسنه (ساعت) قيامت قوپديغی وقتك اسميدر سمی بها لانها ساعة خفيفة يحدث فيها امر عظيم كما فی شرح المشارق لابن ملك وقال ابن الشيخ سمی الساعة ساعة لسعيها الی جانب الوقوع ومسافة الانفاس وقال الله تعالی فی سورة النحل * لا يستأخرون ساعة * ای اقصر ساعة واقربها كما فی بحر العلوم وهی مثل فی قلة المدة كما فی الارشاد * بعده اشراط ايكيدر صغری وكبرادر اشراط كبری قيام ساعتك اقترابنه منوطدر واشراط مثاليه نك ظهوری دخی بويله در مثلا قيامت قريب اولدقده اهل اسلامك كورديكی رؤيالرده صدق ظهور ايدر وخارجه مطابق كاوروا كثر ناس اسرار خفيه يه اطلاع بولور نتكيم بزم زمانمزده بو معنی قوت بولمقده در يعنی بو اعصارك عوامی زمان اولك خواصی قدر وقوف اهلی اولمشدر زيرا قيامت قريب اولمغله رازمقوله سی كيمی رؤيا وكيمی غير طريقله فاش اولمغه باشلمشدر كما لا يخفی (ايا دولت سرا يينك سرير نده اولان مسرور) سرير تختدر دولتدن مراد دولت معرفتدر

سرای ذكری تمثيل طريقيله در وبو معنايه مصرع ثانی قرينه در وجائزدر كه سرای مطلقا درون وسر بر دل عارف اوله وكشی معرفة الله مقامنه واصل اولدقجه حقيقتده غمدن خلاص اولمز وحقيقت معرفت حقيقتنه وصولدن صكره در پس ارباب برازخك جمله سنده حاللرينه كوره اثر غم واردر (هدايی قدس سره) بجوب صحرای عالمدن كذر قيل عرش اعظمدن * خلاص اول درد له غمدن ديكل ياهو ويا من هو * بو كلامك شرحی كذر ايتمشدر (تاج) پادشاهلر باشلرينه كيدكلری تفصيلی مرور ايتمشدر (هميشه) دائما (مهجور) دور ومترولك (تبيان) بيان معناسنه در وهو الكشف عن شئ بای طريق كان وقال بعضهم البيان باللسان والتبيان بالجنان بعد ذا اهل عربيه ديمشلردر كه تفعال وزنی اوزرنه كلان مصادرلك جمله سی فتح تا ايله در تبيان وتلقادن غيری نتكيم مرور ايلدی (مزجور) زجر ومنع اولنمش يعنی مبدأه متعلق اولان امورلك جمله سندن اجمال اوزره بيان واسرار نهفته سن عيان ايتدم (صدر عالم) مقدم عالم ديمكدر مراد فخر كائنات عليه اكمل التحياتدر تحقيق بالاده بيان اولنمشدر ايكنجی واوچنجی صدر سينه معناسنه دركه مقدم جسددر (نهار اولدی شب ديجور) النهار طلوع الشمس فوق الافق بوراده مراد آشكار وروشندر ديجور قرا كولق ظلمت كبی يعنی فخر عالمك صدر منشرحلرينك نوری صدرده منعكس ومرآت دلده تجلی ايتمكله شب ظلمانی كبی اولان حالم روز نورانی كبی اولدی الحاصل كيجهم كوندزه منتهی اولوب اصيرتمه كيزلو نسنه قالمدی بلكه جمله اسرار روشن وآشكار اولدی بعد ذا ناظمك بو كلامنده فخر عالمك نورنی شمسه وكندی آيينه سنی قمره تشبيه واردر پس نور القمر مستفاد من الشمس حسبنجه شمس كبی اولان فخر عالمك پرتويله قمر مستنير اولديغی بيان ايدر (المحرره) دلم اولنشدی جمله ديجور * معرفت نوری آنی قيلدی دور * شب ديجورا ايرشور انجامه * ايديجك آفتاب روز ظهور

بقدر فيض استعداد * باعجم استعمالی اوزره مفتوحدر بنام خالق كبی قدر مقدار معناسنه در فيض ايرديق جوانبندن طاشقدر كاججه انعام مراد اولنور الاستعداد كون الشئ بالقوة القريبة او البعيدة الی الفعل ومثله القابلية فتدبر يعنی حق تعالی بكا انعام ايلديكی قابليت مقداری فخر عالم صلی الله عليه وسلمك كمالندن ذكر ايلدم ويا خود فخر عالم تجلی مذكور ايله فيض قابليت ايتديكی مقدار ديمك اوله فافهم بونده اشارت واردر كه هر كامل كندی حدنده واقفدر وفی القصيدة البرده * وكلهم من رسول الله ملتمس * غرفا من البحر او رشفا من الديم * وواقفون لديه عند حدهم * من نقطة العلم او من شكلة الحكم * يعنی ان علوم الكائنات وان كثرت بالنسبة الی علم الله تعالی بمنزلة نقطة او شكلة ومشربها بحر روحانية محمد صلی الله عليه وسلم فكل رسول ونبی وولی آخذ بقدر القابلية والاستعداد مما لديه وليس لاحد ان يعدوه او يتقدم عليه (مهجور) ممنوع يعنی بكا فيض استعداد مقداری نطق وبيان حاصل اولمق حق بنی باب اطنابدن دور ايتديكنه علامتدر فافهم (المحرره) بو قدر نطقله بنی انكار * ايلمك بر بيولك قباحتدر * شولكه طوطی اوله بو باغ ايچره * كفته سی صدقنه علامتدر * منقار * قوش بورنی انف طير معناسنه اصلده آلت نقر يعنی ضربدر قوش بورنيله يری نقر ايليوب دانه دوشرديكچون بورننه منقار دينلدی وفی التهذيب النقر سيان چوب بركندن ومنه المنقار (چنان) شويله وآنجلاين * قطره مسجور * يعنی بحر مسجور قطره سی كبيدر قال الله تعالی * والبحر المسجور * ای المملوء وهو البحر المحيط معلوم اوله كه قطره نك بحره نسبتی متناهينك غير متناهی يه نسبتيدر معلومات مخلوقاتك معلومات خالقه نسبتی ايسه متناهينك غير متناهی يه اولان نسبتيدر پس ذكر اولنان تمثيل تفهيم ايچوندر زيرا نسبتين ميانده فرق عظيم واردر (چو نور كبريای ذات تجلی ايتدی عالمده) كبريا اصلده ذاتك صفتيدر يعنی چونكه ذات ذی العظمة والكبريانك نوری عالمده تجلی ايتدی وموجودات اول نور ذاتله وجود بولدی نتكيم شرحی كذر ايتدی وجائزدر كه فی الحقيقه نور كبريايه مضاف اوله يعنی ذات حقك نور عظمت وجلالی ظهور ايتدی ونهايت مرتبه ده تجلی قيلدی (قمر دورنده اول بدری كتوردی پس مصور نور * قمر دوری فخر عالم صلی الله عليه وسلمك ولايتی بيانده شرح اولنمشدر بدردن مراد فخر عالمدر مصور نور روح مجسم كبيدر يعنی روح جسم صورتن بولديغن ونور سايه صورت اولديغن بياندر الحاصل الله تعالی اعلی التجليات اولان تجلیء ذات ايله تجلی ايليوب دور قمرده فخر عالم صلی الله عليه وسلمی كتوردی واول نوری يد جمال وجلال ايله تصوير ايدوب بوستان فيض وجودده انواع كمالات ايله بتوردی (اكر حسن جمال ايسه همين اوله نهايتده * يعنی اكر فخر عالم آيينه سنده جلوه كر اولان حسن جمالی ديرسك وآنك حقيقتندن سؤال ايدرسك نهايتده انجق اوله يعنی منتهی كوزلدر كه آنك فوقنده يوقدر (وكر حلم وكمال ايسه آنی عقل ايده من محصور * محصور حصر وضبط اولنمش ديمكدر يعنی اكر فخر عالم صلی الله عليه وسلمده ايداع اولنان حلم وعلم وكمالی ديرسك عقل قاصر ايله ضبط اولنمز زيرا دائرهٔ ادراكدن خارجدر انكيچون هر كس آنك كمالنی بقدر الاستعداد فهم ايدر پس حقيقتن الله تعالی بيلور مصدر) الله تعالی ويا حقيقت

محمدیه‌در مصدور اجسام وارواحی جامع اولان موجوداتدر ولیکن بو صدور وظهور تجلی طریقیله‌درکه نکاح معنوینك آثاریدر زیرا ازدواجندن اولاد صوریه حاصل اولدیغی کبی ذات وصفتك اقترانندن دخی آثار الهیه وجود بولمشدر (منشور) نشر وتفریق اولنمش یعنی طاغلمش وفاش اولمش (مقدور) تحت قدرتده اولان موجودات (چوحقدن ابتدا اولدی) یعنی موجودات حقدن طوغدی وآندن ظهور بولدی نتکیم حدیث قدسیده حضرت داود علیه السلامه خطاب ایدوب (کنت کنزا مخفیا فخلقت الخلق) بیوردی (وقال الله تعالی (وهو الذی یبدأ الخلق ثم یعیده (وقال تعالی (هو الاول والآخر والظاهر والباطن) وغیر ذلك من الآثار (آکا درانتها کیرو) قال تعالی والیه المصیر * ولیکن رجوع ایکیدر بری معنویدرکه اختیاریدر وبری صوریدرکه اضطراریدر نتکیم * والیه ترجعون فتح تاوضمله ذکر اولنان معنایه دالدر (یواقیت) یاقوتك جمعیدر معروف قیمتی طاشدر هر دورلو رنکده اولور غایت ابویی رمانیدر (منثور) ثاء مثلثه ایله نثردندر طاغتق معناسنه بو کلامده ترتیب ایده جکی معانی یی لطافت ونفاستده لؤلؤ ویاقوته تشبیه واردر وناظم بو مصرعده مستقابلیننك بیننی جمع ایتمشدرکه نظم ونثردر بو خود صنایع بدیعیه‌دندر مقابلی مراعات نظیردر (پس آخر واثله اوغلی که عامر اولدی چون مقبور) قال فی القاموس واثلة اللیثی الذی قال رأیت الحجر الاسود ابیض وابنه ابو الطفیل عامر انتهی مقبور مدفون دیمکدر معلوم اوله که فخر عالم صلی الله علیه وسلمك وفاتنده موجود اولان اصحاب رواة بوزاون درت بیك ایدی (کما قال فی اصول الحدیث قال ابو زرعة الرازی قبض رسول الله صلی الله علیه وسلم عن مائة الف واربعة عشر الفا من الصحابة ممن روی عنه وسمع منه وآخر الصحابة موتا ابو الطفیل عامر بن واثلة رض مات بمکة سنة مائة من الهجرة وقیل آخر من مات من الصحابة عبد الله بن انیس رض ذکره الامام الراغب فی المفردات والعلم عند الله تعالی (تابعین) عصر ثانی اهلیدرکه صحابه ایله صحبت ایتمشدر حسن بصری وسعید بن المسیب وشعبی ونخعی وشریح ومسروق وعلقمه وامثالی کبی (امام اعظم) ابو حنیفة نعمان بن ثابت الکوفی رحمه الله تعالی کتب تواریخده حضرت امامك سلسله‌سی انوشروان عادله منتهی اولمق اوزره یازلمشدر وبعضلر دیدیلرکه ملك بغداد اولان هرمز بن نام پادشاهه منتهیدر وغیر کلام دخی واردرکه محلنده مذکوردر هجرتك سکسانجی سنه‌سنده کوفه شهرنده وجوده کلمشدر پدری ثابت حضرت علی رضی الله عنهك خیر دعاسن آلمشدر وکندی دخی اوج یاشنده ایکن زین العابدین حضرتلرینك نظرنه مظهر اولمشدر هجرتك یوز اللیسنده شهر رجبك اسفتاحنده بغدادده منصور خلیفه حبسنده وفات ایتمشدر زیرا منصورا کا عراق قضاسن تقلید ایتمك استدکده امام حضرتلری دخی قبول کوسترمیوب بلکه عدم تقلده قسم ایلدکده منصور غضب ایدوب حبس ایتدی وآخر زندانده وفات ایلدی بو حنیفه قضا انکردو بمرد (تو بمیری اکر قضا نکنی) دیمشلردرکه ایام حبسده یدی بیك دفعه ختم قرآن ایتمشدر سلجوقیاندن سلطان جلال الدین ملك شاه امامك مزاری اوزرنه عمارت عالیه بنا ایلمشدر خواقین عثمانیه‌دن سلطان مراد رابع بغدادی فتح ایلدکده شیخ الاسلام یحیی افندی برای مرقد امام اعظم بو تاریخی دیمشدرکه ذکر اولنور قطعه سلطان غازی خان مراد شاهنشه عالی نژاد * بغداد فتحنده ایدوب چون فی سبیل الله جهاد * شان امام اعظمی تعظیم واکرام ایتمه ده * حق عمرنی افزون ایده ایتدی کمال اجتهاد * ایتدی کمشدن بانی هم قبرنك شباکنی * اول پادشاه جم حشم اول شاه صاحب عدل وداد * ایدوب دعا دولتن یحیی دیدی تاریخنی * هم بانی هم شباکنی سیم ایلدی سلطان مراد (سراج امت) امام اعظمی چراغه تشبیه ایتدی زیرا بو امت آنك نور علمیله مستنیر ومنار معرفتیله مهتدی اولمشدر قال فی عین العلم ورد ابو حنیفة سراج امتی وفی روضة الخطیب قیل ذکر فی التوریة صفة ابی حنیفة رحمه الله وعن ابن عباس رضی الله عنه قال یکون بعد النبی علیه السلام نور یکنی بابی حنیفة ومناقبه کثیرة وفی مناقبه مؤلفات کتبها الافاضل اصحابدن انس حضرتلرنی کورمش وقرق ییل وضوء عشا ایله صلوة صبحی قیلمش واللی بش دفعه حج ایتمشدر وامام اعظمك وسائر ائمه‌نك عالم حقیقته وصوللری حقنده امام غزالی رح احیاء العلوم اوائلنده دلالات کثیره یازمشدر خصوصا عین العلمده کلیات مناقبی مندرج اولوب اهل حال وعلم الهی صاحبی اولدیغنه عبارت واشارت واردر اما اولکه مولانا حضرتلرندن وبعض مشایخدن ائمه اربعه حقنده مذکورلك خلافنه کلام صادر اولمشدر آنك جوابی بالاده کذر ایلمشدر فارجع (لمحرره) واصل حضرت مولادر امام اعظم * داخل درکه والادر امام اعظم * قاب قوسین او ادنادر آنك محرابی * رتبه‌ده جمله‌دن اعلادر امام اعظم * قالله کمسه آنك رتبهٔ حالن بیلمز * صغمدن عقله معلادر امام اعظم * سر فروا یتمسه اکا سدره عجبمی زیرا * عرش اعظم کبی بالادر امام اعظم دلی مجموعهٔ اسرار خدا اولمغله * زر عشقیله مطلادر امام اعظم * آشنای یم عرفان اوله‌لی چون غواص * مالك لؤلؤ لالادر امام اعظم * ستر حال ایتمکچون ایلدی قالی درکار * زیب حالیله محلادر امام اعظم * اعلم امت مرحومه

چون اولدر تحقیق * مقتدی اولمغه اولادر امام اعظم * مجتهدلر نیجه اولمایه اکا دانشمند * اوزکه علامه ومنلادر امام اعظم * کور بنور صورت مقصود دل پاکنده * صانکه مرآت مجلادر امام اعظم * لوح افلاکه عطاردیازر آندن حکمت * سرور زمرهٔ املادر امام اعظم * نجب اولسه بو بزم ابجره سراج امت * ظلمتی رفعه مولادر امام اعظم بزم دعواده بو درحق شهادت بزدن * لادر غیرلر الادر امام اعظم * جهان اولدی کرومشکور * یعنی جهانك حالی السنهٔ عالمیاندن مشکور اولدی ویاخود جهان اهلی نظام عالمدن شاکر اولدی بو صورتده مفعول بمعنی الفاعل اولور کان وعده مأتیا * کبی علی احد القولین (امام شافعی) ابو عبد الله محمد بن ادریس الشافعی احداجدادی اولان شافعه منسوبدر امامذهب شافعیده نسبت شافعی یه‌در ولکن یاء اولی تخفیف ایچون حذف اولنمشدر بلاد فلسطیندن غزه‌ده هجرتك یوز اللیسنده دنیایه کلمشدر وهجرتك ایکیوز دردی رجبنك آخرنده جمعه کیجه‌سی بعد المغرب اللی درت یاشنده مصرده وفات ایدوب قرافه‌ده دفن اولنمشدر نسبی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك جدی عبد المطلبك عمی مطلب بن منافه منتهی اولور بو سببدن قاضی بیضاوی شافعی المذهب اولمغله (اولامستم النساء) آیتنده ابن عم النبی الشافعی دیو افتخار ایدوب نفسانیت کوسترمشدر * وفی الحدیث لا تسبوا قریشا فان عالمها یملؤ الارض علما امام احمد وائمه‌دن بعض جماعت بو حدیثده مذکور اولان عالم ایله مراد شافعیدر دیمشلر ولکن امام صغانی وابن حجر حدیث مذکورك موضوعیتنه وحافظ عراقی ضعفنه ذاهب اولمشلردر (یقول الفقیر الظاهر علی تقدیر صحته ان رسول الله صلی الله علیه وسلم اراد بالعالم نفسه الکریمة لانه هو الذی رفع ذکره وانتشر تبلیغه وفشا علمه وامتلاء اقطار الارض بآثاره وتنور وجوه الطول والعرض بانواره کما لا یخفی (وفی الاشباه والنظائر) اذا صار الشافعی حنفیا ثم عاد الی مذهبه یعزر عند البعض لانتقاله الی المذهب الادون کذا فی شفعة البزازیة انتهی (یقول الفقیر اخذ منه ان الجلوتی بالجیم اذا صار خلوتیا اونحوه یعزر لان الجلوتی بالجیم آخر الطرق الحقة ففیه سر الختمیة فالانتقال منه کالانتقال من مذهب ابی حنیفة الی مذهب الشافعی هذا لکن یجب علی العاقل ان یحب الائمة ولا یبغض واحدا منهم فانهم اعرف بمراد الله من غیرهم واقدم فی الاجتهاد واشد فی التقوی علی ما ذکر فی کتب التواریخ والحاصل لا یکون کمن یقول نؤمن ببعض ونکفر ببعض بل یقول لا نفرق بین احد من رسله وکذا بین احد من ورثة رسله ولکن اذا احب الشافعی اکثر من ابی حنیفة وغیره لکونه من اقارب النبی علیه السلام لا یأثم کما اذا احب علیا اکثر من ابی بکر وعمر وعثمان لذلك (لمحرره) دلا افراغ اولنمش حلقه درصان اجتهاد اهلی * بلنمز برطرف آخر طرفدن آنده صورتده) شو طشتك کیم هیولاسی اوله بولادهندیدن) قالور مورضعیف رخنه جو البته زحمتده (مالك) ابو عبد الله مالك بن انس بن مالك امام دار الهجرة ولد فی خلافة سلیمان بن عبد الملك وبقی فی بطن امه ثلث سنین ومات سنة تسع وسبعین ومائة فی خلافة الرشید ودفن بالبقیع مناقبه اکثر من ان تعد وفضائله اظهر من ان تحد وهو واحد الائمة الستة والکتب الستة المعتبرة التی من حفظها باسانیدها وضبط احوال رواة احادیثها عند اهل الحدیث من الجرح والتعدیل یعد من الحفاظ (هی الموطأ وصحیح البخاری) وصحیح مسلم) وسنن ابی داود) وجامع الترمذی) وکتاب السنن لابی عبد الرحمن النسائی (لمحرره) اجتهاد ایدوب امام مالك * اولدی اقلیم معینه مالك * قبله آنك دلالتیله عمل * منزله ایرمك استین سالك (امام احمد حنبل) خلیل آزر وابرهیم ادهم وابو علی سینا وحسین بیقرا قبیلندندر جدیله شهرت بولمشدر زیرا حنبلی دینلور نتکیم حسین حلاج دخی پدری منصور اسمیله مشهوردر وهو ابو عبد الله احمد بن محمد بن حنبل ولد ببغداد سنة اربع وستین ومائة ومات فیها سنة احدی واربعین ومأتین وله سبع وسبعون فضائله کثیرة ومناقبه جمة قیل من حضر جنازته من الرجال ثمانمائة الف ومن النساء ستون الفا قیل اسلم یوم موته عشرون الفا من النصاری والیهود والمجوس (لمحرره) جد وجهد ایدوب امام احمد * ایتدی دین محمده امداد * مصطفی سنتن احیا قیلدی * اولدی محمود خلق ورب عباد (چار مذهب) درت مذهب دیمکدر مذهب حقه کیده جك یولدر (لمحرره) سر تربیعه اشارت ایلیوب * چار یارلك سری اولدی چار امام * چار مذهبده فتاوی ویردیلر * ایتدیلر تقوایه هم اقدام تام (فتاوی) فتوانك جمعیدر من الفتی وهو الشاب القوی وسمی الفتوی فتوی لان المفتی یقوی السائل فی جواب الحادثة والافتاء بیان حکم المسألة (مزبور) مکتوب معناسنه‌در زیرا زبر کتابت وجز برکسر میمله قلم وزبور مکتوب معناسنه کتابدر معلوم اوله که شیخ اکبر قدس سره الاطهره کلنجه اکر مجتهدین واکر سائر ارباب یقین لسان حقیقتدن تکلمله مأذون دکللر ایدی یعنی حقیقتی رمز واشارت واجمال طریقیله سویلرلردی عبارت وصراحت وتفصیل طریقیله دیمزلردی وبلکه جمله انبیا علیهم السلام دخی تلویحات ایله اکتفا ایدرلردی زیرا تعمیم خطاب ایله مبعوث ایدیلر بالاصاله معتبر اولان ایسه فهم عامه‌در فهم خاصه دکلدر پس مذاهب اربعه اهلی اکرچه حقیقتده هر مرتبه‌ده ید طولالری واریدی ولیکن نشئه‌لرنده شریعت غالب

اولمغله ترتیب احکام شریعت ایله تقیید ایلدیلر ومقتضای زمان کوزتدیلر نتکیم خلفاء اربعه دخی بالاتفاق حقیقته
واصل ایدی ولیکن صدیقك نشئه سنده معرفت وفاروقك شریعت وذو النورینك طریقت ومرتضانك حقیقت غالب
ایدی پس هرکس کندی نشئه سنك مقتضاسی اوزرنه حرکت ایلدی یعنی بحسب الغالب نشئه سنده ایداع اولنان
معنا ایله عمل قیلدی مرویدرکه جنید بغدادی قدس سره حضرتلری سید الطائفه ایکن فقهله تستر ایدوب ابو ثور
مذهبی اوزرنه فتوی ویردی وفتواسی حق تقوا ایله متقی اولمسنه مانع اولمدی چار مذهب اربابی دخی بوکا قیاس اولنه
پس ارباب سکرك سکر حالنده مجتهدین حقنده عشقدن درس ویرمشلردر دیدکاری ذکر اولنان معنایه وسکره محمولدر
زیرا عدم درسدن عدم قدرت لازم کلمز فافهم * قال المرحوم ابن الاشرف الازنیقی رح فی حق اهل الحقیقة) بولار مذهب
طوتمز برامامی * بوکلامدن مراد مذاهبی رد ایتمك دکلدر بلکه حقیقته وکمال توحیده واصل اولان سالك مراتب
مذاهبی کذر ومقامات اجتهاددن ترقی ایدوب مقام اطلاقه وصولی وحقدن اخذه قدرت حسبیله مقتضای حاله
مناسب اولان وجهله عامل اولمسی بیاندر بومعنی ایسه ظاهرده برمذهب ایله تقییدنی مانع دکلدر وبردخی حقیقت
اهلی برمذهبی مذهب طوتمز بلکه مقامنه کوره جمله مذاهب ایله عمل ایدر دیمکدر نتکیم دینلمشدر الصوفی
من لا مذهب له مثلا حنفی المذهب اولان کمسنه شافعی مذهبیله عملا وضودنصکره مس نساء ایتمسه تقوادن معدوددر
نتکیم مسح خفینك مشروعیتنی اعتقاد ایدن کمسنه احتیاط ایله عمل ایدوب دائما غسل رجلین ایلمك مقبولدر
وبومعنایی اسرار محمدیه ده تصریح واردر فافهم (قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر قد یظهر من الخلیفة
الآخذ الحکم من الله ما یخالف حدیثا ما فی الحکم فیتخیل انه من الاجتهاد ولیس کذلك وانما هذا الامام لم یثبت عنده
من جهة الکشف ذلك الخبر عن النبی علیه السلام ولو ثبت لحکم به وان کان طریق الاسناد العدل عن العدل فما العدل
بمعصوم من الوهم الذی هو مبدأ السهو والنسیان ولا من النقل علی المعنی الذی هو مبدأ التأویلات والتحریفات
فمثل هذا یقع من الخلیفة الیوم انتهی (دفتر) یازلمش نسخه مکتوب کبی جمعی دفاتر کلور وفی القاموس الدفتر وقد تکسر
الدال جماعة الصحف المضمومة (مغرور) الغرور سکون النفس الی ما یوافق الهوی ویمیل الیه الطبع (وایضا) الغرور
تزیین الباطل بما یظن انه حق وقیل تزیین الخطأ بما یوهم انه صواب وقال الجوهری قال ابن السکیت الغرور بالضم
ما اغتر به من متاع الدنیا یعنی برزمان اولدیکه اکثر ناس هوی ایله مأنوس ومتاع دنیا ایله مسرور اولوب هدی دن دور
ونعیم روحانیدن مهجور اولدی زیرا تقادم عهد واقتراب زمان حسبیله نظام صوری ومعنوی خلل بولدی وفی المرفوع
لا یأتی علیکم زمان الا والذی بعده شر منه حتی تلقوا ربکم * وقال الحسن البصری رح کل عام ترذلون قال الحافظ *
روزی اکر غمی رسدت تنکدل مباش * روشکر کن مباد که ازبد بترشود (عود جسمانی) معدوم اولمش اجزاء اصلیه
وعناصر اربعه سی جمع واعاده اولنمق (نشر نفسانی) قال فی القاموس النشر احیاء المیت کالنشور والانشار *
الحیوة * نشره فنشر انتهی * نشر نفسانی نشر جسمانینك خلافیدر وجائزدرکه نشر نفسانی نشر روحانی
مقابله سنده اولوب ماقبلنی تأکید اوله نتکیم کلامك مابعدی دخی قرینه در معلوم اوله که معاد ونشر حکماء قتنده
نفسك تدبیر بدندن رجوعی وحشر نفوس جزئیه نك نفس کلیه یه جمعیدر پس بونلره کوره آخرت امور معقوله ومعاد
فقط روحانی اولمش اولور دنیاده سلوك حسبیله اولان معاد روحانی کبی ولیکن کتاب الهینك ناطق وزمرۀ انبیانك
قائل اولدیغی مذهب صحیح بودرکه نشئه ایکیدر بری اجسام محسوسه وبری دخی ارواح معقوله نشئه سیدر وحشر
بو ایکی نشئه اوزرنه دور ایدر نشئۀ اولی عالم شهادت وظاهردن ونشئۀ ثانیه عالم غیب وباطندندر پس ظاهر وباطن
اسملرینك مقتضاسی وحق تعالینك عالم الغیب والشهادة اولمسنك معناسی بودرکه دنیاده وآخرتده بو اسمانك اثری
ظاهر وتجلیسی باهر اوله سؤال اولنورسه که دنیا حالا ظاهر وآخرت باطندر وروز حشر امر برعکس اولور پس
بوظهورلرده بطونلرده جواب بودرکه الله تعالی انسانی جسم وروحدن ترکیب ایلمشدر وجسم محسوس وروح
معقولدر پس جسمه تابع اولان نعیم وعذاب دخی حسی وروحه لاحق اولان عقلیدر مثلا اکل وشرب ونکاح وامثالی
لذت جسمانیه وغم وکدر وقساوت آلام روحانیه در وعکسی دخی بوکا قیاس اولنه مثلا ضرب وجرح عذاب جسمانی
وفرح وسرور نعیم روحانیدر ولیکن بو عالم سفلیده لذت دیو توهم اولنان حقیقتده دفع الم قبیلندندر یعنی انسان ناقصه
کوره فاما انسان کامله کوره لذت حقیقیه مکاشفات ومشاهداتدن حاصل اولان ذوق دائم ونعیم کاملدرکه
جمیع نشأتده اکا مصحوبدر وجنتده اولان نعیم صوری بومعانینك صوریدر نتکیم جهنمده اولان عذاب صوری دخی
انسان ناقصك معانی باطنه سنك صورتلریدر پس بو ایکی عالم غیب وشهادتی جامع وانسان بو ایکی عالمده انواع نعیم
واصناف عذابه مظهر ومبتلادر وبو محسوس ومعقولك دارینده میانینی جمع ایتمك قدرتده اظهر وحکمتده اعظمدر

بناء علی هذا نشر جسمانی وروحانی ثابت اولدی وبو اعتقاد اوزره اولان نجات بولدی واردات نام کتابك اولنده امور آخرت
جهال زعم ایتدیکی کبی دکلدر دیدیکی حشر اجسادی نفی دکلدر بلکه امور اخرویه نك طبیعی وصور اعمال اولدیغن
بیلیوب عناصره قیاس ایدنلره تعریضدر مثلا نعیم جنت کرچه محسوسدر فاما روحانیت غالبدر زیرا دنیاده
باطن کاملك صفاسی صورتیدرکه سلوك ایله حاصل اولمشدر سلوکی اولمینلرك لطافت جنانیه لری بحسب المقادیر
والمراتب لطافت کامله تابعدر پس اکر نعیم واکر جحیم اخروی بو قدر صفا ولطافت وجفا واذیت ایله عالم انفسدن
مستنبط اولدیغی مکاشفه یه قادر اولمیوب غائبی مشاهده قیاس ایدن حقیقت اوزره امور اخرویه یی ادراك ایتمش
اولمز وفوری ادنیه برزخنده قلان درجات وقربات منزلته وصول بولمز (محرره) ای قلان دوزخ هوی ایچره *
بندواغلال ماسوی ایچره * آچه کورجان کوزن بودنیاده * حق کورمك دیلرسك عقباده * دوزخ نفس ایچنده
محجوبك) کوزی بوزن کوره می اول خوبك * سنده درشمدی جنت ونیران * کور نور آینه کده ایکی جهان * نقدکی
ویرمه بوکون یارینه * دوشمه غفلتله غم دیارینه * حال فردادن اولمغل غافل * سنده مضمردر اومعنی بیل * بعدذا
حشر اجسامه قائل اولنلر دخی کیفیت اعاده ده اختلاف ایلمشلردر بعض ارباب کشوف (کما بدأکم تعودون) مضمونك
ظاهرنه ذاهب اولوب دنیاده کی کبی آدم طینتدن خلق اولنوب آخر مولوده دلك مدت قصیره ده تناکح وتناسل طریقیله در
دیو زعم ایلمشدر بو زعم اوزره آدمك جسدی چوریمك لازم کلور بو ایسه حدیث مشهوره مخالفدر نتکیم مروی ایلدی
وبعضلر دخی منی مانند باران غلیظ یاغوب آنکله اجساد نما بولور وعجب الذنب دیدکاری اصل نشئۀ دنیا اوزرنه
منتشی اولور دیمشلردر والعلم عند الله تعالی فاما ذکر اولنان خبر باراندن منه هم اولان بودرکه حیات تازه یی تصویر
وتمثیل اوله زیرا عالم علویدن تأثیر حاصل اولمدقجه عالم سفلیده آثار ظاهر اولمز فافهم والله الهادی (محشور)
مجموع دیمکدر زیرا حشر جمع معناسنه در (اقتصار اختصار) المختصر ما یکون لفظه قلیلا ومعناه کثیرا والمقتصر
ما یکون لفظه ومعناه قلیلا وقال بعضهم الاختصار حذف فی اللفظ دون المعنی والمنیة والاقتصار حذف الشیء نسیا
منسیا وایضا الحذف لدلیل اختصار ولغیر دلیل اقتصار قال برهان الدین فی شرح الرسالة الفناریة فی المیزان یقال
اختصره اذا ترك بعضه واورد بعضه واتی بشیء دون شیء واقتصر علیه اذا لم یأت بشیء مما یغایره فیکون مدلول
الاختصار ترك البعض ومدلول الاقتصار ترك الکل انتهی بوراده اقتصار ایله مراد مباحث معادك بعضسنی بالکلیه
ترك واختصار ایله مقصود بعض مهم اولنلری اجمال اوزره ذکردر (مهمات انحصار ایدم) یعنی نقلمی مهماته منحصر
ایدم والمهم ما یحمل المرء علی الهم والقصد * وابو السعود افندینك بیان ایتدیکی اغلاطدندرکه دیر حصر اولدم دیرلر
منحصر اولدم دیمك کرکدر زیرا حصر متعدیدر کندی اوزرنه واقع اولمز محصور اولان غیردر معناسی حصر اولنمق
دیمکدر انتهی (کم شاهه قصر اوله مقصور) یعنی پادشاهلره قصر وتحت مقصور ومنحصر اولدیغی کبی بنم دخی نقلم مهم
اولان مباحثه منحصر اوله (مداد) مرکب دیدکاری نسنه که آنکله یازی یازرلر (مسطور) مکتوب قال فی القاموس
السطر الصف من الشیء کالکتاب والشجر وغیره والخط والکتابة انتهی * ناظمك مرادی حقك افعال وصفاتنه متعلق
اولان کلامنی شرح وبیان ایلمکدن عجزی بیاندر زیرا مالانهایه در نتکیم (قل لو کان البحر مدادا) آیتنده مروی ایلدی
(محرره) خبر بلدکمی ای سالك سلوکك انتهاسندن * حقیقت اوزره بولدکمی بو یولك رهنماسندن * ابد سیر الی الله
نهایت بولمدی کسه * ازل دیرلر اکرچه سو بیلینلر ابتداسندن * شوکیم هجرت ایدوب عزم دیار لامکان ایده * خبر
سویلر اولور دائم بو عالم ماوراسندن * دیدی چون مصطفی اولمك کرکدر اختیار ایله * کفن کی امدی بو قلقدن صوین
واراق لباسندن * شولکیم عود جسمانیدن اول حشر اولوب طوردی * بوکون یارن خلاص اولدیلر اول یارك
جفاسندن (دیلرسك عافیت بولمق بلای زهد باردن) کرك کیم اوله سن شول کرم عشقك مبتلاسندن (خطاب ارجعی
ایرسه شونك کیم جان قولاغینه * دونر حقه اوساعت اولمز آنك بیوفاسندن * چقرلولوی عرفانی کلام حقدن ای حقی
اکر دریای علمك اولدکیسه آشناسندن (اشراط) شرطك جمعیدر تحریکله علامت معناسنه نتکیم کذا ایلدی
(قیامت) سمی المعاد قیامة لقیام الناس فیه من قبورهم کما سمی آخرة لتأخرها عن الاولی ودار القرار لتقرر الناس فیها
که علم اوقنمیه کیده چوغ اوله جهل وشر وشور) علم جهلك نقیضیدرکه برامری علی ما هو علیه ادراك جازمدر وجهل
ایکیدر بری بسیطدرکه سبب عملدر وبری مرکبدرکه قابل علاج دکلدر فخر عالم علیه السلام آنك صاحبنه شیطاندر
آندن اجتناب ایدیکز دیو بیورمشدر بوراده علمك ارتفاعندن مراد علمایه انقراض کلمکدر یوخسه قلوبدن علمك انتزاعی
دکلدر بو فقیره لایح اولان بودرکه علم ایله مراد علم نافعدرکه ظاهره متعلق اولان احکام وباطنه دائر اولان اخلاقدرکه
مجموعی تعلم ایله حاصل اولان علوم شرعیه وحالیه در ومطلقا علم نافعده علم الهی دخی داخلدر فاما بو علم جلیل

وهيبندركسبي دكادروبواعصارده بوعلوم نافعه‌بي بيلان علمادن آزقالمشدر زيرا اكثرى فلسفه‌يه منشغول اولدرلر پس بومعنى اشراط ساعتدندر (هدايى) نيه‌يارافندى فلسفيات * يورى وارايله تضييع اوقات * شرخيرك خلافيدر وشور غوغا وفتنه وآشوب وطلغه وقرغشه كما فى لغة نعمة الله (زنا) مدوقصرله حرام اولان عورته جماع ايتمك وطأ المحرمات معناسنه زنا نظرله اولنه دخى شاملدركه اكثر علما وزهادك زناسيدر (خمر) عنب وتمر وامثالندن مسكراولان عصيردر سميت بذلك لانها تخمر العقل وتستره اولانها تركت حتى ادركت واختمرت اولانها تخامر العقل اى تخالطه بعد ذازمان اولده خمرمقوله‌سنى علمنا شرب ايتمزلردى بلكه شرب ايدنلرك اكثرى فاسق مستور قبيلندن ايدى بواعصارده ايسه شرب ايدنلر فاسق معلن اولدقلرندن ماعدا خواص ناس زينده اولنلره دخى سارى اولوب سكرهوايه سكرخمرى دخى ضم ايتمشلردر تكيم تكيه‌لره متردد اولان متصوفه فسقه‌سنده مشاهددر (قاتلهم الله (لمحرره) اولدى بغيجون بوجهان ميكده‌وش * اهل دنيايه ديديلر سرخوش * صوفى مغبون وغيريلر مفتون * بوقدر هيچ برنده عقل وهوش (وله) اعتماد ايتمه دكه برناسه * ديمه آدم جهانده نسناسه * ابن ادهم كچنلر ظاهر * اوبديلر باطن ايچره خناسه (اكثار) بالفارسية بسيار كردن يعنى چوغالتمق (محذور) بوراده مصدر معناسنه‌در يعنى حذر واحتراز ديمشلردركه محذور ذال معجمه ايله‌امنك ومحظور ظاء منقوطه ايله مباحك ضديدر الضرورات تبيح المحظورات بوقبيلدندر بعدذابو عصرده ذكراولنان معنانك اثرى فاشدر زيرا زنان دوراسواق وزقاق ايتدكلرندن ماعدا تكيه‌لرده دورمجلسلرنه حاضراولوب نامحرملرله اختلاط ايدرلرونائره افروز اهل هوى اولورلر (تاحتى) تافارسيده عربيده حتى كبى انتهاء غايت معناسن افاده ايدرتركى دلده دلك لفظى كبى بوراده حتى تابى تاكيد ايچون كلمشدر دلك تابى تأكيد كادبكى كبى نتكيم واقعدر (چين سحردن بركون اولوردى صواش اخشامه دلك * پرصدا اولمشدى عالم رومدن تاشامه دلك * اللى عورت * يعنى براراللى عدد عورته قيم ومصلحتكذار اوله بومعنى ايسه زوجيتى مقتضى دكادر زيرا زوج شرعيتده درده منحصره‌در وليكن فى الجمله فساددن خالى دكادر انكيجون اشراط ساعتدن عداولنمشدر (قليج) فى الحديث اذا وضع السيف فى امتى لم يرفع عنها الى يوم القيمة ديمشلردركه بومعنى حضرت عثمان رضى الله عنه وقعه‌سندن قيامته دلك مستمردر زيرا هرعصرده اهل اسلام واهل كفر ميانتده جنك وحرب موجوداولديغى كبى نتكيم الجهاد ماض الى يوم القيمة بيورلمشدر بين المسلمين دخى حرب ومقاتله اكسك دكادر (وباء) مدله وقصرله مرض عامدركه سببى فساد هوا وياغيرى معنادر طاعون اولسون غيرى اولسون فكل طاعون وباء وليس كل وباء طاعونا بعدذا حديث بخاريده علامات ستك اولى فخر عالم عليه السلام موتى اولمق اوزره تصريح اولنمشدر زيرا ناظمك تحريرنه كوره تكرار لازم كاور يعنى بيت آتيده مندرج اولان اولنلردن مراد ذكراولنان وبادر وبو وباء حضرت عمررضى الله عنه زماننده بيت مقدس قريه‌لرندن عمواس نام قريه‌ده واقع اولان وبادركه عسكر مسلمينه اصابت ايدوب اوچ كونده يتمش بيك كمسنه هلاك اولمشدر ديمشلردركه اسلامده واقع اولان ابتدا وبابودر (لمحرره) طوته‌لى روى زمينى طاغون * اولدى مستولى عالمه طاعون * اريدى برف كبى داغله طاغ * يره كچدى المندن هامون (بيت المقدس آچيله) مقدس مجلس وزننده قدس وطهارت معناسنه‌در بيت مقدس اول مكاندركه شركدن منزه ومرتفع اوله وعاصى اولان كاهدن آنده طهارت بوله وبيت مقدس ديلور تشديدله مطهر كبى لفظا ومعنى وتطهيره اخلاؤه من الاصنام كما فى فضائل القدس * قال الله تعالى (انك بالواد المقدس طوى * اى المطهر والمبعد من السوء كما فى بحر العلوم وقال الكاشفى پاكيزه ومبارك وستوده بعدذا بيت مقدسك اچلمسى فتحى ونصارى الندن استخلاصيدر ابتدا فتحى حضرت عمر رض خلافتنده هجرتك اون التنجى سنه‌سى شهر ربيع الاولنده واقع اولمشدر صكره درتيوز سكسان ايكنجى سالنده افرنج ملعنت سنج تغلب ايدوب ثانيا بشيوز سكسان بش تاريخنده سلطان صلاح الدين يوسف بن ايوب فتحنه ظفر بولمشدر آندن برى الى الآن اهل ايمان النده‌در (موفور) بول وچوق من الوفرة وهى الكثرة والوسعة (دينار) فيلورى اصلنده دنار درتشديدله كذاب وزننده اولان مصادره ملتبس اولمسون ايچون احدى النونين دن ياابدال اولنمشدر يعنى آخرزمانده دفينه‌لر ظاهر اولوب نقدين وفرتده اولمغله بوزالچه‌يى استكثار ايدن فقير بوز التونى استقلال ايده (لمحرره) ديده‌سنده اوچن بوكون التون * اولزمانده شكار دولت ايدر * شولكه اكسيره مالك اولمشدر * نيجه حالك حقيره رغبت ايدر (فتنه) لغت عربده امتحان واختبار معناسنه‌در كما يقال فتنت الذهب بالنار اذا امتحنته بها ودينار مفتون ويسمى الصائغ فتانا اما اكثر هرج ومرج وشروشورده يعنى قرقشلقلرده واضطراب واختلافده مستعملدر يعنى عربدن هرخانه‌يه فتنه دخول ايليه وهركس بى حضور ومضطرب اوله (دستور) دالك فتحيله اذندر (بنى اصفر) قال ابن ملك اراد بهم الروم لان اباهم الاول وهو الروم بن عيصو بن يعقوب بن اسحق

كان اصفر فى بياض انتهى وقد سبق مفصلا بعدذا بنى اصفردن مرادروم اولمق ناظم ذاهب اولديغى اوزره افرنج اولمغى منافى دكادر زيرا افرنج رومدن برصنفدر ثبت فى الصحيح انه لا يبقى مسلم وقت قيام الساعة لكن يكون الروم وهو قوم معروف اكثر الكفرة فى ذلك الوقت كما كانوا اليوم اكثرهم (غدر) ترك وفا معناسنه‌در مشروحا كذر ايتمشدر يعنى اهل اسلام ايله بنى اصفر ميانتده صلح واقع اولوب صكره بنى اصفر نقض عهد ايده‌لر وذكراولنان سنجقلرله اهل اسلام اوزرينه يوريه‌لر وفسطاط المسلمين يومئذ فى ارض يقال لها الغوطة بضم الغين المعجمة فى مدينة دمشق (محدث اهل حديثدركه عنعنه ايله فخر عالم عليه السلامدن حديث حفظ ونقل ايدرلر حديثك تحقيقى كذرايتمشدر (افرنج فرنك ديدكلرى طائفه‌در افرنكدن معربدر (قال فى القاموس الافرنجة جيل معرب افرنك والقياس كسر الراء اخراجا له مخرج الاسفنط على ان فتح فائها لغة والكسر اعلى انتهى (منظور) يعنى ليلۀ معراجده نظرمه كتوردى كما قال عليه السلام ان الله زوى لى الارض فرأيت مشارقها ومغاربها وان ملك امتى سيبلغ ما زوى لى منها بوحديثك ظاهرندن منفهم اولان جميع آفاق ارض فخر عالم عليه السلامك زير نظرنه كلوب امتى تدريجله الى يوم القيام جمله‌سنه مالك اولمقدر نتكيم ناظم ذاهب اولدى زكن شهاب شرحنده ديركه فخر عالم عليه السلامك منظورى اولان يرلر دار اسلام ونظرندن محجوب اولان دارالكفر اولدى پس بوصورتده الارضده اولان لام عهد خارجى‌يه محمول اولور استغراقه دكل كما اذا قيل اغلق الباب اذا كان مشاهدا تفصيلى شروح حديثدن طلب اولنه (ملك) بضم الميم ولاية التصرف وبكسرها اسم لما تحت التصرف قاله القاشانى فى شرح التائية وسبق غيرهذا فى اوائل الشرح (زور كوج وقوت (اعماق) بلدبين حلب وانطاكيه مصب مياه كثيرة لا يجف الاصيفا كما فى القاموس يعنى روم طائفه‌سى نقض صلحدن صكره ارض عربدن اعماق نام شهره دلك هجوم ايده (شام) ذكرى سبقت ايتمشدر (مستور) كزلى مدينه) يا حلب يادمشقدر معهود مدينه دكادر (مغفور) عفوله مغفرتك فرقى كذرايتمشدر بوراده مراد بنى اصفره مقابل كان عسكر اسلامك خيار اهل ارضدن اولديغن بياندر (مأسور) اسيرديمكدر اسر فتحله شد وربط معناسنه‌در پس اسير تسميه‌سى حين اخذده وثاق وبندله محكم شد وربط اولنمغه مبنيدر يعنى ذكراولنان مدينه‌دن خروج ايدن عسكر اسلامه بنى اصفردبه‌لركه مانع اولمكز تاكه دشمنلريمزله جنك ايده‌لم زيرا آنلر بوقدر روز كاردركه بزدن نيجه اسير آلمشلر وبى حساب مال نهب وغارت قيلمشلردر دشمنلرندن مراد اهل اسلامدركه بنى اصفرك تغلبى سببيله رومدن اعماق جانبنه نقل ايتمشلردر زيرا شام شريف فتحندن ذكراولنان تلك زماننه دلك روم‌له محاربه اكسك اولميوب قرال بدفعال اقاصى بلادنه نفى ايتسه‌لركركدر (مسلمانلر) يعنى مدينۀ مذكوره اهلى (قرنداشلر) يعنى رومدن عربه منضم اولان عسكر اسلام (مجبور) مغلوب (مكسور) منهزم بونده تفريق جماعتى تفريق اجزايه تشبيه واردر زيرا كسر اصلنده قرمقدركويا عسكردن برفرقه‌نك متفرق ومدبر اولمسى بر بتون نسنه‌نك اجزاسى منكسر اولمق كبيدر ديمشلردركه بوفرقه فرار اوزره مصر اولوب الهام توبه‌دن محروم اولسه‌لركركدر (لمحرره) مرد ميدان اودركه روزوغا اوق كبى طوغريلوركرى دونمز * پرآچرآشيان فردوسه * اولمينجه هما كبى قونمز (مفطور) يرادلمش مخلوق كبى والفاطر الخالق من غيرشئ ابتداء يقال فطرت البئر ابتداءت حفرها (بر) فتح وتشديدله اوت وصو اولمين يردر ضد البحر معناسنه (بحر) چوق صوويا طوزلى وآجى صودبمشلردركه يريوزنده اولان دريالر طوفان نوحده آسماندن نزول ايدن صولردر بحرمحيط (وكان عرشه على الماء) آيتنده ذكراولنان ماء عذبدندر زيرا بوماء عذبك كفندن زمين خلق اولندقده بقيه‌سى چكلوب بحرمحيط اولمشدر فاما انهاردن نيل مصر وفرات كوفه ودجلۀ بغداد وسيحان مصيصه وسيحون هند وجيحان ادنه وجيحون بلخ جنتدن منصب اولور ديوروايت واردر نتكيم فصل معراجده كذر ايلدى (بنى اسحق) اسحق پيغمبر عليه السلامك اولاديكه ارض مقدسه‌ده ساكنلردر زيرا حضرت ابراهيم عليه السلامك وفاتندن صكره حضرت اسماعيل حرمده وحضرت اسحاق شامده توطن ايتمشلردر اسحاق ضحاك معناسنه‌در قال كعب حملت سارة باسحق فى الليلة التى اهلك الله فيها قوم لوط فلما تم حملها وضعت ليلة الجمعة ليلة عاشوراء وعلى وجهه نور اضاء ما حوله ولما وضعته خر ساجدا لربه ورفع يده الى السماء بالتوحيد وسمى اسحاق لضحك سارة حين بشرتها به الملائكة كما فى قصص الانبياء (قسطنطينيه) استانبول شهريدر ولكن لفظنده اختلاف ايتمشلردر قال بعضهم بضم القاف وفتح الطاء المهملة بعدها نون ساكنة وطاء مهملة وياء ساكنة ونون مكسورة وياء مفتوحة مخففة وقال بعضهم بضم القاف واسكان السين المهملة وضم الطاء الاولى وبعدها نون ساكنة ثم طاء مكسورة ثم ياء ساكنة بعدها نون وقال بعضهم بفتح الطاء وزيادة ياء مشددة بعد النون (وقال فى القاموس قسطنطنية اوقسطنطينية بزيادة ياء مشددة وقد يضم الطاء الاولى منهما دارملك الروم وفتحها من اشراط الساعة وتسمى بالرومية بوزنطيا وارتفاع سورها

احد وعشرون ذراعا وکنیستها مستطیلة وبجانبها عمود عال فی دور اربعة ابواع تقریبا وفی رأسه فرس من نحاس وعلیه فارس وفی احدی یدیه کرة من ذهب وقد فتح اصابع یده الاخری مشیرابها وهو صورة قسطنطین بانیها انتهی قال الترمذی قد فتحت قسطنطینة فی زمان بعد اصحاب النبی علیه السلام وتفتح عند خروج الدجال (وقال الخطیب) صاحب الروضة قیل قد فتح مسلمة بن عبد الملك بن مروان القسطنطینة ثم فتح السلطان الفاتح محمد انتهی (وفی الحدیث لتفتحن القسطنطینة ولنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلك الجیش یقول الفقیر نقش هذا الحدیث علی حائط جامع السلطان محمد الفتح الواقع فی القسطنطینة وعن عبد الله بن بشر بن ربیعة الغنوی ویقال الخثعمی عن ابیه انه سمع النبی علیه السلام یقول لتفتحن القسطنطینة ولنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلك الجیش قال عبید الله فدعانی مسلمة بن عبد الملك فسألنی فحدثته بهذا الحدیث فغزا القسطنطینة کذا فی حسن المحاضرة للامام السیوطی بعدذا تقول علما اوزره بوآنه کلنجه استانبولك ایکی دفعه فتحی میسر اولمشدر سؤال اولنورسه که استانبولی مهدی فتح ایدردیه کاری نیه محمولدر جواب بودرکه مهدیدن مراد فاتحدر کرك معنای لغوی ایله ملوك عثمانیه دن سلطان محمد ثانی اولسون کرك آخر زمانده استیلاء بنی الاصفرده خروج ایدن مهدی معروف اولسون پس بوندن منفهم اولورکه استانبول اوچنجی دفعه ده مهدی منتظر کوننده فتح اولنسه کرکدر وملوك عثمانیه نك دولتی مهدی زمانه دك ممتد اولور والله اعلم (مجرور) جرو جذب اولنمش مراد فتحی بیاندر (مثبور) اهلاك اولنمش زیرا ثبور هلاك واهلاك معناسنه درکما فی القاموس (تهلیل) لا اله الا الله دیمك بونده آخر زمانده خارق عاده نك وفرتنه اشارت واردر یعنی انتها ابتدایه رجوع ایدب قوت حال ظهور ایلیه ومجاهد فی سبیل الله اولان چوقلق مز اوله اسبابه محتاج اولمیه (یغما تاراج یعنی کافردن النان مال وحرامی الدیغی اسباب کذا فی اللغة النعمتیة ولکن بویله یرلرده معنای مصدریده یعنی غارتده مستعملدر وسورلرده وامثالنده عامه ایچون طبخ اولنان طعامه خوان یغما دیرلر (سعدی) ادیم زمین سفرۀ عام اوست * برین خوان یغما چه دشمن چه دوست (دجال) شرحی فصلنده کاوران شاء الله تعالی یعنی شیطان بجهت دروغ ندا ایدوب مجاهدینی ازعاج ایلدی ونه طور رسکز دجال چیقوب اهل وعیالکزی غارت ایتدی دیو سویلدی تا که مال غنیمتی براغوب شامه رجوع ایده لر وکلدکاری یوله دونوب کیده لر انلر دخی کرچك صانوب دونه لر وشامه کلدکارندنصکره دجال خروج ایده (لمحرره) فتح ایدن دل قلعه سن توحید حقانی ایله * پاك ایده آیینه سن شرك وریانی هب سله * ذکر جهریدر حصار نفسی ویران ایلین * قومه بوضربی صاقن الدن که قوتدردله * هر کیمك مهدی کبی الده ولایت تیغی وار * اوستنه دشمنلرك تیغندن آتش صاچله * هر کیمه حقدن عنایت عسکری قیلدی مدد دمبدم غیب وشهادت ملکی آکه آچله * قیلمدن یغماسنی نفسك بنی الاصفرکبی * شام جان ایلن کوزت کیم بکزه من اول برایله * بریانك شول بحرجان وبریانك برجسد * فرق ایدرسك جمع وفرقی ایر بوبحرو ساحله * آهنین برقلعه دراشبو وجود ایچره وجود فتحی آنك نیجه آسان اوله بوآب وکله * کیمکه قفل غیب ذاتك فتحنه درمان دیلر (ذکرنك مفتاحنه درد وغمی دندان قیله * اشبو ذکرك طوت الن سیرانه کل اول دوست ایلن * سنده بول آنك یوانی هم منزلی سنده دله * حقیا آخر زماندر سو یله سر حقی * بلمینلر آنی انکار ایده شاید کیم بیله (که اوکدن مهدی چیقر صکره دجال) امام سیوطی رحمه الله رسالة الکشفده یازمشدرکه کونشك مغربدن طلوعندن اون سنه مقدم دجال ودجالدن یدی سنه اول مهدی ظهور ایدر ومهدیدن مقدم دخی نیجه اشراط ظهور اتسه کرکدر ازجمله مقدمۀ دجال اولان بنی اصفر مستولی اولوب روم وانا طولی ضبط ایده لر وارض عربده سابقا ذکر اولنان اعماق نام شهره دك کیده لر ومهدینك وقت ظهوری مقطوع دکلدر بعضیلر بیك ایکیوز وبعضیلر بیك ایکیوز درتده دردیمشلر وفی الحدیث خیرکم بعد المأتین خفیف الحاذ قیل یا رسول الله وما خفیف الحاذ قال الذی لا اهل له ولا ولد بو حدیثده مأتیندن مراد الفدنصکره اولان مأتیندرکه مهدینك ظهوری وقتیدر واول وقتده هرج ومرج واقع اولمغله مجرد اولان متأهل قدر فتنه کورمز وزحمت چکمز وبعضیلر الفدن اول اولان مأتینه حمل ایتمشلردر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلمك خیریت ایله شهادت ایتدیکی قروندنصکره شر غالبدر پس دنیاده زیاده فساد وفتنه ظهور ایتدیکی وقتده آزاده لك دینه انسبدر (لمحرره) میل فرزند وزن ایدوب ای دل) ایله جانی کل کرفتار بند) عقلکی باشکه دیو شور امروز) چونکه واردر مجال کوش پند ایده مز مرغ بسته پر پرواز * چاره جو اولسه ده اکر هر چند * بولمدی راه سیر صحرایه * قنغی آهو که اوله بند کمند * نه بلا در بو زمانده غم زن * نه غم بی امان در فرزند * روز وشب غالب اولوب فکر معاش * زهر اولور آدمه کامنده کی قند (دخی مهدی جهانه کلمشدر) مهدی منتظرك اسمی محمد بن عبد الله در بعضیلر ولد امام حسیندن وبعضیلر ولد امام حسندن اولمغه ذاهب اولمشلر وبعضیلر دخی ولد عباسدن اولمق روایتن قیلمشلردر زیرا عبد الله بن عباس رضی الله عنهما

دنیایه کلدکده مهدی آنك نسلندن کلك اوزره اشارت نبویه صادر اولدی وینه برکون فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرت عباسه ملاقی اولوب بیوردیلرکه الا ابشرك یا ابا الفضل قال بلی یا رسول الله قال ان الله فتح بی هذا الامر وبذریتك یختمه وفی روایة ویختمه بذریتك پس بوندن منفهم اولورکه امر خلافت ذریت عباس ایله ختم اولنورکه مهدیدر انکیچون ناظم بیت الخلافه فصلنده بو حدیثك مضمونی ایراد ایلیوب دیدی * ولی ذریتکله ختم اولیسر * قیامت کونلرینه دك کدیسر * قال فی انسان العیون وظهوره یکون بعد ان یکسف القمر فی اول لیلة من رمضان وتکسف الشمس فی النصف منه فان ذلك لم یوجد منذ خلق الله السموات والارض عمره عشرون سنة وقیل اربعون سنة ووجهه کوکب دری علی خده الایمن خال اسود یخرج فی آخر الزمان وینزل فی زمانه عیسی ابن مریم علیهما السلام واما ما ورد لا مهدی الا عیسی ابن مریم فلا ینافی ذلك لجواز ان یکون المراد لا مهدی کاملا معصوما الا عیسی (وقال بعضهم لا یبعد ان یحمل علی الهدایة لا اهلاك الدجال (روافض کرچه کم طوغدی دیمشدر) یعنی دیرلرکه مهدی دنیایه کلمشدر ولیکن وقتنی کوزلر واعدادن خوفا کندینی بیلدرمز بوندن منفهم اولورکه بونلرك زعمی اوزره مهدی یه عمر طویل ویرلمشدر خضر والیاس کبی بعدذا روافض رافضك جمعیدر رفض ترك معناسنه در ذکر اولنان طائفۀ ضلالت آیینه روافض تسمیه سنه وجه بودرکه امام علی رضی الله عنه احفادندن زید حضرتلری کوفه ده مبایعه اولندقده اهل کوفه دن بر طائفه طریق الحاده سلوك ایدوب یا زید شیخیندن یعنی ابو بکر وعمر رضی الله عنهمادن تبری ایله تا که سکا مبایعه ایده لم دیدیلر زید حضرتلری اباء ایتدکده آنلر دخی پس برسنی رفض وترك ایده رز دیدیلر بوسببدن آنلره روافض ومبایعه ایدنلره زیدیه دیدیلر (بخارا) بضم الباء وفتح الخاء المعجمة وبعد الالف راء وهی من اعظم مدن ما وراء النهر بینها وبین سمرقند مسافة ثمانیة ایام کما فی مختصر ابن خلکان (جابر) رضی الله عنه ترجمه سی جلد اولده در (استقامت) خط مستوی اوزره اولان طریقده مستعملدر تشبیها طریق حقده دخی مستقیم دیرلر انسانك مستقیم اولمسی صراط مستقیم اوزره حرکتی ودینك استقامتی قوت وظهوریدر (اون ایکی خلیفه) مقصود ظاهرا وباطنا سیرت رسوله وارث اولان خلیفه لردرکه ناظم قدس سره فی الجملة تعدادا یتمشدر فاما روافضك تعیین ایتدیکی اون ایکی امام بونلردرکه ذکر اولنور امام علی * امام حسن * امام حسین * امام محمد التقی * امام علی زین العابدین * امام محمد الباقر * امام جعفر الصادق * امام موسی الکاظم * امام علی الرضا * امام علی النقی * امام حسن العسکری * امام محمد المهدی رضی الله عنهم (قریش) ترجمه سی جلد اولده در (وظیفه) سفینه وزننده بهر یوم تقدیر اولنان طعام وعلوفه وبونلرك غیری نسنه در توظیف تعییندر بوراده وظیفه دن مراد امور متعینه وحوادث دهریه در (فتنه) محنت وانسانه مشقتلی اولان نسنه در تفصیلی مرور ایتمشدر (جنان) الجناین (اوقاتی) قاتی کلمه سی ایله جناس ناقصدر یعنی فتنه مقدما بعض اوقاتده اولورکن صکره جمیع اوقاتده ظهور ایده وساعات لیل ونهار اندن خالی اولمیه (دردی مراد چهار یاردر (خلیفه) یعنی بالفعل وخصوص اوزره پس تکرار لازم کلمز (بو) حسین رضی الله عنه (اول) حسن رضی الله عنه (تمیز) تمییز وادراك وفصل بین المتشابهات (سعدی) چو یوسف کسی درصلاح وتمیز * بسی سال باید که کردد عزیز (عمر ابو حفص) عمر بن عبد العزیز بن مروان ابن الحکم الاموی القرشی اجمع علی خلافته ووفور علمه وشفقته علی المسلمین تولی علی الخلافة سنة تسع وتسعین ومدة خلافته سنتان وخمسة اشهر دیمشلردرکه خلفاء متقدمیندن صکره علم وعدالت وانصاف ودیانتده نظیری کلمشدر مأتة اولی صاحبیدر خطبه ده چهار یار ذکر اولنمق وآخرنده (ان الله یامر بالعدل والاحسان) آیتی اوقنمق انك سنت حسنه سیدر مناقبی چوقدر (قلانی کیبی) الخ ناظم قدس سره اون ایکی خلیفه نك سکزنی ذکر وردنی طی ایتدی وجهی یا مختلف فیه ویا مجهول ویا مستور اولدقلریدر (دخان) اجزاء یابسه دن تولد ایدن توتوندر (مشام) کسکزده قوقو الان عضودرکه آکا حاسۀ شم دیرلر (قولغك طوت کوزلك آکا ایشت قیل) لف ونشر مرتب طریقی اوزره در یعنی قولغك فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کلامنه طوتوب ایشت وکوزلك دخی اول طرفه قیل ونظر ایله وجائزدرکه اشتکل اولوب ایش ایت کل دیمك اوله پس قافیه ده تکرار لازم کلمز (تبیین) بیان ایتمك وآشکاره قیلمق (زکام) ضمله معناسی مصرع اخیرك آخیریدرکه طوماغیدر باشه صوق کچمه دن اولور قال فی القاموس الزکام بالضمة والزکمة تحلب فضول رطوبة من بطنی الدماغ المقدمین الی المنخرین (سکران) مست وسرخوش (اوتوزدجال) عن ابی هریرة رضی الله عنه ان النبی علیه السلام قال لا تقوم الساعة حتی تقتتل فئتان عظیمتان تکون بینهما مقتلة عظیمة دعواهما واحدة وحتی یبعث دجالون کذابون قریب من ثلثین کلهم یزعم انه لرسول الله کذا فی المصابیح فی باب الملاحم وعن جابر بن سمرة رضی الله عنه قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول ان بین

يدى الساعة كذابين فاحذروهم كذا فى المصابيح فى باب اشراط الساعة قال فى اسولة الحكم اما ماورد فى الاحاديث النبوية فى حق الدجاجلة وظهورها بين الامة لاشك عند اهل العلم ان الدجاجلة هم الائمة المضلون لاسيما من متصوفة الزمان ومتشيخيهم شاهدنا منهم فى عصرنا هذا قاتلهم الله تعالى حيث كانوا ونعوذ بك اللهم من فتنة الدجال وفتن الدجاجلة ومن كل فتنة مضلة ونعوذ بك من شر ما استعاذ منه نبيك محمد عليه السلام ونسألك اللهم من خير ما سألك منه نبيك محمد عليه السلام آمين انتهى كلام الاسولة (آيين) ترتيب ورسم وعادت مقصود دينوا كا متعلق اولان رسوم وقوانين شرعيه در (المحرره) جناب مصطفى ويردى خبر قرب قيامتدن * خبردارايلدى بوامتى اشراط ساعتدن شريعت اهلنه كوستردى جون آيات كبرايى * حقيقت اهلنه قيلدى نجه رمز واشارتدن * ديدى اوقيميه علم الهى بالذللرله * بيلنمز اوله وحدت سرى بوعالمده كبرتدن * سلوك اهلينه زن وش غالب اوله ميل آرايش * كيه درويش اولنلر تاج وخرقه دست شهرتدن * جوغ اوله كوكاى مرده نفسى زنده خلق عالمده * حيات خضره مظهر آزاوله اصناف امتدن * اسه باد هوا خيشوم جانى پرز كام ايده * دوته دودسوى دلخانه ده كانون غفلتدن * قواى نفس بدباش قالديروب دائم هجوم ايده * بنو الاصفر مثالى كوستره انواع شوكتدن * كيمى مهدى كيمى عيسى اوله دعوايله خلقك * خبرويره در وغيله خلافتدن ولايتدن * نجه دجال مشربلر ديه پيغمبرم تحقيق * خبرويرمش ايكن قرآنده حق ختم نبوتدن * جوجال اهل عالم بويله درواروقالى ترلايله * فنا اهلندن آيرلمه جدا اولمه بوصحبتدن فناى كونى ويرحق بقاى جاودان استه * قيامتدن مقدم عشقله طوى ذوق جنتدن

فصـــــــل فى خروج الدجال

قال فى تهذيب المصادر الدجل دروغ كفتن ومنه اشتق الدجال ويقال انه سمى دجالا لانه يغطى الارض بكثرة جموعه وقال آخرون بل يغطى على الناس بكفره وهو من دجلت البعير اذا طليته بالقطران ومنه سميت دجلة لانها غطت الارض انتهى * وفى الاخترى الدجال الكذاب (يقال دجله) اى كذب سمى بذلك لانه يغطى الحق بسحره وكذبه كما يغطى الرجل جرب بعيره بالدجالة وهى القطران * وفى القاموس اومن دجل قطع نواحى الارض سيرا اى فى زمان قليل اومن الدجال كسحاب للسرجين لانه ينجس وجه الارض اومن دجل الناس للقاطهم لانهم يتبعونه انتهى * قال اهل العرفان السر فى ظهور صورة الدجال انه مثال الحجاب الظلمانى وصورة الطبع السفلى الحيوانى المبعود عن استعداد شهود الحق المطبوع على الفساد والكفر والبعاد (مدينه شهرى ايچنديدى دجال) دجالك پدرنه صياد ومادرنه صاف ديرلردى كهانت ايله مشهور ايدى دخى مراهق ايكن دماغنده رسالت دعواسى وار ايدى حضرت عمر رضى الله عنه آنى قتل ايتمك مراد ايتدكده فخر عالم صلى الله عليه وسلم اذن ويرمدى زيرا آنك قتلى آخرزمانده حضرت عيسى عليه السلام الندهاولديغن بيلوردى (فساد) الفساد خروج الشئ عن الاعتدال قليلا كان الخروج عنه اوكثيرا ويضاده الصلاح ويستعمل ذلك فى النفس والبدن والاشياء الخارجة عن الاستقامة (شر) الشر الذى يرغب عنه الكل كما ان الخير هو الذى يرغب فيه الكل (عجال) زياده عجله ايديجى عجله برامرى وقتندن مقدم طلب وتحرى ايتمكدر اوصاف مذمومه دندر زيرا مقتضاى شهوتدر دعشلردركه عربه به سرعت مروزندن اوترى عجله ديلدى وكذلك ولد بقره يه عجل اطلاق اولنمق نوراولدقده عجله سى تصورنه بناءدر (مناجات) رازسويلمك (مستجاب) الاستجابة پاسخ كردن يعنى جواب ويرمك قال الراغب فى المفردات الاستجابة قيل هى الاجابة وحقيقتها هى التحرى للجواب والتهيؤ له لكن عبر به عن الاجابة لقلة انفكاكها منها (حاجات) جمع حاجة والحاجة الى الشئ الفقر اليه مع محبة وحاج يحوج احتاج (رفع) بوراده جسم موضوعى مقرندن اعلاء معناسنه درزيرا بليايتدن مراد حقيقتده اكاسبب اولان دجالك وجوديدركه اولورتطو يل بناده استعمال اولنور (واذ يرفع ابراهيم القواعد من البيت) كبى وكاه تنويه ذكرده استعمال اولنور (ورفعنا لك ذكرك) كبى وكاه تشريف منزلنده استعمال اولنور (ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات * كبى ورفعله دفعك ميانلرنده فرق بودركه رفع رايله بعدالوقوع ودفع دالله قبل الوقوع مستعملدر (بليات) بليه نك جمعيدر بلاء كشينك جسمنى ابلاء ايدن يعنى اسكيدن وچوريدن غم وقساوت ومشاق وآنكله عبد امتحان واختبار اولنان اموردر وليكن حقه نسبتله بلا وامتحان عبدك جودت ورداءتنى اظهار وعبده نسبتله تعرف وامر مجهوله وقوفدر (مشرق) شرقك محلى يعنى طلوعك مكانى وناحيه سى نتكيم مغرب غرب جانبيدر (درايات) درايه نك جمعيدر معرفت معناسنه (قال الراغب) الدراية المعرفة المدركة بضرب من الحيل فلا تستعمل فى الله تعالى (تميم دارى) ابن اوس بن خارجة دار عيلك اجدادندن برينك اسميدر آخرنده يانسبت ايچوندر كان يختم القرآن فى ركعة ويردد الاية الواحدة فى الليل كله الى الصباح اسلم وكان نصرانيا سنة تسع بين منصرف النبى عليه السلام من غزوة تبوك

وسكن المدينة ثم انتقل الى الشام بعد قتل عثمان رضى الله عنه واقام بها الى ان مات سنة اربعين وهو اول من اسرج فى المسجد واول من قص باذن عمر رضى الله عنه (آنى كوردى خبرويردى) يعنى تميم دارى دجالى ذكر اولنان مشرق درياسنك جزيره سنده بربرده الى وآياغى بندايچره كوروب فخر عالم عليه السلامه آندن خبر ويردى وقصهٔ دجالى نقل ايتدى نتكيم مشارقك سكزنجى بابنده برحديث طويلده بيان اولنمشدر (سزه يوق قورقودجالدن) زيرا كذبنه دلالت ايدر علامات اولمغله بصيرت اهلى اولنلر آنكله استدلال ايدوب زيغ وضلالدن خلاص اولورلر فاما دجالك غيرى نجه باطل واردركه صورت حقده ظاهر اولوب ضعفادن اولنلرى فتنه يه دوشورورلر واهل ايمانى عقيدهٔ پاكدن بولندن شاشررلر (بريات) بريه نك جمعيدر خلق معناسنه قيل اصله الهمزة فترك وقيل بل ذلك من قولهم بريت العود وسميت بريه لكونها مبراة عن البرى اى التراب (آكرشمدى چقراولسه بن آنى ايدرم ابطال) ابطال باطل قيلمق وبرنسنه نك بطلانى بيان ومفسده سن ازاله ايتمك وبطل خرج عن الصحة بوندن مراد دجالك وقت خروجنى وقيامتى تقريب ايدرتاكه خوف اوزره اوله لروشرندن حقه التجا ايده لر والا فخر عالم صلى الله عليه وسلم دجالك مهديدن صكره خروجنى ومقتول عيسى اوله جغنى وحيله بيلوردى (رعايات) رعايه نك جمعيدر حفظ وحراست معناسنه قال تعالى (فما رعوها حق رعايتها) اى ما حافظوا عليها حق المحافظة قال عليه السلام وان يخرج ولست فيكم فامرؤ حجيج نفسه اى الحجج عن نفسه بما عنده من الحجج الشرعية والعقلية الدالة على كذبه (خليفه مدر بنم الله) بوندن مقصود امتنك حالنى حقه تفويض ايتمكدر تاكه شر دجالى آنلردن دفع ايده والخلافة النيابة عن الغير اما الغيبة المنوب عنه واما لموته واما العجزه واما التشريف المستخلف وعلى الوجه الاخر استخلف الله اولياءه فى الارض فقال تعالى (هو الذى جعلكم خلائف فى الارض (دركاه) درقپو دركاه كاف عجميله ادات ظرفيه در زمانده ومكانده مستعمل لفظدر قپويرى ديمكدر مقصود بطريق الكنايه حضوردر عربيده ذاتدن جنابله تعبير ايتدكلرى كبى وتعبيره سبب تعظيمدر نتكيم تحقيقى جلد اولده مروراي لدى (هدايات) هدايه نك جمعيدر دلالت وارشاد معناسنه جميع افراد مؤمنينه كوره دروجائزدركه متعلقات هدايته كوره اوله (عراق) كسرله بلاد معروفه دروبصره وكوفه يه عراقان ديرلر شرحى كذا ايتمشدر (اصفهان) واصبهان عراقده وياخراسانده برشهرك اسميدر حيثيه آدم عليه السلام اول ولايته اهباط اولنمشدر نتكيم ذكرى مرورايلدى طيلسان) الطيلسان رداء عظيم يلبسه كل اهل دين سماوى على رأسه قال عليه السلام يتبع الدجال من يهود اصفهان سبعون الفا عليهم الطيالسة كذا فى حواشى المولى اخى چلبى (غارات) غارتك جمعيدر اغاره معناسنه يعنى يغما ايتمك قال بعضهم الطاعة والطاقة والغارة مصادر افعالها الاطاعة والاطاقة والاغارة بدليل ان الفعل طاع واطاق واغار (مدينه شهرنه) الخ قال عليه السلام لايدخل المدينة رعب المسيح قال فى القاموس المسيح ان يخلق الله الشئ مباركا اوملعونا ضد والمسيح عيسى عليه السلام لبركته والدجال لشومه انتهى * اوسمى عيسى مسيحا لانه لايمسح ذا مرض الا برئ اولانه خرج عن بطن امه ممسوحا بالدهن اولنحو ذلك وسمى الدجال مسيحا لانه ممسوح العين يعنى ليس فى موضعها اثر عين ولانه مسح الارض اى قطعها حين خروجه اولنحو ذلك * وورد ان للمدينة يومئذ سبعة ابواب على كل باب ملكان يدفعانه عن الدخول فيه وفيه دلالة على فضيلة المدينة المنورة وحراستها عن الدجال وانه لايقدر على ما يريده بل ما يفعله انما يكون بمشيئة الله واقداره عليه ولاشك ان شرف المكان بالمكين صلى الله على صاحب الروضة المباركة المدينة (المحرره) بيل مدينه حرم جنتدر * قطعهٔ عدندر قبر رسول * اكا دجال ايده من وضع قدم * بوقدر كافره جنانه دخول (ولى دنيايى سيرايده) زيرا امتحان عباد ايچون ظهور ايتمشدر (قال الله تعالى ليميز الله الخبيث من الطيب الاية (شامات) شامك جمعيدر مراد اطراف شامده شام مانندوا كا مضاف اولان شهرلردروجائزدركه شامه نك جمعى اوله تخفيف ايله (شامه) بكدركه يوزده وبدنده اولان سياه نقطه درخال كبى بوصورتده بلاد معظمه بى شامه يه تشبيه وارديعنى شام كبى روى عالمده خال كبى شهرستانلرنى سيرايده واطراف زمينى تمام كشت ايليه (سورهٔ كهف) آنده كهف ذكر اولنان سوره ديمكدر سورهٔ بقره وسورهٔ آل عمران كبى كهف بيت مثالى اولان مغارهٔ واسعه در بعد ذا بعض احاديثده سورهٔ كهف مطلق ذكر اولنمشدر پس فتنهٔ دجالدن عصمته سبب اولان مجموعنى تلاوتدر وبعض احاديثده اوائلندن اون آيت تخصيص اولنمشدركه بونلردر (عوجا * حسنا * ابدا ولدا * كذبا * اسفا * عملا * جرزا * عجبا * رشدا * كما قال عليه السلام من حفظ عشر آيات من اول سورة الكهف عصم من الدجال رواه مسلم والسر فى العصمة منه ان هذه الايات العشرة مشتملة على قصة اصحاب الكهف وهم لما التجأوا الى الله تعالى من شر دقيانوس الكافر انجاهم الله منه فالمرجو منه تعالى ان يحفظ قارئها من الدجال ويثبته على الدين القويم واللام فى الدجال الواقع فى الحديث للعهد ويجوز ان يكون للجنس لان الدجال من يكثر فيه الكذب والتلبيس وقد جاء

فى الحديث يكون فى آخر الزمان دجالون فاهل الاهواء والبدع دجاجلة زمانهم فينبغى لمن ادرك زمان دجال من
الدجاجلة ان يشتغل بقراءة سورة الكهف خصوصا العشرة منها ويداوم عليها فان التأثير فى كمال العصمة فى الملازمة
الدائمة نسأل الله العصمة والتوفيق انه بالاجابة جدير وحقيق (لمحرره) فتنهٔ دهردن اولور محفوظ * ورد ايدن هردمى
سورهٔ كهفى * چقسه دجال اكر زماننده * حصن حفظه كيروب اولور مخفى (آفات) آفتك جمعيدر بلا معناسنه يعنى
دجال ايله مبتلى اولوب آنك يوزندن قارئ سورهٔ كهفك دين ودنياسنه ضرر كلميه (ثابت) الثبات ضد الزوال واسند
الثبات الى العباد المضاف الى الجلالة لان من لم يكن عبدا حقا لله تعالى لا يرجى منه الثبات على الدين عند وقوع الفتن
اللهم انا نسئلك التوفيق والثبات (ديانات) ديانتك جمعيدر ديانت ديندارلق وامانت واستقامت عواملك تقديم نون ايله
دنايت ديد كارى لحن جلى مقوله سندندر يعنى يا عباد الله دين وتوحيد اوزرنه ثابت وپايدار اولك زيرا دجال لعينه ملاقى
اولدقده اتباع ايتمكز (ديانات) ديانتك جمعيدر جمعيتى افراد عباده ويا كثرت متعلقاتنه كوره در تكيم نظيرى سبقت ايتدى
(مقالات) مقالهنك جمعيدر كلام معناسنه نطق ايله قولك ميانندا اولان فرق بالاده كذر ايتدى (سائر) همزه ايله باقى
معناسنه در اما عجم اكثر جمع معناسنده استعمال ايدر (عبادات) عبادتك جمعيدر الله غايت تذلل معناسنه عبادت
ايكيدر عبادت تسخيريه واختياريه در اولكيسى ناطقك غيرى اشيايه وايكنجيسى ذو نطقه كوره در يعنى اگرچه اول
وقتده قدرت حقله يوم اولك اجزاسى متزايد اولوب برسنه مقدارى اولور وليكن صلوات خمس اكا كوره تقدير اولنوب
برسنهنك مشتمل اولديغى صلوات حساب اوقات اوزره بر كونده ادا اولنور يعنى اذا مضى بعد طلوع الفجر قدر ما يكون
بينه وبين ظهر يوم يصلون الظهر ثم اذا مضى قدر ما يكون بينه وبين العصر يصلون العصر وعلى هذا قال القاضى
هذا حكم مخصوص بذلك الزمان شرعه لنا صاحب الشرع لان الاوقات اسباب وتقديم المسببات على الاسباب غير
جائز الا بشرع مخصوص كما يقدم العصر على وقته بعرفات (مباهات) غيرك اوزرينه افتخار ايتمك يقال فلان يباهى
باهله وولده يفتخر بهم على غيره (فشاراتى) قال فى القاموس الفشار الذى يستعمله العامة بمعنى الهذيان ليس من كلام
العرب (مال) عن محمد بن الحسن المال كل ما يملكه الناس من دراهم او دنانير او ذهب او فضة او حنطة او خبز او حيوان
او ثياب او سلاح او غير ذلك والمال العين هو المضروب كذا فى بحر العلوم فى سورة الكهف وسمى المال بذلك لكونه مائلا
ابدا او زائلا ولذلك سمى عرضا وعلى هذا دل قول من قال المال قحبة تكون يوما فى بيت عطار ويوما تكون فى دار بيطار
(حرام) الحرام الممنوع اما بتسخير الهى كما فى قوله تعالى (وحرمنا عليه المراضع) واما بمنع قهرى كما فى قوله تعالى (انه من
يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة * واما من جهة الشرع كتحريم بيع الطعام متفاضلا واما بمنع من جهة العقل
او من جهة من يرتسم امره * وعن حل العقدة استعير قولهم حل الشئ حلالا قال تعالى وكلوا مما رزقكم الله حلالا
طيبا (حالات) حالات الدهر واحواله الصروفه والحال كينة الانسان وما هو عليه كالحالة والوقت الذى انت فيه ويذكر
الجمع احوال واحوله (خيالات) الخيال اصله الصورة المجردة كالصورة المتصورة فى المنام وفى المرآة وفى القلب
بعد غيبوبة المرئى ثم تستعمل فى صورة كل امر متصور وفى كل شخص دقيق يجرى مجرى الخيال (عبارات) عبارتك
جمعيدر رايله يقال عبرت الرؤيا اذا فسرتها سميت الالفاظ الدالة على المعانى عبارات لانها تفسر ما فى الضمير الذى
هو مستور قال الراغب العبارة مختصة بالكلام العابر الهواء من لسان المتكلم الى سمع السامع (اعور) يك چشم
قال فى القاموس العور ذهاب حس احدى العينين انتهى * بعد ذا بعض رواياتده اعور اليمنى وبعضنده اعور اليسرى
وبعضنده ممسوح احدى العينين وارد اولمشدر توفيق بودركه بو تفاوت ناظر اولان اشخاصه نسبت ايله در پس كيمنه
اعور اليمنى وكيمنه اعور اليسرى كورينور وبو معنى دجالك كمال سحرنه وبطلان امرنه دالدر (قال ابن الملك ويجوز
ان يكون كل منهما عوراء لان عور العين ان لا تكون سليمة الفص فيصدق على الممسوحة ايضا انتهى معلوم اولهكه
انسانده تركيب اولنان دو چشم جمال وجلاله ناظردر وبشريت جلال وروحانيت جمالدر پس شيطان آدمه بر كوزله
نظر ايليوب اعور اولدى يعنى نظرن جانب جسمانيته قصر ايدوب روحانيت آدمده ايداع اولنان سر خلافته مطلع
اولمدى لاجرم دجال دخى بو عماده اكا تابع اولمغله اعور اولدى (لمحرره) دو چشمك واريسه يك چشمه باقمه) كوزى آچوب
كيمدن دجاله آقمه * كوزت نور جمال مصطفايى * صاقن نار جلاله جانى ياقمه (آلتنده يازلمشدر) قال عليه السلام
مكتوب بين عينيه (ك ف ر) قال المحققون هذه الكتابة حقيقية جعلها الله علامة لكذبه يجوز ان يظهرها الله
لكل مؤمن كاتب وغير كاتب ويخفيها عمن اراد شقاوته * والكتابة ضم الحروف بعضها الى بعض بالخط واصل الكتب ضم
اديم الى اديم بالخياطة (امى) قال فى الكافى الامى منسوب الى امة العرب وهى الامة الخالية عن العلم والقرأة والكتابة
فاستعير لمن لا يعرف الكتابة والقرأة انتهى وقيل منسوب الى امه لكونه مثل امه فى عدم معرفة الكتابة لا مثل ابيه

الذى من شأنه الاشتغال بها (امارات) امارتك جمعيدر فتحله علامت معناسنه (خضر) وجه تلقيب وسائر تفصيلى
جلد اولده مرور ايتمشدر وفى آخر صحيح مسلم فى احاديث الدجال انه يقتل رجل ثم يحيى قال ابراهيم بن سفيان صاحب
مسلم يقال ان هذا الرجل هو الخضر (كرامات) كرامتك جمعيدر والكرامة ظهور امر خارق للعادة من قبل شخص
غير مقارن لدعوى النبوة فما لا يكون مقرونا بالايمان والعمل الصالح يكون استدراجا وما يكون مقرونا بدعوى
النبوة يكون معجزة (لمحرره) دكله اى راه حضرته سالك * سالكه اشبو ولده آفاتى * شول مدينه كبيدر شهر وجود
نفس دجال بر بلياتى * رفع ايچون بو مدينهدن آنى * حضرت حقه قيل مناجاتى * صورت طبع بقليدر دجال *
كوستررخلقه چوق خيالاتى * بو قدر خرق عادهايله نه * عين نقصاندر كمالاتى * ايتيوب لطف وقهر حق شهود *
اعوريله كراوقاتى * سيرايدر بر كوزيله عالمده) بوليوب حضرتنه هداياتى * كورمز انوار جمال حق * طوتيوب دلده
صاف مرآتى * كيدهكيم اولمسه شهود خدا * فوت اولور فائده سزساعاتى * سيرشام وعراقه الدائمه * وار حجازايچره
طوت مقاماتى * اكله مهدى وعيسى ودجال * سنده درجله نك اشاراتى * نفسى حبس ايليوب هو الردن * طبعكه
ويرنيجه رياضاتى * نفس اماره يه غزا ايله * چونكه واركفر ينك علاماتى * ايلدكسه بونفسى كر اصلاح * بولدك
اللهدن كراماتى * مرشد كامل اولان مهديدن * كورينور بو يولك نهاياتى * قيل وقال اهلنه مصاحب اولان * بولميه
جان ايچنده حالاتى * بدعت اهلينه يار اولان كشينك * باطل اولور عباداتى * آتش عشقه كرميحه كشى * بولمز
آب صفادهلذاتى) حق نفى ايميحه اغيارى * ممكن اولمزاويارك اثباتى

فصـــل فى نزول عيسى عليه السلام

النزول فى الاصل هو الانحطاط من علو يقال نزل عن دابته ونزل فى مكان كذا اذا حط رحله فيه وانزله غيره وانزل الله
نعمه على الخلق اعطاه اياهم وذلك اما بانزال الشئ نفسه كانزال القرآن واما بانزال اسبابه والهداية اليه كانزال الحديد
واللباس فى قوله تعالى (وانزلنا الحديد فيه بأس شديد (وانزلنا عليكم لباسا يوارى سوأتكم والفرق بين الانزال والتنزيل
ان الاول دفعى والثانى تدريجى وايضا الاول بواسطة جبريل والثانى بلا واسطة وعيسى هو كلمة الله المسيح ابن مريم بنت
عمران من اولى العزم من المرسلين انزل الله عليه الانجيل واجرى على يده من المعجزات ما حارت له العقول وارسله وله
ثلثون سنة ولم يرسل احدا كذلك ورفعه الى السماء وله ثلث وثلثون سنة وبين مولده والهجرة ستمائة وثلثون سنة قال
فى القاموس وعيسى بالكسر اسم عبرانى او سريانى (ايده برده دلالاتى) هر وجهله حقه دلالت وارشاد (دمشق * بكسر
الدال وفتح الميم وقد يكسر الميم ايضا وسكون الشين قصبة الشام سميت باسم بانيها دمشاق بن نمرود بن كنعان
او دامسقيوس كما فى القاموس وقيل بناها غلام ابراهيم عليه السلام وكان حبشيا وهبه له نمرود بن كنعان حين خرج
من النار وكان اسمه دمشق وقيل غير ذلك وهى غير منصرفة للعلمية والعجمة (مناره) مأذنه يعنى اذان ويره جك يردر قال
الراغب المنارة مفعلة من النور او من النار كمنارة ما يؤذن عليه ومنار الارض اعلامها (نزول ايليه) يعنى ايكنجى كوكدن
زير انخر عالم صلى الله عليه وسلم ليلهٔ معراجده عيسى عليه السلامه ايكنجى كوكده ملاقى اولدى وناظم دخى اواخر
محمديهده بيورر * چون ايكنجى كوكه چقدى بولندى انده برايكنه * چون حجاب اولدى اوكاو بولدى
پس اكرام (هلاك ايده) غلط مشهور قبيلندندر اهلاك ايده ديمكدر معلوم اولهكه هلاك ايله ذم قصد اولنور مكر حضرت
يوسف عليه السلام حقنده كه الله تعالى بيورر * ولقد جاءكم يوسف من قبل بالبينات فما زلتم فى شك مما جاءكم به حتى
اذا هلك قلتم * واطلاق اوزره موتى حقنده كه بيورر (ان امرؤ هلك ليس له ولد) ودهريلر حقنده كه بطريق الحكايه بيورر
(وما يهلكنا الا الدهر) والهلاك على انواع افتقاد الشئ عنك وهو عند غيرك موجود كقوله (هلك عنى سلطانيه)
وهلاك الشئ باستحالة وفساد كقوله (ويهلك الحرث والنسل * ويقال هلك الطعام والثالث الموت كما فى (ان امرؤ هلك
(والرابع بطلان الشئ من العالم وعدمه رأسا وذلك مسمى فناء المشار اليه بقوله (كل شئ هالك الا وجهه) ويقال للعذاب
والخوف والفقر والهلاك (ولى ايتمز رسالاتى * رسالهنك جمعيدر سفارت معناسنه يعنى حقله خلق اراسنده ترجمانلق
وايلچيلك قال الراغب واصل الرسل الانبعاث على التؤدة ويقال ناقة رسل سهلة السير وابل مراسيل منبعثة انبعاثا
سهلا ومنه الرسول المنبعث انتهى يعنى عيسى عليه السلامك نزولى اهلاك دجال ايچوندر يوخسه نبوت ورسالت
طريقيله دكلدر زيرا رسالتنك وقتى سمايه رفعله منقضى اولمشدر پس آنك نزولى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك خاتم
الانبياء اولمسنه مانع دكلدر زيرا علماء امت كبى شريعت مصطفايه تابعدر (حله) ثوب فوق ثوب لان الاعلى يحل
فوق الاسفل قال الراغب الحلة ازار ورداء يعنى ورس ديدكارى اوتك كوكيله بوياتمش ايكى ثوب كيمه ورس يمنده بتر بر
اوتدركه آنك عروقيله ثياب صبغ ايدرلر بوندن مراد والله اعلم حضرت عيسى عليه السلامك اول وقتده كيديكى

جنت حله سنك رنكنی ورسله مصبوغ اولان نوبك رنكنه تشبیهدر (آیات) آیتك جمعیدر نشان معناسنه (رایات)
رایه نك جمعیدر سنجق و بونه طقدقلری بوغمق معناسنه بوراده مراد معنای ثانیدر یعنی كردنه زینت ایچون ترتیب
ایتدكاری قلاده انجولری مقدارنده عرقندن سیم حبه لر تقاطر ایده (محرره) كورسه دلبرا كراوحیه لری (رغبتندن
دوشر مزیدی بره (كیمی زینت ایچون كردن بند * كیمن ایلردی شمسه تاج سره (انفاس) نفسك جمعیدر و فانك فتحیله
قال الراغب النفس الریح الداخل والخارج فی البدن من الفم والمنخر وهو كالغذاء للنفس وبانقطاعه بطلانها ویقال
للفرج نفس ومنه ماروی انی لاجد نفس ربكم من قبل الیمن (وقوله لاتسبوا الریح فانه من قبل الرحمن) ای مما یفرج به
الكرب یقال اللهم نفس عنی ای فرج انتهی (معطر) معطر خوش قوقولو ایله قوقولنمش عطار عطر صاتیجیدر یعنی
طیب كه خوش رایحه لو نسنه در پس معطر لفظنده و بیت آتیده اولان عطرده تجرید اعتبار اولنور (اوله قوخولین
كافر) زیرا حضرت عیسی علیه السلامك نفس نفیسنده رایحهٔ جنت وبلكه اثر نفس رحمانی وارد روبو مقوله رایحه یی
استشمامه جهنمی اوله نك مشامنده استعداد اولمغله طاقت كتورمیوب هلاك اولور نتكیم برقروی عطارد كاننده
مروراتدكده رایحهٔ طیبه دن مغشی علیه اولوب مرده مثال زمینه دوشدی صكره برادری كاوب بورننه زبل بخور
ایتمكله افاقت بولدی تفصیل قصه مثنویده در (محرره) بوی عنبردن اولور شهری شاد * ترك اولان ایلر اوبودن فریاد *
نه معتاد اولورسه حس مشام) بنه آنكله اولور عقده كشاد (وله) مجرد لده یاتسه عشقله عود * ایریشور جان
دماغنه خوش دود * شول دماغ ایچره كیم دوترسودا * بوی عشق اولسه جهان جله چه سود (اقصای غایاتی)
غایتلرك زیاده غایتی مقصود حضرت عیسی علیه السلامك نفسی خصوصنك غایتی ذكر اولنان معنی اولدیغن بیاندر
(لد) قال فی القاموس لد بالضم قریة بفلسطین یقتل عیسی علیه السلام الدجال عند بابها انتهی * وفیه فضیلة لاهل
تلك الارض المقدسة فانهم یقاتلون مع نبی الله عیسی علیه السلام (صیاناتی) صیانتك جمعیدر حفظ ایتمك معناسنه
یعنی حضرت عیسی دجالی ارض مقدسه دن لد نام قریه قپوسنده بولدقده دجال كندینی بروجهله صیانت وحفظه
قادر اولمیوب عیسی علیه السلامك النده زبون اوله (اریه طوز كبی آنده) یعنی صوده طوز اریر كبی اریمك حدنه واره
شویله كه فرضا عیسی علیه السلامك النده مقتول اولمسه دخی بالكلیه اریوب هلاك اولوردی (خنجر) خاء معجمه ایله
جعفر وزننده بیولك بچاق درومیان بند ایتدكاری ایكی یوزلو آلت معروفه یه دخی خنجر دیرلر وعن عبادة بن قیس ان
عیسی علیه السلام یاخذ من حجارة بیت المقدس ثلثة احجار یقول عند اخذ الاول باسم اله ابراهیم وعند اخذ
الثانی باسم اله اسحق وعند اخذ الثالث باسم اله یعقوب ثم یخرج بمن معه من المسلمین الی الدجال فیدركه عند باب لد
فیرمیه باول حجر فیضعه بین عینیه ثم الثانی ثم الثالث فیقع علی الارض فیقتله عیسی علیه السلام ویقتل الیهود حتی
ان الحجر والشجر لیقولان یاعیسی بجنبی یهودی فانه فاقتله كذا فی فضائل القدس سؤال اولنورسه كه نیچون دجال
حضرت عیسی علیه السلامك نفسندن سائر كفره كبی هلاك اولمدی جواب بودركه خنجر ایله قتل اولنمسنده معجزه
زیاده در زیرا جمله حاضر اولنلر سحر به ده لعینك دمینی مشاهده ایدوب اتباعنه اهانت واتباع عیسی علیه السلامه
قوت یقین حاصل اولوب سحر باز اولدیغنه اطمینان بولورلر پس دجالك هلاك كنك تأخری ذكر اولنان معنایه بناءدر كرك
عیسی علیه السلامك نفسی اهلاك كفار ایچون قصده مقارن اولسون كرك اولمسون فافهم (محرره) ای دل انفاس
پاك اهل الله * اریدر آهنی چو موم ایلر * نفس كرم عندلیب نجه * شبنمی لحظه ده معدوم ایلر * بوله ایتمش جنایاتی *
جیمله جنایتك جمعیدر صوچ وكناه معناسنه یقال جنیت الثمرة واجتنیتها واجنی الشجر ادرك ثمره والارض كثر جنی
واستعیر من ذلك جنی فلان جنایة كما فی مفردات الراغب یعنی دجال اول وقتده ایتدیكی صوچلرك جزاسنی بوله (ایره
قانی تمام آنك برلك دوكند یكی یره) زیرا سراسر عالمی سیر ایلمش وهر برلك خلقنه پردوولی سحر كوسترمش ایدی بناء علی
ذلك خونی هر مكانه وصول بوله تا كه سحار اولدیغی جمله یه ظاهر وحضرت عیسانك معجزه سی باهر اوله (حكایات)
حكایه نك جمعیدر یقال حكوت الحدیث وحكیت عنه الكلام نقلته (خیانات) خاء معجمه ایله خیانتك جمعیدر نقیض
امانت معناسنه (قال الامام الراغب فی المفردات الخیانة والنفاق واحد الا ان الخیانة یقال اعتبارا بالعهد والامانة
والنفاق یقال اعتبارا بالدین ثم یتداخلان فالخیانة مخالفة الحق بنقض العهد فی السر ونقیض الخیانة الامانة یقال
خنت فلانا وخنت امانة فلان (امن وامان) اصل الامن طمانینة النفس وزوال الخوف والامن والامانة والامان
فی الاصل مصادر ویجعل الامان تارة اسما للحالة التی یكون علیها الانسان فی الامن وتارة اسما لما یؤمن علیها الانسان
نحو قوله تعالی (وتخونوا اماناتكم) ای ما ائتمنتم علیه (عمارت) حفظ بناء معناسنه خرابك نقیضیدر (بدایات) بدایتك
جمعیدر ابتدا معناسنه وهو تقدیم الشیء علی غیره ضربا من التقدیم معلوم اوله كه حضرت آدم زماننده امن وامان

وار

وار واكن عمارت بناء یوغیدی زیرا خلق مغاره لرده ساكن اولورلردی پس بدایت اضافیدر كه آدمدن صكره كلان انبیا
وخلفا زماننه محمولدر مكر عمارت ایله مراد ذكر اولنان معانی اوله (محرره) شول دلكه فیض حقله خنداك اولوب
كاور * كاه ازعشقه بلبل نالان اولوب كاور * معمور اولور تجلی باقی ایله اند * هر كم فنای ذاتله ویران اولوب كاور * اول
فنایه صكره بقایه ایرن كوكل * درد اهلنك دواسنه لقمان اولوب كاور * سالك هوای نفسه زبون اولمز ایسه كر * آخر
هوای هودهٔ سلیمان اولوب كاور * دجال نفسی خنجر قهر یله اولدورن * عیسای دور آخر زمان اولوب كاور * ظلم
وجودی رفعه موفق دوشن آدم * عدل اسمی حق مهدی دوران اولوب كاور * مصر وجوده عشقله سلطان اولان
كشی * عز وشرفله یوسف كنعان اولوب كاور * طوز كبی آب عشقده محو وجود ایدن * قان صانمه آنی چشمهٔ حیوان
اولوب كاور * صحبت دیلین علم لدنیده خضر له * خدمت درینه موسیٔ عمران اولوب كاور * نفسی آتنی كندویه رام
ایلین كشی * میدان كونه صاحب عرفان اولوب كاور * اكوانه باشه حق اله عالمن كوزت * كون اهلی یارن غافل
انسان اولوب كاور * قسطنطنیه) شرحی كذر ایلدی (رومیه) قال فی القاموس رومیة بلد بالمدائن خرب وبلد
بالروم سوق الدجاج به فرسخ وسوق البزنلثة فراسخ وتقف المراكب فیه علی دكاكین التجار فی خلیج معمول من النحاس
وارتفاع سوره ثمانون ذراعا فی عرض عشرین فیما ذكره ابن خرداذ (وان یك كاذبا فعلیه كذبه) انتهی وفی لغة نعمة الله
رومیه كافرستانده برمعظم شهردر ایچنده التی یوز حمام واردر دیرلر (فتح) ازالهٔ اغلاق واشكال معناسنه در
بعدذا فتح ایكیدر اولكسی بصرله ادراك اولنور فتح باب وفتح قفل وامثالی كبی ایكنجیسی بصیرتله ادراك اولنور فتح
هم كبی ازالهٔ غم معناسنه وعلومدن منغلق اولانی فتح ایتمك دخی بو نوعدندر الحاصل فتح امور صوریه ومعنویه
ودنیویه واخرویه ده جاریدر (عموریه) اصلنده عین مهمله نك فتحی ومیم مشدده نك ضمیله در بوراده وزن ایچون تخفیف
اولنور قال فی القاموس عموریه مشددة المیم بلد بالروم انتهی (قال الامام الیافعی فی المرآة هی التی یسمیها اهل الروم
انكوریه وهی مدینة كبیرة كانت مقر ملوكهم انتهی فتحها المعتصم بالله سنة ثلاث وعشرین ومائتین ونزل علیها یوم
الجمعة لست خلون من رمضان وفتح ورجع فی اواخر شوال وقتل ستین الفا من الروم وسبی مثلهم وفی سبیه ستون
بطریقا واحرق جوانبها والبطریق بكسر الباء القائد من قواد الروم وهو معرب والجمع بطارقة ذكره الخطیب صاحب
الروضة بعدذا بوراده ذكر اولنان فتحله مراد فتح ثانیدر كه آخر زمانده تكرار روم استیلاسندن صكره واقع اولسه كركدر
فامارومیه نام شهر الی الان قبضهٔ تسخیره كیرممشدر نه صغراسی كه بیچ دیدكاری قلعه درونه كبراسی كه اقصای بلاد
رومیه در (خجال) زیاده خجل وهو المتحیر المدهوش من الحیاء (عدل) عربی وداد فارسیدر قال فی القاموس العدل
ضد الجور وما قام فی النفوس انه مستقیم وعدل الحكم تعدیلا اقامه وفلانا زكاه والمیزان سواه انتهی قال الامام
الراغب العدل یقتضی معنی المساواة وروی بالعدل قامت السموات تنبیها علی انه لو كان ركن من الاركان الاربعة فی العالم
زایدا عن الاخر او ناقصا عنه علی مقتضی الحكمة لم یكن العالم منتظما (والعدل) فی قوله تعالی (ان الله یأمر
بالعدل والاحسان) هو المساواة فی المكافاة ان خیرا فخیر وان شرا فشر والاحسان ان یقابل الخیر باكثر منه والشر
باقل منه انتهی * وفی الحدیث الظالم عدل الله فی الارض ینتقم به ثم ینتقم منه بوراده عدل ایله مراد فضلك مقابلیدر
زیرا عدل هر كسه فعلیله معامله در فضل ایسه مثلا مسیٔ اولاندن عفودر (صلیبی كسر ایده) یعنی بتی قره وخنزیری
اولدوره یا حقیقت اوزره ویاذكر لازم وارادهٔ ملزوم طریقیله ابطال دین كفره مراد اوله نتكیم ابن كمال بعثت لكسر
المزامیر وقتل الخنازیر حدیثنی شرحده كسر ایله مراد قرینه سیله نهیدن مبالغه در بوخسه حقیقتی اوزره
دكادر دیمشدر بعدذا صلیب اصلده قتل ایچون اوزرینه انسان صلب وتعلیق ایتدكاری آغاجدر بوراده مراد خاچ
دیدكاری نسنه در كه كافرلر انی تعظیم ایدرلر وعزت ایدوب آنكله تقرب ایدرلر زعملرنجه حضرت عیسی علیه السلام صلب
اولندیغی خشب اول هیئت اوزره ایدی انلر انی تعظیما صورت مذكوره یی احداث ایدوب صلیب دیدیلر معلوم اوله كه
حضرت عیسی علیه السلام نزولندن صكره جزیه خصوصنده اختلاف اولنمشدر بعضیلر دیمشلردر كه حضرت عیسی
علیه السلام جمله جزیه لری رفع ایدوب اسلامدن غیری قبول ایتمسه كركدر وبعضیلر دیمشلر كه اسلام قبول ایتمین
جمیع ادیان مختلفه اوزرینه جزیه وضع ایتسه كركدر زیرا شرق وغربده انكله محاربه یه كمسه قادر دكادر قال فی تفسیر
المناسبات عند قوله تعالی فی سورة الفتح لیظهره علی الدین كله) ولا یبقی فی آخر الزمان الا مسلم او ذو ذمة للمسلمین
انتهی * بو غیرلك ترجیح ایتدیكی وجه بودر زیرا اهل اسلامك انقراضندن صكره كفار بر یوز نه یوز ییل وبر روایتده یوز
یكرمی ییل مالك ومتصرف اولسه لر كركدر پس ظاهر اولان بودر كه حضرت عیسی علیه السلام كوننده ذمت
باقیدر والله تعالی اعلم (باغشلیه مال) مقصود حضرت عیسی كوننده مالك وفرتنی بیاندر نتكیم ذكری مرور ایلدی

(نطق) قال فی القاموس نطق تکلم بصوت وحروف یعرف بها المعانی انتهی والنطق سخن کفتن کما فی التهذیب قال الامام الراغب النطق فی التعارف الاصوات المقطعة التی یظهرها اللسان ویعیها الآذان ولا یکاد یقال الا للانسان ولا یقال لغیره الا علی سبیل التبع نحو الناطق والصامت فیراد بالناطق ماله صوت وبالصامت مالا صوت له انتهی یعنی ان النطق خاص بالانسان والقول عام له ولغیره ولذا یقال ان الله تعالی خیر من قال بالصواب ونبینا علیه السلام خیر من نطق بالصواب (قتل) جسددن روحی ازاله در ولکن مباشرک فعلنه کوره قتل وفوت حیاته کوره موت دینلور (ایله) اوّلکی ایله صیغهٔ امر درز یرا اقتل افعل القتل دیمکدر ایکنجی ایله شویله معناسنه در پس قافیه ده تکرار یوقدر (ملاقات) کورشمك وقاوشمق بوراده مصدر بمعنی الفاعلدر یعنی ملاقی (اذان) اذانك ووقتك شرحی مرور ایلدی (اقامت) الفاظ معهوده ایله نمازك وقت قیامنی اعلامدر (امیز) امر ایدیجیدر بکارده وپادشاهلرده مستعملدر (کرامت) عزت وشرف یعنی مرخلافت انکچون مهدی خلافت مطلقه وعیسی ولایت مطلقه نك خاتمیدر وذکر اولنان کرامت بو امتده ایداع اولنمدن منفهم اولورکه حضرت عیسی من وجه بو امتدن دکلدر تکیم سز بری بر بکزه امیر ورنیسلرسز دیو خطابی دخی انی مشعردر معلوم اوله که ذکر اولنان امامت صغراده حضرت عیسانك عدم تقدمی امامت کبرانك فرعیدر و بعضلر دیمشلردرکه عیسی مهدی یه امام اولور زیرا نبیدر ونبی ولیدن افضلدر تکیم سعدالدین بو قوله ذاهب اولمشدر وبعضلر دخی حین ملاقاتده مهدی امامت ایدوب صکره عیسایی توکیل ایتسه کرکدر دیمشلردر اما اصح اولان ناظمك ذاهب اولدیغی قولدر تکیم صواعقده وغیر کتب معتبره ده تحقیق اولنمشدر (قال ابوالفرج ابن الجوزی فی دریاق الذنوب اذا نزل عیسی صلی مأموما لئلا یتدنس بغبار الشبه وجه لانبی بعدی انتهی (لمحرره) ابن مریم دیمز یدی یبورك محرابه) اولمسه سر امامتله مکرم مهدی * لانبی بعدی دین عرض تیبدر بوکیم * کامل امته مخصوص اولا دائم عهدی (وله) کیمده در شول علم اسما ادم کاملده در (قنده درسر مسمی تادرون دلده در) دستنه مهر خلافت صوندی انسانك خدا) تیغ سر تیزید الله قبضه سی اول الده در) آنکچون ایتمدی عیسی امامت مهدی یه) کیم خلافت عهدی اشبو امت واصلده در) صورت ومعنایی فرقابت عین جمعه ایرمسن (اسمنك سری کوکلده نقشی آب وکلده در) بولدی عشق اهلی بو بولده عاقبت وصل وطن (درد فرقت چکسون اول زاهد که غربت ایلده در) مظهر سر تجلیدر جمیع کائنات) بوی خوش کلده محبت خالق بلبلده در (تاقیامت حقیالمر خدا نازلدرر) کیمی ایردی منزل مقصوده کیمی یولده در (که یا عیسی جیقردم شول عبادی) بونلردن مراد یأجوج قومیدرکه حضرت عیسانك نزولندنصکره سد اسکندری یقوب طشره چقسه لر کرکدر (کیم اوله که بولره قارشو طوره) یعنی کمسه بونلرك اوکنه طورمغه قادر اولمیه وآنلرله قتال وحربه مجال بولمیه زیرا کثرت وشوکت صاحبلریدر شویله که هوادە اوچان قوشلر آنلرك کثرتندن قوناجق یر بولمسه لر کرکدر (طور) حضرت موسانك حقله مناجات ایتدیکی طاغدر تکیم مرور ایلدی یعنی جمله مؤمن اولنلری یانکه آلوب طور طاغنه وارو آنده تحصن ایله یعنی مؤمنلره اول طاغی حرز وحصار قیله

فصل فی خروج یأجوج ومأجوج

یأجوج ومأجوج اسماء عجمیه دندر بعضلر عربیتنه ذاهب اولوب بیان اشتقاقده تکلفلر ایتمشلردر تکیم تفاسیرده مبیندر دیمشلردرکه یأجوج ومأجوج یافث بن نوح اولادندندر یکرمی ایکی قبیله ایدیلر اسکندر سد بنا ایتدکده بر قبیله سی تجارتده ویا غزاده بولنوب طشره ده قالمغله ترك تسمیه اولنمدیلر لانهم ترکوا خارجین والترك التاتار وابن هشام دیرکه آنلردن بر قبیله مؤمن بالله اولوب اسکندر انلری حالی اوزرنه ترك ایتمکله ترك اطلاق اولندی وانوار المشارق نام کتابده دیرکه اصل ترك قنطورا اولادیدر قنطورا حضرت ابراهیم علیه السلامك جاریه سی ایدی ترکانك اولادندن منتشر اولدی و بعض کتب معتبره ده مثبتدرکه بر کون آدم علیه السلام احتلام اولوب نطفه سی تراب آلود اولدقده آندن یأجوج ومأجوج خلق اولندی پس انلرك بزه اتصالی من جهة الاب اولمش اولور ولکن بعض علماء بو قولی جدا منکردر دیمشلردر وبحر العلومده (ما احتلم نبی قط) حدیثنه مخالفدر دیو تصریح ایتمشدر اصلی بودرکه احتلام ملاعبهٔ شیطاندندر وشیطانك انبیا وکمل اولیا ایله ملاعبه یه اقتداری یوقدر پس آنلر منام ویقظه ده شیطاندن معصوم ومحفوظلردر بو فقیرك فهم ایتدیکی بودرکه ذکر اولنان روایتك حکمت خفیه یه بناءً اصلی اولسه دخی رعایةً للادب لسانه کتورمیوب آندن امساك وآنی قولدن خلقی منع ایتمك کرکدر زیرا عقل قاصر اهلنه کوره مزالق اقدامدندر سؤال اولنورسه که احتلامك ثبوتی تقدیری اوزرنه ملاعبهٔ شیطانه نسبت اولنورمی جواب بودرکه هر نطفه نك نزولی ملاعبهٔ شیطاندن دکلدر پس جائزدرکه آدمك حالی بو قبیلدن اوله وبوکا حقیقتده احتلام دینلمز والعلم عند الله تعالی

دیمشلردرکه یأجوج ومأجوج برقاج صنفدر برصنفنك قامتی یوز یکرمی ذراع وبرینك برقارش قدردر وبر صنفنك دخی قولاقلری غایت کبیر وعریضدر شویله که یاتسه لر برین فراش وبرین لحاف ایدینورلر وبو جمله لباس کبیدرلر زیرا بدنلری حیوانات کبی پرشعوردر اللرنده تیرطرنقلری وآغزلرنده کسکین دیشلری واردر دنبالرندن جرس اوازی کبی آواز کاور (چو بوزشکان آمده در وجود) مژه زرد ورخ سرخ ودیده کبود (ندارند جز خواب وخور هیچ کار) نمیردیکی تا نزاید هزار وبونلرنه بولسه لر برلر فیل وجمل ووحش وخنزیر وحشرات وحیات وعقارب وکندی میتلرینك آتی کبی وبریه لرك طاغلر کبی عظیم الجثه اژدهالرندن باذن الله تعالی برملك آلوب آنلره براغور واول اژدهالك لحمی سببیله ارالرنده خصب ورخا واقع اولور فسبحان القادر وانلرك کثرتی اولقدردرکه بنی آدم انلرك عشریدر قال ابن عباس رضی الله عنهما (لمحرره) سد اسکندرا تمسك شرعی) قسنه یأجوجی ایده سکا خروج (نفس وشیطان سقلی یه باقمه) بابهٔ قلب وروحه ایله عروج (سد شرحی جلد اولده مرور ایلدی (طبریه) محرکة قصبة الاردن والنسبة طبرانی وقریة بواسط والنسبة طبری کما فی القاموس (بیت المقدس) مراد بیت المقدسده نخر دیدکلری طاغدر (عزم) عقد القلب علی امضاء الامر (حصر) تضییق ومنع وحبس (قحط) قتلق قال فی القاموس القحط احتباس المطر (فرسی) فرسنك جمعیدر قتلی وقتیل کبی لفظا ومعنی (رنج) زحمت وفی الحدیث فیرسل الله علیهم النغف فی رقابهم والنغف بفتحتین والغین المعجمة جمع نغفة وهی دود یکون فی انف الابل والبقر والغنم وفی قصص الانبیاء فیسلط الله علیهم خیلا من الجن لهم مخالیب کالسباع فیقتلونهم عن آخرهم انتهی * یقول الفقیر یمکن الجمع بین الحدیث وبین هذا الخبر بان یقال ان الدود المذکور اثر اصابة الجن کما ان الطاعون اثر طعنهم معلوم اوله که حضرت عیسانك دعاسی مستجاب اولوب یأجوج ومأجوج هلاك اولدقدنصکره طوردن یر یوزنه نزول ایده ولیکن قوم مذکورك لاشه لرینك رایحهٔ کریهه سی تمام عالمه شامل اولمغله رفعیچون تکرار دعا ایلیه الله تعالی مستجاب ایدوب طوال الاعناق دوه لر صورتنده مرغان ویا ملائکه کوندروب اول جیفه لری مرادی اولان محله طرح ایتدیره وبوی خبیثندن مشام عالمی پاك ایده دیمشلردرکه یأجوج ومأجوج هلاك اولدقدنصکره اهل اسلام آنلرك تیر وتیرکش وکمانلرن هفت سال هیزم یرینه استیقاد ایده لر (لمحرره) فلك برشیر تردرکسه آتمك یجه سن بورمن کورنلر دستبردن آکاباش اورمز آیاق طورمز * قالور آخر خمیده قدکمان آسا بو منزلده * نه یروئنه کداهر کزمراد تجه نشان اورمز (نباتات) نباتك جمعیدر لوت معناسنه اصلده یردن چیقان نامیاتدر کرك ساقی اولسون شجر کبی وکرك اولمسون بقول وخضراوات کبی ولکن عند العرف ساقی اولمینه ویلکه عند العامة حیوانات اکل ایتدیکی نسنه یه مخصوصدر ومتی اعتبرت الحقائق فانه یستعمل فی کل نام نباتا کان او حیوانا او انسانا (انبات) بتورمك بعض نسخه ده اثبات دوشمشدر ثاء مثلثه ایله ولکن نسخهٔ اولی متن حدیثه موافقدر کما قال علیه السلام ثم یقال للارض انبتی ثمرتك وردی برکتك (نعمت) اصلده خوش دیرلك وکوزل حاله دیرلر بوراده ما انعم به اولان نعمت کولات مراداولنور والانعام ایصال الاحسان الی الغیر (طوبیه) اولکی طوبیق غنا کلك معناسنه تکیم فلان کسه دولهمراد نجه ماله طویدی دیرلر وایکنجی قارن طویمق معناسنه در پس تکرار لازم کلمز یعنی عمالقه زماننده ارض مقدسه ده برانار برجماعته وفا ایتدیکی کبی آخر زمانده دخی اویله اوله (خیمه) چادر یعنی برجماعت برانارك قابی خیمه کبی اوزرلرنه سایبان ایده لر مقصود انارك عظمتی وقابنك وسعتنی بیاندر (القو) ترکیدر رکجی معناسنه معز کبی القو سودینه غرق اولمق سودك کثرتندن کنایه در وبوکالا مدمسودی کثرتده دریایه تشبیه واردر (کافی) کفایت ایدیجی (وافی) وفا ایدیجی یقال وفی الشیء وفیا تم وکثر فهو وفی وواف * بو حال ایچنده ایکن * یعنی طیب عیشله تنعم مکیرور فاهیت حال ایله هرکدامانده امیر ایکن (یمندن) یعنی یمن طرفندن یمنك شرحی جلد اولده مرورا ایتمشدر بعد ذا بور یحلك یمن طرفندن هبوب ایتمسی الایمان یمان سرینه اشارتدر یعنی ایمان یمن اهلنده کامل وانصار دخی اصلده یمنی اولوب یمنك ایمانی استداده سبب حیات ومدار امن وامان اولدیغی کبی انتهاده دخی ریحی سبب ممات اهل ایمان اولور والله اعلم (لمحرره) نه سر اولسون بوکیم باد صبا کازار عالمده) کریبان کلی نفخ نفسله چاك ایلر * ولی جان ضعیف بلبله کار ایلیوب آخر * صو نر جام فرحدن شربت مرکی هلاك ایلر (تمامی) باز ایده درکا مرغیرمرة (خاص) الاختصاص تفرد بعض الشیء بما لا تشارکه فیه الجملة والخاصة ضد العامة (عامی) عامه یه منسوبدر اصلده میم مشدده ایله در بوراده ضرورت ایچون تخفیف اولنمشدر عام مخفف سنه معناسنه درجمعی اعوام کلور * هلاك اوله تکیم وار اهل اسلام * وشرار ناس قالوب خران کبی یری برینه قاریشوب وتی کالدکده اوزرلرنه قیامت قوپه (قرطبی) قرطبه مغربده برشهرك اسمیدر صاحب التذکرة والتفسیر امام قرطبی اکا منسوبدر (احباب) واحباحبیبك جمعیدر دوست وسوکلو کسنه (اصحاب کهف) ترجمه سی مرورا ایتمشدر بعد ذا ظاهر اولان بودرکه اصحاب کهفك احباب عیسی اولوب آنکله بیله حج وطواف ایتمری مهدینك خلافتندنصکره درز یرا روایات

صحیحه‌ده کلمشدر که الله تعالی آخر زمانده اصحاب کهفی احیا ایلیوب وزارت مهدیه رتبه‌سن آنلرله ختم ایتسه کرکدر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك وزراسی اولدیغی کبی نتکیم کذر ایلدی مهدینك دخی خلافت مطلقه‌نك خاتمی اولدیغی جهتدن وزراسی واردر واناك وزراسی طقوز عدددر دیدیسی جسمانیدر که اصحاب کهفدر وایکیسی روحانیدر که امام علی رضی الله عنهك وختم خاصنك روحانیتلریدر واصحاب کهف کرچه عربدن دکللردر ولکن آخر زمانده عربی تکلم ایتسه‌لر کرکدر وآل عثمانك یدی عددقبه وزیری آنلره اشارت ایله وضع اولنمشدر (حجی وطوفی) اصل الحج القصد للزیارة وخص فی تعارف الشرع بقصد بیت الله تعالی اقامة للنسك (والطواف المشی حول الشیء ومنه الطائف لمن یدور حول البیوت حافظا (لمحرره) ای کوکل شرع شریفی سد اسکندر ایدن * قورتلور یأجوج غم مأجوج مکر وفتنه‌دن * هر قدمده واردر ریك برزخ خوف ورجا) عشقله ایرر بو یولده منزل وصله ایرن * شول کوکل کیم عزم ایده طوز مناجات حقه * وادیٔ ایمنده آخر طوتسه جائزدر وطن * بر زمان اوله اسه فیض الهیدن تسیم * کیمده کیم کلز اردل عشق خدادن اولمشن * فیضنك ارض وجوده قطره‌سی قیلسه نزول * حبهٔ سوداء دلدن ظاهر اوله صد چمن * عاشقه باداجل شول بوی یوسف کبیدر * آچلور یعقوب جان چشمی کوکل کورمز حزن * بونفسدن کلشن جانه نسیم اوملن کشی * کورلسون وقت سحر سیاره‌وش سمت یمن * عالم قدسه چو جبریل ایلیه پرواز جان * روضهٔ رضوانه ملحق اوله بو خاکی بدن) کلبری وصل الهی کعبه‌سن ایله طواف * کلمدن وقت اجل ایرمزدن اولهٔ عمره خزن * سعی ایدوب اصحاب کهف آسا خیلت تازه بول * خدمت مهدیٔ دین یولنه بذل ایت جان وتن * حقا اشراط ساعت ایلدی بر بر ظهور * چون زمان آخر اوله وقت قیامت اکله‌سن *

فصـــل فی خروج دابة الارض

دابه دبیدندر مشی خفیف معناسنه لغتده یر یوزنده حرکت ایدن جمیع حیواناته مستعملدر عرف عامده خیل وبغال وحمیره مخصوصدر بوراده مراد بین الناس متعارف اولیان بردورلی حیوانندر که قرب قیامتده خروج ایدر نتکیم ناظم وصف ایتسه کرکدر ارضه اضافتی آندن خروجی اعتباریله‌در ارض سمایه مقابل اولان جرمدر که برنسنه‌نك اسفلندن ارضله تعبیر اولنور اعلاسندن سما ایله تعبیر اولندیغی کبی قال الله تعالی فی سورة النمل * واذا وقع القول علیهم * وچون آدمیان اوزرنه امر بالمعروف ونهی عن المنکری ترك ایتدکلری وقتده قول عذاب واجب وحق اوله * اخرجنا لهم دابة من الارض * برای ایشان یردن بر دابه اخراج ایدرز که (تکلمهم) اول دابه آنلره تکلم ایدر * ان الناس کانوا بآیاتنا لا یوقنون * ناس بزم مجیٔ ساعت ومبادیسی ایله ناطق اولان آیاتمزه یقین اوزره اولمدقلرنی وآیات قدرت ودلائل حکمت اولان حشر ونشر وامثالنی تصدیق قلمدقلرنی بو آیتده دابة الارض ایله مراد اقصی نام حیواندر که یا کوه صفادن ویا میان صفا ومروه‌دن ویا کوه آجیاد ویا اودیهٔ تهامه‌دن بر وادی ویا بحر سدوم ویا رکن خانهٔ کعبه‌دن بیرون اولسه کرکدر قال بعض العارفین السر فی صورة الدابة وظهور جمعیة السکون فیها انها صورة الاستعداد الکونی الشهادی الحیوانی ومثال الطبع الکلی الحیوانی وحامل جمعیة الحقایق الدنیویة وهی ایضا سر البرزخ الکلی العنصری یظهر منها اسرار الحقایق المتضادة کالکفر والایمان والطاعة والعصیان والانسانیة والحیوانیة وهی آیة جامعة فیها معان واسرار لذوی الابصار (قدرت) حقدن هر وجهله عجزی نفی ایدر پس حقك قدرتی قدرت مطلقه وغیرك قدرت مقیده‌در (آگاه) خبردار (بیت کعبه‌نك علمیدر (ناگاه) آکسزن ووقتسزدیمکدر زیرا نا لسان فارسیده ادات نفی وگاه کاف عجمیله زمان ومکان اورتاسنده مشترك ظرفك اسمیدر که زمان مراد اولان یرده استعمال اولنور مثلا صبحگاه دیرلر معناسی صبح وقتیدر وگاه مکانی مراد اولان یرده استعمال اولنور مثلا درگاه دیرلر قپو یری معناسنه وسویکنجك یره تکیه‌گاه دیرلر (قنادیل) قندیلك جمعیدر کسر قافله (شرح) اصل الشرح بسط اللحم ونحوه ومنه شرح الصدر بسطه بنور الهی وسکینة من جهة الله وروح منه وشرح المشکل من الکلام بسطه واظهار ما یخفی من معانیه (صفا) مکه‌ده بر طاغك اسمیدر که مروه مقابلیدر قال الراغب اصل الصفا خلوص الشیء من الشوب ومنه الصفا للحجارة الصافیة قال تعالی ان الصفا والمروة من شعائر الله * وذلك اسم لموضع مخصوص (ذوق) وجود الطعم بالفم واصله فیما یقل تناوله دون ما یکثر فان ما یکثر من ذلك یقال له الاکل (جانور) جان روح حیوانی ور لسان فارسیده عربیده کی ذو معناسنه‌در ترکی دلده لو ایله تعبیر ایدرلر مثلا ترك جانلو دیر عرب ذی روح وعجم جانور دیر * چیقه یردن آشکار * یعنی مزدلفه کیجه‌سی خلق منایه کیدرکن صفا طاغی ایریلوب دابه ظاهر اوله سنکدن ناقهٔ صالح بیرون اولدیغی کبی ولیکن دیمشلردر که اوچ کونده ثلث مقداری انجق خارج اوله وطولی التمش ارشون وبعضلر دیمشلر که باشی سحابه بالغ اوله آنی چقارکن کورنلرك کیمی خوفندن فرار وکیمی دخی سیر ایچون قرار ایلیه (شکار) صید یعنی آو مقصود دابهٔ مذکوره‌نك اهل عالمی صید کبی

آله کتوروب بکسه اکا غالب اولمدیغن بیاندر (طرفه) نظرك استحسان وتعجب ایتدیکی نسنه (شکل) صورت (وصف) برنسنه‌نك حلیه ونعتیله ذکر ایتمك یعنی آنك شکلنك وصف وبیان وذکری منحصر ومضبوط دکلدر بلکه حد ضبط وادراکدن خارجدر (شهسوار) اصلده آتلو پادشاه دیمکدر بوراده هیبت مراد اولنور زیرا پادشاهلره هیبت لازمدر خصوصا که سوار اوله‌لر (لون) رنك (پایدار) آیاق طوتیجی یعنی ثابت وبرك (مقدار) مبلغ الشیء وقیاس الشیء بالشیء (میل) بالکسر قدر مد البصر او اربعة الاف ذراع یعنی کوز ایریجی یره ویا درت بیك ارشون وآدم یره دیرلر (موسی) قبطیه اساتنده مو سو وسا شجردر حضرت موسانك والده‌سی موسایی فرعون خوفندن بر تابوت ایچنه قویوب نهر نیله القا ایتدکده تابوت مذکور فرعونك بستاننده بر آغاج کنارنه رسیده اولدقده کوروب طشره چیقردیلر وبو مناسبت ایله اسمنه موسی دیدیلر (عصا) نامی علیق ویا نبعه‌در که جنت مرسیندن معمول ایدی طولی اون ذراع وسری دوشاخه وزیرنده سنان نشانده ایدی حضرت آدمدن حضرت شعیبه میراث قالمش وحضرت موسی دخی داماد شعیب اولمغله اکا انتقال ایتمش ایدی بعضلر دیمشلر که اون ایکی آرشون ایدی بر ملك انسان صورتنه تمثل ایدوب شعیبه امانت وضع ایتمش ایدی والعلم عند الله تعالی (سلیمان) وجه تسمیه مرورا ایتمشدر دیمشلر که حضرت آدمك خاتمی وحضرت موسانك عصاسی حضرت سلیمانه انتقال ایلدی زیرا آدم جانشین جنت اولدقده ذکر اولنان خاتم اکا دفع اولنمش ایدی صکره نسیان عهد واقع اولدقده پرمغندن پرواز ایدوب ارکان عرشدن برکنده آشیانساز اولدی حضرت سلیمان عمامه‌بند خلافت اولیجق حضرت جبریل امر الهی ایله اول خاتمی الوب سلیمانه کتوردی وشهر رمضانك یکرمی یدنجی جمعه کونی سلیمانك اصبع یمناسنه وضع ایلدی واول ساعت جمیع مخلوقات سلیمانه مسخر اولدی دیمشلر که خاتم سلیمان کوکب دری ویلکه برق ابری کبی شعشعه‌انداز ایدی وآنك درت رکنی وار ایدی که هر رکننده برفصی وهر فصنده برنوع ترکیب منتقش ایدی اولکی فصنده * لا اله الا الله محمد رسول الله * ترکیبی نقش اولنمش ایدی که بوفص مرده وشیاطین ایچون ایدی وایکنجی فصنده * کل شیء هالك الا وجهه * ترکیبی صورتبند ایدی که بوفص سباع ووحوش وطیور ایچون ایدی واوچنجی فصنده * الملك لله والکبریاء لله * ترکیبی یازلمش ایدی که بوفص شرقا وغربا ملوك نواحی ایچون ایدی ودردنجی فصنده * تبارك الله احسن الخالقین * ترکیبی منطبع ایدی که بوفص اشجار ونبات وسکان بحار وجبال ایچون ایدی وبعضلر دیمشلردر که خاتم سلیمان اوچ سطری مشتمل ایدی که اولکیسی بسمله وایکنجیسی لا اله الا الله واوچنجیسی محمد رسول الله ایدی وبو خاتمده اول قدر مهابت وار ایدی که انکشت سلیمان آنکله مشرف اولدقده اصحابی سلیمانی کورمز اولدیلر تضرع ایتدکلرنده لا اله الا الله محمد رسول الله دیو کزدیلمدی آنلر دخی بو کلمهٔ طیبه ایله زبانکردان اولدقلرنده برکت توحید سببیله استعداد رؤیت حاصل اولدی انکیچوندر که توحید حقانی اربابنده مهابت عظیمه واردر زیرا کوکل بر خاتم وآنك نقشی ذکر اولنان توحید حقیقیدر وحضرت سلیمان خاتم مذکورك سریله عالم آفاق وانفسده متصرف اولدیغی کبی سلیمان معنی اولنلر دخی ملك وجودده سر مسطور ایله حکومت ایدرلر وبو سری بالفعل الله کتورمینلره ظاهرده تلبس خاتم محضا تقلیددر وبو خاتمك سریدر که نزع اولندقده آلات وقوی معطل اولور زیرا جمیع اشیا تسبیحدن غفلت ایتدکجه هلاك اولماز پس هر سالکه لازمدر که بالفعل اسم حاکدن حصه‌مند اوله وحکومت باقیه سرن بوله عون حق مهر سلیمان اوله * نفسه حکم ایلك آسان اوله (لمحرره) کل سلیمان زمان اول خاتم توحیدله * عالمی ضبط ایله اسم اعظم توحیدله * آدم معنی دیلن بیلمك دیلرسك عاشقا * محرم راز اول مقدم وارفم توحیدله * کوهر مقصودی دردست ایتمکه طالب اولان * آشنا اول کرکدر شول یم توحیدله * حلقهٔ ذکره نوله کیرمزسه اهل زهد اولان * اهل شرك اولمز مصاحب محرم توحیدله * جان عاشق هجرله پرپاره قالوردی اکر) قیلمسه آنك علاجن مرهم توحیدله * کیمی دنیا کیمی عقبانك غمن چکمکده‌در * عاشقان دلشاد دردائم غم توحیدله * روضهٔ رضوانه باغز هرکیمك باغ دلی * پرورش بولدیسه روز وشب نم توحیدله * طوغدی سمت عیندن بوی انفاس خدا * دلکه همدم اولمدی بوکون دم توحیدله * سیر حقانی دیلرسك اون سکز بیك عالمی * قیل نظر ای حق چشم آدم توحیدله (شاهوار) شاهه لایق ومناسب زیرا لسان فارسیده وار لفظی مناسبت ولیاقت معناسن افاده ایدر نتکیم شرحی مرور ایلدی (عرب) اولاد اسماعیل علیه السلامدر شرحی واعراب ایله فرقی جلد اولده کذرا ایتمشدر (فصیح) الفصح والفصاحة البیان وخلوص الشیء مما یشوبه واصله فی اللبن یقال فصح اللبن اذا تعری من الرغوة ومنه استعیر فصح الرجل جادت لغته وانواع الفصاحة فی علم البیان (شرار) شریرك جمعیدر خیار خیرك جمعی اولدیغی کبی ورجل شریر وشر متعاطی للشر یعنی جمله‌نك قتنده ناپسند اولان کاره متعاطی اولانه شریر وشر دیرلر نتکیم خبر وخیر جمله‌نك رغبت ایتدیکی نسنه‌یه رغبت ایدن کمسنه‌یه دیرلر بوراده قوم شرار ایله مراد کفاردر زیرا انلر * کانوا بآیاتنا لا یوقنون * مقتضاسنجه قیامتی

وآنك اشراطنی منكرلردركه جملهٔ اشراطدن بريده دابة الارضك خروجيدر پس اول وقتده آنك خروجنی كوروب اقراره كاسه لر كسكدر وليكن چه فائده (ع) علاج واقعه پيش ازوقوع بايد كرد (لعنة الله) يعنی كافرلراوزرنه علی سبيل الغضب طرد وابعاد اواسون مرادديناده توفيق وقبول فيضدن انقطاع وآخرتده عقوبت دائمه در (ظالم) بورادهٔ ظالم ايله مراد كافردر قال الله تعالی (ان الشرك لظلم عظيم) اصلی بودركه ظلم برنسنه‌يی موضعنك غيری موضعه وضع ايتمكدر كفارده‌خی ابطال استعدادايدوب سوء اختيارلری ايله كفری ايمان محلنه وضع ايتديلر پس بومعنی نفسه ظلم ايتمكدر زيرا نعيمدن تبعيد وجحيمه تقريب وتعريضدر نعوذ بالله تعالی (فسق) فسق فلان خرج عن حجر الشرع وحده وذلك من قولهم فسق الرطب اذا خرج عن قشره فسقيه ديدكلری دخی آنك انبوبه‌لردن خروج وظهوری اعتباريله در بعده فسق كفردن اعمدر وفسق ذنوبك قليل وكثيرنه كوره اطلاق اولنور ولكن كثيرده عرف اولمشدر واكثرما يقال الفاسق لمن التزم حكم الشرع واقربه ثم اخل بجميع احكامه اولبعضه واذا قيل للكافر الاصلی فاسق فلانه اخل بحكم ما الزمه العقل واقتضته الفطرة (افتخار) الافتخار المباهاة فی الاشياء الخارجة عن الانسان كالمال والجاه بعده فسقله افتخارا يتمك كشی نامعقولی معقول وناپسندی پسند عدا يتمكله درمثلا لباس فاخر يعنی نفيس كين سبب كبراولان جامه ايله تفخرايدر وكندی اوزرنده كوردكجه داشاداولور وخانه‌سنه چنك وچغانه كتورن دائره مدهشلك اولدی ديوفرح بولور وبوسببدن كنديني غيرلراوزرنه عالی قيلور (كوكب دری) الكواكب اجسام بسيطة مركوزة فی الافلاك كالفص فی الخاتم مضيئة بذواتها الا القمر والدری منسوب الی الدر قال تعالی (كانها كوكب دری) يعنی كويا ستاره‌ايست رخشنده چون زهره ومشتری وبالعربية كوكب دری متلألی وقادشبيه بالدر فی صفائه وزهرته ودراری الكواكب عظامها المشهورة الحاصل اول عصانك ضربندن مؤمنك بكاغی كل كبی شن وتروتازه اولوب جمالی صاف وشفاف اولان انجويه مشابه اولان ستاره كبی رخشان اوله (كاعذار) شرحی مرة بعد اخری مرورايتمشدر بعده بكاغی كاعذارده تجريد وياتأكيد اعتبار اولنور فافهم (بختيار) دوات اسی زيرا بخت دوات وطالع معناسنه در (خسار) هلاك وزيان والخسر والخسران ذهاب رأس المال وينسب ذلك الی الانسان فيقال خسر فلان والی الفعل فيقال خسرت تجارته ويستعمل ذلك فی المقتنيات الخارجة كالمال والجاه فی الدنيا وهو الاكثر وفی المقتنيات النفسية كالصحة والسلامة والعقل والايمان والثواب وهو الذی جعله الله الخسران المبين (خواروزار) ذليل وحقير وبی حرمت ديمكدر تفسير كاشفيده كاوركه دابة الارض عصا ايله روی اهل ايمانه مس ايلدكده سفيد وخاتمی ميان دوچشم كفاره سوردكده يوزلری سياه اوله ودنياده سفيدروی وسياه رويدن غيری كمسه قالميه ومردمان بری برلرنی نام ولقبله ذكر ايتميوب بلكه سفيدرويه‌ای بهشتی وسياه رويه‌ای دوزخی ديرلر (لمحرره) اولمق استرسك اكر روی سفيد * ايده كورحقی صدقله توحيد * بالدايدرلوث دلی ذكرالله * قومه آينه‌ده كرد تقليد (اول) هو الذی يترتب عليه غيره وفی التعريفات الاول فرد لا يكون غيره من جنسه سابقا عليه ولا مقارناله والمراد بالاول هنا ای فی كلام الناظم المتقدم بالزمان (مشرق ومغرب وشام ويمن وملك) شرحلری كذا ايتمشدر (اختيار) بركزيدن يعنی برنسنه‌يی اورنديلمك (اشبورسمه) اشبو اثراوزره ديمكدرها عريدن بجمی‌يه نقلك اثريدر (سير) السير المضی فی الارض (حق اظهار) يعنی آيات وادله‌يی اظهار ومقتضای شرعی اثبات ايليه (تارمار) پريشان يعنی خلاف حق اولان اموری ازاله ونفی ايليه مثلا كفری وآنك آثارنی قالديره (لمحرره) غداء كائنات اولان حبة الارضی بلدكمی * ذروهٔ طبقات اولان قبة الارضی بلدكمی * اسير عشق ومحبت اكسير معدن حكمت * خمير قبضهٔ قدرت تربة الارضی بلدكمی * منبری كرسيدن برترعنبری روزوشب دوتر * بيك براسم حقه مظهر طيبة الارضی بيلدكمی * عصاسی آلنی نورايدن خاتمی يوزی خوارايدن * آخر زمان ظهورايدن دابة الارضی بيلدكمی * ديوان حق هيبتندن سلطان عشق سطوتندن * زلزله‌نك شدتندن رهبة الارضی بيلدكمی * مال وملكی فنابولوب قرق ييل شويله خراب اولوب * آشنالردن آيريلوب غربة الارضی بيلدكمی * حقياقيل حقی اظهار * باطلی ايله تارمار * دنيادكل دارقرار * نوبة الارضی بيلدكمی

فصل فی طلوع الشمس من مغربها

طلوع ظهور معناسنه در نتكيم غروب ذهاب وغيبوبتدر شمسك مطلعی موضع طلوعی ومغربی موضع غروبيدر شمس شمسه‌دن مأخوذدركه قلاده مشتمل اولديغی جواهرك جرما اعظمی وقيمة انفسيدر فارسيده ميانكين ديرلر پس شمس تسميه‌سنه سبب بين الكواكب توسطيدر زيرا فلك چارمده دروشمس قرصهٔ آفتابه وآندن منتشر اولان ضوءه دخی اطلاق اولنور (ليكن) وليك حرف استدراكدر عربيده لكن كبی (ای يار) ای حرف ندادر ولكن عربيده فتحله وفارسيده كسرله دخی مستعملدر بوراده كسر وقصرله دريار دوست وبولداشدرده فائقده يارمعين وياری معاوندر ديديكی

فی الحقيقة معاونت دوستلغك لوازمندن اولمق اعتبار يله درو جائزدركه عكس اوله يعنی يارك معنای اصليسی معين اولوب ذكر اولنان مناسبتله دوسته اطلاق اولنه والله اعلم (ای ديدم) منادی محذوفدر ای يارديدم ديمكدر (اصل) برشيئك اصلی آنك قاعده واساسيدركه اوزرينه مبتنی اولور (بيان) برنسنه‌نك خفاسنی يا عبارت ويا كنايت ويا اشارت ايله كشف وازاله‌در (جلد) كسرله اصلده بدنك قابی ودريسيدركه اولورنفس بدن مراد اولنور نتكيم قرآنده كاور (ثم تلين جلودهم وقلوبهم الی ذكر الله) ای ابدانهم ونفوسهم بوراده جلدايله مراد مجلدو بتمش جلد ايله مراد كثرتدر (اقتصار) واختصارك معنالری مرورايتمشدر (نتايج) نتيجه‌نك جمعيدر اصلده دوه وآت وامثالنك طوغرديغی ولددر صكره هر اصل اوزرينه متفرع اولان اموره استعمال اولندی نتكيم قياس منطقی اوزرينه متفرع اولوب آندن حاصل اولان صورته نتيجه ديرلر بوراده مرادزبده وخلاصه در (تقرير) لسان ايله اولان بياندر بوراده كتابت ايله اولان بيانه اطلاق لسانله مقرر اولديغی جهتندرو معنای اصليسی اعتبار يله اولمق دخی جائزدر فافهم (جامع) بحسب الاصول (ملخص) بحسب الفروع خلاصه دندر زبده وصافی معناسنه (اختصار) بوراده مصدر بمعنی المفعولدر مختصر معناسنه وجائزدركه مضاف تقدير اولنه بعده بومصرعك اطائفندندركه تناسبالی جمع ايتمشدر زيرا كتاب اصلده صحيفه‌نك اسميدركه آنده كتابت يعنی حروفك بعضی بعضه خطله ضم اوله جمعيت ايسه بومعنانك لوازمندن وتلخيص واختصار محسناتندن خصوصا اسم فاعل ومفعول ومصدر صيغه‌لرنی جمعده اولان لطافت خفی دكلدر * بوكتابدن اكيالرجله عالم علمی يعنی اون سكز بيك عالمك علمی كتاب محمديه‌دن استفاده ايده‌لركيمی عبارت وكيمی اشارتندن زيرا بوكتاب مبدأ ومعاد وظاهر وباطن وحق وخلقك اسرارنی مشتملدر بعده بوكلامده اوتيت جوامع الكلم سرنه اشارت واردر سؤال اولنورسه كه ذكر اولنان وجه اوزرنه كلام مقدور بشر ميدر جواب بودركه انبيا وكمل اوليايه دادحقدرانكچون هر برده نقل بالمعنی ايتمك تجويز اولنمشدر زيرا تبديل وتحريفدن خالی اولمز (لمحرره) حق تعالی زبان عارف را * كربسرازل كندانطاق * سفته باشد بجوهر بخش * كوشهای ملائك نه طاق (نقطه) وضع غير منقسم صاحبنه ديرلر حكمانك نهاية الخط ديدكاری دخی بومعنايه دائردر زيرا نهاية الخط منقسم دكلدر ونقطه كرى الشكلدر پس جميع اشيا بسائط اولسون مركبات اولسون كريدر مسطح دكلدر زيرا بحسب التركيب سطحك عروضی فی الحقيقة مركبك جزء لا يتجزايه انتهاسنی منافی دكلدر نتكيم فصل صلوات عنوانده تحقيق كذا ايلدی (دائره) هی فی اصطلاح علماء الهندسة شكل مسطح يحيط به خط واحد وفی داخله نقطة كل الخطوط المستقيمة الخارجة اليه مساوية وتسمی تلك النقطة مركز الدائرة وذلك الخط محيطها (مدار) وسط الدائره درمركزكبی بعده ناظم قدس سره كتاب محمديه‌يی برنقطه‌يه وعلوم عوالمی دوائر كثيره‌يه تشبيه ايلدی يعنی برنقطه‌نك يوزبيك دائره‌يه مدار ومركز اولمغه تحملی اولديغی كبی بوكتابك دخی علوم عوالمه ارشاده كفايتی واردر الحاصل بوكتاب برمتندركه جميع علومی بوندن شرح وبيان ايتمك ممكندر سؤال اولنورسه كه العلم نقطة كثرها الجاهلون ايله مراد ندر جواب بودركه عالمك وحدتی معلومك وحدتی اعتبار يله درو معلوم نقطه كبيدر يعنی نقطه فرض دائر وتوهم نقاطدن فی الحقيقة متكثر اولمديغی كبی معلوم واحد اولان هويت الهيه دخی تنوعات تجليات وتعينات ايله متعدد اولمز ولكن بو وحدتك علمی كشفه موقوف اولمغله محجوب اولان جاهللر آنده كثرت توهم ايدرلر وخلق وحق كوروب اثنينيت مسلكنه كيدرلر پس بونلر حقيقت اوزره جاهللر وكنه امردن غافللردر وبعضلر دخی جهلايه تعليم وتفهيم ايچون كثرت كوستررلر وحقائقی صيانت ايچون اعتبارانه رعايت قيلورلر بونلر حقيقته واصللر ومعرفتلرنده كامللردر زيرا فی الحقيقة دوائر تعيناتده نقطهٔ واحده‌دن غيری مشهودلری يوقدر قال المولی الجامی) درمشرب توحيد بودوهم دوی كفر) درمذهب تقليد بودنی دوی شين * اين وحدت محضست كه از كثرت تكرار كاه اربعه وكاه ثلثه است وكه اثنين * عينيست يكانه كه چواز قيد تعين * افزود بران نقطه بديد آمد ازوغين (عالمك تااولندن آخرينه سويلرز) يعنی تعين كونينك اولی اولان روح محمديدن آخری اولان نشئهٔ انسانيه‌يه دك سويلرز ومبدأ الكائنات اولان هويت ذاتيه‌دن معادك غايتی اولان نشئهٔ كليه‌يه دك شرح وبيان ايلرز پس اوليت وآخريت حقيقی واضافيدر (عالم اسی) يعنی الله تعالی كه جميع عوالمك خالقی ومالكيدر (قصد فرار) فرار هرب معناسنه در يعنی قاچوق مقصود (ففروا الی الله) امرنه امتثال ايدوب ما سوادن انقطاع وحقه اتصال بولمقدر ديمكدر زيرا حقه وصول يا بطريق النظر والبرهان ويا بطريق الكشف والعياندر وبرهر حال وجدان وشهود ظهور وجود اوزرينه موقوفدر زيرا مجهول مطلق طلب ايتمك محالدر ادنی مرتبه واجدك وجودی اثر فيض وجود ووسيلهٔ انتقال سر معبوددر نتكيم آيينه سبب تجليدر الحاصل ممالك سيردن مراد سلطانی بولمق واثارندن اكا واصل اولمقدر بومعنی حاصل اولسه انسانك مرعاده كزن حيوان خليع العذاردن فرقی قالمز (چوكان) جيم وكاف عجميله درته ريب ايدوب صولجان ديرلر براوجی

اكرى دكنكدر كشنلر عصاسى كبى انكله آت اوزرنده صحراده طوب چلرلر بوراده عشق چوكانه وباشى طوپه تشبيه
واردر مراد حسين حلاج وامثاليدر (دوونده دار) دورداً ئره معناسنه دار داً ئره دن مخففدر هاروها ئر كبى دوراً يدبجى
ديمكدر (انموذج) نمودار دن معربدر چاشنى واورنك معناسنه قاله داود القيصرى رحمه الله وقال فى القاموس النموذج
بفتح النون مثال الشئ والانموذج لحن انتهى (عنوان) عينك ضميله وكسريله نامه وامثالنك ابتدا ونشانيدر كه نامه
ايچنده مندرج اولان سلام واوصاف واحكامى جامعدر سمى لانه يعن له من ناحيته اى يظهر له من جانب الكتاب
والانموذج والعنوان بمعنى واحد يعنى كتاب محمديه انموذج وعنوان اولوب نسخهٔ كائناتك علمى اول امردن وبالاجمال
بيلديره (بحر محيط) بحر ماء كثيرى جمع ايلين مكان واسعه ديرلر بعضلر بحرى آجى دريايه تخصيص ايتمشلردر بوراده
طتلو مراد اولنور زيرا كرهٔ ارضى محيط اولان دريانك صويى طتلودر نتكيم تفصيلى مرورايتمشدر بحر اخضر بحر محيطك
غيريدر كه فلك قمردن آشغه قدرت حقله معلق دريادر نتكيم خواجه حافظ بيورر * درياى اخضر فلك وكشتى هلال *
هستند غرق نعمت حاجى قوام ما) خواجه بويتنده هلالى درياى اخضرده كشتى يه تشبيه ايلدى وهو تشبيه حسن
لانه لايزال يسير سير الفلك فى البحر اقبالا وادبارا يمينا وشمالا (قطره) القطر والقطران بچكيدن آب والقطور شدن
دوروى زمين قال الراغب القطر الجانب وقطرته القيته على قطره وتقطر وقع على قطره ومنه قطر المطر اى سقط وسمى ذلك
قطرا انتهى (اعتبار) وعبرت اول حالته ديرلر كه آنكله مشاهد اولان نسنه يى معرفتدن مشاهد اولميانى معرفته توصل
اولنه عبارت اول كلامدر كه آنك هواسى متكلمك لسانندن سامعك سمعنه عبور ايتمشدر عبور يا سباحت ويا سفينه
ويا قنطره اوزرندن تجاوزمايه مختصدر تعبير تفسير رؤياده مستعملدر زيرا ظاهرندن باطننه عبور اولنمشدر بوراده
اعتبارله مراد قطره دن عبرت الوب آندن دريايه عبور ايده سن ودرياسرنى قطره ده بوله سن ديمكدر * زيره كمسه قطره
كورسه كوكانه دريادوشر * يعنى جزئيت وكليت واجمال وتفصيل امور اضافيه دندر پس بو كتابك علم جامعندن امور
شتايه انتقال اولنور نتكيم نقطه دن دائره يه وقطره دن دريايه ذره دن شمس منيره استدلال اولنور (استدلال) اثردن
مؤثره ويا مؤثردن اثره انتقالدر (غبار) توزقال فى المفردات الغابر الماكث بعد مضى ما معه والغبار ما يبقى من التراب المثار
(نسيم) خوش قوقولى يل (بهار) مفصلا مرورايتمشدر (لاله زار) لاله لك زيرا زار فارسيده كثرت معناسن افاده ايدر
(كلستان) ستان بوراده ظرف مكاندر كلستان كللك ديمكدر يعنى چوق كل بتن ير بوجسه چوق كل دوكيلن يردكل
بو مقامده كلستانك لامى ساكن تلفظ اولنور بعض محلده لامك كسرى وسينك سكونى دخى جائزدر مقصود بودر كه
اكرچه لاله زار بلبلك مقامى دكلدر قا ما فى الجمله كندى آرامكاهى اولان كلستانى مذكر در پس بلبل لاله زارى كورسه
بو بهانه ايله كنديسنك تفرجكاهى اولان كلستان خاطرنه كلور (لمحرره) برنفس كلخن نشين اولان غريب * شول
وطنده خانمانن يادايدر * عندليب زار كورسه لاله زار (كلستانك يادنه فريادايدر (حسرت) هى الغم على ما فاته والندم
عليه كانه انحسر عنه الجهل الذى حمله على ما ارتكبه او انحسر قواه من فرط غم اوادركه اعياء عن تدارك ما فرط منه
(هجران) انسان غيريى يا بدن ويا لسان ويا قلب ايله مفارقتدر (نثار) طاغتق وصاچق جانى نثرايتمك نقد وجواهر كبى
مراداولان محله بذل ديمكدر وقد سبق (اى دريغا) اى يار دريغا ديمكدر دريغ دردوحسرت وحيف وآه در آخرنده
اولان الف مبالغه ايچوندر خوشاده كى كبى (نقش) برنسنه يى ايكى لون ايله ويا الوان ايله تلوين ايتمكه ديرلر بوراده مراد
اجزاء عالمك برى برينه اتصالندن حاصل اولان تركيبدر كرك منقش اولسون كرك اولمسون فاما اتصالات عالمك اكثرى
حالنه كوره منقوشدر انكيچون سبب دلفريب نظار اولمشدر (قال الحافظ) غلام همت آنم كه زير چرخ كبود) كه هرچه
رنك تعلق پذيرد آزادست * وقال) انكه برنقش زداين دائرهٔ مينايى * نيست معلوم كه در پردهٔ اسرار چه كرد (خواجه
بيت اولده چرخى كبود ايله وصف ايلدى زيرا نظر نهار ايله تيراعظمه دن قطع نظر كولك رنكدر رويت ثانيده چرخ مذكوردن
دائرهٔ مينا ايله تعبير ايليوب نقشله موصوف قيلدى زيرا نظر ليل ايله ستاره وماه ايله منقوشدر وكاه اولوركه قوس الله ايله
دخى مزين اولور وعالمك نقشى عالم صفاتك اثريدر زيرا عالم ذاتده وصف ورسم يوقدر شول اوچ آيلق جنينده صورت
وشكل آدمى اولمديغى كبى نتكيم تفصيلى مرورايلدى ناظمك قدس سره مرادى بودر كه اى يار حيف كه بو زير چرخ
كبودده رنك تعلق قبول ايدن نقوش وصورلك محبتى دلكى يغما ايليوب عالم صورت ورسمه بند واسير اولدك وكوزلرك
دخى انك رنك خياليله بوياتوب بوسببدن جمال حقى مطالعه دن قالدك زيرا جميع عوالم بالاعتبار ماسوى اللهدر نتكيم
مفصلا مرورايلدى * هدايى قدس سره * خلاص اولمق ديلرسك دردوغمدن) اسير صورت اولمه كچ صنمدن * وجوده
ايرنه استرسن عدمدن * كل اللهه مراداك حاصل اولسون * قال الحافظ * بال بكشا وصفير از شجر طوبى زن * حيف
باشد چوتو مرغى كه اسير قفسى (وقال) همايى چون توعالى قدر حرص استخوان حيفست * دريغا سايهٔ همت كه

برنا اهل افكندى (لمحرره) اى شيخ قيلمه تكيه كى سن تكيه كاه دل * بالين باله عشقله كل استناد قيل * پرآچ هما مثال
هوايى هويته * اوچه جناح صوفى زاغيله متصل * دوران بنم ديو بوهاى وهوى قو) باص مركز محبته ادوار دن كسل
طوت دامن تجردى سلطان بلخ وش * دلدن علاقه نقشنى بورنك رسمى سل * حق بو ديرلر ايله اشكالنه نظر * واراون
سكز بيلك عالمى مطلق خيال بيل (خيال) اصلده صورت مجرده در منامده ومرآتده ومرئينك غيبوبتندنصكره قلبده
متصور اولان صورت كبى فكر مهر امر متصورك صورتنده وخيال مجراسنه جارى اولان شخص دقيقده استعمال
اولندى (نكار) محبوب ومعشوق بوراده مراد محبوب حقيقيدر وآنك نقشى اسما وصفاتنك آثاريدر وحقيقتده انسان
كامل سرنه حاصل اولان تجليات متنوعه در كه آنك رنكي بشره ده ظاهر اولور فافهم * عارفك بربوزى واردر حق
جمالندن بكام) كزكوز كسه اولدى اول معبود خلق اى شهريار) شهريار سلطان واولوبك معناسنه اصلده يارشهردر معين
ولايت ديمكدر زيرا پادشاهان مالك شهر ومعين ناسدر بعد ذا بوراده عارف ايله مراد انسان اكملدر وآنك بربوزى امكان
وجدوندر كه جانب خلقه ناظر وبربوزى دخى وجوب وقدمدر كه سرحقه داٌردر پس وجه اولدن عابد ووجه ثانيدن
معبوددر زيرا جميع روحانيات وجسمانيات اكا مسخر اولوب سر فرو قلمشلر وآنك هويتى كندى توجهلرينه محراب وقبله
بيلمشلردر پس اكر اول يوزك سرى صورت بولوب بحسب الظاهر خلقه تجلى ايلسه خلق آنده مشاهده اولنان آثار كماله
باقوب آنى معبود اتخاذ ايدرلردى ومعبود بالحق آندن غيرى يى بيلمزلردى نتكيم سلطان اعظمك ظهورنده خلق عالم
سر فرو بلكه كمال تعظيمدن ناشى تقبيل ارض ايدر انكيچون انسان اكمل هم معلوم وهم مجهولدر معلوم اولديغى بشريتيله
مجهول اولديغى حقيقتيله در زيرا غيب الغيبده مستقر ومستوردر شويله كه اثرى ادراك اولنمز وعينى وخبرى بلنمز
مرآتده ظاهر اولان تجليات حسبيله كورندى ظن اولنور وكنديه مضاف اولان صورتدن صادر اولان آثار
مقتضاسنجه بيلندى قياس اولنور واول صورت آنك صورتى اولمق ايكلا نورفى نفس الامر ايسه نه كورينور ونه بيلنور
بركمسه حقيقت اوزره بوسره واقف اولميه بوسرك صاحبنه كرچك مريد اولمز ومطلوبه وصول بولمز بوسببدندر كه
طريقتنامه لرده درج اولنان شرائط سلوكك برى دخى ترك اعتراضدر زيرا انسان اكمله اعتراض ايتمك همان حقه
اعتراض ايتمكدر انكيچون قرآنده كلور * وما كان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضى الله ورسوله امرا ان يكون لهم الخيرة
من امرهم * يعنى رسول الله عليه السلام ذات حقده فانى وآنك سرى ايله باقى اولمغله آنك قضا وحكمينه انقياد كركدر
زيرا آنك قضاسى دخى قضاء حقدر نتكيم حديث قدسيده كلور (لا يزال عبدى يتقرب الى بالنوافل حتى احببته
فاذا احببته كنت سمعه وبصره ولسانه ويده الحديث * پس چون عبدك اسما فى اسان حق اوليه آندن صادر اولان
حكم حقه مضاف اولمش اولور انسان اكملك حكمى دخى رسولك حكمنه قياس ايله زيرا اوارث صحيحدر بعد ذا
كرامات اوليا ذكر اولنان سر اعظمك بعض آثاريدر وكامل يوزندن هرنقدر خارق عادات وتجليات كورنورسه
آنك مصداقيدر وليكن دنيا ظاهر اسمنه مظهر اولمغله اهل باطنك جميع كمالى عامه يه ظاهر اولمق مقتضاى حكمت
دكلدر بوسببدن واقف اسرار اولانلر ستر ايله مقيدلردر اى نورجان وسرور جنان سامرى اثر جبريل عليه السلامدن
برقبضه تراب اخذ ايدوب مصوغ اولان صورت كوساله يه اكبير وارطرح ايتدكده كوساله نك بانكزده صور تمايى
حيات اولديغن مشاهده ايدنلر بى آختيار آنى معبود اتخاذ ايتديلر يا كمالات حقك جمله سى انسان اكمل يوزندن
ظاهر اولوب عامهٔ ناس آنى مطالعه قيلسه لر حال نه يوزدن اولوردي (لمحرره) كامل انسانك كورنلر لوحهٔ سيماسنى *
حق تعالينك اوقورلر جملهٔ اسماسنى * حق جمالن كوسترن آيينهٔ انسانه باق * بى بصر اولمه كوزلك آچ قلبنك
سل پاسنى * عالم وحدتده بردر عابد ومعبود هب * كمسه فرق ايتمز بوجعلك عبد ايله مولاسنى * برق خاطف كبى كاهى
نور حق ايتسه كندر (روشن ايلر پرتوندن جسم وجان صحراسنى * فيض عشقيله مفصلدر ملكدن آدمى * قطره يه
كورمه برابر معرفت درياسنى) بحقيا توحيد حقانيده در ذوق وحضور * جنت تحقيق ايچنده قيل كوكل مأواسنى (برق
لمعان السحاب يعنى بلوددن ظاهر اولان شعشعه در (خاطف) يقال خطف الشئ استلبه والبرق البصر ذهب به *
قال فى المفردات الخطف والاختطاف الاختلاس بسرعة يعنى برنسنه يى بسرعتله قاپمق پس برق خاطف سرعتله كلوب
كوزلك نورنى قپان وكوزى قماشديران برقدر وجائزدر كه تجريد طريقيله برق سريع مراد اولنه * كاه كاه جانك اول نورى
كورر * بوراده جاندن مراد روان ديدكارى روح انسانيدر كه مظهر تعين صفاتى يعنى من حيث الربوبية ذات الهيه
نورينك جلوه كاهيدر يعنى بعض اوقاتده جانكه جمال مطلق تجليسنك نورى سرعتله برق كبى اوغرر وديدهٔ باطنى
اول يوزك نورنى كورر وليكن دائم دكلدر نتكيم حضرت هدايى بيورر * مكر كيم برق خاطف كبى برآن *
قولك سرينه ايره نور رحمان * وليكن زائل اولور بنه اول دم * ايرشمز آكا بيك عقل آدم * بونك اصلى بودر كه ارشاد ناس

استتارله درو تجلیٔ دائمه دخی انسان طاقت کتورمز نتکیم حضرت موسی علیه السلام طورده مغشی علیه اولدی
وتاب تجلیدن بی تاب اولوب نیجه مدت حس وحرکتدن قالدی (معرفت) من عرفت ای اصبت عرفه بالفتح ای
رایحته او عرفه بالضم ای حده بعده ذا معرفت علمدن اخصدر زیرا عرفان اول علم قاصرده استعمال اولنور که وصولی
تفکر طریقیله اوله آنکیچون اللهه عالم دینلور عارف دینلمز ولیکن اصطلاح صوفیه ده عارف معرفت ملکوت اهلیدر
سری جلداوله مرورا تمشدر دیمشلردرکه علمک ضدی جهل ومعرفتک ضدی انکاردر (غرق) صویه باتمق قال
فی المفردات الغرق الرسوب فی الماء وفی البلاد ورسب الشیٔ فی الماء رسوبا ای سفل فیه ورسبت عیناه ای غارت (حد)
منتهی الشیٔ معناسنه یعنی برنسنه نک غایت ونهایتی مقصود دریای معرفت عالم ملکوتدن اولمغله عالم ملکک دریاسی
کبی کنار ونهایتی اولمدیغن بیاندر زیرا اجسام وارواح متناهیه وذات واسما وصفات غیر متناهیه در تفصیلی مرة
بعد اخری کذرا تمشدر (کاربان) کارکاف عربیله ایش وبان ادات فاعلدر جی معناسنه واو وباشفوی اولمغله کاروان
دخی دیرلر یولجی وقافله مراد اولنور زیرا اکثر یولجینک حرکتی ایش ایله وتجارت ایله در (قطار) دوه وقاطر قطاری
معروفدر یقال تقاطر القوم جاؤا ارسالا کالقطر ومنه قطار الابل کما فی مفردات الامام الراغب یعنی یغمور قطره سی کبی
بری بری آردنجه کان دوه لره قطار دیرلر قال فی القاموس قطر الابل قطرا وقطرها واقطرها قرب بعضها الی بعض علی
نسق وجاءت الابل قطارا بالکسر ای مقطورة انتهی * ناظم قدس سره بو مقامده مبحوث عنه اولان بیانی طریقه
وصدددن خارج اولان کلام ایله اشتغالی قطارلک کارباندن کری قالمسنه تشبیه ایلدی زیرا قطارلک کارباندن تأخری
منزلدن بعد وا کاعدم وصولی مستلزم اولدیغی کبی کلام زائد ایله اشتغال دخی مقصود بالذات اولان بیانک عدم
حصولنی مقتضیدر (لمحرره) سوزه سوز قاتمه مکر حکمت ایله * آغزک آچمه مکر نصیحت ایله * چقمه یولدن ایرنجه
منزله تا * باقمه اطرافه مکر عبرت ایله (باری) برقاج معنایه کلور بوراده وحدت ایچوندر برکره دیمکدر یعنی برکره دخی
بو سوزه وتکراره بو صدده کالک (دار و دیار) دیار دارک جمعیدر بوراده دار و دیار ایله مراد منزل وولایتدر سمی المنزل دارا
اعتبارا بدورانها الذی لها بالحائط اولانه یدار فیها للتصرف قال فی بحر العلوم وسمی البلاد الدیار لانه یدار فیها ای
یتصرف یقال دیار بکر لبلادهم وتقول العرب الذین حوالی مکة نحن من عرب الدار یریدون من عرب البلد (تضرع)
اظهار ضراعت یعنی ذل وضعف (زار) ذلیل وا کلیجی الحاصل شمسک مغربدن طلوعی صباحنک کیجه سی سائر لیالیدن
اطول اوله رقیام لیله معتاد اولان متهجدلر اول کیجه خدمت اورادی ادا دنصکره اثر صباح ظاهر اولمدیغن مشاهده
ایلدکده ایرقالقمشز دیو استیناف اوراد ایده لر صکره ظاهر اوله که جانب غیبدن برامر عجیب حادث اولسه کرکدر بناء
علی ذلک تضرع ونیازه مشغول اوله لر صباح اولدقده کوره لرکه کونش بی نور وفر مغربدن طلوع ایده وحکمتنده
دینلمشدرکه حضرت ابراهیم علیه السلام نمرود ایله محاجه ده (ان الله یأتی بالشمس من المشرق فأت بها من المغرب
بیوردقده نمرود مبهوت اولوب بو مدعایه معارضه ایده مدی وسحره ومنجمه نک جمله سی شمسک مغربدن طلوعنی انکار
واستبعاد ایدرلر پس رب العزة آخر زمانده شمسی مغربدن اطلاع ایدوب منکر اولنلره قدرت تامه سن کوسترسه کرکدر
وبو وقعه دنصکره یوزیکرمی سنه قدر ناس دنیاده تعیش ایدوب درخت خرما غرس ایتدکاری مسطوردر (لمحرره) غرس
ایدن بونجه درخت خرما * سرن افلاکه برابر می قیلور * دم آخراسنجه صرصر مرک * سروش خاک حقیره یقیلور * وله
ایریشور جان دهان انسانه * حرص غالب دخی چقمزدلدن * اتمدن آفتاب جان غروب * قیل جدا جسمی راحت
ظلدن (وله) دوسه روزاولمه جهانه مغرور * روز آخر اولوب شب ایده ظهور (شاخسار) شاخ بداقدر بو سوزه شاخ
دیدکاری تشبیه طریقیله درسار لفظی کتب لغویه ده تحریر اولندیغی اوزره کلمه نک آخرینه لاحق اولسه کثرته دلالت
ایدر مثلا شاخسار بداقلق وکوهسار طاغلق وسنکسار طاشلق دیمک اولور ولیکن ابن کمال دقائقده دیمشدرکه
سار کله درسر که زبان فارسیده باشه دیرلر سار آندن بعضد رچاهسار قیو باشی وکوهسار طاغ دپه سی وشاخسار بداق
دپه سیدر اصلده سارهٔ چاه وکوه وشاخدر بو فقیرک فهم ایتدیکی بودرکه ذکر اولنان ایکی وجه دخی صحیحدر ولیکن
رخسارکبی برلرده معنای کثرته محمول اولدیغی صورتده مبالغه مراد اولنور شرمسارکبی ناظمک کلامنده شاخسار
لفظی معنای ثانی یه محمول اولوب سیرک مفعولی وچون چونکه معناسنه ادات تعلیل اولمق اظهردر وشاخساردن
مراد ذکر جزء وارادهٔ کل طریقیله ترکک سیری ممکن اولان اشیانک جمله سیدر ولیکن شاخسارک تخصیص اولندیغی نما
وعلو وظهورنه بناءدر وجائزدرکه چون حرف تشبیه اوله یعنی شاخسار بالادن پسته ناظر اولدیغی کبی قمر دخی اوج
فلکدن حضیض مرکزه ناظر اوله ووسطنه دلک دورایلیوب عالمک پست وبلندنی سیرایلیه (انتظار) کوزلمک وکویمک
یقال انتظره تأنی علیه (امر) مصدر امرته اذا کلفته ان یفعل شیئا (جبار) هو الذی یجبر الناس ای یقهرهم علی ما یریده

(همان) کیر واول دیمکدر بوراده ماتقدمی تأکید ایچوندر ویا کالاول معناسنه محمولدر (لیل ونهار) کیجه وکوندز قال
فی اخوان الصفا اللیل ظل الارض والنهار ضوء الشمس وقال الاصفهانی النهار الوقت الذی ینتشر فیه الضوء
وهو فی الشرع ما بین طلوع الفجر الی غروب الشمس وفی الاصل ما بین طلوع الشمس الی غروبها (لمحرره) چشم جانه
ویر تجلیدن جلا * وار بصیرت اهلی اول عالمده وار * حقه ایرغایت بوله هر ابتلا * وار نهایت اهلی اول عالمده وار *
مشرق جاندن طوغوب نور ازل * ظاهر اوله کون کبی سر ازل * بیلمک استرسک ندر امر ازل * وار ولایت اهلی اول
عالمده وار * بولمدن عمرک کونش کبی زوال * قیل قرمانتدی تحصیل کمال * رخصته الدانمه سعی ایت بی ملال *
وار عزیمت اهلی اول عالمده وار * طوغمدن مغرب کنارندن کونش * اولمدن ظلمتدن عالم چون حبش * نار عشقه
یان یاقل پروانه وش * وار محبت اهلی اول عالمده وار * حقیا فردا یه قیلمه انتظار * آخر اولمش اکله بولیل ونهار * یارنک
سری بوکون عارفده وار * وار قیامت اهلی اول عالمده وار

فصل فی سد باب التوبة

السد) مصدر سد الثلمة کمدا اصلحها ووثقها والسد الجبل والحاجز ویضم او بالضم ما کان مخلوقا لله تعالی وبالفتح من فعلنا
کسد ذی القرنین وشبهت به الموانع نحو قوله تعالی) وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا * والباب یقال لمدخل
الشیٔ واصل ذلک مداخل الامکنة کباب المدینة والدار والبیت ومنه یقال فی العلم باب کذا وهذا العلم باب الی علم کذا ای به
یتوصل الیه وفی الحدیث (انا مدینة العلم وعلی بابها) ای به یتوصل وقد یقال ابواب الجنة وابواب جهنم للاسباب التی بها
یتوصل الیهما والتوبة ترک الذنب علی اجمل الوجوه وهو ابلغ ضروب الاعتذار فان الاعتذار علی ثلثة اوجه اما ان یقول
المعتذر لم افعل او یقول فعلت لاجل کذا او فعلت واسأت وقد اقلعت ولا رابع لذلک وهذا الاخیر هو التوبة والتوبة
فی الشرع ترک الذنب لقبحه والندم لما فرط منه والعزیمة علی ترک المعاودة وتدارک ما امکنه ان یتدارک من الاعمال بالاعادة
فمتی اجتمعت هذه الاربع فقد کملت شرائط التوبة کما فی مفردات الاصفهانی وتاب الی الله رجع عن المعصیة وتاب الله علیه
وفقه للتوبة او رجع به من التشدید الی التخفیف او رجع علیه بفضله وقبوله کما فی القاموس (انتشار) طاغلمق ویرا کنده
اولمق قال الاصفهانی النشر نشر الثوب والصحیفة والسحاب والنعمة والحدیث وهو بسطها (در) انجو وفی القاموس
الدرة بالضم اللؤلؤة العظیمة والجمع در ودرر ودرات والیاقوت من الجواهر معروف معرب اجوده الاحمر الرمانی نافع
للوسواس والخفقان وضعف القلب شربا ولجمود الدم تعلیقا (تزیین) بیاراستن یعنی بزه مک والزینة ما لا یشین (کردکار)
کاف عربینک فتحیله فعال معناسنه درتفصیلی مرورا تمشدر (نصوح) النصح تحری فعل او قول فیه صلاح صاحبه
من قولهم نصحت له الود ای اخلصته وناصح العسل خالصه او من قولهم نصحت الجلد خطته والناصح الخیاط
والنصاح الخیط وقوله تعالی (توبوا الی الله توبة نصوحا) فمن احد هذین اما الاخلاص واما الاحکام ویقال نصوح ونصاح
نحو ذهوب وذهاب کما فی المفردات والتوبة النصوح الصادقة او ان لا یرجع الی ما تاب عنه او ان لا ینوی الرجوع
کما فی القاموس * قال فی الارشاد عند قوله تعالی فی سورة التحریم (یا ایها الذین امنوا توبوا الی الله توبة نصوحا) ای بالغة
فی النصح وصفت التوبة بذلک علی الاسناد المجازی وهو وصف التائبین وهو ان ینصحوا بالتوبة انفسهم فیأتوا بها علی
طریقها وذلک ان یتوبوا عن القبائح لقبحها نادمین علیها مغتمین اشد الاغتمام لارتکابها عازمین علی انهم لا یعودون
فی قبیح من القبائح موطنین انفسهم علی ذلک بحیث لا یلویهم عنه صارف اصلا انتهی * مثنوی * توبه چون باشد پشیمان
آمدن * بر در حق نو مسلمان آمدن * خدمت از سر کرفتن با نیاز * با حقیقت روی کردن از مجاز * وقال فی التأویلات
النجمیة یشیر الی المؤمنین الذین لم یترسخ اقدامهم فی الارض الایمان ترسخ اقدام الکمل ویحثهم علی التوبة الی الله
بالرجوع عن الدنیا ومحبتها والاقبال علی الله وطاعته توبة نصوح بحیث ترفو جمیع خروق وقعت فی ثوب دینه بسبب
استیفاء اللذات الجسمانیة واستقصاء الشهوات الحیوانیة انتهی بعده ذا الطائف مثنویده درکه زمان سابقده نصوح نام
برکسنه صورت وصوتله زنان ماننده اولمغله آنلرک حمامنده دلاکلک ایدر وزنان آنک رجولیتندن بی خبر ایدی ونصوح
مذکور برقاج دفعه توبه ایدوب ینه نقض ایتمش ایدی برکون دختر پادشاه حمامه کلوب کوشواره سندن برکوهر قیمتدار
دوشدی بناء علی ذلک جستجو ایچون حمامی دربسته قیلوب جمله رختلری آرادیلر بولمدقده زنانی بر بر عریان ایدوب
تمکن اولان یرلرندن کوهر مذکوری تفتیشه باشلدیلر بو اثناده نصوح دردمند زیاده خجالت وفضاحتدن خلوتنشین
اولوب دیدهٔ دلی نم ندامتله طولدی ودرکاه حضرته بو خصوصده جبهه سای نیاز اولدی نوبت اکا کلوب آنک دخی
کوش ودهان وغیری سوراخندن تفتیش صددنده ایکن دعاسنک اثر اجابتی ظاهر اولوب کوهر مطلوب اله کیردی
ونصوح فضاحتدن خلاص اولوب (ع) قولده ثابت قدم توبه مز اوزره نصوحز * وفقیحه بر دخی بو یله خسارته جسارت

ایتمدی وتوبه سی اوزره پایدار اولوب حمام زنانه کتمدی (مثنوی) توبه کردم حقیقت با خدا * نشکنم تا جان شدن از تن جدا
اشته توبهٔ نصوحك برصورتی دخی بو توبهٔ نصوحدر عجبدرکه بو اعصارده دست انابت بولان وتلقین توبه الانلرك چوغی
هفته سنه وارمیوب نقض عهد ایدرلر وغدارلق یولنه کیدرلر (قال الله تعالی فبما نقضهم میثاقهم لعناهم) الایة لعنت
اولنمقوله مرده سیرت مریدلرك صورت باطنه لری ممسوخ اولمقدر نعوذ بالله تعالی (المحرره) نقض عهد جناب حضرت
ایدن * کاذب القول فاسق وفاجر * روز فردا کوره سن محشرده * صورت خوکه مسخ اولنه آخر (معاذ) میمك ضمیله در
ترجمه سی مرورا ایتمشدر عمر * میمك سکونی وضمیله بدنك حیاتیله عمارتی مدتنه اسمدر بخلاف عمرکه بدنك روحله
عمارتی طویل اولمغه مجرولدر آنکیچون الله تعالی به باقی دینلور معمر دینلمز بقا فنانك ضدیدر (قبول) ردك ضدیدر
(بشیر) بشره ظاهر الجلد معناسنه در انساندن بشر لفظیله تعبیر اولندیغی جلدینك شعردن ظهوری اعتباریله در سائر
صوف وشعر وویری اولان قیون وکچی ودوه وامثالی ایسه بویله دکلدر (طوف) جانب معناسنه در اجسام واوقات
وغیریده مستعملدر مثلا صحیفه نك ایکی جانبی ونهارك ایکی طرفی دینلور (عمل) قصده مقارن اولان فعلده مستعملدر
نیتك اولسون بدا اولسون فعل ایسه حیواناته وبلکه جماداته دخی نسبت اولنور زیرا آنلردن صادر اولان فعلده قصد
یوقدر پس عمل فعلدن اخصدر ولم یستعمل العمل فی الحیوانات الا فی قولهم الابل للعوامل قاله الاصفهانی (جن) حاسهٔ
بصردن مستور اولان نسنه یه درلر انسك مقابلی اولان جن اولسون ملائکه وشیاطین اولسون پس جن ملائکه دن
اعمدر یعنی هر ملك جندر ولکن هر جن ملك دکلدر وبو معنی مفردات اصفهانیده مصرح اولدیغندن ماعدا تأویلات
نجمیه ده (قل لئن اجتمعت الانس والجن) آیتنده کلورکه لفظ الجن یتناول الملائکة وکل من لم یدرکه حس البصر لانهم
مستورون عن البصر یقال جن بترسه اذا استتر به ولهذا قیل للترس المجن انتهی (انسان) انسیدندر ضمله وحشتك مقابلنده
استعمال اولنور انسان مدنی بالطبع اولدیغی جهتدن بری بریله انسه محتاج اولمغله انسان دینلدی بعضلر دیمشلردرکه
هر الفت ایتدیکی نسنه ایله انس اولور وبعضلر دخی دیمشلردرکه انسان نسیاندندر زیرا عهدینی اونتشدر پس اولکی وجه
اوزره وزنی فعلان وایکنجیه کوره افعان اولمش اولور وفی القاموس آنس الشیء ابصره انتهی بعضلر بو معنایه ذاهب
اولوب انسان تسمیه سنه وجه جس بصرله مرئی ومدرك اولدیغیدر دیمشلردر (احسان) ایکی نوعدر بری احسان
علی الغیردر بری کندی فعلنده احساندر نتکیم امام علی کرم الله وجهه بیورر الناس ابناء ما یحسنون ای منسوبون
الی ما یعلمونه ویعملونه من الاعمال الحسنة والاحسان اعم من الانعام قال الله تعالی (ان احسنتم احسنتم لانفسکم)
(رجوع) الرجوع العود الی ما کان منه البدء مکانا کان اوفعلا اوقولا وبذاته کان رجوعه اوبجزء من اجزائه اوبفعل
من افعاله * الامقبول ایتمیه هیچ آنی حق * یعنی شمس مغربدن طلوع ایدیجک باب توبه منسد اوله وبر دخی ایمانه مقبول
اولمیه زیرا اول وقتده اولان ایمان فی الحقیقه ایمان اختیاری دکلدر بلکه هلاکدن خوفدن ناشی اولان ایماندر قال تعالی
(فلما رأوا بأسنا قالوا آمنا) الایة ایمان یأس ایسه مقبول دکلدر زیرا ایمان وطاعته اولان رغبت ذاتی کرکدر یعنی طلب
ثواب وخوف عقاب غرضلرندن بری الازمدر نتکیم تحقیق معرفایتدی بعض علماء دیمشلردرکه اول وقتده ایمان وتوبه نك
عدم قبولی شمسك مغربدن طلوعنی مشاهده ایدنه مخصوصدر مشاهده ایتمیوب ویا طلوع مذکوردنصکره دنیایه
کانلرك ایمان وتوبه لری مقبولدر ولیکن اصح اولان قول اولدرکه مشاهده ایدنه مخصوص دکلدر (تفرقه) پریشانلقده
مستعملدر جمعك مقابلیدر فرق کبی (قزلاری اولم) بوندن منفهم اولورکه نکاح سنة المرسلیندر وعیسی
علیه السلامك اولادی کوزی اولمق عرقی وتك انقطاعنه دلالدر (عمر یاننده) یعنی حجرهٔ عائشه ده حضرت عمر رضی
الله عنهك قبری مقابلنده دفن ایده لر وبو مقامده اولان باقی کلام جلد اولده مرورا ایتمشدر (دفن) یقال دفنه ستره
وواراه (ای عیسی نفس) النفس محرکة الریح الداخل والخارج فی البدن من الفم والمنخر بورادهٔ نفس ایله مراد اهل اللهیه
مضاف اولان نفس رحمانیدرکه آنکله حیات دل حاصل اولور وعیسی علیه السلامك احیاء اموات ایتدیکی بالادم
بیان اولنمشدر قال الحافظ * فیض روح القدس ار باز مدد فرماید * دیکران هم بکنند آنچه مسیحا میکرد * یعنی
حضرت عیسی علیه السلام جبریلك نفخ ونفسندن تعین بولمغله آندن دخی صوری ومعنوی نیجه احیا حاصل اولدی
پس بو چشمهٔ فیض ولوله مدد قیلغی عاشقك دلنه جاری اولسه اول دخی مسیحا صفت اولور نتکیم ابو یزید بسطامی قدس
سره برجه غه وبر موره نفخ ایدوب مرده ایکن زنده قیلدی احیاء دل دخی بوکا قیاس اولنه بعده ذا بو راده عیسی نفس
تقول طریقیله ولیدر در مراد الله تعالی سنی عیسی نفسنه مظهر ایلیه دیمکدر (چین) مشرقده یعنی ترکستانده
بر مملکتدرکه چینی کاسه لر آندن کلور اما بو مقامده ظاهر اولان چین ایله مراد صیندرکه اقصای هندستانده بر شهرك
اسمیدر سرندیب کبی اطلبوا العلم ولو بالصین حدیثی اکا اشارتدر زیرا آخر زمانده علم ودین صینه منتهی وآنده منختم

اولسه کرکدر حکمتی بودرکه نوع بشرینك ابتدا ظهوری یعنی آدم علیه السلامك هبوطی اقصای هندده سرندیب
شهرنه مضاف اولان طاغ اوزرینه واقع اولمشدر نتکیم شرحی کذرایتدی پس هر بدایت ونهایتك میاننده متحقق اولان
نسبت موجبنجه انتهای کمال دخی ارض هند نهایتندن اولان صین شهرنده اولسه کرکدر * اوغلی طوغه خاتم الاولاد اوله
خاتم) فتح تاایله بر نسنه نك آخر وعاقبتیدر یعنی اولاد بشر آنکله ختم اولنه وآخر اوله کسر تاایله دخی جائزدر یعنی جمله اولادی
ختم وتتمیم ایلیه (اولاد) ولدك جمعیدر مولود معناسنه اوغل وقز دیمکدر دیمشلردرکه ذکر اولنان خاتم الاولاد بر قز ایله
معا طوغه شویله که قز اول طوغوب خاتمك باشی قزك آیاغی اوجنده اوله زیرا مقدم خروج اولسه خاتم اولمق لازم کلور
وخاتم مشرب شیث علیه السلام اوزره در پس بوندن منفهم اولورکه شیث اول الاولاددر زیرا حوا که هر بطنده
توأم طوغوردی نوبت شیثده اول شیثی اودنجه اکامتصل همشیره سنی طوغوردی تاکه اولیت متحقق اوله ومذکور
مولودی اخر مولدی اولان شهرك لغتی اوزره تکلم ایلیوب خلقی حقه دعوت ایده ولکن مجاب اولمیه زیرا اجابت سبب
استعداد زمانه در اول وقت ایسه قرب قیامتدر فافهم بعدذا ناظمك قدس سره تقریرندن منفهم اولورکه خاتم الاولادك
وجودی حضرت عیسانك نزولندنصکره اوله بو تقدیر اوزره ایسه حضرت عیسی علیه السلام ولایت مطلقه نك
خاتمی اولمق لازم کلور آنکیچون بعضلر توجیه ایدوب حضرت عیسانك نزولی خاتمك زماننده اولمغه حمل ایتمشلردر
والله اعلم معلوم اوله که الله تعالی آخر زمانده عالم شهادتك خواتمن جمع ایدوب وجود دنیوی یی آنلرله ختم ایتسه کرکدر
از جمله ولایت مطلقه نك خاتمی عیسادر نتکیم ولایت مقیده نك خاتمی عربدن بر معروف ومجهول کسنه در وخلافت
مطلقه نك خاتمی مهدیدر نتکیم خلافت مقیده نك خاتمی حضرت علی کرم الله وجهه در وخاتم الاولاد مهدی زاده
وخاتم الوزراء اصحاب کهفدر کماسبق * بو سببدن اهل ایمان دوکنه * یعنی قصرلق علتنه بناء دنیاده اهل ایمان قالمیه
پس مهدی زاده زمانك مؤمنلری مقبوض اولدقده قالنلر صورت انسانده حیوانات اوله لر یعنی حقائق بهیمیه
وسبعیه نك کمالی آنلرده ظاهر اولوب شهوت مجردهیه تابع اوله لر ودائرهٔ عقل ونقلدن خارج اولوب حدود الهیه
ورعایت ایتمیه لر وحلال وحرام قیدنده اولمیه لر پس قیامت آنلرك اوزرنه قوپوب عالم خراب اوله وظهور بطونه نقل ایلیه
(المحرره) پیر عشقك کوزتمین امرن * قالور اخر جهانده بی ارشاد * غم هجرانه دوشوب آخر کار) اولمز عالمده بر نفس دلشاد
حبس زندان وجود اولمه صاقن * بوله کور عالم فنایه کشاد * قوبدن شول قیامت کبری * ایله هب تخت ورختکی
برباد * شولکه قید هوایه دوشمشدر * اولمز انواع بلادن آزاد * شهوت صرفه نلتنه عالمی وار * حیف کیم آدم اوله
کاونهاد * بیلسون باطنی ظاهر اهلی * آکلز اشبو فنی هر استاد (حبش) مغربده سیاه اهل صنفندن بر طائفه در زنجدن
غیریدر مملکتلرینه حبشه دیرلر (خراب) اصلده عمارتك ضدیدر بورادهٔ تخریبدن اسمدر سلام وتسلیم کبی (تراب
طیراق) دیمشلردرکه مکه حبشدن خراب اوله ومدینه وعراق آچلقدن وبصره غرقدن ویا ترکدن وایله که ینبع ایله
مصر اراسنده بر شهردر عراق طرفندن هجوم ایدن دشمندن وجزیره که بصره ده بر یردر جبلدن وشام رومدن ومصر
انقطاع نیلدن واختلاف جیوشدن واسکندریه مغربده بربردیدکاری طائفه دن واندلس رومدن ویا زنجدن وفارس
زلازلدن واصفهان دجالدن ونهاوند جبلدن وخراسان قحطدن وحوافر خیلدن وقبط صین طرفندن وری شهری
دیلمدن ودیلم ارمندن وارمن خزر دیدکاری طائفه دن وخزر ترکدن وترك صواعقدن وجبال صواعق ورواجفدن
وسند ولایتی هنددن وهند اهل سددن یعنی یأجوج ومأجوجدن خراب اوله وروی عن وهب بن منبه ان الجزیرة آمنة
من الخراب حتی تخرب ارمینیة وارمینیة آمنة حتی یخرب مصر ومصر آمنة حتی یخرب الکوفة ولا یکون الملحمة
الکبری ای الواقعة العظیمة القتل حتی یخرب الکوفة واذا کانت الملحمة الکبری فتحت قسطنطینیة علی ید رجل
من بنی هاشم قال الله تعالی (وان من قریة الا نحن مهلکوها قبل یوم القیمة اومعذبوها عذابا شدیدا کان ذلك فی الکتاب
مسطورا) (مصاحف) مصحفك جمعیدر وهو ما جمع فیه القرآن اوالصحف * قال الاصفهانی فی المفردات الصحیفة المبسوطة
من الشیء کصحیفة الوجه والصحیفة التی تکتب فیها والمصحف ما جعل جامعا للصحف المکتوبة (نظام) دوزن وترتیب * کیم
مدینه قومی آچلقدن اوله * فی الحدیث آخر قریة من قری الاسلام خرابا المدینة کما فی الارشاد (بصره) البصرة حجارة
رخوة تلمع کانها تبصر وسمیت بذلك لان لها ضوأ تبصر به من بعد وفی الرموز البصرة بالفتح الارض الغلیظة وحجارة
رخوة ذات بیاض وبها سمیت البصرة بناها عمر رضی الله عنه وکسر الباء فی النسبة الی البلدة لیمتاز عن النسبة الی الحجارة
فانها بفتح الباء وقولهم بعد خراب البصرة مثل یضرب للامر بعد فوات فرصته واصله انه کان بالبصرة عبید کثیرة
من الهندیة فاتفقوا وقتلوا ساداتهم وقام کل واحد منهم مقام سیده فی حرفته وعمله ومنصبه وبلغ الخبر الخلیفة فبعث
جیشا لیقتل هؤلاء العبید فقال الناس ارسل الخلیفة الجیش الی البصرة لیقتل العبید فقال واحد من الناس بعد خراب

البصرة ای بعث بعد ان خربت البصرة فصارت مثلا (امراض) مرضك جمعيدر طبيعتك اعتدالدن خروجنه سبب اولان امر عارض دیمکدر مراد مرض جسمانیدر (علعله) عین مهمله ایله زلزله وزننده علت واضطراب معناسنه وغین معجمه ایله سرعت وحرارت وشدت دیمکدر بو مقوله کلمه لر عند البصریین جمیع حروف اصلیه اولمق اوزره رباعیدر وعند الکوفیین مضاعفدر مثلا زلزل زلدن ودمدم دمدن مأخوذدر پس بونلره کوره فانك تکراری جائزدر (حرق) یاقمق لازم ومتعدی اولور کما فی الاختری (قال فی المفردات الحرق ایقاع حرارة فی الشیء من غیر لهیب والاحراق ایقاع نار ذات لهیب فی الشیء ومنه استعیر احرقنی بلومه اذا بالغ فی اذیته بلوم (غرق) صویه باتمق وقدمر (سیف) قلج (زلزله) اضطراب معناسنه در اصلی جلد اولده مسطوردر (اهل جهان) دنیا مسکنی آنلری جمع ایلین آدمیان یقال اهل الرجل من یجمعه وایاهم نسب اودین اوما یجری مجراهما من صناعة وبیت وبلد (ظاهر ونهان) آشکاره وکیزلی شیخ محیی الدین شیخ لغتده مسن آدمه دیرلر تفصیلی مرة بعد اخری مرور ایتمشدر عرفده کثیر العلم اولنه اطلاق اولنور زیرا شیخك شانی کثیر التجارب والمعارف اولمقدر محیی الدین دین اهلنك قلوبنی علمله احیا ایدیجی دیمکدر زیرا دین وشعائر دینك حیاتی اربابنك حیاتیله در مراد شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلریدر ترجمه لری جلد اولده مفصلا مرور ایتمشدر (روح قدس اصلده جبریل علیه السلامدر زیرا روح مقدس ومطهردر تنکیم کذا بلدی بوراده اسم کتاب اولمق مضمونك الهامی ملك وساطتیله اولمغه محمولدر ویا سبب حیات ارواح طیبه اولمغه بناءدر پس بو معنایه کوره الهامی واسطه یه محتاج اولمز زیرا شیخك اغلب مؤلفاتی عالم حقیقت صرفه دندر فافهم جدا وشیخك مصنفاتی ایکیوز اللیدن متجاوز وعدد مجلداتی دائرۀ ضبطدن بیروندر * قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان استقامت امتی فلها یوم وان لم تستقم فلها نصف یوم * استقامت اصلده خط مستوی اوزرنه اولان طریقده مقولدر طریق حقا کا تشبیه اولنوب صراط مستقیم دینلور انسانك استقامتی منهج مستقیمه ملازمتیدر امت اول جماعتدر که آنلره رسول کوندریله قال الاصفهانی فی المفردات الامة کل جماعة یجمعهم امر ما امادین واحد اوزمان واحد اومکان سواء کان الامر الجامع تسخیرا او اختیارا قال تعالی * ومامن دابة فی الارض ولا طائر یطیر بجناحیه الا امم امثالکم * ای کل نوع منها علی طریقة قد سخرها الله علیها بالطبع فهی ما بین ناسجة کالعنکبوت وبانیة کالسرفة ومدخرة کالنمل ومعتمدة علی قوت وقتها کالحمام والعصفور الی غیر ذلك من الطبایع التی یختص بها نوع الانسان وقوله تعالی * کان الناس امة واحدة ای صنفا واحدا وعلی طریقة واحدة فی الضلال والکفر * ولوشاء ربك لجعل الناس امة واحدة ای فی الایمان * قال الشیخ الاکمل وابن ملك فی شرح المشارق الامة تطلق تارة علی کافة الناس وهم امة الدعوة واخری علی المؤمنین وهم امة الاجابة فامة الاجابة امة دعوة ولا ینعکس کلیا انتهی * یوم شرعده طلوع فجردن وعرفده طلوع شمسدن غروبه دك اولان وقته دیرلر یومك دخی مراتبی واردر برمرتبه سی یوم شاندر که زمان غیر منقسمدر وبری دخی یوم آخرتدر که الف سنه در وبری دخی یوم قیامتدر که اللی بیك سنه در وبری دخی یوم سنبله در که یدی بیك سنه در بوراده مراد یوم آخرتدر که یوم رب دخی دینلور قال تعالی وان یوما عند ربك کالف سنة مما تعدون * معنی دیمك اولور که اکر امتم صراط مستقیم اوزره ثابت قدم اولوب بنی اسرائیل کبی متزلزل اولمزلر ایسه مدت عمرلری بیك سنه والا بشیوز سنه اولور بعده آخر عالم شق اولك وقوعنه عالم ایدی ولکن مصلحته بناء تردید ایلیوب کلامی صورت ابهامده اخراج ایلدی تنکیم اسرار معراجده بو معنانك نظیری مرور ایتدی (طوغری یوله الخ استقامتی تفسیردر (بیك ییل) سؤال اولنورسه که هجرت نبویه دن بو آنه کلنجه بیك یوزالتی سنه اولمشدر وحدیثده دخی الایات بعد المأتین وارددر پس مدت عمر امت بیك سنه دن زیاده اولمش اولور جواب بودر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم الف سادسدن التیوز سنه کذرایتدکدنصکره مبعوث اولمشدر معتبر اولان مدت تماما الف سابعدر پس بو امتك مدتی تقریبا بیك دورتیوز سنه یه بالغ اولور ودورتا نینك نصف اولنده هرکس برلو برن بولور فافهم وقوله انا اکرم علی الله من ان یترکنی فی التراب الف عام قد ذکره الامام الصغانی وکذا الجلال السیوطی فی الموضوعات لمخالفته الواقع وتفصیل المقام فی رسالة الکشف عن مجاوزة هذه الامة الالف (همام) اولو کیشی کما سبق (خلایق) خلیقه نك جمعیدر خلق معناسنه (سرتسر) سرتاسردن مخففدر اوجدن اوجه وباشدن باشه دیمکدر (کافر) هو علی الاطلاق متعارف فیمن یجحد الوحدانیة اوالنبوة اوالشریعة من الکفر وهو ستر الشیء والکافر ساتر للحق (اهتزاز) زائیلر ایله حرکت ومیل معناسنه (یقال هزه حرکه فاهتزای فتحرك قال فی الارشاد عند قوله تعالی (وهزی الیك هز الشیء تحریکه الی الجهات المتقابلة تحریکا عنیفا متدارکا (احتراز) توقی یعنی صاقنمق معناسنه (اجتماع) کرد آمدن (جماع) مردوزن بربره کلمك وعضوی عضوه ضم ایتمك (انتساب) نسبت واضافت ایتمك (یوم الحساب) حساب حسبدن نصر کبی عدایتمك معناسنه در زیرا آخرتده اعمال عباد مجازات ایچون عد اولنور بوراده یوم حسابدن مراد اکامتصل

اولان زماندر که آنده ناظمك ذکر ایتدیکی امر هائل واقع اولسه کرکدر (غافل) الغفلة سهو یعتری من قلة التحفظ والتیقظ (ناکهان) اکسزن وقتسز دیمکدر تفصیلی بالاده مرور ایتمشدر (ظلمت) هی عدم النور ویعبر بها عن الجهل والشرك والفسق کما یعبر بالنور عن اضداده (هجوم) هجم علیه هجوما انتهی الیه بغتة (نجوم) نجمك جمعیدر یلدز معناسنه واصل النجم الکوکب الطالع یقال نجم ای طلع (اضطراب) کثرة الذهاب فی الجهات من الضرب فی الارض ای البعد * طوته لرمی سدی قدرت تیغنه) یعنی قدرت قلیجنه کمسه سد وحائل طوتمیه ومنعنه چاره بولمیه زیرا حق تعالی مراد ایتدیکی امری تنفیذ ایدر بر مخلوق آنك دفعنه قادر اولمز (طیر) طائرك جمعیدر هواده پرواز ایدن ذوالجناحه دیرلر (وحش) انسله انسی اولمین حیوانانه دیرلر زیرا وحش انسك خلافیدر فلان کمسه وحشیدر دیرلر وحوش کبی کمسه ایله مانوس دکلدر معناسنه (دابه مفصلا مرور ایتدی (امتزاج) بری برینه قارشمق (موج) الموج فی البحر ما یعلو من غوارب الماء قال فی القاموس غوارب الماء اعلی موجه (مزاج) هو من البدن مارکب علیه من الطبایع کما فی القاموس یعنی حیرت ودهشتدن خلق عالم بری برینه قاریشه وهر حیوان کندی طبیعتندن چقه یعنی ضعفاسنده احتراز واقو یاسنده افتراس قالمیه قورد قیون ایله کزه وهر ذی روح جاننده بزه (نار) آتشه وحس بصره ظاهر اولان شعلۀ آتشه وحرارته اطلاق اولنور (نحره) قرع باب توبه قیل مقبول درکاه اول یوری * بزم قرب حقه ایر محبوب الله اول یوری * آفتاب جان جسددن ایتمه دن آخر غروب * آسمان سرده دائم دور ایدر ماه اول یوری * نوح وش ییك ییل بو باغ عالمه اولسك هزار * چون خزاندر اخری پر نوحه وآه اول یوری * شول اجلدن اوستکه آخر قیامت قوپمدن * حشر ونشرك اشبوکون سرندن آکاه اول یوری * دوزخی بردوسلام ایلر بوعشقك آتشی) حال ابراهیمه باق دردیله اواه اول یوری * سنده بر عیسی نفسدن بول حیات جاودان * مهدیٔ آخر زمان وش هادیٔ راه اول یوری * بولمسون هرکز نظام عالم دل اختلال * حقیا درویشلك تختنده وار شاه اول یوری

فصل فی نفخ الصور

نفخ اوفورمکدر صور بورودن بربوینوزدر که الله تعالی آنی اسرافیل علیه السلام آغزنه ویرمشدر کما قال علیه السلام هو قرن من نور القمه اسرافیل واول قرنك اون درت دائره سی واردر که هر ایکی دائره نك مابینی آسمان وزمینك استداریجه کبیدر الحاصل اکواندن اندن اوسع نسنه یوقدر وآنده ارواح خلق عددنجه سوراخلر واردر هر مقبوض اولان روحك صورت جسدیه سی کندی سوراخنده قرار ایدر وروحك برزخده اولان ادراکاتی ذکر اولنان صورتك کوزیله درولکن بعض ارواح تصرفدن مقیددر ارواح عصاة کبی وبعضلرینه حالت خواب عارض اولوب تا نفخۀ ثانیه ده بیدار اولورلر قال تعالی * ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن فی الارض ای هلك وقال تعالی (ونفخ فی الصور فجمعناهم جمعا * وهی النفخة الثانیة بوندن ظاهر اولور که الله تعالی شیء واحدی متضادینه سبب قلمغه قادردر تنکیم نفخی اماته واحیایه سبب قلدی وبوسره انبیا وکل اولیا مظهر دوشمشلردر تنکیم بروسه ده آسوده اولان حضرت امیر قدس سره الخطیر * ان کانت الا صیحة واحدة فاذاهم خامدون آیتنی تلاوت ایدوب یلدرم سلطان طرفندن قتل ایچون وارداولان قرق نفر دشمن اوزرینه نفخ ایتدیکی ساعتده جمله سی یلدرم ایتمشه دونوب هلاك اولمشلردر (صائب) نتیجۀ نفس کرم عندلیبان نست * که عمر شبنم کستاخ یکزمان باشد * واحیا حالی دخی بوکا قیاس اولنه ابویزید بسطامیدن وامثالندن صادر اولدیغی کبی تنکیم مرور ایلدی (وفی المثنوی) هین که اسرافیل وقتند اولیا * مرده را زیشان حیاتست ونما (اسرافیل) بکسر الهمزة اسم ملك وقیل خماسی همزته اصلیة وهو لغة فی اسرافین اعجمی مضاف الی ایل وهو الله تعالی واسرافیل علیه السلام مظهر الحیوة وجبرائیل علیه السلام مظهر العلم ومیکائیل علیه السلام مظهر الارادة وعزرائیل علیه السلام مظهر القدرة واصول الصفات هی هذه الاربع (اعتداد) عدو حسابده قیلمق یعنی اعتبار ایتمك (اطراد) اطراد الشیء متابعة بعضه بعضا یعنی جمله ذی روح اولنلر اول نفخك هیبت وشدتندن بالاتفاق هلاك اوله دیمشلردر که نفخۀ صعقدن مقدم نفخۀ فزع دخی اولسه کرکدر وهی التی تفزع بها اهل السموات والارض کما فی انسان العیون (یوم التناد) قیامت کونیدر که خلق انده استغاثه ایچون بری برلرینه ندا ایدرلر ویاویل وثبورا ایله صیحه قیلورلر ویا اهل جنت اهل ناره ندا ایدوب * قد وجدنا ما وعدنا ربنا حقا فهل وجدتم ما وعد ربکم حقا واصحاب نار اصحاب جنته * افیضوا علینا من الماء او مما رزقکم الله * دیرلر (نور) مراد نور ایدر وانکن بطریق المبالغة نور ایله تعبیر اولندی ویاخود نور جامد دیمکدر تنکیم حوری نور جامددر کما یأتی والنور الضوء المنتشر الذی یعین علی الابصار وقد سبق الفرق بینه وبین الضیاء وهو ای النور دنیوی معقول کنور العقل ونور القران ومحسوس کالقمرین والنجوم والنیران والهی کما فی قوله تعالی نور علی نور ونحوه (اعتقاد) کره زدن دردل برچیزی یعنی کوکلده برنسنه اوزرینه دوکم بغلمق

قیامت) عبارة عن قیام الساعة المذکورة فی قوله تعالی (ویوم تقوم الساعة) وقوله تعالی یوم یقوم الناس لرب العالمین
واصل القیمة مایکون من الناس من القیام دفعة واحدة ادخل فیها الهاء تنبیها علی وقوعها دفعة بعد ذا قیامتك مغربدن
ظهورنه وجه بودرکه مغرب مظهر جلالدر وبردخی غروب هلاکه مناسبدر امورخارجیه ایسه مناسبات اوزرینه
مبنیدر (اولا) بجم استعمالی اوزره وصلده ووقفده تنوین الفه قلب اولنور ظاهرا امثالی دخی بویله در اول آخرك ضدیدر
وقدسبق شرحهما (التحاد میل اتمك یقال التحد الی کذا مال الیه قال تعالی (ولن تجد من دونه ملتحدا ای موضع النجاة
تعدل وتمیل الیه (عرش) عرش فلك اعلی وکرسی فلك ثوابتدر مفصلا شرحلری کذرا ایتمشدر (امتداد) اصلده
لازمدر زیرا مده فامتد دینلور بوراده مدوجر وبسط معناسنه متعدیدر (قبض کفله برنسنه یی اخذ وتناولدر وقبض الید
علی الشیء جمعها بعد تناوله وقبضها عن الشیء جمعها قبل تناوله وذلك امساك عنه ومنه قیل لامساك الید عن البذل
قبض ویستعار القبض لتحصیل الشیء کقولك قبضت الدار من فلان ویکنی به عن الموت فیقال قبضه الله (ارواح)
روحك جمعیدر ما به الحیوة معناسنه تحقیق جلداولده کذرا ایتمشدر معلوم اوله که مرارت موتی ذوق ایدن جان وجسدك
مجموعیدر فاما کل نفس ذائقة الموت کلامنده نفسه نسبت اولندیغی اصالتنه بناءدر یعنی جسدك تالمی روحك
علاقه واتصالی وساطتیله در زیرا روحدن قطع نظر جسد جماددر وجماد ایسه حسدن خالیدر پس حس اولمیحق ذوق
وادراك حاصل اولمز مثلا حیك برعضوی قطع اولنسه جان وجسد متألم اولور میت ایسه بویله دکلدر یعنی میتك عضوی
قطع اولنمقدن جسده الم حاصل اولمز بلکه فقط روحه حاصل اولور زیرا جسد ایله علاقۀ معنویه سی واردر اکرچه که
موت سببیله ضیاسی جسدك ظاهر وباطندن منقطعدر انکچون میتك قبرینه باصمقدن وباعظمنی کسر ایتمکدن
وبونلرك امثالندن نهی اولنمشدر امام غزالی رحمه الله درة فاخره نام کتابده ایراد ایدرکه برکسه وفات ایدوب صلحادن
بری آنی واقعه سنده کوروب حالندن سؤال ایلدی اول دخی حالم خوشدر ولیکن قبرم اوستندن برطاش دوشوب پهلوم
استخوانندن برینی کسر ایتدی الم آندن دیدی وبری دخی قبرینه یغمور صویی دخولندن شکایت ایلدی (هلاك)
برقاچ معنایه کلور بوراده مراد موت وفنادر بعد ذا هلاك اولان اجسامدر زیرا ارواح بقایه مظهردر (لمحرره) حقیا
خسته دله یوقدر اولم * تن اولورسه اولورینه جان صاغ * قفس جسمی قوتراب اولسون * اوزمسون مرغ جان اباغنه
باغ * سؤال اولنورسه که روز قیامت حیوانات تراب اولدقده ارواح دخی فنا بولورمی جواب بودرکه حیواناتك ارواحی
بخار قسمندندر وبردخی ارواح جزئیه درکه حادثدر وبردخی اول عالمك زایله دوراید روالله اعلم بحقیقة الاحوال وسؤال
اولنورسه که امر وجودده فنا کلمز دیدکاری نیه کوره در جواب بودرکه وجود مطلقه مبنی برمعنادر وبو مقامك
مذاکره سنك بوندن زیاده یه تحملی یوقدر (شداد) شدیدك جمعیدر قوی معناسنه ذکر اولنان ملائکۀ اربعه نك مقرب
اولدیغی رتبه جهتندندر زیرا رسل بشرکبی ملکلکی فاضله اربابیدر (بی عناد) عناد حقی بیلوب آنکا قصد نصکره رد
ومخالفته دیرلر وبی عناد اولمق ملائکه دن طائفۀ مخصوصه یه کوره دکلدر زیرا جمله سی (لایعصون الله ما امرهم ویفعلون
مایؤمرون) عنوانیله مکرم مدراصلی بودرکه ملائکه نك طاعت وانقیادلری طبیعی وجبلیدر بشرك ایسه بویله دکلدر
هاروت وماروت وقعه سی صحیح اولدیغی صورتده مزاج بشری ایله تحققدن صکره در وبوندن منفهم اولورکه عصیان
ایتمك ملائکه نك دخی بشرکبی شاننددر اکرچه جبلته نظرا محال کبیدر زیرا عدم عصیانله مدح ایتمك امکاننی
مشعردر (لمحرره) فیض عشق یا که مظهر اولمیندلر بوکون * جمله عالمده کو یا برقوری تابوت اولور * دست قهری
دکسون برکسه یه بالله کیم * ابتلا چاهینه دوشمش اولده برهاروت اولور (عباد) عبدك جمعیدر انسان معناسنه
حراولسون رقیق اولسون دیمشلردرکه عبد برقاچ قسمدر اولکیسی عبد بحکم الشرع درکه مملوکدر ایکنجیسی عبد
بالایجاددرکه جمیع مخلوقاتدر قال تعالی * ان کل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا * اوچنجیسی عبد بالعبادة
والخدمه در بو دخی ایکی نوعدر بری عبد مخلصدرکه عبد الله در وبری دخی عبد مرائی درکه عبد الدنیادر (همین) انجق
اجتهاد) بکوشیدن یعنی دورشمك وچالشمق مراد میکائیل علیه السلامك روحنی قبض ایتمکده بذل وسع ایدوب معالجه
ومباشرتیدر (انقیاد) مطیع اولمق (وجه) ذات معناسنده مستعمل اولنور ذکر جزء اراده کل طریقیله تفصیلی مرور
ایتمشدر قال تعالی (کل شیء هالك الا وجهه) ای نفسه وذاته وقال الا ابتغاء وجه ربه الاعلی ای رضاه وجه المجاز فی هذا
الوجه ان الرضاء معلوم فی الوجه وکذا السخط (فانی نهاد) نهاد نونك کسریله طبیعت واصل وبنیاد بدن معناسنه مقصود
وجود عارضینك فناسیدر (اعتماد) واستناد طیانمق معناسنه مراد ذکر اولنان کلامك متانتنی بیاندر (سداد) سینك
فتحیله استقامت وصواب (ریح عقیم) ریح هواء متحرکه دیرلر کما قال فی اخوان الصفا الریح تموج الهواء وسیلانه الی احد
الجهات (عقیم) عقمدندر اصلده قبول اثردن مانع اولان یبوسته دیرلر ریح عقیم اول نکبا یلیدرکه بی نفع وبی خبردر

یعنی درختانه نما وثمرات ویرمز وابر برباران قالدروب سورمز قال فی المفردات ریح عقیم یصح ان یکون بمعنی الفاعل
وهی التی لاتلقح سحابا ولاشجرا ویصح ان یکون بمعنی المفعول کالعجوز العقیم وهی التی لاتقبل اثر الخیر واذا لم تقبل
ولم تأثر لم تعط ولم تؤثر قال تعالی (وارسلنا علیهم الریح العقیم (عاد) هود علیه السلام قومیدر شرحی جلد اولده در (زماد
کلدرنك کرکسه اولسون خاکستر کبی مقصود ذکر اولنان روز کارلك شدتنی بیاندر یعنی جزئی ریح عقیم بو جزئیات
وکلیاتی پریشان ایلیه طاغ وطاشی یریله برابر قله (زینت) وفتنه * وشرك * وجبار * وفساد * وامثالی مرورا ایتمشدر
(دلکشاد) کوکلی آچق یعنی مسرور روشن (ثناء) الثناء للشیء فعل مایشعر بتعظیمه (والمراد هنا الثناء النفسی
لاما کان من السنة المظاهر کما لایخفی * ایده بقایه افتخار * یعنی کندینك بقا ودوامیله فخر ایده وبو کا مباهات حقیقیه
دیرلرکه حقه مخصوصدر * قدرتیدر قاهره * یعنی قدرت غالبه سی واردر * حکمتیدر باهره * یعنی
حکمت ظاهره سی واردر والحکمة اصابة الحق بالعلم والفعل فالحکمة من الله تعالی معرفة الاشیاء وایجادها
علی غایة الاحکام ومن الانسان معرفة الموجودات وفعل الخیرات وهذا هو الذی وصف به لقمان فی قوله عز وجل
(ولقد آتینا لقمان الحکمة) کذا فی مفردات الراغب * یقول الفقیر الحکمة تابعة للعلم فانها متعلقة بالاشیاء الخارجة
من حیث وجودها الخارجی وتمامها فی تفسیرنا الموسوم بروح البیان * صنعتیدر زاهره * آشکاره وروشن ونورلو
زبراهر صنعنده نیجه اسماسنك انواری واردر صنع اجادة الفعل معناسنه در قال تعالی (صنع الله الذی اتقن کل شیء الایة
کاهیجه صنع وصنعة ایله مصنوع مراد اولنور بومقامده ایکیسیده وجهدر * یهدی لمن شاء الرشاد * رشاد فتحله
دین ودنیا مصالحنه اهتدادر رشد کبی یعنی الله تعالی اهتداسنی مراد ایتدیکی کسنه یه توفیق وهدایت ایدر * والرشید
فی صفات الله تعالی الهادی الی سواء الصراط کما فی القاموس (ملك بوراده میمك ضمیله در مملکت وپادشاهلق وولایت
تصرف معناسنه (جواد) هو المعطی ابتداء قبل السؤال (واحد) هو الذی لایصح علیه التجزی ولا التکثر (قهار)
القهر الغلبة والتذلیل معا ویستعمل فی کل واحد منها فالقهار هو الذی یقصم ظهور الجبابرة من اعدائه فیقهرهم
بالاماتة والاذلال بل الذی لاموجود الا وهو مسخر تحت قهره وقدرته عاجز فی قبضته (اعتضاد) بالفارسیة نیرو کرفتن
یعنی قوت طوتمق قال فی المفردات العضد ما بین المرفق الی الکتف وعضدته اذا اخذت عضده وقویته ویستعار للمعین
کالید قال تعالی * وما کنت متخذ المضلین عضدا * انتهی ای اعوانا فی شأن من شؤنی اعتضد بهم واتقوی قال تعالی
لمن الملك الیوم * هو سؤال * لله الواحد القهار * هو جواب بعد ذا بوندن مراد تصرفات مجازیه اسبابنك انقطاعی
وجمیع افاعیلك قدرت الهیه قبضه سنه اختصاصنی بیاندر وبو معنی اهل فنایه دنیاده حاصلدر زیرا ملك وجود حقك
اولدیغنی مکاشفه ایله بیلمشلر وقیامت دائمه نك سرینی اکلمشلردر انکچون سید الطائفه جنید قدس سره مافی الوجود
سوی الله بیورمشدر پس حق تعالی صفت قهاریتی ایله تجلی ایلسه آندن غیر داعی ومجیب قالمز فافهم والله الهادی
(سقر) لامسز طبقات جهنمدن برینك اسمیدر وجه تسمیه شدت حرارت والتهابدر زیرا سقر حرارت شمسدر یقال سقرته
الشمس احمته وجعلته حارا (مستفاد) مأخوذ ومکسوب یعنی اخذ اولنمغله قطره صوقالمیه یقال استفاده اقتناه
ای اکتسبه قال فی التهذیب الاستفادة مال یاقتنی من الفائدة انتهی والفائدة فی اللغة ما حصلته من علم او مال مشتق
من الفید بمعنی استحداث المال او الخیر * قاب قاره وصاب صاری ویم یشل وکوم کوك وبونلرك امثالی مرکباتك جزء اولی
تأکید ایچون زیاده قیلنمشدر میم بادن بدلدر زیرا ایکیسیده شفوید رعربیده بونك نظیری یوم ایوم وایل الیل وامثالیدر
یعنی لسان عربیده برنسنه ده مبالغه مراد ایلسه لر افظندن برصفت اخذ ایدوب آنکله تأکید ایدرلر اما قاش
وقماش وکیج مج وامثالی اتباع ومزاوجه طریقندندر راطبنی) مشو بمردم قاش وقماش یاروحریف * که مال خود بشود
عاقبت خراب ویباب (زیت) زیتون دانه سنك یاغیدر زیاده معناسنه درو هی ان ینضم الی ما علیه الشیء فی نفسه
شیء آخر یقال زدته فازداد یعنی ذکر اولنان یاللك جمله کوکاره قصد ایدیجك حق تعالی آنی تسکین ایده وزیاده اضرارینه
رخصت ویرمیه (لمحرره) برکون اسرافیل امر حقله نفخ ایده صور * انس وجنك جان وجسمن بربرندن ایده دور *
صوینه وارلق لباسندن جهان درویش وش * دلده کی سرفنانك صورتی ایده ظهور * وجه باقی سطوتندن
کل شیء هالك اوله * دوعیه نور تجلی حقه مانند طور * طاغ وطاشی کل ایده حقك جلال آتشی * هفت دریایی قله
حکمتله نار الله نور * مور اوله نیجه سلیمان هیبت قهاردن * قصر شاهیدن دوشوب جبار اولنلر اوله خور * غیرت
حق ماسواده قومیه ذره وجود * قالمیه خاك فناده بلکه آثار قبور * طینت فغفور وش قرق ییل یاته جسم جهان *
کاسۀ چرخك دونه دوری کیده بزم سرور * شول کفندن اوزکه زینت بولمیه مردان وزن * زائل اوله جمله آرایش
دار الغرور * سرموتوادن خبر بیل بول حیات جاودان * حقیا حق اهلنه حاضردر یوم النشور

فصـــــل فی القیامة

سبق معنی القیامة فی الفصل المتقدم فلا نعیده (فی المعاد) العود الرجوع الی الشیء بعد الانصراف عنه اما انصرافا بالذات
او بالقول والعزیمة والمعاد یقال للعود وللزمان الذی یعود فیه وقد یکون الموضع الذی یعود الیه قال تعالی (ان الذی
فرض علیك القران لرآدك الی معاد) ای الی مکة او الجنة التی خلقه فیها بالقوة فی ظهر آدم واظهره منه حیث قال تعالی
(واذ اخذ ربك من بنی آدم من ظهورهم ذریتهم واشهدهم) الایة (وفی شرح الرقیم الاول للغزالی رح ان المعاد عبارة
عن رجوع النفس عن تدبیر بدنها انتهی والمراد هنا هو العود الجسمانی الذی یقال له البعث والنشور ویجوز ان یکون
یوم البعث کما لا یخفی (خزینه) اموال نفیسه حفظ اولنان موضعه شایعدر اما اصلده مجموع ومحفوظ اولان اموالك
عینیدر مکاننه مخزن وخزانه دینلور خاء معجمه نك کسریله قال تعالی (وان من شیء الا عندنا خزائنه) وهی جمع خزانة
بمعنی المخزن کذا فی التفاسیر ارباب ظاهر مسلکی اوزره الله تعالینك مقدوراتی علوم عالمیندن مستوره اولمقده
خزائن سلطانیه ده محفوظه اولان اموال نفیسه یه تشبیه اولنمشدر فاما فی الحقیقه هر نسنه نك عرش اعلاده بر خزانهٔ
محسوسه سی وار در ارادت حق تعلق ایتدکده اورادن زمینه نزول ایدر وذکر اولنان باران بحر الحیاتك نزولی صورت
تصویراجسادی تمثیله محمول اولمق فی الحقیقه وجودنی منافی دکلدر نتکیم سائر امطارك منشأی سحاب در دیدکاری
فی نفس الامر (وانزلنا من السماء ماء) کلامنده اولان من ابتدائیه موجبنجه عرش اعلاده اولان دریادن نزولنی منافی
دکلدر پس بو صورتده سبب قریب سحاب وسحابك امطارنده مؤثر اولان حکم عرشی اولدیغی کبی تصویراجسادده
دخی سبب قریب باران بحر الحیاة وبارانك انباتنده دخی مؤثر اولان ارادت وقدرت حقدر (کیم ارزلر صوریته
بکزر) یعنی آدمی نطفه سی کبی بیاض وغلیظ (ای شاه زاد) شاه اوغلو وزاد فعل ماضیدر بو راده مرادزاده در
طوغمش معناسنه (قباد) انوشروانك پدری اسمیدر نتکیم وفات حسنین رضی الله عنهما ماده کذر ایتدی (عماد) دیرکدر
عمود کبی بو راده ما یعتمد علیه معناسنه در یعنی جسمك ترکیبی اکا اعتماد ایلمش وجسمه اصل اولمشدر که لسان عربیده
اکا عجب الذنب دیرلر خردل دانه سی قدر نسنه در معلوم اوله که نطفهٔ انسانده خردل قدر تخم واردر که رحم مادرده
جنینك وجودی آنك اوزرینه مبتنی اولور واول تخمك مظهری ذکر اولنان عجب الذنب در پس عوامه کوره بعد الموت
اجزاء وجود فنا بولوب عجب الذنب قالور ومبدأده نطفه ده اولان تخم مذکوره بنا اولنان ترکیب بشری معادده دخی
آنك صورتی اولان عجب الذنب اوزرینه بنا اولنور بو صورتده قبر رحم مادر وعجب الذنب نطفه ده اولان تخم کبی اولمش
اولور وولادت ثانیه ولادت اولی طبقی اولوب حرکت دوریه سری ظهور بولور فافهم هذا السر العجیب ایها اللبیب (نهاد)
اصل وبنیاد بدن دیمکدر یعنی نطفه نك مشتمل اولدیغی تخمی رحم مادرده آساس وجود ایتدیکی کبی قبرده دخی عجب
الذنبی بنیاد ایلدی وجائزدر که نهاد نهاده دیمك اوله قومش معناسنه ومعنی همان اولکیدر (کل ای مرد معنوی کور
صورتك نقاشنی) کل قطعله وای کسریله وقصریله اوقنور ضرورت ایچون مرد معنوی اهل بصیرت وصورتك نقاشی
الله تعالیدر زیرا لوح وجود اوزرنه کالك قدرت وحکمتله جمیع اشکال وصوری نقش وتصویر ایلمشدر وبونلری
حقیقت اوزره مشاهده ایتمك اهل بصیرته موقوف اولمغله رؤیتی مرد معنایه احاله قیلدی (لمحرره) کورر کوزمز
جهانده چوقدر ای یار * شوکیم اول یاری کورمز اولدی آغیار * بو نقشك صورتنده قالدی اعمی * بصیر اولدی رخ
معنایی سیار (صوده انسان صورتن یازر مصوربی مداد) صودن مراد نطفهٔ آدمیدر که اولاد آدم آندن خلق اولنمشدر
قال تعالی (فلینظر الانسان مم خلق خلق من ماء دافق یخرج من بین الصلب والترائب) مصور واوك فتحیله در (مداد
کسریله مرکبدر که آنکله یازی یازر یعنی نطفهٔ انسانی قلم قدرتله مرکبسز آدم صورتنده تصویر ایدر وایکی اربعین
تمامنده شکل بشره کتورروب اوچنجی اربعین غایتنده نفخ روح ایدر وبو وجهله صوده یازی یازمغه واثبات رقم قیلمغه
آندن غیری برفرد قادر دکلدر بوندن منفهم اولور که انسان جنین ایکن وبلکه نطفه حالنده مصور کسریله اول وظاهر
وبدیع وخالق وباری وواحد وجامع وبونلرك امثالی اسماء حسنایه مظهردر فافهم (مهاد) بساط وفراش معناسنه در
قال فی المفردات المهاد المکان الممهد الموطاء قال تعالی (الم نجعل الارض مهادا) وذلك کقوله جعل لکم الارض
فراشا (بامداد) صباح یعنی روز قیامت بام خصوص ایله صبح وقتیدر سلاطین وحکامك اول وقت دیوان زمانی اولدیغی
اعتباریله اکا بام داد عدل دیرلر اصلی میمك کسره سیله در علمیته نقل اولنمجق قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنوب میم
مکسوره اسکان اولنمشدر (توارخ) تاریخك جمعیدر معناسی مفصلا سبقت ایتمشدر اهل تواریخ تاریخ علمی وانلری
جمع ایلین طائفه در (عداد) صاغش یقال فلان من عداد القوم ای یعد فیهم وفی کلام بعضهم قد اکثر المنجمون
فی تقدیر مدة الدنیا فقال بعضهم عمرها سبعة الاف سنة بعدد النجوم السیارة ای وهی سبعة وبعضهم اثنا عشر

الف سنة بعدد البروج وبعضهم ثلثمائة الف وستون الفا بعدد درجات الفلك وکلها تحکمات عقلیة لا دلیل علیها
(وفی کلام الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر اکمل الله خلق الموجودات من الجمادات والنبات والحیوان بعد انتهاء خلق
العالم الطبیعی باحدی وسبعین الف سنة ثم خلق الله الدنیا بعد ان انقضی من مدة خلق العالم الطبیعی اربع وخمسون
الف سنة ثم خلق الله الاخرة یعنی الجنة والنار بعد الدنیا بتسعة آلاف سنة ولم یجعل الله للجنة والنار امدا ینتهی الیه
بقاؤهما فلهما الدوام وقال خلق الله طینة آدم بعد ان مضی من عمر الدنیا سبعة عشر الف سنة ومن عمر الاخرة التی
لا نهایة لها فی الدوام ثمانیة آلاف سنة وخلق الله الجان فی الارض قبل آدم بستین الف سنة ای ولعل هذا هو المعنی
بقول بعضهم خلق الله قبل آدم خلقا فی صورة البهائم ثم اماتهم قیل وهم * الجن * والبن * والطم * والدم * والحس *
والبس * فافسدوا فی الارض وسفکوا الدماء قال وقد طفت بالکعبة مع قوم لا اعرفهم فقال لی واحد منهم اما تعرفنی
فقلت لا قال انا من اجدادك الاول فقلت له کم لك من مدة قال لی بضع واربعون الف سنة فقلت لیس لادم هذا القدر
من السنین * فقال لی عن ای آدم تقول عن هذا الاقرب الیك او عن غیره فتذکرت حدیثا روی عن النبی صلی الله
علیه وسلم ان الله خلق قبل آدم مائة الف آدم فقلت قد یکون ذلك الجد الذی نسبنی الیه من اولئك والتاریخ فی ذلك
مجهول مع حدوث العالم بلا شك هذا کلامه (بلاد) بلدك جمعیدر وهو المکان المحیط المحدود المتأثر باجتماع قطانه
واقامتهم فیه (مزاد * مصدر میمیدر زیاده معناسنه (مشایخ) شیخك جمعیدر علی غیر قیاس شیخ لغتده یاشلو آدمه
دیرلر تفصیلی مرة بعد اخری مرور ایتمشدر بو راده مشایخ ایله مراد علمادر زیرا عالمك سالخورده کبی تجربه
ومعرفتی بسیاردر (اتحاد) متحد ومتفق اولمق یعنی برلك (بو جهان) یعنی عالم کون وفساد که زمین وهفت آسماندن
عبارتدر سواد) قاره که آغلك ضدیدر بو راده آغ وقاره دن مراد بیت آتی قرینه سیله لیل ونهاردر وجائزدر که عموما
الوان اوله آغ وقاره یی تخصیص کمال ظهورنه مبنی وضرورته دائردر (خیمه) چادردر مراد تشبیه طریقیله آسماندر
(دوشك مراد زمیندر قال تعالی (الم نجعل الارض مهادا (استاد) الله تعالیدر حقه اطلاقی صانع معناسی
ملاحظه سیله در واستاد ازل دیرلر بطریق التمثیل عرفده شایعدر (عالم) بو راده عالم ایله مراد عالم طبیعیدر که عرش
وکرسی وسائر ملکوتیاتدر که عالم اجسامك مبدئیدر * مجاهد * ابو الحجاج مجاهد بن جبر کان اماما فی القراءة والتفسیر
من فقهاء مکة وتابعیا واحدا لاعلام المعروفین روی عن ابی هریرة وابن عباس وسعد رضی الله عنهم مات سنة اربع
مائة بمکة وهو ساجد قال عرضت القرآن علی ابن عباس ثلثین مرة واخذ عنه القرآءة ابو عمرو بن العلا قال کان ابو عمرو
ویأخذ لی الرکاب ویسوی علی ثیابی اذا رکبت (اللی بیك) مرادی الله اعلم عالم طبیعینك دنیادن اللی بیك ییل مقدم
خلق اولندیغن بیاندر ولکن بالاده شیخ اکبردن منقوله مخالفدر زیرا آنك نقلی اوزره عرش اعظمك حرکتندن اللی درت
بیك ییلدنصکره دنیا واوتمش اوچ بیك ییلدنصکره آخرت وآخرتدن سکز بیك ییل مؤخر طینت آدم خلق اولنمشدر که
مجموعی یتمش بر بیك ییل اولور وجائزدر که بیت سابقده ذکر اولنان عالمدن مراد یالکز عالم طبیعی اولمیه بلکه مطلق
عالم اوله پس مجاهددن منقول اولان عالمه تاریخ دیکر وروایت اخری اولمش اولور (فخر رازی) تفسیر کبیر صاحبیدر
ترجمه سی جلد اولده مفصلا کذرایتمشدر (صف) ان یجعل الشیء علی خط مستو کالناس والاشجار ونحو ذلك
(مقابل) رو برو یعنی کیمی کاورو کیمی کیدر یوز یوزه بری برینه اوغرر لر (زی) کلمهٔ تحسیندر زهی دن مخففدر کما سبق
(ذو الجلال عظمت وقهر اسی) کیم انکدر علم وحکمت برکمال) العلم ادراك الشیء بحقیقته ومعنی العالم فی وصف الله
تعالی انه الذی لا یخفی علیه شیء والحکمة اصابة الحق بالعلم والفعل فالحکمة من الله تعالی معرفة الاشیاء وایجادها
علی غایة الاحکام ومن الانسان معرفة الموجودات وفعل الخیرات قوله بر بفتح الباء بمعنی علی وکمال الشیء حصول ما فیه
الغرض منه فاذا قیل کمل کذا فمعناه حصل ما هو الغرض منه وضده النقصان یعنی علم وحکمت الله تعالیده کمال
وغیریلرده نقصان اوزره در (بعد ذا) علم معلومه تابع وحکمت علمه تابعدر که اشیانك وجود خارجیسی اعتباریله در
(ایده وزو الله اعلم بالصواب) یعنی تاریخ عالم خصوصنده مجاهددن وفخر رازیدن وغیریلردن نقل اولنان خبرلر چونکه
بری برینه مخالف کلدی وذراع تقدیرلك کیمی دراز وکیمی کوتاه دوشدی پس بو خصوصده احوط واولی اولان بودرکه
الله اعلم بالصواب وحقیقة الحال دنیله ومدت جهانك علمی حقه تفویض اولنه قطع اولنوب شوقدردر دنیلمیه سؤال
اولنورسه که فخر رازی نقلنه کوره قدم عالم لازم کلور (جواب) بودرکه مدت نقدر دراز ومبدأ هر چند مجهول اولسه
بنه حدوث مقرردر وبو معنی اوزره نصوص کثیره قائمه در قال ادریس النبی علیه السلام نحن معاشر الانبیاء نؤمن
بحدوث العالم کله وان لم نعلم اوله والحق تعالی متفرد بعلم اوائل الکائنات (لمحرره) اول وآخری بیلور الله * کر دراز اوله
ویا خود کوتاه * کمسنه بیلمز جهانك اوانی * نقدر اولسه عالمدن آکاه * آخرن واربوکا قیاس ایله * اوله شول بیلمدیکك

امره کوراه* دیه کورصدقله الله اعلم* یول بودرای رونده درکاه (شافی) من الشفاء والشفاء من المرض موافاة شفاء السلامة ای طرفها (صافی) من الصفاء وهو خلوص الشیء من الشوب (انعدام) یوغ اولمق بورادہ منعدم معناسنه مجمولدر (کیروکلور کوز آچنجه) پس آیت (کل شیء هالك الا وجهه) ده هلاك ایله مراد فناء کلیدر یعنی برنسنه نك عالمدن بالکلیه بطلان وانعدامیدر وهلاك لحظی دوام وبقایی منافی دکلدر نتکیم اهل الله قتنده اجسامك جمله سی اعراض کبی لاینقطع معدوم وموجود اولمقده در ولیکن هلاك لحظیلری وجوده متصل اولمغله عدم حکمنده در وفی المثنوی) هر نفس نومی شود دنیا وما* بی خبر از نوشدن اندر بقا) مثلا برکسه شاخ آتشی النه آلوب یمین ویساره سرعت شدیده ایله جنبان اولسه اول آتش نظر ظاهرده دراز کورینور (فاما فی الحقیقة مستمر شکل اولدیغی تیزدستلکدندر تیزئ صنع دخی بوکا قیاس اولنه فافهم (بعدذا) ذکر اولنان معنی الا وجهه مشتمل اولدیغی ضمیر اللهه راجع اولدیغی صورتده در اکر بعض اهل الله ذاهب اولدیغی اوزره شیئك کندنه راجع اولورسه هر شیئك جهت حقی ولی ایدن وجهی وهویتی فنا بولمز دیمك اولور زیرا دیمشلردر که ماهیات اوچ قسم اوزرنه در بری واجب الوجوددر که وجود مجتددر وبری ممتنع الوجوددر که عدم محضدر وبری ممکن الوجوددر که وجود وعدمك مجموعندن مرکبدر زیرا ممکنك وجودی ووجود اوزرنه عارض اولان ماهیتی واردر پس ماهیتی امر اعتباری وخارجده معدومدر که من حیث هو هو وجود خارجی قبول ایتمز ووجودی دخی موجوددر که من حیث هو هو عدم قبول ایتمز* ولو استقریت جهات الموجودات وتفحصت وجوهها وجدتها باسرها فانیة فی حد ذاتها الا وجه الله تعالی ای الوجه الذی یلی جهته کذا فی تفسیر البیضاوی عند قوله تعالی (ویبقی وجه ربك ذو الجلال والاکرام) قال اهل السنة والجماعة لا یفنی سبعة اشیاء العرش والکرسی واللوح والقلم والجنة والنار باهلهما والارواح یدل علیه قوله تعالی (ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن فی الارض الا من شاء الله فتأمل (لمحرره) ازلدن تا ابد سرمست جام جاودانم بن) فنا بزمنده شکل جسمه کیرمش اوزکه جانم بن* چکوب شول خلوت محووفنایی قرق ییل اوصافم* چوریوب قالمدی بندن اثر بربی نشانم بن* کورندی کل شیء هالك چشم دله ظاهر* بوکون شول وجه باقینك غمیله شادمانم بن* نوله بسته دهان اولدمسه دعوای انا الحقدن* فنا اهلینك اسرارینی حفظه جرعدانم بن* هم عرش وکرسی هم لوح وقلم هم جنت ونارم* غداء کون وجسم عالمه روح روانم بن* یدنجی کادم آخر عالم کبرایه حکمتله* کورندم صورت آدم ولی سرنهانم بن* یدی بیك ییل دونرسه اوسته شول سنبله نوله* یدی اسمایی تحصیل ایتمکه خرمن مکانم بن* جهانده حقیا بحر الحیات اولسه نوله آدم* دمادم فیض بخشای زمین وآسمانم بن (وله) بوخانهٔ دهر دون ویران اولیسر آخر بوخانه نك اربابی جمله اولیسر آخر* مردانه یوری باقمه هرکزن دنیایه* کیم چشم جهان بینه طپراق طولیسر آخر بوخرمن عالمده بردانه در عمر نوح* بوسنبله نك دوری غایت بولیسر آخر* دنیا اوی صحبتدن تنها قالیجق قرق ییل کوش دل وجانی آچ دکله نولیسر آخر* باران حیاتیله قبرایچره بتوب اجساد (برلو برینه ارواح جمله کلیسر آخر) هر بیرایله جوان قبرك زندانینی بکارکن* حق آنلری میدان حشره صالیسر آخر* قان آغلیه اولدمده اغیاره بقان کوزلر* یارك کوزنك یاشن مولی سلیسر آخر* حق یولنه ای حقی جان ویرمکه سعی ایله* سن ویرمز ایسك اول حق آنی الیسر آخر* قال الله تعالی (کل شیء هالك) جمله اشیا حد ذاتنده فانیدر یعنی ممکن الوجود اولمغله الیوم معدوم حکمنده در انکیچون هلاك دنلدی (الا وجهه) مکر حق تعالینك ذاتی فانی دکلدر ویاخود اول شیئك هویتی وحقی ولی ایدن جهتی کما سبق (له الحکم) قضاء نافذ اکا مخصوصدر یعنی خلق اوزرنه فرمانی جاریدر (والیه ترجعون) وعند البعث حق وعدل ایله جزاء ومکافات ایچون آنجق آکا رد اولنور سکز فتحله اولورسه اختیار کزله اکا رجوع ایدرسز دیمك اولور

فصـــــــل فی الحشر

الحشر اخراج الجماعة عن مقرهم وازعاجهم عنه الی الحرب ونحوها ولا یقال الحشر الا فی الجماعة کما فی المفردات وقال فی القاموس الحشر الجمع (محو) ازالة الاثر (فنا) برنسنه نك بالکلیه بطلان وعدمیدر (حی* اذا قیل فیه تعالی حی فمعناه لا یصح علیه الموت وقوله تعالی (الله لا اله الا هو الحی القیوم) ای القائم الحافظ لکل شیء والمعطی له ما به قوامه وقد سبق غیر هذا فی الجلد الاول (بقا) مصدر بمعنی الفاعلدر یعنی باقی دیمکدر وبقا فنانك ضدیدر یعنی برنسنه نك اولکی حالی اوزرنه ثباتیدر قال الامام الراغب الباقی ضربان باق بنفسه لا الی مدة وهو الباری تعالی ولا یصح علیه الفناء وباق بغیره وهو ما عداه ویصح علیه الفناء والباقی بالله ضربان باق بشخصه الی ان یشاء الله ان یفنیه کبقاء الاجرام السماویة وباق بنوعه وجنسه دون شخصه وجزئه کالانسان والحیوانات وکذا فی الاخرة باق بشخصه کاهل الجنة

فانهم یبقون علی التأبید لا الی مدة والاخر بنوعه وجنسه کثمار اهل الجنة فانها تقطع وتؤکل ویخلف مکانها مثلها (احیا) بالکسر اعطاء الحیاة ای القوة العاملة العاقلة وذلك بالنسبة الی الانس والجن والملك واما حیاة الحیوان فقوته الحساسة وحیاة النبات فقوته النامیة (صخره) صلابتله متصف اولان طاشدر بوراده مراد صخرة اللهدر که صخرو جنتدندر قیامت کونی بیاض مرجانه مبدل اولسه کرکدر سبب تعلیقنك وجهی معلوم دکلدر اکرچه که افواهده لیلهٔ معراجده معلق اولمق اوزره شایعدر (بعدذا) صخره ده نفخ صوره ابتدا ایتمك زیاده شرفنه دالدر وبوندن منفهم اولور که بیت مقدس وسط دنیادر کما قال علی رضی الله عنه وسط الدنیا بیت المقدس وقد سبق غیر هذا فی محله (شعبه) بداق شاخ کبی (ادا) قال فی القاموس اداه تادیة اوصله وقضاه والاسم الاداء انتهی (وفی المفردات الاداء دفع ما یحق دفعه وبوقیته کاداء الخراج والجزیة ورد الامانة انتهی (وفی شروح الجرزی الاداء الاخذ عن افواه المشایخ (صدا) طاغدن وامثالندن منعکس اولان آوازدر بوراده مطلق صوت معناسنه در (التقاء) بری برن کورمك واولشمق مراد ارواح جنلك آنده اجتماعنی بیاندر (خاص وعام) اولیا وغیری (شیاطین) جنلك غیریدر نتکیم محلنده شرح اولندی (امتلاء) طولمق (حیواناتك ارواحی) بوندن منفهم اولور که ارواح حیوانات دخی سائر ارواح کبی تعین صاحبیدر ولیکن ارواح جزئیه در (دائره) خط محیط (استواء) راست بیستادن یعنی طوغری طورمق بوراده مراد صورده اون درت دائره نك وجودنی بیاندر (نداء) رفع صوت مقصود نفخ صوردن حاصل اولان آواز بلنددر که آندن معنی منفهم اولور نتکیم بیت آتی آنی شرح ایدر (هباء) توز غبار کبی وعند البعض طوارلك آیاغندن قوپان واوایچنده کونش دوشدکده کورینن نسنه لرکه ذره دیرلر بوراده مراد فنا ومحو کلیدر (یوم الجزاء) الجزاء الغنا والکفایة والجزاء ما فیه الکفایة من المقابلة ان خیرا فخیر وان شرا فشر والفرق بینه وبین الاجر ان الجزاء یقال فیما کان عن عقد وعن غیر عقد وفی النافع وفی الضار والاجر یقال فیما کان عن عقد وما یجری مجری العقد ولا یقال الا فی النفع (رحم) اوغلان یتاغیدر که کیسه کبی برنسنه در (سواء) فتحله برابر معناسنه یعنی ابتدا رحم مادرده منی انسانده بذر مثابه سنده مظهر حیات اولان دانهٔ خردله قدر تخمدن نتکیم داخل بیضه ده مشاهده در تکون ایدوب دورا طوار دنصکره صورت انسانه کردیکی کبی ثانیا قبرده دخی اول مظهر حیاتدن حاصل اولان عجزدن تکون ایده وشکل آدمی بوله فسبحان القادر (هر بری جسمینه کیروب دیریله قبرنده هب) معلوم اوله که اجسادلك اکر رحم مادرده واکر بطن قبرده قابل حیات اولدیغی کمال استعداد دنصکره در پس شول حطب یابسده اشتعاله استعداد اولدیغی جهتدن مشتعل اولدیغی کبی اجساد دخی بعد الاستعداد الکامل ارواحله مشتعل اولور اجساد ارضیه دخی بویله در مثلا نحاس استاد حاذق الندن اوصاف رذیله دن طهارت ونقاوت بولمدقجه طرح قبول ایتمز فافهم وکذلك سالکده جسد شریعت وطریقت کمال بولمسه روح معرفت وحقیقت نفخ اولنمز پس روحه ترقب کمال جسد دنصکره در هدایی قدس سره) ای لاف اوریجی نامرد (آهن دوکیلور می سرد* اولمدن اسیر درد* درمان الکه کیرمز* یعنی عاشقده درد دل آهنده حرارت آتش کبیدر آهنك نرم اولوب هیولاسی مراد اولان شکله تصویر ایتمك آتشه محتاج اولدیغی کبی دل دخی صورت کمال بولمق ودرمانه واصل اولمق درده موقوفدر پس آنك دردنك قوتی جسدك کمالی وفیضنك ظهوری اثر روح کبیدر حیات معنویه دیدکاری بودر اللهم طهرنا عن سفساف الاخلاق ورذائل الصفات* واجعلنا من اهل النفخ والفیض والحیاة (لمحرره) اهل نقصانده کمال اولمز* هیزم تردہ اشتعال اولمز* قال الله اشتغال ایدن دلده (حالت اهل وجد وحال اولمز (وله) هر کوکل عشقه تختکاه اولمز هر کس عالمده پادشاه اولمز* دل ناپاك اهل دنیاده* فیض پاکیزهٔ اله اولمز* وله* دانه سنبل صورتن بولمز اکر خاك اولمسه* قابل اکسیر اولمز کر جسد پالك اولمسه* منزل مقصوده ایرمزدکه براهل سلوك* پای عشقیله بوبولده چست وچالاك اولمسه (وله) نفس برسکدر سك اصحاب کهف اولسه اکر* صورت مردم بولوب معنیده اولور معتبر* شول کوکل کیم نکتهٔ فرودن آکاه اولمدی* مقعد صدق خدا قتنده اولور آکا مقر (مه لقا) مه ماهدن مخففدر قمر معناسنه لقاء قاوشمق وکورشمکدر بوراده ابتدا محل رؤیت اولان وجه مراددر یعنی ای یوزی حسن وبهاده آی کبی اولان کمسه (ضیا اندرضیا) ضیا اجسام نیره دن منتشر اولان پرتودر بعضلر قتنده نوردن اخصدر نتکیم مرورایتمشدر اندر درکبی ظرفیت ایچوندر عربیده فی کلمه سی کبی بوندن مراد ذکر اولنان ملائکهٔ کرامك زیاده نورانیتنی بیان ویاخود واحدا بعد واحد نفخ روحله تکررنی عیان درفافهم (رضوان) ورضا اصلده سخطك ضدیدر بوراده خازن جنتك اسمیدر وجه مناسبت جنتك اهل رضایه آرامکاه اولدیغیدر (عیش ایده لرمنتها) عیش فتح عینله حیوانه مخصوص اولان حیاتدر یعنی حیاتدن اخصدر زیرا حیات حیوانده وباری تعالیده وملکده مستعملدر بوراده کسرله غلط مشهوردر دیرلك

معناسنه عيشت كبى (منتهى) نهايتدر يعنى نهايت مرتبه‌ده عيش وعشرت ايده‌لر (لواء الحمد) فخر عالم
صلى الله عليه وسلمك سنجاغيدر شرحى محلنده كلور (خير الورى) خلقك خيرلوسى قال الخليل الورى الانام الذين على
وجه الارض فى الوقت ليس من مضى ولا من يتناسل بعدهم فكانهم يسترون الارض باشخاصهم يقال واريت كذا
اذا استرته (ذخر اعلمدر محمد صادق الوعد الامين) يقال ذخره ذخرا بالضم اختاره او اتخذه كما فى القاموس ذخر بوراده
مختار معناسنه در اعلم الله تعاليدر پس ذخر اعلم مختار حق ديمكدر وجائزدر كه ذخره صفت اوله وليكن قرينه مناسب
اولان معناى اولدر يعنى مضاف اليه اولمقدر صدق كذبك ضديدر ايكيسى دخى اوصاف خبردندر وعده اضافتندن
بالقصد الاول قولده استعمالى منفهم اولور زيرا وعد قبل الوقوع ايصال منفعت ايله اخباردن عبارتدر امانت
خيانتك ضديدر بوراده وعد وامانت دنيوى واخروى اولانه شاملدر (فخر عالمدر محمد رحمة للعالمين) فخر خصال ايله
تمدح وافتخار كبى باقى مفردات ظاهردر (بعدذا) مصرع اول متضمن اولديغى نعوت بحسب الذات وثانى بحسب
الغيردر ومصراعينده فخر عالم صلى الله عليه وسلمك حقدن خلقه تنزلى ومقبوليت ومرغوبيتنى بيان واردر كما لا يخفى
(المحرره) مصطفادر سبب قربت حق * مصطفادر سبب وصلت حق * قبله كاه توجه ملكوت * كعبه سر ذات
حضرت حق * كل صد برك باغ وحدت هو * بلبل كلشن هويت حق * مظهر اسم اعظم الله * مصدر جمله كرامت
حق * كلمسيدى بو كثرت عالمنه * كسه بيلمزدى ندر وحدت حق * قد سروى چكوب سر بالا * بولدى طوبادن اوته
رفعت حق * عالم مژده هزاره انى * مابه الفخر قيلدى حكمت حق * صادق الوعد الامين اولديغنه * يتراى دل يتر
شهادت حق * النه ويردى لواء الحمدى * اول حبيبك يد عنايت حق * روز محشرده صونوب جام صفا * كوثرندن
ايچورر شربت حق * امتينه مزين اولمشدر * حرمتينه بودكاو جنت حق * صلواتى كيورر حله سبز * طاعتى باشه
تاج عزت حق * حقيار از عشقى حفظ ايت * وار بسه كردلكده غيرت حق (ماهرو) اى يوزلى (ياقوت احمر) ياقوت
معروف قيمتلو طاشدر هر دورلى رنكده اولور غايت ايوسى رمانى يعنى انار دانه سى كبى قرمزى اولاندر انكيچون احمر ايله
وصف ايلدى زمرذك تفصيلى مرورا يتمشدر (اوج) هر نسنه نك يوقاروسى علوكبى * وفى القاموس الاوج
ضد الهبوط انتهى (والفلك) جسم شفاف محيط بالعالم كما فى اخوان الصفاء (روح طيبه) شاه رضا طيبه‌ده
همزهٔ اضافت واردر وليكن وزنيچون اشباع اولنمز (شاه رضا) فخر عالم صلى الله عليه وسلمدر كه سلطان مرضيدر
پس مصدر بمعنى المفعول اولور وياخود اهل رضانك اولوسى ديمك اوله پس مضاف محذوف اولور نفس رضايه اضافتى
اول معنايه زياده اختصاصنى بيان ايچوندر ومحتملدر كه مصدر بمعنى الفاعل اولوب شاه حق راضى مراد اوله (فصل قضا
الفصل ابانة احد الشيئين من الاخر حتى يكون بينهما فرجة والقضاء فصل الامر قولا كان ذلك او فعلا قال تعالى
وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه) اى امر ربك وقال (فقضاهن سبع سموات فى يومين) وهو اشارة الى ايجاده الابداعى
والفراغ منه يعنى فصل ايكى نسنه‌يى برى برندن آيرمق وقضا حكمده فصل وبين الامرين حكومتدر بوراده مراد
فصل دعوى وحكومت بين الخلايقدر پس قضاده تجريد اعتبار اولنور (حساب) مجازات ايچون اعمال عبادى
عدا يتمكدر (المحرره) اى رسول مصطفاى كبريا * وى حبيب مقتداى انبيا) منبع فيض تجلى ازل * مجمع اسماء
حسناء خدا * درجد روضه‌لر وجودك پر كهر * كوهرك نام شريفى مصطفا * چون سر سرورك زمين روضه‌دن *
عرش اعلايه ايره روز جزا * بذل ايدوب برلر شفاعت امته * ميوه چين ايتسك قيامتده نوله) بر نظر قيل خسته دللر جمعنه
در تليوزدرمان اومه كلدك سكا * سندن اوزكه عاصيان امته * يوقدر ر ايكى جهانده ملتجا * حق يه ايله تجلى رضا
روز محشر كيم اوله فصل قضا (مستطاب) عالى جناب (يوم الحساب) مرورا يتمشدر (نقاب) يچه وپرده بوراده مراد
حله‌در (كلاب) كاف عجمينك ضميله آب كلدر قاعدهٔ عجم اوزره مضاف اليه تقديم اولنمشدر * (شهسوار)
اتلو پادشاه (مجاب) مفعول صيغه‌سى اوزره اجابت اولنمش ديمكدر يعنى سجده‌سنده صادر اولان دعايى حق تعالى
مستجاب ايليه) درفتح باب) درفتحله ادات ظرفدر لسان عربيه‌ده فى كبى بابدن مراد باب عطادر يعنى مرادكه باب
عطا ولطف وكرمى فتح ايتم خصوصنده خشنود اوله سن (اضطراب) كثرة الذهاب فى الجهات من الضرب فى الارض
بوراده مراد خلقك تأثير فيض حيات ايله جنبش وحركته كلدكلريدر (انبيا اول ديريله) معلوم اوله كه معادده اولان
ترتيب وجود وتأثير حيات مبدأ كبيدر يعنى مبدأده ابتداتعين روح بولان فخر عالم بعده انبيا بعده اوليا بعده سائرلر
اولديغى كبى معادده دخى بويله در وبو ترتيب مقدمك شرفنه دالدر تقدم حقيقى اولسون اضافى اولسون (ازتراب)
طپراقدن ازفارسيده كلام عربيده من جاره كبيدر (بى حجاب) حجاب رؤيت ومطالعه‌دن مانع اولان پرده‌در
مقصود پردهٔ ابردن معرا اولان ماهه تشبيهدر (اشراق) يلدرامق (برق) اصلده بولود اراسندن ظاهر اولان نوردر

بوراده اشراق كبى شاقيمق ويلدرامق معناسنه‌در (همچو نور شمع تاب) همچو كلمهٔ تشبيهدر مثل معناسنه
شمع اصلده محركدر تسكين ميم مؤلددر بال مومنه ديرلر خزانهٔ عسل معناسنه ومطلقا مومه دخى اطلاق اولنور
بوراده مراد ثانيدر * تاب شعله وضيادر يعنى بعضنك يوزى شمع شعله‌وار منور اوله وبرق اوره (بعدذا) آخرتده يوزلرده
ظاهر اولان انوار صوريه دنياده ايمان ويقين وعرفان وشهودله دللرده باطن اولان انوار معنويه‌نك صورتيدر پس
هر كسك نور جمالى حالنه كوره جمال دلدن مستفاددر شمع عموم اهلنك توحيد علميسى نورنه اشارتدر زيرا شمع انوار
زميندندر زمين ايسه آسمانه كوره پست پايه‌در ويلدز خصوص اهلنك توحيد عينيسى نورنه اشارتدر يعنى مراتب
عيندن توحيد افعاله وآى نور توحيد صفاته وكون نور توحيد ذاته كوره‌در بودرت مرتبه‌دن ماعداسى جهل
وغفلتدر كه اهل شركك ورياك حاليدر انكيچون قيامتده زرق العيون وسود الوجوه كلورلر زيرا جهل وغفلت
عين ظلمتدر نعوذ بالله تعالى (المحرره) نور عرفاندن اولان خالى دل * كوره جهليله تندى كندنه هاى * سيم سياه اوله
يوزى محشرده * اوليجق وجه عارف اول كون آى (سركردان) حيران وسراسيمه يعنى صانغلمش كمسه معناى لغويسى
باشى دونكن ديمكدر (مثاب) معذبك ضديدر (اعمالى كزوكه * قال عليه السلام انما هى اعمالكم ترد عليكم اعلم
ان كل عمل لا بد له من روح وحقيقة وتلك الحقيقة تظهر بعد الموت بما يناسبها من الصور التى افاضها الله تعالى عليها
فان كانت الاعمال حسنة حصلت فى احسن صورة تناسبها والا ففى اقبح صورة تناسبها كما فى شرح الرقيم الاول للامام
الغزالى رح (قال تعالى فينبئهم بما كانوا يعملون) اى يظهر لهم على رؤس الاشهاد ويعلمهم اى شئ شنيع كانوا يعملونه
فى الدنيا على الاستمرار ويرتب عليه ما يليق به من الجزاء عبر عن الاظهار بالتنبئة لما بينهما من الملابسة فى انهما
سببا للعلم تنبيها على انهم كانوا جاهلين بحال ما ارتكبوه غافلين عن سوء عاقبته (هر كشى ايمانه كوره) شرحى آنفا
مرورايتدى معلوم اوله كه ايمان اهل عمومه كوره علم واهل خصوصه كوره عيندر (يا ايها الذين آمنوا) كلامنده اولان
خطاب ايمان برهانى وايمان عيانى اهلنه متناولدر پس اهل خصوصك عيانه ايمان اطلاق اولنديغى مبدأ اعتباريله
وتفهيم ايچوندر (نور كونين) فخر عالم عليه الصلوة والسلامدر شرحى كذرا يتمشدر (حسن مآب) حسن مرجع ديمكدر
تتكيم مرورايتدى يعنى مراتب اربعه‌ده فخر عالمه مقرب اولنلر قيامتده حسن حال بولورلر وعالى مقامه ايررلر ومتابعتندن
جدا اولنلر بى نور وفقر قالورلر بعدذا بيت اخير حسن ختام اوزرنه مبنيدر ومن محسنات الكلام رعاية ما يليق بالاختتام
فافهم (المحرره) جان قولاغيله ايشت اخبار فخر عالمى * صد زبانيله اوقواذ كار فخر عالمى * بابلبل كوياى كلزار جناب
حضرت اول * كلشن عشق ايچره ديرازهار فخر عالمى * چشم جانه ويرمين كحل محبتله جلا * كورمدى كورميسر
آثار فخر عالمى * اولمق استرسك تجلى خدادن بهره ياب * كوزله ولرآيينهٔ ديدار فخر عالمى * كون كبى اولمق ديلرسك روز
محشرده يوزك * ياق كوكلده شيعهٔ انوار فخر عالمى * نفخ اسرافيل عشقيله اولنلر زنده دل * صوردن اول يلمور اسرار
فخر عالمى * اول وآخرده هو دروظاهرو باطنده هو) بيل معاد ومبدء اطوار فخر عالمى) آتش فرقتله يغرلك اولمدن اشركباب
* ياق محبتدن كوكلده نار فخر عالمى * بونده هر معنى كيره يارن لباس صورته * ذى سعادت كيم بوله كردار فخر عالمى
واصل دركاه يار اولمق ديلرسك حقيا * قويوبولده صحبت اغيار فخر عالمى (صريح) آشكاره كه انده شوب شبهه وخفا يوق
(ابن عمر) عبد الله بن عمرك ترجمه‌سى مرورا يتمشدر (صحيح) سقيمك ضديدر كلامك علت شبهه‌دن سالمى صحيح المزاجه
تشبيه طريقيله‌در (وحشت) انسك ضديدر (دهشت) حيرت (نشر) احياء الميت كما فى القاموس قال تعالى (ثم اذا شاء
انشره) بالفارسية پس چون خواهد خداى تعالى زنده كرداند اورا قال فى التهذيب النشر والنشور زنده كردن يا زنده
شدن والنشر بكشادن للثوب وغيره والنشر چوب پاره ببريدن ومنه المنشار وقال فى المفردات نشر الميت نشورا
وانشر الله الميت فنشر وقيل نشر الله وانشره بمعنى والحقيقة ان نشر الله الميت مستعار من نشر الثوب ونشرت الخشبة
بالمنشار اعتبارا بما ينشر منه عند النحت (غصه) يك بركن بوغزده طوران لقمه‌يه ديرلر ماعجم غم معناسنده
استعمال ايدرز زيرا معناى مذكور ايله غصه غمه سببدر * غفور شكور * غفورك معناسى مرورايتمشدر شكور شكر
خلق اوزرنه مكافى ديمكدر (اوله‌لر) اولكيسى قصر له ايكنجيسى مدله درتبعنى تماملرنده الباس اولنان كفنلريله قبردن
مبعوث اوله‌لر انكيچون كفننده اهتمام كركدر (بعدذا) ذكر اولنان معنى خواص ناسه كوره‌در عوام ايسه عريانا نشور
ومحشور اولورلر ولكن كمال هول وهيبتدن برى برلرن كورمزلر وبيلمزلر (متقى) تقواى خاص اهليدر كه شركك ومعاصى
وماسوى اللهدن پرهيز كار اولنلردر تتكيم مراتبلرنك ايرلرى التون وياقوت اولمق اكادالدر (فضل نهان) كيزلى عطا
واحسان كه سائر ناس اوزرنه سبب زياده ورجحاندر (ست جهات) التى طرف كما كا توجه واستقبال اولنور فوق وتحت
ويمين ويسار وامام وخلف كبى (الطف طيبله) زياده لطيف وخوش رايحه ايله قند عسل قصب السكر اذا جمد معرب

کما فی القاموس یعنی قند شکر قامشنك منجمد اولان بالنه دیرلر اصلده فارسیدر (مات) اصلده شطرنج ماتیدر نتکیم
بیان اولنذی قال الله تعالی فی سورة مریم (یوم نحشر المتقین) یاداتله اول کونی که پرهیز کار اولنلری جمع ایده رز
الی الرحمن) خدای بخشنده نك بهشتی جانبنه (وفدا) ناقهٔ بهشته سولر اولدقلری حالده یعنی درکاه ملوکه وارد اولان
ایلچیلر کبی انلری جنته سوار ایدرشد یرزرز (امام قشیری) قدس سره بیورمشلردر که بعضلر نجایب طاعات وعبادات
اوزرنه سوار اولوب جنته واصل وبعضلر دخی مراکب همم ونیات اوزرنه سوار اولوب قرب حقه نائل اولورلر پس
بهشت جوی ورحمان جوی اولان منزلده برابر دکلدر (کشف الاسرار)ده مسطوردر که آکابر اولیادن ممشاد دینوری
حضرتلری حالت نزعده ایکن بر درویش آنك حضورنه کلوب دعا ایلدی وخدایا ممشاده رحمت ایله وبهشتی اکا
احسان قیل دیدی ممشاد بیوردی که ای غافل اوتوز سنه واردر که بهشتی بکا عرض ایدرلر وبن اکا کوشهٔ چشم همت
افکنده اولمدم شمدیکه درکاه قربه کیدرم کندیکه زحمت ویروب بنم ایچون بهشت جو اولمه دیدی * باغ فردوس از برای
دیدنش باید مرا * بی جمالش روضهٔ رضوان چه کار آید مرا * قال الحافظ (صحبت حور نخواهم که بود عین قصور *
باخیال تو اکر باد کری پردازم (لمحرره) صانمه کیم عاشق اولنلر حوری وغلمان دیلر) مقعد صدق ایچره دائم جنت
رضوان دیلر) شول کوکل کیم آتش عشق ایچره یاندی کل اولوب) نه جنانه میل ایدر نه فرقت نیران دیلر) اولمین جان دلدل
عشق الهی به سوار * اول نه بو یولده حقیقت منزل جانان دیلر * رنك وبو بینه بو یاغمز بو فنا کلزارنك * روضهٔ باقیده
عاشقلر کل خندان دیلر * شولکه راز عشق جان ودلده صقلر دائما * قور انا الحق دعویسن دوست صحبتن پنهان دیلر *
حقیا قطب فنا اولان کوکل ساکن اولور * عالم ذاته ایرنلر صانمه کیم دوران دیلر) انجس (زیاده مردار (طیب) پاك ولذیذ
ممات * حیاتك ضدیدر بوراده میت معناسنه در (بعدذا) ناظمك لطائفندندر که حسنده مات وقبحده ممات ذکر ایلدی
زیرا انسان زیاده حسندار اولان نسنه یی مشاهده اتسه مثلا حضرت یوسفی ویا فرشته ویا پری کورسه عدم طاقتدن
ناشی یا مبهوت ویا هلاك اولدیغی کبی زیاده قبیح اولان صورت هولناکی کوردکده دخی بویله در خصوصا صاغ اولوب
بویله زشتله ابتلادن ایسه اولمك یکدر دیرلر (لمحرره) چشم بختم کشاد اوله دیرسك * صورت زشت دشمنی کورمه
اولومك اختیار قیل دشمن) خسته اولسه بیله حالن صورمه (وله) صحبت دشمن آدمه غم اولور * کرچه کیم غمله آدم آدم
اولور * دشمنی کورمه دن اولمك یکدر (موت بردم اوبلا هردم اولور (فسق) حد شرعدن خروجدر کفردن اعمدر پس
بو ترکیبده عامی خاص اوزرنه عطف واردر (سیئات) حسناتك ضدیدر فعلات قبیحه معناسنه یعنی بد ایشلر) رواة)
راوینك جمعیدر ناقل اخبار معناسنه قال الله تعالی فی سورة الانعام (وهم یحملون اوزارهم علی ظهورهم) (وآنلر یعنی
بعد الموت موعود اولان ثواب وعقابی تکذیب ایدن کافرلر کندی کناهلرنی ارقه لری اوزرنه یوکلنورلر (الاساء مایزرون)
آکاه اولوکز که نه بد باردر آنلرك چکدکلری بار کناه معلوم اوله که وجود وتعین وانانیت دید کلری معنی سالکه سلوکدن
مانع بر بار بزرکدر وحمل ثقیلدر سائر تعلقات زایده اثقالی دخی ظهور وجود اوزرنه حمل وا کاضم اولنسه کار زیاده دشوار
اولور پس بو بارهای کران دست مجاهده ایله قبل الموت ازاله اولنمق کرکدر (بعدذا) اهل ایمانك دنیاده مرکوب اولدیغی
وحملها الانسان) موجبنجه سر امانتی وا کاملحق اولان تکالیف الهیه یی حمل ایدوب اداسنده موتهدلك مقاسات شدائد
ایتدیکی جهتندر واهل کفرك راکب اولدیغی معاصی وشهواته تابع اولوب مرادی اوزره چپ وراسته تکاپو قیلوب
خلیع العذار حرکتی سببیله درپس آخرتده امر برعکس اولوب یعنی بطون ظهوره کلوب راکب مرکوب ومرکوب
دخی راکب اولور فافهم والله الهادی (لمحرره) ایچمدن ای دل سرمست شراب اجلی * عقلکی باشکه جمع ایله قوطول
املی * عشقله جنبشه کل برك بهاری مانند * نرکس باغ کبی خوابی قوترك ایت کسلی * میوه چین اول بوری
کرمشکن اله شاخ حیات * بردخی روز اجل کسه نك ایرشمز الی * وحشت قبری ابد کورمیه ایمان اهلی * کاه انس
اولمغیچون صورت حسن عملی * حلهٔ سندس اوله قات قات آنك جامه لری * ابدی قلمیه عریان آنی لطف ازلی * پوشش
زرله براق عملا اوله سوار * کورمش اوله بو سلطانلغی کونه کاهلی * بوی عنبرله طوله جان مشامی یارك * کحل ایدن
چشمه بوکون تربهٔ فخر مللی * صورت زشتله ظاهر اوله کار کفره * کورمیه کوزلری اعمی اولان اول لم یزلی * بولمیه حالی
آنك منزل محشرده نظام) واردر چونکه وه حقده هزاران خللی * دوشدی بر دولت عظمادن افندی هرکیم * ویردی
شول خالك حقیره کهربی بدلی * ماسوا انك تقدر قدری اوله حقه کوره * برمیدر ذرهٔ پنهان ایله شول مهر جلی * حالی
بولدکسه اوقی علم الهی درسن * حقیا قالی براق ایله جنك وجدلی (خلق ممکنات) مخلوقات ممکنه وجائزدر که خلق
عوالم ممکنه دیمك اوله مراد مکلف اولنلردر (عصاة) عاصینك جمعیدر قضاة وقاضی کبی یقال عصی عصیانا اذا خرج
عن الطاعة واصله ان یمنع بعصاه (کونلری عید وبرات) اکتفا قیلنمشدر یعنی کونلری عید وکیجه لری برات عید

وبراتك معناسی مرورا ایتمشدر (برساعت که زیرا الدنیا ساعة حکمنجه بر لحظه حکمنده اولان عمری طاعته صرف
ایدنك جزاء وفاقی روز حشر که اللی بیك ییل قدردر اکا برساعت خفیفه کلمکدر یعنی یا سروردن ویا قبض وبسط
سرنك ظهورندن فافهم (هرکیم اوقور والنازعات) والنازعات ارواحی اجساددن نزع ایدن طوایف ملائکه یه
قسمدر یعنی کشافده والنازعات سوره سی تفسیرنك آخرنده فخر عالمدن روایت اولنمشدر که هرکیم والنازعات سوره سن
اوقورسه قبر وقیامتده محبوس اولمیه جنته دخولنك ما بینی برفرض نماز ادا ایده جك قدر زمان اوله کما قال علیه
السلام من قرأ سورة والنازعات کان ممن حبسه الله فی القبر والقیامة حتی یدخل الجنة قدر صلوة مکتوبة (بعدذا
بیت سابقده مذکور اولان ساعت نجومیه اولورسه کشافدن منقول اولان ترقی باندن اولور (خضر) وآب حیات
مفصلا بیان اولنمشدر یعنی اکر کلام سابقك شرفنی بیلمدك وحقیقتنی فهم ایتمدك وشکرینی قیلمدکسه خضر حقیقی
الندن آب حیات معنی نوش ایلمدك زیرا ذکر اولنان کلام معرفت شعار شریعت وحقیقتده مطارح انظاردندر بو دولت
یعنی دولت نجات وآسانی که ابیات سابقه دن منفهمدر نتکیم بیورر (دولت آنك کیم الخ) شفیع ونفر وکائنات معنالری
مرورا ایتمشدر (لمحرره) سالك راه حقیقت اول دلا شمدنکری * حضرته دون ایله ترك ماسوا شمدنکری * برکفندر
کیدیکك دست اجلدن عاقبت * جامهٔ فاخر بینه کی عبا شمدنکری * روز محشر باش آچق یالن آیاق اولمزدن اولك *
ایله تقوادن لباسك دائما شمدنکری * صورت بد کورمسون یارن کوزم دیرسك اکر * سیل عمل مرآتنی پاك ایت
شها شمدنکری * سایهٔ عرشه ایروب کرسیده سیران ایتمکه * نفسه راحت ویرمه وار صبح ومسا شمدنکری (استریسك
اللی بیك ییل سکا برساعت کله * اشبو دنیا ساعتن صرف ایت اکا شمدنکری * دولت وصلت سراینه دیلرسك کر طریق
عشق پاکی قیل بو یولده رهنما شمدنکری * شول وجودك ذنبنه اوله شفیعك مصطفی * طالب محو وفنا اول
حقیا شمدنکری (خجل) حیادن متحیر ومدهوش معناسنه خجیل یائیله غلطدر (سکران) مست وسرخوش والسکر
حالة تعرض بین المرء وعقله واکثر ما یستعمل ذلك فی الشراب وقد یعتری من الغضب والعشق ولذلك قال الشاعر *
سکران سکر هوی وسکر مدامة * ومنه سکرات الموت (مست) اسرك (قدح) پیالهٔ شراب یعنی شراب ایچدکلری
کاسه اولکی قدح ما بعدنه مرهوندر قدح دستیسی بوینده والنده دخی قدح اوله دیمکدر دستینك قدحه اضافتی
ادنای ملابسه ایچوندر مراد شراب دستیسیدر (جیفه) اولمش نسنه نك کوده سی که قوقمش اوله کما قال فی القاموس
الجیفة جثة المیت وقد اراح (اژدها) یولك بلاندر که آدمی وحیوانی یودر تفصیلی جلد اولده در (لوطی) لوط علیه
السلام یعنی قومنه منسوب فعل شنیع ایتمکده واشتقاق لوط من لاط الشیء بقلبه یلوط لصق ولاط عمل عمل قومه
(قال فی المفردات) قولهم تلوط فلان اذا تعاطی فعل قوم لوط فمن طریق الاشتقاق فانه اشتق من لفظ لوط الناهی
عن ذلك لا من لفظ المتعاطین له (رسوای) ملامت اولمش کمسه (ناله) اکلمی (اه وای) توجع دال اولان الفاظدندر
(نوبه) اصل رسمی نوبه یه درها وقفده تادن بدل ویه ترکیده علامت مفعولدر فارسیده را کبی یقال ناب الشیء نوبا ونوبة
ای رجع مرة بعد اخری وسمی النحل نوبا لرجوعها الی مقرها وفلانا ینتاب فلانا ای یقصده مرة بعد اخری کذا قال
الراغب وفی القاموس النوب نزول الامر کالنوبة وجاءت نوبتك انتهی بوراده مراد کاسهٔ مجلس واحدا بعد واحد دور
ایتدیکی کبی جام مرگك دخی اقرانکی دور ایدوب سکا واصل اولسه کرکدر دیمکدر (دستکیر) آل طوتیجی یعنی
معین (لمحرره) مبتلای درد عصیانم مدد * طالب درمان غفرانم مدد * ایلمه شرمندهٔ جرم وکناه * کرچه کم برعاصی انسانم
مدد * برفقیرم ای غنی پروردکار * دمبدم محتاج احسانم مدد * صون بکا جام وصال حضرتك * کوشه کیر بزم
هجرانم مدد * کچدی عمرم دور ساغر وش بنم * شمدی دردیله جکر قانم مدد * نوله کردر یا مثال اولسه یا ثم *
جرمله بی حد وپایانم مدد * طوتدم فروا الی الله امرنی * عبد آبق کبی حیرانم مدد * طاعت وتقوایه چون یار اولمدم
آه کیم آغیار میدانم مدد * قیلمدم مرشد قبوسنده قرار * بویله سرکردان دورانم مدد * نوبهار عمرمه ایردی خزان *
بن نمه خندان کریانم مدد * دستکیر اول پادشاها حق یه * دردمند دردمندانم مدد * پادشاه) مصلح ومدبر سلطان
ویا دافع ویل ورافع ظلم دیمکدر اولکی معنایه کوره القاب وزرادن وایکنجی یه کوره القاب سلاطیندندر شرحی مرور
ایتمشدر (مستغاث) شدائدی ازاله ایچون آندن عون ونصرت طلب اولنمش که الله تعالیدر (بن بیلمزدی شاه
مستغاث) یعنی بن تکری بیلمزدی بلکه بت پرست ومشرك ایدی (بحاث) مباحثه ومناظره بوراده جدل
وخصومت مراد اولنور زیرا بحسب الغالب لوازم مباحثه دندر والبحث الکشف والطلب والتفتیش یقال بحثته عن
الامر وبحثت کذا (افتراء) دروغ کفتن قال فی الاسولة المفخمة الفرق بین الافتراء والکذب ان الافتراء هو افتعال الکذب
من قول نفسه والکذب قد یکون علی وجه التقلید للغیر فیه (منزه) یعنی اهل واولاد دوشر کادن دور ولوث اوصاف

جنسمانیه‌دن پاك (انبعاث) حركت ایتمك وېرندن قوپمق یقال بعثته فانبعث ای اثرته وسیرته (والموتى یبعثهم الله
ای یخرجهم ویسیرهم الى القیامة (التهاث) صوسزلقدن دیلن طشره چقرمق (حضر) بادیه‌نك خلافیدر یعنی
حضركوی وكند وبادیه صحرا وبریه‌در (تاجر) التجارة التصرف فی رأس المال طلبا للربح والتاجر الذی یبیع ویشتری
بوراده مراد تاجر آخرتدركه ایمان وعمل وعشق ومحبت بازارنده تحصیل بدل جنت وقربت ایچون تسكابو قیلمشدر
قال تعالى (ان الله اشترى من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة (وقال تعالى هل ادلكم على تجارة تنجیكم
من عذاب الیم تؤمنون بالله ورسوله وتجاهدون فی سبیل الله باموالكم وانفسكم *فقوله *تؤمنون بالله* الآیة
تفسیر للتجارة المنجیة (خرمن) خاء معجمه‌نك كسریله غله معناسنه‌در والغلة الدخل من كراء دار واجر غلام وفائدة ارض
كما فی القاموس بوراده مراد بر محصولیدر (حراث) اكن اكمك قال فی المفردات الحرث القاء البذر فی الارض وتهیئتها
للزرع انتهى یعنی هركس بچدیكی محصول زمینی اكدیكنه كوره بوله (ع) بضاعت بچند انكه آری بری* روی
اصدق الاسماء الحارث وذلك لتصور معنى الكسب منه وروی احرث فی دنیاك لآخرتك (لمحرره) آلمدن مالكی آخروارث
اوله كوراآخرتكچون حارث* سن زیاده اولسن* اهل قرآنه خطابدر مقصود سائر اعمال فاضله كسب ایدنلرك
ثوابندن اهل قرآنك ثوابی زیاده اولدیغن بیاندر (بتدی حراث) یعنی اكدیكك اكنك بتدیكی زماندر كما ورد الدنیا
مزرعة الآخرة (خیال) بالاده مفصلا بیان اولنمشدر بوراده مراد قوت خیالیه‌در قال فی التعریفات الخیال قوة تحفظ
مایدركه الحس المشترك من صور المحسوسات بعد غیبوبة المادة بحیث یشاهدها الحس المشترك كلما التفت الیها فهو
خزانة للحس المشترك ومحله مؤخر البطن الاول من الدماغ (تراث) اصلنده وراثدر تاواودن بدلدر میتدن انتقال ایدن
میراث معناسنه بوراده مراد تلاوت قرآن سببیله ذكر اولنان سلطنت یعنی عطاء الهیدر وبوعطا حقیقتده زنده دل
اولنلره مرده دل اولنلردن میراث قالمشدر فافهم (لمحرره) زنده دل اولسه بركشی بونده* وارث مرده دل اوله یارن*
یارله صحبت ایتمكه تنها* مجلسنده سوره یاراغیارن* مرده دل اوله عطادن محروم* قویه جنتده زنده یه وارن*
مرده نك مالی دكر زنده یه چون* ضبط ایدر غازی حریفك دارن* جارنه ویره خانه سن الله* شول كسك كیم اوله
موذی جارن* بویله دربویله دارعقباده* آكاه وارشرع پاكك اسرارن (تاج وقارن) وقار غض بصر وخفض صوت
وامثالندن هیئتده حاصل اولان سكون وتأنیدر سكینت حركاتده اولان تأنیدر وقد سبق (تاج وقاردن مراد عظمته
دال ونشان اولان تاجدر نتكیم ملوك اوقات مخصوصه‌ده كیرلر (قیمت) القیمة ما یوافق مقدار الشیء ویعادله والثمن
ما یقع التراضی به مما یكون وفقا له اوازید علیه اوانقص منه (آثاث) متاع البیت الكثیر واصله من اث ای كثر وتكاثف
وقیل للمال كله اذا كثر اثاث (قسمت) قسمة المیراث وقسمة الغنیمة تفریقهما على اربابهما والقسم افراز النصیب
(مثنى ثلاث رباع) اثنین اثنین وثلثة ثلثة واربعة اربعة‌دن معدولدر ایكیشر ایكیشر واوچر اوچردر دردر دردر
دیمكدر قرآنده ایكی موضعده كلور بری نسا حقنده كما قال تعالى (فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع
وبری دخی اجنحهٔ ملائكه وصفنده كما قال تعالى (اولی اجنحة مثنى وثلاث ورباع) بوراده مراد عورت واولاد ومال
ومتاع دنیادر یعنی سزلك اوغلكز دنیاده خرجه مدار اولان نقود وفسخه مؤدی اولان عقود وعلاقه‌یه صالح اولان
قیودی كوزلمزدی بلكه بصر وبصیرتنی مطالعهٔ دنیادن صرف ایدوب اوقاتنی ذخر آخرت اولان تلاوت قرآنه خرج
ایدردی پس اكرچه دنیاده بونك كبی دولته سبب اولور عمل ایتمدیكز ولیكن كسبكز اولان اوغلكزك كسبی بركاتیله
بولدیكز وآنك قرآنله اشتغالی حرمتنه حالا بویله مكرم اولدیكز (بعدذا) ذكر اولنان كلمات ثلاثك ابوین ایله جمعی لطافتدن
خالی اولدیغی خفی دكلدر (غیاث) مددویاردمك اسمیدر وجائزدركه مغیث معناسنه الله تعالى مراد اوله نتكیم ابیات
آتیه‌ده واقع اولان بومعنایه قرینه‌در فافهم قال الراغب الغوث یقال فی النصرة والغیث فی المطر (مراتب)
مرتبه‌نك جمعیدر منزله معناسنه* وفی الحدیث یقال للمؤمن اذا دخل الجنة اقرأ وارق فیقرأ كقراءته فی الدنیا ان كان
بطیئا فبطیء وان سریعا فسریع وكان له بكل آیة قرأها اوعلمها غیره درجة حتى انتهى الى آخر ما معه من القرآن
النصف اوالثلث اوالربع وفی الحدیث یقال لصاحب القرآن اقرأ وارتق ورتل كما كنت ترتل فی الدنیا وان منزلك عند آخر
آیة تقرؤها فیقرأ ویرقى حتى ینتهی به القرآن الى غرفة من لؤلؤة لها سبعون الف باب من ذهب متدانیة ثمارها مطردة
انهارها فیها سكانها وازواجها وخدامها وفیها ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر وجاء فی الآثار
ان عدد ای القرآن على قدر درج الجنة (ارزانی) لایق (سلطان السلاطین حضرتی) یعنی الله تعالى بوندن منفهم
اولوركه تعظیمه دال اولان الفاظی الله تعالى اوزرنه اطلاق ایتمك صحیحدر كرك اذن شرع اولسون كرك اولمسون
كما ذهب الیه البعض (قال الراغب) السلاطة التمكن من القهر یقال سلطته فتسلط ومنه یسمى السلطان (محبوب)

حبیب الله صلى الله علیه وسلم‌در (لاشك) الشك اعتدال النقیضین عند الانسان وتساویهما وهو ضرب من الجهل
لكن الجهل اخص منه لان الجهل قد یكون عدم العلم بالنقیضین رأسا فكل شك جهل ولیس كل جهل شكا (فرقان)
كلام الله تعالى لفرقه بین الحق والباطل فی الاعتقاد والصدق والكذب فی المقال والصالح والطالح فی الاعمال
والفرقان ابلغ من الفرق لانه یستعمل فی الفرق بین الحق والباطل والفرق یستعمل فی ذلك وفی غیره (لمحرره) دلا اول
بلبل كلزار قرآن* شب وروز ایله كندن زار قرآن* سحرلرده قوخوابی ایله فریاد* دلكدن كتمسون اذكار قرآن
تجلی جوی طور قدس اولان دل* اولور تاصبحه دك بیدار قرآن* نحاس زرقیلور ارباب عشقك* بوكون اكسیر
مانند كار قرآن* شولركیم خوشه چین معرفتدر* اولورلر خرمن اسرار قرآن* شو چشم دلكه كوزلر حق جمالن*
كرك كیم اوله پرانوار قرآن* قیامتده مصور اولیسردر* كورینوب اهلنه دیدار قرآن* دیه كاسون بوكون سود
ایتمكیچون* شولركیم ایتدیلر بازار قرآن* قونه هب اهل قرآنك سرینه* عجب تاج وقارای یار قرآن* كه جنتدن
اعلى حله‌لرهم* اوله ظاهر قوآثار قرآن* اوله یارن دخی قرآن خوان اول* چون ایتمشدی بوكون اظهار قرآن
بوله هرحرفنه بر رتبه آنك* كه اعلادر نهایت دار قرآن* بوكادن آلمدی بر شمه بو* مشام صاحب انكار قرآن
شوكیم نور احد سر محمد* دیلرسه ایلسون اقرار قرآن* جناب حق كمال رحمتندن* ایدبدرقه وللرهٔ ایثار قرآن) دیلرسك
نسخهٔ علم الهی* ایده كورحقیا تكرار قرآن (سایبان) لغتده كولكه جی وكولكه كوز دیمكدر اما عرفده كولكه لك
معناسنده شایعدر (مصور) مفعول صیغه‌سی اوزره صورت وشكل ویرلمش والصورة ما یتمیز بها الاعیان عن غیرها
(یارن) مصراع اخیرك آخرنده اولان یارن دوستن وصاحبن معناسنه‌در (زی سعادت كیم عبادت ایلیه) یعنی
عابد اولنلرك نجب كوكبی معین وبختی مساعد وحالی خوشدر والسعادة معاونة الامور الالهیة للانسان على نیل الخیر
ویضادها الشقاوة والمساعدة المعاونة واعظم السعادات الجنة والقربة والوصلة (لمحرره) رؤیت دیدار ایله ایدنلر عید*
بلمدیلر آنلرندر یوم المزید (عادة) العادة اسم لتكریر الفعل والانفعال حتى یصیر ذلك سهلا تعاطیه كالطبع ولذلك قیل
العادة طبیعة ثانیة والفرق بین العادة والعرف ان العادة تستعمل فی الافعال كلبس القمیص والعرف فی الاقوال كقول
القائل فی حالة العزاء الحكم لله لا فی حالة التهنیة كذا فی التلویح وایضا العرف ما اشتهر بشهادات العقول وتلقته الطبایع
بالقبول والعادة ما استمر الناس علیه وعاودوه كذا فی الاصول (فتوت) لغتده سخا وكرم واصطلاح اهل حقیقتده
كشی خالق كندی نفسی اوزرنه دنیا وآخرتله ایثار واختیار ایدر مقام عالی وسر دقیقدر اللهم یسر (مرؤت) همزه ایله
سهولت وزننده‌در واولك تشدیدی ایله غلط مشهوردر بعض نسخه‌ده مرؤت برینه اخوت دوشمشدر یقال مرؤ ككرم
مرؤة فهو مریء ای ذو مرؤة وانسانیة كما فی القاموس (وقال) فی التعریفات المرؤة هی قوة للنفس مبدء لصدور
الافعال الجمیلة عنها المستتبعة للمدح شرعا وعقلا وعرفا (وقال الراغب) المرؤة كمال المرء كما ان الرجولیة كمال الرجل
انتهى فهی مأخوذة من لفظ المرء (وفی الحدائق) المرؤة شعبة من الفتوة وهی كف الاذى وبذل الندى وقیل
حسن الخلق (دستكیر) آل طوتیجی یعنی معین* معلوم اوله كه دستكیر حقیقتده الله تعالیدر ولكن خیرایشده
خلاصه سببیت اولمغله دستكیرلك خیره نسبت اولندی (ملامت) رسوایلق (بلمیه كوكده كوكن یرده یرن) مقصود
علوی وسفلی اولنلره حاصل اولان تغیری بیاندر نتكیم محلنده كوران شاء الله تعالى (لمحرره) آدم كه بوكون طاعت
وتقوی اری اولدی* البته یارن جنت اعلى بری اولدی* یارن سكا یار اوله بوكون حسن عمل قیل* سندن كه اوكون جمله
عالم بری اولدی) كتمدی عمل اهلی ایلری جنت عدنه* قالدی كسل اهلی الم ایچره كری اولدی* رضوان دیلین حضرت
سلطان ازلدن* دنیاده ابد فقر وفنا مظهری اولدی* عرفان دیلین حضرت علام ازلدن* آنك ابدی نسخهٔ عشق
ازبری اولدی* كرخیر وسلامتدر اكر عشق وملامت* هربیری یارن صاحبنك یاوری اولدی* كیدی عملندن
نیچه‌سی حلهٔ سندس) نیت كینك شه كبی تاج سری اولدی* قرآنكه بوكون معدن احكام خدادر (تاج عملك
روز جزا كوهری اولدی* بربیرنی فرقا یتمیه غمدن یارن انسان* آخر نیچه بیكانهٔ همدیكری اولدی) بیكانه اولان
جلهٔ اغیارله بونده* آنده دریارك نجب دلبری اولدی* كبرای قیامتقو پسرهیبت عشقله) میدان فنا اهل دلك
محشری اولدی* حق اوله كورپیر وسلطان دوعالم* كیم فخر جهان اشبو یولك رهبری اولدی

فصل فی تبدل الارض والسموات

قال الامام الراغب الابدال والتبدیل والتبدل والاستبدال جعل الشیء مكان آخر وهو اعم من العوض فان العوض
هو ان یصیر لك الثانی باعطاء الاول والتبدیل یقال للتغیر وان لم یات ببدله قال تعالى *یوم تبدل الارض غیر الارض
ای تغیر عن حالها والارض الجرم المقابل للسماء وجمعه ارضون ولم تجیء مجموعة فی القرآن قال البیضاوی فی اول الانعام

جمع السموات دون الارض وهی مثلهن لان طباقها مختلفة بالذات متفاوتة الاثار والحرکات انتهی ویعبر بالارض عن اسفل الشیء کما یعبر بالسماء عن اعلاه قال بعضهم کل سماء بالاضافة الی مادونها فسماء وبالاضافة الی مافوقها فارض الا السماء العلیا فانها سماء بلا ارض وحمل علی هذا الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن قال فی اخوان الصفاء الارض جسم غلیظ اغلظ مایکون من الاجسام واقف فی مرکز العالم مبین لکیفیة الجهات الست فالشرق حیث تطلع الشمس والغرب حیث تغیب والشمال حیث مدار الجدی والجنوب حیث مدار سهیل والفوق مایلی المحیط والاسفل مایلی مرکز الارض ومرکز الارض نقطة فی وسط عمقها ومن تلك النقطة الی ظاهر سطح الارض ثلثة ونصف من اثنین وعشرین من المحیط (سراج) چراغ معناسنه در بونده مخاطبی اضائت وهدایتده چراغه تشبیه واردر (زائل) ذاهب ومفارق یقال زال الشیء یزول زوالا فارق طریقته والزوال یقال فی شیء قد کان ثابتا قبل فان قیل فقد قالوا زوال الشمس ومعلوم ان الاثبات للشمس قبل قلنا ان ذلك قالوه لاعتقادهم فی الظهیرة ان لها ثباتا فی کبد السماء (اوصلر اوکار) عقللر دیمکدر رفارسیده هوشدر اوصی واوکی کتمشه بیهوش دیرلر (بحر اجاج) طوزلو وآجی دریا مراد دجله صولر ودریالردر نتکیم بیت آتی آکا بیان واقع اولمشدر (قال الراغب) قال الله تعالی (هذا عذب فرات وهذا ملح اجاج ای شدید الملوحة والحرارة من قولهم اجیج النار واجتها وقد اجت وأجیج النهار ویأجوج ومأجوج منه شبهوا بالنار المضطرمة والمیاه المتموجة لکثرة اضطرابهم (انفراج) یارلمق انشقاق کبی (لجاج) لاملك فتحیله خصومت معناسنه (قال فی المفردات) اللجاج التمادی فی العناد فی تعاطی الفعل المزجور عنه ولجة البحر تردد امواجه (یروی ان الشمس والنجوم تطرح فی جهنم لیراها من عبدها (کما قال انکم وماتعبدون من دون الله حصب جهنم) بدزکستاخی کسوف آفتاب * یعنی سر کسوف الشمس وحصول التغیر فیها لانها تعبد من دون الله فیعیر عابدها بانها لو کانت الها لقدرت ان ترد عن نفسها الکسوف ثم ان کسوف الشمس وطرحها فی النار لیس بعذاب لها بل الکسوف والتعبیر المذکور والطرح لتسجیر جهنم وزیادة حرارتها اذ الشمس نار فی الاصل وان کانت فی صورة النور الاتری الی احراقها الشدید فاعرف برنظر ده بی علاج) یعنی امر تکوینی ایله زیرا حق تعالی علاجدن یعنی اعضا وجوارح ایله برایشه مباشرتدن منزهدر (بر یوزی تبدیل اولیجق خلق صراطه کیدیسر) قال تعالی (یوم تبدل الارض غیر الارض والسموات) معلوم اوله که تبدیل ارض یا صفت وصورتیله ویا ذاتیله اولور (کما قال المولی الفناری یبدل الله الارض کیف یشاء اما بالصورة واما بارض اخری تسمی الساهرة (وامام قرطبی صاحب الافصاحدن نقل ایدر که ارض وسما ایکی کره متبدل اولور اولکیسی نفخهٔ اولیدن اول صفت ایله ایکنجیسی نفخهٔ ثانیه دنصکره ذاتیله وحشر وقت تبدیلده صراط یاننده ظلمتده اولور وبر روایتده خلق اول وقتده صراط اوزرنده اولورلر دیو واردر (اعوجاج) اکریلك) ساهره) قال الراغب هی وجه الارض اوارض القیامة وحقیقتها التی یکثر الوطأ بها فکانها سهرت من ذلك (وفی الارشاد) الساهرة الارض البیضاء المستویة سمیت بذلك لان السراب یجری فیها من قولهم عین ساهرة جاریة الماء وفی ضدها نائمة وقیل لان سالکها لاینام خوف الهلکة وقال الکاشفی (فاذاهم بالساهرة) پس آنکاه ایشان بروی زمین سفید همواره باشند یعنی بزمین محشر آیند بعد ازانکه در زمین بوده باشند وکفته اند ساهره نام زمینست نزدیك بیت المقدس در حوالی جبل اریحا که محشر انجا بود وخدای تعالی آنرا کشاده کرداند چندانکه خواهد (زجاج) صرچه دیدکاری حجر شفافدر آنده هیچ کناه اشلنمدی) قال ابن عباس رضی الله عنه الساهرة ارض من فضة بیضاء لم یعص الله علیها قط خلقها یومئذ (انتهاج) طریق واضحه دخول وسلوك زیرا نهج طریق واضحدر (طقسان طقوز) یعنی یکرمی بر جزء برك وسعتی زیاده ایدوب طقسان طقوز قیلور پس یکرمی بر بولك بر وسعتده بو قدر اولیجق طقسان طقوز بولك اولدیغی صورتده نقدر اولمق کرکدر قیاس اولنه (عاج) فیل کمکی وفی القاموس العاج الذبل وعظم الفیل ومن خواصه انه ان بخر به الزرع اوالشجر لم یقربه دود وشاربته کل یوم درهمین بماء وعسل ان جومعت بعد سبعة ایام حبلت انتهی کوکلری پس قبض ایده) قال تعالی یوم نطوی السماء کطی السجل للکتب * السجل الصحیفة ای طیا کطی الطومار کائنا للکتب فان الکتب عبارة عن الصحائف وما کتب فیها فسجلها بعض اجزائها وبه یتعلق الطی حقیقة وقال تعالی والسموات مطویات بیمینه وهو تمثیل وتخییل من غیر اعتبار الیمین حقیقة ولا مجازا کما فی الارشاد وهذه الایة من المتشابهات فلامساغ لها الا الایمان بها کما فی غیره (بی احتجاج) احتجاج حجت کتورمکدر بوراده مراد نزاع وجدللردر اندراج) دورلمك وایکی نسنه یی برنه کیرمك (ایکی پاره) یعنی راه کهکشاندن یاریله قال تعالی (وانشقت السماء دخی آسمان قیامت کونی ایکی پاره اولور یعنی نزول ملائکه ایچون (فهی) پس آسمان * یومئذ * روز قیامتده * واهیة سست وضعیفدر قوت واستواری دنصکره (والملك) وفرشتکان (علی ارجائها) آسمانك جوانبی اوزرنه اولورلر یعنی

مسکنلری اولان آسمان منشق اولدقده آنك اطرافنه نزول ایدرلر (ازدواج) بر بره جمع اولمق وبری برینه قارشمق اختلاط کبی (نتاج) نتیجه نك جمعیدر صباح وصبیحه کبی شرحی مرورایتمشدر (ایده لرکیم الخ) بوسؤاله باعث عظم عملکتی مشاهده در زیرا اهل ارض کندیلرینك اضعافی اولان کروه ملائکه یی وهیبت مقامی مطالعه ایتدکده الله تعالینك بلا کیفیة آنلرله نزولنی تخیل ایتسه لر کرکدر وحقك حقیقتده نزولی افعال وصفات ونور ذاتیله ظهورندن عبارتدر نتکیم ناظم قدس سره تفسیرا یتسه کرکدر (رواج) یکمك ومنه درهم رایج یعنی فی الوقت یکن آقچه یه رایج دیرلر (ذاتی) معلوم اوله که نشأت حشریه ده وجنانیه ده خلقه ظاهر اولان صورت تجلی صفاتدر اکرچه که نظارلك مراتبنه کوره نظرده تفاوت واردر ولیکن صفات ذاتی مشتمل اولمغله ذاتك دخی ظهورنه حکم ایلدی ذاتك حقیقتده ظهوری انوارندن لمعه یه کوره در نتکیم دنیاده تجلی ذات مظهری اولان اهل کماله واقع اولور (تخت) خاء معجمه ایله وتاج مراد اشرح اولنمشدر (انکیچون برق اوررنور کمال کبریا) مقصود ذو العظمة والکبریا اولان الله تعالینك نور افعال وصفاتنك برق ولمعانیدر (زیرا اشراق ایدیسر نور جمال کبریا) مقصود الله تعالینك نور ذاتنك اشراق واضاتیدر بوکلامك محصولی بودر که ملکلر لذکراولنان وجهله نزولی وحقك روز حشرده افعال عظام وآیات کبری وصفات علیاسنك ظهوری تهی دکلدر بلکه غایتنده نور ذاتنك تجلی وظهورنه مقدمه در نتکیم ملوکك آلایلری وآلایلری مشتمل اولدیغی آثاربدیعه نك انجامی کندیلرینك طلوعیدر فافهم پس اظهار کمالدن مراد تجلی جمالدر (لمحرره) اویان ای جانکه اسرافیل وقتك خوش دمی کلدی * جسد قبرنده قالمه چیق که حشرلك موسمی کلدی * وجودلك طاغلری عشقك بلندن صاوریلوب کتدی) شهودلك باغلرن ترقیلغه فیضك یمی کلدی) آچلدی آسمان آسا کوکل ابر تعلقدن) دورلدی دفتر غفلت تجلی عالمی کلدی * تنك یرین کش جانك کوکن التوندن ایله * بوکون سرخدا اکسیرنك بر محرمی کلدی * بتر هجران یارلك یاره سیله خسته دل اولوار * که اول یارلك وصالندن بویاره مرهمی کلدی * جنان ذات وافعال وصفاتك صوردم احوالن * بوکون روی زمینه اهل دل بر آدمی کلدی * کوکل ملك سلیمانه نظر قیلمز حقیقتده * تجرد تختنك زیرا که ابن ادهمی کلدی * کوکل یردن دکل عرشیله کرسیدنده واسعدر * که زیرا اسم واسعدن مسمی همدمی کلدی * جمال کبریانك برق اوروب انواری ای حقی * کمالی برزمنه عشاق ایچون جام جمی کلدی (یدی قات کولك کیروبر برکیدیسر) بوکلامدن منفهم اولور که سموات سبع عالم کون وفساددن وحقدنیادندر عرش وکرسی حد آخرتدندر انکیچون قیامت کونی فساد قبول ایتمز وبو معنانك شرحی مفصلا مرور ایتمشدر (دم) وقت وساعت (ولی اولکی ولی ولیکن دن مخففدر ایکنجیسی اسم فاعلدر ولایتدن تولی امر معناسنه اصلده مشدد وامره مضافدر ولکن وزن ایچون تشدیدطی واشباع کسره ترك اولنور یعنی اکرچه متولی امر الهی ومباشر حکم یزدانی اولان ملائکه سموات انس وجنی احاطه قلمشدر ولکن بو خلقك حقنده امر حق وفرمان مطلق ندر هنوز واردکلدر فاما وارد اولسه کرکدر زیرا حشر ونشردن مراد مجازات عباددر بوندن ظاهر اولور که قیامت کونده واقع اولان فصل قضایا ومکافات برایا اولی الامر اولان ملائکه الندن وجود بولور نتکیم احکام ملوکك نفاذی وکلانك مباشرتیله ظهوره کلور فافهم جدا (عالمی) خلق عالمی دیمکدر نتکیم مصرع ثانی بو معنایی بیان ایدر * هر کوکك یلدوزن اوده آتسر) یعنی اولکیده قمری وایکنجیده عطاردی واوچنجیده زهره یی ودردنجیده شمسی وبشنجیده مریخی والتنجیده مشتری یی ویدنجیده زحلی ناردوزخه ضم ایده وبونلره تابع اولان سائر کواکب جزئیه دخی بویله در وبو معنانك سر وحکمتی بالاده بیان اولنمشدر (قال) فی اسولة الحکم لاشك ان من مقعر الکرسی الی تحت الارضین مع بحارها تسجر وتعود نارا سوی القوی الروحانیة والنورانیة فتلحق بعالم الجنان والحاصل کل مافی السموات والارضین من الصفو والروحانیة کمکة والروضة المقدسة ومساجد الله التی یعبد الله فیها بصیرانتقال فی القیامة واتصاله بالجنان وکل مافیها من الکدر وغلبة الصفات العنصریة الظلمانیة المقتضیة للکون والفساد تسیل وتکون من جملة جهنم باتصالها بالعناصر تستحیل نارا وزمهریرا (قال الشیخ) الاکبر قدس سره فی الفتوحات المکیة وتحشر الوحوش کلها فی النار انعاما من الله تعالی علیها الا الغزلان وما کان فیه مسرة لبنی آدم کالطاوس وغیره وما استعمل من الحیوان فی سبیل الله فانها فی الجنان علی صورة یقتضیها ذلك الموطن وکذا کل صورة تغذی به اهل الجنة فی الدنیا اوجعلها فداء فی سبیل الله اوجاهد علیها اوحج فکلها یلحق بعالم الجنان (رواح) بعد الزوال یوریمك وکتمك وزوال شمسدن آخر نهاره وارنجه رواح دیرلر حین طلوعدن زواله وارنجه غدو دیدکلری کبی بوراده مراد مطلق ذهابدر کفاح * کسرله یوزه یوزا اولمق یقال کافحه ای قابله (صیاح) کسرله رفع صوت وبالفارسیة بانك کردن یعنی چغرمق روح اعظم) قال تعالی (یوم یقوم الروح والملائکة صفا) بوابت شریفه ده منذرج اولان روح حقنده زیاده اختلاف

واردرا كثر علما قولنده روح اعظمدركه آندن بزركتر مخلوق يوقدر انكچون روز قيامت ملائكه بوقدر كثرت عدد وعظمت جسدله برصف وذكر اولنان روح تنها برصف اولوب عظم جرمله جمله يه برابر كاسه كركدر وناظمك قدس سره كلامندن منفهم اولوركه روحك دخى سائر ملائكه كبى مقرى آسماندر نتكم عين المعانى نام كتابده ابن مسعوددن رضى الله عنه منقولدركه مقام روح آسمان چهارمدر هر كون اون ايكى بيك كره تسبيح ايدر وهر تسبيحندن برملك مخلوق اولور باقى كلام تفاسيرده مطالعه اولنه (المحرره) بيلمز يسه كشى ندر بو روح * عالم جسمه نيه كلمشدر * ديمه بوامر روح مشكلدر * آنى خلقك خواصى بيلمشدر (جناح) قنادبونده اشارت واردركه روح دخى فرشته اولديغى جهتدن ذوالجناحدر (طوريسرر جمانه قارشو) مراد خدام ملوك ادابله ديوانده قيام ايتدكارى كبى اولدخى عرصه قيامتده باتعظيم واجلال قائم اولوب امر حقه انتظارنى بياندر (صفاح) وصفح برقاج معنايه كاور بومقامه مناسب اولان اعراضدر يعنى امام وجماعت كبى برى برلرينك مواجهه سندن اعراض واردنده صف اولوب طوره لر (يوزيكرمى صف) عدد صفوف يوزيكرمى اولوب خصوص اوزره امت محمد سكسان صف اولدقلرنده حكمت بودركه آدم عليه السلام اصل البشر وجنت آنك مسكنى وفخر عالم صلى الله عليه وسلم وامتى آدمك فى الحقيقه اولادا قربلى وسائرلر اولاد ابعديدر اقرب ابعدى حجب ايتديكى كبى امت محمد دخى (اولئك هم الوارثون) حكمنجه سائر امى حجب ايدر الحاصل مرد كالهزندن اقرب اولمغله (للذكر مثل حظ الانثيين) مصداقنجه نصيب مضاعف احراز ايتديكى كبى جنتك ثلثينى دخى اصل اقربه وثلث واحدى فرع ابعده ويريلور سكسان ايسه يوزيكرمينك ثلثانيدر سؤال اولنورسه كه ثلث وثلثان قضيه سى يوزيكرمينك مادوننده دخى اعتبار اولنمق ممكندر پس يوزيكرمى يه تخصيص اولنمغه وجه ندر جواب بودركه ار بعين عدد كامل وسرشاملدر پس سائر امت كاللرينه كوره قرق صف اولوب ثلث جنتى احراز ايدجك امت محمد سكسان صف اولوب ثلثانى احراز ايتمك لازم كلور زيرا سكسان قرقك مضاعفى وثلثانيدر (صلاح) فسادك ضديدر صلاح وفسادا كثر استعمالده افعاله مختصدر بورادده صلاح ايله مراد صلاح مطلقدر يعنى اهل صلاح منتهى اولان صديقلره ومتوسط اولان شهيدلره ومبتدى اولان سائر مطيعلره شاملدر زيرا صديق وشهيد اولمق مؤمنك اخص اوصافندندر فى نفس الامر ايسه جمله مطيع اولان مؤمنلره صالح دينلور امير ووزير وسائر اركانه انسان دينلديكى كبى فافهم فانه زل فيه بعض الاقدام (سلاح) مقاتله يه صالح اولان آلاتدرنه اولورسه (المحرره) اى كوكل بلدكمى آخرسن ندر مبدأ معاد * اكلدكمى مكتب عرفان ايچنده نون وصاد * چونكه يوق سودك نه كلدك فنا بازارنه * بيلمدك عشقك رواجن طويمدك زهده كساد * يادقيل اول دملرى كيم حكمت مولا يله * قالميه بوهيئت اوزره عالم كون وفساد كنبد افلاك بادقهرله ويران اوله * شول جلالك آتشندن برلر اوله چون رماد * جامهٔ دهر اوله عاشقلر يقاسى كبى چاك كاغد آسا آسمان قات قات دوريله بى عناد * عرصه كاه محشره جمع ايده جن وآدمى * روى عدايله تجلى قيلمغه رب العباد * حلقه حلقه دورايدوب خلق ملكلر عسكرى * ايده لرحقدن قرار ايدنلرى هب اصطياد * اهل ايمان يوزيكرمى صف اوله آنده تمام * اونه سكسان صف محمدامتى اهل رشاد * حق تعالى ايليه اجرن مضاعف امتك * فخر عالم حرمتينه بخش ايده دورلى مراد * حقيا ايرمك ديلرسك منزل مقصوده كر * ايله احياء طريق مصطفاده اجتهاد * قال تعالى (يوم ينفخ فى الصور) نفخ صور اولديغى كون يعنى نفخهٔ ثانيه كونى اولين وآخرينك بعثنه وبعث اوزرنه مترتب اولان جزايه علم حق وتقدير مطلقده ميقات وميعاد اولدى شويله كه تقدم وتأخر ايله تخلف ممكن دكلدر فتأتون افواجا) پس سز قبوريكزدن عرصه كاه محشره كروه كروه اولديغكز حالده كلورسكز (نقل ايدر كشاف) فعلى اثره اسناد قيلنلندر مقصود صاحب الكشاف محمود زمخشرينك كشاف نام تفسيرنده مندرج اولان نقليدر صاحب كشافك ترجمه سى مرورا ايتمشدر (معاذبن جبل) معاذ ميمك ضميله عظماء اصحابدندر ذكرى كذرا ايتمشدر (افتتاح باشلمق ابتدا كبى اختتامك ضديدر يقال افتتح فلان كذا اذا ابتدأبه (انفتاح) آچلمق معلوم اوله كه معاذك حقيقتده سؤالى افواجدندريا الكز نفخ صوردن دكلدر ولكن ناظم قدس سره ضرورت وزن ايچون يوم ينفخ فى الصور ايله اكتفا ايلمدى (صدرى اولدى انشراح) صدرسينه در بورادده مراد سينه نك مشتمل اولديغى قلبدر انشراح بورادده منشرح معناسنه در يعنى واسع (بعضسى ميمون) مقصود صفت غالبه ايله حشر اولدقلرن بياندر وذكر اولنان صورلك معناسى نتكيم كاور انسانده غالب وزياده قبيح اولمغله تخصيص اولندى والا جميع صفاتك صورت مخصوصه سى واردر مثلا حسدك صورتى صوغلجان وحرصك قرنجه واكل وشرب ومنامك بقروزينت وشهرتك طاوس وشهوت غالبه نك خروحيله نك دلكو وكينك دوه ولواطه نك فيل وفائده سز انديشه نك كهله ونياحك چقال وسائرلرك دخى حاللرينه كوره در (قباح) كسرله خنزيره كوره قبيحك وصورته كوره قبيحه نك جمعيدر ضمله مفرددر قبيح معناسنه قبيح

حسنك

حسنك ضديدر قال الراغب القبيح ما ينبو عنه البصر من الاعيان وما ينبو عنه النفس من الاعمال والاحوال انتهى الحاصل برنسنه كوزه ويا كوكله ملايم اولمسه اكا قبيح ديرلر (فلاح) ظفر وادراك مراددر بورادده خلاص ونجات معناسنه در (نياح) اصلده ميت اوزرنه آغليوب اخلاق ومحاسنن عدايلمكدر بورادده مراد مطلق كريه وفرياددر يقال ناح اى صاح (نجاح) برنسنه يه ظفر بولمق وغالب اولمقدر (جيفه) اولمش نسنه نك كوده سى كه قوقمش اوله وقد سبق (اندر بطاح) اندرظرفيت ايچوندر فى كلمه سى كبى بطاح بانك كسريله بطحاء وابطحك جمعيدر اوفق طاشلو واسع يولك دره يه ديرلر مقصود دره لره وچقورير لره مطروح اولان جيفه دن ارتوق قوقه ديمكدر زيرا محشرده بطاح اولمز مكر تمثيله محمول اوله * قطران * قافك فتحى وطانك كسرى وسكونيله اردج وچام آغاجنك عصاره سى يعنى صقنديسيدر (قال الراغب) القطران ما يتقاطر من الهناء قال فى القاموس هناء الابل يهناء ها مثلثة النون طلاه بالهناء ككتاب للقطران (جبه) جارديد كارى قفتاندر جب اصلده قطع معناسنه در ثوب معروفه جبه ديمك بو اعتبارله در اصطلاح) اتفاق قوم على تخصيص اللفظ اللغوى بمعنى غير اللغوى وهذا التخصيص ان صدر من النحوى فهو اصطلاح النحو وان صدر من الفقيه فهو اصطلاح الفقه وهكذا اصلده صلحدندر بين الناس نفرت ووحشتى ازاله يه مخصوصدر بورادده متفق عليه اولان معناى مرادى بياندر (مباح) ما استوى طرفاه يعنى اصلده فعلنه ثواب وتركنه عقاب ترتب ايتمين نسنه يه ديرلر بورادده حلال معناسنه در زيرا حلالده مندرجدر قالوا انه اخص من الحلال لان الحلال يجامع الكراهة دون المباح كما ان المحظور اعم من الحرام لصدق المحظور على المكروه كراهة تنزيه دون الحرام وتمام الاقوال فى المباح مستوف فى شرحنا على الفقه الكيدانى (ربوا) هى الزيادة على رأس المال لكن خص فى الشرع بالزيادة على وجه دون وجه اى بفضل خال عن عوض شرط لاحد العاقدين (جور) حق وصوابدن ميل واعراضدر بى صحاح) صاد مهمله نك فتحيله صحت معناسنه در يعنى ذهاب مرض بورادده مراد حكومت قاضينك جهله ورشوته بناء عدم صحتيدر (عجب) عين مهمله نك ضميله كشى كندى حالن بكنمك ومستحق اولمديغى رتبه يى تصوردر مزاح) ميمك كسرى وزاء معجمه ايله لغو ولطيفه ايلمك (صباح) مراد قيامت كونيدركه كيجه سى يوقدر يعنى اولولق فى الحقيقة وبالاصالة الله تعاليتك وبالتبعية انبيا وكمل اوليا وسائرلى غرض صلحانكدر (سيما كيم نور عزت) يعنى خصوصا كيم عزيز اولان الله تعاليتك نوريا كى وياخود حقك نور عزيز وغالبى (سى) اصلده مساوى ومثل معناسنه وما زائده در (زاهر) مضئ وشعشعه انداز بعدذا نور عزتك ظهورنى صباح قيامته احاله قيلدى زيرا ايارن جمله باطن اولنلر ظاهر اولسه كركدر سؤال اولنورسه كه خواص امته نسبت ايله نور حقك دنيا وآخرتده تجليسى برابر دكلميدر جواب بودركه كمل امته نشئهٔ كشيبه يه وارنجه جميع مواطنده ترقى واردر پس روز حشرده اولان انكشاف نوردنيايه كوره غالب وجنت حالى دخى حشره نسبت ايله راجحدر (قصاص) قافك ضميله قاصك جمعيدر قصه خوان معناسنه معلوم اوله كه قصاصده ترغيب وترهيب اهلى داخل دكلدر قال ابن الكمال فى شرح الاربعين حديثا لا بأس للجلوس للوعظ اذا اراد به وجه الله تعالى وكان ابن مسعود رضى الله عنه يذكر عشية كل خميس ويتكلم بالخوف والرجاء وكان لا يجعل كله خوفا ولا كله رجاء انتهى بعض كتب معتبره ده كاوركه حضرت على كرم الله وجهه مسجده دخول ايدوب قصه نقل ايدنلرى اخراج ايلدى حسن بصرى رحمه الله مجالسنه مرور ايدوب دينك بانى وهادمندن سؤال ايتدكده حسن بصرى بيورديلركه دينك بانيسى ورع وهادمى طمعدر حضرت على پسند ايدوب نقله اذن ويردى بوندن منفهم اولوركه حسن بصرى حضرتلرى واعظلرك پيريدر وسالكلرك سلسلهٔ سلوك واجازتلرى دخى اكا متصل وآندن امام على يه منتهيدر بومعنايى حفاظ ديديكى كبى حسنك عليدن عدم روايتى منافى دكلدر زيرا سر ولايت وتسليك عليدن حسنه انتقال ايتمشدر كرك على ايله حسن ميانده واسطه اثبات ايله كرك ايله نتكيم حلاج منصورك نور اللى سنه دنصكره روحى خواجه عطاره تجلى ايلمشدر پس بومعنايه عطارك شيخى حلاج اولمش اولور فافهم الله الهادى الى الفهم الحسن من النقل المستحسن (كيم ايكنجى) كيم لفظى استفهامدر (غماز) عربيدر قوبجى معناسنه قال فى القاموس غمز بالرجل سعى به شر ايعنى بكلره وصاحب رياست اولان جبابره يه نيجه بى كناه كمسنه لرى غمز ايدوب تجريم ايتديرن ساعى بالفساد قيامتده دار آتشينه آويخته اوله (مهمل ايش) فائده سز عمل وبلكه تركى لازم اولان ضررلى كار (مردار) ناپاك بورادده مراد حرامدر (شهوات) شهوت اصلده نفس كندى آرزوسنه ميل ايتمكدر لذتده دخى استعمال اولنور بورادده شهوات ايله مراد انواع معاصيدر شرب خمر وزنا وامثالى كبى قال تعالى (فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة واتبعوا الشهوات) بعدذا اهل شهواتك لاشه دن زياده بدقوقدقلرينك اصلى بودركه شهواتك اكثرى امور طبيعيه در امور طبيعيه نك ايسه غايتى نجاسته استحالتدر * وفى المثنوى * اى بديده لوتهاى چرب

خین* فضلهء آن رابین درآبریز* مر خبث را کوکه آن خو بیت کر * برطبق آن ذوق وآن نغزی ویو (سیم وزر
کومش وآلتون شرحی مرورا یتمشدر (دماغ) کسرله بینی درجمی ادمغه کاور دماغ فتحله وتشدیدله کوکالو آدمه دیرلر
(خشم) قاقیق کسر خاله مشهوردر ولیکن فتحه اصحدر (قولاخ) قولاقدر خاء قافدن بدلدر ایراخ وامثالی دخی
بویله در *زنهار* کلمهٔ تنزیه وردع وزجردر کلا معناسنه (زرین تاج) یانسبت ونون تأکید ایچوندر یعنی پادشاهلر
کیدیکی آلتونلی تاج (زرباف) باقتن دن طوقیق معناسنه یعنی آلتونله طوقنمش دیبا وسائر تللی قماشلر کبی (ناخ
نخ لفظندن اشباع اولندیسهٔ حریر وانجه ابریشم معناسنه اولور بوراده مراد صرمه ایله اشلنمش انجه حریرلباسدر
ناخ حققنده باقی کلام جلد اولده در (لمحرره) حاضر اول هر دمده یوم ینفخ فی الصوره باق* وارفنا اهلندن اول جان
ویرمه ده منصوره باق* فوج حققدن اولمغه سعی ایله بودنیاده سن* دارعقباده نه غلمان اهلنه نه حوره باق* صوی
لباس مستعاری صو یمدن دست اجل* عبرت استرسک جهانده میت مقبوره باق * هرکشی اعمالنک دیدارنه
حیران ایکن * سن بصیرت چشمن آچ محشرده نوراللهه باق* تاج زرین اورسه کی عشقله زرباف ناخ* کوزله
وجه سری مرآت دل معموره باق* صورت دل بر دکل معناده شکل نفس ایله* روز روشنله برابر می شب دیجوره باق
کیمده کیم حسن عمل واریسه یارن خوب اولور* حقدن احسان اولنان شول اجرنا محصوره باق * کبر وکین وعجب
اعمال اهلی یارن خوار اولور* کورنولور حالی قیامتده نیجه مغروره باق* حقیالذت دیلرسک عشق زهرن نوش قیلی
نیجه بر جام جم وشول کاسهٔ فغفوره باق* شیخ غزالی (امام غزالینک ترجمه سی ونسبتنک تصحیحی واحیاء العلوم نام
کتابنک ذکری بالاده کدزا یتمشدر (اناخ) خاء معجمه قافدن بدلدر اناق معناسنه یعنی ایمن وقیغوسز (تابنده) اسم
فاعلدر یلدرایجی معناسنه (انتساخ) یقال نسخ الکتاب وانتسخه کتبه عن معارضة بوراده عملی انتساخ ایتمک
آنی فعله کتورمک وتحصیل قیلمقدر زیرا کاتبده وعمل موجودده ثبوت واردر* آبدست) ال صویی دیمکدر مراد
ذکر جزء وارادهٔ کل طریقیله اعضاء وضونک مجموعیدر ولکن بدایت الدن اولمغله انکله اکتفا اولندی (انتفاخ) شیشمک
یعنی صدای اذانی استماع ایتدکده ششوب یا تمزدق بلکه قیام ایدوب اسباب صلاته مباشرت ایدردک ویاخود
کوجنوب ششمزدک بلکه صفای خاطرله امر حقه امتثال کوستررلک زیرا اهل نفاقه آبدست ونماز غایت ثقیل
وسبب انقباضدر (طائفه) جماعت دیمکدر فرقه ایله فرقی بیان اولنمشدر (قناخ) قوناق دیمکدر زیرا فلک دنیا قرلک
قوناق یریدر (ارتساخ) ثابت اولمق یعنی عادتمز دائما قبل الوقت وضو ایدی (حیا) اوتانمق تفصیلی مرورا یتمشدر
ایکی شاخ) ایکی بداق بوکلامده یوزلک هرشقی شق شمسهٔ تشبیه واردر یعنی کویا قرص آفتاب ایکی قطعه اولوب
یوزلرینک صفحه لری آندن ترکب ایتمشدر (صراف) التونی آقچه یه ویا آقچه یی آلتونه بوزیجیدر (قال الراغب) الصرف
رد الشیء من حالة الی حالة او ابداله بغیره (دیردرلرم) یعنی نفاست ولطافتده انجو یه مشابه اولان کلمات وآنک محتوی
اولدیغی معانی مرغوبه یی رشتهٔ دله نظم ایله (زیرا دریادن چقوب استرجو دردانه فلاخ) یعنی دریای صورتدن
چیقن یکپاره قیمتی لؤلؤ کوشواره اولمغیچون کوش معشوقه عاشق اولدیغی کبی دریای معنادن بیرون اولان معانیٔ
غیبیه دخی کوش عاشقه طالبدر الحاصل بو سوزلری حقیقت اوزره استماع ایتمکه کوش جانی کشاده آدم وقدر ومعانی
فهم ایدر صراف مشرب کسه لازمدر (ع) نه بلسون جوهری سنک سیهدن شولکه اعمادر (مردانه) مرداردر
عربیده رجل کبی پس حد بلوغه وارمینجه مرد دیمزلر آخرنده ها تخصیص ایچوندر یعنی ارلره مخصوص اولان وجهله
وکرجلک ارلرکبی قولق طوت (آثار) اثرک جمعیدر علامت معناسنه دیمشلردرکه اعضای وضو ظواهر الاعضاء وعروس
الجوارحدر انکیچون قیامتده عرایس کبی انوارله مزینه اولور اللهم احشرنا مع اهل الاثار والانوار (خان) اولو سلطان
(سوریسردر بونلری عیسی محمدیدیسر) زیرا بوامتک مقدمی فخر عالم صلی الله علیه وسلم ومؤخری حضرت عیسی
علیه السلامدر نتکیم بالاده بیان اولندی *سوار* اتلو* علینه قرانه قلاخ* یعنی علمی وانزال ایتدیکی قرانی استماع
ایتمکه قولق ویردی بوندن مراد بالواسطه اولان استماع نتکیم بیت آتینک مصرع ثانیسندن مقصود بالذات اولان
استماع (لمحرره) جنت جانک ندر مفتاحی دیرسک ذکرهو* خانهٔ قلبک ندر مصباحی دیرسک فکرهو* مسجدلده
صلات ثم وجه اللهی قیل* نور اولوب جان وتنک کورینه آثار وضو* کوکب دری کبی وجهک مضیا اولمغه* شول
حقیقت آفتابیله اوله کورر وبرو* ارجعیدن دعوت حق ایردی کوش ایله اذان* سجدهٔ سرفنا فی اللهه ایله سرفرو
منزل وصله ایرم دیرسک سوار اول عشقه وار* زهدله قالمه پیاده دونمه بو یولدن کیرو* یوزی اوستینه یوررسه غافلان
یارن نوله* راه حقده بی قدم درسقلیدرایشی تو* قطره یه جان ویردی حق دریای عرفان ایلدی * قیلدی انسانی
جهانک جمله سندن سوکلو* حقیا بی پرده کوش ایت حق کلامن سرله* طوت کوزک اول یوزه تا انوارله اوله طلو

طلعت* اصلنده کورمکدر صکره عجم یوزده استعمال ایلدی زیرا انسانک اول کوربنی یوزیدر مقصود بالاده ذکر
اولنان طوایف جلیله نک یوزلری پرنور اولدیغنی بیاندر (خلعت) قال فی القاموس الخلعة بالکسر ما یخلع علی
الانسان وفی المفردات الخلع خلع الانسان ثوبه والفرس جله وازاره واذا قیل خلع فلان علی فلان فمعناه اعطاه ثوبا
واستفید معنی العطاء من هذه اللفظة بان وصله بثوب لا بمجرد الخلع انتهی الحاصل تشریف طریقیله اعطا والباس
اولنان جامه یه خلعت دیرلر* آندن ابراهیم اوله خلعت کین) سؤال اولنورسه که حدیث صحیحده وارد اولوب* اول من
یکسی من الخلائق یوم القیامة ابراهیم* بیورلمشدر پس ناظمک بیانی مضمون حدیثه مخالف دکلمیدر جواب
بودرکه حدیثده مذکور اولان اولیت اضافیه در سبب ظاهری ناظمک ذکر ایتدیکی معنادر اما سبب باطنی بودرکه
حضرت ابراهیم علیه السلامه کلنجه اولان انبیاء کرامک نشئه لرنده غالب اولان صفات سلبیه ایله ظهور اولمغله زیاده
تنزیه وتنزیهه دعوتلری حسبیله ذات الهیه کسوه دن مجرد ومعری منزله سنده ایدی صکره حضرت ابرهیم صفات
ثبوتیه ایله ظهور ایدوب ذات الهیه یه کسوه کیدرمش کبی اولدی پس بو معنی ابتدا حضرت ابراهیمده ظاهر اولمغله
انبیادن مقدم خلعت استحقاق بولدی (لمحرره) ترازوی کمال ذات حقه* دو کفه کبیدر تنزیه وتشبیه* شو کیم
بولدی بوسرلک اعتدالن* بوزن سمت کماله قیلدی توجیه* بکار قاضیلر* مراد بونلردن ظالم اولنلردر زیرا عادل
اولنلر نوردن منبرلر اوزرنده اوتورسه لر کرکدر (آب زلال) عاملک خاصه اضافتی قبیلندندر اکر زلال قار ایچنده
حاصل اولان قوردلک اسمی اولورسه اضافت ادنای ملابسه ایچون اولور بو مقامک شرحی بالاده مرور ایتمشدر
(آبادان) معمور یعنی شنلک بوندن مراد وفاتی مصیبتنه صبر اولنان اوغلانلردر* لمحرره* شولرکیم کیدی تقوادن
لباسی* چقردی یارن اکنندن پلاسی* مشرف اولدی خلعت برله حقدن) قودی باشینه تاجی پادشاهی* بودنیاده
کزرکن زار وعریان* بچلدی اینجه سندسدن قباسی* قبای اطلس ایله فخر ایدنلر* اولوریارن مذلت مبتلاسی*
آیقلرده قالور ذره مثالی* ندکا واوسه عزت آشناسی* مصیبت دردنه صبر ایلریسک) سلینه قلبکک محشرده پاسی*
خرابه کن کوکل محنت الندن * صفادن دوزیله یارن اساسی* شو کیم پرواز قیلدی اوج عشقه* هما کبی بلند
اولدی هواسی* طوتوب عهد ازل دامانی وار* اوتمه آدم ایسک ربناسی* نه وار اقدن سون نه یوقلغی یر* بو یولک
بویله کلدی اولیاسی * عبادن چیقمه حق تا اولنجه * مقرردر جهانک چون فناسی (اطراد) اتفاق ومتابعت
یقال اطرد الامر تبع بعضه بعضا وجری (سرکردان) حیران وسراسیمه* طراد* کسرله طرد معناسنه یعنی سورمک
وایراق ایلمک وجائزدرکه فتحله یوم طویل مراد اوله یعنی بلمیه لرکه علی سبیل الاستخفاف ازعاج وابعادک غایتی ویا یوم
طویلک نهایتی نیه منجر اوله ویا نره یه طردورد اولنه لر قال الله تعالی (فاذا نقر فی الناقور) ای نفخ فی الصور وهو
فاعول من النقر بمعنی التصویت واصله القرع الذی هو سبب الصوت کما فی الارشاد واختلف فی انها النفخة الاولی
ام الثانیة کما فی الکشاف (سرقراندندر) یعنی آنی حقیقت اوزره الله تعالی وآنک تعلیم ایتدیکی خواص بیلور سائر
متشابهات قرآنیه واسرار فرقانیه کبی (شداد) مفرد استعمال اولنمشدر عذابه صفت واقع اولمق اوزره شدید وقوی
معناسنه وجائزدرکه شدیدک جمعی اوله انواع عذاب اعتباریله (ناکهان) ناکاه دیمکدر یعنی آکسزدن (املاک) ملکک
جمعیدر قال تعالی (ویحمل عرش ربک فوقهم یومئذ ثمانیة عن النبی علیه السلام هم الیوم اربعة فاذا کان یوم القیامة
ایدهم الله باربعة آخرین فیکون ثمانیة وروی ثمانیة املاک ارجلهم فی تخوم الارض السابعة والعرش فوق رؤسهم
وهم مطرقون مسبحون (اجتهاد) دورشمق وقدسبق (نفاد) دوکنمک وفانی اولمق یعنی برخطوه ده یکرمی بیک یللق
مسافه یی قطع ایده بوندن مراد ملائکهء مذکوره نک عظمتی بیاندر وبطریق الدلالة عرش اعظمک عظمتی دخی
اشعاردر (چون مهاد) دوشک کبی مقصود دوزلکده بساط مفروشه تشبیهدر (آنی انکیچون یرتمشدر الخ) سری
بودرکه عرش اعلاده وسائر افلاکده ملائکه یوزندن حقه عصیان واقع اولمشدر نتکیم آنلرک وصفنده بیورر
لا یعصون الله ما امرهم ویفعلون ما یؤمرون) پس بویله چشم پاکه مکان پاک کرکدرکه آنده وضع اولنه وقدسبق
ان تلک الارض البیضاء لم یعص الله فیها احد بوندن منفهم اولورکه فخر عالم صلی الله علیه وسلمک روضه سی اولان محل
مخصوصده کمسه دن عصیان صادر اولمشدر فافهم فانه غریب (لمحرره) ظلمت ونور امتزاج ایتمز* کفر وایمان
ازدواج ایتمز* شولسکه عذب فرات اوله تحقیق) خلطهٔ قلزم اجاج ایتمز (عباد) بندکان حق (فزع) مخوف اولان
نسنه دن عارض اولان انقباض ونفرتدر (قال الله تعالی لا یحزنهم الفزع الاکبر) وهو الفزع من دخول النار
پس انبیا وکمل اولیا اکرچه کندی نفسلری اوزرنه آمنلردر ولکن انبیا علیهم السلام امم اوزرنه واولیاء کرام دخی مقامک
هیبتندن فزعه دوشه لر (قال المولی) الفناری فی تفسیر الفاتحة اذا ابصر الناس جهنم لها فوران وتغیظ علی

الجبابرة المتكبرين فيفر الخلق باجمعهم منها العظم ما يرونه خوفا وفزعا (وهو الفزع الاكبر فتتلقاهم الملائكة هذا يومكم الذى كنتم توعدون) فهم الامنون مع النبيين على انفسهم غيران النبيين يفزعون على اممهم للشفقة التى جبلهم الله عليها للخلق فيقولون فى ذلك اليوم اللهم سلم سلم ويخافون اشد الخوف على اممهم والامم يخافون على انفسهم والمطهرون المحفوظون الذين ما تدنست بواطنهم بالشبه المضلة ولا ظواهرهم ايضا بالمخالفات الشرعية آمنون يغبطهم النبيون فى الذى هم عليه من الامن لما هم النبيون عليه من الخوف على اممهم (رغبت) هى السعة فى الارادة فاذا قيل رغب فيه واليه يقتضى الحرص عليه قال الله تعالى * انا الى ربنا راغبون * واذا قيل رغب عنه اقتضى صرف الرغبة عنه والزهد فيه * اعتماد * استناد يعنى طيانمق مراددركه حقه التجادر * يوم المعاد * عود جسمانى كونى كه قيامتدر حقك حكمندن مراد بين الخلائق فصل وقضاسيدر (فيأتى الله فى ظلل من الغمام والملائكة) ويكون اتيانه اتيان الملك فانه يقول ملك يوم الدين وهو ذلك اليوم فسمى بالملك (لمحرره) بوكون كوش ايتمين اهل فنادن نقرناقورى * ندربيلمزيارن نفخ اولنان شول نوردن صورى * قيامت قلب عاشقده فنا فى الله دربونده * انكيچون كورلمز زاهدكبى اول يوم منشورى * قيام ايده شوكيم ديوان حقده برنفس بوكون * بومعنادن يارن بيك بيل قيامى ايلمز صورى * كوكل برعرش اعظمدر قونلمش ارض بيضاده * كه يعنى سينه سى قيلمش احاطه قرله دورى * فرشته لر امورنده طوترلر آنى قوتله * قواى باطنك يعنى اودرغايتده منظورى * اودركرسى حقكم جنت آنك سطحيدر تحقيق * اولوبدر چشم جاهلدن خدانك سرى مستورى * جهنم نفس انساندركه قورقر خلق شرندن * عياندر كينه شرى نهاندر كينه شورى * بولطف وقهر انسانى قوحكم الهيدر * اينر يوزنه حقك چقنكم اوله دستورى * بوحكمه حق راضى اول اولهسن اهل حقدن تا * وجودك ايكى عالمده آبد كورميه محذورى

فصل فى المواقف

مواقف موقفك جمعيدر محل وقوف معناسنه يقال وقف يقف وقوفا دام قائما (رشاد) مهتدى اولمق يعنى طوغرى يول بولمق (زبانى) قال فى القاموس الزبنية كهبرية متمرد الجن والانس والشديد والجمع زبانية اوواحدها زبنى والزبن كالضرب الدفع وفى الاخترى زبنيه عنفله دفع ايديجى زبانيه عذاب ملكلرى كه اهل جهنمى اوده دفع ايتدكلريچون زبانى ديرلر مفردى زبنى كلور كسائى قولنده اما ابو عبيده قتنده زبنيه كلور انتهى * پس زبانى زبانيه لفظنه منسوب ارلمش اولور سؤال اولنورسه كه علم تصرفده مصرحدركه جمعه نسبت صحيح دكلدر جواب بودركه جمع اولان كلمه علم وياعلم حكمنده اولسه ويا واحد مستعملى اولسه جمعه نسبت ايتمك صحيحدر زبانيه دخى بويله در زيرا انصار وامثالى كبى علم اولمشدر وواحدنك استعمالى دخى متروكدر (سواد) سياه كه قبح اعتقاد واعمالك اثريدر نتكيم بالاده شرح اولندى (يوم التناد) اصلنده تنادى دربرى برينه نداء ايتمك وچاغرمق وقد سبق بيانه (جواد) فتحله جومرد معناسنه حضرت على كرم الله وجهه نك سخاسى مشهوردر حتى واقعه ده اسدويا انك شبلى كورلسه كاه اولوركه سخاايله تعبير اولنور زيرا حضرت على رضى الله عنه اسدالله در فافهم وقد سبق الفرق بين الجود والكرم والعطاء والسخاء * قال الراغب الجود بذل المقتنيات مالا كان او علما (انتقاد) نقدى تميز يعنى جيدنى زيوفندن تخليص وفرق ايتمك قال فى القاموس النقد تمييز الدراهم وغيرها كالانتقاد بعض نسخه ده انقياد دوشمشدر اطاعت معناسنه * طوره هر موقفده بيك بيل * بوندن منفهم اولوركه روز قيامت اللى بيك بيلدن عبارتدر نتكيم شرحى كذر ايتدى (خلائق) خليقه نك جمعيدر خلق معناسنه (بى نزاع) بى مخاصمه ومجادله زيرا نزع اصلنده برنسنه يى مقرندن جذب ايتمكه ديرلر مخاصمه ده طرفيندن مجاذبهٔ كلام وبلكه مجاذبهٔ كريبان اولمغله انك اوزرينه منازعه ونزاع وتنازع اطلاق اولندى (بى عداد) بى حساب (فوز) الفوز الظفر بالخير مع حصول السلامة (بى عناد) يقال عند خالف الحق ورده عارفا به يعنى اول موقف بودركه ناس قبوردن بيرون اولدقده مؤمن اولنلر فوز ونجات وغنيمت وسعادت بوله لر وكافر اولنلر ابواب قبورده بيك بيل عريان وكرسنه وتشنه طورلر * سورسه لر بومقامدن * يعنى ابواب قبورده بيك بيل قيامدنصكره محشره سوق اولنه لر محشر بالاده بيان اولنمشدر (وفى الحديث بيت المقدس ارض المحشر والمنشر كما فى المقاصد الحسنة (ظل امان) ظل كونش اصابت ايتمين يره ديرلر بوراده امانى يعنى بى خوف اولمغى ظله تشبيه واردر وجه تشبيه استراحتدر وجائزدركه اماندن مراد محل امان اولان عرش اولوب ظل حقيقتده محمول اوله زيرا ناس سرقبوردن محشره سوق اولندقده الله تعالى يه اخلاصله ورسولنى اقرارله ملاقى اولوب شرك وسحر واهراق دماء مسلميندن برى وناصح لله ورسوله ومحب مطيع ومبغض عاصى اولنلر ظل عرشده مستريح اولوب غمدن نجات بوله لر وبومذكورلك خلافى اوزره اولنلر حر شمس وحرارت نار وهم وعذابده بيك بيل آياق اوزره طورورلر (فرح) لذت عاجله ايله انشراح صدره ديرلر اكثريا بدنيه اولان

لذات دنيويه ده مستعملدر قال الله تعالى (ولا تفرحوا بما آتاكم) (استناد) طيانمق اعتماد كبى يعنى ذكر اولنان امان وفرحده اولدقلرى حالده عرش رحمانه استناد ايده لر وجائزدركه نفس امان وفرح انلره سندكاه اوله (ظلمت) عدم النور معناسنه ونور اول ضوء منتشردركه رؤيته معيندر (نهاد) رسم وآيين وبنياددر بوراده مصدردر نهادن ديمكدر قومق معناسنه ولكن بحسب المقام طورمق مراد اولنور وجائزدركه نهاده ديمك اوله يعنى نهادن لفظندن اسم مفعول اوله قونلمش معناسنه ولكن ايده لفظنه مناسب كلمز فافهم (طرفة العين) طرفه بناء مره در يقال طرف بصره اطبق احد جفنيه على الاخر اوطرف بعينه حرك جفنيها يعنى طرف كوز قپاغن تحريك ايتمكه ديرلر كاه اولوركه طرفله نظر مراد اولنور زيرا نظر تحريك جفنك لوازمندندر بوراده طرفة العين ايله مراد زمان قليلدر يعنى بركره كوز آچوب يومنجه اولان زمان مقدارنده ظلمتدن چقه ويوريوب نوره كيده الحاصل خلق ظلمت ونوره مسوق اولدقده شرك ونفاق وشكدن برى اولوب قولا وفعلا حق رعايت ايدوب خلقله انصافله معامله قلوب سر وعلانيتده اطاعت وقضاء الهيه رضا ومقسومه قناعت اوزره اولنلر طرفة العين مقدارنده مبيض الوجه اولدقلرى حالده ظلمتدن نوره چقه لر وجمله غمومدن نجات بوله لر بو اوصاف جليله نك اضداديله متصف اولنلر ايسه بيك بيل ظلمت ايچنده غم وهمده قالوب صكره مسود الوجه بيرون اوله لر (لمحرره) اولدكيسه مرض دلدن صاغ * ايتدلنا خلاصله يارن يوزك آغ * موره قدر اولان ضعيف انسان نتيجه حمل ايده بارى چون قاره طاغ (انتساب) كشى كنديني بركسنه يه نسبت ايتمك نتكيم اعياندن انتسابكز كيمه در ديو سؤال اولندقده فلانه درديلور بوراده مراد ظلمت ونور حالنه اولان انتساب واضافتدر * سوره لر كيم صوره لر بربر حساب) يعنى خلق ظلمت ونور موقفندن سرادقات حسابه سوق ايده لركه اون عدد سراپرده در وهر برنده برسؤال واردر اول سؤاللره جواب ويرمينلر هر برنده بيك بيل وقوف ايتسه لر كركدر (سراپرده) اصلده پردهٔ سرايدر اولر ايچنده چكلن پرده يه ديرلر وهر اوطه كه بزدن اوله جبنك كبى اكا سراپرده ديرلر عربجه سرادق ديلور سراپرده دن معربدر سرورى ديوان حافظ شرحنده سراپرده ايچ حولى در ديديكنى سودى رد ايلمشدر ولكن اصابت اتمشدر زيرا ايچ حولى معناسنه ده كلديكى نعمة الله لغتنده مصرح اولديغندن ماعدا بحر العلوم صاحبى شيخ سمرقندى رحمه الله سورهٔ كهف تفسيرنده بيورركه السرادق ما يدار حول الخيمة من شقق بلا سقف * وقيل السرادق الحجرة التى تكون حول الفسطاط انتهى * پس حقيقتده ايچ حولى ديدكلرى اكابر چادرلرينك اطرافنه غليظ بزدن اداره اولنان پرده در فافهم بيل ياسز رسم اولنمق كركدر زيرا مقابلى اولان خجل دخى ياسزدر خجيل يا ايله اغلاط عامه دندر نتكيم مرور ايتدى والخجل كالكتف هو المتحير المدهوش من الحياء (بدعت) اسم من الابتداع وهو الاتيان بالشئ من غير مثال سابق له وعرفوها بوجوه فقيل هى الفعلة المخالفة للسنة وقيل الحدث فى الدين بعد الاكمال وليس له اصل فى الشرع وقيل ما لم يفعله رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا الصحابة ولا التابعون الى يومنا هذا ولا يقوم ايضا دليل على جوازه وهى قبيحة وحسنة على ما فصل به فى كتب الحديث وجاء فى تفسير الفاتحة للمولى الفنارى رحمه الله فيسئل عن الاهواء مكان البدعة والهوى ما يميل اليه الطبع وتهواه النفس بمجرد الاشتهاء من غير سند مقبول ودليل معقول ويقال فلان من اهل الاهواء اذا زاغ عن السنة متعمدا (عاصى) يقال عصى عصيانا اذا خرج من الطاعة (بعدذا) عقوق والدين شرعه موافق اولان امورده مخالفتدر مخالف اولان مواددده اطاعت ايتمك كركدر (قال تعالى (وان جاهداك على ان تشرك بى ما ليس لك به علم فلا تطعهما) چون نبود خويش را ديانت وتقوى) قطع رحم بهتر از مودت قربى (نزول) النزول فى الاصل هو الانحطاط يقال نزل من علو عن دابته ونزل فى مكان كذا حط رحله فيه * شوالكه انك حكمى آلتنده اوله * مراد اهل واولاد وشاكردلر ويتيملر وناشمه خدمتكارلردركه آنلرك امورى اكا تفويض اولنمشدر (آداب) ادبك جمعيدر چوق وجهله تعريف اولنمشدر قال بعضهم الادب عبارة عن رعاية الامور المستحسنة والتحرز عن الامور المستقبحة وقيل هو التخلق بالاخلاق الجميلة والخصال الحميدة من معاشرة الناس ومعاملتهم وقيل صيانة النفس عما لا يستقيم قولا وفعلا وقيل الادب عبارة عن معرفة ما يحترز به عن جميع انواع الخطأ وقيل الادب الدعاء الى الطعام وسميت الخصال الحميدة ادبا لانها تدعو الى الخيرات وتدل على الحسنات وكان علوم الادب اى العربية تدعو سائر العلوم الى نفسها لتستفاد منها والادب بالكسر بمعنى العجيب يعنى ان علوم العربية المسمات بعلم الادب عجيبة غريبة لكثرة نكاتها ولطائفها كذا فى حواشى المفتاح للسيد السند (بعدذا) زمانه خلق اولاد حقنده جاهل اولسون صاغ اولسون ديرلر وسائر استخدام اولنان اتباعك خدمتدن قالوردو تعليمنده تكاسل ايدرلر بيلمزلركه بونلرله بووجهله بش اون كون انتفاع ايتمك بيك بيل شدتده وقوفه مؤدى اولور (لمحرره) روزوشب علم دين ايدوب تعليم * قومه جاهل جهانده اولادك * جمله اتباعكى مؤدب قيل * ياد اوله حسن ذكر له آدك (انجيه) انجنه معناسنه درنونله * قولدن قراوشدن * يعنى قولنه وجاريه سنه

احسان ایتدیسه التتی سرادقه یچه (قومن) یعنی قرابتدن سؤال ایده لر قوم اصلده جماعت رجالدر کاهیجه نساء دخی
مراد اولنور قال فی القاموس القوم الجماعة من الرجال والنساء معا او الرجال خاصة او تدخله النساء علی التبعیة ویؤنث
والجمع اقوام (رحمن) یعنی صله رحمدن سؤال ایده لر والرحم رحم المراة وامرأة رحوم تشتکی رحمها ومنه استعیر الرحم
للقرابة لکونهم خارجین من رحم واحدة قال فی القاموس الرحم ککتف بیت منبت الولد ووعاؤه والقرابة او اصلها
واسبابها والجمع ارحام انتهی بعده ابو مقامده رحم ایله مراد ذی رحم محرم وقومله مقصود اقارب واباعد در وصلهٔ رحمك
معناسی کذرا یتمشدر (حسد) الحسد تمنی زوال نعمة من مستحق لها وربما کان مع ذلك سعی فی ازالتها وروی المؤمن
یغبط والمنافق یحسد * بیلدی جان وجسددن صوره لر * یعنی جان وجسدی حسدده می ویا غبطه ده می استعمال
ایلدی (مکر) المکر صرف الغیر عما یقصده بحیلة وذلك ضربان مکر محمود وهوان یتحری بذلك فعل جمیل وعلی ذلك
قال الله تعالی (والله خیر الماکرین) ومذموم وهوان یتحری به فعل قبیح (قال تعالی) ولا یحیق المکر السیء الا باهله
(دکلدکمی جانله تنده سؤال) یعنی کیمی جانه وکیمی تنه متعلق اولان سؤاللری مثلا حسد دوونه دائر وتعلیم واحسان
ظاهره متعلقدر وعلی هذا (همام اولوکشی (لمحرره) طوتمدن دست اجل دامانکی * ایده کور حسن عمل ترك امل *
ویرمدین ناچار شیرین جانکی * ایده کور حسن عمل ترك امل * اهل طاعت بوله محشرده نجات * عاصی بی ایده
احاطه سیئات * استر ایسك کرصراط اوزره ثبات * ایده کور حسن عمل ترك امل * ظل عرشه ایریجك اهل صفا *
نار غمده قالیه اهل جفا * عهد که روز ازل ایدوب وفا * ایده کور حسن عمل ترك امل * ظلمت شرکه وریابی یچه کور *
طرفة العین ایچره نوره اوجه کور * عشق الندن جام وحدت ایچه کور * ایده کور حسن عمل ترك امل * راه سنت
ظاهر یکن کوزله * بدعته اویمه دوشوب چپ ایزله * الذنوب قالمه مجرد سوزله * ایده کور حسن عمل ترك امل
علم حال اوکرن اوتور آدابله * صحبت ایت اهل صلاح احبابله * بلکه وقتك کلش اوله کیم بله) ایده کور حسن عمل
ترك امل * آدمی رسوا ایدر یارن حسد * راه جنتده اولور برقاتی سد * یاریکن بوکون سکا جان وجسد * ایده کور حسن
عمل ترك امل * ویردکیسه حق سؤالینه جواب * جنت فردوسه بولدك فتح باب * حقیا آسان اوله دیرسك حساب *
ایده کور حسن عمل ترك امل * بربر بتیسن * یعنی هرکسه دفتر عملن ویره لر * خیرن بتیسن * یعنی الله تعالی خیرن
ویرسون شر ایشدن حفظا یتسون (آنده) یعنی ایمان وشمائل ایله اخذ کتب حشر اولندقلری موضعده (سرتاسر)
باشدن باشه واوجدن اوجه (حق دیدیمی) یعنی محلنده حق سوز سویلدیمی یوخسه مداهنه ایدوب زمانه کاسه لیسلری
کبی سکوتمی ایتدی الساکت عن الحق شیطان اخرس (شاهزاد) اولوزاده زاد بوراده ذال معجمه ایله درزیرا
فرس اهلی استعمالاتده وقافیه لرنده دال ایله ذال معجمه یی فرق ایتمزلر ودیمشلردرکه هر لفظ مفرده حرف صحیح
وساکندن صکره کان دال وباقیسی ذال معجمه در (عفو) العفو القصد لتناول الشیء وعفوت عنك کانه قصد ازالة ذنبه
صارفا عنه فالمفعول فی الحقیقة متروك وعن متعلق بمضمر فالعفو هو التجافی عن الذنب وقد سبق الفرق بین العفو
والمغفرة (سعی) السعی المشی السریع وهو دون العدو ویستعمل للجد فی الامر خیرا کان اوشرا (معروف) اسم لما عرف
من طاعة الله والتقرب الیه ویطلق علی الاحسان الی الناس ایضا (قال الامام الراغب المعروف اسم لکل فعل یعرف
بالعقل والشرع حسنه والمنکر ما ینکر بهما قال تعالی (ولتکن منکم امة یدعون الی الخیر ویامرون بالمعروف وینهون
عن المنکر) ومن هذا قیل الاقتصاد فی الجود معروف لما کان ذلك مستحسنا فی العقل والشرع (نهی) هو الزجر
عن الشیء بلفظة افعل نحو اجتنب کذا وبلفظة لا تفعل والنهی عن المنکر یکون تارة بالید وتارة باللسان وتارة بالقلب
حسن خلق) قال الحسن البصری رحمه الله فی حسن الخلق بسط الحیاء وکف الاذی وبذل الندی والعفو عمن وقع منه
الخطاء (حب وبغض (یعنی اکر حب فی الله وبغض فی الله اهلی ایسه یدنجی موقفه کذر ایده قال الراغب البغض نفار
النفس عن الشیء الذی ترغب عنه وهو ضد الحب فان الحب انجذاب النفس الی الشیء الذی ترغب فیه (یاذ) دال مهمله
ومعجمه ایله انکمق وخاطرده طوتمق * برمدی مال حرام * بالاده سراد قاتده ذکر اولنان حرامه وقوع اعم وبوا خصدر
پس تکرار لازم کلمز (یکلش سوز) قول زور دیدکاریدر (ربا) باء موحده ایله در شرحی کذرا یتمشدر (افترا) کذبدن
اخصدر زیرا افترا کندی یاتندن یالان پیدا ایتمکدر کذب ایسه کاه اولور غیره تقلید ایله دخی اولور یعنی ایلدن
اشتدیکی یالانی سویلمك دخی کذبدر (محصنات) محصنه نك جمعیدر مسلمه وحره وعاقله وبالغه وعفیفه یعنی زنادن
پرهیزکار خاتون (العیاذ) اللهمه صغنمق محصناته قذفی ترکدن کنایه در تکیم بیت آتیده مراد شهادت زورك ترکی بیاندر
(بهتان) قال تعالی (هذا بهتان عظیم) ای کذب یبهت سامعه لفظاعته ای یدهش ویتحیر وفی القاموس بهته کمنعه بهتا
وبهتا وبهتانا قال علیه مالم یفعل والبهیتة الباطل الذی یتحیر من بطلانه والکذب کالبهت بالضم انتهی (بامداد) صباح

یعنی روز قیامت بام خصوصیله صبح وقتیدر سلاطین وحکامك اول وقت دیوان زمانی اولدیغی اعتبارله اکا بامداد
دیرلر داذ عدلدر ذال معجمه ایله دخی لغتدر نتکیم نظائری مرور ایتدی * سوره لر بوندن الخ * بوراده تکرار سوق اولنمق
بوندنبلکه مقدم سوق اولندقلری موضعده اولان مواقفك اسوله سندنصکره بیك بیل قرأت کتب ایچون اقامت
وارد رمکر سوق جزئی اوله قال المولی الفناری رحمه الله ثم یقام الناس فی قراءت کتبهم الف عام فان کان سخیا قد قدم
ماله لیوم فقره وحاجته وفاقته قرأ کتابه وهون علیه قراءته وکسی من ثیاب الجنة وتوج من تیجان الجنة واقعد تحت
ظل عرش الرحمن آمنا مطمئنا وان کان بخیلا لم یقدم ماله لیوم فقره وفاقته اعطی کتابه بشماله ویقطع له من مقطعات
النیران ویقام علی رؤس الخلائق الف عام فی الجوع والعطش والعری والهم والغم والحزن والفضیحة حتی یقضی الله
عزوجل فیه بما یشاء (سخی) سخاء حاجت مقداری اولان عطادر (درویش) یوخسول (کشاد) کشاده دیمکدر یعنی
آچق بوندن مقصود مال کیسه سنك ویا خزانه سنك کشاده لکیدر ماله نسبت اولندیغی مجازدر * صاغ الندن ویره لر
* یعنی تعظیما زیرا صاغ صولدن افضلدر انکچون خیر وحسناته مؤکل اولان ملك صاغ جانبده وشر وسیئاته مؤکل
اولان فرشته صول طرفده در پس کافره دفتر اعمال صول طرفدن دفع اولنمق اهانت ایچوندر (میزان) عبارة عما یعرف
به مقادیر الاعمال ذهب کثیر من المفسرین الی ان له کفتین ولسانا وشفتین وساقین وقد ورد فی الخبر الصحیح تفسیره بذلك
وصاحب المیزان یوم القیامة جبرائیل علیه السلام قال اهل السنة والجماعة تجسد الاعمال والاذکار فتوزن وقال
بعضهم الصحائف هی التی توزن قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره فی الفتوحات المکیة توضع الموازین لوزن الاعمال
فیجعل فیها الکتب بالاعمال وآخر ما یوزن فی المیزان قول الانسان الحمد لله فکل ذکر وعمل یدخل المیزان الا قول لا اله
الا الله فانها لا تدخل لانها لیس لها ضد فیجعل فی مقابلتها فکل یوزن بضده وضد الایمان الکفر وهو النفی والعدم
المحض فلا یجمع توحید وشرك ابدا فی میزان ولا یدخل الموازین الا اعمال الجوارح وهی سبع السمع والبصر واللسان والید
والبطن والفرج والرجل واما الاعمال المعنویة فلا تدخل المیزان المحسوس لکن یقام فیها العدل وهو المیزان المعنوی
فحس لحس ومعنی لمعنی یقابل کل شیء بشاکلته قل کل یعمل علی شاکلته (مثقال ذرة) مثقال الشیء میزانه من مثله والذرة
النملة الصغیرة یعنی کوچوك قریجه اغرلغیجه ووزنیجه خیری اولسه طرتله وشری دخی اکا قیاس اولنه پس هر کیمك
باطنی ظاهرینه راجح اولمغله میزان حسناتی ثقیل اولسه طرفة العینده فوز ونجات بوله وهر کیمك ظاهری باطننه غالب
اولمغله میزان سیئاتی کران اولسه عند المیزان بیك بیل محبوس اوله * کاهم وزن ایدوب طارتسه رحمان * نلر چکسه
کرك محشرده میزان * بوانی رحمانه مؤمن ایر کوروبن اوله شاد) یعنی خلق حضور حقده موقفه دعوت اولنه لر بوندن
مراد کرارلنان مواقفدن هیبتلو بر مقام عظیمه سوق اولنه لر دیمکدر * قال اهل التفسیر عند قوله تعالی (ولمن خاف
مقام ربه جنتان) مقامه تعالی موقفه الذی یقف فیه العباد للحساب یوم یقوم الناس لرب العالمین وقال بعض اهل
الحقایق هو المقام الذی یقوم بین یدی ربه یوم القیامة عند کشف الستور وظهور حقائق الامور وسکوت الکل من
الانبیاء والاولیاء لظهور القدرة والجبروت (بنده مطلقا اسیره دیرلر ارکك اولسون دیشی اولسون وصبی اولسون
خانکی اولسون یعنی اکر قادر اولوب بنده آزاد ایلدیسه ایکنجی موقفه کذر ایده ایتمدیسه بیك بیل اوراده وقوف ایلیه
(لمحرره) بنده کیم بنده ایلیه آزاد * بنده ایکن اوله یارن شهزاد * نه روادر بودکاو کیسه ایله * کسمیه مالی اوجندن برزاد
زمانه مزك دولتمند اولنلرینك اکثری اول غایته رسیده اولدیکه زمان صحتنده عتق رقاب دکل بلکه حال احتضارنده
حفظ اموال واستخدام بنده کان ایله وصیت ایدرلر والعیاذ بالله تعالی (لمحرره) ایلمزسك بو یولده مالی فدا * نفسکه چوق
جزا اوله جدا) نه روادر غنی ایکن بوکون * اوله سن روز قیامتده کدا * تا یکی جمع زرای بازرکان * قیل پریشان
انی برای خدا) غنچه وش صاقلمه زرك زنهار * اوله روز اجل نهان پیدا * حقیچون بنده لر آزاد ایله * ایده کور فرضی
خلوص اوزره ادا (اوقیدی) دیمشلردرکه قرآنی نظردن تلاوت ایتمك ظهر قلبدن قرأتدن افضلدر زیرا مصحفه نظر دخی
عبادتدر وکان کثیر من الصحابة یقرؤن من المصحف ویکرهون ان یخرج یوم ولا ینظرون فی المصحف کما فی الاحیاء
(طوتدی) یعنی احکامی ایله عمل ایتدیسه وکان خلقه علیه السلام القرآن (غزا) الغزو الخروج الی محاربة العدو
وفی القاموس غزا العدو سار الی قتالهم وانتهابهم (کافر) الکفر فی اللغة ستر الشیء وکفر النعمة وکفرانها سترها بترك اداء
شکرها واعظم الکفر ستر الحق وجحود الوحدانیة والنبوة او الشریعة (غیبت) بکسر الغین المعجمة ان تذکر اخاك بما یکرهه
فان کان فیه فقد اغتبته وان لم یکن فیه فقد بهته ای قلت علیه مالم یفعله (مستغاث) الله تعالیدرکه هر کارده اندن
عون طلب اولنمش واکا التجا قیلنمشدر (طالب العلم مقصود علم نافعدرکه علم حال وعلم آخرت وعلم الهی اندن داخلدر
الحاصل علم معامله وعلم مکاشفه یه شاملدر (قال فی عین العلم العلم علمان علم المکاشفة وهو نور یظهر فی القلب فیشاهد به

الغيب وهو افضل لانه المقصود وعلم المعاملة وهو العلم بما يقرب اليه تعالى وما يبعد منه وهو مقدم لانه الشرط فالمراد علم المكاشفة فيما ورد فضل العالم على العابد كفضلي على امتي اذ غيره تبع للعمل لثبوته شرطا له والمعاملة القلبية الواجبة فيما ورد طلب العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة لامتناع ارادة غيرهما اما التوحيد فللحصول واما الصلوة فلجواز ان يتأهلها شخص وقت الضحى ومات قبل الظهر واما غيرهما فاظهر وعلم الآخرة مطلقا فيما ورد (قل هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون لئلا يفضل علماء الزمان على الصحابة رضى الله عنهم اجمعين فمجادلة الكلام والتعمق فى فتاوى ندر وقوعها محدث انتهى بالاختصار ويقول الفقير فيما نقلنا من عين العلم كفاية للمصنف ولقد مررت ببلدة حين ايابي من السفر القبرسى المذكور فى كتابى الموسوم بتمام الفيض فصادفت فى المسجد الجامع هنالك واعظا يقرر لاهل المجلس ان العالم هو الذى علم ان زيدا فى ان زيدا قائم اسم ان وقائم خبره فقلت فى نفسى ياويله لقد نادى على جهله اذ قنع بالقشر من اللب واكتفى بالنخالة من الحب وما الرسم فى جنب الكشف الا كالسواد من البياض او الموت من الحيوة او البحر الملح الاجاج من العذب الفرات (عجب) كندن بكمك وحالنى خوش كورمك يعنى دينده ودنياسنده وياعملندن برنسنه ده معجب بنفسه اولمق قال فى عين العلم العجب استعظام النفس وخصالها التى هى النعم مع الركون اليها ونسيان الاضافة اليه تعالى والامن من الزوال فمن راى النعمة منه تعالى وفرح من حيث انها منه وخاف على الزوال لا يكون معجبا وضد العجب ذكر توفيقه تعالى (لمحرره) بيلميوب حقدن اولديغن توفيق * عجب ايدر حالنه ارباب غرور * ابراكر ايتمسه فيض باران) هيچ ايدرميدى نباتات ظهور (التذاذ) لذت وداد بولمق (كبر) كشى كندى نفسنى صفت كمالده غيرك فوقنده كورمك (لمحرره) كيمده كيم اولسه كبر شيطانى * دوشه شيطان النه ايمانى * ايدريكن هواسنه پرواز * دوشه چاه جهنمه جانى) صدر مجلس نشين ايكن دائم * دركهندن سوره الله انى * مهر پرتو فروز دولت ايكن * ذره دكل اوله حالى شانى * نه كمالنه كبر ايده انسان * واريكن صد هزار نقصانى * براوج ماله صغمزدهره * كچنور دولت وعزت كانى * برالفدن وير منطوغرى خبر * علمانك كچنور سلطانى * ابن سينا كچر طبابت ايله * بوغيكن باشنه بردرمانى * سوزده اكسيرصاتسه بلكه اولور * جلدكى اجهل شاكردانى * حالى قال ايتمكه بيلمز اولئيم بى عمل نسنه صانور عرفانى (رحمة الله قال تعالى * لا تقنطوا من رحمة الله * اى من مغفرته اولا وتفضله ثانيا وفى الحديث الفاجر الراجى اقرب الى الله تعالى من العابد المقنط (ع) نوميد مشو كه نااميدى كفرست * ندارم هيچ كونه توشه راه * بجز لا تقنطوا من رحمة الله * تو فرمودى كه نوميدى مياريد * ز من لطف وعنايت چشم داريد * بدين معنى بسى اميدوارم * ببخشا زانكه بس اميد دارم * اميد دردمندانرا روا كن * دلى اميدوارانرا دوا كن * كنهكارم دو محيى اميدك كسمه رحمتدن * محمد مصطفى كبى شفاعتكاهمز واردر (هدايى) ديدك لا تقنطوا من رحمة الله * اميد ايله قپوكه كلدم اى شاه * سرا كبردر محمد يعنى سر ذاتدر زيرا اسم اعظمه مظهر تامدر شويله كه الله تعالينك نور افعال وصفات وسر ذاتى آنك آيينه سندن غيريده اكمليت واتميت وجهى اوزره جلوه كر اولمشدر (سيد كون ومكان) سيد سواده يعنى جماعت كثيره يه متولى اولاندر مهذب النفس اولمق توليسنك شرطندن اولمغله نفسنده فاضل اولانه سيد ديلدى كون بمعنى المكون دربالفعل وجود عالمدن عبارتدر مكان كونك جزئياتندر حاوى ومستقر معناسنه ايكيسنك دخى شرحى كذرا ايتمشدر يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم جميع موجودات وانلرك متحيز اولدقلرى امكنه نك اوليسيدر (بعد ذا بو سيادت بالاصالة افاضل موجوداته وبالتبعيه سائرلره واما كنه كوره درزيرا سيد الثوب وسيد الفرس دينلمز بلكه سيد القوم دينلور وبوكلامده عالم ذاتدن عالم صفاته تنزلى وايكى عالمده بيله شرف محمد صلى الله عليه وسلمى بيان واردر (نور ازهر در محمد) يعنى زياده مضئ وشعله دار نوردركه فلك صفات آنك آفتابيله روشندر نورى سرمقابله سنده ثانى كتوردى زيرا بر معنى عالم علم وغيب وامره كوره سر وعالم عين وشهادت وخلقه نسبت ايله نوردركه هم ظاهر وهم مظهردر بومعنى ايسه فخر عالمك صورتيدر فافهم (اسعد حين وزمان) اسعد نيل خيرا اوزرنه زياده معاونت اولنمش ديمكدر بوراده جميع كمالاتده نصيب جهتندن اكثر ديمكدر حين برنسنه نك بلوغ وحصولنك وقتيدر بوراده زمان مطلق معناسنه در پس زمانا كا عطف تفسير اولور زمان شول متجدد معلومه ديرلركه آنكله متجدد موهوم تقدير اولنور مثلا آتيك عند طلوع الشمس دينلسه طلوع شمس معلوم ومتكلمك مجيئى موهومدر پس موهوم اولان مجيئ معلوم اولان طلوعه مقارن قلنمغله ابهام زائل اولور هذا عند المتكلمين واما عند الحكماء فالزمان عدد حركات الفلك وتكرار الليل والنهار بعد ذا بوراده اسعديت بحسب الصورة حين وزمانه وبحسب المعنى حين وزمانك مشتمل اولديغى اهل زمانه مضافدر وعند الصوفية المحققين زمان فرد ايله مراد نفس رحمانيدر پس نفس رحمانى تجليسندن فخر عالمدن زياده نصيب وافر وحظ كامل المشى بوقدر (لمحرره) سرا كبرسنك وجودكده * آشكار اولدى يارسول الله * نور اظهر سنك شهودكده * شعله دار اولدى يارسول الله * صورتك صورت

حقدر تحقيق * بولدى صورت سنكله سر دقيق * استين صحبت مولايه طريق * سكا يار اولدى يارسول الله * اولمسه كون كبى جمالك عيان * عينى كورمزدى ديده اعيان * طوغدى سندن بو دكاوجان وجهان * جلوه وار اولدى يارسول الله * اولميجه شفاعتك رهبر * كسه بولمز مقام وصله ظفر * ايرمين نوركه روز محشر * ياندى نار اولدى يارسول الله * فيض رحمتله كائناته قو * ذات پاككدر هديه هو * عشقك ايله دل حق چون جو * بيقرار اولدى يارسول الله (دركين) پصوده زيرا در لفظى ظرفيت افاده ايدر وكمين كيزلو بولوسز ديمكدر يقال كمن الشئ كمونا اى اختفى وكمن له استخفى (بعد ذا) بو كلامده ملائكه نك رصد كاهنى كمينكاهه تشبيه ولردر (مكر) اصلنده خديعه وحيله ايله بركسه يى مقصودندن صرف ايتمكه ديرلر بوراده مراد الله تعالى بر قولى استدراج اهلى ايليوب بيلمديكى وجه اوزرنه ناكاه مؤاخذه ايتمسيدر قال الكاشفى عند قوله تعالى (افامنوا مكر الله) آيا ايمن شدند اهل تكذيب ازنا كاه كرفتن خداى مكر استعاره است از استدراج بنده وكرفتن او بروجهى كه نداند (فلا يأمن مكر الله) پس ايمن نشوند از مكر خداى الا القوم الخاسرون مكر كروه زيانكاران كه بكفر ونفاق زيانزده هر دو جهان باشند انتهى قال بعضهم من مكر الله امهال العبد وتمكينه من اعراض الدنيا ولذلك قال امير المؤمنين من وسع عليه دنياه ولم يعلم انه مكر به فهو مخدوع عن عقله (كوى تشدن) يعنى قونشى حقندن (شهر وكوى) شهر معروفدر تركيده شار ديرلر كوى آنك مقابليدر كه جمعه اقامت اولنمين بردر اصلنده محله ديمكدر لسان عامه ده كوى شهرك محله سى كبى اولمغله كوى اطلاق اولندى كوى وكند لفظنده كند شهر معناسنه در نتكيم سمرقند بياننده كذر ايلدى (اكنجى) همزه نك فتحيله معروفدر همزه نك كسريله اولان ايكنجيده قاعده يايله رسم اولنمقدر بو كلامدن منفهم اولور كه شهر وكوى اهلى حق جاردن سؤال اولنمق يا الكز سكنى جارنه كوره دكلدر بلكه خانه خانه يه متصل اولمغله حق جوار ثابت اولديغى كبى باغ باغه وبستان بستانه وتارلا تارلايه وپورد پورده اتصالله دخى ثابت اولور (لمحرره) ايتين مردم اداء حق جار * جور الندن ايده يرك نيل آه وزار * رستخيز) قيامت كونى رسته راءنك ضميله اصلمده ساضيدن قسمدر بتمش معناسنه خيز خاوزاى معجمتين ايله امردر طور يعنى قيام ايله معناسنه كانه قيامت كونى اجساد باليه بحر الحياتك نمندن بتوب قبوردن قيام ايتمكله اول كونه رستخيز ورستاخيز دينلدى (آدمى) بوراده يا نسبت ايچوندر يعنى آدمه منسوب اولان اولاد وذريت (دم) فتحيله نفس وساعت (ارزانى) لايق (سهو) غفلت ونسيان (هدايى) بشردن شر جزء اولمشدر الهى * نيجه اكسك اوله جرم وكناهى (كفران) قال الراغب كفر النعمة وكفرانها سترها بترك اداء شكرها والكفر والكفران فى جحود النعمة اكثر استعمالا والكفر فى الدين اكثر والكفور فيهما جميعا (دولر) زياده دوار ايديجى مراد فلك اعظمدر زيرا سائر افلاكك ادوارى اكا تابعدر (حكمت اصابة الحق بالعلم والفعل فالحكمة من الله تعالى معرفة الاشياء وايجادها على غاية الاحكام ومن الانسان معرفة الموجودات وفعل الخيرات (يكسان) بردوزيه وبريكا زيرا يك بروسان شول نسنه دركه عرب آندن اسلوب ايله تعبير ايدر ترك بردوزيه ديديكى برده عجم يكسان دير نتكه واقعدر * كرسنك همه لعل بدخشان بودى * پس قيمت لعل وسنك يكسان بودى) آدوسانده اولان سان رسم معناسنه در آدوسان اسم ورسم ديمكدر كه حقيقتده اسم صاحبينك شكل وهيئتيدر (بعد ذا) ناظمك ذكر ايتديكى رحمت ايله مراد رحمن اسمنك مقتضاسى اولان رحمت عامه دركه فى الحقيقه آنك تجليسى كافر ومسلمانه وبلكه جمله ذى روح وجماد ونباته برابردر وحكمت ايله مقصود خاصه دركه خواص انسانك صفتيدر روا ترد ركه مطلق علم معناسنه اولوب صفت عامه اوله فافهم (بونوعه) بوكونه والنوع صفة جماعة متفقة الصور يعمها معنى واحد كما ان الجنس صفة جماعة مختلفة الصور يعمها معنى واحد (اعطاف) اختر بده اعطاف عطفك فتحله جمعى اولورسه اعطا وميل ومودت وكسريله اموزباشى وجانب معناسنه اخذ ايتمشدر وايكن ابن كمال تنبيه نام رساله سنده اعطاف عطفك كسريله جمعيدر جانب الشئ معناسنه ناس ايسه آنى اشفاق معناسنه عطفك فتحله جمعى ظن ايدوب لا يبعد من الطاف مولانا واعطافه ان يفعل كذا ديرلر دو تخطئه ايتمشدر پس بوصورتده حق اولان اعطاف عطفك كسريله جمعى اولوب بو يله يرلرده ميل وشفقت ايچون استعاره اولنمشدر قال فى القاموس عطف يعطف مال وعليه اشفق كتعطف انتهى وفى المفردات العطف يقال فى الشئ اذا ثنى احد طرفيه الى الآخر كعطف الغصن والوسادة والحبل ومنه قيل للرداء المثنى عطاف وعطفا الانسان جانباه من لدن رأسه الى وركه وذلك هو الذى يمكنه ان يعطفه من بدن ويستعار للميل والشفقة اذا عدى بعلى واذا عدى بعن يكون على الضد انتهى باختصار (پس عجبى الخ) يعنى عرفان كمالتك غايتى اكمليتدر كه كشف جمال وتجلى عيندر (ويردك بيان) يعنى قرآنله حروف اسرار ذات وكلمات صفات وافعالكى تعريف ايتمك كشف ذاتكه وسيله وبهانه درزيرا بو كشفه عنايتك اولمسه وسيله سن وبرمزدك * الحاصل قرآن برهان وبياندر وبو معناك غايتى مستعده كوره كشف وعياندر (برهان) البرهان بيان الحجة وهو فعلان مثل

الرجحان والبنيان وهو اوكد الادلة وهو الذى يقتضى الصدق ابدا لاستحالة وذلك ان الادلة خمسة اضرب دلالة تقتضى الصدق ابدا ودلالة تقتضى الكذب ابدا ودلالة الى الصدق اقرب ودلالة الى الكذب اقرب ودلالة هى اليهما سواء (لمحرره)
اى نورنى كحل بصرجان ايدن الله * اى سرنى فيض دل حيران ايدن الله * عاشقلرنى دعوت دركاه ايدوب اول * صكره يوزنى كشفله احسان ايدن الله * صادقلره صدمژده ايدوب وصله مقدم * آخر نيجه الطاف فراوان ايدن الله * باطنلرنه قوت عشق ايليوب امداد * سالكلرينك يوللرن آسان ايدن الله * غايت نيجه ممكن بومقامات فنايه * اى دركهنى بحد وپايان ايدن الله * ويردلكينه دوات جاويد عيانى * قلبن كينك مظهر ايمان ايدن الله * دل دانه سنى تربيت فيضه كرمدن صدخرمن پاكيزه عرفان ايدن الله * عرفان كهرلك خاتم ايدوب برنيجه موره * تسخير معانيده سليمان ايدن الله * اوردلك سرنه نيجه لرك تاج فنايى * اى نيجه لرى عالمه سلطان ايدن الله * ورد ملكى ذكرله تسبيح ايدوب آنجق * ورد بشرى حضرت قرآن ايدن الله * سهو يله خطا صادر اولورگن كيجه كوندز * بردمده انى عفوله غفران ايدن الله * كيدركه كسه سندن اميدن دوجهانده * رحمتله كوكل باغنى خندان ايدن الله * حق يه بتر ظاهر و باطن بوكرامت * كوزى ياشنى عشقله عمان ايدن الله *

فصـــــــــل فى لواء الحمد

الفرق بين اللواء والراية ان اللواء العلم الكبير ينصب عند السلطان ويدار معه ولا يكون الا واحدا والراية علم صغير لاصحاب القتال ويكون متعدد اللون الاول ابيض والثانى اسود لانه ابين عند الغبار كما ذكره الامام السرخسى رحمه الله كذا فى شرح القهستانى وقال فى انسان العيون اللواء هو العلم الذى يحمل فى الحرب يعرف به موضع امير الجيش وقد يجعل فى مقدم الجيش واول من عقد الالوية ابراهيم عليه السلام بلغه ان قوما اغاروا على لوط فعقد لواء وسار اليهم بعبيده ومواليه * وقال بعضهم صرح جماعة من اهل اللغة بترادف اللواء والراية فيطلق على كل اسم الآخر * وعن ابن اسحق ان اسم الراية انما حدث بعد خيبر * وقال فى المفردات اللواء الراية سميت لالتوائها بالريح والراية العلامة المنصوبة للرؤية * يقول الفقير حشره الله تعالى تحت اللواء الخطير لعل الوجه فى اسناد اللواء المحمدى الى الحمد لانه صورة الحمد الحقيقى الذى حمد الله به لسان الحقيقة المحمدية وهو الحمد الذى لم يحمد به الاولون والاخرون من اكابر الانبياء وافاضل الاولياء ويدل عليه بعض اسمائه الشريفة ومصداقه ما يقال بيت الحمد للذى يبنى فى الجنة للمصاب الحامد الصابر كما ورد فى الحديث ويجوز ان تكون الاضافة لادنى الملابسة لكون الحمد لله رب العالمين مسطورا فى جناح من اجنحته الثلثة ويحتمل غير ذلك والله اعلم وفى الخبر اذا كان يوم القيامة ينصب لواء الصدق لابى بكر الصديق رضى الله عنه وكل صديق تحت لوائه ولواء العدل لعمر رضى الله عنه وكل عادل تحت لوائه ولواء السخاوة لعثمان رضى الله عنه وكل سخى تحت لوائه ولواء الشهداء لعلى رضى الله عنه وكل شهيد تحت لوائه ولواء الفقهاء لمعاذ بن جبل رضى الله عنه وكل فقيه تحت لوائه ولواء الزهد لابى ذر رضى الله عنه وكل زاهد تحت لوائه ولواء الفقر لابى الدرداء رضى الله عنه وكل فقير تحت لوائه ولواء المقرئين لابى بن كعب رضى الله عنه وكل قارئ تحت لوائه ولواء المؤذنين لبلال الحبشى رضى الله عنه وكل مؤذن تحت لوائه ولواء المقتولين ظلما للحسين بن على رضى الله عنهما وكل مقتول تحت لوائه فذلك قوله تعالى يوم ندعو كل اناس بامامهم الآية (كردكار) فعال وصانع وقدسبق (پروردكار) بسليجى وتربيت قليجى رب معناسنه در * سنجغى غازيلرك * بونده غزانك شرف عظيمنه دلالات وار در پس غازيلرك قتاله مسارعى ازهاق روح واخفاء وجوده سبب اولغله الله تعالى انلرى جمله دن مقدم دائرهٔ كرامته ادخال وشرفلرن اظهار ايلدى وبردخى ابتدا لواء غزا ايچون عقد اولنمشدر نتكيم مرور ايلدى (لمحرره) جنكه اقدام ايتسه چون شيرژيان * جان وباشيله كروه غازيان * جمله دن اول كاور سنجقلرى * سود ايدوب محشرده كورمزلر زيان (بعدذا) لواء غازيانك اولتى سائر الويه يه نسبت ايله در زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلمك لواسى جمله دن مقدمدر نتكيم ناظم بيت آتيده اشارت ايدر (شاهوار) شاه كبى قال بعضهم معنى قوله عليه السلام لواء الحمد بيدى انه اذا كان يوم القيامة يكون اللواء مضروبا والمؤمنون حول لوائه من لدن آدم الى قيام الساعة ويكون الكفار فى ساحة من النار مادام لواء الحمد مضروبا واذا حول اللواء فحينئذ يساق الكفار الى النار (سيد) قدسبق معناه قال عليه السلام انا سيد ولد ادم ولا فخر * معلوم اوله كه بو حديث صحيحده ولد آدم له مراد نوع بشردر زيرا بو نوعه علم كبى اولمشدر پس فخر عالم دنيا وآخرتده نوع بشرك سيديدر ابو البشر اولان نفس آدم اولسون اولادى اولسون ولكن آخرتده سيادتى زياده ظاهر اولسه كركدر زيرا اوراده معاند ومكابر يوقدر وبو كلامدن فخر عالم ملائكه دن وجمله خلقدن افضل اولمق منفهم اولور زيرا اهل السنة قتنده بشرك خواصى ملائكه نك خواصندن وعوامى آنلرك عواممندن افضلدر پس آدميلردن افضل اولنجق جمله خلقدن دخى افضل اولمق لازم كلور فاما حديث آخرده * لاتفضلونى من بين الانبياء * وارد اولديغى

بحسب المصلحه در يعنى تنقيص مفضوله ويا خصومته مؤدى اولان ويا نفس نبوتده تفضيلدن نهى اوزرنه محمولدر سؤال اولنورسه ولا فخرك معناسى ندر جواب بودركه فخر اصطلاحده انساندن خارج اولان اشياده يعنى مال وجاه وامثالى ايله مباهات در پس مراد پيغمبر بودركه بكا بو سيادت عظمى ايله فخر ايتمك يوقدر زيرا كسبى دكلدر بلكه مزيد فضل الله ايله در و فخر ايتمك لازم كلورسه فضل حق اولديغى جهتدن فخر اولنور نتكيم بيورر * قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فليفرحوا * وفخر حقيقى بو مقوله فرح مشروع جنسندندر الحاصل لسان نبوتدن سيادته متعلق كلام وارد اولدقده مخاطب اولانلر آنى بين الناس متعارف اولان فخره حمل ايتمسونلر ايچون ساحهٔ عرض نبوتى ولا فخر ايله تنزيه وتبرئه ايتدى وعيدلك تكبيراتنك سرى دخى بو قبيلدندر زيرا يوم عيدده قبائل عرب جمعيت كبرى ايدوب فخر عالمه نظر انداز اولورلر وتعظيم بليغ كوسترلردى فخر عالم دخى اكرچه آنلرك نظر تعظيمله نظرندن ملوك وسلاطين كبى حاشا منفعل ومتأثر اولمزلردى ولكن عظمت وكبريايى زياده تخصيص واضافت ايچون خاطرلرى مطمئن ودللرى متسلى اولديغى قدر تكبير ايدرلردى تكبيرات اعياده اختلافه وجه بودر سؤال اولنورسه كه چونكه فخر عالمده سيادت مذكوره ايله افتخار يوغيدى پس ذكر ايتمكه حاجت نه ايدى جواب بودركه ذكرى * واما بنعمة ربك فحدث * امرنه امتثال ايچوندر سائر تحديث ايتدكارى نعم الهيه كبى وبردخى بو مقوله معنايى امته تبليغ لازمدر زيرا سائر انبيادن شرف تام ورجحان مالا كلامنه دالدر تاكه بو وجه اوزره اعتقاد ايدوب اتباعده تقصير ايتميه لر وتعظيمده راه اهتمامدن طشره كتميه لر قال تعالى واذا تليت عليهم آياته زادتهم ايمانا * پس اسباب كمال ووجوه جلال كه آيات نبوت مصطفادر آنى ذكر ايتمك سبب ازدياد ايقاندر فافهم جدا فالكلام فى اهل الارادة مع اهل الارشاد كالكلام فى الصحابة مع حبيب رب العباد ومن الله التوفيق لاستماع الحق والوصول الى هذا السر الادق (لمحرره) اوله دانشنه يم كه نطق حبيب * جانمه عين حيات آبى كاور) سوميمى اولبلرى شكرى * بكا هردم شراب نابى كاور * عقدهٔ مشكلاتم ايلر حل * يك سؤاله نيجه جوابى كاور * كوش جانيله دكارم آنى * هر نفس لذت خطابى كاور * ايچمين اشبو شربت عذبى * بركون اولوردم عذابى كاور * قوشوانكار اهلى جدا كيم بو باغك اولر غرابى كاور * بزم عشاقه اوغرمز زيرا * دكاسه عشق سوزن خوابى كاور (سنجغم التنده) بو معنى اسم اعظمك سائر اسماء كليه وجزئيه يى احاطه سى صورتيده در نتكيم برقاچ دفعه بيان اولندى (نه همين زير لواء دولتش مايم وبس * آدم ومن دونه تحت اللواء مصطفاست * قال الكاشفى * همه انبيا درپناه تواند * مقيم دربار كاه تواند توسپهر منيرى همه اخترند * تو سلطان ملكى همه لشكرند (عرض) فتحله ورانك سكونيله هر نسنه نك انى كه خلاف طولدر قال الراغب العرض خلاف الطول واصله ان يقال فى الاجسام ثم يستعمل فى غيرها كما قال تعالى (فذو دعاء عريض والحد الحاجز بين الشيئين الذى يمنع اختلاط احدهما بالآخر وحد الدار ما تتميز به عن غيرها وحد الشئ الوصف المحيط بمعناه المميز له عن غيره وحد الزنا والخمر سمى به لكونه مانعا لمتعاطيه عن معاودة مثله ومانعا لغيره ان يسلك مسلكه قال تعالى * تلك حدود الله فلا تعتدوها (كنار) حدك عطف تفسيريدر زيرا حدك منع معناسنه اولديغى كنار وغايت معناسنى منافى دكلدر مثلا بر ملكك سنورى اول ملكك هم كنار ونهايتى وهم غيرى املاكدن مميز وحاجزيدر (بيك ييللق يلك اسمك اثريدر زيرا هر اسم بر يوم الهى يه اشارتدر وهر يوم الهى بيك ييلدر نتكيم بيورر (وان يوما عند ربك كالف سنة پس بو بسط وتفصيل اوزره بيك ييللق بيك كره بيك ييللق ديمك اولور نتكيم طينت آدم عليه السلامك ايام تخميرنده قرق صباح ايله مراد قرق كوندركه هر كونى عند العارفين بيك ييله بسط اولنمشدر قرق ييل ديدكارى حقيقتده قرق بيك ييلدر وبوندن مراد سنجق شريفك باطنى جميع ارواحى صور اسرافيل كبى مشتمل اولديغى كبى ظاهرى دخى جميع اجسامى محيط اولديغن بيان اجماليدر وعرضنك بش يوز ييللق اولديغى شرق وغرب اراسنى احاطه سى صورتيده در زيرا ميان مشرق ومغرب بشيوز ييللق يولدر وبو دخى طولك بيانى كبى قطع مسافه بابندندر تفصيل آنك تفصيلى كبيدر ولكن هر نسنه نك عرضى طولندن اقل واقصر اولمغله تصنيف اولندى (قبضه) قبض ال ايله بر نسنه يى اخذ وتناولدر قبضه قبضدن مرددر يعنى بركره قبض ايتمك ديمكدر كاهجه قبضه فتحله قبضه كبى شئله مقبوض اوزرنه دخى اطلاق اولنور نتكيم قرآنده كاور (فقبضت قبضة من اثر الرسول الآية حديث لواده قبضه ايله مراد مقبضدر يعنى سنجقدن قبض ايده جك يردر قال فى القاموس المقبض كمنزل ومقعد ومنبر وبالهاء فيهن ما يقبض عليه من السيف وغيره (انتشار) طاغلمق پريشان وپراكنده كبى (منار) مناره ديمكدر وقدسبق وجائزدركه اعم اوله زيرا بر نسنه يه علامت اولسون ايچون وضع اولنان نشانه منار ديرلر اصلده موضع نور ديمكدر ماذنه يه مناره ديدكارى مسجده نشان وليالى مباركه ده قنديللرله زين اولنديغنه بناءدر والله اعلم * قنديللر ايله زين دكلدر منارهلر * سن شاهى كورمكه يره ايتدى سنارلره (سطر) كتابتدن وشجر مغروسدن وقوم وقوفدن برصفدر بوراده مراد اولدر (شكل) هيئت وصورت

جسمیه درکه جهه بطریق التشبیه هیئت معنویه اوزرینه اطلاق اولنور قال فی برهان المیزان الشکل عندهم یطلق
علی الهیئة الحاصلة من احاطة الحد الواحد ای النهایة الواحدة کما فی الکرویات او الحدود کما فی المضلعات بالمقدار الذی
هو عبارة عن الامتداد الطولی والعرضی والعمق (رسم) اثر ونشان یقال رسم الدار ما کان من آثارها لاصقا بالارض
(قدر) مقدار معناسنه درکه شمدی مرور ایلدی (پایدار) ثابت ومحکم مقصود ذکر اولنان مضمونده اشتباه اولمدیغن
بیاندر (بی شمار) بی عدد (شهسوار) آتلو پادشاه ولکن بو معنایه عظمت وجلال لازم اولمغله بوراده مراد معناء
لازمیدر یعنی احتشام وجلالده شهسوارکبی اولان ملائکه قیام ایدهلر (تسبیح) السبح المر السریع فی الماء اوفی الهواء
والتسبیح تنزیه الله تعالی واصله المر السریع فی عبادة الله وجعل التسبیح عاما فی العبادات قولا کان او فعلا اونیة
فقوله تعالی (فلولا انه کان من المسبحین * الاولی ان یحمل علی ثلثتها) کما فی المفردات (تقدیس) ذات وصفات وافعال
حقی هر ناشایسته دن پاکیزه لکله وصف ایتمکه دیرلر روح القدس جبریل علیه السلامدرکه طهارت نفوسه سبب
اولان قرآن وحکمت وفیض الهی ایله نازل اولمشدر بیت مقدس وارض مقدسه شرکدن پاك دیمکدر وحظیرة القدس
آشغه ده کاور ان شاء الله تعالی (لمحرره) یاقسون جان ضعیفی تاب خرشید جلال * قیل بزی یا رب یارن تحت اللواء
مصطفی * سایهٔ فخر جهانده بوله لم خوش حسن حال * قیل بزی یا رب یارن تحت اللواء مصطفی * عرصهٔ محشرده
حیران اولیجق خلق جهان * بیك قدم هم برقدم اوستینه طوردیغی زمان * انس وجن وجان حرارتدن دیه چون
الامان * قیل بزی یا رب یارن تحت اللواء مصطفی * آنده هر برکاملك حالنجه برسنجق کله * پیرو کامل اولان عشاق
شاد اولوب کله * فخر عالم جمله دن عالی لوا آله اله * قیل بزی یا رب یارن تحت اللواء مصطفی * حرمت الحمد لله حق بسم
الله ایچون * سر توحید حقیقی دل آگاه ایچون * قبضهٔ سیم لواء احمدی طوتن شاه ایچون * قیل بزی یا رب یارن
تحت اللواء مصطفی * آدم ومن دونه تحت اللوا اوله یارن * است فخر جهان عز وشرف بوله یارن * خشر ایدرسك
حقی بی تحت اللوا نوله یارن * قیل بزی یا رب یارن تحت اللواء مصطفی *

فصــــــل فی جهنم نعوذ بالله منها

جهنم معرب فارسی الاصل یقال رکیة جهنام ای بعیدة الغور وکانه فی الفرس جه نم کذا فی بعض شروح الفصوص
وهی من اعظم المخلوقات وهی سجن الله فی الاخرة تحتوی علی حرور وزمهریر فیها الحر والبرد علی اقصی درجاتهما
ومعناها فی الانسان النفس الامارة ولذا تقول هل من مزید اذ لا تشبع النفس من الدنیا بل کلما توسعت لها ازدادت
حرصا علیها فنعوذ بالله من مکرها وکیدها (اولین وآخرین) یعنی فخر عالمدن اول وصکره کلنلر (جمع) بوراده مجموع
دیمکدر (صغار وکبار) صغیر وکبیرك جمعیدر کوچك وبیوك معناسنه صغیر وکبیر اسماء متضایفه دندر یعنی گاه اولور که
برنسنه غیره اضافت اولنسه کبیره کوره صغیر وصغیره کوره کبیر اولور وگاه اولور که زمان اعتباریله اطلاق اولنور مثلا
اون یاشنده اولنه صغیر ویکرمی یاشنده اولنه کبیر دیرلر وگاه اولور که جثه اعتباریله مقول اولور مثلا کوه قاف سائر
جباله کوره کبیردر وگاه اولور که قدر ومنزلت اعتبار اولنور مثلا خیری کثیر اولنه کبیر ویسیر اولنه صغیر دینلور (کردکار)
مرة بعد اخری تصحیح اولنمشدر (شرار) شریرك جمعیدر خیار وخیر کبی (انتقام) کین آلمق یقال نقمت الشیء اذا انکرته
اما باللسان واما بالعقوبة والنقمة المکافاة بالعقوبة وانتقم منه عاقبه (زمام) کسرله یولار که طوار باشنه طقرلر جمعی ازمه
کلور یقال زمه فانزم ای شده فالزمام ککتاب ما یزم به ای یشد ویربط ومنه قوله (من ذا یجد ثنی وزم العیس * ما للغریب
سوی الغریب انیس (سؤال اولنورسه که جهنمی زمامله جذب ایدن ملکلر آنك آتشندن متأثر اولمزلرمی جواب بودرکه
زبانیه طائفه سی آتشده سمندرکبی تلذذ ایدرلر (ع) یاقر جمال اهلنی نار جلال هو (حلقه) سودی دیوان حافظ شرحنده
دیمشدرکه حلقه لامك سکونیله انسان دائره سنده وفتحه سیله غیریسنده مستعملدر انتهی فاما قاموسده دیرکه حلقة
الباب والقوم قد یفتح لامها ویکسر ولیس فی الکلام الحلقة محرکة الا جمع حالق او لغة ضعیفة والجمع حلق محرکة انتهی
حلق اصلنده عضو معهود یعنی بوغازدر حلقه تسمیه اولندیغی هیئتده بوغازه تشبیها در پس حلقه ده دوران معناسی
معتبردر یقال حلق الطائر اذا ارتفع ودار فی طیرانه صکره حلق قطع شعر ایچون استعمال اولندی بربره حلاق
دیدکاری بو معنایه بناءدر (بتمش هزار) یتمش بیك (زبانی) بالاده مفصلا مرور ایتمشدر (غبار) توز وغبرآییردر زیرا توزی
مشتملدر غابر برنسنه دن باقی قلاندر پس غبار تراب مشاردن باقی اولاندر یعنی یردن مرتفع اولان ترابك بقیه سیدر
(صوصغری) عربیده جاموسدرکه کاومیشدن معربدر صو وسز یرلرده تعیش وبقاسی نادر اولمغله صویه نسبت اولنمشدر
آنکچون سالك اولان کمسه واقعه سنده صوصغری کورسه کثرت شر ایله تعبیر اولنور ومطلق کثرت اکل وشرب ومنام
صفات بهیمیه دندرکه طالب حقه ابتدا آنك معالجه سی لازمدر زیرا اصلاحده طبیعت مقدمدر (بعدذا) جهنم طالع

نورله ایجاد اولنمغین صورت جاموسده اولدی یعنی الله تعالی جهنمی خلق ایتدیکی زمان زحل نوربرجنده وشمس وقمر
قوسده وسائر کواکب دریه جدیده ایدی وبعض اهل کشفه حیه صورتنده تمثل ایلمشدر ولکن صورت حقیقیه سی
جاموسدر بعض اهل الله بیورمشلردرکه طاعون دخی اکثر جاموس صورتنده تمثل ایدر زیرا موت طبیعته عارض
اولور جاموس ایسه طبیعتك صورت غالبه سیدر وبردخی جهنم جاموس صورتنده اولمغله مرض طاعونك حرارت
شدیده سنه اشارت ایدر مرجع طریقتمز شیخ افتاده قدس سره بیورمشلردرکه طاعون اکر غضب الله قسمندن ایسه
اکاد واولمز تعفن هوادن ایسه علاج جسمانی وروحانی یعنی دعا ایله مندفع اولور مکر شاه طمرده ظاهر اوله زیرا شاه طمر
روح حیوانی یعنی دمك مظهر تامیدر پس روح ذکر اولنان طمردن منفذ بولسه جسده هلاك عارض اولور (لمحرره) کیمه
قالدی بو جهان کیلره یا قالسه کرك * بو فنا آتشنه هرکشی یاقلسه کرك * آسیا وش بو قدردانهٔ دندان اجل * اون ایدوب
تودهٔ انبار عدم قیلسه کرك * (صیده اودلر) اودقصرله عربیده مراره دیدکاریدر (تارمار) طارطغان (اضطرار)
اختیارك ضدیدر بالاضطرار دیمکدر (شهریار) اصلنده یار شهر دریار معین معناسنه در سلطان واولوبك معین ولایت
اولمغله آنلرك القابندن اولمشدر * نفسی نفسی * ای نفسی هی التی تستحق ان یشفع لها اذ المبتداء والخبر اذا کانا
متحدین فالمراد بعض لوازمه کذا قال الکرمانی یقول الفقیر هذا اذا کان النفس الاول مبتداء والثانی خبرا واما اذا کان
التقدیر اطلب خلاص نفسی ونحوه کما یقتضیه المقام فالثانی تأکید (شرمسار) خجل یعنی حیادن متحیر ومدهوش
وقد سبق تحقیقه (اعتذار) عذر دیلمك عذرك تفصیلی مرورا یتمشدر (کیم کرکز نفسمی یا رب دلرین امتم) یعنی امتی امتی
دیر اطلب خلاص امتی معناسنه زیرا قیه نفسدن خلاص اولمق اکا مخصوص صدر تنکیم تحقیق کذرایتدی (ای بیروبار)
بار لفظی باری دن خالق معناسنه ویاباردن مشدد بر ولطف ایدیجی معناسنه مخففدر بعضلر اولو معناسنه اخذ
ایتمشلردر تنکیم شرحی مرور ایلدی (ایثار) کندینك محتاج اولدیغی نسنه یی بذل ایتمکدرکه صفات خواصدندر
(نثار) صاچمق وطاغتمق وعطا ایتمك (فوج) جماعت بوراده فوجلك تکراری ملل کفرلك اختلافی وطبقات نارلك تفاوتی
اعتباریله در (سطیع) مرتفع یقال سطع الغبار ارتفع وکذا البرق والشعاع والصبح والرائحة یعنی اول ندا عرش اعلادن
مرتفع وظاهر ومسموع اوله (شمال) کسرله یمینك مقابلیدر صول معناسنه (الهی) حاجتم سن شاهه وصلتدر بنم
یارسول الله رواقیل حاجتم * سندن امیدم شفاعتدر بنم * یا حبیب الله رواقیل حاجتم * نفسی نفسی دیدیکی کون انبیا
سنسن ایدن امتی دیو ندا * بن غریب وبیکسه اول آشنا * یارسول الله رواقیل حاجتم * حمله قیلمقده جهنم العیاذ
سنسن عالم خلقنه یارن ملاذ * طوت الم اول کون بحق مستعاذ * یا حبیب الله رواقیل حاجتم * دعوت ایت تحت اللواء
حضرتنه * قیل شفاعت ویر سلامت امته * طوت الن ناچارلك ایر کور جنته * یارسول الله رواقیل حاجتم * چونکه
سنسن رحمة للعالمین * امتك یارن غضبدن قیل امین * حاجت حق نکاهکدر همین * یا حبیب الله رواقیل حاجتم *

فصــــــل فی اهل النار

قال الله تعالی * وامتازوا الیوم * وجدا اولك روز قیامتده * ایها المجرمون * ای مشرکار موحدلردن وای منافقلر
مخلصلردن که سزی زندان دشمنانه سوررلر وآنلری بوستان دوستانه دعوت ایدرلر بو آیت شریفه ده اشارت واردرکه
محشرده مؤمن اولان ابیض وجه وایتاء الکتاب بالیمین وثقل میزان ونور وثبات قدم علی الصراط وسائر اوصاف
جمیله ایله کافردن امتیاز بولور زیرا کافر اسود وجه وایتاء الکتاب بالشمال وخفت میزان وظلمت وزلة قدم عن الصراط
وسائر احوال رذیله ایله متصف اولور (لمحرره) روسیاه اولمغله هم بازو * دیدیلر اهل جرمه وامتازوا * بللو درمؤمن اولان
سیمادن * نوره غرق اولمغین اعضای وضو * (تمیز) ایکی نسنه یی بری برندن جدا ایلمك (تعزیز) زاء معجمه ایله عزیز
وشریف وغالب قیلمق قال الراغب العزة حالة مانعة للانسان من ان یغلب (نقمت) عقوبت کما سبق جنته مقابل
اولدیغی محلی اولان جهنم اعتباریله در وبردخی جنت دار الثواب در (شیطانله) یعنی کافرلك مقارن ومضلی اولان ملعون
ایله (شریکم) قال تعالی * ثم یوم القیامة یخزیهم ویقول این شرکائی الذین کنتم تشاقون فیهم وقال (ویوم نحشرهم
جمیعا ثم نقول للذین اشرکوا این شرکاؤکم الذین کنتم تزعمون) ونحو ذلك من الایات (اغواء) ضال وغاوی قیلمق یعنی
طریق حقدن چقرمق قال تعالی حکایة (ربنا هؤلاء الذین اضلونا وغیرها من الایات (شرکه انکار (یعنی خلاص امیدیله
قال تعالی (ثم لم تکن فتنتهم الا ان قالوا والله ربنا ما کنا مشرکین * الآیة (کفره اقرار) قال تعالی حکایة (قالوا ربنا غلبت
علینا شقوتنا وکنا قوما ضالین) وقال فقالوا یا لیتنا نرد ولا نکذب بایات ربنا ونکون من المؤمنین (طلوالتون) قال تعالی
ان الذین کفروا وماتوا وهم کفار فلن یقبل من احدهم ملء الارض ذهبا ولو افتدی به وقال (ان الذین کفروا لو ان لهم
ما فی الارض جمیعا ومثله معه لیفتدوا به من عذاب یوم القیامة ما تقبل منهم (فدا) یقال فداه یفدیه اعطی شیئا فانقذه

والفداء ذلك المعطى ويقصر وقد يفتح المقصور كما فى القاموس (اشكنجه) اصلنده شكنجه درعقوبت وتعذيب معناسنه
(لمحرره) اى كوكل مرغى قفسدن اولمدن آزادسن * باغ توحيد ايچره ايله دمبدم فريادسن * سالك راه خدايه خواب
راحت يوقدرر * اوله كورروقت سحرذكرحقه معتادسن * جام چشم خيره دن شرلٔ اهلى يارن دم دوكر * كل بوكون
ايمان كامل شربتندن دادسن * قوريابى نسخهٔ اخلاصدن درس اله كور * تا كه فن عشق ايچنده اوله سن استادسن
طالب درمان اوله دردى خوش درمان بيل * چك غم عشقى بوكون تا اوله سن دلشادسن * جنت عاجل كركسه دلده
عرفان بوله كور * زهدى ويران عشقى دائم ايله كل آبادسن * ابن وقت اول اشبو بولده قيل تدارك حالكى * صالمه ايشك
يارنه اولمه صاقن بى زادسن * دوزخ هجرانه دوشمه حقه واصل اوله كور * اوليانك باطنندن بوله كور امدادسن
صحبت احباب حقله مغتنم اول دمبدم * تا بكى ايلرسن اى دل صحبت اضدادسن * مرشد كامل بولورسك جان فدا قيل
يولنه * آنه كوربر خضر معنيدن يورى ارشادسن * شول وجود باقى باغندن ديلرسك تازه كل * ايلكل فانى وجودك
خارنى بربادسن * ظاهر وباطن بولورسك سنده تسليم ورضا * بولدك اهل الله ايچنده عاقبت خوش آدسن * شول
ادب اهليله حشر اولمق ديلرسك عاقبت * خيرى حقه شرى نفسه ايلكل اسنادسن * نفسكه اشكنجه ويرا شكنجه دن
تابول خلاص * حق دائم باطل اوزره ايلكل ايرادسن * دوزخ نفسه دوشن آخر اولور محجوب حق * جنت ديدار پا كه
اوره كور بنيادسن * حقيالوح وقلم رسمندن انجمه يورى * بولدكيسه كر سعادت مرده مادرزادسن *

فصـــــل فى احضار الانبياء عليهم السلام

احضار) همزه نك كسريله حاضر قيلمقدر * قال الراغب الحضر خلاف البدو ثم جعل اسما للشهادة مكانا او انسانا او غيره
قال الله تعالى * يوم يجمع الله الرسل * ياد ايديكز اول روز قيامتى كه الله تعالى پيغمبرانى جمع ايدر * فيقول * پس انلره
خطاب ايدوب دير * ماذا اجبتم * نه ايله اجابت اولنديكز يعنى قوملكزى توحيد وطاعته دعوت ايتديككز زمان آنلر
سزه نه وجهله اجابت ايتديلر اقرارمى ويا انكارمى كوستر ديلر ديمشلردركه بوسؤال يا براى توبيخ منكران ويا بجهت اداء
شهادت انبيا بر مؤمنانندر (قالوا) پيغمبران ديديلر يعنى ديرلر (لا علم لنا) سنك علمك يانده بزم ايچون هيچ علم يوقدر بزم
بيلديكمزى سن بزدن يك بيلورسن * انك انت علام الغيوب * تحقيق سن جمله نهان اولنلرى داناسن پس بيلورسنكه
قوممز بزه لسانلريله نه اظهار وآشكارا ايلديلر ودللرنده نه اخفا ونهان ايلديلر * بروعلمك ذره پوشيده نيست * كه پيدا
وپنهان بنزدش يكيست (امتياز) انفصال وانقطاعدر بوراده فصل وفرق معناسنه متعدى استعمال اولنمشدر
(انحياز) حيز وسكانه انضمام واجتماع من الحوز وهو الجمع وضم الشئ كالحيازة والاحتياز (ارتكاز) ثبات يقال
ارتكز ثبت وجائزدركه اضطراب معناسنه اوله زيرا ميزانك دوكفه سنده حسنات وسيئاته كوره اضطراب وحركت واردر
يقال ارتكز العرق اختلج كما فى القاموس (ندا) رفع صوت معناسنه درحقك نداسنك حقيقتى عوام ناسه كوره محشرده
بيلنور بعض اسرارى جمله اولده مرورايتمشدر (صفى) اورندلنمش وغيرده موجود اولان شوبدن صافى اولمش واصل
الصفاء خلوص الشئ من الشوب والاصطفاء تناول صفو الشئ كما ان الاختيار تناول خيره والاجتباء تناول جبايته
(بى نياز) بى احتياج زيرا نياز حاجت ونيازمند حاجتلو معناسنه در (كليم) كافك فتحيله مكالم معناسنه در سويلشيجى
ديمكدر تنكيم مرور ايلدى (سرفراز) باشى يوجه ديمكدر بوراده علو جاه ورتبه دن عبارتدر (رضوان) اصلنده رضاء
كثيردر رضاء الله اعظم الرضا اولمغله قرآنده لفظ رضوان آنك رضاسنه مخصوص اولدى بوراده رضوان ايله مراد خازن
جنتدر سبب تسميه كذرايتمشدر (خزائن) خزانه نك جمعيدركسريله مخزن معناسنه اصلنده نفائس اموال حفظ اولنان
يردر صكره عرفده ملوك وسلاطينك ارزاق ناسى حفظ ايتدكارى محلده استعمال اولندى بوراده مراد خزائن جنتدركه
انده كوزلركورمدك نسنه لر محفوظ ومخزوندر (ركاز) مال مدفوندر ديمشلردركه فعل آدمى ايله اولورسه كنز وفعل الهى
ايله اولورسه معدن دينلور ركاز ايسه ايكيسنه بيله متناولدر كما فى المفردات يعنى ركاز يرده مركوز اولان مالدر مخلوق
اولسون موضوع اولسون ومعدن مخلوق وكنز موضوع اولندر * قال فى القاموس الركاز ما ركزه الله فى المعادن
اى احدثه كالركيزة ودفين اهل الجاهلية انتهى (ناظمك كلامنده ركاز ايله مراد مطلق كنزلو نسنه لردر (مالك) خازن نارك
اسميدر وجه مناسبت اسم مالكك ربط وشدوقوت وشدت معنالرنى اشتماليدر فافهم (جحيم) جهندر آتش زياده
يالكلنق معناسنه (خشم) غضبدر كسرخايله مشهوردر فاما فتحه اصحدر (اهتزاز) معجمتين ايله هزدن مأخوذ درحركت
معناسنه يعنى جنت كمال سرور ونشاطدن صالنوب حركت ايليه (حله) ازار ورداء جنت لباسى وجامه سنه حله
اطلاق اولنديغى ترغيب عرب ايچوندر زيرا آنلرك ارسنده معتبر اولان ازار ورداء درتنكيم (ولهم رزقهم فيها بكرة
وعشيا) دينلدى زيرا اشتهالرى ايكى وقتك طعامنه ايدى والا جنتك لباسى قات قات ورزقى دخى واسع ودائمدر (لمحرره)

كل سنكله ورالم حلٔ جنت كيه لم * شربتندن ايچه لم دورلى كبابك يه لم * كوزى اهولرى جنتده شكار ايتمكيچون * حلقهٔ
ذكره كيروب درد اله ياهوديه لم (مرصع) ترصيعدندر بزه ملك معناسنه يقال تاج مرصع بالجواهر اى محلى ومزين بوراده
مرادزينتلى وشهرتلى لباس ديمكدر (طراز) علم كه قفتان اوموزنه ويك آغزنه ايدرلركذا فى لغة نعمة الله قال فى الاخترى
طراز كسرله علم كه قماشلرده طلسماتله ايدرلر فارسيدن معربدر انتهى ظاهر بودركه زنجف ديدكارندن غيريدر ولكن
لباس رومك طرازى زنجفدر يعنى جنتك لباس مرصعنك اطرافنده جواهردن نشانلر وبرنوع دخى زينتلر اوله (لمحرره)
جامه درجانه لباس تقوى * عشقدر اول لباس پاكه طراز * كتدى صندوق دل ايله بورادن * آنده صورت بولان
بودكاوراز (قطران) شرحى كذر ايلدى (اغلال) غلك جمعيدر ضمله اسيرلر ومجرملر بيونلرنه ايتدكارى باغ ودميرقال
فى المفردات اصل الغلل تدرع الشئ وتوسطه ومنه الغلل للماء الجارى بين الشجر وانغل بين الشجر دخل فيه فالغل
مختص بما يقيد به فيجعل الاعضاء وسطه وغل فلان قيد به (سلاسل) سلسله نك جمعيدر زنجير معناسنه يقال تسلسل
الشئ اضطرب كانه تصور منه تسلسل متردد فتردد لفظه تنبيه على تردد معناه ومنه السلسلة (دراز) جسم ممتد دراسان
عربيده طويل وتركيده اوزون ديرلر مقابلى كوتاهدر معناسى قصه در (كرسى القضاء) كرسى تعارف ناسده اوزرينه
قعود اولنان سرير دراصلنده كرسه منسوبدر كسرله بعضسى بعض اوزرينه متلبد يعنى ملتزق ومتداخل معناسنه قضا
حكم وفصل الامر ديمكدر بوراده حقه كرسى القضا وضع اولنمق تمثيل طريقيله درمقصود حقك ديوان ودركاهنك علو
وعظمتن بيان وحضورنده عدل تام اوزره فصل دعوى وقطع خصومت اولنديغن عياندر اكرچه ديوان ودركاه
وحضورى دخى تمثيلدروجائزدركه روز قيامتده بعض تجليات صفاتيه واقع اولوب ذكر اولنان معانى انك
لوازمندن اوله تنكيم حديث تحول آكا دالدر فافهم (رسواى) ملامت اولمش (اعتزاز) عزتندر عزت بولمق وعزيز
اولمق معناسنه * لوح محفوظ * شرحى مرورايتمشدر * باهزاران عز وناز * بامع معناسنه دريعنى نيجه بيك عزت وناز
وشرفله * روح الامين * وروح القدس جبريلدر وجه تسميه كذرايتمشدر * اول بيلوردى راز * رازدن اول يامر سومدر
يعنى بوسرى روح الامين بيلور (بعدذا) بوراده رازله امين محلنده دوشمشدر كما لا يخفى (دلنواز) كوكل اوخشايجى
بوراده انبيانك اطفله كوكللرن اله آليجى ووحى الهى ايله تسلى قلبيجى ديمكدر (زعم) زعم دفرداتده مظنهٔ كذب اولان
كلام معناسنه اخذ اولنمشدر وبعضلر فرق ايدوب زعم ضمله اعتقاد باطل وفتحله قول باطل معناسنه در ديمشلردر
ولكن حق اولان قول قاموسدركه دير الزعم القول الحق والباطل والكذب ضد واكثر ما يقال فيما يشك فيه والزعمى
الكذاب والصادق انتهى بوراده زعم ادعا معناسنه در (رمز) كسرله ظاهر اولان بودركه مفرددر ومحتملدركه رمزك
جمعى اوله رمز اشارت معناسنه درويا شفتين ويا عينين ويا حاجبين ويا فم ويا يد ويا لسان ايله ايمادر كما فى القاموس ولكن
مفرداتده رمز شفه وغمز حاجب ايله اشارتدر ديمش واشارت كبى اولان كلامدن دخى رمزله تعبير اولنور سعايتدن غمزله
تعبير اولنديغى كبى (جواز) جائز معناسنه دريعنى مرورايديجى وجائزدركه جائزه معناسنه عطيه ديمك اوله (شاهباز)
شاه اولودرهر نسنه نك ايريسنه وبيوكنه شاه ديرلر مثلا اولو يوله شاهراه وايرى دانه يه شاهدانه ديرلر اما بحسب العرف
اطلاق اوزرنه استعمال اولنسه سلطان مراد اولور بوراده مقيد استعمال اولنمشدر زيرا باز مطلقا طوغان وباز سفيد
چاقر وشاهباز غايتده ايو طوغاندر شاهين كبى كه طوغانلرك قوت واقداملر سلطانيدر بوراده فخر عالم صلى الله عليه وسلم
حضرتلرينى افضليتده وطرفة العينده حضيض زميندن اوج آسمانه پروازده وسر ذاتى شكارده شاهبازه تشبيه واردر
(لمحرره) همتك برشاهباز اوج پرواز اولديكم * طرفة العين ايچره اوادناده در سيرانكهى * بولمسيدى قوت بازوى
عشقكدن نصيب * ايلمزدى خطوه افلاكى براق دركهى (حكمكى انزال) مقصود امر ونهى وايجاب وتحريمه دال
اولان خطاب اللهدر وحكم بوندن غيرى دخى معنالره كاور قهستانى شرحنده تفصيل اولنمشدر (لون) رنكدر ابيضه
واسوده وبوايكيسندن متركب اولنه شامادر ويقال تلون اذا اكتسى لونا غير اللون الذى كان له ويعبر بالالوان
عن الاجناس والانواع يقال فلان آتى بالوان من الاحاديث وتناول كذا لونا من الطعام * حقيقت مجاز * بالاده مفصلا
بيان اولنمشدر (احتراز) صاقنمق يقال احترز منه وتحرز توقى والحرز بالكسر العوذة وبالتحريك الخطر كما فى القاموس
خوف ومفاز * مفاز مصدر ميميدر فوز معناسنه وهو الظفر بالخير مع حصول السلامة وسميت الصحراء مفازة تفاؤلا
بالفوز او سميت بذلك اذا وصل بها الى الفوز بوراده خوف وفوز ايله مراد هلاك ونجاتدر يعنى بزى هلاكدن ترهيب
وجهنمدن تخويف ايلدمى ونجاته ترغيب وجنته تحريض قيلمدمى وانسان نه مقوله اعماله مثاب ونه كونه كردارله معذب
اولديغن اصلا ديمدمى (كان مجاز) كان معدن ومجاز ارض معروفه دراشتقاقى وحدودى جلد اولده كذر ايلدى بوراده
فخر عالم صلى الله عليه وسلم حجازولايتنده نابت اولان معدنه واسرار ومعارفنى جواهره تشبيه واردروجائزدركه

ذکر محل وارادهٔ حال قبیلندن اوله وعلی کلا التقدیرین کان حجاز محمده صفتدر استه دکل یعنی کان حجاز اولان محمد امتی
شاهددر (سلطان حجاز) فخر عالمدر منشأی حجاز اولمغله سلطانی اکا مضاف قیلدی والا بتون جهانك وبلکه کوننیك
وبلکه عالم هژده هزارك سلطانیدر (لمحرره) اوله لی عدلله درونك صاف) یدی اقالیم سکا هب اولدی مضاف) کلمدی برسنك
کبی سلطان * حکمی عدل وایشی صافی انصاف (قرآن حجاز) اضافت ادنی ملابسه ایچوندر حقیقتی حجازده نازل
اولان قرآن دیمکدر قال تعالی (فکیف) پس یهود ونصاری وسائر کفره نك نیجه اولور حالی * اذا جئنا من کل امة بشهید
ول قیامت کوننده که امم کذشته دن هر کروهدن بر شاهد کتورورز شاهد ایله مراد آنلره ارسال اولنان پیغمبردر که
کندی امتنك اقوال وافعالنه کواه اولمه کرکدر * وجئنا بك علی هؤلاء شهیدا * وحبیبم سنی ذکر اولنان شاهدلرك
صدقی اوزرنه کواه کتورورز زیرا آنلرك عقائدنی علمك محیط ومجامع قواعدنی شرعك مستجمعدر * امتی هم الخ *
قال تعالی * وکذلك * دخی سزی شو وجهله ای امت محمد * جعلناکم امة وسطا * امت عدل وکروه برکزیده قیلدق
لتکونوا شهداء * تا که برای انبیا روز قیامتده کواه اوله سکز * علی الناس * منکران نبوت اوزرنه * ویکون الرسول
علیکم شهیدا * وحبیبم دخی سزلر راستلغکز اوزرنه کواه معدل ومزکی اوله (فوج) جماعت * صادق الوعد الامین
امین فخر عالمك صفت ثانیه سیدر شرحی کذرا یتمشدر (حیف) حکمده احد جانبینه میل ایتمکدر یعنی فخر عالم صلی
الله علیه وسلم ذکر اولنان شهادتده کسیه جور وظلم ایلمز زیرا حقیقت صدق وعدلله متصفدر * شاه مردان حجاز) مرد
بلوغله متصف اولان اردر عربیده رجل کبی بورادہ حقیقت رجولیت مراددر که اصحابك صفتیدر پس مردان ایله
مقصود حجاز اهلی اولان اصحابدر ابتدا تبلیغه محل وفخر عالم دخی عربدن اولمغله شاه مردانه اضافت قیلندی (لمحرره)
ای کل رنکین بستان ازل * کلمدی ذاتك کبی رعنا کوزل * سرو وادنی قللدن حق سنی * منتهای قدکه ایرشمز ال * نعت
پاکك رحمة للعالمین * شانك اولدی شاهباز لم یزل * صادق الوعد الامین وصفکده در * حسن خلقك دللره ضرب مثل
آب روی انبیا ومرسلین * مغفر تجوی خدا عز وجل * لوح محفوظ حقیقتدر دلك * سنسن اهل علمه اقصای امل
یازمدی وجهك کبی مصحف قلم * بولمدی روح الامین سکا بدل * کوهر پاکیزهٔ کان حجاز * لؤلؤ فیضه صدف کبی محل
روز فردا شاهد عدل امم * ملتجای اهل دین فخر الملل * الده قرآن بسدرر فرقان سکا * ایدیجك یارن امم جنك وجدل
کلسه ذات شریفك عالمه * اولمز یدی مشکلات خلق حل * شویله ویردی شرع پاکك انتظام * چالدی چالدی اولدی
کریبان خلل * خواب غفلتدن اویاندی مؤمنین * کتدی دللردن عموم اوزره کسل * شول کوکل کیم قاندی فیضك
جامنه * اولمدی سکران صهبای اجل * یا رسول الله حق مجرمه * قیل شفاعت لطف واحسان ایله کل (رعد) کولك
کورلملك * قال فی القاموس الرعد صوت السحاب او اسم ملك یسوقه کما یسوق الحادی الابل بحدائه (قاصف) یقال
قصفه ای کسره وقصف الرعد اشتد صوته قال تعالی * فیرسل علیکم قاصفا من الریح * قال الراغب وهی التی تقصف
ما تمر علیه من الشجر والبناء ورعد قاصف فی صوته تکسر انتهی * وفی الحدیث انا والنبیون فراط القاصفین
وهم المزدحمون کأن بعضهم یقصف بعضا لفرط الزحام بدارا الی الجنة ای نحن متقدمون فی الشفاعة لقوم کثیرین
متدافعین کما فی القاموس * ریح عاصف * ریح هواء متحرکدر یعنی هوا تموج ایدوب جهات ستك برینه سیلانیدر
والهواء جسم لطیف خفیف سیال شفاف سریع الحرکة الی الجهات الست فوق وتحت وشرق وغرب وجنوب وشمال
کما فی اخوان الصفا وریح عاصف تکسر الشیء فتجعله کالعصف وهو الذی یعصف من الزرع ای یجز قبل ان یدرك
وکعصف مأکول اکل حبه وبقی تبنه او کورق اخذ ما کان فیه وبقی هو لا حب فیه او کورق اکلته البهائم کما فی القاموس
(ایندردی) اولکیسی اندردی ایدی تقدیرنده در ایکنجیسی اندروددی کلمه لرندن مرکبدر که مقدم امر ومأخر ماضیدر
پس قافیه ده تکرار لازم کلمز (منبر) وانس وجان بالاده بیان اولنمشدر (خزان) کوز آییدر (بلی) اوانکی بلمیده بل میان
معناسنه ویا ادات مفعولدر ایکنجی حرف ایجابدر اویله واو دمعناسنه اصلنده لام مفتوحدر ولکن بورادہ عجم استعمالی
اوزره مکسور اوقنور (عنبر) العنبر من الطیب روث دابة بحریة او نبع عین فیه کما فی لقاموس وقال القزوینی زعموا
ان بقرا یطلع من البحر یرعی الزرع روثها العنبر الله اعلم بصحة ذلك فان الناس ذکروا ان العنبر نبت فی قعر البحر کما فی حیاة
الحیوان والعنبر انما هو طل یقع علی سطح ماء البحر ثم ینعقد فی مواضع مخصوصة فی زمان معلوم کما فی اخوان الصفا
وقال نصیر الطوسی فی کتابه جوهر نامه لم یدر احد معدن العقیق والعنبر وانما یلقط کل منهما من ساحل البحر ثم یربی
ببعض المعالجات الی ان یبلغ الی هذه الدرجة یقول الفقیر فهذه خمسة اقوال فی العنبر استخرجتها من معادنها والله اعلم
بحقیقة الحال بعد ذا ظاهر اولان بودر که عنبر بورادہ تشبیه طریقیله ذکر اولنمشدر مراد ترابدر زیرا ترابی لونده مسك
وعنبره تشبیه شایعدر مقصود بلبل بره کل پیرانی صاچدیغی کبی اولدخی منبر اوزرندن پرده اولنلره تلاوتیله کل معنی

صاچه

صاچه دیمکدر وجائزدر که کل وعنبر بری بریله مختلط اولدقده رایحه متضاعف اولدیغی کبی اول دخی کونا کون بوی
معنی اشمام ایلیه دیمك اوله بونك نظیری ناظمك اواخر کتابده بو کلامیدر که بیورر (ع) قارشدردم سوزمده یاغه آق بال
که نوروزی شهنازله اوقیه * نوروز وشهناز هفت آغازه دندر نوروزی شهنازله اوقیق برندن برنه انتقال الله در سائر
آغازه لرده ومقاماتده جاری اولدیغی کبی نوروز دخی ایکیدر بری نوروز عجم وبری نوروز عربدر بورادہ مراد نوروز عجمدر
وجهی حضرت داودك عربدن اولمدیغیدر فافهم فانه دقیق لطیف (بعد ذا) ناظمك کلامی حقیقته محمول دکلدر زیرا
انبیاء علیهم السلام حکما احداث ایلدیکی اصوات ونغماتی رعایتدن محفوظلردر بلکه ایهامدر ونوروز ایله مراد داودك
تلاوتی کونیدر یعنی وقتیدر دیمك اولور که شاه معنی اولان حضرت داود زبوری اول وقتده خوش آوازله وعز ونازله
اوقیه وزیاده حلاوت وصفا بخش اوله فافهم هذا فانه عجیب وحضرت داودك حسن صوتی مشهوردر قال علیه السلام
حین سمع صوت الاشعری وهو یقرأ لقد اوتی هذا من مزامیر آل داود قال جار الله ضرب المزامیر مثلا لحسن صوت داود
وحلاوة نغمته کان فی حلقه مزامیر یزمر بها والال مقحم ومعناه الشخص (لمحرره) اولسه بردل هنرله پرورده * دکلنور
کفته لری هر پرده * دل بستهٔ المدن آخر کار) آچلور حسن صوتله پرده * پرده بیرون اولان غراب البین * اوغرادر
سامعی عجب درده * کیمکه صوتیله اولسه صاعقه زن * مرده لك آر تورر دل مرده * فصل وباب * معنالری کذرا یتمشدر
ولیکن فصل لفظنده داوده احسان اولنان فصل الخطابه اشارت واردر (همسایه) قوکشی جار معناسنه زیرا اتصال
ملك ایله سائرلری دخی بری برینه متصلدر * که یا مریم اوغلی الخ * قال تعالی * واذ قال الله یا عیسی بن مریم ءانت
قلت للناس اتخذونی وامی الهین من دون الله الایة * بعضلر دیمشلردر که اخشام نمازنی ابتدا حضرت عیسی علیه
السلام قیلدی رکعت اولی کندی نفسندن الوهیتی نفی وثانیه والده سندن سلب وثالثه حقه اثبات ایچوندر وبر دخی
حضرت عیساده حظ طبیعت اولمغله اوچ رکعت اوچ مرتبه یه اشارتله وضع اولندی نتکیم جلد اولده اعداد رکعاتك
بعض اسراری یازلمشدر (یا عیسی) عیسی بورادہ عجم استعمالی اوزره کسرله وقصرله در (راست) طوغریدر کژلك
مقابلی اولیجق که معناسی اکریدر اما چپه مقابل اولیجق معناسی صاغدر صول صاغ دیجك برده عجم چپ وراست دیر
(سویلدك) اولکیسی حال وایکنجیسی ماضی معناسنه در پس تکرار لازم کلمز (فخر ناس) یعنی ناسك مابه الافتخاری
اولان محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم فخر مال وجاه وامثالی ایله مباهات وعدمأثر ومفاخردر والناس یکون من الانس
والجن جمع انس اصله اناس جمع عز یزادخل علیه ال کما فی القاموس وقیل الناس قلب من نسی کما فی المفردات
دیمشلردر که کاه اولور ناسله تجوزا فضلا مراد اولنور زیرا کمالات انسانیه معناسی انجق انلرده بولنور کویا که غیریلر آنلره
کوره انسان دکلدر نتکیم برکسه نك دستی لرزه دار وبی عمل اولسه اکا ید اطلاق اولنمق تسمیهٔ مجرده در ومن بلاغات
الزمخشری فی الارض ناس ونویس * منهم طاوس وطویس * مات وطاوس بن کیسان حاجا بمکة سنة ست ومائة حج
اربعین حجة وکان مجاب الدعوة سادا اهل الیمن بالدیانة والروایة وکان من کبار التابعین وطویس ممن یضرب به المثل
فی الشوم یقال اشأم من طویس (لمحرره) اهل فضله سزادر اسم ناس * غیریلر آنلره کوره نسناس * ظاهر وباطنه
باقلسه اکر * برمیدر آدمی ایله خناس (ذخر ناس) مختار ناس دیمکدر یقال ذخره کمنعه ذخرا بالضم واذخره اختاره
او اتخذه والذخیرة ما اذخر کالذخر والجمع اذخار کما فی القاموس وذخرته واذخرته اذا اعدته للعقبی روی ان النبی
علیه السلام کان لا یذخر شیئا للغد کما فی المفردات (بی التباس) بی اشتباه یقال لبس علیه الامر یلبسه خلطه والبسه
غطاه وامر ملبس وملتبس مشتبه والتلبیس التخلیط قال الراغب اصل اللبس ستر الشیء ویقال ذلك فی المعانی یقال
لبست علیه امره (اقتباس) اصلنده آتشدن قبس یعنی شعله طلب واخذ ایتمکدر صکره استفادهٔ علم وطلب هدایت
ایچون استعاره قیلندی (انغماس) منغمس معناسنه در یعنی طالیجی وباتیجی والیمین الغموس التی تغمس صاحبها
فی الاثم ثم فی النار وهی الکاذبة التی یتعمدها صاحبها عالما ان الامر بخلافه (بشارت) باء موحده نك کسریله مژده
معناسنه در وضمله مژدکانه یعنی مژده مقابله سنده ویریلن نسنه در وفتحله جمال معناسنه در نتکیم فلان کس
بشیر الوجه در دیرلر کوزل یوزلی معناسنه پس مژده معناسنه اولان بشارتی مفتوح اوقیمق اغلاط عامه دندر (خسارت
زیان وهلاك (یاس) یاء مثناته معروفدر نتکیم یاس ومأتم دیرلر وجائزدر که یاس اصلنده همزه ایله عربی اوله قطع امید
معناسنه یعنی اهل شرلك اول وقتده رحمت وغفراندن امید کسملریله مصیبتلرده جمعیت ایدوب نوحه وفغان ایتدکلری
کبی اوراده دخی کریان ونالان اوله لر (حجت) الحجة الدلالة المبینة للمحجة ای المقصد المستقیم وقد سبق غیر هذا فی الجلد
الاول والفرق بین الحجة والبینة ان الحجة تستعمل من حیث الغلبة علی الخصم والبینة من حیث البیان فی الدعوی
(التماس) لغتده مطلق طلبدر کما قال فی القاموس التمس طلب صکره کشی کندنه رتبه ده برابر اولان کسنه دن نسنه

طلب ایتمکه اطلاق اولندی (کلام قدیم ناظمك ایراد ایلدیکی آیت شریفه نك تفسیری بو فصلده مرورایتمشدر (افتراس) وتفرس فراستدندر کسرله زیرك اولمق ورأی وفکرده اصابت ایتمك بوراده مراد حقیقت اوزره ادراکدر یعنی آنی عقل وجانله ادراك تام قیل (الهی) الهی سن نه عالی بارکهسن * عباده امرله فرمان سنکدر * غنیلردن غنی برادشهسن * توبه لطفله احسان سنکدر * جلالکله تجلی ایلین سن * جمالکله تسلی ایلین سن * جهانه فیض کلی ایلین سن * ملك هم انس وجن وجان سنکدر * قیامتده قوروب دیوان عالی * کاه درکاهکه جمله اهالی * بلینه هرکسك مقدارحالی * اودمده مذنبه غفران سنکدر * خطابك ایریشجك روز محشر * قوریله انبیایه عالی منبر * اوقینه جمله آیاتك ازبر * زبور انجیل ایله قرآن سنکدر * بوله مؤمن اولنلر مژده بسیار * اوله کافر اولنلر ماتمه یار * اکر محبوس اکر ذرقیله سیار * بو عدل وفضل بی پایان سنکدر * دو عالم شرحك ایلر بر ورقدر * کیمی لطفه کیمی قهره سبقدر * قودن درس حق سرحقدر * دلنده علمله عرفان سنکدر *

فصـــــل فی الشفاعة

الشفع ضم الشیٔ الی مثله والشفاعة الانضمام الی اخر ناصرا له وسائلا عنه واکثر ما یستعمل فی انضمام من هو اعلی مرتبة الی من هو ادنی ومنه الشفاعة فی القیامة کذا فی المفردات * ایا جان ایلندن کل ایشیدیجی طبل وکوس بوکلامده منادی محذوفدر تقدیر کلام کل ایا یارکه جان ایلندن طبل وکوس ایشیدیجیدر دیمکدر جان اصلنده روح حیوانیدر بوراده روان یعنی روح انسانی مقامنده استعمال اولنمشدر وجائزدرکه روح حی معناسنه اولوب الله تعالی مراد اولنه نتکیم یونس امرم قدس سره کلماتنده کاور) سن جانی کرك بکا جهان قیغوسی دکل (طبل) عامه غلط ایدوب طاول دیدکاریدر شرحی مرورایتمشدر کوس فارسیدر مشهور بویك طبلدر ولیکن لسان عربده دخی مستعملدر کما قال فی القاموس الکوس بالضم الطبل معرب انتهی بوراده عطف تفسیری قبیلندندر وجائزدرکه خاص عام اوزرینه عطف بابندن اوله بوراده طبل وکوس ایله مراد مطلق صدا وصوتدر معنی دیمك اولورکه کل ای عالم روح جانبندن ویا سمت حقدن صوت وصدا ایشیدیجی یعنی ای مکاشف وحس کوشندن پرده منکشف اولان دیمکدر سؤال اولنورسه که ذکر اولنان عالمه کوره صوت وندانیجه متصوردر جواب بودرکه مکاشفه اهلنه کوره هر مقامده کلام مسموع واردر ولکن کوش جانله کوش جسمك ادراکی بری برینه مغایردرکاه اولورکه استماع ایتمك یالکز عالم معناده اولور وکاه اولورکه آنك اثری عالم صورتده دخی سریان ایدر نتکیم جلد اولده شرح اولنمشدر * ویاخان الندن کل ایچیجی جامیله کاس * خان اصلنده اولی سلطاندر بوراده مراد ساقیٔ حقیقیدر جام اصلنده کومش قدحدر کما فی القاموس صکره مطلق قدحده استعمال اولندی کاس طولی ویوش قدحه ونفس شرابه دخی اطلاق اولنور کما فی القاموس قال فی المفردات الکاس الاناء بما فیه من الشراب ویسمی کل واحد منهما بانفراده کاسا یقال کاس خال ویقال شربت کاسا ای شرابا بومقامده کاسدن مراد نفس شرابدر وجامدن دخی مراد بودرکه ذکر محل اراده حال طریقیله معنای مصرع بودرکه کل ای ساقیٔ حقیقی یعنی حی وباقی الندن شراب تجلیات اسرار کمال ذات وانوار جلال صفات واطوار جمال افعال نوش ایدیجی وبو خمر ازل وشراب قدمدن سرمست وخراب اولیجی (نثار) صاچق (اساس) تمل (حریف) حاء مهمله ایله صاتی بازار ایتدیکی کسنه وحرفت دش یعنی هم صنعت وباده مصاحبی بوراده مراد معنای اخیردر حرف اصلده طرف معناسنه در اهل باده خلقدن بر طرف اولمغله اطلاق اولندی والاحتراف طلب حرف للکسب یعنی احتراف کسب وکار ایچون برکنار وکوشه دیلمکدر (خزائن) خزانه نك جمعیدر کسرله تفصیلی مرورایتمشدر (بی قیاس) اورانسز زیرا قیاس ترکیده اورانلمق معناسنه در یقال قاسه علی غیره قدره علی مثاله (احتباس) تخلیه نك ضدیدر یعنی حرکتدن حبس ومنع ایتمك لازم ومتعدی کاور (شه شناس) شه سلطان واولو معناسنه شناس شناسنده یعنی آکلایجی دیمکدر بوراده مراد حقیقت اوزره حق آکلایجیدر وجائزدرکه فهم ودانش صاحبی شاه دیمك اوله که مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر پس بو صورتده شناس شهه صفت اولوب هاده حرکت مختلسه رعایت اولنور فافهم (محمود) عجم پادشاهلرندن سبکتکین اوغلودر سبکتکین انزه البلاد وافسح البقاع اولان غزنه پادشاهی ایکن اوچیوز سکسان یدی تاریخنده وفات ایدوب اولادی محمود واسماعیل ونصری ترك ایتدی صکره سلطنت محموده قرار ایدوب بغداد خلیفه سی قادر بالله اکا خلعت کوندردی ویمین الدولة وامین الملة دیو لقب ویردی سلطان محمود غزنوی هر سنه غزانی التزام ایتمشدی خراسانده ساسانیان طغیان اوزره اولمغین اوزرلرینه سفر ایدوب کندیلرن طعمهٔ شمشیر وولایتلرن دردست تسخیر ایلدی بو سببدن اوچیوز سکسان طقوز سنه سنده دولت ساسانیه خراساندن منقطع اولدی وبلاد هندی فتح ایدوب مسجد بنا ایلدی وهندستانده سومنات نام کنیسهٔ معروفه نك صنم مشهورینی کسر ایتدی وشیخ سعدینك دخی بو خصوصده

بوستانده حکایهٔ طویله سی وارد نتکیم (بیورر) بتی دیدم از عاج درسومنات * مرصع چو در جاهلیت منات * چنان صورتش بسته تمثال کر * که دیده نه بیند ازان خوبتر * وشیخ مغربی دخی بیورر * بود وجود مغربی لات ومنات او بود بت بتی چو بود او درهمه سومنات تو * مذکور شاه محمود فصاحت وبلاغتده فرید عصر واعیان فقهادن ایدی مذهب ابی حنیفه رحمه الله اوزره تفرید نام کتاب تألیف ایلدی وحدیث وخطب ورسائل وشعرده دخی تصانیفی چوقدر هجرتك اوچیوز آلتمش برنده عاشورا کیجه سی دنیایه کلوب دورتیوز یکرمی برنده شهر ربیع آخرده عقبایه کتدی بونلره آل سبکتکین دیرلرکه اون اوچ نفر کسنه ومدت سلطنتلری یوز آلتمش ایکی ییل بش آیدر یالکز سلطان محمودك مدت سلطنتی اوتوز اوچ سنه در وبو سلطان محموددرکه فردوسی ایله شهنامه خصوصنده ارالرنده ناز ونیاز کچمشدر نتکیم فردوسی دیر * اکر شاه را شاه بودی پدر * مرا برنهادی بسر تاج زر * زبد کوهران بد نباشد عجب سیاهی نباشد پریدن زشب (زبد اصل چشم بهی داشتن * بود خاك در دیده انباشتن * دیمشلردرکه سبکتکین پادشاهزاده دکلدر بلکه تاتار جنکنده اسیر اولوب بربازرکان انی صاتون الوب بخارایه کتوردی صکره بخارا پادشاهنك وزیری ملکنه داخل اولوب وزیرانده عقل وکیاست ادراك ایتمکین اوغل ایدندی وزیر وفات ایدیجك پادشاه آنی وزیر یرنه سپهسالار ایدندی وقزن ویردی شاه محمود اول پادشاهك قزندن طوغدی وبعض حکایاتده شاه محمود فی الحقیقه سبکتکین اوغلی دکلدر دیرلر نتکیم کلام فردوسی دخی آنی ایهام ایدر واقترا ایسه سامحهم الله تعالی وشعراء رومدن نجاتینك لطائفندندرکه شهزاده سلطان محمود دارقه سندن جامه سن اکا وعدایتدکده دیمشدر * اومرز ایلیه شاد نجاتی قوالنه * آنی کیم ایلدی فردوسی یه سلطان محمود * یعنی سلطان محمود غزنوی شهنامه نك هر بیتی مقابله سنده فردوسی یه بر التون وعدایدوب صکره ابیات شهنامه التمش بیکه بالغ اولدقده سلطان محمود التمش بیك آلتونی استکثار ایدوب غدر ایتدیکی کبی سز دخی نجاتی قولکزه بو معامله یی ایتمکز بلکه انجاز وعد ایدیکز وجامهٔ معهودی ویریکز * قال الحافظ * وفا مجوی زکس ورسخن نمی شنوی * بهرزه طالب سیمرغ وکیمیا میباش (لمحرره) قالمدی قدر عرفان آکلر کس * طوطی ایسکده دم اورمه سوزی کس * نقدر اولسه آدمی عنقا * بیوفادرینه فکیف مکس * کچنور فیضله کبی دریا * نظر ایتسك کوربنور برکف خس * وعدنه آلدانوب بودنیانك * ایلمه اولمیجق شیشه هوس * المه کوشه دروغ خلق کیدر * برصدادر قوری منند جرس * بلبل پاك لهجه وارمی قنی * اوره صدقیله بو کاشنده نفس (ایاس) همزه نك فتحی وسینله ذکر اولنان شاه محمودك بنده لرندندر وزایله ایاز دخی دینلور ایاز زیاده حسن وجمال صاحبی دکل ایدی لیلی کبی ولکن شاه محمود آنك مجنونی اولمش ایدی شویله که آیاغنه یوز سوردی نتکیم خواجه حافظ کلماتنده کاور * باردل مجنون وخم طرهٔ لیلی * رخسارهٔ محمود وکف پای ایازست * وشیخ سعدی دخی بیورر * دست مجنون ودامن لیلی * روی محمود وخاك پای ایاز * ومولانا جامی اشارت ایتدندرکه بعض اشعارنده دیر * شاه غزنین جان همی داد ازغم ومیکفت نیست * عمرمن جز انچه در وصل ایاز من کذشت * وکمال خجندی غزلیاتنده دخی مسطوردر (توچا کردر سلطان عشق شو چو ایاز * که هست عاقبت کار عاشقان محمود * شاه محمودك ایازله اولان عشقبازلغی عربی وفارسی دللرده مشهور ومحلنده مشروح ومسطوردر (بعد ذا) ناظمك قدس سره محمدله محمودی جمع ایتدیکی لطافتدن خالی دکلدر یعنی اکر فخر عالم صلی الله علیه وسلمك حسن وصفنه عاشق ایسك بنم تحریر ایتدیکم اوصافه کوزك آچ وقولغك بندن یکا طوت نتکیم شاه محمود ایازه عاشق اولوب کوزی وقولغی آنده ایدی (لمحرره) ایله کوش دلی بکا توجیه (استریسك اکر کلام مفید * قنغی عاشقدر اولمیه میال * کوریجك آب کبی روی سفید (وله) ای کروه محمدی بیلورکز * کلدی بو عالمه ایکی محمود * بری محمود غزنوی مشهور * بری محمود معنوی معهود) مجمر اسکدار وغزنه ده بو) ایکی سلطان یاقدی عنبر وعود) عدل ایسه غزنویده انجق اولور) فضل ایسه معنویده بولدی وجود (حراس) وحراست حفظ مکان معناسنه بوراده مراد منابر نورانیه ده اوتوروب یرلرن بکلمه وکندیلرن اوراده حفظ ایتمکدر وجائزدرکه اول حالت پاسبانلغه تشبیه طریقیله اوله زیرا هر بری امتنه اطلاعدن وآنلری قایرمقدن خالی دکلدر (منابر) منبرك جمعیدر معناسی مرورایتمشدر والرسول انسان بعثه الله الی الخلق لتبلیغ الاحکام والنبی ما اوحی الیه بملك او الهم فی قلبه او نبه بالرؤیا الصالحة فالرسول افضل بالوحی الخاص الذی فوق وحی النبوة (دخی اولیا واهل علم * اولیادن مراد علماء بالله درکه مکاشفه اهلیدر واهل علمدن مراد محجوب اولان علم نافع اربابیدر (فوج جماعت (زر) التوندر بعضلر یالکز ذکر اولنسه التونه وکومشه شاملدر دیمشلردر تفصیلی مرورایتمشدر (نحاس) باقردرکه اجساد سبعه دندر اکر قزل اکر صار واتماصاروسنك خراسانده معدنی واردر آندن چقر وقزل باقره توتیا ایدرمکله دخی اولور * قال فی القاموس النحاس مثلثة عن ابی العباس الکواسی القطر والنار وما سقط من شرار الصفر

والحديد اذا طرق انتهى وقوله تعالى يرسل عليكما شواظ من نار ونحاس) فالنحاس اللهيب بلا دخان وذلك تشبيه
فى اللون بالنحاس كما فى المفردات (بعدذا) ناظمك زرونحاسى سلبدن مرادى اجساد سبعه نك مجموعى نفيدر
پس زرله مقصودى ذهب وفضه ونحاسله باقى اجساددركه بونلردر خارصينى * رصاص * نحاس * حديد سرب *
يعنى ذكراولنان كروهك كرسيلرى دنياده خلق ارا سنده معتبر ومستعمل اولان اجساددن اولميه بلكه آنلردن اعلى
والطف اولان نور مجسددن اوله بوندن ظاهر اولوركه منبر كرسيدن عاليدر زيرا مجالس انبياوم سلينك كرسيلرى ايسه
مقاعد اهل علم واولياء مقربيندر (شهيد صالح) صالحدن مراد شهيد وصديق وانبيانك ماعداسيدر وبوندن بوطوائف
جليله صلاحله متصف اولمق لازم كلمزنته كم تحقيقى مرورايتمشدر الحاصل صلاح وصف عام وشهادت وصديقيت
ونبوت ايسه وصف خاصدر پس پادشاهه انسان دينلور فاماهر انسانه پادشاه دينلمز فافهم فانه زل فيه بعض الاقدام
وانما الثبات من الله العلام (جوق) كروه قال فى القاموس الجوقة الجماعة منا (اهل قرأن) شب وروز تلاوت قرأنه
ملازمت ايدنلردر (احتراس) حفظ ايتمك (اندراس) برنسنه محو اولوب اثرى قالمق يقال درس الدار معناه بقى اثره
وبقاء الاثر يقتضى انمحاءه فى نفسه فلذلك فسر الدروس بالانمحاء وكذا درس الكتاب ودرست العلم تناولت اثره بالحفظ
ولما كان تناول ذلك بمداومة القراءة عبر عن ادامة القراءة بالدرس قال تعالى (ودرسوا ما فيه) وقيل درسوا ما فيه تركوا
العمل به من قولهم درس القوم المكان ابلوا اثره كذا قال الراغب بوراده بى اندراسدن مراد ذكراولنان طوائفك بساط
مشكى اوزرنده اوتوروب واول بساطك يا آفت يامرور ايامله فنا وزوال بولمديغيدر بومعناده حكمت لطيفه بودركه
مصلى يه مستحب اولان بلا حائل پرده نماز قيلمقدر مكر عذر اوله نته كم سلف صالحيندن نيجه لروحتى خلفادن عمر بن
عبد العزيز برقورى طپراق اوزرنه سجده اختيار ايتمشلردر چون امام ومؤذن وجماعت بووجهله سجده اختيار ايدوب
لباسلرينك خاك آلود اولديغن وآز زمانده كهنه لك قبول قيلديغن قايرمديلر لاجرم الله تعالى آنلرك جزالرنى عملرى
جنسندن قيلوب خاكله همرنك اولان مشكدن ابدى چور يمز وفنا بولمز بساطلر ويردى (لمحرره) خاك صانمك سجده
كاهن عاشقك * بلكه مشك وعنبر سارادرر * بومشاميله بولنمز اشبوبو) جان دماغينه كاورمعنادرز (انتكاس) باش
آشغه اولمق قال الراغب النكس قلب الشئ على رأسه ومنه نكس الولد اذا خرج رجله قبل رأسه قال فى القاموس ويقرأ
القرأن منكوسا اى يبتدئ من آخره ويختم بالفاتحة اومن آخر السورة فيقرؤها لى اولها مقلوبا وكلاهما مكروه لا الاول
فى تعليم الصبيان انتهى وتمامه فى شرح البخارى لابن بطال (كه عرش وكرسى قويالركه حق حكم ايده) حق تعالينك
عظمتنى واول كونده واقع اولان فصل بالعدل وقضا بالحق تمثيلدر وجائزدر تجليات حقدن برمرتبه يى تصوير اوله
فافهم (يوم الوطاس) كسر وضرب وقزمق وجنك وجدل وطوقوشمق كونى كه دنيادر (پنج حواس) بش حاسه يعنى
قوت حساسه كه حس سمع وحس بصر وحس شم وحس ذوق وحس لمسدر قال الراغب الحاسة القوة التى بها تدرك
الاعراض الجسمية والحواس المشاعر الخمس انتهى بومقامك شرحى جلد اولده مرورايتمشدر (غضب جبار) بالاده
مرة بعد اخرى يازلمشدر (انعكاس) منعكس معناسنه يعنى دونيجى زيرا عكس دوندرمك وبرنسنه نك آخرن اولنه
رد ايتمكدر يعنى الله تعالى اول كون غضب شديد ايله تجلى ايدوب اصلا كلام ايتميه وكلام ايتميه جك كسه يه منعكس
دخى اولمز الحاصل برفرده خطاب الهى منعكس اولميه وصداى خطاب كوشنه دوكميه (اناس) همزه نك ضميله
ناس ديمكدركه انسك جمعيدر قال فى المفردات والقاموس الناس اصله اناس فحذف فاؤه لما ادخل عليه الالف واللام
تجارة) طلب ربح ايچون رأس مالده تصرف ديرلر پس بيع وشرايه شامل اولوركما قال فى بحر العلوم التجارة اسم يقع
على البيع والشراء جميعا وهو المتبادر الى الذهن لانه صناعة من يبيع ويشترى للربح وفى القاموس التاجر الذى يبيع
ويشترى قيل ليس فى كلامهم تاء بعدها جيم غير هذه اللفظة فاما تجاه فاصله وجاه وتجوب التاء للمضارعة (بيع) صاتمق
يعنى ثمن تقدير اولنان نسنه يى ويروب ثمنى المقدر شرا ايسه اعطاء ثمن واخذ مثمن معناسنه در ويقال للبيع الشرا
وللشرا البيع وذلك بحسب ما يتصور من الثمن والمثمن وعلى ذلك قوله تعالى (وشروه بثمن بخس) اى باعوه وقوله
عليه السلام لا يبيعن احدكم على بيع اخيه اى لا يشترى على شراه يعنى بيع لفظى اضداددندر اشترايه دخى اطلاق اولنور
قال الله تعالى (لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله واقام الصلوة وايتاء الزكوة) يعنى بيع وشرا كه اعظم اشغال دنيويه در
آنلرى ذكر اولنان اموردن منع ايتمز فكيف كه باقى اشغال منع ايده معلوم اوله كه بومعنى اوصاف خواصدندركه ظاهرده
خلق وباطنده حق ايله اولورلر محكيدركه والى هرات اولان شاه حسين حضرت قطب الاقطاب خواجه بهاء الحق والدين
محمد نقشبندى قدس سره دن سزلك طريقكزده ذكر جهرى وخلوت وسماع وارميدر ديو سؤال ايتدكده يوردديلركه يوقدر
بلكه بزم بناى طريقتمز انجمنده خلوت يعنى ظاهرده خلق وباطنده حقله اولمق اوزره در (دروني آشنا اول طشره دن

يكانه صانسونلر) عجب زيبا روشدر عاقل اول ديوانه صانسونلر * رشته تجبه بند اولان اموردندركه بواعصارده بازار
طريقتده ظاهردن غيرى كار قالمشدر عشق وشوق ديدكارى سوددن فقط برقورى نام واردر قال الحافظ نشان اهل
خدا عاشقيست باخوددار) كه در مشايخ شهر اين نشان نمى بينم) پس اول زاويه لرده كه مجردهاى وهوى ورقص وسماعى
ذكر خفى وحقيقى وآداب صحبته بدل قيلمشلر وتصوفى تصرف نفسانى ولذات شهوانيه بيلمشلردر آنلرك كانون دللرنده
حقيقتده آتش ودود يوق وناپخته پيرلرى قتى چوقدر (لمحرره) قنغى كوكل كه حالت وجداهلى اولسه كر) قالمز وجود آنده
وجود بشر مكر * حقدن خطاب عزت ايرشمز مكر بوكوش) صيت وصداى ظاهر وباطندن اوله كر (عوض) عملك بدلى
واجرى (فضل) عملك ثوابى اوزرنه اولان زياده دركاه بجه مطلق عطا معناسنه استعمال اولنور (خوان) ضمله والف
رسمى ايله نعمت معناسنه فتحله وواو رسمى ايله سفره معناسنه وضم صحيح ايله الفسز قان معناسنه در بوراده مراد اولدر
حقك فضلنى نعمته تشبيه ايلدى كه خلق اكا كرسنه ومحتاجدر (هويت سر برنده اولدر منيع الكمال) هويت) حقيقت
مطلقه وسرير تخت ومنيع محكم وقوى وصعب معناسنه در يقال هو فى عز ومنعة اى معه من يمنعه من عشيرته ومنع
ككرم صار منيعا (بعدذا) بوكلام تمثيل اوزرنه وارددر مراد الله تعالينك ذاتنده اولان كمال تاميدر (جلالى سرا
پرده سنده بديع الجمال) جلال عظمت معناسنه در سراپرده بالاده مفصلا شرح اولنمشدر بديع عجيب نسنه دركه مثالى
سبقت ايتمش اوله (بعدذا) بومصرع دخى تمثيل طريقيله صادر اولمشدر مقصود الله تعالى حسن ذاتى وجمال صفاتى
ايله وصفدر معلوم اوله كه پادشاه بالفعل تخت نشين اولوب اغياردن جمالنى منع ايچون مواجهه سنه سراپرده چكلسه
وقدر خوب ومرغوب وجلال وعظمتى افزون دوشر زيرا دائره سنه كما ينبغى نه فكر دخول ايدر ونه آل وكوز ايرر فافهم
والله الموفق (لمحرره) فضل وجودك عالمه شاملدرر * يا اله العالمين سندن كرم * فيض ولطفك هركسه واصلدرر * يا اله
العالمين سندن كرم * چون قونه عدليله كرسى القضا * تنك اوله عاصيلره بونجه فضا * ايلمه مغضوب قيل اهل رضا * يا اله
العالمين سندن كرم) انبيا ومرسلينك حقيچون (اولياء كاملينك حقيچون (رحمة للعالمينك حقيچون) يا اله العالمين سندن
كرم * ذكر كيله خوش تجارت قيلمغه * عشق بازارنده پرسود اولمغه * كوهر عهدك يتوردك بولمغه) يا اله العالمين سندن
كرم) خوان وصله دعوت ايت حق قولى * نعمت عظمايه ايربشه الى * جام احسانه قانه جان ودلى) يا اله العالمين سندن
كرم (دليل الله) يعنى راه وصل حقك دليل ومرشدى (حبيب خليل) بوايكى صفتك معناسى وفرقى كذا رايتمشدر الحاصل
خلت احديه ومحبت الهيه فخر عالم صلى الله عليه وسلمه حقيقى وحضرت ابراهيمه صورتى ايله تجلى ايلمشدر انكيچون
وفاتندن بش كون مقدم صادر اولان خطبه ده ان الله اتخذنى خليلا ديوالك اخركند ويه عطا اولنان مقام خلتى تعيين
ايلدى (اهل كراسى) كرسينك جمعيدر بوراده مراد علما رسر يردكادر يعنى اول طوائف مجتمعه ومنضمه نك اهل وقوفى
ودل بيلنلرى وسوزا كابنلرى وتدبير صاحبلرى (زارى) ايكلدى (دمدمه) غضب كما فى القاموس ودمدم عليه كلمه
مغضبا ودمدم عليهم ربهم اهلكهم وازعجهم كما فى المفردات (ابو الخلق) اب والد ديمكدر يعنى شول حيواندركه نطفه
سندن حيوان آخر تولد ايده وهر نسنه كه آنك ايجادنه ويا اصلاحنه ويا ظهورنه سبب اوله اكا دخى اب دينلور انكيچون
فخر عالم صلى الله عليه وسلمه ابو المؤمنين وحضرت آدمه ابو الخلق يعنى ابو البشر دينلور وقوله تعالى (ما كان محمد ابا احد
من رجالكم) انما هو نفى الولادة وتنبيه على ان النبى لا يجرى مجرى الابوة الحقيقية بومقامك تحقيقى بودركه حضرت
آدم ابو البشر اولمغله اولادنه صورتا متصلدر فخر عالمك ايسه صورتا استنه اتصالى يوقدر نته كم ذكراولنان آيت شريفه
اكا دالدر اما معنى وحقيقة علاقه سى واردر نته كم * وازواجه امهاتهم * اكا اشارت ايدر وفى الحديث كل سبب ونسب
منقطع يوم القيامة الا سببى ونسبى وروى انه عليه السلام قال لعلى رضى الله عنه انا وانت ابو هذه الامة فافهم جدا فانه
محتاج الى الذوق الصحيح والكشف الصريح (لمحرره) ديدى احمد انا من نور الله) جملة المؤمنين من نورى * پس اب اولدى
جميع ارواحه) مصدرك ظاهر اولدى مصدورى * كلدى آندن بودكاو خوب اولاد * طوغدى آندن ملك بشر حورى *
بند اولوب سلسله سنه عالم * اولديلر قبضه سنده مقهورى * قالمدى غيره چقر هيچ نسب * مكر اوله قرابت صورى *
پس دكلمى سكا بوحجتكم) ايديجك حشر خدا اسقبورى * كه زيرلواسنه عالم) اوله اول پادشهك منصورى * واريجق ايلرو
شفاعت ايچون) اوله لر اول كوزلك منظورى * كسيله جمله قبولردن اميد * اوله لر اول قپونك مسرورى * كيمكه كلدى
نسبندن صالح) كورمدى روز قيامت زورى * كيمكه كلدى سببندن منقاد * جنت عدنه الدى دستورى * نسبندن
سببندن اصلا * اولمين كوردى نيجه محذورى * حقيا آل رسول الله اول * بذل راسن ايت مقدورى (آكاه) خبردار
قدرت اليله) قال الله تعالى خلقت بيدى مقصود جمال وجلالى تربيه سنه مظهر ايدوب بى واسطه ايجاد اولنديغن بياندر
جان ويروب) قال تعالى (ونفخت فيه من روحى) بومقامك تفصيلى مرورايتمشدر (سجده قيله لر) قال تعالى (اسجدوا لادم

(همام) اولو (کل اللهدن الخ) یعنی ذکر اولنان تشریف وتقریبك مقتضاسی بودرکه حقمزده سوزك نافذ اوله وذاتك
بو معنی ایچون تعین بوله (لمحرره) شو کم دلبرله ایلر عشقبازی * بکر لا بد اکا نازو نیازی * خصوصا کم اوله معشوق عاشق
باننده دکانور هرسوز وسازی * عنایت قصد واهتمامدر تفضیلی جلد اولده در (خطا) نهی اولنان شجره دن تناول
ایتدیکی ودانهٔ کندم ایچون کشتزار املده راه زله یه کتدیکیدر (لمحرره) بنکه امر خدایی بویله صیم * بن شفاعت ایده مم
عاصی یم (بعد ذا) خطا ضد صوابدر یعنی جهت مرضیه دن عدولدر بو دخی اوچ وجه اوزرنه در اولکیسی ارادت وفعلده
عدولدرکه انسان بونکله مأخوذدر ایکنجیسی اراده ده اصابت وفعلده خطادر یعنی فعلی مستحسن اولان نسنه یی
مراد ایدوب آندن خلاف ما یرید واقع اولمقدر خطاء مجتهد کبی آدمك خطاسی دخی بو قبیلدندر اوچنجیسی اراده ده
خطا وفعلده اصابتدر یعنی فعلی مستحسن اولمین نسنه یی مراد ایدوب آندن بحسب الاتفاق خلافی صادر اولمقدر
بو خطانك صاحبی قصدی ایله مذموم وفعلی اوزرنه غیر محموددر (بعد ذا) ابو السعود افندی بیان ایتدیکی اغلاطده
کاورکه الخطاء بالمد خطاء والخطاء بلا مد صواب دیرلرمشهوردر اما باعثی معلوم اولمدی انتهی باعثی بودرکه خطا لفظی
کتب لغویه ده همزه فصلنده درج اولنمشدر پس آنده مدی تجویز ایتمین الفی فتحهٔ طانك صورتی اولمغه حمل ایدوب
سکونله خطأ کبی عدا ایتمشدر عطا وقبا وخفا ونظائری ایسه بویله دکلدر فافهم واولکه تفسیر کواشیده وغیریده
(ان قتلهم کان خطأ کبیرا) آیتنده فتح ومدله اولان قراءته دخی اشارت اولنمشدر جائزدرکه سورهٔ فرقانده (ویخلد فیه)
قبیلندن اوله یعنی هانك اشباع ومدی مرجعی اولان عذابی اعلام وانکله مبتلی اولان فساقی تنبیه ایچون ارلدیغی کبی
بونده دخی مدکاهك تخشی زیاده اشعار وقاتلی ایقاظ وحالنی تقبیح ایچون اوله والله اعلم بحقیقة الحال (اول رسول)
کما ورد فی الحدیث (ولکن ائتوا نوحا فانه اول رسول بعثه الله) سؤال اولنورسه که نوحدن مقدم ادریسه اوتوز صحیفه
وآندن اول شیثه اللی صحیفه وآدمه اون صحیفه نزول ایتمشدرکه حروف تهجی اول اون صحیفه نك بریدر پس نوح نیجه
اول رسول اولور جواب بودرکه حضرت آدم ومن دونه اولاده مبعوثدر ابتدا اجناس مختلفه یه مرسل اولان
نوحدر پس رسالت نوحك اولیتی اضافیدر وبعضلر دیمشلردرکه ابتدا کفاره مبعوث اولان نوحدر زیرا
اولاد آدم کفار دکل ایدی ولکن بو کلامده نظر واردر کما لا یخفی سؤال اولنورسه که ادریس علیه السلام نوحدن
نیجه مقدم اولورکه بعضلر آنی الیاسدر والیاس ایسه انبیاء بنی اسرائیلدندر دیمشلردر جواب بودرکه ادریس
علی التحقیق الیاسدر ولکن نوحدن مقدمدر زیرا ارباب مکاشفه دن بعض کبار بیورمشلردرکه نوحدن اول اولان
صورت ادریسیه سماء رابعه دن نزولندنصکره صورت الیاسیه ایله تمثل ایدوب الی الان باقی قالمشدر نفوس
کمل ایسه صور شتی ایله تصور وتشکل ایدرلر نته کم قضیب البان حضرتلری برزمانده مجالس مختلفه ده کورینور
وهر مجلسده بر دورلی کاره اشتغال کوستردی وادریسك صورت الیاسیه ایله تشکلندن تناسخ لازم کلمز زیرا
تعدد صورده دردائده دکلدر فالعین واحدة والصور شتی فافهم والله اعلم بحقیقة الحال (صوچن آکه) یعنی ان ابنی
من اهلی * دیو اوغلی کنعانی اذن حق اولمدن خلاصن دلدیکن ذکر ایده ویاخود * لا تذر علی الارض
من الکافرین دیارا) دیو دعا ایدوب اهل ارضك غرقنه سبب اولدیغن یاد ایلیه (لمحرره) کنجدر دل کهرله مالامال *
اهل دل حفظنه آنك دربان * اذن حق اولمدقچه افشایه * کسه رازه اولورمی لب جنبان) حفظه لایق دکلدی انکیچون
* غرق بحر اولدی کوهر کنعان (صدف اسا اوله لم کل خاموش) حق بیلوردری خزفدن ای جان (صوچلرینی اکا
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (لم یکذب ابراهیم النبی قط الا ثلاث کذبات) یعنی حضرت ابراهیم انجق اوچ یرده
صورت کذبده تعریض وتأویل ایله سوز سویلدی زیرا حقیقت کذب انبیادن صادر اولمز وانسان العیونده مسطوردرکه
فخر عالم صلی الله علیه وسلم بدره قریب بر محله نزول ایتدکده برای تفتیش صدیق یاننه آلوب چقدقده عربدن سفیان دیرلر
بر پیره راست کلوب قریشك قوناغندن وجمعیتندن سؤال ایتدیلر پیر دخی سز نه مقوله آدملرسز دیو سؤال ایتدکده
بطریق التعریض بیوردیلرکه نحن من ماء ای من ماء دافق وهو المنی پس بو روایتك صحتنه کوره تعریض وتوریه فخر عالم
صلی الله علیه وسلمدن دخی صادر اولمش اولور (ثنتین فی ذات الله) یعنی حضرت ابراهیم رضاء حقی طلبده ایکی تعریض
ایتدی دیمشلردرکه اوچنجی تعریض دخی ساره دن دفع فساد ایچون اولمغله کرچه امور مرضیه دن ایدی
ولکن اول صورتده حضرت ابراهیمه نفع طبیعی اولمغین ایکی صورت رضایه تخصیص اولندی قوله تعالی (انی سقیم)
یعنی ذکر اولنان ایکی تعریضك بری انی سقیم دیدیکیدر اصلی بودرکه پدر ابراهیم یعنی آزر ابراهیمه یا ابراهیم بزمله عیدمز
جمعیتنه چیقسك دیمز سکا عجب کلیدی دیدکده حضرت ابراهیم دخی مساعده صورتن کوستروب بولده کندینی
یره براغوب انی سقیم دیدی مرادی یا استقبالده سقاست ویا آنلرك کفرلری غمی علت درون اولمق ایدی وقوله (بل فعله

کبیرهم هذا * بیانی بودرکه چون اول زمانك خلقی علم نجوم اهلندن ایدی حضرت ابراهیم دخی انلرك عیدلری
مجتمعنه کیدرکن بولده کندن یره براغوب علم نجوم طریقیله خبر ویروب بکا طاعون اصابت ایتسه کرك دیدی قومی
دخی طاعون امراض متعدیه دندر دیو خوفلرندن حضرت ابراهیمی براغوب جمعیتکاهلرینه کتدیلر حضرت ابراهیم
دخی دونوب قومنك بتخانه سنه کلدی وبربالته ایله جمله اصنامی کسر ایدوب تبری کردن آویزبت بزرکتر قیلدی قومی
رجوع ایدوب بو حالی مشاهده ایتدکلرنده (ءانت فعلت هذا بالهتنا یا ابراهیم) دیدیلر حضرت ابراهیم دخی (بل فعله
کبیرهم * دیدی یعنی فعلی سببنه اسناد قیلدی زیرا حضرت ابراهیمی کسرمذکوره حمل ایدن صنم کبیر ایدی
(وواحدة فی شان سارة) شرحی بودرکه حضرت ابراهیم ساره ایله بر جبارك شهرینه قدوم ایتدی واول جبارك عادتی
بو ایدیکه متزوجه اولان خاتونلری کندی نفسیچون اختیار ایدردی زیرا بر خاتون زوج اختیار ایتسه پادشاها کا
احقدر دیردی پس حضرت ابراهیم ساره یی بد جباردن تخلیص ایچون خواهرمدر دیدی مرادی اسلامده
قرقرنداشمدر دیمك ایدی وحضرت ساره اجمل نسادن ایدی شویله که حسن یوسف آندن انتقال ایتمش ایدی امام سهیلی
کتاب تعریف واعلامده دیرکه مقدما حضرت ساره نك اسمی یساره ایدی طوغرمز معناسنه اسحاقله مبشره اولدقده
ساره دینلوب یاسی یحیی بن زکریایه ویرلدی زیرا کتب متقدمه ده یحیانك اسمی حیا ایدی بو فقیرك فهم ایتدیکی بودرکه
ولادتدن قالمش بعض مسنه خاتونلره بعض دیارده زوجلری عتاب محلنده بره یسار دیدکاری بورادندر پس بو سوز سوء
ادب قبیلندن اولمش اولور فافهم الحاصل حدیث مشروحده ذکر اولنان اوچ نوع تعریض صورت کذبده اولمغله
حسنات الابرار سیئات المقربین حکمنجه حضرت ابراهیم آنلری ذنب عد ایدوب شفاعتی غیره احاله ایلیه (لمحرره)
بودر افواهده دعوای عریض * دوشمز ارباب کماله تعریض * سایه * کولکه بوراده تشبیه طریقیله واردر یعنی
حرارت صیفده سایه سبب استراحت اولدیغی کبی حرارت محشردن دخی شفاعت موسی سزه باعث راحت اوله (کلیم
وکلیم) اولکیسی فتحله وایکنجیسی کسرله درمعنالری مرورایتمشدر (ایلیشم کناه نبوتدن اول مصرده قتل قبطی
ایتدیکیدر نته کم سورهٔ طه دن منفهم اولور قصهٔ قتل سورهٔ قصصده در (لمحرره) قتل نفس ایتمك کناه انسانه بس *
بنده محتاج شفیع سوزی کس (آسایه سز) آسوده اوله سکز معناسنه (شفاعت کلامی الخ جوابی تفسیردر (بعد ذا)
حضرت عیسانك خطاسی مذکور دکلدر ولکن نصاری افترا ایدوب حقنده ابن الله دیملرندن استحیا ایدوب شفاعتی
فخر عالم صلی الله علیه وسلمه احاله ایلیه (شجاعت) بهادرلق وشجاع شدت وقتنده شدید القلب معناسنه (فاش) اصلنده
فاشیدر ظاهر ومنکشف معناسنه (ما تقدم وما تأخر) شرحی مفصلا کذرایتمشدر قال ابن ملك هذا یشیر الی ان له ذنبا
فکان الواجب ان یمنعه عن الاقدام اجیب بانه علی سبیل الفرض والتقدیر وقیل المتقدم ما کان قبل النبوة والمتأخر
ما کان بعد النبوة ومغفرته عصمته من ذلك وقیل المراد به ذنوب امته وانما لم یلهموا اولا ان یستشفعوا محمدا صلی الله
علیه وسلم لیظهر علی جمیع المخلوقین ان هذا المقام خاص له (طداش) ترکیدر بو فقیر آنی علائیه قلعه سنده بر امام
آغزندن اشتدم طداش اولدم دیدی دوش اولدم وصتاشدم واوشدم معناسنه (انتقاش) نقش اولمق قال فی القاموس
النقش تلوین الشیء بلونین اوالوان کالتنقیش انتهی بوراده فخر عالم صلی الله علیه وسلمك اول وقتده قلب شریفنه الهام
اولنان صورت حمدی نقشه تشبیه واردر زیرا اجسامده لون اولدیغی کبی عالم غیبدن وارد اولان معنانك دخی لوحهٔ دلده
اثری واردر (کبائر) کبیره نك جمعیدر بیولك کناهدرکه شرحی کذرایتمشدر (سباش) سا باشدن تخفیف اولنمشدر آفرین
وتحسین معناسنه شاباش دخی اصلنده شادباشدر قال الله تعالی (عسی ان یبعثك ربك مقاما محمودا) یعنی حبیبم البته
ربك سنی قبرکدن بعث ایدوب سنك وجمیع خلقك قتنده محمود اولان مقامده اقامت ایلیه که اول مقام شفاعت عظمادر
بعض کبار بیورمشلردرکه مقام محمود جمیع مقاماتك مرجعی وتمام اسماء الهیه نك منظری بر مقامدرکه باب شفاعت
بو مقامده کشاده اولور (لمحرره) کوکل محبوس زندان المدر * شفاعت یا رسول الله شفاعت * کوزم سرچشمهٔ خوناب
غمدر * شفاعت یا رسول الله شفاعت * محمد مصطفادر دلده نامك * دخی محموددر عالی مقامك * سنك مقبولدر حله
کلامك * شفاعت یا رسول الله شفاعت * الکده تشنکانه جام کوثر * دلکده امتك ذکری مکرر * در امیدسنسن روز
محشر) شفاعت یا رسول الله شفاعت (دلم غمدن هزاران پاره اولدی) جراتدن جکر صد پاره اولدی) یوزم بو نیجه کنهدن
قاره اولدی * شفاعت یا رسول الله شفاعت * ندکاو امتك اولسه کنهکار * سنك کبی هله بر شافعی وار * کرم قیل حقی
ایچون حقه یلوار) شفاعت یا رسول الله شفاعت) مجاهد بن جبر قرأتنده وتفسیرده امام ایدی شیوخدن ابو عمرو قرأتی
آندن اخذ ایتمشدر وحضرت قرأنی ابن عباس رضی الله عنهما اوتوز دفعه عرض ایلمشدر الحاصل فقهاء مکه دن وکبار
تابعیندندر آخر یوز درت سنه سنده مکهٔ مکرمه ده سجده حالنده وفات ایلدی (لمحرره) ایتدی مجاهد ره حقده جهاد

قیلدی مظفر آنی الله هاد ✻ دفتریی طی ایدوب آخر آنک ✻ سلدی مکرکیم اثر اجتهاد) نقل تفسیرله یعنی بو روایتک نقلی تفسیرده ویا تفسیر مجاهدده درفراش) کسرله دوشک کالفراش فتحله در پروانه کبی دیمکدر یعنی شمع اطرافنده اولان پروانه‌لر کبی پراکنده قال تعالی (یوم یکون الناس کالفراش المبثوث) قرار ایده یعنی عرش ویا خلق مآل بردر بو مقامک شرحی کذا ایتمشدر معاش دیرلک حیات کبی یقال عاش یعیش عیشا ومعاشا ومعیشا وعیشة بالکسر (ابو بکر نقاش قاضی عیاض) سبق ترجمة القاضی عیاض واما ابو بکر النقاش فهو محمد بن الحسن بن محمد بن زیاد بن هارون ابو بکر الموصلی النقاش نزیل بغداد صاحب القراءة والتفسیر ولد سنة ست اوخمس وستین ومائتین ومات فی ثالث شوال سنة احدی وخمسین اواثنین وخمسین اوخمسین وثلثمائة نادی حین احتضاره بعلو صوته لمثل هذا فلیعمل العاملون (پنهان) باء عجمینک فتحیله معناسی مخفیدر مقابلی پیدادر معناسی مظهردر که ایکیسی بیله فعل غیر ایله اولور اما نهان مقابلی آشکاراده بو معنی معتبر دکلدر زیرا نهان مختفی وآشکارا ظاهردر (لبیک) مرور ایتدی (یزدان) الله تعالیدر اسماء عجمیه‌دندر (دیان) الله تعالیدر که اعمال عباد اوزرینه مجازات ومکافات ایدیجیدر وقد سبق مقصود حق بکا عرض حاجت ایتدیکنی آشکاره ایتدکده سجده ایلیم دیمکدر والحاجة الی الشیء الفقر الیه مع محبته کما فی المفردات پس بوراده حاجت ایله مراد مقامات محبتدن بر مقامک تجلیسیدر والا الله تعالی احتیاجدن غنیدر (سبحان) سبحدن بعد معناسنه مصدردر بوراده مراد مفعولدر شاننه لایق اولمیان نسنه‌لردن مبعد ومنزه معناسنه (ایتدم بوکون کانی فاش) یعنی رحمت وعفو وغفران وفضل معدنی اظهار ایتدم تاکه اندن (ولسوف یعطیک ربک فترضی) حکمنجه متسلی ومنشرح اولدیغک قدر جواهر عنایت بذل ونثار ایدم (سکا قوللرم هب ویرم) ظاهر اولان عصاة مؤمنیندر زیرا غفران شرکی عقلا جائز وسمعا ممتنعدر تفصیلی تفاسیرده وکتب کلامیه‌ده‌در (ارکان) جوانب معناسنه‌در یعنی دولت لطف واحسانک جمیع جوانب واطرافی سکا آچلدی وتوجه قیلدی (کیمی استر ایسک) تخصیص بعد التعمیمدر زیرا حکمته مخالف اولان نسنه‌یی طلب ایتمک مقتضای علوم نبویه دکلدر فافهم بو مقامک لطائفندندر که دلیل السبل مرشد الکل حضرت شیخ اکبر قدس سره الاطهر بیورر قرطبه شهرنده مقیم ایکن الله تعالی بکا عموم انبیایی کوستروب ارالرندن حضرت هود خطاب ایلدی وسبب جمعیتدن خبر ویروب سویلدیکه بو جمله‌سی فخر عالمدن حلاج منصوره شفاعت ایچون کلمشلردر زیرا حلاج حیات دنیویه‌ده اساءت ادب ایلیوب رسول اللهک همتی منصبندن ادنادر دیدی نیچون دینلدکده جواب ویردیکه حق تعالی اکا (ولسوف یعطیک ربک فترضی) بیوردی پس مقتضای همت علیا بو ایدیکه هر مؤمن وکافر حقنده شفاعتنک مقبولیتن دلیه‌یدی اول ایسه تخصیص ایدوب (شفاعتی لاهل الکبائر من امتی) دیدی پس بو مقاله حلاجدن صادر اولدقده فخر عالم اکا عالم مثالده تمثل ایدوب یا منصور شفاعت خصوصنده حالمی انکاره می دوشدک دیدی اولدخی یا رسول الله بویله بر انکار حاصل اولدی دیو جواب ویردی فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه یا سن اشتمدکمی آنی که حدیث قدسیده حکایه ایلدم (اذا احببت عبدا کنت له سمعا وبصرا ولسانا ویدا) اولدخی بلی یا رسول الله دیدی فخر عالم بیوردیکه یا سن بنم حبیب الله اولدیغمی بیلدکمی اولدخی بیلدم یا رسول الله دیدی فخر عالم بیوردیکه پس بن حبیب الله اولیجق حق بنم سویلرلسانم وشافع ومشفوع الیه اولوب بن آنک وجودی یاننده عدم اولورم پس یا منصور بو عتابک معناسی ندر منصور دیدیکه یا رسول الله بو اساءتدن تائب ومستغفر اولدم بوکا نه کفارت ندر دیدی فخر عالم بیوردیکه نفسکی فی سبیل الله قربان ایله منصور دخی کیفیتندن سؤال ایتدکده فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه نفسکی شریعتم سیفی ایله قتل ایله پس بر دار اولمق منصورک باشنه بو سببدن کلدی بو بیاندنصکره حضرت هود بیوردیکه حلاج دنیادن مفارقت ایده‌لی فخر عالمدن محجوبدر وبو جمعیت کبری اکا شفاعت ایچوندر انتهی بوندن منفهم اولور که روح حلاج اوچیوز سنه‌دن متجاوز بزم فخر عالمدن دور ومهجور اوله پس انک شاننده برکره اساءت ادب ایده‌نک تنزلی بو اولیجق نیجه کره اساءت ایدنلرک حالی نیجه اولمق کرکدر نته‌کم زمانه من مدعی ومتشیخلری بو ورطه‌یه دوشمشلردر (لمحرره) ادبدن اوزکه یار اولمز ادب کوزله ادب کوزله ✻ ادبدن یانکار اولمز ادب کوزله ادب کوزله) دیدی قرآنده لایسئل اوزاته وار حقه دل ال) قو هرکز اعتراضی کل ادب کوزله ادب کوزله (فنا فی الله‌ه ایردکسه حضور حقده طوردکسه ✻ عیان اول شاهی کوردکسه ادب کوزله ادب کوزله ✻ بو هوی وهایی یلرسن فنا سوداین ایلرسن قوری دعواین ایلرسن) ادب کوزله ادب کوزله ✻ ایرش بر کامل انسانه قارش ارباب عرفانه (ایاق باص حق مردانه ادب کوزله ادب کوزله (فرقان) قرآندرکه حق وباطلک میانی فرق وصواب وخطانک آراسنی فصل ایدر (علم ربانی فاش) یعنی علم الهیدن افشا واظهاری ممکن اولنلردن ربانی آخرنده اولان الف ونون زائده‌در تفصیلی مرور ایتمشدر (مقالید) مقلاد ویا مقلیدک جمعیدر مفتاح معناسنه وبعضلر دیدیلرکه علی غیر قیاس اقلیدک جمعی واقلید دخی

کلیدلک معربیدر بوراده مقالید ایله مراد خزائندر مقصود هر موجودده مودع اولان سر الهینک فخر عالم صلی الله علیه وسلمه انکشافیدر نته‌کم بیورر ارنا الاشیاء کما هی بو مقامک تفصیلی مرور ایتمشدر (غیب وحدانی حاء مهمله ایله اصلی وحددر الف ونون زیاده‌در وحد وحدت معناسنه درغیب وحدت شهادت کثرتک مقابلیدر وهر شهادت وکثرت برغیب ووحدتی مشتملدر که جمله‌سی غیب الغیوب ووحدت حقیقیه جامعدر مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمه هر شهادتک غیبی وهر کثرتک وحدتی منکشف اولدیغنی بیاندر که غایتی وحدت حقیقیه‌نک ظهوریدر وجائزدر که وحد واحد معناسنه اوله پس مراد غیب هویت اولور وبعض نسخه‌ده جیم ایله وجدان دوشمشدر یعنی باطندن نور بصیرت وتجلی ایله ادراک اولنان غیب (ایله ایمانی فاش) بونده اشارت واردر که احکام شریعت وآیین طریقت بقدر الامکان اعلان اولنمق کرکدر مکر مانع اوله مثلا ارض روافضده ویا دار الحربده اولمق ویا اذیتی متیقن اولان ارباب انکار اراسنده منفرد بولنمق کبی (ویسی) سکا ایللر کبی اظهار محبت ایده‌مم ✻ بن سنی ایکی کوزم جان وکوکلدن سورین (کنج نورانی) فتح کاف عجمیله تعریب ایدوب کنز دیرلر کیزلی خزینه معناسنه بو کلام کنت کنزا مخفیا حدیثنه اشارتدر شرحی مرور ایتمشدر (محقق) مفعول صیغه‌سی اوزره یعنی علی التحقیق والیقین (بعد ذا) حق تحقیق ایتمک مراتب اربعه اوزره حقیقتنی اظهار واثبات ایتدر (مشرح) بو دخی مفعول صیغه‌سی اوزره‌در یعنی زیاده شرح وبیان اولنمش واصل الشرح بسط اللحم ومنه شرح الصدر ای بسطه بنور الهی وسکینة من جهة الله وروح منه وشرح المشکل من الکلام بسطه واظهار ما یخفی من معانیه (مشرع) بو دخی تفعیلدن مفعولدر مبین معناسنه یقال شرع الطریق تشریعا بینه قال الراغب الشرع مصدر ثم جعل اسما للطریق النهج واستعیر ذلک للطریقة الالهیة من الدین انتهی وشرع لهم سن کما فی القاموس) شرعی وبرهانی) لف ونشر مرتب قیلنمشدر یعنی شرعی زیاده مشروح وبرهان وحجتی غایتده ایضاح وتبیین ایدن وجائزدر که شرع ما قبلنه وبرهان ما بعدینه ناظر اوله یعنی شرعی مشرح ومشرع ایدن وبرهانی فاش قیلن اودر (سر معلوم اوله که سر له خفینک فرقی واردر سر اهل حقیقت اصطلاحنده معدن اسرار روحانیت یعنی قلب ایله روح اراسنده بر لطیفه‌در خفی مهبط انوار ربوبیت یعنی روح ایله حضرت الهیه میاننده بر لطیفه‌در ولطیفهٔ سر به نشئهٔ اولیده هر انسانده موجوددر انکیچون هر مؤمن وکافر روحانیت مرتبه‌سندن حصه‌مند اولمق ممکندر رهبانده اولدیغی کبی زیرا اسرار روحانیه معقولات قیلنمشدر معقولاتده ایسه مؤمن وکافر مشترکدر پس بو رتبه‌دن تجاوز ایتمدکجه کشفه اعتبار یوقدر اهل سلوکک اکثری بو برزخده قالمشلردر ولطیفهٔ خفیه نشئهٔ اخری یعنی ولادت ثانیه‌ده ظاهر اولور انکیچون اسرار ربوبیت موحددن غیره منکشف اولمز زیرا مکاشفات ومشاهدات وحقایق علوم لدنیه باینددر بناء علی هذا ناظم قدس سره سری سراپرده‌یه تشبیه ایلدی زیرا خفینک پرده‌سیدر که سر بر حقیقت آنک وراسنده‌در فافهم وسراپرده وسریرلک شرحی مرور ایتمشدر (هو) بوراده هو ایله مراد قرینه‌سیله فخر عالم صلی الله علیه وسلمک هویتیدر یعنی سرای کبی اولان مقام هویتده سلطان حقیقتی دور وطواف ایدن اودر (لمحرره) حبیبا روز محشر عرش اعظم سایه کاهکدر ✻ نه عرش اعظم اوادنی حقیقتده پناهکدر (قو اقلیم اسما وصفاتک پادشاهیسن ✻ شفاعت ایتمک انکیچون سنک برعالی جاهکدر) جمیع خواهشک حقدن عجبمی اولسه کر مقبول) مقربلک مسلمک قدیمی بارکاهکدر) سنکدر عالم غیب الغیوبک جمله اسراری) آنی حفظ ایلین دائم دل پر انتباهکدر) الکده کنز مخفینک ایکی عالمده مفتاحی) دلکده شرع وبرهانک سنک ایکی کواهکدر (سریر حقده رقابلک هویتده سرایک هم ✻ تجلی ایلین دائم جمال پادشاهکدر (نوله عشقک غم حق فقیره ایلر نسلک زاد (مرادی جان وباشیله شب وروز عزم راهکدر (یدی دورلودر) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم یدی وجه اوزره شفاعت ایتسه کرکدر (بری بوکیم) بو وجه ابتدا واقع اولان شفاعتدرکه ملائکه ورسل وانبیا ومؤمنین شفاعت ایتمک ایچون شفاعتدر قال المولی الفناری یشفع الی ربه ای یفتح باب الشفاعة للخلق فیفتح الله ذلک الباب فیأذن فی الشفاعة للملائکة والرسل والانبیاء والمؤمنین فبهذا یکون سید الناس یوم القیامة فانه شفیع عند الله ان یشفع الملائکة والرسل ومع هذا تأدب صلی الله علیه وسلم وقال انا سید الناس ولم یقل سید الخلائق فیدخل الملائکة فی ذلک مع ظهور سلطانه فی ذلک الیوم علی الجمیع وذلک انه صلی الله علیه وسلم جمع له بین مقامات الانبیاء علیهم السلام کلهم ولم یکن ظهر له علی الملائکة ما ظهر لآدم علیهم من اختصاصه بعلم الاسماء کلها فاذا کان فی ذلک الیوم افتقر الیه الجمیع من الملائکة والناس من آدم فمن دونه فی فتح باب الشفاعة واظهار ماله من الجاه عند الله اذا کان القهر الالهی والجبروت الاعظم قد اخرس الجمیع فدل علی عظیم قدره حیث اقدم مع هذه الصفة الغضبیة الالهیة علی مناجاة الحق فیما سئل فیه فاجابه الحق سبحانه فعلقت الموازین ونشرت الصحف ونصب الصراط وبدئ بالشفاعة فاول ما شفعت الملائکة ثم النبیون ثم المؤمنون وبقی ارحم الراحمین (پناه) صغنجق یر ملجأ معناسنه یعنی

فخر عالم صلى الله عليه وسلم اول قومه پناه وشفاعتگاه اوله كه آنلرك ثواب وگناهی برابر اوله تا كه شفاعت ايله اهل جنت اولوب اعرافده قالمیه لر (اوچنجیسی) يعنى بر قومه بدء جنت اهلی اولمق ايچون شفاعت ايليه زيرا نيجه لر نهايتده اهل جنت اولورلر نته كم كاور (سيد) واصعد (وكائنات) وممكنات) شرح اولنمشدر) احتساب) حساب ايتمك حسابك معناسی مرور ايتمشدر پس بو مقام تيسير حساب ايچون اولان شفاعت مقاميدر (كه حرمت بوله لر الخ) يعنى خلق اراسنده خوار وخجل اولمق وبلكه عزت وحرمت بولمق ايچون نيجه لره شفاعت ايده (منت) اول نعمتده در كه مقابلهسنده اجر وعوض مطلوب اولمیه تفصيلی جلد اولده در (صويه) مراد چشمهٔ حياتدر كه جهنمدن چقدقده آندن اغتسال ايدوب وجودلك اوساخی كیدوب تر وتازه اوله وجنته دخوله لياقت بوله (باغات) باغ عجم لسانده رومده باغچه ديدكلريدر الف وتايله جمعيتی غلط مشهوردر نته كم سوختهوات ديرلر زيرا كلمهٔ عجميه يی عربيه اوزرينه قياس ايتمك فاسددر (الهی) گرفتار گناهم قيل شفاعت يارسول الله * كناهم چون پراهم قيل شفاعت يارسول الله * وجودم ذنب محض اولمشدرر هيچ بوقدر انكارم * خطامه بن كواهم قيل شفاعت يارسول الله * بوكون عشقك اودنده جوهرم قال ايتدم حيفا بو حاليله تباهم قيل شفاعت يارسول الله * نه يوزدن عرض حال ايتسم سكا حيرتده يم بيلم * خطادن روسياهم قيل شفاعت يارسول الله * يالوزحق حالمی بر اهل غفلتبندهيم كرچك (نه صاحب انتباهم قيل شفاعت يارسول الله (بكا حسن عملدن چون بايمده آشنا يوقدر) غريب بار كاهم قيل شفاعت يارسول الله * معطر قيل مشام حقی شول گل جمالك چون * بو الكده بر گياهم قيل شفاعت يارسول الله

فصـــــــل فى الكعبة

كعب الرجل العظم الذى عند ملتقى القدم والساق والكعبة كل بيت على هيئتها فى التربيع وبها سميت الكعبة كما فى المفردات معلوم اوله كه حضرت كعبه وحدت ذاتيه سرينه اشارتدر انكيچون عمرده بر كره فرض اولمشدر سائر عبادات ايسه كثرت صفاتيه يه اشارتدر انكيچون متكرردر وكعبه عرش رحمانك مثاليدر انكيچون مطاف انساندر وكذلك حقيقت انسانيه نسخهسنك مرآتيدر انكيچون آخر زمانده انسان كامل فنا بولدقده مكه وكعبه دخی خراب اولسه گركدر ديمشلردر كه كعبه وضع اولده مثلث الشكل ايدی زيرا قلوب انبيانك خواطری اوچدر كه الهی وملكی ونفسيدر وضع حادث ايله درت اركان اوزره اولديغی قلوب مؤمنينه اشارتدر كه آنلرك خواطری درتدر كه الهی وملكی ونفسانی وشيطانيدر پس ركن حجر خاطر الهی وركن يمانی خاطر ملكی وركن شامی خاطر نفسانی وركن عراقی خاطر شيطانی منزلهسندهدر انكيچون اورادهٔ اعوذ بالله من الشقاق والنفاق وسوء الاخلاق ديمك مشروع اولمشدر هر مقامك سری ايسه ذكرندن معلومدر حضرت كعبهنك بعض احوالی بالاده تحرير اولنمش وبعضسی دخی محلنده درج قيلنمشدر (خلاص) اصلنده شوبدن پاك اولمقدر بورادهٔ كدر اسلادن نجاتدر كه آنده صفوت واردر (مطوق خلاص) تطويقدن اسم مفعولدر چنبر وحلقه ايتمك معناسنه طوق بوغمقدر كه گردن زينتلرندندر وحلقه معناسنه دخی كاور قال فى المفردات الطوق ما يجعل فى العنق حلقة كطوق الحمام اوصفة كطوق الذهب والفضة ويتوسع فيه فيقال طوقته كذا كقولك قلدته انتهى خلاص بوراده كسرله التون معناسنهدر نته كم حريری منشآتنده كاور من طلب الخلاص بجانب انخلاص قراءتنه اتباعا فتحله تلفظ اولنسه دخی وجه ی ذكر اولنان ملكارلرنده التونله حلقه لنمش يعنى حلقهسی التوندن زنجيرلر طوتهلر پس بو صورتده ماقبلنی تأكيد اولمش اولور وجائزدر كه اللرنده خالص التون حلقه لی زنجيرلر طوته لر ديمك اوله وجائزدر كه زنجيرزوله مطوق اولان كعبه اوله فتأمل فى هذه الوجوه بكا) يعنى بنی زيارت ايدنلره وقاصدلره (شراب مروق خلاص) مروق صافی سوزلمش وخلاص خالص معناسنهدر بطريق التأكيد ذكر اولنمشدر (اختصاص) بر گزيدن يعنى اورنديلمك قال فى المفردات الاختصاص تفرد الشئ بما لا تشاركه فيه الجملة انتهى پس بو مقامده اختصاص عامهٔ ناس اراسندن كنديني جهه مخصوص ايتمكدر الحاصل بكا حاجی هبه ايتدكجه ديمكدر (زيارت) الزور اعلى الصدر وزرت فلانا تلقيته بزوری او قصدت زوره (قيل آنی اختصاص) يعنى امن وامانه وسنك فضلكه (كرسنی كرمی اختصاص) حقك خصوص اوزره سكا و بكا الطاف وكرمی كه خواصی اكا مظهر قيلمشدر (قی اختصاص) يعنى مخصوصجه تشريف وانعام (ديه الخ) يعنى طواف ايدنلره بنم فضل ورحمتك شفاعتی يتروارسن حاجی اولمينلره شفاعت ايله بوكلامده حجاجه زياده مژده واردر اللهم اجعلنا من القاصدين اليك القائلين لبيك (لمحرره) قيل زيارت كعبه يی جسمكده صحت وار ايكن (روز محشر بر شفاعتكهده بيت اللهدر) عزم راه مكة الله ده فرصت وار ايكن * روز محشر بر شفاعتكهده بيت اللهدر) پرده كعبه كوكده شول عرش معلادر مطاف * كم آنی ايلر بشر بونی فرشتهلر طواف * جان وباش ومال بذل ايت بو يوله اول سينه صاف * روز محشر بر

شفاعتكهده بيت اللهدر * جذب كعبه ايتمكيچون محشره بونجه ملك * الده زنجير زر ايله ايره بيت اللهه دلك * كتميه تا كمينجه حاجيان ايچون دلك * روز محشر بر شفاعتكهده بيت اللهدر * چوره سنده دفن اولوب يا خود زيارت ايدنی يلواروب كعبه ديه يارب احسانك قنی * عفو ايده هر كم ديدی لبيك لبيك اول غنی * روز محشر بر شفاعتكهده بيت اللهدر * سر وحدت صورتيدر كعبه وارا كاه اول * انكيچون عمر ايچنده دوشدی بر كزا كا يول (دولت حجدن بوكون اى حقی سنده حصه بول * روز محشر بر شفاعتكهده بيت اللهدر

فصـــــــل فى المواطن

مواطن موطنك جمعيدر قرار ايده جك ير معناسنه بوراده مراد درتك يريدر نته كيم ناظم اشارت ايدر قال فى القاموس الوطن منزل الاقامة ومواطن مكة مواقفها ومن الحرب مشاهدها (قصاص) هو ان يفعل بالفاعل مثل ما فعل كما فى التعريفات قال الراغب القص تتبع الاثر والقصاص تتبع الدم بالقود قال المولى الفنارى فى تفسير الفاتحة هذه سبعة مواطن هى امهات الابواب السبعة التى للنار والسبعة التى للجنة فان الباب الثامن هو الجنة الورثة وهو الباب المغلق الذى فى النار وهو باب الحجاب فلا يفتح ابدا فان اهل النار محجوبون عن ربهم انتهى (لمحرره) شول هفت دردوزخی سدا يتمكه سعی ايت * راه بهشته طوغر يلوب آندن كشيبه كيت (عرض) يقال عرض الشئ له اظهره له وعليه اراه اياه والجند عرض عين امرهم عليه ونظر حالهم كما فى القاموس يعنى عسكری زی وهيئتلريله پادشاه حضورندن كچوروب پادشاه آنلره نظر ايتديكی كبی اهل موقف دخی (يعرف المجرمون بسيماهم) حكمنجه زی وهيئتلری اولان عمللريله حقه عرض اولنهلر وبو معنايه عرض اعمال وحساب يسير ديرلر نته كم كاور (مناص) قاچوب صغنجق ير ملجأ كبی يقال ناص الى كذا التجاء اليه والمناص الملجأ وقوله تعالى (ولات حين مناص) اى ليس الحين حين فوت وخلاص ونجاة اعراف) جنت وجهنم مياننده بر ديواردر نته كم شرحی كاور علو وارتفاعندن اوترى اعراف ديندى زيرا عرف ضمله خروس ايكی وآت يليسيدر وفى القاموس الاعراف من الرياح اعاليها انتهى امام راغبك مفرداتندن منفهم اولور كه اعراف اطلاق اولنديغی معروفيتنه بناء اوله (ذبح) اصل الذبح شق حلق الحيوانات والذبح بالكسر المذبوح قال تعالى وفديناه بذبح عظيم) افتراص) فرصت بولمق يعنى نوبت يقال جاءت فرصتك اى نوبتك وبنو فلان يتفارصون بئرهم اذا كانوا يتناوبونها (مأدبه) بفتح الدال وضمها كشی بغير سبب اخوانن واصحابن چغروب ايتديكی قونقلق كما فى الاخترى والمأدبة طعام صنع لدعوة او عرس كما فى القاموس قيل الضيافة ثمانية الوليمة للعرس والخرس بضم الخاء المعجمة للولادة والاعذار بكسر الهمزة وبالعين المهملة والذال المعجمة للختان والوكرة للبناء والنقيعة للقدوم من السفر والعقيقة لسابع الولادة والوضيمة بفتح الواو وكسر الضاد المعجمة للطعام عند المصيبة والمأدبة بضم الدال وفتحها الطعام المتخذ ضيافة بلا سبب كما فى شرح المشارق لابن ملك (عام) خاصك ضديدر اصلنده ايكيسی دخی مشددر قال الراغب العامة سموا بذلك لكثرتهم وعمومهم فى البلد والعموم الشمول

الموطن الاول فى الكتاب

كتابدن مراد دفتر عملدر نته كم كاور قال الله تعالى (وكل انسان الزمناه طائره فى عنقه) يعنى هر انسان مكلفك گردننه كندی اختياريله صادر اولان عمل مقدرنی لزوم قلاده وغل كبی لازم قيلدق گويا اول عمل آشيانهٔ غيب وقدردن اكا پرواز ايلدی) كه هر نيك وبدی كان ازمن آيد) مرانا كام غل در گردن آيد * قال فى الاسولة المفحمة كيف خص العنق بالزامه الطائر والجواب لان العنق موضع السمات والقلائد مما يزين او يشين فينسبون الاشياء اللازمة الى الاعناق يقال هذا فى عنقى وفى عنقك انتهى وفى حيوة الحيوان قالوا تقلدها طوق الحمامة الهاء كناية عن الخصلة القبيحة اى تقلد طوق الحمامة لانه لا يزايلها ولا يفارقها كما لا يفارق الطوق الحمامة ومثله قوله تعالى (وكل انسان الزمناه طائره فى عنقه اى ان عمله لازم له لزوم القلادة او الغل لا ينفك عنه انتهى قلادهبوينه طاقدقلری بوغمق وغل اسيرلر ومجرملر بويننه ايتدكلری باغ ودمردر (ونخرج له يوم القيامة) وقيامت كوننده هر مكلف ايچون اخراج ايدرز (كتابا) صحيفهٔ عمل كه (يلقاه) انسان اكا لاقی اولور يعنى كورر وبولور (منشورا) مفتوح اولديغی حالده يعنى سكرات مونه دوشدكده نامهٔ عملی طی ايدوب مبعوث اولدقده آچوب النه ويررلر (عاص) اصلنده عاصيدر فاش وفاشی كبی مطيع وعاصينك معنالری سبقت ايتمشدر (مكان خواص) خواصدن مراد مؤمنلردر يعنى اول بياض دفترلو مؤمنلر اولديغی مكانه نزول ايده بياض اولديغی ايمان وعمل صالحك نورانيتنه بناءدر (بعدذا) مكان لفظی خواصه مضافدر ولكن وقت تلفظده اشباع حركت اولنور تا كه قرائتی ايله هموار اوله وبو مقوله صنعت نظمده جاريدر اربابی بيلور پس مكان لفظنده يارسم اولنمق گركدر (معانی خواص) معانیٔ خاصه يعنى گوزل معنالر ومفيد مضمونلر (بعدذا) خواص معانی يه صفتدر

ولکن نجم استعمالی اوزره درفافهم (نقیر) اصلنده منقور معناسنه در یعنی اویولمش وچقور قیلنمش صکره خرما
چکردکنك ارقه سنده اولان چقورده استعمال اولندی شیٔ قلیلده انکله ضرب مثل ایدرلر قال تعالی (ولا یظلمون
نقیرا یعنی نقیر مقداری ظلم اولنمزلر (قطمیر) خرما چکردکنك اوزرنده اولان یوفقه جق قاب وقشر رقیقه کبی بو دخی
قلت ایچون ضرب مثل اولنور قال تعالی (والذین تدعون من دونه لا یملکون من قطمیر) مقصود معبود بالحق اولمیلرك
بوست خرما قدر نسنه یه مالك اولمدقلرك بیاندر (محرره) نه ایدرسه نقیرله قطمیر بوایسر درآنی کدایله میر (مصرح) ظاهر
وآشکاره قال فی القاموس التصریح خلاف التعریض وتبیین الامر (عملر نشانی) مقصود صحیفه نك ظهرنده
سیئاتك حسناته تبدلنك رسم اولندیغی بیاندر پس بومعنی اتمام نعمت بابندندر زیرا مغفرت اوزرنه مبتنی نعمت
غیر مترقبه درانکیچون صاحبی دلشاد وفرحناك اوله قال الله تعالی (فامامن اوتی کتابه بیمینه) پس اما اولکه نوشتهٔ
اعمالی اکادست راست ایله ویریله) فسوف یحاسب حسابا یسیرا) پس آسان حساب ایله حساب اولنمغه قریب اولور یعنی
حسابده مناقشه ومضایقه کورمز زیرا مناقشه عذاب نوعندندر الحاصل حساب یسیر عرض دیدکاریدرکه عامله
اعمالی عرض اولنوب طاعت بو ومعصیت شو دینلوب طاعت اوزرنه مثاب اولوب معصیتدن تجاوز اولنه نیچون ایتدك
وعذرك ندر دینلمیه زیرا عذرله مطالب اولورسه مفتضح اولمق لازم کاور بیت (بجایی که دهشت خورد انبیا * تو عذر
کنه را چه داری بیا (دریغ) بالاده شرح اولنمشدر بوراده منع وقسقنمق وصاقنمق معناسنه در (ویره لر الینه قاره بتیسن
وجهر کفر ومعاصینك ظلمتیدر پس قیامتده بومعنی صورت بولوب دفتر عمل سیاه اوله انکیچون دست چپ جانبندن
دفع اولنور زیرا شمال بی حرمت ومقر ملائکهٔ قهردر (قراره) یعنی دفترك سیاهلغی کدرندن قراروب قاله (قرایه قرا)
قراقارمق معناسنه تنکیم شوایش بلایه قاردی دیرلر یعنی قرادفترنی کندی قرالغنه قاره واولشدیره بوندن مراد
ابکیسنك دخی قرالغك بیاندر وبو اسلوب تجنیس تام قیلنمشدر (یاویلتاه) ویله هلاك معناسنه در ویل کبی الف ندبه
وها وقف ایچون زیاده قیلنمشدر قال فی التفاسیر یا ویلتا کلمة جزع وتحسر والاصل یا ویلتی فابدل یاء المتکلم الفا وهی لغة
شایعة فی المنادی المضاف الی یاء المتکلم والمعنی یا ویلتی احضری فهذا اوان حضورك والنداء وان کان اصله لمن یتأتی
منه الاقبال وهم العقلاء الا ان العرب تتجوز وتنادی ما لا یعقل اظهارا للتحسر قال الله تعالی (واما من اوتی کتابه وراء
آنك که نامهٔ کرداری ویریله (وراء ظهره) ارقه سی آردندن دست چپ ایله یعنی ناظم ذکر ایتدیکی اوزره صاغ الن کردننه
ایدوب وصول الن دخی یغرندن چقاروب نامهٔ اعمال النه وضع اولنه (فسوف یدعو ثبورا) پس قریب اولورکه
هلاك کبی تمنی ایدوب یا ثبوراه دیر ای تعال فانه اوانك وانی له ذلك (حالیه) حاء مهمله ایله زینتلی دیمکدر صحیفه اعتباریله
بثینك نعتیدر قال فی القاموس الحلی بالفتح ما تزین به من مصوغ المعدنیات او الحجارة (فی جنة عالیه) مرتفعة المکان
لانها فی السماء او الدرجات او الابنیة والاشجار وهو فی سورة الحاقة (فی سموم وحمیم) وهو فی سورة الواقعة قال الراغب
السموم الریح الحارة التی تؤثر تأثیر السم یعنی سموم شول اسی یلدرکه زهرك تأثیری کبی تأثیر ایده وانسانی اهلاك ایده
وفی الارشاد السموم حر نار ینفذ فی المسام ای ثقب البدن والحمیم الماء المتناهی فی الحرارة وسمی الحمام لما فیه من الماء الحار
(بعدذا) ذکر اولنان نشانلردن مراد مؤمنه کوره تعجیل مسرت وکافره کوره تعجیل مساءت ایچوندر اللهم اجعلنا
من السابقین المقربین وادخلنا فی زمرة اهل الیمین والیقین وفرح قلوبنا ببشارات متوالیة واسکنا فی جوارك فی جنات
عالیة لا سلجاء الاجناب قدسك ولا راحة الابذکرك وانسك (محرره) یارب آسان قیل حسابم المدد * صاغ الدن صون
کتابم المدد * سل خطامی نامهٔ اعمالدن * بوقدرر کارصوابم المدد * چون بشردن شرح اولدی نیلیم * بوقدرور خیر
اکتسابم المدد) یاغدیروب باران فیض رحمتك * بحر قیل قطره ثوابم المدد * پرده دردیدارکه ذنب وجود * آره دن رفع
ایت حجابم المدد * ایتدیکك دمده بکا بندن سؤال * لطفك ایله خطابم المدد * بوقدر الده داله عذر وجتم * بی لسانم
بی جوابم المدد * جرم وعصیان اهلی یم غایت ولی * عفوکه در انتسابم المدد * جنت رضوانك ایچره وبرسکون * برغم
وبراضطرابم المدد * حق بی دنیا وعقباده قومه * قیل سنی حسن مآبم المدد

الموطن الثانی فی الحساب

الحساب بمعنی المحاسبة وهو اظهار ما للعبد وما علیه لیجازی علی ذلك کما فی حواشی ابن الشیخ وقال ابن ملك فی شرح
المشارق الحساب مصدر حسب علی حد نصر معناه العد فالمراد بالحساب فی قوله تعالی (سریع الحساب) عد اعمال
عباده فی الاخرة للمجازاة (آنجه) ترکیدر فتحه ایله درکسرله دکلدر معناسی اولقدر دیمکدر حقیقتی تقلیل مدتدر (دیدی
شولکم آچدی کوزی غیندن) غین لفظی غین منقوطه ایله حجاب رقیقدر که تصفیه ونور تجلی ایله زوال قبول ایدر غین ایله
رینك میاننده فرق بودرکه غینده ایمان واعتقاد باقیدر انکیچون تعریفنده الاحتجاب عن الشهود مع صحة الاعتقاد

دیشلردر امارین اول حجاب کثیفه دیرلرکه قلب ایله ایمان اراسنده حائل اولمشدر نعوذ بالله تعالی قال تعالی (کلا بل ران
علی قلوبهم ما کانوا یکسبون) ناظمك مرادی بودرکه جان کوزندن پردهٔ غفلت زائل اولوب نورکشفه ایرنك دنیاده
کندی نفسنك محاسبه سن کورنك آخرتده حسابی کوزآچوب یومنجه اولان زماندن تیز اوله وجائزدرکه قلت ایله
عدم مراد اولنه زیرا حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا سرنه مظهر اولنلره حساب اولمز طرفة العین بالاده شرح اولنمشدر
قال الله تعالی (ان الله سریع الحساب) روی ان الله تعالی یحاسب الخلق قدر حلب شاة وفی روایة مقدار لمحة وقیل معناه
انه تعالی یوشك ان یقیم القیامة ویحاسب العباد فعلی هذا یکون السریع بمعنی القریب والتوجیه الاول اولی
وهو ان یکون السریع ضد البطیٔ وهو الموافق لکلام الناظم قدس سره وفی الآیة اشارة الی ان المؤمن یحاسب عاجلا
بانشراح الصدر وانفتاح القلب والقرب من الحق واستحلاء ذکره ونحو ذلك والکافر باضداده (محرره) یوزی بسام اولور
درونی سفید * بللو در اهل حقك آثاری * روی باطل تعب اولسه عبوس * حال دل چهره یه اولور ساری (مشایخ
شیخك جمعیدر علی غیر قیاس اصلنده یاشلو دیمکدرکه حدنده اختلاف اولنمشدر بوراده مراد عظماء امتدر تحقیق بالاده
کذرا یتمشدر (ضعیف) قوینك خلافیدر ضعف دخی بدنده ونفسده وحالده اولور مصرع ثانی بوضعنی تفسیر واقع
اولمشدر (نه قیلسون بدن چونکه وهمت ضعیف) چونکه کافك فتحیله درغفلت اولنغیه همت قصد مخصوصدرنته کم
بالاده بیان اولندی یعنی اکرچه امتمك حساب یرنه رجوعی ایچون فرمانك اولدی ولیکن آنلرك حالابدنلری چونکه
وکندی سنت ونیت وعمل وحاللری دخی ضعف ونقصان اوزره در (احتساب) مر فلا نعیده وکذا الحکیم والحکم
والاعتراض والعلیم والعلم والحلم والانقباض (حیاض) حوضك جمعیدر معروفدر نفسی نفسی یعنی نفسمی وآنك
خلاصنی دیلرم غیرینی دلمم وقد سبق شرحه وتقدیره (انقراض) کسلمك انقطاع کبی اصلی قرضدر قطع معناسنه بوراده
مراد امید میسندن کسمه وبو خصوصده دعا ورجامی قبول ایله دیمکدر (مفاض) افاضه اولنمش یعنی فیض وانعام
قیلنمش وجائزدرکه میمك فتحیله فیض معناسنه مصدر اوله (آشکار امفاض) افاضه وافراغ اولنمش یقال افاض الماء
علی نفسه افرغه یعنی هرنفس عملنك جزاسنی آشکاره کندی اوزرنه واقع اولدیغنی کوره وجائزدرکه واو عاطفه تقدیر
اولنوب آشکاره یه عطف تفسیر اوله یقال فاض الخبر شاع واستفاض انتشر (وارامفاض) یعنی هرنفس (فریق فی الجنة
وفریق فی السعیر) حکمنجه لایق اولدیغی محله واره اسراع اولندیغی حالده یقال افاض الناس من عرفات رجعوا
وتفرقوا واسرعوا منها الی مکان آخر قال الله تعالی (الیوم تجزی کل نفس بما کسبت) بوکون هرنفس بره وفاجره کسب
ایتدیکی خیر وشرله مکافات ومقابله اولنور (لا ظلم الیوم) بوکون کمسه یه نقص ثواب ویا زیادهٔ عذابله ستم یوقدر (ایلسه
ایله ایسه دن مخففدر (ایده یاری یاره مفاض) بوراده مفاض افاضه معناسنه در یعنی حبیبم سنك مرادلك امتك حقنده
بنم کال رحمتم ایسه یاریارنه افاضه وانعام ایده کلمشدر پس سندخی بنم یارم اولیجق مطلوب اولان بخشایشده مضایقه
قالمز وفی المولد السلیمانی بیت چونکه بن سنك اولیجق ای حبیب * سنك اولمزمی دوعالم ای طبیب * ای حبیبم ندر
اوکلم دلدك * براوج طبراغه منت ایلدك (دلارا) وصف ترکیبیدر ارایدندن بر مك معناسنه محبوبك عشق ومحبتی
محبك قلبنه زینت ومواصله سی سبب انبساط ونشاط اولمغله مجازا آنده استعمال اولندی تنکیم کوزم نوری وکوکلم
سروری دیرلر ومجلس یراشغی وکوکل اکلنجه سی دیوسو یلرلر (محرره) زینت دل جمال عشقکدر * راحت دل وصال
عشقکدر * جکرمدر کباب واشك شراب * بکا بونلر نوال عشقکدر (مفاض) بوراده انعام متکاثر واحسان متوافر
معناسنه در قال الله تعالی (ولسوف یعطیك ربك فترضی) وقریب اولورکه حبیبم پروردکارك سکا کنهکاران امتك
حقنده مرتبهٔ شفاعت عظمی ویره پس سندخی خوشنود اوله سن یعنی اولقدر احسان ایده که بسدر یارب دیه سن
بیت نماند بدوزخ کسی درکرو) که دارد چنین سیدی پیشرو * عطاء شفاعت چنانش دهند * که امت تمامی زدوزخ رهند
اولی شمدی الخ بوندن ظاهر اولورکه میزان حسابدن مؤخردر ودیمشلردرکه میزان صراط اوزرنده اولور پس بلا حساب
جنته کیرنلره وکافرلره میزان اولمز بلکه اهل ایماندن تخلیط اربابنه اولور (اول اراه مفاض) اول محل ومکان ای
منعم علیه (ابو طالب مکی) شیخ ابو طالب محمد بن علی بن عطیة الحارثی المکی رفع الله درجته الی اعلی علیین عظماء امت
وفضلاء ملتدندر اوراق اشجار واصول نباتات تناولندن بدنی یشل رنك اولمش ایدی قوت القلوب نام کتابی
مکهٔ مکرمه ده تصنیف ایلیوب ایچنده چوق اسرار درج قیلدی وفضائل صلات براءت دخی اول کتابده مسطوردر
(محرره) قوت ایدی اکاکیاه صحرا) بدنی اولمش ایدی سبزین رنك) بو یله مرتاض اولان وجود شریف * قربه ایله اولورمی
معنیده دنك * عمل ایله کتابه انك * ایتمه اول عالم ایله جاهل جنك * سنك ایله میانده فرقی آنك * اولدی مانند فرق
جوهر وسنك * قیل صلاة رغائب وقدری) ایلمه درنکنده لمعه درنك * دیه حق سکا براتکده اوشب * واسع الرحم

اولمه دلتنك (قوت) مايقوم به بدن الانسان ومايمسك الرمق وهو بقية الروح وقاته يقوته قوتا اطعمه قوته وفي الحديث ان اكبر الكبائر ان تضيع من تقوت ومن بلاغات الزمخشري اذا حصلتك ياقوت هان على الدر والياقوت (ايردى يارامغاض) الف حرف ندادراى ياراشاعت واظهار اولنمش ديمكدر وبعض نسخه لرده ايردياره رسم اولنمشدر پس بورسم اوزره دارك جمعى اولان ديار اولمق محتملدر يعنى ذكر اولنه جق معنالرى كتابده ثبت ايتمكله اهالى دياره فاش ونشر ايدر (نثارامغاض) بورادهالف واو عاطفه دن مقلوبدر سراپا وكايش كبى اصلى نثار ومغاض وسروپاوكم وبيشدر يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم كوهركبى اولان الفاظدن نثار وافاضه ايتدى (حساب وارتياض) ارتياض اصلنده حرون حيوانك اوكرنوب يواش اولمسنه ورياضت آنى تعليمه ديرلر كما قال الحريرى فى وصف البكر وفى رياضتها عناء اى فى تعليمها الادب مشقة بوراده مراد عمللرن تفتيش وحاللرن اظهاردر ✻ احتساب وارتياض ✻ بو محلده دخى واوعاطفه تقدير اولنور احتساب حساب ايتمكدر ✻ قبايح ✻ قبيحه نك جمعيدر مراد اعمال قبيحه دروالقبح ضد الحسن قال الراغب القبيح ماينبو عنه البصر من الاعيان وماتنبو عنه النفس من الاعمال والاحوال ✻ انغماض ✻ قال فى القاموس انغماض الطرف انغضاضه وغض طرفه خفضه بوراده مراد اغماض عيندر كه آنكله مسامحه ومساهله مراد اولنور ✻ عيوب ✻ عيبك جمعيدر عيب هرنسنه نك ذاتنه وقيمتنه نقصان ويرر نسنه در بوراده مقصود عيوب دينيه در ✻ ايتميه لر انغماض ✻ يعنى عيوبه مطلع اولوب آنلرى استحقار ايتميه لر يقال اغمض العين فلانا ازدرته ✻ عياض ✻ عوض معناسنه در اصلنده عواضدر عوض برنسنه مقابله سنده ويردكلر يدر كما فى الاخترى (لمحرره) ياا كرم الاكرمين ✻ كرم ايله قوللره ✻ ياارحم الراحمين ✻ كرم ايله قوللره) لاخوف ولاحساب ايت ✻ جنته فتح باب آيت يوزدن رفع نقاب ايت ✻ كرم ايله قوللره ✻ انبياغم يه چون ✻ نفسى نفسى ديه چون ✻ اول دم اى ذات بيچون ✻ كرم ايله قوللره (سنسن ستار العيوب ✻ سنسن غفار الذنوب ✻ خطامز بغشليوب ✻ كرم ايله قوللره ✻ خطالريمز بلدك ✻ آهله جكر دلدك ✻ ضعيف امتز كلدك ✻ كرم ايله قوللره ✻ باقمه ذنب وجوده ✻ باقمه يارب اوده ✻ مظهر ايت لطف وجوده ✻ كرم ايله قوللره ✻ يااحد ياصمد ✻ قيل حق يه فيضك مد ✻ بحرمة محمد) كرم ايله قوللره ✻ نظر ايله قوللره ✻

الموطن الثالث فى الميزان

ميزان آلت وزندر يعنى ترازو اصلنده موزاندر وزن برنسنه نك مقدارنى بيلمكدر قال تعالى ✻ والوزن ✻ هركسك اعمالنى طارتمق ✻ يومئذ ✻ قيامت كونى ✻ الحق ✻ درستدر واوسه كركدر سؤال اولنورسه كه اعمال ناس اعراض قبيلندندر پس نيجه وزن اولنور جواب بودر كه ارباب شريعت واصحاب حقيقت متفق الكلمه در كه وزن اولنان صحائف اعمالدركه جواهر قسمندندر يوخسه نفس اعمال دكلدر مكركيم تجوهر ايده نتكيم بعضلر ذاهب اولمشدر (بعد ذا) وزندن مقصود اظهار معدلتدر والا الله تعالى قبل الوزن دخى مقدار اعمالى بيلور وميزانه متعلق بالاده برمقدار كلام بسط اولنمشدر فارجع ✻ ابن عباس رضى الله عنهمادن منقولدر كه ميزانك بر عمودى وايكى كفى اوله عمودلندرازلغى اللى بيك ييللق يول اوله وايكى كفك برى نوردن اوله كه ايچنه حسنات وبرى ظلمتدن كه ايچنه سيئات وضع اولنه نتكيم ناظم قدس سره دخى ذكر ايتسه كركدر بعض ارباب حقيقت بيورمشلردركه هركيمكه بودنياده نفسنى ميزان رياضت ومجاهدات وقلبنى ميزان مراقبات وعقلنى ميزان اعتبارات وروحنى ميزان مقامات وسرنى ميزان محاضرات ومطالعهٔ غيبيات وصورتنى ميزان معاملات ايله وزن ايليسه كه آنك ايكى كفه سى حقيقت و طريقت ولسانى شريعت وعمودى عدل وانصافدر پس آنك قيامت كونى نفسى ميزان شرف وقلبى ميزان لطف وعقلى ميزان نور وروحى ميزان سرور وسرى ميزان وصول وصورتى ميزان قبول ايله وزن اولنه (لمحرره) وزن اعمال ايچون قونه ميزان ✻ چكله كاطوغرى خلق جهان ✻ كيمكه ميزان شرعى طوتدى ايسه ✻ بوله مقدارى حقيقت رجحان ✻ پايهٔ حسن حالله اوكدا ✻ اوله محشرده رشك پادشهان ✻ واى اكا كيم بوشرعله دوشه چپ (راست بوكيم اوله غايتده مهان) سرنه ضرب عمود ايليه كار ✻ آچميه كفى ايچون كسه دهان (حق ميزان عشقه كيردك ايسه (قتى آغرچكه سنى اذهان) حدائق ورياض) حدائق حديقه نك جمعيدر باغچه وبستان كه ديوارى اوله كما فى الاخترى وقال فى القاموس الحديقة الروضة ذات الشجر او البستان من النخل والشجر اوكل ما احاط به البناء او القطعة من النخل وحديقة الرحمن بستان كان لمسيلمة الكذاب فلما قتل عندها سميت حديقة الموت وقال الراغب الحديقة قطعة من الارض ذات ماء سميت تشبيها بحدقة العين فى الهيئة وحصول الماء فيها واحدقوا احاطوا به تشبيها بادارة الحدقة انتهى (رياض) روضه نك جمعيدر چايرلو وچچكلو صولو يرمعناسنه ✻ قال فى القاموس الروضة والريضة بالكسر من الرمل والعشب مستنقع الماء لاستراضة الماء فيها واستراض كثرماؤه قال الراغب الروض مستنقع الماء والخضرة قال تعالى (فاما الذين امنوا وعملوا الصالحات فهم فى روضة يحبرون ✻ حقائق

ورياحين ✻ بوراده رياض ايله مراد رياض معنويه در يعنى رياض انس وحضور وذوق وسرور وحدائق علوم ومعانى واسرار وحكم ✻ تفرج ✻ طلب فرج يعنى انكشاف غم يقال فرج الله الغم وفرجه كشفه وازاله باغ وبستان وچمنستانه سيروذهابدن مراد ازالهٔ غم وجلب سرور اولمغله بو معنايه تفرج اطلاق اولندى يعنى نيچه بردفع غم ايچون لاله زار وكلزار سيرن ايده سن وازالهٔ الم ايچون باغ وبستان طرفنه كيده سن زيرا بو سير صورى انسانك كرچه غم صورينى ازاله ايدر فاما غم معنوى سيرصورتله مندفع اولمز بلكه باغ دله دخول وبستان تجلى يه وصول ايله اولور نتكيم ناظم قدس سره اواخر كتابده بيورر ✻ بكا باغ وكلستانك كل وسروى صفا ويرمز ✻ تفرج سنسن آچرسك جمال عالم آرايى (لمحرره) اولمسه سروقدك عالمده ✻ سبزهٔ بوستانى نيلرلر ✻ كلمسه كل جمالك آنده اكر ✻ غنچهٔ كلستانى نيلرلر ✻ بكا عالمده تفرج سنسن سنسز اشبو جهانى نيلرلر ✻ شقائق ✻ كلنجك چچكى ديدكلرى قزل چچك ولاله قال فى القاموس شقائق النعمان معروف للواحد والجمع سميت لحمرتها تشبيها بشقيقة البرق وهى ما انتشر فى الافق اضيف الى النعمان بن المنذر لانه انتهى الى موضع وقد اعتم نبته من اصفر واحمر وفيه من الشقائق مار اقه فقال ما احسن هذه الشقائق احموها فكان اول من حماها قال ابن الخطيب النعمان بن المنذر من ملوك العرب قتله كسرى سنة اثنتين من الهجرة ✻ دقائق ✻ دقيقك ودقيقه نك جمعيدر امر غامض ومشكل معناسنه ✻ كفه ✻ قال الراغب كفة الميزان تشبيها بالكف فى قبضها مايوزن بها انتهى ✻ رقائق ✻ رقيقك ورقيقه نك جمعيدر اصلنده غليظك ضديدر كاشيچه لطائف روحانيه وعواطف رحمانيه اوزرنه اطلاق اولنوركه كارقيقة النزول ديرلركاشيچه علوم واعمال واخلاق سنيه ومقامات رفيعه اوزرنه اطلاق اولنوركه كارقيقة الرجوع ديرلر زيرا اولكيسى حقدن عبده نازل وواصل وايكنجيسى ايله عبد حقه راجع ومتقرب ومتواصلدر وقد يطلق الرقائق على علوم الطريقة والسلوك وكل ما يتلطف به سر العبد وتزول كثافات النفس ✻ طرائق ✻ طريقه نك جمعيدر يول معناسنه كه آياغله طرق وضرب اولنور ومذهب وحال معناسنه دخى استعاره اولنور كما قال الراغب وعنه استعير كل مسلك يسلكه الانسان فى فعل محمودا كان او مذموما ✻ بايق ✻ ظاهر بودركه تركى قديمدر كوزل ويوجه ومعمور معناسنه وجائزدركه عربى اوله ظاهر ومحيط معناسنه يقال باق بك طلع عليك من غيبته وبه حاق اى احاط ومتاع بائق لاثمن له كما فى القاموس ✻ رائق ✻ معجب معناسنه يعنى حسن ونضارتى سببيله ناظرى تعجبه كتوريجى من الروق يقال راقه اعجبه ✻ زى بركيم ✻ زهى برالله كيم ديمكدر ✻ كه ميزانى طوتن اوله جبرئيل ✻ حكمتى بودركه وزن اولنان اعمال امر ونهيك صورتيدر امر ونهى ايسه جبريل وساطتيله نازل اولمشدر وبرذخى وزنده خلقه برى برينه مقدارنى اعلام واردر جبريل ايسه مظهر علمدر قال الله تعالى (فاما من ثقلت موازينه ✻ پس اما آنك كه قيامت كونى ترازوهاى عملى كران اوله ✻ فهو فى عيشة راضية ✻ پس اول كمسه پسنديده زندكانيده در علما بيوره شلردركه موازين موزونك جمعى اولورسه عندالله وزن وخطرى اولان اعمال مراد اولنور وميزانك جمعى اولورسه هر انسان وهر عمل ايچون ميزان خاص اولديغنه اشارت اولور نتكيم تأويلات نجميه ده كاوركه هركسك حالاتنه مناسب موازين عدل نصب اولنور مثلا بدنى ايچون ميزان اعمال ونفسى ايچون ميزان صفات وقلبى ايچون ميزان اوصاف وروحى ايچون ميزان نعوت وسرى ايچون ميزان احوال وخفيسى ايچون ميزان اخلاق وضع اولنور كه بو موازين ايله ذكر اولنان امور وزن اولنور ✻ واما من خفت موازينه ✻ واما آنك كه ترازوهاى عملى خفيف اوله يا معتبر حسنه سى اولمغله ويا سيئاتى حسناتنه راجح اولمغله ✻ فامه هاوية ✻ پس آنك يرى هاويه ديدكلرى جهنمدر سميت بها لغاية عمقها او بعد مهواها درهم ودينار ✻ يعنى قيامت كونى خصمه بدل حق ديو ويره جك آقچه وآلتون اولميه (لمحرره) اولميه آنده درهم ودينار ✻ قال ايچون حاضر اوله يوته نار ✻ بونده صلح اولمز يسك خصمك ايله (جسم وجانك يارن اوناره ينار (اورالراوموزينه ظالملرك سؤال اولنورسه كه بومعنى (ولا تزر وازرة وزر اخرى) مضمونته مخالف دكلميدر جواب بودركه ظالمه تحميل اولنان باركناه مظلوم حقيقتده كندى ظلمنك اثرى وجزاسيدر پس بيسبز كمسه نك كناهنى يوكلنمز فافهم ✻ بواعراضى اجسام ايدر ✻ يعنى اعمال كه اعراض وبذاتها قائمه دكلدر آنى صورت اجسام ايله تصوير ايدر پس وزن اولنان اجسام وصوردر يوخسه اعراض ومعانى دكلدر عرض وجوهرك بيانى مرور ايتمشدر وبعضلر وزن اولنان صحائف اعمالدر ديمشلردر نتكيم كذر ايتدى وبعضلر دخى هركس عملى ايله وزن اولنمغه ذاهب اولمشلردر وفيه بعد وخطاء كما لايخفى ✻ سخاوت ✻ جوم دلك بونده اشارت واردركه ولايتك باب اولى سخادر ولكن افعاله كوره سخاء مال وصفاتنه كوره سخاء اولاد وذاته كوره سخاء وجوددر ✻ حسن خلق ✻ فى الحديث ما وضع فى الميزان شئ اثقل من حسن الخلق وجهى بودركه حسن خلق اصلنده اخلاق اللهيه ندر عباد دخى تخلقوا باخلاق الله امرى اوزره تخلق ايله مأمورلردر ولكن اخلاق ربانيه فيضنه قابل اولان خفى دينلن لطيفهٔ روحانيه در سر وروح وقلب ونفس و بدن دكلدر نتكيم بالاده اشارت اولندى

(الحمدلله) فی الحدیث الحمدلله یملأ المیزان وجهی بودرکه هر کسك میزانی کفه‌سی کندی عملی مقداری اوله من غیر زیادة
ولانقصان پس کلمهٔ توحیددن ماعدانقدر اعمال خیروارایسه میزانه القااولندقده میزانك کفه‌سی آنکله مالامال
اولوب انجق برتحمیدیری بوش قاله وچون تحمیددخی جمله‌دنصکره القااولنه اول خالی یرطوله الحاصل کفهٔ میزانی
براتمك تحمیدك خصائصندندر ✻ توحید ✻ ذکری تفسیردرزیراذکر کلمهٔ توحیده وغیره شاملدر ✻ مقابلدرر ✻
زیراشرك یعنی کفرنفی وعدم محض وایمان ایسه اثبات ووجود صرفدر ✻ غیرقابلدرر ✻ تحقیق بودرکه هر عمل خیرك
ضدی ومقابلی واردرکه آنکله وزن اولنور ✻ لااله الاالله ✻ کلمه‌سنك مقابلی شرکدر توحیدایله شرك ایسه بریرده جمع
اولمززیرا اکرخلوص ایله لااله الاالله دیدی ایسه شرکدن خلاص اولدی واکرشرك اهلی ایسه توحیددن بری اولدی
پس توحیدك کفهٔ اخرایه وضع اولنه جق معادلی یوقدر سؤال اولنورسه که خبر صحیحده کلمشدرکه قیامت
کونی برشخصك اعمال شردن طقسان طقوزسجلی کله که هر برینك طولی مابین المشرق والمغرب کبی اوله
واعمال خیردن فقط برکره اخلاصله قائل اولدیغی کلمهٔ توحیدی مشتمل اولان ورقپاره‌سی ظهوربوله وبوورقپاره
ذکر اولنان سجلات مقابله‌سنه وضع اولندقده جمله‌دن راجح کله پس بوندن ظاهر اولورکه توحیددخی سائر
اعمال کبی میزانه داخل اولور جواب بودرکه توحید حقیقی علی التحقیق میزان شریعتمه داخل اولمز یرامعادل
ومماثلی یوقدر کما قال تعالی (لیس کمثله شیء) فاما توحیدرسمی میزان شریعتمه داخل اولورزیرامعاصیدن وریاوسمعه‌دن
اضدادکثیره‌سی واردر پس ذکراولنان خبر صحیحده وارد اولان توحیدایله مراد توحیدرسمیدرزیرامنطوق ومخلوق
وملك الی ایله مکتوبدر آنکچون ضدومخالفی اولوب سجلاتده مکتوبه اولان سیئاتله مقابله اولندی الحاصل ذکر
وتوحید هرضداوزرینه راجحدر بناء علی هذا لااله الاالله کلمه‌سی افضل الاذکار اولدی پس علماء بالله قتنده بوکلمه ایله
ذکرایتمك الله الله وهوهو کلمه‌لریله ذکردن افضلدرزیرانفی واثباتك میانی جامع وزیاده علم ومعرفتی حاویدرقن نفی
بلااله عین الخلق حکما لاعلما فقدانبت کون الحق حکما وعلما والااله من له جمیع الاسماء وماهوالاعین واحدة هی مسمی
الله الذی بیده میزان الرفع والخفض (لمحرره) باب جنت مفتاحی ✻ لااله الاالله ✻ بزم وحدت مصباحی ✻ لااله الاالله
تحفه‌سی هوایلنك ✻ مرشدی حق یولنك ✻ لذتی جان ودلك ✻ لااله الاالله ✻ کیمکه کرچك وایدر ✻ بوتوحیده
بلی دیر ✻ دوشمشلرك الیدر ✻ لااله الاالله ✻ اهل وفایه مدد ✻ اهل صفایه سند ✻ سر پاك محمد ✻ لااله الاالله ✻
طالبلرك براتی ✻ عاشقلرك نجاتی ✻ صادقلرك حیاتی ✻ لااله الاالله ✻ قونسه میزان حاله ✻ آغرکله اعماله) بکزمز
برمقاله ✻ لااله الاالله ✻ ذکرحق ایله کار ✻ دلدن سلنه افکار ✻ اولدی افضل الاذکار ✻ لااله الاالله ✻ اهل ذکره
اویه کور ✻ دلدن غیری یویه کور) کیجه کوندز دیه کور ✻ لااله الاالله ✻ جهدایله بوتوحیدی ✻ یاق منکر عنیدی ✻
قورتلدی کیمکه دیدی ✻ لااله الاالله ✻ یوری باقمه اغیاره ✻ توحیدله یریاره ✻ قومز دلده هیچ یاره ✻ لااله الاالله ✻
حقی غفلتدن اویان ✻ کوره کورحقی عیان ✻ بسدرسکا بو بیان ✻ لااله الاالله ✻ محمد رسول الله ✻ عاجز اصل العجز
التأخرعن الشیء وحصوله عند عجز الامر ای مؤخره وصارفی التعارف اسما للقصورعن فعل الشیء وهوضدالقدرة ✻ فقیر
قال فی القاموس الفقرویضم ضدالغنی وقدره ان یکون له مایکفی عیاله اوالفقیر من یجدالقوت والمسکین من لاشیءله
اوالفقیرالمحتاج والمسکین من اذله الفقراوغیره من الاحوال الشافعی الفقراء الزمنی الذین لاحرفة لهم واهل الحرف الذین
لاتقع حرفتهم من حاجتهم موقعا والمساکین السؤال ممن له حرفة تقع موقعا ولاتغنیه وعیاله اوالفقیرمن له بلغة والمسکین
من لاشیءله اوهواحسن حالا من الفقیر اوهماسواء ✻ فقرککرم فهو فقیرمن فقراء وفقیرة من فقائر وافتقر انتهی
وفی المفردات یقال افتقرفهو مفتقر وفقیرولایکاد یقال فقروان کان القیاس یقتضیه واصل الفقیر هوالمکسورالفقار
بعدذا) فقر برقاچ وجه اوزرینه‌در) اولکیسی حاجت ضروریه‌نك وجودیدرکه عامهٔ انسانده موجوددر تنکیم الله تعالی
وصف انسانده بیورر) وماجعلناهم جسدا لایأکلون الطعام) ایکنجیسی مقصود ومغنی اولان امورك عدمیدر تنکیم
قرآنده کاور (انما الصدقات للفقراء) اوچنجیسی فقرنفسدرکه مذمومدر (کادالفقران یکون کفرا) اکااشارتدرآنك
مقابلی الغنی غنی النفسده ذکراولنان غنادرقال بعضهم من عدم القناعة لم یفده المال غنی دردنجیسی فقرالی اللهدرکه
ممدوحدراللهم اغننی بالافتقارالیك حدیثنده مندرج اولان فقرله مراد بودرالفقرفخری وبه افتخر حدیثنك اکرچه
لفظنده اختلاف اولنمشدرولکن معناسی صحیحدرتحقیقی محلنده کاورانشاءالله تعالی (کبیر) صغیرك وعظیم حقیرك
مقابلیدر ✻ ثقیل ✻ آغردیمکدرخفیفك مقابلیدر اصلنده اجسامده مستعملدرصکره معانیده دخی استعمال
اولندی تنکیم اثقله الوزردیرلر فلان کس ثقیلدر دیدکاری ذم معناسنه‌در (لمحرره) کوه‌وش اولمسیدی بارثقیل ✻
کیم دیرایدی ثقیله واریقیل ✻ نه بلاصحبت کرانجانان ✻ دیه‌م وارا کاتحمل قیل) ثقلایه نکاه قیلمه صقین ✻ دوشمسون

چشم خرده بینکه قیل ✻ قال الله تعالی ✻ یوم یفرالمرء ✻ قیامت کونی کلدکده مردفرارایلیه ✻ قال فی القاموس المرء
مثلثة المیم الانسان والرجل ولایجمع من لفظه انتهی مروءت همزه ایله مرءك کمالی ورجولیت رجلك کمالیدرالحاصل
ارلك دید کاریدر ✻ من اخیه ✻ کندی برادرندن بوقدرموانست ومهربانی ایله ✻ وامه ✻ دخی مادرندن بوقدر
حقوقدنصکره ✻ وابیه ✻ دخی پدرندن بوقدرشفقت وعاطفت کوردکدنصکره ✻ وصاحبته ✻ دخی خاتوننددن آنك
مونس روزکاری ایکن ✻ وبنیه ✻ دخی فرزندلرندن بوقدرایام آنلرله استظهارایتمش ایکن ✻ لکل امرئ منهم ✻ اهل
قیامتدن هرمردایچون واردر (یومئذ) اول کونده ✻ شأن ✻ برکارکه (یغنیه) آنی سائرك مهمندن مشغول طوتر
یعنی کندی نفسنه مشغول اولوروا کاغیرك قیغوسی اولمز (لمحرره) حکمتیله صالدی بادقهردست ✻ اولدی بردریاده
برکشتی شکست ✻ تخته پاره اوزره برکربه ایله موش ✻ قالدیلر ناچاروقلدیلر خروش ✻ هر بریخ هول دریای عجب
✻ قودی حیرتده اودمده خشك لب ✻ نه اوموشه ایلدی چنکالی تیز ✻ نه بوبولدی تخته‌ده راه کریز ✻ بویله‌در
حال قیامت ای کشی ✻ هرکشینك واردرآنده برایشی ✻ کندی نفسی قیدی واریکن آکا ✻ دوستی اولسك دونوب
باقمزسکا ✻ حقیاقیدك قایرغمله بوکون ✻ ایده‌سن یارن سرورایله دوکون ✻ قرشمس الخ ✻ بواوچ بیتده درج اولنان
مفرداتك شرحی مفصلامرور ایتمشدر برنمازك ثوابی بوجمله‌یه آغرکلدیکنك حکمتی بودرکه نمازاگرچه اذکار
وافعال جهتندن عالم صورتدندرآنکچون (حبب الی من دنیاکم) حدیثنده دنیادن معدوددرولکن توجه یوزندن
عالم معنادندرآنکچون اکا معراج معنوی دینلمشدرمعنی ایسه صورته غالب وهروجهله آندن راجحدر (لمحرره) حمدلله
ای کوکل توحید حق جانکده‌در ✻ ذات وافعال وصفاتك علمی عرفانکده‌در ✻ منکرعشق اولمدك توفیق حق ایردی
سکا ✻ کرشریعت کرطریقت جمله ایمانکده‌در ✻ لیس للانسان الاماسعی دیدی خدا ✻ صال بوکون چوکان همت کوی
میدانکده‌در ✻ وسعتندن صغمدی میزانه توحیدك سنك ✻ کرچکم یارن ثواعمال میزانکده‌در ✻ طوته کورمیزان حالی
اهل قاله راج اول ✻ آدمیسك فیض عشق حق سنك شانکده‌در ✻ دلده‌کی ذکرخفینك حالنی بیلمزملك ✻
روزوشب کاتب اکرچه قیدایچون یانکده‌در ✻ درس آلدکسه بوکون یوم یفرالمرءدن ✻ بیلدك ای دل انس طاعت
وحشت عصیانکده‌در ✻ حقی حقیله قیام ایتدکسه قیلدك خوش نماز ✻ شول ثواب دوجهان بیلدك که دیوانکده‌در

فصل فی المخاصمات

احتیاط ایشك برك طوتمق وکندینی محافظه ایله مقیداولمق کما قال فی التهذیب الاحتیاط استوارکرفتن کاروفی القاموس
احتیاط اخذفی الحزم وهوضبط الامر والاخذفیه بالثقة وحاطه حوطاوحیطة وحیاطة حفظه وصانه وتعهده
وفی المفردات الاحتیاط استعمال مافیه الحیاطة ای الحفظ ✻ قابیل هابیل ✻ سریانی اسملردرقابیله قابین دخی دیمشلر
ولکن معناسنه تعرض ایتمشلردرهابیل هبة الله دیمکدرشیث هابیلك قتلندنصکره دنیایه کلمکله شیث دینلدی زیرا
شیث عطیه دیمکدرکویاعطیه هبه‌دن بدل اولدی دیمشلردرکه قابیل هابیلی حراءعقبه‌سنده قتل ایلدی واول وقتده
هابیل یکرمی وقابیل یکرمی بش یاشنده ایدی وفی الحدیث مامن نفس تقتل ظلما الاکان علی ابن آدم الاول کفل منها
فانه اول من سن القتل (خلیل) علیه السلام پدرینك اسمی تارخدرخاءمعجمه ایله بعضلرمهمله درد دیمشلرولقبی آزردر
وقیل غیرذلك والده‌سنك اسمی نوباویاالیوثادرامام سهیلی دیرکه حضرت ابراهیم علیه السلام پدرندن تبری ایتمسی
دلالت ایدرکه والده‌سی مؤمنه اوله ✻ نوح لوط ✻ حضرت نوح ولوط علیهما السلامك خاتونلری کافره‌لر ایدی نوح علیه
السلامك خاتوننك اسمی واعله عین مهمله ایله ولوطك واهله درهاایله واعله کنعانك والده‌سیدر قصه‌لری سورهٔ هودده‌در
ولوط اسم علم من لاط الشیء بقلبی یلوط ای لصق وقدسبق مایتعلق باسماء الانبیاء ونسبهم علیهم السلام ✻ عیال ✻ عین
مهمله‌نك کسریله کشینك نفقه وقوت ویردیکی کمسنه‌لرکما یقال عیال الرجل من ینفق علیه ویقوته وعالهم علواکفاهم
ومانهم قال الراغب العول مایثقل من المصیبة ومنه العیال الواحدعیل لما فیه من الثقل انتهی وفی الحدیث الخلق کلهم
عیال الله قال العسکری هذا علی المجاز والتوسع کأن الله لما کان المتضمن بارزاق العباد والکافل بهم کان الخلق کالعیال
له ونحوه قول الشافعی رحمه الله الناس کلهم عیال ابی حنیفة فی الفقه ونظیره ان لله اهلین من الناس اهل القرآن وهم
اهل الله ای خاصته ✻ سم الخیاط ✻ سم فتحله وتشدیدله کوچورك طاردلك بونلدرکه آغزه وبورنه وقولغه سم الانسان
دیرلر بوراده مراد ایکنه دلوکیدرزیراخیاط کسرله ایکنه درقال تعالی حتی یلج الجمل فی سم الخیاط ✻ بی قلم انضباط
یعنی قلم ایله کتابت ایتمکسزن اول مضمونی ضبط ایده‌لر ✻ دیان ✻ مجازی ومکافی کما سبق ✻ بی ارتباط ✻ ربط شدوبند
معناسنه‌در بوراده بی ارتباط مناسبتسز دیمکدر زیراحقك ظلمله مناسبتی یوقدر بلکه جمیع افعالی عدل وحکمت
اوزرینه مبنیدر ✻ دررباط ✻ درظرفیت افاده ایدررباط حفظ ایچون حیوان بغلنن مکاندر ✻ قال فی شرح الترغیب

الخان ما بني لان ينزل فيه التجار ورباط باني لان ينزل فيه ابناء السبيل انتهى پس اختريده رباط كاربان سراى ديديكى
غلطدر فافهم وفي الحديث لتؤدن الحقوق الى اهلها يوم القيمة حتى يقاد للشاة الجلحاء من الشاة القرناء اى يقتص للشاة
التي لا قرن لها من التي لها قرن وفيه دلالة على حشر الوحوش كما قال الله تعالى (واذا الوحوش حشرت) لكن القصاص
فيها قصاص مقابلة لا قصاص تكليف كما في شرح المشارق لابن ملك قال قتادة يحشر كل شئ حتى الذباب للقصاص
فاذا قضى بينها ردت ترابا فلا يبقى منها الا ما فيه سرور لبني آدم واعجاب بصورته كالطاوس ونحوه كما في الارشاد
انخراط) خرط اغاجك يپراغن يولمق وقابن صويمق وانخراط برسلكه منسلك اولمق يعني برا يپلكه ديزلمك وبرنسنه آخره
منضم اولمق وبركمسه آخره قولا وفعلا قبيح اولان وجهله اقبال ايتمك بوراده آغاج مقطوع وغيره شاملدر وانخراط
برى برلرينه اذيت صورتده اولان مقارنت وتأثيردر كرك فعل آدمى ايله وكرك خلقى اولسون * انحطاط * برنسنه
علودن سفله دوشمك يعني بنم حكمم عاليدر كمسه آنى رتبه سندن تنزيل ايدوب خلافن ايتمكه قادر دكلدر قال الله
تعالى (والله يحكم لا معقب لحكمه) اى يحكم نافذا حكمه خاليا عن المعارض والمناقض وحقيقته الذي يعقب الشئ
بالرد والابطال * ناحق اولن * واولك قصر يله در يعني بغير حق قتل اولنان * سياط * سوطك جمعيدر آلت ضرب
هرنه دن اولورسه كما في الاخترى وبعضلر قامچى ديمشلر تازيانه كبى * نجق * نوتله تركيدر معروف آلتدر * نهانى يه
نجق ديرلر وليكن كرچك ايدرلر * خوارج بويني اورمغه ابو مسلم نجاغيدر * انبساط * انقباضك ضديدر بوراده
مراد كستاخلقدر زيرا بى حيالق انبساطك لوازمندندر * بساط * كسرله دوشكدر ما بسط معناسنه بوراده مراد
وسعت وامتداد وحركتدر * شعاع * ضمله آيدنلق ضيا وشعله كبى * نشاط * فتحله شادلق وشنلك بوراده نشيط
معناسنه در يعني شن وشادمان * صراط * طوغرى يولدر * التقاط * ديوشرمك جمع كبى بوراده مراد يا نهايت
اعتبار يله ميوه جمع ايتمك ويا نا كهان قرينه سيله من غير طلب اطلاعدر يقال التقطه عثر عليه من غير طلب
كما في القاموس * سماط * اوزون درى سفره دركه اولر اوزرنده اولان طعام مراد اولنور وفي القاموس سماط القوم
بالكسر صفهم ومن الطعام ما يمد عليه * اشتراط * وشرط برنسنه يى يعده وامثالنده الزام والتزامدر بوراده مراد
امر ونهيدر قال الراغب الشرط كل حكم متعلق بامر يقع بوقوعه وذلك الامر كالعلامة له ومنه قيل للعلامة الشرط
واشراط الساعة علاماتها * اقساط * عدل ايتمك * احتياط * فصلك اوائلنده بيان اولنمشدر مراد معناى لازمدركه
خوفدر * وسيله (الوسيلة ما يتقرب به الى الغير كما في الراموز * چون اولدر حبيب پس اودر سيد كائنات چون ا ولدر
شفيع پس اودر مسند ممكنات * بو بيتك معناسى واضح ومفرداتى بالاده مرة بعد اخرى شرح اولنمشدر (لمحرره) حقدن
غيره باقمز عاشق اولنلر * كالك جان كوزنى حقه آچه لم * حقدن غيره آقمز صادق اولنلر * كالك پروازا ووب حقه اوچه لم
زيدله عمرويله جدلى قويوب * جسمله جانله كسلى قويوب * كيجه كوندز سوء عملى قويوب * كالك اولمزهوالردن بچه لم
* اولاد وانسابك قيوسنى قو * لوح دلدن نقش علاقه يى يو * حقدن غيرى جمله باطلدر قو * كالك غيرك سوداسندن
كچه لم * ظاهر اولوب يارن عدلى مولانك) صوريله هر ايشى جسمله جانك * نلر كورسه كرك كوزى انسانك) كالك اير كن
نقد عمرى صاچه لم * حسابمز ايليه لم دنياده * كتابمزاوقيه لم معناده * اولمزدن اولك اولوب اشبو فناده * كالك بقا منزلنه
كوچه لم * حقيا وسيله مصطفى يتر * شفاعت ايدرسه هر ايشك بتر * حوضندن اتتمه كاسه لر طوتر * كالك قانه قانه
كوثرا يچه لم * جليل * الله تعاليدر جلالت وعظم قدرده متناهيدر ويا خود وجود وحدت وارادت وقدرت وحكمتنه
دليل اولان امور جليله واشياء عظيمه خلق ايتمشدر زيرا جليلك فعلى دخى جليلدر * بار وبير * تفصيلى مرة بعد اخرى
كذرايتمشدر (نزاع) جدل وخصومتدر شرحى كچمشدر * آخره * خاء معجمه نك كسريله اولك مقابليدر نهايته ديمكدر
يا الله دسترس * ال ايرشدريجى يعني قادروغنى دستكاه كبى (مدائن) مدينه نك جمعيدر شهر معناسنه وقد سبق
التفصيل * لؤلؤ انجم (بها) قيمت (بودر منتها) يعني شرف وكمالده نهايته كلمش * محو * ازالة الشئ الثابت كما في حواشى
سعدى المفتى (كه) بوراده استفهامدر كيم معناسنه يعني هر كيم مصلح بين الناس اولورسه الله تعالى آنى دائرۀ فلاح وظفره
ادخال ايدر ومرادنه ايركورر قال عليه الصلوة والسلام (اتقوا الله) جمله فعل وتركده الله تعاليدن خوف ايدوب
عقابندن پرهيز اوزره اولكز خصوصا اسباب خصومتدن صاقنكز * واصلحوا ذات بينكم * وارا كزده بعد وفرقته سبب
اولان خصلتلرى اصلاح ايديكز اراد بذات البين الخصال المفضية الى البين والبعد من المهاجرة والمخاصمة بين اثنين
بحيث يحصل بينهما الفرقة كذا في شرح المصابيح فقوله ذات بينكم صفة لموصوف محذوف اى اصلحوا احوالا
ذات بينكم ولما كانت تلك الاحوال التي بينهم ملابسة للبين وصفت به فقيل لها ذات البين كما قيل للاسرار ذات الصدور
لذلك كذا في المغرب (فان الله يصلح بين المؤمنين يوم القيمة) زيرا الله تعالى قيامت كونى ميان مؤمنينى اصلاح ايدر

وفي الحديث ليس بكذاب من اصلح بين اثنين فقال خيرا) قال الامام الغزالي رحمه الله هذا الحديث يدل على وجوب
الاصلاح لان ترك الكذب واجب ولا يسقط الواجب الا بواجب اوكد منه قال ابن عبد السلام الكلام وسيلة الى المقاصد
فكل مقصود محمود يمكن التوصل اليه بالصدق والكذب جميعا فالكذب فيه حرام فان امكن التوصل اليه بالكذب
دون الصدق فالكذب فيه مباح ان كان تحصيل ذلك المقصود مباحا وواجب ان كان ذلك المقصود واجبا فهذا ضابطه
لمحرره * صلح اولمدى اللهلره دعوى ديلينلر * تقوا يه قدم بصمدى فتوى ديلينلر * زهرا يتديلر قلبنى آزارله خلقك *
جان آغزنه شول سكرى حلوا ديلينلر * كور مور ضعيفه نيجه عدل ايتدى سليمان * ظلم ايلدى كسيه تقوى ديلينلر *
يردن كوكه دلنكسه دن آه آلمدى بو كون) فردوسى يارن كندنه مثوى ديلينلر) كيم قصر وسراى استرسه ويردى بهاسن
خوش قيلدى عمل جنت مأوى ديلينلر) عشق آتشنه جان وجكر ياقدى حقيقت * حقدن ابدى منله سلوى ديلينلر *
زهدى كوزه درخير وسلامت ديلينلر * عشقى كوزه در محنت وبلوى ديلينلر * اى حقى ره عشقه سلوك ايله شب وروز *
بو يوله كيدر مذهب اقوى ديلينلر *

فصل في خطابات الله تعالى

* لحاظ * كسرله كوزقو يريغى ايله نظر ايتمك بوراده مراد مطلق نظردر * حرف * حرف الشئ طرفه وحروف الهجاء
اطراف الكلمة والحروف العوامل في النحو اطراف الكلمات الرابطة بعضها ببعض * محقق لحاظ * يعني نظر حق
جمله يه مقرردر اكر محقق لفظى ماقبلنه ناظر اولورسه لحاظ لحظه نك جمعى اولمق جائزدر لحظه ساعت خفيفه
معناسنه در * اسبق لحاظ * جمله دن اول نظر وخطاب * ملحق لحاظ * يعني اول نه سويليه وآخرنه وجهله نظر
ايليه * لقا * كورمك وقاوشمق * وفي الحديث من احب لقاء الله احب الله لقاءه اى من احب المصير الى دار الآخرة
* شوق * زياده شوقلى شوقك تفسيرى مرورا يتمشدر * قاچق لحاظ * يعني فرارا يتمك ملاحظه سى * باق لحاظ
بوراده لحاظ امر معناسنه ماقبلنى تأكيددر * احتفاظ * بالفارسية نكاه داشتن يعني حفظ ايتمك * خرج *
مصدردر بذل وصرف معناسنه دخلك خلافيدر يعني خرج اصلنده كشينك الندن بذل طريقيله خارج اولان ودخل
خارجدن النه دخول ايدن مبلغدر افواه ناسده ايراد وصرف ديرلر (ع) چو دخلت نيست خرج آهسته تركن
* انحفاظ * مقصود عملى تفقد وتعهد ورعايت ايلدى ديمكدر زيرا حفظ اصلنده حراست ورعايتدر * حفاظ * محافظه
يعني جانب حق يولنه بذل ايتمكدن صاقلمدى * غياظ * غين معجمه نك كسريله غضب معناسنه وبعضلر اشد غضبدر
ديمشلر كما قال الراغب الغيظ اشد الغضب وهو الحرارة التي يجدها الانسان من ثوران دم قلبه * شداد * يعني ملائكه
شداد كما قال تعالى (عليها ملائكة غلاظ شداد) الآية شديدك جمعيدر قوى معناسنه * غلاظ * غليظك جمعيدر قاتى
معناسنه كه فارسيده درشت دينلور زبانى * شرحى مرور ايتدى * اتعاظ * وعظ ونصيحت قبول ايتمك يقال
وعظه يعظه وعظا وعظة وموعظة ذكره ما يلين قلبه من الثواب والعقاب فاتعظ كما في القاموس ريا اتعاظندن مراد
وعظ على ريا طريقيله اخذ وقبول ايدوب ونه على وجه الرياء غيرى يه وعظ وتعليمدر * سيما ولاسيما خصوصا مقامنده
استعمال اولنور تفصيلى مرورا يتمشدر * درپى اصفيا * در ظرفيت افاده ايدر فى كلمه سى كبى پى باء فارسينك
فتحه سيله ايزديمكدر اثر كبى * كبريا * عظمت بوراده مراد كبر مذمومدر * علم دين * دين حقه مضاف اولان علم نافع
وقد سبق بوندن منفهم اولور كه عارف بالله اولمينك علمى علم نافع دكلدر بلكه نفوس ضايعه علومندندر ضيا بوراده
على نوره تشبيه واردر زيرا علم هدايتده نور وجهل اضلالده ظلمت كبيدر * بيافت * فارسيدر بولدى ديمكدر
بو مصراعده مراتب اربعى جمع واردر * كرفتست از سيد الانبياء اتعاظ * سيد الانبياء عليهم السلام مدن وعظ قبول
ايتمك طوتمشدر الحاصل هر كس حقه عرفانى قدر علم دين اوكرنوب فخر عالم صلى الله عليه وسلمك نصيحتنى قبول ايتمش
ومراتب اربعه دن حصه دار اولمشدر حقدن بيخبر اولنلر ايسه ظلمت ريا وسمعه ده قالوب عالم ايسه لرده نورندن بيلمشلر
ومراتب آكلامشلردر (اولئك هم الغافلون في الحقيقة الجاهلون عن اسرار الشريعة وانوار المعرفة والطريقة
(لمحرره) اى خدادن قرب دركاه استين * كل طريق مستقيمه سالك اول * دائما وصل حقه راه استين * كل طريق
مستقيمه سالك اول * چك طريق حقده دورلى زحمتى * قيل رضاى حق ايچون هر خدمتى * ايده كور بو يولده عالى
همتى * كل طريق مستقيمه سالك اول * قنغى جانه طوغسه نور كبريا * ذره وش زائل اولور كبر وريا * راست رو اول
ايله اللهدن حيا * كل طريق مستقيمه سالك اول * بيلدى علمى عارف بالله اولان * آلدى ميدان بيردن همت آلان
منزله ايرشدى طوغرى يول بولان * كل طريق مستقيمه سالك اول * يوق يره افناى عمر ايدن كشى * آرقورر روز قيامت
تشويشى * صدق واخلاصه ايرشدر هر ايشى * كل طريق مستقيمه سالك اول * ذكر آغيارى درونكدن چقر * حق

کشینك حق قلبینه بقر* مقعد صدق اولدی طوغری یه مقر* کل طریق مستقیمه سالك اول* تنعم* ترفه یعنی رفاهیت وسعت ایله کچنمك* عرض حال ایلیه* یعنی اعلام وافاده* نفیس* منفوس به یعنی مرغوب* جواد* جومرد* قنی حالی* یعنی ماالله حالنك خوشلغی زیرا حال لفظی اطلاق اولنسه حال حسنه مراد اولنور عاقبت کبی قال تعالی (والعاقبة للمتقین) ای العاقبة الحسنة وشاعرك* لاخیل عندك تهدیها ولا مال* فلیسعد النطق ان لم یسعد الحال) مقاله سنده واقع اولان حالی غنا ایله تفسیر ایتدکاری حال مال معناسنه اولدیغندن دکلدر بلکه ماالله خوش حال اولمقدر وناظمك قدس سره کلامنده مندرج اولان خواجه لفظی محلنده واقع اولمشدر زیرا خواجه نك معانیسندن بری دخی بای در* کنبد لاجوردی* یعنی لاجورد رنکلی اولان قبه سی لاجورد ولازورد معروف رنکدر معدندر تعریب ایدوب بنفشه یه زاء خالصه ایله لازوردیه دیرلر زیرا بنفشه لاجورد رنکنده در نتکیم ابو العتاهیة اشعارنده کلور* ولازوردیة تزهو بزرقتها* بین الریاض علی حمر الیواقیت* کانها فوق قامات ضعفن بها اوائل النار فی اطراف کبریت* بوشعرده مندرج اولان تشبیه بنفشه وکبریت تشبیه نادر ومستطرف قبیلندندر نتکیم علم بیانده مذکوردر* کبریتنك دکرمش اوجن نار قدرته* یاقیا غیچون بنفشه بهارك چراغنی* مرقد لاله وردی* مرقد خوابکاه ورد اصلنده عربیدر کل معناسنه فارسیده آخرنه ها کتوروب کل کبی آل رنکه ورده دیرلر بوراده تجرید طریقیله مطلق رنکده مستعملدر یعنی لاله رنکلی اولان آل خوابکاه وآرامکاهی* بقعهٔ زرنکار البقعة بالضم وتفتح القطعة من الارض علی غیر هیئته التی الی جنبها کما فی القاموس* نکار* نقشدر مصراع ثانیده محبوب معناسنه در یعنی آلتون صویی ایله منقش اولان بقعه ومکان نتکیم اکابرناس سرایلرنده مشاهده دروبی* اولعلین قبهٔ عالی اول ایوان زر آندر زر* باشنده بازکونه آتشین تنور اولور برکون* لاله دن خیمه سی* لاله رنك اولان چادر اوتاغی (لمحرره) قوردی کهسار اوزره لاله اوتاغ* صاندی باقی قالور بهار له باغ* اوردی جان وجکرینه آتك) ستم بادخزان آخرداغ بهمن جمشید نسلندن اسفندیار اوغلیدر اسفندیار رستم الندن هلاك اولمش ایدی بهمن باباسی یرینه تخت نشین اولدقده رستم دنیادن کتمکین انتقام آلمیوب رستمك باباسی پیرزالی طوتوب دمور قفسه قودی دیمشلردر که بهمن یوز اون ایکی ییل پادشاه اولوب آخر تختی تخته پاره یه ویردی وصندوقهٔ قبر ایچنه کیردی سقراطیس وبقراط حکیم بونك زماننده وافلاطون الهی وتلمیذی سقراط بهمن اوغلی دارای نام پادشاه کوننده در* دیار ویار ودیار* برقاچ دفعه شرح اولنمشدر* طاق کسری* انوشروانك بغداده بك مرحله یرده بنا اولنان ایوانیدر شرحی مفصلا مرور ایتمشدر زرنطاق (انوشروانك آلتونله مرصع اولان معهود کمر قوشاغیدر* شمس المعالی* معالی علوك جمعیدر علی غیر قیاس محاسن حسنك ومساوی سوءك جمعی اولدیغی کبی بونده انوشروانی شمسه واسباب علوی فلکه تشبیه واردر انوشروان آنده حضرت عمر رضی الله عنه زمان شریفلرینه دك ایوان مذکوره مالك اولان اولادی داخلدر* کیقباد* کیانیاندر متصل جیحون کنارنده ترك ایله محاربه ایدردی انبیادن خرقیل والیاس واشمویل علیهم السلام بونك کوننده در ترجمه سی وفات حسنیندم مرور ایتمشدر (افراسیاب) فریدون نسلندندر ترکستان پادشاهی اولمشدر (یله کتدی ایللر یعنی ذکر اولنان پادشاهلرك ایل ومملکتلری برباد اولدی* سیله آسیاب) سیل سینك فتحیله عربیدر یغموردن وقاردن حاصل اولان صولردر بوراده ضرورت ایچون کسرله وقصرله تلفظ اولنور آسیاب صو دکرمیندر اصلی آس آبدر حرف سکسور ایله الف ممدودك جمعنده نوع ثقلت اولدیغندن اوتوری آرالرنده بریا زیاده ایدرلر وسهولت تلفظ ایچون آسیاب دیرلر یعنی ذکر اولنان ملوکك آسیابلرین سیل صویی آلوب کوتردی وویران ایلدی الحاصل مال وملکه متعلق اثرلرن قومدی دیمکدر* قصر قیصر* قیصر لغتده بقیر یعنی مبقور ومشقوق معناسنه در زیرا قیصرك والده سی دردزهده وفات ایتمکین بطنی شق اولنوب قیصر اخراج اولندقده قیصر دیو لقب ویرلدی آنکیچون فرجدن چقمدم دیو افتخار ایدردی اسمی هرقلدر هانك کسری ورانك فتحی وقافك سکونیله سجل وزننده وهاوقافك کسری ورانك سکونی دخی جائزدر زبرج وزننده ابتدا سکهٔ دینار واحداث کنیسه آنکدر روا کتابعیت ایله جمله رومه مالك اولنلره قیصر دینلور نتکیم اکاسرهٔ عجم وخواقین ترك واقیال عرب وتبابعهٔ یمن ونجاشیٔ حبش ورایان هند وملوك ساسانیان وسلاطین سلجوقیان وعزیز مصر وخلیفهٔ بغداد دیرلر بو اعصارده لسان ترکده قیصره قرال دیرلر که انکروسك وقرال سبعه نك رئیسیدر رومله مراد نصاری در روم ایلی دیمك نصاری مملکتی دیمکدر زیرا اصلنده آنلرك ممالکی وحالا کندی مملکتلرینه دخی اتصالی واردر مذکور قیصره فخر عالم علیه السلام نامهٔ دعوت تحریر ایدوب دحیة الکلبی رضی الله تعالی عنه ایله ارسال ایتمشدر ووصولنده نامه یه زیاده تعظیم ایدوب ولکن خوف زوال ریاستدن ایمان کتورمدی تعظیمی فخر عالم صلی الله علیه وسلمه منعکس اولدقده ثبات ملك ایله دعا قیلدی انکیچون الی یوم القیام ملك قیصر باقیدر

واما

واما اولکه* اذا هلك قیصر فلا قیصر بعده* وارد اولمشدر آندن مراد قیصرك شامده قائمقامی قالمیه دیمکدر آنکیچون الی الآن اقصای بلادنه منتهی اولمقده در قیصر اول وقتده ارض شامده کاه بیت مقدسده وکاه غیریده اولوردی ولکن دارالملکی بلاد شامیه دن حمص دیدکاری شهر ایدی وشهر مذکورده بر قصر عظیمی وار ایدیکه ایوان کسری کبی اعجوبهٔ زمان اولمش ایدی ناظمك قدس سره قصر قیصرله مرادی بودر* جام جم* بالاده مفصلا اشراب اولنمشدر * رسم رستم* رسم آیین وقانون واثر ورستم زال اوغلی مشهور پهلوانك اسمیدر نسبی جمشیده منتهی اولور* نام ونم* نم اصلده چه دیدکاری یدرکه دریاده بر حیوانك نفسنك بخارندن حاصل اولور کما قالوا بوراده اتباع ومزاوجه طریقیله ذکر اولنمشدر قاش وقماش وامثالی کبی ولکن ماقبلنه مناسب اولان نام نمه مضاف اولمقدر نتکیم بعض نسخده واو متروکدر پس بوصورتده نم تشدید ایله عربی اولور نام معناسنه یقال نم المسك سطع کما فی القاموس معناسی قنی دللرده فاش ومشهور اولان نام دیمك اولور* زر اندوده* اندودن صوامق معناسنه یعنی التون صویی صوانمش عالی سرای وقلب نسنه یه دخی زر اندوده دیرلر نتکیم شیخ سعدی کلماتنده واقعدر* اکر سیم اندوده باشد نحاس) توان خرج کردن برناشناس سنه آب زر جان من بر پشیز* که صراف دانا نکیرد بچیز* زر اندود کانرا باتش برند* بدید آید انکه مس یا زرند* * قنی اول مبرقع مرقع فراز* مبرقع اسم مفعولدر معناسی برقعلنمش دیمکدر برقع بانك ضمی وقافك فتحی وضمیله اصلنده خاتونلرك یوز اورتوسیدرکه پچه دیرلر صکره مطلق نقابده استعمال اولندی نتکیم صاحب خانه مز سبزی افندی دیمشدر (برقع کشای چهرهٔ یار اولسه روزکار (کشتیٔ دیدهٔ دله طوفان نور اولور (مرقع) دخی اصلنده یاماوقفتاندر صکره خرقه کبی مطلق ثوبده استعمال اولندی بوراده مراد لباس فاخر ایله ملبس دیمکدر فراز کسرله یوجه در یعنی قنی اول صدرنشین اولان بدرای محبوب که جمالنی نظر اغیاردن ستر ایچون نقاب اورتمش ولباس فاخر ایله بورنمش وعالیشان کورنمش ایدی* قنی اول مصنع مرصع طراز* مصنع صنعت کامله ایله دوزلمش دیمکدر زیرا صنع اجادة الفعل معناسنه در مرصع مزیندر یقال تاج وسیف مرصع بالجواهر محلی کما فی القاموس طراز قفتان اوموزنه ویك آغزنه شهرت وزینت ایچون ایتدکلری نشان وقیمتلو لباسلره اوردقلری زرین تمغادر بوراده شهرتدن کنایه ویاخود یراشقلو وزیبا معناسنه در یعنی قنی اول یار نازنین که حق تعالی حضرت یوسف علیه السلام کبی صنع کاملی وهر زینت ایله زلیخا کبی مزین وشهرهٔ آفاق ویازیبا ویراشقلو ایدی (بعد ذا) مرصع طراز وصف ترکیبی اولمق دخی جائزدر فتأمل* عود* ضمله اصلنده خشب وشاخدر صکره غلبهٔ استعمال ایله بخور معهوده علم اولمشدر نتکیم دیمشلردر* ما حن جامة فوبق العود الا وقد احرق الحشی کالعود* ابکی واقول مذ فارقتکم* یا ازمنة الوصال عودی عودی* اولکی عود اغاج دالی وایکنجیسی ذکر اولنان عود واوچنجیسی عادیعوددن امر مؤنثدر دیمشلردر که عود هندستان آغاجلرندندر قرق ییل یرده دفن اولنوب تربیه ایله خوش رایحه ویرر نتکیم طینت فغفوری نك کمالی قرق ییلدنصکره ظاهر اولور وبونلرك ذکر اولنان خاصیتلره استعدادلری اولدیغی جهتدن انسان کامل صورتنده کلمشلردر زیرا انسان کاملك دخی کمالات حقیقیه سی قرق ییل ریاضت ومجاهده ودست مرشده پرورشدنصکره ظاهر اولور (لمحرره) پرورش بولدی فنا خاکنده کامل چهل سال) آنکیچون دلده فغفوری کبی دستاندر* جان مشامن بوی انفاسی معطر ایتمکین* مجمر عالمده کویا عود هندستاندر (عیوق) شمال ثریا جانبنده بر ستارهٔ تابانك نامیدر قال فی القاموس العیوق نجم احمر مضیء فی طرف المجرة الایمن یتلو الثریا لایتقدمها ای واوی (دود) توتون دخان کبی) بوکز یبقوش اوترکه حی لایموت) ذکر اولنان سرایك آخر خراب اولوب بیقوشلره آشیانه اولدیغن بیاندر وبونده اشارت واردر که بیقوشك ویرانه ده وطن طوتوب صیاح ایتمسی آنی مشعردرکه حی ولایموت اولان آنجق الله تعالیدر باقی فنایه مظهر وکل شیء هالك سرینه مصدردر وعن سلیمان علیه السلام لیس من الطیور افصح لبنی آدم واشفق علیهم من البومة تقول اذا وقعت عند خربة این الذین کانوا یتنعمون فی الدنیا ویسعون فیها ویل لبنی آدم کیف ینامون وامامهم الشدائد تزودوا یا غافلین وتأهبوا لسفرکم کما فی انسان العیون بوندن منفهم اولور که بیقوش ایله تشأم اولنمق کرکدر ولکن بو معنادن ذهولدن ناشی بین الناس مشؤمدر قونوب صیاح ایتدوکی مکان ویران اولور دیرلر وبو عرفه بناء سعدی کلماتنده کلور* کس نیاید بزیر سایهٔ بوم* ور همای ازجهان شود معدوم* وابن کمال دخی دیر* اوچدی ایسه هما بو اسندن* یرنه قونمغه قومك بومی* دیسونلر کورنلر اول شومی اول همایرنه قونان بومی* وجائزدرکه بیقوش وسائر قوشلرك وجمله مخلوقاتك نهادلرنده بعض احواله نشان واشارت بولندو بیقوشك خاصیتی صیاح ایتدیکی محلك ویرانلغی اوله نتکیم سلیمان علیه السلام برکون محرابنه کلوب خروب بتمش کوردکده قرب اجلنه استدلال ایلدی نتکیم تفصیل قصه مثنویده مبیندر* لمحرره* ذکر وتوحید ایدر حق هر قوش* حی وهم لایموت دیر بیقوش* درودیوارنه بودنیانك* کل شیء هالك اولور بدر منقوش (وله) سرمه قونسه

بوم قلسه صباح) دکافال اولورایدی اول آواز) جسمك ولوانی اولوب ویران) جانله حقه ایلسم پرواز) مظهر سایهٔ هما
ایکن * کادی شهلکدن ابن ادهم واز * بویله در بویله حال اهل فنا * بوقدر ذره جه وجوده جواز * بوکن پرده داریدر
عنکبوت * یعنی اول سرایك پرده طوتانی وقپوجیسی اورمجك اولمشدر زیرا تارندن پرده صورتی ظهور بولمشدر
پرده داری میکند درطاق کسری عنکبوت * بوم نوبت میزند درقلعهٔ افراسیاب * تخم احسانرا چه داری برفشان
ای بخبر * چونکه دانی دانهٔ عمرت خوردآن آسیاب (عنکبوته) متعلق اولان تفصیل جلداولده هجرت فصلنده کذر
ایتمشدر * هباومن حبا (دریغا) شرحلری کذرایتمشدر (درالک) مبالغهٔ دارکدر درك بیلمك معناسنه در پس درالك
کثیرالادراك دیمکدر * جاه * عربیدر قدرومرتبه ومنزلت معناسنه * چاه * جیم فارسی ایله قویبدر کرك صویی
اولسون کرك اولمسون بوراده مراد قبردر (لمحرره) ایکی کوتلکدر بکم بوجاه (ایکی نقطه ایله اولورصوکی چاه) برنفسدر
کذرایدن عمرلك) عددی اولسه ده چل وپنجاه) لقمه) بالضم وبفتح ما یهیأ للفم ای الابتلاع (خرقه) اصلنده پاره در مثلا
بزپاره سی وچوخه پاره سی کبی درویشانك کیدیکی عبایه وعبا حکمنده اولان فراجه یه خرقه دیدکلری یماللوپاره لو
اولدیغنه بناءً درصکره مطلق آنلرك کیدکارنده استعمال اولندی کرك یماسی اولسون کرك اولسون * سراب * نصف
نهارده ایراقدن صوکبی کورینن اثردر قال الراغب السراب اللامع فی المفازة کالماء وذلك لانسرابه فی رأی العین وکان
السراب فیها لاحقیقة له کالشراب فیماله حقیقة انتهی بعده ناظم قدس سره ذکر اولنان لقمه وخرقه وجرعه دن
ماعداسنی شرابه تشبیه ایلدی زیراهست نیستدر یعنی وجودی عدم حکمنده انکیچون دینلمشدرکه سنك مالك
یدیکك وایچدیکك وکیدیککدر ماعداسی صورتاسنك تصرفکده ایسه ده حقیقتده وارثکدروبردخی مذکورلك
ماعداسی سراب کبی سبب اغترار در (لمحرره) کوکل ویرمه صقین دنیاده جاهه * اوله کور ابن ادهم وار درویش *
دوشرسن جاهدن صوکدمده چاهه * یوری وارعاقلیسك اولمه دلریش * هوالحی هوالباقی هوالحق * قلانی فانی
مطلقدر الحق) اوله کوروار فنا اهلینه ملحق * کوکلده قالمسون برذره تشویش) خراب اندرخراب اولدی کانلر) تراب
اندرتراب اولدی کانلر * چون آخر آغلدی اول کانلر * بوکون فریادی ایله کندکه ایش * شوکیم خالك فنایی مسکن ایده
فنادن باقی یه عزتله کیده * سوایی عقلی اولان کشی نیده * چووار درماسواده جانه چوق نیش * نجه کورصورتك
جانا سرابن * ایچه کور عشقله معنی شرابن * عمارت قیل بوجان ودل خرابن * شب وروز ایله حالك طورمه تفتیش
عطا حقدندر غیرلك نی وار * مدد حقدندر وار حقه یلوار * دکادر ماسوانك حالی هموار * سنی ارشاد ایدربویازله
قیش * اویان غفلتدن ای حقی کوزلك آچ * کوزکدن دروم جاندن کهرصاچ * کوکلدن ماسوایی ایله اخراج * اولوحه
حب حقی ایله تفتیش * استماع * برسوزه قصدله قولاق طوتوب دکلمك سماع من غیرقصد اولنه دیرلر فکل مستمع سامع
من غیرعکس فالسماع اعم من الاستماع * سراع * سینك کسریله سریعك جمعیدر فصال وفصیل کبی ومفاعله بابندن
مصدر اولمق دخی جائزدر سرعت ایتمکدر سراع سینك فتحیله یلکندر * اعوان * عوانك جمعیدر یاردمجی ناصرکبی
وفی جواهر الفتاوی لوقال یاعوان فالعوان فی عرفنا یقع علی الساعی والظالم ومن کان بریئا منه فقذفه به یعذر (ارتفاع
مراد علوجاهدر * بدوی * بدوه منسوبدر مراد عربی وجنس آتدر قال فی القاموس البدو والبادیة والباداة
والبداوة والبداوة خلاف الحضروتبدی اقام بها وتبادی تشبه باهلها والنسبة بداوی وبداوی وبدوی نادر انتهی
قال الراغب البدو خلاف الحضر قال تعالی (وجاء بکم من البدو ای البادیة وهی کل مکان یبدو ما یعن فیه ای یعرض
ویقال للمقیم بالبادیة باد * نحو سواء العاکف فیه والباد * نفیس * ونوع ومال ولون ومتاع سابقا شرح اولنمشدر
اصطناع) مبالغه ایله ایلك ایلمك زیرا صنع اجادة الفعل معناسنه در (رقاع) کسرله رقعه نك جمعیدر مایرقع به الثوب
دیمکیه معناسنه وشطرنج بزی بوراده مراد مطلق بزدر یعنی اسکی طونلر ویمالو بزلر کتوره لر والموت الاخضر عند
الصوفیة طرح الرقاع بعضها علی بعض ای لبس الخرقة المرقعة هضما للنفس قال الله تعالی فی سورة النحل * ویجعلون
لله ما یکرهون * بوآیت شریفه اکرچه بنات حقنده در ولکن ناظمك ذکر ایتدیکی معنایه دلالتی واردر تکمیم
سمرقندی تفسیرنده مبیندر (زراع) اکین اکمك بوراده مراد حرث آخرتدر وحرثله زرعك فرقی مرور ایتمشدر (عبث
بفتحتین ان یخلط بفعله لعبا ای فعلا غیر قاصد به مقصدا صحیحا * نازنین * یانسبت وایکی نون تأکید افاده ایدر زیاده
نازلی دیمکدر نازعربیده غنج دیدکاریدر غین منقوطه نك ضمی ونونك سکونیله مالك نازلی اولدیغی اعتبار وشرف
ونمائندن کنایه در * دیار * وبقاع واطلاع واسراف وانتفاع ونزاع واتباع مرورایتمشدر بورته یل کیرمك غروردن
عبارتدر زیرا نفخ قبول ایدن نسنه نك درونه روزکار دخول ایتدکده شوب قبار رغرور اهلنك دخی بادهوا ایله حالی
بویله در (لمحرره) شوکیم دماغنه بادغرور کیرمشدر * ششوب قباورسه عجب قیلمه حالنه آنك * درونی بادله پر اولمغله

سیرایلك * نه شکله کیردی برونی حباب دریانك * شجاع * بهادر * صداع * باش آغریسی وجع الراس کبی والصدع
شق فی الاجسام الصلبة کالزجاج والحدید ونحوهما واستعیر منه الصداع وهو شبه الانشقاق فی الراس من الوجع
کما فی المفردات بعده ذا امراوحکام ونواب وشجعانك بزم زمانمزده حاللری ناظم کوتندن بتردر زیرا نه مالده کسب حلال
ونه حالده حسن حاللری واردر مایه لری ظلم وتعدی وشرور ودابه لری برآلای اهل فسق وفجوردر مراتع حیوانیه
چراکاه وشهوات دنیویه اعظم المقاصد جاهلری ایکن نه بعضلری دامن دعوایه یاپشمشلر ومدار صلاح دین ودنیا
اولمق زعمنه دوشمشلردر هیهات (لمحرره) دامنی اولمشیکن پرچرکاب * طوتدرر خادمنه ذیل ورکاب * ظالمی
طوتمشیکن جمهوری * کچنورنور بخش دیهوری * اتسه تقلیدله طوطی کلمات * نطق انسان یانده اولورمات *
نقدرسعی ایدرسه کرروباه * شکل شیره کیرمی هیچ بالله * بللودر صورتنه باقسك شیر * بردکلدر طعمده سیرله شیر
بزم دعوانك ایچن دردینی * یقیلورمست مثالی دینی * قوری صوتینه قالنلر طبلك * خری یکدراولاردن اصطبلك
بلك ایسلك اولمه جامه درچون سلك * بوین الدآمر خالقه بوین آلك * قاضی دوذی اولورسه برفرد * صوقه مارآنی
یاتدیغی برده * بوغیکن علمله رأی صائب * ندن اولورکشی قاضی نائب * پهلوانم دیودعوایی قو * اوله کورنفسکه
غالب یاهو * علم ومال اولدی باعث پندار * قوبو پنداری اوله کوردیندار * سرکی سروکبی چکمه کوکه * دکمه
کیمکه سنی طورمز اوکه * دشمنکدر جهانده جمله سوا * نیچه بربوسوای حقه هوی * صوفی وجدوحالت اهلی اول
بوله کوروصل حقه طوغری یول (ضیاع) یقال ضاع ضیاعا بالفتح والکسر هلك وتلف * ابتداع * بدعت ومنکرایش
اشلمك بوندن غیری دخی معانی یه کاور تکمیم کتب لغویه ده مسطوردر * انخداع * آلدانمق * خداع * آلداتمق
قال الراغب الخداع انزال الغیر عما هو بصدده بامر یبدیه علی خلاف ما یخفیه * امتناع * برنسنه دن کف وامساك
ایتمك * درویش * یوخسول معناسنه در سالك راه حقیقت اولنلره درویش اطلاق اولنمق ظاهرا وباطنا فقر وفنا
اختیار ایتدکاریچوندر ولکن بواعصارده بحسب الغالب تسمیهٔ مجرده در * عذر * مر مفصلا * شیاع * کسرله ظاهر
وفاش وشایع اولمق یعنی آشکاره عذر ایلمه * بقاع * بقعه نك * وقلاع * قلعه نك جمعیدر معناللری مفصلا مرور
ایتمشدر * اختراع * برقاج معنایه کاور بوراده مراد مالدن بی بهره واسباب دنیادن بی نصیب قالمقدر یقال اخترع
فلانا اخذمن ماله کما فی القاموس ولکن ناظمك کلامنده اخذمال معناسی اصلده بی مال اولمغه مجهولدر فافهم (رضاع
فتحله ممه دن سوداممك بوراده مراد فیض وانعام واحساندر * ذراع * ذال معجمه نك کسریله قول یعنی درسکدن
اورته پرمق اوجنه کلنجه اطلاق اولنور بوراده مرادمأکول اللحم اولان حیواناتك قوللیدر قیون وصغر ودوه کبی
قال فی القاموس الذراع من ید البقر والغنم فوق الکراع ومن ید البعیر فوق الوظیف وکذلك من الخیل والبغال والحمیر
انتهی بوراده لحمی تخصیص بالذکر ایتدیکی سید الادام اولدیغنه کوره درو جائزدرکه ذراع آرشون معناسنه اوله یعنی
سکابرآرشون بزویرمش ایدی (فقاع) اصلنده فانك ضمی وقافك تشدیدیله شربتدر بوراده ضرورت وزن ایچون تخفیف
اولنمشدر قال فی القاموس الفقاع کرمان هذا الذی یشرب سمی به لما یرتفع فی رأسه من الزبد انتهی * انتزاع * چکمك
* وداع * واوك فتحیله تودیعدن اسمدر سلام وتسلیم وکلام وتکلیم کبی اسلشمك معناسنه بوراده مراد ترکدر
* چوالفقر فخری بیوردی حبیب آله * الفقر فخری وبه افتخر کلامی عند الحفاظ موضوعدر ولکن ارباب حال لساننده
حدیث صحیح اولمق اوزره دائر اولدیغندن ماعدا تصنیفلرنده دخی رسم حدیث اوزره فخر عالم صلی الله علیه وسلمه
منسوبدر تکمیم ناظم قدس سره دخی اکا ذاهب اولدی بوفقیرك فهم ایتدیکی بودرکه ارباب قال لفظه واصحاب حال
معنایه ناظرلردر کلام مذکورك ایسه معناسی صحیحدر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم برحدیث متفق علیهده بیوررر
* اللهم اغننی بالافتقار الیك * ذکر الامام الراغب فی المفردات بومقامك تحقیقی بودرکه انسان کامل مظهر تامدر
وبومعنایه بناءً جمیع اسمایوزندن اسم اعظمه احتیاج کمالات انسانیه دندر زیرا سائر مخلوقاتك اسم مذکوره افتقارلری
کندیلرنه مخصوص اولان اسم جزئی یوزندن واستعدادلری قدردرپس حقه احتیاج کلی ایله محتاج اولمق عین اغنادرکه
آنك فوقنده دولت یوقدر وبوغنایه رمز ایدوب واسطی قدس سره حضرتلری بیورر الفقیر لایحتاج الی الله قال
فی التأویلات النجمیة وذلك لانه غنی به والغنی بالشیء لایحتاج الیه انتهی فتبصر فانه من مزالق الاقدام وبومقامك
بعض تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر ومما خاطب به حضرة الشیخ قدس سره هذا الفقیر قوله * یاحقی کن طالب الحق *
ولاتکن مطلوب الحق (یاحقی کن معدوما جمیعا) تکن موجودا جمیعا * یاحقی کن فقیرا بفقر هو اصل کل فقر ولا اصل له
اصلا تکن غنیا بغنی هو اصل کل غنی ولا اصل له اصلا انتهی فالعارف الفقیر یفتقر الیه کل شیء ولا یفتقر هو الی شیء اصلا
اذ کل شیء عنده والموجود لا یفتقد والحاضر لا یطلب ولا یقصد (وفی المثل کل الصید فی جوف الفراء) ای الحمار الوحشی

وذلك ان جماعة ذهبوا للصيد فصاد احدهم ظبيا والاخر ارنبا والاخر حمار وحش فاستبشر صاحب الارنب وصاحب الظبي بما نالا وتطاولا عليه فقال الثالث كل الصيد في جوف الفرا اى الذى رزقت وظفرت به يشتمل على ما عندكما وذلك انه ليس فيما يصيده الناس اعظم من حمار الوحش ثم اشتهر هذا المثل واستعمل في كل حاو لغيره وجامع له كما في حياة الحيوان للامام الدميري والله الهادى الى طريق الفيض الكلى (لمحرره) غناى سرمدينك مايه سيدر * كاولنوارى ويروب درويش اوله لم) هماى دولتك خوش سايه سيدر) كاولنوارى ويروب درويش اوله لم) بيلن الفقر فخرينك رموزن غناى مطلقك بولور كنوزن) تجرد اهلى قوردينا عجوزن (كاولنوارى ويروب درويش اوله لم) شونيكم مظهر فقر ايده الله فنادن صولنبقايه بولدى خوش راه * اوله لم ابن ادهم وار آكاه * كاولنوارى ويروب درويش اوله لم * سوردرويشى حق سوسه نوله جان * ويرر نقد وصالن آكا محجان * نيدر حق طالبنده دروم جان * كاولنوارى ويروب درويش اوله لم بدل بوقدر حقه كيج جان وتندن * ايراغ ايت مال وملكى وآرسندن * صاچوب كل بيراغن اشبو دكندن * كاولنوارى ويروب درويش اوله لم * اسر باد اجل بر كون بو باغه * دوشر فرقت اودى اشبو اوجاغه * ايروب اولمزدن اولذوق فراغه * كاولنوارى ويروب درويش اوله لم * دماغندن قويوب كبر وغرورى * غم عشقه دوشن بولور سرورى * فقرده بولدى بولنلر حضورى * كاولنوارى ويروب درويش اوله لم * وجود اهلى اولان حقدن جدادر * فنا اربابى مقبول خدادر حقيچون حقيا جمله فدادر * كاولنوارى ويروب درويش اوله لم * جيفه * اولمش نسنه نك كوده سى كه قوقش اوله * بو يوردى يعنى دنيالى * كما ورد الدنيا جيفة وطلابها كلاب * منيه * بالضم مراد ومطلوب وآرزو منيه كبى قال الراغب * الامنية الصورة الحاصلة في النفس من تمنى الشئ * وجه * مجازا ذاتده ورضاده مستعملدر بورادة ثانى مراد اولمق انسبدر زيرا تأسيسدر وهم صفتدن ذاته ترقيدر قال تعالى يريدون وجهه قال في الحواشى الحسنية على التلويح الوجه مجاز عن الرضى والمناسبة بينهما ان الرضا معلوم في الوجه وكذا السخط * اعزاز * بالفارسية ارجمند كردن يعنى عزيز وشريف قيلمق وايلمك قال الله تعالى في سورة هود * وحبط ما صنعوا فيها * وتباه اولدى دنياده كسب ايتدكارى اعمال زيرا ثواب آخرت اخلاص اوزرينه مترتبدر آنلر ايسه عملده مخلص دكللردى * وباطل ما كانوا يعملون وفى نفس الامر ريا وسمعه وغيرى يوزدن ايتدكارى اعمال ناچيزدر * اعتبار * عبرت آلمق يعنى تأمل ايدوب جهلدن علمه عبور ايتمك * غبار * توزتكيم مرور ايتدى * حذيفه * حاء مهمله ايله تصغير صيغه سى اوزره مراد حذيفة ابن اليمان در رضى الله عنه كه فخر عالم صلى الله عليه وسلمك صاحب سريدر قال حذيفة رضى الله عنه لقد حدثنى رسول الله صلى الله عليه وسلم بما كان وبما يكون حتى تقوم الساعة (لمحرره) يتر كوزله بتر نفسك هواسن * كل اى عاشق رضاء اللهى كوزله (يترايرله يتر حق ماسواسن) كل اى عاشق رضاء اللهى كوزله * خلوصيله كيرنلر اشبو يوله * ايرر البته دركاه قبوله * بو يولده باقمه هر كز صاغ وصوله * كل اى عاشق رضاء اللهى كوزله * برى اولوب ريا وسمعه دن وار * عمل قيل حقيچون سن اوليا وار * ريا ديدار حقه اولدى ديوار * كل اى عاشق رضاء اللهى كوزله * حرام اولسه غداسى بر كشينك * برى مقبول اولمز خير ايشينك * دوشر تا قعرينه قهر آتشينك * كل اى عاشق رضاء اللهى كوزله * بو جسم وجانى ويردى حقيچون حق * كورندى ايكى يوزدن سكا مطلق * كوزلنوار ايسه هر شيده اكابق * كل اى عاشق جمال اللهى كوزله * لاغ * لطيفه به ديرلر مشهور در خورته معناسنه * سقاغ * زقاقدن غلطدر غراب وزنى اوزره * دام طوزاق * زيرك * زاى مكسوره ايله عاقل معناسنه * كلاغ * قوزغون كما في اللغة النعمتيه * زاغ * مطلقا قارغه قوزغون اولسون غيرى اولسون * دماغ * كسرله بينى ديدكاريدر ودمغ باشى دماغه وارنجه يارمقدر كاه اولوركه دماغ كبر وعجب وغرورده استعمال اولنور نتكيم فلان كس اهل دماغدر ديرلر يعنى كوكللو وعجب وپندار اهليدر ديمكدر بورادة دماغ ذكرى مطلق بكارلك تكبر وتفخر وامثالى شانلرندن اولمق حسبيله در مقصود مطلق بكى كتوروب بوقدر روقو وفد نصكره اكر عادل الخ ديمكدر * ظلم ايلين قاضيلر * في الحديث القضاة ثلثة قاضيان في النار وقاض في الجنة * قاض قضى بغير حق وهو يعلم فذلك في النار * وقاض قضى وهو لا يعلم فاهلك حقوق الناس فذلك في النار وقاض قضى بحق فذلك في الجنة كذا في المقاصد الحسنة للامام السخاوى * بولار ديكارى ايله قوپر * يعنى يالكز علم وعلما صورتنده اولمق كفايت ايتمز بلكه عمل صالح كركدركه خواص ناس عوامدن دنيا وآخرتده ممتاز اوله بى عمل عالم وجاهل برابر اوله يارن (زهره) زهر آغو دراوده زهره ديدكارى اكا نسبت ايله در آخرنده كى ها اختصاص ايچوندر * چالك * برتق * بلاغ * تبليغدن اسمدر سلام وتسليم كبى ايرشدرمك معناسنه قال في القاموس البلاغ كسحاب الاسم من الابلاغ والتبليغ وهما الايصال قال الله تعالى في سورة التوبة * يوم يحمى عليها في نار جهنم * تخويف ايلدر كوة ويرميلرى اول كونك عذابيله كه اول كونده آتش دوزخده خزينه لر اوزرينه قزديريلور * فتكوى بها * پس اول قزدرلمش دينار

ودرهملرله داغلنور * جباههم * آنلرك آلنلرى كه فقرايى كوردكده كرهند اولورلردى * وجنوبهم * دخى آنلرك پهلولريكه فقرايه راست كلدكده يان ويررلردى * وظهورهم * دخى آنلرك ارقه لريكه درويشانه حين ملاقاتده ادبار ايدرلردى * هذا ما كنزتم لانفسكم * ولسان ملكدن ديلنور كه بودر كندى نفسلريكزه منفعت ملاحظه سيله وضع ايتديككز كنجينه لركه بو كون سزه سبب مضرت اولدى * فذوقوا ما كنتم تكنزون * پس ادخار ايلديككز مالك وبالنى ذوق ايديكز (لمحرره) طالب ذوق وحضور اولمه يورى * بال دنيا بلاسنه دكز * كنج اولان يرده مار اولور ديرلر * كنج ايچون ماره عاقلان دكز * اشاغ * اشاغه ديمكدر * اوزاغ * بزده موجود اولان نسخه لرده بويله در ولكن وزاغ اولمق محتملدر وزاغ كسرله وزغه نك جمعيدر يلان جنسندن كلر ديدكاريدر * قال في القاموس * الوزغة محركة سام ابرص سميت لخفتها وسرعة حركتها والجمع وزغ واوزاغ ووزغان ووزاغ وازغان انتهى (بعدذا) كنز حقنده دخى يلان اولمق اوزره حديث صحيح وارددر پس كنزله داغلنمق وحيوانك بوينوزى واياغى ايله معذب اولمق صورت ماله مناسب اولان جزادر ويلان اولمق معنايه كوره در زيرا اهل دنيايه كوره مطلقا مالدن مراد تلذذ طبيعيدر بناء على ذلك آخرتده زهر مارله مقابله اولنور (لمحرره) ذوق مالى چقر دماغكدن (زهر مار اولسه كركدر يارن * اولمسيدى بو مال اكر اغيار * دوشر ميدى آتشه يارن * كله * باش وديه بوراده مراد ثانيدر * اناغ * اصلى اناقدر كسرله ايمن معناسنه يعنى قيغوسز قال الله تعالى في سورة النساء * ان الذين يأكلون اموال اليتامى ظلما * تحقيق اول كمسه لركه ظلم طريقيله اموال يتامى يى يوب اتلاف ايدرلر * انما يأكلون في بطونهم نارا * انجق كندى شكملرنده آتش يرلر يعنى يدكارى مال يتيم قارنلرنده آتشه مبدل اولوب مبعوث اولدقلرنده شراره لرى آغز وبورون وكوز وقولقلرندن بيرون اولور وبو علامت ايله اهل محشر آنلرك نه صفتده اولدقلرن بيلور * وسيصلون سعيرا * وقريب اولوركه آتش افروخته جهنمه دخول ايدرلر ولطائف بعض شعرادندر * هيچ اله مال يتيم ايله مى المالى دكل * كربرن آل ديسه لرسا كه مى آل مالى دكل * قصور * قصرك جمعيدر كوشك معناسنه كه عجم كاخ دير قال الراغب قصرت كذا ضممت بعضه الى بعض ومنه سمى القصر * حصون حصنك جمعيدر قلعه معناسنه وديمشلردركه حصن قلعه دن اعمدر زيرا قلعه رأس جبلده اولان محل مستحكمه ديرلر حصن ايسه هر ايچنه دخول ايتمك كوج اولان موضع حصينيدر (قنى حسن وچاغ) يعنى كوزللك وآنك وقتى (لمحرره دم خوبى كچر چو سايه مرغ * كله قالمز هميشه وقت بهار * اولور البته آخرى آه شام * بويله قالمز بو تجلى نهار * انصباغ) بويانمق يعنى نشئه اوليده نه ظاهر اونه باطناسنك رنك تعلقك ايله بويامديغم قوللره سنى نشئه آخره ده مى ويرسم كركدركه بو نشئه دن مقصود سكا قرب وبعدله انتسابى اولنلره مجازات تامه ايچوندر پس سندن دور اولنلر سكا نيجه نزديك اولورلركه حكمته مجال قدر وسنك كبى محلى ضيقك آنلرك كبى عشق ومحبت ايله واسع القلب اولنلره جزا اولمسى عدل كامل وفضل شاملدن دكلدر (لمحرره) سلوب آيينه كى زنك سوادن * جمال حقه باق سيران ديلرسك * بويوب جان ودلك زنك هوادن * تجلياته باق الوان ديلرسك * سويمش بر چراغ اولدى بو دنيا * كورينور صورتا اما ضيا * قو آنى شمع دينى ايله احيا * باق عشقيه جانكى جانان ديلرسك * بو دنيا دام ودانه اولدى كرچك * خلاص اولمق ديلرسن آندن الچك) يورى عقبا ايچون تخم عمل اك) اكر بر دانه يه بيك نان ديلرسك * نيدرلر كنج مالى مار اولور چون * نيدرلر كاستانى خار اولور چون * نيدرلر بو وجودى نار اولور چون * قونار جسمى نور جان ديلرسك * نيچون ظلم ايليه عدلى يبلنلر نيچون اكرى كيده طوغرى كانلر) نيچون مغضوب اوله مؤمن اولنلر) رحيم اول رحمت رحمان ديلرسك * حرامى قو حلال طيبه اير * نيدرسن خارى بو كاشنده كل دير * كل اسمعيل حقى جانكى وير * اكر مقبول اولور قربان ديلرسك ابو الليث شيخ غزالى * رحمه الله ترجمه لرى مرور ايتمشدر * عادت * افعالده وعرف اقوالده مستعمل اولديغى تلويحده مسطوردر وبوندن غيرى سوزدخى بالاده تحرير اولنمشدر * بجد * باء مع معناسنه در جد واجتهاد له ديمكدر ولكن عرف عامده سرعت وعجله ده مستعملدر وجائزدركه لفظ تركى اوله * اشتغال * لازمدر ولكن بحسب الضرورة متعدى يعنى اشغال مقامنه كلمشدر شغل فراغك ضديدر * يقال شغله واشغله واشتغل به كما في القاموس وجائزدركه بوراده افتعل فعل معناسنه اوله جذب واجتذب كبى يعنى بنى عبادتدن شاغل ومعرض قيلدى * صولدم * سست وضعيف اولدم * افقر * زياده فقير * خسته دم * خسته ايدم ديمكدر * انين دمبسته دم دمبسته لغتده نفسى طوتلمش ديمكدر ولكن عاجز وزبون معناسنده مستعملدر يعنى خسته لكم سببيله عبادت ايتمكدن قتى زبون وعاجز ايدم (بيچ) طولاشق وبورغشق وديمشلردركه حقك رحمتندن نا اميد اولنلردخى فرعونله ملزم اوله لر زيرا فرعون حالت غرقده نطق كلمه ايمان ايلدى ورحمتدن مأيوس اولدى * ژرف * زاء عجميله دريك عميق كبى يعنى حسابده نوقدر تدقيقدن صكره سبقت رحمتى غضبى موجبجه بنه خلقك اكثرنى فضل ورحمتى درياسنه اغراق ايده * فلاح نجاح

ظفر وخلاص ونجات * فريضه * فرضك جمعيدر مفروض معناسنه يعني مكلف اوزرنه فرض وقطع اولنان احكام
قال الراغب الفرض قطع الشئ الصلب والتأثير فيه كقطع الحديد * انديشه * فكر * تطوع * في الاصل تكلف الطاعة
وهو في التعارف التبرع بما لا يلزم كالتنفل وفي الحديث (حسنوا نوافلكم فبها تكمل فرائضكم) وفي المرفوع النافلة
هدية المؤمن الى ربه فليحسن احدكم هديته وليطيبها * احتساب * حساب ايتمك * جنابت * بعد معناسنه در زيرا
كشي انزال ماء ويا التقاء ختانين سببيله صلاتدن ودخول مسجددن ومس مصحفدن بعيد اولور وفي الحديث
الفطرة خمس الختان والاستحداد وقص الشارب وتقليم الاظفار ونتف الاباط) وهذه الفضلات يستحب جمعها ودفنها
تكرمة للآدمي اوخوفا من ان تعبث بها السحرة روي ان آدم عليه السلام لما قلم اظفاره وحلق شعره وغسل جسده
دفن ذلك بالارض فخلق الله تعالى النخلة من ذلك خلق من الاظفار الجريد ومن الشعر الليف ومن الوسخ الخشب
قاله ابن العماد كما في فتح القريب ويستحب حلق جميع ما على القبل والدبر وحوالهما كما في حيوة القلوب * شمع شمع *
يازلمشدر * ستاره * يلدز وطالع مقصود سعادت كوكنده يلدزك وارميدر ديمكدر * قلب * اولكيسي كوكل
وايكنجيسي كچمز آقچه معناسنه درمراد ريا وسمعه ايله اولان اعمالدركه آنك صاحبي قلاب نوعندندر (لمحرره)
زر عيار اولميسر جوهرمس * ويرمز انكچون اكا جوهرمس * سوزن طوتمه زندك * رند عيار يعني فاسق
واهل هوي ديمكدر * هزار اصطلاح * اصطلاحك معناسي مرور ايلدي يعني عمليله عامل اولمين كمسه سوزنه
اصطلاحات ايله هرنقدر آرايش ويررومعرفت صتارسه ده ينه سزا كالتفات ايتميك زيرا حق سويلسه ده تأثيري يوقدر
يتيم على (طمطراق محاسن الفاظ) ويرر انسانه چوق شرف حقا) قدر حاجتجه سويليوبده سكوت) ايلمك عاقلانه در اتما)
پس زمانه واعظلرينك بعض اهليت صددنده اولنلري وزعملرنجه رسوم وقواعدندن حظ وافر بولنلري هرچند الفاظ
منخرفه سويلرلر ومجلسلريني زيب عبارات واصطلاحات ايله تزيين ايلرلرسه ده ينه سوزلرينك تاثيري يوق وتعدادوانسه
افسادلري اصلاحلرندن چوقدر خصوصا * اياكم والسجع في الدعاء * مضمونندن غافل اولوب مسجع ومقفى دعالر
انشا ايتمشلر وره راستدن زياده چپ دوشمشلردر انكچون تيردعالري هدف اجابته اصابت ايتمز وقفالرندن يوقاري كتمز
بيلمين حمقى القوم ايسه فلان افندي بوكون وعظنده شويله وبويله تعبير قيلدي ودعاسنده كوزل عبارتلر ايراد ايلدي ديرلر
اولئك هم الجهلة الغفلة والبطلة السفلة سؤال اولنورسه كه امام علي رضي الله عنهدن صد كلمه ده مسطور اولان الحكمة
ضالة المؤمن * لا تنظر الى من قال * وانظر الى ما قال * مقاله لري وشيخ سعدينك * كفت عالم بكوش جان بشنو *
ورنماند بكفتنش كردار * كفته سي نيه محمولدر جواب بودركه بونلر رخصته ناظر وضرورته كوره در والا عزيمت بودركه
نصله مذموم اولان طائفه نك كلامي اصغا اولنميه * دكل طلعتك ساطعه * طلعت اصلنده رؤيتدر صكره انسانك
اول كورينن يوزي اولمغله يوزده استعمال اولندي بوراده مراد طالعدر وساطع مرتفع معناسنه در يعني يلدزك
يوجه دكلدر اكرسنك فلك سعادتده ستارهٔ بلندلك اولسه عملدن خالي اولوب بويله بي نور وفرقالمزدك * حجت قاطعه *
قال الله تعالى (اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسكم) وقال (لم تقولون ما لا تفعلون) الاية سعدي * عالمي را كه
كفت باشد وبس * چون بكويد نكيرد اندركس) عالم انكس بود كه بد نكند * نه بكويد بخلق وخود نكند) قال الاوزاعي
رحمه الله شكت النواويس الى الله تعالى ما تجده من جيف الكفار فاوحى الله اليها بطون علماء السوء انتن مما انتم فيه
غم غصه) شرح اولنمشدر * بولامي بلا بيلمي تكري يسن * يعني تكري يسن بيلمي بلا بولمز وتكري بي بيلوب علمي موجبنجه
عمل ايدن بر بلا ودرد له مبتلا اولمز (لمحرره) دولت دنيا كوزعمه يوم كوزلك) عاقل ايسك دولت عقبايي كور) عزت صوري يه
دوندرمه يوزك * عاقل ايسك عزت معنايي كور * كر سليمان اولدكيسه شاكر اول * درد ايوبي چكرسك صابر اول *
لطف وقهر ايچره خدايه ناظر اول * هر ايشك بر حكمتن آرايي كور * فقرله فخر ايله چون فخر جهان * دولت عظمي ويره
تا مستعان * ايله تقصير قوللقده بران * سجدهٔ شكر جهان آرايي كور * موبمو ايله شو حالك حساب * قيل معاد ايچون
بوكون خوش اكتساب * اولمق استرسك قيامتده مثاب * ايله علمكله عمل تقوايي كور) چون بلي سري بلا يه اولدي سد
كيم بلي ديرسه بلا كورمز ابد * حقيا حقدن كلور خلقه مدد * قوسوايي حضرت مولايي كور *

فصل في الذين لا حساب عليهم ولا عذاب

وصاف * واصفك مبالغه سيدر وصف برنسنه نك حليه ونعتيله ذكر ايلمكدر وصف ونعتك ميانده اولان
فرق مرور ايتمشدر وعبد الله بن فضل الله كه وصاف الحضرة ديو معروفدر ملوك عجم ودولت جنكيزيه ده تصنيف
ايتديكي تجزية الامصار وتزجية الاعصار نام فارسي تاريخي بش مجلد اوزرنه ترتيب ايدوب التي يوز طقسان طقوزنده
انجامه رسيده اولمشدر وهو كتاب فائق لم ير نظيره في البلاغة مع الاشتمال على فنون وحكم ولم يقصد فيه مجرد قيد الاخبار

لكنه اراد ان يكون كتابا مجموعة صنايع العلوم والفضائل وموضوع العلم وهو الاشخاص يكون معلوما في ضمنه وذلك
مسلم عند الفحول پس ناظمك قدس سره وصاف تعبيرنده وصاف مذكور كبي موشكاف تدقيق اولديغنه ايهام واردر
لمحرره) كدر اعتراضدن اول دل صاف * دكه جانيله نه سويلر وصاف * بو بلاغتده سخن نادر اولور * وآرمي بر سوزيري
انصاف انصاف * اوصاف) وصفك جمعيدر ذكر معناسنه تكميم مرور ايتدي وبو مقامده صفت معناسنه اولمق دخي
محتملدر * والصفة * الحالة التي عليها الشئ من حليته ووصفه * جنان * جنتك جمعيدر مراد دار الثوابدر تحقيقي
مرور ايتمشدر قال في القاموس الجنة الحديقة ذات النخل والشجر * اشراف * شريفك جمعيدر عالي واولو معناسنه
هاشمي اولنلره اشراف ديدكلري نسب جهتندن سائرلر اوزرنه علو وتفوقلرندندر بوراده مراد غيرلر اوزرنه بي حساب
اولمقده راجح اولان اهل جنتدر * اللهم اجعلنا منهم ولا تقطعنا عنهم (الطاف) لطفك جمعيدر انكله مودته
توصل اولنان تحفه دن عبارتدر انكچون تهادوا تحابوا وارد اولمشدر * قمر * وضيا وليلة البدر مرة بعد اخرى تحرير
اولنمشدر * شفاف * اول جرم مصيقل ومجلا يه ديرلر كه كمال لطافت وزياده رقتندن ماوراسي كورينه بوراده
مراد معناي لازميدر يعني يلدرايجي يقال شف الثوب يشف شفوفا وشفيفا رق وحكى ما تحته * اصداف * صدفك
جمعيدر انجونك تكون ايلديكي حيوان بحريدر شرحي كذرا ايتمشدر * زهاد * زاهدك جمعيدر دنيادن اعراض ايدوب
شئ قليله قناعت ايدنجي معناسنه مراد عابدلردر كه عمل شرعيلري وار ولكن حال صاحبلري وارشاد اهلي دكللردر
* آلاف * الفك جمعيدر لامك سكونيله عدد مخصوصدر كه بيكدر هزار كبي وسمي بذلك لكون الاعداد فيه مؤتلفة
فان الاعداد اربعة آحاد وعشرات ومؤن والوف فاذا بلغت الالف فقد ائتلفت وما بعده يكون مكررا * اعطاف *
همزه نك فتحيله اولورسه عطفك جمعي اولور عينك فتحيله عطا وبخشش معناسنه جمعيتي علومه نظرله اولمش
اولوروا كركسريله اولورسه اعطا وانعام ديمك اولور وبو كلمه نك حقيقي وآنده اولان اختلاف بالاده بيان اولنمشدر *
اخلاف * فتحيله خلفك جمعيدر فتحتين ايله كشينك اعقابندن ويرينه قائم اولنلردن ايو وخيرلو كمسنه يه ديرلر شرحي
سبقت ايتمشدر * اضعاف * ضعفك جمعيدر كسريله ايكي قات وبر اول قدر دخي قال الراغب ضعف الشئ هو الذي يثنيه
ومتى اضيف الى عدد اقتضى ذلك العدد مثله نحو ان يقال العشرة ضعف المائة انتهى قات قات مغفرت ديمك
متعلقاتي اولان ذنوب اعتباريله درنته كم اللهم اغسلني بماء الثلج والبرد والمطر مقاله سنده دخي بويله در زيرا انواع رحمت
انواع ذنوبه كوره در وجائزدر كه اضعافله مغفرت اوزرنه فضل اولان الطاف مراد اولنه (حكمت) علمدر تفصيلي
كچمشدر يعني سزي علماء عاملين وهداة سالكيندن قيلديغم مقتضاي رحمتمدن ايدي پس بدايتده بو لطفه مظهر اولان
نهايتده دخي چوق فضل ورحمته مستحقدر (استخلاف) خليفه قيلمق (بعدذا) بوندن ظاهر اولوركه عالم وعابد ميانده
رتبه ده فرق واردر زيرا عالم حقك خليفه سي وخلقك مرشديدر * وخيركم من تعلم القرآن وعلمه * سرنه مظهردر وعالم
وعابد بالاده بيان اولنمشدر (مفضض) فضه ايله محلى ومرصع يعني كومش صويي ايله مزين زيرا التون ويا كومش
كله محلري اولنه مضبب ديرلر مفضض ومذهب ديمزلر (اكناف) كنفك جمعيدر تحريك ايله جانب وناحيه معناسنه يعني
اطرافي در وياقوت اوله * سندس * رقيق اولان اطلس واستبرق غليظ اولندر تفصيلي مرور ايتمشدر * قواخلافه
اسلاف) جمله متأخرين ومتقدمين (تطواف) فتحله كثرت طواف معناسنه مصدردر وكسريله تطويفدن اسمدر بو مقامك
تحقيقي كذرا ايتمشدر * اعراف * بوراده عرفك جمعيدر ضمله مكان مرتفع معناسنه * نورلردن منابر * منبر نوردن اولمق
نورلك تجسدي اعتباريله در ومنبر نوراني منبر جوهريدن الطفدر انكچون قرار كاه اهل حالدر * عراف * زياده معرفة الله
صاحبي وبو مصراعك مشتمل اولديغي اوصافك جمله سندن مقصود امر واحددركه عرفان حقيقي اربابيدر فاعرف
لمحرره) ابر مدين روزمن عليها فان * ايله تحصيل كمال عرفان * جامه لركيم كبرهنرسزلر * اولدي حقاني نظرده اكفان
احقاف * حقفك جمعيدر كسريله اصلنده قوم يغنيدر رمل مرتفع كبي بوراده مراد مطلق ديه در وصابرلر صائملردر
قال الله تعالى (والذين صبروا ابتغاء وجه ربهم) الاية قالوا ايدخل في الصبر الصوم لان الصوم فيه صبر على ما تكرهه
النفس من حيث انها مألوفة بالاكل والشرب وغيرهما كما في التفاسير * استكشاف * بوراده سين تأكيد ايچوندر
مراد كشفدر * اضياف * ضيفك جمعيدر قونق معناسنه * استعطاف * عطف يعني مرحمت وشفقت وعطا طلب ايتمك
مائده * شول سفره كه اوزرنده طعام اوله جمعي موايد كلور اوزرنده طعام اولميانه خوان ديرلر (بعدذا) بو مقوله
يائي الاصل اولان كلمه لرده قاعده بودركه يا ايله رسم اولنه مصحف عثمان رضي الله عنهده همزه يازلديغي قياسي دكلدر
زيرا ديمشلردركه خطان لا يقاسان خط المصحف وخط العروض ولكن تبعيت ايتمك مستحبدر زيرا تبركدر وتيمن واردر
خوان * سماط وسفره وهرنسنه كه ايچنده طعام آراسته اوله واو رسمي وانف ثابتدر كذا في مفتاح اللغة * مشكين ناف

مشکه منسوب اولان کوبك یعنی شرابنك کوبك مشکی کبی رایحهٔ طیبه سی اوله نتکیم دنیاده ملوك عملی شربتلرنده محسوسدر قال تعالی (یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك) یعنی طائفهٔ ابرار اول شراب خالص ومهرلو ظرفلردن نوش ایدرلر که آنك مهری طین برنه مسکدر ویاخود نوشك اخری ومقطعی رایحهٔ مشك اوزرنه درشویله که ایچدیکی کبی دماغنده رایحهٔ مسك بولور (المحرره) صونلسه بزم عشق ایچره شراب وصلی جانانك * دماغی مشك وعنبرله طولر نوش ایلین جانك * اولور چشمی اودم میکون آنك تأثیرنشوندن * دونر رخساری کل رنکینه یاشکلینه مرجانك * انصاف عدل ایلمك وهرنسنه یی برنجه ایتمك * قال الراغب الانصاف فی المعاملة العدالة وذلك ان لا یأخذ من صاحبه من المنافع الامثل مایعطیه ولا ینیله من المضار الامثل ماینال منه * استخفاف * خفیف طوتمق یعنی خوار وبی مقدار بعض نسخه ده استخلاف دوشمشدر خلاف دلمك معناسنه یعنی آرزولرنه مخالفت ایتمه بلکه مشتهالری اولان اطعمه واشربه یی حاضر قیل * کاف ونون * کن امرنه اشارتدر کن دن دخی مراد تکوینی تمثیلدر نتکیم محلنده مبیندر رضوان * ولدان * غلمان * وصاف * یازلمشدر * کافور * مراد کافور ایله ممزوج اولان شرابدر کما قال تعالی (ان الابرار یشربون من کأس کان مزاجها کافورا) کوثر وسلسبیل بالاده بیان اولنمشدر (عاف) اصلنده عافیدر صافی معناسنه یقال عفا الماء لم یطاءه مایکدره کما فی القاموس * کشاف * الله تعالیدرکه شدتلری ازاله وحجابلری رفع ایدر قال الله تعالی (کلوا واشربوا) جنت میوه لرندن اکل وشربتلرندن نوش ایدیکز * هنیئا * کوارنده یعنی سکیجی اکل وشرب ایله که آنده اصلا بوغازه طورمق وزحمت ویرمك یوقدر (بما اسلفتم فی الایام الخالیة) دنیاده کچن کونلرده تقدیم ایتدیککز اعمال صالحه وخصوصا صوم سببیله وجائزدرکه رضاء الله اکل وشربدن خالی اولان ایامده اسلاف ایتدیککز صوم مقابله سنده دیمك اوله پس بوصورتده آیت صومه مخصوص اولور (المحرره) شراب وحدتی ایچمك دیلرسك * کل سنکله صائم اوله لم درویش * کثرت برزخندن کچمك دیلرسك * کل سنکله صائم اوله لم درویش خوان وصله طویار آج اولان یارن * چشم پرنورله سیر ایدر یارن * ایدرلر صائمك آغزعیارن * کل سنکله صائم اوله لم درویش * اسیر طبیعت اولان خوار اولور * نعمت جنتدن آخر دور اولور) دل وجان صومله صافی نور اولور) کل سنکله صائم اوله لم درویش) پرهیزدر اسباب وصلك اولی) پرهیزله اولور اولنلر ولی) چکوب ماسوادن دل ایله الی) کل سنکله صائم اوله لم درویش) اریدوب زرکبی عشقله سنی) چوریدوب صومله بوفانی تنی) دیرحقی جانله دکارسك بنی کل سنکله صائم اوله لم درویش (مطرا) تازه لنمش وتازه پرداخت اولمش نسنه تطریه دندر تجدید معناسنه والطری الغض وطراه جعله طریا (المحرره) تازه لر زلفنی یارلنشانه) آردورر حسنی اول عالیشانه) چوزسه زلف کهر آویزنی باد) خیره ایدر زمرهٔ درویشانه (زرباف) التونله طوقنمش یعنی التون تل ایله اورلمش دیمکدر نتکیم زنان اکابرده رسمدر (المحرره اله کرسه بوکونه برسرزلف (مایهٔ دولت اولوردی زرزلف) دکه برعاشقه بهی مسکین) قوقمه یوقدر اوزلف مشکین) شراب لایزالی) لایزال اولان اللهه منسوب اولان شراب یعنی آنك جانبندن امر تکوینی ایله وجوده کلان شراب کیفیت تامه بخش ویاخود شراب ابدی که هیچ اکا نفاد کلمز وکاسه سی تهی قالمز (صوفی) بوراده صوفی ایله مراد عاشقدر زاهد دکلدر زیرا کاهیجه زاهد معناسنه دخی استعمال اولنور نتکیم دیوان حافظده کلور (آن تلخ وش که صوفی ام الخبائثش خواند) اشهی لنا واحلی من قبلة العذاری) مراد زاهدلك عاشقه طعن ایتدیکنی بیاندر وخمره ام الخبائث دیمك اکرچه فخر عالم لسانندن صادردر ولکن صوفی یه اسنادی مثل مجراسنه اجرا اولنوب بحسب الغالب زبان عابدن ورودنه کوره در نتکیم لیس الخبر کالمعاینة حدیثنده مرویدر ولکن مثل سائر اولمسنی منافی دکلدر پس بوتقریردن فخر عالم صلی الله علیه وسلمه صوفی اطلاقنك لزومی مندفع اولدی نتکیم دیوان مذکورك شراحی مقصوده انتقال ایده میوب متحیر اولمشلردر وصوفینك تحقیقی جلد اولده در (اجلاف) جلفك جمعیدر کسرله غلیظ الطبع ویابس وجافی معناسنه وجائزدرکه مقابله یوزندن احمق مراد اوله زیرا احمقلر عارف محققلر بزمنه لائق دکللردر نتکیم وارددر اکثر اهل الجنة البله وعلیون للعقلاء کما فی شرح الطریقة استلطاف * لطافت استمك (استنکاف) * عارلنمق یعنی حقدن وقوردن صراف) التونی اقچه یه ویااقچه یی التونه بوزیجیدر شرحی کچمشدر علمك صرافی علمی الوب صتان وتعلم وتعلیم ایدن وحقی باطلدن تشخیص ایلیندر (اسیاف) سیفك جمعیدر قلج معناسنه (ارداف) کسرله راکب اولان کسه آردنه غیری المق بوراده مراد قطرات سرشکی بری برینه تابع قیلمقدر * قال فی القاموس الردف * بالکسر الراکب خلف الراکب کالردیف وکل ماتبع شیئا وردفه کسمعه ونصره تبعه کاردفه واردفته معه ارکبته معه (خاشع) متواضع یقال خاشعین ای متواضعین ومنه قوله تعالی (وتری الارض خاشعة) ای ساکنة مطمئنة وخشع بصره ای غضه وقدسبق تحقیق الخشوع والفرق بینه وبین الخضوع (ایلاف) الفت وانس طوتمق یقال الفت الشیء الفا وآلفته ایلافا والافا بمعنی واحد

ای لزمته ودمت علیه وماترکته (بعدذا) تقریر ناظم قدس سره مشعردرکه ذکر اولنان سادات فقرا نام پالك فخر عالم صلی الله علیه وسلمی کوش ایتدکلرنده کریه قیلدقلری ظاهرا وباطنا سرفقر محمدی یه وراثتلرنه فرح وسرور طریقیله وقلبلرینك خشوعی فقره رضا وشکایتدن احترازوجهیله در (المحرره) ایلسه جانان بنی احراق نار * قورقرم آه ایتمکه آغزم ینار) قیغزل دیوانه اولدم عشقله) یوزمه باقزاور خساری آنار (استئناف) ابتدامعنا) سنه در یعنی یکیدن ایجاد ایلیوب دنیاده ذل وفقرله مبتلا قیلدیغی کبی عقباده عزوغنایه مظهر ایلدی (جکردار) جکرطوتیجی یعنی یورکلی وبهادر (ایوان سبحانی) ایوان کسرهمزه ایله عربیده صفهٔ عظیمه معناسنه درامااعجم فتحله چارطاق معناسنده استعمال ایدرلر سبحان تنزیه معناسنه اولان تسبیحك اسمیدر بوراده مراد الله تعالیدرکه اوصاف جسمانیه دن منزه وزن وفرزند وانباز اتخاذندن مبرادر زیرا عند البعض الله تعالی اوزرنه تنزیه وتعظیمه دال اولان الفاظی اطلاق ایتمك جائزدر سلطان وسبحان کبی نتکیم ابو السعود افندی تفسیرنده سورهٔ ابراهیمده وغیری مواضعده وارددر وبومقام بالاده شرح اولنمشدر (بعدذا) ایوان لفظی بطریق التمثیل ذکر اولنمشدر مقصود حق یولنده بهادر اولمینی درددیمکدر سرباز * بهادر وباش آچق دیمکدر کذا فی اللغة النعمیة وشطر تجباز واعتباز کبی وصف ترکیبی اولمق دخی جائزدر باش اوینایجی وباشدن کچیجی معناسنه ولکن مصرع ثانی یه انسب اولان اولدر زیرا تکرار لازم کلور (حقانی) الف ونون مبالغه ایچوندر صمدانی وربانی کبی (بردار) آصلمش زیرا بر علی معناسنه استعلا افاده ایدر رودار دیکلی آغاجدر المحرره) ای کوکل درد الهیدن خبردار اوله کور * روزوشب میدان عشق ایچره جکردار اوله کور * حق یولنده عارو ناموسی براق منصوروش * جذبهٔ عشقیله زلف یاره بردار اوله کور * چشمهٔ چشمك روان ایله جمال حقیچون کر تجلی جوایسك خوابی قو بیدار اوله کور * قنده باقسك ثم وجه الله انوارن کوزت * آچ کوزك ایکی جهانده اهل دیدار اوله کور * ایچه کور علم الهیدن شراب لایزال * تا ابد کیفیتندن مست واوکار اوله کور * درویشك فقروفنادر عزوجاهی دنیاده * واربویوقلق ملکنه مالك اولوب وار اوله کور * جنت اعماله آرایش ویروب اخلاصله * بی ریا اللهدی پاکیزه کردار اوله کور * عیدوصله ایرمکه صوم سوا طوتمق کرك * سنده راه حقده پرهیزله سیار اوله کور * حقیادل تختکاه عشق پالك حقدرر * ابرغنای عشقه بوتخت اوزره خنکار اوله کور (وله) دریای رحمتك موجی بوریوب * یارب بزی اهل رحمتدن ایله * صراط مستقیم اوزره یوریوب * یارب بزی اهل جنتدن ایله * ایله صوری یه حسابه محتاج * جنتکه طوغری یوایزی آچ) اوستمزه لطفك جوهرینی صاچ * یارب بزی اهل عزتدن ایله) علمی ایله عامل اولنلردن ایت فیض عشقك ایله طولنلردن ایت * سنی بوکون کرچك بیلنلردن ایت * یارب بزی اهل همتدن ایله * نوردن منبراهلی ایلیوب یارن * جنت نعمتیله طویلیوب یارن * واسطه سز بزه سویلیوب یارن * یارب بزی اهل رؤیتدن ایله * مسك کبی صائمك وره آغزی بو * کافور جنتدن ایچه لر سبو * نه دولت نه عزت نه نعمتدر بو * یارب بزی اهل نعمتدن ایله * فقرانك یوزی بکزه یوب بدره * ایرشه هر بری لیلة القدره) پادشاه مثالی کچه لر صدره * یارب بزی اهل حرمتدن ایله * نوردن طبقلره قونیلوب نعمت * ایچله نورانی قدحدن شربت * ذوقله بوله لر دورلی کیفیت) یارب بزی اهل عشرتدن ایله * محمد آدنی اشیدن عاشق * کوزی یاشی اولورقانه بویانق * غیرت اهلی امت اولور اویانق) یارب بزی اهل غیرتدن ایله * دردلك آتشیله یانوب توته لم * عشقك فیضی ایله تازه بته لم * وصلك کلزارنه کیروب اوته لم * یارب بزی اهل وصلتدن ایله * دردکی بولنلر سرباز اولیسر * سردن کچن خلقدن ممتاز اولیسر * مقرب نور حجاز اولیسر یارب بزی اهل قربتدن ایله (حقیا سیدان عشقه کله کور) چوکان همتله برکوی اله کور * کثرتده وحدتك سرن بوله کور یارب بزی اهل وحدتدن ایله (تمامت) اصلنده مصدردر تمام کبی یقال تم تماما وتمامة کما فی القاموس بوراده تمام معناسنه اسمدر (دستکیر) وصف ترکیبیدر اصلنده کیرندهٔ دستدر آل طوتیجی معناسنه یعنی معین (داروکیر وکیرودار) صواش معناسنده مستعملدر یعنی اورمه وطوتمه وقاچمه (چوق زمان اولدی مقرر چرخ پیر) کورمدی بو تحلین بردارو کیر) دار امردر دارنده دن معناسی صقله در وکیر امردر کیرنده دن معناسی طوت در امر محلی اولمغله جنکه داروکیر دیرلر کذا فی الدقایق (اندرامت) اندر فتحله ظرفیت افاده ایدر امت ایچنده دیمکدر (سلطان السلاطین) بونده الله تعالی اوزرنه سلطان لفظی اطلاق واردر زیرا تعظیمه دالدر نتکیم مرة بعد اخری مرور ایلدی رب الماء والطین اکا بیان واقع اولمشدر یعنی آب وخاکك پروردکاری اولان الله تعالی اطفله شهر رمضانه خطاب ایلیه (وقار) آغرلق وعظمت وهو اسم من التوقیر بمعنی التعظیم کما فی الاختری (که سلب ایلیه عزت احتقاری * یعنی باشنه کیدردیکك تاج عزت ووقار آنك خوار وحقیرلغن ازاله ورفع ایلیه نتکیم علوجاهله متقلد اولنلر تجدید لباس وتبدیل رسم ایله عظمت بولورلر وبین الناس زی وهیئتلریله موقر اولورلر (مرصع) جواهر ایله مزین وقدسبق (دیباج) دیبادن معربدر تار وپودی

ابریشم اولان لباسك برنوعیدر (تزویج) بكوره وزواج ویره (بیكر پری) پری صورتلو پری جنی وكونش معناسنه در
مقصود زیاده حسن ولطافتنی بیاندر (عذراء) بكر یعنی اركورمدك قز * شهر رمضان * رمضان رمضدن در كونشك
شدت وقعنه دیرلر یقال ارمضه فرمض ای احرقته الرمضاء وهی شدة حر الشمس شهر رمضان اسی كونلره
مصادف اولمغین واضع اولدن بحسب المناسبة الزمانية ورمضان تسمیه اولنمشدر بعضلر رمضان اسماء الله دندر
دیمشلر در تكیم تفسیر تیسیرده مسطوردر پس بوصورتده علم شهر رمضانك مجموعی اولور انكیچون دیمشلردر لفظ شهری
اون ایكی آیده ایلیدرمنیر) رمضان ایله ربیعینه یازرسن انجق * مجردذكر اولنسه تخفیف ایچون حذفه محمول اولور
بومقامه متعلق اولان كلام جلدا اولده مرور ایتمشدر وتلو یحده وحواشیسنده دخی مطالعه اولنه * قانی كرامت
یعنی سؤالدن قطع نظر فضل طریقیله اولان انعام واحسانك (مدائن) مدینه نك جمعیدر شهر عظیم معناسنه
زیور) برك التون وكومش وانجو وبونلره بكزر قیمتلو نسنه لرله (اخضر) یشل رنك (قصور) قصرك جمعیدر كوشك
معناسنه (برهان) حجت ودلیل ناظمك قدس سره بوكلامدن مرادی دفع توهمدر زیرا ذكر ایلدیكی عطایای كثیره
وكرامات وفیره بحسب الوهم والعاده مستبعد كورینور ولكن سعت رحمت وعنایته كوره امر جزئیدر دوار الجزاء دار
البلایه قیاس اولنمز قال الله تعالى فی سورة الزمر (انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب) یعنی مشقت عبادات وبلایا
وآلام اوزرینه صبر ایدنلره اجرلری بیشمار ویریلور یعنی برمرتبه ده كه شماره كلمز واهل حساب آنی احاطه دن عاجز اولور
رجب شعبان آین اورج طوتنلر) بولاردر بی حساب اوچماق ابوتلر * یعنی جنته مالك ونعیمنی احراز ایدنلر خصوصا كه
جنت میراثه دخول ایله خصمه غالب اولنلر زیرا اوتمك واوتولمك قصرله غالب ومغلوب اولمقدر نتكیم لطیفی شعرنده كاور
دولتیله جهانی طوتدك طوت) دولت الویردی مالن اوتدك طوت (لمحرره) الحمد لله الغفور * كلدی ینه شاه شهور *
الشكر لله الشكور * كلدی ینه شاه شهور) برتحفۀ حضرتدرر) سرمایۀ عزتدرر * خوش موسم رحمتدرر * كلدی ینه
شاه شهور) قدره ایرر قدرن بیلن) صدره چكر عزت قیلن * قرآن ایچنده یازیلن * كلدی ینه شاه شهور * قربت دیلرسك
صائم اول) وصلت دیلرسك قائم اول * قولقده نوری دائم اول * كلدی ینه شاه شهور * برقدری عالی ماهدر * معراج
حقه راهدر * یارن شفاعتكاهدر) كلدی ینه شاه شهور) فكر سوادن وار كسل) ذكر ایله حقی متصل) ایرسون شهوده
جان ودل (كلدی ینه شاه شهور (وله) الحمد لله الكریم * كلدی ینه ماه رجب * الشكر لله العظیم * كلدی ینه ماه رجب
صالدی عنایت پرتون (نور ایلدی حق جان اون) شن اول بواقباله سون * كلدی ینه ماه رجب * عابدلرك كلدی بوزی
(آچلدی عاشقلر كوزی) صومیله خوش كور كوندزی * كلدی ینه ماه رجب (جرم وكناهه غم یین) حالم نیجه اولور دین
ای عفو وغفران استین * كلدی ینه ماه رجب * شام رغائب قیل نماز * تا صبحه دك ایله نیاز * اقبال ایدوب باعز وناز)
كلدی ینه ماه رجب (ذكر ایت جناب حضرتی) فكر ایله احوال النقی * فوت ایتمه حق فرصتی * كلدی ینه ماه رجب
(وله) مژده در عاشقلر ینه امت مرحومه نك * شهرشاه انبیا شعبان آیدر بوكان * مظهر لطف اولدیغی كونلر درر
جان وتنك * شهرشاه انبیا شعبان آیدر بوكان * هر كیمك وار یسه كوكلنده محبتدن اثر * جان ودلدن مصطفانك آینه
تعظیم ایدر * فرصتی فوت ایتمه كم بر كون بوذملرده كیدر * شهرشاه انبیا شعبان آیدر بوكان * كده كیم واردر فرشتهلر
صفت كوندز صیام * كیجه لر دیوان حقده نوله ایلرسه قیام) ایده كور امدی عبودیت خدایه صبح وشام) شهرشاه انبیا
شعبان آیدر بوكان) ایده كور تعظیم تام شهر فخر كائنات) تاشفیعك اوله یارن بوله سن اوددن نجات) لیلۀ نصفی بوآیك
یازیلور نوردن برات) شهرشاه انبیا شعبان آیدر بوكان * كیمسی خلعت كیر اول كیجه كیمسی كفن) كیمنه كل صونیلور
كیمنه ویریلور دكن * غافل اولمه حقه دون شمدنكری بیچاره سن * شهرشاه انبیا شعبان آیدر بوكان * كل جمالینه
محمد مصطفانك بلبل اول * ایلیوب مدح جنابن طوطیٔ كویا دل اول) آینه آیینه حق اوسلطانك قول اول) شهرشاه
انبیا شعبان آیدر بوكان (عامی) اصلنده میمك تشدیدیله عامه منسوبدر كه خاصك مقابلیدر یعنی آنی عامۀ ناسدن
اولان جاهل سچمز بلكه خواصدن اولوب عالم ایله عمل ایدن فرق ایدر (بیت الحرام) اصلنده حضرت كعبه در كه
محترم وآنده سفك دم وامثالی حرامدر بوراده مراد مقام محترمدر كه جنتدر (اعلام) اولكی اعلام فتحله علمك جمعیدر
تحریكله نشان وعلامت وسنجق معناسنه (رفیع) عالی (انور طلعتده) زیاده نورلی یوزده (الهی) اولكیده یاء متكلم
وایكنجیده ضمیر غائبدن بدلدر پس قافیه ده تكرار لازم كلمز والتقدیر بالعربیة الهی هب لی من قرآن وعمل بی فیهبه له
الهه ویتجاوز عنه اللهم اجعلنا منهم (لمحرره) كوزت جانیله فرمان الهی * عمل قیل حضرت قرآنله كل * طوته كور
امر ذی شان الهی * عمل قیل حضرت قرآنله كل) مجرد علمه الدائمه صقین ها) كیجه كوندز عملدن اولمه تنها) اوقی قرآنی
طوت حكمینی شاها * عمل قیل حضرت قرآنله كل * مصور اولیسر قرآن یارن * بولیسر خلق ایچنده جمله یارن *

چكیسر جنته اكا ویارن (عمل قیل حضرت قرآنله كل) شفاعت استر یسك روز محشر * اولوب قرآنه غیرتیله ایله شر
اولورهب اهل قرآن چون مبشر * عمل قیل حضرت قرآنله كل * اوقیوب طوتمسك قرآنی حقی * مقام وصلك
اولمزسن احقی) محقك چون عملدر مستحقی) عمل قیل حضرت قرآنله كل (اشراق) اضاءت یعنی برق اورمق (لآلی)
لؤلؤك جمعیدر انجو معناسنه (غبطت) غبطه دیمكدر تاله تلفظی عجم تصرفی اوزره در نتكیم بعض تطاوری
كنوایندی غبطه كسرله بركسه نك حالنی ویا منصبنی ویاایلوكنی كوروب بنده اولسه دیو كوزتیلمك بو معنایه فارسیده
رشك اطلاق ایدرلر (اعرابی) اعرابه منسوبدر بدوی اولنلره اعراب وحضری اولنلره عرب دیرلر نتكیم تفصیلی
مرور ایتمشدر (عالی طباق) طاق كمر وبوكسك یردر بوراده عالی مرتبه ومكان دیمكدر (قبائل) قبیله نك جمعیدر
بر آتادن متشعب اولان اولاده دیرلر (اشواق) شوقك جمعیدر عشق وشوق میاننده اولان فرق مرور ایتمشدر
(بولار حشر اوله لر لله) یعنی ذكر اولنان طائفۀ جلیله نك بری برلریله صحبتدن مرادلری جمعیت دل ایله رضاء لله ذكر الله
ایلیوب دریای شهوده حقه غرق اولمقدر یوخسه غرض نفسانی وملاحظۀ دنیویه دكلدر بوكلامده اصحاب كرامك
حالنه تنبیه وآنلره بوخصوصده متابعت ایلین خواص ناسك شانی عالیلرینه اشارت واردر نتكیم اطراف عالمده فقرا وناس
شدرحل ایدوب مرشد حقیقی قبوسنه كلورلر وبری برلریله حقانی صحبتلر قیلورلر وشویله كه اجانب آنلرك یاننده اقاربدن
احب اولور واغیار ایكن یار اولوب رتبۀ رازدارى بولور (اولئك هم المنقطعون الى الله والمحشورون لله والسائرون فى الله
اللهم اجعلنا ممن انتظم فى سلك عقائدهم واعمالهم وافض علینا من بركات توجهاتهم واحوالهم (لمحرره) یاوب بزی
اخوان صفایه ندما قیل * هروجهله سلاك طریق قدما قیل * زاغان جهان صحبتنه ایله لایق * عالی همم ایله بزی
مانند هما قیل (برقطره لری بولده قومه بحره ایرشدر) مستغرق فیض ایله صفا یله چوما قیل (وفی الحدیث) المقسطون
فى الدنیا على منابر من لؤلؤ یوم القیامة) دنیاده عادل اولنلر قیامت كونی انجودن منبرلر اوزرنده اوتورورلر (اقساط
عدل ایتمك ونبر الشیٔ رفعه ومنه المنبر بكسر المیم كما فى القاموس (بعد ذا) ذكر اولنان حدیث شریفدن منفهم اولوركه
عالی همم اولنلردن نیجه لر جاه صوری ومعنوی بی جمع ایدرلر دنیا وآخرتده معزز وموقر اولورلر حتی آنلرك علو رتبه لرینه
اشارت ولؤلؤ صفاء باطنلرینه تنبیهدر (اعماق) عمقك جمعیدر ضمله دره وقویی كبی نسنه لرك قعری وصحرانك بعید اولان
طرفی بوراده مراد مطلق وادی وصحرادر (طباق واطباق وطاق واطواق) طباق كسرله مطبق نسنه لردركه
بری برى اوزرینه مطابق وموافق اوله سموات قبه لری كبی بوراده مراد طبقات ودرجات جنتدر اطباق
فتحله طبقك جمعیدر تحریكله اورتی كه بر نسنه اوزرینه اورتلور غطاء كل شیٔ معناسنه كما فى القاموس وجماعت
معناسنه دخی كلور بوراده مراد جنتك سرا پرده لری وحوری وسائر خدامیدر * طاق كمر وچار طاق در مراد جنتك
قصرلریدر (اطواق فتحله طوقك جمعیدر بوغمق معناسنه یعنی مزین كردن بند وقلاده بوراده مقصود جنتك زینتیدر
یعنی پرواز ایدوب جنته ایردكده جنتك درجه لری وقصرلری وحوری وزینتلری كوزلرینه ظاهر اوله ودیده لری
آنلری رؤیتله روشنایی بوله احراق (بسوزانیدن یعنی یاقمق (اهراق) آقتمق اساله كبی اصلنده اراقه در ها تحسین
ایچون زیاده قیلنمشدر (شجاعت بهادرلق (مهابت) هیبت وعظمت یقال رجل مهیب عظیم (صلابت) شدت
ومتانت (اجواق) جوقك جمعی وجوق دخی جوقه نك اسم جمعیدر آدمی جماعتنه دیرلر كما قال فى القاموس
الجوقة الجماعة منا وتجوقوا اجتمعوا (ساق) بالدركه انجك دخی دیرلر یعنی اكر ابراهیم وموسى علیهما السلام كبی
هیبتلو پیغمبرلر آنلری وهیبتلرینی كورسه لر مهابتلرینك تأثیرندن دیز چوكرلردی (مهراق) آقیدلمش مصبوب كبی
(الحاق) لاحق معناسنه در تابع اولمق وقاوشمق دیمكدر من الحق بمعنى لحق ومنه قوله فى دعاء القنوت ان عذابك
بالكفار ملحق اى لاحق وقیل ملحق بالكفار غیرهم وهذا اوجه للاستیناف الذی معناه التعلیل كما فى المغرب (سواحل)
ساحلك جمعیدر دكز كناری دیمكدر وهو فاعل بمعنى مفعول من السحل لانه یسحله الماء ای یقشره ویسلخه وینزع عنه
ما هو بمنزلة القشر على ظاهره كذا فى التفاسیر عند قوله تعالى (فلیلقه الیم بالساحل) فى سورة طه قال فى القاموس
سحله كمنعه قشره ونحته فانسحل والریاح تسحل الارض تكشط ما علیها والساحل ریف البحر وشاطئه مقلوب
لان الماء سحله وكان القیاس مسحولا او معناه ذو ساحل من الماء اذا ارتفع المد ثم جزر فجرف ما علیه (عاق) تشدیدله
عاصی معناسنه قال فى القاموس عق والده عقوقا ضد بره (آفاق) اطراف وجوانب فرنك وقلعه وآفاقك شرحی
مرور ایتمشدر (هفتاد ودو ملت له) یتمش ایكی ملتله زیرا هفتاد یتمش ودو فتحله ایكی دیمكدر بوراده مراد مطلقا ملل
كفردر زیرا یتمش ایكی ملت حقیقتده لا اله الا الله اهلندندر كه فرق ضاله دیرلر وبونلرله دخی اكرچه براهین قاطعه ایله
مقابله وجنك اولنور ولكن كلامك ما قبلنه مناسب اولان اولدر (انفاق) انفاذ دیمكدر یقال نفق الشیٔ مضى ونفذ

امابالبيع نحونفق البيع نفاقا واما بالموت نحو نفقت الدابة نفوقا واما بالفناء نحو نفقت الدراهم وانفقتها (اعناق)
عنقك جمعيدر بو بن معناسنه (بعدذا) ناظم قدس سره بوراده شريعت وصفات مرتبه سنه رعايت ايلدى وآشغه نه
اوپك آكانه قوجاق كلاميله حقيقت وذات مقامنه اشارت قيلدى وياخود بوراده كندى اساتذن عوام وآشغه ده
خواص حالنه رمز ايتدى وبوخود معلوم مدركه عارفلرك ذوق صفاتيلرى غافللرك ذوقنك فوقنده در زيراسرنه واصللردر
انكيچون كثرت جماع اهليدر يعنى جماعده ذوق قربت ووصلت بولدقلرى آنلرى اومعنايه حاملدر نته كم حبب الى من
دنياكم ثلاث بيورلدى وبواوج نسنه كه طيب ونساء وصلاتدر برى ذوق انس ومحاضره يه وبرى ذوق قربت ووصلته وبرى
ذوق مكاشفه ومشاهده يه اشارت قيلنديكه بونلرك سريله متحقق اولمق انسان حقيقينك شاننددر انسان طبيعينك دكل
(لمحرره) سوسه عاشق حلال طيبى كر * شرع مولايه مخالف مى مكر * طوتمدى شولكه شكردن حلوا * صحبت خاصه
صانمه كيم سرا كر (اعتاق) آزاد (اغراق) غرق ايتمك والغرق الرسوب فى الماء اى النزول فيه والانغماس (جمالك ايده وز
مشهود) يعنى برشاهد وناظر وجمالك مشهود ومنظور اوله وجائزدركه مفعول مصدر يعنى شهود معناسنه اوله مفتون
وغيريلر كبى تكيم شافيه ده وشروحنده مبيندر (ذواق) زياده ذوق ايديجى يعنى ذوق وصلكه مقصود عالم صفاتك
ذوقيدر زيرا عالم ذاته كوره ذوق منقطعدر اوراده ذوق وخلافى متصور دكلدر (سر وحدت) كثرت نسب واضافاتدن
قطع نظر تجلى ايلين معنادر تكيم جلد اولده مرارا بيان اولنمشدر (هويت) تعين اعتبارله اولان ذاتدر تكيم
غيب هويت لاتعين اعتبارله اولان ذاتدر (حجابيز كيدر كوزدن) يعنى جان كوزندن حجب تعيناتى قالدر ويعنى
بيلك پرده يى ازاله ايله نه جسمانى ونه روحانى حائل قومه (اشفاق) كسرله مرحمت وعنايت قال الراغب الاشفاق
عناية مختلطة بخوف لان المشفق يحب المشفق عليه ويخاف ما يلحقه قال الله تعالى (وهم من الساعة مشفقون)
فاذا عدى بمن فمعنى الخوف فيه اظهر واذا عدى بعلى فمعنى العناية فيه اظهر انتهى والتفصيل فى التفاسير والحواشى
(سنك وصفك اشتديلر) مقصود لسان ناظمدن قدس سره افعال وصفات وذات واطوار وانوار واسراره متعلق بياندركه
غيريلرك بيانه بكزه مز زيرا غيريلر اغيار ورزاهد ومحجوب وناظم ايسه يار وعاشق ومكاشفدر وبومقوله نك بياننده لذت
وتقريرنده حلاوت واردر زيرا هر معنايى مطبخ حقيقتده پشورمش وهرلذتى براسملك سفره سندن ديوشرمشدر
جمله مراتبى مقامنه كوره سويلر وهرصورت حقك لباسنى نظرك قوتنه كوره ابراز ايلر پس غيرلك تقريرى آنك
وصفنه كوره عدم حكمنده در (لمحرره) اكرچه چشمه معنايه مجرى لوله دلدر * ولى خضر اولمين شخصك سوزى آب
حيات اولمز * بوخوان معرفتده روز وشب الوان نورا اما (مذاق اهلى ياننده سيروسركه طيبات اولمز (عوامينه نوالك وير
نوال عطادر بوراده مراد عطاى جنتدر زيرا عوام مؤمنينك نظرى ذوق صورى يه منحصردر (خواصينه جمالك وير)
زيرا آنلر سلوك حسبيله جنتدن جماله ترقى ايتمشلر وبرقاچ قدم عوامدن ايلرو كتمشلردر (اخصينه وصالك وير) زيرا
جمال دوردن مشاهده اولنمق دخى ممكندر ولكن وصلت مقام قربده اولور ووصولك فوقى حصولدر وحصول
برمرتبه دركه آنك فوقنده برمرتبه دخى يوقدر وآنك ذوقنى قتى آز دماغ ادراك ايتمشدر اللهم اعنا على الوصول اليك
والحصول لديك (چو بونلردر سكا عشاق) يعنى حاللرينه كوره زيرا اهل عشق بردكلدر بلكه قوت وضعفله تفاوتلرى واردر
(فنا بقا) جلد اولده مسطوردر (لقا) كورمك وقاوشمقدر بوندن مراد تجلى دائمدركه دنيا وآخرتده آنك نورى دلدن
سوءتمز وبومرتبه واحدا بعد واحد ويريلور (على الاطلاق) مطلقا يعنى جلالده وجمالده ظاهرده وباطنده كيجه ده
وكوندزده اولده وآخرده جميع مراتبده (زار) ومسركردان وحيران وسكران بازلمشدر (نه اوپك آكانه قوجاق) مقصود
بومعنالر اكا مقصود بالذات اولمديغن بياندر پس جنتده تجلى دائم اهلنه عشرت مانع اولمديغى كبى دنياده دخى
حجاب دكلدر ولكن بومقوله لرده سود اى عيش وعشرت يوق وبلكه اكثر حالده معتاددن منقطعلردر
* كوزغمز دانه ودردانه * يعنى اوصاف مذكوره ايله موصوف اولان عاشق بودنيا خرمنده معاش ايچون دانه كوزتمز
وبودرياده اكا زينت ايچون انجو دانه سى دخى كركمز زيرا كرچك ارلر كبى بوله كيرنلر سبكبار اولورلر وفقر وفنايى كنديلرينه
زاد قيلورلر وماسوانك آرايشن قبيح بيلورلر وكوزلرينك ياشلرين دردانه لرده كشمزلر وخرقه لرينك پاره لرن اطلس
وديبايه ويرمزلر (لمحرره) منم كه اطلس وديبايه دكشمم شالم (منم كه شاهلغه ويرمزم ادنى حالم (منم كه رشك ايدر اشكم
كورنجه دردانه * منم كه تا ازلى اشبو فيضه ميالم (مردانه) مرد بلوغه كلان اردر آخرنده الف ونون وهاى رسمى
تخصيص ونسبت ولياقت افاده ايدر يعنى كرچك اره لايق اولان وجهله (سنك وصفك كابيتى) مراد كتاب محمديه دركه
آنده حق تعالينك كمال وجمال وجلالنه متعلق وصف وذكر وبيان مندرجدر (آننده طوتشور اوراق) اوراق ورقك
جمعيدر تحريكله كاغد معناسنه قال فى القاموس الورق محركة من الكتاب والشجر معروف (بعدذا) سوزانى ورق

بالاده الاى سرور محبوب قصيده سنده واقع اولمشدر ديرلر پس بوراده ناظم قدس سره حال ماضيه يى حكايه ايدر
وكاغدك طوتشمه سى نار عشقك دلده حرارت قويه سندن بر آه زبانه سيله سيم سياه اولديغيدر وبومعنى ناظمك
كرامات كونيه سنه دائر تكيم نفس كتاب كرامات علميه سنه ناظردر وبوخارق عادات اولمسه دخى عارفه علم بالله كرامتى
كافيدر انجق هراثرده برسر الهى واردر (لمحرره) عشقله يانده طوتشدم آه آه * اوزكه برذره صتاشدم آه آه
بوغيكن برقطره جه بندن اثر) شمدى دريا كبى طاشدم آه آه (انطاق) نطقه كتورمك وسويلتمك بوندن مراد فيضك
تواترنى رجا ولطفك توافرنى استدعادر زيرا فيض الهى منقطع اولسه لسان تقرير وقلم تحريردن قالور تكيم آسيابك
آبى كسلسه حركتى سكونه مبدل اولور مولانا حضرتلرى مثنوى شريفى ويونس امرم الهياتى وسائر ارباب كمال
مقاله لرنى انطاقله سويلمشلردر انكيچون معارضه كوترمز ومعارض اولان آنلره نظير كتورمز (لمحرره) اى زبانى دراز
وفهمى آز * قنده سن قنده فهم نكته وراز * اشته ميدان سخن قادر يسك (ورق معرفته برسوز يازز (كه وصف اتسون
كمالاتن) مراد كمالات فخر عالم صلى الله عليه وسلمدر سؤال اولنورسه كه بالاده (سنك وصفك كابيتى) كلامنده وصفى
كمال حقه مضاف وبوراده كمال فخر عالم صلى الله عليه وسلمه نسبت قيلدى پس بوكتاب قنغيسنك وصف كمالنى متضمندر
جواب بودركه اولا وبالذات وصف اولنان كمال احدى وثانيا وبالعرض كمال احمديدر وبوكتاب برينك وصفيچون اولمق
اخرك ذكرنى منافى دكلدر وبردخى كمال محمدى حقيقتده كمال صمديدر يعنى عالم هويته ومقام جمعه كوره كمال بردر
اكرچه عالم تشخصه ومقام فرقه كوره ايكى كورينور پس كمالى بوايكيسندن هر برينه نسبت ايتمك درست وكتاب ووصفى
اضافت قيلمق صحيحدر (بيان ايتسون دلالاتن) يعنى معجزاتن كه آنك حقيقتنه داله در (عيان ايتسون رسالاتن) يعنى
احكامن كه انكله خلقه ارسال اولنمشدر (كه حق ايلسون احقاق) يعنى اثبات وآيات وادله سن اظهار (آنك عشقى
يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك عشق وشوق ومحبتى هواسنه دوشوب بوسببدن جاننده آتش حالتى كبى درد ومحنت
وحرارت حاصل اولديغن بياندر وبومعنى عشقك حقه تعلقنى منافى دكلدر زيرا حقه انتساب فخر عالم وساطتيله در
پس كاه اولوركه جمله عشقلر عشق حقده فانى اولور وكاه اولوركه عالم بقاده هر برينه كوره وجود وثبوت بولور (لمحرره)
جوهرن قال ايليجه بووجود * يانه كور عشق آتشينه يانه كور * ايرشجه حقدن انوار شهود * يانه كور عشق
آتشينه يانه كور * وصف حادث كرچقرسه آره دن * كوسترر ذات قديمن ياره دن * يانغيله قورتلور دل ياره دن *
يانه كور عشق آتشينه يانه كور * دير شجردن حق انا الله الغيور * يا حزين القلب قد جاء السرور * نار ايچنده بولنور
كلزار نور * يانه كور عشق آتشينه يانه كور * حورى وغلمان كوزتمز عاشقان * ذاتيله كه طالب اولور صادقان *
يان مقدم صكره جام وصله قان * يانه كور عشق آتشينه يانه كور * طوتشوب آهكله اوراق وجود * وارلغك ياقوب
دونه مانند عود (بول بقادن بوفنا سوقنده سود * يانه كور عشق آتشينه يانه كور * كريه دن چشمك دوكوب در وكهر)
دردله يانسون كباب اولسون جكر (شعله پروانه يه ايله نظر) يانه كور عشق آتشينه يانه كور * آل الهه سيف جهاد اكبرى
قو بوميدان ايچره مردانه سرى * قالمه بوعار ايچره زاهد كبرى * يانه كور عشق آتشينه يانه كور * طالب امداد
اولوب اول ياردن * بكله بودل قلعه سن اغياردن * چونكه مدار اولدى خلاصه ناردن) يانه كور عشق آتشينه يانه كور
حق اولورسه شفيعك مصطفا (حاصل اولور عشقله جانه صفا * يانمغيچون قيل ازل عهده وفا * يانه كور عشق آتشينه
يانه كور (كه نكسه بوليه الخ) تو مبين رنجورى غمديدكان * كاندران رنجند از بكزيدكان * هركرا ازرنجها غم بيشتر
لطف يارش داده مرهم بيشتر (لمحرره) هركيمه ايرسه دلا زخم غم * يارسينه كوره بولور مرهم * نقدر مبتلى اولورسه
كشى) دردنه كوره ثواب اومرهم (رعايت) حفظ ايتمك قال الراغب الرعى فى الاصل حفظ الحيوان اما بغذائه الحافظ
لحياته او بذب العدو عنه يقال رعيته اى حفظته (ادا) الاداء دفع ما يحق دفعه وتوفيته (برايش ايدك) مصرع ثانينك
آخرى ايله مياننده تجنيس تامه واردر (مزد) فارسيدر ثواب واجر وآجر معناسنه (ربنا) فتحله يا ربنا تقديرنده در اى بزم
پروردكارمز ديمكدر والربوبية اشمل الصفات بعد الذات وتربية الملائكة بفيض القوى والانوار والاستخدام فى الطاعات
والاذكار ونحو ذلك (سمعا) سمعنا سمعا تقديرنده در يعنى كلامكى سماع قبول ايله اشتدك ومرادكى فهم ايتدك
(لمحرره) عشق ياريله كيجه اولسه اليف * بى تكلف قبول ايدر تكليف (طاعه) طاعت امر اوزرينه مبتنى اولان
فعله ديرلر زيرا انقياد معناسنه در انقياد ايسه امردن صكره متصوردر عبادت بويله دكلدر قال فى القاموس طاع له
يطوع ويطاع انقاد كاطاعه انتهى ولكن حريرى درة الغواصده طاعت وطاقت وغارت وامثالنى اطاعت
واطاقت واغارتك اسماسى طوتمشدر يعنى طاعت اطاعه دندر اطاعه نك مصدرى اطاعت واطاعتك اسمى طاعتدر
ديمشدر وعلى هذا (بى چون) اشباع واوله كيف معناسنه در تركى دلده بركسه نك حالندن سؤال ايتملو اولسه لر نيجه سن

دیرلر عجم جونی دیرعرب کیف حالك دیرکنهنه اطلاع اولنوب حقیقتندن استفسار جائز اولمدیغندن اوقوری حق تعالی حضرتلرینی بیچون ایله توصیف ایدرلر (که محتاجز تو ابه بزدخی چون) بوندن منفهم اولورکه ملائکه دخی ایمان وعمل صالح اهلی اولدقلری جهتندن مثاب ومأجورلردر ولکن ابن عباس رضی الله عنهما قولنده جنك مؤمنلری کبی جنت ایله مثاب وغیریلر قولنده حالارینه مناسب اولان نعیم ایله مجزی اولورلر قال ابن عباس رضی الله عنهما الخلق اربعة فخلق فی الجنة کلهم وهم الملائکة وخلق فی النار کلهم وهم الشیاطین وخلقان فی الجنة والنار وهم الانس والجن لهم الثواب وعلیهم العقاب وقال فی آکام المرجان فی احکام الجان ان الملائکة وان کانوا لایجازون بالجنة الا انهم یجازون بنعیم یناسبهم علی اصح اقوال العلماء انتهی فان قیل لعل الملائکة یرون ربهم کما یراه الابرار قلت یمنع منه عموم قوله لاتدرکه الابصار وقد استثنی منه المؤمنون فبقی علی عمومه فی الملائکة الابرار والحاصل ان الرؤیة مخصوصة بمؤمنی البشر فالملائکة وکذا مؤمنو الجن لایرون الله تعالی فی الجنة کذا فی القواعد الصغری للشیخ عز الدین بن عبد السلام قال فی انسان العیون رؤیته تعالی یوم القیامة عامة لکل احد من الخلق الانس والجن من الرجال والنساء المؤمن والکافر والملائکة جبریل وغیره واما رؤیته تعالی فی الجنة فقیل لایراه الملائکة وقیل یراه منهم جبریل خاصة مرة واحدة قال بعضهم وقیاس عدم رؤیة الملائکة عدم رؤیة الجن له تعالی ورد ذلك انتهی یقول الفقیر ایده الله القدیر لاشك ان الملائکة اهل الشهود والحضور مع الله تعالی ومنهم من هو رسل الوحی کجبریل واسرافیل ونحوهما علی ما بین فی محله فبعید ان یعطی للملك الاخذ باطنه من الله تعالی ثم لایراه مع ان الرؤیة من باب اللطف والحضور علی ما اشیر الیه فی بعض المبشرات لکن لما کان ظهور آدم بجمال الله وجلاله معا وظهور الملك والجن باحدهما فقط کان رؤیته فوق رؤیتهما هذا هو الذی یقتضیه الذوق الصحیح والله اعلم (ایشت بر سوز دیدی ابن فناری) بو کلام مولانا فناری‌نك فاتحه تفسیرنده‌در وهو شمس الدین محمد بن حمزة بن محمد بن خلیل بن عیسی المعروف بنظام الدین الفناری رحمه الله سلسلة الذهب نسبلری حضرت عمر رضی الله عنه منتهیدر فناری نسبتی علامه سیوطی ذاهب اولدیغی اوزره صنعت فناره‌در وبعضلر دیمشلرکه فنار ماوراء النهرده اقصای بلاد خراسانده برقریه‌در ولکن قاموسده ذکر اولنمشدر وبو مقوله مواضعده اصل اولان کندی نسبتی معرفتدر بو خسه پدرینك نسبتی معرفت دکلدر ولکن کاه اولورکه پدر ویا خود پدر خکمنده اولنلرك اسمیله اولاد دخی مسمی ووصفیله آنلر دخی موصوف اولورلر نتکیم صاحب الدرر محمد بن فرامرز التوقاتی پدری وفاتندنصکره همشیره‌سنك زوجی خسرو نام بك تربیه‌سنده اولمغله خسرو دیو شهرت بولدی پس مولانا فناری حقیقتده فناری زاده‌در نتکیم کلام ناظمده دخی بو معنایه تصریح واردر ولادتلری هجرتك یدی یوز اللی برصفرنده ووفاتلری سکز یوز اوتوز درت شهر رجبنده دور مزاری بروسه‌ده کندویه منسوب اولان جامع شریفك جانب شرقیسنده اولان حظیره‌ده‌در علوم ظاهره‌یی شیخ اکمل وجمال الدین اقسرایی وسائر مشار الیه بالبنان اولان فضلادن اخذ ایدوب عرب وعجمه ورودیله شهرت بولمش وبروسه‌ده مصطبه نشین حکومت وفتوی اولمشدر ومصرده ابن حجر آنلردن مأذوندر حاجی بیرام ولی قدس سره حضرتلریله صحبت ایلمش وقطب الوقت اولان حامد آقسرایی جنابلرندن دخی نفس تنفس آلمشدر واول نفس ایله سورهٔ فاتحه اوزرینه تصوفانه تفسیر یازمشدرکه وصفدن غنیدر بو فقیر کندی خط مبارکلریله اولان نسخهٔ جلیله‌لری ایله مشرف اولوب چوق استفاده نصیب اولدی بروسه‌ده سلطان زمان ایله میانلرنده شقاق واقع اولمغین لارندده قرمان اوغلی محمد بکه ملتحق اولوب تفسیر مذکوری آنك نامنه تألیف ایلدی صکره سلطانك استدعاسیله ینه بروسه‌یه عودت قیلدی والد ماجدی مولانا حمزه شیخ صدر الدین قنوی قدس الله نفسه الزاکیه تلامیذندن اولمغله شیخ مذکورك مصنفاتندن مفتاح الغیب نام کتابی کندیلردن اوقیوب صکره مخدومی مولانا فناری‌یه تعلیم ایلمشدر مولانای مزبورك مفتاح اوزرینه شرحی واردر واستانبولده آت بازاری امیر افندی دیمکله معروف اولان شیخم سندم سمی ابن عفان قدس سره حضرتلری دخی کتاب مزبوری وخصوصا شیخك مصنفات معقده‌سندن فاتحه تفسیرینی دخی شرح ایلیوب مشکلاتنی حل ومعضلاتنی منحل قیلمشدر شیخ قنوی‌نك وفاتندن بو قدر یوز سنه‌دن بری کسه اول کتاب جلیلك شرحنه شیخم مزبور امیر افندیدن غیری تصدی‌یه قدرت بولمش وبرفرد بو خصوصده مأذون اولمشدر وشیخمك مرتبهٔ عرفان ودرجهٔ ایقانی دخی اول شرح حقیقت شعارکه درت آیده شیرازه بند تکمیل اولمشدر آندن روشندر پس بو مقاله‌نك صدقنه کواه شرح مذکورك مطالعه‌سیدر (لمحرره) استر یسك بو دعوی‌یه شاهد * چشم باطنله شرحه ایله نظر * کوره‌سن تا که حضرت شیخم * نیجه اولمشدر روحقه منظر (کتم عدم) کتم فتحله وکتمان کسرله کیزلمکدر یقال کتمت الشیء سترته والعدم سلب الوجود اعم من ان یکون سابقا اولاحقا

والغناء سلبة لاحقا فهو اخص من العدم (بعدذا) بو کلامده معدومی مستوره تشبیه وارد نتکیم کنت کنزا مخفیا کلامنده وجود غیر مظهر مخفی‌یه تشبیه اولنمشدر زیرا حقیقتده خفا ظهوره کوره‌در او وقتده ایسه هنوز تجلی بوغیدی پس کیمك کوزندن مخفی اولدی کلام ناظمك قدس سره معناسی بودرکه مستورنسنه‌نك وجود ظاهری اولمدیغی کبی بزم دخی اودمده وجودمز مرئی دکل ایدی زیرا هنوز رایحهٔ وجود استشمام ایتمش معدوم صرف ایدك تموز کورمیشدی بزم اودمده) بوندن مراد حقك عطاسی قدیم وخلقك قابلیتی حادث اولوب قدیم حادث اوزرینه موقوف اولمدیغن بیاندر سؤال اولنورسه‌که (الله اعلم حیث یجعل رسالته) آیتی قابلیته اشارت ایدر (ولقد آتینا ابراهیم رشده من قبل وکنا به عالمین) کلامنده دخی ایتاء رشد ابراهیمك رشده اهلیتی اوزرینه مبنی اولدیغن تصریح واردر پس عطاء حق قابلیت اوزرینه موقوف اولمق لازم کاور جواب بودرکه قابلیت فی نفس الامر عطاء ازلیدر ولکن شرائط واسبابی بوزندن تدریجله ظهورنه کوره کسبی وحادث دینلور پس حقیقتده قدیم حادث اوزرینه توقف ایتمز * داد حق را قابلیت شرط نیست * بلکه شرط قابلیت داد اوست (ارشاد قیلدی) یعنی بعث رسول وکتاب ایله عموم اهلی جنته وخصوص اهلی قربته ووصلته دلالت ایلدی (بدیع) عجیب وقد سبق تحقیقه (سزی آکا یعنی فضلنه ویا کندنه (خجل) حیادن متحیر ومدهوش اولنه دیرلر یا ایله خجیل غلطدر نتکیم مرور ایلدی (بوسوزه تقریب) یعنی بو سوزه یناشور وقریب ومناسب اولور (ابوطالب مکی) ترجمه‌سی کذرایتمشدر (لمحرره) اولدکیسه معارفه طالب * سکا بسدر کتاب بوطالب (احتساب) طلب ثواب وحساب ایتمك (اطفال) طفلك جمعیدر کسرله وهو الصغیر من کل شیء او المولود کما فی القاموس وقال المولی الفناری فی تفسیر الفاتحة حد الطفل من اول ما یولد الی ان یستهل صارخا الی انقضاء ستة اعوام (فال) طیره‌نك ضدیدر مریض اولان یا سالم وطالب اولان یا واجد مقاله‌لرن اشتمك کبی ونعمة الله لغتنده کاورکه فال اخترینك معناسنه‌در تفأل بالقرآن دیرلر طالع طوتدی دیمکدر یرجزم القاضی ابوبکر فی الاحکام فی سورة المائدة بتحریم اخذ الفال فی المصحف ونقله القرافی عن الطرطوشی واقره واباحه ابن بطة من الحنابلة کما فی حیوة الحیوان (یاریلغ ایده) یعنی معاونت وقد سبق (بعدذا) بو حکایه‌دن منفهم اولورکه تأهل تجرددن افضل اوله زیرا عفو وغفرانه شفاعت اولاد دخی بر بهانه‌در (لمحرره) استریسك شفاعت فرزند * کتور عقد نکاحه ای ارزن * ایله کل حرث آخرت قیدن * تخم بسیار صاچ چون ارزن (وله) دوشورر باد مخالف قیده * نقدر اولسه سرو آزاده * غم فرزندوزنی چکمز یسك (دیمز آدم سکا آدم زاده (وله) وارمیدر بخلین بر غمناك * جکری خون ودیده‌سی نمناك * غم فرزندوزنه معتادم * چکمه‌ده آنی خیل استادم * بر یکا قیل وقال مدعیان * بر یکا رشك حال اهل عیان * درد عشقه دوشه‌لی دنیاده * کاورم بردمی بیك فریاده * بکا بو جوری جمله عشق ایتدی * ایتمدی عشق کیم ایتدی بکادی * خط تقدیر بویله درسرده * صبر ایوب کرك بودرده (احلم) زیاده حلیم یعنی عقو بنده ترك عجله ایدیجی احتمال عقولك غلبه‌سیله یله نتکیم حلیم وصبور میاننده اولان فرقده کذر ایتدی (لمحرره) نیجه بر هجران اولاد آتشینه یانه‌سن (قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك) ساغروضله یارن اولاد الندن قانه‌سن) قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك * آغلقدن کوزلری یعقوبك اعمی اولدی آه * عاقبت بولدی وصال یوسف کنعانه راه * صبر ایدنلر ایکی عالمده بولیسر عالی جاه * قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك * عرصه‌گاه حشره ایردکده عصاة مؤمنین * والدین ایچون اودم اطفال ایده آه وانین * جمله‌سینی اهل جنت ایده رب العالمین * قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك * شعلهٔ نار غضبدن کوزلیه پیش وپسك * کرمیه سنسز یارن فردوسه طفل نورسك * دستگیری اوله آنده والدین بی کسك) قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك) حقیا زار وفغان ایتمك یراشور بلبله دائما کلك دوشر کاشنده شول تازه کله * کیمکه بو کون عشقله فریاد ایده یارن کاه * قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك

فصل فی البشارة

بشارت کسرله تبشیردن اسمدر مژده دیمکدر یعنی شول مسرته متعلق اولان خبردرکه اثری بشره‌ده یعنی یوزده وظاهر جلد انسانده ظاهر اوله تحقیق کذرا یتمشدر قال الله تعالی فی سورة حم السجدة (ان الذین قالوا ربنا الله) تحقیق شول کسه‌لرکه ربوبیته اعتراف ووحدانیته اقرار ایلیوب پروردکارمز خدادر دیدیلر (ثم استقاموا) بوندنصکره اول اقرار وآنك مقتضیاتی اوزرینه ثابت قدم اولدیلر وثم للتراخی فی الزمان او فی الرتبة فان الاستقامة لها الشان کله تتنزل علیهم الملائکة (آنلرك اوزرینه ملکلر نزول ایدر یعنی موت وقبر وبعث موطنلرنده مژده ایله (الا تخافوا ولا تحزنوا) که جك اموره اند وهکین وکذشته احواله غمناك اولمکزدیو یعنی الله تعالی سزلك ایچون هر غمدن امان یازمشدر

پس سز بر غمله مبتلی اولمزسکز (وابشروا) دخی سز شاد اولیکز (بالجنة التی) اول بهشت ایله که (کنتم توعدون) دنیاده السنهٔ رسل اوزرینه موعود اولدیغکز یعنی اول وعده بوکون خلف وعهده غدر یوقدر (مهندس) هندسه علمنه عالم دیمکدر هندسه اصول ریاضیه دن وصناعات نظریه دندر والمعنی المبحوث عنه بهذه الصناعة هو ماهیة المقادیر التعلیمیة وخواصها وهی ثلاثة انواع الجسم والخط والسطح قال فی القاموس المهندس مقدر مجاری القنا حیث تحفر والاسم الهندسة مشتق من الهنداز معرب آب انداز فابدلت الزای سینا لانه لیس لهم دال بعده زای وانما کسروا اوله وفی الفارسی مفتوح لعزة بناء فعلال فی غیر المضاعف (درالـٔ) کثیر الدرلـٔ والمعرفة (ابو اللیث سمرقندی) ترجمه سی مرورایتمشدر (مژدکانی مژده مقابله سنده ویریلان نسنه درکه مشتلق دیرلر بوراده مژده معناسنه استعمال اولنمشدر املالـٔ) فتحله ملکلر جمعیدر (ثمنالـٔ) کوزی یاشلی یعنی آغلایجی (ملالـٔ) ضمله جمع مالکدر یعنی اول موعود اولان جنته مالك ومتصرف اوله سز (سزلـٔ برالخ) قال تعالی (نحن اولیاؤکم فی الحیوة الدنیا) برسزه زندکانی دنیاده دوستان ایدلـٔ یعنی قلبکزه الهام حق ایدر وسزی خیر وصلاح اولان اموره ارشاد قیلوردق (وفی الآخرة) دخی آخرتده دخی سزه اعوانزکه شفاعتله امداد وکرامتله تلقی ایده رز (سلالـٔ) جمع سالکدر یقال سلك الطریق سلوکا دخل فیه وذهب (چالالـٔ چابك معناسنه (اولمزتوابکز دخی خاشالـٔ) خاء معجمه ایله چورچوب وخسیس ودون معناسنه مقصود عالی ومعتبر ثواب بولدقلرینه اشارتدر * حاشالـٔ * حاشا حاء مهمله ایله کلمهٔ تنزیه درو کاف خطاب ایچون ملحقدر * استهلالـٔ مصدر بمعنی المفعولدر مستهلك دیمکدر یقال اهلکه واستهلکه ابطله واعدمه * شکالـٔ * زیاده شك ایدیجی والشك اعتدال النقیضین عند الانسان وتساویهما وذلك قد یکون لوجود امارتین متساویتین عنده فی النقیضین اولعدم الامارة فیهما والشك ربما کان فی الشیء هل هو موجود وربما کان فی جنسه من ای جنس هو وربما کان فی بعض صفاته وربما کان فی الغرض الذی لاجله اوجد والشك ضرب من الجهل وهو اخص منه لان الجهل قد یکون عدم العلم بالنقیضین رأسا فکل شك جهل ولیس کل جهل شکا * فترالـٔ * کسرله ترکی دیدکاری قایشلردرکه ایرلـٔ ایکی جانبنه بندایدرلر ووقت حاجتده نسنه بغلرلر شکار وغیری کبی بوراده مراد منافع اخرویه در * امسالـٔ * طوتمق ومنع ایتمك بوراده مراد اخیردر قال الراغب امسالـٔ الشیء التعلق به وحفظه انتهی * وفی الحدیث من کتم علما یعلمه الجم یوم القیمة بلجام من نار * قال السخاوی یشمل هذا الوعید حبس الکتب عمن یطلبها للانتفاع بها (المحرره) ایله علم شریفی امسالـٔ * زرکی اولمه چوغنچه مسالـٔ (اولدکیسه جهانده مسئله دان) اولمه خاموش مثال نادان * علم ومال اولمسون سکار هزن * کلمسون حالکه آراول هرزن * یشته وش یغمه کیسه ونسخی * عمل ایله یودلکدن وسخی * یوفق مقتضای علم * با مفتوحه مع معناسنه دروفق موافق دیمکدر یعنی مقتضای علمه موافق عمل ایدرلردی (تمسك) برنسنه یی محکم طوتمق یقال مسك به وتمسك واستمسك اعتصم به صکره حجت وبرهانده استعمال اولندیکه مدعی الندہ عروهٔ وثقی کبیدر (نسالـٔ) ضمله جمع ناسکدر عابد معناسنه * استدرالـٔ * اصلده لحوق یعنی صکره دن اولشمق وتابع اولمق وبرنسنه یی اکلیوب بیلمکدر صکره زائد وکرکز نسنه لره مستدرك دیدیلر یعنی سزلـٔ اعمالکز اسورزائده کبی نظردن ساقط اولمز وسلتفت اولمیان نسنه لرسلکنده انسلالـٔ بولمز * هتالـٔ * زیاده پرده یرتیجی یقال هتك الستر وغیره جذبه فقطعه من موضعه اوشق منه جزأ فبدا ماوراءه * برخالـٔ * طپراق اوزرنه یعنی یراوستنه قال المولی الفناری فی وضع الملائکة اجنحتها وجوهار بعة فقیل یصح ان یکون حقیقة ویراد الکف عن الطیران حین ینزلون لسماع الذکر اویراد بسط الجناح لیحملوا علیها ویبلغوا حیث یقصدون وصنیعهم ذلك امافی الدنیا اوفی الاخرة اوفیهما جمیعا وان یکون مجازا عن التواضع اوعن المعونة وتیسیر السعی فی طلب العلم واعلم ان هذا لیس لکل طالب علم بل لمن طلبه لیتفقه فی الدین ولینذر قومه اذا رجع الیهم) ای طلبه لاصلاح نفسه بالعلم والعمل ثم لاصلاح سائر عباد الله بالارشاد لاللمقاصد فی الدنیا الفانیة من المفاخرة والخیلاء علی العلماء اوالمجادلة والمراء مع السفهاء اولیصرف وجوه الناس الیه بالتعظیم والاطراء (المحرره) خلقله ایلدیکلـٔ جنك وجدال * اهل نفس اولدیغکه اولدی دال * قوشو علمی که یوقـ رآنده عمل * ایده کور علم نافعه ابدال (وله) صدر عرفان نشین کچنورسن * ایلمزایتدیکلـٔ ایشی جهلا * دست باغیده اولان سیف کبی * علم وعرفانك اولدی خلقه بلا * ملعقه کیم اولازز ابریز * صونمه مرداره آنکه اصلا (ایثار) بذل وقد سبق تحقیقه * ماه ارسلنالـٔ * فخر عالم علیه السلامدرکه ارسلنالـٔ خطابیله ماه کبی عالی جاه اولمشدر یعنی علم برنوردرکه الله تعالی آنی کالنجم فخر عالم صلی الله علیه وسلمه بذل ایلمشدر اکرآنك فوقنده عطاء الهی اولسه (وعلمك مالم تکن تعلم) دیو امتنان اتمزدی * منت * مراد منت قبیحه دروالمنة فی الاصل النعمة التی لایطلب معطیها اجرا ممن اعطاها الیه ثم استعملت بمعنی الامتنان ای عد النعمة * الله ارسلنالـٔ * یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمه ارسلنالـٔ دیو خطاب

ایلین

ایلین الله تعالی * علمده برکال ایدی * یعنی علم شریعتده وحقیقتده کمال اوزرنه ایدی (شاهنشاه * اصلنده شاه شاهان ایدی پادشاهلر پادشاهی دیمکدر شهنشاه وشهنشه آندن مخففدر تفصیلی کذرایتمشدر * نعجه مدح ایتیم علمی * یعنی علم نافعی که علم شریعت وحقیقت آنده مندرجدر زیرا ما عداسی متعلق مدح دکلدر (المحرره) طالب علم فلسفه ای دل * قالدی جهلك مرضنده مجروح * شربت علم الهی ایچه کور * تا که حاصل اوله علاج روح * وحدت سرایی مقصود کثرت نسب واضافاتدن قطع نظر اولان سر وحدتدر بول وسرای تعبیری تصویر وتمثیلدر * ایرر شهر شهنشاهه طوتـه لر راه ارسلنالـٔ * یعنی وما ارسلنالـٔ الارحمة للعالمین * خطابیله مشرف اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلمك قولا وفعلا وحالا پیروی اولنلر وبواوج مرتبه ده اکا تبعیت قیلنلر پادشاهلر پادشاهی اولان الله تعالینك نور وصلتی وسر وحدتی شهرنه ایررلر والا فلا پس منزل مقصوده وصول استین تبعیت بولنه کیرملك کرکدر * مسکن یارست شهر شاه من (پیش عاشق این بود حب الوطن * حکمت) موجوداتی علی ماهی علیه معرفتدر اثری قول وفعلك اصابت حق ایتمسیدر تنکیم شرحی مرة بعد اخری کذرایتمشدر * قال الله تعالی فی التوریة * الله تعالی توراتده حضرت موسی علیه السلامه خطاب ایلیوب بیوردیکه * یا موسی عظم الحکمة * علمی تعظیم ایله وانك قدرنی جملهدن عالی بیل * فانی لا اجعلها فی قلب احد واناارید ان اعذبه * زیرا تحقیق بن اول حکمتی تعذیبی مراد ایلدیکم کسنه نك قلبنده وضع ایتم یعنی اهل حکمت اولنلر اهل ثواب ورضادر بوخسه اهل عذاب وسخط دکلدر * وفی الحدیث من یرد الله به خیرا یفقهه فی الدین) پس بوبیاندن منفهم اولدیکه علم نافعه موفق اولنلر حقك اهل رحمت اولان قوللریدر تنکیم غیر نافعه مسوق اولنلر بونك خلافیدر * هدایی * بکم علم اولیجق نافع کرکدر * هوای نفسی اول دافع کرکدر * یعنی هوای نفس اهلی اولان عالم ایسه ده علوم نافعه اربابندن دکلدر نعوذ بالله تعالی * قال الله تعالی فی الانجیل الله تعالی انجیلده حضرت عیسی علیه السلامه خطاب ایلیوب بیوردیکه (یا عیسی عظم العلماء واعرف قدرهم * علم نافع اربابنی تعظیم ایله وآنلرلـٔ شرف ورتبه لرین بیل (فانی فضلتهم علی جمیع خلقی سوی النبیین) زیرا تحقیق بن علماء بالله اولنلری انبیا علیهم السلامدن ماعدا اولان مخلوقاتمك جمله سی اوزرنه مفضل ومکرم ایلدم وعن ابن عباس رضی الله عنهما رفعه (اقرب الناس من درجة النبوة اهل العلم والجهاد) وفی الحدیث اکرموا حملة القرآن کادحملة القرآن ان یکونوا انبیاء الا انهم لایوحی الیهم کذا فی المقاصد الحسنة للامام السخاوی رحمه الله تعالی واتفق الامام الاعظم والامام مالك رحمهما الله علی انه لاشیء بعد فروض الاعیان من اعمال البر افضل من العلم ثم الجهاد (فخر اعطینالـٔ) یعنی فخر حق که انا اعطینالـٔ دیو خطاب ایتمشدر تنکیم ناظم قدس سره فصل ولادتده بیوررر (ع) نه عالم بلکه الله فخر ایدر بیل * ویا خود فخر عالم صلی الله علیه وسلم که انا اعطینالـٔ شرفیله مشرف اولمشدر پس اضافت ادنای ملابسه ایچون اولمش اولور * بحر اعطینالـٔ * انا اعطینالـٔ علمنك دریاسی * صلوة ایدر * صلوة حقه کوره رحمت وملائکه یه نسبتله استغفار وسائر مخلوقاته اضافتله حاللرینه مناسب اولان وجهله دعا وتوجهدر * صدر * اصلنده کوکس معناسنه در صکره هر نسنه نك اولنده استعمال اولندی بوراده اولکی صدر تقدم وشرف وایکنجی محترم معناسنه درزیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم انا اعطینالـٔ خطابیله مکرم ومحترم اولمشدر شول صدرلرده اوتوران اولولر کبی * قو یسیر امتمدن یعنی بنم امتمدن بنی اسرائیلك انبیاسنه برابر علما کلسه کرکدر ناظمك قدس سره بومقاله سی * علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل * کلامنك ترجمه سیدر بوکلامی اکرچه علماء حدیث وحفاظدن بعضلر موضوعاتده درج ایلمشلردر ولکن امام غزالی بعض مؤلفاتنده وشیخ اکبر حضرتلری رسالهٔ سلوکده وشیخ نجم الدین تأویلاتنده وهدایی افندی واقعاتنده وشیخ زاده حاشیه سنده وسائر کبار اولیا وعظماء فضلادن جمع کثیر کیمی تفسیر وکیمی حدیث وکیمی غیری مصنفاتنده حدیث صحیح اولمق اوزره ایراد ایلمشلردر پس بوقدر ارباب مبانی وفتاوی واصول وفروعی حاوی اولان علماء امت وکبراء ملت حاشا که طریقهٔ کذبه سلوك ایده لر وبوخصوصده کندی هوالری بولنه کیده لر الحاصل اکابر فحوله حسن ظنی اولنلر آنلری تصدیق ایلر ومقاله لری حقنده حق سویلر نؤمن ببعض ونکفر ببعض قیلنلردن اولمز وعقلنه اویوب وحی والهامده انبیا علیهم السلام کبی اولنلرلـٔ بهانه سن بولمز (المحرره) برعجب آب رواندر بوعلوم * کیمی صاف وکیمی خالـٔ آلوده * بردکل شوربایله اما * فی الحقیقه باقلسه پالوده (وله) سعی ایدوب بونجه نسخه خوان اولسك رسم وقانون ایلنه خان اولسك * بولمسه لذت معنی سخنك * کسه آلمزدلنه خوان اولسلـٔ (وله) دخل اهل حقائق ایلمکه * فیضله دلده اقتدار کرلـٔ * قوری نسخه اوقیان کژفهمك * آغزی لغو یله یاش اولور کیده رلـٔ (وله) برسوزه قائل اولسه اهل الله * آنی بیلك جانله تسلیم کرلـٔ * کفتهٔ عاقلی ولی مجنون * فهم وعقل ایتیوب کیدرسو کرلـٔ (بعد ذا) مذکور اولان حدیث مقبول برقاج معنایه محمولدر بری بودرکه انبیاء بنی اسرائیل واقعات احکام ونوازل حوادثده

وحی الهیدن مأخوذ اولان نصوصه اتباع ایتدکاری کبی علماء امت دخی نص الهی یه اتباع ایدوب اجتهادلر یله آندن احکام کثیره استنباط ایدرلر وبر دخی بو امت علماء باللهنك تعیناتی انبیاء بنی اسرائیلك تعیناتی کبی اولور یعنی آنلرك صفت غالبه لری اوزره تجلی ایلیوب کیمی تعین موسی علیه السلام وکیمی تعین عیسی علیه السلام وکیمی غیر تعینلر اوزره ظاهر اولورلر ولکن بو معنی بعض کملك مشرب محمدی اوزره اولمسنی مانع دکلدر وبر دخی بو امتك اولیاسی صدق طلبده یعنی دوجهاندن اعراض وحقه توجه صحیحده انبیاء بنی اسرائیل کبیدر زیرا جمیع ماسوادن فنا بولدقچه نه ولایت ونه آنك اوزرنه مبتنی اولان نبوت حاصل اولمز وبر دخی انبیاء بنی اسرائیلك کمل امتی کندی متبوعلری اولان انبیا علیهم السلامك باطننده ن وانبیاء دخی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك باطننده ن اخذ فیض ایدرلر بو امتك کملنك اخذی ایسه بالذات فخر عالم صلی الله علیه وسلمدندر پس بونلر بالذات باطن محمدیدن اخذ فیض ایتمکده انبیاء بنی اسرائیل کبی اولمش اولورلر وعلماء امته بو شرف بسدر که آنلردن نیجه لری قیامتده نیجه بیك اتباع ایله کلسه لر کرکدر انبیاء بنی اسرائیلدن نیجه لر ایسه بر ویا ایکی تابع ایله کلسه کرکدر (لمحرره) اولان ارشاد ایله طویل الباع * که محشرده کثیرا لاتباع * بر دکل شوکت شاهی ایله میر * نیجه دستار سفید ایله امیر * قدر * شرف ومرتبه پس قدر اعطینا کك معناسی اعطینالك شرفیله مشرف دیمکدر تکیم بدر اعطینالك انك نوریله زیاده منور دیمکدر * بنم فضلم کبی * یعنی امتم اوزرنه کما قال علیه السلام فضل العالم علی العابد کفضلی علی امتی * بو حدیث شریفی شیخ محمد بلخی عین العلم نام کتابنده تحقیق ایتدیکی اوزره علم ایله مراد علم مکاشفه در علم معامله دکلدر زیرا علم معامله که علم اعمال جوارح واعمال قلوبدر عمله تابعدر یعنی عمل علم معامله یه مقرون اولدقچه معتبر دکلدر والا عابد مجردده نه شرف واردر که حتی عالمك آنك اوزرنه فضلی ثابت اوله پس فضل عالم مکاشفك عابد عالم بعلم المعامله اوزرنه در بو معنادن ذهولی اولنلر حدیث مذکورده وارد اولان عالم لفظنی رسوم وقوانین اهلنه حمل ایدوب عابد امی اوزرنه اثبات فضل ایدر * وما ابعد فهمه واخطأ سهمه * ومن الله التوفیق للسلوك الی طریق التحقیق (لمحرره) نیجه واعظ نیجه اهل تدریس * ایلیوب بو نیجه حیله وتلبیس * کندنی خلقه صتار اهل علم * ایلمشکن آنی جهلی تفلیس * کچنور شاهباز اوج شرف * زاغ وش اولمش ایکن جیفه جلیس رفع ونصبیله جر ایدر ذیلن * جهلك آیلر بناسنی تأسیس * کورسه مرتك صانور اوزون الفی * نقطه لی لقمه کبی براوخسیس * بر ایدوب جهل وجهلی زعمنجه * بو جهالت ایله سو یلر تجنیس * ایرمدکچه کشی کشفه تحقیق * صانمه آنی اوله علمیله انیس * بو قدر علمیله تجبدرکم * بیلمدی حقی کبر ایدن ابلیس * مقصد لولاك * یعنی لولاك لما خلقت الافلاك خطابیله مقصود اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم پس بو کلامده مقصودی مقصده تشبیه واردر ولو لاك حدیث قدسیدر صحتی جلد اولده تحقیق اولنمشدر (مقراض) آلت قرض یعنی قطع وقد سبق تحقیقه * مرصد افلاك افلاکك رصدکاهی یعنی کوزه دوب منتظر اولدقلری وجود شریف * خدایا مالك الاملاك * یعنی ای خدا وای جمله ملکلرك مالکی بزی اوقیوب طوتمیلردن ایله یعنی بو مقوله علمدن سکا صغنورز دیمکدر ولکن قرینه حسبیله ذکر اولنان معنی طی اولنمشدر (لمحرره) فضل ورحمت استریسك حضرت اللهدن * کیجه کوندز اوله خالی خدمت درکاهدن * شول کمه قوللق ایلدی صدقیله بودرکاهده * نوله کردده بولورسه صولك نفسده شاهدن * عاشقه باد اجل جانبخش اولور همچون نسیم * خوفه دوشمز کیمکه بو سردن اوله آکاهدن * حق تجلی ایلیوب یارن قو مخلصلره روشن ایلر یوزلری نوریخ مهر وماهدن * علمکه مغرور اولوب قالمه عملدن بی نصیب * کیر صراط مستقیمه اولمغل کمراهدن * حکمت لقمانی بیلر عارف بالله اولان * کیم بو عرفان شربتن ایچسه کچر دلخواهدن) کرسلیمان رتبه اولسك قیل تواضع عالمه * علم وعرفان رتبه سی عالیدر هر جاهدن * کوش قیلدکسه خذوا العلم من افواه الرجال) نقش رسمی قو بو علمی آله کور افواهدن * طالب علم الهی اوله کور جاه آنده در * دوشمه میل ماسوایه چق بو قعر چاهدن * حقیله مقراض غم کسمزدن اول جانکی * شمع وش پرایت کوکل بزمینی دود آهدن * فضیحت * رسوا ایلق * دهشت یقال دهش کفرح فهو دهش تحیر اوذهب عقله من ذهل اوولَه کما فی القاموس * وحشت * انسك ضدیدر یعنی ذکر اولنان کلامدن قلبکه تأثر وانفعال کادیسه تحقیق بیل که سندن وحشت جهل کیدوب علمله انیس اولدك وسنده علماء حقیقت حالندن حالکیجه حصه بولدك * قال الله تعالی فی سورة الفاطر (انما یخشی الله من عباده العلماء) قال الراغب الخشیة خوف یشوبه تعظیم واکثر ما یکون ذلك عن علم بما یخشی منه ولذا خص العلماء بها انتهی (وفی الحدیث انی لاتقاکم لله واخشاکم له قیل الخشیة هی تألم القلب بسبب توقع مکروه فی المستقبل یکون تارة بکثرة الجنایة من العبد وتارة بمعرفة جلال الله وهیبته وخشیة الانبیاء من هذا القبیل فمن معرفته اکثر تکون خشیته اوفر * جلف جیمك کسری ولامك سکونیله جفاکار وغلیظ الطبع (زیات) زای معجمه نك فتحی ویاء مشدده ایله زیتون یاغن صاتیجی

بایع

بایع دهن الزیتون معناسنه (خلف) خاء معجمه نك فتحی ولامك سکونیله ناخلف یعنی کشینك اولاد واعقاب واخلافاسندن خیرسز وبرامز کسنه ومنه قوله تعالی (فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة) واکر ما قبلنده قرینه سنه موافقت ایچون خاء مکسور اولورسه لجوج معناسنه اولور (نفات) نون ایله وفا ایله غضوب معناسنه ویا نفت یاغن صاتیجی بو صورتده اصلنده نفاط اولمش اولور واکر قافله اولورسه کوکدن ایلك چقاریجی مخرج الخ معناسنه یعنی دنی وخسیس تکیم عربده باهله قبیله سی آنکله مشهوردر * وما ینفع الاصل من هاشم) اذا کانت النفس من باهله * بعدذا) ناظمك قدس سره بو کلمه لردن مرادی هر جهل شانندن اولان بیع وشری اهلی خصوصا امور خسیسه یه متعاطی اولنلر وبونلرك امثالی کسنه لر تکربی وتکری قورقوسن بیلمز دیمکدر زمانه خلقی بو مقاله نك ماصدقیدر زیرا جهل غالبدر واهل عرض عدا اولنانلرك اکثری صنایع وتجارات دنیه یه مشتغل وعلم وعرفانه موانع اولان اسبابه متمسك وشب وروز دنیایه متوغلردر شویله که کاه اولور غلبهٔ افکاردن آدمی تشخیص ایتمزلر وکندی عقللرن بکنوب اهل عرفانك نصیحتن طوتمزلر وبر وجهله هدی بولنه کتمزلر (لمحرره) آلسکه کیرسه اکرزردن کان * اولور آدلك براولو بازرکان * سخن علمه رغبتك بو قدر * ایلمز زرکبی دلکده مکان * سنك کوهر اولور اما که سنك * بو قدر اصلاح نفسکه امکان * ادب شرعه قومزسن کندلك * بو قی ای خواجه بواکده ارکان * نیجه برسیم وزر حساب ایله * لؤلؤ چشمی صای یکان یکان) بدکهرلر براقچه یه دکمز) بتون عالم دکراما نیکان) دامن آلوده نه بیلسون پرهیز) بو قدر آنلرده سیرت پاکان) دکمز آدم دیمکه عالمده * یکدر ربد کشیلردن چوسکان * بیلمدی جاه اهل لاهوتی * جاه ناسوتده اولنلر سکان (آتشدانی الوث) آتشدان آتش یاقدقلری یرکه اوجاق دیرلر زیرا دان لفظی ظرفیت افاده ایدر آتشکده کبی الوث زیاده ملوث ومردار وبولاشق بوراده آتشدان ایله مراد قلبدر * حق بودرکیم ذاتیا آه مجازی عاشقلك * شول دخانك عینیدر بو خسول اوجاغندن چقر * مقصود قلبی ناپاك کلك ایله توصیفدر یعنی نه بیلسون حق اول کسه که آنك کوکلی حب سوا ایله آلوده ومیل هوا ایله ملوث وناپاك اوله (مشتی کل بر) آوج بالچق زیرا مشت ضمله آوج معناسنه ویاء وحدت ایچون وکل کاف فارسینك کسریله بالچق دیمکدر (اشعث) توزلی وصاچی طاغنق قال فی القاموس الشعث محرکه انتشار الامر ومصدر الاشعث للمغبر الرأس وتلبد الشعر انتهی * مقصود نه بیلسون حق دینده خوار وبی مقدار وخدمت دنیا ومیل ماسوا ایله چهره ولباس ومرآت دلی پر غبار اولان دیمکدر (ذاکر زاده) بر آوج خالك نیجه بولسون خالقی * بو درر درده دوشورن عاشقی (بعدذا) آدم اکرچه طیننده ن مخلوقدر ولکن مستعد اولان آدم کوهر حکمنده در آنکچون قیمتدار وغیریسی بی اعتباردر (تصوّر) بر نسنه نك صورتن تعقل وادراك (تدبر) بر نسنه نك دبرن یعنی آخرن وصوکن فکر ایتمك والفکر ترتیب امور معلومة للتأدی الی مجهول * شو کیم بیلمز مذهبدن مهذب) یعنی ایکیسنی بری برندن تمییز وتشخیص ایلمز یعنی دلنه نه کاورسه سویلر وظاهر وباطن ودنیا وآخرت بیلمز بلکه نظرنی حیات ظاهره یه قصر ودنیانك دونك آرایشنه حصر ایدر زیرا مذهب اسم مفعول صیغه سی اوزره آب ذهب ایله مطلی اولان نسنه ومهذب ایسه هذب یعنی صفا وخلوص ونقاوت بولمش امردر پس اوّلکیسی بحسب الغالب آرایش ظاهر وزینت صورته ناظر ومهذب ایسه حلیهٔ باطن وزیب معنایه دائردر بو ایکی مرتبه یی فرق ایدن عارف ایسه (ان الله لا ینظر الی صورکم واموالکم بل الی قلوبکم واعمالکم) مقتضاسنجه آرایشه آلدانمز وسیم وزر کبی بوتنه حرصده یانمز بلکه تطهیر باطن وتزکیهٔ دل ایله مقید اولور وشب وروز زاد آخرت تدارك قیلور ونقد عمری بذل راه حقیقت ایتمکی تجارت رابحه بیلور (ضایع) یقال ضاع ای هلك وتلف (جنایت) یقال جنی الذنب جره والثمرة تناولها من شجرتها قال الراغب واستعیر من ذلك جنی فلان جنایة کما استعیر اجترم فان اصل الجرم قطع الثمرة عن الشجرة فاستعیر لکل اکتساب مکروه (آنسکه ون قورقر آزغون ایده راهی) یعنی یول آزمقدن خوف ایدر (درکین) در ظرفیت افاده ایدرکین بو صودیدکاریدر یعنی امین اولنلر بو صوده اولنلر کبی مصون ومحفوظ اولورلر (وفی المثنوی) لاتخافوا هست نزل خائفان (هست درخوراز برای خائف آن) آنکه خوفش نیست چون کوئی مترس (درس چه دهی نیست او محتاج درس (شهرستان) ستان لسان فارسیده ظرف زمان ومکان استعمال اولنور مثلا یازه تابستان دیرلر حرارت زمانی وقیشه زمستان دیرلر برودت وقتی اولمغله وشهرستان شهر یرنه دیرلر ونیسابور وخوارزم میاننده بر شهرك نامنه دخی شهرستان دیرلر که آنی مأمون خلیفه کوننده امیر خراسان اولان عبدالله بن طاهر بنا ایلمشدر صاحب الملل والنحل مولدیدر (عمود) دیرك ستون کبی (نهادن بر دیرکده ایتدی بنیاد) یعنی آصلن بر دیرك اوزرنه قوردی وآنك دخی اوزرنده یوز کنکره یعنی شرفه خلق ایلدی (ممجد) معظم دیمکدر مجدندر اولواق معناسنه (یا امة محمد) وزن ایچون تانك حرکتی اختلاس اولنور (رضوان) رضاء کثیر وقد سبق

(صنم بتـدروش ايله فرقی مرور ایتمشدر (فرش) بردركه مفروش ومبسوطدر) قال الله تعالى فی سورة البقرة
ومن الناس من يتخذ من دون الله اندادا * دخی مردماندن كسه لر واردركه حقدن غيری بتلری شريك اتخاذ ايدرلر
يحبونهم كحب الله (الله تعالى يه لايق اولان محبت كبی آنلره دوستلق ايدرلر (والذين آمنوا) دخی آنلركه وحدانيت حقه
اعتراف وتصديق مرسلين ايتديلر (اشد حبا لله) حقه محبتلری قويتر وزياده در زيرا كورمكدن سماعله عاشقلر وقهر
ولطفنده امرنه موافقلردر (حافظ) عاشقانرا كردرآتش می نشاند قهر دوست * تنك چشمم كرنظر در چشمهٔ كوثر
كنم * كه عاشق باقيه هيچ كوكه بيره * زيراحب غالبك حكمی محبوبدن ماعداسنی نظردن اسقاط ايتمكدر
بوراده بيروكوكدن مراد يالكز عالم اجسام دكلدر بلكه اجسام وارواح ودنيا وآخرت آنده داخلدر تتكيم برقاج دفعه
تحقيق اولنمشدر (محبت) ميمك فتحيله در محبت وعشق ذاتك صفاته نظرندن تولد ايدر آنكچون فنا فی الله
مرتبه سنده ذات اهلنك حالنه نه عشق ونه محبت ديرلر زيرا عالم صفاتك متعلقاتندن اولان جميع لذاتدن بريلردر
بقا يه رد اولندقلرنده محبت باقيه ظهور ايدر زيرا بقا عالم صفاته كوره در و بوندن منفهم اولوركه محبت حقيقيه
عشقك فوقنده در پس هر عاشق محبوبيت مقامنه واصل دكلدر وعشقده افراط غليان واردر آنكچون نور المحبة
ونار العشق ديرلر وصفات حقده زياده اعتدال اولمغله حقه نسبتله محبت دينلور عشق دينلمز (حال) تجنيس تامدر
اولكيسی من غير تصنع ولا اجتلاب ولا اكتساب قلبه وارد اولان معنادر طرب وحزن وقبض وبسط كبی وايكنجيسی
نهاية الماضی وبداية المستقبل معناسنه در ناظمك كلامنده اشارت واردركه عشق متوسط ومحبت هم اول وهم
آخردر فافهم (كيده كيم عشقك نشانی واردرر) عاقبت معشوقه آنی ايركورر) بوندن منفهم اولوركه زاهدك حقه
وصولی علم مرتبه سنده وعاشقك عين درجه سنده در زيرا عاشق سوار وزاهد پياده در وعشق برسفينه دركه دريای برازخ
آنكله بچلوروكشی نقدر شناور اولسه دريای محيطی سفينه سز عبور ايده مز وبی پر اولان مرغ جانب مطلبه طوغری
اوچوب كيده مز (سعدی) در آبی كه پيدا نباشد كنار (غرور شناور نيايد بكار) پس بو تقريردن زاهد وعاشقك
حالی سكا نمايان اولدی (لمحرره) عشق برآيينهٔ انواردر * عاشق اول اللهه دلدن عاشق اول * عشق بركنجينهٔ اسراردر
عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول * عاشقيسك باقمه بيره كوكه وار * يوغ اولوب كتسون دلكدن جمله وار * منزله
ايراولان عشقه سوار * عاشق اول اللهه دلدن عاشق اول * كيمده كيم يوغ اولدی بوفانی وجود * شول وجود باقيدن
ابرشدی جود) چشم عشقدر ايدن اللهی شهود) عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول) استريسك قرب رب العالمين زاهدا
قربه سبب عشقدر همين * اولمق استرسك بلالردن امين * عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول * لطف وقهرك نورونارن
حقيا * بركورنلر اولدی كرچك اوليا * عشق ايچنده بوقدر ذره ريا * عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول (اقبال)
الاقبال التوجه نحو القبل كالاستقبال (احبا) حبيبك جمعيدر محبوب معناسنه (افضال) احسان من الفضل
وهو الزيادة وكل عطية لاتلزم ان تعطی يقال لها فضل نحو واسئلوا الله من فضله (جبار عالم) الله تعاليدركه خلقی
كندی مرادی اوزرنه جبر وقهر ايدر كسه مخالفته قادر اولمز (صدقتم) قولكزده صادق اولديكز يعنی سوز يكزده
كرچكسز (زوار) زائرك جمعيدر مقصود ظاهرده طاعاتله مساجدی وباطنده توجهاتله قلوبی زيارتدر بوزيارت
ايسه عين زيارت حقدر (اجلال) اعظام يعنی اولولمق (سزه درمرحبا) يعنی مرحبا ديملك وقدسبق بيانه) ايصال
ايرشدرمك من الوصل ضد الفصل (هجر) فتحله وهجران كسرله انسان غير يدن يابدن وياالسان وياقلبله
مفارقتدر (مه) ماهدن مخففدر آی معناسنه سال ييلدرسنه كبی مقصود دنيا كونلرنده اولان رؤيتدن محروميتی
بياندر زيرا اكرچه دنياده رؤيت ديدار جائز ايدی ولكن نظر ظاهرك تعلقنه موانع اولمغين عقبايه تأخير اولنمشدر
ظاهر وباطن ايله معا شهود ايسه يالكز شهود باطنيدن اتم واكملدر (آچيله سزه قوتلو فال) فال طيره نك ضديدر
كماسبق مقصود فالكز مراد كزه موافق كله وطالعكز كشاده اوله ديمكدر (حين) زمان معناسنه در تفصيلی مرور
ايلمشدر (بی اجمال) اجمالسز يعنی تفصيل اوزره مقصود تجلیٔ دائمدركه انبيا عليهم السلامك واوليای كرامك
شانيدر (مزيد) زياده معناسنه مصدر ميميدر قال الله تعالى فی سوره ق (لهم ما يشاؤن فيها) اهل بهشت ايچون بهشتده
انواع نعمت واصناف لذتدن دلخواهلری واردر (ولدينا مزيد) دخی بزم قتمزده آنلرك مقاصدی اوزرنه زياده واردركه
خاطره كلمز وتحت مشيتده داخل اولمز امور در قال بعض الكبار من كان لی كنت له ومن كنت له يكون له ما كان لی (اشمال)
كسرله اخذ وجمع ايتمك يقال شمل النخلة واشملها لقط ما عليها من الرطب كما فی القاموس وقال الراغب الاشمال
بالثوب ان يلتف به الانسان فيطرحه علی الشمال انتهی * بو مضمونك مألی بحسب اللزوم معنای اوله راجعدر
وشامل قلمق معناسنه دخی بويله در فافهم (لمحرره) مشتاق ديدارزبوكون * يارب تجلی ايلكل * ديدارك اومارز

بوكون

بزبوكون (يارب تجلی ايلكل) ياقدی بزی نار جلال * محنتله مشتد اولدی حال * هجر ايله كچدی ماه وسال * يارب تجلی
ايلكل * ايرسون جنابكدن خطاب * كتسون كوكلدن اضطراب * كوستر جمالك بی حجاب * يارب تجلی ايلكل
* كوزلر كوزم يوم المزيد * اوزلردلم لطف جديد * ايتسون قوعشاق عيد * يارب تجلی ايلكل * حق قولی
مسرور ايدوب) ويران دلن معمور ايدوب) جان كوزلرن پرنور ايدوب) يارب تجلی ايلكل * قال الله تعالى فی سورة الزمر
والذين اجتنبوا الطاغوت ان يعبدوها * دخی شول كسه لركه شيطان ونفس وماسوايه عبادت ايتمكدن اجتناب
ايلديلر (وانابوا الی الله) دخی الله تعالى يه مرجوع ايتديلر يعنی تخليه وتحليه اهلی اولديلر * لهم البشری * انلرايچون
دوجهانده جنت وقربت ووصلت ورؤيت ايله مژده واردر (لمحرره) صبح وصله ايرم دين عاشق * كيجه لر اولسه
عجبمی بيدار * كيمكه بيدار اولدی عالمده * شبهه سز كوردی عاقبت ديدار *

فصل فی الحوض

الحوض معروف من حاضت المرأة اذا سال دمها لان الماء يسيل اليه اومن حاض الماء جمعه (ايله) همزه نك فتحی
وياء مثناتك سكونيله شامك يمن درياسنه مقابل اولان جانبنده برشهرك اسميدر قال فی القاموس ايلة جبل بين مكة
والمدينة قرب ينبع وبلد بين ينبع ومصر وعقبتها معروفة (عدن) تحريك ايله يمنك هند درياسنه مقابل اولان جهتنده
برشهرك اسميدر (اميـال) فتحله ميلك جمعيدر كسرله كوز ايريمی مقداری يروبعضلر ثلث فرسخ يعنی درت بيك
آدم ديمشلر باقی تفصيل كتب لغتده وغيريده در (اطيب) زياده طيب يعنی خوش رايحه لو (اباريق) ابريقك جمعيدر
كسرله اخز كالی بردق معناسنه آبريزدن معربدر (نجوم) نجمك جمعيدر يلدز معناسنه (بلااشكال)
كسر همزه ايله يعنی شبهه سز يقال اشكل الامر التبس وامور اشكال ملتبسة كما فی القاموس وقال الراغب الاشكال
فی الامر استعارة كالاشتباه من الشبه (سيماء) كسرله علامت معناسنه قال تعالى (سيماهم فی وجوههم) احسن اشكال
صورتلرك وهيئتلرك زياده كوزلی جمع شكل بالفتح وهو صورة الشیء المحسوسة والمتوهمة (ويسی) فلكهٔ زرين
چتری كرمدور اولمسه) ديمز يدی احسن الاشكال شكل مستدير) وقدسبق تحقيق الشكل (انسال) فتحله
نسلك جمعيدر ولد معناسنه قال الراغب النسل الولد لكونه ناسلا عن ابيه ای منفصلا وتناسلوا توالدوا ای انسل
بعضهم بعضا واولد (ميزاب) اولوق اصلنده موزابدر يقال وزب الماء يزب وزوبا سال قال فی القاموس ومنه الميزاب
اوهو فارسی ومعناه بل الماء فعرب وهو بالهمز ولهذا جمعوه مآزيب (سيـال) سيلان وجريان ايديجی يعنی آقيجی يقال
سال جری وتركيبه يدل علی جريان وامتداد كما فی القهستانی قال الراغب السيل اصله مصدر وجعل اسماء للماء الذی
يأتيك ولم يصبك مطره (بعدذا) تقرير ناظمدن قدس سره منفهم اولديكه حوض پيغمبر محشرده وآبی كوثر دندر
زيرا جنته دخولدنصكره حوضه حاجت قالميوب هركسك مقامنه آندن برشعبه جاری اولسه كركدر (مسافه)
قال فی القاموس المسافة البعد لان الدليل اذا كان فی فلاة شم ترابها ليعلم اهو علی قصد ام لا فكثر الاستعمال حتی
سموا البعد مسافة والسوف الشم (اطفـال) طفلك جمعيدر شرحی دفعاتله كذرا يتمشدر بوراده مراد ابوين حد
بلوغدن اول وفات ايدن اولاد صغارك اندن طعام جنت وشراب كوثری اكل وشرب ايتمدكچه بهشته ميل ايتميه لر
ديمكدر (جنان) جنتك جمعيدر والجنة كل بستان ذی شجر يستر باشجاره الارض وسميت الجنة اما تشبيها
بالجنة فی الارض وان كان بينهما بون واما الستره نعمها عنا المشار اليها بقوله تعالى (فلا تعلم نفس ما اخفی لهم الآية (لمحرره
ايچ شراب عشق باللّٰه احمدی * قانه كور حوض رسوله قانه كور * تشنه جانك بوله ذوق سرمدی * قانه كور حوض
رسوله قانه كور * عرصه كاه حشره امت چون كله * حوض پاك مصطفايه جمع اوله * هربری برجام آله آندن اله
قانه كور حوض رسوله قانه كور * كوثر جنت آقار اول حوضه دلك * قاندرر عاشقلری بی ريب وشك * صومله بوكون
صوسزلق دردی چك * قانه كـور حوض رسوله قانه كور * لذت كوثر ديلرسك بونده كر * ذوق عشقه دوش
يه طوطی وش شكر * آندن ايچمز قالميه كافر مكر * قانه كور حوض رسوله قانه كور * عاشق اولان بللودر سيمائله
يوزی طبراق كوزی پردر مائله * حقيا فيض ايريشور هر سائله * قانه كور حوض رسوله قانه كور *

فصل فی جهنم واهلها

جهنم لفظنك اشتقاقی وبعض احوالی بالاده بيان اولنمشدر واهل كلمه سنك تحقيقی دخی كذر ايتمشدر قال الله تعالى
فی سورة الحجر * وان جهنم لموعدهم اجمعين * وتحقيق دوزخ جمله متابعان شيطانك وعده كاهيدر (لمحرره) ديلرسك
فيض جنتدن نچه نم * صاقنكم ياقسون نار جهنم * دينورلا تسترح يا داخل النار * ويامن يسكن الجنات نم نم *
تمثال * بالكسر الشیء المصور المصنوع مشبها بخلق من خلائق الله تعالى كما قال الله تعالى حكاية عن ابراهيم

عليه السلام ماهذه التماثيل التى انتم لها عاكفون) والممثل المصور على مثال غيره من مثلت الشئ بالشئ اذا شبهته به
(سلاسل) سلسله نك جمعيدر زنجير معناسنه قال الراغب تسلسل الشئ اضطرب كأنه تصور منه تسلسل متردد فردد
لفظه تنبيها على تردد معناه ومنه السلسلة (نكال) فتحله عذاب معناسنه در (انكال) فتحله نكلك جمعيدر كسرله
بوقاغى كه طواراياغنه اوررلر واويان دمرنه دخى ديرلر حديدة اللجام معناسنه قال الراغب نكلته قيدته والنكل قيد
الدابة وحديدة اللجام لكونهما مانعين والجمع الانكال قال تعالى (ان لدينا انكالا) ونكلت به اذا فعلت ما ينكل به غيره
واسم ذلك الفعل نكال قال تعالى (فجعلناها نكالا) قال المولى الفنارى الخلاف فى خلق جهنم مشهور الا ان عند
اهل الكشف الجنة والنار مخلوقتان وغير مخلوقتين فاما قولنا مخلوقة فكرجل اراد ان يبنى دارا فاقام حيطانها فيقال
قد بنى دارا فاذا دخلها لم ير الا سورا دائرا على فضاء وساحة ثم بعد ذلك ينشئ بيوتها على اغراض الساكنين فيها
من بيوت وغرف وسراديب ومهالك ومخازن وما ينبغى وهى دار حرورها هواء محرق لا جمر لها سوى بنى آدم
والاحجار المتخذة آلهة والجن لهبها كما قال وجنود ابليس اجمعون ويحدث فيها آلات بحدوث اعمال الجن والانس
الذين يدخلونها انتهى (احمدى) واعظ بزى قورقتمه جهنمده اودا ولمز* هركس اودونى يانغه بوندن ايلتورلر* عرض
خلاف الطول وقد سبق (امثال) فتحله مثلك جمعيدر كسرله ونظير معناسنه قال فى المفردات المثل عبارة عن المشابه
لغيره فى معنى من المعانى اى معنى كان * كبريت * كسرله كوكرد ديدكارى نسنه صارى اولور قزل اولمز وبر نسنه
بولنمسه تشبيه ايدوب هو كالكبريت الاحمر ديرلر ودخى خالص التونه ذهب كبريت ديرلر كما فى الاخترى وقال
فى القاموس الكبريت من الحجارة الموقد بها والياقوت الاحمر والذهب او جوهر معدنه خلف التبت بوادى النمل انتهى
وفى الشرعة وشرحها لابن السيد على الصديق الصدوق اعز من الكبريت الاحمر وهو كناية عن الاكسير الخالص
انتهى كما قال فى قوت القلوب الكبريت الاحمر هو كيمياء الذهب الذى يعمل منه الذهب الخالص وقيل هو صفة لموصوف
محذوف اى اعز من الذهب الخالص الاحمر والكبريت بمعنى الخالص * زر خالص كبى رنكين اولوب كتمكده اشعارك
الكده خامه اى باقى مكر كبريت احمردر (صلصال) قورى بالجق كه ال اوردقده صدا ويره قال الراغب اصل الصلصال
تردد الصوت من الشئ اليابس وسمى الطين الجاف صلصالا قال الله تعالى فى سورة البقرة (فاتقوا النار التى) پس
شول آتش دوزخدن پرهيز ايديكز كه سائر آتشلردن ممتازدر آنكله كه (وقودها) آنك آتش انكيزى يعنى
طوتروغى (الناس) كافرلردر (والحجارة) دخى سنك كبريتدر كه آنك حرارتى صعبتر ورايحه سى ناخوشتردر
(اعدت للكافرين) وبو مقوله نار كفار ايچون آماده قيلنمشدر (قوغ) تركيدر قغلجم معناسنه شراره كبى (تجوال)
فتحله كثرت جولان وطواف معناسنه اختريده كسرايله ضبط ايتديكى غلطدر مكر تجو يلدن اسم اوله تكميم رضى
رحمه الله تجويز ايتمشدر بو مقامك تفصيلى بالاده كذرا يتمشدر مقصود باشده دماغك قيناماسى ظرف ايچنده اولان
نسنه نك شدت ناردن قيناماسنه تشبيهدر كه ايكيسنده بيله كثرت جولان وطواف ودور وحركت واردر* زقوم* قال
فى القاموس الزقوم كتنور شجرة بجهنم وطعام اهل النار قال الله تعالى فى سورة الدخان (ان شجرة الزقوم قال الراغب
هو عبارة عن اطعمة كريهة فى النار ومنه استعير زقم فلان وتزقم اذا ابتلع شيئا كريها (ارطال) فتحله رطلك جمعيدر
كسرله وفتحله يوز اوتوز درهمدر تفصيلى بالاده در (زلزال) يقال زلزله زلزلة وزلزالا مثلثة حركه (زبانى) برقاج دفعه
شرح اولنمشدر (استدلال) ذهنك اثردن مؤثره انتقاليدر يعنى بو تقريرى استماع ايدوب جهنم واكا متعلق اولان
امورك حقيقتنه انتقال ايله (سلاسل) زنجيرلر (اغلال) كردن بندلر كه اسيرلر ومجرملر بوينلرنه دمردن وغيريدن
ايدرلر (ضلال) ضمله ضالك جمعيدر ازغون معناسنه قال الله تعالى (وترى المجرمين يومئذ) دخى سن اى رؤيت
شاننده اولان كمسه قيامت كوننده كنهكارلرى يعنى مشركلرى كورورسن (مقرنين فى الاصفاد* بندلرده اللرى واياقلرى
بوينلرنه مقرون قيلنمش اولدقلرى حالده وبعضلر ديمشلر كه مقصود اعتقادده مشاركتلرنه كوره برى برلر يله ويا آنلرى
اغوا ايدن شياطين ايله دزبند قيلندقلرنى بياندر (ذرة مثقال) مثقال ذره ديمكدر يعنى هبا ديدكارى غبار قدر
نقال) زياده نقل ايديجى نقل اصلنده بر نسنه يى بر مكاندن بر مكانه تحويلدر بوراده مراد اقوال وافعالى بياندر
(انطاق) نطق ويرمك قال الله تعالى فى حم السجدة (وقالوا) دخى كافرلر تعجب وتوبيخ يوزندن ديديلر (لجلودهم)
كندى اعضالرنه كما فسره البعض (لم شهدتم علينا) نيچون بزم اوزريمزه كواه اولديكز بز سزلك ايچون مجادله
ايدوب اوزريكزدن عذابك دفعنه سعى ايدركن (قالوا انطقنا الله الذى انطق كل شئ) اعضا وجوارح آنلره
جواب ويروب ديديلر كه هر ناطقى انطاق ايدن حق بزى انطاق ايلدى وبيان واقعه قدرت ويردى پس بز دخى كتم
ايتميوب بزم وساطتمزله ايتديككز قبايحه شهادت ايلدك (ارسال) پيغمبر كوندرمك (اهوال) هولك جمعيدر

خوف

خوف وفزع معناسنه در قال فى القاموس هاله هولا افزعه والهول المخافة من الامر لا يدرى ما يهجم عليه منه (قال)
كلامدر قول كبى قيل وقالك تفصيلى مرورا يتمشدر قال الله تعالى فى اواخر سورة هود (لاملأن جهنم من الجنة
والناس اجمعين) البته ديوان وآدميانك جمله عاصيلرندن دوزخى پر قيلورم (مالك) اصل كلمه ده شدت وقوت معناسى
اولمغله خازن ناره مالك ديلدى تكميم قريبا كلام ناظمده مصداقى كلور وفى الحديث لاحدهم مثل قوة الثقلين يسوق
احدهم الامة وعلى رقبته جبل فيرمى بهم فى النار ويرمى بالجبل عليهم كما فى الارشاد قال الله تعالى فى سورة المدثر (عليها
تسعة عشر) يعنى جهنم اوزرنه موكل اون طقوز ملك واردر اون طقوزه انحصارك وجهى بودر كه نفوس انسانيه نك
قوت نظريه وعمليه سنده فسادنه سبب اولان اون ايكى عدد قواى حيوانيه در كه حواس خمس ظاهره وخمس باطنه
شهوت وغضبدر بونلر اجمالا جلد اولده مذكور وتفصيلا كتب كلاميه مسطوردر ويدى عدد قواى طبيعيه در كه قوت
جاذبه وماسكه وهاضمه ودافعه وغاذيه وناميه ومولده در كه كتب حكمتده مشروحا بيان اولنمشدر پس بو اون ايكى ايله
يدينك مجموعى اولان اون طقوز قوى منشاء آفات اولمغله عدد زبانيه دخى بو عدده منحصر اولدى وبو قوى كه حقيقتده
حال روحه نسبت ايله جحيم كبى اولان بدن انسانيده در تنين اون طقوز زبانيه كبيدر پس بو قدر علائق وعوائق ايله
امتثال طاعته راه مكر عنايت واعانه الله اوله (لمحرره) اون طقوزدر زبانيان وجود (قيلور آنى شهود اهلى شهود
(درنشين بدن اولوب بكلر* بند ايدر آدمه هزار قيود* قيل حذر چكمه اول قيودن كيم* نار بعدا ايچره اولورسن نابود
باصه كورشول بهشت جانه قدم* بو بهشت ايچره در عموما جود* واردر اون طقوزى هر شاهك* آلوب اطرافنى
آنك چو اسود* قنغى شه اون طقوزه غالب ايسه* اون سكز بيك جهانده اولدى ودود* نقدكى راه ظلمه صرف ايتمه
ايده كورسوق عدالتده مسعود* وبعض ارباب حقيقت قواى سبع مذكوره دن بدل جوارح سبعى يازمشلردر كه امرت
ان اسجد على سبعة اعضاء وارآب حديثى ايله مشار اليهادر يعنى جبهه ويدين وركبتين وقدمين در انف جبهه ده
داخلدر زيرا ايكيسى عظم واحد مشتملدر* وبعضلر عدد مذكورى تخصيصه باعث ده ديمشلر كه معصيت صرف
اولنان ساعات اون طقوزدر زيرا ليل ونهارك مشتمل اولديغى يكرمى درت ساعتك بشى صلوات خمسه مصروف
اولنجق باقى اون طقوز قالور وبعضلر ديمشلر كه جهنم دركات سبعه در كه التيسى اصناف كفره ايچوندر وهر صنف
ترك اعتقاد وترك اقرار وترك عمل سببيله هر برينك مقابله سنده بر نوع عذاب ايله معذب اولوب هر نوع اوزرنه دخى
مستقل بر ملك موكلدر پس اوچ كره آلتى اون سكز اولور ودركات سبعه نك يدنجيسى كه عصاة امت ايچوندر ايلكى ترك
عمل سببيله اكا مناسب اولان عذاب نوعنه بر ملك دخى موكل اولوب مجموعى اون طقوز اولور* وبعضلر ديمشلر كه
تسعة اكثر آحاد وعشرة اقل عشرات در پس عدد مذكور اكثر قليل واقل كثير ميانده عدد جامع اولور (استقلال
يقال فلان يستقل بهذا العمل اى يقوم به قال فى القاموس القلة بالفتح النهضة من علة او فقر واستقله حمله ورفعه
واستقل الطائر فى طيرانه ارتفع (وقال الراغب استقللته رايته قليلا وقد يكنى بالقلة عن العزة لان كل عزيز يقل
وجوده (مكيال) كسرله آلت كيل يعنى عقل آنى اولچوب مقدارن بيلمز (برق خاطف) كوزك نورنى قپان وكوزى
قماشديرن نور كه بلوز اراسنده ظاهر اولور وقد سبق (قتال) كثير القتل وهو ازالة الروح عن الجسد) بولار
نوردندر نارى ايدرلر برقله ابطال (يعنى زبانيه طائفه سى اصلنده نور الهيدن خلق اولنمغله اول نورك غلبه سندن
نار جهنمك تأثيرنى ابطال ايدرلر يعنى آتش دوزخ آنلرك وجودلرنه كار ايتمز دنيا آتشى سمندره كار ايتمديكى كبى
(لمحرره) اولان نارغم عشقه سمندر* اكا هجران اودنده كيم يناردير* ديلرسك صدر بزم حوض كوثر* بوكون
تاب درون اولدى اكادر (بلا امهال) بى مهلت وتوقف (اهمال) يقال اهمله خلى بينه وبين نفسه اوتركه
ولم يستعمله قال الله تعالى فى سورة التحريم (عليها ملائكة) جهنم اوزرنه موكل ملكلر واردر كه (غلاظ شداد)
درشت سخن وسخت كار وتوانا لردر كه دوزخى اولنلره انلرله قوت ستيز وآنلرك جنكندن مجال كريز يوقدر)
لا يعصون الله ما امرهم (فرمان حقه عاصى اولمزلر) يعنى كمسه نك رشوتنه آلدانوب امره مخالفت قيلمزلر) ويفعلون
ما يؤمرون (ومأمور اولدقلرى كارى بى كسل وفتور يرنه كتوررلر (ترحال) فتحله وراء وحاء مهملتين ايله كثرت
رحلت وانتقال معناسنه اكر كسرله اولورسه ترحيلدن اسم اولور تكميم شيخ رضى كافيه شرحنده ذاهب اولمشدر
الحاصل بو مقوله مصدرلرده تبيان وتلقادن غيرى مكسور الاول كلمش يوقدر مكر اسم جنس اوله تمثال وتمساح وامثالى
كبى بو مقامك تفصيلى شروح شافيه ده وحريرينك درة الغواص نام كتابنده مطالعه اولنه (اولمز استكمال) كمال
بولمق وتمام اولمق ويا خود كمالا وتماما اعطا ايتمك كه دخول جنتدر وكمال الشئ حصول ما فيه الغرض منه واكمله
وكمله واستكمله اتمه (حسرت) فوت اولان نسنه اوزرنه غمدر تفصيلى مرورا يتمشدر (ندامت) شدت حزن (منوال

كسرله جلاهلرك بزدوردكى آغاج خشبة الحائط معناسنه وقاعده واسلوب وهم على منوال واحداى استوت اخلاقهم واتفقت كلمتهم يعنى محشرده آنلرك كبى ناهموار وبد اسلوب اولميه (ضلال) ضالك نفسنده اولان صفتى واضلال غيره نسبتله اولان حاليدر يعنى تنها كزده كندى فسق وفجور يكزدن ماعدا نيجه ساده دلساكلره دخى رهزنلك ايدرديكز زمانه ده اولان علماء بى عمل ومشايخ بى تقوى كبى نعوذ بالله من غرورهم وشرورهم (لمحرره) كوستررخلقه سرمه لو كوزلر* صيد ايچون كوزلرى آهو كوزلر* روى خلقه عصا طاشوردستى* كوسترر زبر ذيلده دستى* الدروب كنديسنى غفلتدن* كوسترر وجد وبر نيجه لتدن* ايليوب خانقاهى برقورى دام* دام تزويرى قوررخلقه مدام* مسكيلك دعوى يسن ايدوب قيش وياز* طوغرر اول فتنه ريش ناسه پياز* حلقهٔ ذكر ايچنده كرديسه هو* كوزلر آنك ضميرى برآهو* يادياريله لبى زمزمه ساز* لونى بركلرخ ايچون اولمش ساز* قو يالم امدى لافى درويشان* لافله حاصل اولمز اشبو شان* دوندروب سمت حقه افكارى* ايده لم بالثر يادن كارى (اشغال) فتحله شغلك جميدر ضد فراغ معناسنه بوراده مراد اعمال وافعالدر يعنى شغلك بنم ايچون دكل بلكه خلق ايچون ايدى فاما خلق وخلق بوزندن كسب ايتديككز مالك بوكون سزه نفعى يوقدر اكر خدمتى بكا حصر ايديدكز مقتضاى وعدم اوزره بندن اجر بولوردكز مخدومكز اولان كمسه لر ايسه كندى باشلرنه درمان سازدكلردر فكيف سزه نفع وفائده لرى اوله (سعدى) كرت بيخ اخلاص در بوم نيست) ازين در كسى چون تو محروم نيست) زعمرو اى پسر چشم اجرت مدار) چو درخانهٔ زيد باشى بكار) اكر جز بحق ميرود جاده ات) در آتش فشانند سجاده ات) بروى ريا خرقه سهلست دوخت) كرش با خدا در توانى فروخت (لمحرره) خدانك لطفنه قيل التجايى* صقين اى دل صقين قهر آتشندن كوزت جنت جهنم ايته جايى* صقين اى دل صقين قهر آتشندن* ايده كوراغلقدن چشمى پرنم* بوتله سو نور نار جهنم * دير يسك جام لطف حقه قانم* صقين اى دل صقين قهر آتشندن* شو كيم غيره باقوب ترك ايتدى يارن زرابكن قيلدى مس آخر عيارن * ريا اهلى نارنار ايچره يارن * صقين اى دل صقين قهر آتشندن جهنم كبيدر شول نفس انسان * زبانى اون طقوزقوتدر رصان* دكلدر اشبو ناره يانمق آسان* صقين اى دل صقين قهر آتشندن* كوزلك آچ نور حقه حقيا وار* وجودما سوى يوقدر اودروار* نار غيره باقنلر خاروخس وار صقين اى دل صقين قهر آتشندن (جانه) تجنيس تامدر اولكيسى اصلنده مشدد درجان ابوالجن دركه ابو البشردن مقدم خلق اولنمشدر تفصيلى جلدا اولده در (قال الله تعالى فى آخر سورة النباء) ويقول الكافر ياليتنى كنت ترابا) وقيامت كونى كافر اولان ديركه اى كاشكى بن خاك اولايدم يعنى هركز زنده اولميدم وياخود امر وزخاك اولوب بعثله بوكونى كورميدم وياخود وحوش وطيور بعد الحشر خاك اولدقلرى كبى بندخى ترابه رجوع ايديدم وبعض اقوالده كافر ابليس مراد ابليسدر تتكيم ناظم قدس سره ذاهب اولدى وابليس كه آدمى خاكدن آفريده اولمغله تعييب وكنديني آتشدن ظهور بولمغله تحسين ايتمش ايدى اول كونده كرامت آدم وسعادت مؤمنان فرزندانى مشاهده وكنديك عذاب وشدتنى مطالعه ايتدكده خاكه انتسابى تمنى قيلسه كركدر اى درويش خاكيانه اولان دبدبه وطنطنه طبقات مخلوقاتدن برطبقه يه يوقدر وبو طبقه هر چند اسفل سافلين صورت ايسه لرده اعلاى عليين اهلى اولان ملكلر اوزرنه فضيلتلرى چوقدر (خاك راخوار وتيره ديد ابليس) كرد انكارش آن حسود خسيس (ماند غافل زنور باطن او) نشد آكه زسر كامن او) بهر كنجى كه هست در دل خاك) اين صدا داده اند در افلاك) كه بجز خاك نيست مظهر كل) خاك شوخاك تا برويد كل (لمحرره) اولدى شول خاك تيره مظهر كل* بتدى آندن بودكاو سنبل وكل* كلبچك عالمه آدم ديدى حق* اى جهان آغله شمد نكرى كل* نور آدمله روشن اولدى كوزلك* صالدى آدم يوزوكه خوش كاكل* خاكدن آينه قيلدم پيدا * ايلدم آبى بر عجب شكل (غرامت) اداسى لازم كلان نسنه واوده مك يعنى بور چلو كبى اوزريكه بربار بلا يوكلنوردى وجائزدركه غرامت غرام معناسنه اوله يعنى عذاب وهلاك وشر دائم كما قال الله تعالى (ان عذابها كان غراما اى دائما) (چرخ) هر نسنه كه حركت دوريه ايله حركت ايدر اكا چرخ ديرلر دولاب وفلك وقا كلو چقرق كبى (ايوان) مرة بعد اخرى تحرير اولنمشدر (جانور) جان روح حيوانيدركه هر در يده وار در وراسان عربيده كى ذو معناسنه در پس جانور جان صاحبى وجانلو ديمكدر حيوانه جانور ديدكارى بو اعتبار له دركه جانى وار در كذا فى الدقائق نعمة الله لغتنده ورادات نسبتدر مثلا پيشه ور صنعتلو ديمكدر ديكى ذو معناسنه راجع در فافهم (سعدى) هماى برسر مرغان ازان شرف دارد) كه استخوان خورد وجانور نيازارد (دبر) يعنى فخر عالم عليه السلام بويله بيورر وياخود كتب شرعيه ده اهل تصنيف بويله ايراد ايدر* قال اهل التحقيق كل ما فى السموات والارضين من الصفو والروحانية كمكة والروضة المقدسة والمساجد والانهار

يتصل يوم القيمة بعالم الجنان وكل ما فيها من الكدر والظلمانية يتصل بالنار والزمهرير قال الشيخ الاكبر قدس الله سره فى الفتوحات المكية وتحشر الوحوش كلها فى النار انعاما من الله عليها الا الغزلان وما كان فيه مسرة لبنى آدم كالطاوس وغيره وما استعمل من الحيوان فى سبيل الله فانها فى الجنان على صورة يقتضيها ذلك الموطن وكذا كل صورة تغدى بها اهل الجنة فى الدنيا او جعلها فداء فى سبيل الله وجاهد عليها اوج فكلها يلحق بعالم الجنان نسأل الله تعالى الفردوس بفضله (نعيم) نعيم الله عطيته كما فى القاموس (دخى اون دورلى حيوان يله كيرر) يعنى قوچ صورتنده كما قال فى مشكوة الانوار كلهم يصيرون على صورة كبش ويدخلون الجنة (پيمبر) اصلنده پيامبردر حقدن خلقه خبر ايلديجى معناسنه تحقيقى مرورايتمشدر (ناقه) ديشى دوه قصه سى سورهٔ هودده وغيريده بيان اولنمشدر قال الله تعالى وياقوم هذه ناقة الله الاية اجمال بودركه ثمود حضرت صالح عليه السلامدن معجزه جواولوب رئيسلرى جندع كاثبه نام بر صخرهٔ منفرده يه اشارت ايدوب شوسنكدن بر ناقهٔ جسيمه اخراج ايدر سك سنى تصديق ايده رز ديدكده دخواهلرى اذن حقله وجود بولوب صكره قدارد برلر برغدار اشارت قوم ايله ناقه يى عقر ايدوب صيحهٔ جبريل ايله جمله سى هلاك اولديلر (شحنهٔ قهر خدا ايشان بجست) خونبهاى اشترى شهرى درست (كوساله) ضمله بوزاغو يعنى ملائكه دن برطائفهٔ جليله حضرت ابراهيم عليه السلامه فرزند دلبندى اسحاقى مژده طريقيله باحسن وجمال صورت بشرده قدوم ايتدكلرنده حضرت ابراهيم عليه السلام آنلرى بشر ملاحظه سيله بريان ايدوب حضورلرنه كتورديكى بوزاغودركه سورهٔ هودده بيان اولنمشدر كما قال تعالى (فمالبث ان جاء بعجل حنيذ الاية (ذبح اسماعيل) كسرله مايذبح معناسنه دريعنى بوغزلنان حيوانك اسميدر قال تعالى فى سورة الصافات (وفديناه بذبح عظيم) الآية مراد حضرت اسمعيل عليه السلامه فدا كلان قوچدركه مقدما هابيل آنى تقريب ايدوب چراكاه جنته ارسال اولنمش ايدى سؤال اولنورسه كه قربان مذكورى زمان هابيلده آسماندن نزول ايدن آتش پاره احراق ايدجك بردخى نيجه ذبح اولنور جواب بودركه بعضلر غسيجه ذاهب اولمشلردر اما بو فقير قتنده تجسم طريقيله در پس موت اول نوم ويا اغماء منزله سنده اولمش اولور تحقيق كذرايتمشدر نظيرى سورهٔ بقره ده (الم ترالى الذين خرجوا من ديارهم) آيتنده مطالعه اولنه والله اعلم (برى موسى صغر يدر) قصهٔ اجماليه سى بودركه حضرت موسى عليه السلام زمان شريفلرنده ميان بنى اسرائيلده عاميل نام كسنه مقتول بولنوب قاتلى حقنده اختلاف اولنيجق حضرت موسى عليه السلامه مراجعت ايلديلر وحى الهى وارد اولديكه قرآنده وصف اولنان وجهله بربقره ذبح ايدوب اسانيله مقتول مذكور اوزرنه ضرب ايده لر بعد التفتيش الكثير برجوان پرهيزكار النده مذهبه نام بقرهٔ موصوفه بولنوب ملء الجلد زرايله اشترا اولنوب ذبح اولندى وذنبيله عاميل اوزرنه ضرب اولندقده باذن الله تعالى حيات تازه بولوب نام قاتلانى تعيين ايلدى وينه خاك افتاده اولدى وآنلر ايكى برادر زاده ايديلر كه عاميلى مالنه طمعا صحرايه كوتروب قتل ايتمشلردى پس مؤاخذه اولنوب ميان بنى اسرائيلدن اختلاف مرتفع اولدى وجوان مذكور دخى عالم صباوتده ايكن پدرى كاومزبورى بربيشه زارده الله تعاليه امانت ويرمش ايدى پدرى وفات ايدوب جوان بهرهٔ شعوردن برمايه اولدقده پيشهٔ بنى اسرائيل قصه سى واقع اولوب بروالده سببيله عنايت من الله تعالى بوقدر ماله مالك اولدى وحقه استيداع اولنان ضايع اولمدى (لمحرره) يورى تدبير نفسه ايله وداع * واركى قيل خدايه استيداع مورث دردسر درر تدبير * كوزله تقديرى ايله دفع صداع (براولو) قصرله درميت معناسنه (نمل سليمان) نمل قرنجه در بوقصه سورهٔ نملده بيان اولنمشدر اجمالى بودركه حضرت سليمان عليه السلام ارض شامده تدمر نام شهرده ساكن اولوردى بركون بساط برهوا بادصبا ايله طرف يمنه متوجه ايكن طائفك جانب جنو بنده وادئ نمله كذرايتدى ومهتر موزچكان اولان منذره نام برمور رچه لنك كه جثه ده برابر خروس ويانعجه ويا كركى ايدى مرور سليماندن آكاه اولوب بر پشته نك اوزرندن ياايها النمل ادخلوا مساكنكم ديو موزچكانه خطاب ايدوب پايمال عسكر سليمان اولمقدن تحذير ايلدى وروزكار اوچ ميل مسافه دن نمل مزبورك مقاله سن رسانيدهٔ سمع سليمان قيلدى سليمان اول مورچه يى طلب ايدوب آنكله هر نوعدن مصاحبت ومكالمه عقدنه وافر كلمات نظم ايتدى وشكر كذار اول محلدن كتدى (لمحرره) خرداهلى اولان بوعالمده * نوله كر ايلسه تدبير امور * كوربجك اشكر سليمانى* ذره ادراكله صاقندى مور* قال الامام الدميرى سميت نملة لتنملها وهى كثرة حركتها وقلة قوائمها والنمل لا يتلاقح ولا يتزاوج انما يسقط منه شئ حقير فى الارض فينمو حتى يصير بيظا ثم يكون منه والبيض كله بالضاد الا بيظ النملة فانه بالظاء اقنع فما تبقى بلا بلغة فليس ينسى ربك النملة (ان اقبل الدهر فقم قائما) وان تولى مدبرا نم له) ومن اسباب هلاكه نبات اجنحته فاذا صار النمل كذلك اخصبت العصافير لانها تصيدها فى حال طيرانه وقد قال ابو العتاهية

فی ذلك واذا استوت لنمل اجنحة) حتی تطیر قد دنا عطبه) وكان الرشید كثیرا ما ینشد ذلك عند نكبة البرامكة وكل قتل
كان لنفع او دفع ضرر فلا بأس به عند العلماء انتهی باجمال فمن الاول قتل نحل العسل ودود القز ونحوه ومن الثانی
قتل النمل اذا كان ضار الشجر ونحوه وذبح الهرة المؤذیة وما اشبه ذلك (هدهد بلقیس) هدهد معروف تاجلی
قوشدر عرفن یعنی ایبكن مجنونه بخور ایتسه لر خلاص اوله ولجنی معقود عن المراة ویا مسحوره بخور ایتسه لر نجات
بوله قاله الامام الدمیری فی حیوة الحیوان (بلقیس) كسرله سبا شهرنك شاهیدر وهی بلقیس بنت هداد بن شرحبیل
ابن مالك بن ریان ابا عن جد قرق اتادن بری یمن پادشاهلریدر بعضلر بلقیسك والده سی جنیه ایدی دیمشلر قال
ابن الكلبی كان ابو بلقیس یقول لیس فی ملوك الاطراف من یدانینی فتزوج امراءة من الجن یقال لها ریحانة بنت السكن
فولدت له بلقیس وتسمی بلغة انتهی انس وجن میانده امكان علوق حقنده آكام المرجان فی احكام الجان نام كتابده
تفصیل بدیع وارد راننده مطالعه اولنه (بعدذا) هدهد بلقیس بلقیسك خبرنی سلیمانه وسلیمانك نامه سنی بلقیسه ایصال
ایلین هدهددر تفصیلی سورۀ نمله وتفاسیرده در*حماریدر عزیرك*تفصیلی سورۀ بقره ده (اوكالذی مر علی قریة)
آیتنك تفسیرنده در اجمالی جلد اولده مرور ایتمشدر) یونس بلیغی) مراد یونس بن متی در كه ذوالنون ایله ملقبدر
قصه سی قرآنده برقاچ موضعده ذكر اولنمشدر اجمالی بودر كه الله تعالی حضرت یونس علیه السلامی بلاد موصلدن
نینوی دیدكاری شهراهلنه ارسال ایتمش ایدی یونس آنلردن بحضور اولوب بی فرمان خدا كاردریایه كاوب
طائفۀ تجار ایله سفینه یه سوار اولدقده میان آبه وصولده سفینه جریان ایتمدی ملاحان بوسفینه ده بندۀ گریخته
اولمق كركدر دیدكلرنده حضرت یونس علیه السلام اول عبد آبق بنم دیو كندنه اشارت ایلدی فاما اهل سفینه
سیماء یونس علیه السلامه باقوب مقاله سن تصدیق ایتمدیلر بالآخره اوچ دفعه قرعه صالدیلرسه بار حضرت
یونس علیه السلامك نامنه چقدی پس یونس علیه السلامی دریایه القا ایتدكلرنده امر حقله بر ماهئ بزرك آنی
التقام ایلدی كما قال تعالی (فالتقمه الحوت) وآبدن سربیرون اوچ كون وبایدی ویا اوتوز ویا قرق كون هفت دریایی
سیر ایدوب كناره القا ایلدی (شفاء الفؤاد نام طب كتابنده كاوركه بر یوك بالق دخی واردركه خلق ایچنده
یونس بالغی دیمكله معروفدر اما صحیحی طوكز بالغیدر لونی سیاه وباشی خنزیركبی یعنی اولور آغزی وبورنی
خنزیره مشابهدر اكثر زمانده دریاده بالكز كزمیوب برقاچی بر یره جمع اولوب كزرلر اتی یمزصوكابینك اتی كبیدر
انتهی كلامه (سعدی) وقتیست خوش آنراكه بود ذكر تو مونس) ورخود بود اندرشكم حوت چو یونس) بر بحر
بحسب الظاهر قافیه ده تكرار كورینور فاما فرق دقیق واردر زیرا ایكنجی بر بحر ده یا نسبتدر وبرین كسرله قوقرصو
معناسنه در مقصود بطریق التجرید والایضاح ماهئ یونس علیه السلامك دریایه انتسابی بیاندر فافهم
فان كمال كلام الناظم قدس سره اعلی من ان یدركه الاذهان القاصرة والعقول الناقصة*اصحاب كهفك كلبی*سورۀ
كهفده بیان اولنمشدر اجمالی بودركه ملوك رومدن دقیانوس نام پادشاه جبار شهر افسوسه مستولی اولدقده
دار الملك ایدنوب خلقی عبادت اصنامه جبر وتمرد اولنلری قتله اغاز ایلدی بوسببدن شهر مذكورك بزرك زاده لرندن
التی نفر جوان كه زمان فترتده دین عیسی علیه السلاما وزرنه ویا خود الهام ملكوتی وانجذاب لاهوتی ایله اساس بند
توحید ایتدیلر حوالئ شهرده اولان بنجلوس نام كوه بلندده فرار ایلدیلر كما ورد (من فر بدینه شبرا من الارض وجبت
له الجنة) كیدركن برشبانه راست كلوب اول دخی آنلرله همراه اولدی وشبانك كلبی هرچند كه منع ایتدیلر ممتنع
اولمیوب آنلره پیرو اولدی شبان دخی شبانی كوه مزبورده جیروم نام برمغاره یه دلالت ایلیوب بعد الوصول
اوچیوز طقوز سنه خواب برودة اوراده قالدیلر بومدت طویله ده كلب دخی درمغاره ده خوابه واروب اهل تزكیه نك
نفسی كبی سكون بولدی صكره تندروس نام پادشاه عادل زماننده الله تعالی آنلری ایقاظ ایلدی وبومكث مدید
حفظ حقله آنلره بركونجه كلدی (سعدی) سك اصحاب كهف روزی چند) پی مردم كرفت ومردم شد) یعنی
انسان مرتبه سنه واصل اولدیكه قوچ صورتنده انسانله جنته كیرسه كركدر پس شول مردم كه بوبابده سك قدر
استعدادی اولمدی سك آندن یك اولدی (لمحرره) سك ایله بر میدردلامردم*سرایله هیچ برابر اوله می دم* بد كشیدن
اولیك سك یك اولور*مردبد روز قیامت سك اولور*پی مردم كرفت اولان حیوان*جنت ایچره طوته یارن ایوان*
صورت مردمه كیرن بدلر*یبه دوزخده اتلرن دد لر*دوه سی بد رعالم حضرتینك*بودوه وفات یابنده وغزافصلنده
بفصلا بیان اولنمشدر (مرام) مقصود ومطلب (مأوی) الفرق بین المأوی والمثوی ان المأوی المكان الذی یأوی الیه
الانسان والمثوی مكان الاقامة المنبئة عن المكث (اكراولیسه الی آخره*ابراره یعنی مؤمن متقی اولنلره مقر اولان
نعیمه یعنی جنته اشارتدر زیرا جنته دخول الله تعالینك محض فضلی وفیض وحمیدر نتكیم قسمت درجات اعمال

وخلود نیاتله در (وكر بو یسه الخ) فجاره یعنی دیانت پرده سن شق ایدن عاصیلره مستقر اولان جحیمه یعنی جهنمه
اشارتدر زیرا جهنمه دخول الله تعالینك عین عدلی وكمال حكمتیدر نتكیم طبقات عذاب اعمال وخلود نیاتله در
نسأل الله لنا ولك وللمسلمین ان یستعملنا بصالح الاعمال ویرزقنا الحیاء منه علی كل حال*تعطف*اسركك
شفقت كبی بونده اشارت واردركه حق تعالینك سخطنده رحمتی وقهرنده لطفی مندرجدر پس دار الشقاوه اولان
جهنمده عصاتك احتراقنده حكمت واردر الحاصل عنایتدن خالی دكلدر فافهم (لمحرره) فیض فضلك قطره سیدر
نعمت دار الثواب*محض عدلك جره سیدر نقمت دار العقاب*رحمتك صوندی شراب جاودانی عاشقه*حكمتك
قیلدی نیجه زاهدلرك بغرن كباب*لطف وقهر كدن نشان اولدی حقیقت نور ونار*كیمی راحت بولدی خلقك كیمی
چكدی اضطراب*شولكه دوشدی نار هجرانه ازل یاندی ابد*اولمدی یارب وصالك نشوه سندن بهره یاب*شمعكه
پروانه اولمقدن مرادی عاشقك*نارك ایچره نور اولوب یانمقدر جمله حجاب*نوش جام عشقه كلمشدر بو بزم فانیه*
یوخسه عاشقلر كوزینه ماسواعین سراب*صاندی خالك تیره در اصل بنای آدمی*دوشدی شیطان رتبه دن
اولدی خراب اندر خراب*حقیا فیض الهی استر یسك روز وشب*قیل تواضع اهل حقه چون نم ابره تراب (اطباق)
فتحله طبقك جمعیدر تحریكله برقاچ معنایه كاور بوراده طبقه معناسنه محمولدر (اطباق) كسرله اورتمك وبورتمك
یقال اطبقه غطاه واطبق الغیم السماء اذا استوعبها ومنه الجنون المطبق والحمی المطبقة قال الله تعالی فی سورة الحجر
لها سبعة ابواب (دوزخ ایچون هفت دروازه در) لكل باب منهم جزء مقسوم) هر قپو ایچون كراهلردن قسمت اولنمش
بهره واردر ابوابدن مراد طبقاتدر یعنی جهنمك یدی عدد طبقه سندن هر بری ایچون صنف مخصوص تعیین
اولنمشدر كه اول طبقه یه آندن غیری قوم كیرمز بو مقامك تفصیلی وطبقاتك اسماسنده اولان وجوه تسمیه جلد
اولده درمضی مامضی فلا نعیده قال تعالی*واما من خفت موازینه (واما اولكه آنك ترازوی كرداری خفیف
اولدی*فامه هاویة*پس آنك یری جهنمك هاویه دینلن دركه سیدركه جمله دن زیرتردر*وما ادریك ماهیه)وسنی
نه شی دانا قیلدیكه هاویه ندر ماهیه آخرنده اولان ها سكت ایچوندر*نار حامیة*سوزشده غایته ایرمش
آتشدر نعوذ بالله تعالی (منافق) هو الذی یضمر الكفر اعتقادا ویظهر الایمان قولا*اصحاب فرعون*اصحابی
داخل اولیجق كندی مقتدی اولدیغی جهتدن بالطریق الاولی داخل اولور كما قال تعالی) یقدم قومه یوم القیمة
فاوردهم النار) اما اولكه فصوص نام كتابدن فرعونك ایمانه متعلق قول اكبری نقل اولنور آنك جوابی مفصلا
تقدم ایتمشدر (زنادق) زندیقك جمعیدر قال فی القاموس الزندیق بالكسر من الثنویة او القائل بالنور والظلمة
ومن لا یؤمن بالآخرة وبالربوبیة اومن یبطن الكفر ویظهر الایمان اوهو معرب زن دین ای دین المراءة انتهی
وقد سبق ماهو زائد علیه (آباد) ابدك جمعیدر وهو استمرار الوجود فی ازمنة مقدرة غیر متناهیة فی جانب المستقبل
بومجموعنك الخ) یعنی ذكر اولنان طبقات اگرچه بحسب المناسبة اسماء مختلفه ایله تسمیه اولنمشدر ولكن جمله سنه
ینه جهنم اطلاق اولنور (ماده) مادة الشئ هی التی یحصل الشئ معه بالقوة (تخمیر) خاء معجمه ایله خمیر ایتمك ویوغرمق
(نقیر) خرما چكردكنك ارقه سنده اولان نقره یعنی چقور وقطمیر اوزرنده اولان یوفقه قاب ایكیسیله برنسنه نك
قلتندن تعبیر اولنور نتكیم بالاده شرح وبیان اولنمشدر بوراده نقیرله مراد ماده در زیرا دیمشلردر كه خرما اغاجنك
ماده سی خرما چكردكنك آرقه سنده اولان نقطه در یعنی آندن بترو شرح قطمیر شرح قلیل معناسنه در یعنی
بو مقامده بر ماده یوغرمه لم واول ماده یی دخی شرح قلیل ایله شرح ایده لم زیرا بو كتاب هر ماده نك اجمالنه متكفلدر تفصیلنه
دكل (تیسیر) آسان ایتمك (زلازل) زلزله نك جمعیدر اضطراب ارض معناسنه كاهیجه خوفدن ویاغیری معنادن
عارض اولان اضطراب دله دخی اطلاق اولنور قال تعالی (وزلزلوا زلزالا شدیدا ای ازعجوا من الرعب وتكریر حروف
لفظه تنبیه علی تكریر معنی الزلال فیه (اغلال وسلاسل) مرة بعد اخری تحریر اولنمشدر (دهرا فدهرا)
ای مندرجین فی الوجود متعاقبین فیه الی انقراض الدنیا والدهر فی الاصل اسم لمدة العالم من بدء وجوده الی انقضائه
ثم یعبر به عن كل مدة كثیرة وهو خلاف الزمان فانه یقع علی المدة القلیلة والكثیرة (قاتی) اولكیسی مركبدر یا ادات
مفعول وقات طبقه معناسنه در ایكنجیسی مفرددر سخت وشدید معناسنه یعنی طبقاتك تفاوتی كبی اهلنك عذابی
دخی تفاوت اوزره در پس جمله دن اسفل اولانك عذابی سائردن اشددر نتكیم الیوم سموات اهلنك حالی بری برینه
نسبت ایله تفاوت اوزره در یعنی اعلی اولنلرك طاعت وعبادت وخوفلری اسفل اولنلردن زیاده در الحاصل ترقیده
وتنزلده هر مقامك حكمی واردر (بوكون انكار ایدنلر كوره یارن) تهدید طریقی اوزره واردر یعنی بوكون
منكر توحید وعشق اولنلر قیامت كونی حرقت وفرقت عذابنه مبتلی اوله لر (بوكون اقرار ایدنلر كوره یارن) یعنی بوكون

مقر توحید وعشق اولنلر روزفردایا اولان الله تعالی یی کوره‌لر واغیاره متعلق اولان عذابدن خلاص اولوب
مشرب عذاب اولان جام وصالی سوره‌لر (صادق القول) یعنی الله تعالی وفخر عالم علیه السلام (هول) هاله هولا
فزعه والهول المخافة من الامر لایدری ما یهجم علیه منه کما فی القاموس یعنی صوکی نه منجر اوله جغی معلوم اولمیان
نسنه‌دن قورقغه هول دیرلر کاه اولور مطلق خوفده استعمال اولنور * ایمان الخ) اولکیسی عوام مؤمنین اولان
اهل استدلالک ایمانته اشارت وایکنجیسی خواص اولان اهل ایقانک ایمانته رمز واوچنجیسی اخص الخواص اولان
اهل عیانک ایمانته تلویحدر خواص مؤمنین مقام ولایتده واخص مسلمین مقام نبوتده‌در یعنی خاتم النبیین دنصکره
فرضا نبی مبعوث اولمق لازم کلسه بو مقامدن کلور پس ناظم قدس سره ایمانده اولان تأکیدنی تعلیل ایدوب بیورر
(که زیرا الخ) یعنی ذکر اولنان امورک حقیقتی عقل معاش مرتبه‌سنده حاصل اولمز بلکه عقل معاد وکشف تام کرکدر
آنکچون فضیل بن عیاض رحمه الله بیوررکه بن برملک مقرب ونبی مرسل وعبد صالحه غبطه ایتمم زیرا بونلرک
جمله‌سی قیامتی معاینه ایدوب هرکس مقامنه کوره فزعه دوشسه کرکدر بنم غبطه‌م ظلمت آبادنا بوددن صحرای
وجوده قدم باصمینلره‌درکه انلره مقاسات شدائد قیامت یوقدر پس بوندن منفهم اولورکه هرکسک فهمی عقلنه
وکشفنه کوره‌در یعنی کشفه واصل اولنلرک احاطه‌لری وخوف وخشیتلری جمله‌یه غالبدر زیرا هر امری علی ماهو
علیه ادراک ایتمشلردر عوام ناس ایسه وراء پرده‌دن ناظرلردر دیمشلردرکه عقل هزار حصه‌دن بوز حصه‌سی
اهل دنیانک واو چیوزی اهل آخرتک واوچیوزی اهل ملکوتک واوچیوزی اهل جبروتکدر اهل دنیا اهل آخرته
واهل آخرت دخی اهل ملکوته واهل ملکوت دخی اهل جبروته دیوانه‌در دیرلر یعنی هرطائفه عقللری ایردیکی
قدر بری برلرینی جنونه نسبت ایدرلر فاما اهل جبروت جمله‌یی معذور طوترلر یعنی کندی رتبه‌لرندن مادون اولنلرک
قیل وقاللرینه التفات ایتمزلر زیرا انلره احسان اولنان عقل کاملدن او برقاصره‌لره ویرلمشدر پس اومقوله
نسبتلری کندیلرینک جنونتندر وکماللری واریسه دخی اضافیدر حقیقی دکلدر فافهم (درّاک) کثیر الادراک یعنی
عقل جزئینک ادراکی نقدر کلی اولسه انسان آنه مغرور اولمق کرکدر زیرا عقل مرتبه‌سنده ادراک اولنان
برنسنه‌نک رسم واثریدر عینی دکلدر پس عین وحقیقتنی ادراک ایتمک کشف صحیح ایله اولور آنکچون اهل کشفک
ایمانته ایمان حقیقی دیمشلردر کویا ماعدانک ایمانی اعتبار مجرددر ای درویش برنسنه‌نک قشری ایله لبی میاننده
اولان تفاوت عظیم وفرق جسیمک علی حوصلة ادرا که کنجایش دنصکره ادنی ایله قناعت ایتمک علو همتدن
دکلدر وکشی زمانه مدعیلری کبی کتب ورسائلدن عقل ناقص ایله اخذ اولنان مرتبه‌یه خرسند اولمق کرکدر
(وفی المثنوی) ای برده عقل هدیه تا اله) عقل آنجا کمترست از خاک راه) یعنی عقل استدلالی مرتبه‌سنده حقه
وصولله کشف رحمانی ایله وصولک میاننده فرق واردر اولکیسی زیاده معتبر دکلدر بلکه ایکیسنک نسبتی شول خاک
واکسیر نسبتی کبیدر (نفعی) عقله مغرور اولمه افلاطون وقت اولسک اکر) برادیب کاملی کورد کده طفل مکتب اول
ادیب کاملدن مراد سیر وسلوک ایله رتبهٔ عشق ومحبت وارشاده قدم باصن کسنه‌درکه هرکیم بوخانهٔ کفت وشنید عقل
جزئیدن بیرون اولوب آنک مکتب تربیه‌سنده طفل آسا کوشش واجتهاد ایتسه اره ایریشن اردر قاعده سنجه اولدخی
اراولور واولکی بلدیکنه مغرور اولمقدن قورتلورز یرا مقدم اولان حالتک مؤخره نسبتی شعر وقرآن نسبتی کبیدر
سؤال اولنورسه که کشف مرتبه‌سنده اطلاق ایتدکاری عیان ندر جواب بودرکه وجود مجازینک اضمحلالی
قتنده وجود حقیقینک انکشاف وظهوریدر بوخسه حق رؤیت سائر اشیا کبی دکلدر زیرا حق تعالی
کیف واینندن منزهدر سؤال اولنورسه که اهل وحدت قتنده وجود بردر پس وجود مجازی ندر جواب بودرکه
وجود خارجینک تعین واعتباریدر پس بواعتبار فنا بولسه وحدت وجوددن غیری قالمز فافهم فانه درس کلی
وتعلیم جلی ولیس وراء الا الله العلی العظیم (المحرره) یتر اول یاری انکار ایت * کل اقراره کل اقراره * یتر جانک
برافکار ایت * کل اقراره کل اقراره * بواقرار ایله بول ایمان * طول اقرار ایله اول عمان * کوزت روز ازل پیمان
کل اقراره کل اقراره (قو عقلی راه عشقه کیر) مقام کشف حقه ایر (دکلدر ایکی بردر بر) کل اقراره کل اقراره) بوعشقک
جنتی بول وار (جهنمدن ایراغ اول وار) طوروب دیوانه‌قول اول وار) کل اقراره کل اقراره) ایرشسه برقوله توفیق
ایدرحقی حق تحقیق * دلکده واریسه تصدیق * کل اقراره کل اقراره (اقدام) فتحله قدمک جمعیدر طبوقدن آشاغی یه
قدم وراس اصابعدن اویلقدن یوقاری وارنجه رجل دیرلر واقدام کسرله شجاعتدر یقال اقدم علی الامر شجع
قال فی تهذیب المصادر الاقدام پیش آمدن وپیش آوردن لازم ومتعدیدر (ازبام) طام اوستندن مقصود جهنمک
اعلاسندن اسفلنه وارنجه آخرت ییللری حسابنجه یتمش بش بیک ییلدر دیمکدر آخرت سنه‌سنک هرکونی ایسه بیک

ییلدر قال تعالی (وان یوما عند ربک کالف سنة مما تعدون) وسر عدد جائزدرکه یتمش حجاب وترک صلوات خمس ویا ارکان
خمسه اوله وحجب مذکوره تفصیلده یتمش بیک اولورز براهر بری حقک بیک اسمیله مقابله اولنور (قالوا النفس
ثم القلم ثم اللوح ثم الهباء ثم الجسم ثم العرش ثم الکرسی ثم الجنان السبع ثم النیران السبع ثم الافلاک السبع ثم الارکان
السبع والکل خمسة وثلثون وباعتبار الظاهر والباطن سبعون (جام وفرجام) قدح معناسنه‌در ولکن جام مطلقدر
فرجام ایسه صکره ایچیلن قدحدر (اجرام) جرمک جمعیدر کسرله اصلنده مجروم یعنی مقطوع معناسنه‌در صکره
جسم مجرومه اسم قیلندی الحاصل جسد وجثه‌ده استعمال اولندی (بوندن منفهم اولورکه جسدک عظمیله
ذات متبدل اولمز بلکه حاصل اولان صورت عین اجمالیسنک تفصیلیدر پس کسب ذنب ایتمین اعضایه عذاب
ایتمک ظلمدر دیمک لازم کلمز فافهم (اعظام) عظیم قیلمق (احد) ضمتین ایله مدینه‌ده برطاغدر تفصیلی جلد اولده‌در (آثام
تمام معناسنه‌در (آلام) المک جمعیدر وجع شدید معناسنه قال الله تعالی فی سورة النساء (ان الذین کفروا بایاتنا *
تحقیق شول کمسه‌لرکه حقی ستر ایلیوب بزم دلائل وحدتمزه ویا آیات قرآنه ویامعجزات پیغمبره اینانمدیلر * سوف
نصلیهم نارا (قریبا آنلری بر آتشه ادخال ایدرزکه) کلما نضجت جلودهم (هرکاه که آنلرک دریلری اول آتشک
شدت تأثیرندن پشسه ویاخود یانسه (بدلناهم جلودا غیرها) آنلر ایچون غیری دریلر بدل قیلورز یعنی
هرساعتده یوزکره ویا شبانروز یتمش بیک دفعه دریلرن تازه‌لیوب اولکی حالنه دوندریرز (لیذوقوا العذاب) تاکه
دائما عذاب چش اولوب آنک شدتنی احساس ایده‌لر (ناکام) نامراد وناچار (اقوام) قومک جمعیدر وهو الجماعة
من الرجال والنساء معا اوالرجال خاصة اوتدخله النساء علی التبعیة ویؤنث کذا فی القاموس وقوله تعالی (لا یسخر
قوم من قوم عسی ان یکونوا خیرا منهم ولا نساء من نساء عسی ان یکن خیرا منهن (وقول الشاعر) اقوم ال
حصن ام نساء (یؤید الثانی (زقوم) مرورا یتمشدر وناظم دخی بیت آتیده تعریف ایدر (قعر) نهایة الاسفل معناسنه
یعنی چقورنسنه‌نک دیبی (ایلام) المویرمک (اورام) فتحله ورمک جمعیدر تحریکله شیشمک معناسنه بوراده مراد
مردار صولردرز یرا برعضو که مرضدن شیشوب دشله اندن صاری صوواریک وقان آقار (اسقام) سقمک جمعیدر
فتحتین ایله وقفل وزننده سقم دخی جائزدر بدنه مخصوص اولان مرضدرزیرا مرض کاه اولور بدنده وکاه اولور نفسده
اعتبار اولنور کما قال تعالی (فی قلوبهم مرض (قال الله تعالی فی سورة محمد) وسقوا ماء حمیما) واهل دوزخ شربت
بهشتیاندن بدل نهایت حرارتده صوسقی اولنورلر (فقطع امعاءهم) پس اول صوفرط حرارتدن آنلرک بغرسقلرن پاره
پاره ایلر (المحرره) نوش ایدن دوزخ ایچره ماء حمیم) بوکیلوردرله چوحلقهٔ میم) تشنه جانه شراب کوثرصون * یا الهی
بحرمة حامیم (حجام) فتحله مصاص دیمکدرزیرا حجم مص یعنی امملک معناسنه‌در باشدن قان آلان کسنه‌یه بو بنوزایله
قان امدیکندن اویوری حجام دینلدی (ظلام) فتحله زیاده ظلم ایدیجی سؤال اولنورسه که بو عبارتدن اصل ظلمک
جوازی منفهم اولور بوایسه الله تعالی یه نسبت ایله محالدر جواب بودرکه مقصود فرضا حقه کوره ظلمدن اقل القلیل
نسنه ثابت اولسه کثیر اولوردی دیمکدر * کما یقال زلة العالم کبیرة بومقامده کلام بسیط واردر اواسط سورة انفالده
وان الله لیس بظلام للعبید) آیتنده تفاسیر وحواشیده درج اولنمشدر اندن مطالعه اولنه (ضریع) قال تعالی (لیس لهم
طعام الا من ضریع * دیمشلردرکه ضریع برخارناک کیاهدرکه تازه‌سنه شبرق دیرلر وچهارپایان آنی ترلیکن یرلرچون
خشک اولسه ضریع دینلور اول وقتده سم قاتل اولورآنکچون یانته حیوانات اوغرامزلر وجهنمده کیاه مذکورک شکلی
اوزره برشجرهٔ ناریه‌در وفی القاموس شیء فی جهنم امر من الصبر وانتن من الجیفة واحر من النار (غسلین) قال الله تعالی
فی سورة الحاقة (ولا طعام الا من غسلین) دیمشلردرکه غسلین غسالهٔ دوزخیان یعنی اهل نارک جسدلرندن جریان ایدر
زردابه ورمدر سؤال اولنورسه که بو آیتده وغاشیه آیتنده اولان قصرلرک میاننده توفیق نه وجهله‌در جواب بودرکه
اهل نارک بعضلرینه طعام ضریع وبعضلرینه زقوم وغسلین اولمغه مجمولدر (کذا اجری هو الاقلام یعنی الله تعالی
ذکر اولنان طائفه‌نک هربرینک سرنه قلم حکمتی بویله اجرا ایتدی لاجرم آنلر دخی یازویی بوزامیوب عذاب موصوف ایله
مبتلی اولدیلر قال تعالی (لایسأل عما یفعل) وبومقامک حقیقتی بودرکه حق تعالینک اجرای اقلام ایتدیکی هرکسک
مقتضای استعدادیله حکمدر واعیان واستعدادات ایسه حقیقتده مجعوله دکلدر واعمال مقتضیات اعیاندن ومثوبات
وعقوبات دخی مقتضیات اعمالدن وبالواسطة احوال اعیاندندر پس حق تعالی جواد مطلق اولدیغی جهتدن
هرعین لسان استعداد ایله نه طالب اولدیسه اولدخی آنی افاضه قیلدی وبومعنایه بناء عالم صورتده دخی وجود بولدی
مثلا حمارک عینی کندی صورتنه طالب اولمغله خارجده دخی اول صورت اوزره تشکل ایلدی وقس علی هذا
پس حمار مذکور حقه خطاب ایدوب بنی نیچون حمار قیلدک دیمکه قادر دکلدر قال تعالی (قل فلله الحجة البالغة *

(لمحرره) هرنه طالب ایسه استعداد ✻ اولدی هرکس آنکله مادرزاد ✻ ایتمدی حضرت حق کسیه ظلم ✻ بلکه جمله
جهانه قیلدی داد ✻ اشبو سر عظیمه واقف اولان ✻ قید غمدن اولور البت آزاد ✻ وای اول جاهله کیم الاهه ✻ ایلیه تجیه
قبایح اسناد) بیلمیه مقتضای ذات ندر) ایده فرمان حقه بو نجه عناد (وله) آه ایلریسم آه بغمدر ینه بندن) طعن ایلریسك
طعن سنکدر ینه سندن (لوح وقلمك جری ندر اولدی چوجاری) هر اولمش اولان جاندن اول دخی تندن (ابرام) محکم
ایتمك قال تعالی (ام ابرموا امرا فانا مبرمون) واصله من ابرام الحبل وهو تردید فتله (مادام) یعنی مادامکه دار بقا باقیدر
قال الله تعالی فی سورة النحل (الذین کفروا) آنلرکه تصدیق وحدانیت خدا واعتراف حقانیت مصطفی علیه السلام
قیلمدیلر بلکه ستر حق ایدوب ضال اولدیلر (وصدوا عن سبیل الله) دخی جنته ورؤیته موصل اولان ایمان واسلام یولندن
خلقی منع ایدوب مضل اولدیلر (زدناهم عذابا فوق العذاب) آنلره عذاب اوزرینه عذاب زیاده قیلورز (بما کانوا
یفسدون) مفسد اولدقلری سببیله پس بر عذاب کفر وضلال وبر عذاب دخی منع واضلال ایچون اولمش اولور وبعضلر
ناظمك قدس سره ذکر ایتدیکنه ذاهب اولمشلردر وبعضلر دخی عذابك زیاده ملکی زمهریر ایله اولور دیمشلردر (نعلین)
معروف آیاغه کیجك اکر آغاجدن واکر کوندن کما فی لغة نعمة الله والنعل ما وقیت به القدم من الارض کالنعلة مؤنثة
والجمع نعال کما فی القاموس واتخاذ النعل من الخشب مکروه کما فی القنیة (اعوام) عامك جمعیدر تخفیفله سنه
معناسنه لکن سنه بحسب الغالب شدت وقحط وغلا اولان حولده استعمال اولنور آنکیچون قحط وغلادن سنه ایله
تعبیر اولنور عام ایسه خصب ورخا اولان ییلده مستعملدر قال تعالی (عام فیه یغاث الناس وفیه یعصرون)
الآیه وبعضلر دیمشلر که سنه یه عام دیدکلری شمس جمیع بروجنده عوم ایتدیکندن اولور یدرعوم صوده یوزمکدر
سباحت کبی وبو معنایه قوله تعالی کل فی فلك یسبحون) آیتی دخی دالدر تفصیلی سورهٔ انبیاء تفسیرنده درخصوصا
روح البیان نام تفسیر عزده دخی فوائد جلیله واردر (وادی) اصلنده صو آقان دره در وایکی طاغ ارالغنه دخی
دیرلر صکره بطریق الاستعاره طریقتده استعمال اولندی نتکیم انا فی واد وانت فی واد دیرلر یعنی بن برطریقت اوزره
وسن براسلوب ومذهب اوزره سن دیمکدر (جبار) خلقی مرادی اوزرینه جبر وقهر ایدیجی (لمحرره) شولکه عالمده
اولوبدر جبار ✻ بوکادر خلقه ظلمله نیجه بار ✻ یانه قالمز ایتدیکی اما ✻ ایلمز آنی اوجبار جبار (عنید) حقی بیلوب قبول
ایتمین یقال عند عن الطریق کنصر وسمع وکرم مال وخالف الحق ورده عارفا به کما فی القاموس (اقحام) شدتله ادخال
ایتمك وفی القاموس قحم فی الامر کنصر قحوما رمی بنفسه فیه فجأة بلا رویة وقحمته تقحیما واقحمته فانقحم واقتحم
(قعر) سبق فی هذا البحر (بسام) باسمك مبالغه سیدر بسم کلمسمك معناسنه در قال فی القاموس بسم یبسم بسما
وابتسم وتبسم وهو اقل الضحك واحسنه فهو باسم ومبسام وبسام انتهی (وفی فتح الباری ان انبساط الوجه بحیث
یظهر الاسنان من السرور ان کان بلا صوت فتبسم وان کان بصوت یسمع من بعد فقهقهة والا فضحك (صعود)
فتحله مکان صعوددر ضمله حدور مکان انحدار ونزول اولدیغی کبی قال الراغب الصعود الذهاب فی المکان العالی
فان کان المار صاعدا یقال لمکانه صعود وان کان منحدرا یقال لمکانه حدور (آرام) دکلمك (مخلد) باقی وقد سبق
تحقیقه (کرك اعراب کرك اعجام) اعراب عربك جمعیدر اعجام عجمك جمعی اولدیغی کبی عجم ایله مراد عربك
ماعداسیدر اهل فرس اولسون غیری اولسون یعنی ناسدن هر صنفك کفاری جهنمده معذب اولوب قاله (کفارجن
آنلره دخی قیاس اولنه (حام) حمیم شدید الحراره اولان صودر وتشبیه طریقی اوزره عرقه یعنی درهده دخی حمیم دیرلر پس
حمام تسمیه اولندیغی یا ماء حاری مشتمل ویاخود کرمیتی سبب عرق اولدیغندن اولور یدر وحمی دخی بویله در یعنی
وجه تسمیه یا حرارت مفرطه یی متضمن ویا محمومك حمی سببیله عرقنالنی ویا امارات حمام یعنی موتدن اولمسیدر (لمحرره)
چونکه حمامه کرنلردرلر ✻ انکیچون اکا حمام درلر ✻ مبتلی اولسه کشی حمایه ✻ غرق اولور محتضر کبی مایه ✻ زمهریر
✻ شدة البرد معناسنه دیمشلردر که ابلیسك جهنمده عذابی اکثر حالده زمهریر ایله اولسه کرکدر نتکیم ناظم دخی آشغهده
کتوررو سری اوراده بیان اولنوران شاء الله تعالی (انعام) فتحله نعمك جمعیدر تحریکله چهارپالردن انواع اربعه یه
مخصوصدر که ابل وبقر وضأن ومعزدر اما بوراده بحسب المقام عامدر (رام) مطیع وملایم (اعدام) کسرله یوغ ایلمك
واعدام فتحله عدمك جمعیدر وقد سبق تحقیقه فارجع ✻ نفس شوم واظلام ✻ اظلام فتحله اصلنده اظلمدر الف
ضرورت ایچون اشباع اولنمشدر کسرله مظلمه معناسنه در زیرا مصدر بمعنی الفاعل اولمق شایعدر بوکلمه ده بوایکی
وجهدن غیریسی بعیددر (اشمام) قوقتمق واشارت ایلمك وقد بین فی محله (سرسام) سمه وبرمرضدرکه دماغك پردهسنی
شیشر دخی صاحبی صاص دیمغه باشلر کذا فی مفتاح اللغة وغیره (ای عام) اصلنده تشدید ایله در ضد الخاص معناسنه
بوراده جاهلدن کنایه در عامه تسمیه اولنمق کثرتلرینه وشهرده عموم وشمولرینه کوره در دلنده عامه دیدکاری دخی

شمولی اعتباریله در (تبرا) عجم استعمالی اوزره دبری اولمق معناسنه عرب کسرله تبری دیر وقد سبق نظائره کالتجلی
والتسلی ونحوهما (ذمام) زیاده ذم ایدیجی ومؤمنلرك عیبن سویلیجی بلکه حقه وپیغمبره اطاله قیلیجی قال الله تعالی
فی سورة ابراهیم (وقال الشیطان) ودیو سرکش یعنی ابلیس دیر (لما قضی الامر) امر حساب برن بولوب حکم الهی ایله
اهل جنت جنته واهل جهنم جهنمه دخول ایتدکده یعنی اول وقتده جمله دوزخیان سر ابلیسه مجتمع اولوب زبان ملامتی
درازایده لر ابلیس دخی کرسی نشین آتشین اولوب اشقیاء خلقی بووجهله الزام ایده ودیه که ای ملامتکرلر (ان الله وعدکم
وعد الحق) تحقیق الله تعالی سزه حشر وجزا واردر دیو وعدهٔ درست وراستله وعد ایتدی (ووعدتکم) وبن دخی سزه وعد
دروغله وعد ایتدم که قیامت وحساب یوقدر وفرضا اولسه دخی بتلریکز سزه شفاعت خواهدر دیدم (فاخلفتکم) پس
بن سزه اخلاف وعد ایتدم یعنی بوکون خلف وعدم ظاهر ودروغم باهر اولدی (وما کان لی علیکم من سلطان) ودخی
بنم سزلك اوزریکزه کفر ومعصیته اکراه واجبار ایده جك قدر تسلطم یوغیدی ویاخود صحت مدعاسه دلالت ایدر حجتم
نابود ایدی (الا ان دعوتکم) مکر اولکه سزی وسوسه وفریب ایله بی حجت وبرهان طریق ضلالته دعوت ایلدم
(فاستجبتم لی) پس سز بکا علی الفور اجابت ایتدیکز وعواقب امورده تأمل قیلمدیکز (فلا تلومونی) پس سز بنی مجرد
وسوسه ایله ملامت ایتمکز (ولوموا انفسکم) دخی کندی نفسلریکزی لوم ایدیکز که وسوسه یه تابع اولدیکز (ما انا
بمصرخکم) بن سزی قورتاریجی وعذابدن سزه فریادرس دکلم (وما انتم بمصرخی) وسز دخی بنی تخلیص ایدیجی وفریاد
رسم دکلسکز یعنی بری بریمزی بوکون عذاب حقدن انجایه قادر دکلز (انی کفرت) تحقیق بن بوکون کافر اولدم (بما
اشرکتمون من قبل) دنیاده بنی طاعتده الله تعالی یه شریك قیلدیغکزه یعنی دنیاده بزسنی معبود اتخاذ ایدیمش ایدلك دیو
بو بهانه ایله بندن بوکون نصرت امید ایتمکز زیرا بندخی سزلك کبی عجز ایله موصوف اولدیغمدن ماعدا سزلك اشراککزدن
بری اولدم پس سز کله بنم میانمده اصلا علاقه قالمدی (ان الظالمین) تحقیق ظالملر یعنی شیطان واکا حسن اختیارلریله
متابعت ایلین انس (لهم عذاب الیم) آنلر ایچون دوام ایله موصوف عذاب دردناك واردر (لمحرره) کل ای دل کمدن
اوقات ✻ اویان غفلتدن آکاه اول ✻ کوزلك یاشینه قانلرقات ✻ اویان غفلتدن آکاه اول ✻ اولان دنیاده اهل عار ✻ اولور
عقباده اهل نار ✻ بو سردن غافل اولمه وار ✻ اویان غفلتدن آکاه اول ✻ شولر کیم قهره مظهردر ✻ اوده یانمق مقرردر
بوکونك یارنی واردر ✻ اویان غفلتدن آکاه اول ✻ حقه نفسك حجاب اولدی ✻ سکا جهلك عذاب اولدی ✻ بوکون روز
حساب اولدی ✻ اویان غفلتدن آکاه اول ✻ اویانلر نفس وشیطانه ✻ صوکنده آتشه یانه ✻ زهی کوزلر کیم اویانه ✻
اویان غفلتدن آکاه اول ✻ بو درده حقیا وارسن ✻ دیله حقك دواسندن ✻ آچه کور جان کوزن ایرکن ✻ اویان غفلتدن
آکاه اول (چلب) لسان ترکی اوزره اسماء اللهدندر پس اهل کفره چلبی دیمك زیاده قبیحدر نتکیم زمانمزا کابری معتاددر
وبلکه اهل ایمانك هر برینه بله چلبی دیمك یوقدر نتکیم بو بیتدن منفهمدر (چلبیلکده بیلك مدخلی یوقدر نسبك) عمله
متصف اولان کشی اولور چلبی) وجهی بودرکه چلبی اسماء اللهدن اولمغله القاب تشریفدندر وشرفده اصل اولنان شرف
نفسی وکمال ذاتیدر یوخسه نسب ومال وغیری وجهله اولان احوال عارضه شرفی دکلدر بناء علی ذلك علم وهنردن
بی حصه اولنه چلبی اطلاق ایتمك مستحسن دکلدر (قال الحافظ) قلندران حقیقت به نیم جو نخرند) قبای اطلس
انکس که از هنر عاریست (وقال) تاج شاهی طلبی جوهر ذاتی بنمای ✻ ورخود از کوهر جمشید وفریدون باشی (لمحرره)
برکشینك حق اولمسه طلبی ✻ اهل حق آکا دیمزلر چلبی ✻ کسه هیچ زاجه نام کافوری ✻ قورجی یاخود عفیفه یه جلبی
قال الله تعالی فی سورة المؤمن (ان الذین کفروا) تحقیق آنلرکه کافر اولدیلر (ینادون) ندا اولنورلر یعنی الله تعالی آنلره
ندا ایلیه نتکیم ناظم قدس سره ذاهب اولدی ویاخود زبان فرشتکاندن ندا که نتکیم غیریلر ذاهب اولمشلردر الحاصل
اول وقتده که کفار خاکسار دوزخه نکونسار اوله لر زبان ملامت کشا اولوب نیچون زمان اختیارده ایمان کتورمدك
دیه لر ونفسلرینه اظهار عداوت قیله لر ملائکه دخی آنلره بو وجهله ندا ایده لرکه (لمقت الله اکبر من مقتکم انفسکم)
هر آینه الله تعالینك سزه کفریکز اوزرینه دشمنلکی یا سزلك کندی نفسکزه اولان دشمنلککزدن بزرکتردر) اذ تدعون
الی الایمان فتکفرون ✻ یعنی الله تعالی سزی ایمانه دعوت اولنوب کافر اولدیغکزده دشمن طوتمشیدر (امل) امید ورجا
(عین الیقین) وعلم الیقین علماء ظاهر قتنده شیئك مرادفنه اضافتی قبیلندندر علماء باطن یانده اضافت لامیه در
عین مراتب یقیندن برمرتبه در یقینك عینی دکلدر والاعلم ایله عین میاننده فرق قالمق لازم کلورفافهم بو مقام بالاده
تحقیق اولنمشدر قال تعالی فی سورة السجدة (فارجعنا) پس سن بزی دنیایه دوندر (نعمل صالحا) تا کار شایسته
اشلیه لم (انا موقنون) تحقیق بز سرای عقبایه بی کمانز زیرا مشاهده ایتمکله شبهه مز قالمدی (ندی) نونك فتحیله
وقصرله جود وعطا قال تعالی فی سورة السجدة (ولو شئنا لاتینا کل نفس هداها) واکر دایلدك دنیاده هر نفسه

هداسنی ویردك یعنی آنی ایمان وعمل صالح جانبنه راهیافته قیلوردق (ولکن حق القول منی) ولکن بندن بو حکم ثابت
اولدیکه) لاملأن جهنم من الجنة والناس اجمعین) البته کفاردیو وآدمینك جمله سندن دوزخی پرقیلورم وحکمتم ایله
آنلری دارالعقابه ادخال ایدرم (کبریا) عظمت قال تعالی فی سورة ابراهیم (ربنا اخرنا الی اجل قریب) ای بزم پروردکارمز
بزی مدت قریبه یه تأخیر ایله یعنی عذابمزی تأخیر ایدوب بزی دنیایه رد ایله و برمقدار مهلت ویر) وقال سعدی المفتی لعل
فی النظم تضمینا والتقدیر ردنا الی ذی اجل قریب ای قلیل وهو الدنیا مؤخرا عذابنا (نجب دعوتك) تاسکا وتوحیدکه
اولان دعوتکه اجابت ایدهلم (ونتبع الرسل (دخی رسلك کتوردیکی احکامه تبعیت قیلهلم یعنی تقصیراتمزی تدارك اوزره
اولهلم (اولم تکونوا اقسمتم من قبل) ملکلر آنلرك جوابنده دیهلر که آیاسز دنیاده قسم ایتمدیکزمیکه) مالکم من زوال
سزلك ایچون زوال یوقدر یعنی نعمت وصحته مغرور اولوب کندیکزی دنیاده پاینده قیاس ایتدیکز وسرای عقبایه نقل
ایتمزدیو بطریق التأکید قسم دخی قیلدیکز سؤال اولنورسه که دنیاده عدم بقا ظاهر ایکن عاقلدن بو مقوله قسم نیجه
صادر اولور جواب بودرکه آنلر بو قسمی تکبر وغرور وبطر یقیله ایدرلردی والا موت مقر ایدیکن بیلورلردی ویاخود قسم
مذکور لسان حالله اولمغله محمولدر زیرا بناء شدید وامل بعید ایدوب ذکر متعال وفکر انتقال ایتمك معنای من بوره قسم
کبیدر (لمحرره) ظاهر یکن بو دنیادن رحلت* نه انسانده ندر بو غفلت* دیدهٔ جانه چکوب کحل سنه* موت کورمز
صانور هزار سنه* غالب اولوب بناده شدداده* اولور اشبو خرابه دلداده* ایلیوب خاکی عمارت هردم* اونیدر جنتی
مسکین آدم* آتشین جامه ایله خاقه بنار* زر سرخیله سیله اونثار* مطبخندن کورنسه یك علوی* طوتشور
حسرت ایله هب ال اوی* شمع کافوری یقرتا بصباح* ایلمز ذکر فالق الاصباح* روزنك روزه سی یوق چون انعام* نام
خاصیله ایدر ذوق نه عام (شبی برساعت ایلمز احیا) کلمز آکه اوزانسه ذره حیا* بولسه ده بونجه دروم جانی* اولمدق
نسنه لر اومر جانی* فکر دنیایه اولوب بسته میان* کذر ایلر نفس آدمیان (نوال) عطا (تشرع) احکام شریعت ایله عمل
ایتمك قال الله تعالی فی سورة فاطر (ربنا اخرجنا) ای بزم پروردکارمز بزی دوزخدن اخراج وبیرون ایدوب دنیایه کوندر
(نعمل صالحا) تاعمل پسندیده ایدهلم یعنی آنکه آنجق سنك رضالك مطلوب اولور عملده بولنالم (غیر الذی کنا نعمل)
مقدما دنیاده ایتدیکمز اعمالك غیری زیرا شمدی عذابی معاینه سببیله معلوم اولدیکه شایستهٔ درکاهك اولور کردارمز
بوعمش بلکه جمله ایشمز شرلك ورپا ایمش (نذیر) بشیرك ضدیدر بیم کننده یعنی قورقی ویریجی معناسنه (تعمیر) عمر ویرمك
تحقیق کذا ایتمشدر (تثمیر) ثمره ویرمك یعنی یمش بورادهمراد اسباب ومنافعدرکه آنکله تمتع وانتفاع اولنور (قال
الراغب) ویکنی بالثمر عن المال المستفاد وعلی ذلك حمل ابن عباس رضی الله عنهما قوله تعالی (وکان له ثمر) ویقال ثمر الله
ماله ویقال لکل نفع یصدر عن شیء ثمرته کقولك ثمرة العلم العمل الصالح وثمرة العمل الصالح الجنة قال الله تعالی فی سورة
فاطر (اولم نعمرکم) آیا بزسزه زندکانی وعمر ارزانی ویرمدکمی (ما یتذکر فیه من تذکر) اول مقدارکه طالب نصح اولان آنده
پند کیر اولور یعنی دنیاده سزه تذکر وتفکر ایده جك قدر بلکه دخی زیاده عمر ویرلدی (وجاءکم النذیر) دخی سزه پیغمبر
ویا کتاب ویا عقل کلدی وبعضلر موت اقربا وهمسایکانه حمل ایتمشلردر انکچون کفی بالموت واعظا دینلمشدر وا کثر علما
نذیرله مراد شیبدر دیمشلردر زیرا زمان شیبده شعلهٔ حیات سوینور وموسم پیریده آیینهٔ ذات زنك پذیر اولور (نوبت
پیری چوزند کوس درد (دل شود از خوشدلی وعیش فرد) در تن واندام در آید شکست) لرزه کندپای زسستی چو دست
موی سفید از اجل آرد پیام (پشت خم از مرك رساند سلام (سعدی) چو شیبت در آمد بروی شباب) شبت روز شد دیده
برکن زخواب (من آن روز از خود بریدم امید) که افتادم اندر سیاهی سفید (الان) یعنی قبول ایدن قال تعالی
فی سورة المؤمنون (الم تکن آیاتی تتلی علیکم) بنم آیاتم یعنی قرآن سزلك اوزریکزه دنیاده اوقونمدیمی یعنی تلاوت اولنمدی
(فکنتم بها تکذبون) پس سز آنی تکذیب ایدر اولدیکز استمرار اوزره تابو عقوبته کندیکزی مستحق قیلدیکز (سماع)
ایکنجی سماع دوور وقص معناسنه درسبیك اسمی مسبب اوزرنه اطلاق طریقیله زیرا قوالدن سبب نشاط وحرکت اولور
موزون ومطبوع نسنه استماع ایتمك باعث دوردر (لمحرره) دلم دنیادن آرتق دوندی کتدی* فنادورنده دورم
اولدی بتدی* قیامت قوبدی حشر اولدی وجودم* بو چرخك جنبشی انجامه یتدی* اصول دوری هرکیم
طوتدی بونده* سماع اهلینه قولی کار ایتدی* بو عشقك دورنه هرکیمکه کیردی* وجودن پاره پاره قیلدی دتدی*
ملامت اهلی قیلدی عالم ایچره* کوره حقی یه آخر عشق نتدی (پروردکار) نام خدادر بسلیجی معناسنه زیرا
پرورد پروریدن دیمکدر یعنی بسلمك (وکار) کاف عجمی ایله ادات فاعلدر جی معناسنه (شقوت) کسرله شقاوت
معناسنه درکه ضد سعادتدر یعنی یرامزلق وبد بختلق (نقمت) کسرله شدت وعقوبت یعنی شقا وتمزعقوبتمزه
طالب ایدی الحاصل شقی اولمز حسبیله مبتلای عقوبت اولدق قال تعالی فی سورة المؤمنون (قالوا ربنا) دیهلر ای

برزم پروردکارمز (غلبت علینا شقوتنا) بد بختلغمز اوزریمزه غالب اولدی یعنی اول شقاوتکه لوح محفوظده
یازیلوب انکله اوزریمزه حکم اولندی ویا سبب شقاوتمز اولان کناهلر بزه غالب اولدی (وکنا قوما ضالین) ودخی بز طریق
حقدن کمراه قوم اولدق (ربنا اخرجنا منها) ای پروردکاریمز بزی آتش دوزخدن بیرون ایله تا تدارك حال وتلافیء
کار ایدهلم (فان عدنا) پس اکر بز کفر وتکذیبه عودت ایدرسك (فانا ظالمون) پس تحقیق کندی نفسمز اوزرنه ستمکار
اولورز (قال اخسئوا فیها) الله عظیم الشان دیه که دوزخده خاموش اولکز (ولا تکلمون) وبردخی بکا جهنمدن خروج
ویا رفع عذاب حقنده سوز سویلمکز زیرا بوایکی معنادن بری ابدی صورت بولمز (سرزنش) باشه قاقق طعن ایتمك
معناسنه (عواء) ضمله واخیریده فتحله ضبط اولنمشدر قوردو کلب آوازی کما فی المرصاد یقال عوی الکلب صاح ولکن
کلبك صوت مخصوصی نباحدر کاولك خوار وکوسفندك ثغاء واشترلك رغاء اولدیغی کبی (زفیر) حمار آوازنك اوکی که
صوکنه شهیق دیرلر اصلده نفسی ایچرو چکوب کوکسن اوتدرمکه دیرلر بو سببدن اول صوت حماره زفیر دینلدی
نفیر) نونك فتحیله فریاد معناسنه (وفی المثنوی) کز نیستان تا مرا ببریده اند* در نفیرم مرد وزن نالیده اند (ابد الآبدین
ابد تحریکله دائم ودهر معناسنه یعنی زمان مستقبلی استغراق ایچوندر ازل زمان ماضیی استغراق ایچون اولدیغی
کبی آبدین مدله دردهر الداهرین کبی ارضین وزننده دخی جائزدر نتکیم قاموسده مصرح ومسطوردر ازل وابد طول
زمانده استعمال اولنمغله جمعلرنه اضافت اولنوب ازل الازال وابد الآباد دیرلر حقیقتده ازل مضاف مقام احدیتده
اولان مبدئیت وازال ما بعدیدر کذلك ابد دارینده استقرارك ما بعدی وآباد وآبدین ما قبلیدر فافهم والله الهادی
(قمطریر) شدید معناسنه در بوراده مراد طوکقدر الحاصل خلقك جهنمده عذاب جهتندن اشدی ابلیسدرکه شرکی
وجمله مخالفاتی پیدا ایتمشدر ولکن عذابی ایکی وجهله در بری بودرکه نارله در زیرا آندن مخلوقدر نتکیم حیوانك حیاتی
ومماتی نفس ایله در مثلا صلب اولنوب نفسی حبس اولنسه روحی بدندن مفارقت ایدر پس ابلیس اکرچه که آتشدن
مخلوقدر ولکن اول آتش هواء ومائله مرکب اولمغله نار جهنمی احساس ایدر وبردخی عذابی زمهریرله در زیرا اصل
نشئه سنه مقابل ومخالفدر بوجهتدن دیمشلردرکه اکثر عذابی زمهریرله اولسه کرکدر (لمحرره) ناردن اولمغین اصل
شیطان* اولدی دوزخ اکا شر الاوطان* بو سببدن دیدیلر اول ملعون* زمهریره اولورا کثر مرهون) تقریر سابقدن
منفهم اولورکه شیاطیندن ماعداسنك عامهٔ عذابی نارله در زیرا اصل خلقتلرنه غالب اولان رکن ترابدر (حسیه)
جسمك ظاهرنه وباطننه مسلط اولان آتش محسوسدرکه احراقه وبعض اموره آلتدر (عقلیه) معنویه درکه سبب عذاب
روح اولان جهالتدر ودیمشلردرکه عذاب روحانی عذاب جسمانیدن اشددر زیرا برنسنه نك شدت وخفتده المی لطافت
وکثافتنه کوره در پس روح زیاده لطیف اولمغله عذابی زیاده احساس ایدر (فتوح) نعم باطنه واسرار کامنه (چونکه
کدوراتن ایده تخلیه) کدورات کدورتك جمعیدر بولانقلق معناسنه بوراده مراد جهالات وسائر اوصاف ذمیمه در
(تخلیه) خاء معجمه ایله خالی قیلمق یعنی چونکه طریقت مرتبه سنده ذکراولنان اوصافك نقشنی محو ایلیه (تحلیه قیله
کیم ایده تجلیه) اولکیسی حاء مهمله وایکنجیسی جیمله در مهمله ایله اولان تزیین وجیم ایله اولان جلا ویرمك معناسنه در
یعنی معرفت مرتبه سنده علم واکا تابع اولان کمالاتله تزیین ایده وحقیقت مرتبه سنده جلا ویره وسری نور الهی ایله
روشن اوله بردخی کدر وظلمت یوزن کورمیه (آنده عیان اوله شو کائنات) یعنی باطن نورانیسنه آیینه کبی اسرار کائنات
منعکس اوله زیرا جمیع آفاق آنك محاذاتنده در پس کدورت زائل اولوب صفوت حاصل اولیجق تجلیدن غیری نسنه قالمز
(آندن اکا فتح اوله حق بالکمال) یعنی ابتدا اجمال اوزره کمال حق ظاهر بعده تفصیل اوزره جلال صفاتی وجمال ذاتی
باهر اوله اکر عالم کون واکر عالم الهیدر جمله سنك فتوحاتنه وصول بوله وانفس وآفاقك اسرارنه اطلاع ذوقیله بحر کبی طوله
اللهم اجعلنا من اهل الفتح مطلقا وارنا الاشیاء کما هی صدقا وحقا (لمحرره) شو کیم محراب عرفانه کچوب خلقه امام اولدی
یوزی قبله اوزی کعبه سوزی حقدن کلام اولدی شرف علم الهیدر حقیقت روح انسانه* بو علم اربابنك تحقیق
نقصانی تمام اولدی* بو نوره طالب اولان مطلعندن کوزلدی آنی* بو سری استین کرچك سلوك اهلینه رام اولدی*
هدایت منبعندن قانه کور علم لدنی یه) بو چشمه خضرنك صوندیغی صافی طولو جام اولدی* جهنم جاهلك نفسی
عذابی جهلیدر آنك* شو جانکم یاندی بو ناره عذابی مستدام اولدی* کدورتدن دلی پاك ایتمینجه اسمه جنت*
یارن اهل ریا وشرکه بیل جنت حرام اولدی) یاقنلر وارانغی عشق اودنه مانند ابرهیم* ایکی عالمده آتش آنلره برد وسلام
اولدی* جمال حقه طوت حق یوزلك انوار استرسك* کورینن جملهده کورنورحی لاینام اولدی

الموطن الرابع الصراط

صراط طوغری یول وسبیل معتاد السلوك اولان وطریق معتاد وغیر معتاده شاملدر پس طریق سبیلدن وسبیل دخی

صراطدن اعمدر بوراده صراط ایله مراد جهنم اوزرندن جنته کیدن عمردرکه ناظم قدس سره آشغه ده کمیت وکیفیتن
بیان ایتسه کرکدر (طوغدی چو نور کائنات لوح وقلمده صبحدم) تاکه شعاع شمس ذات منعکس اوله ماه وهم) نور
کائناتدن مراد جواد مطلق اولان الله تعالینک کائناته افاضه ایتدیکی نور وجوددرکه آنک طوغمسی تجلی وظهوروندن
عبارتدر واول بر نوردرکه کائناتک کثرتی آنک وحدتنی منافی دکلدر نتکیم بر چراغ برقاچ آیینه مقابله سنده وضع اولنسه
کرچه بحسب الصورة برقاچ شمع کورینور فاما حقیقتده بر شمعدر وبو معنی تفهیم ایچون تمثیلدر یوخسه فی نفس الامر
آیینهٔ کائنات نور حقه مقابل کلمک اثنینیتی ایهام ایدر زیرا آیینه دخی آنک نوریدر فافهم فانه من مزالق الاقدام قلم ایله
مراد عقل اولدرکه آدم حقیقیدر لوح ایله مراد نفس کلیه درکه حوای حقیقیه در نطفهٔ اجمالیهٔ آدم رحم حواده انسان
صورتنه کیروب تفصل ایتدیکی کبی نقطهٔ حقیقیهٔ وجود دخی قلم ولوح ایله تفصل بولمشدر مقصود مرتبهٔ اولیده
وثانیه ده اولان تعین کونیدر صبحدم صباح وقتی دیمکدر صباح اول بیاضدر که الله تعالی آنی وقت مخصوصده ابتدا
خلق ایدر شمسک تأثیرندن وآنک نوری جنسندن دکلدر نتکیم (فالق الاصباح) آیتنده تفسیر کبیرده مسطوردر لسان
صوفیه ده کمال ظهورینک مبدئیتی صورتیدر ازل کبی نتکیم ابد کمال اظهارینک معادیتی صورتیدر بوراده کتم عدمی
ظلمته ووجودک ظهورنی صباحه تشبیه واردر نتکیم حدیثده کلور (ان الله خلق الخلق فی ظلمة ثم رش علیهم من نوره)
خلق ایله مراد تقدیردر زیرا رش نور عین خلق وفیض وجوددر نتکیم صدر الدین قنوی قدس سره حضرتلری بیان
ایتمشلردر شعاع ضیادر ماهدن مراد لوح وقلم وسائر مظاهردر ناظمک مقصودی نور القمر مستفاد من الشمس حکمنجه
پرتو وجود کائنات نور ذات حقدن مستفاض اولوب مظاهرک مرآتیتی بیاندر ولکن فیض وجوده مظهریتده لوح وقلم
جمله یه عنوان اولمغله آنلری تقدیم ایلدی یعنی نور حقک ابتدا لوح وقلم مرتبه سنده صباحک ظهوری کبی ظاهر اولسی
ذکر اولنان معنای انعکاسدن اوتوریدر تاکه ذات حقه جلا واستجلا حاصل اولوب اسماء الهیه دن هر بری مرتبه لرن بوله
وحقائق ایله عالم طوله ولیل نهاره منتهی اولوب کوزلویه کیرلو قالمدیغی کبی ظلمت عدم دخی نور وجوده منتهی اولوب
ممتنعاتدن ماعداسی روشن اوله والله تعالی اعلم بالحقائق (قوردی بو عرشه وکرسی یه خیمهٔ عقل کلی پس) معلوم اوله که
عرش وکرسی طبیعیاتدن ومادونی اولان افلاک سبعه عنصریاتدندر انکچون عرش وکرسینک دوری دائمدر
افلاک سبعه ایسه کون وفساد عالمندندر نتکیم کتب شرعیه ده مبیندر خیمه چادردر وعقل کل عقل اول دیدکاریدر زیرا
اشارت حسیه قبول ایتمیوب جسمدن جزء اولمیان جوهر ایکی قسم اوزرنه در اولکیسی جسمه تدبیر وتصرف تعلقی ایله
متعلقدرکه نفس ناطقه دیدکاریدر (کل نفس ذائقة الموت) آیتنده مندرج اولان نفس ایله مراد بودرکه روح انسانیدر
ایکنجیسی ذکر اولنان تعلق ایله جسمه متعلق اولمیاندرکه عقلدر عقل دخی اوچ قسم اوزرنه در اولکیسی عقل اولدرکه
عقل کلدر انبیا علیهم السلام وکمل اولیا قدس الله اسرارهم عقولی بو عقلده داخلدر زیرا آنلرک سرلری عرش
مثالیدرکه عقل کلی مستقلدر وعرش حقیقتده سر الوهیته اشارتدر وصدرلری کرسی کبیدرکه جنان معنویه یی
محتویدر وکرسی حقیقتده سر ربوبیته اشارتدر پس عقل کل خیمه کبی عالم عقولدن اولان عرش وکرسی وسائر افلاکی محیط
اولدیغی کبی انسان کامل دخی اسرار الوهیت وربوبیتی جامعدر ایکنجیسی عقل اوسطدرکه عقول افلاکدر یعنی اجرام
فلکیه نک حرکت ارادیه ایله استدارت وجهی اوزره حرکتلرنه مبادی اولان جواهر مجرده در مثلا نفس ناطقهٔ انسانیه
صورتا جسمه متعلق اولوب معناده مادهٔ جسمدن مجرد اولدیغی کبی ذکر اولنان جواهر محرکه دخی بحسب الظاهر افلاکه
متعلق اولوب فاما فی الحقیقه مواد افلاکدن مجردلردر وبونلره عقول مجرده ونفوس فلکیه دخی دیرلر وبونلردن منفهم
اولورکه ملائکهٔ افلاک من وجه عقول ومن وجه نفوس قبیلندندر یعنی فوقنده اولان عالم جبروته کوره نفوس
وتحتنده اولان عالم ملکه کوره عقول دینلور وعقول حقنده اختلاف واردر محلنده مبیندر اوچنجیسی عقل اخردر که
عقول جزئیه در بونلردن منفهم اولورکه عقول اصل فطرتده تفاوت اوزرنه در نتکیم الناس معادن کمعادن الذهب والفضة
حدیثی دخی آکا اشارت ایدر وبو مسلک اهل سنت مسلکیدر اما معتزله طائفه سی دیرلر که عقول اصلنده برابردر صکره
تعلم وریاضت وتجربه طریقیله ترقی وتفاوت بولور (وفی المثنوی) عقل جزئی عقل را بدنام کرد * کام دنیا مرد را بی کام کرد *
عقل جزئی عشق را منکر بود (کرچه بنماید که صاحب سر بود * ای برده عقل هدیه تا اله * عقل آنجا کمترست از خاک راه
بونلردن منفهم اولورکه اهل دنیا واهل آخرتک عقولی جزئیه واهل مولانک کلیه در فافهم والله الهادی (لمحرره) از تو
میخواهم ایا هادی السبل * رتبهٔ علیای اهل عقل کل * اندرین باغ وجود نازنین * خار باشد عقل جزء وکل کل * دکدی
بو فرشه وعرصه یه پیکر عالمی علم) فرشدن مراد ارضدر که انتفاع ناس ایچون مفروش ومبسوطدر کما قال الله تعالی
الذی جعل لکم الارض فراشا) الآیه وبو معنی ارضک کری اولمسنی منافی دکلدر نتکیم محلنده مبیندر عرصه اول واسع

یره

یره دیرلر که آنده بنا اولمیه بوراده واو تقدیریله فرشه عطف تفسیر واقع اولمشدر پیکر صورت وقالبدر نتکیم وصف زرده
شاعر دیمشدر (پری پیکرلری اهل غنایه رام ایدن اولدر) الیمه کیرسه بر برده یوزن بوزردم آلتونک) وابن کمال فرق
ایدوب پیکر جسددر که آنده شکل وهیئت معتبر دکل وقالب که کالبدک معربیدر آنده معتبردر دیمشدر وعالم اصلده
علمدر ما یدل علی الذات بعینه معناسنه الف اشباع ایچوندر اسم مسماسنه دلالت ایتدیکی کبی موجودات دخی ذات حقه
دلالت ایتمکله عالم اطلاق اولندی انکچون حقیقت محمدیه یه عالم اعلی دیرلر زیرا ذات حقه دلالت ایدن موجوداتده
اندن اعظم واوسع یوقدر بونده عالمدن مراد عالم محسوسدر که عالم ملکدر علم سنجق معناسنه در رایه ایله فرقی سبقت
ایتمشدر یعنی الله تعالی عالم عرشه عقل کل خیمه سن قوردیغی کبی عالم فرشه دخی صورت موجوداتی سنجق کبی دکدی
الحاصل عالم افلاکک مشتمل اولدیغی عقولی باطن وعالم زمینک محتوی اولدیغی صوری ظاهر قیلدی پس جمله باطن
وظاهر آنک اسماسی وتعیناتیدر ولکن حکمتیله کیمنی علوی وکیمنی سفلی قیلدی (لمحرره) چیست پیکر که حق نما باشد
* که از و دیده را جلا باشد * پیکر کاملی که انسانست * بکشا دیده وببین یا هو (شاهشهان سلطنت نشر نشور حشر ایچون
نامه نما هماسنه نامی هماسی اهم * شهر فناده مو بمو یازمیشیدی قوشو * صبح قیامت اولدی چون چالدی دفاتره رقم
شاهشهان سلطنت الله تعالیدر که سلطنت صوریه اربابی اولان ملوک وسلطنت معنویه اصحابی اولان اهل سلوکک
شاهی یعنی مبدئ ومبدأ ومفیض وحاکمیدر نشر طاغتمقدر خلاف الطی معناسنه نشور منشور دیمکدر یعنی
سلاطینک مختوم اولمیان فرمان کاغدیدر زیرا بزم رخصت مطالعه ویردیکمز نسخ کثیره ده نشور وحشر میاننده
واو عاطفه یوقدر * حشر بر جماعتی مقرندن حرب وآنک امثالنه اخراج وازعاجدر جماعتده مستعملدر حشرله جمعک
میاننده فرق بودرکه حشرده معنای سوق واضطرار واردر انکچون الی کلمه سی ایله استعمال اولنور جمع ایسه بویله دکلدر
مکر حشر معناسنی متضمن اولوب الی ایله مستعمل اوله کما فی قوله تعالی (لیجمعنکم الی یوم القیامة) بوراده حشرله
مراد روز قیامت خلقی مکان واحده جمع ایتمکدر نتکیم شرحی کذر ایتدی نامه نما وصف ترکیبیدر نامه شول مکتوبه
دیرلر که عنوانده ویا آخرنده ویا ایکیسنده بیله آدی یازله آخرنده ها اختصاص ایچوندر بوراده مراد قرآندر که مکتوب
حقدر (نما نمایندن کوستریجی دیمکدر همانک شرحی کذر ایتمشدر بوراده مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر که
علو رتبه ده هما کبیدر وآنک سایه نظرنه مقابل اولان سلطان معنوی اولور نتکیم هما دیدکاری مرغ مبارکک سایه سی
هرکیمک اوزرنه دوشرسه سلطان صوری اولور (نام همام اولو آددر بوراده مراد الله تعالینک جمیع اسماء حسناسیدر که
حشر ونشره متعلق اولان باعث ومعید وامثالی دخی آنده داخلدر اهم زیاده مهم یعنی انسانی هم وقصده حمل ایدیجی
دیمکدر نامک نعت معنویسیدر شهر فنادن مراد عالم دنیادر که دیدهٔ حق بینه آثار فناسی ظاهر وآخر الامر خراب
وهلاکی باهردر بعض نسخه ده صفحهٔ فنا واقع اولمشدر صحیفه معناسنه در مراد ینه دنیادر مو بمو قیل بقیل دیدکاریدر
تدقیقده ونقیر وقطمیر نسنه ترک اولنمدیغی محلده استعمال اولنور صبح قیامت عبارتی روز قیامت دنیا کوننک
ایرته سی اولمق ملاحظه سیله در پس دنیا بر کون کبیدر دفاتر (دفترک جمعیدر صحف مضمومه جماعتیدر کما فی القاموس
بوراده بطریق التمثیل ذکر اولنمشدر وجائزدر که موتانک اجزاء اصلیه سی وخصوصا تخم نطفه دن تکون ایدن عجب الذنب
دیدکاری مراد اولنه زیرا نطفه کبی وجود تفصیلی رقمنه دفتر اجمالی ولوح جملیدر تحقیق سبقت ایتمشدر رقم تخطیط
وکتابتدر قال الراغب الرقم الخط الغلیظ وقیل هو تعجیم الکتاب وقوله تعالی (کتاب مرقوم) حمل علی الوجهین انتهی
(بعد ذا) بو درت بیت معقد بری برینه مرهوندر معنی بودرکه جمله پادشاهلرک پادشاهی وسلطنت ضبط ایدنلرک قاهر
وغالبی اولان الله تعالی منشور حشری نشر وتفریق ایچون اظهار احکام قرآن ایدن فخر عالم صلی الله علیه وسلمه عالم
دنیاده احکام مختلفه یه حاکم وخصوصا موت وحیات وحشره دائر اولان اسماسن یازمش ودنیا وعقبی ومبدأ ومعاده
متعلق اولان احوالی بر بر بیلدرمش ایدی بناء علی ذلک (کل نفس ذائقة الموت) موجبنجه هرکس جرعه نوش جام اجل
اولوب عالم عدمه ملتحق ووادئ فنایه متصل اولدقده وجمله نک صحایف وجودنه (کل شیء هالک) نقشی اثبات ودست
اسم قهاردن (لم یکن شیئا مذکورا) سکه سی ضرب اولنوب (ولله میراث السموات والارض) حکمی ظاهر اولوب اطنا
برن بولدقده لیل عدم صباح وجوده منتهی اولوب اسم محیی ومعید وباعث وجامع یوزندن حشر ونشر ظهوره کلدی
وهر فانی وکهنه وجود باقی ونو تجلیسن بولدی ودفاتر عناصر موجوداته رقم نشئهٔ آخره چالندی الحاصل بحسب
الحکمة عدم وجوده وفنا بقایه ونخفا ظهوره مبدل اولدی هذا والعلم عند الله العلیم الخبیر (بسطی بساط سبعه دن
درمیشدی ثرایه دک) بسط اصلنده بر نسنه یی نشر وتوسیع ایتمکدر بوراده دوشک معناسنه در بساط کبی بساط
هر منبسوطه اسمدر قال الله تعالی (والله جعل لکم الارض بساطا) قال الراغب بسیط الارض مبسوطها واستعار

قوم البسيط لكل شئ لا يتصور فيه تركيب وتأليف ونظم انتهى بساط سبعه دن مراد یدی قات یردركه ثری آنك سطح
آخری اولان طبقه سیدر (بعدذا) بو كلام تمثیل اوزرنه واردر مقصود الله تعالى بو یرلك دوزن بوزمش وجمله طبقاتنك
خلقنی سلك فنایه دیرمش ایدی دیمكدر (طوق طباق طاقه دن درمیشدی بهم بهم) طوق زینت ایچون كردن بند
ایدكاری بوینق وحلقه قال الراغب اصل الطوق ما يجعل في العنق خلقة كطوق الحمام او صنعة كطوق الذهب والفضة
ويتوسع فيه فيقال طوقته كذا كقولك قلدته كذا قال تعالى (سيطوقون ما بخلوا به يوم القيامة) وذلك على التشبيه
انتهى) طباق كسرله یدی قات كوكدر كه قبه كبی بری بری اوزرینه مطابق وموافق كلمشدر قال تعالى (الذي خلق سبع
سموات طباقا) وجائزدر كه طبقك جمعی اوله جمل وجمال كبی طاقه نعمة الله لغتنده پنجره دردیمش ولكن بوراده طاق یعنی
كمر معناسنه دربهم بله مقصود بری برینه دیمكدر ناظم قدس سره سموات سبعی رفعت وهیئتده كمره ومدورلكده حلقه یه
تشبیه ایلدی مراد ایدی قات كوكاری كاغدوادیم دوررکبی دوروب حلقه سن تغییر ایتدیكنی بیاندریت آتی لف ونشر
غیر مرتب اوزرینه واردر (هبا) پنجره دن منعكس اولان شعاع شمسده مرئی اولان غبار شكللو اجزادر من الهبوة
وهی الغبار كذا في الارشاد في سورة الفرقان (رمم) رمه نك جمعیدر كسر وتخفیف ایله چوریمش كمك معناسنه (خدم)
خادمك جمعیدر (حشم حاء مهمله ایله قول وقولقچی وخدمتكاره شامل وواحد وجمعه صالحدر تحقیقی كذرا تمشدر
كافرایرشدی موج موج) یعنی دریا موجی كبی بسیار وبری بری آردنجه وبونده كفارك اضطرابنه دخی اشارت واردر
فوج) جماعت (درج) برنسنه دوریلوب اجزاسی بری بری ایچنه كیرمك (منتقم) مفعول صیغه سی اوزره انتقام اولنمش
یعنی كین آلنمش دیمكدر حقك انتقامی غضبنك اثری مراد اولان كسه یه حلول ایتمكدر وقد سبق (اوج بقاده پس
بوشمس كیردی قبای قبه یه) اوج حضیضك مقابلیدر یعنی هرنسنه نك طرف عالیسنه اوج وسافلنه حضیض دیرلر
مثلا عالمك اوجی آسمان وحضیضی زمیندر بقا فنانك ضدیدر مراد وجوددر شمس ایله مراد شمس حقیقیدر كه بو بحرك
بیت اولنده مرورا یلدی قبه دن مراد نه افلاكدر قبانك اكا اضافتی مشبه بهك مشبهه اضافتی قبیلندندر لجين الماء كبی
بعدذا) ناظم قدس سره احوال معادی بیاندن مبدأ اولك مراتبده اولان ظهورنی تحقیقه امالهٔ لجام وعنوان بحرك
مضمونته ربط كلام ایلیوب بیوررکه ذكر اولنان شمس ذات مراتب تنزلات واسترسالاتدن ازجمله افلاك مرتبه سنده
قباب عالیه لی قبا كبی بورندی واوج بقاده شمس كبی اول قبه لردن بی پرده كوروندی سبحان من تجلى نوره عن وجه
الافلاك وظهر شعاع جماله في مرآة الاملاك (المحرره) كاه اولور نوری قبه دن كورینور * كاه اولور سری حبه دن بیلنور
عكس ایدر نور خدا هر یردن * اودل آیینه سنه كم سلنور * قوردی عربده عربده رقص اوره كیره تا بعجم * عربده رانك
سكونیله عربیدر جنك وصواش وسوء خلق معناسنه رقص اضطراب وحركتدر يقال رقص الصوفي رقصا اى تحرك
واضطرب وهذه مرقصة الصوفية اى موضع رقصهم كما في الاختري (بعدذا) بو مصرعدن مراد ذكر اولنان شمس ذاتك
صورت آخر ایله تجلی ایلیوب عربده عرب یوزندن جنك قوروب وعجمده رقص جهتندن میدانه كردیكن بیاندر وبونده
اشارت واردر كه طائفهٔ عربك نهادنده غالب اولان جنك وجدل اولدیغی كبی طائفهٔ عجمك ذاتنده غالب اولان دخی
رقص وانبساطدر وبو ظهورات متنوعه هركسك استعداد وحالنه كوره در الحاصل هر مظهرده ظاهر اولان وجود
بردر ولكن بحسب المرائی احوالده اختلاف واردر فافهم (المحرره) حجاب كثرتی قالدرارادن) یوزك كوستر بزه هر یوزده
یارب * تجلی ایله جانه هرارادن * یوزك كوستر بزه هر یوزده یارب * چو طوغدی كائناته پرتو ذات * او پرتودن ظهوره
كلدی مرآت * اوقندی حسنك اوصافنده آیات * یوزك كوستر بزه هر یوزده یارب * كهی دولت قباسینه كرسن *
كهی درویش عباسینه كرسن * جمیع عالمه جلوه كرسن * یوزك كوستر بزه هر یوزده یارب * جهانده اون سكز
بیك كلشنك وار * كورینور كلده وجه احسنك وار * بنم نم وارنه واریسه سنك وار * یوزك كوستر بزه هر یوزده یارب
سكا عاشق اوللدن حق زار * شب وروز آغلیوب دیدارك اومار * كوزینه یار اوله بو جمله اغیار * یوزك كوستر بزه هر یوزده
یارب (نقش الهی لوحنه چكدی جودور سلسله) نقش الهی صور اسما ولوح مظاهردر دور برقاچ معنایه كلور بوراده
مراد دائره در سلسله كسرله زنجیردر بوراده اتصال معناسنه در يقال شئ مسلسل اى متصل كما في الاختري ظاهر
بودر كه بری برینه تسلسل واتصالی اولان امور كرك صوری وكرك معنوی حلقه لرینك اتصالنده زنجیره تشبیه اولنمشدر
(بعدذا) لوحه دائره چكمك تمثیل طریقیله در مقصود اسماء الهیه نك عقل اولدن عالم انسانه كلنجه مراتب متنوعه
وتعینات مختلفه ده سلسله واتصال بولدیغن بیاندر یعنی شمس ذات كندی پرتوی اولان اسماسنك نقوش وصفاتن
كوسترمك ایچون بوقدر الواح وجود خلق ایلدی وموجوداتی بری برینه سلسله قیلدی تا كه ظهور كمالی بوله وجلاء تام
حاصل اوله فسبحان الحكيم (آچدی نقابی دور ایدوب دار ودیارله حرم) دور بوراده دونمكدر دار منزلدر وجه تسمیه

مرورا تمشدر دیار بوراده بلاددر نتكیم دیار بكر دیرلر بلاد معناسنه حرم اولكدائره سنده اولان حولیه دیرلر كاه اولور كه
خاتوندن كنایه اولور عجم خانه دان دیدیكی كبی یعنی مذكور اولان شمس ذات كنت كنزا مخفیا مرتبه سنده اولان خفا
پرده سن آچوب كاه علویاتده وكاه سفلیاتده صور مختلفه ایله تجلی قیلدی وانسان عالمنده منازل وبلاد وحرم دور ایلدی
زهی یار كه بو یاره اغیار نظر ایلمیه باقیه وزهی دل كه ظاهردن غافل اولوب صور مظاهره آقیه وبلكه قیلی قرق پاره قیله
ومظاهری دخی نور حق بیله فافهم (هشت بهشته بكزدوب وبردی قبایه هفت رنك) هشت بهشت سكز جنتدر قبادن
مراد لباس تعیندر هفت رنك یدی رنكدر كه ناظم قدس سره مصرع ثانیده بیان ایتمشدر یعنی اول شمس ذات تجلی
ایلدیكی صور تعیناته سكز جنتك رنكی كبی یدی دورلی رنك وبردی الحاصل یدی رنكده متجلی اولدی زیرا الوان
موجوداتك اكثری ذكر اولنان یدی رنكدر وزره در كه سائر رنكلر انلرك تلوسیدر وجائزدر كه قبادن مراد قبای قباب
سموات سبع اوله یعنی یدی قات كوكلری سكز جنته بكزدوب یدی لونله ملون قیلدی كه اول الوان یشل وقزل وصاری
وآق وآل وبنفشه رنك ونقم دیدكلری هندوعندن كلان قزل آغاجك طبخندن تلون ایدن رنك مخصوصدر سیاه لونه ذكر
اولنمدی زیرا جنتده سیاه لون اولمز اصلی بودر كه سیاه لون جلال ویا لون فنادر جنت ایسه جمال وبقا یریدر (انكیچون ایدر
بولنی تا كه كمال كبریا * عین جلال عزته نور جمالن ایده شم) جلال عزت عالم صفات ونور جمال عالم ذات وبو ایكی مرتبه نك
جمعیتی كمالدر (شم) قوقمقدر بوراده اشمام معناسنه در یعنی قوقتمق مراد بودر كه ذكر اولنان تجلیات متنوعه دن حكمت
ومصلحت صفات حق آیینه سندن نور ذات ظاهر اولوب كمال الهی بیلنه وهر مرتبه ده سری آرانوب بولنه الحاصل
جلادن صكره استجلا حاصل اوله وناظمك قدس سره عین ایله نوری جمعنده رمز بودر كه حقیقتده نور ذات چشم صفاتله
درك اولنور وكشینك ذات وصفاتی كوزی نور جمال ایله منور اولمدقچه مطالعهٔ ملكوته قادر دكلدر صورتا بصیر ایسه ده
اعمی حكمنده در (المحرره) سنی كورمك میسر اوله می آه * آچی ویر كوزلریمی یا الله (تا ملكوت قدرتی تا جبروت عزتی *
تا عظموت حضرتی عرض ایده ذاتنه عظم) ملكوت اصلنده ملك عظیمدر بوراده مراد عالم آثار واجسامدر قدرته
مضاف قیلدی زیرا حقك كمال قدرتنه دالدر وجائزدر كه قدرت كامله ایله ظهوره كلمسیله تعلیل اولنه ولكن مابعدنده
اولان قرینه لرینه انسب اولان اولكی وجهدر جبروت دخی اصلنده جبر بلیغ دیمكدر جبار كبی بوراده مقصود عالم
ارواح وعقولدر وجه اضافت حقك عزتنه دلالتیدر عظموت دخی اصلنده عظمت كامله در بوراده مراد حضرت ذاته
دلالت ایلین عالم اسما وصفاتدر عظم كسرله عظمتدر معنی بودر كه تا كه بو عوالم كلیه وجزئیه وشهادیه وغیبیه وكونیه
والهیه حقك ذاتنه عظمت عرض ایده یعنی هر مرتبه ده بو آیینه لردن آنك كمال عظمتی ظاهر اوله زیرا تجلی حاصل
اولمیجق كمالات بیلنمز وكورنمز الحاصل جلا حاصل اولدیغی كبی استجلا دخی حاصل اوله (ظاهر اوله وجود محض پردهٔ
غیب غیبدن * نور هویت ایریشوب محو اوله عالم صنم) وجود محض ذات بحت دیدكاری مرتبه نك تجلی ایدن نوریدر
وغیب الغیب هویتدن دخی مراد ذات صرفدر یعنی تعین ولا تعیندن قطع نظر معتبر اولان رتبه در صنم بتدر وثن ایله
فرقی سبقت ایتمشدر عالم صنمدن مراد عالم عدمدر وآنك محو اولمسی اثبات وجوددن عبارتدر صنم اطلاقنه وجه بودر كه
عدم صنم كبی باطل ووجود حقدر پس بو بیتك ماقبلنه ومابعدنه مناسب اولان معناسی بودر كه دست تجلی ایله غیب
الغیب پرده سی یرتلوب پرتو نور هویت ظاهر وشعاع شمس ذات باهر اوله وعدم وجوده تبدل بوله نتكیم ابتدای كتابده
بیان اولندی وبونده اشارت واردر كه سالك مرتاض ومجاهده عنایت باری یاری اولوب هرچقن دست همتله نفس
وطبیعت پرده سن دریده قیلسه آیینهٔ دل یوزندن نور روح وبلكه سر وحدت كبری جلوه كر اولوب عالم صنم اولان اثرت
بالكلیه مضمحل اولور وجمله ماسوی فنا بولور پس بو تقریردن مفهوم اولدیكه سالك بو تجلیء فنا في الله منزلنه واصل
اولمدقچه عابد اصنام اولمقدن خلاص اولمز سلوك اهلنك حالی بو اولیجق عامه نك حالی نه اولمق كرك فهم اولنه (المحرره)
كورینه وجه وحدتندن جمالك * تجلی ایله یارب تجلی * بیلنه جمله اسرار كمالك * تجلی ایله یارب تجلی * هویتدن ایریشه
نور وحدت * سلینه لوح دلدن نقش كثرت * ایده عاشق سوادن جمله خلوت * تجلی ایله یارب تجلی * صمدر ماسوای
حضرتك هپ (عدمدر جمله سندن غیری یارب) تجلیدر بوكون عشاقه مطلب (تجلی ایله یارب تجلی * بحق طور موسای
مكرم * بحق نور عیسی ابن مریم * بحق سر پاك فخر عالم * تجلی ایله یارب تجلی * اوللدن عشق پاكك دلده پیدا * اولوبدر
حق اول عشقیله شیدا * اوله جان كوزینه نورك هویدا * تجلی ایله یارب تجلی (جمله این تعینات حقه در رتجلیات * تا كه
بیلینه سر ذات الی الابد من القدم) تعین برنسنه علمده ویا خارجده بعض احوال واوصاف ایله متعین ومتمیز اولمق قال
القيصري اعلم ان التعين ما به امتياز الشئ عن غيره بحيث لا يشاركه غيره وهو قد يكون عين الذات كتعين الواجب
الوجود الممتاز بذاته عن غيره وكتعينات الاعيان الثابتة في العلم فانها ايضا عين ذواتهم اذ الوجود مع صفة معينة له

في الحضرة العلمية يصير ذاتا وعينا ثابتة وقد يكون امرا زايدا على ذاته حاصلا له دون غيره كامتياز الكاتب من الامى
بالكتابة وقد يكون بعدم حصول ذلك الامر له كامتياز الامى من الكاتب بعدم الكتابة هذا كلامه قدم كسرله حدوثك
ضديدر بورادہ ازل معناسنه دريعنى وجودك مبدأى اولان رتبه پس ديمك اولوركه جمله بو تعين بولان اشيا وعين خارجى
مرتبه سنه تنزل ايدن موجودات كرك عالم مثال مطلقك حاوى اولديغى صوروكرك مافوقنده اولان حقائق حقك
تجلياتى وآنك مجالسيدر تا كه سر ذات ازلدن ابده دك بيلنه ونور وجود آيينهٔ مظاهردن كورنه الحاصل الله تعالى اسماء
وصفاتيله ظاهر اوله ومعناى وجود صورت بوله (عالم حس نورنه شمهٔ محو برخيال * عالم عقل علمنه نقطهٔ وهمى قلم)
بعض نسخه ده عالم حسى وعالم عقلى دوشمشدر پس بانسبت ايچون اولور عالم حسدن مراد حس ظاهرى ايله ادراك
اولنان عوالمدركه عرشك حاوى اولديغى تمثلات مطلقه دروجائزدركه عالم زمين اوله تكميم عالم عقلدن مقصود عقل ايله
ادراك اولنان عوالمدروجائزدركه عالم آسمان اوله تكميم بو بحرك عنوانده اشارت اولندى شم قوتقدرها وحدت ايچوندر
جزئى نسنه ده استعمال اولنور محو ازالة الاثر معناسنه درخيال اصلنده صورت مجرده درمنامده وآيينه ده ومرئينك
غيبوبتندنصكره قلبده تصور ايدن صورت كبى صكره هر امر متصورك صورتنده وخيال مجراسنه جارى اولور هر
شخص دقيقده استعمال اولندى نقطه وضع غيرمنقسم صاحبنه ديرلر وهم قواى انسانيه دن بر قوتدركه محسوساته
متعلق اولان معانئ جزئيه يى ادراك ايدر شجاعت زيد وسخاوت عمرو كبى وبو قوت جميع قوى اوزرينه حاكمدر يعنى عقل
قواى عقليه يى استخدام ايتديكى كبى وهم دخى قواى جسمانيه يى استخدام ايدر معناى بيت بودركه عالم حس وصورت
بوقدر كليت وكثرتيله الله تعالينك نور تامنه كوره محو اولمش بر جزئى نسنه وبر خيال مجرده در تكميم عالم عقل بوقدر
وسعتيله آنك علم محيطنه نسبت ايله شول قلم ايله صحيفه يه ثبت ونقش اولنميان نقطهٔ وهميه كبيدر فسبحان العليم
الجامع الواسع (جام جم) مفصلا بيان اولنمشدر يعنى يالكز جام جم جهانما كلدر بلكه اون سكز بيك عالمدن هر ذرهٔ
وجود دخى جهانمادر الحاصل جميع عالمك سرى هر ذره ده موجود وانوار ذات وصفات وافعال حق آنده مشهوددر
ولكن فكر دقيق كركدركه اول سرى بيله ونظر حقانى لازمدركه بو نورى كوره بوندن مراد كائناتده اولان بالقوه
استعدادى بياندر يعنى هر موجودده سر ظهور واردر ولكن مراتب ظهور تفاوت اوزره در زيرا ايچون انسان كامل اسم
جامعه مقابل كلمشدر پس بصيرت اهلى اولنلر اجمالده تفصيله قادرلردر فافهم (دم) نفس معناسنه دربوندن مراد نفس
رحمانيدن منبسط اولان جمله وجود حق اولديغن بياندر زيرا ماسوى ديمك بالاعتباردر پس بو اورته ده عدم يوق بلكه
عين وجود واردر وفيه دقيقة اخرى لا يتنبه لها الا الواجدون (لمحرره) استر يسلك بند) عشقه اير عشقه) عقله اولمه بند)
عشقه اير عشقه) بند زهدى قير) راه عشقه كير) عشقله جان وير) عشقه اير عشقه) تارك جاه اول) سالك راه اول) واصل
شاه اول) عشقه اير عشقه) قالمه يوللرده) دوشمه يللرده) كل بو ايللرده) عشقه اير عشقه) صرف ايدوب وارى) بوله كور
يارى) قو بو انكارى) عشقه اير عشقه) عشقدر محمل) حقدر منزل) سعى ايدوب اى دل) عشقه اير عشقه) حقى به
طوت كوش) عشقه وار اول دوش) قيل بو جامى نوش) عشقه اير عشقه (چونكه وصال ذات اوله واصل حق صفات اوله
جمع ايده تا مجامعى وحدت بارى ذى الكرم) وصال بوراده واصل معناسنه در (حق صفات وصف تركيبيدر صفات حقه
ديمكدر) مجامع مجمعك جمعيدر موضع الجمع معناسنه قلبده وكريبانده استعمال اولنور زيرا قلب مجمع الاخلاق وكريبان
مجمع الثوبدر بوراده مجامع ايله مراد مجمع ذات ومجمع صفاتدركه وحدت آنلرى جمع ايتمشدر يعنى واصل ذات اولان واصل
صفات دخى اولور وكثرت مضمحل اولوب بو ايكيسى عين وحدتده اتحاد بولور (بودر آنك بدايتى بوقدر آنك نهايتى)
مقصود حقه وصول دنصكره سيرك عدم نهايتن بياندور زيرا جنت صوريه اهلنك سيرنه نهايت اولمديغى كبى جنت معنويه
اربابنك سيرنه دخى دوجهانده نهايت يوقدر زيرا امر اتمك انتهاسندن سيرك انتهاسى لازم كلمز الحاصل ذات حقه غايت
اولميجق سيرنه نيجه غايت اولور فافهم (وفى المثنوى) اى برادر بى نهايت دركهيست * هر كجا كه مى رسى بالله مئيست
(حاصلى محو محض اولوب محض وجودده اول عدم) محض وجوددن مراد وجود حقدر يعنى جميع اينيات وتعيناتدن
بر مرتبه ده فنا بولوب وجود يا تكدن اولقدر ازاله اثر ايله كه آفتابه نسبت ذره نك وجودى معدوم اولديغى كبى سنك
وجودك دخى وجود حقه كوره عدم محض اوله (بعد ذا) بو رتبه تجلى جلالك كمالندن حاصل اولان فنا فى اللهك غايتيدر
دكه سالك مكاشفه يه ميسر اولمز وبو وجود وعدمى بيلمك زياده دشواردر زيرا عدم اعتبار يدر ايچون بو مقامده نيجه لر
غلطه دوشمشلردر (قال الشاعر) رق الزجاج ورقت الخمر فتشابها وتشاكل الامر (فكانما خمر ولا قدح) وكانما قدح
ولا خمر (لمحرره) سعى قيل يوغ اولنجه تا بو وجود * واور سمى كيدوب قاله شول جود * چور يمكدن برايچنده فرق بيل *
نيجه خوش بو وير ر نظر قيل عود (وله) اورمه وار سر انا الحقدن دم) اولمينجه وجود حقده عدم) يوغى يوغ ايله وارى

وار ايله) كه ايكى تركدن كلاهى ددم (وله) كن عدما فى عدم يا عدم) ضع قدم السر بدار القدم) اعظم ذنب لك هذا الوجود
يلزم للذنب وجود الندم (وله) هستىء تو تا نباشد نيست نيست) هستىء حق را ندانى چيست چيست) عاقبت فانى
شد از اوصاف خويش) هر كه با عشق الهى زيست زيست (آنده ايره تجليات ويره بقا فى البقا) يعنى فنا اندرفنا
بولدقدنصكره تجلى جمال ايريشوب بقا اندر بقا حاصل اوله (انده فنايى استمه اورمه بقايه هم قدم) قدم اياقدر يعنى بقا
اندر بقا مرتبه سنه وصول بولدقده من بعد نه فنا ونه بقا استمه زيرا اول وقتده فنادن وبقادن فنا كاورميانده طلب دخى
فانى اولور الحاصل سن آرادن چقوب حق تعالى نيجه ديلرسه تصرف قيلور زيرا وجود حقانى اربابنك حركات وسكناتى
كنديلرندن دكلدر ايچون انلره اعتراض ايتمك جائز دكلدر (زيرا منصهٔ كمال اوزره جلال ذى الجلال) كنديه عرض
ايدر جمال كبريا وبارئ النسم) منصه فتحله ثياب وتختله مزين اولان كو يكوا ونه ديرلر بيت العروس كبى من نص المتاع
جعل بعضه فوق بعض كما فى القاموس بارئ همزه ايله خالق معناسنه در (نسم نسمه نك جمعيدر نفس انسانيه ديمكدر
(بعد ذا) بو بيتده عالم هژده هزارى بيت العروسه وانواع آسمانك حقائقنى اصناف زينته وسر وحدتى عروسه تشبيه
واردر يعنى ذى العظمة والجلال اولان الله تعالى كمالنه دال اولان ظهوراتده جلال وصفاتى آيينه سندن كندى ذاتنه
عرض جمال ايدر پس صفات وذات حقيقتده حقك ورائى ومرئى آنك نورى اولمجق اورتاده غيرك اصلا مداخله سى
ووجودده اشتراكى يوقدر بناء على هذا بو سره عارف وواقف اولان سالكه لازم اولان سكوتدر (ع) هر ايشى اشلين اول در
ايدن اول ايتدير ن اول) وبو سرك انعكاسندندركه جنتده بر چارسو واردركه آنده الان ووير ينه كنديدر تكميم كاسه
كركدر (بى ندم) پشيمانلقسز زيرا بى ادات نفى وندم فتحتين ايله پشيمانلقدر وبو بيتده ايكى اشارت واردر اوليكيسى بودركه
شريعت وطريقت عبدك ملتزمى ومعرفت وحقيقت حقك عطاسيدر پس عبده لازم اولان ظاهرا وباطنا احكام
شريعت وآداب طريقت ايله تقيد ايدوب كندى وظيفهٔ عبوديتنى كورمكدر زيرا شريعت وطريقت جسد ومعرفت
وحقيقت روح كبيدر بو خود معلومدركه رحم مادرده جنينك جسدى كمال بولمسه نفخ روح اولنمز (لمحرره) شرعى الدن
براغوب اولمه اشق * ديمسونلر سكا در كاهدن چق * يا يغه عالم معنيده سراى * صورت ماسوى بناسى يق * ايكنجيسى
بودركه بو كون كوشش واجتهاد ايدوب عالم حقيقته واصل اولميان كسنه يارن (يا حسرتا على ما فرطت فى جنب الله)
مقاله سيله زمزمه پرداز اولوب ندامت چكسه كركدر (لمحرره) هر كيمك بو جهان فانيده * كوزى كوكلى كاهله آچلور *
كوزيوموب كتديكى دم دنيادن * غنچه وش آغزى آهله آچلور (اتم) زياده تام وكامل يعنى دنياده محافظهٔ حدود
ومراعات حقوق وعهود ايليوب طريق حقده استقامت ايدرسك يارن بو معنانك صورتى اولان صراط معهودده
جهنمه ميل وانحرافدن محفوظ اولوب سرعت ايله جنته كذر ايده سن اتم ديديكى بودركه اهل استقامته زحمت ومشقت
دنياده درفقط پس بونده بار بلايى تحمل ايده نك آنده ايشى زياده آسان اولور (آنده كه سجده ايتدى اول) موطن ثانيده
كذرايتمشدر غفلت اولنميه (ذو الحكم) كسرله حكمتك جمعيدر (سرادق) مفصلا شرح اولنمشدر (ظلم) ظاء معجمه نك
ضمى ولامك فتحيله ظلمتك جمعيدر بوندن منفهم اولوركه تجلى جمالدن بى نصيب اولان كسنه نك كوزى وكوكلى نورله
روشنالق ويارله آشنالق بولمشدر (سلم) فتحتين ايله سلامت معناسنه در (امم) ضمله امتك جمعيدر والامة جماعة ارسل
اليهم رسول كما فى القاموس من ام بمعنى قصد فالقوم هم الجماعة القاصدة وما اجتمعوا عليه هو الملة المقصودة (قنطره)
كوپريدر ولكن بعضلر فرق ايدوب قنطره حجره مخصوص صدر وجسر اعمدر ديمشلردر وكلام ناظمده دخى قدس سره
بو معنايه اشارت واردر زيرا خم فتحله اكرى وقورم وبو كلام ديمكدر بو صفت ايسه قنطره ده اولور قال الراغب والقنطرة
من المال مقدار ما فيه عبور الحيوة تشبيها بالقنطرة (عرصه) دوزيردركه انده بنا اولميه (همم) كسرله همتك جمعيدر
قصد مخصوص معناسنه (امام رازى) ترجمه سى مرورا ايتمشدر (ممثل) تمثيل اولنمش قال الراغب الممثل المصور على
مثال غيره (مغتنم) غنيمت عد اولنمش (بئم) باملابسه معناسن افاده ايدر يعنى غم وقساوت ايله (اخص واعم) زياده
خاص وعام ديمكدر يادين ويادنيا جهتندن (نعم) كلمهٔ جوابدر بيلورز ديمكدر وهو يقع فى جواب الاستخبار المجرد من النفى
ورد الكلام الذى بعد حرف الاستفهام كما قال تعالى (فهل وجدتم ما وعد ربكم حقا قالوا نعم) لان تقريره وجدنا ما وعدنا
ربنا حقا (محترم) حرمتلى والحرمة ما لا يحل انتهى (معتصم) صاقنمش وصغنمش قال الله تعالى (ومن يعتصم بالله)
اى يلتجى اليه فى مجامع اموره ويتمسك به (اصم) صاغر من الصمم وهو فقدان حاسة السمع (حكيم حكمت صاحبى (حكم
فتحتين ايله حكم اسى (قال فى المفردات الحكم بالشئ ان تقضى بانه كذا او ليس بكذا سواء الزمت ذلك غيرك او لم تلزمه)
ويقال حاكم لمن يحكم بين الناس والحكم المتخصص بذلك فهو ابلغ قال تعالى (افغير الله ابتغى حكما) قال فى القاموس الحاكم
منفذ الحكم كالحكم محركة (واهب النعم نعم صوريه ومعنويه هبه ايديجى (قسم) يمين ايتمك وآند ايچمك قال الراغب اقسم

حلف واصله من القسامة وهی ایمان تقسم علی اولیاء المقتول ثم صار اسما لکل خلف (یسار) صول یمین صاغ اولدیغی کبی (احسن الشیم) شیمه نك جمعیدر کسرله طبیعت وخلق معناسنه (متهم) تهمتلنمش یقال اتهمه بکذا ادخل علیه التهمة کهمزة ای ما یتهم علیه واتهمته اخذته مکانا لوهمی (بیله لر آنی) یعنی اعتقادلری مرتبه سندن تجلی ایتمك سببیله (خالق القسم) قافك کسریله قسمتك جمعیدر اصلنده افراز نصیب وتفریق حصه معناسنه در بوراده مراد رزقدر زیرا قسمت ازلیه در نتکیم الرزق مقسوم دینلمشدر ورزق دخی صوری ومعنوی یه شاملدر (استطاعت) قدرت قال الراغب الاستطاعة استفعالة من الطوع وذلك وجود ما یصیر به الفعل متأتیا وهی عند المحققین اسم للمعانی التی بها یتمکن الانسان مما یریده من احداث الفعل وهی اربعة اشیاء بنیة مخصوصة للفاعل وتصور للفعل ومادة قابلة لتأثیره وآلة ان کان الفعل آلیا کالکتابة فان الکاتب یحتاج الی هذه الاربعة فی ایجاده للکتابة والاستطاعة اخص من القدرة (قال تعالی (لا یستطیعون نصر انفسهم) وقال تعالی (فما استطاعوا من قیام) (سقم) بدنه مخصوص اولان مرض ضد مرض ایسه بدنده ونفسده اولنه شاملدر (قال تعالی فی قلوبهم مرض وقال تعالی فی سورة القلم (یوم یکشف عن ساق) امر مشتد وکار صعب اولدیغی کونی ذکر ایله زیرا کشف ساق بو معناده مثلدر واصله تشمیر المخدرات عن سوقهن فی الهرب (ویدعون الی السجود) وسجده یه دعوت اولنورلر یعنی دنیاده ترك ایتدکاری ویاریا ایله قیلدقلری اوزره توبیخ وتعنیف ایچون والا یعبد وتکلیف طریقیله آخرتده سجده یه دعوت یوقدر (فلا یستطیعون) پس قادر اولمزلر زیرا ارقه لری یکپاره اولور معلوم اوله که سجود فنا فی اللهه اشارتدر وکشف ساق رفع حجابدر پس فنا فی الله اربابنك حجابلری رفع اولندیغی کونده محجوب اولنلر حجاب انانیت ایچنده قالورلر وفنایه اقتدارلری ورؤیت جماله استطاعتلری اولمز زیرا شهوات دنیایه رکون ایله استعداد فطریلرن افساد ایتمشلردر نسأل الله تعالی من فضله وکرمه ان یجعلنا من المجیبین لدعوته فی الباطن والظاهر والمطالعین بجماله فی الاول والاخر (نقم) فتحتین ایله شدت واشکنجه (خواجه‌م) آخرنده‌ها اولان کلمه‌لرده قاعدهٔ رسم بودر که میم منفصل یازله والدم کبی خواجه ضمله والف رسمی ایله پیر واولو معناسنه در شیخ کبی (ستم) کوج جور معناسنه (اهل کتاب) یهود ونصاری که بری توراته وبری دخی انجیله منتسبدر (کم) فتحله فارسیدر اکسك معناسنه (المحرره) بودر سندن رجای رب رحمان * صراط مستقیمه قیل هدایت * بودر دائم دعای اهل ایمان * صراط مستقیمه قیل هدایت * وجودم ذنبنی عفو ایت کرم قیل * قومه وارلق وجودمده عدم قیل * بو یولده عاشق ثابت قدم قیل * صراط مستقیمه قیل هدایت * حجابی قالدر عاشقلر کورزندن * تجلی ایله احسانك یوزندن * چقرمه کامل انسانك ایزندن (صراط مستقیمه قیل هدایت) ایرسه بحر فضلکدن اکرم * ارغمدن سوینه نار جهنم * قومه پرکار روش هر بکادوم * صراط مستقیمه قیل هدایت نه ایمجه یول دررراه حقیقت * نه کوچدر راه حقده استقامت * بحق واصل درکاه وصلت * صراط مستقیمه قیل هدایت بو یولی سیجمکی آسان ایله * بو ایلدن کوچکی آسان ایله * صراطی یچمکی آسان ایله * صراط مستقیمه قیل هدایت * شریعت نوری ایله قلبی طولدر * طریقت حالی بوجانه بولدر * حقیقت سرنی حق یه بیلدر * صراط مستقیمه قیل هدایت (عملیله کسه کرمز جنته) یعنی عمل موجب جنت دکلدر اکرچه سبب ایسه ده نتکیم (ادخلوا الجنة بما کنتم تعملون) آیتنده اولان باء سببیه دن منفهمدر پس جنته دخول محض رحمت ایله وقسمت درجات اعمال ایله وخلود نیاتله در جهنمه دخول دخی عدل ایله وطبقات عذاب اعمال وخلود نیاتله در (ان لله مائة رحمة فنها رحمة یتراحم بها الخلق بینهم وتسع وتسعون لیوم القیامة انتهی) معلوم اوله که ارباب ظاهر قتنده عدد مذکور تکثیره محمولدر زیرا الله تعالینك رحمتنه نهایت یوقدر ورحمت حقه کوره یا انعامه ویا ارادت ایصال الخیر معناسنه محمولدر پس اولکی یه کوره صفات فعلدن وایکنجی یه نسبتله صفات ذاتدن اولمش اولور واصحاب حقیقت بیورمشلردر که فخر عالم صلی الله علیه وسلمك عدد مذکوری اختیار ایتملرنده اشارت بودر که حضرات اسماء رحمانیه یوز حضرتدر وهر برینك مقابله سنده بر رحمت واردر سؤال اولنورسه که ان لله تسعة وتسعین اسما حدیثی موجبنجه اسماء الله طقسان طقوزدر پس یوزنه معنایه محمولدر جواب بودر که یوز اولمق حضرت وتریت واحدیت ایله در که جمیع آحاده ساریدر فافهم ودیمشلردر که سالك یوز منزل وبیك مقام قطع ایتدکچه حقیقت اوزره حقه واصل اولمز وبو معناده در که حقك بیك براسمی واردر دیرلر زیرا بیك اسم ایله بیك مقام قطع اولنور وبیك برنجیسی مقام احدیت اسمیدر که مرتبهٔ جامعه در (المحرره) رهنما اولمزیسه رحمت حق * نیجه یول بولسه کرکدر سالك * عدلنه مظهر اولورسه آخر * برمقامه دخی اولمز مالك * برزخ ایچره قالوب کیدر ناچار * منزله ایرمیوب اولور هالك (یعنی کیم الخ) پس بالاده ذکر اولنان ارباب ظاهر وباطنك رحمت خصوصنده مسلکلرینك مآلی برابرلمش اولور کما لا یخفی (کفری باطل) یعنی ابطال معلوم اوله که بو طائفه دن مراد امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایلیوب اسلامك حسننه وکفرك قبحنه ادله اقامت ایلین علماء عاملین وفضلاء

محققیندر (خیرله شر ایشی آسان ایلین) خیردن مراد احسان وشردن مقصود احساننه مندفع اولان مکارهدر بوراده شر صراطدن عبورك صعوبتنه دخی شاملدر یعنی ایندیکی خیر واحسان سببیله شر ودشوار اولان اموری آسان ایلین دیمکدر بونده احسانك خصلتنه دلالات واردر انکیچون صاحبی شهیدا اوزرینه تقدیم اولندی (سعید) مطلقا صلحاء امتدر قرآنده (فاولئك مع الذین انعم الله علیهم من النبیین والصدیقین والشهداء والصالحین) آیتنده مندرج اولان صلحاء ایله مراد بونلردر که درجه‌لری شهدادن مؤخردر انکیچون صراطده شهدا آنلری تقدم ایدر (سقیم) مریض یعنی مرض معنوی ایله وقد سبق شرحه ناظمك قدس سره مرادی بودر که صراط مستقیم دنیاده شریعتدر که صورتی محسوس وحقیقتی معقولدر مثلا نمازکه افعال وارکانی حسیاتدن وتوجهی باطنیاتدندر پس هرکیم دنیاده جمله احوالنده استقامت بولدی وظاهر وباطنده یمین ویساره میل وانحرافدن سالم اولدی ایسه آخرتده دخی بو معنانك صورتی اولان صراط محسوس اوزرنده پای استقامت ایله یوررومنزل جنت اعلایه ایرکور ربو مقامدندر که حضرت پیر هدایی قدس سره بیورمشلردر (طوغری یوله کیدن ارلر * صراطی بونده کچرلر (بعد ذا) کشی قولا وفعلا وحالا استقامت وثبات اهلی اولمق زیاده دشوار اولمغله فخر عالم صلی الله علیه وسلم سورهٔ هود بنی پیر ایتدی دیمی آنده مندرج اولان (فاستقم کما امرت) خطابیله کما ینبغی عمل قیلمق غمی بنی موسفید قیلدی بیوردیلر زیرا انسان افراط وتفریطدن محفوظ اولوب حد وسط اوزرینه یورمك زیاده کوچدر (المحرره) قنغی دلکم بوله بونده بو غمی * چکمیه ذره جه آنده المی (اصفی) زیاده صافی قال الله تعالی فی سورة التحریم (نورهم یسعی بین ایدیهم وبایمانهم) یعنی اهل ایمان صراطدن کذر ایدرکن اوکلرنجه وصاغ جانبلرنده نورلری شتابان اولور (یقولون ربنا اتمم لنا نورنا) دیرلر ای پروردکار من سلامت ایله کذر ایدنجه نوریمزی اتمام وابقا ایله (واغفر لنا) دخی ظلمت کناهدن بزی پاك ایله معلوم اوله که بو نوردن مراد ظاهرده شریعت وباطنده حقیقت نوریدر که جمیع مواطنده مؤمنان مخلصاندن جدا دکلدر (اللهم اجعلنا من اهل النور (شمال) صول یعنی صول طرف قهر وجلاله مظهر اولمغله مؤمنلرده متصور دکلدر زیرا آنلر اهل یمین ومظهر لطف وجمالدر وبو مقامده بوندن دقیق معنی واردر ولکن افشا اولنمز (المحرره) راست رو اولمز یسه سالك حق * صاغ وصولده دوشر نیجه قیده * وجه مطلقده در تسلیء دل * کرچه واردر تجلی هرشیده (الیق) زیاده لایق یعنی دنیاده اعمی اولنلر نظردن محروم اولمغله آخرتده جمالدن مقدم تماشای دیدار ایله شرفیاب اولمغه زیاده لایق محلدر ودیدار ایله مجازات اولندقلری الجزاء من جنس العمل قضیه سنه مبنیدر معلوم اوله که اعمی ایکیدر بری ظاهر وبری باطندر باطن دخی ایکیدر بری حقدن وبری ما سوادن اعمادر که صدیقلردر (صم بکم عمی فهم لا یرجعون) آیتنك اشارتی بو طائفهٔ جلیله یه در پس حقدن اعمی اولان نیجه جمال کوررو ما سوادن اعمی اولان نیجه محروم اولورا اللهم اجعلنا من الواصلین الی العین دون القانعین بالاثر وشرفنا فی الدارین بحقیقة الرؤیة والنظر (شعیب) علیه السلام حضرت ابراهیم علیه السلامك اوغلی مدین سلسله سندندر آنك حقنده خطیب الانبیاء دینلمشدر زیرا غایت فصیح اللسان بلیغ البیان ایدی شویله که قومنه جواب ویرمکده کمال اقتدار وآنلرله حسن محاوره وکفتار ایله جمله دن سرافراز ایدی تفسیر سمرقندیده کاورکه حضرت شعیب کثیر البکاء اولمغله اعمی اولوب صکره الله تعالی نور بصرینی احسان ایلیوب چشم نرکس والدینی روشنا قیلدی ولکن بعض تواریخده کاورکه شعیب اعمی ایدی انبیاده آندن غیری اعمی کلممشدر بو کلام ناظمك تقریرینه مناسبدر زیرا کلام سمرقندی یه کوره شعیب یعقوب کبی اولمش اولور پس شعیبه تخصیصه وجه قالمز فافهم (اعداد) فتحله عددك جمعیدر صاغش معناسنه (ایوب) علیه السلام روم بن عیص بن اسحق بن ابراهیم سلسله سندندر جسد مبارکاری اون سکز سنه طعمهٔ دیدان اولوب صکره ینه صحت وعافیت بولمشلردر بو ابتلا ایله سائر انبیادن سرافرازدر حتی مرویدر که آنك ابتلاسی آندن مقدم یتمش عدد پیغمبر علیهم السلام اختیار ایلدی ولکن اول ترقی یی الله تعالی حضرت ایوبه روا کوردی (نسیمی) هرکه ایوبك بلاسن سودیکندن چکمدی کیمدی اول یار الندن خلعت عبد اشکور سلطان المحققین حکیم ترمذی قدس سره نوادر الاصول نام کتابنده بیورر که ایوبك بلاسی امتحان قبیلندن ایدی تا که صبری سببیله رب العالمین قتنده اولان مرتبه سی خلقه ظاهر اوله انکیچون الله تعالی بیورر (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب) وباقی قصه روح البیان نام تفسیرمزده در (دسترس) ال ایرشدیرنجی یعنی معین وظهیر (شفه) فتحله دوداقدر جمعی شفاه کاور اصلی شفهة در زیرا تصغیرنده شفیهة دیرلر قال فی القاموس شفتا الانسان طبقا الفم (بعد ذا) زنایه شفه ایچمق زنادن کنایه در زیرا لمس وتقبیل دواعیء زنادندر یعنی حضرت یوسف علیه السلام ایام جوانی ودمنکام قوت شبابنده زلیخا خصوصنده پاکدامن اولدیغی کبی طهارت ذیل ایله متصف اولان پاکیزه جوانلر دخی جهت جامعهٔ پرهیزکاری ایله زیر لواء یوسفده محشور اولوب صراطی انکله عبور ایدرلر (المحرره) استریسك جنانده حور العین * چوزمه

نامحرمه زنهار قوشق * كوره يوسف باقوب زليخايه * عصمتى پرده سنى ايتديمى شق (مداد) مركب كه انكله يازى يازرلر
سيلاب) فتحله يغموردن وقاردن حاصل اولان صولر (آله) مدله آل ديدكارى معروف رنكدر (ناله) ايكلدى (آه زودن
يعنى جال حقه (قورقودن) يعنى جلال حقدن (بيم) فتحله بيله ديمكدر (بامداد) صباح وقتيدر تحقيق كذرا ايتمشدر
بوراده مراد روز قيامتدر يعنى قيامت كونى علمانك علوم نافعه يازدقلرى مركبلر يله شهدانك قانلرى وزن اولنوب قان
ثقيل يعنى آغر كله (قال وقيل) بى نزاع واختلاف ديمكدر تحقيق باﻻده در (برق خاطف) برق بلوداراسندن ظاهر
اولان نوردر خاطف قاپيجى ديمكدر زيرا شدتندن كوزك نورنى آلور وقپار مراد سرعت عبورى سرعت برقه تشبيهدر
(لمحرره) يارب بودنيادن آخر نفسده * بزى ايمانله كوچنلردن ايت * چونكه باقى دكل جان بوقفسده * پروازايدوب
سكااوچنلردن ايت * قبردن قالقيجق سن طوت اليمز * الله الله ديو دوندردليمز * اوغرايجق شول صراطه يوليمز *
برق خاطف كبى كچنلردن ايت * بودر سندن جان وكوكلدن مطلب * محشر ايچره قومه بزى تشنه لب * جبيبك النّدن
لطف ايدوب يارب * كوثر شرابنى ايچنلردن ايت * جمع ايدوب دنياده سعدا ايله * قيل مشرف بزم صلحا ايله * حشر ايدوب
انبيا اوليا ايله * آل ويشل سنجق آچنلردن ايت * عشقك ايله كچوب جمله اوقات * حق بى عاشقلر زمره سنه قات *
لباس تقوايى اوستنه قات قات * چون حلهٔ سندس بچنلردن ايت (بادخزان) خزان كوزآيدر يعنى كوز آينك روزكار
سردى باغ وبستانك حالنى متغير قيلديغى كبى بوايش دخى سزك باغ دلكزى پژمرده قيلمسون الحاصل بومعنايه
بيحضور اولمكز (بونلره) يعنى علم نافع وعمل صالح اهلى اولان علماء كرامه (حسان) كسرله حسنك جمعيدر موصوف
محذوفدر تقديرى اجزيهٔ حسان ديمكدر (صاحبقران) قران كسرله مقارنت معناسنه در مقصود اجرام فلكيه‌دن
بعض خواص نافعه يى مشتمل اولنلرك اتصال واقترانيدر كه اثرى اول وقتك صاحبى بوزندن احكام واطوارك تجددى
واحوال عالمك مرتبهٔ كالده انتظاميدر نتكيم جلد اولده مرورا ايتمشدر (كشتى چو قدر) زيرا باعتبار الجمع قطب توحيد
ذاتيدر انكيچون فخر عالم صلى الله عليه وسلم اكا اتباعله مأمور اولوب (ثم اوحينا اليك ان اتبع ملة ابراهيم حنيفا
وارد اولدى ولكن باعتبار التفصيل قطبيت فخر عالم صلى الله عليه وسلمه مخصوص اولمغله خاتم الانبياء اولدى وبومقامك
بعض شرحى باﻻده دخى كذرا ايتمشدر (كامران) كاف عربيله مراد سورىجى وهر مقصده ايريجى (هميان) انجلين
هميان) كسرله آق ايودوه درمذكرى ومؤنثى وواحدى وجمعى برابردر يقال ناقة هميان بغير هجان اى كريم ابيض
(ازميان) اورته دن يعنى بيلدن (جاودان) ابدى يعنى دنياده اولدقجه (نعم اجر العاملين) حسن عمل اهلنك اجرو ثوابى
نه كوزلدر (اثر) ايز معناسنه (صولجان) معربدر چوكان ديدكلريدر كه كششلر عصاسى كبى اوجى اكرى بردكنكدر
انكله صحراده طوب چلرلر يعنى برطوبى ميدانه صالوب آت اوزرنده اول چوكانله آنى اورتادن قپارلر هر كيم قپارسه
دولت آنك اولور (لمحرره) نيجه لر صالدى بوميدانه چوكان * برسى قاپدى كوى مرادى * حكيم وعاقل ودانا ايسك كر
بودنيايه همان برملعبه دى (فشان) افشاندن مخففدر سلكمك وصاچق معناسنه اصلنده صفت مشبهه در (قنطار)
قال فى القاموس القنطار بالكسر وزن اربعين اوقية من ذهب اوالف ومائتا دينار والف ومائتا اوقية اوسبعون
الف دينار وثمانون الف درهم اومائة رطل من ذهب اوفضة اوالف دينار وملء مسك ثور ذهبا اوفضة انتهى
والقناطير المقنطرة المجموعة قنطارا قنطارا كقولك دراهم مدرهمة ودنانير مدنرة كما فى المفردات (ناتوان) بى قدرت
وقوت زيرا توان كوچ وناادات نفيدر (زبانه) فتحله اوديالكى (نعره) چاغرمق يقال نعر صاح وصوت بخيشومه (والنعير
الصراخ والصياح فى حرب اوشر (بى زبان) فتحله وضمله دل لسان كبى فايله زفان دخى ديرلر زيرا باوفا شفوى مخرجدر
كلاليب) كلوبك جمعيدر كلبتن ديدكارى آلت معروفه (خطاطيف) خطافك جمعيدر ضم وتشديدله اكرى دمير معناسنه
(بيكران) كاف عربينك فتحيله كنار معناسنه در پس بيكران بى نهايه ديمكدر يعنى چوق بوندن مراد هر عاصينك اعمال
سيئه سى قدر آلات مذكوره وارددر ديمكدر كما قال اهل الحقيقة ان الكلاليب والخطاطيف والحسك صور اعمال بنى آدم
يمسكهم اعمالهم تلك على الصراط فلا ينهضون الى الجنة ولا يقعون فى النار حتى يدركهم الشفاعة والعناية الازلية فمن
تجاوز هنا تجاوز الله عنه هنالك ومن انظر معسرا انظره الله ومن عفا عفا الله عنه ومن استقصى حقه هنا من عباده
استقصى الله حقه منه هنالك ومن شدد على هذه الامة شدد الله عليه وانما هى اعمالكم ترد عليكم فالتزموا مكارم
الاخلاق فان الله غدا يعاملكم بما عاملتم به عباده كان ما كان وكانوا ما كانوا (نواشادمان) شن ديمكدر مان ماننددن درقالمق
وبكزه‌مك معناسنه بوراده مراد ثابتدر قال الله تعالى فى سورة مريم (وان منكم) اى آدميان سزدن هيچكس يوقدر
(الا واردها) الا جهنمه واصل وداخلدر (كان على ربك) حبيبم آنلرك دوزخ اوزرينه ورودى پروردكارك اوزرينه اولدى
حتما) امر محتوم كه ذاتى اوزرينه آنى ايجاب ايلدى (مقضيا) قضا وحكم اولنمش كه البته واقع اولسه كركدر (ثم ننجى

الذين

الذين اتقوا) پس شركدن پرهيزكار اولنلره نجات ويررز وآنلرى دوزخدن بيرون قيلورز (ونذر الظالمين فيها) ونفسلرينه
كفر ومعاصى ايله ظلم ايدنلرى جهنمده ترك ايدرز (جثيا) زانولرى اوزرينه كلدكارى حالده يعنى آنلرى خوار ايدوب
اهل نجاتله جنته حركتدن متقاعد قيلورز وتفسير جلالينده جثيا جميعا ايله تفسير اولنمشدر (بعدذا) بو آيت شريفه دن
منفهم اولديكه جمله بر وفاجر جهنمه دخول ايدرلر ولكن مؤمن كامل اولنلره نسبت ايله آتش دوزخ نار ابراهيم كبى سرد
وافسرده اولسه كركدر تحقيق بودركه جهنم نفس اماره صورتيدر ودنياده جمله انبيا واولياء ومؤمنين وكافرين قدم
طبيعت ايله هاويهٔ هوايه وارد اولمشلردر ولكن انبيانك سلوكارى نفس مطمئنه مرتبه سندن اولمغله ذكر اولنان هاويه نك
آتشى افسرده بولمشلردر اوليا دخى جد ايدوب نور هدى ايله اول نارى سوندرمشلردر معفوعنه اولان مؤمنلر دخى
بونلره ملحقدر پس بوطوائف جليله آخرتده صراط اوزرندن ناره ورود ايتدكده اصلا احتراق كورمزلر زيرا هوى آتشنى
دنياده سوندرمكله آنلر ايچون قطعا جهنم صورتى قالمشدر وصراط اوزرندن مرورلرى دخى جنته ممر اولمق
حسبيله در بوخسه عذاب طريقيله دكلدر فاما كفره نك دنياده كفرلرى كبريت هوى اولمغله لاجرم آخرتده آنك صورتى
اولان نار جهنمده محترق اولورلر ومعفوعنه اولميان عصاة مؤمنين دخى آنلره التحاق بولورلر وليكن نورتقوالرى سببيله
مخلد اولمزلر وبومقامك تفصيلى روح البيان نام تفسيرمزده مسطوردر وفى الحديث جز يا مؤمن فان نورك قد اطفأ لهبى
(وفى المثنوى) كويدش بكذر سبك اى محتشم (ورنه ز آتشهاى تو مرد آتشم (شاهوار) شاه كبى وشاهه لايق (كاربان)
كاروانجى يعنى تجار (زمر) زاء معجمه نك فتحيله دودك چالمق اهل زمر ايله مراد ارباب ملاهيدر وليكن ناظمك قدس سره
بوقولنده تعريض وارددر نتكيم اواخر محمديه ده كلسه كركدر وبومقامه مناسب جلد اولده مبحث ولادتده (نه خمر ايتدى
نه زمر ايتدى الخ) بيتنده كلام مرورا ايتمشدر مراد ايدنلر اكا مراجعت ايده (افتنان) ايكى تا ايله فتنه يه دوشمك ودوشرمك
لازم ومتعديدر فتنه معاصى ضلال وفضايحدر (ازفضاى آسمان) طرف آسماندن نازل اولان قضادن كه مراد موت
ويا غيرى موانعدر (تخت) خاء معجمه ايله معروفدر تختكاه پادشاهلرك تخت اوزرنده اوتوره جق يرنه ديرلر (بخت) معروفدر
دولت وطالع معناسنه قال فى القاموس البخت الجد معرب (خانمان) اويارق دقائقده كاوركه خانمان لفظ مركبدر
جزئى خاندر خان لغت مشتركه در بومقامده خانه دن مراد اودر برجزئيده ماندر بكزيجى معناسنه يوركارك قاره اونه خانمان
ديرلر اوه بكزديكندن اوتورى تركمانه دخى تركه بكزديكندن اوتورى تركمان ديرلر شادمانكده وجهى بورادن ظاهر
اولدى قال الله تعالى فى سورة الزمر (قل يا عبادى الذين اسرفوا على انفسهم) بيان ايت حبيبم كه اى بنم نفسلرى
اوزرينه افراط ايدن قوللرم يعنى كناهده افراط ايدوب حددن بيرون اولان بنده لر (لا تقنطوا من رحمة الله) بخشش
خدادن نا اميد اولمكز (ان الله يغفر الذنوب جميعا) تحقيق الله تعالى شركدن غيرى كناهلرك جمله سن مغفرت ايلر (انه هو
الغفور الرحيم) تحقيق آمرزندهٔ كناهان وبندكان اوزرينه مهربان انجق اودر ديمشلردر كه حضرت قرآنده بو آيت شريفه
اميدوارترين آياتدر پس بيمارستان جرم وعصيانك بيمارلرينه شربت راحت بودار الشفاده حاصل وبيابان نفس وهوى
سركردانلرينه زاد طريق نجات بو آيتك مدديله ميسر ومتواصلدر) ندارم هيچكونه توشهٔ راه (بجز لا تقنطوا من رحمة
الله) تو فرمودى كه نوميدى مياريد (زمن لطف وعنايت چشم داريد) بدين معنى بسى اميدواريم) بخشا زانكه بس
اميدواريم) اميد دردمندانرا روا كن (دل اميدوارانرا دوا كن) قال بعض الكبار فى الآية اشارة الى مدح وذم
فالتسمية بيا عبادى مدح والوصف بانهم اسرفوا ذم فلما قال قل يا عبادى طمع المطيعون ان يكونوا هم المقصودين بالآية
فرفعوا رؤسهم ونكس العاصى رأسه اى من انا حتى يقول لى هذا فقال الله تعالى (الذين اسرفوا) فانقلب الحال فهؤلاء
الذين نكسوا رؤسهم انتعشوا وزالت ذلتهم والذين رفعوا رؤسهم اطرقوا وزالت صولتهم ثم ازال الاعجوبة عن القصة
بما قوى رجاءهم بقوله على انفسهم يعنى ان اسرفت فعلى نفسك اسرفت لا تقنط من رحمة الله بعدما قطعت اختلافك
الى بابنا فلا ترفع قلبك عنا ان الله يغفر الذنوب جميعا واللام للاستغراق والعموم والذنوب جمع وجميعا تأكيد فكانه قال
اغفر ولا اترك واعفو ولا ابقى (لمحرره) باقمه خطالريمه * انت الغفور الرحيم * قالمه جفالريمه * انت الغفور الرحيم * ستر
ايلكل عيوبى * كشف ايلكل كروبى * قيل مغفرت ذنوبى * انت الغفور الرحيم * بحر رحمته طالدر * فيضله دلم طولدر
باز ذنوبى قالدر * انت الغفور الرحيم * صوچم اله المشم * دركاهكه كلمشم * سنى بو يله بيلمشم * انت الغفور الرحيم *
يارب يا سندى * حق يه قيل مددى * ازلى وابدى * انت الغفور الرحيم (قنطره) كوپرى وقد سبق بوراده مراد محل
حبس ووقوفدر (ايمان اكر كامل ايسه) ايمانك حقيقتده كمالى اعتقاد بالجنان نصكره شهادت باللسان وعمل بالاركان
وشهود نور رحمانله در واعتقاد دخى آمنت بالله الخ مقاله سنده مندرج اولان التى عدد مؤمن بهه تعلق ايتمشدر پس
بو آتيدن برينه اجمالا ويا تفصيلا اعتقاد بولنمسه ويا شك وتردد واقع اولسه ايمان ناقص وغير منجى اولور (كاردان) ايش

بیلیجی مراد کار اخروی به عالمدر (جچه اچدیمی دکان) یعنی ج تجارتن وعملن ایتدیمی مقصود زاد وراحله به استطاعت
اهلنه در (غسل) بضمتین والسکون اسم من الغسل بالفتح او من الاغتسال وهو تمام غسل الجسد کذا فی القهستانی
(استنان) برنسنه یی سنت وطریقت طوتمق وآنکله عمل قیلمق (ضمان) لغتده کفالت والتزام وشرعده غیریچون آخر
اوزرنده کی حق واجبك التزامندن عبارتدر ضامن کفیلدر (امتنان) برکسه یه ایه دیکی ایلوکی باشنه قاقق (قناطیر)
وقناطر قنطره نك جمعیدر (رایکان) مفت مقصود دولت جنتی مفت کبی بولدیغیدر زیرا بوقدر دولته عمل جهتندن
انسانك استعدادی یوقدر بلکه چوغی فضل فیاضدر (امری اوله کن فکان) یعنی آنك امری برنسنه یه اول دیمسیله
وجود بوله مقصود ارادت علیه تعلق ایتدیکی نسنه نك سرعت حصوان بیاندر قال الله تعالی (ثم ننجی) الایة بو آیت
شریفه نك تفسیری قریبا مرور ایلدی (لمحرره) شو دلکم عشقه سوزان اولدی کورمز نار ابدیارن * کورر قیلمش تجلی
سرتسر نور صمدیارن * صراط مستقیم اوزره اولان ارباب توحیده * صراط اوزره دلیل راه اوله نور احدیارن * چنلر
برق خاطف کبی بونده برزخ نفسی * قومزلر منزل وصلتك بولنده ذره سدیارن * سو یندرد کده ناردوزخی مؤمنلرك نوری
بونوره اهل محشر ایده لر رشك وحسدیارن * خلاص اولمز ید قهر الهیدن جلال اهلی * صراط اوزره ملکلر ایدیجك
خلقی رصدیارن * جهنم اهل عصیانه اولوبدر چونکه سجن الله * بوکون بد کار اولان بوله جزالر آنده بدیارن * عرض
جوهر اوله صورت بوله هر فکر انسانی * کله فاسد عملدن دورلی بیکر بی عددیارن * خراب اولور وجود عاصیان امت
آخر کار * کراولمزسه شفاعت فخر عالمدن سندیارن * نه قاله واعتماد ایله نه حاله استناد ایله * فنا اهلینه فضل حقدر انجق
معتمدیارن * بوکون فیض تجلی حقیچون ارباب عرفانه * الهی حق ناچاره سن ایله مددیارن (سفلی) ارض سفلی
دیمکدر اسفلك مؤنثیدر (آنی بتی) یعنی اول مهرلوبتی یی بزه ده ویروکوندر پس قافیه ده تکرار یوقدر (حیاء) تعییب وذمه
سبب اولان نسنه نك خوفندن عارض اولان تغیر وانکساردر حقه نسبتله تمثیله محمولدر بوراده مراد عفو تجاوز وترك
عقوبتدر زیرا برنسنه دن حیا ایدن کسنه آنی ایشلمز بلکه ترك ایدر سبحان من یذنب العبد فیستحیی هو (دهشت ایدوب
ازجلال کبریا) یعنی ذو العظمة والکبریا اولان الله تعالینك قهر وجلالندن خوف ایدوب واول خوفدن متحیر اولوب
(بزم) مجلس شراب وصحبت (خضراء) اخضرك مؤنثیدر یشل دیمکدر مقصود ارض خضرادر که لسان عامه ده
یشلستان دیمکدر (سرو) دیمشلردر که بنی اسرائیلدن برکسه برابر مقده جنابت زنادن اغتسال ایتمك مراد ایتدکده
ایرمقا کا خطاب ایدوب اللهدن حیا ایتمزمیسن دیو توبیخ ایدیجك شخص مزبور تائب ومستغفر اولوب اون ایکی نفر
عباد الله کمر اجتهادی درمیان ایتدی بعد زمان اول نهردن عبور ایتمك مراد ایتدکلرنده صاحب الاغتسال استحیاء
تخلف ایلدی ینه نهردن آواز کلدیکه سزدن بریکز ولدنه غضب ایتسه توبه سن قبول ایدر پس سزلك دخی توبه کز مقبولدر
ولیکن لب جوده اوتوروب عباده مشغول اولکز دیدی بونلر دخی بو کفتار تنبیه اثردن متنبه اولوب تعیین اولنان
موضعده عبادت ایدرلکن برکون صاحب الاغتسالك کوشنه خطاب ارجعی وارد اولوب اوراده وداع عالم فانی قیلدی
نهر مذکور بونلره تکرار خطاب ایدوب میتی بنم کنارمه دفن ایدیکز دیدی آنلر دخی دفن ایدوب صباح اولدقده
کوردیلرکه قبری اوزرنده اون ایکی عدد سرو اغاجی بتمش دیمشلردر که دنیاده ابتدا بتن سرولر بونلردر که اول اون ایکی
نفر عبادك چنستان دللرینك تروتازه لکی نشانی وتوجهلرینك حقه طوغری سرچکدیکنك علامتیدر صکره بقیه
دخی برر برر وفات ایتدکجه اوراده دفن اولنوب زیارتکاه بنی اسرائیل اولدی (لمحرره) لب دریای فنادر وطنم *
غرقهٔ عشقدر رجان وتنم * سروعمدر درون باغنده * عندلیب دله تازه چمنم (صنوبر) چام آغاجی ولکن عامه اراسنده
صنوبر چامدن برنوع عدا اولنور (ساج) هندولایتنده بتر بربویك اغاجدر که حضرت نوح علیه السلامك سفینه سی
آندن مصنوعدر (عاج) فیل کموکی بوراده مزاوجه طریقیله ذکر اولنمشدر (رونق) یوزصویی وتازه لك وبراشق واطافت
پس (چشمه) یعنی کوزیکه (وار) یوری پس کلامده ایکی وجهله تجنیس تام واردر (روان) اولکیسی اقق وایکنجیسی
روح انسانی معناسنه در (زلال) برقاچ دفعه تحریر اولنمشدر (ملال) تألم وانفعال (برسرای) یعنی برمقام تجلی که
ای علوسکانیله آنك ادنی قدمه سنه باش قومش اوله پس ایکنجی سرای سرله آیدن مرکبدر سر باش وای ماه معناسنه
ایدشمس آه شمس دین آه) یعنی اکر شمس وقمر صورت واکر شمس معنی اولان عاشق پرحالت اول سرایك سلطاننك عشقنه
آه ایده لر زیرا نه آنك نورنه بکزر نور ونه حسن جمالنه معادل ولدان وغلمان وحور واردر (لمحرره) یا الهی قیل تجلی جمال
روز وشب مشتاق دیدارم مدد * چشممه سنسز جهان اولدی خیال * کورمکه دیداری بیدارم مدد * وصلتك شهرینه
ایرکورجانمی * وجه پاکك ایله کل سیرانمی * صون تجلیدن کل خندانمی * کلشنکده بلبل زارم مدد * کوکلمه ویرمز
صفا باغ جهان * جانمی قاندرمز انهار جنان * ایکی عالمده سنی اوزلر بو جان * عاشقم دیدارك اومارم مدد * جام وصلتك

صون

صون دکا طولی طولی * مست اولوب بیلمز اولم صاغ وصولی * ایرکورم در کاهکه آخر یولی * قوت احسان ایله بیمارم مدد
اوچمغه در کاهکه پروبر بکا * طرفة العین ایچره ایره جان سکا * قیل نظر حقی مجرمدن بکا * آه بر عبد کنهکارم مدد

فصــــــل فی الانسلاك الی الجنة

انسلاك سلوکدندر دخول ونفوذ معناسنه ولکن انفعال بابی مطاوعت ایچون اولمغله طریق جنته خلقك انسلاکی
حقك اسلاکنه کوره متصوردر نتکیم ناظمك قدس سره کلجك کلامنده اکا اشارت واردر (سوره لر هپ جنت اهلن
الخ) فی الحدیث حرمت الجنة علی جمیع الامم حتی ادخلها انا وامتی) دیمشلردر که بو حدیث شریفده بو امت مرحومه یه
منقبت عظیمه واردر زیرا حدیثك مدلولی بودر که عصاة امت محمددن تعذیب مقدر اولنلر دوزخدن بیرون اولمدقچه
امم سالفه نك صلحا وعباد وعلماسندن کمسه جنته کرمسه کرکدر سؤال اولنورسه که عصاتك جهنمدن خروجنه دك
سائرلر توقف ایتمکنه وجهله متصوردر جواب بودر که بو امتك حسابی جمیع امملك حسابندن مقدمدر پس جائزدر که
امم سالفه نك حسابندن فراغ حاصل اولنجه بو امتك عصاتی دوزخدن خلاص اولوب جنته جمله دن اول دخول ایده لر
کذا فی انسان العیون ولکن بو کلامده نظر واردر زیرا معفو عنه اولنلرك جنته دخولندنصکره بعض دوزخیانه
شفاعت تعلقنه دلالت ایدرادله ظاهره واردر نتکیم آشغه ده کلام ناظمده دخی کلسه کرکدر سؤال اولنورسه که
جائزدر که انبیا فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله جنته دخول ایدوب امملك علما وصلحاسی بو امتك معذبلرینك خروجنه دك
توقف ایده لر جواب بودر که بو توقف بعیددر زیرا متبوعلری اولان انبیادن تخلف ایتمك لازم کاور فافهم جدا بزم
فهم ایتدیکمز بودر که حدیث مذکور غالب امته نسبتله در پس انبیا وامملك صلحاسی فخر عالم صلی الله علیه وسلمه
وغالب امته تابع اولوب جنته دخولندنصکره بو امتك بعض معذبلرینه شفاعت تعلق ایدوب جمله دن متأخر جنته
دخوللرینه مانع یوقدر والعلم عند الله قال تعالی فی سورة الدهر (وسقاهم ربهم شرابا طهورا) دخی ابرار اولان قوللره
آنلرك پروردکاری شراب پاك ایچره یعنی هم نفس الامرده ادناس وارجاسدن پاك اوله وهم ایچنلری ملاذ حسیه یه میل
وماسوای حقه رکون دنس وچرکندن تطهیر ایده تاکه مطالعهٔ جماله تجرد ایدوب حقك لقاسی ایله التذاذ بوله لر
وآنك بقاسی ایله باقی اوله لر * ازسقاهم ربهم بین جملهٔ ابرار مست * در جمال لایزالی هفت وپنج وچار مست *
وعند المقربین شراب ایله مراد محبت ذاتیه شرابیدر که رقیبت اغیار کدورتندن پاکدر وکاسه سی کأس ربوبیت وتربیه در
(لمحرره) ایچه کور جام عشقدن بر عجب می * اوله کور تا ابد مستانهٔ دوست * دله روزنلر آچ دل یغری چون نی *
اوله جانك تجلیخانهٔ دوست * سقاهم ربهم دن رشحه دار اول * شراب عشق پاك حقله طول * بو کیفیتله بیلمه
صاغله صول * اولوب مجنون کبی دیوانهٔ دوست * ایچه کور بزم وحدتده بو جامی * بکه کور کثرت ایچره عار ونامی *
وجود اوصافنی یاقوب تمامی * بو شمعه اوله کور پروانهٔ دوست * کوکل کیم جنت عاجلدر الحق * بو جنت ایچره در
هر ذوق مطلق * سکا هر یوزدن اولمش آشنا حق * نیچون سن اوله سن بیکانهٔ دوست * شهادت قیل بو وحدت
وجهنه کل * بو غیبه ایله تکبیرال کوترال * بوزن کوریارك اولسون شبهه منحل * اوزلقه ایله دستك شانهٔ دوست * اولنلر
حقیا حقه نظرکاه * سلر آیینه سن چون صفحهٔ ماه * اکا عاشق اولور صونده مدد الله * ویرن جانی اولور جانانهٔ دوست *
قال الله فی سورة الزمر (وسیق الذین اتقوا ربهم) کندی پروردکارلری عذابندن خوف اوزره اولان مؤمنلر سوق اولندیلر
یعنی ملائکه آنلری ویا سوار اولدقلری مراکبی لطف وملایمتله سوررلر (الی الجنة) سوی بهشته (زمرا) کروه کروه تفاوت
مراتب اوزره (حتی اذا جاؤها) تا چون بهشته کله لر سعادت تمام ودولت مالا کلامه نائل اوله لر (وفتحت ابوابها) دخی
جنتك قبولری آنلر ایرشمزدن اول کشاده اوله تاکه انتظار چکمیه لر (وقال لهم خزنتها) دخی خازنان بهشت متقیلره
دیه لر (سلام علیکم) جمیع مکاره وآلامدن سلامت سزلك اوزریکزه اولسون (طبتم) چرکاب معاصیدن پاك اولدیکز
ویاخود نعیم جنتله خاطریکز خوش اولدی (فادخلوها خالدین) پس جاودان اولدیغکز حالده بهشته کیریکز (اللهم
اجعلنا من اهل النعیم المقیم وشرفنا بلقائك انك انت الکریم الرحیم (یعنی اللهك سلامی الخ) ناظم قدس سره سلامی
سلام اللهیه حمل ایلدی نتکیم بعض مفسرلر ذاهب اولمشلردر ولیکن بو سلام ایله (سلام قولا من رب رحیم) میاننده
فرق واردر زیرا ثانی بی حجاب وواسطه در (طیبات) نعیم طیبه ولذیذه (مخلد) باقی تفصیلی مرور ایتمشدر (ناقه)
دیشی دوه (بندی) یعنی اویانك بندی ویاخود ذکر اولنان آت ودوه نك سینه بندی ویاخود زینه متعلق غیری بند اوله
زلف مطرا) تازه پرداخت اولمش وطرانمش زلف دیمکدر طری یه دندر تجدید معناسنه وطری غض یعنی تازه نسنه در
قال تعالی (لتأ کلوا منه لحما طریا) (رنك وبو) رنك بویا وبو رایحه در قال الله تعالی فی سورة الزمر (وقالوا) دخی مؤمن
متقی اولنلر جنته وصولده دیه لر (الحمد لله الذی صدقنا وعده) جمله ستایش اول حقه مخصوصدر که بعث وثوابله

قیلدیغی وعدنی بزه راست ایلدی (واورثنا الارض) وارض جنتی بزه میراث ویردی یعنی اعمالدن بدل تملیك ایلدی ویاوارثك میراثه تمکینی وتصرفی کبی بزه دخی قدرت وضبط ویردی (نتبوء من الجنة حیث نشاء) جنت واسعه دن دیلدیکمز یرده جایکیر اولورز (فنعم اجر العاملین) پس فرمانبر اولوب کارینکو اهلنك مزدی نه ایکودر (خازن) خزینه دار بوراده مراد رضواندرکه جنتی ونفائسنی ضبط وحفظه موکلدر (چارسو) بازاردر بوراده معنای لغویسی مراددرکه درت جانبدر (بعدها) بوحدیثه متعلق اولان کلام قریبا مرور ایلدی سر تقدم بودرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم هرکالده مقدمدر وعالم وجوده قپو انکله آچلمش وهر برزخ آنك شفاعتیله کچلمشدر پس اسم فتاحه مظهر تامدر وآخرت عالم ارواحه ناظر اولمغله مفتاح جنت ابواب لارواح اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم اولمق لازم کلدی نسئل الله سبحانه ان یجعلنا تحت لوائه ویشرفنا بلقائه (لمحرره) جمله دن عالیدر ای دل پایهٔ فخر جهان * سر اوادناده در سرمایهٔ فخر جهان * جنت اعلایه مفتاح الهیدر یارن * شول وسیله رتبه سیدر وایهٔ فخر جهان * فیضنك برقطره سیدر رشحهٔ جنت آنك * چشمهٔ عین ازلدر دایهٔ فخر جهان * عین طوبادر وجودی اهل ایمان اوستنه * راحت عظمای دلدر سایهٔ فخر جهان * قطره جه فیض شفاعت ایتسه بسدر عالمه * رحمة للعالمین در مایهٔ فخر جهان) عالم هژده هزاره حقیا شاملدرر * دو جهانده رحمتی غایهٔ فخر جهان *

فصل فی دخول الجنة

قال الله تعالی فی سورة التوبة (وعد الله المؤمنین والمؤمنات) الله عظیم الشان مردان وزناندن مؤمن اولنلره وعد ایلدی (جنات تجری من تحتها الانهار) شول بستانلری که آنلرك اغاجلری آلتندن انهار اربعه جریان ایدر (خالدین فیها) اولان بستانلرده جاودان اولدقلری حالده (ومساکن طیبة فی جنات عدن) وینه جنات عدنده پاکیزه وخوش مسکنلر وعد ایلدی دیمشلردرکه چشمهٔ تسنیم جنت عدنده در (ورضوان من الله) والله عظیم الشان قتنده مؤمنلره اولان ادنی مرتبه خوشنودلق (اکبر) بهشت وآنك نعیمندن بزرکتردر زیرا مبدأ جمیع سعادت ومنشأ تمام کرامات رضاء حضرت عزتدر * یکی میخواهد از تو جنت وحور) یکی خواهد که از دوزخ شود دور) ولکن ما نخواهیم این وآن جست) مراد ما همه خشنودئ تست * چو تو خشنود کشتی درد وعالم * همین مقصود بس والله اعلم * ذلك هو الفوز العظیم * ذکر اولنان جنت ورضا شول مطلوب عظیم ومقصود جلیله ظفردرکه کانسبتله دنیا وما فیها برامر حقیردر (امرد) بیغلری ظاهر اولوب هنوز صقالی بتمین جوان کما قال فی القاموس الامرد الشاب طر شاربه ولم تنبت لحیته یقال غلام امرد ولا یقال جاریة مرداء قال الراغب المرید من شیاطین الانس والجن المتعری من الخیرات من قولهم شجر امرد اذا تعری من الورق ومنه قیل رملة مرداء اذا لم تنبت شیئا ومنه الامرد لتجرده عن الشعر وفی الحدیث (یدخل اهل الجنة الجنة جردا) جرد جیمك ضمی وراءنك سکونیله اجردك جمعیدر قیلدن متجرد اولان یعنی جسدنده قیل اولمیان کسه یه دیرلر یقال رجل اجرد لا شعر علیه کما فی القاموس یعنی جنت اهلی جنته تنلری قیلدن صافی اولدیغی حالده کیره لر (مرد) امرد اولدقلری حالده پس مرد دخی جرد وزننده امردك جمعیدر وامردك معناسی شمدی کذر ایلدی یعنی بدنلرنده قیل اولمدیغی کبی صقال یرنده دخی اولمیه مفرداتده کاورکه اهل جنتك امرد اولدیغی ظاهرینه محمولدر وبعضلر شوائب ومقابحدن معری اولمق معناسنی ویرمشلردر وانسان العیونده کاورکه حضرت آدم علیه السلام امرد ایدی صقال اولادنده ظاهر اولدی پس اهل جنت جنته کردکلری زمان آدم صورتی اوزره یالك یوزلی اولسه لر کرکدر (وفی حدیث ابن مسعود رضی الله عنه بسند ضعیف اهل الجنة جرد مرد الا موسی علیه السلام فان لحیته تضرب الی سرته وذکر القرطبی فی تفسیره ان ذلك ورد فی حق هارون اخیه ایضا ورأیت بخط بعض اهل العلم انه ورد فی حق آدم علیه السلام ولا اعلم شیئا من ذلك کذا فی المقاصد الحسنة للامام السخاوی رحمه الله (مکحلین) سرمهٔ قدرتله آهو کبی سرمه لنمش اولدقلری حالده کحل ضمله اثمد دیدکلری سرمه طاشیدر سرمه نك دخی انواعی واردر کحل الجواهر وغیریلر کبی توتیا سرمه دن غیریدر یعنی کوز اوتیدر که دفع مرض ایچون کوزه چکرلر وفی القاموس التوتیاء حجر (بیضا) کسرله ابیضك جمعیدر الوانده بیاض سوادك ضدیدر دیمشلردرکه جنتده سیاه رنك اولمز بر اون جملادر جنت ایسه محل جمالدر قال فی المفردات ولما کان البیاض افضل لون عندهم کما قیل البیاض افضل والسواد اهول والحمرة اجمل والصفرة اشکل عبر عن الفضل والکرم بالبیاض حتی قیل لمن لم یتدنس بمعاب هو ابیض الوجه (جعادا) کسرله جعدك جمعیدر قورجق صاچ معناسنه خلافی سبطدرکه صارقق صاچدر (ابناء ثلث وثلثین) اوتوز اوچ یاشنده اولدقلری حالده حضرت عیسی علیه السلام کبی ابناء ابنك جمعیدر اضافت ملازمت معناسنی افاده ایدر نتکیم ماللندن بعید اولوب یوله ملازم اولان مسافره ابن السبیل ولص قاطعه ابن الطریق ومعمر اولان کسنه یه ابن اللیالی وطیوره آبه ابن الماء وغرابه

ابن

ابن دایه دیرلر مراد دایه البعیر دیعنی دوه نك یاغیدرکه یاغر اولدقده زاغ آنك اوزرینه قونمغه ملازمدر (لمحرره) ذقن اهل جنان شد چون سیب * نامد او را زریش یك آسیب * نخرامد کند صبا چو هبوب * مکر آن زلف سیاه محبوب (عفو) اسماء الحسنادندر زیاده عفو ایدیجی معناسنه عفوله مغفرتك فرقی کذر ایتمشدر (فقرله فخر ایتدیلر) تحقیقی بالاده در (علو یوجه لك (ای نیك خو) ای کوزل خویلو یعنی فقرانك بش یوز ییل مقدم جنته کیرنلری ترقی اهلیدرکه صبر صاحبلریدر پس صبرسز اولانلر دخی مطلق فقرلری برکاتیله سائرلر اوزرینه قرق ییل قدر وقت تقدم ایده لر (رونمو) یوز کوستریجی مقصود انبیادن قرق ییل صکره یوز کوستردکارن بیاندر (خواجه سن) یعنی افندیسن ومالکن مراد اولسون زن اولسون (یخسول عیال بند ایدی) یعنی عیال قیدنه بند اولمش یخسول ایدی عیال کسرله بالاده یازلمشدر (لمحرره) اولسه برکسه بند اهل وعیال * کسه دن ایلمسه رزق خیال * قیاسه رزاقه توکل تحقیق * جنته اولنده خوله اوله حقیق بغری یاق آتش غمده هردم * خون دل ایله غدا کی آدم * ایلمه عرض حاجت ایللره وار * یوق دکل نان حمد لله وار * وار بهشت ایچره بی من وسلوی * صبرله چون قورق اولور حلوا (وضو) آبدست شیخم سندم قدس الله سره تحریراتنده کندی خط شریفلریله مثبتدرکه بیورمشلر اوچ نسنه یه محبتله مرزوق اولدم بری هر ایشده کتاب وسنتله عمل وبری بش وقتده تجدید وضو وبری جماعتله اداء صلوات رزقنا الله وایاکم هذه الخصال ویقیمنا علی نهج العزیمة قبل ان ینقطع الاوصال وبر دخی قرق ییل شکر وضویی ترك ایتمدکاری لسانلرندن مسموعدر (لمحرره) نیجه برتیره در صفحهٔ دل * آب وش ایتمیه سن صوفی صاف * بی وضو کسه اولورمی صوفی * واریکن بونجه آب انصاف انصاف (سراء) حالت حسنه ذوق وسرور وصحت ونعمت کبی (ضراء) حالت سیئه الم وغم ومرض وفقر کبی یعنی علی کل حال حقه حمد ایدرلردی اکر محبوباتده اکر مکروهاتده بوندن منفهم اولورکه حمدك تعلقی شکردن اعمدر زیرا بلایه کوره شکر یوقدر سببی ازدیاد بلادن احترازدر نتکیم بیورر (لئن شکرتم لازیدنکم) حمد ایسه بویله دکلدر هر حال اوزرینه حمد ایتمك انبیا وکمل اولیا شانندندر زیرا لطف وقهری برکوروب انقباض کلمك وبلکه قهرده زیاده انبساط اوزره اولمق آنلره مخصوصدر ضعفایه تألم کلدیکی بقیهٔ وجودندندر (کبری ترك ایدوب دیدیلر حیرت کبراده هو) کبردن مراد وجود دیدکاریدر زیرا اعظم اسباب وجوددر پس کبری ترك ایتمك فنا فی اللهه اشارتدر وحیرت کبری وصلتك اوائلنده بر مقامدر مثلا برکسه مدة العمر مجلس شاهه وارمش وشاهی کورمش اولسه ابتداء دخولنده حاصل اولان حالته حیرت دیرلر (هنابی) حقله هرکیم بیلمشدی) وادئ حیرته دوشدی) عشق دریاسی باشدن اشدی) بیلیدین کوکلمنی (احراق) یعنی انوار جلالك تجلیسی آنلرك جمله انیات وتعیناتنی یاقوب کل ایلدی ووجوده متعلق اثر قومدی (سر ایدوب اسرار سری دیدیلر اسرارده هو) اسرار فتحله سرك جمعیدر امر مکتوم وهرنسنه نك جوفی ولبی معناسنه اسراء کسرله یوریمك ویورتمك لازم ومتعدیدر بوراده مراد معراج معنویدر یعنی تعین ذاتی مرتبه سنه مظهر اولان سرك اسرار مکتومه سنی مکاشفه ایدوب معراج معنویده هو دیدیلر وعالم هویته ایردیلر معلوم اوله که سرك فوقنده وجود مطلق مظهری اولان غیب السر واردرکه سر اخفی وسر السر دخی دیرلر ناظمك قدس سره مرادی بو سر اولمق دخی جائزدر (پرتو) شعلهٔ آفتاب وشعلهٔ آتش (اغله قارادة) ظاهر وباطن واجسام وارواح وبونلرك امثالی یعنی تعین الهینك جمیع مراتبنده دیدهٔ باطنلرینه ظاهر اولان پرتو ذات احدیت ایدی غیری دکل ایدی زیرا مقام وحدتده کثرت وغیر یوقدر بناء علی هذا هرنه صورته نظر صالسه لر وهرنه رنکی مطالعه قیلسه لر هو الله دیرلردی (مغربی زان میکند میلی بکلشن کاندرو) هرچه را رنکی وبویی هست رنك وبوی اوست) وبونده اشارت واردرکه حقیقتده هو ذکری شان مقربیندندر زیرا آنلر اشیاده موجود واحددن غیری کورمزلر پس صوفیه نك هو کلمه سی ایله ذکر ایتدکاری بو معنایه دائردر وبو معنادن بی خبر اولوب قیل وقالده قالان صورت اهلی هو ایله ذکر کلدر دیرو دخل دخی ایدوب مدعاسنه ابراز دلیل ایدر (لمحرره) شواکه انکاری ایتدی کندنه کار * آنی بی کار ایلدی انکار * بری کورمزسه دیده کاتبکسی * سنی اعمی کبی آلور افکار سطوت) حمله وقهر وغضب وشدت (دیدیلر پس سبح اسم الخ) تسبیح تنزیه معناسنه در مقصود حقی تنزیه ایتدکارن بیاندر معلوم اوله که صوفیه قتنده اسم تعیندن عبارتدر پس ارباب ظاهر یاننده اسمی تنزیه ایلمك لایق اولان معنایه حمل ایدوب تعظیم ایله ذکر ایتمکدر واصحاب باطن قتنده تعینات حقی غیریتدن تنزیهدر پس بو بیت ماقبلنی تأکید اولمش اولور وجائزدرکه ماقبلی مقام تشبیه وبو مقام تنزیهه ناظر اوله که حقی انفس وآفاقدن تجرید وتفرید ونسب واضافاتدن تقطیعدر فافهم جدا (جبه) ضمله ثوب معروفدر بوراده ظاهرینه محمولدر زیرا عشقك غلیان وحرارتی قتنده جیب وجبه چاك اوله کلمشدر (بیت) استدیکك بوله سن همچو نسیمی اوله سن * برکون اوله بیله سن جبه ودستارندر) بو بیتده جبه ودستارله مراد عالم اکوان واجسامدرکه روحك جبه سی کبیدر پس اجسامك قیامی ارواحله وارواحك تأثیر حقیقت

ایله‌در (سیلاب) قارو یغموردن مجتمع اولان صودر بوراده مراد سیل صویی کبی کوزلردن قان ویاش آقردی دیمکدر اوردیلر بر پشت پا) یعنی فارغ اولدیلر وبوزچوردیلر تنکیم بو معنایه عجم (چار تکبیر بروزد) دیرلر مراد میت نمازنده اولان چار تکبیردر متروکی حکم امواتده قومق مقصوددر (حافظ بیت) من همانده که وضو ساختم از چشمهٔ عشق) چار تکبیر زدم یکسره برهرچه که هست) وبو تعبیر لسان عربیده دخی واردر تنکیم شیخ عبدالقاهر جرجانی دیمشدر (کبر علی العلم لا ترمه) ومل الی الجهل میل هائم) یعنی علمدن فراغت ایله وجهله میل ایت زیرا علمدن اول اولان جهل مذموم وعلمدن صکره اولان ممدوحدر قال تعالی لکیلا یعلم بعد علم شیئا (زیرله بالاده) الچقده بوکسکده وآشغه‌ده یوقاروده دیمکدر (کرچه دیرلردی بولزبو عالم ادناده هو) تنکیم حضرت یونس علیه السلامه بطن حوتده اولمسی مشافهه طریقیله تسبیحه مانع اولمدی عالم ادنادن فی الحقیقه مراد نفسدر که روحی یونس علیه السلام کبی ابتلاع ایتمشدر وحوتک توجه خصوصنده روحه ضرری اولمدیغی کبی نفسک دخی ارواح کمله نسبتله ضرری یوقدر مثلا بلبلک قفسده محبوس اولمسی ترنمنه مانع دکلدر وبوندن منفهم اولورکه اولیاء حقک تعریف ایتدیکی خواصدن غیری کمسه بیلمز بطن حوتده اولان یونس علیه السلامی غیری حیتان بیلمدکاری کبی پس جهله خطا ایدنلر قیاس نفسدن ورطه‌یه دوشدیلر زیرا بو عالم ادناده محبوس ایکن عالم اعلایه اتصالک امکانی بیلمدیلر وکندیلری کبی اهل کشفی محجوب قیاس ایتدیلر (تنکیم مال هذا الرسول یأکل الطعام ویمشی فی الاسواق دیدیلر (لمحرره) کورسه جسم حبشی ظاهربین * دیر بونک جانی اولورمی رومی * دیمز اما که قفادر محجوب * هیچ قفالر برابر برورمی (آدی یوق) زیرا حقیقت صرفه عالمنده اسم ورسم یوقدر اسم ورسم سویلدکاری تفهیم ایچوندر تنکیم تحقیقی کاسه کرکدر ان شاء الله تعالی (پیدا) آشکاره (تا حقائق دللریله دیدیلر اجلاده هو) اجلی زیاده جلی وظاهر دیمکدر اخفی‌نک ضدیدر بوراده مراد حقیقتک مقابلیدر که عالم صورتدر یعنی الله تعالی آنلره وجود مجازیدن بدل وجود حقانی انعام ایتدکده صورت معنایه ورسم حقیقته متبدل اولوب لسان حقله آشکاره هو دیدیلر وکسه آنلرک نه دل ایله ذکر ایتدکارن بیلمدی تنکیم خلق آنلری کندی صحبتلرنده قیاس ایلدیلر آنلر ایسه تجلیٔ بقادن صکره مدة العمر صحبت حقله اولدیلر (لمحرره) بن سنک وجهک کوروب صاندم سنی دیدم اول یاری بکا کوستردی * بیلمدم سنسن اویار نازنین * نه سنی بیلدم دریغا نه بنی (وجد و وجود) وجددن مراد ارباب حقائقک باطنلریله ادراک ایتدکاری انوار تجلیدر که بلا تکلف ظاهر اولور ووجوددن مقصود وجود حقانیدر (دیللو و دیلسز) یعنی کاه ظاهر وکاه باطن دلیله ویاخود کیمی لسان صورت وکیمی لسان حقیقتله ولکن لسان صورتله ذکر ایدن ارباب حقیقتک ذکری حقیقیدر سائر ارباب صورتک ذکری کبی دکلدر تنکیم اشارت اولندی اودلی فهم ایتمکده صعوبت واردر زیرا متشابهاتدندر فافهم (ع) زبان لالان هم مادر لالان داند (فضولی) نه بیلسون بحر حالن شو اکه منزلکاهی ساحلدر (اولی) دنیادر که اولدر (اخری) آخرتدر که دنیادن متأخردر بوراده مراد ازلی وابدی جسمانی وروحانی دیمکدر (وجدان) بولمق وفقدان یتورمکدر قال الراغب الفقد عدم الشیء بعد وجوده فهو اخص من العدم فان العدم یقال فیه وفیما لم یوجد بعد انتهی یعنی جمیع غواشیٔ تعینات وملابس اکواندن متجرد ومنسلخ اولوب هو المولی عالمنه ایردیلر یعنی قدم سرله دائرهٔ هویته کیردیلر وحق آنلره مفقود ایکن موجود اولدی وغایب ایکن حضور بولدی شویله که بو شهود وحضورک نقشی دللری لوحنده قالدی وصورتی آیینه لرینه پرتو ابدی صالدی معلوم اوله که بو بیت عالم هویته ترقی‌یه ومابعدی عالم کونه تنزله کوره‌در آنلر چون جمله اشیادیدی وخلق فقدان ایتمک اغیار حق اولدقلری جهتدن ترک دکلدر بلکه آیینهٔ اکوانده کوردکلری صافی حق اولوب واصل اولدقلری عالم بقایه کوره خلق اعتبارنک اضمحلالیدر رسالک قرنداش بو مقامی فهم ایتمک آسان دکلدر بلکه مزالق اقدامدندر واعلم ان الخلق فی اثبات ماسوی الله تعالی ونفیه علی اربعة اقسام قسم یثبتونه مطلقا اعتبارا وحقیقة علی انه غیر الحق مطلقا ای علی انه موجود بوجود یغایر وجود الحق سبحانه وهم العلماء المحجوبون وقسم ینفونه مطلقا اعتبارا وحقیقة علی انه لیس بموجود اصلا لا حقیقة ولا اعتبارا وهم العارفون المکاشفون وقسم ینفونه حقیقة ویثبتونه اعتبارا علی انه ظل الحق سبحانه وتعالی وهم المشاهدون المعاینون وقسم ینفونه حقیقة ویثبتونه اعتبارا ایضا لکن علی انه عین الحق سبحانه وتعالی وهم المحققون الواجدون وهذا من مزالق الاقدام قبل التحقق بحقیقة هذا المقام هدانا الله وایاکم الی اقوم سبل السلام وشرفنا بحقائق التجلی والخطاب والکلام فقول حضرة الشیخ هدائی قدس سره فی بعض کلماته الترکیة (اول قدر حیرتده اولسون جان ودل قنده باقرسم افندم سا که بن) ناظر الی المرتبة الثالثة وقوله (ع) حقیقت اوزره اشیایی کوروب بیلمک نصیب اوله (ناظر الی المقام الرابع (فانی) دنیا (باقی) آخرت (برزخ) دنیا وآخرت اراسی که عالم مثال وعالم حس اراسنده اولان برزخدن غیریدر واعلم ان البرزخ الذی یکون الارواح فیها بعد المفارقة من النشأة الدنیویة هو غیر البرزخ بین الارواح المجردة والاجسام لان

مراتب

مراتب تنزلات الوجود ومعارجه دوریة والمرتبة التی قبل النشأة الدنیویة هی من مراتب التنزلات ولها الاولیة والتی بعدها من مراتب المعارج ولها الآخریة وایضا الصور التی تلحق الارواح فی البرزخ الاخر انما هی صور الاعمال ونتایج الافعال السابقة فی النشأة الدنیویة بخلاف صور البرزخ الاول فلا یکون شیء منهما عین الاخر لکنهما یشترکان فی کونهما عالما روحانیا وجوهرا نورانیا غیر مادی مشتملا علی مثال صور العالم (عرصه) قال فی القاموس العرصة کل بقعة من الدور واسعة لیس فیها بناء انتهی بوراده مراد یا عرصهٔ قیامتدر بعض مواطنی اعتباریله تاکه محشر ایله تکرار لازم کلمیه ویاخود مطلق فضا وصحرادر که آنده اثر بنا وغیری اولمیه تنکیم بو معنایه روضه قرینه‌در زیرا روضه چایرلو وچمنلو یردر لسان عجمده مرغزار دیرلر (فعل و وصف اسماده هو) یعنی عالم افعال وصفات وذاتده زیرا عالم ذاتده اسم مسمانک عینیدر (حق مطلق) یعنی جمیع تعینات سلبیه وایجابیه‌دن اطلاق ذاتی ایله مطلق اولان حق اطلاق اضافی ایله دکل زیرا اضافی حادث اولدیغی کبی مقابلی دخی حادثدر پس حقیقتده اطلاق ذاتیدن مراد اطلاق اضافی مقابلی اولان اطلاقک مبدأیدر فافهم جدا (عالم آنده محو وغرق) بونده اشارت واردر که عالم اطلاق اولنان موجودات حقک حقیقتده باطنیدر که تجلی ایله ظهور بولمشدر ودیدهٔ حقبینه حالا ینه باطندر وحقدن غیری ظاهر یوقدر (ع) ظهوری پرده اولمشدر ظهوره * زیرا هر نسنه‌نک تعینی وجه حقه حجاب عظمت اولمشدر پس قنغی نظره کوره بو پرده یرتلدی ایسه حقدن غیری کورینور قالمدی فافهم فقد رمزت الی ما لو کوشفت عنه لحصل الکفایة ومن الله التوفیق والعنایة (قل هو الله الخ) حقیقت صرفه‌یه اشارتدر که اومقامده قائل ومقول وذاکر ومذکور بردر تنکیم نتیجه کره اجمالا وتفصیلا شرح اولنمشدر (اللهم اجعلنا من الواصلین الی عالم الهویة وشرفنا بالشهود فی جمیع المراتب علی السویة انک انت الوهاب والیک المرجع والمآب (الهی) باغ حسنکده الهی بلبل شیدا اولم) قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم) عالم هو کاشننده نفخهٔ ذاتی بولم) قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم) جامی بر بزمه واصل قیل که هو در باده‌سی) ذوق کالی قیدنه دوشمشدر آزاده‌سی) نقش حسنکله دلک پراوله لوح ساده‌سی) قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم) جنت وصلک میسر ایلکل عاشقلره) ویر مقام مقعد صدقی قو صادقلره) وجه پاککدن نقاب آچ قابی اویانقلره) قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم) دفقرله نظر ایلین اهل حقیقت حقیچون) خاک اولان راه فناده اهل ذات حقیچون) ذاتکه معراج ایدن ارباب وصلت حقیچون) قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم) وجهکه مرآت اولوبدر کرچه یارب غرب وشرق) حق مطلقسن ولکن سنده عالم محو وغرق) حقی به ایله نظر تا کیم بوله جمعکده فرق) قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم)

فصل فی حظیرة القدس

حظیره ظاء معجمه ایله اصلنده دوه وقیون آغلیدر که انکله آفاتدن وطشره خروجدن حظر ومنع اولنورلر فقهده حظر واباحت دخی بوندندر تنکیم الضرورات تبیح المحظورات اکادالدر (قاموسده حظیرهٔ قدس جنتدر دیمشدر فاما ناظمک قدس سره تقریرندن منفهم اولان جنتده مقام مخصوصک اسمیدر اصلنده حظیرهٔ مقدسه‌در پس اضافتده زیاده اختصاص واردرکو یا اول مقام قدس وطهارتدن عبارتدر یا حضرت قدوسک تجلیکاهی ویا اهل قدسک جلوه کاهی ویا سائر اماکن جنته کوره زیاده نزاهتله اتصافی اعتباریله قال الشیخ المغربی قدس سره * زتنکنای جسد چون برون نهی قدمی (بجز حظیرهٔ قدسیٔ پادشاه مپرس) بو بیتده اشارت واردر که عالم انفسه کوره حظیرهٔ قدس دیدکاری عالم جاندر که زیاده واسع المیداندر زیرا جسد عالم اکوانه وجان عالم الهیه ناظردر عالم الهیه ایسه نهایت یوقدر وجنتده حظیرهٔ قدس مقامی عالم جانک اقالیمندن براقلیم وآثارندن براثردر (لمحرره) باصمد تچه فضای عشقه قدم * اورمه واروسعت سیردن دم * ایرمیینجه حظیرهٔ قدسه * حاصل اولمز تجلیات ددم (لواء) سلطانه مخصوص اولان بیوک سنجقدر مرحله التواسندن اولوری لواء دینلدی رایه عسکر سلطانه متعلق اولان کوچک سنجقدر تنکیم بالاده تحقیق اولنمشدر ولواء الحمدک بیانی دخی مرور ایتمشدر (مرکزه طوغرلدی خط استواء) مرکز دائره‌نک وسطیدر که جمیع جوانبه نسبتی علی السویه‌در بوراده مراد حظیرهٔ قدس مقامیدر ومرکز الارض نقطة فی وسط عمقها ومرکز الجند محطهم الذی رکزوا فیه الرماح خط حکما اصطلاحی اوزره فقط طولا انقسام قبول ایدن نسنه‌در یعنی برشیئک طولی اولسه ولکن عرض وعمقی اولمسه اکا خط دیرلر ونقطه دیدکاری بو خطک نهایتیدر خط استواء خط مستقیمدر که مرکز اوزرینه واردر تنکیم دائرهٔ هندیه‌ده مشاهده‌در صوفیه قتنده مقام قاب قوسیندر وتنکیم جلد اولده شرح اولندی بوراده مراد لواء الحمددر الحاصل بو کلامده حظیرهٔ قدسی مرکزه ولواء الحمدی خط استوایه تشبیه واردر (تعظیم) واجلال واکرام واعزاز واعظام بر معنایه‌در که اولولمقدر (پشته) بای عجمینک ضمیله دپه وبوکسک یردر (احتجاب) پرده طوتمق محتجب ایله محجوبک فرقی بودر که

محتجبك حجابى كندى نفسندن ومحجوبك خارجدندر پس الله تعالى محتجبدر زيرا حجابى كندى صفاتيدر ومحجوب دكلدر زيرا خارجدن اكا بر نسنه حائل دكلدر والا مغلوب ومحاط اولمق لازم كلور آنكچون مرجع طريقتمز حضرت هدايى قدس سره بيورر (خدا ظاهردر در مخلوق مستور * خلاف اكلايوب اولمه حقدن دور) يعنى خدايى مستور بيلمه زيرا آنى خارجدن برنسنه سترايتمشدر زيرا حقيقتده خارج يوقدر بلكه اول كندى صفاتيله تسترايتمشدر وخلقى سترايدن حجاب عظمتدركه آنك تعيناتيدر پس بوحجاب مرتفع اولسه خلق حق اولور يعنى باطن هويت ظهور ايدر فافهم جدا فانه قطرة ظاهر ولكن يحتوى بحرا زاخرا (لمحرره) دل بيلور وار يسه سويلنك نيده ين * اشبو سرى كيمه سؤال ايده ين * حاضر وناظر وظاهر كيمدر * قنده در كورمكه قنده كيده ين * علم اودر عالم اودر معلوم او * بن بنى اول واريكن اونيده ين (طبيب) علم طبك عملنده ماهر وطب معالجه ايتمكدر جسمه اولسون نفسه اولسون (ساكت) ترك كلام ايديجى كما قال الراغب السكوت مختص بترك الكلام (سندخى ياجبرائيل ويردك سلام) يعنى ليلة قدرده وسائر مواطنده ورضوانك سلامى جنته حين دخولده در (موائد) مائده نك جمعيدر اوزرنده طعام اولان سفره يه ديرلر بورادة تجريد طريقيله واردر زيرا مصرع اخيرده فوائد ايله مراد الوان اطعمه در فوائد فائده نك جمعيدر علم ومالدن تحصيل اولنان نسنه يه ديرلر فيددن مشتق اولور يسه يائى وفادن اولورسه مهموز اولور (صفائح) صفيحه نك جمعيدر دوز ويصى نسنه (بساط) كسرله دوشك قال الراغب يقال بسط الثوب نشره ومنه البساط وذلك اسم لكل مبسوط (سماك) اوزون درى سفره در كه حالا بعض كناريرلرده مستعملدر (چرب) جيم عجميله سمز وياغلى (امر نمه كوروب چرب پلاون امر انك * كيم كوزى يائى ايله پشوپدر فقرانك (شيرين) لذيذ ديمكدر تحقيق كذا ايتمشدر (كن) احدث (فكان) فحدث مقصود ارادت حقله على الفور وجود بولديغى تمثيلدر (خوان) الف رسمى ايله حاضر پشمش يمك كما فى اللغة النعمتيه (ولدان) وليدك جمعيدر صبى معناسنه بوراده مراد جنتده صورت غلمان اوزرينه خلق اولنان خدامدر بعضلر اطفال كفره در ديمشلر ولكن اشاغه ده ناظم قدس سره ذاهب اولديغى اوزره ولدان جنتده مخلوق اولان خدام وغلمان اطفال كفره در (وصائف) وصيفه نك جمعيدر بالغ اولمدق قز خدمتكار (ازهر) زياده شعشعه دار (اولدخى آغجلره ايده ندا) روايت صحيحه ده كلمشدر كه محمدية المقام اولان شجرهٔ طوبانك هر مقامده سايبان اولور برنهالى واردر كه صاحب مقامك مراد ايتديكى حال وحلى وبراق وطيور وحور وغلمان وسائر نعم جليله آندن تكون ايدر والحمد لله تعالى (مشكبار) مسك ياغدريجى وياغيجى يعنى مشك وطيبات ياغيجى ايله (سحاب) بلوت (مثيره) اثاره دندر قوپرسق وقالدرمق معناسنه يقال ثار الغبار والسحاب انتشر ساطعا وقد اثرته قال تعالى (فتثير سحابا) مستطاب) كوكچك (مسك اذفر) ذال معجمه ايله درز ايله دكلدر زياده رايحه دار معناسنه شرحى كذا ايتمشدر (بويه يتمش يعنى مروكبى قد وقامت بولمش سوزون منتهى حور يلر (شهد) عسل (شكر) فارسيدر تشديد ضرورت ايچوندر عربيده سكر ديرلر ضم سين مهمله وتشديد كافله (قند) شكر باليدر نبات شكرك صافيسيدر (لمحرره) جنت ايچنده جنته * كرمك دلرسك كابرى * نعمت ايچنده نعمته * ايرمك دلرسك كابرى * جنت سكا حاضردرر * مولى سكا ناظردرر * وجهى حقى ظاهردرر * كورمك دلرسك كابرى * عشقه ايرش بول قربتى * صدقه ايرش بول وصلتى دفتر كبى شول فرقتى * دورمك دلرسك كابرى * واصل اوله حقدن سلام * حاصل اوله يوز بيك كلام * ذوقمى وصلى مدام * سورمك دلرسك كابرى * اى حقى طوت مرشد النى * كوزله ايرتدن حق ايلين * حق باغنك مسكى كان * ديرمك دلرسك كابرى (جالب تدقيق) جلب سلبك ضديدركه برنسنه يى برموضعدن برموضعه سوق ايتمكدر تدقيق تحقيقك فوقنده در مثلا برمسئله يى دليل ايله اثبات ايتمك تحقيق ودليلى دخى دليل آخرله تحقيق ايتمك تدقيقدر (مقعد صدق) مقام مرضى وپسنديده كه آنده لغو واثم اولميه امام جعفر صادق رضى الله عنهدن منقولدر كه الله تعالى اول مكانى صدقله وصف ايتمسى علامتدر كه آنده اهل صدقدن غيرى اولمز واصل صدقدن مراد عشق وطلبده صادق اولنلردر پس اول برمقامدر كه الله تعالى اولياى كرامه ايتديكى وعد تجلى يى حقيقت اوزره اول مقامده انجاز ايتسه كركدر وبحر الحقائق صاحبى بيورمشلردر كه مقعد صدق مقام عنديتده اولان وحدت ذاتيه مقاميدر وبومقام اهل دنيا وآخرتده غريبادندر زيرا فى الحقيقة غريب اودر كه آنى دنيا اهلى دنياده وعقبى اهلى عقباده طلب ايتسه بولمق ممكن دكلدر يعنى رضوان ومالك آنى جنت وجهنمده اراسه لر بولمزلر وبونلرك حقنده الفقراء جلساء الله فطوبى للغرباء وارد اولمشدر وبوتقريردن اهل حالك برى برينه اولان اعتراضلرينك وجهى ادراك اولندى واشرف اوغلنك (سراى ايچنده اسركار اوتورمش) كوزتدم مالك ونعمان كورنمز (ديديكنك سرى بلندى نتكيم جلدا اولده تحقيق اولنمشدر فافهم جدا (منال) مصدر ميميدر نول معناسنه يعنى عطا وجعل شئينه يه نول ديرلر عوام غلط ايدوب

ناوان ديرلر وفلان نسنه عزيز المنالدر ديدكارى مقالده اولان منال نيل معناسنه دراكا وصول واصابت كوجدر ديمكدر (شهيد وشاهد) الله تعاليدركه حاضردر يعنى علمندن برنسنه غائب اولمز مشهود دخى اودر زيرا ايكى جهانده ديدهٔ حق بينه كورينن آنك نوريدر ويا خود من حيث الجمعية شهيد وشاهد ومن حيث التفرقه مشهوددر فافهم (لمحرره كورن اول كوسترن اول كورنن اول * حجاب بى نهايه بورنن اول * كل كبى كلشن جمع ايجره كاوب * آغليوب فرق ايچنده اورنن اول (سورهٔ رحمان) تخصيصه وجه بودركه سورهٔ مذكوره نشئهٔ جنانيه نك اذواق كافه سنى محتوى اولديغندن ماعدا تجليات معنويه نك اسرارنى دخى حاويدر (سكران) سرخوش والسكر حالة تعرض بين المرء وعقله واكثر ما يستعمل ذلك فى الشراب وقد يعترى من الغضب والعشق (ولذلك قال الشاعر) سكران سكر هوى وسكر مدامة (ومنه سكرات الموت (قله درد اتصال) يعنى عشق وحيرت متصل ايليه الحاصل اول محلده سير وتماشا افزون اولوب خلقه حيرت كاه وهر برى شراب تجلى ايله مست اوله (سماع) دوردرد كرسبب وارادهٔ مسبب طريقيله نتكيم بالاده كذرايتدى الحاصل اول حالتك تأثيرندن جمله ذى روح وغيرى جنبشه كله زيرا حقيقتده جنتك مشتمل اولديغى اشيانك جمله سى حيات اهليدر نتكيم وان الدار الآخرة لهى الحيوان اكا دالدر (لمحرره) دورايدر عشق حقله افلاك ايلر املاك جيب جنبى چاك * باغده جنبشه كلور اوراق * قوپارر زلزله بى عالم خاك * كلبن عشقله بوكون وجده * ايتمدى سر سماعى ادراك (ذو المعال) ياذو المعاليدن مخففدر ذو التعال كبى علوك جمعى اولمق اوزره ويا عول ديمكدر ارتفاع معناسنه يقال عال الميزان اى ارتفع وبوندن غيرى معنايه دخى حمل اولنمق ممكندر نتكيم كتب لغويه دن استنباط اولنور (مؤمن) الله تعالى يه نسبتله امين قيليجى وخلقه نسبتله شريعتى تصديق ايديجى ديمكدر (قال الامام الغزالى رحمه الله المؤمن المطلق هو الذى لا يتصور امن وامان الا ويكون مستفادا من جهته وهو الله تعالى وحظ العبد من هذا الوصف ان يأمن الخلق كلهم جانبه بل يرجو كل خائف الاعتضاد به فى دفع الهلاك عن نفسه فى دينه ودنياه (مهيمن) عذاب دنيا وآخرتدن امين قيليجى قال صاحب الروضة اصله مؤمن لينت الثانية وقلبت ياء كراهة اجتماعهما وقلبت الاولى هاء كما قالوا اراق الماء وهراقه ومثله فى القاموس حيث قال المهيمن و بفتح الميم الثانية من اسماء الله تعالى فى معنى المؤمن من آمن غيره من الخوف فهو مؤمن بهمزتين قلبت الهمزة الثانية ياء ثم الاولى هاء انتهى وقال الامام الغزالى معناه فى حق الله انه القائم على خلقه باعمالهم وارزاقهم واجالهم وانما قيامه عليهم باطلاعه واستيلائه وحفظه وكل مشرف على كنه الامر مستول عليه حافظ له فهو مهيمن عليه والاشراف يرجع الى العلم والاستيلاء الى كمال القدرة والحفظ الى الفعل فالجامع بين هذه المعانى اسمه المهيمن ولن تجمع ذلك على الاطلاق والكمال الا الله تعالى ولذلك قيل انه من اسماء الله فى الكتب القديمة (سلام) الله تعاليدركه ذاتى عيبدن وصفاتى نقصدن وافعالى شردن سلامت بولمشدر وانواع سلامت اكا مضاف اولمشدر (دار السلام) جنتدركه اهلى هر الم وآفتدن سلامت بولمشدر وبر وجه تسميه دخى خزنهٔ جنت اهل جنته (سلام عليكم طبتم) ديدكاريدر وبر دخى سلام اسماء اللهدن اولوب تشريفا دارا كا اضافت اولنمشدر (وجد) هو ما يصادف القلب ويرد عليه بلا تكلف وتصنع وقيل هو بريق تلمع ثم تخمد سريعا قال بعضهم الوجود مصدر قولهم وجد الشئ على صيغة المجهول ومصدر المعلوم هو الوجد بمعنى المصادفة (ذو النوال) عطا صاحبى (كذا فى الوصل قال الله) الله عظيم الشان وصلى خصوصنده بويله بيوردى (لمحرره) كورمكه آشكاره ديدارى) ايرمقام حظيرة القدسه (سورمكه ذوق وصال يارى) ايرمقام حظيرة القدسه (وعدهٔ حضرتى بونده بولسن) طوته كور جنت وعاجلده وطن (مقعد صدقه دخول ايت ايركن) ايرمقام حظيرة القدسه (ايرسه عين العيانه شول اعيان) كاور اللهدن منشورا مان (اوقنور آنده سورهٔ رحمان (ايرمقام حظيرة القدسه) وجده كل كوش ايدوب خطاب حق (عشق وشوقيله سماع ايت مطلق (نه تجليلر ايدر حق هله بق) ايرمقام حظيرة القدسه) خفيا اولسه حقدن عشق عطا) عفو اولور حرمت عشقيله خطا * بوله كور عشقله لقا وبقا * ايرمقام حظيرة القدسه

فصــــــــل فى النشور

نشور ضمله برقاچ معنايه كاور بوراده مراد اهل جنت حظيرة القدس مقامنده جمعيت كبرى ايدوب مقصود حاصل اولدقدنصكره متفرق اولوب هركس كندويه مخصوص اولان مقامه رجوع ايتمسيدر (بو مجلسده يعنى حظيرة القدس مجلسنده (نكار) محبوبدر اتمار ومده زنه اطلاق ايدرلر (چوق) جماعت انسان كما سبق (همراه) يولداش (خلد) وخلود برنسنه حالى اوزرينه باقى اولوب اعتراض فسادن برئ اولمقدر قال تعالى فى سورة طه) هل ادلك على شجرة الخلد) اى شجرة من اكل منها خلد ولا يموت اصلا سواء كان على اصله او بان يكون ملكا فاضافها الى الخلد لانها سببه بزعمه كما قيل لحيزوم فرس الحيوة لانه سببها وبالفارسية آيا دلالت كنم ترا بر درخت جاويدى كه هركه از ان بخورد هركز نميرد (اشباه)

نظائر وامثال ديمكدر شبهك كسرله وشبيهك فتحله جمعيدر مثل معناسنه قال الامام الراغب المثل عبارة عن المشابه لغيره فى معنى من المعانى اى معنى كان وهو اعم الالفاظ الموضوعة للمشابهة وذلك ان الند يقال لما يشارك فى الجوهر فقط والشبيه يقال فيما يشاركه فى الكيفية فقط والمساوى يقال فيما يشاركه فى الكمية فقط والشكل يقال فيما يشاركه فى القدر والمساحة فقط والمثل عام فى جميع ذلك ولهذا لما اراد الله تعالى نفى التشبيه من كل وجه خصه بالذكر فقال تعالى ليس كمثله شئ انتهى * بعده اشباه لفظنك جمعيى كثرت اشبايه كوره درهيچ برنسنه نك اكا شبيهى يوغيش ديمكدر كمراه) ضال يعنى يولن يا كلمش معناسنه عوام غلط ايدوب معمور وشنلك وامثالندن كمراهله تعبير ايدرلر (عبث) العبث ان يخلط بعمله لعبا وقيل غير ذلك كما سبق (رخت) خاء معجمه ايله قماش خانه (تخت) خاء معجمه ايله پادشاهلر اوتوردیغی مرصع سرير در تفصيلى كذرا يتمشدر (بخت) خاء منقوطه ايله دولت وطالع (شاهنشاه) پادشاهلر پادشاهى مراد علو جاهده مبالغه در شاهنشاه لفظنك تحقيقى بالاده كذرا يتمشدر (ملال) فتور وتألم وانفعال (لمحرره) يا ربنا ايله بوليمز آسان * شهر وصالكه ايرمك نصيب ايت * جام تجلى ذاتك نيل احسان * واروب بزم خاصه كرمك نصيب ايت * نيجه بردليمز حسرتله يانه * نيجه بر كوزيمز قانه بويانه * الطف ايت بهاريمز ايركن اويانه * تجلى كالرن ديرمك نصيب ايت * ولن اليه بزه دار السلامى * حظيرة القدسه ايركور مقامى * كوش ايدوب حضرتدن كان كلامى * بى پرده جمالك كورمك نصيب ايت * غربتده نيجه برچكه لم تعب * هرنيه باقلسه آشناقيل هب * اوقندن اجل نامه سى يا رب * فرقت دفترنى دورمك نصيب ايت * عاشق اولانلر جنتك حورن * غم بيلورد وجهان ذوق وسرورن * حتى به احسان ايت جمالك نورن * وصالك ذوقنى سورمك نصيب ايت

الموطن الخامس الاعراف

قال الله تعالى فى سورة الاعراف (وعلى الاعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم) واعراف نام ديوار مرتفع اوزرنده مردمان واردر كه اهل بهشت ودوزخى علامتلريله بيلورلر زيرا بهشتيان سفيدروى ودوزخيان سياه روى اولورلر وبو جهتدندر كه اول ديواره اعراف دينلور پس اعراف معرفتدن اولمش اولور ويا خود جنت وجهنم ميانده سور مرتفع اولديغى جهتدن اوله پس عرف الفرس والديكدن مأخوذ اولمش اولور (ونادوا اصحاب الجنة ان سلام عليكم) واصحاب اعراف اهل بهشته ندا ايدوب تحيت خداويا آفاتدن سلامت سزك اوزريكزه اولسون ديه لر (لم يدخلوها) هنوز اصحاب اعراف بهشته دخول ايتمديلر (وهم يطمعون) حال بوكه دخوله طمع ايدرلر وقطع اميد ايتمزلر * واذا صرفت ابصارهم تلقاء اصحاب النار) وهر كاه كه آنلرك ديده لرى سوى دوزخيانه صرف اولنسه (قالوا) حقه التجا ايدوب ديه لر (ربنا) اى پروردكار من (لا تجعلنا مع القوم الظالمين) بزى كروه ظالمان ايله دوزخده جمع ايتمه بعض كبار بيورمشلردركه ظلم ايله مراد شركدر زيرا اعرافك جانب باطنى جنت وطرف ظاهرى جهنمدر نتكيم سورهٔ حديدده كاور (فضرب بينهم بسور له باب باطنه فيه الرحمة وظاهره من قبله العذاب) وبو مقامك اهلى حسنات وسيئاتى برابر اولانلردر پس طرفيندن جنت وجهنمه نظر ايدرلر وانلرى احددار شهادخاله مرجح بولنمز صكره خلق سجده يه دعوت اولندقده كه قيامتده الك آخر تكليفدر نتكيم سورهٔ قلمده كاور (يوم يكشف عن ساق ويدعون الى السجود) اهل اعراف دخى سائر مخلصلرله سجده ايدوب بوسببدن ميزان حسناتلرى راجح اولوب جنته دخول ايده لر وسبب طمعلرى بو وجهله بيان اولنمشدر كه ذكر اولنان طائفه اكرچه سيأته كوره جهنمه وحسناته نسبتله جنته نظر ايدرلردى ولكن لا اله الا الله اهلندن اولمغله كرم حقله خلاص اميد ايدوب البته توحيدك صاحبنه توحيددن بر عنايت اولور ديرلردى عاقبت اثرى ظاهر اولوب توحيد وسجده لريله كفهٔ حسنات رجحان بولوب اهل جنت اوله لر رزقنا الله واياكم بلا حساب ولا عذاب (انه الكريم الرحيم الفياض الوهاب) واصحاب اعرافك تفصيلى روح البيان نام تفسير يمزده سورهٔ اعرافده درعارفلر ديمشلردر) اعراف حقيقتده نصله ثابتدر نتكيم اشارت اولندى ولكن كيفيت وحقائقى واصحابى اشارات عارفين ايله ثابت اولمغين آنلره نسبت ايلدى خصوصا شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرينك بو خصوصده بعض كشوفى فتوحات مكيه ده در (مستقر) قافك فتحه سيله قرارگاه معناسنه (برزخ) البرزخ الامر الفاصل بين الشيئين كعالم المثال الفاصل بين الغيب والشهادة والبرزخ الفاصل بين الدنيا والاخرة والاعراف الفاصل بين الجنة والنار (قلوبيدر ايچى رحمت (يعنى جنته مقابل اولان طرفى (عذاب ايتشديد رطاشن) يعنى جهنمه محاذى اولان جهتن نتكيم ناظم دخى اشارت ايتسه كركدر (ظفر) فوزدر يعنى وصول خير وحصول سلامت (اتايه الخ) شره ناظردر شهيد الخ) خيره ناظردر (يكسان) برابر برابرلك بردوزه يه ديديكى پرده عجم يكسان ديرو عرب استوايله تعبير ايدر (خطر) خوف وهلاكه يقين ايتمك (زنادن طوغان اوغلان) فى الحديث لا يدخل الجنة ولد زنية ديمشلردر كه بو حديث ظاهرينه

محول دكلدر بلكه پدر ومادرينك عملى كبى عملده اولورسه جنته كيرمز ديمكدر وبر دخى ولدك زنايه اضافتندن ملازمت فهم اولنور نتكيم شهودده بنو صحف وشجعانه بنو الحرب واولاد مسلمينه بنو الاسلام ديرلر پس ولد زنيه ايله مراد زنايه ملازمت ومواظبت ايدن كمسنه در وجنته عدم دخولى يا استحلالندن ويا سلب ايمانه مؤدى اولديغندندر نعوذ بالله تعالى وجائزدر كه بو كلام تهديد طريقى اوزرينه وارد اوله وزناى نظر دخى مذكور اولان زنيه ده داخلدر زيرا آنك حقنده دخى وعيد شديد واردر آنكچون زنا اطلاق اولندى بعض كبار بيورمشلردر كه نكاح صحيحدن حاصل اولميان كمسنه ولايت دائره سنه قدم بصمز پس ابوينه لازمدر كه مضر نكاح اولان اقوال وافعالدن زياده احتراز اوزره اوله لر تا كه سلسله لرندن ولى ظاهر اوله وجهى بودر كه ولايت تزكيهٔ نفس واصلاح قلب ايله اولور وقلب جنت معنويه در پس ولد زنى جنت قلبه داخل اولمز وبو جنته دخول ايتمدكچه ايسه فنا وبقا حاصل اولوب ولايت ديدكلرى معنى وجود بولمز بو تقدير مذكوردن ظاهر اولديكه هرنسنه يا ترقى ويا تنزله سببدر آنكچون پرهيز ورياضت ايدوب مجاهدات لازمدر زيرا زمانده ومكانده واخوانده وغداده وبونلرك امثالى نسنه لرده تأثيرات واردر (لمحرره) بولديغلك سكا كاور حلوى بردكل ليك زاغله سلوى * طيب استرغدانى اهل سلوك * بودر عشاقه طريق مسلوك * شولكه برنكى كبى بونجه كيوف * تعجب اولسه آنك حاصلى يوف * بيلمشلرندرنكاح صحيح * نسبن طورمه ايدرلر تصحيح * رشته بند زنا اولان اوغلان * طوغريسى درايسه ده اولدى يلان * ولد زنيه خلقت اولدى بدى * اولمز آنكچون اول ولى ابدى (نفر) رجالدن مادون العشره ده مستعملدر كما فى القاموس (والنفير) القوم النافرون لحرب اولغيرها كما فى المغرب واعلم ان الملائكة وان كانوا لا يجازون بالجنة الا انهم يجازون بنعيم يناسبهم على اصح قولى العلماء كذا فى آكام المرجان وقد سبق فارجع (اطفال) طفلك جمعيدر يدى ياشنه دك اطلاق اولنور بوراده مراد كفارك حد بلوغه كلمدن وفات ايدن اولاديدر (اهل الفضل) قال بعضهم اصحاب الاعراف هم افاضل المؤمنين فرغوا من شغل انفسهم وتفرغوا لمطالعة احوال الناس وفى الحديث اذا جمع الخلائق يوم القيمة نادى مناد اين اهل الفضل فيقوم ناس وهم يسير فينطلقون سراعا الى الجنة فتلقاهم الملائكة فيقولون انا نراكم سراعا الى الجنة فيقولون نحن اهل الفضل فيقولون ما كان فضلكم فيقولون كنا اذا ظلمنا صبرنا واذا اسئ الينا غفرنا واذا جهل علينا حلمنا فيقال لهم ادخلوا الجنة فنعم اجر العاملين قال تعالى فى سورة الاعراف (ونادى اصحاب الاعراف رجالا يعرفونهم بسيماهم) دخى اصحاب اعراف ندا ايده لر اول كمسنه لره كه آنلرى علامتلريله يعنى سواد وجه وزرقهٔ عين ايله بيلمديلر مراد عظماء كفرهٔ قريشدن وليد بن مغيره وابو جهل وعاص بن وائل وامية وعتبه وشيبه وامثاليدر كه بلال وصهيب كبى بنده لرى وشبانلرى حق تعالى اهل جنت وبزى اهل جهنم ايتمك نه احتمالدر يعنى بونلرك كبى خوار وحقيرلر بزم اوزريمزه آخرتده مفضل اولمزلر دنياده قسم ايدرلردى (قالوا) اصحاب اعراف ذكر اولنان عظمايه ديرلر كه اشته سز مديككز وجهله معذب اولديكز (ما اغنى عنكم جمعكم) جمع مال ويا كثرت انصاريكز سزدن دفع عذاب ايتمدى (وما كنتم تستكبرون) وسخن حقدن كردن كشلككز دخى بر نسنه يه مفيد اولمدى پس اهل اعراف بلال وعمار وصهيب وسلمان وبونلرك امثالى درويشان اصحابه اشارت ايدوب ذكر اولنان كافرلره ديه لر كه (اهؤلاء الذين اقسمتم لا ينالهم الله برحمة) آيا بو كروهميدر دنياده سز قسم ايدوب البته الله تعالى آنلره رحمت وبخشايشنى ايرشدرمز ديديكز حالا رحمت حقله جنت اهلى اولمشلردر وسزك مدعاكزك بطلانى ظهوره بولمشدر وچون اصحاب اعراف بو سخندن فارغ اولسلر الله تعالى آنلره كمال كرمندن بيوره كه (ادخلوا الجنة) جنته دخول ايديكز (لا خوف عليكم) سزك اوزريكزه مخاوف وشدائددن هيچ خوف يوقدر (ولا انتم تحزنون) وسز فوت مطالب ومقاصددن اندوهكين دخى اولمزسكز (بولار) يعنى اصحاب اعراف (وليد) اصلنده مولود معناسنه در بوراده رؤساء قريشدن وليد بن مغيره دركه بدر وقعه سنده مقتل اولنمشدر (صهيب) بن سنان رضى الله عنه مولى عبد الله بن جدعان التيمى كان فى الاصل من ارض الموصل بالجزيرة فيما بين دجلة وفرات فاغارت الروم على تلك الناحية فسبى وهو غلام صغير تنشاء بالروم فابتاعه رجل وقدم به الى مكة فاشتراه عبد الله فاعتقه فاقام معه الى ان مات واسلم قديما بمكة وفيه نزلت ومن الناس من يشرى نفسه ابتغاء مرضاة الله وشهد بدرا والمشاهد كلها روى عنه ابن عمر وجابر رضى الله عنهم مات سنة ثمان وثلثين بالمدينة وهو ابن سبعين ودفن بالبقيع روى فى حقه نعم العبد صهيب لو لم يخف الله لم يعصه كذا فى روضة الاخيار وهذا مبالغة فى وصفه المعنى لو لم يخف الله لاطاعه فكيف لا يطيعه وهو يخافه كما فى الكواشى وهو معنى قوله فى بحر العلوم لو لم يخلق الله نارا لاطاعه فكيف لا يطيعه وقد خلق وقال فى التبيان يعنى لو امن من عذابه ما جنح الى اثم (تعس) هلاك ويوزى اوزرينه دوشمك معناسنه در نتكيم حديثده كاور تعس عبد الدينار وعبد الدرهم وعبد الخميصه تحس يا اتباع ومن اوجه طريقيله ذكر اولنمشدر ويا سعدك ضديدر

والنحسان زحل والمريخ (نه قدر) يعنى نه مقدار نعمت وجنت وجائزدركه اصلنده دالك سكونيله اوله عزوشرف ومنزلت
معناسنه (بولاردينده برآی كوزلر) يعنى فقرا مؤمنين دين فلككنك ماه انورى اولان فخر عالم صلى الله عليه وسلمى
كوزلركه آنك مثلنى كوزلر كورمامشدرزيرا او برآيدركه آى وكونه نوروجميع عوالمه ضيا بوندن بخش اولنمشدر (برتندی
ايرمدى سوزلر طولنمز برقرالله) يعنى ابدى طولنمز برقرخلق ايلديكه آنك مثلنى كوزلر كورمديكى كبى اكاسوزلرد تحد
ايرمز يعنى حقيقت اوزره نعتى ممكن دكلدر (محمددركه علمندن بيلندى مرصد آيات * محمددركه عيننده بيلندى مقصد
غايات) مرصد طريق واسع ورصدكاه يعنى برنسنه كوزلجك يردروجائزدركه نهايت معناسنه اوله مصرع اخيرده مقصد
لفظى غايت معناسنه محمول اولديغى كبى تنكيم كلمات سهروردييه ده كاورفله الحمد بالمرصد الاعلى فسره الامام الغزالى
رحمه الله بقوله فوق ما يتناهى بعض نسخه ده مصرع ثانيده بولندى ضبط اولنمشدر يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك
علمندن نهاية الآيات اولان قرآن بيلنمشدر زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلمك علمى قرآنك حقائق واشاراتيدركه علوم
اولين وآخرينى جامعدر وآنك عيننده غاية الغايات اولان حق بيلنمش وبولنمشدر زيرا مظهر تامدر الحاصل آنك علمى جمله
حقائق اسمائى جامع وعينى اسرار صفات وذاتى محيطدر پس آنك علم وعيننده خارج نه علم ونه حقيقت واردر اكر اولنه
اولمسه نه لوح عالمده آيات وجود اوقنوروبه جمال حق مطالعه قيلنوردى الحمد لله تعالى على وجوده وجوده وشهوده
وسجوده وجائزدركه مرصدك آياته اضافتى بيانيه اوله زيرا آيات تشريعيه وتكوينيه نك جمله سى نتيجه معانى يه رصدكاهدر
ومقصد غايات دخى بويله در زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلمك عينى مقصود اولان هر غايتك وجودنه وسيله در (الهى)
اهل عشق اول قربته ايرقربته (اهل صدق اول وصلته ايروصلته) قالمه اعراف ايچره برزخدن صقين) جنتى كچ حضرته
ايرحضرته (شول حقيقت منزلينه واصل اول (كل بوبولده غايته ايرغايته) فقرله فخر ايليوب اصحاب وش) بردوكنز
دولته ايردولته) خالنوش ذلتده اولوب پايمال) كوهر آساعزته ايرعزته) ظاهرك ياقسون قونار اپتلا) باطن ايچره رحمته
ايررحمته) نفسكله ايله جهادا كبرى) وارحقدن نصرته ايرنصرته) هرسحر اللهدى اى خسته دل) جام عشق ايچ صحته
ايرصحته) جمله اسما مصطفى وجهنده در) آنى كوزله وحدته ايروحدته (حقيا اول برمه تاباندر) نورنه باق آيته ايرآيته
(بونلرى) يعنى اهل جنتى كه اصحاب اعراف دخى آنده داخلدر (فرد) صفت مشبهه در زيرا اشهدانك احد فرد ديرلر
منفرد ديمك اولور يعنى الوهيتده منفردكه نظيرى يوقدر (بيچون) چون اشباع ضمه جيم عجمى واظهار واوله استفسار
ايچوندر كيف كبى تركى ديلده بركسه نك حالندن سؤال ايتملو اولسه لر نيجه سن ديرلر عجم چونى وعرب كيف حالك
ديركنه اطلاع اوليوب حقيقتندن استفسار جائز اولمديغندن اوتورى حق تعالى حضرتلرينى بيچون ايله توصيف
ايدرلر پس بيچون نه الكسز ديمكدر (قرابات) قرابه نك جمعيدر يقينلق وخصملق معناسنه قربى كبى بوراده قرابت ايله
مراد قرابت ولاده وغيره عام اولندر زيرا مصراع ثانى قراباتى بيان واقع اولمشدر ارحام اوغل وقزه وعصبات قرداشه
ناظردر ارحام رحمك جمعيدر رحم المراة معناسنه كه بالاده بيان اولنمشدر قرابت ايچون استعاره قيلنمشدر زيرا جمله سى
رحم واحددن خروج ايتمشلردر عصبات عصبه نك جمعيدر لغتده احاطه معناسنه دركشينك اولاد ولاب قرابتنه
عصبه دينلمك عند الانفراد مالى احاطه ايتدكلريچوندر قال الله تعالى فى سورة الاعراف (ونادى اصحاب النار
اصحاب الجنة ان افيضوا علينا من الماء او مما رزقكم الله) دوزخيان بهشتيانه ندا ايدوب بطريق التوقع ديه لركه
آب بهشتدن تشنه لكمز ازاله ايده جك مقدارى اوزريمزه صو افاضه ايديكز ويا خود حقك سزه انعام ايتديكى ساير اشربه
ويا انواع اطعمه دن نسنه احسان ايليك كه آنى تناول ايده لم (قالوا ان الله حرمهما على الكافرين) بهشتيان
جواب ديه لركه الله تعالى طعام وشراب جنتى كفار اوزرينه حرام قيلمشدر يعنى سزه جنتدن ونعمتدن نصيب يوقدر
زيرا جنت تجلئ صفات جماليه ثمراتيدر دوزخيان ايسه اهل جلال لدر پس جلال اهلنه نعيم صفات يوقدر فافهم اللهم
احفظنا من قهرك وجلالك وشرفنا بلطفك وجمالك (المحرره) نور كورمك استرايسك كعبۀ عرفانه اير * ذوق سورمك
استرايسك صحبت مردانه اير * نار فرقتده يانان بيلمز وصالك ذوقنى * نارى نوريله سو يندر جنت رضوانه اير * جنت
ديدار حق منكرلره اولدى حرام * زاهدا انكار يارى ترك ايدوب ايمانه اير * قالمه اعراف ايچره جنتدن دخى ايله كذر *
جنت واعراف ونارى خلق ايدن رحمانه اير * ذره ده مهرى كوزت شول قطره ده عمانه باق * جسم وجان ايچره تجلى
ايلين جانانه اير * كسه دن فيض مدد يوقدر مكر اللهدن * وار يسه دردك يته اللهدن درمانه اير * جنتك فيضندن
اهل نار اولمز حصه مند * وار ظلمتدن كذر قيل چشمۀ حيوانه اير * ايرمدن صبح قيامت خواب غفلتدن اويان *
آچ كوزلك اى حقى بوكون بر عجب سيرانه اير

فصـــــل فى اهل الذنوب

الذنب فى الاصل الاخذ بذنب الشئ يقال ذنبته اصبت ذنبه ويستعمل فى كل فعل يستوخم عقباه اعتبارا بذنبة
الشئ ولهذا سمى الذنب تبعة اعتبارا بما يحصل من عاقبته وجمع الذنب ذنوب كذا فى المفردات (جهانسوز) جهان
ياقيجى سوزيدندر واولك اشباعيله (منصور ماتريدى) ابو منصور محمد بن محمد بن محمود الماتريدى الملقب بامام الهدى
كان امام الحنفية من اهل الحق وكان من كبار العلماء له تصانيف جليلة منها كتاب التوحيد وكتاب تأويلات القرآن
وغيرهما مات سنة ثلث وثلثين وثلثمائة بسمرقند ودفن بها ماتريد بضم التاء المثناة الفوقانية وكسر الراء محلة من سمرقند
ويقال لها ماتريت بالتاء ايضا واعلم ان الشيخين الكاملين من طائفة اهل الحق اسم احدهما ابو الحسن على الاشعرى
من نسل ابى موسى الاشعرى رضى الله عنه امام اهل السنة والجماعة من اصحاب الشافعى مات سنة اربع وعشرين
وثلثمائة ببغداد فكل من ذهب الى طريقه يسمونه الاشعرية واسم الآخر الشيخ ابو منصور الماتريدى كما بين وكل
من ذهب الى طريقه يسمونه الماتريدية فالاشعرية شافعية فى باب الاعمال كما ان الماتريدية حنفية فى هذا الباب
زندوستى) زندوست زاء معجمه نك فتحى ودال مهمله وواوك ضميله برموضعك اسميدر قال الله تعالى فى سورة الحجر (ربما يود
الذين كفروا لو كانوا مسلمين) روز قيامت كفار چوق دفعه دنياده اسلام اوزره اولملرن اشد تمنى ايله تمنا ايدرلر پس بوراده رب
تكثيريه در كما فى مغنى اللبيب (جبرائله) يعنى جبر واكراهله وجائزدركه اصلنده الف خطابله جبرائيلا اولوب ماقبلنه
موافقت ايچون هاء رسمى صورتنده يازيله پس تكرار لازم كلمز وجائزدركه ايكيسى يله جبرائيل اولوب لزوم تكرار
ماقبلنده مغايرت قافيه ايله مندفع اوله (معشر) جماعت معناسنه در تحقيقى جلد اولده در (سز) اوايكيسى خطاب
وايكنجى سكز معناسنه در فافهم (سلاسل) زنجيرلر وقد سبق بيانه (خلاخل) خلخالك جمعيدر كشدن يا التوندن
حلقه دركه عورتلر بالدرلرنه طقارلر بوراده مراد خلخال عذابدر (اغلال) غلك جمعيدر ضمله اسيرلر ومجرملر اللرينه
وبيونلرنه ايتدكارى دمردن وغيريدن باغدر وقيل للبخيل هو مغلول اليد وقد سبق تحقيقه (انكال) نكلك جمعيدر
كسرله بوقاغى معناسنه (ازرق) كوك رنك كه سياه وبياض مياننده در (توبيخ) باشه قاقوب عتاب ايتمك بيت آتيده
(سرزنش) دخى بو معنايه در (نوحه) صاغو صاغمق وفرياد ايدوب آغلمق من ناح اى صاح يقال ناحت الحمامة نوحا
واصل النوح اجتماع النساء فى المناحة وهو من التناوح او التقابل (خواتين) خاتونك جمعيدر قال فى القاموس الخاتون
للمراة الشريفة كلمة اعجمية انتهى (بساتين) بستانك جمعيدر بوستانك معربيدر معروف يردركه آنده رياحين
وسبزه اكرلر تحقيقى كذرا ايتمشدر (لاله زار) لاله لك ديمكدر شرحى بالاده در (المحرره) بو جهان جاى ماتم اولمشدر *
آغله درديله ايكله عشقيله * نوحه وغلغله دن طولمشدر * آغله درديله ايكله عشقيله * قفس تنده ايكن بلبل جان *
ايرمدن قلبكه غمدن خلجان * صاچه كورديده لركدن مرجان * آغله درديله ايكله عشقيله * خواب غفلت نيجه بر
اى دل اويان * آتش عشقه دوشوب عشقله يان * نيجه برحقه ايدرسن عصيان * آغله درديله ايكله عشقيله *
ويردى مهلت بوكون سكا چون حق * اهل عشقه سنى قيلدى ملحق * اولدك عشقيله آه وزاره احق * آغله درديله
ايكله عشقيله * فرقته دوشدى شولكه يارندن * چقمدى كتدى غم ديارندن * حقيا غافل اولمه يارندن * آغله درديله
ايكله عشقيله (لاءلا) عربيدر اصلى لاءلاء در لمعان معناسنه لؤلؤ لالا براق ومتلالى انجو ديمكدر (نه لولو لالا)
بوراده لالا وزن ايچون قصرله تلفظ اولنور (نه دريا قاندر لالا) بوراده لالا اى لالا ديمكدر آتانك قولو معناسنه
وجائزدركه نافيه اولوب قان دكلدر بلكه قاندن بترنسنه دردمك اوله (اهلا) اهليت جهتندن يعنى صبر ايتمكه اهليت
وتحملمز يوقدر ويا خود اى اهل دوزخ ديمك اوله كه مراد مالك وخزنه نار در (سهلا) سهولت جهتندن يعنى بو صبر آسان
دكلدر (خوانلر) نعمتلر (نالش) اسم مصدر دراكايش معناسنه (مهل مهلت وتأخير (ميلا) يعنى مرحمت وحرمته
ميل ايتميه (سروقد وبالا) يعنى سروكبى بوى وبصوئلى (تخت وبخت ورخت) مراراياز لمشدر (زيروزبر) آلت واوست
(بواب) قپوبكلين يعنى قپوجى (اولوپدرقانله والا) يعنى اوزرينه قانك سيلانندن قرمزى والا كبى اولمشدر (اول ال والا)
معروف رنكدر (فصل) آيرمق ضدى وصلدركه اولشدر مقدر پس بيت آتيده وصلا يوزسورمكى اولشدر ديلردى
ديمكدر وجائزدركه بنم رحمته وصلتدن اوتورى ديمك اوله (رسا) بسيار معناسنه در يعنى چوق (تخجيل) خجل قيلمق كه
حيادن مدهوش اولمقدر بوراده مراد خوار وحقير ايلمه ديمكدر (تمهيل) مهلت ويرمك (غياث) ياردم (تفضيل) فضل
وكرم ايتمك (تهليل) لا اله الا الله ديمكدر (ترسيل) تانى وتدريج (تنعيم) نعمت ايچنده اولمق (تنزيل) آشغه ايندرمك
(تسبيل) سبيل ايتمك يعنى فى سبيل الله افاضه اولنان آب كبى (تنكيل) عذاب ايتمك ورسواى قيلمق (تعليل) علت
كتورمك (ساق) اصلنده ساق قدمدر يعنى بالدر وانجك ديدكارى بوراده مراد عرشك آياغيدر (تجليل) جليل
وعظيم طوتمق يعنى اولولمق (تسفيل) سافل قيلمق وآشاغه باترمق (تجميل) جميل قيلمق وتزيين ايتمك بوراده مراد

مقتضاى الوهيت بودركه حكمتيله بوبوزدن لطف وجمالك كوستره ديمكدر زيرا عالم اسبابى برى بر ينه ربط ايتمش ولطفنى اظهارده حكمتله تدريج كوزتمشدر (تقبيل) اوپمكدر بورادە مراد براو پمكدر (تبجيل) تعظيم (تمثيل) مثال وصورت قورمق (تعديل) عدل ايتمك (اقوم قيل) قولك زياده راست ومحكمى قال تعالى (ان ناشئة الليل) تحقيق كيجه ايچنده عبادته قيام ايدن نفس (هى اشد وطأ آنجق اوثبات قدم جهتندن اشددر (واقوم قيلا) ومقال جهتندن اشدرقرائت بوزندن اثبتدر زيرا اول وقتده حضور قلب وسكون اصوات واردر بوندن مراد فخر عالم صلى الله عليه وسلمك كيجه ده اولان حالنى بيان وآنى احيايه تحريضدر (تقليل) قليل عدا يتمك يعنى خردل دانه سى قدر ايمانى آز كورمه مقصود ثمرات ايمانك قلت وكثرتيدر والا حنفيه قتنده نفس ايمان زياده ونقصان قبول ايتمز (تخييل) برنسنه نك خيال وصورتنى تصور وآنى خياله كتورمكدر يعنى ايمانى خردلدن دخى آزوا كسك اولنى خياله كتورمه وايمانى آزبيلمه وآنى متهم قيلمه (تضليل) ضلالته دوشرملك ضلالته نسبت ايلمك بورادە مراد كفر وضلال اهلى كبى قيلمه ورحمتدن محروم ايلمه وحيرت كبرايه دوشرمه ديمكدر (تحقيقا وتأويلا) تحقيقا الا الله ديمك تصديقدن صكره اقرار باللسان ايتمكله وتأويلا اولان ايمانه دلالت قويه وظاهره ايله دلالت ايدن افعال مجردە ايله اولور مثلا كافر اقرار باللسان ايتميوب ولكن جماعتله نماز قيلسه اسلامنه حكم اولنور زيرا بو وجهله نماز قيلمق اقرار حكمنده وتأويلنده در بلكه تصديقدن قطع نظر علم مجرد اهلى بيله دوزخدن خلاص اولسه كركدر تنكيم بحرآتيده كاوروايمانك مراتبى بالاده تحقيق اولنمشدر محلنه مراجعت اولنه (تعويل) اعتماد قال الاصفهانى العول يقال فيما يثقل والتعويل الاعتماد على الغير فيما يثقل ومنه العيال الواحد عيل لما فيه من الثقل (قنديل) كسرله معروفدر مراد يانفس قنديل ويا خود ينان قنيليدر (تذليل) ذليل وخوار قيلمق (چون ايتدى آكا توكيلا) يعنى چونكه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حقه اعتماد وهر امرى اكا تفويض ايتدى كما قال تعالى (فاتخذه وكيلا) (لمحرره) عاصيان امته روز جزا * قيل شفاعت يا رسول الله مدد * چون ترحمدر سكا دائم سزا * قيل شفاعت يا رسول الله مدد * بوزلره سيلاب ايديجك قانلو ياش * قورقولردن كيديجك عقل معاش * ايله محوديتك سرينى فاش * قيل شفاعت يا رسول الله مدد * تن ضعيف وآتش دوزخ قتى * عاجزان امتك يوق طاقتى كورمسونلر حرقتى وفرقتى * قيل شفاعت يا رسول الله مدد * جرم وعصيانيله اولدق روسياه * حالمز دشوار اولوبدر آه آه چونكه سنسن عالمه فضل اله * قيل شفاعت يا رسول الله مدد * اولمسون جان وجكر غمده كباب * كورمسون دوزخده تن اصلا عذاب * سندن اولور اولورسه فتح باب * قيل شفاعت يا رسول الله مدد) جمله دن عالى مقامك حقيچون (جمله عالمرده نامك حقيچون * حق له بو نجه كلامك حقيچون * قيل شفاعت يا رسول الله مدد * دستكير اول حق يى يردن كوتور) منزلن جنات رضوانه يتور (جمله مؤمنلره مقصودن يتور) قيل شفاعت يا رسول الله مدد (دريغا) حسرتا دردا (معافات) عافيت معناسنه در يقال عفاه الله من المكروه معافاة وعافية وهب له العافية من العلل والبلاء وقولهم فى الدعاء اسئلك العفو والعافية اى ترك العقوبة والسلامة وفى الحديث كل امتى معافى الا المجاهرين يعنى كلهم سالمون عن السن الناس وايديهم الا الذين جاهروا بمعاصيهم او تحدثوا بما استر الله عليهم من ذنوبهم فيؤاخذون بها فى الدنيا باقامة الحدود عليهم وغيرها فالمعافى اسم مفعول من المعافاة وهى من العفو فظهر من هذا ان قول الناس فلان معاف مسلم يريدون به انه معافى سالم وقد وقع فى المثنوى ايضا حكاية عن قول فرعون حيث قال (كه ببرم دست وپاتان از خلاف پس درآويزم ندارمتان معاف) فقول ابن الكمال فى رسالة التنبيه على غلط الخامل والنبيه ان لفظ المعاف على وزن المثاب شايع بينهم يعافه من يسمعه يستعملونه بمعنى المعفو ولا ادرى اهذا اللفظ اخترعوه ام ارادوا بناء الافعال من عفا فوقعوا فيما وقعوا انتهى غلط وليس بصحيح لانه حمل الكلمة على غير محلها وجهل بحقيقتها فليس الخطأ الا فى ابن اخت خالته (لمحرره) اعلموا يا معشر العلم الحسن * ان جهل العقل قد لا يؤتمن * رب انسان مسمى بالكمال ينقص المقدار فى بعض الزمن (آفات) آفتك جمعيدر قال فى القاموس الآفة العاهة او عرض مفسد لما اصابه (فرصت) نوبت (فات ما فات) كچن كچدى وكيدن كتدى شو يله كه ايرشمك ممكن وتدارك ايتمك قابل دكلدر يقال فاته الامر فوتا وفواتا ذهب عنه قال الراغب الفوت بعد الشىء عن الانسان بحيث يتعذر ادراكه وفى المثنوى قال اطعمنى فانى جايع * فاعتجل فالوقت سيف قاطع * صوفى ابن الوقت باشد اى رفيق * نيست فردا كفتن از شرط طريق * تو مكر كه مرد صوفى نيستى * هست را از نسيه خيزد نيستى * وفى البستان * مكن عمر ضايع بافسوس وحيف * كه فرصت عزيزست والوقت سيف * شبه الوقت بالسيف القاطع فى سرعة المضى (كه خير اشلامش عمر نجه قطعا) اعلم ان رسول الله صلى الله عليه وسلم هو اول من يفتح باب الشفاعة فيشفع فى الخلق ثم يشفع الانبياء ثم الاولياء ثم المؤمنون وآخر من يشفع هو ارحم الراحمين فان الرحمن ما شفع عند المنتقم فى اهل البلاء الابعد شفاعة الشافعين

الذين لم يظهر شفاعتهم الابعد شفاعة خاتم الرسل لهم ليشفعوا ومعنى شفاعة الله تعالى هو انه اذا وقعت الشفاعة ولم يبق فى النار مؤمن شرعى اصلا ولا من عمل عملا مشروعا من حيث ما هو مشروع بلسان نبى ولو كان مثقال حبة من خردل فما فوق ذلك فى الصغر الا خرج بشفاعة النبيين والمؤمنين وبقى اهل التوحيد الذين علموا التوحيد بالادلة العقلية ولم يشركوا بالله شيئا ولا آمنوا ايمانا شرعيا ولم يعملوا خيرا قط من حيث ما اتبعوا فيه نبيا من الانبياء فلم يكن عندهم ذرة من ايمان فما دونها فيخرجهم ارحم الراحمين وما عملوا خيرا قط يعنى مشروعا من حيث ما هو مشروع ولا خير اعظم من الايمان وما عملوه وهذا حديث عثمان بن عفان رضى الله عنه فى الصحيح لمسلم بن الحجاج قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من مات وهو يعلم ولم يقل يؤمن انه لا اله الا الله دخل الجنة ولا قال يقول بل اورد العلم ففى هؤلاء يسبق عناية الله فى النار فان النار بذاتها لا تقبل تخليد موحد لله باى وجه كان واتم وجوه الايمان عن علم يجمع بين العلم والايمان فان قلت فان ابليس يعلم ان الله واحد قلنا صدقت ولكنه اول من سن الشرك فعليه اثم المشركين وعقاب اثمهم انهم لا يخرجون من النار هذا اذا ثبت انه مات موحدا وما يدريك لعله مات مشركا لشبهة طرأت عليه فى نظره فابليس لا يخرج من النار هذا فانه مبحث شريف ذكره المولى الفنارى فى تفسير الفاتحة (زهر الحياته) بالفتح وفتح الهاء وسكونها چچك جمعى ازهاركلور يعنى حيات تازه بخش ايدن شكوفه زاره وچمنستانه (نهر الحياته) حيات ايرماغنه نهراصلنده مجراى آبدر (برج بدن) برج عربيدر حصار معناسنه تشبيها بروج سماديرلر بدن تركيدر قلعه بدنيدر بورادە ايكيسى بيله تشبيه طريقيله واردر هدايى قدس سره (فنا اندر فنا بولدى وجودم ملكى سرتاسر كورينور بربدن قالدى دمان آنجق حصارمدن) يعنى مراتب اوزره تعينا تمك اثرى محواولدى وكثرتم وحدته اتصال بولدى وجود حصارندن فقط ظاهرده بدن ديرلر بربدنم قالدى (عتقاء) عتيقك جمعيدر آزادلى معناسنه قال فى التعريفات العتق فى اللغة القوة وفى الشرع هو قوة حكمية يصير بها اهلا للتصرفات الشرعية (انطا) كسرله اعطا معناسنه در يقال انطى اى اعطى كما فى القاموس جاء فى احاديث المصابيح برواية انس رضى الله عنه انه عليه السلام قال ليصيبن اقواما سفع من النار بذنوب اصابوها عقوبة) سفع آتش يالكى برنسنه يى چالوب ياقمق يعنى نيجه طائفه يه كسب ايتدكارى كناهلرى سببيله بطريق العقوبة آتش دوزخ اصابت ايدروبرمقدار ينارلر (ثم يدخلهم الله الجنة بفضل رحمته) بعده الله تعالى آنلرى رحمت فاضله سيله جنته ادخال ايدر زيرا جنته دخول ايتمك فضل حق بايندر نتكيم جهنمه دخول عدل طريقيله درا كرچه كه درجات ودركات اعمال عباده مستنددر (فيقال لهم الجهنميون) پس آنلرايچون بونلر جهنميلردر دينلور والنلرنده بو وجهله يازيلوب صكره بوزيلور نتكيم سبقت ايتدى (بيك ييل) زيرا بو امتك كمال ظهورى اعتباريله عمرى بيك ييلدر نتكيم اشراط قيامتده بيان اولندى (يدى بيك ييل) زيرا نوع بشرك عمرى يدى بيك ييلدر نتكيم تحقيق كذرا يتدى پس تشديد تربيه نك مقتضاسى بودر كه عصاة يدى بيك ييل معذب اوله ولكن ظاهر اولان بودر كه ذكر اولنان مدت آخرت ييللرى حسبيله اوله كه هر كونى بيك ييلدر زيرا آخرت دنيانك تفصيليدر مكر الله تعالى تفضل ايليه قال ابو العباس الاقليشى رضى الله عنه لم اجد فى مقدار بقاء العصاة فى النار حدا فى صحيح الآثار غير ان الغزالى رحمه الله ذكر فى الاحياء حال عصاة الموحدين فقال ان بقاء العاصى فى النار لحظة واكثره سبعة آلاف عام لما وردت به الاخبار انتهى (وعذاب كل عاص كيفية وكمية انما هو على حسب جنايه كيفية وكمية (حسن بصرى) ترجمه سى مرورايتمشدر (كارميسن الهى) يقول اتسخر بى او تضحك بى وانت الملك ولما كانت السخرية فى حق الله تعالى مستحيلة حملت على لازمها وهو انزال الهوان يعنى اتحقرنى بخطابك كخطاب المستهزئين وانت اكرم الاكرمين قال بعض العلماء ذلك الرجل لغاية سروره حيث سمع ما لم يخطر بضميره لم يضبط لسانه وترك فى الخطاب مع الله الادب كما زل لسان من وجد ناقته بعد فقدها وقال من شدة الفرح اللهم انت عبدى وانا ربك (انفس) اوسع ديمكدر وتنفس النهار عبارة عن توسعه كما فى المفردات وشراب ذونفس فيه سعة ورى كما فى القاموس (مسافه) بعد معناسنه در تحقيق كذرايتمشدر (درلطافت) در فتحله ظرفيت افاده ايدر فى كبى يعنى لطافتده ووسعت سيرده اون دنيا قدردر نتكيم بعض رواياتده كاوركه اهل جنت اوتوردقلرى يرده دائره لرنك هر كوشه سن سيرايدرلر يعنى نظرده هر جانبى كورينور فاما بالفعل سيراولنسه نهايت بولنمز (هناد) يقال هند تهنيدا قصر فى الامر كما فى القاموس (لمحرره) بزى دوزخدن آزادايله يارب * جنانه طوغرى ارشادايله يارب * ياقوب كل ايتمه هجران آتشنده * وصالكله دلى شادايله يارب * چو يوقدر قهركه برذره طاقت * اسركه لطفه معتادايله يارب * نهايت يوقدر بحر عطايه * خطايى جمله بربادايله يارب * ياقرسك عاقبت دوزخده يارن * بزى سن بارى هناد ايله يارب * چقرمه برنفس راه رضادن * دمادم ذكركى زادايله يارب * كوكلده عشقكى نهر الحيات ايت * بزه

فیضکله امداداﷲ یارب ❊ دیلرحتی قولك اوچماغه اوچق ❊ یترمعتادفریاداﷲ یارب ❊ جهان آرای) جهان بزه یجی یعنی عالمك براشغی وزینتی (جان آرای) فرح وسرورله جان بزه یجی ودله صفاویریجی وجانك سوکاوسی (روح افزای جان آرتوریجی وعمراوزادیجی وروحه قوت ویریجی (شرك) مراد مطلقا کفردر کرك بت پرست اولمغله اولسون کرك اولمسون (آدم اولدرمك) یعنی بغیرحق وبونده کندی نفسنی قتل ایتمك دخی داخلدر (پارساخاتون) پرهیزکار وحلالزاده یعنی شول مردم خاتون که مکلفه ومسلمه وقبایح وزنادن عفیفه اوله ویشترط معها فی الرجم الدخول بنکاح صحیح (زنا) هو وطئ فی قبل المرأة خال عن الملك وشبهته فوطئ البهیمة واللواطة لیس بزنی وکذا الایلاج بلاغیبة الحشفة وکذا وطئ المرأة ظنا انها زوجته اذ فیه شبهة الملك ولذا لاحد فیه (حاشای) یعنی آندن صقین وکندیکی پاك طوت معلوم اوله که آخری الف اولان کلمه لره یا الحاق ایتمك قاعدهٔ عجمدر خدای وپای وکدای وامثالی کبی (بشاباش) بعضلر برمسلمانی کافردن فرار ایتمك دخی کبیره دردیمشلر (سحر) هو اظهار امر خارق للعادة عن نفس شریرة باعمال یجری فیها التعلم فیخرج المعجزة والکرامة اذ لاشر فیهما ولا تعلم (یتیم مالی) مکرجهت شرعله اوله تکیم قرأنده کلور (ولا تقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن) دیمشلردرکه قضاة زمانك حق قسمت دیومال یتیمدن الدقلری نسنه نك اکرچه اصلی مشروعدر یعنی قاضینك بیت المالدن حق معینی اولمدیغی صورتده ولکن مقداری مشکلدر یعنی بیك اقچه ده نقدر حق قسمت النور مجهول وتعیینی کوچدر (المحرره) بوزمان بر عجب زمان اولدی ❊ کمسه بیلمز یتیم حالندن ❊ حق قسمت دیو الورقاضی ❊ نه بولورسه جمیع مالندن (یه نك قارنی طولر اود) قال تعالی (ان الذین یأکلون اموال الیتامی ظلما انما یأکلون فی بطونهم نارا) تفسیر کبیرده کلورکه روزقیامت خورندهٔ مال یتیم عرصاته بروجهله کلورکه آتش درونی زبانه زن اولوب دهن وبینی وچشم وکوشندن ظاهر اولور وبوعلامت ایله هرکس انك آکل مال یتیم اولدیغن بیلور (الحاد) قصد وتوسطدن میل ایتمك وماله قیلمقدر بونندرکه لحد بنلدی زیرا قبرك ناحیه سنده درومذهبی جمیع ادیاندن اماله ایدنه ملحد دیرلر قال الله تعالی (ومن یرد فیه بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم) الایة معلوم اوله که حرم کعبه ده که حدی جلداولده در الحاد ایتمك ارتکاب ذنب معناسنه در صغیره اولسون کبیره اولسون ولکن دیمشلردرکه اوراده اشلنن کبیره ایکی کبیره یرینه یازیلور وبرکسه حرمده اندیشهٔ کناه ایتسه فعله کتورمسه دخی خطیئه یازیلور کما قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر اعلم ان الله تعالی قد عفا عن جمیع الخواطر التی لاتستقر عندنا الا بمکة لان الشرع قد ورد ان الله تعالی اخذ فیه من یرد فیه بالحاد بظلم وهذا کان سبب سکنی عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بالطائف احتیاطا لنفسه لانه لیس فی قدرة الانسان ان یدفع عن قلبه الخواطر (جای) یردر محل ومکان معناسنه مجازا منزلده دخی مستعملدر (ربا) هو زیادة احد البدلین فی البیع مع اتحاد الجنس والدرهم مع الدینار مختلفان فی الجنس وکذا الحنطة مع الشعیر وغیره من الحبوب (عکدر) یملك ذکر اولندیغی معظم منافع اولمق حسبیله درو الا کالك غیری جمله منافعی داخلدر (شکرخای) شکرچینیجی مراد خالص العقیده اولان مؤمنی حلال طیب وغدای لذیذه تحریضدر (اوغورلق) یعنی خفیه غیرك مال محرزندن نصاب مقداری نسنه المقدرکه امام اعظم قتنده اون درهم وامام شافعی قتنده ربع دینار وامام مالك قتنده اوچ درهم وابولیلی قتنده بش درهمدر کما قال فی منهاج العابدین کان یونس بن عبید یقول لا تأمن من قطع فی خمسة دراهم خیر عضو منك ان یکون عذابه هکذا غدا (خمر) هو المسکر من ماء العنب نیا عند ابی حنیفة واصحابه رحمهم الله والمسکر من ای ماء کان نیا او غیرنی عند الشافعی (طغرای) پادشاهلرنشانیدرکه براتلر وفرمانلرده یازیلور بوراده مراد تشبیه طریقیله ای یوزی طغرای دیمکدر معناسی جلداولده در (زنهار) کلمهٔ تنزیهدر (عتاب) اظهار الغضب علی احد الشیئ مع بقاء المحبة (عالی رای) عالی فکرلو وبلند همتلو (الفاظ کفر) الفاظ کفرك بعضسی متفق علیه وبعضسی مختلف فیهدر مختلف فیه اولان الفاظده مفتیلره وقاضیلره لازمدرکه عدم اکفاره ذاهب اوله لر یعنی ایمان جانبنی ترجیح ایده لر پس بوندن منفهم اولورکه اسلامه کلن کافرك مراهق اولان اولادی دینده اکا تابعدر اطفال کبی یعنی وارث اولور وسائر احکام اسلام آنك اوزرینه اجرا اولنور معلوم اوله که تصدیق واقرار ظاهر روایتده ایمانك ایکی رکنیدر پس بوایکیسندن بریی منافی اولان نسنه کفراولور تصدیق منافی اولان وهم وشك وظندرکه علی کل حال کفردر واقراری منافی اولان متفق علیه اولان الفاظدرکه حال اختیارده کفردر اکر بی سبق لسان صادر اولورسه کرك جدله اولسون کرك هزلله اما سبق لسان طریقیله صادر اولورسه معفودر وحال اکراه واجبارایکیدن خالی دکلدر اکر تلف نفس ویا تلف عضوله اکراه اولنورسه تلفظده رخصت وارد روالکن عزیمت بودرکه موجب کفر اولان نسنه یی عذر اولورسه ده تکلم ایتمیه حتی تکلم ایتمیوب قتل اولنسه افضل شهداد اولور اکر ضرب شدید ویا حبس مدید ویا اتلاف مال وامثالی ایله اجبار اولنورسه تکلم کفر جائز دکلدر حتی تکلم ایتسه قضاء ودیانة

کافر ومرتد اولور وارتدادلك حکمی بش نسنه در اولکسی جمیع اعمالك بطلانیدر قال تعالی (ومن یکفر بالایمان فقد حبط عمله وهو فی الآخرة من الخاسرین) ولکن رجوعدنصکره عند الحنفیه غنی ایسه تکرار اداء حج لازم کلورزیرا سبب حج اولان بیت باقی ووجوب ادایه شرط اولان قدرت واستطاعت متحققدر حجدن غیرینك اداسی لازم کلمز مکر اوزرینه قضاسی لازم کلور عبادات اوله وجهی بودرکه مثلا حال اسلامده ادا ایتدیکی نمازك سببی اولان وقت وصومك سببی شهر فوت اولور پس اوزرینه اعاده لازم کلمز وعند الشافعیه نه حجی ونه غیری یی اعاده لازم دکلدر زیرا آنلرك قتنده احباط اعمالك شرطی کفر اوزرینه موتدر والعیاذ بالله تعالی کما قال تعالی (ومن یرتدد منکم عن دینه فیمت وهو کافر فاولئك حبطت اعمالهم فی الدنیا والآخرة واولئك اصحاب النار هم فیها خالدون) پس رجوع بولنجق اعمال کما کانت عودت ایدر واعاده سی لازم کلمز ❊ ایکنجی حکمی بودرکه عند الشیخین بلا طلاق نکاح منفسخ اولور کرك ارردن صادر اولسون کرك عورتدن فسخك فائده سی بودرکه ارتداد له عدد طلاق منتقص اولمز حتی اوچ دفعه ارتداد واقع اولسه والعیاذ بالله تعالی حله لازم کلمز وامام محمد قتنده ارلك ارتدادی طلاقدر پس اوچ دفعه دنصکره حله لازم کلور قال فی الخلاصه ردة الزوج فرقة بغیر طلاق عند ابی حنیفة وابی یوسف رحمه الله وعلیها العدة ان کانت بعد الدخول وردة المرءة فرقة بغیر طلاق بالاجماع وعلیها العدة وفی تنویر الابصار کل فرقة هی فسخ من کل وجه لا یقع الطلاق فی عدتها وکل فرقة هی طلاق یقع فی عدتها (بعدذا) اکر ردت عورتدن صادر اولورسه بعد التوبه نکاحه جبر اولنور واکر اردن صادر اولورسه عورت مخیره اولور ❊ اوچنجیسی ذبیحه سنك حرمتیدر پس آنك ردتی حالنده ذبح ایتدیکی حیوانك لحمی اکل ایتمك حلال دکلدر دردنجیسی قتلی حلال اولمقدر پس اول حالده برکسه آنی قتل ایلمش اولسه دیت لازم کلمز وقاتلی مؤاخذه اولنمز بشنجیسی اجبار توبه در یعنی تکلم ایتدیکی نسنه دن رجوعه جبر ایتمکدر مجرد شهادت کلمه سن کتوردیکی کفایت ایتمز واکر تکلمنی انکار ایدرسه توبه دن عداولنور توبه ایتمدیکی صورتده قتلی واجب اولوب مؤبد فی النار اولور واشباهده کلورکه مرتد اولان کمسنه حفاظ حدیثدن ایسه من بعد آندن حدیث روایت ایتمك جائز اولمز ومرتدلك وقفی باطلدر وردت اوزرینه وفاتنده ویا قتلنده برملتك مقبره سنده دفن اولنمز بلکه لاشهٔ کلب کبی برچقوره القا اولنور پس بوتفصیلدن ناظمك قدس سره بومقامده اولان کلامنه شرح تام حاصل اولدی والحمد لله (آیقله) یعنی عقلی باشنده ایکن سویلرسه واقع اولور سرخوشلق حالنده اولان تکلمنه بوخصوصده اعتبار یوقدر طلاق واعتاق وخلعی معتبردر کما فی الفقه (روی تقوادن) تقوی یوزندن وجهتندن (خطیئات) خطیئه نك جمعیدر غالبا مقصود بالعرض اولان کناهده استعمال اولنور زیرا خطادن مأخوذدر (مغرق) اسم مفعول صیغه سی اوزره اغراق اولنمش دیمکدر غرق صویه باتمقدر یعنی دنیا محبتی جمله خطالرك باشی اولیجق آنی سون کمسه زیاده کنهکار اولور وخطالردریاسنه غرق اولوب حیات دلدن حرمان بولور (حسنات الابرار سیئات المقربین) بوکلام لطیف ابن عساکر روایت ایتدیکی اوزره حدیث دکلدر بلکه شیخ ابوسعید خراز قدس سره مقالاتندندر وابوسعید شیخ اکبر قدس سره الاطهر لسانی اوزره عظماء طریقتدن بلکه اخص خواص اهل حقیقتدندر وبومقوله لر فی الحقیقة السنهٔ فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن برلسان مخصوص وحسناتدن برحسنهٔ خاصه اولمغله مقاله لری فخر عالم صلی الله علیه وسلمه نسبت اولنور تکیم حضرت علی رضی الله عنهك من عرف نفسه فقد عرف ربه کلامنه وامثالنه حدیث اطلاق ایدرلر فافهم جدا وابرار ومقربین جلداولده شرح اولنمشدر (معتق) اعتاق اولنمش یعنی آزاد قیلنمش مقصود اکروجودوا کرآنك توابعیدر جمله سندن حراولدقلرن بیاندر پس بومقوله لرك حیاتلری حیات باقیه ووجودلری وجود حقانیدر شویله که وجودلرنده حقدن غیری متصرف یوقدر نطقلری حقله وسکوتلری دخی حقله در وسائرحاللری دخی بویله در (المحرره) اوله کور بووجوددن آزاد ❊ تاکه حق اوله بو بولده سکا زاد ❊ بویه کورنقش وجودی دلدن ❊ اولدی مقصود خامه دن بهزاد (مقام عین) جلداولده عینی ایله تحریر اولنمشدر (انطق) زیاده نطق ایدیجی وفی المشهور لسان الحال انطق من لسان المقال یعنی ادل فقیه تشبیه الدلالة بالنطق فی افادة المراد (بعدذا) مراد ناظم کلام آتیده اولان مضمونك ذکر اولنان معنایه زیاده دلالتنی بیاندر الحاصل مقام عینه واصل اولنلرده اصلا طلب قالمز زیرا طلب ترقی ایچوندر ومقام عین ترقیاتك غایتیدر الصوفی من لا مذهب له اکا اشارتدر پس نسبت طلب زائل اولیجق طالب ومطلوبك اثنینیتی دخی زائل اولوب حقیقت خالصه ووحدت صرفه وعین محض ظهور ایدر وبومقامده طلب کناه قبیلندن اولور زیرا وجودی مشعردر وشولکه (ویحذرکم الله نفسه) موجبنجه جمله طلبدن فنا بولمشدر نیجه جنت دیلر فرضا دیلسه ذنب وجود آثارندن اولور وخواص سلطانه واجب اولان بودرکه درودیواردن قطع نظر ایدوب جمال شهریاری به مشغول اوله لر وبو اشتغالدن سیرایدن خارج اولمق وتعماتدن حرمان بولمق لازم کلمز بلکه کل الصید فی جوف الفراء مضمونجه سلطانی بولان

هرمرادی بولورفاما هرمرادی بولان کاه اولورکه سلطانی بولمز (اشوق) زیاده شوقلی قال تعالی یاداودطال شوق الابرار
الی لقائی وانا اشوق منهم ✱ بومقاله ده شوق ابراره مضاف اولدی زیرامقربین مقام لقایه واصللردر پس آنلره نسبتله
شوق لقا غایت بولمشدرا کرچه که عالم صفاته کوره عشق وشوقدن خالی دکللردر فافهم (نه وقتن کوستره دیدار) یعنی
پردهٔ تعینات بالکلیه یرتلوب علم عینه واصل ووصال تام حاصل اوله (موفق) توفیق کشینک مرادنه اسبابك سوافقتیدر
یعنی مجیبك جوابنی توفیق بیل وحقیقت اکاه (اسبق) زیاده سابق مقصود حق تعالینك هرایشی حکمتله تدریجی
اولدیغن بیاندر الحاصل انسان کاملك وجودنده اسماء حسنانك اثاری دفعة ظهور ایتمك حکمتـه مخالفدر نتکیم
جلداولده تحقیق اولندی پس شول ذاتك که بوعالمه نزولی تدریج طریقیله اوله عالم اصله صعودی دخی تدریجیله در
وتدریجیله اولان کمال معتبردر نتکیم حضرت مولانا قدس سره الاعلی بیورر (مدتی این مثنوی تأخیرشد) مهلتی
بایدکه تاخون شیرشد (لمحرره) قیل تجلیٔ جمال ای پادشاه ✱ شوق دیدارکله حیرانم یتر ✱ قیل تسلیٔ وصال ای پادشاه
فرقتکله زاروکریانم یتر ✱ ایر یشوب سندن تجلیٔ شهود ✱ پاره پاره اوله بوطوروجود ✱ یانه بندن بنلکم مانند عود ✱
نارغمده نیجه بریانم یتر ✱ شول مقام عینه ارشاد ایت بنی ✱ کوستروب دیدارکی شاد ایت بنی ✱ لطف واحسانکله آباد
ایت بنی ✱ نیجه دمدربویله ویرانم یتر ✱ حب دنیادن خلاص ایت جانمی ✱ جنتك فوقنده قیل سیرانمی ✱ سکا طوغری
آچی ویرمیدانمی ✱ ماسواده حبس زندانم یتر ✱ عاشق صادق اولان کوزلرسنی ✱ کورمکه طویمزقو کوزلرسنی ✱
حقیٔ زارلـٔسنی اوزلرسنی ✱ بلبل پرآه وافغانم یتر (عطیات) عطیه نك جمعیدر عطا وبخشش معناسنه یعنی چونکه
عصاة مؤمنین فضل حقله دوزخدن چقه لر (سموات اوزره) مقصود جنیانك سمواتده اولدیغن بیان دکلدر زیرا
آنلرك مسکنلری زمیندر بلکه عالم علویده حاللرن عیاندر (معافات) عافیت معناسنه در نتکیم تحقیق کذرایلدی
مقصود دوزخدن خلاص ونجات بولدقلرن بیاندر (ثواب) جزاء عمل اولان درجات ونعیم صوری یعنی جنته دخول
ایدرلرولکن انسك مؤمنلری کبی اکل وشرب وتنعم ایتمزلر بلکه تسبیح وتقدیس ایدوب لذت ذکرله متلذذ اولورلر قال
الله تعالی فی سورة الاحقاف (یاقومنا) جنیاندن برنفرنیم شب بطن نخله نام موضعه مرور ایتدکلرنده فخرعالم صلی
الله علیه وسلم نماز قیلورو قرآن اوقوربولدقلرنده توقف ایدوب استماع ایتدیلر بعده قومنه واروب دعوت طریقیله
دیدیلر که ای بزم قوم وکروهمز (اجیبوا داعی الله) خوانندهٔ خدا اولان فخرعالم صلی الله علیه وسلمه اجابت ایدیکز
(وآمنوا به) دخی اکا ایمان کتوروب خبرلرنی تصدیق ایدیکز (یغفرلکم من ذنوبکم) تا که الله تعالی سزلك بعض
کناهلریکزی مغفرت ایلیه یعنی خالص حق الله اولان خطالریکزدن که زیرا حقوق عباده یالکز ایمانله مغفرت
تعلق ایتمز بلکه استحلاله ورد مظالمه محتاجدر (ویجرکم من عذاب الیم) دخی سزی کفره ایچون اماده قلنان عذاب
دردناکدن اجازه ایلیه یعنی قورتاره (بعدذا) بوآیت شریفه اکرامام اعظم حضرتلری طرفندن احتجاج طریقیله ذکر
اولندیسه مدعایه دلالتی یوقدر زیرا اکرمؤمن جنك اجری مغفرت واجاره اوزرینه مقصور اولسه نتکیم بعضلر ذاهب
اولمشلردر جنته دخول لازم کلمزواکر معنای مذکور اوزرینه اقتصار مقام انذارده اکتفا قیلنمدن ایسه جنته
دخولی نفی ایتمز فاما بومقوله دخولك موجب ثواب اولدیغی اظهردر زیرا جن دخی انسان کبی وعد ووعید اهلندندر
ملائکه کبی دکلدر قال فی الارشاد واختلف فی ان لهم اجرا غیرهذا اولا والاظهرانهم فی حکم بنی آدم ثوابا وعقابا انتهی
بومقامك تفصیلی آکام المرجان فی احکام الجان نام کتاب جلیلده در وجنه رؤیت دیدار حقنده اولان کلام بالاده
بسط اولنمشدر قال تعالی فی سورة الذاریات (وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون) یعنی بن اهل ایماندن پریان
وآدمیانی آنجق بکا پرستش ایچون آفریده قیلدم ویاخود جمله انس وجنی قابلیت تکلیف ایله خلق ایلدم وجمله سنه
عبادتله امر ایتدم ویاخود آنلری معرفت ایچون وجوده کتوردم پس جمله سی حق شناس اولدیلرولکن بعضلر فرمانبر
اولمدیلرزیرا حکمت الهیه جمله خلقك اخلاص وحقه اقبال کلی اوزرینه اتفاقلرنی اقتضا ایتمززیرا امر معاشه
خلل کلورانکیچون لولا الحمقی لخربت الدنیا دینلمشدر ✱ تحقیق مقام بودرکه مقصود انسان کاملك ظهوری وآنك
عبادتیدر بوایسه حاصلدر السواد الاعظم هو الواحد علی الحق پس بومعنایه کوره کویا خلقك اکثری امر تکلیفی
برنه کتورمسلردرکتورمینلر قبضهٔ شمالك حکمنی تحصیل ایچوندر (حوالی) قال فی القاموس هو حوالیه وحواله
واحواله بمعنی انتهی یعنی جنك مؤمنلری ایمانلری حسبیله جنته دخول ایدرلر و پسندیدهٔ عمللری مقتضاسنجه
درجات بولورلرولکن جنتك نواحی وجوانبنده تمکن ایدرلر وبعضلر دیمشلردرکه دنیاده جن انسی کورر وانس جنی
کورمز نتکیم قرآنده کاور (انه یراکم هو وقبیله من حیث لا ترونهم) وآخرتده بر عکس اولوب انس جنی کورروجن انسی
کورمز فسبحان الحکیم (هل من مزید) قال تعالی فی سورة ق (یوم نقول لجهنم هل امتلأت) یاد ایله اول کونی که

دوزخه سؤال ایدوب پراولدکمی دیرز یعنی کفار انس وجندن سنی پرقیلور زدیو وعد اولنمش ایدی شمدی اول وعد
یرن بولدیمی (وتقول هل من مزید) ودوزخ دخی جواب ویرر که آیا هیچ زیاده وارمیدر یعنی زیاده ایله دیر حق تعالی آنی
دخی مرادی اوزره طولدرر بوآیتده اشارت واردر که انسانك نفسی جهنم صفتدر زیرا دنیا وشهواته بروجهله
حریصدرکه طویمق کلمز فلا یملاء جوف ابن آدم الا التراب (کمال امی) نقدر چوق ویررایسك نفسه هیچ طویدم دیمز
خرجنه ملك عجم نه مال هندستان یتر (اکاهم رب عزتدن نظر ایریشه هیبتله) قال علیه السلام لا تزال جهنم تقول
هل من مزید حتی یضع فیها رب العزة قدمه فتقول قط قط وعزتك ویزوی بعضها الی بعض یعنی جهنم حقدن وعدنه
وفا طلب ایدوب رب العزة قدمنی اکا وضع ایدنجه هل من مزید دیر پس وضع قدم حاصل اولدقده عزتك حقیچون
یتر یتر دیروجهنمك غایت امتلادن بعضسی بعضسنه جمع وضم اولنور ✱ بوحدیثده ذکر اولنان قدمده اختلاف
اولنمشدر بعضلر دأب سلف اوزره متشابهاتدندر دیو سکوت ایتمشلردر ✱ وبعضلر تأویل ایدوب وضع قدم جهنمك
شدتی تسکیندن کنایه دردیمشلردر وبعضیلر جهنم ایچون تقدیم واعداد اولنان کفره یه حمل ایلمشلردر ودخی نیجه
معنالر ویرمشلردر ولکن اهل حقیقت مسلکی بودرکه انسان کاملك ایکی قدمی واردرکه بری قدم جلالدرکه جهنم
انکله پراولور وبری دخی قدم جمالدرکه جنت انکله امتلا بولور بومقامده بیان شافی بودرکه جهنم اهل طبیعت ونفسك
مقامیدر یعنی قدم جلاله مظهردر وجنت اهل روح وسرلك مقامیدر یعنی قدم جماله مظهردر واعراف اهل قلبك
مقامیدرکه جمال وجلاله دائردر نتکیم حق تعالی بیورر (باطنه فیه الرحمة وظاهره من قبله العذاب) واعراف ایله قلبك
مناسبتی بودرکه اعراف جنت وجهنم میانده مقام اولدیغی کبی قلب دخی طبیعت ونفس ایله روح وسر اراسنده
برزخدر وانسان کاملده ایکی نشئه واردرکه بری نشئه جنانیه وروحانیه وبری نشئهٔ دنیاویه وجسمانیه در پس انسان
کامل جنته روح وسریله دخول ایدوب نشئهٔ عنصریه سنه متعلق اولان صورت طبیعیه ونفسیه سی باقی قالور
وبوبقیه ایله الله تعالی جهنمی طولدرر یعنی اول بقیه دن مظاهر جلالیه خلق ایدوب دوزخی آنکله مالامال ایدر پس
انسان کاملدن بوتجلی ظاهر اولدقجه جهنم هل من مزید دیرکن صکره قط قط یعنی حسبی حسبی مقاله سیله زمزمه پرداز
اولور وقدم تخصیص اولندیغنه وجه بودرکه انسانك قدمی بحسب الصورة آخر اعضادر نتکیم انسانك کندی دخی
اعضاء عالمك آخریدر زیرا آندن صکره ظهوره کلمش صورت یوقدر پس ذکر اولنان نفس وطبیعت مظاهری ناره جمله دن
آخر واردا اولمغله قدم ایله تعبیر اولندی وبومظاهر برمزاج اوزرینه درکه جنته دخول ایتسه لر معذب اولورلر سؤال
اولنورسه که بونلرك مزاجی ناره ملایم اولیجق تعذیب نیجه متصور اولور جواب بودرکه موعود اولان دوزخی پر قیلمقدر
بوخسه ایچنده اولنلرك جمله سنك معذب اولمسی دکلدر (الهی) کباب اولدی جکر نار المده ✱ مدد ایله مدد سلطانم الله ✱
خراب اولدی کوکل شول دست غمده ✱ مدد ایله مدد سلطانم الله ✱ دیه هل من مزید اولدمکه نیران ✱ طوله هیبتدن
آنده جن وانسان ✱ بزه جناتك ایله لطف واحسان ✱ مدد ایله مدد سلطانم الله ✱ غریق آه دریای کناهه ✱ سریقز
بوسببدن نار آهه ✱ دوشن عفو خطادر پادشاهه ✱ مدد ایله مدد سلطانم الله ✱ بونفسك دوزخندن ویرنجاتی ✱ نعیم
روح یالثابت ذوق ذاتی ✱ یاق عشقك نارنه جمله صفاتی ✱ مدد ایله مدد سلطانم الله ✱ بولان وحدت سرا یینه بوکون یول
براولورا کا آخر صاغله صول) بو یولده حق یه یارب معین اول) مدد ایله مدد سلطانم الله

الموطن السادس ذبح الموت

الذبح بالفتح شق حلق الحیوانات وقطع عروق المذبح والموت زوال القوة الحیوانیة ومفارقة الروح والجسد والموت
وجودی عند البعض بدلیل قوله تعالی خلق الموت والحیوة وذلك لانه کان متعلق الخلق وهو لا یتعلق الا بامر وجودی
موجود فی الخارج فیکون الموت امرا موجودا فی الخارج ولما کان الموت والحیوة امرین موجودین کان بینهما
تقابل التضاد لان المتضادین هما امران موجودان لا یجتمعان فی محل واحد من جهة واحدة کالسواد والبیاض
والاکثرون علی ان الموت عدمی ای معدوم فی الخارج لا قائم بالمیت لان العدمی لا یحتاج الی المحل فیکون التقابل
بین الموت والحیوة تقابل العدم والملکة لان الموت عدم الحیوة عما من شانه ان یکون حیا ومعنی خلق الموت قدره
والتقدیر اعم من الخلق لانه یتعلق بالموجود والمعدوم بخلاف الخلق الذی هو الایجاد والاختراع من العدم الی الوجود
فانه لا یتعلق الا بالموجود قال فی انسان العیون تجسم المعانی جاء به الحدیث الصحیح علی انه جاء فی تفسیر قوله تعالی
خلق الموت والحیوة ان الموت خلق فی صورة کبش لا یمر علی احد الا مات وخلق الحیوة فی صورة فرس لا تمر علی شیٔ
الا حیی وهو یدل علی ان الموت جسم وان المیت یشاهد حلول الموت به انتهی (اکرچه موت نسبتدی) یعنی اکرچه
بذاته قائم دکلدر بلکه عرضدر وامور اضافیهٔ نسبیه دندر ولکن الله تعالی روز قیامت آنی صورت جوهرده ابراز ایدر زیرا

معانی تجسم ایتمك صحیحدر نتکیم اعمال تجسم ایتسه کرکدر (مسرات) مسرتك جمعیدر سرور معناسنه یعنی اهل جنت موتی قوچ صورتنده کوردکلرنده شاد اولسه‌لر کرکدر جهنم اهلی ملامت وغمه دوشدکلری کبی (بارك الله لنا فیك یعنی سنك خصوصکده الله تعالی بزه خیر وبرکت ویردی وسنك یوزکدن لطف عظیم کوستردی (بشارات) بشارتك جمعیدر مژده معناسنه ایکیسی بله کسرله در فتحله دکل نتکیم برقاچ دفعه تحقیق اولندی (هدیه) قال الراغب الهدیة مختصة باللطف الذی یهدی بعضنا الی بعض قال تعالی وانی مرسلة الیهم بهدیة (تحفه) هدیه که برکسیه ایلتورلر جمعی تحف کاور وفی الحدیث الموت تحفة المؤمن دیمشلردر که مؤمن حقیقینك حقه اشتیاقی مادر مشفقك فرزند نجیبینه اشتیاقندن افزوندر وسؤمن دنیاده اولدقجه فرقت وحجابدن خالی دکلدر پس وصلت حقیقیه آخرتده در وموتك سفر قیامتك ابتدا منزلی اولمغله مؤمن مشتاقه آنك فوقنده تحفهٔ کرامی یوقدر * عروسی بود نوبت ماتمت * کرت نیك روزی بود خاتمت * وبعض اولیا بیورمشلردر که زنداندن بستانه کیدن میته آغلمکز بلکه عکسنه کریه قیلکز وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك من بشرنی بخروج صفر بشرته بالجنة مقاله‌لری حقه زیاده اشتیاق وموته غایت ایله محبتدن صادر اولمشدر نتکیم بالاده بیان اولندی (وفی المثنوی) همچنین باد اجل باعارفان * نرم وخوش همچون نسیم یوسفان پس رجال ازنقل عالم شادمان * وزبقااش شادمان این کودکان * چونکه آب خوش ندید آن مرغ کور * پیش اوکوثر نماید آب شور * الحاصل موت مؤمن مشتاقه تحفهٔ حقدر یعنی دنیاده وآخرتده زیرا دنیاده زنداندن خروجنه سبب وآخرتده بقاء ابدیسنه باعثدر اللهم اجعلنا من اهل الموت قبل الفوت (اولو پدر حق. نمای حق) یعنی حق تعالینك صورت حق کوستر آیینه سیدر زیرا مظهر تامدر نتکیم جلد اولده تحقیق اولنمشدر (محرره) آینه کده کوریشور صورت حق * حق دیمك سکا روادر مطلق * دیرکورن وجه جمیلك ای شاه * حق جمالی بودر الله (کلمش ایدك) یعنی دنیاده (حقه یحیی پیمبر) پیمبر وپیغمبر برمعنایه در حقدن خبر ایلدیجی دیمکدر تحقیق جلد اولده درد یمشلردر که ظاهر اولان بودر که یحیی اسم عجمیدر واکر عربی اولورسه فعلدن منقول اولمش اولور یعمر ویعیش کبی امام سهیلی دیمشدر که یحیی کتب اولیده حیا ایدی اولنده اولان یا یساره‌نك یاسیدر یساره حضرت ساره‌نك حضرت اسحاق علیه السلامك ولادتندن اول اولان اسمیدر عقیم معناسنه صکره ساره دنلوب یا یحیایه الحاق اولندی دیمشلردر که یحیی علیه السلامك والده‌سی ایشاع بنت فاقوذك رحمی یحیی علیه السلامله حیات بولمغله یحیی دینلدی زیرا ایشاع طقسان سکز یاشنه کانجه طوغورممش ایدی ویاخود حقك دینی یحیی علیه السلامك دعوتیله حیات بولمغله یحیی دینلدی ویاخود کندیسی صباوت حالنده انعام اولنان علم وحکمتله حیات بولدی وبعض محققین وجه تسمیه ده زکریا علیه السلامك ذکری آنکله حیات بولدیغیچون دیمشلردر اسؤلة الحکم نام کتابده کاور که حضرت یحیی علیه السلام یولك بجاغله کلوب حضرت روح الامین یعنی جبریل علیه السلام بین الجنة والنار کبش موتی اضجاع ایدوب یحیی علیه السلام ذبح ایتسه کرکدر وبو سر الهی سببیله اولا یحیی علیه السلامله تسمیه اولندی وسر قوت حیات آنده ظاهر اولدی زیرا قتل وشهادتندن صکره نیجه ییللر دمی غلیان ایلدی غلیان دم ایسه قوت حیاتدندر صکره آنك برینه بیتمش بیك کمسه ذبح اولنوب دمی ساکن اولدی وذکر اولنان کبش موت ذبح اولندقدنصکره ابواب نار قپانوب بردخی آچلمسه کرکدر اول وقتده اهل جهنم بری برینه کیروب زیروزبر اوله‌لر وانس وجن شول زیاده قوتلی آتش اوزرنده غلیان ایدن ات پاره‌سی صورتنه بوله‌لر نسأل الله الجنة ونعوذ به من النار انه هو العفو الغفور الستار بعض اخبارده کاور که الله تعالی هر یوز بیك ییل باشنده آدمی جنتدن وابلیسی جهنمدن چقاروب سجده ایله امر ایتسه کرکدر ابلیس سر فرو ایتمیوب تکرار جهنمه رد اولنه (محرره) ترتیبه کار ایلمزنا اهله هیچ) بدکهر بولسونمی صیقلدن جلا) اولور البته عناد ینه مصر) بیك بلا چکسه دیمز برکز بلی) یوم التنادی بری برینه ندا ایتمك کونی نتکیم شرحی کذر ایتدی ویوم الحسرة دخی دینلمشدر زیرا اول کونده ذبح موتله خلود دائم صفتی حاسر وظاهر اولور (محرره) دلا اولمزدن اولك اولوب حیات جاودان استه * خدایی بولمق استرسك نه جان ونه جهان استه * دخول ایتمك دیلرسك سنده آخر جنت وصله * سویندر آتش نفسی جهنمدن امان استه * اولمدر حضرت معشوقه عشاقی ایدن ایصال * خدادن تحفه استرسك بو کون موتی همان استه * بوناسوت عالمنده قالمه وارهمت بلند ایله) کوکل مرغینه شول لاهوت ایلینی آشیان استه * بوله کور عالم فانیده نفسن باقیه سرن * اولم کور من براوزکه دل براوزکه جسم وجان استه * مقام قاب قوسینه ایدوب معراج روحانی * محمد مصطفی سرن دیله، حقی نهان استه

فصـــــل فی حکمة العذاب

حکمتك شرحی کذرایتمشدر بومقوله یرلرده علم حقه تابع اولان مصلحت مراد اولنور (انشا) کندیدن سوزدوریدوب سویلمك کما فی الاختری (جوهر ایده اشراق) حاصلی جوهر نارله قال اولور آبله وغیری نسنه ایله دکل وبردخی انسان ترابدن

مخلوقدر چون ترابدن معمول اولان ظرف بول ویا برغیری قذر ایله متنجس اولسه صو ایله پاك اولمز بناء علی هذا نجاست معاصی ایله متنجس اولان انسان دخی نارله تطهیر اولنور (تخلیص) مصدر بمعنی المفعولدر مخلص ومنقح دیمکدر (خبائث) خبیثك جمعیدر طیبك ضدی معناسنه بوراده مراد معاصی واندن حاصل اولان حجابلردر (تخلیص) خالص وکزیده قیلمق (تلویث) بولاشدرمق تلطیخ کبی (تخبیث) خبیث ومردار قیلمق (آنی نار ایله ایدر کیروتنور) قال بعضهم النار مظهر الجلال والقهر والنور مظهر الجمال واللطف فیتحقق المؤمن بتجلیات جماله وجلاله فنهم من یتحقق دنیا ومنهم من یتحقق اخری بعد دخوله فیها (نفوس جوهریه) ارباب تزکیه‌نك نفوسیدر که سائر نفوسه کوره جوهر وخزف مناسبتی کبیدر (ناظمك قدس سره مرادی اهل نفسك حالنی بیاندنصکره اهل تزکیه‌نك حالنی عیاندر یعنی اهل تزکیه اهل نفس کبی آتشده قال اولمز زیرا قال اولنی تکرار قال ایتمك حاصلی تحصیل وحکمته مخالفدر اللهم اجعلنا من اهل النور لا من اهل النار (علائقدن مطهر) علائق علاقه‌نك جمعیدر فتحله وکسرله الحب اللازم للقلب معناسنه بعضلر دیمشلردر که فتحله محبتده وسائر معقولاتده وکسرله سوطده وسائر محسوساتده مستعملدر (بعدذا) بوکلامده علائق معنویه‌یی نجاسته تشبیه واردر زیرا نجاست مانع قربت اولدیغی کبی علائق دخی مانع وصلتدر علائقدن مراد ماسوا یه اولان میل ومحبتدر نفس واهل واولاد واموال وغیریلر کبی ومطهر صیغه‌سنده اشارت واردر که تطهیر حقیقتده حقك صفتیدر کما قال الله تعالی (لا یمسه الا المطهرون (ازهریه) انوریه دیمکدر شعله ثمره زیاده شعشعه انداز اولدقلرندن ازهران دیرلر (بعدذا) علائقدن تطهیر تخلیه وتنویر تحلیه یه اشارتدر زیرا نفسك آیینه‌سی ظلمت علاقه‌دن پاك اولدقده نورانیت کلوب صفات حقله متصف اولور (لذاتی طبعا) یعنی لذات طبیعیه‌یی که اکل وشرب وامثالیدر مشتهیات نفسانیه‌دنده مراد بودر وجائزدر که هوی واکا متعلق اولان امور اولوب کلام نفس وطبیعتك طهارتی بیان اوله زیرا وجود انسانده جهنم دیدکلری نفس وطبیعتدر پس برسالك بوایکی برزخدن خلاص اولسه مؤاخذه‌دن قورتلور وجنت دیداره ظفر بولور وحقك مقبول قولی اولور (مشتهیات) آرزو اولنمش لذتلر والشهوة فی الاصل میل النفس الی ماتریده وتستعمل فی اللذة (عام فضل) صفتك موصوفنه اضافتی قبیلندندر فضل عام دیمکدر (احسان شمول) مصدر فاعل معناسنه‌در احسان شامل دیمکدر (قال الله تعالی فی سورة فصلت ان الذین قالوا الآیه) وفی سورة الزمر (ان الله یغفر الذنوب الایه) بوایکی آیت شریفه بالاده تفسیر اولنمشدر ولکن آیت اولیده اشارت واردر که استقامت اوچ وجهله‌در اولکیسی عوامك استقامتیدر که ظاهرده اوامر ونواهی وباطنده ایمان وتصدیقله‌در ایکنجیسی خواصك استقامتیدر که ظاهرده دنیادن تجرید وزینت وشهواتی ترك وباطنده شوقا الی لقاء الرحمان نعیم جناندن تفریدله‌در اوچنجیسی اخصك استقامتیدر که ظاهرده حقوق متابعتی علی وفق المتابعة رعایت ایدوب نفس ومالی تسلیم وباطنده ناسوتیتی لاهوتیتده استهلاکده توحیدله‌در وبومقوله‌لر حقنده هرنسیه‌ئی نقد ایدوب وعد ووعید قالممش وجمله حاللری عید فی العید اولمشدر پس آتش بونلری نیجه احراق ایدر زیرا احراق نارك صفتیدر بونلرك ناری ایسه محض نور اولمشدر (اجسادی نفسه مطیعیدی) نفسدن مراد نفس مطمئنه‌در نتکیم بیت آتیده تصریح اولنمشدر نفس مطمئنه اودر که صفات ذمیمه‌دن پاك واخلاق حمیده ایله متخلق اولوب جذبهٔ حقله مقام اطمئنانه ایره وسرای وصلته کیروب جمال حضرتی کوره پس بومقوله نفسه جسده مطیعدر زیرا اعضا وجوارحك حرکاتی حرکت باطنه‌یه موقوفدر چون نفسده حقه توجه غالب اولسه جسد دخی اکا تابع اولور وهر عضو ماخلق لهی اوزره جاری اولوب نفسه اعانت قیلور وبوندندر که بوسری بولنلر وبومعنایه واصل اولنلرك ظاهرلری ادب شرعله آراسته‌در کل اناء یترشح بمافیه (مظنه) قال فی القاموس مظنة الشیء بکسر الظاء موضع یظن فیه وجوده انتهی بوراده ظن معناسنه مصدردر والظن الاعتقاد الراجح مع احتمال النقیض ویستعمل فی الیقین والشك والتوهم (مثنه) تحقق دیمکدر زیرا میم زایده دراصلی انّ‌در (بعدذا) بومعنی نفس مطمئنه‌یی تفسیردر یعنی نفس مطمئنه اولدر که آندن ظن کیده یعنی شك وشبهه وتوهم وتخیل قالمیه بلکه یقین وعیان وحقیقته واصل اوله کما قال امیر المؤمنین رضی الله عنه صحو المعلوم مع محو الموهوم ای ظهور المعلوم الحقیقی الثابت فی نفسه الذی هو وجود الحق مع فناء الامر المتوهم الخیالی الذی هو وجود العالم (طائع) منقاد معناسنه یعنی جسد نفسنه تابع اولدیغی کبی نفس دخی قلبه تابع ومطیع ومنقاد ایدی (عقولینه نه قیلسه تابعیدی) ظاهر اولان بودر که قلوب دخی عقوله تابع ایدی دیمکدر وبوندن اظهردر کلام حضرت هدایی قدس سره که بیورمشدر * چونکم هدایی محو اوله نفسك رعونتی * اول قلبه قلب روحه اوسره اویوب کاور (قلوبی والهیدی فی المرایا) واله لامك کسریله عربیدر متحیر معناسنه زیرا اوله حیرتده مرایا مرآتك جمعیدر قال الحریری یقولون فی جمع مرآة مرایا فیوهمون فیه والصواب ان یقال فیها مراء

على وزن مراع فامامرايافهو جمع ناقة مرى وهى التى تدر اذا مرى ضرعها وقد جمعت على اصلها الذى هو مرية وانما حذفت الهاء منها عند افرادها لكونها صفة لا يشاركها المذكر فيها انتهى (بعدذا) مرايادن مراد مظاهر اسرار ذات ومجالئ انوار صفاتدر يعنى ذكر اولنان نفوس جوهريه نك قلوب ازهريه سى مظاهرى ومجاليده مطالعهٔ اسرار وانوار حق ايتمكله حيرت كبرى ده قالمش ايدى (عقولى سائر ايدى فى السرايا) سائر ايله در سير ايديجى ديمكدر همزه ايله باقى وجميع معناسنه دخى كاورنكيم محلنده تحقيق اولنمشدر سرايا سريه نك جميدر برمقدار عسكره ديرلركه اقصاسى درتيوزه بالغ اوله يقال هو قطعة من الجيش يبعث الى العدو وسموا بذلك لانهم يكونون خيار العسكر من السرى وهو الشئ النفيس وقيل لانها تسرى بالليل فعيلة بمعنى فاعل يقال سرى واسرى اذا ذهب ليلا (بعدذا) بوراده سرايا ايله مراد جماعت ارواح طيبه دركه كيجه لرده معراج روحانى ايدوب عالم قاب قوسين اوادنايه طوغرى كيدرلر وحقك انوار ذات وصفاتنى بصيرتله سير ايدرلر يعنى طائفهٔ مذكوره نك عقل اول مظهرى اولان عقول كليه سى عالم ذات وصفاتك عجائب وغرائبنى سير ايدن جماعت مكاشفين ايله رفاقت ايتمش وسير وسلوكده غايته يتمش ايدى جلالى بارگاهينه معلى) جلال عظمت وبارگاه اجازت يرى ديمكدر بكلر وپادشاهلر آستانه لرينه دخول ايتمك قپوجيلر اجازتنه موقوف اولديغيچون بارگاه ديديلر ودقائقده كاوركه بارگاه شول يره ديرلركه شاهلر اوراية چقر وارباب حاجاته عرض حال ايتمكيچون اجازت ويريلور بوراده تمثيل طريقيله ذكر اولنمشدر (وسع كرسيه السموات والارض) كبى معلى بارگاه صفتيدر بارگاه معلى ديمكدر مقصود طائفهٔ مذكوره نك سراى وحدته وصوللرينى وجلال حضرتى قتنده حصوللرينى بياندر (دراك) كثير الادراك معناسنه (لمحرره) يانه يانه كل اولوب كتدى وجود * نار ايچنده بولدى اخر نور وجود * قالمدى ناسوت ايلندن براثر * عالم لاهوته ايرشدى شهود * جسم نفسه نفس قلبه قلب دخى * روحه وروح ايلدى سره سجود * بارگاه حضرته ايرشدى يول * قالمدى بويولده كوكاده قيود) جوهرى قال اولنى ياقرجحيم) ياندى دوتدى عشقله مانند عود كورمدى دنيا وعقباده عذاب * حق صراط اوزره ايدن ناره ورود * وارعلائقدن كسل ايرحضرته * اسفله باقمه قيل اعلايه صعود * حقيا نقددل وجان ويرمين * قيلمدى بازار حقانيده سود (اصنام) صنمك جميدر بت معناسنه وثن ايله فرق كذرا ايتمشدر (طواغيت) طاغوتك جميدر قال فى القاموس اللات والعزى والكاهن والشيطان وكل رأس ضلال والاصنام وكل ما عبد من دون الله * ومرده اهل الكتاب للواحد والجمع فلعوت من طغوت والجمع طواغيت وطواغ (توابيت) تابوتك جميدر معروفدر قال ابن مسعود رضى الله عنه قوله تعالى فى اواخر سورة الانبياء (وهم فيها لا يسمعون يجعلون فى توابيت من نار ثم تجعل تلك التوابيت فى توابيت اخرى ثم تلك فى اخرى عليها مسامير من نار فلا يسمعون شيئا ولا يرى احدمنهم ان فى النار احدا يعذب غيره (مسامير) مسمارك جميدر ميخ واكسرى معناسنه (بعدذا) بو مقوله روايتلر حقيقته وتمثيله محمول اولمق جائزدر ولكن حقيقت راجحدر زيرا آخرت حس ومعنايى جامعدر واسباب عذاب صورا عماالدر (فلولاه لما اوجدت الافلاك) يعنى سر لولاك اولان فخر عالم صلى الله عليه وسلم اولميدى سن معظم مخلوقات اولان اجرام فلكيه يى وغيريلرى ايجاد وخلق ايتمزدك حاصلى جسمانى وروحانى برنسنه وجود بولمزدى (بعدذا) بو كلام يا حكمت ومصلحته محمول ويا عند البعض فعل حق معلل بالغرض اولمغه مبنيدر قال بعض الكبار للحق سبحانه وتعالى كمال ذاتى وكمال اسمائى وامتناع استكماله بالغير انما هو فى الكمال الذاتى فان ظهور آثار الاسماء ممتنع بدون المظاهر الكونية (لمحرره) الهى آتش هجرانه باقمه * محمد مصطفانك حرمتيچون * اسركه كثرت عصيانه باقمه * محمد مصطفانك حرمتيچون * قپوكدر جمله يه اعلى المطالب * قپوكده اير يشورمطلوبه طالب * بزى قيل نفسله شيطانه غالب * محمد مصطفانك حرمتيچون * ديوب لا تقنطوا من رحمة الله * دوشوردك مجرمى اميده اى شاه * كرمدن ايلسكل مقبول دركاه * محمد مصطفانك حرمتيچون * كمال حلمكه برنسخه درخاك * كمال علمكه مجموعه افلاك * نصيب ايت سرذات پاكك ادراك * محمد مصطفانك حرمتيچون * بوحقيه كمال رحمت ايله * قومه فرقتده اهل وصلت ايله * حقيقت اوزره آنى امت ايله) محمد مصطفانك حرمتيچون (حال دليله) حال دلندن مراد بيت آتيده ذكر اولنان كفر ومعاصينك دلالتيدر يعنى اكر كافر جنت دليدى ايمان وعمل صالح كه اسباب درجات جنتدر انكله متصف اولوردى چونكم خلافى اوزره بولندى همان جهنم ديلمش كبى اولدى زيرا كفر ومعاصى اسباب دركات نيراندر قال الله تعالى (قل فلله الحجة البالغة اى فلله الحجة التامة القوية على خلقه فيما يعطيهم من الايمان والكفر والانقياد والعصيان لا للخلق عليه ازلا يعطيهم الاما طلبوا منه باستعدادهم فما قدر عليهم الكفر والعصيان من نفسه بل باقتضاء اعيانهم ذلك وطلبهم بلسان استعداداتهم ان يجعلهم كافرا او عاصيا كما طلبت عين الحمار صورته وعين الكلب صورته والحكم عليه بالنجاسة العينية ايضا مقتضى ذاته فان قلت الاعيان مع استعداداتها مجعولة للحق تعالى فللخلق الحجة البالغة قلنا هى مجعولة له تعالى

بمعنى انها فائضة منه بتجلياته الذاتية بصور شؤونه المستجنة فى غيب هويه ذاته بلا تخلل ارادة واختيار بل بالايجاب المحض فليس لاحد ان يقول يارب لم جعلتنى كذلك (حالت) قال فى القاموس الحال كينة الانسان وما هو عليه كالحالة انتهى (ابدى قصدلرى) يعنى مخلد فى النار اولدقلرى نيتلرينه راجعدر زيرا دنياده ابدى معمر اولسه لر نيتلرى كفر اوزره استمرار ايدى پس اكا كوره جزا اولنديلر مؤمنلرك جنتده خلودلرينك سرى دخى بوكا قياس اولنه (استعداد حال) سؤال استعدادى لسان ذاتله اولان سؤالدر اسماء الهيه نك ظهور كمالات واعيان ثابته نك وجودات خارجيه سؤالى كبى وسؤال حالى لسان حالله اولان سؤالدر فقيرلك غنى حضورنده طلب دنيا ايچون قيامى كبى قال بعض الكبار الاستعداد من العبد لا يشعر به صاحبه لغموضه ويشعر بالحال لانه يعلم الباعث وهو الحال فالاستعداد اخفى سؤال على الطلب (اندر طريقت) يعنى طريقت يولنده باش قوديلر وشريعت رخصتلرينه مغرور اولميوب رياضات ومجاهداتله طلب حقه مشغول اولديلر (بويولده تكريه ايرمش كشى وار) يعنى هر سالك طريقدن منقطع وحقدن محجوب دكلدر بلكه نيجه لر برازخ وقيوددن كذر ايتمشلر وقطع بوادئ تعينات ايدوب منزل مراده يتمشلردركه بونلره واصل الى الله ديرلر مقصود حقيقت جامعه نك سرينه وصولدركه علم بالله ديدكلريدر پس هركيمك حقه علمى زياده اولسه محبتى وقرب ووصلتى دخى زياده اولور (بوايش آنك دكلدر كيم ايشى وار) يعنى حقه ايرمك كارى هر كاراهلينك كارى دكلدر بلكه بى كار اولانك كاريدر زيرا بركسه نك بازار عالمده كارى ماسوادن برنسنه يى تحصيل ايتمك اولسه كار حقدن قالور وسود برنه خسارت بولور قال تعالى (لا يمسه الا المطهرون) فافهم جدا (لمحرره) حقه ايرمك استريسه بركشى) ترك ايدرا بر نجه اكاهر ايشى * ظاهر وباطن قومز دلده نقوش * حك ايدربر بر عموما يكلشى (فضاء) اچق كيكديركما قال فى القاموس الفضاء بالمد الساحة وما اتسع من الارض (ايدوب تشريعله تحقيقى تطبيق) يعنى شريعت وحقيقتى بريرينه مطابق وموافق قيلوب (ثرى) ارض وآنك تحتى عالم ملك سطح آخريدر (همين جنت وجهنم اوله عالم) يعنى انجق بوايكيسى قاله قالانى كيمى جنته وكيمى جهنمه ملحق اوله تحقيقى بودركه شريعتده عالم كون وفساددن اولان هفت آسمان وزمين حقيقتده نفس وطبيعتك صورتيدر پس نفس وطبيعت دوزخه منضم اولجق نتكيم تحقيقى كذرايتدى آنلرك صورى دخى اكا ملحق اولور نتكيم قلب وروح عرش وكرسى يه اتصال بولور (الهى) جهان فانيدر آلدانمه جهانه * هو الحى هو الباقى هو الحق * بدن باقى قالور صانمه بوجانه * هو الحى هو الباقى هو الحق * كيمى لطفيله جنت آشياندر * كيمى قهرله دوزخ مكاندر * نه استرسه ايدر اسرى رواندر) هو الحى هو الباقى هو الحق) بويولده تكرى يه ايرمك كركدر) جمالن اولمدن كورمك كركدر * بووردى دائما سورمك كركدر * هو الحى هو الباقى هو الحق * طلب قيل جنتى حقدن طلب قيل * طلب قيل وصلتى حقدن طلب قيل * طلب قيل حضرتى حقدن طلب قيل * هو الحى هو الباقى هو الحق * فنا فى اللهه ايرن حق جانده) حيات جاودان بولدى جهانده) هويتدن خطاب ايردى هرآنده) هو الحى هو الباقى هو الحق

الموطن السابع المأدبة اى الضيافة

قال فى القاموس المأدبة طعام صنع لدعوة او عرس انتهى وقد سبق انواع الضيافات قال بعض الكبار الموطن السابع المأدبة وهى مأدبة الملك لاهل الجنة وفى ذلك الوقت يجتمع اهل النار فى مندبة فاهل الجنة فى المأدب واهل النار فى المنادب (عالم الاسرار) كيزلولرى بيليجى اولان الله تعالى (شمه) قوقى مشام ككزده قوقى الان عضودركه اكا حاسهٔ شم ديرلر (شامه) بك وطوغان شامه سى وبرنيجه معنايه دخى كاور بوراده مراد نقابدر (چابك) چابوك چست وچولك (عيار) فتح وتشديدله اصلده شول كسه يه ديرلركه كثير الطواف وكثير الحركة اوله صكره قلاش ورند واوغرى يه اطلاق اولندى قال فى القاموس العيار الكثير المجئ والذهاب والذكى الكثير التطواف انتهى وعن ابن دريد وابن الانبارى العيار من الرجال الذى يخلى نفسه وهواها لا يردعها ولا يزجرها وفى اجناس الناطفى الذى يتردد بلا عمل وهو مأخوذ من قولهم فرس عاير وعيار كذا فى المغرب (هوادار) دوست زيرا هوى محبت ودار داريدن دن طوتمق ديمكدر پس فلان فلانك هواداريدر ديرلر محبتنى طوتار ودوستيدر ديمكدر (قفادار) حافظ وحامى زيرا بركسه آخرى محافظه اتسه قفاسن بكلر نتكيم خدمه ومخاديم ميانده مشاهددر وآفت دخى اكثر قفا طرفندن كاور پس دار بوراده صقليجى ديمكدر (چو بو جسمانى زندانه يعنى عالم ملك وشهادته ويا عالم انسانه ويابدنه (فرد) يالكز كما قال تعالى ولقد جئتمونا فرادى كما خلقناكم اول مرة (رند) عيار دركه ذكر اولندى لامعى رند قورقوسز ديمشدر اما عجم اكثر امور منهيه اهلنده استعمال ايدر خصوصا باده نوشلرده (طيار) طائرك مبالغه سيدر طيران اوچمقدر قال الراغب الطائر كل ذى جناح يسبح فى الهواء (بعدذا) ناظم قدس سره روح انسانى مرغه وعالم جسمانى يى زندانه وقفسه وبو عالمدن مفارقتنى مرغك قفسدن طيرانته تشبيه ايلدى پس سالكه لازمدركه جميع علائقدن منقطع وهر رنك تعلق طوتن نسنه دن فرد اوله وقدومى مجرد اولديغى كبى رجوعى دخى

مجرد اوله (سیار) زیاده سیر ایدیجی وکیدیجی السیر المضی فی الارض کما فی المفردات مقصود حقدن حقیقت اوزره خبر آلنملق حالنی بیاندر زیرا برکسه آندن خبردار اولسه وکوش جانته ارجعی خطابی کاسه بو منزلده اکانمز ووطن اصلی یه طوغری کیدرد کانمز (محروره) حان وقت الصباح والاشراق) فادر کاسا ایها الساقی) اعجل فی الرحیل یا سالك) قد مضت قافلة العشاق * جا من نحو حبیب خبر * اذهب العقل من الاشواق * کیف یسلو بهذه الدار * من له ذکر عهد میثاق * احرق العشق فؤاد الحق * بین دمع ودم مهراق (دیار) نفی عامده استعمال اولنور یقال ما فی الدار دیار ای احد وساکن بها وهو فیعال ولو کان فعالا لقیل دوار کقولهم قوال وجواز کذا قاله الاصفهانی (اخیار) خیرك جمعیدر خاء معجمه نك فتحی ویاء مشدده نك کسریله وتخفیف دخی جائزدر ابو کره لوکشی معناسنه بوراده مراد مؤمنلردر جنته جمعه کون دخوللنه وجه غایتی بدایته تطبیقدر زیرا ابو البشر اولان آدم علیه السلام خلق اولندقده نصکره جنته دخولی جمعه کونی ایدی وبردخی جمعه عید المؤمنین ونمازی حج المساکین در وجنته دخول اکبر الاعیاددر زیرا مقدمهٔ رؤیت رب العباددر وبردخی جمعه نك کیجه سی نفوس کمله وکونی قلوبه اشارتدر جنته ایسه قلب مرتبه سندن کریلور فافهم (خوانی سلطان خوان حاضر نعمت وسماط سفره در نتکیم بالاده بیان اولندی خوانی سلطانه نسبتك اصلی بودر که اول ضیافت بالذات حق تعالینکدر (افطار) ترك صومه دیرلر بونده اشارت واردر که دنیا بر امساك کونیدر که آنك افطاری نعمت جنت ورؤیت دیدارله در زیرا ما سوای حقدن امساك ایدن سائر اهل امساك لذتده ودرجه ده فوقنده در (معنیدار معتبر معنی طوتیجی (حوت) ونون بالق دیمکدر ولکن نون تسمیه سنده شرف زیاده در زیرا نون اصول کلمات اولان حروف تهجیده مذکوردر وبردخی سوره اولنده مقام تعظیمده ذکر اولنمشدر نتکیم قرآنده کلور (ن والقلم وما یسطرون) بو سببدن مقام امتنانده (وذا النون اذ ذهب مغاضبا) دینلدی زیرا ذو شریفه مضاف اولور ومقام نهیده (ولا تکن کصاحب الحوت) وارد اولدی پس بوندن صاحب الله ذونك سیاننده اولان فرق دخی ظاهر اولدی (انظار) نظرك جمعیدر فکر معناسنه (عنصر) اصل معناسنه در قال فی الحکمة العنصر یقال للبسیط من حیث ان المرکبات تنحل الیه کما انه قد یسمی بالاستقص من حیث ان المرکبات تترکب عنها انتهی یعنی حوتك انتسابی عناصر اربعهٔ حیاتدن اولان صویه در نتکیم حیوان بحری ومائی دیرلر حیات ایسه جنته مناسبدر (استیشار) اختیار (ظرف) قاب وعاء کبی الحاصل جکر بیت الدم ودم دخی بیت الحیاتدر وبودملك بخاری نفسدر یعنی حیات بدنه سبب اولان روح حیوانیدر وحیات حاره ورطبه در پس بو معناده اهل جنته بقاء حیات الله مژده واردر (استبشار) مژده وشادیلق (جاموس) صو صغری کاومیشدن معربدر (اوساخ) وسخك جمعیدر تحریکله کیر وچرك یعنی بدنك اوساخی که جکردن فضله قالان دم فاسددر طلاقده مجتمع اولور وثور یعنی اوکوز حیوان براندرکه طبعی برودت ویبوست اوزره در طبع موت کبی پس بو مقوله حیوانك طلاقنی یمك اهل جهنمه مناسبدر تا که وجودلرنده سقم یعنی مرض اوله زیرا غدای خبیث وفاسددن تولد ایدن مرض در وطلاقده اولان دمیت حسبیله اهل جهنم موت یوزنی کورمزلر وآنده مجتمع اولان اوساخ بدن ودم فاسد وموئلم مقتضاسنجه حیات ذوقنی دخی سورمزلر نتکیم قرآنده کلور (لا یموت فیها ولا یحیی) بعدذا) ذکر اولنان حوت وثوردن مراد حامل الارضین اولان حوت وثوردر که قیامت کونی جنت قپوسنده اولان میدانده بو ایکیسی ماشاء الله ملاعبه ایتدکلرندنصکره حوتك جکری استخراج اولنوب اهل جنته وثورك طلاقی استخراج اولنوب اهل جهنمه دفع اولنه نزل زاء معجمه نك سکونیله وضمیله قونق ایجون تقدیم اولنان طعام ماحضردر یعنی اهل جنته ماحضر طعام اولمق اوزره بوایتمکدن وذکر اولنان بالق جکرندن ویریله پس بالق ایتمکلرینه ادام اوله وبو ایتمك اهل جنت ایجون اعداد اولنمشدر اهل جهنم ایجون دکل وفی الحدیث (تکون الارض یوم القیامة خبزة واحدة) قال الامام التوربشتی لیس معناه ان جرم الارض تنقلب من طبعه الی طبع المأکول لما ورد فی الاثار ان الارض برها وبحرها تمتلئ نارا وتنضم الی جهنم بل معناه تکون الارض کخبزة وفیه بیان هیئة الارض یومئذ وبیان عظم الخبزة التی اعدالله لاهل الجنة (یکفاءها الجبار) ای یقلبها ویبدلها وهذا استعارة عن سهولة تصرفه فیها (بیده کما یکفاء احدکم خبزته فی السفر) وهی الخبزة التی یصنعها المسافر ویقلبها علی یدیه حتی یستوی (نزلا لاهل الجنة وهو بسکون الزاء المعجمة وضمها ما یعد للضیف عند نزوله کذا فی شرح المشارق لابن ملك * ثم یدخلون الجنة بعد قری المأدبة من الدرمکة وزیادة الحوت باشد السرور کذا فی اسولة الحکم (که یعنی جمله موجودات الخ) یعنی انسان اکرچه نشئهٔ جسمانیه ده جمله موجوداتدن مؤخردر ولکن نشئهٔ روحانیه ده مقدمدر نتکیم اول ما خلق الله روحی بو معنایه شاهددر پس نشئهٔ انسانیه بحسب الحقیقة والداکبر وبر اصلدر که جمله موجودات آندن تولد ایلمش وآنك اوزرینه متفرع اولمشدر وانسانك دخی مصدری حق اولوب بحسب السلوك جمیع اسماتعیناتدن فنادنصکره اسم اعظمله بقا بولدیغی کبی جمیع تعینات دخی عالم بقاده بالکلیه فنا بولوب

انسانله

انسانله باقی قالور پس انسانك اسم اعظمی حق تعالی وتعیناتك اسم اعظمی انسان کامل اولمش اولور الحاصل قیامتده اهل دارینك ماعداسی تراب وتراب دخی خبز اولوب غدای اهل جنت اولدیغی ذکر اولنان سره اشارت ایدر (غمز) کوزله وقاشله اشارت ایتمك رمز کبی بوراده مطلقا اشارت معناسنه در (واصف) برنسنه نك صفتنی بیان ایدیجی وآندن نشان ویریجی بوراده عارف معناسنه در زیرا اوصاف عارف بالوصف دیمکدر (کنز) یرده موضوع اولان مالدر مخلوق اولاندکل نتکیم مرور ایلدی (زبدة الابرار) ابولرك ایوسی وخالصی والزبد زبد الماء واشتق منه الزبد لمشابهته ایاه فی اللون (محروره) ای کوکل جانی فنا فی اللهه تن تابوت اولور * حی ایکن عالمده نعت موتله منعوت اولور * برنفس اکانمز اشبو عالم ناسوتده هر دلك کیم جلوه کاهی عالم لاهوت اولور * نیجه لر یوسف یوزن کوردکده حیران اولدیلر * ای نیجه عاشق جمال حق کوروب مبهوت اولور * چونکه انساندن طوغوب کلدی وجوده کائنات * ینه انسانده فنا یه ایروب آکاقوت اولور * بولمغه یارن حیات جاودانی عاشقان * جمله نك اول غداسی جنت ایچره حوت اولور * نوردن صورت بولور جمله مقامی عارفك * شول زمانکم زاهدك قصری درویاقوت اولور * دوشمین علم لدن صحراسنه اولمزدن اولك * علم رسمی آکا چاه بابل هاروت اولور * حقیا سر حقه رمزیله ایلا اکتفا * ایلمه نااهله کشف اول رازی کیم مسکوت اولور *

فصـــــــل فی مقامات الجنة ودرجاتها

تکرار) هو بالفتح مصدر ثلاثی یفید المبالغة کالترداد مصدر رد عند سیبویه ومصدر مزید اصله التکریر قلبت الیاء الفا عند الکوفیة ویجوز کسر الفاء فانه اسم من التکریر کما ذکره الرضی رح والجوهری (تذکره) ما یتذکر به الشیء وهو اعم من الدلالة والامارة قال تعالی (فما لهم عن التذکرة معرضین) وقال (کلا انها تذکرة) ای القران کذا فی المفردات (دلدار) کوکل طوتیجی یعنی معشوق که عاشقك کوکلنی عشق ومحبت ایله قبض وضبط ایدیجی اصلنده دادنده دل ایدی پس ادات فاعلی که نون ودال وهاء رسمیه در حذف ایدوب معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علمی یه نقل ایتمکیچون مضاف الیهی تقدیم ایدوب دلدار دیدیلر جمیع مشتقاتدن اولان وصف ترکیبیلرده بو قاعده جاریدر مالدار وسردار وغیریلر کبی (بشار) مژده ایدیجی (صودن یارتمشدر) قال تعالی (وجعلنا من الماء کل شیء حی الایة) پس جنت دخی حیات اهلندن اولمغله صودن خلق اولندی کما قال تعالی (وان الدار الاخرة لهی الحیوان) وبوندن مراد (وکان عرشه علی الماء) آیتنده مذکور اولان ماء عذبدر نته کم تفصیلی مرور ایلدی دیمشلردر که کرچه ملائکه روزکاردن وآدم ترابدن وجن ناردن خلق اولنمشدر ولکن جمله نك اصلی ینه صودر وصو دخی حی اسمنك تجلیسندندر وعلم صونك معناسیدر آنکیچون ایکیسنده محیی اسمنه مظهردر (مسك اذفر) ذال معجمه ایله زیاده رایحه دار مسك (زعفران) معروفدر قال فی القاموس (واذا کان فی بیت لا یدخله سام ابرص (ابصار) فتحله کوزلر (اعمار) عمرلر والعمر بسکون المیم وضمها اسم لمدة عمارة البدن بالحیوة (نوم اخ الموتدر) زیرا ایکیسنده دخی حس وحرکت ارادیه زوال قبول ایدر ولکن عند الموت روح حیوانینك ضیاسی بدنك ظاهر وباطنندن منقطع وعند النوم فقط ظاهرندن منقطعدر پس نوم وموت جنس واحدندرو لکن موت انقطاع کلی ونوم انقطاع جزئیدر وبو مقامك تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر (کونش یوق) زیرا کونشده ناریت غالبدر آنکیچون محرقدر پس جنت طلوع شمسدن اول اولان حالت کبی حالت نورانیه اوزرینه اولور (دوار) زیاده دور ایدیجی بوراده مراد احاطه قلبیجی دیمکدر (بعدذا) کمش وآلتون ایله بدء ایلدی زیرا بونلر اجساد سبعه نك اعلی والطفیدر آنکیچون کمش عالم صفات وآلتون عالم ذاته اشارتدر که ترکیهٔ نفس ایدن نفوس جوهریه نك مقاماتیدر سائر اجساد ایسه نفوس متکدره ومظلمه یه اشارتدر پس جنت جای اهل قلوب اولمغله آنده نفوس مظلمه نشانی اولمز الحاصل جنتده صفت جلال اولان سیاه رنك اولمدیغی کبی توج وقلای وباقر ودمر وقورشون صورتلری دخی اولمز فافهم جدا والله الهادی (در) ضمله انجو دراولو کبی بوراده مراد انجو صفتلو برجوهر صافیدن دیمکدر نتکیم کلام ناظم بو معنایی مشعردر والا تکرار لازم کلور (زنکار) قلمی زنکار دیدکاریدر مقصود ذکر اولنان زبرجدك رنکنی قلمی زنکارك رنکنه تشبیهدر (نورازهر) زیاده شعشعه دار نور (بعدذا) یدنجی دیوار نوردن اولمق دلالت ایدر که نور جمله جواهردن اشرف واعلادر آنکیچون اول دیوارك درونی مقام مقربیندر (مرکز) وسط دائره (اقطار) قطرك جمعیدر ضمله جانب وناحیه معناسنه در (قیامت کونلری مقدار) مقصود آخرت کونلری دیمکدر زیرا قیامت کونی اللی بیك ییلدر مکر هر موقفك زمانی بر کون عد اولنه نتکیم محلنده کذر ایتدی (وسیله) درجه وما یتقرب به الی الغیر معناسنه بوراده ایکی معنایه یله محمول اولمق جائزدر اولکی یه کوره اطلاق کماله مصروفدر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلمك درجه سی فوقنده درجه یوقدر ایکنجی یه کوره وجه تسمیه بودرکه فخر عالم خلقك حقه وسیله سیدر زیرا اکر صوری واکر معنوی جمله کمالات وکراماته وصول اکا تقرب وآنك شفاعت ووساطتیله در (قال بعض الکبار اما الوسیلة فهی اعلی درجة فی جنة عدن وهی لرسول الله صلی الله علیه وسلم حصلت له

بدعاء امته فمن ذلك الحق سبحانه حكمة اخفاها فانا بسببه نلنا السعادة من الله وبه كنا خير امة اخرجت للناس وبه ختم الله بنا الامم كما ختم به النبيين وهو صلى الله عليه وسلم بشر كما امر ان يقول ولنا وجه خاص الى الله عز وجل تناجيه منه وينا جينا وكذا كل مخلوق له وجه خاص الى ربه فامرنا عن امر الله ان ندعو له بالوسيلة حتى ينزل فيها بدعاء امته وهذا من باب الغيرة الالهية ان فهمت (ایثار) بذل وعطا (بوزدر) جهتندرکاتی بوز اولدیغی کبی (سکزاوجق بوزدردر) یعنی سکز جنتك هر بری بوز درجه‌یی مشتملدر وجنات اعمالك محتوی اولدیغی درجاتده امت محمدك سائر امم اوزرینه رجحانی واردر زیرا افضل الامم در پس بونلرك جنتدن نصیبی غیریلردن زیاده در (ایرشمز جنته افکار) یعنی جنت جمیع احوالده دنیایه بکزه‌مز مشابهتی مجرد اسماده در دیمشلردر که آخرتده نشئهٔ انسان دخی نشئهٔ دنیایه بکزه‌مز اسماء وصورت شخصیه‌ده اجتماعی حقیقتده اجتماع ومشابهتی مستلزم دکلدر زیرا نشئهٔ آخرت اوزرینه روحانیت حسیتدن غالبدر وبو معنایی عوام دنیاده مشاهده ادراك ایدرلر فاما خواص وجدان وانسلاخله بیلورلر یعنی جنتك ذوقنی دنیاده یقظه حالنده طاتمشلردر وروحانیتی نه مرتبه اولدیغن روحانیت ایله ادراك ایتمشلردر فهیئنا لهم هذا النعیم الدائم والذوق القائم (فص) یوزك قاشی وهر نسنه‌نك خلاصه‌سی بوراده مراد اورتاسی وکوبکی دیمکدر (دار الملك) یعنی جنات ایچنده جنت عدن پادشاهلرك دار الملکی کبیدر (یدی دیوار) هر دیوارك اراسی بر جنتدر (کلنار) انار چچکی وکراس عشی (قال) وافانین علیها جلنار * علقت بالشجر الاخضر نار) قال فی القاموس الجلنار بضم الجیم وفتح اللام المشددة زهرة الرمان معرب کلنار یقال من ابتلع ثلاث حبات منه من اصغر ما یکون لا یرمد فی تلك السنة انتهی (بعد ذا) بوراده یوزی کلنارك ایکی معنایه تحملی واردر بری یوزی کلنار کبی تر وتازه وحمرت آمیز دیمکدر نتکیم فلانك یوزی انار دانه‌سنه بکزر دیرلر وبری یوزی آق دیمکدر وبو معنی لسان عربده وعجمده شائعدر زیرا عرب اسوده اخضر وابیضه احمر دیر وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك حضرت عائشه رضی الله عنهایه حمیرا تسمیه‌سی بوندندر وعجم یوز آقلغنه سرخروی دیر نتکیم مولانا جامی کلماتنده واقعدر * ای حیات دل هر زنده دلی * سرخرویی ده هر جا خجلی (کافور) طیب معروفدر که هند وصین دریاسی طاغلرینك آغاجلرندن ترشح ایدر اصلنده قرمزی رنکدر صکره تصعیدله بیاض اولور کذا فی القاموس ونعمة الله لغتنده کاور که اول جقدقده رقیق ورنکی کولك اولور ماء کافور دیرلر طوکیجق برنیجه دورلی اولور ابوسی قیصوریدر سرندیب وباختنده اولور اول غایت آق اولور بعضلر دیرلر که بونی اول بولان ریاح نام بر پادشاه ایدی وبر دورلوسی دخی قرارق وغلیظ اولور وبر دورلوسی دخی آغاجله قاریشق اولور بونلر متصاعد اولوب ریاحی اولور (تجلی آنده ایدیسر) بو کلامده ذکر اولنان طاغی تجلی یه ظرف قیلدی بوندن حق تعالی جنتده واول طاغده اولمق لازم کلمز زیرا حقیقتده زمان ومکانله متصف اولان عبددر وبلکه تجلی ورؤیت عالم ملکوتدن اولمغله دنیا وآخرتده عبده نسبتله دخی تجلی حالنده زمان ومکان قیدی یوقدر ومرجع طریقتمز شیخ افتاده قدس سره بیورمشلردر که من احب الرؤیة احب محلها یعنی الجنة وقرآنده کاور (وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة) بو آیتده زمان نظره ظرف اولمشدر پس بالضرورة مکانه دخی ظرف اولوب نظر وتجلی جنتده اولمش اولور شویله که حقك جنتده اولمسنی مستلزم اولمز نتکیم فخر عالم صلی الله علیه وسلم دنیاده باش کوزیله حق کوردی دیرلر یعنی دنیایی رؤیته ظرف طوترلر مع هذا بوندن حق تعالی دنیاده اولمق لازم کلمز پس بو تقریردن ظاهر اولدیکه فقهانك برکسه بن اللهی جنتده کورورم دیسه کافر اولور زیرا زعمنجه اللهه جنتی مکان اثبات ایتمش اولور پس حق اولان اللهی جنتدن کوریرز دیمك کرکدر دیدکاری مسئله‌ده نظر واردر والله تعالی منزه عن الزمان والمکان متعال عن اوهام ارباب الامکان مبرء عن خیالات اصحاب العناصر والارکان لا تدرکه الابصار وهو یدرك الابصار وهو اللطیف الخبیر (یارن آنده الخ) بعض کباریورمشلردر که انبیانك جنت عدنه دخولی امم ایچوندر والا آنلر هر نره‌ده اولسه‌لر مشاهدهٔ جماله قادرلر وهر حالده دیدار حضرتنه ناظرلردر بوندن منفهم اولور که بعض زمانده ومکانده خاصیت واردر که غیریده یوقدر مثلا حضرت کعبه‌ده اولان حالت وایلهٔ قدرده اولان نورانیت غیریده یوقدر وبو مقامه متعلق بعض کلام بالاده کذر ایتمشدر (دیدار) شرح اولنمشدر (بیدار) اویانق بونده اشارت واردر که جمال حقی مطالعه‌یه قادر اولمیان کمسنه بیدار ایسه‌ده خوابده وبینا ایسه‌ده اعمادر (لمحرره) جانله مشتاق دیدار اولمشوز * قیل تجلی یا اله العالمین * عشقله هر کیجه بیدار اولمشوز * قیل تجلی یا اله العالمین دمبدم کوزلرسنی کوزلرسنی * جان ودل دائم سنی اوزلرسنی * شول جلالت نیجه برکزلرسنی * قیل تجلی یا اله العالمین * دولت عظمی سکا ایرمکدرر * باغ وصلکده کالك دیرمکدرر * مطلب عاشق یوزك کورمکدرر * قیل تجلی یا اله العالمین قید عنصردن خلاص ایت جانمز * نیجه برکثرت طوته هر یانمز * وجهك اوله مطلقا سیرانمز * قیل تجلی یا اله العالمین * انبیایه فیض اولان اسرار ایچون * اولیایه بخش اولان انوار ایچون * عاشق دیدارك اولدی حق چون * قیل تجلی یا اله

العالمین

العالمین (دار) منزل قال فی التبیان سمی المنزل دارا لانه یدار فیه للتصرف وقال فی المفردات الدار المنزل اعتبارا بدورانها الذی لها بالحائط (طوبی) اصلنده طابدن مصدردر طیب معناسنه رجعی وبشری کبی یانك ماقبلی مضموم اولمغله واوه قلب اولنمشدر لغت هندیه‌ده جنت دیمکدر بوراده ناظمك قدس سره شرح ایتدیکی اوزره جنتده محمدی المقام اولان شجرهٔ معهوده‌نك اسمیدر سلطان المفسرین ابن عباس رضی الله عنه (طسم) تأویلنده بیورمشلردر که طا طوبی وسین سدرة المنتهی ومیم محمد مصطفا علیه السلامه اشارتدر سر اصطفاء طوبی بودر که الله تعالی جنت عدنی بلا واسطه ید قدرتله خلق ایدوب کندی ذات باکنه دار الملك کبی قیلمش ومقام تجلی اولان کثیبی ومقام مصطفی اولان وسیله‌یی آنده ترتیب ایلمشدر وشجرهٔ طوبایی دخی کندی دست قدرتیله جنت عدنده غرس ایدوب آدمی نوع بشره سر قیلدیغی کبی آنی دخی جمیع اشجار جنانیه‌یه اصل قیلمش وجمله نعملك منبعی وبرکاتك مجمعی ایلمشدر شویله که جنتده نقدر قصر وسرای وغرفه وسریر وار ایسه طوبادن بر نهال اکا سایبان اولمش وهر مقام اهلی جمیع مستلذات وحلی وحلل وبراقی اول نهالده بولمشدر وجمله میوه‌های کوناکون ولالهای رنکارنك آنده موجود * وعموما الوان حاضر انجق سیاه لون مفقوددر وچشمهٔ کافور وسلسبیل وغیریلر آنك اصلندن جریان ایدر واورادن جمیع منازله تشعب ایدوب آقار کیدر (لمحرره) کورسم انهار عدنی بالك آقار * اول صفا بیله تده جانم آقار * شربت سکره بکزر طعمی * لونی دیرسك آنك صان آق قار * وسر اجتباء سدرة المنتهی بودر که الله تعالی آنی سماء سابعه وکرسی میاننده خلق ایدوب بین الدارین حد برزخی قیلمش وآنك اغصانی اهل جنته نعیم واصولنی اهل ناره زقوم ایلمشدر (فسبحان الحکیم الجامع للاضداد والنافع الضار للعباد) وآنك نهالرندن انواع تسبیح وتحمیدله آواز * وجنبش آور ارواح اولان اصوات ساز کاور (لمحرره) خوش کاور اهل جنته اول ساز * هب بیلورلرنی ایمش خوب آواز * راحة الروح اولور چقن اونهال * ایلسه صوت حجازه آغاز * پرده بیرون اولور کوکلده کی عشق * قیلسه عشاقه تجلی شهناز * اویله شهناز که بزم وصلنده بوزیلور پرده‌های ناز ونیاز * عاشقه روز وصل اولور نوروز * اولور اول کونده زمزمه پرداز * همچو بلبل کله سرود ایلر طوطی وش نطقه کاور دورود راز * حقیا کوش جانله دکله * کلمه آواز خوبدن هیچ واز * کلشن وصله عاشقان زیرا خوب اوازله ایدر پرواز * زهدی انکار ایدوب ریایی براق * عشقدن غیره کوسترمه جواز * وسر اصطفاء مصطفی علیه السلام بودر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم حقیقة الحقائق الکلیه‌در و(طسم) ده میم تأخیر اولندیغی سر ختمیته اشارتدر پس انبیا علیهم السلام انکله مختوم اولدیغی کبی حروف تهجی دخی میمك مشتمل اولدیغی یا ایله ختم اولنمشدر (لمحرره) یا رسول الله اسرار ازل * فیض جاوید جنانکدر سنك * یا حبیب الله انوار ازل * شعشعه انداز جانکدر سنك * کر وسیله اولسه یدلك وصلته * کمسه ایرمزدی بو بولده حضرته * منتهادر همتك بو امته * امتی ورد لسانکدر سنك * عدن ایچنده باش اکوب طوبی سکا * دیرسنی مدح ایلیوب طوبی سکا * بکزه‌مز بر خوب محبوبا سکا * حسن یوسف بر نشانکدر سنك * اصل طوبادن چقوب شول سلسبیل * جنت اهلینه آنی قیلدك سبیل * عاشقان حقه بو فیض جزیل * چشمهٔ روح روانکدر سنك * چون ابو القاسم دینلدك تا ازل * سندن آلدی قسمتی هر برکوزل * رحمت اولدك لا یزال ولم یزل * جمله عالم شادمانکدر سنك * جنتك باغن بوزکدر کادرن * کرسون اول باغه بوزکدن کل دیرن * حضرتك مرن سوزکدر بلدیرن * هرنهان سرلر عیانکدر سنك * اصطفایه بولدی چون اولی سنی) مصطفی نام ایلدی مولی سنی * جمله‌دن قیلدی حق اعلی سنی * کیم اوادنی آشیانکدر سنك * بازدی عشقك نیجه لوح ساده‌یه * عشق باقز بنده وآزاده‌یه * دستکیر اولمق نیجه افتاده‌یه * مقتضای عالیشانکدر سنك * ای کل صدبرك کلزار خدا * بلبل جان بولکه اولسون فدا * ایلین حقی قولی شیرین ادا * فیض نطق جاودانکدر سنك (اثمار) ثمرك جمعیدر میوه معناسنه قال فی المفردات الثمر اسم لکل ما یتطعم من احمال الشجر الواحدة ثمرة وفی القاموس الثمر جمع الثمرة وجمعه ثمار وجمعه ثمر وجمعه اثمار (ملحقدر) اولاشمشدر (بردار) آصلمش نتکیم تفصیلی کذر ایتدی قال کعب الاحبار اقصی اغصانها یلحق بساق العرش وادنی اغصانها فی سماء الدنیا (غرفه) چارطاق (حجره) دیوارله محوط اولان برقطعه یردر مکان محجور وممنوع معناسنه (اطوار) دورلی دورلی دیمکدر یقال الناس علی اطوار ای علی حالات شتی (ابو القاسمده تا قسمت) قاسم فخر عالم صلی الله علیه وسلمك حضرت خدیجه رضی الله عنهادن ابتدا دنیایی تشریف ایدن فرزند نجیبیدر نتکیم جلد اولده مرور ایتدی قاعدهٔ عرب اوزره اکبر اولادی ایله تکنی ایلمشدر نتکیم امام اعظم کریمه‌سی حنیفه‌یه اضافت اولنوب ابو حنیفه دینلمشدر وابو القاسمده اشارت بودر که هر نعمت ظاهره وکرامت باطنه آندن قسمت اولنمشدر زیرا مجمع اسما ومنبع نعمادر قال فی فتح القریب المجیب اصل شجرة طوبی فی دار محمد صلی الله علیه وسلم ثم ینقسم فروعها علی جمیع منازل اهل الجنة کما انتشر منه العلم والایمان علی جمیع الدنیا (فاعل مختار) هو الذی یصح ان یصدر عنه الفعل مع قصد

وارادة والموجب بذات هو الذى يجب ان تصدر عنه الفعل ان كانت علة تامة له من غير قصد وارادة كوجوب صدور الاشراق عن الشمس والاحراق عن النار وكونه تعالى فاعلا مختارا هو مذهب اهل السنة وموجبا بالذات هو مذهب الحكماء (انهار) مراد درت ایرمقدر که صو وسود وشراب وبالدر نتکیم قرأنده کاور (فيها انهار من ماء غير آسن وانهار من لبن لم يتغير طعمه وانهار من خمر لذة للشاربين وانهار من عسل مصفى الايه) (وفى المثنوى) آب صبرت جوى آب خلد شد * جوى شير خلد مهر تست وود * ذوق طاعت كشت جوى انكبين * مستى وذوق تو جوى خمر بين) انسان العيون نام كتابك معراجنده انهار سدرة المنتهانك اصلندن خروج ایدر واسولة الحکمده طوبانك اصلندن جارى اولور دیمشدر وحدیثنده انهار فردوسدن تفجر ایلر دیو وارد اولمشدر نتکیم ناظم قدس سره ذاهب اولدى توفیق بودرکه جملهسى اصل طوبادندر ولكن ظهورده تفاوت واردر نتکیم دنیاده نقدر آب شیرین واریسه منبعى صخرة الله آلتنده در حدیث صحیحده وارد اولدیغى اوزره مع هذا جملهسنك جریانده ظهورى اورادن دكلدر (اقمار) قمرك جمعیدر آى معناسنه ولكن اوچنجى كیجهدن معتبردر یعنى آیك ابتدا اولدیغى كیجه سنه قمر دیمز بلكه هلال دینلور (هموار) دوبدز (پرگار) معروف نسنه در كه انكله دائره چزرلر (لمحرره) شول جنتك باغنك * كالرندن دیره كور * وار تجلى طاغنك * اوزرنده طوره كور خاكى مسك اذفردر * طاشى لولوى تردر * بنالرى كهردر * وارلنا كاویره كور * شیرین اقادجولرى * مشكین قوقربولرى كوزلدر آهولرى * اول یوزلرى كوره كور * اكر یوخسول اكرباى * اولور یوزلرى بدراى) ویریلور عالى سراى) اول سرایه كیره كور * سایهٔ طوبایه دلك * پایهٔ بالایه دلك * جنت اعلایه دلك * منزلك ایركوره كور * وایلرك مقامى * نوردندر رتمامى دردار السلامى * اولمزدن اولك اوره كور * وسیله بى بیلدكسه * مصطفایى بولدكسه * حقه واصل اولدكسه * حق ذوقن سوره كور *

فصـــــــل فى البراق

براق فصل معراجده شرح اولنمشدر (شهوار) شاهانه یعنى شاهه لایق (اسفار) فتحله سفرك جمعیدر حضرك ضدى معناسنه یقال سفر الرجل فهو سافر والجمع السفر نحو ركب وسافر خص بالمفاعلة اعتبارا بان الانسان قد سفر عن المكان والمكان سفر عنه والسفر كشف الغطاء قال بعضهم قد سمى السفر سفرا لانه یسفر اى یكشف عن اخلاق الرجال (كوكب درى) صفا وبیاض وحسنده انجویه بكزه ین نورلى یلدز قال تعالى (كانها كوكب درى) (اسفار) كسرله اشراق واضاءت قال الراغب الاسفار یختص باللون نحو (والصبح اذا اسفر) اى اشرق لونه قال فى القاموس سفر الصبح یسفر اضاء واشرق كاسفر انتهى ومنه اسفار الفجر (سیار) بعض نسخهده طیار وبعضندهدخى تیار دو شمشدر تایله سریع معناسنه یقال قطع عرقا تیارا اى سریع الجریة كما فى القاموس (جلالى باركاهندن) تمثیل طریقیله در نتکیم برقاج دفعه بیان اولندى (مصنوعات) حقك صنع كاملى ایله وجود بولان موجودات (كمالاتینه لوح ایتدى) لوح اینلو ویصى صحیفهیه دیرلر آغاج اولسون كمیك اولسون مقصود موجوداتك اسماء حق نقشنه لوح كبى اولدیغن بیاندر سؤال اولنورسه كه موجودات نیجه لوح كمالات اولور كه بعضیلرنده نقصان ظاهردر جواب بودر كه نقصان مظهرده در ظاهرده دكل مثلا حارك حمار اولدیغى اول صورتدن غیریه عدم قابلیتندندر والا تجلى وجود بردر پس كمالدن غیرى نسنه یوقدر (محمددن قیلور اظهار) مراد فخر عالم صلى الله علیه وسلمك جمله موجوداتده متفرق اولان كمالاتك مجموعهسى اولدیغن بیاندر زیرا اسم اعظمه مظهر تام اولمش وجمعیت كبرا ایله ظهور ایلمشدر (لمحرره) اى بلبل الهى * كلزار حقى كوزله * حق عشقنه قیل آهى * دیدار حقى كوزله * عشق اولسه قنغى جانده * معراج ایدر هر آنده * شول نقطهوش جهانده * پركار حقى كوزله * عشقك براق وجانك * مرآتیدر جنانك * سیران اولوب هر آنك * آثار حقى كوزله * طوبى سنك بویكدر * كاى سنك بویكدر * هر جوسنك خویكدر * انهار حقى كوزله * بولدكسه بر وسیله * وار ایله ترك حیله * آلدانمه قال وقیله * اسرار حقى كوزله * طول كوثر وفادن * آیینه اول صفادن * دیدار مصطفادن * انوار حقى كوزله * كالدك چو بو جهانه * قیل عشق جانه دانه * یار اولمه زاهدانه * اقرار حقى كوزله * لوح دله نظر قیل * بو نقش حقى حق بیل * اى حقى جان كوزن سل * كردار حقى كوزله *

فصـــــــل فى الحور

قال الله تعالى فى سورة الدخان (وزوجناهم بحور عین) دخى بز متقیلره كشاده چشم اولان زنان سفید رویى قرین وجفت قیلورز حور حورانك جمعیدر بیضاء معناسنه وعین عینانك جمعیدر عظیمة العینین دیمكدر واختلف فى انهن نساء الدنیا او غیرها كما فى التفاسیر (بدایع عملى) یعنى علوم بدیعه وعجیبهده دقت كوسترولر (بالذات) ذاتنده ونفسنده پس باقى معناسنه اولمش اولور اولا وبالذات مقالهسندهدخى بویلهدر اى فى ذاته بلا واسطة دیمكدر (مطعم) طعام

معناسنه در (جامد) طوكش یقال جمد الماء وكل سائل كنصر وكرم جمدا وجودا ضد ذاب فهو جامد كما فى القاموس بونده نورى صویه وحورى بوزه تشبیه واردر یعنى نیجه صو لطیف ایكن طوكوب بوز اولمغله تكثف وطبع آخره تحول ایتدیسه نوردخى تجسد ایدوب حور اولمشدر نتکیم حضرت عیسى علیه السلامه بعضلر روح مجسم دیرلر وحضرت سلیمان علیه السلام زماننده شیاطینك اجسام لطیفه ایكن صورت انسانده تشكل ایدوب اعمال شاقدده استخدام اولندقلرى دخى بوقبیلدندر (تمتع) انتفاع (حوراء) قال فى القاموس الحور بالتحریك ان یشتد بیاض بیاض العین وسواد سوادها وتستدیر حدقتها وترق جفونها ویبیض ما حوالیها او شدة بیاضها وسوادها فى شدة بیاض الجسد او اسوداد العین كلها مثل الظباء ولا یكون فى بنى آدم بل یستعار لها (دلارا) وصف تركیبیدر آرایندن كوكل بزه یجى معناسنه محبوبلره دلارا دیدكلرى عشق ومحبتله قلوب عشاقه زینت ویردكلریچوندر (مكنون) مستور (طاوس) معروفدر بوقدر حسنیله بنه مشؤمدر زیرا ابلیسك جنته دخولنه وآدمك خروجنه سبب اولمشدر بوسببدن خانه لرده اتخاذ طاوس كراهت اولنمشدر قال الشیخ سعدى (طاوس را بنقش ونكارى كه هست خلق) تحسین كنند واوخجل از پاى زشت خویش (عرصه) میدان خالى (ایوان) بویك صفه وچارطاق (طراوت) تازه لك نعنى طرى كاور قال تعالى (لحما طریا) (ظرافت) زیركلك وكوزللك معناسنهدخى كاور تفصیلى قاموسدهدر (ملاحت) طوزلیلقدر اما الذت معناسنده وشیرینلكده مستعملدر مفصلا بیانى مرورا تمشدر (غبغب) عربده وعجمده محبوبلرك اككى آلتنده صارقن یره ودیرلر اللحم المتدلى تحت الحنك معناسنه غایت ممدوح وصفدر (بعد ذا) بو بیتدن مقصود وصف اولنان حورلك لبى حلاوتده شكره غالب وغبغبى ملاحتده كه راجحدر دیمكدر ومن لطائف الحافظ (اب لعل ترا حقوق نمك * هست برریش سینهاى كباب) یعنى سنك لعل صورت اولان لبكك كباب اولان سینهلر اوزرنده چوق نمك حقى واردر كویا یارهلرك قزرمسى آنك ایلك تاثیرندندر زیرا یارهیه طوز صاچنجه قزاروب زیاده الم ویریر (طبرزد) شكر انواعندندر كه بالته ایله كسرلر كما فى لغة نعمة الله پس اصلنده تبرزد اولمش اولور قال فى القاموس الطبرزد السكر معرب كانه نحت من نواحیه بالفأس انتهى یعنى آیاغنه دروز بر جد منثور اولدیغى كبى آیاغى توزنه دخى مشك وشكر منثوردر نتکیم پادشاهلرك بر محله قدوملرنده آیاقلرى آلتنه قماش دوشرلر وآیاقلرینه زر وسیم صاچرلر (كیمسى قوته ویا قوته بكزر) اولكى قوت ایله مراد قوت كوكرچندر زیرا محبوبه بیلى كبوتره تشبیه شایعدر وروؤیادهدخى كوراسه عورت ایله تعبیر اولنور وایكنجى قوت عربیدر ما یقوم به بدن الانسان من الرزق معناسنه بوراده حورایى حلاوتده غذاء لذیذه تشبیه واردر نتکیم فلان محبوب لطافتده برابچم صودر دیرلر وحلاوتده شكر ویا پالوده در دیوسو بلرلر وجائزدر كه معكوس اولوب اولكى قوت ایله ایكنجى معنا وایكنجیله اولكى مفهوم مراد اولنه وعلى كلا التقدیرین كلام ناظم قدس سره ده تجنیس تام واردر (مرمر) عربیدر رخام دیدكلرى بیاض طاشدر بوراده حورایى بیاضلقده رخامه تشبیه واردر (نه مرمر جانه بكزر) ترقى طریقیله درز برا مرمر لطیف ایسه جان الطفدر (كمینه لاله آى كون دایه بكزر) یعنى لطافت وحسن وجمالده اولقدردر كه كویا آى آنك لالاسى وكونش دایهسیدر (لمحرره) ماه پاره دیمك او محبوبه) بلكه ماه آندن اولدى یك پاره) دایهسى شمس وقمر لالاسى) اوله كورنده بویله بر پاره (قاصرات الطرف) نظرلرن ارلرى اوزرینه قصر وحبس ایدیجى یعنى دنیا عورتلرى كبى ارلرندن غیره نظرلرى یوقدر روزنانده بو صفت غایت ممدوحدر (سعدى) زنیكان كان چشم زن كور باد * چو بیرون شد از خانه دركور باد * قال تعالى فیهن قاصرات الطرف (اتراب) تربك جمعیدر كسرله یاشده برابر معناسنه قال تعالى (وكواعب اترابا) یعنى متقیان ایچون ممه لرى آغرشقلنمش همزاد عورتلر واردر تفسیر زاهدیده دیمشكه زنان اون آلتیشر ومردان اوتوزاوچر یاشنده اوله وبعض تفاسیرده اهل بهشتك زنان ومردانى اوتوزاوچر یاشنده اوله دیمشدر نتکیم كلور (كیمسى خیمهلرده ایدر اشراب) اشراب كسرله ایچورمك معناسنه یعنى در مجوفدن چادرلر ایچنده ارلرینه ساقیلق ایدرلر ویا خود ارایله شرب وتنعم ایدرلر پس بو صورتده مزید فیه ثلاثى معناسنه اولمش اولور قال الله تعالى (حور مقصورات فى الخیام) اى محبوسات ومخدرات دیمشلردر كه اگرچه جنتده پرده یوقدر زیرا دار تكلیف وشهوت وفتنه دكلدر ولكن خواتین برى برلرینك ارلرینه كورنمزلر (برقع) نیجه دیدكلرى یوز اورتوسى (مصور نور فیضدن) یعنى حقك فیض اقدسى نوردن تصویر اولنوب تجمد وتجسد ایتمشلردر (منیدن بول وحیضدن) زیرا بونلر نجاسات مقولهسیدر پس مساكن طیبه وطاهره اولان جنتده طیبین وطیبات وطاهرین وطاهرات اولان زنان ومردانده قاذورات اولمز سؤال اولنورسه كه جماعده لذت كامله انزال ایله در پس نزول منى اولمجق ار وعورت جماعده نیجه لذت كامله بولور جواب بودر كه انزالده فتور واردر فتور ایسه عالم فنادن وجنت عالم بقادندر پس عالم بقاده فتورواكا سبب اولان انزال یوقدر بلكه بى انزال اكملیت وجهى اوزره لذت واردر سؤال اولنورسه كه جائزدر كه انزال ایده وفتور كلمیه نتکیم دنیاده انبیا

وكمل اولیادن منقولدر جواب بودركه فتور كلدیكی صورتده دخی منی نشئهٔ جنانیه یه مناسب دكلدر زیرا انفعالاتدن
والواثدندر (مجوهرلر) یعنی جوهر ذاتلری طوغروق كدرندن صافیدر (حسد) بوراده غیرت ورشك معناسنه دركه
كو ینلمكدر (المحرره) صاف دل اول كوثر جنت كبی * پای طوبی كورسك آقا تمه حسد * كردن خاسندده
ازبهر خفه * اولدی كو یا كیم حسد حبل مسد (هر كیجه) معلوم اوله كه عالم آخرتده شب وروز ظلمت وضیا ایله دكلدر
بلكه تجلی حقدن بشقه علامتی واردركه انكله بیلنور پس جنتك كیجه سی وكوندزی نور تجلی ایله منوردر روحدیشده
كاوركه اكراوراق جنتدن دنیایه برورق چقسه عالم آنكله پرنور وضیا اولوردی پس اوراق جنت نورانیتده بومرتبه
اولیجق سائر حور وغلمانی نیجه اولمق كرك قیاس اولنه وبو قدر نورله جنت نیجه ظلمت یوزی كوررا كلا نوب بیلنه (المحرره
نور حقدر شبچراغی جنتك * مهر وماه آسا ینار ایل ونهار * روز وشب آنده برابردر بكیم * همعنان فصل خزان
ونو بهار (بساتین) بستانك جمعیدر بوستاندن معرب بدر رایحهٔ طیبه مكانی دیمكدر زیرا بستان انواع سبز وریاحینی
مشتملدر (بعدذا) حورلك یوزلرنی شم اولنقده ومزین وفرحفزا اولمقده بستانه تشبیه ایلدی خصوصا سبزه یه نظر سبب
جلای بصردر (المحرره) بویله برشاهه افندی قول اول * رخنك كاشننه بلبل اول * كل رنكینی قوقوب بركز *
قزاروب حالت ایله كاكل اول (ثیبات) ثیبك جمعیدر بالاتفاق تاسزدر اركورمش عورت معناسنه قال فی المفردات
لثیب التی تثوب عن الزوج انتهی ای تعود وترجع الی حالتها الاولی وهی كونها بلازوج وفی القاموس الثیب المرأة
فارقت زوجها اودخل بها والرجل ثیب دخل به اولا یقال للرجل الا فی قولك ولد الثیبین وهی مثیب كمعظم وقد تثیبت
وذكره فی ثوب وهم انتهی (خواتین) خاتونك جمعیدر كلمهٔ معربه در امرائهٔ شریفه معناسنه (بعدذا) ذكر اولنان بشیوز
حوری جنت خلقتدن وابكار وثیبات دنیا عورتلرندندر ابكارك حالی ظاهردر ثیبات ایله مراد دارالحربدن سبی
اولنوب اسلامه كلان وآنده هدایت باری ایله مسلمان اولان ودار اسلامده ذمیاتدن ایمان كتورن وارلری كفر اوزرینه
وفات ایدن مسلمه عورتلردركه جنتده مؤمنلره تقسیم اولنورلر (تغنی) ایرلمق دیدكلریدر یعنی اشعار وابیات ایله صوتنی
قمری وبلبل كبی حلقومنده تردید ایتمكدر تغنی حقنده قیل وقال چوقدر مدارقتنه اولان تغنی حرامدر خصوصا
زنك وزن حكمنده اولان تازه رونك تغنیسی اوله وسبب رقت وباعث اثارهٔ خشیت اولان تغنی حلالدر انكیچون امام
اعظم قدس سره حضرتلری قرآنله تغنی یی تجویز ایتمشلردر مكر لحن عرب اوزره اولمیوب كلمه متغیر اوله پس بووجهله
تغنی قرآن جائز اولیجق سائر الهیات مقوله سی ایله دخی جائزدر یعنی ترغیب وترهیب وعشق وشوق ونیازه متعلق
اولوب كمل اولیادن صادر اولان كلمات عربیه وعجمیه وتركیه ایله تغنی ایتمك لا بأسدر زیرا وسیلهٔ جنبش دلدر
(ماانت حین تغنی فی مجالسهم * الانسیم الصبا والقوم اغصان) بوندن ظاهر اولوركه بر كمسه سلوكنده منتهی اولسه
قوال ونارجدن تحریكه محتاج اولمز تكیم دیمشلردر * ومن یك وجده وجدا صحیحا * فلم یحتج الی قول المغنی * له من ذاته
طرب قدیم * وسكر دائم من غیر دن * بوندندركه سید الطائفه جنید بغدادی قدس سره حضرتلری اواخر حالنده
دور سماع نابنی سد ایلدی وتوبه قیلدی (المحرره) نایی نیلر بو بزم عالمده * نامهٔ عشق یتر عشاقه * ثقلت اولور مقالهٔ قوال
حقیا كوش جان مشتاقه (تحریر) اصلنده آزاد ایتمك ویازمق وسوزی برنده سو یلمك و برنسنه یی قویم ومستقیم
قیلمقدر بوراده مراد انسانی غمدن آزاد ایدن خوب آواز وخوش الفاظله تغنیدر (دكل شیطانی ساز تسدیس ایده لر) ساز
آلات طرب یعنی مطلقا چالغودر وتسدیس برنسنه یی آلتی حصه وجزء قیلمقدر بوراده مراد آلتی تللو بیش وكم ساز چالمقدر
وجائزدركه ساز ایله مسدس ومخمس وامثالی اشعار اوقومق اوله یعنی تغنیلری شیطانی ساز چالمغله دكلدر بلكه حقه حمد
وقدس وطهارتنه متعلق اولان كلمات ایله در بوندن منفهم اولوركه ساز مقوله سی مطلقا شیطانیدركه نفوس شریرهنك
هواسن تحریك ایدر ولكن دیمشلردركه آلات مطربه لهو ولعب طریقیله استعمال اولنسه حرام اولور والا اولمز زیرا
قوت حال حدلهودن آنی اخراج ایدر مولانا حضرتلرینك استماع نای ایتدكاری بوقبیلدندر پس بومقوله نك حرمتی
عینیه اولمز حرمت خمر وزنا كبی بلكه غیریه اولور سئل شیخ الاسلام عبد الرحمان العمادی مفتی السادة الحنفیة بدمشق
المحمیة عن حكم السماع بالآلات فاجاب بما صورته (الحمد لله قد حرمه من لا یعترض علیه لصدق مقاله * واباحه
من لا ینكر علیه لقوة حاله * فمن وجد فی قلبه شیئا من نور المعرفة فلیتقدم * والا فالوقوف عند ماحده الشرع
الشریف اسلم * قال بعضهم الآلات المطربة لولم تخرج عن كونها الاجل اللهو ابدا اما استثنی العلماء من ذلك الطبل
فی الجهاد وعللوه بانه اعانة علی غزو المشركین وارهابهم وفی النكاح لاعلانه وكذلك یوم العید لاظهار السرور والفرح
ذكر ابن حجران الدف مباح فی عرس وختان وكذا فی غیرهما فی الاصح وان كان فیه جلاجل انتهی قال حضرة الشیخ
الاكبر قدس سره الاطهر اذا كان الذكر بنغمة لذیذة فله فی النفس اثر كما للصورة الحسنة فی النظر (رعایت) حفظ (صفحه

یقال

یقال صفحة الشیء جانبه بوراده صفحه معناسنه دركه هر بر نسنه نك یوزیدر قال الله تعالی فی سورة الروم (فاما الذین
امنوا وعملوا الصالحات) پس اما شونلركه معتقد حق اولوب عملهای پسندیده اشلدیلر (فهم فی روضة یحبرون) پس آنلر
ازهار وانهاری مشتمل اولان مرغزارلرده مجبور ومسرورلردر بروجهله كه اثری وجهلرنده ظاهردر (سماع
بوراده تغنی دیكلمكدر دوررقص دكلدر دور معناسنه اولان سماع بالاده بیان اولنمشدر (آندن افضل) یعنی بهشتده
مشاهدهٔ انوار تجلید نصكره شیریفترین لذت سماع تغنیدر قال بعض الكبار یقال میل یتولد من مطالعة الطبیعة
للصوت الحسن عند السماع شهوة ومیل یتولد من النفس فی مطالعة النغمات والالحان عند السماع هوی ومیل یتولد
من القلب بسبب مطالعة نور افعال الحق تعالی عند السماع عشق ومیل یتولد من الروح بسبب مطالعة نور صفاته تعالی
محبة وحضور وسكون ومیل یتولد من السر بسبب مشاهدة نور ذاته تعالی انس والاولان من السماع لاشبهة فی حرمتهما
لانه شیطانی والباقی حلال مطلقا لانه رحمانی (بیت) عاشقان كین نغمها را بشنوند * جز و بكذارند وسوی كل روند
(المحرره) عالم حسدن آلسه دل كندن * چالنور كوشنه حقدن آواز * اولمیجه كشی مغلوب الحال * بوقدر رساز
سماعینه جواز (ابو الدرداء) عویمر بن عامر الانصاری الخزرجی اشتهر بكنیته والدرداء ابنته وكان فقیها عالما حكیما
اخی رسول الله علیه السلام بینه وبین سلمان وسكن دمشق ومات بها سنة اثنین وثلاثین فی خلافة عثمان رضی الله
عنهم اجمعین (اوجاغ) ایكنجی اوجاغ سیرك مقابلیدر مراد براقله هوا ده اوچقدر سیر برده اولان حركتدر (قطب ادوار
مدار ازمان واعصار (ولی عاشقلر ینه ویر الهی) یعنی بومقوله حوریلری آنلره عاشق اولوب طالبلرینه ویر (سكا عاشقلری
ایر كور الهی) یعنی عاشق صادق اولنلری ایسه سكا ایر كور) حوری وغلمان وماسوایه دكل فافهم جدا (الهی) حقك
عاشقلری دیداری كوزلر * اویوزده برق اورن انواری كوزلر * بودركهده درود یواره باقز * قول اولان كیشیلر خنكاری
كوزلر) ینیدر بلبل جهانده خار زاری * كه عاشق اولان كلزاری كوزلر * نه حوری یه نه غلمانه ایدر میل * قویوب اغیاری
عاشق یاری كوزلر * كوكل خلوتسرا ایچره دائم * تجلیدن نیجه ابكاری كوزلر * كیوب حله صفات حقدن اول *
كوزآچوب صكره ذات باری كوزلر * كوكلدر جنتی ارباب عشقك * بوجنت ایچره خوش آثاری كوزلر * بو عشقك
سازنی كوش ایلینلر * دمادم مركز ادواری كوزلر * تغنی بسدر اهل عشقه توحید * كه درویش حلقهٔ اذكاری كوزلر *
سحرده خوابی قوذكر ایله حقی * تجلی عاشق بیداری كوزلر (شهرستان) اصلنده شهر بری دیمكدر زیرا ستان ظرف
مكاندر (بنیاد) تمل معناسنه در بوراده مراد تمل قوروب بنا ایتمكدر (پولاد) دمشقی دمر تعریب ایدوب فولاذ دیرلر
وهو ذكرة الحدید وسیف مفلوذ طبع من الفولاذ (آباد) معمور (ابراد) كتورمك (مطراخط) مطرا تطریه دندر تجدید
معناسنه خط تازه كلمش بیق وصقالدر كاهیجه نوخط ومورخط وخط سبز دیرلر بوراده مراد مذكور اولان حوری یی
تازه پرداخت اولمش صاح ایله وصفدر مزاف خدمزلف مكالدوامثالی كبی غلط مشهور قبیلندندر زلفلنمش یكاق
یعنی اوزرینه زلف ارسال اولنمش چهر دیمكدر بعض نوخط كمسنه لره مزاف دیدكاری تشبیه طریقیله در (صنو بر
قد وسرو آزاد) صنو برچام اغاجنك برنوعیدركه محبوبلر قامتنی اكا تشبیه ایدرلر وانسانك بوركن آنك قوزاغنه
تشبیه ایدوب دل صنو بری دیرلر سرو معروفدر آزاد اولمسی خزان كورمیوب بهار وخزانی برابر اولدیغیدر مقصود
صنو بر سرو آزاد قدو قامتلی دیمكدر (قدیاره كیمسی عرعر دیمش كیمی الف * جمله نك مقصودی برالا روایت مختلف
نجاتی * بكا یارك بكاغی ولبی وقدی یتر * اوزل ای كل اچل ای غنچه یقل ای عرعر) حجاج ثقفیدن محكیدركه لذت تامه
معتدل القامه عورتده وحسن وبها طویل القد زنده دردیمشدر من لم یذق لم یعرف (سعدی) زن نو كن ای دوست
هر نو بهار * كه تقویم پارین نیاید بكار (المحرره) جهان بردشت پهنادرانك اهوسی زنلردر * اوزنلر خانه آراهم دل شوهر
دوزنلردر * خراب ایدوب كهی عشاقی مستانه نكاهیله * دم وصلتده نازوشیوه دن كوزلر سوزنلردر (خرامان) صفت
مشبهه درصالنغان معناسنه (همه همزاد) جمله سی بیله طوغمش یعنی یاشده برابر تكیم اترابده مرور ایتدی (اعداد)
كسرله حاضر وآماده قیلمق یقال اعده هیأه (قره نورانی خطدندر) یعنی نور سیاهك تجلیسندن حاصل اولان اثردر
فاما هم نور اولوب هم سیاه اولمق عجب نسنه در زیرا نورك حكمی بیاضلقدر سیاهلق دكلدر پس بر تجلیدن موی ومژه
وابروان سیاه ویوزوسائر اعضا بیاض اولمق اسرار حقیقتدندر تكیم كاملر دنیاده جمع اضداد ایلیوب (هو الاول والاخر
والظاهر والباطن) اسملری ینك حقائقیله متحقق اولمشلر وهر ضدی بری بریله مجتمع بولمشلردر (نوعی) كلشنده كونه كونه
ندر بوشكوفه لر * آب وهواسی برقونك باغبانی بر (بی اعداد) فتحله عددك جمعیدر یعنی بی عدد وبی حساب (باغه بیره
بولتلردن) مقصود بالادن زمین جنته نزولی بیاندر زیرا جنتده بولت اولمز وجائزدركه بولت صورتنده تجلی ظاهر اولوب
حوریلرا ورادن باران كبی ریزان اوله لر (انداد) فتحله ندك جمعیدر كسرله مثل معناسنه قال الراغب الند یقال لما یشارك

فی الجوهر فقط والمثل عام لما یشارك فی الکیفیة والکمیة والقدر والمساحة والجوهر ولذا لما اراد الله تعالی نفی التشبیه
من کل وجه خصه بالذکر فقال تعالی لیس کمثله شیٔ (دیدی الله) قال تعالی فی سورة ق (لهم ما یشاؤن فیها ولدینا مزید
قیل ان السحاب تمر باهل الجنة فتمطرهم الحور العین فتقول نحن المزید الذی قال تعالی ولدینا مزید (هاد) عبادی
ره راسته هادی اولان الله تعالی (لیلی مجنون) لیلی اصلنده لامینك فتحه سیله در عجم لام ثانیه نك کسریله استعمال
ایدر نتکیم نظائری مرور ایتدی عربدن بر سیه فام وضعیف اندام زنك اسمیدر نتکیم دیمشلردر (لا اعشق الابیض
المنفوخ فی سمن * اکننی اعشق السمر المهازیلا) ومجنون عشاق عربك مشاهیرندن وشعراسندن قیس بن عامردرکه
ذکر اولنان لیلانك عشقنه مبتلی اولوب چوق زمان دشت وبیابان وصحرانورد اولدی ومجانین عشق زمره سنه دخول
ایدوب دائرهٔ دلده سلسلهٔ محبته ارتباط بولدی قصه سی بین الناس شائع ومتواتر وذکری کتب محاضراتده متوافردر
آنك ابیاتندندرکه ذکر اولنور (تالله یا ظبیات القاع قلن لنا * لیلای منکن ام لیلی من البشر * ومن لطائف بعضهم *
کس ز مجنون سؤال قرآن کرد (کفت امری بعبده لیلا) وامق وعذراء مجنون ولیلیدن غیری عاشق ومعشوقك اسملریدر
نتکیم کلمات هدائیه ده کاور مجنون استرایلایی (وامق استر عذرایی (جیران وسلمی دخی بویله در نتکیم کلمات اکبریه ده کلور
جننا مثل مجنون بلیلی شغفنا حب جیران بسلمی) وشعراء عربدن ذو الرمة دخی میه نام خاتونك عشقیله شهرت بولمشدر
وبو جمله دن معتبر اولان عشق مولی در زیرا آنك عشقی حقیقی وماسوانك مجازیدر وفی المثنوی عشق مولی کی کم از لیلی
بود (کوی کشتن بهر او اولی بود (شیرین فرهاد) وفات حسنین رضی الله عنه فصلنده مفصلا کذرایتمشدر (انفاد) دال
مهمله ایله اصلنده افنا یعنی دوکتمك معناسنه در بوراده عجم استعمالی اوزره معجمه معناسنه در یعنی امضا که کچورمکدر
یقال انفده بالدال المهملة افناه وانتفده استوفاه وانفذ الامر بالمعجمة قضاه والنفاذ جواز الشیٔ عن الشیٔ والنافذ الماضی
فی جمیع اموره قال الله تعالی فی سورة التحریم بطریق تخویف الازواج المطهرة (عسی ربه ان طلقکن ان یبدله ازواجا خیرا
منکن) شایدکه پیغمبر علیه السلامك پروردکاری اکر بالفرض پیغمبر سزه طلاق ویررسه اکا سزدن بدل دخی خیرلو
زنان احسان ایلیه پس اول خیرلو اولان زنانی تعریف ایدوب بیورر (مسلمات) وحدانیت حقه اعتراف ایدن زنلری
ویا فرمان مولایه کردن نهاد اولنلری (مؤمنات) اخلاص ویا تصدیق اهلنی (قانتات) نمازکزاران ویا طاعات اوزرینه
ملازمت ایدنلری (تائبات) کناهدن توبه ایدنلری ویادرکاه حضرت الهه رجوع قیلنلری (عابدات) متعبده لری
ویا امر رسوله تذلل ایلینلری (سایحات) صائمات ویا مهاجراتی وسمی الصائم سایحا لانه یسیح فی النهار بلا زاد (ثیبات)
ارکورنلری (وابکارا) دخی بکر قزلری وسط العاطف بینهما التنافیهما ابن عباس رضی الله عنهما بیورمشلردرکه ثیب ایله
مراد آسیه درکه زن فرعون وبکرله مراد مریم صدیقه درکه مادر عیسادر علیهما السلام وحق تعالی بو ایکیسنی جنتده
فخر عالم صلی الله علیه وسلمه تزویج ایله وعدا یتمشدر ودیمشلردرکه آسیه ومریمك فخر عالم صلی الله علیه وسلمك ولادتنه
حاضر اولدقلرینك حکمتی ذکر اولنان معنادرکه جنتده آنك ازواجندن اولدقلریدر وجامع صغیرده حضرت موسی
علیه السلامك همشیره سی کلثوم دخی ذکر اولنمشدر نتکیم فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیورمشدر ان الله زوجنی فی الجنة
مریم بنت عمران وامرأة فرعون واخت موسی وبو اوچی دخی بکر اولمق اوزره در آسیه یه ثیب اطلاق اولنمق فرعونك
بحسب الظاهر زیرنکاحنده اولوب دخولنه بناءدر زیرا انسان العیونده کاورکه فرعون آسیه ایله خلوت اولدقده
معقود ومأخوذ اولوب قربانه قادر اولمدی وناچار مجرد نظرله قناعت ایلدی وبو روایت زلیخا حقنده دخی واردر زیرا
حضرت یوسف علیه السلام آنی تزوج ایتدکده عذراء بولدی نتکیم مولانا جامینك یوسف وزلیخا نظمنده بو بیتدن دخی
منفهم اولور (نه خازن برده سوی حقه دستی * نه خائن داده قفلش را شکستی) زیرا بوندن مراد زلیخانك بکارتیله وصفدر
داماد) معروفدر کویکو معناسنه ختن کبی وفی انسان العیون یقول العامة ان ختن الرجل زوج بنته والمعروف لغة ان
ختن الرجل اقارب زوجته مثل ابیها واخیها انتهی (بعد ذا) بو کلامده آسیه ومریمك حقه زیاده انتسابلرینی بیان واردر
(اوتاد) وتدك جمعیدر اصلنده میخ وقازق معناسنه در صکره رجال اللهدن شرق وغرب وجنوب وشمالی حفظ ایدن
درت نفر کسنه ده استعمال اولندی بوراده مراد مطلق اهل جنتدر خواص اولسون عوام اولسون ولکن خواص
ایچون وضع اولنان اسمله تعبیر اولنمق مقصود بالذات آنلرك جمعیتی اولدیغنه دلالت ایدر (نقاد) ناقدك مبالغه سیدر
ناقد نقد ایدیجی یعنی یرامزی ایوسندن سچوب چقاریجی معناسنه در دراهم اولسون غیری اولسون بوراده ذکر اولنان
محبوبلری نقد خالصه وفخر عالم صلی الله علیه وسلمی صرافه تشبیه واردر وجائزدرکه نقاد نقد ویریجی معناسنه اوله
ونقد ویرمك آنلری تزوجدن عبارتدر (فرصاد) کسرله توت آغاجیدر بوراده مریمك قد وقامتنی موزون اولان
شجرهٔ فرصاده تشبیه واردر قال فی القاموس الفرصاد التوت او حمله او احمره انتهی (الهی) کل ای عاشق کل ای صادق

بوکون

بوکون کندنك مهیا قیل * یارن سور همایون جناب فخر عالمدر * سروریله دل ویرانی معمور ایله احیا قیل * یارن سور
همایون جناب فخر عالمدر * ایدوب دعوت عموما جنت اهلن حضرت الله * مقام مصطفایی ایلیه خلقه تفرجکاه *
وبره فخر جهانه ایکی خوب رشك مهر وماه * یارن سور همایون جناب فخر عالمدر * بریسی آسیه اوله اوخوبك بریسی
مریم * ایکی شهوار لؤلؤ کیم نظیرن کورمشدر یم * بو جمعیتده عیدا کبر ایده جملهٔ عالم * یارن سور همایون جناب فخر
عالمدر * بو سورك سیرنه حاضر اوله جنات ایچنده حور * بو بوزك نورینه ناظر اوله عدن ایچره اهل نور * زهی نور وزهی
حور وزهی سور وزهی مسرور * یارن سور همایون جناب فخر عالمدر * جمال اسم اعظمدن تجلیء جهان آرا * جبین
مصطفایی حقیا قیلدی عجب غرا * اوقی قرآن ایچنده ثیبات هم وابکارا * یارن سور همایون جناب فخر عالمدر

فصـــــل فی الولدان والغلمان

قال الله تعالی فی سورة الدهر (ویطوف علیهم ولدان مخلدون) دخی ابرار اوزرینه طواف ایدریعنی خدمت ایچون
اطرافنده دونرشول پسرلرکه طراوت وبهاده دائملروسن واحداوزرینه باقیلردر (اذا رأیتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا)
ای رؤیت شاننده اولان کمسنه چون سن آنلری کورسن صفاء لون واشراق چهره دن صدفدن صاچلمش انجو
صانوردك یعنی تروتازه که هنوز کمسنه نك الی ایرمش ورونق وآبدارلقده اصلا قصور کورممشدر (المحرره) صدف
جنت ایچره انجودر * صان لطافتده برایچیم صودر * بویله خوبه نظر قیلان عاشق * دیرکوزل واریسه انجق بودر
(آباد) معمور مراد جنتده مخلوق اوله دیمکدر (استمداد) مدد دیلمکدر بوراده مراد نور وجلا اخذ ایتمکدر (کوکب
دری) نجوکبی رخشان اولان یلدز یعنی فلکده اولان کوکب دری بو قدر اشراق وضیائله فرض اولدانی کورسه
فریاد ایدر وآنك صفوت واشراق جوهرنه عاشق شیدا اولوردی پس بویله ایکن عجبدرکه ینه ولدان صدفدن هنوز
صاچلمش تازه انجویه تشبیه اولندی مراد ولدانك وصفنده مبالغه در (ملاحت حلاوت) شیرینلك ولذت یعنی رغبت
فافهم (بی داد) لذتسز (سحر) بالاده تفصیل اولنمشدر مراد غمزه سنی تأثیرده سحره تشبیهدر (صیاد) شکار ایدیجی
(هلال اولوب معلق وش ایدردی دورنی برباد) یعنی بدر ایکن هلال اولوب معلق نسنه کبی آصلور قالور ودوری برباد
وخراب اولوردی بوندن مراد ولدانك دور زلفنی وصفده مبالغه در (المحرره) الیمه کیرسه اولیله بر محبوب * تار زلفنه
اولوردم بردار * شمع رخسارنه پروانه اولوب * دور ایدردم یاقنجه جانمی نار (لعل) معروف قیمتلو طاشدرکه محبوبلرك
لبنی حمرتده اکا تشبیه ایدرلر یعنی اکر صوفی ولدانك لعل کبی قرمزی ایننك زلالی جامندن نوش ایلسه وآنی امسیدی
صفاسندن صافی وخالی دل قالور ومغلوب الحال ومأخوذ الحس اولوردی شویله که بردخی نماز واوراد خاطرنه کلمز وسجه
وسجاده ندر بیلمزدی بو کلامده حقك تجلیاتنه اشارت واردر زیرا ولدان آنك صورندن بر صورتدر پس شول عاشق که
تجلیات حقه مظهر اولوب دست جمالدن جام ایچه واول نشوه دن مست اولوب بالکلیه کندندن کچه بردخی اکا ماسوا
قیغوسی قالمز وعینته ایکی جهانی المز (المحرره) ایچه لم جام وحدتی ایچه لم) کچه لم جسم کثرتی کچه لم) اوله لم شول هما کبی
بی قید * اوج اطلاقه پرآچوب اوچه لم (اوراد) وردك جمعیدر کسرله هر کون اوقنان واشلنن نسنه وفی القاموس الورد
الجزء من القرآن (فرد) بیان اولنمشدر (ودود) جمله خلقه خیرسویجی یعنی کرامت ونعمت وانعام واحسان مراد ایدیجی
ویا ودود مودود معناسنه اوله یعنی محبوب زیرا قلوب انبیا واولیاده کمال اوزره سولمشدر (نلرو بریسر استعداد) یعنی استعداد
وقابلیت حسبنجه نلرو یررویا خود نلره استعداد ویرر ویا خود نلر حاضر وآماده قیلوب مؤمنلره احسان ایدر (اجناد)
جندك جمعیدر لشکر معناسنه سلطان عسکرینه منسوب اولان کمسنه یه ضمله جندی دیرلر کسرله غلط مشهوردر
(عامی) میمك تشدیدیله عامه منسوبدرکه خاصك ضدیدر تحقیقی کذرایتمشدر (عباد) ضمله وتشدیدله عابدك جمعیدر
(کوزی نرکس) نرکس رومده زرین قدح دیدکاری چچکدر شعرا کوزی اکا تشبیه ایدرلر عرب تعریب ایدوب
نرجس دیرز زیرا تعریبده کاف عجمیی جیمه ابدال ایدرلر نتکه بنج وکاهه جناح وکوهره جوهر دیدکاری کبی
قال انوشروان النرجس یاقوت اصفر علی زمرد اخضر بین لؤلؤ ابیض (وکاتبی عجمی دیر) بسته دستار وسر طاقیه نارنجی
درشکسته است ظریفانه ورعنا نرکس (ومفتی) یحیی افندی اشعارنده کاور (زمان کلوری نه زرین قدح آلور النه) چمنده
نرکس شهلا همان بهاره بقر (وله) باشنه چقمق دیلر برایکی زرله آدمك (نرکس شهلا کبی واریسه قنده کورمدك)
وباقی کلماتنده دخی کاور نتکیم علی پاشا قصیده سنده دیر (کهر فرصتی آلدره صقین دوروفلك * سیم وزرله کوزیکی
بویه مسون نرکس وار (وله) نرکس اوزره برك زرد وژاله لرکیم واردر * ار چراغینه دیرلمش درهم ودینار در) بو بیتده
باقینك نرکس ایله مرادی معهود صاری چچکدکلدر بلکه ینه زرین قدحدر نتکیم نرکس اوزره عبارتی وچراغ لفظی آنی
اشعار ایدر زیرا نرکسك برك زردنی دیناره وژاله یی درهمه وبرك سفید وستونی ار چراغینه تشبیه ایتمشدر بو بیت بو اوج

نخ م

وجهله تشبیهی مشتمل اولدیغندن ذهوله بناءً سودی دیوان حافظ شرحنده باقی بی بیت مذکورده تخطئه ایدوب پس
شول معهود صاری چچکه نرکس دین معناده خطا ایلمش دیمشدر و تخطئه سنده خطا ایتمشدر و اول شرخده بو مقوله
خطالر وکج معنالر چوقدر اگرچه بین الناس سودی شرحی دیو شائعدر ولیکن چه سود (محرره) حقیا جمله ایلدک
چو اسود * بولمدی سودی رو به آسا سود * هنرم یوسفی بین الاخوان * ینده ین اولدی ولیکن محسود (بوبی شمشاد یعنی
موزونلکده سرو و یا چشیر و یا ساقز آغاجی کبی (استبعاد) بعید کورمک (اسناد) کسرله سنود معناسنه در ضمله طیانمق
دیمکدر اعتماد واستناد کبی وجائزدر که صعود معناسنه اوله پس ثلاثی یه حمل ایتمکه حاجت قالمز زیرا اسند فی الجبل
دیرلر صعد معناسنه بو صورتده کلام ناظمده تقدیم وتأخیر اعتبار اولنور یعنی هر مؤمن تخت اوزرینه صعود ایدوب
اوتوره (هفتاد) یتمش (هشتاد) سکسان (استرشاد) رشد واهتدا دیلمک یعنی طوغری یول بولمق استمک (نعم عقبی الدار)
عقبی عاقبت معناسنه در بوراده عاقبت مطلقه درکه جنتدر زیرا جنت داردنیانک عاقبتی اولمق مقصود بالذاتدر
جهنم ایسه سوء اختیارله عقبی الکافرین اولمشدر یعنی داردنیانک عاقبتی اولان جنت نه کوزل وخوشدر (کر کز نامهٔ
آزاد) یعنی آزادلق کاغدی لازم دکلدر زیرا جنتک خداامنده نه خدمتدن اوصانمق ونه آزاد اولمغه احتیاج واردر بلکه
آنلرک ذوق وراحتی شول طریق حقده مرید صادق وسالک عاشق کبی خدمتده در الحاصل اهل جنتک دولتی ابدی
وخدام دولتک خدمتی لایزالدر قال الله تعالی فی سورة الرعد (والملائکة یدخلون علیهم من کل باب) وفرشته لر منازل
ومقامات قبولرندن اهل جنت اوزرینه دخول ایدوب دیه لرکه (سلام علیکم) دوام سلامت ایله سزه بشارت اولسون
یعنی همیشه آفاتدن سالم اولیکز (بما صبرتم) وبو کرامت عظمی سزه دنیاده فقر وملازمت طاعت اوزرینه صبر یکز
سببیله در (فنعم عقبی الدار) پس داردنیانک عاقبتی اولان جنات عدن نه کوکچکدر (مقاتل) هرون الرشید زماننده
کلان مشاهیر علما وکبار محدثین ومفسریندندر (جواد) جومرد معناسنه واولک تشدیدی سلاست وزن ایچوندر قال
فی الفتوحات المکیة الجود العطاء قبل السؤال والکرم العطاء بعده وقال بعضهم الجود الفیض الامتنانی الرحمانی
والکرم الفیض الرحیمی (اوله سن شاد اوله حساد) یعنی سن شاد وفرحناک وحسودلرک غمدن هلاک اوله حساد حائک
ضمی وسینک تشدیدیله حاسدک جمعیدر حسد ایدیجی معناسنه والحسد تمنی زوال نعمة المحسود الی الحاسد
ویطوف علیهم غلمان لهم) دخی اهل جنت اوزرینه کاسهٔ شراب ایله آنلره مخصوص اولان بنده لر طواف ودور ایدر
کانهم لؤلؤ مکنون) کویا آنلر صفا ولطافتده صدفده پوشیده اولان انجودرکه کمسه نک الی اکا ایرشممشدر (محرره)
اشبو لؤلؤی کوریدی لولی * جان وباشیله اولوردی قولی * قوقسه کربو ینی آهوی ختن * مست اولوب طاغه دوشردی
بولی * بوزلری ورد * وراد نسبت صیغه سید روردی دیمکدر وورد فتحله کلدز حوجم کبی یعنی یوزلری کل رنکلی وکل
کبی قرمزی (ویاخود اولسه کر مخزون) مکنونک ایکنجی معناسنه اشارتدر یعنی مکنون یا مستور معناسنه در
بو صورتده صدفده پوشیده اولان انجوبی زیاده صفا وترلکله وصفدر ویا مخزون یعنی خزانه ده حفظ اولنمش معناسنه در
بو صورتده انجوبی قیمتدار اولمغله وصفدر زیرا خزانه ده حفظ اولنان آغر بهالی نسنه لردر (لطف ایقاد) ایقاد
اودیاقمقدر بوراده مراد لطافت ایله شعله وضیا وبریجی دیمکدر وجائزدرکه واو عاطفه تقدیریله ایکی مصدر بله فاعل
معناسنه اوله یعنی قیمتلو ولطیف ومضیٔ وشعشعه دار بعض نسخه ده لطف ایراد دوشمشدر لطافت کتوریجی معناسنه
حکاک) حککدر قاشیق وقازیمق ودلمک معناسنه کما فی الاختری والحک امرار جرم علی جرم صکاو نحا کالاصطکاک
جرماهما فک کل الاخر کما فی القاموس (حداد) دمرجی (لا یخلف المیعاد) یقال اخلفه الوعد ای قال ولم یفعله
قال الراغب الخلف المخالفة فی الوعد یقال وعدنی فاخلفنی ای خالف فی المیعاد ای الوعد (افندی) مولانا ابو السعود
رحمة الله علیه منسوب اولان فتاواده کاورکه افندی لفظی ترکی لغتی ایله کفره لغتی ما بیننده مشترکدر صابون کبی قولک
وجاریه نک مالکی دیمکدر غیری نسنه نک مالکنه افندی دینمز الله سبحانه وتعالی یه افندی دیمک خطادر اسماء الله
توقیفیه در اذن شرع اولمیجق اطلاق اولنمز انتهی کلامه وبعض مشایخ تعظیمه دال اولان الفاظی جناب حق اوزرینه
اطلاق ایتمشلردر سلطان وسبحان کبی افندی دخی بو قبیلدندر رهدایی (ع) افندی قطره دن دریایه ایرکور (افراد) فتحله
فردک جمعیدر بوراده جمعیتی افندیلرک کثرتنه بناءدر یعنی هر بری حسنله وصفوت جوهرله نه مرتبه فرد ویکتا اوله
وقاد) مضیٔ وشعشعه دار (مرصاد) طوریق ورصدگاه وقد سبق (الهی) درمکنون استر یسک دلده کی دریاده بول *
سر مخزون استر یسک آدم معناده بول * جنت اعلاده در ذوق وصفاسی زاهدک * ذوق کلی استر یسک وصلت مولاده
بول * حوری ذوق وصلت وغلمان تجلی رمزیدر * اولمدن اول اولوب بو ذوقی کل دنیاده بول * عاشق اولدکسه جمال
اللهه باقه صورته * پرده پرتو کوزلمه خرشیدی وار اعلاده بول * وارد رجام مجازینک خماری عاقبت * ایرحقیقت

برنمنه آنده براوزکه باده بول * نعم عقبی الدار ارباب سلوکه دلدرر * طالب خدام ایسک بودار ده آماده بول * جنت عاجل
صور رسک صحبت عشاقدر * آره اشبو صحبتی وار عالم کبراده بول * حقیا حق استر یسک مصطفی وجهن کوزت * اول
یوزک معراجنی شول لیلهٔ اسراده بول

فصــــــــــل فی انهار الجنة

قال الله تعالی فی سورة محمد (مثل الجنة التی وعد المتقون) پرهیزکاراولنلرک موعود اولدیغی جنتک صفت عجیبه
الشانی سزه تلاوت اولنان آیاتک جمله سنده در والتقوی عبارة عن فعل الواجبات باسرها وترک السیئات عن آخرها
فیها انهار من ماء غیر آسن) اول جنت موعوده ده بوی ورنک وطعمی متغیر اولمش صودن ایرمقلر واردر یعنی آنک
حالی دنیا صولری کبی دکلدرکه طول مکثله متغیر ومترنک طبعی حسبیله طعمی متبدل ومختلف اوله (وانهار من لبن
لم یتغیر طعمه) وطعمی صفت عذوبتدن برکشته وطول زمانله تیز وترش اولمش سوددن ایرمقلر واردر دنیا سودلری
ایسه بویله دکلدر خصوصا ارض عرب ده شدت حرارتدن آزمدتده سود اصل خلقتندن چقر وصومکثله رایحه دار اولور
وانهار من خمر لذة للشاربین) وخمر خوشکواردن شرب ایدنلره لذیذ وچاشنی دار ایرمقلر واردرکه طربدار درود نیا شرابی
کبی خماری یوقدر (باقی) نوش ایدن جام ابلک اولمکدن اصلا غم یمز * کیم خماری اولمزای ساقی شراب کوثرک (وانهار من
عسل مصفی) وموم وفضلات زنبوردن صافی آفریده بالدن ایرمقلر واردر قال فی تفسیر المناسبات بدئ بانهار الماء
لغرابتها فی بلاد العرب وشدة حاجتهم الیها ولما کان خلوها عن تغیر اغرب نفاه ولما کان اللبن اقل فکان جریه انهارا
اغرب ثنی به ولما کان الخمر اعز ثلث به ولما کان العسل اشرفها واقلها ختم به (انهار) نهرک جمعیدر مجری الماء معناسنه
ذکر محل واراده حال طریقیله صو مراد اولنور (کمال سلطنتدن) یعنی مقتضای سلطنت الهیه وحکم صفات رحمانیه
اول انهاری برای انتفاع اهل جنت اظهار در نتکیم حجر موسی علیه السلامدن بنی اسرائیله اون ایکی عدد چشمه
اجرا ایلدی (کمال قدرتدن) انهار آبی کمال قدرته اسنادک وجهی بودرکه آب قدرتک ابتدا متعلقیدر نتکیم (وجعلنا
من الماء کل شیء حی) آیتندن منفهمدر وآب محیی اسمنه مظهردر وحیات دله اشارتدر اهل جنت ایسه حیات جاودانی
اهلیدر وبر دخی جنته دخول مشتاق طاعاته صبرله در وصبر دنیاده سنک خارا کبی هرنه قدر محکم ایسه ده ینه ارباب دل
یاننده اقارصو کبیدر زیرا دل کاملده اول خاصیت واردرکه محکم نسنه لری ملایم قیلور نتکیم منقار طوطی وهمانیات
واستخوانی پاره پاره ایدر پس صو حیات دله اشارت اولدیغی کبی آب صبره دخی اشارت اولدی نتکیم صاحب مثنوی
بیورر (ع) آب صبرت جوی آب خلد شد (کمال صنعتندن) صنعت صنع معناسنه درکه اجادهٔ فعلدر سدی کمال
صنعته اسناد ایلدی زیرا کمال قدرت تعلق ایتدیکی اشیاده بر صنع بدیعدر زیرا سدک اصلی قاندرا کرچه جنتک سدی
قاندن دکلدر پس سد صنع الله اطلاقنه زیاده محللدر دیمشلردرکه ابن شول فطرت اصلیه یه اشارتدرکه حوضت هوی
وبدعت ایله طعمی متغیر وطبعی متحول اولمشدر وجنتک لبنی صورت محبتدر نتکیم مثنویده کاور (ع) جوی شیر خلد
مهر تست وود (مزاج) ترکیب عناصردن حاصل اولان کیفیته دیرلر (طالی) بو کلمه ترکی ایسه شایع دکلدر
عربی ایسه کتب لغتدن منفهم اولدیغی اوزره لذیذ شربت دیمک اولور (کمال حکمتندن) خمری کمال حکمته اسناد
ایلدی زیرا حکمت عند التحقیق علم الهیدر بو علم ایسه جوشش عشق ومحبت اوزرینه مبتنیدر نتکیم مثنویده کاور
(ع) مستی وذوق تو جوی خمر بین * پس خمر شوق ومحبته اشارتدر نتکیم آنی شرب ایدنلردن بری بیورر * شربت الحب
کأسا بعد کأس * فما نفد الشراب ولا رویت (می) سجیدر باده مطبوخ اولنه دیرلر میخانه سچی طوردیغی اودر *
کلشن جنتده صحبت چونکه قالدی یارنه * یارله میخانه لر کنجینی کل خوش کور بو کون) شاعر بو بیتده بزم دلده اولان
ذوق روحانی یه اشارت ایدرکه جنت عاجله در (مست) حد سکره ایرندر سرخوش شول کمسنه درکه ایچدیکی مسکردن
باشی قزمش اوله اما دخی حد سکره وارمش اولمیه پس بوندن مست وسرخوشک فرقی ظاهر اولدی (خمار) ضمله خمرک
الم واذی وصداعی کما فی القاموس (هست) وار وهستی بایله وارلقدر مقصود اول شرابدن زیاده صفای دل بولد قلرنی
بیاندرکو یا که صفانک کندی اولورلر (کمال رحمتندن) عسلی کمال رحمته اضافت قیلدی زیرا عسل حلاوت قرب حقه
اشارتدر قربت ووصال ایسه حقک رحمت خاصه سنه منوطدر وبر دخی رحمت سبب لذت وسخط مدار المدر پس رحمت
حق مؤمنی دنیاده ذوق طاعاته وعقباده عسلدن شربته ارشاد ایتمشدر نتکیم حضرت مولانا قدس سره بیورر (ع) ذوق
طاعت کشت جوی انکبین (اروددن اروددر) یعنی زنبورک فضلاتندن پاکدر ویاخود خالصدن خالصدر (مومندر
اصفی) یعنی دنیاده کوج بالنده اولان موم انده بو قدر اصفی زیاده صافی دیمکدر * قال فی المناسبات (وانهار من عسل
مصفی) لا یخالطه الشمع وفضلات النحل وغیرها خلقه الله مصفی لانه کان مختلطا فصفی انتهی * فقوله مصفی من قبیل

قولهم سبحان من صغر جسم البعوض وكبر جسم الفيل (ترسیم اولورلر) رسم واثرلری ظاهر اولوب جریان ایدرلر والراسم الماء الجاری كما فی القاموس (بركه) عربیدر محبس الماء معناسنه (روض) صو جمع اولدیغی یر مستنقع الماء معناسنه قیلورسه اراده (یعنی) دیلرسه كسر همزه ایله عربیدر فارسیده خواستن معناسنه در (پیچه) یعنی ایرنجه پس روانه وصف تركیبیدر آردنجه كیده رلر دیمكدر پس بو پس بیشك ضدیدر بو سببدن قافیه ده تكرار لازم كلمز بلكه تجنیس تام اولور وجائزدر كه روان معروف شهرلك اسمی اولوب بعددن كنایه اوله تكیم اخوان واحباب اراسنده بغداد وروانه كیدرسكده سندن آیرلم دیرلر پس دیمك اولور كه اول مراد ایتدیكی ایرمق آنك ایرنجه روان ولاینته دك كیدر یعنی هر نقدر ایراق كیدرسه آندن آیرلمزوا كاتابع اولور (نیجه ایدرسه تصرف كما قال فی المثنوی) این سبیها چون بفرمان تو بود) چارجوهم مرترا فرمان نمود (تشریف) شرفلنمك وعالی اولمق (قطب الادوار) مدار ازمان واعصار (دیدی بیلورمسز كیم كوثری نه) یعنی كوثر ایرماغی ندر پس كوثر اسم ونه استفهامدر بناء علی هذا منفصل یازلمق كركدر (كوثرینه) كوثر بوراده خیر كثیر معناسنه ونه ادات مفعولدر پس متصل رسم اولنمق كركدر قال اهل اللغة الكوثر فوعل من الكثرة كنوفل من النفل والعرب تسمی كل شیء كثیر العدد او كثیر القدر والخطر كوثرا فهو بناء یفید المبالغة فی الكثرة والافراط فیها وفی القاموس الكوثر الكثیر من كل شیء وفی المفردات یقال للرجل السخی كوثر ویقال تكوثر الشیء اذا كثر كثرة متناهیة قال الشاعر وقد ثار نقع الموت حتی تكوثرا (قوت) ما یقوم به بدن الانسان (مهاجر هاجر) بریردن بریره خروج ایدیجی بوراده مراد مكهٔ مكرمه دن مدینهٔ منوره یه نقل ایدنلردر قال فی القاموس الهجرة بالكسر والضم الخروج من ارض الی اخری وقد هاجر والهجرة هجرتان هجرة الی الحبشة وهجرة الی المدینة وذو الهجرتین من هاجر الیهما انتهی (طریق حقده یعنی هجرتلری حفظ دین واعلاء اسلام وامداد پیغمبر علیه السلام نیتنه اولنلر زیرا بو نیتدن غیری وجهله اولان هجرت طریق شیطانده اولمش اولور (چو بیلدلبی كان بیل بولدلك یعنی علم الیقین مرتبه سی عین الیقین وحق الیقین مرتبه لرینه متصلدر پس حقیقت اوزره علمی بولان عینی دخی بولور زیرا مقتضاسیله عمل قیلوب عاقبت مراده واصل اولور بونده شك وشبهه اهلنك خیبت وخسرانه اشارت واردر جامی) سیراب كن زبحر یقین جان تشنه را) زین بیش خشك لب منشین برسراب ریب) ومن كلماته المحمودة قدس سره حسن الاعتقاد مع مباشرة الاسباب یسهل الامور الصعاب ویوصل الی رب الارباب (سبیل) معتاد السلوك اولان یول (ابرار) قال الله تعالی فی سورة الدهر (ان الابرار یشربون من كأس كان مزاجها كافورا) ابرار اصطلاح صوفیه ده خواص متوسط ومقربین اخص منتهی اولنلردر وكأس ایچنده خمر اولان صرچه قدحه دیرلر یعنی ابرار اولنلر بر قدحدن شراب ایچرلر كه آنك ایچنه چشمهٔ كافوردن صو ممزوج وخلط اولنمشدر (عینا یشرب بها عباد الله) كافور بر چشمه دركه عباد الله خمری انكله مزج ایدوب نوش ایدرلر (یفجرونها تفجیرا) اول كافور چشمه سنی مراد ایتدكلری موضعه بی تكلف اجرا ایدرلر (اولوا الاسرار) اسرار الهیه صاحبلری (رنك وبو وداد) لون ورایحه ولذت (سلاست) وجه تسمیه بوندن مأخوذدر سلاست آسانلق وككزلك دیمكدر یعنی زیاده لطافتندن بوغازه نزولی آسان وجوازی سهل اولمغله سلسبیل دینلدی قال فی المفردات سلسبیلا ای سهلا لذیذا سلسا حدید الجریة (طراوت) تازه لك (ملاحت) لذت وقد سبق (مشابهدر مزاجی زنجبیله) قال تعالی فی سورة الدهر (ویسقون فیها كأسا كان مزاجها زنجبیلا عینا فیها تسمی سلسبیلا) یعنی بر خمردن نوش ایدرلر كه طعمده زنجبیله مشابه اولان سلسبیل نام چشمه دن مزج وخلط اولنور دیمشلردر كه زنجبیل ایله مزج اولنان شراب عربك استطابه واستلذاذ ایتدیكی اشربه نك اطیب والذیدر آنكچون بو وجهله ترغیب اولندیلر (محرره) می كه ممزوج اوله عرق زنجبیل * آنی سن عند العرب مقبول بیل * ایدرلر یارن شراب جنته * آنك ایچون مزج آب سلسبیل * قال فی القاموس الزنجبیل عرق یسری فی الارض ونباته كالقصب والبردی له قوة مسخنة هاضمة ملینة یسیرا باهیة مذكیة وان خلط برطوبة كبد المعز وجفف وسحق واكتحل به ازال الغشاوة وظلمة البصر (تسنیم) قال تعالی ومزاجه من تسنیم وهی علم لعین بعینها سمیت به اما لانها ارفع شراب فی الجنة واما لانها تأتیهم من فوق روی انها تجری فی الهواء متسنمة فتنصب فی اوانیهم (خصوصیات) خاء معجمه نك فتحیله خصوصیه نك جمعیدر خصوص فتحله صفت ویاء مصدریه در یعنی الله تعالی تسنیم چشمه سنی مخصوص برلره تقسیم ایلدی هر بره دكل (ختامی مسك اذفر) یعنی نوش ایدنلر آنك صوكنده زیاده رایحه دار مسك قوخوسی بولورلر تكیم مسك شربتلرك آخر جرعه سنده بوی دلاویزی دماغه منعكس اولور ونوش ایدن آنك تأثیرندن نوعا مستلذ بولور (هباء) غبار قال فی المفردات هباء هبوثار وسطع والهبوة كالغبرة والهباء دقاق التراب وما انبث فی الهواء فلا یبدو الا فی اثناء ضوء الشمس فی الكوة (فرخنده نظامی) بختلو وقتلو اسلوب ودوزن (روح ثانی) زیاده لطافتندن وجسمه حیات تازه بخش اولمسندن عبارتدر (بولاری ایچ) یعنی خالص

تسنیمدن نوش ایدن خواصی ایچ وداخل وقلان اوج وخارج ایده لر آنكیچون قلانته ممزوج ومخلوط ویرولر تا كه عوام خواصله وخواص دخی اخصله ذوقده برابر اولمیه لر تكیم دنیاده وجدان وذوق طاعتده دخی بر دكللردی (اكواب) كوكبك جمعیدر ضمله قولپسز بردق وقدح (اباریق) ابریقك جمعیدر (ساغر) بویك قدح یعنی نوش اولنان شراب تسنیمك قدحی انجودن وابریقی آلتوندن اوله (محرره) خبریاری صراحی اشیدوب (دیه كردن فرازاولوب قلقل (نوش ایدوب شول شراب تسنیمی * دوشه عاشقلر ایچنده غلغل (وله) می تسنیمی دور ایدن ساقی * طوته عاشقلره آلتون ابریق * نوش ایدن قطره سن اول تسنیمك * اوله دریای تجلی یه غریق (فرجام) صكره ایچلن قدح (جرعه) بر ایچم وبر یودم صو (موفور) كثیر نیم) یارم یعنی مقربین محبت خدایی محبت ماسوا ایله آمیخته قیلمدقلری بو سببدن ذكر اولنان شرابی صرف وخالص ایچرلر سائرلر بو مرتبه ده اولمغین آنلره ممزوج ویریلور (بیت) ما شراب عیش میخواهیم بی دردی غم * صاف نوشان دیكر ودردی فروشان دیكرست) بحر الحقائق صاحبی بیورمشلردر كه تسنیم اعلای مراتب محبتدر یعنی محبت ذاتیه در كه صفات وافعال ایله ممزوج دكلدر ومقربین دخی فنا فی الله وبقا بالله اهلیدر پس بو ذروه یه واصل اولوب خلاصة الخلاصه اولنلره مناسب اولان نوش تسنیم صافیدر (بیت سرمایهٔ ذوق دو جهان مستی عشقست) انها كه ازین می نچشیدند چه دانند (توحید وتجرید) معلوم اوله كه توحید وتجرید وتفریدك كونیسی والهیسی واردر توحید كونی حقك مظاهر آفاق وانفسده ظهوریدر واهل سلوكك اكثرینك سوزلری بو مقامده در وتجرید كونی آفاقه التفاتدن انقطاعدر یعنی عالم آفاقك تفصیلی انفسه انتقالدر زیرا انفس نسخهٔ ثانیه در پس نیجه آفاقده تفصیل شهودده قادر اولنلر انفسده قادر دكللردر مكر اهل تجرید اوله لر وتفرید كونی انفسه نظردن دخی انقطاعدر حقائق قرآن بو مرتبه دنصكره منكشف اولور وبو اوج مرتبه یه تجلی علمی دیرلر عالم عین بونك فوقنده در زمانه سالكلرینك اكثری بو اوچ مرتبه یی كذر ایده ممشلردر بلكه بحسب الغالب مرتبهٔ اولی ده قالمشلردر لسان وقلمه كتوردكلری مقالات واشارات بو مرتبه نك ثمراتیدر ونیجه لری دخی بو تجلیات علمیه نك كمالنه مظهر اولیوب علملری وهم وخیال ایله مشوب اولمغین نیجه خلط وخبطه دوشمشلردر توحید الهی حقك مظاهر الهیه ده ظهوریدر یعنی تعینات افعالیه یه كوره توحید وصفاتیه یه نسبتله تجرید وذاتیه یه اضافتله تفرید دینلور دیمشلردر كه مرتبهٔ تعین مطلقا یعنی كرك ذاتی وكرك صفاتی وكرك افعالی مرتبهٔ توحیددر ومرتبهٔ لاتعین كه آنك فوقنده در مرتبهٔ تجریددر وبو ایكی مرتبه نك ما بینی جامع اولان مرتبهٔ تفریددر وتفریدده بالفعل تجرید وتوحید موجوددر پس توحید ذاتی ووحدت ذاتیه مرتبه سی جمله نك فوقنده در زیرا ارباب نهایت حالیدر تكیم تجرید اهل وسط ومادونی اصحاب بدایت صفتیدر (مقام وحدت) مقام كثرتك مقابلیدر یعنی حضرت ذاتیه مقام وحدت وحضرت صفاتیه وافعالیه مقام كثرتدر كعبه شرفها الله تعالی وحدت ذاتیه سرینك صورتیدر آنكیچون حج عمرده بركره فرض اولمشدر ایكی كره دكل وسائر عبادات مظاهر صفات اولمغله وجوبی متكرردر (تجرید ذات) ذات حقی نسب صفات واضافات افعالدن مجرد ومعری قیلمق تكیم التوحید اسقاط الاضافات دینلمشدر وبو توحید وتجرید تفرید مقامنه كوره در زیرا الكز توحید وتجریده علی الاطلاق اسقاط اضافات یوقدر فافهم (مكین) ثابت ومحكم (اقامت) بوراده دعوت معناسنه در زیرا اذان واقامتدن مراد دعوت واعلامدر وحقله حقه دعوت ایتمك حقك حقه دعوتیدر فافهم جدا (تفاصیل ایچره واصللر لقایه) یعنی حقه وصلت وجمالنی رؤیتلری تفصیل اوزرینه در اجمال اوزرینه دكل زیرا جمیع برازخدن كذر ومقاماتی عبور ایلمشلردر وفنا فی الله دنصكره بقا بالله بولمشلر (ایچجك بیله لر آیات بشری) بشری مژده در بشارت كبی یعنی ذكر اولنان تسنیمدن نوش ایتدكاری كبی مژدهٔ وصال وجمال نشانلرنی بیله لر وكندیلرینه تجلیٔ عظیم حاصل اوله جغنی فهم ایلیه لر زیرا بصیرت اهلنه هر مقدمه دن بر نتیجه كورینور (افتاده) كچه سن عالم فرشی (دخی هم كرسی وعرشی) كه مشتلیجی قارشی) دیكل یاهو ویامن هو (كچجك بوله لر غایات بشری) یعنی مست اولوب كندیلرندن كچد كارنده مژده نك غایتنی بوله لر كه وصال تامدر بونده اشارت واردر كه باده نوشان بزم عشق اولنلر عالم حسدن مأخوذ وبشریتدن منسلخ اولمدقچه تجلی بولمزلر ووجد الله حقه واصل اولمزلر پس جمله نك اصلی تركیبلرك بندلرن حل ایتمك وحقه یوقلغله كتمكدر (آندن) یعنی ایچوب كچد كدنصكره (اقصای لذات) لذتلرك نهایتی كه وصلت حق ورؤیت جمال مطلقدر (الهی) شول جنتك كازارنه * كرسون بوكون الله دین * قانمایچون انهارنه * ایرسون بوكون الله دین (عشق بزمنه ایركل بری) اول جمله غملردن بری (ذوق شراب كوثری) سورسون بوكون الله دین (تحصیل ایچون فیض جزیل (نوش ایتمكیچون سلسبیل) جانیله باشن فی سبیل (ویرسون بوكون الله دین) بالذایلمشلر مشربی) تسنیم ایچر روزوشبی (حق مقربلركبی) كورسون بوكون الله دین (اولمغه دوستك بلبلی) قوقاغه بر خوش سنبلی) باغ تجلیدن كلی (دیرسون بوكون الله دین) حق حقه ایرن كشی (فقرله فخرایلرایشی) اندیشه یی هر تشویشی

دورسون بوكون الله دين

فصــــــل فی مراتب اهل الجنة

قال تعالی فی آخر سورة القمر (ان المتقين فی جنات ونهر) تحقيق پرهيزكار اولنلر روز قيامت جنتلرده وصوا يرمقلرنده در يعنی انهاری مشتمل اولان بوستانلرده تفرج وسير ايدرلر (فی مقعد صدق) مقام پسنديده ده اولورلر كه آنده لغو واثم يوقدر (عند مليك مقتدر) هرشيئه توانا اولان پادشاه قتنده بحر الحقائق صاحبی بيورمشلردر كه مقعد صدق وحدت ذاتيه مقاميدر كه مرتبهٔ عنديتده متحقق اولور و فخر عالم صلی الله عليه وسلمك بو مرتبه دنياده حالی اولديغنه ابيت عند ربی شاهددر پس شول وجودك دنياده پايه سی بو اوليجق عقباده نه اولمق كركدر قياس اولنه زيرا غيريلره روز قيامت انعام اولنان مرتبه انلره اليوم احسان اولندی بوندن منفهم اولديكه جنتده اولان ترقيلری فوق المحوظدر ايا دولت مقامنده مراتبچون اولان سياح (مراتب مرتبه نك جمعيدر منزلت ودرجه معناسنه سياح سياحتدندر سياحت عبادت ايچون يريوزنده كتمكدر دائما اقان صونك بر يرده قرارا يتميوب كتديكی كبی مسيح ابن مريم دخی بوندندر قال الراغب السايح الماء الدائم الجرية فی ساحة وساح فلان فی الارض مر مر السايح انتهی ديمشلردر كه امم سالفه نك رهبانيونی طاغلرده وصحرا لرده كزوب عبادت ايدرلردی بو امته آندن بدل حج انعام اولندی يعنی بو امته حج طريقيله اولان خروج سفر وسياحت ورهبانيت كافيدر پس شول اشقلر وآنلرك حكمنده اولوب سرسری كزنلر اضاعت عمر ايدرلر (ع) علی نفسه فليبك من ضاع عمره (معنای مصراع محمديه بودر كه ای دولت معنويه مقامنك مشتمل اولديغی مراتب رفيعه يه وصول ايچون سير وسلوك وسياحت ايلين سالك عاشق وطالب صادق (مرام) مقصد ومطلب من رام يروم ای طلب يعنی ای عزت حقيقيه مطلبنك متضمن اولديغی مطالب شريفه يی تحصيل ايچون دائما تكاپو ايدن يار موافق ومرد فائق (بو ظالبدن ناظم قدس سره كندی نفسنی مراد ايدر بو عنوانله تعبيری ياهضما لنفسه ويا استقصار الحاله در (ايضاح) اشكاره ايلمك (ملاح) برقاج معنايه كاور بايع الملح يعنی طوز صاتيجی معناسنه وكميجی معناسنه زيرا دريانك طعمی ملح كبی آجيدر پس كميله دريايه ملازم اولنه ملاح دينلدی وزياده مليح معناسنه بوراده مراد كلام مليح وحسن سويليجيدر (بواح) سری اظهار ايديجی من باح ظهر وبسره اظهره (افصاح) بيان ايتمك وآشكاره قيلمق (نصاح) نونك فتحيله خالص معناسنه يقال نصح ای خلص وجائزدر كه نصيحت ايديجی معناسنه اوله ولكن اولكی معنی مقامه انسبدر زيرا جنت عدنه شوب سوادن پاك وخالص اولنلر كررلر يعنی انبيا عليهم السلام وصديقين وشهدا رضی الله عنهم (منصوص) تصريح اولنمش (مرصوص) محكم نسنه كه اجزاسی بری برينه منضم ومتلاصق اوله ديوار كبی (الواح) لوحك جمعيدر اينلو يعنی صحيفه معناسنه اغاجدن اولسون كميكدن اولسون (وضاح زياده واضح وروشن وفی القاموس وضح الامر بان والوضاح ككتان الابيض اللون الحسنه والنهار انتهی يعنی آی بدر اولديغی زمان ادوار واطرافنده اولان يلدزلر دخی ضيا بخش اولديغی كبی اصحاب واهل بيت دخی بدر كبی اولان فخر عالم صلی الله عليه وسلمك جوانبنه مجتمع اولوب روشنا بخش اوله لر (المحرره) فيض انوار ايليوب ماه منير* اولدی عكسندن كواكب مستنير* شمع جمع معرفتدر مصطفی* المش اطرافينی اخوان صفا* دور ايدوب اطرافنی پروانه لر* كون جمالينه نلر ياندی نلر* قيل بزی يارب آنك پروانه سی* حسننك آشفته وديوانه سی (اكرم مفلح وكر فلاح) مفلح بوراده متعديدر فلاحه ادخال ايديجی يعنی سبب اوليجی معناسنه پس علمی شاملدره ناظر اولمش اولور وقال فی الارشاد فی قوله تعالی (قد افلح المؤمنون) الفلاح الفوز بالمرام والنجاة عن المكروه وقيل البقاء فی الخير والافلاح الدخول فی ذلك كالابشار الذی هو الدخول فی البشارة وقد يجيء متعديا بمعنی الادخال فيه وعليه قراءة من قراء علی البناء للمفعول انتهی فلاح فلاح اهلی وفلاحه منسوب معناسنه پس عاملره ناظر اولمش اولور الحاصل مفلح اهل ارشاد وتعليم وتكميله وفلاح اهل رشد وعلم وكماله اشارتدر اولكسی افضلدر زيرا خير متعدی اهليدر (اشباح) شبحك جمعيدر تحريك وتسكينله قرالتی وشخص معناسنه جسد كبی (براق) قيل فی الحديث ان مثلكم فی الامم كمثل الشعرة البيضاء فی جلد الثور الاسود بو حديثده امم ايله مراد كفره در پس بو امت مرحومه نك كفره واهل ناره كوره قلتی وامم سالفه نك مؤمنلرينه واهل جنته نسبتله كثرتی وارد را آنكچون يوز يكرمی صفك سكسان صفی امت محمد اولسه كركدر نتكيم بالادده بيان اولندی (قال وقيل) بو كلمه لر اصلنده فعللردر صكره اسم جنسه نقل اولنديلر وفی الحديث ان الله نها كم عن قيل وقال (لواح) يعنی ذكر اولنان معنالی كوكل لوحنه نقش ايديجی (لواح) صانع اللوح وبايع اللوح معناسنه دخی كاور ولكن بو مقامه مناسب اولان اولكيدر بيورر حق كلامنده قال تعالی فی سورة الواقعة (والسابقون السابقون اولئك المقربون فی جنات النعيم وقال تعالی (واصحاب اليمين ما اصحاب اليمين فی سدر مخضود) الاية وقال تعالی فاما ان كان من المقربين فروح وريحان وجنة نعيم واما ان كان من اصحاب اليمين فسلام لك من اصحاب اليمين ارواح يعنی ارواح طيبه كه

اهل جنتدر بونده اشارت واردر كه اهل جنته روحانيت غالبدر كويا جسدلری روحدر (اصحاب يمين) يمين صاغ ال وصاغ طرفدر وجه تسميه بودر كه صلب آدم عليه السلامدن ذريتی اخراج اولنديغی وقتده آنلر آدمك صاغ جانبنده ايديلر ياخود روز قيامت نامهٔ عمللری صاغ الدن ويريلور وياخود جنت كه عرش عظيمك صاغ طرفنده در آنك اهلی اولدقلريدر وياخود يمين الله اهليدر كه لطف وجمالدر (اجناح) جناحك جمعيدر ولكن جمع عده نظيری يوقدر ازمان زمنك جمعيدر زمانك دكادر نتكيم جلداولده مرور ايلدی جناح قوش قناديدر وانسانك النه دخی قولتوغنه وارنجه جناح ديرلر بوراده عباديته قناد آچقدن مراد كاحركت وتوجهدر (مصباح) چراغ معناسنه سراج كبی مقصود بونلرك نور شريعتيله عوام متنور ونور حقيقتيله خواص مستضئ اولديغن بياندر زيرا اهل كمالك حالی نور علم وارشادله خلقی ظلمت جهل وضلالتدن اخراج ايتمكدر معلوم اوله كه مقربين شهود تجليات ذاتيه اربابی واهل يمين شهود تجليات صفاتيه واسمائيه اصحابيدر پس ما بينلرنده فرق بودر كه مقربينده بقيهٔ وجود يوقدر زيرا انسان ايچون ممكن اولان مرتبه نك غايتنه ايرمشلردر واول مرتبهٔ وحدت ذاتيه در اصحاب يمين ايسه بويله دكلدر زيرا وحدت صفات وحدت ذاتك مادونيدر فافهم (قال فی الارشاد المقربون الذين قربت الی العرش العظيم درجاتهم واعليت مراتبهم ورقيت الی حظائر القدس نفوسهم الزكية انتهی (وفی التعريفات القرب القيام بالطاعة والقرب المصطلح عليه هو قرب العبد من الله بكل ما يعطيه السعادة لاقرب الحق من العبد فانه من حيث دلالة وهو معكم اينما كنتم قرب عام سواء كان العبد سعيدا او شقيا (خيره سابقلر) اصل السبق التقدم فی السير ثم تجوز به فی غيره من التقدم كاحراز الفضل كما فی قوله تعالی (والسابقون السابقون ای المتقدمون الی ثواب الله وجنته بالاعمال الصالحة كما فی المفردات وقال بعض الكبار السابق الروح اسبقه بالتجليات الذاتية الرحمانية والتنزلات الربانية وبقاء طهارته ونزاهته ابتداء وانتهاء (لماح) اكسمزدن نظر ايديجی يقال لمح اليه كمنع اختلس النظر ولمح البرق والنجم لمعا وهو لامح ولماح (ارباح) فتحله ربحك جمعيدر كسرله اصی وفائده معناسنه وارباح كسرله كسب ربح معناسنه اولمق دخی جائزدر يقال تجارة مربحة ای كاسبة الربح ذكره المولی الجامی فی بعض تصانيفه وعلم صرفده مقصود تام كتابك ديباجه سنده اولان اذناب لفظی دخی بويله در يعنی كسر همزه ايله مصدر در كسب ذنب معناسنه بوخسه فتحله ذنبك جمعی دكلدر زيرا ذنبك جمعی ذنوب كاور فاعرفه سؤال اولنورسه كه كسب ربح دنياده در نتكيم الدنيا مزرعة الاخرة دينلمشدر پس يوم الدينده نيجه كسب ربح ايتمك اولور جواب بودر كه مراد جلب منفعت واحراز ثوابدر (نهالی) نونك فتحيله دوشجك نسنه (رخت) خاء معجمه ايله قماش خانه (طراح) طرح والقا ايديجی وآتيجی يقال طرحه رماه وابعده بوراده طراح ايله مراد ملائكه در كه اذن حقله اول بساطلری مؤمنلر ايچون دوشه مشلردر (مذهب) ذهب ايله يعنی آلتون صويی ايله طلا اولنمش (مهذب) اصلاح اولنمش يقال هذبه اصلحه واخلصه ونقاه والهذب محركة الصفاء والخلوص ورجل مهذب مطهر الاخلاق (نفاس) نفيسك جمعيدر شئ مرغوب معناسنه (عبير) معروف خوش قوقولی نسنه در قال فی القاموس العبير الزعفران او اخلاط من الطيب انتهی فيكون العبير علی الوجه الثانی مركبا من قبيل تسمية الشئ باطيب اجزائه وهو الزعفران (ارياح) ريحك جمعيدر يل معناسنه باد كبی (حريری درة الغواص نام كتابده كتورمشدر كه ريحك جمعی رياح وارواح كاور ارياح كلمز زيرا ريح اصلنده روحدر كسرله واولك ماقبلی مكسور اولمغله يايه قلب اولنمشدر رياح دخی بويله در فاما ارواح ده موجب قلب يوقدر انتهی بالمفهوم اجمالا جواب بودر كه بو يله يرلرده قياس دكل ايسه ده تخفيف ايچون واو يايه قلب اولنور نتكيم ثوبك جمعنده اثواب وثياب ديدكاری كبی اثياب دخی ديمشلردر وابنق كلمه سی اصلنده ارنق اولديغی خود كتب صرفده مسطوردر (مقابللر) يعنی بری برينك مقابله وبرابرنده يعنی يوز يوزه كه بحكم روبرو ديرتا كه بری برلرينك ديداريله مسرور ومستأنس اوله لر قال تعالی (متكئين عليها متقابلين ای لا ينظر بعضهم من اقفاء بعض اذ الجنة مكان اهل الوجه كما ان النار مكان اهل القفاء فافهم جدا (بواح) اهلنه اظهار اسرار ايديجی (فرحان) صفت مشبهه در فرح وسرور صاحبی ديمكدر تركيسی سونكندر (مفراح) كسرله كثير الفرح ديمكدر زيرا مبالغه صيغه سيدر (دورله دوران) دوران اصلنده واوك فتحه سيله در بوراده ضرورتله اسكان اولنمشدر يعنی دور قدحله دوران سوريله وزمان ذوق خالص وعيش صافی ايله كچه (باده) خمر جنسندن مطبوخ اولنه ديرلر (اقداح) فتحله قدحك جمعيدر تحريكله شراب ايچدكاری كاسه قال فی القاموس القدح بالتحريك آنية تروی الرجلين او اسم يجمع الصغار والكبار انتهی يعنی قدح ايكی كمسه يی قاندرر قابه ديرلر وياخود مطلقا كوچكنه وبيوكنه اسمدر (كاسه) چنق وكاس همزه ايله ايچنده خمر اولان صرحه قدحه ديرلر (تشريق) تنوير واضاءت زيرا شرق كونشه وقيوار الغندن كيرن ضوئه ديرلر (تشويق) شوقه دوشرمك والشوق عبارة عن انزعاج القلب الی لقاء المحبوب وقال بعضهم الشوق هيجان القلب عند ذكر المحبوب وسئل ابو علی عن الفرق بين الشوق

والاشتیاق فقال الشوق یسکن بالرؤیة والاشتیاق لا یزول باللقاء بل یزید (لمحرره) بلبلا سویله سر حکمتدن * عین وصل ایچره بو فریاددر * کوترکن کل نومنقارك * بویله فریاده اعتیاد ندر (وله) زاهدا جام عشقی ایچمزسن * نیچه بیلمزسن آغزك دادن * بردخی بزم عشقه کلمزسن * ویره کورشمدی بو بزمك دادن (افراح) فتحله فرحك جمعیدر فرح کشی مشتهاسنه نائل اولمقدن حاصل اولان لذت قلبیه‌در (شرابی) اولکی شراب معروفدر ایکنجیسی شر ایله آبدن مرکبدر (شر) خیرك ضدیدرکه مرغوب اولمین نسنه‌در یعنی اول شرابك ایچنده دنیا شرابلری کبی یرامز صو یوقدر (سراب) نصف نهارده کونش پرتوندن صحرالرده ایراقدن صو کبی کورینن نسنه‌در ترکیده الغم صالغم دیرلر پس شراب حقیقی اولان نسنه‌ده وسراب مهمله ایله حقیقی اولمیوب خیال مجرد اولانده مستعملدر (قال الراغب السراب اللامع فی المفازة کالماء وذلك لانسرابه فی رأی العین ای مروره (راح) خمر یعنی اول شرابك کوزه کاور بر خیالی ودنیا خمری کبی بولانقلغی یوقدر که نوش ایدنك دماغن خراب ایده ودائرهٔ عقلدن چقاروب کوره بلکه شول شراب صافیدرکه ایچنلره صفا ویرر ومست تجلی ایلر اللهم اسقنا من هذا الشراب انك انت الفیاض الوهاب (لمحرره) کالیکز بادهٔ عشقی ایچه لم * عقل جزئیدن آل یوب کچه لم * قزاروب کل کبی تجلیدن * بدنه جامهٔ رنکین بچه لم (نار) آنار در ضرورت ایچون همزه‌سی تخفیف اولنمشدر وفی الحدیث من اکل رمانا انار الله قلبه اربعین یوما بو حدیثده رمان وانارك جمعی لطائف نبویه‌دندر (تفاح) فتحله وتشدید له الما دیدکاری میوه‌در مشهور نحویه سیبویه دیدکاری یکاقلرینك حمرتده الما یه مشابهتندندر وبونك غیری دخی وجوه ایراد اولنمشدر (لمحرره) طوته لم بوستان عالمده * رخلرك اولدی قرمزی الما کوره برکه دیرمیسن ای یار * کل شول المادن عاشقا آل ما (الحاح) اقدام وابرام ایتمك (خوشخوان) ایو یخشی اوقیجی خواننده معناسنه وفی قاضیخان ولا ینبغی ان یقدم فی التراویح الخوشخوان بل یقدم الدرستخوان (خوان) سماط سفره وهر نسنه که ایچنده طعام آراسته اوله واوی والف ثابتدر عربیده خوان دیرلر خانك کسری وواوك فتحی واغله (ترنم) صوتی بوغازده تردید ایدوب طرب بخش وسرور افزا اولور وجهله ایرلمق قال فی التهذیب الترنم بسراییدن (افصاح) اظهار وبیان وفصاحتله تکلم (بیهوش) هوش شول حالتدرکه ترکی دلده آندن اوکله تعبیر ایدرلر اوکی کتمش کمسنه‌یه بیهوش دیرلر مغمی علیه معناسنه واوکاوکمسیه هوشمند دیرلر اوك عقلك وراسنده بر حالتدر عقل خلقیدر اول کسبله متزائد اولور اول سببدن مندا کادات توصیف دوشمشدر زیرا شول حالتکه عارضی اوله آنك ادات توصیفی منددر الحاصل هوش عقل اوزرینه متفرع بر حالتدر پس بیهوش دیوانه دیمك دکلدر (مرغول) قوروجق زلف واورلمش صاچ وناز کالك وبازکشت (نوا) بوراده مراد معنای اخیردر (مداح) زیاده مدح وثنا ایدیجی (لمحرره) خوشا آوازداودی که انسان * صفاسندن اوله آنکله بیهوش * طوته الده شراب ارغوانی * اوله بزم طربده مست ومدهوش (وله) مت من الغم فلا بی حراك (من لی باحیاء فؤاد خراب) غنّ من الصور بصوت حزین (یعنی مستویا من تراب (قال الحافظ) چنین قفس نه سزای چو من خوش الحانست (روم بکلشن رضوان که مرغ آن چمنم (ملاح) ملیحه منسوب مقصود بری برلرله ملیح واطیف صحبت ایده‌لر وخوش معامله ومحاوره قیله‌لر دیمکدر (ایلاح) تحمیل یعنی ما عداسنی فهمکه حواله قیله معلوم اوله که بو کلمه ولح دندر یقال ولح البعیر حمله مالا یطیقه لاحدن دکلدر مکر تکلف اولنوب اصلی الاحه دریا کسره‌دن تولد ایتمشدر دینله ایلاح ارلمغله باء موحده ایله بلوحدن یورلمق معناسنه مقاملك تحملی یوقدر فتأمل هدانا الله وایاکم الی سواء الصراط (صباحی کوستره اصباح) صباح ایله مراد نهار عرفیدرکه اولی حاجب شمسك افقك احمراری وقتی وآخری غروبدر واصباح ایله مراد نهار شرعیدرکه اولی طلوع فجردر نتکیم قرآنده کاور فالق الاصباح یعنی الله تعالی نور صبحی ظلمت شبدن یاریجی وظلمتی کیدروب نور کتوریجیدر مقصود ناظم قدس سره بودرکه طلوع فجر طلوع شمسه دلیل واضح اولدیغی کبی ذکر اولنان مقداردخی ماعدایه نشان روشندر نتکیم دیمشلردر القلیل یدل علی الکثیر والقطرة علی الغدیر والحفنة علی البیدر الکبیر (بخشایش) اسم مصدردر بخشاییدندن اسر کیش معناسنه ترحم کبی بوراده مراد ترجمه لازم اولان انعام وعطا وبخششدر (آسایش) بودخی آساییدندن اسم مصدردر دکنش معناسنه آرام کبی (آرایش) بودخی اسم مصدردر آراییدندن بزه‌یش معناسنه زیب وزینت کبی (جوق) انسان جماعتی بوراده مراد مطلقا جماعتدر زیرا حوری وغلمان بشر قسمندن دکلدر (طوق) زینت ایچون اولان کردنبند وحلقه ووسع وطاقت بوراده مراد معنای اخیردر یعنی الله تعالی اهل جنته وخصوصا اصحاب یمینه جنتك هر کوشه‌سن سیر ایتمکه وسع وطاقت ویره ویورلمیه‌لر (داده آدا یرمز) یعنی بر لذیذ نسنه‌نك آدن دیمك آنی طاتمق کبی دکلدر (هدایی) بال دیمکله طتلو اولمز چون دهان (یوری آنی طاتمغه سعی ایت همان (بوداد لا رده داد ایرمز) یعنی هیچ بر نسنه‌نك لذتی بونلرك لذتنه یتکزمز وبر نوعده هر تناولده بر دورلی لذت دخی بولورلر (اوله‌لر حقله الخ) یعنی ظاهرده خلقله سیر وسلوك وصحبتده

وباطنده حقله ذوق وسرور ووصلتده اوله‌لر وبر حاللری دیکر حاللرینه مانع ومزاحم اولمیه قال تعالی (الم نشرح لك صدرك ای حتی وسع مناجاة الحق ودعوة الخلق (لمحرره) پرده یوقدر کامل انسانه هیچ * کاری دائم روبرو صحبت درر * هر قفاده کوزی نور بر یوزاکا * حالی دائم رؤیت حضرت درر (جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن) جلال عظمت وکبریا معناسنه واطوار طورك جمعیدر فتحله حال وحد ومقدار دیمکدر بو مصرع مابعدنه مرهوندر (جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن) اجلی زیاده جلی وروشن دیمکدر یعنی چونکه الله تعالینك قدر عظمت وکبریاسی کنهی اوزره حد تجلیدن اعلادر پس آنك نور جمالی تجلی حاصل اولان مرتبه‌دن اجلادر بونك تحقیقی بودرکه الله تعالینك کمال عظمت وکبریاسی کنهی اوزره تجلیسنه مانعدر زیرا بو تجلینك برق خاطفنه بردیده طاقت کتورمز وخلقك انفس وآفاق وظاهر وباطنده آنی مکاشفه قیلدقلری تجلی واقع اولان مرتبه وحد استعداد انسانیده داخل اولان معنایه کوره‌در پس بو مرتبه‌ده اولان تجلی نورندن کنهی مرتبه‌سنده اولان نوری زیاده‌در (هدایی) بشر حدی افندی بوقدر در) او تهسن صانمه مقدور بشردر (مکر کیم برق خاطف کبی بر آن) قوللك سرینه ایره نور رحمان (والیکن زائل اولور بینه اولدم ایرشمز آکا ییلك عقل آدم) فافهم واغتنم (الهی) طالب نور ایسك آیینه کده * بوله کورای کوکل تجلئ حق * سر پاك استر ایسك سینه کده) بوله کورای کوکل تجلئ حق) کر مقرب وکر اصحاب یمین) جمله‌سی اولدی سر حقه امین) بولمغه سنده بو بولده تمکین) بوله کورای کوکل تجلئ حق) باصمغه جنت شهوده اباق) وارلغك خانه‌سنی کل اوده یاق) اولمغه ظاهر وباطن یوزی آق) بوله کورای کوکل تجلئ حق) مردایسك قیلمه نظر غلمانه) مورد باقمه ایرش سلیمانه) داخل اولمغه دار رحمانه) بوله کورای کوکل تجلئ حق) بو تجلیده در انواع حضور) بو تجلیده در اصناف سرور) بو تجلی یی بولان بیلر حور بوله کورای کوکل تجلئ حق) باقمه بو فانی باغ وبستانه) بلبل اول اوزکه بر کلستانه) نعره قیل ذکرا ایچنده مستانه) بوله کورای کوکل تجلئ حق) لذت عشقه بکزه‌مز برداد) داد له برد کلدر قوری آد) ایکی عالمده ابد اول داشاد) بوله کورای کوکل تجلئ حق) ایله ماسوای حقه هوس) ایکی عالمده جمله‌دن حق بس) دکله حقی یی قیل وقالی کس) بوله کورای کوکل تجلئ حق (شب نمینی) یعنی کیجه‌نك نمینی که چه دیدکاری در وچه سحرلرده هوانك رطوبتندن حاصل اولان اثردر وعند البعض دریا حیواناتندن بر حیوانك نفسیدرکه صباحلرده تنفس ایدوب هر نسنه آندن یاش اولور نم دیدکاری کبی ژاله دخی دیرلر (سوزی) ژاله درد یرمش دردندانکه انجنمه کیم * غنچه‌نك ای سرو کارخ آغزنه اولدر دوشن (ازهار زهرك جمعیدر چچك معناسنه هانك فتحی وسکونی جائزدر (کالکه سن ده) تجنیس تامدر ایکنجی ده‌ده لفظی منفصل یازلمق کرکدر زیرا مراد کالکه سنی ده دیمکدر (صورنا) وسورنا دخی دینلور عوام غلط ایدوب زرنا دیر وسورنا اصلنده نای سوردرد وکونلرده چالنان دودلك معناسنه صورناده صاد سیندن بدلدر وجائزدرکه صورناده نای قامش معناسنه اولوب قامشدن صور دیمك اوله ونای فی الجمله قامش معناسنه استعمال اولندیغنه لامعی کلماتنده تصریح واردر (سماع اصطلاحده جمیع اشیانك اصواتنده وسازلرك آوازلرنده وبعض پرده دورور قصده استعمال اولنور بوراده مراد معنای اولدر سماعك ایکی وجهله بیله شرحی کذرایتمشدر (طربدن اولدی سفلی وعلیا) یعنی فرح وشوقدن زیروزبر اولوردی وسرمست حالتن بولوردی (پرواز) لغتده قنادآچق واصطلاحده هواده اوچمق دور وقرار کاه معناسنه دخی کاور بوراده مراد معنای لازمی اولان حرکتدر (بعد ذا مجیدر که جرس وامثالی دنیاده مزامیر شیطاندن ایکن عقباده طرب انکیز اهل جنان اولدی وجهی بودرکه جنتده طبیعت ونفس یوقدر پس اهل جنانك جمیع احوالی صفاء روحانی وذوق جنانیدر خصوصا اورانك آوازی بر وجهله دنیا آوازنه بکزه‌مز اکرچه اسماده مشترك ایسه ده وبو تقریردن آلات مطربه‌نك حرمتی لغیره اولدیغی ظاهر اولدی وناظمك قدس سره تحریرندن باهر اولدیکه دنیاده اهل بدایت وتوسطه جنبش آور وسائط لازمدر مثلا خوش آوازله کمل اولیادن صادر اولان کلمات منظومه اوقنوب دیکلنمك کبی ولکن جمله‌دن عمده توحیده اشتغالدر انکچون مرجع طریقتمز شیخ افتاده قدس سره بیورمشلر بزم طریقمزده دورور قص یوقدر زیرا رقص وجمله اصوات دفع خواطر ایچون وضع اولنمشدر خواطری دفع ایتمکده ایسه توحیددن مؤثر نسنه یوقدر پس بزم طریقمز طریق انبیا علیهم السلام در زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم توحیددن غیری نسنه تلقین ایتمدی وقیاما وقعودا ذکرك جوازنه (الذین یذکرون الله قیاما وقعودا وعلی جنوبهم) آیت کریمه‌سی شاهد عدلدر (لمحرره) مطرب اصیت وصدای نی کس * باد آهم بکا محرك بس * دلم اول عندلیبدر بدنم * اکا اولمشدر استخوانی قفس * ذکر ایدر بو قفسده مولایی ایلمز غیری بر هوایه هوس (وله) نای من بوده کاوی من زآه (میزنم هر دم بزاری صد صدا * با ادایی میکنم افغان که هیچ) بلبل کلشن نداندان ادا (اشجار) شجرك جمعیدر والشجر من النبت ماله ساق (احجار) حجرك جمعیدر والحجر الجوهر الصلب المعروف (آغجلارك شو کوکی شو اده) معلوم اوله که شجرك اصل وابتداسی کوکی وفرع وانتهاسی رأسیدر جنتده

انتكاسنك سببى سهل المأخذ اولديغيدر وبردخى انسان صورتيله تصورندندر زيرا انسانك باشى جانب فوقده ورجلى
طرف تحتده دربس باش مشاعر فاضله يى مشتمل اولمغله اول انسان عدا اولنور ولكن صوتك مبدئى حلقوم اولمغله ابتداء
مخارج طرف اسفل اولان حلقدن اعتبار اولندى شفه دن دكل فافهم (صبا) سحر يلنى بياندر صبا كون ايله كيجه برابر
اولدقده شرقدن اسن يلدر (قال اهل التفسير الصبوة الميل الى الهوى ومنه الصبا لان النفوس تصبو اليها وتميل لطيب
نسيمها وروحها (بعدذا) ناظم قدس سره بو كلامنده شجر جنتى محبوبه وبركنى زلفه تشبيه ايلدى (اوقورلر سورۀ
يوسفله مريم) قال ابن عطاء رحمه الله لا يسمع سورة يوسف محزون الا استراح اى وجد الراحة وفى حواشى ابن الشيخ سورة
يوسف وسورة مريم تتفكه بها اهل الجنة اى يتلذذون بتلاوتهما (لمحرره) فرج دل ديلرسك اى عاشق * سورۀ يوسف
اوقى هم مريم * بو ايكى سوره هر كيم اوقسه * ذره سى مهر اولور وقطره سى يم (بخت بربخت) ايكيسى يله باء موحده
وخاء معجمه ايله دردولت وطالع معناسنه برفتحله استعلا افاده ايدر عربيده على كبى يعنى جانلرينه دولت صفا اوزرينه
دولت وكوكب تجلى اوزرينه كوكب ويريلور (تخت برتخت) ايكيسى يله تاء مثنات وخاء معجمه ايله در پادشاهلر
اوتورديغى معروف سريردر تفصيلى كذا ايتمشدر (شمس المعالى) معالى علونك جمعيدر على غير قياس تنكيم محاسن
حسنك ومقابح قبحك ومساوى سوءك جمعيدر پس مساوى كلمه سنى واوك فتحيله تلفظ ايدن مساويدن خالى اولمدى
مقصود ناظم علو جاه ورتبه فلكنك كونشى اوله ديمكدر (الفاظ كوهربار) كوهر ياغديريجى الفاظ بو كلامده معانئ
الفاظ نبويه يى جواهره تشبيه وارددر ولكن كوهرى ياغديرن فى الحقيقة الفاظ دكلدر بلكه لب ودهان ونسيم جاندر پس
الفاظله اسنادى مجاز اولور (فضولى) درجدر لعل روان بخشك درشهوار لفظ) درجدن درلر دوكرسن ايلسك اظهار
لفظ) ومن معقدات امرى (نسيم جان كهربار اولدى غنچه لعل ومرجاندن) اولور برغنچه پيدا پيرغى لعل بدخشاندن
(نسيم جان نفس انسانى وغنچه دهان ياردركه ابلرا كالعل بدخشان رنك ايكى بركدر (هركيجه) شرحى كذرايتدى
قال الله تعالى فى سورة الواقعة (انا انشأناهن انشاء) تحقيق بز زنان دنيايى پيرلكده صكره برخلق ايله دخى خلق ايتدك
يعنى پير ايكن جوان قيلدق (فجعلناهن ابكارا) پس بز آنلرى دختران دوشيزه قيلدق يعنى هر كاه كه شوهرلرى آنلره
قربان ايده لر اركورمدك قز كبى بوله لر (عربا) ارلرينه دوست وعاشق (اترابا) سن وسالده برابركه ارلرى كبى اوتوز اوچ
ياشنده وفى الكشاف عن رسول الله صلى الله عليه وسلم ان ام سلمة رضى الله عنها سألته عن قوله تعالى (انا انشأناهن)
فقال يا ام سلمة هن اللواتى قبضن فى دار الدنيا عجائز شمطا رمصا جعلهن الله بعد الكبر اترابا على ميلاد واحد فى الاستواء
كلما اتاهن ازواجهن وجدوهن ابكارا فلما سمعت عائشة رضى الله عنها ذلك قالت واوجعاه فقال عليه السلام ليس هناك
وجع اى وجع الافتضاض وقالت) عجوز لرسول الله ادع الله ان يدخلنى الجنة فقال ان الجنة لا تدخلها العجائز فولت
وهى تبكى فقال عليه السلام اخبروها انها ليست يومئذ بعجوز (لمحرره) صانمه اى دل كه پيره زن يارن * كيره فردوسه
وكوره يارن * مكر اوله جوان وتازه وتر * كاهل فردوس تازه زن استر * نيلر انسان عجوز دنيايى * كه بوله تير قامتى يايى *
كلشن ذاتى اوله خار وخزان * بوزيله پرده سنده كى اوزان * قالميه روزنه سنده انوار * واربو يله عجوزى ترك ايت وار *
چشمكه بركوزلى قيل مرآت * سيل غمى دلدن وكدرلرى آت * ايرمسه ذوق وصلته آدم * ايكى عالمده كليه بردم * حقيا
دردكه آره درمان * بوخسه كلدى وكچدى اشته زمان (ديدى اولمايى آچى بوتنده) يعنى ازالۀ بكارت وقتنده دنياده كى
كبى آغرى وآچى اولميه (واره هر قنغسينه كيم ديلرسه) بعض رواياتده برقاچ اره وران عورت جنتده الك آخريله اوله
ديمشدرارى اولمينلر واولوب دوزخى اولنلر اهل بهشته توزيع اولنه لر تنكيم بالاده اشارت اولندى (آفاق) نواحى وقد سبق
(سعى بليغ) سعى مشى سريع معناسنه دريلمكدن آشغه يعنى يلمك تيز يوريمه نك فوقنده دركاه اولوركه برخصوصده
جد وجهد ايچون استعمال اولنور وكرك خير وكرك شر يعنى نهايته بالغ اولان مرتبه ده جد واجتهاد ايدم (حديث قدسى
هو ما اخبر الله نبيه بالالهام او بالمنام فاخبر عليه السلام عن ذلك المعنى بعبارة نفسه فالقرآن مفضل عليه لان لفظه
منزل ايضا (اعداد) كسرله حاضر وآماده قيلمق ايكنجى اعداد فتحله عددك جمعيدر (اقليد) كسرله مطلقا كليدكه
دمردن وكرك اغاجدن ومفتاح معناسنه دخى كلور بوراده مراد معناى اولدر (كوزلر قرارندن) يعنى ساكن اولديغى
نسنه دن زيرا كوز برنسنه يى زياده استحسان ايتسه آنك غيريه نظره حركت ايتمز قال الله تعالى فى سورة السجدة
(فلا تعلم نفس) پس هيچ نفس بيلمز يعنى نه ملك مقرب ونه نبى مرسل فكيف كه غيرلرى بيله ما اخفى لهم آنلر ايچون كزلنن
نسنه يى (من قرة اعين) كوزلر روشن اولديغى نعمتدن قيل اصله من القر اى البرد فقرت عينه قيل معناه بردت فصحت
وقيل بل لان للسرور دمعة قارة وللحزن دمعة حارة ولذلك يقال فيمن يدعى عليه اسخن الله عينه وقيل هو من القرار
والمعنى اعطاه الله ما تسكن به عينه فلا تطمح الى غيره كما فى المفردات قال فى بحر العلوم يقال قرت عينه اذا بردت نقيض

سخنت هذا اصله ثم استعير للسرور انتهى وفى القاموس قرت عينه تقر بالكسر والفتح قرة ويضم وقرورا بردت وانقطع
بكاؤها اورأت ما كانت متشوقة اليه انتهى (جزاء) جزاء كامل ايله جزا اولنديلر (بما كانوا يعملون) ايتدكلرى اعمال صالحه
سببيله ديمشلردركه طاعتى پنهان اولنلرك جزالرى دخى پنهاندر آنكچون حقدن غيرى آنلرك مكافاتنه مطلع دكلدر
(روزى كه روم همره جانان بچمن (نه لاله وكل بينم ونه سرو وسمن) رازى كه ميان من واو كفته شود (من دانم واو داند واو
داند ومن (معطر) خوش قوقولى (لفظ انفاس) الفاظ نفيسه ديمكدر نفيسك جمعيدر مرغوب معناسنه (طولى عرضى
اوزونلغى وايكلوليكى (يكسان) برابر وقد سبق تحقيقه (اويز) تركيدر سورى سكك معناسنه (سدى) قال فى القاموس
اسمعيل السدى لبيع المقانع فى سدة مسجد الكوفة وهى ما يبقى من الطاق المسدود (رند جهانسوز) جهان ياقيجى عيار
يعنى اول عاقل وعاشق وعارف كه جمله وارلغن آتش عشقده سوزان ايتمش واقصاى منزل مراده ايتمشدر (نجاتى) رخت
وبختم كوترى اوده اوررسك دوتمز (برايكى كون بنى بو دنياده محبوب اكار (مجوف) جوفى خالى نسنه يعنى ايچى بوش
انجودن يكپاره چادرى اوله كيم) استفهام انكاريدر يعنى كمسه آنى صاتون آلمغه ابو لمزدى (واروب سيرايلسه برنيجه
سنه) يعنى ذكر اولنان سلطان حرمندن نيجه لرى دورايلسه وآنلرله هر دورلى عيش وعشرت قيلسه (برى كورميه كيم
بيرنجسى نه) يعنى برى اوبرينك حالنه مطلع اولميه خصوصا وقت انكشافده اوزرلرينه ستار اسمندن پرده لر چكله پس
بو مصراعده نه لفظى استفهامدر ماقبلندن منفصل يازلمق كركدر (الهى) دمادم غرق درياى نعيمز (خدانك لطفنه
چوق چوق شكرلر (صفا كلزارى ايچره پرنسيمز) خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر (بوكون شول دلده كى عشق ومحبت
يارن شول حورى وغلمان جنت (قوسى اولدى حقدن خلقه نعمت) خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر (كوكل صحراى
واسعدر بوتنده (زمين وآسمان خردلدر آنده) بو وسعت بوقدر انسان غيريسنده (خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر)
خطاب ارجعيدن كاسه آواز (سماع اهلينه بسدر نغمۀ ساز) قيلور بردمده عاشق نيجه پرواز (خدانك لطفنه
چوق چوق شكرلر (كمينك قلبى مفتوح تجلى) كمينك صدرى مشروح تسلى (اكر جزئى اكر احسان كلى) خدانك لطفنه
چوق چوق شكرلر (غم عشق ايچره اى حقى فرح وار) نه نار خليل ايچنده انوار (بوكون جنتده سن شكر ايله كل وار)
خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر (فرش) زمينه دركه انتفاع ناس ايچون مفروش ومبسوطدر (ديباج) اطلس
ديدكلرى قماشدر فارسيدن معربدر (بعدذا) ناظم قدس سره مراتب اهل جنت فصلنك عنوانده اشارت ايتديكى
مراتبك بيانن اتمام ايدوب مطالبك تقريرينه شروع ايلدى (شطح وطامات) شطح پيرايه معناسنه اما اصطلاحده شول
كلماته ديرلركه آنده رايحۀ رعونت ودعوى اوله وطامات رسوم وقواعد كما قال بعضهم الفرق بين الشطح والطامات
ان الشطح يستعمل فى الالفاظ والاقوال والطامات فى الزى والافعال قال فى التعريفات الشطح عبارة عن كلمة عليها
رايحة رعونة ودعوى وهو من زلات المحققين فانه دعوى بحق يفصح بها العارف من غير اذن الهى بطريق يشعر
بالنباهة (كركدر دال اوله قامات) قد وقامتلر دال كبى دوتا اولمق كركدر يعنى دعوايه شاهد وهر صورته معنى وحقيقت
لازمدر والا مجرد قيل وقال ايله بو ايش بتمز (هدايى) صادقلره برهان كرك ورنه زدعراها چه سود (نطع) شطرنج بساطى
(لجلاج) شطرنج لعبنده ماهر بركسه نك اسميدر واضعنك نامى دكلدر تنكيم طاش كپرى زاده نك مفتاح السعاده نام
كتابنده كلور (ما اشتهر بين العوام من ان واضع الشطرنج اللجلاج فليس كذلك لانه كان ممن يحسن اللعب به انتهى)
واضعنك نامى صصه بن داهر الهنديدركه هند پادشاهلرندن شهرام ويابلهيت ايچون تأليف ايتمشدر (فردانه مردانه
(بونك كبى يرلرده الف ونون وهاء رسمى تخصيص ونسبت ولياقت افاده ايدر فرده ومرده منسوب ديمكدر فرد صدف
وجودده سر تمكين ايله يكدانه ومردرجال اللهدن اولندر (حلاج) ابو المغيث حسين بن المنصور الحلاج البيضاوى
قدس سره پدرى اسميله شهرت بولمشدر امام احمد بن حنبل كبى انكچون حنبلى ديلور اصلى فارسده بيضا نام شهردن
نشو ونماسى واسط وعراقده در جنيد وغيريلرله صحبت ايتمشدر ديمشلردركه جدى مجوسى ايدى ابو يزيد بسطامينك
جدى كبى حلاج لغتده پنبه آتيجيدر وجه تسميه بودركه بركون شيخ حسين منصور برحلاجى برمصلحته كوندروب
كنديسى حلاجك دكاننده اوتوردى واشارت ايدوب پنبه لرك جمله سى آتلدى وحاضر اولدى حلاج كلدكده پنبه سن
محلوج بولدى اورادن شيخ حسين منصوره حلاج ديلدى يوخسه اصلنده حلاج دكل ايدى مقتدر بالله خليفه
كوننده بغدادده اوچيوز طقوز سنه سنده قتل وصلب اولندى (بعدذا) ناظمك قدس سره مرادى بودركه بو ميدانه
مردانه آياق باصوب دعوادن احتراز وكتم راز ايتمك كركدر حلاج منصور كبى اولمق لازمدر زيرا حلاج حقيقت اوزره
بو ميدانه آياق باصمدى واذن حق اولمدن دعواى انا الحقه دوشوب كسنه نك كلامنى قولغنه آصمدى پس حلاج كبيلر
آياق باصمغه قادر اولميجق آنلرك مرتبه سنه واصل اولمينلرك حالى نه اولمق كركدر (والهىء اسكوبى) اكر عارف ايسك ايتمه

حقیقت سرنی افشا (کلام حق چقردی باشدن حلاج منصوری (بعدذا) اکرچه کلام ناظمدن حلاج منصوری جرح
ایتمك منفهم اولدی فاما بومقوله دخل کونه کلمات ناظم کبیلره رواوآنلرك رتبه سندن متنزل اولنلره کوره ادب دکلدر
بلکه موجب تنزل عظیمدر (ونفحاتده کلورکه کبار طائفه دن شیخ الاسلام عبدالله الانصاری قدس سره بیوردیلرکه
بن حلاج منصوری مشایخ عظامه موافقة وشرع وعلمی رعایة قبول ایتم وردتدخی قیلم سزدخی بو یلجه ایدوب حالنی
موقوف براغیکز (المحرره) زخم جان ودله استرسك علاج) ایلمه جرح حسین حلاج) چوق کشی مات اولور بوقطع اوزره
نقدرلح ایدرسه چون لجلاج (اقلیم) قال فی القاموس الاقلیم کقندیل واحد الاقالیم السبعة انتهی معلوم اوله که قلم
اصلنده قطع معناسنه در صکره ارض معموره بسیطنك یدی قطعه سندن هر برینه اقلیم اطلاق اولندی واول یدی
قطعه خط استواده قبة الارضدن بدأ ایدوب قطب شمالی طرفنده نهایت بولور زیرا طرف جنوب بالکلیه خراب وغیر
مسکوندر وبواقالیمك تفصیلی علم هیئتده سبیندر وارض معموره نك یدی اقلیمه قسمتی مأمون خلیفه کوننده حکمانك
اتفاقیله واقع اولمشدر (ادهم) ابواسحق ابراهیم بن ادهم بن المنصور البلخی من الطبقة الاولی من طبقات الصوفیة کان
من ابناء الملوك تاب فی شبابه وقد صحب سفیان والفضیل فی مکة وجاء الی الشام ومات فیها سنة ست وستین ومائتین کان
من اهل الکرامة قال الثوری کان ابراهیم بن ادهم یشبه ابراهیم الخلیل علیه السلام ولوکان فی الصحابة لکان رجلا
فاضلا وصلی خمس عشرة صلوة بوضوء واحد وذهب الی الخلاء لیلة وفاته نحوا من عشرین مرة وجدد وضوءه فی کل مرة
(المحرره) بوانورکن بودکاووافر صو * نجب اولمیه دوام وضو * بویه کورزکرد کناهی بوزدن * واریکن سنده قوت بازو
(بودرده بولمدی مرهم) زیرا بودردلك مرهمی ینه دردلك کندیدر پس عاشقه بودنیاده اولدقجه تسلی کلمزوبالکلیه چاره
بولنمز نتکیم ناظم قدس سره بیورور (چاره بیچاره لك دردرناچار) ایرمز اکا چوفکرله غایات (صدهم) بوزدخی یعنی چوق
(زرین) زره منسوب دیمکدر پس یانسبت ونون تأکید ایچوندر وبعض کلماتده نون مکرر کلورنازنین کبی زیاده نازلی
معناسنه (کلیم) اولکسی کسرله خرقه وصوف وایکنجیسی مکالم معناسنه در روی انه کان علی موسی یوم الطور جبة
من صوف مخللة بالعیدان محزوم وسطه بشریط لیف (فرسا) آشنمش وصولمش ومتغیر اولمش فرسوده معناسنه
(تاراج) یغما مقصود وجود ووجوده تابع اولان صفاتدن اثر قالمیوب بالکلیه محو وفنا اهلی اولدقلرن بیاندر (جکرلر
قانه غرق اولدی) یعنی دردعشقله جکردن خون چکیده اولوب جکر قان ایچنده قالدی ویاخود بتون اریوب قان
اولدی) بوکز قان جانه غرق اولدی) یعنی قانده محو وفنا بولدی وجان صورتنه کیردی نتکیم مأکولات ومشروبات
تلطف ایدوب جکرده قان وقان دخی روح حیوانی اولور (اوجان جانانه غرق اولدی) یعنی تعینی پرده سی چاك اولوب
روی جانان ظاهر وبلکه اثنینیت کیدوب وحدت سری باهر اولدی (اوجانان تا بوله منهاج) منهاج کسرله طریق واضحدر
یعنی جانله طریق وحدت بوله وعاشق ومعشوق اراسندن کثرت زائل اوله وجائزدرکه جانله جان عاشق وجانانله فخر عالم
صلی الله علیه وسلم مراد اوله وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك منهاج بولدیغی آنك عشق ومحبتنده محو وفنا اولان عاشقك
جانی طریق وحدتدن جانان حقیقی یه ایصال ایتدیکیدر نتکیم بیت آتیده بومعنایی اشعار وارددر زیرا فخر عالم صلی الله
علیه وسلم که صاحب شریعتدر طریقتدن اثر بولوب وحقیقتدن خبر بیلوب طریق وحدتدن حقه سفر ومعراج
ایتمشدر (اسرار ولایتدن) الولایة بالکسر فی الشرع تنفیذ القول علی الغیر شاء الغیر اوابی وفی الحقیقة قیام العبد بالحق
عند الفناء عن نفسه (ویاخود اول ولایتدن) ولایت بوراده کسرله ایل واقلیم معناسنه در (استخراج) چقرمق اخراج
کبی یقال خرج خروجا برز من مقره اوحاله سواء کان مقره دارا اوبلدا اوثوبا وسواء کان حاله حالة فی نفسه اوفی اسبابه
الخارجة والاخراج اکثر ما یقال فی الاعیان نحو قوله تعالی کما اخرجك ربك من بیتك ویقال فی التکوین الذی هو فعل الله
تعالی نحو قوله تعالی (والله اخرجکم من بطون امهاتکم (خواجۂ کونین) دنیا وآخرتك سیدی وعزیزی (کلامی قرة
العینین) کوزلرك سروری وروشنلکی قره نك تفصیلی بحر سابقده فلا تعلم نفس آیتنده کذر ایلدی (نظامی درة اللونین
لونین ایله مراد ابیض واسوددرکه ابیض نهاره واسود لیله اشارتدر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك دوزنی وترتیبی کیجه
وکوندزلك یکدانه دانه دار انجوسیدر یعنی زینتیدر شویله کها کرآنك نظامی اولمسه کیجه وکوندز زینتسز ودوزنسز
قالوردی مقصود روز وشبك مشتمل اولدیغی طاعات موظفه دن حاصل اولان نظامدر (سراج عالم وهاج) عالمك روشن
چراغی که خلق آنکله ظلمات جهل وضلالتده طریق علم وهدایته مهتدی اولمشلردر پس وهاج سراجك صفتیدر
(قال الراغب الوهج حصول الضوء والحر من النار قال تعالی (وجعلنا سراجا وهاجا) ای مضیئا وتوهج الجوهر تلألأ
(سورآنلری اوجمق ده) ده کلمه سی دخی معناسنه در (بعدذا) اوجماغك بعض اشیایه محبت واشتیاقی ثابتدر زیرا حیوة
اهلیدر کما قال تعالی وان الدار الآخرة لهی الحیوان (حجاب اولمزاکا طاشی) طاشدن مراد جواهردر زیرا جنتك بنالری

جواهر وسیم وزردندر پس اجرام فلکیه زیاده شفاف ومصیقل اولدیغی جهتدن انوار کواکبك زمینده ظهور
وانعکاسنه حائل اولمدیغی کبی ابنیۂ جنت دخی داخل وخارجنه نسبتله بویله در (بهاج) بهجت وحسن صاحبی ویاخود
مسرتبخش (نهاج) سالك یقال نهج الطریق سلکه والنهج الطریق الواضح کالمنهج والمنهاج (که نرم ایده کلامینی) نرم
یومشق (ومن لطائف الصائب) کذشت عمرنکردی کلام خودرا نرم (تراچه حاصل ازین آسیای دندانست (سرود)
باشبوغ اولان کمسنه (افواج) فوجك جمعیدر جماعت معناسنه (غمکین) غملی دیمکدر کاف زائد ویانسبت ونون تأکید
ایچوندر (امواج) موجك جمعیدر (قال الراغب الموج فی البحر ما یعلو من غوارب الماء وتموج تموجا اضطرب اضطراب
الموج (باقی) لشکر اشك فراوانله جنك ایتمك ایچون (کوندررموجلرن لجۂ عمان صف صف (انتاج) نتیجه ویرمك وثمره
وفائده کوسترمك وقد سبق تحقیقه (لله) الله حقیچون بوخسه کندی نفسیچون دکل (فی الله) طریق حقده بوخسه
طریق شیطانده دکل (بالله) محبت وتولی حقله بوخسه نفسنك فکر وتدبیریله دکل (افراد وازواج) تکار وچفتلر
(ازهر انور (ایکیسی برمعنایه در زیاده روشن ونورانی دیمکدر (ادراج) کسرله دورمك طی کبی بوراده مراد وضع
وطرحدر) اشراق (اضاءت) من نطفة امشاج (قاریشق نطفه دن مراد مرد وزنك منی سیدر (قال فی القاموس مشج
خلط وشیء مشیج کقتیل وسبب وکتف فی لغتیه والجمع امشاج ونطفة امشاج مختلطة بماء المرأة ودمها انتهی) قال
تعالی فی سورة الدهر (انا خلقنا الانسان من نطفة امشاج ای اخلاط وبالفارسیة آمیختها وصف النطفة بالجمع لما ان
المراد بها مجموع المائین کما فی الارشاد (کورن کوز کندودن کونلر) کوینمك قصه غقدر عریده غیرت وفارسیده رشك
دیرلر (همامی) جان جمالکی سنك جمله نظردن کونلر * کورمسون دیو خیالکی بصردن کونلر (مشرب مذهب)
مشرب صوقابی ومذهب اسم مفعول صیغه سی اوزره مشربك صغتیدر التون صویی ایله طلا اولنمش معناسنه قال
فی القاموس اذهبه طلاه به کذهبه فهو مذهب وذهیب ومذهب انتهی (مطرز زر واشهب) یاشی سیاهنه غالب
اولان بز که طرازلنمش طرازقفتان اوموزینه طلا ایله دکدکاری علم وآلتونلی تمغا وزبور التون وکومش وانجو وبونلره
بکزر نسنه لرله بزك واشهب آق رنکلو نسنه که قراسنه غالب اوله وقد شهب فهو اشهب غلب بیاضه علی سواده (نساج
طوقیجی جلاه کبی (اسفیداج) کسرله معربدر اوستیج دیدکاری آق نسنه که عورتلر یوزلرینه دورترلر (امزاج) مزاجك
جمعیدر وقد سبق (سربر) سر باردن مخففدر یولك اوستنه قودقلری نسنه یوکدن زائد عوام غلط ایدوب سلور دیرعریده
علاوه دیرلر بوراده مراد معنای لازمی اولان علودر وجائزدرکه سر بر اصلنده برسر اولوب باش اوزرنده دیمك اوله
یعنی عالی مرتبه (اصلچون) یعنی عادللر ایچون که سائرلرآنلره کوره مرتبه ده فرعدر (شوکیم حکمنده اهلنده تمام
عدل ایده ایلنده) یعنی خانه سنده اولان اهل وعیال وایل ومملکتنده اولان رعایاسنه حکمنده عدل وداد اهلی اوله
بوندن منفهم اولورکه عدل ایتمك سلطانه مخصوص دکلدر بلکه هر عیال صاحبی سلطان حکمنده در (یعنی اوله
رحمانك) حقك زیاده لطفنه مظهر اولمقدن کنایه در زیرا صاحب کرم اولنلر عطایی صاغ اللریله ویررلر واکرامی مراد اولنان
زائرلری صاغ جانبلرینه اجلاس ایدرلر (حنان اجلی) نوری ولطف وکرمی زیاده روشن اولان رحیم قال فی القاموس
الحنان کشداد اسم لله تعالی معناه الرحیم (منان اولی) عبادته زیاده لایق اولان معطی ومنعم (قال فی القاموس المنان
من اسماء الله تعالی ای المعطی ابتداء (دیان اعلی) رتبه سی جمله نك فوقنده اولان مجازی (قال فی القاموس الدیان
القهار والقاضی والحاکم والسائس والحاسب والمجازی الذی لایضیع عملا بل یجزی بالخیر والشر (الهی) کوکل درد
حقه محرم کرکدر (بلای عشقله همدم کرکدر) جکر محنتله اولوب پاره پاره (کوزنده اهل عشقك دم کرکدر) بوعشقك
اولمغه سیاحی دائم (جهانده عیسی مریم کرکدر (درمقصود هر پرده بولنمز) صدف دل فیض مولی یم کرکدر (خدادر
عاشقه اعلی المطالب) بومطلوبه طلب محکم کرکدر (دیلرسك جنت وصل خدایی) اکا ارشاد ایدر آدم کرکدر (تجلیدن
یارن نوش ایتمکه می) بوکون دل عین جام جم کرکدر (فنافی الله سعی ایت کوزله فرصت) بواولمك اولمدن اقدم کرکدر
(سوب حق اهلنی لله فی الله * محبتله کوکل خرم کرکدر) مقامی اولمغه نورانی منبر (جهانده عادل عالم کرکدر) سلوب
کوزیاشنی مظلوملردن (کوکلده یاره یه مرهم کرکدر) اکرانفس اکرآفاقه حق (بوعدل وداد بیل هردم کرکدر (ناسج)
التون وکومش وابریشم وغیری آغریها اولنسنه دن طوقنمش حریر وجنت حریرلرندن برلباسدر) تاج تخت رخت بخت
مرة بعد اخری شرح اولنمشدر (جوهری) یانسبت ایچوندر جوهرلو تاج دیمکدر (تیجان) تاجك جمعیدر وفی الحدیث
العمائم تیجان العرب یعنی عربك عمامه سی عجمك تاجی یرینه درپس آنلره عجم کبی تاج لازم دکلدر (بری یاقوتله
لؤلؤی براق) فی سورة الحج (یحلون فیها من اساور من ذهب ولؤلؤا) الآیه بعضلر بوآیت شریفه ده لؤلؤیی ذهب اوزرینه
عطف ایتمشلردر سؤال اولنورسه که التون وکومشدن بلازك معروف فاما لؤلؤدن معروف دکلدر پس توفیق

نه وجهله اولور جواب بودر که انجودن بلازك نظم طريقيله اولور پس اكر زمان نزولده لؤلؤ منظومدن بلازك معروف
ايسه فيها والااعددت لعبادى الصالحين مالاعين رأت موجبنجه مشاهده ايتدكارى نسنه يه تشويق اولورمع هذا
جنتده بكباره انجودن دخى بلازك اولمق جائزدر زيرا عالم ملكوتى عالم ملكه قياس ايتمك جائز دكلدر (سندس واستبرق)
بالاده بيان اولنمشدر (قبا) اوكى آچق قفتاندر تنكيم مرور ايتدى (غشى) بيهوش اولمق يعنى برسببله قلب ضعيف
اولمغله روح اكا مجتمع اولوب قواى متحركه وحساسه متعطل اولمق وجع شديد وجوع شديد وموذى بارد وامثالندن
اولديغى كبى بعضلر غشى واغما بردر وبعضلر فرق ايدوب ديمشلركه غشى ذكر اولنان واغما بلغم بارد وغليظدن بطون
دماغك امتلاسيدر (طرح) تمل زيرا ابتدا طرح اولنان اودر ورسم وقانون معناسنه ده كلور ومفتاح اللغه ده ديمشدركه
طرح اول چقوربردركه آنده صو اكلنور انتهى بوراده مراد الله اعلم جواهر وضع ايتمكيچون جابجا اويلمش چقوريرلردر
تنكيم پادشاهلرك سريرلرنده وبعض كرسيلرده ومرصع زينلرده مشاهده در (رفرف) يشل رنك بساطدر (مسند)
طيانجق نسنه بوراده مراد يصدقدر (پرتاب) اوزاغه آتلن اوق مقصود سرير منذكورك وياصاحبنك هوايه اغماسى
تيرپرتابه تشبيهدر (مهتاب) اى آيدنى يعنى بونلرك نورى مهتاب كبى اولديغى حالده ويامهتاب هر يره ايرديكى كبى
اولدخى ايره (دریاب) اكله ويل ديمكدر كاهيجه تفقد ايله يعنى يوقله ديمك اولور (دريغ) منع وغير معنايه دخى كلور تنكيم
بالاده شرح اولندى (دار) بنا وعرصه يى جمع ايدن محله ديرلر وجه تسميه مرور ايتمشدر بيت سقف وجدران اربعه يى
مشتمل اولان اودرناظمك قدس سره بيت آتيده اوايله مرادى بودر (فرش) دوشك (فراش) دوشيجى (موائد) مائده نك
جمعيدر اوزرنده طعام اولان سفره معناسنه (وصائف) وصيفه نك جمعيدر بالغ اولمدق قز (رب الارباب) مربيلرك
مربيسى وصاحبلرك صاحبى ورب حقيقتده اسم اعظم وارباب سائر اسماء الهيه درپس جمله مظاهرك استنادى اربابه
واربابك دخى رجوعى رب الاربابه در (ويره بوزارجه قوت) قال فى انسان العيون اوتى صلى الله عليه وسلم قوة اربعين
رجلا من اهل الجنة فى الجماع وقوة الرجل من اهل الجنة كمائة من اهل الدنيا فيكون اعطى عليه السلام قوة اربعة
آلاف رجل وسليمان عليه السلام اعطى قوة مائة رجل وقيل الف رجل اى من رجال الدنيا (لمحرره) اى كوكل بوستان
فردوسك ❊ اوله حوريلرى قضيب البان ❊ دسترس بوله بونجه محبوبه ❊ ايده هرار بوزار قدر قربان (دوكه درلر) بعض
رجال اللهدن مرويدركه حاجت خلا واقع اولدقده سر توحيددن بعض كلمات تكلم ايدوب تقاضى مندفع اولورايمش پس
بو عالم كثيفده حال بو اولنجق عالم لطيفده نه اولمق كركدر ورحم مادرده جنين خونخوار بوكا نظيردر وبعض ملاميه كه
شهر رمضان نهارنده تغيرناس ايچون تناول طعام ايدرلر اعدام طعامه مالك اولدقلرندر يعنى يدكارى نسنه دخى
اغزلرنده ايكن استحاله طريقيله هوايه منقلب اولور پس حقيقتده افطار يوقدر اكرچه بومقوله نسنه ظاهر شرعه
مخالف اولمغله منكر وضعفاء اهل سلوك حاليدر الحاصل غداء نورانيده ثقل يوقدر وثقل فرضا اولسه دخى دره منقلب
وياهوايه متحول اولور فافهم (تفريح) فرح ويرمك (پس آنده حمد وتسبيح اوله لذات) يعنى جنتده تكاليف عبادت
يوقدر بلكه اهل جنتك عبادتلرى مجرد تسبيح وحمددر وبو معنايه حقيقتده عبادت دينلمز زيرا نطقلرى لذت محضه
طريقيله دركه اصلا آنده كلفت يوقدر تنكيم دنياده اولياء اللهه عبادت ايتمك عادت كبى اولمشدر زيرا تعب تكاليف
آنلردن مرتفعدر تنكيم تحقيقى مرور ايتمشدر (سبحانك اللهم) قال تعالى فى سورة يونس (دعواهم فيها) جنات نعيمده
آنلرك دعاسى (سبحانك اللهم) ياالله سنى خلف وعددن تنزيه ايدرز يعنى وعد ايتديكك جناتى وآنك نعيمنى بولدق
(وتحيتهم فيها سلام) وبرى برلرينه ثنالرى سلامدر (وآخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمين) ودعالرينك خاتمه سى حمددر
يعنى حق تعالى يى صفات جلال ايله نعتدنصكره صفات اكرام ايله دخى نعتدر الحاصل دعالرى مذكوره منحصردر زيرا
سلك دعايه نظم ايده جك مطلب مترقب قالمشدر (طلعت) ديدار وجمال معناسنه در تحقيقى كذا ايتمشدر (جن
وانسان) بوكلامده اشارت واردركه جن دخى انسان كبى مكلف ومطيع اولنلرينك يرى جنتدر (شولركيم الخ) يعنى
علما كه اهل جنتك قيدن قيورديلرونقلله كنديلرينه بالغ اولان اخبار صحيحه يى بيان بيورديلر (بدراقر) زياده نورانى
وروشن آى (موفور كثير درياى عمان) تخفيفله غراب وزننده يمنده وتشديدله شداد وزننده شامده برشهرك ناميدر
كما فى القاموس پس ضمله اولان عماندر تشديد غلط اولمش اولور تنكيم ابن ملك والتشديد غلط ديمشدر اكرچه كه بعض
شراح حديث بالضم والتشديد مدينة باليمن ديو تصريح ايلمشدر (رمان) انار (بى نوا) بى بهره وبى نعمت (بعدذا) ناظمك
قدس سره ذكر اولنان رجاسى هضم نفس واستقصار حال طريقيله در والاقرب دركا اولنلره جنت اميدنده اولمق
حرامدر تنكيم بالاده مرور ايلدى وبو معنانك شاهدى وهما حرامان على اهل الله حديثيدر وبردخى رجاء مذكور مكابرۀ
ربوبيتدن احتراز اشريعت مرتبه سنى رعايت وصيانتدر (هست لايزال) هست بوراده هستى معناسنه دركه وارلقدر

مراد ابدى وارلق وحقله قيام وحيات باقيه در (كه قالى قيل قيله قاله برقيل) قال حالك مقابلى اولان قيل وقالدر وقيل
تركيدر فارسيده مو معناسنه يعنى سنك محبتكدن نظر ايريشوب قال مرتبه سن برقيل قدر اينجه يعنى آنك پرده سن
ترقيق ايده واورتاده برقيل قاله آنجق مراد قال وقيل رشته سى اوزيلوب حال ظهور ايده وحال دخى اولقدر قوتلو وترقيلى
اوله كه اراده انجق برحجاب امكان قاله ديمكدر وحجاب امكانك عدم زوالى جلداولده بيان اولندى الحاصل انسانك
حجاب امكانى اول غيم رقيقدركه آنك وراسندن كونش مطالعه اولنور پس بو حجاب مرتفع اولسه آيينه دخى مرتفع
اولور وآيينه مرتفع اولنجق شهود ممكن اولمز فافهم جدا (پرتو) شعلۀ آفتاب وآتش ومطلق نور وضيا (كه حالى خالى قيله)
اولكى حال حاء مهمله ايله قالك مقابليدر يعنى حالى ظلمت كدورت والتفات ماسوادن خالى قيله وبالك ابليه (بال) حال
وخاطر كما فى القاموس (عوارف) عارفه نك جمعيدر معروف احسان معناسنه (آغاز) اول ايشه باشلمق وفى مفتاح اللغة
ابتداى كار (بعدذا) بوبيتده حقائق ايله مراد عالم صفات ودقائق ايله مقصود عالم ذاتدر زيرا عالم ذات عالم صفاتدن دقيقدر
(كاوب الخ) حقه فنا فى اللهله وصولندنصكره بقا باللهله رجوعنى بياندر (بولنلر الخ) مراد علم لدنى كوهريدركه دريای
فيضدن استخراج اولنمشدر روانى بولنلر اقليم وجود ايچنده پادشاه معنوى اولورلر (آنلر الخ) مقصود نور ذات پرتويدركه
آندن اقتباس ايدنلر چرخ دلده ماه معنوى اولوب رتبۀ عاليه بولورلر (الهى) ياواهب العطايا) ويرقوللره مرادن) ياغافر
الخطايا) ئيرقوللره مرادن) ياپ بوكوكل خرابن) رفع ايله اضطرابن) صون معرفت شرابن) ويرقوللره مرادن) آل پردۀ
بيحلالك) صال پرتو جمالك) حاصل اوله وصالك) ويرقوللره مرادن) زاهد نعيمك استر) عاشق حريمك استر) صادق نسيمك
استر) ويرقوللره مرادن) جنت بوكون كوكلدر) عشق آنده تازه كلدر) كل كيبى جانى كلدر) ويرقوللره مرادن) ذكر اوله
هردعالر) حمد اوله هرثنالر) شكر اوله هرادالر) ويرقوللره مرادن) ارباب شوق حق) اصحاب ذوق حق) دير بو فقير حق)
ويرقوللره مرادن (حلاوتدن ايده ايراث) يعنى حلاوت كتوره ولذت ويره زيرا ايراث وارث قيلمق وميراث ويرمكدر بوراده
مطلق اعطا وابقا معناسنه استعمال اولنمشدر (يقال لمن خوّل شيئا مهنأ اورث ويقال لكل من حصل له شئ من غير
تعب قد ورث كذا فى المفردات (طراوت) تازه لك (ترح) غصه وملامت قال فى القاموس الترح محركة الهم (زاهر) نورانى
قال تعالى فى سورة الدهر (وسقاهم ربهم شرابا طهورا) وابرارك پروردكارى انلره ادناس وارجاسدن پاك وياغل وغشدن
پاك ايديجى شراب صواره وايچوره وسقاتلدن مرويدركه طهور جنت قپوسنده برچشمه دركه آندن نوش ايدنلك قلبنده
حقد وحسد وهيچ صفت بد قالمزود يمشلردركه طهوردركه دلى ماسوى اللهدن پاك ايلر تاكه حقك لقاسيله التذاذ بوله
وبقاسيله باقى قاله والبقاء فى اللقاء تمام العطاء واهل حقيقت قتنده شراب طهور شول شراب شهوددركه نوش ايدنك
مرآت دلنى لوامع انوار قدمله روشن ايدوب عكوس نقوش اسرار ازل وابده قابل قيلور وآنك وقت وحالنى بروجهله
صافى ايلركه مطلقا شوائب غيريت محو اولور ودورنك كثرت تجلئ وحدتله فنا بولور وديمشلردركه اكر فردا بزم نشينان
دار البقا سير يرلروار يكه لر اوزره شراب طهور چشنده ايسه لر اليوم باده نوشان خمخانۀ افضال آندن نصيب تمام طوترلر
(ازسقاهم ربهم بين زمرۀ ابرار مست) در جمال لايزالى جلۀ ابصار مست (فرجام) صكره ايچلان قدح وبرفعله مترتب
اولان فائده وعاقبت كاربنك فرجام ديرلر عاقبتى محمود معناسنه (سرانجام) صولك اوچى آخر كار معناسنه (عبادتدن
ايده ايراث) يعنى قوللرك اخلاصله طاعت وعبادتلرى سببيله انلره احسان ايليه زيرا درجات آخرت اعمال اوزرينه قسمت
اولنمشدر تنكيم بالاده بيان اولندى (كرامت) عزت وشرف مراد فخر عالم صلى الله عليه وسلمه قولا وفعلا وحالا اتباع
ايدنلرك جنتده سلطانلغى وعلو جاهنى بياندر (كيروب چرخه سماع ايله) مفتاح اللغه نام كتابده كتورركه هر نسنه كه
حركت دوريه ايله حركت ايده چرخ ديرلر دولاب وفلك وقا كلى وچقرق كبى انتهى وسماع بوراده دوروروقص ذكر سبب واراده
مسبب طريقيله تنكيم تفصيلى مرور ايلدى ناظمك قدس سره كلامنده اشارت واردركه برعاشقده عشق ومحبت صفتى
غالب واصوات مطربه يى استماع دل وجان مرتبه سندن اولسه ونفس طبيعتدن اولسه دوروروقص ايتمز اكا حلالدر
غيرى يه دكل (هدايى) مولام سنك عاشقلرك (دوران ايدرلر هو يله) بوالكده كى صادقلرك (جولان ايدرلر هويله) كلام
هدايىده قدس سره اشارت واردركه عاشق ماسوى وطالب هوى اولنلره دوران وجولان يوقدر زيرا آنلرك حركت
دوريه لرى شهوت وهوادركه شيطانيدر (ضيافتدن ايده ايراث) مراد ذكر اولنه جق كلامك غداى روح اولديغنى بياندر
(اعلم الناس) مراد فخر عالم صلى الله عليه وسلمدر (نفاست) برنسنه نفيس ومرغوب اولمق (شبان) شبابك جمعيدر
تشديدله ديمشلردركه انسانه رحم مادرده ايكن جنين ومولود اولدقده وليد وزمان قليل كچدكدنصكره طفل وبعده صبى
وبعده مراهق وبعده اون طقوز ياشنه كانجه غلام وبعده اوتوزدرده دكين شاب وآندن اللى يه دك كهل وآندن الى آخر
العمر شيخ ديرلر وبونك غيرى تفصيل دخى جلداولده كذا ايتمشدر (ملاحت) شيرين اولمق تحقيقى مرور ايتمشدر

اخضر) يشل سبزكبى (قال الراغب الخضرة احد الالوان بين البياض والسواد وهو الى السواد اقرب ولهذا سمى الاسود
اخضر والاخضر اسود (وقيل سواد العراق للموضع الذى يكثر فيه الخضرة (فخامت) اولولق وبويكلك يقال فخم ككرم
ضخم والفخم العظيم القدر والتفخيم التعظيم (لب براب) ولبالب ولبريرآغزنه دلك طلوسلمه معناسنه بوراده مراد اوتوز
اوج ياشنى طولدرمش وجسم وجان كمالن بولمش وياجمله سى ياشده برابر ديمكدر (غبغبه) چكه آلتنده صارقن اتدركه
كوزللرك محسناتندندر هر محبوبده اولمز چشم آهو كبى قال فى مفتاح اللغة غبغب عربده وعجمده استعمال اولنور
لغتدر عجمده محبوبلرك اككى آلتنده كى بومرى معناسنه استعمال اولنور اما عربده اكثر صغرلك بوغازى آلتنده
صارقن درى معناسنه استعمال اولنور (لمحرره) دلبرا پرده پوش رواولكيم * هركورن غبغبك سكا صارقار * تاب حمام
ارقسون زنهار * ستر جسم اينكه اولوپدر آق قار (يتمشر) ايكنجى يتمش ايرشمش معناسنه در پس تكرار لازم كلمز
(طرافت) طاء مهمله ايله طريف اولمقدر يعنى يكى جديد كبى طرفه شيدر دير لر استحسان ويا تعجب اولنه جق نوظهور
نسنه در ديمكدر ومعجمه ايله زيركالك وبوزوشكل وهيئت كوزل اولمق بوراده ايكى وجه ايله جائزدر (كوناكون) دورلى
دورلى ورنك رنك اصلنده كون وكون درواو عاطفه الفه قلب اولنمشدر سراسر وسراپا ولبالب وامثالى كبى عربيده
نكره يى عطف قبيلندندركه ثانى اولك غيرى اولور جسم وجسم كبى (زنكارى) قلمى زنكاره منسوب اولان رنك
(نفعى (ع) بهار ايردى ينه باغه دوشندى نطع زنكارى (ميكون) شرابى ديدكارى رنك (رمانى) انار دانه سى رنكلى
(كاكون) كارنكى (زيادت) زياده معناسنه در فى الحديث اذا اشتهى المؤمن فى الجنة الولد كان فى ساعة ولكن
لايشتهى (بعدذا) جنتده وجع بكارت اولمديغى كبى برخاتون فرضا طوغرسه ده وجع ولادت كورمز (لمحرره) اى كوكل
جك اولنجه هرنه ايسه * اوليجك بونده قالور آغرى صرى * درد زندن فغان ايدن ارلر * مژده يارن وير يلور آغريسزى
(حراثت) اكن اكمك (جزالت) چوغ اولمق قال فى القاموس الجزل والجزيل الكثير من الشئ (رسته) فتحله ماضيدن
قسمدر ايرشمش معناسنه رسيدندندر نورسته تازه ايرشمشدر وضمله بتمش ديمكدر (دسته) هالتخصيص ايچوندر صاپ
وقبضه وقولب ودمدكه اكن بچيجك بغلرلر كما فى اللغة النعمتية (بسته) باغلو (زراعت) كسرله اكنجيلك قال
ابن الشيخ الفرق بين الحرث والزرع ان الحرث القاء البذر وتهيئة الارض والزرع مراعاته وانباته ولهذا قال تعالى
(افرأيتم ما تحرثون ءانتم تزرعونه ام نحن الزارعون فاثبت لهم الحرث ونفى عنهم الزرع (كريم الذات) الله تعالى يدرو فخر عالم
صلى الله عليه وسلم اولمق دخى جائزدر زيرا ذكر اولنه جق معنى قرآنده وحديثده مسطوردر قال تعالى فى سورة الرعد
(جنات عدن يدخلونها ومن صلح من آبائهم وازواجهم وذرياتهم) اى يلحق بهم من صلح من اهلهم (قال اهل التفسير
وفى التقييد بالصلاح قطع للاطماع الفارغة لمن يتمسك بمجرد حبل الانساب (وفى الحديث ان الله ليرفع ذرية المؤمن
اليه حتى يلحقهم به فى درجته روى عن الضحاك فى قوله تعالى فى سورة الطور (الحقنا بهم ذريتهم ان المراد بهم الاطفال
الذين لم يبلغوا الايمان يلحق الابناء بالآباء كذا فى المقاصد الحسنة للامام السخاوى رحمه الله (ذريات) ذريه نك جمعيدر
انس وجنك نسلنه ديرلر كما فى القاموس (رضوان) رضاء كثير معناسنه قال الراغب ولما كان اعظم الرضا رضى الله
تعالى خص لفظ رضوان فى القرآن بما كان من الله تعالى (سماحت) جومردلك (جلالت) اولولق عظمت كبى (الهى)
سقاهم ربهم جامن ايچنلر بزم جان ايچره (بولورلر حالت عظمى شراب جاودان ايچره) بونلر ظاهر وباطن وجودى ماسوى
اللهدن (كيرلر سندس رضوانى جنات عيان ايچره) ايرنلر منزل وصله بوكون سيروسلوك ايله (كزرلر عالم فانيده كويا كيم
جنان ايچره) يارندروعدهٔ زاهدولى عشاق مولايه (نه جنتلرنه نعمتلر مهيادر هر آن ايچره) زهى جنت زهى ديدار
محبوب حقيقى كيم (كورينور جان كوزينه بى جهت اشبو جهان ايچره) هميشه عزت يوسف بولور بودولته ايرن) سليمان
تختنه مالك اولور ملك نهان ايچره) مرادى اهل عشقك بى مراد اولمقدر عالمده) جناب حق مراد ايچه دوتردور زمان
ايچره (جمالى نورنه پروانه اول اى حقى مولانك) كسوب صيت وصداى قالمه چون بلبل فغان ايچره (اندر اخبار) اخبار
ايچنده زيرا اندر ظرفيت افاده ايدرفى كبى وايچرو معناسنه دخى استعمال اولنور اندرون اندره منسوبدر يعنى واو
نسبت ونون تأكيد ايچوندر (اخيار) خيرلو كمسنه لر واولولر خيرك جمعيدر تشديد ايله (كماهى) كما ينبغى وكمال اوزره ديمكدر
ضمير انواره راجعدر وقد سبق بيانه فى الجلد الاول (تبجيل (تعظيم) كنجينه) خزينه وكار (حق ممكنات) يعنى حق
وخلق وحقائق اشيايى (ازواج) زوجك جمعيدر اره وعورته اطلاق اولنور بوراده مراد عورتدر (طرح) درت ورق
مقدم شرح اولندى (جابيه) جيم ايله شامده برشهرك آديدر (صنعاء) يمنده برشهرك ناميدركه شام ماننده آب واشجارى
چوقدر (سپاس) كسرله منت وشكر (نعمة الله لغتنده ديركه منت نعمتى اندن بيلمكه ديرلر سكابنتم واردر ديمك
معناسى بو نعمتى سندن بيلورن ديمكدر (هويدا) هانك ضميله وفتحيله دخى لغتدر ظاهر معناسنه كرك ظهور حسى ايله

وكرك عقلى ايله (قولغك مركزن پركار حكمت * قيلورسك سو يليم ابكار حكمت) مركز وسط دائره در بوراده قولاق
مركزندن مراد مطلق حاسهٔ سمعدر پركار غلط ايدوب پركل ديدكارى معروف نسنه دركه انكله دائره چزرلر حكمت ايله
مراد علوم عقليه نك ماوراسنده اولان علم ومعرفتدر نتكيم تفصيلى كذرايلدى ابكار ايله مراد مستوراتدر ذكر ملزوم
واراده لازم طريقيله يعنى اكر قولاغك حكمت الهيه اطرافنه پركار كبى اداره ايدرسك مستورات حكمت ومكنونات
معرفتدن سكا نيچه راز كشف ايليم وعقله كلمز سوزلر سو يليم (آفتاب) كونشدر اصلى آب تافدر صو قزديريجى
معناسنه زيرا صو باردبالطبعدر قزمسى عارضدر هوانك طبعى ايسه حاردر وبرودتى عارضدر بوسببدن صونك قزمسى
كونشه نسبت اولندى هوانك اولمندى بوراده فخر عالم صلى الله عليه وسلمى كونشه تشبيه واردر زيرا كونش نورله
جهانه ضيابخش وفخر عالم عمله جهانيانه شعله پاش اولمشدر (تاب) شعله كه فروغ ديرلر (جبين سحر) جبين برقاج معنايه
كلور بوراده طوغرى وكرچك معناسنه در راست كبى جبين سحردن مراد صبح صادقدن كونش طلوعنه دك اولان وقتدر
(مرطوب) رطوبتى اولان نسنه در قال فى القاموس المرطوب من به رطوبة والرطب ضد اليابس ومن الغصن والريش
وغيره الناعم ومن كلمات المولى الجامى) خواب نايد بى توشبها چشم تررا غلبى (كرچه باشد خواب غالب مردم مرطوب را
(كلام محمديه ده مرطوب ايله مراد ملايمدر نتكيم هوا معتدل اولسه هوا ملايم ولطيفدر ديرلر (ديديلر رفع اوله عالم حجابى
يعنى يغشى الليل النهار مقتضاسنجه كيجه نك ظلمتى وجه نهاره پرده پوش اولوب صكره طلوع آفتابله زائل ومنسلخ
اولديغى كبى جنت عالمنه دخى حالنه مناسب اولان وجهله پرده وظهور حاصل اولوب شب وروز آندن معلوم اوله
دوشه فرشه) يعنى زمين جنته تجلى حقدن حاصل اولان نور منعكس اولوب دنياده يريوزى پرتو خورشيد ايله منور اولديغى
كبى اولدخى اول ظهورلك انعكاسندن ظاهر وروشن اوله (اعزاب) زاء معجمه ايله عزبك جمعيدر تحريكله مجرد كمسنه كه
اهلى اولميه بو مقامك سرى بودركه ازدواج ذات وصفاتك اجتماعى صورتيه درجنت ايسه عالم صفاتدندر وصفات ذاتى
مشتملدر پس اهل جنت هردورلى نعيم صفاتله تلذذ ايدرلر اهل جهنم ايسه نعيم يوقدر پس آنلر مجردلر وتأمل كاى
اربابيدر نعوذ بالله تعالى (لمحرره) لوحدر جنت ايچره حوريلر * لوح ايسه رسم قلمسز اولمز * اهل دوزخ قفاى محض
اولدى * آنكچون كوره جك يوز بولمز (اعجام) عجملك واعراب عربك جمعيدر عجم عربك غيرى يه ديرلر كرك قوم فارس
اولسون كرك ماعداسى قيل فارس قوم معروف نسبوا الى فارس بن علم بن نوح (عجمجه تركچه اولمايه كلامى) زيرا خلق
ايكيدركه عرب وعجمدر ولسان دخى ايكيدركه عربى وعجميدر ودار دخى ايكيدر جنت ونار در پس اهل جنته لسان
عربى واهل ناره لسان عجمى ويرلدى وبو مقامه متعلق بعض تحقيق جلداولده سبقت ايتمشدر فارجع تغتنم (واليكن
صاتلور صورتلر انده) قال عليه السلام ان فى الجنة لسوقا ما فيها شرى ولا بيع الا الصور من الرجال والنساء فاذا اشتهى
الرجل صورة دخل فيها انتهى يعنى انسان اول بازارده قنغى صورتى استحسان ايدرسه الله تعالى آنى اول صورته تبديل
ايدر وهيئتك تغيرندن ذاتك تغيرى دخى لازم كلمز نتكيم كمل اولياء قدس الله اسرارهم دنياده اسماء الالهيه جمله سيله
تحققلرى حسبيله صور مختلفه ده تمثل ايدرلر كرك عالم حسده وكرك مثالده مع هذا ذاتلرى اولكى ذاتدر وبو مقامه متعلق
بعض تفصيل جلداولده كذرايلمشدر (كه يعنى صورتن تو برايده) يعنى مراد ايتديكى صورت نورانيه نك هيئت وزينت
ولباسنده اظهار ايليه وجلوه كرقيله (سوق) ضمله بازاردر قال الراغب السوق الموضع الذى يساق اى يجلب اليه المتاع
للبيوع والسويق سمى لانسياقه فى الحلق من غير مضغ (نهاد) اصل وبنياد (مرموز) رمز واشارت اولنمش يعنى بر رازكه
بيك رازى مشتملدر بونده حقك بيك برابسم باكنه اشارت واردركه جميع كائنات بو اسمانك مظاهريدر وانسان بونلرك
جمله سنى جامعدر پس دنياده نقدر صور مختلفه وار ايسه صورت انسانك تفصيليدر الحاصل انساندن غيرى يوقدر
آنكچون ناظم قدس سره آشغه ده يوررو برن الان الخ فافهم جدا ولا تغفل (بوسوز تحقيقه راجعدر اجماله اشارت
اولندى والحمد لله تعالى قال الله تعالى فى سورة الزخرف (وفيها ما تشتهيه الانفس وتلذ الاعين) دخى جنتده نفسلرك
آرزوايدوب نظرلره خوش كلان نسنه لر واردر ديمشلردركه بو ايكى كلمه اهل بهشتك جمله نعمتنى دشمردر زيرا نعيم رياض
جنان يا نصيب نفس ويا باهرهٔ عيندر بو آيت اول طائفه يى الزامدر كه نظر بصيرتلرينه غشاوهٔ اعتزال چكلمش ويا لمعات
انوار جمال (انكم سترون ربكم) آنلره پوشيده اولمشدر زيرا هر صاحب بصيرته روشندر كه اهل شوقه لذت عين مشاهدهٔ
جمال محبوبدن غيرى متصور دكلدر بيت پرده ازپيش برانداز كه مشتاقانرا * لذت ديده جز از ديدن ديدار تو نيست
وز بورده كلمشدر كه اى داود بهشتم براى مطيعان وكفايتم جهت متوكلان وزيادتم براى شاكران وانسم بهرهٔ طالبان
ورحمتم حصهٔ محبان ومغفرتم براى تائبان ومن خاصهٔ مشتاقانم (الاطال شوق الابرار الى لقائى وانا اليهم اشد شوقا)
بيت دلم از شوق تو خونست ندانم چونست (دردرون شوق جمالت زبيان بيرونست) دردلم شوق تو هرروز فزون ميكردد

دل شوریدهٔ من بین که چه روزافزونست (ارکان رسالت ارکانك رسالته اضافتی ادنی ملابسه ایچوندر مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمك رسالتی وساطتیله حق تعالینك تنزیل ایتدیکی ارکان واحکامدر (اسه ریح الشمال ازباد رحمت) رحمت بادندن شمال دیدکاری یل اسه قال فی الاختری الشمال بالفتح ویکسر الریح التی تهب من قبل الحجر اوما استقبلك عن یمینك وانت مستقبل والصحیح انه ماهبه بین مطلع الشمس وبنات النعش اومن مطلع النعش الی مسقط النسر الطائر وتکون اسما وصفة ولا تکاد تهب لیلا انتهی وفی المفردات الشمال الریح الهابة من شمال الکعبة انتهی (معطر خوش قوخولمش (کذر) وکذار کذاردندر کچمك وترك ایتمك معناسنه (قال الله تعالی فی سورة یس (سلام قولا من رب رحیم) آنلر ایچون حضرت پروردکار مهربان طرفندن بی واسطه خطابله سلام وتحیت وارددر حدیث شریفده کاورکه اهل جنت مستغرق نعم ایکن ناکاه اوزرلرینه برنور تجلی ایدوب آنلر دخی سرلرینی قالدرلر غنده حضرت عزت عزشانه بیورر که (السلام علیکم یا اهل الجنة) سلام دوست شنیدن سعادتست وسلامت * بوصل یار رسیدن فضیلتست وکرامت (قال فی التأویلات النجمیة یشیر الی ان سلامه تعالی کان قولا منه بلا واسطة واکده بقوله من رب لیعلم انه لیس بسلام علی لسان سفیر وقوله رحیم فالرحمة فی تلك الحالة ان یرزقهم الرؤیة فی حال ما یسلم علیهم لیکمل لهم النعمة (لمحرره) قدنی لام قیلادی ماه نولك * سندن ای دوست انتظار سلام * عرض ایدوب شول الف قامتکی * ایله عشاقه سلام وکلام * قال الله تعالی فی سورة التوبة (ورضوان من الله اکبر) بو آیت شریفه (ولدینا مزید (فلا تعلم نفس آیتلری دخی بالاده مفصلا تفسیر وبیان اولنمشدر (الهی) قوذکر وفکری بو کون عاشقك * خدادر خدادر خدادر خدا مرادی هر ایشده بو کون صادقك * رضادر رضادر رضادر رضا * بو کاشنده بلبل کبی قیل فغان * بو شمع آتشینه چو پروانه یان * خدادن فنا اهلنه ارمغان * بقادر بقادر بقادر بقا * مقام دله داخل اول عشقله * سماع ایت سلام حقی شوقله * ایشی عاشقك دائما ذوقله * صفادر صفادر صفادر صفا * بوشهر وجوده ایرن آدمی * کیرر نیچه بیك صورتده هردمی * بو سرك اکر واریسه محرمی * صلادر صلادر صلادر صلا * چو یوق فیض حقه بو کون حد وعد * دله حقی سنده مزید مدد * وفا اهلنه کار سولی ابد * وفادر وفادر وفادر وفا *

فصـــل فی تمثیل الدارین

تمثیل مثال وصورت قورمق دارین دارك تثنیه سیدر مراد دنیا وآخرتدر کونین وعالمین میمك فتحیله ونشئتین دخی بویله در (تجلی ایلدی) نور ذات ونور صفاتیله ظاهر اولدی (خیمه) چادر (رایات) رایه نك جمعیدر سنجق معناسنه تفصیلی مرورا تمشدر بوراده خیمه دن مراد خیمه صورتنده اولان فلك ورایات ایله مراد کمال قدرتنه دال اولان اشیای محسوسه وامور عظیمه وعالیه در (رنکارنك) اصلی رنك ورنکدر واو الفه قلب اولنمشدر سراپا وسراسر ولبالب کبی مراد هر فلك بر رنك اوزره اولدیغن بیاندر زیرا اصل جوهرده اختلافلری رنکلرنده تفاوتی مستلزمدر تکمیم جلدا اولده شرح اولندی (قباب قبه نك جمعیدر قره اوکنبدیدکاری (چرخ مینا) صرچه رنکلی فلك دیمکدر (التون دف) کونشدر (کومش کوس) آیدر کوس معربدر طبل معناسنه (صحن) وسط الدار (جواهر صاچدی ترصیعات) یعنی تزیین ایچون جواهر کبی شفاف یلدزلر صاچدی یقال تاج وسیف مرصع بالجواهر ای محلی ومزین (دوشادی عنبرین برفرش) یعنی عنبر رنکلی زمین که انتفاع عباد ایچون مفروش ومبسوطدر (کیوردی بر یشل اطلس) یشل اطلس رنکلی اولان نباتات لباسنی زیرا اوتلر یر یوزینك یشل خلعتی کبیدر (امری) غم رخکله غبار اولسم ای کل رعنا * مزارمه چمن اورته بر یشل خارا (قودی باشنده مشکین تاج) یعنی زمینك باشنه مسك رنکلی تاج قودی که مراد طاغلردر وطاغلرك عددی وافضلی جلد اولده در (آنك باشنده مخزونات) یعنی طاغلرك باشنده دخی محفوظ ومستور وخزانه لرده جمع اولنمغه لایق نسنه لر قودی که مقصود معدنلر وکانلردر یقال خزن المال احرزه والمخزون المال المحرز (اقتدی لاژوردریا) لاژوردرنکلی زیرا دریانك رنکی لاژورد کبی کوم کوکدر ولاژورد وسنبل وبنفشه رنکنده استعاره بدر (باقی) بنه کوم کوك دره باتمش چقه کلدی چمنه (نوبهار اولدی دیو وبردی خبرلر سنبل) وبنفشه یی یاتمش کبریته تشبیه ایتمشلردر تکمیم بو بیتده ظاهردر (کبریتنك دکرمش اوجن نارقدرته) یاتاغیچون بنفشه بهارك چراغی (مکنونات) مستورات یعنی لب دریایه دخی باران نیساندن بطون اصدافده تکون ایدن درر مکنونه صاچدی معلوم اوله که شرح محمدیه بو محله رسیده اولدقده بیك یوز آلتی ماه نیسانك اون برنجی پنجشنبه ایدیکه بروسه ده باران فیض پاش اولان ابر رحمتدن صدف دل مشحون اولوب بو معانی مکنونه ظهوره کاور وآب خامه دن صورت رسم وجود بولوردی ولکن کسه صدف کبی دهان کشا اولوب استمداد فیض ایتمزو بو فیضك لذتندن طاتمزدی زیرا اهالی کرك اسافل وکرك اعالی جمله ممرور المزاج وموئف المشاعر ایدیلر الحاصل خواص شکلنده اولنلر دخی سیرت عوامه کرمش وحوصله لری بویله معانی پرورشن

کورمش ایدی (قیمت در کرانمایه چه دانند عوام * حافظا کوهر یکدانه مده جز بخواص (لمحرره) ای کوکل قابل فیض اولمز ایدی) سنك خار امثال اولان انسان) لطف طبع اولمسه صدفلرده) در اولورمیدی قطرهٔ نیسان (اساس) تمل (علویات نه افلاکدر که سماوات سبع وعرش وکرسیدر (سفلیات) عناصر اربعه وسبع ارضین (یکاغن ایلیوب کاسکون بنفشی برنقاب اوردی عالم دنیانك صورتی تمثیل وبر محبوبه یه تشبیهدر بنفشه رنکنه منسوب اولان نقابدن مراد چهرهٔ چرخده اولان کبودی رنکدر که دریای معلقك عکسندندر (طامات) رسوم وقواعد یعنی تا که هر لایق نظر اولمیان کسنه اسرار خانهٔ الهی اولان افلاکی مطالعه قیلمیه ومخدرات ملکوتنه نظر اجنبی طوقنمیه زیرا محجوبك بو مقوله اسراره اطلاعندن لاف وکزاف ودعوی ظهور ایدر (حافظ) آنکه برنقش زد این دائرهٔ مینائی (نیست معلوم که در پردهٔ اسرار چه کرد) محجوب عبارتنده اشارت وارددر که اهل کشفك اسرار غیبیه یی مطالعه سنه افلاکك واجرام حائل ومانع دکلدر (قال تعالی وکذلك نری ابراهیم ملکوت السموات والارض الآیه) ملکوتدن مراد عالم ملکك باطنی وحقائقیدر که نفسك ماسوادن فناسندنصکره چشم دله نمایان اولور وبو حقائقی مطالعه دن مقدم کسه ولایت ونبوتله متصف اولمشدر (جور) جیم عربیله درستم معناسنه (هیهات) یعنی وطن اصلیسی اولان عالم وحدتدن زیاده دور دوشمش زیرا انسان موجوداتك آخری وکثرتك نهایتیدر (اعجوبه) ضمله عجیب وغریب اولان نسنه نك اسمیدر (برنامج) اولنده باء موحدهٔ مفتوحه وآخرنده جیمله برنامه دن معربدر مراد انموذجدر که نمودارك معربیدر قاله القیصری ولذا قال بعضهم هو العنوان الجامع لما فی صحیفة الکتاب من السلام والاوصاف والاحکام (وقال الامام المطرزی فی المغرب البارنامج فارسیة وهی اسم النسخة التی فیها مقدار المبعوث ومنه قول السمسار وزن الحمولة فی البارنامج کذا وعن شیخنا ان النسخة التی یکتب فیها المحدث اسماء رواته واسانید کتبه المنقولة المسموعة تسمی بذلك انتهی (انموذج) ونموذج چاشنی واورنك معناسنه نمودار ونمونه کبی وفی القاموس النموذج بفتح النون مثال الشیء والانموذج لحن انتهی (بوکده) یعنی انسانه ده (سوغات) خوارزم لغتنده ارمغان ودورلی دورلی بلکلر وپیشکشلر بوراده مراد ظاهرا وباطنا انسانه انعام اولنان عطایای الهیه در الینی صونه یین صاندی) یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوفه اولان مکاره دنیایه (صندوق) صادك ضمیله معروفدر قتنه صندوقندن مراد عورتدر که ذریت ونسل آدم واحدا بعد واحد آندن ظهورا یتمشدر وبونده اشارت واردر که عورت دنیادندر وبلکه بتون دنیانك نمونه سیدر انکچون نیچه زاهدلر عورت یوزندن مکره دوشمشلردر کرسف وامثالی کبی (لمحرره) آنی کیم حقه بازا لدادمز * الدادر عورت ومحبوب اوغلان * یوزمکه قادر ایکن دریایی * چوقدر آب حوضده بوغلان (سحاره) یعنی دنیا (انسال) نسلك جمعیدر مراد آدمك ذکر اولنان قتنه صندوقندن چقن ذریتیدر ساغر) بویك قدح (جامی) جهان جام وفلك ساغر اجل می * خلائق باده نوش مجلس وی * خلاصی نیست اصلا هیچ کسرا * ازین جام وازین ساغر ازین می (بولوریلك بیلك بکی عاشق) تکمیم روسبی عورتلرده مشاهددر زیرا قحبه عاشقك برندن روکردان اولدقده برینه دخی اوصاف حسننده هزار دستانلق ایدرتا که آنی دخی کندویه یار ایدوب صکره اولکی یه ایتدوکی معامله یی ایلر (اموات) میتك جمعیدر ضد الحی معناسنه (رخ) ضمله وتشدیدله ادوات شطرنجدندر کما فی القاموس وشاه دخی بویله در تکمیم مولانا جامی کلماتنده اوصاف باریده کلور (باغیر او اضافت شاهی بود چنانك بریك دوچوب پاره زشطرنج نام شاه) مات شطرنج اویونده مات اولمقدر ناظم قدس سره رخ تعبیری ایله ایهام ایدر زیرا عورت رخلرن کوسترمکله نیچه آواره یی صید ایلر وعاقبت مات وزبون قیلور (عاهات) آفات معناسنه در قال فی القاموس عاه المال یعیه اصابته العاهة ای الآفة (الهی) الدائمه جهان فانی یه زنهار * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * کسیه وفاسی یوقدر رای یار * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * صیداید نیچه رخلر کوستررا اول * صکره مات ایلیوب جکرسندن ال * خنده سنه مغرور اولمه آنك کل * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * شکرنده زهری واردر دنیانك * چوقدر خلقه دورلی حیله سی آنك * بو سوزه اولمسون اصلا کمانك * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * اژدهادر بو در شاه وکدایی * کمسه خلاص اولمز ویروب فدایی * کس بو دنیا کاشنندن صدایی * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * قالمغه کملک حقی دنیایه * یولك دوشر برکون سمت عقبایه * حال دنیا کدایه وکربایه * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر (اقلیم) بالاده شرح اولندی (حامات) حامك جمعیدر وجه تسمیه جیم لفظی بیانده مفصلا تحریر اولنمشدر مدارس مدرسه نك جمعیدر درس یری معناسنه یقال درست العلم تناولت اثره بالحفظ ولما کان تناول ذلك بمداومة القراءة عبر عن ادامة القراءة بالدرس (علم شرعی) العلوم الشرعیة خمسة الکلام والتفسیر والحدیث والفقه واصول الفقه ونعم ما قیل (علم دین فقهست وتفسیر وحدیث) هرکه خواند غیر ازین کردد خبیث (دکان) رمان وزننده معربدر عربیسی حانوتدر (ارکان) رکنك جمعیدر ضمله جانب اقوی وامر عظیم وعزت وسبب قوت اولان ملك وجند وغیری (قال الراغب رکن الشیء

جانبه الذی یسکن الیه ویستعار للقوة وارکان العبادة جوانبها التی علیها مبناها وبترکها بطلانها (تنعمات) بوراده
تنعمات برینه درمراد ذوق وصفا وعیش وحضور در مصنوعات صنع کامل حقله وجود بولان اشیا تلطیف لطف وکرم
ایتمك محسوسات عالم ملك معقولات عالم ملکوت تطبیق ایکی نسنه نك بری برینه مطابق وموافق قیلمق (اوبرده) یعنی
رحم مادرده و آندن مقدم اولان اطوارده (حیثیت) الحیثیة تطلق علی اربعة معان بمعنی الاطلاق والتعلیل والمکان
والجهة والمراد ههنا العلل کالایمان والطاعة والکفر والفسق ونحوها (فساد فسقه کیفیات) بونده اشارت واردرکه فسق
وفساد کیفیات نفسانیه دندر مقابلی اولان صلاح وطاعت کبی یعنی نفس انسانه تعلق ایدن اعراض وهیئات
مقوله سندندر کیفیاتك دخی انواعی واردر علم حکمتده مبیندر (الهی) اوبارچشم دل وجانی * صباح اولدی صباح
اولدی قیامت قوپدی روحانی * صباح اولدی صباح اولدی * بنان شول رحم مادرده * نه واربیلمز بوکیلك برده *
جو طوغدی قالمدی پرده * صباح اولدی صباح اولدی * نیجه کوردکسه دنیایی * عیان کوراویله عقبایی * کونش
طوغدی براق آیی * صباح اولدی صباح اولدی * قوبوشرك وبوانکاری * طوت الده محکم اقراری * عیان کورشمس
انواری * صباح اولدی صباح اولدی * یتر عاشقلره بریوز * یتر کاملره برسوز * بو حقیدن ایشت شکسوز) صباح اولدی
صباح اولدی (دیارندنده اخراجات) دیاردارك جمعیدر منزل معناسنه صکره شهره اطلاق اولندی تنکیم شرح اولندی
اخراجاتك جمعیتی دیاره کوره در وجائزدرکه دیار اهلنه کوره اوله (بعدذا) وطندن هجرت ایتمك اختیاری واخراج اولنمق
اضطراری اولنه محمولدر ولکن اختیاری اولنده فضیلت زیاده درانکچون قرآنده مقدم تقدیم ومؤخر تأخیر اولندی
کما قال الله تعالی فی اواخر آل عمران (فالذین هاجروا) پس شول مؤمنلرکه حسن اختیارلریله وطنلرندن مفارقت ایتدیلر
(واخرجوا من دیارهم) دخی شهرلرندن وسرای ومنزللرندن ناچار اخراج اولندیلر مراد فخر عالم واصحاب کرامدرکه
مشرکلرك اذی وجفاسی سبیله اذن حق اولوب مکه دن مدینه یه هجرت ایلدیلر (واوذوا فی سبیلی) دخی بکا موصل اولان
طاعت یولنده رنجانیده اولدیلر مراد حضرت بلال حبشی وصهیب رومی وامثالیدرکه ضرب وشتم ونهب اموال ایله
مبتلی اولدیلر (وقاتلوا وقتلوا) دخی کفارله مقاتله ایتدیلر وشهید اولدیلر (لاکفرن عنهم سیئاتهم) آنلرك کناهلرندن البته
کذر ایده رز (ولادخلنهم جنات تجری من تحتها الانهار) وآنلری اول بستانلره ادخال ایده رزکه آغاجلری ویا منزللری
آلتندن انهار اربعه جریان ایدر (ثوابا من عندالله) الله قتنده اولیجی ثواب عظیم ایله اثابت ومکافات اولندیلر (والله
عنده حسن الثواب) دخی الله تعالی قتنده رغبت اولنور کوزل ثواب واردر (اسکات) ساکت وصامت قیلمق (شاه
مشهودات) یعنی الله تعالی شهود ورؤیت تعلق ایدن موجوداتك اولوسی واعلاسیدر پس آنی عیانا کورمك انس
وملك وارواح کورمك کبی دکلدر بلکه جمله نك فوقنده در قال تعالی (وشاهد ومشهود) فالشاهد هو الحق من حیث
الجمعیة والمشهود هو الحق من حیث التفرقة وان شئت قلت من حیث الاجمال ومن حیث التفصیل قال القهستانی
الشهید من الشهود ای الحضور او من الشهادة ای الحضور مع المشاهدة بالبصر او البصیرة ثم سمی به من قتل فی سبیل الله
اما لحضور الملائکة ایاه تنزل علیه الملائکة واما لحضور روحه عنده تعالی والشهداء عند ربهم کما فی المفردات فهو علی
الاول بمعنی المفعول وعلی الثانی بمعنی الفاعل (مقصورات) مقصوره نك جمعیدر منزل واسعك هر ناحیه سنه وجامعده
حافظلر وجزءخوانلر وبعض خواص اوتوردیغی یره دخی مقصوره جامع دیرلر قال فی القاموس المقصورة الدار الواسعة
المحصنة او هی اصغر من الدار ولا یدخلها الا صاحبها انتهی مراد جنتك کوشك وسرایلری یدر مقصودات دالله اعمدر
ومجموعی ابوابی بیاندر (مرات) برقاچ کره قال ابن الشیخ المرة واحد والمر الذی هو مصدر قولك مر یمر مرا ومرورا ای ذهب
فمعنی مرة اخری فی وقت ذی مر وذهاب (طاق اوله قامات) یعنی قامتلر کمرکبی بوکیله ویلمربای کبی اکیله (وقار) اغراق
رزانت کبی قال الراغب الوقار السکون والحلم (قال بعضهم الفرق بین السکینة والوقار ان السکینة التأنی فی الحرکات
واجتناب العبث ونحو ذلك والوقار التأنی فی الهیئة وغض البصر وخفض الصوت والاقبال علی طریقه من غیر التفات
(طبع) ابو السعود افندی یه معزیدرکه طبع حرکت شعوری اولنده اولمینده استعمال اولنور طبیعت حرکت شعوری
اولمینده استعمال اولنور فلانك خوشجه طبیعتی وارد یمك فاسددر انتهی * بو مقامك تفصیلی کتب حکمتده حرکت
وسکون فصلنده در ولکن بین الصوفیة طبیعت ونفس دیرلر طبیعت ایله طبعك مبدئی اولان قوتی مراد ایدرلر تنکیم
کتب تصوفده مشروح ومبیندر وبر دخی آنلرك اصطلاحاتی اهل نظرك اصطلاحاتنه موافق اولمق لازم دکلدر زیرا آنلر
بشقه قوانین اهل سلاطین شهوددر (بودر قرآنده نقلیات) قال تعالی فی سورة المطففین (فالیوم الذین آمنوا من الکفار
یضحکون) پس قیامت کونی مؤمنلر کافرلرك حالنه باقوب خنده یه کاورلر (علی الارائك ینظرون) جواهرله آراسته
اولان تختلر اوزرنده اوتوروب دشمنلرینه نظر ایدرلر که دوزخده نه وجهله معذب وسلاسل واغلالده نه کونه مقیدلردر

الهی

الهی) طوتوب دستکده سیف الله) یوری نفسه غزا ایله) آچلسون قلبه طوغری راه) یوری نفسه غزا ایله) دیلرسك منزل
عالی) براق قالی طوتوب حالی) بومیدانی قومه خالی) یوری نفسه غزا ایله) قوایی کندیکه یارایت) سلوك راه دیدار ایت
جهاد اکبری کار ایت * یوری نفسه غزا ایله * فنا منزللرندن کچ * بوغربت ایللرندن کچ * برازخ ییللرندن کچ * یوری
نفسه غزا ایله * بوکون سیف محبتله * شهید اول عشق وحالتله * کوزك آچ قالمه غفلتله * یوری نفسه غزا ایله * بونفسك
دشمن اولدر * دل وجان یوزلرن کالدر * مراد عاشقان اولدر * یوری نفسه غزا ایله * ترقی استر یسك کر * بویولده حقی
ترك ایت سر * چکوب اخلاصله خنجر * یوری نفسه غزا ایله (تسویلات) تسویلك جمعیدر تزیین معناسنه قال الراغب
التسویل تزیین النفس لما تحرص علیه وتصویر القبیح منها بصورة الحسن وفی القاموس سولت له نفسه کذا زینت
وسول له الشیطان اغواه (ساطع البرهان قاطع الآیات) بوایکی کلمه ده اولان اضافت ایکی وجهه محتملدر دیمك اولورکه
قرآنك دلیللری ظاهر وآیتلری قطعیدر ویا قرآن جمله دلیللرك ظاهر وروشنی وجمیع آیتلرك قاطعیدر یعنی حضرت قرآن
ذکر اولنان صفات جلیله ایله متصف ایکن عاقله لازم اولان بودرکه کندی حالنه نظر ایدوب تدارك اوزره اوله غیرك
اهمال ومسامحه سنه باقوب آنی سند ایدنمیه زیرا یقینی ترك ایدوب وهمه تابع اولمق مقتضای عقل دکلدر پس جمیع عالم
خلقی فاسق وفاجر اولسه طالب حق اولان قرآنله عمل ایدر وماسوادن کوزیومر (لمحرره) ایلمه عاقل ایسك خلقه نظر *
اوله کور کندی نفسکه مشغول * بو بیابان سلوك ایچره صقین * واردر ظاهر وباطن نیجه غول (سکسان بیك) یعنی
بعض روایاتده (بوهیئات وبوماهیات) یعنی بو اشکال وصور وبو معانی وحقائق قال الله تعالی فی اواخر سورة الحشر
لو انزلنا هذا القرآن علی جبل) اکر بزشو قرآنی برطاغه ایندرسك وا کافهم وادراك ویرسیدك (لرأیته خاشعا) البته سن
آنی خوف ایدیجی کوررداك (متصدعا) شکافته وریخته اولیجی (من خشیة الله) خوف حقدن وهیبت وعیددن یعنی
کوه بوقدر صلابتله اکر قرآنی فهم ایدیدی خوفه دوشردی وکردن نهاد اولوردی عاصیلرك دل سنکینی ایسه قرآندن
اصلامتأثر اولمز (ع) این دل سنکین تو یك ذره سوها نکیر نیست (وتلك الامثال نضربها للناس) وبو مثللری بزبرای
تنبیه ناسه بیان ایلرز (لعلهم یتفکرون) شاید که اندیشه ایده لر وآندن بهره دار اوله لر (امثال) مثلك جمعیدر حرکت ایله
قال الراغب المثل عبارة عن قول فی شیء یشبه قولا فی شیء آخر بینهما مشابهة لیبین احدهما الآخر ویصوره نحو قولهم
فی الصیف ضیعت اللبن فان هذا القول یشبه قولك اهملت وقت الامکان امرك وعلی هذا الوجه ما ضرب الله تعالی من
الامثال انتهی) وقد اشبعنا الکلام فی المثل فی تفسیرنا الموسوم بروح البیان فلیراجع الیه (نه عقلیات نه حسیات) یعنی
یالکز حق سوزیلر بوخسه عقل ایله ادراك اولنان معانی مجرده بی وحواسله مشاهده اولنان اموردن برنسنه یه دلبسته
اولدیلر الحاصل ظاهر وباطنده حقدن غیری یه تعلق قیلمدیلر (نفسیات) وجدانیات (حدسیات) هی ما لا یحتاج
العقل فی جزم الحکم فیه الی واسطة بتکرر المشاهدة کقولنا نور القمر مستفاد من الشمس لاختلاف تشکلاته النوریة
بحسب اختلاف اوضاعه من الشمس قربا وبعدا والحدس سرعة انتقال الذهن من المبادی الی المطالب ویقابله الفکر
وهو ادنی مراتب الکشف (جفریات) علم جفر ایله ادراك اولنان احوال وامور جفر واغلاقدر سبب تسمیه جلد اولده
قرآن فضیلتنده کذرا یتمشدر (قدسیات) بی تعمل وبی تکلف منکشف اولان اسرار سؤال اولنورسه که کاملر
جفریاته التفات ایتمسه لر وجهی واردر زیرا علوم کونیه دندر اما قدسیات علوم الهیه مقوله سندندر پس نیجه آندن
فارغ اولورلر جواب بودرکه علم ظاهر اهل حقیقتك دنیاسی وعلم باطن عقباسی کبیدر اهل الله یه دنیا وآخرت حرام
اولدیغی کبی ظاهر وباطنه التفات ایتمك دخی حرامدر شو قدر واردرکه علوم ظاهره وباطنی یه محل اولدقلری جهتدن
اربابنه فیض ایدرلر وظاهرا وباطنا عمل ایلرلر ولکن علاقه ایتمزلر زیرا حقدن غیری یه علاقه حرامدر مثلا سحاب برشهره
کذر ایتدکده افاضه باران ایدوب برطرفه دخی توجه ایدر وکری دونوب فیضنه التفات ایتمز فیض کرك تربیه یا که وکرك
شوره زار وسنك خارایه واقع اولسون فافهم (لمحرره) مرکز حقده نقطه درکامل * دور ایدوب خلق اوبوزه ناظردر *
جمله دن غائب اولوب نقطه ولی * حقله هر نفسده حاضردر (تخلیه) اولکیسی خاء معجمه وایکنجیسی مهمله واوچنجیسی
جیمله در مراد طریقت ومعرفت وحقیقتی بیاندر (مراتبدن) مراتب اجسام وارواح وکون والهدن فافهم وقد سبق
بیانه مع اشارة قوله تعالی (لا یمسه الا المطهرون) (جلوه اوردی عین) جلوه اصلنده کشف ظاهر معناسنه در جلی
العروس علی بعلها جلوة دیرلر یعنی کانی مجلوة ومکشوفة زوجی اوزرینه عرض واظهار ایلدی دیمکدر لامعنك جلوه
صالمقدر ردیدیکی معنای لازمی ایله تفسیردر زیرا عروسك ارنه عرض جمال ایچون حرکتی خرامدن خالی دکلدر مراد
ناظم بودرکه عین ذات کندن کوستردی وآشکاره قیلدی وعاشقك چشم شهودنه صالندی عجم بومعنادن جلوه کرایله
تعبیر ایدر (نفسی نفسی) بالاده شرح ارلنمشدر (حلقوم) ضمله بوغازدلو کبی قال تعالی (فلولا اذا بلغت الحلقوم)

مقصود وقت مركده روحك جنبركاويه وصولن بياندر (طاقات) طاقتك جمعيدر والطاقة اسم لمقدار ما يمكن
للانسان ان يفعله بمشقة وذلك تشبيه بالطوق المحيط بالشئ وقد يعبر بنفي الطاقة عن نفي القدرة (دهشت) حيرت
مقدورات) تحت قدرتده داخل اولان امور (عوارف) عارفه نك جمعيدر احسان معناسنه (نوحه) صاغو صاغمق
وقريادايدوب اغلمق قال الامام السهيلي في كتاب التعريف والاعلام نوح اسمه عبد الغفار وسمي نوحا فيما ذكر والكثرة
نوحه على نفسه وتقصيره في طاعة ربه انتهى وقال الراغب نوح اسم نبي والنوح مصدر ناح اى صاح بعويل يقال
ناحت الحمامة نوحا واصل النوح اجتماع النساء في المناحة وهو من المتناوح اى التقابل يقال جبلان يتناوحان وريحان
تتناوحان وهذه الريحة نيحة تلك (تمجيد) تعظيم قال في المفردات المجد السعة في الكرم والجلالة وقوله تعالى (ق والقرآن
المجيد) فوصفه به لكثرة ما يتضمن من المكارم الدنيوية والاخروية وقوله (ذو العرش المجيد) فوصفه به لسعة فيضه
وكثرة جوده وقرئ المجيد بالكسر فلجلالته وعظم قدره والتمجيد من العبد لله بالقول وذكر الصفات الحسنة ومن الله
للعبد باعطائه الفضل (تلوين) التلوين هو مقام الطلب والفحص عن طريق الاستقامة والتمكين هو مقام الرسوخ
والاستقرار على الاستقامة ومادام العبد في الطريق فهو صاحب تلوين لانه يرتقي من حال الى حال وينتقل من وصف
الى وصف فاذا وصل واتصل فقد حصل التمكين كذا في التعريفات (بعدذا) حضرت موسى عليه السلامك حالنه تلوين
اطلاق اولنمق مقام تجلى يه ارتقا طلبنده اولمغله دروا لامنتهى اولنلرك تلوينلرى مقبولدر نتكيم جلد اولده بيان اولنمشدر
(جرجيس بن عبد الله عليه السلام ارض فلسطينده ساكن ايدى الله تعالى آنى موصل جزيره سنك خلقنى توحيده
دعوته ارسال ايلدى نبوتى قاموسده تصريح اولنمشدر ولكن قصص الانبياده كعب الاحبار روايتى اوزره نبى دكل ايدى
عبد صالح ايدى ديمش الحاصل جرجيس موصله كلدكده اول وقتده موصلده ابناء الجبابره دن زادان نام بر پادشاه
خسارت انجام واريدى جرجيس آنى هرچند كه ايمانه دعوت ايتدى قبول ايتمدى بالاخره جرجيسه غضب ايدوب شانه
آهنين ايله لحمن پاره پاره ايلدى واوزرنه حديد مذاب ريخته قيلدى جرجيسك هلاكنه چاره بولمدى صكره بر باقر قمقمه يى
قزديروب جرجيسى ايچنه القا ايتدى ينه چاره بولمدى صكره اره ايله وجودن دوپاره ولحمنى قطعه قطعه ايلدى الله تعالى
آنى احيا ايلدى صكره آتشه القا ايدوب سوزان اولدقدنصكره خاكسترن دريايه صاوردى الله تعالى آنك اجزاسنى جمع
ايدوب ينه حيات تازه ويردى زادان مذكور بوقدر آيات عظام مشاهده سندنصكره قرار داده دائرهٔ اصرار واستكبار
اولدقده اذن حقله جرجيس ارالرندن بيرون اولوب موصل ولايتى زيروزبر اولدى وايچنده اولنلر فنا كى بولديلر
شهر من بورك اهاليسندن اوچ نفر خاتوندن غيرى كمسه كر بستهٔ ايمان اولمدى (المحرره) سرفر وايتمز امرنه حقك ٭
قتى بدر بونفس اماره ٭ زهر عصيانى جانه كار ايلر ٭ سنك استر سر نفس ماره (حياة الكل اچه سبحات) يعنى جميع
موجوداتك حياتنه سبب اولان الله تعالى انوار وجهنى كشف ايده وحجابلرى رفع ايليه قال في القاموس سبحات
وجه الله انواره وقد سبق شرحه (كماهى ايره تجريدات) كماهى نك ضميرى تجريداته راجعدر يعنى عيسى عليه السلام
اكرچه خميرمايه سنده روح مجردو سر بالا ايدى ولكن هوايه آغوب ايكنجى كوكه صعودى عالم هودن حقيقت اوزره
تجريد تحصيلى ايچون ايدى زيرا مجردات عالمنه دخولده بر هر حال مقامنه ترقى واردر (كه ايره محبوبه تحقيقات) يعنى
محبوب حقيقى يه وصولده تحقيق اوزرينه تحقيق حاصل اوله (كه حسنه ايره تحسينات) يعنى حسن معنويلرينه
برقاچ وجهله دخى حسن زائد حاصل اوله (مطلقدن) يعنى اطلاق حقيقى ايله مطلق اولان الله تعاليدن جميع مراتب
وتعينات تقيداتنى رفع ايلدى وعالم اطلاقه سر مطلق ايله دخول ايدوب وجودن افنا قيلدى (فناده كيده تكليفات)
يعنى فناء كلى يه واصل اولوب كلفت وجوددن اصلا اثر قالميه (بقاده كيده تقليدات) يعنى حقله بقا حالى حاصل اولوب
تقليد زوال بوله وهر كارى حقيقت صرف اوله (تعديدات) كثرت عدد ديمكدر زيرا تفعيل تكثير ايچوندر كما في قوله تعالى
(جمع مالا وعدده) يعنى سالكك قلبنه عالم ملكوتدن بعض احوال منكشف اولمغله كثرتدن خلاص اولمز بلكه نور
قدمدن كشف تام لازمدركه ظلمت حدوث آنكله مضمحل اوله وتجلى ذات احديه ايله بالكليه كثرت زوال بوله الحاصل
فناء علمدنصكره فناء عين وبعده بقاء عين كركدر تا كه افعال وصفات وذات سالك على الحقيقة افعال وصفات وذات حقده
فنا وآنكله بقا بوله وحقيقت توحيد حاصل اوله بوخود كمل اوليا حاليدر پس هر ناقص طمعه دوشميه وحدتى
فهم ايليه وستاره حكمنده اولان تجلى بى ماه وماهى مهر قياس ايتميه ودعوى بولنه كتميه (المحرره) يلدزى خيره ديده
ماه صانور ٭ چاهى برنقطه ايله جاه صانور ٭ كورمين شوكتنى سلطانك ٭ هر كدا صورتى برشاه صانور (بو علمه عقلك
ايرشمز) زيرا عقل انسانى علم لدنى دائره سنه دخول ايتمز وعقل كل اولديغى صورتده دخى منكشف اولان طاقت بشريه
وفا ايتديكى مرتبه دركنه ذات وحقيقت علم دكلدر (تا دور قيامت) مقصود تحديد دكلدر بلكه تأبيددر زيرا ابدى

يازلسه نهايت بولمز نتكيم (قل لو كان البحر مدادا لكلمات ربى) آيتنك تفسيرنده مرور ايتدى (تصنيفات) تصنيف
برنسنه يى صنف صنف قيلمقدر يقال صنفه تصنيفا جعله اصنافا وميز بعضها من بعض بوراده مراد مصنفاتدر اسم
مفعول صيغه سى اوزره بعدذا اهل نظر قتنده تصنيف وتأليف بر حكمده در فاما اهل حقيقت فرق ايدرلر وديرلر كه
تصنيف اودركه آنده غيرك كلامى اولميه بلكه مطلق وارد الهى اوله تأليف ايسه كلام غيرله ممزوج اولنان در تأليف
اشياء متناسبه جمع ايتمكدر نتكيم مجلدنده بيان اولندى (الهى) كل اى سالك فنا في الله ايرا اول حالى تحصيل ايت ٭
بقا بالله بولوب صكره سلوك وسيرى تكميل ايت ٭ حقيقت عالم كبرى سنك كندى وجود كدر ٭ بواجمالى شهودك واريسه
شرح ايله تفصيل ايت ٭ بو علمه عقل الى ايرمز بو كشفه اجنبى كيرمز (بوحاله آشنا اولمغه ترك قال الله قيل ايت) بونار عشقه
پروانه كبى يانمق كرك آخر ٭ مراد لك يانمغيسه نيچه بر توجيه وتأويل ايت ٭ قدم باصمق ديلرسك منزل مقصوده اى سالك
بويولده وار علائق بارنى تخفيف وتقليل ايت ٭ اشتدك انبيا حالن اشتدك اوليا حالن ٭ قومه فردايه فرصت واريكن
بوايشده تعجيل ايت ٭ تن اسمعيلن ابراهيم جانه ايليوب تسليم ٭ بوكون قربان عشقه حقيا تكبير وتهليل ايت (راز)
اولكى راز سر معناسنه وايكنجيسى رى ديدكارى شهردر تحقيق جلد اولده در (جسم جسمانى) معلوم اوله كه عوالم
اوچدر برى عالم عقل و برى عالم نفس وبرى عالم جسمدر جسم ايله مراد عرش وامثاليدر جسمانى جسمه دخول
وتعلق ايدن اشيادر انسان وغيريلر كبى ملك وجن انسانه نسبت ايله روحانيدر نفوس مجرده يالكز روحدر زيرا انلر ايچون
نه لطيف ونه كثيف جسم يوقدر وجوهر انسانى يه كيمى جسم وكيمى جسمانى وكيمى جوهر روحانى ديمشدر نتكيم
مجلدنده كاور ناظمك قدس سره كلامنده اشارت واردركه جن وملك انسان كبى شهادت عالمندندر زيرا جسم لطيفدر
وبرنسنه نك جسميتى معقوليتنى مانع دكلدر فافهم (اشباح) اشخاص (راتب) مترتب معناسنه يعنى انلر صكره
اجساده تعلق ايدن ارواح بشردر زيرا بشر بو عالم كونه جمله دن مؤخر كلمشدر (معارج) معرجك جمعيدر سلم ومصعد
معناسنه ومصدر ميمى دخى اولور عروج وارتقا معناسنه مدارج دخى مدرجك جمعيدر مسلك ومرتبه صعود معناسنه
يعنى اكرچه روح انسانى جمله دنصكره جسده تعلق ايتمشدر ولكن سير وسلوكله عروجى حالنده جمله مقامات ومراتبى
كذر ايدوب عالم غيب الغيبه واصل اولمق آنك شانيدر غيرك دكل (جسمى جسمه) يعنى جسمى دخى ارواح فلكيه نك
اجسامى كبى تلطف ايدر وآنلرله بو عالمده مناسبت ومقارنت قيلور (بساط) دوشكدر كه مبسوطدر بوراده مراد قرارگاه
ملائكه عرشدر (تلق) قاوشمق وكورشمك (ارواح مقدس) ملائكهٔ عاليه در كه ارواح محضه در وبونلر دركه درياى
شهوده مستغرق اولوب خلق عالمدن بى خبرلردر نتكيم جلد اولده شرح اولندى وبو مقامده تربيع وتسديس يعنى
اوصاف جسمانيه وشكل وهيئت وليل ونهار وزمان ومكان يوقدر (يوم التلاق) قيامت كونيدر كه اول كونده خلق
اعمالنه وبرى برينه قاوشورلر (طور) مرتبه وحد (زاهر) نورانى وشعشعه دار (بعدذا) ناظمك بو بحرده اشارت ايتديكى
سير وسلوك وترقى فصل معراجده بيان اولنمشدر انجق فخر عالم صلى الله عليه وسلمك عروجى هم جسمانى وهم روحانى
وسائر كمل اوليانك فقط روحانيدر وسلوكك ترتيبى رسالهٔ اكبريه ده مبيندر وبو ترتيبده نهايته بالغ اولان قتى نادردر زيرا
سالكلرك اكثرى يا مراتب سفليه ويا مقامات علويه دن تعشق ايتدكلرى برزخده قالمشلردر كمال اودر كه نور الانواره
واصل اولنجه بر مقامه تعشق ايتمك كركدر اكر تعشق ايدرسه اوراده پابسته پروازدن قالور وناقصلردن اولور انكچون
صاحب مثنوى بيورر ٭ اى برادر بى نهايت دركهيست ٭ هر كجا كه ميرسى بالله مئيست (الهى) اى كوكل شهبازى
پرآچ حضرته ٭ آشيان لامكانه باص قدم ٭ كثرتى قو عزم راه ايت وحدته ٭ ايرشن اول منزله چكمز ندم ٭ عشق وشوق
اولوب صراط مستقيم ٭ پست اوله سيرانكه عرش عظيم ٭ بى جهت ظاهر اولوب وجه كريم ٭ قالميه اشبو وجود
ايچره عدم ٭ جبرئيل رشك ايليه پروازكه ٭ اولميه بركسه واقف رازكه ٭ واصل اولوب دلبر ممتازكه ٭ بزم وصالنده
سورانك نيچه دم ٭ شول دله كيم ذكر اوله دائم غدا ٭ جمله ارواحه اولور مقتدا ٭ جسم وجانى هر كيم ايلرسه فدا ٭
حادثه بوله بدل نور قدم ٭ حقيا حقدن عنايت واريسه ٭ جانمه عشق ومحبت ياريسه ٭ منزلك كر جنت ديداريسه ٭
بنده بوايلدن كوچوب حقه كيدم ٭

فصـــــل في الزيارات

راتب) ثابت ومرتب (احد) اول معناسنه كاور پس يوم احد ديدكارى ايامدن اول مخلوق اولمغله در وجائزدر كه يوم
احدك معناسى يوم الله اوله حقك ايامدن اول مخلوقاتى اولمغله اكا اضافت قيلندى ايكنجى كون ايجاد اولندقده اثنين
دينلدى زيرا يوم احدك ثانيسيدر ثلاثا واربعا وخميس دخى بوكا قياس اولنه كذا في تفسير المناسبات (بعدذا) بوندن
منفهم اولور كه جنتده دخى هفته كونلرى مضبوطدر واوراده ليل ونهارك امتيازى تجلى مخصوص ايله اولديغى بالاده

بيان اولندى (دوشنبه) احد كوننك ايكنجيسى كه عربيده اثنين دينلور زيرا شنبه لسان فرسده جمعه ايرته سيدركه عرب سبت ديرو يكشنبه بازار ودوشنبه بازار ايرته سى وسه شنبه صالى وجهارشنبه ونجشنبه آنك ايرته لريدركه عرب يوم احد واثنين وثلاثا واربعا وخميس دير پس ايكى تعبير معناده برى برينه موافقدر ونصاب صبيانده كلور ✻ عام وحول وجهه سال اسبوع هفته شهرماه ✻ سبت شنبه جمعه آدينه حباله بايدام ✻ چون احد يكشنبه اثنين وثلاثا اربعا هست دوشنبه سه شنبه چارشنبه والسلام (الهى) صحبت حقه ايرمك استرسك ✻ قيل زيارت بو كون كمال اهلن ✻ حق جماليني كورمك استرسك ✻ قيل زيارت بو كون كمال اهلن ✻ طالب بزم حضرت اولدكسه ✻ راغب جام وحدت اولدكسه ✻ عاشق ذوق صحبت اولدكسه ✻ قيل زيارت بو كون كمال اهلن ✻ باغ وحدتده اهل حق كادر ✻ اول كاى سير ايدوب بوزلنكادر) جنت ايچره زيارته بولدر) قيل زيارت بو كون كمال اهلن) مطلبى اولدر رايدن تحصيل) ناقصى اولدر ايدن تكميل ✻ قومه فودايه ايلكل تعجيل ✻ قيل زيارت بو كون كمال اهلن ✻ آچ كوزلك اول بو معنادن آكاه (مظهر وجه حقدر اهل الله ✻ عفو اولور هر قدمده بونجه كناه ✻ قيل زيارت بو كون كمال اهلن ✻ حقيا اولمه جدا صحبتدن ✻ صحبت اولادر رياضتدن ✻ نفحه آل كاشن زيارتدن ✻ قيل زيارت بو كون كمال اهلن

فصل فى الضيافات

شاشى) اولكيده يا نسبت ايچوندر شاش برشهرك اسميدر وقال فى مختصر ابن خلكان شاش بشينين معجمتين بينهما الف وهى مدينة وراء نهر سيحون خرج منها جماعة من العلماء انتهى ايكنجيده اصليدر معناسى معروفدر قال ابن الكاشفى فى الرشحات شيخ عالم وعامل امام ربانى ابو بكر محمد بن اسمعيل قفال شاشى كه از اعاظم علماء شافعيه اند در مقامات شيخ ابو بكر قفال مذكورست كه ايشان سنين عمر خود را سه قسم ساخته بوده اند يكسال بغزاى كفار ميرفته اند بجانب روم ويكسال بحج اسلام توجه ميكردند ويكسال در ولايت خودمى بوده وبافادهٔ علوم شريعت وطريقت مشغولى مى نموده اند انتهى كلامه (اضافات) اضافه نك جمعيدر مهمان كردن معناسنه يعنى قونق ايلمك قال الراغب اصل الضيف الميل والضيف من مال اليك نازلا بك وصارت الضيافة متعارفة فى القرى ويقال استضفت فلانا فاضافنى (جمله جمعه فتحله يعنى جماعته (خطاب امتنانى) انعام واحسانه متعلق ومنسوب اولان خطاب بارى عزشانه زيرا جنتده قهوه متعلق خطاب يوقدر پس امتنانه نسبت واقعى بيان ايچوندر (ترجان) عنفوان وزعفران وريحقان وزننده برلساندن لسان آخرله تعبير ايدن كمسنه يه ديرلر كما فى القاموس پس ابن كمالك تانك فتحى وجيمك ضمى لغتده يوقدر ديديكى قصور تفتيشندندر زيرا صاحب القاموس ريحقانى هانك ضميله ضبط ايتمشدر وابن خطيب وابن ملك دخى ضم جيم لغتدر ديمشلردر (منت عظمى) نعمت عظمى ديمكدر زيرا منت اصلده اول نعمتدركه معطى اولان كمسنه معطى اليهدن اجر وعوض طلب ايتميه تكيم الله تعالينك صفتنده منان دينلور المعطى ابتداء من غير ان يطلب عوضا معناسنه بو مقامك تحقيقى جلد اولده مرورايتمشدر (زلفى) قربت ومنزلت قال الله تعالى (وازلفت الجنة للمتقين) اى قربت وفى الحديث ازدلفوا الى الله بركعتين اى تقربوا (منظر اجلى) زياده روشن نظرگاه مراد جمال حقدر (كثيب قوم ديه سى التل من الرمل معناسنه بوراده مراد مسك ديه سيدر (كروبيون) رانك تخفيفى ايله سادات ملائكه معناسنه يعنى زياده مقرب درگاه اولان ملكلر زيرا كروب دنوّ وقرب معناسنه در وبو معناده ندركه ملائكهٔ مهيمه وارواح عاليه يه دخى كروبيون ديرلر نيكيم جلد اولده بيان اولندى (اقطار) جوانب ونواحى وقد سبق (صحف) صحيفه نك جمعيدر مراد اون عدد صحيفه دركه حضرت ابراهيم عليه السلام اوزرينه نزول ايتمشدر قال تعالى (ان هذا لفى الصحف الاولى صحف ابراهيم وموسى (تبيان) كسرله بيان معناسنه درشرحى كذا ايتمشدر (صوت) مراد الحان ونغماتدر وفى الحديث لكل شئ حلية وحلية القرأن الصوت الحسن (ركن) جانب اقوى معناسنه بويله برلرده اساس مراد اولنور واركان العبادة جوانبها التى عليها اسناسها وبتركها بطلانها (اذفر) ذال معجمه ايله درزياده رايحه دار معناسنه (كنز الحقايق) كنز مال مدفوندر بوراده حقايق الهيه يى مدفون اولان ماله مال نفيسه ونخر عالم صلى الله عليه وسلمى انك مدفننه تشبيه واردر مكنونات فرقان مستورات فرقان يعنى قرآنك معارفه متعلق اولان مرتبه سى كه عوام علمادن پوشيده در (مخزونات فرقان) محرزات فرقان يعنى قرآنك حقائقه متعلق اولان مرتبه سى كه خواص علمادن دخى كيزليدر (مباطن) بطنك جمعيدر على غير قياس وفى الحديث ان للقرأن بطونا الى سبعة وفى رواية الى سبعين والعلم الظاهر ما يتعلق باللسان من عالم الملك والعلم الباطن ما يتعلق بالقلب من عالم الملكوت واصحاب العلم الظاهر هم علماء الدنيا فجارهم من اصحاب الشمال وصالحوهم من اصحاب اليمين واصحاب العلم الباطن هم علماء الاخرة وهم المقربون من ارباب القلوب واصحاب اليقين نسأل الله تعالى ان يجعلنا من اهل الارث المحمدى) ويجمعنا فى الجنة فى المجلس الاحمدى (غرق اوله انهار) يعنى فخر عالمك علم

كايسى

كايسى درياسنده سائرلرك علم جزئيسى ايرمقلرى نابديد اوله وحروف مقطعه كه بين المحب والمحبوب مواضعات ومعميات قبيلندندر اگرچه دنياده كمل اوليايه اشارت طريقيله حاصل ايدى ولكن حقيقت اوزره شرح وبيانى جنتده فخر عالم صلى الله عليه وسلمك لساندن اولسه گركدر زيرا النشئة دنويه نك بومقوله رازى افشايه تحملى يوقدر سرى بالاده بيان اولنمشدر (غموض) ضمله وضوحك خلافيدر قال فى القاموس الغامض خلاف الواضح من الكلام (معضلات) معضلك جمعيدر مشكل كبى لفظا ومعنى ضادك فتحى غلطدر يقال اعضل الامر اى اشتد واستغلق (رداء كبريا) فى الحديث وما بين القوم وبين ان ينظروا الى ربهم الا رداء الكبرياء على وجهه انتهى بو حديثده رداء كبرياء ايله مراد آخرتده رؤيت بابنده شرح اولنور ان شاء الله تعالى (قدر) شرف ومنزلت ومقدار وتعظيم بوراده قدر جلالدن مراد مرتبهٔ عظمتدر (الهى) اى رسول سبب رحمت حق ✻ وى حبيب اثر نعمت حق ✻ سفرهٔ فيض وجود مطلقده ✻ اولدك عالمه ضيافت حق ✻ نسخهٔ سر ازلدر ذاتك ✻ اوقنور آنده علم وحكمت حق ✻ مصحف دهر ايچنده حقا كيم اولدى ذاتك براولو آيت حق ✻ ديركورن يوزيكى الله الله ✻ ذى تجلى كيم ايتدى حضرت حق ✻ بولمدى بوجلايى برموجود ✻ آينه كدن كورندى صورت حق ✻ عرض نور جمال ايدوب سكا هو ✻ حاصل اولدى كمال رؤيت حق ✻ انبيا اوليا سكا محتاج ✻ سكا اولدى سكا عنايت حق ✻ غرق اولور بحر علمكه انهار ✻ جمله دستكدن ايچر شربت حق ✻ درت كتابك نتيجه مفتاحن ✻ دستكه صوندى دست قدرت حق ✻ سرطه وسرياسينه ✻ مظهر ايتدى سنى هدايت حق ✻ جمع ايدر جمله يى ميدانكده ✻ جنت عدن ايچنده غيرت حق ✻ جمله سى امت اولديغى بيلنور ✻ حاصل اولور ثوبه عزت حق) حق يه فيض شفاعت ايله ✻ كيده كثرت بيلنه وحدت حق ✻

فى مدح النبى عليه السلام

قاطعدر مقالاتى) مقالات قطعيه دن مراد قرأندركه اقوى المعجزاتدر قال تعالى (وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحى يوحى (ساطعدر دلالاتى) دلالات ساطعه دن مراد قرأندن غيرى اولان معجزاتدر يقال سطع الغبار ارتفع وكذا البرق والشعاع والصبح والرايحة (اودر جانان) يعنى الله تعالى جانان وجان براتمشدر ونخر عالم صلى الله عليه وسلمى كنديسنه جانان ايتمشدر (اودر كوهرلرك كانى) يعنى موجوداتك كانى وحقائقك معدنى (صادقدر رسالاتى) يعنى رسالتنه مضاف اولان احكام وشرايعى (ناطقدر جلالاتى) يعنى نخر عالم صلى الله عليه وسلمك انواع عظمتى ذكر اولنان معنايه شاهددر ان آثارنا تدل علينا (مظفر فر) فرتشديدله قوت ورونق وفروغ ودولت وسياست يعنى دولت وقوتى غالب شويله كه هر قنده عزم ايتسه منصور اولور (مؤيديد) يدال معناسنه در دست كبى يعنى الى قوت الهيه ايله تقويت اولنمش شويله كه بركسنه آنك پنچه سن بورمغه واكا غالب اولمغه قادر دكلدر پس برال كه يد الله سرينه مظهر اوله آنك فوقنده بردخى ال اولمز قال تعالى (يد الله فوق ايديهم (وصل ايده خيالاتى) يعنى ذكر اولنان فيضك سببيله خياللرى عين حقيقته ايصال ايده وشهود حقيقى وتجلئ كلى حاصل اوله زيرا كمال انسانى سلوك طريقيله حقه وصلتده در وسلوك ايسه عالم صورته قدومه موقوفدر پس انسان كامل اولان عالم عيندن عالم خياله نزول ايتدكدنصكره بحسب السلوك عالم خيالدن عالم عينه صعود ايدر وبو وجهله تحصيل كمال ايلر (اوله تا علمنه مظهر) بونده اشارت واردركه نخر عالم صلى الله عليه وسلمك قلم وجودى علم حقه مظهر اولدر (كه يازه ادنى انك) نخر عالم صلى الله عليه وسلمك آدندن مراد وجود شريفيدركه ابتداء عالم ارواحده تعين بولمشدر زيرا عند الصوفيه اسمله مراد تعينيدر (بواينه آنده حالاتى) يعنى منان ومعطى اولان الله تعالينك علمنك حالات واطوارى نخر عالم صلى الله عليه وسلمك وجودنده بولنه (اول اسم اعظمك رسمن) يعنى اسم اعظمه مظهر تام اولان نخر عالمك اثر وصورتن (عنوان) ابتدا ونشانه نامه وناحيه وجانب قال فى القاموس عنوان الكتاب سمى لانه يعن له من ناحيته بوراده مراد نخر عالم صلى الله عليه وسلمك نام پاكى عنوان لوح محفوظ اولديغن بياندر زيرا قلم اعلانك ابتدا ثبت وتحرير ايتديكى آنك نامى ورسم وجوديدر وحقيقتده لوح وقلمدن مراد مراتب اوزرينه نخر عالم صلى الله عليه وسلمك وجودنك تنزليدر زيرا قلمدن ظاهر اولان اشكال كتابت كاغدده تفصل ايتديكى كبى قلم اعلادن صادر اولان اشكال وصور دخى لوح محفوظده تفصل ايدوب آخر نشأته كانجه صورتدن صورته كيرمشدر پس قلم اعلى مرتبه سى مرتبهٔ جمع وسائر تنزلات مرتبهٔ فرقدر (ديان) الله تعاليدر مجازى وحاكم معناسنه تفصيلى مرورايتمشدر (ملالات) ملالك جمعيدر تألم وانفعال وفتور معناسنه يعنى ديني تحرير ايده كه آنكله ملال عالمى دفع ايده وكدر واثر قهر قوسيه بلكه آنى قبول واكا اتباع ايله هركس مظهر لطف اوله وفايده كوره وترقى بوله (نطاق) كمر قوشاق مقصود نخر عالم صلى الله عليه وسلم معراج ايدوب عرشك برجلرنده ظاهر اوله وخيمه سن آنك كرنده قوره وماهلك مرتبه سن تجاوز ايتمكله اكا مباهات وافتخار ايليه ديمكدر (صحن) وسط الدار بوراده مراد

صحن عرشدر (دارالملك) فخر عالم صلى الله عليه وسلمك دارالملكندن مراد كرسينك مشتمل اولديغى هشت بهشتك ذروه سى اولان عدن ومقام وسيله دركه ايوان حنانيدر يعنى رحيم اولان الله تعالينك رؤيتنه محل اولمغله شرف بولان صفه وچار طاقدر وبو بر وحدت سرايىدركه حق تعالى فخر عالمه مخصوص قيلمش وبو وجهله آنك مكان ومكانتنى يعنى منزلت ومرتبه سنى رفع ايلمشدر پس مكانات مكانه نك جمعيدر منزله معناسنه قال فى القاموس المكانة المنزلة عندملك (مركز) وسط دائره در هر فلكك بر مركزى واردر وجمله نك مركزى زميندر (خيام) خيمه نك جمعيدر چادر معناسنه (سايبان) كولكه لكدر (تداوير) تدويرك جمعيدر مدورايتمك معناسنه اصطلاح اهل هيئت اوزره اجرام نيره وافلاكك اوصافندندر يعنى الله تعالى قلم ولوح وعرش وكرسيدنصكره افلاك محيطه ومديره يى خيام كبى سايبان ايتدى تاكه مركز ارضه سايه صاله ودوران عالم بودور محمدى يه منتهى اوله وتدويرلر غايتن بوله (سطح) يصى دوزنسنه مراد روى زميندركه فراش وبساط كبى فرش وبسط اولنمشدر (رايات) رايه نك جمعيدر سنجق معناسنه (ناسوت) عالم ملك وشهادت ولاهوت عالم ملكوت وغيبدر (وحدانى) وحده منسوبدر الف ونون زائددر متوحد معناسنه فرد منفرد معناسنه اولديغى كبى (سبحات) انوار وجه الله بوكلامده عالم وحدتى پركارله حاصل اولان دائره يه وانسانى اول دائره مركزنده نقطه يه تشبيه واردر وبوندن منفهم اولور كثرت ديدكارى امر اعتباريدر انكچون چشم انسان كامله ظاهر اولان نور وحدتدر فقط (چون اولدر مظهر هادى) يعنى انسان هادى اسمنه مظهر اولمغله قبله ومقتداى عالم اولمشدر پس صورتى صورت كعبه وسرى سر الله در بو سببدن جمله قوافل اسما كا طوغرى كيدر وتوجهنه آنى محراب روحانى نصب ايدر تاكه مناجاتى قبول اوله زيرا وسيله اولمدقچه عمل قبول اولمز وبى راه كالان دركاه قربه وصول بولمز (چون انسان خلعتن كيدى) مقصود فخر عالم صلى الله عليه وسلمك عالم بشريته قدم بصديغن بياندر (هدايى) كچوب فرمانله بونجه عوالم * كزركن عالم انسانه كالدك * پس عالم انسان ناسوتك غايتيدر بوندنصكره سفرينه عالم لاهوته طوغريدر (سكه) كسرله شول نقش اولنمش درمدركه دراهم آنك اوزرينه ضرب اولنور (بعدذا) بومقامده ذكر اولنان بعض ابياتك اصطلاحات واستعارات ومعانيسى جملد اولده اسرار وحيده كذرايتمشدر (ايوان) مثل ديوان يعنى مجلس سلطان وخيمه شاه كما فى اللغة النعتيه (ذرى) ذال معجمه نك ضمى وراء مهمله نك فتحيله ذروه نك جمعيدر هر نسنه نك اوستنه واعلاسنه ديرلر (وراسنده) يعنى آردنده وفوقنده زيرا وراء خلف معناسنه وقدام معناسنه دخى كلور (منشور) پادشاهلرك بى مهر اولان كاغدلريدر كما قال فى القاموس المنشور ما كان غير مختوم من كتب السلطان بوراده مراد حضرت قرآندركه نامه الهيدر (لعمرك انهم لفى سكرتهم يعمهون) الايه لولاك لما خلقت الافلاك بوايكى كلام شريفك شرحى جملد اولده در (براتن الخ) يعنى حجت قاطعه يى برات وبرهان واضحى نشان ويردى وبو وجهله ضبط عالم ايچون رعايايه كوندردى (رعايانى) فتحله رعايانك ورعايا دخى رعيتك جمعيدر والراعى كل من ولى امر قوم والقوم رعيته (فرق) عربيدر هر نسنه نك ديه سى وباشى فوقدن مراد عرشدركه اجسامده جمله نك فوقنده در طاق معلا افلاكدركه عالى كمر كبيدر (پيشانى) آلن جبهه كبى پيش اوكدر آخرنده يا نسبت والف ونون تاكيدايچون زياده در آلنه پيشانى ديدكارى باشك اوكنده اولديغندن اولوريدر (سيادات) سيادتك جمعيدر اولولق وبيوكلك معناسنه (صياد صمد) يعنى حق طرفندن كلمش صياددركه دانه علم وعرفانله كائناتى صيد وشكار ايدر وكيمى جنته وكيمى وصلته لايق قيلور (خدنك قاين اغاجى كه آندن اوق دوزرلر اول اغاجدن دوزيلن اوقه تيرخدنك ديرلر كثرت استعمالله مضاف دخى حذف اولنور خدنك ديرلر بوراده فخر عالم صلى الله عليه وسلمك كرپكنى تيرخدنكه تشبيه واردر زيرا نظر اوق كبى مؤثردر (برياتى) بريه نك جمعيدر خلق معناسنه (اعيان) اشخاص (اشيدردى آنى درحال) يعنى جبريلك نزولندن اول وجه خاصدن وحى الهى كنديسنه منكشف اولوردى صكره وجه عامدن دخى تأييد ايچون جبريل كاوردى وبو معنى ارباب حقيقت قتنده ظاهردر اگرچه اصحاب ظاهر يانده خفيدر زيرا لوحك حقيقتى كوكلدر پس لوح محفوظ شرح وتفصيلى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك لوح دلندن اخذ ايتمشدر (مشام) كسكزده قوخو آلان عضوكه اكا حاسه شم ديرلر (طيب) كسرله خوش قوخولى نسنه (ريحى الوانى) دورلى دورلى خوش رايحه لرى (روضاتى) يعنى جنت عدنك روضه لرى نسيم الهى ايله جنبشده كاديكى زمان (ابطال ايليوب سحرى) مقصود بيان بليغده سحرك تأثيرى كبى تأثير اولديغن بياندر نتكيم حديثده كاوران من البيان لسحرا پس فخر عالم صلى الله عليه وسلم لسان حكمتدن بر سحر حلال كوستردى كه جمله سحرلر آنكله باطل اولدى وكيمسه اول دلدن سويلكه قادر اولمدى ودمبسته اولوب قالدى (لمحرره) لب لعلك دوكرسه سحر حلال * جمله اهل بلاغت اولور لال * نغمه طوطى كتورمز تقليد * بكزه مز آب شوره آب زلال (ادا ايدوب بياناتى) ماقبلنه تفسير واقع اولمشدر يعنى معانئ بديعه دن بيانه محتاج اولان موادى شرح

وبيان ايدردى (احزاب) حزبك جمعيدر طائفه وجماعت ناس معناسنه شمع پرتاب) يلدرايجى موم (طى) دورمك تأويلات نجميه ده كلور كه الله تعالى هر نبى يه بر آيت وبرهان ويردى تاكه انكله امتى اوزرينه اقامت حجت ايليه فخر عالم صلى الله عليه وسلمك ايسه بتون وجودنى برهان ايلدى يعنى انبيانك برهانى كنديى نفسلرندن خارج اولان اشياده ايدى مثلا حضرت موسى عليه السلامك برهانى عصا وحجرده وصالحك ناقه ده ايدى وعلى هذا فاما فخر عالمك وجودى بالكليه برهان ايدى پس ديدهٔ حق بيننك برهانى بو اولديكه پيش وپسدن برابر كوروردى نتكيم بيوردى لاتسبقونى بالركوع والسجود فانى اراكم من خلفى كما اراكم من امامى اصلى بودركه فخر عالمك حقيقى جهاته مقيد دكلدر وبو معنى آنك وجودنده بالفعل ظاهر اولمشدر وفى بحر العلوم نظر النبى عليه السلام ثاقب يرى الاشياء على ماهى عليها كما رأى نعش النجاشى من المدينة وصلى عليه (لمحرره) مژه كك هر برى بر تير خدنك * كمسه اولمز سكا بو منزلده دنك * وبصرنك برهانى مازاغ البصر وماطغى مضمونيدر (شيخ) چون اول سفرده مقصده تيز ايلدك سفر * مازاغ اولدى چشمك وقلبك وماطغى) وبورننك برهانى بودركه بيورمشدر انى لاجد نفس الرحمن من قبل اليمن واسانك برهانى بودركه الله تعالى بيورر (وماينطق عن الهوى ان هو الاوحى يوحى) شيخ (نطقك معلى شبهه عقله درنجات) لفظك مفرحى مرض روحه درغدا * وبصاقنك برهانى بودركه خندق كونى جابرك خانه سنه كاوب لحمله غليان ايدن چولمكه وتكنه ده خميره خداوند اخته بركت ايله دعا ايليوب بيك قدر كمسه دفع ضرورت ايلدى وطعام حالى اوزرينه قالوب نقصان بولمدى عطار (كرده چاه خشك راد رخشك سال * قطرهٔ آب دهانش چون زلال)وتف دملرنك برهانى بودركه حضرت على رضى الله عنهك ديده سى رمدديده اولمش ايدى فخر عالم صلى الله عليه وسلم خيبر كونى اكاتف ديوب صحت وشفا بولدى واللك برهانى بودركه الله تعالى بيورر (ومارميت اذرميت ولكن الله رمى) وطاشلر دخى النده تسبيح ايتمشدر نتكيم (خواجه عطار) كلماتنده كلور * داعى ءذرات بود آن پاك ذات * دركفش تسبيح ازان كفتى حصات * وشيخ دخى ديمشدر * ايردى نبات ومعدن وحيوانه دعوتك * كيم اولدى شاهدك شجر واشتر وحصا) وپرمغنك برهانى بودركه قمرى دوشق ايلدى * ماهرا انكشت اوبشكافته * مهر از فرمانش ازپس تافته * ومولانا بيورر * پس قمر كه امر بشنيد وشتافت * پس دونيمه كشت بر چرخ وشكافت (وشيخ دير) كسدك كاچه مهى تور چرخده * چون خوان معجزاتكه كرم اولدى اشتها) وپرمقلرى اراسنك برهانى بودركه تبوك غزاسنده صولر جريان ايدوب جمع كثير ايچوب قانديلر (روشنى پرمغكدن آقيدوب آب روانبخش روان (نيجه يوزبيك كشيدن دفع ايديسرسن عطشى) وصدرنك برهانى بودركه نماز حالنده شدتله قاينيان نسنه نك غليانى كبى غليان صوتى اشيديلوردى (لمحرره) كريه دن جوشه كاوردى صدرى) اشك چشميله بولوردى صدرى) وقلبنك برهانى بودركه بيورمشدر ينام عيناى ولاينام قلبى (صائب) مشو بمرك زامداد اهل دل نوميد * كه خواب مردم اكاه عين بيداريست * ومابين الكتفنك برهانى مهر نبوتدر (عطار) برميان دو كتف خرشيدوار * داشته مهر نبوت آشكار) وبالكليه وجودنك برهانى معراجدر يعنى جسميله ذروهٔ عرشه دك عروجدركه بر پيغمبره ميسر اولمشدر (فضولى) عزم چرخ ايتدى مسيحا كه بوله معراجك * ايتمدى منزل مقصوده طريق طلبى * نه كسى دركرد تو هرگز رسيد * نه كسى را نيز چندين عز رسيد (قال الحافظ) سيمرغ وهم را نبود قوت عروج * آنجا كه بازهمت اوساز د آشيان (شيخ) خيل همتدسركه ميدان عرش تنك * پروازمرغ فكرتكه لامكان فضا * كرزديان ايدنسه طقوز چرخى عقل كل * برپايه سينه ايرميه معراجكك شها * كتدك هزار بار هزاران هزار ميل * آنده كه لاخلا ديديلر نل ولاملا (درايت) علم ومعرفت (صدر جلال) عظمت اهلنك مقدمى (كيوان) زحل يلدزى وفلك زحله دخى ديرلر بوراده مراد مجموع افلاكدر ذكر جزء وارادهٔ كل طريقيله (براق برقدى آنى) يعنى سوار اولديغى ايتمدى برق كبى تيز وسريع الحركه اولان براقدى انكچون براق دنلدى نتكيم فصل معراجده وفصل براقده كذر ايتدى (مقصودى مقدسدى) يعنى مرادى مقدس ومنزه اولان الله تعالى يه وصول ايدى (اودى) اول ايدى ديمكدر يعنى الله تعالى (ديانت دينداراق بوراده مراد احكام ديانتدر (اعلام) علمك جمعيدر تحريكله سنجق معناسنه مراد ارشاد امت ايدوب اسلامدن ايمانه وايماندن احسانه يعنى تعلقه وتخلقه وتحققه دلالتنى بيان وعلو همتنى عياندر (سيوان) سايباندن غلطدر (حمايت يقال حمى الشئ يحميه حماية منعه وحمى المريض مايضره منعه اياه (واجد) فاقدك مقابليدر يقال وجد المطلوب وجدانا اهل تصوف قتنده واجد شول محققدركه حد بشرده اولان مرتبه ده حقى بولمش وغاية الغايايه ايروب حقله حق اولمشدر وجدان آنك قلبنك صفتيدر وكشف الحقايق نام كتابده كلوركه وجد لغت عربده مطلق بولمغه ديرلر واهل تصوف قتنده خصوص اوزره بولمقدر قلبك عالم غيبدن بر نسنه يى ادراك كيدر پس اول كه ديدهٔ دل عالم غيبه كشاده اولوب آندن بر نسنه ادراك ايليه اكا وجد ديرلر وچون بو وجد زياده وظاهرتر اوله اكا كشف ديرلر آندن مشاهده وآندن

معاينه ديرلر وواجد وجود حقيقي به حقيقت اوزره ايرندر وجد ووجدان وتواجد آنك صفتيدر ولكن تواجد بدايت
اهلنك صفتيدركه اظهار وجددر پس ناظمك قدس سره تواجده وجودات ديديكنك حقيقتي بودركه تواجد وجد
ووجد دخي عين وجود اولدي وبووجودله موجوديت سرن بولدي * پس لاموجود الاهو عالم جمعه كوره هويت
احديه يه اشارتدر (بختيار) دولت اسي يعني فخر عالمه جملهدن حق اختيار ايتمكله حق تعالى دخي آني كندي سلطنتنه
مظهر قيلوب ظاهرا وباطنا دولت عظمى صاحبي قيلدي نتكيم اخبار معراجده كلوركه الله تعالى جميع قلوبه نظر
ايليوب فخر عالم صلى الله عليه وسلمك قلبندن زياده كنديسنه عاشق بولمغله معراجه وعرض جماله آني اختيار ايلدي
كلام ناظمده واجب مختار لفظي محلنده دوشمشدر زيرا اختياره جزاسنه اختياردر قال تعالى (هل جزاء الاحسان
الا الاحسان (امن) وامان خوفك ضديدر يعني فخر عالم صلى الله عليه وسلم ايمان حقيقي صاحبي اولمغله الله تعالى دخي
اكا امن وامانله مكافات ايلدي (بكلردي اماناتي) يعني اكرامانت انفس واكرامانت آفاقدر جملهسن حفظ ورعايت
ايدردي (پيشوا) مقتدا يعني هر جماعتك اوكجه كاني واولاغي اصلنده پيش آدر واو همزهدن بدلدر (بيله انواع حاجاتي)
يعني وصل حقاني بولدقلري كبي انواع حاجات دخي بولورلر زيرا حقي بولنك هر ايشي بتر بولمينك برايشي بتمز حقي بولميوب
ايشم بتدي دينلره (سوف ترى اذا انجلى الغبار * افرس تحتك ام حمار * دينلمشدر (قيلورا كه تحياتي) نتكيم ذكر اولنان
بحرك هر بيتي بر تحيتدركه لسان عرفاندن جاري اولمش وهر بري برجوهر يكتا قيمتي بولمشدر رضي الله تعالى عنه
وشكر مساعيه واجاب بكل جواب داعيه (الهي) اي جهان فخري محمد مصطفى * عكس ايدن دلده خيال كدرسنك *
قلب پرانواري مرآت صفا * برق اورن نور جمالكدر سنك * لوح محفوظ اوزره چون قيلدي رقم * نامك ايله ابتدي
حق وضع قلم * دكدي عرش وكرسي يه سندن علم * سدره سروكدن نهالكدر سنك * چكدي پركار الهي دائره *
مركز عالمده تا دورلر ايره * هرنه كاوواريسه بيكدن بره * جمله اسما وصف حالكدر سنك * جملهدن حقچون ايتدك
اختيار * حق دخي قيلدي وجودك بختيار * بوقدر رسكا جهان ايچره عيار * ذات پاكك لامثالكدر سنك * نازنين
حضرت اللهسن * حضرت اللهدن اكاهسن * رهنماي سالك دركاهسن * حقه وصلت شول وصالكدر سنك * اي
قاشي ياي كرپكي تيرخدنك * كسه بومنزلده اولمزسا كه دنك * غمزه كيله ايده من برقنه جنك * جمله مغلوب جلالكدر
سنك * حكمتك آب حياته جان وير ر * شربتك قند ونباته جان وير ر * نطق پاكك كائناته جان وير ر * سوزلرك سحر
حلالكدر سنك * قالدي حيرتده كروه عاشقان * كوزلري نم جمله سينك بغري قان * اي محبت آتشن دلده يقان *
دفع ايدن تاب زلالكدر سنك * اولمسه برهان وجودك سربسر * ظاهر اولمزدي هر عضوكدن اثر * هر كمال عالمده
اي فخر البشر * صورت شرح كمالكدر سنك * حقي بيچاره يه ايله نكاه * محو اوله لوح وجودندن كناه * تا ازلدن چونكه
اي فضل اله * لطف ورحمت خوش خصالكدر سنك *

فصـــــل في بيان رؤية الله عز سلطانه وجل شانه

الا اي حضرت ذاته دلالت استين انسان) بونده اشارت واردركه ذات حقي طلب ايتمك جائزدر زيرا هرچند عقل آنك
كنهني ادراكدن قاصر ايسه ده في الجمله وصولي محالدر ديمز (اقصاي لذات) بونده رؤية الله نهايت لذات اولوب معرفتدن
افضل اولديغنه اشارت واردر (سبحات) انوار وجه الله وجلال حقدر بوكلامده حقك انوار وجهي سلطانه وسطوتي
يعني قهر وبطشي تخت شهرياري يه تشبيه واردر سراي تعبيري تخييل طريقيلهدر يعني الله تعالينك وجودي اولقدر
عظمت وكبريا ايله متصفدركه سطوت اكا سرير كبي اولمشدر ورداء كبريانك شرحي آشغهده كلور ان شاء الله تعالى (سلطان
اجلى نور ذاتي زياده روشن كما قال الله تعالى (الله نور السموات والارض (جلالتده جلا آنك (يعني عظمتده ظهوري آنكدر
وعظمت وكبرياسي ظاهردر (ظهور) نور ذات وصفات اعتباريله (اظهار) نور افعال وآثار اعتباريله (جلالي بارگاهنده
جمال آيت رحمان) بارگاه اجازت يري معناسنه پادشاهلرك ديوانخانهلرينه دخول ايتمك اجازته موقوف اولمغله بارگاه
دينلدي تفصيلي مرورا ايتمشدر بوراده تمثيل طريقيلهواردر يعني حقك عظمت بارگاهي اولان عالم صفاتنده نور ذات
ونور جمالي كنديسنه آيت ونشاندر الحاصل اكا دليل استين كندي نور جمالني كورسون انكچون تجليسنك جلاسندن
ديدي زيرا تجليسي آشكاره در وحقه حقدن غيري دليل يوقدر (لاهوت هويتده) بونده اشارت واردركه حقك هويتي
عالم لاهوتندر (رايت) سنجقدر بوراده مرادنشاندر يعني بيت سابقده رب العالمين مرتبهسنده جمالي جلالته دليل
اولديغي كبي (والله غني عن العالمين) مرتبهسنده دخي جلالي وحدانيت وتفردنه برهان ونشاندر (والي در موالاته)
دوستلغك ودوستلغه لازم اولان انعام واحسانك واليسيدر (موالي در قو عالم) مولانك جمعيدر عبد ومنعم عليه
معناسنه يعني جمله عالم خلق حقه قوللدر وآنك سفرهٔ نوالندن لقمه ربا ونعمت خوردر (المحرره) كشتزار فنلده هردانه

چمن آراي جهان نعمتيدر * جملهٔ كافر ومسلمانه * نبسط اولان مائدهٔ رحمتيدر (ولايت) كسرله ملك وسلطان وفتحله
نصرت وتولي معناسنهدر يعني ولايت وملك حقه زياده لايقدر زيرا كمال اوزره ديانلغنك حكمن ويرر يعني هركسه
حالنه كوره مجازات ومكافات ايدر لواسنك اعلى اولديغي جملهيه غلبهسيدر (دانا) عالم (وتوانا) قادر معناسنهدر آخر
لرنده اولان الف معناي اتصاف افاده ايدر دانندهو توانندهدن ترخيم اولنمش اسم فاعل صيغهلريدر (قيوم عوالم) يعني
جمله موجودات آنك نوريله قائمدر شويلهكه برلحظه آنك نورندن جدا اولسهلر متلاشي اولورلر وفناء كلي بولورلر نتكيم
ناظم دخي آشغهده اشارت ايدر (دارا) دارندهٔ جهان معناسنه يعني جهان طوتيجي وعالمي ضبط وحفظ ايديجي (بينا)
مركبدز بر جزئي بيندركه اسم فاعلدر كوريجي معناسنه ديدندن مأخوذدر خلاف قياس اوزره جهان كوريجي يه
جهانبين ديرلر نتكيم بوبيتده واقعدر (سكندر دوزدي آينهسن آيين) پس اولدلسن جهانكير اول جهانبين) برجزئيده
الفدركه لسان فارسيده وصف جبلي ايله توصيفك اداتيدر بين حقيقتده چشمك ايچنده برعضوك حاليدر چشمله اول
عضوك ارالسنده اولان علاقهٔ خلقيهيه دلالت ايچوندر كذا في الدقايق ولكن بوتقرير طريقت قدما اوزرهدر طريقت
متأخرين اوزره بينا صفت مشبههدر بينندندر كورركن ديمكدر (رهنما) يول كوستريجي (ايدر فضلي هداسندن) يعني
فضل وكرمي ايله هدايت وارشاد ايدر قال تعالى (وان الله لهادي الذين آمنوا الى صراط مستقيم (حنان) رحيم ومهربان
حمي) حامهملهنك كسريله حمايت معناسنه يعني مضر اولان نسنهدن منع وحفظ ايتمك (ولي اعلى ثناسندن) يعني الله
تعالى لطف واحساني مقابلهسنده كما ينبغي شكر اولنمقدن اعلادر زيرا وسع بشرده دكلدر سبحانك ما شكرناك حق شكرك
(المحرره) نعمتك صد هزار وشكرم بر * برهزاريله اولورمي هيچ بر * سن حقيقتده منعم وفياض * بن زبان مجازله شاكر
محسان) ميمك كسريله زياده احسان ايديجي (نمودار) اورنك ومثال وچاشني (واسع الغفران) يعني شركدن ماعدا
صغائر وكبائري ستر ومحو ايدر ديمشلردركه وعد مؤمنين ووعيد كفار حقنده خلف وعدا ايتمك جائز دكلدر ولكن وعيد
مؤمنين حقنده جائزدر زيرا اهل ايمان حقنده رحمتي غضبنه سابقدر * اذا وعد السراء انجز وعده * وان اوعد الضراء
فالعفو مانعه (غيب الغيوب) وغيب هويت وغيب مطلق ذات حقدر لا تعين اعتباريله (كنت كنزا) مولانا فناري
فارسي رسالهسنده وشيخ نسفي كشف الحقايق نام كتابنده درج ايتمشدركه بروقتده حضرت داود عالم بشريتدن منسلخ
اولدقده حضرت ربوبيتدن سؤال ايتديكه اي رب لم خلقت الخلق فنودي من وراء سرادقات العزة كنت كنزا مخفيا
فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف انتهى بوحديث قدسي برقاچ سؤالي مشتملدر اولكيسي بودركه كنت كلمهسنده
اولان تاء وحدتندر جواب بودركه احديت ذاتيهيه اشارتدركه جميع اسماء الهيه آنده مستجن ومخفي وآنك سطوت
احديتنده مستهلك الكثرهدر نتكيم بكدانه نواتده كثرت اغصان واوراق مدرجدر پس حضرت قرآنده صيغهٔ افرادله
وارد اولان خلقت وجعلت وامثالي بومعنايه دائردر يعني ذات بحت اعتباريلهدر وصيغهٔ جمعله وارد اولان خلقنا وجعلنا
وغيريلر اسماء وصفاتك كثرتي حسبيلهدر ايكنجيسي بودركه كنت صيغهسي زمان ماضي يه دلالت ايدر الله تعالى
اوزرينه ايسه زمان جاري اولمز وهم ذكر اولنان مرتبهده مخلوق يوغيديكه زمان اعتبار اولنه زيرا اكثر حكما مدلول
زمانده مدة متوهمة يقطعها حركات الافلاك ديمشلردر ومتكلمين تعريف ايدوب مقارنة حادث لحادث يسئل عنه بمتى
ديمشلردر وعرب طائفهسي زمانله ليل ونهار مراد ايدرلر جواب بودركه زمان ايله مراد شول آن غير منقسمدركه مشايخ
اكا روح زمان ديرلر جميع ادوارك اصلي عالم عمادندر (كل يوم هو في شان) اكا اشارتدر بومعنانك تحقيقي كتب قومدن
طلب اولنه اوچنجيسي بودركه فاحببت كلمهسنده اولان فاء تعقيب وترتب ندر جواب بودركه مرتبهٔ عماده اولان ترتب
كاييه اشارتدركه ذات وصفات واسباب ومسببات ميانتده اولان ترتب عمليدر دردنجيسي بودركه الله تعالى ازلده
كيمدن مخفي اولديكه اومرتبهده غيري يوقدر جواب بودركه خفادن مراد عدم ظهوردر في نفسه ومعرفت غيري نفي ايتمك
عدم غير اوزرينه مبنيدر والقضية السالبة صدقها بعدم موضوعها بشنجيسي بودركه حديثدن منفهم اولديكه مقصود
آفرينش معرفتدر مع هذا كمسه كنه حقيقتي ايله حقي بيلممشدر سبحانك ما عرفناك حق معرفتك وقال الجنيد قدس
سره لا يعرف الله الا الله جواب بودركه مقصود حقي اسماء وصفات مرتبهسنده جمال وجلال وكمال ايله بيلمكدر كنه ذات
ايله دكل نتكيم بيورر ويحذركم الله نفسه وبومقامك بعض شرحي جلد اولده در (ردا) طشنه كيلان قفتان وازار ايچنه
كيلندر بوراده رداوازار تمثيل طريقيله واردر سلطنتدن مراد عظمتدر زيرا آنك لوازمندندر وفي الحديث القدسي قال
الله تعالى العظمة ازاري والكبرياء ردائي (افشان) افشاندندن سلكمك وصاچمق معناسنه (كشف ايتدي رداسندن)
يعني رداسني كشف ايدوب انوار وجودني كوستردي وتجلي افشان اولدي (اكا بيلدردي قرآنده) قال تعالى وجوه
يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة (سنا) فتحله وقصرله يلدرم شعلهسي ضوء البرق معناسنه بوراده مراد نور جمال وتجليدر

تابنده) اولکی تابنده تااله بندن مرکبدر ایکنجیسی فارسیدر یلدرایجی معناسنه تابان کبی یعنی تاکه بن دخی بوتحقیقه
بردلیل واضح وبرهان نیردیم که بصیرت آنک ضیاسیله پراوله (جسمانی) جسمه تعلق ایدن وجسمدن جزء اولندر
تفصیلی مرورا یتمشدر (تقابل) ایکی نسنه بری برینه مقابل وروبرو اولمق بومعنی جسمک ومکانک وجهتک لوازمندندر
(انطباع) انتقاش معناسنه یعنی قوت باصره ده مرئی به شعاع متصل اولوب صورت مرئینک بصرده منتقش اولمسی
قال الراغب الطبع ان یصور الشیء بصورة ما کطبع السکة وطبع الدراهم وهو اعم من الختم واخص من النقش والطبع
والطبیعة التی هی السجیة تنتقش النفس بصورة ما اما من حیث الخلقة او من حیث العادة وهو فیما ینقش به من جهة
الخلقة اغلب (خاصة اکوان) یعنی عالم کون وجسمه مخصوص اولان امورندندر (ثریایه ثراسندن) ثریا ضمله ویانک
تشدیدیله اولکر دیدکلری یلدز که منازل قمردندر بوراده مراد فلک الافلاکدر ثری زمیندر بوراده مراد آخر الطبقاتدر
یعنی عالمک سطح اخیریدر (ایقان) کسرله کمانسز اولمق (اذهان) جمع ذهن وهو قوة للنفس تشمل الحواس الظاهرة
والباطنة معدة لاکتساب العلوم التصوریة والتصدیقیة قال اکمل الدین لعل الذهن مرادف للعقل انتهی والیه یشیر
قول الناظم قدس سره حیث اسند التعقل الی الاذهان والتعقل من شان العقل (براهین) برهانک جمعیدر دلیل
معناسنه تحقیقی کذرا یتمشدر (تبیان) بیان معناسنه وقد سبق شرحه مع غیر المصادر من اسماء الاجناس (مسالک)
سلوک ایده جک یر والسلوک النفاذ فی الطریق بوراده مراد مسالک دلیلدر (مدعی مثبت) ایکیسی دخی اسم مفعول
صیغه سی اوزره در (اذعان) خضوع وانقیاد واقرار (اساس) تمل (اعلان) اظهار (علاسندن) اصلنده علاء در مدله
قال فی الاختری العلاء بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبه رفیعه انتهی (فرحان) صفت مشبهه در فرحناک معناسنه
(نیران) نارک جمعیدر (اشیدیسن اداسندن) قال تعالی فی سورة الاعراف (فلما تجلی ربه) پس اول وقت که پروردکار
موسی تجلی ایلدی یعنی نور ذاتندن ویانور عرشدن ایکنه دلیکی قدر اظهار قیلدی (للجبل) جبل طور ایچون یعنی
آنده حیات وعلم ورؤیت خلق ایتدکدنصکره تاکه نور الهی یی مشاهده ایلیه * سهل ساعدیدن منقولدرکه الله تعالی
نور ذاتنی یتمش بیک پرده ماوراسندن درهم مقداری اظهار ایلدی واول ساعتده روی زمینده نقدر دیوانه وار ایسه هوشه
کالدی وسر بربالین مرض اولان بیمارلر شفا بولدی وعرصهٔ زمین سبز وتر اولدی وشور اولان صولر آب حیاته دوندی وبتلر
یوزلری اوزرینه دوشدیلر ومجوسک آتشلری سوندی یعنی ذکر اولنان تجلی سببیله (جعله دکا) الله تعالی اول طاغی
ریزه ریزه قیلدی یعنی طور سطوت تجلی یه طاقت کتورمیوب پاره پاره اولدی (وفی المثنوی) عشق جان طور آمد عاشقا
طور مست وخر موسی صاعقا (مجتبی) مختار (نادان) جاهل (ماجرا) عربیدر اصلنده ایکی کسه نک ویا برنیچه کسه نک
ارالرنده بکن احوال دراکر خیر واکر شر اما اکثر خصومتده استعمال اولنور بوراده مراد حق تعالی ایله حضرت موسی
علیه السلام اراسنده جاری اولان حالدر یعنی موسی نبی عظیم الشان اولدیغی جهتدن حقک ذاتی ایچون جائز وممتنع اولنی
بیلوردی پس نیچون رؤیتی طلب ایتدیکه دنیا انک موطنی دکلدر (که عشقه کسه حکم ایتمز) یعنی عشق که افراط اوزره
محبتدر قلبه وجوارحه حاکمدر محکوم ومغلوب دکلدر پس کسه عشقی یکه من وعشق اوجندن دلنی طوته من الحاصل
عاشق اولان کمسنه بی اختیاردر واکنک اوزرینه قلم یوقدر (سعدی) هرکجا سلطان عشق آمد نماند * قوت بازوی تقوی را
محل (وله (ع) نه صبر در دل عاشق نه آب در غربال (که ذاهل اولدی عملندن) یعنی حضرت موسی علیه السلام غلبهٔ
عشقدن بیلدیکندن غافل اولدی وانی اونتدی پس هجرانی وصله ایرشدرمک قصدن ایتدی وفرقتک جور وجفاسندن
خلاص اولمق دیلدی (الهی) الهی مطلب عاشق) تجلیٔ جمالکدر (الهی مقصد صادق) تجلیٔ جمالکدر) بوکون بو آی
وبویلدز * سکا آینه درهر یوز * کورینن کوزلره دوبدز * تجلیٔ جمالکدر * تجلیدن بولان نوری * نیدر غلمانله حوری
یقان عشق اودنه طوری * تجلیٔ جمالکدر * قیلان لعل وکهر طاغی * ایدن آلتون طپراغی * اوران موسالره داغی
تجلیٔ جمالکدر * بولان عشقکله تاییدی * یوزک کوروب ایدر عیدی * بوحقی قولک امیدی) تجلیٔ جمالکدر (وجدان
ادراک باطن وقد سبق تحقیقه (که یعنی آکا شخص اوله) مراد بودرکه ایراقدن کورینن نسنه نک ابتدا ادراک اولنان
هویت مطلقه سی یعنی شخص وقالبیدر خصوصیت جوهریه وعرضیه وغیری دکلدر پس متعلق رؤیت برشیئک
هویتی اولمغدرکه اول هویت وجود دیدکاریدر وبو وجود واجب ایله ممکن بیننده مشترکدر وچونکه ممکن مرئی اوله
واجب دخی مرئیدر بوکلامدن منفهم اولدیکه موجود معقولات دکلدر زیرا معقولاته رؤیت تعلق ایتمز (اعیان) عینک
جمعیدر ذات معناسنه وقال بعضهم العین اذا استعمل فی معنی ذات الشیء فیقال کل ماله عین فکاستعمال الرقبة
فی الممالیک وتسمیة النساء بالفرج من حیث انه هو المقصود منها ویقال لمنبع الماء عین تشبیها بها لما فیها من الماء (بو عالم
ماوراسندن) اوته سندن وآردندن زیرا وراء خلف معناسنه در بو عالمدن مراد عالم اجسامدر انکیچون نحو عالم ایله

معراجده

معراجده حق تعالی یی ذروهٔ عرشه قدم بصوب توجهیله عالم ارواحی دخی کذر ایتدکدنصکره کوردی نتکیم تحقیقی
مرورایلدی پس حضرت موسانک رؤیت طلب ایتمسی بو عالمدن اولمغله ممکن اولمدی فافهم جدا (لدنی علمی) تحقیقی
جلداولده در قال تعالی (وعلمناه من لدنا علما) (فرسان) فانک ضمیله فارسک جمعیدر مراد میدان علمک فارسلری ومضمار
معرفتک شهسوارلریدر (همه) جمله معناسنه در آخرنده کی ها معنای عامدن معنای خاص علمی یه نقل ایچوندر عجم
جمله یی ویردی دیجک یرده همه رادادیر وهر نه اولورسه بیلان کسه یه همه دان دیرلر (اتقان) کسرله محکم ایتمک یقال
اتقن الامر احکمه (اصفیا) صفینک جمعیدر اورندلمش معناسنه (امعان) دقت ایتمک ونهایته ایرمک یقال امعن
الفرس تباعد فی عدوه (مرتضی) الارتضاء برکزیدن ومثله الاجتباء والاصطفاء (بلینور والضحی سندن) یعنی قرآنک
ضحی وقتنده اولان نور کبی نورندن وجائزدرکه والضحی دن مراد فخر عالم اوله زیرا ضحی کبی یوزی روشندریت (والضحی
رمزی زروی همچو ماه مصطفی * معنیٔ واللیل کیسوی سیاه مصطفی (پنهان) باء عجمینک فتحیله مخفی معناسنه
مقابلی پیدادر مظهر معناسنه نهان مخفیدر مقابلی آشکارادر معناسی ظاهردر پس مخفیده غیرک فعلی معتبردر
مخفیده دکل فمعنی ماعرفناک ای بحسبک لابحسبنا فانما قد عرفناک حق المعرفة بحسبنا ومرتبتنا (حد) ذاتیات ایله
تعریف ورسم عرضیات ایله دروایما کان متعلق معرفة کل عارف والذی یمکن ادراک حکمه انما هو مرتبة الحق سبحانه اعنی
بتلک المرتبة مرتبة الالوهة ومرتبة احدیتها المعبر عنها بالتعین الاول لاکنه ذاته وغیب هویته ولا الاحاطة صفاته امر
فی کتابه العزیز نبیه علیه السلام الذی هو اکمل الخلق قدرا وقابلیة فقال فاعلم انه لا اله الا الله تنبیها له ولمن یتبعه
علی قدر ما یمکن معرفته من جناب قدسه ویمکن الظفر به وهو مرتبة الالوهة وماوراءها من حضرة الغیب المطلق
وغیب الهویة خارج عن طوق الکون اذ لیس وراءها اسم ولا رسم ولا نعت ولا وصف ولا حکم ولیس فی قوة الکون المقید
ان تعطی غیر ما یقتضیه تقییده فکیف یمکن له ان یدرک حضرة الغیب المطلق وغیب الهویة کذا فی مفتاح الغیب
وشرحه المسمی بمصباح القلب الاول لحضرة الصدر القنوی قدس الله سره والثانی لحضرة شیخی وسندی نور الله قبره
(ولی کور حق نماسندن) حق کوستریجی اولان مظهردن سیرایله وآثارندن ممکن اولان مرتبه آنی بیل (صفوان) صافی
معناسنه یعنی اصفیانک هر برینک سری مرتبه سنی ماسوایه میلدن پاک ایلدی وغیریت اثرنی محو ایتدی (عزت
بساطنده) بساط دوشکدرکه بسط وفرش اولنور هرنه اولورسه بوراده تمثیل طریقیله در مراد مرتبهٔ عزتدر (اعتکاف
اقامت واحتباس قال الراغب العکوف الاقبال علی الشیء وملازمته علی سبیل التعظیم والاعتکاف فی الشرع هو
الاحتباس فی المسجد علی سبیل القربة یقال عکفته علی کذا ای حبسته علیه * قال القهستانی الاعتکاف لغة اللبث
من العکف ای الحبس او من العکوف ای الاقامة کما فی الکرمانی (حالتی) کنج خلوتده اعتکاف ایله * کوکل آیینه سینی
صاف ایله (عنوان) کذرایتدی (فضاء) مدله آچق کیک یر (سبحات) انوار کما سبق (حسبان) ضمله عدو وبلا وشر وکسرله
ظن معناسنه در بوراده مراد آفت حجابدر یعنی نور ذات ظاهر اولوب حجاب عبدی سلب ایده وجائزدرکه کسرله اوله
زیرا سالک وراء حجابده اولدقجه ظن ووهمدن خلاص اولمز پس چون نور عیان ویقین ظاهر اوله شک وشبهه قالمز (حقه
ظلمت قباسندن) ظلمتی احاطه ده قبایه تشبیهدر (سر وسامان) سرباش وجهت معناسنه در وسامان آرام وصبوری
وعقل وصلاح ومجال وحد وسینور نشانی وطرف وایشک اندازه سی وتاصمی دیون بوش بی سامان یونسز وعقلسز
دیمک اولور بوراده مراد اوراق واثر ونشان دیمکدر (احتجاب) محتجبک صفتیدر محتجب حق تعالیدرکه حجابی ذاتندندر
محجوب عبددرکه حجابی خارجدندر نتکیم بالاده شرح اولندی (خطه) کسر خاء معجمه وطاء مشدده ایله مکشوف
یردیمکدر بعضیلر دیدیلرکه دائرهٔ شهردر جمعی خطط کلور (دهشت) حیرت (سکران) مست (مرحبا) بالاده بیان
اولنمشدر بوراده مراد تجلی وکار یوز ولطف واحسان کلی وفیض الیدر (سراپرده) اصلنده پردهٔ سرایدرکه اوطه ایچنده
چکلور تفصیلی بالاده در بوراده مراد مطلق پرده در (ندمان نادم) قال الراغب الندم والندامة التحسر من تغیر رای
فی امر فائت واصله من منادمة الحزن (سرکردان) حیران وسراسیمه اصلنده باشی دونکن دیمکدر (بریان) کسرله
کباب ضمله اصحدر کذا فی لغة نعمة الله معلوم اوله که ناظم قدس سره بومقامی بر وجهله تقریر ایلدی وتقریر وتحریرنده
حسن تعبیره رعایت قیلدی که روی مقصودی کوستروب ادنی حجاب قومدی فلله دره (الهی) غریق بحر عشق اولان
خبر بیلمز کنارندن * حریق نار شوق اولان نکر بوجمله وارندن * تجلی طاغنه ایرن جمال حضرتی کورن * چقر موسی کبی
عشقک الندہ اختیارندن * اووجهه ناظر اولان بوقفادن قورتلور تحقیق * ایدر مرآته عکس تجلی روی یارندن *
شجر آنی انا الله دیر اولوب انواره مستغرق * طوتشمش وادئ ایمنده عشقک تاب نارندن * بکای محو اولوب ایرن فناء
مطلقه آخر * اولوب اولمزدن اولک چقدی وجودینک مزارندن * بودرده دوش اولان درمان امیدن ایتسون هرکز *

کدرد یله کیدر عشاق بو محنت دیارندن * حقك کنه جلالنده قالور عارف اولان حیران * بساط عزت ایجره کرچه دور اولمز جوارندن * امیدك کسمه ای حقی صقین الطاف مولادن * که بلبلر دکل خالی بهارلك انتظارندن (ایشت اول شاه هماسندن) شاهدن مراد الله تعالی وهمادن مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر که علو درجه ده وزیاده میمون ومبارك اولمقده همایه تشبیه اولنمشدر همانك شرحی کذرایتمشدر (کما علادر بهاسندن) یعنی قیمتی بوزندن زیاده عالیدر (ارزان) لایق (ارتقاء) یوقاری چقمق مراد علو مرتبه در (استشهاد) مدعایه شاهد کتورمك قال الله تعالی فی سورة القیامة (وجوه یومئذ ناضرة) انبیا واولیا ومؤمنینك یوزلری قیامت کونی تازه وتابانلر (الی ربها ناظرة) کندی پروردکارنه بی حجاب نظر ایدیجیدر دیمشلردر که بو کلمات اوراداوتادندر که ذکر اولنور (اللهم انی اسئلك النظرة الی وجهك الکریم) هرکس به بهشت ارزوبی دارد وعاشق * جز ارزوی دیدن دیدار ندارد (ایوان) یوك صفه وچار طاق بورادهمراد ایوان سمادر (جولان) اصلنده واولك فتحیله در طواف معناسنه (ذری) ذروه نك جمعیدر هرنسنه نك دپه سی واوستی (مرسلین انبیا) رسول ایله نبینك فرقنده زیاده اختلاف اولنمشدر ونتکیم سورهٔ حجده (وما ارسلنا من قبلك من رسول ولانبی) آیت شریفه سی تفسیرمنیفنده مبیندر * قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر فی الباب التاسع والخمسین ومائتین من الفتوحات المکیه لاتکون الرسالة قط الا بواسطة روح قدسی ینزل بالرسالة علی قلبه واحیانا یتمثل له الملك رجلا وکل وحی لا یکون بهذه الصفة لایسمی رسالة وانما یسمی وحیا اوالهاما اونفثا اوالقاء اونحو ذلك قال والفرق بین النبی والرسول ان النبی انسان اوحی الیه بشرع خاص به فان قیل له بلغ ما انزل الیك اما لطائفة مخصوصة کسائر الانبیاء واما عامة ولم یکن ذلك الا لمحمد صلی الله علیه وسلم وحده سمی بهذا الوجه رسولا وان لم یخص فی نفسه بحکم لایکون لمن بعث الیهم فهو رسول لانبی اعنی نبوة التشریع التی لیست للاولیاء فعلم ان کل رسول لم یخص بشیء فی حق نفسه مع التبلیغ فهو رسول واما اذا خص بشیء فی حق نفسه مع التبلیغ فهو رسول ونبی (فما کل رسول نبی علی ما قررناه ولا کل نبی رسول بلا خلاف انتهی (ارکان) رکنك جمعیدر جانب قوی معناسنه عرش وکرسی بحسب الصورة ارکان عالم اولدیغی کبی اولیادخی بحسب المعنی ارکان کائناتدر زیرا بو دائره نك مدار ومرکزلریدر (کتیب ابیض اوستنده) مسکدن بیاض دپه اوزرنده (صفیدن اصفیاسندن) یعنی صفی الاصفیادن وسائر اصفیادن نتکیم شیخ ومشایخ وفقیر وفقرا دیرلر مراد شیخ المشایخ وسائر مشایخ وفقیر الفقراء وسائر فقرا دیمکدر (جوق) جماعت نامیدر (اقران) سن وسالده ومرتبه ده برابر ویکسان اولنلر (جلی) آشکاره (اخفیا) خفینك جمعیدر کزلو معناسنه (ازواج) زوجك جمعیدر مرد وزنه اطلاق اولنور بوراده مراد زناندر (انسال) نسلك جمعیدر ذریت معناسنه (اخدان) خدنك جمعیدر کسرله دوست ویولداش وفی القاموس الخدن بالکسر وکامیر الصاحب ومن یخادنك فی کل امر ظاهر وباطن وفی المفردات الاخدان جمع خدن بمعنی المصاحب واکثر ذلك یستعمل فیمن یصاحب بشهوة یقال خدن المرأة وخدینها قال تعالی (ولا متخذات اخدان (سقاء) کسرله کوندن دکلش صوقابی که قربه دخی دیرلر سقاء فتح وتشدیدله صواریجیدر (تابان) بلدرایجی زیرا تاب شعله معناسنه در (وفاء) هو القیام بمقتضی العهد بالمحافظة علیه (الهی) یا اله العالمین رفع ایت جمالکدن نقاب * قیل منور نور دیدار که چشم جانمز * آفتاب وجهکی ذراته کوستر بی حجاب * قیل منور نور دیدار که چشم جانمز * بارکاه قربه ایرکور عاشق حیرانکی * کلشن وصلکده یارب صون کل خندانکی * ایده عشاق جمالك بی جهت سیرانکی * قیل منور نور دیدار که چشم جانمز * منتظر اولوب وفادن امر وفرمانه بوکون * طوتمشوز بوز وعدهٔ قرآن ذی شانه بوکون * آچ جمالك پرده سنی دیدهٔ جانه بوکون * قیل منور نور دیدار که چشم جانمز) انبیایه فیض اولان شول بخت عالی حقیچون * اولیایه نصب اولان شول تخت عالی حقیچون * نوریاك احمد واصحاب وآلی حقیچون * قیل منور نور دیدار که چشم جانمز) غیرتکدن کیزلدك ظاهر ایکن انوارکی) اصفیادن غیریه بیلدرمدك اسرارکی) ایکی عالمده نصیب ایت حق یه دیدارکی) قیل منور نور دیدار که چشم جانمز (اللهم اجعلنا من اهل الفناء التام) واهدنا کما دعوتنا الی دار السلام * وشرفنا برؤیتك * زاقنا عند حضرتك * انك انت الفیاض لکل مسؤل * منا الدعاء ومنك القبول

فصـــــل فی الزور الاعظم

زور فتحله زیارت معناسنه در اعظم ایله وصف ایلدی زیرا مراد زور عامدر که جمعیت کبرایی مشتملدر قال الراغب الزور اعلی الصدر وزرت فلانا تلقیته بزوری او قصدت زوره نحو وجهته ورجل زائر وقوم زور نحو سافر وسفر وقد یقال رجل زور فیکون موضوعا نحو ضیف (الا یا ایها الاحباب) آکاه اولیکز ای دوستان معلوم اوله که ناظم قدس سره عنوان کلامده براعت استهلاله رعایت ایلدی زیرا بو فصلده محبت ومحب ومحبوب وعشق وعاشق ومعشوق وطلب وقربت ووصلت درج ایتمشدر (احبوا فاتح الابواب) ابواب مرادانی فتح ایلین الله تعالی یی سویکز احبوا همزه نك فتحی وحانك

کسرله

کسرله امردر (اجیبوا داعی الله) حقك جنتنه وقربتنه ووصلتنه ورؤیتنه دعوت ایلین فخر عالم صلی الله علیه وسلمه اجابت ایدیکز کما فی قوله تعالی (یا قومنا اجیبوا داعی الله (انیبوا یا اولی الالباب ای جواهر عقولی کدر وهم وخیالدن پاك وشوب شك وشبهه دن خالص اولنلر ماسوادن حقه رجوع ایدیکز کما فی قوله تعالی (وانیبوا الی ربکم) والانابة الی الله الرجوع الیه واخلاص العمل والالباب جمع اللب وهو العقل الخالص من الشوائب وسمی بذلك لکونه خالص ما فی الانسان من قواه کاللباب من الشیء وقال بعضهم هو ما زکی من العقل فکل لب عقل ولیس کل عقل لبا ولهذا علق الله الاحکام التی لاتدرکها الا العقول الزکیة باولی الالباب نحو (ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا وما یذکر الا اولوا الالباب) ونحو ذلك من الآیات کذا فی المفردات (الا یا ایها العشاق رسید آندم که آن محبوب * سراپرده براندازد بپردازد سرای ابواب) آکاه اولیکز ای عشاق اول وقت ایرشدی که اول محبوب حقیقی پردهٔ جلالی آته وقالدیره وسرای وصلت قاپولرنی دوزه وآنلره بنده له صورت وپره واغیاری دفع ایدوب یارله یعنی عاشق صادق ایله خلوت ایلیه سراپرده شرح اولنمشدر سرای ابواب اصلنده ابواب سرایدر (میثاق) عهد محکم (پس استرغایت اشواق) زیرا عشق وشوق طریق وصلتك سمندیدر پس سمند قوی اولسه منزله تیز ایرر یشور ضعیف اولسه یا کچ واصل اولور ویا یولده قالور (المحرره) دلدل عشقه سوار اولمینك * منزل وصله ایرمدی راهی * ایده کور دیدهٔ دلی تنویر * کورمك استرسك اکر اللهی * بر محبوب * بوندن مراد عاشق ایله معشوق میاننده واسطه اولان محبوبدر نتکیم بحر اواخرنده تصریح ایدر (نسیم) نفس الریح معناسنه وفی بحر العلوم النسیم اول هبوب الریح (سیناب) اصلنده سیمابدر صوده یوزمك معناسنه یا بحسب الضروره کسره دن تولد ایتمشدر بوراده نسیمك سرعتله وصواتی سباحته تشبیه واردر فلکك سرعت سیری تشبیه اولندیغی کبی نتکیم (کل فی فلك یسبحون) آیتنده مبیندر یعنی اول سحر وقتنده ایریشن محبوب باغ جمالی صباسنك صفا ولطافتندن خوش قوخوسن ایرشدیریجی ایلش مقصود دماغ جان آنك رایحهٔ طیبه سندن معطر اولدیغن بیاندر (دریاب) آکاه دیمکدر فهم ایله معناسنه (کوزلك آچ معنی نازینه) عالم معنانك نازنی سرایله ونازنك رازنه قولاق اور ورازنك سازنه یوز طوتوب توجه ایله که (سوزده سوز اوله تیزاب) ایکنجی سوز اشباع واوله یاقیجی معناسنه در تیزاب کوکرد صویی دیدکاری معروف کسکین صودر یعنی ذکر اولنان معنایه کوش جان طوت وعشقله دکاه که سوزده وتقریرده اولان حرارت غالبه جانکه تیزاب کبی تأثیر ایده وبغریکی کباب ایدوب یاقه (کتاب) کافك ضمی وتانك تشدیدیله کاتبك جمعیدر بوراده کاتبدن مراد لوح جمالدرکه آنده منتقش اولان نقوش اسما وصفاتی برکاتب یازمشدر (نقطه) مراد خال یعنی یوزده اولان سیاه بکدر وبکدن دخی مقصود تنزل یعنی ظهور وتجلی الهیدرکه بك کبی جمال ذاته زینت ویرمشدر بوراده مراد صورت حق اولان واسطه درکه محبوب حقیقیدن محب حقیقی یه واقع احوالدن خبر ویرمشدر (بواب) قپوجیدر زیرا بابه ملازمدر (ارتسام) انتقاش (مراسم) رسمك جمعیدر علی غیر قیاس ومرسومك جمعی اولمق دخی جائزدر بو بیتدن وما بعدندن مراد قلم اعلی مرتبه سنده اولان ظهوردن غایته ایرنجه اولان تجلیاتی بیان ونشئهٔ آخرته دك جاری اولان احوالی اجمالا اعیاندر (سیلاب) فتحله سیل صویی یعنی یغموردن وقاردن حاصل اولان صو بوراده تشبیه طریقیله واردر بو کلامدن مراد عاشقك قلم مرتبه سندن نشئهٔ کتیبیه یه دك هوای هو ویامن هوده زار وکریان اولوب فراقه دوشدیکن بیاندر وبوندن معلوم اولور که حقیقت اوزره عالم اصله واصل اولمق جنتده زیارت عظماده حاصل اولور زیرا انسان نشئهٔ دنیویه ده هر نقدر سیراب وصال اولسه ینه دا تشنه در وطورا بعد طور نشئهٔ کتیبیه یه ایرنجه ترقیدن خالی دکلدر نتکیم جلد اولده شرح اولنمشدر (ایثار) نارك جمعیدر (ایروره منظره انوار) یعنی ذکر اولنان نار نوره مبدل اولدقدنصکره نور دخی صاحبنی نظرکاه حقیقی اولان نور الانواره ایرشدیره زیرا نوره واسطه ودلیل اولان ینه نوردر وکیشی حقه واصل اولمق ینه حقله در (ایرپشه ساحله غرقاب) ساحل دکز کناریدر وجه تسمیه مفصلا مرور ایتمشدر غرقاب صویه بوغلش کسه در بوراده عاشقك اضطراب وحیرتی دریایه ورؤیت دیداردن حاصل اولان تسلی وسکونی ساحله تشبیه واردر (عاشق) یعنی سر محمد نتکیم آشغه ده تصریح ایدر محبوبدن مراد محبوب حقیقیدر (کما کا عاشق آیینه) زیرا کنز مخفینك سرنه صورت وتجلیاتنه مجلادر (آنك عشقی بوکا محراب یعنی کعبه مصلی یه قبله ومحراب اولدیغی کبی محبوب حقیقینك دخی عشقی عاشقه توجهکاه اولمشدر (آچوبدر آکا یعنی عاشقه (جلباب) کسرله چارکه عورتلر کیرلر مقصود جمله مظاهر ومجالی یوزندن جمال اسما وصفاتك ظهورن بیاندر (نشاب) ضم وتشدیدله نشابه نك جمعیدر اوق معناسنه (مظاهرا کابرذره) یعنی محبوب حقیقینك آفتاب جمالنه مظاهر ذرات کبیدر پس ذراتك وجودنه آفتاب سبب اولدیغی کبی آفتابك وجودنه دخی ذرات دلیلدر الحاصل هر ذره دن اول آفتاب حقیقی سیر اولنور پس بوندن غیری ظهورینه وجهله اولور یعنی بو مرتبه دنصکره کوزلو یه کیزلو قالمز

(سيماب) زيوه دركه تعريب ايدوب زيبق ديرلر اصلنده آب سيمدركوش صويى وبياض صو معناسنه نتكيم قانلو صويه سرخاب ديرلر بوراده مراد جنت عدنك لطافتنى بيان ومحبوب حقيقينك حسنندن براثر اولديغن عياندر (لمحرره) از جمال ازلى كشت عيان جنت وحور * وز جلالش بوجود آمده نيران وعذاب * كشته خندان زنم لطف الهى كلها * اشك بلبل شده در رنك همان اهل مذاب (نفى واثبات) رد وقبول ديمكدر مراد عالم جمع وفرقك وترقى وتنزلك حالنى بياندر (بسا) بسيار معناسنه يعنى چوق (سركشته) سركردان وحيران (تاب) برقاچ معنايه كلور بوراده مراد اضطراب ورنج وحرارتدر مقصود نفى واثبات اورتاسنده اضطراب ورنجه دوشديكن بياندر (غاب) غائب ديمكدر نظيرى سبقت ايتمشدر يعنى ذكر اولنان امتحاندن مراد جوهر عاشقى كدر عوالمدن تخليص وشوب اثنينيتدن تصفيه در (صفات حسن) تجليات حسنيله اولان ظهوراتدر شرحى محلنده كلور ان شاء الله تعالى (پرتاب) اوزاغه آتلان اوق يعنى عالم ذاته اوق كبى پرتاو ايدن صفاتى بيلمز زيرا صفات بومنزلدن كرى قالور پس اكا نظر قبوسى اولمز الحاصل حسن صفاتله مبتلى اولان صفات حسنه يا تجز فافهم (خمار) ضمله خمرك الم واذى وصداعنه ديرلر (فتانه) زياده فتنه جى وامتحان ايديجى ودزد آخرنده كى ها يا تأنيث ايچوندر عين اعتبار يله ويا مبالغه ايچوندر علامة لفظنده كى كبى وباعربيتدن عجميته نقلك علامتيدر معشوقه كبى (نبرد) نون وباء موحده نك فتحيله جنك معناسنه (كر اولمسيدى عشق دليل ايرمزيدى هيچ) مقصوده بيك ييل ايتسه كشى نفسله نبرد (احزاب) حزبك جمعيدر كسرله طائفه وجماعت ناس معناسنه يعنى اول فتانه كوزلرك امتحانتدن جماعتلر جنكه دوشمشلردر (نساب) نونك فتحى وسين مهمله ايله زياده نسبت وتعلق ايديجى ديمكدر بعض مواضعده عالم بالانساب معناسنه كلور نتكيم كذب النسابون دينلمشدر * وجائزدركه شين معجمه ايله نشو بدن اوله تعلق معناسنه (قلاب) فتح وتشديدله قلب زن يعنى قلب آقچه دوزن صكره هرصورت اهلنده استعمال اولندى (قلاب) ضم وتشديدله كلاب ديدكاريدركه چنكال وباشى اكرى دمردر (طاب) طيب معناسنه (كيم اوله آنده آنده پس نقاب) كيم استفهامدر نقاب فتح وتشديدله برنسنه نك كنهندن بحث وتفتيش ايديجى زيرا نقب ديوار ودرى مقوله سنى دلمكدر ثقب تخته وآغاج كبيلرى دلمك اولديغى كبى پس برنسنه يى دلمك غورنه وصولى مستلزم اولديغندن اوتورى هرنسنه نك حقيقتندن بحث ايدنه نقاب ديديلر (قال الراغب النقيب الباحث عن القوم وعن احوالهم انتهى) وفى القاموس النقاب بالكسر الرجل العلامة انتهى اقول ومنه قول الزمخشرى فى الكشاف النقاب المحدث معناى كلام ناظم قدس سره بودركه عشق عاشق ومعشوق ميانده برنسبتدر چون عاشق ذات معشوقده فنا بوله وسر وحدت صورته كله ذكر اولنان نسبت زائل اولور واضافت قالمز بناء على هذا عشق نهايت بولمق لازم كلور پس بو مرتبه ده محو كلى يه ايرنكسه دن نيجه بحث وتفتيش وهاى وهوى عشق صادر اولور (قاپ تركيدر برنسنه نك قابى وظرفى وقشرى (برادم) برقورى نام اولمشم ومجازا انسان وعاشق آدن طاقنمشم (القاب) لقبك جمعيدر مدح وذمه متعلق اولان اسما والفاظ (هژده هزار) اون سكز بيك (ميزاب) اولوق مقصود ميزاب معنادر (اواب) زياده رجوع ايديجى (كه قدسيلرده عشق وارسه ولى دردلك وجودى يوق) قدسيلردن مراد ملائكه دركه طهارت اهليدر عشقدن مراد اسملرى بوزندن حقه اولان ميل ومحبت وانجذاب وارتباطلريدر بو خسه حقيقت عشق دكلدركه امانة الله سريدر زيرا بو معنى انسانه مخصوصدر نتكيم خواجه حافظ بيورر (فرشته عشق نداند كه چيست قصه مخوان) بخواه جام وكلابى بخاك آدم ريز) ومولانا جامى كلماتنده دخى كلور (ملائك راچه سود از حسن طاعت) چو فيض عشق بر آدم فرو ريخت (درد) ايله مراد عشق اوزرينه مبتنى اولان امتحانات وبلايادركه سبب ترقيدر) كلمات اكبريه ده كلوركه ملائكه يه علمده ترقى وار وعملده يوقدر نتكيم انسان آخرته انتقال ايتدكده اعمال آخرت ايله ترقى بولمز اما انسانه دنياده علم وعملده ترقى واردر وملائكه يه علمده ترقى يه دليل تعليم اسما قصه سيدر زيرا ملائكه نك آدمدن اول علم اسمايه وقوفى يوغيدى فافهم هداك الله (كرودرمان سكا كرداب) سكادونر ديمكدر زيرا كرداب درياده متصل دونر صودركه كمى اوغرايجق چقمز (كرد) كاف فارسينك كسريله دكرمى وچوره معناسنه در اصلنده آب كرددر دكرمى وچورديلور صو معناسنه مرجع طريقتمز شيخ افتاده قدس سره بيورمشلردركه كرداب بوتعينك مثانه سى مثابه سنده در بزدن بريمزلك ايچدوكى صو مثانه سندن نزول ايتديكى كبى بو عالمك شرب ايتديكى دخى كرداب نام موضعدن نزول ايدر ويبورمشلركه بو كلام بندن غيريدن الى الان صادر اولمشدر (استجلاب) جمع وسوق ايتمك وچكمك سين تأكيد ايچوندر يقال جلبه اى ساقه من موضع الى اخر واستجلبه اى طلب ان يجلب له (استطاب) برنسنه يى طيب بولمق يقال استطاب الشئ وجده طيبا (قياس شكل) القياس عند اهل اللغة التقدير وفى اصطلاح المنطقيين قول مؤلف من اقوال متى سلمت لزم عنها لذاتها قول آخر والشكل هيئته التأليف من الصغرى والكبرى تشبيها لها بالهيئة الجسمية الحاصلة من احاطة الحد الواحد اى النهاية

الواحدة

الواحدة (كما فى الكريات او الحدود كما فى المضلعات بالمقدار الذى هو عبارة عن الامتداد الطولى والعرضى والعمقى واطلاق الشكل على الهيئة الجسمية اطلاق حقيقى وعلى الهيئة المعنوية اطلاق مجازى والعلاقة المصححة للاطلاق هو التشبيه (الايدى النه قوس اول) قوس ياى وآرشون معناسنه كلور بوراده مراد اندازه شرعدركه خير وشر آنكله قياس وتقدير اولنور (كساب) زياده كسب ايديجى قال الراغب الكسب ما يتحراه الانسان مما فيه اجتلاب نفع وتحصيل حظ ككسب المال (قسم) كسرله قسمت يعنى بولمك (احقاب) حقبك جمعيدر دهر معناسنه بعضلر سكسان سنه وبعضلر دخى ارتق واكسك ديمشلردر يعنى نيجه ييللر حياتده اولوب عالمى سرايليه واعضا وقواسنى تحصيل معرفته صرف ايده بعده ذا ناظم قدس سره روح وقلب وعقل ونفس وجسمدن هر برن برمناسب معنايه حمل ايلدى زيرا بو عالمه تنزلدن مراد ذكر اولنان ادوات وآلات له معانى مسطوره يى تحصيلدر (لمحرره) اى كوكل ياريكن بوجسمله جان * دفع اغيار ايده كور عالمده * عالمه كلمدن مراد ندر * عشق شوق اولميجق آدمده (جذبه جذاب) جذاب جذبه نك صفتيدر زيرا حقه جذب ايدن جذبه صفتيدر (قال المولى الجامى) سالكان بى كشش دوست بجايى نرسد * سالها كرچه درين راه تك وپوى كنند (وقال الحافظ) رموز سر انا الحق نداند آن غافل) كه منجذب نشد از جذبهاى سبحانى (استغراب) غريب عد ايتمك وغريب كلمك (ضمير) سر وداخل الخاطر معناسنه قال الراغب الضمير ما ينطوى عليه القلب ويدق الوقوف عليه وقد يسمى القوة التى يحفظ بها ذلك ضميرا (استيعاب) قبلامق يقال وعب الشئ واستوعبه اخذه اجمع واوعب الشئ فى الشئ ادخله فيه كله (دولاب) دالك ضمى وفتحيله معروف شكلدر اصلمده فارسيدر صكره تعريب اولنمشدر (احساب) فتحله حسبك جمعيدر شرف ومفاخر معناسنه حسب ونسبك فرقى مرور ايتمشدر (استعجاب) تعجبلك والعجب والتعجب حالة تعرض الانسان عند الجهل بسبب الشئ والعجب من الله الرضى اذ هو علام الغيوب لا يخفى عليه خافية (حجاب يوق آرده حجاب) حاجبك جمعيدر مانع معناسنه سلطاندن منع ايدن قپوجى يه حاجب ديرلر ابن حاجب آ ندندر زيرا پدرى امير عز الدين شوسك الصلاحينك حاجبى ايدى (قله قاف) قله طاغ باشى وقاف معروفدر نتكيم جلد اولده مفصلا شرح اولندى بوراده قله قافدن مراد ذروه مراتبدر (احقاف) حقفك جمعيدر كسرله قوم يعنى رمل مرتفع كبى ورمل معوج معناسنه قال تعالى (واذكر اخا عاد اذ انذر قومه بالاحقاف) مراد حضرت هود عليه السلام قوم عادى احقاف موضعنده عذاب حقدن تخويف ايتديكنى معاندان قريشه ذكر له امردر وموضع احقاف ولايت يمنده حضرموت قربنده ريكستاندر ناظمك قدس سره مقصودى مراتب اكوانك اعلى وادناسنى كذر ايدوب رفيع الدرجات اولان حائله قافه يعنى حقه وصوله ترغيبدر (اعجاب) كندن كورمك (سن اول سلطان كونينسن) خطاب سر محمد اولان عاشقه در (انقاب) فتحله نقابك جمعيدر نقاب پچه ديدكارى يوز اورتوسيدر (جامنماى حق) حق كوستريجى جامدر جام جهانمانك شرحى مرورايتمشدر (خطاب) زياده خطاب ايديجى (بمدذا) بومقام جلد اولده برقاچ موضعده بيان اولنمشدر (ايجاز) مختصر ايتمك وهو فى اصطلاح اهل البلاغة اداء المقصود باقل من عبارة المتعارف (اطناب) تطويل كلام ايتمك وبالفارسية فراوان كفتن وهو فى اصطلاحهم اداء المقصود باكثر من عبارة المتعارف (صفات حسنه باشاغل ولى حسن صفاته باق) حسندن مراد حسن ازلى وجمال لم يزليدر آنك صفاتى تجلياتله حاصل اولان مظاهر در حسن صفات بومعنانك عكسيدر يعنى جمله مظاهر ظاهره آيينه واقع اولمشدر تا كه اثردن مؤثره انتقال اولنه وبو وجهله روى مقصود جلوه كر اوله نتكيم كونشه آى آيينه وآبه دخى مهتاب يعنى اى ايدنى آيينه واقع اولمشدر پس نظر نافذى اولان اى ايدندن آبه وآيدن كونشه انتقال ايتديكى كبى نتكيم ناظم قدس سره بر محلده بيورر (ع) بو جه ده استكل ايى كه صوده عكسيد رادنى (عين اليقين) اهلى اولان دخى عالم توحيد وتجريد وتفريده واصل اولوب حقى بى پرده كورر يعنى مجرد حسننه نظر ايدر صفاتنه التفات ايتمز نتكيم كونش كورن كشى كونشك صفاتى اولان ماهه ومهتابه باقمز فافهم هداك الله تعالى (محجوب) يعنى مشاهده جمالدن مكاشفك مقابليدر (كيمى غالب كيمى مغلوب) غالبدن مراد غالب الحال اولان منتهادركه صحوى سكرنه غالبدر مغلوبدن مراد مغلوب الحالدركه متوسطدر وجائزدركه جهادده نفسنه غالب ومغلوب مراد اولنه (افعال) مراد توحيد افعالدر اوصافدن مراد توحيد صفات اولديغى كبى (طراب) زياده طربناك يعنى شن وشاد (كيمى نسبتده قالمشدر) نسبتدن مراد اضافت وتقيددركه تجريد واطلاقك خلافيدر وجائزدركه خلق اراسنده نسبدن غيرى وجهله اولان نسبتلر اوله كه جمله سى حجابدر پادشاهه ويا وزيره ويا غيرى اعيانه انتساب كبى وجائزدركه نسبت علم وفضل وكمال وغيرى اوله (كيمى كوزه در انساب) نسبك جمعيدر اصل وقرابت معناسنه قال الراغب النسب والنسبة اشتراك من جهة احدى الابوين وذلك ضربان نسب بالطول كالاشتراك بين الآباء والابناء ونسب بالعرض كالنسبة بين بنى الاخوة وبنى الاعمام

قال تعالى (نسبا وصهرا) وفلان نسيب فلان اى قريبه (عناب) رمان وزننده معروفدر (سعدى) بچون عزيزان فرو برده
چنك * سر انكشتها كرده عناب رنك (اعناب) عنبك جمعيدر تازه اوزم ثمرة الكرم معناسنه (ايوان) بجم فتحله چارطاق
وعرب كسرله صفهٔ عظيمه معناسنه استعمال ايدر (ولدان) وليدك جمعيدر مولود وصبى معناسنه تنكيم بالاده شرح
اولندى (اتراب) تربك جمعيدر كسرله برقرندن بيله طوغمش ايكز توأم كبى وياشده برابر اولان يعنى كيمى دخى عالى سراى
سوروز غنچه عالى سرا يلرك براشلغى اولان تازه رولره كوزدكشدر تنكيم اكابر زمانه نك اكثرنده مشاهددر بونلرك
ايسه جمله سى هوى وتنزلدر (لمحرره) نظرك حقه ايده كور محصور * باقمه غيره اوانجه نفحهٔ صور (طاب طاب) بتريتر
معناسنه تركيدر كافى كبى بو جمعيت واقع اولان بروسه ده بعض السنه ده جاريدر (ديدى بونلر الخ) يعنى احوال مختلفه
اوزرينه شرح ايتديكك اصناف انسانده حقه حجاب اولمق كرك ايدى زيرا هر برى آنك نورينه مظهر وصورتنه
آينه در وآينه نك كوزى آنده جلوه كر اولان يوزدن محجوب اولمق بعيددر (استصحاب) صحبت طوتمق ومصاحبت
ايتمك وصحبته دعوت ايلمك وبر نسنه آخره ملازم اولمق (اهداب) هدبك جمعيدر ضمله كربك شعر اشفار العين معناسنه
مراد بودر كه هر شخص كندى اسمى يوزندن حقه واصل وغيرك اسمى يوزندن محجوبدر (اجذاب) جيم وذال معجمه ايله
جذبك جمعيدر وحا ودال مهملتين ايله حدبك جمعيدر ميل وتعلق معناسنه يعنى ذكر اولنان محجوبلر حجابى كندى
نفسلرينه مى نسبت ويا حقه مى اسناد واضافت ايده لر (ايجاب) واجب وثابت ولازم قيلمق (استقلاب) قلب ايتمك يعنى
بر حالدن بر حاله دوندرمك قال الراغب قلب الشئ تصريفه عن وجه الى وجه كقلب الثوب وقلب الانسان اى صرفه
عن طريقته (ايتدى الخ) يعنى حقيقتده حقده تعين وتعلقات مراتب يوقدر بلكه الآن على مكان عليه اعتباريله
اطلاق حقيقى اوزره در وموجوداتك اسباب ظهور اولديغى ذكر اولنان معنايه مانع دكلدر زيرا حقك ذاته بر نسنه
قيد وحجاب اولمز (اعراب) كسرله اظهار ايتمك يعنى هر شخص كندى اسمنك حكمى دائره سندن خارج اولمق ممكن
دكلدر انكچون ظهوراتده اختلاف وتفاوت واردر وبو معنايه واقف اولان اهل حال لسان قيل وقالى ضبط ايدوب
تسليم كوزلر (لمحرره) زاهدا برد كادر را سما * بورى عشاقه ايله دشنام * سكا زاهددين لسان ازل * ايلمش بن فقيرى
عاشق نام (استحباب) دوست طوتمق وسومك (مركز اقطاب) مركز المراكز ويا مدار السادات (استيجاب) استحقاق اشراب
كسرله ايچورمك وافاضه قيلمق (اشهاب) اشعال وانارت واشارت يعنى محبوب حقانيدن مراد عالم معناده مخيل
بر محبوب ايديكه بطريق الوساطة محبوب حقيقينك حالنى سر محمده افاده وتقرير ايدردى (مشتاب) اوصه وعجله قيلمه
زيرا امرك اولنه داخل اولان ميم مفتوحه نفى افاده ايدر (اكواب) كوبك جمعيدر ضمله قولسز برديق وقدح
(اولسن غاب خاب خاب) يعنى او مجلسدن غائب اولان كمسنه خايب وخاسر ومحروم اوله (شود كاوا اختصاص ابره)
يعنى فيض خاص وانعام مخصوصندن اثرلر ونعمتلر واصل اوله (اندر خواب) اويقوده اولان (مائده) شول سفره كه
اوزرنده طعام اوله كاه اولور كه مائده ايله نفس طعام مراد اولنور ذكر محل واراده حال طريقيله (كيم انى الخ) استفهامدر
يعنى بر وجوداندن آنى طاتدق كمسنه قالميه شيخ وشاب تعبيرى جنته دخولدن اول اولان حالله وصفدر زيرا جنت
اهلنك جمله سى سن وساله برابرلردر تنكيم مرور ايتدى (اثواب) ثوبك جمعيدر فتحتان وبر قال فى المفردات اصل الثوب
رجوع الشئ الى حالته الاولى التى كان عليها او الى الحالة المقدرة المقصودة بالفكرة وهى الحالة المشار اليها بقولهم اول
الفكرة آخر العمل فمن الرجوع الى الحالة الاولى قولهم ثاب فلان الى داره والى الثانية الثوب لرجوع الغزل الى الحال التى
قدرت لها وكذا ثواب العمل (اصطرلاب) كلمهٔ يونانيه در اصطر ترازو ولاب آفتاب معناسنه در پس اصطرلاب لغتده
ترازوى آفتاب ديمكدر وعرفده بر علمدر كه آنكله ارتفاع شمس وباقى احوال واحكام واوضاع نجوم وكريت افلاك بيلنور
وفى المثنوى) علت عاشق زعلتها جداست (عشق اصطرلاب اسرار خداست (حساب) ضمله حاسبك جمعيدر حساب
وعدايجى (خطور) دخول ومرور وخلجان (اطناب) فتحله طنبك جمعيدر ضمتين ايله چادر ويرده ايپى مقصود ذكر
اولنان معنانك خاطرينه دائما ولديغن بياندر (كثيب) قوم ديه مى بورادهمى ادمسك ديه سيدر (اطياب) اطيب ديمكدر
الفضرورت ايچون الشباع اولنمشدر اطيب زياده خوش قوقولى ديمكدر (طلاب) طالبك جمعيدر والطلب الفحص
عن وجود الشئ عينا كان او معنى (برآب) صو اوزرينه مراد نطفه در كه اصناف انسان آنك اوزرينه تصوير وتشكيل
اولنمشدر قال تعالى (هو الذى يصوركم فى الارحام كيف يشاء (الهى) هردم لولو مولادن (حاجت ديلين كلسون) دركاه
معلادن * رفعت ديلين كلسون * تصوير ايدوب انسانى * قيض ايلدى ايمانى * نقيلدى نيجه احسانى * نعمت ديلين
كلسون * طالبلره جنت وار * عاشقلره قربت وار * صادقلره وصلت وار * رؤيت ديلين كلسون * عالمده در انوارى *
آدمده در اسرارى * اسماده در اطوارى * حضرت ديلين كلسون * حسن ازل اولدى فاش * نور اولدى شو ايچ طاش *

حتى يه اولوب يولداش * صحبت ديلين كلسون (بحاث) زياده بحث وتفتيش ايدیجى ابحاث بحثك جمعيدر مصراع ثانى
اولى بيان واقع اولمشدر زيرا حقيقتده ذات الهيدن بحث اولنمز بلكه صفاتدن وتجلياتدن بحث اولنور (نور بهاج)
زياده بهجت وحسنله متصف اولان نور (سر وهاج) زياده شعله لى ونورلى اولان سر (رمز بواح) افشاء سر ايدهنك اشارتى
يقال باح ظهر وبسره اظهره (لوح لواح) لوح اينلو ويصى صحيفه در اغاجدن اولسون كميكدن اولسون بورادهلوحدن
مراد دل ولواحدن مراد صاحب دلدر يعنى بر صاحب دلك دلى ذات حق كشفله بيلمز زيرا ذاته عقل صغمديغى كبى
كشف دخى صغمز تنكيم بيت آتى بو معنايى بيان واقع اولمشدر (رساخ) زياده راسخ وثابت (اشياخ) شيخك جمعيدر
مراد اهل كشفدر يعنى هر چندكه نور حق ظاهردر ولكن بصيرت مكاشفين آنى حقيقت اوزره ادراكدن قاصردر
(سرمد ازل ابد) الابد عبارة عن استمرار الوجود لا الى نهاية فى جانب المستقبل والازل عبارة عنه فى جانب الماضى
والسرمد عبارة عن الاستمرارين (جامى) دردت زازل آيد تا روز ابد پايد * چون شكر كزارد كس اين دولت سرمدرا
(بيلن اولدر) يعنى حق بيلن ينه حقدر كما قال الجنيد قدس سره لا يعرف الله غير الله (چو بيلمك بيلمكدر) يعنى بيلمك
ديدكارى بيلمكدن عاجز اولمقدر كما قال الصديق رضى الله عنه العجز عن درك الادراك ادراك (شاباش) شادباش لفظندن
تخفيف اولنمشدر آفرين وتحسين معناسنه استعمال اولنور (عيان خاص) يعنى خصوص اوزره عيان وكشف حاصل
اوله (جوهر) بالذات وعرض بالغير قائم اولنه ديرلر تنكيم مرور ايتدى (انماط) نمطك جمعيدر حركت ايله طريقت
معناسنه يعنى بر خطاط بر دائره چكوب آنك مركزنه بر نقطه وضع ايلسه اول دائره ونقطه حقيقى اولان دائره ونقطه يه
يول وعلمنه وسيله اولور زيرا هر شيده بر اشارت واردر وبوندن منفهم اولور كه علماء حقيقت يانده رسومه متعلق اولان
امورك جمله سى مجازدر حقيقتى جلد اولده در (لحاظ) لحظه منسوب ديمكدر لحظ كوز او جيله نظردر يقال لحظ اليه اذا
نظر بموخر عينه (الحاظ) نظر پس افعال ثلاثى معناسنه اولمش اولور تنكيم نظائرى مرور ايتدى بوراده نظردن ظهور
معناسى مراد اولنور (بعد ذا) بو بيتك مضمونى ماقبلنه نتيجه در معنى بودر كه مجاز آينه سندن ظاهر اولان انا الحقده
هو الحق صورتى ملاحظه اولنسه ومظهردن قطع نظر قيلنسه انا الحق هو الحق اولور يعنى حلاج منصورك من حيث
الصورة انا الحق ديديكى مجازدر زيرا انا الحق دين حقيقتده الله تعاليدر پس حلاج كرچه هو الحق مقامنده انا الحق
ديدى فاما ديدهٔ حق بينه ظاهردر كه * كجا شود بحقيقت عيان جمال حقيقت * اكر مظاهر وآينهٔ مجاز نباشد * مضمونى
اوزره ينه انا الحقده ملحوظ اولان هو الحقدر زيرا هو يتدن غيرى يوقدر والحاصل بو مقامده انا وهو يكساندر فافهم
نفاع) زياده نافع والنفع ما يستعان به فى الوصول الى الخيرات فهو خير فالنفع خير وضده الضر (لماع) زياده لامع ومضئ
مراد ظهوردر (دماغ) دماغ اهلى يعنى متكبر وصورتبين مراد بودر كه ارنا الاشياء كما هى موجبنجه اشيانك حقيقتنه
بالغ وواصل اوله مجرد رسم وصورتده قالميه اصطلاحاتى ضبط ايدوب مذاق معنايدن بى چاشنى اولان دخى اهل رسمده
داخلدر زيرا اسانك حقيقت سويلديكى كفايت ايتمز مادامكه دلده منبع فيض اولميه (يله حقه اوصاف) يعنى اخلاق
حقى بيلوب آنكله متخلق اوله ودرون وبيرونى صفات حقله جلا بوله (تمكنده وجودن ايده اغراق) يعنى نور ذاتك اشراق
وانارتيله كنديينك تلوينات ذات وصفات وافعالنى محو وازاله ايدوب درياى تمكينه مستغرق اوله ووجود حقانى بوله
(بواوج كمال) بيلمك بولمق اولمق كه برى تعلق وبرى تخلق وبرى تحققدر وبو مقامه واصل سالكده شركك خفيدن اثر قالمز
زيرا شرك ماسوى ملاحظه سيله در بو مقامده ايسه ماسوى نابود اولور (لمحرره) چشمكه ظاهر اولسه وحدت هو *
كثرت ماسوى كورنمز اولور * ايريشوب دل مقام تمكينه * باقوب اهل دله يرغز اولور (جوزهٔ اعلام) فتحله علمك جمعيدر
فتحتين ايله سنجق معناسنه مقصود حقدن الهام كلوب فيض جامع سيدانده صاحب اللوا اولديغن بياندر (اوله عرفانله
الخ) عرفانى اسماء اللهدن اسم رحمانه منسوب اولان تجليدن اثر قيلدى زيرا معرفت عالم صفاتدن وحقك رحمت
خاصه سندندر (كورينه الخ) يعنى تجلى هويت ذاتيه دنصكره قدير اسمنه مظهر اوله وآندن نيجه خارق عادات نسنه لر
ظهور بوله كرك عاى وكرك كونى (بعد ذا) ظهور قدرت ذكر اولنان يدى حالك دردنجيسيدر غفلت اولنميه (لالا) يعنى
وهم وخيالك اثبات ايتديكى ماسوادن خلاص اولوب حق اليقين مرتبه سنده الا الله ديه زيرا وحدت وجودك
ظهوريله اعتبار كثرت مضمحل اوليجق غيرقالمز ونفيه دخى احتياج اولمز فافهم هداك الله تعالى بو معنى ذكر اولنان يدى
حالك بشنجيسيدر وبيت آتينك مضمونى آلتنجى وبيت اخيرك معناسى يدنجيسى اولديغى كبى (نعماء) نعمت معناسنه در
(الهى) سر حقه ايريوخسه * دلده سوزى نيلرلر * وجه حقى كوريوخسه * غيرى يوزى نيلرلر * وار حقله حاضر اول *
هر اسمله ظاهر اول * شول يوسفه ناظر اول * كيم كوزسوزى نيلرلر * قالى قو يوب اير حاله * قال كيده وحال قاله *
اوى بر حقه ميال * كر اماير ى نيلرلر * كچ جزئى وكليدن * ايچ جام تسليمدن * آچ كوزى تجليدن * فانى كوزى نيلرلر

حق ایرش اسمایه * میل ایله مسمایه * عشقیله بو نعمایه * ایرمز اوزی نیلرلر

فصل فی مجلس النور

مجلس نورك معناسی نوره متعلق اولان كلمات كه استماع ایچون اهل دل اكا جلوس ایدر دیمكدر كلمات وعاظه مجالس
دیدكاری دخی بویله در (سخن پرداز) سوزدوزوب قوشیجی وسوزه صورت ویریجی سخن سینك فتحی وخانك ضمی وعكسیله
دخی مستعملدر سخن سوزدر عرب كلام دیر كلام كبی لفظی ونفسی یه شاملدر (اولوا الآراء) افكار صحیحه اصحابی
(نضرت سرا) سرور بخش اولان حسن ورونق دیمكدر پس نضرتك سرایله موصوف اولدیغی مبالغه طریقیله در
قال فی القاموس النضرة النعمة والعیش والغنی والحسن كالنضارة والسراء المسرة (بیان آرا) بوراده آرا آرایدن
معناسنه در یعنی بیان دوزیجیلك وحسن تكلم صاحبی اولمق (غایت غرا) روشن غایت زیرا غرا اغرك تأنیثیدر ابیض
وانور معناسنه (هرباب) هرفصل وهرزمان وهر پرده (رایت) سنجق بوراده ظهور وشهرتدن عبارتدر (كیفیات)
شرح اولنمشدر (احداث) كسرله حادث قیلمق وصكره دن وجوده كتورمك (احداث) فتحله حدثك جمعیدر حدوث
معناسنه كه قدمك مقابلیدر (بوالهوس) هوس صاحبی وهوی اهلی وآرزوملازمی قال الله تعالی فی سورة النور
(الله نور السموات والارض) الآیة معلوم اوله كه بو آیت شریفه ده اهل تفسیر وتأویل زیاده اطناب ایلمشلردر ناظم
قدس سره بر قاچ وجه انتخاب وبیان ایتمش وبزم شرحمزه حاجت قومشدر ولكن دیمشلردر كه نوردرت وجه
اوزرینه در اولكیسی نور شمس وامثالیدر كه اشیاء مخفیه یی كوزلره اظهار ایدر ولكن كندی كورمز ایكنجیسی نور
بصردر كه اشیایی كوزلره كوسترمز ولكن كورر پس بو نورا ولكیدن اشرفدر اوچنجیسی نور عقلدر كه اشیاء معقوله یی
بصیرتلره اظهار ایدر وهم آنی ادراك ایلردر دنجیسی نور حقدر كه اشیاء معدومه یی ابصار وبصائره اظهار ایدر وكورر
وكورمسی وجود وعدم حالنده برابردر زیرا اگرچه اشیا كندی ذاتنده معدومدر ولكن علم اللهده موجوددر پس آنی
وجوده كتورمكله علم ورؤیت حق متغیر اولمز بلكه تغیر اشیانك ذات وصفاتنه راجعدر معنای عنوان آیت بودر كه
الله تعالی كمال قدرت ازلیه ایله زمین وآسمانی عدمدن وجوده كتوروب اظهار ایدیجیدر (بیت) در ظلمت عدم همه بودیم
بیخبر * نور وجود وسر شهود از تو یافتیم (مشكوة) دیوارایچنده كه رشكانده پنجره در كه خارجه نفوذی اولمیه (بهاج)
زیاده بهجت وحسن صاحبی (مصباح) چراغ (وهاج) شعله لی ونورلی (قندیل) قافك كسریله درفتحی غلطدر (كوكب
دری) شفاف انجو كبی اولان نورانی یلدز (مواج) موج اوریجی موجك معناسی سبقت ایتمشدر (نه مشرقده بتر اولسه
نه غربی اولسه) یعنی مشرق ومغرب طرفی مشتمل اولدیغی ولایتلرده بتمیوب بلكه بركت ایله دعا اولنان اراضی وجبال
ارض مقدسه ده حاصل اولسه ویاخود لاشرقیة ولاغربیة كلمه لرینك معناسی بو اوله كه نه پیوسته آفتابده محترق اوله ونه
مدام سایه پروراولوب خام قاله بلكه تاب آفتابدن بهره مند ووقایهٔ سایه دن حصه ور اوله بونده اشارت واردر كه یالكز جمال
ویاجلال اهلنده كمال یوقدر بلكه انسان كامل اودر كه ایكیسندن بیله پرورش بوله وبر طرفدن ناپخته قالمیه ومن ذكاء ابی
حنیفة رحمه الله ان اعرابیا دخل مسجده وهو قاعد مع اصحابه فسلم علیه فرد علیه السلام فقال الاعرابی بواو او بواوین
فقال ابو حنیفه رحمه الله بواوین فقال الاعرابی بارك الله فیك كما بارك فی لا ولا فلم یفهم اصحابه سؤال الاعرابی ولا جواب
ابی حنیفه ولادعاء الاعرابی له فسأله اصحابه عن ذلك فقال سألنی عن التحیات اهی بواو او بواوین فقال بارك الله فیك كما
بارك فی شجرة مباركة زیتونة لاشرقیة ولاغربیة لانها مذكورة بین لا ولا (پرتاو) یلدرامق پرتاب كبی (اصباح) كسرله
نور صبحدر كما فی قوله تعالی (فالق الاصباح) وقد سبق شرحه یعنی آنك ضیاسنك یلدرامسندن شعاعی همان صباح
واصباح كبی اوله یعنی آنكله درون خانه زیاده روشنایی بوله (نور علی نور) اولكی نوردن مراد نور مصباح وایكنجیدن
نور قندیلدر بو ایكی نورك حقیقتی جلا اولده شرح اولنمشدر (اشباح) شبحك جمعیدر فتحتین ایله شخص معناسنه
(اشیاخ) علم باللهله اولولر زیرا ایرلك طول عمرله تجارب ومعارفی كثیر اولدیغی كبی كثیر العلم اولهنك دخی كثیردر (رساخ)
زیاده راسخ وثابت یعنی مشكات مصباحك مقری اولدیغی كبی جسد دخی روحك مستقر یدر (نفس قدسیه) هی التی
لها ملكة استحضار جمیع ما یمكن للنوع او قریبا من ذلك علی وجه یقینی وهذا نهایة الحدس (اوساخ) وسخك جمعیدر
كیردرون كبی بوراده مراد لوث دنیا وآلایش ماسوادر (مسلسل خط) متصل وپیوسته یازی تكیم دیوانیده تاج خطنده
مشاهددر بوراده خطله مراد نقوش اسما وصفات وتجلیاتدر (نساخ) زیاده نسخ ایدیجی ویازیجی مراد الله تعالیدر
قال الراغب النسخ ازالة شیء بشیء یعتقبه كنسخ الشمس الظل والظل الشمس فتارة یفهم منه الازالة وتارة یفهم الاثبات
وتارة یفهم الامران ونسخ الكتاب نقل صورته المجردة الی كتاب آخر وذلك لا یقتضی ازالة الصورة الاولی بل یقتضی
اثبات مثلها فی مادة اخری كایجاد نقش الخاتم فی شموع كثیرة (وسطده) یعنی شرقی اولان روح وغربی اولان جسم

اراسنده

اراسنده (عقل فعال) نفس ناطقه نك مبدأیدر انكچون حكما نفس ناطقه یه عقل مستفاد دیرلر زیرا عقل فعالدن
استفاده اولنمشدر وعقل فعال عقل هیولانینك غیریدر زیرا عقل هیولانی فعلدن خالیدر عقول اطفال كبی (امداد)
فتحله اولورسه مددك جمعیدر كسرله اولورسه مصدردر (ویرر الذاذ) لذت دیمكدر پس افعال صیغه سی ثلاثی معناسنه
اولمش اولور (افراز) فتحله عالی (استیناس) انس طوتمق كه وحشتك ضدیدر (میادین) میدانك جمعیدر آچوق كیك
یر معناسنه (افراس) فتحله فرسك جمعیدر آت معناسنه مذكرنه ومؤنثنه شاملدر بوراده مراد فرس همتدر (محمد
چون) یعنی ذكر اولنان تمثیل الله تعالی فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایچون وآنك حقنده بیوردی كه اول سید سادات
الناسدر (عبیر) باء موحده نك كسریله امیروزنده عطر نوعندندر (انفاس) نفسك جمعیدر فتحتین ایله آغزدن وبروندن
كیروب وچقان یلدر بوراده فخر عالمك انفاس طیبه سی تعطیر دماغ ایتمكده مشك وعبیره تشبیه واردر قال الكاشفی
مشكات شرح سینهٔ آن حضرتست وزجاجه دل صافیٔ مطهر او ومصباح علم كامل وشجره خلق شامل او كه نه
درجانب علو وافراطست ونه درطرف تقصیر وتفریط بلكه طریق اعتدال كه خیر الامور اوسطها واقع شده وصراط
سوی عبارت از انست (صنعت نقاش) صنع كامل الهی نقاش بوراده صور معناسنه در واوك كسریله (شاباش
آفرین وتحسین معناسنه در اصلی شاد باشدر تكیم مرور ایتدی مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك كمالنه وحقك
كمال صنعنه تحسیندر (سن آنی الخ) یعنی نظری تشخصه قصر ایتمه بلكه هویت كوزله یونس امرم (بیت) اولیانك
كوكلندن شیء لله كسمه كیم * سكا همت ایدن اول كوزله قاشی دكل (اوجماغ الینه) یعنی حقه پرواز سمتنه (اول
اوجمقدن) یعنی جنت صوریه یه التفاتدن وعملی آنك ایچون قیلمقدن (نظام جوهر واعراض) بالذات وبالغیر قائم
اولان موجوداتك دوزنی وترتیبی (اغراض) مقاصد زیرا غرض بر فعل اوزرینه مترتب اولان مصلحتدر كه فاعله
مطلوب اوله (استنباط) استخراج قال تعالی (ولوردوه الی الرسول والی اولی الامر منهم لعلمه الذین یستنبطونه منهم) ای
یستخرجونه وهو استفعال من انبطت كذا والنبط الماء المستنبط (فسطاط) بیوك چادر واترا كك قیلدن اولان اوی بیت
من الشعر معناسنه (انماط) نمطك جمعیدر طریقت معناسنه یعنی جمله اولیای كرام انك یولنه كتدیلر وقول وفعل وحالنه
موافقته سعی ایتدیلر (الهی) افضل خلق اولسیدی حضرت فخر الرسل * انبیا اولمزدی آخر اصحاب فخر الرسل * اولیا
بیلدی شرف قوللقده در اول حضرتنه * ایتدیلر جان وكوكلدن خدمت فخر الرسل * عارف بالله اولنلر فیضنك سیر ایدر
قاندر ردلتشنه جانی شربت فخر الرسل * صدرنك مشكاتنه قومش عجب قندیل قلب * برق اوررآندن شعاع حكمت
فخر الرسل * كیم اكا اوچمق دیلر اوچمقده اكلمز یكر * جنتك فوقنده درچون رفعت فخر الرسل * عرش قلبی مستوای
حضرت اللهدر * سیر دیدار خدادر رؤیت فخر الرسل * امتی ارشاد ایچون آخر غنای مطلقه * فقر له فخر ایلمكدر عادت
فخر الرسل * حقه دست رجا رفع ایت جناب حضرتنه * سفرهٔ امیده ایرسون نعمت فخر الرسل (لحاظ) كوزقویروغی
ایله نظر (الحاظ) نظر تكیم مرور ایتدی (ذوق صحیح) اهل الله مشربیدر بونده اشارت واردر كه ارباب براز خلك وهم
وخیاله مشوب اولان ذوقی سقیم وعقیمدر (لمحرره) قنی بر مشرب صحیح اهلی * می علی ایچه كه جهلی (اب) خاص
(وجدان) ادراك باطندر تكیم مرور ایتدی (حفاظ) فتحله زیاده حافظ (اسماع) فتحله سمعك جمعیدر اشتماع معناسنه
بوراده مراد قولقدر زیرا ادراك اصواته آلتدر قال الراغب السمع قوة فی الاذن بها تدرك الاصوات وفعله یقال له السمع
ایضا وقد سمع سمعا ویعبر تارة بالسمع عن الاذن نحو قوله تعالی (ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم) وتارة عن فعله
كالسماع نحو قوله تعالی (انهم عن السمع لمعزولون) وتارة عن الفهم وتارة عن الطاعة تقول اسمع ما اقول لك (نیر اعظم)
كونشدر كه نورلودر اعظم ایله وصف ایتدیكی قمردن احتراز ایچوندر زیرا نیر شمس وقمره اطلاق اولنور (اطلاع)
اطلاعدن مخففدر تشدیدله علم معناسنه یقال طلع الامر طلوعا علمه كاطلعه علی افتعل (ابداع) ایجاد قال فی تهذیب
المصادر نو آوردن واصل البدیع فی كلامهم الجدید انتهی بوراده مراد امر بدیع اولان بقانك حدوثیدر (ابلاغ) ایصال
دیمكدر بوراده مراد نهایته بلوغدر یعنی اجتهاد (افراغ) صب ایتمك یعنی دوكمك (اسباغ) اتمام ومنه اسباغ الوضوء
(چونورندن) یعنی تجلیء نور الانوارك سطوت واستیلاسندن (عراف) زیاده عارف بالله وبعض مواضعده غیری
معنایه دخی كاور (بودكلوسوزی عشقیدی) یعنی عشق باندن ایدیكه آنك دردندن خبر وردی (مقصد لولاك) یعنی
لولاك خطابیله مقصود اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلمك (مرصد افلاك) مرصد طریق ورصدكاه اولان مكاندر
بوراده مراد سیر افلاكدر فراشك اضافتی قرینه سیله (املاك) فتحله جمع ملكدر (اجلال) تعظیم (مدخل) دخول
معناسنه در فلانك قضیه ده مدخلی یوقدر دیرلر آندن خارج واجنبیدر دیمكدر (اقدام) اولكیسی فتحله قدمك جمعیدر
اایاق معناسنه ایكنجیسی كسرله مصدردر تقدم معناسنه زیرا تقدم وتأخر قدمله در (اعدام) فتحله عدمك جمعیدر كه

وجودك نقيضيدر (وحدت ايمان) ايمانك وحدتي متعلق جهتندندركه الله تعالىيدر زيرا سائر مؤمن به اولنلره ايمان
اكا تابعدر (جناب) اواوكي فناء الدار معناسنه وناحيه وجانب بعض مواضعده كنايه طريقيله ذات صاحب دار مراد
اولنور تنكيم تحقيق جلداولده مرور ايتدي بورداه ذات وجناب مراد اولمق محتملدر فافهم (ملال) تألم وانفعال وفتور
(اعطاف) فتحله عطفك جمعيدر قال ابن الشيخ العطف بالفتح التعطف والبر انتهى وقدسبق تحقيقه (كلال) يورلمق
وچونكاوب كسمز اولمق وكوزنوري ضعيف اولمق بورداه مراد بطريق اللزوم انقطاعدر (حنان) رحيم (همتاى)
مثل وشبه هم تأكيد ايچون وتاي نظيردر وقات معناسنه دخي كلور زيرا ايكي قات بري برينك نظيريدر (راى) فكر
معناسنه در همزه الفه قلب اولنمشدر (صنع آراى) صنع دوزيجي يعني حقك صنعني كوستريجي وآنك مصداقي كما قيل
ان آثارنا تدل علينا (الهي) اي پادشاه لم يزل * عرض جمال ايت قوللره * ظاهر اوله حسن ازل * عرض جمال ايت
قوللره * عالي صفات وذاتسن * صنعكله پرآياتسن * سلطان موجوداتسن * عرض جمال ايت قوللره * سن شاهي
بولان بنده لر * آغلر ايكن آخر كلر * جمله يوزك كورسك ديلر * عرض جمال ايت قوللره * وجده كاور وجهك كورن *
سجده قيلور سكا ايرن * اي نور چشم جان ويرن * عرض جمال ايت قوللره * كاسون جنابكدن خطاب * كتسون
جمالكدن نقاب * وجهك كورنسون بي حجاب * عرض جمال ايت قوللره * نورك ايله كوزلر طوله * هر ياني جسمك
چشم اوله * معني يوزي صورت بوله * عرض جمال ايت قوللرم * اي نعتي رب العالمين * حقي سني اوزلر همين * كوستر
يوزك عين اليقين * عرض جمال ايت قوللره

فصـــــــل في انكشاف الذات

انكشاف برنسنه نك پرده سي رفع اولنوب ظاهر اولمق وذات عين وحقيقت معناسنه در قال الراغب قد استعار اصحاب
المعاني الذات فجعلوها عبارة عن عين الشيء وحقيقته جوهرا كان او عرضا واستعملوها مفردة ومضافة الى المضمر
وبالالف واللام واجروها مجرى النفس والخاصة فقالوا ذاته ونفسه وخاصته وليس ذلك من كلام العرب انتهى قال بعض
الفضلاء في تفسير سورة آل عمران ان الذات وان كان في اصل مؤنث ذو لكن تاؤه قد انسلخ عنها الدلالة على التأنيث
واجريت مجرى التاء الاصلية ثم اطلق على معنى النفس والحقيقة ولذلك قالوا في النسبة ذاتي باثباتها وجوز واطلاقه
على الله تعالى مع امتناع اطلاق علامة لوجود التاء انتهى وفي شرح الجاربردي ان اصل ذات ذوي فحذفت الياء فبقي
ذو وعوض التاء فصار ذوت فقلبت الواو الفا لتحركها وانفتاح ما قبلها فصار ذات فكذلك شاة (علاء) فتح وضمله شرف
ورفعت ومرتبه رفيعه كما في الاختري وعلى قصرله وضمله علياء نك جمعيدر وعليا اعلانك تأنيثيدر (اعلاء) عالي قيلمق
بورداه صعود معناسنه در (سبحان اجلى) نوري زياده جلي وروشن اولان الله تعالى (استجلاء) جلا وروشنايي ديلمك
بورداه مراد تجلي الهينك ظهور ووقوعن استمكدر (استحلاء) حاء مهمله ايله برنسنه يي حلو ولذيذ بولمق يعني حقك
حلاوت وصلن بولمين برحلاوت ولذت بولمدي وبرشربن شربت طتمدي (استعلاء) علو ديلمك مراد حقه سرفرو
ايتميكن بياندر (سوندرمالني مفتون) قال تعالى (انما اموالكم واولادكم فتنة) يعني سزلك اموال واولادكز آزمايشدر
تا بونلره بسته دل اولان محبت الهي يه ارتباط بولندن متميز اوله (سوندرآلني مغبون) آل الرجل خاصته الذين يؤل اليه
امرهم للقرابة او الصحبة او الموافقة في الدين كما في الارشاد في اوائل سورة مريم (وآل الرسول من هو على دينه وملته
في عصره وسائر الاعصار سواء كان نسيبا له اولم يكن ومن لم يكن على دينه وملته فليس من آله فابولهب وابوجهل ليسا
من آله ولا من اهله ذكره القرطبي في تفسيره * والمغبون المخدوع يقال غبن فلانا في البيع خدعه وغبن الشيء نسيه يعني
اولاد وانسابي سووب آنلرله افتخار ايدن كمسنه آلدانمش وفضل حقله فرحدن غافل اولمش وتجارتنده سودا ايتميوب
نار خسارته يانمشدر زيرا دنياده فائده سي بولورسه ده آخرتده محرومدر كما قال تعالى) فاذا نفخ في الصور فلا انساب بينهم
(لمحرره) ديمه كيم بن فلانم ابن فلان * اوله يارن بودعوي بلكه يلان * آل واولادكه دل ويرمه صقين * سني الداتمسون
بو آزته قلان (سوندرحالني مجنون) زيرا عاقل اودر كه كندني وقال وحالني كورميه پس شول حسن وجمال وياعلم وكمال
ويامال ومنال ويابونلرك امثالندن برنسنه كنديسنه خوش كاوب فريفته دل اولان عند العقلاء سلسله بند مجانين در
زيرا عقل كامل اودركه بونلرك برينه ارتباطدن صاحبني منع ايده (لمحرره) زهد وتقوايه دل ويرن صوفي * لاف اولور
حالي وبولور يوفي * چون ديمشلردر الجنون فنون * اوله كور امدي عشقله مجنون * شان عاقل جنون عشق اولدي
بوجنوني بولان عقلي بولدي (آلاء) اليك جمعيدر نعمت معناسنه يعني مال وآل وحالي حقيقت اوزره نعمت بيله بلكه
بوجمله يي امتحان آكله زيرا نعمتده نقمت كيزليدر (استملاء) املا ديلمك املاء بركسه حفظدن سويليوب بري دخي آندن
يازمغه ديرلر يعني املاء يوزينه باقدن يازي يازمقدر بورداه مراد عشق دفترجان ودله قيدايتمكدر (ايلاء) يقين ايلمك

واعطا

واعطا ايتمك بورداه مراد حقه محبت وقربتدر (استيلاء) غالب اولمق (علم لدني) وجفر (وشمه) واملاء) يازلمشدر خليفه
وارث پيغمبر عليه السلام اولنلدر (سرا) سينك كسريله در آخرنده اولان الف وقف ايچون كلمشدر سرحديث
مكتوم في النفسدر (اسراء) كيجه يورتمك تسيير معناسنه معلوم اوله كه هر طائفه نك كنديسنه مخصوص اسمي واول
اسمك يوزندن حقه توجه خاصي واردر وهر طائفه كندي فوقنده اوله نك سرندن آكاه دكلدر آنكيچون بعض كبار
بيورمشلردركه خواصده اسرار واردركه اكر آني عوامه افشا ايتسه لر عوام آنلردن بت پرستدن فرار ايدركبي فرار
ايدرلردي انكيچون هر طائفه محرم صحبت بولمدقجه اجانبه كشف رازا ايتمك كركدر وناظمك قدس سره ذكر ايتديكي
ترتيبدن ملائكه انبيادن افضل اولمق لازم كلمز زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلم جمله دن مستثنادر وبرطائفه بروجهله
فاضل اولمقدن مطلقا افضليت اقتضا ايتمز بلكه نيجه مفضول اولنلر فاضل اولنلردن وجوهله افضلدر تنكيم محلنده
شرح اولندي (ايراء) يا ءمثناتله چاقمقدن اود چقرمق يقال وري الزند خرجت ناره واصله ان يخرج النار من وراء
المقدح كانما تصوركونها فيه كما في المفردات (بكار) بركره (تهمت) كشينك وهمي آخر حقنده بريرامز نسنه يه ذاهب
اولوب آني اكا اسناد ايتمكدر اتهام معناسنه اسمدر اصلنده وهمة ايدي واوتايه قلب اولندي اشتقاقي وهمدندر جمعي
تهم كلور تنكيم اتقوا مواضع التهم دينلمشدر يقال وهم يهم اذا ذهب قلبه الى شيء قال في القاموس اتهمه ادخل عليه
التهمة كهمزة اي ما يتهم عليه انتهى پس تاء تهمت اصلنده مفتوحدر كلام ناظمده قدس سره ضرورت حسبيله اسكان
اولنمشدر ابو السعود افندي دخي بيان ايتديكي اغلاطده تهمتده هاء مفتوحه درسا كنه دكلدر وتهم هانك كسريله در
فتحيله دكلدر ديمشدر اما اختريده ديركه التهمة بالضم وفتح الهاء والميم وحكي سكون الهاء انتهى (ضراء) ضرر وشدت
(استبراء) بريء اولمق ديلمك (غرا) غايتده كوكچك نسنه كما في اللغة النعمتية اغرك تأنيثيدر ابيض معناسنه (زبان زهرة
زهراء) زهره فارسيدر اود معناسنه مراره كبي ومجال معناسنه دخي استعمال اولنور زهراء عربيدر ازهرك تأنيثيدر
بلدرايجي معناسنه زهرة زهراء لالا حمراء كبي مسامحاتدندر يعني كسه نك زهره ومجالي دلي اورايه صغمز الحاصل آني
حقيقت اوزره تقريره طاقت يوقدر زيرا حال قال ه صغمز ومحبتك كنهنه كشف وعقل ايرمز (اطراء) مدح وثناده مبالغه
ايتمك يقال اطراه احسن الثناء عليه وجاوز الحد في المدح (ايرشمز واجبه آراء) يعني واجب الوجودك حقيقت اوزره ذات
وصفاتنه افكار صغمز (اغراء) قندرمق تحريض كبي (ابراء) باء موحده ايله بريء قيلمق واصل البراءة التفصي مما يكره
كالمرض ونحوه (حمراء) احمرك تأنيثيدر قزل معناسنه (صفراء) اصفرك تأنيثيدر صاري معناسنه آقدن مراد درهم
وصاريدن مراد دينار دربيت سابقده اولان حمراء نقدينك غيري يه كوره در خواجه تاريخنده مسطوردركه فاتح سلطان
محمد مولانا جامي يه بشيوز فلوري ارسال ايتدكده مولاناي مذكورك سلطانه ارسال ايتديكي مكتوبده التون وصفنده
درج ايتديكي ابياتندركه ذكر اولنور (بيت) درخشان روپشان چون برق لامع * زقرآن وصفشان صفراء فاقع *
سرورانكيز دلهاي پريشان * تسر الناظرين درشان ايشان (نعمت غبراء) غبراء ارضدر ومنه الحديث ما اقلت الغبراء
ولا اظلت الخضراء على اصدق لهجة من ابي ذر انتهى) اغبرك تأنيثيدر غبر فتحتين ايله تراب وغبره غبار وغبرت ضمله لون
ترابدر كما في القاموس قال الراغب الغابر الماكث بعد مضي ما معه والغبار ما يبقى من التراب المثار ومن الغبار اشتق الغبرة
وهو ما يعلق بالشيء من الغبار وما كان على لونه (بعدذا) نعمت غبرادن مراد نعمت دنيادر نعمت دنيا عبارتندن عدول
ايتديكي نعمت دنيانك كدورتنه اشارت ايچوندر فافهم (استدعاء) طلب ودعوت وسوق (استيفاء) حقن تماما آلمق
بورداه لذتدن استيفاء حظدر (كمال محبوبمش بالذات) يعني هر نسنه نك كمالي بالذات محبوب ومرغوبدر تنكيم ذكر
اولنان لذت عند الناس محبوبدر زيرا كمالاتدندر پس مطلقا كمال محبوب اوليجق الله تعالينك ذاتي دخي محبوبدر زيرا
كمال محضدركه جميع كمالاتك مبدأيدر (نعماء) نعمت معناسنه در (بومعنيدن الخ) يعني جميع اشيا آنك جمالني كوستردر
تنكيم جلداولده شرح اولندي (استقصا) قصوي وغايته ايرمك (طاتمدي حلوا) يعني حلوياتدن نسنه طاتمين آدم لذت
صوريه نيدوكن بيلمديكي كبي محبتدن چاشني دار اولميان دخي لذت معنويه نيدوكن بيلمز زيرا الكز مقامات بيلمك كفايت
ايلمز (هدايي) بال ديكله طتلو اولمز چون دهان * يوري آني طاتمغه سعي ايت همان (كمال خجندي) زاهد نه عجب
كركندازعشق تو پرهيز * كين لذت اين باده چه داند كه نخورد ست * قال بعض الكبار المحبة نهاية علم العبد الى الله تعالى
والعشق افراط المحبة واصل المحبة الميل الى ما يوافق المحب فمحبته سبحانه تمكينه من حضرته وسعادته وافاضة رحمته
الخاصة من كمال القرب والعصمة الخاصة بكشف الحجب عن قلبه حتى يراه بنوره وينظر اليه ببصيرته باستهلاك بصره
وعينه في عين نوره وشان تجليه تعالى كما قال سبحانه في الخبر القدسي فاذا احببته كنت سمعه الذي يسمع به وبصره الذي
يبصر به ولسانه الذي ينطق به (لمحرره) اي دل اوله كور مظهر انوار محبت * اي دل بوله كور جوهر اسرار محبت * اثاري

وافعالی واوصافی کذر قیل (ذات عالمیدر غایت اطوار محبت) ذات ازلی سرنه ایرمک دیلر بسک * هر دم اوله کوریروآثار
محبت) لذت ندر عالمده محبت اثریدر * استرسک اکرلذتی قیل کار محبت * هر کیمده محبت بوغیسه طاتمدی حلوا * ذوقیله
برابر کل اخبار محبت) عشق ایچره دررووصلت یوسفله زلیخا) وصلت دیلین ایلمزانکار محبت) ایلایی دیلرواریسه
مجنون اوله کورسون * عاقل اودر عالمده اوله یار محبت * زاهدنه بیلور قیمتنی کوهر عشقک * روزازلی ایتمدی بازار محبت
هر قنغی کوکلده اولوریسه علوانداز (خقی اثرغیرقومز نار محبت (اصفا) فایله صافی قیلمق (ایصا) صادمهمله ایله وصیت
ایتمک قال فی تهذیب اللغة الایصاء وصیت کردن واصل الوصیة من وصی یصی اذا اتصل (انشاء) کندیدن سویلمک
وایشلک اولندن باشلمق (لأواء) اصلنده ایکی همزه ایله وهمزهٔ اولینک سکونیله در کاهیجه الفه قلب اولنوب لاواء ینلور
شدت وضیق معیشت معناسنه (انقاء) نونله وقافله پاک ایتمک بوراده معنای لازم مراددر یعنی پاک اولمق (خضراء) یشل
اخضرلک تأنیثیدر (عمیاء) اعمی نک تأنیثیدر بوراده عمیا مقدر جماعتک صفتیدر جماعت عمیاء دیمکدر (ظلماء) سوداء
وزننده ظلمت معناسنه یعنی ذهاب النور ولیلة ظلمة علی طرح الزاید وظلماء شدیدة الظلمة کما فی القاموس مرادنار فراقله
مبتلی اولان ابدی نوروصالدن محروم اولدیغن بیاندر قال تعالی (ومن کان فی هذه اعمی) الایة وقدسبق شرحها (اشفا
شفاویرمک وبرنسنه اوزرینه میل ایتمک یقال اشفی علیه ای مال بوراده مراد شفاویرهجک نعمت بولمقدر (هبا اولدی
قواهواء) هباء توزغبار کبی وپنجره دن اوایچنه کونش دوشدکده کورینن نسنه لرکه ذره دیرلر (اهواء) هوانک جمعیدر
غیرمحمود اولان مشتهی معناسنه بوراده اهوانک هبا اولمسی معدوم اولدیغندن کنایه در یعنی اصلا مشتهای طبیعت
وآرزوی نفس قالمدی (ابقا) باقی قیلمق مقصود ماسوای حقک آرزوسن افنا ورغبت حقی ابقادر (ارضا) راضی
قیلمق (مسکنت) تواضع وخضوع وذلت (بیورمشدر رسول الله) ان لله ملوکا تحت الاطمار حدیثنی بیاندر (استحقاء)
کیزلنمک (احصا) عدا ایتمک وقدسبق تحقیقه (استنقا) نقاوت دیلمک یعنی پاک مراد جنته میل ایتمکدن پرهیزدر زیرا
جنت مخلوقدر پس خالقی قویوب مخلوقه میل ایتمک جیفه کبی مرداروصاحبی اهل الله قتنده آلایش اکواندن ناپاکدر
تکمیم مرة بعد اخری شرح اولنمشدر بوکلامده نفس جنتی تقبیح یوقدر زیرا قبیح اولان میل ماسوادر غیری دکل فافهم
هداک الله تعالی (الهی) عاشق اولان کیشینک کوزلری کریان اولور * عشق اودنده دمبدم جکری بریان اولور * اطلس
قبایی صویرتاج فنایی کیر * ابن ادهمه اویارمعنده سلطان اولور * نورمحبت بولان یانمز نارفرقته * ابراهیم خلیل وش
یری کلستان اولور * ماسوایی انکارایت حقی کرچک اقرارایت * کفرلک ایچنده کیزلی برعجب ایمان اولور * هو یتدن
آلوب بودی لارب الاهو * آلان عشقله وضو قبله سی رحمان اولور * غیره اضافتی قوعبد حق اول حقیا * بولمین تجردی
ابدی عریان اولور (کوشوار) قولغه طاقدقلری کوپه وارمعنای لیاقت افاده ایدر کوشوار کوشه لایق دیمکدر
(اجداء) دال مهمله ایله اعطا معناسنه در بعض نسخه ده راایله اجراء دوشمشدر (امضا) تنفیذ دیمکدر تنفیذ احکام ولاة
وقضاتک اشارتنه موقوف اولمغله فرمان وحجت عنوانده ویامکتوب آخرنده یازدقلری کلماته امضا اطلاق اولندی
(استعصاء) عاصی اولمق مقصود کندیکی عصیانله خوار وذلیل ایتمه واخلاص توحیدی آب ریا ایله بومه وایماندن
کفری بدل آلمه دیمکدر (اصغا) غین معجمه ایله برنسنه یه قولق طوتمق (ارقاء) رفیع وعالی قیلمق (استعطاء) عطا دیلمک
حدیث قدسی بالاده بیان اولنمشدر (ایحاء) وحی ایتمک (عطب) هلاک وانکسار یعنی تجلی صفاته مظهر اولان اهل ادب
وتجلی ذاته مظهر اولان اهل فنا اولور زیرا نورذات ماسوی سوزدر (ولی انده) یعنی جنتده مقام کثیبده (ماشاء) الله
تعالی دیلدکجه زیرا عوامه تجلی دائم یوقدر وجائزدر که ماشاء حق تعالینک دیلدیکی خلق اوله که مراد اهل جنتک
مجموعیدر (ایفا) وفا ایتمک (روح اعظم) مراد فخر عالمدر ولکن مقصود جانب بشریت اولمغله روحله تعبیر ایتدی زیرا
روحده لطافت واردر ولطیفک حجابی دخی لطیف در وبلکه بی حجابدر رداء کبریانک شرحی محلنده کلور ان شاء الله تعالی
(دعجاء) چشم سیاه تفصیلی جلد اولده حلیهٔ رسولی بیانده مرور ایتمشدر (وجوبی حد امکانی) یعنی حقائق وجوب
وحقائق امکانی فخر عالم صلی الله علیه وسلمک وجودی جمع ایتمشدر وحقیقت برزخیه سی حضرت الهیه وحضرت
کونیه یه محاذی واقع اولمشدر (ایماء) اشارت (انها) نهایته ایرشدرمک وبوندن غیری معنایه دخی کلور (ابداء) باء
موحده ایله اظهار معناسنه (سرا پرده) (مرة بعد اخری شرح اولنمشدر بوراده مراد مطلق پرده در (ارخاء) کسرله آشغه
صالی ویرمک ارسال کبی وصرقتمق (حیراء) حیرانک مؤنثیدر یقال حار یحار حیرة وحیرانا نظر الی الشیء فغشی
ولم یهتد اسبیله فهو حیران وهی حیراء وهم حیاری ویضم (پیدا) آشکاره یعنی آشکاره اولدیغی حالده حجابدن خالص
قاله یعنی قالمز بلکه حجاب کبریا ایله محتجب اولوب اظهار جمال منتهی ایلر (اضواء) ضوءک جمعیدر نور معناسنه بعضلر
فرق ایدوب ضیاء نوردن اتمدر دیمشلردر تکمیم جلد اولده شرح اولندی (استیضاء) ضیا دیلمک بوراده مراد حقک نور

وجهی

وجهی آشکاره اولمق استمکدر (سبحات) انوار وجه الله (پرتاب) بلدرامق (ایده انوارنی سیناء) یعنی انوارنی رفع ایده
وعالی قیله زیرا سیناء اکرچه جبل طوردرفاما اصلنده سناءدندر مدله رفعت معناسنه کما فی الارشاد عند قوله تعالی
(تخرج من طور سیناء (بیضاء) فتحله ابیضک مؤنثیدر (عرب عرباء) خالص عربدر که نسبنه عجم قارشمامشدر لیل
الیل ویوم ایوم قیلنمشدر زیرا برنسنه ده مبالغه مراد ایتسه لر لفظندن برصفت اخذایدوب آنکله تأکید ایدرلر
پس عرباء عربک صفتیدر عربده بانک سکونی ضرورت ایچوندر (مرحبا) واسع منزله کلدیکز (اهلا) اهل یره قدوم
ایتدیکز که آنده اجنبی یوق پس مستأنس اولیکز مستوحش اولمکز (غایت اقصا) غایتک غایتی (شوسلطانه الخ) قال
بعض الکبار الاتصاف بصفات الالوهیة مرتبة بنی آدم کما قال علیه السلام تخلقوا باخلاق الله وقال عنوان کتاب الله
الی اولیائه یوم القیمة من الملک الحی الذی لایموت الی الملک الحی الذی لایموت (داء) مرض وزحمت (احیاء) فتحله حیک
جمعیدر ضد المیت معناسنه (استهواء) هوی دیلمک ضمله یعنی صعود وارتفاع وقال فی التهذیب الاستهواء متحیر کردن
انتهی بوراده مناسب اولان معنای اولدر (انس) ضمله وحشتک ضدیدر (حضرت قدسم) ذات پاکم (اصفاء) فایله صافی
قیلمق یعنی شرکدن زیرا شرکله مشوب اولان ایمان معتبر دکلدر وآنک آدنه توحید دیمزلر قال تعالی (ومایؤمن اکثرهم
بالله الا وهم مشرکون (بعدذا) بالاده کذرایدن اصفا ایله بونک میاننده فرق متعلقلری حسبیله در پس بالاعتبار تکرار
لازم کلمز (رجا (و) ارجاء) ارجاء کسرله راجی قیلمق مقصود کندیلری رجا ایله متصف اولدقلرندن ماعدا برای تکمیل
غیریلری دخی رجایه ترغیب ایتدکارن بیاندر (استمضاء) قطع ایتمک یقال مضی السیف مضاء قطع وامضاه انفذه (رعناء)
فارسیده نرم ونازک وخوب معناسنه استعمال اولنور اما بوراده عالی معناسنه در قال فی القاموس الرعناء البصرة
تشبیها برعن الجبل وهو انف یتقدمه کل رعنا شول کله دیرلرکه برجانبی قزل وبرجانبی صاری اوله تکمیم ابن کمال کلماتنده
کلور * ایکی سندن برکل رعنا کورینوردی کوزه * لاله رخسار کله جمع اولسه رخ زردم بنم (استحصاء) عدا ایتمک
(اغناء) غنی قیلمق (جلیس) مجالس (انیس) موانس (ایواء) منزله ایندیروب یرکوسترمک (فلا حاجت) احتیاج یوقدر
تانک طویله رسم اولنوب تلفظ قیلندیغی استعمال عجم اوزره در تکمیم نظائری مرور ایتدی (ولافاقت) فقیرلق یوقدر
ولاضعف وهرم) هرم فتحتین ایله قوجالمقدر کبرالسن معناسنه بعض نسخه ده هرم یوقدر (رنج) امک وزحمت
وخسته لق (دهیاء) بلا وامر عظیم (تحویل) برحالدن برحاله دوندرمک (تذلیل) ذلیل وخوار قیلمق (اشقا) کسرله
تعب وزحمت ویرمک یقال شقیت فی کذا ای تعبت کما فی المفردات (ایذاء) غلط مشهور قبیلندندر آذی واذیت مقامنده
مستعملدر مکروه یسیر معناسنه قال ابن الکمال اما الایذاء فقد اشار صاحب الصحاح الی نفیه بطی ذکره حیث یقول
آذی یوذی آذی وآذیة واذاءة لان السکوت عن الشیء فی موضع البیان نفی له وصرح صاحب القاموس بنفیه حیث قال
بعد عد المصادر المذکورة ولا تقل ایذاء (اجلی) فتحله زیاده روشن (تو کوزلر کوره ذاتن) بعض کباربیورمشلردر که اهل
جنت رؤیت خصوصنده برقاچ قسم اوزرینه در بعضلر حقی باصرهٔ عین وبعضلر کل عین وبعضلر جمیع وجه وانبیای کرام
واولیای عظام جمله جسدلریله کوررلر ورؤیت دخی وسعت وضیقده خلقک اعتقادلرینه تابعدر یعنی حقی معاینه ایدن
کندینک علم واعتقادی اولدیغی مرتبه دن معاینه ایدر بوخسه احاطه طریقیله دکل زیرا الله تعالی علی وجه الاحاطه
مشهود اولمقدن اعلی واجلدر پس تجلی من حیث العین واحد ومن حیث اختلاف الصورة کثیردر واهل جنت ابتدای
رؤیتده کندیلردن فنا بولوب صکره لذتی فنا حالنده بولورلر کیمی لذت عقلیه وکیمی لذت نفسیه وکیمی لذت حسیه وکیمی
لذت خیالیه وکیمی لذت متکیفه وکیمی لذت غیر متکیفه ایله مستسعد اولورلر (اللهم شرفنا بلقائک وغطنا بعطائک
(حسناء) احسنک مؤنثیدر وحجابک صفتیدر مضاف الیه اعتباریله (حیثیت کیفیت) شرح اولنمشدر (کمیت) مقدار
اصلی کدر متصله ومنفصله منقسمدر تکمیم محلنده مبیندر (اجزاء) فتحله جزءک جمعیدر بعض معناسنه (ارتسام) انتقاش
یعنی رسم ونقش اولمق (کحلاء) سرمه لو کوز (شهلاء) قویونی الا کوز اکحل واشهلک مؤنثلریدر (بصائر) بصیرتک جمعیدر
دیدهٔ دل معناسنه (عذراء) بکر یعنی ارکورمدک قز بوراده بصائری عذرا ایله وصف ایتدی زیرا فی الجمله پرده دن خالی
دکلدر پس عذراء پرده دن کنایه اولور یعنی کوزلر پرده لو قالوب حقک کنهنه ایرمزلر (نیر اعظم) کونشدر که جمله دن نورلودر
(اسنی) ارفع واعلی (لجه) معظم ماء البحر (قال فی المفردات لجة البحر تردد امواجه (وفی الارشاد فی بحر لجی ای عمیق
کثیر الماء (داماء) دریا درصو یی دائم اولمق اعتباریله اطلاق اولنمشدر (بعدذا) بو بیتدن مراد حقک آثار حسنه سندن
آفتاب خجل وفیض جزیلندن لجهٔ دریا شرمنده اولدیغن بیاندر (الهی) نور جمالکی کوزلر بو کوزلر * یارب العالمین
عرض جمال ایت * فتی چوقدن دللر یوزوکی اوزلر * یارب العالمین عرض جمال ایت * ای جمیع کائناتی برادن * قومه
پرده برده آغ وقرادن * حجاب عزتی قالدر آرادن * یارب العالمین عرض جمال ایت * چشم اولوب جمله وجود عاشق *

نور جمالكه اوله بويانق * قالمسون هجر كاه كوكلريانق * يارب العالمين عرض جمال ايت * آسان ايت منزل وصله ايره لم
اول منزلده ذوق وصفا سوره لم * سلامك ايشيدوب يوزك كوره لم * يارب العالمين عرض جمال ايت * آثاركدن ذره نير
اعظم * ايثاركدن قطره بحر معظم * حق قولك بودر دعاسى هردم * يارب العالمين عرض جمال ايت (ظاهر اولسيدى
يعنى رداء كبرياسز (برزخ) ايكى نسنه نك ارا سنده اولان حجاب وپرده يه ديرلر قيامتده برزخ ديدكلرى انساناله بلوغ
منازل رفيعه ميانده اولان حائل وحاجزدر بعضلر ديمشلردر كه اصلنده برزه در صكره تعريب اولنمشدر (بعدذا) رداء
كبريادن فى الحقيقه مراد شمس مظهردر كه رؤيت شمسه حجاب رقيق كبيدر نتكيم ديمشلردر رداء كبريا نفس مظهر ست
ومشاهدهٔ ذات بدون مظهرى محالست (قال حضرة الشيخ الكبير قدس سره فى الفكوك انما تتعذر الرؤية والادراك
باعتبار تجرد الذات عن المظاهر والنسب والاضافات فاما فى المظاهر ومن وراء حجابية المراتب فالادراك ممكن كما قيل *
كالشمس يمنعك اجتلاؤك وجهها (فاذا اكتست برقيق غيم امكنا) والى مثل هذا اشار صلى الله عليه وسلم فى بيان الرؤية
الجنانية المشبهة برؤية الشمس والقمر فاخبر عن اهل الجنة انهم يرون ربهم وانه ليس بينه وبينهم حجاب الارداء الكبرياء
على وجهه فى جنة عدن فنبه عليه السلام على بقاء الرتبة الحجابية وهى رتبة المظهر فاعلم ذلك انتهى (قال مرجع
طريقتنا حضرة الشيخ هدائى قدس سره استدل اهل الاعتزال على مذهبهم بما ورد فى الصحيحين عن ابى موسى جنتان
من فضة آنيتهما وما فيهما وجنتان من ذهب آنيتهما وما فيهما وما بين القوم وبين ان ينظروا الى ربهم الارداء الكبرياء
على وجهه قالوا ان الرداء حجاب بين المرتدى والناظرين فلا تمكن الرؤية ولكنهم حجبوا من ان المرتدى لا يحتجب
عن الحجاب اذ المراد بالوجه الذات وبرداء الكبرياء هو العبد الكامل المخلوق على الصورة الجامعة للحقائق الامكانية
والالهية والرداء هو الكبرياء واضافته للبيان والكبرياء رداؤه الذى يلبسه عقول العلماء بالله فافهم ودع عنك القيل
والقال وليس بعد الحق الا الضلال انتهى كلامه فى الجلد الثانى من مجالس الانوار (يقول الفقير ايده الله القدير قوله
(ولكنهم حجبوا من ان المرتدى لا يحتجب عن الحجاب) وذلك لان المرآة لا تكون حجابا للناظر كما ان اللباس كذلك بالنسبة
الى البدن نفسه اذ لا واسطة بينهما فالرداء من المرتدى بمنزلة المرآة من الناظر وكذا المرتدى من الرداء بمنزلة الناظر من
المرآة قوله (اذ المراد بالوجه الذات) اى بطريق اطلاق اسم الجزء على الكل فالمرتدى وهو الذات لا يحتجب عن حجابه وانما
يحتجب به عن الغير لو كان هناك ذلك كالقناع للعروس فانه كشف بالاضافة اليها وحجاب بالنسبة الى غيرها قوله (وبرداء
الكبرياء هو العبد الخ) وهى الحقيقة المحمدية التى هى حقيقة الحقائق ولكل موجود حصة من تلك الحقيقة بقدر قابليته
لكنها فى نفسها حقيقة واحدة اذ الواحد لا يصدر عنه الا الواحد وهو الوجود العام الشامل لا كما يعرفه اهل الوجود
كالحيوان الناطق فانه معنى واحد عام شامل لجميع الافراد وكثرته بالنسبة الى تلك الافراد لا تنافى وحدته الحقيقية ففى
قوله عليه السلام (وما بين القوم وبين ان ينظروا الى ربهم الارداء الكبرياء على وجهه) الا حقيقة كل منهم التى تجلى
الذات فيها بحسب صفاء مرآتها ومعرفتها وتلك الحقيقة ليست بحجاب بين القوم وبين الذات الاحدية اذ ما وراء تلك
الحقيقة مع قطع النظر عن التجلى فيها وكونها مرآة له اطلاق صرف لا يتعلق به رؤية راء ما كان فكل ناظر ينكشف له
جمال الذات من حقيقة نفسه فينظر اليه من تلك الحقيقة وهى ليست بحجاب للنظر ولا للذات اذ هى كما عرفت كالمرآة
فالنظر الظاهرى قيد تام وما وراء تلك الحقيقة من الذات اطلاق صرف فلا مناسبة بينهما بوجه من الوجوه. واما تلك
الحقيقة فهى بين التقييد والاطلاق برزخ جامع لهما كما قال عليه السلام من عرف نفسه فقد عرف ربه فالعارف
اذا لم يتعلق عرفانه بنفسه الكلية وحقيقته الجامعة لا يتأتى منه عرفان ربه لان ربه مطلق عن القيود والنسب
والاضافات وهو بهذا الاعتبار لا يتعلق به المعرفة وانما نفسه المتجلى فيها الرب بحقائق اسمائه فيتعلق بها تلك الرؤية
من تلك الحيثية فيكون حقيقة نفسه ومعرفتها مرآة معرفة ربه فلا حجاب بين المرتدى وردائه اصلا وانما غلط من غلط
بقياس الغائب على الشاهد وهو ممنوع باطل لانه لا يلزم ان يكون هناك رداء مانع برزخ بين الناظر والمرتدى فقد
عرفت هذا من ان حاصل الاستثناء فى الحديث فى معنى انتاج نقيض المتقدم على تقدير استثناء نقيض التالى كانه قيل
الارداء الكبرياء ان كان ذلك حجابا لكنه ليس بحجاب فما بينهم وبين النظر حجاب اصلا لان ما اعتبر حجابا هو كاشف لا حاجب
فافهم جدا قوله (والكبرياء رداؤه الذى يلبسه عقول العلماء بالله) اى للتفهيم لا لمعنى آخر فلا رداء هناك حقيقة واثبات
الحجاب حقيقة كما ذهب اليه المعتزلة من عمى البصيرة والعياذ بالله تعالى (نوره ايره نور رضيا) معنى يوزلرينك نورنه حقك نور
جمالى منضم اولوب نورلرى مضاعف اوله وفى الحقيقة نور اول وثانى نور حقدر ولكن بحسب التجلى زياده اولور نور رضيانك
فرقى مرورا تمشدر (طاب) طيب اولدى معناسنه فعل ماضيدر ولكن قيل وقال كبى اسم اولمق اوزره استعمال اولنور
(وجود) بوراده علمك مباينى اولان وجوددر كه نهاية المراتبدر يعنى بووقت حقك وجودنك ظهور وتجليسى وقتيدركه

بووقتده

بووقتده فقدان وجدان اولمشدر (جود) قبل السؤال اولان عطادر (ايده تمم اتقيا) يعنى ماسوى اللهدن پرهيزكار
اولنلر نعمت صفاته مستغرق اوله لركه رؤيت دخى بو بابدندر (زيادت) اظهار تاايله استعمال عجم اوزره در يعنى بووقت
عبادت طريقيله حصوله كلان ثواب ودرجه زياده لكن تحصيل ايچون دكلدر زيرا بو معنى نشئهٔ دنيويه ده اولور (عنا)
عين مهمله نك فتحيله زحمت معناسنه (وقت غنا) يعنى عبادت وسائر زحمت ايله حاصل اولان نسنه لردن استغنا زمانى
طرب) شنلك ايچون بى حرف سلبدر وچون جيم عجمينك ضمه سنك اشباعى وواوك اظهاريله لسان فارسيده استفسار
ايچوندر لسان عربيده كى كيف كبى تركى دلده بركسه نك حالندن سؤال ايتملو اولسه لر نيجه سن ديرلر عجم چونى ديرعرب
كيف حالك ديركنهنه اطلاع اولميوب حقيقتندن استفسار جائز اولماديغندن اوتورى حق تعالى حضرتلرينى بيچون ايله
توصيف ايدرلر كذا فى الدقائق (التقا) ايكى نسنه برى برينه اولاشمق بوراده التقا ايله عينك فرقى بودر كه التقا وصول وعين
تحقق وحصولدر (عقد) اعتقاد معناسنه دربو مقامك بيانى ايكى ورق مقدم كذرا تمشدر (غطا) غين معجمه نك كسريله
حجاب وپرده معناسنه (والفرق بينه وبين الغشاء ان الغطاء ما يجعل فوق الشيء من طبق ونحوه والغشاء ما يجعل فوق
الشيء من لباس ونحوه كذا فى المفردات (اقتدا) يعنى قائد حقه وامام دعوته (سنا) قصرله نور ومدله رفعت معناسنه
(سخا) وسخاوت جومردلك (خلعت) لباس فاخر وتشريف طريقيله اولان لباس (قال الامام الراغب اذا قيل خلع
فلان على فلان فمعناه اعطاه ثوبا واستفيد معنى العطاء من هذه اللفظة بان وصل به على لا بمجرد الخلع فان الخلع خلع
الانسان ثوبه والفرس جله وعذاره سرمد دائم وقد سبق الفرق بينه وبين الازل والابد (اختفا) حجاب جلال ايله احتجاب
(زى) تحسين ايچوندر زهيدن مخففدر (ايثار) اختيار وتفضل (ازواج) زوجات معناسنه دركما فى قوله تعالى (الاعلى
ازواجهم (عشرت معاشرت وفى المفردات عاشرته صرت له كالعشيرة فى المظاهرة ومنه وعاشروهن بالمعروف والعشيرة
اهل الرجل الذين يتكثر بهم اى يصيرون له بمنزلة العدد الكامل وذلك ان العشرة هو العدد الكامل (كفاء) كسر ومدله
فعلده مساوات ومقابله (فرش) مفروش ومبسوط اولان دوشك (اتكاء كسر له طيانمق اعتماد كبى يقال توكأ على العصا
واتكأ اعتمدها وتشدد بها (طلعت) جمال وديدار معناسنه در نتكيم تحقيق مرة بعد اخرى مرور ايتدى (حلل) حاء
مهمله نك ضميله حله نك جمعيدر قال فى انسان العيون الحلة ثوب فوق ثوب لان الاعلى يحل فوق الاسفل (وفى المفردات
الحلة ازار ورداء (كافور) جنتده برچشمه نك اسميدر نتكيم شرحى مرور ايلدى وكوثر وتسنيم وسلسبيل وزنجبيل دخى
بالاده بيان اولنمشدر (مشكين) مشكه منسوب يعنى رايحهٔ طيبه ده مسك خالص كبى (طوبى سزه حسن مآب) يعنى
طوبى مقامى سزه كوزل رجوع ايده جك يردر طوبادن مراد شعبه سيدر زيرا طوبانك كندى مقام محمديده در نتكيم كذر
ايتدى ويا خود سعادت سزه وحسن مآب سزه ديمك اوله بوصورتده واو عاطفه تقدير اولنور قال الله تعالى (الذين آمنوا
وعملوا الصالحات طوبى لهم وحسن مآب (رفرف) قال تعالى (متكئين على رفرف خضر وهو ضرب من الثياب مشبه
بالرياض وقيل هو ما تدلى من الاسرة من اعالى الثياب وقيل غير ذلك (نشو ونما) عربى كلمه لردر تربيه وازدياد وارتفاع
معناسنه (كوكاره مرفوع اوله) قال تعالى (وفرش مرفوعة) اى رفيعة القدر او منضدة مرتفعة او مرفوعة على الاسرة
(ممدود اوله اعلى السماء) قال تعالى (وظل ممدود) اى ممتد منبسط لا يتقلص ولا يتفاوت كظل ما بين طلوع الفجر وطلوع
الشمس (صولر) قال تعالى (وماء مسكوب) اى يسكب لهم ويصب اينما شاؤا وكيفما ارادوا بلا تعب او مصبوب سائل
يجرى على الارض فى غير اخدود (ميوه) يمش كسر له دخى لغتدر قال تعالى (وفاكهة كثيرة) بحسب الانواع والاجناس
(لا مقطوعة) فى وقت من الاوقات كفواكه الدنيا (ولا ممنوعة) عن متناولها بوجه من الوجوه (فوز) هو الظفر بالخير
مع حصول السلامة (نعيم) نعمت كثيره كما فى المفردات (اعتناء) اهتمام ايتمك بعض نسخه ده غين معجمه ايله واقع اولمشدر
بوصورتده غنادن اولمش اولور نتكيم ما قبلنه مناسب اولان دخى بودر (سنا) قريبا مرورا تمشدر (سرمست) اسرك
وسرخوش وقد سبق (جلال) بوراده عظمت معناسنه در قهر معناسنه دكل نتكيم شرح اولنمشدر (اهل الولاء) اهل
محبت ديمكدر زيرا ولا فتحله قرب ومحبتدر (جلوه) عرض جمال وصال الخق وقد مر تحقيقه (جلاء) فتحله ومدله آشكاره
وروشن اولمق يقال جلا لى الخبر جلاء وضح (جنت اهلى) بوراده جنت اهلندن مراد ديدار حقله شرفياب اولان بشرلك
غيريدر ولدان وغلمان وحور وجن وملك كبى زيرا جن وملك بعضلر قاتنده اهل رؤيت دكلدر نتكيم بالاده تفصيل
اولندى (غبطت) اظهار تاايله در استعمال عجم اوزره وهى عبارة عن تمنى حصول النعمة لك كما كان حاصلا لغيرك من
غير تمنى زواله عنه (علا) بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبهٔ رفيعه كما فى الاخترى وقال غيره العلى بالضم جمع العليا
تأنيث الاعلى (بخت) دولت وطالع (احزاب) حزبك جمعيدر جماعت وطائفه (قال الراغب الحزب جماعة فيها غلظ
اقطاب) قطبك جمعيدر مدار ومركز معناسنه بوراده خواص مراد اولنور (اصطفاء) هو تناول صفو الشيء كما ان الاختيار

تناول خيره والصفو خلوص الشیء من الشوب واصطفاء الله بعض عباده بايجاده اياه صافيا عن الشوب الموجود فی غيره وقد يكون هذا الصفو باعتبار الانتهاء فافهم (بهاء) زيبا وكوكچك اولمق (رايت) رؤيت ايچون منصوب اولان علامتدر سنجق كبی (قصوی) ضمله نهايت وايراق (غايت مرمی) نظر انداز اوله جق غايت مطلب (هوی وهبا) مرادشرح اولنمشدر (نكته) اول مسئلهٔ لطيفه يه دير لركه دقت نظر واعمان فكر ايله استخراج واخذ اولنه من نكت رمحه بارض اذا اثر فيها وسميت المسئلة الدقيقة نكتة لتأثر الخواطر فی استنباطها (خطه) كسر خا وطاء مشدده ايله مكشوف يرديمكدر وبعضلر قتنده دائرهٔ شهردر جمعی خطط كلور قال الراغب كل مكان يخطه الانسان لنفسه ويحضره اليه فهو خط وخطة (نقطه) النقطة شیء ذو وضع غير منقسم وهی نهاية الخط فان الخط هو الذی يقبل الانقسام طولا لا عرضا ولا عمقا ونهايته النقطة (خط استواء) شرح اولنمشدر (انجلا) انكشاف بوندن فهم اولنور كه شريعت مذهبندن يعنی يولندن سلوك ايدن كمسنه طريقت مطلبنه وآندن حقيقت مشربنه واصل اولوب علمی عين وعينی دخی حقيقت صرفه اولور وبو مقام عاليده انكشاف تام بولور پس شول سالك كه شريعتدن خارج اوله بو مشرب وذوقه واصل اولمز آنكيچون الحاد اهلی خيال مجرد ووهم محض ايچنده قالمشلردر (نوال الشائقين) شوق صاحبلرينك عطاسی (زلال الذائقين) ذوق باطن اهلنك حرارت قطع ايدن فيضی (وصال العاشقين) افراط محبت اربابنك وصالی (بعدذا) بو بيتك ترتيبندن فهم اولنور كه بو طريقك اولی شوق ونوال واوسطی ذوق وزلال وآخری عشق ووصالدر پس عشق ديدكاری شوقك فوقنده درزيرا شوق نفسك برنسنه يه انجذابی وعشق افراط محبتدر هركيم اوائل حالده اولان انجذابه واول انجذابك فی الجمله ثمره سی اولان عطايه مغرور اولورسه اول كمسه ذوقدن بی نصيب وذوق اربابنه شفا وسبب حيات اولان فيض الهيدن بی حصه در تتكيم اواسط سلوكده حاصل اولان ذوق روحانی يه اعتماد ايدن كمسنه عشق حقيقی وآنك اثری اولان وصال حضرتدن بی بهره در ولكن بو وصالك فوقنده دخی مقام واردر كه اكا حصول ديرلر تتكيم بيت آتيده كلور وبو مقامه مقام محبوبيت ديرلر بالاده شرح اولنمشدر (مرام انطوا) مرام مطلب معناسنه در زيرا روم فتحله طلبدر انطوا اشتمال معناسنه مبالغه طريقيله مرامه صفتدر مطلب مشتمل ديمكدر (اصول الناسكين) يعنی عابدين قال الراغب النسك العبادة والمناسك المعابد واختص باعمال الحج (وصول السالكين) سالك مطلقا رونده وسلوك مطلقا رفتن معناسنه در يعنی بر وبحر وظاهر وباطنده اولان سياحته شاملدر ولكن اهل شريعت قتنده رفتن مخصوصدر كه جهلدن علمه واهل طريقت قتنده اخلاق قبيحه دن اخلاق حسنه يه واهل حقيقت قتنده كندی وارلغندن حقك وارلغنه سياحتدر پس اهل شريعته كوره سالك محصل وسلوك تحصيل واهل طريقته كوره سالك مجاهد وسلوك مجاهده واهل حقيقته كوره سالك نافی ومثبت وسلوك نفی واثبات اولمش اولور يعنی كندی وجودينی نفی وحقك وجودينی اثبات كه لا اله الا الله كلمه سنك وخطوتان وقد وصلت مقاله سنك معناسی بودر * يك قدم برنفس خودنه وان دكردر كوی دوست * هرچه بينی نيك بين باين وآنت كار نيست * وبو اوج معنايه شامل اولان طلب لفظيدر كه بی طلب تحصيل ممكن دكلدر پس سالك طالب وسلوك طلب اولمش اولور (حصول المالكين) يعنی اقليم حقيقته مالك اولنلرك تحققی (بودر مقام انزوا) انزوا زاويه ده يعنی بوجقده اوتورمق يعنی كوشه اختيار ايده جك يرزيرا راحت كليه بو مقامده در (بودر رشاد الفاضلين) رشاد ورشد اهتدا معناسنه در فاضلدن مراد عاشقدر زيرا عشقك زهد اوزرينه مزيت وفضلی واردر (معاد) عودت ورجوع ايده جك ير (نظام احتوا) جمعيتلی دوزن پس احتوا حاء مهمله ايله مصدر بمعنی الفاعل اولمش اولور يعنی محتوی ومحيط وجامع (منال) نولدن اولورسه محل عطا ونيلدن اولورسه محل وصول ديمكدر عزيز الوصول اولان امورده استعمال اولنور مال ومنال ديرلر مال وجاه معناسنه (مأل الواضعين) مأل مرجع وواضع سرعتله كيديجی معناسنه يعنی سير وسلوك اربابنك مرجعی (تمام اعتلا) نهايتده علو ورفعت (فی التهذيب الاعتلاء برشدن ونيزه بر كردن (ماهتاب) اصلی تاب ماهدر آی آيدنی معناسنه بوراده مراد تابنده ماهدر يعنی يلدرايجی آی (نوری عيان كند ونهان) زيرا اولياء عظامك آثاری مشهود وكنديلری قباب عزتده مستوردر تتكيم الله تعالی ذات كريمی نور السموات والارض ديو وصف ايلدی مع هذا بو تجليدن حقيقت اوزره عيان اولمق لازم كلمدی (فضولی) زهی ذاتك نهان واول نهاندن ماسوی پيدا * بحار صنعكه امواج پيدا قعرنا پيدا (صبحنه بوقدر مساء) صبح وصباح اول نهار يعنی حاجب شمسله افقك احمراری وقتيدر مساء اخشامدر قالوا اول اليوم الفجر ثم الصباح ثم الغداة ثم البكرة ثم الضحی ثم الضحوة ثم الهجيرة ثم الظهر ثم الرواح ثم المساء ثم العصر ثم الاصيل ثم العشاء الاولی ثم العشاء الاخيرة عند مغيب الشفق انتهی بوراده صباحدن مراد صباح تجليدر كه اكا مساء استتار يوقدر زيرا عارفلرك شهودی دائمدر كما قال تعالی والذين هم فی صلواتهم دائمون) وری) قال الخليل الوری الانام الذين علی وجه الارض فی الوقت ليس من مضی ولا من

يتناسل

يتناسل بعدهم فكانهم يسترون الارض باشخاصهم يقال واريت كذا اذا سترته (بعدذا) اعلی الوری دن مراد عالم امردركه عالم خلق اولان اجسام وارواحك فوقيدر بو كلامدن مقصود آنلرك عالم تركيب وتدبيردن مفارقت ايدوب عالم تفريد وتقديره وصوللرينی بياندر (اهل الله) خاصة الله ديمكدر وقد سبق تحقيقه (عيال الله) وفی الحديث الخلق كلهم عيال الله قال العسكری هذا علی المجاز والتوسع كان الله لما كان المتضمن بارزاق العباد والكافل بهم كان الخلق كالعيال له انتهی وجه تخصيص اهل الله هنا بكونهم عيال الله فضلهم علی غيرهم فی حسن التربية ظاهرا وباطنا كانهم هم العيال (فوق اللوا) سنجق اوستنده ديمكدر مراد سائرلر اوزرينه اولان علو ورفعتلرينی تمثيلدر بعض نسخه ده فوق العلی دوشمشدر (ارتقاء) يوجه لك قال فی التهذيب الارتقا) بربام شدن (ارتضا) خشنودلق ترك السخط معناسنه (اقتضا) تقاضی وطلب ايتمك (صكره ملاقی اولديلر) بونده اشارت واردر كه حقيقت اوزره حقه وصول فنا فی الله وبقا بالله ايله در نصكره در (نقا) پاكلك بعض نسخه ده بايله بقا دوشمشدر (ابتغا) طلبده اجتهاد قال الراغب الابتغاء خص بالاجتهاد فی الطلب فمتی كان الطلب لشیء محمود فالابتغاء فيه محمود نحو ابتغاء رحمة من ربك (خفاء) خفی معناسنه در يعنی مستتر قال عليه السلام صنف من اهل الجنة لا يستتر عنهم الرب يعنی اهل جنتدن برقسم واردر كه رب العالمين آنلردن مختفی ومحتجب اولمز بلكه تجلی دائم ايله تجلی ايدر وآنلر انبيا واكابر اوليادر كه شهود ابدی اربابيدر وآنلرك رؤيتی جميع جسد ايله در بالكز باصره ايله دكلدر تتكيم تفصيلی مرور ايلدی (سيماء) علامت كه آنكله خير وشر معلوم اوله (سيمياء كيمياء) سيمياء اعمال حيلدن شول عملدركه ترك آنك صاحبينه كوزبايجی ديرلر كيمياء اكسيرلرك دوزدوكی عملی التوندر واول صنعتك كنديسنه ده كيميا ديرلر كذا فی الدقائق لابن الكمال (قال سودی فی شرح ديوان الحافظ كيميا باقری ودموری وغيری معدنياتی بعض حيله لر ايله آلتونه دوندرمكه ديرلر آندندر كه بو فنه حيله ديرلر وبوكا مداومت ايدنلره اصحاب حيل ديرلر حاصلی مشهور الاسم معدوم الجسم درعنقا كبی انتهی بو كلامه جواب بالاده مرورايتمشدر قال الامام الجلدكی فی كتاب البرهان اما معنی قولهم فی تسمية العالم الصناعی بالكيمياء فاصل هذا الاسم مشتق من العبرانی ومعناه الملك لله لان اصل الاسم كيم يوه وكيم بالعبرانی خيم لان الخاء عندهم عوض عن الكاف كما يقولون عن ميكائيل ميخائيل واسم يوه وياه من اسماء الله تعالی فاسم الكيمياء اسم مضاف الی الله تعالی كما يضاف اسم الملائكة الی الملك والسلطان والرب والاله فيقال ملاخيم فمعنی كيم هو الاضافة ويوه وياه هو المضاف اليه وهو اسم الله تعالی ففی الحقيقة ان هذا الاسم المعبر عنه بالكيمياء اسم معظم كريم واصله بالتقديم والتأخير ياه كيم ومعناه يا ملك يا سلطان فافهم انتهی كلام الجلدكی (وقال المولی المعروف بطاش كوپری زاده فی مفتاح السعادة علم الكيمياء علم يراد به سلب الجواهر المعدنية خواصها وافادتها خواص لم تكن لها ولفظ الكيمياء عبرانی معرب اصله كيم يه ومعنی ذلك آية من الله وعلم السيمياء احداث مثالات خيالية فی الجو لا وجود لها فی الحس ولفظ سيمياء عبرانی معرب سيم يه ومعناه اسم الله انتهی (وفی التعريفات كيمياء السعادة تذهيب النفس باجتناب الرذائل وتزكيتها عنها واكتساب الفضائل وتحليتها بها وكيمياء العوام استبدال المتاع الاخروی الباقی بالحطام الدنيوی الفانی وكيمياء الخواص تخليص القلب عن الكون باستيثار المكون انتهی (بعدذا) كلام ناظمده قدس سره حقه بوزطوتان بوزلك سيماسی سيميا اولمقدن مرادشدت شعشعه دن تفريق ابصار وخارق عاده طريقيله صورت اخرای حسنه ده متجلی اولديغی ودردحق كيميا اولمقدن مقصود تخليص جوهر ايدوب اهل دردلك آنكله عزت وجود بولديغيدر زيرا كيميا اجسادی استحاله ايتديكی كبی دردحق دخی احوالی استحاله ايدوب مس وجودی صورت زرده اظهار ايدر وبونده اشارت واردر كه كيميا عزيز الوجود اولديغی كبی دردحق دخی نادر الوقوعدر (سقا) صوارمق سقی كبی قال الراغب السقی والسقيا ان يعطيه ما يشرب والاسقاء ان يجعل له ذلك حتی يتناوله كيف شاء والاسقاء ابلغ من السقی لان الاسقاء هو ان يجعل له ما يستسقی منه ويشرب تقول اسقيته نهرا قال تعالی (وسقيهم ربهم شرابا طهورا) وقال فی الاسقاء (واسقيناكم ماء فراتا) ای جعلناه سقيا لكم انتهی (بعدذا) مقصود ناظم قدس سره بودر كه شول اهل قهر كه صورت لطفدن اثر آله وقهر ايچنده لطف حق بوله عاقبت آنك جوری سبب رفعت اولور وشول اهل فرقت كه شراب وصلتدن نوش جام ايده ومیخانهٔ وصال جانبنه كيده بالاخره آنك هجرانی طلعت ورؤيت صورتنه تبدل بولور يعنی زهی جور چكنلر كه بو سعادته ايررلر وزهی زهر فرقت ايچنلر كه بو ذوق وصلتی سوررلر (اللهم اجعلنا من الصابرين علی البلاء والواصلين الی سر الولاء والشاربين من كأس الانجلاء (الهی) ای سالك راه صفا * ديدار حقه عاشق اول * عهد قديمه قيل وفا * ديدار حقه عاشق اول * دردحق قيل كيميا * سيماك اوله تا سيميا * جانك طوله نور وضيا * ديدار حقه عاشق اول * كشف اولسه نور كبريا * دلده قومز كبر وريا * بودر طريق اوليا * ديدار حقه عاشق اول * حيوان اولور بی عشق اولان * انسان اولور عشق

بولان * ای دردزهد ایچره قالان * دیدار حقه عاشق اول * حق حقه آچ کوزوکی * اول قبله یه طوت یوزوکی * باق
عشق حقه اوزوکی * دیدار حقه عاشق اول (التجا) صغنمق (ارتجا) رجا وامید طوتمق (اجترا) جرأت واقدام ایتمک (منابر
منبرک جمعیدر والنبر الرفع وکل شئ رفع فقد نبر ولذلک یسمى المنبر منبرا ونبرت الشئ رفعته ونبرة المغنى رفع صوته
کما فى الاختری (کراسی) کرسینک جمعیدر قال الراغب الکرسى فى تعارف الناس اسم لما یقعد علیه قال تعالى (والقینا
على کرسیه جسدا ثم اناب) وهو فى الاصل منسوب الى الکرس اى المتلبد ومنه الکراسة للمتکرس من الاوراق وکرست
البناء فتکرس (تخت) خامه عجمیه ایله معروفدر (بى مراء) بى تردد واعتراض واصل ذلک من مریت الناقة اذا مسحت
ضرعها للحلب (سواء) فتحله برابر (اعلاى علیین) یوکسکلرک اک یوکسکی مقصود جمله اهل جنتک منابرندن
عالى اولان منبر نورانیدرکه جنت عدنده وسیله مقامنده منصوبدر قال الراغب قوله تعالى (ان الابرار لفى علیین) فقد
قیل اسم لاشرف الجنان کما ان سجین اسم اشر النیران وقیل بل ذلک اسم سکانها وهو اقرب فى العربیة اذا کان هذا الجمع
یختص بالناطقین ومعناه ان الابرار فى جملة هؤلاء فیکون ذلک کقوله تعالى (فاولئک مع الذین انعم الله علیهم من النبیین
الایة انتهى والظاهر انه منقول من جمع على على فعیل من العلو فاعلى علیین هو اعلى الدرجات فى الجنة او اعلى المنابر
النورانیة فیها کما هو المناسب فى هذا المقام (بى امترا) بى شک کما فى تهذیب المصادر قال الراغب الامتراء والمماراة المحاجة
فیما فیه مریة وهى التردد فى الامر (بعدذا) ناظم قدس سره ک مرادى بودرکه هر سالک بودنیاده عرفاندن نه رتبه یه
ایردیسه جنتده اولان درجه سى دخى اکا کوره اولور چونکه فخر عالم علیه السلام عرفان وشهود جهتندن خلقک
اکملیدر لاجرم جنتده دخى درجه ده اعلاسیدر آنکیچون جنتده جمله دن اول اکا تجلى واقع اولور تکیم طلوع آفتابده
ابتدا شعاع مرتفع یرلره دوشر باخصوص که فخر عالم صلى الله علیه وسلمک حقیقى خلقک آیینه سیدر تکیم شرحى کچدى
ایتدى (افتراء) کذبى کندى یانندن افتعال واختراعدر کما قال فى الاسولة المقحمة ان الافتراء هو افتعال الکذب من قول
نفسه والکذب قد یکون على وجه التقلید للغیر فیه (قال الراغب الفرى قطع الجلد للخرز والاصلاح والافراء للافساد
والافتراء فیهما وفى الافساد اکثر ولذلک استعمل فى القرآن فى الکذب والشرک والظلم (صوت) هو الهواء المنضغط عن
قرع جسمین (صدا) صوتنه عطف تفسیریدر وطاغ وامثالنده چاغردقده عکس ایدن آواز معناسنه دخى کاور (خیر
الجزاء) وجه اضافت بودرکه جزا نافع وضارده مستعملدر اجر کبى دکلدر تکیم فرقى مرور ایلدى (احتماء) حفظ وحمایت
ایتمک (ویردم زلا یه دن قبا) یعنى قرب ومحبتدن خلعت کیدردم قبا اوکى آچق اولان قفتاندر تکیم مرور ایتدى
(عصمت) حفظ ودفع شر ایتمک قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر الفرق بین العصمة والحفظ ان العصمة
تعم الذات کلها والحفظ یتعلق بالجوارح مطلقا ولا یشترط استصحابه فى السر فقد تخطر للولى خواطر لا یقتضیها
طریق الحفظ لکن یظهر لها حکم على الجوارح البتة فاعلم انتهى کلامه فى کتاب العظمة وجاء فى المفردات عصمة الله
الانبیاء حفظه ایاهم اولا بما خصهم به من صفاء الجوهر ثم بما اولاهم من الفضائل الجسمیة والنفسیة ثم بالنصرة وتثبیت
اقدامهم ثم بانزال السکینة علیهم وبحفظ قلوبهم وبالتوفیق (محرره) عصمت حق بولمغه ارباب دل * خدمت مطلق
کرکدر متصل (جور وجفا) ظلم وتعدى وخلاف بر اولان نسنه لر (محض) ترکیده چیغ دیدکاریدر (بیع وشرا) قال
الراغب البیع اعطاء الثمن واخذ المثمن والشراء اعطاء المثمن واخذ الثمن ویقال للبیع الشرى وللشرى البیع وذلک بحسب
ما یتصور من الثمن والمثمن (چون وچرا) چون واو اصلیه ایله نیجه دیمکدر کیف معناسنه چرا جیم عجمینک فتحى وکسریله
نیچون دیمکدر (شاهدى) چون نه نیچون چرا * اصلنده چه ایله رادن مرکبدر بو ایکى لفظ استعمال عجمده تعلل
وبهانه دن کنایه در (انتشا) مست لا یعقل اولمق (هست) وارکه مقابلى نیستدر یوق معناسنه بوراده هستدن مراد
آیلوب عقله کلمکدر (انطفاء) سونمک مقصود ذکر اولنان مست وهست ارا سنده حاللرى دور ایدوب نهایت بولمدیغن
وکونه کونه نشولر ابدى زائل اولمدیغن بیاندر (انتفاء) نفید ندر ضد اثبات معناسنه (ابتلا) امتحان واختبار در کتاب
مفرداتده کاورکه ابتلا بر نسنه نک مجهول اولان حالنه وقوف ویا جودت وردائتى اظهار ویا بو ایکى معنانک مجموعى
ایچوندر علام الغیوب اولان الله تعالى یه مجهول وغائب نسنه اولمغله آنک حقنده ابتلا معناى ثانى یه محمولدر (انتما)
انتساب ایتمک بوراده مصدر بمعنى الفاعلدر یعنى منتمى ومنتسب (ظما) فتحله صوسزلق عطش کبى نعتى ظمآن کاور
قال تعالى (یحسبه الظمآن ماء قال بعض الکبار (شربت الحب کأسا بعد کأس * فما نفد الشراب ولا رویت (ولا)
فتحله قرب ومحبت (نور ساطع) ظاهر ومرتفع (ذکا) ضمله کونش یقال ذکت الشمس تذکو اتقدت واضاءت وعبر عن
سرعة الادراک وحدة الفهم بالذکاء بالفتح والمد وذلک کقولهم فلان شعلة نار (فضاء) مکان واسع یعنى آچق وکیکلیر
(اقتناء) قافله کسب وادخار بوراده مراد دوستلر کوکلى اله آلمق وفیض الطافله تفریح ایتمک قال تعالى (سلام قولا

من

من رب رحیم) یعنى اهل جنت ایچون سلام واردرکه پروردکار مهربان جهتندن اولیجى قول ایله دینلور یعنى اول سلام ایله
آنلره بى واسطه خطاب اولنور یقول الله تعالى لهم بالذات (السلام علیکم یا اهل الجنة) سلام دوست شنیدن
سعادتست وسلامت * بوصل یار رسیدن فضیلتست وکرامت (وفى التأویلات النجمیة تشیر الآیة الى ان سلام الله
تعالى کان قولا منه بلا واسطة واکده بقوله من رب لیعلم انه لیس بسلام على لسان سفیر وقوله رحیم فالرحمة فى تلک
الحالة ان یرزقهم الرؤیة لیکمل لهم النعمة انتهى جامى * سلامت من دلخسته در سلام تو باشد * زهى سعادت اکر
دولت سلام تو یابم * بهر رقم که کشایم نظر ز صفحۀ خاطر * همه سلام تو بینم همه پیام تو یابم (اجتلاء) جلوه ایتمک
وظاهر وروشن اولمق (اشتراء) صاتون آلمق یعنى ثمنى ویروب مثمنى اخذ ایتمک بوراده بطریق الاستعاره استعمال اولنوب
عقل وجان ثمن وعشق مثمن یرینه وضع اولنمشدر بوندن فهم اولنورکه عشق دیدکارى کیفیت عقلک فوقنده
بر مرغوب نسنه درکه اکا خواص عباد نائل اولورلر (محتجب) محتجب ایله محجوب ارا سنده فرق واردر زیرا محجوب
اودرکه حجابى خارجدن اوله عروسک قناعى کبى ومحتجب اودرکه حجابى نفسندن اوله پس الله تعالى یه محتجب دینلور
زیرا آنک حجابى کندى صفاتیدر خارجدن نسنه دکلدر محجوب دینلمز زیرا خارجدن اکا حجاب اولسه محاط ومحدود
اولمق لازم کلور حقک ذات وصفاتنک ایسه حدونهایتى یوقدر (خلاء) خلو دیمکدر بوراده فاعل معناسنه در یعنى
خالى یقال خلا الانسان صار خالیا وخلا فلان بفلان صار معه فى خلاء والخلاء المکان الذى لا ساتر فیه من بناء وساکن
وغیرهما والخلو یستعمل فى الزمان والمکان لکن لما تصور فى الزمان المضى فسر اهل اللغة قولهم خلا الزمان بقولهم
مضى الزمان وذهب (سرمد) بى اول وبى آخر وقد سبق شرحه وشرح الازل والابد فى الجلد الاول (زکا) فتح زاى معجمه
ایله طهارت معناسنه (بالذات) بالعرضک مقابلیدر تکیم اولا وبالذات وثانیا وبالعرض دیرلر قال الراغب والعرض
ما لا یکون له ثبات ومنه استعار المتکلمون العرض لما لا ثبات له الا بالجوهر کاللون والطعم وقیل الدنیا عرض حاضر
تنبیها ان لا ثبات لها انتهى (بعدذا) ناظمک قدس سره مرادى بودرکه دنیا وآخرت حادث وعارضدر اکرچه که آخرت
ابدیدر وعارض اولان جنته تعلق ایدن نه عارض اولان جسددرکه عالم کثرتدندر وقدیم اولان حقه تعلق ایدن نه
قدیم اولان سرلک صورتى اولان قلبدرکه عالم وحدتدندر پس عارف بالله اولنلرک ذاتلرى دنیا وآخرته کوره عالم وحدتده
الله تعالى ایله در اکرچه که عارضلرى عالم کثرتده یا دنیا ویا جنت ایله در پس آنلرک جنتده اولملرى لاجل المصلحه در والا
باطنلرنده اولان وسعت تجلى یه کوره جنت آنلره بوقدر وسعت ایله تنکدر الحاصل نعیم ذات نعیم صفاتک فوقنده در
جنت ایسه عالم صفاتدندر پس اهل اللهک حقیقتده نظرى حقه در یوخسه جنته ویا غیره دکلدر بناء على ذلک جنته
انتساب ایتمزلر اکرچه که جنتده اولدقلرى حالده اول موطنک حالیله تقیید ایدرلر ولکن قید عارضى وجسدانیدر ذاتى
وروحانى دکلدر فافهم والله الموفق (نوال کبریا) عطاى ذى الکبریاء والعظمة (خاصه) ضد العامه دیمکدر اهل دخى
خاصه دیمکدر تکیم مرور ایتمشدر (منال) نولدندر عطا معناسنه وبعض محالده نیلدن اعتبار اولنور تکیم عزیز المنال
دیرلر عزیز الوصول معناسنه بوندن غیرى وجهله دخى استعمال اولنه دیغى بالاده تحریر اولنمشدر (حاشا) کلمۀ تنزیهدر
(بو وجهله) یعنى وحدتده بالذات الله تعالى ایله اولدقلرى جهت ایله (غیرى نه ایده خیال) یعنى وصال کبریا بولان
عاشق جنت وماسوایى نیجه تخیل وتصور ایده یعنى تخیل ایتمز زیرا آنک خیالنده ماسواى حق قالمشدر (بلکم
او جنت الخ) جنتک بعض خواصه میل واشتیاق وآنلرله افتخارى واقعدر تکیم بعض اخبارده کاور ان الجنان
یشتقن الى اربعة نفر صائمى رمضان وتالى القرآن وحافظى اللسان ومطعمى الجیران وزمینک انبیا واولیا ایله آسمان
اوزرینه افتخار ایتدیکى کتب معتبره ده مسطوردر ولکن ذکر اولنان اشتیاق وافتخار ارباب حقائق قتنده حقیقته
محمولدر خصوصا جنت حقنده (وان الدار الآخرة لهى الحیوان وارد اولمشدر ارباب رسوم ایسه تمثیله حمل ایدرلر
(ولکل وجهة هو مولیها او الحق ان سر الحیوة سار فى جمیع العوالم کما حقق فیما سبق (روان) روح انساندر بوراده مراد
روان جنتدر (وجه معال کبریا) معال اصلنده معالیدرکه على غیر قیاس علولک جمعیدر محاسن حسنک جمعى اولدیغى
کبى معالینک جمع ایراد اولندیغى وجهده معتبر اولان تجلیاتک تنوعى حسبیله در وجائزدرکه وجه عالئ کبریا دیمک
اوله پس واحد جمعله تسمیه اولنمش اولور قال فى الجلالین عند قوله تعالى واطراف النهار فى سورة طه صلوة الظهر
فى طرف النصف الثانى ویسمى الواحد باسم الجمع انتهى (بلکم هین الخ) بو کلامک ماقبلندن فرقى بودرکه ماقبلى وجه
خاص وبو وجه عامله اولان تجلى یه اشارتدر فافهم جداویت آتینک مصرع ثانیسى دخى بو وجهله فهم اولنمق کرکدر
حکى ان خیر النساج قدس سره لقیه انسان فقال له انت عبدى واسمک خیر فسمع ذلک من الحق تعالى واستعمله الرجل
فى النسج اعواما ثم بعد ذلک قال له ما انت عبدى ولا اسمک خیر (کیده خیال کبریا) یعنى صورت معنى وعلم عین اوله زیرا

مادامکه نسبت خیالیه وار درسالك اثنینیتدن خلاص اولمز وعالم وحدتده اولان وصل حقیقی یی بولمز قال الله تعالی فی سورة یونس (لهم البشری فی الحیاة الدنیا وفی الاخرة) بعض کباریه ورمشلردرکه بشارت دنیا وعدهٔ لقاومژدهٔ آخرت اول وعده یی تحقیقدر قال الکاشفی شیخ الاسلام فرموده که دلی راد وبشارتست در دنیاشناخت ودرعقبی نواخت درین سرای سرور مجاهده ودران سرای نورمشاهده اینجا صفا ووفا وانجا رضا ولقا (لاتبدیل لکلمات الله) یعنی حق تعالینك وعداینه دیکی نسنه ده خلاف یوقدر (الهی) عاشق اودرکیم برنفس (حقدن کوزن ایرمز اوله) هرقنده کیم قیلسه نظر (اغیاره حق کورمز اوله) واصل اودرکیم علمی (عین الیقینه ایرکوره) ایروب رضای کامله * حقدن یوزن دورمز اوله * وارلغ بو بولده عشقه ویر * وارجنت دیداره کیر * بررتبهٔ علیایه ایر * کوزلرا کا ایرمز اوله * یوم المزیدی بول بوکون (واراهل دیدار اول بوکون (برفیض حقدن طول بوکون) ذوقن ملك سورمز اوله * صدره شفادرحق سوزی قلبه جلادرحق یوزی (شول یوزه طوت حق کوزی) اصلا نقاب اورمز اوله (یارب بوشمس کائنات اجلی جمالندنمیدر (شمس کائناتدن مراد فلك چارم مقام اولان شمس صوریدرکه پرتو انداز مکونات ومخلوقاتدر اجلی زیاده جلی وروشن دیمکدر مقصود عالم صورتده جمله انواردن انور اولان کونشك ضیا واشراقی حق تعالینك زیاده روشن اولان نور جمالندن مستفاد اولدیغن بیاندر پس برنور ذاتك که شمس برپرتوی وآنك تنزلاتدن برتنزلی اوله کندی نه مرتبه ده منور اولمق کرکدر قیاس اولنه (وفی الرقیم الاول للسهروردی قدس سره ان کان للقیوم ندفاین شمسه انتهی ای لوکان للواجب سبحانه شریك مماثل لوجب ان یکون له فی الوجود شمس اخری لانها اکمل النیرات نخالقها اکمل ممن لم یخلق مثلها ومن غیره اکمل منه لایکون واجبا لذاته لان الوجوب الذاتی من خصائص الکمال التام فحیث لم نجد شمسا اخری عرفنا انه لیس فی الوجود اله آخر (یاشاه ماه ممکنات اعلی جلالندنمیدر) شاه ماه وصف ترکیبیدر اولو آی دیمکدر (بعدذا) ناظم قدس سره شمسی جمالدن وقمری جلالدن مستفاد قیلدی زیرا شمس عالم ذاته اشارتدرکه اکا عالم جمال دینلور وقمر عالم صفاته اشارتدرکه اکا عالم جلال دینلور آنکیچون نورالقمر مستفاد من الشمس دینلمشدر پس بوندن ظاهر اولدیکه قمر شمسك تنزلی وتفضیلیدر وانساله حقك مجاذاتی دخی بوکا قیاس اولنه معلوم اوله که بو قصیده ده واقع اولان استفهامانك جمله سی تقریریدر (عقل اول) جلد اولده مفصلا بیان اولنمشدر (عشق خیالندنمیدر) یعنی قلم اعلانك لوح محفوظ اوزره یازدیغی علوم واشکالك جمله سی حقك خیال عشق وصورت شوقیدرکه حقیقتی عاشقلرك کوکلنده در الحاصل عالمده عشقدن غیری نسنه یوقدر (هدایی) کنز مخفیدن ظهوره کلدی اشیا الاجرم * باد حبیله تموج ایتدی چون دریای عشق (کیم اکا مشتاق ایلدی) یعنی قلم اعلی صورت عشقی تحریر ایتمکله عاشقلری هر یوزدن حقه مشتاق ایلدی (کیم پاره پاره اولدی طور) یعنی طورك پاره پاره اولدیغی نور تجلینك عکسندندر زیرا بو وجود اکا تابع اولان انیات وانیتیات اول تجلی یه طاقت کتورمز (وفی المثنوی) عشق جان طور آمد عاشقا * طور مست وخر موسی صاعقا (نوال) عطا یعنی آتش خلیلك کلستان اولدیغی حقك عطاسی فیضندندر وقیدنك اطلاقی دخی بو فیضك آثارندندر زیرا مرویدرکه حضرت خلیل علیه السلامی کفهٔ منجنیقه وضع ایتدکلری زمان عریان ایدوب ستر عورت ایده جك قدر نسنه آلیقودیلر وبند برپای وغل درکردن اولدیغی حالده آتشه القا ایلدیلرصکره میدان آتشه نزول ایتدکارنده غل وبندی سوزان وآتش کلستان اولدی (نفخه) خانك ضمه ایله اوفورمك معناسنه در قال تعالی حکایة (انی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر فانفخ فیه فیکون طیرا باذن الله وابرئ الاکمه والابرص واحیی الموتی باذن الله (روح القدس) جبریلدر قدس مقدس معناسنه روحه صفتدر وانما اضیف الیه تنبیها علی زیادة الاختصاص لان من شان الصفة یکون منسوبا الیها فیزید معنی الاختصاص وانما سمی جبریل روحا لانه کان یأتی الانبیاء بما فیه حیاة القلوب وسمی عیسی علیه السلام روح الله لانه کان من نفخ جبریل واضیف الی الله تعظیما وقیل غیر ذلك (اقدس مقال) اقدس اطهر دیمکدر زیرا اقدس طهارتدر ناظم قدس سره حضرت عیسی علیه السلامك احیای موتی خصوصنده اولان نفس مؤثرنی حضرت جبریل علیه السلامه اسناد ایلدی زیرا نفس عیسی نفخ جبریل علیه السلامدن اولمغله کارکر اولان نفس نفیسی دخی آندندر صکره ترقی ایدوب نفخ جبریل علیه السلامی دخی مقال مقدس کبریایه مضاف قیلدیکه انفس وآفاق عالملری اول مقالهٔ مقدسه دن ظهوره کلمشدر پس بوندن ظاهر اولدیکه احیاء موتی ایدن حقیقتده عیسی وجبریل علیهما السلام دکللردر بلکه الله تعالیدرکه آنلرك مظهرندن تأثیر مذکوری کوسترمشدر انفس وافاقك شرحی جلد اولده مرورا یتمشدر (کیم اکا اغراق ایلدی) یعنی آب حیات چشمه سنی لطف واحسانی زلالنه غرق ایلدی اکر آب حیات آنك زلال لطفنه قاتمسه وآنك اثری اولمسه خضرك حیاتنه سبب اولمزدی خضر حیات اوزره حیات بولمزدی که بری حیات باقیهٔ صوریه وبری حیات باقیهٔ معنویه در (عرش اطلس قبا) اطلس قبالی عرش دیمکدر

عرشده کواکب اولمق حسبیله خاوسز اطلسه تشبیه اولنمشدر تکیم مرور ایلدی (وصلت شبنده) مراد لیلة المعراجدرکه شرحی کذر ایلدی (کیم صاحب اشواق ایلدی) یعنی باد صبا فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کمال حسقنه مشتاق ودیدار جمالنه عاشق اولدیغندن مسك رایحه سی کبی رایحه ویروب آنك بوزینه اسدی (جمله بوسوز وساز عشق) سوز اسم مصدردر یانمق معناسنه وساز دوزن وچالغی آلتلرینه دخی دیرلر بوراده مراد ثانیدر یعنی جمله بوساز عشق وآنك سماعندن حاصل اولان سوز وکرمیت عشق دیمکدر تکیم مثنوی اوائلنده کلور * آتشست این بانك نای ونیست باد * هرکه این آتش ندارد نیست باد * قال ابن الکمال فی الدقائق سازنده یه سازنده دیدکاری چالدیغی نسنه نك دوزنن دوزدیکندن اوتریدر (دروازعشق پروازعشق) دروازو دروازه قلعه قپوسی واشکی وشهر صوقاغی وپارسالی یعنی دلنجیلك وفی بعض الاخبار المدروزون ملعونون والمدروز من یطلب من الابواب کما فی انوار المشارق (پرواز) اصلنده پر باز درقناد آچمق معناسنه امابطریق الکنایه هواده اوچمق مراد اولنور بوراده درواز وپروازدن مراد عشق الهی سببیله اولان حرکات وتقلباتدر (شهباز عشق شهناز عشق) شهباز مرکبدر برجزئی شه در معناسی اولودر برجزئیده باز درمعناسی طوغاندر شهبازك معنای ترکیبیسی اولو بیوك طوغاندر اما چاقرده خصوصله اعلام غالبه دن اولمشدر مطلق ذکر اولنسه مراد اول اولور بوراده مقصود عشقك صید وشکاریدر پرواز مناسبتیله ذکر اولنمشدر ومابعدنده شهنازه دخی قرینه در شهناز هفت اغازه دندرکه سبعهٔ سیاره دن تعلق شمسه در تکیم ارباب موسیقی قتنده معروفدر (آغاز عشق آواز عشق) آغاز ابتدای کار بوراده مراد موسیقیان یاننده معهود اولان آغازه درکه برمقامه شروع ابتداسنده ایدرلر تکیم ماقبلی شهناز ومابعدی آوازا کا قرینه در (هجری وصالندنمیدر) هجر فتحله وهجران کسرله انسان غیری یا ال ویا لسان ویا قلب ایله مفارقتدرکه وصلك مقابلیدر یعنی یارب جمله بوسوز وساز ومابعدی سنك فرقت ووصلتکه دائرنسنه لردرکه عشاقدن مقتضای وقتلرینه کوره صادر وظاهر اولور (کیم راستی عشاق ایلدی) راست وعشاق اون ایکی مقامدندرکه راستك اون ایکی برجدن تعلقی حمله وعشاقك حوته در بوراده مراد راست واستقامته منسوب عاشقلر ایلدی طریق حقده انحرافدن محافظه قیلدی دیمکدر زیرا انسان طوغری عاشق اولمدقچه هجر ووصال نه ایدیکن بیلمز وآنلرك کیفیتلرن حقیقت اوزره ادراك قیلمز (درد فرد) یکتا وفرید درد (کیمیا) مفصلا مرور ایلدی (ملال) تألم وانفعال کما فی لغة نعمة الله یعنی یازیجی اوغلی کوکلنك انفعال وتأثرندن جانی نار عشقله احراق ایلدی وپروانه کبی عاقبت درمانی یانوب کل اولمقدن بولدی (آنکیچون مهپاره لرسوزنده سازن پاره لر) مهپاره اصلنده پارهٔ ماهدر یعنی آی پاره سی بطریق الکنایه حسنله مستثنی کوزل مراد اولنور معنای مصرع بودرکه یازیجی اوغلی جانی احراق بالنار ایدوب جمله سوزلری حرارت جکردن ناشی اولدیغندن اوتوری نقدر سازنده مستثنی کوزللر وار ایسه آنك سوزنالك سوزن کوش ایلدکده حرارتنه طاقت کتورمیوب اللرنده اولان سازلرن پاره لرلر وسازنواخت اولمقدن قالورلر آنکیچون بیورر کیم (اودلرا تر پاره لر) یعنی عشقدن حاصل اولان جکرپاره لرندن آتشلر صاچلور الحاصل ذکر اولنان سوزلك زیاده تأثیرندن عشق پاره لری آتش کبی یناروطوتشور پس نه ساز چالمق قیوسی اولور (بعدذا) ذکر اولنان مضمون وقوعی دکل بلکه فرض وتقدیریدر کما لایخفی علی الالباء (مسحور اولور سحاره لر) یعنی سحاره لرك سحرندن خلق مسحور اولورکن یازیجی اوغلنك سحر حلال سوزلرینك تأثیرندن سحاره لر دخی مسحور اولورلر وبو سحرلك تأثیرنی دفع ایده مزلر زیرا بو سحر برسحره بکزه مز (سحر حلال) بالاده مفصلا تحریر اولنمشدر وفی الفتوحات لما سحر رسول الله صلی الله علیه وسلم کان یخیل الیه انه یأتی نساءه وهو لم یأتهن فاتاهن فی الخیال ولم یاتهن فی الحس ومن هنا قالوا ان السحر له وجه الی الحق ووجه الی الباطل اذ هو مشتق من السحر الذی هو اختلاط الضوء والظلمة من غیر تخلص لاحد الجانبین (ذواق) زیاده ذوق اهلی قال الراغب الذوق وجود الطعم بالفم واصله فیما یقل تناوله دون ما یکثر فان ما یکثر من ذلك یقال له الاکل قال فی التعریفات الذوق فی معرفة الله عبارة عن نور عرفانی یقذفه الحق بتجلیه فی قلوب اولیائه یفرقون به بین الحق والباطل من غیر ان ینقلوا ذلك من کتاب او غیره (دردك محالندنمیدر) محال ضمله خارجده وجودی ممتنع اولان نسنه درکاهیجه صوابدن بعید اولان ایش مراد اولنور کفر ومعصیت کبی بوراده دردك محال اولدیغی درمانسه کوره در یعنی درد محال اولدرکه بی درمان اوله (احراق) آقتمق اساله کبی مراد ناظم بودرکه اکر درد معهود محال قیلنمدن اولمسیدی پروانه لر یانوب قانلرد کلمزدی ولکن بونك درمانی یانمقده وقانی دوکلمکده اولمغله عاشقلر دائما پروانه کبی ینارلر ونیجه لرینك قانلری دوکیلور ونیجه لردخی دورلی دورلی مصائب وشدائد ایله مبتلی اولورلر (ع) بو دردیله بو عالمدن کیدرلر شویله عاشقلر (کرفتار) وصف ترکیبیدر آریندن طوتقون وطوتساق ومبتلی معناسنه (دردك بو آلندنمیدر) بو دردك آلندنمیدر دیمکدر آل بوراده حیله معناسنه در یعنی بو دردك حیله سندنمیدرکه

آرایوب دردە محل اولان عشاقی بولدی وآنلرك کوکلنده قرار قیلدی ویاخود معشوقك جمالی مشتمل اولدیغی خال یعنی بکدیمیدر که دردمذکوره سبب اولدی ویاخود درد اهلنك مقتضای حالندیمیدر که مستعد اولدقلری بلاودرد کندیلرنی بولدی الحاصل درد اهلنك مبتلای درد اولدیغی ذکر اولنان امور ثلثه دن برینه دائر معنادر (کیم ایله خلاق ایلدی) یعنی خلاق عالم آنك وجودنده اول درده مستعد اولان حالی خلق ایلدی (الهی) یارب جمالك نورنی کورمك دیلرعاشقلرك * دائم وصالك ذوقنی سورمك دیلرعاشقلرك * پروانه وش بال وپری یاقغه بی پروا اولوب * عشق آتشینه دمبدم کیرمك دیلرعاشقلرك) شول آتش عشقه کیروب یانوب یاقلمقدن مراد * باقی وجوده فانی یی ویرمك دیلرعاشقلرك راه بلاده روز وشب سیر وسلوك ایلرکه تا * محنت بولندن راحته ایرمك دلرعاشقلرك * بوروضهٔ توحیدده بلبل کبی افغان ایدوب * حقی کبی وصلك کلن دیرمك دیلرعاشقلرك *

فصـــــل فی معرفة الرب والنفس امامعرفة الله تعالی

(عرّاف ربانی) رب العالمینك افعال وصفاتنه بالفعل ویابالقوة زیاده عارف دیمکدر ربانیده اولان الف ونون تأکید نسبت ایچون زیاده قیلنمشدر) تنکیم مرورایلدی (صراف سبحانی) صراف آلتونی آقچه یه ویاآقچه یی التونه بوزیجیدر بوراده مراد ادراك وهم وخیال وعقلدن منزه اولان حقك اطوارنی مدرك ومس وزراحوالی بری برندن ممیز دیمکدر (اولی) الفرق بین الاولی والمهم ان الاولی مالایحسن ان یکون غیره والمهم مایحسن ان یکون غیره (منظراجلی) زیاده جلی وروشن نظرکاه (ایکی یوزبیك ییل) مراد تکثیر وتطویل مدتدر زیرا جذبه اولمسه ایکی یوزبیك ییل دکل بلکه نیجه کره ایکی یوزبیك ییل امك چکمك فتح بابه مدار دکلدر پس بوخصوصده اصل اولان جذبه وعنایتدر وفی الحدیث القدسی من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعافالذراع اشارة الی الشبرین شبرسابق علی تقربك الیه وشبرلاحق بتقربك الیه حتی لومشیت الیه فانه یسارع الیك من قبل مهرولافافهم جدا (ایدرقان ایچنی اول) یعنی ابتدای حالده اولان محبتنك اثری ظاهردکلدر آنکچون دردله جکرن خون ایلرودورلی دورلی بلایه آشناقیلورامااصکره یعنی نهایت سلوکده هرلحظه ظاهرا وباطنابی حساب لطف ایلرسؤال اولنورسه که حضرت یحیی وآنك امثالی منتهیلرك حقنده لطف ظاهرندر جواب بودرکه دملر یچون نیجه بیك قان آقیدوب کوستردوکی قهردر انکچون منصور بردار اولدقده سبب اولنلرك نیجه لری قتل ونیجه لری دخی غیری وجهله قهراولندیلر بونلرك جمله سی منصور حقنده لطف ظاهر قیلنمشندر فافهم هداك الله تعالی (ایفا) یاء مثنات وفاایله وفاایتمك معناسنه وباء موحده وقافله اولسه دخی وجهدر رحمت وعطف معناسنه (انکچون ایش سجودیدی) زیراسجده فنافی اللهه اشارتدرپس اهل الله اولنلر مقتضای فنالری اوزره حقه سجوداید یلر حق تعالی دخی آنلره فیض بقاالقاایلدی زیرا هرنوع توجهده برکونه اثر واردر (نور ربانی سرسبحانی) اولکیسی مقام صفات وایکنجیسی مقام ذاته اشارتدرکه اولکیسی ایکنجینك طریقی وبابیدر تنکیم حرم اطلاق اولنان محل نفس کعبه نك وسیله سیدر (هرباب) باب اصلنده مدخل الشیٔ معناسنه در صکره مایتوصل به الی الشیٔ معناسنه دخی استعمال اولندی بوراده مراد وسائل تجلی اولان اموردر (وفی المثنوی) کفت پیغمبر که حق فرموده است * من نکنجم هیچ دربالا وپست * درزمین وآسمان وعرش نیز * من نکنجم این یقین دان ای عزیز * دردل مؤمن بکنجم ای عجب * کرمراجویی دران دلها طلب * قال الامام السخاوی فی المقاصد الحسنة قوله ماوسعنی ارضی ولاسمائی ولکن وسعنی قلب عبدی المؤمن هذا الحدیث ان صح فمعناه وسع قلبه الایمان بی وبمحبتی ومعرفتی والافمن قال ان الله یحل فی قلوب الناس فهو اکفرمن النصاری الذین خصوا ذلك بالمسیح وحده انتهی (یقول الفقیر قوله ان صح یشیر الی تردد فی صحته والظاهرانه صحیح لدوران بالسنة العلماء بالله نه من قدیم الایام واشتمال تصانیفهم علیه من غیر جرح ولااطالة فی الکلام (حلول) نزول معناسنه در تنکیم محله مکان نزول دیمکدر قال الراغب حللت نزلت واصله من حل الاحمال عند النزول ثم جرد استعماله للنزول فقیل حل حلولا واحله غیره انتهی والحلول حلولان الحلول السریانی وهوعبارة عن اتحاد الجسمین بحیث یکون الاشارة الی احدهما اشارة الی الاخر کحلول ماء الورد فسمی الساری حالا والمسری محلا والحلول الجواری وهوعبارة عن کون احد الجسمین ظرفا الاخر کحلول الماء فی الکوز والحق تعالی منزه عن کلا الحلولین (قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر من قال بالحلول فهو معلول وهو مرض لادواء لدائه ولاطبیب یسعی فی شفائه ومن فصل بینك وبینه فقد اثبت عینك وعینه الاتری الی قوله کنت سمعه الذی یسمع به فاثبتك باعادة الضمیر الیك لیدل علیك وما قال بالاتحاد الااهل الالحاد واما القائلون بالحلول فهم اهل الجهل والفضول فانهم اثبتوا حالا ومحلا وعینوا احراما وحلا فمن فصل فنعم مافعل ومن وصل فقد شهد علی نفسه بانه فصل والشیٔ الواحد لایصل نفسه الااذاتجزء والواحد لایصح فیه انقسام الابامر زائد علی ذلك وماثم الامصنوعاته (درباب) آکاه ویل

دیمکدر

دیمکدر بوراده مصدر معناسنه در یعنی اکلمق وبیلمك (تعین) مفصلا مرور ایتمشدر بوراده کونله تقید معناسنه در قال بعض الکبار لیس علی الکون من الله اثرولاعلی الله من الکون اثرانتهی وهو کلام جید جدا ومن کلمات حضرة الشیخ محمود هدایی قدس سره (تعین لاتعین دن * منزهسن خدایاسن * ای انت منزه عن الاثبات والنفی فان الاثبات جاء من قبل النفی فهما حادثان والنفی جاء من قبل التوهم فلااثبات ولانفی عند الحقیقة بل الحقیقة علی ماهی علیه وان شئت قلت انت منزه عن الکون من حیث عینه لامن حیث ظهوره فهو عین کل شیٔ فی الظهور ماهو عین الاشیاء فی ذواتها سبحانه بل هو هو والاشیاء اشیاء (تجلیسی کبروالذات) یعنی ذاتیله کندی ذاتنه تجلی ایتمشدر بلاتعدد وتکثر واثنینیة پس نور ذاتی ظاهر وصفاتی اکا مجلی ومظهر دوشمشدر فافهم جدا (تعلقدر تعیندر) یعنی تعلق وتعین طوتان آنك صفات وافعال واسماسیدر که کندی ذاتنده بر آلای حقائق ومعانیدر یوخسه ذات کریمی وجود محضدر که آنده اصلا تعلق وتعینی یوقدر مع هذا وجود اطلاق اولندیغی مجرد تفهیم ایچون برعبارتدر یوخسه آنك ذاتنك کنهی ادراك اولندیغندن دکلدر (بعدذا) وجود ماهیت اوزرینه امر زائد اولدیغی اوائل کتابده اشارت اولنمشدر (کنه) برنسنه نك غایت ونهایتی وذاتیاتنی مشتمل اولان حقیقتیدر (بلی) سؤال مقدره جوابدر حاصلی بودرکه وجود اطلاق اولندیغی تفهیم ایچون اولدیغی کبی ذات وصفات واسماد یمك دخی لاجل المصلحه در والاالسنهٔ خلقده دوراید ن عبارتك جمله سی مجازدر پس حقیقت اوزرینه مجاز اطلاق اولنمز ومجازله دخی کنه وحقیقت بیلنمز اکرچه دیمشلردرکه مجاز فی الجمله آیینهٔ حقیقتدر (مغربی) کجاشود بحقیقت عیان جمال حقیقت * اکرمظاهر وآیینهٔ مجاز نباشد (بعدذا) بومقامك تحقیقی جلد اولده کذرایتمشدر (ایراث) اعطا قال الراغب یقال لکل من حصل له شیٔ من غیرتعب قدورث کذا ویقال لمن خول شیئا مهناء اورث قال تعالی (وتلك الجنة التی اورثتموها انتهی (بعدذا) ناظم قدس سرهك بوکلامدن مرادی بحسب التجلی حقیقت محمدیه نك ظهورنی بیاندر (احداث) حادث قیلمق وایجاد ایلمك وفی المفردات الحدوث کون الشیٔ بعدان لم یکن عرضا کان ذلك اوجوهرا واحداثه ایجاده والمحدث مااوجد بعدان لم یکن (آکا) یعنی حقه (ابحاث بحثك جمعیدر بحث لغتده کشف وطلب معناسنه در یقال بحثت عن الامر وبحثت کذا بوراده مراد ما یبحث عنهدر یعنی اول نسنه که آندن تفتیش وتفحص اولنه اکثر جدل ومناظره ده مستعملدر زیراسؤالی مشتملدر (بحاث) زیاده بحث وتفتیش ایدیجی الحاصل ممکن وجودله عدمدن مرکبدر زیرا ممکنك وجودی ووجود اوزرینه عارض اولان ماهیتی واردر پس وجود من حیث هو عدم قبول ایتمز تنکیم ماهیت امراعتباری اولدیغی جهتدن فی الحقیقه وجود قبول ایتمز آنکچون ناظم قدس سره بویوزی دائم عدمدر بیوردی واولکی یوزك عدمدن وجوده کلمسی کنت کنزامخفیا مرتبه سندن ظهوره بولمسیدر بووجود ایله ماهیت روح سلطانی ایله روح حیوانی کبیدر تنکیم تحقیقی مرورایتدی (قال بعض الکبار الاعیان من حیث تعیناتها العدمیة وامتیازها من الوجود المطلق راجعة الی العدم وان کانت باعتبار الحقیقة والتعینات الوجودیة عین الوجود فاذا قرع سمعك من کلام العارفین ان عین المخلوق عدم ای بالنظر الی ذاته والوجود کله لله فتعلق بالقبول فانه یقول ذلك من هذه الجهة کما قال امیرالمؤمنین فی حدیث کمیل صحو المعلوم مع محو الموهوم ای ظهور المعلوم الحقیقی الثابت فی نفسه الذی هو وجود الحق مع فناء الامر المتوهم الخیالی الذی هو وجود العالم (ایدرلر ذاتنه معراج) یعنی وجوده مستعد اولان معدومك ذاتنه عروج وصعود ایدرلر ومحاذاتنه واررلر پس اول نسنه نك ذاتی قنغی اسمك حکمیله وجود وظهور اقتضاایدرسه تجلی اکاکوره واقع اولور تنکیم هردریانك موجی کندویه کوره ظهور بولور یعنی ایرمقده دریا وهر دریاده دخی بحر محیط جنبشی اولمز زیرامقتضای ذات دکلدر آنکچون انسان دخی آسمانك کلیت وجزئیت وجمعیتنه کوره مراتب اوزره کلمشدر (مغربی) هیچ کس کرچه زحالی نیست خالی درجهان * لیکن این حالی که مارا هست حال دیکرست (افواج) فوجك جمعیدر جماعت معناسنه قال الراغب الفوج الجماعة المارة المسرعة (غیب هویت) وغیب مطلق لاتعین اعتباریله ذات حقدر (ظهور) ذاته کوره در (اظهار صفاته کوره در تنکیم کذرایلدی (مشکاة) دیوارده اولان پنجره که غیرنافذ اوله بونده تصریح واردرکه صفات حقك انسان پنجره سی وذاتنك اول پنجره ده وضع اولنان مصباح یعنی چراغی کبیدر الحاصل انسان کاملك ظاهرا وباطنا وجودی ذکراولنان ایکی معنایه مرآتدر (که زیرا کندو بیوردی) کنت کنزامخفیا حدیثنه اشارتدر بوحدیث قدسیه وصحتنه متعلق اولان مباحث شریفه بالاده بیان اولنمشدر (کنز) مال مدفون ومحفوظدر مکنوز معناسنه بعض مواضعده مصدر معناسنه استعمال اولنور یعنی مالی جمع وادخار وحفظ ایتمك بوراده کنز تشبیه طریقیله واقع اولمشدر (بواح) رازی اشکاره ایدیجی وسری اظهار قیلیجی (لمحرره) رازدرونی رسم برونك عیان ایدر * عشق الهی دردنی سیماییان ایدر (ربع شمالی) ربع مسکون دیدکاریدر شمال جنوبك مقابلیدر معلوم اوله که شمال وجنوبك هر بری

والجسد ان الجسم اعم والجسد يخص الانسان والجن والملائكة وايضا ان الجسد ماله لون والجسم يقال لما لا يبين له لون كالماء والهواء كذا فى المفردات (غواص) زياده فحص وطلب وتفتيش ايديجى (جوهر) بذاته قائم وعرض غير قائم بذاته در تكيم بالاده شرح اولندى (مثال آنكيچون الخ) يعنى ذكر اولنان عالم نورانى يه عالم مثال ديدكلرينه وجه بودركه بو عالم ملكده موجود و محسوس اولان اشيانك انده مثال وصورتى واردركه اهل مكاشفه اولنلر بو صور واشكالى آنده سير ايدرلر (مرتاض) رياضت اهلى يعنى نفس وبدنى چوق استعمال واستخدام ايديجى تاكه حقه رام ومنقاد اوله (بديد) آشكاره (اغراض) غرضك جمعيدر برنسنه نك اوزرينه مترتب اولان مصلحت تكيم مفصلا مرور ايتدى (مبدأ) مبدأ الكائنات (فياض) زياده فيض وانعام ايديجى فيضك تحقيقى مرورايتمشدر (اوساط) وسطك جمعيدر تحريكله اورته معناسنه وسكون سينله داخل دائره دن مكان مبهمك اسميدركه هر بره اطلاق اولنور (قال الراغب وسط الشئ ماله طرفان متساويا القدر ويقال ذلك فى الكمية المتصلة كالجسم الواحد اذا قلت وسطه صلب ووسط بالسكون يقال فى الكمية المنفصلة كشئ ينفصل بين جسمين نحو وسط القوم كذا (خيمه) چادر (فسطاط) بالضم والكسر اترا كك قيلدن اولان اوى بيت من الشعر معناسنه درويه ولنچادر وقابويه آصدقلرى پرده وجماعت ومدينهٔ مصر كما فى الاخترى قال فى فتح القريب الفسطاط بضم الفاء وكسرها المدينة التى فيها يجتمع الناس وكل مدينة فسطاط ويكون الفسطاط مجتمع اهل الكورة حول جامعها ومنه فسطاط مصر انتهى (كولك اتا اولدى) يعنى فاعل ومفيض ومؤثر (يرانا) يعنى قابل ومستفيض ومتأثر (درت اركان) ركنك جمعيدر جسمده داخل اولان جزء معناسنه مراد عناصر اربعه دركه آب وآتش وخاك وهوادر (اسباط) سبطك جمعيدر ولد الولد معناسنه (معدن) كسر دال ممنبت الجواهر معناسنه تكيم تحقيقى مرور ايلدى بوراده جوهردن مراد لسان عامه ده شهرت ياب اولديغى اوزره قيمتدار اولان احجاردكلدر بلكه آلتون وكومش وتوج وقلاى وباقر ودمور وقرشون امثالى معدنى اولنلره شاملدر (بعد ذا) معدن ونبات وحيوانه كه مواليد ثلثه اطلاق اولنور ناظمك قدس سره اوچ اوغلان ديديكى تشبيه طريقيله در زيرا ظهورده قابل وفاعله استناده اولادكبيدر (نبات) يردن چيقان ناميا تدر كرك ساقى اولسون شجر كبى كرك اولمسون نجم كبى ولكن تعارفده ساقى اولمينه مخصوصدر بلكه عند العامه حيوانات اكل ايتديكى سبزه ده مستعملدر (حيوان) فتحات ايله لغتده ما فيه الحياة معناسنه واصطلاحده شول جسم نامى يه ديرلر كه آنده حس وحركت اراديه اوله وقال الراغب الحيوان مقر الحياة ويقال على ضربين احدهما ماله الحاسة والثانى ماله البقاء الابدى وهو المذكور فى قوله تعالى (وان الدار الآخرة لهى الحيوان لو كانوا يعلمون) وقد نبه بقوله لهى الحيوان ان الحيوان الحقيقى السرمدى الذى لا يفنى لا ما يبقى مدة ثم يفنى انتهى قال بعضهم الفرق بين الحى والحيوان ان كل حيوان حى وليس كل حى حيوانا كالملك (اشراط) شرطك جمعيدر تحريكله علامت معناسنه تكيم عنوان جلدده بيان اولندى (بعد ذا) قوپمق حقيقتده قيامتك صفتيدر علاماتك دكلدر ولكن علامات قيامته مقدمه اولمغله قوپمغى اكا اسناد ايلدى يعنى بونلرك وجوده كلمسندن مراد دور افلاك تمام ومجازات ايچون قيامت قائم اولمقدر (انسان) بنى آدمه انسان اطلاق اولنديغى قواسلرى برى بريله انسلرينه مربوط اولديغندندر تكيم ديمشلردركه انسان مدنى بالطبعدر يعنى قوامى بنى نوعله تعيش واختلاطه محتاجدر وبعضلر ديمشلردركه وجه تسميه كنديله هر مألوف اولان نسنه ايله مأنوس اولديغيدر وبعضلر ديمشلردركه انسان نسياندندر زيرا حقله اولان عهدنى اونوتمشدر (الحاظ) كسرله لحظ معناسنه دريعنى كوز اوجيله نظر ايتمكدر بوراده ملحوظ ومنظور ديمكدر نقوش واشكالك منظور حق اولديغى متعلق قدرت وارادت اولوب وجود بولمسيدر (اكالحاظ) يعنى مجموع نقوش واشكاله زياده نظر ايديجى (لوح تصوير) لوح مصور ديمكدركه مراد لوح نقوش واشكالدر پس مصدر بمعنى المفعولدر اولور (بو جامعه) يعنى جمال وجلالى جمع ايدن انسان كامله (كيتى نما) جهان كوستريجى (استحفاظ) حفظ ايتمك سين تأكيد ايچوندر مقصود انسانك جسمى صورت عالمى ورزحى معناسى حفظ ايتديكن بياندر تكيم مشروحا كذرايتمشدر وفى كتاب العظمة لحضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر القطب يحفظ المركز والامام الايمن يحفظ عالم الارواح والامام الايسر يحفظ عالم الاجسام والاوتاد الاربعة يحفظون الشرق والغرب والجنوب والشمال والابدال السبعة يحفظون اقاليم الكرم علوا وسفلا (دونه بوقبهٔ دوار) يعنى انسان كاملك حفظى سببيله مدت مضروبه سى تمام اولنجه فلكلر دور ورقص ايليه (قونه بو نقطهٔ ادوار) مراد زمين دركه نقطهٔ دائره كبى مركز عالمدر (اوقونه خطبهٔ اطوار) اطوار حالات ديمكدر مراد انسان كاملك ظهورى سببيله آسمان وزمينك دور وثباتى مدتنجه ظاهرا وباطنا حالات شتى وقوعنى بياندر اطوارك ظهور وصدورنى خطبه نك بيان وقرائته تشبيه ايلدى زيرا جمله سى خطاب كن ايله حاصلدر (بونكيچون صقليه حفاظ) حفاظ فتحله الله تعاليدركه انسان كامل سببيله

بوجمله يى وقت فنايه دك حفظ وابقا ايدر (الهى) خدا بر كنز مخفيدر ظهورى * وجود كامل انسانه مربوط * تجلى ايتمكه هر برده نورى * ظهور قابل اكوانه مربوط * اكر اسما اكر اوصاف واخلاق * اكر عرش واكر كرسى خلاق * اكر انفس اكر عالمده آفاق * قوسى صورت رحمانه مربوط * دونن بو قبهٔ دوار عالم * قونن بو نقطهٔ ادوار آدم * اوقونن خطبهٔ اطوار هردم * بو كون بو جامع مردانه مربوط * جهان برلوح ونقشى جمله اسما * كورينور هر براسم ايچره مسما * بكم فتح اولمغه اشبو معما * خدادن لطفله احسانه مربوط * نقوش كائناته باقمه حقى) بورى نقاشه قيل آندن ترقى * بيلنمك صورتك سرادقى * حقيقت صحبت عرفانه مربوط (ابداع) ايجاد وقد سبق تحقيقه (ايداع) ياء مثناتله وديعه قومق وديعه حفظ ايچون وضع اولنان نسنه در بوراده مراد علمدر (لماع) زياده لمعان ايديجى وشعشعه وريجى (اوضاع) وضعك جمعيدر برلفظى برمعنى مقابله سنده قيلمق معناسنه بو مقامده وضع درت ومعنى بردر تكيم بركسه يه انسان اولديغى جهتدن آدم وشجاعتندن اوتورى اسد وحسن خلقندن اوتورى ملك وزياده لطافتيچون روح ديرلر پس بو اوضاعك تعددى ذات واحده نك متصف اولديغى اوصافك تعددنه بناء در وبو جهتدن تعدد ذاتك وحدتنى منافى دكلدر (ابلاغ) ايرشدرمك (فرع) يعنى ذكر اولنان اصول عوالمدن اون سكز عالمك هر برينك بيك فرعى اولمق حسبيله مجموعى اون سكز بيك اولور ولكن فروعى تحت ضبطدن خارجدر زيرا جزئيات مقوله سيدر وفروع بيك اولوب زائد وناقص اولمق حق تعالينك بيك عدد اسمنك تجليسنه ناظردر بيك براسم ديدكلرى احديت مجموعه كوره در فافهم (قال الراغب فرع الشجر غصنه قال تعالى (وفرعها فى السماء) واعتبر ذلك على وجهين احدهما بالطول فقيل فرع كذا اذا طال وسمى شعر الرأس فرعا لعلوه والثانى اعتبر بالعرض فقيل تفرع كذا وفروع المسئلة وفروع الرجل اولاده (افراغ) كسرله دوكمك مقصود ذكر اولنان اون سكزك قالب خلقته دوكيلوب وجوده كلديكن بياندر (اصداف) صدفك جمعيدر صدف شول حيوان بحريدركه انجوانك قارننده تكون ايدر تكيم بالاده شرح اولندى (اوصاف) مراد اوصاف الهيه واخلاق رحمانيه در (صاف) اصلنده صافيدر قاش قاشى اولديغى كبى صافى ايله خالصك ميانده اولان فرق بالاده ذكر اولنمشدر (چو باقدى جنته آدم) يعنى دانه كندمه التفاتله (كونيلدى آنى آن دم) اول ساعت آنك حقنده غيرتنى اظهار ايلدى پس حق تعالى حقنده كونيلمك غيرت معناسنه محمولدر وفى الحديث ان الله يغار وان المؤمن يغار غيرت اصلنده غيرك مشاركتنى كراهيتدر حقه نسبتله منع مراد اولنور (همدم) مصاحب زيرا كشى غيرله همنفس اولمغه انكله اوتوروب طورمغه محتاجدر (انصاف) عدل وفى المفردات الانصاف فى المعاملة العدالة وذلك ان لا يأخذ من صاحبه من المنافع الامثل ما يعطيه ولا ينيله من المضار الامثل ما يناله منه (فراق ايردى چون نوحه) يعنى آدمك يريوزنه هبوطندن صكره اولان جلالى مدت طويله دن صكره نوحده تجلى ايلدى بوندن ظاهر اولوركه اولاد واولاد اولاد آبا واجداد لك يا جماله ويا جلالنه ويا ايكيسنه بيله مظهر اولور ولكن كمل انسانده بالفعل اولان جلال بالقوة اولان جلالك غيريدر پس آدمده بالقوة اولان جلال قابيله وبالفعل اولان جلال نوحه نقل ايتدى تكيم بالفعل جمالى هابيل وشيث وامثالنه بحسب الاستعداد ميراث اولدى فافهم جدا (نوحه) فتحله صاغو وصاغمق وفرياد ايدوب اغلمق روى فى نوح نوح وجوه وقد اشير الى بعضها فيما سبق قال بعضهم من كثير الذنب نوحا ونوح نوح فى الرسل * انه عمر اطويلا من كثير النطق ناح * روى انه مر على كلب اجرب فقال بئس الكلب هذا فناح الى آخر عمره (شرح) اصل الشرح بسط اللحم ونحوه ومنه شرح الصدر اى بسطه بنور الهى وسكينة من جهة الله وروح منه وشرح المشكل من الكلام بسطه واظهار ما يخفى من معانيه (وصاف) زياده وصف ايديجى والوصف ذكر الشئ بحليته ونعته ووصاف الحضرة الشهير بالبلاغة قد سبق ذكره (اوده جان ايلدى اهراق) اوده لفظنده لطافت واردر كما لا يخفى اهراق هايله دوكمك معناسنه در (نمرود) بالضم وقد سبق (نامرد) اردكل وكشى دكل معناسنه تكيم فلان كسده انسانيت يوقدر برلر عجم اكا نامرد دير (اغراق) غرق ايتمك يعنى صويه باترمق وطالدرمق بوراده تشبيه طريقيله در زيرا هوادن نزول وآتشده غيبوبتى صويه دخول ورسوب كبيدر (منجنيق) آنكله طاش آتدقلرى آلتدر (من جه نيك دن معربدر ومعناه بالعربية انا ما اجودنى وهى مؤنثة والجمع مجانيق (پرتاب) باء عجميك فتحيله اوزاغه آتلان اوق تكيم تير پرتاب ديرلر بوراده مراد حضرت ابراهيمك اوق كبى هوايه رمى اولنديغيدركه بعدى جهتندن سائر رميلره قياس اولنمز (زر ابريز) ابريز همزه نك وراءنك كسريله خالص آلتوندر يعنى حضرت ابراهيمك جوهر وجودى خالص آلتون كبى ماسوادن بالكليه پاك اولمغله آتش آنى احراق ايتمدى زيرا آتشك تعلق ايتديكى كدرددر آنكيچون زرخالص يانمز (المحرره) ايلمه زر كبى دعواى خلوص * آتش امتحان ايدر رسى فاش * اثر زهدى سنك دللردن * تيشهٔ عشق ايدر ايلرسه تراش * بنى موسى كوزى كوردن) مراد بشريت كوزيدر زيرا موسى الى بشريت مرتبه سيدر فافهم (چالالك) چست وچولك (مالك الاملاك) جميع ملكلره مالك

ومتصرف اولان الله تعالى (سلاك) سالكك جمعيدر سلوك معناسى بالاده مفصلا مرور ايلدى سؤال اولنورسه كه
كلام ناظم قدس سرهدن فهم اولنوركه حضرت داود سالكلردن اوله نهايت ولايت ايسه بدايت نبوتدر پس نيجه
سلوك قالور جواب بودركه دنياده وآخرتده سير الى اللهه نهايت يوقدر پس انسان مطلقا حيرت وابتلادن خلاص اولمز
وعاشقلر برنفس سير وسلوكدن كرى قالمز فخر عالمك سنه فتح وبلكه حج وداعه دك ابتلاسى بو قبيلدندر نتكيم اسرارى
بالاده بيان اولندى (اكمال) كسرله كامل قيلمق بوراده ثلاثى معناسنه درزيرا بعض مواضعده مزيد ثلاثى مقامنده
استعمال اولنور (پايه) اياغه دوشدى ديمكدر (اوصال) مفاصل يعنى اعضاده اولان اكلريرى (سونلر بويله بولور حال)
يعنى اهل ولا اولنلر ابتلادن خالى دكللردر ديمشلردركه حضرت يحيانك ابتلاسى ابتلاء كرامت قبيلندن ايدى يعنى حق
تعالى قتنده قربت وكرامتى زياده اولسون ايچون ايدى زيرا حضرت يحيادن مدة العمر كناه صادر اولمديغندن ماعدا كناه
ايتمك خاطرينه بيله كلمش ايدى بويله ايكن ذبح اولنوب سر مباركى بنى اسرائيل زنا كارلرندن برزانيه يه اهدا اولندى
پس بوندن فهم اولنديكه ابتلاى مذكور تربيه وسائر امتحانات بابندن دكل ايدى نسئل الله العافية من كل بلية
(محرره) چكه كورابتلايى چون يحيا * ايتمه شكوى افندى ايله حيا * كزلك ابتلايله نفسى * ذبح ايدن ابلدى قلبى احيا
(اقدام) كسرله قدمى ايلرى قومق يعنى قدم بصمق وايشده مجد وساعى اولمق قال فى التهذيب الاقدام پيش آمدن
وپيش آوردن لازم ومتعدى (اقدام) فتحله قدمك جمعيدر اياق معناسنه وبه اعتبر التقدم والتأخر كما فى المفردات
(بعدذا) حضرت عيسى عليه السلامك سكا ثانى يوقدر ديديكى نصارانك تثليثنى وكنديدن الوهيتى ردومنعدر
(دم دمدن) يعنى نفس بنفس وزمان بزمان دام طوزاق (بكر) اركورمدك قيز (اتاسى جبرائيل) يعنى نفخ روح ايتديكى
جهتدن پس آتا بوراده مؤثر ومفيض معناسنه در قال حضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر فى كتاب الحروف
الثلثة فآدم ابو محمد وابونا وابو عيسى فى الجسمية ومحمد ابو آدم وابونا وجد عيسى فى الروحانية فان ابا عيسى روح القدس
من مقام الجسدية وعالم التمثل وروح القدس ابن لمحمد عليه السلام من حيث هو روح فهو جد لعيسى على هذا النظام
العجيب انتهى (بغلدى احرام) عزم ايتمكدن كنايه در احرامك معناسى جلد اولده مرور ايتمشدر (برايكنه چون حجاب
اولدى) زيرا انبيا وسائر خواص بشره بعض تعلقات صوريه محض تعلقات معنويه كبيدر پس حضرت عيسى
عليه السلامك علو جاه معنوى ورفعت منصب اخرويسنه نسبتله برايكنه يه تعلق وتنزل بالايه عروجنه پرده اولدى
وبوندن غيرى وجه دخى فصل معراجده اشارت اولنمشدر (اوطان) وطنك جمعيدر مكان اقامت معناسنه بوراده
مراد مكه مكرمه در جمع ايراد اولنديغى بقاعك تعددى وحجراتك تكثرى اعتبار يله در وجائزدركه جمع مفرد مقامنده
ايراد اولنه نتكيم نظيرى سبقت ايتدى وفى الجمله محتملدركه اصحابك هجرتنه نظرا اوله (تجلى ايتدى) بوندن معراج
مكه ده اولمق لازم كلمز وبردخى هجرتدنصكره تجلى ذاتك اعلى مرتبه سى مراد اولمق جائزدرزيرا خواص بشر دائما
ترقى اوزره در نتكيم اشارت اولندى (مكان لامكان) يعنى هركسك حالنه وحقله معامله سنه كوره ظاهرا وباطنا
براعلاى عليين مكانى واردر اما فخر عالم صلى الله عليه وسلمى كوركه اعلاى عليين لامكان ديدكارى مكان اولديكه
حقيقت اوزره اول مكانه آندن غيرى فرد وصول بولمش واول جاى بيجايه بى پرده دخول قيلمشدر وبولامكانه
مكان اطلاق اولنديغى تفهيم ايچون وضيق عبارتدندر (آنكيچون اكا ذاتندن حجاب آچدى اول سبحان) يعنى افعال
وصفاتندن پرده يى كشف ايتديكى كبى ذاتندن دخى كشف ايتدى بورتبه ايسه بقية وجوددن خلاصه موقوفدر چون
فخر عالمدن بقية وجود بالكليه زائل اولدى لاجرم بى پرده اصل الاصوله وصوله شرف بولدى (بعدذا) ناظم قدس
سره سلطان وسبحان كلمه لرنى تعظيمى مشعر اولمغله الله تعالى اوزرينه اطلاق ايلدى ابو السعود افندى تفسيرنده
وسائر كلمات كبارده ذكر اولنان اطلاق واردر نتكيم جلد اولده دخى اشعار اولندى (سر صورتدى) يعنى صورت عالمك
سرى ايدى (چوچقدى پرده دن احد) يعنى ميم امكانه متعلق اولان وجود پرده سندن چقدقده احد احد اولوب
احديت ذات ظاهر اولدى (عرفى) از احمد تا احديك ميم فرقست) همه عالم دراويك ميم غرقست) اعلم ان احمد
لا يكون احدا من حيث وجوب الذات وان كان هو الحق جمعا وفرقا لان وجوب الذات مما يختص به تعالى ومعنى تجلى
وحدة الذات زوال الفانى وظهور الباقى فافهم والله المعين (ديان) الله تعاليدركه روز جزاده مجازات ايديجيدر نتكيم
تفصيلى مرور ايلدى (عنقا) وسيمرغ بر قوشدر قاف طاغنده اولور جمله قوشلرك پادشاهيدر نتكيم جلد اولده مفصلا
شرح اولندى عنقا عربى وسيمرغ فارسيدر (ديمز يا هو ويالاهو) يعنى عقل وفكر آنى تصوردن عاجز ونفى واثباتده
متحيردر انكيچون كيمى نفى وكيمى اثباته ذاهب اولمشدر (همايون هويتده هواى هويه هاويدر) همايون مباركدر هما يه
نسبتدن حاصل اولمش معنادرزيرا هما سايه سى مبارك بر قوشدر نتكيم شرح اولندى پس واونسبت ونون اول نسبتى

تأكيد ايچوندر هويت بوراده لاتعين اعتباريله ذات باريدر هاوى هوى يهوى دن يعنى ضرب بابندن صعود وعروج
ايديجى معناسنه در اضداددندر ناظم قدس سرهك مرادى بودركه عقل وفكرله حق تعالى يى تصور وادراك ممكن
دكلدر هويت مباركه سى هواسنه پرواز ايدن ينه حق تعاليدر يعنى حقى حقدن غيرى كمسه بيلمز انكيچون ذات حقى من
حيث الذات طلب ايتمك محالدر زيرا طلب معرفت ايچوندر ذات حق ايسه اوصافدن قطع نظر ادراك اولنمز پس آنك
كنه ذاتنه معرفت تعلق ايتمز انكيچون بيوردى فاعلم انه لا اله الا الله يعنى علمى الوهيته تعليق ايلدى الوهيت ايسه
صفاتدن وتعين مرتبه سنده اولان تجلياتدندر نتكيم شرح اولندى (جمالى جاهنه ياهو) يعنى جمالنك قدر ومنزلتنه نظر
اولنورسه ياهو دينلور زيرا تجلياتى جهتندن معلوم ومشاهد اولمشدر (جلالى شاهنه ماهو) يعنى حقك عظمت
وكبرياسى شاهنه كوره ماهودر بو سؤال اولنور يعنى مجهول وغير مدركدر پس ماهو مجهوليتدن كنايه اولمش اولور زيرا
برنسنه دن سؤال ايتمك مجهوليتدن ناشيدر (وجود ينك الخ) مراد حقك اطلاق حقيقى ايله مطلق اولان وجودينك
وجوبى واول وجوبك كندى ذاتنه اختصاصنى بياندر زيرا وجوب ذاتنده برفردك دخلى يوقدر بلكه تحت تجليده اولان
اشيانك جمله سى ممكن ويا واجب بالغيردر (لاهوت) عالم ذاتدر پس الاهو دهالاهو) يعنى هرچند الاهو دينلسه وذات
حق اثبات اولنسه ينه كمال اوزره هوى لاهوتك سرينه ايرشمك هويه مقصوردر (ديمه بو جمله الخ) يعنى بو جمله كورينن
اشيا حقدركه ذاتيله هر يوزدن ظاهر اولمشدر ديو دعوى ايلمه بلكه الآن على ما كان عليه سرينه ايرزيرا حقك
بو ظهوراتدن اول دخى وجود وظهورى وار ايدى پس توحيد وتجريد وتفريد لازمدر (بو سوزلر الخ) يعنى ذكر اولنان
وجهله ذات حقى وصف ايتمك حقيقتده وشريعتده كفردر زيرا حقيقت اهلى مقام تفريدده در وبو مقامده اثبات ونفى
وانفس وآفاق ملاحظه سى يوقدر وشريعت اهلى مقام توحيدده در وبو مقامده وجود حقى تقييدا ايتمك حدوثنه قولدر
بو ايسه كفر محضدر الحاصل الله تعالينك انوار صفاتى ظاهردر ذاتنه كوره ايسه نه تعين ونه لاتعين يوقدر انكيچون ناظم
قدس سره بيت آتيده بيورر (كمالاتن قيلور اظهار) يعنى مظاهرده اولان آنك كمالاتيدر يوخسه تعين جهتندن ذاتى
دكلدر پس هركيم آنك ذات مطلقه سن يا شريعت ويا حقيقت يوزندن تقييد ايدرسه كافر اولور قال الله تعالى (وان الله
لغنى عن العالمين) اى لاتعلق لاسمائه الذاتية بالعالم اصلا بخلاف الاسماء الصفاتية فانها الحاكمة على الاشياء وباعتبارها
قال رب العالمين ثم ان الناظم قدس سره اصاب فى الابيات التى سردها فى هذا المقام ولله دره عرفانا ولذا رجحه بعض
الكبار على شيخه الحاجى بيرام قدس سره وقد علم من تقريره انه اعلى كعبا فى الطريقة المحمدية شريعة وحقيقة حيث
لاميل فى كلامه الى جانب من الالحاد ونحوه اصلا وليس يوجد بين السلاك العقيدة الخالصة الا نادرا (بواندندر) يعنى
بو عالم وآنك وجود ظليسى حقدن مستفاد وپرتو نوريدر (دكل اول بو) يعنى حق عالم كونك عينى دكل (بو اول كاه) حاشا
عالم كون دخى حقك ذاتيله متحد دكل كما قال بعض الكبار ليس على الكون من الله اثر ولا على الله من الكون اثر (پرتاب)
يلدرامق بوراده مراد ضوء وشعله در الحاصل حقك وجودى لاتشبيه وجود شمس كبيدركه حقيقتده موجوددر
عالمك وجودى ايسه شمسك پرتوى كبيدر پس شمسك پرتوى وجودله عدم ميانده متردد اولديغى كبى وجود عالم دخى
بويله درزيرا ظلالك ذى الظله نسبتله وجودى خيالدر كما قال بعض الكبار انما الكون خيال (وهو حق فى الحقيقة) اما كونه
خيالا فلانه ليس له وجود حقيقى كالخيال المنقوش على الجدار واما كونه حقا فى الحقيقة فلانه تجل من تجليات
نور الجمال كما ان النقش اثر من اثار النقاش (اكر قيلمزسه اولورلا) يعنى اكر حق تعالى عالمه على الاستمرار جماليله تجلى ايتمزسه
عالم يوغ اولور وفناكالى بولور نتكيم قمر شمسك نورينه مقابل كلمسه قمريتى زائل اولور پس وجود عالمك اساسى نور تجليدر
كما قال تعالى (الله نور السموات والارض) وقال (ان الله يمسك السموات والارض ان تزولا) (آراى) بزك بوراده جلالدن
مراد عالم صفاتدر پس بو موجودات عالم صفاتك زينتى وجمال الهينك اثر كماليدر (طغراى) پادشاهلر نشانيكه براتلرده
وفرمانلرده يازارلر ناظم قدس سره جمال فخر عالم صلى الله عليه وسلمى طغرايه تشبيه ايلدى زيرا طغراده حسن وبهجت
وبها واردر وطغرا القاب پادشاهى جامع اولوب نمونه دار سطور اولديغى كبى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك وجود
شريفلرى دخى جميع حقائق وكمالاتك مجمع وبرزخيتى وسطور الهينك انموذجيدر (پس آنك) يعنى حقك (آندن) يعنى
فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن زيرا آيينه سز صورت تجلى ايتمز (وكرنى) والا (راى فكر) (بعدذا) ناظم قدس سره بيلديكه
مرتبه جمعدن حق بلمك مشكلدر مرتبه فرقه نزول ايدوب فخر عالم صلى الله عليه وسلمه ارتباطه سوق وكمالات حقى
آنك مرآتندن مشاهده يه ترغيب ايتدى ولله دره ارشادا وترغيبا (الهى) رخك پرتو فروز نور حقدر يا رسول الله *
تجليدن قروش ايكى شقدر يا رسول الله * وجودك مصحف اسرار حق جمله جامعدر * حقيقت بيك براسمك ماصدقدر
يا رسول الله * جمالك مطلع خرشيد انوار الهيدر * تمام آيينه رب الفلقدر يا رسول الله * سنك لوح جبينكدن اوقورلر

علم ایمانی * سکا حقدن فاوحی خوش سبقدر یا رسول الله) جهاندن ظلمت جهلی کیدردی نورعرفانك * احاطه قیلمش آفاقی شفقدر یا رسول الله * کلامك متن جامعدر که آنده مندرج اسرار * سنك هر حرفك الحق صدورقدر یا رسول الله شفاعت بولمغه سندن سبب جرم وکناهیسه * قودن حق مجرم احقدر یا رسول الله

فصـــــل فی الاسرار

اسرار سرك جمعیدر کزلو نسنه معناسنه قال الامام الراغب السر هو الحدیث المکتوم فی النفس واستعیر للخالص فقیل هو من سر قومه ومنه سر الوادی لافضل موضع فیه واشرفه (صاحب کبریا) الله تعالی وآنك سری معرفت رب فصلنده ذکر اولنان حقائقدر (نیدرسن ایلسه کبرورپابی) ایلسه ایله ایسه دیمکدر یعنی چونکه بویله در کبرورپابی بیلرسن زیرا ارباب سر اولنلرده کبرورپا اولمز (بیابی) کل دیمکدر واوآلکی یا همزه‌دن بدلدر و یاء اخیر زائددر (کماهی) کما ینبغی مقامنده استعمال اولنور اصلنده کما هی علیه در هی ضمیری احوال انبیا علیهم السلامه عائددر (ماهی) بالق مقصود ثرادن ثریایه دك نقیر وقطمیر تحریر اولندیغن بیاندر (مسالك) مسلكك جمعیدر سلوك ایده جك مکان معناسنه بوراده مراد سالکك عبور ایتدیکی مسالك اسما ومواطن وجود ومواقف وصولدر (حساب ایده الخ) حساب محاسبه معناسنه در یعنی اقوال وافعال واحوالی عد وخیر وشرنی اظهار واخطار ایتمك تا که نفسنی صفات سبعیه وقلبنی اخلاق رذیله‌دن پاك ایده زیرا بو تخلیه وتزکیه بولنمدقجه جانب روحدن نور الهی اشراق ایتمز (ایش ایراق) ایشدن مراد نور الهینك قلبه اشراق واضائتی وقلبك بو سببله جمال حضرتی رؤیتی وسر ذاتنه وصلتیدر پس قرب اجله نظر اولنسه بو امر دوره وصول مشکلدر ولکن سالك اولان تهیئه اسباب ایله مقید اولیجق جذبهٔ الهی ایله مدت قلیلده مقصوده نائل اولور وجائزدرکه ایشك ایراقلغی تسویف یوزندن اوله تنکیم بیت آتی آنی مشعردر (اولورسه خوش وکر اولمزسه قاسی) بیت آتی ایله مصراع اول میاننده جملهٔ معترضه‌در یعنی شرط ایله جزا اراسنده بوراده قاسی امر حاضردر یعنی دعا مقبول اولورسه فبها والا قبول اولنجه مقاسات ومعالجه ایله قال الراغب القسوة غلظ القلب واصله من حجر قاس والمقاساة معالجة ذلك (بسی) باء عربیله بسیار معناسنه یعنی چوق باء عجمیله اولسه کمصولك معناسنه در توبه‌نك قبولی دعانك قبولی اوزرینه مترتب اولمق لازم کاور امر ایسه برعکسدر تنکیم فضیل بن عیاض حضرتلری برکیسه خاکی دعا ایله زر خالص ایلدکده توبه سنك صحتنه استدلال اولندی الحاصل دعانك قبولی توبه‌نك قبولنه علامتدر (محرره) نقدر اولسه برکشی عاصی * جوهری پاس ومضغه‌سی قاسی * صیقل توبه ایله زائل اولور * قلبی آیینه سنك هر پاسی (والله) قسمدر پس بو اعتبارله قافیه‌ده تکرار یوقدر (جان وجهان سوز) جان وجهان یاقیجی یعنی زیاده مؤثر کلام (استغفر الله) استغفار قول وفعل ایله مغفرت طلب ایتمکدر الله تعالیدن مغفرتك معناسی قولنی مس عذابدن صیانتیدر زیرا غفر فتحله برشیئك اوزرینه دنسدن آنی صیانت ایدر نسنه اورتمکدر عفوله مغفرتك اراسنده اولان فرق کذرایتمشدر (اول) ایکنجی مصراعده واقع اولان اول لفظی امر درکن معناسنه پس قافیه‌ده تکرار لازم کلمز (نه) استفهامدر ندر معناسنه ماقبلندن منفصل رسم اولنمق کرکدر (بعدذا) بو بیتده تجنیس تام واردر (حال) قاله مقابل اولان حالدر زمان حال دکلدر (هدایی) طریقت بوته سنده نفسی قال ایت * بو قال ایچنده قومه اهل حال ایت (داد) اولکی داد لذت وایکنجی عدل معناسنه‌در ولکن بو بیلرده عدلك لازمی اولان انتقام مراد اولنور (حرامی) اولکیده اولان یا ادات مفعولدر وایکنجیده نسبتدر حرام ممنوع معناسنه‌در حلالك ضدیدر (آریده) ایکنجیسی مدله در تصفیه معناسنه (ایدم لااتك دیر) حضور وجمعیتدن عبارتدر (لوا) سنجقدر بوراده لازمی اولان رفعت مراد اولنور (دست کیری) اولکیسی صفت ایکنجیسی امر در الم طوت معناسنه انکچون منفصل رسم اولنور (مناجات) سرله سویلمك ورازدیمك (حالی) اولکیسی قال مقابلی وایکنجیسی زمان حال معناسنه در اول حالده دیمکدر (بیچون) بر قاچ دفعه یازلمشدر (بصیرت) قلب کوزیدر یعنی نفس ظاهرده بصرله صور وظواهر اشیایی حس وادراك ایتدیکی کبی نور قدس ایله منور اولان قلب دخی باطنده بصیرت دیدکاری قوت قدسیه ایله حقائق وبواطن اشیایی ادراك ومشاهده ایدر (مشاهد) اسم فاعل صیغه‌سی اوزره‌در مشاهده ایدیجی معناسنه مشاهده اول حالتدر که ماسوی الله‌دن کمال اعراض وحضرت حقه تمام توجهده رسوخ بولندقده حاصل اولور یعنی بصیرتك مشاهده سیدر بصرك کل زیرا بصرله ادراك اولنان نور حقك آثاریدر بصیرت ایله ادراك اولنان ایسه اول آثارك حقائقیدر حق رؤیت بو معنایه دائردر وبو رؤیت حقیقتده رؤیت بصردن اقوادر زیرا حس بعض امورده غلط ایدر اما شهود غلط ایتمز انکچون عند العارفین بصیرت مقبولدر پس اعمای بصیر اولان بصیر اعمادن خیرلودر (اکا) ایکنجیسی یا دایده معناسنه‌در کما فی قول سلیمان چلبی المولدی * حق تعالی رحمت ایلیه اکا * که بنی اول برعادیله اکا (باقیلورسه) یانوب یاقلور ایسه دیمکدر یعنی

حق تعالی الی وعد کریمی اوزره آتش دوزخده یاقمز (بلکلر) ترکیدر پیشکشلر معناسنه (مصلح) اسم فاعل صیغه‌سی اوزره اصلاح ایدیجی معناسنه که کامل ومکمل اولنلرك صفتیدر (الهی) صراطی یلدرم کبی مروره * صباح نمازنی قیلنلر کاسون * غرق اولمغه بوزی دریای نوره * اویله نمازنی قیلنلر کاسون * کورمکه جنتده بریی عیان * نوش ایتمکه آنده آب حیوان) یمکه میوه‌ٔ کونا کون هر آن) ایکندی نمازنی قیلنلر کاسون * ملکلر اینیسر صف صف یاننه * پیشکشلر لایق جاننه * وارمغه آق یوزله حق دیواننه * اخشام نمازنی قیلنلر کاسون * حشر اولمغه عرشك التنده یارن سیر ایتمکه آنده حقك آثارن * بو اشوب کورمکه دوستك دیدارن * یتسو نمازنی قیلنلر کاسون * اطاعت ایت امر پرورد کاره * کیجه کوندز سعی ایت شهود یاره * حقیقا ایرمکه نور الانواره * سحر نمازنی قیلنلر کاسون (نمازه دیدی نوراول نور الانوار) نور الانواردن مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر یعنی اسم جامعه مظهریتنه نسبتله ونمازه نور اطلاق ایلدیکی احادیث مشارقده کلمشدر تنکیم بیورر (والصلوة نور والصدقة برهان والصبر ضیاء) بو مقامك تحقیقی بودرکه مصلی اولان حقله مناجی واکا متوجهدر وخبرده کلمشدرکه عبد نمازه قیام ایتسه الله تعالی وجهی آنك مقابله سنه نصب ایدر الله تعالی ایسه نور وعبدك حقیقتی ایسه ظلمتدر پس ذات مظلمه ذات نیره‌یه محاذات صحیحه ایله مواجهه ومقابله ایتسه آندن اکتساب نور ایدر تنکیم قمرکه ذاتنده جسم مظلم وکثیفدر مقابلهٔ شمسله آندن اجتلاب ضیا ایدر بوندن فهم اولندیکه جرم قمرك شمسدن اکتساب نور ایتدیکی محاذاتنه کوره‌در یعنی محاذاتی تام اولورسه بدر اولور ناقص اولورسه نوری اکا کوره بولور نور حقله عبدك محاذاتی دخی بویله‌در پس مراتب مصلین وحظوظ مناجینده تفاوت عظیم واردر وبوندن فهم اولنور اول سر عظیم که فخر عالم صلی الله علیه وسلم تسویهٔ صفوفله امر ایتدکده تعلیل ایدوب بیوردی (انی اراکم من وراء ظهری مثل ما انظر من بین یدی) وبو حالك نمازه اختصاصی صحت مواجههٔ تامه‌نك برکتندن ونور حقك جمیع جهاته عمومی مستلزم اولان محاذات کامله‌دندر وبو کشفدن (الله نور السموات والارض) کلامنك نوری (وله الکبریاء فی السموات والارض) مقالنك سری دخی ظاهر وباهر اولدی تنکیم شیخ کبیر قدس سره حضرتلری تصوفانه تحریر ایتدیکی حدیث اربعین شرحنده تحقیق ایلمشدر (کشف ذاتی) کشف لغتده رفع حجاب واصطلاحده وراء حجابده اولان معانی غیبیه وامور حقیقیه‌یه اطلاعه دیرلر ذاتیده اولان یا نسبت ایچوندر کشف ذاتی کشف افعالی وکشف صفاتینك فوقنده اولان کشفدرکه تکمیل سلوکدنصکره ارباب نهایت حالیدر وبو مقامده حجاب قالمز زیرا افعال صفاته وصفات ذاته حجابدر پس ذاته وصولده بالکلیه حجاب زائل اولور (کشفی ذاتی) بو کشف ادات مفعولی اولان یا ایله رسم اولنمق کرکدر وبو ذاتیده اولان یا شاء ضمیردن بدلدر پس بیتده بحسب الظاهر تجنیس تام وقافیه‌ده بحسب المعنی ایکی وجهله تغایر واردر (ورای لاخلادن لاملادن) وراء خلف معناسنه‌در لاخلاء ولاملاء عند ارباب النظر فوق العرش وعند اصحاب الشهود فوق الارواحدر زیرا فوق العرش ارواحله مملودر پس اکا املا دیمزلر بلکه ملادر تنکیم جلد اولده دخی تحقیق اولندی معنای بیت بودرکه عالم لاخلا ولاملا دیدکاری فوق العرشك وراسندن یعنی آرذندن وایلروسندن جانب ذی العلو والرفعه اولان حقدن انوار عزت ایره وتجلی ذات حاصل اولوب بصیرت اول نور الانواری کوره (سیر) اولکی سیر اضافتله وایکنجیسی قطعله‌در یعنی یا ایله رسم اولنمق کرکدر (ربوبیت الوهیت) ایکیسی دخی فی الحقیقه صفاتدندر ولکن بوراده الوهیت ایله ذات مراددر یعنی عالم صفاته کوره عظمت وجلال وعالم ذاته کوره نور جمال مشاهده اولنه (کمال رب ربی) ایکنجی کلمه اولی تأکید ایچوندر یعنی رب العالمینك کمالی شهود ایده (ربی) یاء متکلمدر پس قافیه‌ده تکرار لازم کلمز (قبض) بسطك مقابلیدر قال تعالی والله یقبض ویبسط) ای یسلب تارة ویعطی اخری ویسلب قوما ویعطی آخرین او یجمع مرة ویفرق مرة او یمیت ویحیی وقبضت الشیء اخذته وصار الشیء فی قبضك وفی قبضتك ای فی ملکك وتصرفك (ممالك) مملکتك جمعیدر والمملکة سلطان الملك وبقاعه التی تملکها کما فی المفردات (رجاده) اولکیده ده لفظی ظرفیت افاده ایدر وایکنجیده دخی معناسنه‌در فافهم (قبض وبسط) هما حالتان بعد ترقی العبد عن حالة الخوف والرجاء فالقبض للعارف کالخوف للمستأنف والفرق بینهما ان الخوف والرجاء یتعلقان بامر مستقبل مکروه او محبوب والقبض والبسط بامر حاضر فی الوقت یغلب علی قلب العارف من وارد غیبی (هیبت وانس) هما حالتان فوق القبض والبسط کما ان القبض والبسط فوق الخوف والرجاء فالهیبة مقتضاها الغیبة والانس مقتضاه الصحو والافاقة (سکر وصحو) السکر غیبة بوارد قوی وهو یعطی الطرب والالتذاذ وهو اقوی من الغیبة واتم منها والصحو رجوع العارف الی الاحساس بعد غیبته وزوال احساسه (تلوین تمکین) التلوین مقام الطلب والفحص عن طریق الاستقامة والتمکین مقام الرسوخ والاستقرار علی الاستقامة ومادام العبد فی الطریق فهو صاحب تلوین لانه یرتقی من حال الی حال وینتقل من وصف

الى وصف فاذا وصل واتصل فقد حصل التمكين (مكين) محكم (فنا بقا) الفناء سقوط الاوصاف المذمومة كما ان البقاء وجود الاوصاف المحمودة والفناء فناآن احدهما ماذكرنا وهو بكثرة الرياضة والثانى عدم الاحساس بعالم الملك والملكوت وهو بالاستغراق فى عظم البارى ومشاهدة الحق واليه اشار المشايخ بقولهم الفقر سواد الوجه فى الدارين يعنى الفناء فى العالمين (آندن) آندنصكره ديمكدر (يورقلبنى آندن) يعنى قلب ودغلى قلبندن بالكليه ازاله ايدر پس قافيه ده تكرار يوقدر (جهانى) اولكى جهاندن مراد جهان جان وايكنجيدن جهان جسمدر فلا تكرار (بربريله) يعنى ظاهر باطنله وبالعكس (استقامت) هو الوفاء بالعهود كلها وملازمة الصراط المستقيم برعاية حد التوسط فى كل الامور من الطعام والشراب واللباس وفى كل امر دينى ودنيوى وذلك هو الصراط المستقيم فى الاخرة ولذلك قال عليه السلام شيبتنى سورة هود اذ نزل فيها فاستقم كما امرت (بالله) من حيث توليه له فى حركاته وسكناته (لله) من اجله لا من اجل نفسه (فى الله) من حيث الفكر والتدبير (الى الله) من حيث التوجه والقصد (سلامه ايرشن نيدر سلامى) يعنى سلام اولان الله تعالى يه واصل اولان دار السلامى نيلر يعنى حقدن غيرى مطمح نظر ايتمز اگرچه مكابره ربوبيتدن احترازا جنتى قبول ايدرسه ده (جمع) هو شهود الاشياء بالله والبراءة من الحول والقوة الا بالله وجمع الجمع الاستهلاك بالكلية والفناء عما سوى الله وهو مرتبة الاحدية وهو اتم واعلى من الجمع (ابطان) اظهارك مقابليدر زيرا اظهار برنسنه يى ظاهر وابطان باطن قيلمقدر (ابطانى) ابطانه منسوب الله ديمكدر زيرا مظهر ومبطن الله تعالى در (نضرت) رونق وحسن (صاغشلر جمله احوالن صفاتن) يعنى قوللك احوال وصفاتنى (باغشلر جمله افعال وصفاتن) يعنى كندى افعال وصفاتن قوللرينه احسان ايدر وانلكه متخلق قيلور الحاصل فانى بى اخذ ايدر وبدلنه باقى ويرر (وجوبى الخ) نتكيم بالاده بيان اولنمشدر (كه قدركده بولاسن قدرن آنك) يعنى نفسكه معرفتك مرتبه سى ربكه دخى عارف اولهسن پس قافيه ده تكرار يوقدر قال تعالى (ماقدروا الله حق قدره) اى ماعرفوه حق معرفته (دود) دوتون (عيوق) شمال ثريا جانبنده برستارهٔ تابانك ناميدر يعنى عيوق بوقدر ارتفاعله بنم نفسمك دودنه ايرشمز مراد نفسنك استعلاسندن شكايتدر (مكس) كاف عجمينك فتحى وسينك سكونيله سكك (الدائمه دهره بهره) مراد اوجه قيلمندندر قاش وقاش كبى وجائزدر كه دهرلك متاعى مراد اوله (ديار) نفى عامده استعمال اولنان الفاظدندر يعنى برفرد ايدى بودار دنياده دور ايتمز بلكه دورى آخر اولوب آخرته رحلت ايلر پس الدانمق كرك وطول املى ترك ايتمك لازمدر (تحت الثرى) يرآلتى بوراده مراد جهنمدر (جوهر واعراض) جوهر بالذات وعرض بالغير قائم اولانه ديرلر بوراده ظاهر اولان جوهر نقدين واعراض سائر عروض ومتاع دنيايه محمولدر والعرض ما لا يكون له ثبات ومنه استعار المتكلمون العرض لما لا ثبات له الا بالجوهر كاللون والطعم وقيل الدنيا عرض حاضر تنبيها ان لا ثبات لها كذا فى المفردات (يوزن دوندردى الخ) يعنى انسان كمال اوزره تمكين بولمدقجه طريق حقده تزلزل شانندندر نتكيم نيجه ارباب كشوفك تنزل وارتدادى منقولدر والعياذ بالله تعالى زيرا مطلق كشف حقه وصولى مستلزم دكلدر قال الامام الغزالى قدس سره ولقد سمعت الشيخ ابا على الفارمدى يحكى عن شيخه ابى القاسم الكركانى قدس الله روحهما انه قال ان الاسماء التسعة والتسعين تصير اوصافا للعبد السالك وهو بعد فى السلوك غير واصل قال بعض الكبار رأيت لبعضهم فى الدنيا كلمات عالية ثم رأيته حال الرحلة عن الدنيا فى غاية الضعف والتشوش وقد ذهب عنه التحقيقات والمعارف فى ذلك الوقت فالمطلوب هو القلب وثباته على الحق وتمكنه فى طريق المعرفة لا الكشف والكرامة (لمحرره) اولمز يسه عنايت وتوفيق * كارمشكلدر اى كوكل تحقيق * واى اگر حال قاله اويمزسه * ايديجك حق ايكيسنى تطبيق (وله) ايرمينجه حقيقته سالك * اولدى احوالى زوال اوستنده * نظر ايتمز دو جهانه عاشق * ثابت اولور بو حال اوستنده (اى مرجان البحى) اى مرجان كبى قيمتلو سوز آلان كشى ديمكدر (برار طاسه الخ) مقصود دبلك دركه فارسيده طبلك ديرلر يعنى كوچك طبل (بعدذا) ناظم قدس سرهك بو ابياتله مقصودى بعض جمعيت سور وامثالنده اولان تلهيدن زجر وخصوصا آيين مولويانه اشارت وآنلرى حقله تشنيعدر زيرا اهل فناده دخل كونه كلمات اولمز ومولانا حضرتلرينك فخر رازى حقنده بودوبيتله ايتدكلرى تعريض دخى ذكر اولنان قبيلدندر نتكيم جلد اولده بيورر * درچنان تنكى وانكه اين عجب * فخر دين خواهد كه كويندش لقب * وجلد خامسده كتورر * اندرين ره كر خرد ره بين بدى * فخر رازى رازدار دين بدى * سؤال اولنورسه كه مولانا حضرتلرى ضرب مزمار ايتدردكلرى مشهوردر جواب بودر كه غليان حال حالنده يا صحو ايچون ضرب ايتدررلردى نتكيم كلمينى يا حميراء كلام اشارتدر ويا افاقت وقتنده سكر ايچون امر ايدرلردى نتكيم ارحنا يا بلال آنى مشعردر بودخى تنهالرنده ويا خواص اراسنده واقع اولوردى زيرا مناقب مولاناده مطالعه اولنديغى اوزره حالا مولويان بيننده شايع اولان وجه اوزره ضرب مزمار دبلك ايتمك عصر مولانادنصكره حادث اولمشدر اگرچه كه زمان شريفلرنده سماع

ودور وار ايدى پس دبلك شيخ عبد القادر كيلانى حضرتلرينك درويشانه هديه سيدر دين خطاء عظيم تكلم ايتدى زيرا بومقوله كيفيتى مجهول اولان امورى كبار اولياى كرامه اسناد ايتمك فى الحقيقه آنلره دخل واطاله در سؤال اولنورسه كه تقرير مذكوردن فهم اولندى كه ضرب مزمار فى الجمله جائز اوله جواب بودر كه بومقوله آلاتك حرمتى لغيره قبيلندندر پس بعض اوقاتده اربابنه حلال اولور بالكليه حرام اولسه طريق حج وطريق غزاده دخى تجويز اولنمزدى پس بوبابده الضرورات تبيح المحظورات ايله عمل اولنور وفقهاء ديمشلردركه مواضع الضرورة مستثناة من قواعد الشرع كاه اولور برنسنه ده اولان وصف عارض سبب حل وكاه اولور سبب حرمت اولور نتكيم ناظم قدس سره عورت واوغلان جمعيتنه بناء آيين مذكوره واهلنه تشنيع ايتدى عورت واوغلان نه مرتبه سبب مفسده اولديغى هركس نفسندن حس ايدر خارجدن دليله احتياج يوقدر وبو اعصارده جمعيتلرك اكثرى مفسده بابندن اولمغله ارباب حال اولنلر ترك اختلاط واختيار انزوا ايتمشلردر بروسه ده آسوده اولان مرجع طريقتمز حضرت افتاده قدس سرهدن محكيدركه زمان شريفلرنده مولد جمعيتى دامن كوهده اولان بقعه لرنده خواص فقرا ودرويشان ايله كيجه لرده ايدرلردى عورت واوغلان حضورندن احترازا بروسه حصارى برجنده واقع اولوب كنديلره نسبتله شهرتياب اولان جامع شريفده ايتمزلردى شمدى خلوتى وجلوتى وسائر ارباب طرق مجلسلرى برصورته كرديكه بقعه لرده احداث اولنان قفسلرده عورت واوغلان حضورندن ماعدا بعض روزنه لردن علنا جلوه كر وحلقهٔ ذكر نيجه صبيح الوجه مشتهى امردلر ونيجه اجانب نامحرملر دخول ايدر اولدى اوچيوز ييل مقدم بو عالمى فساد ايله وصف ايدنلر بو عصرك حالنى كورسه لرنه ديرلردى نتكيم حسن بصرى رحمه الله حضرتلرى بيوررلر كه يتمش قدر غزوهٔ بدره حاضر اولان اصحابى كوردم سزك حرامدن فرار ايتدكزدن آنلرك حلالدن تنفرى زياده ايدى وسز رخا ايله فرحناك اولديغكز كبى آنلر بلا ايله مسرور اولورلردى اگر سز آنلرى كورسكز مجنونلردر ديردكز واگر آنلر سزك خيار اولنلريكزى كورسه لردى بونلر ايچون آخرتده نصيب يوقدر ديرلر واگر شرار اولنلريكزه راست كلسه لردى بونلر يوم حسابه ايمان كتورمشدر ديو سويلرلردى امدى اهل حال كچنن ويا كسب حال اوزره اولان ارباب طريقته لازمدركه شريعت وطريقت خصوصلرنده زياده دقت ايدوب الحاد وزندقه واهل بدعت ايله صحبتدن احتراز ايليه (دودو) لغت نعمت اللهده مزمار آوازى يعنى دودك ديمشدر بوراده مراد نفس مزماردر (اولاش بيره) يعنى الله تعالى يه كه احد واحد لا شريك له در (كسل دودودن) بوراده دود وايكى ايكى ديمكدر مراد اثنينيت وعالم كثرتدر (اصى) فائده (اوص) عقل وادراك (طمطراق) عظمت وحشمت (يتيم على) طمطراق محاسن الفاظ * ويرر انسانه چوق شرف حقا * قدر حاجتجه سويليوبده سكوت * ايلك عاقلانه دراما (طراقه) فتحله طرقندر اورمق ودوكمك معناسنه دق كبى بوراده مراد بطريق الكنايه زحمت ومشقت والمدر (ياسن محجوب) انكچون ذكر اولنان سوزلر سكا خوش كلمز وخلافيله مقيدسن (يابن محجوبم) كه بوسوزلرى بيلمديكمدن كزاف سويلدم بوندن مراد استمالت وارخاء عناندر نتكيم قرآنده واقعدر (وانا او اياكم لعلى هدى او فى ضلال مبين) يوخسه ناظم قدس سره كلمات مذكوره ومضامين مزبوره يى بجا بدن سويلدى بلكه عين كشفدن وواقع الحال اولمق اوزره بيان ايلدى پس نصيحت جو اولنلره بويله نفس پاكى قبول ايتمك كركدر (حافظ) امروز قدر پند عزيزان شناختم * يارب روان ناصح ما از تو شاد باد (سعدى) كسى را كه پندار در سر بود * مپندار هرگز كه حق بشنود * ز علمش ملال آيد از وعظ ننك * شقايق بباران نرويد ز سنك (كيون) يعنى يانيق وسويون (اغزلك يجنده قالمسون نار) يعنى ظاهرا آغزكده دخل وتعرض وباطنا آغزكده وجود وانانيته متعلق اثر وحركت قالمسون بلكه كنديكى نور محض ايله وفناء فى الله اهلنه ملحق اول (دورش اغيار يارى يارله يار) اغيار ياره مضاف ديار اغيار تميز وتشخيص معناسنه در پس قافيه ده تكرار لازم كلمز يعنى سعى واجتهاد ايله تا كه اغيار يار اولنلرى يارله تميز وتشخيص ايله يعنى يارله اغيارى برى برندن سحجوب اغيار اولنلردن اعراض ويار حقيقى يه توجه قيل زيرا بو يولده اغيار چوقدر كه حقدن بعد وافتراقه سبب اولان ماسوى وعلاقات وامور عاديه وعرفيه وبدعيه در وبونلرك جمله سى سالكه پابنددر خصوصا كه خلاف شرع اولان امور وخلاف شرع اوزره يورين اهل فسق وشرور (خريدار) كسرله مشترى معناسنه اصلنده خريد آرنده در المق كتوريجى ديمكدر (عالمك نقشنى خيال كورورم) يعنى نقش عالم صورت وظلدركه وجود حقيقى صاحبى دكلدر زيرا حقدن مستفاددر (اول خيال ايچره برجمال كورورم) يعنى آنك معناسى وذى الظلى كه وجود حقيقى صاحبيدر زيرا مفيض وجوددر (همه عالم چو مظهر حقدر) يعنى جمله عالم اسماء الهيه نك احكام وآثارنه مظهردر (انكچون همه كمال كورورم) زيرا فعل حقده نقصان يوقدر نتكيم اوائل كتابده تحقيق اولندى الحاصل بنم نظرمده كمالدن غيرى يوقدر زيرا بنم نظرم ظاهره در مظهره دكلدر مع هذا فى نفس الامر مظهرده دخى نقصان يوقدر زيرا كامله مقارن اولان كاملدر

تکیم دیرلراره یتشن اردروشیخ اکبرقدس سره الاطهر بوسره اشارت ایدوب بیوررر انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقة فافهم والله الموفق والمعین ومنه الفیض کالماء المعین (الهی) نقش حقدر ای کوکل عالمده هرلوح وجود* وار یسه چشم بصیرت سنده قیل حق شهود *برق اورر هر ذره نك صفحنده برنور کمال* فیض اقدسدن نشاندر جملهٔ آثار جود* بوجهانده یارله آغیاردرکاه حقه *هر بری اسمی بوزندن دمبدم ایلر سجود* سیرالی اللهه نهایت یوقدر عندالعارفین *ذات وافعال وصفاته پس نیجه اولسون حدود* جسم عاشق مجمر ودل عود وعنبردر اکا* نار عشقیله ایر یشور دمبدم عیوقه دود *عشق نقدن بولمین اولمز خریدار کهر* یار بازارنده عشقیله ایدر عشاق سود* باقمه دنیایه مکسجه اوله کور عنقا صفت* کوزلمه عقبی اون بسدر سکا حی وودود* جنبشی اصحاب کهفك عالم معنیده در صورتا اهل فنافی الله اولان اولور رقود* اولمکه کادك جهانه اولمدن اولك اوله کور* بول بقای جاودانی دلدر ردار الخلود* حقیا هرکز سلامت کوزلمه زاهد کبی* بول سلامی وار ملامتده قولوم ایتسون حسود

مناجات باری

(جلال) عظمتده تناهی یعنی نهایتده عظمت والجلال من الصفات ما یتعلق بالقهر والغضب (جبروت) مبالغه بناسیدر البلیغ الجبر علی ما اراد معناسنه قال الراغب جبروت فعلوت من التجبر انتهی وبعض صوفیه قتنده جبروت عالم عظمتدر یعنی عالم اسما وصفات لاهوت عالم ذات اولدیغی کبی بومقامه انسب اولان جلالك عطف تفسیری اولمقدر (علاء) بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبهٔ رفیعه کما فی الاختری وقال الراغب العلی بالضم جمع العلیا تأنیث الاعلی قال تعالی خلق الارض والسموات العلی (ملکوت) جبروت کبی بناء مبالغه در الملك العظیم المبسوط معناسنه قال تعالی بیده ملکوت کل شئ قال الراغب الملکوت مختص بملك الله تعالی انتهی وفی التأویلات النجمیة عند قوله تعالی قل من بیده ملکوت کل شئ) فی سورة المؤمنین یشیر الی ان لکل شئ ملکوتا هو روحه من عالم الملکوت الذی هو قائم به یسبح الله تعالی به کقوله (وان من شئ الا یسبح بحمده) وروح ذلك الشئ بید الله انتهی وفی التعریفات الملکوت عالم الغیب المختص بالارواح والنفوس (ولاء) فتحله قرب ومحبت وقد سبق (دریای لطفت ازرحموت همی زند) امواج ژرف ژرف وعطا را صلا صلا) رحموت رحمتك مبالغه سیدر ژرف زاء عجمینك فتحیله دریك معناسنه عمیق کبی یعنی یارب سنك لطفك دریاسی زیاده رحمتکدن دریك موجلرا وررو عطایه صلا ایلر بوندن مراد حقك لطف ووجی دریا کبی تموج ایدوب عطا جواولنلره فیض بی نهایتی بیاندر (فوری) بومرتبه آب لطفك اهل جرمك جرمنی یارب* یا بوبی حد وبی پایان اولان دریایی بیلرسن (دارای قدرتکی کوردی چون آرای حکمتك* طغرای رحمتکه دیدیکم ایله جلا جلا دارا ملوك کیانیاندن برعاقل ومدبر پادشاهدر اسکندر ذی القرنینك اول ظهوری زماننده مصرده سلطان ایدی افلاطون الهی بونك زماننده دریالله ویاسز اغتدر تفصیلی جلد اولده درآرای آراینده معناسنه دریعنی بزه یجی وزینت وریجی دیمکدر طغرای نشان پادشاهیدر تکیم بر قاج دفعه بیان اولندی جلا کسرله آچق وروشن ایلمك (قال الراغب اصل الجلو الکشف الظاهر یقال اجلیت القوم عن منازلهم فجلوا عنها ای ابرزتهم عنها فبرزوا (بعدذا ناظم قدس سره بوبیتده تفهیم ایچون قدرتی پادشاه عظیم القدره وحکمتی حسن خطیله صحیفه لره زینت ویرن کاتبه ورحمتی طغرایه تشبیه ایلدی یعنی عین خارجیه تعلق ایدن حکمت محیطه وعلم جامعك قدر تکك رتبه وتمامنی کوردکده رحمتکی عنوان ایجاد ایلیوب آیینهٔ کائناته آنکله جلاء تام ویرمکه امر ایلدی بوندن مراد حقك قدرت وحکمت ورحمتنك تام وکمال وشمولنی بیاندر (جلاء) فتحله وطن ومسکندن خروج ایتمك مقصود بودرکه انسان حکمت حقله وطن معنویدن منفصل اولوب طورا بعد طور بوغربته دوشدکده وبونشئه منزلنه ایرشدکده جانب حقدن لطفله عالم اصله دعوت اولندیغنی بیاندر کما قال تعالی (والله یدعوا الی دار السلام وقال (ففروا الی الله) نسئل الله سبحانه ان یجعلنا من المنقطعین الیه والمقبولین لدیه (سرادقات) اولرایچنده چکلن پرده یه دیرلر تفصیلی مرورا ایتمشدر بوراده مراد حق مشاهده یه پرده اولان حجب صفات وامثالیدر (علی) ضمله علیانك جمعیدر علیا اعلانك تأنیثیدر (جبار) الله تعالی درکه خلق کندی مرادی اوزرینه جبر وقهر ایدیجیدر (بار) یاسشدد اولان باردن ویاخود باریدن تخفیف اولنمشدر باقی کلام بالادهدر (اجلی) زیاده روشن (ازار) باشدن ایاغه وار نجه ایچنه ورداء طشنه کیلن تو بدر قال الله تعالی العظمة ازاری والکبریاء ردائی وقد سبق تحقیقه فی دیباجة الکتاب (طباق) مصدردر مطابقه معناسنه کسرله وطبقك جمعی اولمق دخی وجهدر جمل وجمال کبی سمواته طباق دینلدیکی قبه کبی بری بری اوزرینه مطبق اولدیغی جهتندندر قال تعالی (خلق سبع سموات طباقا) ای مطابقة بعضها فوق بعض (جام جهانما) جهان کوستریجی جام معلوم اوله که جام جم وآیینهٔ اسکندر ودل انسانك بونلره مشابهتی بالاده مفصلا تحریر اولنمشدر (نقطهٔ دیهار صحن مستدیر

دیهار کسرله زمین وصحن وسط الداردر بونده زمینی نقطهٔ دائره یه تشبیه ایلدی زیرا وسط عالمدر یعنی الله تعالی برنظرده عالمك وسط مدوری اولان نقطهٔ زمینی وجوده کتوردی (دیهور) کسرله آسماندر (برسما) برفتحله استعلاء افاده ایدر عربیده علی کلمه سی کبی سماء بوراده علو معناسنه در وکل ما علاك فهو سماء یعنی الله تعالی برنظرده قبهٔ آسمانی علو اوزرینه ایلدی یعنی زمینی سفلی قیلدیغی کبی آسمانی دخی علوی خلق ایلدی (ابداع کائنات) ایجاد مکونات ومخلوقات (هبا) غبار وکونشك عکسندن بعض یرلرده کورینن ذره لر قال تعالی (فجعلناه هباء منثورا (سحاء حاجت مقداری اولان عطا (فضا) آچق وواسع یرمراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك لیلهٔ معراجده لامکان عالمنه وصولنی بیاندر وبوعالم لامکانه مکان دیمك تفهیم ایچوندر تکیم مرورا ایلدی فضا دیمك دخی بویله در مقصودی اول عالمی زیاده وسعتله وصفدر زیرا عالم معنی عالم ارواحدن وعالم ارواح دخی عالم صورتدن واسعدر پس جمله دن تنك اولان عالم شهادت وجمله دن پهنا اولان عالم غیبدر (لمحرره) ای کوکل هر نقد روسعتده* اولسه جنتده سایهٔ طوبی) اولدی آندن دخی واسع میدان* سایهٔ لطف قائل طوبی (برکز نظرده ایردی چو طاوس حضرتك) طاوس تخفیف ایچون داود کبی واو واحد ایله رسم اولنور معروف قوشدر شرحی جلد اولده در طاوس حضرتدن مراد جبریل امیندر طائر قدسی کبی حضرته اضافتی تشریف ایچوندر حضرت عیسایه روح الله دینلدیکی کبی مع هذا نفخ جبریلدندر یعنی برکز نظرده چونکه جبریل وحیله فخر عالم مجلسنه ایردی (برکز نظرده ایردی دیدك چون بیا بیا) بیا کسرله فارسیدر کل دیمکدر یعنی برکز نظرده بنه اکا کل دیمکله درکاهکه ایردی مقصود جبریلك سرعت سیرنی بیاندر وجائزدرکه مصرع اول جبریله ونخر عالمك لیلهٔ معراجده دعوتنه ومصرع ثانی فخر عالمك دعوت اولندیغی محله وصولنه محمول اوله تکیم بیت سابق بومعنایه قرینه در پس بوصورتده بیتده جبریلك وفخر عالمك سرعت حرکاتنه وخفت سیرنه اشارت واردر (مقدسات) دالك کسریله مقدسك جمعیدر تقدیس وتنزیه ایدیجی معناسنه (نعره) چاغرمق عربیدر (جیحون) بلخ ایرماغیدر قال فی الملکوت اصله من جبال تبت ویتصل هنالك بیاه یقال له وجاب فیسمی هنالك وجاب ثم یصیر الی بلخ فیسمی هنالك جیحون ثم یمتد فیصیر الی خوارزم ثم الی سیاه کوه ثم یصیر هنالك بطایح کالبحیرة فینصب بحر طبرستان* آغلامقدن کوزلرم یاشینی جیحون ایلدك* نی کبی بغرم دلوب دردیله پرخون ایلدك (نفسم جفا ایدر) یعنی نفسم بکا رام اولمیوب جفا ایتدیکندن اوتوری قورخرم صکره زحمته دوشه وجفا چکه (پیش) اولك که مقابلی پسدر معناسی آرددرا یکیسی بیله باء عجمیله در صنعتی اولان کشی ایشی اوکنه الوب ایشلدیکندن اوتوری پیشه دیرلر (الام حکمته بحری نصیب) یعنی برقطره کوزیاشنه بدل دریای علم وحکمت آلام (آلام رحمته کنجی ملا) کنج کاف فارسیله خزینه وملا مملو معناسنه در یعنی طولمش مراد حکمت بولان کسنه طولی رحمت خزینه سنه وصولنی بیاندر قال تعالی (یختص برحمته من یشاء وقال یؤتی الحکمة من یشاء بوراده رحمتدن مراد رحمت اختصاصیه در (رسم دار) رسم اثر معناسنه کاور یقال رسم الدار ما کان من آثارها لاصقا بالارض بوراده رسم داردن مراد آثار ایجاددر که هر براثرده اسماء حقه توجه اولنور پس عارفلره کوره هر بر کعبه اولمش اولور* حجی الیك ورسم دارك کعبتی* ولدیك سعیی والطواف وعمرتی* ولباس احرامی التجرد عن هوی* الاهوالك وعند بابك وقفتی) وجائزدر که رسم داردن مراد صورت کعبه اولان کوکل اوله (فانظر ماذا تری (بدن) جسد معناسنه در حجاج بدنه لرنی قربان ایتدکاری اوبولده بدنلرینه زحمت ویردکاری بوراده بدنی ایهام طریقیله ذکر اولنمشدر زیرا بدنه کعبه یه اهدا اولنان ناقه وبقره یه دیرلر قال تعالی (والبدن جعلناها لکم من شعائر الله جمع بدنة وهی الناقة والبقرة مما یجوز فی الهدی والاضاحی سمیت لبدانتها ای ضخمها وعظم جثتها والبدنة مختصة بالابل لکن صارت فی الشریعة متناولة للابل والبقر لانه علیه السلام الحق البقر بالابل فی الاجزاء عن السبعة (فدا) بدل ویرمك وبذل ایتمك قال الراغب الفداء حفظ الانسان عن النائبة بما تبذله عنه انتهی اولی مکسور اولورسه ممدود ومقصور اولمق جائز ومفتوح اولورسه مقصور اولور فقط (تحرز) صاقنمق بعض نسخه ده تجرد دوشمشدر وهو الظاهر (حی علی الفناء) حی فعل امرك اسمیدر تقدیر کلام دیمکدرکه هلموا واقبلوا مسرعین الی الفناء فی الله ومعنی حی علی الفلاح هلموا واقبلوا مسرعین الی سبب البقاء فی الجنة وهی الصلوة بالجماعة والفلاح البقاء والفوز بالمطلوب (جلالك جلیل الجلال) یعنی جمله عظمتلرك عظیمیدر (سناء) مدله رفعت وعزت وشرف بوراده مراد عزت ورفعت معنویه در زیرا ذات اهلی اولان سالکلر دنیا عزتنی دیلمزلر (رومی) دنیانك منصبلرینك عزتنی* رومی قودی الان آلسون (بعدذا) قولك ذلتی حقك تجلی جلالنه مستند اولمغله ایکیسن بر یرده جمع ایلدی (جمالك جمیل الجمال) جمله جماللرك کوزلیدر هدایی) کمسه لر حسننی وصف ایلمز* ذاتندن کوزلدر سلطان مولی (کلیل) کوزی نوری ضعیف اولان من الکلالة وهی ضعف نور البصر (کمالك بدیع الکمال) جمله کماللرك عجیبی (علیل) علتلی بوراده مراد خسته دلدر (زوالك عظیم

النوال) جمله عطالرك عظیمی نول بوندر که اجرت سفینه در (قلیل) قلتلی یعنی فقیر زیرا غنایه سعة ذات الید وفقره قلة
ذات الیددیرلر وذات الید المال سمی ذات الید لان الید تفعل معه مالا تفعل بدونه فکانه یأمر الید بالعطاء والامساك
والید عملولدله کذا فی الاطول شرح التلخیص (سد) کدلدبری طوتمق و برکتمك یعنی اکر قبول قپوسنی سد ایدرسك کسنه
اول قپویه هدایته قادر اولمز زیرا رد و قبول و توفیق سکا مفوضدر (هدایی) ردلدر رد قبولك قبولك* واراق سنك بوبرق
سنك (پس کیم اوله الخ) یعنی سندن استعاره اولنان نسنه ایله سکا کبر و ریا اتمك قباحت عظیمه و جهل عظیمدر والعیاذ
بالله (غیب خزانه) صفتك موصوفنه اضافتی قبیلندندر خزانهٔ غیب دیمکدر و بوندن غیری وجهه دخی احتمال واردر
فانظر بعض نسخه ده غیبی دوشمشدر یا ایله غیبه منسوب اولان خزانه معناسنه (خوان کرم) واور سمی ایله کرم سفره سی
نواغنا و نعمت و بهره (بقای ذات) مراد کمال اهلنه مخصوص اولان حیات باقیه در و بو معنی جمیع انیات و وجودیاتدن
فنای تام بولوب حشر معنوید نصکره اولور نتکیم موت صوری ایله فنا بولمدقجه حشر ممکن دکل و حشر اولمدقجه دخی بقاء
جاودانی تصور اولنمز (المحرره) کلشن دهر ایچنده وقت خزان* قالمز البت هزاره بك حصه* ای پشور نوبهاره انجامی
بویله در حال دلده القصه (یا خاتم الرسالة) خاتم کلمه سنده فتحه و کسره لغتدر فتحله اولورسه ای اهل رسالتك آخری که اهل
رسالت سنکله ختم اولندیلر دیمکدر کسرله اولورسه ظاهردر قال تعالی (وخاتم النبیین قال فی بحر العلوم علی قراءة
عاصم بفتح التاء بمعنی الطابع وهو ما یطبع به ویختم والمکسور بمعناه انتهی وقال الراغب (وخاتم النبیین) لانه ختم النبوة
ای تممها بمجیئه انتهی وبالفارسیة وخاتم النبیین ومهر پیغمبران یعنی بدو مهر کرده شد در نبوت و پیغمبرانرا بدو ختم
کرده اند و خاتم بمعنی آخر نیز هست یعنی اوست آخر انبیا بنور ظهور همچنانچه اول ایشان بوده بظهور نور (وفی المثنوی
بهر این خاتم شدست او که بجود* مثل او نی بود و نی خواهند بود* چونکه در صنعت برد استاد دست* نی کواهی ختم
صنعت بر وی است (یا اشرف الوری) خلقك زیاده شریفی قال الخلیل الوری الانام الذین علی وجه الارض فی الوقت لیس
من مضی ولا من یتناسل بعدهم فکانهم یسترون الارض باشخاصهم یقال واریت کذا اذا سترته وتواری استتر (کون
وکائنات بالفعل وجود عالمدن عبارتدر ایکیسی دخی مکون معناسنه در پس ثانی اولك عطف تفسیریدر (زلف) قال
فی انیس العشاق آنچه در کرد رخسار چون مار در کلزار حلقه زند و برا زلف خوانند) وقتی برای آنکه بغارت برند دل
زلف آورند و بر سر رخسار کج نهند) و بعضی از بلغای عرب آونك زلف را بخوشهٔ عنب تشبیه کرده اند و شعرای عجم
انرا در عبارت آورده اند و این تشبیه بغایت غریبست چنانکه امیر مغربی فرماید* کرفته زلف کره کیر در میان لبت*
چو خوشهٔ عنب اندر میانهٔ عناب (خد) فتح و تشدیدله یکاق معناسنه فارسیده رخ دیرلر قال الراغب فی خدی
الانسان هما ما اکتنفا الانف عن الیمین والشمال (واللیل والضحی) واللیلی والضحی اوزرینه تقدیم ضرورت قافیه
ایچوندر قال تعالی (والضحی واللیل اذا سجی) بو ایکی کلمه حقنده اهل تفسیردن اقوال کثیره واردر بعض اهل معارف
ضحی فخر عالمك روی روشننه اشارت ولیل آنك موی سیاهندن کنایه در دیمشلردر* والضحی رمزی ز روی همچو ماه
مصطفی* معنیء واللیل کیسوی سیاه مصطفی (لوا) مراد لواء الحمددر که فصلنده تحقیق اولندی (بحر محیطه غرقم)
عشق و شوق و حرارتی احاطهٔ تامه ده بحر محیطه تشبیه ایلدی بحر محیطك شرحی مرور ایلمشدر (عین کماله نظر) یعنی
اکا نظر و نسبتله دیمکدر بو مقامده ایرادی لطافتدن خالی دکلدر عین کمالدن مراد فخر عالمك عینیدر حقیقت اوزره
کاهیچه عین نقصانه دخی بطریق الفال عین کمال دیرلر طاعونه مبارك و حبشی یه کافور دیدکلری کبی ناظم بو بیتده
کندی نفسنی خاکه و فخر عالم صلی الله علیه و سلمك نظرنی آفتابه تشبیه ایلدی وجه تشبیه ذلت و تنویر و تأثیردر
(بوالوفا) بوابودن مخففدر پدر دیمکدر عرب بر معناده مبالغه قصد ایلسه یا ابله و یا امله تعبیر ایدر نتکیم بوالعجب دیرلر
کویا که تعجب آندن تولد ایدر پس بوالوفا وفا معدنیدر کویا که وفا آندن تولد ایدر وام الدنیا مکه در کویا که دنیا آندن
طوغمشدر زیرا مبدأ ظهوردر (الهی) شفیع الخلق محبوب الوراسن* شفاعت یا رسول الله شفاعت* شه خوش لهجهٔ
هر دو سراسن* شفاعت یا حبیب الله شفاعت* اوزلك صدر جمیع مرسلیندر* یوزلك بدر منیر عالمیندر* سوزلك مقبول
درکاه معیندر* شفاعت یا رسول الله شفاعت* دیدی مرولك حق قرآن بلا میل* یوزکده والضحی زلفکده واللیل*
یوزم مجر او اشکم اولدی چون سیل* شفاعت یا رسول الله شفاعت* ممانسن اوسته صال سایه ای شاه* یتر یاقدی
بنی نار فراق آه* شفاعتچون سنی کوندردی الله* شفاعت یا حبیب الله شفاعت* الکده شول لواء الحمد حقی* اوله تحت
اللواده حشر حقی* دکل فردوسه و برحقه ترقی* شفاعت یا رسول الله شفاعت*

واما معرفت النفس

(الا ای لامع الانوار) خطاب بالقوه انسان کامله دریعنی ای انوار ذات و صفات و افعالی کونش کبی لمعه دار و شعشعه

اندازاولان مرد معنوی (مرصداسنی) رفیع و عالی نظرکاه و محل انتظار (یلکون) کسرله چودرنکلی (ایوان) کسرله
مثل دیوان یعنی مجلس سلطان (التون یره دررلر شار ایدم) التون یردن مراد خالص آلتون کبی پالك اولان کوکل ودردن
مراد در معنادر و جائزدر که تقدیر کلام یره آلتون ودررلر نثار ایدم دیمك اوله (صونم اوددن قدحلردن) مراد کرمیتلی الفاظ
وکلماتدر زیرا الفاظ ظروف معانیدر (کوثر مثنی) فیض قرآن دیمکدر نتکیم تفصیلی مرور ایتدی (ملك صونه فلك باده)
یعنی ملك کبی کوزل ساقی و فلك کبی علوی کسه باده صونه مقصود ساقی و باده یی تعظیمدر (ایچه آنی ملك زاده) لامك
کسریله پادشاه زاده دیمکدر مراد باده نوش اولنی تعظیمدر یعنی پادشاه زاده کبی معزز و مکرم کسه زیرا شراب معنی
نوش ایدن عاشقلر عندالله معظمدر صورت کداده اولورلرسه ده (روانی اوله آزاده) یعنی نوش اولنان باده نك کیفیت
وتأثیرندن روح سلطانیسی علایقدن کچه (هدایی) وحدت شرابن کیم ایچه* فانی علایقدن کچه (صاحچه جانه سناء
سیناء) سنا قصرله ضوء و سیناء فتح و کسرله طور موسادر یعنی تجلی وقتنده طور موسانك نوری کبی جانه نور صاچه
وجائزدر که سینا مزاوجه قبیلندن اوله نتکیم نظائری مرور ایتمشدر (ساقی) لغتده صواریجی دیمکدر اما اصطلاحده باده
مجلسنده قدح سورنه دیرلر بورادهمراد ملکدر (قال الجامی) ازان دولت سرا چون خواجهٔ دین* خرامان شد بعزم
خانهٔ زین* شد از سبوحیان کردون صدا ده* که سبحان الذی اسری بعبده (منظر اجلی) زیاده روشن نظرکاه (احلی)
زیاده طاتلو ولذتلو (من عرف نفسه فقد عرف ربه) بو کلام امام علینك صدکلمه سندندر ولکن بعض علمای کبار حدیث
اولمق اوزره تصریح ایتمشدر حدیث اولمدیغی صورتده فخر عالمه نسبتك وجهی بودر که بو مضمون حقیقتده فخر عالمدن
صادر اولمشدر ولکن وارث اکملك لفظنه اعتناء حدیثدر دیمشلر در پس حدیثدر دیدکلری مضمونته بناء و سلب ایتدکلری
لفظ علیه کوره در بونك امثالی مختلف فیه اولنلردخی بویله در موتوا قبل ان تموتوا علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل الفقر
فخری و نظائری کبی (توفیق ربانی) توفیق اسبابك حصول مقصوده موافقت و اعانتیدر ربانیده اولان الف ونون زیاده در
نتکیم جلداولده بیان اولنمشدر توفیقی ربانی ایله وصف ایتدیکی یا واقعی بیان و یا مساعدهٔ آلات و قوادن احترازایچوندر
(حجت اقوی) زیاده قوی دلیل من حج یحج اذا غلب (شیخ غزالی) مراد حجة الاسلام محمد غزالیدرکه ترجمه سی مرور
ایتمشدر (اوفی) زیاده وفا ایدیجی قال فی التهذیب الایفاء تمام بدادن حق و وفا کردن (حقیقت اولدر انسانه) یعنی
انسانك حقیقتی ذکر اولنان درت نسنه در که تکلیف الهی و خطاب یزدانی آنلره تعلق ایدر یعنی انسانك مکلف اولدیغی
بو امورله در (رجعی) رجوع معناسنه مصدردر یعنی ذکر اولنان امور اربعه اکرچه بحسب التعین تعلق بولوب بربریله
ممتاز اولمشلردر فاما تجردلری حالنده جمله سی امر واحد اولوب عالم امره رجوع ایدرلر الحاصل آنلرك بحسب الاقتضا عالم
خلقه کوره تعددلری عالم امره کوره اتحادلرینی منافی دکلدر بلکه جسم ایله روحله حقیقتده امر واحددر صورتا کثافتی
بو معنایه خلل ویرمز نتکیم شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری بیورر (ع) لنا من امره روح وجسم (فخر رازی)
ترجمه سی ونسبتی مرور ایتمشدر (ازهی) زیاده کوزل من الزهو وهو المنظر الحسن (تحیز) حیز و مکانه حلول (فتوی)
جواب حادثه وقد سبق بیانه قال فی انسان العیون ذهب جمع من اهل السنة منهم الغزالی والامام الرازی وفاقا للحکماء
والصوفیة الی ان الروح اثر مجرد غیر حال بالبدن یتعلق به تعلق العاشق بالمعشوق یدبر امره علی وجه لا یعلمه الا الله
وعند اکثر اهل السنة الروح جسم لطیف مغایر للاجسام ماهیة وهیئة متصرف فی البدن حال فیه حلول الدهن
فی الزیتون یعبر عنه بانا وانت واذا فارق البدن مات انتهی یقول الفقیر هذا الاختلاف لفظی فان الاول تعریف للروح
السلطانی والثانی تعریف للروح الحیوانی والکلام الشافی فیه ما جاء فی تحریرات بعض الکبار قدس سرهم حیث قال اعلم
ان الروح من حیث جوهره وتجرده وکونه من عالم الارواح المجردة مغایر للبدن متعلق به تعلق التدبیر والتصرف قائم
بذاته غیر محتاج الیه فی بقائه ودوامه ومن حیث ان البدن صورته ومظهر کمالاته وقواه فی عالم الشهادة محتاج الیه غیر
منفك عنه بل سار فیه لا کسریان الحلول المشهور عند اهل النظر بل کسریان الوجود المطلق الحق فی جمیع الموجودات
فلیس بینهما مغایرة من کل الوجوه بهذا الاعتبار ومن علم کیفیة ظهور الحق فی الاشیاء وان الاشیاء من ای وجه غیره
یعلم کیفیة ظهور الروح فی البدن وانه من ای وجه عینه ومن ای وجه غیره لان الروح رب بدنه فمن تحقق له حال الرب
مع المربوب تحقق له ما ذکرنا وهو الهادی الی العلم والفهم انتهی کلامه رحمه الله تعالی وقد سبق بعض التفاصیل المتعلقة
بالروح فی الجلد الاول فلیطلب هنالك (جسمانی) یعنی نفس انسان جوهر جسمانیدر روحانی دکل جسمانی ایله جسمك
فرقی بالاده کذرایلمشدر (سماوی) یعنی علویاته منسوب اولان جسمدر که زیاده لطیفدر بو خسه سفلیاته متعلق اولان
جسم دکلدر که زیاده کثیفدر نتکیم جوهر و خزف اکرچه جسمیتده مشترکلردر ولکن لطافت و کثافتله ما بینلرنده
تفاوت فاحش واردر (المحرره) بر کورمه دلا آیینهٔ آدم و دیوی* تیر نظره ایکیسی کرچه هدف اولدی* دوشدکده

تم فيض يم كونه خدانك * هم صاف كهرهم دخى تيره صدف اولدى (ابهى) زياده بهاء وحسن ورونقلى (شيخ جندى) شيخ مؤيد جندى شيخ صدر الدين القنوى حضرتلرينك كبار اصحابندن وفصوصك شارح اوليدر والجند بالتحريك بلد باليمن وكنجم بلد على سيحون كما فى القاموس والظاهر من كلام الناظم ان المراد هو الثانى فانظر (ازكى) زياده زكى وبالـ(اخفى) زياده خفى ومستتر يقال خفى الشئ خفية استتر والاخفاء ضد الابداء والاعلان (نفس ناطقه) النفوس الناطقة هى الجواهر المجردة عن المادة فى ذواتها مقارنة لها فى افعالها (اضحى) زياده روشن ووقت ضحاده كون كبى آشكاره ونورانى (اتقى) زياده تقى وحافظ وپرهيزكار (ولى نفسك ظهور اتى الخ) يعنى نفس ناطقه بدنه تعلق ايتديكجه آثارى معلوم ومرئى اولمز زيرا نفسنده مجردات قبيلندندر نفس ديدكارى فوقنده اولان روحه اضافتله در (بخوى) معناى كلام (رابطه) جسم وروحى برى برينه ربط وبند ايديجى شول قضاياى ميزانيه ده اعتبار اولنان نسبت حكميه كبى (جدوى) نفع وفائده (ارقى) زياده راقى وصاعد ودرجه سى عالى (احمى) زياده حامى وحافظ وصيانتكار (احرى) زياده حرى ولايق (زلفى) يقينلق قربت كبى ومرتبه ومنزلت بورادهِ قريب معناسنه در يعنى نفس ناطقه روح نورانينك اثريدركه مزاج جسمانى يه كوره آندن تعين وظهور بولمشدر شول صفتدن صادر وحادث اولان فعل كبى (رحمانى نفس يعنى نفس ناطقه روح نورانيدن تعين بولوب اكا آيينه اولديغى كبى روح نورانى دخى نفس رحمانيدن تعين بولوب اكا جلوه كاه اولمشدر والنفس فى اللغة الريح الداخل والخارج فى البدن من الفم والمنخر وهو كالغذاء للنفس وبانقطاعه بطلانها والنفس الرحمانى هو التجلى الوجودى الذى يتعين ويصير اعيانا موجودة ارواحا كانت او اجساما وهو عين الجوهر القابل للصور الروحانية والجسمانية فالحق تعالى اوجد الصور التى هى العالم روحانية كانت او جسمانية فى النفس الرحمانى الذى هو هيولى العالم كله روحانية وجسمانية كما ان النفس الانسانى هيولى لصور الحروف والكلمات والكلام يعنى كما ان الكلمات اللفظية تعينات واقعة على النفس الانسانى كذلك الكلمات الوجودية تعينات واقعة على النفس الرحمانى (مجلى محل ظهور (غايت قصوى) غاية الغايه ديمكدر اقصى نك مؤنثيدر ابعد وغايت معناسنه (طبيعتجه) يعنى مزاج جسمانى ايله تعين وتكيفنه كوره زيرا طبيعت حقيقتدن متأخر وحالى آنك حالنه مغايردر (جمعا) جميعا ديمكدر يعنى نفسك جمله خواص ولوازمن فهم ايده (مقصد اقصى) غايت اولان مطلب كه الله تعاليدر (اذكى) ذال معجمه ايله زياده ذكاوت وقوت ذهن اهلى * اكرچه صورتا الخ (مغربى) بحقيقت تراجهان ولدست * كرچه اورا تواين زمان ولدى (قال الحلاج قدس سره * ولدت امى اباها ان ذا من العجبات * وانا طفل صغير فى حجور المرضعات) معلوم اوله كه انسانك حقيقتده مادرى طبع وپدرى روح وجدى نور حقدر وطبعك پدرى قلم اعلى ومادرى لوح محفوظدر زيرا طبيعت هباتيه نك تعينى قلم اعلانك لوح محفوظه توجهندن حاصل اولمشدر پس بو تعينك وجودى اعتبارايله قلمه اب اطلاق اولندى الحاصل تعينات جهتندن متأثرات اولنلر حقيقتده مؤثرلرنده مؤثرلردر والله الهادى (لمحرره) آنه ملكين آنه سى يم اول بنم دايه مدرر * آفتابك ذره سيكن اول بنم سايه مدرر * صنعت دستمدر بوتار وپود كائنات * ستر ايچون مرو جودم اوزكه پيرايه مدرر (نسخهٔ صغرى) نسخه بركتابدن بركتابه نسخ ونقل اولنان صورتدر صغرى اصغرك تأنيثيدر كبرى اكبرك تأنيثى اولديغى كبى نسخهٔ صغرى كوچك نسخه ونسخهٔ كبرى بيوك نسخه ديمكدر پس نسخهٔ صغرى اولان عالم ونسخهٔ كبرى اولان آدم حقك اسماء وصفاتنك صورتلريدر ولكن آدمه جمعيتنه كوره عالم اكبر وعالم تفرقنه نسبتله عالم اصغر ديلدى الحاصل صورتده اكبر اولان معناده اصغر واصغر اولان حقيقتده اكبر اولدى (مقابلدر ايكى نسخه يعنى فرشدن عرشه دك عالم كبير وهر انسان بانفراده عالم صغيردر وبو ايكى عالمدن هر برى آخرك مقابله سنده در پس عالم كبيرده موجود اولان جميع اشيانك مثلى عالم صغيرده دخى موجوددر اكرچه بى بصيرت اولنلر هر برنى تفصيل اوزره ادراكه قادر دكالردر زيرا بو علم كشفله درنظرله دكلدر (اعمى) فاقد البصر در بوراده مراد بى بصيرتدر (الهى) نيجه برآفاقى سير ايت عالم صغرايه باق * كابرى جان كوزلرن آچ نسخهٔ كبرايه باق * بو ايكى نسخه مقابلكن برى برينه كوز * قيل تعجب آنى اندوالك يتمين اعمايه باق) ربكى بيلمك ديلرسك نفسكى بيل اولا) ذاتكك آيينه سندن صورت مولايه باق) روح قدسى اولدى رحمانى نفسدن آشكار * روحدن هم صورت نفس اولدى بو معنايه باق * وحدت وكثرت ندر عارف قتنده معارف اول) وحدت ذاتيله دائم كثرت آسمايه باق) عقل انسان قطره در قطره كوزى چون تيره در * كشفه ابر علم الهيدن نيجه دريايه باق اسفل سافلده درهر دورلى ظلمت اى كوكل) طالب انوار يسك قواسفلى اعلايه باق) سرمهٔ توحيد الله روشن قيلوب جان كوزلرن) حقيا شول بى جهت جانان مستثنايه باق (شيخ محيى الدين) ابن عربى الشهير بالشيخ الاكبر الاطهر وقد سبق ترجمته فى الجلد الاول (فتوحات) كتاب الفتوحات المكية فى الاسرار المالكية قال الشيخ عبد الوهاب الشعراوى قد طالعت من كتب القوم ما لا احصيه وما وجدت كتابا اجمع لكلام اهل الطريق من كتاب الفتوحات المكية لا سيما ما تكلم

فيه

فيه من اسرار الشريعة وبيان منازع المجتهدين التى استنبطوا منها اقوالهم فان نظر فيه مجتهد فى الشريعة ازداد علما الى علمه واطلع على اسرار فى وجوه الاستنباط وعلى تعليلات صحيحة لم تكن عنده وان نظر فيه مفسر للقرآن فكذلك او شارح للاحاديث النبوية فكذلك او متكلم فكذلك او محدث فكذلك او لغوى فكذلك او مقرئ فكذلك او معبر للمنامات فكذلك او عالم بالطبيعة وصنعة الطب فكذلك او عالم بالهندسة فكذلك او نحوى فكذلك او منطقى فكذلك او صوفى فكذلك او عالم بعلم حضرات الاسماء الالهية فكذلك او عالم بعلم الحرف فكذلك فهو كتاب يفيد اصحاب هذه العلوم وغيرها علوما لم تخطر لهم على بال وقد اشرنا الى نحو ثلاثة آلاف علم منها فى كتابنا المسمى بتنبيه الاغبياء على قطرة من بحر علوم الاولياء فان علوم الشيخ كلها مبنية على الكشف والتعريف مطهرة من الشك والتحريف كما اشار رضى الله عنه الى ذلك بقوله فى الباب السابع والاربعين اعلم ان علومنا وعلوم اصحابنا ليست من طريق الفكر وانما هى من الفيض الالهى انتهى كلام الشعراوى فى ديباجة الكبريت الاحمر باجمال (حكمت عظمى) حكمت خواصه متعلق اولان علمدركه اشيانك حقيقتى اوزرينه معرفتدر عظمى اعظمك تأنيثيدر بو كلامده شيخ حضرتلرينى قبول وآنى وكلامنى مدح واردر رضى الله عنه ونفعنا بعلومه يقول الفقير رأيت حضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر فى مبشرة لى قد قبل فى والحمد لله على الاختصاص بالفيض حمدا كثيرا (درهٔ بيضاء) دره ضمله دانه دار انجو در لؤلؤ عظيم معناسنه كما فى القاموس بيضاء ابيضك جمعيدر جسم مطلقه درهٔ بيضا اطلاق اولنديغى كمال صفوت ونهايت لطافتيچوندر (عرش الحيوة) آنكيچون آب محيى اسمنه مظهر دوشدى (كى زيبا) قاتى براشق مراد حسن لونى ولطافتيدر (بخار) ما يحصل من جوهر الرطب يسمى بخارا وما يحصل من جوهر اليابس يسمى دخانا كذا فى شرح هداية الحكمة (فلك اطلس) فلك تاسعدر يعنى عرش اعظمه اطلس تسميه سنك وجهى مرورا تمشدر (معلق وجوهرى سيما) سيماء علامت معناسنه در بوراده مراد لوندر يعنى لونى جوهره منسوب مقصود لطافتله وصفدر (محيط اولدى اووحدانى) يعنى اول يكتا جوهردن مخلوق اولان فلك اطلس عالم اجسامى احاطه ايلدى وآندن اوسع نسنه وجوده كلمدى وحدانينك نسبتى بالاده تصحيح اولنمشدر (بسيط) مبسوط معناسنه در وبسط الشئ نشره وتوسيعه (عمايى هم احاطيدر) عماء مرتبهٔ احديته ديرلر يعنى لا تعين ولا اسم ولا نعت مرتبه سيدركه ابصار وفهوم آنى ادراكدن اعمى وعاجز اولوراحاطيده اولان يا نسبت ايچوندر يعنى ذكر اولنان فلك اطلس عماء مرتبه سنى دخى احاطه يه منسوبدر مقصود عرش اعظمك مرتبهٔ عما مقابله سنده خلق اولنديغى وآنك صورتى واقع اولديغى بياندر زيرا مرتبهٔ احديت مراتب الهيه ده الله تعالى اسمنك عرشيدر واول مرتبه نك آفاقده نظيرى عرش وانفسده نظيرى سر انساندر ومرتبهٔ واحديته كوره نظير كرسى وروحدر ومرتبهٔ جمع المرتبتينه كوره سماء دنيا وقلبدر (اودر صور آغزى الخ) انكيچون صوردن اوسع نسنه يوقدر ديمشلردر پس عرش اعلى مقام اسرافيل اولمق بو مناسبتله در (تودى هم رفرفى الخ) يعنى فخر عالم اومقامه وصولده سدرة المنتهادن راكب اولديغى رفرفى كه جلداولده بيان اولنمشدر ترك ايلدى زيرا اوراده عالم اجسام وتركيب تمام اولدى وسير قدم روحانيته قالدى قال بعض الكبار لما وصل عليه السلام الى سدرة المنتهى ترك البراق بها وقعد على الرفرف الازهى فاخترق عالم الانوار الى ان جاز موضع القدمين الى العرش كل ذلك بجسمه ثم فارق عالم التركيب والتدبير فترك الرفرف مشاهدة الجسم وانسلخ من الرسم والاسم وسافر برفرف همته فحطت بالعين بساحل بحر العماء حيث لا حيث ولا اين (برعليا) بر فتحله استعلا افاده ايدر على كبى عليا اعلانك تأنيثيدر مرتبهٔ عليا اوزرينه ديمكدر (مدبرلر ايله جما) امور عالمى تدبير ايدن ملائكهٔ كثيره ايله والجم الكثير من كل شئ كما فى القاموس قال تعالى (فالمدبرات امرا) قال فى الجلالين يعنى جبرائيل وميكائيل واسرافيل وملك الموت يدبر امر الدنيا هؤلاء الاربعة من الملائكة (خيالات الخ) يعنى خيالات واوهام كرسى طرفندن وحقايق وخواص وكرامات ومعجزات عرش جانبندن نزول ايدر زيرا كرسى نفس ملهمه وعرش نفس مطمئنه مرتبه سيدر اولكيسى اهل نظرك حاليدركه نفس ملهمه مرتبه سن تجاوز ايتمز وايكنجيسى اهل كشفك صفتيدركه الهاملرى نفس مطمئنه مرتبه سندندر انكيچون تخلف ايتمز بونك تحقيقى بودركه كرسى عالم شهادت طرفنه در زيرا بعضلر قتنده سموات سبع حددنيادندر وعرش عالم غيب طرفنه در زيرا فوقى عالم ارواح وانواردر وعقل انسانينك دخى ايكى جانبى واردر برجانبى عالم غيبه دركه جهت روحانيت عقلدر اكا فؤاد ديرلر علم صافى وذوق وافى بو طرفده در وبرجانبى عالم شهادته دركه جهت نفسانيت عقلدر اكا صدر ديرلر وهم غالب وخيال مخالف بو طرفده در پس انبيا واوليايه اولان امداد جانب فؤاددن وشعرا وخطبايه اولان امداد جانب صدردندر پس كرسى جانب صدرك وعرش جانب فؤادك صورتى اولمش اولور نسئل الله الكشف والعيان والذوق والوجدان بمنه وكرمه بعض نسخده خيالات حقائقه اضافتله در پس بو صورتده خيالاتدن مراد حقائقك صور ومثالاتيدر (عالم رفرف) فخر عالم صلى الله عليه وسلمك رفرفه سوار

اولوب كتديكى عالمكه سدرة المنتهانك فوقيدر (مثالك عالمى) عالم مثال جوهر نورانيدن اخذ اولنمش برعالم روحانيدركه
محسوس اولمقده جوهر جسمانى يه ونورانى اولمقده جوهر عقلى يه مشابهتى واردر يعنى نه جسم مركب مادى ونه جوهر
مجرد عقليدر بلكه ايكيسنك مياننده برحد فاصلدر حد فاصل ايسه البته طرفينه مغايردر مثال تسميه سنه وجه
بودركه عالم جسمانيده اولان اشيانك صورتلرنى مشتمل وعرش وكرسى وسموات وارض وبونلرك حاوى اولديغى انس وجن
وملائكه وغيريلرى محيطدر مثال مطلق ديدكارى بوعالمدركه نوم وانسلاخ ايله مقيد اولان عالم بوكا متصلدر (رصد)
انتظار وكوزلمك بوراده مراد رصد كواكبدر يعنى رصد كواكب ايدن حكمانك بوفلكده علمى منتهى اولور وعقلى غايتن
بولورزيرا ماوراسى كشف صحيحه محتاجدر وهم ماوراسنده بروج وكواكب بوقدركه رصد اولنه (دانا) صفت مشبهه در
دانيدندن بيلكن ديمكدر (كواكب) كوكبك جمعيدر يلدز معناسنه ثوابت وسياراتى واردر جلدا ولده بيان اولنمشدر
(بروج) معلوم اوله كه فلك اون ايكى قسم اوزرينه دورا يلركه بطريق المناسبة بروج ديرلر زيرا برج لغتده حصندر
حصنك غايتى ايسه ايچنده اولان نسنه يه دخول ووصولدن منعدر پس فلكك اون ايكى اقسام متوهمه سى ايچنده
اولان انجم وغيريلى تصرفدن عالم سفلى اشخاصنه موانع كبى اولديغندن بروج ديلدى كذا فى شرح التقويم وقد سبق
غير هذا فى الجلد الاول واول اون ايكى عدد برج بونلردركه ذكر اولنور (حمل * ثور * جوزا * سرطان * اسد * سنبله
ميزان * عقرب * قوس * جدى * دلو * حوت * وبو اقسامك تقسيمنه عند الشيخ رضى الله عنه فلك بروج ديرلر زيرا
بروج آنده تقدير اولنورا كرچه كه بروجك اساسيسى فلك منازل كواكبندن اكا محاذى اولان كوكبلر اعتباريله در
الحاصل عند الشيخ مقسم صاحب الحركة اليومية اولان فلك اطلسدركه فلك بروج دخى ديرلر وعند اهل الهيئة فلك
منازل يعنى ثوابتدر كما حقق فى محله ديمشلردركه كواكب صغار فلك بروجده در يعنى عند اهل الهيئة ولكن شعاعى فلك
قمره منعكس وآندن عالم عناصره متصلدر قال ادريس كنت دائرا بفلك البروج ثمانى عشرة سنة وعلمت ما كان وما
يكون من الازل الى الابد (فرض تقدير معناسنه در (بعد ذا) بوندن فهم اولنوركه فلك بروج افلاك سبعه نك فوقنده در
(وهما) وهم جهتندن زيرا اون ايكى قسم اولمق توهم وتخيل طريقيله وفرض وتقدير حسبيله در واقع وحقيقت
اعتباريله دكلدر (مركز ارض) وسط عالم زيرا كرۀ ارض افلاك تسعه نك مركزيدر نتكيم كتب هيئتده مبيندر (التى كولك
يعنى بالاده ذكر اولنان افلاكدن ماعدا سؤال اولنورسه كه بالاده ذكر اولنان افلاك درتدر پس درت ايله آلتينك مجموعى
اون اولور بو ايسه واقعه مخالفدر جواب بودركه شيخ رضى الله عنهك بحسب الظاهر تقريرندن اكرچه اون اولمق فهم
اولنور ولكن بحسب الحقيقه طقوزدر زيرا كرسى وآنك مشتمل اولديغى فلك بردر تعدد اعتباريدر والله اعلم (اركان)
اركاندن مراد عناصر اربعه در افلاكك تحتنده مرتبه در (مواليد) مواليددن مراد معدن ونبات وحيواندر نتكيم بالاده
بيان اولندى (زيرله بالا) آلت ايله اوست يعنى اسفل واعلى كه زمين وآسماندر (محيط) مراد فلك محيطدر ديمشلردركه
مركز ارضدن عرشه وارنجه اولان طبقات بريبرينه نسبتله وسعت اوزره در يعنى اعلى اولان اسفل اولاندن واسعدر
پس يوقارى طوغرى كتدكجه واسع وآشاغه طوغرى كتدكجه ضيقدر (شيدا) آشفته وديوانه عالمك شيدا اولديغى
دار آخرتك حيوانى اولديغى كبيدر فافهم (مسجون) سجنده يعنى زندان ايچنده محبوس (اشقى) زياده شقى وبدبخت
مراد كفاردر قال تعالى حكاية ربنا غلبت علينا شقوتنا (عرش رحمان) اضافت تشريفيه در يعنى رأس انسان ارتفاعده
عرش رحمان كبيدر عرش رحمانك جمله اجسام اوزرينه رفعتى اولديغى كبى سر انسانك دخى جمله اعضا اوزرينه علوى
واردر (ع) سر چكوبدر سر انسان چون سرو (اصفى) زياده صافى وخالص (اوله تا كوكانه كرسى) يعنى انسانك صدرى
قلبنك كرسيسى ومستواسى وصورت احاطه سيدر بو كلامده (وسع كرسيه السموات والارض) سرينه اشارت واردر
(ايچيدر جنة المأوى) يعنى جنة المأوى كبى روشن وپاك ومقامات ودرجاتى مشتملدر خصوصا صاحبى حيات جاودانى
اهليدر اهل جنت كبى (ع) صوردل اهلينه جنتك خبرن (يدى اعضا) جبهه ويدين وركبتين وقدمين (قولاغيدر)
حمل كبى اون ايكى برجى وتنده اولان صورتلرنى بياندر حمل تحريكله قوزى ولدشاة كبى وعند البعض مطلقا ولد اغنامه
ديرلر بوراده مراد بروج كواكبدن اولكيدر صورت حملده اولديغيچون حمل ديرلر (ثور) لغتده اوكوزدر برج ثانى صورت
ثورده اولمغله ثور اطلاق اولندى (جوزاء) بيلى قاره قيوندر بحسب المناسبة برج ثالثه اطلاق اولندى (ارعى) زياده رعى
ايديجى يعنى مرعاده اوتلايجى مراد ايكى اليله انتفاعى وخصوصا اكل وشربنى بياندر (سرطان) ينكيچ ديدكارى
حيوانكه صوده اولور بحسب المناسبة برج رابعه اطلاق اولندى (اسد) ارسلاندر بحسب المناسبه برج خامسه اطلاق
اولندى (شجاعت) بهادرلق (امرى) طوتمه اى سركنديكى يوكسكده خالك اولسك كرلك * كرمه كوكسك عالمه اى سينه
چاك اولسك كرلك (دعوى) ادعانك اسميدر قال فى الدرر هو قول يقصد به الانسان ايجاب حق على غيره والفها للتأنيث

فلا

فلا ينون وجمعها دعاوى بفتح الواو كفتوى وفتاوى انتهى قال ابن الكمال الدعاوى كصحارى وبكسر الواو كما يفعله البعض
خطاء انتهى وقال بعضهم قد يكسر الفتاوى كما فى المصفى (سنبله) بغداى واربه وبونلره بكزر نسنه لرك باشى بحسب
المناسبه برج سادسه اطلاق اولندى (ميزان) وزن آلتى يعنى ترازو بحسب المناسبه برج سابعه اطلاق اولندى (عقرب)
معروف موذى وخبيث حيواندر بحسب المناسبه برج ثامنه اطلاق اولندى (اشهى) زياده شهوتلى ومحبتلى ورغبتلى
والشهوة فى الاصل ميل النفس الى ما تريده وتستعمل فى اللذة قال فى بحر العلوم الشهوة والاشتهاء طلب النفس اللذة
انتهى ولا لذة فوق لذة الجماع بالنسبة الى اللذات الصورية (قوس) ياى در بحسب المناسبه بروج سياره دن برج تاسعه
اطلاق اولندى (جدى) فتح وتسكين ايله اوغلاق معناسنه در ولد المعز كبى بحسب المناسبه برج عاشره اطلاق اولندى
دلو قوغه معناسنه در بحسب المناسبه بروجدن اون برنجى يلدزه اطلاق اولندى (حوت) بالقدر بحسب المناسبه بروج
سياره دن اون ايكنجى كوكبه اطلاق اولندى (مسعى ميمك وعينك فتحه لريله سعى ايده جك مكان ديمكدر سعى مشى سريع
معناسنه در يعنى انسان سعى ايده جك يرلرى اياغيله سيرايدر ويا خود سيرايدر مسعانك معناسى سير سريع ايله سيرايدر
ديمكدر فافهم (اون ايكى دلك) عينين (اذنين) منخرين) سبيلين) ثديين (سره) فم (ثابتات اول يلدزلركه بطؤ حركاتندن
ثابت كبى كورينور سياراتك مقابليدر ديمشلردركه ثوابت ديدكارى كواكب التمش التى سنة شمسيه ويا التمش
سكز سنة قمريه ده بر درجه حركت ايدر پس ايكى بيك سنه ده بر برج واون درت بيك سنه ده بر دورى اتمام ايلر (قوى)
قوتك جمعيدر مراد اعضاى ظاهره نك هر برنده حاللرينه كوره وضع اولنان قوتلردر (فصلا) آيرمق وكسمك جهتندن
ديمكدر وصلك ضديدر يعنى اول قوتلر آنك بدنندن هيچ آيرلمز سؤال اولنورسه كه بوسوز ايام جوانى يه كوره در زيرا ايام
پيريده منفصل اولور جواب بودركه وقت پيريده اعضادن قوى بالكليه منفصل اولمق قتى نادردر پس اكا اعتبار يوقدر
ويا خود كلام ناظم وقتنه كوره عدم انفصاله محمولدر (قوتلر) مراد قواى روحانيه وقوت علميه وقوت عاقله ومذكره
ومفكره ووهميه وخياليه وامثاليدر (همتا) مثل ديمكدر (سيارات) ثوابتك مقابليدركه سرعت سير اوزره اولان
يلدزلردر (حواس خمس) قوت باصره) قوت سامعه) قوت ذائقه) قوت شامه) قوت لامسه (عاقله ناطقه) يعنى قوت
عاقله وقوت ناطقه (يقظى) يقظانك مؤنثيدر اويانق معناسنه (اخلاط خلطك جمعيدر كسرله قريشمش نسنه معناسنه
مراد اخلاط انسان يعنى شول درت مزاجدركه صفرا وسودا وبلغم ودمدر (بلوى) بلا معناسنه بوراده مراد
مرض نوعندن اولان بلاور نجدر (شهلا) قيون الاكوز بوراده تشبيه طريقيله در زيرا معدن كوز كوز وطمر طمردر
(نبات) يردن چقان اوتدر تفصيلى بالاده در (ملقى) صيغۀ مفعول اوزره در القا وطرح اولنمش معناسنه (غرقى) غريق
معناسنه در بوزه صفت اولمق حسبيله تأنيث ايراد اولنمشدر يعنى يوزى يغرنده نابديدر شول غرق اولمش نسنه كبى
فائله غرقى اولسه دخى وجهدر شريفه معناسنه ولكن تكراردن خالى اولمز كما لا يخفى (حسن آرا) حسن بزه يجى
زيرا حسن يوزده ظاهر اولور (موتى) ميتك جمعيدر (بلندى فانى وابقى) مراد مقدم حس وحركتدن فنا بولوب صكره
عودتنى بياندر ابقى باقى معناسنه در (سرما) قيش آخر كلمه ده الفك زياده سى مدخولنك مدلولنه ملابسۀ طبيعيه سنه
دلالت ايدر سرما صوغه ملابسدر زيرا مقتضاى طبع اوزره هواسى صوق اولمقدر اسيلك اولورسه عارضدر (بك) تركى
افظدر اولو معناسنه عظيم كبى نتكيم آتابك ديرلر امير والد ديمكدر ولكن مولانا قدس سره حضرتلرى مثنويده ايراد
ايلمشدر كما قال (بو البشر كو علم الاسماء بكست * صد هزاران علمش اندر هر ركست) ظاهر بودركه تعجيم اولنمشدر
ويا السنه ده كثرت تداولنه كوره در بوراده بكدن مراد سلطاندر كونشه تشبيه اولنديغنك وجهى بودركه كونش
قطب الافلاكدر زيرا فلك چارمده در فوقنده عند الشيخ الاكبر يدى عدد فلك واردركه مريخ ومشترى وزحل
فلك ثوابت وفلك البروج وكرسى وعرشدر وتحتنده دخى يدى فلك واردركه زهره وعطارد وقمر وكرۀ نار وهوا وماء وترابدر
پس كونش بو اون درت افلاكك ميانندده توسط ايدوب جمله سنه نوربخش اولديغى كبى سلطان دخى قطب العسكر اولوب
فيض پاش بنى آدمدر (وزيرا كاتر) زيرا قمر مظهر انوار شمس اولديغى كبى وزير دخى مخزن اسرار سلطاندر نتكيم تشبيهك
تحقيقى مرور ايلدى (عطارد) سبعۀ سياره دن ايكنجى آسمانك يلدزيدر سمى بذلك لسرعة سيره يقال رجل عطارد
اذا كان سريع السير كذا فى شرح التقويم (ديشى) يعنى عورت (زهره) زاى معجمه نك ضمى وهانك فتحيله كواكب
سبعه دن اوچنجى فلكك يلدزيدر وجه تسميه بين الكواكب تلألؤيدر من قولهم زهر السراج اى تلألأ (يارا) الف
خطاب ايچوندر اى يار ديمكدر يار دوست ومصاحب ومعين معنالرينه كاور (مريخ) ميمك كسرى وخاء معجمه ايله سبعۀ
سياره دن بشنجى آسمانك كوكبيدر سمى بذلك لانه فى سيره على مثال المريخ وهو سهم طويل يعلى به يقال له بالفارسية تير
پرتاب وقيل انما سمى بذلك لكون لونه حمرة فى صفرة كلون المريخ وهو المراد سج كذا فى شرح التقويم (مشترى سياراتدن

انتجی فلكك ستاره سیدر وجه تسمیه نفسنه حسن وبها وسعادتی اشترا واختیار ایدرومنه سمی المبتاع مشتریا لانه
یشتریه لنفسه ای یختاره (زحل) زاء معجمه نك ضمی وحاء مهمله ایله سبعهٔ سیاره دن یدنجی كوكب یلدزیدر سمی بذلك
لانه زحل عن الكواكب ای تنحی وتأخر عنها فعل بمعنی فاعل لانه كان زاحلا فی الاصل فعدل الی زحل كقولهم عمر وزفر
وانما لا یدخله التنوین لانه من اسماء الاعلام وهو معدول كذا فی شرح التقویم الطوسی (دهقان) دهخاندن معربدر
اصلی خان دهدر كوی بك رئیسی دیمكدر كما قال التفتازانی فی حواشی الكشاف الدهقان رئیس القریة ومقدم اصحاب
الزراعة وهو معرب انتهی بوراده مراد مطلقا اكنجیدر (بعدذا) بوتشبیهاتك جمله سی مناسبات جزئیه اوزرینه مبنیدر
فلیفهم (مدینه) بیوك شهردر یقال مدن بالمكان اقام به وبابه دخل كما فی المختار قال الراغب المدینة فعیلة عند قوم
وجمعه مدن وقد مدنت مدینة وناس یجعلون المیم زائدة انتهی والفرق بین المدنی والمدینی ان الاول منسوب الی مدینة
الرسول علیه السلام والثانی الی سائر البلدان كما فی انسان العیون (رعیت) مرعیه ومحفوظه دیمكدر رعایتدندر حفظ
معناسنه جمعی رعایا كلور فتحله بقایا كبی (اعضاء) عضوك جمعیدر بدندن جزء معناسنه قال فی القاموس العضو بالضم
والكسر كل لحم واف بعظمه والتعضیة تجزیة الاعضاء كما فی المفردات (جانور جان روح حیوانیدر كه هر دریده واردر (ور
ذو معناسنه در حیوانه جانور دیدكاری بو اعتبارله در كه جان صاحبیدر وجانلیدر اصلده جمله ذی روحده مستعملدر
تكیم واقعدر (همای برسر مرغان ازان شرف دارد (كه استخوان خورد وجانور نیازارد اما تركی دیلده شیوعی خنزیرده
وخصوصا بیانی ذی نابده درناظمك تقریری دخی بواستعماله دائردر (تملق توددو تلطف وملایمت یعنی كوكلده اولمیبی
لسانه كتوروب دوستلق كوسترمك ودلكو اولمق كه عربیده تبصبص دخی دیرلر وفارسیده چاپلوسیدر (هرجا هرده دیمكدر
انكچون برقپویه انتسابی اولمینه هرجایی دیرلر زیرا هرقپویه واررو هر یری دوراید رو هركس ایله صحبت ایدر (حیله)
الحیلة ما یتوصل به الی حالة ما فی خفیة واكثر استعمالها فیما فی تعاطیه خبث وقد یستعمل فیما فیه حكمة ولهذا قیل
فی وصف الله تعالی وهو شدید المحال ای الوصول فی خفیة من الناس الی ما فیه حكمة وعلی هذا النحو وصف بالمكر والكید
الا علی الوجه المذموم تعالی الله عن القبیح والحیلة من الحول قلبت واوها یاء لانكسار ما قبلها كما فی المفردات) كبی آرو
كبی استاد) قال فی حیوة الحیوان من الاعاجیب ان البشر لا یقدر علی بناء البیت المسدس الا بالفرجار والمسطر والنحل
بنی تلك البیوت من غیر آلة مع ان فی هذا الشكل منافع لیست فی غیرها من الاشكال انتهی یقول الفقیر وتمام الكلام
فی النحل والعسل وما یتعلق بهما فی تفسیرنا المسمی بروح البیان فی سورة النحل (اسخی) زیاده سخی وجومرددر قال
فی الاسرار المحمدیة السخاء عبارة عن بذل ما لا یحتاج الیه بخلاف الایثار فانه ان یجود بالمال مع الحاجة (كویا) سویلكن
فرسا) فرسایدن مخففدر قوتلو دیو معناسنه بو كلام اكتفا قبیلندندر مراد انسانده مصر جامع اولدیغی جهتدن هر نیك
وبد بولنور دیمكدر وجائزدر كه فرسی فرسك جمعی اوله آغاجدن حلقه معناسنه كه فارسیده چنبردیرلر پس مراد
انسانده هر چنبردن وصورتدن نسنه موجود اولدیغن بیاندر تكیم بو ولایتده هر چنبردن آدم بولنور دیرلر بعض
مكتوبلرده عتبهٔ فلك فرسا دیدكاری آشنمش معناسنه مستعملدر والله اعلم (فرش زمیندر كه مفروش ومبسوطدر
(سایبان) كولكه لك (خیمهٔ مینا) مینا رنكلی چادر مراد آسماندر كه لاجوردی رنكدر زیرا مینا كبودی صرچه یه دیرلر
كاه اولور كه بحسب المقام یشل رنك دخی مراد اولنور (حق بین) حق كوریجی (علی العمیا) حالت عمیا اوزرینه یعنی
كورنه اعمانك سوئنیدر (ملك لا یبلی) چوریمز جنت ملكی (نفخت فیه من روحی) بیانی جمله اولده در (اسنی) زیاده
رفیع وعالی (اغنی) زیاده غنی (بی همتا) بی مثل ونظیر (بعدذا) صورت نورانیه دن مراد صورت روحانیه در كه مقابلی
صورت ظلمانیه وجسمانیه در یعنی الله تعالی انسانی اكر عالم روحانیته واكر عالم جسمانیته كوره نمونه خلق ایلدی فافهم
(صورت حسنی) كوزل صورت یعنی صورت ومعنی (بشری) تبشیردن اسمدر مژده ایتمك معناسنه (آفاق) ما خرج
عنك ای صورة اذ لا خارج عنك معنی (انفس) عینك (ذكری) تذكیردن اسمدر اكدرمق معناسنه قال تعالی فی حم
السجدة (سنریهم آیاتنا فی الافاق) ای صور تجلیاتنا فی الاكوان (وفی انفسهم ای فی اعیانهم (حتی یتبین لهم) ای للناظر
منهم المتفكر فی تلك الآیات او المشاهد ایاها لا المعرض الغافل انه ای الله سبحانه (هو الحق المتجلی فی الافاق وفی الانفس
باسمیه الظاهر والباطن وعلل التبیین بقوله من حیث انك بروحك وجسدك بل بعینك الثابتة ایضا صورته واسمه
الظاهر وهو باسمه الباطن المطلق روحك فتعین بهذا الاعتبار اسمه الظاهر وهو سبحانه لك فلیس فی الانفس الا اسماه
الظاهر والباطن وكذلك فی الآفاق فانت بل الآفاق ایضا للحق سبحانه كالصورة الجسمیة لك ای لروحك بل للآفاق
ایضا كالروح المدبر لجسدك فتعین بهذا الاعتبار اسمه الباطن كذا فی الفصوص وشرحه للمولی الجامی (الهی) شول كیم
بی بصر جانلر درجانانی كورمزلر * بو كون كورمز لریسه كریارنده آنی كورمزلر * جهان لوحنده بیلمزلر ندر آیات آفاقی

انكچون انفس ایچره دفتر عرفانی كورمزلر * كیوب دست تجلیدن بودكلو خلعت اسما * شورحمان صورتنده سیرایدن
انسانی كورمزلر * نفخت فیه من روحی دیدی آدم ایچون الله * قوری قالب اولنلر قلب ایچنده جانی كورمزلر * بو هفت
اقلیم وشش جهاته حكم ایدن كیمدر * قورلمش اون سكز بیك عالمه دیوانی كورمزلر * كوزاستر حق وجه مصطفادن
كورمكه حق * آنكچون اول جمالی امتك عمیانی كورمزلر (مشرب صافی) كدر علائقدن خالص مشرب (هدایی)
برمشرب صافی ایچ * كل شودیه لم یاهو) قال حضرة شیخی وسندی قدس الله سره الشرب الصافی هو الوصلة الی هو (ذوق
صحیح) الذوق فی معرفة الله عبارة عن نور عرفانی یقذفه الحق بتجلیه فی قلوب اولیائه یفرقون به بین الحق والباطل من
غیر ان ینقلوا ذلك من كتاب او غیره والذوق الصحیح فی اصطلاح البلغاء كیفیة نفسانیة تحصل باستقراء خواص تراكیب
البلغاء وتتبعها فانظر كم تری من الفرق بین الالفاظ والمعانی وبین الالهام الربانی (غایت مرمی) غایت مقصد كه زیاده
اعتباردن اكا نظر طرح اولنور (مشایخ) شیخك جمعیدر یاشلو آدمه دیرلر یاشلك مراتبی جلد اولده مرورایتمشدر كاهیجه
كثیر العلم اولان كمسنه یه شیخ اطلاق اولنور اكرچه یاشلو دكل ایسه ده زیرا شیخ كبی تجارب ومعارفی چوقدر اما اصطلاح
صوفیه ده شیخ ظاهر وباطنی معمور اولوب ارشاده قادر اولانه دیرلر زمانه ده بعض صورت مشایخده اولنلره شیخ اطلاق
اولنمق مجازدر زیرا علوم ظاهره وباطنه دن بی بهره لردر وبهره لری قال وتقلیدله در حال وتحقیق ایله دكلدر (لمحرره سالكه
حال كركدر تحقیق * یوخسه تقلیدله سلوك اولمز * باشنه كیسه رعایا كرتاج * تخته تا چكمیه ملوك اولمز (بینا) صفت
مشبهه در كورهكن معناسنه (ریاضت) تربیه یاپندن اولان نسنه لرله نفسی اوكرتمك وحقه رام ایتمكدر شول حرون آت
تعلیم اولندیغی كبی نتكیم بالاده بیان اولنمشدر قال بعض الكبار الریاضة عند المحققین انما هی لتحسین الاخلاق وهی عند
الحكماء لصفاء المحل وعلی كل حال فلیس هما بفتح ولا ینتجان فتحا اصلا والفتح یأتی من عند الله تعالی من عین الحق ومنته
فلو كان له سبب ینتجه لكان الفتح مكتسبا وانما جعل الذكر فی التهیؤ عبادة ائلا یروح وقت التهیؤ بغیر عبادة شرعیة
(پروا) طاقت وفراغت معنالرینه كلور محلنه كوره بوراده طاقت معناسنه در حافظك (مارازخیال توچه پروای
شرابست) مقاله سنده فراغت معناسنه اولمق ظاهردر یعنی سنك خیالك كیفیت وكرمیتی واریكن آندن فارغ اولوب
بزه نه شراب ایچمك فراغت وتقییدیدر (ریاضت یولی كوچ یولدر) زیرا زیاده وقوف اهلی مربینك تعلیم وتعیینه
محتاجدر والاهواسی متعفن اولان مواضعده دماغه اختلال كلوب جنونه مؤدی اولور قال حضرة الشیخ افتاده
ان هواء قسطنطینیة معین علی الریاضة غیر انها غالب القساوة (من) بعض مواضعده هوادن طاش ویا اغاچ اوزرینه
نزول ایدن رطوبتدر كه منعقد اولوب بال اولور ترنجبین معناسنه (سلوی) بلدرجن قوشی ویاخود بلدرجن شكلنده
سرچه دن بیوكجه كوكرجندن كوچك برقوشدر كه یمن طرفنده اولور بوراده من وسلوادن مراد لذائذ واردات وحلویات
حكم ومعارفدر كه اكثریا اربعین كشلرد ماغنه طوقنور (دروا) درست ومحقق الحاصل معرفت باب حقیقتدر پس
برسالكده ریاضت اولسه ولكن معرفت اولمسه خزانهٔ لاهوت كلیدی اكا آچلمز معرفتدن مراد حقك ذات وصفات
وافعالنه متعلق علوم وآفاق وانفس وتوحید وتجریده دائر ادراكاتدر كه كیاتی سلوك ایله منكشف اولور ولكن بدایتده
مرشد كامل لسانندن دخی خذوا العلم من افواه الرجال موجبنجه چوق معارف استفاده اولنور بومعرفتدن بی خبر
اولنلرك اكثری خیالاتی مقاصد وحقائق قیاس ایدرلر ولیس الخبر كالمعاینة (بزم عرفانمز سری اكا عین ریاضتدر) بلكه
ریاضتك فوقنده در زیرا مقصود اصلی اول علمله بیلمك صكره عینله بولمق صكره حقله حق اولمقدر قال حضرة الشیخ
افتاده الكلمات العرفانیة اقوی من ریاضات كثیرة ولذلك قال صاحب المحمدیة (بزم عرفانمز الخ) وقال ان صاحب المحمدیة
كان غالبا علی شیخه الحاجی بیرام فی المعارف الالهیة ولكن شیخه غالب فی التصرفات (لمحرره) قیلمه قوری لاف وكزاف
عرفانه كل عرفانه كل * عرفانله قیل قلبی صاف * اذعانه كل اذعانه كل (اشفی) زیاده شفا بولیجی مراد مرض فرقتدن
خلاص اولمقدر قال الراغب شفا البئر والنهر طرفه والشفاء من المرض موافاة شفاء السلامة انتهی * بعض نسخده اتقی
دوشمشدر تایله اتقانولمه اولمق ریاضته مناسبدر زیرا ریاضت ایله نقاوت وطهارت حاصل اولور (پیما) پیمایدن معناسنه در
یعنی اولچمك مراد نور او لچمكدر نتكیم نكته سنج دیرلر فانظر والله اعلم (ماوراء) اكا رود یمكدر نتكیم جیحون صوینك
اكاروسنه ماوراء النهر دیرلر (نكتهٔ غرا) كوزل نكته وقد مر شرحه مفصلا (تدقیق) تحقیقك فوقنده اولان بیاندر
(فضاء) آچق كیك یروقد سبق (بعدذا) قضای تدقیقده خیمه قورمق تمثیلدر مقصود عالم معنادن اثر خفی اظهار
ایتدیكی بیاندر زیرا جهاندن مراد عالم ملك وماوراسندن مقصود عالم ملكوتدر كه عشاقك تفرجكاه ونزهتكاهیدر
هر باراول عالمك كاشنندن كل معانی ابراز ایدرلر واول تحقیق وتدقیق ایدرلر كه اهل نظرك یدعقلی اكا ایرمز وپای
ادراكی دائره سنه اصلا كرمز (وعد) الوعد عبارة عن الاخبار بایصال المنفعة قبل وقوعها (فردا) یارن (سنجی) نجات

بوله جق مکان (وجدان) بولمق که فقدانك ضدیدر بوراده مراد ادراك باطندر تحقیق کذا یتمشدر (ملجا) صغینجق
یریقال لجأ الیه لاذ (جواهر اعراض) شرح اولنمشدر (یکتا) برقات دیمکدر مقصود وحدت حقیقیه در (آنی انجق الخ
تحقیقی فصل معراجده در وبو محلده اولان ابیاته شرح واقع اولان کلمات دخی جلد اولده محلنده مرور ایتمشدر الحاصل
رؤیت دیدکاری حضور بابندن بر امردر ولکن حقله حضور اون سکز بیك عالمدن انقطاعدن صکره در (بولیدی حقله
محیا) یعنی حقله حیات باقیه بولمش ایدی زیرا محیا حیات معناسنه مصدر میمیدر (تجلی ماوراسندن) تجلی آردندن
(که زیرا مظهری اولدر) یعنی حقك مظهر اکملی (الهی) یتر غفلتده سن آچ جان کوزینی * شهوده ایرشهوده ایرشهوده
کوروب وجد انله جانان یوزینی * شهوده ایرشهوده ایرشهوده * شو جان ودل که بولدی ذره وجدان * عیان اولدی
اکا غیب ایچره ایمان * شهود ایچون کلوبدر بونده انسان * شهوده ایرشهوده ایرشهوده * شهود ایچون ایرشدی
طوره موسی * شهود ایچون تجرد قیلدی عیسی * کوروب لیلی یوزن مجنون آسا * شهوده ایرشهوده ایرشهوده *
ایرشدی چونکه درکاه قبوله * تجلی ایلدی مولی رسوله * سلوك ایت حقیاسنده بو یوله * شهوده ایرشهوده ایرشهوده)
(اللهم اجعلنا من المتمتعین باللقاء والجمال والمتنعمین بنعیم القربة والوصال آمین آمین *

قصـــــیدهٔ الهیات

قصیدهنك معناسی جلد اولده مرور ایتمشدر الهی اولدیغی بودرکیم اسرار ومعارفه متعلق وعشق وشورشه دائردر
(ینه عرض ایلدی دلبر یوزن قصر جلالیدن) یعنی محبوب حقیقی جلال وعظمته منسوب اولان قصردن ینه عاشقه
عرض جمال ایلدی ناظم قدس سرهنك بو مطلع غراسی * هدایی افندینك روح الله روحه الهیاتنده * آچلدی چون
بزم الست دور ایلدی پیمانهسی * مطلعی کبیدر نتکیم بو پیمانهدن نوش ایدنلرك ذوقنه خفی دکلدر (ینه نالنده
شیدایم شراب لایزالیدن) ینه اکا بیخی ومجنون ومست لا یعقلم لایزال اولان الله تعالی یه منسوب اولان تجلی شرابندن
زیرا تجلی محبوبك عشاق دلنده کیفیت وکرمیتی باده نوشلرك دماغنده اولان آشفته لکدن زیادهدر زیرا آنك تأثیری
جانه وبونك جسمهدر نتکیم عمر بن الفارض رضی الله عنه حضرتلری بیورر (وکل بلاء ایوب بعض بلیتی) یعنی بنم مرضم
روحده وایوب علیه السلامك جسدده در پس بنم محنتم آنك محنتندن اشد در وجائزدرکه ما اوذی نبی مثل ما اوذیت
سرینه اشارت اوله فافهم (ندای ذوالتعالیدن) علو ورفعت صاحبی اولان ندادن (بعدذا) ندانك علوی یا منادی
حسبیله ویاخود رفعت مقام سببیله در بومقامده ایکیسی بیله اعتبار ایتمك جائزدر وبوراده ندا مطلق خطاب
معناسنهدر زیرا عاشق ومعشوقك وصلتی زماننده قرب وبعد تصور اولنمز وخطاب دیمك بیله تفهیم ایچوندر زیرا
اومقامك خطابی وارد اولان فیضدر (مبرقع وش) پیچه لنمش محبوب کبی زیرا برقع پیچه دیدکاری یوز اورتسیدر مراد وجه
مجازی اولان صور اکوانك وجه حقیقت اولان اسما وصفاته آیینه اولدیغن بیاندر زیرا کرچه مجاز جمال حقیقته
نقاب کبی اولمشدر فاما عروسه کندی نقابی نقاب اولمز فافهم (مغربی) بکشاسود بحقیقت عیان جمال حقیقت *
اکر مظاهر وآیینهٔ مجاز نباشد (پرتاب) یلدرامق (فیء زوال) فیء شیء وزننده در زواله اضافتی ادنای ملابسه ایچوندر
فیء زوال اصطلاح فقهاده زوال وقتنده خط نصف نهار اوزرینه ربع مقیاس مقداری واقع اولان ظله دیرلر یعنی
حق تعالینك آفتاب جمالنك شعاع وضیاسی تجلی وظهور ایتمزدن اول بو جهان وجمیع عوالم عدم وفنا شهرنده فیء
زوال کبی بر کولکه ایدی حاصلی وجودی یوق ایدی چونکه اسما وصفاتیله تجلی ایدوب آفتاب جمالی پرتوانداز اولدی
لاجرم جهان اول نورله منور اولوب وجود بولدی قال الشیخ الکبیر رضی الله عنه فی الفکوك لاشك ان الوجود المحض
یتعقل فی مقابلته العدم المضاد له فان للعدم تعینا فی التعقل لا محالة وله الظلمة کما ان الوجود له النوریة ولهذا یوصف
الممکن بالظلمة فانه یتنور بالوجود فیظهر فظلمته من احد وجهیه الذی یلی العدم وکل نقص یلحق الممکن ویوصف به
انما ذلك من احکام النسبة العدمیة والیه الاشارة بقول النبی صلی الله علیه وسلم (ان الله خلق الخلق فی ظلمة ثم رش
علیه من نوره فظهر) وخلق ههنا بمعنی التقدیر فان التقدیر سابق علی الایجاد ورش النور کنایة عن افاضة الوجود علی
الممکنات فاعلم ذلك (مصحف) مثلث المیم ما جمع فیه القرأن او الصحف کما فی القهستانی مراد مصحف قرأن آیات تنزیلیه
وحقائقی جامع اولدیغی کبی مصحف وجود دخی یعنی آیات تکوینیه اسرار حقی محیط اولدیغی بیاندر (عین کمالیدن
کماله منسوب اولان کوزدن که انسان کامل کوزیدر زیرا حقك آیات حسنهسنی بصیرت اهلندن غیری کمسه حقیقت
اوزره کورمز وکمالی اکامل مظاهردن غیری بر فرد بیلمز وسرینه ایرمز (مهر) کسرله شفقت ومحبت وکونش بوراده مراد
کونشدر یعنی حقك آفتاب جمالی هواسنده وجود کائنات شول شعاع شمسده کورینن ذرهلر کبیدر یعنی جزئی نسنه در
زیرا کرچه وجود کائنات حقك تجلیاتندندر ولکن آفتاب حقیقته نسبتیله بر ذره کبیدر بونده حقك عظمت وکبریاء

وعلو

وعلوشانی بیان وکائنات آنك تجلیاتندن بر ذره قدر تجلیسی اولدیغن عیاندر زیرا اوراء اجسامده دخی تجلیات واردرکه
میانده تفاوت شول عرشله بر حلقهٔ صغیرهنك ویاخود عنقا ایله بر سرچهنك ویا آفتاب ایله بر ذرهنك تفاوتی کبیدر (چهر)
جیم عجمینك کسریله صورت معناسنه در بوراده مراد چهرهدر زیرا صورتك افضلیدر یعنی حقك جمالی صفاسنده
بهشت عالی بر غنچه وجزئی نسنهدر نتکیم بالاده (ع) آنك حسنی صفاسنده ریاض عدن بر غنچه) دیدیکی محلده تحقیق
اولنمشدر (جنان) انجلین (سیراب) قانمش (شراب پرخیالیدن) خیال جانانله پر اولان شراب فیض وتجلیدن (شهباز
قدسی) عالم قدسه منسوب اولان شهباز مراد عالم دنسدن سیر وسلوك ایله پرواز وعالم قدسه وصوانی اعلام وحقك زیاده
نظر عنایت وحمایهسنه مظهریتی افاده در وبو کلام دعوی قبیلندن دکلدر بلکه واقعی بیاندر زیرا دعوی اودرکه آنده
معنی اولمیه ناظمك خود آثاری معناسنه شاهد عدلدر سؤال اولنورسه که دعوی اولمدیغی صورتده دخی دعوی
صورتنده در جواب بودرکه عشاقدن حرارت وقتنده بو مقوله کلمات صادر اوله کلمشدر پس مسلوب الاختیار ومغلوب
الحال اولنلره کوره عجب دکلدر (المحرره) نجب اولسه دلم سوزده دلبر * عشق جانمده بکا ایلرزور * سلسله بند جنون
عشقم * هرنه سویلرسم اولوبدر معذور (سرباز) بهادرکه باشیله اوینیه وباش ویرمکدن دونمیه (انسی) ضمله وحشتك
ضدیدر یا نسبت ایچوندر مراد حقله انسدر (ذوالمعالی) الله تعالیدرکه علو ذات وصفات عالیه صاحبیدر معالی علولك
جمعیدر علی غیر قیاس محاسن حسنك جمعی اولدیغی کبی (خراب لاابالیدن) لاابالی قایرمز دیمکدر یعنی مست باده اولان
خراب دماغ اولدیغی کبی بن دخی مست عشق اولوب بر مرتبه خراب دل اولمشمدرکه اصلا عمارتنی قایرم یوقدر بلکه نیجه
ازماندرکه حالی اوزرینه شویله خراب طورر زیرا بو خرابلق زهدله عمارتدن یکدر (المحرره) اوله کورمست می عشق خدا
بکزهمز بر شرابه اشبو شراب * بو خراب ایچره در عمارت دل * دل معموری ایله طورمه خراب (تصویر مثالیدن) مثال
مصوردن که جانانك جانده منقش اولان نقش وخیال ومثالیدر مراد خیال یار کلدکده خیال اغیارك محو اولدیغن
بیاندر زیرا یارك اسم ورسمی یانده اغیارك اسم ورسمی صغمز (المحرره) دلده مرسوم اوله لی صورت یار * محو محض اولدی
نقوش اغیار * کورمك استرسك اکر بو نقشی * سینه کی تا دله دلك عشقله یار (کلام اعتزالیدن) اهل اعتزاله منسوب
اولان کلامدن زیرا معتزله انکار رؤیت ایدرلر نتکیم کتب کلامده مبیندر الحاصل بن اهل سنتدنم خصوصا که مذهبم
عشقدر وبنم مذهبمده دیدار حق مطالعه یه امکان واردر پس بوقدر دینلرك سوزلرینه قولاق طوتمم زیرا اهل بدعت
سوزلری وما لایعنی مقولهسیدر (المحرره) کورمز یسم جمال حقی اکر * بنده دین اشبو کوزلری آخر * اومرین کیدوره
تجلیدن * بکا الله خلعت فاخر (اعلی الاعالی) الله تعالیدرکه جمله علو اضافی صاحبلری علوی آنك علو ذاتیسندن
استفاده ایتمشلردر (چو بو عمر عزیز بزم اول) یعنی بنم عمر عزیزم حقدر وانکله مرور ایدن خوش وقتمدر (که پرغم اوله
خالیدن) معنای عشقدن وسر حقدن خالی اولان نسنهلردن غم وقساوت ایله طوله زیرا عاشقلر بوقیره یعنی دنیا وعقبی
ایچون غم چکمزلر بلکه آنلرك غمی غم عشق ودردی درد حقدر (صومعه) اصلنده نصارینك تعبد ایچون طاغلرده
وصحرالرده وخالی یرلرده بنا ایتدکاری موضعدر شهرلرده اولنه بیعه دیرلر قال تعالی فی سورة الحج (لهدمت صوامع
وبیع الایة قال الراغب الصومعة کل بناء متصمع الرأس ای متلاصقه انتهی مقصود ناظم قدس سره بودرکه بر کسهنك که
مقصود اصلیسی اول مرشد حقیقی اوله اکا عابدلر کبی مسجد وصومعه قیوسی وقیدی اولمز بلکه (فاینما تولوا فثم وجه الله
مقتضاسنجه جمیع اینیاتدن فنا بولوب حقه اطلاق اوزره عبادت ایدر وهر یرده آنك شهودنه ایرر نتکیم بیورر (کرك
هر یوزه یوز اورم (مجالی) مجلی نك جمعیدر محل جلا وظهور معناسنه مراد مظهر اسما وصفات اولان عوالمدرکه اهل
مکاشفه اولنلره مظهردن حقه بر وجهله نظر انداز اولورلر وشهودده بری برندن تمییز ایتمزلر نتکیم نسیمی بیورر (ع)
(اهل حق فرق ایلمز مسجدلری میخانهدن) یعنی علم وشهودده یوخسه عملده دکل * ومن هذا القبیل قول ابن الفارض
(وان نار بالتنزیل محراب مسجدی * فما بار بالانجیل هیکل بیعتی) وللمشایخ جانب نظر وجانب عمل فمن جهة النظر الی
التوحید الحقیقی لایرون شیئا ناقصا ومن جهة العمل یمیزون بین اللطف والقهر فلا یسلکون فی الاعمال الا المسلك
الذی سلك فیه الانبیاء من طریق اللطف دون القهر فیراعون التوحید فی مقامه بالنظر ویراعون التفریق ایضا فی محله
اعنی التنزلات کذا فی الواقعات المحمودیة (مولی الموالی) الله تعالیدرکه جمله حاکملر اوزرینه حاکم وولیلر اوزرینه متولیدر
مراد قابل فیض اولنلرك حقدن نطق لازم اولدیغن بیاندر زیرا قابل کفتار اولان طوطی سویلمسه سائر قوشلرله
برابر اولور وسویلدیکی قابلیتنه کوره اولمسه ینه تنزل بولور (المحرره) حقیا قابل کفتار ایسك * سویله اوصاف حق
تقریر ایت * لوح عالمده یادکار اولسون * نیجه آثار یازوب تحریر ایت (کچم سودای سودادن) یعنی سودای خام
ماسوایه دوشمك سوداسندن کچم وبر نسنه یه تعلق ایتمك قیدنده اولمیم بلکه هر شیدن الیوم (سودای ملالیدن) ملاله

منسوب اولان سودادن که سودای ماسوادر زیرا غایتنده ملال وتألم وانفعال کتورر (سلسله) زنجیردر بورادە اتصال معناسنه در یعنی چونکه جانم حلقهٔ دردی دائرەسنه اتصال بولدی واول دائرەایله علاقه اهلی اولدی * بحر فکرم تسلسلدن چقاردور محالیدن) تسلسل امور غیر متناهیه نك ترتیب ودور برنسنه کندی اوزرینه توقف ایده تك اوزرینه توقف ایتمکدر که ایکیسی دخی محالدر تکلم محلنده مبیندر یعنی ذکر اولنان دورك سلسلەسنی بولدن بری اهل نظرك تسلسل ودور محالنی فکرمدن چقاردم وخاطرمه کتورمز اولدم زیرا آنك قیدنه دوشن بونکله علاقه ایتمز واهل کشف اولان اهل نظرك وصاحب عشق اولان صاحب زهدك یولنه کتمز زیرا صفا طوررکن کدرله آشنالقدن نسنه بتمز (بحر امالی) همزەنك فتحی ولامك کسرەسیله املانك جمعیدر املاء برنسنه یی باقمدن ال اغزندن یازمغه دیرلر بورادە مراد مطلق کتابت وتحریردر یعنی کوزلری غم عشقدن خونپاش اولان کمسنه دن عجب دکلدر که بحر تحریرو کتابتدن درومرجان کبی قیمتدار ونفیس ولطیف معانی وحقائق نثار ایلیه وحقك اذنی اولان مرتبه دن ارباب دله رازآچوب سویلیه مراد فیض خدایی بیان وبوبابده منعم علیه اولدیغنی عیاندر (الهی) ای کوکل شول قطرەدە دریای عمان کیزلیدر * ذرۀ ناچیزدە مهر درخشان کیزلیدر * عاشقلك دریاسی دلدر جوهری علم لدن * ای بودریادە هزاران در ومرجان کیزلیدر قیلمه درویشه عباسیچون حقارتله نظر * کیم بیله زیرا عبادە بلکه سلطان کیزلیدر * آدم کامل بیلنمزسه بوعالمدە نوله * کسه بلمز بیشه زارایچندە ارسلان کیزلیدر * سنك خارا آرەسندە قیمتی کوهر یاتور * خارزار ایچرە کل صد برك خندان کیزلیدر * اهل عرفان دیدبلرحق بیلمك آساندر ولی * حق بمش بیك حجاب ایچندە انسان کزلیدر *

خاتمة الكتاب

خاتمة الشیء آخره (همام) اولو کشی معناسنه بورادە مطلق اولو معناسنه در (اوجمله کائناتك آفتابی) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر که جمیع کائنات آنك نوریله منور اولمشدر زیرا مطلع نور شهود ومنبع فیض وجود وجوددر ظاهردە آفتاب وسائر اجرام نیره آنك انوارندن وباطنده علوم وحقایق آنك آثارندندر (نورزاهر) شعله دار وضیاپاش اولان نورکه فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر (بریسی بوکه الخ) بحمدالله تعالی بوفقیرە دخی بوشرح محمدیه شیرازەبند تکمیل اولنجه اوج وجهله بشارت حاصل اولدی * اولکیسی ناظم قدس سره ایله معانقه وملاطفه درکه دیباجه دە اشارت اولنمشدر ایکنجیسی بودرکه عالم مثالدە کورورمکه بردریا کنارنده واقع برقبر ایچندە مدفون شرح محمدیه وارایمش بوفقیر دخی اول قبری کشف ایدوب بوشرح بویله مدفون طورا جغنه خلقه اخراج ایدەیم تاکه انتفاع ایتسونلر دیو برمجلد کبیر چقارمق واقع اولدی اوچنجیسی بودرکه ینه عالم مثالدە دیدۀ جانه بووجهله ظاهر اولدیکه بردریادن عبور ایدوب ناظمك کندی خطیله اولان نسخه دن انتساخ ایتمك ملاحظه سیله برحجرۀ صغیرەیه منتهی اولدم مکر ناظم حضرتلری اول حجرەدە مضطجع ایمش بوفقیرە اتصال نظری اولدقده نمازە قیام ایدوب بعدالاداء بعض کلمات عرفانیه سویلکه اغاز ایلدی فاما برخوش فهم اولنمدی زیرا زیادە ریاضت وضعف بدندن ناشی خفض صوت ایدردی حاضر بالمجلس اولان جم غفیرە دیدمکه بونلر مقام حیرت عشق ورتبۀ جلال هیبتدەدر بومقامك اهلی اکثریا سکوت اوزرەدر زیرا من عرف الله کل لسانه وارد اولمشدر وسویلسه دخی زیادە تعقیددن سوزلری فهم اولنمز پس ناظم قدس سره حضرتلری نیتم کشف ایدوب کندی نسخه لری مجلداتدن مطلوب اولان محلدن برمجلد اعطا ایتدیکه ایچندە مهوقلم اولان بعض مواضعی محکوك ایدی بعدالقبض وداع ایدوب حجرە بیرون اولدم کوردمکه اطراف حجرە کروم وحدائقدر وساحل بحردە کندویه منسوب برخلیج وارکه خلق اول خلیجی سیر ایدوب ایچندە اولان ماهیلر ایچون بونلر صاحب المحمدیه نك بالقلریدر دیرلر ناظم قدس سرهك شکللری بویله مضبوطم اولدیکه خفیف اللحیة طویل القد ابیض فی صفرة ضعیف البدندر شویله که شدت ریاضتدن چهرۀ نورانیلرنده لحم اثری یوقدر دانندو تاجلری غایت کوچکدر مکر زمان سعادتلرنده دخی اول مقدارله تعمم ایدرلرمش لله المنه که بومطالعه وشهود ودخول صحبت واخذ نسخه ونفس حاصل اولوب فرح الروح مددوعونله نهایت بولدی (دیباجه) اصلنده انسانك یکاغنه دیرلر صکرە تشبیه طریقیله عنوان کتابدە استعمال اولندی قال فی مختار الصحاح الدیباجتان الخدان فکأنما ذکر فی اوائل الکتب خدها ووجهها فلذلك سمی بالدیباجة کذافی شرح الدیباجة (روح الارواح) فخر عالمدرکه جمیع ارواح آنك روحندن خلق اولنمشدر (امین وحی) زیرا امین اولمیان وحی والهامه محل اولمز پس بوندن فخر عالم صلی الله علیه وسلمك زیادە امانتی فهم اولندی زیرا مجمع حقایق اولان افضل کتبه مهبط اولمق امانت کبری وحمایت عظمایه محتاجدر بوزمانه دە ظهور ولایت نادر اولدیغی قلت امانتدندر * امین مجوی ومکو باکسی امانت عشق * درین زمانه مکر جبرئیل امین باشد خیر الراحمین) زیرا امتده اولان افراد رحمت آنك رحمت کلیه سندن استفادە اولنمشدر وبردخی بودرکه آنك رحمتی تعلق

ایتدیکی محل بردخی سخط ایله متغیر اولمز افرادامتك حالی ایسه بویله دکلدر (اللهم اجعلنا من الراحمین المرحومین آمین الف آمین (اول) اولکیسی فخر عالم صلی الله علیه وسلمه راجع ضمیردر وایکنجیسی امردر کن معناسنه پس قافیه دە تکرار یوقدر (ارنلر) حقه ایرن مردلرله دیمکدر (مجلسنده) اولکیدە اولان دە لفظی ظرفیت افادە ایدر وایکنجیدە دخی معناسنه دریا مجلسنی دخی دیمکدر یعنی کندیلری ومجلسلری تقریردن خارج برامر عظیم ایدی (درس) دروس برنسنه محو وفنا بولوب اثری قالمقدر درس علم اثری علمی حفظله تناول ایتمکدر بوتناول مداومت قرائت ایله اولمغین ادامت قرائتدن درسله تعبیر اولندی (طبیب) جسم ونفسه معالجه ایدنه دیرلر علاج جوارح ایله احداث فعل معناسنه اولدیغندن حق تعالی یه طبیب اطلاق اولنمدی بلکه حکیم دینلدی فخر عالمك طبابتی امراض قلبیه یه کورەدر اکرچه انبیا وخواص اولیا خواص اشیایه واقفلر وهروجهله معالجه یه قادرلردر محکیدرکه فاتح سلطان محمد برمرضه مبتلا اولوب اطبا معالجه دن عاجز اولدقلرنده آق شمس الدین حضرتلری بطریق الکشف تدبیر علاج ایلیوب سبب صحت پادشاه اولدی (لمحررە) هرطبیبه ویرمه نبضك عرق اهل دل کوزت * دوکه قانك دست ظالمدن نوری عادل کوزت (اشراق) روشن اولمق قال تعالی (واشرقت الارض بنور ربها) یقال اشرقت الشمس اضاءت (اقلیم طرف شمالیدە واقع اولان ربع معمورك یدی حصه سندن برحصه سیدر (کوررم حالده) یعنی اول ناز ونیاز حالنده عالم انسلاخده انکچون آشغه دە کوزکدی سرله دیو تعبیر ایلدی اکرچه که خواص اولیایه عالم حسده ارواح تمثل ایتمك چوق واقع اولمشدر (برهان) حجتك قوتلوسنه دیرلرکه مقتضاسی صدق ابدی اوله (بعدذا) بوعبارتده حاجی بیرام حضرتلرینك کامل ومکمل اولدیغنه اشارت واردر زیرا هم دلیل سلاك وهم سلوك راه حق وقاعدۀ تسلیکه سندقویدر کویا حاجی بیرام اولمسه حقه وصول وایصال نه سرایدیکی صورت بولمزدی فافهم والله المعین (جهانك قطبی) قطب ارشاده وقطب وجوده محتملدر (مژدکانی) مژدە مقابله سنده ویریلان نسنه در اصلنده مژدە در نسبت ایچون آخرینه یا الحاق اولنمش ونسبتده مبالغه ایچون الف ونون وهاء غیر ملفوظه برینه کاف زیادە قیلنمشدر پس مژدکانیدە وامثالنده هارسم اولنمز (زندکانی) دیریلکدر حیاتدن تمتع معناسنه در اصلنده زندە دردیری معناسنه آخرنده اولان حروف مژدکانیده کی کبیدر دیریلك درلکه متفرع اولمغله اکانسبت اولندی (انجام) عجمك جمعیدر عجم عربك مقابلیدر ولکن بورادە خصوص اوزرە لسان فرس مراد اولنور (سرانجام) آخرکار یعنی صولك اوجی اما لسان عامه دە سرکذشت معناسنه مستعملدر (دیوان) جریدە ودفتر معناسنه عربیدر قال فی المغرب الدیوان الجریدة من دون الکتب اذا جمعها لانها قطع من القراطیس مجموعة ویروی ان عمر رضی الله عنه اول من دون الدواوین ای رتب الجرائد للولاة والقضاة ویقال فلان من اهل الدیوان ای ممن اثبت اسمه فی الجریدة وفی القاموس الدیوان ویفتح مجتمع الصحف والکتاب یکتب فیه اهل الجیش واهل العطیة واول من وضعه عمر رضی الله عنه (ایوان) مجلس سلطان بورادە مراد مجلس عالیدر (داستان) ودستان حکایت معناسنه (سکاویردی) یعنی برانسان برانسانه احسان ظاهر ایدوب مقابله سنده مدح بولدیسه سکا دە حق تعالی احسان باطن ایدوب آنك نعتنده بوکتابی یازدك (حروف اوزرە) یعنی حروف تهجی اوزرە علی الترتیب (ابیات) بیتك جمعیدر لغتده اودرخانه معناسنه اصطلاحده ایکی مصراعه دیرلر کرك آخرلری متوافق اولسون کرك اولمسون کذافی شرح لامعی علی دیباجة کلستان مفردە بیت اطلاق اولندیغی تشبیه طریقیله در تکیم مولانانك بومصرعندن فهم اولنور (ع) بیت من بیت نیست اقلیمست * یعنی بنم برمفردم وسعت معنی واحاطۀ اسراردە اقلیم کبیدر (ترجیع بند) ترجیع تکریروحلقومده صوتی تردید معناسنه وبند دوکم وباغ والك یری دیمکدر بورادە ترجیع بنددن مراد اثناء بحوردە سرخله کتابت اولنان ابیات مکررەدرکه بحورە نسبتله اعضادن مجتمع مفاصل کبیدر (یدی بحر) بحر اصلنده چوق صویه دیرلر ماء کثیر کبی واستبحر الشاعر اتسع فی القول وتبحر فی المال کثر ماله وفی العلم تعمق وتوسع کما فی القاموس صکرە تشبیه طریقیله مطلق وسعتده استعمال اولندی تکیم جار ومجرور وظرف حدیث بحردندر دیرلر مراد آنلردە وسعت واردر دیمکدر بوکتابه نسبتله اوتوزیت ودخی زیادە ونقصانده وسعت اولمغله بحر اطلاق اولندی وبحور عربیه وترکیه اوندن متجاوزدر ولکن بحار سبعه سرنی رعایة ناظم بوکتابدە اوزاندن یدی بحر ایراد ایلدی (نظمی مصنع) صنعتلی والصنع اجادة الفعل (بزمی مرصع) مجلسی مزین یقال تاج مرصع بالجواهر وسیف مرصع ای محلی بالرصایع وهی حلق یحلی بها الواحدة رصیعة (معطر) مطیب معناسنه یعنی خوش قوقولنمش (مطرا) تازەلنمش وتازە پرداخت اولمش نسنه (نوا) وعشاق اون ایکی مقامدندر (پردە) نغماتك اصول اربعه سندن یعنی یکاه ودوکاه وسکاه وچارکاهدن متفرع ومتشعب اولان نغمه لرە دیرلر تکیم اربابی قتنده معروفدر (خاصیت خاصة الشیء مایوجد فیه ولایوجد فی غیرە والخاصیة تستعمل فی الموضع الذی یکون السبب فیه خفیا ولهذا قالوا

خاصیة المقناطیس جذب الحدید لکون سبب الجذب خفیا (بهتر) یکرلك زیرا به کسریله وهاء ملفوظه ایله اودیمکدر نیتك
کبی وترادات تفضیلدر (نافه) کوبك بوراده کتابی نافه یه ومعانی واسرارنی مشکه تشبیه ایلدی زیرا مشك ایله دماغ جسم
واسرار ایله دماغ جان مطیب ومعطر اولور زهی کتاب جلیل که عجایبنه نهایت وغرایبنه غایت اولمیه ودماغ جان آنده
بولدیغی روایح غیبیه یی غیری کتابده بولمیه (محرره) بنه بولدی دماغ جان خوشبو * عجبا قنغی نافه دندر بو * وار ایسه
کرمحمدیه چو ناف (مشك اسرارنه آچدی قابو (سخن پرداز) سوزه صورت ویریجی دیمکدر فی الحقیقه بو قدر تجنیسات
ولطائف عبارات واعتبارات که کلام ناظمده صورتپذیر اولمشدر ترکی دیلده نه برفرده میسر اولمش ونه هر کس مراد
اوزره آنی فهم ایلمشدر انکیچون هر عصرك اهل غروری سوء فهمه دن ناشی تعرضدن خالی دکللردر (محرره) سرتسر
عیب اولنجه برادرلك * هنری کندی کبی عیب صانور * غیب اولور چونکه کندنه معنی * غیری ادراکه دخی غیب صانور
(سوز کدن بیلمنه دار السلامك) دار السلامدن مراد رتبهٔ عالیه ویاخود جنت دلك حاوی اولدیغی ازهار معانی وانوار
حقایقدر (محرره) اولمسك جنت فردوس برین * قالورآچلمزیدی بو کالر * باغبانم سکا یوز بیك تحسین * کیم بتوردك
بوکونه سنبللر (بنیاد) عمل (دورآباد) یعنی دور فلك دنیایی معمور وآبادان ایدلدن بری کمسه بویله اثره نه عمل وضع ایتمش
ونه ایده جکدر الحاصل بو اثر ازلا وابدا عدیم النظیردر (محرره) چوق کوزللر کاور جهان ایچره * بکزه من یوسفه
بری اما * بو کتابیله غیرینك فرقی * فرق الماس وصخرهٔ صما * قو شاعرلرك دیوانیدر بو) یعنی نظم وشعره قادر اولنلرك
باش دیوانیدر که سبعهٔ معلقه کبی هر فصیح بو کاسرفرو وهر بلیغ بوندن تحصیل آب روایلر (نکتهٔ کوهرفشان)
کوهر صحبان دقیقه مقصود نکته لرنی قیمتده کوهره تشبیهدر (فتنهٔ آخرزمان) آخرزمان اهلنك مفتون اولدیغی
حسن اثر (محرره) کوریجك اشبو فتنه یی آخر * قو یسوغمی قیامت اهل دله * بویله برحسن اثر عالمده * نه قلم کوردی
نه خود دوشدی دله (اشراب) ایچورملك مراد افاده در (سوزینی جانمه محراب قیلدی) یعنی جانم یوزی آنك سوزی
محرابنه توجه ایلدی ویاخود سوزنی پشت جانمه محل استناد واعتماد قیلدی (همت) قصد مخصوص وتوجه متعینه
دیرلر (الهی) ای کوکل عرفان دیلرسك خدمت مردانه کل * سنده عاشقلر کبی بی عار اولوب میدانه کل * دامن ارباب
عشقی طوت سلوك اهلندن اول * قالمه عقلك منزلنده آچ کوزك دیوانه کل * همت پیرآلمین بولمز ترقیدن نصیب *
وار نفس آل همت آل ویرمه تنزل جانه کل * اولمه دن اولك سیل وجود کدن بو فرقت پاره سن * وصلت حقدن شفا بولمغه
براقمانه کل) علم وحکمت استرسك جوی عقله طالمه وار) دلده دائم عشقله شول موج اوران عمانه کل) خرقه دیك جان
اکننه وارسنده بیك بر پاره دن * قو بوزیب وزینتی میدانه درویشانه کل * بردو کمزدواته ایرمك کرکدر اولمه دن * بولمغه
بودولتی فقرایچره برسلطانه کل * شیخ ایشکنده کرکدر قول وقربان اوله سن * یورو وار اسمعیل حقی سنده بوقربانه کل
(بوسوزدیکن آچلدی ناکه ابواب) مراد عالم انسلاخده شیخله ذکر اولنان معامله ومخاطبه ده ایکن کاردریاده تألیف
کتاب ایلدیکی حجره نك قپوسی آچلوب حس ویقظه یه کلدیکن وکلنلرله صحبت ومذاکره ایلدیکن بیاندر (دیار) برفرد
وقد سبق تحقیقه (ایوان) بحم فتح همزه ایله چارطاق معناسنده استعمال ایدرلر اما عربیده کسریله صفهٔ عظیمه یه دیرلر
کمافی القاموس (مرادبن محمد) مراد چلبی سلطان محمد اوغلی مراد بکدر ایکیسی دخی بروسه ده آسوده در ناظم قدس
سره کونده مذکور مرادبك ادرنه ده تخت نشین سلطنت ایدی (آیه دریایه) یعنی آسمانده مثالی آیدر که اقطاری
تنویر ایلمش وزمینده مثالی دریادر که اطرافی احاطه قیلمشدر پس ذرات کبی اولان رعایا اول قمر عالی مقامك انوار عدل
وداد یله مستنیر ومستضیء وقطرات کبی اولان برایا اول بحر محیط محتشم نامك جود وسخاسیله مغتنم ومستغنی اولمشلردر
(کی خطرناك) قتی خوفلی وهلا که یقین دیمکدر (قپودن الخ) زیرا قپو وعامهٔ خدام وطاپو خاصه ایچوندر خواصك
خوفی ایسه عوامدن زیاده در زیرا حسنات الابرار سیئات المقربین دینلمشدر انکیچون شیخ عطار حضرتلری بیورر
(ع) قرب سلطان آتش سوزان بود (سد) کدلك یری طوتمق وبرکتمك (ابو القاسم) قاسم فخر عالم صلی الله علیه وسلمك
ابتدا عالم شهودی تشریف ایدن فرزند دلبندلریدر نتکیم جلدا ولده مفصلا بیان اولنمشدر بو کنیه ده اشارت واردر که
فخر عالم صلی الله علیه وسلم مقسم الارزاق والعلومدر (سلطان محمود) محمود بن سبکتکین الغزنوی کان ابوه امیر غزنة
وهی من البلاد التی تعد من جنان الارض ولد السلطان محمود لیلة عاشوراء سنة احدی وستین وثلثمائة ومات فی شهر
ربیع الآخر سنة احدی وعشرین واربعمائة تمکن له السلطنة بعد وفات ابیه وکان من اعیان الفقهاء وله تصانیف جلیلة
وسیر مرضیة وآثار مقبولة مسطورة فی کتب التواریخ (ایاس) وایاز ایکیسی دخی لغتدر سلطان محمودك بنده لرندندر که
سلطان مذکورك انکله چوق عشقبازلغی واردر حتی برکیجه محبت غالب اولوب تختندن نزول ایدوب ایازك ایاغنی
بوس ایتمشدر وبوقصه مثل اولمشدر نتکیم شیخ سعدی حضرتلری بیورر * دست مجنون ودامن لیلی * روی محمود

وخاکپای

وخاکپای ایاز * وخواجه حافظ کلماتنده دخی کلور * بار دل مجنون وخم طرهٔ لیلی * رخسارهٔ محمود وکف پای ایاز ست
سودی بیت خواجه یه غلط معنی ویرمشدر نتکیم شرحنده مسطوردر مراد خواجه بودر که دل مجنونك باری طرهٔ
لیلینك بو کلمنه مقارندر یعنی البته طرهٔ لیلی بوکلمنه دل مجنون بار اولملیدر زیرا تعلق قویسی واردر شویله که خم آویز
اولمقدن خالی دکلدر نتکیم رخسارهٔ محمود ایله کف پای ایاز بری برلرندن مفارق دکللردر (جود) قبل السؤال عطایه دیرلر
(تمامی) بوراده یازیازده در نتکیم بالاده شرح اولندی (بکاملکینی ویرمك الخ) سؤال اولنورسه که غیبت شاهده شاه
خدمتنا ایتمك ایمان بالغیب کبی مقبولدر نتکیم مثنویده کلور * بندکی درغیب آید خوب وکش * حفظ غیب آید
دراستعباد خوش * قلعه داری کز کنار مملکت * دور از سلطان وسایهٔ سلطنت * پاس دارد قلعه را از دشمنان * قلعه
نفروشد بمال بی کران * نزد شه اوبه بود از دیکران * که بخدمت حاضرند وجان فشان) جواب بودر که ناظم قدس سرهك
کلامی مشهیون مشربنه کوره در زیرا آنلرده ظاهرا وباطنا حقدن غیریه اصلا علاقه یوقدر بلکه انلر استغراق شهود
اربابیدر انکیچون دیمشلردر که قطبیتده تنزل واردر فافهم واشرح وراع الادب فی العبادة والشرح حتی لا یقع الرد
والجرح والله یقول الحق وهو السر المطلق (بنی الاصفر) بالاده مفصلا بیان اولنمشدر (شاهیسه شاباش) شاباش ایکی
شین معجمه ایله آفرین وتحسین معناسنه شادباش لفظندن تخفیف اولنمشدر یعنی پادشاه ایسه انجق اولوراآفرین
وتحسین زیرا بنوالاصفر کبی دشمن قوی باش کوسترسه باشن ایاغ ایدر یعنی باشنی کسوب آیاغنه دوشورر ویاخود باشنی
آیاق آلتنه آلور وذلیل ومنهزم قیلور (خصوصا انکروس) بو تخصیصدن فهم اولنور که انکروس ضم همزه وکاف ورا ایله
بنو الاصفردن صنف مخصوصدر که نمچه دیدکلریدر بنو الاصفر نمچه ومجار وافرنج وبونلرك امثالنه شاملدر والی
هذا الان آل عثمانك حرب وجنکی بو اصنافله وخصوص اوزره نمچه ایله در ولله المنة بو فقیره دخی بو شرحك اثناسنده
سعادتلو وکوکبلو سلطان مصطفای ثانی حضرتلرینك جلوسی تاریخنده عقتلو ودیانتلو وزیر اعظم الماس محمد پاشا
جنابلرینك دعوت وعسکر اسلامه الزام نصحی سببیله نمچه اوزرینه سفر واقع اولوب طابور منحوس ارذل منهزم
وفتوحات جلیله ایله عودت میسر اولدی (محرره) اولسه کرشهلرك عدل ودادی * بولنوراولیانك امدادی * بیدی
اقلیمه کیدر آوازه * سویلنور خیرله عادل آدی (نره دیو) ارکك شیطان مراد انلری قوت وشدت وخباثتله وصفدر
هم فی الواقع بو یله در ولیس الخبر کالمعاینة (غریو) کسریله فریاد وفغان وآوازله اغلامق یعنی اهل اسلامدن فریاد وفغانی
کسن ذکر اولنان پادشاهدر زیرا اکر انك قلیچی اولمسه ایدی دشمن اهل اسلام اوزرینه هجوم ایدوب غریو وفریاد حاصل
اولوردی (پیکر) صورت وقالبدر که آنده شکل وهیئت معتبردکلدر کذا فی الدقائق مراد وجودنك علو ورفعتده افلاکه
برابر اولمسیله دعادر (املاك) فتحله ملکك جمعیدر مراد عسکرینك نیك خواولمقده ملك مثال اولمسیله دعادر زیرا
برعسکرده اطاعت حق وامتثال امر سلطان اولسه لاجرم منصور ومظفر اولور ووقعه ده حضورلری حضور ملائکه
غنا سن بولور (چودوراننده اولدی اول ملك خو) یعنی چونکه پادشاه ممدوح زمان سلطنتنده ملك خویلی اولدی ورعایا
آنك کوننده تمام آسوده لك بولدی (کاوب دوران کوزندن قایدم اویخو) یعنی استراحت بولدم وبصیرت اوزره اولدم تاکه
فرصت فوت اولمیه انکیچون بو کتابی بویله تألیف ایلدم مراد بودر که پادشاهلر ظلم اوزره اولسه لر عالمه ظلمت مستولی
اولوروبر یردن بریره هجرت غائله سیله کمسه ده راحت قالمز ووقت عزیز اولوب پریشه صورت ویرمك کوچ اولور
اما چونکه عدل اوزره اوله لر عوام وخواص مستریح اولوب مرادات دنیویه واخرویه وجود بولور (سلطان محمد) مراد
فاتح سلطان محمددر خواجه تاریخنده مذکوردر که سلطان مراد ثانی سکز یوزقرق یدی تاریخنده * واره لم برایکی
کون ذکر ایده لم مولایی * بزه اصمرلمدیلر بویلان دنیایی) مضمونی اوزره فراغ سلطنت ایدوب برینه اوغلی فاتح سلطان
محمدی اجلاس ایلدی مولا ناخسرو اول تاریخده قاضیعسکر اولمق نقل اولنور سلطان مراد فراغندنصکره اسحاق
پاشایی یاننه آلوب ادرنه دن مغنیسا سمتنه توجه ایتدی ولکن سلطان مرادك فراغی باعث اختلال عالم اولمغین
قول استدعاسی ایله تکرار جلوس ایدوب سلطان محمدی مغنیسا سمتنه کوندردیلر وبو وقعه سکز یوز قرق طقوز
تاریخنده ایدی صکره سلطان مراد ادرنه ده سکز یوز اللی بش محرمنك اوچنجی کونی وفات ایدوب تکرار سلطان
محمد جلوس ایلدی محمدیه نك تألیفی سلطان مراد کوننده ایدی نتکیم آشغه ده ذکر ایتدیکی تاریخدن روشندر
(اودر تختنده) تخت خاء معجمه ایله سریر سلطاندر تعریب ایدوب سریر معناسنده دخی استعمال ایلمشلردر مراد
مغنیسا تختیدر نتکیم تقریر سابقدن زیاده واضحدر ولکن بیت آتیدن ادرنه تختی اولمق فهم اولنور والله اعلم بالتاریخ
(جهان طوردقچه) مراد طول عمر وتأبیددر کرله دعادر سلسله لرینك مهدی یه اتصالیله دعا اولمغه محمول اولمق دخی
جائزدر (وزیر) بیانی سبقت ایتمشدر (قصاب) لغتده قطاع معناسنه در زیرا قصب قطع دیمکدر یقال قصب القصاب

الشاة اذا قطعتها اعضوا (بعدذا) قصاب اوغلی محمود پاشانك مولدی روم ایلنده مناستر نام قصبه در ابتدا بروسه ده
اسوده اولان سلطان مراد ثانی یه و ثانیا فرزند فرزانه سی فاتح سلطان محمده وزیر اولمشدر علوم غریبه و آثار عجیبه
صاحبی یکسنه ایدی ولكن دست قضادن جیب وجودی تخلیص ایده میوب سلطان مزبور النده قصد له هلاك اولمشدر
مزاری استانبولده بنا ایلدیکی جامعی حریمنده در وبعض السنه ده شایعدر که مذکور محمود پاشا مغضوب سلطانی
اولدقده علم اختفایه قادر اولمغله کندینی اخفا ایلمشدر تنكیم بعض اهل الله شاینده روسائر ترجمه سی وخبراتی تواریخدن
طلب اولنه (آنك سوکوسنه الخ) بوندن ظاهر اولورکه ناظم حضرتلری کلیبولیده مادرزاد کلدر بلکه قصبهٔ ملغره
مضافاتندن قاضی کوبی نام قریه ده حاصل اولمشدر حالا اول قریه ده اولان منزلی تبرکا وتیمنا محافظه اولنور مذکور
ملغره ادرنه وتکفورطاغی اراسنده در کلیبولی ایله ما بینی اون ایکی ساعت یردر (دردم مرجان ایچنده) مراد کلیبولی یی
مرجانه وکندینی دره تشبیهدر وجائزدر که معنی مرجان کبی قیمتدار وخون دیده لری مرجان وار اولان عشاق اراسنده
انجو کبی ایدم دیمك اوله (یحیی المفتی) هر قطرهٔ اشکیم که آقارقان آره سنده) اولو کبیدر سبحهٔ مرجان آره سنده (ایثار)
بذل واختیار وقدسبق تحقیقه (الهی) عاشقلر بیلور نه قدرینی عاشقلرك * عاشقلر کورر نه بدرینی عاشقلرك * چون
ازلدن ابدی دوران سوروب کیدرلر * کمسه بیلمز حساب عمرینی عاشقلرك * دور یشوب حق بولنه یار ایدرلر یارانی *
لطف استیلر چکرقهرینی عاشقلرك * عرش وکرسی خردلدر قلبنده اهل دلك * کمسه بیلمز وسعت صدرینی عاشقلرك *
عشق ملامت بولیدر جامی زهر طولیدر * شکر بیلور عارفلر زهرینی عاشقلرك * عاشقلری سورسك خدمت بولن
کوره کور * جان ودلدن طوته کورامرینی عاشقلرك * سیاح اولوب حقیا شرق وغربی کزه لم * تا بولنجه کیده لم شهرینی
عاشقلرك (بی جان) یعنی احمدبی جان که برادری ناظم ایله اسم ومسماده شیخ احمد غزالی و برادری امام محمد غزالی نسبتی
طوتردی مذکور احمد بی جان آثار جلیله صاحبیدر خصوصا علم تصوفده اولان اثرلری علم ومعرفتنه قوی حجت
وحقه اولان حالنه محکم شهادتدر (روزکار) جهان وزمان (یادکار) اکلیجی یعنی دنیاده یاده سبب اولان نسنه * قصد
شهرت نبود جامی را (کین همه نظم ابدار نوشت * بهر احباب بر صحیفهٔ دهر * نکتهٔ چند یادکار نوشت (حافظ) ازصدای
سخن عشق ندیدم خوشتر * یادکاری که درین کنبد دوار بماند (لمحرره) سبب یاد اولان سکا حقی * نثر ونظم ایتدیکك
معانیدر * بالخصوص اشبو یادکار اثرلك * باعث ذکر جاودانیدر (مغز) بینی وایلکدر بوراده مراد زبده وخلاصه در
(احیا) مراد احیاء العلومدر که امام محمد غزالینك اجل مؤلفاتندندر تنكیم ترجمه سی مرور ایتدی (فارس) رانك
سکونیله معروف قومدر که فارس بن علم بن نوح علیه السلامه منسوبدر بوراده رالاجل الضرورة تحریك اولنمشدر
(اختتام) اختتم الشیء ضد افتتحه کما فی المختار (اکر اولیسه) یعنی احمدبی جان ترجمه ایلدیکی انوار العاشقین نام کتاب
ایسه (در مکنون) مستور انجو که الارد کمش اوله مراد صفاء جوهرن بیاندر (اجر غیر ممنون) لا ینقطع اجر دیمکدر
زیرا اثر باقیدر ویا خود غیر ممنون بی منت دیمك اوله اجر وجزانك معنالری بالاده بیان اولنمشدر (فاش) اصل فاشیدر
تنكیم سبقت ایتدی (تواریخ) تاریخك جمعیدر جلد اولده تحقیق اولنمشدر (جمادی الاخره) بضم الجیم وفتح الدال
المهملة فعالی من الجمد بضم الجیم والمیم وسکون المیم لغة فیه وهو المکان الصلب المرتفع الخشن وانما سمی بذلك لان
الزمان فی اول وضع هذا الاسم کان حارا والامکنة فی الصلابة والارتفاع والخشونة من تأثیر الحرارة کذا فی شرح
التقویم (وقال فی عقد الدرر واللالی کانت العرب اذا قل الثمار وبرد الهواء وجمد الماء قالوا جمادین انتهی (قال ابن الکمال
جمادی الاولی فعالی کحباری والدال مهملة والعوام یستعملون بالمعجمة المکسورة ویصفونها بالاول فیکون فیها
ثلث تحریفات قلب المهملة معجمة والفتحة کسرة والتأنیث تذکیرا وکذا جمادی الاخری یقولون جمادی الآخر
بلا تاء والصحیح الآخرة بالتاء او الاخری وهما معرفتان من اسماء الشهور فادخال اللام فی وصفهما صحیح وکذا ربیع
الاول وربیع الآخر فی الشهور واما ربیع الازمنة فالربیع الاول باللام انتهی کلامه فی رسالة التنبیه علی غلط الخامل
والنبیه (فاخر) قال الراغب یعبر عن کل نفیس بالفاخر یقال ثوب فاخر وناقة فخور عظیمة الضرع کثیرة الدر (الهی)
دوره مدن دست اجل دفتریکی * آچ کوزك اهل بصیرت اوله کور * قلمه دن خالصه جوهریکی * آچ کوزك اهل بصیرت
اوله کور * جلك املك راحته ایر یشنجه * قالی قوحالته ایر یشنجه * یان باقل حضرته ایر یشنجه * آچ کوزك اهل
بصیرت اوله کور * ایده کور براثر خیر آباد * عمل صالح ایله یاد اول یاد * بوله کور امدی حق بوله ارشاد * آچ کوزك اهل
بصیرت اوله کور * حق سنك اجل طوقمادن * کفنك بو نکه طاقمادن * تاریخك یاز یلوب اوقمادن * آچ کوزك
اهل بصیرت اوله کور (بوکز چوکان قدرت ایردی نا کاه) تکرار عالم ملکوته انسلاخ واقع اولوب محمدیه یی فخر عالم
صلی الله علیه وسلمه عرضله مأمور اولدیغنی بیاندر تنكیم امام محمد غزالی حضرتلری احیاء العلوم نام تألیف جلیلی

انما مدنصکره عالم معناده فخر عالم صلی الله علیه وسلمه ملاقی اولوب عرض وامضا ایتدرمشدر چوکان جیم وکاف
عجمیله کشیلر عصاسی کبی اوجی اکری براوزون دکنکدر که عجم طائفه سی آنکله میداندن طوب قپارلر تعریب ایدوب
صولجان دیرلر فتح لامله قال فی القاموس الصولجان بفتح الصاد واللام المحجن وفی المختار فارسی معرب وکل کلمة فیها
صاد وجیم لانهما لا یجتمعان فی کلمة واحدة من کلام العرب انتهی (بعدذا) ناظم قدس سره جذبهٔ قدرتی چوکانه
وقلبنی طوپه تشبیه ایلدی وجه تشبیه اخذ واختطافدر نا کاه اکسزدن دیمکدر (قوتلو فال) الفأل ان یکون الرجل
مریضا فیسمع آخر یقول یا سالم او یکون طالبا فیسمع آخر یقول یا واجد یقال تفأل بکذا بالتشدید وفی الحدیث انه کان
یحب الفال ویکره الطیرة کذا فی المختار قال فی القاموس الفال ضد الطیرة ویستعمل فی الخیر والشر انتهی والیه الاشارة
فی قول الناظم قدس سره (لسان حال) لسان قالك مقابلیدر رسؤال حالی لسان حال ایله سؤاله دیرلر فقیرك طلب دنیا
ایچون حضور غناده قیامی کبی * وفی النفس حاجات وفیك فطانة * سکوتی بیان عندکم وخطاب (اشبو کتابی) بعض
نسخه ده ایکی موضعده بیله بو کتابی دوشمشدر پس وجه اندفاع تکرار بودر که اولکی کتاب بالقوه وایکنجی بالفعل اولمغه
محمولدر تنكیم شیخ اکبر قدس سره حضرتلرینه عالم مثالده فخر عالم ظاهر اولوب هذا فصوص الحکم دیو کتاب فصوصی
صوندی صکره شیخ دخی فعله کتوروب تحریر ایلدی زیرا بومقوله القاا کرچه باطنلرینه کوره بالفعلدر ولکن خارجه
کوره بالقوه در زیرا اثری مشاهد کلدر بوندن ظاهر اولورکه فصوصده واحیاء العلومده ومحمدیه ده وبونلرك امثالی
اشارت فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله تحریر اولنان آثار جلیله ده انکشت اعتراض وضع ایده جك اصلا بر حرف یوقدر
پس دخل ایدنلر جهللرندن دخل ایدرلر الهام اولیا منکرلره کوره حجت دکل ایسه ده معتقدلره کوره حجت قویه در
عجب حالدر که محجوبلر بعض واقعات خیالیه لرینه اعتبار ایدرلر اولیای کرامك کشف صریح وذوق صحیح ایله حاصل
اولان علومنه اعتبارا یتمزلر ونعم ما قیل * علی نحت القوافی من معادنها * وما علی اذا لم تفهم البقر (ایشت) لسان
حالدن ناظمه خطابدر (کمتر) اکسکرك وادنی واحقر زیرا کم فتحله اکسك معناسنه وترادات تفضیلدر (ابتر) بتر اصلنده
قطع معناسنه در ولکن قطع ذنبده استعمال اولندی صکره قطع عقب قطع ذنب مجراسنه اجرا اولنوب اعقابی قالمیان
کمسنه یه ابتر دینلدی وخیر ده ذکری منقطع اولان کمسنه یه دخی ابتر دیرلر بوراده مراد بودر زیرا عبدادنانك خلق
اراسنده ذکری یوق وهروجهله خواردر (لمحرره) عبدادنانك آدی سویلنمز * خیرله ذره یادی سویلنمز * نقدر لذتی
اولسه بالك * درویشك ایسه دادی سویلنمز (تحسر) غمناك اولمق وبر نسنه نك اولمه سن اوممق وقدسبق تحقیقه (تحیر)
متحیر اولمق وقدسبق بیانه (حرقت) یانمق وکوینمك وکوینده رمه دید کاری چبان بوراده مراد حرقت باطنه وسوزش
دلدر که فراقدن ناشیدر (خواجه سینك) اولکی خواجه سینکده اولان سینك لفظی ضمیر غائب وایکنجیده ادات
خبردر فالتقدیر فی الاول وضع علی یده عطاء سیده وفی الثانی قال العبد والعطاء کلاهما للسید فتفطن پس قافیه ده
تکرار یوقدر (که کوردم الخ) یعنی نورانیتده کونشه مشابه اولان جمال پیغمبر علیه السلامی کوردم مراد عالم انسلاخده
یعنی حس بشریتدن مأخوذ اولدیغی حالده عالم مثالده کوردکیدر آنکیچون بیت آتیده (معناده ایرشدم) دیدی یعنی
عالم معناده وملکوتده عالم صورتده وملکده دکل (خواجه سینك) اولکی مصراعده سینك خطابدر ای خواجه
سنکدر دیمکدر تنكیم بیت آتیده اولان خطاب بوکا قرینه در ایکنجیده ضمیر غائبدر بیت سابقك اولکیسی کبی پس
بو طریقیله قافیه تکراردن خلاص اولور (نم) اولکیسی ترکیدر نه نسنه معناسنه وایکنجیسی فارسیدر یاش دیمکدر
(بو سوزی دیمشم دیوانه انده) بو سوزدن مراد کلعلك مدیحدر یعنی عالم انسلاخده فخر عالم صلی الله علیه وسلمه ملاقات
حاصل اولدقده کلعلك نعتی مجنون وشیدا اولدیغم حالده رو برو دیمشم (یازمشم دیوانه) مراد دفتر محمدیه یه تحریر
اولندیغیدر بوندن ظاهر اولورکه کرچه ناظم قدس سره عالم انسلاخده ایدی ولکن حالنه غالب ایدی مغلوب الحال دکل
ایدی زیرا کمل اولیا اواخر حاللرنده زیاده مکنت بولوب مغلوب مطلق اولمقدن ترقی ایدرلر فافهم المعانی واسع فی تحصیل
الالهام الربانی (اللهم اجعلنا من اهل فیضك واحسانك العمیم) ولطفك الشامل وکرمك الجسیم

فی مدح النبی صلی الله علیه وسلم

اکر رومك روانده کوررسم بن دلارایی * روانینه روان ایدم سمرقند وبخارایی * رومدن مراد مملکت رومدر که مرعش
وآنك اطرافنده ارض عربه ملاقی اولان شهرلردن اقصای بلاد رومه دکدر بعضسنده اهل اسلام وبعضسنده کفار
ساکندر * روان روح انسانی واقاروبورروکچر نسنه وعجم حدودنده برشهرك آدیدر بوراده مراد حرکت سلوکدر دلارا
کوکل بزه یجی دیمکدر محبوبلرده استعمال اولنور شرحی کذرا یتمشدر ایکنجی روان اولکی کیبدر اوچنجیسی یورتمك
معناسنه در که بذل واعطامراد اولنور سمرقند وبخارا ماوراء النهرده ایکی نامدار شهرلردر مقصود بیت بودر که اکر اول

دلارایی که فخر عالمدر رومه روانه اولمش وروم مملکتی بولنه بولنمش کوررسم آنک بو یوله روانه اولمسنک عشقنه وشکرانه
سنه سمرقند وبخارا ولایتلرن بخش ایدرم نه بلکه بتون دنیادن بکرم نه بلکه شوقدن جسم وجانه قالمم ودنیا وآخرتی وجمیع
کائناتی عوض ویرم بتکیم خواجه حافظ کلماتنده کلور* اکر آن ترک شیرازی بدست آرد دل مارا* بخال هندویش
بخشم سمرقند وبخارارا* ناظم قدس سره دن مضمون مذکورک سبب صدوری فخر عالم صلی الله علیه وسلمی رومده
یعنی کلیبولیده عالم انسلاخده مشاهده سیدر فاعرف وتلق بالقبول فانی الهمت معنی البیت بین النوم والیقظة
(بعدذا) بیت مذکورده رعایت تناسب واردر زیرا روم بطریق الایهام روان وسمرقند وبخارا بری برلرینک نظیرلریدر
(خرم) شاد واول تازه مقام که سبزه وآب روانی اوله (دل آرایی) بیت آخریدر که منفصل رسم اولنمق کرکدر یعنی کوزم
دلارانک نور جمالیله پرجلا وپرنور وکوکلم آنک خوش قدمیله معموردر زیرا قدم رنجه قیلوب تشریف ایلمشدر
والا بنم کندیمه قالسه دل زار اول دلارایی ارایوب ارایو بوله مزدی وبزمنه واصل وصحبت خاصنه داخل اوله مزدی
(لمحرره) بر تجلی قیل کوزم نور کاه تا پر نور اوله* بر تسلی ویر خراب آباد جان معمور اوله* بن ضعیفک قوت جان ودلیدر
وصلتک* هر چن هجران الندن بی تحمل زور اوله (آرام) دکلمک یعنی دل زار دلارایی بولمدقجه آسوده اولمز زیرا عاشقک
قراری معشوقه وصلت ایله در (سنک حسنک خیالینک چو دوشدی عالمه عکسی) صبا نقاشی رنک آمیز اید وب یازدی
هر آرایی (خیال اثر وصورت معناسنه در نتکیم تحقیق مورورا تمشدر رنک آمیز نک قارشدیریجی یعنی رنکارنک دیمکدر
یعنی ای دلارا چونکه صورت حسنک واثر جمالک عالمه منعکس اولدی صبا یلی نقاش کبی هر یری وخصوصا باغ
وبوستان وکلستانی دورلی دورلی رنک ولون اوزره یازدی یعنی عالمده اثرلر کوستردی وکوزل صورتلر بتوردی که جمله سی
سنک حسنکک عکسیدر (لمحرره) کورندی هر طرفدن حسن احمد* کوزلک واریسه ازهاره باق امدی* تجلی ایلدی
عالمده بی حد* شکوفه زاره انواره باق امدی (کرکز جام حمرایی) حمراء احمرک تأنیثیدر قرمزی دیمکدر حقیقتده
خمرک صفتیدر جامه نسبت اولندیغی محلیتی طریقیله در یعنی بکا عشقک شرابن صون زیرا کرمیت جان وکیفیت دلمه
فی الحقیقه سبب اودر بو خسته قرمزی باده ایله پر اولمش جام ویرمه که چشمهٔ کوثر وآنک مذاکره سی دخی بو قبیلدندر
(لمحرره) چشمهٔ کوثر استین دللر* قالدی عشقکدن ای کوزل محروم* قطرهٔ عشقه دکشمم اصلا* استمم بحر هند
وبحر روم (سن یوزی طغرایی) طغرا براتلرده وفرمانلرده قلم غلیظ ایله یازیلان نشان ملوکدر یوزی طغرایه تشبیهک
تفصیلی مراراس ورایلدی یعنی اکربن صورتا دنیا ایچنده اولدیغم حالده حقیقتده جنت ایچره اولمسم سن یوزی طغرا
مثالی کورمک استمزدم زیرا بیلوردم که جنتدن غیری یرده رؤیت جمال حاصل اولمز ولکن جنتده یم زیرا سنک عشقک
سببیله مقام قلبه قدم بصدم وجنت معنویه یه دخول ایتدم بو مقامده اولنلر ایسه سنی کوره کلمشلردر جنت صوریه ده
حقی کوردکلری کبی (لمحرره) جنت نقدست اینجا عشق بال مصطفی* بین درین جنت جمال تابناک مصطفی (دو عالمدن
معرایی) یعنی سنک دائرهٔ رخسارکده جهان بر وهمی وفرضی نقطه کبیدر که حقیقتده وجودی یوقدر پس ایکی
عالم لباسندن مجرد ومعرا اولان ذاتی کمسه نه وجهله حقیقت اوزره ادراک ایده بیله بوندن مراد دو جهان فخر عالم
صلی الله علیه وسلمک اثر حسنی اولدیغن بیان وبونک وراسنده اولان کنه جمالن ادراک ایتمک ممکن اولمدیغن عیاندر
(سحرمی سحرمی یا کوز) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمک کوزیدر که نور پاش اولمقده سحر وکمال تأثیرده سحر کبیدر
پس بو ایکی تشبیه حقیقتده واقعدر ولکن ناظم قدس سره کمال حیرتندن ویا خود مدحده مبالغه دن ناشی تردید
ایلدی (شکرمی درمیدر یا سوز) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمک سوزیدر که لذتده شکر وقیمتده انجو کبیدر (سمنمی
کلمیدر یا یوز) سمن بر نوع آق چچکدر عوام پیغمبر چچکی دیرلر کذا فی مفتاح اللغة مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمک
یوزیدر که وقت استتارده آق کل ووقت تجلیده قرمزی کل کبیدر اکرچه که تجلی دائم ایچره در ولکن تجلیاتده تفاوت
واردر (تفرج) کشف غم وازالهٔ غصه ایچون نزهتکاهلرده سیرایتمک دیله ملک قال الراغب الفرج انکشاف الغم یقال
فرج الله عنهک وفی التهذیب التفرج کشاده شدن (جمال عالم آرا) عالم بزه یجی جمال (روان) روح انسانی (حیات
جاودان) حیات باقیه وابدیه یعنی بنم جانم باغی سنک عشقکله دائما تازه وتردر اکر سنک عشقک جانمه آشنا وسرک
سرمه ساری اولمسیدی خزان بولمق مقرر ایدی (غایات بشری) مژده لرک غایتلری ونهایتلری (هویت) حقیقت
مطلقه در (عذار) کسرله یکاقده مستعملدر اصلده صقالک چهرهده ایکی جانبیدر قال فی المختار عذار الرجل شعره
النابت فی موضع العذار انتهی والعذار من اللجام ماسال علی خد الفرس کما فی القاموس (بعدذا) عذار وزلف ایات
کبرادن اولدیغی بری تجلی وشهادت وبری استتار وغیبه دلالتیله درکیجه کوندز عبارتی دخی بو ایکی معنایه اشارت
ایدر (تدبیر) برنسنه نک عاقبتنه نظر وآنده فکر وتأملدر قال الراغب التدبیر التفکر فی دبر الامور قال تعالی (فالمدبرات

امرا) یعنی ملائکهٔ موکلین بتدبیر امور (رای) عقل وفکرله مرئی یی ادراک ایتمکدر یعنی کوردیکه عالم صفاته کوره
عاشق وعالم ذاته نسبتله معشوق وجمع الجمع مرتبه سنده ایکیسنک برزخیی سنسن پس نسبت عشقی سنک عشقکده
محو وافنا ایلدی وعقل وفکر یولنی قویوب ارادن چقدی زیرا عقل وفکر انتهیتدن خبرویر منزل وحدت ایسه طریق
محو وفنادن بولنور (رهبر) یول ایلتیجی یعنی مرشد ودلیل (آغ وقارا) جسم وجان ودنیا وآخرت وعلوم ظاهره وباطنه
وامثالنه شاملدر (هدایی) الدائمه کل صاقین بو کائناته* کچ آغ وقرادن باق نور ذاته* مراد حجاب نورانی وظلمانیدن
مطلقا کذرایتمدکجه نور ذاته وصول میسر اولمدیغنه اشارتدر قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر ان باب
الملکوت والمعارف من المحال ان ینفتح وفی القلب شهوة هذا الملکوت واما باب العلم بالله تعالی من حیث المشاهدة
فلا ینفتح وفی القلب محبة للعالم باسره الملک والملکوت انتهی (الهی) روانم باغنک سرو روانی* جناب فخر عالم مصطفادر
دل وجانم حیات جاودانی* جناب فخر عالم مصطفادر* کوزی سحر حلالایدن نشانم* سوزی قند ونبات ودرفشانم
یوزی کادن بتندن عالیشانم* جناب فخر عالم مصطفادر* بویی طوبای جنتدن معلی* خویی خوی فرشتهلردن اعلی
قودن مطلقا مقبول مولی* جناب فخر عالم مصطفادر* عذاری آیت کبرای حضرت* یوزنده زلفی بشرای حقیقت
قیامتده شفاعتکاه امت* جناب فخر عالم مصطفادر* صونان عشاقه جام فیض کلی* ویرن درد اهلنه یوز بیک
تسلی* ایدن ای حق حقیله تجلی* جناب فخر عالم مصطفادر (مست) یعنی جام فیضدن (شیدا) یعنی حیرت کبرادن
(تدقیق) دقیق قیلمق یعنی اینجه مراد قوت فیضدن حاصل اولان ملاحظات دقیقه در (چو سنسن الخ) یعنی نهایت
مرتبه ده حکمت ومعرفته معدن ومخزن زیرا فخر عالم حد بشرده اولان درجهٔ عرفانک اعلاسیله منعم علیهدر (که هر
الخ) شفاعته علتدر یعنی هر نسنه سنک شفاعتکاه بدایت جلالدن نهایت جماله ایرر وکمال بولور معلوم اوله که جلال
مبتدیلره کوره در زیرا انلرک سیری عالم افعال وصفاتده در افعال وصفات ایسه پردهٔ ذاتدر وجمال منتهیلره کوره در
زیرا ذکر اولنان حجابلری خرق ایتدکدنصکره وجه ذات بی پرده نمایان اولور (بررقص) بر فتحله فارسیدر اوزرینه دیمکدر
عربیده علی کلمه سی کبی رقص حرکت واضطراب معناسنه در نتکیم مفصلا مرور ایلدی یعنی جانلر بله اوینغه حرکت
وجنبش اوزره ایدیلر (بریسی الخ) یعنی بریسی سیف ظاهر ایله حقیقت دینه شهادت ایدوب سر ویرمش ایدیکه آنک
دیتی جنتدر وبریسی دخی سیف باطن ایله قتل نفس ایدوب جان ویرمش ایدیکه آنک دیتی وصلتدر (لمحرره) فرقی وار
بذل جسم وجان ایدنک) اوله کور اشبو فرقدن آکاه) دیت جسم جناندر یارن) دیت جان اولور جمال الله (سر سلطان
المشایخ) مشایخ اولولرینک سری دیمکدر (نور اوطان المشایخ) زیرا جمله خانقاهلر آنک نوریله منور وارباب فیض
ارشادنه مظهردر بوندن مراد الله اعلم بایزید رومیدر که بایزید بسطامی یه معادلدر نتکیم بعض آثارن مطالعه ایدنلره
خفی دکلدر بو فقیر آنک مشربنی غایت صفوت اوزره بولدم وکلمات عالیه سندن چوق مستفید اولدم* نفعنا الله وایاکم
بعلوم الاولیاء وخلصنا بفیوضهم عن شوائب الشرک والریاء (اعلای مزیده) مزید مصدر میمیدر زیاده معناسنه یعنی
آنک قدرنی زیاده اعلی درجه یه ایرکور (بسطام) بفتح الباء وسکون السین وفتح الطاء المهملتین وبعد الالف میم وهی بلدة
مشهورة من اعمال قومس ویقال انها اول بلاد خراسان من جهة العراق کذا فی مختصر تاریخ ابن خلکان (بحر عمان)
عمان غراب وزننده یمنده برشهرک آدیدر روشدادوزننده شامده برشهردر لغتلرده ضم وتشدید یوقدر اکرچه که بعض شروح
مصابیحده بو وجهله مقیددر وقال ابن ملک عمان بتخفیف المیم مدینة بالبحرین والتشدید غلط (مکرمت) فتحله کرم
وعزت وشرف کما فی الاختری وقال بعضهم فی قوله علیه السلام الختان سنة للرجال مکرمة للنساء هی بضم الراء ای محل
لکرمهن یعنی بسببه یصرن کرائم عند ازواجهن وفی القاموس المکرمة بضم الراء فعل الکرم انتهی وفی الحدیث دفن
البنات من المکرمات ای زیادة فی الحسنات اوعزة للوالد لان فی بقائهن مذلة من حیث احتیاجهن الی الزوج وکون
مؤنتهن علی الوالد الی ان یجد من یصلح للزوجیة فیسلمهن الیهم وجاء فی نعت سلیمان چلبی المولدی (جلیل بتاج المکرمات
مخصص (اخدان) خدنک جمعیدر خاء معجمه نک کسریله دوست ومصاحب معناسنه قال فی المختار الخدن والخدین
الصدیق ومنه قوله تعالی) ولا متخذات اخدان (خاف) خاء معجمه ایله نیسابور نواحیسندن بر ناحیه نک اسمیدر که
زین الدین الخافی حضرتلرینک مسقط رأسیدر یعنی اول استادم زین العرب وآخر خاف ناحیه سنه منسوب اولان
حیدردر بوندن مراد حیدر هرویدن احترازدر که اول سعد الدین تفتازانی شاکردلرندندر وشیخ بدر الدین المصلوبک قتلنه
فتوی ویرمشدر نتکیم خواجه تاریخنده مسطوردر (ارایرده (یعنی ذکر اولنان ایکی استاده مراجعت اثناسنده
استفاده) فائده اخذ ایتمک والفائده استحداث مال وخیر کما فی تاج المصادر (افاده) فائده ویرمک (دعامی) میم ضمیر متکلم
ویا ادات مفعولدر بنم دعامی قبول ایله دیمکدر (دوعامی) دو لفظی فارسیدر ایکی معناسنه بورداه مراد تکثیردر عامی

كلمه سنده سیم اصلیه واصلنده مشدّد ویانسبت ایچوندر عامه منسوب دیمکدرکه خاصک مقابلیدر عام تخفیف ایله بیل معناسنه درسنه کبی قال تعالی (فلا یقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا) (بعدذا) ناظمک مرادی بودرکه مدعوّ له اولانلرک اکثری عوامدن اولمغله جلب ترقی وتخصص ایچون دعایه محتاجدر پس چون آنلرک حقنده دعا مستجاب اوله مقصود حاصل اولور (وسیله) شول نسنه که آنکله برکمسنه غیره تقرب بوله ما یتقرب به الی الغیر معناسنه (کفتار) ضم کاف عجمیله سوز کما فی مفتاح اللغة اما ابن کمال دقائقده کتوررکه کفتار کاف عجمیله معناسی سوزدرمکدر انجودرزکبی عربا کاناظم کلام دیرکفتار الفاظمرکبه دندر برجزئی کفتدرکه سوزدربرجزئیده آردرکه کتوریجیدر اصلی آرندهٔ کفتدرسوز کتوریجی معناسنه نظم کلام سوزی کتورمکه باعث اولدیغندن اوتوری کفتاردیدیلر باعث فعله فعل اسمن اطلاق ایدرلر هردلده شایعدر انتهی باختصار یعنی ثواب وکناهک نه مقداری واردرکه آنی قاپکده سوزه کتوره لر ولسانه اله لر زیرا ثواب جنت وصال حضرت یانده عند العشاق شیء قلیلدر وزمین وآسمان طولوسی کناه برعفوله مضمحل اولور (زبانه) فتحله وضمله اودیالکی مراد جنت وجهنم حقک لطف وقهرندن نمونه ووصال وفراقندن اثراولدیغن بیاندر (شرحه شرحه) پاره پاره دیمکدر قطعهٔ لحم معناسنه کما قال فی القاموس الشرحة القطعة من اللحم (همتای) مثل ومعادل (احیان) حینک جمعیدر وقت معناسنه قال فی القاموس الحین بالکسر الدهر ووقت مبهم یصلح لجمیع الازمان طال اوقصر یکون سنة اواکثرویخص باربعین سنة اوسبع سنین اوسنتین اوستة اشهر اوشهرین اوکل غدوة وعشیة ویوم القیمة والمدة وقوله تعالی (فتول عنهم حتی حین) ای حتی تنقضی المدة التی امهلوها (ازمان) فتحله احیان وزننده زمانک جمعیدر تفصیلی مرورایتمشدر (اکرسجده قلم اولهم مقرب) تقربی سجده اوزرینه ترتیب ایتدی زیرا سجده فناء کلیدن عبارتدروسالکده فناء ذات کمال بولمدقجه قربت معنویه دخی کمال بولمز وفی الحدیث اقرب مایکون العبد الی ربه فی سجوده (لمحرره) سجده دن اولدی مراد ومقصود* چشم جانیله شهود احدی* قربت حق دیلرسک ای حقی* سجده دن باشی کیدرمه ابدی (معشر) جماعت معناسنه در تحقیقی مرور ایتمشدر مراد تنها ده وخلق ایچنده ذکرایتدیکن بیاندر قبردخی وحدتدن برنوعدر (محشر) خلقک حشروجمع اوله جغی یر (منشر) خلقک نشروبعث اوله جغی محل یقال انشره الله احیاه وقد سبق فی الحشر والنشر (دیوان) دعوی یری (نشاط) نونک فتحیله شادوشن اولمق صراط مقابله سنده ایرادک وجهی بودرکه صراط اکثرناسه کوره محل خوف وحزندر (روضات) روضه نک جمعیدر چایرلو وچمنلو یر معناسنه بوراده مراد روضات جناتدر (اعلی) درجات عالیه وخصوصا جنت عدن وفردوس اعلادر زیرا مقام خواص عباددر بوندن ظاهراولورکه ناظم قدس سره بودرجاته وصوله موعوددر زیرا برعاشقک که هیچ برنفسی ذکردن خالی اولمیه وهرموطنده الله دیمکه موفق اوله لاجرم درجات خواصله سرافراز اولور خصوصا که بوموطن دنیاده بحسب الذوق واصل اولدیغی نعیم اعلی هروجهله قربت مولی وتشریف اولی بولدیغنه دالیلدر (بعدذا) ذکرایتدیکی اعلی ایلهٔ معراجده فخرعالمک قدم نهاده اولدیغی ذروهٔ عرش اعلی مرتبه سیدر بوندنصکره باطن ایله اولان ترقیی بیان ایدر انکچون مولایه وصول قتنده اولان ذکرنی تأخیر ایلدی (حد) نهایت کما قال فی القاموس الحد منتهی الشیء (پایان) هرنسنه نک آخری وصوکی (سوزمه) حقک علمی مقابله سنده واقع اولمغله رعایة للادب بکاوعلمه دیمدی بلکه سوزمه دیدی زیراهرسوزعلم قبیلندندکلدر وعلم اولان دخی حقک علمنه نسبتله سوزبابندندر (لمحرره) علم بالله ایسه سوزی کشینک* درکه حقده رغبتی واردر* حقی بودکاوسوزه غم چکمه* حقک اول سوزده حکمتی واردر (عد) صایمق مراد غایتدر زیرا هرعد اولنان نسنه نک غایتی واردر (لمحرره) کلماتم بوشرح ایچنده بنم* کرچه بیحدوبی عدد کوربنور* کلمات خدایه باقلسه* ایکی سطراوزره کی ابجد کورینور (ولی دردم الخ) یعنی بومجلده سوز تمام اولدی امادرد تمام اولمدی زیرادرداولنجه انساندن ایرلمز وسوز وسازی غایت بولمز اکرچه که عشقک جلالندن مقام محبوبیتک جماله ایرشدکده حرارت برمقدار سکون بولور فافهم وقدمن التحقیق ومن الله التوفیق (بنیاد) تمل (چون اسباب الخ) مراد بوکتابک شروع ووجودنه توقف وترتب ایدن اسباب خارجیه وداخلیه درزیرا اولیاء کرامده داعیهٔ قویه اولمدقجه ویاخود لسان حقدن ورسولدن صریحا اذن بولنمدقجه برنسنه یه شروع ومباشرت ایتمزلرشروع ایتسه لرهوی مقوله سی اولوراّنلرایسه هوی وهوسدن محفوظلردر پس بورادن اهل نظرواهل کشفک میاننده فرق ظاهر اولدی (لمحرره) حقیا حق اویاردی چون جانک* دیدهٔ محض اولدی هریانک* سکاکوستردی ناظمی درخواب* اذن آلدک اودم اوسلطانک* باشلدک شرح کتابه بی باک* جوش ایدوب موجه کلدی عمانک* شرح ایدرکن دیدیلرکوش دله (فرح الروح قونامن آنک)* حمدلله بوصورت ومعنی* لطف واحسانی اولدی مولانک* کل کبی طوغدی آنه دن رنکین* قومدی رغبتی کلستانک* فرح روحی اولدی عشاقک*

یکیدن جانی کلدی دورانک (چون اوغلان الخ) کتاب محمدیه یی مولوده تشبیه ایلدی زیرا مولود ثمرهٔ جسم اولدیغی کبی بوکتاب دخی ثمرهٔ جاندر (هدی الاحدمن دلالة الاحدیة) احد اسماء حسناددندر دلالتک مابعدنه اضافتی یاموصوفک صفتنه اضافتی قبیلندندر اصلی من دلالة الاحدیه دریاخودموصوف محذوفه مضافدر تقدیری من دلالة الحضرة الاحدیة اوالذات الاحدیه دریعنی الله تعالی هدایت ایتدی فخرعالمک دلالتی بوزندن یعنی ابتدا فخرعالم بوکتابی ترتیبه دلالت ایلدی ودلالتی حسبیله الله تعالی دخی هدایت ایدوب وجوده کلدی (بدا الاحدمن جلالة الاحدیه) بدا فعل ماضیدر ظهر معناسنه جلالات عظمت دیمکدر اضافتی مصرع اولده ملحوظ اولان ایکی وجه اوزره در تقدیری من مرتبة الجلالة الاحدیة اومن جلالة المرتبة الاحدیه در (بعدذا) بومصرع اولکی مصرعک آخرینه ناظردر یعنی عظمت احدیه مرتبه سندن فخرعالم ظاهراولوب تألیفه دلالات ایلدی جلالات عبارتنک حسنی ناظمه دیباجهٔ کتابده سبب تألیفده ایرادایلدیکی ابیات جلیله دن روشندر فارجع وانظر لعلی الله یهدیک ویبدی لک ماغاب عن بالک وفیک (لماخدمت بالرسالة ختم الرسالة) رساله لغتده اول کلامه دیرلرکه غیره ارسال اولنه وآنی حامل اولان شخصه رسول دینلور واصطلاحده اول صحیفه یه دیرلرکه برنوعدن اولان مسائل قلیله یی مشتمل اوله کتب مختصرهٔ مفید اولنلردن مستفید اولنلره ارسال اولنان نسنه کبی اولمغله رسائل دینلدی کتاب رساله دن اعمدر زیرا مسائلی فنون مختلفه دن اولسه کتاب دینلور ورساله دینلمزاماناظم هضما للنفسه کتابنه رساله اطلاق ایلدی ختم الرساله دن مراد فخرعالمدر یعنی وقتاکه بورساله ایله یعنی کتاب محمدیه ایله خاتم الرساله اولان فخرعالمه خدمت ایتدم وآنک عشقنه بونی تألیف ایلدم وجنابنه هدیه ویردم (سمیتها بالرسالة المحمدیه) رساله محمدیه دیو آدقودم زیراهرخادم اثرنی کندی مخدومنه نسبت ایده کلمش وخدمته نیت اوزره شروع ایتمش ایسه اکا مناسب اسم وضع ایلمشدر نتکیم حسین کاشفی تفسیرینک بررساله سنی علی شیره نسبت ایدوب مواهب علیه ورسالهٔ علیه دیونام وضع ایلمشدروبوندن غیری دخی نظائری چوقدر ولکن ناظمک اسم شریفلری محمد اولمغله رسالهٔ محمدیه ده ایهام لطیف واردر (خیرالبریات) بریه نک جمعیدر خلق معناسنه جمیعی انواع واجناسی اعتباریله دررووجه خیریت کمالات وملکات فاضله ایله اتصافدر وفی الحدیث ولی کل تقی نقی (بعدذا) ناظم قدس سره کتاب محمدیه نک تمام اولدیغنی عبارت ایله بیان ایلدیکی کبی اشارت دخی وضع ایلدی که الک آخر اولان حرف تادروبررمز دخی بودرکه تاتعین ثانی اولان تعین صفاتی صورتیدر زیرا نقطه سی ایکیدر نتکیم بسمله ده باتعین اول اولان تعین ذاتی صورتیدر زیرا نقطه سی بردرپس بووجود وتوابع وجودعالم صفاتک آثاری اولمغله ناظم کتابنی تا ایله ختم ایتدی تاکه تعین صفاتینک احکامی برن بولوب تکرارفنا تام ایله عالم ذاته رجوع حاصل اولدیغی فهم اولنه نتکیم وقت اختتامده مسح قلم وتعطیل دوات دخی ذکراولنان معنایه دالیلدر (الهی) الهی دسیدم سندن رجامز* بزی ایمانله ختم ایله آخر بودردرکاهه روزوشب دعامز* بزی ایمانله ختم ایله آخر* بهارعمرلک ایردکده خزانی* اوچوربا غجنانه مرغ جانی* قومه وحشتده سن روح روانی* بزی ایمانله ختم ایله آخر* اوقنمشدر بوخط لوح ازلدن* قوذی روح ایچرجام اجلدن* سلینه چون قلم کتب عملدن* بزی ایمانله ختم ایله آخر* تمام اولورا کرچه سالکه راه* تمام اولمز ولی دنیاده دردآه* دیوب آخرنفسده الله الله* بزی ایمانله ختم ایله آخر* بجنا بکدن دیلر حق عطیات* قیلور دردم حبیبکه تحیات* بحق الال هم خیرالبریات* بزی ایمانله ختم ایله آخر

تم

قدتم طبع هذا الکتاب* الذی هومن منن الوهاب* بالمطبعة الکبری التی انشأها صاحب السعادة الابدیه* ببولاق مصر المحمیه* صانها الله عن الافات والبلیه* فی اواسط شهر المحرم افتتاح سنة الف ومأتین واثنین وخمسین* من هجرة سید الاولین والاخرین* علیه افضل الصلاة والسلام* وعلی اله واصحابه الکرام

